

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK GENT

600

18.2.193

17-2-193

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK GENT

1600

18.2.193

Catholicon seu vniuersale vocabulariũ

ac summa grammatices s. Johannis Genueſi, ſanctiſſimi predicatorum ordinis
profefſoris celeberrimi: et cum humanarum / tum diuinarum litterarũ ſtudioſi-
ſimi: nuper a magiſtro Petro Egidio ex parte auctum et recognitũ: ac nunc de-
mum ab Iodoco Badio Alcenſio accurata totius lucidariſ ac mille vocabulo-
rum acceſſione auctum. Et a mendis ſupra bis mille terſum / nullo tamen deleto voca-
bulo. Orthographie ad hoc breuitate. Et diphthongo-
rum ratione exactiſſime ob-
ſeruata. Quam adeo regulis ad orthographiam accomodatiffimis operi premiſſis
ſub characterum perſpicuo diſcrimine: vt que Genueſi. & que acceſſoria ſint faci-
le dignoſcat lector.

Venundatur (vbi impressum est) Bartholomaeus
in edibus Alcenſianis in mōte diui Hi-
larij: & in vico diui Jacobi in
edibus Iohannis parui
sub Leone de
genteo.

Handwritten signature and text:
In domo nostra venditur in quatuordecim...

**Clodocus Badius Ascensius dño Adæ Kempensi alemanno.
& magistro artium prudentissimo: Et presbyterorum ecclesia
sticorum grauiissimo. S.D.**

Atholicon genuēse: opus sane magnū: minus tñ q̄ in fronte minari videt
exhibens: cū multis id efflagitantibus recognoscendū augendūq; recepisse:
sem: cœpi accuratius singula adnotare: vario quidē ac diuerso affectus aīo. Nā cū
ad theologia sensa miro ordine digesta oculos conuerterē: nihil prædicatore isto
doctius aut argutius excogitari posse rebar: tam apte tāq; lucubrate summorum
theologorū collegit decreta. At vbi ad oratorias definitiones & grāmaticas ety
mologias lumina declinarē: videbatur homo ille multa quidē legisse: sed parū cul
ta: parūq; (præterq̄ a Prisciano scripta) veridica: ideoq; infelicior q; eo seculo nat⁹:
quo mera barbaries: & grammaticorū temeritas omnia contaminauerat aut inuer
terat: proinde censebā si hoc seculo natus fuisset: multis quibus nunc irridendi sui
facultatē dederit superiore euasisse. Itaq; authorē partim laudans: partim miserās
totū accurate recognoui: diphthongos suis locis restitui: orthographiā ab interit
tu ac morte reduxi: lūstuli nihil: intuli q̄ plurima: castigauī innumera: sic tñ vt inte
grum conseruare opus: sed distinctis characteribus castigatoria & accessoria ap
ponerē. Vocū origines: quas ille aut fictitias: aut falsas assignauerat: proprias ac
veras græcis quidē græcas: latinis autē latinas assignans. Quē lucubratio quāti la
boris: quantēq; molestiē fuerit: censere possint: qui relegēdū opus receperint. Pu
tem em̄ neminē tam plūbeo cerebro qui non cēties cœptis suis irascatur q̄ ad vm
bilicū perueniat. Quocirca nō infimas mihi nō immemor lector habebit oratias:
beneq; actū censebit cū ipso authore: qppe cuius opus in maiore posthac futurū sit
pretio: q; quē doctis displicuerant: ad vnguē castigauimus. In qua re siquid veræ
laudis (quod quidē agnoscere. non ausim) siquid tamē meruerim: id totum in te
Adā suauissime: relatū velim: vt cognoscant mortales quantī mores tuos ingenu
os: & rarā istā cum eloquentia cōiunctam sapientiā faciam: quantūq; te sinuoso in
pectore figam. Sed norimus inter nos: satis est si reliqui noscant me non inuitū in
gre tuo iam pridē esse: sciantq; hanc opellā tibi dicatā: nō a qua opē exigas: sed cui
præfidiū præstes q̄ amplissimum: Vale. & me: quod mutuo facies: perama. Ex offici
na nostra litteraria: ad decimū calendas lulias: anni huius. MDVI.

Regule orthographie

Regule orthographie ab Ascensio ex multis collecte: ob quarū ignoratōē Genueſi. huguitio. & eorum ſequaces toties & tam pueriliter laſpi ſunt.

Regula prima.

Nulla dictio mere græca componetur aut exponet per mere latinā: quocirca monoculus. ſubdiacon⁹ & ſimiles ineptę ſunt compositiones: nemus a nemine. Preſbyter prebēs iter et conſuales ineptę expoſitiones atq; etymologię ridiculę.

Secunda.

Nulla dictio mere latina ſcribetur charecteribus mere græcis: cuiusmodi ſunt Φ. Χ. Ψ. κ. ζ. υ. & æquivalentes ph. ch. pf. k. z & y. Et e contrario nulla græca mere latinis cuiusmodi ſunt f & q. Ideoq; ſcribetur zephyrus. Catelina &c.

Tertia.

Non omnis dictio græca aut alioqui peregrina accentum habet in fine: ideoq; non catholicon ſed eo peritior de accentu cōſulatur author.

Quarta.

Neque omnis græca mere græcis litteris licet ſcribenda ſit græcis characteribus nam quædam habent græci nobiſcum cōmunes. Vnde diaconus. idolon. nō dyaconus aut ydolon ſcribentur. de qua re ſignandę ſunt hę ex tortellio collectę regule.

Quinta. de r.

Grāma. i. r apud nos mutabit in n: quoties ſequuntur r κ & χ. vt pro aggelos āgelus: pro αρκypα ancora aut āchora: pro αγχιſſes ſcribet nobis āchiſſes

Sexta de ο υ π ſyn.

Syn. i. con in cōpoſitiōe ſcribet per y. vt ſyllaba ſyllogiſm⁹. ſymphonia. ſynodus. ſyntheſis.

Septima de κα τα & με τα.

Cata & meta aſpirationē fugiant in vtraq; ſyllaba: niſi ſecunda componatur cum vocali aſpirata. Primi vt catalogus. catarrus. metaplaſmus. metaphyſica. metamorphoſis. Secūdi. vt catholicon a cata et holon. cathedra a cata & hedra. i. ſella. methodus a meta & hodos. i. via.

Octaua de επι. επι. & apo.

Επι quoq; aſpirationē neſcit & i ſcribitur vt epicoſpus epitheton. epilogoſ. epitagma. i. tributum. Sequēte autem vocali perit interdum i vt epodos: & ſi vocali aſpirat: mutaſ p i ph vt ephor⁹ ab επι & horo.

Apo. i. ab eodem modo cōponitur vt apocalypſis. id eſt reuelatio. apocripus. i. abſconſus. apologia. i. reſponſio ſeu ſatiſſactio. Aſpirat autē p ſequēte vocali aſpirata. vt aphoria ab apo & horia q̄ ē ſterilitas

Nonā de περι περι.

Περι tenui & i noſtro ſignificat de vt perihermenias. i. de interpretatione. periphras. deſcriptio. perihodus. i. circuitus a περι & hodos. i. via.

Decima de hyper & hypo.

Hyper. i. ſuper et hypo. i. ſub. habet y aſpiratum in prima: & p exile in ſecunda: vt hyperbole. hyperboſus. hypermetros. hypocriſis. i. diſſimulatio. hypotheſis. i. obligatio. Si tamen ſequatur vocalis aſpirata p. tranſiſt in ph vt hyphen. i. ſubunſo ab hypo et hen. id eſt vnum.

Vndecima de αντι.

Dictionū grecarum.

Anti quoq; aſpirationē nō habet niſi a cōpoſito ſequēte acceperit. vnde ſcribetur antiptoliſ. antitheſon: antichriſtus. antipodes. Itē āthipatus. i. cōſul.

Duodecima de δια.

Δια in cōpoſitione per i ſcribetur vt dialogus. id eſt diſputatio. diabolus. id eſt criminator. dialectica diameter & ſimilia.

Decimatertia de αρχος.

Archos ch ſcribetur in cōpoſitis & dicitur princeps vt architectus archiepiſcopus: archangelus. patriarcha. pentacontarchus. &c.

Decimaquarta de hippos.

Hippos. i. equus & equa i aſpirato & p. duplici ſcribetur tam ſimplex q̄ cōpoſitū: vt hippodamia hippolytus. hippocētaurus: hippocrates medic⁹. Etia in ſecunda parte. vt philippus p. duplex habet ſed hamittit.

Decimaquinta de poly.

Poly. i. multum i ſimplice & y ſcribetur vt polydamas. polycrates. polyphemus. polydorus polis. i. vrbs per li. vt neapolis. &c.

Decimaſexta de φυſis.

Phyſis. id eſt natura ſcribetur cum ph & y in prima vt phyſica. phyſiologus. &c.

Decimaſeptima de χει p. chir.

Chir. i. man⁹ aſpirat vt chirotheca habetq; interdū apud nos i longū quia græce ei habet vt chironom⁹ chirographum. interdum i tenue vt dum corripitur vt in chiragra apud perſium.

Decima octaua de πυρ.

Pyr p exile & y tenet vt pyramides.

Decimanona de φιλος.

Philos in cōpoſitione philo ſcribetur vt philoſophus. philargyria. i. amor argēti ſeu avaritia.

Vigeſima de θεος & theoro.

Theos & theoro ſcribentur per th vt theologus. theodorus. theorica. &c.

Vigeſima prima de ſθενος.

Compoſita a ſthenos quod valentiā ſignificat ſth. aſpiratū habent vt demoſthenes. i. popli robur. antiſthenes. i. contraualentia. Caliſthenes. id eſt pulchritudinis potentia & conſimilia.

Vigeſima ſecunda de κρατος.

Cratos. id eſt robur ſine h ſcribetur vt hippocrates. menecrates: medici.

Vigeſimatertia de χρυſος.

Chryſos in cōpoſitione & deriuatione ch & y ſeruat vt chryſoſtomus. chryſes. chryſis. &c.

Vigeſimaquarta de αργυρος.

Argyros. i. argentum in cōpoſitione y retinet in ſecunda vt philargyrus. litargyrium.

Vigeſimaquinta de αριſτος.

Ariſtos. i. optimus i noſtro & ſine h ſcribetur vt arſtoxenes. ariſtoteles. ariſtophan⁹. ariſtides & ſimilia

Vigeſima ſexta de κλεος.

Cleos. i. gloria ſine h ſcribetur vt cleophilus cleomides: in fine autē fiet cles. vt ariſtocles. pericles. &c.

Vigeſima ſeptima de μαχη.

Mache. i. pugna ch ſcribi vult etiam in cōpoſitis. vt antimachus. andromache. &c.

Vigeſima octaua de νικη.

Nice. i. victoria h caret ſed ni product. vt nicanor. nicaner niciteria: nicoſtrata prima longa Beronice. olympionices pe. longa.

Vigesima nona de agathos.

Agathos. i. bon⁹ thī tertia seruabit. vt Agathocles
Agathosthenes. &c. Trigesima de lycos.
Lycos. i. lupus y seruabit. vtllycophrō lycomedes.
lycaon. & similia. Trigesima prima de plistos.
Plistos. i. multū i latino & exili scribet. vt plistonax
plistarchus. plistonicus. Trigesima scda de protos
Protos. i. primū h nescit vt protos si laus protopla-
stus. protomartyr. & similia. Trigesima tertia.

Q Vēcūq; syllaba scripturā non mutat nō
dicetur a syllaba alterius quātitatis orta
si aliā originem agnoscere potest. Vnde
nemus non erit a nemine cum sit grēcum: nec ouatū
prima breui ab ouum &c. Mobilis tamē a moueo et
mamilla amāma: & ofella ab offa deducta cēsentur
quia cum quantitate scripturā mutant.

Trigesima quarta.

A Grēcis longis deducta si quando cor-
pta leguntur: scripturam mutasse cen-
sentur. vt orion si breuis est prima: & chira-
graline diphthongo quā in grēcis est scribent. ma-
ter a μντηρ nīne vertet. hector ab εκτωρ. ω in o.
nos autem non sine exēplo receptorē immutabim⁹
vñ nō corripiā clio &c. Trigesima qnta & vltima.

Q Vēcūq; mere grēca sunt nec in vsum no-
strum tralata: grēcis scribentur characte-
ribus: seruatis prosodia. orthographia &
metro grēcorum: ideoq; adeorundem regulas con-
fugiendum cenſeo.

Compendioſe eiſdem Aſcēſū de latino-
norum orthographia regulę.

Prima.

Immēdiatus dictionū deriuatus atq; dedu-
ctus in primis adnotandus est vt riui fon-
tibus haud diſſimiles ſint. Ideoq; ſciat no-
uitius grāmatiſta: Participia futuri temporis i rus:
& oīa pręteriti temporis: & verbalia a genitiuiſ ipſo
rū orta reſpicere debere ad ſupini penultimā litterā
ſupinū vero ad pręteritū: pręteritū aut perfectū ad
pręſens indicatiui a quo formant oīa pñtia: omnia
pręterita imperfecta. oīa futura pter futurū cōiunctiui
mōi. A pręterito aut pfecto trahunt cętera pterita p-
fecta & pluſq; pfecta & illud futurū cōiunctiui modi.
A pterito aut ipſecto. trahunt picipia pſētis tpis: &
ab illoꝝ grtis gerūdia. verbalia & picipia i dus. No-
mina vero q̄ abstracta dicunt a grtis aut dtisortū hñt
In oib⁹ aut deriuatis ſeruari ſolet vltima cōſonans
primitiui. vt quatiebā a quatis faciebā a facis. cōcuſ-
ſio a concuſſu: cōplexio a cōplexu. amatio ab ama-
tu. gratia a grati. audacia ab audaci.

Secunda.

Prima ſyllaba pñtis idicatiui ſolet manere integra
licet reliquę mutē. vn ſancio. ſanxi. ſanctū hñt pro
prima ſan. duco duxi. ductum. du &c.

Tercia.

Si tamē gemineſ in verſu conſonans altera diuideſ
vt religio: habet pro prima ſyllaba rel.

Quarta.

In diuidēdis dictionū ſyllabis ſciēdū ē in ſimplicib⁹
duas cōſonātes inter duas vocales poſitas ābas cū
ſequēte fere iūgi niſi ſint eēdē: in cōpoſitis ptes inte-
gras ſeruari: ideoq; diuidā ſic. piſcis ſi/gnū. red/do.
re/ſpōdeo. diſ/iūgo. trāſ/eo. &c.

Quinta.

In cōponēdis dictionibus pręſertim prępoſitiōib⁹
attendendę ſunt litterarū trāſmutatiōes de quib⁹ ex

prīſciano regulas tradet genuēſ. vt auſero abſtulī
ablaturum.

Sexta.

Vocaliū itē ac diphthongorū trāſmutatiōes obſer-
uādę ſunt. Nā a mutafine vt cōdēno. ini. vt deſicio
& ſedit nūcine vt deſect⁹ nūcine a cōtingo cōtigi co-
tactū. Au in overtiſ vt caurus cor⁹. & ĩni. vt quęro
cōquiro. lēdo. collido equus iniqu⁹. & y in u. vt cy-
minū cuminū. & z in ſſ duplex. vt patrizo patriſſo.

Septima.

Non geminabīſ cōſonāſ ſi ſecūde adheret tertia: ni
ſi ſequētes ſint muta cū liquida q̄ pro vna hñtur ſiſa.
vnde ſcribet aſpiro nō aſpiro. aſcribo nō aſcribo.
Recte autē ſcribet ſuffragor ſupprimo eſſringo.

Oſtima.

Post x quocq; quia valet cs. gs. aut ſſ. nō poneſ s. vñ
ſcribet. expes: exiſto. exilio. exero. expecto. expiop
exſpes: exſulto: exſilio: exſero: exſpecto: exſpiro. &c

Nonna.

Sūma cautio eſſe debet in diphthōgis rite ſcribēdis
nec audīēdi ſūt ineptuli qui ae & oe abſoletas cēſent
vnde.

Decima.

Omnes grī & datiui ſingulares: & noiatiui & voca-
tiui plurales primę declinationis per æ diphthon-
gon ſcribentur.

Vndecima.

Itē prę & pręter & oīa cū eis cōpoſita quina deo prę
ſemp: pterq; in premo. preces. precor. pretiū & pretia
vua: cū cognatis & compoſitis: & ſiqua ſunt alia pre
corripiētia quę niſi ſequat vocalis ſine diphthōgo
ſcribent vt appretior. oppreſſus. depcor. interptes:
interpretor. Sed pręſtus licet primā corripiat di-
phthongon tamen ſeruatur.

Duodecima.

Gręca autē diphthong⁹ ai q̄ illis vt nobis ſonat æ
per dierīſim ſonat interdū ai vt luna i pro lune: aulai
paulę: maia pro męa. Interdū ſit nobis æ. vt paian.
παιαππεαν. Ei ſit i aut longum vt χαιροπομοσ
chironomos: aut breue: chiragra prima breui. ev ſit
eu vt evpoσ eurus. & euses. vt perſeus: ples. aut v.
vt φευρηpheuge fuga ω ſit oe. vt tragedia trago-
dia. Similiter oi oe vt poine poena phoinix phoenix
gręce autem proſertur phinix. Au ſit au vt aulaula
αυστεροσ auſterus. Q̄ in u vt poen⁹ puni⁹. poe-
na i punio.

Decimatertia.

Quę a vocalib⁹ a & e deducta ſunt ſere ante uſ hñt
vt athenęus. dirceus. &c.

Decimaquarta.

Quoties ſcriptura ſignificatū mutat obſeruandum
quid i quo ſignificato ſcribaſ. vñ quot nūerale qd re-
latiui: iſinitū aut q̄ſitiui ē q̄ cōiunctio ē. Quę nomē
q̄ aut que cōiunctio. Lec⁹ nomē: ſec⁹ aduerbiū & prę-
poſitio. equ⁹ aīal. equ⁹ nō iiqu⁹. Quęſt⁹ a q̄ro. queſt⁹
a queror depo. queſtibus a queſt⁹. q̄ſtibus a q̄ſtus.
Quū tpis cū cōiunctio & ppoſitio: ſed nō omēs obſer-
uāt. ſicut nec qunr ab oib⁹ ſcribiſ. Sūt q̄ ſpectei grā
ſcribāt u dū vocalis eſt: & v dū cōſonāſ in principio
dictionis.

Decimaquinta.

Cauēdū ē ne qd pperā addaſ. ſubtrahaſ aut imuteſ.
Addiſ pperā: dū ſcribūſ tollero. currulis cānalis ſup-
pellex. māmilla. offella. reſſero rēnuo: appollo: qb⁹
prima breuiſ ē. Subtrahiſ male i carmie dū religio.
litera. repi. quotidie et ſiſſia qb⁹ pria naturalit breuiſ
poſitiōe pducit & tñ ſimplici cōſonāte ſcribūſ. Im-
mutaſ dū amurga p amurca ſcribiſ i columē p icolu-
mem. & qd penit⁹ illitterati faciūt legon⁹ p legū. itē
qd etiā peritiſi faciūt ſolix. pfelix. mātiq; ſine
oe ſcribebāt. Sed ſine facio: in ſingulis plura dictuſ.

τελοσ

Incipit summa que inscribitur prosodia seu catholicon: edita a fratre Joanne Januensi: seu genuensi: ordinis fratrum predicatorum. Et aucta atq; recognita ab Iodoco Badio Ascensio.

Prosodia quedam pars grammaticae nuncupatur. Partes siquidem grammaticae sunt quatuor: Orthographia, Etymologia, Dia-syntactica, et Prosodia. Orthographia dicitur ab orthos quod est rectus: et graphia scriptura a. Ideo orthographia id est tractatus de recta scriptura litterarum et syllabarum. Etymologia dicitur ab etymos quod est veritas: et logos sermo inde etymologia: id est tractatus de veritate omnium partium orationis absolute. Diasyntactica dicitur a dia quod est de: et syntaxis quod est constructio. Inde diasyntactica: id est tractatus de constructione perfecta. Prosodia vero dicitur a pros quod est ad: et ode quod est cantus. inde prosodia: id est tractatus de cuiuslibet dictionis tempore vel accentu.

Prin cipaliter autem in isto tractatu siue libro intendo de prosodia: licet etiam de alijs tribus partibus aliqua hic tangam. Tractatus iste tanquam a principali intentione si placet prosodia nuncupetur. Vel si magis placet liber iste vocetur catholicon: eo quod sit communis et vniuersalis: valet siquidem ad omnes ferme scientias. Nam hic facile inueniuntur vnde dictiones formentur et deriuentur: quomodo scribantur et proferantur: qualiter exponantur et etymologizentur et construantur. Inueniunt etiam hic multas utiles questiones naturales: et thelogicas notas et declaratas. Quid autem istius libri talis est. Primo licet principaliter intendam de prosodia: tamen quia orthographia est quodammodo via ad prosodiam: agam de orthographia: secundum de prosodia: tertio de etymologia et diasyntactica quod si mixtim aliqua dicam. Deinde specialiter de constructione et suis speciebus et partibus: necnon de regimine subiungam. Quarto determinabo de figuris. Quinto de orthographia: prosodia: origine: et significatione quarundam dictionum: quae sepe inueniuntur in biblia: et in dictis sanctorum et etiam poetarum secundum ordinem alphabeti ordinate subiungam.

Abellum autem hunc ad honorem dei: et gloriosae virginis marie: et beati domini patris nostri: et omnium sanctorum electorum: necnon ad utilitatem meam: et ecclesiae dei dei copulaui. Opus quippe ac studij mei est: et fuit multos libros legere: ut ex plurimis diuersos carperem flores quos meliora sunt quam beato hieronymo clecturus. Nam secundum Basilium quae utilia sunt mandari memorie principalibus meruerunt. Memoria etiam est superuacua addicere in tanta temporis egestate. Si allucubet vero vox nostra insonuit: non a paternis discessit limitibus. Hoc autem non presumens de viribus proprijs attentavi (cum quasi nullae sint) sed summationis fiduciam: laborisq; mercedem totaliter in sa maritano pulso timore figens: qui platis in percuratioe seminuui duobus denarijs supererogari cuncta reddere est profectus. Delectat nos sane veritas pollicentis: sed terret imenitas laboris. Desiderium horat proferendi: sed dehortatur infirmitas desiciendi: quam vincit utique zelus domus dei. In hoc autem tractatu non solum lectoris: sed etiam liberii correctorem desydero: dummodo sit eius conscientia inuidenti ab his veneno. Quae autem mente deuota: ut quisquis hunc librum legerit: apud districtum iudicem solatium mihi suae orationis impendat: ut omne quod in me sordidum deperit henderit: orationibus diluat. Orationis autem et expositio nis virtute collata: lector me in recapitulatione me superat. Si tu per me haec accipit: pro me fratre Joanne Januensi fratrum predicatorum ministro: ad deus precibus deuote fundat.

Additio Petri

Prosodia istius oratoriarum institutionis lib. prolo. grammaticae diuidit in duas partes: videlicet in recte loquendi scientiam quam graeci methodice vocant: nos preceptiuam dicere possumus. Et poetarum ceterosque authorum enarrationem quam graeci historice nuncupatur: a nobis dici potest enucleata. Quia ista pars posteriori parte Januensis prioris parte methodice in partes quatuor diuidit: quam apud eum satis patet. Quia minus erudite dicit diasynthetica: nec minus lepe diasynthetica: quia constructio graece dicitur *εὐπρεπὲς* syntaxis non syntaxis: non diasynthesis: quia

dio significat per et propter. Avodyo autem duo. Prosodia vero vocatur accentus. *αὐτοπροσ* ad: et *ὁδὸς* ode pro *αὐτο* et *ὁδὸς* non ab odos. Catholicon quidem dicitur vniuersale: nec est vox indeclinabilis: nec ternae sed secundae. sicut ilion illi: nam et catholicum usurpat sicut et illi. Non dico hoc opus septe vocari catholicon cum tanta desint: nec tamen vocasse libellum: quod forte pro modestia dixit: sed minus lepidum. Verum non institui minus eleganter dicta refellere: quam sit meli ora et utiliora: proposita et utilissima nisi subandiam ceteris. Praeterea quod dicit in tanta temporis egestate: dicere breuitate aut poenuria. Neque dicere presumens. Sed deinceps tractabo dicta non formam dicendi authoris. Pro me fratre &c. Modeste quidem sed tamen dicit: ut qui de gloria vitanda scribentes ne gloriam amittant nosa sua non tacent. Caret tamen id legitima reprehensione. Nam et paulus et ceteri apostoli atque euangelistae noia sua non sustulerunt.

Prima ergo pars istius libri: ut dicitur: est orthographia: circa quam sic praedam. Primo namque agam de littera: secundo de syllaba. Tractaturi autem de littera dicemus de diffinitione: de mutatione: de diuisione: de diuisionis declaratione: de mutatione: et recto ordine litterarum.

Littera sic diffinitur. Littera est minima pars compositae vocis. Vel littera est vox in diuina quae scribi potest. Dicitur autem littera a littera linis. vel a litteris: eo quod antiqui scribebant in operatis tabulis et postea lineabant. Litterarum aliae sunt vocales: aliae consonantes. Vocales sunt quae: scilicet a e i o u. nam in grecis est vocalis. Consonantes quae sunt semivocales et quae mutae. Semivocales sunt septem: scilicet l m n r s y. Mutae sunt nouae: scilicet b c d f g h k p q t et i u posita ante vocalem in principio eiusdem syllabae: ut in uno et venus. Ipsi si consonans ante us ita remanet abiecta us: ut cuius cui: et poeius poeius: propter hanc datam et in quo est vocalis. Et h est idem elementum quod c. Non vero non est littera sed aspiratio: nis nota. Aliquid est duplex: scilicet l r. quae posita post mutas in eadem syllaba permittitur praecedere vocali non naturaliter longa corripit: ut affecta et tenebrae. Duplices consonantes sunt tres: scilicet l consonans posita inter duas vocales naturaliter. et r semper et s frequenter: ut maior dur gaze. Vocales autem dicitur: quod per se plenam vocem faciunt. Semivocales appellantur: quod plenam vocem non habent: ut semideos seminuuios appellamus: non quod dimidia parte habeant deorum vel virore: sed quod non sunt pleni bis vel vtri. Mutae dicitur non quod omnino caret voce: sed quod exigua parte vocis habent: sicut informis dicitur mulier non quod caret forma: sed quod male est formata. Et dicimus frigidi esse non qui penitus expers est caloris: sed qui minimus hoc vitium. unde mutae nominatae sunt ad comparationem bene sonantium. Semivocales quatuor vincuntur a vocalibus tantum superant mutas. Et quod quibus figura et nomine videatur aliqua habere differentiam: cum tamen eandem tam in sono vocis quam in metro continere potestatem. et h quidem penitus superuacua est. Nulla enim videtur ratio cur sequenti a debet scribi k. Karthago enim et caput siue per c siue per k scribantur nullam facit nec in sono nec in potestate eiusdem consonantis differentiam. Non vero propter nihil aliud scribenda esse videtur nisi ut ostendat sequenti u ante alteram vocalem in eadem syllaba positam perdere vim litterae in metro non enim facit positionem. et si ideo alia littera est existimanda quod c debet. quod quod cum similiter proponitur u amittit vim litterae alia putari et alia cum id non facit. Videmus enim anguis sicut quis: et augur sicut cur. Unde si vellemus cum veritate conscribere non plusquam octodecim litteras in latino sermone haberemus: hoc est. xvi. antiquas grecorum. et x f postea additas: et eas quoque ab eiusdem sumptas. nam x et y grecorum causa nominis asstruimus. Non vero aspiratio nis nota est: et nihil aliud habet litterae nisi figuram: et per l versu scribitur inter alias litteras: sicut dicitur *ῥῥῥῥῥῥ*. In primo maioris. Et sciendum est quod nullae prepositiones vel conjunctiones debent aspirari. Omnes autem aliae pa-

Clodocus Badius Ascensius dño Adæ Kempensi alemanno.
& magistro artium prudentissimo: Et presbyterorum ecclesia-
sticorum grauiissimo. S.D.

Atholicon genuëse: opus sane magnū: minus tñ q̃ in fronte minari videt̃
exhibens: cū multis id efflagitantibus recognoscendū augendūq; recepis-
sem: cœpi accuratius singula adnotare: vario quidē ac diuerso affectus aīo. Nā cū
ad theologica sensa miro ordine digesta oculos conuerterē: nihil predicatorē isto
doctius aut argutius excogitari posse rebar: tam apte tāq; lucubrate summorum
theologorū collegit decreta. At vbi ad oratorias definitiones & grāmaticas ety-
mologias lumina declinarē: videbatur homo ille multa quidē legisse: sed parū cul-
ta: parūq; (præterq̃ a Ptisciano scripta) veridica: ideoq; infelicior q; eo seculo nat⁹:
quo mera barbaries: & grammaticorū temeritas omnia contaminauerat aut inuer-
terat: proinde censebā si hoc sæculo natus fuisset: multis quibus nunc irridendi sui
facultatē dederit superiorē euasisse. Itaq; authorē partim laudans: partim miserās
totū accurate recognoui: diphthongos suis locis restitui: orthographiā ab interio-
tu ac morte reduxi: sustuli nihil: intuli q̃ plurima: castigauī innumera: sic tñ vt inte-
grum conseruare opus: sed distinctis characteribus castigatoria & accessoria ap-
ponerē. Vocū origines: quas ille aut fictitias: aut falsas assignauerat: proprias ac
veras græcis quidē græcas: latinis autē latinas assignans. Quę lucubratio quātī la-
boris: quantēq; molestiē fuerit: censere possint: qui relegēdū opus receperint. Pu-
tem em̃ neminē tam plūbeo cerebro qui non cēties cœptis suis irascatur q̃ ad vni-
bilicū perueniat. Quocirca nō infimas mihi nō immemor lector habebit oratias:
beneq; actū censebit cū ipso authore: qppe cuius opus in maiore posthac futurū sit
pretio: q; quę doctis displicuerant: ad vnguē castigauimus. In qua re siquid veræ
laudis (quod quidē agnoscere non ausim) siquid tamē meruerim: id totum in te
Adā suauissime: relatū velim: vt cognoscant mortales quantī mores tuos ingenu-
os: & rarā istā cum eloquentia cōiunctā sapientiā faciam: quantūq; te sinuoso in-
pectore figam. Sed norimus inter nos: satis est si reliqui noscant me non inuitū in-
ere tuo iam pridē esse: sciantq; hanc opellā tibi dicatā: nō a qua opē exigas: sed cui
præfidiū præstes q̃ amplissimum: Vale. & me: quod mutuo facies: perama. Ex offici-
na nostra litteraria: ad decimū calendas lulias: anni huius. MDVI.

Regule orthographiæ

Regule orthographiæ ab Ascensio ex multis collectæ: ob quarū ignoratiōē Genuē. hūguitio. & eorum sequaces toties & tam pueriliter lapsi sunt.

Regula prima.

Nulla dictio mere græca componetur aut exponet per mere latinā: quocirca monoculus. subdiacon⁹ & similes ineptę sunt compositiones: nemus a nemine. Presbyter p̄bēs iter et consimiles ineptę expositiones atq̄ etymologię ridiculę.

Secunda.

Nulla dictio mere latina scribetur charecteribus mere gręcis: cuiusmodi sunt Φ. Χ. Ψ. Κ. Ξ. Υ. & equiuales ph. ch. pf. k z & y. Et e contrario nulla græca merelatinis cuiusmodi sunt f & q. Ideoq̄ scribetur zephyrus. Catelina &c.

Tertia.

Non omnis dictio græca aut alioqui peregrina accentum habet in fine: ideoq̄ non catholicon sed eo peritior de accentu cōsuletur author.

Quarta.

Neque omnis græca mere gręcis litteris: licet scribenda sit gręcis characteribus nam quasdam habent gręci nobiscum cōmunes. Vnde diaconus. idolon. nō dyaconus aut ydolon scribentur. de qua resignandę sunt hę ex tortellio collectę regule.

Quinta. der.

Grāma. i. r apud nos mutabit in n: quoties sequuntur r k & X. vt pro aggelos āgelus: pro αρκypα ancora aut āchora: pro agchises scribet nobis āchises

Sexta de ο υ π syn.

Syn. i. con in cōpositiōe scribet per y. vt syllaba syllogism⁹. symphonia. synodus. synthesis.

Septima de kata & meta.

Cata & meta aspirationē fugiant in vtraq̄ syllaba: nisi secunda componatur cum vocali aspirata. Primi vt catalogus. catarrus. metaplasmus. metaphysica. metamorphosis. Secūdi. vt catholicon a cata et holon. cathedra a cata & hedra. i. sella. methodus a meta & hodos. i. via.

Octaua de epi. επι. & apo.

Epi quoq̄ aspirationē nescit & i scribitur vt episcopus epitheton. epilogus. epitagma. i. tributum. Sequēte autem vocali perit interdum i vt epodos: & si vocali aspirat: mutat p i ph vt ephor⁹ ab epi & horo. **Apo.** i. ab eodem modo cōponitur vt apocalypsis. id est reuelatio. apocripus. i. absconfus. apologia. i. responsio seu satisfactio. Aspirat autē p sequēte vocali aspirata. vt aphoria ab apo & horia q̄ ē sterilitas

Nonā de peri περι.

Peri tenui & i nostro significat de vt perihermenias. i. de interpretatione. periphrasis. descriptio. perihodus. i. circuitus a peri & hodos. i. via.

Decima de hyper & hypo.

Nyper. i. super et hypo. i. sub. habēt y aspiratum in prima: & p exile in secunda: vt hyperbole. hyperboeus. hypermetros. hypocrisis. i. dissimulatio. hypotheca. i. obligatio. Si tamen sequatur vocalis aspirata p. transit in ph vt hyphen. i. subunio ab hypoet hen. id est ynum.

Vndecima de anti.

Dictionū grecanitarum.

Anti quoq̄ aspirationē nō habet nisi a composito sequēte acceperit. vnde scribetur antiptosis. antitheton: antichristus. antipodes. Itē āthipatus. i. cōsul.

Duodecima de dia.

Dia in compositione per i scribetur vt dialogus. id est disputatio. diabolus. id est criminator. dialectica diameter & similia.

Decimatertia de archos.

Archos ch scribetur in cōpositis & dicitur princeps vt architectus archiepiscopus: archangelus. patriarcha. pentacontarchus. &c.

Decimaquarta de hippos.

Hippos. i. equus & equa i aspirato & p. duplici scribetur tam simplex q̄ cōpositū: vt hippodamia hippolytus. hippocētaurus: hippocrates medic⁹. Etia in secunda parte. vt philippus p. duplex habet sed hamittit.

Decimaquinta de poly.

Poly. i. multum l simplice & y scribetur vt polydamas. polycrates. polyphemus. polydorus polis. i. vrbs per li. vt neapolis. &c.

Decimafexta de physis.

Ph ysis. id est natura scribetur cum ph & y in prima vt physica. physiologus. &c.

Decimaseptima de χαι p. chir.

Chir. i. man⁹ aspirat vt chirotheca habetq̄ interdū apud nos i longū quia gręce ei habet vt chironom⁹ chirographum. interdum i tenue vt dum corripitur vt in chiragra apud persium.

Decima octaua de pyr.

Pyr p exile & y tenet vt pyramides.

Decimanona de philos.

Philos in compositione philo scribetur vt philosophus. philargyria. i. amor argēti seu auaritia.

Vigesima de theos & theoro.

Theos & theoro scribentur per th vt theologus. theodorus. theorica. &c.

Vigesima prima de sthenos.

Composita a sthenos quod valentiā significat sth. aspiratū habent vt demosthenes. i. popli robur. antisthenes. i. contraualentia. Calisthenes. id est pulchritudinis potentia & consimilia.

Vigesimafecunda de cratos.

Cratos. id est robur sine h scribetur vt hippocrates. menecrates: medici.

Vigesimatertia de chrysos.

Chrysos in compositione & deriuatione ch & y sequat vt chryso stomus. chryses. chrysis. &c.

Vigesimaquarta de argyros.

Argyros. i. argentum in compositione y retinet in secunda vt philargyrus. litargyrium.

Vigesimaquinta de aristos.

Aristos. i. optimus i nostro & sine h scribetur vt aristoxenes. aristoteles. aristophan⁹. aristides & similia

Vigesimafexta de cleos.

Cleos. i. gloria sine h scribetur vt cleophilus cleomides: in fine autē fiet cles. vt aristocles. pericles. &c.

Vigesimaseptima de mache.

Mache. i. pugna ch scribi vult etiam in compositis. vt antimachus. andromache. &c.

Vigesima octaua de nice. πικη.

Nice. i. victoria h caret sed nī product. vt nicanor. nicander niciteria: nicostrata prima longa Beronice. olympionices pe. longa.

Vigesima nona de agathos.

Agathos. i. bon⁹ thī tertia seruabit. vt Agathocles Agathosthenes. &c. Trigesima de lycos. Lycos. i. lupus y seruabit. vt lycophrō lycomedes. lycaon. & similia. Trigesima prima de plistos. Plistos. i. multū i latino & exili scribet. vt plistonax plistarchus. plistonicus. Trigesima scda de protos. Protos. i. primū h nescit vt protos si laus protoplas tus. protomartyr. & similia. Trigesima tertia.

Quecūq; syllaba scripturā non mutat nō dicitur a syllaba alterius quātītatis orta si aliā originem agnoscere potest. Vnde nemo non erit a nemine cum sit grēcum: nec ouatū prima breui ab ouum &c. Mobilis tamē a moueo et mamilla a māmā: & ofella ab offa deducta cēsentur quia cum quantitate scripturā mutant.

Trigesima quarta.

Agrēcis longis deducta si quando correpta leguntur: scripturam mutasse cēsentur. vt orion si breuis est prima: & chira gra line diphthong quā in grēcis est scribent. ma ter a μντηρ hinc vertet. hector ab εκτωρ. ω in o. nos autem non sine exēplo receptorē immutabim⁹ vñ nō corripiā clito &c. Trigesima qnta & vltima.

Quecūq; mere grēca sunt nec in vsum nostrum tralata: grēcis scribentur caracte ribus: seruatis prosodia. orthographia & metro grēcorum: ideoq; ad eorundem regulas con fugiendum censeo.

Compendiosē eiusdem Ascēsi de latino norum orthographia regulē.

Prima.

Immēdiatus dictionū deriuatus atq; dedu ctus in primis adnotandus est vt riuī fontibus haud dissimiles sint. Ideoq; sciat no uitiū grāmatisa: Participia futuri temporis i rus: & oia prēteriti temporis: & verbalia a genitiuis ipso rū orta respicere debere ad supini penultimā litterā Supinū vero ad prēteritū: prēteritū autē perfectū ad prēsens indicatiui a quo formant oia pntia: omnia prēterita impecta. oia futura pter futurū cōiunctiui mōi. A prēterito autē pfecto trahunt cētera pterita pfecta & plusq; pfecta & illud futurū cōiunctiui modi. A pterito autē ipfecto. trahūt picipia pletis tpis: & ab illorē gtis gerūdia. verbalia & picipia i dus. No minauero q abstracta dicunt a gtis aut dtisortū hnt In oib⁹ aut deriuatis seruari solet vltima cōsonans primitiui. vt quatiēbā a quatis faciebā a facis. cōcus sio a cōcussu: cōplexio a cōplexu. amatio ab amatu: gratia a grati. audacia ab audaci.

Secunda.

Prima syllaba pntis idicatiui solet manere integra licet reliquē mutet. vn sancio. sanxi. sanctū hnt pro prima san. daco duxi. ductum. du &c.

Tercia.

Si tamē geminet in versu consonans altera diuidet vt religio: habet pro prima syllaba rel.

Quarta.

In diuidēdis dictionū syllabis sciēdū ē in simplicib⁹ duas cōsonātes inter duas vocales positās ābas cū sequēte fere iūgi nisi sint eadē: in cōpositis ptes inte gras seruari: ideoq; diuidā sic. pi/sicis si/gnū. red/do. re/spōdeo. dis/iūgo. trā/co. &c.

Quinta.

In cōponēdis dictionibus prēsertim prēpositiōib⁹ attendēde sunt litterarū trāsmutatiōes de quib⁹ ex

prisciano regulas tradet genueti. vt aufero abstulī ablatum.

Sexta.

Vocaliū itē ac diphthongorū trāsmutatiōes obseruādē sunt. Nā a mutafine vt cōdēno. ini. vt deficio & redit nūcinē vt defect⁹ nūcinā cōtingo cōtigi co tactū. Au in o vertit vt caurus cor⁹. & ē ini. vt quēro cōquiro. lēdo. collido equus iniqu⁹. & y in u. vt cy minū cuminū. & z in si duplex. vt patrizo patristio.

Septima.

Non geminabif cōsonās si secūde adheret tertia: nisi si sequētes sint muta cū liquida q pro vna hntur lra. vnde scribet aspiro nō aspiro. ascribo nō ascribo. Recte autē scribet suffragor supprimo effringo.

Octaua.

Post x quocūq; quia valet cs. gs. aut ss. nō ponet s. vñ scribet. expes: exīto. exilio. exero. expecto. expirop exspes: exsulto: exsilio: exsero: exspecto: expiro. &c

Nonā.

Sūma cautio esse debet in diphthōgis rite scribēdis nec audiēdi sūt ineptuli qui ac & oe absoletas cēsent vnde.

Decima.

Omnes gti & datui singulares: & noiatiui & vocatiui plurales primē declinationis per ae diphthongon scribentur.

Vndecima.

Itē prē & prēter & oia cū eis cōposita quādeō prē semp: pterq; in premo. preces. precor. pretiū & pretia vua: cū cognatis & compositis: & si qua sunt alia pre corripiētia quē nisi sequat vocalis sine diphthōgo scribent vt appetior. oppressus. depcor. interptes: interpretor. Sed prēstus licet primā corripiat diphthongon tamen seruat.

Duodecima.

Grēca autē diphthong⁹ ai q illis vt nobis sonat ae per dierisim sonat interdū ai vt lunai pro lūne: anlai paulē: maia pro mēa. Interdū fit nobis ae. vt paian. παϊα ppean. Et fit i aut longum vt χειροπομοσ chironomos: aut breue: chira gra prima breui. ev fit eu vt evpoσ eurus. & euscs. vt perseus ptes. aut v. vt φευρ pheuge fuga ω sit oe. vt tragedia tragodia. Similiter oi oe vt poine poena phoinix phoenix grēce autem profertur phinix. Au fit au vt auli aula αυστεροσ austerus. Qe in u vt poen⁹ puni⁹. poenai punio.

Decimatercia.

Quē a vocalib⁹ a & e deducta sunt fere ante us hnt vt athenēus. dīrceus. &c.

Decimaquarta.

Quoties scriptura significatū mutat obseruandum quid i quo significato scribat. vñ quot nūerale qd re latiuū: i finitū aut qstitiuū ē q cōiunctio ē. Quē nomē q aut que cōiunctio. Lec⁹ nomē: sec⁹ aduerbiū & prēpositio. equ⁹ aīal. equ⁹ nō iūq⁹. Quēst⁹ a qro. quēst⁹ a queror depo. quēstibus a quēst⁹. qstibus a qstus. Quū tpis cū cōiunctio & ppositio: sed nō omēs obseruāt. sicut nec quā ab oib⁹ scribif. Sūt q spectet grā scribāt u dū vocalis est: & v dū consonas in principio dictionis.

Decimaquinta.

Cauēdū ē ne qd pperā addat. subtrahat aut imutet. Addit pperā: dū scribif tollero. currulis cānalis sup pellex. māmilla. offella. reffero rēnuo. appollo: qb⁹ prima breuis ē. Subtrahit male i carmē dū religio. littera. repi. quotidie et silia qb⁹ priā naturalit breuis positioē pducit & tñ simplici cōsonāte scribif. Im mutaf dū amurga p amurca scribif i columē p icolu mem. & qd penit⁹ illitterati faciūt legon⁹ plegū. itē qd etiā periti factitātūt scelix. pfelix. mā ātqui sine ce scribebāt. Sed finē facio: in singulis plura dictur⁹.

ταλσ.

Incipit summa que inscribitur prolo-
dia seu catholicon: edita a fratre Joanne Januensi: seu
genuensi: ordinis fratrum predicatorum. Et aucta atq; re-
cognita ab Iodoco Badio Ascensio.

Prosodia quedam pars grammati-
ce nuncupatur. Partes siquidem grammaticę
sunt quatuor. Orthographia. Etymologia. Dia-
syntactica. Prosodia. Orthographia dicitur
ab orthos quod est rectus: et graphia scriptura a. Ideo orthographia
id est tractatus de recta scriptura litterarum et syllabarum. Etymologia
dicitur ab etymos quod est veritas: et logos sermo
inde etymologia: id est tractatus de veritate omnium partium
orationis absolute. Diasyntactica dicitur a dia quod est de:
et syntaxis quod est constructio. inde diasyntactica: id est tra-
ctatus de constructione perfecta. Prosodia vero dicitur
a pros quod est ad: et ode quod est cantus. inde prosodia:
id est tractatus de cuiuslibet dictionis tempore vel accentu.

Prinpaliter autem in isto tractatu siue libro intendo
de prosodia: licet etiam de alijs tribus partibus aliqua hic tanga-
m. Tractatus iste tanquam a principaliori inteto si placet pro-
dia nuncupet. Vel si magis placet liber iste vocet catholi-
con: eo quod sit communis et vniuersalis: valet siquidem ad omnes
ferme scientias. Nam hic facile inueniuntur dictiones for-
mentis et deriuentis: quomodo scribantur et proferantur: qualiter expo-
nantur et etymologizentur et construantur. Inueniunt etiam hic
multas utiles questiones naturales: et theologicas notas et de-
claratas. Quid autem istius libi talis est. Summo (licet prin-
cipaliter intenda de prosodia. tamen quia orthographia est
quodammodo via ad prosodiam) agam de orthographia: se-
cundo de prosodia: tertio de etymologia et diasyntactica quod
si mixtim aliqua dicam. Deinde specialiter de constructione
et suis speciebus et partibus: necnon de regimine subiun-
gam. Quarto determinabo de figuris. Quinto de ortho-
graphia: prosodia: origine: et significatione quarunda-
m dictionum: que sepe inueniuntur in biblia: et in dictis sancto-
rum et etiam poetarum. secundum ordinem alphabeti ordinate sub-
iungam. **L**ibellum autem hunc ad honorem dei: et glorio-
se virginis marie: et beati domini patris nostri: et omnium
sanctorum electorum: necnon ad utilitatem meam: et ecclesie sa-
cte dei copulauit. **O**mnis quippe ac studij mei est: et fuit mul-
tos libros legere: ut ex plurimis diuersos carperem flores
que meliora sunt quam beato hieronymo electurus. Nam secun-
dum Basilium que utilia sunt mandari memorie principa-
lius meruerunt. Memoria etiam est superuacua addiscere
in tanta temporis egestate. Si alicubi vero vox nostra in-
sonuit: non a paternis discessit liminibus. Hoc autem non pro-
sumens de viribus proprijs attendam (cum quasi nullę sint) sed
commutationis fiduciam: laborisq; mercedem totaliter in
martiano pulso timore figens: qui plaris in percuratōe se-
minuit duobus denarijs supererogati cuncta reddere est pro-
fectus. Delectat nos sane veritas pollicentis: sed terret
mensuras laboris. Desiderium bonarum proficiendi: sed dehor-
tatur infirmitas desiciendi: quam vincit vitiosus zelus domus
dei. In hoc autem tractatu non solum lectoris: sed etiam liberi
correctorem desydero: dummodo sit ei conscientia. inuiden-
tie absque veneno. Quies autem mente deuota: ut quisquis
hunc librum legerit: apud districtum iudicem solatium mihi sue
orationis impendat: ut offit quod in me sordidus depre-
henderit: orationibus diluat. Orationis autem et expositio-
nis virtute collata: lector me in recompensatione me superat.
Si ita per me proba accipit: pro me fratre Joanne Januensi
fratrum predicatorum ministro: ad dei preces deuote fundat.

De primo petri

Quintilianus oratoriarum institutionum lib. primo. grammati-
ce diuidit in duas partes: videlicet in recte loquendi scientiam
quę greci methodice vocant: nos preceptiuam dicere possu-
mus. Et poetarum ceterosque authorum enarrationem quę a grecis
historice nuncupatur: a nobis did potest enucleatiua.
Primis itaque posteriori parte Januensis prioris parte me-
thodice in partes quatuor diuidit: quę apud eum satis patet.
Verumtamen minus erudite dicit diasynthetica: nec mi-
nus septe diasynthetica: quia constructio gręce dicitur
συμπραξις syntaxis non syntasis: non diasynthasis: quia

dio significat per et propter. **A**uo dyo autem duo. Prosodia
vero vocat accentus. et τρον pros. id est: et ody
ode pro a ou. **A** et non ab odos. Catholicon quidem
dicit vniuersale: nec est vox indeclinabilis: nec tertie
sed secunde. sicut ilion illi: nam & catholicum vsurpat si-
cut & illud. Non dico hoc opus septe vocari catholicon
cum tanta desint: nec tamen vocasse libellum: quod forte pro-
destia dixit: sed minus lepidam. Verum non institui minus
elegantem dicta refellere: quia sunt meli ora & utiliora: pro
optima & utilissima nisi subandiam ceteris. Præterea quod
dicit in tanta temporis egestate: dicere breuitate aut po-
nuntia. Neque dicere presumens. Sed deinceps tractabo di-
cta non formam dicendi authoris. Pro me fratre &c. Mo-
deste quidem sed tamen dicit: ut qui de gloria vitanda scri-
bentes ne gloriam amittant nosa sua non tacent. Caret ita
id legitima reprehensione. Nam & paulus & ceteri apostoli
li atque euangelistae noia sua non sustulerunt.

Prima ergo pars istius libri: ut de-
ri: est orthographia: circa quam sic procedam. **P**ri-
mo namque agam de littera. secundo de syllaba.
Tractaturi autem de littera dicem de definitione: de ma-
tione: diuisione: diuisionis declaratione: mutatione: et
recto ordine litterarum.

Littera sic diffinitur. Littera est
minia pars compositę vocis. Vel littera est vox
individa que scribi potest. **D**icitur autem lit-
tera a limo linis. vel a lituris: eo quod antiqui scribebant in
cestratis tabulis et postea lineabant. Litterarum alie sunt vo-
cales: alie consonantes. Vocales sunt quales: scilicet a e i o u. nam
p in grecis est vocalis. Consonantium quod sunt semivocales
et quod mutant. Semivocales sunt septem: scilicet l m n r s x y. **Q**uod
sunt nouem: scilicet b c d f g k p q t. et i u positę ante vocalem
in principio eiusdem syllabe: vt iuno et venus. **I**tem si e con-
sonans ante uis ita remanet abiecta uis: vt cuius cui: et po-
petus popet: propter hanc dantur ei in quo est vocalis. **R** et k
est idem elementum quod c. **N**o vero non est littera sed aspiratio-
nis nota. Aliquid est sunt due: scilicet l et r. quę positę post mutas
in eadem syllaba permittuntur precedere vocali non naturaliter
longa corripit: vt affecta et tenebre. **D**uplices consonantes
sunt tres: scilicet i consonans posita inter duas vocales natura
liter. et semper et frequenter: vt maior dur gaze. Vocales
autem dicitur: quod per se plenam vocem faciunt. Semivocales
appellatur: quod plenam vocem non habent: vt semideos se-
minitros appellamus: non quod dimidia parte habeant deo-
rum vel viroy: sed quod non sunt pleni diu vel viri. **M**utę di-
citur non quod omnino caret voce: sed quod exigua parte vocis
habet: sicut in formis dicitur mulier non que caret forma:
sed que male est formata. **E**t dicimus frigidum esse non quod
penitus expers est caloris: sed quod minimum hoc vitium. **V**n-
de mutę nominatę sunt ad comparationem bene sonantium.
Semivocales quatuor vincuntur a vocalibus tantum superant
mutas. **R** et quę quis figura et nomine videatur aliquam ha-
bere differentiam: cum tamen eandem tam in sono vocis quę in
metro continet potestatem. et h quidē penitus superuacua est.
Nulla enim videtur ratio cur sequenti a debet scribi h. **R**ar-
thago enim et caput siue per c siue per k scribantur nullas
facit nec in sono nec in potestate eiusdem consonantis dif-
ferentiam. **N**o vero propter nihil aliud scribenda esse vi-
detur nisi ut ostendat sequentē u ante alteram vocalem
in eadem syllaba positā perdere vim litterę in metro non
enim facit positionem. quod si ideo alia littera est existimanda
quod c debet. g quoque cum similiter proponitur u amittit vim
litterę alia putari et alia cum id non facit. **D**icimus enim
anguis sicut quis: et augur sicut cur. **U**nde si vellemus cum
veritate contemplari non plures octodecim litteras in latino
sermone haberemus: hoc est. xvi. antiquas grecorum. et
x et f postea additas: et eas quoque ab eiusdem sumptas. nam
et s grecorum causa nominis astruimus. **N**o vero aspiratio-
nis nota est: et nihil aliud habet litterę nisi figuram: et quod i
versu scribitur inter alias litteras: sicut dicitur **p**ausia. in
primo maloxis. **I**tem sciendum est quod nullę prepositiones
vel conjunctiones debent aspirari. **O**mnnes autem alie pa-
a us

rit ptes oratōis aspiratur: vt ham⁹ hebes habēs hic huc
hcu: sicut dicit *Paula*. in tractatu ppositionū. Item aspi
ratio vt dicit *Paula*. in primo maio. ponitur ante omnes
vocalēs: vt habeo hebes. hic. homo humus hylas. Post
cōsonātes aut quattuor tantūmodo more antiquorū grē
corum: scilicet vt chremes. r vt thaso. p vt philippus. r vt
pirrhos rhetor. Ideo autē extrinsecus h scribitur voca
libus vt minimū sonet. cōsonantibus aut intrinsec⁹ post
vt plurimū sonent. Annus vero littera vel vox plus so
nat cum ipsa aspiratio postponitur: q̄ cum antepōnitur.
Sed hęc videtur fallere in vah⁹ ab: q̄ aspiratio videt
postponi vocalibus r nō antepōni. Sed ad hoc respon
det *Paula*. q̄ apocopa facta est extrema vocalis a cui p
poncbatur aspiratio nam perfecta vaba r aba sunt. Ideo
autem abscissione facta extrema vocalis a spiratio manit
ex superiōri pendens vocali: q̄ suū est interiectionis vo
ce abscondita proferri. Itaq̄ paro abscondite extremi
tatis videtur congrue interiectionis naturali platiōe re
māsisse. Et vt Donatus ait. vox est incondita vox hęc.
Hęc quoq̄ quē plena est vox interiectio nō est. Et dicit
incondita: id est intus cōdita. Itē scias q̄ nunc ante i lo
co cōsonantis posita aspiratio potest inueniri: sicut nec āte
v cōsonantē. Unde hylcus triyllabū est r hycms diffalla
bū. Nulla vero cōsonāte se aspirationē recipit. Et hic
nota q̄ chremes p̄p̄lū nomē dicit a cremo as. r icōz hoc
caret aspiratione. Si vero habeat aspirationē chremes:
tūc non est nomē latinū: nec deriuatur a cremo as. vt di
cit Aug. Itē idem dicit q̄ nō credit q̄ hoc nomen pphe
ta deriuatur a p̄foris. sed credit potius q̄ cōponat a p
cul r phonos: q̄ hoc nomē propheta h: habet post p: quā
nullū latinū debet habere. Unde vult Aug. q̄ p̄dicat q̄
tuos cōsonātes aspirēt in grēcis dictionibus r nō lati
nis. Itē etiam videt velle *Paula*. qui postq̄ dixit q̄ aspi
ratio inuenit post quattuor cōsonātes tm: quasi exponēs
q̄ hoc est intelligendū de grēcis dictionibus. Subiungit
aliquatū post. r inquit sine aspiratione ponit in latinis:
in grēcis vero vel p̄ncipaliter id est in p̄ncipio vel ge
minata in media dictione aspirat: vt rhetor: rhodus: pir
rhos. Itē *Paula*. in. vi. li. ubi agit de desinētibus in es p
du. ita dicit rhānes tis. r rhannis q̄ grēci esse ostendit
aspiratio post r posita: q̄ i latinis nominibus nō fit Idē
sentit Apuleius qui dicit q̄ vicus facit qui aspirat pulcer
vel sepulchri: q̄ c nec vlla p̄sonas apud latinos debz aspi
rari. Sed cōtra hoc potest obijci mihi r nihili. Sed dicit
Apul. q̄ debet dici mihi: licet cōmunis vsus habeat mihi.
De nihili dico q̄ cōponit a ne r hili penne. vnde nō per
se aspiratur c: sed quasi per accidens: cōtrahit em hoc ab
altero cōponentiū. Improprietates autē nō sunt exten
dende. Et hoc patet q̄ catena nō debet aspirari. Et p̄
dicta patet q̄ aspiratio ponit ante oēs vocales apud lati
nos: r post quattuor cōsonantes in dictionib⁹ grēcis ali
quādo. nō tñ est determinatū nec declaratū in grāmatica
a *Paula*. nec ab aliquo auctore sicut puto: q̄ generaliter
dictiones latine vel vocales debeāt aspirari: nec q̄ p̄di
ctē quattuor cōsonātes debeāt aspirari post in dictionib⁹
grēcis: q̄ nō semp ille cōsonātes in dictionib⁹ grēcis aspi
ratur. Et ppter hoc difficile est scire: r maxime mihi non
bene scienti linguā grēcā quādo r in quibus dictionibus
aspiratio debeat pponi vel postponi vniuersaliter. Et iō
si aliquas dictiones in hoc libro vel ope aspirauit nō aspi
rādas vel nō aspirauit aspirādas: peto veniā de omisso.

Ad ditiō.

Littera siue a litura siue a legendo quasi legitima deducatur
primā quidē corripet: nec assentior auctori alibi
dicenti a p̄terito deduci: deberet autē t simplici scribi:
sed q̄ contra naturā primū pducit fere scribit it gemi
nato. Y a nostris verū nunc in u: vt cupressus cumi
nū: nunc manet sub voce ferme i nisi q̄ dulci⁹ sonat:
vt auctor est Fabi⁹ vt zephyrus. Semiuvocales dicūt
quasi ad dimidiū sint vocales. mutae q̄ ita parū in pro
pria voce sonant: vt fere mutae censent: vñ sciem⁹ vo
calē dicā q̄ plenāper se vocē faciat a se incipiēs & i se
desinēs. Cōsonantē vero q̄ cū vocali sonet: aut p̄ce

dent: & tunc est semiuvocalis. aut in sequenti: & tunc ē
muta. Causa differentie est q̄ sonus in fine lōge diuti
us & plus audif q̄ in principio: vt patet in sono cāpa
nā: & ita q̄ in suū sonū desinūt semiuvocales sunt: quē
in sonū vocalis / mutae: p̄ter f: quā lra q̄a pro φ. i. ph
ponitur: & p est muta & h non putatur littera fungitur
officio mutae: & sicut p̄fertur et ita possit p̄ferri fi. Nā
ideo muta p̄cedens cū liquida sequenti p̄mittit p̄cedē
tē vocalē naturā breuē corripit: q̄ q̄ si in vñ lra: cor
pus cōtrahi possit per synalcephē. Et diuisis syllabis
duas cōtinent vocales: propter hei iter iedionē mono
syllabā. K aliter sonat cū i & e q̄ c. vt kike p̄p̄ aliter q̄
cicero. Præterea quā q̄ qui quo aliter sonat q̄ ca. ce. ci.
co. Si r gua q̄ ga. in primo maioris. Valla i raudē cē
set inepte dici: sed p̄mittat sic loq̄. Interieccio a Dona
to secundū nōnullos dicifincognita: q̄ p̄ter p̄cogni
tionē interieciō secundū alios incōdita: non tā q̄ sit in
tus condita: q̄ non perfecte condita. i. formata. Chre
mes & ppheta grēca sunt vocabula. Nā grēce πρo
φητης pphetes dicif a verbo πρoφημι ppheme.
q̄ est p̄ dico. Verū est nullā cōsonantē in latinis aspi
rari. mihi autē & nihili non hñt a aspiratū: q̄a sine co
scribenda sūt: ideo autē in mihi ponit h: vt noscantur
syllabae diuisae: sicut in ahen⁹. icoho repif. Quia tñ vñ
recipit vt thus: anchora: pulchritū: aspirēt non dānē
q̄ ita scribāt: q̄ q̄ tus a tundendo varro dictū putat: et
anchora a grēcis nō aspirat. Quod vero dicit se nesci
re grēcā linguā: non purgat sed accusat: non est
docere debet quod non didicerit. De diphthongis

Ci te etiā debes q̄ quēdā vocales
alijs vocalibus preponuntur: sicut patet in di
phthongis. vñ de diphthongis aliqd dicam.
Diphthongus est cōiunctio duarū vocalū vim suam re
tinentiū in eadē syllaba. nā u posita post q̄ vel q̄ vel o se
quēte vocali in eadē syllaba amittit vim littere: vt q̄o lin
gua suadet. Unde dicit *Paula*. in primo maio. Est inquit
q̄ quando u amittit vim tā vocalis q̄ cōsonantis: vt cū
inter q̄ et aliā vocalē ponitur: vt quis: q̄h: hoc idē plerū
q̄ patif inter g r aliā vocalē: vt sanguis lingua. S quo
q̄ antecedente r sequēte a vñ hoc idē sepe fit vt vim suā
amittit tā vocalis q̄ cōsonantis: vt suadeo suavis: sue
sco suetus. Et quādoq̄ idē u transit in cōsonantē: vt nau
ta nauita. gaudio gauisus. sicut cōtrario a cōsonantē trās
it in vocalē. vt caueo cautus: voluo volutus: faueo fau
tus. Itē a transit in o pductā more antiquo: vt lotus pro
laur⁹. Itē i u quoq̄ longam transit: vt claudio includo.
Itē ae transit in i productā vt quero liquiro. cēdo occido:
lēdo illido. Itē au pro ab p̄positione ponitur in his ver
bis aufugio r aufero. Diphthongi aut sunt quattuor: scz
au eu ae et oe. quarū due ex toto scribuntur et proferuntur:
scz au r eu: vt audio eunuchus: alię vero due ex pte scri
būt r ex parte p̄feruntur: scz ae et oe. vt mule r idemum.
Et scias q̄ iste due diphthongi: scz ae r oe in cōmuni sermo
ne nō proferuntur: ita in hoc libro fere nusq̄ scribuntur.
Unde celus luentes scriptū infra in suo loco in q̄nta par
te per e line a q̄uis sit ibi ae diphthongus. vnde celum
quasi celum. Itē scenū per e line o luentes scriptū: q̄uis
sit ibi oe diphthongus facta quasi scenū: r ita de cōsimi
libus intelligas. Sed tñ aliquando quoddam signum in
vocali q̄ p̄fertur ad denotandū q̄ ibi est diphthongus ta
cta. vide in celi. Diphthongi autem dicuntur q̄ binas
phthongos hoc est binas voces cōprehēdit: nā lingvę
vocalēs suas voces hñt. Itē scias q̄ diphthongus nūq̄
i p̄terito p̄fecto mutat: vt heroo bell: audio diui moreo
moest⁹ sū excepto: cēdo cendi. et si obijcias vñ p̄terito
sed accomodatū. Aduertendū etiā ē q̄ nulla diphthongus
in duas p̄ter p̄sonantes desinere: in duplicē autē inuenit:
vt scz scēdo: r faur faudo. Scias q̄ oīo ditiō primę diti
nationis vel sequens primā declinationē in ē desinēs: cu
insanq̄ castus vel numeri vel gñs sit diphthongatur.

muse: electe: ille: ipseque. Merte vero casus vocati nō sequit primā dedinationē sed secundā: qz ex parte masculini gñis et neutri est secundū: ideo nō diphthongas i masculino gñe: siue in vocatiuo: ita de consiliis ē dicēdū.

In suadet u non semp amittit vim litteræ: vt oñ diuidi. neqz sonat vt fadet. Frequens est pro au o lōgū: vt plostrū. clostrū: collis: codex. corus. morus &c. pro plaustrū. claustrū. caulis. caurus. caudex. maurus &c. Ridiculū autē est qd dicit æ & oe non scribēdas: nos autē æ sic ē scribemus: sed ordinē non mutabim⁹. Sa ne apud priscos latinos erat & ei: diphthongus sicut & in vsu nostro ē hei. Illi autē capteui p capriui: & omneis in adō plurali pro omis scriptitabant. Nōnulli etiam græcā diphthongon ai vertebant in ai diuisas syllabas sed tñ longas: vt aulai: terrai. pictai. vitai &c. Vocatiuus autē primæ ideo sine diphthongo scribit⁹: qz depōnit dūtaxat s nri: p lucif tñ aut mutat i a qd āceps reperit: eo qz quēdā hñt a in nominatiuo. vt atrida: o atrida &c.

De mutationibus

Muta insuper qz sicut tribus modis considerat⁹: ita ei accidit tria scz nomē figura: potestas. Nā in quāti puenit ei figura rōne vocis conuenit ei nomē. sed in quāti pñciat conuenit ei potestas. Itē non est ignorandū qz mutatio lřaz fit quinqz modis: scz casu: vt virgo virginus. tpe: vt ago egi deriuatiōe: vt saxū saxosus. cōpositione: vt arma armipotentis. antiqua platione: vt procs pro pdest. Est autē mutatio substantialis et accidentalis. Substantialis autē mutatio est cū vna littera ponit⁹ p alia: vt ago egi. Accidentalis vero mutatio est qz pducta eadē ponit⁹ p correpta: vt legolegi. Itē sciendū est qz sex sunt species mor⁹: sicut dicit Aristot. in lib. pdicamentoz. scz generatio: corruptio: augmentatio: diminutio: alteratio: fm loci mutatio. Et secundū oēs istas species motus habet fieri mutatio litterarū. secundū generationē: vt creō creauī. secundū corruptionē: vt ago egi. secundū augmentationē: vt amo amaui. fm diminutionē: vt sedeo sedi. fm alterationē: vt legolegi. scz fm loci mutationē: vt mordeo momordi. Itē scz scdas qz u pducta mō manet: vt ludo lusi. modo mutatur in u correptā: vt pungo pupugi tundo tundi. Item u in o transit: vt nemus nemous: ebur ebous pro u hz o. Itē aliqui o in u mutat⁹: vt tremō tremui: huc illuc p hoc illoc. Itē a pducta in e pductā videt⁹ conuerti: vt balit⁹ abeli⁹ tus. Propterea sciendū est qz septē vel nouē fm pñci. sūt litterę qz interponunt⁹ causa cuphonię: scz b vt ambigo ex am ppositione et ago interposita b. Itē imbuo fouis ex f: et uo uis n mutata i m et iterposita b fm qz oñt. C vt si et bi ex si et vbi interposita c littera. Item m mubi ex nun et vbi interponit⁹ c littera. D vt pdest pro et est interposita d vt dicit Pūscianus in. viij. li. p totā dedinationē: vbi cū qz a vocali incipit hoc verbū est interponit⁹ d iuncturę cōpositionis. A: vt dirimo: ex di et emo: e in interposita r. S vt obscurus ex ob et curare iterposita s littera. T: vt idē dem ex idem et idē interposita t littera. P. vt emptus et u cōsonans: vt bos bouis. Et vt dicit Pūscianus in septimo libro. Aboue quoqz bonū debet fieri e in um. Sed notandū qz u consonantē assumit in obliquis casibus hiat⁹ causa. Abiciunt autē eam quando plurales sunt genitiuus datiuus: ablati⁹. vnde genitiuus bouum. Datu⁹ autē et ablatiuus per syncopam sepe medię proferuntur syllabę: vt bobus pro bouibus. De pdictis dicit quidā dant eu phoniam trī. sus. te. cum. bza. ca. do. et pñ et u consonans.

De mutatione consonantium.

Postqz de vocalibus diximus: nunc de mutatione consonantiū dicamus. Sciendū ergo pño est qz tres sunt psonātes qz remanēt eadē per omnes casus et non mutant⁹: scz l. n. r. vt salis flumen fluminis. cesar ris. Et quoqz cōsonans in solis tribus nobis inueniunt⁹ que possunt dedinari: hoc idē seruant: vt caput capitis. occiput occipito. ab eodē cōposita allecds. lacatis. in quo r et nā addit. inuenit etiam hoc la

cte in dedinatiū. Alique vero consonātes mutantur vel abijciuntur. d: vt aliquid alicuius: m. vt templum pli. s: vt magnus magni: x: vt rex regis. Sed hoc videt fallere i hoc nōle hepar ita: in quo r nō remanet eadē per omnes casus: sed dic qz intelligendū est de nobis latin is: s; hepar non est latinū. Nota etiā sicut dicit Pū. in pño maio. qz in pñteritis perfectis solent omēs consonantes modo mutari modo manere: exceptis quattuor scz l. vt celo celauī. p: vt turpo pauli. s. vt quasso quassauī. x: vt nexo nexui. he est nūc mutans. Alię vero cōsonantes mō mutantur modo manēt: vt habeo habui. iubeo iussi. compe sco cui. dico dixi. ascendo ascendi: ledo lesi. lego legi: pñ go xi. demo pñi. pñmo pñssi: moneo monui. sino sinui: ne queo nequui: torqueo torui. defero deserui: vzo vssi: ver to ti: flecto flexi. Sed potest obici de hoc bbo vello velli in quo mutat i in pñterito. Sed dicit Pū. intellexit de regularibus. nā vello velli facere debuit regulariter. Itē quēnt de disco didici: pello pepuli: percello pculi. Itē dic qz l et nō mutantur in his verbis: s; abijciunt⁹ pot⁹. Itē intelligendū est ergo de regularib⁹: et de mutantibus: non de abijcentibus. Nunc de singulis cōsonantib⁹ videam⁹.

Seruius ad illud quartianei. manes vereuelli dicit vello nō habere nisi velli in pñterito sed vullus in cōpositis passiuus: vt conuulsus

Remaneat bēbibo bibi: mutatur i pl. vt nubo pñi. scribo scripsi. vel in duo fl. vt iubeo iussi: vt vult Pūscia. in. viij. li. Quēnt autē de scripsi. nupsi. cur nō per b: sed p p scribatur et hoc ē cū cuphonię qz in pñcipio syllabę hante s vel nō pñt i ueniri vt ipse apñt pñt acus. Nā absonus abstines et similia nō in pñcipio syllabę cōiunctas: b et a habēt cū pñpo sitio et t separatim est syllaba accipiendā. Itē participia supradictoz verborū rōnabiliter p p scribunt⁹: script⁹ nuptus: et nola ex his deriuata: vt scriptor nupti. hec Pū. in. tr. li. In pñmo autē dicit qz b et a. nō alias debēt ppe ponī hoc est i eadē syllaba pñtē: nisi in fine notatiui cuius grūs in bis desinit: vt vibs vbis. celebs bis. Si obijciat de abs. dic scz qdā qz deberet excipi: vel vt qdā dicit telligēdū ē de polysyllabis: vt legat⁹ si sic. nō alias debēt pñponi i nominatiuis: nisi i illis quozum genitiui in bis desinunt.

Transit in u consonantem: vt pascopauī. x: vt dico dixi. in s: vt mulceo mulsi pco pepi sine pñi. et l g ātcedēte n: vt qdrigēti: qngēti: sexingēti: nec nō post s posita trāsit aliqñ i: vt assumit eā: vt trascoz trati: nāscioz nati: pascioz pasci.

Transit in c. vt accidit quicqz. in g vt aggero. in l vt alliao. in p vt appono. i r vt arrideo: merities. Antiquissimi vero pro ad ar frequētissime ponebāt: vt arfari p adfari aruolare p aduolare. Unde ostēdit recte arcesso dicit ab arceo verbo qd nūc accio dicit⁹ qd est ex ad et cio cōpositū. Trās it etiā in s: vt assideo. in duas quoqz vt cedo cessi. in t vt attamino. Itē d interponit frequēter hiat⁹ cā prohibēdi in cōpositis: vt redigo redarguo pdest. Retrahif etiā cum sequens syllaba ab s et alia psonante incipit vt aspicio ascendo aspiro asto: hoc autem sit n. cōsonāns geminetur ante aliam consonantem.

In latinis dictionibus ponimus vt fama filius. In gręcis pño nob⁹ ph: vt opheus phaeton. Itē cū scire debem⁹ qz nō trā fisse labis ē pñciatā f qz ph atqz hoc soli interest.

Transit in s. vt spargo sparsi in x. vt rego rexi. in et vt pñgoz pñctus: agoz actus.

Et bbi manet integra: vt habeo habui. Est vbi mutat i x. vt traho traxi. veho vexe. vt dicit Pūscianus in nono libro.

Superuacua est: vt dicit Pūscia. in pñmo maio. que quis scribat nullā aliā vim habet qz c vt dicit⁹ est. Et dicit tñ addit⁹. a. iij.

Transit in x. vt paulum pauxillū mala maxilla. velum vexillum Aliquādo in r. vt tabula taberna.

Transit in n. et maxime d. vel t. c vt q. sequentibus vt tantū. tantūde: quod cōponitur a tantum et demū: identidē: eorundem: nū nūcubi: nūquis: nūq̃: anceps p amceps. Am enim ppositio f vel c vel q sequētibz m mutatur in n: vt anfractus: anctus: anquiro. Locali vero sequente intercipit b: vt ambitus: ambelus ambustus ambages: necnon in cōbustus et cōburo idem fit. Idē in finalis dictionis subtrahitur in metro plerūq̃ si a vocali incipiat sequens dictionis: vt illū expirantē transfixo pectore flāmas: vetustissimū tamē nō semp eā detrahebāt. Ennius in x. annalium Insignita fere cū mīlla mīllū octo. Itē obscurū in extremitate dictionū sonū habet: vt tēplū: apertū. in principio: vt magnus: mediocrem. in medijs: vt vmbra. Itē sola hēc semivocalis post s ponit: qd mutatur est: vt finitima smaragdus. et āte liquidā: vt samnis: et quādoq̃ aī s ponitur in finali syllaba nominis more mutē interposita i facit genitiuū. hēm̄s hēm̄is: velut inops iopis: celebs celebis: sicut dicit Pūsc. in primo maioris. Item in x. dicit m manet: vt emo em̄. Assumit ps vt demo dempsi: como compsi: promo prompsi. Seminatur: vt mordeo mormidi Subtrahit: vt rūpo rupi. Idē dicit l. x. libro. Emo emptū facit qd ideo assumit p: q nō potest m ante t sine p inueniri causa euphonie: vt sumptus: promptus: comptus. De am et circum infra dicam.

Modo mutatur in ps. vt temno tēpsi: vel i loco cōsonantis: vt sterno stravi. subtrahitur linquo liqui. vinco vici. cōiunx coniungis p cōiungis: ne verbū putetur esse: vt dicit Pūsc. in l. x. lib. et in. vi. lib. dicit q cōiunx desinit in nx. Itē vt dicit Pūsc. in maio. trāsīt in g: vt ignosco ignotus: ignauus ignominia: cognosco cognatus. potest tñ in q̃busdā eoz etia p cōsione videri: vt gnarus gnatus: et sequēte g vel c. p ea enī greci scribūt g. Et quidā vetustissimi auctores romanorū euphonie cā: vt agchises: ageps: aggulus: alij scribunt n et g: vt āceps āgulus. et hocvius m derno hz. Trāsīt in l. vt vn̄ vllus: catena catella: bonus bellus. sifr collega: colligo: illigo. Itē transit n in m sequētibz b m vel p: vt imbibo imbellus: imineo: imperator: impello. Similiter in grecis noibus neutris ion de finētibz: vt pelion peliū. Trāsīt etia in r. vt corrigo: corrupeo: corrugo. hanc autē mutationē litterarū sciēdū ē naturalī quadā rōne fieri ppter celertorē motū lingue labiorūq̃ ad vicinos facilius transeuntū pulsus. Et scias q in scō lib. Pūscia. addit pene. An dicit pene vbiq̃q̃ conprepositio ante dictionē ab r incipientē cōponitur: mutat in nr: vt corruo. Trāsīt et supradicta consonans n. in s. vt scādo scissus: findo fissus. in t: vt canis catulus: in c. vt ecquid p enquid. Expellit in grecis in on desinentibz: cūq̃ in latinā transeunt formā: vt simo: leo: draco: sicut econtrario addit latinis noibus in o desinentibus apud grecos: vt Liceron: caton: pro cicero cato

Panet. vt sapio sapui: assumit s. vt reporepsi: duplicat: vt reperio repperi.

Nisi eandem vim quam c haberet nunq̃ in principijs infinitorū vel interrogatiuorū quorundā nomina posita per obliquos casus in clitterā transiret: vt quis cuius cūl. Similiter a verbis hñtibz q in quibsdā picipijs in c transferret: vt loqr locutus: sequor secutus: vt dicit Pūsc. in primo maio. Et in x. dicit. Deponētia in quorū mutantiā eā in cu: et simentia tum: faciunt supinū: vt loquor locutum: et sequor secutū. Et post subdit Pūsc. in primo lib. Q transit in s. vt torqueo torisi: sicut et cū parco parsi. Similr abijcit n in pterito pfecto: sicut et c: vt linquo liqui: vinco vici. Trāsīt etia in x: vt coquo cori: duco duxi. Apud antiquissimos frequentissime loco cu syllabę qu ponebat: et econuerso vt arquus: coquus: oquulus: pro arcus: cocus: ocul: quum p

cum. qu pro cur. De q etia supradictū ē: quando determinauit de h. q. c.

Sine aspiratiōe ponitur in latinis dictionibus. In grecis vero quibsdā vel prin vt apalis vel geminata in media dictione aspirat rhetor: rhod: pph: Trāsīt i l: vt niger nigē: vmbra vmbella. In s ve arbor vel arbor: odos pro odor: verro versus. in duas ss. vt vno vss: gero gess. In u consonantem: tero triui. fero seui. In n: vt eneus p greus.

S In metro apud vetustissimos vim suā frequēter amittit: vt Virg. i. x. enei. Pontis spes sibi q̃s: Trāsīt in m: vt rursum pro rursus diminuo p diminuo. Teren. i adel. Diminuet tibi cerēbū. Et scias q diminuo p duo m dī: a dis et minuo. i. i diuersas partes minuo. S diminuo p vñ m a di et minuo ipostat diminutionē. Itē s mutat in n vt sanguis sanguinis. in r: vt flos floris: ius iuris. in x: vt alax p alas: et pistris. in quo sequimur dozes. Illi enī om̄z p̄o om̄is dicunt. In d: vt custos custodis: p̄ses p̄sēdis: palus dis. in t: vt nepotis. virtus tis. In v consonantem vt bos bouis. Itē sepe p z solemus si geminatā ponere: vt patrisso p patriso. Sepe etia s p aspiratione ponit in his dictionibus quas a grecis sumpsim: vt semis sex sepre p hemi hexa hepta: sicut vult Pūscia. in primo maio. Hic est sciendum q s frequēter inuenit liquecere maxime apud antiquos: et ideo de liquidis aliqua dicā. Inuenitur autē liquecentia tā in vocalibz q̃ in cōsonantibz: et de vtrazq̃ hic dicā. Vocales (vt dicit Pūsc.) apud latinos oēs anapites sunt: vel liq̃de. i. q̃ d facili mō pducit: mō corripit possunt. Inuenim̄ enī quōq̃ vocalē eandem pducit. quōq̃ corripit: sicut patet in hac dictione tenebrę: cuius penultima pducit et corripit virtute illius liquidę q̃ est ibi scz r. et vocant liquidę quadā similitudine. liquidū. n. de facili currit de vno loco ad aliū: sicut videm̄ in aqua et vino et oleo: ita etia in vocalibus facile enī pducunt et corripunt sicut dictum est. Similiter dicunt anapites. i. dubie: q̃ ad vtrūq̃ ponibiles sunt: vt onsum est. In cōsonantibz enī etia sunt anapites. i. liquidę: vt. l. r. q̃ modo longā: modo breue post mutas posite in eadē syllaba: faciunt syllabam. His quidā non irrationabiliter addunt m et n. q̃ ipse quoq̃ cōes facit syllabas post mutas posite. An Qui. x. me ta. P̄scosamos gnidū grauidāq̃ amathūta metallis. Ecce hec littera n posita in eadē syllaba cū muta nō facit vocalē pcedentē. s. q̃ longā. Scias tñ q̃ aliter dicuntur vocales liquidę: et aliter cōsonantes. Vocales dicunt liquidę: q̃ de facili mouent de correptione in pductionē: sicut p̄dictū est. cōsonantes vero dicunt liquidę: q̃ habent potestatem destruendę correptionis: q̃ videlicet nō liquant et nō destruendę quādo liquecunt: nā tñ vocalis breuis remanet: sicut naturaliter erat. Inuenit etia hec littera s liquecere: maxime apud antiquos: q̃ videt̄ in scāsiōe metri abijcit cōsonans cū pcedente vocali: q̃ sequens dictionis incipit a vocali: et hoc fit frequēter in hac littera m: vt apud horatium. Quibus hocvitiū est cantoribus inter amicos. Quisq̃ sit in hac littera s. vt apud Catonē. Successus idignos noli tu ferre moleste. abijcit enī s cum sua vocali de hac dictione successus. Quisq̃ abijcit sine vocali. vt apud horatium. Regis opus steriliq̃q̃ diu palus aptaq̃ remis. abijcit. n. s finalis de hoc noie palus: vt fiat breuis ppter sequentē vocalē: vel si liquat vitima huius nois palus i scāsiōe metri remouet: qd etia fit apud Catonē. Qd noli factū non recte noli silere. et apud Lucanū. Terga sedes crebro maculis distincta smaragdo. in scāsiōe enī s abijcit et dī maragdo. Unde etia est q̃ disertus corripit pumā syllabā di: cū sit naturaliter longa q̃ cōponit ex di et aros: terposita s causa euphonie q̃ ibi liquat. Sic ergo frequenter fiebat olim in hac littera s ellipsis. q̃ s sonū habet valde facili et quasi sibilantē multoties liquat. Non solū autē s liquecit in metro: sed etia in p̄sa licet de hoc Pūsc. non fecit mentionē: Ideo nota q̃ s posita inter duas vocales fere vbiq̃ liquat quantū ad sonū. i. non p̄fert i suo pleno sono: vt nisi designauit. Hoc autē non p̄t accidere in x licet affinitatē habeat cū s. Non enī videt̄ rōnabile: nec

euphonie consoni q̄ r cū sit duplex p̄sonans semp bene
niat ad mediu sonū simplici et liq̄de p̄sonantis. sicut ad
sonū de s liq̄da: vt videlicet p̄ferat eo sono quo p̄ferat
nisi dicit vel verillū vel auxiliatus. vnde aliter est de
cio p̄ferenda q̄n scribit p̄ s. r q̄n p̄ r sicut manifeste patet
in hoc p̄terito haurit: q̄ scribit p̄ s q̄n est p̄teritū de hau-
rio hauris: r in hoc p̄terito aurit q̄ scribit p̄ r q̄n descen-
dit ab augeo ges. sicut patet hoc in hoc p̄terito luxit q̄ scri-
bit per s q̄n est p̄teritū de ludo dis. r in hoc p̄terito luxit
q̄ scribit p̄ r q̄n est p̄positū de luceo ces. vel lugeo ges.
In q̄bus intelligendis patet q̄s differenter p̄nunciat r
ab s liq̄da. Sicut ergo p̄nunciat auxit luxit q̄n scribunt p̄
r. Itē dicit vixit: sic p̄nunciantē similes dictiones sunt:
vt auxiliū auxiliatus: verillū verillifer. Ad maiore autē
dedarationē eorū q̄ dicta sunt de liq̄dis scias q̄ fm quod
dā triplex est liq̄scentia s̄c. Et em liq̄scentia q̄ dicit quēdā
habilitas elementi fm q̄ facile trāsit de p̄ductiōe in cor-
reptionē vel cōuerso: r hęc est tantū in vocalib⁹. Et etiā
quēdā alia liq̄scentia que attendit quantū ad substantiam
littere: siue fm naturā plationis ipsius. I. fm q̄ ipsa sub-
trahit r non p̄fert: vel semiplene p̄fert: sicut patuit in li-
teras. Similiter habet in multis etiā alijs tam vocalibus
q̄ consonantib⁹: vt suadeo suavis: suauitas omīto: in q̄-
bus in scāsiōe subtrahit u vel m. r est h̄mōi liq̄scentia
substantialis: p̄cedens vero accidentalis. Et hęc scōa po-
test esse in vocalib⁹ r consonantibus: sicut p̄dictū est. Est
et tertia liq̄scentia littere que attendit circa littere potesta-
tē: sicut vidimus in liquidis l r. que nō semp cū aliqua co-
sonante produ. vocalē p̄cedentē: immo ipsi liquefcent
bus vocalis corripit: vt illud p̄loper. Et tenebris addit
quas sine luce gerit. Sic nota q̄ liquidē positē post mutā
in eadem syllaba naturaliter permittunt p̄cedentē vo-
calē naturaliter breuem corripit: vt affeda r tenebre. Ur-
de dicit naturaliter breuē: quia si naturaliter esset lōga nō
posset esse breuis: nec in versu nec in prosa. Vnde q̄ ma-
ter r frater naturaliter produ. p̄mā. nunq̄ cōmatres cō-
fratres possunt in penultima corripit. nec in versu nec in p̄-
sa. Si autē breuis sit naturaliter potest p̄duc r corripit in
metro: vt tenebre penul. correpta: r tenebre penul. produ-
ta: sed in prosa debet corripit penul. vt cōpatres tenebre
et hīc cōmuniter et quasi generaliter corri. Aug. vero vi-
detur fuisse quasi singularis op̄tionis in hoc. Dicit em
in quodam libello quē cōposuit de accentu: q̄ quando li-
quida ponit post mutā in eadem syllaba naturaliter: q̄ si
vocalis est naturaliter breuis potest corripit et produci in
metro. r etiā in prosa. si autē est naturaliter longa tam in
metro et etiā in prosa produ. vt cōmatres. Vnde potest
dici fm eū tenebre penultima correpta. ita q̄ sit accentus
in ante penultima. quia breuis est naturaliter. Etiam po-
test dici tenebre penul. produ. eo q̄ accentus principalis
sit in penul. p̄pter positionē consonantiū. Vnde potest te-
nebre in penul. corripit et produci: in prosa pro voluntate
legentis: sed quod prius dictum est cōmuniter tenetur: r
hoc puto esse verum. ¶ Putant r alij.

Transit in s. vt verto versus. cō-
cilio cōcillus. c vero antecedēte transit in
r: vt pecto perui. flexo flexi. ¶ Regula generalis est
q̄ quotiens t ponit ante i purā sequente vocali habet so-
nū de c: vt lectio amatio nisi p̄cedat s vel x. vel aspira-
tio interdat inter t et i: vel nisi differētia impediat s an-
tecedente: vt Gallustius. r. vt cōmixtio: aspiratio inter-
dat: vt cōmixtos. Et in hīs omnibus r similibus t reti-
netur in suo sono. licet sequatur i pura. Differētia impe-
dit ne t habeat sonū de c. licet i pura sequat in istis geniti-
uis lictum vitium ad differētia istorū nolatiuorū hoc vt
lum hoc lictum. Dicendū est ergo in choro. Extingue flā-
mas lictum. r similiter vitis vitium: vt retineatur in suo
sono: licet i pura sequat. Et scias q̄ licet aliqui t sonū habe-
at de c: vt dictum est: non tamē accipit sonū de t. vnde di-
ctones que scribunt per c debent per c p̄nunciari: vt facio
ludo ludo. aspicio aspicio. illicio illicio. Ea vero q̄ scri-

bunt per t accipiūt quādoq̄ sonū de c: vt dicit in quarto tis
potior potioris. sentio sentis. sitio situs. Et alij queras quo
modo cognoscat an facio scribat p. t. an p. c. Dico q̄ ad se-
cundā p̄sonā cognoscat: vt facio facis: r ita de alijs simili-
bus. quatio tis. sentio tis: r similia oia scribuntur per t licet
pronūcietur per c. q̄ potest cognoscat ad secundā p̄sonā
r plurale numerū. Dicit em quatio quatis quatin⁹. sen-
tio sentis sentim⁹. r ita de similibus dicas. Amicitia vero
pudicitia acustica: r h̄mōi per c scribuntur sicut p̄feritur.
q̄ formant a genitiuo si veniūt a nominib⁹ secūde decli-
nationis: vel a datiuo si veniūt a nominib⁹ tertie decli-
nationis addita a. violentia vero r astutia scribuntur per t
sed p̄nunciant sono de c. q̄ formantur a genitiuo violenti
astuti addita a. p̄udentia autē r negligentia scribuntur etiā
per t. licet pronūciantur in sono c. q̄ formantur a datiuo
pudenti negligentia addita a. r sic de similibus dicas: sed
potest dubitari de vigintiunus quia hīc non accipit sonū
de c. Dico q̄ hīc est in iunctura compositionis: r sic non est
contra regulam datam. quia regula hīc habet exceptionē
licet lūgu. non excipiat hīc. vnde ad p̄dictas tres ex-
ceptiones debet addi. et nisi sit i. in iunctura composi-
tio: vt vigintiunus.

De r de vocalibus r semivocalibus &c.

Duplex consonans est. modo ac-
cipitur pro cs. vt in hoc noie aper apicis. mo-
do p̄gs. vt in hoc noie grex glis. Transita-
men in u p̄sonante: vt nix niuis: nec nō in ct. vt nox noctis
supeller supellectilis. Sed hęc contra regulā declinari vi-
dent: q̄ videlicet oia nomina desinētia in r. faciūt in ds.
vel in glis genitiuū: exceptis quattuor nobis que vident
cōtra regulā declinari. scz nix niuis. nox noctis. senex nis
supeller lis. Cōposita vero simplicū declinationē sequi-
tur: vt pernox pernociis: exlex exlegis. subit etiam r loco
aspirationis: vt veho veri: traho traxi. Veritur in f. vt
effido efferro Et sciendū q̄ quotiescūq̄ ex p̄positio p̄-
ponitur cōpositis dictionib⁹ a vocali incipientibus vel ab
his trib⁹ cōsonantib⁹ c. p. t. integra manet: vt exaro: ereo
erigo: exoleo: exaro: exauto: expecto: extraho. Quidā
vero dixerūt q̄ etiā r sequente s integra manet: vt si dī-
catur exsequor exspes: sed isti facere vident contra gre-
corū consuetudinē. Illi em sequentē nunq̄ r p̄ponunt
sed h. Melius ergo vt dicit p̄ul. in p̄mo maio. nos r so-
lam ponim⁹ que ponit p̄ cs. cui⁹ rationē nō solū ipse son⁹
auriū iudicio possit reddere: sed etiā q̄ geminaris aliqua
cōsonante antecedente minime potest. geminari autem
videre post cōsonantē si r antecedente que loco cs fungit
ipsa consequat. vt dicat exsequit exsequor quod si liceret
licebit etiā a simili post bs vel ps. quas loco et duplicis cō-
sonantis accipimus addere: vt dicat obfessus obfessus
q̄ minime licet: q̄ nō potest duplicari p̄sonans alia sub-
sequente cōsonante: q̄m nec antecedere nisi sit liquida āte
mutam: vt supplex: suffragor: sufflo: effluo: effringor: vt
dicit p̄ul. in p̄mo l. de tractatu de b. Tamē duplex con-
sonans vt r potest inueniri antecedente cōsonante: vt laur
fallanx. r sequente: vt expecto. Et nota q̄ sicut dicit p̄ul.
in. riii libro. Nulla alia pars in r desinit ap̄ latinos nisi
noia r ex p̄positio q̄ gręca est. r vix r par aduerbium co-
mici quo vtitur Therē. q̄ similiter gręcū est. Et scias q̄
r incipit ab i cū alie semivocales ab e. incipiant. r est ratio:
q̄ i terminat apud gręcos. vocalē em xi sicut docet alpha-
beti gręcū. vnde per anastrophē dicit⁹ tr. ¶ Vnde hīc
nota q̄ vocales dicuntur: q̄ per se vocē faciūt sine cōsonā-
tibus. vnde quęlibet vocalis per se facit syllabā vt amo:
r inchoant suas vocales a suo nomine et in se terminantur
siue in nomen suū. Cōsonantes autem dicuntur quasi cū
alio sonantes. i. cū sono vocalis. Non em possunt p̄ferri
cōsonantes sine sono vocalis: hoc patet satis in eaz pro-
lationibus: sicut cū dicit⁹ be. ce. de. de. similiter non possunt
se perficere syllabā sine p̄ntia vocalis. vocalis vero sine
eis syllabā facit. Tm em fere refert int⁹ vocales r p̄sonā-
tes quantū int⁹ aias et compa. Alia em p̄ se mouet r mouet
corp⁹. corpus autē nō mouet aiam nec per se mouet: sicut

patet in cadauere: ita et vocales per se mouent ad pñciē-
dū syllabā et ipsas pñsonantes mouēt secū: pñsonātes vero
sine vocalibus imobiles sunt ad pñficiendā syllabā. Se-
miuocales autē ab eīncipiūt in se termināt abscq. x. q. sola
ab i incipit pñ anastrophē gred nolū: q. necesse fuit cū
x sit semiuocalis a vocali incipere et in se terminare. Que
x nouissime a latinis assumpta post oēs ponit ifas qbus
latine dictiones egent. qd autē ab i incipit eius nomē ostē-
dit etiā Seruius in cōmento qd scribit in donatū his ver-
bis. Semiuocales sunt septē: q. ita pñferunt: vt inchoent
ab eīsa et desināt in naturalē sonū: vt fl m n r s x. sed x ab
i inchoat. Idē etiā Eutropi cōfirmat dicēs. vna duplex
cōsonans x. q. ideo ab i incipit q. apd grecos in eundē de-
sinūt: vt xi. Dute autē a se incipietes et in e vocalē desinē-
tes (exceptis q. k. quaz altera in u: altera in a finit) sua cō-
ficiūt noīa. Incipiūt ergo mute a sono muto siue a sono
ppio. et terminant in sonū vocalis. cū ergo vt plurimū de
nomine littera a pñcipio: et son⁹ mutaz fit in pñcipio mu-
tus: sicut patet in earū platiōe: merito vocate sunt mute
Incipiūt ergo vt dixi mutē a sono muto siue a sono pro-
pio et terminant in sonū vocalis e. vt be. ce. de. excepta f.
quā quidā ideo posuerūt semiuocalē: vt Seruius supra
quā incipit a vocali. f. ab e sicut semiuocalis: et terminat
in sonum ppio. hoc tamē non facit eā semiuocalē. No-
mē em littere non mutat esse littere. Unde dicit Pūda.
in primo maio. Nihil em aliud semiuocalis habet littera
hec f. nisi nominis platiōē que a vocali incipit: sed hoc
potestāte littere mutare non debuit. Si em esset semiuo-
calis necessariō terminalis nominū inueniret qd mīme re-
peries. Nec ante l vel r in eadē syllaba posset ponī qui lo-
cus mutarū est dūtaxat. nec cōmunē ante easdē posita fa-
ceret syllabā. volo em te scire q. q. tū semiuocales vincan-
tur a vocalibus: tantū vincunt et ipse mutas: vt supra terti-
q. quod patet ex eo q. vocales hñt tres pñietates. p se
em pñficiūt vocē: inchoant noīa: et termināt similiter. Se-
miuocales autē harū duas tm hñt. Nā inchoantue sunt di-
ctionū et terminales vt nil. et ita de alijs semiuocalib⁹: que
qñq. inchoant dictionē: qñq. termināt: tertiā vero nō ha-
bent. f. q. p se vocē nō pñficiūt: et ita vincunt a vocalibus.
Dute vero nec p se vocē faciūt nec oēs termināt noīa: 13
quēdā eaz terminant noīa sicut c d t. Et hoc in paucis no-
minibus exercent. nā pauca noīa desinētia in eas iueniū-
tur. inchoant tm noīa. et ita vnā tm sibi vendicāt ex illis tri-
bus pñietatib⁹. Vincunt ergo a semiuocalib⁹ fm q. se-
miuocales a vocalibus: q. licet inchoēt: tm raro termināt
noīa. tm et apud grecos vocales et semiuocales tm termi-
nāt noīa nō mute: et merito. Illa em debent esse in fine q.
multū sonant: q. oīs platio plus festinat circa finē et plus
sonat. Unde etiā oratores exaltāt vocē suā in fine vel cir-
ca finē. hñt ergo semiuocales fm euphoniā. nā meli⁹: et
pñfecti sonāt q. mute sicut et vocales ipsis semiuocalibus
hec dicta sunt de semiuocalibus. gratia dei. et de x.

Vocalis est semper. et scribitur
tantū in grecis nominibus et barbaris: sicut et 3
vñ qñ pñsonit inter duas vocales est voca-
lis et pñc. syllabificat. vñ pñpopēya est sex syllabarū. et ita
de similib⁹ dicas. q. aut mēto facta est de x et 3 q. sunt du-
plices pñsonātes. et aliqñ est duplex pñsonās. ideo hic dicā
dei: ostēdens quādo sit duplex cōsonās: et quādo simplex
Deinde etiā subiungā de u consonante.

Potest esse simplex consonans et
aliqui duplex. u vero tantū est simplex pñsonās
Notandū ergo q. i consonans posita naturali-
ter inter duas vocales vim suā retinentes: alias fuan-
tes et maxime in simplici dictione accipit. p duplici pñsonante
et debet syllabificari cum sequente syllaba. vt maior tro-
ia. Si nō id est remaneret vocalis: essent tres vocales iū-
cte sine vlla media consonante. et inde proueniret hiatus
intolerabilis: vt vult Pūcianus. in. iij. libro maioris.
In tenuia autē remānit vocalis. Et est ratio huius hec:
quia noīatiuus pluralis neutri generis formā ab abla-
uo singulari desinente in i. debet superare illū ablatiuū

vna syllaba: vt mari maria forti fortia. Hoc autem non
fuisse in hac dictione tenuia: nisi i. remanisset vocalis.
Preterea: quando i. est duplex consonans debet syllabifi-
cari cū sequente syllaba: quod nō fit in tenuia. Notan-
dum etiā q. inuenitur inter duas vocales positū simplex
consonans: sed in compositis tantū vt reiectus reijce: sicut
docet Pūf. in orthographia introducens exemplū virgi-
lij. Tytre pascētes a flumine reijce capellas. ecce he qñtu-
or syllabę re. ij. ce. ca. sunt omnes breues: et faciunt proce-
leumaticū constantē ex quattuor syllabis breuib⁹. Por-
tet ergo q. ibi non sit duplex consonans: immo simplex cū
nō faciat ibi positionē. Ratio autē hec est: quia i. nō est in-
ter illas voces naturaliter: sed gratia cōpositionis. cum
ergo hec prepositio re. naturaliter breuis sit. ibi etiā corre-
pta inuenitur a poeta. vnde cōposita excluduntur in hoc
quod dicit naturaliter. et hoc vult Aug. qui dicit q. batulo-
las. est verbum simplex. et sic ibi. est duplex consonans et
produ. pñ. Si autē batulo sit ibi compositū verbum: tunc
nō est ibi duplex consonans nec prima longa: sed potius
breuis iuxta illud. Loto colū batular: lachesis trahit atro-
pos occat. Itē dicit Aug. q. maiister cōponitur a maior et
sterior: quasi maior in statione: et debet scribi media sylla-
ba per duo. ij. vñ consonans et aliud vocale: vt dicatur
maiister. Sed constat q. magister habet primā breuē nec
est compositū: ergo si scribatur per duo ij. maiister. i non
erit duplex consonans: cum sit prima breuis. Alij dicunt q.
reicio tam in presenti q. in preterito primā producere et
corripere inuenitur quia i. ibi potest esse simplex cōsonās
et sic primā corripit: vnde Virg. Tytere pascētes a flu-
mine reijce capellas. vel potest ibi esse duplex consonans
et sic pducit in prima positione. vnde idē Virg. Reijce ne
maculis infuscent vellera pullis. Alle vero prepositio
nes ppositae cū hoc verbo facio penit⁹. pducunt: vt initio
eijdo: proijdo: deijdo. in quibus est oibus duplex conso-
nans ante i vocalē. et istius opinionis fuit mag⁹ Be. His
visis dici potest q. cōsona posita inter duas vocales natu-
raliter est duplex cōsonās: et positionē facit pcedente vo-
cali. vt maior: petior. et hec regula generalis est in simplici
dictione. De tenuia nō est obiectio: q. ibi nō est cōsonās
cū nō syllabificet cū scda syllaba. sed per se q. vocalis est.
In cōpositis autē habet instantiā: sed hoc potest excludi in
eo qd dicit i posita inter duas vocales naturaliter: q. in
cōpositis nō videt ibi esse naturaliter: sed potius accidē-
tialiter ratio est cōpositionis. aliquādo etiā facit cōposi-
tionē etiā in cōpositis: vt adijdo. eijdo. q. ponit inter du-
as vocales et syllabificat cū sequenti syllaba: licet hoc oīno
nō fit naturaliter: vt superi⁹ declaratum est. Patet ergo
quod verificet regula pñdicta i pñsonās posita naturalit in
duas vocales vim suā fuātes: et maxie in simplici dictione
accipit. p duplici pñsonāte. Hec autē pñcula vim suā fuātes
nō est declarata. ideo nota q. hoc additū est: q. i positū in
u post g vel q. et alterā vocalē nō est duplex pñsonans: imo
vocalis. Nō autē hui⁹ est: q. altera illarū vocaliū. f. u nō ser-
uat ibi vim suā: imo amittit iuxta illā regulā de diphtho-
gis superi⁹ datā. f. u posita post g vel q. vel e sequēte voca-
li vt eadē syllaba amittit vim lfe: vt q. lingua suadet. Et
q. pñt q. in istis dictionib⁹ neq. pñguor: q. et sillb⁹ ibi i nō ē
pñsonās: f. vocalis: sicut docet Pūf. li. iij. maio. in tractatu
cōpationū. Quidā pñtra pñdictā regulā obijciunt de coiere
vbi i nō est duplex pñsonās posita in duas vocales: cū pñ-
cedēs vocalis corripit. f. co. vñ Lucan⁹ in primi. Nūcco
tere pares. et. Sed ex pñdictis patet solutio: q. vñ nō est
in duas vocales naturalit. imo accidētalit. vñ gfa cōpo-
sitiōis et sincopē. Debet em did coiere: sed p sincopaz
et coiere. sicut coij. vñ in his dictionib⁹ coiere. coij. coijisse
tutroire: introierūt. et similib⁹ remānit i vocalis cū nō sit ibi
naturalit inter duas vocales. et hoc etiā patet: q. i nō sylla-
bificat cū sequenti syllaba sed p se solā qd nō posset fieri si
esset cōsonās. Sic videmus quando i sit duplex pñsonans
nunc videam⁹ quomodo sit simplex. Et dicendū est fm
Pūf. q. i modo p simplici: modo p duplici accipit cōsonā-
te. p simplici qñ ab ea incipit syllaba in pñcipio dictionis po-
sita sub sequente vocali i eadē syllaba: vt iuno: iuppit. pio

duplci autē qñ in medio dictionis ab ea incipit syllaba: post vocalē ante se posita: subsequēte: quocq; vocali in ea dē syllaba: vt maius: pelus: etus. pro simplicib; quocq; in media dictione inuenit: sed in cōpositis: vt in iuria: eleus: reice. Virg. in bucolicis pteleumartū posuit p dactylo: vt Tityre pascentes a humine reice capellas.

¶ Additio.

Præterea aduerte qd hęc lra i. nunc in dictionib; græcis aut hebreis barbaris e cōsonans efficit. Nā apud eos i semp est vocalis: vt iesus: iābus: iason: iohannes: iacobus: iacob: i illa i vocali pferenda sunt. Irē notādū est qd annq; teste pufciano) p i qñ est cōsonans duplex geminata scribebāt. Ita maior p maior: pōpēlus p pōpē. i gñ p pīa i. pōpēus p pōmpēus. Vñ refert Plin. in pīmo Liceroni placuisse: vt aīso i maīsa geminata i scriberent. Nec ptercū dū est qd dicit puf. qd nunc ante i loco cōsonans posita pōt inueniri b. qñ nulla cōsonans ante se h. recipit: vñ huiusmodi syllabi est: i i vocalis ē: vt etiā in his hieronymus hteremias h iacinth; hierosolyma i huiusmodi.

Demutatione hāc quā in quibusdā facili est obseruare qd per regulas didicisse: sicuti facilius est recte ingredi qd arte ingrediendi adnotasse: sciēm? priuscos romanos in præpositionū cōpositione sepe integrā seruasse positionē: vt admiro adnotor: adnator &c. vñ inuincam miror anno: annitor fere scribit. Caterū euphoniæ ac cōcentus seu melioris soni gratia tria in cōpositione facimus: aut em addimus vt redintegrō: redhibeo: amburo: ābigo: aut subtrahimus: vt tralatus: sed & translatus scribit: traduco aut imutamus: vt m. in n. ante d. vt tātundē: ante q. vt tanq. anter. i y t identidem: & ante c. vt nuncubi: & ante f. vt anfractus. Itē anquiro ab am. sed acquiro vel adgro ab ad. Et cōtra: in mutat in m. āte b. vt imbuo: antem. vt imineo: & āte p: vt impleo. S perit post x quod equipollet aut c. & f. aut ff. vt expes expiro: exulto. De imutatione autē græcanicarū litterarum aut græcos: aut tortellium consulendos putem. quia aggelos pro angelus no putē scribendū: licet id græci facerent. Peritiores autē latini scribūt quā ipis: atq; præpōnē & cōiūctionem. In illo ponite spes: sentiūt positionem fieri dū duē cōsonantes sequunt et iā in diuersis dictionibus. Sanguinis autē putata nō antiquo sanguen deduci. Disertus nō a dis & ars sed a dissero disertū: ablato altero f. dici. Versus ille Cloto colū baiulat: nō est authenticus & bis peccat: quia Cloto hñs ω in fine pducit ipm & baiulo primā positione longā habet. Recte præter naturā quidē pducit: sed tñ saepe abiicio: subiucio: & adiicio & similia primā positio ne pducunt: nisi licenter auferat alterū. Magister per g. scribit. Quia vero in græcis i diuidit a vocali sequenti. errauit alexander qui iesus: iābus. iota dissyllaba posuit.

U Est consonans quādo ab ea incipit syllaba in principio dictionis posita. subseque te vocali in eadē syllaba: vt uenue: et est tñ simplex consonans: vñ dicit puf. qd in ea pæualuit potestas simplici cōsonantis. Sed videt qd si duplex consonans: nam si dicā cupiui penul. pducta: si dicā cupiui penult. correpta: & sic videt qd u si ibi duplex cōsonans: & pñt positionē vocali pcedenti. Ad hoc dicendum est qd n tñ est simplex consonans: nec illa vocalis pcedēs positio nem qd illo reppit: immo est naturaliter longa: sicut pñt in supino & participio in quibus non est u i tamen pducit penult. vt cupitus ta. ius. Et scias qd u posita post g. vel q. vel g. sequēte vocali in eadē syllaba amittit vim littere. nā vim psonantis nō hz ibi cū nō faciat positionē cū altera psonante: vim vocalis nō hz cū nō faciat cū altera vocali cū quā est in eadē syllaba diphthogū. Et sciēdū

est qd hoc verū est vbi u cū altera vocali sequēte est in eadē syllaba: vt qd angula. si vero sunt in diuersis syllabis nō est verū: vt arguo exiguus. & hoc accidit tñ vbi est g. & nō q. nā nunq; pōt syllabificari vel scribi: nisi sequentib; dua bus vocalib; q fundā eadē syllaba scū. i ideo quāvis iste nūus quis scribat p q. gñs tñ eius non scribitur p q. sed p vt cū iniqua in cui? t est consonā & nō vocalis. Et pñda cū pars qd equus equi: & equus equa: equū: & similia scribuntur per duplicem u post q.

¶ De recto ordine & complexu litterarum.

D Acto de diuisione litterarum et earum mutatione. nunc discendū est de recto ordine litterarū. Scias ergo qd nūcuq; hęc accidunt tria: scz nomen figura & potestas. nomē. id est nomen natio: vt qd. est sunt elementorum nomina in declinabilia tam apd nos qd apud grecos. & hoc duplici de causa. Primum est: quia simplicitas & nobilitas debent esse elementis quasi simplex fundamentū cuiuslibet doctrinæ & similitudinis. Secunda est: quia si variaretur eorum nomina declinatio: si quā sita euanesceret: cum vocales & uis vocalis cōsticiunt hęc nomina. Et enī diceretur hoc a buis alic. nō est aplū: & nomē illius littere in obliquis. similiter de vna quaq; littera siue vocali siue consonante quare nomina elementorum in declinabilia remaneret: figure accidunt quas videmus in singulis litteris. Potestas vero est hęc pronuntiatio propter quam & figure & nomina sunt inuēta: dicitur tamen potestas littere in substantiale m & accidentale. Substantialis potestas litterarū est litteram esse vocalem vel consonantem semiuocalem vel mutam. Accidentalis vero est multiplex: videlicet corruptio: pro dactio: aspiratio: lenitas: liquefactio: duplicatio: summatio: transmutatio. Quid etiam accidit litteris: sed non assignatur eis pro accidente: quoniam pars dicitur ē accidentis: aliqua littera præponatur vel postponatur in syllaba. hoc habet a modo pronuntiandi qui nihil aliud est qd potestas. Accidit ergo ordo litteris qui dñs in syllabis dignoscitur: tamen quia coniungus esse videtur cum potestate elementorū non absurdum puto nunc illi ei sub iungere. Sunt ergo vocales ppositiue. videlicet subseque tib; alijs vocalibus in eisdem syllabis a e o. Subiunctiue ei: vt ae au eu oe. I quocq; apud antiquos post c ponebatur. & et diphthongū faciebant. quas p omni longa scribebāt more antiquorū grecorū. Diphthogū aut quibus nunc vñmur sunt qtuor. iae oe au & eu. de quibus supra dictum est. nunc ergo de ordine consonantū videamus. & primo de ordine semiuocalib; In semiuocalib; sunt alie ppositiue. alijs semiuocalib; in eadē syllaba: vt m sequēte n. vt amnis: damnis: somnū: hymn. et vt dī. pñt. somnū somnū & cetera similia q habent m ante n. in eadem syllaba debent pronuntiari. Et martianus in orthographia sua dicit qd littere inter se copulari nō possūt: adiecta alia littera sociantur: vt m & n cū non coeant vocali alicedente vñsūt: vt in omni & in somno. Quocq; ppositiue esse quente m: vt smarina: smaragdus. p s: non p s scribi debz. Nam vt dī. puf. in pñmo malo. Quid faciunt qui ante m scribunt. Nunq; est duplex littera in capite syllabæ posita potest cum alia coniungi consonante. Præterea s fre quenter liquefit in metro. & vero non. sic ergo ille versub posset culpari si smaragdus scriberetur per s. quem ponit Lucanus in. x. lib. Terga sedent crebro maculis disticta smaragdō. & vero ibi scripta cessat reprehensio. nam s fre quēter liquefit in metro. & ideo illa syllaba tra potest ibi corripit: vt supra ostensum est. In fine autem syllabæ omis liquide solent ante s poni: vt puls: byemis: mōs: ars. & similitē ante x excepta m: vt falx: lanx: arx: arcis. In multis præponuntur b & g sequente d: vt bōdellum genus lapidis: abdōmē: migdomides. & vero p pponunt sequente i: vt actus: lectus: diphthogus: vñ de peccat qui syllabificat actus: sed debent syllabificari actus: quia cū i t. nō cū dō syllabæ: & sic de oib; pñctis & similib; & primo nulla pñct mutis: nisi s sequēte b: vt abbet: asbat. c vel q. vt feutuz: squalos. p: vt spes speras: vt status: ante

aliam aut nullam mutari. Idcirco nota quod sicut dicitur. *Prima pars non patitur. nisi in eadem syllaba.* Si autem obijciat de hoc nomine stirpsam quod ponitur ante p. in eadem syllaba. Dico quod *Prima* scilicet tellerit in principio syllabe. Principium autem voco quicquid est ante primam vocalem. Cum ergo p. non patitur. ibi autem prima vocalis. cessat obiectio. Sed etiam aliter dicitur quod dicitur *Prima*. intelligitur quod p. sumitur in vi sua. et simpliciter. ibi autem non sumitur simpliciter sive in vi propria imo per collaterales ibi sumitur per una figura que est apud grecos. et vocatur *psi*. et est huius figure. *Psi*. et videtur. *Psi*. in primo maiore. hoc interest inter elementa et istas. quod elementa proprie dicuntur ipse. scilicet. pronunciationes. Note autem earum litterarum abusus in elementis per litteras. et littere per elementis vocatur. cum enim dicimus non posse consistere in eadem syllaba ante p. non de litteris dicimus. sed de pronunciatione litterarum. nam quantum ad scripturam possunt coniungi. non tamen in iudicari. nisi per litteras. ut per litteras. Note vero semihocabb. preponunt. Liquidis abscis. m. omnes pene omnibus. ut bl. blandus. cl. clarus. bl. abodlas nomine barbarum. gl. gladius. al. atlas. pl. planus. fl. flauus. bl. abnuo. et sic de huiusmodi litteris. ibi magis est syllaba. quod propositio syllabari debet per litteras. et dicitur. cr. crudus. dn. aradhe. gn. gneus. tn. etna. pn. therapne. bi. vmbre. cr. crebie. dz. oraco. fr. frater. gr. gratus. pr. pratum. tr. tractus. Ante m. inuenitur c. d. g. r. sicut piragmon. almena. diagma. admetus. isthmus. et preponitur huius littere s. in principio syllabe. et ipse. p. istacius. et sic stat quod p. et s. debent in syllaba bicari. Ante s. vel t. inuenitur in principio syllabe. nec etiam stare potest. et ideo b. conuertitur in p. ut nubo nupti. nupti. Analogia enim requirebat b. in preterito et supino. ut esset b. in presentibus. sed euphonia cogit scribi p. p. et non per litteras dictiones. Unde *Prima*. in fine primi maiore. dicitur b. nupti. scribo scripti faciunt. quibus analogia cogit per b. scribere. sed euphonia superat que etiam nupta non nubia. et scriptum non scribitur. compellit p. p. non p. b. dicere et scribere.

De syllaba.

Alode littera: nunc videndum est de syllaba. et de syllaba hoc modo. *Prima* quod sit syllaba. quod litteris consistere videtur. et potest. et quod ordine. Secundo de litteris terminantibus syllabas. Tertio de accidentibus singulis syllabis. Scias ergo quod syllaba ut dicitur. *Prima*. in. i. maiore. est comprehensio litterarum. consequens sub uno spiritu et sub uno accentu placata. Possimus tamen sic diffinire syllaba. Syllaba est vox litterarum que sub uno accentu. et uno spiritu indistincte perfertur. Et singulis tamen incipiens non plus quam ad sex litteras procedere syllaba potest. in latino sermone. ut a. ab. ars. mars. stans. stirps. Et notandum quod syllabe que ex singulis constant litteris non plures sunt quam ipse vocales ex quibus sunt. que autem ex apostrophibus. pene innumerabiles. Nulla syllaba tres vocales habet. vni u. et non aliter iunguntur diphthongis. nisi loco consonantium posite. ut si etiam iunguntur potest diphthongo cum amittit vni littere. ut que. lingue. Sepe inueniuntur per duabus vocalibus iunctis. hoc est per diphthongo singule vocales posite. ut plositru. p. plaustru. et iniquo. p. iniquo. et vbi. p. et diphthongo e prod. vel i. Que singulari sunt. scilicet. syllabe ex vocalibus (ut dicitur est) constant ut a. e. zc. Que autem ex duabus constant. vel a vocalibus sunt et inueniuntur diphthongus. ut ae. ce. vel a vocali et consonante antecedente vel sequente antecedente. ut da. consequenter ut ad. non plures tamen quam tres consonantes antecedere vocalem. nec rursus consequi nisi tres possunt. Sed hic notandum est quod si antecedunt tres consonantes. non possunt nisi due consequi vocalem. ut m. d. stras. nec tamen si sequantur tres possunt antecedere nisi due. ut stirps. Si antecedens syllaba terminet in consonante. necesse est etiam sequente a consonante incipere. ut artus. ardu. nisi sit propositio. ut abeo. adeo. pereo. Hierodotus tamen de orthographia ostendit rationabiliter esse sonantibus quantum ad ipsam vocis pronunciationem. in compositis quoque simplicium regula in ordinandis syllabarum litteris seruari. Sed contra eum sic obijciatur. ergo oblitus. oblat. obzuo. abrado. et similia sibi transiunt in secundam syllabam more simplicium dictionum primam coem hinc in metris oportet. ut posset etiam corripit. sed hoc nullatenus inuenitur. pergere aut

etiam et circūago. et similia non paterentur elisionem. in pronunciatione si transiunt in sequentem syllabam. Nec in phibeo. et abeo. inhumat. anhelio. in hibeo. adhuc. ab hinc. et similibus scilicet. syllabe principalis aspirarent vocalis. si terminalis consonans propositio in eam transiret. quod in istis. istoc. iste. istuc. Si vero in media dictione syllaba a vocali incipiat necesse est antecedente quoque nisi sit proposita in vocalem terminari. ut pietas. curialis. pereco. ruo. minuo. Et tamen quando in propositis etiam subtrahitur consonans. ut coedo. is. quandoque mutat. ut comedo. vbi etiam propositio non syllabatur per se. sed transiit ad sequentem syllabam. Itaque scias quod consonans posita inter duas vocales semper est de sequenti syllaba in simplici dictione. ut amo. oro. nisi geminet. tunc enim una consonans est de prima syllaba et sequens de secunda. ut assus sed in composita dictione est de precedenti syllaba si naturaliter sibi coheret. ut adeo pereco. Principales syllabe hoc est in principio dictionum posite ab omnibus incipere litteras desinere tamen non in omnes possunt. sed in has. In vocales quidem omnes a quacunque consonante incipiat sequens syllaba. ut mare. genus. filius. votum. ludus. In consonantes vero si sequens syllaba a vocali incipiat non possunt syllabe desinere nisi ut dicitur est in dictionibus que ex propositionibus in consonantes desinentibus vel aliis partibus orationis sunt compositae. ut abutor. obaudior. obedio. subeo. aduro. in eo. exa. ciao. intereo. perago. alterutrum. transeo. Nec tamen si sequens syllaba a consonante incipiat. sed antecedente in quacunque consonante desinere. ergo per singulas consonantes. ut potero. id tractare conabor.

De littera b.

B Terminat precedentem syllabam si sequens quoque ab eadem incipiat. ut sabbura. sabbat. gibb. gibberosus. gibber. obba. Proposita quoque a propositionibus in b. desinentibus et ab aliis dictionibus a b. incipientibus. ut subbibio que tamen consonans consequente solet plerumque mutari in eam. ut occido. accubo. succumbo. succino. succido. In quibusdam tamen per ab abs propositio cum dictionibus a c. incipientibus ponitur. ut abscondo. abscedo. abscondo. b. quoque est quod assumitur. tunc componitur cum dictione a c. incipiente. ut obscur. obscenus. ita dicitur. *Prima*. in. i. lib. maiore. et in. i. lib. dicitur quod inuenitur obs a quo propositio obscenus. Unde dicitur obsolo quoque obsole ui facit. non est enim a sole quod soluit. vel solui facit preteritum. et ab obs et oleo sicut obscen. ab obs et ceuendo vel cauedo. et etiam sequente in eadem peruertitur. ut officio. offudo. sufficio. suffero. vel peruertitur in u. vocalis. ut aufero. aufero. et copo. aufero ex ab et fero. et aufero ex ab et fugio. Ratio autem quare b. non conuertitur hic in f. sed in u. vocalem est hec. quia si scriberentur ibi duo ff. dubius esset utrum essent composita ex ab. an ex ad. cum utraq. illarum propositionum conuertatur suam consonantem in f. sequente ea. nec est inconueniens quod b. mutetur in u. cum etiam u. aliqui conuertatur in b. ut celes. componitur enim a celestem et vitam ducens. b. quoque sequente in eam transiit. ut suggero. ogganno. Nec notandum est in sequente. ut summittito. Preterea omitto per ommitto dicitur. *Prima*. in. i. sermonum. Aut spe deponas. aut partes istas omittas. subtrahitur vni u. ut per a corripit. Idem patitur b. sequente p. ut oppono. suppono. *Prima* tamen ut dicit magister B. abijciatur b. sequente p. ut operio et operior. sicut dicitur in aperio. R. quoque sequente plerumque in eam peruertitur b. ut arripio. surripio. In quibusdam tamen manet immutabilis. ut abrogo. abrado. et hoc fit cum dicitur. quod si arrado. arrago diceremus per duos dubius esset utrum esset propositio ex ab an ex ad. cum utraq. propositio mutet extremam consonantem in r. sequente r. Item obretier b. sequente r. ut obzuo. Aliis autem quibusdam litteris sequentibus itegra manet. ut abdo. obdo. subdo. subdo. abhic. abluo. sublat. obloqui. abnego. obnoto. subnoto. Ergo nulla nisi propositio cogat alias syllabas in h. potest desinere nisi quod ab dictionibus incipiat ut ostenditur est in dictionibus. ita dicitur. *Prima*. in. i. lib. In tractatu autem propositionum scilicet. *Prima*. ab. abs. e. ex. fere eadem significatio vim habet. Nam locales et locales et ordinales littere inueniuntur. et quod consonans sequitur a e. magis proponunt in appositione. ut a domo. et iure. Ab pro et sepissime in prope non

soli vocalibus: sed etiam consonantibus preponunt: vt abigo: abduco: exuro: excurro. In appositione vocali quidem sequente semper: vt ab illo: ex illo consonante raro. Nam a quidē et e. vocali quidē sequente non preponitur. Ab autē et ex consonantibus sequentibus solent preponi si nulla asperitas vocis prohibeat. Ab tantum in compositione consonantibus solet preponi. Ab omnibus in compositione preponitur litteris absque c vel q vel t. abbrevio: abduco: affatur. nam b in f conuersa est. Ausero in quo b conuertitur in u: et taz euphonie et differentie causa: ne si assero dicas ab ad prepositione et fero componi videatur: abluo: abnego: omitto: in quo b in m conuerti debet: sed m non ponitur. arripio in quo b in r conuertitur. asporto. in quo b in s mutatur: sicut in aspello differentie causa: ne si asporto appello dicamus. ab ad composita estimeat. **De p. u.** Unde versus. Ab si coponit quonque elementa sequitur. q et tantum simul he tres et capiuntur. Ex predictis collige qd hęc prepositio ob his litteris sequentibus mutat b in illas c: vt occido f. vti offero g vt oggannio. p vt oppono. Quandoq; subtrahitur p vt opto. si autē se quatur m subtrahitur b: vt omitto. vel mutatur in m: vt omitto. Quādoq; tamen interdu dū dictione inapiēte a c: vt obscuro: obscuro. vnde quidā dicit qd predictis. Sur. fert. grex. pomū. nūc ob mutatur in illas. Ex predictis patet qd opprobriū scribitur p geminū p. Componit enim ex ob et probriū mutato b in p. de ab. satis patet p predicta. Sub vt vt vult. **De p. u.** In trac. prepositionū hie litteris sequentibus mutat b in illas. f. c. vel f. vel g. vel m. vt p. vt succubo: succorro: succido: suffero: suggero: summitto: simoueo: supparo: suppono. et sic de alijs similibus. In compositione vero modo localem vim retinet sub: vt subeo suppono: subsido: submitto: subduco: subtraho. mō diuinituam vim: vt subideo: subtritus: subfido. In vero sub mutatur in r sequente r nō facit mentionem. **De p. u.** in. r. i. i. l. in trac. de prepositionibus. Sed in. i. f. l. vt dicitur est supra dicit. **De p. u.** qd b sequente r plerūq; in eam conuertitur: vt surripio et. vide supra. Dicit etiam ibi. **De p. u.** qd b mutatur in s: vt inbeo a quo venit iussi. Conuertitur etiam in o causa differentie: in asporto et aspello. vt supra dixi. **De p. u.** predictis dici potest. **De p. u.** fu. ga. mel. por. rū. precedens sub trahit ad se. Quādoq; autē remanet b sequente c: vt subaderticus: ne ex succo et cinere componi videretur. Dicendū est ergo succorarie: hie quidā dicant subcorarie per b. Quidā etiam dicunt obceco per b. hie hoc nō habeatur a. **De p. u.** sciano. Item nota qd scōm. **De p. u.** suscipio et sustuli sunt composita a susum vel sursum aduerbio: et non a sub prepositione. Suscipio enim componitur a susum et capio. Sustuli a susum et tuli. qd autem nō sunt composita a sub. patet. nam si i suscipio fuisset b mutata i s sequente c: imo in c: sicut in succorro a sub et curro. Similiter si in sustuli fuisset b: nō fuisset mutata in s sequente t: imo remansisset integrum: vt in subtrino ergo nō sunt composita a sub: sed a susum vel sursum. Suspicio autem et suspicio similiter sunt composita a susum et a sub. Si enim composita esset a sub remansisset b ibi: et nō fuisset mutata in s. sicut patet in similibus: vt substo et subsisto. Composita ergo sunt a susum et sursum. Nūctamen est sciendū qd s qd erat in aduerbio susum subtractum est ppter alio s qd erat ex parte illius coponentis. i. spica vel spico: nā si remansisset ibi sicut in sustuli et suscipio geminare ibi par consonans ante consonantem. **De p. u.** dicit. **De p. u.** suscipio: quonque et suspicio a susum vel sursum componitur: sed abiciunt vnum s: qd non potest duplicari consonans alia subsequente consonante: qm nec antecedente nisi sit muta ante liquidam: vt supplex suffragor.

Eadem ratione qua abrogo scribet et abriigo: et abripio: surripio autē et surripio sine confusione scribi potest nec peccet magnopere qui subripio scribat. Celebs q sit sub ordine dicam. Norimus non semper b mutari: nec semper in c sequens vt suscipio licet maro dicat suscepit. **De p. u.** significatione dicemus suo loco. Ruidiculi autē est quod dicit subtrineo scribendū. aut suspicio.

aut sustuli semper a susum deducere: vt suo loco ostendā. **Nullam superiorem syllabā terminat nisi scōns syllaba incipiat a c vel q: vt bacca: bucca: siccus: succus. q. equis quicq;.** Atq; ex hoc quoq; ostenditur eādē vim habere c et q. Si obijciatur de necdū: necne: necnō: vbi pcedens syllaba desinit in c: et tamen sequens non incipiat a c vel a q. Dicit potest qd. **De p. u.** scia. intellexit de compositis ex principalibus partibus. i. nomine et verbo. Vel dicas qd non sunt composita: sed sunt irregulares dictionum aggregatōes sub vno accentu proferende quidquid autem per d scribitur scias qd cum e et i representat plene sonum suum: vt cecus abus. Cum a vero vel o vel u sonum habet litterę k: vt caput: culex: coma: vt quidam dicunt. Item anmaduertere qd c transit in g: n precedente: vt quingenti: compositum est em a quinq; et centum: conuersa c in g ppter affinitatem quā habet g cum n: tantam enim affinitatem habet n cum g. qd sepe facit c conuerti in g: precedente tñ n: vt quingenti: quadringenti. cuius signum est: qd si nō pcedat n non conuertitur in g: immo remanet integrum: vt d ucenti: trecenti. **De p. u.** hoc etiam in g dicam inferius.

Admō.

Si superior syllaba non exit in c nisi sequente c aut q d: cendū est lacduca lacō habere p prima syllaba Ca. necnon autē facile excipit quia composita est vox. Quicquid vero et quicq; nō magis per d in prima syllaba scribuntur q quicq.

Non terminat precedentem syllabam nisi sequens quoq; ab eadem syllaba incipiat in simplicibus dictionibus et in plerisque compositis: vt ab addit vt ab addit: addo: reddo: redduco: mōra. dū tibi dent capta classem reducere troia. qd etiam reduco dicitur. Virg. in. i. i. f. n. e. i. b. Electam classem socios a morte reduxi. hęc tamen ipsa consonans d i ad prepositione mutatur sequentibus his nouem litteris c. f. g. l. n. p. r. s. t. vt accido: accubo: affectus: aggero: alido annuo: applico: arrideo: assiduus: assideo: attigo. vnde versus. **De p. u. fla. grā. le. nio. p. r. a. sal. ra. ad sibi mutat. Ex quo patet qd scōm quosdam dicendū est assum affuit nō adsum per d. assumimus non adsumus. Item scias qd aliquando non mutatur sequente p. sed abicitur: vt apertio qd componitur ex ad et pario. aliqui dicunt qd componitur ex a et pario: sed prius dictum mihi placet. Subtrahitur etiam d in quibusdam cum sequens dicitio incipiat a gn. vel sp. vel sc. vt agnitus: aspectus: ascendo. vñ vel sus. Tollitur inde tamen sequitur si consona post s. Et est ratio: qd regula supra a. **De p. u.** scia. data est si due pares consonantes precedunt aliquā consonantem vna illarū debet abici: vt asto: ascendo. ne geminatio consonantis sit ante consonantem nec post consonantem debet fieri geminatio consonantis: nisi altera illarū fuerit liquida vel r: vt supplico: supprimo. Sed obijci de idcirco quodcunq; et silib: quonque prima syllaba desinit i d. hie sequens nō incipiat a d. Dico qd ista regula nō semper verificat i compositis scōz. **De p. u.** scia. et iō fallere potest in illis: sicut etiam in his dictōib: adeo adiuro. Alijs autē sequētib: litteris integra manet d in compositione: vt adbibō: adhereo: admitto: adquireo: aduoco. Inuenit amitto: hie coponit ex am prepositione inseparabil. Admitto enim ex a preponit admiro: et ammiror ex ad et ex am prepositionib: inuenit. Sic ergo d integra manet sequēte q. vt adqro scōz. **De p. u.** scia. hie obijci de qd vbi d mutata i c sequēte q. vñ supra dixi. **De p. u.** qd d transit in c. vt accidit qd. Dico qd hoc intelligendū est de hac prepositione ad: que nō mutat d sequēte q. vt adquireo: sicut patet p textū. **De p. u.** scia. qd dicit. Alijs autē sequētib: litteris integra manet d i compositione: vt adbibō: admitto et. semper exemplificat de ad. et sic de qd qd nō est obiectio. vel potest dici qd hęc consonans d sequēte q remanet integra et nō mutat: vt adquireo. Hoc autē dictū est videt: qd cū q c representat idē elementū: videt qd sicut d mutata i c sequēte c vt accipit. ita etiam d sequēte q: sed remanet tñ imutabilis generaliter in compositione ab hac prepositione ad: et fere vbiq; etiam in alijs compositis. hoc dico**

qz quandoq; mutat in cā euphonie: vt quicq; et etiam qdqd vt dicit quidā. Alij vero dicit qz qdqd scribit p d: nō per c. vnde non mutatur ibi d: sicut nec in quodq; vel qdq; nec pusc. exemplificat nisi d qdqd vt patuit. Dicit enī d transit in c: vt accipit: quicq; et sic ex verbis pusc. nō habetur qz qdqd scribitur per c. Itē qz nullū verbū definit i d. vnde inquit scribitur per t. Volo etiam te scire qz quēdam cognatio siue affinitas est inter d et z. vnde quidāz scribentes sepe expumunt z in sono d. antiqui enim scribebant medentius p meztētius. Similiter affinitatem habent in sono d et t: sicut patet in terminatione istoz nomīnū caput apud parū enim distinguitur inter d et t quo ad sonū. Item inter t sine aspiratione et c cum aspiratione ē d media: vt declarabitur in h littera.

Scribit aut vulgo iccirco vt idcirco. sed quocunq; non reperi. Scribunt etiā multi ammonēo. ammiror. pro ammonēo. admiror. & acquirō p ad qro qd & ipse facerē nisi sit ab am. Scribem aut qcq; & qcqd p c.

Nullam terminat syllabam nisi loco b. vel d. vel s. vel x. in ppositionibus sit posita: cum sequens dictio incipiat eadē cōsonante: vt officio: sufficio affectus: difficilis diffundo: efficio. Et ex hoc quoq; muta esse ostenditur f. scdm qz omnes semivocales simplices solent in medijs dictionibus geminari. hęc non terminatur nec terminat eas sicut ille nisi in suo proprio nomine. f. quando dicitur f: sed etiam pponitur i r liquidis mox mutarum. De offa nō est q: fito: qz componitur ex ob z fans. et ita f posita loco b. et d: offa quasi offans. i. contra fantē: qz noceat fanti cuz eius os impleat. Vnde quidā. Offa nocet fanti: sed prodest esurienti. Itē scias qz f magnā affinitatē habet cum ph i sono. vt patet in filius z philippus. et scribitur f in latinis dictionibus. ph in gręcis: nectam filis labris. pñiciāda est f. qz ph. atq; hoc solū interest. vt dicit puscianus.

Apud latinos nullius syllabe est terminalis: nisi cum loco b vel d ponitur: vt in ad vel sub vel ob ppositione: vt aggero: agger: suggero: oggannio. Et quando n principalis syllabe ante se assumit g: vt p natus gnatus: pro nor? gnatus antiqui dicebant. vnde ignotus nosco gnosco noui gnoui. et post n c sepe posita in g cōuertitur: vt i numeris quadringenti pro quadringenti: a centū. quingēt septingenti: octingenti. Adeo enim n preposita facit c in g cōuertit: qz in quibus n nō est numerus seruant c: vt ducenti: trecenti: secenti: pro sexcenti. Ad predictorum declarationēz discas qz in his ppositionibus in et con altera si sequente plerūq; mutatur in g: vt ignosco: cognosco cognosco: ignotus: cognitus: cognat? ignominia: ignarus. In quibusdāz supradictis subtrahitur n a predictis ppositionibus: qz in altero componentium inuenitur g vt ignarus. vel additur per prothesim: vt dicatur gnosco noui. vnde dicendum est dinosco sine g. p̄tēra supinum faceret dignotum si ibi esset g. sicut agnitiū cognitum. et participium p̄teriti passiui faceret dignot? sicut cognitus agnitus quod tamen non dicimus. Item scias qz inter c sine aspiratione et c cum aspiratione media est g. sicut declarabitur in h. Item i consonans habet in sono affinitatē cū g. et inde est qz plures scribunt magister per g. cum rectius scdm illug. scribatur per duo i. vnus consonans et aliud vocale: vt magister.

Sexcēti vulgo scribit non secenti. Facile aut ē vide re qz miserū sit alioz dicta sine iudicio colligere: nam vbi p̄scianū sequit parū errat: vbi huguionē parū bene dicit nā quis scribit maiister cū prima sit brevis. pro magister.

Non potest terminare syllabam. et si opponatur de vah z ah z oh interiectionib? in quibus videtur h terminare syllabam. Dico qz hoc fit per apocopaz: qz perfecta sunt vocalia vaha aha z oho. nā suū est interiectionis pferri voce incōdita

Interiectiones enī significant affectus animi qui p̄tur: bant mentē loq̄ētis ne perfecte loqui possit. Hoc intel: lige de dictionibus latinis. Mā in theologia vt̄mur dictionibus hebraicis in qbus aspirationis nota post tres mutas terminales habetur post c. vt sadoch. post p vt io seph aleph. post t vt deleth. Itē scias qz si aspiratio iter: ponatur inter aliquā consonantē et vocalem sequentem in eadem syllaba: tunc aspiratio attribuitur consonanti precedenti et non vocali sequenti: vt nihil phlippus. Itē si dictio incipiens a vocali aspirata componitur cum alia dictione remanet vocali vel muta remanet aspiratio: vt rehabeo: prohebeo: exhibeo: sed si abijciatur vocalis abijciatur et aspiratio: vt p̄beo. Item nullę prepositio: nes vel coniunctiones aspirantur. require supra vbi de aspiratione dixi. Nota etiam qz sicut dicit puscianus. inter c sine aspiratione. et c cum aspiratione media est g. Inter t sine aspiratione. et t cum aspiratione media est d. Inter p sine aspiratione et p cum aspiratione siue f media est b. Sunt igitur medie g b d. et dicuntur medie: qz nō ita leniter sonant sicut ille nō asperate: nec ita aspere sicut ille asperate. Verbi gratia g non ita leniter sonat sicut c sine aspiratione: nec ita aspere sicut ch. Similiter d nō ita leniter sonat sicut t sine h. nec ita aspere sicut th. et ideo dicitur media inter t sine aspiratione et t cum aspiratione. i. i ter t et th. Similiter b non ita leniter sonat sicut p sine h. nec ita aspere sicut ph siue f. et inde dicitur media inter p non aspiratā et p aspiratā. i. inter p et ph. Et notandum est qz in lenibus. i. in predictis tribus consonantibus. f. p t. c. nō aspiratis pulsus exterior est. i. circa labia: qz formatur in extremitate labioz: vt patet in earum prolatione. In asperis vero id est in illis aspiratis pulsus fit interior id est in gutture formatur. Medie vero earum scz b b g obtinent medium locum: qz nec formantur circa labia nec in gutture: sicut patet in prolotione earum: s; formatur quasi in lingua affixa medio palato: qui locus est medius inter guttur et labia. Et hęc est vna causa quā cōfirmat puscianus. b. g. d esse medias predictarum.

Nichil non scriberē sed nihil posita aspiratione in secunda syllaba. Pro rehabeo dicam redhibeo. Prebeo nescio an a p̄e & habeo sit. nam prehabeo & p̄beo longe differūt. De medijs videndū est in gręcis dictionibus: et quare medie sint nā hic multū friget

Nullius syllabe potest esse terminalis.

Quacunq; consonante sequente potest antecedentē terminare syllabaz: vt albus: vlcus: soldum olfactus: algeo: illud: vlmus: alnus: talpa: fulsit: altus: filia: mulx. et r. solis sequentibus non inueni antecedente l. naz h z k nec possunt post l inueniri.

Terminat superiorem syllabam quando sequens syllaba incipit a b vel p. vel altera m. vt cambises: ambigo: cōparo im: perium: summus: ammon. vnde versus. Ad vel b vel p. nusq; vult n fore p̄e se. Illius ergo loco semper m. ipse loco. Notandum qz inuenitur an coniunctio et scribitur p n. vt ibi. Eloquar an sileā: et nunq; inuenitur in compositione nisi cū ne vt anne. An aut prepositio nunq; inuenit in appositione: immo semper in compositione: vt bi dis re se am con. Et predictis patet qz ante c. d. t. q. f. non est scribenda m. sed n: vt n̄cubi: tantūde: eūdē: idēdē: nūquid: anfractus. Et mutatur in predictis m in n. Itē quo tenens hęc prepositio arci componitur cum dictione i c̄pente a vocali m debet scribi sed non proferri: vt arci agā arciamictus arciēo. vnde versus. Arciā composita vocalis si comitur non proferitur sed sola figura tenetur. Hoc autem sit ne m videatur syllabari cuz sequente vocali et propter sonum difficilē: qz son? et? teria labijs clausis: s; stat debet labia ap̄iri ppter sequētes vocales. Vide etiā in arciēo is. Itē sciedū qz inuenit con et cum. Hęc p̄positio con scripta p o z n. nunq; in appositione

inuenitur: sed in compositione tantū & mutatur quādoq; n in m. et maxime sequente b: vt comburo. m vt cōmitto p vt compono. Cum vero in scriptura per n & m nunq̃ inuenitur in cōpositione. Ex quo etiam patet q̃ mecum tecum secum nobiscum vobiscum non sunt composita. & ē cum quandoq; aduerbium temporale. vt cū veneris ad me. & quando. Quandoq; cōiunctio adiunctiva: vt cum seruias mihi diligo te. Quandoq; est prepositio seruicis ablatiuo: vt vado cum illo ad ecclesiam.

Noris tamen mecū &c. itē quicū et quibuscū verius cōposita dici vt accentu admonemur:

Dean prepositione vide in dictionaria

Terminat antecedentem syllabā sequentibus c. vel d. vel f. vel g. vel alteraz vel q. vel s. vel t. vel i. vel u. etiā p ssonantibus positus. vel r: vt mācus cōduco p̃fiteor congru^o annus inquirō cōstitus antonius p̃ungo cōuerto anxius. Aut sequente b vel p in m cōuertitur: vt imbuo impi^o. Vero vel m vel r sequentibus in eas cōmutat: vt collido imunis corūpo. Et pene vbiq; cō prepositio ante dictionē ab r incipiente cōponitur hoc idē patet. & hoc recte cū nec in simplicib⁹ inueniatur dictionibus n ante r nisi forte in aliquo p̃p̃uo nōle: vt hēricus: cōrardus. Et hoc patet q̃ he p̃positiones in & cō si cōponātur cū dictione incipiente ab r. vel cōuertit in illas: vt irruo collido coruo. Verū cōposita cū dictione incipiente p r quandoq; retinet n. Et ideo dicit P̃ulc: pene: & fit causa differentie: vt contrigo gas. fuisset n. abi cōincidētia inter p̃imā personā huius verbi contrigo gas. & p̃imā huius verbi contrigo gas. scōm quōdā. Simile iudiciū de similib⁹ habet. Itē scias q̃ hec p̃positio cō quādoq; in cōpositione p̃dit n sequēte vocali coeo is. a con & eo is substracta n cā euphonie. quādoq; p̃uertitur in m. vt comedo dis. & hoc etiā fit causa euphonie. & syllabicatur m cū sequenti syllaba & nō cū p̃ima. & hoc accidit p̃pter mutationē cōsonantis. Et si obiciās oīs p̃positio ita syllabicanda est in cōpositione sicut per se: vt habet a P̃ulc. Dico q̃ hoc verificatur q̃ p̃positio remanet integra. hic autē corrūpitur cū n cōuertatur in m. Si vltra istos dicās. Ergo a similitudine fieri in hoc verbo coeo is: vt p̃terteretur n in m & dicat coeco mis mit. Dico q̃ fuisset ibi cōincidentia inter scōm & tertiā p̃sonā huius verbi como mis mit. quare causa vitandi cōincidentia illā nō ibi p̃uersa fuit n i m imo substracta n causa vitandi cacephatō. Itē nota q̃ si cut dicit lūgu. in erge. En apud gr̃ecos tū valet quantū in apud latinos. Unde nomia gr̃eca siue nota q̃ p̃dicta p̃positionē habēt in sui cōpositione possunt scribi idif ferenter modo per en: modo p in: vt entimema & itimema: energuminus & inerguminus: encaustus & incaustus & sic de similibus dicas.

Contrigo gas videat vbi legerit. Ego & colligo gis. itē corrigeo & corrigo scriberē. Nec verū est comedo habere me pro secūda syllā. de en gr̃eco delirant.

Nullam terminat syllabam nisi sequens incipiat a p vt lippus apparet appellatium opprobrium approbatus.

Non potest terminare syllabam quāq; k semp in initio syllabarum inueniunt & apud antiquos ponebatur quū pro cu syllaba. vt quur pro cur. vt supra dixi in q & k de littera. Et scias q̃ nunq̃ potest syllabicari vel scribi nisi sequentib⁹ duabus vocalibus quę sunt in eadē syllaba secus. Unde ille notarius quis scribatur per q: genitiuus tñ ci^o nō scribitur per q. sed per c: vt cuius: q̃ in cuius i consonans est non vocalis. Patet etiā q̃ hoc q̃ equus equi. & equa equum. & similia debent scribi p duo u: vocalia ambo: vt supra dixi in v consonante: vbi egi de littera.

Quacūq; consonante sequente potest terminare p̃iorē syllabā: vt morbus p̃cus ordo p̃ficio cōfinitū oppidi nomen margo per

bibeo plego perluceo interlunū carnē carnis corpus arquipotens arquiteuens cursus moris artus perturus curuus p̃tercos. In quibusdam tñ cōpositis inuenio l in r conuerti: vt intelligo & pellicio pro interlego: & percludo p̃lego pro perlego: pelluceo pro perluceo.

Quia arcus frequētius q̃ arquus scribitur aptius exemplum esset p̃: quiro.

Nullam superiorem syllabaz terminat in simplici dictione: nisi sequens incipiat ab eadem: vt cossus: & nisi in compositis ab his cōsonantibus incipiat: s c f g m p t. vel i et u cōsonantib⁹ vt obscurus discuto transsero: trāsgredior: trāsmeo duplicet: disternat: p̃disiungit transueho. In omnib⁹ p̃dictis cōpositionibus est s. terminalis prepositionis. Nam in simplicibus dictionibus necesse est s & c esse eiusdem syllabę: vt pascua: luscus &c. etiā vel p vel t sequēte s in simplici dictione eiusdem syllabę est: vt cossus: prosper: testis. Et scias q̃ P̃ulc. in. ij. li. maio: obscure determinat de s. Scire etiā debes q̃ ait P̃ulc. in. xii. li. Ab m vel u loco cōsonantis incipientibus solet in cōpositione preponi a: vt amendo amens aucto. Ante q̃ in appositione abs: vt abs quolibet. Ante c vero vel t in cōpositione: vt abscondo: abscedo: absfuso: abstraho: obstruo: abstineo. Frequentius tñ a & ab et abs verbis p̃finitis vel ablatiuis iungitur: vt amor a viro vel ab illo. accipio ab illo. vel ab quolibet aufero. vel ab illo aufero. hęc P̃ulc. Abs etiā in appositione inuenitur cum dictione incipiente a t: vt p̃orice hoc abs te: De abs etiā dixi in b. Itē vt dicit P̃ulc. in. xii. li. hęc p̃positio trās cōponitur & separatur: vt trāslueho: transero trans padum: trans tyberim. & quādo cōponitur cum dictione incipiente a d v c l u vel n p̃sonante amittit nō: vt trado: trahuco: trano: traudo: traieci. cum i vero vocali remanet integra: vt transitus. & etiā cum alijs vocalib⁹: vt trāfact^o transeo. Ex dictis patet q̃ Marti. i. ca. dicendum est cum nollet eam traducere: vt abiciatur tam in scriptura q̃ in pronuntiatione nō. Item vt in eodem li. dicit P̃ulc. Si vel dis prepositiones semp in cōpositione inueniuntur: & habent eandem significationem quā ab & abs. sunt autem separatiue: vt diuido diuidis: diduco: distraho: discorro: quod dia prepositio apud gr̃ecos facit. Et scias etiam: q̃ tunc dia preponitur quando sequitur v vel f. vel p vel s vel t vel i loco cōsonantis: vt discubo: diffutatio: diffiero: diffido: diffundo: inq̃^o s i cōuertit euphonie causa: displiceo: dispuo: diquiro: dissiro: distraho: distribuo: distorquo: distectus: disiungo. Alijs vō qui buscūq; consonantibus sequentibus preponitur: vt dinosco: dimitto: diduco: digero: diluo: diruo: & vbiq; p̃oductur di: excepto dirimo & disertus. Lucanus in. v. Et non admisse dirunt suffragia plebis. Horatius. Secundi calices quem non fecere disertum. Componitur autē dirimo a di & ars interposita s. Et nota q̃ di quādoq; cōponitur cum dictione incipiente a vocali: & tunc aliquādo recipit r causa euphonie vel causa vitandi hiatus: vt dirimo. quandoq; recipit s. vt disertus. Tam en scias q̃ bis & tris cum componuntur dictione incipiente ab f abiciunt s. et p̃ima corri. Nam & ante f siue ph p̃oductur: vt ripheus: p̃ter cōposita a nunctis: vt bifidus trifidus bifarius & similia.

Dixi prius disertus a diffiero deductum ablatō. Bi etiā alijs cōsonantibus preponit. vt bicolor biduū. bigam^o. biugus. bilibris. bimaris. binodis. bipatens biremis. ibiton^o. biuiū &c. Añs dicit bis vt b̃bisseni.

Nullam superiorem finit syllabaz necesse est sequentem quoq; ab ea incipere: vt omitto: quotta: atticus: ammet. Si opponatur de atq; atubi: vt q̃q; postq̃. Dico q̃ non sunt proprie cōpositiones: sed potius quēdā irregulares dictionū aggregationes: et sic obiectio cessat.

Dices verius nisi prior pars in t desinat. Nā postq̃. postilla. posthumus atnepos. atauus tritauus et similia sunt vera cōposita.

Nullam terminat syllabam in media dictione: nisi in compositis a prepositione ex qua integra manere potest sequente c. vel p. vel q. vel t. vt excurro: expello: exquiro: extendo. Et etiam sequente r. abijctur: vt exequor: vnde versus. Et precedente cadit s: de parte sequente. L. quoque sequente inuenitur in hoc nomine exlex et integra. Et in sequente in ea peruenit r vt efficio: effundo: effero. Ceteris vero consonantibus sequentibus e non ex pponi solet. ita dicitur pulci. in .ij. maio. In .xiiij. lib. sic dicit. Et in appositione et compositione inuenit ante b d g m n r et ante u. et loco consonantium positae: vt edibo: educo: egero: eludo emuneo: enarro: eruo: eripio: eueho: eijcio: quod componitur ab e et iacio: couerfa a in l. vñ debz scribi p duo ij. Ac liquidis vero consonantibus sequentibus ex pponitur nō e. s. c. vt excubo. s. vt efficio: effundo: effero: in quibus et similibus et in scōmutatur euphonię causa h vt exheredo exhibeo. p vt expello. q vt exquiro. t vt extendo. Vocalibus quoque sequentibus tā in appositione quā in compositione ex pponitur: vt exaro: exegi: erigo: exoletus: exulcero: exequatur: exaudio. S. vero sequente abijctae s. vt exequor ab ex et sequor Sed quiritur de hoc quod dicitur pulci. q in x nulla syllaba terminat in media dictione nisi in compositione a ppositione ex qua integra manere potest sequente c. r. Inuenitur enim ista in dextra dextrosium sexcenti sexdecim textus sexaginta et similibus. Ad hoc dico quod pulci. hic obscure locutus est. Unde predicta verba eius a diuersis diuersimode exponuntur. Quidā enim dicunt quod intelligitur de compositis et nō de simplicibus: et sic nō est obiectio de textus: quia simplex est. quod aut desinat in x. in media dictione testat pulci. dicens in .x. l. Et antecedente vnū inuenio in tus: vt a te xo textus. sic ergo intelligit de compositis. Sed quidā conant hanc regulā ad composita ab aliqua ppositione: et sic nō esset obiectio de sexdecim: quia nō est compositum a ppositione sed a noie: tūc est sensus. Nulla syllaba in iunctura compositionis desinat in x. in aliquibus compositis a ppositione nisi in compositis ab ista ppositione ex qua integra manere potest sequente c. r. Quidā vero dicunt quod generaliter intelligendū est quod dicitur pulci. Nā nulla syllaba in iunctura compositionis desinat in x nisi in compositis ab ex. Si ergo obijciat de dextrosium: dico quod x nō est ibi in iunctura compositis siue in media dictione seu in fine primi componētis imo est ibi x in medio primi componētis. Componit enim a dextera et versus. Et scias quod tūc dicitur x pponi in iunctura compositis quā est finis primi componētis: et nihil additur iter componētis: Sed tūc opponitur de sexcenti: quia hic x est in iunctura compositis. Componitur enim a sex et centi. Ad hoc dicunt quidā quod sexcenti per s debet scribi: quia x mutat in s. Alij dicunt quod x abijctur: et sexcenti sexdecim scribitur sine s et x et hoc magis mihi placet. Sexaginta enim componit a sex et gentos quod est decem. Unde nō est ibi x in iunctura compositionis: quia apponitur et addit inter componētia. vnde nū prohibet quā scribat per x. Aliqui sunt qui intelligunt predictā regulā in simplicibus et compositis. vnde sic exponit verba pulci. In x nulla syllaba terminat in media dictione nisi sequente c. vel p. vel q. vel t. et hoc apparet in compositis a ppositione ex qua integra manere potest in his verbis. excello: excurro: exquiro: extendo. Predicta regula sic intellecta ē plana: et verificatur tam in simplicibus quā in compositis ghafr Priscianus diceret dextra aut dextera dextrosium textus habere x in capite syllabae sex autē durius integrum manere: et ita sicut sexcenti sexdecim sexcenti posse scribi: scriberetū sexcenti &c.

2 Vocalis est. et ideo potest terminare syllabā: et inapere quacūque consonante sequente vel precedente: sicut omnes vocales faciunt.

3 In peregrinis dictionibus semper in principio inuenit syllabae. et si antecedat alia syllaba: necesse est eā vel in vocalē desinere: vt ga. vel in n vt melanzorpos. vel r: vt ariobarzanes. Si opponitur de achaz vbi 3 nō in principio sed in fine syllabae est. Potest rñderi quod nomē hebreū est. Priscianus autē

de latinis vel grecis dictionibus intelligit. Et scias quod peregrinum hic proprie appellatur greci: Aliquando autē sub peregrino comprehenditur greca dictio et barbara. aliquando omnis dictio quae non est in propria lingua.

Dicā i hebraeis et nō proprie poni: sed pro elemento hebraico quo caremus sicut vulgo p m scribitur cum nihil illi consonet.

De quatuor accidentibus syllabae.

Diximus de litteris terminantibus syllabā. nūc de accidentibus syllabae dicamus. Scias ergo quod vnicuique syllabae accedit tenor: spiritus: tempus: numerus litterarū. Tenor acutus vel grauis vel circumflexus. in dictione tenor siue accētus certus est absque ea dictione incertus. nō potest tñ syllaba sine eo ēē. Simult spūs asper vel lenis. Tempus vnū vel duo. vel etiam vt quibusdā placet vnū et semis. vel duo et semis. vel tria. Vñ: vt si vocalis est breuis p se: vt eo. vel etia si vna consonas simplex sequat: vt caput. Vñ et semis in compositis syllabis: vt lacryme. Et sciendū quod nō solū ante l vel r. sed etia ante m. vt supra docuimus. et nō positē mutē facit cōcs. Cetera m ante c posita fecerūt quidā communes syllabas. Illud quoque nō est ptermittendū quod tribus consonantibus sequentibus potest fieri cōis syllaba quā in principio syllabae sequentis post vocalē correpta s. et muta et p eā liquidā sequi. Quippe cum s in metro subtrahit more soleat veteri: vt hora. sermo libro. i. Lūmus infanti rēdēs pma scribet. In longis natura vel positione duo sunt tempora: vt dos ara. duo et semis quā post vocalē naturaliter longā duę consonantes sequuntur vel vna duplex: vt mons rex. Et in metro necesse est vnaquāque syllabā vel vnus vel duos accipi tempora. Numerus scy litterarū accedit syllabae: quia vt supra diximus: nō min⁹ quā vnus nec plus quā sex litterarū apud latinos potest inueniri syllaba.

Bene dicit apud latinos quia apud alios reperiuntur syllabae longe plurimum litterarum.

Prima pars huius operis de orthographia explicita ē.

Secunda pars siue secundus liber de accentu scripti.

Expleta iam per dei gratiam prima parte huius operis quae est de orthographia: nūc de secunda parte scy de accentu videamus. De accentu autē hoc modo dicemus. Primo ostēdem⁹. quid sit accentus et quot sunt. Secundo ponemus regulas generales accentus et quāstiones circa eas. Tertio manifestabimus quae et quot loca obtineat accentus et quare. Quarto autem ponemus quasdam regulas generales valentes ad accentū cuiuslibet syllabae. Quinto subiungem⁹ regulas speciales de accentu primae et mediae syllabae: et sumatur hic largo modo accentus etiam ad temp⁹. Sexto dicem⁹ de accentu partium indeclinabilium. Septimo de sex impedimentis accentus: et de dubijs circa ea.

De accentu in generali.

Accētus est regularis modulatio vocis facta in significativa pronuntiatione principaliter adiacens vni syllabae. Regularis dicitur ad differentiam metricae modulationis et melice quae accentum non conficit regularem. Adiacet autē accētus principaliter vni syllabae quāuis scōm ipsum totalis dictio indicetur. Et dicitur accētus ab accinēdo: id est ad significandum aliquid canendo: quoniam accentus ad hoc institutus est vt significatio dictiois melius distinguat. Tres autem sunt accentus: scilicet acutus: grauis et circumflexus. Acutus fit per eleuationem vocis vt i prima syllaba huius nominis dominus. Grauis fit per inclinationem vocis vt patet in media et vltima syllabis huius nominis dñs. Circumflexus autem fit partim per eleuationem et partim per inclinationem vocis: vt patet in penultima huius infiniti amare. vnde dicitur pulci. in libro de accentu. Accētus acutus ideo inuentus est: quia acutus siue eleuat syllabam. Grauis vero eo quod depumat atque deponat. Circū

flexus ideo: q̄ dep̄imat: et acuat. Et nota q̄ quidā dicit
circūflexū nūq̄ cē in tēpore nostro ponētes illū sub acuto
sed errant penitus cōtra naturā: et antē loquētes: q̄ inter
acutū et grauē oportet mediū inueniri. Duo vero sūt pri
cipales accētus: sc̄y acutus et circūflexus. Grauis em̄ ē se
cūdarus. In nulla ergo dictione possunt esse simul acu
tus et circūflexus: nec duo acuti nec duo circūflexi. Dato
ergo accentu alicuius dictionis acuto vel circūflexo: reli
quę syllabę eiusdē dictionis grauānt: et hoc obseruat i sim
plicitate dictione: vt roman⁹: et in cōpositis: vt maleianus.
vno em̄ accētū regit p̄ncipali. ¶ Notādum est ergo q̄
nulla syllaba breuis circūflexit: vt quis dux: naturalit̄ lo
ga circūflexit: vt sol et par. Itē in bisyllabis si prima siue
rit longa naturaliter et vltima breuis: prima circūflexit et
vltima grauānt: vt hamus et vbe. In oībus alijs bisylla
bis acutū prima: et vltima grauānt: siue ambę sint longę vt
estas: siue breues vt mare: siue prima breuis et vltima lō
ga vt amat siue sit prima breuis naturalit̄: sed longa posi
tione: vt fr̄go parco arceo fōtes iact⁹ cessi gessi. In po
lisyllabis: id est in trissyllabis: et sic deinceps si penul. bre
uit̄: antepenul. acuitur: vt dñs et misericordia. Reliquę
grauāntur. Si vero penul. sit longa naturaliter: sed vlti
ma breuit̄: penul. circūflexit: vt amare. In reliquis aut̄
polisyllabis penul. acuitur et reliquę grauāntur: siue penul.
et vlti. pducātur: vt amarēt siue penul. sit breuis natura
liter: sed lōga positōe: vltima existente longa seu breui:
vt cōfringit vel cōstringit: cōfringunt vel cōstringūt.

¶ Quęstiones circa accentum.

Ad maiorem intelligētiam p̄cedi
ctarū regularū a p̄uici. traditarū hic aliqua
dubitabilia moueam⁹. Quęro igitur p̄mo
qd sit tēpus pductū et quid correptū. Ad hoc dico q̄ tem
pus correptū dicitur hoc in quo generat̄ vox vel syllaba ali
qua ita q̄ nō possit generari minor ad hocq̄ saluet̄ spec
es illius litterę vel syllabę. Tēpus vero pductū dicitur
ipsius tēporis correpti geminatio. Et si obijcias oē conti
nuū est diuisibile in infinitū: et tēpus est huiusmodi: igitur
potent in infinitū diuidi. Dico q̄ tēpus scōm se et per na
turā p̄uiciā est diuisibile in infinitū. Potest em̄ aliquid in
se esse diuisibile in infinitū. In cōparatione tñ ad formaz
rei simpliciter vel ad formā rei clarā ad motū nō est di
uisibile in infinitū. Verbi gratia. Caro scōm suā quant
tatē scōm quam quanta diuisibilis est in infinitū: si tñ di
uidatur actu ptingit deuenire ad quantitātē quā nō ē vlti
ma diuidere ad hoc q̄ maneat species carnis. Similit̄ et
ignis diuisibilis est scōm quantitātē in infinitū: si tñ di
datur actu aliquādo est indiuisibilis ratione speciei. Lō
tingit enī p diuisionē venire ad minimū ignē: qui et si ha
beat formā ignis et speciem et possit vltius diuidi manen
te forma et specie ignis: nō tñ potest vltius diuidi per
speciem: et ita q̄ maneat motus surius: et ita quo ad formā
relatā ad motū est: aliquando ignis indiuisibilis: verū tñ
de se est diuisibilis in infinitū. Similit̄ aut̄ est et in successi
uis sicut in voce et in tēpore cōmensuratē ipsam: nā q̄uis
tēpus scōm se in infinitū sit diuisibile: tamē cōparādo ip
sum ad vocem quā mēsurat: manifestū est q̄ p̄ungit vo
cem generari in aliquo tēpore tam p̄uo q̄ si generaretur
in minori nō saluaretur in eo species vocis: et tale tēpus
dicitur hic correptū: et huius geminatio p̄stituit tempus
pductū: q̄uis de se sit diuisibile in infinitū: q̄ sic nō sumi
tur tēpus pductū: sed p̄ geminato tēpore correpto: sicut
dictū est sc̄y scōm q̄ est indiuisibile: nō p se sed in compa
ratione ad vocē siue ad ipsam formā vocis: sic aut̄ non
est diuisibile in infinitū. ¶ Itē quęritur cū tanta videat̄
esse mora in graui accentu quāta in acuto scōm eleuatio
nē: quare ergo ponitur alij accentus a graui esse p̄nci
pales grauis non. Ad hoc respondeo q̄ accentus p̄nci
palis sit p̄pter sonoritātē. Sonoritas autē magis habet̄
p̄ eleuationē q̄ p̄ dep̄ressionē: p̄pterea accentus qui cō
sistunt in eleuatione magis cōsistunt p̄ncipales q̄
illi qui cōsistunt in dep̄ressionē: sed acutus et circūflexus
magis cōsistunt in eleuatione: et grauis magis in dep̄res

sione: et p̄pterea ponitur acutus et circūflexus esse p̄nci
pales: et grauis nō. q̄ aut̄ sonoras magis habetur p̄ el e
uationē q̄ p̄ dep̄ressionē ostendit. Mora maior maiorē
generat sonoritātē: sed maior est mora in eleuatione q̄ i
dep̄ressionē: ergo maior sonoras. Et q̄ maior sit mora
in eleuatione q̄ in dep̄ressionē sic ostenditur. Eleuatio
non sit nisi p̄ motū instrumenti sursum: dep̄ressio vero p̄
motū eorundē deorsum: sed ipsa instrumenta cū sint gra
uia naturaliter mouentur deorsum: nō aut̄ sursum nisi p̄
violentiā: et ideo facilius mouent̄ ad dep̄ressionē q̄ ad
eleuationē: et ideo minor sit mora in dep̄ressionē q̄ i eleuati
one: quare cū in accentu graui fiat dep̄ressio: in alijs autē ele
uatio: minor sit mora in ipso q̄ in alijs et ita minor sonori
tas. Si aut̄ dicas q̄ circūflexus p̄sistit tam in eleuationē q̄
in dep̄ressionē: et ita quatenus erit accētus p̄ncipalis: cate
nus erit et nō p̄ncipalis id patet solutio. Maior enī mora
sit in eleuatione q̄ in dep̄ressionē: et ideo maior sonoras
sit et magis cōsistit et p̄ncipalis in eleuatione q̄ in dep̄res
sione: et ideo ratione eleuationis dicitur p̄ncipalis: et rati
one dep̄ressionis secundarius. ¶ Item quēritur quare tantus
vnius accentus p̄ncipalis debet esse vni⁹ dictionis. Solu
tio. Accētus p̄ncipalis est ad cōtinuandū p̄tes dictionis
sic q̄ fiant tanq̄ vnū materiale respectu significatiuis re
p̄sentandę. hoc aut̄ maxime sit p̄ vnū aliquod cōtinuans
quare necesse est esse in dictioni vnū accētū p̄ncipalē
cōtinuatiē eius p̄tes ad quē reliquę syllabę dictionis incli
nātur quę admodū omnes p̄tes corporis ad vnā cōmunē
p̄fectionem p̄ncipalem inclinātur inquantū sunt partes
vnius. ¶ Item quēritur quare accentus circūflexus nō pōt
fieri nisi in littera vlt̄ syllaba naturalit̄ longa: acutus vero
in breui potest fieri. Ad hoc dicendū est: q̄ circūflexus ac
centus p̄sistit in eleuatione et dep̄ressionē. Ad hoc autē q̄
eleuatio et ipsa dep̄ressio sint supra idem atq̄ supra eandem
litterā: erigitur duplex tempus: q̄ vtrūq̄ in vno tempo
re nisi fuerit pductus fieri nō potest simul. Unde necesse
est q̄ illa vocalis quę accipit debet circūflexum accentum
habere tempus pductū. vnde non potest fieri accēt⁹ cir
cūflexus nisi in littera naturaliter longa. Acutus autem
accentus p̄sistit in sola eleuatione quā in vnico tēpore su
pra vnā litterā fieri cōtingit. vñ cum omnis vocalis et om
nis syllaba habeat vnū tēpus ad minus potest omnis vo
calis et omnis syllaba sustentare acutū accētū. Et hoc pa
tet q̄ q̄uis syllaba longa positione terminet̄ p̄ p̄sonantē
et geminatio p̄sonantis terminetur in dep̄ressionē licet accēt⁹
circūflexus tñ ob hoc nō ptingit q̄ in syllaba tali fieri ha
beat talis accētus: q̄ supra eādē litterā numero et ante
q̄ aliqua littera grauē in voce: oportet fieri eleuatiōem
et dep̄ressionē vbiq̄ debet fieri circūflexus accentus. vñ
de subsequēs geminatio p̄sonanti facere nō potest q̄ cir
cūflexat̄ illa vocalis: si simplr fuerit correpta. ¶ Itē quē
ritur de regulis quas dat p̄uicia de dissyllabis et polisyl
labis sic. Si penul. fuerit pdu. naturaliter et vltima siue
rit corre. penul. circūflexetur. Quęrit ergo causa. videt̄
em̄ q̄ dicat falsum: q̄ circūflexus accēt⁹ nō erigit nisi syl
labā naturalit̄ pdu. vnde videt̄ sine vltima pdu. sit siue
correp. dūmō penul. sit longa naturaliter q̄ supra ipsam
litterā possit fieri accētus circūflexus. Itē circūflexus ac
cētus determinat syllabā naturalit̄ pdu. ergo pductio cō
fert ad hoc q̄ sit circūflexus accentus: ergo vlti. existente
pdu. magis circūflexetur penul. existens pdu. q̄ vlti. exi
stente correp. Ad hoc dicendū q̄ vlti. existente pdu. nō po
test penul. circūflexi. Et hęc est causa: q̄ accentus circū
flexus nō patit̄ post se in eadem dictione duas syllabas
breues: et vna syllaba pdu. equipollet duabus breuib⁹:
p̄pterea nō patit̄ post se circūflexus accentus vnā pdu.
Causa aut̄ quare non patitur duas syllabas breues post
se est: q̄ nō patit̄ post suā eleuationē nisi duplicē dep̄ressi
onem. vñ cū post eleuationem factā in ipso circūflexo ad
huc fiat in eodem dep̄ressio nō erit post ipsū nisi vna syl
laba breuis vel vna dep̄ressio: et ita non patitur post se
duas syllabas breues: vel vnā pdu. quę eis equipol
let. Item causa quare non patitur post se duplicem dep̄
ressionem: quia p̄ncipalis accentus cui nō possit esse

in fine: attenditur tamen in eleuatione ad finē: ideo maxi-
me scdm qd pot debet esse ppinquus finī: sed si ppinquus
fini nō erit: sequitur ipsum magis qd vna depressio. Unde
de post eleuationē principalis accētus nō ponit nisi vni-
ca: & duplex depressio. vnica vt qñ penul. acuitur. duplex
vt qñ penul. circūflexitur: vel antepenul. acuit. Ad pñmū
obiectū dicēdū qd circūflexus similiter exigit syllabā natu-
raliter pdu. nō quocūq; modo: sed subsequēte syllabā exte-
stēte breui: vnde nō solū exigit syllabā naturaliter pdu.
sed etiā ita qd subsequat syllabā breui. Ad aliud dicēdū
qd pductio dupliciter cōfert ad accentū circūflexū: qd ali-
quando fit: aliqñ nō. Cōfert offi pductio ad accentū circū-
flexū: si sit in eadē syllabā cū accētū circūflexo: nō confert
aut si sit extra syllabā. ¶ Dubitatur de hoc qd est supra sup-
positū: scz qd tñ duplex depressio fieri debet post principa-
lē accētū: & qd syllabā longa habeat quasi duas depressio-
nes. tñc est videt qd antepenul. nō pot acui penul. existi-
te pdu. Tūc est sequit triplex depressio principalē accen-
tū. Et dicendū qd eleuatio acuti accētus pot post se tripli-
cē depressionē habere dicto mō: sed nō eleuatio circūflex-
u. Cuius causa: qd accētus de sui natura determinat sibi de-
pressionē. Unde nō tā attendit duplex depressio post acu-
tū qd post circūflexū: sic nō tantā facit sonoritātē nec tur-
pem ionū depressionis. ¶ Et qñ de hoc qd dicit: qd in
trisyllabis qñ penul. est corep. antepenul. semp acuitur
& seruat accentū principalē. Sed ex quo antepenul. pot esse
corrupta sicut & penul. qñ tunc quādo vtrūq; earū est
breuis. quare magis accentus principalis cadit sup ante-
penul. qd sup penul. Solutio. hoc est propter maiore tē-
poris distinctionē: qd maior est distinctio tēporū vt vtrūq;
scz tam penul. qd antepenul. existēte corep. si antepenul.
acuitur: qd si acuitur penul. & hoc sic pceptū est. Ite
dictio legere corripit in penul. & antepenul. si ergo supra
penul. fieret accētus: nō determinaret vtrū esset breuis
an lōga: qd tā breuis qd lōga pot acui: sed cū sit acut in
antepenul. determinat p relationē ipsā penul. breuē esse.

¶ De locis accentus.

Distis regulis generalibus accen-
tus & motus qñstionibus circa eas: videamus
quot loca obtineat accētus principalis & qua-
re. Scias ergo qd sicut dicit Pseudo. in libro de accentu.
Accutus accētus apud latinos duo loca obtinet: penul. &
antepenul. Apud grecos vero antepenul. & penul. & vl-
timū. circūflexus vero penul. tantū. Sonus nāq; grauis
accētus cū acuto & circūflexo in eadē dictione: sed non in
eadē syllabā. Obseruat nāq; accentus vnus in integris
dictionibus: vt romanus: hispanus. In compositis ve-
ro vnus similiter: vt maleianus: interea locū.

Ad declarationem predictorū pñ-
mo qñtur: quare apud nos principalis accē-
tus nō potest fieri in vlt. syllabā ppter sicut
apud grecos: cū nos grecorū imitatores simus. Solutio
in vlt. syllabā cōuenientior est depressio qd eleuatio: qd i
fine dictionis clauditur labia pprie et quiescit: scz ad hoc
qd clauditur instrumenta oportet qd sit motus deorsum &
ita depressio: sed accētus principalis nō fit p depressionē
sed p eleuationē: & ita apud nos supra vlt. syllabā nō fit
principalis accētus: & hęc est cōsideratio latinorū: quare i
vlt. syllabā pprie nō accidit principalis accentus. Ratio
aliq; quare ipsi greci sup vlt. syllabā potuerūt habere pri-
cipalē accētū hęc pot ee: qd significatio dictionis maxime
cognoscatur p finē: & ideo ad discernēdū significationem
dictionis potuerūt accētare in vlt. syllabā quę ē finis di-
ctionis: & hęc potuit esse eorū cōsideratio. ¶ Itē queritur
quare principalis accētus apud latinos habet solum hęc
loca scz penul. & antepenul. & nō plura. Et cū vterq; fiat
in loco penul. querit quare nō similiter fiat in antepenul.
& hoc est querere quare circūflexus accētus nō fit in ante-
penul. loco sicut acutus: imo solū fit in loco penul. et acu-
tus in vtroq; loco. ¶ Ad pñmū dico qd accētus principa-
lis fit in dictione aliquo mō ad discernēdū significationē
dictōis. vñ inest dictioni p relationē ad suā significatio-

nē: sed significatio principalis dictionis attendit penes
finē: & ppter ea penes finē scdm qd tā dictū est fieri debet
accētus principalis: qd in fine fieri nō pot sicut superius est
ostensum: quare oportet qd sit in loco positus pñmo finī
sicut in penul. vel pñmo tñ vno mediāte sicut antepen-
nul. et ita nō pot principalis accentus habere plura loca:
nec alia ab istis. Alia causa ad idē: qd si ponat accētus pri-
cipalis alibi sicut in loco pcedēte antepenul. fieret nimis
depressio: & ita nimis sonoras: vt patet in hac dictōe p-
dixerit. Si est fieret accētus principalis sup pñmā sylla-
bā: nimis fieret depressio ppter tres subsequētes versus
finē dictionis: & ita nimis insonoras: sicut patet in ex-
pmento: si sensibilibiter pferat dictio illa tali modo. Sic er-
go necessariū fuit principales accētus nō plures ee vlti-
os situs habere. Et hoc etiā patet quare vterq; principa-
lis accētus cadit in penul. syllabā vel in antepenul. qd ex
tā dictis patet qd ad euphoniā faciendā post eleuationē
principalis accētus nō debet fieri nisi vna depressio vel
duo ad plus. sed principalis accētus in eo qd talis solū cō-
sistit in eleuatione: quare cū principalis accētus qui ē cir-
cūflexus habeat in fine sui depressionē: et post eleuatio-
nē: nō debet sequi nisi duplex depressio ad plus causa p-
dicta: ppter ea solū in penul. fieri habet circūflexus. Si ve-
ro fiat in antepenultima. fieri habet circūflexus: post ele-
uationē in quo cōsistit accētus principalis depressionē vna
& etiā sequitur duę syllabę grauatę: & ita duplex depre-
ssio. Et ita post principalē accētū sunt tres depressiones: &
sic manifestū est qd nimis fieret sic depressio & insonoras
& ita oportet qd sit in penul. syllabā. acutus aut accētus nō
habet nisi eleuationē solū. vnde si ponat in penul. sylla-
bā sequitur ipsum vna depressio. si aut in antepenul. du-
plex: & hoc pmittit sonoras & euphonia: sed non finit tri-
plicē & quadruplicē depressionē: & oportet subsequēte eleua-
tionē accētus principalis. ¶ Itē tñ in penul. et antepenul.
syllabā pot fieri accentus et sic patet solutio ad qñtum.

¶ Regule generales accentus.

Ostenso que et quot loca obtineat
principalis accētus & quare. Cōsequenter ponē-
de sunt qdā regule generales ad cognoscen-
dū accētū cuiuslibet syllabę. Nota ergo qd vocalis āte al-
terā vocalē apud latinos breuiat: vt deus: pter fio siebaz
qd pdu. i purā vbiq; nō habet r cū suis cōpositis quan-
do significat passionē. nā si r sequit ad e breuiatur i ante
e. vt fieri fieri: & pter genitiuos & datiuos quintę declina-
tionis habētes tres vocales cōtinuas in quibus e ante i
pducitur: vt dicit: pter genitiuos habētes i vocalē ante
us qd cōmunis est in versu. sed in pñā pducitur: vt vnus.
sed tñ alterius breuis est longat alius. Apud grecos ve-
ro sepius pducit: vt aer medea: & hinc est qd scōs quosdā
nola nota possunt in penul. cor. & pdu. scōs cōsuetudinē
& voluntatē legentis. Unde dicit Longinus in sagin. In hoc
nomine scenophagia licet & cor. & pdu. penul. scdm volū-
tatē legentis. est est nomē notū. qd ergo a greco descendit
pot penul. pdu. Apud grecos in multis vocalis ante vo-
calē pducit: sed qd ad formā latinatatis reductū est: pot
corrupti in legendo. Apud latinos est vocalis ante voca-
lē nō pducit: nisi in paucis. De noibus imitantib⁹ greca
vt iōbardica: require in impedimēto vsus. Inde etiam est
qd vocalis ante vocalē in eodē noie et in eadē significati-
one luenit quādoq; cor. & pdu. vnde dicit magister Bñ.
pñmis syllabis ppuorū nomīnū in differenter possum⁹
vti: vt Jacob⁹ nū sit ibi vocalis ān vocalē: vel posito vlt
diphthōgus: vel ptra celebrē vsū auctorū: vt cęsar. qd scēp
auctores pñmā pducit. Discrepat tñ aliquādo auctores
habito respectu ad diuersā. Nā ouon pduc. pñmā scdm
pñmū obstat ouon latona nūtib⁹ astris. Atq; scdm
Virgilium corripitur. Orpheus in siluis inter delphinas
ouon. Hoc sepe contingit ppter diuersas significatiōes
vt hic. Nam quidius accipit ouon pro quādā stella: sed
Virg. pro quādā cytharedo. Quādoq; autē in eadēz si-
gnificatione inuenitur corripit et producit: vt patet in hoc
noie diana. Nā cor. ab oul. Quid iuuat incantę studia

exercere diane: sed a Virg. pducit ibi. Exercet diana cho-
ros quā mille secutę. Hoc autē contingit habito respectu
nunc ad linguā gręcā: nunc ad latinā. Et hoc patet q̄ fra-
mea romphęa diuerso respectu possunt corripī: pducit in
penul. vsus tñ habet q̄ penul. corripit maxie in p̄sa. Itē
scias q̄ p̄p̄ia nomia locor possunt esse indifferētia: vt pi-
ctauis. vnde quidā ait. Erige pictauis libera facta caput
Sed alter corripit dicens. Pictauis inermis subigit sua
rura nec vltra. Videmus ergo in talibus magis vsū sequē
dū esse. ita etiā cōtingit in hoc noīe Heliodorus q̄ videt
penultima pdu. Vñ Horati. Inospitio modico rhetor co-
mes heliodorus. inuenit etiā corripit penul. Vnde An-
theon. Corpus heliodori fodunt abestus latenter. Sed
secūdu doctoz vsū corripit sicut et theodorus: licet inue-
niat penultima produ. Vnde Iuuenalis. Auroz pue-
ros artēq; docēs theodorus. Inuenit etiā theodorus
per l scriptū nomē cuiusdā libi a theos et dolos. Simile
em accidit in hoc noīe monas monadis: q̄ in āndiaudis
no puma corripit. vbi vñ. Et monas et numeri de se perit vni-
ca turba. Sed alter dicit. Monade subtrahit dicit apoco-
pa facta. Hoc autē ideo cōuēit vt dicit magister. Bene. q̄
non bene scitur a latinis natura vocabuli gręci. Sed sci-
mus q̄ deriuata a monade b̄ciuant: vt monachus. Itē
regula generalis est q̄ oīs syllaba diphthongata pduat
vt audio mus: nisi syllaba sequēs incipiat a vocali: vt pie-
uro p̄eustus: vñ Virg. Stipitatus duris agit subdibul
q̄ p̄eustus. Diphthong⁹ autē est cōiunctio duar vocalū
vñ iuam seruantiū in eadē syllaba. Nā u post g. q. vel s
sequente vocali in eadē syllaba posita amittit vim litterę
vt quis: lingua: suadet. Itē vocalis ante duas cōsonan-
tes vel ante vnā duplicem positione pduatur: vt arma:
dur. maior: gaza: nisi vna earū liquecat: vt tenebrę. Li-
quidē sunt l r q̄ posite post murā in eadē syllaba naturali-
ter p̄mittunt p̄cedentē vocalē naturaliter b̄ciue corripit
vt affida: tenebrę. P̄plices vero cōsonantes sunt tres.
i cōsonans posita inter duas vocales naturaliter. et x. et y
sep: vt maior: dur: gaza. Vñ scias q̄ y gręca semp ē vo-
calis posita inter duas vocales: vt p̄pop̄e y a: et secūdu
quosdā alleluya. sed i latinū est duplex cōsonās qñ: ponit
iter duas vocales naturaliter: maxime in simplici dictio-
ne: et syllabificat cū sequēte vocali: vt maior troia. Vnde in
prosa semp huiusmodi i debet cōsonantē sonare l3 poetę
tale i qñq; accipiant p̄vocali. quod necessitati metri poti⁹
q̄ arti imputat. Vñ Qui. i. viij. epl̄arū. Para⁹ androma-
chen vexauit achæia victrix. Itē in ix. epl̄az. Impia qd
dubitas deianira mou. Itē Virg. in. v. enei. Troia cri-
niso conceptū flumīne mater. Sic autē troia est trisylla-
bū: et corripit sicut vult p̄s. in. viij. libro vbi agit de actōe
primę declinationis: vbi dicit q̄ oīs notatiu⁹ latin⁹ a ter-
minale corripit: et introducit p̄dictū versū. Virg. vbi a
corripit: vt Troia: q̄ trisyllabū est: tñ semp in p̄ia bisyl-
labū troia est: et ita de similibus dicas.

Quę pręter Priscianū de accentu dixit videntur
esse irriti laboris. Nā facilius multo rē q̄ causā noris.
Taceo inepte dici ad minus & ad plus vel ad maius: p̄
ad minimū & ad summū. Exemplū de orion. nō est ve-
ridicū. Nā legendū est arion. Alibi tñ idē poeta. corripit:
vt vñ Cū subito affurgens fluctu n̄bosus orion. Nec
fit p̄ diuerso significato: quia p̄cedē accipit ab Oui-
dio & marone. Pictauis inermis &c. Ad minimū duo
sunt vitta. Nā is pduatur: nisi de muliere dictū velis
huius pictauidos: legerē autē pictauus. inermis autē
male primā producit: dicerē ibellis &c heliodorus &
similia. Awp̄p̄ doron pducunt do in penul. vt poli-
dorus: theodor⁹. achæia qñ ai diuīs syllabis p̄fertur
i vocalis est sicut in deianira: troia autē dum adiecti-
uum est a troius a troium: sicut in dicto loco virgili: se-
per est trium syllabarū tā in prosa q̄ in carmine: sed in
prosa frequentius troianus dicitur.

De accentu primę et penultimę syllabę.

Pluribus regulis generalibus ad co-
gnoscentiū accentū cuiuslibet syllabę. Nūc po-

namus regulas ad cognoscēdū accentū specialiter pri-
mę vel penultimę syllabę. scias ergo q̄ de prima syllaba
dant quēdā regulę specialiter quaz vna est hęc. Omne p̄-
teritū bisyllabū pduat primā: vt em̄. p̄ter bibi. fidi a fin-
do dis. fadi a sando. dis. dedi. steti. tuli. et habentia voca-
lē aī vocalē: vt ful. sed in oībus alijs quāta fuerit p̄ia
in p̄senti tanta remanet in p̄terito: vt amo amauit: p̄ter
geminata quę corripunt primā syllabā: vt momordi. Et
p̄ter genul: posui: potui: coegi: quę primā in p̄senti pducit
sed in p̄terito corripunt: et p̄ter reppuli: repperi: rettuli
quę qñ positionē h̄nt his contrariū faciunt: hōz autē su-
pina primā corripunt semper: scz repulsum: repperitū: rela-
tū. Sic aduertit q̄ p̄scian⁹ dicit in. ix. lib. q̄ duxi p̄teri-
tū ostendit esse cor̄ptū naturaliter ex nomine: quod ab
eo deriuat: et corripit dux dis. sicut rexi produci approbat
ex noīe quod ab eo nascit: scz rex regis. De hoc requere
infra vbi agit de accentu verborū. Itē regula generalis
est sicut infra eodē libro scribā: cum tractabo de accentu
noīm in terminatorū: q̄ obliqui venientes a nominatulis
h̄ntibus i vocalē naturaliter breuē ante x: corripunt pe-
nultimā genitiui: vt fornix fornici. varix variis. Si au-
tē veniant a nominatiuo habentē i naturaliter longā produ-
cunt penultimā: vt coniux coniugas. Et hoc est verum et in
alijs vocalibus. vt p̄beax dis. polux dis. de hoc dicā etia
in dico didis. Item omne supinū bisyllabū produ. primaz
vt natū: p̄ter itū ab eos is: quiti a queo quis. citi a cieo
es. secundę coniugationis. Buti a sino finis. litū a lino li-
nis. datū a do das. statū a sto: ratū a reor: ris. rutū a ruo: scz
itū pduat in abutū p̄ncipio vel supino. Itē nota q̄ o in cō-
positione qñ mutat in i breuiat: vt cognitum agniti. Itē
quāta fuerit primā naturaliter in p̄mitiuo: tanta rema-
net in suo directo deriuatiuo: vt amatoz amor: sedes se-
di: rex rexi: et quanta fuerit in simplici: tāta remanet i suo
directo composito: vt amo: peramo. Quēdā tñ de gene-
rant in specie et figura.

De accentu medię syllabę.

Media syllaba siue penultima ma-
xime in trisyllabis: et deinceps accentus cog-
noscitur. Vnde si penultima grauaf ē b̄ciuis:
vt tabula. Si vero acut longā est: vt fortuna: et non fiat
differentia inter circumflexum et acutū. hoc tñ in multis fal-
lit: q̄ sex sunt impedimenta accentus: vt dicit infra: quare
nō est accentui credendū. Ad accentū autē reducunt ola
quę augmento vel diminutione cognoscunt. augmento:
vt lego p̄lego. diminutione: vt amauerimus amauero.
Et scias q̄ p̄scian⁹ in li. de accentu ponit quasdā regulas
ad cognoscēdū accentū penul. syllabę: ex quibus aliqua
ponam hęc.

De definitibus in a

Si nomen terminetur in a aut ē p̄zo-
nium: aut appellatiuū: aut p̄m̄ie. Si p̄p̄uū
produ. penul. non tñ natura: sed vsū vel diffe-
rentię causa: vt carilina: maria: stephana. Si sit cōmune
aut gręci est: aut latinū est. Si gręci produ. penultimā:
vt iconia: sophia: et hęc adhuc nomina natura nō produ-
cuntur: sed vsū: cū sint aliena vocabulā. Si sit latinū: vel
ergo simplex vel cōpositū. Si cōpositū: vel ergo ab hoc
vbo cano vel gigno: vel colo: et hęc corripit. penul. vt tibici-
na quod formatur a tibiē inis. is in a. aurigena. turico-
la. sed tibiē quod nō definit in a producit penultimaz.
vel cōponit ab alio verbo ab hīs verbis. et de his nihil di-
cit supponendo: per hoc q̄ determinat cōmuniter de ter-
minantibus in a. dicens: q̄ cōposita talē habent regulaz
pnunciando qualē habent in simplici. Si autē nomē de
linens in a sit simplex: et si sic: vel ergo habet vocalē ante
a: et tunc corripit penul.: vt iustitia: vel consonantē et si sic
vel ergo habet r ante a. vt definit in ra. et sic est simile par-
ticipio: et pdu. penult. vt scriptura: natura: vel habet n aī
a: et pduat similiter. vt romana. lupina. excepto timpana
vel habet c ante a. ita q̄ antecedit i: vt cretica: et breuiatur
exceptis tñ his: vesica: formica: et similib⁹. vel habet d an-
te a: et corripitur. vt frigida. Nec tñ dicit aliquid de his q̄
habent d ante a: vel aliā consonantē ab r. et n. et c. ante a.
quia sufficienter per regulā de his intelligitur. De his q̄
in obliquitate sunt: dicit q̄ in oībus his obseruandus est
b. u. y

accentus in illo usu qui seruat in rectis. Ostendi etiā q̄ sicut est in rectis: sic et in obliquis. Hanc autē regulā con-
fuso modo tradidit *Priscianus* in v. lib. de notatiuā in a desinen-
tibus. De notatiuā siue verbalia de quibus iā diximus: cū de pos-
sibilitatibus in nos vel na vel nū desinentib⁹ tracta-
bamus oīo longā habent penultimā: vel positione vel
natura: vt officiū officina: medic⁹ medicina: leo leonina:
construx. construxina: coquus coquina: culina: lux lucina:
na: lateo laterna vel latrina. nā mutina: sagana: pagina:
non vident eē deriuatiua. Sagana: saga idē significat
In ra autē terminantia ola participijs femininis futuri tē
pore similē habent formā. Unde penultima quoq; u p-
ducit. vt scriptura: censura: litura. Magister autē Bene-
diat femina fixa pdu. i ante na: vt piscina. Ipse pagi-
na: scemina: machina: rutina: pserpina: patina: lamina
sarcina: suscina: fiscina: buccina: elemosyna: et p̄ter illa q̄
sequuntur naturā suoz masculinorū. vt asina: et sicut dicim⁹
de masculinis p̄p̄is q̄ quēdā pducit i ante n. vt albin⁹
et quēdā corripit. vt alchimus. ita dicimus de femininis
q̄ quēdā corripit: vt mutina. quēdā produ. vt messalia.
et bene dicit q̄ illa quē sequuntur naturā suoz masculinorū:
vt asina corre. i ante na. Nā sicut dicit quidā Amare cuz
na. venit ipsi penultimulari. quasi dicit cū na. i. cū dictio
terminata in na veniat mare. i. a masculino: vt dīa a do-
minus: asina ab asin⁹: petit assimilari ipsi. f. masculino in
accentu videlicet. vnde sicut asinus corripit penul. ita et
asina. Similiter dicit de vicinus na. tibiane tibiana: et ita
de similibus. Hic etiā nota q̄ noīa tertie declinationis grē-
ca desinentia in a faciunt g̃m̄ addita tis: vna syllaba cre-
scendo et penul. breuando: vt dogma tis. perizoma tis.
et sic de alijs similibus.

Longū esset singulos errores refellere. Admonen-
dū habeo lectorē vt in grēcis grēcos cōsulat. Sophia
penul. corripit. Sicut organa. lagana. Item buccina.
myrrhinus. cristallinus. bombyctinus & similia. a lapi-
lis aut coloribus deducta. de quibus nestor late in ale-
xandrū disputat & nos in grāmaticen sulpitiana plu-
ra diximus. Vt vero in sequenti fatebitur: non dantur
hic regulę generales. De desinentib⁹ in ei.

In nomen desinens terminatū in
ile pducit penul: vt monile. sedile. Si autem
nomen sit adiectiuū habens cōsonantē inter a
et e produ. similiter vt verbale: singulare. De reliquis au-
tē vt sunt vtile risibile nūl dicit. Unde si obijciat contra
hanc regulā q̄ sit diminuta: vel contra aliquā alterā quā
ponit. Dicendū est q̄ nō sunt simpliciter regulę genera-
les: sed idoneitates et exempla ad regulas sumēdas suf-
ficienter per aliqua q̄ alibi determinata sunt. Infra autē
cū determinabit de desinentib⁹ in is aliq̄ supplico.

In tantū vnum nomen reperitur
trissyllabū: scz nūllū: qd in penult. breuiat. Si
autē aliquis opponat de hoc noīe mancipi ne
mancipi. Dicendū est q̄ non stat in cōpositis: sed auctor
intendit de simplicibus. Sed si adhuc instat de his gum-
mi: nausi: frugi: cordi. et similibus. Dicendū q̄ ars ista tra-
dita a *Priscio*. de regulis specialibus et de trissyllabis p̄-
cipaliter: et alijs deinceps polysyllabis. ipse autē instat de
bissyllabis. ergo &c.

No si nomen terminetur bel p̄ce-
dit cōsonans vel vocalis. Si vocalis vel e vt
ganeo veli: vt mulio. et siue sic siue sic corre. pe.
i. noiatiuo: et pducunt cā i genitiuo: et in ceteris obliquis:
vt mulio nis: p̄stio nis. Si autē p̄cedit cōsonans produ.
penul. et hoc in noiatiuo: vt caligo fuligo: sed in obliquis
differitur. Aut em retinet o quod fuit in recto: et tūc
pdu. penul. in obliquis: vt carbo carbonis: vel mutatur
in i: et tunc corripit. penul. vt fuligo fuliginis. vel sic et plen⁹
Noīa tertie declinationis. desinentia in o pdu. penul. in
obliquis: et formāt g̃m̄ a nomiatiuo addita nis: vt dido
didonis. si veronō retinet o versa o in i corripit: et addi-
ta nis genitiuū formāt: vt homo inis: sed excipiunt noīa

ciuitatū: vt rhedo onis: sardo onis: turo onis: et gentilia
sicut lingo onis. bito onis. et hic et hęc sicut huius sidonis
nā sindo onis aliud est: et sic de similibus. *Virg. enei. xi.*
fulsantē pictis bellantur amazones armis. *Iuuenali.*
ui. satyra. ij. dicit. Falcones vt fama est alimentis talib⁹
vli. In eodē capitulo. Quā neccerribiles ambu neccu-
tones vñq;. *Virg. enei. xi.* Hunc et mirmidonū proceres
frigra arma tremiscunt. Itē excipiunt p̄p̄ia a quib⁹ de-
riuant localia vel gentilia: vt hic et hęc macedo donis. hic
lacedemo onis. a quo lacedemonia n̄. hic et hęc lacedo
onis. et sic de alijs. Dico autē obliquos p̄p̄ior noīm quę
loca designāt: q̄ alia pducunt: vt nasonis. Quib⁹ de sine
titulo lib. p̄mo: Qui modo nasonis fueramus quinq; li-
belli. Itē dicit *Aug.* simonis nomen p̄p̄iū cuiusdā rusti-
ci a *Terentio* introducti producti o in obliquis ad dif-
ferentiā noīs apostoli quod corripit o in obliquis: et retiet
n in noiatiuo: vt simon simonis. Itē noīa in o declinata
neclatina acunt in vlti. vt abdenago. reliqua in penult.
acunt: vt agazo: sartago. vt patz q̄ pharao inueniat: p̄-
terq; in ntō et vocatiuo in penul. acut. *Exodi. xv.* Equi
pharao. Idem dico de apollo: licet quidam hoc non ser-
uent.

Sidon sidonis penul. producit: vt *enei. i.* Teucrum
memini sidona venire. Sidonius autē do syllabā cō-
munē habet. Lacedæmon vrbis est laconic⁹ q̄ & spar-
ta dicitur: & declinat huius lacedæmonis penul. corre-
pta sicut & dæmon onis. Lacedæmonii autē sūt ciues
eius. neq; oīa propria locorum in o corripunt: vt fru-
sino: nec in on vt babilon: q̄ multa nos lectio docebit
Sive autē Simon sive simo comic⁹ est senex siue apo-
stolus a doctis penul. pducit: sed finē facio.

De desinentibus in u.

Autum vñū nomen trissyllabum
in u terminatū inuenitur: quod est monopto-
ton in singulari: et in plurali declinabile. et istō
corripit in penultima: vt tonitru.

Siat consideratio quāta: sit penul-
tima in nobis terminatis in al: vel ergo in re-
cto: vel in obliquo: si in recto vel erit p̄p̄ium:
nomen barbar⁹: et tunc corripit. vt hannibal. astrubal: vel
erit nomen appellatiuū: et tunc pdu. vt tribunal: excepto
hoc noīe aīal puteal. Si in obliq; vel ergo in neutro: et sic
pdu. in penul. vt aīal. tribunal. vel in masculino: et sic cor-
ripunt: vt astrubalis hannibalis: et etiam fal. Ad p̄dicta
addita is geminant ntōs: vt aīal et aīallis.

De desinentibus in el.

Nomina terminata in el syllabā p-
ducunt penultimā obliquo: et corripunt pe-
nultimā recto: vt michael michaelis: gab-
riel gabrielis. daniel danielis.

Michael tamē penul. longa reperitur vt apud *Valeriu*
flaccū. Hic & odoratus spiranti crine michael.

Nomina terminata in il corripunt
penultimā in recto q̄ in obliquo: vt vigilis.
Nota tñ q̄ huiusmodi noīa is addita correp.
penul. genitiuū faciunt: vt pugil lis. et hoc si est latinū. grē-
ca vero q̄ acunt vltimā in recto: ideo in obliquis penul-
timā longā habent: vt tanaquil lis. vñ x̄sus. Corripias
pugilis: sed pducas tanaquilis. Addito.

Pulsianus tñ lib. vj. de noiatiuo tertie declinationis
dicit q̄ tanaquil terminat in il breuē. vnde sequit penul.
genitiuū corripit per vltimā regulam eiusdē de genitiuo
eiusdem declinationis libro septimo.

Quidā aut grēce quasi a ntō tanaqlis huius tanaqlis
dos declinant: vt Valla in Bene. morandum.

De desinentibus in ol.

Nol vñū nomen reperitur quod
corripit penul. vt eliol: et hoc in trissyllabis itē
ligit. de alijs scias q̄ nomē in ol pdu. et est ter-
tie declinationis: et is addita pducendo penul. facit g̃m̄:
vt sol solis. quę tñ nō variant in vltima acunt: vt nicol.

De desinentiis in ui

Nomē in ui corri. et est tertiē declinationis: iuncta is facit genitiuū penul. breuiando: vt pēsul lis. exul lis. Omnia alia in vltima acuiunt: non sunt latina: vt herul. si tñ dedinant in obliquis penul. longuā habēt: vt saulis. Aurora sup hēster Regis cui vitā concessit nata saulis: hęc regula nō ponitur a pūsc.

De desinentiis in am

Nomina terminata in um breuiantur: vt dōtū phloxiū. Sciēdū q nō ponit regulā iuxta nola terminata in am vel in em vel i om: quia nō sunt latina: de quibz. i. latinis z trissyllabis intendit pūcipaliter hic.

De desinentiis in om

Nam bel in em bel in im bel in om si sunt barbara sunt masculini vel feminini generis. vt chanam. hierusalem: ioachim: edom. z acuiunt in fine.

De desinentiis in an

Nan nomen producitur: et pertinet ad tertiā declinationē: z est grecū secundū pūscia. in. vi. libro vbi dicit q grece declinantur: vt titan titanos: vel latine o cōuersa in i penul. pdu. si cur in recto vltia est acuta. vt pean peanus: leuiatan. Virg. in. enei. Condāmant socij letus peana sequunt. excipit euan: de quo dicit pūsc. q euan t sumit z is post n. vnde facit euanus non euanis. Et ponit hanc regulā generalē q a genitiuis in os sunt nola inus. vt titan titanos: hic titanus titani. delphin nos. hic delphinus ni. arabs arabos hic arabus bi. elephas elephantos: hic elephanti elephanti: sic z ethiopus: z per talia accētus facili declaraf.

De desinentiis in en

Nomen terminetur in en syllabā vel pēponit vel nō. si sic: corripit penul. vt si dicit: iylcen: sed excipit tñbican: q pro duabz. q bicub? vnā longā habuit. Debit vero si geminare. ti biē em e in i z addito censieret tñbican p quo tñbican dicitur. Si vero nō habeat cāten. vel ergo deuaf a prima cōiugatione vel quarta. z tunc pdu. vt solamen a solo et tuamen a tuuo. similiter amamen z lenumen. Mei deriatur a scōa vel tertia cōiugatione. z tunc corripit penul. vt a sedeo sedimen: a rego regimen. pter verbalia uenientia a verbis tertiē cōiugationis desinentibus in uo dui fas: q pdu. penul. vt acuo acumen. suo sumē: nūo nūmen: suo lumen: habēt vero u pdu. in pe. Alia vero uenientia ab alijs verbis secūde vel tertiē cōiugationis habent i core. in in penul. sicut dicit pūscia. i quarto lib. vt monco montimen. tego regis regimē vel tegmen per syn copā: speco specimen.

De desinentiis in on

Non nomen pertinet ad tertiā declinationē: z est grecū vel grece declinat vt men non mēnonos: vel latine o cōuersa in i: vt mēnon mēnonis: simon simonos. hic simon hulus simonis. Quēdā autē pēpue ppua tis sumpta genitiuāt: vt phac ton tis. demophoon tis. Quēdā vero is addita genitiuū faciūt penul. pdu. vel cor. scdū grecos: vt ait pūsci. in. vi. lib. tñ in maio. parte cor. penul. in obliquis: vt sindon sindonis: canon canonis. dyacon nis. et pdu. qñq: vt simon nis. propriū nomen rustici: salomon nis. triphō etiā triphonis pdu. penul. Aurora in li. machabeoz. Cōtra triphonē iunxer demetrius ibat. Idē in eodē. Antiochū triphō hoc tēpore perdere captat. Gāson similiter fāsonis etiā pdu. Hoc tñ regulariter teneas q si penul. pdu: i obliquis tñ notatiui vltima acui: vt cedron nis: si autē penul. gñ cor. tunc in recto penul. vel aī penul. acuiatur. Sed quid dicemus de triphō? Si vis sequi Auroz: rā z dicere q penul. gñ pdu. oportet dicere q vltia nominatiui triphonis acui: immo puma. sicut canon. Ad aduersum autē qd de auroza in cōtrarium dūaf facile est respondere. quia videlicet auctores in ppuijs nobis ponit breuē pro lōga. z lōgam p breui alioq: vel. auctoritate poetica: vel figuratiue sicut z theodorus a Iuue. pdu. penul. vt dixi supra in regulis gñalibus de accētui

insubet syllabē in capitulo quod incipit ostēso

Simon vt limo productit penul. vt dixi: & ita vltima sicut simon & triphon quo aurora recte vitur.

De desinentiis in er

Nomina terminata i ar neutraproducti tam i recto q i obliquis: vt torcular nis sed a rectis excipit laquear: z ab obliquis neclaris. iubaris. hepatis etiā corripit penult. sed nō est latinū. z intellige de neutris deriuatiuis. nā vt dicit pūsci. in. vi. libro. Neutra i ar si deriuatiua sūt producta i obliquis casibus: vt a lupa hoc lupanar ris. a calce hoc calcar ris. a laqueo hoc laquear ris. Si vero sūt mas. gñs corripit pe. genitiui. vt cesar ris. bostar ris. Sed dubitatur de specular z similibz an produ. penul. Ad hoc dicit magister Bene. q nola tertiē declinationis habētia u aī i pdu. penult. siue u aī i: dūm edo sint itegra: vt torcular. Nam possunt apocopari: z tñ sequitur naturā suoz verborū. In specular pro specularē corripit pe. sicut speculor ris. Sotular autē nihil est: imo dicemus subtelaris. eodē modo dicim? subligar p subligare. Aliqui dicūt q specular z similia prod. penl. mihi autē videt cū magistro Bene. q specular z similia apocopat penul. cor. sicut declarati est Et idas q hmoi nola in ar addita is genitiuant: vt cesar ris. torcular ris. pter far ris. quod scdū pūsc. postione habuit penul. lōgā: qd solū r gemiauit: ne verbū esse putetur scdū personē de for faris. Itē hepar vertit r i t penultimā nūlomin? breuiado: vt hepar. Aug. tñ dicit heparis vel hepatis. Itē i ar vt ait Aug. pro domo: puella: z oppido secundū regulā facit laris: sed pro quodam rege causa differentie assumit: q facit larris. Cōfueuit etiam queri de hoc noīe bostar an penul. pdu. in obliquis. Ad hoc dicit magister Bene. Nota q dicim? hic bostar: p quodā barbaro. z nihil est hic bostar. vñ corripit penultimā gñ z nūqz producti. Errant autē Aug. qui dixit hoc bostar ris. in deriuatiuis suis. hęc magister Benedi. Aug. vero dicit. Bos componit cum stostas: z dicit hoc bostar bostaris penul. pdu. i. locus vbi boues stant: scz stabulū. Dicit etiā bostar locus vbi corpora boi comburuntur. Iuuenitur et hic bostar ris penul. cor. z propriū nomen viti: z pūmū. Mult ergo Aug. q bostar bostaris iuenitur i neutro z masculino gñe: et sic in obliquis penul. pdu. z corripit diuersis respectibz: z hoc mihi magis placeat. Hoc etiā vult papias qui dicit bostar locus vbi comburū corpora boi: vel statio bouum. Laquear venit a lacunar & illud a lacu. Nectar grecū est. Specular. & specularē cu syllabā corripunt sicut subligari corripit apud iuuenalē subligar acci. Sotulares putatur barbarū quo tñ hieronymus vitur: sed forte a noiatiuo sotularis. Lar propriū facit larris. apellatiuū: notat domū. focū aut ignē aut deū familiē. Bostar ppiū reperitur apud Sallustiu.

De desinentiis in er

Nomen terminetur in er vel con sideratur ad penl. recti vel obliqui. si obliq breuiat in penul. vt volucer cris. pauper ris. excipitur mulieris. quod productit penul. vñ Stan? Si qua d eū sobole s si qua est mulieris ougo. sed in maio. pūsc. nō excipit. Quat em sic pūscian? q oīa nola latina desinentia in er si crescunt in gñ cor. penul. i obliquis. vt paupis Si vero nō crescūt in obliquis proferunt sicut z sui noiatiui: pro tāto dicit magister Bene. q mulier corri. penul. in obliquis: q a pūsciano nō excipitur in maio. Et sup ponit q ille libellus de accētui vbi mulieris excipit nō fuit cōpositus a pūscia. sicut mlti dicunt. Et dicit q Statius ppter necessitatē metri eā pduxit. z ideo poete nūqz vitatur obliquis eius. Alus tñ frequēs product obliquis de mulier: sicut z mulieris. Si autē penul. cōsideretur i recto: aut ergo erit neutri gñs: tunc pducit penultimā: vt huber. puber. autēst mas. gñs vel fēminini. z tunc corripit penul. vt mulier: volucer. exceptis his q productit penul. posinōe: vt equester: pedester: siluester. Sed de pāther ris. crather ris. q pducit penul. crecōte genitiui nō ē

stantia: quia nō sunt latina.

Mulier penul. corripit: vt in Terentio sepe necessitas
teth producit: vt in Statio seu lucretio vt Sulpi. vult

¶ De desinentiis in or.

In syllabā terminata in penultia
breviatur: vt semitur: leuitur triur. Et scias qd i se-
re breuiatur vbiq; in iunctura cōpositionis: vt oi
petis: tubicē: pter tibicen: vt dicit Pufca. in. vii. libro vbi
ut de gō singulari secūde declinatiōis qd in ir ur z in eus
dei. nētia semp vna syllaba vincit in gō: qd z penult. bre-
ui hnt: vt triur triuri. semitur semuiri. satur ri. nisi grēca
pductio fiat in grēcis dictionibus. vt thid eus thidei.

¶ De desinentiis in or.

Nomen in or est tertie declinatiōis
z is addita genitiuat: pter cor quod interposi-
tā habet d ad differentiā ablatiui pluralis hu-
ius nois comes cori. z pter adoz quod est indeclinabile vt
pbat pufca. in. vii. li. maio. ppter duaz repugnantias
regulaz: quia cū neutriū est: debet corripi in penul. s; qz
venit ab adoro ras. debet pducī in penul. z ideo indecli-
nabile est. Noia i or pducit penultimā grī. vt lictor ris.
amor ris. Exciunt neutra: z sunt tñ modo quattuor. s.
equor ris. marmor ris. cor diis. z adoz. Itē grēca ppua
secundū Puf. in. vii. li. vt actor ris. quod corripit penul.
genitiui qñ est ppui nōmē grēci: sed qñ est appellatiui
z latinū produ. penul. genitiui: vñ quidā Actois in spo-
lis virtus actoris habet. Item hector ris. agenor ris. ni-
chanor ris. Theodolus. Virgine stuprata virtus z age-
nois arma. Auroa in li. machabeoz. Inse metit de-
xtra liguā nichanoris hostes. Et pōt a simili notari licet
i aliquibus vsus nō habeat quoniamcūq; appellatiua z p-
pua cōueniunt: ppua in penul. sunt grauanda: vt dicat
Sub rege sapora penul. breuiata. z crātor ris. penul. cor-
repta p proprio noie. Quidā in epi. plenius acmeli? cri-
sippo z crantore dixit. vnde quidā Crantoris est propriū
cantoris non ppua. Itē excipiunt cōposita de decoris
ri. decus vel decoz inquantū est cōmune: qz tunc cor. Nā
mascu. pdu. vñ verius. Cōm decorē sed p mare di-
co decorē. Similitr cōposita a pueri qz talia velut propria
reputant: vt publior pous. marapor ris. Ita em antiq
pro publi puer: z marci puer dicebant ista teste Puf. o nō
pducunt in obliquis casibus. Sallustius in. vii. histoua-
rū. Unus cōsistit in agro lucano gnarus loc noie publi-
por. Itē excipiunt arbor ris. memor ris. castor ris. z eoz
cōposita. Itē rhetor ris. Vñ Iuuenalis. Cedunt grāma-
tia vincuntur rhetores omēs. Et corripit penul. grī. vt ca-
stor ris. siue sit alia siue sit ppui castoris. s. polluas. De
nominiis autē verbalū in or scias qd quēdā producit.
nam secundū Puf. in. vii. de notatiis huiusmodi nomia
formant a verbis vel per abiectionē o quod fit cū verbū
habet r. ante o: vt laboro labor: vel per additionē r: vt
amo amoz: vel formant a nobis vel picipis in us: cō-
ueria us in or: vt senatus senator: tonius tonsor: doctus
doctor: Et potest formari u versa i or: vt auditu auditor
debitū debitu debitor. Vnde patet qd quēdā produ. penul.
sicut ea a quib; descendunt: vt auditu auditor. Quēdaz
vero penul. corri. vt debitu debitor. vide in scribo.

¶ De desinentiis in or.

In corrip. penult. itam in recto
q in obliquis: vt iecur iecous. satur turi z sem-
per pñet ad tertā declinatiōē pter satur qd
est secunde: quia facit femininū in a: vt saturā: z omia is
addita: corri. penul. efficiunt grī: ppter fur ris. quod p-
ducit. ad differentiā secunde psonē de furo furis secū-
dū illud. Vñ tu mente furis te fallunt gaudia furis. Et
pūtur etiā quātū ad formationē ebur. semur. iecur. robur
que vertunt etiā n in or addita is penul cor. genitiuant
vt robur robours: ebur ebours.

¶ De desinentiis in or.

In syllabam terminata produ-
cantur in penul. obliquoium: z cor. penul. recto-
rum: vt dignitas dignitatis. et in oibus casib;

pducunt a: sed excipienda sunt quēdā propria nola dif-
ferentiē causa in fine nō nominatiui circumflexa: vt lenas le-
na tis. menas tis. ne aci plurales de mena menē quod
est genus pñcis. z lena lenē qd est meretrix esse putentur
Itē excipiunt appellatiua per syncopā plate: quē seruāt
accentū i vltima: vt arpinas: pūmas: opūmas: rauēnas:
capnas. pontias: larinas: z etiā nostras z vestras. Sub
lata est em in pñcis hęc syllaba ti. z semp sup a seruatur
accent: z hęc littera a prius fuit penul. nūciatū. est i vlti-
ma syllaba. Et hoc vult Puf. in. vii. libro. de nomina-
tiuis: qui dicit de pñcis. Quē ideo in fine hnt circumflexū
accentū. quia per syncopē ti pñerunt. pfecta cū eoz inue-
niunt apud antiquissimos in tis desinentia: vt hic z hęc
primariis: opulatis arpinatis: z sunt hñoi i as denotiatiua
plerūq; similia accusatiui plurali suozū primitiuoz: z sit
cōia. Itē omia barbara in as vltimā acunt: vt anas ma-
ginas. nā nugas z nephas cū sint latina in penul. accu-
satiui licet nō varient: sed de anas anatis dubitat an debet. p-
ducī in obliquis. Dicunt multi qd penul. cor. in obliquis.
quod etiā reperit in macro. cū dicit. Anseris aut anatis
mixta pinguedine thuri. Magister Bene. dicit qd iuxta
regulā desinentiū in as debeat pducī: z hoc credo esse ve-
rū. Itē scias qd barrabas barrabē: z caphphas pphē. penul.
grauant. similiter ionatas tē. sed ionatā z barrabā inde-
clinabilia acunt penul. Et nota qd sicut dicit Puf. in lib.
vi. In as plerūq; denotiatiua sunt: quoz primitiua si sint
secunde declinatiōis gō singulari. si tertie declinatiōis
datiui assument tas. i. penul. vbiq; corripit: vt pbus. p-
bi probitas. mendic? mendic mendicatas. asper aipi aspe-
ritas. sedulus sedulus: rimidus timidi timiditas.
Et notandū qd quēdā duplicant i: extremā eaz murāt i
e euphonie causa. vt pius piis: pietas: anxius anxii anxie-
tas. Liber quoq; excipit: qd nō iatiui assupit tas nō gō
vltiber libertas. Tertie vero declinatiōis noia datiui
assument tas vt diximus: vt capax capaci capacitas. affi-
nis affini affinitas. celer celeri celeritas aucto: auctou a u-
toritas. Excipiunt pauca quē b vel p siue s habent ante
er. hęc em nō iatiui assument tas vt puber pubertas: vber
vbertas: pauper paupertas. Sed hęc etiā possum? in se-
cunde declinatiōis nobis obseruare. Vnde liber libe-
tas facit: vt supradictū est. Asper autē z prosper: qz s ha-
bent ante p asperitas z prosperitas faciunt: Saluber vel sa-
lubus facit nō iatiui. Ideoq; salubritas z celebr vel cele-
bus celebratas. Vetus quoq; quod vñ trium generum
in us desinentis iuenit nō iatiui assument tas: vt vetustas
Excipiunt etiā z hęc quē in or desinentia mutauerunt. or
in is: z assumpserunt tas: vt maior maiestas: honor hos-
nestas z similia.

¶ De desinentiis in or.

In bel sunt quinte declinatiōis
vel tertie: si tertie corri. penul. tam in rectis: qd
in obliquis. vt alipes pedis. hercules lis. ar-
estis: Excipit quietis: heredis: locupletis. magnetis: et
q sunt similes formationis. Si vero sint quinte declinati-
onis: vel ergo hnt vocalē ante es: z tunc corripit penul.
genitiui: vt requies requiei: dies diei. vel habent conso-
nantē ante es: z tunc corri. penul. in obliquis: vt fides fi-
dei. Et nota qd theocrates z huiusmodi denotiatiua ites
desinentia declinant sicut noia patronymica in es desine-
tia: z sunt tñ masc. gñis. Vnde errant illi qui dicunt archi-
noen. iezraelites p iezraelitis pumo regū. xx. vij. a. Itē
mulier thecutes p t hecuitis. Secundo regū. xiiij. Itē
naamā amanites p amanitis. Tertio regū. xiiij. g. Et
declinant huiusmodi denotiatiua in tis. hęc iezraelitis ha-
ius iezraelitis ad modū patronymicorū femininorum
in is: hęc moabitis moabitidis: hęc amonitis huius amo-
nitis: z prod. penul. in rectis: sed in obliquis cā corripit
unt. Quando vero terminant huiusmodi denotiatiua
in ea sunt cōmunes gñis: vt iherusalem iherosolyma: be-
thlephemita penul. pdu.

¶ De desinentiis in or.

Nomina desinentia in is aut: sunt
dissyllaba aut trissyllaba. Si sit dissyllaba
corripuntur in obliquis: vt aspis dis. Si ver-
sunt trissyllaba: vel ergo sunt adiectiua: vel substantiua:

si substantius: pdu. penult. vt lebetis: sinapis. si adiecti-
ua: vel ergo hnt a antel. 2 tunc pdu. penul. vt moralis:
spualis: vel nō habent: vt vtilis: humilis. 2 huiusmodi.
2 hec corri. penul. tā in recto q̄ in obliquis. Scias etiam
q̄ p̄ul. in. iiii. li. sic dicit longā habent oīa in illis q̄ a no-
minibus deriuant: necmō in ille neutra siue ex eis in ille fi-
ant: siue non: habeant illud antese genus: sed a quadāq̄
parte ofonis nascant: vt edes edilis: senex senilis: agn⁹
agnilis: puer puerilis: vir virilis. scurra scurrilis: diuis d-
uilis: seruus seruilis: quintus quintilis: sextus sexilis: sub-
tel subtilis. Excipt parparilis: exilis etiaz quod a greco
factū denotatiuoz regulā seruauit. simul neutra pdu. pe-
nul. ouile: monile: cubile: sedile. Rā in illis desinentia ver-
balia: siue participalia: corri. candē in penul. vt fero fer-
tius: vtor vtilis: facio facilis: volo volatilis: sorbeo sorbi-
lis: text⁹ textilis: altus altilis: fictus fictilis. hec p̄ul. Ma-
gister autē Bene. addit dicens q̄ ex his q̄ veniunt a noi-
bus excipiunt: parilis: dapilis: humilis: q̄ parilis deri-
tur a paris: dapilis a dape: humilis ab humo: q̄ cor. pe-
nul. T̄chilis a burg. corrupit: quaccipit hoc tanq̄ p̄puz
nomen: sed q̄ deriuatur a testa pdu. penul. 2 est cōe: vt
vas testile. Si vero deriuat a textu vel a texendo corri.
penul. vt texus textilis. Ecclesia. xlv. Opus textile

De desinentibus in os.

Nomina desinentia in os syllabaz
producunt tā in noiatiuo q̄ in obliquis. vt sa-
cerdos nō. lepos nō. sciz eloquentiā signifi-
cat

De desinentibus in os.

Excipt os ossis. Itē cōpotis a compos. impotis ab i-
pos: 2 bouis a bos: quę corripunt in obliquis.

De desinentibus in us.

Nomina terminantur in us aut
ppia aut cōia: si propria: corri. penul: nisi sint
positione longa vt robertus: 2 hmoi. Si vero
sunt cōia: aut ergo sunt similin p̄cipijs: 2 descendūt a v-
bis: 2 sunt secunde vel quartę declinationis: vel sunt alia
ab his. si sunt hmoi produ. vt amatus: cupitus: sed hinc
excipiunt ista tria noiā: itus: alius: nequit. Et cōposita
ab his verbis: oboeo obis. p̄tereo is. vt p̄teritus obitus.
Et cōposita ab his verbis: do sto: 2 reor: vt inditus: insti-
tus. irritus. Itē excipiunt ea q̄ veniunt a spiro: halo: 2 ā-
blo: vt spiritus: halit⁹ ābitus: media correpta. Ambit⁹ au-
tē in p̄cipio pdu. Itē excipiunt cōposita hui⁹ verbi ruo:
vt erutus: dirutus: 2 oīa ista possunt esse noiā vel partici-
pia secundū q̄ possunt habere tempus vel carere tempore.
Si autē sunt alia ab his: aut ergo sunt secunde declinati-
onis aut tertie: si tertie: corri. penul. in recto: 2 pdu. i obli-
quis: vt feruitus tis. sed excipiunt quę sunt positione lō-
ga: vt iuuent⁹. si autē sint secunde declinationis: aut er-
go sunt substantiua aut adiectiua. si substantiua: corri. pe-
nul. vt fraxinus: sed excipiunt papyrus rī. 2 saphirus rī.
si adiectiua: vel ergo habent n̄ inter i 2 u in loco penult.
vel non. si non: pdu. penul. vt martianus: cyprianus: ca-
puanus. 2 hec sequunt regulā eoz quę terminant in na:
de quibus dictū est supius. si autē habent c̄ inter i 2 u i pe-
nultimo loco: corri. in penul. vt gallicus: anglicus: scoti-
cus: 2 adiciat illis vnū quod est quartę declinationis: sci-
licet porticus. Hęc possunt colligi ex dictis p̄ul. de accē-
tu. Scias etiā q̄ noiā quartę declinationis vel participia-
lia in tus supinoz 2 participioz lege sunt regēda. Vñ
supinoz 2 participioz regulę attendant: si ergo sit a p̄-
ma piugatione vel scōa: corripunt: vt domitus: exercit⁹
2 si a tertia pducunt: vt argutus: oblitus: nisi habeant su-
p̄na admodū quartę: vt lacesitus. si a quarta producunt
vt vagitus: nisi veniant a verbo in eo: vt p̄terit⁹. Ambi-
tus participiū pdu. sed verbale cor. vt supia etiā tetigit.
Item o ante l. in diminuti. breuiat: vt ostiolum: filiulus.
Itē u ante l. in diminuti. breuiatur: vt horridulus homun-
culus.

Lacesitus non minus producit penultimā q̄ audi-
tus. nec quæsitus q̄ peritus &c. Oblitus ab oblinor pe-
nul. corripit.

De accentu in nus possessiuo.

Possessiuua terminata in nus produ-
cunt penul. exceptis quibusdā terminatis i gi-
nus vel in tinus. Vnde p̄ul. dicit in. ii. maio.
Possessiuua habentia i ante nus produ. penul. vt masculi-
nus: fœminin⁹: vicin⁹: p̄culinus: reginus: diuin⁹: apu-
nus: rufus rufinus: marcellus linus: porcus porcin⁹: ca-
nis caninus: mustella mustellinus: sus suin⁹: ouis ouin-
us. nā ouilla 2 suilla diminui. sunt. Excipt desinentia
in tinus quę nō habent t a suis primitiuis: vt diu diutin⁹
cras crastinus: homo homotinus: dā clādestin⁹: pū⁹ vñ
piscus pristin⁹: hec em penul. corri. si vero hnt a primiti-
uis produ. penul. vt vesperinus a vesper. hyacinthus ab
hyacinto: euentin⁹ ab euentu. Itē constantinus 2 demē-
tinus a primitiuoz genitiuis habent t: vt matutin⁹ a ma-
tuta q̄ auroza intelligit: mediatin⁹ autē a medio r̄tādo
vel tenendo cōponi videt. Itē excipiunt possessiua desi-
nentia in ginus siue quę habent g aī nus: quia talia cor-
penul. vnde dicit p̄ul. ibidē. Inuenit etiā breuis ante
nus: g antecedente nus: in his q̄ ab arboribus deriuant:
vt olagin⁹: faginus. Vñ si authorz contradicit in par-
te p̄dictę regulę: quia bissinus. smaragdinus: amethystin⁹
adamantin⁹ 2 hmoi possessiua quę sumunt a nobis lapi-
dū vel filoz corripunt penul. prudent⁹. Vñ inter spe-
cies smaragdina gramine verno. Sed possumus dicere
q̄ in obus talibus est figura quę vñ sistole in metro poe-
tica licentia longā breuians: vt vult lūg. hyacinthus
na. nū. penul. produ. licet Iuuenalis eā corripit. vide in
fra in bōbicus in suo loco. Et si obiciās: mirum videt
si oēs poetę in vna chorda errassent: dico q̄ non oēs er-
rauerunt in eadē chorda: quibz poetę aliqui etiā produc-
penul. p̄dictoz noīm. vnde Aurora sup hester. v. Seq̄
smaragdinus miscet vterq̄ color. Itē sup gr̄i. Crisallu-
na fuit facta fenestra decens. Hoc etiā dicit papias. Sed
q̄ritur de bissinū: morticinū substantiuis 2 similibus. Ad
hoc dicunt quidā q̄ hec sicut adiectiua produ. penul. quia
licet mutant modū declinandi: non tñ mutant accentum.
Alij dicunt q̄ cor. penul. ad differentiā adiectiuoz. An-
de apocal. ix. dicit debet 2 legi penul. core. Bissinū sūe iu-
stificationes sanctorz. Vñ autē videt q̄ bissinū corri. pe-
nul. ad differentiā adiectiu: vt dictū est. Sed de mortici-
nū aliud est: q̄ cum sit compositū sequit naturā cōponē-
tū. vnde q̄ componit a cedo dis. prod. penul. siue sit ad-
iectiuū siue sit substantiuū: vnde et sa. v. produ. morticina
quia glosa dicit morticina eoz prostrata a romanis: quā-
do vero componit a cado dis: cor. penul. vñ versus. De-
cado morticinū: de cedo morticinū. Morticina cadit fer-
ro morticina morte. Si enim morticinum a cedo corri-
pit penult. ad differentiā sui adiectiu: tunc nō esset dif-
ferentia inter morticinū a cedo 2 a cado. 2 sic de similib⁹
est dicendum.

In inus corripuntur: crastinus. pristinus. diutinus
smaragdinus. bissin⁹ etiā adiectiuū. Morticinū si for-
te tertiā: certe secundā producere nequit. Errat autem
Aurora i smaragdinus & cristallinus: qui penul. cor.
In singulis vocabulis aptius dicemus quod alij polli-
citi sunt: sed parum fecerunt.

Nomina terminata in duas conso-
nantes positione pdu. 2 sunt tertie declinati-
onis. Terminata igitur in bs vt arabs. trabs.
vibs: vel in ms: vt hyems: quod sine p̄ scribitur: vt patz
in genitiuo: vel in ps: vt iops: interposita i gñi faciūt pe-
nul. nisi defendat positio breuiata. vñ quidā dicit arabis
ab aro: tñ exit cānabe cānabis. p̄eris⁹. Tū mare trānsili-
as tibi torta cānabe fulto. Pelops pis. Qui. epi. viij. Tu
quoz habes pelopem proauū pelopisq̄ parentē. Exci-
tur quantū ad accentū ciclops pis. quod penul. prod. Vir-
gi. viij. enei. Ferrum exercebant vasto ciclopes in antro.
Theodolus. Fulmina ciclopes iouis impio fabricātes.
Et dicunt aliqui 2 probabiliter q̄ si est gentile comune p-
du. sed si propriū cor. Scias etiā q̄ ciclops scriptū per r p-
duct penult. in obliquis. Vnde Theodolus. Egregio
cicropi debetur causa litandi. Exapiunt etiā quantū ad

formationē que habent e ante b vel p que non solli accipiunt: sed e vertunt in i correptā: vt celebs bis, forceps. pis. Sed tñ monosyllaba non mutant e vt plebs plebis, seps pis. Miceps etiā nō mutat e in i: sed in u correptā vt aucupis. Item cōposita a capite ablata s z mutata e in i. z addita itis faciunt gñi penul. corripiendo: vt biceps pitis, piceps pitis, anceps anapitis, centiceps pitis. i. habēs centū capita. Sciendū tñ q polysyllaba terminata in ps. possunt duplī cōsiderari. pñt vero sunt cōposita a capio genitiuant in ipis. sed pñt cōponunt a capite faciunt ipitis. pñnceps em facti pñncapis: z anceps ācipitis. Mñ qui dā. In cepe a capio pio suscipit in gtō. Si venit a capite tunc suscipiat pitis. apte. Pul. autē in fine. vñ. l. ait. Quia antiqui dicebant anapes z pñncipes: bicipes in ntō: et sic secundū analogiam sequebat grūs ab ancipes anticipat sicut hospes pitis. Sed stipes stipitis. est obolus. stipes pitis est arbor. Itē terminata in ls. ns. rs. vt pulis: dens: ars: cohors: vertunt s in tis vel interposita ti: vt pulsis. dentis. artis. Sed tñ cōposita de vñcia vertunt s in ds: vt deus deuncis: quicūq ds. Aug. tñ vult q deus cōponat ab vñcia vel vñs. Itē glans. frons: lens: z cōposita de pendo verbo: vt libupens: mutant s in ds: vt libū pēdis: glandis: lendis pāali: p legumine lens lentis secundū regulā facit. Frons ds. pro folio facit. Nā p facie frōns nomen seruat. Similiter sumit di cōposita de cor de: vt secors ds. discors ds. Dicit etiā pulis. q in offibus fere cōpositis (quod dicit ppter exangulis) declinatio nē cōposita simplicis: licet noliatio differat imitant. Itē iens quens cū suis cōpositis genitiuant in untis: vt cun tis: rēdeuntis: nequeuntis: pter ābiens seruans normā. Fors ablatiuo forte: z non habet plures casus. Dicitur arabs & arabus in ntō. trabs & trabes: plēbs & plēbes. Non tamen dicere hęc cānabs: sed hęc cānabis. Si dicitur cicrops & non cecrops: corripitur tñ secunda sicut in cecropides. Stipes non est arbor: sed arboris pars. Cōposita ab vñcia non exeunt in uns: sed in vñx: vt quicūq: septū x: d eunx. In quib⁹ dormitat & Alexander. Frons non est facies: sed ei⁹ pars.

De desinentiis in t.

Nomina in t terminata tam in re: cō q in obliquis cor. penul. z sunt tertii declinationis: vt caput cū suis cōpositis. Nā quot quot aliquot non variant. Declinabilia ergo u versa in t correptā z addita is genitiuant: vt caput tis. singulū in apitis. occiput tis. z sunt neu. gñis. Si qñs hic cū solus in duas mutas desinant noia latina: scz c. z t. vt alet z caput quare non determinat. Pul. in li. de accentu: etiā de his que desinūt in c sicut de illis q desinūt in t. Dico q nomina terminata in c: aut sunt monosyllaba: vt lac: aut dissyllaba: quoz penul. produ. posinōe: vt allec: z de his patet modus accentuandi per regulas generales superius datas: z ppter ea non ponit regulas de noib⁹ terminatis in c. sicut de his que terminant in t. sicut etiā dicit frater robertus anglicus.

De desinentibus in x.

In x desinens in nomen produ. qz x ē duplex cōsonans: z pñt ad tertā declinationē: z oia i x ingis vel in ds genitiuat: pter nix us: nox noctis: senex senis: z antiquit⁹ senecis. supeller tilis. penul. corre. Mñtissimi tñ hēc supelleculis noliatio pñtēbant: oia que nō habēt c vel g in genitiuo cor. penul. De pñctis verus. Ois rectus in x: in ds vel gis genitiuus. Terminat: absq senex: nix: nox: atq supellex. In gis autē faciunt sola q veniunt a verbis in go. x cōuersa in gis: vt lex legis a lego gis. rex regis a rego re gis xi. Remex tñ vertit e in t: z fit remigis a remigo remigis. frux autē frugis facit a frugo verbo grēco. Similit falanx falangis caterua. spñx gis. z etiā spñgōs: de quibus dicit. Pul. in fine sexti: q grēca in x seruant in gtō āte is eandē cōsonantē quā apud grēcos ante os: vt pheax cis. spñx gis. onix cis. Quidā tñ dicunt q veniunt a verbis grēcis in go. Lōiunx vero amittit n ad differētiā secundē personē de cōiungo gis. z facit cōiungis cor. pñ

nul. Oia alia x: versa in ds genitiuant: vt per pac: quod raro habet pluralē numerū. nex nedis. Cicero p milone: Insidiator vero z latroni q potest sferri iusta nex. Fex se cis. pñx ds. nux ds. Sed terminata in ex corripunt naturaliter e. pñter: veruer. si sint dissyllaba vertunt e in i. vt apenapicis. remex gis. verter ds. pñter monosyllaba z eoz cōposita: vt lex: exlex: exlegis. veruer tñ habet e. Cōposita vero simplicū declinationē sequunt: vt per nox pñctis: exlex: exlegis: seminer. semineas. dax in terdur.

De desinentibus in ar.

One desinens in ar corripit penul. ti. recti: z pducit penultimā obliquo: vt pñar ds. contumax ds. z hoc verū est in latinis: nā vt dicit. Pul. in fine sexti. Barbara in x magis corripit. penultimā vt pharnax pharnacis: z similia. Excipiunt alia: aiadis: quod produ. penul.

Quedā etiam mutant ax in aēos vt astianax astias nactos.

De desinentibus in ar.

Nomen terminetur in ex corrip. penul. tā in recto q in obliquis: vt artifex ds. opifex ds. excipit veruer ds. quod nō solli penul. in gtō pdu. sed etiā e seruat. Excipiunt etiā quedā monosyllaba que pdu. penul. in obliquis. vt fex ds. lex legis. rex gis. z eoz cōposita: vt exlex gis. iterrex. Pa tet etiā excipit exlex ds. corrip. penul. qz vertice in i correptā. vñ versus. Comua fert iher ioh testis z ibids inde. Itē quidā excipiunt vibex ds. vñ perflus. Si putal multa cautus vibice flagellas. Papias em dicit q vt fex dicit vibicis penul. produ. z antepenul. Sed vt dicit magister Bene. q dicendū est vibix ds. sicut lodix ds. z secundū hoc nō oportet q excipiat: qz nō desinit i ex. Sz dubitant aliqui an sit dicendū silex an filix. Dico q dicē dū est hic vel hēc silex incerti generis: z corrip. penul. secū dū regulā desinentiū i ex. An. ept. x. Illic tñ si lices adamanta tulisti. Arg. enei. xij. Stabat acuta silex pēdis vñctis fatis.

Verū est lodix & vibix dici & penul. producti. Silex etiam incerti est generis.

De desinentibus in tr.

In tr terminata aut sunt masculini generis aut feminini: aut cōis. Si masc. cor. penul. vt dicit. Pul. in. vi. In tr desinentia masculina tñ latina cor. penult. in obliquis: vt hic formix ds. calix ds. hix varix ds. Excipiunt bōbix z fenix q produ. penul. sed dubitat de mastix ds. an pdu. penult. in obliquis. Dicunt qdā q sic: istos oportet dicere mastico as. penul pdu. Magister Bene. dicit q mastix penul. corrip. i obliquis sicut formix ds. z inde mastico as. penult. corrip. z hunc sequor. Si autē sunt feminini gñis produ. penul. in obliquis: vt lodix ds. vibix ds. ibix ds. Excipit pñt pñt: nix nixis. filix ds. salix ds. Si sint cōis vel ois generis: produ. etiā penul. vt felix ds. victrix ds. victrices. Lucanus. Tollite iā pñdē victricis. tollite signa. Cōposita sequunt naturā simplicū. Unde pernix ds. produ. penul. in obliquis qñ venit a pernutoz teris. sed corripit eandē cū descendit a perneco cas. vñde quidā. Mñ necat est pñt: festinat currere pernux. Nota hic regulā generalem de desinentibus in tr. Obliqui venientes a noliatio hñtib⁹: vocalē naturaliter dñent ante x corrip. penul. vt calix ds. formix ds. z hoc verū est etiā in alijs vocalibus: vt pharnax eis. volux ds. Si vero veniunt a noliatio hñte i naturaliter longā ante x produ. penult. vt comix ds. radix ds. Mñ radico cas. penult. produ. vibix ds. sandix ds. bombix ds. pernux ds. i. velox: z in alijs vocalib⁹ hoc etiā cōiungit: vt pheax ds. pollux ds. Item scias q sicut. Pul. in fine quarti dicit. In tr femina inueniunt a masculinis verbalibus siue denotatiuis in toz desinentib⁹ de signata q mutant toz in trix. vt victor crix. seruatoz seruatrix. cultor trix. Nutritor quoq nutritrix debuit facere: sz causa euphoniē siue alternitatis mediā syllabam cōcidit nutritrix em dicimus. Consoz etiā contritrix debuit facere: sz

interponit s; facit tōstrix cis. vñ p̄dicta p̄balia in notati-
uo sequitur modū & regulā accētūadi verborū a q̄b? for-
mātur. vñ aliqñ pducitur: vt amator trix auditor trix. al-
quādo. in penul. corripitur: vt debitor trix. bibitor trix.
sicut supina a q̄b? formant. De accētū autē desinētū i oz
superi? determinatū est. Prē scias q̄ verbalia p̄dicta de-
sinētia in trix scēminini ge. p̄ter victrix et vltrix. q̄ in ntō
actō & vocatiuo singulari sunt scēminini generis. in reli-
quis casib? sūt cōia triū generū. vñ faciūt ablatiū in evel in
i. vñ versus. Mātrix victrice vltrix dāt scēmina sola. Sic
vltrix reliq̄s dat gen? oē schola. Aug. autē dicit q̄ victrix
d; a vinco cis. & est cōis generis i ntō actō & vocatiuo sin-
gulari. in istis est casib? nō habēt neutriū. In alijs p̄o ca-
sib? in singulari & in plurali sunt oīs generis: in vna vo-
ce vel diuersis: s; q̄b? p̄t dictū est verius esse videt et te-
net. Ad cui? euidentia scias q̄ victrix & vltrix de neces-
sitate fuerūt scēminini generis p̄pter p̄balia masculina a
q̄bus trahūt originē: vt victor & vltor. inde victrix et vlt-
rix: hęc tñ q̄ p̄struuntur q̄nq̄s cū scēmininis vt victrices ca-
terūq̄. q̄nq̄s cū neutris: vt victrice signa iudicātur triū ge-
nerū in obliq̄s: excepto accusatiuo singulari in quo sunt
scē. ge. tñ: vt hęc victrice: q̄uis nō inueniat p̄strui cum
masculino: sed oportet q̄ habeāt masculinū vt dicat. No
quorū de rege victriā: alioqñ iste ablatiū? victrice vel vi-
ctriā haberet cōitratē scēminini & neutri tñ: q̄ cōitas ē cō-
tra artē. Hęc hoc autē sequit q̄ gtiūs & datiu? debēt habere
cōitratē triū generū sicut ablatiūs q̄ tres obliq̄i habēt cōi-
mitē cōparatiōē ad masculinū scēmininū & neutriū: & ha-
bēt similit̄ naturā regendi: q̄d in multis videre possum?
vt hui? fortis hui? fortis. ablatiuo ab hoc & ab hac & ab hoc
forti. Ecce isti ablatiui sunt p̄similes in generib?. Item
neutriū sepe p̄struit cū gtiō in casibus sibi p̄uilegiatis. i.
nolatiuo: accusatiuo: & vocatiuo: q̄ in illis nō mutat ter-
minationē: vt multi vini: plus vini: aliqd panis: non tñ
hoc pōt in gtiō datiuo & ablatō: q̄ in illis sequit naturā ma-
sculinū & scēminini generis euidentē nolo. vnde nihil est di-
ctus. A quoq̄ de multo vini: vel ego pluris vini q̄ tu:
vel loquor de aliquo panis: q̄ masculina & scēminina eo
rūdē nominū talē p̄structionē nō habēt. Sic sic patet qua-
re victrix & vltrix sunt oīs generis in gtiō datiuo & ablatō.
Patet etiā quare sint tñ scē. generis in ntō actō & vocati-
uo singulari: & q̄ sit istoz casuū affinitas & cognatio.

Bombyx p̄e. pducit vt apud Iuuenalē pān? bom-
bycin? vrit. Similiter phoenix. sandyx & spadix: & in
terdū bebrix licet masculina. Contra mastix scē. est &
p̄tū corripit. vt late ostendit nestor. Silex dicendū est
non filix: estq̄ poti? masculinū. Cilix aut gentile no-
mē est. vñ hic scribendū est filix filicis. Senator non
facit senatrix: Nō enim venit a verbo: & ita cōis est gene-
ris vt author: vñ pro senator scripsi seruator. Nō mō
victrix & vltrix sed plerūq̄ alia recipiūt neutriū genus
in obliquis: et etiā in rectis sed p̄libus. vt expultritia
&c. Nec versiculi citati ab authore negant alia fuscipe
neutriū gen? sed in ntō actō & vltō singularib? repiri
vult: dāt axat neutra. Frustra autē dicerent illic cōia cū
sint masculina p̄pria victor vltor &c. Neq̄ est cōitas
cōtra artē neutri cū feminino in adiectiuis natura Nec
inepte dixerit nō pluris ego tui q̄ tu mei. Itē lis est de
paululo vini. De modico iniuriarū &c.

De desinentibus in oz.

Desinentia in oz produ. penult. ge-
nitiu: vt velox cis. Exapit cappador cappa-
dodas Horatius in epi. Mandipis locuples
egretis cappadocū rex. Iuuenal. li. iij. in satyra puma.
Quāq̄ & cappadoces faciunt equitesq̄ bitini. In nomi-
natiuo autē cor. penul. vt i plurib? vt velox cis. veluolox
cis. Atrox autē naturaliter corripit a.

De desinentibus in ux.

Iux autem corri. penul. genitiui:
vt crux cruxis: dur duris. trux truxis. vt dicit Ausc.
in vi. l. Subianx gis. iniux iniugis: volux vo-

lucis barbarū nomen: de quo dicit Ausc. in fine sexti. q̄
barbara in ux magis cor. penul. vt volucis. Exapitū-
tur autē allux cis. & pollux cis. Unde quidam. Volucis a
volux vult inter barbara poni. Allux et pollux bene de-
clinantur in uis. & scōm magistrū Bene. pollux pollucis
produ. penul. genitiui: quia habet u naturaliter longu-
ante x in recto: sed volux habet vocalem. s. u naturaliter
breuē ante x. & ideo in obliquis cor. penul. Lux enim lu-
cis produ. penult. Quēdam de accentu nominū. q̄re in
tertia parte hui? op̄is in capitulo de specibus nominū.

Questio prima de accentu.

Ad p̄dictozum declarationē pos-
sunt queri oēs fere regulę quas ponit Ausc.
in lib. de accentu: quarum multę supradictę
sunt & declaratę sunt ad cognoscendū tēpus penultimarū
in trissyllabis & deinceps: quare ergo non ponit Ausc.
regulas cognoscendi in monosyllabis & dissyllabis: sicut
in ceteris polysyllabis. Ad hoc respondet frater robert?
anglicus. Quāuis necessaria sit cognitio tēporis. illis
tamen non accidit error tam manifestus circa accentū in
monosyllabis et dissyllabis sicut in trissyllabis & deinceps.
In monosyllabis enim et dissyllabis semper est vn? lo-
cus accentus non diuersificatus: nisi fuerit causa impe-
diens in trissyllabis autem et deinceps non est sic: q̄ ibi
plures possunt accentus diuersa loca obtinere. Item q̄
acutus accentus et arciflexus non multum differunt: vt
videtur in pronuntiando si ponatur vnus pro altero: nō
inadit ob hoc error manifestus in monosyllabis & dissyl-
labis. In alijs autem polysyllabis aliter est. In his ē ac-
centus duplex locus principalis scilz penul. et antepenul-
ti. Unde vnus habet accentum principalem reliquos nō
principalem habet. vnde si syllaba habens accentū prin-
cipalem proferatur sub non principali accidit error mani-
festus: quia multum differunt in pronuntiando principa-
lis accentus et non principalis: et ideo hac ratione Ausc.
non ponit regulam cognoscendi tempus in monosylla-
bis et dissyllabis sicut in alijs polysyllabis. Igo tñ multa
supra posui de monosyllabis & dissyllabis et declarauit et
suppleui aliquando verba quę Ausc. ponit in vi. lib.
de accentu imperfecte ex verbis quę ipsemet Ausc. po-
nit in maiori volumine.

Questio secunda de accentu.

Querietiam potest quare simplici-
ter ex diuersis temporibus et diuersis perso-
nis diuersificatur verbum in modo accētū-
di: vt amabam amaueram & huiusmodi Idem queri po-
test in nominibus. diuersificantur enim in illis accentus:
ita q̄ in diuersis casibus supra syllabas diuersas sit accē-
tus: vt iter itineris: palus dis. &c. Ratio huius est: vt fiat
discretio accidentium: cuiusmodi sunt persona: nume-
rus et huiusmodi. & hoc sic patet. Per hoc enim q̄ sic au-
getur vel minuitur numerus syllabarum sit de syllaba
ultima non vltima: et de penult. non penultima: et ita
cōmutata syllaba ab vno loco ad alium transmutatur ac-
centus qui sit in illa syllaba: vt patet si dicaz amauit: ama-
uimus supra eandem syllabam vtrobq̄ sit accentus p̄i-
cipaliter: sed in vna dictione sit supra penult. et in alia sit
supra antepenult. propter additionem vnus syllabę ad
finem. Similiter autem patet in nominibus si quis inspi-
ciat. Item patet etiā in verbis diuersificato tempore:
vt amabam amauero. Sed tota variatio ista per diuer-
sificationem syllabarum et temporum fit: vt inter se di-
stinguantur accidentia scilicet numerus et persona: & hu-
iusmodi. et per modum similiter: quia diuersificatio ac-
centus in diuersis temporibus et p̄sonis sit p̄pter discre-
tionem accidentium.

De accentu verborum.

Regulis accentuum nominum ex-
positis Ausc. determinat de regulis accētuan-
di verba p̄fusa tñ & inordinate: sed sic possunt

extra hunc dū dēdo. Omne verbum pūmē coniugationis: aut
est simplex aut est cōpositū. Si simplex intelligat de tri-
syllabis et polysyllabis vel ergo est p̄sentis tēporis vel p̄-
teriti vel futuri. Si p̄sentis vel ergo indicatiui modi: v̄l
imperatiui: vel optatiui: vel subiunctiui: vel infinitiui. Si
indicatiui: vel ergo est numeri singularis vel pluralis.
Si singularis: sic penul. corripit: vt rogito tas. exceptis
his quę positione pducitur in penul. vt magistro. ss. Si
pluralis pdu. penul. p̄terq̄ in tertia p̄sona: vt rogitant.
Si aut sit p̄ens imperatiui vel subiunctiui: vel ergo singu-
laris numeri vel pluralis. si singularis: sit cor. penul. vt
cogita cogitem: si pluralis pdu. penul. vt cogitem cogi-
tetis cogitate. Excepta tertia p̄sona quę corripit: vt co-
gitet. hoc intellige nisi positione pducant p̄dicta: vt ma-
gistra magistrēm magistrēt: et ita de similibus dicas. Si
aut sit p̄sens optatiui vel infinitiui produ. penul. genera-
liter: vt recogitare recogitare. Si aut sit p̄teriti tēporis:
vel ergo p̄teriti imperfecti vel alterius. Si imperfecti aut
indicatiui: aut subiunctiui. Si indicatiui pdu. penul. vt
recogitabā: si subiunctiui pdu. penul. vt p̄sens optatiui.
Si aut sit alterius tēporis q̄ imperfecti vel ergo est p̄teriti
perfecti vel plusq̄perfecti. Si p̄teriti p̄fecti: vel ergo in-
dicatiui vel subiunctiui. si indicatiui: vel ergo desinit. in
aui. vt amaui: vel in ui diuisas: vt micui: plicui. si autē in
aui: produ. penul. in omni p̄sona p̄terq̄ in p̄ma perso-
na pluralis numeri. si vero desinit in ui diuisas cor. penul.
in singulari numero: vt plicui excepta secūda p̄sona quę
produ. positione: vt plicuisti. In plurali aut pdu. penul.
p̄terq̄ in p̄ma p̄sona: vt plicui plicuistis plicuerunt
vel plicuere. si sit p̄teriti perfecti subiunctiui cor. penul. in
oī p̄sona: vt amauerim ris rit. si sit p̄teriti plusq̄perfecti
vel ergo indicatiui vel optatiui vel subiunctiui. si indica-
tiui: vel ergo est numeri singularis vel pluralis. si singu-
laris cor. eius penul. in omni p̄sona. vt amauerā. Si sit
pluralis pdu. penul. excepta tertia p̄sona quę corripit
penul. vt amauerāt. Si aut sit p̄teriti plusq̄perfecti
optatiui: vel subiunctiui: vel infinitiui produ. penul. po-
sitōe: vt amauissem sse. si aut sit futuri tēporis: vel ergo i-
dicatiui modi: vel imperatiui: vel optatiui: vel subiuncti-
ui. si indicatiui: tunc in singulari prod. penul.: vt amabo
in plurali vero habet cor. vt amabimus. excepta tertia
p̄sona: vt amabit. si vero sit futuri imperatiui pdu. pe-
nul. in omni p̄sona tā in singulari q̄ in plurali. si autē sit
futuri optatiui similē habet accentū p̄sentis modi subis-
ctui vel p̄sentis modi indicatiui: si vero sit futuri modi
subiunctiui: similē habet accentū q̄ p̄terito imperfecto subis-
ctui cor. penul. in compositione et in simplicitate supra eā
dē syllabā. In fine aut regule auctor cū dicit excipit rela-
uo et. facti quādam notabilitatē: et nō pp̄le exceptionem
q̄ q̄dam sunt verba pūmē coniugationis: vt relauo quē in
p̄terito perfecto et plusq̄perfecto indicatiui modi et futu-
ri subiunctiui seruāt accentū supra penul. syllabā. In alijs
aut tēporibus nō sit supra eandē syllabā: sed supra diuer-
sam: vt relauī relauerā ro. ista seruāt accentū super hāc syl-
labā la. si dicā relauabā relauerā: seruāt accentū supra eā-
dē syllabā ua: et ita nō supra eandē syllabā quā pu? sūt ē
de hoc verbo redno. In relijs vero oīb? ita est q̄ supra
eandē syllabā in oī tēpore seruāt accentū: vt amabā amauī
rā rint. oīa ista in hāc syllaba ma seruāt accentū. Et scien-
dū q̄ hāc eandē notabilitatē ponit auctor in verbis scōge
coniugationis: tertie et quarte. Ultimo in hac p̄ma coniu-
gatione dat hāc regulā. Cū quāquā p̄te orōnis cōponatur
p̄positio: quale tēp? habuerit extra cōpositionē: tale hz i
cōpositione: vt redimo: in p̄beo: et sūa. Per p̄dicta satis
potest patere de facili accentus verborū scōge tertie et quar-
te coniugatiōis. Possūm? hic etiā addere: et ad maiorē de-
clarationē accentū verborū sic dicere. Et aī in p̄bis acti-
ue vocis breuiat in p̄terito plusq̄perfecto indicatiui i oī
coniugatiōe: vt amauerā: docuerā: legerā: cucurterā: audi-
uerā ras rat. Itē in p̄firi et p̄terito imperfecto optatiui: et in
p̄terito imperfecto subiunctiui tertie coniugatiōis: vt vinā vel
cū legerē res ret. legerem? ris. rēt. Itē p̄terito p̄fecto et i
futuro subiunctiui in oī coniugatione: vt cū amauerim: docu-

[illegible]

Noris puer accentu fere sequi quantitate vñ quado penultima est longa habet accentu pdomināte vt trucidō. iimicor apricor. formido &c. Similiter trucidā: formidāt. deuitant. allegant et cetera ex longis. cōposita. In subiectiuo aut repēitis interdū penul. longa vt dederitis. transferitis. licet forte natura brevis sit.

¶ De accentu partium in declinabiliu.

Num in precedentibus determinatum est de modo accētuandi in partibus declinabilib⁹. Nūc sexto determinādū ē de modo accētuandi in partibus in declinabilibus. 2 pmo de accētu ppositionū: secūdo aduerbiōz. De accētu ppositionū tres regulę dant quas interponā: cū determinabo de impedimento accentus distinctionis. Quędā ppositiones interponuntur vel in cōpositione vel appositione vt qua de causa: qua ex re: quā ob rē: quas ob res. quę quidā putāt esse pposita: qz pūf. dicit in. xlii. li. q ob ppositio cū alijs partibus iuncta simul cū illis loco iunctionis casualis accipit: vt quāobz p qz ppter: vt scilz totum hoc quāobz p casuali iunctione ponat: siue dicat ps cōposita: siue nō. Monatus tñ dicit. Interrogādū aduerbia cur: quare: quāobz. quidā dicit esse tres dictiōes aggregatas loco vnus ppositas: 2 penul. acutēs. Quidā dicit sub tribus accentibus proferendas.

Certū est quāobz ex tribus cōponi vnā tñ ptē esse vsque adeo vt cū cicerone dicere liceat multę sunt cause quāobz. Similiter quapropter vox composita est Nā per appositionē non dicitur propter qua sed quę

¶ De accentu aduerbiorum.

Saduerbium desinit in a acutur in fine: vt dicit pūf. in lib. de accentu. Ad cuius intelligentiam scias: vt dicit pūf. in. xv. li. Aliqñ ablatiu nominū p aduerbijs accipiuntur: vt vna qua nequā: 2 de talibus intelligitur: tunc enim seruat accentū supra vltimā ppter coincidentiam in noie. Unde vna aduerbiū acutur in vltima ad differentiam eiusdeꝝ scōm qd est nomen: ne scz nomē esse putetur. Alia enim aduerbia in a non acutur in fine: vt postea interea ita. Sed quid dicemus de roma ianua quādo ponuntur aduerbialiter: vt venio roma: debet ne acui in fine. Dico q nō: qz nō est omnino simile in vna 2 roma. Non enim ita oīno aduerbialiter ponunt nōa pposita. sicut vna qua nequa qd patet: qz debent cōcordare cū nobis adiectiuis 2 relatiuis i accidentibus: sicut alia nomina: vt venio roma quę est pulchra ciuitas.

¶ De aduerbijs terminantibus in e.

Aduerbia terminata in e nō descedentia a proprijs nominibus corripunt penul. vt a primū primule: sedulus le. Sed videntia a proprijs nominib⁹ producitur: vt tulliane. i. modo tullij: martiane. Et q vt dicit pūf. in. xlii. li. Nomina apud auctores aduerbialiter ponuntur 2 quędam p omnes casus: 2 tunc sunt in declinabilia: vt sublimē volans sublimē volantis: sublimē volanti 2c. talia non mutant accentū. Item nota q scōm pūf. pone aduerbium acut vltimā ad differentiam huius verbi pone: qd arcū flectit primā. Sed nunquid hoc in alijs consimilibus regulariter obseruatur: vt dicatur age vltima acuta quando est aduerbium: ad differentiam age verbi imperatiui: 2 dico q non: qz est quando auctores seruauerunt coincidentiam: 2 est quando non. Nec oportet q in talib⁹ seruetur coincidentia: nisi in paucis positis ab auctore: qz vtrqz est pars principalis: 2 rectam habent differentiam ppter accidentia sua: 2 neutra depēdet ab alia: sicut infra dicetur: cum agetur de impedimento differentie. Dicere primulū non primule. habent aut aduerbia accentū suoz noim in penul. vñ sicut vult vergiliane penul. acuta dici: ita contra homerice penul. breui pserē. Similiter pro sequenti sicut vesperi ita tempore penultima corripit. sed luci producit.

¶ De desinentibus in i.

In aduerbia terminata corripunt penultimam: vt vesperi.

¶ De desinentibus in o.

Aduerbium si terminetur i o causa differentie in vltimo seruat accentū: vt falso quando est aduerbium vltima acut. quādo est nomen vltima grauatur. hoc dicit pūf. in lib. de accentu. Hoc intelligi videtur de aduerbijs in o desinentibus descendētib⁹ a pronomīnibus: vt eo: aliquo alio licet enim quis sit nomen 2 alius. tamen quidam putauerunt ista nomina quę sequuntur sequi regulam secundū modū pronomīnū vt quis 2 composita eius: 2 alius huiusmodi esse pronomina: Unde cum dicit aduerbiū in o terminatū acut vltimā: glosatur de quibus aduerbia q facis addas. ista expositio videtur mihi bona: 2 in paucis habet instantiam exapitur tñ falso: qz pūf. dicit q acut vltimā 2 forte aliqua pauca alia. De hoc etiam infra dicam cum agetur de impedimento differentie.

¶ De desinentibus in am.

Iam nisi defendat positio nūq in penul. depimuntur: vt bifariā: trifariam: multifariā: quidam exapunt palam ad differentiam accusatiui de pala pale: sed hoc multis nō placet: qz secūdū hoc acueretur multifariā ad differentiam adiectiui nominis: 2 perperā ad differentiam adiectiui nominis. Declinatur aut perperus perperarum. Propterea huiusmodi differentia vel coincidentia nō semp attendit: immo est quando auctores seruauerunt coincidentia: ē et qñ nō. vt infra in impedimento differentie dicetur.

¶ De desinentibus in as.

Aduerbia terminata in as in blt. acutur: vt alias scōm q est aduerbium acutur in vltima ad differentiam nominis alias de alia alius quod in fine grauatur.

¶ De desinentibus in er.

Per aduerbia terminata corripunt penultimā: vt grauitur nisi positio interueniat vt prudenter.

¶ De desinentibus in eo.

Per aduerbia desinentia corripunt penul. vt quinquies.

¶ Aduerbia terminata in itus.

Aduerbia in itus terminata corripunt penul. vt funditus: diuinitus.

¶ De desinentibus in e.

Per aduerbia terminata acut vltimā. vt huc: adhuc: abhinc: dehinc: pac: illac: istac: illic: istuc: quozum etiam integra erāt illuc: istuc: illuc: istuc: exapitur donec qd vltimā corripit. sicut 2 nec: et ideo penultima acutur.

¶ De desinentibus in l.

Aduerbia terminata in l pauca inueniuntur 2 cor. penul. in trisyllabis 2 desceps vñ simul: edipol. Simul em primam corripit. Facetus. Gratus et optatus studeat simul omnib⁹ esse dissyllaba vero hñt in penultima accentū vt semel:

¶ De dubijs aduerbijs.

Dubitari consuevit de accentu quorūdam aduerbiōz sicut de his quę componunt a magis: minus: modo: super: tñ: tenus: vbi: inde longe. De quibus per ordinē videndum est.

¶ De compositis a magis.

Multo magis: sicut dicit hug. in cōsario semper duę sunt partes: 2 sic duob⁹ accentibus regēde: similiter etiam q̄to magis 2c scias q multo 2 quāto sunt nomina aduerbialiter posita: 2 non mutant accentum nominū. vnde non debent acui in fine. Similiter multo maxime dicatur.

¶ De compositis a minus.

Ad minus composita etiam habent dubitationē. de quib⁹ Aug. in rosario dicit. Paulo minus ⁊ nihilo minus quicq⁹ sit dictio nes cōpositę: quandoq⁹ orationes. Et ait paulo min⁹ est dictio cōposita debet pferri sub vno accētū acuto posito in antepenul. ⁊ est aduerbiū remissiuū. ⁊ tñ valet qd tñ fere: vt paulo min⁹ psumauerūt me in terra. Et vero sunt due dictōes: vt paulo ablatiu⁹: ⁊ min⁹ nomē vel aduerbiū: vt paulo min⁹ debēt pferri sub duob⁹ accētibus l3 min⁹ corripit ⁊ min⁹ cōparatiue tenet tā nomē qd aduerbiū: vt paulo min⁹ minorat⁹ ab angelis. ⁊ minuit eū paulo min⁹ ab angelis. Itē iste est doctor: sed ipse ē paulo min⁹ ipso discipulo doct⁹. Itē hoc aial est paruū: ⁊ hoc paulo min⁹ illo. Sicut est de hac dictōe nihilo min⁹. Cui⁹ est dictio cōposita debet regi vno acuto accētū in antepenul. collato: ⁊ est iunctio aduersatiua: ⁊ valet tantū qd tñ: vt iste me offendit ⁊ ego nihilo min⁹ benefeci ei. Et vero est oratio sc3 ablatiu⁹ nihilo a min⁹ nomen vel aduerbiū: debz pferri duob⁹ accētib⁹: sicut paulo minus ⁊ min⁹ tenet cōparatiue siue nō aliter siue aduerbialiter accipiat: vt iste multū comedit ⁊ ille nihilo min⁹ isto: nō min⁹ aliter tenet hic. Hoc aial est magnū ⁊ illud nihilo min⁹ est illo. Et semp in tali pstructione intelligit minus ad regimē illius ablatiu⁹: sicut est in paulo min⁹. Quō min⁹ p q scriptū semp sunt due dictōes. Itē comin⁹ per c: id est ppe vna dictio est. Itē pāp. dicit quomin⁹: id est alit nō quasi p vna dictione sumēs. De si quo min⁹ sunt due optiōnes. Itē Aug. in rosario dicit esse tres dictiones. Io han. xiiij. Si quo min⁹ dixissem vobis: q: vado parare vobis locū: ⁊ sunt sub trib⁹ accētib⁹ pferendę: ⁊ est si iunctio: min⁹ ponit p aduerbio negadi sc3 nō: quo est nō mē ⁊ ibi supfluit. vel ponit aduerbialiter quo: id ē aliquo modo: ⁊ est sensus. Si nō essent vel aliquo modo in domo patris mei mansiones multę: dixissem vobis: q: vado vobis parare locū. Alij dicunt q: sunt due dictōes sc3 ablatiu⁹ si quo: ⁊ min⁹ aduerbiū: id est si in aliquo min⁹ e scōm vtrq⁹ optiōne min⁹ acuit penul. Comin⁹ ⁊ eminus componitur a man⁹: ⁊ corripunt mī. Unde versus. Eminus a lōge: sed cominus a prope signat.

Melius dicit a prope signat q ad propa spectat non em̄ em̄ est longe sed de longe aut a longe: quasi telo emanu misso. ⁊ comin⁹ non est prope sed de prope q: quasi conferta seu cōmuta telo manu.

De compositis a modo.

Composita a modo questionem habet: vt quomodo nullo modo ⁊c. Ad hoc dicit Aug. in p̄dicto libello qui rosariū dicit q: quo modo nullo mō nō sunt dictōes cōpositę: sed due dictōes. Itē duob⁹ accētib⁹ debēt regi. Ponit tñ quandoq⁹ quō p qualiter: ⁊ tñ in signū huius rei q: ille dictōes ponitur vna: possunt pferri sub vno accētū: sed qñ retinentur in vī noim: tñ sub duob⁹ accētibus debēt pferri. Si milit dicitū est de nullo mō ⁊ vilo mō. Pusc. etiā dicit in x. l. vbi agit de abnegatiuis. Alię partes accipiuntur p aduerbioꝝ diuersis significatiōib⁹: ⁊ est qñ due ptes ponitur p vna: vt nullo modo nullatenus. Itē p̄dictis verbis duplex est optiō. Quidā dicit q: antepenul. p̄dicto: rā acuit: q: sub vno accētū pferunt: vt pro vna dictōe nō tētur. Alij dicit p̄dict. ideo dixisse duas partes p vna ponit: nō q: sunt due sed potius vna cōposita: qd pusc. nūq⁹ negat: sed duas inquit eo q: due integrę partes p cōpositiōne ibi iuncta inueniuntur. De solimodo ⁊ tālīmō ⁊ nullo modo vñaliter tenet q: sunt sub vno accētū sicut cōposita dictio pferenda. Possunt nihilo min⁹ esse due partes sed in alio sensu. Quō etiā ⁊ mō due ptes sunt. Si q: modo tres ptes sunt vel esse possunt vel due: si quo ⁊ modo ⁊ quicquid tñ sic profertur mō disiunctim penul. acūdo.

De compositis a super.

Ad super cōposita dubitationē habent: vt desup in sup. Quidā em̄ dicit q: sūt due dictōes: tñ sub duob⁹ accētib⁹ sūt pferē

de: ⁊ super tenet loco casus. Itē si casus sequit⁹ stat du: as esse dictōes: vt de sup terrā. Alij q: veri⁹ credidit eē dicit vñā dictionē esse cōpositā. Dicit em̄ p̄dict. in. xiiij. l. in tractatu p̄positionū q: p̄positio carēs casu solū pponit per cōpositiōne. vñ dicit in regula generali q: p̄positio cōposita cū dictōe habere penul. acutā antepenul. eā facit: dat p oppositū intelligi q: si penul. est cor. in simplici: in compositione nihilominus sit cor. Unde inuenitur desuper ⁊ de foris idem a simili dic de aforis.

Disputatio est fere de lana caprina. Nam desup vna vox est hñs accentū in desyllaba. desup terrā tres sunt dictiones trib⁹ accentib⁹ regēde sed inepte posite. neq⁹ aforis aut deforis dicā. cum foris sit aduerbiū tam de loco q in loco.

De compositis a tamen.

De compositis a tamen queritur: vt attamen: verūtamen: sitamen: sed tñ Aug. dicit q: sunt due dictōes ⁊ sub duob⁹ accētib⁹ pferendę. Unde verūtamen duob⁹ accentib⁹ debet pferri: ⁊ ibi verū est nomen: sed si ponit pro hac iunctiōe copulatiua. sed tamē est iunctio aduersatiua. Sicut dicit de attamen ⁊ sed tamē. Et dicit q: at ⁊ sed sunt ibi copulatiue iunctiōes: tamen vero est aduersatiua coniunctio. Et dicit etiā q: p̄dicta. non facit mentionem de compositiōne p̄dictoꝝ. Alij dicit q: tamē cū p̄dictis pponitur ⁊ sub accētū acuto in antepenul. posito sunt p̄dictę dictōes pferendę: vt verūtamen: attamen: sed tamē: sicut ⁊ hoc quādo ponunt in vñius iunctiōis sicut p sed vel p simili dictione. Possunt etiā p̄dicta esse orationes siue due partes ⁊ regit duob⁹ accētib⁹: sed in alio sensu: vt dicā. Frater iohānes tanuēs qui cōpilauit hunc libru: dicit q: deinceps acuit penl. verūtamen est q: multi aliter dicit: et ita de similib⁹. Sed tñ tñ ponit pro sed ⁊ verū est nomen: ⁊ hoc cōmuniter tenet ⁊ hoc credo verū. Dico ergo q: verūtamen ⁊ attamen hñmōi debēt acui in antepenul. vt dictū est: siue velis dicere q: sunt verę p̄positiōes: siue mauis dicere q: sint irregulares vocū p̄geries fungētes loco vñius dictionis inuenitur etiā tamen: Ad hebre. vi. Tamen si ita loquitur: id est q: uis.

Tacti vox est elegās nedū latina: cōposita ex tñ ⁊ et: nō rās id qd qd poti⁹ q id qd quis: nā indicatiuū vult vt qd. cū quis ⁊ licet subiectiuū poscant.

De compositis a tenus.

De compositis etiam a tenus dubitatur. Pusc. em̄ dicit in tractatu p̄positionū q: apud grecos taobus qd est tenus nō p̄positio: sed aduerbiū esse ostēditur. Unde de hactenus nullatenus: quatenus: oratenus: qritur an sint dictiones cōpositę. Ad hoc dicit Aug. in rosario siue in libello qui in titulat⁹ scōm eū de dubio accentu: q: hactenus nullatenus sunt due dictōes in uicē p̄positę: et debent pferri vno accētū acuto posito in antepenul. ⁊ addit vt ois obiectio moueat. Dicit q: hactenus nō cōponit scōm q: ē p̄nomen: sed scōm q: est aduerbiū vel aduerbialiter tenetur: sed si hactenē in vī pronominis ⁊ tenus in vī p̄positionis: pferendū est sub duob⁹ accētibus hactenus: sicut in oibus p̄similib⁹. Ad hāc optiōne facit qd dicit p̄dict. eaten⁹. l. eousq⁹. hucusq⁹: ea ratio: ⁊ ita videtur velle q: sit vna dictio. Itē dicit quatenus est aduerbiū loci vel tēporis: vt cū dicim⁹ quaten⁹ ibimus. l. vsq⁹ quo: qua rōne quo ordine quousq⁹. Itē Aug. in p̄dicto lib. dicit q: pōt dici protinus p. l. ⁊ deriuat a ppe: ⁊ est aduerbiū tēporis vel ordinis: protinus id est statim vel psequēter. ⁊ potest etiā dici pten⁹ per e. ⁊ est p̄positū a p vel a pcul: ⁊ ten⁹ p est aduerbiū loci: ptenus. l. longe quasi procul a tenus. Quaten⁹ autē semp scribit⁹ per e ⁊ nunq⁹ p. i. nihil ē quatin⁹. Pusc. etiā dicit quaten⁹ esse adiectiuā cōstructionem. Alij dicit q: pnt esse dictōes vel orationes Unde p̄dict. sub syllaba hac quaten⁹. l. vsq⁹ nūc: quidā duas faciūt q:

tes: quidā vnā: sed meli⁹ vnā. *Itē Aug.* in libello d du bio accentu dicit q si in hac dictione quaten⁹ teneat qua in vi nominis: et ten⁹ in vi ppositiois: pferendū est qua tenus sub duob⁹ accētibus: sicut et hac tenus. *Et* subdit: sed diceret aliquis qualiter potero cognoscere q quatenus sit dictio cōposita vel q sint due dictiones: Ad hoc dicit q sensus cōstructionis hoc ei indicabit et etia dictionū cōstructio. Si em illi ablatiu tenent adiectiue: dicendū est nulla tenus: qua tenus: semp sub duob⁹ accētib⁹ pferēdo. Si vero nō tenētur adiectiue in vi ablatiuoꝝ efficiūt dictiones cōpositę ex illis et ppositione tenus: et tūc dicit hac tenus: nullaten⁹: quaten⁹ sub vno accētū posito sup antepenul. syllabā. *Et* qd dicit *Aug.* du as pres p vna: cū dicit nullatenus. dicit q cū dixisse hoc: nō q velle nullaten⁹ nō esse dictionē cōpositā: sed quia ille due ptes integre iungūt in illa ppositioe. *Itē Aug.* *Papias* scōm vsu ppulā videt seruare optinone. *Et* dicit hac tenus quātū ad artē due sunt ptes pnomē et ppositio: sicut pube ten⁹: et crurū ten⁹: et obtinuit vsus p vna pte haberi scz p aduerbio tēpous. *Tertius* dicit q tenus aliqñ postponit dictioni casuali: vt hac ten⁹ per h quate nus: ore ten⁹: verbo ten⁹: et tūc nō inde puenit cōpositio imo oratio. *Ten⁹* aut ppositio q quasi semp postponitur disiunctim a suo ablatiuo pferit: q tūc scōm *Papia* nūq p cōpositionē ppositiones sic appositę pferūt. *Cuz* ergo dicit quaten⁹: verbo ten⁹: crurū ten⁹: hac tenus: sunt due partes: et sub duob⁹ accētib⁹ pferendę: et te acuitur q ppositio postposita suo casuali seruat generalē regulā accētū quę est vt bisyllabice ppositiones acuat penul. *Unde* dicit *Aug.* in tractatu ppositionū. *Sine* ppositio ē et verbū: sed accētū differt qñ ppositi: pposita em grauat vtraq syllabā: vt sine timore: postposita penul. acuit: vt te sine nil altū mens inchoat. *De* hoc etiam vide infra i impedimēto distinctionis. Si vero tenus postponit dictioni nō casuali: tūc pōt esse cōpositio: vt pten⁹: qd com ponit a pcul et ten⁹: et actenus qd cōponit ex ac aduerbio et tenus. *Unde* *Papias* bene dicit acten⁹ esse cōpositum et tūc sine h scribit. qñ vero ibi est h: sunt due ptes et duob⁹ accētib⁹ pferendę hac et ten⁹: et acuitur te. *Sz* qd dicit *Papias* eaten⁹ esse dictionē. ideo hoc facit: q est oratio nō pfecta: et ppter hoc etiā dicit q quatenus ē aduerbiū: id est aduerbiū loco sumptū: q ppositio cū casuali eq pollet aduerbio. *El* pōt dicit q *Papias* loquit p suo tēpore: q tūc forte vsualiter dicebat ore tenus grauatā te: sed scōm artē acuēda est: et hoc videt notasse *Papias* cū dicit hac ten⁹: quātū ad artē aut sunt due ptes pnomē et ppositio: sicut pube tenus: sed vsus obtinuit p vna parte haberi. *Sed* nūc moderni litterati cōmuniter dicit q pubetenus et hac tenus et hmoi sunt dictiones: et acuitur te: q ppositio postposita suo casuali seruat ppulū accentum vt dictū est. *De* quaten⁹ dicendū est q sunt due ptes et q dicit *Aug.* q quaten⁹ semp scribit per e: et quātū nūq nō credit ei: imo quatinus put per i est scribendū deriuatur a qua et est simplex. *Unde* dicit *Papias*. *Quatin⁹* pro ut est coniunctio casualis per i scribit. *Pōt* etiā esse cōiunctio adiuunctiua: hoc etiā vult *Greg.* qui dicit. *Dictio* quatinus est: oratio quaten⁹ esto. *Dictio* sub medio breuis ē oratio lōga. Si fiat prosa breuiat tñ vtraq metruz. *Itē* vltima opinio pbabilior est et cōmunior: *Sed* hic ouit qñ sitio qdā difficilis et nō dissimulanda. *Dictū* ē em q ore tenus hac ten⁹ p h quatenus et hmoi sunt due partes et duob⁹ accētib⁹ regendę. *Sed* qd dicem⁹ de nullaten⁹ vllaten⁹ oēs cōiter pferūt has dictiones sub vno accētū tā q sint dictiones cōpositę. *Dictū* q nō sunt dictiones cōpositę: sed sunt qdā irregulares vocū cōgeries q scōm vsum sub vno accētū acuto posito sup antepenul. pferūt ac si essent vna dictio cōposita. *Et* talis irregularis vocū congeries inuenitur in multis alijs: sicut et uestigio ex tēplo *Enoiat* magister *Bene*. In ope donati inuenim⁹ q ppositio videt p cōpositionē vniū cū sequētī casuali vt in uicē extēplo nō exemplo: q ppositio nō corrūpit casū cui trāsitiue adiungit. i. acti et ablatiuū sequētē. et ita nūq est dictū exemplo. *Sit* videt cōpōnes esse cōsimiles: de

cetero: defacili: ex improuiso: enestigio: quas oēs dicit q veritate nō esse cōpōnes: sed irregulares vocū cōgeries et hoc ideo q casus cū sua pponē fungit loco aduerbiū vel aduerbialis determinatōis. *Itē* possunt casualia cū suis ppositionibus ad interrogatōes aduerbiōꝝ respōderi: vt quo vadis: ad vbi. qualiter fiet hoc: de facili. qualis i troiuit iste: ex improuiso. qñ venisti: extēplo id est statim. *Sic* ergo vt dictū est nullaten⁹ vllaten⁹ et hmoi non sunt cōpositōes: sz qdā irregulares vocū cōgeries: q sub vno accētū scōm vsum pferūt ac si esset vna dictio. *Itē* hoc innuit *Aug.* in tractatu aduerbiōꝝ vbi agens de abnegatiuis dicit: est qñ due ptes ponūtur p vna: vt nullomodo nullaten⁹. *Si* aut vltēri⁹ velis instare et dicere: ergo a si mili oiten⁹ et hmoi pnt sub vno accentu pferri. *Dico* q nō sequit: q pdicta sunt qdā irregulares cōgeries vocū ex impropietate artis et impropietates nō sunt extendendę: sz ppter cōm vsum vel poetica auctoritatē sunt iustitē hēdę: et ita similiū idem sit iudiciū.

Hacten⁹ qten⁹ & eatin⁹ accētū i penul. pferā. Sicut haud dubie quatin⁹ & ptinus q aliud significāt. Nec sūt barbare voces: nec nihil significātes vt i valla notauimus. Nullatenus autē ineptum censet valla: sicut cordeten⁹ scire inepte dicit pro edificare. Nec scribitur actenus. *Nā* hac etiā pro aduerbio loci et tps vsurpat sicut & alias. *Vnde* pert mesin dicit poeta hac romana tenus &c.

De cōpositis ab vbi.

De cōpositis ab vbi consuevit queri: vt alicubi: atubi: astubi: postubi: nūcubi: et dico q vbi recipit vnde etiam intercōpositōes et adiectiōes: vt sicubi: necubi: alicubi: nūcubi: ecubi vbiq vbiubi: vbiuis: vbiubet: vbiuq: vbiuā. *Itē* qñbz istaz dictionū vno accentu regitur cū sit vna dictio. vnde sicubi: necubi: alicubi: nūcubi: acuit antepenul. vbiq vero acuit penul. de alijs pōt patere. inueniūtur etiā qdā vocū aggregatōes q videtū esse cōpositę ab vbi sed ppue nō sunt cōpositōes: sed qdā irregulares vocū cōgeries: vt atubi: astubi: postubi: q iungūtur loco vniū dictionis scz postq vel sed: vel alterius cōsimilis dictionis: et tūc ad denotandū q due dictiones ponūtur p vna debet sub vno accētū proferri: vt videlicet antepenul. acuitur. *Possūt* nūq lominus ponē vt duarum dictionū vt manifestū est vt at vbi: id est sed postq sed qñ. *Unde* ad galathas. iij. *Et* vbi venit plenitudo tēpous. i. sed postq: et tūc pstat q regitur duob⁹ principalibus accētib⁹. *Itē* simili de ast vbi: post vbi et similib⁹: si aliquādo hmoi irregulares vocū cōgeries inueniātur. *De* cōpositis ab inde et longe infra dicā in impedimēto distinctionis. *Itē* de accētū pūtiū etiā in declinabiliū dicta sunt.

De impedimentis accentus.

Unc septimo loco restat determinare de impedimentis accēt. *Quas* ergo q impedimēta regularū de accētū traditaz sūt sex scz pssio: differētia: pssio: vsus: endelis: distinctio *De* vnoquoq istoz nūc per ordinem videamus.

Quāctio impedit naturalem accentū: q supra quāctōz syllabā fuerit accēt⁹ i integra dictio e: sup eadē remanet in eadē corruptal: vt amat p amauit: arciflectit em hac syllabā mat. sicut amauit: et eadē pdu. *Sit* destinētia in as. siue gētilia siue patia arciflectit vltimā cā pssionis: q illa eadē arciflectebat i integris: vt nostras: vestras: cuas: arpinas: rauennas: et his similia quoz notatū olim fuerit nostratis: vestratis: cuatis: arpinatis: rauennatis: penul. arciflecta: *Sit* quiritis: illice: istice: arciflectit vltimā: qz integra eoz fuerit quiritis: illice: istice: q nostro tēpore p pssionē proferūt. sicut vult *Aug.* in. iij. li. vbi determinat de destitibus in as. *Illud* idem ptingit in vocatiuis apocopa tis quoz notatū corrūpitur in aspenul. *Quis* ibidē sit accētus acut⁹: vt *Aug.* o virgili. mercurius o mercuri. marti⁹ o martiri: vult⁹ o vultei: *Latus* o Lat. tales em qo catui acuiunt penul. *Quis* ipsa sit breuis: sicut illa eadem

sunt corrupti subtracta vna vocali de diphthongo que sibi acuitur in nominibus eorum et acuerunt in illis vocativis virgilie: mercurie: martyrie si vltus haberet: ergo subtracta vltima vocali oportuit quod accentus acutus remaneret super eandem syllabam super quam fuisset in integris: sicut probat Putschius in libro vii. b. ubi determinat de vocatio singulari secundum declinationem. Respondetur etiam ibidem quod vult perit: sunt duarum syllabarum: et est ibi consonans: Cai: monosyllabum est. Unde in tertia parte ubi agit de nominibus secundum declinationem. Sed obicit contra hoc documentum de compositione ab inde adverbio: ut exinde: subinde: deinde: primum hęc integra habent accentum super antepenultimam. scilicet facta compositione habent accentum super hanc syllabam in: ut exin: subin: proinde. Ad hoc dico quod integra non habuerunt accentum acutum super antepenultimam per naturam: cum penultima esset longa positione ad quam pertinebat principalis accentus: et ideo facta corruptione siue concisione vltimę syllabę: accentus reuertitur ad locum suum. id est ad syllabam in. Item obicit de hoc verbo petiit per petiuit: quod non habet accentum super penultimam. Dico quod mutatio repositio hoc fecit: quod petiuit penultimam. scilicet petiit cor: propter vocalem sequentem. Sicut deus acuit penultimam per deorum et non videtur regulam concisionis seruare: quod deus acuit penultimam sed deorum flectitur. Dico quod hoc fit propter extractionem vocalis regula enim de concisione intelligitur remanere eadem vocali: sicut vult Putschius in libro vii. b. ubi agit de vocativis secundum declinationem. In abscisionibus inquit si ea vocalis in qua est accentus integra manet: seruat et accentum integrum: ut audit per audiuit: nostras nostratis: illic illic.

Caiet vultei hinc penultimam longam. horatius in epistolas vultei dissyllabum ponit. quod et postea aliter priscianum velle. Petit pro petiuit vltimam acuit.

De mutatione accentus causa differentie.

Causa differentie sepe mutatur vel corrumpitur naturalis accentus: ut pone adverbium acuit vltimam: ad differentiam huius verbi pone quod circiflectit primam. Similiter circiflectit quando postponitur casuali acuit vltimam ad differentiam huius nominis circiflectit vltimam ad differentiam huius coniunctionis ergo. Et alio modo aliquo habet accentum in fine ad differentiam nominum sicut alias: et hoc possessum cuius in fine acuitur: ad differentiam huius infiniti nominis cuius ita. Item. Sed queritur quare in multis alijs talis differentia non seruatur: ut modo: sero: cito: crebro: vero: deberet enim et hęc mutare accentum ad differentiam nominum. Ad hoc dico quod sufficit differentia repositio in vltima syllaba: quod quando sunt adverbia habent vltimam correptam: sed quando sunt nomina producant eam. Tamen datui et ablatui adverbialiter positi non mutant accentum: ut liquido: secreto: tuto: et similia que non transeunt in adverbia quous ponatur adverbialiter. unde habent vltimam longam sicut nomina: ut vult magister. Bene. Hinc nota quod sicut dicit Putschius in xv. li. in tractatu de adverbis. Adverbia venientia a nominibus secundum declinationem conuertuntur in eam longam: ut huic dare dare: huic optime optime. Vult autem ex supradictis nominibus ipsa terminatione datui per adverbis accipiuntur: ut falso: consilio: postremo: sedulo: augurato: manifesto: punito: precario: merito: et sepe corripuit terminalem que in adverbis transeunt: ut cito: sero: modo: necessario. Dicitur et necessarie: verum et vero: punitum et punito: ista secundum magistrum. Benedic. producant. o et similia ut vidisti. Excipit tamen tria specialiter de quibus etiam Putschius exemplificat ut patuit. Unde dicit magister Bene. In o producant datui et ablatui siue ponantur casualiter siue adverbialiter: ut merito: preter gerundia que secundum Donatium communia sunt: ut legendo. preter cito: sero: modo: et alia pauca que posita adverbialiter communia sunt. Unde patet quod huiusmodi datui in o adverbialiter positi non acuitur in fine: nec etiam alia adverbia nisi pauca: exceptis adverbis in o. que sunt a pronominibus ut eo: alio: aliquo: et similibus: sicut dixi supra quando determinavi de adverbis terminantibus in o. et propter hoc multi dicunt quod multo: tanto: quanto: cum sunt datui adverbialiter

positi non debent in fine acui: cum non sint pronominis: nec etiam sequantur regulam secundum modi pronominum ut quis vnus: totus: alius etc. Huiusmodi enim que descendunt a nominibus sequentibus regulam secundum modi pronominis: que quidam putauerunt pronomina acui vltimam: sicut et adverbis in o que veniunt a pronominibus: ut illo: eo: alio et composita a quo: ut siquo: nequo: aliquo: equo: quous: omnia ista a quo per adverbio loci ponunt. Canis autem non mutat accentum ad differentiam huius verbi canis: quod vtriusque est principalis pars: et habet certam differentiam propter accidentia sua: et neutra dependet ab altera: sed ubi differentia habet locum: debet vni ab altero per ordinem dependere. Ita potest in consimilibus dici et est verbum vtile et notabile nisi in aliquibus communis usus contradicat: vel expressa auctoritas et generaliter observandum.

Cuius per primam regulam accentum in fine habet: quia per se numerat cuius. sicut nostratis. Modo. cito crebro etc. adverbia habent vltimam communem. Bene. Quis sit nescio: bedam scio diligenter de his rebus scripsisse.

De mutatione accentus causa consuetudinis.

Consuetudo causa quandoque regula naturalis accentus non seruatur. unde cura cum acuit penultimam propter consortium masculinum quod est cuius: et vtriusque plerumque acuit penultimam propter consortium masculinum et neutrorum suorum in quibus de necessitate penultimam acuitur: ut vterque: vtrumque: plerumque: plerumque. Potest tamen esse in causa coniunctio enclitica siue epictasis. id est syllabica adiectio scilicet. Item potest dici de compositis ab hoc verbo factio que retinetur a in compositione: que propter consortium primum persone in qua antepenultimam acuitur eadem facta penultimam acuitur in secunda persona: ut benefactio benefactis: quous ipsa sit brevis. Sicut tepesfactio dicitur. Si vero corrumpatur illa vocalis a. ut in facio: tunc non seruatur consortium accentus: ut in facio dicitur. sicut vult Putschius in libro vii. b. dicens. Si vero factio verbo vel factio integris manentibus aliud verbum in finitum ante ea componatur: non solum significationes et coniugationes integre etiam seruamus: sed etiam accentus: ut calefactio dicitur. tepesfactio dicitur. In secunda enim et tertia persona per accentum quous sunt breues. Similiter calefactio fit. tepesfactio fit. finales seruant accentus in secunda et tertia persona quous habent in simplicibus. Idem contingit in hoc verbo fideiubeo. quod secunda persona et tertia acuit penultimam propter consortium primum persone: quous hęc syllaba ita sit brevis. Ea ratione possumus dicere vltimum capio pio pio. penultimam acuit propter consortium primum persone: sed ita multi grauatur ea quod laudo: et bene potest fieri cum sit brevis. Item contingit in hoc verbo beneplacito: ut dicatur beneplacito cet. penultimam acuit propter consortium primum persone quod beneplacito sit compositum patet per hoc nomen beneplacitum deriuatum ab eo: ut beneplacitus est domino habere i. co. vel lego ad beneplacitum tuum.

Quous mutatur accentus

Ad medium quadoque regule per dicitur generalem accentum non seruatur: ut satisfactio penultimam acuit: cum deberet eam gratiare: quod brevis est sicut dicimus circundare penultimam gratiare. sed usus debet aliquid rationis habere. Dico ergo id ideo contingisse. quod in. ff. et in alijs li. legalibus hoc verbum satisfacere per diuisionem profertur: ut reus dicitur ad satisfactum dare. Et ideo hoc verbum dare seruatur accentus acutum quem habet in simplicitate. Alius etiam habet quod omnia composita a duo vel tria habent accentum acutum super penultimam. viginti duo. viginti tria: quous illa sit brevis. Sed ideo hoc contingit quod plus certitudinis est in vltima naturali quam in prima causa declinationis et generis quod distinguitur. et ideo remanet accentus in penultimam simplicis. Alius etiam acuit penultimam quousdam nominum latinorum: ut lombardia: papia: quous ipsa sit brevis. Sed dicimus quod hoc contingit causa imitationis. Imitatur enim greca desinentia in a. que habet penultimam acutam: ut comedia: tragedia: philo sophia: theologia: et his similia. Et sciendum quod grece pos-

scz etz possunt eandē pducere. Sed in cōi sermone semper retinem⁹ accentū acutū vel circumflexū z nunq̄ graue ut maria quibz possit corripī. Unde prudenti⁹. Nec mea post maria potes es pstringere iura. potest etiā pdu. penul. Juxta illud. Transiit maria cū fratre beata maria. Si vero quedā latina per se ipsa habent accentū sup penul. quod causa maioris boatus videt cōtingere: qz dictiones gręce plate ore rotundo magis sonāt: ita vult magister Bene. Aug. dicit qz nota nota possunt in penult. corripī z pdu. ex voluntate legentis: vt scenophegia: vt dixi supra vbi posui regulas ad cognoscendū accentū cū iussibet syllabę. Simil⁹ habet vsus vt dicam⁹ vicecomes archycomes: archycoquus penul. acuta. sed hoc facit potētia notatui: qz remanet incorruptus: z ideo nō amittit accentū. Nō autē est hoc ignorandū qz sicut dicit priscian⁹ i vii. li. in tractatu de datiuo plurali secunde declinationis. Oportet scire quidē analogie rationē: vltimū tñ authoz magis emulari. Attende diligenter qz pūf. nō dicit sim pliciter vsū. sed vsū authoz. Unde vide ne deciparis per equiuocationē in vsu sumendo scz vsū aditoy. Imo potius abusu p vsū authoz: z in arte hactenus peritoy. Nā vt dicit Ambro. Vulgi vsus nō p̄iudicat veritati. Cōsiliū Aug. Si vis illud seruare in hmoi tale est. Dicat cū quis vel qui. Quis putas est vna dictio simplex: et est ibi putas syllabica adiectio: z debet pferri sub vno accentu acuto posito sup antepe. vt ibi. Quis putas maior ē in regno celoy. Si tñ in aliqua ecclesia tibi legendū fuerit cuius abusus quis putas pro duab⁹ accipiat partibus: nos cōsulendo consulimus vt abusu illius ecclesie sequaris: nisi tante fueris authoritatis qz prauū vltimū corrigere valeas. Meli nāqz videri sapientē inter insanos z idiōtas quedā species furoris est.

Comœdia & tragœdia penul. corripiunt & accentum i antepe. habent sicut lōbardia apud doctos & sophia & si in versu poni posset philosophia. Mariā hebraice nomen matris domini exit in am cū accentu infine. Archicomes archicoquus & vbicunqz græco latinū admiscet inepie dī. dicā pro archicoquo archimagis⁹

¶ De mutatione accentus causa endesis.

Endesis id est inclinatio mutat naturalē accentū. Sed fit endesis in principio et fit in fine. In principio fit per huiusmodi particulas: si. non. z neue. siquis. nunquis. nequis: z hoc fit secundū gręcos: qz sepe faciunt endesim in principio. Istę igitur particule inclinant accentū sequentis syllabę ad se. trahunt ad se: ita qz nō est principalis accent⁹ sup sequēte syllabā: sed super pumā: z talis accentus reductus sup pumā syllabā circumflex⁹ ē: vt siquis: nūquis nequis: z in talibus bene seruatur regula generalis accentus. Propter eandē endesim dicimus neqz ante penul. acuta: cū debet acui: qz longa est positione. Simil⁹ est dicendū aliqñ antepenul. acuta: nō ad differentia hui⁹ ablatiu aliquāto vt videt pūf. sed causa cōiuncti scz vt penul. huius ad uerbis qñ grauaret in hac cōpositione sicut in alijs: vt siquando: nequādo: aliqñ: sicut dicit magister Bene. pūf. autē in. xv. li. in tractatu de aduerbijs sic dicit. Inde z ex eo cōposita: vt deinde: subinde: p̄inde: exinde: proinde: que oīa antepenul. habent acutā: vel quia per adiectionē habent de: vt quibuscū videt. Unde frequenter inueni⁹ et in: proin: dein: vel magis: qz p̄positionē separare grauant: vt cōiunctę esse ostendunt: acutū in his assumpturunt accentū quomō z cōiunctio si: z ne aduerbiū cum p̄ponunt qñ: vt siquādo: neqñ. Nam aliquādo differentię causa ab aliquanto: quod simili sonū habere videt acutū antepenul. ita dicit pūf. Illud quod est dictū supra a magistro Bene. magis est ratio essentialis: scz qz aliquādo causa cōiuncti antepenul. acuat: non ad differentia de aliquanto. Differt autē endesis facta in principio ab illa q̄ fit in fine: qz illa q̄ fit in principio habet sup se principalē accentū scz acutū vel circumflexū. Finalis autē semp habet graue. Endesis autē in fine accidit huiusmodi cōiunctionibus: qz. ve. ne. quia inclinant accentū p̄cedentis syllabę ad se: id est trahunt accentū illius syllabę super quā erat principalis accentus in p̄cedenti dictione ad vltimā syllabā illius dictionis: ita qz finis eiusdē dictionis acut⁹ vel circumflex⁹ ē: z sequens cōiunctio endetica semp grauat: vt dixit qz legisse: cōmūter ve: z ita corripit ibi duo accent⁹: qz in p̄cedenti dictione mutat principalis accentus de suo loco ad vltimū: z ipsa cōiunctio endetica que deberet naturaliter acui: cū sit breuis ibi grauatur: z hoc cōiunctio cōtingit: qz cū deberet grauari si p̄cederet: oportet eā eundē accentū seruare posterus quē habuisset prius: et sic amisso principali accentu p̄feret cū p̄cedenti dictione acū esset vna dictio secū: quandoqz tñ non inclinat accentū p̄cedentis syllabę. quod accidit propter corruptio: nē p̄cedentis dictionis: vt hincine cū deberet dici hincine: corrupta est em ibi syllabica adiectio: qz nō erat de substantia dictionis: nec habet aliquē accentū super se: cū careat significatione: z nō sit dictio. z hoc factum est causa maioris elegantię: vel causa necessitatis: qz nō est principalis accentus super aliquā syllabica adiectionē: cū penitus careat sensu z sic necessitas cogit eā corripit: ne diceretur hincine posito accentu acuto super penul. Similiter vndiqz z deniqz nō inclinant accentū: qz p̄cedēs vocalis corrupta est. Nā vndiqz cōponit ex vnde z qz: z deniqz ex denuo z qz. causa quoqz differentię amittit quādo cōiunctio endetica vim suā: vt itaqz antepenul. acuta: quando sunt dictiones cōpositę. Cum em sine p̄positionē accipiunt: habent accentū super penul. seruata natura ipsius endesis z merito: quia melius seruat vim suā cōiunctio endetica extra cōpositionē qz in cōpositione. Similiter cessat inclinatio p̄cedentis syllabę: qñ cōiunctio endetica cōiungit monosyllabā dictionē: vt mulier viros currunt. Non em inuenit ante finalē syllabā quā inclinet. Dicunt etiā quidā qz causa interrogationis cōiunctio endetica amittit vim suā: vt currunt ne sores platorqz: videt em acui. Ad hoc dico qz cōiunctiones endeticę causa corruptionis vel differentię: vel monosyllabę dictionis amittunt inclinationē p̄cedentis syllabę: ipse tñ semp grauatur: sed causa interrogationis nullo mō: vt legisse. Non em inclinat accentus p̄cedentis syllabę sup vltimā huius verbi legis: sed ipsa cōiunctio videt ibi retinere naturalē accentū: id est acutū: quod alibi nō facit. Et hoc cōtingit ex modo interrogandi. Endesis etiā facit vt dicam⁹ vbicqz penul. acuta quibz ipsa sit cōmuni⁹: d est lōga vel breuis. Vel dicam⁹ qz in accentu potius est credendū longitudinē qz breuitatē: cū longa sit dignior breui. Accut⁹ ergo videt qz cōiunctio endetica in fine interrogationis orationis posita quantū ad accentū orationis acut⁹. z quantū ad se grauatur. Et quod dicimus de cōiunctione qz possimus dicere de eadē qñ est syllabica adiectio: vt p̄teritqz p̄teritqz. Vel iussit ratio supius assignata. Profertur etiā sub ratione endeticę hęc p̄positio cum qñ possit poni hīs p̄noibz: te: me: se: nobis: qz ipsa grauatur ac si esset vna dictio cū p̄cedenti pronome: cū deberet acui: eoqz breuis est: z ponit accentū circumflexū super vltimā syllabā p̄cedentis ablatiuoy z sic inclinat: vt nobiscū: vobiscū: sed p̄cedentem monosyllabam ablatiuo non videt inclinare cū ipse ablatiuus per se circumflex⁹ ē: vt mecū tecū: secū: nisi dicamus qz inclinat accentū ad se: eo qz p̄positio inclinat. i. grauatur. Hoc autē fit: qz cū deberet illis ablatiuis p̄poni vt grauaret sicut facit cū alijs ablatiuis: oportet vt p̄posita faciat illō idē. i. vt grauatur: postponit autē hui⁹ ablatiuo nobis: causa vitandi cacephaton: alijs autē ablatiuis eiusdē modi postponit causa cōiuncti. Si em postponatur alijs ablatiuis acut⁹: vt quicū. quibuscū. Et hoc id potest p̄poni: vt quicū: quibuscū: sicut vult pūf. in. xiii. lib. in tractatu p̄positionū dicens. Cū per solā appositionē inueni⁹. Nec mirū: cum loco etus in cōpositione se per cōponatur: vt cōiungo: z ita cū p̄positio qñ p̄noibz postponit: endeticę vice fungit: vt mecū: tecū: secū: nobiscū: vobiscū: &c. Alijs vero supposita acut⁹: vt quocū: quicū: quibuscū. Et in. xii. lib. dicit pūf. postposita acut⁹: vt quocū: quicū: quibuscū. Et in. xii. li. dicit pūf. Decus aut tecū: secum: nobiscū z vobiscū: per anastrophe cū p̄noibz

noīe p̄positio est. Quomō si dicat̄ propter te: et propter idē significo. Et cū quibus 2 quibuscū: sic cū me: 2 mecum. nā antiquissimū vtrūq; dicebant. sed in plurali p̄m̄e p̄ sōne cacephati causa dicere solebant p̄ anastrophe nobis cū pro cum nobis.

Plerūq; non est in singulari masculino in vsu: sicut nec ceter aut ceterus cū cetera & ceterū dicant̄. Sed de his alibi. Nobiscū & vobiscū negauit prius cōposita. ego vero putē nō aliter proferri quibuscūq; vobiscūq; alii accentu in penul. alii in vlti. pronunciant.

De impedimento causa distinctionis.

Distinctio ipedit regulas quāq; nā = turālis accentus. Distinctio nā est causa quare omnia cōposita ab inde habent accētū acutū su = per antepenul. vt exinde: deinde: proinde: subinde: cum penul. quę est longa positōne deberet secundū regulam acut. De hoc vide infra a in inde. P̄f. autē hoc fieri dicit per gr̄cismū. i. gr̄corū morē: q; idē contingit in quibuscū aduerbijs gr̄cis. Ideo sit ne p̄positio videat̄ per ap positōnē venire: si scz grauef. Acutū ergo vt ostendatur q; per cōpositōnē venit. Unde in. xuij. li. i. dicit sic P̄f. Cum apud gr̄cos p̄positio cōposita cū dictōnib; alijs q; busidā penul. hñtibus acutam antepenul. eā facit si addit significatiōem aliquid: apud nos in vno aduerbio hoc so = let facere inde: deinde: exinde: proinde: perinde: subin = de: ne si grauefēt p̄positio per appositōnē esse putet̄. an = te aduerbiū: quod fieri nō licet. Et in. xv. dicit. Inde 2 ex eo. cōposita: deinde: perinde: exinde: omnia antepenul. ha = bent acutā. Mel q; per adiectionē habet de: vt quibuscū videt̄. Unde frequēter inuenim; exinde. Mel magis q; p̄pōnes separatē grauant vt cōiunctę esse ostendant: acutū hīs assumpserunt accentū. Quomō cōiunctio si 2 ne aduerbiū quādo p̄ponit̄ q;: vt siquādo: nequando 2c. vt dixi supra de cōpositis a quando in impedimēto en = dehis. Sed videt̄ q; eadē ratione possit dici abintus: de = intus: delonge: deorsum: desursū: leorsū: antepenul. acuta. Itē P̄f. in li. de accentu dicit q; oīa aduerbia composi = ta q; a p̄pōnibus cōponunt̄ sub vno accentu p̄nūcianda sunt: vt deinde: exinde. Sed deinde 2 exinde de quibus exemplificat̄ P̄f. acuant antepenul. ergo a simili alia ad uerbia cōposita a p̄pōnibus: vt deintus: delōge: de = orsum: 2 huiusmodi. Audistis aut̄ P̄f. q; aduerbia cōpo = sita a p̄pōnibus sub vno accentu debent proferri: tñ non dicit q; syllaba debeat acutū penul. vel antepenul: 2 iō circa hoc est multiplex opinio. Quidā em̄ si querit ab eis super quā syllabā obseruandus est ille vnus principalis accentus. Dicunt q; facta consideratiōe ad propriam le = gē 2 naturā accentuando debent acutū in penul. cum sit iō ga positōne. Facta autē cōsideratiōe ad ambiguitatē remouendā quę possit esse vtrū sit vna dictio an oratio debent acutū in antepenul. Unde diuersimode diuersi cō = siderādō ipsa diuersimode p̄nūciant. 2 ista sunt opinio fra = tris Roberti anglic. Alij dicunt q; semp antepenul. debz acutū: ne videant̄ esse duę partes deinde. aliqñ: delonge: deorsum: desursū: leorsū: deinceps. Sunt etiā alij qui di = cant q; cōposita ab inde: 2 quādo: acuant antepenul. Alia autē aduerbia a p̄pōne cōposita: 2 aduerbio habētē: iō gā penul. acuant penul. secundū regulā generālē accen = tus. Exciptant̄ autē quedā scz cōposita a longe 2 contra. vt alonge: delonge: ecōtra: decōtra. Itē exciipiunt̄ dein = ceptus: enuero: 2 cōposita ab intus: vt deint; abint;. Ista secundū eos antepenul. acutū: sicut deinde: 2 si quando. ne. i. videant̄ esse duę partes. Sed deorsum 2 desursū 2 similia acuant penul. Sed nō videt̄ aliqua rationabi = lis causa: quare potius delonge 2 alia q; a regulā genera = li accentus exciipiunt̄: antepenultimam. acuant q; desur = sum: 2 huiusmodi. Alij dicuntq; semper in p̄dictis ser = natur regulā accentus generalis. vnde penul. debet acutū cū sit positōne longa: nec exciipiunt̄ cōposita ab idē. Et isti munū se auctoritate P̄f. q; dicit: q; in vno aduer = bio antepenul. acutū: vt inde: deinde 2c. vt dictū est supra. Et ista opinio magis videt̄ esse secundū artē 2 intēctiōnē

P̄f. 2 istius opinionis fuit Aug. Unde ipse dat talem regulā generālē in libello de dubio accentu: siue in rosa nō dicēs. Est generalis regula quā ex verbis P̄f. in tractatu p̄pōsitiōis apertē diligentia lectoris poterit elicere. Si aliquid aduerbiū penul. habens longā cōpo = natur cū p̄pōsitiōe: cōpositū idē acutū ipsā penulti. vt alonge. Excepto vno scz inde. a quo 2 p̄pōsitiōe cō = posita oīa acuant antepenul. vt exinde: ne videant̄ esse duę partes si acuerēt penul. Et hac regula patz q; exinde perinde: proinde: subinde: deinde: debent dici. vti acut; accēt; sit i in penul. Item ex hoc patet q; debet dici alō ge: delonge: ecōtra: adint; deorsū: desursū: vt acutus ac = centus sit penul. Ad eorū similitudinē videmus esse dicē dū deinceps: alioquin: aliunde 2 similia: vt acutus accen = tus sit in penul. liter nō sint cōposita a p̄pōnibus 2 ad uerbis. Nā deinceps: est cōpositū a de: et incepro. aliūde ab alius 2 vnde: alioquin ab alio 2 quin. Dicunt tñ quidā q; alioquin componit̄ ab alio et quin quāntū ponit̄ aduer bialiter: q; quia habet vltimā cōmunē: dicunt q; alioquin in penul. potest corripī 2 produci: 2 dicat̄ alioquin penul. acuta: vel alioquin in antepenul. acuta. Sed ad hoc di = ci potest sicut supradictum est de vbiq; q; in accentu po = titus est credēdū longitudinē breuitatē. cū longa sit de = gnior breui. Et dicit Aug. q; si inueniat̄ aliquid p̄ra hāc hanc regulā in libro de accentu: dicēdū est q; ille liber nō est authenticus. nec credit q; P̄f. eū cōposuerit: vel si cō = posuerit cum securus est ibi opinionēs aliorū circa p̄di = cta: sed in maiori volumine sentit quod dictū est. Et ista opinione sequor̄ eū sine p̄iudicio aliarū opinionum. Ad p̄mū ergo quod obiebat̄ q; seadez ratione qua dicit̄ deinde antepenultimā acuta: ne videantur esse duę p = tes orationis: vt dicit P̄f. potest etiā antepenul. acutū. vt delonge: deintus: deinceps: deorsum: 2 sic de similib; Dico q; ratio p̄f. est aliquid p̄babilis: non suffici = ens nec necessaria. Unde fundamentū illorū qui dicūt q; dicendū est alonge: deorsum: 2 hñor antepenulti. acuta: ne videant̄ cē duę partes debile videt̄: q; ita a simili pos = set argui. vt dicit Aug. q; eadē ratione indico cis 2 indu co cis penul. grauanda est 2 antepenul. acutū: ne vi = deant̄ esse duę partes: quod friuolū est. Si adhuc istes 2 dicat: quare potius antepenul. in p̄positis ab inde acutū q; in penul. aliorū p̄dictorū scz delonge: deint; dein ci pa: deorsum: desursū: 2 similia. Respondeo q; p̄cul = dubio hęc questio multū videt̄ arguere. Oportet liqui = dē inuenire rationē specialem quare potius cōposita ab in = de antepenul. acuant q; alia aduerbia p̄dicta cōsimiliter cōposita: sed quę est illa. Dico hoc specialiter in cōpositis ab inde accidisse: quia in oībus cōpositis ab hoc aduer = bio inde cōcurrēbant syllabę p̄pōsitionales. i. habentes materiā vel imaginē p̄pōsitiōnū. ita q; si penul. acuerit̄: iam viderent̄ esse tres p̄pōsitiōnes in illa iunctura. Et sic causa distinguendi vt vltimę duę syllabę tanq; p̄ = positōnes in illa iunctura nō sumerent̄: sed tanq; aduer biū vnum: accentus ad p̄mā syllabā trahitur. Hoc aut̄ nō contingit in illis deintus: abintus: delonge: deorsum deinceps: econtra 2 similibus. Et ideo patet q; debēt pe = nul. acuerē sicut regula dicit: 2 hoc sentit magister Bene. P̄dicta etiā opinio est secundū P̄f. qui dicit q; in vno aduerbio inde solemus hoc facere vt supra dixi: q; i. an = tepenul acuat̄: vt deinde. Sed vide: quidā hoc sic expo = nunt. In vno. i. in vna parte: 2 quę sit illa pars P̄f. ex = ponit dicēs: In vno: i. aduerbio. Sed hęc expositio nō concordat cum textu: immo pot; discordat: q; statim seq̄ tur inde. Unde textus in. xuij. libro quē supra posui dicit. Apud nos in vno aduerbio hoc solemus facere inde: de = inde: quod scz antepenul. acutū: vide supra. Unde specia liter 2 singulariter exponit de hoc aduerbio idē. Ad aliō quod obiebat̄ de P̄f. de accentu vbi dicit: q; oīa ad uerbia cōposita a p̄pōnibus sub vno accentu p̄nūciā da sunt: vt deinde: exinde. Sed ista de quibus exemplifi cat antepenul. acuant: igit; alia aduerbia cōposita a p̄pō sitione 2 similia: vt delonge: deorsū 2c. Dico q; non seq̄ tur: q; videlicet similitudo attendit̄ in generali hoc ē di =

ctu: sicut ista cōposita: scz deinde: exinde p[ro]nunciant sub vno accentu: ita alia cōposita de p[ro]positione & aduerbio: vt delonge: deorsū: & similia. sub vno accentu p[ro]nunciantur: non tñ eo accentu quo deinde: & alia cōposita ab inde: q[ui]ā in maiori volumine p[ro]f. declarauit q[uo]d in hoc vno aduerbio inde hoc solemus facere: q[uo]d scz ab eo cōposita & p[re]pōne habente penul. longā: antepenul. more grēcor[um] causa differentie acciunt: sed sub vno accentu debent p[er]ferri acuto: posito q[ui]q[ue] super antepenul. si penult. sit breuis: vt dep[ro]pe: q[ui]q[ue] sup penultimā: si penultima sit longa p[ro]positione: vt delōge: desursū: deit[er] & sic de cōsimilibus. Cōposita etiā ab hoc aduerbio q[ui] acciunt antepenul. sed non causa differentie vel distinctionis sicut cōposita ab inde: sed potius p[ro]pter endesim vel consonantiam sicut plentius ostensū est supra in ipedimēto endesim. Distinctio etiā impedit regulas generales naturalis accentus. Quāq[ue] in infinitis nobis & aduerbijs qui interrogatione & relatione habent. Sicut in p[ro]positionib[us] & cōiunctiōnibus de quib[us] taliter est notandū. Omne interrogatiuum interrogatione positi seruat naturalē accentū: vt quis acuit est quis: sed qui circumflectit. Sicut qualis interrogatiuum positi circumflectit p[ri]mā. Itē cōtingit q[ui] interrogatione ponunt infiniti: quia seruant naturalē accentum. Sed circa hoc infiniti qui sciendū est q[uo]d habet duplicem infinitatē: nā q[ui]q[ue] equipollet huic infinito quis: vt nescio qui currat. i. quis: & tunc circumflectit. q[ui]q[ue] autē requirit duo verba: vt qui interfecit tyrannū p[re]miū accipiet. i. quidū q[ui]q[ue]: & tunc habet accentū contrariū interrogat. on. i. graue. Idē est de cōsimilibus infinitis dicendū: vt qualis quant[us]: qualiter & quantū &c. & seruetur idē tā in notatiuo q[uam] in obliquis. Cum autē h[uius]mōdi interrogatiua ponunt relative distinguendū est: q[uo]d ponunt i textu. i. in cadē clausula cū suo antecēdēte grauāt per oēs syllabas: & hoc ē in locutione poni: vt homo q[ui] currit mouet: et qualiter legit sores legit plato. Si vero per se ponant. i. extra contextū: hoc est in alia clausula: tūc acciunt in illa syllaba ad quā pertinet irregularis accent[us]: & sores currit qui mouet. i. l. sores currit & ipse mouet: ita sumit ibi. Mui fuit iacob: qui fuit isaac: qui fuit abraā. Sunt em̄ h[uius]mōdi & noia & aduerbia q[ui]q[ue] inceptiua clausularū: & tunc faciunt relationē explicatā: & oportet q[uo]d tunc acciunt ad ostendēdū hāc vim. Aliq[ui]q[ue] inserunt clausule sui antecēdētis: & tunc faciunt relationē implicatā: vnde trahunt ab ascedente suo: & ideo tunc amittunt naturalē accentū: & regūt graui. Qui dā vero dicunt relatiuum in locutiōe poni: q[ui] immediate adiungitur suo verbo. Sed extra locutiōē q[ui] dictiones aliterius capituli cadunt inter relatiuum & verbū: vt petrus et amicus meus: qui cū ad eū venissem curialiter me recepit. Habet autē p[re]dicta distinctio locū in oib[us] interrogatiuis nobis & aduerbijs q[ui] relative accipi possunt. vt quis q[ui]s: quant[us]: quor[um]: quotiens: cuius: cuias: quo: qua: vbi: & vnde: quando: cur: quantū: & qualiter: & quotiens.

Seruius & alii grāmatici volunt in omib[us] duris cōpositionibus accentū mutari & in antepenul. transferri. vt deinde: delonge: deiceps: deorsū: ab usq[ue]: &c. Aliqualiter & contra inepte dicunt ab auctore: sicut deintus cū intus sit de loco sicut in loco aduerbium.

De accentu p[re]positionum.

Ausa quoq[ue] distinguendi p[re]positiones variant accentus suos: et merito: quia magis coherent q[uam] alię dictiones. Hic autē large accipiunt p[ro]positiones: scz tā verē q[uam] aduerbiales. q[ui] aliq[ui] casu seruiunt: sicut Donat[us] enūmerauit. De his ergo sicut vult p[ro]f. in. xiiij. lib. tres regulę dant tales. P[re]positiones per se plate acciunt in fine. Hoc sic intellegimus scz quādo ponunt materialiter: vt ad quę pars est. Secunda regula est hec. Omnis p[ro]positio p[ro]posita suo casuali: vt extradomū: vel iterposita suis casualibus: vt domū extratua: vel p[ro]posita casui relati ad sui casuale: vt extramidi terminos: grauāt in oib[us] syllabis. Loc[us] em̄ talis habet se admodū materie ratione p[ri]ncipij: & id

admittit regulare accentū. Tertia regula est hec. P[re]positiones postpositę casibus quos exigunt vel posite p[er] defectū verbor[um] (vt Mibi sola mei sup altianactis imago. i. supens) vel posite in fine (vt mille hoies venere supra) seruant generalē regulā accentū: quę est vt mono syllabę p[re]pōnes acciunt: vt trans: per: & bisyllabę acuit penul. vt vado rhenū: vltra: nisi differentia p[ro]hibeat: vt maria ola circū. Hic em̄ circum acciunt vltimā ne putet esse nomen: & nisi de necessitate postponat: vt cum vnde nō acciunt sed grauāt post ipsos quosq[ue] ablatiuos: me: te: se: nos: vobis: quib[us] nō debet p[ro]poni. Ex p[re]dictis patet & sine p[ro]posito q[ui] p[re]ponit casuali grauatur i vtraq[ue] syllaba. vt sine timore. Sed q[ui] postponit acciunt penult. vt te sine nil altum mens incohāt: vt dicit p[ro]f. in tractatu p[re]positionū. Ex hoc etiā constat q[uo]d tenus q[ui] casuali postponitur: acciunt p[ri]mā: vt ore tenus: q[ui] seruat regulā generalē accentus. Et scias q[uo]d li versus postponitur actō: & trahit ipsam secū ad faciendū vni aduerbiū locale: vt italiam versus. Vñ ille actus attingit generalē accentū & grauāt omnibus syllabis. Vel dicat q[uo]d sint due partes: & versus inclinat accentū p[re]cedentis dictionis ad hanc syllabā ver. Vñ omēs alię grauāt: & illa sola ibi circumflectit: & sic est endesim. Vnde dicit p[ro]f. in. xv. l. italia versus: scilicet versus ipse accentus esse cōposita monstrat: nisi dicamus q[uo]d versus inclinat ibi supra dictā noia. Coniunctiones causa distinctionis variant accentū: q[ui] p[ro]posite oib[us] grauāt syllabis vt sores currit ergo mouet. postpositę vero seruant regulare accentū: vt sores currit mouet ergo. p[ro]ter encliticas: q[ui] postpositę grauāt: quēadmodū si p[ro]ponerētur. Magis autē applicatur istę tres: q[ui] ne. ve. q[ui] alię cōiunctiones subiunctiui ordinis: & ideo fuerunt potius endetię. Distinctio insup irregularis accentus cogit accentū in alijs syllabis q[ui]q[ue] corripit: vt alpina penul. grauata cū sit longā. deberet em̄ acui: sed cogit eā grauari circūflexu: accentus qui est sup vltimā. Similit[er] pasiphae grauāt mediā q[ui]us ipsa sit longa p[ro]pter vltimā circumflectā. Similit[er] meimet grauāt mediā q[ui]us sit longa: quod facit accentus acurus positus supra p[ri]mā syllabā per se: q[ui] syllabica adiectio nō potuit mutare accentū in p[ro]noie. Vnde sic ut ego & mei acciunt p[ri]mā per se: ita sequente syllabica adiectione: vt egomet: meimet. Idē cōtingit in cōpositis ab hoc verbo fio q[ui] significat passionē: vt tepestio sis sic. Secunda em̄ & tertia per sona p[ro]pter consonantū p[ri]mę q[ui] habet accentū super hanc penul. syllabā si: quā secunda p[ro]sona circumflectit: sed tertia acciunt: & inde corripitur accentus p[ri]mę syllabę quę esset regulariter acciunda: sed p[ro]pter p[ri]ncipale accentū vltimę syllabę grauāt. Similit[er] ter cōposita ab hoc verbo facio grauāt antepenul. in imperatuo: cū deberet acui p[ro]pter sequentē breuē: sed q[ui] est p[ri]ncipalis accentus sup hanc syllabā fa: ideo oēs alias oportet grauari: vt tepesac: benesac. Similit[er] causa distinctionis ponit accentū supra hanc syllabā li. i. hoc datuo alicui: q[ui] scz apud metricos accipitur p[er] trissyllabō vnde accent[us] deberet esse supra p[ri]mā syllabā: scz respiciunt modulationē p[ro]fata quā accipit illi datui p[ro] tetrasyllabō. & ideo ponit ibi accent[us] supra hanc syllabā li: tanq[uam] esset penul. Idē cōtingit in multis vocatiuis: vt pompeius: qui debent accentū non habere sup p[ri]mā syllabā q[ui] bisyllabi sunt apud metricos: sed causa cōiunctionis habent accentū super hanc syllabā e: sicut in integris erat: q[ui] p[ro]ferunt in p[ro]sa tanq[uam] trissyllabi. De hoc etiā supra dixi in impedimento.

Pasiphae vox quattuor syllabarū habet p[ri]mā & vltimā longas: medias breues: accentu cadente in antepenultimā.

De accentu p[re]positionū cōiunctionis.

Queri potest quare aduerbia h[uius]modi accentus determinatos siue p[re]ponant siue postponant nisi fuerit differentie causa: p[re]pōnes vero non. Itē queram[us] quare p[ro]positio p[re]posita suo casuali grauāt oib[us] syllabis. Postposita vero acuit a p[ri]ncipio: & retinet generalē modū accentuandi: nisi sit

erit differentie causa. Solu. Ad primū dico q̄ adu erbia determinatam habent significationem prepositionum: et eandē siue pponant siue postponant: et ideo nō mutant suos accentus siue sint ante: siue post. Ppōnes vero nō similit̄ habent determinatā significationē: nec eandē cū pponunt et postponuntur: q̄ ppōnes signant eandē habitū dīnē q̄ per casuale signat. Unde earū significatione ab adiunctione casualis determinat. Itē non habēt eandē significationem q̄ pponunt et postponuntur: quia cum pponuntur modum prepositionis habent: quādo autem postponuntur suis casualibus: quasi modū aduerbiū habent. Circa em̄ q̄ respicit casuale et ei deseruit ppositio ē et significationē ppositionis retinet. Quando vero pferitur siue casuali magis aduerbiū est: et sic habent aliam significationē in pponendo et postponendo. p̄pterea non habent unū modū accentuandī determinatū: sed diuersificatū. Ad secundū: dicendū q̄ ppositio signat eandē habitū dīnē quē per casuale signat: et hoc cū pponitur: et p̄pterea vnitur cum suo casuali quasi iduissim ab ipso. Un respicit casuale sicut syllaba respicit dictionem cuius est pars ab ipsa diuisa. Et ad hoc signandū grauē in oib⁹ syllabis cum pponitur: et tunc h̄t naturalē accentū ppositiōis: quē retinet ad modū et per modū vni⁹ syllabę. Si autē postponitur suo casuali nō retinet naturalē ordinationē: nec ponit sub dictione q̄ cōsignificet idē quod ipsa signat in diuisa a suo casuali. Unde q̄ mutat ordinationē debitam prepositionis: mutat et accentum debitū eidem. Et hoc dupliciter. Si em̄ habet coincidentia cū aliqua parte orationis accutur in fine p̄pter ambiguitatē tollendā sicut supra dictū est de hac dictione pone. Si autē nō habet coincidentia cū aliqua parte orationis: tunc tenet modū accentuandī generalē seu regularē: et accutur in principio vel in medio: sicut cum determinat ad diuissim.

¶ De accentu interiectionum.

Interiectiones vt dicitur Priscianus in libro de accentu nullā certā regulā accentuandī tenent. Aliqñ em̄ habent principalē accentū in vltima syllaba: aliqñ in penul. aliqñ in antepenult. Potest hic queri de eo quod dicit q̄ interiectiones nō seruant regulā determinatā accentuandī cū acuant aliqñ in fine: aliqñ in medio. Videt enim q̄ implicet opposita: q̄ si habent in medio vel in fine accentū: habēt accentū determinatū: dicit q̄ non: et tñ dicit q̄ habent accentū in medio vel in fine. Itē in maiori dicit li. xv. g. Interiectiones nō habent certos accentus: sed habere accentū in medio. vel in fine est habere accentū determinatū: quare sibi cōtradicit. Solutio. quod dicit q̄ non seruant certos accentus hoc intelligendū est prout pferunt sine deliberatione sed qñ significant affectus subito platos et sine deliberatione animi: et hoc videt velle Pul. qui in fine. xv. li. dicit. Optime de accidentib⁹ interiectionū docuit Donat⁹ q̄ nō sunt certi: quippe cū et abscondita voce. i. nō plene expressa pferant: et p affectus cōmoti qualitate confundant in eis accentus. Aliqñ vero signant affect⁹ platos cū deliberatione: et tunc possunt retinere certū accentū in medio vel in fine: q̄ sic non est contrarietas in dictis author. Alij hoc qd dicit Pul. q̄ interiectiones nō habent certos accentus: hoc est q̄ non habēt accentus determinatos circa aliquē locū vel in fine tñ: vel in medio tñ: sed nunc in medio nunc in fine secundū diuersas dispositiones ipsius pferentis. Penes hoc em̄ q̄ ipse proferens afficit magis faciēdo morā super vnā syllabā q̄ super alterā: vel magis depumendo vnā q̄ alterā: siue sit media siue vltima: penes hoc diuersificat⁹ accentus interiectionis ita q̄ non habent ipsū certū nec in certo loco. Sed hoc qd dicit interiectionē accentū habere in medio vel in fine: hoc est intelligendū ex dispositione ipsius pferentis: siue eius q̄ afficit. Potest em̄ sic disponi q̄ eleuet syllabā mediā vel vltimā indifferenter vel depumat. Dato autē q̄ interiectiones habeant accentū supra locū debitū et determinatum: scz qñ pferunt cū deliberatione vt dictū est. Tūc querit ratio quare magis seruant accentū super syllabā mediā

vel vltimā q̄ super primā. Ratio autē talis est: scz vt in eodē secundū naturā per artē reducat⁹ ad ordinationes: q̄ ita est in veritate q̄ interiectiones signant affectus platos subito: et p̄pterea in fine secundū naturā maxime fit depressio: sed accentus principalis cū constat in eleuatione moderat depressione. Et p̄pterea ad hoc q̄ ordinatio ista secundū naturā q̄ est in depumēdo reducatur ad ordinationē q̄ est per artē tenet interiectio accentū in fine vel in loco primo ipsi fini.

¶ De accentu barbarorum.

De accentu autē barbarorum nominū incertū sumus: q̄ barbari aliter pronuntiant q̄ nos. Tamen vt sepius barbare dictiones apud latinos in fine accētuant: maxime si sint indecibiles: vt iacob: esau: ofanna: amen. Doctrinale. Dis barbararū orō non dedinata latine Accētū sup extremā seruabit acutū. Hec de accentu scriptorū et si nō lectorū cōmemorasse sufficiant: nunc de etymologia et diasynactica quasi in istam aliquā edisseramus.

¶ Similiter secunda pars de accentu.

Indpit tertia pars de etymologia. et diasynactica: de quibus agit mixta.

Etymologia vt supra in principio huius operis dixi. dicitur ab etymos quod ē verus: et logos sermo: inde etymologia: id ē tractatus de veritate oīm partū prationis absolute. Et sub ista cōprehendunt octo partes orationis: 2 earū accidentia: de quib⁹ aliqua tangā: et maxime de noīe et verbo et participio. Et primo de noīe. In fine etiā subiungā de cōstructione et regimine. Nōmē igitur vt dicit Pul. i. secundum maiō. Est pars orationis q̄ vnicuiq̄ subiectorum corporū seu rerū cōmunē vel propriā distribuit qualitatē. Nōmī accidunt sex. species: qualitas: genus: numer⁹: figura: casus.

¶ De speciebus nominum.

Species est originalis dispositio dictionis per quā fit primitiuū vel deriuatū. Dicere. Nōm itaq̄ aliud primitiuū: aliud deriuatū. Et primitiuorū q̄ deriuatiorū: aliud p̄prium aliud appellatū: p̄prium primitiuū vt iulus. p̄prium deriuatū: vt iulius. Primitiuū appellatū: vt mons: deriuatū appellatū: vt montan⁹. Propriū nomen est illud qd p̄uata substantiā et p̄uata qualitatē designat: vt martin⁹. Appellatū nomen est quod naturaliter est cōmune multorū quos eadē substantia vel qualitas: vel quātitas generalis vel specialis iungit. Generales: vt animal. specialis: vt homo. Species p̄prium nōmī tñ sunt quattuor: scz nomen: p̄nomen: cognomē: et agnomē. de quibus infra in quinta parte dñō cōcedente dicā in suis locis. Multę autē alię sunt species nōmī: sicut Pul. enumerat in. ij. malo. Sed species de quib⁹ hic dicere intendim⁹ sunt decē: scz adiectiuū. relatiuū. collectiuū. complexiuū. patronymicū. possessiuū. cōparatiuū. suplatiuū. diminutiuū. denotatiuū. Sed anteq̄ de p̄dictis determinemus: aliqua dubia circa deriuatiū speciem moueamus.

¶ Quęstiones circa species nōmī.

Quero igitur primo quomodo sumatur illa vocabula primitiuū et deriuatū. Ad hoc dico q̄ ista vocabula sumunt trāsū p̄tue. Primitiuū em̄ tractū est a fōte in q̄primū appet aq̄ veniens per oculos meatus. Deriuatū autē tractum a riuo defluente ab ipso fonte. Unde sicut riuus ab alio riuo potest deduci: ita vnū deriuatū ab alio deriuatio trahit originē: sed fons et riuus ad faciendū flumen decurrunt. Et tam primitiua q̄ deriuatiua orationē quę pōt dēci flumen efficiunt. Omnia vero flumina exeunt a mari: et in mare tandē redeunt: et mare non redundat. sic oēs orationes a grāmatica suā trahunt originē: et in eandē redeunt: et tñ grāmatica nō redundat. Quia sicut oratio trahit originē a partibus: et partes a syllabis secundū materiam vocis et syllabę a litteris: et ita fit resolutio in eadē: nec

potest in hoc mari esse aliqua reddidantia: qz nihil potest gramatice superaddi: quantum ad integritate artis: qz em gramatica dicat pelagus: habem⁹ a p⁹ul. dicente in p⁹o emio suo: qz ad herodiani scripturaz pelag⁹ 2c. No ra, quoz de isto fonte loquitur dicens. Greco fonte cadant parce detorta. Idē etiā de flumie huius artis inqt. Mā fct noua que genitor pduxerit vsus. Vehemens 2 liq⁹ puroqz similit⁹ amni. Dictiones em qzqz fluunt: 2 quā doz arefcunt: put vsus approbat vel recusat. ¶ Mūgro etiā an etymologia sit species deriuatiōis: vt cadauer: qz si caro data: vermibus. Videt qz non: qz si hoc esset: tunc omis dictio posset dici deriuatiua: cum ois dictio etymo logizari possit dūmō velit aliqd deriuari. Ad hoc dico qz etymologia non est spcies deriuatiōis: sed qz species. Illud itē enī significationi trahēdo argumentū per literas vel syllabas aliunde: vt bos: quasi bonus opator foli. Et mons quasi moles opposita nascenti soli. Et tau rus quasi tuens agmina vaccarū roboze virum suarū. Et deus quasi dans vitā eternā suis. Et roma quasi ra: dix oim maloz avaritia. Et homo quasi habens oia ma nu onipotētia: qz onipotēs omia ppter hoīem creauit Et sinceris quasi sine carie. 2 sic de libus. Non est tñ dī cendū qz ab illis deriuent⁹ vel cōponant⁹: per que etymo lo gizan⁹. De cōpositis etiā consuevit dubitari an a suis cō ponentib⁹ deriuēt⁹. P⁹ulc. dicit in libro cōstructionum qz sic: 2 merito: qz inde trahit origiē. Sed secundū hoc videt idē esse species qd figura: quod cē nō potest. Ad hoc dico qz licet noia cōposita a suis componentibus deri uentur: non tñ species est figura. Species em respicit qz litatē: quia esse primitiū vel deriuatū est esse quale: sed figura respicit quantitātē: qz si esset simplex respicit vnita tē: si vero cōposita respicit binariū vel ternarium vel qua ternariū. Nam ex pluribus qz quattuor dīstinctionib⁹ nul la dictio potest componi.

Accrescunt & quandoqz arefcunt: non sunt Horatiū verba: sed sequentia A sciscet &c. sunt in epistolis lib. secundo. Idem in arte dicit. Multa renascuntur qz iam cecidere cadentqz. Qz nūc sunt in honore vocabu la: si volet vsus Quē penes arbitriū est: & vis & nor ma loqndi. Vñ patet qz mītra possūt gramatice addi.

Similiter dubitatur an p⁹ncipale deriuetur ab assumpto: vt albedo ab albo: et bonitas a bono: Dicit p⁹ulc. qz sic et merito: qz hęc formant⁹ ab illis: 2 sūt alterius institutionis. Sed vt detur qz potius sumptū deriuetur a p⁹ncipali: quia si est sumptū ab eo: ergo deriuatū. Et si illud est p⁹ncipale er go p⁹mo respectu sumpti. Itē p⁹ncipale designat causā: 2 sumptū effectū. oīs autē causa naturalis: est p⁹o⁹ suo effectū. Ars autē est imago nature: ergo ad artē perti net qz sumptū deriuetur a p⁹ncipali. Solu. dico qz p⁹nci pale deriuatur a sumpto: vt bonitas a bono hac ratione: quia sumptū est p⁹us sensu: 2 postertus intellectu. p⁹nci pale autē facit contrariū. Forma em concreta substantie p⁹us ca dīt in sensum qz in intellectū: vt bonus: qz oīs cōpositio est vicina sensui. Forma vero abstracta cit⁹ ca dīt in intellectū qz in sensū: vt bonitas: citius em appi cendit formā abstractā qz concretā: sed gramatice p⁹oce dit magis per viam sensus qz per viā intellectus. Et ideo recte dicit p⁹ncipale deriuari a sumpto: 2 non econuerso p⁹ncipale etiā dicit non qz sit primitiū: sed qz est causa tiū. Nec sumptū dicit eo qz sit deriuatū a p⁹ncipali: sed qz est effectū. 2 hoc totū speculat⁹ aīa intelligibilis.

Notum est vocem abstractorum a concretis deducti vt a diuin⁹: diuinitas: qz rudioris litteraturę etiā a sub stantiis deducunt: vt deitas entitas. quidditas & si milia oratori vitanda.

Quertitur in super si fiat deriuatio tantum significatione. Dicit p⁹ulc. qz sic. vt ab vno semel. quod satis alienū videt: qz eadē ratioe mons pōt deriuari ab alto. Solu. dico qz recta 2 p⁹opia deriuatio debet imaginatiōē vocis 2 significati

onis sui p⁹mitiui habere: sicut riuus sui fontis aquaz rē dolet 2 sapozē. Quandoqz tñ degenerat deriuatio: sicut filius a patre: qz non imitat⁹ primitiū nisi i voce: vt fere a ferus: 2 sane a sanus. Hęc em aduerbia veniunt ab illis adiectiuis: sed multū distant a significatione ipsorū. Quandoqz fit deriuatio significatione tñ: 2 hęc habet sē admodū sūū adoptiui: vt ab vno semel: nō tñ eadē ratio neimons deriuat⁹ ab alto: quia ars requirit qz a nob⁹ nū meralibus trahunt⁹ aduerbia numeralia: vt ter: quater: 2 sic deinceps: sed hęc non poterāt stare sine suis p⁹icipis scz vnitate 2 binario. Ergo cū habemus noia numerorū oportuit qz haberemus aduerbia eorūde numerorum: 2 sic vnus adoptauit sibi semel: duo bis. ter tria. 2 sic deinceps. Sed ars non requirit qz ab adiectiuo descendat nī si sūū p⁹ncipale: vt altitudo ab alto: 2 sic non tuit de arte qz mons deriuat⁹ ab alto tñ. Sicut ergo est filius naturalis 2 legitimus: 2 est filius naturalis tantū: 2 est filius legiti mus tñ: ita sunt tres species deriuatiōis. Deriuatio em que fit voce 2 significatione ē sicut filius naturalis 2 legi timus qui est de legitimo coitu natus. Quē autē fit voce tantū potest dici spuria sicut naturalis tñ qui spurius no minat. Quē autē fit significatione tantū: potest dici adop tiua: sicut filius legitimus tñ qui dicitur adoptiuus.

Si fiat pro vtrum fiat dixit Fere & sane inquantum a ferus & sanus veniunt ab illis parum discrepāt. Per metaphorā autē fere notat quasi vniuersū & sane: val de quod & feris & sanis quodāmodo congruit. Deri uata voce tantū sunt anguilla. auūculus. acicula. mul culus dum non est paruus mus: & similia. de quibus valla lib. elegant iarum primo.

Adhuc queritur si ex formatione semp pueniat deriuatio. Ita videtur: qz for matio quā dā origiē introduct: 2 sic creat deriuatiōē. Quod si verū est: ergo oīs genitū qui for matur a ntō deriuat⁹ ab eo: 2 oīs passiuū cui speciet deri uatiue: qz format⁹ ab actiuo. Dices forsū qz si formans 2 formatū sūt diuersaz institutionū: est ibi deriuatio. Cō tra. p⁹ncipū futuri tēporis in rus formatur ab vltimo su p⁹ino: 2 est alterius institutionis qz lupinum: ergo parti cipū deriuat⁹ a supino: ergo a noīe descendit non ergo a verbo. Eadē ratione participū futuri tēporis in dus for matur a g⁹ō p⁹teritis participi: quod est alterius instituti onis: vt legens legētis: inde legendus. ergo deriuatur ab eo: non ergo descendit nec deriuat⁹ a verbo passiuo. Ad hoc respondeo qz formatio qzqz inducit deriuatiōē 2 qzqz non. Si em formans 2 formatū ab eadez fuerunt vel sūunt institutione: tñ vñ ab altero non deriuat⁹: vn de g⁹ūs non deriuat⁹ a ntō: qz vnus nature sunt i. instituti onis. Sūt actiuū 2 passiuū ex vna institutione signifi cant. Similiter participia gerūdia 2 supina ab vna institu tione cū suo verbo dependent: 2 ideo licet vñ formetur ab alto: non tñ deriuat⁹: sed omia deriuant⁹ a verbo. Sec undia em 2 supina magis annexa sunt verbis qz alia no mina. sicut patet i cōiugatione verborū: at si formans et formatū diuersas habent institutiones: vt albus 2 albe do. 2 tunc est ibi deriuatio. 2 sic alicubi est formatio: vbi nō est deriuatio: 2 aliquando est deriuatio vbi nulla est formatio: 2 alicubi ambę simul concurrunt.

In huiusmodi vt dixi: disputatio fere de lana caprina .i. friuola & inanis est. Verumtñ facile ē nosse vbi spe cies mutetur. Nec tamen dicā supina esse nomina sed mere verb a cum actū regant: quę actiue significant vt zenci. ii. scitatum oracula phoebe Mitrimus. vbi sci tatū supinū regit actū oracula. Quē vero in uexūt passiuie significāt. qd nō nō conuenit. Sed sunt qdā nomia illis i voce sūia Præterea gerūdia & p⁹icipia i dus tñ voce ab obliqs participi p⁹teritis tēporis deductū: quod patet in deductis ab eo & queo. nam cætera pos sent a p⁹teritis imperfectis formari.

Dilla etiam deriuatiōne que fit p⁹ antiphrasim. i. per cōtrariū dubitat⁹: vt lucis a

luceo. parca a parcendo. libitina a libendo. Nōico q̄ recta est talis deriuatio: quia fit voce 2 significatione: sed sicut est duplex finis in natura scilicet cōsumens 2 cōsummās. Nā cōsumens est ille qui destruit: cōsummās est ille qui perficit: ita oporuit in specie duos fines interuenire: vñ itaq; deriuatiua imitant significationē primitiuorū: talis deriuatio est cōsumptiua. vt libitina q̄ nō libet. Nā certum est q̄ vter q̄ finis debet substantię cum qualitate scz cōsumens 2 cōsummās: sicut em̄ perficit: ita tandē cōsumitur. Dubium est an sint vere per antiphrasim dicta: nā illa nouem q̄ vulgo putantur sic dicta. Aug. dath⁹ docet non ita dicta vñ in singulis manifestare constitui.

¶ **Alia: translatio an faciat deriuationē.**

De translatione similiter queritur an semp faciat deriuationē: vt theos ide deus: pater inde pater. matros inde mater. Dicunt qdā q̄ sic: ergo secundū eos tu sui deriuatiua sunt: q̄ transferunt de greco in latinū: vt dicit Aus. Itē secūdu eos vnū 2 idē nomen est primitiuū 2 deriuatiuum: vt etherō vel ethera. qm̄ grecus accusatiu⁹ debet eē primitiuus: 2 latinus debet esse deriuatiu⁹: imo oē nomen latinū erit deriuatiuū: cum possit grece declinari: 2 a greco noīe deriuari: vt martinus inde martinus: 2 puamus ide puamus. Ad hoc dico q̄ qñ latinū est eiusdē significationis prius cū greco noīe vel hebreo nulla ē ibi deriuatio: sed solummodo qdā detorsio vñ lingue in alterā vt iacob inde iacobus. ioseph inde iosephus. Et ideo de⁹ nō deriuat a theos: nec pater a pater: nec mater a matros quia idē sunt: nec differunt in significatione nec in modo significandi: quia nō est dicendū q̄ sit alius hō quis cū loquit grece: 2 alius cū loquit latine. Sūt non est dicendū q̄ greci habent alia euangelia q̄ latini: q̄uis habet: aut alias voces vel pñciationes: ac si latini differāt a greco: vel de hebreo aliquantulū in significatione vel in modo significandi: vt nō sit idē cū illo: tunc si translatio sit in linguā latinā: sine dubio est ibi deriuatio: vt gigno a geos quod ē terra: 2 oloz ris. ab olon quod est totū: q̄ totus est albus. oloz est quedā auis alba. s. dign⁹. 2 parclutis a paraclysi q̄ ē consolatio. 2 spiritus a pir quod ē ignis. 2 ita caute de singulis iudicandū: ita vult magister bene. 2 sumit deriuationē stricte 2 pprie: 2 hunc seq̄. Si autē infra in quinta dictū aliter repens scias me nō hoc dicere asserendo. sed Aug. (qui multū large sup̄bit deriuationes (opinione) poti⁹ rectando. Monis iā que stionibus circa specie deriuatiua 2 solutis: nunc de speciebus noīm supra numeratis: 2 pūmo de adiectiuo secundū ordinē videamus.

Deus alii a deos: alii a theos: alii aliunde deducunt: vt suo loco dicemus. Pater græce scribitur πατήρ sed in emutatur: vt in vocatiuo dicitur ο πατερ. pater. Nec mater matros sed μητήρ meteri dicitur. Nec gigno a geos nec a γη deriuatur: sed de singulis suo loco dicemus.

¶ **De adiectiuis nominibus.**

Adiectiuum nomen est illud quod adiungit p̄prie vel appellatiuis noīb;: 2 signat laudē vel vituperiū: vel mediū: vel accidens vñcuq;. Laudē: vt iustus. Vituperiū vt iniustus. Mediū vt magn⁹. Dicimus em̄ magnus l̄perator laudat es: vel magnus laro vel fur vituperantes. Accidens vero. i. suū vñcuq;: vt niger coruus: 2 altū mare. Proptū autē est adiectiuo cōparari: vt dicit Aus. in. ij. maioris. Unde patet q̄ illa que nō cōparant nō sūt vera adiectiua. Itē nullū verū adiectiuū deficiat in aliquo casu. q̄ em̄ deficiunt fixa sunt: vt fas: sicut dicā infra in capitulo de participijs in fine. Itē scias q̄ adiectiua in tres species diuidunt. nā quedā sunt mobilia per tres terminationes: quedā adiectiua cōiunctim sunt om̄is gñis: vt puidens. quedā in cōmune 2 neutri diuidunt: vt hic et hec

fortis 2 hoc forte: pauca sūt terminant masculinū in er: foeminiū in is: neutriū i e. vt hic acer: hec acris hoc acre. De hoc plenius dicā infra in capitulo de om̄i gñe: 2 in capitulo de om̄i declinatione noīs. Et scias q̄ verum adiectiuū substantiaf in neutro genere sūt: 2 tunc resoluūt in suū foeminiū: 2 in generale vocabulū: vt albu currit: id est alba res currit. Nōq; resoluūt in nomen suū proprietas: vt descendamus in planū. i. in planiciem. q̄q; resoluūt in nomen minus q̄ generale: vt multū vini est in foro. i. multa pars vini: vel multacopia. Itē nota q̄ adiectiuum p̄fessionis potest substantiari in quolibet genere: 2 in vtroq; numero: vt grāmaticus currit: dialectici disputant. vnde Boet. grāmatici certant: 2 adhuc sub iudice lis est. Sūt adiectiua p̄tinentia ad rationabilia dignitate rationalis creature substantiant in quolibet gñe: 2 etiā in vtroq; numero: sicut iustus germinabit sicut lilium. 2 iustus in perpetuū uiuent. Nota etiā q̄ si vnū adiectiuū ponat inter duo substantiua mediante copula verbali tenet cōcordare cū sequenti: 2 non cū antecedenti: vt bos est vtile animal: 2 crucubulū est bonus vigiletor. Galit sūt in quibusdā participijs: vt aqua est facta vinum. 2 petrus est electus potestas.

In multis nihil est tam absurdum q̄ rationes quas asserunt pro grammatica. Nam que dignitas est iniustus. iniquis. incestis. exoletis. pathicis &c. & tamen substantiantur in masculino. Adiectiuum autē cōformari debet substantiuo o quod determinat: vt bos arat orius est vtile animal.

¶ **De relatiuis substantijs.**

Relatiuum est ante latere recordatio. vt hic fortis currit qui disputat. hoc relatiuū qui facit recordationē de forte qui est res antelata. Relatiuorū autē alia sunt relatiua substantię: vt qui 2 ille. alia sunt relatiua accidentis: vt talis: quantus: tantus: quantus. Relatiuū substantię est quod refert eandē substantiā cū suo antecedente in numero: vt qui 2 ille. Relatiuorū substantię quedā sunt relatiua idētitatis: vt qui 2 ille. quedā diuersitatis: vt alter: 2 reliquus: 2 sūlla. Relatiuū substantię idētitatis est quod refert 2 supponit pro eodē: vt fortis currit qui disputat: hoc relatiuum qui refert fortē: 2 supponit pro eodē forte. Nūa siquidē relatiua substantię idētitatis referunt eandē substantiā in numero cū suo antecedente. 2 referunt 2 supponit se per p eodē in numero. Ex hoc patet q̄ maior est certitudo per relatiuū idētitatis q̄ per eius antecedens positū loco relatiui: vt homo currit: 2 homo disputat: q̄ dubius est vtrū de eodē hōie dicat an non. Sed cū dicat homo currit 2 ille disputat: certū est q̄ de eodē hōie dicat. Hoc etiā patet per Aus. in mino. dicentē. Cum dicat alax iuit ad troiā: 2 alax fortiter pugnauit. dubiū est de quo alace intelligat. Si autē dicat Alax venit ad troiā: 2 idē fortiter pugnauit: de eodē intelligit alace. Relatiuū diuersitatis substantię: est quod supponit pro diuerso ab eodē: quod refert: vt fortis currit 2 alius disputat. Hoc relatiuū alius refert fortē: 2 supponit pro alio a forte: quia se suo ē: fortis currit 2 alius a forte disputat: 2 ita facit recordationē de forte.

¶ **De relatiuis accidentis.**

Dico de relatiuis substantię. dicēdu est de relatiuis accidentis. Relatiuū autē accidentis est quod refert eandē rē per modū denominationis: vt tale 2 cōsimilia. Et scias q̄ hec est differentia inter relatiuū substantię 2 accidentis: q̄ relatiuū substantię refert vnicā rem per modū eius quod est: vt albedo q̄ est in pariete: 2 color qui est in corpore: 2 sic de alijs. Relatiuū autē accidentis est quod refert rem per modū denominationis: vt fortis est albus: 2 talis est plato. Itē relatiuū substantię refert idē in numero: 2 sic facit gñonalem relationē. Relatiuū autē accidentis refert idē i specie: vt fortis est albus 2 talis est plato: 2 sic facit simplicem relationē. Et hoc ideo est: q̄ idē accidens in numero nō potest esse in diuersis substantijs: sed idē accidens in spe

de potest esse in diuersis substantiis. Relatio autem personalis appellatur quando relatiuum & antecedens p eo dem supponit in numero: vt petrus currit qui mouetur. Simplex vero relatio dicitur quando relatiui et antecedens supponit p eodē in specie: sed nō in numero: vt mulier damnauit quē saluauit. alia fuit mulier quē dānauit numero: qz Eua & alia quē saluauit: qz Maria. Item relatiuum substantię sicut qui & relatiua p nomina trahunt genus a precedenti dictione pprie: vt video hominē qui ē animal. aliquando trahit genus a sequenti dictione mī nus pprie: vt semini tuo qui est xps. Relatiui vero accidentis siue qualitatis trahit genus a sequenti dictione pprie loquendo: vt talis pādus quale est mare & nullus tale est deo sacrificiū: qualis est zelus animarum. Alio quādo alit trahit genus a precedenti dictione: sed improprie. vnde Boetius in epodo. Sed incitat me pectus: & mā me putres. Equina quales vbera. Relatiui accidentis diuiditur: qz aliud est relatiui idētitatis vt talis. aliū est relatiui diuersitatis: vt alteriusmodi. Relatiui accidentis idētitatis est qd refert eandē qualitātē in specie & sup ponit p eadē in specie: vt fortis est albus: & talis est plato. Relatiui autē diuersitatis in accidentibz est quod refert idē accidens a relatiuo substantię idētitatis: qz relatiuum substantię idētitatis refert eandē substantiā in numero. Relatiui idētitatis in accidentibus nō refert idē accidens numero sed idē accidens in specie. Itē relatiuoz idētitatis in accidentibus aliud est relatiuum quā titatis cōtinuē: vt tātus. aliud discretē: vt tot. Sciendūz etiā qz talis: tantus: tot: totiens: possunt esse relatiua de monstratiua redditui: eo qz si ad presentes dicantur de monstratiua sunt: vt dicimus demonstrantes mare: talis est nilus: & demonstrantes herculē: tātus est plato. Si autem nō dicāt ad ptes: siue per demonstrationē rerū pntium tunc sunt relatiua vel redditui. Sed pprie redditui sunt quē reddūt ad interrogationē pcedentē: vt si dicā qualis est fortis: talis qualis est plato. Relatiua aut quādo sine interrogatione pferuntur: vt qualis est plato talis fuit fortis. Et quandoqz adiectiua nomina dicantur specialitē accidenti: vt ethiops niger: et talis est coruus: vel fortis fuit albus & talis est plato.

Non est improprius sed elegans sermo In semietuo qui est christus. est locus in carcere quod tullianū appellatur vt salustius ait &c.

De relatiuo qui.

Quia hoc relatiuum qui potest queri an ponatur per defectū sui antecedentis. Ad hoc dico qz qui potest poni per defectū sui antecedentis p oēs casus dūmodo antecedens intelligat in nominatiuo casu: vt venit cuius causa deest: exigit cui debeo mirat quē timeo: floret quo docente pscio: in obus sub audiendo est notatiuus. sicut dicit Pausanias in mino. Sed quid si antecedens intelligat in obliquo. Ad hoc dico qz relatiuum potest poni in omni casu per defectū sui antecedentis: siue antecedens intelligatur in notatiuo siue in obliquo simili relatiuo. vnde bene dicitur. Misereor cui misereris. Parco cui parcis. Sed nunquid potest poni hoc relatiuum qui per defectū antecedentis intelligi in casu dissimili: credo qz sic. vnde Lato. Videto cui des. i. il li cui des. Ecce relatiui ponitur in datiuo: & asis intelligitur in accō. eodē modo bene dicit. Amo cuius misereor. Relatiui est effi qz p dēcordare cū antecedente in genere & in numero. sed in casu nūqz tenet p dēcordare qd est de natura sua. Et ppter hoc ita bñ pōt intelligi antecedens in simili obliquo sicut in dissimili. I3 quidā p rarium dicit. Nō alit cōuertitur qz scy relatiuum intelligat in asite. nisi sit demonstratiui: vt demonstrato nilo: bene dicit: tale ē mare: qz intelligit qualis est nilus. vñ Pausanias in primo mino. dicit. Relatiua nisi sint cōposita intelligi minime pnt nisi in demonstratione. Tūc est & sine relatiuis possim redditiua pferre. vt si ostēdētes. Virg. dicamus. Talis fuit homerus: vel thesēū demonstrantes dicam. Tant fuit hercules. qd alit dictū est qz posito relatiuo intelligat

affecdes in ol casu. hoc verū est nisi aliud nomē spediāt. vt cū dicit. Sūz similis qz currit. & vado ad qz currit: qz talis edypsis nō est tolerāda. Nō em̄ hic pōt intelligi asis i relatiuo spediēte p pōne qz nō dēz pōt sine casu cui seruit.

Cui des videto: cui nō est relatiue sed infinite positi: et videto ponit absolute vt sit considerato. Sepe autē asis notū subaudis: sed & relatiui venuste subiceit inter dū vt enei. i. vrbs antiqua fuit: tyrii tenere coloni subaudit quā. Itē Est in secessu lōgo locus: ifula portū Efficit obiectū laterū: subaudit quē. Et iterū Est loc⁹ hesperā graii cognoie dicūt: subaudit quē aut quā.

De relatiuo qui.

Queritur circa hoc relatiuum qui an cōgrue dicatur. Homo est res fragilis qz de fragili mouetur. ita videt qz Boetius. similes locutionē ponit dices. Quid ē imbecilli? hōie quos musculū sepe morsus necat. Dico qz valde impropria ē talis relatio. est tñ excusabilis: qz hōi nomia appellatiua qhōz habet respectū ad rē spectet. qz in intellectu est vna res singularis: & ista sunt ppria teste Pausanias. Nō habet respectum ad p ricularia eiusdē spectet & sunt cōia & hoc mō est ibi dē cendū. Quid est imbecillus hōie quos &c. qz affecdens venit simplr: qz habito respectu ad spēm quē simplex ē: qz ola vniuersalia sunt simplicia. Sed relatiui tenet particulariter. i. p particularibz hōibus quē dicitur personē. Nōqz pluralis ad singularē refert: vt repudiabat seruitia: cuius in ea regione magna copia erat. Antecedens em̄ venit p formatis. i. seruis. relatiui aut p forma. i. seruutē ipsoz. Ita etiā p sūeuit dici: habeo tres denarios: & eo amplius. Refert em̄ hoc pnomē eo ternariū nō hoc nomen tres. & tamen supponit idē ternarium p tribus denariis. In sacra enim pagina inuenimus qz plurale refertur ad singulare. In Gene. i. vbi dicitur. Creauit de⁹ hominē ad imaginē suā. ad imaginē dei creauit illum masculū et feminā creauit eos vcl illos. Et hoc dictum fuit anteqz faceret mulierē de costa viri. Ad hoc dico qz naturā hominis voluit demonstrare: qz hō sit homo vñ in specie: tamē ad multitudinē creatus est. quē multitudine nō nisi per masculū & feminā poterat peruenire. & ita in antecedente est vntas spectet quē ē pncipiū multitudinis. In relatiuo autē est pluralitas qz est causa generandi. & sicut talis relatio fuit valde naturalis & decens. Similes abusiones qhōz facit relatiuum in genere: vt semini tuo qui est christus. Magis em̄ voluit ponere relatiuum in masculino genere qz i neutro causa discretiōis. vt ostēderet nullū aliud nisi xpm fuisse illud semen in quo bene dicitur gentes. De ppositionibus autem & de syllabidis adiectionibz dicā infra in de figura cōposita. Nota etiā qz si hoc interrogatiui quis iungitur verbo substantiuo vel vocatiuo: si sequatur nomen proprium habet quere de propria substantia: & tūc cedit in suppositum & debz fieri respōsio p demonstratiui p nomen: vt quis ē socrates: iste vel ille. Si vero sequat demonstratiui p nomen habet quere de propria nominatione & tunc cedit i appositū. & tūc debet fieri respōsio p ppiū nomē: vt qz est iste socrates an plato. Si vero iungat verbo accidentali: pōt fieri respōsio tā p ppiū nomē qz p p nomen demonstratiuum. vt qz currit: ille an iste fortis an plato. Tñ si redditur nomē eget altera interrogatōe. vñ dicit Pausanias in mino. Et si aut quis ponit p se interrogatiui: pōt cuiusqz verbo adiungi. vt quis ambulat: quis loquitur: quis legit. Et si p nomen redditur non eget altera interrogatōe. Si vero nomen potius eget altera interrogatōe pro multorum similitudine nominum: vt quis currit: atax: quis atax: thelamonius vel locrius.

Verū qdē est relationē interdū fieri ad rē non ad vocē: vt in illo Sallustiano. Repudiabat seruitia: cuius &c. Sed Seruiana signāda est regula. Quotiēs relatiui qz ponit inter duo substantiua quoz sequēs est alius: ppiū debet sequēti cōformari sin appellatiui vtrius. vt Est loc⁹ in carcere qd tullianū appellat &c.

De nomine collectiuo.

Collectiuum nomen est illud quod in singulari numero multitudinē significat. vt populus plebs: condo: turba. Et vult Palsc. v. i. c. de numero huiusmodi nomina collectiua sunt singulari voce. sed pluralia intellectu: qz in singulari numero conueniunt pluribus simul. populus em̄ signat plura et nō vnū. Sed videtur qz nomen collectivū sit singularis numeri intellectu: qz hoc nomen populus habet modus signandi vt vnū. ergo facit discretionē singularitatis. et per consequens est singularis numeri intellectu. Item. si esset pluralis numeri intellectu: magis proprie diceretur populus currūt qz populus currit: et ita hęc esset figuratiua: populus currit: et nō illa populus currunt. oīs enim constructio ad intellectu referenda est: vt dicit Palsc. Itē hoc nomen populus ex vna institutione datū est tantum ab vna forma: qz vnus rei vnica est perfectio. ergo constituit intellectu vt de vno: ergo est singularis numeri voce et intellectu. Quod si verū est nō est dicendū: populus currūt etiam per figurā magis qz homo currit. Solutio. dico qz est singularis numeri voce et intellectu. i. modo intelligendi: qz lz plura simul significet. i. appellet. tamē significat ea vt vnū. et ideo propriissime dicitur populus currit. Improprie autē dicitur populus currunt. i. per synthefin. i. coincidentia: qz nō ad intellectu: sed ad ea que intelliguntur habetur ibi respectus. si autē trāsumeres intellectu ad res intellectas: bene potes dicere qz est congrua intellectu. Et est dicendū qz propter talē transumptionem hoc nomen populus signat vt plura: cum dico populus currunt. Verbo autē Palsc. respondemus qz elegantissime dixit quando ait. est plurale intellectu. i. plura simul appellans vno intellectu singulari: ppter quod etiam dixit qz est singularis voce: qz in forma singularis numeri plura et vnū significat. Plura enim vt vnum possunt vno intellectu pariter apprehendi. si dicat aliquis qz vni⁹ signat vnū etiam debet esse signatū. Unde cū intellectus sit intellectus rei signū nō possunt vno intellectu plura simul apprehendi. Respondeo qz apud animā plura simul dictū vnū signatū vt homines et populus. Et ita per nomen collectivū datur vna forma respectu multorum. et vnus intellectus qui est signū vnus signatū: siue id signū sit vna res siue plures: propter hoc nomina collectiua sepe constructur cū verbo plurali: vt turba ruunt. Et potest illa figura nō solū tolerari. sed etiā vīualiter obseruari. Sed querit an possit dici albus populus currit. Dico qz bene potest adiectiuū ad eandē proprietatē trahi: quia caret numeri discretionē. vnde bene dicitur: albus populus currit: sz post verbū substantiuū caue: qz pro viris dicendum est populus sunt albi: p feminis autem populus sunt albe. Nec est dicendū aliquo modo populus sunt albus: quia verbū iam traxerat nomen ad pluralitatem. Unde si adiectiuum singulare sequatur post verbū non bene respondetur substantiuo posito collectivē. tamen ante verbum bene diceretur: vt albus populus sunt in hac vībe. De re latius dicemus qz potest ad eandē proprietatē trahi vt populus hic labijs me honorat: cor autem longe est a me. Queritur autē etiā an bene dicatur. Scns que non nouit xpm maledicti sunt. Dico qz potest dici. Et inuenit simile in Jobā. vii. Turba inquit que nō nouit legē maledicti sunt. Dubitatur etiā de ista. populus qui currit disputant. Dico qz si iste terminus qui currit fungatur loco participij: congrua est sicut ista. populus currēs et boni natiens vel albus disputant. Si autē fungat loco conjunctionis et verbi incongrua est sicut et ista. populus currit et disputant: qz non possunt collectivā simul accipi singulariter et pluraliter. Querit consuevit an ecclesia sit nomen collectivū. Et videt qz sic: qz est congregatio fidelium: ergo poterit dici ecclesia dei sunt in celo. Dico qz non est collectivū: qz collectivū sapit diuersitatem: sed ecclesia tantūmodo vnitatem. Sunt em̄ oīs fideles quedā inēbra charitatis vinculo iuncta in vno corpore cuius caput xpus est: et sic nō est dicendū. Ecclesia sunt: vel ecclesia militāt

ne videatur in ecclesia dei esse diuisio: que vnitati spirituali firmiter est vnita. Sunt qdam collectivā que distributionē habēt vterqz neuter. Nā omne distributiuū est collectivū: sed nō econuerso. Inde ptingit qz huiusmodi collectivā quādoqz cōtribuitur cum verbo singulari: vt omnis homo currit. et vterqz istoz disputat: et hoc habet pprie: quādoqz cū verbo plurali per figurā que dicitur synthefis: et hoc in eadez persona: vt hic. Stragz formosē paridi potuere videri: vel in persona sequenti gentiliū: vt vterqz vestrū vocamini scipiones. Hoc etiā dicit Palsc. et sic bene dicitur vterqz nostrū legimus. vnde Durā. Wscimus lachrymas mortuus vterqz suas. Item sepe cōtingit in alijs collectivis: vt iubilate deo omnis terra. Et apud Boetium. Factamus iaz pudem omnis te roma beatū. Et apud Suidium. Qui quis vbiqz viri faciles aduertite mentes. et in apostolo. Alter alter⁹ onera portate. Distributivē voluit intelligere apostolus pro omnibus duobus. Simile est illud Teren. Aperte aliquis actutum. Et illud super Iuliu. Nisi sumus certare cū parentibus queqz ciuitas suis.

Inter ea qz in re non in voce congruā faciūt locutionē sunt ps & ptim vt pars in frustra secant. Pars manibus validi &c. Ecclesia est cōuocatio. sicut synagoga congregatio: nec constat ratio: quam affert cur non sint collectivā

De nominibus complexiuis.

Sunt autem quedam nomina similia collectivis que dicuntur complexiua: quia l eodē numero veniūt tam pro vno qz pro pluribus: vt vnū et arma. In eo qz tenentur pro pluribus: nam tam collectivorum videtur habere: sed in eo qz tenentur pro vno discrepant ab eis. Et huiusmodi nomina gerūt imaginē epicœnōy: qz sicut epicœnū vna voce et vno articulo significat animalia vtriusqz sexus: ita nomina complexiua vna voce et eodem numero tam pro vno qz pro pluribus supponunt: vt aurum et nuptiæ: et ideo non debent pue in vtroqz numero declinari. quia in vno gerunt omniū vtriusqz. Quæ autem inter ista complexiua magis vim vnitatiuam habent: debent in singulari numero declinari: vt puluis: sanguis: lutum: cenum. Hęc enim vehementem habent aggregationem. Similiter nomina metallorum vel feminum vel liquidorum ad mensuraz vel ad pensum pertinentium complexiua sunt: vt aurum: argentū: oradum: frumentum: vinum: oleum: mustum: et lz quāmē. Si autē nō pertinent ad mensuram vel ad pensum tunc declinantur in vtroqz numero. Non enim cōluent aqua pendī vel mensurari: sed cōm hoc non debet metallū in plurali numero declinari: nec es eris. Dico qz qz sunt nomina generalia: quandoqz specialia: prout sunt generalia in vtroqz numero declinantur: quia multæ sūt ipsecies eris et metallorum: prout vero sunt specialia declinantur in singulari numero tantum. vt aurum et ferrū. Complexiua vero que declinantur in plurali numero tāto magis habent se ad multitudinem: et inde processit ratio qz tantum pluraliter declinantur: vt nuptiæ possunt esse vnū cōnubium: duo tamen exiguntur ad esse nuptiarum scz masculus et femina. Similiter non est qz armatus licet habeat vnum gladium. Et kalendę non ē idus rationē sup pluralitatis habet: qm in principio multę vocabāt ad audiendū denūciationē kalēdariū. Non ē sūt pācipia nūdinariū: qz multitudinē mercū et psonaz requirūt idus autē nūdinaz diuisiones: vbi sūt rerū pluralitas et psonarū est necessaria: scalę sine multitudine graduz vel duoz equalitate lignoz nō sūt. Tenebrę puationē luminis duoz oculoꝝ iporāt: vel habet respectū ad puationē lucis illustrantis et rei qz illustrat. Nō ists festoz que apud antiquos fere oīa tm̄ in plurali nūero rōnabīlter declinant: vt letanti arū. azima orū. encenia nioꝝ. qz multas requirūt ad celebrandū festa. vel qz nō tm̄ vno die sed pluribus digniora festa celebrantur. Festa tamē plura qz nos colim⁹ nostro tempore sūt singularia: vt natiuitas: ep̄

phenia: pascha: pentecostes: quia vnus deus vna fides vnū baptisma vnitatem magis q̄ pluralitate letantur similiter nomina librorū sepe tantū pluraliter declinantur: vt inagoge: decreta: topica: rhetorica: analectica: techne: et pa techne: quibus ista duo sunt indeclinabilia: quia quibus liber sit vnū vniformitate materie. In distinctione tamen et sententiarum varietatibus habet in se multitudinem: et sic de omnibus complexiuis potest ratio assignari. quare tantū sunt singularia vel tantū pluralia. Nunc de eisdem quedam dubitabilia subiungamus. Queritur ergo an possit cōgrue dici vnū vel aurum sunt: sicut dicim⁹ populus sunt: ita q̄ fiat suppositio pro vino quod est multa. Ita videtur: quia non est magis ratio de populo q̄ de vino: immo est magis ratio de vino q̄ de populo: quia nō est ambiguitas quin semp teneatur collectivē: sed in vino est ambiguitas vtrū supponat pro vino q̄ vnū aut pro vino quod est plura. ergo sicut epiccenū causa remouendi ambiguitate quandoq̄ recipit adiectiuū alterius generis: vt alba anser: sic nomen complexiuum potest recipere verbum pluralis numeri causa ostendendi q̄ supponat pro pluribus. Et scōm hoc bene dicitur vinū bibitur: aurū donatur. Contrario fiet in complexiuis pluralibus: vt nuptię celebrantur pro vno cōnubio: et arma geruntur pro vno gladio. sic enim loquit bea. Greg. Mulier est vetus arma diaboli: quia vt ostenderet se loqui de armis quę erant vnū dicit vetus et non est vetera. Si quis autem dicat q̄ alia ratio est de vino q̄ de populo: q̄ vinum non habet discretionem partium sicut populus. Quid ergo de frumento et de pipere dicitur: vbi p̄tes etiam discretę sunt sicut in populo. scōm hoc enī cōgrue dicitur. Frumentū mensuratur: et piper venditur sicut pars in frusta secant. Ad predicta dico q̄ nulla complexiua possunt supponere verbo alterius numeri q̄ ip̄sa sunt. Unde ita male dicitur. Omnibus modis vinum sunt: vel frumentū sunt: sicut male dicitur homo sunt. Et scōm hoc nihil est dictum arma geritur. Natura enim cōplexiuorum multū differt a collectivis: quia complexiua singularis numeri habent vim magis vniuersā: vt dixi ratione mensurę vt vinum: vel pensionis vt aurū: vel ratione cōmixtionis vt puluis. In mensuratis autem et pensis discreta quātitas et continua equipollent: quia ex vno vino possunt effici multa vina: et ex multis vinis vnum vinum. Similiter ex vno auro possunt effici multa: et econuerso. In talibus enim confunditur discreta quātitas et continua. Unde videmus q̄ alicui taliter interroganti: quāru dedisti: possumus respondere vnam marcā. vel. xx. solidos. Et sic in pensis vel mensuratis discreta et continua quātitas equipollent: sed p̄tinua sūt magis naturalia q̄ discreta: quia continua q̄ntitas ē a natura. discreta vero magis ratione: sed ratio natura posterior est: quoniam ratio imitatur eam: ergo quedāq̄ complexiua singularis numeri quę se habent ad pensum vel ad mensuram magis se habent ad vnitatem q̄ ad multitudinem ratione quātitatis continuę quę vere est vna. In collectivis autem non sic: quia vnitatis in eis non auferit multitudinem actualē. et sic patet q̄ melius dicitur vinum est: frumentū est etiam si fiat suppositio pro multis: quia vnitatis mensurę vel pensū in omnibus talib⁹ p̄nominaur. Et ita non est obiectio de pipere vel frumento quibus in eis sunt partes discretę. Quidam vero dicūt hoc accidere propter naturam homogeniorum: quia quibet pars frumenti frumentū est: quibet pars vini vinū est. Hoc autem non contingit in populo. et sic maior cōuenientia et maior vnitatis fuit in homogeniis. Unde dicendum est vinum bibitur. Sed dicitur q̄ non est ita. q̄ videmus q̄ acerrus lapidum habet in se naturam homogeniorum: cum quibet pars lapidis sit lapis. et tamen acerrus dictus de lapidibus collectivē potest vnū sicut populus: et sic homogenis non fuit causa illi⁹ singularitatis. De permixtis et confusis dicimus sicut de his quę per naturam densa sunt vel confusa: vt est puluis: lutum: scorum: quia in talibus confusio densitatis equipollet. et sic habent singularitatem quā verbum plura-

le non recipit. De complexiuis autē pluralis numeri dico q̄ magis habet se ad multitudinem: vt supra dictū est. Unde nullo modo possunt supponere verbo singularis numeri. De beato autem Greg. dico q̄ vnus est auctoritate sua et figuratiue locutus est: in ore autem rudis est solocismus vel viciū aliud. Gregorius autē q̄ introduct de epiceno aliter se habet: q̄ in genere est cōitas: in numero autē nō: habet enim se epicenū ad masculū et foemellā sed cōplexiuū non habet se ad singularitatem et pluralitatem in eadem voce: quibus supponat pro vno et pro multis. An vero sit dicendum nuptiarum: alię sunt bonę: alię malę. an nuptiarum alia bona: alia mala: cum agatur de sup̄latiuo dicam.

Rationes quas de calendis. nonis idibus. tenebris &c. affert friuolę sunt. Verū vt feru⁹ dicit res q̄ ex pluribus constāt fere singulari carent. vt scale brigg. trigę quādrigę. scepe quisquilię. cedicilli &c. homogenia autē q̄ partib⁹ sua noia cōcant plurali carent vt sanguis mendulus aurū. ferrū &c. quia quibet ps sanguinis est sanguis. ferri ferrū. Sed dum pro totis multis accipiunt. plurale recipiūt vt lapis ferra &c. Nō dicet alba anseri sed auca. Dicit tñ camelus foeta & lepus pregnās elephas lactens &c. Credā in gregorio scriptū vetus armatura aut armatio. Sepe abutit vel pro an: sed fere correxi: dicēs magis piū esse corrigere q̄ carpere.

De patronymicis nominibus

Patronymicū nomē est illud vt dicitur Phil. in. ij. maio. q̄ a p̄p̄is t̄rūmōdo dēuatur patrū nomibus scōm formā gręcā: q̄ signat cū grō p̄mittit filii vel nepotem: vt eades p̄d filius vel nepos. Patronymicorū quedā sunt mas. ge. q̄dam sce. ge. Masculini tres sunt forme apud gręcos scy in on: vt pelion. in adios: vt hyrradios. in es: vt puamides: et hac forma tñ vtuntur latini. De hac ergo forma sciendū ē q̄ patronymicorū masculinorū: q̄dam veniūt a nobis p̄ime: q̄dam a nobis secundę: q̄dam a nominibus tertie declinationis. Quę veniūt a nobis p̄ime: formantur a genitiuo q̄ diphthongo in a mutata: et addita des: vt eneas eneę: eneades. Quę veniūt a nobis secundę formantur a genitiuo hoc modo: si gr̄is desinit in i tñ corripit ipsum et assumit des: vt priamus priami priamides. Si vero genitiuus desinit in duo ij vltima i mutatur in a: et additur des: vt virgilius iij: virgiliades. Si autē genitiuus desinit in ei: et mutatur in i longam: et additur des: vt theseus thesei: mutata ei in i longā: et addita des sit thesides. Quę veniūt a nominibus tertie formantur a genitiuo interposita de: vt nestor nestoris interposita de: sit nestorides. Et est sciendū q̄ omnia patronymica masculina sunt p̄ime declinationis: et sic declinant. Hic hic priamides. Hic hui⁹ priamidę. Hic hui⁹ midę. Actō hunc priamidem vel dam. Actō o midę. vel des. vel da. Ablatiuo ab hoc ide. vel ida. Et pluraliter hi priamidę. Hic hui⁹ idarum vel idum. Hic hui⁹ midis. Accusatiuo hos idas. Vocatiuo o midę. Ablatiuo ab his midis. Patronymicorum femininorū similiter tres sunt forme: prima in as: secūda in is: tertia in e. Patronymica feminina desinentia in as et in is: formantur a mascul. subtracta de: vt ab eneades subtracta de sit eneas: et a puamides remota de sit puamis. Sciendū tamē est q̄ patronymica feminina quę veniūt a mascul. habent i longā p̄i et e breuib⁹ nō formantur ab eis: sed ab eorum integris: vt pelles et eneas: et nō formantur a pelides et eneides: s; a peleides et eneides. Patronymica autē foemininis desinentib⁹ in ne nō vtuntur: vt nerine adraštine q̄ sit ap̄ gręcos ligę i yadis. Et idē de ipio formato nō curam⁹ ad p̄sens. Alia p̄o sunt tertie declinationis ap̄ latinos: et declinantur sic. Hic hui⁹ puamis. Hic hui⁹ idis vī dos. Hic hui⁹ midis. Actō hac puamidem vī da. Actō omis. vī ml. Ablitō ab hac ide. Et p̄r nō hē puamides Hic hui⁹ puamidū. Hic hui⁹ idis. Actō has ides. vī das. Vocatiuo o mides. Ablatiuo ab his puamidib⁹. Desi-

nētia sō in as eodē mō dedinātur. vtrū tñ singularē fa-
ciūt i a vll as si opz. Quidē pōe merū: bachignosias
vxo: cris. Florā dūē hic q̄ q̄tuo: mōis sit abulio i patro-
nymicis scz ouigine: significatione: formatione: 2 tempo-
re. Ougine quando oriuntur a noibz propiis matrum.
Unde dicit Pūsc. in. is. maio. Scire autē debemus abu-
sue etiam a matribus: 2 ab auis maternis: 2 a regibz si-
ue conditoribus: 2 a fratribus patronymica solere for-
mari: vt latonides latone filius. i. apollo. 2 iliades ilie fi-
lius. i. romulus. Significatione quādo significant filios
vel nepotes: vt romulide. i. romani. 2 cecropide. i. athe-
nenses. Formatione quando nō superat suū primitiuū
vna syllaba: vt scipiadēs. vel quādo plus vna syllaba:
vt athlantiadēs. Tempore quando nō habent penult.
cor. vt codrides: lagides: belides: quē contra regulā pe-
nultimā aciuunt vel produciunt apud poetās. Scire etiā
debes q̄ huiusmodi denominatiua desinentia in tes. vt
thecutēs: amanitēs: sunt maf. gene. tantū: 2 declinantur
ad modū patronymicorū maf. Unde patet q̄ errant illi
qui dicunt achinoen israelitēs: pro israelitis. is. reg. xiiij.
a. Et mulier thecutēs: pro theculis. Reg. xiiij. a. Et de-
clinantur huiusmodi denominatiua in tis ad modū pa-
tronymicorū foenoz in is desinentiū: vt hoc israelitis is-
raelitidis. hęc moabitis moabitidis: hęc amonitis hui-
amonitidis. Denotiatiua vero terminata in ta sunt cōis
generis: vt israelita: hierosolymita: bethleemita.

Patronymica in ne licet pauciora non sunt penitus
ab vsu proferenda vt nerius. apud vergiliū. Sipia-
des formaē quasi a grēco scipios vnū q̄t priscianus.

¶ De possessiuis.

Possessiuum nomen est illud vt di-
cit Pūsc. in. is. maio. q̄ cū genituo sui pūm-
tū signat aliquid ex his quē possidentur: vt
euandrius ensis: pro euandri. regius honor: p regis ho-
nor. Idoc autem interest inter possessiua 2 patronymica
q̄ patronymica filios vel nepotes signāt. Possessiua au-
tem nō solum filios sed omnia quē possunt esse in posses-
sione. Et patronymica a propiis tantūmodo deriuantur
Possessiua autē etiam ab appellatiuis. Et patronymica a
maiculino descendūt plerūq̄ genere: rarissime autē affe-
minino: nec proprie quando a matribus fiunt. Possessi-
ua autem ab omnibus nascuntur generibus. Et q̄ patro-
nymica ad homines pertinent vel ad deos. Possessiua
vero ad omnes res. Fiunt autem possessiua vel a nomi-
nibus: vt cēsar cēsarius. vel a verbis: vt opto optatiuus
vel ab aduerbijs: vt extra extraneus. Et vel mobiliā sūt
vt martius martia martium. vel fixa: vt sacrarius: dona-
rium: armariū. Possessiua autē dicim⁹ nō solū possessio-
nem significantia: sed etiam quē formā possessiuorū ha-
bent. Sunt enim quēdam gentilia simlē possessiuis ha-
bentia formā: vt romanus ciuis: 2 romanus ager. Quē-
dam autem propria et formē possessiue: vt quintilianus iu-
lius. Alio loco patronymicorum posita: vt emilian⁹ sci-
pio: 2 octavianus cēsar. Ex eadē forma agnomina quo-
q̄ multa inuenies: vt apulicanus: persicus: getulicus:
creticus. Alia autē sunt cuiusdem deriuatiōis quē ex ma-
teria pūcipaliū cōstare vidētur: vt ferreus e ferro fact⁹
similiter aureus: argenteus: marmore⁹. alia ex moribz
vt cardiacus. alia a professionibus vel officijs: mathema-
ticus: grāmaticus: rhetoricus. alia a disciplinis: vt aristo-
telicus: socraticus. alia quē primitiuorū simlē possunt ha-
bere significationē: vt thracius: pro thraz. De accētū pos-
sessiuorū habentū i ante nus: vt bislinus supra dixi in se-
cūda parte de accentu vbi agitur de desinentibus i nus
Et scias q̄ possessiua nomina ascenduntibus. i. superiorū
bus nō solent adiungi: vt hec torius pater nō dicim⁹: fra-
ter vero vel seruus dicimus. Pronomina vero superio-
ribus etiā adiunguntur: vt meus pater. ¶ Circa pstru-
ctionē possessiuorū cōsuevit dubitari: an possessiuū possit
recipere adiectiuū ex parte possessoris: sine gratia geni-

tiui in eo intellecti: vt. i. congrue dicatur. Fili⁹ socratic⁹
albi currit. Genitiuus vero possessoris intelligitur i pos-
sessiuo in omni casu. Dico q̄ sic: 2 hoc vult Pūsc. qui in
pūmo mīno. talemlatiuitatem ponit. Subiectiones no-
minatiue fiunt appellatiuorū vel propriorum. Idic enim
appellatiuorum vel propriorum tenentur adiectiue et
nominatiue ratione istius genitiui primitiui scz nominū
in eo intellecti. Et est sensus. Subiectiones nominatiue
i. nominū dico appellatiuorū vel propriorū fiunt. In euā-
gelio etiā luce dicitur. Tuā ipsius animam pertransibis
gladius. i. tui ipsius. ¶ Trē q̄ritur quando nomen pūm-
personē dignitatis vel officij requirit determinari per p-
pūm nomen loci vel partū: vel aliud possessiuū quali-
ter sit dicendū. Ad hoc dico q̄ si vis determinare ouigi-
nem debes ponere ablatiuū nominis loci cū p̄positiōe
vt petrus de bononia. 2 albertus iudeus de florentia. Si
autē vis notare possessionē tunc dignitatis vel officij
aut est temporale: aut spirituale. si est temporale tunc de-
bet poni genitiuus loci vel genitiuus pluralis possessio-
nis: vt potestas bononiē vel bononiensū. similiter rex
francie vel francorum. Si autē dignitas est spiritalis
debet poni nomen patris in conformitate accidentis cuius
nomine dignitatis: vt archiepiscopus ianuenis. archi-
diaconus florentinus: et raro vel nūcū florentie vel flo-
rentinorum. i. anue vel ianuenis.

Cardiacus dicitur a cardia. quod est cer: morbus car-
dis: sitim generans. Filius socraticus albi nullo mō-
do dicitur: sed dicere licet filia mea qui sum socrates.
Laudauere fortunas meas qui haberem filium tali in-
genio preditum Nec exponam illud luce: tuam ipsius
per tui ipsius. Nam licet ad primitiua fiat relatio: ea
tamen non sunt exprimenda siquid velle credimus.
Differentia quā de spiritali et temporalis (sic enim lo-
quitur) ponit: ridicula est.

¶ De possessiuis pronomini.

Quia etiā q̄ ista quattuor pronomi-
na: meus: tuus: noster et vester. licet diuersificē-
tur in personis ex parte possessoris: tamē ex
parte possessionis sunt tertie personę: 2 ideo verbū pos-
sessionis siue affedēns debet cōcordare secūm numero
2 persona sicut ntū cū verbo. Verbū autē huius relatiui
qui variatur in persona 2 numero quādo scz vnus actus
redditur possessori 2 alius possessioni: vt meus filius qui
lego disputat: tuus filius qui legis disputat: noster filius
qui legitimus disputat: vester filius qui legitis disputat.
Quādo autē ambo verba siue actus redduntur possessio-
ni: debent tunc ambo verba esse tertie personę: vt meus
filius qui legit disputat: tuus filius qui legit disputat: no-
ster filius qui legit disputat. ¶ Scias insuper q̄ possessi-
uorū quēdam sunt possessiua voce et significatione: vt so-
craticus. quēdā voce et non significatione: vt extraneus
et optatiuus. quēdā significatione sed non voce: vt cele-
stis. ¶ Non est etiam ignorandum q̄ formę possessiuorū
sunt quattuor: duę sumptę a grēcis: 2 duę a latinis.
a grēcis in cus: vt cypriacus. 2 in us puras: vt hec torius
a latinis in nus: vt romanus. vel in sus: vt catilinarius.
Quorū formationes sunt varie 2 diuersę. De singulis v-
deamus: 2 pūmo de possessiuis desinentibus in cus.

¶ De desinentibus in cus.

Possessiua in cus desinētia si a pzi-
mitiuis habeant c pares habēt illas syllabas
vt ispace: ispaceus. alia vero omnia a vel in: i
ante cus habentia: siue sint a ntō siue a genituo deriu-
ta vna syllaba vincunt ea ex quibus deriuantur. Et si p-
mutua illa habuerint i penul. hęc assumūt a ante cus: vt
iliū iliacus: si o primitiua habuerint: tunc hęc i habēt an-
te cus: vt dñs facit dñicus. Et sciendū q̄ nō solū a primiti-
uis s; etiā a deriuatiuis deriuat huiuscemodi possessiua
nola: vt tros troic⁹. ap̄her ap̄hic⁹: grāmaticus grāmati-
cus: ital⁹ italic⁹: Alia italia italic⁹ debuit facere. cyprius.

cypriacus: nam cypus facit cyprius. cardis cardiacus: illi illacus: milo milonicus: predicta possessiua cor. penul. vidimus de possessiuis desinentibus in cus. videam⁹ de desinentib⁹ in us.

De possessiuis in us.

Ins purā desinūt possessiua tam græca q̄ latina ātercedente e cor. z e pducta i. cor. vel o pducta. vel ae vel œ diphthongo e breui: vt cesareus vitreus: marmoreus. Et fere oia ad materā p̄tinentia e breuē ante us habēt: vt plūbeus: argēteus. Inueniūtur autē pauca sine e: vt a quercu quern⁹ a coulo colum⁹: ab abiete abiegnus. Itē oleagin⁹ fagi- nūb. Vero longā: vt spōdeus plebeus. Breuē marn⁹ i. bellicosus. Pdu. vt herous Ae diphthongo: vt ptolomeus. Hec aut ae diphthongon habēt pe. quē a fce. in e longa apud græcos desinēt⁹: vel quē a verbis græcis circūflectis deriuant: vt crete creteus: hyle hyleus: dyo- ne dyoneus: ptolome ptolomeus. De antecede: vt eu boea euboeus. Et q̄ apud græcos in multis ei diphthon- gus inuenit ante os. Scire debem⁹ q̄ latini: modo eam in e longā cōuertūt: vt spondeus spondeus. Est autem q̄i abiectione. i. e cor. ponit ante us: vt hectorius: age- nozeus: in quo iones sequitur: moze etiaz ionico pio. ei diphthongo e lōgā ponim⁹: ab achilles achilleus dicen- tes. Determinauimus de possessiuis desinentibus in us purā: determinem⁹ de possessiuis desinentibus in nus.

De desinentibus in nus.

Inus possessiuorū desinentiū for- mē z significationes diuerse inueniuntur: q̄bus latini frequēter vtiuntur in significatione posses- siua vt cesarianus: inueniuntur autem in quibusdā a lō ga ante nus: vt hyspanus: campanus: in alijs e lōga: ite abienus: rubienus: egen⁹. In alijs i longa: vt camerin⁹ vicius z fceminus. Inueniuntur etiam i breuis g ante- cedēte in his quē ab arborib⁹ deriuantur: vt oleaginus: z in his quē ab aduerbijs nascitur temporalibus: vt cras crastinus: homo homotinus: diu diutinus. A quoq̄ lon- ga inueniuntur ante nus: vt tribunus. Etiam z i inueniūt- tur āte nus: vt externus: hesternus: hybernus: colum⁹: ficulnus: populinus. Plautus in castia. Sed manenduz nū istec aut populina fors: aut abiegna ē tua. Conemur igitur sicut possumus exponere rationem penultimaruz in supradictis formē litterarum. ¶ In a desinentia nola antecedente aliqua consonante seu vocali pducta eadē a z accepta nus faciunt deriuatiuum nisi sint multorum animalium: vt syllā spylanus: roma romanus: nola nola nus: silua siluanus. Excipiunt iugurtinus: messalinus: terrenus: quē q̄uis a nobis in a desinentibus p̄sonāte antecedente deriuētur. nō seruauerunt tamen a. De mu stelino z aquilino paulopost tractabitur. ¶ A populari- bus quoq̄ in ae diphthongum desinentibus vel in a de- riuata possessiua similiter a produ. habent ante nus vel na vel nū: vt thebe thebanus: cumē cumanus: signa aūt signamus: mēbra mēbrana: q̄b est fce. Possunt tamē hec duo z a singularibus esse. i. a signū z mēbrū q̄b paulopost ostendetur. ¶ Similiter a habēt aī nus possessiua quē deriuātur a nominibus in ius terminantibus vel ab ad- uerbis in e longā: vt pōpeius pōpetanus: tullius tullia- nus: tullius tullianus: virgilius virgilianus. salustius sa- lustianus. similiter a quotidie quotidian⁹: a meridie me- ridianus. Hodie hodiernus facit. ¶ Similiter habent a lōgā ante nus ea quē deriuātur a nobis in cus vel i cu- lus desinentibus quē sunt vltra duas syllabas: vt rusti- cus rusticanus: publicanus: ruscus ruscianus. Excipi- tur masculinus deriuatum a masculus q̄b est deriuatum a mas maris. Nā di syllaba in cus desinentia sunt vt mā- cus mācinus: lacus lacuna: porcus porcinus. In um q̄q̄ neutra cōsonāte antecede in deriuatiuis a pe longam hñt ante nus: vt oppidū oppidanus: spoletū spoletanus castellū castellanus: beneuētū benenentanus. Similiter a habēt longam ante nus pleraq̄ uenientia a nomi- ni-

bus tertie declinationis: vt cesar ris. cesarianus. fons tis fontanus: vibs vibs vibanus: sol lis: solan⁹: ex quo sub solanus: ex sole etiam est solinus proprium. milo lonis: milonianus. p̄so fonis. p̄sonianus. Quis quidam p̄so- nius z milonius dīci putauerunt: sed a proprijs deriuata plerūq̄ i habent ante a. vt iouis iouianus: cesaris rian⁹. Possimus tamen dicere q̄ a cesarius z milonius et p̄- sonius z iouius: deriuata sunt cesarianus: milonianus: p̄sonianus: iouianus. Lux lucis lucanus: ex quo com- positum est antelucanus ex eodem. i. ex luce etiam nasci- tur lucina. vetus ris. veteranus. limes itis limitan⁹. an- con anconis anconitanus. hoc tamen z potest esse ab an- contres sicut post ostenditur. Sades. gaditanus. Ideo q̄ antediximus pleraq̄: q̄ a neutris in e deriuata i ha- bent produ. ante nus: vt mare martinus. Et ab alijs quē pares habent syllabas tam in nolatuo q̄ in gto: vt her- cule lis. linus z herculanus. follis linus. mensis aūt men- surmus. z hyber hybernus facit: vt infra dicetur. Simili- ter in ia desinentia n antecedente mutant ia in us: et fa- ciunt deriuatiua a primitiuis: tamē habēnt⁹ n. vt hyspa- nia hyspanus. hircania hircanus: mauritania maurita- nus. campania campanus et produ. penul. Dardan⁹ ve- ro proprium nomen est et primitiuum: ideo a cor. habet Abusiue tamen poetę pro dardanio ponunt dardanium Si vero ante ia etiam nō n. habuerint cōsonātem i lon- gam habent ab eis deriuata ante nus: vt placentia pla- centinus. Quē vero apud græcos a nominibus vrbium deriuata in tes desinunt ea apud latinos in tanus plerū q̄ efferruntur: vt anconites tanus. tripolites tanus. Si- militer a salapia salapitanus. a gadibus gaditan⁹: z tau- rominio taurominitanus. Inueniuntur tamen auctori- tate veterum vel euphonię causa: et maxime in proprijs quedam nomina non seruantia supradictas regulas: vt ligur ris. ligurn⁹ non ligurian⁹. censor censuin⁹ non cē- soian⁹. ¶ Sic ergo vt patuit q̄dam possessiua desinen- tia in nus habent a prod. ante nus. Vnde etiam infra in possessiuis desinentib⁹ in inus. Quēdā etiā possessiua de- sinētia in nus habent r ante nus de quib⁹ sic nota.

De possessiuis desinentib⁹ in r ante nus.

Nomina desinentia in er si sint ter- tie declinationis vel quē in ius faciūt igit̄ ac- cepta nus ipse nominatiu⁹ facit deriuatiuū: vt pater patern⁹: ver vern⁹: acer eris. pro arboze aceru⁹ facit: alter altern⁹. Illa salz obseruata regula de mutis animalib⁹ q̄ faciūt in inus: vt infra dicā. Ideoq̄ āter an- serin⁹: z passer passerin⁹ dicim⁹. Ab aduerbijs quoq̄ ve- nientia in ra desinentib⁹ habent r ante nus: vt infra sfer- nus: extra extern⁹. Ab alijs quoq̄ aduerbijs temporalib⁹ inueniunt q̄dā r ante nus habentia: vt noctu noctur- nus diu diurn⁹. Vtri alternitatis cā facit hestern⁹: sem- per sempitern⁹. In tertia autē desinentia faciūt deriuati- uum item⁹: vt fabiateria fabriater⁹. Actas quoq̄ eter- nus facit. Antiqui tamen euitas euitern⁹ ab quo dicebāt Vetus pretereā vetern⁹ facit non solum veteranus: sed diueras habet significationes. Quercus etiā quern⁹. co- rilus colum⁹. tactus tacturnus. mensis mensurn⁹. Sic enim Lice. posuit pro mensuru⁹ in primo rhetoricorum. Tempus est pars quedam eternitatis cum alicuius an- nui mensurni: diurni: nocturni: vespertini: certa signifi- catione. Ab hyeme quoq̄ vel hyem̄ hybernus fit. ¶ Sic ergo vt vidimus quedam possessiua desinentia in nus habent a ante nus habent i ante nus de quibus tales dantur regulę.

De possessiua desinentia in i ante nus.

Desinentia in er si sunt secunde de- clinationis: et quē in us consonante antece- dente eiusdem declinationis (exceptis i cus supra duas syllabas: vel in culus: de quibus pauloante docuimus) et in um desinentia propria si faci- unt deriuatiua in nus terminata i longam habēt penul. vt auster austerin⁹: adulter adulterinus: libertus liberti- nus: diu diuin⁹: rufus rufin⁹: mancus mācin⁹: parulus

parus in canus. *Exciptur ab hum human*. a mudo mudan. a xpo xpianus. et a pago pagan. et a pulcus pulcian. sed hoc magis a pulcio videt esse deriuatū. dñs etiam facit dñicus. Nāq a taurominio tauro minitan. dicim. sequimur grecos qui taurominutes dicunt. Sententia est apud grecos in tes desinentia mutata s in a accipiunt nus. cū in hanc formā veniūt vt taurominutes tauromin. tanus. metropolitea tan. Itē longam seruāt oīa que a nobis mutoz aīaliū cuiuscūq; dedinatiois sint deriuatū in hanc formā: vt aper apu apinus taurus tauri taurin. ferus vel fera ferinus. lep. leporus leporin. formica formican. hyrudo hyrudin. aquila aquilinus. mustella mustellin. quīs in a desināt: tñ nō habet a ante nus in deriuatiuis. Itē leo leoninus. leonin. vcr. uer. ueruecan. Quinus quoq; ab oue: suinus a sue. Nā ouilla et suilla diminutua sunt. In nus est desinentia vel in na. vel in num si faciunt diminutua abiecta n: duo assumūt ll. vt vnus vllus: vna vlla: vnū vllū: vnus vllū: geminus gemellus: gemina gemella: geminus gemellū. Sic ergo suina suilla: ouina ouilla. Inueniuntur quedā in tinus penul. corripientia. s. que a primitiuis nō habēt: vt diu diutin. cras crastin. homo homotinus: pulus vel pulcus pustinus. Nā cōstantinus et clemētinus a primitiuoz genitiuis habēt: vt matutin. a matuta q̄ auroza intelligit. Mediatin. aut a medio et stādo vel tenēdo cōponi videt. Fiscina quoq; corri. penul. quo modo fuscina. Cur ergo piscina pdu. qz hoc sine dubio deriuatū est a pisce. Et fiscina a fisco: an fiscus a fiscina: an neutrum a neutro dieret dubiū est. Nā nec fuscina a fusco: nec pagina a pago: nec mutina a muto: nec arimnū ab arimo sunt deriuata: cū sint primitiua pe. corripuerūt. Si aut in er desinentia sunt tertie dedinatiois: vt in ius faciūt gñi accepta nus ipse noiatiuus facit deriuatiū: vt ver vern. pater patern. vt dixi supra alter alternus. Itē desinentia in ia n antecedente mutantia in us: et faciūt deriuatiua: vt hypania hypanus: lauinia lauinus: vt dixi supra vbi egi de possessiuis desinentibus in nus. Si vero ante ia aliā habuerint psonantē lōgaz habēt ab eis possessiua deriuata āte nus: vt placētia placentin. Magna quoq; qz g ante n habet anagnus facit. similiter alexandria alexandrin. nūmantie nūmantin. aricia arican. Itē vt dixi supra in cus desinentia si sint dissyllaba nō habent a ante nus eoz possessiua: sed sunt sine a vt mancus mācin. lacus lacuna: porcus porcinus. Itē possessiua venientia a nobis tertie dedinatiois desinentibz in e: habēt i pdu. ante nus: vt mare marinus: pnestie pnestinus. Et ab alijs que tres habēt syllabas tā in ntō qz i gto: vt hercules lis. herculin. verres ris. ver rinus: follis lis. follin. In gnus quoq; vel gna vel gnū terminātia lōgam habēt vocalē penul. vt a rego regnuz a bene benignus: a male malign. ab abiecte abiegnus. Item a priuo priuign. Inueniuntur tñ vt etiam dixi auctoritate veterum vel euphonie causa qdā nomina non obseruantia predictas regulas. vt ligur ris. ligurin. nō ligurian. censorinus nō cēsolanus. Bgim. de possessiuis desinentibus in nus. nuncagamus de possessiuis desinentibus in rius.

In his quia fere priscianū sequit minus dormitat dicet tñ valla nō neutru a neutro sed neutru ab altero.

De possessiuis in ius siue in rius.

Possessiua etiam inueniuntur in ius siue in rius desinentia. Unde nota q in latino sermone non solū vtimur predictis formis: sed etā ppijs quibsdā latinorū: vt in us. vel in a vel in um. puta antecedente ri. vt catilinarius: hereditarius: vxorū filateria ptisanariū. Et scias q quīs forma sit possessiua que in rius desinit: tamen diuerse significationes in hac forma inueniuntur. Nā alia ab officiis: vt tabernarius: tabellarius: hostarius: grarius. Alia dignitatibus: vt ptoius censorius: que tamen possessiua significationē habēt. Alia ab alijs rebus in quibus sit: vt de

quibus sunt vel quas habent. In quibus sit dico: vt colarium qd in collo est: mensarium qz in mensa est: motorium qz in mota est: palmarium qz in palma est: hoc ē i laude: De quibus sunt: vt frumētaria. i. lex de frumēto et mularia lex. i. lex de nūmis. et agraria lex. i. lex de agris. Et his aut quas continent: vt vinaria cella q̄ habz vinū et armariū locus in quo arma posita sunt: sicut violariuz: rosariū: viridariū: et scias q quīs sicut ostēdimus diuersas habēt significationes supradictę forme nomia: tamē maxima pars eorum apud latinos possessiuoz habet de monstratōne: id eoz hic possessiuoz species posuim. Nō est autem hic ignorandū q etiam in is et in er terminatiū deriuatiū multā inueniuntur significationis possessiue apud nos vt diuis: hostilis: celestis: lunaris: castrensis: equester: pedester: paluster: quozum qz diuerse et varie sunt forme et significationes: postea eas cum reliquis speciebus denominatiuozum: per ordinem tractabimus: nūc de nomine comparatiū videamus.

De finitis in arius ariū plenius et argutius loquitur valla in primo de elegantia libro: hęc tamē nō sunt penitus contennenda.

De comparatiuis.

Comparatiuum nomē est illud qd cum positiui intellectu vel cum aliquo participio sensu positiui magis aduerbiuz significat: vt fortior magis fortis: et vltior magis vltra q̄ ille qui vltra est. Sicut autē comparatiua a nominibus adiectiuis vt ab albus albitior. A verbis vt a detero ris: deterior. A participijs nominaliter positis: vt ab indulgens idulgentior. Et ab aduerbijs siue prepositionibus: vt extra exterior. Et sciendū q sicut dicit p̄uic. in. iij. li. s. Loca lia aduerbia siue prepositiones ex quibus comparatiua nascūtur nomina pene sunt hęc: extra exterior: vltra vltior: citra q̄terior: supra superior: infra inferior: post posterior: ante anterior: prope propior: penitus tior. Apulei. in p̄mo hermagine. Alius est ei adolescēs honesta forma quasi ad nuptias exornatus trahere se in penitiores partem domus. i. secretiorē. Sicut autem quę comparari possunt nomina vel secūde vel tertie dedinatiois. Et si secūde mobilia sunt in a femina: in um neutra. Et vlt in er vel in us desinūt: et assumentia gto oī faciunt cōparatiua cor. tamen pe. i. vt tener tenerior: niger grigrior: clarus ri. rior. Notandū tamen inferiorior qd a gto sinisteri videtur esse factum: cum in vsu sinistri vbiq; reperiatur. Quę autem veniunt a nobis tertie dedinatiois formantur a datiuo addita oī sit foelicior: p̄pter illa que veniunt ab his nominibus bonus: malus: magnus: pius: dexter: sinister: magnificus: multus: iuuenis: et amicus secūdū quosdam: que irregulariter comparātur. Item habentia vocalem ante alteram vocalem comparatiuum non habent: sed assument loco eius positiuum cum magis: vt pius magis pius piissimus: et ardu. magis arduus arduissimus. vnde versus. Regula grāmaticę prohibet certissima lege. Ne quis ius vel ius compararet absq; magis: vt egregius: pius: ardu. Et hoc duabus regulis repugnantibz: quarū vna est. Omne cōparatiuum debet superare suū positiuum in vna syllaba: vt fortis fortior. Alia talis est: i. posita inter duas vocales vim suam seruantes in simplici dictione accipitur pro duplici cōsonante: et transit ad sequentē syllabam: vt maior petor. Si enim remaneret vocalis: pingeret hyatū: tolerabilē fieri tribz vocalibz iunctis y tres syllabas p̄tine positas nulla psonante media: sicut si dicamus petor arduior. Et sciendū q oīa comparatiua desinentia i oī cōis sunt generis: et mutantia oī in us faciūt neutra: expro vno qd solū cū sit a positiuo q̄tū ad suā vocē fixo seruauit eius genus hic senex huic seni hic senior: quīs hoc quoq; vetustissimi cōe accipientes hic et hęc senex proferebant. Pompo. in epygramate. Tua amica senex est. Itē oīa cōparatiua desinentia in oī faciunt ablatiuū in e et in i: vt hic et hęc melior et hoc melius: ablatiuo meliōre vel oī. excepto senior qd facit ablatiuū in e tñ. Inueniūt

etiam a neq; qñ est in ednabile trñ genex tam cōparatiuū q̃ suplatiuū: vt nequā nequior nequissimus. Ab aduerbijs vero deriuata in ra desinentib; mutant ra in er: et accepta tot faciunt comparatiuū: vt extra exterior: vltra vltior: intra interior: extra dterior: infra inferior: supra superior. Similiter in erior faciunt post rante: vt posterior: et anterior. A sepe aduerbio posituū vel cōparatiuū nomen nō legi: superlatiuū posuit Lato. Propt̃ diē atq; scēnus sepius discōrdiam fuisse. Sed querit̃ p̃sif. an prius sit cōparatiuū: et dicit q; sic: qm̃ oī desinēs cōmune: in us facit neutriū p̃m̃us: quod in nullis alijs nisi in cōparatiuis inuenit̃: et videt̃ a p̃uidē aduerbio nasci qđ abiecta dē accipit oī: et facit cōparatiuū prius: sed i corripuit: sed i nullo cōparatiuo iante oī p̃duci potest. In suplatiuo vero seruauit p̃ductionē accepta mus p̃m̃us: ex quo aliud aduerbiū nascit̃: p̃m̃us vel p̃m̃e. vñ Terentius in andria per cōpositionē qñ dicit: Appime in vita esse vtile: inuenit̃ etiā sepe prius pro melior positū. et tunc sine dubio habet vim cōparatiui: et p̃m̃us p̃ opt̃m̃us: et tunc suplatiuū significationē obtinet. vñ Virg. in viij. Et p̃m̃os inueniū tot miserit̃ oīo. P̃m̃os posuit p̃ opt̃m̃os. Et scias q; sicut alter de duob;: et alius multis dicit̃: sic prius de duobus: et p̃m̃us de multis solet dici: vt dicit̃ p̃sif. in. iij. li. Unde p̃sif. De multis pp̃rie p̃m̃us dices alijsq;. Sed prius ac aliter dic cōcordare duobus. Et sciēdū q; apud latinōs diminutionē quoq; accipiunt quedā cōparatiuū: quod apud grēcos nō inuenitur: vt grandiuscul;: minusculus: maiuscul;: offiū tñ hęc a neutro cōparatiuo adiectione culus inuenio fieri: vt grandius grandiusculus et. Nam et q; aduerbio cōparatiuo et suplatiuo adiungit̃: cū duo vel plures cōparatiui vel suplatiui diuersę significationis positi inter se equantur vel idem geminant̃: vt tam iustior q; felicioī ēneas hēctore. Minus autē aduerbiū est: quando cū positiuo positum vel iunctū cōtrarię significationis cōparatiuū demonstrat̃: vt minus stultus p̃ prudētor. Terentius in eunuchō. Nemo fuit minus ineptus p̃ prudētor. Et quando p̃ non aduerbio ponit̃ vt minus bonus p̃ malus. Magis quoq; aduerbiū nō solū cū positiuo sed etiā cōparatiuo iungitur quando ipse cōparatiu; vñ ad se vel ad aliū cōparatur: vt achilles ēneas fortior magis q; iustior. et alij vñ se fortior magis q; diomede. Cōparatiuus autē gradus ab abito casu iūgit̃ vñusq; numeri. Interdū etiā nō quando tñ q; aduerbiū sequitur. Suplatiuus autē gō plurali vel singulari iungitur quando ipsū nomen singulare multitudinē significat vt fortissime gentis. Est etiā regula q; quencūq; casū regit positiuū: et eundē regit cōparatiuū et superlatiuū: p̃ter eorū principalē constructionē. Unde sicut bene dicit̃: suz similes petri vel tro. ita similioz tui vel tibi: et si simillim; ioannis vel ioanni. Nota tamen q; sit abusio in cōparatiuo tribus modis. I. significatione: cōstructione: et officio. Significatione: qñ p̃ positiuo cōparatiuus positus minus eo significat et nullū cōparat̃: vt Virg. Tristior atq; oculos lachrymis suffusa nitentes. Tristior est hic ex parte tristis significat. Est quando cōparatiuū ad cōtrariā cōparat̃. et minus positiuo significat: vt mare ponti: et dulcius q; cetera maria. Nō est nō ad dulcia: sed ad amara facta cōparatione ostendit̃ parū aliquid dulcedinis plus q; cetera habere ponticū mare. Constructione: quando nō construit̃ cum ablatiuo vel cōsimili casu mediante q;: vt maior iuuenū p̃ iuuenibus. maior horū est charitas: p̃ his. Officio: qñ non significat positiuū cum magis aduerbio. Virg. in. v. Comites senioris acceste p̃ senis: et in apo. iij. a. xxiij. seniores p̃ xliij. senes. Non solum magnificus sed omnia similia in ficus a facio deducta et indicus a dico et in loquus a loquor et si nulla fingunt de us ens. vnde fiunt comparatiua et superlatiua vt benedictior maliloquentior. Errant autem qui ab amicis volunt amicior deduci: deorū apud doctos sit amicior: Vnde horatius. Iuno et deorū quis quis amicior. Valla autem docet comparatiua nō ta-

men per magis sed per similia vt valdius validius fortius posse exponi. Prime nō docetur. Apprime autē secundum vallam satis licenter. Nec tristior ex parte tristis. vt vult p̃sif. sed plane tristis. Nec senioris pro senis: sed pro eo qui plane tristis

De superlatiuo gradu.

Superlatiuum est quod vel ad plures sui generis cōparatiū supraponit̃ oīubus vel per se platiū intellectu habet cū valde aduerbio posituū: vt fortissim; grēcorū achilles. i. fortis super oēs grēcos. Si autē dicā fortissim; hercules fuit: nō adiciens quorū intelligo valde fortis. Construit̃ autē suplatiuū cum gō plurali: vel cū genitiuo singulari nominis collectiuū: vt fortissimus romanorū: vel fortis est fortissimus romane gentis. Aliquando tñ absolute ponitur: et equipollet suo positiuo et valde aduerbio: vt petrus est fortissimus. i. valde fortis. Habet tñ superlatiuū p̃ter suā principalē cōstructionē etiā constructionē sui positiuū. Unde sicut bene dicit̃: sum similis platonis vel platonis: ita congrue dicimus sūsimilimus platonis vel platonis: et sum dignissimus istorū laude. Itē nota superlatiuū quandoq; teneri superlatiue et partitiue: et sciēdū hoc incōgrue dicitur fortis est fortissimus asinorū. i. valde fortis super asinos de numero asinorū. Quandoq; tenet̃ superlatiue et non partitiue: et secundū hoc cōgrue dicitur: fortis est fortissimus istorū. i. valde fortis super nos. Itē scias q; suplatiua possunt cōcordare in genere cū sequentibus genitiuis: vt homo est dignissima creaturā: possunt etiā discordare. vnde Boetius. quid agis dulcissime rerū. Sed vide q; suplatiua sunt vere adiectiua: quia nascunt̃ a nobis adiectiuis: et ideo debent cōcordare cū suis substantiuis in tribus: scz genere: numero et casu: vnde bene dicit̃ margarita est pulcherrima lapidū. Itē suplatiua habent quandā naturā partitiuā: et ideo possunt cōcordare cum sequenti genitiuo: vnde bene dicit̃ margarita est pulcherrimus lapidū. Sed certa partitiua nō sunt vera adiectiua: et ideo tantū debent cōcordare in genere cū genitiuo sequenti non discordare vnde male dicit̃ homo est vnus rerū: sed homo est vnus rerū bene dicit̃. Itē postq; de partitiuis feci mentionē: volo te scire q; partitiuū debet cōcordare cū genitiuo in quē partit̃ in genere: si ille genitiuus habet vñusq; numerū: vt aliquis hominū currit vel aliquis hominū currunt. Si vero declinat̃ tñ in plurali numero: debet cōcordare i genere et numero: vt nuptiarū alie bone: alie male: sed nuptiarū alia bona alia mala: incōgrue dicit̃. Itē si fiat partitio in genitiuo singularis numeri nominis collectiuū. tunc trahunt genus a rebus suppositis: et non a gō. Unde si fiat partitio pro mari erit masculinus: vt vnus istius populi est petrus. Si autē partitio fiat p̃ fœmina: tunc erit fœmininus: vt vna istius populi est liberta. Si autē fiat partitio p̃ re in sexata: tunc erit neutriusq; genitius: vt istius acerui aliud est ferrū: aliud lapis. Si autē ponit̃ partitiuum cum nōte heterodyto: debet respicere gen; quod est ibi q; cōparationē habet ad res per gōm suppositas secundū genus quod accidit in gō. Et sic est dicendū: vnus celorū: vna epulā: et non vnū celorū: nec vnū epularum. Non tñ sequit̃ vnus celus: vel vna epula: q; genus plurale est fortius singulari. De hoc infra dicā in capi. de genere: cum de nobis heterodytis agā. Nota tñ q; partitiuū quocūq; modis respicit vel regit gōm. Quādoq; si ne discretionē alicui; accidentis: vt vbiq; terrarū. Quādoq; cū discretionē generis et numeri: sicut in cōplexiuis vt nuptiarū: alie sunt vnū: alie sunt plura. Non est concedo q; bene dicit̃ nuptiarū alia est hoc: alia est illud. Quādoq; trahit genus a re supposita: vt huius populi: alius est fortis: alius est plato. vel alia berta: alia maria p̃ fœminis. Quādoq; vero non subest aliquis sexus debet in neutro genere sumi: vt huius acerui: aliud est lignū: aliud est lapis. qñ respicit nomen extra sumptus: vt valde mane vna sabbatorū: nā habetur ibi respectū ad hoc nōmē die. Sit etiā qñq; tenuis partitio: vt hoc regni: et hoc d. iij.

anni 2c. Scire etiā te volo: quia cum dicitur quod per superabundantiam dicitur: vni soli conuenit: ibi vnu solum conuenit complexiue: tamen pro vno quod pro pluribus. vel ut cum dicitur: Isti sunt albiissimi homines: ecce illud quod supponitur per hoc pronomen isti: dicitur vnum solum.

Superlatiuum non exponitur per positiuum et supra. Nam si achilles esset supra omnes fortis esset supra seipsum fortis. Sortes est fortissimus: a finorum nullo sensu recte dicitur: sed fortior a finis. Nec potest a sequente discor dare in genere nisi in collectiuis: et ubi genitiui improprie ponatur in eodem casu. ut dulcissime rerum: quia non apte dicitur dulcissima res. optimus plebis qui non est optima plebs. Nec dicā margarita est pulcherrima lapidum: nec lapillorum: sed gemmarum aut simile. Nec ausim dicere primus celorum: sed primum: nec tamen vna aut vnum epularum: quia aliud significat epulum aliud epule: sed vne epule aut epularum.

De formis superlatiuorum

Hec me superlatiuorum sunt octo. Duæ quæ in quas plerumque desinit suplatiuum rimus et simus. Sex vero in quas paucas desinit: limus: ximus: timus: remus: simus: nimus: et omnia suplatiuum mobilia sunt: id est mutatione us in a faciunt feminina: et a in um neutra. De singulis videamus per ordinem.

De suplatiuis desinentibus in rimus.

In rimus desinentia formantur ab adiectiuis desinentibus in er: addita notatio rimus: siue sint secundæ vel tertiæ declinationis: ut pulcher pulcherrimus: acer acerrimus: tener tenerimus: pauper pauperrimus: saluber saluberrimus. Formant etiam a masculino secundum analogiam addita rimus: ut saluberrimus: celeberrimus: et sic de similibus. quia saluber et celebrer etiam leguntur. Præter dextrimus et sinistimus: pro dextrerrimus et sinisterrimus. Naturus facit maturrimus. Ut dicit Plinius in libro de naturis. Naturus cuius est uis positiuus maturus sit: tamen quasi a nominatiuo maturus: quia in usu non est nascitur in er desinentiū regulam seruauit in rimus terminat. Inuenit tamen maturissimus secundum analogiam in us terminantiū. Nuperrimus etiam proferebant antiquissimi. Unde aduerbiū posuit Cicero. Et quoniam nuperrime dictum facile memorie mandatur: qui superlatiuus magis ab aduerbio in er desinente videtur nasci. Nomen enim positiuum in us desinit ut Lapio videtur nuperus: cuius actum Plautus profert dicens in captiuus. Recens captiui hominem nuperum et nouitum. Et bene ut super superus: sic nuper nuperus debet esse. Vterrimus etiam cum in us desinat eius positiuus: tamen formam in er terminantiū seruauit in suplatiuo veterrimus quasi a veter positiuo quod capui quoque approbat auctoritas: et usus antiquissimorum. Enni. Cum veter occubuit priam sub marte pelago. cuius etiam comparatiui veterior et pulchrior Plautus. In rimus etiam a verbo vni inuenit: detero deterior deterrimus: et vnum anomalum pessimus.

De desinentibus in simus.

In simus desinentia si veniunt ab adiectiuis secundæ declinationis: formant a genitio addita s et simus: ut albus albi: addita s et simus est albiissimus. Si enim veniunt a nobis tertiæ formant a genitio addita simus: ut felix dis. felicissimus. locupletis locupletissimus. Præter quædam anomala iniqua: ista quæ irregulariter comparantur: ut malus peior pessimus.

De desinentibus in limus.

In limus autem tantum quinque desinit suplatiuum cum suis compositis: et formant ab adiectiuis tertiæ declinationis desinentibus in is: remota is et addita limus: ut facilis facilissimus: difficilis limus. gracilis limus. humilis limus. similis limus. dissimilis limus. agilis limus. Istæ septem enumerat Plinius. quorum cum in is designant positiuum: abiecta is et addita limus faciunt superlatiuos secundum Plinium. Ex hoc patet

quod suplatiuus huius dictionis vtilis non desinit in limus sed in simus: vtilissimus. Itæ habetur quod positiuum predictorum scribunt per vnum solum. sed superlatiuum per duo solum. De predictis huius. In limus hæc quinque dat facit: cetera linquunt. Valla tamen non putat docillimus debere dici.

De desinentibus in ximus.

In ximus duo tantum inueniuntur vnum anomalum: ut maximus: quod fit a positiuo secundæ declinationis desinente in us: ut magnus maior maximus. Alterum ab aduerbio: ut prope prior primus: quod tamen quoniam pro cognato accipitur est positiuum: et habet comparatiui: sed non superlatiuum: ut primus primior.

De desinentibus in timus.

In timus desinit vnum anomalum ut optimus. Et ab aduerbiis siue prepositiuis deriuata: ut intra interior intimus: ultra vltior vltimus: citra cterior citimus secundum quod datur: et præterea dextrimus et sinistimus: extremus quoque pro extremus dicebant antiqui.

De desinentibus in remus.

In remus ab aduerbiis siue prepositiuis venientia desinunt hæc: extra exterior extremus: supra superior supremus: post posterior postremus. Ex quo apparet neque a supero: neque a postero fieri comparatiuos vel superlatiuos: sicut nec ab infero infimus. Nam si essent a nomine supero postero: infero: seruarent regulam in us terminantiū secundæ declinationis: quia in simus præferrent superlatiuum et facerent superissimus et. Et sciendum quod hæc sola forma habet et productam ante mus: cum omnia alia forma suplatiuum habet et correptam ante mus ut pulcherrimus: doctissimus: humilissimus: maximus: optimus: minimus: infimus. In simus vnum solum desinit ab aduerbio deriuatum: ut infra inferior infimus.

De desinentibus in nimus.

In nimus vnum solum anomalum desinit: paruus minor minimus. Illud quoque notandum quod omnia comparatiua et superlatiuum duarum excedunt syllabarum numerum: exceptis prius prius et anomalis his: minimus: maior: peior: plus. Hec marci cum compositiua quoque ex quibus nascuntur comparatiua et superlatiuum dissyllaba sunt: vel eo plus per genitio: vel vna vel duas assumentia syllabas faciunt supradictos gradus: ut dices ditior ditissimus: niger nigrior nigerrimus: et vtilis vtilior vtilissimus: similis similior simillimus. In fra inferior infimus. Superlatiuus vero quinque comparatiui superat vna syllaba: ut quoniam in simus finitur: ut iustior iustissimus. Et quando in rimus suplatiuus finit: si positiuum nominatiui et genitio pares habet syllabas: ut teter tetricteterrimus. acer acerrimus. Et quando par est ut in limus terminatis: agillior agillissimus: facillior facillissimus. et quando vincit vna syllaba: ut quoniam in simus vel in timus: vel in remus desinit: ut inferior infimus: vltior vltimus: exterior extremus vel extremus. Minus et minimus etiam a parum deducuntur vbi minus pecunie. id est magis parum aut paucum.

De diminutiuo nomine.

Diminutiuum nomen est illud quod diminutionem primitiuum sui absolute demonstrat: ut rex regulus. id est paruus rex. Ideo positiuum est absolute: ut dicit Plinius in libro de animalibus. quia comparatiua quoque non solum augent: sed etiam aliquando vim suorum primitiuorum: sed non minuunt absolute. Ad aliquid enim omnino sit comparatio: ut breuior dicitur ad breue: et angustior ad angustum. Unde quibus in his quoque comparatiuis inueniantur quædam diminutiva apud latinos: non possunt tria absolute esse cum a comparatiuis sunt deriuata: et ipsa quoque comparatiue significet: ut maiusculus: minusculus: necesse est enim ad aliquid ea comparari: ut Terentius in eunuchus. Thais quæ ego sum maiuscula est. id est paruus seu paulo maior quæ ego. Alia autem diminutiva. id est omnia quæ non a comparatiuis deriuantur se habent diminutionem: et nulli comparantur: ut regulus. Diminutiva autem inuenta sunt tribus de causis: vel cau

sa necessarīe significationis: vel causa vrbānitatis: vel causa adulationis. Unde dicit Paul. in. iij. l. vbi agit de diminutiuis: Solent autē diminutua vel necessarīe significationis causa pferri: vt Gallus. Postq̄ reguli in vñū conuenere: reguli. i. parui reges. vel vrbānitatis vt Iuena. lib. satyrar. iij. Unde sit vt malum fraterculus esse gigantū. vel adulationis: 2 maxime pueror: vt catulaster: antonaster: parriculus: sergiolus. Deriuantur igit p̄terq̄ ab appellatiuis diminutua: pauca etiā a p̄p̄is: 2 seruant genera p̄mitiuor: p̄terq̄: 2 sepe inueniuntur diminutiuor: diminutua in diuersas desinentia formas: vt homo homūcio homūcul⁹ homul⁹ homululus. Sunt autē forme diminuti. mas. ge. he. culus ulus absq̄ cell⁹: xillus: illus: absq̄ x. ulus. ol⁹. cio. aster. leus.

Omne comperatiuum adiecta parricula culus cula culum facit diminutiuum. Regulus autem rex quidem est diminutiuorum: nec tamen videtur paruus rex: cum non sit rex: sed reguli sunt primores & proceres regni: quos franci pares vocant. Ex necessitate ergo dixit salustius regulos non diminuendo sed significando eam dignitatem proprio vocabulo. Nec in illo iuuenalis videtur vrbānitatis ratio: quis sit festiue & lepide dictum: sed potius necessitatis: cum enim homo mediocris stature conferatur ad gigantes videretur pusillus: vnde cum illis non posset esse equalis. dixit se fraterculum malle esse gigantū: id est filium terre vt illi sunt & ita ignobilem. Vrbane autem dicimus per modestiam: ingeniolū nostrū: & opuscula nos edidisse: aut munuscula dedisse: sed prolixior ac institueram fio.

De desinentibus in culus.

De diminutiuorū desinentiis in culus formatione sicut dicit Paul. Monosyllaba in s desinentia vocali antecedente: cuiusq̄ sint generis: 2 in er omnia que sunt tertie declinationis: 2 in ius neutra notatiuo assumūt in masculino culus: 2 in fœminino cula: 2 in neutro culum: vt hic flos flosculus: masmascul⁹: plus pluscul⁹. Os osculū quoq̄ q̄uis sit forme diminutiuē: tñ q̄ aliā habuit significationē fecit ex se aliud diminutiuum oscillum. Sus tñ facit scutula. Similiter faciunt in er terminantia diminutiuor: vt frater fraterculus: pater patercul⁹: quod 2 proprium inuenit: mulier muliercula: pauper paupcul⁹: la. lum. mater matercula. Exap̄t venter ventriculus. Sicq̄ faciunt in us neutra: vt munus munuscul⁹: op⁹ opuscul⁹: corpus corpuscul⁹: crus cruscul⁹: thys thyscul⁹. Necnō etiā cōparatiua in us neutri gñis similiter faciunt diminutua: sed mobilia. i. mas. ge. fe. 2 neutri gñis: vt manus manuculus: manuscul⁹: grand⁹ grandiuscul⁹: grandiuscula grandiuscul⁹: celer⁹ celeriuscul⁹: la. lli. vñ celeriuscule aduerbiū: sicut a sepiusoppatiuo sepiuscule aduerbiū. Plus q̄q̄ quis a mas. vel fœ. cōparatiuo non veniat facit tñ plusculus la. lli. Unde Teren. in phormiōe. Tū pluscula supellectile opus est. Lepus quoq̄ quod solus in us desinens mas. vel epicenū dissyllabū tertie declinationis est: assumūt notatiuo culus: 2 facit diminutiuū: vt lepus lepusculus. Pann⁹ etiā panniculus facit. Ad hāc formā positiua in o: desinentia mutant o: i us 2 accepta culus faciunt diminutua: vt rumor rumuscul⁹: vel assumunt culus vel cula totaliter: vt amator amatorcul⁹. soror sororcula. Quis vero vel in e desinens omnia: vel in us monosyllaba vel in us datiuo corripientia. i. assumūt p̄dictas syllabas: id est culus cula culū. 2 faciūt diminutua: vt ignis igni igniculus: testis testi testicul⁹: naus nau nauiculus: cunis cun cunicula: auis au auicula: rheserpeti rheserpetula: fons fontis fonticulus: mons monti monticulus: dulcis dulci dulciul⁹ cula. culū. securis securi securicula. Similiter fides fidicula. Fides em̄ fidecula facit. Et cum omnia h̄mōi diminutua tā penultimā q̄ ante penul. corripiant: cunicula tñ asipe. p̄duant aliqñ necessitate metri. Exap̄t lap̄s qui a lapillus facit diminuti-

uum. Etā angulus angulilla: vnguis quoq̄ vngula facit: que tñ 2 si formā videntur habere diminutiuū: significatione tñ non sunt diminutua secundū formā supradictā. Quarte quoq̄ declinationis notia faciunt diminutua. Us em̄ 2 u notatiui in i cōuertunt correptā: 2 accipiunt culus in mas. in fœ. cula in neutro culū: vt curr⁹ curriculus: b̄ tamen 2 hoc curriculū: versus versicul⁹: art⁹ articulus: fluctus flucticulus: anus anicula: cornu corniculū. Exap̄t ab acu aculeus: 2 a dom⁹ domuscula. In es p̄du. desinentia fœminina tertie declinationis vel qñ tē abiecta s assumunt cula: 2 faciunt diminutua: 2 seruāt e productā: vt vulpes vulpecula: nubes nubecula: dies diecula: res recula: vepres veprecula. Exap̄t merces mercedis: cui⁹ is genitiui in ula cōuersa facit diminutiuū: mercedula. 2 a pes catus diminutiuū p̄ elongā i hy: apicula. Ita dicit Paul. in. iij. l. i. de diminutiuis. In. vñ l. bro dicit Paul. in. iij. l. i. meta. hec ap̄t p̄tulit dicens: Non ap̄s inde tulit collectos sedula flores. Quod etiā diminutiuū ostendit apicula: quomō fidicula docet p̄mitiuū sui notatiui fides non fides esse. Ex his videt q̄ 2 Paul. velit q̄ a pecula sit diminutiuū de apes: 2 a picula diminutiuū de apis: quod olim in vsu fuit. hoc etiā vult Aug. In o desinentia si faciunt diminutua cōuertūt o in un 2 accipiunt cui⁹ us vel cula: vt tyro tyuncul⁹: latro latriculus: carbo carbūculus. pedo pedūculus: curculio curculūculus: virgo virgūcula: ratio ratūcula: offensio offesūcula: loligo loligūcula: homo homuncul⁹: dicit tñ 2 homūcio: homūcul⁹: homul⁹: 2 homulul⁹. Lenō lenūculus 2 lenul⁹ similiter facit diminutiuū: fur furunculus rana ranuncul⁹ facit. Quēdā alia desinunt in culus vel cula: de quib⁹ dicam de desinentibus in vñus.

Ad ditio.

Nota q̄ (vt dicit Laurentius vallis lib. j. cap. v.) ab hoc notatiuo fides descendit fidicula: qm̄ fides in recto non b̄. Est autē fides genus cytharę dicte q̄ m̄ iter se chorde eius quantū inter holes fides cōcordet. Et similit facit apes vel apis apicula: sedes sedicula: edes edicula: cedes cedicula.

De desinentibus in ulus.

In ulus desinentia sic formantur. In r vel in us supra vñā syllabā vel t desinentia genitiui extremā terminationē ius in u cōuertunt: 2 accepta ius vel la. vel lum faciunt diminutiuū. vt rex regis regul⁹: codex codicis codicul⁹: 2 ex eo codiculus. formę formę: fomacula: fax facis facula: ceruix ceruas ceruicula. adolescens adolescentis adolescentulus caput capitis capitulū. In usterminans vnus tertie declinationis cōmune trū genē abiecta s assumūt ius i di mi. vt ver⁹ vetul⁹. fœmininū vt vetula. neutri vt vetulū. Sus cōmune abiecta s facit diminutiuū scutula. Paul⁹ facit paululus. Capis capidis capidula facit: vt dicit p̄scianus in. vi. Quēdā alia diminutua desinunt in ulus de quibus diceb̄ determinabit de desinentibus in ol⁹: 2 de desinentibus in ellus 2 in illus.

In ellus vel in illus bel ixtillus desinentia sic formant. Nā vt dicit Paul. In nus siue habeant ante n aliā consonantē siue non 2 in lus si nō habeant geminatū l 2 er secundę declinationis nola: duplicant l ante us in diminutiuis: vt asin⁹ asellus: geminus gemell⁹: bonus bell⁹: pugnus pugillus: agnus agnell⁹: anulus anell⁹: ocul⁹ ocell⁹: populus popell⁹: carulus carell⁹: tener tenell⁹: liber libell⁹. Et i aenz dū q̄ oia e habent penul. absq̄ pugillo: nisi p̄mitiuua penul. habeant natura produ. in om̄i genere. Luc enim seruant p̄mitiuū vocalē: vt vnus vna vñū vñus vila vñū vinū vñū. Exap̄t vñū in lus desinēs: paulus: quod non geminauit l in diminutiuo: nec mirū: cū au diphthōgus possit geminari cōsonantē prohibear. Facit igitur paulus paululus: 2 ex hoc paululus et paucillus⁹ quas formas seruant 2 fœmininū 2 neutri eius paula paulula paucilla paucillula. In neutro paulū paululū paucillū paucillulū. Similiter velū vetulū facit diminutiuū. 2 p̄u: 2 ideo hoc assumpsisse x: q̄ b̄ in lus vella velum desinentiū p̄miti. facientū diminutua penul. natura lon-

Certia pars

gam habent paulū paucillū: velū verillū. Ideo mala q̄-
q̄ assumptū r. marilla: talus tarillus. Quē vero gemi-
nant l aſi uſe vel a vel um in ulus la. lum. faciūt itēz dimi-
nuti. vt homulus homululus: paucillus paucillulus:
paucilla paucillula: paucillū paucillulū. ¶ Feminina q̄
q̄ in ſa deſinentia ſue habeant ante n aliā cōſonantē ſi-
ue nō geminant l in diminū. ante a: vt catena catella: aſi
na aſella: gēma gēmaſſa. colūna colūncilla. Excipt̄ rana
ranūculus. ¶ Eandē ſomā in la quocq̄ deſinentia: vī la
ſeruant: vt fabula fabella: tabula tabella: libra libella: ca-
pia capella: vmbria vmbella. Sacer ſacra ſacrū ſacellus
la. lū. Puer puera antiqui dicebant: ex quo puella: tener
tenera tenerū. tenellus la. lum. miſer miſera miſerū: mi-
ſellus la lum. Excipt̄ in ra deſinentia quē nec a maſ-
culus in er deſinentib⁹ ſiunt: nec habent ante r aliā i ea
dē ſyllaba cōſonantē: vt ara arula: terra terrula: littera
litterula. Neutra quoq̄ in um deſinentia geminant l in
diminutiuis ante um. Et ſi g habent ante n in penul. ſyl-
laba diminutiuū i non e accipiūt: vt tignū tignillū: ſignū ſi-
gillū. Alia vero e habent in penul. niſi ſit vt ſuper⁹ do-
cumus penul. pūmutiuū naturaliter longa vt bonū bel-
lū: geminū gemellū: ſcānū ſcānellū pro ſcabellū dicitur.

Quē vero in um deſinunt i. penul. antecedente mutata
i vltima genitiui o ⁊ accepta lo faciūt diminutua: vt pal-
lū palliolū. ita dicit̄ pūf. in. ii. lib. vbi agit de diminuti-
uis. In. ii. vero lib. vbi agit de poſſeſſiuis ſic dicit. Put-
nis quoq̄ ab oue deriuat̄: ⁊ ſuin⁹ a ſue. Non ouilla ⁊ ſuil-
la diminutua ſunt. In nus eſt deſinentia vel in na: vq̄
in nū: ſi faciunt diminutua abiecta n duas aſſumunt ll.
vt vnus vllus: vna vlla: vnū vllū: bonus bell⁹: bona bel-
la: bonū bellū: geminus gemell⁹: gemina gemella: ge-
minū gemellū: vinū villum. Sic ergo ſuina ſuilla: ouina
ouilla. ita dicit̄ pūf. in. ii. lib. de poſſeſſiuis. Deinde ſub
dit pūf. in. ii. lib. Similit̄ in illū ⁊ ellū faciunt diminutua
in lū vel ſi deſinentia: vt tantulū tantillū: lucrū lucellū
cerebrū cerebellū: flabū flabellū. flagrū flagellū: caſtrū
caſtellū: ſacrum ſacellum. Et ſcire debemus q̄ in ellus
vel illus deſinentia diminutua ſi ad ſyllabas deriuantur
aſſumunt vnā ſyllabā: vt agnus agnell⁹: liber libellus:
culter culcellus: paul⁹ paucillulus. Similit̄ femina in ella
vel in illa terminantia. vt capia capella: libra libella: pau-
la paucilla. Sic etiā neutra in ellū vel in illū exiſtentia:
vt tignū tignillū: ſignum ſigillū. lucrū lucellū. Excipt̄ ſur-
uentia a deſinentibus in nus vel na vel nū q̄ nullā
habent cōſonantē antecedentē in eadē ſyllaba ante n.
vt a bono vno vino deriuata: ⁊ merito excipiunt̄. Hęc
eſt pares habent ſyllabas pūmutiuas: vt bon⁹ bona bo-
nū bell⁹ la lum. vnus vna vnum vllus la. lum. Notā
dū etiā q̄ pann⁹ pannicul⁹ facit. Et triſyllabis q̄q̄ ve-
nientia diminutua ſunt q̄ geminant l. ⁊ pares habēt ſyl-
labas pūmutiuas: vt ocul⁹ ocell⁹: catulus catellus: gemi-
nus gemell⁹: fabula fabella: tabula tabella. Excipt̄ ſunt
q̄ in pūmutiuas ante n aliā in eadē ſyllaba cōſonantē ha-
bent: hęc eſt addunt vnā ſyllabā diminutiuas: ſicut ⁊ diſ-
ſyllaba eiufdē terminationis: vt colūna columnella: ſi-
cut agna agnella: tignum tignillum.

De deſinentibus in vllus.

De diminutiuis deſinentibus i ul
lus per geminum l dictum eſt ſupra vbi de-
terminaui de formatione deſinentium in el-
lus vel in illus: vel in vllus. ¶ De deſinentib⁹ in olus

De formatione deſinentiū in olus
tra teneas. In us deſinentia ſecundē decli-
nationis noſe e vel i antecedentib⁹: mutant uſ
in o: ⁊ accepta lus faciunt diminū: vt viceus viceolus:
aluus aluolus: luteus luteolus: malleus malleol⁹: au-
reus aureolus: Capreol⁹ quoq̄ videt̄ a noiatiuo capre⁹
eſſe: cui⁹ femininum eſt in vſu caprea. Nam capia a ca-
pio ſit: ex quib⁹ capell⁹ ⁊ capella ſūt diminutua. ⁊ quo-
q̄ antecedētē: vt filius filiol⁹: gladi⁹ gladiol⁹. A propi-
tis: vt ſeruius ſeruiol⁹: tullū tulliolus: patritius patritio-
lus. Excipt̄ antonius quod antoniaſter facit diminū-
tiū. Feminina quoq̄ e vel i ante a habētia: in ola faci-

De exceptionibus diminutiuorum

unt diminutua: vt laurea laureola: vnda vndola: ſila
ſilola: tulla tullola: lutea luteola. Enā neutra e vſi ha-
bentia ante um in diminutiuis o habent ante lum: vt la-
teum lateolū: pallū palliolum: laureū laureolum: ⁊ quē
in um deſinunt i penult. antecedente mutata i vltima
genitiui in o ⁊ accepta lum faciunt diminutua: vt pallū
palliolum: vt ſupra dixi in deſinentibus in ellus ⁊ in ill⁹
Et ſciās q̄ in omnibus diminutiuis predictis corripit o
ante lus vel la vel lum. Alia vero omnia in us terminan-
tia ſecundē declinationis noſa abiecta s accipiunt luez ſa-
ciunt diminutua: vt tant⁹ tantulus: ventus ventulus:
ſeruus ſeruulus: paruus paruul⁹: paucus paucul⁹: grē-
cus grēcul⁹: pūmus pūmul⁹. Feminina quoq̄ in a de-
ſinentia cōſonante antepoſita etiā in um neutra g in ula
faciunt diminutua: vt ſilua ſiluula: luna lunula: rubicū-
da rubicūdula: lingua lingula: ⁊ per concionez ligula:
puella puellula: ſera ſerula: aqua aquula: ſimilit̄ anima
animula: ſimilit̄ equa equula: arca arcula: menſa men-
ſula. In vllum: primum pūmulū: tantū tātulum. Et hęc
tñ in olus deſinentia vna ſyllaba vincunt ſua pūmutua:
⁊ corripunt penul. vt tantulus: pūmiolus.
Tantulus ⁊ pūmiolus non dicerem: ſed tantulus:
⁊ pūmulum: non tamen a pūmillum.

De deſinentibus in aſter.

In aſter et cio et leus ſatis pauca i
vſu trinuſunt diminutua: ⁊ fere hęc in aſter
vt antonius antoniaſter: ſurdus ſurdaſter:
catulus catulaſter: paraſitus paraſitaſter. In cio: vt ho-
mo homuncio: ⁊ ſenex ſenecio. In leus: equ⁹ equule⁹:
hęc acus hic aculeus: oculus oculcus. ¶ Addido.
¶ Illa quoq̄ diminutua (inquit Laurentius) quę ſini-
unt in aſter imitationē ponit q̄ diminutionē ſignificant
Hęc eſt ea ratioe dicit oleaſter: pinaſter: apiaſtrū: mē-
traſtrū q̄ ſit parua olea: parua pinus: parua menta: ſz q̄
hęc ſilueſtres arbores oleā: pinum: apium: mentā imitan-
tur: vñ ſiſtaſter. i. pūuignus quaſi imitans ſilū: paraſi-
taſter imitans paraſitū. antoniaſter imitator antonii. ⁊ ſi
militer ſuluaſter: philoſophiaſter. Duo tamē hęc ſurda-
ſter recaluaſter: diminutionis regulam ſeruant.

De exceptionibus diminutiuorum.

Inueniuntur etiam multa propria
ſue appellatiua: quę di non ſint diminutua:
formā tñ habēt diminuti. vt cunicul⁹: amicul⁹
metellus: camillus: tibullus: friuolus la. lum. camilla: ta-
bella. tabula: vinculū: periculū. Et ſciendū q̄ pauca inue-
niuntur diminutua quę non ſeruant genera pūmutiuo-
rum: vt hic rana hic ranuncul⁹: canis canicula: ſcutum
vel ſcua. i. rotūda forma ſcutula ⁊ ſcutella: hic qual⁹ hoc
qualillū: piſternū piſtrilla: hęc acus: hic aculeus. Et præ-
terea anguis anguilla: vnguis vngula: nubes nubilum
quę magis denotatiua ſunt exiſtimanda q̄ diminutua
Quippe nō habēt diminutiuoz ſignificationē: ſed for-
mam tantum. Præterea pannus pannicula: pannus pā-
nula. Probus etiā ponit hoc glandiū: hunc glādula: pō-
eſt inteſtinorum: Enſis enſicula. Præterea hęc bera mal-
ua: hic betaceus maluaceus.

De iis quę ſignificationē mutant ⁊ ita vera diminu-
tiua non ſunt etiā valla plura dicit: ⁊ nos prius addu-
ximus. Itē puluis hoc puluiſculū facit genus non ſi-
gnificationē mutat. In græcis autē quia multa in on-
excunt quę neutra ſunt genus primitiuorum mutant
vt ab epistola hoc epistolion: ab elegia hoc elegidiō.
A nubes autem diminutiuum eſt nubecula: ⁊ non
nubilum.

De denominatiuis.

Denominatiuum eſt illud nom eni
quod a noiē deriuatur: vt iuſtitia ab hoc no-
mine iuſtus: ſed quia multę inueniuntur for-
mę communes tam de denominatiuis q̄ de verbalibus:
nec non etiā participialibus ⁊ aduerbialibus: non uncon-
gruū eſſe exulmo de hīs quoq̄ in hoc loco ſil⁹ tractare.

De denominatiuis in a.

Ita desinentia denotatiua i breuē habent ante a vel l. vel n. vel r. vt sapientia: acrimonia: tutela: cautela: suadela: constra: armatura. Inueniuntur tamen in verbalibus etiam alias consonantes ante a habentia: sed quas a verbis accipiunt: vt scribo scriba: conuiuo cōuiua: colligo collega.

Secundē igitur declinationis nota inus desinentia: cancedente quocumque sunt syllabarū nisi sunt regioſsi nomina: quę deriuant ex his. Alia vero quacumque consonante ante us posita in dissyllaba. Et q̄ in is desinentia tertie declinationis similē habent notatiuo genitiui: q̄ secundē qui dē sunt genitiui: quę vero tertie sunt: datiuo assumunt a: vt amicus dī. amicitia: pudicus pudici pudicitia: letus letitia: durus duri duricia: moestus sit. moestitia: stratus sit. iustitia: segnis segni segnitia: tristis sit. tristitia. i. tam in penul. q̄ in antepenul. vbiq; correpta. Et scribuntur omnia predicta 2 similia per cin penul. quę formant a genitiuo 2 datiuo addita a. Alia vero omnia in us iuxta dictis casibus assumunt a penul. i. in his vbiq; corre. vt cōtrouersus cōtrouersi cōtrouersia: ignauus in. ignauia violentus sit. violentia: superbus sit. supbia: modestus sit. modestia: Dicitur quoq; q̄ in is desinat a miseri miseria facit: astutus sit. astutia. Similiter faciunt regionum nota pleraq; vt italis sit. italia: gallus sit. gallia: hispanus sit. hispania: scotus scoti. scotia: bardanus sit. bardania: rusus sit. ruscia. grecus sit. grecia. Similiter faciunt tertie declinationis nota siue participia quę vna syllaba vniunt in genitiuo notatiui: assumunt enī datiuo a penul. vbiq; (sicut supra dictū est) correpta: vt negligens sit. negligentia: prudens sit. prudentia: misericors sit. misericordia: iners sit. inertia: inos sit. inopia: ius sit. iniuria: nomen sit. ignominia: cesar sit. cesaria. Inueniunt tamen quāda que in monia desinunt a notibus siue a verbis deriuata: castus sit. castimonia: parco parca parsimonia: quęro quęritur simonia: acer acrimonia: vt letitia. Fgo vero id sentio vbi t̄ præcessit eandē repeti: vt tristitia. iustitia letitia. moestitia. Vbi c̄ præcessit eandē repeti: vt amicitia. spurcicia. Vbi alia consonans nunc c̄ vt auaricia: nunc t̄ tv nequitia &c.

Consonante vero antecedente in a desinentia denotatiua siue verbalia fortius habet tres. s. la. na. ra. La elongā antecedente vt caurus cauti cautela: tutus tuti tutela: acutus sit. acutela: custos di. custodela: mandatū sit. mandata: diens sit. dietela. Et nota q̄ omnia extremā genitiui vocalē si sint secundē declinationis: si sint tertie datiuo in e longā cōuertentia: assumunt la. Quę vero a verbis sūt secundē cōiugationis a secunda persona abiciunt s: et assumunt la: vt candeo candes candela: suadeo suades suadela. Horatius in pumo epistolarum. Ac bene nūmatum decorat suadela venusq;.

Mandatela videat vbi legerit.

De denominatiuis in na

Ita desinentia denotatiua siue verbalia fortius habet tres. s. la. na. ra. La elongā antecedente vt caurus cauti cautela: tutus tuti tutela: acutus sit. acutela: custos di. custodela: mandatū sit. mandata: diens sit. dietela. Et nota q̄ omnia extremā genitiui vocalē si sint secundē declinationis: si sint tertie datiuo in e longā cōuertentia: assumunt la. Quę vero a verbis sūt secundē cōiugationis a secunda persona abiciunt s: et assumunt la: vt candeo candes candela: suadeo suades suadela. Horatius in pumo epistolarum. Ac bene nūmatum decorat suadela venusq;.

Mandatela videat vbi legerit.

De denominatiuis in na

Ita desinentia denotatiua siue verbalia fortius habet tres. s. la. na. ra. La elongā antecedente vt caurus cauti cautela: tutus tuti tutela: acutus sit. acutela: custos di. custodela: mandatū sit. mandata: diens sit. dietela. Et nota q̄ omnia extremā genitiui vocalē si sint secundē declinationis: si sint tertie datiuo in e longā cōuertentia: assumunt la. Quę vero a verbis sūt secundē cōiugationis a secunda persona abiciunt s: et assumunt la: vt candeo candes candela: suadeo suades suadela. Horatius in pumo epistolarum. Ac bene nūmatum decorat suadela venusq;.

Mandatela videat vbi legerit.

De denominatiuis in io.

Ita desinentia denotatiua siue verbalia fortius habet tres. s. la. na. ra. La elongā antecedente vt caurus cauti cautela: tutus tuti tutela: acutus sit. acutela: custos di. custodela: mandatū sit. mandata: diens sit. dietela. Et nota q̄ omnia extremā genitiui vocalē si sint secundē declinationis: si sint tertie datiuo in e longā cōuertentia: assumunt la. Quę vero a verbis sūt secundē cōiugationis a secunda persona abiciunt s: et assumunt la: vt candeo candes candela: suadeo suades suadela. Horatius in pumo epistolarum. Ac bene nūmatum decorat suadela venusq;.

Mandatela videat vbi legerit.

pta o 2 correpta i faciunt huiusmodi nota: vt oratus fatum. oratio. accusatus sit. accusatio: status sit. statio: datus dati datio. conuersus sit. conuersio. oblitus sit. oblitio ab obliuio: nam obliuio sit oblitio: auctus sit. auctio: perfectus sit. perfectio: munitus sit. munitio: haustus sit. haustio. internectus sit. internectio facit euphonię causa abieciat primitiuū. Et hoc patet q̄ omnia predicta scribuntur per i: quod tamen accipit sonum de e.

De desinentibus in go.

Ita desinentia siue sunt deriuatiua siue primitiua siue cōposita penul. pducūt vel natura vel positione: vt virago: cōpago. Excipitur vñ ligo: cuius penul. corripit. Nec mirū quā sit masculinū 2 solū dissyllabū vocalē ante go habens.

De desinentibus in do.

Ita desinentia deriuata tā a nominibus q̄ verbis vel participijs veniunt. Hęc q̄q; modo e longā: modo i. mō tu. habent ante do. Et sciendū q̄ e productā ante do habentia si a notibus deriuant: extremę syllabę terminationē in e cōuertunt 2 accipiunt do: vt dulcis dulcedo: acris acredo. Si a verbis secundarū terminationes personarū in e productā similiter cōuertunt: 2 accepta do faciūt supra dictę forme deriuationes: vt intercapiō pis. intercapeo. do. torpeo pes. torpedo. I similiter ante do habentia extremas syllabas secundę vel tertie personę in i longam cōuertunt 2 accipiunt do: vt cupio pis. cupido. libet libido. Excipitur formido formidinis a formido formidas quod ideo facit verbale nomen simile primitiuo verbo: quia ipsa positio verbi talem habuit formam.

De desinentibus in tudo.

Ita tudo vero desinentia sita notibus veniunt secundē declinationis: non a participijs vel participialibus genitiuo singulari tertie vero datiuo assumunt tudo i antepenul. gr̄i correpta vt amplius pl̄. āplitudo: firmus sit. firmitudo. solus soli solitudo: suavis suauis suauitudo. Hęc autē causa euphonię facit hebetudo. Si autē a participijs vel a participialibus in tus desinentibus deriuant: abiecta s assumunt do: vt habitus sit. habitudo. A testa quoq; siue testu testudo: quod est corporale. Et scias q̄ non solū deriuatiua: sed oia in do desinentia q̄uis nō sint deriuatiua penul. u habentia pro. eā natura vel positione: vt hyrundo: arundo.

De desinentibus in u.

Ita u denotatiua pauca inuenio: vt specus specu: pecus pecu: penus penu: testus testu: tonitrus tonitru: cornu cornu. Nec iter est aliquid inter primitiuorum 2 deriuatiuorū significatiōe: ideoq; dubiū est an sint deriuatiua dicenda.

De desinentibus in il.

Ita il vel in ul desinentia siue a nominibus siue a verbis deriuata sint: sunt abiectione extremarū vocalium siue syllabarū primitiuū: vt pugillus pugil: vigilo vigil: consulo cōsul: exulo exul: p̄sulo p̄sul.

Videntur quibusdā nomina potius patres q̄ proles verborum. Præsul est qui præest salus: salū autem a saliendo dī cū sunt.

De desinentibus in ur.

Ita ur desinentia a verbis inuenio fieri abiectione o. murmuro murmur: auguro augur: saturo satur: hoc sit facit 2 scemini nū saturo: 2 neutri saturū.

De desinentibus in alis.

Ita alis desinentia vel ale si sint a nominibus siue p̄mę declinationis assumunt nota tuo primitiuorū lis vel le produ. a penult. vt curia curialis: memoria memorialis: pluuia pluuialis: mensa mensale: via vialis. Si secundę: tunc extremā i genitiui singularis. Si tertie: is mutant in a longā: et assumunt lis: vt mercurius mercuri mercurialis: fluuius

fluit fluitabilis: neuter neutri neutralis: liber liberi liberalis: theatrum theatri theatralis: iudicium iudicis iudicialis: martius martii martialis: facti facti fatalis: genitus genti genitilis: caput tuis, capitalis: virgo virginis virginilis: cardo duntis, cardinalis: hospes hospitii, hospitalis: nauis nauis naualis: dos doris dotalis: flos ris, floralis: corpus ris, corporalis: celebs libis, celibalis: mors tis, mortalis: iuuentis iuuentilis. Inuenit et iuuenilis: pilceps pis, principalis: municeps pis municipalis: crinis crinalis, vox vocis vocalis. Sin a quartæ declinationis nominibus deriuant abiecta s. Sin a quinquæ: remota es ex notatio assumunt alis: vt manus manualis: census censualis. Species specialis, res realis. Verbalia quoque a prima coniugatione inueniuntur in alis: a penetra penetrals.

De desinentibus in elis.

In elis pauca inueniuntur denominatiua: vt fidus fidi fidelis: crudus crudi crudelis: patruus patrum patruelis: frater fratris fratruelis. Et nota quod omnia extrema in genitiui le producantur mutata assumptis. frater vero fratris is in u conuersa assumptis elis.

De desinentibus in aris

Aris desinentia: deriuantur a nobis siue a verbis: quorum extrema syllaba incipit ab l. vel ab alia consonante: vel vocali aliqua pura, sunt autem a genitiui nominis siue a positione huiusmodi. Sic. Augur augur littere sequant l. vel aliam consonantem ex qua extrema incipiat syllaba genitiui transeunt in a longam et assumunt is. Vel si a vocali incipiat extrema mutatur in a longam et etiam assumunt is: vt populus populi popularis: singulis guli, singularis: apollinis apollinaris: consulis consularis: miles tis, militaris: scholæ scholæ scholaris: peculiuli l. peculiaris: familia l. familiaris: molo molis vel mola mole molaris. Sic etiam neutra in are finita: vt velum veli velare.

De desinentibus in ensis.

In ensis desinentia si sunt a nominibus primæ vel secundæ declinationis mutantur extrema partem notatiui singularis vel pluralis in en, et assumunt is: vt obliis obliensis: sardinia sardiniensis: hispania hispaniensis: vicia viciensis: castrum castrensis: forum forensis: illum illeusis: ostia ostiensis: ianua ianuenis: cremona cremonensis. Atque vero atheniensis euphoniæ causa: i habet in antepe. et alice alicensis. Si vero tertie sunt declinationis abijciunt extrema s genitiui et assumunt ensis. pistior pistioris pistioris: carthago ginitis, carthaginiensis.

Quidam tamen carthaginei dicunt: sed veteres carthaginei recte dicebant. Valla notat albenes et albanos: Rhegi et rhegii a diuersis deduci.

De desinentibus in bus.

In bus bel aris bel is desinentia sic formantur: quæ est duarum consonantes habent ante se vel a notatio sunt primitiuorum vel a genitiui. Et a notatio quidam deriuata abijciunt extrema litteram et assumunt bus: vt salus salubus: mulier muliebilis. A genitiui vero mutata eius extrema parte in e, et assumpta tis, vel tris, ager agri agrestis: celum celestis: terra terre terrestis.

De desinentibus in tis.

In tis quoque inueniuntur denotatiua: sed antiquæ prolatæ penultimæ natura vel positione longam habentia: vt samnitis pro samnis: hinc laurentis pro laurens: tiburtis pro tiburis teste capto. Sic quiritis pro quiris: et ceritis vel cerentis pro ceretis: qui est notatiui nunc in usu non sunt. Vnde Virgilius, in. x. Quicquid domo qui sunt minionis in aruis. Inuenit et correpit habens penultimam apud eundem Virgilius. Est ingens gelidum lucus prope ceritis amnem.

De desinentibus in us

In us desinentia siue a nominibus siue a verbis deriuata: seruant ante us penultimam

mutuorum suorum consonantes ex quibus incipiunt ultimæ vel penultimæ syllabæ. Sed tunc penultimam cum ipsa penultimæ vocalis desinit: et ultima a vocali incipit: vt seruus seruus seruus: seruus seruus: agellus agelli agellus: silus siluius: virgula virgilius: mars martis maris: nuncio nunciatus: sancto sanctus: scio scitus. Vnde nescio quomodo nescio facit. Exceptis in scius desinentibus: quæ formantur sic.

A. gellius qui sit videat forte cum imperitissimo vulgo. A. gellius putat vnam vocem esse cum A. sit aulus. Virgilius non ram a virgula vt sentit donat: quæ a vergilius a vergilis: vt politianus vult dicetur.

De desinentibus in dius.

In dius desinentia si sunt nomina ex quibus deriuantur vel participia secundæ declinationis assumunt genitiui singulari: sicut datiuo dius: tam penultimam antepenultimam cor. vt adiectiuum: adiectiuum: commendatarius, commendatarius: faber b. faber: pignoratarius, pignoratarius: tribunus tribuni tribunus: pater patris patris: edilis edili edilitus: gentilis li. gentilius. Inueniunt tamen quedam a pume quorum declinationis eiusdem forme quæ habent a an dius: vt gallina gallinacius: sic membrana membranacius: et cardina cardinacius formant.

Sunt etiam qui per t penultimam scribunt.

De desinentibus in uis.

In uis diuisas: tam a nominibus quam a verbis deriuata secundum in uis terminatorum mutatione extremarum litterarum: vt littere in uis solent fieri: vt pater patri patruus: annus anni annuus: pater scio perspicuus: ambigo ambiguus: piger pignus: ardeo arduus: vaco vacuus: rigo riguus. Notandum inter hæc mensurans: quod euphoniæ causa assumptis, et r.

De desinentibus in quus.

In quus quoque desinentia similiter sunt: vt equo equus: obliquo obliquus. Sed magis ab his nobis verba quam a verbis nota sunt deriuata. Longus longinquus: ideo assumpsit ante quus: quia aliter euphoniæ satisfacere non poterat.

De desinentibus in bus vel cus.

In bus vel cus desinentia a verbis b. vel c. ante extrema vocalis vel vocales habentibus deriuantur mutatione o in us: et si ante ea alia sit vocalis eius quoque mutatione in us vt probus: turbo turbus: orbo orbis: superbus supbus: parco parcus: luceo lucus: arceo arcus. Inueniunt pauca a nobis vel verbis in ulus: vt a sus subulus. a peto petulus.

De desinentibus in dus.

In dus tres sunt forme: scilicet in idus: in bundus: in andus: vel in endus. In idus seruat consonantem ex qua ultima vel penultimam incipit syllaba: sed tamen penultimam si non intercedat consonans inter ultimam et penultimam syllabam vel hanc vocales et reliquam eiusdem syllabam vel syllabarum partem mutant in t correptam et assumunt dus: vt herba herbidus: turba turbidus: vicia vuidus: rabies rabidus: timeo timidus: areo aridus: squaleo squalidus: ferueo feruidus: rabo vel tabo rabidus: inuideo inuidus: frigeo frigidus: valeo validus: candeo candidus: soleo solidus. Ex hoc quidem in dus supradictæ forme nota demonstrant habere ea in se ex quibus deriuantur: vt herbidus qui habet herbam: turbidus qui habet turbam: timidus qui habet timorem: rabidus qui habet rabiem: inuidus qui habet inuidiam.

Mallet hæc per verba exponere vt sit herbidus qui herbescit: floridus qui floret: cupidus qui cupit &c.

In bundus vero desinentia similiter habere signant: vt vitabundus similis viranti: moribundus similis morienti: furibundus similis furenti. Et sunt pene omnia eiusmodi forme nota verbalia. et si a verbis pume coniugationis deriuantur a habent penultimam, vt causor causaris causabundus et vito vitas vitabundus. Si autem ab alijs: correptis.

ut ludo dīs. ludibūd⁹: morioz rer⁹. moribūd⁹. Excepit al
ternitatis causa rubicundus: quod in penultima syllaba
p b habuit e. nec sit absonum si rubicundus dicamus.

¶ Additio

¶ **Abundus** gelus libro nocturni atticarū decimo. cap. xv.
et apollinaris sententia dicit hęc nomina in bundus de
sinentia significare vim copiam et quasi abundantiam rei q̄
per huiusmodi nomina significatur: ut letabundus qui
abunde letus est. errabundus qui longo atq; abundanti
errore sit. Et hanc sententiam secutus est laurentius val
lesi. libro primo cap. xi. Addens q̄ hęc nomina idem si
gnificant quod participia frequētiarū: ludibūdus lu
stans: ridibundus risitans: errabundus erritans: si hęc
participia inueniuntur. Et hęc expōitio cum auctorū
lectione magis cōuenit q̄ hęc quę ab ianueni hic ex pri
siano refertur.

Nā cū a dō cōstructa legunt more picipioz ut apd
Sisenā. lili. hūstoriarū Populabund⁹ agros ad oppidū
puenit.

¶ In andus vel endus.

¶ **Andus: vel in endus: est forma**
participialis. i. quę terminationē habet parti
cipioz futuri temporis passiuonum: et signifi
cat dignū esse aliquem eo quod demonstratur: ut laudā
dus. i. laude dignus: curandus. i. dignus curari: ordinā
dus dignus ordinari: legendus dignus legi: loquēdus
dignus de quo loquatur homines.

¶ De desinentibus in vus.

¶ **Abus desinentiūz forme similes**
sunt diminutiuis: et veniūt tā a nob⁹ q̄ a ver
bis: ut auis anūculus: ann⁹ anniculus: patco
patulus: credo credulus: pendo pendulus: bibo bibulus
Extrēmas ptes syllabarū finalium siue extrēmas sylla
bas si sint purę in vus cōuertūt: excepto anniculus dif
ferentię causa. Nam annulus dimi. est. Et nouacula a
nouo nouas deriuatur.

Annicul⁹. i. vni⁹ anni diminutiū uō est quia dat reb⁹
citra diminutionē vñ vñū āniculū vñius anni: quod
non minus est q̄ sex ānorū.

¶ De desinentibus in rus.

¶ **Rus denominatiua siue verba**
lia pauca inueniūtur quę penul. produ. honor
honor⁹: odor odor⁹: cano canorus: sono so
norus: quorum regula in promptu est. Nam nomina or
us. verba vero rus assumunt.

¶ De desinentibus in sus.

¶ **Sus duplicem habent formā vel**
ei participialis: et res incorporeales significant
et sunt quartę declinationis: ut vus: cursus.
Aut monosyllaba sunt et secūde declinationis: ut lassus:
cassus: festus. vel o pdu. habēt ante sus. et significāt ple
nū aliq̄ esse eius qd significatur ut saxosus plenus sa
xis: spumosus plenus spumis: ventosus plenus vētis.
vinosus vino plen⁹. Sūt aut a primitiuis hoc modo mu
tant extrēmā partē syllabę vel syllabā si pura est in qua
terminatur genitiuis in o produ. et assumunt sus. ut sa
sum xi. sus. curia me. osus. herba be. bosus. scelus ris.
osus. numerus ris. osus. onus ris. rosus. pfidia diē osus
nosidū q̄ a meta meticolosus sit. Additio. In
osus desinētia (ut dicit laurenti⁹) si a nominibus deken
dūt habitationē significant siue copiam ut aliosus qui habet
in se vberemētā accipiā animi et ita saxosus: igeniosus
lacertosus: neruosus. Quēdā vero affectionē ut vino
sus qui affectus est et amat vinū: similiter etiam muliero
sus: libidinosis: faciosus: sedulosus: qstuosus: supuo
sus. Et vero quęa verbis descendūt partim actionez si
gnificant ut studiosus qui dat operā studio: fastidiosus
q̄ fastidit: eodē modo cōtumeliosus: inuoriosus: stoma
chosus: partim passionē: ut inuidiosus: odiosus: partim
vitiūz ut fomidosus et qui formidat et qui formidatur:
similiter laboriosus operosus. Religiosus homo q̄ amat
religionē. locus religiosus habens in se religionē. et quā
doq; in malā partem accipitur quēadmodum imperio

sus gloriofus famosus. Dorosus a nimia diligentia et
seueritate. i. difficilis.

Nec a metu fit meticolosus sed ab eius diminutiūo si
cut a multis aliis ut idē valla docet ut sōniculosus. for
midulosus. siticulosus &c. Quę dā etiā contra regulā
sūt vt mōstros⁹ p mōstros⁹ sed & mōstros⁹ legif &c.

¶ De desinentibus in tus.

¶ **Actus si sūt participialis aut deno**
minatiua vel incorporealia et fixa sūt et quartę de
clinationis: et sūt p̄balia: vt mor⁹ tumult⁹: sonit⁹
habitus: cultus: p̄sult⁹: tribunat⁹. Vel mobilia et secūde
declinationis sūt et nō p̄balia: vt togat⁹: palliat⁹: tunicat⁹:
gratus: letus: murus. Et scēdū q̄ si a primę declinationis
nob⁹ deriuetur a habēt in pe. pdu. vt barbatus: stella
tus: trabeatus: purpuratus. Si aut a secūde vel tercię de
clinationis nob⁹ veniūt in quibusdā a in aliis i. pduci⁹: vt
pallū li. palliat⁹: anulus li. anulatus. Excepit manulea
tus quīs a penl. habeat: tñ a quarta declinatione deriuat
scz a manu manul⁹ manuleat⁹: gratis vel grato gratus
p̄ pduci⁹: vt auit⁹: martus: cerit⁹: ab auo mare cerere.
Excepit vetust⁹ et libert⁹: in qd⁹ noliatiū primitiuoz tus
a sūpserit. A q̄rte declinationis nob⁹ deriuata u pduci⁹
hēt aī tus: vt cornutus: verutus: astutus: versutus.

A manu interdū dicit manus adiectiue vt centima
nus/analogia aut vult manuāt dicat. Marit⁹ fit a ma
re cui⁹ ntus est mas. sed marito etiā aliis reb⁹ attribuit.

¶ De desinentibus in tus.

¶ **Actus. ptus. rus. participialis si**
ue p̄balia lucniūt: vt amict⁹: accept⁹: sumpt⁹:
aptus: rapt⁹: laxus: nexus: hęc eī oīa cū non
significāt tps nola sunt.

¶ **Actus a nominibus siue a verbis**
nascūt extrēmā pte pueritib⁹ in suo e vel u
ascedētib⁹. vt honor honest⁹: mœreo mœst⁹
mod⁹ modest⁹: scelus scelest⁹: robur robust⁹ angō āgu
stus. p̄terea ven⁹ venust⁹: on⁹ onust⁹: q̄ quō vet⁹ ve
rustus: assumpta tus. facit deriuatiua. Et oīa rna vincūt
fr̄ liba abiq; mœstus.

¶ De desinentibus in ar.

¶ **Ar plerūq; verbalia inueniūtur**
ab ol piugatoe: vt voro vorax: andeo andax
emis emax pelliceo ds. pcellar: sagio gis gar.
Hec aut dicunt notare assiduitatē aut frequentia ex
aptitudine subiecti.

¶ De desinentibus in ex.

¶ **Ar correptam similiter a verbis**
vt lateo res later: vorto ris: vertex: vomo vo
mis: vomex. In ex pduci⁹ similiter: vt rego gis rex: le
go gis lex.

¶ De desinentibus in ix.

¶ **Ar. feminina inueniuntur a ma**
sculinis p̄bali⁹ siue noliatiuis in tor. desinētā
bus deriuata q̄ mutāt tor in trix: vt victor vi
atrix. Nutrit⁹ q̄ nutritrix: debuit facere: qd euphonię cā
siue alitit: mediā syllabā p̄dit: nutrit ei dicim⁹.

¶ Additio. Excepit tonstrit a tonfor qd assupit. et
expultrix ab expulsoz qd mutauit i i. t. qd⁹ pul. lib. viij.
Itē possitrix ab possessor: et affetrix ab affessor. De qd⁹
noni⁹ marcellus.

¶ De desinentibus in or.

¶ **Ar. verbalia vel denominatiua**
inueniūtur: vt voco vox: velum velox.

¶ De desinentibus in ur.

¶ **Ar. luceo lux. ducodur. In nr. ed**
in rx. vt a coniungo coniunx: ab arceo arx.

¶ **Ar duas consonantes inueniūtur**
pticipialis vt sapiēs: amās: cū sint sine tpe de
ra alia q̄ p̄tinet ad denotiatiua et p̄balia supra
posui i secūda pte vbi posui r̄as de penl. syllabę accētū.
Hęc dicta de sp̄b⁹ noim sufficiāt.

¶ De gne noim.

¶ **Unde de genere videamus. Circa**
aī gen⁹ p̄io q̄rā a qd⁹ causis genera nomē
num imponantur. Ad hoc intelligendum.

nata q̄ genus dicitur a genos qd̄ est natura. nullū autē accidens magis respicit naturā q̄ gen⁹. Nā quādoq̄ ha betur respectus ad sexū hic vir hęc mulier: hic petr⁹: hęc maria: hic 2 hęc homo. Quādoq̄ ad imitationē sex⁹: vt hic ignis: hic aer: hęc aqua: hęc terra superiora elementa sunt marcos: 2 inferiora quasi scēmine quoniam illa agunt in inferiora: 2 hęc patiuntur ab illis. Propter hanc imitationē nomina arborū sunt sex. ge. q̄ naturā mariti sui foetibus imitatur: vt plūs 2 vlmus. Hęc em̄ est quasi ob stetriz puerperarū bacchi. vnde oleaster fuit masc. ge. q̄ nō cōcipit cū sit ppriū sue gentis cōcipere. i. oliuarū. Cū aut sit sermo de lignis tā nō possunt concipere. vnde magis sunt neu. ge. vt cerasus: prunū: buxū. Hanc imitationē habes etiā in nobis fluuiozū q̄ sunt masc. gēfi. eo q̄ fortiter: 2 cū impetu ruunt: 2 hoc in quādā naturā maritis gerunt. Sed crustumū fuit neu. ge. propter qualitātē vocis maxime cū significaret rem inseratam. Similiter lapis: petra: saxum: aliquid naturale in suis generibus repie: entant: nam lapis quasi ledens pedem dicit: 2 hoc imitatur marem qui est fortior q̄ scēmina in ledendo: et ideo fuit masc. ge. Petra aut dicitur quasi pedibus trita: 2 sic ostenditur pati: et ob hoc est sex. ge. Saxum dictus fuit a laudendo. i. firmando: q̄ propter magnitudinem suā est firmū ita q̄ nō mouetur. Et in hoc differt a masculino 2 scēminino sexu: et sic est neutri generis proprie.

Propter hanc eandē similitudinē sunt multa nomina sex. ge. vt virtus: qualitas 2 similia: q̄ fecunditatē quādā habent ratione specierum quas in se continent. Salus autem propter delectationē fuit vt scēmina. Morbus autē propter lesionem vt mas: 2 ita potest sagaciter de similib⁹ iudicari. Ea vero quę nō pertinent ad rem sexatam: nec vt sexata sunt ge. neutri: vt hoc scānum. Animal ergo q̄ dicitur nō tantū de sexatis: sed etiam inseratis. q̄ multę sunt species animalium: quę carent sexu: eo q̄ nascitur de putrefactione vel confectione: ideo fuit neutri generis. Sal similiter debet esse neutri generis quantum ad rē: sed repugnat qualitas vocis neutroz desinentiuz in al: q̄ neutra desinentia in al. pducunt penul. genitiui. 2 terminat ablatiuū in i. quozū neutriū facit hoc nomē sal. Imo. cor. penul. genitiui et terminat ablatiuū in e. sicut masculina desinentia in al. Et sic qualitas vocis talis ad iuncta rationi cogit hoc nomen sal esse tantuz masculini generis. Nō em̄ qualitas vocis sufficit nec volūtas allicuius: nisi ratio nature vel rei tali generi sit adiuncta.

Quādoq̄ datur gen⁹ a cōparatione accidentis ad substantiā: vt hic 2 hęc 2 hoc scēlir. Et ergo causas a quibus genus imponitur breuiter colligamus. Dicim⁹ q̄ genus quādoq̄ accidit habito respectu ad vnū sexum per se: vt vir 2 mulier. Quādoq̄ ad vtrūq̄: vt homo. Quādoq̄ ad imitationē generis naturalis: vt lapis 2 petra. Quādoq̄ ad rem inseratā vt scānū. Quādoq̄ ad imitationē inserate rei: vt animal: pecus: mancipium: 2 scortū. Mas scortum contra rationem nature peccat: 2 ideo nihil nascitur ab eo. vnde non fuit scēminini generis sed neutri. Quādoq̄ habet respectus ad qualitātē vocis ratio nō tamen adiuncta: vt hic sal. Quādoq̄ ad cōparationē accidentis: vt albus ba. bum. Epiccenum aut 2 dubiū diuersas possunt habere causas.

Genus gręce r̄ p̄ o genos dicit. vel r̄ p̄ e a. quod vocabulū dicit etiā gñatio pgenies. etas. nobilitas & natura. Quēdā harū causarū suppositio ē aut saltē supflue sūt: quēdā etiā verisimiles. Oīa aut in vni neutra sūt p̄ter mulierū ppriā q̄ scēminina sunt. Petra vox gręca mera est. Nec in lapis saxū petra & silib⁹ respicimus ad rē: sed ad vocē finalē. Sal aut masculinū est: p̄ter q̄ ap̄ antiquissimos. Scortū nō semp facit cōtra naturā: sed frustra nugas refellimus.

Questio de genere nominum.

Queritur etiā cur nullū nomē q̄n- te declinationis sit masc. ge. p̄ter dies et meri dies: sed oīa sunt sex. ge.: nisi expes quod est

omnis generis et caret obliquis. Ad hoc dico q̄ ideo nō mina quintę declinationis sunt magis sex. ge. q̄ masc. q̄ qualitas vocis illius declinationis quādā naturā scēmini sexus imponat p̄ter diuisionem quā facit in gentiuo 2 datiuo: q̄ genitiu⁹ 2 datiuus illius declinationis de sunt in ei diuisas syllabas: ac diuisio scēminino sexui cōuenit p̄ter fecunditatē. Expes aut nō potuit obliquis habere: q̄ oportet q̄ ablatiuus suus desineret in e 2 in i. cū sit omnis generis quod in ista declinatione esse non potuit. Similiter oportet q̄ ablatiu⁹ desineret in e cor: vt cōtingit in oībus his quę sunt omnis generis: vt scēlir et vel scēlice. Sed ablatiuus quintę declinationis nō potest desinere in e cor. ergo ec. De dies aut inferi dicem⁹.

Questio alia.

Queritur etiā potest de illo verbo qd̄ dicit in principio. v. li. Genera noīum p̄ncipaliora sunt duo: q̄ sola nouit ratio nature: masculinū 2 scēmininū. Genera em̄ dicitur a generando pprie q̄ generare possunt q̄ sunt masculinū et scēmininū. Igatur nō nouit epicceni. 2 hoc falsum est: quia sine dubio reperit in aliquo alali. Itē si nouit illa: ergo sola natura ignorat neutriū genus: ergo aliquid est ignotū nature: qd̄ tñ est notū homini. Sed p̄bo q̄ neutruz genus sit notū nature: q̄ sicut natura nouit res sexatas: ita etiam inseratas. Sed sicut illa duo pertinent ad res sexatas: ita neutriū pertinet ad res inseratas: ergo sicut ratio nature nouit illa duo: ita nouit 2 neutrum nō ergo nouit illa sola. Ad hoc dico q̄ dicit. hic appellauit naturam quādā formā cōseruatiuam speciei sc̄ sexum qd̄ potest dēri ex eo q̄ ipse restringit hoc verbū generare tantū ad masculū et scēminā: q̄ hęc sola sexū habent: cum generatio sit oīm rerum in veritate quę sunt ex aliquo p̄cedenti cui cōtrariū est creari: q̄ creari est ex nihilo aliquid fieri: vt in animalibus contingit. Ratio ergo nature. i. sexus proprietas signorat epiccenum: q̄ licet aliquid animal habeat vtrūq̄ sexū: vt lepus: nō tamen hoc est de ratione nature: imo est quēdā irregularitas. Et ideo dicitur natura ignorare hoc genus. Neutriū aut licet notū sit apud illā naturā quę generaliter est in rebus creatis: ignotuz tamen est apud illam quę est in rebus sexatis. de quā tñ dicit. intendit. Itē restringitur natura in legibus ad illā quę est in animalibus tñ habētib⁹ vim generandi 2 cōcipiendi vbi dicitur. Ius naturale est qd̄ natura oīa alia docuit. i. forma quēdā naturaliter animalibus impressa. Hoc etiam modo potest natura restringi suppetus in ver. dicit. ad illam quę est in animalibus tantum: 2 sic cessat obiectio. Et nota q̄ generare potius tractum est a genere q̄ genus a generando: q̄ prius oportet gen⁹ esse in animali q̄ ipsum generet. Sed dicitur ab aliis causis voluit per effectum probare: cum dicit. Genus dicitur a generādo: quod nō intelligitur tāq̄ a sua causa: sed tāq̄ ab effectu. A generare enim prouenit effectus generationis. Causatur autem 2 ratione effectus gen⁹ dicit a genere quod est natura. 2 inde genesis. i. generatio.

De neutro genere.

Queritur neutrum genus queritur a sit pura negatio: an aliquid ponat. Et est pura negatio igitur nō est dispositio entis: ergo neutriū gen⁹ nihil est. Si ergo ponat aliqd̄ ergo abstracta negatione aliqua dispositio relinquet: quā ergo quę sit illa. Solutio. Dico q̄ neutriū ponat 2 pōt. ponat em̄ dispositionē masculinū 2 scēmininū generis. 2 ponat dispositionē quādā rei carentis sexu: vel quasi carentis.

Questio de neutro genere.

Queritur etiā pōt an sit dicendū semper eādē formā seruat in accusatiuo quāz habet in ntō. Ad hoc dico q̄ noīatū designat rē vt agētē: actus aut vt patiētē: sc̄ masculinū gen⁹ ab agētē. scēmininū a patiētē. Cū itaq̄ neutriū p̄met masculinū 2 scēmininū gen⁹ nō debet neutriū de se generare accusa

Tertia pars

num alterius qualitatis: ne rōne agentis z patētis generis imitari videat. Vocatiuū autē hys simile noiatuō: si aut habēt fere oīa nola: qz nō ē z vtiū trāsitū sunt.

Questio.

Quero etiā an sit dicēdū pro ppzio nōse hoc ferrū: hoc desiderū: vel hic desiderius: z sic de cōsimilibus. Hāc questionē monet magister Bene. verbo bonū querēs: an sit dicēdū bonū: an bonū: an bene. Et dicit qd est dicēdū hoc bene bonū sicut hoc oē bonū: hoc desiderū: qz nomē neutrum est z impositiū scōm formā neutri generis: z nō scōm formā aduerbi: velut cū dicitur. Deus det tibi bonū vel deus est sumū bonum. Unde sicut aliquis vocatur omne bonū z nō omne bone: ita ego sum vocandus bene et non bonū: vt magister Bene. ita dicit. Tamē est sciendum qd grāmatica quādoqz pcedit vulgariter: qd regulariter. Vulgariter quātū ad scripta plebei: in quibus dicēdū vel loquēdū est magis aperte: z tūc iuxta idioma pōt dīcī magister Bene. Regulariter tamē procedit in his qd pariter sentiunt scōm rationē artis. Unde nola scōm diuersas linguas: diuersas vocis qualitates forūtur: vt iellus hebraice: sotther grēce: saluator latine. Ergo aliter est loquēdū apud vulgus: aliter apud peritos. Si quēz ergo videris vocari ferrū: vel cōsiliū: vel desiderū: vel argumentū bene posses dicere: hic ferrū: hic cōsiliū: et hic desiderū: vel hic argumentū: qz qualitas vocis essen nam rei nō mutat. Docedū tamen qd hoc posset dīcī hic ferrus: vel hic cōsilius: hic desiderius. z ita de cōsimilibus. Similiter hic bonū est dicēdū: qz hoc nomen est datū scōm illā formā quā habet hoc adiectiuum bonū bona bonū in neutro genere qd ponit substantiue. Nam qd ponit scōz respectū masculini dicēdū est hic bonus.

Seruius grāmaticus vult nullū nomē aīalis neutrū esse pter vīstreū qd grēce tñ dīctū est. Nā latine dicere hēc ostrea. Et ita pro te vult hoc tōnū & celū dīcī: pro vico aut deo hunc tōnū & celū. a nō celius. tōnus. Dicere ergo vt desiderius. Feminina tamē sunt mulierū noīa in vī. vt gliceriū Neutra omnia reliqua vt scortū mancipiū: rhenū flumen pomū etiā pro arborē licet frequētū: hēc pomū dīcāt. Et in pī. hēc ministria & seruitia pministis & seruis ī neutro gñe dīcūt.

Questio de cōi genere questio.

Quero etiā si commune genus potest queri in cōmune genus sit aliquid in natura. Et enim est aliquid: ergo aliquid genus parit: vīrīqz sexū: ergo cū homo sit cōmunis generis: illud cōmune puenit ex aliquo genere vīrīqz sexū. Et sic aliquis esset mas et femina quod est impossibile. Si autem nihil est natura: ergo nullū nomen naturaliter est cōmunis generis: ergo homo vel diuis nō venit naturaliter pro mare vel femina. qd falsum est: quia similiter accipitur pro vīroqz sexū: vt omnis diuis. Solū tō. Dico qd nullum genus est cōmune quātū ad naturā nec aliquis sexus cōmunis ad masculinū z femininum. Et hoc est qd ait Pūf. Cōmune genus magis qualitate vocis dīnotatur qd natura. Cōmunitas ergo a qua dīctur genus cōmune est forma animē nō naturē. Sicut affirmatio z negatio: qm anima posuit cōmunitatē in genere propter opus generationis quod masculus et femina communiter exercent.

Veritur ergo quare nō habeam?

Quero etiā si commune ex masculino et neutro. vel ex feminino et neutro. Et videtur qd possit inueniri: vīr z mancipium diligunt se. Mulier et mancipiū vident se. Dico qd talis cōmunitas esse non potest: qz vnū est naturale: z alterum innaturale. Item vnū est putatum: z alterum positum: z ideo non faciunt vnū esse. Nam vero dīctur. Vīr et mancipium diligunt se: hoc pronomen se ibi est neutri generis: qz neutrum concipit masculinū. Et similiter cum dīctur. Mulier z man-

De omni genere

cipium vident se: hoc pronomē se est generis neutri: qz neutrum concipit femininū. Et nota qd solū masculinum quādoqz gerit naturā cōmunis ratione anthronomastie. i. excellentie: vt ibi. Quicūqz vult saluus esse: hoc enim intelligitur ita bene de femina sicut de mare. Similiter Dilige deū et proximū. Et hoc sepe reperitur: s3 femini nū nō h3 eandē vim. Unde nūqz accipitur pro cōmuni.

Q n dicit Vīr et mācipiū diligūt se: ipū se est neutri generis et pīs nūeri nā nō liceret dicere diligūt se: ipm sed seipsa. Ego autē dicere se: ipos. Nā licet vbi res sūt inaię ad neutrum trāsit gen? in aīatis tñ masculinū concipit neutrum. Sīcē dīcā de feminino.

De omni genere.

Quero etiā si commune genus potest queri in cōmune genus sit aliquid in natura. Et enim est aliquid: ergo aliquid genus parit: vīrīqz sexū: ergo cū homo sit cōmunis generis: illud cōmune puenit ex aliquo genere vīrīqz sexū. Et sic aliquis esset mas et femina quod est impossibile. Si autem nihil est natura: ergo nullū nomen naturaliter est cōmunis generis: ergo homo vel diuis nō venit naturaliter pro mare vel femina. qd falsum est: quia similiter accipitur pro vīroqz sexū: vt omnis diuis. Solū tō. Dico qd nullum genus est cōmune quātū ad naturā nec aliquis sexus cōmunis ad masculinū z femininum. Et hoc est qd ait Pūf. Cōmune genus magis qualitate vocis dīnotatur qd natura. Cōmunitas ergo a qua dīctur genus cōmune est forma animē nō naturē. Sicut affirmatio z negatio: qm anima posuit cōmunitatē in genere propter opus generationis quod masculus et femina communiter exercent.

Questio de omni genere.

Quero etiā si commune genus potest queri in cōmune genus sit aliquid in natura. Et enim est aliquid: ergo aliquid genus parit: vīrīqz sexū: ergo cū homo sit cōmunis generis: illud cōmune puenit ex aliquo genere vīrīqz sexū. Et sic aliquis esset mas et femina quod est impossibile. Si autem nihil est natura: ergo nullū nomen naturaliter est cōmunis generis: ergo homo vel diuis nō venit naturaliter pro mare vel femina. qd falsum est: quia similiter accipitur pro vīroqz sexū: vt omnis diuis. Solū tō. Dico qd nullum genus est cōmune quātū ad naturā nec aliquis sexus cōmunis ad masculinū z femininum. Et hoc est qd ait Pūf. Cōmune genus magis qualitate vocis dīnotatur qd natura. Cōmunitas ergo a qua dīctur genus cōmune est forma animē nō naturē. Sicut affirmatio z negatio: qm anima posuit cōmunitatē in genere propter opus generationis quod masculus et femina communiter exercent.

Semis ab huius hemigreco qd apud illos in compositione reperitur sicut apud nos semis: ablato s.

Questio de omni genere.

Quero etiā si commune genus potest queri in cōmune genus sit aliquid in natura. Et enim est aliquid: ergo aliquid genus parit: vīrīqz sexū: ergo cū homo sit cōmunis generis: illud cōmune puenit ex aliquo genere vīrīqz sexū. Et sic aliquis esset mas et femina quod est impossibile. Si autem nihil est natura: ergo nullū nomen naturaliter est cōmunis generis: ergo homo vel diuis nō venit naturaliter pro mare vel femina. qd falsum est: quia similiter accipitur pro vīroqz sexū: vt omnis diuis. Solū tō. Dico qd nullum genus est cōmune quātū ad naturā nec aliquis sexus cōmunis ad masculinū z femininum. Et hoc est qd ait Pūf. Cōmune genus magis qualitate vocis dīnotatur qd natura. Cōmunitas ergo a qua dīctur genus cōmune est forma animē nō naturē. Sicut affirmatio z negatio: qm anima posuit cōmunitatē in genere propter opus generationis quod masculus et femina communiter exercent.

ria: sic est incôgrua. Dicim⁹ q hoc adiectiuū albus etiā pōt ibi vagari ad fœmininū. z sic nō restringit. Pōt autē restringere tñ ad mares per suppositionē huius termini cuius: z scōm hoc quidā iudicat eā incôgruam propter repugnantia officioꝝ. Hos vero cōgruā: qz nō fit distri- butio nisi pro maribus. vnde nulla est ibi repugnantia. Nam talia sunt subiecta qualia predicata permiserint eē prout Boc. in lib. de trinitate.

Valla tñ non concedat hanc oīs homo est albus si fœminā nō sit alba.

¶ Sequitur nunc alia q̃stio de omnigenere.

Dabitur etiā de quibusdā no- minibus an sint cōis generis: an omnis: vt diues: pauper: hebes: teres: degener: vber: comes: hospes: z fospes: bipes: quadrupes: cōpos: z me- mor: videtur em̃ eē oīs generis: qz cōparationes habent ad masculinū z fœmininū z neutru: qd per eoz cōstitutio nē patet vt diues vir: diues mulier: diues regnū: vnde Quir. Addidit externo marmore diues opus. Et hoc. v. de consolatione ait. Lōstat etenī bonū incōpos. Itē Lu- ca. Imperitqz comes. Iuena. Deposuit tibi fospes erit. Et sic multa exēpla habere possum⁹. Itē ea q̃ com- parant ex istis habēt cōparatiuū neutru: vt hic paup pau- perior pauperim⁹: hęc pauper pauperior pauperima. hoc pauper pauperi⁹ pauperimū: sed cōparatiuum neu- trū nō pōt dari nisi a positiuo neutro: ergo positiuā co- rū habēt neutra. Ad hoc dicit quidā q sunt cōis generis sed per figurā quādoqz adiunguntur neutris: vt diues re- gnū. Quēro ergo si per eandē figurā pōt dici. Habeo di- uitē regnū vel ista regna sunt diuites: cū bene dicat. Lo- quor de diuite regno. Propter hoc cōcedunt quidam q sunt oīs generis. Et pū. quādoqz dicit de quibusdā eo- rū: vt hic z hęc z hoc memor. hic z hęc z hoc pauper. Ad si verū est: ergo terminat ablatiuū ē: z i. qz hęc est natura oīs generis. vt hic z hęc z hoc fœlix: ablatiuo ab hoc z ab hac z ab hoc fœlicē vel fœlicē: ergo pauper facit paupere vel pauperi: z diues diuitē vel diuiti: ergo neutru plura- le debet desinere in ia: z hoc nusqz reperitur: quia nō dici- mus hi z he memores z hoc memoria: nec dicimus diuites vel diuitia: hebetes vel hebetia. Inuenit tñ hospita in plurali neutru. Unde Statius. Accipias fœlissqz libēs iterū hospita pandas flumina. ergo erit dicēdū hic z hęc z hoc hospes: ergo hospite vel hospiti faceret ablatiuum qd nō est. Nos dicimus q predicta noīa sunt cōis ge- neris in declinatione: sed oīs in cōstructione. z hoc ideo qz si in declinatione p̃ponerēt eis tria articula de necessitate facerent ablatiuū in e. z in i. et neutru plurale in ia. Sed qz significatio eoz est comparabilis tribus ge- neribus: ideo cōparantur quēdā ex eis z oīa possūt adij- ci masculino: fœminino: z neutro satis propue: sed nō in qualibet sui terminatione: qz qualitas accusatiui desinen- tis in em. z forma pluralis in es. nullo modo possūt neu- tro generi adaptari: vnde nō est. Habeo diuitē regnū vel diuites regna. Sed alię terminationes eoz possunt neutro generi adaptari: vt diues regnū. diuitis regni. di- uitū regnoz. diuitibus regnis. Licet ergo sit oīs gene- ris in cōstructione: nō tamē oportet q sint oīs generis in declinatione: qz ratione legis quę in declinatione oīs generis obseruatur: inde predicta in cōuenientia p̃one- nrent. Vnde bene dicitur. Vir aduena. Mulier aduena. Mancipū aduena. Nō tñ in declinatione dicam hic z hęc z hoc aduena. Et nōra q ista tria memor: hebes z teres q̃uis a pū. quādoqz tñ cōis generis iudicentur: recte possunt dici oīs generis in declinatione. Sed neutrum plurale ipsoꝝ in a non reperit vīualiter. De hospes dici- mus q est cōmune: vt hic z hęc hospes tā in singulari q̃ in plurali: sed hęc hospita huius hospite in singulari fœ- mininū. in plurali est neutru habēs tñ nominatiuū: accu- satiū: z vocatiū: sic est heterodictū: vt nominatiuo hęc hospita. accusatiuo hęc hospita. vocatiuo o hospita. Idē est dicendū de fospita: qz hic z hęc fospes dicim⁹: z hęc fospitate. in plurali hęc fospita. De vber z degener dicit

mus idem quod de pauper: licet per auctoritatem quan- doqz finiat ablatiuū in i. sed memor tam in e q̃ in i teste pū. de cōpos: comes: bipes: quadrupes: idem dicim⁹ qd de diues: z sic oīa predicta sūt cōmunis generis z om- nia diuersa consideratione. qdā tñ ex illis terminat abla- tiuum in e tñ. quēdam vero in e z in i.

Si diues etiā in recto eēt oīs generis tñ non diceret diuitē regnū in actō sed diues: sicut depositū fospes. Memor aut in vergilio ene. quarto ponit neutri gene- ris: cū dicit de numine iustūqz memorqz p̃caf. Hospita venit ab hospite a. ū. quo nos sub a tñ vtimur. Ideo diuitia non dicimus: quia in v su est ditia. Non tamen v surpamus memoria p̃pter abstractum.

¶ Q̃stio de plus zc.

Queritur etiā de plus: victrix: bl- trix cuius generis sint. Ad hoc dico q plus in nominatiuo accusatiuo z vocatiuo ē neu- tri generis. sed in alijs casibus habet tria genera. vnde facit ablatiuū tam in e q̃ in i. vt plure vel pluri. Hoc aut cōtingit: qz nullū monosyllabū fœmi. gene. tñ reperitur desinens in us. Unde nullū monosyllabū in us potuit eē oīs generis: ac qz cōparatiuū erat huius noīs multus ta- tū. oportuit qz in reliquis casib⁹ esset cōmune triū generū vt sui positiui generibus responderet. Et p̃pter hoc dici- mus q fuit hoc nomē plus omnis generis in cōparatiōe sed neutri tñ in declinatione: qz erat cōparatiuū ad tria genera: vt iste panis est plus illo: z hęc farina est pl⁹ illa z hoc frumentum est plus illo. Itac de causa contingit qz in illis casibus qui habent omne gen⁹ cōponitur cū com- vt compluribus: compluris: compluri: complures: z non in forma neutri. Unde nihil est complus: et hoc ideo qz hęc p̃positio com importat collectionē: z ob hoc potuit cōuenire cum omni genere: sed nō cū neutro: qz multitu- do recipit collectionē: simplicitas vero non. De victrix z vltrix dixi supra in secunda parte vbi determinauī de ac- centu desinentium in trix.

¶ De epicœno.

Epicœnū genus id est promiscuū: sub vna voce et vno articulo animalia vtriusqz sexus signat: vt coruus et aquila. Et dicit epi- cœnū. i. supra cōmune: qz supra vtriusqz sexus animalia cadit. Videtur igitur q hoc nomen proximum sit epicœ- num cum dicitur. Diliges deū et proximū: qz sub vna vo- ce et sub vno articulo venit pro masculo et pro fœmina. Dico q hoc habet ex improprietate. i. per figurā: et ideo nō est epicœnū. Itē demonstrato more et fœmina dicit Ipsi cives currūt. Ecce hoc nomē diues vna voce vnoqz articulo sumitur p masculo z fœmina: z ita videtur q sit epicœnū. Dico q hoc contingit ex improprietate: qm̃ ibi est cōceptio generum: z sic non est epicœnum.

Epicœnū dicit sub cōe. quia et tri epi est sub ko i poos cœnos cōe. vñ cœnobiū cōuenit eoz qb⁹ est cōis vita.

Adetur etiā q hoc nomē substan- tia sit epicœnū: qz sub vna voce et sub vno ar- ticulo cōprehendit animalia vtriusqz sexus. Ad hoc dico q in regula pū. intelligitur tantū a subs- tantia: ideo nō est epicœnū: qz nō cōuenit tñ animalibus vtriusqz sexus: imo etiā alijs rebus. Idē dicim⁹ de oib⁹ generalibus. Itē videt q animal sit epicœnū: qz significat animalia vtriusqz sexus vna voce z vno articulo. Ad hoc di- co q nullū nomē neutri generis ē epicœnū: qz nō signat rem vt sexatā: imo vt insexatā. animal em̃ cōuenit etiā ani- malibus insexatis. Vācpiū ergo nō est epicœnū cū sit neu- tri generis q̃uis vna voce z vno articulo significet anima- lia vtriusqz sexus: qz neutru genus dictū est a puuatione vtriusqz sexus. Itē nō oīa pisci nō sunt promiscua: vt lu- cius z anguilla: qz nō generantur per coitū: sed per solam cōfricationē: z ita p̃pue nō habent sexum: z hoc in pluri- bus intelligas. Hoc dico: qz quidā pisces dicuntur sexum habere et coire: vt phocē et murena.

¶ Q̃stio de epicœno.

Queritur etiā quare nomina ratio-
nabilia non sint aliquo modo epicœna. Et
eo q̄ certa sexus discretio fuit in causa: sed tñ
quedam rationabilia videntur habere vtrūq̄ sexū: sicut
hermaphroditi. Nā vt dicit Plido. xi. ethymo. Hermaphro-
ditus appellatur eo q̄ i eis vtrūq̄ sexus apparcat
herma quippe apud grecos masculus: aphrodi scēmi-
na nūcupatur. Et dexteram mamillā virilē: sinistrā mu-
liebē habentes vidēsim coeundo et gignūt et pariunt. hoc
etiam dicit Augu. in. xvi. li. de ciuitate dei. Sed pōt dici
q̄ huiusmodi animalia sunt quēdam monstra nature et
irregularitas.

Additio.

De hermaphrodito vide in sua dictione.

Queritur etiā pōt in quibus animalibus
epicœnosis habeat locū. Ad hoc dico q̄
in quibusdam animalibus est sexus multum
incertus: nec erat vocis qualitas nisi vna: et illis potuit
habere locū epicœnosis: vt dāma: talpa: pica: et miluus.
Sed nomina quadrupedū in a possunt esse tam mascu-
lini: q̄ scēmini. gene. vt hic dāma: et hęc dāma. hic talpa: et hęc
talpa. Et in vtroq̄ genere accipitur pro animalibus vtri-
usq̄ sexus. Et nomina bipedum in a tantū sunt scēmini
ni ge. De his alit̄ dico q̄ sunt epicœna: vt hęc aquila: hęc
pica: hęc noctua. Sed colūba nō fuit epicœnū: q̄ dicam⁹
hic colūbus pro mare: et hęc colūba pro scēmina: si hoc p̄
pter fecunditatē accidit: sicut etiā gallus et gallina. Pali-
bus ergo recte fuit epicœnū propter indiscretionē sex⁹
et raram fecunditatē. Nomina autem auium epicœna
quē desinunt in a. ideo sunt scēmi. gene. magis q̄ aues
eiusdem leuitatis sunt sicut scēminū et terminatio vo-
cis in a. maiorē cōuenientiam habet cū scēminino q̄ cū
masculino. Nota etiam hic q̄ omne epicœnū est masculu-
ge. vel scē. vt hic turtur: hęc aquila. Et cōsimili adiectio-
ne pōt eandē p̄misuitatē seruare: vt vnus turtur volat.
modo nō discernit sexum vt p̄suevit fieri in cōmuni quā-
do dicitur Albus anis. Similiter si dicam. Alba aquila
nō fit modo restrictio ad scēminā: sicut fit in cōmuni: vt
albacinus. Pōt ergo dici vnus turtur: et alba aquila tā
p̄ mare q̄ pro scēmina. Tamē quādoq̄ promiscua ista
recipiunt adiectiua cōtra naturā sui articuli causa dicer-
endi sexū. Unde inuenitur. Anser erat cuidam p̄cioſo
germine feta. Similiter est dictum de turturē. Sola vo-
labit sola sedebit. Tamē nobiliores auctores his abusi-
onibus non vsūt̄: sed etiam in alijs substantiis adij-
citur adiectiua cōtra suū articulum: quādoq̄ rōne sup̄-
posita: vt apud Salustiu. Pars in cruce posita sunt ps
bestijs obiecti sunt. Quādoq̄ causa alterius substantiū
quod subintelligitur: vt Diuēste sub ipsa. Subauditur
est vbe. Quādoq̄ causa expumendi naturam rei: vt
Erisse lupus stabulis. res naturaliter tristis hoc est tri-
sticiam inferens. Non enim masculu. et scēmi. ita expūnt
naturam vt neutrum.

De genere incerto seu dubio.

Intertum genus siue dubiū est ab
anima ppter diuersas vtriusq̄ opinionēs ergo
scōm hoc nō sumus incerti cuius generis sint
nola quē dicitur incerti generis: ergo altera istarū locu-
tionum est incōgrua. Dies est serenus. Dies est serena.
S; nescim⁹ vtra Et q̄ modici fermētū totā massā corrū-
pit: ergo vtrāq̄ repudiāda est. Dicit q̄dā q̄ sine dubio
altera illarū est incōgrua. S; q̄ p̄iores debem⁹ eē ad
saluādū q̄ ad dānādū. Ideo dicit vtrāq̄ esse recipiēdā
Nō enī scīū cui⁹ generis sint h̄mōi nola: et similiter nesci-
tur vtra illarū locutionū sit incōgrua. Nos vero dicam⁹
q̄ nulla debet esse nobis dubitatio de genere istorū: no-
minū ppter auctoritatē veterū qui vtroq̄ genere vsi sūt
Auctoritas est scētencia imitatione digna. Dicam⁹ ita-
q̄ q̄ oia nola incerti generis sunt duū generū sine dubio
Et hoc sepe dicit Plu. nō tñ sunt cōis generis: q̄ nulla ē
ibi cōitas quā ad alam vel naturā: nec cōtraxerunt illa
duo genera ex vna auctoritate. sed ex diuersis. Cui⁹ et

go dicit hoc nomē est dubi⁹ generis vel incerti illa dubi-
ratio nō est ad modernos referēda: sed ad p̄mos inuē-
tores: velut cū dicit. Lēx vidēt Claudī ambulant. Sur-
di audūt. i. qui prius habuerūt cētatē: vel claudicat: o-
nē: surditatē: sed modo nō sunt tales. Et forsitan aliqua
ratio traxit antiquos ad hęc duo genera: q̄ dies quādo
q̄ sumitur p̄ certo tēpore: quādoq̄ p̄ incerto. Quando
venit p̄ certo debet esse mas. ge. q̄ certitudo est in mari-
bus. Quādo venit p̄ incerto debet esse scē. ge. q̄ nihil ī
certus est q̄ scēmia. Iuxta illud. Quid leuius flāma:
flamen. quid flamine: ventus. quid vēto: mulier. quid
muliere: nihil. Similiter est finis cōsumans. et est finis
cōsumens. in eo q̄ cōsumat habet se ad modū maris. in
eo q̄ cōsumit habet se ad modū scēminē. Similiter cor-
tex in eo q̄ munit arborē est quasi mas. in eo q̄ ab arbo-
re patitur est sicut scēmina: et ita potest de alijs indicari.
Et sciēdū q̄ nola ita sunt incerti generis in plurali sicut ī
singulari: pter dico q̄d in plurali est tantū mas. ge. q̄ nō
habet se nisi ad certum tēpus in plurali numero.

Quē dicit fere grauiā sunt: rationes autem ridiculę.
non cur sile x incerti sit: an etiam femininum quia scē-
mina silet?

Questio.

Queritur hic cum secundum aucto-
ritatem veterū quā nola q̄isq̄ sunt neutri ge-
neris: quādoq̄ masculini: vt hic p̄sct⁹ et hoc
punctū. et hic stadius hoc stadiū. et hic catin⁹ et hoc catinū:
quare nō dicitur incerti generis. Solutio. dicam⁹ q̄ ma-
sculinū talū nomini tā cessauit: q̄ nō vtimur nisi neutro
genere istorū nolum. Nō tñ q̄ vteremur his nōb⁹ ī vtro-
q̄ genere: nō tamen essent dicēda incerti generis: q̄ va-
rias terminationes habēt scōm diuersa genera q̄ ī no-
minibus dubijs nō cōtingit. Itē q̄ritur quare non habe-
mus aliq̄ adiectiua incerti generis. Multa enī adiecti-
ua ponit Plu. de quorū generib⁹ vidēt dubitare: vt pau-
per et diues. Ad hoc dico q̄ nō potuit neutriū incertitudi-
nē cū masculino vel scēminino vel cū cōi habere: q̄ re-
quitur q̄ vbi est incertitudo ibi sit vna et eadē terminatio
diuersorū generū per oēs casus. Hoc alit̄ nō habet neu-
trū cū alijs generib⁹. nā in quibusdā terminationib⁹ con-
uenit cū alijs generibus: et in quibusdā discrepat: et ideo
neutrū ad incerti generis naturā non potuit peruenire.
Et hęc est ratio quare nullū adiectiua est incerti generis
cū oē adiectiua proprie habeat in se neutrum.

Requitur et punctus punctum vt suo loco dicam.

De heterodypsis.

De heterodypsorū nominū genere
cōsuevit q̄ri. ad cuius euidētā scias q̄ q̄dam
nola heterodypsim patiūt̄ generis. i. diuer-
sitate et irregularitate quādam in genere: vt hoc celus et hī
celi. et hoc epulū et hęc epulę hic locus et hī loci vel hęc loca
hoc pelagus et hī pelagi. hic carbassus et in plurali hęc car-
bassa soz. et ita contingit in quibusdā alijs. Queritur et-
go vnde ista irregularitas exorta fuerit in generibus.
Ad hoc potest dici q̄ ab auctoritate diuersorum vsuum
hoc processit et forsitan nō sine ratione: q̄ vidēt q̄ hetero-
dypsis immutet significationē: vt hoc celus pro p̄tēte. s; hī
celi pro his qui cōtinēt̄ in eo: vt celi enarrāt gloriā
dei: et hoc epulū pro corporali: sed epulę artū. pro spirituali
i. refectione scientię et virtutis. Unde plero in tymeō. Ne
nisi ad epulas hesternās. Et hic locus proprie quātra-
tis est describēs corpus: sed hęc loca proprie de his di-
cunt̄ in quibus possessiones habēt̄ hī loci. p̄ locis diale-
ctas. Itē hoc pelagus est alia nimis aquarū pfunditas:
sed hī pelagi goz ad certitudinē pfunde aque restringi-
tur. Et hic carbassus vestis sinuosa: q̄ tñ vtro et mulieri cō-
uenire potest. Sed carbassa soz. ad vela nauū pertinet
hic infernus pro loco generali oim penarum. hic libi⁹
est hominū: sed sibi sunt serpentum. hęc topica ex pro-
ficientia: sed topica eorum pro libro. Itē est dicendū de
rhetorica et analitica. Item hic menalus pro totali mōte
e u

sed mensala oſi. p appendicijs z collibus ſibi adiacētib⁹
 Hęc pergam⁹ huius pergamī p ciuitate: ſed hęc pgama
 moy. p edificijs ſuis. Hoc poſitū p maiorib⁹: hī poſitū p
 minoribus. Hi freni per ſe: hęc frena frenoz. cuſ ſuo ap-
 paratu. Hoc raſtrū pro vna ſpecie ligonū: ſed raſtri oſi
 p oibus ſpecieb⁹ ligonū. Et ita poteſt diligens perſeru-
 rator inueſtigare differentiā in huiusmodi heteroclitis.
 Sepe tamē iſte proprietates ab auctozib⁹ nō ſeruantur.
 Videtur ergo q hoc nomē ſcelix z cetera ſimilia ſūt hete-
 roclyta: qz hoc nomē ſcelix in nominatiuo eſt ois generis
 ſed in accuſatiuo nō eſt ois generis ſed neutri: ergo va-
 riat genus: z ſic eſt heteroclytum. illi qui dicunt omne ge-
 nus eſſe quoddam accidens per ſe: bene concedūt q ibi
 eſt heteroclyſis. Nos vero dicimus q nō: qz ſcelix ſit ois
 generis dicimus q eſt neutri: z ſic nō variat genus.

Dixi ſereratiōes authoris eē friuolas: q etiā interdū
 pernicioſe ſunt. Nā epulū vt ſuo loco dicā aliud eſt q
 epulē. Si ſiter in pleriqz alijs errat. de ſingulis aut ſuo
 loco dicere conſtitui.

Queritur etiam an ſit dicendum:
 vnu celoz: aut vnus celoz. Dicunt quidā
 q vtrūqz bene dicitur diuerſis reſpectib⁹. qz
 eſt partitūū poteſt reſpicere genus qd illc eſt. i. gen⁹ ge-
 nitiuū: z ſic eſt dicendū vnus celoz: qz poteſt reſpicere id
 ſolū pro quo partitur ſingulariter: z ſic eſt dicendū vnus
 celoz: z ſic eſt ſenſus. Vnū celoz. i. vnū celum de nume-
 ro celoz: z vnū epulārū: ſicut vnū epulū de numero epu-
 larū. Nos vero dicim⁹ q partitūū debet reſpicere gen⁹
 qd illc eſt: qz cōparationē habet ad res per genitiūū ſup-
 poſitas ſcōm gen⁹ quod accidit genitiuo. Et ſic eſt dicē-
 dū. vnus celoz: vna epulārū: z nō vnum celoz: nec vnū
 epularum. Non tamen ſequitur vnus celus: vna epula.
 genus plurale eſt fortius ſingulari. In genitiuo autē no-
 minis collectiui poteſt fieri partitiō: ita q genus a rebus
 ſuppoſitis contrahatur. vnde bene dicitur. Vnus iſtus
 gentis eſt ſortes. z vna iſtus populi eſt maria. Et ſcias
 q heteroclyſis ſit quattuor modis: ſciz genere quando di-
 cto eſt alterius generis in ſingulari qz in plurali: vt hoc
 celū. hī celī. Declinatione: quando dictio eſt alterius de
 cinationis in ſingulari qz in plurali: vt vas vaſis. plura
 liter hęc vaſa ſoz. Numero: quando numerus nō recte
 format a ſingulari: vt ſingularit⁹ egoz pluraliter nos. La-
 ſu: quando genitiuus non recte formatur a ſuo nomina-
 tiuo: vt hīc lupiter. genitiuo huius iouis: Multa ad gen⁹
 pertinentia infra ponam: vbi agā de declinatione nomi-
 nū: z in quarta parte vbi agitur de ſilepi ſiue de cōceptio-
 ne. A modo et numero videamus.

Ego contra potius dicere primū celoz & potiffimū
 vnū celū: nec dicere vnū vel vna epulārū ſed vnū epu-
 lum aut vna epule.

De numero.

Numerus inter accidētia nominis
 tertiu loci de iure poſſidet. Natura eſt nume-
 ri diſtinxit genera: z ipſa multiplicentur nu-
 mero: quoz generū multiplicatio retinenda eſt ad cōſer-
 uandas ſpecies in eſſe. Et certus eſt q nō poſſūt ſpecies
 in eſſe teneri per multiplicatiōē particulariū. Hoc autē
 nō poteſt fieri: niſi prius exiſtente generum multitudine
 bene ergo poſt ſpeciem de genere: et poſt genus de nu-
 mero eſt agendum.

Queri ſolet cui parti accedat nume-
 rus. Dico q numerus accidit cuiqzqz accidit
 per ſe vna: z ſic vnitas eſt perfectio ipſi⁹ perſone quo ad
 quid. Vnde gerundia z ſupina carent numero: quia ca-
 rent perſona. Aduerbijs autem non accidit numer⁹ nec
 perſona: licet quedā aduerbia ſint numeralia: vt bis ter.
 Et quedam perſonalia: vt meatim et tuatim: nō quia ha-
 bent numerum vel perſonam pro accidenti ſed pro ſigni-
 ficatione: z ſcōm hoc poteſt numerus diuidi a perſona.
 Videtur tamen age et agite habeant numerum pro acci-

dente: quia age requirit verbum ſingulare: vt age lege.
 Sed agite verbum plurale: vt agite legite: ergo accidit
 eis numerus. Ad hoc dico q indifferenter iungunt cum
 verbo ſingularis numeri et pluralis: vt age legite: z agi-
 te lege. Vnde Statius. En age ab diuerſis thalamos
 ſeruare maritis. Item proſper. Age iam p̄cor mearū
 comes remota ſcrum intrepidā breuēqz vitam domino
 deo ducemus: et hoc vult. Pūſca. qui in. v. lib. vbi agit
 de numero dicit. Numeros autem hē habent dictiones
 quę perſonas quoqz habent vel finitas vel infinitas: id
 eſt nomina: verba: vel particippia: pronomia vnde ſi de
 ſciat perſona verbum: deſicit etiam in numero: qualia
 ſunt infinita: impersonalia gerundia vel ſupina: Aduer-
 bium enim qz ſi ſepe demonſtrat numerum ad ſignifi-
 cationem nominū numeralium non tamen quaſi accide-
 tem hunc habet. Et ſic patet q numerus nullo modo ac-
 cidit aduerbijs. vnde ille verſus eſt repudianus. Pluri-
 bus eſt agite dicendum ſed age ſoli. Addito.

De age agedū z agite in ſuis dictionibus vide p
 bationes p̄ter ſententiam Gallienſis.

Numerus autē p̄out. hic ſumitur
 diuiditur in ſingularem numerum z plurale
 quia ſatis eſt in hac arte vnum a multo: vel
 multū ab vno diſcernere. Et reliquę differentię numero-
 rum ad aliam pertinent facultatem. Iſte vero ſunt prin-
 cipales: qz vnitas z binarius ſunt duo principia numero-
 rum: tamen differenter: qz vnitas eſt primū principium
 z ſimplex. Binarius autem eſt principium ſecundū z com-
 poſitum ab vnitate: ergo eſt ſingularitas: a binario autē
 pluralitas. vnde ſicut binarius geminat vnitatē: ſic plu-
 ralis numerus ſi eſt vere pluralis debet geminare ſuum
 ſingulare: vt homo z homines.

Gręci dualē habent in quo latinis p̄fectiores ſunt:
 qui in paucis dualē notāt vt vter vterqz. neuter. alter.
 et cōpatiuis. p̄titiuetēris. Nec valent ratiōes authoris

Sed queritur de quibusdam nomi-
 nibus quorum pluralia non geminant ſuum
 ſingulare: vt vter: alter: vterqz neut⁹: z altera
 ier. Ita enim dicuntur de duobus in plurali ſicut in ſin-
 gulari. vnde Boetius. Inter vtraſqz litteras: id eſt in
 ter ambas. Queritur ergo vnde hoc contingit. Ad hoc
 dyco q hęc nomina dicta ſunt a dualitate quaſi principalis
 ſignificatione. vnde non poſſunt eam reliquere in ſingu-
 lari nec in plurali: ſicut nec homo relinquat humanitatem
 ſiue dicatur de vno: ſiue de pluribus. Dicim⁹ ergo q nō
 geminant dualitatem: quia in vtroqz numero diſtribuit
 ſiue partiūtur reſpectu duorum. ſed tamen geminant nu-
 merum apprehendi dualitatem: qz poteſt dualitas appre-
 hendi vt vnum: z hoc faciunt predicta nomina in ſingu-
 lari. z poteſt apprehendi vt plura: z hoc faciunt eadez no-
 mina in plurali: z ſic geminant ſine dubio ſingulare. Nu-
 merus enim apud naturam eſt plura: ſed apud animam
 eſt vnū: ideo poteſt duobus recte modis apprehendi.
 Iſtē etiam dubitatur de hoc noſe vn⁹: qz inuenit qñqz
 in plurali: vt vne z alterę ſcale. Similit vna mœnia. Et
 illud terentij. Et vnīs nuptijs feciſtis geminas. ad hoc
 dico q nō gemināt vnitatē qz illa eſt principalis ei⁹ ſigni-
 ficatio. ſed vnitas pōt apprehendi vt vnus z vt plura: et
 hoc merito: qz eſt vnitas pura z vnitas impura. Sic ergo
 geminat ſingulare qz ad modū apprehendendū: z hoc
 ſit rōne quoddā nominum q tñ in p̄i nūero declinant: z
 qñqz ſignāt vnū vt plura. qñqz plura. vt plura. vñ bñ dicit
 vna arma: vne nuptię. Sed male dī vñ hoīes: vne mu-
 lieres. In malculino aut genere nō inuenitur apud au-
 ctōres in plurali numero: poſſet tñ dici: vni manes. vel
 vni penates: niſi vſus reſiſteret. Et nō. q vn⁹ qñqz ſignat
 vnitatē aloy. vñ in acib⁹ aploz. Multitudinis credētū
 erat cor vnū z ala vna: z ſcōz hoc poſſet dici. Iſte mīlites
 ſūt vne. i. vnanimes. z corda nra ſūt vna. i. vnanima. vñ
 Lu. Fecere nephas in p̄tib⁹ vnus. i. vni⁹ ai z volūtatis.
 Maro quoqz encl. ii. dixit. Satis vna ſupercz Vidē-
 mus excidia. et tñ excidia dicit.

Quomodo de vtroque numero

Nunc de vtroque numero videamus. Scias igitur quod singularis numerus est forma dictionis significantis: ut vñ. Pluralis autem numerus est forma dictionis signis ut plura. Isti vtroque modi notantur quando pueris dicitur. Cuius numeri? singularis. Quare? quod singulariter profertur. id est vñ designans. pluraliter profertur. id est ut plura designans. Sed contra hoc ita obijciat. Chimera est opinabilis: hoc nomen chimera signat rem suam ut vñ: sed ipsa non est vna nec potest esse: ergo significat eam falso: et ergo hoc debet iudicari falsa chimera est opinabilis: quod admodum chimera si iudicaretur ut alba: cum ipsa non sit alba: hoc iudicaretur falsa chimera est alba. Quod etiam cui talis singularis inest: dico quod testis apprehendit: et non est forma nature: sed rationis: licet aliter sit quam apprehendat: non tamen apprehendit falso: quia aliud est de albedine: aliud de modo apprehendendi. Albedo enim est forma naturalis. singularitas autem est forma rationis siue intellectus. Unde inest tamen animi: et ideo non surgit inde falsitas: quod bene inest cui debet lesse. Possumus etiam dicere quod talis singularitas inest chimere: put ipsa est apud animam per intellectum solam: quia tale signum est vñ per apprehensionem. Quibus nihil sit in natura: et hoc est quasi idem quod prius dictum est.

De discretionem numeri.

Queritur que nomina discernant numerum: et que non. Ad hoc dico quod substantia: ut homo et homines: et adiectiva substantie: ut album discretionem quantitatis in rebus suppositis faciunt: ut est homo: ergo vñ et sunt homines igitur plura. et albi currunt: ergo vna res alba. Sunt tamen quedam nomina substantia que eodem numero veniunt: tam pro vno quam pro pluribus: ut vñ et arma: et hoc dicuntur nomina complexiva: quod quoddam vñ est vñ: et quoddam vinum est plura. Similiter quedam arma sunt vñ: et quedam arma sunt plura. Non tamen huiusmodi nomina habent duos modos significandi. scilicet singulariter et pluraliter: sed vel singulariter tantum ut vñ: vel pluraliter tamen: ut arma. Adiectiva autem sicut et verba carent numeri discretionem quantum ad proprietatem quam significant: quoniam attribuunt eam complexivum. id est pro vno et pro pluribus: ut albus. id est participans albedine vel albedinibus. Vñ vere possunt dici: populus est albus: quod tota ipsemit albedines hoc nomen albus quot sunt homines in populo. Similiter populus currunt: tota enim cuiusque attribuunt populo: ex quot homines populus constat. Non tamen adiectiva habent numerum complexivum: sed vel significant singulariter tantum: ut albus. vel pluraliter tantum: ut albi. Non igitur nota sunt quod multa nomina sunt singularis numeri: et plura in eadem voce: ut dicitur philosophus in libro vbi agit de numero: ut pote albi: sedes: manus et res: illi et illa. Sed hoc simul et id eodem respectu illa dictio casualis habere potest. In verbis autem hoc ideo non contingit: ut dicitur philosophus. quia nullum verbum in eadem voce apud Latinos est vtriusque numeri. Obijciatur de hoc verbo audire quod est pluralis numeri in preterito verbi activi: et est singularis numeri in futuro passivi: et hoc habet in eadem voce prorsus. Dico quod aliud est verbum actiuum et aliud passivum: sicut alia est actio quam passio.

Queritur autem unde istud continetur quod substantia ex maiori parte facit discretionem numeri: sed adiectiva non. Ad hoc respondendum quod causa formalis hoc facit: quia forma substantialis agit ad numerum: cum ab ea sit perfectio et esse rei: et hoc designant nomina substantia. Forma vero accidentalis non facit ad numerum: quia non facit quid: sed alterum: et ideo adiectiva non habent numerum qui sit a rebus sed a modo significandi tantum.

Exipiuntur autem numeralia quod non dicantur proprie adiectiva. Et enim attribuunt suam rem cum discretionem numeri: ut isti sunt duo: id est vno binario participantem. Si enim carerent

numeri discretionem: iam sequeretur quod quattuor essent duo: quod quattuor participant binario vel binariis. Eadem ratione mille possunt esse duo. Patet igitur quod numeralia copulant cum discretionem numeri et merito: quod inuenta fuerunt ad in discretionem numeri remouendam: et sic quantum ad hoc imitantur naturam substantiarum. quod semper numerus comitatur formam substantialem. Unde philosophus numerum appellavit formam. Hec est ratio quare alterius natura adiectiva non copulant numeralibus sicut nec substantiis: unde male dicitur. Isti sunt duo et albi: sicut male dicitur. Isti sunt albi et homines: et secundum hoc videtur quod omnia numeralia sunt discretionem singularitatis: quod et verum est: ergo sunt singularis numeri quo ad intellectum: et sic poterit dici duo currunt. Solu. Dicimus quod omnia numeralia sunt pluralis numeri etiam realiter preter vnum: quod numerus apud naturam est plura. Nam duo venire pro binario idem est quod venire pro duobus unitatibus quod significat ipsum in comparatione superpositum: sed quod numerus significat adiective: sit sermo de ipso tanquam de vno: et binarius est discreta quantitas: quod est vñ apud animam: et sic nihil est dictum duo currunt.

De similibus numeralibus.

Sunt autem quedam similia numeralibus: que tamen in singulari numero dicuntur de pluribus: ut geminus: duplet: multus: bi-nus et similia: ut iste habet geminum bouem. id est duos. et iste la borat duplici morbo. id est duobus. Iste fert ceruicem binam. id est ceruicem duorum: et sic substantia que proprie dicuntur de vno virtute talium nominum pertinent ad plura modo significando generaliter seruato. Non enim dicitur geminus bos currunt. Et videtur quod possit recte concedi geminus bos est duo boues: non tamen bos est boues: quod cessante causa id est adiectivo: cessat effectus.

Dicitur forte licenter pro duobus bobus bos geminus.

De dubijs numerorum

Queritur hic an vigintius sit singularis numeri an pluralis. Refert enim multum an sit dicendum vigintius homo: an vigintius homines. Dicit quidam quod vtriusque bene dicitur: quia tale nomen habet in se causam singularitatis et pluralitatis. Dicunt tamen quod tale nomen est pluralis numeri tamen: quod maior numerus videtur minor. Unde vigintius homines est dicendum: et non vigintius homo. Secundum istos contingit quod ablativus pluralis definit in o ut vigintium: et notatiuus pluralis in us quod non sit quartus declinationis: ut vigintius: et genitivus pluralis in ius: ut vigintium. Quod totum est contra regulas huius artis. Nos vero dicimus quod recte dicendum est vigintius homo: et non vigintius homines: quod finis vincit principium teste philosopho. Unde probatur quod huiusmodi debet esse nomen potius quam pronomen ratione nominis quod est in fine. Similiter dicit in libro constructionis quod terminatio maxime obtinet partes orationis: et sic in compositione huius nominis vigintius magis est tenenda constructio huius nominis vñ propter finem. Unde Boetius in arithmetica sua tale posuit latinitatem. Si species tres addantur in vigintium numerum cadunt: non enim dicitur in vigintium numeros. Si ergo vñ inueniat constructi cum plurali: dicendum est quod non est de arte: sed est abusus quedam: ut si diceretur. Iste habet vigintium marcas: dicimus ergo quod hoc nomen homo ratione sui communis trahit ibi ad collectionem: et hoc habet ibi ex adiuncto. Unde vigintius homo non est homo: sed plures homines. non tamen homo est homines. potest etiam hoc nomen in plurali numero declinari: sicut vñ: et vigintius scale: et vigintium moenia. Nolumus etiam preterire quod quidam ita ista distinguunt. Si substantiuum precedat tunc debet pluraliter sumi: ut habeo denarios vigintium. Si vero postponatur debet singulariter sumi: ut habeo vigintium denarium. Et certe ista sententia multum elegantie habet: quod respicit interpretationem numeri propriam.

Nihil est absurdius quam vigintius homo. Nam licet vñ e. iiii

Tertia pars

sit singularis numeri per se complexū tamen ex eo & nūero plurali censet plurale in re non in voce: & ideo vnus inflectitur singulariter: cōsignificat autē pluralem. Quia vero ambigui sunt vitandi sermones: dicere vnus & viginti hoīes: & ita in consimilibus. Doctus vt reor scriptū reliquit per notas in. xxi. i. vigesimūprimū numerū. aut verius dicamus q̄ viginti vnus est numerus nō numeri: sic certus est numerus.

De p̄p̄rijs nominibus locorum que in plurali tñ declinant: quēris an possint cōstrui cū verbo singularis numeri: vt dicat pulcra est pulchra. & videt q̄ sic: q̄ eiusmodi nōia sūt singularia intellectu: sed voce pluralia. Ad hoc dico q̄ incōgrua est: quia modū significandi habet pluraliter & hoc ē qd̄ dicit pulcra. q̄ huiusmodi nōia sūt singularia intellectu. i. vnā rem singularem designant intellectu: tñ voce pluralia. i. designant eā vt plura: & ideo nō possunt supponere verbis singularis numeri: nisi fiat alia institutio in singulari: vt ipsa est bona.

Sequitur nunc de p̄p̄rijs nōm̄ numero.

Sed queritur quare p̄p̄ria nomina locorum sepe in plurali numero instituantur & inueniant: cum de iure sue significatiōis nomen p̄p̄riū careat pluralitate. Ad hoc dico q̄ locus pōt considerari vt vnū & plura. Ratione cōtinētis est: vt vnū Ratione contentorū est vt plura: q̄ est locus cōtinētis et locus cōtēntus. Et hac cōsideratione possunt nomina locorum institui: tam in singulari q̄ in plurali.

De singulariter declinatis tantum.

Nota hic q̄ vt dicit Hieronimus: q̄dam nōia sūt semp̄ singularia: vel natura: vel vsu. Natura vt propia: q̄ significat qualitatem cōmunem: vt achilles: sol: luna. vsu vero sūt singularia: que licet qualitatem cōmunem significet: vsus tñ p̄ferri ea singulariter tradidit: vt sanguis & puluis. Et scias q̄ sol luna sūt p̄p̄ia secundū opinionē Platonis qui putabat plantas habere spiritus rationales. Et illum sequit̄ pulcra. dicendo q̄ sūt p̄p̄ia. Sed cōsiderata natura rerū put eas alia speculat cōmunia sūt. Et hoc vult Aristoteli. que pulcra. quandoq̄ imitat̄ dicendo q̄ sūt appellatiua. Cetera vero nōia: plantarū vt saturnus: iuppiter: mars: venus: mercurius: p̄p̄ia sūt. quia sūt ipsa stellis astralogica occasione: sumpta a quibūdā personis.

Quinq̄ tamen modis ea que semper sūt singularia natura vel vsu ad pluralitatem trahunt. Cūctū: vt duo catones. Partitio vt galliarū: alia comata: alia togata. Opinione vt duo soles. Lu. in cōmēto. Europaq̄ alios soles asp̄as videntē. Auctoritate veterū: vt mella & vina. Officio appellantur: vt apud Qui. Illic & multos hectorēs esse puta. i. multos fortes. Sūt tñ quedā p̄p̄ia que ratiōabiliter in vtroq̄ numero accipiunt: q̄ puenit cōmuniter offibus de cognatione: sed hoc non de natura cōmunis qualitatis processit: immo ex quadam accommodatiōe: q̄ fungunt loco potronymicorū apud latinos: vt cōnelij metelli: camilli: cesares. Unde Qui. Cesaribus virtus cōtigit ante diē. Sūt & alia q̄ singulari numero carent: et sic sūt sēp̄ pluralia: vel natura vt pisces & gemini: vel vsu quemadmodū cōplexiua: que tam p̄ vno q̄ p̄ plurib⁹ supponunt pluraliter: q̄ magis habent se ad multitudinem q̄ ad vnitatem: vt manes moenia. Sed ea q̄ semp̄ sūt pluralia natura vel vsu rarissime ad singularitatem descendunt: & hoc ideo: q̄ pluralitas est fortior singularitate: vel q̄ vnitās non nascit̄ a multitudine: sed multitudo ab vnitāte. Quedam tñ ab illis q̄ accipiunt in singulari vel auctoritate: vt tenebra: & schola. vel alia institutiōe facta: vt theba thebes: vnde Statius. Theue superstes aut di reges ad moenia thebes: solus abi. Et tñ p̄ eadē dicitur q̄ & thebes thebarū. Unde Horatius. Thebis nutritus an argis. Quandoq̄ cōtingit ibi heterodysis: quia mu-

De singulariter declinatis

tat significatiōem mutato numero: vt vesper rarum. et vespera re. in alio sensu. Et hę opes opum: s; ops opis in alio sensu. P̄dicta possunt cōfirmari per pulcra. in li. v. vbi determinat de numero sic dicentē. Sūt quedā nōia semp̄ singularia vel natura vel vsu. Natura: vt propia que naturaliter indiuidua sūt: vt iuppiter: achilles sol luna: & italia. vsu que singulariter p̄ferri tradidit vsus: vt sanguis & puluis. In his tamen ipsis est quando vel cūctus vel partitio regionū. vel diuersę opinio: nes: vel auctoritates veterū cogunt. vel q̄ p̄ appellationes quos p̄feruntur: vel in plurali numero p̄ferantur. Similiter sūt quedā semp̄ pluralia vel natura vel vsu. Natura: vt gemini propriū in signo celesti. & pisces. vsu vt manes: arma: moenia: saturnalia: kalendę: nonę: id⁹ & omnia pene festorū dierū nōia. Sūt quedā singularia voce: sed intellectu pluralia: que etiā cōprehensiuā dicitur: vt populus: exercitus: legio. Alia circa intellectum singularia voce pluralia: vt thebes: thebe. Inueniunt tñ in his quedā etiā singulariter prolata: idem significantia. Status in. ij. thebaidos. Theue superstes aut di reges ad moenia thebes. Hęc pulcra.

Quando sit dicendum vni vos.

De quadā vsuali locutione dubitatur: vt cū dicim⁹ vni causa honoris. Vos estis boni vel bonus: pluralitas ista signat plures personatus illi cui loquimur in esse: & per hoc capiat̄ quedā beniuolentia. Hęc autē locutio prius introducta fuit a cesare: qui solus om̄s dignitates vrbis accepit: sed hoc in abusione maxima ita dicitur: q̄ cuius populari dicitur vos. Et ita false loquimur vel incōgrue: teste Donato: q̄ si vni dixerimus saluete solocismū facimus. Vñ qui dā tuamus vñ vosam⁹ falso: vt res tuam⁹. Traxit em̄ vobis vosas ab hoc p̄fati: vos: & tuas ab hoc singulari tu. Dicunt ergo quidā q̄ debet adiectiuū in plurali numero poni: vt vos estis: boni humiles & benigni. Nos vero dicimus q̄ si quis loquat̄ in prima p̄sona de se pluraliter: om̄ia debent sibi in numero respondere: vt nos sumus parati & p̄ni ad honorem nostrū. Quod em̄ q̄ sic loquit̄ potius cōceptus: & sic aliquos alios sibi cōsociat vt facti apostolicus vel alius dñs. P̄a quando loquit̄ nō conceptus: tunc singulari sermone vñ dicit̄ cū p̄p̄ia. Vñtrē meū doleo. Cum ergo sermo dirigat̄ ad secundā personā causa honoris si est adiectiuū nomen si significatiōe tantū: dictio sequens debet in singulari numero poni: vt vos estis pater meus: dñs meus: benefactor meus. Si vero est adiectiuū voce & significatiōe: & est nomen: & immediate veniat cū substantiuo: debz poni in plurali numero: vt vos albi curritis. si mediate veniat debet potius in singulari numero sequi: vt vos estis bonus: & vos estis p̄. Et hoc ideo vt per adiectiuū singulare ostendat̄ q̄ p̄nomen sibi sumitur pluraliter tantum causa honoris: nō causa vere pluralitatis. P̄terea cum adiectiuū sibi tertie p̄sonę tantū nō potest ad hęc p̄p̄ietatē accedere: q̄ tertia p̄sona causa talis honoris nunq̄ pluraliter sumit̄: eo q̄ caret discretione sermonis. Et ergo dicendū. vos estis bonus & non boni: sicut etiā ipsū idioma sonat & minor ipropietas est si dicam. Vos estis bonus: q̄ si dicā vos estis boni. De particulo autē dicimus q̄ potest in vtroq̄ numero sequi eo q̄ habet naturā verbi: & naturā nominis adiectiuū. Nam bene dicit̄. Vos estis vocatus episcopus: vel vos estis vocati episcopi. Rectius tñ est q̄ sumat pluralit̄ sicut verbum: q̄ maiorē cōtinentiā habet cū verbo ex quo nascitur: vnde dicendū est. Diligo vos benefactores mihi: & non benefactentē mihi. Ad hoc dico q̄ ad talē pluralitatem si sequitur relatiuū substantiū in notatiuo casu debz eiusdē numeri esse: quia tunc est eiusdē p̄sonę cū verbō antecedentis: vt diligo vos qui benefactis mihi: et si sequat̄ in obliquo debet singulariter poni: quia tñ nō admittit naturā p̄sonę. i. tertię: que quidē nāq̄ istā ipropietatē recipit. Et q̄ relatiuū in obliquo teneatur vt tertię p̄sonę: quia antecedens sit secundę p̄sonę parat̄ ex eo q̄ potest recipere hoc relatiuū suū: quod nū-

q̄ refertur nisi ad antecedens tertie persone: unde bene dicitur. Tu quidā diligis suus filius veni huc. et ideo nō potest fieri inde cōserua solutio: vt dicat. Tu qui diligis a suo filio veni huc: quia relatiuū positum in noia tūo casu esset vt sūi antecedens secundē persone. vnde nō posset recipere hoc relatiuū suo: relatiuū em̄ id refer tur ad alterū relatiuū. Dicendū est ergo vt ex dictis patet. Diligo vos ad cui⁹ benignitatē recurro et nō ad q̄. Si ad vnū loqueris dic tues bonus: si ad plures vos estis boni: neq; dicendū est vos estis bonus aut boni de vno. Si vero de me solo loquar possum dicere nos sumus boni non bonus. Cornicus. tñ ipares numeros cōmiscuit dicēs. Absente nobis pro nobis absentibus. Neq; est causa honoris: in (vt ineptulorū vocabulo vtat) vobisatiōe. vt Valla & Perott⁹ docēt

Quero etiam hic an causa honoris possit hoc nomen domino geminari in salutationib⁹: vt Patri et dño plurimū reuerēdo dño petro archidyacono ianucensi. Ad hoc dicit qdā q̄ ēibi tautologia ppter inutilē repetitionē hui⁹ datiu domini: et ideo secundū eos non est talis saluatio admit tenda. Alij vero p̄dictā salutationē recipiunt dicētes q̄ p̄mū domino p̄geminatiā signat: et alterū ponit causa vbanitatis tantū. Et hoc certe potest sustineri in lō bardia: q; lombardi causa vbanitatis fere omnes diuites vel nobiles dominos appellant indifferenter: et hoc intelligo si mediate iungant: q; si immediate iungerentur non recte dicere: vt patri q̄ plurimū reuerēdo et domi no dño petro archidyacono. ¶ De figura nominis

De figura apte agitur post numerū: q; post q̄ res fuerunt distincte numero si gurationes rerū inuētē sunt causa determinandi p̄fationē: et causa habendi certitudinē per ea que possunt circa aliquid deprehendi: et ita figura sequit̄ numerū: sicut ea que sunt exterius sequunt̄ id qd ē interi⁹.

Quero quid sit figura in grammatica. Dico q; figura est ex eodē vel diuerso pueniēs quēdā dispositio dictionis. Ex eo q̄m. ex indiuiduo puenit simplex figura. quando dictio nō potest diuidi in partes intelligibiles: quarū sensum habeat: nec est a cōposito deriuata: vt magnus. Ex diuerso puenit figura cōposita: vt magnanimus: q; potest diuidi in intelligibilia suo toti cōuenientia: scilz magnus et animus. Similiter figura decōposita puenit ex diuerso: vt magnanimitas: q; licet hoc per se non posset diuidi in magna et animitas: quoniā animitas nihil est: tamen trahit diuersitatē a cōposito quod est magnanum⁹ a quo deriuatur. ¶ De figuris nominum.

Res sunt figure: scz simplex et cōposita: et decōposita. Simplex figura vt factū est dicta que nō potest diuidi in duas partes intelligibiles prius sensus capaces: nec deriuata a cōposito. Et scias q; dictio dicta esse simplici figuræ ratione intellectus non simpliciter. sed cōparati ad voces que ipsū animū representat: et sic talis simplicitas pūat diuisionē intelligibilū: vnde figura simplex dicta acade. re dictioni: et licet offus intellectus dictionalis sit simplex: refert tamen inter intellectum simplicis dictionis et cōpositæ: q; simplex non habet multitudinē in potentia: q; cōposita habz multitudinē in potentia intelligibilū: sicut spiritum est aqua et vino potentialiter habet equam et vinum. ¶ De figura cōposita questio.

Quid sit figura cōposita queritur. Dico q; quęcūq; dictio que potest diuidi p se in aliqua intelligibilia toti cōueniētia: nec a cōposito deriuata est figuræ cōpositæ. Ideo dici potest q; quēdā dictiones sunt cōpositæ: que nō diuidunt̄ in intelligibilia propter vsum deficientē: possunt tñ diuidi: vt cōpleo et offendo. Nā pleo vel fendo nō sunt in vfu p se. Dico q; quēdā dictiones sunt que possunt diuidi in intelligibilia: sed nō per se. Unde sunt figuræ decōpositæ vt

magnanimitas: hoc em̄ diuidit̄ per aliud quod est magnanimus. Toti cōuenientia ideo dicit̄: q; quēdā possit per se diuidi: sed non in talia ex quibus suā significatiōē pducant: vt vires quod diuidi potest in vi et res: et iō nō est figuræ cōpositæ: q; totū non cōuenit cū significatiōe illarū partiū. Sunt et quēdā alię dictiones que bene possunt diuidi in duo intelligibilia toti cōuenientia: vt cdoctus. Nec tñ sunt figuræ cōpositæ: q; trahunt suā cōpositionē et cōpaginē aliunde: et ideo sunt figuræ decōpositæ. Nā si cōpaginē non seruant. licet a verbo cōposito nē trahant per se ponunt̄: vt contractus: cōtractus: collatus et cōpactus. Est em̄ cōpago iuxta principalis vocalis in ipso p̄senti vel p̄terito: q; scz nō remanet in participio p̄teriti tēpous vel supino. Dicendū est ergo q; in talibus est per se cōpositio faciēda. In verbo em̄ dicimus confringo confrigi: sed in supino cōfractū: ergo cōfractū per se cōponit̄ ex con et fractū: q̄uis habeat cōpositionē a verbo: et sic de alijs est dicendum.

Compaginē licet a cōpago dici posset: tamen obliqua cōpages in vfu sunt: vnde dicerem cōpagem.

Ex p̄dictis patet q; quēdā nomina sunt dubie figure: vt impletas et infidelitas: q; possunt per se diuidi in intelligibilia: et pos sunt ab antecōpositis hoc habere: vt impietas ab impi⁹ et infidelitas ab infidelis. Et nota q; tā hęc p̄positio in q̄ aliqua alia facit hanc ambiguitatē: quod ideo ptingit q; plures mutatiōes habet q̄ aliqua alia p̄positio: et secū dū q; priuat magis cōuenit cū nomine q̄ dū verbo: habz em̄ exilē negationē sicut nomē habet. exilē cōpositionē. Si verbū habet vehemētē: q; perfectū suā cōpositionē et nominis: vt homo albus currit: et sic albedo et cursus in hoīe cōueniunt: sed perfectio cōpositionis tota est a verbo. Nomen em̄ quod est albus signat cōpositū sed adverbū ostendit formā cōpositi: et sic nomen habet se ad cōpositionē debilitat: sed verbū vehemētē: et ideo hęc p̄positio in: raro venit ad cōpositionē: verbi q̄m negat q; exilis negatio nō potest remouere fortē cōpositionem. Inuenitur tñ in honore ras. vbi quidē in non negat bonorē: sed magis ponit contrariū honoris. i. dedec⁹. In alijs autez significationibus in sepe adiungit verbis: vt incolo: in seruo: in quiro: in fundo: in facio. Nominib⁹ autē q̄m priuat frequenter adiungit: vt partim: priuat: et partim ponat: q; non potest nomini auferre formā quin aliā impumat: cum omne nomen datum sit a sua forma: vt implus priuat em̄ pietatē a subiecto: et ponit contrariū. Similiter pietas priuat impietate abstractiue: et ponit vitii si bi contrariū abstractiue: sicut autē habet se hęc particula in nobis: ita se habet in participiis: q; participiū p̄senti tempous vel p̄teriti nō aliter positi: nullā aliā p̄positionē q̄ in potest recipere per cōpositionē quā suū verbū recipit: vt ipotens: indoctus: et hoc ideo q; in exiliter mutatur vt dixi. Sed alię p̄positiones violentē: et ideo participiū transiens in vim nois nullā p̄positionē per se recipit ad suū cōpositionē p̄ter in que est nobis appropiata. Unde participiū futuri tēpous nō aliter positi eam nō recipit: q; sapit naturā verbi causa infiniti per. que exponit: vt docendus. i. dignus doceri: et ita nihil est dictū. Iste est indocendus: sicut nihil est indoceri: ergo in cultus. i. nō cultus nomen est: sed incultus. i. habitatus: participium est ab incoloz ris.

¶ De his que non possunt componi.

Queritur cur nō recipiamus istas cōpositiones: in bonus: in fortis: sicut impius et indignus. Ad hoc dico q; habemus opposita istoz sine aliqua cōpositione: q; malus opponit bono: et debilis forti. Nā cum dicit malus: priuatur bonitas et impunit vitii. Similiter cum dicit debilis: tollit fortitudo: et impunit suū contrariū. Sed q̄uis non sit dicendū in bonus vel immalus: tñ est dicendū non bonus non malus absq; illa cōpositione: et tñ ibi sit priuatio sine illa imp̄ssione sui contrarij: vt loquor de hoīe non bono: vel loquor de homine nō malo. Sciendū tñ est q; bonū et malū sunt immediata circa rationalē creaturā. Un-

Tertia pars

de sequi de hōie q si est non malus: ergo est non malus: ergo ē bonus. Si autē est malus: ergo nō ē bonus. Si circa alias creaturas habet mediū: quod est indifferēs. ut iste lapis est non bonus et similiter nō est malus: et ita non sequi q sit malus vel bonus: sed indifferēs.

¶ De compositis a non.

Dhac autē negatione non sciendū est q pposita nomini per cōpositionem puiat tantū: vt nullus et nemo. Non cū puiat rem siue qualitatē istoz nom: sed attributionē sequētis verbi: vt nullus homo currit: nemo disputat. Similiter nihil: vt nihil currit: sed q si per cōpositionē adiungitur verbis sine dubio puiat et ponit: vt nolo: nequeo: nescio. Hec est sola verba cōponunt cū non: vt ostēdatur pena inflata homini propter originale peccatū: q punitus est in bonitate: scientia: et potentia. Si autē veniat p infinitatē: tunc habet etī negationē: q puiat et ponit vt non homo. i. ens aliquod quod nō est homo: sed tale nomen dicit infinitū a dialecticis: et non est hec ppositio grammaticoz: sed logicoz. tantū vtunt propter necessitatē conuersionis. Itē arte autē grammatica dicim q non q si facit etī cōpositionē negatio est. Et tunc sicut dicit Paul. potest etī adiungi nōi separatim: vt non bonus vir: non bona mulier: non bonū mancipiū: q non ē dicendū q non bonus sit hic quoddā cōpositū infinitum: q si hoc esset conspiceretur accentus: et oporteret nos dicere nō bonus antepenul. acuta. Et predictis habemus q hec est recipienda. Iste lapis est non pius: non tamē est impius: q cum dico non pius: ly non venit per appositionē et puiat tñ: sed impius puiat et ponit. Et nota q q si ly non venit per infinitatē nullo modo potest infinitare dictionē que in se habet finitā. Et sic non infinitat p̄dum pūmē vt se cūde p̄rsonē: q uis infinitat p̄bū terz nē p̄rsonē: vt fortes nō legit: hoc est agit aliquid sed nō legit. Hec etiā ratione non infinitat aliquod p̄nomen. Unde nihil est dictū fortes est non hoc: q si hoc esset bene diceret. Nego nonego. i. aliquid quod nō est ego: et hoc nihil esset. Et dictis iam habem q quare magis hec negatio in cōponatur q nominibus q uis vrbis: et qualiter hec particula non quandoq facit vehementē negationem: vt nullus. q si tenuem: vt non. bonus: quandoq infinitam: vt non homo.

¶ De figura cōposita.

Composita figura vt ait p̄riscian⁹ in. v. lib. vbi agit de figura in oibz partibus orationis inuenit exceptā interiectione: que semp est figurē simplicis. Participia vero sunt omnia figurē simplicis vel decōpositē: p̄ter pauca non seruantiā compaginā suoz verboz: vnde sunt figurē cōpositē vt contactus: cōpactus: et cetera similia.

Queritur hic quid obesset si dicemus cōtactus figurē decōpositē. Dicimus q hoc foret contra naturā: q secundum hoc integra et perfecta fluere a corruptis et imperfectis. Nam contactus constat ex integris: sed cōtingo ex integro et corrupto: et ideo fuit cōpago seruanda. Nam minus perfecta veniunt amagis perfectis: et non ecōuerso. Ea tamen eo q a supino deriuantur quod verbū est possunt dici decōposita figurē: vnde licet non dicatur contangor: tamen quia dicit contactū: potest contactus nisi decōposita figurē.

Sed queritur hic de hoc participio verbi impersonalis: vt tēdet tēdebat pertesum est. Et hoc dicit Paul. ergo cōpositū descendit a simplicibus: quod esse nō potest. Dico q sicut tollit accipit mutuo sustinuit cōpositum: ita hoc simplex tēdet accipit mutuo suppletionē et p̄posito participio: quod ab hoc verbo p̄det. proprie venire debet. Et certū ē q sepe simplicia ponuntur p̄ cōpositis: et econuerso.

Adetur autē q interieccio quantū sit figurē cōpositē: vt p̄obdolo: et heuoe. Similiter est querendum quare inter-

De figura composita

iectio non potuit esse figurē decōpositē. Ad hoc dico q ideo non potest interieccio habere figurā cōpositam: q propriū est passionis destruere. Unde cum interieccio affectū passionis designet: naturā habet cōpositiōni contrariā. Et propter hoc consuevit abscondita voce proferri: ergo p̄obdolo nō potest esse vna pars: imo sunt due. Sed heu et oc sunt due interiectiones absq cōpositione: sicut o: vna sunt duo aduerbia optandi sine cōpositione venientia.

Videtur in heu non tā geminātū quod est heuhen q cōpositū. & euge videt plane cōpositū ab eu & age & atat geminātū vt cōpositum capi solet: & infādum a Seruio ad illud aenei. i. Nauibus infādū amissis: iterieccio censetur: & tamē cōpositum est: Similiter sodes & sultis verba sunt pro interiectionibz ponenda.

Repositiones autē apud grecos omnes figurē simplicis: sicut apud latinos quedam videntur esse cōpositē: vt aduersum et iter. que ex ad et versum: in et ter cōponuntur: q ternariū mediū habet. vnde inter meditationē notat: sed cōsiderata veritate omnes fere p̄positiones sunt figurē simplicis natura. Quedam num̄ erant inter p̄positiones: que magis aduerbia sunt: et causam illorum dicit Paul. q figura cōposita in p̄positione noui inuenitur.

¶ De cōpositis ex integris et corruptis.

Sicut in cōpositione rerū natura lūi quedā corripunt: vt farina et aqua in cōpositione panis: et quedā integramanent: vt fundamentū: partes: tectum in cōpositione domus. Ita in grāmatica contingit: q cōpositio sit q̄q ex integris: vt pulcher: quandoq ex corruptis: vt patriada: quādo q ex integro et corrupto: vt maledictus: q̄q ex corrupto et integro: vt impius. Corruptiones autem istę sunt in huiusmodi cōpositis causa cuiusdā elegantie atq conuentientie: quod in naturalibus etiā contingit: vbi supflua rescant: et enormia et aspera polliunt. Sed consuevit obijci sophistice. Patriada cōponitur ex parente et cedens: hec autē integra sunt: ergo p̄ponitur ex integris. Item omnis dictio cōposita cōponit ex his q̄ sunt integra: ergo ois dictio p̄posita cōponit ex integris. Solu. Dicim q hec p̄positio ex significat causam materialem cum dico. nomen cōponitur ex integris. i. integre sese habentibus in cōpositione. similiter ex corruptis. i. corrupte venientibus ad cōpositionem. Unde non sequitur: hoc cōponitur ex his que sunt integra: ergo ex integris.

Quero de hoc quod dicit p̄riscian⁹ q cuiuscūq modi est cōpositum ex quattuor. Nam nulla dictio potest ex pluribus componi q̄ ex quattuor. Hoc vero non videt verum: q ipse dicit in tractatu p̄positionum q hec p̄positio cum non venit per cōpositionem: sed con. Ad hoc dicunt quidam q p̄riscianus q̄q accipit cum p̄positionē large: quādoq stricte. Large cum dicit syllabicā adiectionē p̄ cōpositionē venire: et hoc modo cuiuscūq modi est cōpositū ex quattuor. Nam cūq proprie est syllabica adiectio. Sed ipse accipit ibi cūq pro duabus partibus. Stricte autē loquendo non dicit syllabicā adiectionē venire per cōpositionem: et sic nō est contrarius sibi: cum cūq p̄positio nō venit per cōpositionem: sed q si est syllabica adiectio: sicut q̄ cōpositio large accipitur. Nos vero dicimus q cum potest per veram cōpositionē venire: non tñ per se: sed virtute huius cōiunctionis q̄. Et vult ipse Paul. cum dicit q non venit per cōpositionē. Illud enim quod dicit syllabicā adiectionē venire per cōpositionē hoc nihil est: q p̄riscian⁹ vbiq dicit q syllabica adiectio non accipitur per cōpositionē. Dicimus ergo q quicūq cōponitur ex qui et cum et q̄. Ab hoc relatiuo qui trahit vim relationis: q requirit duo verba sicut hoc relatiuū qui. A p̄positione habet vt sit collectiuū. A cōiunctione habet vt sit distributiū: similiter cuiuscūq modi habet vt relatiuū a cuius. A p̄positione vero habet collectionē: a cōiunctione distributionē. Ab hoc genitiuo modi habet

Tertia pars

qualitatē adiectiuam. q̄ talis genitiuus regitur ex vi ac
cidentis: vt liber huiusmodi.

Quoniam autem nomina ex omnibus partibus orationis: excepta interfectione: quia ipsa est alterius nature quam alie. Non enim est ad placitum simpliciter: nec exit ratione existente in sua potentia: sed ab irascibilitate vel cupiditate procedit: et ob hoc nullum nomen cum interfectione componitur. Sed potest nomen componi cum nomine: ut paterfamilias: cum verbo: ut armiger. cum participio: ut senatus decretus: cum pronome: ut huiusmodi. cum propositione: ut impius: cum adverbio: ut maleficus: cum conjunctione: ut vterque: si quis: neque: &c.

Sed non videtur nomen componi posse cum verbo: ita quod ex eis compositum sit nomen: ut armiger: quoniam verbum trahit potius quam trahat: sicut patet in hoc verbo edifico: quia verbum est in operatione: sed nomen in quiete: ergo armiger non debet componi a nomine et verbo. Non enim est armiger idem quod armager: imo armiger id est arma gerens: et ergo armiger non est compositum a verbo: et hoc est contra Rufum. Similiter non videtur posse componi cum participio retento in vi participii: nisi ante componatur cum suo verbo: ut edificans ab edifico: quia participium simile est in operatione: et nulla potest habere compositionem retentam in vi participii: nisi contra hat illa a suo verbo: ergo cum hoc genituo senatus non componitur in eo quod est participium: sed in eo quod est nomen: et ita debet dici Rufus: quod senatus decretum componitur a nomine et non a participio. Item potest de similibus obijci: ut homicida: celicola: armipotens: quia non videtur hec posse componi a participiis in vi participiorum: posita: cum verba ipsorum has comparationes non recipiant. Dicimus quod est compositio immediata: et compositio mediata. Immediata est que fit per propria. Mediatam que fit per remotiora. Secundum hoc dicimus quod armiger quantum ad mediatam compositionem componitur ex nobis: id est armosus et gerens: sed quantum ad mediatam: reducitur ad verbum: et ideo dicitur componitur a verbo: quia dicitur armiger qui arma gerit: simile senatus decretum quantum ad immediatam compositionem componitur ex nominibus: scilicet hoc genituo senatus: et nomine quod est decretum: sed quantum ad mediatam compositionem componitur a participio: quia senatus decretum est illud ius quod est a senatu decretum: et ita Rufus: quibus habet respectum ad immediatam compositionem: quandoque ad mediatam. Unde ipse dicit quod armipotens componitur quandoque ab hoc genituo armosus: quandoque ab hoc actio arma: quod secundum predictam distinctionem solvendum est: quod componitur cum genitio immediato: id est per se: cum actio aure mediate: id est per gratiam genitui: et sic est iudicandum de similibus: ut homicida: celicola: id est hominis cedens: celicolens. Et hec ad participia reducuntur: id est hominem cedens: regis colens. Et nota quod quibus ista modo verba vel participia cum obliquis nominibus componantur: formationes sunt istarum compositionum quandoque sunt a nominibus: ut homicida: armipotens: nec componuntur ab his nominibus: homo vel arma: sed ab obliquis eorum quandoque formantur a genitio: ut lucifer: et sic formatio semper respiciat maiorem habilitatem vocis. Compositio vero maioris considerationem interligibilis ex quibus ipsum compositum est productum. Possimus etiam dicere quod participium in vi participii retentum componitur cum obliquo: et tali compositione habet ut transeat in nomen: ut si faciens componatur cum accusativo doctus: necesse est quod transeat in nomen: unde doctifacis componitur a doctus et faciens: et sic participium transiit in nomen compositione: ut indoctus et doctifacis: ita verbum transiit in nomen compositione: ut armiger.

Imponuntur nomina fere per
omnes casus. per notatiuū. vt respublica. p ge
neraliū. vt legislator. per datiuū. vt tribunus.
per vel p pōbis. per accū. vt agricola. i. agrū colens. p
oblatiuū. vt manceps. i. mente captus. vel manu captus.
vnde mancipiū fere dixi propter vccū. q. per ipsū reten
tiū. vi vocatiū nō sit cōpositio. nā mactē. i. mag. auctē

De compositione nominum

accipit pro hoc nolatio mactus: qui apud antiquos fuit in vsu. Similit̃ pluralia cum singularibus cōponunt: vt obisterrari: 2 a secretis: a caliculis: a respōsis: a abatis acōmentariis: hęc enī cōponuntur ab abstinens 2 illis dātiuis: 2 sunt nola officioꝝ indedunabilia. Sūt per accusatiū pluralē fit cōpositiō: vt gemellipera. i. gemellos pariens. 2 per ablatiū pluralē vt quidam volunt de illis eisdē: scȝ a secretis: a caliculis: ab a p̃pōne latina: 2 hoc ablatiō secretis: qm̃ ab ipsis secretis quę eis cōmittuntur dicit aliquis a secretis: 2 idē potest de alijs iudicari. Et hīc ē differentia notāda inter participiū et alias dictiones casuales: qz nomen 2 p̃nomen cōponuntur etiam per obliques: vt aliusmodi: istiusmodi: sed participia non possunt cōponi teste puf. nisi per nominatiuū: 2 hoc habent a suis verbis: qm̃ verba vim nolatioꝝ habent 2 nō obliques: ergo si aliquod participiū videatur in obliquo casu ad cōpositionē venire. Dicendū est q̃ amittit naturā participij: 2 cōpositionē trāsīt in nomē vt doctifex. i. doctū faciens. Si obijciat de edificans: dicimus q̃ faciens nō habet hanc cōpositionem a se: immo a verbo: qz est figurę decompositę.

Nestor: vt in vocabulo ab actis dicā manifeste p-
bat huius modi non esse composita nomina: sed lo-
cutiones: a secretis: a pedibus &c.

Cum verbis etiam componuntur
nola per officia casus: excepto noliatio et voca-
tuo. Componunt enim per genitiuū: vt magni-
pendo. et floccifacio: per datiuū: vt crucifigo: per accusati-
uū: vt edifico. i. edē facio: per ablatiuū: vt vfuscipio. No-
minatiuus autē nō potest venire ad cōpositiones verba
integre: quod dico ppter possum quod cōponitur ex hoc
noliatio potis et sum. nec vocatiuus: et hoc ideo qz cōpo-
sitiōes sunt causa perfectiōis: ac si ex noliatio sine voca-
tuo et verbo pduceret vñū verbum cōpositum: talis cō-
positio de perfecto faceret imperfectū: qz noliatiuus cu
verbo: sed etiā vocatiu⁹ cū verbo generat perfectū sen-
sum: sed omīs dictio simplex siue cōposita in eo q dictio
habet imperfectiōē: et sic talis cōpositio stare nō posset.
Unde si quis vellet ita ponere q tātū valeret iste termi-
nus a. quantū ista oratio fontes currit: iuste poneret: nec
esset illud possibile: qz perfectū et imperfectū nō equi-
polent: simul nec simplex et vere cōpositum. Ex predictis
habemus q cum dicit marcus. i. tullius: vel marc⁹ hoc
est tullius. i. vel hoc est: nō potest esse dictio cōposita: qz
cōstat ex noliatio et verbo: rita nō sunt cōiunctiones ex-
positiue: vt quidā dicunt: qz nec etiā talis species cōiun-
ctionis inuenta est: et sic dicendū q sunt oratiōes expositi-
uę et non dictiones cōpositę: et illud pñomen hic venit de
monstratiue: et hoc pñomen ad relatiue respicit intel-
tū pcedentis termini et non suppositū: ideo sumitur
in neutro genere et in singulari numero. Et scias q omīs
dictio cōposita: principaliter resoluitur in duas partes:
sed illę possunt adhuc simplicitatē p cōpositiōē habere:
vt imperterritus: pius est cōpositum siue decōpositū fuit
perterritus: et inde decōpositum fuit lperterritus. Unde
pñ. qz quedā accipiunt secundā cōpositiōem ex iam:
et antecōpositis: vt in expugnabilis: lmpetritus et siliq.

De compositis ex duobus rectis.

De compositione autem integro-
rum ut dicit *Paul. in. v. lib. vbi agit de figu-
ra: qd si fiat compositio ex duobus nominibus
vterq; declinat: vt hec respublica huius reipublice. Si
autē nominatus componit ex duobus obliquis: vterq; obli-
quus manet indeclinabilis: vt huiusmodi. Si vero com-
ponatur ex nominatio et obliquo: vel ex obliquo et notati-
uo: notatius declinat: et obliquus remanet indec-
linabilis: vt tribunus plebis huius tribunus plebis: et hic sena-
tus decretū huius senatus decreti. Ex apit alteruter: qd qd
uis componat ex duobus integris nominatis: si declina-
tur tantum in fine. Requiritur vero predicta regula qd hoc
maiusculum alteruter faciat alteriuslitteris. Sed alia re-
gula vult qd sequatur eundē genitiuum cum suo foemi-*

nino & neutro: q̄ faciunt alterutrum. Omnis genitū* desinens in us debet esse cōmunis trium generū. Hec itaq; regula p̄d ominatur: q̄ duo sunt potentiora vno: & sic alteruter facit ḡm alterutrum: sicut sūl fōeminiuz & neutrum. Et sciēdū q̄ fōeminiū & neutrum nō declinant ex vtraq; parte: nec cōponunt ex integris causa vitandi hyatū si diceremus alterutra: vel causa vitandi metacismū si diceremus alterutrum. Hic maior elegantiā fuit cōpositione facta ex integro & corrupto: & sepe videmus q̄ vnu cedit duobus. Unde vtraq; acuit penul. & similit̄ pleraq; propter masculinū & neutrum suum: quē idē faciunt. Potest tamen endetica cōiunctio esse causa in his: q̄ sepius indeclinat accentiū p̄cedentis syllabę in cōpositione integro r̄u sicut extra cōpositionē: vt vtraq; pleraq; vbiq; quādoq; vt dicit p̄ul. in li. v. in tractatu de figura.

¶ Contra p̄dicta sunt obiectiones.

Quoniam tamen obicit de plurib; alio contra p̄dictā regulā: vnde p̄ul. in: sufficiens esse dicit. Obicit cū de p̄nastis: leopardus: duodenus: capapellis: & de quibusdā p̄p̄is nobis: vt cōbōnū: ofaureū: q̄ cōponunt ex duobus integris noliūis: & tñ declinant tñ in fine. Ad hoc dicitur q̄ p̄ul. satis sufficienter dicit. Ad q̄ p̄nastus non cōponitur: q̄ fuit cōpositum a grecis: qui nunq; habuerit respectū ad hęc nola latina p̄r & natus. Duoden* autem nō cōponitur ex duo & denus: sed deriuat a duodecim: & sic est figurę decōpositę. Obicit de duodecim in quo nō declinat iste noliūis duo dicimus q̄ non oportet: q̄ regula intelligenda est tantū de integris: duo decim autē cōponitur ex integro & corrupto. Leopard* autē cōponitur ex corrupto & integro sc̄ ex leena vel leena & pardo: q̄ nō dicitur leopardus eo q̄ sit partim leo: & partim pardus: sed q̄ natus est ex leena & pardo. Capapellis vero cōponitur ex ablatiuo & nō. sicut legi* q̄ in rhetorica inuenit: q̄ dicit capapellis quasi pellicus capā. In proprijs nobis certe possum* dicere q̄ regula p̄ul. tenet: vt hic mōspesulanus: huius mōspesulani: & hic mōsleo huius mōsleonis: q̄q; tamē faciunt grecismū: q̄ declinamus nomen cōpositū sic in fine tantū: vt hic omnebonū huius omneboni: & videt hoc eē de ratione: q̄ illa cōpositio nō est vera: sed tñ imaginaria. nō em̄ trahit aliquā significatiōē ab eo q̄ est offe. Item dicendū est de ofaureū ofaurei. greci autē nō declinant aliquod nomen cōpositū in medio: sed tantū in fine. Verū vero cōpositum q̄q; declinant in medio & in fine: vt cataphrappo. i. scribo: & cataphrappa. i. scripsi. quotiens hoc apud eos cōtingit: faciunt cōpositionē per se in p̄senti: & per se in p̄terito. Et hoc ideo sicut diximus superius: ne corrupta cū integris: vel integra ex corruptis cōponi videantur.

Ocōnū cōplexū non cōpositum est licet pro simpliciter quod nobis deest vsurpetur: sic os aureum duę sunt voces & holusatrū & rosmarinū in finetantū flectuntur: licet ex duobus rectis sint

Iud etiam notandum est q̄ qualiscunq; fuerit cōpositio in noliūis: talis remanet in obliquis. Si cū sit ex integris integra remanet in obliquis: vt neutripa sūlū: neutripa sūlū. Si autē sit ex corruptis eādē corruptionē retinent in obliquis: vt patricida patricidę. Idē dico si fiat ex corrupto & integro: vt multimodus: vel ex integro & corrupto: vt perspicax cis. Exapiuntur ista quatuor: alteruter alterutrum: tantū dē tantū dē: quicq; cuiusq; idē eiusdē. Hęc alteruter cōponitur ex integris: sed alterutrum ex integro & corrupto. Tantū dē ex corruptis: sed tantū dē ex integro & corrupto. Quicq; ex corrupto & integro: sed cuiusq; ex integris. Idē ex corruptis: sed eiusdē ex integro & corrupto: sicut vult magister benedictus.

¶ Questio de eodem.

Quod est hic utrū verbum cū verbo possit cōponi sicut nomen cū noie. Dicit p̄ul. q̄ sic: sed non nisi cū infinitiuo. vt

tepefacio cis. i. tepere facio: q̄ infinitiuus est quasi nomē verbale. Sed alij modi inter se non cōponuntur: & hoc ideo q̄ vnaqueq; inclinatio habet suū finem & certū terminū: vnde nō possunt ad vnu reduci sine medio. i. sine cōpōne: & ideo ex alijs modis nō potuit fieri vna cōpositio: q̄ diuersitas morus & finis impediebat vnus intellectus simplicitatē. Inuenit tamen in iure ciuili cōpositio facta ex duobus integris verbis quę declinatur ex vtraq; parte: sicut duo noliūis: vt vtor fruor vteris fruor: vsustructus sū: & talis cōpositio in nullis alijs verbis reperit. Similiter est vna mirabilis cōpositio orbis vniuersi: quod est cōpositū ex integris diuersorū generū & numerorū: & declinatur orbis vniuersi: genitiuo orbis vniuersi: datiuo orbis vniuersi &c. Cuius est q̄ vocat orbis & vocatur vel: sed corrupto nōle nunc dicit vbiuenetus: & inde p̄pue dicebantur ciues orbis siue vbiueneti: vel conuici orbis vbiueneti: qui nūc dicuntur vbiueneti.

¶ Questio.

Quoniam pot vbi possit cōtingere q̄ obliquus recto coniunctus maneat in declinabilis: cuius de sui natura sit declinabilis: vt tribunus plebis. Dicimus q̄ hoc contrahit ex adiecto: q̄ natura illa per quā rectus construit cū obliquo vna ē sibi & obliquus obliquus: & ita est simplex et idindeclinabilis: hęc natura seruauit obliquū indeclinabile in tali cōpositione. Similiter si fiat cōpositio ex duobus ḡis: debet vterq; ḡis indeclinabilis permanere: vt huiusmodi: q̄ etia ex natura obliquitatis contingit: quē admodū si ab q̄ cōpositione veniret: nō sūst̄ ḡi huiusmodi aduigere tur alui noliūis: ipsū & omnes eius obliquos vniuersim ter respicerent. Et hęc eadem est natura & causa quę seruauit eos indeclinabiles cōpositione.

¶ Questio de eodem.

Quoniam an sicut fit ista cōpositio: respublica possit fieri hęc cōpositio multeralis. Itē sicut est vna cōpositio tribunus plebis: magister militū: argileū: malefidus: malefannus possit esse vna cōpositio: potest bononensis: magister platonis: socratisinus: maleconcoris: maleforis: & sic de similibus. queri potest. Ad p̄dicta respondem* q̄ omnis cōpositio imutat & comoditatē habet: alioquin est inutilis: & non est tenenda. Dicimus ergo q̄ ideo respublica est vna cōpositio: vt aliquid imuter. Ad q̄ respublica sunt due partes. i. res publica quod est res notoria & manifesta. Ad hęc. publica materies p̄uati iuris erit. i. materies iam notificata. Ad autē est vna dictio cōposita: idē est respublica quod cōe. Hęc imutatio non cōtinget dicendo multeralis: quāuis esset vna dictio cōposita siue non: semper fieret vna suppositio p̄ muliere alba: & sic nulla esset utilitas in tali cōpositione: vnde nō est facienda. Ad secundū dicimus q̄ aliud est tribunus plebis in cōpositione: & aliud extra cōpositionē: q̄ extra cōpositionem potest venire pro tribuno cuiusq; plebis: sed in cōpositione venit pro illo solo qui habet tribunatū in plebe romana. Similiter magister militū quando est vna dictio notat dignitatē magnā quā quis habet in vbe romana: & is modo dicitur marescall*. Sed quādo sunt due partes: potest fieri suppositio p̄ quocūq; alios quos milites magistrante. Argileū vero vna dictio est nomen loci vbi fuit argus interfectus. Sed quādo sunt due partes argi legi dicit moris argi. Malefidus vna dictio signat illū qui leuitatē habet: & nō seruatur fidem. Si quando sūt due partes signat illū cui non seruatur fides: vt iste est fidus male inter hostes. Malefannus signat illū qui est leprosus. Sed q̄ sunt due partes signat illam quę habet sanitatē imperfectā. Patrisfamilias vna dictio significat illū cuius filius est dñs hereditatis de iure etiā si non esset natus dñs esset viuus in vtero matris. Si q̄ sunt due partes signat illū cuius proles iam est vna familia. Tales autē imutationes nō pueniūt si essent cōposita illa quę obiciunt. Ad potestas bononensis nō sume retur p̄ alio in cōpositione q̄ extra cōpositionē: nec magister platonis: vel socratisinus. nec maleconcoris: q̄

malefactoris: si tales compositiones recusant sed miserrime
de nostro tempore possumus dicere quod sit una dictio compo-
sitio: quod pertinet ad quoddam officium reddendi iustitiam. Sed
quando sit due partes miles iusticie: quicquid est miles
iustus. Similiter dicitur legum. i. iurisperitus est una dictio.
Sed quod sunt due partes: dicitur legum solus imperator: quod ipse
solus habet potestatem condendi et destruendi iura. Idem est in
verbis dicendum: quod non sicut dicimus: maledico: benefacio:
malefactor: possumus dicere quod sit una compositio malecur-
ro: vel benelego. nam aliud est maledico: benefacio: male-
factor: quod est ibi compositio et aliud quando non est. Sed in
malecurro vel benelego non erat aliud: ideo inutiles es-
set ista compositio. Similiter aliud est fatidico et fatissacio:
quod est compositio et quod non est compositio. Sed si velles
eodem modo componere fatislego: fatiscirbo: non possem: quod
nihil imutaret compositio. Similiter aliud est vsucapio per
compositionem: et aliud sine compositione: quod per compositionem
pertinet ad quoddam ius: sed absque compositione pertinet
ad quicquid capiendi vsus: et ita de similibus est dicen-
dum vel iudicandum.

Ridiculum est dicere tribunos plebis non esse nisi in
republica romana. verum quiddam speciale tempore magistra-
tus certus significat per compositum. Simile est de ma-
gistrum militum seu equitum. de argileto an illic fuerit argus
interfectus ipse viderit. Maleficus et malefactor non aliud
notant per compositionem quam per appositionem: nec quisquam
dixerit male sanum pro leproso: cum ad mentem referatur.
Simile sentio de patrefamilias. non tamen negaui ovibus
modica est familia potius dicendum patrefamilias quam per
appositionem: patrem familie Male gratus et similia non
minus composita sunt quam male sanus. Non dicere impato-
rem habere potestatem destruendi iura: sed imutandas leges.

Questio de compositione ex duobus obliquis.

Queritur etiam quare sit compositio
magis ex duobus genitiuis quam ex duobus
alijs obliquis. sicut enim dicimus huiusmodi: possemus
dicere huiusmodi: huiusmodi. vel assignare quare non. Ad
hoc dico quod ex nullis obliquis integris sit compositio nomi-
natiua: nisi ex genitiuis quod tales genitiui. quod veniunt
per appositionem reguntur ex vi accidentis: quod demonstrant esse
nam rei sicut adiectiuum: nam genitiui cum formaliter designant
ut equus albi coloris. et liber istiusmodi. Unde videmus
quod in talibus generis. i. qui reguntur ex vi accidentis: potest accidens
copulari. i. adiectiuum: ut equus celer et albi coloris currit
Nulli autem alij casus reguntur ex vi accidentis proprie et natu-
raliter. quod dico propter ablatiuos: qui aliqui propter affinita-
tem quam habent cum genitiuis ex hac natura reguntur: ut equus
albo colore. soli ergo genitiui habent hanc naturaliter cum
adiectiuis conuenientiam: ideo ex genitiuis solus qui ex vi
accidentis reguntur potest fieri nominatiua compositio: quod vice
vni adiectiuum sumitur: ut huiusmodi istiusmodi. Patet
ergo quare non sit talis compositio ex alijs obliquis.

Questio de eodem.

Uero hic que comoditas sit in his
compositionibus: et quare nunquam fiat sine hoc generis
modi. Ad hoc dico quod sunt causa imutabilis: quod
quod non est ibi compositio regitur ex duobus accidentibus: et il-
le generis modi sumitur per mensuram siue qualitate: ut liber istius-
modi: id est istius quantitatis. Sed quod est ibi compositio
statim regitur vno principali accedente: sicut natura dictio-
nis redit. et tale compositum designat tunc equalitatem: et non quod
itatem: ut liber istiusmodi. i. talis antepenultima enim modi
accidit. Quare autem magis sit per hunc genitiuum modi hec est ratio
quod sumptum sine compositione in tali respectu: quod regitur ex vi
accidentis accipitur pro quantitate: sed modus per quem
reguntur tales genitiui est qualitas quodam respectiva: et
ideo iste genitiuus modi solus fuit vtriusque nature conueni-
ens. i. ad quantitatem quod non interuenit compositio: et ad qua-
litatem quando est ibi compositio.

Questio de eodem.

Queritur: an talis compositio sit
recipienda bonimodi sicut aliusmodi. ut dicitur
causam liber bonimodi. Dico quod non est recipienda
ut bonimodi sit vniuersum nomen omnis generis inordinabile: sicut
hymeni. Et dico quod speciale adiectiuum impedit: quod compositio
non potest ex talibus genitiuis requirit generalitatem. vnde
facienda est per nomen generale: ut cuiusmodi. vel per primum
nomen quod quidem pertinet ad omnem materiam: ut istiusmodi:
eiusmodi. Sunt enim huiusmodi adiectiua generalia: et ideo adiec-
tiuum speciale ad talem compositionem venire non potuit: similis
tamen compositum videtur posse fieri in generis vniuersum: ut sit
vniuersum nomen omnis generis inordinabile: et erit sensus vniu-
ersum. i. cogens: ut isti homines sunt vniuersum: id est con-
cordes. ut in psalmo. Qui habitare facit vniuersum in domo
id est vniuersum et concordem: nisi enim veniant per compositionem
non videtur latine dictum: quod non habet a quo regantur.

Questio de eodem.

Queritur in super quare in huius-
modi compositionibus: quod quod dat obliquus: et
quod postponatur ut senatus decretum: et magis
stermilitum. Ad hoc dico vel recipiendo quod in ordine compo-
sitionis est magna vis facienda: huiusmodi enim in compositione
sunt positi: quod magis sunt quam alij partes: et ideo fuit necesse quod
semper huiusmodi declinare in fine. Idem facit et principium: quod tenet
naturam huiusmodi. Vel dicendo quod in tali compositione per alij quod
retinet principium: quod finem. principium datur ei quod est dignius
finis aut indignior. Et hac ratione dicimus senatus decretum
et magistrum militum: quod senatus est dignior suo decreto: cum
possit illud condere et destruere: et magister est dignior mi-
litibus quod presidet. Sunt in compositione facta per hunc generis modi
debetur ordo seruatur: quod finis debet nominari ad nomen re-
ducitur adiectiuum ita composita: ut huiusmodi: istiusmodi: et
alia ratione quod iste generis modi prestat intellectum quantitati in ta-
libus adiectiuis. et per hoc illa quod magis perficitur et speculat
in compositionibus debet habere finem: et igitur ad hoc finis di-
gnior est: cum sit perfectio rei. Vnde nunquam est aduerbiu reponi-
tis ratione finis. et nusquam aduerbiu loci ratione finis. Ergo
namque videtur quod deberet esse coniunctio copulatiua: quod tamen non
est: imo casualis. Dicimus quod hec particula quod hic alia de
ca postponitur: sed quod est ordinis subiunctiuum.

Si quod dignum est preponitur in senatus consulto quare
non etiam in legistatore: cum maior sit lege? Dicam igitur po-
tius propter respectum elegantie factam talem compositionem nam
obliquus venisse particula qua regitur preponitur. Quare igitur
non dicitur plebistribunus: quia ita non placuit pri-
mum loquentibus.

De genitiuis per compositionem.

Queritur potest hic quare corrigat quod
dam geminata veniat ad compositionem et quodam
non. Nam deus deus non est vniuersum nomen compo-
situm: nec fuit fuit. est vniuersum huiusmodi compositum. Ad hoc dicimus quod si
compositio supradat aliquid geminationi vniuersum est compo-
sitio. si nihil supradat: nulla tunc compositio supuenit
re. Dicimus ergo generaliter quod omnia interrogatiua nomina
vel aduerbia possunt geminari et de iure componi: quod compositio
supradat geminationem: ut quisquis: qualisqualis: quan-
tusquantus: quotquot: cuiuscuius. Possessiuum: ut cuiuscu-
tas: vbiubi: vndeunde: vtrius: quandoquando. et ita de obli-
quo possunt recipere quod: ut quicquid. hec enim absque geminatione
sumpta interrogatiua sunt et finita nec habent generalem
pronuntiationem: id est non sunt distributiva. Sed si gemina-
tur absque compositione adhuc nihil imutatur: ut quod facit hoc:
quod geminata est ibi interrogatio. Si pro componatur amittit
interrogationem: et sunt collectiua et distributiva: ut quod cur-
rit mouet. i. ois qui. similis: qualisqualis. i. qualislibet quis
et vbiubi est ignis est calor. i. vbiubi: et vtrius legit plaro legit
sources. i. vtriusque: et ita de alijs similibus dicendum est. Quare non
geminauit propter alterutrum componendum: sed hunc ablatum re-

De constructione alibi huiusmodi quod dictionis recipiunt
um dicitur. scias quod dictio geminata: ut quisquis: vel recipi
ens dicitur: ut quicquid habet vim duorum casuum scilicet antecede
tis et relatiui. Unde requiritur duo verba poni in constructione
et ponenda sunt eo casu in quo ponitur relatiui facta expli
catione siue in eo casu poni debet quod requiritur verbum se
quens immediate: ut video quicquid homo currit. id est video
omnem hominem qui currit: et quicquid hominem video currit. id
est omnis homo currit quod video. similiter video quicquid est
hic intus. id est video omne: id quod est hic intus. et quicquid vi
deo est hic intus. id est omne est hic intus quod video. ut video
quicquid hoc est albus. id est video omnem hominem qui est albus.

De geminatione pronomini per compositionem.

Non autem est hic ignorandum quod tria pronomina geminata compositione habent in actio
et ablatiuo terminantur: ut mememete. sese. et hoc terminantur in
singulari faciunt: propter sese: quod geminat terminantur in singulari et in
plurali. Si ergo dicat nos nos: ille ille: non est compositum
sed geminatio terminantur. Queritur unde contingat illa compositio
terminantur in duobus casibus. Ad hoc dicitur primum quod isti soli casus mo
nosyllabi reperiuntur singulares in his tribus pronomibus: et in
de precessit compositio: quod regitur vno acuto accentu. Et sci
as quod hec predicta compositio est utilis: quia ubi talis gemina
tio reperitur in actio et ablatiuo istorum pronominum statim habet re
spectus ad compositionem quae in nobis est: sed ad animam
et corpus. ut diligo mememete: id est diligo me finem utrumque ho
minem. Unde in salustio habetur. Moies qui student sese
perstare ceteris alibus. sese dicit quatuor ad aliam et corpore
Et videtur in hoc imitari grecos qui duobus obliquis casibus
istorum pronominum vbi sunt in singulari numero mono
syllabas syllabicas adiectiones addunt. Ita habemus quod ge
minatio facit compositionem in interrogatiuis: et in his tribus
memete. sese: vbi quicquid facit alibi geminatio nulla est ibi com
positio: quia nihil ibi compositio superaddat: ut deus deus.
Tantum enim valet ista geminatio si est compositio quantum si
non est compositio: et ideo talis compositio tamquam prolixus
inutilis reculanda est.

Ridiculum quoque est dicere mememete. sese. dicit pro
pter respectum animae et corporis. Nam sic angelus
non posset dicere mememete. Melius autem vallerqui dicit
mememete et tete per figuram geminari. ut apud vergilium.
Mememete adsum qui feci: in me conuertite ferrum O ruti
li. Et Verte omnes tete in facies. Saepe vero etiam sine
figura. ut in illo salustiano Qui sese studet &c.

De prepositionibus quae cum nobis componuntur.

Ubi tatur autem multum de prepositionibus quod cum nobis componuntur: ut impius.
quia videtur hec particula habere naturam aduer
bii negatiui in homini compositione. negare enim magis ad
aduerbium pertinet quam ad compositionem. Similiter si dicam
remitto: videtur quod homini compositio sit censenda fieri magis
ex aduerbio inseparabili verbo quam ex prepositione insepa
rabili: nam per intellectum aduerbii exponitur: et non per preposi
tionem: ut remitto. id est iterum mitto. Cum ergo vis significatio
sit in omnibus partibus contemplanda: ut dicitur primum. Dicendum est quod re
mitto preponitur ex aduerbio inseparabili et verbo. Sed preposi
tio semper est in transitione: ut dicitur primum. Vbi non potest con
strui cum notatio propter transitionem suam: nec cum vocatio:
ergo repugnat nominatiuo. Non ergo debet secum per com
positionem: iungi: quia repugnantia non bene conueniunt nec in
vna sede morantur: ergo in non recte componitur cum prius: si est
ibi dicta prepositio. Ad predicta dicendum quod ipius componitur
ex in prepositione et prius: quia in appositione non negat: po
test tamen in compositione negare: quia sepe facit prepositio in com
positione quod non potest facere in appositione. Si dicatur ne
gare proprium esse aduerbii: dico quod sic est ad rem verbi.
sed est ad rem nobis bene conuenit prepositioni si compona
tur de prepositione inseparabili: ut remitto: quia dicitur Boe
tius quod debet dici aduerbium inseparabile. Dico quod non est
verum: prepositiones enim inseparabiles bene constituunt iterum

lectum explicabile per aduerbium: sed non debet ideo dici ad
uerbium inseparabile: quia in hoc sunt aduerbia exilis natu
ra: sicut prepositiones quae ex adiuncto trahunt certitudinem
intellectus: et ita intellectus quem innuit non est aduerbia
lis: sed affinis adverbiali. Praeterea imitantur sicut preposi
tiones: quia quandoque augent: ut seruio: id est valde seruio
quodque priuant: ut inhonoro. similiter recludo: id est ite
rum claudio: et sic vagam naturam habent sicut prepositiones: quia
magis in naturam prepositionum cedunt. Non enim aduerbia
sunt adeo debilis naturae ut prepositiones: quia illa egere vno
extremo: sed prepositiones duobus extremis. Quod autem obij
citur de transitione non obstat: quia prepositio duas habet fa
cies ut verbum transitiuum. Respicit enim sequentem casum tra
sitione: et in eo finit dependentiam suam. Id autem quod antecedit
siue sit verbum siue dictio casualis respicit intransitione: ut
sum in domo: et ex parte ante vagatur ad omnes casus: ex p
te autem post finem suum terminat in accusatiuo vel ablatiuo
qui apud latinos sunt praecipue transitiuum. Sed apud grecos
a tribus casibus earum transitio et dependentia termi
natur. scilicet genitiuo datiuo et accusatiuo. Dicendum itaque quod quod
tum ad intransitionem quam habent ex parte ante prepositiones
sunt naturae compositae: quia transitio magis est apta composi
tioni. id est uniformitati compositorum: sed quantum ad transitio
nem quam habent a parte post veniunt per appositionem se
quentes casus. id est per regimen. vel ideo dictum est per apposi
tionem. id est separationem: quia non est de ratione ut compona
tur cum accusatiuo vel ablatiuo per se cum incidat ibi magna
transitionis diuersitas: sed per compositionem dicitur pre
positio venire quatuor ad praecedentia quibus confert ipsum
quod designat: ut sum in domo: sicut ostenditur quod ego
sum localis respectu domus meae continetur. unde ver
bum constituitur cum prepositione adiuncta suo casuali intransi
tione: sed cum ipso casuali transitioe sicut et prepositio. Ex
predictis patet quod prepositio rectissime componitur cum no
minatiuo cum sit intransitiua ex vna parte: et sic conuenit cum
nominatiuo qui similiter intransitiuus est eadem ratio
ne debet cum verbo componi: quia intellectus nominatiui
habet: nec per appositionem secus conuenire potest propter
intellectum nominatiui. Cum participio autem iungitur
utroque modo: sicut cum nomine per compositionem ad modum
sui verbi: ut perlegens: et per appositionem ut vado ad
legentem: et loquor de legente.

De compositione aduerbii cum pronomine.

Quero hic quare magis aduerbium
veniat ad compositionem pronominis. ut eo
cum illum quod prepositio: nulla enim prepositio
iungitur pronomini per compositionem: quia medium recte
secum: nobiscum: non sunt aduerbia composita: sed ha
bent hanc prepositionem: cum per appositionem. id est per re
gimen interueniente anastrophe. id est prostratione sermo
nis. Ad hoc dico cum pronomine iungitur prepositio per
solam appositionem sicut cum proprio nomine: ut ad il
lum: de illo. sicut ad platonem: de platone: quis non in
uenit quod immutetur in proprio nomine vel pronomine.
Proprium enim nomen non signat dependentem in eo
quod proprium. similiter nec pronomine: ideo neutrum eor
um potest vniri cum prepositione quae propter suam in
finitatem se applicat tantum ante: vel dependet ex par
te intransitionis: sicut hoc signum omnis propter suum of
ficium non bene iungitur proprio nomini vel pronomi
ni: ut omnis plato. vel omnis iste. Aduerbium autem po
tuit cum pronomine componi causa demonstrationis cu
iusdam quae similis est finitati pronomini: ut eum et
illum. id est ecce eum et ecce illum: et quandoque trahit prono
men aduerbium: ita quod cedit in partem ipsius: ut proterea
et interea. Nam praeter et inter proprie sunt aduerbia: quae
adiuncta accusatiuo eam determinationem faciunt aduer
bialem: quia cum ille actus definit in a correptam propter na
turam adverbialem trahitur ad productam.

De compositione prepositionis cum adverbio.

Ad detur tamē q̄ p̄positio per cō-
positionē veniat cū sequenti casuali: vt inuicē:
extēplo 2 nō extēplo: q̄ p̄positio nō cor-
ripit casum cui intrāsitine adligit. i. actiū vel ablatiū sequē
tē: ita nūbīl est dictū extēplo. Similiter vidētur cōpo-
sitiones p̄similes eē decepto: defacili: extēmprouiso: ene
stigio: eūre. Ad hoc dicim⁹ q̄ oēs p̄dicte in veritate nō
sunt cōpositiones: sed irregulares vocū congeries. Et
hoc: iō: q̄ casus cū sua p̄positōe fungit loco aduerbiū vel
aduerbialis determinatōis. Vñ p̄t casualia cū suis p̄po-
sitōib⁹ ad interrogatōes aduerbiōrū responderi: vt quo
vadis: ad vrbē. qualiter flet hoc: de facili. qualiter intra-
uit iste: extēmprouiso. qñ vñ figur: extēmplo. i. statim.

Ne intelligas ita esse irregulares vocū congeries vt
barbaras putes aut ineptas: verū cum natura sint lo-
cutiones supplēt locū dictionū compositarum.

De syllabatis adiectionibus.

Nunc de syllabatis adiectionibus
est vidēdū. Dicit pulci. q̄ syllabica adiectio
mutat spēm nō figuraz: q̄ syllabica adiectio
nihil intelligibile atq̄ rēp̄sentat: sed imutat spēm nō figu-
rā q̄uis imutat aliq̄ officii dictionis. Sūt ergo dictio q̄
recipit syllabicā adiectionē speciei deriuatiue: vt plerū-
q̄ a plerus: egomet ab ego: nō tamē est figurē cōpositē:
q̄ nō potest in plura intelligibilia diuidi.

Quoniam dubitari quādo hec par-
ticula q̄ sit syllabica adiectio: 2 qñ veniat p̄ cō-
positionē. Ad hoc dico q̄ qñ hec particula q̄ nul-
lā vim cōiunctōis retinere videt nō venit p̄ cōpositionē
sed est syllabica adiectio: vt plerūq̄: itaq̄: vñq̄: sed cū
vñm aliquā cōiunctōis exerceat p̄ cōpositionem venit: vt
vterq̄: quisq̄: vbiq̄. in talib⁹ cñ quādā aggregatōnes
hōtat ipsa cōiunctio: vt vterq̄. i. vñ 2 alter quisq̄. i. q̄-
cūq̄ vel quisq̄. i. vñ 2 alter. et vbiq̄. i. vbiq̄q̄ vel vbiq̄
i. in vno et alio loco: 2 sic de singulis.

Nota etiā q̄ syllabice adiectiones
semp debēt esse finales: vt quisnā: egomet:
qm̄ alterationē quādā faciūt circa officia p̄e-
cedētū dictioni. Vñ sicut accidētia q̄ quidē alterāt solēt
aduenire post cōpositionē substantiāliū: ita syllabice adie-
ctiones debēt vltimo aduenire 2 nūq̄ in principio poni.
2 per hoc etiā patet q̄ si quis: nequis: 2 nūquis: compo-
sita sunt 2 nō syllabata: sicut aliquis ecquis eo q̄ nūbīl ē
additū fini corp⁹ q̄ est p̄p̄riū syllabice adiectōis p̄ulci. Et
pbat alia rōne q̄ nō sunt syllabata. s. q̄ corripit fœmi-
ninū eorū ac diphthongū mutata in a. vt siqua: nequa: nū-
qua: sicut aliqua 2 ecqua. Et hoc faciunt in singulari fœ-
minino et neutro plurali. at syllabica adiectio nō corrumpit
dictionē cui syllabica: qñ accidētia nō imutant eē sub-
stantiale rei. 2 sic patet q̄ p̄posita sunt 2 nō syllabata. Do-
natus vero dicit q̄ in illis qñq̄ nō mutat. ae. diphthōg⁹
in a. sed dicit antiquos dixisse q̄ vel qua: sicut masculinū
2 neutrū in eodē nōle geminam⁹: vt quis vel qui: q̄ vel
quid. Et reperit illud fœmininū apud Virg. dicentem.
Ecquis tñ puero est amississē cura parentis. nūc aut nō vti-
mur illo: nisi in his cōpositis siqua: nequa: aliqua: nūqua
ecqua. Et ita fœm donatū qua venit integre ad cōpositio-
nem illarum: sed corrupte fœm p̄ulci.

Nihil est certius q̄ ecquis nequis nunquis siquis ali-
quis esse composita. verū quē in quis desinunt habēt
in illis casibus vbi reperit quē vel qua: hoc est in no-
minatiuo singulari fœminini generis & in nominati-
uo & actō pluralibus neutri generis tñ qua: vt siqua
mulier non siquē. Quē vero a quis aut qui incipiūt cō-
tra habent quē non quāt quēdā mulier. Verūtamen
multi legunt tertio gēne. Ecquē tñ puero &c. et ita legit
author huius opis aut non intellexit q̄ dixit. Nā vult
authoritate donati etiā ecquē repiri: eamq̄ vergilianā
comprobat.

De compositione quis 2 qui.

Quoniam multum dubitari de cō-
positionibus 2 syllabatis adiectionibus hui⁹ no-
minis q̄ vel qui: vñ de illis aliquid hic dicaz
Scias ergo q̄ quis vel qui est oīm nominū cōfusissimū
habens se ad modū materiē infinitē. vñ ppter multitu-
dinē officiorū habuit multitudinē formarū 2 terminatio-
nē: vt per diuersas formas 2 cōpositiōes 2 syllabicas ad-
iectiones explicita ipsius confusio 2 natura posset in ali-
quā certitudinē redigi: 2 mel⁹ cōprehendi. Habet itaq̄
sexdecim intercōpositiones 2 syllabicas adiectiones. Et
positiones eñ sunt septē: vt siquis: nequis: aliquis: nun-
quis: ecquis. 2 vnusquisq̄: 2 quisquis. Quis aut h⁹ quīq̄
syllabicas adiectiones: vt quis nā: quispiā: quisputas: q̄
q̄. 2 quisq̄. Sed qui recipit quattuor adiectiones: scz qdā
quius: quilibet 2 quicūq̄. vñ versus. Cū quis nāq̄ p̄ā
sine qui cōiūge putas q̄. Nam vñ. cūq̄. libet. qui sine
quis retinet. Cetera aut nōla interrogatiua vel infinita
nō recipiūt syllabicā adiectionē nisi vnā: scz cūq̄: vt qua-
lisq̄: quāuisq̄: quocūq̄ 2 similia. Nec eñ geminan-
tur: vt qualisqualis: 2 cōponitur cū aliis: vt aliqualis: 2
recipiūt cūq̄: sicut dixim⁹: nec vllā aliā habent cōpositio-
nē vel adiectionē cōm: vt quis vel qui. Cōfusissimū
ergo inter nōla fuit quis vel qui. Unde causa cōfusidōis
2 infinitatis h⁹ sexdecim intercōpositiones 2 syllabicas ad-
iectiones. Et cetera nōla interrogatiua non habent nisi
tres: vt cuiuscūq̄: alicuius: 2 alicuiuscūq̄ possessiua.

De compositione aduerbiorum.

Ad aduerbis autem interrogatiuis
vel infinitis. Dico q̄ vñ ex illis: scz vbi reci-
pit. xi. intercōpositiones 2 adiectiones syllabi-
cas: vt sicubi: necubi: alicubi: nūcubi: ecubi: vbiq̄: vbiubi
vbius: vbiubet: vbiq̄q̄: vbinā. Sed alia aduerbia iter-
rogatiua vel infinita nō habēt tot varietates. p̄ter quo
qua 2 vnde: q̄ ista possunt vndecim intercōpositiōes et
syllabicas adiectiones habere sicut 2 vbi: nisi vñs in qui-
busdā eorū forsitan repugnaret: vt siquo: nequo: aliquo:
nūquo: ecquo: quocūq̄: quoquo: quouis: quolibet: quocūq̄
quonā. Aduerbiū vero tēporale recipit pauciores: q̄ nō
est tantē cōfusionis vt locale. Habet vero cōpositiōes sex
vt siquādo: nequādo: aliquādo: quādoq̄: quādoq̄q̄
Cetera aut aduerbia interrogatiua vel infinita non ha-
bēt aliā cōpositionē q̄ nōla interrogatiua a quibus descē-
dunt. Seminant enim: vt qualiterqualiter recipiūt cūq̄
vt qualiterq̄: et habent eandem cōpositionem: vt ali-
qualiter. Idē est tenendū in aliis. Inter aduerbia siquē
dem cōfusissima sunt localia interrogatiua: vt quo: qua:
vbi: vnde: quē vndecim cōpositiones syllabicas adiectiones
habere possunt. Tēporale aut recipit quinq̄: quia
minus localibus est confusum 2 infinitū: sed plus aliis.
Alia vero interrogatiua aduerbia non possunt recipere
nisi tres cōpositiones: sicut interrogatiua nomina a q̄-
bus descendunt.

Quæstio de eodē.

Queritur quare interrogatiua siue
infinita siue nōla siue aduerbia substantiam
vel locū significantia recipiant syllabicā ad-
iectionē: alia vero nō: vt quisnā: vbinam: sed nūbīl ē qua-
lisnā: 2 quādonam. Ad hoc dico q̄ alternatōnes nō ad-
ueniunt nisi rei contentē vel continent: et sic tantū sub-
stantiē vel locū recipit syllabicas adiectiones 2 non alia inter-
rogatiua. Tempus enim licet videatur alterari: q̄ mo-
do est obscurum modo serenū: tamē non contingit rōne
ipsius temporis sed aeris: qui propie serenus dicitur vt
obscurus. Accidentibus autem adueniunt alteratōes
immo accidentia sunt illa quē alterant.

De illis conuentionibus si 2 ne.

Queritur quare non cōpo-
nantur cum verbis: sed potius cum nominibus
2 quare magis cum interrogatiua substantiē:
f ij

vel loci vel tēporis: vt si quis: sicubi: siquando q̄ cū alijs infinitis: q̄ nihil ē dñi siqualis: vel siqualiter: 2 quare magis cū quis q̄ cū qui. Ad hoc didimus q̄ sicut verbū non potuit esse interrogatiuū: ita nō potuit p cōpositionē recipere cōiunctiones: q̄ cōiunctio signū est diuersitatis quę vniformitati cōpositōis repugnat. Si tñ 2 ne habent: vt possint cōponi cū quibuscūq̄ noib⁹ 2 aduerbijs infinitis. 2 hoc ideo: q̄ inueniūt generalē infinitatē ab eis: in verbis nō. At si obijciat de sisto 2 nequeo: q̄ videntur cōponi a cōiunctōib⁹. Dicim⁹ q̄ sisto est figurę simplicis: s̄ neq̄ cōponit ex nō 2 queo: 2 sic nulla cōiunctio pōt cū p̄bo cōponi: nec etiā cū noie: p̄ter si: 2 ne: q̄ p̄pter suā infinitatē sunt applicabilia noib⁹ vel aduerbijs infinitis: quia sicut hoc nomē q̄s redit duo p̄ba qñ ponit infinitē: ita illę due cōiunctiones si et ne: 2 iō sit apta cōpositio ex illis proueniēs. Cū alijs vero infinitis cōponi nō possunt p̄pter debilitatē ipsorū. Si enī est acq̄situa: sed ne repulsiua. Q̄is autē acq̄sitio vel repulsiō ē substantię loco vel tēpori subiacens: 2 nō est accidentiū: quę quidē acquirūt vel repelūt: 2 hac ratione illę due cōiunctiones nō cōponūt cū alijs infinitis. Unde nihil est siquātus vel nequātus. Cū quis ideo magis cōponūt q̄ cū qui: q̄ quis habet plus infinitatis q̄ qui. Et hoc patet ex eo q̄ principii sibi dat. Et qui traxit originē suam ab eo s̄ ex quis.

¶ De hoc nomine aliquis et quis.

Sic etiam debes q̄ aliquis ex alio 2 aliquis cōponit: quasi ab alio quis. Vñ nō ē dicēdū. Credo in aliquē deū ne diuersitatem ponere vidcamur. Hęc cōpositiōnē habet cetera infinita q̄ interrogatiua sunt: vt aliquis: alicubi: aliqui aliquā tu. 2 ita de similib⁹. Et hoc ideo q̄ oīs diuersitas a forma substantiāli vel accidentiāli puenit: siue illa desinet nomināliter siue aduerbiāliter: sed nō recipit eā qui singularē: 2 hoc facit cī relatio qui duo verba requirit. Si q̄s dicat q̄ qui est infinitū sicut 2 quis: 2 ideo pōt cōponi cum alio: vt dicitur aliquis vel aliqui. Dicim⁹ q̄ alterū super flueret: q̄ nulla est differentia inter vnū 2 reliquū: magis ergo debuit poni cū quis: eo q̄ habuit infinitatē sine vlla relatione. Nūc venit ad cōpositiōnē quis ve localis aduerbijs: vt nūquis: nūcubi: nūq̄. S̄ alia nō inueni: 2 hoc ideo: q̄ nō q̄rit de inherētia: vt nō fecisti hoc. Q̄is autē inherētia ē: q̄dā locus respectu substantię de qua fit s̄mo 2 ideo cōponitur tñ cū interrogatiuo substantię vel loci. Cū qui autē nō cōponitur: q̄ minus se h̄ ad infinitatē q̄ quis nec ipso interrogatiuo vtinur adeo frequēter vt q̄s Enī cōponit cū quis: vt equis: mutata n in c. Nec cū alijs infinitis cōponit nisi forsitan: ecubi: q̄ videt simpliciter posse dici. Dicim⁹ q̄ infinitas materię magis excitat q̄ finitas accidentis. q̄ aīa plus laborat in apprehensione materię q̄ forme: 2 ideo interrogatiuū substantię magis recipit ab hoc aduerbio ne q̄ interrogatiuū accidentis. Vbi si militer pōt recipere q̄ aduerbiū locale magis est infinitū alijs: 2 ob hoc habuit plures differētiās q̄ alia aduerbia. Cū itaq̄ aīa plus in apprehensione tāte infinitatis laborat: merito aduerbiū locale respicit en. vt equo 2 equa: 2 eubi: q̄ hoc aduerbiū en. aīam excitat vehemētior et magis applicat hui⁹ interrogatiuo q̄s eo q̄ vehemētiorē habet infinitatē. Nā q̄ est nomē articulare: quis autē nō. Vñ q̄s autē cōponit ex vnus 2 quisq̄. Sed hęc p̄positio nulli aliī cōuenit infinito. Vnitas enī est soli⁹ substantię p se: accidētis autē per aliud. Quisq̄ ergo colligit 2 distribuit si cut oīs: sed vnus quasi partē: vt sit sensus: vnusquisq̄. i. quisq̄ p se. Quisq̄s geminātū cōponit: 2 hoc facit reliq̄ infinita q̄ sunt interrogatiua: p̄ter cur 2 quare: vt qualis: qualis: vbiubi: quādoquādo. Hoc autē ideo cōtingit: q̄ infinitas addita infinitati augeat cōiunctionē: 2 sic introduct cū distributione collectionē siue multitudinē: sed non d̄z geminari relatiuū in eo casu huius nois vbi infinitū a relatiuo secernit. Nihil ergo dictū ē quiq̄zqueque: quod quod: ne idud relatio geminā videat. At si a relatiuo nō secernit infinitū p̄ter oēs casus geminari sicut videm⁹ in alijs infinitis. Et ita pōt dici cuius cuius: cuius: sicut de

dmus qualisqualis: qualisqualis: pōt ergo quisquis i quo: libet casu geminari tā in singulari q̄ in plurali: sicut qualisqualis: quātūquātū: si vnus haberet. Vñ tñ non h̄z nisi quisquis: quicquid: 2 quoquo: 2 hoc tenem⁹ cōueniēter: nec ibi est s̄m rationē vis aliqua facienda: nisi vbi infinitum a relatiuo secernitur.

Septem p̄dictę cōpositiōnes adligunt reliq̄s terminatōib⁹ hui⁹ nois quis: tā in singulari q̄ in plurali: p̄ter vnusq̄sq̄ q̄ nō h̄z plurale cā huius nois vnus. Credo tñ q̄ posset dici. Vnaqueq̄s moenia. 2 vnequeq̄s scalę. 2 p̄ter quisq̄s scōz vsus. Nec ille ipsius cōpositiōnes vel syllabicę adiectiones habet qui in ablatiua singulari: nec quis in datiuo 2 ablatiua pluralibus: quod cōtingit ex debilitate simplicis: q̄m iste ablatiuus qui est in rarissimo vsu. Eodē modo quis datiuus 2 ablatiuus pluralis. Debilitas enī simpliciu sepe naturam impedit compositum.

Que autem possuntur huic nominis quis vel qui magis videtur esse syllabicę adiectiones: vt supra dictū est: vt quisq̄z quispiam &c.

Nota etiā hic q̄ sicut dicit Prisc. in xl. li. vbi agit de figura p̄nomis. Quattuor sunt syllabicę adiectiones quę adliguntur p̄nomini ego p oēs casus: excepto grō plurali. Addit etiā huic p̄nominē tu p oēs casus: excepto grō plurali. 2 notatiuo et vocatiuo singularibus: quib⁹ nō apponit met simpliciter ad differentia huius verbi tumeo tumes tumet: sed iter ponit hęc syllabica adiectione te: 2 dicit tutemet. Vel addit aliqui hęc syllabica adiectione te: siue met 2 dicitur tute. Tu cre. in primo. Accipe p̄terea quę corpora tute necesse est. Idē in eodē. Tutemet a nobis iā quouis tēpore natum. Addit etiā huic p̄nominē sui per oēs casus: vt sumet: si blimet: semet. p̄ter quinq̄s addit ablatiuus scemininis possessuorū p̄nominū: vt meapte: tuapte: suapte: nostrapte vestrapte. Sciendū tñ q̄ met 2 te addūt supradictis p̄nominib⁹: vel discretionis causa pluriū vel significantię vt Terentius in adelphis egomet rapui. intelligit enī ego 2 nō alius. Cicero p murena. Quid est q̄ tu moueris: cū quasi tute nouis. Tra et salustius. Tute dixit quasi tulpe per te et nō per aliū. Et addebat huic p̄nominē hic 2 hęc 2 hoc per oēs casus apud antiquos: 2 dicebatur hicc: hecce: hocce: per duo c. Nūc vero addit eidē p̄nominē in his casib⁹ tñ qui in s desinit euphonię cā: vt huiusce: huiusce: huiusce: necnon illic dicebant antiq̄. Vñ illic quasi apocopa facta in fine seruat accētū. Itē illiusce istiusce: illucce: istucce: veteres dicebāt teste Papiniano. qui de orthographia hoc ostēdit: et cōcludit. Pulsce. Hęc igit hoc est met. te. pte. ce. adiunctiones esse ipse sensus arguit qui nullus in his separatis pōt inueniri: ergo ego met: tute. suapte. huiusce: minime dicenda sunt cōposita: q̄ hęc addito si separatur nihil significare posset per se. Scias etiā q̄ vbi hęcine per i. cū deberet dici heccine per e. q̄ ce est syllabica adiectione q̄ addit ad hęc: sed mutatur e in i 2 ne est dictio per se: 2 ponitur pio an.

P̄ter etiam quibuscūdam neutris attribuitur vt meopte ingenio: sed rariora sunt neutra.

¶ De dedinatione nominum.

De casu ā modo est dicēdū. Sed q̄ dedinatio p cām agnoscat: iō p̄t q̄ de formatione casuū determinē de aliqua dedinātōne dici. Scias igit q̄ dedinātōes noīm sūt dñq̄s. sc̄z prima: sc̄ba: tertia: q̄rta: q̄nta. 2 cognoscuntur p casū. Vñ nō oportuit q̄ assignare dedinatio p accēte noīm. Cognoscit autē dedinatio maxie p gñm: etiā per datiuū. Prima dedinatio est cuius genitiuus singularis desinit in ae dip̄thongum: 2 datiu⁹ in e. vt poeta: poetę: poetę. Secunda dedinatio est cuius genitiuus singularis desinit in i p̄ductam: 2 datiu⁹ in o. vt dominus domini: dñio. Tercia dedinatio est cuius genitiuus desinit in is coreptam

et datus in i: vt mater matris matris. Quarta declinatio est cuius genitiuus desinit in us producta: et datus in ui diuisas: vt hic visus, huius visus, huic visui. Quod et tamen neutra desinit in u: sicut in declinationibus in singula numero: vt hoc cornu, huius cornu, huic cornu. Quinta vero est cuius genitiuus desinit in ei diuisas: et datus similiter in ei. vt hec res huius rei, huic rei. predicta possumus comprehendere breuiter in hoc sensu: ita quod pro qualibet syllaba sumatur vna declinatio secundum ordinem. De. mi. us. as. ei. genitiuus desinit omnino.

Non minus datus quod genitiuus per æ diphthongum scribitur. vñ est tertia quod is i genitiuo corripit huius vis. Quartæ genitiuus olim exhibet in uis diuisas syllabas. et datus interdum in u. Quintæ genitiuus legitur in es et in e: et in ei penult. breui. vt rei spei. Sed de his alibi.

De prima et quinta declinatione questio.

Quæ circa declinationes predictas aliqua dubia moueamus. Quæ igitur primo cur in prima declinatione vel quinta nullus nominis neutri generis inueniatur: sicut testatur passus. in. vi. lib. Ad hoc dico quod qualitas vocis erat praerogativa: quod cum oia neutra quæ irregularitatem seruât in plurali numero desinant in a. oportuisset quod notatiui singularis et notatiui pluralis primæ declinationis habuissent eandem terminationem in neutro genere: quoniam ambo desinissent in a. quod contra rationem fuisset: quod neutrum plurale debet a qualitate vocis singularis differre: nec etiã notatiuus pluralis primæ declinationis potuisset in a desinere: quod secundum hoc genitiuus pluralis non habuisset a ante rû. Itæ dico quod prima declinatio est appropriata tamen masculino et feminino generi vel cõi et in hoc est principalior alijs declinationibus: sicut masculinû et femininû principaliora sunt alijs generibus: et hoc patet in genitiui singulari primæ declinationis: qui desinit in æ diphthongum: quod iste duæ vocales maris et femine naturam demonstrant. Ad mares nascentes primo profectant a. sed femine e. quod a primis parentibus traxerunt. Anomalia. Ad dat Adæ genitor. e parit Eua parēs. Si obliquas de hoc nomine pascha: qui inuenit hoc pascha huius pasche. Dicam quod abusus est nec vñs inuenimus in plurali numero secundæ declinationis. Debet ergo proprie declinari hoc pascha huius paschæ. Idem dicimus in quinta declinatione: quod oportuisset notatiuum pluralem desinere in a. quod erat contra naturam quintæ declinationis. Propterea quinta declinatio non habet nullam vnam terminationem. Unde nec proprie debuit nisi vñ genus habere: et magis femininum propter hanc vocalem e. quæ est signum diuisionis.

De tertia declinatione questio.

Non etiam potest quare non habemus adiectiuum ois generis in notis singulari. Ad hoc dico quod declinationis nisi tertiæ. Itæ quæ quare adiectiuum sit quartæ vel quintæ declinationis. Ad hoc dico quod ideo nullum adiectiuum potest esse in notatiuis aliarum declinationum ois generis: quoniam nullam formam eis potest inuenire super quam cadat masculinû femininû et neutrum diuisim: quod nec simul cõcurrere poterit. Et hec est ratio quare nullum nomen adiectiuum sit quartæ vel quintæ declinationis. Tertia vero aptissima fuit cuiuslibet generis propter multitudinem terminationum quas habet: ideoque ea sit dignitatis mediū locum inter declinationes possideri. Quinta vero mobilis sequitur regulam secundæ modi pro nominibus: vt vnus. totus. solus. vñs. alius. vter. alter. quia desinit in discretionem vel venit ad expositionem discretiouis et sic habet cum pronomine quod ad a. affinitatem. Vñs genitiuus ois generis et oratio sic prout secundæ modi. Aliqua tamen adiectiua tertiæ declinationis habuerunt mobilitatem tamen generis: vt hic alacer huius alacris et hoc alacre. nec tertia declinatio videtur sufficiens huius. Itæ magis data fuit masculino determinatio et. et feminino is. et neutro e. quod in adiectiuis mobilibus sepe masculina desinit in er. vñm. et facit. Vñm tertia declinatio quod quodam fuit cõis in illis nominibus: quod vt dicit

passus. in. vi. lib. ubi agit de ablatiua tertiæ declinationis desinente in i. Illi dicebat hic et hec celer vel celeris. et hoc celer: oportuit permaneret sub fœmulo gñe tñ: quod fuit masculinum gñe spoliata: sed in e correpta neutrum generis desinit: quod in is nullum nomen neutri generis in notis casibus potest esse: vt dicit passus. Itæ oportuit neutrum aliam formam habere: et magis in e. quod is correpta directe nunc transiit nisi in e correpta testate passus. vt fortis forte. Propterea in e correptam nullum nomen latinum desinit nisi neu. ge. vt mare et pnestre. Itæ sic pro quare masculin. in. er. et fœ. in is. neu. in e desinat. Itæ aut sunt nota quod facit masculin. in. er. fœ. in is. et neutrum in e. fm. grecis. vñ versus grecis. Siluester volucres alacres saluber: cõster: Lampster: celeber: aceres: celeres pedestes. Itorum bis quinque tenet hic er. hec is. et hoc e. Adde paluster eis dũ tene est iunge sequester.

De quinta declinatione.

Consuevit etiam multum dubitari cur nullum nomen quintæ declinationis sit masculinum generis propter dies et merides: sed potest sunt fœminini generis: sed hoc determinatum est supra in capitulo de genere. B.

De prima et secunda declinatione questio.

Queritur etiam quare mobilia primæ et secundæ declinationis non sunt ois generis. cõstitutum nisi in datiuo et ablatiuo plurali et ablatiuis. Ad hoc dico quod prima declinatio non potuit habere neutrum: vt supra dictum est. Secunda vero habet neutrum in us vt vulgus. in um. vt tẽplũ. neutrum vero secundæ declinationis non occurrit masculino et fœminino simul nisi in datiuo et ablatiuo plurali: vt ablatiuis: quod in his solis casibus puenientia habuerunt prima et secunda declinatio: et ita in his solis cõcant sua genera: et penitus ad omnitatē reducit. In vtriusque enim datus et ablatiuus desinit in is producta vt poetas et asinus. Exceptis paucis fœ. ge. vt aia alabus formatur etiã similiter ab ablatiuo producta: vt ab hoc poeta: inde poetas. et ab hoc asino: et inde asinus. et hoc est de ratione: quod sicut ars diuidit: ita colligit. vnde oportuit quod masculinû et fœmininû et neutrum quod in nulla alia forma primæ vel secundæ declinationis simul concurrebant in hac terminatione is. finaliter puenirent. quod forma ob hoc fuit cõis primæ et secundæ declinationis: et magis tracta fuit a secunda declinatione propter hanc vocalem i. quæ proprie est secundæ declinationis. In illa enim forma cõcurrit masculinû et neutrum et pte secundæ: fœmininû ex pte primæ. Ratio autem talis omnitatis inuenitur in donato quod pueris dicitur. Albus alba albi est primæ declinationis et parte fœminini: secundæ ex parte masculini et neutri.

Omnitas et omneitas impitorum est vocabulũ. Aia non plus facit animabus apud doctos quod aia asinibus de quibus alibi dicimus.

De casu nominum.

Alius videtur priscianus in quinto lib. est declinatio nota vel aliarum casualium dicti nominis quod sit maxime in fin e. Quid quoque naturalibus datus est quippe notis quæ primū natura proprie primū sibi locum defecit. Vñ pñs quoque transitue est quasi egregi adheret. genitiuus fm loci defecit. hic quoque naturale vinculum gñis possidet: et nascit a notis: generat aut oes obliquos casus sequentes. Vñs qui magis amicus puenit tertium locum tenet eo quod vel eadē huius vocis quod vel vni abiectione vel mutatione litteræ ab eo. Vñ magis ad inimicos pñet. i. actus. quartum. i. extremum locum apud grecos obtinuit. Vocatur quippe impfe ctois ceteris esse videtur. nisi enim secundæ personæ coniungi non potest: cum superiores quattuor oes personæ pñt cõplecti figurat adiuuati pro nominibus: vt ego priscianus scribo: tu priscianus vel priscianus scribis. Ille priscianus scribit et. Similiter ablatiuus tribus adiungitur personis: vt a me priscianus non accipio. et a te prisciano accipio: ab illo prisciano accipit. Itæ eget propria nota pronomine quod oes circueant personam sicut vocatiuis aut cum substantiuis verbis coniungatur.

vt virgilius nominor vel sum: virgilius nominaris vel es: virgilius nominatur vel est. Igitur ablatiu⁹ ppu⁹ est romanorum. Hunc de predictorū casuū formatio ne videamus.

De formatione casuū primę declinationis.

Prima declinatio vt vult Pziscianus in. vii. li. a. habet terminatōes in ntō tres a. as. es. z habet duas litteras terminales: scz a et s. In a. tā latinorū q̄ grecorū: tam masculinorū q̄ foemīnōz z cōmuniū. In as vero z in es grecorū tantū z masculinorū: vt hic scriba: poeta hui⁹ poetę: hui⁹ poetę: hęc roma: musa. hic z hęc aduena: hic eneas huius eneę: hic anchises huius anchise. Lutus genitiu⁹ z datiuus i ae diphthongū desinunt: z pares habent syllabas noiatiuo vt hic poeta huius poetę hui⁹ poetę: hic eneas hui⁹ eneę hic anchises huius anchise. Et in sexto libro in principio dicit Pziscia. in a desinentia noia primę declinatōis siue latina siue gręca: masculina et foemina vel cōmunia. addita e in ae diphthongū faciunt gtm: vt hic scriba hui⁹ ius scribe: hęc musa huius muse: hic z hęc aduena hui⁹ aduene. Inueniunt tamē quedā ex cōmuni⁹ etiā neu tro generi adiuncta: sed figurate per aleothenam: vt ad uena mancipium. Valerius aut maximus in. ii. memo rabiliz ponit alienigena studia qđ prima declinatio nō habet. Nullū em neutru nec primę nec quintę declinatio nis potest inueniri nec idem esse singularis noiatiuus neutri generis in a desinentia z noiatiuus pluralis. Sed antiquissimi hoc alienigenū: z pluraliter hęc alienigena z etiam hic alienigenus dicebant: ex quo potest hoc esse vt plurale. Necnō cetera similiter a genere cōposita p ferebāt: vt capigen⁹: terrigenus: taurigenus. Et sub dit post pauca Pziscia. dices. Eiusdē. i. primę declinatio nis foemīnōz genitiuū etiā in as. more gręco solebant antiquissimi terminare. Unde adhuc paterfamilias et materfamilias pro familię solemus dicere: et frequens hęc habet vsus. dicitur tamē z paterfamilie z patrefamilię z familiarum z familiaris. Quę vero delinūt in as z in es. mutant as. vel es in ae diphthongum: z faciūt genitiuum: vt hic andreas huius dree. hic anchises hui⁹ anchise. Inueniuntur etiā terminationes in prima declina tione in am. z in e. scđm grecos: vt adā quę veria in e. fa cit gtm huius ade. z similiter datiuū. qz datiuus est simi lis grō. Et oēs alios casus habet similes ipi recto. Quę vero desinūt in e addita s. faciūt gtm: vt libie libies. et accusatiuū in em vel in en. alios vero casus habet pares recto. Unde qz hęc due forme nō sunt latine: in omni ca su vltima acuitur. Itē di. Pziscia. in. vi. li. h. In e produ ctā gręca sunt foemina: vel gręce declinantur libie li bies. vlt mutata e in a in noiatiuo z accepta e. faciūt in ae diphthogum gtm: vt helena helene. libia bie. accusatiu⁹ ae diphthongū genitiui siue datiuū mutat in am. vt poe tē hunc poetā. Frequentius tamen inuenim⁹ in gręcis noibus in as z in es terminātibus actiū gręcum proferre auctores: vt hunc eneas: z hunc anchisen per n. Ratio ē tñ declinatōis raro exigit hunc eneas: z hunc anchisem dicere per m. Actiūs casus primę declinationis in a cor repta effertur: vt poeta nisi sit gręcū z apud grecos pdu cēs a. seruet ean dē etiā apud nos pductā: vt enea. Est tamen quando in es. pductā terminātū gręcorū vocati uis in e. lōgā exigit scđm grecos vel cōmuniter vel poe tice: vt achate anchise. Ablatiuus huius declinationis i a productam desinit: vt ab hoc poeta. Est autē qñ hunc quoqz poetę e productā termināt in gręcis noibus quę datiuum gręcū in ei finiunt. vt Virg. i. enetō. Uno gra ditur comitatus achate pro achatei.

In e productā lōge aliter formāt casus apud grecos. Antiqui gtm primę etiam in ai declinabant vt aurai iunai. aulai. pictai. terrai &c.

De prima declinatione formationes.

Nominatiuus et vocatiuus plura lis primę declinationis similis est genitiuo z

datiuo singulari: nam per ae diphthongū proferitur: vt hi z o poetę. Genitiuus pluralis eiusdē declinatōis sit addita ablatiuo singulari rum syllaba: vt ab hoc poeta hoz poetarū. productū em a. taz in ablatiuo singulari q̄ in genitiuo plurali. Et notandū qz omnes casus tam sin gularis q̄ pluralis numeri pares habent numero syllaba in hac declinatione. excepto genitiuo plurali. hic em abundat vna syllaba. Est autē quando hunc quoqz per cōfationē pferunt z maxime in cōpositis z in patronomi cis: vt graugenu pro graugenu: caprigenū pro capri genarū: z omnigenū pro omnigenarū: z celicolū pro celi colarū: z trinundinū pro trinundinarū: eneadū pro enea: darū: dardandū: p dardandarū. Datiuus z ablatiu⁹ su pradictę declinationis mutāt a extremā ablatiuū singu laris in is pductaz: vt ab hoc poeta: his z ab his poetis Inueniuntur tñ qdam pauca foemini generis: quę ex masculinis trāfigurātur nō habētibus neutra quę z ani malū sunt demonstratiua naturaliter diuisim gen⁹ ha bentia: quę differentię causa ablatiuo singulari bus assu mentia faciūt datiuū z ablatiuū pluralē: qđ nulla alia fa cit declinatio in bus terminās supradictos casus: vt a lō gā in eis pe. habeat: vt his natabus. filiabus. deab⁹. eq bus. mulabus. asinabus. Marcus cato in originib⁹. Do tes inquit filiabus suis nō dant: z filijs tamē in eodez ge nere dictū est. Ennius in andromeda. Filijs ipsopter te obiecta sum innocēs nerei. Itē inuenitur natis pro na tabus: z asinis pro asinabus in prima regula. Eabus eti am pro eis differentię causa in foemini. Ennius pru lit in quarto annaliū. Multa tamē alia teste pusc. contra regulā viciose z in is. et in alijs casibus vetustissimi po rulisse inueniuntur in quibus nō sunt imitandi. Ambę eti am z due q̄uis nulla simili differentię causa cogente si milē habent datiuū z ablatiuū ambabus: duabus: q̄ q̄ gtm ambarū duarū faciūt. De supradictis nota versus. A. ventens ex us sine neutro transit in abus. Itē ania: toz sunt discernentia sexū. Actiūs quoqz pluralis sit addi ta s. abltō singulari pductū em: vt hos poetas. De patro nymicorū aut declinatōib⁹ in formatione supra dictū est. Noris secūdū vallārm hac habere abus citra abusū filia nata. dea. liberta. equa. mula: due ambe.

De formatione casuū secundę declinationis.

Secunda declinatio habet tres litte ras terminales. i. r. s. m. Terminationes ve ro habet sex scz er. tr. ur. us. eus. um. In er masculinorū tam latinorū q̄ grecorū: vt caper capri: hiber hiberi. qđ per apocopa extreme syllabę prolatū solus in hac declinatione pducit er. z ab eo cōpositus: vt celiber celtiberi. Celte em dicitur galli. z hiberi hyspani. Ide di citur celtiberi mixti ex vtraqz gente populi. vnde Luc. Et celte miscentes nomē hiberis. Dicit tamē hiber berī. pro hyspanis ab hiberis. quādo de illa gente loquimur quę est iuxta armenios. z hiberus hiberi fluuius. vñ Lu ca. in. iiii. Quiprestat terris aufert tibi nomen hiberus. In tr. etiā z in ur. tantū latinorū z masculinorū: vt vir vi ri: satur saturi. In us latinorū z grecorū masculinorū z foeminorū neutrorūqz: vt hic homer⁹ homeri: hęc cypres sus hui⁹ cypressi: hic vulgus hui⁹ vulgi. Dicitur tamen z hoc vulgus z hoc pelag⁹ hui⁹ pelagi. In eis grecorūqz tm masculinorū: vt hic orpheus hui⁹ orphei. In um neu troz tā latinorū q̄ grecorū z figuratiue foemīnōz apō tonicorū: vt hoc regnū hui⁹ regni: hic peliū pelij: hęc gly cერი huius glycerij: hęc sophronium huius sophronij.

Genitiuus secundę declinationis: in omni nomine i longa terminatur. Sed i qui buldam pares habet syllabas nominatiuo: et in quibusdam vna syllaba abundat in tr. et in ur. et in eus. desinentia semper vna syllabā vincunt in genitiuo quę et penultimam breuem habent: vt truir ur ri. satur ri. nisi poetica productio fiat in gręcis: vt thidei In us vero. z in um. pares habent syllabas: vt virgili⁹ iij. prim⁹ primi. templū plī. Frequēter tñ inuenim⁹ vete

res in huiusmodi genitiuis geminantibus. subtrahere al-
terā ex his. Virg. in. i. j. encl. Sic tñ ille vñb patani sedes
q3 locant: patani dicit pro patanij. Idē in bucolic. Nec
spes libertatis erat: nec cura peculij: p. peculij. Itē inue-
nitur tugiuri p. tugiurij: od pro ody: antoni p. antonij. Hec
autē faciunt metri causa: nuncq3 em̄ minores vult habe-
re genitiuis syllabas noiatu. Inter igit tñ desinentia
ancipitē habet regulā genitiui: in alijs em̄ abundat: vt
lucifer luciferi. armiger armigeri: piper piperi. in alijs
non abundat: sed pares habet syllabas: vt menāder me-
nandri: sacer sacri: magister magistrī.

De datiuo et ablatiuo secunde declinationis.

Datiuus et ablatiuus singulares se-
cunde declinationis sunt a genitiuo mutati
one extreme i in o produ. vt huius luciferi huius
z ab hoc lucifero: Est tñ quando etiā genitiuo greco in
noibus in eius facientibus noiatuū vñ solebant antiqui
Virg. in buco. Diphyllo calloopea lino formosus apollo. Et
oportet scire in hac declinatione q3 oēs obliqui casus tā
singulares q3 plurales obliqui eundē numex syllabarū
seruat quē genitiuis singularis absq3 genitiuo plurali
q3 vna syllaba vult superare nisi per conationē proferat
vt deū pro deoz: diuum p. diuoz. Unde dij z diss cū p
monosyllabus ponunt per sineresim sūt accipiēda e z i in
vñā syllabā coeuntibus: veteres em̄ i finale: quē ē lōga
per ei diphthongū scribebant. Longas autē vocales ve-
tustissimi etiā geminare solebant. Huc vero secundum
analogiā proferitur. i. dei z deis dissyllaba sūt. Lucan⁹
in. i. j. vñā celos deoz heretibus liberet. Idē accidit
in pnoie ei z ets. i. z ijs. Et quibus illud apparet q3 vetu-
tissimi vt supra diximus p vna longa vocali solebat du-
as breues scribere. Ecce em̄ vestigium antiquitatis in
his adhuc seruatis: duē ijs pro vna longa ponant tā in su-
pra dicti nois q3 pronostitinis casib⁹: vt hij dij hys vus
z ab his dijs: ijs: z ab ijs. Nā si dicas dei deis a deis. et
es ab eis. dissyllaba sunt sicut ostendimus. Puto autē q3 in
his quoq3 differentie cā seruata est geminatio. hne si di z
dis: z i z is dicam⁹ dubitatio fiat significationis. Nā di z
dis prepositiones sunt. z i z is sunt verba: itaq3 in cōposi-
tione. idē z idē per vñā i scripsisse: q3 nulla confusio sit
significatio nis inueniunt pro idē z eisdem.

Ineptiunt autem qui ita scribunt.

De accusatiuo declinationis.

Accusatiuus quoq3 a genitiuo fit
mutatione i in um: vt huius pilam hūc pta-
mē tñ pte dei tñ pte dei. In huiusmodi tñ nois
in eius desinentibus greco magis accusatiuo vtunt
auctores. Virg. in. viij. encl. Et amici crethea musis.
crethea musarū comitē inuenit tñ in vsu etiā in um: accu-
satiuus huiusmodi nominū. Cicero de natura deoz
in thesū z hypolithū. Et scias q3 oēs obliqui casus sequi-
tur genitiui: vñ tamen sequit noiatuū suū.

Ad di potest reperiri ad m in on a noiatuio in os
z diphthogon: dialogo: & in on: vt ilionipelon &c.

De vocatiuo secunde declinationis.

Vocatiuus secunde declinationis
qñ in r vel i in finē: nōta similis est ei: vt hūc
lucifer o lucifer: hoc templū o templū. Virg.
tñ paulante tymber noiatuū pultu: mox vocatiui tym-
ber posuit in. r. Dauid laride tymberq3 similima ples
Nā tibi tymbie caput euandri abstulit ensis. Sed nō
hī hic vocatiuus a ntō in er desinentia: sed in us accipi-
entibus hīc tymbris o tymbie. Solent em̄ poetę huiusce
modi noia sepe tā in er q3 in us proferre teucer teucrus
euander euandrus. Virg. in. x. pallas euāder in ipis
entis sūt oculis. Idē l. x. Tunc rex euandrus romane
conditor arce. Notandū tñ q3 blautus a puer noiatuio
vocatiuo puere dixit in mercatore. Egomet memor tu
ere abi hinc intus ocyus. Idē i tarculione. Cedo pu-
ere signū quod facturus iam es. Nam scies q3 quibuscūq3
enoiatiuo pueros rectius esse videt. Si vero in eius de-
sinentia: magis greci seruamus vocatiui. Moia. in. j.

epistolariū. Pentheu rector thebarū. Probo tamē z alijs
artū scriptoribus: z o penthee posse dici secundā latinam
analogiā placet: quod i vsu nō inueni. In us vero ter-
minata sūt in propria i ante us habentia ablecta us fac-
iunt vocatiui in i. vt hic virgilius o virgili. Hec tñ ean-
dē in c. pferebant. antiquissimi o virgule: o mercurie di-
centes. Juniores autē breuitate gaudētes: per abscisio-
nē extreme litterę protulerūt pro virgule virgili: p mer-
curie mercuri. Moia. in primo carminū. Mercuri facūde
nepos athlantis. Unde accent⁹ pfecti vocatiui in hieser
uatur. Si em̄ in ijs nō esset abscisio debuerūt i huiusce-
modi vocatiuis in i qui in i desinūt penultimā cortipere
z antepenultimā acuire: vt virgili: mercuri: marty: q3
minime licet: nam penul. acuius. In abscisionibus em̄
silex vocalis in qua est accentus integra manet. seruatur
accentū integrū: vt audiuit audit: nostras nostratis: illi
ce illic. De pompeii z vulci z gai: z similib⁹ vocatiuis qui
i loco consonantis ante us habent in noiatuio dubitatur
vtrū i extrema p vocali an p consonate sit accipiēda.

Dico q3 pro cōsonante sit accipiēda quomodo in alijs
casibus: quod magis more antiquo rationabilius ēē vi-
detur. Nam solebant illi non solum in pilapio: sed etiā in
fine syllabę ponere i loco cōsonantis: idq3 i vetustissimis
inuentis scripturis quoties inter duas vocales ponitur
i. vt eius: pompeius: vulci: gaus: quod etiā om-
nes qui de littera curiosius scripserunt: affirmāt: nec nō
metra ostendunt: quod didimus z regulę ipsius ratio in
supradicto vocatiuo. Omnis em̄ vocatiui in i desinēs
vna syllaba minor debet esse noiatuio: vt fallisti⁹ falli-
sti. Ergo si pōpet⁹ et vultei⁹ trissyllaba sūt in noiatuio:
z necessario in vocatiuo dissyllaba esse debent: q3 nō po-
test fieri nisi i loco cōsonantis accipiatur. Unde illud pos-
sumus scire q3 bene quandoq3 cū p monosyllabo accipi-
unt metrid z huius. Omnis em̄ genitiui in i desinēs vna
syllaba vult superare noiatuū: vt ille illius illi: alter
alterius alteri. Alius quoq3 per duas i debet esse geniti-
uus causa datiu qui est alij. Sed vel hiatus causa: vel
q3 inter duas vocales i vocalis esse nō poterat vñ tan-
tū i habuit. Datiuus autē loco cōsonantis eam accipi-
pōpet⁹: qñ ipse duplicat vocalē: z credo i differentie cau-
sa: ne alij verbis infinitum esse putaretur. Verustissimi
tñ similē genitiui noiatuio possuisse inueniuntur: sed ac-
centu differt quippe circumflectitur in genitiuo penult-
ma. Cecilius in kulto. Nullus alius rei nisi amicitie eo-
rū causa. Et quoq3 cū rationabiliter monosyllabū esse de-
beret: cū genitiui⁹ eius sit dissyllabus per dieresim a poe-
tis pferri inuenitur differentie causa: ne si monosyllabus
sit interiectio esse putet. Unde Virg. in. i. j. encl. Et mi-
hi qualis erat quantū mutatus ab illo pectore: q3 autem
pōpet⁹ z vulci z gai z silia i finale z ante eā vocalē p vna
syllaba habet: vsus quoq3 confirmat. Moia. in. i. j. episto-
lariū. Durus aut vultei⁹ nimis attentusq3 videris. vulci
dissyllabū accipit secundū analogiā. Alia veronomia in
us desinentia masculina seu femina conuersa us in e fa-
ciunt vocatiui: vt hic pilamus o puame: hīc pius o ple.
Excepit vñ quod tā i e q3 in i facit vocatiui q3us sit ap-
pellatiui: o filie o fili. Est tñ quando noiatuio quoq3 in
us terminatē p vocatiuo: siue metri: siue euphonie cau-
sa vtuntur. Virg. in. viij. Comiger hēperidū: flum⁹ re-
gnator aquar. Lucanus in. i. j. Degenero populus vir-
secula longa deorum Si meruisse viris. Quotidie etiā
ecclesia cātat. Sanct⁹: scilicet: scilicet: domin⁹ deus sabaoth
pro sancte z deo z dñe. Itē agnus dei pro agne.

De noiatuio z vocatiuo plurali.

Nominatiui et vocatiui plura-
lis secunde declinationis tā masculini q3 fe-
mini generis in i finitur: et est similis grō sin-
gulari: vt hui⁹ docti hī docti. In neutris vero exte-
mam i in genitiuo singulari mutantes in a breuem faci-
mus nominatiui accusatiui z vocatiui pluralē: vt huius
templi hęc o tēpla: huius munij hęc z o munia: z sic de
alijs. Alij vero casus plurales in trib⁹ generibus cōmu-
nem possident regulam.

f. iij

De genitivo plurali.

Etenim quidem pluralis fit in omni genere similiter ab ablativo singulari affluente rum: ut ab hoc viro horum viros: ab hac platano harum platanos: ut ab hoc templo horum templorum. Invenitur tamen per concisionem medię syllabę masculinorum plerisque nominum que neutra non habent hunc casum proferentes maxime poetę. Est autem etiam apud veteres prosa scribentes idem inuenire: sed raro. Virg. in. x. cnei. Et celo clamorq; viri stridorq; rudentū. Viri pro viros dixit. Invenit etiam medumū p. medumior: deū pro deorū. diuū pro diuorū. diuū pro duorū. numū p. numorū: liberū pro liberorū: iugerū pro iugerorū. Dicitur tamen hic & hęc iuger iuguris. unde Juno. in. l. Iuguribus paucis liberos donare clientis. Quod etiam in pro-nominibus quoque fecerunt antiqui. meū pro meorū: tuū pro tuorū: nostrum pro nostrorū dicentes.

Valla negat iugus aut iuger reperiri: vultq; hoc iugerū dici. Verū iuguris & iugere obliqui apud idoneos leguntur.

Datiuus & ablatiuus plurales secundę declinationis sunt similiter ab ablativo singulari mutatione o finalis in is longā: ut a viro his & ab his viris. Inveniunt tamen pauca inæqualem habentia declinationem: ut vas in singulari numero tertię declinationis hoc vas huius vas. In plurali vero scđę: hęc vasa horū vasorū his & ab his vasis. Festorū etiam nomina dicuntur in a desinentia semper pluralia genitiui quidē tam secundū formā secundę declinationis scđę tertię proferūt. Datiui vero & ablatiuū secundū tertiam declinationem: ut hęc vulcanalia horū vulcanaliorū vel vulcanalū: his & ab his vulcanalibus. Similiter saturnalia: flora: compitalia: quinquatria. Sūt tamen quedā nomina quorū aliqui casus in vsu deficiunt: quos quis secundū analogiā possumus pferre: tñ quia apud auctores non inuenimus recusandos: putō: ut huius tabi ab hoc tabo. Ceteri vero casus in vsu non facile inveniuntur. Maria: era: vina: mella: ordea: genitiuos & datiuos plurales in vsu raro habēt: nisi apud vetustissimos apud quos multa pter ea deficiētia inuenies. Spondet igitur scire quidē analogie rationē: vsū tamen auctōrū magis emulāri. Duo pterea & ambo genitiuos quidē & actōs secundū hanc declinationem proferūt duorū & ambozū: duos et duos: quis in neutro genere differētię causa plū solent dici pro duorū. Datiuus vero & ablatiuus in his terminant in omni genere: duobus duabus duobus ambobus ambabus ambobus.

De accusatio plurali.

Accusatiuus pluralis secundę declinationis mascul. & femin. generis fit ab ablativo singulari addita s. ut doctos hos doctos a platano has platanos: neutra em semper accusatiui similem habent nominatiuo & vocatiuo.

De desinentiis in us secundę decl.

Dicāq; nomina secundę declinationis desinentia in us sunt masculini generis: ut dominus: pter nomina propria ciuitatū: & insularū: ut damascus: & pōt: & pter nomina puinciarū: ut egiptus: & pter nomina arborū vel herbarū: ut quercus: isopus. etiam methodius arthomusq; sunt oia scđę. ge. De nobis arborū. excipit dumus: rubus: q; sūt mascul. ge. philosophus & philolus sunt ois generis. pelagus & vulgus apud modernos in singulari numero sūt neutri generis: in plurali vero masculini generis. Invenit etiam hic pelagus & hic vulgus in mascul. gñe. pus & virus sunt neutri. ge. & indeclinabilia. Paradisus & infernus sunt masculini ge. licet quidā dixerunt q; feminini. Et pter illa que cōtinent in sibi magistratib. Ar. diphrogus: nardus: costusq; phaselus. Alius cristallus: synodus: balanus q; vannus. Carbasus atq; colus: vel abyssus: humus: quoque botrus: his eremus byssus iungatur & ipsa papyrus: que sūt scđę. ge. Imitatur fere priscianum: nec tamen vbiq; placet quia dumus et rubus fructices non arbores sunt: lectū

est huius viri. ut tetrī primordia viri: sed rarū. Vagus autem et pelagus vsu singulari carent. Eremus sine hys scribitur et habet apud doctos sicut apud grecos scđę dam seu mediam longam

In us tertię declinationis.

Dicāq; fecimus mentionē de genere nomini scđę declinationis desinentiū in us: nūc etiam dicamus de genere nominū desinentiū in us tertię & quarte declinationis. Scđę ergo q; nomina tertię declinationis desinentia in us sūt neutri generis: ut corpus corporis. & pectus pectus. pter mus & lepus que sūt mascul. ge. neris. vel dic q; lepus est promiscui generis sub articulo masculino. Et pter grus: sus & ligus que sūt cōmunis generis. Actus & iterus sūt ois generis: & pter diphthongata: ut fraus: laus. & producētia penul. crescentis gñi. ut virtus virtutis: & tellus telluris: pter venus veneris: & pecus pecudis: que sūt scđę. ge. sed pecus pecoris est neutri ge. Nomina vero quarte declinationis in us desinentia sunt mascul. generis: ut visus auditus: pter nomina arborū: ut quercus & laurus: que sūt femin. ge. Et pter illa que continentur in his versibus: hortus atq; tribus nurus manus aut anus ydus. Sic actus atq; domus penus & specus exape socrus: sunt scđę mini generis. Specus tñ & penus sūt aliqui mascul. ge. in eadem declinatione.

In er.

Iter sunt mascul. ge. ut pater & magister. pter mulier & mater & iter que sūt scđę. gñis. Et pter iter. spinter. rudet. iuger. vesper pro tepore: & cancer pro morbo secundū veteres: pter habentia u cōsonantem vel b ante er: ut ver veris: & tuber tuberts: nisi sint adiectus: ut saluber: & pter nomina fortū terre: ut piper: & papauer: que sūt neutri generis. De habentib; u cōsonantē vel b ante er. excipiuntur ista: puluer & hymber cū suis cōpositis: ut september & october: que sūt mascul. generis. De nobis fortū terre excipiuntur ista: acer nomen arboris: quod est femin. huius ge. quicquid & oleaster & apiaster: que sūt mascul. generis. Degener & pauper sunt cōmunis generis scđę declinatione: sed cōstructione sūt ois generis: vber vero quando stat pro abundantia est ois generis cōstructione: sed cōmunis declinatione: quando ē autē pro magnitudine est neutri generis.

Alii putant hoc apiastrum dict

In ir

Iter sūt masculini generis: ut leuiter. pter ir. pir. & gadur. que sūt neutri generis. Darys est cōmunis generis. In us autem sunt neutri ge. ut murmur et guttur. Sed murmur ris. fuit olim masculini generis. Unde in euange. Joannis. Multus erat murmur in populo: pter nomina propria viroū vel deorū: vel gentiliū: seu autē appellatiua habentia r vel f. vel t. ante ur. ut auxur nomen iouis: astur: vultur: turtur & fursur: que sūt mascul. gñis. Et pter verbalia que nobis imponi possūt ut fur: & augur: que sūt cōmunis generis. Sator vero est masculini generis. In eis.

Iter diphthonga desinentia in apt me secundę declinationis sunt greca & masculini generis. ut orpheus orphes.

In um.

Ium sunt neutri gñis ut templum scamnum pterea composita ab obliquis: ut paterfamilias & magister militum: que dinoscuntur ex suis p: in diph. Centū vero est ois generis numeri pluralis & indeclinabile. Et pter propria nomina viroū: ut omnebonū: que sūt masculini generis. Et pter propria nomina mulierū: ut domū philotū: que sūt feminini generis.

De tertia declinatione.

Tertia declinatio habet decem litteras terminales: scđę a. c. o. d. n. n. s. r. c. t. a. v. p. o. e. m. a. e. v. t. sedile. o. v. t. virgo. l. v. t. mel. n. v. t. curmen. r. v. t. pater. s. v. t. pater. r. v. t. fater. c. v. t. lac. t. v. t. caput

Terminationes vero habet notatui septuaginta et octo vel circa hoc. Desinūt em nomina tertie declinationis in correptā: vt hoc poema poematis. In e correptam vt hoc monile. In o correptā: vt virgo virginis: dido dido nis. In al correptā: vt hic sal: hoc tribunal. In cl correptā: vt hoc mel huius mellis. In el pductā barbara: vt hic daniel. In il correptā vt hic pugil. In ol produ. vt hic sol. In ul correptā: vt hic hecetul. In an produ. vt hic pean nis. In en correptā: vt hoc flumē nis. In en productā: vt hēc siren sirenis. In in productā: vt hic delphin nis. In on productā vt hic linon linōis: hēc sydon sydonis. In on correptā etiā grēca masc. et fce. vt hic mē nō nis: hēc sindon hui⁹ sindonis. In ar corre. vt hoc callaris. In ar pd. vt hic narris. In er corre. vt hoc tuber hui⁹ tuberis. In er produ. vt hoc ver huius veris. In ir correptā vñū neutrū: vt hoc gadir huius gadiris. Quidam addunt hic abbadir huius abbadiris: lapis est quē pro ioue deuorauit saturnus: sed in vsu nō inuenit. In or productā sunt forte grēca: latini autē corpiunt. vt hic et hēc auctor auctoris. In ur correptā: vt hic et hēc augur auguris. In ur productā vñū inuenitur cōmune duū generū: vt hic et hēc fur huius furis. In as correptā vt hic et hēc archas huius archadis genile. In as productā: vt hic athlas huius athlantis. In es correptā: vt hic et hēc teres teretis. In es productam: vt hic ver res veris. In is correptā: vt hic paris genitiuo huius paris vel paridis vel paridos. Datuo huic pari vel paridi. Actō huic parim vel parim paride vel parida. Eocattuo o paris: Ablatuo ab hoc pari paride vel parida. In is productā: vt ntō hic et hēc dis grō hui⁹ ditis. In os correptā vñū latinū neutrū: hoc os huius ossis: quia etiā hoc ossum antiquissimū protulerūt. In os productā vt hic heros herois. In us correptā: vt hic lepus hui⁹ lepois: hic et hēc ligus huius liguris. In us productā: vt hic et hēc sus huius suis. In is grēca: vt hēc hermis huius herminis. In aes latinū vñū mas. vt praes huius praedis: et vñū neutrū: vt hoc es huius eris. In aus latina duo feminina: hēc laus huius laudis. hēc fraus huius fraudis. In ans latina: vt hic quadrans quadrans. hēc glans glandis. In ens latina: vt hic hēc et hoc parēs parentis. In ons latina: vt hic et hēc hoc insons insonsis. In ons latina masculina: vt hic arons huius aronis. In ins vñū grēcū inuenit femininū: vt hēc huius thyuntis. In ars latina: vt hēc ars huius artis. In rs latina omnis gene. hic et hēc et hoc incrs huius inerts. In ois latina: vt hic mauois huius mauortis. hic et hēc et hoc concors concordis. In urs cōmunia trū generum vt hic et hēc et hoc tibus tibus gentile. In ulo vñū latinū femininū: hēc puls huius puls. In ems vñū latinū femininū: hēc hēc hui⁹ hēc hui⁹. In abs: vt hic arabs huius arabis. hēc trabs huius trabis. Vetusissimi etiā trabes proferūt pro trabs. In ebs correptā latina omnis generis: vt hic et hēc et hoc celebs celibis. In ebs produ. vñū femininū latinū: vt hēc plebs huius plebis. Dicitur tamen et hēc plebs huius plebel. Lucanus in. iij. Hec sit plebs et ieiuna timere. In obs feminina latina: hēc scobs huius scobis. In ibs vñū latinū masculinū: vt hic calibs hui⁹ calibis. In urbs vñū femininū: hēc vibs huius vrbis. In aps vñū femininū: daps huius dapis. Sed notatius in vsu frequent non est. In eps vñū latinū masculinū: et quēdā omnis generis: hic maniceps huius micipis: et hic et hēc particeps hui⁹ partiapis. adeps vel adipis in vtroq; genere inuenitur. In ops vñū latinū inuenit femininū. Unde hēc ops huius opis: nomē matris deorū: vel copia cuius quocq; notatū in vsu frequent nō est: sed illius quod ex eo componitur cōmune ois generis: vt hic et hēc et hoc inops inopis. Vetusissimi tamen hic et hēc et hoc ops et cōps pro opulentus et copiosus pferbant. In ips grēca: vt anips anipis. In urps vñū latinū: vt hic et hēc stirps huius stirpis. In alx vñū femininū: vt hēc fals falis. In ar correptā latina et grēca: vt far cis. abax abaxis: quod tñ et hic abacus hui⁹ abas. In ex correptā: vt hic lelex huius lelegis: et hic ilex

ilids. In ex productā latina masculina vel feminina vel cōmunia trū: vt hic rex huius regis: hēc lex huius legis hic et hēc et hoc exlex exlegis. In ix correptā latina masculina et feminina: vt calix huius calidis. hēc pithui⁹ pithis: hēc nix huius nixis. In ix productā grēca et latina: masculina etiā feminina vel cōia trū generū: vt hic phoenix huius phoenicis: hēc cornix hui⁹ cornicis. hic et hēc et hoc felix hui⁹ felix. In ox correptā femininū: hēc nox huius noctis: et ex eo compositū cōmune trū generū: hic et hēc et hoc pernox. huius pernoctis. In ox productā: vt vox huius vocis. In ux correptā masculinū et femininū generū: vt hic volux volucis. hēc nux nucis: hic et hēc dur huius duds. In ux productā masculinū vel fce generis: vt pollux pollucis. In y grēca tā masculinū q̄ femininū hic sandir sandicis. hēc stur stugis. In ex: femininū generis: vt hēc fex huius fecis. In aut vñū fce. vt hēc faur huius faucis. In aux vñū: hēc laux huius lauds. In unx vñū cōmune: hic et hēc conux hui⁹ conungis. In arx vñū femininū: hēc arx hui⁹ aris. In ac neutrū inuenit hoc lac hui⁹ lactis. In ec vñū neutrū: vt alec alecis. In ut: vt hoc caput huius capitis.

Quando dicit in x finita / correpta eē intellige quātum ad naturā: quia penultima genitiui corripitur: vltima tamen nominatiui in x quacūq; vocali p̄cedente producitur p̄positione.

De generibus nominum.

De generibus predictarum terminationū aliquid nunc dicam⁹. Et gratia tertie declinationis et aliarū declinationū in predictis terminationibus finientū subiungamus.

De desinentibus in a.

Omnia nomina desinentia in a in o minatiuo casu sunt fce. generis: vt mula: p̄terpropria noia viroū: vt catilina: seneca. Et fluuioū: vt tyria: secana. Et noia officioū ad mares p̄tinentia: vt scriba: lixa: nauta: collega: Et nomina populoū: vt geta et sarmata: quē sūt masculini generis. p̄ter dama: talpa: panthera quē sūt incerti generis. Cometa et planeta quē sūt masc. ge. Et p̄ter cōposita vel deriuata a verbis vel participiis a masculinis non trāsformata: vt aduena et indigena. Et gentilia seu patria: vt francigena: et niniuita: et p̄scianita: quē sūt cōmunis generis. De predictis cōpositis excipitur a pario cōposita: vt vipera: et puerpera quē tñ sūt feminini ge. Et p̄ter noia tertie declinationis: vt dogmatis. sophistat. quē sūt neutri generis. Et p̄ter grēca seu barbara: vt manna: osanna: alleluia. Et noia litterarū: vt a. k. h. quē sūt neutri generis et indeclinabilia. Scias tñ q̄ huiusmodi noia grēca vel hebrēa: vt manna: pascha: declinant vt frequētius secundū tertiam declinationē: vt hoc paschat. et hoc mannat. Inuenit etiā irregulariter in prima declinatione neu. generis vt hoc pascha huius pasche. Pluralia omnia in a sūt neutra: vt arma: et castra. p̄ter numeralia desinentia in ginta: vt triginta et quadraginta: quē sūt omnis ge. et indeclinabilia. Nam numeralia a quattuor vsq; ad centū inclusiue vtroq; sūt numeri pluralis: ois generis: et indeclinabilia: p̄ter cōposita ex vnus: duo: tres: vt viginti vnus: triginta duo: quadraginta tres et. quē sequitur naturā componētū in fine quātū ad gen⁹: et declinationem: vt patet.

De desinentibus in e.

In desinentia sūt neutri generis vt mare: sedule. p̄ter in fine accentuata: vt libie et agathe: quē singularia sūt: et fce. ge. Et p̄ter cōposita vel syllabata quē dignoscitur a suis principiis: vt quisq; et orbis terre. Pluralia in e sūt feminini generis: vt athene: p̄ter cepe et cete: et quē plurale: cuius genitiuus est quorū: quē sūt incerti generis. Mula vero est omnis gene. numeri pluralis et indeclinabile.

De desinentibus in i.

Desinentia in i sūt neutri generis vt gummi: et sinapi: p̄ter qui quod masculini

ni generis. et preter cōposita ab obliquis. ut huiusmodi: istiusmodi. que sunt omnis generis. et indeclinabilia. Frugi nūlli: cordi: mādipi: et nemandipi sunt obliqui casus: qui figuratim insiguntur omnibus casibus.

¶ De desinentibus in o.

Desinentia in o sunt masculini generis ut sermo omnis. et ligo ligonis. Preter ppria nōia mulierū: ut dido didonis: vel locoum ut carthago. Et vñ appellatiuū quod est caro. et verba lia desinentia in io: ut legio legionis: et lectio lectionis: et habentia d: vel g. ante o. mutantia o in i in genitiuo: ut dulcedo dulcedinis. et caligo caliginis: que sūt fœminini generis. De habentibus v vel g ante o expiuntur ordo: et cupido pro filio venenis: que sūt masculini generis. Cupido autē pro cupiditate est fœmi. generis. Margo: carbo bubo: sūt incerti generis. Octo est numeri pluralis et indeclinabile. Pseudo est indeclinabile omnis generis in vtroq; numero: ut pseudo apostolus: pseudo propheta sicut dicit Iuug. et q inueniat in plurali numero. Apoca. xvi. vbi dicit. Audi de ore pseudo prophete exire spiritus tres imūdos. Duo et ambo quandoq; sūt masculini generis. quādoq; neutri. Nomen littere et pondo sūt neutri generis et indeclinabilia: et preter nemo: homo: latro: pomilio: que sūt cōmunia: et huiusmodi ybalia: ut bibo bibonis: et comedo donis. que sūt cōmunis generis. ¶ In u.

In desinentia sunt neutri generis: ut comu: veru. Barbara si inueniantur: et sint propria nomina viroꝝ: sūt masculini generis: ut eiaū. ¶ In b.

In nullum nomen latinum inuenitur. Barbara si inueniantur propria viroꝝ: sūt masculini generis: ut iacob: iob. ¶ In c.

In neutra duo inueniuntur: ut lactis: alec alecis. Barbara si inueniantur propria viroꝝ: sūt masculini generis: ut ysaac: abachuc. ¶ In d.

In duo neutra inueniuntur: ut qd et aliud. Barbara si inueniantur: et sint propria nomina viroꝝ: sūt masculini generis ut dauid bogud. ¶ In g.

In nulli latinū inuenitur: et barbara si inueniantur: et sint ppria nōia viroꝝ: sūt masculini generis: ut gog: et magog. ¶ In t.

In sunt neutri generis: ut caput cū suis cōpositis: ut sinciput. pter cōposita syl labicata que dinoscuntur ex suis principijs: ut quilibet. Quot: et tot cum suis cōpositis: ut aliquot: q sunt omnis generis numeri pluralis. et indecli. ¶ In al.

In sūt neutri generis: ut animal pter sal: quod apud latinos vetustos fuit neutri generis. apud nos masculini generis. Barbara vero ppria nomina sunt masculini generis. ut hannibal. ¶ In el.

In sunt neutri generis ut mel: et fel. pter nōia ppria viroꝝ: ut michael: gabriel: raphael: daniel: vael: iohel: que sūt masculini generis. ¶ In il.

In desinentia sūt masculini generis ut pugil. pter vigil: et perugil. que sūt cōis generis. Alii et nihil sunt neutri generis et indeclinabi. Propria nomina mulierum sūt fœminini generis. ut tanaquil: abigail. ¶ In ol.

In desinentia sūt masculini generis. ut sol. pter nomina mulierū. que sūt fœminini generis ut nichol. ¶ In ul.

In sunt masculini generis: ut cōsul. pter exul. et presul. q sūt omnis generis. ¶ In am

Iam bnum inuenitur quod est omnis generis et indeclinabile: ut nequā. Barbara ppria nōia viroꝝ: sūt masculini generis: ut adam abram: abraam. Syllabicata dinoscuntur ex suis principijs: ut quisq;: quispam: quisham. ¶ In em.

In duo neutra inueniuntur: ut tantūde: et in nomē littere. Totidē vero ē omnis generis pluralis numeri. et indecli. Hierusalem vero et bethleem. sūt fœmi. generis. et indeclinabilia Numeralia quidem sūt omnis generis pluralis numeri: et indeclinabi. ut nouem: decē et septem. ¶ In im.

In desinentia sunt neutri generis: ut cym nomē vici. Barbara propria nōia viroꝝ: sūt masculini generis. ut ioachim. numeralia sūt omnis generis et indeclinabilia. ut duodecim: tredecim. ¶ In an.

In sunt masculini generis ut tan: pigan. ¶ In en.

In desinentia sunt neutri generis ut nomē nois. carmen inis. pter cōposita a cano nis. et noib instrumentorū. ut comit cen: tiben: et fidicen. Lien: rien: ren: sple: pectē: et flamē pro sacerdote: ut flamē dialis sacerdos iouis: et hymen pro deo nuptiarum: que sūt masculini generis. Syren vero est fœminini generis. ¶ In in.

In duo inueniuntur: ut cherubin: et seraphin. q sūt neutri generis. et pluralis numeri et indeclinabilia. Delphin vero ē masculini generis. ¶ De desinentibus in on.

In sunt masculini generis ut sy meon. pter ppria nōia locorū. ut sydon. vel vestili. et lindon: que sūt fœmi. generis. Et pter greca in ilion: ut pelion. q sūt neutri generis. et indecli. ¶ In ar.

In sunt neutri generis ut calcar et torcular. pter ppria nōia viroꝝ: ut cesar. zhuuorum: ut nar. et pter lar: lucar: que omnia sūt masculini generis. Par cū suis cōpositis est omnis generis: ut separ: compar: dispar: impar. ¶ In or.

In sunt masculini generis. ut amor. pter viroꝝ: foror et arbor: que sūt fœminini generis: et pter ardor marmor et cor: que sūt neutri generis. Aldor quoq; est neutri generis. et indecli. et pter cōposita a colore: ut bicolor. et a decore: ut dedecor. et a corpore ut bicorpor: tricorpor. et omnia cōparatiua excepto senior. et pter auctor et marmor cū suis cōpositis: ut immemor: que sūt cōmunis generis. Quattuor vero est omnis generis numeri pluralis et indeclinabile.

Senior natura quidem communis est generis: vñ de in fœminino reperitur. sed rarius.

¶ In as.

In sunt fœminini generis: ut pietas. pter ppria nomina viroꝝ: ut moecetas: que sūt masculini generis. Et pter gentilia: seu patria ut rauenas: et arpinas. et nomina que importat dignitatē: ut pūmas et optimas que sūt cōmunis generis et pter as: mas: et vas vadis. que sūt masculini generis. Mas vasis est neutri generis. et pter fas et nefas: que sūt neutri generis. et indeclinabilia. Flugas vero est omnis generis et indeclinabile. et pter cōposita et syllabicata: que dinoscuntur ex suis principijs: ut quispitas: et paterfamilias. ¶ In es.

In sūt fœminini generis. ut res spes. pter dies: quod in singulari numero ē incerti generis. in plurali vero ē masculini generis. et pter ppria nomina viroꝝ: ut vlyfles: et ppria nōia fluminoꝝ: ut araxes: et patronymica: ut pyramides: et pter verres: lebes: et merdies: et corri. penul. crescentis genitiui. ut limes limitis: rames itis. que omnia sūt masculini generis. De corripientibus penul crescentis genitiui expiunt ista: abies: compes: teres: stipēs: veger

Tertia pars

De genere nominum

reges: 2 leges: que sūt ſcēmi. ge. luenitur et cōpes ī maf. gñe in trenus. Aggragauit cōpedē meū: 2 p̄ter cōuenientia vtrius ſexui: vt miles: que sūt cōmunis generis: et alijs rebus que sūt omnis generis: vt teretes: 2 locuples. Nes eris est neutri generis.

Sicut hippomanes hippomanis.

¶ In is.

Iis desinentia sunt feminini generis: vt auis. p̄ter cōuenientia vtrius ſexui vt iuuenior amabilis que sūt cōmunis generis. 2 p̄ter corri. penul. crescentis genitui: vt lapis lapidis. 2 habentia duas cōsonantes ante is: vt possis 2 veas. Vel vnā duplicē cōsonantē. vt aris: 2 p̄ter illa quoru penul. syllaba terminat in vnā ex liquidis: vt torquis 2 collis. Et habentia n ante is: vt panis: 2 funis: que oīa sūt mascu. gñis. De corri. penultimā crescentis genitui excipiunt patronymica: vt priamus dis. que sūt ſcēmini gñis. De habentib⁹ n ante is excipiūt panis 2 iuuenis q̄ sūt cōmunis ge. Lunis 2 finis sunt incerti ge. 2 p̄ter illa que cōtinentur in versibus. Diploys 2 cassis. culpis. capys. chlamys. ablis. Alpis: gñis: febis: 2 erinis: 2 eumenis alpis. Lis: neptis: lactis: pollis: p̄sasos parapsis. Stramis 2 peluis: pellis: tussis: mala pestis. Vestis: ois: turris: vallis quocq; vestis. que sūt ſcēmi. ge. 2 p̄ter edilis 2 caulis: 2 quis cū suis cōpositis: vt siquis: nequis aliquid. Et cōposita ab hoc nomine as affixis: vt monastis centusis 2 treis: q̄ sunt mascu. ge. Sementis vero est ſcēmi. ge. Semis p̄ dimidio est omnis ge. Semis p̄ misse est mascu. gñis. 2 p̄ter pugillaris: annalis: annu alis: aurelianus: natalis: cardinalis: subtelaris: 2 nomia mensui: vt quillis: sextilis. que omnia quādo sūt fixa sūt mascu. generis. sed quādo sūt mobilia sūt cōmunis ge. Molaris plapide 2 denite est maf. ge. ¶ In os.

Ios desinentia sunt masculini generis: vt ros 2 flos: p̄ter dos: cos: glos: 2 arbos: 2 p̄ter noia in ſulay: vt rhodos: que sūt ſcē. generis. 2 p̄ter bos: sacerdos: custos: cōpos: q̄ sūt cōmunis generis. Os oris 2 os ossis sunt neu. ge. 2 p̄ter grēca: vt melos 2 chaos: illos: pelios: que sūt neutri generis 2 indeclinabilia. ¶ In er ur us um.

Desinentibus vero in er. ur. um. nus. eus. um. q̄ sūt terminationes notatiui secundę declinationis dixi supra vbi determinauit de formatione casuū secundę decl. Genera autē supra dictarū terminationū de quibus non est habitū sic breuiter possūt colligi.

¶ De desinentibus in r

Remina desinentia in r sunt feminini generis. vt par padis. p̄ter conuenientia vtrius ſexui: vt dux 2 cōiunx: que sūt cōmūis generis. 2 p̄ter adiectiua vt felix 2 capax: que sūt omnis gñis. Et p̄ter polysyllaba habentia e ante r: vt vertex dis. amex dis. puler pulcis: que sūt mascu. ge. De quib⁹ excipit supeller lis. 2 viber dis. secundū quosdā Magister Bene. dicit q̄ dicendū est hęc viber dis. per i sicut lodix dis. Et p̄ter pertinentia. solis mulieribus: vt pellex dis. 2 noia ſcētū terre: vt carer dis. iler dis. que sunt ſcē. ge. Et p̄ter coxer sūler 2 lux lucis que sūt ſcēmini gñis. De nobus ſcētū terre excipit frater dis. quod est maf. culini generis. Calx dis pro pede est maf. ge. pro cōemēto vero est ſcēmi. gñis. Matrix dis. 2 fornix dis. 2 pertinētia ad solos mares: vt rex 2 iudex: etiā propria noia viro rū: vt alax: vel ſuuiorū vt atax que sūt mascu. gene. Utrix 2 vltix in notatiuo actō: 2 vocatiuo singulari sunt ſcēmi. generis. In alijs vero casibus sūt adiectiua. vn. de versus. Utrix victricē vltix dat ſcēmina sola: Sit vltix reliqs dat genus omne schola. Cetera vero hui⁹ verbalia sūt tatū ſcēmi. ge. vt hęc amatrix hui⁹ amatrix. Calx pro parte pedis incerti est generis. Maro ferat calce fatigat: Pro cōemēto autem volunt per s scribendum calcs. Possunt & alia verbalia in neutro genere ysurpari.

¶ In s precedente consonante

Monosyllaba desinentia in duas cōsonantes sūt ſcēmi. ge. vt ars artis. p̄ter mons: pons: fons: dens: mars: 2 stirps pro trico: que sūt mascu. ge. Stirps vero pro p̄gentie est ſcē. gñis. Stirps pro obolo est ſcē. ge. sed tūc non habet r. et p̄ter adiectiua: vt fons insons: que sūt omnis generis.

¶ De eodem.

Disyllaba desinentia in duas cōsonantes sūt maf. generis: vt adeps pis. 2 forceps pis. que secundū antiquos fuerūt etiam ſcē. generis. De his excipiūt hyems: 2 cohors tis: que sūt ſcēmini ge. Et adiectiua vt concors: 2 insipies que sūt omnis ge. bidens 2 serpens sūt generis incerti vel cōmunis: vt quidā volūt. Et p̄ter cōuenientia vtrius ſexui: vt celebs bis. 2 gentilia seu patria: vt arabs arabis que sūt cōis generis.

¶ De genitiuo tertie declinationis.

Genitiuus tertie declinationis in is desinit correptā: excepto vno monosyllabo: hęc vis huius vis: quibus alię omnes declinationes p̄ducant hanc terminationē etisdē casus. Sporret vero ſdre q̄ in quibusdā pares habet gñis tertie declinationis suo notatiuo syllabas: in quibusdā vna: in alijs duabus syllabis vincat. Et pares quidē habet in nob⁹ in e desinentib⁹ cor. vt hoc mare hui⁹ maris. 2 in quibusdā her. vel in es vel in is tā cor. q̄ produ. excipit: vt hic pater hui⁹ patris. hic verres hui⁹ verris: hęc sedes hui⁹ sedis: hic collis hui⁹ collis: hęc vis hui⁹ vis: hęc auis hui⁹ auis. in alijs autē omib⁹ etisdē declinationis nob⁹ vna syllaba superat notatiuū genitiu⁹: vt scema tis. p̄sul lis. pecten tis. bacca tis. lis litis. apex tis. Excipit hęc caro hui⁹ carnis in quo pares habet notatiu⁹ 2 genitiu⁹: 2 senex sentis. supeller lis. in quo duab⁹ syllabis vincit gñis nūm: huiusmodi quocq; notatiuū quidē similē gñō p̄notulerunt: 2 omnia que a capite cōposita sūt que in ps desinit sumit habent duab⁹ syllabis min⁹ in notatiuo q̄ in gñō: vt anceps andp̄tis. biceps pitis. centiceps tis. que veteres in es p̄ferentes secundam regulā declinabant: acpes tis. biapes tis. centiapes tis. sicut hospes tis. sospes tis. iuniores vero gaudentes breuiloquio per conditionē ea protulerūt: quod in alijs dictionib⁹ fecisse inuenitur: vt dic: duc: fac: 2 fer: pro dice: duce: face: 2 fere. necnon etiaz vocatiuos in us terminantiū propiorū nominū. vt virgili pro virgilio dicentes. De formatione autē 2 accentu tertie decl. multa vtilia supradixi in secunda parte vbi egi de accentu medię syllabę siue penulti. syllabę. Nota q̄ gñis tertie declinationis terminat in is correptā vt dixi: licet figurate aliqui terminet in i. Unde vſualiter dicitur lex moysi p̄ moysi. Itē achilli inuenit pro achillis si cut probat p̄ſcianus in. v. lib. vbi agit de nob⁹ desinentibus in es p̄ductā: 2 introduat istū versū Virg. in primo gnei. Troas reliquias danaum atq; immitit achilli. Itē ca etiā quēdā in i. quēdā in oy. quēdā in os termināt genitiuū: 2 p̄cipue patronymica feminina.

¶ De datiuo tertie declinationis.

Datiuus tertie declinationis nascitur a genitiuo ablecta s 2 produ. i: vt hoc mare ris. ri. Inueniunt poetę rarissime i gręca nobus qui apud gręcos in i corre. terminant supradicti casu. ipsi quocq; eū corripiētes. Statius in primo achilleidos palladi littoię celebrabat scyros honoꝝ Fonte diē

¶ De actō tertie declinationis.

Accusatiuus tertie declinationis fit is genitiui modo in em: modo in im cōuerſa: vt hui⁹ solis hūc solē: hui⁹ tyberis hūc tyberim. Nā ſcre debes q̄ actiō singulari tertie declinationis qñq; exit in em tantū: qñq; in im tantū: quandoq; in em 2 in im simul. Accusatiuus desinens in em in maf. culino 2 ſcēmino 2 cōmuni genere format a genitiuo singulari cōuerſa is in em: vt patris patrē. Itē quēdā tamē gręca faciūt accusatiuū in em et in a: vt aerem vel aera.

Itē quedā græca desinentia in is habentia pares syllabas in nobis 2 genituo casu singulari faciūt accusatiuū singularē in im tantū: vt tigris tigrim. Ita nouē noia latina faciunt actiū in em 2 in im. 2 cōtinent in istis duobus versiculis. Et clausis nauis puppis turrisq; securis. Et istis auis peluis facit em simul in quosq; febris. Ita qnq; noia latina faciunt actiū in im tantū: q̄tinentur i hoc versiculo. Im tantū faciunt hec quartū noia casuz. Uim burim: tullim: maguderimq; sim. Cetera noia latina faciūt actiū in em tantū. Scire etiā debes q̄ sicut dicit Iulianus in. vi. li. ubi agit de actō tertie declinationis. Nō potest ab alio nō nisi in is desinente in im actiū proferri. Et post pauca subdit. Puf. In græcis autē nobis frequenter inuenim⁹ authores tā in hac q̄ in alijs dedinationibus græcos plerūq; seruantes actōs: vt tytana: syrena: toraca: lampada: pro tytanē: syrenē: toracē: lampadē: quib; plantis hanc lampadē dixit: tene inqt hanc lampadē: imo ego hanc tenebo. ¶ De vtro tertie declinationis

Actiū tertie declinationis similis est noiatuo suo: vt hic dicero: hic consul. o dicero: o consul. Inueniuntur tñ græca q̄ vocatiuū græcum seruant: vt tybus o tybi: pallas o palla. Virg. in. xi. Quin ego non alio digner te funere palla.

¶ De ablatiuo tertie declinationis in l. **A**blatiuo tertie declinationis in alijs per e coreptā: in alijs per i produ. i. alijs per e 2 i proferitur. Sed sex regule assignantur de nobis tertie declinationis facientib; ablatiuū in i tantū. ¶ Prima hec est. In i faciūt ablatiuum neutra q̄ in e coreptā desinunt: 2 sūt appellatiua: vt hoc mare ab hoc mari: 2 est similis huiusmodi abltiūs suo dō hui mari ab hoc mari. Metuissimū tñ solebant huiusmodi nominū ablatiuū etiā in e proferre. Qui. in. v. fastoz. Turrib; pro libicis claudunt r̄p̄ete leones. r̄p̄ete dixit p̄r̄p̄eti. Excipit gausape: quod facit ablatiuū in e. Hora. in. ii. sermo. Dis vt subltans puer alte cinctus acervā gausape purpureo menā p̄terfuit: 2 alter. Unde perius q̄ in e tantū desinente supradicti nois ablatiuo gausape dixit pluralē: non gausapia. Jam chlamydes regū iam lutea gausapia capris. Antiquissimū tamē 2 hic gausapes: 2 hec gausapa: vt hoc gausape. 2 plurale neutri hec gausapa quasi a noiatuo hoc gausapū protulisse inueniuntur. Unde cassius ad mæcenatē. Gausapo purpureo salutatus. Seneca perliū seqns. Gausapa si sumpsit: gausapa supra probet. Propria desinentia in e similē habent noiatuū ablatiuo: vt hoc p̄neste ab hoc p̄neste: hoc planitale ablatiuo ab hoc planitale. Virg. in. vii. enei. Quailis eram cū primā acē p̄neste sub ipsa. figurate cū ad urbē reddidit ipsa: cū propriū oppidi neutri est. ¶ Secunda regula est hec: q̄ illoz ablatiu⁹ in i terminat neutroz q̄ in al desinūt: vt hoc tribunali ab hoc tribunali: vel ceruical ab hoc ceruicali. si autē sūt mascul. gene. faciunt in e ablatiuū: vt hic hāmbal ab hoc hāmbale: hic sal ab hoc sale. ¶ Tertia regula est. In i similē faciunt ablatiuū q̄ in ar desinūt neutra: 2 in obliquis pdu. a penul. vt hoc calcaris. ab hoc tri. lucaris. a lucari. si autē sūt mascul. generis faciūt ablatiuū in e tantū: vt hic cēsar ab hoc cēsarē. Itē si sint neutra 2 core. penul. faciūt ablatiuū in e sūt vt hoc nectaris. ab hoc nectare: hoc iubaris ab hoc iubare. ¶ Quarta regula est. Masculina vel cōmunia in i er vel in is desinentia si faciūt in e neutra ablatiuū in i efferunt vt hic pedester hec pedestris hoc pedestre: ab hoc et ab hac 2 ab hoc pedestri. saluber bus. bre. ab hoc 2 ab hac et ab hoc salubri. Virg. in primo geor. Belantūq; gregem fluuio marse salubri. Hic celer hoc celeris hoc celere. ab hoc 2 ab hac celeri. Marcus Caro de re militari. Satis celeri si sint tempore. Lucanus in odyssa. Accelerasta volans prumpit corpora ferro. Itē hic et hec vtilis et hoc vtile. ab hoc et ab hac et ab hoc vtili. Sciendū q̄ si inueniantur propria appellatiua similia in i facientib; ablatiuū illap̄e p̄ferunt eum: vt Iuuenalis p̄p̄i ablatiuo a iuuenale. similiter martialis: ablatiuo martiale: et

sic de alijs p̄p̄is nobis in is desinentibus cōsimilibus intelligas. si aut hmoi noia similia adiectiuis sint appellatiua faciūt in i tñ ablatiuū: siue sint adiectiua: siue substantiua. vt cardinalis: annaris: scolaris: vocalis et hmoi. Quarta regula est. Noia græca seu latina facientia actiū in im tñ termināt ablatiuū in i. vt tyberim a tyberi: pari a pari: caribdim a caribdi. tigrim a tigris: tullim a tulli: vt avi. Iuue. in. v. Seua dignum feraz caribdi. Sexta regula est. Noia mensium in is: vel in er desinentia. faciunt ablatiuū in i tñ: vt quintilis a quintili. apulis apuli: septēber bui. october bui. vel october p o. scdm quosdā Iuue. in. iiij. Pallere et vinū toto nescire decēbu. Possūt tñ etiā et coia esse. Unde kal. septēbris dicimus. Præterea simplex eoz sūt inueniētiēs ablatiuū in i. vt ymber bui. Iuenitur etiā i e. vnde Iob. Fœtus vnda rigat: ymber madēte genas. Patria etiā in is. vt ianuesis bononiensis in i. desinūt: vt ianuesis enli. bononiensis enli: sed fm Iug hmoi nomina propria vel gentilia semp adiectiua ponit vt hic et hec parisiensis: et hoc ense. licet substantiuetur in masculino et femi. ge. vt habes hic in dictis: 2 fm hoc faciūt ablatiuū in i tantū quia neutrum eoz in nomina tuo desinit in e. et hoc teneas. Bipennis commune est. et habet etiam neutrum in e. et ideo ablatiuū bipenni facit

¶ De ablatiuo tertie declinationis in e et in i.

Septem regule assignantur de ablatiuo tertie declinationis in e desinente et in i. Prima est hec. Omnia cōmunia triū gener: vt hic et hec et hoc feror: par: verus: audax: triplex: artifex duplex: supplex: inops: anceps: concors: felix: faciunt ablatiuū in e et in i. vt feror dā ce. vel ci. Secunda regula ē talis. Omnia participia triū generū cōmunia. faciūt etiā ablatiuū in e et in i. vt hic et hec et hoc leges: ablatiuo ab hoc et ab hac et ab hoc legente vel ti. ¶ Tertia regula ē. Omnia cōpariua faciūt ablatiuū in e et in i. vt hic 2 hec melior: et hoc melius: abltō ab hoc et ab hac et ab hoc meliore vel ri. Excipitur senior qd tñ ē mascul. ge. et facit ablatiuū in e. vt hic senior. ab hoc seniore. ¶ Quarta regula est. Omnia noia facientia actiū in em vel im. faciūt ablatiuū in e et in i. vt hec claus actō hanc clauē vel clauim ablatiuo ab hac clauē vel clau. Non tñ conuertit regula: non em in e 2 in i desinentia in abltō: etiā actiū omīno in em 2 in im terminant: vt dicit Puf. ¶ Quinta regula ē. Verbalia desinentia in ix scēmina: que possunt esse cōmunia cū neutris: vt victrix: 2 vitrix. vnde 2 vitricia: tam in e q̄ in i faciūt ablatiuū. Lucanus in prio. Tollite iāpidem victricia tollite signa. Itē Statius in. v. thebaidos. Alitricia garijs virginibus dare tela. Donans pater. Alia autē verbalia in trix q̄ sunt fœ. ge. in ablatiuo casu faciūt ablatiuū in e tantū: vt hec amatrix ab hac amatrice et sic de omībus verbalib; fœminis in ix. exceptis victrix vel trix. ¶ Sexta regula talis est. In as circumflexa gentilia vel patria: vt rauēnas: alpinas: tā in e q̄ in i faciūt ablatiuū: vt hic 2 hec rauēnnas ablatiuo a rauēnate vel ranēnati. Et sūt apud nos cōmunis generis 2 carent neutro: sed apud antiquos dicebat hic 2 hec arpinatis 2 hoc arpinate. Unde adhuc declinationē 2 accentū perfecti seruamus: q̄ videlicet ablatiuus desinit in i sicut arpinatis ab hoc arpinati faciebat. desinit nihilomin⁹ in e secundū vsū sicut desinentia in as. vt pietas: 2 circumflectit vltima. f. as. sicut in integris circumflectebat eadē vocalis scilicet a que erat penul. Unde dicit Puf. in. vii. ubi agit de ablatiuo tertie declinationis desinēte in e in fine. In as quoq; circumflexa: que apud veteres 2 in istis p̄ferri docuim⁹ tam in e q̄ in i finiunt ablatiuū: vt hic 2 hec nostratis: ab hoc nostrate vel ti. secundū hoc. ¶ Septima regula est. Polissyllaba desinentia in uis: vt autē: nisi crescāb i genituo: quod dico propter puluis. Et desinentia in cis: vt vectis. Et in guis: vt anguis. Nisi crescāb in genituo quod dico propter sanguis nris. Vel in nis. vt canis. Et alia fere omīa quoz extrema syllaba in is desinit a duobus incipiens cōsonantibus. vt pestis in e 2 in i facit ablatiuū. Fere dictū est propter ista: pestis: nep̄tis: restis 2 iustis 2 hostis: 2 habentia scānis: vt p̄stis: fascis:

que facit ablatiuū i e tñ. *M*ia etiā nola: imber: memoteres: vigil: hebes: facit ablatiuū in e z in i. *A*lia vero oia tertie declinatōis nola in e cor. p ablatiuo definunt cū oēs alię terminatōes ablatiu in oi declinatōe pducuntur: ergo si qua ex eis q debet in e p ablatiuū pterri. iue nam? per i. plata auctoritatē ascribitur q sepe etiā datus pro ablatiuo nemō etiā p genitiuis est vsa. *V*irg. in viij. *A*duectū enō dasti victosq penates: p aduectū classe: nisi dicam? hellesino: id ē more grēco. *H*ellenes enī quidā grēci sunt vsu esse poetā. *D*atuo enī casui il li hoc adiungit verbū scz aduectū. dicitur cñ adueho tibi: aduectū tibi. *I*n grēcis cñ qñq inueniuntur e. pductā finit re ablatiuū tā pūmē qñ tertie declinatōis noim: qz magis est dattu grēcis pro ablatiuo posit? latino. *V*irg. i pu mo enet. *I*psē vno gradif comitatus achate. *L*ucanus in. viij. *S*ignaqz ab custrate cū crassus capta sequentem.

De notatio plurali tertie declinationis.

Notatiuus pluralis tertie declinationis sit a genitiuo singulari mutata vltima in es pductā in masculino fœminino genere z cōibus: vt hui? cardinis: hi cardines. hui? matris: he matres. hui? vatis: hi z he vates. *N*eutra ūo ex ablatiuo singulari facit notatiuū plurale hoc modo. si i i. vel tā in i q in e exeat ablatiuus correpta i z addita a sit notis pluralis: vt ab hoc mare hec maria. ab hoc ceruicali: hec ceruicalia. a pare vel a pari paria. a scēlice vlt scēli: hec scēlica. *E*xcipit a veterē vel veteri: qd vetera z nō vetera facit. necnō ab hoc ludici: qd hec ludicia z nō ludicia dicim? similiter excipitur cōparatua: que ablatiuū tā in e q in i termināt: q in ra. nō in ria desinit in ntō plurali. *M*aloia enī z minoia z plura dicimus: qñs autē etiā plura dixerūt. *U*nde cōpositū cōpluria. *T*erren. in phor. *M*ulta aduenient vt sit noua hec cōpluria. *I*n quibusdā tñ codicib? inuenit cōplura. *G*ausape quoq sepe sicut supradixim? in ablatiuo tertie declinatōis desinente in i. z ablatiuū in e facit. *A*blatuo ab hoc gausape. z notatiuus pluralis in a desinit. gausapa enī z nō gausapia dicimus *P*ersius. *T*ā clhamides regū iam lutea gausapa captis. lutea. i. rubicunda. *A*mplustre etiam qñs facit ablatiuū singulare ab hoc āplustri: nñsi tñ plurale nō solū in a: sed etiā in ia terminat. *A*mplustra enī z z āplustria antiqui protulisse inueniuntur. *L*ice. i. aratro. *N*atub? assumptio fluitantia qñre āplustra. *C*esar in aratro. *S*urgent ergo e stellis āplustria puppis. *A*lia vero neutra qm e terminant ablatiuū mutata e in a faciunt nominatiuum pluralem: vt ab hoc numine numina z a tempore tempora.

De genitiuo plurali tertie declinationis.

Genitiu? pluralis tertie declinationis nascit ab ablatiuo singulari hoc mō. *E*uz ablatiuus in i solā: vel in i z in e. desinit cor. i. assumit um: vt a sedili hoz sediliū. ab equestri equestriū ab vñi vñiū. a sapiēte vel sapiēti sapiētiū. *M*ulta tñ p sincopā solēt pferri: vt sapiēti p sapiētiū. merentiū p merentiū: celestū p celestū. *V*irgilius in. viij. *C*elestū vis magna iubet. *S*ciendū tñ q rarissime hec que in fo: lā facit ablatiuū: sincopā patiūt. i. p genitiuū plurale inueniunt tñ marū p mariū: qñ raro in vsu est genitiuus apud mēuū in carmine bē li punia: senex fretus pietate deū allocutus: summi dei regis fratrē neptunū regnatōrē marū p mariū. *C*ōparatua quoq q inueniuntur taz in e q in i. excētia p ablatiuū carent i penul. in gtō plurali: vt a maiore vel maior hoz maior: plus tñ facit plurā: *M*aloia etiā z vigil. supplex z artifex qñs ablatiuū faciūt in e z in i. faciūt gñ plurale in um. vt memoz: vigilum supplicū z artificū. *P*uto tñ hec etiā ab oratoub? differentie sic pferri p sincopā: qz supplicū z artificū neutra singularia inueniuntur. *E*tera in sup ludicra: z āplustra faciūt gñ plurale in um. vt ludiciū: veterū: āplustrum hec z hec parēs qñ est nomē duū generū. et gñ pluralem obsolet. facit plerūq hoz parētū. *V*irg. in. ij. enei. *D*ecora alia parentū. qz qñt z parētū non irrationabiliter dicit

ostēdit actis pluralis in is etiā terminās: q ppius est in ium terminātis gñ. *T*erē. *Q*uid volo aut peto parētis meos vt demōstres mihi. *I*n e enī solā finitēna ablatiu si nñs in duas terminat psonates mutant e in i bieuē z as sumit um. vt hic mas ab hoc mare hoz mariū. hec frons ab hac fronte harū frontū hic fons ab hoc fonte hoz fontū. hec vibs ab hac vibe hoz vibus. hec ars ab hac arte harū artū. *R*arissime aut z hec supradicta: sicut illa q in i solā terminant ablatiu p sincopā i. pferūt gñ plurale. *E*x cipiūt ea q desinit in ms. vel in ps. q li nō sunt a capite cōposita: e ablatiu in um puerit: z faciūt gñ plurale vt hec hyems ab hyeme harū hyemū. princeps a principē hoz principū. muniiceps a munice municiū: foriceps a forape forapū: maniceps a mancipe mancipū. *A* capite enī cōposita z duab? syllabis abdicant in gtō z triuz sunt generū cōia. *T*raz z ablatiuū tā in e. q in i. z genitiuum plurale rōnabiliter in um terminant: vt hic z hec et hoc triceps a triapite vel tricipiti tricipitū: nisi sincopa fiat. piceps tamē pēcipitū vsualiter facit. *E*t scias qz cōfōrs z cohōrs faciūt cōfōrtū z cohōrtū fm cōem vsu. illa quoq q habet pares syllabas tā in genitiuo q in notatiuo mutant e in i. z assumunt um. vt hic collis hui? collis ab hoc colle hoz collū. hec edes huius edis ab hac ede edū. hec sedes a sede sedū. *N*isi hec quoq per sincopā. i. pferātur. *F*requentius tñ in es terminant absoq i in: ueniunt. z varum p varium. *V*irg. in. iij. enei. *M*ultaqz pterea varum pducta ptoz. *L*ice. *M*astaz sedum tēplo: ruz causa. *E*xapiunt inuenis inueni: canis a cane canū panis a pane panū. carent enī penul. semp. *U*nde ver? *I*s par pstat ium: inuenis canis exape panis. *I*n as quoq latina mutant e. ablatiu in i. z assumunt um: vt auitas a ciuitate ciuitatū. pbitas a probitate probitatus. *I*n is tamē frequēter imo semp apud modernos solet fieri cōfōio i in genitiuo plurali a ciuitate ciuitatum. a probitate pbitatū. *S*imiliter desinentia in is. longā mutat e ablatiu in i. z assumunt um. z faciunt genitiuum plurale: vt quis a quiritē hoz quiritū. samnis a samnite samnitū. dis a dite ditum. *S*ed hec qñs pferuntur p sincopā: vt a quiritē quiritū. *N*ola sepe pluralia que in es desinunt. i. que ex se nō habēt singularia gñ plurale in ium. faciunt: vt he vires harū viruz. hē penates hoz rum penatū: hi quinquates hoz quinquatruz. hi et he tres. hoz z hoz z hoz trium. *P*enatū tñ septius per sincopā pferitur. *C*etera vero oia ablatiuum in e. solā terminantia: mutant eam in um: z faciunt gñ plurale: vt poemā a poemate tum. a duce ducū: ab alite alitum: nam alituum per interpolationem addita u. ptulit. *V*irg. in. viij. *A*lituum pecudūqz genus fopoz alius habebat. *A* boue quoqz boum debet fieri. *S*ed hoc nomen notandum ē in quo u consonātē assumunt obliqui casus singulares hyatus causa abijciunt autē u. quādo plures sunt *V*irg. in. iij. *L*eta boum passim campis armenta videm?. *D*atiuus autem z ablatiuus plurales eiusdem nominis per sincopam semper medię profertur syllabę bobus pro bobibus. *N*ominatiuus vero pluralis z accusatiu? z vctūs qui similes sunt raro abijciunt u. consonātis loco positū. *E*xapiuntur a magistris ista. cor corde cordiuz. caro carne carniū. lar lare lariū. nox nocte noctiū. nix niue niuiū. os osse ossiū. vter vtre vtriū. oia faciunt genitiuum pluralem in ium.

Ludicra facit horum ludicrarum: quia secunde nō ter tie est Authore Valla. *A*mplustra facit etiā am? lu? tñ

De datiuo et ablatiuo tertie declinationis.

Datiu? z ablatiu? tertie declinationis plurales nascuntur a gtō singulari interiecta bu. vt hō hois. his z ab his hoib? *T*oreuma matris. his z ab his tozeumatib? *I*n hñdō tamen nominibus neutris in a finitis que sunt grēca semper inuenimus antiquos dñi z ablatiu pluralem in is pductaz pferētes cōtra regulā tertie declinatōis quā seruāt in ceteris casib? supradictoz noim. *E*t *L*ice. i. verritis tozeumatis dñi z pperatmatis z emblematis. *I*n. ij. d. signis

Hic de peripetasmatis quæ admodum te expedias non habes in eodẽ scapha cũ emblematis. Hæc ad hærenũ tercio. De orationibus autẽ poematis: quibus neutro genere hoc vbiq; pferit. Si em̃ sicut Plautus et alij vetustissimi fœminino genere hoc vbiq; ptulisset pares syllabas of casui seruasset absq; gto plurali fm̃ analogiã pimeg declinationis. Est igit magis apud Ciceronẽ: et eos qui similiter hmoi pferũt heterodytũ. i. diuersidiniũ: q; videlicet in singulari numero sunt tertie declinationis. sed in plurali secũde. vel pôt declinari hoc peripetasmatum ti. hoc emblematicũ ti. vt dicit celsus latine declinatur p secũdaz declinationẽ. Nã in a terminatũ nullũ nomẽ est latinum ge neu. puf. Excipitur bobus: vt dixi euphonie causa p bouibus. Est em̃ genitiu? singularis bouis et inde bob? pdu. pumã: sed in alijs casibus eã corri. Quir. epi. Non pfecturi litoria bobus arat. Virg. in buccolis. Ille meas arare boues vt cernis et ipsum. et hoc fit vt recuperet i temporibus quod amisit in syllabis.

¶ De accusatiuo plurali tertie declinationis.

Accusatiuus pluralis tertie declinationis similis est pprio nolatiuo sicut et vocatiuus. In illis pò que gtm̃ plurale in um finit plerũq; per es longã pferitur accusatiuus: vt hi latrones latronũ: hos latrones o latrones. Inueniuntur tñ quẽdã in is solã pductam terminatiã actm̃ plurale græca quẽ etiam in ntõ singulari similiter in is desinunt: vt hæc sardis has sardis: hæc sirtis has sirtis. Si ergo faciũt accusatiũ plurale nola tertie declinationis faciũt eũ si non sunt neutra in es et in is sed in is nũq; facientia gtm̃ plurale in um. Quẽdã etiã græca faciũt actm̃ plurale in es. et i as. vt pyrides vel pyridas Qui. Pyridas iuenias et reum mille figuras. Crater teris. crateres vel crateras. Virg. in ix. eneid. Indulgent vino et vertunt crateras enos. Et puamis dis. puamides vel puamidas. Vide i fra in quinta parte in crater in suo loco. Quoru aut ium terminantiũ gtm̃ frequentius in is. et quoz rarius exeat in es actus: vt potero breuiter colligã. Qm̃ q tam nomi natiũ q gtm̃ singularis numeri similes habet eoz accusatiuos plurales raro in es frequẽtet in is solebant terminare apud antiquos intelligas. Apud autem modernos sepius in es: vt pinguis: dulcis: nauis: hic et hæc ois huius ois hos et has oes vel ois. Salustius in cathelina Ois hoies qui sese p̃stare studet ceteris alalib. Teren. Ois vos gaudere oportet Virg. in. v. enei. Quoz magis fessas optez dimittere nauis. Similiter in es in is faciũt actm̃ plurale nola in es desinentia semp pluralia: vt hi manes hos manũ: hos manes vel manis: tres trium hos et has tres vel tris. Vires tñ in es faciũt accusatiuum In et quoz desinentia q in i terminat ablatiũ singulari faciũt actm̃ plurale i es et i is. vt acer ab acri. hos acres vel acris. Similiter saluber vel salubus a salubus: hos et has salubres vel salubus. Imber ab imbu. hos imbres vel imbuis. Decēber ab hoc decēbu hos decēbres vel decēbus. Hora in epi. De quater vndenos sciat impleuisse decēbus. Similiter actm̃ faciũt plurale in es et in is. vel i ns. vel in is terminantia: vt hic fons hos fontes vel fontis: hic et hæc iners hos et has inertes vel inertis. hæc pars has partes vel partis. Virg. in. ij. Geo. Aggredior sanctos ausus recludere fontis. Virg. in. vi. Hic locus est ptis vbi se via findit in ambas. Alia aut quibz gtm̃ plurale in ium faciũt raro inuenies. et in paucis in is finietia actm̃ plurale in ium faciũt fm̃ analogiã: tñ in es actm̃ plurale faciũt tñ: in cuius casuatiũ: has ciuitates fere vbiq; legitur. In r. terminatiã trũ genex cõia quibz i paucis gtm̃ plurale absq; i. penul. pferant. difficile em̃ inuenies quidã p audaciũ. felici p felicis. supplicij tñ magis differentie cã p̃feritur: ne si supplicium dicas aliud significare videaris: quẽ admodũ artificij p artificij et iudiciũ p iudiciũ: tñ actm̃ plerũq; in es esset raro p is. Virg. in. iij. Geo. Deinde tenacis suspēdit ceras. pl? plurũ qd solũ us terminas in ium habuit gtm̃ plurale tã in es q in is finit actm̃. Hora in primo epico. Cum ab

sol tepidus pluri amouert auras. similiter cõpluris inuenit. Hæc hẽc is harũ litũ has lites vel litis. Cicero in frumetaria. Sedasti etiã lites illoz. Et scias q vt dicit p̃ul. Propriũ est genitiui pluralis terminatiũ in ium facere actm̃ plurale in is et in es: vt dixi supra. vbi egi de genitiuo plurali tertie declinationis. Et intelligas p̃p̃riũ qd soli puenit sed nō ol: q; videlz sola nola tertie declinationis q faciũt gtm̃ plurale in ium. faciũt actm̃ plurale in is et in es. Vñ patet q p̃panis: canis: iuuenis: i; noliatiu? et gtm̃ singulares desinũt in is. et habent pares syllabas in ntõ et gto: tñ q; gtm̃ pluralis eoz nō desinit in ium. sed i um tñ faciũt accusatiuum plurale in es et nō in is. q; desinentia in as et in r: vt ciuitas et audat licet faciũt gtm̃ in iuz vt ciuitatũ audaciũ: nō tñ faciũt actm̃ plurale in is: i; tñ in es maxime apud modernos vt has ciuitates: hos et has audaces: vt per p̃dicta patuit.

Accusatiuus pluralis videt regi a singulari vnde qñ actus singularis exit in a pluralis legitime exit in as correptã. Quando in em̃ tñ in es: quãdo in im vel in etiã in is: qd per ei scribebat apud veteres: sed tunc de mũ quãdo gtm̃ pluralis exit in ium vnde Serui? vult oia hñtia gtm̃ plurale in iũ posse formare in is. Neq; verũ est etiam in ntõ repiri is nisi in his paucis. Sardis trallis gadis. alpis. syrtis. Latina autẽ tunc amant is quãdo cõiungit actõ in es vt ois hoies.

¶ De casibus quarte declinationis.

Quarta declinatio habet terminatiões in ntõ duas in us cor. et i u pdu. In us masculinor et fœmininor tñ modo latinor: vt hic senat? hui? senat?: hæc man? hui? man?. In u neutroz q oia in declinabilia sunt in singulari nũero: vt hoc genu hui? genu. hoc cornu hui? cornu: hoc veru hui? veru: duas vero habet litteras terminales scilz s et u. Et istis quarte declinatiõis est similis suo ntõ et desinit in us pd. vel in u. vt manus visus cornu. Et istis quarte declinatiõis singularis nũeri fit a gto abiecta s et addita i: sed cor ri. penul. vt huic senatui manui. Actus quarte declinatiõis a ntõ fit. mutata s i m hic senat? huc senatũ: hæc manus hãc manũ. Vocatiu? similis est ntõ: vt senat? o senatus. Ablatiuus singularis a genitiuo fit abiecta s. prod. enim u: sicut in genitiuo huius manus ab hac manu.

¶ De numero plurali quarte declinationis.

Nominatiu? accusatiu? et vocatiu? plurales in hac declinatiõe similes sunt genitiuo singulari: vt hui? senat? hui? et hos et o senatus: hẽc idus harũ idũ semp plurale. Et istis pluralis a ntõ fit singulari abiecta s et assumpta uñ. Corripit em̃ i vtraq; syllaba tã in ntõ q in gto plurali: vt hæc man? harum manũ. Et oportet scire q i hac declinatiõe oēs casus pares hñt syllabas ntõ: excepto datiuo singulari gto et ablatiuo pluralibus: q vna syllaba superat ntñ singularem.

Secũdũ seruiũ legitima declinatio habet gtm̃ et datiuũ pares. Nam gtm̃ olim exibat in ius syllabas vt anius senatius. vñ mansit datiuus in ui. Itẽ in us pdu cã vnde erat datiu? in u: quo vergilius frequenter vtitur. vt enei. i. Parce metu cytherea &c. et geor. iiii. Qd cubitu indulgent &c.

¶ De datiuo quarte declinationis.

Datiuus et ablatiu? plurales quarte declinatiõis sũt a ntõ singulari mutata u i interposita bu: vt hæc man? his et ab his manibus. Quẽdam tamen seruant u vel causa differentie: vel solo vsu quẽ continentur in his versibus. Sit specus et partus: portus: lacus: et tribus artus. Arcus: acus: sic? quercusq; specusq; verug. Quẽdam autem ex his faciũt in ubus datiuum et ablatiũ causa differentie: vt artus artibus: arcus arcub?: partus partub?. Artibus em̃ et ptibus et arcibus ab arte: parte: et art: arcis arte nascuntur q sũt

tertię declinationis: cuius datiuus et ablatiuus plurales penul. alia nisi i cor. habere nō possunt. Unde excipit hie et ab his bobus in quo pe. pdu. Alia vero seruāt u in penul. solo vsu nulla causa differentie cogente. Neutra vero singularia in u desinētia et indeclinabilia assumit a. et faciūt noliatiuū accusatiuū et vocatiuū plurales: vt cornu cornua: genu genua. Genitiuus vero et datiuus et ablatiuus ad similitudinē sūt tā masculinorū q̄ femininorum vt cornuū: genitiu⁹: hie et ab his cornib⁹. Et scias q̄ i hac declinatione us corri. in nominatiuo et vocatiuo singulari: vt huius visus: in nominatiuo accusatiuo et vocatiuo pluralibus: vt hi bos visus produatur us.

Valla docet quęstibus a quęro per i scribi: sed quęstibus a quęro per u. quod et aliis placet.

Quinta declinatio terminationez hie noliatiui vnā es pdu. et vnā literā terminat: nālē scz s. et sunt noia q̄ntę declinatōis scz. ge. ne. et latina. Excipit vnū nomē qd est dies qd in singulari numero tā mascul. q̄ fē. ge. inuenit. In plurali semper mascul. gene. inuenitur: vt hi dies. Sicut etiaz ab eo cōpositū semper mascul. ge. est: vt hic meridies. Causam hui⁹ dixi supra in capitulo de genere quasi in principio. Genitiuus et datiuus eiusdē declinatōis sunt similes. sūt ei extrema et noliatiui abiecta et assumpti i: vt hic dies hui⁹ diei hui⁹ diei. hęc fides hui⁹ fidei: hui⁹ fidei. et seruant pdu. genitiui si i habeāt penul. i noliatiuo: vt acies aciei. Si autē cōsonantē habeāt ante s. cor. et tā in genitiuo q̄ i datiuo. vt hęc fides hui⁹ et hui⁹ fidei. hęc plebes hui⁹ et hui⁹ plebei. Accusatiuus a noliatiuo fit s in m mutata: et necessario cor. e. Aliq̄s enim ante m terminālē longā inuenitur vocalis vt hic meridiē. Vocatiuus similis ē nominatiuo. Hic meridies o meridiēs. Ablatiuus quoq̄ fit a noliatiuo abiecta s. hic meridiēs: ab hoc meridiē. Inueniūtur tñ hmoi ablatiuo veteres etiā p genitiuo vsi. vt Virg. in. ij. Ecce. Labia die somnig pares vbi fecerit horas. Die posuit p diei: et pdu. e. in ablatiuo hui⁹ declinatōis. Noliatiuus actiūs et vocatiuus pluralis similis est nominatiuo singulari: vt hęc res: hę et hęc res et o res. Genitiuus pluralis addita ablatiuo singulari rum: fit ab hac re: harū rerū. Datiuus quoq̄ et ablatiuus plurales sunt ab ablatiuo singulari adiecta bus: vt ab hac re his rebus. Et nota q̄ noia quintę declinatōis nō sunt in vsu in genitiuo dat. uo et ablatiuo pluralib⁹ pter ista septe que in his versibus cōtinētur. Noia sunt quintę quę dant pluralia septe. Est res atq̄ dies acies fides spectesq̄. Iste quoq̄ maneries addatur materiesq̄. Inueniuntur quedam alia nomina quintę declinatōis aliquādo in p̄dictis casibus apud veteres: Unde in. ij. Machaca. vii. Noli frustra extolli vanis spebus. Hic posset q̄ri: quare nullū neutrū inueniatur in quinta declinatōe: nec etiam aliquod adiectiuū. Sed hoc supra in capitulo de declinatione solum est.

¶ Tractatus de notis explicitis. De verbo inapt.

Verbum est pars orationis cū temporib⁹ et modis et formis sine casu agendi vel patiendi significatiuum. Sicut dicit Ruf. in principio. vii. li. Verbo quot accidunt: octo: genus: tempus: modus: species: figura: coniugatio et persona cum numero.

¶ Quod quāda verba nō pferūt natura vel vsu ipedite.

Sciendum autem quedam inueniri defectiua quorūdā supradictorū accidētium et hoc vel nature necessitate fieri: vel fortune casu. Ergo necessitas nature bigita est in significatione et in cōmoditate. i. in cōsonantia elementorū. Sunt enim quedā nō solum in verbis: sed etiā in alijs p̄tib⁹ oratōis q̄ significatiōis cā dīa nō debēt: vt si velim⁹ dicere masculinū ab eo qd est nupta nupt⁹ vel a puerpera puerperus: oppugnat ipa rerū natura ppter significationem q̄ solus addit feminis nisi figura vel auctoritas interdat. Si

gura vt si dicā bonus animus vxoris mihi nuptus est. i. bonū habēs animū vxor mihi nupta est. Auctoritas: vt plautus in cassia. Libet carinū q̄ agat scire nouū nuptus p mariū. Nec nō in p̄nomib⁹ primitiuis q̄ sunt tertie p̄long: si velim⁹ pferre vocatiuū casum: qui nō pōt accideret: nisi secūde p̄long: hoc tamē naturalis necessitas vetat. In cōmoditate vero vel in cōsonantia deficit qdā vt si velimus ab eo qd est cursor et risor feminina facere scdm analogiā mutatione oz in rix: absonū fit et incōgruū nature litterarū. Et si vice. volēs ab eo qd est expulso: pferre femininū mutauit s in i. et expultrix dicit. Culcula nari. v. Et vitę philosophia dicit: o virtutis indagatrix: expultrix vicior. Idē in eodē. Rege virgines quę vt rō striculis tōdebāt barbā. Ab eo qd est rōfor tōstrix femininū facit addita t: et ex eo diminutiū constricula forma vit quō a nutrio: nutrit p nutritrix: etiā a nutritrix nutrita la dicit p naturā. Per fortunā quoq̄ duob⁹ modis p̄b̄s bemur qdā pferre. vel q̄ inusitata sunt. vel q̄ incōcūna vel q̄ turpia: vel aspere plara videntur esse. Inusitata sunt quib⁹ nō inueniūtur vsi auctores: q̄uis p̄positiones potestare faciant eis vtendi. vt p̄ter: nec: for: dor: nā p̄positiū satis debet esse for. passiū do debet esse dor. Ea em̄ q̄uis rōne regulę bene dicatur: tñ q̄ in vsu auctorū nō inueniūtur: reculam⁹ dicere. Inconcūna vō vel turpia: vel aspere plara esse vidētur meturus vel metulurus: nutritrix: quod q̄uis secūdū analogiā debuisset dici. In tor est terminata masculina q̄ ex verbis nascuntur mutāt tor in trix: et faciūt feminina: vt doctor doctrix victor vixit. Cū igitur masculinū sit nutritor ex eo sim analogiā nascebat nutritrix. euphonię tñ causa cōcisio facta est medię syllabę: et dicitur nutritrix sicut bobus p bouibus. Nec nō etiam incōtextu diuersarū dictionū hoc solet fieri: vt cū nobis turpe est dicere: itaq̄ nobiscū p̄postere p̄fer. Un⁹ ergo ex his p̄teritū quattuor modis inui. qui facit tā verba q̄ etiā alias p̄ter orationis esse defectu uas. Differentie tñ causa solent vel taceri: vel p̄tra regulā pferri: vt fas genitiuū nō habet. naz siue facis siue faris vel facis dicam⁹ aliud pōt significare. Cōiung cōiungis scdm analogiā debuit pferri: sed ne verbū esse putetur absq̄ n p̄fertur cōiungis. Menus veneris. cū oia in us cor. p̄pua sunt secūde declinatōis: solū hoc tertie inuenitur ne si veni dicam⁹: verbū esse putet. Et far faris solū r desinens geminauit r in obliquis: ne si faris dicamus aliud monstret. Similiter repugnantibus regulis solent quedam taceri: vt ador cuius genitiuus in vsu frequent: non inuenitur: q̄ duę contrarie pugnant in eo regulę. Cum enim sit neutrum deberet penulti. o genitiuū cor. vt equor equous. Sed cū habeat verbum adoro penul. pducens debet pdu. Unde et deriuatiū eius. fado rea o pdu. cū marmorea: equorea o corripant: ergo repugnantibus regulis mansit ador in frequenti vsu inde dinabile. In verbis quoq̄ cū oia in eo desinentia secundę coniugationis in ui faciāt p̄teritū p̄fectum vt teneo teneui. Differentie tamen causa maneo mansi facit: ne manui datiuus de manu putetur. Et neo neut: ne si nui diceremus a nui esse videret. Audeo ausus sum: q̄ hausi ab haurio fit: q̄uis asp̄ret. Fac: dic: duc: fer: magis placuit p apocopā pferri differentie cā. ne si face: dice: duc: fere diceremus aliud significare viderent: q̄uis hoc nō in cōsimilibus oib⁹ vel vniuocis soleat fieri.

¶ De generibus verborum.

Genera verborū sunt septē: scilicet actiū: passiuū: neutrum: neutropassiuū: neutrum passiuum: cōmune et deponens. Actiui generis dicitur illud verbum quod desinit in o. et potest facere transitionem ad aliquod rationale animal vnde possit fieri cōuersa locutio in prima vel secunda persona p̄ assumptionē r. Passiui generis est verbū qd in o desinens de se dicit a verbo actiuo per adiectionē f. Neutri generis ē illud verbū qd in o desinens nō potest facere transitionē ad aliq̄d alia rōnale. vnde possit fieri cōuersa locutio in p̄ta

vel secunda persona per assumptionem: In tertia autem persona sepe passivum solet inveniri: sed ad mutam et carentiam alia pertinent. Videmus enim conditur olus. Arat terra. Inscritur arbor. Currit spaciū. Quis enim dicat arbor in se: nisi poetica confirmatio. I. personae inducat. Ergo proprie illa passivum habere primam et secundam personam passivorum in quibus et fieri possunt haec dicte personae quod in se sit: ut est amote: consequitur quod ille ad quem dicitur considerando id quod a me audiui: dicat amote a te. Quodam tamen sunt absoluta: ut dicesco: viuo ferueo: sed eo: quod non egent casu ad complendam sententiam. Unde passivis quoque carent. Neutropassivi generis est illud verbum quod in praeteritis perfectis et plusquamperfectis et in his quoque formatum ab eis retinet litteraturam passivorum: i. ceteris vero neutropassivorum: sunt quinquaginta versus. Quibus praeter numero neutropassiva tibi do. Gaudeo cum soleo si quis mihi audeo fido. Neutropassivi generis est verbum quod habet litteraturam neutrorum et significationem passivorum et significat passionem aliunde illatam: sunt quattuor quae continentur in hoc versu. Exulo vapulo veneo nubo quattuor ista. Secundum passivi sub voce geritur aliena. vide in quinta parte in exulo. Comune est illud verbum quod in litteratura utraque retinet significationem scilicet actus et passivum: ut criminor te: criminor a te. tamen in unica prolatione non potest habere utraque constructionem. unde incogruue dicitur criminor te et a te. Verba autem communia secundum modernos sunt ista quae in his versibus continentur. Largior experior veneror morior osculor horror: Criminor amplector tibi sunt communia lector. Hoc etiam verbum interpretor in frequenti usu in utraque significatione invenitur. Et ut dicitur Phil. in. xij. li. Verbis plurimis quoque nunc in usu deponentia sunt veteres sicut communibus vis sunt. Deponens verbum est illud quod in passiva litteratura retinet tamen significationem actus: ut loquor.

Episcopus spontin⁹ enumerat longe plura neutropassiva ut iuro iuravi & iurat⁹ sum. prandeo prandi et praesum: placuit & placitum est. titubavi & titubatum est et multa alia quae hic forte omittuntur quod etiam propria habent praeterita sed miseret miserum est facit non miservit. Itē fido etiam neutropassivum est. Hospitor etiam commune. Nec deponens semper active significat: sed interdum passive ut nascor. Interdum absolute ut expurgor: sed sunt deponentia tamen voce: quia non deposuerunt alteram significationem. sicut furor. imitor &c.

De tempore verborum.

Tempus accidit verbo ad diversum actus significationem accommodatum. Tria sunt tempora praesens praeteritum et futurum. Sed praeteritum rursum dividitur in tria. i. in praeteritum imperfectum: praeteritum perfectum: et praeteritum plusquamperfectum. Et iuste praeteritum in tres differentias partitur. Aliud enim certius ad noticiam nostram potest venire quod gesta per diversum tempus spaciū praeteritum facile enim dinoscitur: utrum multo an nuper sit facta: an coeperit quidem: necdum tamen sit perfecta. Itaque secundum quod accidit tempus rebus quas agimus: nomen ipsi temporis imponimus. Praeteritum imperfectum tempus nominantes in quo res aliqua coepit geri necdum tamen sit perfecta. Praeteritum vero perfectum est illud in quo res perfecta monstratur. Praeteritum plusquamperfectum est in quo res lapidē perfecta ostenditur. In istis autem individui est quod vix stare potest. Unde merito a quibusdam instans imperfectum notatur: nisi enim sit imperfectum in eo adhuc esse actus intelligi non potest. Futurum quoque cum incertum sit et infinitum: utrumque paulopost an multo erit: non potuit discretis quibusdam finibus declinationis uti: itaque una voce contentum fuit.

De modis verborum.

Modi verborum sunt quinque: indicativus: imperativus: optativus: subiunctivus: et infinitivus. Et indicativus quidem modus omnia tempora habet divisa: quippe eo modo omnia quae egimus vel agimus vel acturi sumus: absque ullo impedimento indicamus. Imperativus vero praesens et futurum naturaliter quadam

necessitate videtur posse accipere. Et enim speramus quod vel statim in praesenti volumus fieri sine aliqua dilatione vel in futuro. Optativus autem quibus quoque ipse videatur ad futurum pertinere. Et enim optamus quod volumus nobis: vel in praesenti vel in futuro dari: tamen etiam praeteritum tempus: quod evenit sepe de absentibus et ignotis rebus sperari: ut facta nobis possint in noticiam venire: ut si filio meo romē in praesenti degere optas dicā. utinam romē filius meus legisset auctores: propter quos nunc tibi morar. Possum⁹ tamen hoc uti modo etiam ostēderes quod optamus non evenisse: ut utinam non iussēs ad tale locū. In hoc autem modo et in infinitivo tempora coniuncta habent latini praesens cum praeterito imperfecto: et praeteritum perfectum cum plusquamperfecto ad imitationem graecorum. Subiunctivus autem apud graecos coniuncta habeat tempora: apud nos divisa haec omnia quod indicativus. Infinitivus modus coniuncta haec tempora quod optativus praesens et praeteritum imperfectum: praeteritum perfectum et plusquamperfectum quod apud graecos cum didimus⁹ enim legere signamus rem imperfectam: quae apud praesens vel ad praeteritum imperfectum attinet. Cui vero legisse didimus⁹ tē perfectam de monstramus quod sua est: tamen praeteritum perfectum quod plusquamperfectum. Nota etiam quod in utroque nominis rei ipsius haec verba infiniti. unde quod dā nomen verbum esse dicebatur. Dico enim bonum est legere. ac si dicā bona est lectio. Itaque omnis modus finit⁹ potest per hunc modum interpretari: ut si dicā. Lego: quod indicavi legere me. Lege: quod imperavi legere te. utinam legeret: quod optavi legere me. Cui legā venio: quod iunxi prius legere post venire. Modi enim sunt diversi inclinationes animi variis eius affectus demonstrantes. Et modo de formatione praeteriti perfecti videamus.

De praeteritis perfectis primae regulae generales.

Praeteriti perfecti multiplices et variae sunt regulae. Itaque commodius putavimus praeteritum quoque in eo sunt generalia dicere. Postea vero per singulas syllabas tractare de eo: Sed igitur praeteritum perfectum primam personam in terminat. ut dicitur Phil. in. ix. li. ut amavi: et assumpta sit facit secundam: ut amavisti. Et vero assumpta: correpta et tertia facit: ut amavit. Nus vero assumpta facit primam pluralem: ut amavimus. et tamen penult. cor. Secunda persona pluralis a secunda singulari sit addita s ut amavistis. Tertia autem pluralis ex prima singulari nascitur: in finali conversione in e producta et addita sunt vel re: ut amaverūt vel amavere: compauserūt vel compauere. Et nascitur hoc quidem tempus a praesenti: et vel pares cum eo habet syllabas: ut iuvo iuui. vel minuitur una syllaba: ut facio feci. vel vincat una syllaba: ut oro oravi: curro cucurri. Itē vel praeteritum perfectum dissyllabum producit primam: ut emi. praeteritum quoque de quibus supradixi in secunda parte ubi posui regulas ad cognoscendum accentum primae syllabae. Item sicut dicitur Phil. in. ix. li. ubi agit de verbis secundae coniugationis. Observandum est in omnibus verbis quod si minuat praesentis syllabas praeteritum necessario primam producit in praeterito sine producta siue correpta sit in praesenti: nisi sincopā patiat: ut dico dixi: et p sincopā cij. rideo risi: moueo movi. Ergo laqueo laquei: liqueo liqui pares habent in praesenti et in praeterito syllabas: corri. enim penult. praeteriti regi regiunt apocopa patiat. Sedas enim quod formae generales praeteriti perfecti sunt octo. scilicet in ui syllabam. in. ij. vel in ui divisas. in. xi. et in si. et in i antecedente consonante: quoque tamen in praesenti tempore ante o vel eo vel io invenitur. et quando in principio geminant consonantem: et quoque in fine. Et in ui syllabaz quattuor coniugati. sunt verba quoque terminant praeteritum. Primum: ut amo amas amavi. Secundum: ut fleo fles fleui. Tertium: ut cupio pis. cupiui. Quartum: ut munio nis. muniui. In ij. vero tertium et quartum: quoque in ui syllaba desinentia intercepit u consonante cor. i. penult. ut cupiui cupij: arcessui arcessij: audiui audij. In ui divisas olim coniugationis syllabas invenitur terminantia. Primum: ut tono tonas tonui. Secundum: ut teneo tenes tenui. Tertium: ut annuo annuis annui. Quartum: ut apio apis apui. pilio pilis pilui. Si vero secundum et tertium et quartum coniugationis luenit praeterita. Secundum: ut ardeo deo. arsi. Tertium: ut ludo ludis lusi. Quartum: ut haurio hauris hauri. In xi sunt secundum et tertium et quartum luenit

tur pterita. Medide: vt augeo auge auxi. mulgeo mtil-
xi fm antiquos: sed multi scōz modernos. Tertie: vt pū
go pūxi. Quarte: vt sancto sanxi. 3 habet post cōsonan-
tem positā ante o vel eo vel io pſentis tēpous in oī con-
iugatione pterita. In prima quidē: vt iuuio iuui. In se-
cunda: vt prandeo prandi. In tertia: vt bibo bibi: fodio
fodi. Et in quarta reperio reperi: comperio comperi.

De geminatione pteritorum.

Geminat cōsonantē prime quidē cō-
iugationis duo monosyllaba: vt do dedi: sto
steti. 2 ex his cōposita: vt reddo reddidi: ven-
do vendidi: resto restiti: habent antepenul. breues. Se-
cundē vero cōiugationis in principio reperit siue gemi-
nat quēdā: 2 habet penul. positione lōgas sicut 2 antepen-
nul. in pſenti: vt tondeo totōdi. Tertie autē coniugarōis
quidā in principio repetunt: quēdā in fine. In principio re-
petentia si in pſenti penul. breuē habuerit in pterito quo
q; corripit eam: vt cado cecidi: pario peperci. Si lōga sit
in pſenti penul. naturaliter in pterito quoq; producit: vt
cedo cecidi: pendo pepedi. Sin positione sit in pſenti pe-
nul. longa est: qñ seruatur in pterito est qñ adiecta cōsonan-
te corri. Seruatur i his posco poposci: pario peperci: fel-
lo fefelli: tendo tetēdi: pendo pepēdi: curro cucurri. Ab-
iecta cōsonante corripit in his disco didici: pello pepuli:
tango tetigi: pango pepigi: pūgo pupugi: tūdo tutudi. Et
attendēdū est q oīa ea q geminat pncipalē syllabā ser-
uāt nō solū cōsonantē: verū etiā vocalē pncipalē syllabę pte-
sentis tēpous tā in prima q in secūda syllaba nisi sit a: ip-
sa em in e cōuertit: vt posco poposci: tendo tetēdi: pēdo
pependi: disco didici: tundo tutudi: pūgo pupugi. Ex-
cipitur pello pepuli. A vero in e cōuertitur: vt fallo fefel-
li: pario peperci: tango tetigi: pango pepigi: cano cecidi:
cado cecidi. Et vide q si penul. pſentis longa sit: ea quo
q; seruatur e: pario peperci: fallo fefelli. Si breuis ē in i cō-
uertitur: vt tetigi: pepigi: cecidi: cecini. In hac em coniu-
gatione. s. tertia etiā i fine fit repetitio eiusdē syllabę vbi
q; penul. cor. vt vendo vendidi. credo di. Et sciendū q
vna syllaba abundat pteritū in quo fit repetitio pncipa-
lis vel finalis: tā in prima q in tertia coniugatione: nisi i
sit ante o: vt do dedi: sto steti: pario peperci: credo credi-
di: cēdo cecidi. Pario vero quia i habet ante o pares ha-
bit syllabas: tam in pſenti q in pterito perfecto: pario
peperi. Scias etiā q nunq; potest geminari syllaba: nec
in principio nec in fine in pterito: nisi quē a muta icipit
vt tundo tutudi: pendo vel pendo pependi: dico vel
disco didici: posco poposci: cēdo cecidi: fallo fefelli: p-
do pidi: tendo tetēdi: vendo vendidi. Et ex hoc appa-
ret i vim mutę obtinere a qua geminata est syllaba. Si
autē ante mutā posita inuenitur nō geminari cū a. amur-
tat vim suā plerūq; posita ante mutā. Unde nec in secūda
syllaba reperitur sed t. vt sto steti: quia s non reputat
hic pncipalis: cū sepe ligat s. Vbi qñ pteritū icipit ab hac
muta t. 2 hoc pz: q geminatio est ibi quātū ad t non quā
ātū ad s geminat em ibi. t. et nō s. Quosq; geminatur
vt moudeo momordi: quē loco mutę in multis locis fun-
gitur. nam 2 ante n posita cōmune facit syllabā: vt ran-
nes rannetio. ita dicit pūf. in. j. li. Si obijciatur de ven-
do vendidi. Dico q hęc geminatio hic in fine est: non in
pncipio. Unde syllaba quę geminatur ibi bene incipit a
muta. scz a d. sic potest dici scōm illos qui dicunt u 2 i posi-
tē in pncipio dictionis ante vocalem sunt semiuocales.
Si autē velimus dicere q sunt mutę: tunc cessat obiectio
2 hoc credimus verius. De verbis quę geminant dicit.
Per septem verba dic pterito geminanda. Spōdeo tē-
do cano pello posco pario do. Moudeo cēdo cado pēdo
curro tondeo fallo. Sto tango pango pūgo tūdo quosq;
quidē addas di: co. sed cetera nulla memento. Et
vide q pēdo dis. produ. pumam: sed in predictis versi-
bus cor. Et nota q in compositione nō geminant pte-
dicta pteritū: nisi quēdā quę notant in his versibus. Si
cōponantur geminancia non geminantur. Rex erit hęc
dictis po sto do disq; remotis. Addunt etiā quidā. Sic

curro cū pte geminās pūgo quosq; cum re. Tamen scōm
pūf. a curro vtroq; modo inueniuntur plata: vt decur-
ro ri. vel decucurri. Abcondo etiam facit abcondi vel
abscōdidi abscōsum vel abscōditum. Nota insuper q
sicut dicit pūf. in. j. maious. In pteritis perfectis ver-
borum solent omnes cōsonantes modo mutari modo
manere. Exceptis quattuor scz. l. p. s. et. x. De hoc supra
in prima parte in capitulo de b littera.

Posset versus malus facile emendari sed forte religio
sum censuit. Addunt quidā cello ceculi sed in vsu nō
est in simplice. Percello pculi. Olim tollo tetuli fecit.
Condo videtur compositum a do.

De pteritis perfectis in speciali.

Omnia de generalib; pteriti per-
fecti tps verborum formis collectim docui-
mus. Nunc separatim per singulas cōiuga-
tiones de varijs eiusdem temporis speciebus: cui; dis-
tinctissima est tractatio oīs verbi qstione differre conemur.

De pteritis 2 supinis prime cōiugationis.

Primę cōiugationis verba a secun-
da persona indicatiui modi quę in as definit
tam in actua q in neutrali significatione ab-
secta s 2 addita vi faciunt pteritū perfectū: vt amo amas
amaui. no nas nauui. Excipiunt hęc quę in ui diuisas fa-
ciunt pteritum substracta as: vt domo mas. domui. cre-
po pas. crepui. frico cas. fricui. mico cas micui. seco cas.
secul. sono nas. sonui. ton o nas. tonui. neco cas. necui.
plico cas. plui. quod maxime in compositis dignoscitur
Nam cum ppositione magis per ui diuisas cum nomi-
ne compositum per aui terminat pteritum perfectum: vt
implico implicui. applico applicui. duplico vero duplica-
ui. triplico caui. multiplico caui. Inueniuntur etiam cum p
positione in aui faciens pteritum: sed in raro vsu. Li-
cero rheto. ii. Qui in itinere tam familiariter se applica-
uit. Verbalia tamen scēminina quę ab eo descendunt cū
ta retinent a. vt multiplicatio applicatio. Crepo aute
in compositione inuenitur facere pteritum increpui et
increpauui: vnde propheta. Increpasti superbos. Idem
Increpauerunt me renes mei. Dimico etiam dimicaui
2 dimicui facit supple. Lubo quoq; cubui facit: a quo cō-
posita tam prime q tertie coniugationis inueniuntur.
Idem tamen habent pteritum perfectum: incubo inco-
bas incubui. 2 addita m incubo bis. incubui. Nexo quo
q; nexas vel nexis: vt pprobo placet nexui. Virg. tamen
in quinto eneid. Hexantē nodis seos in sua membra pū-
cantem: scōm primā coniugationem protulit. Necto ne-
ctis tamen eius est primitiuum. Nā quomodo a partici-
pio amplexus quod ex verbo nascitur amplexor: fit ver-
bū frequen. amplexor amplexaris. sic a participio nexus
quod nascitur a verbo necto fit frequen. nexor nexas. Un-
de manifestū q rationabilis hoc scōm primā coniugat-
ionem protulit Virg. a necto tamen simul nexui protule-
runt pleriq;. Quidā tamen etiam necto nexi dicentes 2
nexus: vt flecto flecti flectus. Supradictis addit quidā
neco necaui vel necui. Ideoq; participiū pteritū pati-
ti: 2 necatus a necaui: 2 nectus a necui facit: sz propyle ne-
catus ferro. nectus vero alia vi perēptus dicitur. Excipi-
untur pterea hęc quattuor sto steti. do dedi. iuuio iuui. la-
lauo lauas laui qd ātūq; tertie cōiugarōis qz pſerebant
po lauis laui. i. aspergo. sed lauo lauas. i. ablui. abluui.
Ad quoq; composita cum monosyllabis ppositioni-
bus tertie sunt cōiugationis: vt addo addis. tradō dis.
Nā arcido arcidas facit: quia arcidū dissyllabū est. 2 ma-
gis aduerbiū q ppositio. Et hoc solū verbū prime cōi-
ugationis a penul. in pſenti 2 in pterito imperfecto 2 in fu-
turo: 2 in infinitiuo: 2 pncipio pteriti 2 futuri corripit. dam;
patis daris datur dabam dabo dare datus daturus. Et
quę ex eo solent fieri: dabimui. Da enim vbiq; ante finē
corripitur. in hoc verbo simplici: vt daturus datū dator.
Virg. in primo eneid. Q pass grauiora dabit deus his
quosq; finē. Idē in. vi. Lūi dar; herēbā custos cursūq;

regebā. Nō quoq; composita seruant quoq; duplicatio-
nem in p.terito: vt resio resiti: consto cōstiti: prosto p-
stiti. Quidius tamen abstit pro abstitit protulit. vi. meta-
morpho. Alcione lachrymas: & quē pars admonet abstit
Abstito enī: & abstit abstitit facit. Veto tñ vt dixi vetul fa-
cit. Inuenit enī vetul. Vnde in actib⁹. xvi. Vtati sūt
a spūsancto. P.redicta quē faciūt in ut diuisas cōtinētur i
hoc versu: ita q; pro qualibet syllaba accipit vnū verbum
sunt sexdecim. Erc. do. do. se. ne. tu. sto. la. mi. ve. to. frī.
pli. ne. cu. so. Cōposita vero ab his de quibus non sit mē-
tio fere omnia faciunt p.teritum sicut eorum p.imitiua
vt adiuno adiunū.

Non solū a plico fiūt verba iia inatio: sed etiā a ceteris
primē q; supina in itū vel itū hnt vt vetatio. Ionatio
fricatio & frictio. sectio pot⁹ q; secatio. verū sonaturū
dicit horat⁹ et Constatū lucan⁹ & lauaturus Ouidi⁹
Venūdo & pessundo etiā sunt primē. Do syllabam da
semp corripit nisi ipm da: verū in secūdo excremēto p-
ducit a vt dabat i secūda & dederam i tertia pducit.

Supinū vel participiale in um desi-
nens: oīa primē cōiugationis verba q; in aut
p.teritū termināt ut in tum cōuertētia faciunt
vt amant amantū. Quē vero in ut diuisas syllabas desi-
nūt: si cante o habuerint ut in tum mutant: vt frico fricū
frictū. necul necū: sed necul facit necatū. Dico quoq;
micul micū deberet facere: sed dubitationis causa: quia
mīngo quoq; micū facit in vsu nō inuenitur q;uis ab eo
verbo cōpositū dimico dimicū facit & catum. q; emi-
co emicū facit emicū. Plico etiam & atū & cū supinū fa-
cit: q; & plicū & plicū habet p.teritū. Et eo igitur com-
posita penul. a vel i habēt in supino: duplicant duplicatū
explicū explicatū. Implicū vel implicatū q; in vsu ra-
ro est implicatū vel implicatū. vnde Lucan⁹ in. iiii. Im-
plicitas magno cesar torpore cohortes. Salust⁹ in. iiii.
hysto. Implicat⁹ rates ministeria phibebant. Alia vero
in ut diuisas p.teritū desinentia ut in tum cōuertūt in su-
pino: & penul. cor. vt domū itum. in tonū itum. Moia. ta-
men in epodo. In tonata ptulit scōm analogiā pro into-
nata. vetul vetitū facit. inuenitur etiā vetatū. Vñ in acti.
apo. ci. vi. Vtati sunt a spūsancto. Steti vero stat⁹ su-
pinū: & a dedū datū. similiter corripuit: & eadē a similiter
corripit in cōpositione: vt arcūdatū pstatū. vel mutat
in i hntē: vt reddatū & pstat⁹: q; cōposita a sto varē ve-
tustissimi ptulerūt astatū & astatū: p.terito pstatū & pstatū.
u vero longā ante tum vñ habet vt iuuū tum. & ab eo cō-
positū adiunū in iuuēti etiā adiunatus apud antiquos.
Au quoq; vñ lautū & fm antiquos lautū. Vnde in ec-
clesiasti. Quid prodest lautatio eius. Eurō. in. ii. fasto:
Sacta lauaturus mane petebat aquas: scōm tamē mo-
deros in vsu cōmuni est laui lotū: potō tas. facti potatū
& per sincopā potum. Sciendū autē est q; in um desinēs
supinū accepto verbo infinito q; est ire facit infinitiuum
futurū: vt oratū ire: dormitū ire. Frequēter tamē antiq̄-
simi neutrali participio futuri addebant esse & infinitiui
futuri signabant: vt oraturū esse pro oratum ire dicen-
tes: & facturū esse pro factum ire. Item scias q; nullum
verbum primē cōiugationis facit supinum in sum. Nō
ta etiam q; supinum dissyllabūz producit p.imitiua: p.ter
quēdam de quibus supradixi in secunda parte: vbi eggi
de regulis valentibus ad cognoscendum primē syllabę
accentum.

Diximus iam alia quoq; a retinere: vt constatura
fides superum: vbi a producit. quod vero dicit ex
Prisciano antiquos vsos voce futuri participii pro fu-
turo infinitiui: non intelligas sic solū vsos vt nos vti-
mur sub genere: numero & casu: sed sine discretionē.
vt Aulus gellius: & post eum Nestor late docent.

De p.teritis secundę cōiugationis & supinis.

Secunda cōiugatio in eo desinit: et
ea terminatio pprie est secundę cōiugationis
exceptis paucis primę cōiugationis & quartę du-
obus: vt eo is. queo quis. & q; ex his cōponitur: vt adeo:
redeo: pereo: nequeo: veneo. In eo i antecedente vnus
inuenitur: vt deo dies. Vnde Virg. in p.imo eneid. Wel-
la dent primaq; vetant cōsistere terra. Inuenit tamē do-
cis. in io desinens quartę cōiugationis. Lucanus in. ii.
Nunc vides exire feras date gentibus arma. P.teritū
tam in ui q; in i desinit: vt ciui: vel ci. Sic attende
q; verba secundę cōiugationis desinentia in eo antecē-
dente vocali faciunt p.teritum: eo mutata in ut syllabam
& supinū mutata ut in tū: vt deo ciui dū. penul. cor. in su-
pino secundę cōiugationis. In supino vero quartę p.imiti-
tur. Vnde cito tas. frequē. eius cū oībus suis compositis
cor. penul. & producit: vt excto vel excio. p.ter sollicito:
recto: suscito: & oscito. quē cor. m. ci. De p.redicta regula
exapitur vico. i. ligo q; est defectiui: & nō habet p.teritū
& supinū. Tueor deponens facit tutus: sed q; est tertie
tuor tueris facit tuitus. Vnde intuitus u loco consonantis
ante eo habentia eo in i cōuersa facit p.teritū: & pdu. pe-
nul. necessario cū p.teritū minuat a p.teri: vt moueo mo-
ui: caueo ues caui: & supina faciunt mutata ut in tum: vt
mouū motum: foui forum. P.ter caueo caui: quod facit
cautū ad differentiā hui⁹ nōis catui tui: & faueo faues
fauū fautū: ad differentiā hui⁹ nōis fatū. Et p.ter cōiueo
q; facit cōiui vel cōitri cōitritum: sed istud supinū nō
est in vsu. Cōiueo scōm tertiā cōiugationē etiā protu-
rit veteres. Caluus etiā cōiueo in finitū sedidū i
cōiugationē cor. penul. protulit. Cū grauis ingenti cō-
uere pupula somno. i. pupilla. Vnde cōiueo tā in ui q; i
p.teritū habuit: ferueo quoq; etiā feruo inuenit ab vtro-
q; tamē p.teritū ferui d: a ferueo. Virg. in p.imo eneid.
Feruet opus redolentq; thimo fragrantia mella. Idem
in. viii. a feruo. Feruere leucaten auroq; effulgere fluct⁹
sed nūc tamē vtimur in secūda cōiugatione. vnde ferue-
sco scis. Dicitur etiam per b ferbeo ex quo ferbul. Vnde
etiā feruesco. Nec solū ea diuersarū cōiugationū verba i
ueniūt: sed multa p.terea: vt strideo des: strido dis.
fulgeo ges: & fulgo gis: deleo ses: & deleo sas: oleo oles
olo olis. Et p.ter neutra eiusdē terminationis quę carent
supinis: vt pauco paut: ferueo ferui: lineo lini. Inueni-
tur aut auctores qui q; in p.terito primę cōiugationis
in ut syllabā termināte faciunt in secūda persona tam sin-
gularis q; pluralis: & in tertia pluralis in unt desinente p-
sona penul. sincopā syllabę: sic etiā in secūda cōiugatione
q; p.teritū in ut syllabā desinit: vt admouit p admouerūt
& summosses p summosisses. Itē generaliter in oī cō-
iuga. q; p.teritū facit in ut supinū facit in tum mutato ut
in tum: vt amant tum: adiunū adiutū: foui tum: fleui tui.
cupui cupitū: accersui situm: audiui tum. Excipiunt lautū
lautū: p quo dicim⁹ lotū: caui cautū: faui fautum: q; diffe-
rentie cā pro a longa au diphthongon habuerunt p.ter
latum catum fatum: quę alias habent significationes.

De desinentibus in deo.

In deo exeuntia longa vocali natu-
raliter antecedente vel ar syllaba deo in si cō-
uersa faciunt p.teritum perfectus: vt suadeo
suasi: rideo risi: ardeo arsi: p.ter strideo des: & strido stridi:
quia est tertie vel secundę cōiugationis: & facit stridi
di in p.terito perfecto: & caret supi. & produ. i. tam in p.terito
si q; in p.terito: vt strido vel strideo stridi. Luc. in. vi. Au-
ribus incertum feralis strideat umbra. Tēdet autem re-
cipit perfectum est. E vero vel i breuib⁹ ante deo positis
produ. easdem vocales: & eo in i mutata faciūt p.teritū. vt
sedeo di. et ex eo cōposita insideo di. subsideo di. video
di. inuideo di. & nota q; a sedeo cōposita q;uis in p.teriti e
in i p.teritū in p.terito: tamen eandē produ. seruant: vt
posideo possedi. Nā & lōga quę est in p.terito nūq; muta

tur: vt in scio in feci: eligo elegi. Si autē prima syllaba i deo terminator post mutā aliquā: vel in semiocale evl o correptas habuerint in aliquā liquā desinentes duplicat: si tamen vt prius geminator extrema cōsonans subtrahatur: z sic eo in i conuersa sit preteritū perfectum vt pendeo pependi: rōdeo torōdi: mordeo momordi spondeo sponendi. In quo etiam s in secūda persona demitur syllaba euphonię causa z dicit sponendi. In cōpositione tamē hęc eadē verba nō geminant supradictam syllabā: vt respondeo respondi: dependeo depēdi. de mordeo demordi, detondeo detondi. Vetusissimi tamen etiam detondi protulerunt. Ennius in annalib⁹ z detondi agros letos atq; oppida cepit. Exciuntur quedam quę in cōpositione geminant preteritū de quibus supradixi in regulis generalibus siue formis preteritorū. Au ante deo habentia per participiū in preterito declinantur nūc: vt audeo ausus sū: gaudeo gausus sū. Vetusissimi tamen z ausi pro ausus sum. z gausi pro gausi protulerūt. In hoc verbo audeo etiā illud animaduertēdū est qd ausim ausis ausit pro subiunctiuo audeā audeas audeat inueniunt. Vtrg. in. iij. geor. Ausim vel tenui ritē pmittere sulco. Qui. in. vi. meta. Et nūc est quod nō inopino captus amore Ausit: nec cupit indusas pectore flāmas. Omnia autē supradicta verba i deo exētia deo in sū cōuertentia faciūt supina. vt rideo risi: ardeo sum: video vidi. mordeo morssi. respondeo respōssi. audeo ausi. Gaudeo vero etiam i post u assūpsit euphonię causa: gau: si enim facit. Sedeo preterea geminauit i. vt se deo sessum. z fortasse differentię causa: ne si sessi dicere: tur: duę esse partes viderent. Alia vero offua in deo desinentia de quib⁹ non habemus: in ui diuisas proferunt preteritū: vt candeo candui: strideo stridui: z eo mutata in ui diuisas faciūt preteritū. Et mutatione eo in i z assūptione tum debent fieri supina: vt candui stridui. karissime tamē ab obus neutris secundę cōiugationis quę in ui diuisas faciūt preteritū inueniūt huiusmodi supinū vel participiū futuri tēpōis: vt caleo calui: tepeo tepui. paleo palui. Si quāsi inueniant i breuem ante tum habent hoc tñ attende qd secundū vsum modernorū inueniuntur ex neutris in ui diuisas desinentibus hęc habere supina quę cōtinentur in hoc versu: ita qd pro qualibz sylba accipitur vnū verbum. Pla. ta. no. pa. la. me. sunt o. li. va. ca. do. Et formant supina a present eo mutata in i breuē assūpta tum. vt placeo places cui cū. taceo taces taci: cui tacui: noceo noces cui. nocui. pateo pates patui: pro patui passum: lateo latui latui: inde latito tas: mereo merui merui. Doceo autē. i. fleo nō habet preteritū neq; supinū. Omne est verbum quod caret preterito caret etiā supino z participio preteriti tēpōis z futuri in rus: s; nō conuertit. Illa em̄ ex eis nō ista ex illis nascunt. Itē oleo oles olui z oleui: olui z oletui: careo cares carui carui z cassi: libeo libes libui libui. soleo soles solui solui. doleo doles lūi. litui. Attineo autē z pertineo nes. habēt supina sicut sūi pūmītiui: vt attentui z pertentui: leo non est in vsu in simplicitate sicut nec pleo. Itē prandeo ex: dicitur: qd nō facit in ui sed in di: vt prandeo eo in i conuersa prandi. Id tamē in sū facit supinū quōd supetiora: vt pransui. Quod tñ quib⁹ neutri sit: habet participiū preteriti pransus sicut qdā alia neutra: vt ceno cenatus: iuro iuratus: careo cassus: quod z nomen est pareo passus: iurabo titubatus: placeo placitus. mereo meritus: quiesco quiescus. suesco suetus. coepi autē coeptus facit verbū defecti uū: nubo nuptus. Neutropassus. v. sunt gaudeo gausus: audeo ausus: soleo solitus z solui secūdu salustii fio factus: fido fidus: vetustissimi tñ et ab alijs plurimis neutris inueniuntur protulisse participia preteriti tēpōis q̄ nunc in vsu non sunt.

¶ Additio.

¶ Secundū laurentiū Vellei. quedā sūt participia: quę sub voce passiva actionē significant: vt disertus qui disertus: circumspectus qui circumspectus: discretus qui discretus. Quedā sunt etiā quę sub voce actiua passionē significant vt cūdes qui videt. Hęc attende qd sicut dicit Aug. pāsus z huiusmodi preterita neutrorū accipiuntur actiue: et

passiue. Et etiā secundū pass. actiue: vt pransus. i. qd prander: z tunc descendit a prandeo. Prez accipitur passiuę: vt prans⁹. i. comestus: z tunc descendit a passiuo hui⁹ verbi quod inuenit in tertia persona s; prander prandebat pransus est vel fuit. Quidā autē dicit qd huiusmodi participia in prima z secūda persona significant actionē: vt sū cenatus piscē: tu es cenatus piscē: sicut cenauit z cena sit piscē. In tertia autē persona significant actionē z passionē: vt petrus cenatus est piscē. i. cenauit piscē: z piscis cenatus est a petro: sicut piscis cenatur a petro dicitur: vide in iuratus. Itē scias qd medeor mederis caret preterito pro quo dicimus medicatus sum.

¶ De desinentibus in geo.

In geo desinentia i bel z antecedentibus geo in si conuersa faciūt preteritū perfectū: vt indulgeo indulsi: algeo alsi: turgéo turgi: vt tergo tergi: quod z probus z charissus: z celsus: z dyo: medes cōprobant. z ipe offubus validior vsus. Mulgeo etiā facit malsi: quib⁹ differentię causa: quidā etiā multul protulerūt: quia mulceo quoq; mulsi facit: syllaba vero naturaliter longa ante geo posita: mutat geo in xi z facit preteritū: vt lugeo luxi: augeo auxi: perfectū frigeo frixi. Alia vero offua in geo desinentia eo in ui diuisas mutant in preterito: vt egeo egui: rigeo rigui: vigeo vigui.

¶ De supinis in tum vel in sum.

Supina quedam in si terminantia preteritū i in um cōuertentia faciunt siue feci de siue tertie cōiugationis. Plā quartę in tum faciūt supina. vt indulsi idulsi vel indulsi. mulceo li. sū. vel multui: torqueo torxi torxi et torxi. Itaq; toriores et toriores dicitur. Fulgeo fulsi fulsi. algeo alsi alsi: ardeo arsi arsi: lud o lusi lusi: mulgeo mulsi mulsi z multum. Salu. in. iij. histo. Deinde lenita iā ira postero die liberalibus verbis permulcti sūt: tergo tergi tergi. Exciuntur vxo vxi vxi: gero gessi gessi facientia supina. In xi vero proferentia preteritū perfectū cuiuscunq; sint cōiugationis xi in cū cōuertentia faciūt supinū: vt luxi lucti frixi fricti: struxi struxi: sinxi cū. pñxi pñxi: strinxi strinxi: z minxi minxi euphonię causa n in supino abiciunt: quib⁹ z vixi vincti: z tñxi tñxi: z pupugi z pñxi pñxi: z sanxi sancti seruauerūt in supino quoq; n. Unde pñsus. In xi preterita per tñ fecere supina. Exciuntur flexi: et fluxi: quę in supino quoq; seruauerūt x: flexi fluxum: fluxus vetustissimi z fluctus pro fluxus: z fluctus pro fluxus solui sūt dicere: vnde z fluctus est ipse mor⁹ aquarū. Sic etiā attende qd figo facit fixi fixi: cōtinueo cōnni ut vel xi. cōnni vel cōnni: sed cōnni non est in frequentiu vsu. Pecto cū. petui vel peti peti vel peccū. Ne cōnni vel nēxi nēxi. quod etiam faceret necui: nisi esset differentia huius verbi neco necui necui. Plecto plecti plecti antiqui dicebant. Hęc autē plector z amplector dicimus cōmune cū suis cōpositis. Itē frigo frigis facit frigi rum. vel fricti. Frigeo frigēs autē facit frigul z caret supino secundū vsum. Fluxi autē vt tacti est fluxi vel fluxū facit. In gui vero facientia preteritum quę neutralia sūt: non habent in vsu supina: vt egeo egui: rigeo gui. Debent autē secundū analogiā in tñ facere: sicut alia neutralia secundę cōiugationis quę mutant eo in vi diuisas: sicut dictum est superius.

¶ De desinentibus in queo.

In queo desinens vnus inuenitur secundę cōiugationis in si preteritū terminās scilicet torqueo torxi. z ex eo composita distor: queo distor: extorqueo extorxi. Delinqueo autē facit de liq. Qui. meta. viij. Deliquit stagnū quę suo de nole fecit. z habet pares syllabas in presenti z in preterito: sicut lā guco languit. Lico etiā lici facit. Supina secūdu paulo ante expositā regulā in sum proferuntur torsum: distor sum: contorxi extorxi: Inuenit tamen etiā in tum: z frequentius facit: ergo torqueo torxi sū. z torxi cū offubus suis cōpositis: sed frequentius in tum: vt torxi distor sum: guij

extortam

De desinentiis in leo.

In leo desinentia si ante aliam consonantem habuerint coniunctam ei in eadem syllaba: et a pleo vel leo composita per ui syllabam faciunt pręteritum perfectum. o mutata in ui: ut impleo impleui: suppleo pleui: cuius simplex verbum non legitur. Fleo fles ui. oleo oles oleui: adoleo adoleui: exoleo exoleui: oleo leui: releo leui: quibus oleo oleui. et olui faciat: et similiter redoleo lui. et leui. quia non mutant significationem. Et ro et rō ad oluit protulit in h. iij. rhetorice. postquam adoluerit hęc iuuetus. Virg. in. xj. adoleuit dixit mor ut matu ra adoluerit etas. Passui quoque participium adoluit pro adoluitus prolatum est. Obsoleo quoque obsoleui facit non enim a soleo: quia secundum Salustium facit pręteritum imperfectum solutus sum vel solui. Sed ab obs et oleo componitur: sicut obscenus: ab obs et cano vel ceno. Exoleo quoque exoleui facit: unde exolerusta. tum. Plau. Domi reliqui exoletā virginē. i. grandē quę exoluerat. Aboleo vero velur redoleo et aboleui facit pręteritum: unde aboleti et abolitio dicitur. Adoleo autem cuius simplex est leo in usu non est delectus. a deleo tamen nascitur quod et probet et caper comprobant visu quoque adiuvante.

Supina quoque secundum supradictam regulam in ui syllabam pręteritum terminantia faciunt: mutant enim ui in tū: ut cōpleui cōplerū. aboleui tū. abolui abolitum. delectui a deleo: unde et letum ipsa res quę delectat vitam: scilicet mors: quasi a leo simplex secundum quod in usu non est profertur. Sic attendendum quod oleo facit oleui: unde secundum hoc oleui facit supinum: et facit etiam olui pręteritum: et secundum hoc olui facit supinum: et rrimus pręteritum et supinum retinet cum omnibus suis compositis: ut redoleo redoleui vel redolui redolētū. et aboleui vel aboleui aboletū vel lūtū. cum vno tantum sincopatur: ut adolui pro adolūtū. Et adoluitus participium pro adoluitus. Quidam tamen dicunt quod quando adoleo significat crescere: tunc facit adoleui adolūtū: sed quando significat cremare facit adolui adolūtū. Sed ut tactus est: Paul. pbat quod in vtraque significatione habet virtutem. scilicet adolūtū et adolūtū: adoleui: et hoc teneas. Alia vero omnia verba in leo desinentia eo in ui diuisas trāsferentia faciunt pręteritum: ut doleo dolui: calleo callui: paleo pallui: exelleo excellui: quod etiam exelleo inuenitur.

Alia quoque secunde coniugationis verba: quacunque consonante asposita eo in ui diuisas conuertentia faciunt pręteritum perfectum: ut habeo habui: rupeo rubui: arceo arcui: taceo tacui: caneo canui: tepeo pui: pareo parui: careo carui: ceseo cēui: pateo parui: liqueo liqui: ex quo liquo incohaturum. Luceo quoque licui facit. Exapiunt hęc: iubeo iussi: sorbeo vel etiam sorbo: ut probo placet sorpsi vel sorbui facti. Lu. i. iij. Absorpsit penitus rupes et tecta ferax. Li. p murena. Difficultate exoribuit. Dulceo mulsi: et mulgeo facit mulsi secundum modernos. Quidam tamen dicebatur mulxi. Maneo mansi: neo neuui: bereo bēui: luceo lusi: polluceo polluxi. Cōposita prędictorum exapiunt pręter emineo et immineo: quę faciunt in ui diuisas.

De carentia supinorum.

Supina in ui quedam diuisas faciunt pręteritum neutralia: deficiunt in frequentu usu: ut canui. stupui: tepui: horui: parui: egui: deficiunt etiam metuui: timui: nā a carui videtur vel caritum vel cassum posse dici: quia futuri temporis participium cariturus et pręteriti cassus inuenitur. Quedam tamen habet supinum ex prędictis neutris in ui diuisas desinentibus: ut dixi supra ubi determinatum est de desinentiis in deo. Alia plerumque in ui diuisas vocales in i cor. conuertentia: assumunt tum: ut habeo habui habitū: inhibeo inhibui inhibuit: prębeo pbiui bitum. moneo nui. monitum. Paucā est in ui diuisas in tum conuertunt: nisi consonantum natura prohibeat: ut teneo nes nui. tētum: doceo doces docui docum. Leseo lēo cēui cēsum: quia in simplici di

ctione u afficere s siue r. sequi non possunt: ut consto cōstas: incho inchoas. Passi vero et massi mulsi et hēsi secundum pronuntiatam regulam in si proferentium pręteritus in ui conuertentia faciunt supinum: ut iussio iussi iussui: mulceo mulsi mulsum: mansi mansum: hēsi hēsum: a sorbeo sorbitum: a sorpsi sorptus debet fieri supinum: ut ab habui habitū: et a scripsi scriptum: quorum neutrum adhuc in usu non inueni. t. nec sorbitum nec sorptum. ita dicit Paul. tamē in theologia visualiter cōpositum inuenit: scilicet absorptum. Unde propheta. Absorpsi sunt iusti petre iudices eorum. Aluceo quoque lusi et a polluxi pollutū erigit ratio in xi terminatis pręteritis: sed authoritas deficit. Neui quoque in ui syllabam terminantium seruatur regulam in supino conuertens ui in tum: ut neuui tum. Hic attende quod torreo facit torui tostū et tōritum inuenit. Disceo miscei mixtum. Disereor autem deponēs facit misertus sum. et miseret impersonale misertum est: et reor ratus sum.

De pręteritis et supinis tertie coniugationis.

In principio tertie coniugationis primo potest queri de his tribus verbis: aio: inquitio: meio cuius coniugationis sint. Ad hoc dico quod aio est quartę coniugationis: quia imperatiuus terminatur in i. Unde Ennius. Annata est sponsa pgnans vel ai vel nega. Itē producit secundam personam pręsentis in dicatui modis. Desinit vero in i producta impatiui. Licet plius videat eam corripere: ut dicit magister Bñ. Et ē semp in hoc verbo i duplex cōsonans sequēte vocali: ut aio aiunt: sed sequente consonante vocalis est: ut a. i. Est autē aio defectiuum: quia non inuenitur totum in usu. Unde dicit Paul. in. x. ubi agit de pręteritis quartę coniuga. Aio cuius declinationem visu frequenter non ē quartę coniuga. eē ostēditur ab impatiui in i terminante. Et notandum est in hoc verbo quod pates habet syllabas tres psonę: scilicet aio ais ait. quod in alio huiusmodi coniugationis verbo non inuenies: quia omnia in io desinentia tertie vel quartę coniuga. vna syllaba minores habet prima psona secundā et tertiā: ut facio facis et audio audis. Sed in hoc verbo prime psonę penultim. positione et productur aio. secundę vero et tertie penult. corri. et sic quod amissit prima psona aio in syllabis: recuperat in temporibus: et sola prima persona i habet loco consonantis: unde tertia persona pluralis aiunt: quę solet a prima fieri similiter consonantē habens producta penultima. inuenimus tamen tertiam personam pręteriti ait: quasi a prima persona ai ait ait: quę in usu non sunt. Unde neque pręteriti perfecti: neque plusquam perfecti: neque futuri subiunctiu in hoc verbo declinatio etiam inuenit. potest igitur etiam pręsens pro pręterito accipi. In quo secundum visu defectiuum est et tertie coniugationis. Unde verum. Tertia vult inquit: quartęq sumit ait. Et scribitur inquit ait per t. quia nullum verbum desinit in b. et dicit Paul. in. x. lib. quasi in principio: quod in io antecedente u visu inuenio inquitio: quod plerique artium scriptores in usu non esse putant: sed inuenit apud auctores inquitio inquit inquit inquit inquit. Et quod apparet secundum analogiam futurum eius inquitio debere dici. Terentius quoque imperatiuum eius inquitio. phulit i phorone. Quam autem antiphonē. video ab se se amittere inuitū eam inquitio. ergo secundum analogiam tertie coniugationis inuenit tota declinatio fere verbi huius: supinum vero ab eo non inueni: neque quę solent ab eo nasci. Meio autē est tertie coniugationis et defectiuum. unde dicit Paul. scian. Et antecedente io visu inuenio tertie coniugationis meio: in quo similiter i loco cōsonantis est: ut meio. Et ut dicit Aug. hoc verbum in pręterito perfecto et plusquam perfecto omnino deficit: etiam per cōsequens in his quę ab istis veniunt: et deriuatur a mingo mingis. Et scias quod meio habet i cōsonantē per totū. Unde oportet quod secunda persona et in quibusdam alijs sit i cōsonans ante vocalē et ē defectiuum ut dicit magister Bene. In aio antecedente a breui mutant eā in e productā: et abiecta o producta per i faciunt pręteritum perfectum: ut facio feci: iacio ieci. Et his cōposita cum prepositione quibus in pñi mutant a in i: tamen

preteriti regulā seruant: quę est in simplicibus: vt effido effect: proficio pfect: ideo dixi cum prepōne cōposita mutare a in i: quia si cum alia parte cōponantur seruant a: vt calefacto calefecit: stupefacto stupefecit: tremefacto tremefeci: tepefacto tepefecit: abijcio quoq; abieci facit: conijcio conieci: iniijcio iieci: proiecio proieci. Inueniē tñ simplex ideo ictis tam penul. longa q̄ breui facit supinū in cū vt ictum: sed non ē in vsu nisi participium pteriti tēporis ictus. Alia vero i ante cio habentia candē in e cōuertūt: et cio in xi: vt aspicio xi. conspicio conspexi: ex con et specio cis. quod non ē in vsu. illicio illexi: pellicio pelleri: inueniē etiam allicio allexi. inueniē etiā secundū antiquos allicui. Exapiti tñ elicio eliciui: puto ideo ne si eleri dicere mus necessario participiū electus fieret: et esset dubitatio significationis. Itē specio spexi: liceo lexi: q̄ non sunt in vsu nisi in cōpositione.

Supina ex illis quidem que habent a afficio: sunt a pñtio conuersa in cūm: vt factio factum: iactio iactum: in omni em verbo siue in penul. siue in antepenul. sit a seruat in supino: q̄ uis mutatur in preterito pfecto: vt factio sed factū: capio cepi captum: cado cecidi casum: et ex his cōposita quę in pñti mutant a in i: vt factio inficio: capio incipio: in supino a in e cōuertunt: vt factum infectum: captū lceptum. Ea vero quę cōponunt a verbis in go desinentib: q̄ uis mutata in i in pñti: tamē in supino imutabilē seruant eā: vt ago exigo exactū: frango infringo infractū: tango contango cōtactū: pango impingo impactum. Que vero in xi termināt preteritum xi in cūm cōuertunt: et faciunt supinum vt supra dictū est: vt aspicio asperi aspectū: illicio illexi illectum. Elicio vero eliciui elictum facit.

¶ De desinentibus in dio.

In dio desinens vnū inuenio fodio fodi: et ex eo cōposita perfodio pfodi. effodio effodi. quod penul. pñti produ. necessario secundum pñctam regulā quā ostēdim? q̄ si minuant pñtis syllabę in preterito produ. penult. nisi per syncopā vel apocopā proferat: vt deo di: reperio reperi pro reperi: et faciunt pñctam in dio desinētia preteritum subtrahit o a prima pñtis: vt fodio fodi.

Supinū faciunt in sum geminata s. vt fodio fossi. oīa em verba q̄ in di faciunt pñti pfectū in sum faciunt supinū: vt prandi pransum: tectendi tensum: fedi fessum: excepto dedi: quia primę est coniuga. quę prima coniugatio nunq̄ in sum facit supinū: et ex eo cōpositis quę in tertiā transeunt coniuga. et a penul. simplicis supini in i cōuertunt: vtdo de di datū: pdoi pdidi pditū. vēdo vēdidī dītū. credo di tū. condo condidī dītū. Odi autē verbū defectiui olim faciebat osum: a quo descendit hic osor osoris et exosus et perosus. Odiō vero est quartę coniugationis: et facit odiui: preteritū. propheta. Cum his qui oderunt pacē erā pacificus. Itē idem. Odiui ecclēsiā malignantium. Odiō et odiui verbū perfectū nō reperitur apud idoneos nisi semel dumtaxat odias apud Ciceronem de oratore. vbi tamen scribendum putant oderis

¶ De desinentibus in dio.

In dio quoq; deponentia in sum faciunt supinum: vt ingredior ingressum: ordior ortum. inde ortus: q̄ uis sit quartę coniugationis. vnde et orditus interdum legimus.

¶ De desinentibus in gio.

In gio similiter pdu. penul. et ablati o extrema faciunt preteritū perfectū: vt fugio fugi. refugio refugī. supinū oīn tum conuerit: vt fugio fugitū: confugio cōfugitū pe. cor.

¶ De desinentibus in pio.

In pio a antecedentemutata a in e: producta et ablecta o producta et i faciunt preteritū perfectū: vt capio cepi. Ab eo cōposita in

pñti quidē a correpta simplicis in i breuē vertunt: pñti vero integrū manet: vt incipio incepi: suscipio suscepī. Supinum tam etius q̄ olim in pi vel pñti vel mi terminā: tum pñti pfectum proferitur per tū: vt cepi captum incepi inceptum: concepi conceptū: olim em cēpio fuit i vsu: a quo nihilominus cepi conceptus defectum. Item rupi ruptū: scalpsi scalptum: cōpsi cōptum: pāpsi pāptū dēpsi demptum: emi emptū: ademi adēptum: rapui quoq; raptum facit: similiter ex eo cōposita corripui correptū arripui arreptū. Lu vero ante pio habentia o in ui syllabam cōuertunt: et pdu. penul. in preterito: vt cupio cupiui vel cupij. Et ex eo cōposita: concupio concupiui vel concupij. Metustissimi autē et secundū quartā coniugationes solebant proferre hoc verbū. Lucretius. effringere vt arta. Nature pua musterrari claustra cupire. Inui diuisas facies pñti vñ inuenio supradictę terminatio: nis rapio rapui. Et ex eo cōposita: eripio eripui. surripio surripui. Nam surpui per syncopā et protulerunt quidā poetarū. Unde Hora. in. iij. carminū. Que me surperat. Sapio tñ sapiui vel sapij protulisse cum orthosis inueniuntur. Supinū autē a cupiui et sapiui: et secundū supradictam analogiam mutata ui in tum: vt cupitū sapitū facit penul. produ. ad modū quartę. Facit etiam sapitū penultima cor. inquantū descendit ab hoc pñti sapui.

¶ De desinentibus in rio.

In rio vnū inuenitur: scilicet pario peperī. Metustissimi tamen secundū quartam coniugationē hoc protulisse inueniunt. Enni. Qua parere solet genus pennis conde coratū. Sed Terentius in phormione. Necq; parere iadiu per eratē posunt. Esaias. lxi. Qui alios parere facio. Supinum paritum debet esse. Unde et partus et parturio meditatiuum. Sed vide q̄ antiqui dicebant paritū. vnde paritur? rum. Statius in. xij. thebaidos. Atq; hosti ventat partitura marito. Et siuis cōpositis accedit ad quartā coniugationē et facit preteritū in ui diuisas: vt aperio rui tum. et scribitur per vñ p. subtrahit em sicut b de operio. Inter reperio reperi: cōperio comperi: et cum orthosis cōpositis habet r ante tum in supino: vt aperio apertum: comperio cōpertum.

¶ De desinentibus in rio.

In rio desinētia deponentia: vt orior oris et morior tā secundū tertiā q̄ secundū quartā coniugationē dechnauerunt antiquos: orior oris vel oris. morior moris vel moris. Unde Lu canus in. iij. Nō gratis moritur iugulo qui prouocat hostē. Lucan. in. iij. Conturbare nīmā potis ē quicūq; moritur. Et si supina orum et mortui sunt: q̄ uis oritur? et morturus inueniatur participium futuri temporis: sed preteritū oris non oritur? dicit. Moia. epistolaz lib. ij. Nil ortū alius nil ortū tale facientes. Morior quoq; notandum q̄ cum moriturus secundū analogiā facit futurum participiū: mortuus tñ facit preteritū geminata u: quod i nullo alio participio inuenies pro mortus vel mortus. quod proportio magis exigebat. Nec attēde q̄ oris oris nunc est quartę coniugationis: sed adhuc tenet de tertiā coniugatione oritur penult. cor. Ecclesiastes primo. Oritur sol et occidit: et participiū preteriti tēporis oritū: et in supino ortū: quia inueniē etiā ortum: inde oriturus. Morior autē olim fuit quartę et etiā tertię coniugationis: sed nunc tātū tertię apud modernos. facit tamen irregulariter mortuus: sed supinū mortū: inde moritur. Post oris autē facit potius: quod olim fuit tertię coniugationis. In qua etiam dixit ovidius. Nos te poteremur achille

¶ De desinentibus in tio

In tio desinēs per si facit preteritū geminata si: quatio quā si: quod teste Chartio in vsu nō est. Percutio percussī. Incutio incussī: supinum secundū regulā in si terminantiū preteritū perfectū: in sum exit: si mutata in sum quassum. Et si frētatiuum quassio quassas. similiter percussū incussū. Nā vñ vsu: et totū totū vel totū: et etiā gessū gestum. prius exceptimus. Exapiunt etiā quę quartę coniugatio

nis in si terminat preteritū perfectū: vt fardo si. tū. hau-
rio si. sū. fardo si. tū. p. vero are si posita sicut supra dictū
est per tum facit supinum: vt demo. dēpsi dēptū: promo
prompsi promptū: nubo nupsi nuptum.

¶ De desinentibus in tioz.

In tioz deponens tam tertie quā
te coniugationis vnum inuenit scilicet potior po-
tiris. Arg. in. iij. encl. Fas omne abisipit possi-
doxi obruncat auro. Et ponitur. Secundū tertiam coniu-
gationē cor. penultimā. Lucilius vero in. v. Deficit al-
ma ceres nec plebes pane potitur. secundū quartā coniu-
gationē produ. proculit penul. In finitum tamē secundū
quartā semp inuenit. Supinum in itū desinit penulti. p.
du. potitū: nunc autē est tantū quartē coniugationis.

¶ De desinentibus in uo diuisas.

In uo diuisas quacūq; antecede-
te consonante desinentia: mutant o in i: vt acuo
acui: imbuo imbui: spuo spui: metuo metui: ar-
guo argui. Exapiunt struo struxi: fluo fluxi: pluo pluui.
Sed per sincopā proferit pluui. Unguo autē coquo: lū-
quo nō videntur in uo diuisas terminare: in quib; u vim
littere amittit. vnde in guo quidē syllabam terminantia
huiusmodi: seruant regulā in go terminatorū. sicut z q
in quo finiunt rationē sequunt in co desinentiū. Dīamus
igitur vnguo vixi: linguo lūxi: pinguo pinxi: z linquo lū-
qui vtinco via. Vnguo quoq; iunxi: vnde et iunx sicut
z duxi dux: extinguo etiā extinxi: cuius simplex stingo ra-
to est in vñ.

Supina in uo diuisas terminantia
i preteritū in tum conuertunt: z producant u pe-
nultimā. acui acutū: imbui imbutū: annui an-
nuitū: argui argutum. Vnde z participiū argutus z futu-
rum arguturus. z derivatiū ex hoc verbo argutus argu-
taris. Inuenit tamen in vñ etiā arguturus pro argutu-
rus. Exapiunt rutum vel ruitū: quod u corripuit vel quod
i seruauit. Nam secundū futuri participiū scilicet ruiturus de-
bet rutum esse. Secundū preteritū vero participiū. s. rut-
us erutus debet rutū dici penul. cor. A spuo z metuo: et
pluo secundū analogiā spurum z metutum vel metuitū:
z pluitur: z a pluuisse pluuiū. velut auditū ab audiri de-
beret facere: sed in vñ ea nō inueni. Alia vero supradī
et terminatoris verba: extremā syllabā preteritū in tum co-
uertunt: vt struo struxi structū: vnguo vixi vinctū: liquo
liqui licitū: excipitur fluxū quod seruauit z in supio. ita dī-
ci pū. Sic attendite q; secundū modernos desinentia
in uo diuisas faciunt supinū i preteritū mutata in tū: vt acui
acutū: pter ruo ruitū. Sed in cōpositione amittit i in
supino: vt obuiū: erutū: dirutū: penul. core. struo autē
facit struxi structum: fluo fluxi fluxum: vel secundū anti-
quos fluuiū z fluxum. Vnde fluuiū fas. et fluctus ctus cui
tpe motus aquarū. pluo pluuiū: cōpluo cōplui complu-
tū. Vnde pars terre compluta est. fruor autē facit fruct-
us fructus z fetus. Metuo caret supino secundū vñm
Spuo autē spui facit spuitū: z nuo nui nutū vt vult lūg.

¶ De desinentibus in quoz.

In quoz deponentia mutant eam in
ui assu metia tum faciunt supinū: vt loquor lo-
cutū: sequor secutū: vel in u geminatā possi q;
vt loquutū sequutū.

¶ De desinentibus in uo.

In uo loco consonantis posita in i
quidē desinente pe. o extrema in i conuertunt:
z faciunt preteritum: vt soluo solui caluo calui.
Vnde Salu. in. ij. hystoriaz. In finitū passū pūit calui
p decept. Vocali vero naturaliter longa vo antecedente
vo in xi conuertitur in preterito pfecto: vt uiuo vixi. Su-
pinū i in tum conuertentia faciunt u necessario in vocali
redeunte: vt solui solutū. volui volutum. Sic deberet eti-
am calui calutū facere: quod tamen in vñ non inueni: z
puto calumniā ex hoc esse deriuatū. Vixi autem in xi ter-
minatum regulā seruat in supino: mutans xi in tum: vt

vixi victum.

¶ De desinentibus in bo.

In bo desinentia verba vocali longa
antecedente bo in psi conuertentia faciunt pre-
teritū: vt scribo scripsi: nubo nupsi. Nunq; em
b ate s in principio syllabę potest inueniri: sed p: vt pleu-
dulus. Alia vero o in i mutant in preterito: vt bibo bibi.
Pui. in. vij. meta. Vbera quę ebiberant auidi lactantia
nati. Lambo quoq; lābi facit. Lucil. in. xxiij. Vocidaf-
q; puer qui lāberat ore placentas. Inuenit autē in libro
iudici ca. vj. lambuerint. Quod authoritati ascribimus
vel potius credo q; littera scriptorū vitio sit corrupta: et
vera littera sit lāberint. Similiter scabo facit scabi. Lu-
cilus in. ix. Scaberat vt porcus contritis arboze costis.
Excipitur cumbo cū suis cōpositis: quia simplex nō est in
vñ siue pūmę siue tertie coniugationis: vt incubo incū-
bis: quod etiā incubo bas pferitur. q; incubui facit pterit-
tū. Accubo accubis vel accubo bas accubui. Et nunc qui-
dem simplex eoz. i. cubo bas. pūmę est coniugationis.
Vetustissimi tñ hęc omnia q; in uo diuisas faciunt preteritū
pfectū in pūma coniugatiōe z etiā secundū tertiam. sole-
bant dedinare.

¶ Additio.

¶ Cōposita de cubo habentia m ante bo: tertie sūt coniu-
gationis: vt incumbo: pcumbo: sed habentia u ante bo
sunt pūmę: vt recubo: vt placet Ausonio: quod etiam
prius dixit author.

Supina verborum terminantium
preteritū perfectū in psi z ptum conuertunt: vt
scripsi scriptum: nupsi nuptū: in bi vero assu-
mit tum: vt bibi bitum: lābi lambitū. Et notandū q; oia
in si terminantia preteritū (sicut supra ostendimus) in sum
terminant supinum: exceptis quartę coniugationis ver-
bis: vt fuī fultū: fari fartū. Hęc quoq; quę p vel m ante
s habuerint psi in ptum conuertunt: vt nupsi nuptū: scal-
psi scalptum: dēpsi demptū: sumpsi sumptū. in quib; etiā
p euphonie causa interponit: quod etiaz preterito qbusdā
placuit scribere. Ilic attende q; cūbo cūbis cum suis ppo-
sitis. q; simplex nō est in vñ facit ut diuisas: z in supino
habet i breuē ante tum: vt discumbo discubui discubitū:
z remota u z addita tum. Inuenit etiā increbui defecti-
uum quod non hz pñens: q; non regitur increbo increbis
increbeo increbo. Sed quidā dicunt q; sumitur p preteritū
to increpui.

Immo venit ab increbesco aut increbeo. vide in sco

¶ De desinentibus in boz

In boz desinentia mutant boz in plū
z faciunt supinum: vt labor lapsus. Nulla au-
tē alia causa est mutandi b in p ante s vel t in
pīncipio syllabę positie: nisi euphonie causa quare mu-
tatur b in p: vt scribo scripsi scriptum. nubo nupsi nuptū.

¶ De desinentibus in co.

In con antecedente abiecta nq; o in
i cōuersa faciunt preteritum penul. quoq; pdu.
vt vinco vici: conuico conuicia. Et q; q est idē
elementū quod i ideo in quo facit liqui sicut vinco vici.
abiecta n: vt supradictum est in uo diuisas. u em non im-
pedi q; perdit vim litterę.

¶ De desinentibus in sco.

In sco desinentia mutant sco in ui syl-
labā: nisi sint inchoatiua. Alia em carent pre-
terito pfecto: vt quiesco quiesui. pascō pascui. creasco
creui. Cerno etiā facit creui: absasco absaui: pñesco pñu-
eui: vel cōsuetus sū. Charisius tñ etiā cōsueo ponit. Ex-
cipit condiscō conqueri quod in xi desinit. Est autē cō-
quisco caput inclino. Excipit pterea et iudē terminatio-
nis cōpescō cōpescui: dipecō dipecui: quod ponit Apu-
leius in dialogo: cum etiā habitacula sūma ab infimis tā-
ta intercapedine fastigij dipecat: pro dissent. Excipit p-
terea discō didici: posco poposci: z ex eis cōposita q; simi-
liter faciunt preteritum: vt dedisco dedici: depesco depo-
posci. Et notandum q; ab inchoatiuo scisco cōposita p-
mitui quod est scio habuerunt preteritum. Secundū vero
rectam pportionē debent eos quoq; pfecta a scio et

de scio esse. **N**am antequam glisco nō est icohattus et defectus: debet facere glisco ui. tum. sed nō inuenit pteritū. nec supinū in frequenti vſu. **O**mnia tamē q̄ pteritū pfectū in ui syllabā terminant adiectina frequenter inueniuntur per secundas et tertias psonas sincopam penultime parti syllabę: cum ab u loco cōsonantis in cipit: vt amauit amauisti: vel amasti. mus uisti vel amasti: uerunt vel amarunt. neo neuī neuisti vel nesci neuit: neuim⁹ neuistis vel nescitis neuerūt vel nerunt. **I**deo autē addimus in ui adiectiua. q̄ si in cōpositione sit u consonans: sincopā pati non potest: vt lauo laui lauiſti non possumus dicere laſti: nec p lauiſtis laſtis: nec p lauerunt larunt. **S**imiliter faueo faui fauiſti: nemo dicit faſti: nec p fouiſti foſti. nec p soluſti ſoſti. **S**ed inuenio horatij authoritate fecisse conditionē in quibusdā: quibus posito uerbi habeat r cōsonantē: vt moueo moui mouiſti: ex quo summosſes posuit. **H**ora. p summosſes in pumo sermonū. **N**unc hominem si uelles tradere dispariam tu summosſes omnes. **I**te commouit p cōmouit. **I**de liboratus ponit in secundo sermonū. **N**am ille qui me cōmouit melius non tā geredamo.

In sco valla negat incohatiua vocanda: docetq̄ p rito non carere. sed a perfectis mutuari secundū voce cū propriā retineant significationē. quę est vt passio nem intrinsecus puenientē signent. vnde pingui propinguefactus sū a pinguesco secundū significationē venit: licet a pingueo secundū vocem.

De desinentibus in co.

Ico uero desinentia vocali naturaliter longa antecedente in xi syllabā facit pteritum: vt dico dixi: duco duxi. r antecedente co vñ inuenio parco quod pepsi et parsi facit pteritū. ico pterea penul. breui. pferi in pñi teste capro. sed pduat eam in pterito pfecto: et mutato o finali in i. ico ico: vn deictus. **L**ucre. tamen etiā in pñenti pducat i penul. **E**x vi corpus pcellit et ict. hoc tamen uerbu nō est in vſu: vt supra dixi in cio: q̄ dicit ico vel ico. **N**am antequam coquo coquis quibus habeat penul. breuē et scribatur p q non p c tñ videt desinere in co: quantū ad sonū: q̄ u amittit vim litterę facit pteritū cōmutato in xi: vt coquo coxi.

Supina in ci quidem terminantia pteritū in tum conuertit: vt vidē viciū: conuicti conuictū eandē seruant regulā: etiam liqui licitū: r ex eo cōposita similiter quod non est in vſu in simplicitate ad differentia huius uerbi lingo linguis: q̄ facit licitū: sed cū cōpositis bene est in vſu: vt reliqui relictū: dereliqui derelictū. **N**ec mirū cum post q u posita vi litterę amittat in d desinentiū regulā sequi. **Q**uę uero i vi syllabā pferunt pteritū pfectum mutant eam in tum. ita q̄ nō aliud additur vel mutat et faciunt supinū: vt requieui requieui. **U**nde pñtiū futuri tēporis sit requiturus. **E**rgo scio scui scui: quod etiā habet suppletionē scuius sū. **E**resco creui cretum: ascisco ascui ascitum: de alſco deſcui deſatum: nosco noui notum. **S**imilr ex eo cōpositum: vt ignosco ignoui tum. **U**nde et pñtiū futuri tēporis ignoturus est. **Q**uidā tamen contra regulam a pñenti hoc deriuatum protulerunt ignosco ignoturus. **N**otandū tamen q̄ cognosco noui nūti et agnosco agnoui agnitiū in frequentiori vſu faciunt supinum p o penul. pdu. quā uetustissimi seruabant analogiā sequentes i coreptā adhibentia. **U**nde **I**uue. in primo. **A**gnitū accipies iubet a pñone uocari. **S**alustius tñ secundū analogiā dicit in secundo historiay. **N**ecq̄ inermes ex pñto viro quēq̄ agnotuz. **P**acui⁹ secundū vtrumq̄ pñti. **I**n turba oſſi cognita agnota est ſoror. **P**asco paui seruauit in supino solum addita sit pastum. **C**ompesco compescui: depesco depescui: posco poposci: et disco didici a pñenti tēpe faciunt supinū mutatione o in i core. etiā additione tum: vt posco posatum: cōpesco compescitū: disco didici: licet in frequenti vſu nō sint dicta supina.

De desinentibus in xi.

Ixi finientia pteritū perfectum faciunt supinū secundū supradictā regulā: dixi dictum: duxi ductum. **P**epsi uero vel perſi perſi facit supinū secundū in si terminantiū regulā: unde parſurus pñtiū futuri. **S**enefco incohatus est. nā positum eius seneo inuenit in vſu communi. **N**e igitur nō a seneſco sit pteritum senni. **S**alustius in primo histo. **N**ā cum ira belli deſeuiſſet. **I**ta etiā **S**alustius. pñtiū pñti tñs ex eo pñti: quā sit neutra i quarto. **O**mnes inquit quibus etas ſenecto corpore antm⁹ militaris erat. **D**e supinis uerborū in ſcor desinentiū: te neas ita. **D**eponentia in ſcor desinentia in antepenult. quidē syllaba a vel e vel i core. naturaliter habentia faciunt supinū in tum: et pteritum siue participiū in tus: vt pacſco: pactū pactus: depaſſco: depactum: pñſco: pñctus. **E**rgo pñſco: uero quia a pgo est expectū facit: q̄ ſcy pergo cōponit ex per et rego quod facit rectum: quibus uetustissimi etiā expgitus dicebant.

Ad ditio.

Camen apuleius libro. ij. de asino aureo demū dicit phanes expgitus ſenſit impudentię ſuę labē. **N**andſco: etiā facit nactum abſq̄ n. ſicut et pangor pactum ſingor ſictum: tango tactū. **S**ciendū q̄ ſunt uerba q̄ ſeruāt in participiis pñti siue supinis: vt iungor iunctus: pñgor punctus: vincor vinctus: fungor functus: emungor emunct⁹: extingor extinctus: tingor tinctus: plangor plactus: angor actus: q̄ autē corripunt antepe. pacſco et nanſco: et pñſco: et expgitus: ex cōpositis siue pñtiū uis eoz potest dignoſci. **P**aſſco: depaſſco: pñſco: a facio: expgitus: a pergos gis: **N**andſco: uero a nācio est: quod in vſu fuit uetustissimis. **E**xciunt deſeſſum: faciens supinū et pñtiū pñti tēporis deſeſſus. **N**ā ex eo quod deſicio defectus sit participiū pñti. **E**xciunt etiā duo pñti quę quibus in antepe. i habent coreptam: in tum tamen nō in tum faciunt supinū. **C**ōminſco: cōmentum: adpñſco: adeptum. **N**ā a remiſſco: supinū vel pñtiū pñti vel futuri in vſu nō inueni: quibus ratio hoc quoq̄ rementiū quomō cōmentū ex igit dici. **N**ā uero a pñti in ſcor desinentia c in tus faciunt supina: vt iraſco: iratu: uiaſco: ultum: naſco: natum: obliuſco: oblitum. **U**eſco: uescere nō habet supinum. nec per cōsequens pñtiū pñti tēporis.

De desinentibus in do.

Ido desinentia si penul. naturaliter longā habuerint: do in si cōuertentia faciunt pteritū pfectum: vt ludo luſi: rodo roſi: ledo leſi: rado raſi: vado vaſi: enado euasi illiſi claudo vel cludo clauſi: inuenit etiam claudco: sed et claudio p claudico inuenit. **E**do cñ geminat s in pñti. **E**rcipitur cedo cecidi. **L**uca. in iij. **D**oncc metuerunt caſtra cecidit. **P**edo pepedi. **H**ora. in. i. ſermonū. **N**ā diſpola ſonat quantū ueſica pepedi. **N**ō eo quod est ſido pñti: tum nō inueni. **V**irg. in. v. enei. cōpositum pñti. **S**ubſi dunt vnde tumidiſq̄ ſub arce tonanti. **A**cipit tñ pñti tñ mutuo a ſedeo ſedes: et facit ſedi: cudo facit cudi. **E**t videtur virg. ſic pñtiſſe in primo enei. **A**c pñti ſilicis ſanſiſſi excutit achates. **S**uccipitq̄ ignem ſoliſ. **E**rcudit etiam tam pñti q̄ pñti potest intelligi: sed quia ſuccipit ſubiungit melius pñti intelligi. **I**dos etiā **S**eruius in cōmentario enei. cōprobat his uerbis. **E**rcudit aut feriendo et edat: q̄ cudere est ferire. **U**nde et incus dicitur: q̄ illic aliquid cudamus. i. feriamus. **I**nuenit etiā caſi apud antiquos. **S**ciendū autē q̄ eius frequentatiuū est cuſo cuſas: ex quo componit incuſo incuſas: et recuſo recuſas: et excuſo excuſas: accuſo accuſas. **S**trido autē facit pñti ſtridi. **A**do quoq̄ uerbo quod est ſimplex primę coniugationis pñti cū pñtiſſe tēte coniugationis ſunt et pñtiſſe ſeruunt pñtiſſe perfectū duplicatā di: quibus penul. i illo e habeat: vt do dedi: reddo red didi: prodo pñti: perdo pñti. **E**redo quoq̄ ab eo cōponitur quali creſci do: et uendo uenundo: et condo cōpo

fitum a do: et ex eo abfcondo: itaq; omnia idē præteritū pfe-
ctū feruauit: credidi: vendidi: condidi: abfcondidi. Plau-
tus in carbonaria. Secundū ipſā aram aurū abfcondidi
facti etiā abfcondo: abfcondi. Nā vero ante do habentia
o in i mutant in præterito pfecto: et ſi ante n u vel i habu-
erint amittunt n: vt fundo fudi. ſcindo ſcidi. Vetusſiſ-
mi tñ etiā ſcidi proferbant: quod ſolum in vſu eē puta-
uit aſtuetonius in arte quam ad conſtantinū imperatorē
ſcripſit: ſed errat. Nā lucanus in tertio ſcidi ponit. Qua
mare tellurē ſubitis aut obuiat. Aut ſcidi et medias facit
ſibi litora terras. Statius in. vij. thebaidos. Etia; pe-
ctoraq; et vnde ſcidi horrida veſtē. Idem in. xj. Allo-
quo ſcidi ipſa nonno terrore cruenta Lumenis. Sed af-
franſius more antiquo dixit in homie Satis foriter pau-
lo veſtras ſcidiſſis colus. Reuius i teſticularia. Immo
quos ſcidiſſimus cōſcindam atq; abijciam. Ennius i me-
nalippa. Conſtruxi ſcidiſſer. Et videt ratiō abſque p-
tuliffe ne minoz ſit tēpor. pteritoz q; pſes q; rariffime
inuenitur. ſin do quoz ſidi facit: licet quidē ſi dicēdū
putauerint. ſed Arg. in. vij. Remedia aduerſi liquet fa-
cto tēpora plumbo. Diffidit ac multa porrectuz extendit
arena. Cetera vero ſeruant n: vt pando pandi: deſcen-
do deſcendi. ſcando ſcandi: accendo accendi. Exci-
piunt duplicantia principalē ſyllabā que non ſolū o in i con-
uertunt: ſed ſyllabā aſſumunt. pendō pendi: cēdo cē-
tendi: tundo tutudi: penul. a pleriq; correpta: a quibuſ-
dā autē etiā producta ppter ſupradictā ratiōnē. i. ne vi-
cantur in cōpoſitis ab eo temporib; ſyllabarū a pſenti p-
teritū: ſed ſcidiſſimam modernoz tutudi corre. penul. in ſim-
plicitate et cōpoſitione: vt contudi. Cado quoz cecidi fa-
ci: ne ſi cadi dicamus nomen eſſe putetur. Compoſita
tamen eius non duplicant penulimā ſyllabā: vt cēdo
extendi: ppendo ppendi. Præter qdam de quibus ſupra
dixi: vbi egi de generalibus formis præteriti perfecti. Ex-
cipitur etia diuſio quod diuiſi fa: it præteritū. Rudo ru-
dis corripit interdū primā: facit tamen rudi. o in i muta-
ta. Frendo frendis caret præterito et ſupino. quidam ta-
men dicunt frendui. ¶ De ſupinis a do.

Supina illa quidem que a do cōpo-
nunt: mutant o in i correptā et aſſumunt tum-
ut reddo reddidi: credo crediti: perdo perdi-
di: abſcondo abſcondidi: facit et abſconſum. aka vero oia
do in ſum cōuertunt: vt ludo luſum: rado raſū: cedo ce-
ſſi: deſcendo deſconſum: tundo tuſum: cudi ſimili culum.
Cado quoz caſum facit: ca tamen penul. pdu. In omni
em ſupino et principio præteriti tps pduci a penul. ſyllabē.
Exceptis darum et ſtatum: et ſatu et ratū. Tendo autē fa-
cit tenſum: quandoq; etiā facit tentū: et vtrumq; retinet
cum ſuis cōpoſitis: vt extenſum et extentū: retentū et retē-
ſum. Vnde oſtendo ab eo compoſitū facit oſtenſū et oſtē-
tum. Oſtentum quoz quando monſtrū ſignat nomen
eſt participiale: quando factū dictū et viſum ab oſtēdo ſu-
tura dictum. Exci-
piuntur qdam ſciz ſtrido et inuenit ſtri-
do ſtrideo et tertię qſecundę cōiugationis. Hora. Stri-
dere ſecreta diuiſos diuiſos aure ſuſurros. cor. penult.
ptulit. Statius vero eandē pduci ptulit in. vij. Nil
ſtridere domi. Præteritū eius perfectū debet ſecundum
analogiā in do vel in deo deſinentiū et penul. vel antepe-
nulimā naturaliter longā habenti in ſi terminari: vt ra-
do raſi: rideo riſi: ſed puto euphonię cauſa non eſt i vſu
Riſi ſed ſtridi: et caret ſupino. Sido ſidis etiā caret præ-
terito et ſupino: præteritū em non eſt in vſu dubitationis vel
alternitatis cauſa. debuit em ſiſi eſſe: ſed vtimur præterito
verbi ſedeo. i. ſedi p etus præterito: vnde ſido ſidis ſedi di-
cimus. uterū vtimur ſupino verbi ſedeo. ſ. ſeſſum ſecun-
dum modernos. Pedo pedis pepedi etiam caret ſupino
ſecundū vſum et pduci primā pſis pedo et penul. præteri-
ti. Vnde quidā heros poſt montē peder amore ſuo. Illud
etiam ſciendū q n ante do habentia q amittunt ſi in præ-
terito amittunt candē in ſupino et geminant ſi ſi penul-
tima breuis in præterito: vt ſindo ſidi ſiſſum: ſcindo ſcidi
ſeſſum. ſi vero pducant vñ ſi habet: vt fundo fudi: ſuſū.

Compoſita vero terminationes ſimpliciū ſequunt. E-
do etiā ceſſum: et pando pandi paſſum faciunt: quib; etiā
patior et pateo paſſum dicimus. Vnde expādo expādis
expādi expāſi. Vnde Virg. in. iij. Nā pater anchiſes
paſſis de litore plantis. in theologia in frequenti vſu ē ex-
panſus per u. Vnde expanſis manubus in cruce: ſed vi-
no ſcriproz hoc corruptū puto. De hoc verbo edo ſciās
q ſicut vult. Pu. vñ ſi anomaliū inuenitur edo eſt. Ve-
tuſiſſimi tamen edo edis edut dicebāt cor. ſyllaba pa-
ma: ſupini eius tam eſum q; eſtū vſus. exiguit: dicit Vir-
in. viij. Et poſtibus heſit ad eſis. Lic. p duērio. Celen-
potius comēſtū q; eporū inuenias. Ex hoc etiā patet q
comedo qd eſt ppoſitū a con et edo: et mutatur n in m: et
tranſit ad ſecundā ſyllabā comēſū et comēſi inuenitur.
Nā attende q a comedo comēſum ſit comēſo ſas. et lde
comēſatio per vñ m et vñ cū ſ. Vdo autē anomaliū facit
eſum vel eſum: ſicut edo edis in eodē ſenſu: et tunc facit
inſinitiuus edo eſe eſſe: nā edere venit ab hoc verbo edo
edis. i. comedo: quia ſepe inuenit regularē tertie cōiug-
ationis. Tamen edo. i. maniſeſto facit edidi: et tunc cō-
ponit a do das. Item ea que componunt a cado nō ha-
bent ſupinū: præter occido occaſum. Itē pinſo piſtum fa-
cit. Itē rudo rudis rudi nō habet ſupinū. Eſt rudere p-
pue aſinorum: cuius prima corripitur: vt dicam in ſuo lo-
co. Quis a perſio producat cauſa metrice neceſſitatis
clamat vt arcadię pecuaria rudere credas.

¶ De deſinentibus in go.

Igo antecedente et ſi non ſint are-
gendo ſiue rego compoſita. go in ſi cōuertē-
tia faciunt præteritū perfectū: vt mergo merſi:
ipargo ſparſi: tergo terſi. Vnde etiā tergo terges: ver-
go verſi: quod raro in vſu eſt. Alia vero in xi cōuertunt
go pſis et faciunt præteritū: vt rego rexi: angō anxi: tu-
go tixi: angō anxi: pingo pinxi. A regendo cōpoſita q
uis in præſenti ſincopā penul. pariant: tamē in præterito p-
fecto cauſa euphonię eam ſeruant: vt pergo perrexi: ſur-
go ſurrexi: porriſgo porrexi. Nā porriſgo et corriſgo et arri-
go et in i cōuertentia et tiſſime ſeruant ſecundū ppoſita
nē ſimplicis declinationē. Exci-
piunt ſer: ſfrango: ago: le-
go: pango tango: pungo: de quib; dicimus q ſfrango et
omnibus ſuis cōpoſitis facit ſfregi: vt conſfringo conſfregi:
perfringo perſfregi. Ago etiā facit egi cum ſuis cōpoſi-
tis: vt erigo eregi: ſubigo ſubegi: prodigo prodigi: co-
go coegi: ambigo ambegi: tñ antiqui dicebant ambigui
dego ſacit degi et ſic compoſita de ſfrango et ago ſequunt
ſimpliciū declinationē: et ſic ſeruant ſimplicium præteritum
Rego etiam in compoſitione in gi facit ſeruans ſimpli-
cis præteritum: vt collego collegi: relego relegi: quod
differentię cauſa non mutant le in li. Quis etiam pera-
go: a immutabilem ſeruauit: et dego per ſincopam: et eu-
phonię cauſa proniuit. Exci-
piuntur a lego tria cōpoſita
mutantia ſimplicis ſignificationē: que nō faciunt in gi ſi
in xi: et ſic non retinēt ſimplicis præteritum: ſcilicet negli-
go neglexi: intelligo intellexi. quidā autē antiqui interlego
interlexi proſerebant. et igo dilexi. vnde verſus. Si lego
non mutat niſi di nec tunc eris inter. Pango autē quod
antiqui dicebant pago pro paſco: in tribus ſignificati-
onibus habet tria præterita. Nā pango. i. cano facit pan-
xi: et tunc caret ſupino. Pango. i. pactum facio facit per-
pigi. Et pango. i. iungo facit pegi. vnde cōpungo cōpo-
gi: et impungo impeggi. vñ plus. Panxi dic ccani: cōiun-
go dic bene pegi. Cum pactum facio dicto tunc pepigi.
Tango tetigi facit: ſed ab eo cōpoſita nō duplicant pri-
mā ſyllabam: vt cōtingo contigi. attingo attingi. In quib;
bus notandū q penul. præteriti cor. præſentis vero pdu-
citur. Pungo autem pupugi vel punxi facit: ſed pupugi
facit ad ſtimulū ſcu punctionē. Punxi autem ad punctionē
quod ſit in aliqua ratione. Cum ſuis autē compoſitis nō
geminat niſi repungo quod facit repupugi: et expungo
expunxi. Dicimus autē repungo repupugi: et expunxi ve-
capro videtur. Cum em quis non pupugit talionē. i. vi-
cem a nobis redditā oſtendit repupugi diam. Quā

do vero de ratione vel calendario loquimur repunxi di-
amus. Item sicut supra dictus est in uo diuisas in go syl-
labam terminantia: siue quę habent u ante o in eadē syl-
laba: seruant regulam in go terminatorum: sicut et quę in
quo finiunt rationem sequuntur in co desinentium. unde
extinguo murat guo. in xi. et facit extingui: huius simplex
linguo in raro usu est. Similiter vnguo guo. in xi mu-
tat. et facit vngui: sed hoc habet u nisi i prima psona. in alijs
non: ad differentia huius nominis vnguis. Unde a pu-
ma persona quidam dicunt vnguentum: et alij a secunda
vngentū: sed cōmuniter scribitur per u. Tingo nō habet
u nisi facit tinx. Tingo lingua videt habere u. in prima per-
sona: sed propter hoc nomen lingua in alijs personis nō
habet u. Tingo dāngui etiam inuenitur.

Supina in si faciētia preteritū: per
sum proferunt. Mutant em̄ i in um: vt mergo
merſi merſus: spargo sparsi sparsus: tergo vel
tergeo terſi terſum. Alia vero omnia quę termināt in gi
vel xi. preteritum faciunt supinum in cū. mutant em̄ i guo
in ctum: vt rego rectum: iungo iunctum: tingo tinctum:
lego lectum: pungo punctum: ago actum. Hic attende q
pango i. cano panxi caret supino: in alijs significatōibus
facit pactum. Fringo autem fringis frixi facit frictum fm̄
analogiam: et etiam frixus. figo figis fixum facit. Frigeo
autem friges secundę coniugationis facit frigus: et caret
supino secundum vsum. Abiciunt tamen in supino u. cu
phonię causa hęc quę penul. habent a vel i. in presenti: vt
frango fractum: pango pactum: tango tactū: fringo fixū:
pingo pictum: stringo strictum: ringo rictum. Exapiunt
dingo cinctum: tingo tinctum: fringo tinxī sinctum. et ex
eis composita: succingo ctum. Extinguo quod u ante o
habet seruit n aſi ctū et suum simplex per totum extinctū.
Tingo quoq; differentię causa seruauit n in supino ancū
nam ab ago actum fit. Sed istud supinum ancum nō est
in frequenti usu: nec ancus participium. quidam tamen
etiam ancus eius participium protulerunt. Et omnia in
compositione seruant integras simplices litteras in supi-
no quę in alijs modis mutantur: vt rego rectus: pergo
e porigo perfectum et porrectus: ago actum: cogo coactū
abigo abactum: tango tactum: contingo contactum: fran-
go fractum: defringo defractum: pango pactū: impingo
impactum. Et possumus hoc existimare differentię cā pie-
rius fieri: ne si peritum et abictum et deirictus diceremus
alias significatōes mōstrare putarent. Luca. in. v. Im-
pactę cessere fores. i. impulse. Ex dictis patet q ea quę in
simplicitate habent a in pſi vel retinent eandem in supi-
no facta compositione: vt frango fractum: confringo con-
fractum. Item rego rectum: porigo porrectū. Patet etiā
decomposita predicta fieri aut vſurpare supina suorum sim-
plicum. Ambigo: dego. satago: non habent supinum in
frequenti usu.

¶ De desinentibus in go.

In goz deponentia: mutant eam in
tum et faciunt supinum: vt fungoz functum.

¶ De desinentibus in ho.

In ho desinentia mutant ho in xi: et
faciunt preteritum: vt veho vixi: et trahotraxi
et fm̄ supradictam regulam in xi terminantium
preteritum perfectum per ctum proferunt supinum: mu-
tant enim xi in ctum: vt vectum tractum.

¶ De desinentibus in lo.

In lo desinentia presens per lū ex-
eunt in preterito o murata in ui diuisas: vt alo
alui colo colis colui: molo molui: consulo con-
suli: occulo occulsi. Exapiuntur duplicata. quę si a mu-
ticipiant geminant in preterito pandipalema syllabam
ā non seruant vbiq; eandem vocalem positam post mu-
tam: vt pello pepuli: fello fefelli: tollo tetuli: p quo nſcin
in frequenti usu sunt. A tulo quoq; q veteribus in usu
fuit tetuli dicebat. in compositione tñ non geminant: vt
tollulo refelli: compello cōpuli. suffero etiam facit sustuli:

sed in alia significatōe. Alia quoq; eiusdem terminatio-
nis o in i conuertunt: vt vello velli. Sed etiam vulsi di-
ctur in frequenti usu. cello ceculi: quod modo non est in
usu a quo deriuatur celtes et culpa cum suis autēz compo-
sitis est in usu: vt percello pſeculi: excello vel excellē ex-
culti vel excellui. Hic tamen attende q excellēo excellēs
est neutrum: sed excellō his actuum: sicut alo alijs transi-
tū secundam: et tunc est neutrum: vt coaleo les. i. cresco: et
deberet facere excellēo les pſeritū in ui. vt calleo les. lūi.
secundum proportionem secundę coniugationis. Ab ex-
cello his debet exculi pſeritum esse sicut percello li. Sed et
etiam q pſallo facit pſalli. Sallo salui facit salli qd inue-
nitur quartę coniugationis. salio salui in eodem sensu.
De hoc tamen in quarta cōiugatione dicam. Inuenitur
etiam salio salui: vel salij: vel salui.

Seruius negat vulsi reperiri nisi in participio passī
ui vultus sum. Verū Priscianus autoritate Lucani
et aliorum probat vulsi quoq; dici.

Supina in tum quidē exēit que na-
suntur ab vna l habentibus: vt oculo ocula-
tum: colo cultum: consulo consultum. Ab alo
aut tam altus q altus dſ. Molo quoq; anomalū volui fa-
cit pſeritum ex quo nomen pandipale nascit vultus quo-
modo ex colo cultus: ex oculo occultus. Hic attende q
molo molui non habet supinum in frequenti usu ad dif-
ferentiam huius nominis multum. Possemus tamen de-
cere molitū sicut volo voluit: quod deberet facere vul-
tum: sicut patet per nomen participiale vultus quod fm̄
puls. nascitur ab eo. et tamen est iam in usu voluit apud
theologos. Quę vero duplicant l. per sum faciunt supinū:
vt fallo falsum: pello pulsum: vello vultum: excello excel-
sum: percello percultum: sallo salui salsum. a pſallo pſallus
supinum non inueni. a tollō etiam deficit supinum. sed p
eo vſatur sublatum. retollo etiam non habet supinum.
Hic attende q ea quę nascuntur ab vna l habentibus:
mutant o in tum: vt colo cultum. Et mutatur aliquando
vocalis presens in u in supino. Quę vero nascuntur a
duas l habentibus: mutant lo in tum. vt pello pulsum. et
mutant etiam aliquando vocalem presens in u in supi-
no. vt patuit.

¶ De desinentibus in mo.

In mo desinentia si vocalis lōga an-
tecedat mo. o in pſi puerſa pſeritū pſeritū: vt su-
mo lapsi: promo pmpsi: demo depſi: como cōs-
pti. hęc aut si in tū puerſentia faciunt supinū: vt sumo su-
mus sumpsi sumptum: promo prompsi promptum: demo
demis depſi depſum: como cōpsi cōptū. Alia pō desinentia
in mo aſcedēte vocali naturalr bicui p ui diuisas exēit
in pſerito: vt vomo vomui: gemo gemui: fremo fremui:
tremo tremui: et mutant o i ui diuisas. Exapiunt em̄ o emi
et pmo pſi. et in ui qdā diuisas terminantiū supia sūt in
tū puerſis cor. penul. quō in oib; q ex huiusmodi pſeritis
nascētia i hſit an tū: vt vomui vomitū: gemui gemitū: fre-
mū fremitū: tremui tremitū: emi pō emptū facit: qd iō al
sumpsit p. qz nō pōt m aſi tū line p luenit euphonię cā: vt
sumpt⁹ cōpt⁹: pſopt⁹. Pressi pō fm̄ in si terminantiū rſam
i in um puerſes facit supinum: vt pressi pressum.

¶ De desinentibus in no.

In no. o bel g anteceditibus: per ui
diuisas faciūt pſeritū: vt pono posui. et ab eo cō-
posita: vt suppono sui: ppono pposui. atq; tñ et
poni posuisse inueniunt. Signo genui facit pſeritū p quo
geno vetustissimu inueniunt posuisse cui⁹ infinitū passiuū
Lucre. in. iij. posuit genu. A canēdo qz pposita sūt pſeritū
tū pſeritū in ui diuisas faciūt succano succanui. occanui qdā
tñ et occano occanui ptulerūt. Cano autē in simplicitate ge-
minat pſeritū: et facit ceani cū deberet facere canui: qd nō
facit ad differentia hui⁹ pbi caneo canes canui. m aſcedē-
te no. no in pſi puerſa faciūt pſeritū pſeritū vt temno tēpſi
Alia vero. oſa in no desinentia p ui cōiunctas proferunt

preteritum perfectum: ut sino lini: sterno stravi: cerno creui: id est video. Cresco etiam facit creui: sperno quoque facit sperui. Lino lini vel magis differetque ad nomen lini leui: quod a leo quod simpliciter nascitur: de in usu non est. Ex quo deleo deleui: unde et leti de quod delet vitā. id est mors. Vetusissimi tamen lini in preterito posuisse inveniuntur. Hic attende quod per communem usum modernorum lino facit leui liti. et scias quod lini etiam est vocativus huius propositi nominis luvius luvij.

Supina in ut quidē diuisas terminantur preteriti subtracta u. addita tum preteritur cor. penul. ut posui positum: genui genitum. Et cano tamen composita primitiui seruāt in supino terminationē in tum. cantū enim succentū didimus: quous in ipso verbo a in i conuertuntur ex eo composita: sed in supino iterū in e transfertur: ut succino succentū: occino occentū. Hic attende quod predicta in ut diuisas facientia preteriti hnt ante tum in supino: ut genui genitū. Preter posita ab hoc verbo cano que habent e ante tum: ut succentū: accentū pcentum. Igitur nota ut ex dictis liquet quod succentor succentoris et pcentor pcentoris dici debet per e non per i. Quare autē de sinunt in psi. preterita faciūt in ptum supina si in tum conuertentia: ut tēno tēpsi tēptum. In ut vero syllabā definitia mutant eā in tum per regulam predictam: ut sinui situm: stravi tum. creui cretū. Ergo quoque lini vel luvij liti. Unde de virgilius in. iij. geor. Et paribus lita corpora guntis. Et sciendum quod tam liti quod liti et quiti et citi a deo et facti cor. penul. quod in alijs supinis que a preteritis in ut syllabam terminantibus nascuntur non inveniuntur: ut amari: amatum: neu: netum: cupiui cupitū: muniui munitum. Luca in. viij. Illita tela dolis nec maritē cominus vnq̃. Et a deo composita vel citio tam corripientia quod pducencia penulti. in supino inveniuntur ut ex cito penul. breui vel longa secundū quod citum corripiat vel pducatur palmam.

De definitibus in po.

In po definit in antecedente bñū inuenio: ut rumpo: quod subtracta m et o in i conuersa facit preteritū pe. pdu. tā in simplicia quod in compositis ab eo: ut rumpo rupi: abrupi: corūpo co rupi. Et vero bene in penul. hntia: mutant o in ut diuisas in preterito: ut strepo strepui. Preter de po depsi depsi deptum: a quo deriuatur etiam clipeus. et hic et hec de ptes. i. fur. A vero vel l. vel e pducta ante po habentia o in psi. conuertentia faciunt preteritum: ut scalpo scalpsi: scalpo scalpsi: serpo serpsi: carpo carpsi: sarpo sarpsi: repo repsi: scopo autem is. facit scopui. et caret supino.

Supina in pi quidē terminatorū fiunt: mutata i in tum: ut rupi ruptum: in ut vero separatas subtracta u et addita tum. ut strepui streptum. In psi autem exeuntia secundū predictam regulam mutata si in tum: ut scalpsi sculptum: sculpsi sculptum: repsi reptum: serpsi serpentum.

De definitibus in ro.

In ro finita per ui syllabā terminant preteriti: ut tero trui. quero quesiui: sero ris. seui. Nam sero seras. a sero ablecta s. serui serati facit. A sero seris seui facit: tamen composita quando mutant significationem simplicis per ui separatas preterunt preteritum. o in ut conuersa: ut desero pro derelinquo deserui: isero pro immitto inserui. Si enim de arbore dicam infero in seui facit et participiū infusus non inserui. Virgilius in. ij. geor. Mutatque insita mala ferre puz. Vetusissimi tamen in simplicia serui protulisse inueniuntur pro ordinari et seui pro immitti et seminari. Ennius in pceptis. ubi videt anenam lokum crescere inter tritum cum seligit: secernit: aufert sedulo: ubi operam addidit quam tāro studio seruit. Dicis ergo quod sero ris. quando pertinet ad inscriptionem: vel etiam ad semen facit seui: sed cum pertinet ad immisionem facit serui. unde versus. Arboris est serui: sed pertinet ad sata seui. Explanatur

quattuor. Nam inueniuntur duo verba definitia in ro que duplicant a ante i in preterito: ut gero gessi. et vixi vixi. Verro autem secundum. Veritum versi facit: secundum caritum autem verri per duo r. quod epylus communis comprobatur. Curro etiam repetita priore syllaba cecurrit facit preteritum: quod in compositione inuenitur apud quosdam auctores geminationem primę syllabę seruā. Apud alios autem minime. Et virgilius in. iij. eneō. De currere iugis alia de parte patentes. Cesar ad Virg. Et cucurrit ex neapoli. tamen dicit Paul. secundum modernos. Curro in compositione geminat tantum preteritum cum pre: ut precurro precucurri. Et pingo cum re. ut repingo repupugi.

Supina eorū que in ui syllabā terminant preteritum: mutatione u in tum preteruntur secundū predictam regulam: ut trui tritum: quesiui quesiui. Seui autem mutat e in a breuem ut seui satum. In compositione autem satum mutat a in i breuem: ut insitum: consitum: oblitum: ut insita mala. Serui autem facit sertum. Unde deserui desertus: inserui insertum: et exervi exertum. Quare vero duplicant a ante i. mutant si in tum in supino: ut gessi gestum: vixi vixtum. Duplicantia vero r. ante o. in presenti ro. in sum. conuertentia faciunt supinum: ut curro cursum: verro versi versum. et similiter vergo versi: et verro verri faciunt supinū versum.

De definitibus in so.

In so definitia omni conuertentia assumunt u coniunctas et faciunt preteriti perfecti. ut arcesso arcessui: lacesso lacesui. Salu. in. ij. hysto. Argēum mutui arcessui. Lacesso lacesui: sicut et pbus dicit et videtur mihi melius dicere quod lacesui. participium enim passivum est lacesitus. Capere tamen lacesui dicit esse ut facesui. Et probat exemplo lucili quo usus est in. xliij. Nam vetus ille caro lacesuisse appellari quod condus non erat ipse sibi. Sed potest lacesuisse per synopsam esse prolatū ut syllabe: ut cupisse petisse dicimus pro cupuisse et petuisse. Salu. in. iij. hystoriari. Igitur legiones pridie in monte positas lacesui. Facesso vero et capesso et viso que possumus desideratua dicere. signat sicut enim facesso desidero facere. Capesso desidero capere. Et viso desidero videre. Frequentatiua enim non possunt esse: cum pume iugandiōs non sint libec eadem secundū diomedē et cariliū. o in i conuertentia faciunt preteritum perfectum facesso cessi: capesso cessi. viso visi. Similiter queso quesi. Probos tamen quesiui dicit melius quous quoque primitium eius. i. quero quesiui facit preteritum. pinso pinui facit preteritum.

Valla docet illa in so non desiderū animi sed desiderium nem utpote itionē corporis denotare: ut viso visum eo. facesso factū eo. aut discēdo ut faciā aliquid. Et ideo nō desideratiua: sed potius meditatiua id est exercitatiua esse dicenda.

Supina eorū in situm exeunt: breui cessitum: lacesitum: capessitum: secundum in ut definitium regulam ut in tum mutata. pinso autem pinsum deberet esse sed facit pistum: unde pisto: nomen verbale: ut pastus pastor: vstus vstor: gestus gestor: ita dicit Paul. Hic attende quod definitia in so habent preteritum et supinum admodum quartę coniugationis: ut lacesso cessi. sinui situm. Preter viso quod facit vi si in preterito et caret supino et facesso facesi: et capesso cessi. que faciunt per quosdam facessum et capessum. Nos enim dicimus quod habent supinum ad modū quartę coniugationis facesui: et capessui: quasi ab istis preteritis facesui et capessui. Unde dicimus quod facessum et capessum nō sunt voces significatiue. Adhuc expatit quod quod pte facit quesiui quesiui: licet inueniatur quesi. sed hoc preteritum modo accommodatur a suo primitiuo:

q̄ nullā desiderii notat: vt quēro quēsiui quēsiui. Quēro ergo habet q̄sumus 2 nō plus. Vnde vide q̄ potest ibi esse u more antiquoz qui dicebant quēsumus volumus: q̄uis ratio erigat dici q̄sumus volumus: sicut legimus. Adhuc exapitur p̄nso p̄nsui p̄nsui. q̄d est desideratiui hui⁹ verbi p̄nso p̄nsui p̄nsui u in o sit p̄nso sis. Censo autē censui censui tertie coniugationis: q̄d scōz quosdā facit censui censui penul. correpta. s̄z censio censui censui est quarte coniugationis: 2 penul. pdu. nā censo censui secunde coniugationis facit censui. Mos vero dicim⁹ sequentes magistri. Bene. q̄ censo censui censit tertie coniugationis potius est desideratiui. Vnde facit prae. ritui 2 supinui ad modū quartē. penult. p̄ducta. Vñ patet q̄ in libro numerorū. semper r̄cessit sunt debet in penul. pdu. Inuenit etiā incesso incesso. i. proueho. 2 descendit ab hoc verbo in eo es. a quo inato tas. 2 tunc facit prae. ritui 2 supinui ad modū quartē: vt incesso siui. situi. sicut dicitur accedo accessum: arceo arcesso: acto accessio: q̄d antiqui dicebāt accessio. Vñ dicit. r̄. Accessit symonē. sed hoc verbum non est infrequēti v̄su nunc. Sed vtimur hoc verbo accerso accessit tertie coniugationis accessui accessum: q̄d i dē significat. De formatione autē verborū in so desinentiū dicimus infra in speciebus verborū deriuatiuorū q̄i determinabim⁹ de verbo desideratiuo. Itē nō. q̄ ista q̄nq; verba h̄z sunt tertie coniugationis: nec tamē desideratiua: h̄z n̄b̄lominus p̄terita 2 supina ad modum quartē cū suis cōpositis: s̄z peto tui. titui. quēro siui. situi. cupio p̄ui. p̄tui. tero triui. tritui. cōtero tritui. tui. cōtrui. sapio p̄ui. p̄tui. facit. penul. longa. 2 sapio pul. 2 tunc facit sapi. sapitum pe. cor.

De desinentibus in to.

Isto desinentia varias habent formas in to. namq; c̄cedente inuenio pecto: cuius p̄teritum p̄xui vel p̄xi facit. similiter a necto nexui 2 nexi. Flecto vero flexi facit: 2 plecto nis. xi. antiqui autem plector cum omnibus suis cōpositis commune dixerunt. vnde plector c̄ amplector: xus. dicimus. E breui ar. cecedente isto desinentia duo inueni. peto petui: 2 meto messui. Antecedēte: similiter inueni duo in ti. stertor. t̄. verto t̄. Seminata vero t̄ ante o. vñ inueni: vt mitto misi. 2 in sto vnum vt sisto: cuius p̄teritum quando actiua habet significationē: tam in simplici q̄ in cōposito deficiat. Quando vero absolutam: 2 simile sto verbo habet p̄teritum: vt resisto vel resto restitui: cōsisto 2 cōsto constui: persisto 2 p̄st̄o p̄stui.

Supina eorū que in tui vel in xi p̄teritum terminant per rum exeunt: vt nexui nexui quod etiā facit nectui: nisi esset differentia huius verbi neco cas necui nectui: petui vel p̄xi perum: flexi flexum. Similiter faciūt supina que in to. desinūt deponentia amplector rum: q̄d tamen nunc cōmune est. petui vero secundū analogiam in ui terminatum p̄teritum petui facit penul. produ. Similiter messui messui sed censui censum. Vñ duplicat s̄ in supino missum. Vñ sterti supinum non inueni: nec a sisto: vt dicit. p̄ul. h̄c attende q̄ sisto. i. sto accipit mutuo s̄ sto steti statui: sed sisto quando est transitivum facit statui statui s̄m quosdam 2 huius opinionis est. h̄ug. vel dicam⁹ cum alijs: q̄ tunc nō habet p̄teritū 2 hui⁹ opinionis fuit magister Bene. 2 hoc etiam videtur velle supra p̄ul. v̄to autē facit verbi v̄sum: sicut vergo 2 verro: 2 sic v̄sum est supinū trui verborū. Item scias q̄ sisto est verbum simplex: q̄ nulla conuincit potest componi cum verbo. Nequeo c̄m componitur ex nō 2 queo.

De desinentibus in to.

Isto deponentia exeūtia nulla antecedente cōsonante in sum cōuertunt vt vto: vsum: nito: n̄sum. facit etiam supinum n̄sum. vnde n̄sum et n̄sum participia p̄teriti de nito: n̄teris.

De desinentibus in to.

Isto duo inueniuntur. oīn ui diut: fas conuertentia in p̄terito: vt tero terui: nexis nexui vel nexonexas nexui. Supina alterum per rum. alterum per rum finiunt: vt terui terum. ita dicit p̄ulcianus in. x. lib. Et in. xi. dicit de participio. Et quoq; antecedente vnum inuenio in tus: vt terui terus. Expredictis verbis videt q̄ p̄ulcia. mistus dicebat scribi per s. quod aliqui doctores volunt. Sed h̄ugu. dicit q̄ misceo misces facit miscui mixtus per r. 2 cōmuniter ita scribitur. Vnde mixtio.

De p̄teritis quartē coniugationis et supinis.

Quartē coniugationis verba omnia actiua vel neutralia in o desinunt: exceptis eo et queo 2 veneo. 2 cōpositis ex eis. vt dicit p̄ul. in. x. In o igitur desinentia duarū excedētia numerū syllabarū simplicia. n̄ ante o. o in xi conuersa faciūt p̄teritum perfectū: vt vincio vixi: sancto sancti. Vtustissimi tamen etiam sancti 2 sancti p̄ferebāt quod modo nihil est. Si autē n̄ non habuerint ante o. o in si mutata faciūt p̄teritū. vt fardio fardi: raudio raudi: fardio fardi: fulcio fulsi: quod 2 p̄robo placet: 2 est v̄sus q̄uis alij differētē causa posuerūt fulxi: suffulcio suffulsi. Alia vero omnia supradictē coniugationis verba secunde personē p̄sentis ablecta s̄ finali: 2 ad data ui. syllaba p̄teritū p̄fectum faciūt. q̄d tamen etiam subtrahit u cōsonante 2 cor. i. penul. licet p̄ferre: vt scio scis scui vel scui. Et ab eo cōposita: vt ascio ascului vel ascului. Similiter cio as. q̄d 2 cio des dicitur ci vel ciui. Et ab eo cōposita conacio as. concului vel cōci. Audio audiui vel audiui: mollio liui. vel molliui: munto muntui vel muniui: serui serui vel fusi: eo ui vel i: queo quui vel quui: veneo veniui vel veniui: suffio suffui vel suffui: q̄d q̄uis a neutropassiuo cōponat: tamen q̄ significationē mutauit: mutauit etiā declinationem. Virgil. in. iij. geor. At suffire thymo cerasq; reddere manes. suffire dicit scōm rectam quartē coniugationis declinationem cum simplex eius fieri est. Excipitur haurio hauri. inuenitur tamen hauriui vel hauriui. Varro in xxiij ad ciceronē. Cum idem haurierit. sepio sepi: scio scis: venio veni: aperio aperui: q̄d videtur a pario esse cōpositum: quod vetustissimi non solum secundū tertiam: sed etiam secundū quartam coniugationem declinabant. Vnde Ennius. Qua parire solet gen⁹ pennis decoratum. Igitur cōposita ex eo si p̄ncipalem syllabam puram nec ex integra prepositione habuerint io in ui. conuertunt in p̄terito: vt aperio aperui: operio operui: cooperio cooperui. Reperio vero duplicat p̄ in p̄terito: q̄ppe diminuta vna syllaba: reperio repperi. similiter est p̄teritum a comperio comperi. Et dictis patet q̄ cōposita a pario omnia faciūt p̄teritum in ui diuisas: p̄ter reperio repperi. 2 comperio comperi. Sunt alia ex pario cōposita deponentia experio: operio: quorum participia expertus et operus ostendunt a pario eē cōposita cuius participium partus est. salio salui vel salui: 2 salui saltui. Virgil. in. ij. geor. Molib⁹ in pratis vinctos salire per vtres. In quibusdam tamen codicibus inuenitur etiam saluere scriptum. Luca in. iij. In siluit solo nodatus pondere puppim. Quod. in. xj. meta. Cū sepe assiluit defensē moenibus vrbis. Idem in quarto saliorum. Per flammam saluisse pecus: saluisse calones. Statius in. ix. thebaidos. Excussi salierunt cupide dentes. Cam bio bis. ponit carilius: 2 eius p̄teritum campsi. Vnde a cāpio fas. solebant vetustissimi dicere. Ennius in. x. Leu caten capiam. Vñ cuius declinatio in v̄su frequenti non est quartē coniugationis esse ostenditur ab imperatio in i terminante. et produ. penult. in aimus: sicut in audiui: sed penul. de inquitimus cor. cum sit tertie coniugationis. sicut legimus. vnde versus. Tertia vult inquit: quartaq; sumit ait. De hoc plenius dixi in p̄ncipio tertie coniugationis.

Deformatione personarum a seculis.

Prima persona presentis temporis indicatiui modi a nullo formatur. Secunda autem persona presentis indicatiui modi formatur a prima hoc modo. In prima coniugatione quidem o mutatur in es: vt amo es. In secunda autem coniugatione eo mutatur in es productam: vt doceo es. Itaque necessario vna syllaba minor est quam prima persona: vt mones. In tertia coniugatione o mutatur in is si desinatur in o. vt lego legis. si vero desinit in i. o mutatur in s vt facio facis. fugio gis. In quarta coniugatione similiter o mutatur in s. vt audio audis. munio nis. Plasi desinit in eo. nam tunc e mutatur in i. z o in s. vt eo is. queo quis. Tertia autem persona generaliter formatur a secunda mutata i. r. vt amas amat. Et hoc patet o ait inde nedit

tribuitur per t. uo per d. Nulla enim verbi tertia psona in d. terminat. Prima aut psona pluralis format a tertia singulari remota t. z addita mus: vt amat amam? in oi coniugatione. Secunda vero pluralis fit a secunda singulari interposita ti. vt doceo ces. tis. Tertia pluralis fit a tertia singulari in prima z scda coniugatione interposita n. vt amat amant: doces cent. In tertia ho z in quarta coniugatione format a prima psona singulari. o mutata i unt: vt lego gut: inquit inquit. aio aiunt. eo eunt. Prima psona singularis pteriti imperfecti indicatiui modi format a secunda psona pteritis indicatiui modi singularis numeri in prima z secunda z etia in quarta desinentib? in eo remota s z addita ba: vt amas amaba: doces ba. co is iba. In tertia ho coniugatione z etia in quarta in no desinentib? eo format a prima psona pteritis indicatiui modi. o mutata in e pducta: z addita ba. vt lego legeba audio audieba. qd videt fallere in muniba z poliba p munieba z polieba. si cut dicit in munio munis. Secunda ho psona fit a prima in mutata in s: vt amaba amabas. Tertia fit a secunda. s mutata in t: vt docebas docebat. Prima psona pluralis format a tertia singu. t mutata in mus: vt amabat amabamus. Secunda ho psona pluralis format a secunda singulari interposita ti: vt amabas amabant. Tertia vero format a tertia sing. interposita n. vt amabat amabant. Prima psona singu. futuri indicatiui modi format a secunda psona pteritis indicatiui modi in pia z secunda z in quarta etia coniugatione desinentib? in eo remota s: z addita bo: vt amas amabo: doces docebo: z eo is ibo. Tfi coposita ab eo inueniuntur in bo: z in am futuru facere: vt transibo transie: pterito pterea. In tertia ho coniugatione: z in quarta in no desinentib? in eo format a pia psona pteritis indicatiui modi. o mutata in am: vt lego lega audio audia. Secunda psona fit a prima hoc modo: si pma futuri definit in bo. o mutatur in is: vt amabo amabis: si definit in am mutatur in es: vt legam leges. Tertia format a secunda. s in t mutata: vt amabis amabit. Prima psona pluralis formatur a tertia singu. remota t. z addita mus: vt amabit amabim? Secunda psona pluralis format a secunda sing. interposita ti: vt amabo bis. bitis. Tertia pluralis format a tertia singulari interposita n. si desinat futuru in am: vt leget leget: audiet audient transiet transient. si vero desinat futuru in bo format a prima psona singulari o mutata in unt: vt amabo amabunt: docebo docebunt: transibo transibunt. Olim tfi verba quarte coniugationis faciebant futuru indicatiui in bo vel in boz: vt supra dixi di egi de pteritis verborz quarte coniugationis in fine.

Secunda persona presentis imperatiui format a secunda psona pteritis tempore indicatiui modi singularis numeri: remota s: vt amas ama: et doces doce: audis audi. In tertia in coniugatione remota s z i mutata i e. vt legis lege. Que da tñ pferuntur per apocopa: vt dic: duc: fac: fer. Tertia persona imperatiui est similia tertie persone pteritis tempore subiunctiui: vt ama amet. cu amem ames amet. Et sic in omni coniugatione: z formatur a pia persona indicatiui: hoc modo. In prima coniugatione. o mutata in t: vt amo amet. in alijs coniugationibus. o mutata in at: vt doceo doceat: lego legat: audio audiat. Itē pia persona pluralis formatur a tertia singulari remota t. z addita mus: vt amet amemus: doceat doceamus zc. Secunda persona pluralis formatur a secunda singularis addita te syllaba: vt ama amate: doce docete: audi audite. In tertia tñ coniugatione mutatur e in i corre. z additur te syllaba: vt lege. e i i mutato: z addita te fit legite. Tertia persona pluralis fit a tertia singularis interposita n: vt amet ament. Secunda persona singulari futuri imperatiui formatur a secunda persona presentis imperatiui addita to: vt amato: doceto: audito. In tertia ramen coniuga. o mutatur in i breuem: z additur to: vt legito. Tertia persona est similis secunde: vt amato tu amato ille.

Prima vero pluralis futuri imperatiui est similia prime psonę pluralis presentis imperatiui: vt amemus. doceamus: legamus: audiamus. Secunda persona pluralis format a secunda singulari addita te: vt amato amatote doceto tote: legito tote: audito auditoare. Tertia persona pluralis futuri tempore imperatiui formatur a tertia psona pluralis numeri pteritis indicatiui modi addita to: vt amat amato: docet to. legut gunto: audiunt to.

Prima persona singularis presentis optatiui modi formatur a secunda persona presentis imperatiui modi addita rem. vt ama amarem. Secunda persona formatur a prima persona presentis optatiui modi. m mutata in s: vt amarem amares. Tertia persona formatur a secunda. s mutata in t. vt amares amaret. Prima persona pluralis format a prima singulari addita us: vt amare amarem. Secunda persona pluralis fit a secunda singulari interposita ti syllaba: vt amares amaretis. Tertia pluralis formatur a tertia singulari interposita n. vt doceret docerent. Prima persona futuri optatiui singularis formatur a prima persona presentis tempore indicatiui singularis numeri hoc modo. In prima quide coniugatione. o mutata in em: vt amo amem. In omnibus alijs coniugationibus o mutato in am: vt doceo doceam: lego legam: audio audiam: eo eam. Secunda persona formatur a prima futuri optatiui. m mutata in s. vt amē ames. Tertia persona formatur a secunda. s mutata in t. vt ames amet. Prima persona futuri optatiui pluralis format a prima singulari addita us: vt amē amemus. Secunda persona pluralis a secunda singulari interposita ti. vt ames ametis. Tertia persona pluralis formatur a tertia singulari interposita n. vt amet ament: legat legant.

Subiunctiuus in presenti tempore est per omnia similis futuro optatiui. Preteritum etiam imperfectum subiunctiuus est similis pteriti z pterito imperfecto optatiui.

Infinitiu? formatur a secunda persona imperatiui addita re: vt ama amare: audi audire. Futuru vero infinitiu fit per suppletionem supini cum hoc infinitiuo ire: vel per suppletionē participij futuri tempore terminati in tū: cū infinitiuo eē vt infinitiuo amatum ire vel amatum esse.

Sed vt prius dixi: hoc differentie est q supino quia verbū est vtimur sine discrimine numeri et generis vt nouerā puerū amatū ire: et puellas amatū ire. Participio autē sub discretionē nunc quidē vtimur: sed olim eo indifferēter utebant vt puerū amatū esse: puellas amaturas: olim etiā amatū vt A. gellius docet.

Nunc de his quę formatur a pterito perfecto indicatiui modi videamus.

Prima persona pteriti plusq̃ perfecti indicatiui modi formatur a suo pterito perfecto. i mutata in e corr. z addita ram: vt amauit amaueram: cucurrit cucurreram. Secunda persona formatur a prima. m mutata in s. vt amauerā amaueras. Tertia fit a secunda persona. s in t. vt docueras docuerat. Prima persona pluralis formatur a tertia singulari remota t. z addita mus: vt amauerat amaueramus penul. pducta. Secunda psona pluralis format a tertia singulari interposita n. vt amauerat amauerant.

Prima persona pteriti perfecti plusq̃ perfecti optatiui modi format a pia pteriti pfecti indicatiui modi addita s. z sem: vt amauit amauisse: cucurrit cucurrisse. Secunda aut psona formatur a sua pia. m mutata in s. vt amauisse amauisses. Tertia format a secunda. s mutata in t. vt uinā amauisses uisset. Prima persona pluralis formatur a tertia singulari

remota t. z addita mus: vt vtinā amauisset amauissem.
Secūda persona pluralis formatur a tertia singulari ad
dita is. vt vtinā amauisset amauissetis: cucurisset cucur
rissetis. Tertia persona pluralis formatur a tertia singu
lari interposita n. vt vtinā amauisset amauissent: mo
mordisset momordissent.

Prima persona singularis p̄teriti
ti perfecti subiunctiuī formatur a prima perso
na p̄teriti perfecti indicatiuī modi. i. mutata
in e corr. z addita rim: vt amauit amauerim: pependi pe
penderim: acui acuerim. Secūda persona forma f a sua
prima m mutata in s. vt amauerim ueris. lauerim laue
ris. Tertia formatur a secūda. s mutata i t. vt laueris
lauerit. Prima persona pluralis formatur a tertia singu
lari remota t. z addita mus: vt amauerit rimus. cucurrit
rimus. penultima correpta. Secūda persona pluralis
formatur a tertia singulari addita is: vt amauerit ueritis.
lauerit ueritis. Tertia pluralis formatur a tertia sin
gulari interposita n. vt morderit derint. Et nota regulā
generalem q̄ sicut dicit Priscianus in octauo libro. p̄
teritum perfectum subiunctiuī retinet consonantē p̄te
riti perfecti indicatiuī. Idem etiam facit futurū subiun
ctiuī. p̄teritū plusq̄ perfectū coniunctiuī est simile p̄
terito perfecto z plusq̄ perfectō optatiuī.

Prima persona futuri subiunctiuī
formatur a p̄terito perfecto subiunctiuī: remo
ta im: z addita o. vt amauerim amauero: cu
currem cucurrero. penultima correpta. Secūda for
matur a sua prima. o mutata in is. vt laueris. p̄pen
dero p̄penderis. penultima correpta. Tertia sit a secū
da persona. s in t. vt amaueris amaucrit. Prima plura
lis formatur a tertia singularis sui remota t. z addita m.
vt amauerit amauerimus. Secūda persona pluralis for
matur a tertia singularis sui addita is: vt amauerit ama
ueritis. penul. cor. Tertia pluralis formatur a tertia sin
gularis sui interposita n. vt lauerit lauerint. Et p̄dictis
patet q̄ futurum subiunctiuī est simile p̄terito p̄fecto sub
iunctiuī per oīa: excepta persona prima singularis n̄ieri

P̄teritū p̄fectū et plusq̄ perfectū
infinitiuī formatur a p̄terito perfecto z plusq̄
perfecto optatiuī: remota m. vt vtinā amauis
sem amauissem: momordissem momordissem: iussisse iussisse. &c.

De formatione temporum passiu.

Passiuī p̄ima persona formatur a
prima persona actiuī p̄sentis indicatiuī modi
addita r. vt amo amor. Secūda uero perso
na forma f a secūda actiuī: interposita ri. vel remota s. et
addita re. vt amas ris. vel arc. In tertia tamē coninga
tione mutatur in actiuo etiam i in e. vt legis legeris: vel
legere. Tertia uero persona passiuī forma f a tertia acti
us addita ur. vt amat amatur: docet docet. Prima per
sona pluralis p̄sentis indicatiuī modi forma f a prima p
sona actiuī p̄satis us in ur mutata: vt amamus amatur
Secūda formatur a secūda actiuī pluralis tis. in mini
mutata: vt amatis mini. docetis mini. legitis mini. Ter
tia uero passiuī formatur a tertia actiuī pluralis: addita
ur. vt amant amantur.

Prima persona p̄teriti imperfecti
passiuī indicatiuī modi forma f a prima perso
na singulari p̄teriti imperfecti actiuī. m litte
ra mutata in r. vt amabā amabar. Secūda persona pas
siuī formatur a secūda actiuī: interposita ri. vel remota
s. z addita re. vt amabas baris vel amabare. Tertia uo
passiuī formatur a tertia actiuī addita ur: vt docebat
docebatur. Prima uero persona pluralis formatur a p̄
ma pluralis actiuī us in ur mutata: vt amabamus ama
bamur. Secūda forma f a secūda actiuī: tis mutata in mi
ni. vt amabatis bamini. docebatis cebamini. Tertia p
sona formatur a tertia persona actiuī addita ur: vt lege

bant legebantur: audiebant audiebantur.

Futuri indicatiuī passiuī p̄ima p
sona forma f a prima persona futuri indicati
ui actiuī: addita r. si futurū desinat in bo: vt
amabo bor: docebo bor. Si autē futurū actiuī desinit i am
formatur a futuro actiuī. m mutata in r. vt legam legar:
audiā audiar. Secūda p̄sona passiuī forma f a scōa acti
ui hoc modo si futurū actiuī desinit in bis. i. mutata in e i
terponit ri vel remota s. z addita re: vt amabis beris. vt
bere. docebis ris. vel bere. Si est futurū actiuī desinit i
es in secūda persona: tūc interponitur ri. vel remota s.
z addita re: vt leges geris. vel gere. audiā dies dieris.
vel dicre. penul. pdu. Tertia autē persona passiuī for
matur a tertia actiuī: addita ur. vt amabit amabit: leget
legetur. audiet audietur. Prima uero pluralis passiuī
formatur a prima pluralis actiuī. us mutata i ur: vt ama
bimus mur. legemur. Secūda forma f a secūda acti
ui tis mutata i mini: vt amabitis amabimini: docebitis mi
ni: legetis mini: audietis mini. Tertia persona passiuī
formatur a tertia actiuī: addita ur: vt amabit amabunt
docebūt docebūtur: legent legentur: audient audientur

Imperatiuus p̄sēns passiuī for
matur ab imperatiuo p̄sentis actiuī: z a secū
da persona addita re: vt ama amare: audi re.
Tertia p̄sona forma f a tertia actiuī: addita ur. vt amet
amet: doceat doceatur: legat legatur: audiat audiat.
Prima persona pluralis passiuī forma f a prima pluralis
actiuī. us mutata in ur. vt amemus amemur. Secūda
forma f a secūda actiuī. te mutata in mini: vt amate ama
mini. docete docemini. legite legimini: audite audimini
Tertia uero p̄sona forma f a tertia actiuī: addita ur: vt
amet ametur: doceat doceatur: legat legantur: audiant
audiantur.

Futurū imperatiuī passiuū in se
cūda z tertia p̄sona singulari q̄ similes sūt
formatur a secūda persona imperatiuī futu
ri actiuī addita r: vt amato amatoz tu. toz ille: doceto do
ceto: legito gitoz: audito toz: penul. core. Prima autē
persona pluralis futuri imperatiuī passiuī est similis pu
mē persone pluralis p̄sentis imperatiuī passiuī: vt ame
mur doceamur: legamur audiamur. Secūda persona
pluralis futuri imperatiuī passiuī formatur a secūda plu
ralis futuri iperatiuī actiuī tote mutato i minor: vt ama
tote amaminor: docetote doceminor: legitote legiminor:
auditote minor. Tertia autē forma f a tertia pluralis futu
ri imperatiuī actiuī addita r. vt amāto amātoz: docento
docento: legunto leguntoz: audiunto audiuntoz.

Optatiuū passiuū in p̄ima p̄sona p̄e
sentis formatur a prima p̄sona sui actiuī m ma
tata in r. vt amare amarer. Scōa persona pas
siuī forma f a secūda actiuī p̄sentis optatiuī modi interpo
sita ri. vel remotas s. z addita re: vt vtinā amares ris
vel rere. doceres ris. vel docere. legeres raris. vel rere.
similiter reperires raris. vel rere. penul. produ. Tertia
persona passiuī forma f a tertia actiuī addita ur: vt ama
ret amaretur. Prima persona pluralis optatiuī passiuī
formatur a prima persona pluralis optatiuī actiuī us mu
tata in ur. vt amaremus amaremur. Secūda forma
f a secūda actiuī tis mutata in mini: vt vtinā ama
retis remini. doceretis remini. legeretis remini. audire
tis remini. Tertia autē formatur a tertia singulari a
ctiuī addita ur. vt amarent rentur. Futurum optatiuī
passiuī in prima persona formatur a prima persona futu
ri optatiuī sui actiuī m mutata in r. vt vtinā amē amer
doceam docear. Secūda persona formatur a secūda
futuri sui actiuī interposita ri. vel remota s: z addita re:
vt vtinā ames amaris vt amere: doceas ceas vt ceare
vt vtinā audiā as. diaris vel audire. penl. pd. Tertia
p̄sona passiuī forma f a t̄ia p̄sona acti addita ur. vt vtinā

amet ametur: doceat doceatur. Prima vero persona pluralis passivus formatur a prima activi us mutata in ur: vt vtinā amemus amemur: doceamus doceamur. Secunda persona format a scda pluralis activi tis in mini: vt vtinā ametis amemini: doceat doceamini: legatis legamini: audiaris audiamini. Tertia persona formatur a tertia activi addita ur: vt vtinā ament amenē: doceant doceantur.

Subiunctivus presens passivus est similis futuro optativi passivi: vt vtinā vel cū amet ameris & ce. Preteritum imperfectum subiunctivi est simile presenti & preterito impersecro sui optativi: vt vtinā vel cum docerer docereris.

Infinitiuus passivus formatur ab infinitivo activi & mutata in i: vt amare amari. docere doceri: audire audiri. In tertia tamē coniugatione formatur ab infinitivo activi remota re: et emutata in i: vt legere legi. Futuro infinitivi caret verbū passivū: sicut & verbū actīvū: habet tñ pro ipso suppletionē supini hoc infinitivo uti: vt futuro amaturū. Infinitivus autē deponentis & verbi cōmunis predicto modo format ur ab infinitivo.

Preteritis perfectis & preteritis plusquamperfectis omnibus & futuris subiunctivi carent verba passiva & habentia litteraturā passivā: habent tñ pro ipsis suppletionē per participia preteriti temporis cū sum eo est: vt amatus sū vel fui: eram vel fuerā: essem vel fuissē: sim vel fuerim: ero vel fuero: erū per u non per i. vel fuerunt: amatum esse vel fuisse. Hec de temporibus & modis verborū dicta sufficiant. A modo de speciebus verborū videamus.

Species verborū sicut dī. **P**rim. in. viij. libro: sunt duę: primitiva & derivativa: q̄ scire in omnibus inveniuntur partibus orationis. Est igitur primitiva quę primā positionē ab ipsa natura accipit: vt ferueo: lego: domo: facio: garrō. albo. Derivativa est quę a positivis derivat: vt feruesco: leduro: domito: facello: garrulo: albo. Sunt igitur derivatorū diversę species: incohativa: meditatiua: frequentatiua: desideratiua: diminutiua. Invenit̄ preterea alia species quę potest dici moralis siue imitatiua: vt patriso. Repert̄ etiā alia species quę potest dici apparitiua.

De verbo incohativo.

Incohativū verbū est desinens in sco: significans initium actus vel passionis sui primitivū: vt caleo caleo: quę etiā plerūq; a neutris absolutā vel intrinsecus naturā significantibus passionē derivat: quorū primitivorum plerūq; sunt secūde coniugationis: vt rubeo rubesco: paleo paleo: marceo marcesco: arceo arcesco: luceo luceo: pateo pateo. Nō autē dicimus plerūq; quia inveniunt̄ etiā ex alijs verbis incohativa: sed raro: vt cupio cupisco: sentio sentisco: labo labasco: integro integrasco. Similiter hio hisco: amo amasco: misereor miseresco: s; hoc magis a misereor miseres: est quo vetustissimi sunt vsi: ex quo impersonale est miseret & miseretur. Nā a misereor quod est deponens nec incohativū in o desinens nec impersonale posset nasci. Vnio vivisco: inde revivisco. Vesperasco quorū videtur quasi a vespero ras verbo: vel potest derivari a vesperare. Formant̄ autē incohativa a secunda pñtis antiq̄ indicativi modi sui primitivi addita co: vt labo bas labasco: ferueo frues feruesco: cupio cupis cupisco: scio scisco. Exapitur hio bias quod hico non biasco facit. Unde de hico de hico: s; inde de hico de hico. Vetustissimi tamen fatiscor & fessus dicebant: ex quo defatiscor et defessus: quod quidā a fateor esse derivatū volūt. Sic at tendit q̄ verba incohativa sunt tertię coniugationis: sicut meditatiua sunt quartę: & carent preteritis perfectis incohativa: q̄ videlicet preteritū perfectū significat perminū rei verbi: sed incohativa initii. Item scias q̄ quēdā verba desinunt in sco quę non sunt incohativa: vt quies-

sco quiesc: pasco pasc: discō didici: posco poposci. suesco suesci: sicut. Hec ponit **p**ul. in. viij. libro & in **l**t. ponit quēdā alia de quibus dixi in preteritis tertię coniugationis desinentiū in sco. Preterea ista nō sunt incohativa: licet in sco desinent: s; nō sco noui: ignosco ignoui: cognosco ui. agnosco ui. agnitiū. dignosco ui. deposco depoposci. Et quēdā alia a predictis cōposita: & forte quēdā alia q̄ nunc nō occurrunt memorię quę poteris agnoscere ad preteritū. Nā incohativa carent preteritis perfectis: nisi forsitan a scio & concupisco quę modo non significant incohativē. Unde habent preteritū suorum primitivorum: scilicet acui & cupiui. Nā a scio non ē i vsu. Concupisco nūc valet quantū concupio concupiscentia. & scias q̄ secundum **p**ul. frequentatiua frequenter faciunt de se passiva. Nā incohativa & meditatiua magis sunt neutra.

Valla vult in sco non incoationē sed passionem intrinsecus provenientē connotare: idq; differre ab extrinsecus provenientē denotant. Nec carent preteritis nisi in vocibus quas a perfectis mutuatur. Neq; si incoationē cōnotent preteritis carerent: cum incoo & incipio preterita habent. Sunt autē potius meditatiua. i. exercitativa vocanda secundum eundem.

De meditatiuo verbo.

Meditativū verbū ē verbū desinens in urio signans meditationē actionis vltimæ passionis sui primitivū. Descendunt autē ista ab actibus vel neutris. Formant̄ autē ab vltimo supino addita rio: vt lectu lecturio: esu esurio: mictu micturio: partu parturio: amatu amaturio: nuptu nupturio: dictatu dictaturio. Et sunt quartę coniugationis quomō incohativa tertię corumpunt u ante r: vt parturio ris: lecturio ris. esurio ris. Et secundū **p**u. nullū verbum quartę coniugationis habet u correptū ante rio: nisi meditatiū non corripit u. hoc patet q̄ scaturio scaturis cū non sit meditatiū non corripit u ante r: sicut nec pururio ris: imo producit. Erravit autē vindocinensis cum dixit: Et scaturis: tes lesus abhorret aquas. Sarent autē meditatiua preteritis perfectis: quia videlicet preteritū perfectum significat terminū rei: sed istā meditationē actionis vel passionis. Est cū meditatio quasi media rei actio. Est sit meditatiua neutra, vt in pluribus sicut incohativa. Queri potest de hoc verbo esurio esuris: quod cū sit meditatiuum vt dicit **p**ul. habet tamen preteritum: sicut videtur in euangelio **Matth.** Esuriui et cū & non dedistis mihi manducare: & tamen secundū **p**ul. dantiū meditatiua verba carent preteritis perfectis. Ad hoc respondet **Aug.** q̄ licet ars grāmaticę ita exigit: potest tñ aliter dici & luceri in diuina pagina quę nō coartatur regulis grāmaticorū sed forte **p**ul. ab idē nondū legerat. Esuriui & non dedistis mihi manducare: quis legamus ipsum fuisse facerdotē: sed amore **Iuliani** apostatasse: ita dicit **Aug.** Alij dicunt cum quibus ego: q̄ esurio inquantū est verbum meditatiū caret preterito perfecto: vt bene dicit **p**ul. Aliqñ tamen esurio esuris est verbū neutriū absolutum & nullā meditationē notat: vt esurio. i. fameo: & sic sumitur in euangelio: vt esuriui. i. famem habui vel famui: & sic habet preteritū perfectū. Item dico q̄ licet theologia nō subdat regulis donati vlt grāmaticę tanq̄ ancilla: tamē vitur regulis grāmaticę tanq̄ domina ad imperiū suū: quia Sapientia edificauit sibi domū & exidit colū: nas septem. i. septem liberales artes. Nec putandū falso est q̄ theologie periti vtant latinationibus contra veritatem artis grāmaticę: cum **Augustin⁹** **Ambrosi⁹** & **Gregorius** **Hieronymus** fuerint boni grammatici. Verūta men est q̄ theologi vtunt aliquādo aleo theta: vt sermone quē vos audistis non est meus: sicut & ipsi grāmatici. Unde **Virg.** Urbē quam statuo vestra est. Aliqñ vtunt metaplasmō: moysi pro moyses. Sed aliquando tropo vt turbar⁹ est herodes & omnis hierosolyma cū eo: & mortui sunt qui querebāt animā pueri. Et hoc etiam licet doctoribus theologie: quia etiam secundū **Donatū** Barba

risimus est una pars orationis vitiosa in communi sermone. In poemate metaplasmus: id est in ore sapiens quia ut dicitur. Qui. Si fuit errandus causas habet error honestas. Lex etiam humana dicit. Non oim que a malis tradita sunt ratio reddi potest. Hoc autem quod dicit Aug. qui multos sequaces habet in hoc: theologia non coartat sub regulis grammaticorum: videtur posse haberi ex verbis Greg. qui ita dicit in epistola super Job in fine epistolae. Quis inquit ut huius operis dicta percurrat in his verborum folia non requiras: quia per sacra eloquia ab eorum tractatibus instructos loquacitatis leuitas studioso compescat: dum in templo dei nemus plantari prohibetur. Et cuncti proculdubio scimus: quia quorundam in foliis male legetis segetis culmi perficiunt minorum plenitudine spicarum grauius gescunt. Unde ipsa loquendi arte quam magistrum discipline exterioris in sinu seruari desperi. Nam sicut huius quoque epistolae tenor enunciat non in etacismi collisione fugio: non barbarismi collisione deuoto: situs motusque etiam prepositionum casus seruare confendo: quia in dignum vehementer existimo ut verba celestis oraculi constringam sub regulis donati: neque enim hec ab vltis interpretibus in scripturę sacre auctoritate seruata sunt. Ex qua nimirum nostra expositio ostenditur quod effectus est: ut quasi edita soboles specie sue matris emittat. Hec omnia Greg. Sed intellige verba gregorię sicut dixi: quia videlicet non constringunt verba sacri oraculi tamquam ancilla sub domina sub regulis donati: sed sicut domina theologia vult artium veritate. Item Greg. et alij sacri doctores non seruati semper doctrinam quam tradidit donatus: in libro qui dicitur barbarismus. Non enim semper vitat in dictis suis metacismum: labdacismum: totacismum: collisiones et huiusmodi que sunt quasi folia: sed magis faciunt vim in sententia: unde ipsemet donatus quando multa vitia numerauit in ca. de barbarismo ita dicit. Nos autem cauenda hec omnia vitia: prelocuti cotrouersia de noie pertinentibus relinquamus. Multa enim faciunt vim in folijs et ornatu verborum potius quam in sententia et veritate: quod sancti doctores deuitant.

Idem valla hæcque vulgo meditativa vocantur desideratiua vocat. Vultque meditari non esse cogitare aut animum duntaxat exercere. sed potius corpus. Nam actum corporis notat. De figuris alibi dicemus. An vera theologia subiecta sit grammaticę: nihil ad institutum nostrum: certum est neminem sanę mentis contra arte libenter facere.

¶ Rursum de verbo frequentatiuo.

Frequentatiuum verbum est in toto vel in eo desinens signans frequentationem actionis: siue frequentiam actus primitiui. Et quia frequentatiua facit frequenter de se passiva. Nam icoharua et meditatiua magis neutra sunt. Deriuant autem frequentatiua plerumque supinis mutatioe extreme syllabe u in o ut scriptu scripto: dictu dicto: cursu curso: domitu domito: nexu nexo: flexu flexo. Si autem sint primitiue coniugationis verba ea a quibus descendunt: et habeant a in penultima mutant in i core. et u in o: ut imperatu impiro: rogatu rogiro: volatu volito. Ideo autem dicimus plerumque a supinis ea deriuari: quia in eis terminantia preteritis: a pñtis secundam personam abiecta et addita to faciunt frequentatiua ut lego legis legito: fugio fugi fugito: ago agis egi agito. cogo cogis coegi cogito penultima core. unde mergoq merisi facit supinorum seruati regulam. i. a supino fit frequentatiui: merisi merio meritas. Quæro querito differentie causa facit: sed quæro quærito facit. Sator: sataris notandum quoque et sator: sataris: quia a primitiuo actiuo deponentia sunt nata: videlicet a sato sats sator: u in o fit sator: sataris: et a sato sats venit sator: sataris. et finalis mutata in tor: sator: sataris. Nolo quoque noscitur facit. Dicit etiam noto notas de quo similis est notandum quod cum notu primitiuum producere sit deriuatum: corripitur in penultima. Nec mirum cum composita a notu est quando mutat in i core per

ut agnitus: cognitus: tñ ignotus seruauit o longam. Sicut tamen quedam deficientia in supino: que raro faciunt frequentatiua: ut ab egreo egresco et egroto: et sunt omnia frequentatiua primitiue coniugationis: et seruati deriuationem primitiuorum: quibus videatur quedam ex his in alium sensum transire: ut traho tracto: cogo cogito: dico dictu dicto. Si quis attentus inspiciat: non penitus abscedunt hec a primitiuorum significatio. Notandum etiam sectoris. dictum differentie causa: puto per sincopam u penultima. platur: ne putetur nomen: si secutor diceremus cum supino primitiuum est? secutus sit. Naro tñ deriuationes huiusmodi specierum sunt a verbis in o desinentibus: quia videlicet fere omnia descendunt a verbis actiuis et neutris. Multa etiam alia verba frequentatiua inueniunt que formantur a secunda persona presentis: que non enumerat. Quisdam? sicut patebit in quinta parte. Sic attende quod supina seu primitiua verbalia deriuata a verbis quartę coniugationis. vel a tribus tertię que preteritis et supinis ad modum quartę: ut auditi: cupitum: omnia produciunt in ahi. t. exceptis que componunt a supinis core. ut auditi nequitum: inisti. pariti. Et quicquid dicitur de supinis dicendum est de verbalibus frequentatiuis eorum: ut domiti domito: et a domito domitas penultima core. Excepto ambitu supino: quod produciunt similitudinem ambitus participii: sed hic ambitus ambir? corpe.

Frequentatiua que a tacito etiam iteratiua vocantur recte appellari censet valla. Notare potius a nota nomine venit quia a verbo nosco.

¶ De desideratiuo verbo.

Desideratiuum verbum est verbum desinens in so signans desiderationem actionis vel passionis sui primitiui: ut viso visis. i. cupio videre. Inde visens. i. cupiens videre. Huiusmodi verba ab actiuis vel neutris formantur: quedam ab ultimo supino: u mutato in o: ut visum visu: viso visis. Inde inuiso inuisis penultima produciunt. Quedam autem formantur a secunda persona singularis presentis indicatiui mutato i quod preteritis ultimam consonantem in e: et addita so: ut capio capis capesso: facio facis facesso. Quedam formantur a secunda persona presentis indicatiui addita so: si autem ea que formantur a verbis secundę coniugationis: ut arceo arces arcesso. Inueniunt tamen instantia in quibus quedam: sicut in desideratiuis que veniunt a compositis de ceteris. Nam ut dicit Aug. Lico et co componunt per ac: et dicuntur accio accui accitus: et accio accui acciti. L aduocare: appellare. Sed antiqui in tali compositioe solebant mutare b in r. dicentes aruolare. aruo: sed nos dicimus aduolare: accio mutantes in compositioe d in c. sequente c. Sic ergo dicit accio accis secundum modernos: aruo ardis secundum antiquos: et in eodem sensu. Et ab utroque istorum descendit verbum desideratiuum in so. Ab aruo antiquo deberet dici arcesso sis: sed quia arcesso descendit ab arceo: ideo causa differentie mutatum est primitiuum in r: i. eo quod descendit ab ardis ardis antiquo: et dicitur arcesso arcessis. Item ab accio accis moderno deberet descendere regulariter arcesso sis. sed quia ab accedo accedis accessu descendit similis accessio: ideo causa differentie in eo quod venit ab accio: mutatum est primitiuum in r. et dicitur arcesso arcessis. Inuenitur ergo arcesso ab aruo ardis. Item accessio ab accedo accessu. Inuenitur adhuc aliud verbum desideratiuum ab arcesso sis. et est quartę coniugationis in eadem significatione cum eo: et habet r in antepenultima. syllaba arcessio sis. Unde actuum. x. Arcessi symonem. Et sunt verba desideratiua tertię coniugationis: et habent preteritis et supinis ad modum quartę. Tamen arcessio inuenitur quartę coniugationis olim: sed moderni vtuntur arcesso sis. tertię coniugationis: quod idem est cum illo antiquo verbo arcesso sis. quartę coniugationis. De verbis desideratiuis dixi supra: ubi determinavi de preteritis tertię coniugationis desinentium in so.

Ibi etiam dictum est non esse desideratiua sed incohærentia aut initia appellanda.

De verbo diminutivum

Diminutivum verbum est verbū desinens in lo signans diminutionem actōis sui primitivi. Derivant autē huiusmodi verba a verbis neutris vel actiis. Formantur vero a prima persona pñtis indicatīvi modi: mutata eo quod sequitur consonantē a qua incipit secunda syllaba in illo: vt soabeo soabillo. vel in iulo: vt garrio garrulo. Caluo in cauillo: ex quo calūia: et facit calui calutus: sicut solui solutū: sed istud supinū calutū non est in vñ. *De verbo mortali.*

Mortale verbum siue imitativum est verbū signans morē sui primitivi: vt patrisso. morē patris legero vel imitō. Derivatur autē huiusmodi verba qñq; a noie: quandoq; a verbo. Formantur vero aliquādo ab ablativo singulari mutato e quod sequitur consonantē vltimę syllabę in is: et addita so: vt patre patrisso. Vel mutato o in is: et addita fo: vt greco greisso. Vel mutato o vel a in oz: vt phlopho phlopho: phlopho: phlopharis: a poeta poeto: poetaris. Et vt dicitur in i. maio. Sepe pro 3 solemus si geminarum ponere: vt patrisso patrissoas.

De verbo apparatus.

Apparativum verbum est verbū desinens in co signans apparitionē actōis rei sui primitivi. Descendit autē huiusmodi verba a verbis actiis vel neutris: et formant a secunda persona pñtis indicatīvi extrema parte vltimę syllabę mutata in i cor: et addita co: vt vello vellico. fodio fodico: albo albas albico albas. i. appareo albere. Morari in quinto carminis. Nec priata canis albicat pñtis. Item nutritio nutritio nutritio nutritio. Unde Li. in. i. de natura deor. Omnia que sicut mēbra et partes suas nutrita et continet. *De verbis impersonalibus.*

Impersonalia omnia vt dicitur in. viii. lib. vel ab actiis: vel neutris derivantur: vt amo amatur: sto statuit: placeo placetur. Et scias q; verba impersonalia non descendunt a verbis perfectis. nec a verbis passivis: cōmuniibus: deponētib; nec a verbis anomalibus: nisi ab istis duob;: fero et edo nec a defectivis: vt odi: noui: cepti: memini: nec ab alijs defectivis: vt ait inquit. nec a verbis neutropassivis vt gaudeo: fio et c. nec a verbis excepte actionis vt pluit tonat. nec a verbis significantib; passionē innatā: vt palleo: rubeo: nec a verbis significantibus passionē illatam vt vapulo: veneo. nec ab hoc verbo facio facis cum suis cōpositis: quando nō recipiunt passivū: vt benefacio: calesacio: tepefacio: malefacio: vnde non est dicendum. Me benefaci: a me tepefacitur: vide etiam in libeo. Sunt etiā quedā impersonalia actiue vocis: quedā passivę Inter que hęc est differentia: quia impersonalia actiue vocis possunt constitui cum infinitivis verbor;: vt placet mihi legere. Sed impersonalia passivę vocis non: vnde male dicitur. Me desiderat legere. Item impersonalia actiue vocis regunt ante se eisdē casus quos regit sua personalia post: vt mihi placet: places mihi. Impersonalia passivę vocis non: vnde male dicitur a me legitur. Virgi. Itē scias q; sunt quedā verba impersonalia non simpliciter: sed ex adiuncto: que sequuntur constructiones illorū verbor; impersonaliū quibus adiungunt. scz incipit debet solet: desinit: potest et vult: vt Socratis incipit interesse legere. Socrate incipit decere legere. Socrate incipit peccare. Socrate incipit legi: et sic de similib; . Flu meri. xxi. Cedere cepit populus itineris atq; laboris.

Impersonalia a facio sunt que exeunt in fit: vt beneficit. Placet mihi regit dativum a parte post. Apud Martialem. Non bene crede mihi seruo seruetur iniquo Regitur seruo a parte ante. Itē recte dicā legitur a me et ab omnibus. sed non addā virgiliū: et si addā virgilius iamerit passivū et personale. Impersonaliū autē

infinitiva volunt aliud impersonale ante se: vt cępit cum poenitere.

Quia q; differentia est inter infinitivū verbi impersonalis passivę vocis: et infinitivū passivi vt vult. in. ii. maio. quia infinitivus verbi personalis ad perfectā constructionē indiget ablatō: infinitivus vero passivi non. Itē quia infinitivus verbi impersonalis constituit cū ablativo intransitive: infinitivus vero passivi transitivę. Itē quia infinitivus verbi impersonalis resoluitur in actiū: infinitivus autē passivi in passivum. Itē quia infinitivus verbi impersonalis non constituit cum actō: infinitivus passivi sic. Scias etiā q; si verbū passivū constituit cum ablatō: considerandū est vtrū ille ablativus denotet causā efficientē vel aliā. Si cū efficientē denotat: tunc debet poni cum prepōne: vnde male dicitur Verbero: a baculo: vel spolio: a prepēda: q; sequeretur tā q; posset fieri controuersia locuti o: vt dicere. Preben da spoliat me: quod est contrariū rationi.

Sunt alia verba vtriusq; dicitur in. viii. lib. que ex verbalib; nascuntur noib; vel participijs: vt a rego rex: a rege regno: a duco ductus: a quo ducto: a lego lectus: a quo lectus et lectus. Et sciendū q; frequenter apud grecos ex nobis dignitatū solent derivari verba que actiue vel administrati onez ipsius dignitatis significant. Apud latinos autem dignitatū noia plerq; ex verbis vel nobis nascunt: que faciunt verba. vt consul a consulendo: dictator a dictando: questor a questu: edilis ab edibus: pætor a pætu: duco a duendo: impator ab imperando: ergo rex qd solus a regendo nascitur: peperit et se aliud verbū regno. Avulico noie etiā villico villicas: vel villico: ris. dicebāt anti qui. A metalloū quoq; nobis solent nasci verba: vt ab aurū auro auras: ab æs æris æro gras: vnde aurat et gratus. Et a multis quoq; alijs nobis inueniuntur verba derivari: vt a comice comitor: a fruce fruentor. Persi? Hec scio qd tecū graue comitantis inepte. Et a philosopho q; philosopho: pharis. et ab architecto architector: tarsis. A patre patro patras et patrisso: a greco greisso: a spuma spumo: ab vnda vndo vndas: ab vndo inundo: ab aqua aquo: a quaris: a frumento frumentor: frumentaris: a pabulū pabulo: pabularis: ab antiquus antiquo antiquas: heres ab heredo: a greco greco: ris. a vespere vespere: rasco: a luce luceo: a nocte pernocio: a mare vel maritus marito maritas. ab hyeme hyemo hyemas. a fortuna fortune fortunat: a baccho baccho: baccharis. a limpho limpho: limpharis. Artū vero nomina tā apud grecos plerq; q; apud nos omnia post verba naturaliter sunt accipienda: vt post doceo doctor: post profiteor: pfeffor: post suo tutor: post scribo scriptor: post oro orator. Et sunt omnia fere professionū nomina apud latinos verbalia: et in or desinunt. Hā grāmaticus et philosophus et architectus et sophista et poeta: greca sunt. itaq; ex omnibus ipsis habent verba apud grecos. Vnde nos quoq; philosopho: architector: poeto: in vñ habemus. Omnia quoq; que ex ipso actu a gentib; imponunt ex verbis noia: non ex nobis verba proficiunt: vt amo amator. moneo monitor: carro cursor: lego lector: impero similiter imperator: cōsulo cōsultor: duco ductor. Ad aduerbs etia et prepōsitiōib; i veniuntur derivatiua verba: vt perendine pendino as. Cras ex quo crastinus et crastino as. infra vel itro: hic intro intras. Supra vel super supero superas.

De gerundijs.

Gerundia siue supina nascuntur a verbo et quodāmodo verba sunt. Et ideo de his aliquid dicemus. Simpliciter autē gerundia noia sunt secundū pñ. vnde dicit. Gerundia autem mihi noia esse vident. Gerundia autē siue supina nascuntur a verbo actiivo passivo: et neutro: impersonali: deponē tali: cōmuni. Sed que nascunt ab actiivo resoluitur in actiivum: vt venio causa legendi. i. vt legā. Que veniunt a passivo resoluntur in passivū: vt frigidus in patris cans

tando rumpit angulis. i. dum cantat. Quæ venit a neutris resoluunt in neutra: vt venio causa dormiendi. i. vt dormiã. Quæ venit ab impersonali resoluunt in impersonale: vt venio causa a me amandi. i. vt a me amef. i. vt ego amem. Consiſe inuenit in Luciano. Magnus timor tegit in audiendo. i. dum ab aliquo audit. Quæ venit a deponentibus resoluunt in deponens: vt venio causa loquendi. i. vt loquar. Quæ veniunt a cõmunibus retinent ſignonez & constructione actiua & paſſiua: vt venio causa criminandi. i. vt criminet te: vel venio causa criminandi. i. vt criminet a te. **¶** Gerundium ponit particulo græco & infinitiuo. Et ideo eandẽ constructionem habet quantum ad casũ quã habet infinitiuus: vnde si gerundium descendit a verbo actiuo regit actiũ casũ ante se & post se. Ante se sicut infinitiuus intrãſitiue. Post se trãſitiue: vt magistrũ legendũ est virgilius. Si descendit a paſſiuo regit actiũ: & post se ablatiuũ cuius præpõne: vt magistrũ honorandũ est ab omnibus. i. magistrũ dignũ ẽ ab omnibus honorari. Si descendit a verbo impersonali non recipit aliũ casum q̃ suũ verbũ: vt a me currit: & a me currendũ est. i. a me dignũ est curri. **¶** Additio.

Quantũ ad ea quæ cõcernunt clariorẽ gerundiorũ expositionẽ. Notandũ est q̃ gerundia licet a participijs differant: tamen pprie inter participia numerari possunt si cut supina inter verba. Vnde merito participialia vocantur. Nam & casus & genera in vtroq; numero hnt: ex quo verba nō sunt: sed participia siue participialia. Regunt etiã casũ more verborũ & participiorũ: ex quo non sũt nomina. Præter hæc notandũ est q̃ gerundia & participia sic inter se differunt. Nã gerundia significãt n. i. administrationẽ sine tẽpore: vt tenet me occupatio iuris audiendi. id ẽ in audiendo iure. Participia vera significant rei administrationem cum tempore.

Vt nos quoq; nō nihil dicamus. Gerundia in tribus casibus. genitiuo: accusatiuo: & ablatiuo: vera gerundia sũt & merito participialia dicunt verba: quia more participiorũ regere possunt post se suorũ verborũ casum: vt causa amandi virtutẽ. ad amandũ virtutẽ amando virtutẽ. Ante se autẽ nullũ casũ admittunt: nisi datiuũ resoluibilẽ in casum suppositalẽ: vnde dicam. Scribenti habendũ est calamos: & non scribentem. Quod vero Priscianus dicit gerundia non differre ab infinitiuo nisi per articuluũ τοῦ τοῦ. intelligendum est vbi græci infinitiuũ ponunt cum articulo nos ponere gerundia: multũ tamen in construendo differunt. Nã gerundia in di. cõstruuntur cũ verbalibus substantiuis: & cum adiectiuis regentib; grm: vt amor habẽdi. cupidus ludendi. Infinita autẽ verba cum adiectiuis aliis verbalium naturã sapientibus & cũ participijs vt mandatũ est mihi a patre te conuenire. Vbi mandatũ participiũ est: habeo mandatũ conueniendũ te: vbi mandatũ nomen est. Sic dicimus hic est idoneus apertus/orare artifex sequi voces &c. Poetæ autem more græco dicunt/ amor cognoscere pro cognoscendi. quos non imitabimur. Ceterũ vt paucis absoluamus: Gerundia in di. habent ante se nomen substantiuum aut adiectiuũ regens genitiuũ. Post se si ponunt more gerundiorũ/ habent casũ suorũ verborum/ nisi capiuntur paſſiue. quod raro fit/ sed tunc nullũ regũt casum. Nam gerundia & supina paſſiue accepta nullum post se casũ regunt. vt res difficilis ad credendum vel creditu. Si vero ponuntur more gerundiorum nominum/ regunt cũ alio genitiuo modo singulari modo plurali a dictione vim regendi grm habente. vt i locutione iam dicta. Scies autẽ gerundiũ in di. sic positum vtriusq; numeri vim habere. Nã Cic. irridendi sui dixit/ vbi sui pluralis est numeri. & plautus istorũ noĩandi/ vt Valla late docet. Gerundia in dũ fere præ-

positionẽ ante se habent. vt inter. ad. in. &c. & possũt post se habere casũ sui verbi/ nisi capiant paſſiue/ aut nisi transeant in noĩa gerundiua. quia tunc cũ accusatiuo in vtroq; numero regunt/ vt ad audiendã fabulã. vel ad audiendas fabulas. Constructa autẽ tã gerundia q̃ gerundiua in dum/ cum verbo sũ importãt necessitatẽ officij. vt eundẽ est. i. oportet ire. Mos gerundus est. i. debet geri. Gerundia in do petunt ante se positionẽ ablatiuũ casus/ aut absolute ponũt/ & post se licet rarius casum sui verbi/ dumtaxat actiue/ nã paſſiue (vt dixi) nullũ post se casũ recipiunt/ vt vritq; vridendo fœmina. i. dum videt. Venuste autẽ in vtroq; numero ponunt ablatiuũ gerundiũ/ ab absolute positi quasi in designatione sequelẽ idq; frequenter in plurali. vel legendis orationibus eloquẽs euades. Ceterum venuste vtimur gerundiuis noĩbus quæ in oĩ casu & genere & vtroq; numero inflectuntur propriis gerundiis. nisi interuenerit relatiuũ cuius interuentu solis gerundiis valla locũ esse vult. vt feci tibi potestare dicendi omnia quæ velles. Non dicendorũ oĩum Sed hæc de gerundiis & gerundiuis dicta huic loco satis sint. De hoc infinitiuo in

De hoc infinitiuo ite scias q̃ quando ponit in suppletionẽ verbi impersonalis requirit ante se ablatiuũ cum præpõne a vel ab vt verũ est a me amatuũ iri. i. verũ est q̃ ego amabõ. Si ponat in suppletionẽ verbi personalis: requirit accusatiuũ ante se. i. verũ est me amatuũ iri. i. verũ ẽ q̃ ego amabo. Job. xxi. Et putabas te tenebras nō visurũ: & impetu aquarũ inundatũ non oppressũ iri. i. q̃ nō opprimere ris: vel q̃ non oppumend⁹ esses. Nota ex his q̃ hoc verbum est: quãdo ponit cum gerundiis est impersonale. Nã scire debes q̃ hoc verbũ est potest esse verbũ impersonale in quatuor locis. i. quando significat statũ: vt bene est mihi. Quando signat contingentia: vt est quãdo elementũ in duo diuidit. est. i. contingit. Quando clausit se i suppositum: ita q̃ nullo modo intelligit extra: vt ita est de sorte: vt de eo dicitur. Quando ponit cum gerundus: vel participijs verborũ impersonalium: vt a me legendũ ẽ. a me lectum est. De hoc verbo sum infra dicta cum agay de figuris in capitulo de euocatione. hæc dicta de verbo satis sint. **De participijs.**

Participia et infinita verba ad similitudinẽ optatiuorũ tempora habent cõiuncta pñtis pñtis imperfecti: & plusq; perfecti: vt dicitur Plur. in. xi. lib. Participiũ autẽ præsentis & pñtis imperfecti in omni coniugatione bām mutata in ne. vt amabam amans: docebã docens: legebã legens: muniebam muniens. Exceptis in eo desinentibus quartę coniugationis verbis: quę mutant bām in ens: vt ibam iens: qui bām quiens: pñteribã pñteriens. Hęc etia; habent per obliquos casus pro se eu: vt iens euntis: quiens queuntis: pñteriens pñtereuntis: abiens abeuntis: rediẽs redeuntis: transiens trãseuntis: subiens subeuntis. Inuenitur etiã muniã & polibã pro muniẽ & poliebã. Sed participia p integris fiunt muniẽ & poliebã. Inde poliens & muniẽs. Participium autẽ futuri temporis desinens in rus formatur ab ultimo supino addita rus: vt amatu amaturus: locutu locuturus. Participium item pñteriti pñtis & plusq; perfecti temporis formatur similiter ab ultimo supino. vt amatu addita s fit amar⁹. Et desinunt ista participia in rus vt amarus: in dus vt let⁹ vel i in sus: vt visus: vel in rus vt nexus. Mortuus autem in uis desinit. Participiũ autẽ futuri temporis desinens in dus fit a genitiuo participij tẽpous pñtis tis finalis in dus conuersa: vt amans amantis amand⁹: pñteriens pñtereuntis pñtereundus: trãsiens trãseuntis trãseundus. Verbu cõmune habet oĩm temporũ participia. Nã habet participiũ pñtis & pñteriti imperfecti in us: et futuri in rus: inquantũ significat actionẽ: pñtis est duo parti-

pta actionē signant. Unde est q̄ verba actiua p̄dicta duo p̄cipia habet. Itē verbum cōmune habet participium futuri in dus inquantū signat passionē: participium em̄ i dus semp̄ suscipit passionē. Et idē est q̄ verbū deponēs istud participiū non habet: sed alia trium tempōz participia habet. Participiū autē p̄teriti tēpōis vt quod desinit in tus signat passionē et etiā actionē aliquando. Unde est q̄ verbū deponens habet istud participiū: vt loquor locutus. Et inde etiā est q̄ istud participiū signat actionē et passionē in verbo cōmuni. Et ideo vtramq̄ constructionē retinet: actiua scilicet et passiua: non quidē in vna p̄latione: q̄ incōgrue dicit sū criminatus te a te: sed diuersis p̄lationibus. Unde congrue dicit. ego sum criminatus te: rego sū criminatus a te. Participiū autē in dus semp̄ passionē signat: et ideo etiā in verbo cōmuni constructionem tantū passiua retinet: vt sum criminand⁹ a te. Participiū autē futuri in rus et p̄sens in ns signant actionē semp̄: et ideo in verbo cōmuni constructionē retinent actiua: vt sum criminans te et criminaturus te. Nota hic q̄ p̄cipiū transit in nomē quattuor modis. scilicet cōparationē: vt doctus doctor doctissimus nomen est. Non em̄ compas participiū sicut nec verbum. Itē cōpositione quādo cōponitur cū dictione cū qua non cōponitur suus verbū: vt impotens indoctus. Non em̄ didimus impossū: vel indoctus indocens. Itē tēpōis amissionē: vt amand⁹ veni. i. dignus amari. Non em̄ signat temp⁹ sicut cum dicitur amand⁹. i. vt ametur. Itē constructione quando. scilicet non retinet constructionē sui verbi: vt amans illius nomen est: amans illū participiū est. Scire insuper debes q̄ participiū p̄sentis tēpōis vel p̄teriti perfecti nomina liter positi nullā aliā p̄pōnē q̄ in potest recipere per cōpositionē q̄ suum verbū: vt impotens indoctus. Et hoc ideo: quia in eriliter imutat: sed alię p̄pōnes violētē: et ideo participiū transiens in vim noīa nullā p̄pōnitio: nē per se recipiat ad sui compositionē p̄ter in: quę est nominibus appropriata. Unde participiū futuri tēpōis nominaliter positi eam non recipit: quia sapit naturam sui verbi causa in finitū per quē exponit: vt docend⁹. i. dignus doceri. Et ita nihil est dictum: iste est indocendus sicut nihil est indoceri: ergo incultus. i. non cult⁹ nomē ē. Sed incultus. i. inhabitatus participiū est ab incolis incolaribus. Itē participiū in rus desinens nō transit in nomen: vt amaturus. Itē nota q̄ si deficiunt supina etiam deficiunt participia tā futuri tēpōis in rus desinentia q̄ p̄teriti in tus quę ex ipsis nascunt. Quod inuenies in omnibus meditantis et incohatis in quibus deficiūt supina quasi duo extrema: quibus deficiētibz supradictorū quoq̄ tempōum deficiunt participia. Item vt tetigi a verbo deponenti nascuntur tria participia: scilicet p̄p̄sentis et p̄p̄teriti imperfecti vt sequens: p̄p̄teriti perfecti et plusq̄ perfecti: vt secutus: futuri vt secuturus. Quia t̄t̄ ex huiusmodi verbis deponentibus inueniuntur apud antiquos participia tēpōis p̄teriti tam actiua q̄ passiua significationē habentia: vt meditor meditatus. Sed sciendū q̄ verbis quoq̄ plurimis quę nunc in vsu deponentia sunt: veteres sicut cōmunibus vsi sūt: et quia si idem dicendū est quando inueniūt participiū deponentis in dus: vt sequendus: q̄ vel a cōmuni olim venit vel in actiua significatione exponi debet: vt dicit in loquor. Item vt vult p̄s. in. xi. libro. Multas participia sex habent quomodo noīa: nec sunt in ipsis deficiētia aliquo casu. Nec mirū: nā in eo quoq̄ imitant adiectiua quę nullū deficiunt casu siue mobilia sint siue in duas consonantes desinentia. Quę em̄ deficiunt fixa sunt vt fas dictio ne. Itē scias q̄ neutropassiuā quę sunt quāq̄ trisi tempōrum habet p̄cipia: vt gaudeo gaudens gauisus gauisurus: audeo audens ausus ausurus: soleo solens solitus soluturus. Nō scis facturus futurus differentie causa: ne si facturus dicam⁹ simile sit participiū: quod venit a factio verbo: quod vim actiuam possidet sio verbi. Unde a supino eius nascitur passiuum p̄teriti participium: et futuri actiuum: factū factū factus facturus. Sio quoq̄ q̄ scdens habet sissus et sissurus participia.

Non putē inep̄tū si quis dicat Et cēsare & a cēsare criminatus est Cato: sicut in imperfecto. Cēsare & a cēsare vno die criminabatur Cato. Malim tamen dicere criminatus cēsare Cato mox criminabatur ab illo. Recipit tam verbū q̄ participiū cōparationē mediante aduerbio. vt te plus diligo q̄ metuo. A te minus visus erā q̄ expectatus. Participiū transiens in nomen recipit etiā per: vt perdoctus perq̄ disertus. saneq̄ sciztus puer. Sunt em̄ noīa: nā eorū compatiua sunt longe doctior. multo disertior. longe scitior. Suplatiua q̄ doctissimus &c. Participiū vero in dus non recipit nisi verū eandē recipiat. Nā improband⁹ ipellend⁹ &c. recte dicunt. In malis p̄m dicam haud vel non. vt haud penitend⁹/haud pigendus. non dicend⁹ &c. Nomina adiectiua in quibz idā quāti ad vsū deficere etiā prius confessus est. Vt dis in singulari caret trib⁹ casibus neutri generis &c. In mille autē locis auctorē corruptū inueni. vt constabit hęc cū prioribus collaturo P̄sens in raro est vsu.

De numeris participiorum.

Numerus participiis accidit vterque singularis: vt currens: pluralis vt currentes: et sicut non deficiūt casibus: sic nec nominis defectiua inuenies p̄cipia. De figuris p̄cipiorum.

Figuras habent participia quas habent vel accipiunt a verbis. Nam per se nunq̄ componit participiū: nisi prius verbi eius cōponatur: ergo vel simplicia sunt vel decomposita plerunq̄. i. a verbis cōpositis deriuata: vt efficio efficiēs intelligo intelligens. Si em̄ ipsa per se componant non prius verbis cōpositis trāseunt in noīm vim sicut etiam si cōparent: vt nocens ignoscens. sapiens insipiens. simplicia em̄ eorū possunt p̄cipia esse et noīa. Cōposita vero sine dubio noīa sunt: ideo autē addimus plerunq̄: quia sunt quedā quę plerunq̄ non seruant cōpositionis: verborū cōpaginem. Unde apparet ea quasi ex se cōposita: vt effringo: effract⁹: et contingo: contactus et similia. De hoc supra dixi d̄ggi de cōposita figura noīa in p̄cipio.

De terminatione p̄cipiorū p̄teriti tēpōis.

De diuersis quoq̄ consonantibus quę ante us in p̄teriti tēpōis p̄cipiis inueniunt: quibz per singulas verbū terminationes cū de supinis tractabamus docuimus: t̄t̄ etiā hic generaliter cōprehendere non incongruū videt esse. Nam igitur participia p̄teriti tēpōis vt dicit p̄s. in. xi. libro. vel in tus desinunt vt amatus adiutus: vel in trus vt se necus sanctus: vel in ptus: vt captus sumpt⁹: vel i stus vt q̄stus. vel in sus vt risus nissus: vel in ptus vt lapsus: vel in rus vt fluxus flexus plerus &c.

De desinentiis in tus.

In tus desinūt omnia quę p̄teriti in ui termināt syllabam mutatione ut in tus: vt adiui adiutus: neuui netus: deleui deletus strani stratus: laceui laceitus. Exciipiuntur differentie causa tria e longā in au bip̄thongō conuertentia: vt laui lautus: faui fautus: caui cautus: ne si laui faui caui diceremus: alias significationes habere putarent. Tame scias q̄ lotus magis est in vsu nunc q̄ lautus. Et sciendū q̄ omnia hęc penultimas produ. habet tā in verbis p̄teritis q̄ etiā in participiis: exceptis seui satus: siui situs: q̄ in participiis penul. cori. vt leui vel lini litus. facit etiā lini et t̄t̄ ab eo regulariter formaf liti. p̄s. autē magis approbat leui in. x. li. q̄ lini: videlicet differentie causa ad nomen leuius lini in vocatiuo: quod a leo simplici nascit: quod in vsu non est: Metusit̄t̄ etiā lini dixerūt in p̄terito: et infra ibidē dicit in ui syllabā desinentia. mutāt eā in t̄t̄: vt creui creui: ergo leui q̄z vel lini v̄t lini liti. Et subdit p̄s. i. x. li. Qui quoq̄ trus: licet pducere et corrigere penul. Ab iui quoq̄ cōposita vel ab ij: vt a quui vel quij cor. in

participiis ante tus: vt aditus obitus: pteritus: nequis
tus. Solui etiā facit solutus: et volui volutus abiecti.
produ. u penul. A vero ante tus cori. in quatuor solis
participiis inueni: duobus pumg coniugationis q̄ duplicat
in pterito priorē syllabā. dedi datus: steti stat: quod pti
cipio simile est nomen: vndo participiū futurū statutus.
secundē quoq; coniugationis vnū inueni a deponenti re
or ratus. Et a tertie vnū: seui satus. vñ insitus. I cor
ptā habent ante tus omnia q̄ pteritū in ut diuisas termi
nant: nisi sint ex pteritis in lo vel in uo desinentibus.
vt domui domitus: elici elicit. Exciunt pumg quidē
coniugationis duo q̄ per sineresim tproferunt: secui se
ctus: et fricui frictus. A neco quoq; verbo necat: et nec
inuenit participiū: sed necat dicitur ppe ferro: nectus
alia vi perempt. In secunda coniugatione excipiuntur
quoq; in ut diuisas pteritū desinentia: que penult. i in
participiis non habent hęc: docui doctus: tenui tentus:
censui census. Tertie quoq; rapui raptus: et ex eo cōpo
sita corripui corrept: pteripui pterptus. Similiter verba
cōposita a canendo absq; i faciunt participia secundū pi
mitui formā. cano cantus: occidit occidit: accidit acci
tus: q̄uis occidit i accidit faciunt pteritū. In rui vel
i rui per idē tempus exeuntia si habet in participiis: vt
desero deserui desertus: differo differui disert: infero i
serui infer: aperto aperui aptus. Messui quoq; mess
fact: et censui census. In lui vero desinentia ut in tus cō
uertunt in ptiapio: vt colo colui cultus: oculo oculus oc
cultus: alo alui altus et alit. Et etiā volo volui vultus
facit: quod nomen est ptiapiale quomodo colui cult: q̄
est quartē declinationis: que etiā o verbi in u puerunt.
Quēver o in pti in uo diuisas desinit: i extrema pter
itū in tus cōuersa faciūt participia. polluo polluis pollut
suo suis sutus. eruo eruis erutus: quod solū penul cori.
tamē ab hoc cōpositū produ. penul. diruo dirui dirutus.
A do quoq; cōposita i breuē habet aitus in participio p
teritū: vt reddo reddi: credo creditus: podo pditus.
perdo pditus: vēdo vēditus. Deponētia in quor mutāt
eam in cu: et sumētia tum faciūt supinū: vt loquor locutū
sequor secutum.

Additio.

Que sub doctrina superiore cōprehēdi possūt nōnul
la verbi pterita geminasse cōperunt: vt iuro iurauit i iu
ratus sū. Ceno cenauit i cenatus sū: iturbo iturbauit i
iturbatus sū: poro potauit i potat: sum: his alia subiūgi
to cōfinitatis gratia placeo placui i placatus sum: pian
deo pianti i piansus sū: careo carui i cassus sum. Pa
teo parui i passus sum.

Adde quoq; quod magis ad rē facit participia
pter itū tēporis nihil mutare a supinis in u nisi q; s li
terā addunt. Ideoq; qualis & quanta est penultia su
pinis: talis & tanta est participiū. inq; oportuit: nouas
formare regulas cognitis supinis.

De desinentibus in tuo.

In tus faciunt participia pteriti
n passua verba que per idē tēpus actiuorum
in xi faciunt: vt intellexi intellectus: vixi ve
ctus. auxi auctus: traxi tractus: vixi vinctus: mutāt eñ
xū in tū. Excipt flexi quod flex: facit participiū: et etiā si
go fixi fixū: fluxi fluxū vel fluxum. Frigi frictū vel frictū
cum declinat frigo frigit. Frigeo eñ facit frigit i caret
supino. Conniueo cōniui vel cōniri cōnitiū. Pecto pe
ctis perui vel pecti perui vel pectū. Neco necui vel necti
nectum: quod etiā faceret nectū nisi esset differentia hu
ius verbi neco necas necui nectum. Plecto plectis plecti
plectantiqui: nunc autē plecto: cōmune dicimus cū su
is cōpositis. Itē in gor deponētia mutāt eam in cū i fa
ciunt supina: vt fungor fūctū. Panxi autē nō habet supi
nū: et per cōsequē nec ptiapliū pteritū tēporis passiuū.
Ango autē angī deberet facere anctū: sed nō est in vñ.
Similiter in ci vel in qui vocali longa antecedente desi
nētia in pterito in tus faciunt participiū: vt feci factus:
led iactus: reliqui relict. Similit in gi: vt legi lect: fre

gi fractus.

De desinentibus in pte.

In ptus exeunt participia pteriti
tēporis passua: cum actiua eiusdē tēporis in
pi vel in pli: vel mi. terminant. vt cepi captus:
et coepi coeptus: scalpsi scalptus: cōpsi cōptus: sumpsi
ptus: pōpsi pōptus: deppsi dempt: nupsi nupta: nup
eñ naturaliter siletur: nisi per irrisiōnē vel figurā dicat:
q̄uis vetustissimi nouus nupt: pūlisse inueniant: quod
nunc in vñ nō est. Emi emptus: ademi adempt: rede
mi redēptus. Rapui quoq; raptus facit: et ex eo cōposi
ta. corripui correptus: pteripui pterptus.

De desinentibus in sus.

In sus vnū inueni deponens que
ror questus: et passiuū pascor passus: cum alia
eiusdē forme soleant s abicere. nascor natus
irascor iratus: obliuiscor oblit: pascor pascus: nascor
nactus: pascor pfectus: vascor ceris. vltus: expergis
cor ceris expertus. defetiscor solū duplicat. In parti
cipio: vt defessus. Itē attende vñ vñ facit participiū p
teritū tēporis in sus: vt vltus: et toureo tostus: et haurio
hausi haust: gero gessi gestus. Et quoq; antecede vñ
inuenio in tus a terui textus: ita dicit Paul. Propter hoc
dicunt quidā q̄ mistus debet scribi per s non per t. Alij
dicunt q̄ scribitur per x mixtus mixtus: et remanet in suo
sono: quia pcedit x: et ita dicit Aug. et cōmuni tenetur.

De desinentibus in sus.

In sus desinentia participia que ex
verbis veniunt in si vel in di pteritum actiuū
terminantibus nisi sint a do cōposita: vel quar
te coniugationis: q̄ verborū quartē coniugationis nullū
participiū in sus terminat: vt lesi lesus: mersi merus: ius
si in sus: pando pādi pāsus: rōdeo rōdi rōsus: ob
sideo obsedi obsessus: rōdio fodi fōsus: rēdo tetendi tē
sus: tūdo tutudi tun sus: phebdo phebdi phebūsus: sōdo
sōdi sōsus. sōdo sōdi sōsus. Exciunt vñ vñ: tot
si totus et totus. Antiqui dicebant a toureo quoq; tost
gero etiā gessi gestū facit: ita dicit Paul. in. xi. libro. 2. in. x.
dicit Omnia verba que faciūt pteritū in di: faciūt supi
nū in sum: vt pādeo pādi pāsum. Excepto dedi quod
est pumg cōiuga. quod nūq; facit supinū in sum: et ex eo
cōpositis que in tertiā transeunt cōiugationē: et a penult.
simplicis supini in i cōuertunt: vt do dedi datū: reddi
di redditū. Et addit Paul. in. xi. libro. Similiter facit
participia in sus verba que in li: vel in ri: vel in ti termi
nat pteritū actiuor: vt vello velli vellus vultus: fesse
li fessus. pepuli pulsus. perculi pculsus. Suffero sustul
anomalū est: et sublat: facit: decurri decursus. verri
sus. verri versus. Excipt peperit prius differentie causa
peperi eñ parus facit. Quarte cōiugatiōis in si vel i p
teritū terminantia in tus nō antecede i faciūt partici
pia: vt fardio fardi fartus. sardio sardi sartus. fultus
haurio hausi haust. reperio repperit reptus. cōperio cō
peri cōpertus.

Additio.

Adde qd per u et n scribit facit supinū tunū: et partici
piale pteritū tunus quod patet per Virgiliū primū enei.
peplūq; ferebant suppliciter tristes et tunē pectora pal
mis. Cōposita vero sua illis in tēporibus abicere cōpe
ries. Virg. ibidē. Non obtusa adeo gestamus pectora
poeni.

De desinentibus in plus.

In plus vnū inuenio addeponen
ti: vt labor lapsus. ita dicit Paul. magister hā
dictus dicit q̄ etiā cambio facit campsi cāpsi.
et inde cāpsus sa. sum. et cāpsor cāpsoris: et huius cōsentio.

De desinentibus in rus.

In rus tria inuenio passua. i. nerus
a nerui: parus a perui. flexus a flexi. Simili
ter faciūt participia aplector amplexus: pple
ctor coplexus: et cōniueo cōniui vel cōniri cōnitiū: inde cō
nirus: supradictas formas seruāt in participio pteriti tē
poris cōmuniā et deponētia que facile ex simili termina
tione passiuorū dinosa possunt quomodo faciūt per lūz

gulas coniugationes participia praeferit tempore. *Reus* tra pauca habent praeteriti temporis participium: raro: ut coeno coenatus: prandeo pransus: iuro iuratus: careo castus: quod: nomen est. Passus a patre: nitido nitidus: placeo placatus: quiesco quiescens. Quiesco etiam similiter factus: ut aeternus: quinquaginta sunt participia: a gaudeo gaudens: a audio ausus: soleo solutus: fido factus: fido solus. Utriusque tamē et ex alijs plurimis neutris inueniunt protulisse participia praeteriti quae modo in usu non sunt: praeterquam tamē neutrorum secundae coniugationis in ui diuisas desinentia in praeterito desinunt in supinis: ut horui: rabiui: tepui: ferui: senui: frigui: egui: rigui: dixi: stupui et similia haec de participio dicta sunt. De differentia participij et noli verbis habes in lectoris. et in spiratoris. et etiam in scribo vide. Item participia non componunt nisi per notatum: ut dicam in edificio. De pronome sufficit quod dictum est cum tractauimus de nomine.

¶ Nunc de praepositione.

Praepositio nona spiratur nam habet dicitur. *Puis* in. xlii. li. Nulla praepositio habet aspirationem: sicut nec coniunctio. Ubi patet quod abundo copositum ex ab et vndo non aspirat. Nota sicut dicitur Aug. tractans de erge. quod in tantum valet apud grecos quantum in apud nos. Unde huiusmodi nomina graeca si ne nota quae praedicta compositione habent in sui copositione possunt scribi: et scribunt in differenter per en: modo per in. ut encaustum et incaustum: entimema et inthimema: emplastrum et implastrum: energuminus et inerguminus: energia et inergia: et sic de consimilibus. Nota etiam quod si duae praepositiones ponantur in constructione respectu vnius casualis: vltima tenetur concordare cum casuali: et prima seruit locutioni et non casui: ut venio de ultra montes: et de post fetantes accepit eum. Si autem ponantur tres: vltima concordat cum casuali: et aliae respuant praepositiones et casuale loco casualis: ut venio de per ante scholas. Utrumque tamē super seruit vtriusque casui: sed cum accusatiuo ponitur quando signat motum ad locum: ut venio de super pontem: et non de super ponte nisi per figuram. Nota etiam quod sicut dicit papias omnes praepositiones habent hanc naturam quod aut augent: ut praedives: aut minuit: ut subulstris subtristis. aut praerariū vertunt: ut destruo: aut nihil significant: ut emou: quod aliqui tantum valet quantum mou: aut aliquid ibi in signone determinant: ut promoneo. Sic posset quod an sit dicendum. Petrus potestas bononiae vel de bononia. Archiepiscopus ianugus vel ianuenis: et ita de consimilibus. Sed de hoc determinatum est supra in capitulo de possessiuo nomine. De accentu autem praepositionum supra determinatum est in secunda parte ubi egredere de accentu. De praepositionum copositione cum quibus partibus componantur et quoniam componantur dictum est in capitulo de coposita figura nominis. Item multa verba dixi supra in prima parte de praepositionibus in capitulo de syllaba.

Facile cognoscas ubi praepositio sit secundum quod ubi alios loquitur author. Nam dum huguionem sequitur fere errat. Vt enim nihil dicat de en et in. Quis credat super cum dicitur venio de super pontem significare motum ad locum? Aut quod idoneorum ita locutus reperit. Scimus virgilium licenter dixisse ab usque sed de prope fontes: de sub pedes de post fortantes: quod locutiones in sanctis historiis: et lectionibus repiuntur apud idoneos non sunt. De casibus autem quibus deserviunt alibi reor dicendum. Praeterea his pontis vel pro an cum dicitur bononiae vel de bononia pro an de bononia. & vel ianuenis: pro an ianuenis Dubitatio enim est inter membra.

¶ De aduerbijs.

Aduerbiū est pars orationis indeclinabilis: cuius significatio verbis additur. Hoc est. perficit verbis additis aduerbijs: quod adiectiva nota appellata nobis adiecta: ut puerus homo puer denter agit. felix vir feliciter vivit: sicut dicitur psalmus in. xli. li. de aduerbijs. Nota ut dicitur psalmus in. xv. li. quod propria nota ad

uitati suae primae sine secundae declinationis: in genitio quod de casu pro aduerbio in loco accipiuntur: ut romae sum. Accusatiuo vero ad locum cuiuscumque sunt declinationis. ut romam eo. vel tarentum eo. vel carthaginem: vel athenas. Ablatiuo vero de loco vel per locum: ut roma ex eo: tarento trans eo. Si tertiae declinationis: abito tamen in loco quod de loco quod per locum: ut carthaginem sum: carthaginem venio: carthagine trans eo. Idem semper in pluralibus inuenitur: ut athenis sum: athenis venio: athenis trans eo. Inueniuntur etiam cum praepositionibus nomina cuiuslibet praepositionis: et maxime apud historicos. Ubi salustius in catina. Nam cum huius ab roma aberat Inueniuntur tamē et quod appellata supra dicta regulam seruantes tria. ut militum militum militum: domi domus domo: humi humi humo: et etiam adderetur rus rure. Praedicta secundum quid non simpliciter dicunt aduerbia. et ideo possunt eis iungi relativa et adiectiva ut studui bononiae quae est pulchra ciuitas. Et scias quod domus secundae declinationis est et quarta: et secundum declinationem secundam ponitur ad modum propriorum nominum: non secundum quartam: quia proprium nomen in quarta declinatione vltimaliter non reperitur. Et ideo bene dicitur fui domi: sed male dicitur fui domus. Item ut dictum est maxime apud historicos inuenitur: vado bononia vel ad bononiam: vado domum vel ad domum: et sic de consimilibus. et sepe talis latinitas inuenitur nec mirum: quia praepositio cum casuali equipollet aduerbio. Scias etiam quod ut dicitur psalmus. In e producta aduerbia primitiua non inueniuntur: sed derivatiua a nobis secundae declinationis sunt quorum datiuus in o longa desinens in e longa conuertitur et facit aduerbiū: ut huic clare clare: optio optio: pulchre pulchre: affabre affabre. Sic inueniuntur. vi. Desi nullus qui et paulo affabre factus: huic sano sane: fero fere. Exapiuntur bene et male a bono et malo in e correpta desinentia. Multa tamen ex praedictis nominibus ipsa terminatione dantur pro aduerbijs accipiuntur: ut falso: consulto: postremo: sedulo: auspicio: augurato: manifeste: priuato: spatio: merito. Et sepe corripiuntur terminalem quando in aduerbia transeunt: ut cito: sero: modo: necessario dicitur et necesse. sed necesse eget verbo substantiuo. Inueniuntur tamen et necessu et necessarium. Sunt tamen quaedam ex eadem declinatione: quorum neutra pro aduerbijs accipiuntur: ut multum: nimium: verum et vero: primum et primo. Et primum quod ostendit Terentius qui copositum ab eo in andria protulit. Nam id arbutos appume in vita esse utile. Nihil quod pro nimis frequenter inuenimus: et parum pro paruum. Exapiuntur etiam quae non solum in e sed etiam in er desinunt ut a duro dure et duriter: a largo large et largiter. ab humo humane humaniter: a firmo firme firmiter. Inueniuntur etiam alia quibus tamen non est vtendum insiniter pro in sane: seueriter pro seuer: blanditer: benigniter: amice: auariter: munditer: moeste: equiter: asperiter: festiuer: asperiter: ignaue: pbitter: pteruiter: limiditer: iracunditer: supbiter: temeriter: prodariter: totuiter: punter: verecunditer: miseriter: prosperiter. Dicitur etiam abunde et abundo: et abundanter ab abundans.

¶ Scendum tamen quod quaedam aduerbia non plane seruunt significationem quae in omnibus est: a quibus derivantur: ut ferus fere: sanus sane: sensus sensim. Ideo autem dicimus non plane: quia potest esse aliqua ratio: ut fere dicuntur quae omni corpore feruntur cum quattuor quippe pedibus vtantur: fere ergo pro iuxta: quia ceteris omnibus iuxta sunt. Sanus pro validus accipitur: ergo et sane pro valide. Id quoque notandum quod a valide valde pro valide profertur per sincopam. Sensim pro paulatim: quia ea maxime faciunt sensim quae moxantur a rito vero verbo vel ritu: dicitur rite pro recte: quia nihil traditur ritibus nisi quod recte dicitur. Alia quae quoque declinationis nobis coposita et producta seruiant. ut praedicta: hodie: postidie: Meridie quoque pro aduerbio accipiuntur: cum sit nomen.

Seruius docet nomina tertiae declinationis posita pro aduerbijs in loco aut in tempore exire in i & non in e: nisi

apud poetas: vt vixi carthaginensium &c. & vesperi. lu-
ci. aut tēpori factū est. De loco autē in eivt Carthagi-
ne profectus &c. Malim autē dicere transiui carthagi-
nē q̄ carthagine. Repēritur etiā belli sicut militiæ. Do-
mus autē secundæ nō recipit adiectiua: nisi loco con-
gruentia dū aduerbialiter ponit: vnde nō dicā fui do-
mi lapideæ sed i domo lapidea. Parū ad numerū spe-
ctat. Paruum ad molem.

De definitibus in im.

Inim denotatiua inueniuntur et ver-
balia siue participalia: vt a parte partim: a vi-
ro virum: a vice vicissim: ab ostio ostiatim: a
statu statim: a raptu raptim: a saltu saltim: a cursu cursim
a sensu sensim: a singulis singulatim vel sigillatim.

De aduerbijs in ter.

Iter quedam aduerbia desinunt
de quib⁹ sic dicitur. In r primitiua cur et
per qñ pro valde accipit. Deriuatiua p̄o a noi-
bus vel p̄cipijs tertie declinationis inueniunt in ter ex-
euntia. Sed si in ens desinat ntus: itis gñ in er cōuertit:
vt sapiens sapiētis sapiēter: prudēs prudētis prudēter.
Alia vero assumit ter dō penul. cor. vt fortis forti fortē-
ter. audax audaci audaciter: sed per sincopā vsu frequē-
tior ē audacter. Accipit facili qd̄ pro facili ter facile ad-
uerbijs loco habuit in vsu. Vnde Virg. in. xj. q̄ facile ac-
cipiter saxo sacer: ales ab alto. Difficilis autē difficulter
facit p̄ difficulter: 2 ab oñi oñio. Præterea a trib⁹ 2 quat-
tuor nascunt aduerbia ter 2 quater. Obiter em̄ composi-
tū est ab ob 2 iter: similis paulisper: pariter cōposita sunt
Vetusissimi tñ quedā contra supradictā regulā protule-
runt: sed si quidē sūt noia neutra p̄ aduerbijs posita: vt
sublime volans assumant aliter: aliquando vero reiciū-
tur: vt pōponius de philosophia. Cum ista hoc memo-
riæ meminit pro memoriter. Hoc etiā aduerbiū aliter ab
eo quod est hicalis hui⁹ alis hui⁹ alit pro alijs alijs alijs:
secundū predictā analogiā p̄fertur.

Aliter sic dicitur vt a gnauius gnauius poti⁹ dicerē
difficulter dictum eo q̄ olim facul pro facile dicebāt.
Vnde & facultas nomen.

Questio.

Queripotes de isto aduerbio non:
quare nō cōponit nisi cū trib⁹: nequeo: nolo
nescio. Itēqñ veniat p̄ cōpositionē cū p̄noia-
bus: 2 qñ per infinitatē: s̄ de hoc determinatū est supra
vbi egi de figura cōposita nois. De accentu aduerbijs
dixi supra in secunda parte vbi egi de accentu aduerbi-
orū 2 etiā vbi egi de impedimentis accentus: 2 de impedi-
mentis differentie.

De interiectione.

Interiectionem greci inter aduer-
bia ponunt: sed romanorum scriptores hanc
separatim ab aduerbijs recipiunt. Et scias q̄
nulla interieccio est cōposita. Vnde prohdolor sunt due
dictiones: vt ostendi supra in capitulo de cōposita figu-
ra nominis. ¶ Amodo specialiter de dialintactica siue
cōstructione 2 de suis speciebus 2 partib⁹: necnō de regi-
mine subiungam⁹.

De cōstructione 2 suis speciebus.

Constructio perfecta quam greci
synthesin vocant: valet ad oim̄ authorum ex-
positionem. Et ideo nunc principaliter de cō-
structione 2 suis speciebus 2 partibus dicemus. Deinde
de regimine subiungemus. Scias ergo q̄ constructio:
nū alia est perfecta: sicut illa que perfectū sensum gene-
rat in animo auditoris: vt petrus currit. Alia imper-
fecta: sicut illa que imperfectum sensum generat: vt ho-
mo albus 2c.

Constructionis quattuor sunt spe-
cies: scilicet intransitiua: transitiva. reciproca
2 retransitiua. Intransitiua constructio est illa

la in qua ostenditur non fieri transitio actus vel passio-
nis de vna persona in aliam: vt fures currit. Transiti-
ua est illa in qua ostenditur fieri transitio actus vel pas-
sionis de vna persona in aliā. Actus: vt diligo te. Pas-
sionis: vt diligo a te. Reciproca est illa in qua ostendit-
ur fieri reflectio actus: vel passionis de vna persona in
seipsam: vel de pluribus in seipsas: quandoq; singulari-
ter: quandoq; pluraliter. Singulariter: vt diligo me: et
diligo a me: pluraliter vt diligimus nos: 2 diligimur a
nobis. Et dicitur a reci quod est iterū. et proco quod est
ire: inde reciproca. i. reiterationa. Retransitiua est illa in
qua ostenditur fieri transitio actus vel passionis de vna
persona in aliam determinate. i. cum causa finali: vt ro-
go te vt bene facias mihi. vel rogo te vt doceas filium
meum. Vnde patet q̄ hęc constructio diligo te diligen-
tem me non est retransitiua: immo est transitiva. Omnis
enim constructio retransitiua indiget verbo subiunctiui
modi cum adiuncta conjunctione vel dictione habente
vim cōiunctionis adiunctive. vt rogo te vt diligas me.
Et scias q̄ tres species constructionis cōueniunt seu re-
spondent tribus modibus in natura. Est enim motus re-
ctus: 2 isti cōueniunt constructio transitiva: itē ē mot⁹ cir-
cularis: 2 huic cōueniunt reciproca constructio. Est est mo-
tus compositus: 2 huic motui respōdet vel cōueniunt con-
structio retransitiua. Intransitiua vero cōstructio non
conuenit motui: sed quieti.

Vt de ceteris taceā noris deductionē reciprocat-
onis esse ridiculā. Nā neq; reci dicitur iterū: nec proco
ire: sed audacter more procorū petere: vt sit reciproca
re idē vñ exierit repetere.

Sed potest queri an hęc constructio
hec cappa est petri sit intransitiua. Dico q̄ sim-
plicit̄ est intransitiua: quia nō ostenditur fie-
ri transitio ibi actus vel passionis de vna persona in ali-
am: est tamen ibi transitio personarum: quia obliqu⁹ trā-
sitiue constructur cum verbo: sed transitio personarum
nō reddit simpliciter constructionem transitivam. Item
cum dico volo legere: si iste infinitiuus legere tenetur no-
minatim: talis constructio iudicatur transitiva: 2 determi-
nat transitum huius verbi volo: si autem teneatur ver-
baliter est intransitiua: 2 secundum hoc constructur cū hoc
verbo volo intransitiue. Item consuevit queri: an hęc
constructio sit transitiva petrus legit virgilium: cum pe-
trus constructur intransitiue cum hoc verbo legit. Ad
hoc dico q̄ constructio magis debet iudicari ratione si-
nis q̄ ratione principij: quia finis dignior est principio:
2 secundum hoc hęc constructio est transitiva petrus le-
git virgilium non intransitiua: licet constructio verbi potē-
tior sit ad nominatiuū q̄ ad obliquum. Et scias q̄ p̄strut
intransitiue est p̄tinere ad eandē p̄sonā vel tāq̄ ad eandē
p̄sonā. Cōstrui vero transitivē est p̄tinere ad diuersas
p̄sonas vel tāq̄ ad diuersas. Itē scias q̄ in oī reciproca
constructione verbum cum sequenti obliquo constructur
transitiue: vt ego diligo me: sed quia verbis ostenditur
p̄tinere ad eandem personam: est secum reciproca: et
ibi est transitio actus vel passionis: sed non est ibi transi-
tio personarum: 2 ita reciproca constructio tenet mediū
inter transitivam 2 intransitivam. Vnde omnis constru-
ctio reciproca potest dici actus: licet ibi sit transitio perso-
narum: sed largo modo. Item cum tantum sit vnum p̄-
nomen reciprocum sūz sui: consuevit queri an ista con-
structio ego diligo me sit iudicanda reciproca. Ad hoc
dico q̄ q̄uis sit vnum pronome reciprocum tantum: sed
licet sui sibi se a se. tamen istę debent dici reciproce con-
structiones. scilicet diligo me: diligis te: non virtute pro-
nominis: vel verbi reciproci ibi positi: sed ex ista p̄sona pro
nominis vel verbi simul. Nam verbum 2 pronomen per-
tinent ad eandem personam. Volo etiam hic te scire q̄
oratio: constructio: et locutio differunt: cum vnam non
recipiat species alterius. Nam locutio diuiditur in tres
species: quia locutionum: alia est de p̄esenti: vt lego

Tertia pars

virgiliū alia de pterito vt legi: alia de futuro: vt legā. itē locutionū alia affirmatiua: alia negatiua. Cōstructio hō diuidit in quatuor species: vt dixi. f. intransitiua: et trāsi-
tiua: reciproca et retransitiua. Oratio autē diuidit in quī
q3 species: vt dicā in quinta parte in oratio. Postq3 de cō-
structione et suis speciebus vidim⁹: et de eius partibus vi-
deamus

¶ De supposito et appposito.

Scias ergo q partes constructio-
nis sunt duę. f. appositū et suppositū. Supposi-
tū est illud de quo loquimur: et dicit a dialecti-
cis subiectū. Appositū vero est illud quod de altero dicitur: et appellat in dialectica p̄dicatū. Et scias q quicqd
p̄cedit verbū principale vel intelligit p̄cedere est suppositū.
Verbū vero principale cū toto illo quod sequit est ap-
positū: excepto sum es est in p̄senti tēpore indicatiui mo-
di: quod scdm quosdā qñ ponit inter adiectiui et substanti-
ui: vt petrus ē albus est mera copula: et ad neutra par-
tē tēdit. Sic etiā nota q si vnū verbum ponit in oratione
illud est principale. Si duo vel plura copula per copula-
tiua cōiunctionē vel disiunctiua: illa verba sunt equaliter
principalia: vt petrus legit et disputat: iohāes legit et scri-
bit. Verbum vero relatiui nō potest esse principale: et po-
nit hoc relatiui qui in eadē parte ofonīs cū antecedere
et eo quod in cōstructione ponit respectu illius: vt petr⁹
qui est studens bononię disputat: hic disputat est solū ap-
positū. Hoc tñ fallit qñ qui exponit per cōiunctionē adie-
ctiua: et relatiui p̄nomen: vt iste est dignus q regat im-
peris. Iste est dignus vt ipse regat imperiū: vel vbi sit re-
pletio verbi: vt vos non estis qui loquimini. i. loquētes
Scias etiā q cum vbi: Si homo currit homo mouet: ho-
mo currit est antecedens. homo mouet est p̄sequēs. Nā
antecedens est pars illa quę postponitur siue immedia-
te sequitur hanc cōiunctionē si. Cōsequens est illa pars
q postponit siue mediate sequit hanc cōiunctionē si: hōc
magis ad dialecticam spectat.

¶ De supposito verbi p̄sonalis nunc videamus.

Scias ergo q nomen substantiuū
aliquādo supponit per se: vt homo currit. ali-
quando cū determinatione: vt homo alb⁹ cur-
rit. Similr supponit nomen adiectiui substantiue possi-
tum: vt alb⁹ currit. i. alba res. Item p̄nomen: vt ego cur-
ro: tu curris: ille currit. Itē participiū: vt legens p̄ficio.
Item verbum infinitiui modi positū nominaliter aliquā-
do per se: vt legere est bonum: aliquando cum adiuto:
vt amare deum est bonum: et me ire ad ecclesiam est ve-
rum: quia hoc totū me ire ad ecclesiam supponit huic ver-
bo est: loco vnius nominatiui. Sūt supponit substanti-
ui verbum vel indicatiuum p̄posito nomie vel aduer-
bio infinito: vt quis currit scitur a me: vbi sit fontes igno-
ratur a me. Similr oratio supra per indicatiui verbum:
vel substantiui supponit p̄posita hac iunctione q: vt
q tu legis est verū: vel q legis placet mihi. Itē suppositū
aduerbiū positū nominaliter: vt diu est q ego veni. i. diutur-
nū tēpus. Et scias q suppositū verbi p̄sonalis debet cō-
cordare cū eo in tribus. f. in persona: in numero: et i habi-
tudine notatiui. Et quo patz q male dicit petri currit: q
licet petri cōcordet cū verbo in p̄sona et in numero: tñ dis-
cordat secū in h̄itudine notatiui cū sit cas⁹ gē. Nota etiā
q i h̄ibus tertie p̄sonę intelligit ntūs trib⁹ modis. Qñq3
vi certę significatiōis: vt in verbis exceptę actiōis. Qñq3
vi relationis: vt qui legit disputat. Qñq3 vi p̄cedentis
orationis: vt fontes legit et disputat. In verbis autē p̄iē
et secūde p̄sonę intelligit ntūs certus et determinatus.
vide nō egent p̄nominē ibi posito ad suppositionē: nisi
causa discretiōis vel significantię: vt ego sū lux mundi
et tu puer p̄pheta altissimi vocaberis. vide in narratio. f. 3
verba tertie p̄sonę hñ indigent: vt fontes currit: nisi in
p̄dictis casibus: verba tñ tertie p̄sonę si ponātur absq3
notatiuo non reddūt locutionē incongruā: sed imperfe-
ctam. Volo etiā te scire q notatiuus tertie p̄sonę potest

De partibus cōstructionis

iungi cū verbo prime vel secunde p̄sonę ex parte sup-
positi in quatuor locis absq3 p̄nominē ibi posito: sicut
dicā in quarta parte in tractatu de allocuteta in capt. de
euocatione. Itē animaduerte q noia q geminant vt qñ
quis: et quare recipiunt cūq3: vt quicūq3 habēt vim du-
orum casuum: et ponenda sūt in eodē casu in quo ponit
relatiui facta explicatione sicut dicam in quinta parte in
quicūq3.

De supposito verbi impersonalis amō videamus.

Scias ergo q verbis impersonali-
bus sit suppositio per obliquū casū. Imperso-
naliū autē verborū alia sunt actiue vocis: alia
passiue vocis: vt placet et curritur. Inter quę differentię
sunt hę: quia impersonalia actiue vocis possunt cōstrui cū
infinitiuis verborū: vt placet mihi legere: sed impersona-
lia passiue vocis non. vnde male dicit: a me desideratur
legere. Itē impersonalia actiue vocis possunt esse transit-
iua: vt p̄nit me peccati. Item impersonalia actiue vo-
cis regunt ante se eodē casus quos regunt sua persona-
lia post: vt mihi placet. Sed impersonalia passiue vocis
nō regunt eodē casus quos sua verba p̄sonalia. Vnde
male dicitur: a me legitur virgiliū: licet bene dicit ego le-
go virgiliū: quia a me legitur equipollēt huc lego. S3
iste non equipollēt: ego lego virgiliū: et a me legitur vir-
giliū: si addatur accusatiuus. Nota q cum dicitur a me
curritur: potest duobus modis suppositū assignari. Est
em suppositum rei exercentis et rei exercitę. Suppositū
rei exercentę est res verbi: id est casus qui intelligit p̄ ver-
bū. et secundū hoc vbi illud cōstruit cū ablo transitue
Et debet sic exponi. A me currit. f. curius agit a me.
Suppositum vero rei exercentis est: es ablatiui. et secū-
dum hoc ablatiuus supponit et cōstruitur cum verbo in
transitiue. Et sic debent exponi: a me curritur. i. ego cur-
ro. A quibus autem verbis descendant verba imperso-
nalia: et de eorū constructione dixi supra vbi egi de ver-
bis impersonalibus. Verba autem impersonalia q con-
struuntur cum genitiuis sunt duo. scz interest et refert: sicut
dicam in quinta parte in interest. Hoc etiā verbū im-
personale venit: quādoq3 regit genitiuum vt dicā in ve-
nise venis. Verba autem impersonalia quę p̄struuntur cum
datiuis sunt ista: placet: libet: liquet: licet: vacat: euenit:
contingit: accidit: expedit: vt mihi placet: iste datiu⁹ mi-
hi supponit illi verbo placet. et cōstruitur secum intrāsi-
tiue. Eodē modo bene dicitur mihi placet me legere: et
placet me legere. Verba impersonalia quę cōstruuntur
cum accusatiuis quando iunguntur cum infinitiuis ver-
borum vt quidam volunt sunt ista: decet: delectat: iuuat
oportet. Sed quando iunguntur absq3 infinitiuis perso-
nalia sunt: vt hoc decet me. Verba impersonalia quę cō-
struuntur cum accusatiuis et genitiuis sunt ista qñq3. p̄e-
nitet: tēdet: miseret: piget: ac pudet: sed quando ponun-
tur cum infinitiuis requirunt tantū accusatiuum: vt p̄e-
nitet me peccare. et nō adiunguntur cum infinitiuis: nisi
impersonaliter: quia ille infinitiuus ponitur loco geniti-
ui: vt dicam in quarta parte i misereor. Scias etiā q sūt
qdam verba impersonalia non simpliciter sed ex adiun-
ctio: quę sequuntur cōstructiones illorum verborū imp-
sonalium quibus adiunguntur: scz incipit: debet: solet
desinit potest: vt Socratis incipit interesse legere: socra-
ti incipit placere legere: Socratem incipit deccre legere
Socratem incipit p̄nitere peccare: a socrate incipit le-
gi. Nota q hoc verbū est potest esse impersonale i quat-
tuor locis sicut dixi supra vbi egi de gerundijs.

Nō videtur penitus absurdū a me desideratur legere
Verum autem est impersonalia non regere actm. Vnde
iepti: q dicit mattheū legitur pro eo quod est matthe-
um vulgo legunt Venit non inueni cū gēo sed in mētē
venit potius ratione nominis q verbi Non dicerem
p̄nitet me peccare sed peccasse quia cū dicitur p̄nitet
peccare sensus est: parum videtur

De regimine.

De regimine a modo videamus.

Dicas ergo q regere est conferre dictioni: vt ponatur in tali vel in certo casu. Et scias q omnes partes orationis regunt: ppter ppria nomina. 2 ppter cōiunctiones 2 interiectiones vt quidā dicit. Nos vero dicimus q omnes partes orationis regunt ppter cōiunctiones 2 interiectiones: 2 ppter quēdā aduerbia. Vñ cōcedimus q propria nomina regunt. Vnde bene dicitur homo est humanitate: 2 socrates socrate: quia propria nola data sunt a ppria qualitate: 2 nomina regunt vnde pulcherrimus dicit. Ego meorū solus sum meus. id ē ego solus de numero meorum sū liber. Similiter bene dicitur iste equus est meus emptione: 2 ille est tuus donatione. Aduerbia quoque dā regunt: 2 quēdā non regunt. Illa regunt que possunt accipere duo extrema. i. verbum ante 2 casū post: vt vado ultra rhenū: vnde dicuntur ppositiones a donato: a pulcherrimo aduerbia: q possunt poni absq casu: vt vado ultra. Similiter aduerbia cōparatiua regunt: vt loquor melius platone. 2 superlatiua: vt diligo te maxime istorū: 2 etiā quēdā aduerbia regunt ex natura partitionis: vt vbiq terrarum. Coniunctiones vero nō regunt nec regere possunt: quia nō habent certum finem. De interiectionibus dicunt quidā q regunt ex vi sue significationis vt o ineffabilem virum. Alij vero dicunt q omnis casus inuictus interiectioni non regitur: 2 hoc puto verum. Item scias q nulla dicitio regit ante 2 post: nisi verbum 2 gerundium. Volo etiā te scire q omnia casualia que copulant reguntur ex eadē natura aut diuersa: vt diligo socrate 2 platone. Si em iungant immediate: aut pertinet ad idē: aut ad diuersa. Si pertinet ad idē regunt ex eadē natura: vt homo albus: si pertinent ad diuersa: regunt ex diuersis naturis: vt sū maior platone vno cubito: platone regitur ex natura cōparationis: vno cubito ex vi terminationis excessus: Nota hic q regula tradita est a philo. Quēcumq casū regit noliū regit quilibet eius obliquus: quod in multis videt fallere: quia bene dicit hoc est multū vini sed hoc male dicit: loquor de multo vini. Similiter bene dicitur aliquid panis est hic: sed male dicit: loquor de aliquo panis: sed huius questionis solutionē ponā in plus. Nota q quēcumq casū regit indicatiuus: eundē regit etiam quilibet eius modus: gerundiū et supinū 2 participiū qd ab eo descendit. Sed cōsueuit queri an noliū possit regere gerundio supino 2 participio. Et videt q sic: q sicut bene dicitur ego sū miles: ita bene dicit ego volo ē miles. venio causa fiendi miles: vado facrum miles. sed huius questionis solutionē ponam in quinta parte in futuro. Nota cum dico habeo pudorē comedendi solus: iste nominatiuus solus euocat ab hoc verbo habeo: mediante hoc gerundio comedendi. 2 construit cum hoc verbo habeo per regimen: cum gerundio vero per determinationē. Similiter habeo voluntatē eundi solus: 2 ita de cōsimilibus dicas. Scias etiā q est regimen actiū 2 passiū regimen actiū est habitudo dictionis regētis: 2 de hoc regimine dicit pul. Quēcumq casū regit noliū eundē 2 q libet eius obliquus. Regimen passiū est habitudo dictionis que regit: 2 de hoc regimine dicit pul. Noliū q verbo adiungit immobilis casibus ipse manet. Hec em natiua per quā noliū regit a verbo non mouet. i. nō transit in obliquos suos siue nō accommodatur obliquis suis: quia videlicet noliū regit intransitiue: obliqui autē transitiue. De hoc regimine singulorū casuū: a modo speciales regulas per ordinē subiungamus: 2 primo de noliū.

Propriis noliū eo q nō habet confusionē nō cōpetit determinatio p obliquū. Nemo autē latinorū dixit socrates socrate: addunt tñ gti per subintellectionē appellatiui. vt deiphobe glauci subaudi filia hecortis andromache: subaudi vxor. ego meorū solus &c. gtiū meorū regitur nō a meus sed a solus. Videt autē regere cum dicit hoc monstrū ille viroū. Et i

terlectionib⁹ hei. heu. en. ecce. &c. dant casus. Gerundia nō regunt ante se. Neq dicerē habeo pudorem comedendi solus: sed pudet me comedere solū. aut erubescerē comedere solus.

De nominatiuo.

Nota ergo q tres sūt nominatiui scz noliū supponēs 2 noliū apponens: et noliū exponens. Noliū supponens est qui supponit verbo: vt petrus currit. Apponens est qui ponit post substantiū: vt petrus est albus. Noliū exponens est qui ponens verbū: vt currit. i. cursus agit. Iste noliū currit exponit hoc verbū currit. Et scias q noliū qui supponit verbo tenet concordare cū eo in duobus accidentib⁹. i. noliū ro 2 persona. hoc autē impediri potest quattuor modis. Noliū per euocationē: vt ego petrus curro: q noliū per collectionē: vt populus currit: q noliū per appositionē: vt antea verfelie est pulchra. q noliū p conceptionē: vt ego 2 petrus legimus. Noliū autē apponens. i. qui ponit post substantiū nō tenet concordare cū verbo in numero nec in psona: vnde bene dicit sum homo. sum hoies: verumtamen aliqui concordat cum sequenti et nō cū pcedenti q plepsim vel anastropben: eo q intelligitur ante: vt noliū amantū redintegratio est amoris: sicut dicit cū determinabo de alleotheta in cap. de plepsi. Itē scias q est copula verbalis implicita 2 explicita. Explicita est in hoc substantiū sum: 2 ideo potest recipere libere quēcumq nominatiū. i. noliū: vt sū homo: p noliū: vt sū iste: participiū vt sū legens. In ceteris autē verbis est copula implicita. i. coartata sub aliqua speciali significatione: vñ non possunt recipere quācumq nominatiū: nisi qui cōueniat significationi eorū. vnde verba vocatiua habent copulā coartatā sub nolatione: ergo non recipiunt nomen nisi quod determinet ipsā: vt vocor paulus: dico martinus. Similiter verba q pertinet ad incessū requirunt noliū qui determinat ipsū incessū. vt incedo supinus: 2 incedo tard⁹. Et etiā verba q pertinet ad electionē requirunt noliū qui determinet illā electionē: vt eligor episcopus: eligor potestas. Et eodē modo verba q pertinet ad sessionē requirunt noliū determinare sessionē: vt sedeo iudex: sedeo arbiter. Sūbstantia q pertinet ad apparitiū requirunt noliū determinare apparitiū: vt video: bon⁹: appeto sapientia: 2 pl⁹ dico q oia substantia psonalia pnt recipere noliū pnticipiā pte post: sicut recipere verbū mediāte cōiunctione: vt lego virgiliū scribēs. i. lego virgiliū 2 scribo. Itē ē nota q substantiū noliū potest recipere pnomē a pte apppositi nisi tertie psonē: sicut volo qdā: 2 etiā pnt. videt hoc sentire dices. Nemo ego sū ego vel tu: referēs ad pnomē verbū ex pte post: q p nomen sūt substantia: 2 substantia: 2 sic geminata ibi substantia: 2 geminata substantia noliū pfectū sūt: ergo p nomen nō determinat substantiū: q noliū ē dictū. Ego sū ego: vel ego sū tu. Alij dicunt cū qbus ego: q substantiū noliū potest recipere pnomē 2 scdā 2 tertiam psonā. Vñ bñ dicit ego sū ego: ego sū tu: sic bñ dicit sūtes ē sūtes: hoc est hoc: sed distinguit ita: q illud pnomē potest venire rōne substantiē: 2 scdā hoc ē ibi substantia geminata: vñ noliū est ibi pfectū: 2 sic intellexit pul. vel potest venire rōne qntitatis: ad quā pertinet ex vi demonstrationis: 2 scdā hoc recte dicit. Hec autē opinio potest pfirmari p pul. dicentē q dicitur est iter substantiū 2 vñ: q verbum substantiū recipit noliū pnomē ex pte post: substantiū vero vñ noliū. Vñ bñ dicit hoc ē hoc iste est iste: ergo eadē pgruitas q ē in tertia psona videt q sū i pala 2 scdā. Itē pul. dar authoritatē si tu es dicit: i q demonstrationē intelligit ego 2 burra. Noliū dicit ē ego q me cū loq. Itē dicit q substantiū noliū tenet concordare cū sequenti noliū vt dicit euocatio noliū ē ita violēta a pte post sicut a pte ant: vñ pcedim⁹: ego sū ille q curro: 2 ego sū ille q currit. Volo etiā te scire q substantiū substantiū hz aliā naturā ex pte post q alia substantia vt multi dicit: q cetera substantia noliū pnt recipere noliū ex pte ant. i. tertie psonē: 2 absq pnoie ibi possit: noliū dico noliū substantiū: sed substantiū substantiū bñ potest: q noliū indiget pnoie: 2 hoc videt velle pul. q dicit q in ceteris substantiis male dicit: sū in verbo substantiū bene dicitur.

Unde Paulus curro male dicitur: sed priscianus sum bene dicitur. **U**bi dicitur cum quibus ego: quod verbum substantiuum non habet aliam naturam ante se quam cetera verba. unde sicut male dicitur: cetero accuso sine pronome ibi posito: ita male dicitur sine pronome. Cetero sum: si ille notatiuus intelligatur ex parte ante. Ille enim notatiuus est tertie persone: et euocatur ibi non autem a pronome euocat: quia non est ibi pronomen: neque a verbo: quia dictio euocans debet precedere dictionem euocatam: si autem intelligatur ex parte post: bene dicitur euocat ab illo verbo sum: quia illa verba substantiuum et vocatiua euocant notatiui tertie persone: ut priscianus sum: priscianus vocor: quod cetera verba nequaquam facere possunt. Nota quod notatiuus in vi notatiui retinetur: per requiritur verbum positum vel subintellectum: ut petrus currit: subintelligi potest aliquando: et maxime verbum subintellatum: ut polidomus ego: subaudi sum. et qui mare et terras omni dictione tenere polidomus: subaudi est: et visio esau. et hoc est onus sine oppressio quam vidit ysaas propheta super moab. et ita de consimilibus dicendum est. Sed si notatiuus ponitur in vi notatiui: non requirit verbum: ut aquile volant sublime: id est sublimiter. **M**odo de genitiuo videamus.

Proprie non dicitur notis supponens aut apponens sed suppositus aut appositus. Illud terentianum tu si hic sis aliter sentias. Idem est ac si dicat. Si sis quie ego. i. carinus.

De genitiuo

Genitiuus regitur quadoque a nomine: ut asinus socratis: quod a verbo: ut miser reor socratis et a participio: ut sum miser socratis: et a pronome: ut ego meorum solus sum meus: et hominum hic est bonus: ille malus. Quandoque a prepositio: ne: sed per graecismum. i. per vsum grecorum: ut tenus cruris. i. cruribus. Et ab interfectione grecorum quodammodo: ut o misere fortis. Et ab aduerbio: ut vbius terrarum. **C**onsuetudine vero nunquam. Et sciendum quod genitiuus regitur ex sex naturis: ut patebit: scilicet ex natura acquisitionis: ex natura verbalis significationis: ex natura partitionis: ex vi accidentis: ex vi cause materialis: ex natura transitionis. Nota ergo quod omnis dictio significans rem suam ut possessam id est que habetur potest regere genitiuum denotantem rem possidentem. i. que habet ex natura possessionis: ut si dicitur equus socratis. Unde secundum hoc nullum adiectiuum regit genitiuum ex ista natura nisi ponatur substantiuum: ut o bona istius ciuitatis et omnes sancti et sancte dei. i. quos deus habet. **N**on nullum verbum regit genitiuum ex hac natura nisi sum es est: ut hec cappa est fortis.

Secundum predictam regulam omnia nomina formarum regunt genitiuum: ut albedo platonis: et sapientia salomonis. Similiter nomina dignitatum et officiorum regunt genitiuum ex natura possessionis: ut episcopus bononie: potestas matue: capellanus sancti martini: et propria nomina que trahunt ad possessionem: ut dauus papae: et martia catonis. Et similiter nomina ad aliquid dicta regunt genitiuum ex hac natura: ut pater socratis: filius platonis. **N**on scias quod verba: ha desinentia in tor vel in tris si descendat a verbis transitiuus possunt regere genitiuum designante rem in quam transeat actus verbi: ut tu es doctor petri: quia doces ipsum. Et si verbum regit duos diuersos casus: verbale et similitur regit duos genitiuos: ut sum doctor tui grammaticus. Si autem veniant a verbis absolutis absolute ponuntur: ut spiro spiras spirator: viuio viuio victor: nisi interveniat alia natura: ut cursor domini papae. i. qui pertinet ad dominum papam. Regunt autem ista verba genitiuum ex vi verbalis significationis secundum quosdam: ex eo quod retinent significationem sui verbi. Sed aliter: quia verba cum tempore: sed hec verbalia cum qualitate. Sed potest dici quod regunt genitiuum ex natura possessionis: quod possit reduci ad possessionem: ut si dicatur sum doctor tui. i. tuus: et tu mei es doctor. i. meus. Et vbi cumque est quod reducitur ad possessionem: est ibi natura possessionis. Similiter participia que

veniunt a verbis transitivis posita notatiue regunt genitiuum ex vi verbalis significationis vel ex vi possessionis: ut sum docens grammaticus. i. doctor: et sum doctus grammaticus. **N**on ad naturam possessionis partitionis etiam reducuntur: quia vbi est partitio ibi est capio prout a suo toto: ut vni istorum currit: alter istorum legit. **N**on omnis pars est possessio totius: ergo recte reducuntur ad naturam possessionis. Regunt autem genitiuum ex natura partitionis omnia participia: ut aliquis: quidam: vnus: et alter. Et per omnia demonstratiua: ut ego meorum meus sum solus: et hominem hic est bonus ille malus. Et similia quedam aduerbia localia: ut vbius terrarum: vbius locorum. **N**on dicimus quod sicut proprium nomen quod ponitur possessiue: ita ponitur partiuue sed non improprie. Unde concedimus: quod sicut bonus est bonus: plato est malus. proprium enim nomen discretionem recipit a pluralitate. Sicut Boetius. Quorum basilienus regio ministerio depulsus est. **I**taque adiunguntur omnia que regunt genitiuum ex natura preminencie: quia vbi cumque est preminencia ibi est aliqua partitio: ut dominus ostentiuus: et rex regum: virgo virginum: sanctus sanctorum: cantici cantico. Nam omnia que significant rem in qua possit esse preminencia regunt genitiuum pluralis sui ex hac natura: ut doctor doctorum: seruus seruorum. **M**is adiunguntur superlatiuum que regunt genitiuum pluralem vel singularem nominis collectiuum: ut sum fortissimus romanorum: vel fortissimus romanorum gentis. hic est enim quodammodo partitio: quia res superlatiuum est de numero rerum genitiui quantum ad suum totum. Similiter est preminencia: quia res superlatiuum semper signatur cum quadam preminencia: ut sum albilissimus romanorum. i. sum vnus romanorum preminens alii in albedine. **N**olo etiam te ignorare quod nota ad aliquid dicta ut supra tetigi regunt genitiuum ex natura possessionis. **P**ossunt autem huiusmodi nomina substantiuum que dicuntur ad aliquid regere datiuum: cum verbo substantiuo: unde bene dicitur sum pater tibi: sum seruus tibi: quod potest intelligi duobus modis. possessiue et acquisitiue: si possessiue talis est sensus: sum pater tibi: id est sum pater tuus. Si acquisitiue talis est sensus: sum pater tibi. i. ad tuum commodum. Regit autem ut quidam dicunt iste datiuus tibi de li pater: hoc non habet nisi cum hoc verbo si es est. **N**on male dicitur pater petro currit: sed bene dicitur sum pater petro. **N**os vero dicimus quod regit a sumis est: et non a nomine ibi posito: tamen constituitur cum li pater per determinationem cum li est per regimen: et hoc potest videri: quia verbum potest interponi: ut dicatur: pater sum tibi. sed pater sum tui male dicitur.

Additio

Et facilius superiora notescant. Sciendum est genitiuos omnes aut actiue aut passiuas accipi: actiue ut puidetur dei: passiuas: ut timor dei. cultus dei: deus enim timeatur et colitur. **T**ria autem nomina ego tu sui sola omnibus fortis sunt genitiuos: vnus mei tui sui: alteros quia et exoluerunt: mis: tuis: suis: loco quorum nunc fere ponitur deriuatiua illa meum tuum suum: videlicet quotienscunque actiua aut possessiua oratio est mei vero tui et sui nunquam ponuntur nisi passiuas. **I**ta etiam in plurali: nam nostrum et vestrum que succedunt loco mis et tuis vti mur actiue tantum: ut nemo nostrum: nostrum vero et vestrum que succedunt loco mei et tui vti mur tantum passiuas: ut habete curam nostri.

Adde quod prius dixi: illud ego meorum solus &c. non est verum exemplum de pronome. Nam meorum potius a solus quam ab ego aut meus regitur. Quod vero dicitur si verbum regit duos diuersos casus intellige de actis. Nam que datiuum cum actio regunt formant verbalia vni tamen genitiui loco actiue regentia. ut do tibi panem: sum tibi dator panis: non autem sum tui dator &c. Errat autem quod resoluit sum doctor tui. i. tuus: amator tui. i. tuus. Possunt enim te iuitor: ignorare & indigno esse amator tui: non proprie tuus. propterea aliud est amor tui & tuus. quia in priore amaris: in posteriore amas.

Nota de genitiuo rei habetis videamus nunc de genitiuo rei habetis. Scias ergo quod quod notatiuus designat rem habet: et genitiuus reus habet: tunc nominatiuus regit illi genitiuum ex vi accidentis: et eodem modo ablatiuum: ut si dicatur: equus

albi coloris currit: et equus albo colore currit. i. equus habens albi coloris currit. Item scias quod nullum nomen nisi substantiu regit genitiu ex hac natura: et nullu verbum ppter sum es est: vt deus est magnę virtutis. i. habens magnā virtutem. Item propria nomina possunt regere genitiu vel ablatiu ex hac natura: quia propria nomina bene possunt signare rem suā vt habentē: vñ Qui. Acute vocis hilarior. i. hilarior habens acutā vocem. Et hōia. Fracto crure plantis crudeles tollite clamat. i. plantis habentibus crus fractum. Item pronomina regunt ex ista natura. Unde Doctus. Illa vultu placido nihilis meis questionibus mota inquit. Illa notat rem habentem. i. illa habens vultu placidum: et ita proprium nomen et pronomen regunt genitiu et ablatiu ex vi accidentis: quia signat rem suā vt habentem. Nota quod quādo genitiuus vel ablatiuus regitur ex vi accidentis semper requirit ibi adiectiuum vel aliquod nomen habens officiu adiectiu: quia oportet quod accidens declaretur. Unde scitis bene dicitur equus albi coloris currit: tamen male dicitur equus coloris currit. Sic tamen aduerte: quia inuenitur aliquando vnicus genitiuus ita quod non est ibi adiectiuum: vt turris fortitudinis: homo pacis: petra scandali. Et ideo notandū est quod vnicus genitiuus aliquādo potest stare sine adiectiuo scilicet qñ per se significat laudem vel vituperium: vt homo pacis. i. pacificus: turris fortitudinis. hic signat laudem: petra scandali. signat vituperiū. i. petra in qua fuerūt hoīes scādalizari. i. offensus homo seditionis. i. hō autor seditionis. Sed si per se genitiuus non signat laudem vel vituperium: non potest stare sine adiectiuo. Unde male dicitur equus coloris currit: quia non signat laudem vel vituperiū. Sed est dicendum equus albi coloris currit. Et scias quod licet ablatiuus regatur ex vi accidentis sicut genitiuus: vnicus tamen ablatiuus non potest stare per se sicut vnicus genitiuus: vt dicatur homo pace sicut homo pacis: petra scandalo sicut petra scandali. Et ratio est: quia ablatiuus non habet istam naturā proprie: immo eam habet ex quadam affinitate quam habet cum genitiuo: nam ablatiuus significat causam: genitiuus vero accidens: et ideo ablatiuus magis indiget auxilio adiectiu ad declarandū accidens quod indigeat genitiuus.

Distū diximus de genitiuo rei habentis: et de genitiuo rei habite: nūc dicamus de genitiuo rei materialis. Nota ergo quod talis genitiuus proprie regitur ab adiectiuis. Regitur etiam ab adiectiuo de notante paupertate vel suū contrariū: vt hic est pauper pecunie: et ille est diues auri. Et ab adiectiuo denotante felicitate vel suū contrariū: vt ille est felix vel infelix animi. Et ab adiectiuo denotante dignitate vel suū contrariū: vt hic est dignus honoris: et iste est indignus laudis. et sicut construunt cum genitiuo ita etiam cum ablatiuo: vt iste est dignus auri vel auro: excepto ablatiuo gerundis. vnde male dicitur: dignus honorādo: sed dignus honorādi dicitur. Similiter adiectiuū quod pertinet ad plenitudinē vel suū contrariū regitur genitiu ex vi materialis: vt plenus vini vel vacuus vini. Construunt similiter cum ablatiuo: vt plenus vel non vacuus vino. Possunt etiam huiusmodi nomina regere genitiu et ablatiuū mediante copulatiua cōiunctione. vnde in euangelio iohannis. Vidimus eū plenū gratia et veritate. Item Esaię. xxviii. cap. Omnes menses repleti sunt vintibus sordidus: et illa que pertinet ad audaciā vel ad suū contrariū: vt audax bellus: vel timidus bellus. sed nō regitur ablatiu. Et illa adiectiuū quod possunt reduci ad verbale significationē regunt genitiu ex eadē natura: vt certus et incertus: gnarus et egenu: vt certus sū huius rei. i. scio hanc rem: sum incertus huius rei. i. dubito de hac re. sum ege nus panis. i. egeo pane. Scias etiam quod genitiuus regitur quādo quod a verbo ex vi causę materialis. Unde verba pertinentia ad redargutionē siue accusationē: vel ad suū contrariū: habent regere genitiu ex vi causę materialis: vt redarguo te furti: et deprehendo te criminis: arguo te iniuriarū: laudo te bonitatis: miro te iustitie. Et similiter construuntur cū ablatiuis: vt miro te iustitia: laudo te pietate.

Item verba que pertinent ad emptionē vel venditionē valorē estimationē: regunt genitiu denotantē pretium ex vi causę materialis: vt quanti emisisti librū tuū: quanti vendidisti librū tuū: quanti constituit liber tuus: quanti facis librū tuū: quanti estimas: quanti dōdis. Cum ablatiuo construunt ista: vt quanti emisisti: quanto vendidisti: quāto estimas quanto facis. Et scias quod authores nunquā ponunt ista verba: nisi cum genitiuo denotante pretiū indeterminatū: vt quanti emisisti librū tuū: et cum ablatiuo notante pretiū determinatū: vt emi librū meū decem libris. Illa tamen que pertinent ad estimationē bene construunt cum genitiuo denotante pretiū determinatū: vt facio librum meū decē librarū. i. quāto et estimo amicitia tuā vnius oboli. De constructione autē huius verbi valeo vales: quando pretiū denotat: dico quod construunt cum genitiuo denotante pretiū indeterminatū. Unde in digesto iulianus ait. Fundū tanti valere quanti vendi potest. Construunt similiter cum actō denotante pretiū determinatū vel indeterminatū: vt in genesi. Terra quā postulas quadraginta ciclos argenti valet. Construunt etiam cū ablatiuo. Et scias quod ista duo verba scilicet moneo et memoro construunt cum genitiuo et actō simul: vt moneo te iustitie: et memoro te lectionis. vel moneo construunt cum duobus actis simul: vt moneo te iustitiam. quia pertinet ad doctrinā et recordationē. Sed memini et memoro deponens nō construunt cum genitiuo et accusatiuo simul sed diuulim: vt memini lectionis: vel memini lectionē. Et natura transitionis aliquādo regit genitiu quādo. i. designat rem in qua transit actus verbi. Unde omnia verba pertinentia ad recordationē vel ad obliuionē regunt genitiu ex natura transitionis: vt memini lectionis: recordor lectionis: obliuiscor lectionis: recolo lectionis: et hec construunt cum actō et ablatiuo. Similiter regunt genitiu ex eadē natura verba que pertinent ad indigentiam: vt careo panis: et hec construunt cum ablatiuo. Item misereor misereri: regit genitiu ex eadē natura: vt misereor tui: regit etiam datiuū. Similiter ista quatuor verba regunt genitiu ex natura transitionis: abstineo: inuideo: defino: cōsulo: vt abstineo irarum: defino querelārū: inuideo tibi honorem vel honore: consulo tibi huius rei vel hac re. Unde Quirō. Ad me peruenit: consuluit mei.

Rectius valla dicit: Tanti. quanti. pluris: & minoris cū suis cōpositis quando cū verbis precii ponitur sine substantiis in solo genitiuo poni: cū substantiis autē in solo ablatiuo: sicut cetera omnia. vnde nō dicā quāto emisisti sed quanti: nec quāto precii emisisti sed quanto. precio. nisi determinet nomen sic: quāto precii equam emisisti. Item altero neutro vtroque & ambobus dicimus in solo ablatiuo cū verbis dānandi & accusandi.

De datiuo.

Datiuus principaliter regitur ex natura acquisitionis: et secundā hoc nota que pertinent ad comodū vel incomodū regunt datiuū ex vi acquisitionis: vt suus bonus tibi: malus illi. Verba que pertinent ad comodū vel incomodū: regunt datiuū ex eadē natura: vt do tibi equū: lego tibi agrū: et hoc verbi est: plus facit: quod regit duos diuersos datiuos simul ex vi acquisitionis: vt hec res est mihi curę: et hec res est mihi honoris: sed vnus dñs regit ex vi acquisitionis acquirētis: scilicet mihi: et alter scilicet curę ex vi acquisitionis acquisitę. Unde ibi est duplex acquisitio: acquirēs et acquisita. Unde nō debet interponi copula. Et scias quod nullum aliud verbi regit duos diuersos datiuos ex natura acquisitionis: nisi sum es est: etiā si inueniat alibi. Dicit tamen paulus quod vnus illoz ponit aduerbialiter: vt in pñdēto posuit auxilio sociis. i. ad auxiliandū. Sed potest quodri an offic verbi possit regere datiuū: ex natura acquisitionis. i. an habeat ex natura propria institutiōe. Dico quod nō vnde male dicitur hec vestis decet mihi. Item nota quod verba impersonalia regunt datiuum ex vi suorum personarum: sed sua personalia regunt datiuum ex vi acquisitionis.

nis: vt hoc placet mihi ergo ex eadem natura et sua impersonalia reguntur datiuū. Reguntur etiam datiuus quandoque ex vi transitionis: scilicet quando significat rem in quam transit actus verbi vel passio: sed hoc facit proprie vel impoprie. Proprie quando ponitur in vi sua. i. in vi datiuū: vt benedico tibi: inuideo tibi: et tunc potest fieri diuersa locutio: vt benedico a te: inuideo a te. Impoprie quando non ponitur in vi sua. i. in vi ablatiuū et positionis: vt diligo te: id est pro a te: inuideo tibi pro a te. Quandoque autem datiuus regitur ex vi correlatiui respectus. Unde ista nomina par et impar: similis et dissimilis: equalis et inequalis: reguntur datiuum ex vi correlatiui respectus: quod ibi est intellectus correlatiui: vt sum par tibi: ergo tu mihi: sum similis tibi: ergo tu mihi: et sic de singulis. Patet ergo ex praedictis quod datiuus regitur ex tribus naturis. scilicet ex vi acquisitionis: et vi transitionis: ex vi correlatiui respectus. Uolo etiam hinc scire quod verba preceptiua quae construuntur cum datiuo sequente infinitiuo: vt precipio tibi legere. cum aliquo obliquo sequente infinitiuo qui construitur cum simili obliquo: vt mihi placet seruire tibi: dubium est quis obliquus cui verbo reddatur. Sed melius est ad perfectam constructionem quod primus obliquus primo verbo reddatur: vt vult pulcherrime.

Inueniuntur longe plura duos datiuos regentia: vt do tibi hanc rem laudi. Venio tibi auxilio: natus tibi lucro: patet tibi domus hospitio: habeo tibi ludibrio &c.

De accusatiuo.

Accusatiuus regitur a nomine ad lectiuo per sinecdochem: quando id quod est propriis attribuitur toti: vt hic est bonus animus. Et a nomine gentili vel patrio: vt lombardus gentem: et bonientis patriam. Et hoc nomen quis vel qui similiter regit actum per sinecdochem. vñ virg. Qui genus: vñ estis: et tenditis: vnde venitis. Et ex eadem natura verba maius passiuia regunt actum: vt iste truncat caput: et neutra ab soluta: vt hic dolet ventre. Item adiectiua regunt accusatiuum per figuram quae dicitur synchysis. i. coincidentia: videlicet quando ponuntur loco participiorum: vt iste est et osus bella. i. exodicens: et praedictus futura. i. praedicens. Nota quod omnis infinitiuus verbi impersonalis regit accusatiuum ante se intransitiue ex vi copulae infinitiue: vt verum est me amari: et verum est me currere. Sed hoc non accidit ubique: quandoque impeditur ex adiuncto: vt volo esse bonus. Unde male dicitur volo me esse bonus. imo debet dici: volo me esse bonum: sicut tangam in quinta parte in futurum. De infinitiui constructione dixi supra ubi egi de gerundio. Similiter gerundiu regit accusatiuum ante se ex eadem natura: vt magistrum legendum est virgiliū. De hoc tamen require supra ubi agitur de gerundio. Ex natura transitionis quandoque regitur accusatiuus a verbo. quando scilicet designat rem in quam transit actus verbi. vnde secundum hoc omnia verba actiua regunt accusatiuum: vt amo. Et communia quando signant actionem: vt crimino te. Et deponētia transitiua. vt sequor te. et neutra transitiua: vt ero terram: bibo vinum. passiuia etiam regunt accusatiuum ex natura transitionis quando veniunt a verbis regentibus duos diuersos accusatiuos: vt doceo gratiam: induo tunicam. quidem etiam idem dicit de verbis impersonalibus praedictorum verborum: vt a me doceo gratiam. Similiter quidam verba passiuia regunt actum: quous eorum actiua non regant duos diuersos actus: et hoc fit quous per figuram quod dicit sinecdoche: vt iste truncat caput: et raditur barba. Et quaedam sunt quod habent actum adiunctum sue passio: et ideo regit actum ex natura transitionis: vt pascor panem. i. pascendo comedo panem: satior carnes. i. satiendo comedo carnes: sed hec regunt gratiam et ablatiuum. Nota quod sunt quidam verba quod regunt duos diuersos actus: sicut in te pinetur his versibus. Flagito posco peto doceo rogo alceo celo. Induo succingo moneo simul exuo iungo. Instruo iungatur sine quo res falsificat. Et etiam omnia quod sunt similia istis: et quae pertinent ad doctrinam et deprecationem

nem et obsecrationem: vt instruo te bonos mores: oro te multa: obsecro te hoc: obtestor te hoc. Regunt autem praedicta verba duos diuersos actus ex natura transitionis: hac ratione: quia pertinent ad diuersos actus. Nam quicquid docet agit duo. agit in discipulum quem docet. et agit in artem quam ostendit. et ideo duos actus regunt: scilicet quia ille due transitiones sunt naturalium diuersarum non debent copulari: quia vna transitio est dependens: alia est perficiens. Quia dam tibi dicunt quod primus regit ex natura transitionis: aliter ex vi cause materialis. Item scias quod quandoque regit accusatiuus a verbo ex natura transitionis: sed minus proprie: vt hic ardet quandoque. i. ardentem amat: hic horret te. i. horrendo formidat: et hec lectio latet te. i. ignorat a te vt tu ignoras ipsam. et quia non regunt proprie actum: ideo non potest inde fieri pueria locutio. Item regitur actus a positione transitiue: vt vado ad urbem. et ab aduerbis quod positiones dicitur a donato vt sunt infra: citra: intra: extra: supra: vt vado ultra renū. Quandoque ab interiectione secundum quosdam: vt o admirabilem virum. Alii volunt quod regatur verbo subintellecto: vt o admirabile iudicio virum. Nos vero dicimus quod omnis casus quod ponitur cum interiectione non regit. Ex vi acquisitionis actus quandoque regit sicut datiuus quod est mirum: vt hec vestis decet te: id est est conueniens tibi. Ex vi cause aliquando regit etiam actus: vt vituperor insipientem. i. vituperor: quia sum insipiens. Habe mus ergo quod accusatiuus regit sex modis per sinecdochem: per synchysin: ex vi copulae infinitiue: ex natura transitionis: ex vi acquisitionis: et ex vi cause: Uolo etiam te hoc scire quod mitto et destino: et verba quae ad missionem pertinent recipiunt post se actum. si ille accusatiuus designat rem rationalem recipiunt alium accusatiuum mediante positione ad: vt mitto nuntium meum ad te. Si enim accusatiuus ille qui a verbo regitur notat aliam rem quam rationalem tunc verbum non recipit alium accusatiuum sed datiuum: vt mitto tibi centum solidos: et mitto tibi equum. Quod ideo contingit: quia res rationalis non est alicui acquisibilis: sed mittitur ad locum: et ideo ponitur cum accusatiuo et positione quae signat localem circumstantiam: vt ad locum quous inueniatur instantia: vt lectio epistolae beati pauli apostoli ad galatas. Quod potest fieri: quod ibi quidam sermonis directio de notatur quae per actum aptius fieri consuevit. potest etiam queri de illo quod dicitur in euangelio lucę. Sicut locutus est ad patres nostros abraham et semini eius: quia videtur quod accusatiuus copularetur datiuo: sed hoc declarabitur in quinta parte in loquor. Additio. Habet laurentius valde aduerbia comparatiua et superlatiua praeter suam constructionem ablatiuū et genitiui aliquando seruire accusatiuo allegat ciceronem ad octauium. Cur castra medio itinere longius aduersario castris et propius urbem mouentur eundem citat ad atticum. Tamen esse officium meum putavi exercitum habere quam propius hostem non discrepat salustius. inueniens proxime hispaniam mauri sunt.

¶ Valla docet sinecdochem per accusatiuum praeteritum oratori sumopere vitandam. Illud instruo iungatur: nemo doctorum recipit. Nec dicam instruo te mores: sed potius instruo te moribus. Vituperor insipientem non dicam. sed ob insipientiam: aut insipiens.

De vocatiuo.

Vocatiuus regitur a verbo ut quidam dicit: quia sicut natus tenetur concordare cum verbo in numero et persona: ita vocatiuus tenetur. vnde sicut illa homo legit est congrua. homines legit est incongrua: ita et in vtroque homo lege est congrua. homines lege est incongrua: sed ad hoc potest dici quod ista constructio homines lege non est incongrua propter discordantiam vocatiui et verbi: sed quia directio sermonis facta ad plures requirebat verbum plurale poni in constructione vt homines legite. Unde hec est incongrua lege virgiliū: facta directione sermonis ad plures. Alii dicunt quod regit ab aduerbio: quia regere est conferre dictionem dictioni vt ponatur in tali casu: sed aduerbiū confert vocatiuo vt in

tali casu ponatur: vt o petre o iohannes: ergo aduerbium regit ipsum vocatiuus: sed ad hoc potest dici qd illud aduerbium vocandi non confert alicui dictioni qd ponat in tali casu. s. vocatiuo qd sufficenter ponit sine illo. Alij dicunt cum quibus ego qd vocatiuus ponit absolute. i. sine regimine: qd non indiget verbo secundę persone nec aduerbio vocandi. potest enim stare sine vtroq; teste p. qd dicit. Apollonius scribit virg. hic enim non est verbum secundę persone: nec aduerbiū vocandi. Dicimus ergo qd nō s. vocatiuus in hoc conueniunt. s. qd ambo sunt intransiui et ostenduntur ad idem pertinere: sed differunt in hoc qd nōlatiuus nō ponitur absolute. i. sine regimine. immo semper regit a verbo posito vel subintellecto. Vocatiuus vero ponit absolute: et potest indifferenter poni cum prima et scda et tertia persona verbi. Vnde bene tatur lego virgili: legis virgili: legit aliquis virgili.

Potest quidē absolute poni vocatiuus: sed cū dicit Maro. Teyre coge pecus. teyre est suppositum verbi coge: frustra qd subaudiatur: quia pronome pro noie non cū nomine poni vult.

¶ De ablatiuo.

Ablatiuus regitur ex vi accidentis sicut et genitiu: vt equus albo colore currit: sicut dicimus equus albi coloris currit. Et ex eadem natura sum es est regit ablatiuum: et nullus aliud verbū: vt hic est magna virtute vel prudētia: sicut iste est magnę virtutis vel prudētie. Regit etiā ablatiuus ex vi causę formalis. Et secundū hoc omnia adiectiua possunt regere ablatiuū denotantem formā sui: vt albus albedine: et coloratus colore currit: grāmaticus grāmatica. Et nomina substantiua possunt regere ablatiuū ex eadē natura. vt homo humanitate. Et p. p. nōla vt socrates fo crantate. vel p. p. a qualitate. Nōla autē sicut hego: i. matica. i. consignificatiua non possunt regere tales ablatiuos: qd nihil p se certus signat vt dicitur et nullus. Omnia autē verba possunt regere ablatiuū ex vi causę formalis: vt amo te amatione: diligo te dilectione. Ex vi etiā comparationis quādoq; regit ablatiuus: quādo s. signat rem ad quam fit collatio: vt sum maior platone. Et comparatiua possunt recipere similitudinem casum mediāte qd: vt sum fortior qd plato. De hoc dixi supra vbi egi de pparatiuo nomine. Sed si alia pparatio ibi fuerit: oportet qd sequatur alius ablatiuus: vt sum magis fortior platōe cicerone. Et hoc verbū malo regit ablatiuus ex eadē natura: vt malo panē vmo. i. magis volo. Et ista duo verba pfero et psto possunt regere ablatiuū ex eadē natura: vt pfero vinum panē. i. magis volo. et hoc pferat illo. i. melius est. Regitur etiā ablatiuus ex natura transitionis: et hoc fit duobus modis. Quandoq; mediante ppositione sicut in omnib; verbis passiuis contingit vel habentibus vim passiuā: vt amor a te: vapulo a te. Quandoq; sine ppositione: vt ca reo panē: et gaudio focerate tua. et alia similia quę pstruuntur cū ablatiuo ex natura transitionis. hic tamen aduerte: quia si ablatiuus denotat causā materialē: vel aliā pter efficientē non debet poni cū ppositione. vnde male dicit. Spolio a p. p. bēda: sicut supra dixi vbi egi de verbis impersonalibus. Et quadruplī etiā causa ablatiuus regit potest. Nam aliquādo ex vi causę materialis regit: vt isti pugnant ferro. Aliquādo ex vi causę formalis: vt diligo te puro corde. Aliquādo ex vi causę finalis: vt ieiuno cā habendi vitam eternā. Quandoq; ex vi causę efficientis: vt scientia crescit studio. i. studium est causa quare scientia crescit. Quandoq; ablatiuus signat duas causas accidentales. i. locale. vt bellū gerit toto orbe. Et talem: vt audis in dyalectica triennio. Ex dictis patet qd ablatiuus regit nouem modis. s. ex vi accidentis: ex vi causę formalis: ex vi comparationis: ex natura transitionis: ex vi causę materialis: ex vi causę finalis: et ex vi causę efficientis: quādoq; autem notat locum. quādoq; tempus. Nota qd quidā dicunt qd ablatiuus qui notat consequentiā. i. comparationē vnius actus ad alterū regunt sed non nisi a verbo vel p-

tiāpio: quia nulla pars orationis consignat tempus nisi verbum et participium: et ratio est secundum eos: quia tales ablatiuus non possunt stare per se: quia depēdent a verbo: ergo verbum regit illos. Omnes enim obliqui sunt dependentes: ergo non ponunt absolute. i. sine regimine. Alij dicunt qd predicti ablatiuus non regunt: sed absolute ponunt: vt p. p. dō te docēte: et p. dō corrente sedeo. et hęc opinio est p. m. n. o. r. De regulis autē quas qdaz fugitiuas appellant: dixi supra vbi egi de aduerbijs. Multa p. n. e. t. i. a ad constructionem et regimen posui supra in tractatu de speciebus nominū. et ponā in quarta pte in tractatu de alleo. p. t. e. t. a. Nec de etymologia et dyasintactica sufficiat.

De oibus quidē loqui contendit: sed de multis frigidē. De ablatiuo tēporis scias qd tēpus in quo et intra quod sine p. p. o. n. e. ponitur in solo ablatio vt anno millesimo quingentesimo quinto perlegi Vergiliū triduo Tempus aut quod respōderi potest ad qd diu poni potest in ablatio sed sepius et (vt multi volunt: licet Valla nolit) Venustius in actō p. p. e. r. t. i. m. si sit continuū: vt vna cum gente tot annos bella gero.

¶ Finitur tertia pars de etymo. et dyasint.

¶ Quarta pars de vitis et figuris.

Primus in pcedētib; determināmus de tribus partibus huius operis scz or thographia: p. p. o. d. i. a. et etymologia. vbi etia de dyasintactica aliqua miscuimus. Hunc de quarta pte: scilicet de figuris videamus. Sed quia vnu oppositum per aliud cognoscitur: ideo pmo de vitis annexis barbarismo et solocismo dicemus: deinde de figuris. Nam de barbarismo et solocismo in suo loco tractabim; in q. n. a. t. a. p. t. e. Scias ergo qd vicia annexa barbarismo et solocismo secundum Donatū sunt decem: scilicet acirologia: cacophonon: vel cacophonon: pleonasmus: perissologia: macrologia: tātologia: edyppis: tapinosis: cacemisthetos: amphibologia.

¶ De vitis annexis.

Acyrologia est impropria dictio ut hic. Hunc ego si potui tantum sperare dolorem. sperare enim dicitur pro timere. Et dicitur ab a quod est sine: et cyros quod est manus: et logos quod est sermo: inde acirologia. i. sermo qui non est in manibus. i. in v. s. u. Ea enim dicunt ad manū haberi quę sunt v. s. i. t. a. t. a. Vel acirologia dicitur ab a quod est sine: et cyro quod est sando: et logos quod est sermo: inde acirologia: quasi sermo in sanctus: quia non firmatur aliqua regula artis.

Acyrologia scribitur per y: et dicitur ab acyros quod est improprius: et logia vel logos locutio. Nec cyros dicitur manus sed xei p cheur cheiros.

Cacophonon est obscena enunciatio vel in composita dictione: vel in vno verbo: vt numerum cum nauibus equat et arrige eures pamphile. Et dicitur a cacos quod est malū vel turpe: et phonos quod est sonus: quasi malus siue turpis sonus. Vel dicitur a cacos turpis: et phasis enunciatio: quasi turpis verbi enunciatio. Vel dicitur cacophonon a cacos quod est malum: et phatos posito: vel phonus quod est sonus: et teneo quasi mala posito vel malum sonū tenens. Obscena. i. turpis enunciatio dicitur cacophonon. et fit vel in cōposita aliqua dictione: et in contextu partū vt numex cū nauibus equat. hic enī est obscena enunciatio fm quosdam inter duas partes orationis: scilicet numex: et cū vel vt alij volunt inter cū et nauibus. Nā p. p. o. s. i. t. o. cū sequente littera insolentem et obscenum reddit sonum: qd vt dicitur p. p. d. a. m. in extremitate dictionum obscure sonat. et n. l. i. t. t. e. r. a. inter asperas psonantes reputat: vt martianus ostendit. Vtriusq; ergo continuitate ppter obscūm sonū litterę m. et asperitatem litterę n cacophonon generatur. propter hanc causam non dicimus: cū nobis: sed nobiscū.

vel in vno verbo: vt arrige aures pamphile. hoc ex-
emplum ex teretio sumitur. Quod autem littera r geminata aspe-
ritas: in eo quod est arrige cacephaton efficit. Nec solum
in his cacephaton in superficie pstructionis cernit: sed in
sensu turpitudine quedam lesse videtur. Unde diomedes
ait. Cacephatos est vicio ppositionis inuercunda suspi-
do vt arrige aures pamphile. Nimirum callide signans pam-
philum fuisse libidinosum. Unde r suo nomine pamphilus
quasi omni amator interpretatur. Itaque p arrectas au-
res arrectū calamū atq; ad libidinē paratū esse habuisse si-
gnat. Nec alio nomine dicit cacephonia. r p traria et eu-
phonia. vt infra dicam. Cacophonía autem est turpis so-
nus: vel turpis fatus. Et componit a cacos turpe: r phe-
nos sonus. Inde cacophonícus cacophoníca cacophoní-
cum. i. male sonans.

Cacephaton grece dicitur κακοφάτωρ cacophaton
id est mala locutio vel cōsonantia. Nam cacos est malū
& phaton dictū. Nihil autem magis ridiculū est q̄ interp-
tatio authoris qui grecis latina & barbara cōmiseret.
Verū autē credo quod dicit turpitudinē tam in sensu q̄
in voce esse: alioqui arrigo semper esset turpe verbum
sed lasciuia aures mētule intelligūt: & cum quasi rum-
cū. & cum na: quasi cūm.

Pleonasmos scdm donatum est ad-
lectio verbi superuacua ad plenam significa-
tionem: vt sic ore locuta est. Et auribus audi-
te sydera celū. poterat enī sufficere si dixisset. Sic locuta
est etiā si non addidisset ore. Ore enim loquit nō oculis
vel aures. Et scias cū dicit. Neger cornus non est ibi pleo-
nasmos sed epithetū dicit autē pleonasmos a pleo qd est
plenitudo r onoma qd est nomen. Unde pleonasmos. i.
plenitudo vlt supabūdantia nois. Vel dicit a pleo greco qd
est supflui r avaritia: r onoma quod est nomē: quasi sup-
fluitas avaritię nominis: q̄ sicut auar⁹ plus querit q̄ sibi
sufficiat: sic pleonasmos plures dictiōes addit q̄ sensus
erigit.

Pleonasmos tantum distat ab avaritia quātū interpres
a vera litteratura: dicitur autē supabūdantia locutiōis
a pleonazo qd est sup q̄ decet facio.

Perissologia est supuacua verborū
adlectio sine vlla vi rerū: vt ibat quo poterāt:
quō nō poterāt ibi stabant. Sufficiebat enī di-
cere. Ibant quo poterant. Nullus enī ignorat q̄ qui va-
dit in eam ptem vadit in quā facultas eundi suppetit. et
in eam ptem non vadit in quā facultas eundi non suppe-
tit. Et ideo illud qd adicit: r quo nō poterant ibi stabāt
supflui est omnino. Et dicit a peri qd est circū: r logos qd
est sermo vel ratio. Unde perissologia. i. adlectio verborū
plurimorū superuacua: vt viuat rubē r nō mouat: cū non
sit aliud viuere q̄ non moui. Vel dicit a perissos quod est
supflui: r logos quod est sermo. Unde perissologia. i. su-
perfluius sermo. Et scias q̄ pleonasmos adiectionē vni⁹
verbi. Perissologia autē plurimorū verborū. Macrologia
vero lōgas sententias r res non necessarias cōprehēdit.
Perissologia ē superflua locutio nā perissos dicitur su-
perfluius. & logia locutio.

Macrologia est longa sententia res
non necessarias pprehendens: vt legati non
impetrata pace retro. vnde venerāt domū re-
rēt sunt hec sententia apud Lulū reperitur. Distat au-
tem inter perissologiā r macrologiā: q̄ perissologia oīno
superuacua accumulāt verba non idē agente sententia.
Macrologia vero licet non necessaria pprehendat tamen
non oīno superuacua verba interserere videt. poterat
enī fieri: vt legati non impetrata pace reuertētes: nec do-
mū retro vnde venerāt reuertent: sed ad alias ppe par-
tes regredierent. Ideoq; appositū est retro vñ venerant
domum. Et dicitur macrologia a macros quod est longū
r logos qd est sermo: quasi lōgus sermo vel oratio. vi.

Tautologia ē viciosa repetitio etus-
dem dictionis: vt egometipse. sufficiebat enī
dicere egomet vel egoipse. Et dicit a tautos
quod est vacuū vel itez: r logos sermo quasi eiūsdē va-
cuis vel iteratus sermo. Eiusdem dico: saltē q̄ ad in-
tellectum.

Tautologia non tantologia dicitur a tautotes quē est
idērita: & logia locutio.

Ecypsis est defectus quidā necessa-
rie locutionis quam desiderat pda sententia:
vt hec secum. Est enī defectus huius verbi lo-
quebatur Itē neq; ab oriente: neq; ab occidēte: neq; a de-
sertis montibus: supple via patet fugiendi. Ille autē defe-
ctus fit causa vitandę plicitatis. vt enim longa sententia
fastidium suscitāt: sic breuitas sermonis molestiā effudit
Et dicitur ab e quod est extra: r ecypsis quod est lux: quia
tunc extra lucem ponit sententia. Nam ecypsis proprie
cum sit lunę vel solis: transumitur ad defectus dictionis.
vel dicitur ab e quod est extra: r ecypso fas. qd est depo-
sis. i. furari quia in ecypsi necessaria dictio dicitur figura-
ta: siue vt ppi⁹ loquar sublata: vide i suo loco de figura.
Ecypsis est defectus cuiuslibet rei ab eclipso deficio:
vnde eclipticos defectiu⁹ dicit. Cū autē dicit vt ppius
loquar pro magis proprie improprie loquitur.

Tapinosis est hūilitas rei magne
non id agente. i. signante sententia quod de-
monstrat: vt si mare vocetur gurgēs. vnde
versus. Tapinosaz facies si dicat mare gurgēs. vt vult
donatus. Vel fm yfido. Quādo immensitas diuina vi-
libuarebus ostenditur: vt ego sum pastor: r ego suz ver-
mus. Et dicit a tapin quod est hūilitas. vel a tapinos qd
est humile. Donatus dicit. Pelides stomachū cedere ne-
scit. Pelides dictus est achilles a pelco patre. Stomachū
autem posuit p immensā ira vel fortitudine eius. Tātē
quippe audacē fuit vt nesciret cedere. i. locum dare ho-
stibus opponens se periculo intrepide. Dū ergo magna
res humilī vocabulo nominatur tapinosis dici potest.
Tapinosis dicitur humilis a tapinoo quod est humi-
lio vnde et tapinosine humilitas. habet autē secundā &
tertiā longas & primā breuē vnde malus est versicul⁹
Tapinosim facies &c. Illud autē Pelidē stomachū. &c.
Horatii est in carminibus.

Cacointhetō est viciosa cōpositio di-
ctionum: vt versaq; iuuenū terga fatigamus
hasta. viciosa cōpositio est hic: quia cū debuisset
dicere. Versaq; hasta iuuenū fatigamus terga: dicit ver-
saq; iuuenū. r. r hoc necessitate metri cogente factū est.
Non enim iuxta rationē metri poterat sibi copulari ver-
sa r hasta. Et dicitur a cacos quod est malū. r sin quod est
con: r thesis quod est positio: Unde cacointheton. i. ma-
la r viciosa dictionum cōpositio.

Amphibologia est ambiguitas di-
ctionis quē fit aut per accusatiuum casum: vt
si quis dicat. Audio scutozem retiarū supe-
rasse. Nam hic dubiū est vtrū secutor superauerit retiarū
an ecōuerso. Aut sit p comune verbi: vt si quis dicat. Cri-
minatur cato vadatur tullius: nec addat quē vel a quo.
Dubiū est enī vtrū cato criminet aliquē: an ab aliquo cri-
minetur: vel vtrū tullius trahat aliquem ad vadimonii:
an ipse trahatur. vado: verbi cōmune est. i. causas ago:
vel in causas ago: vades sunt qui legaliter causas agūt
Vadimonii est locus in quo causę aguntur. Aut sit p dis-
tinctionem: vt vidi statuā aureā hastam tenentē: hic du-
biū est vtrū statua sit aurea an hasta. Si quis hic vitare
voluerit amphibologiā: si illa statua fuit aurea distingue-
re debet hoc modo: vidi statuā aureā deinde hastam.
Si vero hasta fuerit aurea: ita distingat vidi statuā dein-
de dicat aureā hastā tenentē. Et etiā fit amphibologia p
omōnima. vt si quis adem dicat: r nō addat oculoꝝ: aus-

exercitus aut ferri. Significat enim tria ades. unde ver-
sus. Est ades oculi ferri: bellique caterua. Sit etiam ut di-
cat donatus pluribus modis amphibologia: quos denu-
merare ne longum sit non oportet. Et dicit amphibologia
ab amph quod est dubium: et bole quod est sententia quasi du-
bia sententia. Et continet sub se equiuocationem: propositio-
nem: et diuisionem. Al modo de figuris videamus.
Amphibologia dicitur ab amph. i. vndique et logia. Itē
amphibologia dicitur ab amphibolos. i. ambiguus
et logia locutio. Quid vadit et vadimonium sit suo lo-
co dicā. Amphibologiam vitabis melius sic. vidi sta-
tuam aureā a qua tenebatur hasta aut statuā a qua ha-
sta tenebatur aurea.

Tractatus de figuris.

Figurarum tria sunt genera: meta-
plasmus: alleothesis: tropus. Primo de me-
taplasmo. Secundo de scemate siue alleo-
thesis secundum donatum. Tercio de tropo. Quarto
de alleothesis secundum priscianum videamus.

De metaplasmo.

Metaplasma est transformatio que-
dam recti solitis sermonis in alterā speciem
metri ornatu necessitate siue causa. Dicitur au-
tem metaplasma a meta quod est trans: et plasma quod est
forma. Unde metaplasma. i. transformatio: quia littera vel
syllaba vel eius accidentia de propria positione in aliam spe-
ciem transformantur.

Species metaplasmi secundum dona-
tum sunt quattuordecim: scilicet epenthesi: para-
goge: apheresis: syncopa: apocopa: ectasis:
sistole: dieresis: sineresis vel episthesis: synalipha: ellip-
sis: antithesis: metathesis. Nota quod metaplasma fit in
dictione sicut barbarismus: cuius (ut dixi) quattuordecim
sunt species. et fit tripliciter: per additionem: subtractionem: et
transmutationem. Et fit per additionem habet tres species
scilicet principium medium et finem. scilicet prothesis que fit per additio-
nem in principio. epenthesis que fit per additionem in me-
dio. paragoge que fit per additionem in fine. Itē fit per sub-
tractionem. et sic habet tres species prout dicitur tribus
prima est apheresis subtractio a principio dictionis pro-
thesis prout. Secunda est syncopa que est ablatio de me-
dio dictionis epenthesis contraria. Tertia est apocopa ab-
latio de fine dictionis contraria paragoge. et sic habemus
sex species. Itē fit per transmutationem. et sic habet octo spe-
cies: ut patet. et sic sunt quattuordecim species in vniuer-
so.

Prothesis est appositio quedam ad
principium dictionis littere vel syllabe: ut gna-
to: pro nato. et tenuit per tulit. sic enim dicebant an-
tiqui. Et dicitur prothesis et thesis. Nam ut dicit Augustinus. The-
sis quod est positio proponitur cum prothesis quod est primum.
Et dicitur prothesis quasi prothesis. i. prima positio litte-
re vel syllabe in principio dictionis. Vel prothesis dicitur
a pros quod est ad: et thesis quod est positio. Unde prothe-
sis. i. appositio.

Prothesis dicitur appositio vel antepositio: a pros
quod est ad. vel a pro quod est ante et thesis positio. xiii

Epenthesis est appositio ad mediā
dictionem littere vel syllabe: ut reliquias da-
naum pro reliquias. et in duperator per impera-
to. hec enim in metro heroico aliter stare non possunt. hec
a quibusdam dicitur epenthesis. et quibusdam parenthesis
Et dicitur epenthesis ab epi quod est super: et thesis positio
Unde epenthesis. i. superpositio littere vel syllabe in me-
dio dictionis secundum Augustinum. Vel dicitur ab epi quod est inter vel
medium: et thesis positio quasi positio facta in medio: vel
quasi interpositio. Unde Greci. Signat epi medium quod
monstrat epenthesis ipsa.

Epenthesis dicitur interpositio ab epi et en: que duo

valent inter: et thesis positio.

xliii

Paragoge est appositio quedam in
ne dictionis littere vel syllabe. ut magis per ma-
gis. et potestur per pot. et amariter per amari. Et po-
est contingere in syllabica adiectione. ut huiusce. per hu-
ius hanc. alij proparalepsim appellant. et dicitur a para quod est
iuxta: et gogos ductio vel additio: quasi dictio et additio
facta circa finem dictionis.

Paragoge dicitur deductio aut extensio. Proparale-
psis antea acceptio. Potestur pro potest non rite legitur
in virgilio.

xv

Apheresis est ablatio a principio di-
ctionis contraria prothesis. ut temno pro con-
tenuo. et mitte per dimitte. Et dicitur a phares
quod interpretatur diuisio et a. Unde hec apheresis quasi a
capite diuisio. i. subtractio littere vel syllabe in principio a
naturaliter consistit dictionis secundum Augustinum. et scribitur per f. vel per
per h. Vel apheresis dicitur ab auferendo. et sic scribitur per au de
perthongum. vide in situ.

Apheresis est abscissio a verbo aphere quod est ab-
scindo.

xvi

Syncopa est ablatio de media dictione
littere vel syllabe contraria epenthesis. ut au-
dacter pro audaciter. et comout per comouerit.
Et dicitur a syn quod est con: et copos quod est incisio. Unde
de syncopa quasi de medio cesio. vel dicitur. Augustinus. Cope
grece. latine cesio dicitur. Et proponit a syn quod est con. et dicitur
a syncopa. i. abstractio littere vel syllabe de medio di-
ctionis quasi concisio. i. communis cesio. Illud et quod est
inter principium et finem commune est ipsis. Quando autem
syncopa debet fieri in verbis et quando non: supra dixi in
tertia parte in preteritis tertie coniugationis: ubi deter-
minauit de verbis desinentibus in co.

Syncopa dicitur concisio a syn quod est con: et co-
pto quod est secundo.

xvii

Apocopa est ablatio de fine dictionis
littere vel syllabe contraria paragoge: ut
achilli per achillis. et moysi per moysis. et fac per
face. Et dicitur ab apos quod est extra: et copos quod est
cesio. Unde apocopa quasi de fine cesura. Vel secundum Augustinum.
Cope quod est cesio componit cum apo quod est de. et dicitur
apocopa. i. dectio quasi deorsum cesio. i. subtractio littere
vel syllabe de fine. Unde apocopa apocopas apocopare.
Apocope dicitur ab scissio: ab apo quod est in compositio
ne dicitur ab vel re et copto scindo.

xviii

Ectasis est extensio syllabe contra na-
turam verbi. ut itallam fato profugus: cum ita-
llam correpta prima syllaba dici debeat: que
dyaatole a quibusdam dicitur. Dyaatole autem dicitur a
dya quod est diuisio vel diuidens: et stolos quod est missio
quia cum dictio brevis vnum tempus habeat: mittit illam
in duo tempora producendo. Vel ectasis est productio syl-
labe naturaliter brevis. et interpretatur extensio. Et dicitur
ab ex quod est extra. et tasis quod est status: quasi extra
proprium statum positio. et dicitur ectasis extensio syllabe
quia breuitas extenditur in longitudinem. Quidam di-
cunt ectasis ab ex: et thesis positio: quasi extra suam posi-
tionem. Ectasis per e. quidam dicunt: et est idē quod ab
alij dicitur ectasis per a.

Ectasis non ectasis dicitur productio ab ecteno ver-
bo quod est produco.

Sistole est correptio syllabe natura-
liter longe contraria ectasi: quia sicut ectasis
producit breuem syllabam: ita sistole corripit
longam ut aquosus ouion: cum ouion producta dici debeat
Et apud catonem. hoc vide ne rursus leuitatis crimine
damnes. Ultima enim huius verbi corripitur cum sit secun-
de coniugationis et produci debeat. ut vult magister Bene.

Nel potest dici secundū quosdam olim: q̄ fuit tertie cōs-
gationis vido vidis. Et dicitur sistole vel sistola a sin quod
est con: 2 stolos quod est missio: quia ibi duo tēpora que
syllaba longa habet mittatur in vnum tempus quod ha-
bet syllaba brevis. **N**el dicitur a sin quod est simul: 2 stolos
quod est curtatio: quasi simul curtatio. **N**el potest dici a
sin quod est sine: 2 telon quod est longum: quasi sine sua
propria longitudine. **N**ic nota q̄ sistole quandoq̄ fit pro-
pter liquescētia sequentis littere: vt apud horatium.
Regis opus sterilisq̄ diu palus aprax remis. **L**iques-
cit enim s vltima huius nominis palus in scansione metri.
quod etiam fit apud catonē. **Q**uod nosti factū non recte
noli silere: 2 ideo dirimo 2 disertus corripunt primas que
sunt naturaliter longe: quia dirimo pponit ex di. 2 emo.
disertus ex di 2 ars. **D**e hoc etiam dixi supra in prima par-
te vbi egi de s quo liquescit.

Sistole est correptio. Sistello corripio vel cōtraho.
in catone vide est a vido tertie

xx

Dieresis est diuissio syllabe vni? in
duas facta: vt apud **O**uidiu. **T**erra post suc-
cessit aenea proles. **E**t apud **H**oratium. **A**idesq̄
deducunt iouē. nunc mare: nunc siluē. hic enim siluē est
trissyllabū vt **A**uf. dicit in pumo mīno. Sic fit dieresis
quandoq̄ in hoc dattuo hūc. **U**nde prosper. **N**ō tempus
non seruas huic non causa resistit. **Q**uandoq̄ in hoc datt
uo cut: vt apud albinū. **M**ic cut cernis capitolia celsa tris-
yllabū. **Q**uandoq̄ fit in vocatio: vt apud **O**uid. **A**cipe
pōpet de ductū carnē ab illo. **N**ā pōpet debet esse bisyl-
labum ppet. **P**er hanc etiā figuram sumitur bisyllabe
hoc nomen di quod est monosyllabū in illo vñali versu
Scribe dis: lege di: si vñs vibanus haberi. **E**t dicit diere-
sis a dya q̄ est duo: 2 heresis diuissio quasi vnus in duo
diuissio: 2 scias q̄ dieresis ē syllabę diuissio: siue sit diphtho-
gata vt aulac: longae: ausay: longai: 2 dicit potius aulac
q̄ aulac: q̄ tūc a nō posset pducī si adderet e. cū esset vo-
calis ante vocalē: que corripit in latīno. **S**ed addit y vo-
calis gręca: 2 ita pducit a. q̄ apud gręcos vocalis pduc-
tur ante vocalem siue non sit diphthongata: vt iambus:
ta son: trissyllaba.

Dieresis dicitur diuissio: diereo diuido. sepe autē post
i fiebat diuissio: vt dissoluēda vox penta syllaba. & sy-
luę trissyllaba. **I**tē vbi nos habemus ae diphthongō
Veteres habebant ai more gręco: gręci em scribunt ai
vbi nos æ: & tamen proferunt fere vt nos: sed ai per
iota. i. i nostrum non per y scribebant & poetę diuide-
bant: vt aulai: pietai: lunai: terrai. &c. **xxi.**

Sineresis est conglutinatō duarū
syllabarū in vnā cōtraria diresi: vt cripedē p
aetpedē: 2 dest p deest. vnde **L**uc. **N**ō deest
plato leuius vendit auro. **N**am in scansionē dicendum
est dest p deest: 2 tūc p deinde. **E**t dicitur a sin quod
est simul: 2 heresis diuissio quasi simul diuisa: vbi dicitur a
sin quod est con: 2 heresis quod est diuissio: eo q̄ prius di-
uisa coniungunt. vel dicitur a sineresio verbo quod est glu-
tino nas quia due litterę vocales sine diphthongo: vel due
syllabę conglutinant in vna. **H**ec alio nomine epifinali-
pha dicitur: eo q̄ ibi vocalis abiicit videat. vide in suo loco.

Syneresis dicitur a quintiliano cōplexio ab aliis con-
tractio. a syn & aeresis. aut a synereo. i. cōtraho. **xxii.**

Synalipha est abiectio vocalis i scā-
sione metri de sine dictionis: cum sequens di-
ctio incipit a vocali: vt apud **V**irgilium. **S**em-
per ego auditor: tantum nunc ne reponaz. **E**m abiicit
de ego. 2 hoc ppter elegantiam: vt tollat hyatus: 2 sic in-
ducit ornatu. **U**nde licet potest fieri. 2 maxime in longo
opere: sicut p3 in libus cōtarū qui frequenter hac vtunt.
Contrariū enim ipsius valde vitandū est. i. quādo non
abiicitur vocalis. 2 raro inuenitur a poetis. 2 scias q̄ ali-
quando synalipha in p3a obseruatur vt summopere: ma-
gnopere. **E**t dicitur synalipha quasi condelectio. **D**enua-

tur a synalipho verbo: quod est compositū a sin quod est
con: 2 lipho quod est delco. vel dicitur a sin 2 limpha q̄ est
aqua. **U**nde synalipha. i. colliquescentia: vel secundum
alios. **L**impha est quidam humor vel spuma in fronte
canū: quā dispersa per caput insaniunt 2 in rabie vertunt.
Et dicitur a limpha liquore: quia ad modū illi? discurret.
2 componit cū sin quod est con: 2 dicitur synalipha. i. cō-
cursus duarū vocaliū in diuersis syllabis et diuersis dicto-
nibus positari cū collisione alteri. 2 dicitur synalipha qua-
si: liquosum p̄mixtio: q̄ sicut vbi duo liquores cōiungun-
tur soli: vnus suam substantiā amittit: sic vbi fit talis con-
similitudo vocaliū p̄mixtio solet vna amittere sonū q̄tū ad
metrū. **E**t dicitur synalipha a quibusdā sineresis: a quibus-
dam vero collisio.

Synalepha aut synalipha dicitur cōiunctio vel com-
pressio. **N**am synalipho est coniungo. **S**yn autē dicitur
con & alephe pressio. **N**ec scribitur synalipha. neq̄
a lympha deducetur. **xxiii.**

Elipsis est cum in scansione abiicitur
consonans cū precedente vocali quando se-
quens dictio incipit a vocali. 2 hoc fit frequen-
ter in hac littera m. vt apud **H**oraz. **O**mnibus hoc videtur
est cantoribus inter amicos. **Q**uandoq̄ fit in hac littera
s. vt apud catonē. **S**uccessus malignos noli tu ferre mo-
leste. **Q**uandoq̄ abiicitur sine vocali: vt apud **H**orat. **R**egis
opus sterilisq̄ diu palus aprax remis. abiicit em
s finalis de hoc nomine palus: vt fiat brevis propter vo-
calem sequentē: 2 sic excusat illud catonis. **N**oli silere rsi
frequenter fiebat olim in hac littera s elipsis. q̄ s sonum
habet valde facilē: 2 quasi sibilantē 2 multoties liquefit.
Item scias q̄ m quandoq̄ in prosa abiicitur in p̄nuncia-
tione vt circūago. **S**cribitur enī ibi m. sed non p̄fertur: q̄
fit ne videretur syllabicari cum sequente vocali: 2 ppter
sonū difficilē: quia sonus ei? terminatur in clausis labiis:
sed statim oportet labia aperiri. ppter sequentē vocalem
Apod aut antiquissimos non abiiciebat m. sequente vo-
cali in scansione: vt est illud **S**unij. **M**ilia militum octo.
Quandoq̄ autem aspiratio accipit p littera: 2 tunc m nō
abiicitur: sed syllaba: cuius ipsa est finalis positio. p̄du-
citur: vt apud **T**heodoliū. nec cuiq̄ hominū dedit inda-
gare sepulchri: sed hoc nostro tempore non licet. **F**iebat
in talis consonantibus olim elipsis: vt patet m. b. q̄ **U**rg.
abiicit de hoc nomine sabburra vt sit prima brevis: p̄ducit
enī primā positio. **F**luctu iactante sabura. **S**imiliter
subtrahit vñs p. de hoc nomine suppet: vt est illud **M**er-
curius: iupiter neptunus. **I**tem i consonans frequenter
subtrahit de his sibilis abiectio subiecto causa corripedi pri-
maz. **I**n q̄bus oibus possumus dicere q̄ sit sincopa vel
elipsis. **S**ecundū autem donatū elipsis est consonantiū
cum vocalibus ad se cōcurrentiū quedam difficultas ac du-
ra collisio: vt multū ille 2 terris iactatus 2 alto. **E**t dicitur se-
cundū quosdam ab elido elidis. **N**el dicitur ab en quod est
in: 2 lipsis quod est defectus: quasi interior defectus. **E**t
no. q̄ per has duas species. i. synalipham 2 elipsim defen-
duntur omnes hyatus 2 metadsmi: qui in metro sunt vt
non vido deputentur.

Ellipsis vel ellepsis dicitur a quintiliano detractio. **N**ā
componitur ab ec & lipo seu lepo. quod est desero: de-
ficio: derelinquo **E**cthlipsis autē dici potest expressio
seu elisio. **E**cthlipo enim est ex primo elido seu excu-
do. **xxiiii.**

Antithesis est littere pro littera po-
sicio: vt oll pro illi: 2 impete pro impetu: 2 fit
causa ornatu tantū. **S**ed finis dicitur. **A**nti-
thesis fit si sedet ordine syllaba verso displicina velut p
disciplina. 2 dicitur ab anti quod est contra: 2 thesis positio
quasi cōtraria positio: vel quasi vnus litterę pro alia po-
sicio. **xxv.**

Metathesis est translatio litterarū
in alienū locū: parte nulla tamen ex dictione
sublata: vt euādre pro euander: 2 hoc fit cau-

sa necessitatis. unde **Quint.** Agnosces in me frater me-
leagre sororem. **Nā** si dixisset meleager non fuisset ver-
sus. **Dicit** aut metathesis a meta quod est trans: et thesis
positio. Unde metathesis. i. transpositio littere. **Predictę**
metaplasmi species in his versibus continetur. **Prothesis**
apposit caput apheresisq; recandit. **Sincope** de medio
tollit: quod epithesis auget. **Ausert** apocope finē: quem
dat paragoge. **Quam** natura iubet pducere lictola cur-
tat. **Metathesis** e contra pducit corripienda. **Sineresim** facies
duo si iungat in vnu. **Pyeresim** reddit syllaba facta duę
Elleipsis necat m. s. vocalē finaliphā. **Metathesis** teure
iubet: antithesis canit olli.
Versiculi isti rem satis aperit sunt tamen vitiosi. **Nā**
syneresis & digressio deberet secundā producere: & me-
tathesis primam corripere. xxvi

Sequitur nunc tractatus de scemate.

De scemate a modo siue alleotheta
secundū doctrinā donati videamus. **Nā** in
fine istius quartę ptis videbimus de alleo-
theta secundū doctrinā **Pauli**. **Scias** ergo q̄ alleotheta. i.
aliena positio: dicit scema a donato. **Et** in scema lexeos
& scema dianeos diuiditur ab eodē. **Et** nota metaplasmi
est remediū contra barbarismū: sed scema est remediū
contra solecismū. **Scema** latine interpretatur figura secun-
dum **Plido**. quę fit in verbis vel sententijs p̄ varias dic-
tionū formas ppter eloquiū ornatū. **Secundū** donatū
duę sunt eius species. scz scema dianeos quasi ornat⁹ sen-
tentię: & p̄tinet ad oratores & rhetores. **Scema** nāq; figu-
ra vel modus loquēdi dicit. **Dianeos** vero genitiū⁹ grę-
cus est: & latine sanat sententię: & de ista nihil ad presens.
Item scema lexeos. i. ornatus verborū vel dictionū: & p̄-
tinet ad grammaticos. **Lexeos** genitiuus est gręcus: et
latine sonat dictionis. **Unde** scema lexeos id est figura
verborū vel dictionis. **Quiusmodi** aut secundū donatū
multa sunt scemata. **Tamen** ex omnibus necessaria fere
sunt decē & septē: quorū hec sunt nomina. **plepsis**: zeuma:
hypozeusis: **syllipsis**: **anadiplosis**: **anaphora**: **epanale-**
psis: **epyzēsis**: **paranomasia**: **scissionomato**: **paranomo-**
co: **omozoptoto**: **omeotollento**: **poliptoto**: **prpos**: **poliynthē-**
tō: **dyaliton** vel **asyntheton**. xxvii

Rolepsis est p̄sumptio rerū ordi-
ne scuturū: sicut infra plenius dicā cum agas
de alleotheta secundum **Pauli**. xxviii

Eugma est vnius verbi conclusio di-
uersis clausulis apte coniuncta secundū donatū
In doctrinali etiam dicit zeugma fit in verbo si
plurima clausula vno. **Ut** hymn⁹ xpe tibi laus & tibi glo-
ria detur. **De** hoc plenius dicam infra vbi determinabo
de alleotheta secundum **Pauli**. xxix

Hypozeusis est figura superioris con-
traria vbi diuersa singulis quibusq; clausulis
proprie subiunguntur: vt sic. **Regem** adiit: re-
gi memorat. **nomēq;** genusq; **Dicit** autē hypozeusis esse
contraria zeugmati: quia quod zeugma facit vno verbo
ista diuersis peragit: habet quoq; vnum quodq; verbum
suam clausulam: vt regem adiit regi memorat. **Unde** fm
quosdam dicit ab hypos quod est contra: & zeugma qua-
si contraria zeugmati: vt vult donatus. **Reda** vero dicit
q̄ quādo verba vel sententię singulis quibusq; clausulis
adiunguntur fit hypozeusis. **Verba**: vt **Virtutem** terribi-
lium tuorū dicent & magnitudinē tuā narrabit. **Demons-**
trabit abundantię suauitatis tuę eructabunt: & iusticia tua exul-
tabunt. **Item** illud apostoli. i. cor. xii. **Sive** pphetię eua-
ngelium: sive lingue cessabit: sive scientia destruet. **Sen-**
tentię: vt si cōstant aduersum me castra non timebit cor
meū. **Et** si exurgat aduersū me plūm i hoc ego sperabo.

Secundū doctrinale vero fit quando plura verba ad-
duntur vni supposito: vt **Uisat** nos ornet: nos saluet gra-
tia christi. **Et** dicit secundū **Aug.** ab hypos quod est sub:
& zeusis dictio. **Unde** hypozeusis ē quēdā figura vbi sin-

gulis sensibus p̄p̄a vnicuiq; clausula est. vel secundum
alios hypozeusis dicitur ab hypos quod est sub: & zeusis
iunctura siue iunctio. **Unde** hypozeusis. i. subiunctio: q̄
subiungit verbum vnicuiq; clausule: vt vinum lenificat:
supbia inflat: iracundia inflāmat: rapacitas inquitat.

Hypozeusis dicitur subunio vel subconiunctio. **Nā**
hypo dicitur sub. & zeusis cōiunctio seu iunctio. **Unde**
de non scribetur ypozeusis sed hypozeusis. nec zeu-
ma: sed zeugma. xxx

Syllipsis est dissimilium clausula-
rum per vnum verbum conglutinata conce-
ptio secundū donatū: vt hic illi⁹ arma: hic curs-
rus fuit. **De** hoc plenius dicam infra: vbi agam de alleo-
theta secundum **Pauli**. xxxi

Anadiplosis est quando ab eodem
quo vnus versus finit: alius incipit. **Unde**
dicit donatus. **Anadiplosis** est congemina-
tio dictionis ex vltimo loco p̄cedentis versus & principio
sequētis: vt sequitur pulcherrimus astur. **Astur** equo fi-
dens. **Et** in psal. **Stātes** erāt pedes nostri in atris tuis
hierusalem: hierusalem que edificat vt ciuitas. &c. **Doctr-**
nale vult quod fiat quādo vbi fuit syllaba vnus pedis:
ibidem incipit alia: vt **Psallite** deo nostro psallite **psal-**
lite regi nostro psallite. **Et** dicitur ab ana quod est sursum:
& dyplosis q̄ est duplicatio: quasi superioris versus dus-
plicatio: vel quasi iterum duplicatio. **Vel** dicitur ab ana
quod est re: & dyplon quod est plica: quasi replicatio: quia
dictio replicatur. & est idem cum colore rhetorico qui dicitur
conduplicatio.

Anadiplosis dicitur duplicatio. ab ana. i. re & dyplo-
sis plicatio: dyplazo aut aut dyploo dī duplico. xxxii

Anaphora ē repetitio siue relatio
eiusdem dictionis per principium plurimū ver-
sum: vt **Nate** me vires mea magna potē-
tia solus. **Nate** patris summi. **Et** psal. **Dominus** illumi-
natio mea: & salus mea quem timebo. **Dominus** p̄tor
vitę meę: a quo trepidabo. vel secundū doctrinale fit quā-
do diuersę clausule continue ab eadem incipiūt dictione:
vt **christus** mundauit: **christus** nos purificauit vel **Te** co-
lo: te laudo: te glorifico: tibi plaudo. **Itē** **Tu** dominus:
tu vir: tu mihi fraternitas. **Item** **Vox** domini in virtute:
vox domini in magnificentia. vox domini confingentis
cedros. **Et** dicitur ab ana quod est sursum: & phoro quod
est ferre. **Unde** anaphora quasi eiusdem verbi vel dictio-
nis relatio: quia quod supra est dictū iterū fertur. **Vel** dicitur
ab ana quod est re: & phoro ferre: quasi relatio: & vo-
catur in coloribus rhetorice repetitio.

Anaphora dicitur repetitio vel relatio ab ana. i. re &
phora latio unde anaphoricus dicitur relatiuus. ana-
phoro refero. xxxiii

Epanalepsis vel epinalepsis est ser-
monis in principio versus positi eiusdem in fi-
ne replicatio vel repetitio. **Unde** doctrinale.
p̄ncipio finem facit epanalepsis eundem: vt **Multa** su-
per p̄uamo rogātans super hectorē multa. **Itē** nobis gra-
tia prius non sunt modo cōgrua nobis. **Item**. **deus** quis
erit similis tibi: ne taceas neq; cōpescaris deus. **Et** pau-
lus **Gaudete** in domino semper iterū dico gaudete. **Et**
Iuuenā. **Crescit** amor nūmi q̄tum ipsa pecunia crescit.
Et dicit ab epi quod est supra: & ana quod est re: et lepsis
quod est sumptio. **Unde** epanalepsis. i. superioris dictio-
nis resumptio: & vocatur a **Tullio** conduplicatio: & est co-
lor rhetorice. xxxiiii

Epyzeuris est eiusdem verbi in eo-
dem versu sine aliqua dilatione congemina-
tio: vt me me. **Itē** confurge confurge. **Item**
in euange. **Matth.** **Hierusalem** hierusalem que occidis p̄-
phetas. **Item** psal. **Quuens** viuens ipse confitebitur tibi.
Item **Esa.** **Consolamini** consolamini popule meus. **Et**

dicitur ab epi quod est supra: et ana quod est re: et lepsiis quod est sumptio. Inde epanalepsis. i. superioris dicti onis resumptio: Et vocatur a tullio conduplicatio. et est color rhetorice.

xxxv.

Epanalepsis dici potest replicatio vel repetitio. Nam epanalambeno dicitur repeto. Et sic secundum Diomedem quia eadem dictio & principium versus & clausulam tenet. Vt te nemo anguitig vitrea te fucin? vnda. Nec dicitur epanalepsis.

Epizeugis est eiusdem verbi in eodem versu sine aliqua dilatione congeminatione: vt me me. Item consurge consurge. Item in euangelio matthei. Hierusalem hierusalem que occidis prophetas. Item psalmista. Viuens viuens ipse confortabitur tibi. Item Esaias. Consolamini consolamini popule meus. Et dicitur ab epi quod est iterare: et zeugis quod est coniunctio: quasi iterata coniunctio. Vel dicitur ab epi quod est supra: et zeugis quod est duplicatio. Inde epizeugis quasi superioris dictionis duplicatio. In hoc autem differt epizeugis ab epanalepsi: quia epanalepsis habet multa verba in medio: vt Crescit amor nummi quatenus ipsa pecunia crescit. Epizeugis vero nullum verbum habet in medio: sed sine mora idem reperitur. vt memento qui feci in me conuertite ferrum.

Epizeugis dicitur combinatio: & alio nomine dicitur epimoneis id est perseverantia vel assiduitas & insistencia. Epizeugis secundum diomedem est eiusdem dictionis in eodem versu sine alia dictione geminatio. cum impetu pronuntiationis: vt zenci. ix. Memento adsum qui feci &c.

xxxv.

Paranomasia est quotienscumque de nomine efficitur aliud nomen: veluti quaedam denominatio. vt Terentius in comedia. Ad incepto est amantium: sed amentium secundum Donatum. Vel paranomasia est secundum quosdam quando plures dictiones ponuntur habentes idem principium vel eundem finem: ita quod significant diuersa: vt Curia curarum genitrix: nutritrix miserorum. Beda autem dicit. Paranomasia id est denominatio: dicitur quoties dictio pene similis ponitur in significatione diuersa: mutata videlicet littera vel syllaba: vt in psalmo vigesimo populo hebraicam veritatem. In te confusi sunt et non sunt confusi. Et paulus. Videte malos operarios: videte conditionem. Nos enim circumsio: qui spiritui deo seruimus. Et dicitur secundum Hugonem a para quod est iuxta: et onoma quod est nomen. Inde hec paranomasia. id est in significatione diuersa dictio pene ipsa: vt abire aut obire te conuenit. i. exulem fieri aut mori. Item non curas vera sed era. Vel dicitur a para quod est ad: et onoma nomen. Inde paranomasia: id est agnominatio: quia sic est ibi agnominatio: vocatur a Tullio talis color rhetorice agnominatio.

Paranomasia est (vt ait diomedes) denominatio.

xxxvi.

Schesionomaton secundum Bedam: est multitudo nominum coniunctorum diuerso sono vnam rem significantium: vt in Esai. Be gentes peccatrici: populo graui iniquitate: semini nequam: filiis sceleratis. Et in psalmo. Peccauimus cum patribus nostris: iniuste egimus iniquitatem fecimus. Vel secundum alios sic dicam. Rubra nix grando procella flumina ventus. Et dicitur a schesis quod est multitudo: et onomaton quod est nomen. Inde schesionomaton quasi multitudo nominum. Vel dicitur a schesis quod est multitudo: et onoma quod est nomen: et thesis quod est positio: quasi positio nominum in simul positorum.

Schesionomaton est habitudo nominum: nam schesis

sis dicitur habitudo vel habitus: onomaton nomen. Et fit cum singulis nominibus epitheta coniuncta sunt. vt Marsa manus. peligna cohors &c. xxxvii.

Paromeon est cum ab eisdem litteris multa incobantur verba vel finiuntur. vt Etenim tati tibi tanta tyrane tulisti: vt talis sit ordo. O iterati tyranne tulisti tute. id est tuipse fata tibi. Item Machina multa mina minuitur maxima muris. Item in psalterio. Benediximus vobis de domo domini deus dominus. Item secundum similitudinem serpentis sicut aspidis surde &c. Item vltat vim virgo virilem. Et dicitur a para quod est coniunctio vel ad: et omeon quod est simile: quasi assimilatio vel coniunctio similitudinis. Et scias quod hoc schemate raro vtendum est: ne eiusdem littere assidua repetitio fastidium generet.

Paromeon dicitur simile: paromeos similis: nec dicitur paranomeon

xxxviii.

Homoptoton est cum in similes casus exeunt verba diuersa: sicut apud Ennium inuenitur. Mœrentes: flentes: lachrymantes: et miserantes secundum Donatum: vel secundum Bedam: Homoptoton est cum diuersis casibus variatur oratio: vt apostolus dicit ad Romanos. Quoniam ex ipso et per ipsum: et in ipso sunt omnia: ipsi gloria in secula. Et in psalterio. Nunc dealbabitur in selmon montem domini montem vberem: mons coagulatus mons pinguis: vt quid suspicamini montes vberes. Mons in quo beneplacitum est deo habitare in eo. Et dicitur ab homos quod est vnum vel simile: et ptotos quod est casus: quasi vniformitas vel similitudo casuum. Vel dicitur ab homeos quod est simile: et ptotos quod est casuale. Inde de homeoptoton: id est oratio vel dictio similitudinis casuum. Vel secundum Hugonem homos quod est vnum ponitur cum ptotos quod est casus. Et dicitur homeoptoton cum plura nomina per vnum casum denotantur: vt Sed neque currentem: sed nec cognoscat euntem. Tollite manus saxumque immane mouentem. Vel secundum Hugonem. Homoptoton vel homeoptoton est diuino modo plura verba sumuntur: vt abire: abscessit: euasit: erupit. Item cantate: exultate: psallite.

Homoptoton vel homeoptoton dicitur ab homos vel ab homeos: et ptosis id est casus: nam ptoto in compositione dicitur quasi cadens: vt fit similiter cadens.

xxxix.

Homeoteleuton est cum simili modo dictiones plurimae finiuntur: vt eos reduci & reliqui: deuehi & deserti malui. Et fit proprie in verbis: vt abire: abscessit: euasit: erupit: vt vult Isidorus. Inter homeoptoton et homeoteleuton secū dum quosdam hoc distat: quia homeoptoton est quotiens in similes casus verba diuersa exeunt: vt mœrentes &c. Omnes enim illi casus accusatiui sunt. Homeoteleuton vero dicitur quando penultima verba vnam habent et similem clausulam: vt Reduci & reliqui &c. Alii dicunt quod fit cum huius vel duae clausule medietates versuum sine sili terminantur: vt sunt versus leonini et caudati: et cate nati. Beda vero dicit quod homeoteleuton est quotiens media et postrema versus siue sententiae simili syllaba finiuntur: vt in Ecclesiastico. Melius est videre quod cupis: & desiderare quod nescias. Item melius est a sapiente corripui: & stultorum adulatione decipi. Haec figura saepe poetarum et oratores vniuntur hoc modo perula diuini si paruerunt cetera ponti. Oratores vero ita. Beatus Iob deo soli et sibi cognitus in tranquillitate ad nostram noticiam perducendus tactus est verbere: vt odorem suarum virium tanto largius spargeret: quanto more aromatum melius ex incensione frigaret. Quo schemate: ipse qui hoc dixit: Beatus papa Gregorius vltus fuisse reperitur. Et dicitur homeoteleuton ab ho

meon: quod est simile: et teleuton quod est finis: quasi simile finis. Nam telos græce: latine finis vel terminus dicitur. Vel secundum quosdam dicitur homoteleuton: et tunc dicitur ab homot quod est unum: et leutos quod est finis: quasi habens unum finem.

Homoteleuton vel homeoteleuton dicitur a Cicerone similiter desinens. Componiturque ab homot vel homeos: id est similiter: et teleuton finitum. Nec per scribitur homoteleuton. xl.

Polyptoton est multitudo casuum varietate distincta: ut litorea litoreibus contraria fluctibus undas. Et scias quod polyptoton græce latine dicitur multitudo casuum: ubi. scilicet. multi casus ponuntur: sed diuersi: ut in predicto exemplo: litorea litoreibus etc. Ecce litorea est accusatiuus casus: et litoreibus datiu casus: Et secundum Hugonem componitur a polys quod est pluralitas: et ptoton casus. Inde polyptoton quasi pluralitas casuum: scilicet diuersis casibus sententia variatur ut apud Persium. Et nihilo in nihilo nil posse reuertit. et vocatur in rhetorica traductio: quidam color rhetoricus.

Polyptoton dicitur quod multiplicem habet casum: polys enim multus: ptosis casus dicitur. xli.

Hymnos est series orationis vel constructio tenorem suum usque ad ultimum seruans: ut apud Virgilium: principio cælum acterræ camposque liquentes. Lucentemque globum lunæ titaniæque astra Spiritus intus alit: secundum donatum. Veda vero dicit hymnos id est convenientia dicitur quando series orationis tenorem suum usque ad ultimum seruat: nulla videlicet alia causa vel persona mutata: ut in psalmo Deus in nomine tuo saluum me fac etc. usque dum ait. Et non proposuerunt deum ante conspectum suum. Orat enim propheta: ut auxilio domini salutis ab hostium insecutione liberetur. Et scias quod hymnos est longa constructionis suspensio: ut apud auctores sepe inuenitur. Et dicitur hymnos quasi symmos: a syren quod est tractus. Nam ut dicit Hugutio. a syren quod est tractus dicitur hoc symma symmatis. id est. cauda vesitis sceminarum. Symma etiam dicitur longa series orationis tenorem suum usque ad ultimum seruans. Secundum autem Hugonem hymnos est sententia continuata orationis tenorem suum usque ad ultimum seruans: Hymnos interpretatur suspensio: et differt hymnos ab hyperbatō: quia hymnos ordinem seruat: hyperbaton turbat. et ideo hymnos continetur sub schemate: hyperbaton vero sub tropo.

Hymnos est quasi symmos: quod est tractus: sicut et symma. Nec dicitur hyrinos aut syrinos sicut ineptissimi scripserunt. xlii.

Polysyntheton est multis annexio dictionibus dictio: ut materque paterque neposque. Item in psalmo. Dominus conseruet eum et viuificet eum: et beatum faciat eum in terra: et non tradat eum in animam inimicorum eius. Et dicitur a polys quod est pluralitas: et syn quod est con: et thesis positio: quasi habens plures compositiones. id est. coniunctiones. Vel dicitur a polys quod est pluralitas: et syntheton compositum scilicet quando plures quam duæ orationes coniunguntur in unam: quasi plus quam syntheton: ut dicit Hugutio: et est ei contraria dialyton.

Polyyndeton dici potest multipliciter coniunctum Poly enim multum dicitur: et polys multus. Syndeton vero nodus seu coniunctio. Polysyntheton ex multis compositum. xliii.

Dialyton vel asyntheton est contraria polysyntheto: et fit secundum donatum: quando sine coniunctionibus punctuatum per-

feruntur dictiones: ut Ite ferte citi flammæ: date tela: impellite remos. ut Iubilante deo omnis terra: psalmus dicite nomini eius: date gloriæ laudi eius: dicite deo etc. Et in hymno. Quem terra pontus æthera colunt adorant predicant. Et dicitur a dia quod est dio: et lis diuisio quasi dissolutio orationum: ut ferro fame peste perisist. Et dicitur dialyton contraria polysyntheto: quia sicut habet illa plures coniunctiones: ita ista non habet aliquam. ut dicit Hugutio. Dia componitur cum lysis quod est solutio. Et dicitur dialyton vel dialyton quasi dissolutio: scilicet plurium orationum sine coniunctione prolatarum. quando videlicet una oratio per subtractionem coniunctionum diuiditur in plures species quam in duas. Si vero diuidatur tantum in duas: dicitur figura illa asyntheton secundum Hugonem. Donatus non facit differentiam inter dialyton et asyntheton. Et habet hæc figura tres formas quoniam asyntheton aut equalia: aut similia: aut contraria disiungit: sicut polysyntheton: aut contraria: aut similia: aut equalia coniungit.

Dialyton dici potest dissolutum a verbo dialyo quod est dissoluo. Dicitur quoque asyndeton quasi dissolutum. Et secundum quosdam asyntheton incompositum. dicitur etiam Brachylogia id est brevis sermo. xliiii.

Asyntheton idem est quod dialyton secundum donatum. Et dicitur ab a quod est sine: et syn quod est con et thesis positio vel coniunctio. id est. sine coniunctione. Et dicitur in coloribus rhetoricis articulus. Hugonem vero dicit. Syntheton vero componitur cum a: et dicitur asyntheton. quando. scilicet. una oratio diuiditur in duas. xlv.

Syntheton videtur hugutio dicitur asyn quod est con. et thesis positio. Inde hoc syntheton est quedam figura: quando. scilicet. duæ orationes coniunguntur in unam. xlvi.

Antitheton ponitur ab Alidoro in libro etimologiarum: et non a donato: et secundum eum fit ubi contraria contrariis opponuntur: et sententiæ pulchritudinem reddunt: ut illud primo metamorphoseos. Frigida pugnabant calidis: humentia siccis. Mollium cum duris: sine potere habentia pondus. Et dicitur ab anti quod est contra: et thesis quod est positio: quasi contraria positio. Unde a Eulio appellatur hæc figura contrarium. Doctrinale vero ubi agit de coloribus rhetoricis dicit. Verba per antitheton respondent vtriusque pumis. Sunt daniel: noe: iob: castus rectusque maritus. vide in antitheta. xlvii.

Antitheta secundum Grecesimul fit quando prima sententia contrariatur alteri: ut in primis duobus versibus Boetii. Larmina qui quondam studio florente peregre flebilis heu moestos cogor intire modos: et appellatur a quibusdam antithesis. Est autem antitheta contraria positio: vel locutio. Et dicitur ab anti quod est contra: et thesis quod est positio: scilicet ubi contraria contrariis opponuntur: quasi contraria sententiæ oppositio. Papias vero dicit antitheton ubi contraria contrariis opponuntur: et pulchritudinem sententiæ reddunt: ut Frigida pugnabant calidis: humentia siccis. Antitheta græce contrapposita latine: ut contra malum bonum. Per infamiam et bonam famam. oppositiones sunt quasi contra theta littera. unde ut patitur Papias manifeste distinguit inter antitheton et antithetam. hæc etiam dicitur syndysmos.

A syntheton uti dixi: esset incompositum: sed plus asyndeton. id est. dissolutum scribitur. Syntheton compositum. Synthesis compositio. Antitheton contrappositum: ubi singula vocabula inter se contraria sunt. Contentio ubi sententiæ pugnant. Antitheta sunt contrapposita: estque vox neutri generis & pluralis numeri a singulari antitheton. Nec dicitur a theta littera. Nam

eta seu thita primam producit: & non declinatur. Erat ergo in nominibus figurarum cum suis aulioribus tota via.

xlviii.

Hypallage ponit ab **Hydo**. sub **schemate**: sed in doctrinali quod in coloribus rhetorice. Et fit secundum **Hydorum** quotiens per contrarium verba intelliguntur ut dare classibus aulibus cum contrario classes aulibus ventis: & non ventos classibus demus. Item perflavit fistula buccas. Item in **Hydremia**. **Hydremia** lignum in panem eius. i. panem in lignum: hoc est **christum** in **crucem**. Et dicitur ab **hypa** quod est mutatio: & logos quod est sermo: quasi mutatio sermonis. Vel dicitur ab **hypos** quod est sub: & **aleon** quod est alienum: & logos quod est sermo: quasi alienatus sermo: & reducitur ad metaphoram reciprocā: & fit causa metri: vel ornatus. De hoc etiam infra dicam ubi determinabo de alleotheta in capitulo de antiprosi. **Hypallage** vero secundum **Augu.** est conversio casuum vel constructionum: vel quādoq; totius sententię. Hęc de scemate et eius speciebus dicta sunt: **Amodo** de **tropo** videamus.

Hypallage id est submutatio: ab **hypo**. i. sub: & **al** lage mutatio.

xlix.

Et sequitur nunc ultra de tropis xlix.

Tropus est dictio translata a propria significatione ad impropiam: similiter dicitur ornatus: necessitatis causa. Tropus gręce: latine modus locutionis interpretatur: & dicitur tropus conversio: quia talis modus loquendi convertit significatiōes & orationes: & propter hoc differt ab alijs figuris. Metaphrasus enim respondet barbarismo: qui est vitium dictionis. Schema solocismo qui est vitium orationis. Sed tropus improprietatem sententię est excusatus. Et notandum est quod in tropo tria sunt consideranda scilicet res translata: & res ad quam fit translatio: & similitudo eorum: ut cum ponitur angelus pro homine. Et enim dicit **Aristoteles** in primo topicorum. Omnes enim transferentes secundum aliquam similitudinem transferunt. Et scias ut dicit **Augustinus** in lib. de civitate dei. xx. Locutiones tropice prophetis et prophetico more mickentur: ut ad intellectum spirituales intentio sobria cum quodam sancto ac salubri labore perveniat. **Pigritia** vero corporalis vel ineruditę atq; inexercitatę tarditatis mentis contenta litterę superficie: nihil putat interiorius requirendū. Et ut vult **Hydorus** ethi. primo: omnium troporum nomina difficillimum est annotare. **Sed** ex omnibus **Donatus** tredecim vsui tradenda conscripsit. Scandum tamen est quod allegoria dividitur in septem species: & hyperbaton in quinq;. **Homeosis** vero in tres: & sic sunt vigintiocto species. scilicet metaphora: catachresis: metalepsis: metonymia: antonomasia: epitheton: sinecdocha: onomatopoeia: periphrasis: hyperbaton: cuius quinque sunt species: scilicet hysteresilogia vel hysteron proteron: anastrophe: parēthesis: themesis: sinecretis. Item hyperbole. Item allegoria: cuius septem sunt species: scilicet ironia: antiphrasis: enigma: canēsimos: paremia: sarcasmos: antismos. Item homeosis: cuius species sunt tres: scilicet icon: parabola: paradigma. De predictis per ordinem vadeamus.

l.

Metaphora est rerum verborumq; translatio: & ut dicit **Hydorus** loquens de metaphoris. Hęc atq; alię tropice locutiones ad eas que intelligenda sunt: propterea figuratis amictibus obteguntur: ut sensum legentis exerceant: & ne nudas atq; im promptu posita vilescent: hęc autem fit quatuor modis: ab animali ad animale. ut **Lipin** aurigas celeres fecere carine. Hęc namq; translatio fit inter duo animalia: scilicet inter aurigam et gubernatorem. **Lipin** enim gubernator fuerat navis argo. Auriga vero proprie dicitur quilibet regens curram. Fecit ita translationem inter duo animalia dum aurigam posuit pro gubernatore.

Am bernatore. Nam ut **Donatus** subdit. **Aurigam** & gubernatorem animam habet. Item secundum **Bedam** hic primus modus fit cum dicitur. Quare fremuerit gentes: & dominus qui eripuit me de manibus leonis: et de manibus vrsi. & Si sumpsero pennas meas ante lucem. Nam & homines & bestię & volacres animam habent. Ab inanimati ad inanimale: ut pelagus tenere rates: nam & pelagus & rates animam non habent. In hoc autem facta est translatio: quia cum pelagus proprie retinere & arcundare rates siue naues intelligatur: nunc rates ipsę pelagus tenere dicunt. Item cum dicitur aperis portas tuas libane: et Qui perambulabat semitas maris. Translatio enim est a civitate ad montem: & a terra ad mare: quous nullum animam habet. Ab animali ad inanimale: ut excitatus est vertex carmeli. homines enim & non montes verticem habent. Item **Athlantis** cinctum assidue nubibus atris piniferum caput: & vento pulsatur et ymbu. Nam ut homines animales sunt: ita mons non habet animam cui membra hominis ascribuntur. Caput enim humerus & huiusmodi membra hominis sunt. **Atrigilius** autem transulit a re animali ad animale caput: id est ab homine ad montem. Ab inanimati ad animale: ut auferam a vobis cor lapideum. Non enim lapis sed homo proprie cor & animam habet. Hęc tropus secundum **Bedam** & ad deum fit multisartie: vsq; sub ymbra alarum tuarum protege me. A feris: ut dominus de non rugiet a membris humanis: ut quis mensus est pugillo aquas & celos palmo ponderavit. Ab homine inferiori: ut ibi. Inveni david filium iesse virum secundum cor meum. A motibus humane mentis: ut tunc loquatur ad eos in ira sua. Et percutiet me fecisse hominem. et zelatus sum syon zelo magno: & multa huiusmodi. A rebus insensibilibus: ut ecce ego stridebo super vos: sicut stridet plastrum onustum sceno. Qui videlicet tropus in communi locutione vsitatissimus est: ut cum didimus. Fluctuare segetes: germinare vites: flores: eiuuentutem. Scire enim debemus: ut dicit **Donatus** esse metaphoras: alias reciprocas: alias partis: vnius: ut naues volant: segetes fluctuant: vel vites germinant: hoc autē dicit: quia videlicet quedam metaphore sunt communes. **Lipin** aurigam celeres fecere carine: vel naues volant: quia quem admodum in naui auriga dici potest: ita in curru communitur gubernator: vel naues volant: quia sicut dici potest naues volant: ita communitur dici potest naues natant. Quedā vero non sunt communes siue reciprocę: sed vnius partis ut si dicit. Verticem montis: non enim potest inuicem dici cacumen hominis sicut dixit. Verticem montis vel vites germinant: non enim potest dici germina vitę. vel segetes fluctuant: non enim inuicem potest dici vnde segetant. **Hydo**. enim dicit quod metaphora aut partis vnius est. ut fluctuare segetes: non enim potest dici segetare fluctus: Aut antistrophe. i. reciproca: ut remigium alarum: nam & alę nauum: & alarum remigia dicuntur. hoc etiam dicit **Aug.** Et dicitur metaphora a meta quod est trans: vel de: vel iuxta: & phoro quod est ferre. Inde hęc metaphora. i. similitudo vel altius rei vel verbi vsurpata translatio. Unde & a **Tullio** tropus iste vocatur translatio. Et ut dicit **Augustinus**. In metaphoricis locutionibus sensus literalis est: non quem faciunt verba: sed propter quem verba fiunt. Item scias quod natura vniuiscuulorum rei ex diuersitate componitur. Et ideo in facto eloquio: partem quālibet late diuersa figurant: sicut plenius dicam in quarta parte in leo.

li

Catachresis est usurpatio alieni nominis cum proprium deest: ut cum per aridas dicimus qui occidit fratrem. Et pisānam que pisces non habet. Hęc enim nisi extrinsecus sumerent suum vocabulum non haberet: ut dicit **Donatus**. Beda vero sic dicit. Catachresis est abusus nominis: aut verbi ad significandum rem que propria appellatione deest: ut pones veteres vectres in quattuor angulis mese per suum.

k.ij

gulos pedes: et sextum sagum in fronte tecti duplices. **Et ibi.** Confringet cornua arcuum: et labium calicis: et re pandi labij. **Hec** a metaphora differt: eo quod illa vocabu lum habenti largitur aliud: **hec** quia non habet proprium alieno vitur: pedes dicitur et frons et labium et cornua homi nant sunt et animantium: non etiam rerum insensibilium que nomina si prefatis rebus non imposuisset scriptura quid proprium his diceret non haberet: ad hunc tropum pertinet quod scriptum est. **Est** autem hierosolymis p batice piscina. a piscibus enim vocabulum accepit aqua que quaque propter pisces: sed ad lauandas ut asserunt hostias col lecta est. Unde et probatice cognomen sortita est. **Et** dicitur carachresis a cata quod est ab: et thesis quod est ysus quasi abusio nominis. **Hec** figura excusat adrologiam. et hic tropus vocatur a tullio abusio.

Catachresis dicitur abusio vel usurpatio contra vsum. **Nam** cata dicitur contra: et chresis versus. lii.

Metalepsis est dictio gradatim per gens ad id quod ostendit: et ab eo quod pre cedit id quod sequitur insinuas: ut labores fructuum tuorum manducabis. **Labores** enim posuit pro his que laborando acquiruntur bonis secundum Bedam. **Vel** metalepsis est distinctio gradatim pergens ad id quod ostendit. s. de causa venire ad causam per multa media: ut post aliquot mea regna videns mirabor aristas. **Ita** enim gradatim pergit dictio vel distinctio ad id quod ostendit: quia per aristas segetes: per segetes estates: per estates annos intelligere debemus. **Ergo** post aliquot aristas: post aliquot annos **Urgi.** intelligi voluit: quia igitur sit per multa media. **Differt** a metaphora: que licet procedat ab animali ad animatum: vel econuerso: facti tamen hoc sine dubio. **Excusat** autem **hec** figura adrologiam: et ca cephaton: et dicitur a meta quod est trans: et lepsis sumptio quasi transumptio: quia significatum virtus transsumitur ad significatum alterius. **Vel** dicitur a meta quod est ad: et lepsis quod est sumptio. **Unde** metalepsis quasi assumptio: quia vnum post aliud sumitur: et vocatur a Tullio gradatio. liii.

Metonymia est beluti quedam trans nominatio: huius multe sunt species: aut enim continens ponitur pro contento: ut theatra plaudunt: effundite hydrias. id est vinum: vel aqua que est in hydrijs. **Item** piata mugiunt: id est boues qui sunt in prato: vel hierusalem que occidis prophetas. vel in sic pateras libate ioui. id est vinum contentum in pateris id est vas is illis. **Aut** contentum pro continente: ut dimitte arcam ire et aspicias: ut habetur in primo regum. **Non** enim ut dicitur beda arca sed planstrum quo continebat arcam vel boues ire poterant. **Item** vina coronant. id est cyathos implent usque ad summum vino: aut inuentor pro inuento: ut sine cerere et libero friget venus. exemplum est Terentij in comedia. **Ceres** secundum poetas dicitur fuisse dea: et inuentrix frumenti: et liber inuentor vini. **Per** istos ergo inuentores signant inuentiones siue inuenta. **Per** venerem intelligitur concubitus: ut sit sensus. **Sine** cerere et libero friget venus. id est sine pane et vino deficiat voluptas. **Item** vulcanus mittit sagittas: id est ignis. aut econuerso. **Inuentus** pro inuentore: ut vinum peccatur: id est liberum vinum inuentore. **Item** pro efficiente effectus: ut frigus pigrum. id est efficiens pigrum: et timor pallidus. id est faciens pallidum. **Aut** econuerso effectus pro efficiente: ut spumantia frena. id est equos. **Item** etiam cum materia ponitur pro materiato: ut accinctus ferro. id est gladio: vel consequens pro antecedente: ut pallidus. id est timor. **Et** dicitur a meta quod est de: et onoma quod est nominatio vel nomen: quasi denotatio: quia vnum pro alio nominatur. **Unde** et hic tropus a tullio vocatur denominatio. **Vel** dicitur a meta quod est trans: et onoma nomen quasi transpositio nomen. **Hec** enim dicitur sic. **Metonymia** composita a meta propter grecam quod est trans: et onoma nomen: et **hec** metonymia mig. quedam figura. s. transformatio ab vna si gnificatione ad aliam: fit multis modis: cum continens ponitur pro contento vel econuerso: ut inuentor pro inuen-

to vel econuerso: ut cum efficiens pro effectu vel econuerso. **Vel** cum materia pro materiato: vel econuerso. **Vel** cum quod sit ponitur pro eo pro quo sit: vel econuerso.

Metonymia dicitur transnominatio. a meta id est trans: et scribitur sine h. et onoma nomen. sed mutatur non in ny: ut hieronymus: patronymicum &c. liiii.

Antonomasia est significatio vice proprii nominis posita ex accidentibus: ut dicitur proprium significans personam: et sit tripliciter. **Ab** alio: ut magnanimum adphilades. id est eneeas. **Sub**bus. id est diabolus vel diabolicus: vel ut dicitur Beda: ab antimo ut nunquid tu percussisti superbum. **A** corpore: ut spurius altitudinis sex cubitoz et palmo. **Ab** elatione autem animi diabolus. **A** quantitate corporis significatur goliath gigas. **Ex**trinssecus: ut infelix puer. id est troilus. **Et** hoc fit pluribus modis. **Nam** secundum Bedam in plures species diuiditur. **Fit** enim vel a genere: ut nunquid omnibus vobis dabit filius israhel agros. id est david. **Vel** a loco: ut auctor secte nazareorum: id est paulus. **Vel** ab actu: ut **Qui** tradidit illum dedit eis signum: falsus iudas scariothes. **Vel** ab euentu: ut discipulus quem diligebat iesus id est iohannes. **Per** hunc tropum ipse dominus iesus christus aliquando designatur a genere: ut osanna filio david. **A** loco: **Qui** sedes super cherubi manifestare. **Ab** actu: ut peccator: quid faciam tibi o custos hominum. **Fit** ergo antonomasia cum comune alicui appropriatur: ut per apostolum paulum. per prophetam david: per virginem mariam: per urbem romam intelligamus. **Unde** secundus **Aug.** Antonomasia est quando illud nomen quod est commune pluribus appropriatur alicui. **In** doctrinali sic dicitur. **Antonomasia** solet excellentia dici. **Si** nomen proprium racas ponens generale. **Et** dicitur ab anti quod est contra: et onoma quod est nomen: et thesis quod est positio: quasi contraria vel impropria positio nominis pro nomine. **Vel** dicitur ab anti quod est pro: et thesis quod est nomen: quasi precellens nominatio. **Vel** dicitur ab anti quod est contra: et onoma quod est nomen: et vbi quod est equale: quasi contra equalitatem nominis.

Antonomasia dicitur pro nomine. id est vice nominis posita. lv.

Epitheton est preposita dictio proprio nomini secundum Donatum. **Sit** enim epitheton cum adiectiuum nomini proprio superponitur: ut dilectus deo et hominibus moyses. et **Miser** totius et misericors dominus. et **Iustus** ioth oppressus. **Sit** autem tribus modis. **Ab** animo: sicut sapiens plato. **A** corpore: sicut magnus gigas. **Ex**trinssecus: sicut diues heros. **Et** **hec** que exterius sumuntur: diuiduntur in plures species. descendunt enim a loco: ab actu: ab euentu. **Maximus** plane dicit. **Si** proprie proprium dicas epitheton hic est: ut albus agnus: coruus niger: nor humida. **Vel** quando proprietates intelliguntur in substantiis: ut basilius fidelis: deus iustus: fames pallida: virtus vera. **Et** ita adiectiuum proprie adiungitur substantiuo. **In** doctrinali sic dicitur. **Sit** epitheton si dicas tristia bella. **Et** dicitur ab epi quod est super: et theton vel thesis quod est positio: quasi propria adiectiuum suppositio. **Et** differt ab antonomasia: quia antonomasia pro vice nominis ponitur: ut vrbis pro roma: apostolus pro paulo. **Epitheton** nunquam est sine nomine: vide etiam in quarta parte in loco suo.

Epitheton dicitur appositum seu adiectiuum: et a nonnullis sequens: habetque secundam breuissimam gradum in obliquis penult. acuit. lvj.

Synecdoche est significatio plenius intellectus capax cum plus minusue pronuntiat: aut enim totum a parte ostendit: ut **Mors** dum caro factum est: et eramus in nauis vniuersę anime centum septuaginta sex. **Ita** enim minus dicens plus significat: aut econtra: a toto partem: ut propter parasceuen iudeorum quia iuxta erat monumentum: posuerunt

illi: et tulerit os meum et nescio ubi posuerit eis os meum dicitur: et soli dñi corpus gereret. Plus est dices minus significat. Quod tractans Grego. dicit in omelia. Notandum uera historia quod mulier non ait tulerunt corpus dñi mei sed tulerunt dominum meum. Illud namque sacre loquuti est: ut aliquando ex parte totum: aliquando vero ex toto partem significet. Ex parte enim totum significatur: sicut de iacob filijs scriptum est. Quia descendit iacob in egiptum in animabus septuaginta. Nec est in egipto sine corpore alij descendebant: sed per solam animam totus homo significat: quia ex parte totum exprimitur. Et soli dominum corpus in monumento iacuerat. Et maria non dominum: sed sublatum corpus dñi querebat: videlicet ex toto de signans partem. Aug. vero dicit: quod sine doche est quedam figura cum quod partis est attribuit toti et conuerso. Et est etiam quedam color rhetoricus: et appellatur apud latinos intellectio: et est intellectio tonus per partem: vel partis per totum: vel vnius per plura: vel plurium per vnum cognitio. Et dicit sine doche a fin quod est con: et doche quod est captio vel expectatio: quia per intellectum partis capitur et expectatur intellectus totus vel conuerso. Demississe autem debemus ut dicit Donatus cum sit a parte totum: ab insigniori parte faciendum est. De sine doche etiam ista dicitur cum agitur de alio tropo in cap. de synthesi.

Synecdoche est conceptio vel comprehensio. A Clione dicitur intellectio.

Onomatopoeia est nomen de sonora. Cuius vel fictum: ut stridor porci. Comus a croatando et simili propter animales: ut rugitus leonis: balatus ouis. Continabulum a tintin. Et notandum quod nomen fictum aliquando est nomen ipsi: sicut viturnitus qui est nomen sonitum auris. Aliquando est nomen habentium sonum: ut tarantara. Et dicitur ab onoma quod est nomen: et thesis quod est positio: et poio quod est fingere: quasi positio ficti nominis: et accipitur hic nomen large pro qualibet parte orationis. Et scias quod onomatopoeia aliquando ita large sumitur: quod etiam comprehendit verbi confirmationem sive tropum qui dicitur rematopoeia secundum Aug. vide plenius de hoc suo loco in quinta parte.

Onomatopoeia est onomatos. i. nominis. peia. i. fictio ut tarantara significat sonitum buccinae seu tubae unde Ennius. At tuba terribili sonitu tarantara dixit. Nec est nomen habentium sonum: nec a thesis dicitur: quocirca sine h scribetur lvi.

Periphrasis est circumlocutio que fit dupliciter: aut ornate rei causa. s. pulchre prologando materiam: unde Virg. Et iam prima notio spargebat lumine terras Titoni croceum linquens auroa cubile: quasi dicit. Jam lucebat aut dies. ortus erat. ita Paulus ad Corinthios. Scimus quod si terrestris domus nostra huius habitationis dissolvatur quia edificatione et deo habemus domum non manufactam eternam in celis. Aut causa vitandae fedilitatis: ut placidum petiuit coniugis in sinus gremio. Item ad romanos ait apostolus. Scimus earum mutauerunt naturalem usum in eum usum qui est contra naturam. Similiter autem et masculi in masculos turpitudine operantes etc. Item iste soluit tributum ventris. Quotiens igitur honestam rem honestiorem per circumlocutionem verborum facere volumus: periphrasis dicitur: ut auras vitales caput: id est vituit. Similiter cum turpem rem per circumlocutionem verborum honestamus: periphrasis est: ut patuit. Unde in doctrinali dicitur. Periphrasis circumloquium de iure vocatur. Et verbis curas attollere rem tibi gratam. Aut in re turpi verbis non turpibus uti. Et ut dicit Aug. Periphrasis quod est circum componitur cum phrasis quod est locutio. Unde periphrasis id est circumlocutio. cum vna res pluribus verbis significatur et describitur: in rhetorica iste modus loquendi dicitur circumlocutio

Et scias quod periphrasis que fit in oratione: differt ab anonomasia et epitheto: quae sunt in dictione. Item hec oblique ordinantur ad laudem vel vituperium: illa vero directe.

Hyperbaton est quedam transgressio verborum ordinem turbans: cuius quinque sunt species: scilicet hysteronlogia vel hysteronproteron: anastrophe: paræthesis: themesis: sinecresis. Et dicitur ab hyper quod est super: et baton quod est materia: quasi transgressus loquendi materiam: et excusat pleonasmus. Vel secundum Aug. dicitur vel componitur ab ipso quod est super: et baton quod est gradus: et inde hec hyperbaton. id est longa et supergrediens constructio vel sententia transgressio. s. cum verbi aut sententia ordine commutatur.

Hyperbaton dicitur ab hyperbato quod est transgrediendo vel transgredior. unde hyperbasia vel hyperbasis transgressio.

Hysteronlogia vel hysteronproteron est sententia cum verbis ordo mutatur: ut et torere parant flammis et frangere saxo: quod sic intelligas. Hysteronlogia est mutatus ordo sententiae cum verbis: ut in praedicto exemplo. Torere parant: etc. Primum enim solet in mola frangi tritum: et postea toreri. i. flammis coqui. Ergo et sensus et verba confunduntur. Item Virg. Mollamur et in arma ruamus. Item nutrit et peperit. Item vomit et potat. Item psalm. Accipiet benedictionem a domino: et misericordiam a deo salutari suo. Nam ut dicit Beda. Pater dominus miserando iustificat impium: et sic benedicendo ornat iustum. Dicitur autem hysteronlogia ab hysteron quod est vitium et logos quod est sermo: quasi sermo vitium scilicet praeposterus. Vel dicitur ab hysteron quod est post: et logos quod est sermo: inde hysteronlogia id est praeposterus sermo. Sed hysteronproteron dicitur ab hysteron quod est ordo: et proteron quod est praeposteratio: quasi ordo praeposterus. Vel dicitur ab hysteron quod est vitium: et prothos quod est primum: quasi pro vitio primum: et pro primo vitium. Hysteronproteron est sententia ordine mutata scilicet conuersio rectae sententiae: hysteron enim interpretatur videre. proteron conuersio ut dicitur Aug. utroque vide in hysteronlogia.

Hysteronlogia dicitur praeposterus sermo. hysteron enim dicitur vitium vel nouissime: et logia sermo. Proteron autem dicitur primum vel prius. unde hysteronproteron: quando vitium ponitur primum: vel vitium prius. In primo tamen aetate negatur hysteronlogia esse. Nam madefactas fruges prius desiccabant quam frangerent.

Anastrophe est verborum tantum ordo praeposterus: ut italiam contra: pro contra italiam. Quotiens cumque sensu integro permanente verba tantum mutantur: anastrophe dicitur: ut italiam contra. Debit enim dici contra italiam. eo quod praepositio semper debet praeponi. Similiter in iob. Quamobrem ego deprecabor dominum: pro ob quam rem. Unde doctrinale. Dicitur si subsit cum sit praecedere digna. Sicut anastrophe: sic surgit mare lutoza contra. Et dicitur ab ana quod est rectum: et strophos quod est conuersio: quasi recti ordinis conuersio. Vel dicitur ab ana quod est re: et strophos quod est missio: quasi remissio: quia quod deberet praeponi retro mittitur. Vel ab ana quod est re: et strophos conuersio: inde anastrophe: id est retroconuersio: vide in suo loco.

Anastrophe dicitur inuersio: ab anastropho verbo quod est reuertor.

Paræthesis est interposita ratio: natio diuersae sententiae: ut eneeas (neque enim patris consistere mentem passus amor) rapidus.

ad naues p̄mittit achatē. Secundū donatū: quotiens sententia incohāt etq; interponit qualibet ratiocinatio parentthesis est: vt in p̄dicto exemplo. Debit enim dicere eneeas rapidū achatem p̄mittit ad naues: et sic demū subūgere. Neq; em̄ patrius amor passus est consistere mentem. Itē apostolus ad galatas. Cum vidissent gratiā quē data est mihi: qui enim operatus est petro in apostolatu operatus est mihi inter gentes: iacobus cephas et iohannes dexterās dederunt mihi: et barnabē sociatū. Vel parentthesis est sententię interpositio qua ex medio remota integer sermo perdurat: vt disceptis (nam vos mutastis et illas) aspirare meis. Et dicit a para quod est inter: et thesis positio: quasi interpositio. lxv.

Themesis est vnus cōpositi: aut simplicis verbi sectio vna dictione vel pluribus iteriectis: vt septē subiecta trioni. Hoc cōpositū nomen septētrioni diuiditur et interponit vna dicitio. i. subiecta: vt septē subiecta trioni pro eo quod est subiecta septētrioni. Unde Doctrinale. Dat temesi m̄ binas in partes dicitio secta. Est boreę regio septem subiecta trioni. Itē Saxo cere cōminuit buum: pro cerebrum. Et diuiditur hoc simplex verbū scilicet cerebrum: et dicitio vna interponit. i. cōminuit. Itē Vasilii portabant iuuenes ad litora tanas. Hic simplex verbū diuiditur scilicet masilutanas. i. de masilia populus: quē est v̄bo gallica: et plures dictiones interponunt: scilicet portabant iuuenes ad litora: hęc tropi species vt dicit Beda. Non facile in scripturis sanctis q̄ ex hebreo vel gr̄co sermone trāslate sunt potest inueniri: et est huiusmodi. Micro quē genuit solymis dauitica proles. hoc est hierosolymis. Et dicitur themesis a themos quod est diuisio vel sectio. Diuidit enim siue secatur vna dicitio ab alia per es q̄ interponunt: vel dicit a teneo tenes: et memeto quod est diuisio: quasi tenēs diuisionē.

Themis nō temesis nec themesis dici debet: quē alio nomine dicit diacope: & dici potest latine sectio. a verbo temno. i. incido: aut tmasio. i. scindo. lxvii.

Synchesis est hyperbaton ex om̄i p̄te confusū: vt tris nothus arreptas in saxa la tentia torquet Saxa vocant itali: medijs q̄ fluctibus aras. Est em̄ ordo. Tris. i. naues arreptas nothus. i. ventus in saxa torquet: q̄ saxa in medijs fluctibus latente itali vocant aras secundū donatū. Itē nos virtute lauat qui labē criminis ornat. et est ordo. Ille qui lauat labē criminis ornat nos virtute. Et v̄: a sin quod est con et chesis quod est fusio. quasi confusio: vel dicit a sin quod est con: et chaos quod est confusio. Vbi em̄ ordo sententię verborū simul cōfundit: et quia fit in p̄mutatione plurimū dictionū differt ab hystorologia q̄ est in p̄mutatione ordinis duarū dictionū: et vtracq; excusat cacepharō. lxv.

Hyperbole est dicitio fidem excedens augendi minuendive causa. Augendi vt iste est nūc candidior: aquilis velocior: leonibus fortior. minuēdi vt: vt terrebit te sonitus folij volantia: et denigrata est super carbonēs facies eorū: et iste est tardior testudine. vñ doctrinale. Transcensus veri manifestus hypbola fiet. Et dicit ab hyper quod est supra: et bole quod est sententia vel fides: quasi supra sententiā vel fidē. et excusat tapinosis. Hic tropus vocat a tullio suplatio. et contrariat huius tropo liptore: de qua infra dicit.

Hyperbole dicitur ab hyper. i. super: & bole. i. taētus vel figura. lxvi.

Alegoria ē tropus quo signatur aliud q̄ dicitur. vt Et iam tēpus equum fūmantia soluere colla. Virgilius em̄ cum hoc diceret: non vere dicebat soluenda fere colla equorum: sed carmen finiendū significabat. Itē in euange. Ioannis. iiii. Leuate oculos vestros: et videte regiones quia albe sunt iam ad messēm. Hoc est intelligite: quia populi iam parati sunt ad credendū: et vocatur bictropus a Tullio permutatio. Et dicit ab alleon quod est alienum: et lo

gos quod est sermo: vel gore quod est dicere. Unde allegoria. i. alieniloquiū: cum aliud sonat et aliud intelligitur p̄pue oppositū: et ideo allegoria differt a metaphora: vbi licet aliud sonat: non tamen signatur oppositum. De hoc requirē infra in quinta parte in suo loco. Itē infra post antismos. Huius multe sunt species ex quibus eminet septem. i. ironia: antiphrasis: enigma: carientismos: paronomia: sarcosmos: antismos.

Allegoria dicit inuersio auctore Quintiliano. li. viii. lxvii

Ironia est tropus per contrarium quod conatur ostendere. i. tropus ostendens id per contrariū quod conatur. i. vult: vt in libro regum. Clamate voce maior: deus enim baal fortis loquitur: vel in diuersorio est: aut dormit vt exaltetur. hanc nisi grauitas pronuntiationis inuenit confiteri. vñ debetur quod negare cōtendit secundū donatū. Aug. vero dicit. Ironia est sententia pronuntiationi contrariū habens intellectum. scilicet sic laudans vt vituperare intelligatur. Et dicitur ab iron quod est contrarium: et onoma nomen: quia facit pronuntiationem contrariam intellectui: vel dicitur ab iron quod est eleuatio. Debet enim fieri cum quadam eleuatione vocis: vnde a Tullio vocatur exclamatio: et secundū quosdam quādoctus est dem verbis aliquid et negare possumus et confirmare: ironia dici potest: et differt ab antiphrasi: vt in antiphrasi dicam

Ironiā idē quintilianus in eodē vocat illusionem. lxviii.

Antiphrasis ē vnus verbi ironia vt bellum: hoc est minime bonum. Lucus quia non luceat. Parca quia minime parcat. Manes quasi mites cum sint terribiles. De istis gr̄cis dicit. Lucus: et officium: bellum libitinaq; parca: ista per antiphrasim dicuntur in omnia quinq; Beda dicit q̄ hic antiphrasis est. Amice ad quid venisti. secundum Aug. vero antiphrasis est sermo e contrario intelligendus. Et dicitur ab anti quod est contra: et phrasis quod est locutio: vt lucus: quia luce caret. et differt ab ironia quia ironia in pronuntiatione sola indicat quod vult intelligi: vt cum dicitur homini male agenti. Quod bonum ē facis. Sed antiphrasis non voce pronuntiantis signat contrarium: sed tantum verbis suis quorum origo contraria est. Unde Doctrinale dicit. Antiphrasis sermo si gnans contraria dicitis.

Antiphrasis dicit ab anti. i. contra: & phrasis locutio. Augustinus autē datus docet nullū eorū quē per antiphrasim dicta putantur. sic esse dictum. lxix.

Enigma est obscura sententia per occultā similitudinē rerum: vt mater me genuit eadē mox gignitur ex me. Cum signat aqua in glaciē crescere: et ex eadē rursus cōfluere. vñ doctrinale. Patrē progenies occidit matris in alio. Mater me genuit eadē mox gignitur ex me. Quā mater genuit generauit filia matrē. Itē de comedēte exiit abus: et de forti dulcedo. Signat ex ore leonis fauū mellis extractū. vel pennę colūbę de argentatę: et posteriora bouis ei⁹ in spece auri: cum significet eloquia scripturę spirituales diuino lumine plena. Sensū em̄ etus interiorē matore celestis sapientię gratia refulgentē: vel certe vīrā sanctę ecclesię p̄sentē virtutē pennis gaudentē: futurā autē quē in celis est eterna cū domo claritate fructurā: et dicit ab e quod est extra: et nigos quod est liquidū quasi extra liquidū. i. intelligibilitatē: vel d̄: ab en quod est in et nigma quod est imago: inde enigma. i. sententia in imagine: hoc est in obscuritate posita. Et differt secundū Augustinū ab allegoria: quia allegoria sub re alia aliud significat et sic est gemina. Enigma vero tantū sensū habet obscurū per quasdam imaginē obumbratū. Papias vero dicit. Enigma est questio obscura q̄ difficile intelligi nisi aperitur: vide in quinta parte in suo loco.

Aenigma per se scribitur & est sermo ignoratione reſi obſcurus. lxx

Aparentiſſimos eſt tropus quo du-
re dicta gratius ſive mitius pſeruntur: vt cuſ
interrogantibus nobis an aliquis nos queſie-
rit: reſpondetur bona fortuna. Ex quo datur intelligi ne
minem nos queſuiſſe. Item Nonne p rachel ſeruiuit
ibi: quare impoſuiſti mihi iſſa: vno enim leuiſſimo impoſi-
tionis verbo iniuriam quam patiebaſ grauiſſimā tempe-
rantius loquens ſignificauit. Item de filio ſacerdotis di-
ctur. Iſte eſt de genere aaron vel conſobrinus fratris
derid. Et dicitur a caris qd eſt gratia: & mos moris: qua-
ſi gratioſus mos: vel dicit ab antos quod eſt flos & mos.
i. virtus inde aſtiſmos. i. tropus floidez & vibane pſutis.

Charietiſmos dicitur gratificatio. Charien enim di-
cunt gratum & gratioſum. lxxi

Parcomia eſt accommodatus rebus
temporibusq; puerbijs. Rebus: vt aduerſus
ſtimulum caldtra. i. ſupbis reſiſte. Tempori-
bus: vt lupus eſt in fabula. i. tace. Feretur enim q homo ſi
a lupo prius videatur amittit loquelā. vnde lupus eſt in
fabula dicitur cū aliquis in media locutione tacet: & vt di-
cant aliqui naturales. Lupus eſt animal venenolum et
inſidit aerē. Ver vero inſectus veniens ad hominē ipſi
arterias ingreditur: vnde loquelā aufert. Sed ſi homo
prius videt lupo naturaliter confortatur: & ideo nō in-
ſiditur. Item ſecundū bedā canis reuerſus ad ſuum vo-
mitū: & ſus lota in volutabulo luti: & vnde ſaul inter pphe-
tas: quoz vno cum quēlibet poſt actā penitentiā ab vicia
relabi. altero vero tunc vtitur: cum in doctus quemlibet
officiū docendi aſſumere: vel aliud quid artis: quod non
dedit ſibi met vſurpare viderimus. hic tropus adeo la-
te patet: vt liber ſalomonis quem nos ſecundus hebreos
parabolas didimus: apud grecos ex eo nomē accepit pa-
roemiaſti. i. puerbijs. Et ſecundū hug. para componit
cū aemiſi quod eſt modulatio. Et dicitur hec parcomia. i.
rebus vel temporibus accommodatū puerbiū. Verbi gra-
tia. Voluit aliquis nocere alicui & leſus eſt ab eo poſſeſt di-
ci: aduerſus ſtimuli calces vel caldtras. vſ poſſeſt dici. Ad-
uerſus ſtimuli calces duz ſignatur aduerſis reſiſtendū.
Similiter quoties vitmur puerbio in tempore cōmodo
& ap̄to parcomia eſt. verbi gratia. Loquaris de aliquo ta-
lia aliqua quę ſibi diſplacere ſi audiret: & ille veniens ſi-
bito a deſt dicit. Lupus eſt in fabula. Vel dicit parcomia
a para quod eſt iuxta: & omon quod eſt deductio vel mo-
dulatione: quaſi iuxta modulationem vel deductionē: quia
tacet dum narrat.

Parcomia (non parcomia) dicitur prouerbiū: pa-
roemia cos prouerbialis. lxxii

Sarcosmos eſt plena odio bel hoſti-
lis iriſio auxiliāte modo dicendi ſignata. vt
alios ſaluos fecit ſeipſum non poſſeſt ſaluū fa-
cere. Si rex iſrael eſt deſcēdat nunc de cruce: & credimus
ei. Item omnes quos pcuſiſti gladio mortui ſunt: cum
hoc dicit alicui q neminē gladio pcuſiſti: huc cōtrariat an-
tiſmos. Et de ſarcosmos a ſarcos quod eſt caro: & ymos
quod eſt diuiſio quaſi carnalis diuiſio. i. hoſtilis. Vel di-
citur a ſarcon quod eſt corroſio: & mos moris quaſi mos
corroſiu. Vel dicit a ſarz ſarcos quod eſt caro: & mos mo-
ris quaſi carnoſus: mos. i. mala & amara iriſio quę pun-
git viſq; ad carnem.

Aſtiſmos eſt tropus multiplex nu-
meroſq; virtutis. Nam antiſmos putatur
dictum eſſe quod ſimplicitate caret ruſtica: & t
facera ſatis vbanitate expolitus eſt: vt Qui Bauſi non
odit amet tua carmina meū. Atq; idem iungat vulpes &
mulgeat hyrcos. Quod exponens. Iſido dicit. Qui ba-
num non odit pro pena ei contingat: vt dilgat meuius.
Fuerunt autē meuius & bauſus poete peſſimi & emuli vir-
gilij. Qui ergo hos dilgit: dicit Virgil. in bucco. ſigillan-

do faciat quę contra naturā ſunt: id eſt iungat vulpes ad
aratrum & mulgeat hyrcos. Item antiſmos eſt cum dicit
Waller omni ſagitte aperiet pharetrā: quaſi dicat. Omni
virgē virili aperiet vuluam. Iſe filij mulieris vitro viri
rapientis: id eſt filij meretricis: dicit ſaul Bonaty. Item
apoſtolus. Utinam abſcendant qui vos cōturbant. Et di-
citur antiſmos ab antos quod eſt flos & mos. i. virtus vel
ſententia. Vnde antiſmos. i. tropus floidez & vibane vir-
tutis vel ſententię. Et eſt antiſmos p̄traria figura de ſar-
coſmo. i. vbanitas ſive iracundia: vt Qui bauſi &c. vt di-
cit hugo. Et ſm p̄traria dicitur aſtiſmos. Et ſm hugo.
in vno loco dicitur aſtiſmos ſimiliter: ita q s eſt ſecunda
littera. In alio loco dicit antiſmos: ita q n eſt ſecunda lit-
tera: & multi hoc dicunt. Aſtiſmos ſecundū quod dā debet
dici: ita q ſit ſecunda littera: & eſt idē quod antiſmos. vt
de ſupra immediate in antiſmos.

Aſtiſmos quidē proſertur ſed ſcribitur per ei diph-
tongō aſteĩſmos. Ab aſteĩſo. i. locor vnde aſteĩſo vt
banus & aſteĩzomę vrbanus ſum. lxxiii

Nota hic q ſicut dicit beda: allego-
ria aliquando factis: aliquando verbis tan-
tiſmodo ſit: aliquando factis ſimul & verbis.
Factis ſicut dicitur ad Gallatas. Quoniā abrahāz duos
filios habuit: vñ de ancilla: & vñ de libera: qui ſunt duo
teſtamenta. Verbis aſte ſolūmodo: vt egredietur virga
de radice iſſe: & flos de radice eius aſcendet. Quod ſi-
gnificatur de ſtirpe dauid p mariam p̄ginem dominum
ſaluatorē fuiſſe naſciturū. Aliquando factis ſimul & verbis
vna eadē res allegorice ſignificatur. Factis quidem:
vt vendiderunt. Joſeph in egyptū p̄maelitis triginta ar-
gentis. Verbis vero: vt Appenderunt mercedē meaz
triginta argenteis. Item factis: vt erat dauid ruſus et
pulcher aſpectu: & vnus cum ſamuel in medio fratru ſuo-
rum. Verbis: vt dilectus meus candidus et rubicundus
electus ex milib. Quod vtrūq; ſignificat myſtice medi-
torem dei et hominū: decorem quidē ſapientia & virtute:
ſed fuiſſe ſanguinis effuſione roſeum: eūq; vñctū a deo
patre: & oleo leticie p̄conſortibus ſuis. Iſe allegoria ver-
bi line operibus: aliquando hystorica rem: aliquando ty-
pica: aliquando tropologica: id eſt moralē rem: aliquan-
do anagoge: hoc eſt ſenſus ad ſuperiora ducentē figura-
te denūciat. Per allegoriā nāq; res hystorica figurat: cuius
factura p̄morum ſex ſive ſeptē diez totidē ſeculi huius cō-
parat etatibus. Per verbū hystorica dñ hoc quod dicit ia-
cob patriarcha. Catulus leonis iuda ad p̄dā aſcendiſti
ſili mi &c. De regno ac victorijs dauid ad eadē intelligi-
gitur. Per verbū ſpiritualis de xpo ſive eccleſia ſenſus
elicitur. cum idē ſermo patriarchę de dominica paſſione
& reſurrectione fideliter accipitur. allegoria facti tropolo-
giam: hoc eſt moralē p̄fectionē designat vt tunica ſalaris
& polimita: quā iacob patriarcha filio ſuo ioseph fecit va-
riari virtutū gratiā quā deus pater viſq; ad terminū vite
noſtre induit & p̄cepit & donauit inſinuat. Allegoria ver-
bi eandē morū p̄fectionem designat. vt Sunt libri veſtri
p̄dicti: & lucernę ardentes in manibus veſtris. Et alle-
goria facti anagogici: hoc ē ad ſuperiora ducentē ſenſus
exp̄mit: vt ſep̄timus ab adam enoch tranſlatus de mun-
do: ſabbatū future beatitudinis quę beatitudo poſt opa
bona ſeculi huius qd ſex etatibus pagitur: electis in fine
ſeruatur figurate designat. Allegoria verbi eadē vice q
leſtia gaudia demōſtrat: vt vbiq; fuerit corpus illuc cō-
gregabuntur & aſque: quia vbi mediator dei & hominū
eſt corpus: ibi num̄rū: & nunc ſubleuāt ad c̄los aīę & ce-
lebrata gloria reſurrectionis colligunt corpora ſanctorū.
Nonnunq; aſt in vna eadē re vel verbo hystoria ſimul
& myſticus de xpo vel eccleſia ſenſus: & tropologia & ana-
goge figuratiter intimatur vt exemplū domini iuxta hy-
ſtoriam domus quam fecit ſalomo iuxta allegoriam cor-
pus dominicum de quo ait. Soluite templum hoc eſt in
tribus diebus extrabo illud. ſive eccleſia eius cui dicitur
Templum enim dei ſanctum eſt quod eſtis vos. per tro-
pologiam quilibet fidelis quibus dicitur. An nescitis q
k iij

corpora vestra templū sunt spūsancti: qui in vobis est. p anagogē superne gaudia mansionis cui suspirabat q ait. Beati qui habitant in domo tua dñe in secula seculorum laudabunt te. simili modo qd dicitur. Lauda hiernsalem dñm: lauda deum tuum syon. Quoniam confortauit seras portarū tuarū: benedixit filiis tuis in te. De diuibus terre ne hierusalem: de ecclia xpi: de anima quoq electa et de patria celesti: iuxta hystoria: iuxta allegorā: iuxta tropologiam: iuxta anagogē recte accipi potest. Iuxta allegorā de ecclia xpi dicimus: sequentes exemplū. Sicq. qui in moralibus ea que de xpo siue ecclia p figurā dicta siue facta interpretatur allegorā pprie nuncupare solet. lxxv

Homœosis est minus notē rei per similitudinem eius que magis est nota demonstratio: et interpretatur similitudo. Qui dicunt homœosis quasi rei vnius noticiā. Et dicitur ab homōis quod est vni: et eulsi quod est noticiā. Huius sunt tres species: pcon: parabola: paradigma. i. imago: comparatio: exemplum. Et scias q quotiens pro rei notē similitudine intelligimus rem quā minus notā habemus homœosis est. Sit autem sicut pōpulus testatur: aut a rebus ignotis aut a rebus incongruis: aut a rebus imparibus. Et hęc sunt tres species quas annectit donatus.

Homœosis dicitur a nostris similitudo. Nec scribetur omœosis nec omozenis sed homœosis vel homœzeusis. lxxvi

Homœzeusis interpretatur similitudo per quam minus notē rei per similitudinem eius que magis est nota panditur demonstratio secundum Augu. et est idem q omœosis. de qua immediate supra dictum est. lxxvij

Icon est personarum inter se vel eorum que personis accidunt comparatio: vt vidimus gloriam eius: glorias quasi vni geniti a patre. Itē neq nubent: neq nubentur: neq ducent xpo res. neq enim vltra mori poterunt. equales enim angelis sunt: vt dicit Beda. Aug. vero dicit icon iconis femi. gene. et hęc iconia iconis. se. generis. et hęc icona iconis. i. imago vel signum. Et est icon inter se vel eorū personis accidunt comparatio: scz cum figurā rei ex simili genere conamur exprimere. Et dicitur ab icon quod est ymago. vel signum. lxxviii

Parabola est rerum genere dissimilium pparatio: vt simile est regnum celorum grano sinapis. Itē sicut moyses exaltauit serpētem in deserto: ita exaltari oportet filium hominis. Item Exist qui seminat seminare semen suū. Et vt dicit Augu. para id est iuxta componit cum bole quod est sententia. inde parabola id ē similitudo siue pparatio ex dissimilibus rebus: sicut est cum lucamus comparat cesarem legi non ex suo: sed ex alio genere similitudinē faciens. Et dicitur parabola quasi iuxta sententias. Non est ipsa est sententia que sonat: sed iuxta sententiam. Unde parabolicus ca. cum. i. similitudinarius rīa rīū. vide de hoc in suo loco.

Paradigma a Quintiliano in quinto dicitur exemplum. Paradismo exemplifico notat. lxxix

Paradigma est propositio vel enarratio exēpli honoris aut deterrentis. Idem tamen vt hēras hō erat vt nos passibilis: et oratione orauit vt non plueret sup terras: et non pluit. Itē in euangelio. Respice volatilia celi: quoniam non serunt: neq metunt: neq cōgregant in horrea: et pater vester celestis pascat ea. Deterrentis vt in illa hora que fuerit in tecto et vasa eius in domo non descendat tollere illa. et q in agro similiter non redeat retro. Demones estote vxoīs loth secundū Bedā. et vt dicit Augu. Paradigma componit a para quod est iuxta: et digma quod est dignitas vel nobilitas: decus et gloria. Et dicitur paradigma paradigma. i. propositio exempli vel exemplū dicti vel facti aliam.

ex simili vel dissimili genere conueniens et quam pponimus rei. vt Tam fortiter perijt apud hyppones sapienter utiq cato. Vel paradigma secundū alios dicit a para quod est iuxta: et digma sententia: quasi iuxta sententiā rei ostensio. et sic differt ab allegoria. Et quia homœosis et etiam paradigma dicitur similitudo quedā. ideo dicit. Ad idem agens de paradiamate. q similitudo fit tribus modis. Quandoq a pari ad parem. quandoq a maiore ad minus. quandoq e conuerso a minori ad maius. Hęc de scemate et tropis a donato dicta sufficiant. Nūc de coloribus rhetoricis et de quibusdam figuris que non ponunt a donato vel pūciano cum figuris locutionis: sunt tamen in honore in theologia: et possunt reduci ad scemate vel tropos mixtim videam. Colores efficiunt sunt sermones: et multi colores conueniunt cum figuris locutionis.

De coloribus rhetoricis.

Alores autem rhetorici et figurę dicuntur de quibus hic intendimus sunt sexaginta duę: scilicet adiuncti: agnominatio: antimetabola: antipophora: antitheta: antitheton: atropos: apophore: apostrophe: articular: bractiologia: carapophora: dimax: completio: concordia: conduplicatio: continuatio: contentio: contrariū: conuersio: correctio: dyaphorosis: dialytos: diffinitio: dubitatio: echasis: emphasis: enclasis: epidiopsis: epilogos: epimone: ethiopia in loco suo est. eubasis: euphonia: euphemismos: exalage: exdamatio. pharasia: gradatio: hypallage: hypophora: lepos: liptore: occupatio: holoponemio: homopathia homophora: pizantia: pizatio: pizphonetia: prosopopeia: pthetis: prothetis: paralange: ratiocinatio: repetitio: sententia: sthesis: somothopeia: subiectio: traductio: transitio: et tropologia.

Adiunctum vel adiunctio est quando res comprehenditur et non interponitur verbum sed pulus aut si sine loquat: vt exingit specē siue moribus siue senectus. Item in morbo vel festino forme decus euacuatur. lxxx

Agnominatio fit quādo dictioes plures iunguntur in principio aut in fine syllabe sensu tamen dissimiles: vt curia curari genitrix nutritrix malorum. Inuidis victos: inhonestis equat honestos. Hic color conuenit cum quadā specie scematis que dicitur paranomasia. lxxxi

Antimetabola est mutatio sermonis cum sententia. vt Non edas vt viuas: sed edas vt viuere possis. Unde doctrinale. Et verbis vertit antimetabola sensum. Non vt edas viuas sed edas vt viuere possis. Et dicitur ab anti quod est contra: et meta quod est trans: et bole quod est sententia: quasi translata: cum contrarietate verborum sententia: et reducit ad tropū qui dicitur metaphora. Vel dicit Augu. Antimetabola est conuersio verborum que ordine mutato contrariū efficit sensum. vt Non vt edā viuo: sed vt viuedo: et dedinatur hoc antimetabola le. vel hęc antimetabole. lxxxii

Antipophora que a grecis poitur sub schemate est responsio tacite oblectionis facta. vt Nil mihi rescribas attamen ipse venit. Et dicitur ab anti quod est contra: et phoros quod est feri vel dicere inde antipophora quasi dictio cōtra illud quod posset obijci. vnde Doctrinale. Respondens ad ea tibi sunt obijcienda. Das antipophorā. di non tamen obijciatur. vel dicitur ab anti et phoro quod est ferre: quasi cōtra ferre oblectionem responsonem. lxxxiii

Antitheta est quedā figura de qua supra dixi in capitulo. de scemate quasi in fine. ne.

Antitheton est quedā figura de qua superius dictum est de scemate: quasi circa finem.

Antropospathos est humana passio quando quod est hoīs attribuit deo: vt deus irascit: vel gaudet. *Ubi p̄s. Vbi ne in furore tuo arguas me neq; in ira tua.* Et dicit ab antropos quod est hō: et passio vel pathos quod est passio: quia si humana passio: et ponit in doctrinali inter colores: vbi sic dicit. Si q̄ sunt hoīs assignat deitati. Antropospathos est sic sepe dei legis irā. Dicit etiā antropospathos quando puerio q̄ est dei attribuit homini: vt fulminare: tonare: ningere: plure.

Aposiopesis est validus defectus orationis. Unde p̄fida. in mīno. ponit exemplū Terentij in eunūcho. Ego ne illā q̄ illū q̄ me: q̄ me nō deest vnicuiq; structio plenē orōis. Ego ne illā dīgnē aduentu meo q̄ illū p̄posuit mibi q̄ me sp̄e ut q̄ me nō suscepit beri. Et dī ab apo q̄ est defectus: et vltios q̄ est equale siue substantia: et passio q̄ est passio quasi equalis defectus vel substantialis passio: vel a poio is. q̄ ē fingere quasi fictio equalis defectus. *Uel fm. P̄ap. Apopsiopesis est cū id q̄ dicitur videbatur silētiō inter cūm? vt. Chel. i. Quos ego. s; motos p̄stat pponere flu cū: suspensa locutio. Et vt dicit alexāder. differūt ethi opes: et aposiopesis: q; in ethiopes certū est q̄ subintelligueat: vt hec feci: deest ei loquebat. sed in aposiopesi multis mōis pōt fieri suppletio. Et si introibūt in requies meā: suppleri pōt mīz erit: vel non credat mibi vlt aliud h̄mōi. Et sūt h̄mōi defectus in pens: et in p̄mis in theologia: ad notandū q̄ penē reproboz p̄mia bonoz sunt inenarrabilia. *Esaias. Secretū meū mibi: secretū meū mibi ve mibi.**

Aposiopesis dicitur reticētia aut obticētia. ex apopropositione & siopoverbo quod est sileo. lxxxviii.

Apostrophe est conuersio locutionis ad aliquē p̄ secundā p̄sonā. vt Dñi est salus: et sup̄ populū tuū benedictio tua. et dicitur ab apos q̄ ē retro vel aliud: et tropos q̄ est puerio quia si cōuersio ad aliud. et conuenit cum tropologia: de qua infra dicitur.

Articulus est verborum dispositio sine coniunctione: vt solus inermis inops in glouus vnde redisti. vel quādo clausulę sine cessatione absq; intervallo distinguunt: vt iste est color rhetoricus quasi idē cum schemate. quod dicitur asintheon vel dialyton.

Brachylogia ponitur a grecis sub schemate et fit cum plura sub paucis verbis cōprehendunt: vt parit amoridē nuptam rapit arma atridem. Vltio: pugnatur: fit machina troia crematur. Et dicit a brachos q̄ est breue: et logos q̄ est sermo quasi sermo breuis. Vbi brachylogia fm. breui. idem est quod breui loquū. l. breuis dictio. Et venimus vidimus placuit. exemplum est p̄ap̄e.

Catiposis que ponitur a grecis sub schemate fit quando aliqd iuxta sui formā describit vel figurat sub nomine patris vel matris vel alterius rei: vt caluus: crispus: ventrosus: sopro nius: ferronius: socratem describunt hec oīa solū. Et dī a catay q̄ est iuxta: et typus q̄ est figura vel forma quasi aliquis descriptio iuxta sui formā vel figurā.

Climax que ponitur a grecis sub schemate. fit cū de vno verbo in verbis fit gradatio vt mare videt hanc: vifamq; cupit: pontis cupit. vel vt dicit p̄ap̄as. Climax gradatio cū a quo superior sensus terminat inferior incipit: vt est illud. Ex innocentia nascit dignitas: ex dignitate honoz: ex honore immensū. hanc figurā nōnulli catenam vocant que tamen schema est. et conuenit hec figura cum illo colore qui dicitur gradatio. Et dicitur a climax q̄ est gradatio.

Conplexio fit ex eo q̄ eadem dictio in p̄ncipijs pluris clausulaz repetitur altera circa finē earundē: vt Benedicite angeli dñi dñio. bñdicite celi dñio. Item quis testamenti vet? transit. h̄iero. Quis trū linguaz peritus siue expressus fuit. h̄ieronim? Quis hereses destruxit h̄ieronim? Et dī a complexor complexeris: quia complectitur conuersionem et repetitionē qui sunt duo per se colores.

Concordia est quando fines medietati versū conueniūt. et concordat vt patet in h̄lib? leonitis Fac tibi fortunā: festines frāge re lunam. Et contra fatū facit te cura beati.

Conduplicatio est geminatio dictionis vel dictionū vel orationis ad laudē vel vituperiū alicui? et non seruat locū q̄ fit in p̄ncipio vel medio vel fine: vt Tu ne patrē gladio crudelis nate necasti. Tu ne patrē nunqd̄ mors p̄ris mors tua nunqd̄ et conuenit cum quodam schemate quod dicitur anadiplosis et etiam cum epinalesi.

Conunctio vel coniunctum est: cū duę clausulę clauduntur sub vno verbo posito in medio: vt aut etas forme decus atterit: aut validudo. l. infirmitas. et conuenit cum zeugmate.

Contentio fit quando contrariis rebus oratio conficitur. vt In luctu rides. in conuiuia luges. Vbi rure cupis: laudas bōa ruris in vrbē. Vane peto lectū dimitto vespe tectū.

Contrarium fit ex quo animus ex diuersis rebus efficit certū: vt q̄ sibi nō parit quomodo mibi vel tibi p̄cet: Qui sua diuulgat proba credis q̄ tua celet. quasi dicat non. et cum schemate quod dicitur antitheton conuenit.

Conuersio est quando eadem dictio in fine clausularum repetitur. vt Qui vidum spernis: te spernis frivola spernis.

Correctio est quando tollitur quod prius dictū est. et quod magis idoneū videtur apponit. vt Sum minus oblit? decoris: quini mo dedecoris. Et quo dicoz amās: imo veracius amēs: et puenit hic color cū figura q̄ dī epydiocesis. de qua infra dicam.

Diphthosis est dubitatio. btan loquar an sileā. Et dicit a dya q̄ est duo: et phorosis quod est locutio. inde dyphthosis. id est duplex locutio.

Dilictos est figura locutionis i theologia familiaris: quādo aliqua vox vel dictio ad duo trahit. vt Requādo rapiat vt leo an: mā meā: scilicet ille qui est leo: vel leo nō rapiat.

Difinitio est brevis demonstratio rei p̄ orationē facta: p̄p̄as rei amplectens p̄p̄etates. vt Prodigus est quasi q̄ vido retinenda p̄fundit. Largus qui sumptū facit ex ratidē libenter. parcus qui retinet quicqd̄ depostulat vsus. Qui retinet cupide: quod res deposcit auar? Prodigus vt largus sic distat parcus auaro.

Dubitatio fit cum aliquis ostendit dubiū se esse et ignorat qd̄ sit potius eligēdus vt tu q̄ es ignoro: quo te quoq; nōle dicaz. nescio si dicā spurdistime nō erit equū. Si scelus appellaz minus est deformior an sis. Requor ignoro nūc hōmī: nunc placet illud.

Extrasis est euagatio p̄ter materias. Et dī ab e quod est extra: et basis q̄ est fundamentū quasi extra materiā que est fundamentum: cū fm materiā inquirendi sint sermones. vñ Doct. Extra materiā describēs vana vagat. Auctor et hac p̄p̄as ebasim dixere figurā. Quidā dicit eubasis p̄ cū diphthō

quod est eubasis bona digressio. sicut sepe auctores faciunt quando relicta materia digressionem faciunt. Et de ab ea quod est bonum: et basis quod est vado siue gradior. inde eubasis id est bona digressio. cvi

Emphasis que ponitur a grecis sub tropo est expressio loquendi. et fit cum volentes exprimeret aliquid accides. utitur nomine substantiuo per adiectiuo significante illud accides ad maiorem expressionem: ut si ponatur sceleratus per scelerato: sicut per diuerso. **E**ubasis habere sicut sicut letat. Et dicitur ab ea quod est in: et phasis locutio vel expressio: quasi expressa locutio sicut quosdam. **E**ug. vero dicit emphasis. **E**xpressio: quasi quedam figura loquendi. s. cum volumus abundantiam et expressionem alicuius a c. d. entis in aliquo notare solemus illud appellare nomine accidentis: ut dauus est ipsum scelus. vñ emphaticus ca. cum hinc emphatice aduer. ut emphatice loquitur iste expressus. s. tali figura. et est emphatico as. i. emphatice loquitur. et no. q. emphaticus quandoque dicitur audax et increpator: quia talium est expresse loqui. cvi

Endiadis que ponitur a grecis sub schemate est cum duo adiungunt substantiuus aliter resoluunt in adiectiuum: ut arma virumq. cano id est armatum virum. unde **E**ndiadis fiat resolutio in mobile fixo. et sicut **E**ndiadis fit etiam ecduerso: ut armatum virum. i. armatus virum. et ita est duplex endiadis. s. disunctus et coniunctus. Et dicitur ab ea quod est in: et dyas quod est duo. et dyas quod est inseparabilis propositio et nota resolutionis quasi duorum in vñu resolutione. **E**ap. vero dicit. **E**ndiadis est figura cum duo diuersa nota in vñā conuenientia coniungunt: ut impetrem et predam pro impetrem et predam. cvii

Embolocelis que ponitur a grecis sub schemate fit cum supra dictum in meliore parte corrigitur. ut iste est certus amas: imo certior: imo certissimus. Et dicitur ab epi quod est supra: et dian quod est darus: et celis quod est celura: et dicitur correctio in rhetorica. cxviii

Epylogus similiter ponitur a grecis sub schemate: et est supradictorum replicatio. et dicitur ab epi quod est supra: et logos quod est sermo: et est idem quod resolutio. sicut enim **E**ug. ab epy et logos dicitur hic epylogus g. i. suplocutio alicuius rei: vel breuis recapitulatio predictorum et prope in fine clausulaz in medio iudicii vel extrema parte libri. Et inde hoc epylogum gij. id est epylogum gas. i. epylogum facere breuiter predicta recapitulare: et est adiectiuum.

Epinome (ut prius dixi) est perseverantia: insistetia: vel assiduitas. cx

Epinome est tropus in theologia quando dictio reperitur ad maiorem certitudinem vel desiderij deprecationem: ut **E**pinome amē dico vobis et reducit ad epyzeum. et dicitur ab epi quod est supra: et monos vñu quasi vñus dictiois supra positę repetitio. **E**pinome fit si vox sit crebro repetita. Alij dicitur quod epi mone fit quando dictio non tota repetitur: sed punctius et finis variatur: et hoc ostendit exemplum **E**oc. ut **E**xpectas et pectam dñm. **E**anens canebat. **E**audas laudabo. Et dicitur ab epy quod est supra: et mono quod est repetere: quasi superius repetitio.

Eubasis est bona digressio. De hoc etiam supra dixi in eubasis ibi require. cx

Euphonia est pulchra locutio: ut metridies per medietatem. et sicut quosdam fit dupliciter vel quod littera transponitur: ut nobiscum per cum nobis: vel scribit et non perferit: ut circueo circūamicta prope mala personarum et dicitur ab eu. quod est bonus: et phonos quod est sonus quasi bona sonoras vel bonus sonus. **E**uphonia ca. id est bene sonas: et excusat cacephatō sicut doctrinale. **E**utretices quod turpe sonant euphonia habet. cxii

Euphemismos est bona verbi pro verbo mutatio. ut **E**xultabit lingua mea iustitiam tuam. i. exultabo pronuntiabit. Et dicitur ab eu

quod est bonus: et phemismos quod est mutatio. quasi bona mutatio. De hoc sic dicit Doctrinale. **E**uphemismos est pro verbo ponere verbum: ut **E**xultat domini vocem meam lingua superni. cxiii

Exalage est mutatio quando pro numero plurali singularis ponitur sicut **E**ap. De hoc etiam dicitur infra quod determinabo de alleothea in cap. de synthesi. et dicitur ab ex quod est extra: et aleon quod est alienum: et logos quod est sermo: quasi extraneus et alienus sermo. cxiiii

Exclamatio est cum frequenter clamatur ut **E** quibus. o quantis. o qualibus es viduata. et conuenit cum **E**xphonē de quod: cam infra. cxv

Exantasia sicut **E**xecismus est sub tropo. et interpretatur ficta locutio: cum illud quod est animati attribuitur inanimato: ut segetes loquuntur. et puenit cum onomatopoeia. vide etiam in suo loco. **E**xantasia quia graeca vox est scriberetur per ph. **E**xantasia sicut phantasia. cxvi

Exadatio fit cum precedenti voce sub

sequens formatur quasi per gradum vocis. ut **E**xid leuius fumo (vel flama) fulmine. quid fulmine: vel tus. quid vento: mulier. quid muliere nihil. Et **E**xecismus. dicitur hic quacumque videtur cupit: et quacumque cupit. **E**xallecta: viciat: pducit viciatā. et conuenit hic color cum figura quod dicitur dīmar: puenit etiam cum tropo quod dicitur metalepsis. cxvii

Exallage continetur sub schemate unde etiam de ea dixi in cap. de schemate si in fine.

Exophora est oblectio que potest fieri ab aduersario. Et dicitur ab hypos quod est sub: et phoro quod est fero. i. dico pie **E**xophora. s. subdictio vel oblectio ab aduersario facta. cxviii

Expos interpretatur vrbantitas et fit quando vnus vel ad vnū sit locutio pluraliter ut nostis bone presul. unde Doctrinale. Dicitur esse lepos sermo directus ad vnū. **E**xens plurali velut hic nostis bone presul.

Nulla est vrbantitas dum vnū pluraliter compellitur licet id in barbaris et vernaculis linguis videatur: id valla & eius imitator perortus docent non augmentum sed detrimentum honoris esse si pluraliter loquaris ad vñum: hoc est in secunda persona. Ad euitandum tamen stomachum impitorem recte monet sulphitus potius dicendum esse: paternitas aut dignitas tua id dixit quod tu id dixisti. In prima vero persona licet de se solo nunc pluraliter nunc singulariter nunc mixtim loqui: non honoris captandi sed modeste gratia. Multos ergo in errorem tradit alexander.

Exptote totes bel liptote totes vñu **E**xptismus sub schemate interpretatur minus dicens et plus significans: ut non nouus imo veterus iste non est insipiens: sed sapiens. genus et species non videtur similiter dici: imo multipliciter. Et munera non spernas sed libenter suscipias vel econuerso: cum pl. dicitur et minus signat dicit **E**ap. ut dicit Doctrinale. Fiet sub ea firmado negatio bina. et sic sicut cum liptote fit cum duę negationes vnay faciunt affirmationem: ut sedeo nec non scribo. et dicitur a lyptos quod est dissolutio: quia duę partes resoluuntur in vnā: et est contraria lyptote cuiusdam tropo qui dicitur hyperbole.

Exptote dici potest defectiua. Nam deriuatur a lyptos quod est deficio vel linquo. Fit autem quum minus dicitur. & plus intelligitur ut munera nec sperno. dicitur. viii. **E**nei i. libenter accipio. Nec tamen opus est illud addere pro quo ponitur. cxix

Excupatio fit quando dicimus nos perterire aut nescire aut nolle: dicere hec quod marti me dicam hoc modo. Quid referat quātis tua

Quarta pars

ut maculata (inuentus flagitiosus). Et Gregorius ait. Occupat
hinc color: quid transire parabat. Nec transiit veluti si
quid dixerit: huius propter oculos puriora furta rapta. De
dia forte daretur si verbis ista referrem. cxxx

Holopomenon est sub paucis verbis
multorum comprehensio. ut hic. Viri amor paride
vel hic. Mors mala: mors intus: malus actus:
mors foris usus. Liba. puella. puer. lazarus ista notant.
Et ubi ab holon quod est totum vel multum: et pomen confis-
cio: quasi multorum virtutibus verbis adiectio. cxxx

Homopathia est attributio propria
tis unius alteri. ut Lingua mea meditabitur
instituta tua. Lingue enim est loqui. et cordis est
meditari. Unde quod est cordis attribuit lingue. Et dicitur
ab homos quod est unus: et patha quod est passio: quasi uni-
tatum passio. et attributio.

Homopathia dicitur ab homos et pathos. unde ho-
mopathes dicitur simul patiens: homopathia igitur est
quasi confusio passionum seu affectionum. cxxxiii

Homopholis est expositio ignota
eque vel magis ignota: ut quid est palmito as-
pirato ras. vel quando per grecum exponit latinum
ut quid est homo: antropos. quod est currere: thein. Et dicitur
ab homos quod est simile: et pholis quod est expositio quia
per simile expositio. et reductur ad homoseusim quae est
notificans unam rem per aliam. cxxxii

Plantia est quatio cui non potest bona
voce responderi. ut qua geremus bellum. quia auxi-
lia nobis parata erunt. quod erit qui subuenire ve-
lit cum tam acerbe socios tractauerimus. et vocat a Tullio
hec figura interrogatio. Hecce alii peius ubi interrogatio. cxxxv

Precisio est cum dictis quibusdam
quod contemptum est relinquere in audientium iudi-
cio. Unde Gregorius. Concede contemptum
celi passio fiet: ut te non equum certamen ponere mecum. Nunc
quid ego recolo quod tu sed dicere nolo: vel passio fit cuius
aliquis proba in alio concepit et loquendo interrupt. cxxxvi

Prophonesis secundum Gregorium
sub scemate est cum aliquis clamando deum letitiam
vel indignationem exprimit: ut o deus iniquitatem
animi veras amari. Et ubi a phoros quod est ad. et phonos quod
est sonus: quasi se habens ad sonum. id est exclamationem
quia hic color dicitur exclamatione. cxxxvii

Propopoeia fit quando inanimata
tum loquitur ad animatum: ut Qui modo nascis
fueramus quique libelli. vel quando inanimatum
ad animatum: ut terra loquitur fontibus et maribus. vel sit tot
modis: ut metaphorice et dicitur a propon quod est persona
et poio is. quod est fingere quasi sermo factus a ficta persona.
vel dicitur a propeion quod est persona: et poio quod est fingere. quia
si fictio noue personae. et reductur ad metaphorice: cum fiat quan-
doque quod ad irrationalem loquitur rationalis: ut nobis testudo
locuta es. et hec figura sepe inuenitur in theologia. Unde
Damascenus. Plouit scriptura et propopoeia. id est personarum fictio
ut: ut de inanimatis sicut de aetatis loquitur. sicut illud. Ma-
re vidit et fugit. Aug. vero sic dicit. Poio proponit cum propeio
quod est persona. et dicitur hec propopoeia personae. id est personae fictio.
vel personificatio. ut cures non loquens introducit loquens: ut
ego celum tegeo oia et ego terra calor ab omnibus. In doctrina
nisi de personarum nona formam dat propopoeiam. cxxxviii

Prothetoeoparalange fit quando
una prepositio ponitur pro alia vide in suo lo-
co in quinta parte. cxxxix

Ptiocinatio fit quando aliquis a se
ipso querit rationem et postea dicit: ut diues aua-
rus eger: quare nam dum est. i. petit usus: ange-
re parata timet. cur ne munatur aceruus. cxxx

De coloribus rhetoricis.

Repetitio fit ex eo quod eadem dictio in
principio plurium clausularum repetitur: ut Laude
dum de cellis: laudate eum in excelsis etc. et vide
qualiter differunt repetitio: conuersio: complexio: et conue-
nit cum schemate quod dicitur anaphora. cxxxii

Sententia in rhetorica id est quod
puerbum cum proponit aliquid ad breuitatem ali-
cuius moralis instructionis et ponitur persecutio.
Et secundum Gregorium. Qui satis est quod habet satis illi prostat
habere. Qui nihil est quod habet satis illi prostat egere. Ergo
facit propterea non copia sufficientem. Et non paupertas: sed men-
tis huiusmodi egentem: id est avaritiam. similiter hic. ibi liber est
quod viciis non est seruus. Aug. hoc dicit. A sentio sentis. ubi
hec sententia sententiae. iudicium vel litis decisio: vel firma
et indubitata responsio vel aduersio vel sensus vel intel-
lectus. Item sententia quidam color rhetoricus dicitur scilicet breuis
oratio aliquid moralitatis generaliter comprehendens: ut obse-
quiis amicos vitas odium parit. et a sententia dicitur sententio-
sus la sum. sententia plenus. et paratur. Et secundum Gregorium.
Sententia est simpliciter dicta: in bona parte accipitur
ut dicit. Ido. Sententia est determinata acceptio alte-
rius partis contradictionis. cxxxiii

Sinepthesis secundum doctrinale
fit dupliciter. Uno modo est accidentis muta-
tio propter numeri in numerum. ut vnica facta sunt
mulier: que sunt modo multe. sed iste modus non est mul-
tum in usu. Alio modo est mutatio de secunda persona ad
tertiam. ut nobis propter deus: nostros lauet ille reat. Vnde ver-
sus. Dicuntur hinc species sinepthesis esse. Et differt hic mo-
dus a tropologia: quia ibi fit transitus conuersio de tertia per-
sona ad secundam. ut dicitur est salus: et super populum tuum benedi-
ctio tua. Et dicitur a sin quod est contra: et thesis positio: quia
fit simul positio. cxxxiiii

Onomatopoeia ponitur a grecismo sub
tropo. et puenit cum phantasia. et est onomatopoeia
cum res incorporea reducitur ad loquendum. ut cum di-
citur deus vel angelus loquitur: et ubi ab onoma quod est corpus:
et poio quod est fingere. inde onomatopoeia. id est figmentum cor-
poris. Vel dicitur a zoma quod est corpus: et thesis quod
est positio: et poio is: quasi ficti nominis positio. Subie-
ctio in suo loco est in quinta parte.

Onomatopoeia dicitur a onomatos. id est nominis pela. id
est fictio quasi noui nominis fictio. zoma autem zomatos
dicitur corpus non zomoma. unde fieret zomatopoeia
corporis fictio: quod ut ex diuisione patet hic ponendum
erat: non onomatopoeia. cxxxv

Reductio fit cum aliquod nomen
per suos casus variatur: et puenit cum quodam sche-
mate quod appellatur polyptoton. Vnde Gregorius. De-
sce per casus vocis traductio fiet. ut Si nihil in vita locun-
dus est tibi vita. Unde coram vita pages salute relicta. vel
etiam fit in consonantia: ut cur illam curas que multas dat
tibi curas. cxxxvi

Ransitio est color per quem conti-
nuamus dicta dicendis: ut Audistis quales
se prebuit iste parent. Nunc qualis ipse iust pa-
rens audite vicissim. Item dicitur de nomine: dicendum est
de verbo: vel fit quando ostenditur dictum: et postea quod
fit dicendum. cxxxvii

Tropologia secundum Gregorium
sub schemate est conuersio ad aliquem per se habentem
personam. ut dicitur est salus et super populum tuum bne-
dictio tua. Et dicitur a tropos quod est conuersio: et logos quod est
sermo quasi sermonis prius habitus conuersio. et est eadem cuius
apostropham. Aug. vero dicit quod tropologia est excusatio
vel sensus spiritualis vel moralis et figuratua intelligentia vel
locutio vel emendatio vitae. et inde tropologicus cum. et
tropologicus aduersus et tropologicus as. et tropologice as
tropologicum loquitur. Ita. autem sic dicit tropologia moralis in-
structio ad instructionem et correctionem morum siue aptis siue

figuratis sermonibus prolata. Amodo de alleoetheta put est figura pstructionis fm q de ea determinat pscianus videtur. Posset hic ppetenter dici de septē regulis dico: ni: de speciebus distinctionis scilicet comate. colo. perio: do. sed post alleoetheram de eis dicemus. xxxvij.

Aleoetheta est improprietates pstructionis ex eo q dictiones i ea posite pstruuntur in diuersitate accidentiū. vt ego sortes lego. vel recipit alia pstructionis qd habet a natura: vt sortes est albus pedes. Et dicit ab allon qd est alienū: et thesis qd est positio vel theta. ide alleoetheta. i. aliena et diuersa positio accidentis vel accidentiū. qd schema dicitur. et a dona: to in lexeos et in dyaneos diuidit ab eodē. Hic nota q figura est licentiosa improprietates vsu auctoritate vel pmoditate. plata. et fm hoc aliqui est tolerabilis et extendenda. aliqui tolerabilis et nō extendēda. Tolerabilis et extendenda est illa q plus habet rōnis qd vicij: q vsu et comoditate pbat: sicut euocatio et pceptio. Tolerabilis vero et nō extendenda est illa q habet plus vicij q rōnis q tñ auctoritate pbat: sicut antiprosis et pagoge. Species alleoethete fm pscia. sūt qnq. s. plepsis: filepsis: zeugma: synthesis: et antiprosis. de singulis per ordinem videamus. xxxviii.

Prolepsis est presumptio rerum explicandarū ordine securarū. vt aqle volauerūt: hēc ab oriēte: illa pō ab occidente. Et dicit a p quod est pre: et lepsis qd est sumptio. inde prolepsis quali psumptio. Species plepsis vt vult pscianus pmo mino. sunt tres. puma q hz fieri p solos rectos de qua talis daf regula. Tū fit diuisio p solos rectos pponendus est ntus pluralis cū pbo: et diuidētia debet sequi sine pbo. Tū singulariter. tū pluraliter: vt hoies sunt: hic bon? ille malus vel hoies sunt: hi boni: illi mali. Ex p dicitis pty q hēc est incongrua diuisio. Dicitur. alter dexter. alter sinister. vel hoies: hic ē bon? ille mal? nisi forte excuset p antiprosim ita q illi ntus pcedens ponat p genituo qm diuidētia non pcedit pbo a quo ille ntus regat et respectu cui fiat diuisio: cū ois diuisio habeat fieri respectu pbi vel attributi. Secunda diuisio habet fieri p rectos et obliquos cui? regula talis est. Quotienscumq fit diuisio p rectos et obliqs anteponendus est gtus pluralis vel singularis nois collectiui sine pbo: postea debent sequi diuidētia cū pbo tam singulariter q pluraliter: vt hominū. hic est bon? ille malus. vel hominū: hi sunt boni: illi mali. vel romanę gētis: alij sunt fortes: alij debiles. Tertia diuisio hz fieri p singulos obliquos: tūc debet pponi obliquus cū pncipio cōstructus intransitiue: et diuidētia respectu illi? subseq per obliquū: vt aquilarū volantū: hui? ab oriēte: illius ab occidente similis est celeritas: et potest fieri p singulos obli: quos casus. vt aquilis volantibus: huic relinquit ouēs illa occidēs. Aquilas volātes hāc dimisit ouēs. ista occidēs. aquilis volātib? hac gaudet ouēs: ista occidēs. pōt tñ diuisum sumi p gtū et diuidētia p alios obliqs: vt aquilarū volantū: huic relinquit ouēs: illi occidēs. et in abtō sifr. Sz querit quā improprietatē operet plepsis. Ad hoc dicit quidā q ordinē pposterū: q illi ntū postponunt suo verbo scz hēc vel illa cū dicit. Aqle volauerūt: hēc ab oriēte: illa ab occidēte: sz eadē rōne hic ē plepsis mecl. tecū. secū. cū potius sit ibi anastrophe. Ad hoc dicim? q ibi est multiplex figura cū dicit: aqle volauerūt: hēc ab oriēte illa ab occidēte. Nā ex eo q ntū singularis nūeri recipit plurale: ē ibi alleoetheta nūerorū ex eo q pposterat suo pbo. ibi est anastrophe: q tñ sunt ibi tres attributiōes: vna pluralis et due singulares ē ibi zeugma: sz ppt modū diuidēdi ibi est plepsis. Unde nō credim? q plepsis p se sumpta ē figura pstructionis: sz q de facili nō ptingit in fmone sine figura pstructionis: tō ponit a pscia. inter spēs alleoethete. Quidā tñ dicunt in gtū dissimilia reddunt pbo mediāte diuisione est ibi figura cōstructionis: sz in gtū est ibi facultas qdā venisse interpretatiōis de toto ad ptes: ita q ptes diuidētes postponat cū naturalit sint priores: ē ibi figura locutionis: hoc fit quādoq plicatē: vt Alter in alterius iactantes lumina vultus. Itē vana locuti sunt vnusqscq

ad primū suū. Quandoq explicite vt in supradicto exemplo aquile volauerūt et. Nota q si punctione interponatur nō bene dicit: vt aquile volauerūt: hēc ab oriēte: illa ab occidēte. q determinatiōes q sequunt ptm suppositū et ptm appositū nō sunt copulabiles alicui voc. Querit etiaz de hoc q dicitur. p. in mino. q qui non ponat in pstructionibus diuisiuis: q puenient dicit. Hoim q legitur: hic est sortes: ille plato. Ad hoc dico q qui non ponit in locutionib? diuisiuis: ita q sit altēz diuidentiū hēc dicit. q dicitio diuidens venit in locutiōe p tpe diuisi: sz hoc relatiuū refert totum suppositū sui anteccedētis. Itē querit de hoc q dicitur. pscia. qñ fit diuisio p rectos et obliquos anteponendus est gtus pluralis vel gtus singularis nois collectiui: q Aristo. tales ponit diuisione. qritatis aliud pmiū: aliud discretū: nec tñ iste gtus quāritatis est gtus pluralis: nec gtus singularis nois collectiui. Ad hoc dico q talis diuisio est inconueniens fm pscia. excusat tñ more philosophi talis diuisio: q aristo. ibidē intēdit diuidere qritatē fm q est vniuersale genus rez non coarctatū ad numēz vel ad gen? Et id vsus est de diuidētib? in neutro gñe q magis aptus erat tali diuisioni. Querit etiaz de hoc q dicitur. pscia. qñ diuisio p solos obliquos necesse est vt pncipio et transitionē faceat. Contra puenient dicit: aqlaz qui volāt hui? ab oriēte illius ab occidēte sifis est celeritas. et in tali diuisione nō est pncipiū. Ad hoc dicit q necesse est vt pncipio. i. vtile. q diuisio semper debet fieri respectu alicui? attributi: nō tñ est semper ibi pncipiū vt i p dicitur exemplo. Nos pō dicim? q semper necesse est vt pncipio vel suppletio illi? ppter vehementē intransitiōē q est inter ipm et diuisum: respectu cuius diuidētia subsequunt. si aut fiat diuisio alioq: ita q nō sibi sit ibi pncipiū: vel suppletio illius: vt duoz hōz vnus videt fontes: alter videt plato Dico q vel erit ibi edypsis pncipiū vel erit simplex pncipio nō diuisio nomināda. Itē queritur an diuisio pōt fieri p vtrū. Dico q nō: q vtrūq nullū recipit attributū respectu cuius possit fieri diuisio: sed perfectam per se facit orationem.

Quando diuisio fit in partes integrales potest diuisum in singulari poni & diuidētia in neutro genere vt hominis aliud caput. aliud pes &c. Notum est non dici prolesin sed plesim. que etiam fit si fiat pceptio temporis. vt si abraham dicat filio. Generatio tua pgsidēbit olim romę. prolepsis sit: quia tunc nondū erat roma.

Nota hic q nominatiuus qui apponitur verbo substantiuo non tenet cōcordare cū pbo substantiuo in numero nec in psona: q non supponit ei. Unde bene dicitur sum homo: sum hoies. Unde Lucan? Cesar erat oia: verū tamē aliqñ concordat cū sequenti et non cū pcedenti p filepsim. Terentius. Amantū ire amoris reintegratio est. vel p anastrophe: eo q intelligit ante. vt rixę amātū integratio amoris est. Et Ouid. Vestes quas geritis sordida lana fuit. Et propheta. Testimonia tua meditatio mea est. et arma vnus gladius est: et nuptię vnū pñubiū est. Et scias q in hūmili modū locutionib? nominatiu? supponens debet pcedere verbum est: et ei imediate iungi. si alit sequeret ntus ille post verbū incongrue diceretur. vnde non pcedimus huiusmodi latinitates. Testimonia tua est meditatio mea vel arma est vnus gladius. vel meditatio testimonia tua est. vel vnus gladius arma est.

Silepsis est dissimiliū clausularū p vnū verbū conglutinata conceptio. Et dicitur a sin quod est cō: filepsis quod est sumptio vel captio. inde filepsis. i. pceptio. Fit aut cōceptio quattuor modis p genera: numeros: psonas et casus.

Conceptio generum est dictionū diuersorū genēz sub adiectiuo pluralis nomeni cōsociatio: ita q vna cadat in prietatē alterius. Et nota q masculinū concipit et concipit. femininū concipitur sed non concipit. neutriū concipit et non concipitur.

masculinū concipit foemininū & concipit a neutro: vt vir & mulier sunt albi: vir & mancipiū sunt alba. Foemininū concipit a masculino & neutro: sed nō concipit: nisi auctoritate suę rei. Vñ luca. Reges & plebici sunt coacti: hic est foemininū concipit neutri: qđ sustinendū est sed nō extendendū ē. Neutrū est concipit mas. & fo. sed nō concipit: qđ confusū ē apud vtrūq; causā qđrem? infra. Cōceptio numerorū ē dictionū diuersorū: numerorū sub dictōe pluralis numeri associatio. Et ē sciendū qđ singularis concipit singularē: per ēdparētiā: vt fontes & plato legit: pluralis concipit singularē: vt hoies & asinus currunt: singularis nunq; concipit pluralem. cxi.

Cōceptio psonarū est dictionū diuersarū personarū sub dictione pluralis nūc: rī sociatio: ita qđ vna cadat in ppuetate alterius. Vñ sciendū ē qđ prima psona concipit secundā & tertiā sub verbo pluralis numeri & primę psonę: qđ vt dicit in doctrinali. Concipiēs simile sibi vult verbū retinere: vt ego et tu legemur: ego & plato disputam. secūda concipit aliam secundā & tertiā: vt tu & tu legis: dirigēdo sermonē ad diuersos: vt tu & plato legis. Tertiā concipit aliā tertiā sine figura per solā equiparentiā: vt fontes & plato legit. In cōceptione autē casuū attendēdū ē qđ noiatiū concipit ablatiuū mediante hac pponē cū: vt fontes cū platone currit. Et ē notandū qđ in omni cōceptione dictio concipiēs & concepta possunt indifferēter pcedere: pterq; in cōceptione psonarū: vbi psona concipiens semp est pponenda qđuo cōtrariū causa honoris inueniat in euāgelio. vt pater tuus ego dolētes qđrebam? te. voluit est beata virgo maria honorare sponū suū pponendo cū: vt exēplū daret vtrorū? honorandi viros suos. Sit etiā conceptio psonarū simul & casuū: mediante pponē cum: sed nūmā spopue: vt mecū fontes legimus. i. ego & fontes legim?: tedi fontes legitis. i. tu & fontes legitis. Vñ vñ. Duellimur inde ppius & pelias mecū. Itē conceptio realis & conceptio vocalis. Conceptio realis ē vbi res diuersarū personarū sub verbo pluralis numeri sociant. vt nos legim? Cōceptio vocalis est qđ pertinet ad voces diuersorū generū vel numerorū: vel psonarū: vt dictū est. Et sciendū ē qđ vbi ē conceptio vocalis ibi ē & realis: sed nō puerunt.

Ed qđritur quomodo resoluat pno mē plurale positiū conceptiue: vt nos legim?: vtrū dicat ego & tu: vel ego & ille. Ad hoc dicimus qđ tale pno mē debet resolui in suū singulare: & aliā discretionē quę careat discretionē generis: & numeri: & psonę: vt quodāmodo euaget ad incertū genus numerū & personā: & talis dictionis defectus ē apud latinos. signat ergo hoc pno mē nos rem loquentē in personali ppuetate primę psonę: sed alias in nulla determinata personali ppuetate. Itē cum dicit mecū fontes legimus: solet queri an ille ablatiuus significet ablatiu: an noiatiue: & vtrū copuletur illi noiatiuo mediante prepositione. Ad hoc dicimus qđ ablatiuus signat: sed noiatiue supponit. Reducitur etiā ad suppositionē noiatiui mediante illa ppositione: nō per copulationē: sed per quandā associatiōnem. Vñ nota qđ masculinū & foemininū sunt eque pncipalia quantū ad naturā: sed non eque potentia: qđ masculinū est agens: & foemininū patiens est in opere gñatiōis. Et ideo masculinū pponitur in opere foeminino tanq; dignius: & impat ei tanq; debiliōr. Vnde concipit ipsam: vt vir & mulier sunt albi. Itē scias qđ cum dicit vir & mancipiū dillgit se: ibi hoc pno mē se ē neutri generis: quia neutriū concipit masculinū: & similiter mulier et mancipiū vident se: hoc pno mē se est neutri gñis: qđ neutriū concipit foemininū. Querit hic quare neutriū vincat masculinū & fo. in officio adiectiui sine cōceptione: cū illa sint digniora qđ neutruz. adiectiua est in neutro genere substantiue: vt albi currit. Ad hoc dico sequēs magistrū. Itē qđ ideo illa nō trahunt ad ipopuētatez: qđ digniora sunt: & neutriū trahit qm est indigni?: vel pōt dici qđ masculinū & fo. sunt gñia accidētū rei: sed p neutriū habet res gñis: potētiō autē est res qđ accidēs rei: & ideo neutruz

vincit illa duo in officio substantiui & in cōceptione generū. Ob hoc dicitur exponi per gñiale nomen cuius naturā se habet: vt albi currit. i. res alba. Itē masculinū & foemininū sunt magis finita & coartata apud naturā qđ neutruz. & ideo neutriū ē apti? generalitati qđ illa: & est potētius ad trahendū: vt si dicat vir & mancipiū sunt alba: similiter mulier & mancipiū sunt nigra. Querit etiā solet an ista sit congrua: & albus & alba ē ciuis: ita videt: qđ intelligit geminari ppter cōiunctionē: vt si dicat & albus est ciuis: et alba ē ciuis: ergo congrue dicit: & albi & alba est ciuis. Sed contra illa duo a dictiua restringunt illū terminum ciuis semel positi: & faciūt repugnantiā in suppositiōe illi?: ergo locutio illa reddit incōgrua. Ad hoc dico qđ est congrua quia substantiuiū intelligit geminari: & sic quantū ad vnū supponēs venit tantū p maribus: sed quantū ad alteruz venit tantū p foeminis. Querit etiā quare duo substantiua diuersorū generū possunt recipere adiectiuiū vnius generis. vt vir & mulier sunt albi. Et nō adiectiua diuersorū generū possunt recipere substantiuiū vni? gñis: qđ male dicitur ciuis sunt albi & nigri. Ad hoc dicim? qđ substantiua veniūt conceptiue. Vñ adiectiui cadit in ppuetate vni? eorū quantū ad gen?: sed adiectiua habētia discreta genera volūt restringere qđ adiungunt substantiuiū cōmunitis gñis: eo qđ forme est ppuū imitari. vñ si substantiuiū semel intelligat respectu diuersorū generū: locutio est incōgrua ppter repugnantiā: vt ciues sunt albi & nigri: ac si intelligat geminari: nulla ē ibi repugnantiā: vnde congrue dicitur albi & nigri sunt ciues. Inuenit tñ apud Quidiū. Est specus & celsus structura pumicus asper. Non hominī facili: non adeunda fere.

Quando res nō sunt aiatę concipit neutriū alia genera: hoc est ad neutrum genus transit nomē pluralis. vt daphnidis arcū fregisti & calamos quę puero donata vidisti: sed non est necesse dum dicitur mulier & mancipiū diligunt se: ipsum se censere neutrum: quia recte diceretur diligunt seipsas & seipsa.

Sciendū est hic qđ vnitas addita vnitati facit pluralitatem. Vnde verbū plurale debet seq; vt fontes & plato legunt: pōt tñ congrue dici fontes & plato legit: sicut illi cartago mariusq; tulit. Itē intelligit diuisim tanq; sint due: qđ hū reddidit zeugmatice vtriusq; ntō. i. fontes legit & plato legit: si autē cōiunctio pponat & interponat duob? noiatiuis singularis numeri: hū eis ppue reddit singulare qđ distributio cōiunctiōis facit: vt fontes & plato legit: & sic male dicit: & fontes & plato legit: & fontes & plato legit: qđ verbus pōt recipere bunc terminū & fontes & plato distributiue. Et sic debet in singulari numero sequi: quia reddit singulariter vtriusq; noiatiuo. Pōt etiā eundē respicere collectiue: & hoc modo est accipiendū pluraliter. Nō tñ sequit qđ sit dicendū fontes legūt: qđ collectione pmissa postea distributio ē congrue faciēda hoc modo: & fontes & plato legit. i. ipsi legūt ita qđ fontes legit & plato legit. Eodē mō cōcedimus: vt ego & tu legim?. i. nos legim?: ita qđ vterq; legat: vñ pū. aut. Et agamenonis fili? et menelai filia sociati sūt. Sicut ego & apolloni? scribimus. Et certe oēs auctores eēnt reprehendēdi: nisi tales locutiones recipiēt: qđ frequēter huius vnt. Si autē singularis nūc? & plis cōiunctione iterum posita copulēt: dicit eis reddi hū plale: vt hōz asini currit. Pōt tñ alia cōsideratione verbū reddi puori ntō: vt itel ligat verbū zeugmatice reddi: & sic erit illa locutio pluralis. Et scdm hoc congrue dicit hoies & asini currit. i. hoies currunt: & asini currit. Vñ Qui. Omnes illades totaq; troia dabit. Itē dicim? in personis: qđ pōt congrue p zeugma dici: ego & tu legis: vñ tu & ego lego. vñ ego & fontes legit. Et debet inter tales ntōs tunc fieri qđā diffictio ad ostēdēdū qđ duę lectiōes intelligunt cōiūgi. Tales autē locutiones ab arte sūt & sepe in authorib? inueniunt. Vñ Boetius. Tu quid ego et populus mecum desideret audi id est quid desiderem: et quid populus desideret. Si autem cōiunctio pponatur et interponat noiatiui diuersorū

rū numerosū vel diuersarū personarū: dicunt quidam q non potest sequi aliquod verbū: quia oportet illud esse duorū numerosū vel duarū personarū: vt sic iudicant istas icōgruas: 2 homo 2 asini currunt: 2 ego 2 tu legimus: nec ego nec tu scribim: nec homo nec asini currunt. Causa est incōgruitatis est cōiunctio p̄missa: quia illa requirit q verbū reddatur vtriq. Nos vero iudicamus eas congruas 2 sepe vtunt eis authores. Unde ita inueniunt in p̄l saano. Nec vos qui nec illi referunt estis. Dicimus ergo q congruentissime sequit verbū plurale: qd prius reddē dū est collectivē. Postea diuissim congruitate seruata: vt homo 2 asini currunt, i. ipsi currunt: ita q homo currit: 2 asini currunt. Similiter nec ego nec socij mei p̄ficiam. i. nos nō p̄ficiamus. ita q nec ego p̄ficio: nec ipsi p̄ficiunt. Et pōt esse in talibus zeugma: 2 tunc verbū p̄prou numero vel p̄longe p̄formari tenet. Unde p̄cedim: nec ego nec socij mei p̄ficiam: nec socij mei nec ego p̄ficio. Quia tales locutiones condēnant: nimium sunt acuti: destruant est autem omnes authores.

Signabit puer duas regulas. Quarta priorē. Quādo constructibilia diuersorū accidentiū cōstruuntur cum ter. lo. i. verbo v. adiectiuo seu relatiuo: debet ter tiū conformari aut digniori per conceptionem & fieri plurale: aut viciniori per zeugma: nisi per similitudinē aut cōparationē loquamur: quia tunc tertiu vult referri ad prius: non ad posterius. vt hector hoc nō aliter q ego vel sicut ego: vel fortius q ego fecisset nō fecissem. Secunda est. Quotiens post adiectiuum suppositū aut obliquū posueris his nec. neq. &. tum. par. tū. aut. vel: cōsimilēve dictionē: cum duobus substantiis verbis aut regentibus necesse est ambo substantiua verba aut regentia illi vni adiectiuo/ supposito aut obliquo in debitis accidentibus conformari: aliter erit incōgrua: etiā si aliud verbū exprimat/ vnde hęc est incōgrua. Ego neq. dicere/ neq. tu audires. Dicendū est: neq. ego dicerem neq. tu audires. aut Ego neq. dicere/ neq. a te audires. Similiter incōgrua est ego tibi neq. nocui neq. iuuui. dicendum est: neq. p̄fui. aut ego nec nocui nec iuuui te. De hoc vide valē in tertio elegantiarum.

Queritur etiā an cōgrue dicatur *Sotes 2 plato currit 2 legunt: cū diuissim cōcedamus: sotes 2 plato legunt: sotes 2 plato currit: didimus q incōgrua est ppter repugnantia: qz verbū aliter respicit illos noiatiuos cōiunctum: 2 aliter diuissim. Tū inueniunt apud Horatium. Ambulat acer fului 2 capius: male raudi. Ecce duo noiatiu qui cōfunduntur ppter conceptionē: 2 zeugma: quod authoritatē ascribitur 2 non arti: quia non concedimus q bene dicatur petrus 2 iohannes discipuli platonis legit. Inuenitur etiam Actū. v. Respondens autē petrus 2 apostoli dixerunt. vbi tū est appositio: bene potest esse numeros cōfusio: vt ciuitas p̄l ē pulchra: 2 animal boues sine fraude mortuē. Sicut per appositionē possunt construi dictiones diuersarū personarū vel diuersorū generū intransitiue: vt ego sotes curro: vel ego ipse disputo: 2 ego ille q curro disputo: similiter ciuitas mediolanū est fortis: mandipū berta est fidele. Liber decreta ē magnus. Liber topica est difficilis. potest etiā dici liber topicorū vel decretorū intransitiue: sicut ciuitas bononia: 2 vrbis ianua: 2 tamen possit dici ciuitas bononię: 2 vrbis ianue. i. vrbis que est ianua: sed hoc non multis aliquibus placet: quia lueniatur apud virgilium dicentem. Urbē patauli. vrbis que vocat pataulū que modo dicitur padua. Quędā tū sūt magis requirentia genitiuū: vt persona episcopi: substantia socratis: tamē possit dici persona episcopus est bonefia: sicut potestas petrus est bona. Et substantia socratis est corporea. Quāvis modi est nomina partem 2 totum diuersimode possunt notare. Nota hic q Donatus diuidit*

alleothetam prout est species constructionis in tres species. i. p̄leptim: sileptim: 2 zeugma. P̄leptim vero in quinq. species scz p̄leptim: sileptim: zeugma: antiptosim: et sileptim. Alij vero dicunt q alleotheta prout est figura constructionis stricte loquendo: diuiditur in tres species secundū p̄l saanū. i. in sileptim: antiptosim: 2 sileptim. Secundū vero Donatum omnes species alleothetę que excusant vtrū constructionis cōprehendunt sub silepti: et hoc patet per donatū dicentē. Hoc schema. i. sileptis late patet 2 fieri solet non solū per partes orationis: sed p accidentia partū oratiōis. Tū omnes solocismi q sunt in poemate siue more sapientum excusant per hoc schema. Et secundū istos oportet dicere q zeugma 2 p̄leptis sint figure locutionis p̄prie 2 per se loquendo: 2 secundū p̄l saanū: 2 secundū donatū. Sed cōtra hoc sic obiicitur. Nec opinio videt contradicere p̄l saano: qui diuidit alleothetam in quinq. species: prout est figura constructionis: et magistri cōmuniter dicunt q figure que variant accidentia sunt quinq. Ad hoc dico sequens magistri Benedi cū: q p̄leptis per se supra non ē figura constructionis: s; quia de facili non cōtingit in sermone figura constructionis: ideo ponit a p̄l saano inter species alleothetę: vt supra dixi in p̄lepti. Similiter zeugma est figura locutionis: et respondet coloribus rhetoris: quia appellantur adiunctum 2 coniunctū. P̄l sa. autē ideo ponit zeugma inter figuras constructionis: quia semp sit cum alleotheta numerorum vel personarum.

3 Zeugma ē tertia species alleothetę secundū p̄l sa. 2 interpretat adiunctio. Et sic de scribit a donato. zeugma est vni verbū cōclusio diuersis clausulis apte cōiuncta: 2 habet fieri tribus modis secundū p̄l sa. i. scz a superiori: qd o verbū p̄mittitur: vt legit iohes 2 plato. A medio: qd interponit verbū: vt hebrei sunt 2 ego. Ab inferiori: qd verbū supponitur: vt Tu quid ego 2 populus meū desideret audi. Beda sic dicit. zeugma id est conclusio dicit figura quando multa p̄cedentia: aut vno verbo: aut vna sententiā concluditur verbo: vt apostolus ait. Dis amaritudo 2 ira 2 indignatio: clamor: blasphemia tollat a vobis sententiā: vt Qui ingredit sine macula 2 operatur iusticiā. Qui loquit veritatem in corde suo 2c. Ad vltimū ita addit. Qui facit hęc non cōmouebitur in eternū. Alexander autē dicit q zeugma est quando idem verbū vel adiectiuū ad diuersa pertinet: ita q cum vno constructū improprie: vt cū dicit. Hic illius arma: hic currus fuit. Et constructū iste nō plurale arma cum hoc verbo fuit improprie. Si autē diceret: hic currus hic illius arma fuit. nō ēet tolerabilis locutio. Si militer hic est zeugma 2 apollonius scribit 2 ego: 2 p̄struit hoc p̄nomen ego qd est p̄prie p̄longe cū hoc verbo tertie p̄longe scribit. Et querit vtrū hic sit zeugma. Quid nisi secrete leserit philida silue: 2 respondet q nō: q nūq. est zeugma sine quadā distributione vel aduicōne: s; redimus p̄dictū exemplū ad cōiunctiā ad illā. i. speciem q sub alijs speciebus non cōtinet. i. sub silepti siue sub alleotheta. 2 hoc nomen qd p̄struit cū hoc verbo leserunt per multiplicatē quā habet cū interrogatione. Quidam tū dicunt q quid ponit aduerbialiter: vt qd. i. in quo leserunt philida silue: nisi qz erant secrete: sed quod prius dictū est veri credo. Et Steg. in moralib. sepe sūt latinitate viti. Sit autē zeugma p̄p̄ositionē copulatiuā: vt sotes legit 2 plato: p aduersatiuā: vt vos estis lux mundi: 2 non oēs. p dissolutiua vt sotes legit vel plato: qz nūq. est bisi cōparati q: vt ego lego meli q tu: vel p aduerbiū similitudinis: vt iste legit sicut ego: 2 p hanc dictionē nisi vt nulli bō legit nisi ego: sūt p hanc dictionē nec: vt nec socij mei nec ego lego. Querit vtrū zeugma sit figura constructionis sicut p̄l sa. videt velle. Ad hoc dicunt quidā q zeugmatis due sūt species: quaz vna cōtinet sub figura constructionis: vt apollonius scribit 2 ego. Alia sub figura locutionis: vt scribit vir 2 mulier. Hoc tamen dicimus q zeugma semp est figura locutionis: 2 r̄idet coloribus rhetoris q appellantur adiunctū: vel p̄iunctū. P̄l sa.

ideo ponit zeugma inter figuras constructionis: quia semper cum alleotheta numerorum et personarum. Nota hic diligenter quod secundum naturam zeugmatis verbum et adiectiuum debent semper reddi primum notat. Unde conuenienter dicitur: ego et tu legis. vel tu et ego lego. vir et mulier est albus: vel mulier et vir est albus. Multa vtilia pertinentia ad zeugma supra dixi ubi determinauimus de silepsi. cxiij.

Respicies in puer primam regulam quam paulo ante posui. Nam non dicerem congrue ego sicut scien aruit sed arui. Et secundum: quia male dicerem: scribit et apollonius et ego. Similiter scribo et apollonius et ego. Bene autem per unum et. Scribit apollonius et ego. ita scribo ego et apollonius.

Antipthesis est quarta species alleothetice secundum Paulum. sub qua continetur antithesis. Est autem antipthesis positio unius casus per alterum: ut sermonem quem audistis non est meus. et in conuertendo dicitur captiuitatem syon: et dicitur antipthesis ab anti quod est contra: et positio quod est casus. Unde antipthesis. i. contraria positio casus unius per alterum. Et hec figura in authoribus est excusabilis aliqua ratione sustinenda: in qua ut dicitur quidam poeta. fuit errandum causas habet error: honestas. sed non est penitus extendenda. Antipthesis autem continetur sub se hypallagen: que est casuum permutatio: et secundum hoc continetur sub figura locutionis: hypallage autem dicitur ab hypopo quod est trans: et allage quod est mutatio. In hypallage: i. transmutatio. Sunt autem quibus in re tantum: ut lixere. xj. Mutamus lignum in panem eius. i. panem in lignum. hoc est christum in cruce. Aliis in voce et in re: ut malus sapor edit ora. i. ora edunt malum saporis. De hypallage etiam supra dixi in cap. de schemate in fine. Queritur quid sit causa excusationis vitiis cum dicitur sermonem quem audistis non est meus: et vocationem quam accepistis ab eo maneat in vobis. Et Virg. Urbem quam statuo vestra est. Non enim ibi videtur esse necessitas vel compositio aliqua. Ad hoc dicimus quod immediata adiectio relatiui et antecedentis est causa propter multiplicationem ipsius relatiui et antecedentis. In hoc congrue dicitur sermonem non est meum quem audistis. Si vero queratur utrum possit in aliis casibus transferri. Dicimus quod sic si immediate iungatur relatiui et antecedentis: ut sermoni cuius in edis non est meus: hec latinitas tolerari posset si ab auctoritate haberetur. Et ut dicitur Alexander cum dicitur sermonem quem audistis non est meum: hec dictio sermonem in parte accusatiue: et in parte notatiue tenet accusatiue secundum quod recipit hoc verbum audistis. notatiue secundum quod constructum cum hoc verbo est. cxiij.

Si relatiui preponatur non modo non vitiosa: sed et venusta sit locutio: ut Quas credis esse has non sunt vere nuptie. In virgilio autem exeplo voluntatem ut bene regi non ab est: sed a vultis.

Synthesis vel synthosis est quinta species alleothetice secundum Paulum. sub qua comprehenduntur omnes alie species alleothetice. scilicet euocatio appositio: sinecdoche. alleotheta generum: numerorum: et personarum: modorum et singulorum accidentium: ex quibus proprietas surgit. Et dicitur a syn quod est contra et thesis quod est positio: inde synthesis quasi contra naturalem positionem. cxiij.

Syn nomen dicitur contra: sed cum: nec synthesis compositio sed compositio figurata.

Euocatio est dictionum diuersarum intransitiua adiunctio: ita quod una trahatur ad improprietatem alterius: ut ego pulchellus lego. Vocantur autem pronomen primum et secundum personam: ut ego pulchellus lego: tu pulchellus legis. Et verba substantiua et vocatiua: ut pulchellus sum: pulchellus vocor. Accidentia vero euocare non possunt per se: nisi hoc nomen quod: ut qui lego disputo: vel participium: vel nomen adiectiuum: vel etiam aliud nomen conuenientis significationis: ut sedeo sedes: vide in sedeo sedes. Alii hic nota quod nominatiue tertie personae potest iungi diuerso primum et secundum personam: ex parte suppositi in quatuor locis absque pronome ibi posita in quibus est euocatio. per adiectiuum: ut celer curro.

per nomen relatiui: ut qui lego disputo. per participium ut legens proficundo: et per unum nomen epithematicon. i. appositiuum trium personarum: ut ipse lego: ipse legis ipse legit. Item pronomen deriuata ab his pronominibus ego et tu possunt euocare hoc relatiuum qui ratione genitiui primum in eis intellecti: ut meus filius qui lego disputat: noster filius qui legitur disputat: vester filius qui legitur dormit. De hoc etiam supra dixi in tertia parte in capitulo de possessiuis. Item scias quod cum dicitur habeo voluntatem comedendi solus: iste notatiuus solus euocatur ab hoc verbo habeo mediante hoc gerundio comedendum: et constructum cum hoc verbo habeo per regimen: cum gerundio tantum per deriuationem. Similiter si dico habeo voluntatem eundi solus: et ita de similibus. Item nota sicut nomen substantiuum recipit adiectiuum: ut bonus homo Ita hoc verbum sum: ut sum bonus et sumus boni: ita quod nullum aliud substantiuum ibi necessarium: et hoc in prima et in secunda persona: sed non in tertia. Unde potest dici: ego potestas sum bonus: ita quod adiectiuum respiciat verbum tantum ratione suppositi conuenienter. Sed in tertia persona male dicitur: potestas est bonus: quia verbum tertie personae non habet in se suppositum finitum. Sed scire te volo quod euocationum alia est figura: alia non figura. Figura est illa que fit ex parte suppositi. Non figura que fit post verbum: quia verbum non tenetur sequenti notatiuo conformari in numero vel persona. Unde conuenienter dicitur: ego sum tu: et tu es ego vel sum ille. similiter ego non sum tu: vel tu non es ego. Item euocatio: alia respectiua: alia absoluta. Respectiua est illa que fit habito respectu ad personam verbi. Unde potest dici. Sapiens lego: ita quod hoc nomen sapiens euocetur ab hoc verbo lego. Absoluta est que fit non habito respectu ad significationem verbi: et secundum hoc male dicitur pulchellus scribo. Item euocationum alia confusa alia discreta. alia media. Confusa est illa quando nomen distributum euocatur: ut quisquis ex hoc facto mecum consistere potest. Nam pronomen sic positum confuse demonstrat secundum personam: ita quod non habet vel illam. Discreta est illa quando proprium nomen euocatur: ut ego socrates lego. Communis siue media est quando euocatur nomen appellatiuum sine distributione: ut ego magister disputo. Scias etiam quod cum dicitur volo esse bonus secundum quod idem hoc adiectiuum bonus euocatur ab hoc verbo esse quod non potest: quia infinitiuum caret persona. Alii dicunt quod partim ab hoc verbo esse: et partim ab hoc verbo volo. Alii dicunt cum quibus ego: quod euocatur ab hoc verbo volo: mediante infinitiuo: ad cuius determinationem venit. Nam sicut dicimus. offusca verba pume et secundum personam euocant adiectiua: nec omnis euocatio est mediata: vide in quinta parte: in futuro. Et ut dicitur Alexander: nomina euocata remanent in suis personalitatibus alioquin hec esset incongrua: ego sum homo qui currit. Dicitur autem euocatio ab euoco euocas. vel secundum quod dicitur ab equo quod est extra: et voco vocas: quasi extra propriam significationem vocatio. cxiij.

Appositio put hic sumitur est immediata et intransitiua adiunctio duorum substantiuorum: ita quod minus comune determinet magis comune: ut animal homo currit. Adiectiuo est secundum opinionem magistrum bene. non potest fieri appositio propter debilitatem. Unde male dicitur albus colorat currit. Sit autem appositio quando causa restringendi suppositionem: ut animal homo currit. Quandoque causa tollendi equivocationem: ut canna fluminis currit. Quandoque causa determinandi qualitates: ut iste homo currit. Quandoque causa discretionis: ut ego ipse sumple. Quandoque causa exprimendi generis: ut quid meruere boves: animal sine fraude dolusue. Et est notandum quod ubi canis fit appositio: verbum adiectiuum: et relatiuum debent reddi dictioni cui fit appositio: et non apponenti: ut ciuitas athenarum que olim studio floruit: est laudanda: et ciuitas mediolanum est magna. De hoc etiam supra dixi in ca. de silepsi siue compositione quasi in fine: sed queritur quid sit causa figure.

rū numerozū vel diuersarū personarū: dicunt quidam q non potest sequi aliquod verbū: quia oportet illud esse duozū numerozū vel duarū psonarū: vt sic iudicant istas incōgruas: 2 homo 2 asini currunt: 2 ego 2 tu legimus: nec ego nec tu scribis: nec homo nec asini currunt. Causa em̄ incōgruitatis est cōiunctio pmissa: quia illa requirit q verbū reddatur vtriq. Nos vero iudicamus eas congruas 2 sepe vident eis authores. Unde ita inuenit in p̄l saano. Nec vos qui nec illi referunt estis. Dicimus ergo q congruentissime sequit verbū plurale: qd prius reddē dū est collectivē. Postea diuisim congruitate seruata: vt homo 2 asini currunt. i. ipsi currunt: ita q homo currit: 2 asini currunt. Similiter nec ego nec socij mei p̄ficio. i. nos nō p̄ficiamus. ita q nec ego p̄ficio: nec ipsi p̄ficiunt. Et pōt esse in talibus zeugma: 2 tunc verbū p̄prou numero vel p̄sone p̄formari tenet. Unde pcedim⁹ nec ego nec socij mei p̄ficiunt: nec socij mei nec ego p̄ficio. Quia tales locutiones condēnant: nimium sunt acuti: destruunt em̄ artem 2 omnes authores.

Signabit puer duas regulas. Quartū priorē. Quādo constructibilia diuersorū acciderentiū cōstruuntur cum ter: lo. i. verbo v̄l adiectiuo seu relatiuo: debet ter tiū conformari aut digniori per conceptionem & fieri plurale: aut viciniori per zeugma: nisi per similitudinē aut cōpationē loquamur: quia tunc tertiu vult referri ad prius: non ad posterius. vt hector hoc nō aliter q ego vel sicut ego: vel fortius q ego fecisset nō fecissem. Secunda est. Quotiē post adiectiuum suppositū aut obliquū posueris bis/nec. neq. &. tum. partim. aut. vel: cōsimilēve dictionē: cum duobus substantiuis verbis aut regentibus/necesse est ambo substantiua verba aut regentia illi vni adiectiuo/ supposito aut obliquo in debitis accidentibus conformari: aliter erit incōgrua: etiā si aliud verbū exprimat/ vnde hęc est incōgrua. Ego neq. dicere/ neq. tu audires. Dicendū em̄ est: neq. ego dicerem neq. tu audires. aut Ego neq. dicere/ neq. a te audirer. Similiter incōgrua est ego tibi neq. nocui neq. iuui. dicendum em̄ ē: neq. p̄fui. aut ego nec nocui nec iuui te. De hoc vide valē in tertio elegantiarum.

Queritur etiā an cōgrue dicatur *Sorites 2 plato currit 2 legunt: cū diuisim cōcedamus: sorites 2 plato legunt: sorites 2 plato currit: dīdimus q incōgrua est ppter repugnantia: qz verbū aliter respicit illos notatiuos cōiunctim: 2 aliter diuisim. Et inuenit apud Horatiū. Ambulat acer fulu⁹ 2 capius: male raud. Ecce duo notatiui qui cōfunduntur ppter conceptionē: 2 zeugma: quod authores ascribimus 2 non arti: quia non concedimus q bene dicatur petrus 2 ioannes discipuli platonis legit. Inuenitur etiā Actū. v. Respondens autē petrus 2 apostoli dixerunt. vbi tñ est appositio: bene potest esse numerozū confusio: vt ciuitas p̄l ē pulchra: 2 animal boues sine fraude morunt. Sicut per appositionē possunt construi dictiones diuersarū personarū vel diuersorū generū intransitiue: vt ego sorites curro: vel ego ipse disputo: 2 ego ille q curro disputo: similiter ciuitas mediolanū est fortis: mandipū berta est fidele. Liber decreta ē magnus. Liber topica est difficilis. Potest etiā dici liber topicorū vel decretorū intransitiue: sicut ciuitas bononia: 2 vibs ianua: 2 tamē possit dici ciuitas bononiē: 2 vibs ianue. i. vibs que est ianua: sed hoc non multis aliquibus placet: q̄uis inueniatur apud virgiliū dicentem. Urbē parauit. i. vibs que vocat parauit que modo dicitur padua. Quēdā tñ sūt magis requirentia genitiuū: vt persona episcopi: substantia socratis: tamē possit dici persona episcopus est bone sta: sicut potestas petrus est bona. Et substantia socratis est corporea. Huiusmodi em̄ nomina partem 2 totum diuersimode possunt notare. Nota hic q Donatus diuidit*

alleothetam prout est species constructionis in tres species. i. p̄p̄sim: s̄p̄sim: 2 zeugma. P̄p̄. vero in quinq. species scz p̄p̄sim: s̄p̄sim: zeugma: antiptosis: et s̄p̄sim. Alij vero dicunt q alleotheta prout est figura constructionis stricte loquendo: diuiditur in tres species secundū p̄p̄sim. i. in s̄p̄sim: antiptosis: 2 s̄p̄sim. Secundū vero Donatum omnes species alleothetę que excusant vitiū constructionis cōprehendunt sub s̄p̄sim: et hoc patet per donatū dicentē. Hoc schema. i. s̄p̄sim late patet 2 fieri solet non solū per partes orationis: sed p actū dētia partū orationis. Et omnes solocismi q sunt in poemate siue more sapientum excusant per hoc schema. Et secundū istos oportet dicere q zeugma 2 p̄p̄sim sint figure locutionis ppue 2 per se loquendo: 2 secundū p̄p̄sim: 2 secundū donatū. Sed cōtra hoc sic obicitur. Nec opinio videt contradicere p̄p̄sim: qui diuidit alleothetam in quinq. species: prout est figura constructionis: et magistri cōmuniter dicunt q figure que variant accidētia sunt quinq. Ad hoc dico sequens magistri Benediti: q p̄p̄sim per se supra non ē figura constructionis: qz quia de facili non cōtingit in sermone figura constructionis: ideo ponit a p̄p̄sim inter species alleothetę: vt supra dixi in p̄p̄sim. Similiter zeugma est figura locutionis: et respondet colozibus rhetoricis: quia appellantur adiunctum 2 coniunctū. P̄p̄sim. autē ideo ponit zeugma inter figuras constructionis: quia semp sit cum alleotheta numerozū vel personarū.

3 Zeugma ē tertia species alleothetę secundū p̄p̄sim. 2 interpretat adiunctio. Et sic de scribit a donato. zeugma est vni⁹ verbi cōclusio diuersis clausulis apte cōiuncta: 2 habet fieri trib⁹ modis secundū p̄p̄sim. scz a supertorū: q̄do verbū p̄mittitur vt legit ioues 2 plato. A medio: q̄ interponit verbū: vt hebrei sunt 2 ego. Ab inferiorū: q̄ verbū supponitur: vt Tu quid ego 2 populus meci desideret audi. Beda sic dicit. zeugma id est conclusio dīcti figura quando multa pcedentia: aut vno verbo: aut vna sentētia concluditur verbo: vt apostolus ait. Dis amaritudo 2 ira 2 indignatio: 2 clamor: 2 blasphemia rollat a vocis sentētia: vt Qui ingredit sine macula 2 operatur iusticiā. Qui loquit veritate in corde suo &c. Ad vltimū ita pcludit. Qui facit hęc non cōmonebitur in eternū. Alexander autē dicit q zeugma est quando idem verbū vel adiectiuū ad diuersa pertinet: ita q cum vno constructū improprie: vt dī dīct. hic illius arma: hic currus fuit. Et constructū iste nūis pluralis arma cum hoc verbo fuit improprie. Si autē diceret: hic curr⁹ hic illi⁹ arma fuit. nō ēet tolerabilis locutio. Si militer hic est zeugma 2 apollonius scribit 2 ego: 2 p̄struit hoc p̄nomen ego qd est p̄mē p̄sone cū hoc verbo tertie p̄sone scribit. Et querit vtrū hic sit zeugma. Quid nūi secrete leserūt philida silue: 2 respondet q nō: qz nūi ēst zeugma sine quadā distributione vel adiunctōe: s̄z redus amus p̄dicti exemplū ad cōincidentia ad illā. i. speciem q sub alijs speciebus nō cōtinet. i. sub s̄p̄sim sine sub alleotheta. 2 hoc nomen qd p̄struit cū hoc verbo leserunt pter multiplicatē quā habet cū interrogatiōe. Quidam tñ dicunt q quid ponit aduerbialiter: vt qd. i. in quo leserunt philida silue: nisi qz erant secrete: sed quod prius dīctū est veri⁹ credo. Et Greg. in moralib⁹ sepe fīl latinitate vult. Sit autē zeugma p̄p̄sim cōp̄sim. tes legit 2 plato: p aduersariū: vt vos estis lux non oēs. p̄p̄sim. i. vt sorites legit vel plato: vbi cōparatī q̄: vt ego lego meli⁹ q̄ tu: vel p̄p̄sim. i. vt iste legit sicut ego: 2 p̄p̄sim. i. null⁹ hō legit nisi ego: s̄p̄sim. i. p̄p̄sim. i. nec: vt mei mei nec ego lego. Querit vtrū zeugma sit figura constructionis sicut p̄p̄sim. videt velle. Ad hoc dicunt q zeugmatis due sūt species: quaz vna cōtinetur constructionis: vt apollonius scribit 2 ego. Quidam tñ dicunt q quid ponit aduerbialiter: vt qd. i. in quo leserunt philida silue: nisi qz erant secrete: sed quod prius dīctū est veri⁹ credo. Et Greg. in moralib⁹ sepe fīl latinitate vult. Sit autē zeugma p̄p̄sim cōp̄sim. tes legit 2 plato: p aduersariū: vt vos estis lux non oēs. p̄p̄sim. i. vt sorites legit vel plato: vbi cōparatī q̄: vt ego lego meli⁹ q̄ tu: vel p̄p̄sim. i. vt iste legit sicut ego: 2 p̄p̄sim. i. null⁹ hō legit nisi ego: s̄p̄sim. i. p̄p̄sim. i. nec: vt mei mei nec ego lego. Querit vtrū zeugma sit figura constructionis sicut p̄p̄sim. videt velle. Ad hoc dicunt q zeugmatis due sūt species: quaz vna cōtinetur constructionis: vt apollonius scribit 2 ego. Quidam tñ dicunt q quid ponit aduerbialiter: vt qd. i. in quo leserunt philida silue: nisi qz erant secrete: sed quod prius dīctū est veri⁹ credo. Et Greg. in moralib⁹ sepe fīl latinitate vult. Sit autē zeugma p̄p̄sim cōp̄sim. tes legit 2 plato: p aduersariū: vt vos estis lux non oēs. p̄p̄sim. i. vt sorites legit vel plato: vbi cōparatī q̄: vt ego lego meli⁹ q̄ tu: vel p̄p̄sim. i. vt iste legit sicut ego: 2 p̄p̄sim. i. null⁹ hō legit nisi ego: s̄p̄sim. i. p̄p̄sim. i. nec: vt mei mei nec ego lego. Querit vtrū zeugma sit figura constructionis sicut p̄p̄sim. videt velle. Ad hoc dicunt q zeugmatis due sūt species: quaz vna cōtinetur constructionis: vt apollonius scribit 2 ego. Quidam tñ dicunt q quid ponit aduerbialiter: vt qd. i. in quo leserunt philida silue: nisi qz erant secrete: sed quod prius dīctū est veri⁹ credo. Et Greg. in moralib⁹ sepe fīl latinitate vult. Sit autē zeugma p̄p̄sim cōp̄sim. tes legit 2 plato: p aduersariū: vt vos estis lux non oēs. p̄p̄sim. i. vt sorites legit vel plato: vbi cōparatī q̄: vt ego lego meli⁹ q̄ tu: vel p̄p̄sim. i. vt iste legit sicut ego: 2 p̄p̄sim. i. null⁹ hō legit nisi ego: s̄p̄sim. i. p̄p̄sim. i. nec: vt mei mei nec ego lego. Querit vtrū zeugma sit figura constructionis sicut p̄p̄sim. videt velle. Ad hoc dicunt q zeugmatis due sūt species: quaz vna cōtinetur constructionis: vt apollonius scribit 2 ego. Quidam tñ dicunt q quid ponit aduerbialiter: vt qd. i. in quo leserunt philida silue: nisi qz erant secrete: sed quod prius dīctū est veri⁹ credo. Et Greg. in moralib⁹ sepe fīl latinitate vult. Sit autē zeugma p̄p̄sim cōp̄sim. tes legit 2 plato: p aduersariū: vt vos estis lux non oēs. p̄p̄sim. i. vt sorites legit vel plato: vbi cōparatī q̄: vt ego lego meli⁹ q̄ tu: vel p̄p̄sim. i. vt iste legit sicut ego: 2 p̄p̄sim. i. null⁹ hō legit nisi ego: s̄p̄sim. i. p̄p̄sim. i. nec: vt mei mei nec ego lego. Querit vtrū zeugma sit figura constructionis sicut p̄p̄sim. videt velle. Ad hoc dicunt q zeugmatis due sūt species: quaz vna cōtinetur constructionis: vt apollonius scribit 2 ego. Quidam tñ dicunt q quid ponit aduerbialiter: vt qd. i. in quo leserunt philida silue: nisi qz erant secrete: sed quod prius dīctū est veri⁹ credo. Et Greg. in moralib⁹ sepe fīl latinitate vult. Sit autē zeugma p̄p̄sim cōp̄sim. tes legit 2 plato: p aduersariū: vt vos estis lux non oēs. p̄p̄sim. i. vt sorites legit vel plato: vbi cōparatī q̄: vt ego lego meli⁹ q̄ tu: vel p̄p̄sim. i. vt iste legit sicut ego: 2 p̄p̄sim. i. null⁹ hō legit nisi ego: s̄p̄sim. i. p̄p̄sim. i. nec: vt mei mei nec ego lego. Querit vtrū zeugma sit figura constructionis sicut p̄p̄sim. videt velle. Ad hoc dicunt q zeugmatis due sūt species: quaz vna cōtinetur constructionis: vt apollonius scribit 2 ego. Quidam tñ dicunt q quid ponit aduerbialiter: vt qd. i. in quo leserunt philida silue: nisi qz erant secrete: sed quod prius dīctū est veri⁹ credo. Et Greg. in moralib⁹ sepe fīl latinitate vult. Sit autē zeugma p̄p̄sim cōp̄sim. tes legit 2 plato: p aduersariū: vt vos estis lux non oēs. p̄p̄sim. i. vt sorites legit vel plato: vbi cōparatī q̄: vt ego lego meli⁹ q̄ tu: vel p̄p̄sim. i. vt iste legit sicut ego: 2 p̄p̄sim. i. null⁹ hō legit nisi ego: s̄p̄sim. i. p̄p̄sim. i. nec: vt mei mei nec ego lego. Querit vtrū zeugma sit figura constructionis sicut p̄p̄sim. videt velle. Ad hoc dicunt q zeugmatis due sūt species: quaz vna cōtinetur constructionis: vt apollonius scribit 2 ego. Quidam tñ dicunt q quid ponit aduerbialiter: vt qd. i. in quo leserunt philida silue: nisi qz erant secrete: sed quod prius dīctū est veri⁹ credo. Et Greg. in moralib⁹ sepe fīl latinitate vult. Sit autē zeugma p̄p̄sim cōp̄sim. tes legit 2 plato: p aduersariū: vt vos estis lux non oēs. p̄p̄sim. i. vt sorites legit vel plato: vbi cōparatī q̄: vt ego lego meli⁹ q̄ tu: vel p̄p̄sim. i. vt iste legit sicut ego: 2 p̄p̄sim. i. null⁹ hō legit nisi ego: s̄p̄sim. i. p̄p̄sim. i. nec: vt mei mei nec ego lego. Querit vtrū zeugma sit figura constructionis sicut p̄p̄sim. videt velle. Ad hoc dicunt q zeugmatis due sūt species: quaz vna cōtinetur constructionis: vt apollonius scribit 2 ego. Quidam tñ dicunt q quid ponit aduerbialiter: vt qd. i. in quo leserunt philida silue: nisi qz erant secrete: sed quod prius dīctū est veri⁹ credo. Et Greg. in moralib⁹ sepe fīl latinitate vult. Sit autē zeugma p̄p̄sim cōp̄sim. tes legit 2 plato: p aduersariū: vt vos estis lux non oēs. p̄p̄sim. i. vt sorites legit vel plato: vbi cōparatī q̄: vt ego lego meli⁹ q̄ tu: vel p̄p̄sim. i. vt iste legit sicut ego: 2 p̄p̄sim. i. null⁹ hō legit nisi ego: s̄p̄sim. i. p̄p̄sim. i. nec: vt mei mei nec ego lego. Querit vtrū zeugma sit figura constructionis sicut p̄p̄sim. videt velle. Ad hoc dicunt q zeugmatis due sūt species: quaz vna cōtinetur constructionis: vt apollonius scribit 2 ego. Quidam tñ dicunt q quid ponit aduerbialiter: vt qd. i. in quo leserunt philida silue: nisi qz erant secrete: sed quod prius dīctū est veri⁹ credo. Et Greg. in moralib⁹ sepe fīl latinitate vult. Sit autē zeugma p̄p̄sim cōp̄sim. tes legit 2 plato: p aduersariū: vt vos estis lux non oēs. p̄p̄sim. i. vt sorites legit vel plato: vbi cōparatī q̄: vt ego lego meli⁹ q̄ tu: vel p̄p̄sim. i. vt iste legit sicut ego: 2 p̄p̄sim. i. null⁹ hō legit nisi ego: s̄p̄sim. i. p̄p̄sim. i. nec: vt mei mei nec ego lego. Querit vtrū zeugma sit figura constructionis sicut p̄p̄sim. videt velle. Ad hoc dicunt q zeugmatis due sūt species: quaz vna cōtinetur constructionis: vt apollonius scribit 2 ego. Quidam tñ dicunt q quid ponit aduerbialiter: vt qd. i. in quo leserunt philida silue: nisi qz erant secrete: sed quod prius dīctū est veri⁹ credo. Et Greg. in moralib⁹ sepe fīl latinitate vult. Sit autē zeugma p̄p̄sim cōp̄sim. tes legit 2 plato: p aduersariū: vt vos estis lux non oēs. p̄p̄sim. i. vt sorites legit vel plato: vbi cōparatī q̄: vt ego lego meli⁹ q̄ tu: vel p̄p̄sim. i. vt iste legit sicut ego: 2 p̄p̄sim. i. null⁹ hō legit nisi ego: s̄p̄sim. i. p̄p̄sim. i. nec: vt mei mei nec ego lego. Querit vtrū zeugma sit figura constructionis sicut p̄p̄sim. videt velle. Ad hoc dicunt q zeugmatis due sūt species: quaz vna cōtinetur constructionis: vt apollonius scribit 2 ego. Quidam tñ dicunt q quid ponit aduerbialiter: vt qd. i. in quo leserunt philida silue: nisi qz erant secrete: sed quod prius dīctū est veri⁹ credo. Et Greg. in moralib⁹ sepe fīl latinitate vult. Sit autē zeugma p̄p̄sim cōp̄sim. tes legit 2 plato: p aduersariū: vt vos estis lux non oēs. p̄p̄sim. i. vt sorites legit vel plato: vbi cōparatī q̄: vt ego lego meli⁹ q̄ tu: vel p̄p̄sim. i. vt iste legit sicut ego: 2 p̄p̄sim. i. null⁹ hō legit nisi ego: s̄p̄sim. i. p̄p̄sim. i. nec: vt mei mei nec ego lego. Querit vtrū zeugma sit figura constructionis sicut p̄p̄sim. videt velle. Ad hoc dicunt q zeugmatis due sūt species: quaz vna cōtinetur constructionis: vt apollonius scribit 2 ego. Quidam tñ dicunt q quid ponit aduerbialiter: vt qd. i. in quo leserunt philida silue: nisi qz erant secrete: sed quod prius dīctū est veri⁹ credo. Et Greg. in moralib⁹ sepe fīl latinitate vult. Sit autē zeugma p̄p̄sim cōp̄sim. tes legit 2 plato: p aduersariū: vt vos estis lux non oēs. p̄p̄sim. i. vt sorites legit vel plato: vbi cōparatī q̄: vt ego lego meli⁹ q̄ tu: vel p̄p̄sim. i. vt iste legit sicut ego: 2 p̄p̄sim. i. null⁹ hō legit nisi ego: s̄p̄sim. i. p̄p̄sim. i. nec: vt mei mei nec ego lego. Querit vtrū zeugma sit figura constructionis sicut p̄p̄sim. videt velle. Ad hoc dicunt q zeugmatis due sūt species: quaz vna cōtinetur constructionis: vt apollonius scribit 2 ego. Quidam tñ dicunt q quid ponit aduerbialiter: vt qd. i. in quo leserunt philida silue: nisi qz erant secrete: sed quod prius dīctū est veri⁹ credo. Et Greg. in moralib⁹ sepe fīl latinitate vult. Sit autē zeugma p̄p̄sim cōp̄sim. tes legit 2 plato: p aduersariū: vt vos estis lux non oēs. p̄p̄sim. i. vt sorites legit vel plato: vbi cōparatī q̄: vt ego lego meli⁹ q̄ tu: vel p̄p̄sim. i. vt iste legit sicut ego: 2 p̄p̄sim. i. null⁹ hō legit nisi ego: s̄p̄sim. i. p̄p̄sim. i. nec: vt mei mei nec ego lego. Querit vtrū zeugma sit figura constructionis sicut p̄p̄sim. videt velle. Ad hoc dicunt q zeugmatis due sūt species: quaz vna cōtinetur constructionis: vt apollonius scribit 2 ego. Quidam tñ dicunt q quid ponit aduerbialiter: vt qd. i. in quo leserunt philida silue: nisi qz erant secrete: sed quod prius dīctū est veri⁹ credo. Et Greg. in moralib⁹ sepe fīl latinitate vult. Sit autē zeugma p̄p̄sim cōp̄sim. tes legit 2 plato: p aduersariū: vt vos estis lux non oēs. p̄p̄sim. i. vt sorites legit vel plato: vbi cōparatī q̄: vt ego lego meli⁹ q̄ tu: vel p̄p̄sim. i. vt iste legit sicut ego: 2 p̄p̄sim. i. null⁹ hō legit nisi ego: s̄p̄sim. i. p̄p̄sim. i. nec: vt mei mei nec ego lego. Querit vtrū zeugma sit figura constructionis sicut p̄p̄sim. videt velle. Ad hoc dicunt q zeugmatis due sūt species: quaz vna cōtinetur constructionis: vt apollonius scribit 2 ego. Quidam tñ dicunt q quid ponit aduerbialiter: vt qd. i. in quo leserunt philida silue: nisi qz erant secrete: sed quod prius dīctū est veri⁹ credo. Et Greg. in moralib⁹ sepe fīl latinitate vult. Sit autē zeugma p̄p̄sim cōp̄sim. tes legit 2 plato: p aduersariū: vt vos estis lux non oēs. p̄p̄sim. i. vt sorites legit vel plato: vbi cōparatī q̄: vt ego lego meli⁹ q̄ tu: vel p̄p̄sim. i. vt iste legit sicut ego: 2 p̄p̄sim. i. null⁹ hō legit nisi ego: s̄p̄sim. i. p̄p̄sim. i. nec: vt mei mei nec ego lego. Querit vtrū zeugma sit figura constructionis sicut p̄p̄sim. videt velle. Ad hoc dicunt q zeugmatis due sūt species: quaz vna cōtinetur constructionis: vt apollonius scribit 2 ego. Quidam tñ dicunt q quid ponit aduerbialiter: vt qd. i. in quo leserunt philida silue: nisi qz erant secrete: sed quod prius dīctū est veri⁹ credo. Et Greg. in moralib⁹ sepe fīl latinitate vult. Sit autē zeugma p̄p̄sim cōp̄sim. tes legit 2 plato: p aduersariū: vt vos estis lux non oēs. p̄p̄sim. i. vt sorites legit vel plato: vbi cōparatī q̄: vt ego lego meli⁹ q̄ tu: vel p̄p̄sim. i. vt iste legit sicut ego: 2 p̄p̄sim. i. null⁹ hō legit nisi ego: s̄p̄sim. i. p̄p̄sim. i. nec: vt mei mei nec ego lego. Querit vtrū zeugma sit figura constructionis sicut p̄p̄sim. videt velle. Ad hoc dicunt q zeugmatis due sūt species: quaz vna cōtinetur constructionis: vt apollonius scribit 2 ego. Quidam tñ dicunt q quid ponit aduerbialiter: vt qd. i. in quo leserunt philida silue: nisi qz erant secrete: sed quod prius dīctū est veri⁹ credo. Et Greg. in moralib⁹ sepe fīl latinitate vult. Sit autē zeugma p̄p̄sim cōp̄sim. tes legit 2 plato: p aduersariū: vt vos estis lux non oēs. p̄p̄sim. i. vt sorites legit vel plato: vbi cōparatī q̄: vt ego lego meli⁹ q̄ tu: vel p̄p̄sim. i. vt iste legit sicut ego: 2 p̄p̄sim. i. null⁹ hō legit nisi ego: s̄p̄sim. i. p̄p̄sim. i. nec: vt mei mei nec ego lego. Querit vtrū zeugma sit figura constructionis sicut p̄p̄sim. videt velle. Ad hoc dicunt q zeugmatis due sūt species: quaz vna cōtinetur constructionis: vt apollonius scribit 2 ego. Quidam tñ dicunt q quid ponit aduerbialiter: vt qd. i. in quo leserunt philida silue: nisi qz erant secrete: sed quod prius dīctū est veri⁹ credo. Et Greg. in moralib⁹ sepe fīl latinitate vult. Sit autē zeugma p̄p̄sim cōp̄sim. tes legit 2 plato: p aduersariū: vt vos estis lux non oēs. p̄p̄sim. i. vt sorites legit vel plato: vbi cōparatī q̄: vt ego lego meli⁹ q̄ tu: vel p̄p̄sim. i. vt iste legit sicut ego: 2 p̄p̄sim. i. null⁹ hō legit nisi ego: s̄p̄sim. i. p̄p̄sim. i. nec: vt mei mei nec ego lego. Querit vtrū zeugma sit figura constructionis sicut p̄p̄sim. videt velle. Ad hoc dicunt q zeugmatis due sūt species: quaz vna cōtinetur constructionis: vt apollonius scribit 2 ego. Quidam tñ dicunt q quid ponit aduerbialiter: vt qd. i. in quo leserunt philida silue: nisi qz erant secrete: sed quod prius dīctū est veri⁹ credo. Et Greg. in moralib⁹ sepe fīl latinitate vult. Sit autē zeugma p̄p̄sim cōp̄sim. tes legit 2 plato: p aduersariū: vt vos estis lux non oēs. p̄p̄sim. i. vt sorites legit vel plato: vbi cōparatī q̄: vt ego lego meli⁹ q̄ tu: vel p̄p̄sim. i. vt iste legit sicut ego: 2 p̄p̄sim. i. null⁹ hō legit nisi ego: s̄p̄sim. i. p̄p̄sim. i. nec: vt mei mei nec ego lego. Querit vtrū zeugma sit figura constructionis sicut p̄p̄sim. videt velle. Ad hoc dicunt q zeugmatis due sūt species: quaz vna cōtinetur constructionis: vt apollonius scribit 2 ego. Quidam tñ dicunt q quid ponit aduerbialiter: vt qd. i. in quo leserunt philida silue: nisi qz erant secrete: sed quod prius dīctū est veri⁹ credo. Et Greg. in moralib⁹ sepe fīl latinitate vult. Sit autē zeugma p̄p̄sim cōp̄sim. tes legit 2 plato: p aduersariū: vt vos estis lux non oēs. p̄p̄sim. i. vt sorites legit vel plato: vbi cōparatī q̄: vt ego lego meli⁹ q̄ tu: vel p̄p̄sim. i. vt iste legit sicut ego: 2 p̄p̄sim. i. null⁹ hō legit nisi ego: s̄p̄sim. i. p̄p̄sim. i. nec: vt mei mei nec ego lego. Querit vtrū zeugma sit figura constructionis sicut p̄p̄sim. videt velle. Ad hoc dicunt q zeugmatis due sūt species: quaz vna cōtinetur constructionis: vt apollonius scribit 2 ego. Quidam tñ dicunt q quid ponit aduerbialiter: vt qd. i. in quo leserunt philida silue: nisi qz erant secrete: sed quod prius dīctū est veri⁹ credo. Et Greg. in moralib⁹ sepe fīl latinitate vult. Sit autē zeugma p̄p̄sim cōp̄sim. tes legit 2 plato: p aduersariū: vt vos estis lux non oēs. p̄p̄sim. i. vt sorites legit vel plato: vbi cōparatī q̄: vt ego lego meli⁹ q̄ tu: vel p̄p̄sim. i. vt iste legit sicut ego: 2 p̄p̄sim. i. null⁹ hō legit nisi ego: s̄p̄sim. i. p̄p̄sim. i. nec: vt mei mei nec ego lego. Querit vtrū zeugma sit figura constructionis sicut p̄p̄sim. videt velle. Ad hoc dicunt q zeugmatis due sūt species: quaz vna cōtinetur constructionis: vt apollonius scribit 2 ego. Quidam tñ dicunt q quid ponit aduerbialiter: vt qd. i. in quo leserunt philida silue: nisi qz erant secrete: sed quod prius dīctū est veri⁹ credo. Et Greg. in moralib⁹ sepe fīl latinitate vult. Sit autē zeugma p̄p̄sim cōp̄sim. tes legit 2 plato: p aduersariū: vt vos estis lux non oēs. p̄p̄sim. i. vt sorites legit vel plato: vbi cōparatī q̄: vt ego lego meli⁹ q̄ tu: vel p̄p̄sim. i. vt iste legit sicut ego: 2 p̄p̄sim. i. null⁹ hō legit nisi ego: s̄p̄sim. i. p̄p̄sim. i. nec: vt mei mei nec ego lego. Querit vtrū zeugma sit figura constructionis sicut p̄p̄sim. videt velle. Ad hoc dicunt q zeugmatis due sūt species: quaz vna cōtinetur constructionis: vt apollonius scribit 2 ego. Quidam tñ dicunt q quid ponit aduerbialiter: vt qd. i. in quo leserunt philida silue: nisi qz erant secrete: sed quod prius dīctū est veri⁹ credo. Et Greg. in moralib⁹ sepe fīl latinitate vult. Sit autē zeugma p̄p̄sim cōp̄sim. tes legit 2 plato: p aduersariū: vt vos estis lux non oēs. p̄p̄sim. i. vt sorites legit vel plato: vbi cōparatī q̄: vt ego lego meli⁹ q̄ tu: vel p̄p̄sim. i. vt iste legit sicut ego: 2 p̄p̄sim. i. null⁹ hō legit nisi ego: s̄p̄sim. i. p̄p̄sim. i. nec: vt mei mei nec ego lego. Querit vtrū zeugma sit figura constructionis sicut p̄p̄sim. videt velle. Ad hoc dicunt q zeugmatis due sūt species: quaz vna cōtinetur constructionis: vt apollonius scribit 2 ego. Quidam tñ dicunt q quid ponit aduerbialiter: vt qd. i. in quo leserunt philida silue: nisi qz erant secrete: sed quod prius dīctū est veri⁹ credo. Et Greg. in moralib⁹ sepe fīl latinitate vult. Sit autē zeugma p̄p̄sim cōp̄sim. tes legit 2 plato: p aduersariū: vt vos estis lux non oēs. p̄p̄sim. i. vt sorites legit vel plato: vbi cōparatī q̄: vt ego lego meli⁹ q̄ tu: vel p̄p̄sim. i. vt iste legit sicut ego: 2 p̄p̄sim. i. null⁹ hō legit nisi ego: s̄p̄sim. i. p̄p̄sim. i. nec: vt mei mei nec ego lego. Querit vtrū zeugma sit figura constructionis sicut p̄p̄sim. videt velle. Ad hoc dicunt q zeugmatis due sūt species: quaz vna cōtinetur constructionis: vt apollonius scribit 2 ego. Quidam tñ dicunt q quid ponit aduerbialiter: vt qd. i. in quo leserunt philida silue: nisi qz erant secrete: sed quod prius dīctū est veri⁹ credo. Et Greg. in moralib⁹ sepe fīl latinitate vult. Sit autē zeugma p̄p̄sim cōp̄sim. tes legit 2 plato: p aduersariū: vt vos estis lux non oēs. p̄p̄sim. i. vt sorites legit vel plato: vbi cōparatī q̄: vt ego lego meli⁹ q̄ tu: vel p̄p̄sim. i. vt iste legit sicut ego: 2 p̄p̄sim. i. null⁹ hō legit nisi ego: s̄p̄sim. i. p̄p̄sim. i. nec: vt mei mei nec ego lego. Querit vtrū zeugma sit figura constructionis sicut p̄p̄sim. videt velle. Ad hoc dicunt q zeugmatis due sūt species: quaz vna cōtinetur constructionis: vt apollonius scribit 2 ego. Quidam tñ dicunt q quid ponit aduerbialiter: vt qd. i. in quo leserunt philida silue: nisi qz erant secrete: sed quod prius dīctū est veri⁹ credo. Et Greg. in moralib⁹ sepe fīl latinitate vult. Sit autē zeugma p̄p̄sim cōp̄sim. tes legit 2 plato: p aduersariū: vt vos estis lux non oēs. p̄p̄sim. i. vt sorites legit vel plato: vbi cōparatī q̄: vt ego lego meli⁹ q̄ tu: vel p̄p̄sim. i. vt iste legit sicut ego: 2 p̄p̄sim. i. null⁹ hō legit nisi ego: s̄p̄sim. i. p̄p̄sim. i. nec: vt mei mei nec ego lego. Querit vtrū zeugma sit figura constructionis sicut p̄p̄sim. videt velle. Ad hoc dicunt q zeugmatis due sūt species: quaz vna cōtinetur constructionis: vt apollonius scribit 2 ego. Quidam tñ dicunt q quid ponit aduerbialiter: vt qd. i. in quo leserunt philida silue: nisi qz erant secrete: sed quod prius dīctū est veri⁹ credo. Et Greg. in moralib⁹ sepe fīl latinitate vult. Sit autē zeugma p̄p̄sim cōp̄sim. tes legit 2 plato: p aduersariū: vt vos estis lux non oēs. p̄p̄sim. i. vt sorites legit vel plato: vbi cōparatī q̄: vt ego lego meli⁹ q̄ tu: vel p̄p̄sim. i. vt iste legit sicut ego: 2 p̄p̄sim. i. null⁹ hō legit nisi ego: s̄p̄sim. i. p̄p̄sim. i. nec: vt mei mei nec ego lego. Querit vtrū zeugma sit figura constructionis sicut p̄p̄sim. videt velle. Ad hoc dicunt q zeugmatis due sūt species: quaz vna cōtinetur constructionis: vt apollonius scribit 2 ego. Quidam tñ dicunt q quid ponit aduerbialiter: vt qd. i. in quo leserunt philida silue: nisi qz erant secrete: sed quod prius dīctū est veri⁹ credo. Et Greg. in moralib⁹ sepe fīl latinitate vult. Sit autē zeugma p̄p̄sim cōp̄sim. tes legit 2 plato: p aduersariū: vt vos estis lux non oēs. p̄p̄sim. i. vt sorites legit vel plato: vbi cōparatī q̄: vt ego lego meli⁹ q̄ tu: vel p̄p̄sim. i. vt iste legit sicut ego: 2 p̄p̄sim. i. null⁹ hō legit nisi ego: s̄p̄sim. i. p̄p̄sim. i. nec: vt mei mei nec ego lego. Querit vtrū zeugma sit figura constructionis sicut p̄p̄sim. videt velle. Ad hoc dicunt q zeugmatis due sūt species: quaz vna cōtinetur constructionis: vt apollonius scribit 2 ego. Quidam tñ dicunt q quid ponit aduerbialiter: vt qd. i. in quo leserunt philida silue: nisi qz erant secrete: sed quod prius dīctū est veri⁹ credo. Et Greg. in moralib⁹ sepe fīl latinitate vult. Sit autē zeugma p̄p̄sim cōp̄sim. tes legit 2 plato: p aduersariū: vt vos estis lux non oēs. p̄p̄sim. i. vt sorites legit vel plato: vbi cōparatī q̄: vt ego lego meli⁹ q̄ tu: vel p̄p̄sim. i. vt iste legit sicut ego: 2 p̄p̄sim. i. null⁹ hō legit nisi ego: s̄p̄sim. i. p̄p̄sim. i. nec: vt mei mei nec ego lego. Querit vtrū zeugma sit figura constructionis sicut p̄p̄sim. videt velle. Ad hoc dicunt q zeugmatis due sūt species: quaz vna cōtinetur constructionis: vt apollonius scribit 2 ego. Quidam tñ dicunt q quid ponit aduerbialiter: vt qd. i. in quo leserunt philida silue: nisi qz erant secrete: sed quod prius dīctū est veri⁹ credo. Et Greg. in moralib⁹ sepe fīl latinitate vult. Sit autē zeugma p̄p̄sim cōp̄sim. tes legit 2 plato: p aduersariū: vt vos estis lux non oēs. p̄p̄sim. i. vt sorites legit vel plato: vbi cōparatī q̄: vt ego lego meli⁹ q̄ tu: vel p̄p̄sim. i. vt iste legit sicut ego: 2 p̄p̄sim. i. null⁹ hō legit nisi ego: s̄p̄sim. i. p̄p̄sim. i. nec: vt mei mei nec ego lego. Querit vtrū zeugma sit figura constructionis sicut p̄p̄sim. videt velle. Ad hoc dicunt q zeugmatis due sūt species: quaz vna cōtinetur constructionis: vt apollonius scribit 2 ego. Quidam tñ dicunt q quid ponit aduerbialiter: vt qd. i. in quo leserunt philida silue: nisi qz erant secrete: sed quod prius dīctū est veri⁹ credo. Et Greg. in moralib⁹ sepe fīl latinitate vult. Sit autē zeugma p̄p̄sim cōp̄sim. tes legit 2 plato: p aduersariū: vt vos estis lux non oēs. p̄p̄sim. i. vt sorites legit vel plato: vbi cōparatī q̄: vt ego lego meli⁹ q̄ tu: vel p̄p̄sim. i. vt iste legit sicut ego: 2 p̄p̄sim. i. null⁹ hō legit nisi ego: s̄p̄sim. i. p̄p̄sim. i. nec: vt mei mei nec ego lego. Querit vtrū zeugma sit figura constructionis sicut p̄p̄sim. videt velle. Ad hoc dicunt q zeugmatis due sūt species: quaz vna cōtinetur constructionis: vt apollonius scribit 2 ego. Quidam tñ dicunt q quid ponit aduerbialiter: vt qd. i. in quo leserunt philida silue: nisi qz erant secrete: sed quod prius dīctū est veri⁹ credo. Et Greg. in moralib⁹ sepe fīl latinitate vult. Sit autē zeugma p̄p̄sim cōp̄sim. tes legit 2 plato: p aduersariū: vt vos estis lux non oēs. p̄p̄sim. i. vt sorites legit vel plato: vbi cōparatī q̄: vt ego lego meli⁹ q̄ tu: vel p̄p̄sim. i. vt iste legit sicut ego: 2 p̄p̄sim. i. null⁹ hō legit nisi ego: s̄p̄sim. i. p̄p̄sim. i. nec: vt mei mei nec ego lego. Querit vtrū zeugma sit figura constructionis sicut p̄p̄sim. videt velle. Ad hoc dicunt q zeugmatis due sūt species: quaz vna cōtinetur constructionis: vt apollonius scribit 2 ego. Quidam tñ dicunt q quid ponit aduerbialiter: vt qd. i. in quo leserunt philida silue: nisi qz erant secrete: sed quod prius dīctū est veri⁹ credo. Et Greg. in moralib⁹ sepe fīl latinit

ideo ponit zeugma inter figuras constructionis: quia semper fit cum alleotheta numerorum et personarum. Nota hic diligenter quod secundum naturam zeugmatis verbum et adiectiuum debent semper reddi primum notat. Unde conuenienter dicitur: ego et tu legis. vel tu et ego lego. vir et mulier est albus: vel mulier et vir est albus. Multa vtilia pertinentia ad zeugma supra dixi ubi determinauit de his. cxiij.

Respicies tamen primum regulam quam paulo ante posui. Nam non dicere congrue ego sicut foris aruit sed arui. Et secundum: quia male diceret: scribit et apollonius et ego. Similiter scribo et apollonius et ego. Bene autem per unum et. Scribit apollonius et ego. ite scribo ego et apollonius.

Antipthesis est quarta species alleothetice secundum primum sub qua continetur antithesis. Est autem antipthesis positio unius casus per alterum: ut sermo non quem audistis non est meus. et in conuentione dicitur captiuitatem syon: et dicitur antipthesis ab anti quod est contra: et thesis quod est casus. Unde antipthesis. i. contraria positio casus unius per alterum. Et hec figura in authoribus est excusabilis aliqua ratione sustinenda: in qua ut dicitur a quidam poeta. Si fuit errandus causas habet error honestas. sed non est penitus extendenda. Antipthesis autem continetur sub se hypallagen: quod est casuum permutatio: et secundum hoc continetur sub figura locutionis: hypallage autem dicitur ab hypo quod est trans: et allage quod est mutatio. Unde hypallage: i. transmutatio. Sunt autem quibus in re tantum: ut littere. xj. Mutamus lignum in panem et. i. panem in lignum. hoc est christum in crucem. Alii in voce et in re: ut malus sapor edit ora. i. ora edunt malum saporis. De hypallage etiam supra dixi in cap. de schemate in fine. Quod uero sit causa excusationis vult cum dicitur sermo non quem audistis non est meus: et uocationem quam accepistis ab eo maneat in vobis. Et Virg. Urbe quam statuo vestra est. Non enim ibi videtur esse necessitas vel compositio aliqua. Ad hoc dicimus quod immediata adscriptio relatiui et antecedentis est causa propter multiplicationes ipsius secundum dicitur et affecientis. Unde incongrue diceret sermones non est meus quem audistis. Si vero querat utrum possit in aliis casibus tolerari. Dicimus quod sic si immediate iungere relatiuum et antecedens: ut sermone cui intendis non est meus: hec latinitas tolerari possit si ab auctoritate habere. Et ut dicitur Alexander cui dicitur sermo non quem audistis non est meus hec dictio sermonem in parte accusatiue: et in parte notatiue tenet accusatiue secundum quod recipit hoc verbum audistis. nota tunc secundum quod constructum cum hoc verbo est. cxiij.

Si relatiuum preponatur non modo non vitiosa: sed et venusta sit locutio: ut Quas credis esse has non sunt vestre nuptie. In virgilio autem exemplo voluntatem ut bene regi non abest: sed a vultis.

Synthesis vel synthosis est quinta species alleothetice secundum primum sub qua comprehenduntur omnes alie species alleothetice. scilicet euocatio et positio: sinecdoche. alleotheta generum: numerorum: temporum: personarum: modorum et singulorum accidentium: ex quibus improprietas surgit. Et dicitur a syn quod est contra et thesis quod est positio: inde synthesis quasi contra naturam positionem. cxiij.

Syn non dicitur contra: sed cum: nec synthesis compositio sed compositio figurata.

Euocatio est dictionum diuersarum intransitiua adiunctio: ita quod una trahatur ad improprietatem alterius: ut ego piscianus lego. Euocant autem pronomen primum et secundum personam: ut ego piscianus lego: tu piscianus legis. Et verba substantiua et vocatiua: ut piscianus si: piscianus vocor. Accidentia vero euocare non possunt per se: nisi hoc nomen qui: ut qui lego disputo: vel participium: vel nomen adiectiuum: vel etiam aliud nomen conueniens significationis: ut sedeo sedes: vide in sedeo sedes. Unde hic nota quod nominatiue secundum personam potest iungi cum verbo primum et secundum personam: ex parte suppositi in quatuor locis absque pronome ibi posito in quibus est euocatio. per adiectiuum: ut celer curro.

per nomen relatiuum: ut qui lego disputo. per participium vel legens proficio: et per unum nomen epithematicon. i. appositium trium personarum: ut ipse lego: ipse legis ipse legit. Item pronomen deriuata ab his pronominibus ego et tu possunt euocare hoc relatiuum qui ratione genitiui primum in eis intellectus: ut meus filius qui lego disputat: noster filius qui legitur disputat: vester filius qui legitur dormit. De hoc etiam supra dixi in tertia parte in capitulo de possessiuis. Item scias quod cum dicitur habeo voluntatem comedendi solus: iste notatiuus solus euocatur ab hoc verbo habeo mediante hoc gerundio comedendi: et constructur cum hoc verbo habeo per regimen: cum gerundio tantum per deriuationem. Similiter si dico habeo voluntatem eundi solus: et ita de similibus. Item nota sicut nomen substantiuum recipit adiectiuum: ut bonus homo Ita hoc verbum sum: ut sum bonus et sumus boni: ita quod nullum aliud substantiuum est ibi necessarium: et hoc in prima et in secunda persona: sed non in tertia. Unde potest dici: ego potestas sum bonus: ita quod adiectiuum respiciat verbum tantum ratione suppositi consignificati. Sed in tertia persona male dicitur: potestas est bonus: quia verbum tertie persone non habet in se suppositum finitum. Sed scire te volo quod euocationem alia est figura: alia non figura. Figura est illa que fit ex parte suppositi. Non figura que fit post verbum: quia verbum non tenetur sequenti notatiuo conformari in numero vel persona. Unde conuenienter dicitur: ego sum tu: et tu es ego vel sum ille. similiter ego non sum tu: vel tu non es ego. Item euocatio: alia respectiua: alia absoluta. Respectiua est illa que fit habito respectu ad personam verbi. Unde potest dici. Sapiens lego: ita quod hoc nomen sapiens euocetur ab hoc verbo lego. Absoluta est que fit non habito respectu ad significationem verbi: et secundum hoc male dicitur piscianus scribo. Item euocationum alia confusa alia discreta. alia media. Confusa est illa quando nomen distributum euocatur: ut quisquis ex hoc saxo mecum consistere potest. Nam pronomen sic positum confuse demonstrat secundum personam: ita quod non hanc vel illam discreta est illa quando proprium nomen euocatur: ut ego sortes lego. Communis siue media est quando euocatur nomen appellatiuum sine distributione: ut ego magister disputo. Scias etiam quod cum dicitur volo esse bonus secundum quod idem hoc adiectiuum bonus euocatur ab hoc verbo esse quod non potest: quia infinitiuum caret persona. Alii dicunt quod partim ab hoc verbo esse: et partim ab hoc verbo volo. Alii dicunt cum quibus ego: quod euocatur ab hoc verbo volo: mediante infinitiuo: ad cuius determinationem venit. Nam sicut dicimus. omnia verba primum et secundum personam euocant adiectiua: nec omnis euocatio est mediata: vide in quinta parte: in futuro. Et ut dicitur Alexander: nomina euocata remanent in suis personalitatibus alioquin hec esset incongrua: ego sum homo qui currit. Dicitur autem euocatio ab euoco euocas. vel secundum quod dicitur ab equo quod est extra: et voco vocas: quasi extra propriam significationem vocatio. cxiij.

Appositio put hic sumit est immediata et intransitiua adiunctio duorum substantiuorum: ita quod minus comune determinet magis comune: ut animal homo currit. Adiectiuo enim secundum opinionem magistrum bene. non potest fieri appositio propter debilitatem. Unde male dicitur albus colorat currit. Sit autem appositio quandoque causa restringendi suppositionem: ut animal homo currit. Quandoque causa tollendi equiuocationem: ut canna fluminis currit. Quandoque causa determinandi qualitates: ut iste homo currit. Quandoque causa discretionis: ut ego ipse: tu ipse. Quandoque causa exprimendi generis: ut quid meruerit boves: animal sine fraude dolus. Et est notandum quod ubi cumque sit appositio: verbum adiectiuum: et relatiuum debent reddi dictioni cui fit appositio: et non apponitur: ut ciuitas athenarum que olim studio floruit: est laudanda: et ciuitas mediolanum est magna. De hoc et supra dixi in ca. de hislepsi siue compositione quasi in fine: sed queris que sit causa figure

re cum dicitur: aial homo currit. Si dicat quod immediata adificatione illorum substantiarum. Contra ergo si ponat ibi mediū erit propria: ut si dicat: animal et homo currit: et hoc est falsum: quoniam pars et totum copulari non debent. Ad hoc dico quod illa duo substantia pertinent ad idem: et ideo non debet poni inter illa copulativa constructio vel alia quod sit nota diuersitatis. Si vero ponat inter illa tale medium quod sit conueniens: bene cessat figura: ut si dicam: animal ens homo currit: vel animal quod est homo currit. Et videatur quod aduerbia faciunt appositionem: ut fontes est hic latus: vel fontes legit valde bene. vel fontes legit aliquantulum non. Ad hoc dicimus quod non est ibi appositio: nisi sumatur appositio large: ita quod sit figura: sed utrumque illorum aduerbiorum per se modificat verbum. Sicut enim adiectiua propter sui debilitatem non recipiunt appositionem: ita nec aduerbia: cum sint adiectiua verborum. dxvli.

Synecdoche est assignatio totius ad partem: et partis ad totum. huiusmodi species sunt quatuor: quarum due faciunt figuram constructionis: et alie due figuram locutionis. Prima species est quod id quod partis: attribuitur toti cum regimine accusatiui: ut fontes albus pedē. Secunda species est quando id quod est totius est attribuit parti cum regimine accusatiui: ut ista puella est clara genus. Tertia species est quod id quod est pars: attribuitur toti sine regimine accusatiui: ut fontes est crispus. Quarta species est quod id quod est totius attribuit parti sine regimine accusatiui: ut bonus animus vixit est mihi nuptus. Dicendum quod omne nomen adiectiuum denotans aliquam speciem proprietatem potest regere accusatiuum denotantem partem siue totum: ut fontes est albus pedē: fontes est lobardus gentē: vel bononiensis patriā. Et per hoc patet quod male dicitur: fontes est aliquis pedē: et fontes est albus aliquid: quia generalitas impedit synecdochen. Et idem potest fieri per ablatum: ut fontes est albus pedibus: sed tunc non est ibi figura constructionis. Et per synecdochen verba maxime passiva regunt actum: licet eorum actiua non regunt duos diuersos accusatiuos: ut iste truncat nares. id est habet truncatas nares: et iste radit barbā. Similiter verba neutra absoluta regunt actum per synecdochen: ut iste dolet ventrē. Quod de hoc quod dicitur pulc. quod bene dicitur fontes est albus colorē: quoniam est ibi repugnantia: quia hoc nomen albus aliter dicitur de fonte: et aliter de colore. Ad hoc dico quod licet aliter de vno: aliter de altero dicatur: conceditur tamen propter aptam resolutionem quam ponit pulc. ut fontes est albus colorē. id est huius albi colorē: de synecdoche etiam dixi supra in capitulo de tropo.

Et etiam alleotheta numerorum et personarum sine euocatione et conceptione in multis locis: ut Tubilate deo omnis terra. Et alter alterius onera portate. Item aperite aliquis. Item videte quisque fauete suę: et in multis alijs locis ubi est disconuenientia numerorum et personarum: nec potest reduci ad aliquam speciem premissarum. Et scias quod quoniam numerus pro numero ponitur: ita quod est ibi figura locutionis: ut ioseph accusauit fratres de crimine pessimo. id est fratres. Et armato milite complent. id est armatis militibus. et talis figura vocatur exallage: de qua supra dixi in cap. de coloribus rhetoridis. Et per figuram constructionis ponitur quoniam numerus pro numero: ut populus currunt. id est currunt: et pars frustra fecant. id est fecant: et populus hic labijs me honorat: cor autem eorum longe est a me. id est et catilina repudiabat seruitia magna copia cuius. id est quorum. Preterea fit alleotheta generum: ut triste lupus stabulis: et pnestes sub ipsa. Quoniam eisdem substantiis redduntur adiectiua diuersorum generum: ut apud Quidam. Et specus exesus structura punice asp. Non hoc facilius non adeunda fere. Quoniam sit causa discersendi ferri: ut Anser erat cuidam peditoso germinis foeta. Quoniam causa antiquitatis: ut multus murmur erat in populo. Quoniam in rebus: ut semini tuo qui est christus. Et hec omnia continentur sub figura constructionis. De hoc etiam dixi supra in tertia parte in cap. de collectiuis nominibus. Vtrum autem posset dici vnum sunt sicut populus sunt: arma est: thebes est: su-

pra in tertia parte determinati sunt in ea. de nominibus completiuis. Et alleotheta temporum quoniam est locutio: quoniam in constructione. Tunc fit in locutione quoniam tempus pro tempore ponitur: ut ille regit currus etc. etc. In constructione fit constructio vnius temporis venit ad determinationem alterius temporis. ut antequam abraha fieret ego sum. et illud. Dat veniam somnibus dies cras cesare nato. Festus. id est dabit. Et fit alleotheta modorum quoniam modus pro modo ponitur: ut tre pbat et non furtum facies pro facto. et misere mei deus pro miserearis. Similiter quoniam verbum significat confusum: ut iste ieiunat in quadagesima. et iste equus bene currit. Et breuiter concludam: omnis alienatio accidentis officij vel significationis: dicitur alleotheta secundum pulc. Et hec de illa et suis speciebus sufficiat nos dixisse.

Dixi prius synecdochen precipue per actum sumope oratori fugiendam: nam per ablatum videntur etiam historiographi. vnde de Salu. Antonius pedibus aegris. pro quo diceret orator pedibus aegris. Non diceret illi: Antequam abraha fieret ego sum: sed pro fui poni. Ponitur autem interdum species pro genere: et genus pro specie: et vnum proprium per altero: ut seruus in virgilium notauit.

Nunc antequam ad quintam partem accedamus: ponamus hic regulas ciconiæ: et tres regulas distinctionis. scilicet coma: colon: et peridum. Scias ergo quia sicut dicit Augustinus in tertio de doctrina christiana. Ciconius qui donatista fuit: septem regulas edidit. Quarum primam ponit de dno et eius corpore. Secundam de dno corpore bipertito. Tertiam de pmissis et lege. Quartam de spece et genere. Quintam de temporebus. Sextam de recapitulatione. Septimam de diabolo et eius corpore. Quequidam considerata: sicut ab illo aperiunt non parum adiuuant ad penetranda que tecta sunt diuinorum eloquiorum.

Prima de dno et eius corpore est in qua sciatis aliqui capitis et corporis. id est iesu christi sit et ecclesie vna persona nobis intimari: neque enim frustra dictum est fidelibus: ergo semet abrahe estis: cum vnusit semen abrahe quod est christus: non hesitemus: quoniam a capite ad corpus vel a corpore transit ad caput: et tamen non receditur ab eadem persona.

Secunda regula est de dno corpore bipertito. quod quidem ita non debuit appellari non enim reuera dñi corpus est quod cum illo non erit eternum: sed dicendum fuit de dñi corpore vero atque pmitto: aut vero atque simulato: vel aliquid aliud: quia non solus in eternum: verum etiam nunc hypocrisis non in illo esse dicendum sunt: quibus in eo esse nunc videant ecclesia. Vbi poterat ista regula sic appellari: ut videretur de pmitto ecclesia.

Tertia regula est de pmissis et lege que quod ab alio modo dici potest de spiritu et littera: vel de gratia et mandato.

Quarta regula est de specie et genere. Sic enim ea vocat volentes intelligi specie parte generis aut totum: cuius est ea pars quam nunciat species: sicut vna quod diuitas pars est vbius vniuersitatis gentium: hanc ille vocat spem: generis autem omnes gentes.

Quinta regula ponit quam de temporibus appellat: quia regula plerumque inuenitur vel consci posset latere in scripturis sacris quantitas temporum. Duobus autem modis vigere dicit hanc regulam. Aut tropo synecdoche: aut legitimis numeris: tropo synecdoche: aut a parte totum: aut a toto parte facit intelligi hoc modo locutionis: quo significat a parte totum illa de dñi resurrexione soluit quito. Pars enim nouissima diei quo passus est: nisi pro toto die accipitur in adiuncta etiam nocte perita: et nos in cuius parte vltima resurrexit. nisi totus dies accipiat: adiuncto etiam die illucescere. scilicet dñico. non possumus esse tres dies: et tres noctes: quibus se in corde terre precepit esse futurum. Legitimos autem numeros dicit quod emittenti diuina scriptura premedat: sicut septenarium vel dena-

milli septenariis vel duodenariis et quicquid alii sunt: quos legendo studiosi libenter agnoscunt. Plerumque enim numeri huiusmodi pro vniuerso tempore ponuntur: sicut septies in die laudabote. nihil aliud est quam semper laus eius in ore meo. Tantumde valent: et cum multiplicant siue per denarium sicut septuaginta septingenti: vbi possunt septuaginta anni plerumque per vniuersum tempus generaliter accipi: quo est apud alienos ecclesia: siue per ipsos: sicut decem per decem sunt centum: et duodecim per duodecim sunt centum quadraginta quattuor. Quo numero signatur vniuersitas sanctorum in apocalypsa. Unde apparet non solas temporum questiones istis numeris esse soluendas: sed latius patere significationes eorum: et et multa prosperare. Nam cum enim numerus iste in apocalypsi ad tempora pertinet: sed ad homines.

Sexta regula capitulationem vocat in obscuritate scripturarum: satis vigilanter inuenta: sicut enim dicunt quedam quasi sequantur in ordine temporis vel continuatione narrentur: cum ad prima que premissa fuerint latenter narratio euocetur: quod nisi ex hac regula intelligatur erratur.

Septima ciconiæ regula est eadem que et postrema de diabolo et eius corpore. Est enim ipse caput impiorum qui sunt eius quodammodo corpus: iturum cum illo in supplicium ignis eterni: sicut Christus caput ecclesie que est eius corpus futurum cum illo in regno et gloria sempiterna. Sicut ergo prima regula quam vocat de deo et eius corpore vigilandum est: ut intelligatur cum de vna eademque personam scriptura locatur quid conueniat capitulum: quid corpus: et ita in ista nouissima: aliquando in diabolum dicitur quod non in ipso sit: sed potius in eius corpore possit agnosci. quod locum habet non solum in eis qui manifestissime foris sunt: sed in eis etiam qui cum ad ipsi pertinent: nisi ad tempus miscantur ecclesie. donec vniuersus de hac vita exeat: vel a frumento palea ventilabro vltima separet. Hæc autem omnes regulæ excepta vna que vocatur de promissis et lege: aliud ex alio faciunt intelligi: quod est proprium tropice locutionis. Quod latius patet: quam vt possint mihi vel ab aliquo vniuersa comprehendere. Nam vbi dicitur quod velut aliquid dicitur vt aliud intelligat: et si nomen ipsius tropi in loquendi arte non inuenitur tropica locutio est: que cum fit vbi fieri solet. sine labore sequitur intellectus. Alio vbi non solet laborare: vt intelligat ab aliis magis: ab aliis minus: sicut magis minus de domo dei sunt ingenij hominum vel adiutoria attribuunt. Proinde sicut in vbiis propriis: vbi res vt dicuntur intelligende sunt: sic in translatis que faciunt tropicas locutiones: vbi aliud ex alio intelligendum est. Hæc etiam nota quod sicut dicitur: Ideo prophete vix intelliguntur: quia personas et numeros et tempora subito commutant: et de qualibet re transeunt ad aliam. Prædictæ regulæ in his versibus breuiter continentur. Regula prima caput vnum cum corpore iungit. Corpore de vero loquitur mixtas secunda. Tertia describit quid lex: quid gratia possit. Quarta genus speciem: partem: totumque resoluit. Tempora maiora variat quinta atque minora. Sexta refert iterum que primo facta fuerat. Septima serpentis caput membrum reflectit.

Nunc de distinctione et eius speciebus videamus. Distinctio est clausula vnius integrum membrum: distinctiones debita ordinatione corependens: et sententia annexu dubitationis expectans. Et huiusmodi sunt tres species: scilicet de peditis constantibus: et finitima. et coma: colon. et plodus. clir.

Quia est punctum cum virgula sum ducta: quando nec sententia nec constructio est perfecta: et talis distinctio dicitur suspensiva.

Quia est punctus sine vlla virgula quando videlicet sententia est perfecta: sed adhuc pendet intentio dictatoris: et talis distinctio vocatur media siue constantis.

Priodus est punctum cum virgula deorsum ducta: quando nec constructio nec sententia plus dependet: et talis distinctio vocatur finitima. De his tribus distinctionibus familiare traditur hoc exemplum. Cumque inter virtutes charitas obtimeat principatam. Ecce coma: non est ipsa virtutis certa possessio: ecce colon: in qua est omnium illarum positacertitudo: ecce periodus. Notandum est ergo quod vna coma per se stare non potest. Colon vero fit vt si dicam per exhibitionem operum perfecta dilectio demonstratur. si ergo ex vno verbo clausula coteratur monocolo vocabitur. sed admodum periodus est punctuanda: vt paupertas bene composita pro diuitiis computatur. Alii enim dicunt quod coma est quando nec perfecta est constructio: nec sententia: et fit ibi punctus rotundus et reflexus. Colon vel columisfit vbi est perfecta constructio: sed non perfecta sententia: et sic vbi punctus eleuatus est. Periodus vero est quando perfecta constructio et perfecta sententia: et ibi fit verus. verbi gratia. Etale pumo. Quod si nolueritis: et me ad iracundiam prouocaueritis: ecce coma. gladius denotabit vos: ecce colon vel colu: quod constat ex duobus comatibus: quia os domini locutum est. Ecce terminatur sententia: et fit periodus in fine versus. Et dicitur a peri quod est arcum: et odus quod est cantus: quasi circularis cantus: vel a peri quod est arcum: et hodos quod est via: quia in fine versus perfecta est via locutionis. Buguit vero dicit quod colum et coma sunt duo colores rhetorici: et est colon nomen notum. Colon enim dicunt greci et interpretatur membrum: et est colon in rhetorica punctata prolatio alicuius orationis per maiores declinationes. id est per clausulas quasdam constantes ex duabus dictionibus vel pluribus: vt mihi nouissit: tibi non prouisist: omnibus displicuist. vbi inuenitur colon id est præcisus sensus vel sententia longa. Coma interpretatur articulus: et dicitur coma comatis in rhetorica punctata prolatio alicuius orationis per minores declinationes: vt voce: vultu: gestu: acrimonia: inimicos perterruist. vide etiam in suo loco in periodus. Nam diuina potentia auxiliante supra determinauimus de quattuor punctis principalibus huius operis.

Nunc restat de quinta parte que est de orthographia: proodia: signatione: origine: et etymologia quarundam dictionum que frequenter inueniuntur in biblia: et in dictis sanctorum et poetarum secundum poenurias nostre sciencie: ac tenuitatem ingenij ad vtilitatem nostram et doctorum aliqua differam. Sumis autem alibi hic etymologia quam supra in tertia parte sicut patebit cur de ea in suo loco determinabim. In hac autem quinta parte per ordinem alphabeti: ita quod in tali ordine de facili haberi poterit orthographia cuiuslibet: hic posita dictiones: vt vbi grauitudo tractare de amo et bibo. Prius tractabo de amo quam de bibo: quia a est prima lita in amo: et b est prima lita in bibo: et a est ante b in alphabeto. Itaque tractare volo de abeo et ad eo: prius tractabo de abeo abis quam de adeo adis: quia b est secunda lita in abeo: et b est ante d. Itaque determinare volo de amarum et de amor: prius determinabo de amarum quam de amor: quia a est tertia lita in amarum: et o est tertia lita in amor: et a est ante o. Itaque agere volo de ipudens et impudens: ante agam de ipudens quam de ipudens: quia i est quarta lita in ipudens: et u est quarta lita in ipudens: et i est ante u. Itaque agere volo de iustus et iustus: prius agam de iustus quam de iustus: quia i est quinta lita in iustus: et u quinta lita in iustus: et i est ante u. Itaque insuper determinare intendo de polysynthon priusquam de polyssemus: quia i est sexta lita in polysynthon: et s est sexta lita in polyssemus: et i est ante s. Ita a sili intelligas de omni alijs dictionibus in hac parte positis: ex quibuscumque istis constant: quia semper est ibi ordinatio secundum ordinem alphabeti vt opinor. Sed vide in polyssemus: s est quinta lita: et etiam sexta vt dicitur quod geminas: vbi patet in hac quinta parte geminatio littere acapit duplici littera sic ex hoc ordine liquet quando l m. n. r. z s.

Quarta pars

vel alia quęcunq; littera in dictione debeat geminari: et quando non. Et autem quod queritur exēplo aīo lectoris occurrat quotienscunq; prima littera vel secunda dictionis mutabitur. primā litterā dictionis faciā de lazaro et rubrica. hunc autē ordinē cum magno labore et arduenti studio adiunxi: non tñ ego: sed gratia dei mei. Obsecro ergo te lector: ne tantū laborem nostrum et ordinem veluti quid rude contrēnas. Nam vt dicit beatus Hieronymus in prologo libri regum. In tabernaculo dei offert vnusquisq; quod potest. Alij aurum et argentum: et lapides preciosos. Alij bñssimū et purpurā et coccū offerūt et iacintū. Nobiscū bene agitur si obtulerimus pelles et caprarū pilos. Et tñ apostolus p̄temptibilia nostra magis necessaria iudicat. Unde tota illa tabernaculi pulchritudo per singulas species ecclesie p̄sentis futureq; distinctio pellibus tegitur et citius ardōis solis et iniuriarū imbriū ea que viliora sunt prohibent.

Græce dicitur πολυσήμος polysēmos nō polysēnus vť vbicq; mendo se scriptum offendi: nec ē geminum sī: quod si esset nō esset sexta littera nisi polysēmus oīno contra orthographiā scribas. Est autem multa significans vť suo loco latius dicā. Constitui em̃ q̃ plurima superaddere vocabula: & perperā expositaveris explanare. Q uod vero pollicetur se facturum de lauro & rubrica (taceo q̃ inepte id dicat) ridiculum est: quasi vero semel dūtaxat scribēdum sit hoc opus: aut alii idem facturi.

Registrum quarte partis

precedētis. Quere numerū i
modū capitulorū secūdū or-
dinē ⁊ non foliorū.

De a

Alcyrologia	i.
Adiunctum	lxxx
Enigma	xlxx.
Aferelis poti ⁹ apheresis	xv
Algnominatio	lxxxj.
Allegoua quoties fit	lxxij.
Allegoua	lxvj.
Alleoetheta	cxvii.
alleoetheta multipl ^r fit	cxlvij.
Amphibologia	x.
Anadiplosis	xxxj.
Anaphora	xxxj.
Anastrophe	lxj.
Antiphrasis	lxvij.
Antimetabola	lxxij.
Antipophora	lxxiiij.
Antiptosis	cxliij.
Antitheta	clvi. 2 lxxxiij.
Antitheton	clvi. 2 lxxxv.
Antithesis	cxliij.
Antimos poti ⁹ asteismus	lxxij.
Antonomasia	liij.
Antropospathos	lxxxvj.
Antropiopsis	lxxxviij.
Apocopa	xvij.
Appositio	clvj.
Apostrophe	lxxxviij.
Articulus	lxxix.
Asinbeton vel asyndeton	clij.

De b

Brachiologia ꝛc.

De c

Encephalon ii.

Parientismos lxx.

Latachzefis 11.

Tacofyntheton	tx.
Tatatyposis	txj.
Timax	txj.
Tolum	txij.
Toma	d.
Completio	txij.
Doceptio generū	xi.
Conceptio psonay	xi.
Concordia	xiij.
Conduplicatio	xv.
Coniunctio	xvj.
Contentio	xvij.
Contrarium	xvij.
Conuersio	xx.
Correctio	e.

De D

Diaphore	d.
Dialyton	cluj.
Dialirtos	af.
Dieresis	rr.
Definitio	clj.
Dubitatio	cui.

Deedle

Ebasis	cy.
Eclipsis	vij.
Ectasis	xviij.
Ellepsis	xviij.
Emphasis	cy.
Endiadis	vij.
Enigma potius enigma	lxix.
Epanthesis	xij.
Epidiacesis	xviij.
Epilogus	cx.
Epimone	cx.
Epinalapsis	xviij.
Epizeuxis	xviij.
Epirheton	lv.
Eubasis	cx.
Euphonia smos	cx.
Euphonia	cx.
Euocatio	cx.
Exallage	cx.

De regulis Ciconiæ & punctis

Exdamatio	cxliij.	Parenthesis	cxij. lxxij.
Extasis poti' ectasis	cxvij.	Parcemia	lxxij.
De f		Paranomon	lxxvij.
Satrasia poti' pharasia	cxv.	Periphrasis	lxxij.
De g		Perihodus	clj.
Siadatio	cxvj.	Perifologia	liij.
De het f		Pisantia	cxliij.
Hypallage	xlviij.	Pleonasmus	liij.
Hyperbaton	lx.	Polyptoton	li.
Hyperbole	lxv.	Polyptoton	liij.
Hymos no ymos	xlj.	Pysillo	cxv.
Hypozeugis	xxix.	Prophronesis	cxvj.
Hysterologia	lx.	Prolepsis	cxvij. 2 cxviiij.
Holypomenon	cxj.	Protopopeia	cxvij. 2 cxviiij.
Homeoteuton	xxix.	Prothesis	liij.
Homeosis	lxxv.	Prothefeofofalage	cxviiij.
Homeoptoton	xxviiij.	De l	
Homopathia	cxiiij.	Ratiocnatio	cxix.
Homophesis	cxiiij.	Repetitio	cxix.
Homozousis	lxxvij.	De l	
I con	lxxvij.	Sarcosmos	lxxij.
De l		Schema	lxxvij.
Lepos	cxviij.	Schesionomaton	cxvij.
Liptote	cxix.	Sententia	cxij.
De m		Sinalipha	lxxij.
Macrologia	v	Sincope	lxxij.
Metaphora	l.	Synchresis	lxxij.
Metalepsis	liij.	Sinephesis	lxxij.
Metaplasmos	xj.	Singresis	lxxij.
Metathesis	xxv.	Sillepsis	lxx. 2 cxlxx.
Metonymia	liij.	Sinecdoché	liij. 2 cxlvij.
De o		Synthesis	cxliij. 2 cxliij.
Occupatio	cxix.	Syntheton	liij.
		Systole	lxx.

De t.

<p> Omopoleteon vide polete. xxxix. Omoeos vide homo. lxxv Omoeptoton vide homo. lxxviij. Omopasia vide ho. cxix. Omophefis vide ho. cxix. Omophefis vide ho. cxix. </p>	<p> Tatalogia imo tanto. vj. Tapnosis vij. Themesis imo tme. xliij. Tropographia cxix. Traductio cxvi. Translito cxix. Tropologia cxix. Tromas xliij. </p>
---	---

THE **P**

pieter duo igitur corrupta rcon vide icon lxxvij.
sunt omnia. rpozeus vide bypo. xxv
De p runos vide hirmos xl.
parabola lxxvij. **De 3**
paradigma lxxix. zengma xxvij. z cclij.
paragoge xliij. zomatopeia vbi male scri-
beranomasia. xxv. pfit enomatopeia cxxij.

Adlectorem Ascensus.

**Sicut in hac parte ita in sequenti plurima offendim⁹
inversa & lōge plura in quibus dormitauerat auctore
pro quibus (illis non ablatis) vera apposuimus, ut
legentibus facile constabit si hanc impressionē cū alio
rum conferent.**

Alma interpretatur virgo abfcondita vel abfcondito virginittatis. ficut dicitur in interpretationibus hebraicis. *Abel ronym* vero dicitur qd alma fignificat abfconditam virginem et fecretam. De hoc dicam in virgo.

Alittera est & pars orationis: de littera vero prius vifum eft: dum pars orationis e: aut græca eft q̄ in cōpōitōe priuationem notat: vt amufus: alymbolus. quo modo nō iungitur mere latinis. Nam græca nolunt componi aut in terpretari per latina: cuius rei ignorantia authorē hūc plurimum errare fecit. Dico mere latinis. Nam apes ab a cōponi videtur fed græce τὸν οὖρον ποδος pes dicitur. amēs autē & auis ab a latino cōponunt. quod patet quia a pductū habent. apertus autē ab ad ablato d. vnde compit prima: ficut folet vbi littera aufertur vt i fignillū/tigillū/mamilla/ofella/ligula/fragilis. & mīris aliis patet. Q uando a eft prepositio pponitur incipientibus a consonantibus oībus fed rarius ab l/r/&ti cōsonante quibus ab pponitur. & ab/q & t/quib⁹ abs stare aut ab aliquo eſt ei auxilio adeē. Erratū erat in primo vocabulo: Nā pro alma ſcriptū inuenit alma. **A**aron interpretatur mons fortis. vel mons fortitudinis ſiue montanus: vt dicit in interpretationibus. *Aug.* vero dicit aarō interpretatur mons fortitudinis: q̄ t̄p̄uribus lum aureū accipiens inter mortuos & viuos ſtetit: & ruinas mortis quaſi quidam mons fortis excluſit.

A ante B

Anteprepositio omnibus in cōpōitione pponitur litteris abſq̄ c. vel q. vel t. vt ſupra plenius dixi in prima pte. de b. vñ verſus. Ab ſi cōponis elementa hanc quæſ ſequunt. *E. q. t.* tñ ſimul h̄e tres exdipiuntur.

Abacus acta. dum. i. fugatus: diſperſus: ſeparatus. Et dicit ab abigo abigis. vnde etiā eſt furto abductus.

Abachuc. luctator fortis: vel luctator rigidus ſeu complexas eos aut ſuſceptio eorū interpretatur. *Em* autē *Abiero*. abachuc ppheta amplexas interpretatur: qui vel eo q̄ amabilis dñi fuit vocatur amplexio vel q̄ in certamen cū dño deo p̄greditur vocatur amplexus. i. luctantis fortis vocabulū. *Nul* lus em tā audax voce auſus eſt deū ad deceptionē iuſticię puocare & dicere ei. *Sur* in rebus humanis & mūdī iſtius pompa tanta rerum verſetur iniquitas.

Abacus. ababax dñs. qd interpretatur decē. deriuat h̄c abacus dñ. quaſi decuplato q̄ in abaco ſunt decē arc⁹ ſeſe decuplantes. In primo eſt vnitas. in ſcdo denari⁹. in tertio centenari⁹. Eſt etiā abacus vel abax: *Aug.* geometrię vel tabula quā h̄nt philoſophi vbi figuras in puluere ſup poſito faciūt: q̄ alio noīe d̄ pinax dñs. abax etiā vñ abacus d̄ ſupior p̄ capitelū. i. ſarū quadrāgulū qd ſup colūnas ponit. Et etiā quēlibet menſa marmorea ſic d̄ & eſt meſ. ge. abacus. & cor. penul. vide in abax.

Abas hui⁹ abacos vnde ſit ntūs abacus ci. idē ſignificans. Eſt mēſa ſuper quā potoria vaſa diſponebantur numero ſex. quod innuit *Iuuenalis* dicēs. *V*rcoli ſex. ornamentū abaci. Vult neſtor etiā tabellā eſſe ſup quam decuplationes fiant.

Abalienos. componit ex ab & alieno nas. *Eſa. i.* Ab alie pati ſunt retroſum. i. alieni facti ſunt.

Abamita. te. ſoror aut. ex ab & amita componitur.

Abarim. mons in q̄ obiit moyses: vt habet deut. xxxij

Abatis: a batius quod eſt quēdā mēſura. pponit cū ad & ablata d̄ dicit h̄c & h̄c abatis idēclabile p̄ oēs caſus. i. qui vel quē cū bato diuidit auenā vel aliud *Em* *Aug.* vel abatis componit ab aſſiſtēs & batis d̄o plurali vnde dicit magiſter *Bene.* pluralia cū ſingularib⁹ pponunt: vt aſſerētis acalculis aſſepōis abatis: acōmentariis. *Hec* eſt componunt ab aſſiſtēs: & ab illis diis. Et noīa ſunt offi-

domi: tamē indēclabilia. vel p̄t pponi ab a p̄poſitiōe latina & p̄dictorū ablatiuis: vt aſſerētis: qm̄ ab ipſis ſerētis quē ei cōmittunt. d̄ aliquis aſſerētis. *Similiter* abatis cōponi p̄t ab a. & batis. q̄ ab ipſis batis ſiue mēſuris q̄ eis cōmittunt vel quas exerceat dicit aliquis abatis. & idē p̄t de aliis p̄dictis et ſimilibus iudicari. & cor. pe. abatis.

Abatis græce dicitur iacceſſibilis. Batos autē accentu in prima dicitur cadus. in ſecunda puius. Vbi vero mēſuram ſignet debebāt oſtendere qui id p̄dicant. *Bayero* que com poſita author noſter putat neſtor no uariet. duas ptes vult p̄poſitionem & nomen. Significat autē famulū aut ſeruientem/aut ptes habentem ab extis. ſ. inſpiciendis. a batis. i. a mēſuris diſponendis. a cōmentariis. ſ. conſcribendis. vt ſit cancellarius vel cācellaria. **A** reſpōſis. ſ. dandis. **A** caliculis. i. puiſ calicib⁹ hoc eſt poculis diſponēdis vel cuſtodiēdis. **A** ſerētis. ſ. conſeruādis ſecretarius. **A** reſponſis. ſ. dandis. **A** pedibus mouendis. ſuntq̄ pueri qui pedib⁹ ne gicia noſtra pagunt. Non eſſe autē compoſitā vocem contendit neſtor ex eo quod apud *Ciceronem* legit in epiſtola ad atticū. Nec vllā aliā ob cauſam ſeruū a pedibus meis romam miſi. Vbi inquit ſi a pedibus vna eſſet diſſio non meis ſed meū dixiſſet. Vt cūq̄ tñ ille locus legitur: durū videtur a pedibus meis. Nā nō a pedibus ciceronis ſed ſuis ſeruus ille denomiatus erat a pedibus.

Abar dñs. interpretatur decē. vide in abacus. & cor. a. ante & naturaliter. *Uñ* dñ. *puſ. in.* vi. vbi agit de terminatioibus ſeptuaginta octo tertie declinationis: q̄ in ar. cor. deſinit abar dñs. qd ſi & h̄c abacus abaci frequēter inuenit. vt ſu pra habes in tertia pte vbi agit de tertia declinatione. Et ſi patet q̄ abar ḡo cor. penul. vt oſtēdi in ſecunda pte vbi egi de deſinentibus in x.

Abas vnico b. quia prima breui/erat rex. xli. argiuro rum. pater prætī & acrifii. *Aug.* ſerui perſei. a quo nepotes oēs abantiade dicti. Fuit & alius comes gneg de quo enei. i. Et qua vectus abas. facit autem huius abatis.

Abantis aut hui⁹ abātidis iſula ē q̄ & eubœa dicta & abātes eius inſule popul⁹. Sūt etiā abātes populū io nū inter achiuos teſte *Herodoto* in primo.

Abatos media breui iſula in finibus egypti circa mēphim circūdata ſtyge palude: in qua iſula ſepult⁹ fuit oſiris rex egypti. *Fluius* inſule meminit *Lucanus* libro decimo. Hinc abatos quā noſtra vocat veneranda vetuſtas.

Aba ſuum nomen pater interpretatur. *Roma.* viij. et accentuatur in fine.

Abbas. ab abba pater dicit abbas tis. monachorū p̄f.

Abbatia. ab abbas tis. dicit h̄c abbata tię. pio eccleſia vbi eſt abbas. Et aliquando largius accipit p̄ collectione oīm eccleſiarū & q̄ ſunt ſub aliq̄ abbate. & p̄ iſta dignitate. **A**bbatiſſa abbatiſſe monacharū mater vel domina: et dicitur ab abbas abbas.

Abdenago. indēclabile interpretatur ſeruſes taceo. Item & azarias. et accentuatur in fine.

Abdera media longa vrbs eſt aſie ad helleſpontū ſita. patria leyandri.

Abdias interpretatur ſeruus dñi: q̄ legatus miſſus ad gētes p̄dicauit: quē p̄phetali digna ſunt miniſterio & ſeruitute. & inde ſeruus domini dicitur.

Abdicariuus ab abdico cas. dicit abdiciu⁹ na uum. i. negatiuus na uum. qd pponitur. **S**upabdicatu⁹. i. ſupnegatiuus. vñ ſupabdicatūa dicitur negatio q̄ addit negationi. & nihil coopatur pluſq̄ p̄cedens: vt vulgariet ſolet dici: ego non habeo nihil: qd non plus valet q̄ ſi diceretur. ego nihil habeo.

Abdico cas cauſi care caſū pponit ex ab & dico cas. Et eſt abdicare: denegare: ſeparare: remouere: abſentare. *Coſi.* iij. **A**bdicam⁹ occulta dedecoris. & cor. di. *Sui.*

Quarta pars

vel alia quęcunq; littera in dictione debeat geminari: et quando non. Ut autem quod queritur exēplo alo lectoris occurrat quotienscunq; prima littera vel secunda dictionis mutabitur. primā litterā dictionis faciā de lazaro & rubrica. Hunc autē ordinē cum magno labore & ardenti studio adinueni: non tñ ego: sed gratia dei meci. Obsecro ergo te lector: ne tantū labore nostrum & ordinem veluti quid rude contēnas. Nam vt dicit beatus Hieronymus in prologo libri regum. In tabernaculo dei offert vnusquisq; quod potest. Alij aurum & argentum: et lapides preciosos. Alij hissum & purpurā & cocco offerūt et iacinthū. Nobiscū bene agitur si obtulerimus pelles et capraz pilos. Et tñ apostolus p̄temptibilia nostra magis necessaria iudicat. Unde et tota illa tabernaculi pulchritudo per singulas species ecclesie p̄sentis futureq; distinctio pellibus tegitur & cilijs ardorēq; solis & iniuriarū imbriū ea quę viliora sunt prohibent.

Gręce dicitur πολυσήμιος polysēmos nō polysēmus vt vbiq; mendose scriptum offendi: nec ē geminum s̄: quod si esset nō esset sexta littera nisi polysēmus oīno contra orthographiā scribas. Est autem multa significans vt suo loco latius dicā. Constitui em̄ q̄ plurima superaddere vocabula: & perperā expositaueris explanare. Quod vero pollicetur se factum de lauro & rubrica (taceo q̄ inepte id dicat) ridiculum est: quasi vero semel dūtaxat scribēdum sit hoc opus: aut alii idem facturi.

Registrum quartę partē p̄cedētis. Quere numerū in modū capitulorū secūdu ordinē & non foliorum.

De a

Acyrologia i.
Adiunctum lxxx.
Anigma lxxix.
Aferesis pot' apheresis xv.
Anignominatio lxxxj.
Allegoria quotiēs sit lxxxiij.
Allegoria lxvi.
Alloetheta cxxvii.
alloeotheta multipl' sit cxiij.
Amphibologia x.
Anadiplosis lxxxi.
Anaphora lxxxi.
Anastrophe lxj.
Antiphrasis lxvii.
Antimetabola lxxxiij.
Antipophora lxxxiij.
Antiphrasis cxiij.
Antitheta lxiij. & lxxxiij.
Antitheton lxiij. & lxxxiij.
Antithesis lxxxiij.
Antisimos pot' astisimos lxxxiij.
Antonomasia liij.
Antropospathos lxxxiij.
Aposiopesis lxxxiij.
Apocopa xvij.
Appositio cxvi.
Apostrophe lxxxiij.
Articulus lxxxiij.
Asinethon vel asyndeton xliij.

De b

Brachylogia xc.

De c

Cacephaton ii.
Carentisimos lxx.
Catachresis ii.

Cacosyntheton ix.

Catatyposis xj.

Climax xxiij.

Colum cxiij.

Coma d.

Completio xxiij.

Conceptio generū xl.

Conceptio p̄sonarū cxiij.

Concordia cxiij.

Conduplicatio xc.

Coniunctio xcvi.

Contentio xcviij.

Contrarium xcviij.

Conuersio xc.

Correctio c.

De d

Diaphora c.

Dialyton cxiij.

Diasirtos cxiij.

Dieresis xx.

Definitio cxiij.

Dubitatio cxiij.

De e

Ebasis cv.

Eclipsis viij.

Ectasis xxiij.

Elleipsis xxiij.

Emphasis cv.

Endiadis cvij.

Enigma pot' enigma lxx.

Epenthesis xxiij.

Epitocesis cvij.

Epilogus cx.

Epimone cx.

Epimalepsis xxiij.

Epizeuxis xxiij.

Epitheton lv.

Eubasis cx.

Euphontismos cxiij.

Euphonia cxiij.

Euocatio cxv.

Exallage cxiij.

De regulis Ciconis & punctis

Exclamatio	cxliij.	Parenthesis	lxj. & lxxij.
Extasis pot' ectasis	xvii.	Parcepsia	lxj.
De f		Paranomon	xxxvii.
Fatasia pot' phatasia	cxv.	Periphrasis	lxij.
De g		Peribodus	cx.
Gradatio	cxvi.	Perisologia	lxij.
De h et i		Pisania	cxliij.
Hypallage	xlviij.	Pleonasmus	lxij.
Hyperbaton	lx.	Poliptoton	lxij.
Hyperbole	lxv.	Poecisio	cxv.
Hymnos nō ymnos	lxij.	Prophonestis	cxv.
Hypocentis	xxix.	Prolepsis	xxvii. & cxiij.
Hysterologia	lx.	Protopopeia	xxvii. & cxiij.
Holopomenon	cxvi.	Prothesis	lxij.
Homeoteleuton	xxxix.	Protheseos palage	cxvii.
Homeosis	lxv.	De l	
Homeoptoton	xxxvii.	Ratiocinatio	cxix.
Homopathia	cxvii.	Repetitio	cxix.
Homophesis	cxvii.	De m	
Homozexis	lxvii.	Sarcosmos	lxvii.
I con	lxvii.	Schema	xxvi.
De l		Schesionomaton	cxvii.
Lepos	cxvii.	Sententia	cxix.
Liptote	cxix.	Sinalipha	lxij.
De m		Sincola	lxij.
Macrologia	v.	Synchresis	lxvii.
Metaphora	l.	Sinephesis	cxvii.
Metalepsis	lxij.	Singresis	lxij.
Metaplasmos	lxij.	Sillepsis	xxx. & cxiij.
Metathesis	xxv.	Sincedoche	lxij. & cxiij.
Metonymia	lxij.	Synthesis	cxliij. & cxiij.
De o		Syntheton	lxij.
Occupatio	cxv.	Sistole	lxij.

Diopomenō vide holi. lxx.

Homeoteleuton vide holo. lxx.

Homeosis vide homo. lxx.

Homeoptoton vide homo. lxx.

Homoplasia vide ho. cxvii.

Homophesis vide ho. cxvii.

Homozexis vide ho. xxvii.

Homoteleutē vide ho. & cxiij.

Homoteleutē vide ho. & cxiij.

Homoteleutē vide ho. & cxiij.

Homoteleutē vide ho. & cxiij.

Homoteleutē vide ho. & cxiij.

Homoteleutē vide ho. & cxiij.

Homoteleutē vide ho. & cxiij.

Homoteleutē vide ho. & cxiij.

Homoteleutē vide ho. & cxiij.

Homoteleutē vide ho. & cxiij.

Homoteleutē vide ho. & cxiij.

Homoteleutē vide ho. & cxiij.

Homoteleutē vide ho. & cxiij.

Homoteleutē vide ho. & cxiij.

Homoteleutē vide ho. & cxiij.

Homoteleutē vide ho. & cxiij.

Homoteleutē vide ho. & cxiij.

Homoteleutē vide ho. & cxiij.

Homoteleutē vide ho. & cxiij.

Homoteleutē vide ho. & cxiij.

Homoteleutē vide ho. & cxiij.

Homoteleutē vide ho. & cxiij.

Homoteleutē vide ho. & cxiij.

Homoteleutē vide ho. & cxiij.

Homoteleutē vide ho. & cxiij.

Homoteleutē vide ho. & cxiij.

Homoteleutē vide ho. & cxiij.

Homoteleutē vide ho. & cxiij.

Homoteleutē vide ho. & cxiij.

Homoteleutē vide ho. & cxiij.

Homoteleutē vide ho. & cxiij.

Ad lectorem Ascensus.

Sicut in hac parte ita in sequenti plurima offendim' inuēta & lōge plura in quibus dormitauerat author pro quibus (illis non ablatis) vera apposuimus, vt legētib; facile constabit si hanc impressionē cū alio rum conferent.

Alma interpretatur virgo abscondita vel abscisso virginitatis. sicut dicitur in interpretationibus hebraicis. Hecronymus vero dicit quod alma significat absconditam virginem et secretam. De hoc dicam in virgo.

Alittera est et pars orationis: de littera vero prius visum est: dum pars orationis est: aut græca est quæ in compositione priuationem notat: ut amusus: a symbolus. quo modo non iungitur mere latinis. Nam græca nolunt componi aut interpretari per latina: cuius rei ignorantia auctorē hūc plurimum errare fecit. Dico mere latinis. Nam apes ab a componi videtur sed græce π ο υ σ pous podos pes dicitur. amēs autē & auis ab a latino componunt. quod patet quia a productū habent. apertus autē ab ad ablato d. unde corripit prima: sicut solet ubi littera aufertur ut i sigillū/tigillū/mamilla/osella/ligula/fragilis. & multis aliis patet. Quando a est prepositio preponitur incipientibus a consonantibus omnibus sed rarius ab l/r/&/i consonante quibus ab preponitur. & ab/q & t/quib⁹ abs stare autē ab aliquo est ei auxilio ad eē. Erratū erat in primo vocabulo. Nā pro alma scriptū inueni alma. Aaron interpretatur mons fortis. vel mons fortitudinis siue montanus: ut dicit in interpretationibus. Aug. vero dicit aarō interpretatur mons fortitudinis: quia thuribulum aureū accipiens inter mortuos et viuos stetit: et ruinas mortis quasi quidam mons fortis exclusit.

ante B

A prepositio omnibus in compositione preponitur litteris absq. c. vel q. vel t. ut supra plenus dixi in prima pte. de b. rñ verius. Ab si componis elementa hanc quæ sequunt. E. q. t. ubi simul he tres excipiuntur.

Abactus acta. cum. i. fugatus: dispersus: separatus. Et dicit ab abigo abigis. unde etiā est furto abductus.

Abachuc. luctator fortis: vel luctator: rigidus seu complexus eos aut susceptio eorū interpretatur. sicut autē Hiero. abachuc prophetā amplexus interpretatur: qui vel eo quod amabilis dñi fuit vocatur amplexio vel quia in certamen cum dño deo pgreffit amplexatus. i. luctantis fortis vocabulū. Nul lus enim tā audax voce ausus est deū ad deceptionē iusside puocare et dicere ei. Sur in rebus humanis et mūdū istius pompa tanta rerum versetur iniquitas.

Abacus. ab abax cis. quod interpretatur decē. derivat hīc abacus c. quasi decuplatio quia in abaco sunt decē arc⁹ sese decuplantes. In primo est unitas. in secundo denari⁹. in tertio centenari⁹. Est etiā abacus vel abax hīc geometrie vel tabula quā hīc philosophi ubi figuras in pulvere superposito faciūt: d. alto nōle d. pinax cis. abax etiā vñ abacus d. supior p. capitellū. i. saxū quadrangulū quod super columnas ponit. Et etiā quelibet mensa marmorea sic d. et est mas. ge. abacus. et cor. penul. vide in abax.

Abax hui⁹ abacos unde fit nūs abacus c. idē significans. Est mēsa super quā potoria vasa disponebantur numero sex. quod innuit Iuuenalis dicēs. Vt collis ex. ornant centū abaci. Vult nestor etiā tabellā esse super quam decuplationes fiant.

Abalieno as. componit ex ab et alieno nas. Esa. i. Ab alie nati sunt retrosum. i. alieni facti sunt.

Abamita te. soror aut. ex ab et amita componitur.

Abarim. mons in quo obiit moyses: ut habet deut. xxxij Abatis: a batus quod est quēdā mēsurā. pponit cū ad et ablata dicit hīc et dec abatis idēclunabile p oēs casus. i. qui vel quæ cū bato diuidit auenā vel aliud sicut Aug. vel abatis componit ab assistēs et batis dō plurali unde dicit magister Benē. pluralia cū singularib⁹ pponunt: ut asecretis acalculus arepōsis: abatis: acōmentariis. Hec enim componunt ab assistēs: et ab illis dīs. Et nota sunt officia

domum: tamē in declinabiliā. vel pōt pponi ab a ppositiōe latina et pdictorū ablatiuis: ut a secretis: quā ab ipsīs secretis quæ et cōmittunt. d. aliquis asecretis. Similit̃ abatis cōponi pōt ab a. et batis. quia ab ipsīs batis siue mensuris quæ eis pmittunt vel quas exercet dicit aliquis abatis. et idē pōt de aliis pdictis et similibus iudicari. et cor. pe. abatis.

Abatos græce dicitur iaccessibilis. Batos autē accentu in prima dicitur cadus. in secunda puius. Vbi vero mensuram signet debet ostendere qui id pcedant. Ea vero que composita auctor noster putat nestor non uariā. duas ptes vult ppositionem et nomen. Significant autē famulū aut seruientem/aut ptes habentem ab extis. i. inspiciendis. a batis. i. a mensuris disponendis. a cōmentariis. i. conscribendis. ut sit cancellarius vel cācellaria. A respōsis. i. dandis. A caliculis. i. puiis calicib⁹ hoc est poculis disponēdis vel custodiēdis. A secretis. i. cōseruādis secretariis. A responsis. i. dandis. A pedibus mouendis. suntque pueri qui pedib⁹ ne goccia nostra pagunt. Non esse autē compositā vocem contendit nestor ex eo quod apud Ciceronem legit in epistola ad atticū. Nec vllā aliā ob causam seruū a pedibus meis romam misi. Vbi inquit si a pedibus vna esset dīctio non meis sed meū dixisset. Vt cūq. tñ ille locus legitur: durū videtur a pedibus meis. Nā nō a pedibus ciceronis sed suis seruus ille denominatus erat a pedibus.

Abax cis. interpretatur decē. vide in abacus. et cor. a. ante et naturaliter. Vñ d. Puf. in. vi. ubi agit de terminationibus septuaginta octo tertie declinationis: quæ in ar. cor. desinit abax cis. quod tñ et hīc abacus abaci frequēter inueniūt. ut supra habes in tertia pte ubi agitur de tertia declinatione. Et sic patet quod abax gō cor. penul. ut ostēdi in secūda pte ubi egi de desinentibus in r.

Abas vnico b. quia prima breui/erat rex. xli. argiuorum. pater prætī & acrisii. & auus persei. a quo nepotes oēs abantiadē dīcti. Fuit & alius comes eneg de quo enei. i. Et quā vētus abas. facit autem huius abātis.

Abantis aut hui⁹ abātidos insula ē quæ & eubœa dicta & abātis eius insulē popul⁹. Sūt etiā abātēs populio nū inter achiuos teste Herodoto in primo.

Abatos media breui insula in finibus egypti circa mēphim circūdata styge palude: in qua insula sepult⁹ fuit osiris rex egypti. Huius insulē meminit Lucanus libro decimo. Hinc abatos quā nostra vocat veneranda vetustas.

Abba syrum nomen pater interpretatur. Roma. viij. et accentuatur in fine.

Abbas. ab abba pater dicit abbas tis. monachorū pf.

Abbatia. ab abbas tis. dicit hīc abbatia tē. pio ecclesia ubi est abbas. Et aliquando largius accipit p collectione oīm ecclesiarū et quæ sunt sub aliq abbate. et p ista dignitate.

Abbatissa abbatissē monacharū mater vel domina: et dicitur ab abbas abbatissē.

Abdenago. in declinabile interpretatur seruus taceo. Item et azarias. et accentuatur in fine.

Abdera media longa vrbs est asiē ad hellepontū sita. patria leyandri.

Abdias interpretatur seruus dñi: quia legatus missus ad gētes pdicauit: quæ pphetali digna sunt ministerio et seruitute. et inde seruus domini dicitur.

Abdicatiuus ab abdicō cas. dicit abdicati⁹ na num. i. negatiuus na num. quod pponitur. Supabdicati⁹. i. supnegatiuus. vñ supabdicatiua dicitur negatio quæ addit negationi. et nihil coopatur plus pcedens: ut vulgariter solet dici: ego non habeo nihil: quod non plus valet quod si diceretur. ego nihil habeo.

Abdico cas caut care casū pponit ex ab et dico cas. Et est abdicare: denegare: separare: remouere: absentare. Cor. iij. iij. Abdicam⁹ occulta dedecoris. et cor. di. Qui.

... product gu,

- A**bliguitre est vt rē dulcē ab sorbere & ita ab sumere.
- A**blinatio onis. se. ge. l. lucis alienatio & absentatio: & derivat ab ablucio nas. qd pponit ex ad & lucio nas.
- A**bluo luis. l. u. tum. ex ab & luo luis pponit: & est ablue re lauare: purgare: sordes & lues remouere. vel psumere abluendo. Unde ablut. ta tum. penul. pdu. De hoc etiā require in luo luis.
- A**blutes tium. pluralis nūerū sunt loca cenosa et aqua plena quē & ablutia ablutioz dicunt: & dicunt sic ab ablutēdo per contrariū quia minime sunt ablutia.
- A**blutio onis. se. ge. inundatio sordium secundū piam. Et dicitur ab ablucio luis.
- A**bnepos tis. mas. ge. est filius pnepotis dictus: qd se iungitur a nepote. est enim inter illum & nepotem pnepos.
- A**bnormis. in norma exponitur.
- A**bnuo is. nui. nui. ex ab & nuo nui. & est abnuere: recūsare: ptradere: pphibere. & est actiū. u. regū. xx. c. Di sit enim ad me p vxoribus meis & filiis pro argento & au ro et non abnu.
- A**boleo les leui vel abolui aboleti vel aboliti. ex ab & oleo oles pponit. & est abolere idē quod delere: inde abo litus ta tti. et hęc abolitio abolitiois. et corripit pnam oleo oles. vnde abolet. penul. cor.
- A**bolitus ta tum. pe. cor. i. deletus destructus ab abo: leo aboles dicit. & a genitiuo aboliti addita o sit abolitio. i. deletio. Ro. iiii. Exinanita ē fides. abolita est pmissio.
- A**bola le. genus vestis senatoriē & dicit sic quasi abulla eo q vndiq sit bullata & gemmata.
- A**bolla vestis duplex est: grēce duploidē vocant: qua senatores philosophi & milites utebantur.
- A**boinor naris natus sum. pponitur ex ab & omīnoz ominaris qd est auguro & est abominari abhorre aliquid di ex creatōe repellere: execrari: detestari: vel malū omē impcari. Unde hoc abominū nti. i. execratio. & hoc abomi nariū liber vbi abominationes scribebant. & cor. mi abo minor. & est xbi deponens. Ro. ij. Qui abominaris idola sacilegium facis.
- A**boiigenes penul. cor. ex ab & oigo pponitur. & deditur pluraliter he aboiigenes gini. qd in singulari dicit hec aboiigo gini & sunt aboiigenes supflui fructices qui non naturaliter sed viciose in arboribus & capis oriuntur. dicunt aboiigenes quasi seorsum ab origine: nō q nō ha beant originē: sed q nō naturalē. Itē ex eisdē cōponitur & dicitur hic & hec aboiigenes huius aboiigini. i. rusticis agrestis ignobilis. vnde Salust. Cūq his aboiigines genus hōis agreste. & dicunt aboiigines quasi seorsuz ab: oigini: non quia oīno careāt origine: sed quia eoz oigo ignozat. Nā vt dicit Boia. i. primo li. epist. Nec vixit ma le q natus moriēsq fefellit. Nō ei scribunt genealogiē ru sticoz: nec traduntur memoriē: sicut genealogiē nobiliū: et inde aboiigineus nea neum.
- A**borigines erant antiquissimi populi italiam spar si qui tandē cum troianis romā condiderunt vt vult Salustius. dictiq putantur q eorum nesciatur origo quasi sint indigene. i. inde geniti & non aduene.
- A**boioz rris. vel aboiuris aboius sum. ex ab & oioz componitur. vide in oioz retro.
- A**borioz tis tui tui. i. abortiū facit derivat ab ortus ta tum. Et ero. Job. xxi. Vos eoz pcepit: & nō abortiuit.
- A**boiuitus ua uum. i. non suo vel non recto tpe ortus et derivatur ab aboiioz rris. & substantiue dicit hoc aboi uitum tui. quon non subsisterem.
- A**boiuitus ta tum. dicit ab aboiioz rris. & dicit aboiuitus non quia nō ortatur: sed quia aboiuitur qui. i. naturaliter non est ortus. sed quasi aboiuitus.
- A**bia bze āilla libera. & dicitur abia quasi ab ara: quia ad arā feruū liberū facebat fm Aug. & nō debz accētuari in fine. Iudith. x. Imposuit itaq abze suę aspā vini.
- A**biām componit ab abba quod est p: et hā qd est ex: celsus. vnde abiaā. i. pater excelsus. & addita est ei a lite ra: & dictus est abiaam: quod sonat pater multaz: & sub-

- auditur gentili. Gene. xvi. Nec vltra vocabit nomen tu um abia: sed appellaberis abiaā: qd patrē multaz gētiūz pstituit te. Vel vt alij volūt abiaā pmissi dictus est abia. i. pater vidēs populū. scz israelitici m dicit est postea abia am qd interpretatur pater multaz gētiūz qd erat adhuc per fidem futuram gentium non habetur in nomine: sed sub auditur. et accentuatur in fine abia siue abiaam. et caret aspiratione vtrobz. vide in ur.
- A**bienundo as au arum. componit ex ab et renuncio as. et est abienuciare a se renunciendo remouere: ren: nuere: postponere: despiciere: et in eodem sensu construi tur di battuo & accusatio. & scribit per c. sicut nūcio as.
- A**birogo as. penl. cor. ex ab & rogo gas. sed arrogo per duo r componit ex ab & rogo gas. De hoc infra dicit in ro go gas. et est abiogare delere: destruere: ex toto legē sub uertere et negare.
- A**biotonum tant. herba est virtutem habens calidam quasi affrotonum. ab affrodita quod est venus.
- A**birotaniz nti. ab aphros quod est spuma dicitur hec abirotaniz nti. se. ge. nomen mulieris quasi aphroditiū. i. venuscula et est impositū causa adulationis fm Aug. et est grēci secundū pā. & interpretatur amplexibz apta.
- A**bs ppositio in quibusdam pro ab cum dictionibus ac: incipientibus componitur: vt abscondo: abscedo: abscido. Et scias q a ab abs fere eandem significationem vim ha bent. De hoc dixi supra in prima parte in tractatu de syl laba in ca. de b.
- A**bsalon interpretatur pax patris per antiphrasim: quia bellum gessit contra patrem.
- A**bsalō inquit hieronymus interpretatur pax patris vel pater pacis: vel patris luctus aut patris amaricatio quē duo sine antiphrasi filio dauid conueniebāt. Sed queras quomodo res futura dederit ipsi nomē: & quis futurū sciuit q p ris esset luctus. facile respōdeat theo logus a spū pphetico id factum. Sed aptius queras quis hyppolito: nomen future rei imposuerit. Dicam postea impositum. sicut & virbius dictus est ab euētu.
- A**bscedo dis. cessum. i. aliquo loco cedere & absentari. & componitur ex abs et cedo dis cessi.
- A**bscidit si componit ex ab et scindo dis. cor. penul. sicut scidit pnam. & est pteritū: & deditur abscondo dis. ab scidi abscluz. Si hō pponatur a cedo dis: & abs ppositio ne pdu. penul. i. pnti & in pterito: & deditur abscondo dis. absclidi. absclidisti: absclisum per vnum i in supino.
- A**bscido dis. scissuz penul. pdu. indere: discidere: se parare scindendo. & componitur ab abs. & cedo dis. cecidi cessum. vnde absclisus sa. sum. per vnum i pdu.
- A**bscindo dis. absclidi. scindere absclisum pdu i in su pino componitur ex ab & scido dis. & est absclidere: ab vno in aliud scindere. vnde absclisus sa. sum.
- A**bsclisus sa. sum. per geminum i vide in abscondo.
- A**bsclisus sa. suz. pdu. penl. per vnu i. i. clisus ab absclindo dis. Danielis. ij. Donec absclisus est de mōte lapis si ne manibus.
- A**bscondo dis. abscondi vel abscondidi dēre. abscon: sum vel absconditum idē quod occultare. & componitur ab abs. & condo dis. & habet duplex pteritū & duplex supi num. vbi absconclisus sa. sum. & absclodit. ta. tti. penl. cor.
- A**bsens. Sēsus pponitur di ab. et dicitur hic & hec & hoc ab sens tis. qd non est subiectū alicui corporeo sensui. quan: tūqz sin ppe. vbi absens dicit quasi a sensibz remotus. vnde absenter aduer. et hec absentia tē. et absento tas. i. amouere absens facere. Unde absentaneus nea. neum. qui semper absentat. potest etiā derivari ab absū abes Et sit absens pro abens quod magis placet.
- A**bsentio tis. absenti tēre. & etiā absentioz tiris. in eodē sensu nuenit. i. dissentire. & cōponitur ex ab & sentio tis.
- A**bsida abside. grēcum est. et interpretatur lucida. i. latus edificij vel truiā. eo q lumie accepto per arcū splē deat et lumen faciat.
- A**bsis b pro p. nam grēce dicitur apsis huius apsidos in actō hanc apsyda. vnde fit ntus absida abside. sicut

ab accusatio cassida ntus cassida. & ab a^o hunc cratera: ntus mutato g^{ne} hec cratera. Sane ap^{is} seu abs^{is} dicitur arcus testudine⁹ & forceps & rot^e quarta pars In mathematica est principium exaltationis planete in suo deferente. i. illa pars circuli in qua planeta incipit eleuari. Preterea abs^{is} est illa pars in qua planeta adeo distat a sole q^{uod} amplius distare non potest.

Ab^{is}ylis & ab^{is}ilia parvus est fluuius in asia.

Ab^{is}yrus filius Aet^e regis colchoru: alio nomine Aegialius quem medea soror eius nasorem sequens discerp^{it} ut patrem immoretur.

Ab^{is}inthius th^{is} grecum est. et est amara herba secunduz papias. Et scias q^{uod} t^{em} remanet in suo sono. cu^m t^{em} sequatur aspiratio sic in co^mitheos.

Scribit aut^{em} grece p^{si}. p^{si}. α ψ i p^{si} o r ap^{si}inthion

Ab^{is}is dis. sc. ge. idem est q^{uod} absida. Item abs^{is} dicitur principiu exaltationis planete in suo circulo. i. illa pars circuli in qua planeta incipit eleuari. Vel abs^{is} vel ap^{is} dicitur illa p^{ar} circuli in qua planeta adeo distat a sole q^{uod} amplius distare non potest.

Ab^{is}intes tis. gemma est nigra et ponderosa: que calefacta igni septem diebus calorem tenet.

Ab^{is}olutus. ab absoluo uis. q^{uod} est a vinculo vel impedimento absoluere vel liberare d^{icitur} absoluo⁹. ta tum. vnde et quedaz noia dicunt absoluta: q^{uod} p^{er} se dicta dant intelligi quicquid eis conuenient pot^{est} addi: ut deus. meo. ratio. Et quedaz p^{ar}ba dicunt absoluta. i. non transitua vel absoluta. i. non discreta rei ad idem in sua significatioe. vel absoluta. i. p^{er}fecta: q^{uod} n^{on} deficit in aliquo sui modo. Et absolutum. i. non relatiu. i. non respectu alicuius dictu. z comparatur. absolutio⁹ t^{em}issimus. vnde absolute tius. t^{em}issime. aduer. z componitur in absolutus ta. tum.

Ab^{is}ono nas. Sono nas componitur cu^m ab. z d^{icitur} ab^{is}ono nas nui. nui. i. discordare. vti absonater. i. discordanter. Et hec absonatia. i. discordantia vel discordia. Et absonus na. num. i. desidens discordans vel n^{on} consonans. Sicut absonantia sepe ponitur p^{ro} n^{on} sonantia. z cor. absono nas. hanc syllabam so.

Ab^{is}onus na. num. cor. so. in absono nas. vide.

Ab^{is}orptus ta. tum. i. euacuatus vel valde sorptus in sorbeo bes. vide. propheta. Ab^{is}orpti sunt iuncti petreus dices eorum.

Ab^{is}temius. Temetum componitur cu^m abstineo nes. et dicitur abstemius mia. mium. i. abstinens sobrius. et dicitur abstemius quasi abstine⁹ a temeto siue vino: licet generaliter abstemius dicatur abstinens.

Ab^{is}tinencia tig. formatur ab abstine⁹ tis. addita a. z accipit t^{em} sonum de c. z est abstinentia quadoq^{ue} viciu quadoq^{ue} p^{er}itus. vti p^{er}eg. in pasto. Admonendi sunt abstinentes ut nouerit q^{uod} tunc patiente deo abstinentia offerit cu^m ea q^{uod} sibi de alimentis detrahunt indigentibus largiunt. Non enim deo sed sibi metip^si quisq^{ue} ieiunat: si ea que ventri ad tempus subtrahit non pauperibus tribuit: sed ventri postmodum offerenda custodit. Et Isidor^{us} dicit. Qui abis abstinent et mala agunt demones imitantur quibus n^{on} est esca sed nequitia semper adest.

Ab^{is}tinencia est qua abstinemus ab illicitis aut superfluis que extra nos sunt. Continentia qua continem^{us} que in nobis sunt ne ad illicitum exeant vsum. Deputatur vtraq^{ue} inter virtutes: sed que abuti possumus: sicut & cetens: preter q^{uod} caritate cum modestia.

Ab^{is}tineo nes nui. abstentiu longe ab aliquo tenere. et componitur ex ab prepositioe z teneo tenes. e mutato in i. z constituitur quandoq^{ue} cum accusatio et ablatiuo cum prepositione vel sine prepositioe: z est sensus ut abstineo me vino vel a vino. vnde abstinentis. participium z nomen. z tunc comparatur abstinentio⁹ t^{em}issimus. z cor. sti. ab^{is}tineo nes. z similiter abstinentis tis.

Dicit etiam quarto carminum horatius. Mox ubi luxit Ab^{is}tineto dixit irarum. Vbi cum genitiuo constituitur. sicut cum ablatiuo ap^{ud} virgilium. Ab^{is}tinuit

tactu pater auersusq^{ue} refugit. cum accusatio vero gratia: verbi constituitur. ut Ab^{is}tineas audias. mors p^{ro}cor atra manus.

Ab^{is}traho h^{is} trahi et us. componitur ex ab z traho h^{is} et est abstrahere in aliam parte trahere: lacerare: abscondere. z corripitur tra. z aspiratur ho.

Ab^{is}trudo d^{icitur}. abstrusi suz componitur ex abs z trudo d^{icitur}. z est verbum actiuum. et produ. tru. et est abstrudere includere: abscondere.

Ab^{is}usum abes affut absens affuturus ex ab et sum. Et est abesse longe esse ibi. vel a sensu corporeo distare. Sed deesse est id^{em} quod abesse v^{el} deficere. homo p^{ro}prie abest: sed vinum deest. abest quod alibi est. deest q^{uod} deficit z n^{on} habetur sicut dicit Isidor^{us}. Et d^{icitur} vero dicit sic. Ne de deest quisq^{ue} qui non est nec fuit ante. Et quis abest p^{ro}prie: q^{uod} n^{on} est: sed fuit ante.

Ab^{is}um abes abfui potius q^{uam} affut: & abfuturus q^{uam} affuturus facit. Nam affut^{us} & affuturus ab adsum fiunt.

Ab^{is}undo das dau^{is} dare datu. componitur ex ab z vndo das. quod non est in v^{er}bu. vnde abundus da dum. z abundans. inde abunde et abundanter aduerbia. et vide q^{uod} qui dam dicunt abundare deuari de habeo bes. z ita dicunt habundare et habudus debere aspirari in puma syllaba: q^{uod} omni caret ratione z veritate: ut dicit Isidor^{us}. Hoc etia dicit Isidor^{us}. qui vult in. viij. lib. Ab vnda dicitur vndo as. abundo: mundo: sic patet q^{uod} caret aspiratione: cu^m ab non possit aspirari. quia nulla p^{ro}positio aspiratur secundu^m p^{ro}p^{ri}us. Et scias q^{uod} abundare abundau^{is} abundabit: z huiusmodi produciunt da. vel abudo componitur ex ab et vnda de. Item dicitur abundanter de abundans dantis.

Ab^{is}usio onis. se. ge. dicitur ab abuto⁹ teris. z fit tribus modis. sc. contra vsum: ut Mando tibi qualitates quasi salutes. Contra naturam: ut cu^m mulier parit vitulu. Et contra nominis etymologia vel p^{ro}prietatem: ut a est syllaba. Et abusio dicitur poetica licentia: ut cum aliquid fit contra hoc quod fieri deberet.

Ab^{is}usue. i. improprie quod ab v^{er}bu recedit abuerbium qualitates secundum papiam.

Ab^{is}usus sus sui. i. peruersus v^{er}bus: vel contra rationem v^{er}bus. et produ. penultimam. et potest adiectiue declinari abusus sa. sum. et descendit ab abuto⁹ teris.

Ab^{is}uto⁹ teris. abusus sum abuti. i. male vti vel peruerse vti: et contra rationem. et produ. u. z componitur ex ab et vto⁹ ris. inde abusus.

Interdum etiam est absumere. vnde Cicero. N^{on} debet inquit muliere cui vir honorum suoru v^{er}sus fructu legauit cellis vinariis plenis relictis putare id ad se p^{ro}tinere. V^{er}sus enim non abusus legatus est: ea sunt inter se contraria.

A Caliculis indeclinabile. i. p^{ro}prie na. z componitur ab a et calix secundu^m Isidor^{us}. vel componitur ab assistens et caliculus dantis no plurali. vnde acaliculis. qui vel q^{uod} assistit caliculis: sicut pincerna. Caliculus est diminutiuu^m de calix. vel componitur ab a et caliculis ablatiuo plurali sicut supra tetigi in abatis.

Acaris a. cōponitur cum caris quod est gratia. et dicitur hic et hec acaris acaridis. i. n^{on} gratus: quasi sine gratia: imemor beneficior. et cor. ca. Ecce. rr. Homo acaris quasi fabula vana vel noua. Littera aut^{em} rabani habet. Homo ingratus quasi acaris.

Caliculis quid sit prius ostendi in abaculis.

Acharis huius acharidos dicitur sine gratia ingratus vel ingratus: est enim cōmunis generis & scribitur per ch. vnde sunt qui ideo charitas & char^{us} per ch scribat^{ur} q^{uod} charis. i. gratia sic scribitur: verum charis hui^{us} charitos pro gratia habet primā breuem. vnde voluit alii carus latinum sine h scribendum siue dilectum siue n^{on} vilem significet.

Academia e contrario sine h scribendum est: fuit ante

tem locus nemorosus mille passib⁹ ab athenis distans & ab Academo quodam heroe (vt voluit Eupolis & laertius) denominatus. vnde & villam suam academiā vocauit Cicero in campania iuxta puteolos.

Acarnia est regio: pars epiro/ quā achelous ab etolia diuidit siue pindus

A carnian aliquis de acarnia.

Accanto tas tare. i. iterum vel iuxta cantare. et componitur ex ad et canto cantas. et mutatur d in c.

Accedo dis. cessi cessum. accedere. i. ad aliqū cedere: et componitur ex ad et cedo dis. cessi. et mutatur d in c. et pdu. c. et ex vi ppositio dis regit accusatiuū: vt accedo illuz. i. accedo ad illum. vsus tamen aliquorum habet: vt dicat accedo ad illum in quo sine dubio est superfluitas ppositionis vel appositione vel in compositione.

Accedo duo notat interdum aggredi vnde fit verba le accessus. i. aggressus aut aditus & sic regit actm aut nō iterata ppositione vt enei. i. Accessis scopulos: aut repetita vt in eunucho Terē. Accede ad ignē hūc. Nec frustra repetitur: imo Cicero fere semper ppositiōes cōpositas apponit. vt inest in pariete. Aduenit ad illum congressus est cum illo. &c. Interdum addit aut incrementum facere vnde fit verba le accessio. i. additio aut incrementum/ & id nisi repetatur ppositio datiuum regit: vt ingens iactura accessit calamitatibus meis. i. addita est.

Accelero ras rauratum. pbum neutrum: pponitur et ad et celero ras. et mutatur d in c. Et est accelerare festinare. et cori. le. Gene. xlvij. Accelerare tria fata simile commisce. et

Accendo dis di sum. verbum actiuum. et componitur ex ad et candeo des. et mutatur d in c.

Accentio ras. est frequentatiuū huius verbi actio nis. vel potest esse in eodem sensu in quo accentuo as.

Accentuosus tui. masculini generis ab accno nis. dicitur. vnde accno as. i. accentuatim proferre. De hoc plenius dixi supra in principio secunde partis.

Acceptio ab accepti gō addita o format hec acceptio huius acceptio nis. hic nota q acceptio psonaz magnuz peccatū est. ad cuius intelligentiā nota q psonaz acceptio est cū aliquid psonę attribuit ppter ppositionē dignitatis ipsius. vnde cōsiderare oportet q dignitas psonę potest antēdi duplicat vno mō simplici et fm se. et sic maioris dignitatis est ille qui magis abundat in spūalibus gfe donis. Alio modo p comparationē ad bonū pmune. Cōtingit em quandoq q ille qui est minus sanct⁹ et min⁹ sciens potest magis conferre ad bonū pmune. v3 ppter potentiā vel industriā secularē: vel ppter aliquid huiusmodi et quia dispensatiōes spūalium principaliter ordinant ad vtilitatem pmune. secundū illud apostoli ad Corinth. Antiquis datur manifestatio spūs ad vtilitatem. Ideo quādoq abiq acceptio psonaz in spūalium dispensatiōe illi q sunt simpliciter minus boni mellioribus preferunt. Sicut etiā et deus gratias gratis datas quandoq concedit minus bonis. Itē scias q circa p sanguineos plati distinguendum est: q quandoq sunt min⁹ boni et simpliciter et p respectū ad bonū pmune: et sic si digniorib⁹ pferatur est peccatū psonaz acceptio nis in dispensatione spūalium: quorum plar⁹ ecclesiasticus non est dñs: vt possit eas dare p libito: sed vt dispensatoz: secundū illud apostoli ad Corinth. iij. a. Sic nos existimet hō vt ministros xpi et dispensatores ministerioz dei. Quādoq vero p sanguinei plati ecclesiastici sunt eque digni vt alij: et sic licite potest abiq psonaz acceptio psonaz p sanguineos suos pferre: q salte in hoc pmet: q de ipsis magis pndere pōt: vt vnanimitet secum negocia ecclesie tractat. Et tñ hoc ppter scandalū dimittendū si ex hoc aliq exemplū sumeret ppter dignitatē bona ecclesie p sanguineis indignis dādi Itē fm iura sufficit eligere bonū non alit requirit q aliquis eligat meliōz q sic intelligit: q quantū ad hoc q electio impu-

gnari non possit in foro iudiciali sufficit eligere boni: nec oportet eligere meliōz. q sic ois electio posset habere casū lūiā: sed quantū ad conscientiā eligentis necesse est eligere meliōz vel simpliciter. vel in pparatione ad bonū pmune. Itē hō in iudicio debet pauperi subuenire secundū illud 1^a 2^a 3^a 4^a. In iudiciō esto pupillis misericors hoc tamen intellige qtu3 potest fieri sine lesione iusticie. Alioquin habet locum illud quod dicitur. Exodi. xlvij. pauperis quoq non misereberis iudicio.

Accepto tas. ab accipio pis. deriuatur acceptus. ta. tñ. nomen. i. carus: placidus: acceptabilis. Et inde accepto tas. pbum actiuū. i. appciari: vel facere acceptū. Itē accepto tas. potest esse pbum frequentatiuū de accipio pis. acceptu u in o. fit accepto. tas. i. frequē accipere. Inuenit etiā accepto ablatiuus de acceptus aduerbialiter positus vnde debet accentuari in fine. Roma. iij. Cui des accepto fert iusticiam sine operibus.

Accersio sis. suū. deriuatur ab accerso accersis. Actus x. Accersi symonem quendā qui cognominatur petrus De hoc require in fra in accio dis.

Accerso sis. require in ardo dis.

Accido dis. di. caret supino. et pponit ex ad et cado dis. mutata d in c. et cor. a. Et est accidere idē qd euenire. vnde accidens tis. p eo quod non est substantia. Et scias q accidit malū: euenit casu: obringit forte: ptingit facto. pōt etiam componi accido dis. ex ad et cedo. et tunc pdu. a. et est accidere valde vel iuxta cedere.

Accideo des. ex ad et deo des pponit. vide in accio dis.

Accingo gis. accingi. accinctum ex ad et dingo gis. mutato d in c. et est accingere valde cingere: pparare: adornare Et nota q accingimur bellaturi: ptingimur icturi: succingimur ministraturi. Unde versus. Ad pugnam dñs ppergit subq ministrat.

Accano nis. ni. accentum. ex ad et cano canis. mutato d in c. et a in i. et est accinere iuxta vel iterum vel concorditer canere. et cor. a.

Accio as. Lico vel cio vel cio pponit di ad et dicit accdeo des actiu actum. i. appellare: aduocare. Sed antiqui in tali ppositione solebant mutare d ppositionis in r. dicētes aruolare. aruenire: ardre. sed nos dicim⁹ aduolare: aduenire: accire: mutātes in ppositione d in c sequēte c. Sic ergo dicit accio as secundū modernos. ardo as secundū antiquos: et in eodem sensu. Et ab vtroq istoz descendit pbum desideratiuū in so: vt ab ardo antiq deberet dici arcesso sis. sed q arcesso sis descendit ab arceo ces. iō causa differentie mutati est primū s in r. in eo q descendit ab ardo antiquo: et dicitur arcesso sis. Item ab accio moderno descendit accesso sis. sed quia ab accedo dis. accessi. similiter descendit accessio sis. Ideo causa differentie in eo q venit ab accio mutatus est primū s in r. et dicit arcesso sis. Inuenitur ergo accersio ab ardo: arcesso ab arceo: accersio ab ardo: accesso ab accedo. Inuenit adhuc aliud pbum desideratiuū ab accerso descendēs. et est quartę piuga. et in eadē significatiōe di eo et habet r in antepenultima sylaba. i. accersio sis. Unde in actib⁹ apostoli. c. x. Et dicit accersi symonē quendā. Et vide q pdicta desideratiua sunt tertie piugatiōis et habet pterita et supina ad modū quartę: ita vt dicit Aug. pusa. etiā in l. malo. d. Antiquissimi frequenter ar p ad ponebant. Unde ostendit recte arcesso dicit ab arceo pbum qd tunc accio dicimus: quod est ex ad et cio compositum.

Dixi prius non esse desideratiua vocanda. volunt accersi licenter scriptum pro accerse.

Accipio pis. Capio pis. cōponit di ad et mutato d in c. et a in i. dicitur accipio pis. accepti accepti p geminus c. Et inuenitur accipio pis. in pluribus significatiōibus. Nam accipere. i. recipere. et accipere. i. audire. et accipe. i. pascere. Unde Virg. Illos portibus rex accipiebat in aplis: id est pascibat. Iterū accipe. i. rapere. Unde Paulus. ij. ad Corinth. Sustinetis si quis vos in seruitutē redigit: si quis accipit. vnde hic accipiter pnis auis q accipit. i. rapit. Et nota differentias. Accipimus ab alio sumimus

ipſi. Item ſumimus per nos accipimus a nolente. tollimus a volente: cripiamus vi: auferimus quod dedimus. Item auferimus inuiti: et quicquid dedimus adimimus vi: aſſumimus vſu.

¶ Accipiter. Accipio piſ. ſ. rapere in vna ſignificatione. vnde hic accipiter tris. p. quadā aue. ſ. fm quod dā ſparui ro vel ſalcone vel aſture: qz accipit. i. rapit fm lūg. Paſpias vero dicit. Accipiter auis eſt vngulis armata: ab accipiēdo dicta: qz ſibi rapiat: et ab alijs rapiat: ideo vocatur accipiter: id eſt raptor. et ſcribit p. duo c. et corripit pi. vbiqz vñ ſui. de arte. Quidam accipitrem qz ſemp vult in armis. Et vt dicit Amb. in hexam. vj. Quinto die accipitres ſeruſt diras in eo aduerſus proprios ſectus habere indementiam. Nam vbi eos aduerterint tēptare volatus pumordia e nidis eiſiunt ſuis: continuoqz eliminant: et ſi morant ppulſant pennis atqz ſcapitant: ſberāt alijs: conguntoz audere que trepidat: nec eis poſtea deferunt munus alimonia. Quid mix cū ſint capere aſſueti nutrire ſtudent. Conſiderem⁹ ad hoc eos eē generatoz: vt etſā aues ad cauendū formido exterceat: nec paſſim curas relaxent: ſed pericula ſdonibus dedināda pſpiciant. Deinde cum his natura quadā ſdandi munus inoleant: magis a tenera etate pullos ſuos inſtituere vident ad ſdas qz paſtus abdicare cōpendijs. Laudent ne in tenera etate pinguetſcant: ne ſoluant delitijs: ne marceſcant odo: ne deſcant abū magis expectare qz querere: ne naturę ſue deponant vigorem intermittunt ſtudia nutriendi: vt vſus rapiendi audere compellant.

¶ Adclino naſ nauī natū. pponitur ex ad et clino aſ. et mutatur d i c. et eſt acclinare ad ſe vel ad aliud ſectere. vnde hic et hec acclinis et hoc accline. et acclinus na num. in eodē ſenſu. pdu. cl. Unde in euraia d. Debebat baculis acclinia corpora viri. i. ſecta ſiue incuruata. et ab acclino naſ. deriuat hoc acclinatoſi ri. locus in quo adinari et requieſcere poſſum⁹: vel ſuper quod acclinatur: vt culcitra: vel puluinar.

¶ Ab a et clinus dicitur accluſo: quo ipſe vtar.

¶ Accola i. c. p. munis generis dicit ab acolo liſ. et ſunt accole aduētijs. ſed pmanentes ſicut aduenſ. et cor. co. Et di. Paſ. Accola ſignat multa. Dicitur eſt accola finitū⁹ vicin⁹: ppinquus: cuius: alien⁹: aſſinus: cultor loci in quo non eſt natus cultor alienus. quidam vero dicunt. Accola non propria: propiam colit incola terram.

¶ Accola dicitur qui ad i. iuxta locum colit: incola q in loco. Vnde accola montium vel fluuiorum qui iuxta eos ſed non in eis colunt. Accolere itaqz eſt iuxta colere.

¶ Accolo liſ ſui cultum. ex ad et colo mutando d in c. et eſt accolere aſſidue vel valde colere: habitare: arare.

¶ Accommodo das dauī dare. ex ad et cōmodo das. cōponitur. et mutatur d in c. et eſt accōmodare ad cōmodū et ſimilem vſum dare preſtare vel aptare apte collocare. et cor. mo. et ſcribitur per geminum m.

¶ Accubo baſ bauī atum. et accumbo biſ. accubui bituz. et eſt accubare toto corpore accubere cubito: et proprie in comēſtione: inde accubans tiſ. Plumeri. xxiii. Accubās dormiuit vt leo. Et componitur accubo ex ad et cubo baſ d mutato in c. et cor. cu. vide hoc in cumbo biſ.

¶ Accuratus ta tum. in accuro raſ. vide.

¶ Accuro raſ rauī ratum. ex ad et curo aſ. d mutato in c. componitur. et eſt accurare diligenter et curialiter curare. Vnde accuratus ta tum. diligenter procuratus. vnde accurare aduerbiū: vt iſte accepit illum accurate. i. diligēter ſtudioſe: curialiter. Et nota q accurat⁹ ſecundū quod eſt nomē dicitur tam p eo qui pcuratur qz p eo qui pcurat. Et eſt verbum actiuum curo aſ. et pdu. hanc ſyllabaz cu.

¶ Accurſo ſaſ. ſubum frequentatiuū. i. frequenter accurare. et formatur ab accurſu ſupino de accuro. u mutato in o.

¶ Accuſo ſaſ ſauī. cuſo ſaſ. non eſt in vſu. ſed pponitur accuſo ſaſ. id eſt inculpare. verbis ſerire. Qui eſt aliquēz accuſat frequenter cadit vt ad malā famāz trahatur: vel

frequenter conatur vt ille in cuſiones ducat. et in ducenſatus ta tum. Et ab accuſati addita o. ſit accuſatio. Item ſcias q inculſo idem eſt quod accuſo. Differunt tamen in hoc: qz accuſare eſt in crimine vel facto: inculſare ſubis. Qz inculſamus maiorē nobis quod dicit accuſare vel inculſare: quaſi ad cauſare vel inculſare. i. nō cauſam trahere: quaſi quis appellat etymologia eſt non ppoſitio. et pdu. cu.

¶ Aceo ces. nō eſt in vſu. et deriuatur ab acno iſ. Et eſt acere acetum fieri: vt vinum acer. i. acetum ſir. et cor. a.

¶ Acephali. ab a quod eſt ſine et cephaſ dicti ſunt acephali quidam heretici vel acephalite: quaſi ſine capite: qz an phor eorum non inueniatur: et quicunqz incertę ſententię inſiſtunt acephali ſi. Item omnes heretici et oſia mali pſiſtunt acephali. i. ſine capite xpo ieſu q eſt caput noſtrū: cui⁹ nos membra ſumus. Item capitulū vel collegiū carēſ capite vel rectore poteſt dici acephalum. vnde in pſtructionibus noſtris dicitur q capitulū habeat magiſtrū nouum vel antiquū: ne acephalum iudicetur. i. ſine capite. et deriuatur acephalus la lum.

¶ Acephal⁹ q dē ſine capite dī vñ & κεφαλα. vñ acephala epe dicitur verſus a breui incipientes quaſi ſine capite: ſed nō a cephaſ immo a cephale cephalēs aut a cephalis cephalidos quod eſt caput.

¶ Acer ab acuo iſ. dicitur hic acer et hec acris et hoc acre in duabus ſignificatiōib⁹. i. ſoris vel amarus. Acer enī in vnaquaqz forma dicitur vegetus: munit⁹. i. ſoris et cris delis: aſper: animoſus. Et cōparat acer acro et acerrimus vnde acriter cruſ. cerrime. et hec acritas tatiſ. i. fortitudo et hec acritudo iſis. et hec acro dūis. p eodem id eſt amaritudo. et ppue dicitur de pomis: et de ſimilibus rebus. Itē ab acer acris acre dicit hec acer acris pro quibus arborē. Acer adiectiuū componit. qz acer: pacer. ambo pio valde et acer. Et ſcias q acer adiectiuū pduat pā mam. ſed acer ſubſtantiuum eam corri. Unde verſus. Dicitur arbor acer vir ſoris et improbus acer.

¶ Acer nomen arboris vnde acernus. na num. quia primam corripit nō venit ab adiectiuo: nec dicitur qz acer ſed p qz acer aut qz acerrimus pro valde acer.

¶ Aceratus ſa. tum. deriuatur ab acer acris. et dicitur aceratus ſordidus inſtar acris.

¶ Aceratus ab acus acris p purgamento & palea deducitur. Acerbus ab aceo potius deducit q ab acer. et Acerbus ba. tum. imaturus. et deriuat ab acer cris cre. et comparatur. acerboz biſimius. vnde acerbitas tatiſ. et acerbo baſ. quod nō eſt in vſu: ſed pponitur acerbo baſ. i. vnaſ acerbaſ colligere: et cor. acerbus pāmā: licet deriuetur ab acer producente pāmā. vnde ſpota. in epuſt. Accubat obſcuro ſpectem tacturnus acerbi.

¶ Aceruus. na. uum. i. de acere. ab acernis deriuatur.

¶ Acero raſ. nō eſt in vſu: ſed componitur ex acero raſ. i. ab acere: purgare. et deriuat ab acero aceratus ſa. tum. et ab exacero raſ. exaceratus ſa. tum. et cor. ce.

¶ Aceronicus qui nulli p. municat. Acetos ſpota. eſt. Aceria re. ſe. ge. i. vaſ in quo reponitur thyo. et deriuatur ab acer acris pro arborē. eoqz ex acere fieri ſolent.

¶ Aceruo vaſ. in acruis vide.

¶ Aceruus u. maſcul. ge. i. cumulus. inde acernus i. di. et acernioſus ſa. ſum. et acruo vaſ. verbum actiuū. id eſt cumulare. et inde verbalia. et acruatim aduerbiū. id eſt cumulatiu: et glomeratiu. et cōponit conacruo vaſ. et dicitur acruus ab acer adiectiuo. ſpota. in epuſt. Non domus et fundus non eris acruus et auri. Etſi autem minutarum rerum dicitur quaſi aggeruus.

¶ Aceſco ſds. i. incipere acere ſiue acetum fieri: et eſt choatum de aceo ces. et componitur cum ex. et dicitur exaceſco ſds. et cor. a. ſpota. in palma epuſt. Sincerū niſi vaſ in fundis quicquid aceſcit.

¶ Aceſtes rex ſicilię: criminū ſiculi fluuii & ageſty troſane mulieris filius: erat & alter qui authore Torſelio Bacchum furatus eſt.

¶ Accetabulum li. dicitur ab acetum ti. et dicitur acetabū.

lū vas aceto pleni: vel ad recipiendū acetū patū: qđ 2 hoc acetariū dicit. Et dicit acetabulū qđ acetiferū: qđ ferat acetū: 2 appēdit vnodē diagma. s. quartā partē hemine. ¶ Acetū ab aceo res dicitur: hoc acetū n. pe. cor. 2 dicit acetū qđ acutū: vel quasi aquatum: vñ est aqua mixtum cito in hunc saporē redigū: vñ dicitur acutū qđ aquidū: vñ acetū lū. dūm. et cor. pūmā acetū. Mureia. lūebige gentis meretē vñ signat acetū.

¶ Achademia mē pe. cor. villa in qua plato studuit: vñ achademicus ca. dū. i. platonius vel etiā philosophicus. vide academia.

¶ Achadeon velū marīnū: 2 in media nauī cōstitutum.

¶ Achaea tē puincia grēce: triū est syllabarū: licet necessitate metri aliqui inueniat quattuor syllabarū apud poetas: 2 est ibi duplex cōsonā. s. scias qđ 7 grēca semper est vocale.

Achaia non p y sed per i scribit: est qđ regio grēcie: qđ teste herodoto li. vii. primo peloponensis: postea da naa. deinde achaea dicta fuit: vñ dicitur grēci achei: atq; achui & danai dīcti sunt. vel ab achēo antiquo rege. Nec scribere achaea si trissyllabū esset: sed achēa a nobis saltem.

¶ Achates tē. gen. ē lapidī: quē si quis portauerit erit gratio: sicut fuit enēas: qui cū portabat in vagina. vñ dicit achates fuisse armiger 2 comes enēe vel aliunde dicit esse comes illi. Achos em grēce cura dicitur latine: inde achates dicitur fuisse comes enēe: qđ cura 2 sollicitudo semp comitant reges 2 magnates. ita dicit Aug. 2 pdu. pc. In doctrinali. Quē sunt in tesfocabis sicut achates.

Achates vt comes zene vel a cura qđ charos vocatur dicit: vñ zeni. vi. Fides achates it comes: & paribus curis vestigia figit: vel a lapide vñ Et primū scintillā ignis excudit achates enē. i. Solinus autē & pli. lib. xxxvii. attestant preciosū esse lapidē quē in sicilia & ripis achatis fluminis primum dedit. Est tñ deinde in aliis quoq; locis cōpertus. Cuius grūs pyrrhus epirotarū rex vñ habuisse dicit i anulo. In quo erāt nouē mularū non artificiosae sed naturales effigies cū apollige lyra tenente: ita discurrentib: teste pli. maculis: vt musis quoq; singulis sua redderet insignia.

¶ Achelū 2 achui dicitur ab achēo filio iouis. a quo dicit achaea: 2 pdu. penul. diphthongo.

¶ Acheldemac interpretat ager sanguinis. achel. i. ager: emac. i. sanguis. vñ in actib: c. j. d. Ita vt appellat ager ille lingua eorū acheldemac. i. ager sanguis: 2 accēuat i fine dicitur Acheron ab a qđ est sine: 2 chere qđ est salue vel gaudē. cōponit hic acheron tē. pal. infernalis: qđ nulla salus nullū gaudiū in inferno est: s; ppetuus horro: 2 dolor: in habuit scdm Aug. vel fm baptā dicit achērota: qđ cōpo. ab a qđ ē sine: 2 chērota qđ ē gaudiū. hīc sequit dicitur. Quod sine letitia nomen trahit hēc acheronia.

Acheron itaq; Tortellius cū aspirato e absq; diphthongo a grēcis & a nostris scribit: qđ deriuatio 2 diphthogon negere videt. Nā ab a qđ est sine: & Xa. i. p o o cheros quod est gaudiū cōponit & deriuat: sed quia penul. brevis ē per e simplex scribit nec dicitur a chere qđ en a diphthogō habet: de hoc plura apud tortellū. Sunt qđ velūt etiā sine h scribendū. Si uero achērona dī: ab actōteritē fit (vt sepe) nūc prime.

Achrontia oppidū est apulie vñdē acheroninus.

Acheolus oceani & theryos filius secundū hesiodū: fluuius a pindo etolia ab acarnia diuidit: vñ & acarnianus amnis ab ouidio dicit. Ponebatur autē a grēcis pro qualibet aqua: vt attestantur Euripides. Macrobius. Seruius. & complures alii. vñdē & maro georgicorū primo. Poculag inuentis acheloia miscuit vñ. hic pro deo acceptus pro deianira cum hercule in forma tauri luctatus alterū cornū amisit. quod hercules deq; copie dicant. Per quod intelligunt quidā

herculē flumino partē dempsisse: vñdē mira felicitas & rerum copia prouenit.

Achemenides comes infelidis vlyssi. zenci. iii.

Achemenes primus persarū rex: a quo oēs persae reges vsq; ad dāriū descenderunt.

Acherusia palus iuxta cumas oriens ex acheronte & alia in epito.

¶ Achyla tē. fce. ge. pe. cor. quidā locus ē: de qđ habet in i. regū. i. ca. xxi. Ecce dāni d absōdit ē in colle achyle

¶ Achilles ab a qđ ē sine: 2 chille qđ ē labiū: cōponit hic achilles lis. qđ grossa habuit labia: 2 hic achille. i. p eor dē: 2 est diphthongus eu in ntō: 2 ita ntās est trissyllabus: grūs vero tetrasyllab: qđ et in grō ibi diphthongus nō est. achilleus lea. lēu. penul. pdu. possessiū: 2 inde ē achille. penul. pdu. ppalo eu mutata in e. dīctū achilles: a quo mutato ntō dicitur in vctō achille vel achilles. Et sūt cōtingit in his nobis: vlysses: borontes: 2 silibus: 2 distictor sepe ponunt p grūs: vt achilli: vlyssi: p achillis vlyssis: 2 ex eo q inuenit achille vlyssē in vctō: voluerit quidā deducere hic achillus li. 2 vlyssus xi. qđ sine dubio falsū ē: vt dicit Aug. 2 cor. pūmā achilles. dū. d. ante. lēctōis do nauit puamo ptece motus achilles.

Achilles huius achillis facit sed pcedente is ne sibil fieret poetę auferunt s vltimū in e q apud grēcos ē in eus exeunt. vt achilleus. vñdē grūs achilleos vel achillei: & potest ei ēē diphthongus: vñ achilli pferē. sumit vlyssi ab vlyssus. in vctō autē achille dicit ab lato s ab achilles. scribit autē gemino i nisi licet alterū austerat vt apud homerū in principio iliados. nec dicitur per antiphrasim a labia. nam chulos vnico i scribitur.

Achilus dicitur qui sine labiis degit. ab a priuatiua p ticular & Xa. i. o o chilos labrum.

¶ Achilleus penul. pdu. in achilles exponit.

¶ Achui vel achēi dicunt quidā grēci ab achēo filio iouis: 2 pdu. penul. vñ lēctōis. in pūma ept. Quicquid delirant reges plectunt achui. dicitur intelligi. i. delirando commutunt.

¶ Acholiti grēce cōferari dicunt latine: a depositis cereis qđ legendū est euangelii vel sacrificii offerendū: non ad fugandas tenebras. cū sol nūc ruulet. sed ad signū lēctōis demonstrandū: vt sub typo luminis corporalis: illa lux ostendat: de qua in euangelio legit. Erat lux vera q illuminat oēm hōmē venientē in hūc mūdū: vide i odo. Acolythus scribendū erat a verbo ακολυθω acolytho qđ est sequor. quasi obsequens & ministras. nec a cereis deportandis dicunt: licet acolythi id faciāt: ne q hoc loco explica ndū: q a post c nō h sed o habet.

¶ Accidia. accis grēce. i. cura latine: inde hēc accidia. i. tristitia. molestia. anxietas. vel tedū: vñ hēc accidiola lē dūm. 2 accidiosus sa. m. i. molestus. tristis. anxius. 2 accidiolus. i. tristari: vel habere tedū vel indignari.

Acidia vel acedia nō accidia scribendū erat: nā grēce scribitur ακηδια. & q a n a apud nos proferit vt e/ aut i lōgū ideo vt prima corripi ita produci scda deberet. Est autē pigritia. tedū. & tristitia. vt etiā valla in nouū testamētum attestat.

¶ Acidus ab acetū dicitur acidus da. dū. pe. cor. i. amarū. vt acetū: 2 dicit acidū quasi aquidū: 2 cōparat acidior simus vñ hēc aciditas raris. i. amaritudo. Dicunt em dētes acidi. i. stupefacti. Ecclesiast. iiii. Nō acide feras in aia tua. Acidus fit ab aceo acis sicut frigidus a frigeo frigēs.

¶ Accula tē. dūm. i. parua acies. 2 cor. m.

Accula ē q mulieres se ornāt p q ipiti spiter accipiūt.

¶ Ades adel fce. ge. dicitur ab acuo acuis: 2 signat tria. Nam ades est ferri summas. Itē ades oculorū acumen. Item ades ceterat eo q armatus erat ad bellū acutis armis.

¶ Adversus. Est aules oculi ferri bellorū caterua. Non q acutis armis sed q in acutū instructi sunt mlti tesacies dicitur.

¶ **Acinacis** ab acuo is. dicitur hic acinacis lingua medorum gladii militaris valde acut⁹ : et acinacis dicitur illa materies ferri. i. acenatiū cor. penul.

¶ **Acinacis** vel acinaces nā græcè ακινάκεος dicitur gladii⁹ ē plicus & mas. ge. Hora. i. car. vino & rixis med⁹ acinacis. Sed si plicus ē sermo quō ab acuo deducitur an & persæ latine loquuntur?

¶ **Acinarius** ab acinan⁹ dicitur hoc acinarius ris grosse vel cortices vuar⁹ quę post expressionem proiciuntur.

¶ **Acinariū** est copia aut repositoriū acinorum

¶ **Acinus** nī mas. ge. i. botr⁹ scy granellū illud quō ē i gra no vuę : dicitur ab aceti ti. qī habet saporē aceti : et cori. pen. vñ Sicul. Tu dicas acinū quō in vna cernis acutum.

¶ **Acinos** (ingr⁹ valla) & baccas interesse puto : quia acini i ter fructus minutiores arborū fruticū ve densi⁹ nascū tur vt vuę grana : edere sibi uci. addo etiā morū Bacce vero disp⁹ suis & rari⁹ : vt fruct⁹ lauri : oliuę : lori & filim

¶ **Acyrologia** est impropria dictio : vt supra dixi in quarta p te capituli de vitis annexis barbarismo et solceismo.

¶ **Acutus** ab a et cluis cōpo. hic et hęc acutus et hoc acuiue

et acuiuus uum. in eodē sensu. i. inclinatus pcuru⁹ vñ de hęc acuitas producit dī.

¶ **Acuius** vel quē frequenter est accluis dicitur ab ad & cli uus. i. incl. natus & propensius.

¶ **Acōmentarijs** nomē in dedi. cōis ge. qui vices regis agebat : cui⁹ iudicio leges scribebant : vñ dicitur acōmentarijs scriptor gestorū tps. Et scias quā inuenit cōmentari⁹ a cuius dō plurali vel ablatō scy cōmentarijs cōponit acōmē tarijs. Redde supra per simile labatis. Regū. lūj. z. xvij.

¶ **Acron** scriba et iohāz filius asaph acōmentarijs.

¶ **Acredo** dinis fce. ge. amaritudo : et pprie dicitur de pomis et similibus rebus : vide in acer : et producit cre.

¶ **Acredula** lē. quēdā modica auis : quā aliter dicitur lusciniā : et dicitur ab acre adiectiuo. De hac dicit Cicero. Et maturi nos exercet acredula cantus.

¶ **Acrimonia** nī dicitur ab acer adiectiuo : et est acrimonia pro pua austeritas in vultu : vel acrimonia. i. viuactas : an imositas : asperitas : fortitudo : vñ acrimonia solus sa. sum. fortis : cōstans : asper : et comparatur.

¶ **Acres** in acris exponitur.

¶ **Acroceraunia** nioy : mōtes fulminati : et cōponitur ab acros quod ē mons : et ceraunia : vide in ceraunia.

¶ **Acronicus** ab a quō est sine : et cronon quō est tps dicitur acro nicus ca. cum. pe. cor. quasi sine tpe. vñ in astrologia acro nicus ortus dicitur ille qui aliqua stella per diametrum soli op posita ouis sole occidente.

¶ **Acros** dicitur extrem⁹ : altus. Acron extremū vel extremi ras & vertex : dū neutri est & secundæ. nam hic acron acronis erat ceninentiū rex a romulo victus : & inter pres horatii.

¶ **Acronia** scēnico cant⁹ & modulationis genus.

¶ **Acros** græce latine dicitur mons.

¶ **Achronicus** a chronos quō est tps & per ch scribit. nā cronos sine h saturnus est.

¶ **Actenus** i. hucusq⁹ nunc : cōpo. ex ac aduer. et tenus : et caret aspiratione : et cor. pe. Qñ autē sunt duę partes aspi ratur acut te. De hoc supra dixi i scōa parte vbi egi de accentu aduerbiōz in capi. de tenus.

¶ **Actenus** quoq⁹ sine h in fronte non reperitur

¶ **Actio** nis. fce. ge. ab ago agis dicitur : et ē actio idē quō du cto vel operatio. Itē scōm iuristas : actio est iuris plectio in iudicio quod sibi debetur.

¶ **Actio** tas pe. cor. i. frequenter actare verbū frequētatū : et forma ab vitimo supino de acto actas. i. actatu a in i. et u in o mutans.

¶ **Actumula** lē. fce. ge. penul. cor. dīmi. parua actio.

¶ **Actuus** ab actus ta. tū. dicitur actiu⁹ na uū. vt actius vita quōlibet in actu : et ope : et est verbū actiuū quō signat actum transeuntē in rē rōalē. Et scias quā vita cōtēplatiua cō sūm pūm pūm in optimo cōtēplabili : ita vita actiua in

optimō agibili : vide in vita.

¶ **Acto** tas. i. frequenter agere verbū frequētatū : et for mas ab vitimo supino de ago. i. actu u mutato in o.

¶ **Acto** rous. i. defensor : patronus : confidens : aduoca tus : factor : et tot in trix facti acit⁹ tis scēmi. ge. et forma actōr ab vitio supi. de ago agis. i. ab actu u mutato in or. Et scias quā hic actor qñ est ppriū nomen et græci : corripit pe. gri. vt actor ris. sicut hector ris. castor ris. Sed qñ est appellatiuū et latinū pdu. pe. gri. sicut vult pūi. in vi. libro vñ pūi. Actoris in spolijs virt⁹ actoris habet pūi. enā dicit actor ris. ppriū pe. cor. sicut hmo græca.

¶ **Actuari** ria rīi. lres qñ est in actu : derivat ab actus. Et scias quā actualis ē quāda facti : sed actarius dicitur dīner sis actib⁹ pocupatus. Itē ab act⁹ dicitur hęc actaria rīe. na uis quę velo et remis simul agitur.

¶ **Actus** ab ego gis derivat hic actus tus tui. i. operatio vel opus : vñ hic et hęc actualis et hoc actuale. lres qñ ē in actu. Inuenit enā actus acta actū mobiliter.

¶ **Aculeus** ab acus dicitur hic acule⁹ lei. p quāda tormēto ad similitudinē acus : et p illo quo stimulant bones : et nō seru uat aculeus dīmi. genus sui pūm tui.

¶ **Acumen** nis. neu. ge. i. acutio ab acuo is. et pducit cu.

¶ **Acuo** is ui uti. verbū actiuū tertie cōm. p facere acui : inde verbalia. Et cōpo. ex acuo is. coacuo is. p paco is. acuo simplex cōpositū actiuū est : et cor. pūmā.

¶ **Acupediū** dī mas. ge. i. velox : et cōpo. cum acuo et po de : quasi acutis pedibus currens.

¶ **Acupicta** ctę. vestis acu intertexta vel ornata vel picta. Eadē et pugia in uenta est : vñ et artifices illius vestis pi giones dicuntur : et scribitur per cta.

¶ **Acus** acus acui fe. ge. dicitur ab acinaculis : quia acuta est vt ab acumine : quia nihil pene est nisi acumē. Dicit etiam hoc acus acris purgamentū tritici : vñ Bēas. paruula pū git acus : gallinæ spargit acus. et cor. ce acis acris : et defi nūt ablatiis et dīis piales de ac⁹ ac⁹ acul⁹ in ub⁹ : vitacub⁹.

¶ **Acutela** lē. penul. pdu. fce. ge. i. acumen ab acuo is.

¶ **Acuti** aduer. i. acute ab acuo is. et pducit cu.

¶ **Acutio** nis. fce. ge. i. actio : passio acuti ab acuo is. dicitur

¶ **Acutor** ris. hō quā acuit : inde tot in trix : hęc acutrix fce. ge. scēmina quā acuit : et dicitur acutor ab acuo is. et pdu. cu.

¶ **Acutus** tus. i. acuton ab acuo is. Et etiā adiectiue de dina acutus ta tum. tā participiū dī nomen : et pducit cu. Dū i epi. Quā manib⁹ dypeos et acutē cuspidis hēst.

Ad ppositio sequentib⁹ his nouē līs in cōpo sitione mutat d in illas lras : scy c. f. g. l. n. p. r. s. t. vñ ver⁹. Cor. fla. gas. ne. nis. pū. ra. sa. ra. ad. sibi mutat. Tollit inde tamē si seq tur et cōsona post s. Sicut pleni⁹ dixi supra in pūa parte : vbi egi de syllaba in capi. de de.

¶ **Adagonista** incitator : certator.

¶ **Adam** adē accentuat in fine : et interstā homo vñ re nus : vel terra rubra : quia ex terra facta est caro illius. Et dicitur ab adama : vt dicitur in Gēsi. v. ca. Facti est oē tps quō vi rit adā nōgenti. z. xxx. anni : et mortu⁹ ē. Et vt dicitur sapiētē z. lūnc dīs eduxit a delicto suo. An adam potuerit pec care venialiter in primo statu : habes in ventale. vide in liber ra. rum. Itē in virg. Itē in mōstro. lras.

¶ **Adama** hebraice : latine dom⁹ vel terra.

¶ **Adamas** mātis mas. ge. lapis i. facibilis ferro vel alia materia : nisi hīrāno sanguine recenti aspgat : nec vnq⁹ es lesit. Qñ græca in inscriptione nomē indomita vis acco pit : quasi sine domatione. Et caret adamas n in recto : et corripit a. sed in obliquis retinet n sicut gygas gātis : de phas phātis. vide in corripio in fine.

¶ **Adamas** ab a priuatiua particula & damazo. i. domo deducitur.

¶ **Adar** i. mensis martij : et acuitur in fine.

¶ **Augma** tis. ge. neu. i. augmētū ab augeo ges derivat

¶ **Adbreuo** as. ex ad et breuo as. componit.

¶ **Addico** dis. ex ad et dico dis pdu. penul. vñ de addic ta cum. Require in dico ds.

Addict⁹ da. crū. deputatus: cōscript⁹: a script⁹: desti-
natus. **Ad**da. Nullus additus in verba magistri: scri-
bit per cr: & derivat ab addico addidit. sed addit⁹ ab ad-
do dis. sine r. scribitur.

Addisco scis dici. scitum. i. valde disco: ex ad et disco
scis. compo. & cor. penul. pteritū. & supinū.

Additus ta tū. pe. cor. i. adiunct⁹: apposit⁹: ab addo
dis additū descendit. **Ad**da. f. c. iij. additi sūt ad eos ex
eratus.

Addedo dis dit. vñ adedo des. ad est. i. iuxta vñ valde
corrodere. vel edere: & compo. ex ad & edo dis: vel edo
es ē. & pducit e adedo dis.

Addept⁹ pta pti. i. sublar⁹: ab adimo is mi. adeptū.

Addeo adverbū pe. cor. Unde **De**ci⁹. Dic adeo tātū
dicas adeo quos certe. **Ad**firmitate quos dicas & quā-
titative. **Ad**o. vero dē. **Ad**eo vale in fñ pterea certe.

Addepo pis mas. ge. i. pinguedo: cōponit⁹ ex ad & epu-
lū: qz pinguedo epulū solet addi: & cor. i. aspe. & scias qz
adepo pprie ē pinguedo interior. Pinguedo em sup car-
nē aruina vel lardū dicit. **Ad**neqz vero carni ē annexa: pro-
prie pinguedo ē. **Ad**neqz autē intestinis adepo

Addeptus tia tū penul. cor. qd facile acutur.

Addeptus ta tum. i. asuetus: acq̃situs: ab adipis cor. ris
adept⁹ sū. **Eccl**. xvij. Quā gloriā adept⁹ ē in tollēdo ma-
nus suas.

Adhibeo bes bui bitum: ex ad & habeo bes: & ē adde-
re: adiungere: apponere: dare.

Addicam⁹ ua uū qd adiciat: et derivat ab adicio dis.
vñ adiectua noia dicunt⁹ qd adiciunt substantiis: & hic ad-
iectiuo uas. i. adiectiuū facere. vel adiectiuū ponere. **Et**
scias qz naturaliter noia adiectiva in nullo casu deficiūt.
& cōparant⁹ de hoc fñ pleni⁹ supra dixi in tertia pte de spe-
ciebus nominum.

Adigo gis penul. cor. adegi crū. i. ad aliā partē redu-
cere: & cōponit⁹ ex ad & ago gis a mutata in i.

Adicio dis adici crū. i. adiungere: ex ad & iacio dis
mutata a in i: & scribit per geminū. **Qui**. in iij. lib. de arte
amatoria. **Ad**icit ornatus proxima quēqz dies.

Adimo mis mi prum dimere. i. auferre. ex ad et emo
mis mutata e in i correpta.

Adipar⁹ ab adepo derivat⁹ adipat⁹ ta tū. penul. pdu.
i. adipe condit⁹ vel ipinguat⁹: & hoc adipatū ti. qd ē edu-
lum adipe impigatum.

Adipiculus li. dimi. penul. cor. i. parvus adepo.

Adipicoz eris adeptus sū. pisci. i. acq̃rere: ex ad & api-
coz & mutata a in i.

Aditus tus tui: & hoc aditū ti. pe. cor. & differū. **Nā** ad-
itus ē introitus gradatio vel oportunitas vel aggressio
Sed aditū ē loc⁹ secretus iuxta altare vñ dabant res pō-
sa. **De** vñ ad addendo per cōrariū: qz minime licebat ali-
cui adire locū illū: nisi sumo pontifici.

Adiunctū vel adiunctio est quidā rhetorū⁹ de quo su-
pra dixi in quarta pte in capi. de colorib⁹ rhetoriarū.

Adiuto tas pe. pdu. freq̃nter iuuare p̃bū freq̃ntē. & for-
mas ab adiuto vltio supio de adiuto as. u mutata in o.

Adytū ti. est quidē locus quē non licet adire nisi suo sa-
cerdoti: sed nō dicitur p antiphrasim. Est enim dictio
grēca ab a priuatiua p̃tula & dyo **Ad**uo quod est in-
gredior quasi sine ingressu vt est. differunt itaqz sic.

Aditus est: latinum. masculinū. & quartē significans
accessū. **Ad**ytum est grēcum. neutrū & secūde signifi-
cans locū inaccessum. Item aditus habet p̃ prima syl-
laba ad & pro secunda i latinū. **Ad**ytum p̃ prima a: &
pro secunda dy per ypsilon.

Adiuno nas iuni iuri are. i. auxiliū dare: ex ad & iuno
nas. vñ hoc adiutorū ti & hoc adiunamētū ti. & hic adiu-
tus mi: & adiuto tas freq̃ntē. adiuno cōpo. cū co: & sit co
adiuno nas. pe. cor. & scias qz inuenit apud antiquos ad-
iunant⁹ nas.

Administrulor. **Miniculor** vel miniculū cōponit⁹ cū ad &
bi hoc administrulū li. i. auxiliū: & administrulor ris. i. auxi-
liari: administrare: vñ administrulorū⁹ ria rū. auxiliato

rius: & cor. cū administrulor

Administratō⁹ ria rū. qui administrat: ab administro
stras. **De**big. f. **Des** sunt administratō⁹ spiritus.

Admiro⁹ raris ratus sū. ex ad & miro⁹. **Et** est admi-
ra ri valde mirari vel cupere. **Et** nota qz admiramur virtu-
tes: miramur opera. Inuenit etiā ammiro⁹ p̃ duo m: s; tunc
componit⁹ ex am p̃positione. & miro⁹ et p̃ductū mi.

Admissarius ria rū. i. aptus ad mittendū ab admitto
tis. **Uñ** fortes & bonos equos admissarios vocamus: qz
admittunt⁹ ad cōtū interramenta. **Itē** emissari⁹ p̃ eodē
inuenit: admissū peccatū inter missū ex admitto tis. & ad-
iectiue etiā declinat⁹ admissus sa. sum.

Admitto tis missi missū: ex ad & mitto tis. **Et** est admitt-
tere peccare: vñ hoc admittū. i. peccatū: & admittere. i. ac-
cipere: sumere: & admittere. i. exlassare: & cū quadā velo-
citate & agilitate equū vertere vel deducere. vñ admitt⁹
sa. sum. i. velox. vñ **Qui**. **Uñ** nocet admissosubdere cal-
car equo. Inuenit etiā ammitto ex amz mitto: & scribitur
tunc per duo m.

Admodū. i. valde adverbū pe. cor. ipit. **Pa**sci. in p:
logo minois quā necessariā admodū ad auctō⁹ expōsi-
tionē olm diligētissime debemus lq̃rere. **Et** nota qz p̃pō
cū casuali loco adverbij repit⁹: vt admodū amodo

Admoneo nes. nui nūi p̃bū actiū ex ad & moneo: et
corripit mo. **Ad**neqz sit differētia inter moneo & admoneo.
Requit in admoneo.

Adoleo les leui vel adolū dultū vel olitū ex ad & oleo
oles: & adolere: cremare: p̃burerē: incēdere. **Itē** adole-
re. i. crescere: & adoleſco scis icho. & cor. o: vide i oleo les.
Adoleſcens tis nomen cōis ge. derivat⁹ ab adoleſco
scis. verbo inchoatiuo ab adoleo les. & cōpaf adoleſcen-
tiō simus. **Uñ** adoleſcētē tuis lime adverbū: & hęc ado-
leſcētia tiē: & adoleſcentū⁹ la li. et hic adoleſcentulus li. di-
mi. & hęc adoleſcētula le. **Est** est adoleſcētia a. xv. anno
vsqz ad. xx. viij. & dicit⁹ adoleſcentia quasi ad gignendum
ap̃a & adulta: vide in etas.

Adonay nomen dei hebreū⁹ interpretat⁹ dñs: accentuat⁹
in fine. & fm **Aug**. dñs ab adon quod ē suauitas.

Adonis ab adon qd est suauitas & hic adonis huius
adonis vel adonidis: amali⁹ veneris: est mas. ge. & p:
du. o. **Qui**. meta. x. **Ab**ſūnet & ſūmo cōlo p̃fert adonis.
Sed adonidis cor. ni. & fm **Aug**. facit gr̃m adonis vel
adonidis. **Pa**ſ. autē di. **Ad**onis qñ grēci adonidos fa-
ciūt: qñ latinū adonidis. **Ad**onis amali⁹ fuit veneris quē
gentiles antiuſario ſolebāt plangere: ſicut iſa plantit.
De quo p̃pheta iſraelitas increpat. **Ezechl**. viij. **Mulie**-
res plāgentes adonidē. **Pa**ſ. in. vj. di. **In** is deſinentia
grēca ſi in grō grēco cōſonātē habuerint aſi os o in i cou-
derūt: & faciunt gr̃m latinū: vt eupolis dis. adonis dis.
dous dis. eucharis dis. vel eucharidos.

Adonis cinare ex myrthe filie filius: dilectus a vene-
re: & interemptus ab apro: p̃ aprum autē macrobius
hyemē & p̃ adonim ſolis calorē intelligit.

Adoptio nis. ſce. ge. & dicit⁹ hęc adoptatio: & per ſinco-
pam adoptio. vide in adopto.

Adopto tas tau tare. i. deſiderare: vñ nutrire: vel el-
gere: & accipe loco ſilij. **Uñ** hęc adoptatio onis. & p̃ ſinco-
pā hęc adoptio onis. deſideriū vel a filiatio in ſiliū accep-
tio. **Uñ** adoptiuus ua uſi. loco ſilij acceptus. **Et** nota qz
adoptio eſt extraneę p̃ſonę in ſiliū vel nepotē: vel deſi-
ceps aſſumptio legitima. **Itē** ſcias qz x̃po nullo modo de-
cendus eſt ſiliū⁹ dei adoptiue: qz ei cōpetit ex natura ſua
ſecundū quā eſſentialiter a patre naſcit. **Uñ** abet em ius in
hęreditate paterna: qz ola q̃ habet pater ſua ſit. vt vñ: **Jo**
annis. xvj. **Uñ** hoc ius nō acquirit⁹ ei p̃ gratiā aduenientē
vt dicit poſſit adoptiuus.

Adorab adoro ras derivat⁹ hoc adoz in dedinabile. ſ.
quoddā gen⁹ annone vel frumēti: vñ ſiebat panis imo-
latus quē qui imolabat deſi adorabat: vñ adozus rea-
reū. & adoz⁹ ria rū. & hęc adozia gloriā vel bona fama: &
hęc adozia reę dea frumenti vel quēdā veſtis triūphilis
Aduare autē adoz: ſit in dedinabile ſupra dixi in tertia p-
te in tractatu v erborū parum poſt p̃ndiptum.

Adordior ris. valde vel iuxta ordiri: inde adordis pti
apli: & coponit ex ad & ordior scdm lūg. pāp. vero dī
at adordior adouris facit. i. alloq vel incipere.
Adoreus rea. reum. in adoz exponit supia.
Adorior roris. vel riris. adour. i. valde vel iuxta oriri
vel luadere aggredi pprie ex insidijs repete dictū ab eo
q corpora aggrediētū erurgāt subito atqz increscant ex
ad & orior fm lūg. pāp. vero dicit adozior cōe fuit anti
quit vel adour ē. i. nouit vel subito nat. iuenit & adozio
Adorior ria rium. in adoz est.
Adorior sa. sū. i. incept. vel allocut ptiāpū adordior.
Adoratus ta. sū ptiāpū de adozior vide in adozior.
Adprens penul. pdu. inuenit p in ptiā. & sūt duq p
tes positę p vna sicut dicit lūgū.
Adquiesco scis. Quleo qes cōponit cū ad: & dī acqeo
es. eui. etiā. assentire. vñ addesco scis. qd fm lūg. opti
monē est incohatuū. pāp. contrariū videt dicere.
Adquiro. i. ponio potius secundū pāpā.
Adquiro ris sūi sūi: ex ad & qro ris: & mutat aē diph
thongus in l longā. & est acquirere ad se q̄rere lucrari
Adriastia stę. i. sors: vide in adria adrię.
Adria adrię vrbis ē illyrico mari p̄ima q̄ mari adriati
co nomē dedit: qd mare calabriā alluit. l̄boza. p̄soli. car.
de. r̄r̄t̄. frenis acrioz adrię curuātis calabros sinus.
vñ adria n. & adriatic. capis adria pro ipso mari. & mas.
ge. ē. Lucan. v. Sonar ionio vagus adria ponto.
Adria drię vel adros gręce petra latle: ide hęc adria
drię mare q̄ddā eo q̄ sit magis petrosū q̄ alia maria. vñ
Qui. trisū. Serpentē medijs adria vidit aquis. vñ
adriatic. ca. cū. i. petros. & hęc adriastia stę. i. sors: qz sē
per alicui videt dura.
Adsao sas pdu: & sine d. asao etiā. dī vide in scio.
Aduena nę. cō. ge. pe. cor. qui aliunde venit alienige
na: & dī ab aduenio. p̄ez ab aduenio aduentū. tia. nū.
& hic aduenio tus. tui. Quę autē differentia sit inter inq̄
lūū aduenā & incolā require in fra in inquilinus.
Aduētū ab aduēt. dī: hic aduētū. nī: quidā mons i
roma dicit sic ob aduētū auiū de tyberi illic adueniētū &
ibi p̄cidenū. Alij a rege aduētio albanō q̄ ibi sit sepult.
Auentin. nō aduētinus collis ille romanus dī. Si
ue ab auentino regi: siue ab aui. siue ab aduētū vt var
ro recitat: siue vt mauult ab aduehēdo. qā cū esset oli
paludib. disciusus a reliqs res eo aduehebāt. Corripit
autē primā vnde sine d scribetur.
Aduento tas. fręq̄nter aduenire: & forma ab vltio sū
pino de aduenio nis. i. aduētū. u in o sit aduētō tas.
Aduētare sūz. p̄p̄inquū ē ventēdo & quasi appellere.
Appropinquare. p̄o ē p̄p̄inquū esse nō loco s̄z t̄pe: vt si dī
zero circa festū natalis xpi appropinqt aduent. regis in
hanc vibē. i. p̄p̄inqu. ē vt veniat: qz eo t̄pe solet venire. &
rex aduētat ad hanc vibē. i. p̄p̄quus ē huc vibē veniēdo
Luc. ad. curionē. Flondū erat audisite ad italiā aduēta
re: sed cū tūus aduent. appropinquare putaret.
Aduerbiū dī: ex ad & vbi: & dī aduerbiū q̄si ad vbi. i.
vbo ad hęc vbi aduētū: vel iuxta vbi positi: vñ hic et
hęc aduerbia: & hocle. vide in sine t̄pe ptiā. i. ca. d. aduer.
Aduerfor: ex ad & for fas. p̄po. aduerfor ris. i. cē vñ fl
eri aduerfū. vñ aduerfus. sa. sū. i. cōtrari. opposit. ma
lus: infelix: & cōparat. vñ hęc aduersitas tatis: & aduersa
ritas nū. & p̄ius. vel aduerfū ponit p aduerbio quali
tatis vel loci: vt aduerfus vel aduerfū illū: & ponit indif
ferent. p̄opue th aduerfūte: aduersari. aduerf. te imi
tatoz: & p̄struit aduerfor cū dī: vt iste aduerfat ill. i. con
tradiat: p̄trahat. Lōstruit ē q̄qz cū actō: vt aduersa
muni vitia. i. respuit.
Auerfor actū vult: vnde auersamini dicā: sicut Tī.
i. auersates se a veri. Est aut auersari & auerti per indi
gnationē spernere.
Aduerfus sa. sum. in aduerfor vide.
Aduerto tis ti. sū. ex ad & pto tis. & ē aduertēptere ad
aliqd: vel p̄p̄edre. i. intelligere. vñ. pauc. aduerte docebo
Adulator ris mas. ge. q̄ dādit: & dī ab aduloz aris. &

toz in tris sit hęc adulatris ds. mulier q̄ adulat. & pdu. i.
Adulatorcul. li. penul. cor. dūm. paru. adulator.
Adulor laris p̄bū deponēs p̄po. ex ad & aula: an diph
thōgo mutata in u longā. Est adulari assētendo blandi
ri: qd solēt facere maxime aulici. vñ versus. Aula dom.
regis verbū cōponit aduloz. vel est p̄positū ex a & dulos
qd est seruus: eo q̄ seruo sit adulari.
Adulter ab adulor laris deriuat hic adulter teri. vñ
hęc adultera terē. & q̄qz ponit adlectiue adulter tera rū.
Et dī adul. q̄si alienū violās thōz: vel alienū vter terēs
vel adulter q̄si ad al. i. ad alteri. vñ ē accedēs: & ē ety
mologia nō cōpositio: & inde adulterin. na. nū. q̄ nat. &
de adulterio: & hoc adulterium rī illa p̄ana actio. i. lēso
alieni cōiugij. Est adulterin in nupta: stuprū in virgile:
vel moniali. inest in parēte vel vidua: vide in raptus.
Adultero ras rani dī: ab adulter: & ē neutri. vñ ad ul
terasco fas incho. et adulterioz aris deponēs. i. adulterin
p̄mittere. vñ adulteratoz tris. adulteratio vñ adulter. ris
rū. ponit ē q̄qz adulterare p̄ corripere: & ad malū p̄tere
Adultus ta. sū. i. cre mar. vel excretus ab adoleo les.
qd significat cremo cremas: vel cresco crescis.

ante 6

Aer aeris mas. ge. dī: ab a qd ē sine: & eris qd
ē lis: q̄si sine lite p̄trariū: qz ossimoda lis
ventoz & flumīnū sit in aere: vel ideo dī: siue lite qz fac
le & sine lite cedit ferenti: & facit actus singularis numeri
aerem vel aera: vide hoc in terra.
Aerani heretici ab aere dicti: hī vtant p̄ defunctis sa
crificium offerri secundū p̄p̄am.
Aerinus ab aer dī: aerinus na. nū. penul. pdu. & aer
us a. um. vtrūqz possessiui: dicit etiā aerius q̄qz altus
Aig. Nec gemere aeria cessabit turtur ab vmo.
Aeripes: aer cōpo. cū pes: & dī hic & hęc et hoc aeripes
dis. i. aereos pedes hīs. i. veloces: ita q̄ in aere videat
sustentari & figi nō in terra. cor. pe. tā in recto q̄ in obliq̄
Marcia. li. ix. epigrā. de laboz hērculis inq̄. Aeripedē
silius ceruā stymphalidas vndis abstulit: & stygia cur
cane venit aqua.
Aer. ris. i. n. a. a. vide. dī verā aere. rea. reum. s̄z
vide qz aeris pōt deriuari ab gre: & t̄fic aē ē diphthōg.
taq̄ta. vñ dicit pāp. Aeris rea reū. i. de aere existens.
Aeromātia dē. penul. pdu. cōpo. ab aer & mātia qd ē
diuinitio: & ē aeromātia diuinitio q̄ sit in aere. & ide aere
māt. tia. nū. & aeromāt. ca. cū. Quidā dicit: & aeriman
tia p̄i in tertia syllaba. Et dicit varro quattuor ēē ḡnia dī
uinatonis. i. p̄ terra. aquā: aerē: ignē. vñnc geomantiaz
hydromantia: aeromantia: pyromantiam dicim. vide
etiā de hoc in geomantia.
Aello p̄ tres syllabas est vna de harpyis.
Aer qā primā pdu. ondit semō flecti ab a priuatiua p̄
ticulaq̄ sēp cor. sed ē gręca vox: vnde & gręce aēr
p̄er & aē s̄p̄i oō aeri. dī. verū qd ē ab aēris fieri aēr
a. um. sed & alia fiūt: vt en. aene. ahen. & ahene. Sa
ne qā q̄ aē diphthōgo scribunt ad hūc locū p̄tinēt pō
nam pluscula q̄ forā alibi hoc ē in l̄ra e p̄perā dicent
Pronūciāt em̄n prima syllaba quasi p̄ scribātur.

Sequentia nomina habent ae
diphthongon in p̄ncipio.

Aeas fluuius eptri ex macedonia p̄fluēs i lōrdum
mare. Lucanus: Purus in occasu pul sed gurgitis
sas.

Aeacus iouis filius ex aegina qui regnavit in insula
aenopia: quam ipse vocauit a nomine suae matris
aeginam: hic dicitur esse iudex inferorum cum rha
damanto & Minoc: Onidius Tuasq̄ aeacus in poc
nas. Ingeniosus erit

Aeacides id est achilles aaci nepos nā aaci filius
fuit peleus pater achillis

Aedon mons thraciz, inde aedonius possessum. Virg. Ac velut aedoni borez cum spiritus alto &c. Aedonis dicitur mulier e thracia, Aedon per tres syllabas est philomela.

Aeeta vel aetes rex colchorum pater medeze. Statius. Non tulit aetes ferroq; & classe secutus. Inde aetias patronymicus. i. medea filia aeetae.

Aeeta urbs colchorum ad phasim sita, unde circos aeta dicta est ancl. i. i. aeetaq; insula circos.

Aegeus rex athenarum pater thesei qui ob dolorem quem de falsa filii morte habebat se deiecit in mare: quod ab ipso vocatur ageus. Nam cum theseus nauigaret in creta ad minotaurum necandum velo nigro vius est.

Cui ageus pater fuisse ut si rediret incolumis: albi velum erigeret: quod theseus oblitus fuit. Cum igitur ageus ex alto loco videret reuertentem nauem filii cum nigro velo: ratus ipsum esse mortuum se precipitem dedit. Aegides i. pducta dicitur theseus filius aegeli.

Aegeus mare est prope graeciam: amplius & multas habens insulas: dictum ab aegeo rege vel a quodam in eo saxo quod habet speciem agos. i. caprae. Est autem inter hellespontum & tenedum.

Aegaeon fuit gygas titani & terrae filiusq; & bryareus dicitur. Quae ioui rebellantem neptunus ligauit ad scopulos aegeli maris. Statius. Audierat duos laxantem aegaeon nexus. Virg. Aegaeon qualis centum brachia ducit. Cetera quoque manum quinquaginta oribus ignem.

Aegina Asopii filia regis boetiae quam iuppiter in specu spenis grauidauit & ex ea genuit aetiam & rhadamantium. Est etiam insula in qua regnauit aeacus: qui prius aenopia dicebatur: sed ut ait Oul. Aeacus aeginae gentilis nomine dixit.

Aegeria fuit nymphea nemoris aricini & vxor numae regis romanorum secundum: quo mortuo ipsa pro fleu versa est in fontem ut fabulatur Oul. xv. meta.

Aegyptus est regio aethiopiae quae ab oriente iungitur aethiopiae & rubro mari: ab occidente cyrenaeis: a meridie aethiopiae. a septentrione mare aegyptium. Plinius. aegyptum ponit in asia: sed proxime africanam.

Aegisthus filius thyestes ex pelopeia filia sua. Cum enim thyestes adulterasset aelopem vxorem fratris sui atrei: atreus filios fratris occidit & illi comedendos apposuit. Thyestes vero ex oraculo didicit quod ex filia sua gigneret filium qui vindicaret hoc nefas. Igitur aegisthus ex pelopeia genuit qui cum adoleuisset occidit atreum: deinde eius filium agamemnonem adiuvante clytemnestra agamemnonis vxore. Ipse quoque aegisthus ab oreste filio agamemnonis peremptus est.

Aegiochus dicitur iuppiter ab agos. i. caprae memoria: quia puer fuit nutritus in creta insula.

Aegle fuit nymphea filia solis ex neera.

Aegos flumen thraciae in quem decedit de sole fluxum eodem quo predictum erat ab anaxagora philosopho.

Aegoceros aegocerotus capricornus.

Aeger & aegrotus a aegresco sub eadem dicitur sicut & egloga & quaedam alia. item aequor equus: equalis: edes: edifico. aemulus &c.

Aemilia est regio italica quae & flaminia dicitur in qua bononia, arimola & rauenna: aut via potius ab aemilio strata.

Aeneas nobilis troianus anchise & veneris filius prope exco-

latus troianum post longos errores in italia venit ut scribit virgilius.

Aeolus filius iouis ex aesta filia hippote troiana a quo dicitur hippotades. Qui Aeolus hippotadem cohibere carere ventos. Hic regnauit in eolia & inuenit rationem ventorum & si aliorum praedixit. vnde rex & de ventorum dicitur a poetis.

Aeolia est regio septem insularum inter italia & siciliam quae & vulcaniae dicuntur. i. lipare. hiera. strygyle: didyme. eriphysa. phoenicusa prochyta.

Aeolis vel eolia est regio graecorum in asia inter ioniam & troadem sita: hinc dicitur eolica vnde lingua graecorum.

Aolis. i. filia colimnoie canace: vide infra canace.

Aemonia est regio graeciae alio nomine thessalia.

Aemus est mons thraciae vel inter thraciam & thessaliam:

Aenocuma est mons excelsum in ethiopia sperdens.

Aerops o pducta fuit vxor atrei a thyeste adulterio corrupta. Qui. Si non eropem frater sceleratus amasset.

Aescac filius troianus ad idem montem. item filius priami regis qui cum filia sequeferen puellam & illa fugiens a serpente fuisset occisa: ipse doloris & amoris impatiens cum de scopulo seiecisset in mare a thetide mutatus est in aemum ut ait ovidius. xi. meta.

Aeschines orator atheniensis emulus demosthenis

Aeschylus graecus tragicus antiquus necatus ab aegla te studine super caluum caput eius dormientis demittente

Aesculapius apollinis & coronidis nymphe filius: medicus deus hirsutus. item a ioue fulmine occisus eo quod hypolytum arte medica reduxisset ad vitam. Colebatur hic primo epidauri. unde vocatur epidaurius: & colebatur in specie serpentis. Nam romanis in epidaurum praefectis tempore pestilentiae ut aesculapium romam portarent serpentes gradibus nauem ingressi: eique illi deum aesculapium rati secum duxerunt. Aesculapio mons aut locus in urbe roma. alii scribunt aesculapio. Vide infra in E.

Aeson critici filius: frater peliae regis thessaliae & pater iasonis qui ab eo vocatur aesonides. Aesonem vero medea rogatu iasonis de sene iuuenem fecit suis veneficiis.

Aethra vxor aegeli materque thesei & aetherea pater.

Aether lucida praesentis aeris: quod pro deo: & pro caelo accipitur.

Aetna mons sicilius quodammodo prope ignem terribilis. & qui globos igneos longius emittens. inde aetnaeus.

Aetolia est regio graeciae inter acarnaniam & phocidem: in qua sunt urbes calydon olenos & pleuron.

Aetolus o pducta aliquis de aetolia. Virgilius. Non erit auxilio nobis aetolus & arpi.

Aethon vnus equorum solis. item equus hecitoris & palatris secundum virgilium.

Aethiopia est regio inter arabiam & aegyptum austrum versus nigros homines pro nimio calore produces. Vnde dicunt aethiopes a verbo greco αἴθω quod est vireo vel incendo.

ante f

Afatim. i. absque largi aduer. interitus. & cor. fa. et dicitur ab a fatos scilicet passus. & scribitur per n. & vnus f. & acutur in fine. Inuenitur etiam affati. per. acuta. & scribitur per m. & geminum ff. & non acutur vltima. et ab affat. .sa. tunc licet regularis esset affatuatum: & tunc vix optum facit. vnde in greco dicitur. Si dicas a fati. tibi significabit abunde. Si dicas affati facit. significabit. Est a fatos per m. caput affatus scilicet.

Afer vnus fuit de posteris abiahe de cetura: a quo africa dicta est qui gentem illam deuicauit & inhabitauit. et dicitur africa quasi aprica: quia sit aperta et exposita caelo vel soli: vel dicitur sic quasi sine frigore. vnde afer & africa & africus canus. sed ut dicitur passus. Afrum dicimus: quia: africanum negotioz & scribitur per vnus f. & p. p. prima: ut vult magister Benero. vnde in aurore dicitur. Afer egypte in. africa rex tuus & rex. m. lii

ne lapidibus dicta: quam histoxia viam militarem vel ferratam dicunt. Et hinc aggerosus factus. i. cumulosus. et scribitur per geminum g. et corripit penult. in obliquis.

¶ Aggero ras rai b: ab agger r: et aggerare accumulare: augmetare: et copo. ex aggero ras penult. cor. i. valde aggerare: et aggerati. i. valde cumulatim augmentatim. Dicitur etiam ex aggero. i. aggrauo: ut iste exaggerat factum illius. id est aggrauat. vide in suo loco infra.

¶ Aggero ris. aggesti aggestum. i. adunare: accumulare et componi ex ad et gero ris. et mutat d in g. et cor. ge.

¶ Aggestus. ab aggero ris. dicitur hic aggestus. i. stus stui. i. cumulus: adunatio. et inde aggestim. id est accumulatum: adunatum. ii. Wach. xii. aggestum vndiq. habes cineris.

¶ Aggeus gel. pe. pdu. festinus et letus interpretatur. De structum enim templum reedificandum propheta: et post luctu captivitatis regressiois predicat leticia: ita dicit Iug. Die ronymus etiam in epistola ad Paulinum sic dicit. c. vii. Aggeus festinus et letus qui seminavit in lachrymis: ut in gaudio metet: et destructum templum edificat. deus patrem inducit loquentem.

¶ Aggredior ris. aggressus sum. ex ad et gredior: et mutatur d in g. et antepe. in e. et est aggredi. assilire: inuadere arripere.

¶ Aggrego gas. gaui. gare. ex ad et grego gregas. vel grex gis. mutata d in g. id est accumulare.

¶ Agilis ab ago agis derivatur hic et hec agilis et hoc agile et comparatur agilis lior. limus. Unde agister agilis agillime. et hec agilitas tar. Et scribit agillim per geminum l. formatur enim ab agilis remota ts. et addita limus. vide etiam in bos.

¶ Agina ne. dicitur ab ago agis: et est agina foramen in quo setrutina vertitur: et agina dicitur festinantia. unde agino nas. i. festinare vel sustigare: negociari. et pdu. gi. Aginator dicitur qui exiguu lucro mouetur. et aginor naris: villa negociarii.

¶ Aginator tois. i. actor vel mercator qui rem suam agilliter agit et dicitur ab ago agis. et producta na.

¶ Agiographia phie. i. sancta scriptura: ab agios quod est sanctus: et graphia quod est scriptura.

¶ Agiographus ab agiographia dicitur hic et hec agiographus phi. i. sancta scribens. et potest declinari adiective agiographus. pha phum. penult. correpta Hieronymus in prologo regum. Tertius ordo agiographia possidet. ¶ Agios grece: latine dicitur sanctus et ut vult hug. dicitur ab a quod est sine: et ge quod est terra: inde dicitur agios. i. sine terra: quasi celeste.

Ge et gea dicitur terra: sed inde non dicitur agios: quia ageos per e dicitur inuidus.

¶ Agito tas: a secunda persona de ago agis extracta et addita to. fit agitor tas. frequentativum. i. frequent agere. unde phalla. et ponitur ex agito tas. i. turbare. Coagito tas. simul agitare vel cumulare. pmouere vel repellere. Sub agito tas quod et subgito tas. dicitur. i. subitus agere vel subducere. Unde Teren. in tertia comedia hec quidem contumelia est amicis ad te redpe. et eius amica subagitare. et cor. gi. Ibo. in epistola. Non te semper sops agitet: ver etos cupido.

Agilla vetus urbs thuscie quod et caere dicta est.

Agylleus est agnomen apollinis ab eo quod in viis publicis colebatur. Nam arvia est via.

Agis rex lacedemoniorum occisus a suis ciuibus in carcere eo quod leges lycurgi reducere et bona publicare vellet.

Aglaia est vna gratiarum et interpretatur claritudo.

Agragas oppidum sicilie quod et agrigetu dicitur.

Aglauros filia erithe regis athenarum. a mercurio in faxum mutata. Ouidius. ii. metamorphoseos.

¶ Agmen agminis neu. ge. i. turba nomen collectivum. et dicitur secundum Habanum ab ago agis: quia ubi agmen est ibi frequens actio exercetur. vel secundum Isidorum dicitur ab agendo. i. eundo secundum quod in longitudine directum est

sicut est a portis: alibi abusive.

¶ Agnatus ta. i. mobiliter. et hic agnatus agnati: et hec agnata agnate substantiue. et producit penultimam. vide in cognatus.

¶ Agnellus agnellus diminutivum. i. parvus agnus: et hec agnella agnelle similiter diminutivum.

¶ Agnes agnetis et hec agna agne. vel grece potest declinari hec agne hulus agnes: et tunc accentuatur in fine. Et interpretatur agnes casta vel mater: vel martyr secundum papam. et dicitur ab agnos grece quod est pius latine: quia pia et mitis extitit. vel dicitur ab agnoscedo: quod via veritatis agnouit.

Hagne scribendum est nam grece agnes et hagnos dicitur castus hagnia per e in penultima: puritas castimonia: castitas sanctimonia et reuerentia.

¶ Agnomine minis. neu. ge. quod imponit alicui ab euentu. Unde et dicitur agnomen quasi ab euenta nomen. vel agnomen quasi ad nomen: quia post nomen proprium debet poni. unde agnomino nas. i. agnomine vocare vel agnomen imponere et pdu. gno.

¶ Agnominatio est quidam color rhetoricus: de quo bene supra in quarta parte ubi egi de coloribus rhetoricis.

¶ Agnosco fas. noui notum. valde vel iuxta noscere: et componitur ex ad et nosco: et mutatur d in g. vel g. est ibi per prothesim: et tunc abicitur d.

¶ Agnus agni dicitur ab agnos quod est pius: vel agnoscedo: quod preteritis animalibus matrem agnoscat: ut etiam si in magno grege errauerit balatu recognoscat vocem patris. Pastor errat in discretionem ouium: agriculis in agnitione matris nescit errare. Unde agninus na. num. et agnellus li. dimi. et hec agna ne. unde hec agnella le. dimi.

¶ Ago gis egi actum. i. ducere vel facere. et in utraque significatio est actum. et pro. cu. ad. et fit adigo gis. adegi actum. i. ad aliam partem reducere Item cu. ab ut abigo gis. i. fugare separare. Item cu. am. et fit ambigo gis. b. interposita. i. dubito. Item cu. co. et fit cogo gis. cegi coactum. Item cu. circi. et circi ago. ubi in debet scribi: sed non perferri. Item cu. d. et fit dego gis. i. viuo. Item cu. ex. et fit exigo exigis eregi exactum. Item cu. in. et fit inigo gis. egi. actum. i. pecus a pastu in tectum agere. Inigere enim est pecus a tecto in pastum agere. et cu. p. et fit pdigo gis. vastare dilapidare. et cu. per. et fit pago gis. pegi. pactum. i. pficere. et cu. re. et fit redigo gis. et cu. sub. et fit subigo gis. et cu. sat vel satis. et dicitur satago gis. i. sat ago. i. festino: pcuro: oia pago. cu. tras. et fit trasigo gis. i. ultra agere: vel item decidere. Et nota quod ago actum est oia proposita ab eo propter ambigore dego et satago que sunt neutra. Item oia proposita ab ago faciunt preteritum in egi. et supinum in actum. propter dego quod caret supino. ambigo et satago non habent supinum in usu. Item scias quod ago quando ponitur si resultat dictio dissyllaba ex toto a syllaba remouetur: ut cogo: dego. Si autem dictio trissyllaba a vertitur in i correpta: ut adigo: abigo: redigo: transigo Sed si a seruat pago et satago. et cor. pe. ago. Ibo. in primo epistola. Nam tua res agitur paries cum primis ardet. agitur intelligitur. i. ducitur vel gubernatur. Immo statim nam quomodo gubernetur. per incendium domus proxime.

¶ Agolus li. maf. ge. i. baculus pastoralis: ab agendo pe cora dictus ab ago gis. dicitur. et cor. go.

¶ Ago ab ago agis. dicitur hic agon nis. i. certamen pugna. et ubi agon quasi sine angulo: quod loco rotundo agones fiebant. Theodolus. Excedit laudes hominum quod primum agones. Instituit fieri sub vertice montis olimpi: et accentuatur agon in fine.

Agon greca est vox αγω αγωος. i. certamen vel studium: nec dicitur ab ago latino verbo. Agonithetes seu agonitheta dicitur prefectus ludorum: seu certaminum.

¶ Agonia nie. idem quod ago. vel agonia. i. vigor fiducia. victima vel hostia. et acuit penult. et dicitur ab agon.

¶ Agonista ste. communis ge. dicitur ab agon. et est agonista qui vel que est in agone. i. pugil certator.

¶ Agonisticus ca. cum. pe. cor. i. victoriosus vel bellicosus

et dicitur ab agon vel ab agonista. Aug. super psalmo. et certe inquit reddetis rationem: quare monachos agonisticos appelleris.

Agonitheta penul. cor. acuta pmsus ge. qui vel q est in agone. i. pugil fm lbug. Papias po dicit agonitheta pte lii actor qui pteft certantibus.

Agonizeta te. ab agon dicitur hic agonizeta te. i. victor. Unde agonizo zas. i. certare verbum neutrum secundum lbugu. Papias vero dicit agonizo zas. id est certare. et produ. ze. agonizeta.

Agonomus m. mascu. ge. ab ago agis: id est princeps quasi per actionem nominatus et divulgatus. Et ut dicit lbug. videtur esse compositum ab ago et nomen.

Agrammatus. i. illiteratus: ab a quod est sine: et gramma grammatus quod est littera.

Agrarius. ab ager dicitur agrari⁹ ria. rium. et agrariu⁹ ri. illud quod p agro vel de agro datur vel suscipitur in pium. Unde hec agraria ne. i. lex data de agro: vel pium quod agro suscipitur. Eccl. xxx viij. Cu operario agrarie de omni opere tracta.

Agredula. ab ager dicitur hec agredula le. i. parua rana que in agris inuenitur. et cor. du.

Agrestis. ab ager dicitur hic et hec agrestis et hoc ste. q em agreste dicitur quasi stas in agro. ethymologia est: et non compositio.

Agricola le. pmsus ge. pe. cor. i. rusticus agri colens et ut dicit Papias fit compositio ex acto et nominatio.

Agricolanus ni. penul. pdu. mascu. ge. i. agricultor. et componitur ex ager et colonus

Agricolus totis. maf. ge. ab ager. et cultor componit.

Agrimonia nlc. fe. ge. herba quedā que pcedit abudat in agris. et dicitur ab ager.

Agriophagite ideo dicitur: q solū feraz carnes edat ab agriō qd gred vocant ferū. vel ab ager agri: et pphag quod est comedere. Hicidopes dicunt vel monoculi quia vnum habere oculum in media fronte ad modū cidi dñr hos india gignit. et pdu. hanc syllabam gi.

Agnon vel agrios grece. latine ferum agreste.

Agripennus ni. maf. ge. ab ager et penna. et fm fido. agripennus sunt agri illi qui non plene sunt agri.

Agrippa pe. p geminū p. ē qui cū labore matris editur sicut p pedes nō p caput. ab agros quod est tractus et pes: q in pū primo loco pes emittit. Virgil. eney. viij. Parte alia ventis: et disce agrippa secundus. Dicit⁹ est etiam qdam herodes agrippa. vnde in aurore vi. Tertius herodes rex est agrippa vocatus. Ut dicam in herodes.

Agros grece. latine dicitur tractus immo et ager.

Agrippa filius aristoboli filii magni herodis. a tiberio cesare cōiectus in carcerem. sed a Caio cesare rex iudee factus.

Agrippa alius fuit inter pceres augusti victoria nuali cōtra sextū pompelum insignis. & gener augusti.

Agrippina fuit filia. M. agrippe pdicti alia fuit mater nerōis que post viri mortem Claudio cesari nupsit & filio suo imperiū obtinuit ad suā & totius vrbs perniciem. Item agrippina est insignis vrbs inferioris germanie metropolis & colonia romanorū. Vnde vulgo dicitur colonia.

Agula le. fe. ge. penul. cor. id est lena: quasi agēs gulā.

ante

Ajax thelamonis filius ex hessione filia laomedōis. fortissimus grecorū post achillem. Sed achille occiso cū illius arma peteret ajax. & vlysses eloquētia sua a iudicibus illa accepisset. alax prē iā infans pecora multa occidit credens vlyssen cū socis illius se occidere. Deinde etiam seipm occidit. de cuius cruore vt ait. Quidius flos hyacinthus crenit. alter eodē tpe fuit alax oilei filius rex locresū velox pedibus & ptus haste vibrāde hic capta troia Castādrā virginē & vatē i tēplo palladis violauit

propterea domū repetens fulmine exustus est in mari cū sua naut.

Ala is. it. i. dico. et est quartē coniugationis: quia factū imperatū in i. vt ai in quo verbo semper i ē duplex psonas sequente vocali. Unde aio alit duarum syllabarum sunt. lhoratus in epistolis. Seruus habes pcam lozis nō vris aio. sed sequente consonante vocalis est: vt ais ait. est autem defectiui: q non inuenitur totū in vsu. Et scias q ais pducit is. sicut et audis. Item ainus pdu. pe. sicut auidimus: sed inquitur cor. pe. est enī in quo inquit inquit verbum defectiui tertie coniugationis. Unde pñus. Tertia vult inquit: quartag sumit ait. De hoc etiam supra dixi in quarta parte: vbi egi de pteritis tertie coniugationis in principio.

perius tamen is corripuit satyra. iij. dicens. Hunc aio hunc dñs mitis. genioq sinistro.

ante

Ala ale. per bnum i. dicitur ab alo

alis. quia sub ea pullos alit ante. Ale etiam dicunt milites: q sicut gallina alis ptegit pullos: sic milites suis cypetis cooperiunt et ptegiunt pedites. ala etiā est ps pilosa sub brachijs: q etiam ascella dicit: quia ex eis brachia cillen. i. mouent. vñ pñ. Euiolar et pugnat humeris supponit ala. et scias q ala ale pdu. pumā. sed alo alis eā cor. vnde pñ. Quidnā pign⁹ alis o pedale: concider alis. Quir. de arte. Nō alius vtiliter vscatis effugit alis. vide in turma.

Alabastrites. ab ala dicitur alabastrites tis. lapis candidus intertinctus varijs coloribus. Unde hoc alabastrū vas vnguentariū inde factū quod incorrupte seruat vnguenta. Luce. viij. alabastrū vnguenti. et dicit alabastrū vnguenti vas siue pyxis de alabaastro q continet vnguentum. et cor. pumā siue ain antepe. et scribit sine b in penul. Unde in Buro. dicitur. Bilc vnguentū fundens frāgens alabastrum. Item alexander. Warmous est species vnguenta tenens alabastrum.

Alabastrum stri. per r in vltima syllaba vas quoddā vnguentarium est. vide in alabastrites.

Alabrum ab ala dicitur hoc alabrum bi. i. illud in q fila vertuntur. Unde quidam. Vertitur hoc alabro quicquid nec forma fuso. Et nota q filiū a colo dual in filium. de fuso in alabū: hinc in gurgillum: deinde glomcellū: hinc in pannum: postea in telam.

Alacer cris cre. co. pe. i. hylaris: velox: argutus: letus et declinatur hic alacer hec alacris et hoc cre. secundū modernos. Inuenit autē hic et hec alacer vel alacris in vtriusq significatione pmsus generis vt supra in tertia pte dixi. vbi egi de declinatioe nominis. et dicitur alacer quasi alager a velocitate.

Alacrimonia ne feminini generis. i. alacritas: letitia gaudium: velocitas secundum Papiam.

Alani dicuntur quidam populi habitantes iuxta lanū fluium: sicut alemant dicuntur habitantes iuxta lemanū fluium.

Alapa pe. i. colaphus. vnde alapo pas. i. alapas dare verbum adiectiuum. et cor. la.

Alapzo zas. verbum actiuum id est alapas dare. et dicitur ab alapa alape.

Alapus pi. est ille qui alapas patiendo acquirit victiā. Alaris huius alaris. feminini generis. i. turma equitatis. ab ala ale dicitur. et pducit la.

Alatus ta tū. qui habet alas penul. pdu. ab ala ale bñ.

Alba be. quedam ciuitas: eo q alba scropha fuit ibi inuenta. et dicitur ab albus ba bum. Item alba be. vestis sacerdotalis linea et stricta q camisia dicitur et poderis et talaris et subucula secundum Paf. Unde versus. Dicitur vrbs alba: vestitur ptebpter alba.

Albanarum. sunt nuces q diu seruatē sunt albe. ab albus ba bum. Item ab albus dicitur hec albania nlc. regio orientalis Unde albanī dicunt homines illius regionis propter albos capillos.

Albedo dñis. in albo bois. vide.

¶ **Albeo** bes. bui. i. album esse verbum neutrum. et dicitur ab alba bas. et ponitur coalbeo bes. inde coalbesco scis. ¶ **Albesco** scis. pbum inchoatiuum. i. incipio albere ab albeo albes dicitur. albesco secundum Wallam significat albeum fieri et non significat inchoationem. ¶ **Albidities** def. i. albedo. et vbi ab albus est se. ge. ¶ **Albidio** as. pe. cor. i. parsi albere: et dicitur ab albeo bes. secundum Aug. pasci. vero dicitur ab albo bas: albico cas: et potest dici verbi apparitui: ut albico. i. appareo albere. et formatur ab albo bas. o mutata in i correpta. et addita co. ¶ **Albidus** ab albeo vel ab albus dicitur albidus da dū. i. albus et paratur albidus dicitur simus. unde albidus dicitur. sime. et hec albiditas tis. et albedo as. pe. cor. verbum actiui. i. album facere. ¶ **Albiolus** li. in albus est. et cor. penult. Catilina in ciceronem. qui candida denigrat: et nigra dealbat. ¶ **Albo** bas. verbum actiui. i. album facere. et componitur de de. et fit dealbo bas. pbum actiui. inde pbalia. ¶ **Albo** ris. albus. ba. bum. dicitur hec albedo nis. et albo ris p eodem. et pductio. ¶ **Albugo**. ab alb^o dicitur hec albugo ginitis. i. glauclitas oculorum. vel albedo oculorum. et est albugo subtilis membrana visum impediens tenuis pellis. et pdu. bu. Unde in auro. dicitur Conturbas oculos albugo figurat hebreos. ¶ **Albula** le. ab albus ba. bum. hec albula le. quidam fluuius propter colorem aq qui modo dicitur thyberinus a tyberino rege in eo submerso. ¶ **Albumen** minis. ge. neu. i. albedo oui. ab albus ba. buz. et produ. bu. ¶ **Albumus**. na. num. id est albus. et dicitur ab albeo bes vel albus. Item hic albumus nl. dicitur quidam mons eo q albeat. ¶ **Albus**. ab albeo bes dicitur albus ba. bum. et paratur alboz biffimus: et hinc hic albus bi. pro vetere quasi alius et hic albo in declinabile p libro. et pcepue vbi nomia sanctorum scribuntur. Unde hic albiolus li. dimi. Unde Juuena. Cuius et albiolos et lena pignorat atreus. Et album albi. inuenitur palbedine. Et ut dicit pasc. albi est candidum: sed album natura candidum fit studio. Unde veritas. Album natura facti est res candida cura. ¶ **Alce** grece. latine virtus siue fortitudo. ¶ **Alceus** rei. pe. pdu. quidam poeta fortis qui in uetrum scriptis. Vt in epla ad Paulinu ca. vij. Videmus et alceus. Alceus fuit poeta lyricus de lesbo in insula de quo ouit diana sapho ad phaone ait. Nec plus alceus consores patereos lyricos. laudis hys quibus gradus ille sonet. Fuit etiam alceus pater amphitrois patris putatiui herculis a quo nomine patronomico hercules dictus est alcides. Seneca in hercule furente. ut possit animo captus alcides agi magno furore captus. ¶ **Alchynus** nl. ppuu nomen cuiusdam viri cor. pe. auroa. ¶ **Alchynus** ex aaron descendens stirpe sacerdos. ¶ **Alcides**. vide in alceus. ¶ **Alcion** onis. pelagi volucris dicta quasi ales oceanii. q in hyeme in stagnis oceanii nidos facit. qua excubate fertur pelagus stantibus ventis continua septem diebus tranquillitate putrescere. et eius sensibus educandis obsequi ipaz reru natura sberere. Vel dicitur hic ab alcione vxore ceicis. q dolore viri sui mutata est in auem illam secundum poetaz fabulas. et cor. pe. Unde Ouid. epist. Alciones sole memores optis amati. et cor. pe. alciones. De hac dicit Plido. Ethymologiaz. xij. alcion pelagi volucris dicta quasi ales cyanea eo q in hyeme i stagnis oceanii nidos facit pullosq educt. et ut dicit Ambro. in hexameron. Tantam gratiam munuscula avis diuinitus indulta habet: ut hos. xliij. dies nauitici vel nauis psumptis ferentitatis obseruat: quos et aldonidas vocant: quibus nullo motus procellose tempe statis horrescant. ¶ **Allea** lee. quidam ludus vel inssim quo ludis: ab alea quodam miste qui in troiano bello illi ludu inuenit secundum Aug. pasc. vero dicit alea tabula luxoria dicta a quodam qui hunc ludu inuenit. et scribitur p vnu l. et pdu. puz

mam. Thobias Alea fortunę fortes exterminant auri. vide in elemosyna. ¶ **Allea**. Alea omnis ludus magna ex parte in varietate fortunę pssens. Martialis de iudibus ait Alea pua nuce et non dānosa videt. Sepe tamē pueris abstulit illa nates: sed pprie alea de tessaris dicit. Sunt tessare quibus in fritillis. i. alucolis ludis. imperiti hunc vocant talu siue taxilli de alea p ludo tessarum. Iuuenalis. Si damnosa senem iuuat alea ludit et heres. Bullatus paruoz eadem mouet arma fritillo. ¶ **Alearium** rij. ge. neu. locus vbi aleę reponunt: vel vbi luditur. et dicitur ab alea aleę. ¶ **Aleator** ris. mascu. ge. q perfectus est in ludo aleari: et dicitur ab alea et produ. pe. ¶ **Aleatorum** rij. ab alea dicitur hoc aleatoru ris. loc^o in quo luditur cum aleis. Et inde aleatorius ria. ritum. qd ptenet ad alea: vel qui cum eis ludit. ¶ **Aleo** nis. qui assidue ludit aleis. et dicitur ab alea. ¶ **Aleola** le. penul. cor. dimi. parua alea. ¶ **Aleris** tis. doctus quasi alienus ab arte p contrarium. ¶ **Ales** tis. cois ge. p aue vel p veloci. et vbi ab ala. qz alta ascendat alites si aduersa nūciant inhibe dñr quasi inhibeant. i. phibeant et vetent. si pspira nūciant dicunt pceptos: quia offis aues volantes pua petant. et cor. li. Unde in auroa dicitur. Flectitur ad collu caput alitis: ut quasi corpus: pro aue etiam sumitur in hymno cuz dicitur ales dicit nūcius. ¶ **Alga** ab algeo ges. vbi hec alga ge. hoc quod pscit mare vel herba marina qz frigida. unde mare vbi algosum eo q algam a se pscit. vel pot aliga dici ab alligo gas. qz pedes vel manus alligat. ¶ **Algenia** nig. i. dolor algidus. ab algeo dicitur quia facit algere. ¶ **Algeo** ges. si. sum. i. frigere verbum neutrum. Unde algesco scis. verbum inchoatiuum. et vtrunq componitur cum ex. et dicitur exalgeo ges. et inde exalgesco. ¶ **Algidus**. ab algus. vbi algidus da dum. pe. cor. i. frigidus. et coparatur algidior simus: et ab algidi genitiuo ad dita tas. hec algiditas tis. i. frigiditas. ¶ **Algoris**. mas. ge. i. frigus ab algeo ges. et pdu. goz. ¶ **Algofus**. sa. sum. i. frigidus ab algus dicitur. ¶ **Algus** gui. mas. ge. i. frigus. ab algeo ges. ¶ **Alia** alię mas. ge. nomen fluuii p vnu l. s. quandoqz cā metri interponitur aliud l. et dicitur allia alię. vide infra. ¶ **Alias** ab alius lta liud. dicitur alias. i. in alio tpe aduerbiu temporis: ut alias. i. alio loco aduerbiu loci: vel alias. i. aliter: et tunc est aduer. qualitatis. Vbi. xxx. alias autē et vere soroz mealest. et accentuatur in fine ad differentias huius nominis alias. Sed licenter pro aliter ponitur nec imitabimur. ¶ **Alibi** aduerbium locale significat in loco. et compo. ab alius et ibi. ¶ **Alibum** dicitur eo q in eo libantur. i. voluit slla vel libantur: id est soluntur idem quod alabum. ¶ **Allicubi** aduerbiu locale: et significat in loco. et componitur ab alius et vbi interposita causa euphonie. debet esse dicit alibi. Et ut dicit pasc. allicubi. i. vbi in alio loco. ¶ **Allici** habet accentuz sup hanc syllabā li. in hoc datuo allici qui apud metricos accipitur p trissyllaba. unde accentus deberet esse sup primā syllabā: sed respiciunt in accentu modulationē pscā q accipit illi dñm p tetrasyllabo: et ideo ponitur ibi accentus super illam syllabam li. tanq esset antepenit. ¶ **Allicunde** aduerbium loci: in alunde vide. ¶ **Alienigena** ne. generis communis penul. cor. i. de alia patria natus. Et componitur ab alienus et genitus. ¶ **Alienus**. ab alius dicitur alienus aliena alienum. i. extraneus. Unde alieno as: verbum actiui id ē alienum facere penult. produ. ¶ **Alienusti**. merilus. ab alo ts. dicitur. Vel ut dicit pasc. Aliet^o similis aquilę vel maior. et pdu. penul. Unde in auro. dicit. Obtinet eriguas aliet^o corpore vires. Vbi Ouid. metha. Et modo factus avis fuluis alietus in alis.

Alimen nris. neu. ge. id est nutrimentum ab alo alis. et cor. pe. tam in nominatio q̄ in obliquis.

Alimentum. ab alimen vel alo is. hoc alimentum ti. Et hęc alimonia nre. p eodē. s. quod habetur ad alendū. vnde pluraliter hī alimones num: id est nutritores.

Alimonia nre. in alimentum exponitur.

Allo aduerbiū loci ab alius ōi. Luce. in eplis. si hic locus sit nimis celebris alio me pferā. et acut in fine ad differentiam huius ablatiui alio Inuenit etia q̄q̄ in datiuo alio. Mat. viij. Et alio vade et vadit.

Alioquin. i. aliter aduerbiū qualitatiuū. et ppo. ab alius et qui fm lūg. p̄ap. p̄o di. Alioquin q̄ si min⁹ q̄ si non. vel aliter. si alio modo feceris: punctionōnalis vel collectiua ita di. p̄a. et pdu. pe. l̄bora. in. v. p̄mo. q̄b mœchus foret aut sicarius: aut alioquin famosus. Rectius dicere tur alioqui pro alio quouis modo.

Aliosum aduerbiū loci signat ad locum: id est versus ad alias partem. et componitur ab alio aduerbio et versus vel osūm.

Alipes pedis. penl. cor. tam in ntō q̄ in obliq̄. i. velox quasi habens alas in pede. et est communis ge. et componitur ab ala et pes.

Aliptes ōi ab a leipho p̄bo greco q̄b significat vnguo Erat enim qui palestritas in gymnasio vngebat. Inue. Sāmaticus rhetor. 2c. Luce. i. eplaz. Sed vellē nō soluz meę salutis quemadmodū medicā: sed vt aliptę etiam virum et colozia rationem habere voluisset.

Aliquandū compo. ab aliquantum et diu secundum lūg. i. aliquanti sper.

Aliquando alius cōponitur cum quando: et fit aliquando aduerbiū tempous. et acut li. licet penul. sit longa.

Aliquantisper. aliquāte ablatiuus de aliquātus componitur cum per. et ōi: aliquāntisper. i. aliquantulū secundū lūg. p̄ap. v. ro di. aliquantisper. i. aliquandiu. per aliquantulum tempous.

Aliquantul⁹ la lū. dimi. de aliquātus. vide in aliquāt⁹.

Aliquantus alius componitur cum quantus: et fit aliquantus. ta tum. vnde aliquantulus la. lum. dimi. et aliquantulum aduer.

Aliquid aliud cōponitur cum quis: et fit aliquid aliqua aliquid vel aliquid. et scribitur p d. aliquid cuius ablatiui scilicet aliquot ponitur aduerbialiter: et significat ad locū secundū lūg. vel fm antiquos aliquo est aduerbiū loco. et accentuatur in fine.

Aliquosum. aliquo aduerbiū componitur cū versus vel osūm. et fit aliquosum. i. versus aliquam ptem.

Aliquot est omnis generis et indecl. et tantum pluraliter declinatur. et componitur ex alius et quot.

Aliquotiens aduerbiū numeri in aliquot dicitur.

Aliquotus ta tū. cor. pe. q̄ quotus a quo pponit. cor. p̄i mā. vñ in S̄gaf. ōi. Si q̄ras quotus iste venit numeruz tibi signat. Quor⁹. i. cū quot locis. Si quotus iste sedet a me tunc ordo notat. L. p̄m⁹ vel secund⁹. Et scias q̄ pars aliquota alius totius ōi ps integra. vñ ptes aliquote. de sex sunt vnū duo tria. et est numerus pfectus: quia ptes eius aliquote sunt equales toti.

Alitus. ab alo alis ōi alitus tus. tū. i. alitio siue nutrimentū. Et alitus quādoq̄ ponit p spū vel spiratione. vt dicit lūgu. Unde quidā alitus est status: alitus nutritus habetur. Et sic alit⁹ p status pdu. p̄mā: sicut alo as. S̄y alitus. i. nutritus. corripit p̄mā sicut et alo is it. Verum halo et halitus scribendum longa sunt.

Aliunde cōponitur ab alius et vnde: et quandoq̄ interponitur et fit aliunde p eodem: et signat aliunde et aliunde de loco: vt aliunde. i. de aliqua parte. Immo differunt Nam aliunde est de alio loco aliunde pro aliquunde de aliquo loco.

Alius alia aliud. nomen ad aliquid: et abnegatiuū: et potest dici de pluribus q̄ de duobus: atq̄ alter non dicat nisi de duobus secundū lūg. Unde in S̄gaf. dicit. De multis p̄prie primus dices aliusq̄. Sed p̄ior ac alter dic con cordare duobus. Et differt alius a ceteris. Nā alij dicunt

ex alio numero: sed ceteri ex eodem. Et scias q̄ alius in ntō. cor. pe. sed in gtō eaz pducit. Deberet est ḡtis superare nrm in vna syllaba. vñ quod amittit in syllabis recurreruit in tempous: sicut alterius quod duabus syllabis superat nrm. et cor. pe. et sic quod abundauit in syllabis amittit in tempous. Vñ di. p̄uic. in. xij. li. Alius al⁹ alij cuius ḡtis: q̄ par in syllabis est ntō. pducit semp penult mā. cū alterius econtra: q̄ duabus vincit syllabis suū nominatiuuz semper cor. pe. alterius alteri. Et in. vi. li. dicit.

Sciendū q̄ in us terminatū ḡtis pdu. pe. nisi licentia poetica eā corripit excepto alter alterius: quod ideo magis correpta habuit pe. q̄ duabus syllabis vincit ḡtis nrm q̄ igitur creuit syllabis hoc etia min⁹ t̄pous. Sic vt dicit p̄uic. in. xij. li. Inuenit altere p alteri: et sole p soli. Et in heautō. dū alterę narrat in via. Inuenit etia secundū secundę declinationis regulā gtō alij alię: dō alio alię: similiter alterę. Unde in euange. Mat. c. vij. Dico alio veni et venit. Et scias q̄ aliud scribitur p d. sicut et qd: q̄ in d. ista duo inueniunt neu. ge. aliud et quid. Item dicit p̄uic. in. vij. libro. Cui p monosyllabo accipiūt metrica. et huc.

Omnis genitiuus in ius desinēs vna syllaba vult superare suū datiuū alterius alteri: illius illi. alius q̄q̄ p duas ij. debuit esse genitiuus causa datiuū qui est alij: sed vel huius causa: vel q̄ inter duas vocales i. vocalis esse nō poterat. Datiuus aut loco consonantis eaz accipit phibebat quā ipse duplicat vocalē. Et credo differentię causa: ne alij p̄bū infinitiuum esse putaret. Ideo pleriq̄ recusauerunt cū frequēt vsu pferre. et cor. p̄mā alius. Et scias q̄ vt dicit p̄uic. in. xv. li. Alter ab eo q̄ est hic alius hui⁹ alius hui⁹ alij p alius alij addita ter secundū analogiā pferitur. Hic nota q̄ in diuinis aliud in neutro genere dicit essentiam: sed alius in masculino recipit psonā. Unde pater est alius a filio sed non aliud. Nam sicut dicit August⁹. Una est pateris et filij et spūsancti essentia quā ḡra homouision vocat in qua non est aliud pater: aliud filius: aliud spūsanctus. Quis psonaliter alius sit pater alius filius alius spūsanctus Item Augu. Arius dixit. Aliud est pater: aliud filius recte diceret: si diceret alius et non aliud. Quando enim dicitur aliud p̄radit et a quo audit. Ego et pf vnū sumus.

Alatum est supinum de affero affers. Sed ablati est supinum de aufero aufers.

Allec. p̄sculus ad liquorem salsamentorum id one⁹.

Ideoq̄ pro liquamine halecē dixit martialis feminis nō genere halecē sed quā p̄tinus illa vocet. Horatius secundo. sermonum neutro.

Allecto tas. i. frequenter allicere. frequē. est de allicio.

Allego gas. gau. ppo. ex ad. et lego gas. et mutat d in l Et inde allegas tis. ois ge. p̄cipiū. et pdu. pe. S̄ap. xvij Et p incensum dēp̄cationē allegas restitit fr̄. et est allegare retinere vel affirmare: vel rationes et fulcramentum sup p̄tis inducere. Unde allegationes dicuntur affirmatiōes et rationes ad confirmandum aliquid inducē.

Allegoria rie. p̄mā habz positione pductā. Unde q̄dam. Allegoria canit secreta parabola celat. Amen aliquando subtrahitur vnū l. et corripit p̄mā. Unde p̄bilio logus. Est autē hic x̄ps pater allegorice dictus. Et scias q̄ sacra scriptura quattuor modis potest expōi: scilicet hy stouice: allegorice: anagogice: tropologice. Hystoua docet factum. Tropologia sciendū. Allegoria credendum.

Anagogia expetendum. Unde versus. Littera gesta docet quid credas allegoria. Moralit quid agas: q̄ tendas anagogia. Hec patent in hac dictione hierusalem hystorice enim est nomē ciuitatis cuiusdā. Tropologice est typus animę fidelis. Allegorice figura ecclesię militantis. Anagogice typum gerit ecclesię triumphantis. De allegoria etiam supra dixi in quarta pte in tractatu de tropis.

p̄ap. sic dicit. Allegoria ministeriū similitudo: vt templū dñi fecit salomon. Iuxta hystoriā: iuxta tropologiā ecclesiā: iuxta allegoriā vel typicū sensum corpus dñi: iuxta anagogē supernā patriā. Similiter hierusalem ipsaz ciuitatem et hoies ecclesiā animā et p̄fiam celestē significat.

Alleluia. dicit ab allelu. quod est laus: et la. q̄b est nos

men dei secundū q̄ est iustificabilis. Unde alleluia. i. laus dei secundū Aug. Papias vero sic dicit. Alleluia hebraice: latine laudate dominū Item dicit Papias Ita apud hebreos nomen tantū ponitur: quod etiā nouissima syllaba sonat de alleluia. Unde patet q̄ t̄ Aug. q̄ Papias vult q̄ i sit consonas in hac syllaba iā. sic alleluia est quattuor syllabar. Est autē indeclinabile alleluia. et debet acui in fine: sicut osanna. q̄ autē b̄ al. i. altissimus le. i. leuatur in cruce. lu. i. lugebant apostoli. iā. i. iam surrexit dñs: ethymologia quedā est. Nota hic q̄ sicut dicit Aug. in scō lib. de doctrina christiana hebreā p̄ba non interpretata sepe inuenimus in sacris libris: sicut amen alleluia: et racha et osanna: et si qua sunt alia quorū partim ppter sanctorū auctoritatē quibus interpretari possent seruata est antiquitas sicut sunt amen alleluia. partim est in aliā linguā transferri non potuisse dicunt: sicut alia quę posuim⁹. sunt enī qdā verba certarū linguarū q̄ in vsum alterius lingue p̄ interpretationem transire non possunt. et hoc maxime interiectionibus accidit: q̄ verba motū animi signant potius q̄ sententię conceptū vllam particulā. Nam et hec duo talia esse perhibentur. Dicunt enī racha indignantis esse vocem osanna letantis.

Allenio alleuias aut. ex ad et leuius lenitas. et mutatur d in l. vide in leuius as.

Allubesco scis. Nota q̄ antiqui dicebant lubet et lubesco p̄ libet et libesco. Unde et nos vtimur pposito allubeo et allubesco. i. obedire vel cōsentire. Et inde hec allubescencia tie. vel allubentia tie. i. obedientia vel consensus. et in eodem sensu inuenitur allubeo bes. vel allubet et allubesco et cor. li. sicut libet.

Allicio dis. allertium: ex ad et licio dis. et mutatur d in l. vide in licio dis. et cor. li.

Allido dis. allisi sum. i. ledere ad aliquid. ex ad et ledo dis. et p̄ducit li. et mutat d in l. et ae dypthogus in l. Plautus. Deatus qui tenebit et allidet pullos suos ad perrā.

Alligo gas. ex ad et ligo gas. componitur. et mutatur d in l. et cor. li. Unde birria. Quemlibet immodicus alligat cris amos. propheta. Qui sanat contritos corde et alligat contritiones eorum.

Allius is sa sum. ab allido. et p̄ducit li. De seq. r. Matre su per filijs allisa. i. lesa.

Allium li. dictū secundū Papiam eo p̄ oleat: cuius odorē venenatē ferē non sustinent: leo et p̄dus fugit vnde alia quasi olida ab olēdo. Persius. Sustinerit allū p̄ alij. Numeri. xi. In mente nobis veniunt cucumeres et pepones: porriq̄ et cepe et allia.

Allodium dij. dicitur hereditas quā vendere vel donare possum: ita vt mea p̄pria secundū Aug. Dicitur sic dicit. Dicitur alodium fundus: fundum maris timum.

Allophyllus. allon. interpretatur alienū. et pponitur cum phyllos et dicitur hic allophyllus. i. alienigena: sicut phylite⁹ palestinus. vide in palestini. et cor. penult. vnde in Euro. dicitur. Cerne q̄ allophylli⁹ hostibus ille datur. Alloy interpretatur alienū aut aliud p̄phylon genus. nec venit a phylla qui est amicus. vnde debet phyl producere

Allopathia. ab allon alienum: et pathe passio inde hec allopatia tie. vel gr̄ce allopathe pathes. allopathē. i. aliena passio: quę ab allo interim fm Aug. Papi. vero ita dicit Allopatia tie. passio sub alio in alium transiens.

Alloquor ris. ex ad et loquor ris. mutata d in l. Et est alloqui loqui ad alium. vnde ex vi p̄positionis constructur cum accusatiuo rei rationalis: vt alloquor te. id est loquor ad te. et cor. lo. vide in loquor.

Allotheta te. dicitur ab allon et thesis positio. i. diuersa positio accidentis vel accidentiū: vt cū casus vel persona ponitur p̄ casu vel persona: vel cū diuersi casus vel diuersę persone cōstruuntur intransitiue: et consimilia secundum Aug. Dicitur autem dī. allotheta genus nescit numeros neq̄ casus. De hoc etiam require supra in quarta parte vbi egi de allotheta secundum Pausaniam.

Allubescencia vel allubētia tie. fe. ge. i. obedientia vel consensus. vide in allubesco scis.

Allubesco scis. i. obedire vel p̄sentire. vide in allubesco Allucino nas. a luce dicitur lucino nas. i. suadere vel lucinare quasi ludū viciare. et componit dī ad. et mutat d in l. et dicitur allucino nas. iuxta lucinare. Unde hec lucinatio quasi iuxta lucem appropinquatio. et cor. d. allucino. Allucinoz p̄prie significat error quasi ad lucem puenire nitor nec possum. Unde allucinatio onis. i. error. et a luce b̄.

Allucinare est vana sōniare tractū ab allucitis quos myopos dicimus. Allucinatio est erratio sed proprie cecutiens. i. male videntium aut sōnantium. Tortellius allucinari vnico l̄ scribendum censet.

Alludo dis. ex ad et ludo mutato d in l. et est alludere illudere: vel consonare: p̄gruere: p̄cordare: vt hic alludit ad hystoriā et p̄ducit lu. vide in ludo dis. ff. Item alludere est cū aliquid dīcimus ad aliud latenter referre sententiam: vt cum Virg. narrat ludos enēc alludit ad augustinū victoriam.

Alluo is. ui. tū. ex ad et luo is. mutato d in l. et est alluere abluere delauare: vel potius paulatim abluendo augmentare. Inuenitur etiam quandoq̄ alluere p̄ cōsumptione aquarum. vide in luo is.

Allutes. ab alluo is. hec allutes tium. et hec allutia totū loca cenosa: sc̄z cenō plena: vbi fluui⁹ allucendo dimittit canum et putredinem.

Alluio ab alluo nis. dicitur hec alluio nis: et hec alluies uel. i. alluuium et aquositas: aquarum inundantia. Job. xiiij. Alluione paulatim terra consumitur.

Alluuiū uij. ge. ne. b̄ ab luo is Et est alluuiū latens in crementū: quod sit cū fluui⁹ ex vna parte addit ripe. Unde de hic alluui⁹ uis. b̄ ager quē paulatim fluui⁹ alluēdo in agrum reddit. Inuenitur tamē quandoq̄ alluere p̄ consumptione aquarum et alluuiū p̄ consumptionē riparū ex aquis. Et hoc ideo quia quantū fluuius ex vna parte addit tantum ex alia demit et corodit.

Allux dis. pdu. pe. sicut pollux dis. Unde quidā Allux et pollux bene dedinant in uis. et ratio est q̄ habet u naturaliter longā ante x. in recto vt supra ostendi in secunda pte: vbi egi de accentu nominū desinentiū in x. et vt dicit Bred. Est manuum pollex sed dicatur pedis allux.

Almus ab alo is. b̄ almus ma mum. i. sanctus pulcher nutriendus fm Babanū. Papi. etiam sic dī. Almus ma mū. i. sanctus pulcher excelsus ab alendo etiam deriuatur.

Alnia mons est apud smumiam.

Alnus. ab alo is. deriuat hec alnus nī. qdā arbor eo q̄ ab amne alatur. Vñ hoc alneti tū. locus vbi crescit alni.

Alo lis. lui. alrū. vel alrū. Vñ duplici p̄baliā hic alros et alros alrū et alrū. et hec alro et alrō. et hic alrus tus tui et alr⁹ tus. litui. idē est quod alrō. alo componit coalo is: quod est tertie plugatiōis inuenit et coaleo. inde coalesco scis. inchoa. et cor. primā alo. sed halo as. eā pdu. Vñ p̄p. Nutrio curat alo p̄ducit spūs halo. Item in Euro. dicit. Claudos mendicos victu pietatis alectat.

Aloe fe. ge. arbor suauissimi odoris: cuius lignū vice timiamatum in altaribus adoleatur: et inde aloes alois p̄ quodam vnguento amarissimo inde facto vel specie.

Aloe est herba amarissimi succi: & facit huius aloes Iuueualis. Plus aloes q̄ mellis habet.

Alopida cē. est fluui⁹ capilloz circūscriptis pilis fulvis eris qualitatē habētibus sic dicta a similitudine animalis vulpeculę quā gr̄ci alopeca vocant. Unde alopius is. sum. i. caluus et acuit pe. Unde quidā. Dufculus in tibia semper manet alopeca.

Alopix vel alopex huius alopecos hanc alopeca dicitur vulpes & producit secundam quia per o mega scribitur.

Alpha prima littera apud gr̄cos. et deriuat ab aleph hebreā littera. et componitur p̄ punctio. Apo. i. c. Ego sum alpha et o. principium et finis.

Quia ω non o est vltima littera apud gr̄cos.

Alphabetum. alpha componitur cum beta secunda littera. et dicitur hoc alphabetum ti. i. abecedarium.

Alpinus na num. pe. pdu. in alpbus existens. et dicitur ab alpe pis.

Alpis. ab alpus dicitur hec alpis huius pls. sed raro inuenitur in singulari numero. Et dicitur alpes quasi alte petentes. i. montes. vel quasi altpedes et non est ppositio. Et est tractus a lingua galloz qd alpes alkos mōtes vocāt.

Alsi alsi. i. frugis pteritum est de algeo ges.

Alsoz. ab algeo ges. alsi quod est frigare. Unde descedunt verbalia sed non sunt in vsu. hic alsoz ris. z alio nis. que est res verbi.

Altare altus componitur cum ara. et dicitur hoc altare huius ris. quasi alta vel altorum ara. Et hoc altarium ris. pro eodem. et hoc altar ris. i. altare.

Altariolum li. dimi. i. puū altariū vel altare. z cor. pe.

Alter ra. rum. nomen indiuiduū: z facit genitiu⁹ altus pe. cor. quia superat nominatiuū duabus syllabis. Unde quod eruit in syllabis minuit in temporibus: sicut supra pbaui in alius. Inuenit etia apud antiquos alteri altere alteri genitiuo. z in datiuo altero altere altero: sicut alio in datiuo. Iohel. primo. Super hoc filiis vestris narra te. et filij vestri filijs suis: et filij eoz gñationi altere.

Alterco cas caui. vel altercor ris. i. certare: litigare. Et dicitur ab alter. z componitur vtriusq; coalterco cas. et coaltercor ris.

Alteritas. ab alter alterius alteri. addita tas. fit alteritas tatis. id est vicissitudo.

Alternus ab alter dicitur alternus na num. i. vicissitudinarius vnde alternē et alternatim adverb. i. vicissitudinarie. Et alternō nas. verbum actiuum. i. mutare vel alternatim aliquid dicere vel facere. Et etiam pro dissodare inuenitur.

Altero. as. aui. sbum actiuum dicitur ab alter: et est alterare varietate facere alterum. vñ alter atus. ta. rum. id est variatus. Et potest esse nomen simpliciter deriuatum ab alter.

Alteruter. alit pponitur cū vter: z fit alteruter tra trum. grō alterutrus. i. iste vel ille vel vter abo: inde alterutrus aduerb. i. mutuo. Vñ in epist. sancti Jacobi dñ. Confitemini alterutris peccata vñ. Inuenit etia alterutri aduerbiū in eodē sensu. Quare aut alteruter nō dedinat ex vtriusq; parte sed tm in fine: dī pponat ex duobus rectis integris: dixi supra in tertia parte in tractatu de pposita figura nominis vbi egi de compositione integrozum.

Altigradus da dñ. pe. cor. i. alte gradiēs: vel qui est in alto gradu ab altus componitur. z gradus vel gradior.

Altus ab alo alis. dñ hic z hec altus z hoc. i. res que ad hoc altur vt pgiuoz fiat: z vt occidat: vt pōat vt volucres domesticz: z dñ quādoq; substantiue hec altus quandoq; hoc altus: vñ in Dat. xij. Thauri mei z altitia mea occidit sunt fm lūg. pñ alit dñ. Altitia volantis saginata studio. Et pñ dñ. Altitia saginata dicitur ab eo qd est alere altitia: quasi altitia vocamus. z cor. pe. altit. vnde in Bedi. dñ. Altit siluaz solet altitis esse domorum.

Altiloquus qua quum. penul. cor. qui alta loquitur ab altus et loquor.

Altio onis. id est altio. vide in alo.

Altisonans antis. i. altum vel ex alto sonans. et componitur ex altus z sonans vel sono as. z cor. so.

Altisonus na num. pe. cor. i. alte sonans. et compo. ab altus et sono sonas.

Altithronum nt. altus componitur cum thronus: et fit hoc altithronum nt. i. sedes regis. et inde dicitur altithronus nt. qui sedet in illa sede. et cor. thro.

Altisonans. altus compo. cum tono nas. z dñ hic z hec hoc altisonans tis. qui alte tonat. est effi deus altisonans t trinitas sancta et sbum z aer z opum. Et substantiue potest dici hic altisonans deus.

Alto as. deriuat ab altus ta tum. sed non est in vsu: et pponitur inde ex alto as. i. in altu extollere. Et in alto as. pro eodem: a quibus pbalia secundū lūg. pñ. pñ dicit. Alto as. nutritio: vel altum facio subleuo.

Altrinfecus. ab alter dicitur altrinfecus penul. cor. i. al-

ter altrinfecus. i. ecōtrario vtriusq; Unde prudēt⁹ in hymno. Respondit altrinfecus: vel secundū pñ. Altrinfecus dextera leuag alterutrus. Be. xv. dicitur. Et vtriusq; partes contra se altrinfecus posuit.

Altriplex dis. pe. cor. qui vel que est animo duplex. z cōponit ab altera z plica fm lūg vel fm pñ pñiam altriplex duplex dolosus. et cor. tri.

Altrix. dis. se. generis. i. altrix. vide in alo alis.

Altus ta rum. habet tres significationes. Altus. i. subtilis: vt alta scidentia est in ffo. i. subtilis. z altus. i. pfund⁹. Connerfim effi. i. reciproce altus pponitur p pfundus: z pfundus p altus. Et comparatur altior altissim⁹. et inde hec altitudo. Item inuenit altus p nutritus: z tūc descendit ab alo alus. altum vel altu. Et vt dicit pñias. Alty superius z inferius dñ ad vtriusq; altum pñinet. Altū nanq; celum dicitur et altum mare.

Alueare ab alueus dicitur hoc alueare ris. vel aluearius ris. vas in quo apes delitescunt.

Alueolus alueoli penul. cor. mascu. ge. diminutiuus. i. paruus alueus. Dñ. xij. Inruerat panes in alueolo. vide in alueuo.

Alueus vel. maf. ge. dicitur ab aluus alui. z est altus venter fluuior. Unde hic alueus dicitur quoddā vas factum ad modum alui et fluuij in quo pedes lauant: z olere z carnes. vnde alueolus li. dimi. tam alui fluuij qd alui vasis. Dñ. xij. Inruerat panes in alueolo.

Alumen ab alo alis. dicitur hoc alumen nis. vel dicitur a lumine eo qd ceteris coloubus pbeat lumen et alimentū et pdu. lu. pñ. dicit. Alumen a lumine dñ eo qd lumen pñat coloubus tingendū. z cor. mi. in obliquis.

Alunatus. ta tum. i. nutritus. z dicitur ab alinus. z scribitur sine p. z est m z n eiusdē syllabe.

Alunus. ab alo alis. dñ hic alunus nt. qd nutrit vel qui nutritur. vñ pñus. Et z nutrit z qd nutrit alinus.

Valla vult tm nutritum esse: sed non recipitur.

Aluta ab alo lis. dicitur hec aluta te. pellis qd est panna ta ad calceos ceteraq; opera facienda: candida dicitur vulgariter cordonane. qd alt pedes. vñ Iuena. Apposita nigre lunā subtrahit alutē. Et inde hic alutarius ris. pelliparus qui vel que operatur pelles candidatas vel fctas vel qui eas candidat. i. serenat vel tingit. Alutarius est p pñe condnator: pellis tenuior: corarij crassior.

Aluta est capina pellis a luteo colere: non ab alo.

Aluulus li. dimi. penul. cor. i. paruus alinus.

Aluus. ab aluo uis. dicitur hec aluus huius alui. se. ge. quasi abluus. z est aluus qui cibos recipit et purgari solet. Unde et sic dicitur: quia abluatur. i. purgetur. Et ipso entis sordes stercoz fluit. z differt a vētre z vfo. vide in vētre.

Alani populus scythicus prope istrum. Lucanus. Et sequer duros eterni martis alanos.

Alba fuit vrbs in latio cōdita ab ascanio filio eius quam tullus hostilius rex roman⁹ euerit. Est altera alba ciuitas lumbardie. a qua fit albensis. nam a prior alba dicitur albanus.

Albania est regio orientalis inter colchum & armeniam. Altera nunc vocatur albania id est illyrici & cedoniam in qua est vrbs dirachium.

Albula est fluuius ex apenino romam fluēs. alio nomine tyberis Sed albula nomen antiquius est.

Alburnus mons lucanie.

Alceus poeta lyricus mythilene⁹. Sappho dicitur alceus confors primeq; lyree laudis habet qd diu illi sonet. alius fuit anns herculis.

Alcesta vel Alcestis fuit vxor admeti regis thebe que pro viua salute se morti tradidit. Nā regē egrotantē resposum fuit ab oraculo qd breui moreretur nisi quā amicorū p mortē se traderet. Quod cum omnes recusarent. ipsa p se pñtissimam se obtulit.

Alciades vñ thessensis pulcherrimus nobilissimus eloquentissimus & bellic⁹ rei pñtissimus. sed ita

plenus oibus vitiis vt nescias vtrū virtute an malitia fuerit insignior.

Alcida fuit belua terribilis & ignē vomens: a palla detandem occisa.

Alcides i produ. dicit hercules vel ab alczo auo suo: vel a grēco noie alchi quod est robur.

Alcinous rex phæacū in corcyra insula diligēs hor torū cultor: qui vlyssē naufragū phumaniter accepit

Alcman poeta lyricus primus pediculari morbo mortuus.

Alcmaus vel alcmeon filius amphiarei auguris q i vltionē patris sui matrē occidit. Vide infra Eriphyle.

Alcmena electris filia & āphitryonis vxor ex q iuppiter genuit herculem.

Alcmeon crotoniades philosoph⁹ auditor pythagore qui primus de natura rerum scripsit.

Alcon sagittarius cretenſis: cuius filiū cū draco cōplexus esset: tanta arte sagittā direxit: vt illa fo filio necaret draconem.

Alecto est vna triū furiarū ifermalū: aliaq noia sūt Megera & tisiphone: & dicunt filie acherontis & noctis. & declinat huius alectus: nec habet alias voces: q ntm; aetm; & vctm in o: & grm in us sicut & alia grēca in o mega finita.

Aleria vrbs & romana colonia in corsica insula Alemanni sunt germani vel teutoni: dicti vel a lemanno fluuiq: vel a manno filio teutonis.

Alexandria vrbs ægypti caput. ab alexandro magno cōdita ppe ostiū nili qd canopicū dī: aliā eodem noie struxit idē rex i asia mīte in scythia sup tanai. Dicit etiā alexādreā e pdu. Propius. Noxia alexandrea dolis aptissima tellus.

Alexandria etiā est vrbs liguriæ vel lombardię: ab alexandro pontifice maximo condita.

Alia vel alia fluuius nō longe a roma distās: apud quē roman⁹ exercitus olī delet⁹ fuit a gallis senonib⁹ duce brenno. x.v. kal. sextiles. Lucan⁹. Et damnata diu romanis alia fastis. Et semp pdu. primam.

Almo paruus fluuius ad vrbē romam.

Allobroges populus galliæ iuxta rhodanū: nunc sabaudienſes dicti.

Aloes per eu diphthogū: fuit gygas titani & terre filius: ex cui⁹ vxore epimedis neptunus genuit gemellos. f. cerū & ephialtē qui dicunt aloidas & fuerit maximi gygates. Virgi. Hic & aloidas geminos imania vidi Corpa: q manib⁹ magnū rescindere celum Aggreſſit &c. Claudian⁹. Cū gemini fratres genuit quos asper aloes Martē subdiderint vinculis.

Alpheus fluui⁹ achiæ iuxta piſā vrbē teste plinio.

Alpes sunt excelsi montes italiā separantes a gallia & germania. Lucan⁹. Gallica per gelidas rabies effūditur alpes. hinc alpinus.

Althea filia testii: & vxor cenei regis etoliz: & mī me leagri q filiū fatali stipite cōbuſſit vt infra dicitur de melegro.

ante

Ampoſitio ſemp in cōpōne inuenſ: ſed an p n eſt cōiunctio q in ppoſitione nō inuenſ ſicut dixi ſupra in pīma pte in ca. de ſyllaba vbi determinauit in m

¶ Ama amē ſce. ge. ſm. Jſido. ſi ab amo as. qz multuz amaf quē & ſtrix ſi a ſtingo. & eſt auis nocturna. vide ſ hoc in ſtrix.

Ame ames græce dicitur falx meſſoria & ſarculum: ſed ama aduerbium id eſt ſimul: ſtrix autem dicitur alio nomine lāmia.

¶ Amabilis ab amo as. ſi: hic & hęc amabilis & hoc bile.

¶ Amabiliter aduer. Et ppo. hic & hęc amabilis & hoc bile Unde in amabiliter aduerbiū.

¶ Amabo interiectio blādientis: ab amo as. Martialis vix dic mihi marce dic amabo. Jſe Lice. Sed amabo te cura & cogita niſi noui &c.

¶ Amadryas: amās pīcipū cōponſ cū dryas: & ē arbor & ſit hęc amadryas dryadis. amadriades deq ſunt arborū: quaſi amantes dryades.

¶ Hamadriades dictæ ſunt nymphę quę ſimul cū arboribus naſci & interire putabant: ab hama quod eſt ſimul: & drys dryos quod eſt quercus. vnde h habet in prima ſyllaba. & y in tertia. Nec dicitur ab amans. quia gręca latinis nō commiſcentur in cōpoſitiōe.

¶ Amamen. ab amo as. ſi: amamen nis. & hoc amamē tū ti. pro eodē. Lamatio. & pdu. pe. amamen.

¶ Amādo das. ex a & mādō das. i. extra lōge mādare: abſtare: & in eodem ſenſu inuenſ amēdo das. vide in mando das.

¶ Amanitis amanitidis. ſce. ge. ſz amanites ē maſ. ge. ſm. Jſe. Begū ca. xii. ſi. dī dī naamā amanitis nō amanites: & pdu. pe. amanitis. De hoc dixi ſupra in tertia pte in tractatu de ſpeciebus noīm: vbi egi de patronymicis.

¶ Amāſtis ois ge. pīcipū de amo as. & pīſmū cū actō ſicut & ſuū verbū: qñq eſt nomen: & tūc pīſmū cū grō. ſm. Jſe. Amans illū participiū ē: amans illū nomen eſt: et cōparat ſm q eſt nomen amans tior. ſimus.

¶ Amaracus: ab amarus ſi: hic amarac⁹ ci. qd herba: vel amarac⁹ qdā puer q dī de ferret vnguenta & cecidiſet: mortu⁹ ē: & mutatus ē in florē ſuū nōm ſm fabulaſ poetaz: & ita a noie illius ſi: herba amarac⁹ & ſlos. Virg. vbi mollis amaracus illū florib⁹ & dulce aſpirans plectitur vmbra. Et vnguentū qd inde ſit hoc amaracū ſi.

¶ Amareo res. dicit ab amarus. et eſt amareo amarus ſi vel ſlo. Unde amareſco.

¶ Amarico: ab amar⁹ amarico cas verbū actiui. i. amari facere vel deſatigare. vnde verbalia.

¶ Amaricoſus ſa. ſm. i. plen⁹ amaroze: ab amarus dicit.

¶ Amarus ab a qd eſt ſine: & mare p cōtrariū ſi: amar⁹ rari. & pparior. riſm⁹. ſi: hęc amaritudo nis. amar⁹ pponit pamarus: pamarus. abo p valde amarus.

Amarus non venit a mare quia ſic mediam corripet: & dicitur acerb⁹ & infeſtus: tam in ſapore: q in alis.

¶ Amasa ſe. eſt pīpū nomen viri: de q ſi: regū. xvi. ſi.

¶ Amasan⁹ pīſmū abſalon p iob ſup exercitū: & cor r. pe. vū in auroa ſi: pmittes amafe rex militie dīſatū.

¶ Amasco ſcis. verbū incohātū. i. incipio amare.

¶ Amasio onis. maſ. ge. idē eſt quod amafius.

¶ Amasiolus li. dīmi. pe. cor. paruus amafius.

¶ Amasiunculus li. dīmi. paruus amafius pe. cor.

¶ Amafius ab amo as. ſi: hic amafius ſi. q intēperate amat: vel q intēpate amat. Et eſt amafius luxuriē amicus: honeſtar inimic⁹: a quo amafiol⁹ li. dīmi. & hęc amafia: & amafiola ſe. dīmi. Dicit etiā hīcamafio amafionis. idem eſt qd amafius. Et inde hīc amafunculus li. dīmi. dicitur paruus amafio.

¶ Amath⁹ interpretatur veritas. & accentuatur in ſine.

¶ Amathes grece dicitur indoctus. amathia rudias.

¶ Amatorculus li. dīmi. paruus amator penul. cor.

¶ Amatrix ſe. dīmi. parua amatrit.

¶ Amaturio riſm⁹ vbi meditatū. i. meditor amare: & for maſ ab vltimo ſupino de amo as. ſamam. addita rio. & cor. u ante r. ſicut parturio parturis.

¶ Addino.

¶ Nota ſecundū Laurentiū vallaſ talia verba terminata in rio ſicut parturio eſurio &c. non ſignificant meditationē: ſz deſideriū. parturire eſſi ſignificat partus deſiderare. cōnta urio cōenare deſidero. & ita de alijs.

¶ Amatio dicitur a plauto in rudente amor

¶ Amatus ab amo amas dicit amatus ſm. i. amatio & mobiliter amatus ta. tum.

¶ Amazones ſi: ab a & mazo qd ē māma q ſi ſine māma n

.i. dextera quā inurebāt ne impediret eas in sagittādo: et eā nudabant: et hoc etiā faciebāt de sinistra: ne cypeus impediretur. Sedē dicte sunt vniūmāne: hē sine viris viuūt et cor. pe. amazones. Virg. encl. xi. Puliant et pictis bellā tur amazones armis. Et scias q̄ dicit Iridor. ety. viii. Tria sunt gēa cōsuetudinū sicut scitharū: vbi scēminē et viri i pugna eunt. amazonū vbi solē scēminē. romanorū: aliarūq̄ gentiū vbi soli mares.

¶ Ambactus cta cū. i. circilactus: sicut solet eē quisquis dubitat: ab ābigo gis. dicitur.

¶ Ambages gis. dubia locutio et verborū et dicitur. Virgil. i. encl. longe ābages: sed sūma sequar fastigia rerum ab ābigo gis. et produ. penul.

¶ Ambago gnis. dubia locutio. ab ābigo gis. pducta penul. in noliatio.

¶ Ambarualis. vide in aruābale q̄ tñ hic dicendū.

¶ Ambī. i. serui ab ābiendo. i. ardeundo dicit.

Credā legisse authorē in cōmentariis ābi. i. serui: vt vtrūq̄ sit verbū imperatiuum.

¶ Ambidēs ab ābo et bidens ouis. cōponit hīc ābidens dēns. i. ouis hīc in supiori parte dentē vñū. et aliū in infiori parte.

¶ Ambidexter ab ābo et dextera cōponit ābidexter ter. ille q̄ vtrāq̄ manu vñē p dextera: sicut fuit aoth. vt habetur in libro iudicū.

¶ Ambipharā aduerbiū discretiū. i. ex ābabus partibus: ab ambo componitur.

¶ Ambigo gis. ago cōpo. ci am: et fit ābigo gis. b interposita. i. dubitare: et cor. bi. et facit pteritū ābegi. Antiqui tñ dixerunt ābigui: supinū non est in sequēt vñū.

¶ Ambiguus ab ābages et ābiguus gis. gñi. i. dubi et cōparatur sic: ābiguus magis ābiguus. i. iustus et. vñ hēc ābiguitas tatis. et ābiguosus sa. sū. i. dubitabilis: vel plenus ambagibus.

¶ Ambiloquus: ābo pponit cū loquens: et fit ābiloquus qua. quū. i. bilinguis: q̄ nunc hoc: nunc illud affirmat: vñ ābiloquium quī. talis locutio: et cor. lo.

¶ Ambio bis. bitū. bitū. circundare et cupere. et pprie hō morē. et cōponit ex am et eo interponitur b causa euphoniē: et e mutatur in i. vide in eo is.

¶ Ambitio ab ābio bis et hēc ābitio onis. i. circundatio vel cupiditas: et maxime honoris. vñ ābitiosus sa. sum. i. cupidus: et pprie honoris: et cōparat. Unde hēc ābitiositas. i. cupiditas. et hēc ābitiosus tñ. p eodē. et q̄ ābitiosus rñ est blādiri et adulari. Ideo q̄ hēc ābitio ponit pro adulatione et blāditijs: et format ābitio ab hoc gñō ābiti. addita o: vñ per t scribit: quod tñ accipit sonū de c.

¶ Ambitus. tus tui. mas. ge. i. circūitus: et ābit. i. cupiditas: et pprie honoris: et tñ ab ābio bis. et cor. bi in verbali: s̄ etiā pdu. i. supino et in pñapio ābitus ta. tñ. Qui. in. i. meta. Iussit et ambitū circundare littora terre. Lucanus in pñio. Letalis ābitus vñbis. i. circūitus. Additio.

¶ Ambitus et ābitio differūt: q̄ ābitio est pprie honoris et laudis imoderata cupiditas. Unde ābitiosus laudis et honoris imoderate cupidus. ābitus vero in actu est: cum scilicet ad publicos honores et magistratus turpibus atq̄ in honestis artibus vt puta blanditijs: precibus: largitione cōtendimus qualis est vulgo a symone mago symonia vocata: q̄cūq̄ ābitus facit: ābitio facere cōpellit. Interdū ābitus capiet p captione mīe: et spe quadā fauoris: vt cū aliq̄s ostēdit suas calamitates vt alios ad misericordiā prouocet vñ ābitus. Quinti. Si iuuenis innocētissim⁹ iste indices vti vellet ābitū tristissimē calamitatis poterat allegare vobis amissā cū oculis oīm cogitationū temeritatē: hoc ē captare mīam ex cōmēoratiōe malorū. Unde ābitiosus qui h̄mōt vñ ābitū. Idē. nō sū ambulo sus i malis meis: nec lacrymarum causas augere volo. Quir. in de pōto. pro nostris vt sis ābitiosa malis.

¶ Ambo bonis. mas. ge. i. pulpiti: vbi ex ābab⁹ pñibus sunt grad⁹. ab āpñi quasi āpño: et idem dicitur amo onis. Ite ābo onis. i. grad⁹ vñ ābulo las. s̄ nō ē apñ latus.

¶ Ambo ab āpñō grēco q̄ ēd pollet hūc pñpositiōem am

phī q̄ signat circū. Et nota q̄ ābo diuidit et colligit: duo colligit et nō diuidit. vñ vere possū dicere. Ite duo ferūt hunc lapidē: sed nō isti ābo ferunt hunc lapidē: nisi vter q̄ ferat. Et dedinat pluraliter hī ābo: hēc ābē: hēc ābo. ge nūtiuo hōy āboy. datiuo ābobus habus. bobus. et. Et sic quēdā ad modū pñmē: quēdā ad modū secundē: quēdā ad modū tertie dedinationis. Et scias q̄ qñ est distributiuū caret vñō: sed qñ est collectiuū habet vñm. vide i duo

¶ Ambia bz. fce. ge. species quēdā valde cara: et dē ab ambrosia sic. Carer autē hōre dictum hoc.

¶ Ambro. ab ambrosia et hīc ābro onis. i. leccator. i. idē q̄ lurco: manduc⁹: ardēlo: ganeo: sed interest. Ambro et ille qui bene sat iudicare de sapore ciborū: et libetē gustat bene saporata. Lurco dicit ille qui gulose et imunde offia deuorat: sic dictus a lues q̄ est sordes: vel a lusa: q̄ est os vrris. Manducus et ille qui ore hians turpiter manducat. Ardēlo ab ardeo qui ardens est in leccata te. Ganeo qui morat in tabernis: q̄ ganea ē taberna vbi fit leccatitas. Unde ganea leccatitas: vñ ganeo talis leccator.

¶ Ambrosius: ab ābro q̄ est leccator et ābrōn⁹ na. nū. vnde quidā cū vellet aliū redarguere ait. Tu habes lurconā buccā et ābrōnū labia: volens fingere q̄ multū et turpiter comedebat et libenter. et de bene saporatis.

¶ Ambrosia sic. fce. ge. quēdā herba pñdula saporis diuina dicta: eo q̄ inde pascunt equi deorū. Unde et ambrosia et qñdōq̄ nectar vel abus deorum: vnde ambrosius sa. sū. i. dulcis vel gulosus. et tunc ab ambro dicit.

Ambrosia est herba dulcissima: vñ deorū cib⁹ putat sicut nectar potus deorū. quocirca ābrosius dicit a grēcis diuinus et immortalis. a nostris ad ābrosiā id ē bellaria seu dulciaria actragemata pertinens: vt apud Iuuenalē. ambrosiusq̄ cōrāples. Dioscorides secūdū Tortel. vocat artemisiā. Sunt qui putent apiū siluari cū ē. Leccator autē fordidū est vocabulū. lurco latine dicatur non lucro.

¶ Ambubaia: ab ambio et balnei cōponitur hēc ambubaia femina sequens circa balnea: quasi ambiens balnea: vnde Ithoratus in sermonibus. Ambubaia collēgia phararmacopole: vel ambubaia lingua syrozum dicitur tybia vel symphonia. Unde ābubaia id est tibiana: vel symphonistica: vel ābubaia est cōpositum ex ambo: et baia siquidē baiē locus erat amoenissimus: quē leccatores frequentabant. Unde ābubaie quasi frequentantes et ābientes locū. i. leccatrices.

¶ Ambulacri cri. penult. naturaliter corripit: dicitur ab ābulo las. et est ābulacrum locus ad spaciandū spaciōsus quod etiam pro porticu reperit. vel scōm. pñp. Ambulacrum est spaciū ambulandi.

¶ Ambulatoriū touj. ge. neu. locus aptus ad ambulandum: et deriuat ab ābulo las.

¶ Ambulo las. verbus neutri: et potest deriuari ab ābo onis. quod est gradus: vnde verbalia. Ambulo cōponitur de ābulo. i. de loco ad locū spaciando ābulare. vnde verbalia. Obambulo las. i. circūābulare: vel q̄ meli⁹ est p spaciari. vñ Quir. meta. ii. In teneris formos⁹ obambulat herbis. Perābulo las. vnde verbalia. Cōponitur quoq̄ perābulo las: coambulo las. Et hinc verbalia et reambulo las. i. redire: remeare.

¶ Ambulus pe. cor. ab ābulo las. dicit ambul⁹ la. lum. penul. correpta quod est substantiue: pōt poni pro curio re qui causa festinationis legatur.

¶ Amburbiale lis. vel āburbiū bi. sacrificiū quod dicitur ciuitatē: vide in aruābale.

¶ Amella. mella. i. fluuius componitur cū a quod ē turpita. et dē hēc amella iē. quēdā arbor: quē iuxta mellā fluuiū crescit: cuius flos et hīc amellus. vñ Virg. in georg. Est etiā flos in pratis cui nomen amello.

¶ Amen. i. vere vel fidei: vel sic fiat: et ē hebreū. Quare nō fit interpretū dictū ē supra i alleluia. et ē ppositū scōm laug. ab a et mene quod ē defect⁹ quasi sine defectu: sed

potius videtur etimologia quod compositio: et accitua in fine: et scribit per n. in fine. Sed amem verbum per m.

Græci est $\alpha\mu\eta\nu$. i. amen amin dicunt.

Amando das. vide in amando das.

Amcenū nī. neu. ge. i. locus pulcher et delectabilis: et tū p amēnitatē ponit: et dicitur ab amēnus na. nū.

Amens. mēs cōpo. cū a quod ē sine: et dicitur hic et hęc et hoc amēns nō. fatuus quasi sine mente: et cōparat amē tū: tūsimus. vñ amēnter tūstissime aduer. et hęc amēntia tū. et amēto tas. i. insanire: vel potius insanū facere: fm lūg. Breg. vero dicit. Nil mentis retinēs homo se cum dicit amens. Et vt dicitur pāp. Amentia perpetuū: De mentia vero rēporale est vitium.

Amens auersus a mente sicut auisus a via. vnde ab a latino cōposita a producant.

Amentia tū. in amēns vide. et format ab hoc dīō amē n addita a. et accipit sonū dec.

Amētū ti. neu. ge. corrigia ligata in medio haste. vñ amētū dicitur quasi a medio ligatū vel quasi medię haste aptatū. vñ amēto tas. amēto aliqd pūcere fm lūgu. pāp. vero dicit amētū dictū q media hasta ligat: vt la culē in hostes vinculū est. Virg. Intendūt ades arcus amēntaq; torquent.

Amcēnus ab amo fm Marronē. amcēn* na. nū. Sic em dicit lūgu. amcēnū eo q solū amorem pūter: et ad se amandū allicit: vel dicitur amcēnū quasi amunū. i. sine munio. i. fructu. Delectationē em solū confert. Et pparatur amcēntor sinus. vñ hęc amcēntitas tatis. et hęc amcēntitu do dīnta. i. ocunditas: delectatio. Amcēnus componit in amcēnus. Ab amcēnus dī amcēno nas: et produ. penul. Vñ in auroa dicit. Talis amcēnat odor domini q; floze rosariū. pāp. Amcēna loca dicta: quia amorē pūstant lo cunda viridia.

Amethistis stī. lapis pīdofus vnus de duodeci: vñ de hęc amethistina nē. vestis eiusdē coloris dicit: et cor. penul. fm pāp. et magistrū Bene. Vñ Buue. Causidī cum vendit amethistina conuenit illis. Scōm autē regūlas pūf. videt pducenda siue acuenda maxime in p la: et hoc cōmunitus retinet ab authoribus.

Subaudi imperitis. Nā a colore & lapillis corripit inus. Est autē lapillus dictus q ebrietatē prohibeat coloris violacei seu purpurei.

Amiaton lapis dictus a veteribus: q; si ex ipso fuerit vestis contexta contra ignē resistat: et igni iposita nō ardeat: sed splēdore accepto nitescat: et ē ita iteria i papia.

Amicālis ab amic* dicitur hęc amicalis et hoc le. hęc hęc amicalis et hoc bile. quod potest esse ab amicor rīs. vñ de amicaliter aduerbiū: et hęc amicalitas amicalitatis. i. amicitia.

Amicio ab amicis dicitur amicio cis. dñl. ctum. verbus actuum. i. cooperire vel adiungere: vel ligare: quia qui amicum sibi sociat euz cooperit: protegit et defendit. Vñ Qui. in. v. meta. Ille sibi ablatu fuluis amictur i alis Me. xliij. Sicut amict pastor pallio suo.

Amicio cōponitur. Circāmicio cis. vñ circāmicus Itēz amicio cis. subtracta n. Et scias q inuenit amicio: nomen cōpatuū de amicis: et interponit a syllaba q; q; differentie: vt dicitur in amicis.

Amicor ab amicis dicitur amico cas. verbi actus: et am cor caris verbi deponēs in diuersis significationib: vt amico illū tibi. i. facio illam amicum tibi: et amico: tibi. i. sum amicus tibi.

Amicus ab amido cis. amictū dī amictuo ctuas. fre quētatiū. vñ de verbalia. et cōponit Circāmicus ctas. dicit tñ in circāmicio ctas. per sincopā. Imo per regulā.

Amicus ab amido cis. amictus ctas. ctū. i. cooperit. et hic amictus tus. tui. et hoc amictuū rij. ambo pio quolibet vestimento.

Amiculū: ab amido cis. dicitur hoc amiculū li. mītra virginalis. vel est amiculum lineū pallium meretriciū. Idoem in aduteriū dephēse induebant: vt in tali amiculo portus in stola pollueret pudicitia: et erat olīm signū meretricis

de vestis: sed nūc est honestatis.

Amicus ab amo as. deriuat hic amic* d qñ amōis cu sios: vel qñ amī custos. Vel dicitur amic* ab hamo. i. cathe na caritatis: et adiectiue amicus ca. cū. et cōpat amido: si mus. Cuius cōpatuū posuit plaut* in penulo. Nihil inquit est holm amico oportuno amict*. Et ide amice ctus sine aduer. et hęc amicitia. Et nota q cōparatio amido: et interponit hęc syllaba d. q; q; ad differentia pūme pfo. nē huius pbi amido: rīs. et dicitur amido: et pdu. pe. amic* Sed amido cis. cor. ml. vñ hūs. Si nudos amictis san cis potteris amictis. Et scias q fm ambro. Amic* est al ter ego. et quidā sapiēs dicit. Alter ego nisi sis: nō es mī hi verus amicus. Nihil mīhi sis vt ego: non eris alter ego.

Docti non geminant ci. vñ de flaccus I uno & de orū quisquis amictior &c.

Amygdala nomen græci est: q; latine pur longa dicit hanc alij nuculā vocant. i. minorē nucē. Et nota q inue nit hęc amigdala lē. et hic amigdalus li. et hoc amigdali li p fructu. Et inde amigdalinus na. nū. produ. Sen. xxx. Collēs ergo iacob virgas populeas virides et amigda linas. et est m scōa lra. et g est in quarta fm pāp. in amig dala: et cor. penul. Vñ quidā. Popul* ē arbor vt amig dalus has parit estas.

Amillaris lapis ē vocatus: q; vbi ē positus miliarium ofidit viātibus: ab a et miliarū: q; miliario aptatur.

Amistides lapis est quē qui sed gestauerit inebitari nō poterit sicut dicit lūg.

Ab noiatiuo hęc amistishuius amistidos: dixit ho ratiū carminū. i. Bassū threicia vincat amistide. Nūc autē dicit amethistus vt prius dixi: ab a priuatiua pti cula: & mēthi methe. i. ebrietas.

Amīta tē. foror patris: quasi alia mater dicta. et cor. ml. et deriuat ab amo.

Amitto rīs si. si. i. pdu. ex a et mitto: sed admitto per d aliud signat: vt supra dixi: et cōpo. ex ad et mitto. Itē sue nit amitto p duo m. ex am ppositione et mitto: sicut admi ro: ex ad et miro: et amiro: ex am et miro: et

Ammān per duplex m scribit: et pofert: et ē propulū nō mē loc: et accentuat in fine.

Ammiro: rīs. in admiro est.

Ammitto rīs. in admitto est.

Amnensis sis. fce. ge. quibet villa circa amnem sita. et dicitur ab amnis.

Amnicola lē. cōis gñis penultima cor. colēs amnē. et cōponitur ab amnis et colens.

Amniculū li. dñl. paruos amnis: et cor. penul.

Amnīc* ca. cum. penultima cor. i. fluuialis ab amnis dicitur.

Amnīs ab amcēnus dicitur hęc amnis hui* amnis. i. fluui us: ppter amcēnitatē ripariū fm lūgu. pāp. vero dicit amnis fluuius ad amcēnitatē dicit frondibus redimit* et desinit abltis in e et in i. amne vel amni

Amnis dicitur ab am. i. circū & nō quasi natans circū agros fluuius non perennis.

Amnites gēma similis vitro: sed durior.

Amo as. aui atū. vñ de hic amator toris. Et amatoris rariū. Amo ppo. Reamo as. i. rurū amo. Et deamo as. i. valde amo. et pamo p eodē. et hūc pbalia. et est actiuus amo cū suis cōposit: et cor. pūmā. Sed hamo as. p pīca ri. et hic hamus mī. pdu. eā. vñ hūs. Hamant pīces: sed amat sepe puelle. Vñ sēp amo culus. nō soluor ab ha mo. et differt a diligo. q; diligo in bono: amo sumit in ma lo. Itē amamus ardentius: diligimus leuiter. Item ab amo hic amator rīs. et hęc amatrix cis. et desinit ablatiu* in e tñ ab hac amatrice.

Amam* etiā fācte & caste. adamam* amatorie. amor fere cast* ē amores sepe lasciu: nō tñ sēp amator fere i pudicus: amicus castus. & tñ amica qñno caste amatut amatrix vero & e & i in abltō recipit. Amatorū est qd græce philtron dicitur positiuū cāmentū aut venenū inducens ad amores.

¶ Amodo. i. deinceps: cōpo. ab a z mō posito aduerbia liter. fm Hug. Et nota q fm puf. ab m. vel u loco cōso nātis incipientibz solet in cōpo in dē pponi a. vt amodo amens: aueho: auerto: z sic de alijs confisibus.

¶ Amolozitris. ltr. sū. i. remouere: auertere. Luc. i. v. Iteu quātū foz una hūmeris iā pondere fessis Amolif onus.

¶ Additio.

¶ Terentius in andria. p. i. inde hinc vos amolimini: nā impedimento mihi estis.

¶ Amomū mi. pe. pdu. neu. gñs dī qz odorē cynamo: mi referat: z nascit hęc arbor in syria z armenia. Apoca. xviii. Et cynamomū z amomū. An alexander. Qui can: neuictum producit amomum.

¶ Amon filius populi interpretat: vel amon interpretat si: delus vel honest: z fuerit moab z amon filij loth: a qbz moabit z amonit dīcti sunt: z accētuat in fine amon.

¶ Amonita te. pe. pdu. ab amon dī: vide in amon.

¶ Amoz ab amo as. dī: hīc amoz ris. z ē amoz pī filiozū iustus: vxoris: crudelis: cōtra naturā: obsecr meretricū ¶ Amoz dī pīau ē vocat cupiditas vel libido. Lū rect est: dilectio vel charitas. Et vt dicit Quib. Res est iolli: cū plena timoris amor. Et nota q sicut colligit ex pīs dionysij in lib. de diuinis nobis. Amoz hī triplicē vl. f. inclinatiā. elatiā: z coordinatiā. Inclinatiā: qz incli nat supiora inferioubz. Eleuariā: qz eleuat inferiora su pīoubz. Coordinatiā: qz coordinat cōlū coequalibz.

¶ hanc autē triplicē vim amor diuin efficit in his quos re plet. Nā inclinat eos per humilitatē ad iū cōtēptū. Ele uat in desiderij supnozū. Coordinat inuicē p vniform tatē mox. ¶ Al. Ipse em habitare facit vni mox in doi mo. vide in dilectio z charitas. hīc nota q amicitia se ex tendit ad aliquē duplī: vno mō respectu iuiplius: et sic amicitia nūqz ē nisi ad amicu. Alio mō se extēdit ad ali quē respectu alteri psonē: sicut si aliqd hī amicitia ad ali quē hōicm: rōne cui diligat oēs ad illū hōicm pīnētes: si ue filios: siue seruos: siue qualitercūqz ei attinetes z tāta pōt eē dilectio amici q ppter amicu amantē lī qd ad ipūz pīnēt etiā si nos offendat vel odiat: et hoc mō amicitia caritatis se extēdit etiā ad inimicos quos diligimz et ca ritate in ordine ad deūz ad quē habet pīcipat amicitia caritatis. ¶ Itē vt dicit Greg. Amoz dī nūqz est oculus. Opaf em magna si est. Si aut opari renuit amor nō est expone magna opaf in pposito. nō tñ semp magna opa tur in actu in pīuita. vide in pfectio. Et nota q hęc tria amor: dilectio: caritas: se habet ex additione adinuicem Amoz em dīct simplicē inclinationē affectū in amati, vñ etiā qñqz passionē dīct. fm qbz ē in pte sēlitua: z sic amor etiā in irrōnabz inuenit. Dilectio autē p. upponit electi onē: sicut ipū nomen ostendit: vñ fm rōnabīlū ē. Sed car tas ponit quādā vehemētā dilectōis: in qstū dilectū sub iugitabīlī pao habet: scōz q res multi pī carē dīcūt. Mo lo etiā te scire q amicitia addit aliqd supra amorē: qz ad rōnē amoris sufficit q hō velit bonū qbz cūqz alicui. Ad rōnē autē amicitie opz q aliqd velit bonū qbz vult sibi: vt .f. velit versari cū ipso: z puenire cū illis q maxime amat.

¶ Amoz inter multū distantia pōt esse amor: lz nō amicitia: qz nō cōuersant sū: qbz est pīuū amicitie. ¶ An dī. pīlosofū in. ix. et hī. q amici nō opāt amicitia maxia bonoz: ne dis soluāt amicitia. hīc tñ aladuerte q lz de in sīnitū distet a creatura: tñ opaf i oibz: z in oibz ē. z ideo pōt salua ri etiā rō amicitie inter deū z creaturam.

¶ Amozosus sa. sū. plen amorē ab amor ris dī: z cōpaf amozosior simus. vñ amozose sius. sime. aduer.

¶ Amoreus: araceus: aseneus: z aradius fuerunt filij chanaam. An quidā populi dīcti sūt amozet: alij aracet: alij asenet: alij aradij: pdu. penul. amozreus.

¶ Amos interpretat populū auulz: qz ppheta miss fuit ad populū israel qui iā erat auulsus a deo: z acuit in fine amos: z est indeclinabile: vide in armentum.

¶ Amphī grēca ppositio: latine dī arcū vel dubiū.

¶ Amphibologia grē penul. acuta est abiguitas dictio: nis: sed amphibolia est abiguitas sūle z constructionis: ab

amphī qbz est dubiū. z logos qbz ē sermo: z bole qbz ē sūle: inde amphibolus la. lū. z amphibolicus ca. cl. pe. cor. De hoc supra dictū ē in quarta pte in ca. de vñis annexis barba rismo z solocismo.

¶ Amphibrach dī. pe. cor. pes pīas ex tribz syllabis pī ma z vltima breuibz: z media longa: z ē cōtrariū aphima: cro. z cōponit ab aphī qbz est arcū. z brachos qbz est breue. inde amphibracus pes: hīc inde hīs breuē syllabā in me dio longa: z cor. bīa.

¶ Amphidox ab aphī qbz est arcū: z doxa qbz est gloria cōpo. am phidox .i. ex vtraqz pte gloriofus: z pdu. do.

¶ Amphimac dī. pes cōstans ex tribz syllabis ex pīa z vltia longa: z media breuibz: dī: ab amphī qbz ē arcum: z macros qbz est lōgū: inde amphimac pes hīc dīct hīs lon gā syllabā i medio breuē: z cor. ma. An hī pīus. Amphima crus pīam media breui longat: imam. Amphibrachus varia postulat irevia.

¶ Amphio quidā cythared pfect qz theban fuit: hos etiā sicut z plura alia nōia per ph. lterdū fm qbz grēca sūt atqz pe rīstina: qñqz inuenies scripta: ita dī. pāp.

¶ Amphitheatrū ab aphī qbz ē arcū: z theatrū cōpo. hos amphitheatrū tri. i. theatrū hīs arcūqzqz spectaculū: vel dī: hīc locus gladiatorū arcū: vñ dī: sic qz ex duobz thea tris sic factus: qñ ex vtraqz pte theatrū hīs. qz amphitheatrū rotūdū ē: theatrū vero ex medio apbtheatro ē semicir culū hīs figurā: fm Hug. pāp. sic dī. Amphitheatrum loc rotūdus ad spectaculū fact. z cor. naturaliter pe. Martia. oīs cēfare labor amphitheatro.

Amphitheatrum dicitur circūspectaculū qbz vñdī qbz est theatrum. i. perspicuum & ad spectandum aptū: Producit autē penultimā: sed author sepe malos ad ducit versus: vt in amphimacrus: aut bonos malele git. vt hīc. Nam martialis dicit statim in pīcipio ope ris. Omnis cēfareo cedit labor amphitheatro. Quem verum dicerem a libris corruptum: nisi author dī ceret penul. corripit in eo.

¶ Amphitrite ab aphī qbz est arcū: z tero ris dī: hēc aphī trite tes. i. mare a arcūferendo ltr sic dictū: vñ Greg. Sic apbtriten q terrā arcuit oēm. Quib. pīlo meta. Nec brachia longo margine terrarū porreperat apbtrite.

Amphitrite huius amphitrites est vxor neptuni & ponit pro aquis: & cum sit grēcum vocabulū nō ve nit a tero. estqz foemininū: nec es finit in nō: sed e.

¶ Ampho grēcū est: z equipollet hūic ppositioni amphī qbz significat arcum.

Amphi dicit circū αμφω ampho. i. ambo.

¶ Amplector: plecto p plectere cōpo. dī am qbz est arcū: z dī: amplector ris. amplex sū verbū cōe: quasi arcū circa fle cendo brachia: cingere vel cingi: vñ hīc āpler tus. xul. z āplēx aduer. i. pīuicim: z āpleror aris. frequētatū.

¶ Amplifico cas. caui. verbū actiū penul. cor. i. amplius facio: z cōponit ab amplum z facio.

¶ Amplitas tis. fce. ge. i. amplitudo: dī: ab amplius pla. plum. pī. addita tas.

¶ Amplius pla plū. pparaf āplioz simus. āpla pītoz sima amplū plus simū. vñ āple āplius āplissime aduer. z cōpo nit cū per: z sit pāplius. hēbz. ix. pē āplī. ¶ Additio ¶ Nota q fm vallā nō dī: pāplī sed pample z multo āplius: nec per āplioz: sed pāplius qbz sic recipit cōpato: nē pāplius multo āplioz: qz amplissimus z pfectus ta bernaculū. dīct etiā ampliter.

¶ Ampulla: āplus pla plū. cōponit cū bulla qbz est infla: tio aque: z sit hēc ampulla te. eo q sit āpla ad similitudinē bullę fm quosdā. Sed m elius est q componatur cū am quod est arcū: z bulla cōuersa ban p: vt dicat ampulla: qz si ambulla. i. arcū circa inflata ad modū bullę: vñ āpullo s sa. sū. i. supbus: arrogans: inflat. Et ampulloz aris in verbis superbis inflatis: z cēsqz pedalibus vti: z scit: i. ur per duos l.

¶ Amputo tas. taut. ex am z puto tas. z est āputare: ex

roto vndiq; scindere vel remouere: vñ in psal. **A**mputa opprobriū meū qđ suspicatus sū: & cor. pu. **E**t vñ dñg. **M**ites sunt putandē & non āputandē: nūl forte velimus vineā ex toto eradicare.

Amula lē. scē. ge. stala in similitudine vñseoli fm dñg. **p**ap. em dicit. **A**mula vas vinarū quo offert oblatio ex deuotioe: & cor. pe. **U**n habet. iij. regū. vij. **S**edit quoq; lebetes: & scutas: & amulas.

Amurga scē. ge. inferior fex olei: & pponit ab a & mer go gis: qđ ab oleo se mergat inferius. **E**t inde amurgo: sua fa. sum. & comparat: vñde hęc amurgositas tatis. **E**t scas qđ amurga pprie est inferior fex olei. **S**ed qñq; ponit p fex alterius liqūis: & secundū quosdā dñ ab amar: qđ ē amarazscribit amurca fm seruiū licet dicat amurga.

Amuſſis ſſis. scē. ge. per geminū ſſ. & cōponit ab a qđ est sine & muſſo ſſas. quod ē dubito tas. **E**t est amuſſis instrumentum plumbatū cementariorū quod emittit a sur sum vñq; deorsum: ad perpendendā equalitatem parietis: vñde & alio nomine dicit perpediculum a perpedo: vel dicit regula quę habet lapides in muro cōgēre **E**t dñ sic quasi sine dubitatione: quia cementarium reddit certum. **U**nde & ad amuſſum. i. perfecte & ad regulam factus quid dicitur.

Amaranthus flos est purpureus. vox autē sonat quasi sit imarcescibilis.

Amanus ē mons qđ syriam a cicilia separat.

Amalthea fuit nutrix iouis infātis. **N**ā melissus rex crete duas filias habuit. s. amaltheā & melissā qđ iouē caprino lacte & melle nutriuērunt. alii dicunt illam capram appellatā esse amaltheam.

Amathus huius amathūtis est insula in egeo mari sacra veneri. **V**irg. **E**st amathus ē celsa mihi paphos at qđ cythera. **E**tia est oppidum cypri insulę.

Amasenus est fluuius vñscorū in latio. **E**tia fluuius si dñe. **O**ui. **N**ec nō sicanias voluēs amasenus harenas **A**masis rex egypti. **L**ucanus. **N**ō mihi pyramidum tumulis euulsus amasis.

Ambracia fuit vrbs epiripus ab augusto cum vicisset antonium dicta nicopolis.

Amerca oppidū vmbrię inde amerinus.

Amyclearū vrbs laconizę patrię helenę. **A**lia fuit in cāpania qđ a serpentibus deleta fuit secundū **P**linium.

Ammō dicit iuppiter in specie arietis sicut colebat in libya. **N**ā baccus cū exercitu in libya sitiens: duē arietis inuenit fontē. **C**redēs igit arietem illū iouē fuisse: templū ibi struxit in quo posuit simulachrum arietis. **E**t vocat ammon arenarius: quia tēplū situm est in arenoso loco.

Amphiarē oiclei filiū argiū vates & augur quē adraſtus rex contra thebanos bellaturus secum ducere voluit: sed ipse pręsciens se illinc nō rediturū latuit. **T**ā dē ab eryphyle vxore sua pditus & pficisci coactus: primo die quo venit ad thebas hiatu terrę fuit absorptus: vt ait statius in thebaide.

Amphion filius iouis ex antiope rex thebarū & inuē tormusices: vñde dicit cantu saxa cōposuisse in murū. **H**ora. **D**icit & āphion thebanę conditor vrbs Saxa mouere sono testudinis & prece blanda &c.

Amphisa fluuius in phocide.

Amphitriō thebanus princeps maritus alcmene matris herculis qui ab eo dicit amphitriades.

Amphitrite filis nereidū vxor neptuni: & ponit pma ri. **O**ui. **N**ec brachia longo Margine terrarū porrexerat āphitrite

Amp hrysus fluuius theſſalię iuxta quē apollo paut armenta regis admeti. **L**ucanus. & flumine puro Irrigat amphrysus famulantis pascua phœbi.

Amphisibena serpens duobus capitibus quosq; alte

rū habet in cauda. **L**ucanus. **E**t grauis in geminū surgens caput amphisibena

ante

Ana gręce: sursum latine. est autem interioratio depcantis secundū **p**ap. & accentuat in fine. **A**na etiā dicitur re. **U**nde anapestus pes metricus: quasi repercussus.

Ana dicit per. itē est obsecrans dictio.

Anabathrū ti. i. cortina: ab ana quod est sursum: & bathm quod est gradus: quia sursum graditur: & extendit. **U**el dicunt anabathra gradus: qđ per eos sursum gradit & ascenditur. **I**uue. **C**onducto pendet anabathra figillo. **I**n vtraq; significatione hic pōt accipi scđ **p**ap. **p**ap. vero dicit. **A**nabathra idē qđ pulpita: vel gradus scale. **A**nabathron est pulpitu & scala seu gradus quo alceditur: ab ἀπαβαίω anabeno. i. ascendo.

Anachoretę tē. cōmunis ge. i. eremita: quasi cor agens ad deū ieiunijs & afflictionibus. **E**t deriuat ab ango gis & secundū hoc est nomen latinum. **U**el dicit ab ana quod est sursum: & choros quasi celestē chorū mente inhabitans: i. secundū hoc est nomen notū: & inde hic anachoretis. i. eremus vel vita anachoretalis vel domus: & anachoretica. cū. possessuum secundū **p**ap. vel **p**ap. **A**nachoretę eremita reclusus qđ deserta petit: & solus hñat: & pdu. pe. **A**nachoretę qui secessit a mūdo. **N**ā ἀναχωρεῖσθ anachoreſis dicit secessus.

Anadiplosis: requirere supra in quarta parte in c. ap. de schemate: & corripit penul.

Anaphora penul. cor. vide in quarta parte capituli de schemate.

Anaglyphaphorę emineſ pictura: sicut in fronte spicis ecclesiariū & in alijs altis locis: & sunt etiā anaglyphę vasa sculpta supius. ab ana qđ est sursum: & glyphe quod ē sculpturę vel sculptura: quasi supiores sculpturę vñ picturę. vñde anaglyphę pha. phū. i. sculptus: & anaglypharius ri. sculptor: & cor. pe. siue scribat p f fm latinos: siue p ch. fm gręcos. vñ **p**ap. **D**ic celaturas qđ gręc anaglyphę dicit **A**naglyphon dicit de super sculptum.

Anagoge ges. excelsus intellectus. vt de deo & āgelis: & hñōi. **E**t dñ ab ana qđ est surgū: & ge qđ est terra: vñ ab ana & goge ductio: qđ sursum ductio. **U**n anagogeticus ca cum. qui tractat de celestibus. **U**nde anagogetice aduer. **I**tē anagogicus ca. cū. vt sensus anagogic⁹. vñ anagoge aduer. & accētuat in fine anagoge ges. **P**ōt ēt de dñari hęc anagogia glę. idē qđ anagoge. & acuit pe. vel vt dñ **p**ap. anagoge ducēs sensū ad supiora locutio ē qđ de pñis futuris & celestī vita futura apertis vel mystic sermonib⁹ disputat. vide de hoc in allegoria.

Analogia est pportio scđm quā funis sit masculinū: qđ panis & penis masculina sunt.

Ananiaſ gratia dei interpretat. **I**dē & syrach in lingua chaldaica quod interpretatur decor meus.

Anatē capilli a fronte depēdentes: quasi antę ab ante vel ab ana quod est sursum: & ota vel otis qđ ē is: qđ sup aure dependēt a fronte qđ supior est aure.

Anapestus gręce dñ repercussus. **S**ed anapestin repercussione dicunt: & ideo sic dicit: qđ in eleuatione repercutitur a dactylo. **E**st em illi cōtrarius: & dicit ab ana qđ est re: & pestin qđ ē percussio: & stat ex pñis duab⁹ breuib⁹: & vltima longa: vt dominis. **S**ed dactylus cōstat ex prima longa & duabus breuib⁹: vt carmina. vñde qđ dā. **D**actyle. duc primā: mediā breuiabis et tñam. **p**es anapestus erit qui tibi bella gerit.

Tortellius anapestū a pęmate deducit.

Anastis. scē. ge. deriuata no nas: quasi ab assiduitate natandi: qđ assidue natat: vñde anatinus na. nū. & hic anatinus nī. pro pullo anatis. **E**x genere anati quędaz germanę dicunt: qđ plus ceteris nutriant: & pdu. a ante tis. sicut dñi supra in secunda parte: vñ egi de accentu: definitiū in as.

Anastasis. inuictus vñ resurrectio: ab ana quod ē sursum

sum: et stas quod est status vel stans: quasi sursum statio et erectio. et cor. penul.

¶ Anastrophe pbes quidā tropus ē: et accentuat in fine potest etiam declinari hęc anastrophe pbe: et tūc penul. cor. et vltima acutur. De hoc habes supia in quarta parte: in ca. de tropis.

¶ Anastrophe. i. stomachi sensum auertens: cum quis quod accipit euomit. ab ana et strophos quod est conuersio: quia conuertit supia quod immisū est: et cor. penult.

¶ Anastrophe est reuersio.

¶ Anates ab anusini. dicitur hęc anates tis. i. morbus qui solet ano. i. culo euenire: sicut contigit philistis: et p du. penul.

Immo anate morbu anuū seu vetularū dicit festus pō peius esse sicut seniu est morbus senum.

¶ Anathema tis ge. neu. pdu. the. et formatur gtiis a notatio addita tis: sicut neutra similia tertię declinationis: et corripit penul. in gō et aspirat media syllaba. i. the et est anathema idē quod dānatio: excommunicatio: perditio: sepe ratio. Et dicit ab ana quod ē sursum. et theta qđ est quedā figura litterę sic facta θ. i. quę olim impunebatur in frontibus dānatorū. Unde dicit anathema quasi anatheta. i. superna maledictio: quę solet fieri per platos vñ anathemo as. et anathematizo zas. i. maledicere: et excommunicare: et sunt actiua. Salath. i. Si quis vobis euāgelizauerit pter id quod accepistis anathema sit. Et ad Lounth. xvi. Si quis non amat dominū nostrū iesum christū sit anathema maranatha. Quid sit maranatha dicemus in suo loco.

Anathema est etiā oblatio & statua: & anathemata ad ditamenta. Sed qđ α ν α θ ε μ α τ ι ? ω anathematizo dicitur deuoueo & detestor: ideo anathema ē qđ deuotū & detestatū seu execrabile.

¶ Anathome. i. apertio superius incisa: ab ana qđ ē sursum: et thomos sectio: et accentuat in fine.

¶ Anatinus na. num. penul. pdu. in anas tis. vide.

¶ Anceps. caput componit cū am quod est circum: et dicitur anceps pitis. mutata in n. et est ofus ge. Serubar duse i cādis sermone. lxi. Anceps em ē caduci terrenus ofus: et est propue anceps res quę habet duo capita. Unde et anceps dicit homo cum dubitat vtrū de duobus facere debeat: et anceps fauor qui habet se ad duo tantum. vñ gladius dicitur āceps: qđ lēdit ex vtraq; parte: vnde propheta. Gladij ancipites in manibus eorū. et apulus ad hebreos. iiii. Penetrabilior ofu gladio ancipiti: pe. cor. et sine r sicut in penul. de capite nō est r. Est ergo propue anceps dubitans de duobus. Sed dubius est in vno vel pluribus.

¶ Anceps vasa circūpicta et cēlata. ab am. i. circū: et cēdo dis. et producat penul.

Sunt ergo inqt festus vasa cēlata: a cēdendo ab anti quis dicta.

¶ Anchille: achille quod est labiū: et am quod est circum componit hoc ancille lis. scutū rotundū qđ cecidit a celo numma sacrificante: qđ circūdā labiū et marginē habet: et tunc aspiratur in media syllaba. et per duo l scribit sicut chille. Vel pōt deriuari ab ancdo adis. scutū rotundum quasi ancū. i. circūcū. Qui. Idq; ancile vocat qđ ab ofu parte rotundū. Quas notis oculis angulus omnis abest. Vel dicit ancile ab am et cēdo dis: quasi ancilum. i. rotundum: et sic non aspiratur: et per vñ l scribit: sempta men penul. pducant. Sēpt. Amos notat circū pbat hoc ancile rotundum. Virg. vii. Quas ancille gerebat vicus equū domitor.

¶ Ancido dis di. circūdā corrodere: et cōponit ab am quod ē circū: et cēdo dis di. m mutata in n. et pdu. a.

¶ Ancile lis. in anchille vide. et infra.

¶ Ancille inquit festus pōpet? dicit ab Anco martio rege: is bello magnum formidatū numen cepit. Siue ideo sic appellant qđ antiqui anculari dicebāt p

ministrare: ex quo dū quoq; ac deę ferunt colliq; noia sunt anculi & ancule. hęc ille. Nonius docet ancillari pro inferuire dictum. Rara autē est verbi neutra lis vsurpatio.

¶ Ancilla lē. componitur ab am quod est circum: et alio les quod est mouere: qđ circū circa mouet ad seruitutē: vel ab ana qđ est sursum: et alio quod est moueo vel sustineo: eo qđ ancilla sit sustentamentū doming: vel ab ancon qđ est circū: vñ ancon dicit apud grecos cubitus: qđ curuat? Vñ hęc ancilla lē. qđ curuat ad seruitutē: vñ qđ sit cubit? vñ sustinet mētū dñę.

¶ Ancillaris: ab ancilla d: hic et hęc ancillaris et hoc re. i. res ancille: vel ptinens ad ancillā: possessum.

¶ Ancillo ab ancilla dicitur ancillo as. i. ministrare verbum actiū: vt seruire: et tunc est neutrum. et in eodē sensu inuenitur ancilloz tis. vnde verbalia. Ancillo componitur coancillo las.

¶ Ancillula lē dimi. parua ancilla: et cor. penul.

¶ Ancilabris ab ancilo las: hęc ancilabris bus. i. mensa diuinis officiis apta: cuius etiam vasa vnca andabris dicit secundum festum.

¶ Andidia dię. i. rota hauritroia vel sētna: et dicitur ab ancilo andas.

¶ Ando das clau: verbum actiū. i. furari vel haurire: et est cōpositū ab am et cleos p absorbere: vel a depō pīs: p furari. Vnde verbalia. Andator trix rto. andabilis et andabiliter aduerbiū. ando componit ex ando das similitur p haurire: vnde verbalia.

Andare est haurire graeco α ν τ λ ο antio seu α ν τ λ α ω andao qđ ē exhaustio. Liui. Florē andabā liberi ex carchelus. quō diceret vti festo repperi antio non ancilo. antilema dicitur hauritroia. antlia sentina pro qua hic antlidia scribitur: nos tamen ando vt antior dicimus mutato t in c.

¶ Ancon grece latine curuū: vnde ancon apud grecos dicitur cubitus: qđ curuat. Et quedā curuas ancon conis ab ancon greco quod latine dicit curuū: quia concauitatem quandā habet in portu: vnde anconites dicitur apud grecos: apud nos anconitanus mutata s in a longam: et addita nus.

¶ Anconites et anconitanus. i. de ancona: vide l ancon.

¶ Ancora rē: dicit ab ango gis. vel dicitur ab am quod est circū: et chirchros quod ē man? Unde ancora quodā instrumentū nautaz ad retinendas naues: quasi circummanuta: quę habet vndiq; vncos ad capiendas arenas vel lapides in similitudinem manū. Item in ancora est quedā nota quę apponit in libris: et superior et inferior. Ancora superior est nota sic facta: et ponit vbi res magna ofino est. Ancora inferior fit. Et ponit vbi aliquid vltimū vñ inconuenienter denudatum ē. Ancora de proza tādē sunt listore pupes.

¶ Ancora grece dicitur α ρ κ υ πα agkyra vñ a spiratio ne caret. Seruius tamē dicit veteres āchora scripsisse.

¶ Ancora ras. i. ligare et firmare: et deriuatur ab ancora rē: et componit ancora cum ex: et dicitur exancoro exancoras: vel cōponit pōt ab ancora rē. et ex. et cor. co.

¶ Ancuba bē. i. succuba subintroducia ab am qđ ē circū: et cubo bas. et cor. cu.

¶ Ancus ancon dicitur curuū: vnde ancon dicitur cubitus apud grecos: quia curuatur: vnde ācus anc dicitur est quidam rex roman? quia brachia habuit curua. Et ab ancon curuum dicitur ancus anca ancus. i. curuus: qđ pprie dicit de eis qui habēt adunca brachia: ita qđ ex porrigere nequeunt. vel dicitur ancus anca ancū. ab ancilla.

¶ Andegauis fce. ge. indeclinabile ppriū nomē cuiusdā ciuitatis est: et cor. penul. Vñ quidā. Sic est andegauis autum de stercore dicta.

Andegau in ntō facit in dō & abltō ādegauis. olim ādes dicebātur: nunc āges.

¶ Andreas interpretat decorus siue resplendēs vel virtus

lis: ab adros quod est vir: quis viriliter ipso adhesit. Sicut autem decorus in pura vita: resplendens in sapienti doctrina: virtus inconstantis pena.

Anir seu aner facit in gto adros vñ adraos adrikos & adromeos virilis Andrea virilitas Andreas aut hebraici est nomen: cui accetum in prima vult valla.

Andros gēma argēti nitorem habet. et dicitur nomen ei esse impositum q̄ animoz impetus vel iracundias domare et reffrenare dicitur.

Androgenus. Senex grēce. latine mulier. et componit cum andron vel andros quod est vir. et vñ androgen⁹ nā. vir et mulier insimul: scz qui habet vtrūq; sexū. Idem de hermafrodito. et pe. pdu. f. ge. vnde de hac vide ibidē

Androgynus dicitur semivir. i. partim vir & partim mulier. adros enim (vt dixi in anir) est viri & genes mulieris. ἀνδρῶν nō sed androgynos nō androgenos scribitur habetq; penul. breuē. vnde a gyne gynēcos deducitur.

Androma tis. gemma miri coloris et odoris. vnde et nomen habet.

Andron siue andro interpretatur vir. vide hoc in androgenus.

Androncum nei: ab andron dicitur. et est locus domidū vbi multi viri habitant: sicut genetū tel. vñ loc⁹ vbi multę mulieres conueniunt.

Andron andrones dicitur locus vbi viri verfantur. Gynēceū / grēce. γυνήκειον gynēceio vel γυνήκειον vbi mulieres. non dico conueniunt (dicendum enim est quo conueniunt) sed habitāt aut verfantur.

Anbella anbelie. i. pugna. fe. ge. et dicitur ab anbelas. Anbelitus tus tul. ma. sc. ge. pe. cor. i. incitatio spūs vel flatus. et vñ ab ābelus: vel dic secundū dñi. q̄ a pdu. in e. pdu. inuenitur pueri: vt halitus: anbelitus: vel ab halitus per h. anbelitus secundum quosdam.

Anellus l. diminutiuum paruus anulus.

Anhelus halo halas. cōponitur cuz am: vel ana qd̄ est sursum: et fit anhelus la lum. vñ quidā vidose aspirāt e in anhelus. i. anxius. vñ hic anelitus tus. et anelosus sa. sum. et ānclo las. anxiosi secundū Aug. p̄. f. m̄ vult q̄ anbelo las. aspiraretur sicut dictū est supra in prima pte in c. de syllaba. et sic videtur cōpositū ex am et halo las.

Anhelus et anbelo aspiranda sunt.

Anfibolus. i. vestis equi villosa: sicut est sdauma quę circundatur. et corri. penul.

Amphibios vñ in terra et aquis tenens Amphibolus dubius

Anfora rē. fe. ge. pe. cor. i. p̄ca pponit ab am qd̄ ē arcū: et foros qd̄ est ferre: q̄ hinc inde leuetur: vtpote ex vtrāq; pte manuta hec a figura sua grēce dicitur difota: q̄ eius gemināte videt aures mutari. a dya qd̄ est duo. et ota quod est auris. Anfora p lagna etiā sumitur. vnde qd̄ Lucas dicit anforam. Warheus appellauit lagenā. et pōt scribi p f. vel ph. et per m. vel n

Amphora non anfore scribi debet grēce dicitur amphiphoreus.

Anfractus. ab anfringo gis. vñ hic anfractus tus tul. i. circunfractio. anfractus etiā dicunt vię vel loca aspera et diuerticulis plena. et circunfractioibus. et ruinis. anfractus etiā dicunt quandoq; foueę et p̄cauationes. An anfractus tus sa. sum. et pparatur. vñ anfractusē sus. lissime. aduertum. Et hec anfractuositas raris.

Anfringo gis. gl. cū. pponitur ex an et frango gis. mutaro m in n. et a in l. et est anfringere circūquaq; frangere.

Angaria pe. longa. Nā grēce ἀγγαρία aggareia coactio. non ergo venit ab angor sed ab ἀγγα p̄vo quod est cogo.

Angaria rię. ab ango gis. dicitur hec angaria rię. pe. cor. i. compulsio: iniusta coactio. vnde angario rias. i. p̄pellere vel iniuste cogere. vnde in passione dñi. Et angariauerūt symonē quēdam vt tolleret crucem iesu. Vnde p̄balia an

gariator: triz. et hic angarias rię. pedellus: compulsor: iniustus exactor secundū p̄ap. q̄ dicit angaria publica officia dicuntur.

Angelus. ab agyos vñ hic āgelus l. quod latine sonat nūcus hebraice amal vel amalaoth. Et merito ab agyos dicuntur angeli. eo q̄ sint sine terra et celestes. et ab angelus angelicus ca. cum. possessiui. Et angeli dicunt quidā heretici qui angelos colūt. Et scias q̄ fm̄ Dionysii nouem sunt ordines angeloz: et tres hierarchie. in qualibet hierarchia sunt tres ordines. In prima hierarchia sunt sera phin: cherubin. et troni. In media sunt dñationes / p̄tutes et potestates. In tertia aut sunt principatus: archangeli et angeli. et vide ministros qui sunt sub vno rege: quidā opere angeli immediate circa psonā regis quasi cubicularij et affessor res: et hoc ppetit primę hierarchie respectu dei. Quidam vero habent officia ad regionē regni in p̄muni non deputati huic vel illi puidę: vt dñi regalis curię: et princeps militię: et iudices curię: et his similes sunt ordines secundę hierarchie. Quidā vero pponunt ad regimē alicuius partis regni: vt ppositi et balui: et hmoi minores officiales et his similes sunt ordines tertię hierarchie. Et ait dicit Greg. Angeloz vocabulū nomen est officij non nature. Nā san cū illi celestis p̄rie spūs semp quidā sunt spūs: sed semper vocari angeli nequaquā possunt: q̄ tunc solū sunt angeli cū p eos aliqua nuntiānt. Vnde et p psalmistam dicitur. Quis facit angelos suos spūs: ac si apte dicat: q̄ eos quos habet spūs cū voluerit etiā angelos facit. Item aiaduerte q̄ in illa summa ciuitate quibet ordo eius rel censetur nomine quā plen⁹ accipit in munere: ita q̄ pparatio nō auferatur ad oēs ordines: sed ad inferiores. Vido aut angeloz dicitur multitudo celestiu spirituu qui inter se in aliquo munere fraternę simulant. sicut etiā in naturaliu datorū munere conueniunt. Et aut in illa summa ciuitate specialia quedam singulorū sunt: vt tñ sunt p̄munia oim et qd̄ in se quicq; ex pte habet: hoc in alio ordine totū possidet. sed idcirco eos dēq; vocabulo p̄muniter nō censet vt ille ordo vocari p̄ uato vniuersaliū rei nomine debeat q̄ hāc in munere plenius accepit. Et nota q̄ cōtēplatio angeloz magis se habet p modū receptiōis q̄ actionis. et ideo sicut luna simul recipit lumen a sole et illuminat inferiores corpora: ita etiā angelus simul illuminatur in diuina cōtēplatiōe et illuminat inferiores: et operat circa eos. Et hoc collige q̄ semper deum angeli cōtēplant etiā quādo ad nos mittuntur. Vnde dicit Grego. in. i. moralū. Angeloz scia cōp̄aratione nřę in circūscripta valde et diuata est: sed tamen in pparatiōe diuinę scē circūscripta et angusta: sicut et ipi illoz spirituu pparatione. qd̄ nostrorū corporū spūs sunt. sed in cōp̄atiōe summi et in circūscripti spūs corpus sunt. Mituntur igit et assistunt. q̄ per hoc q̄ circūscripti sunt ex eunt. et p hoc q̄ intus quocq; p̄fites sunt nunq; recedūt. Et faciē ergo patris semp vident etiā cū ad nos veniunt: q̄ ad nos spālī p̄fita foras exeunt: et tñ ibi se vñ recesserāt per internam cōtēplatiōē seruant. Itē querit ibidem Grego. Quō vñ in Job. Lū venissent filij dei vt assisterēt corā dño: affuit inter eos et sathan: cū scriptū sit. Vñ mudo corde qm̄ ipsi deū videbūt: et sathan mundo corde esse non pōt: et respōdet. Intuendū est: q̄ affuisse corā dño nō alit dñm vidisse phibet. venit quippe vt videret: nō vt videret ipse in cōspectu dñi. Non aut in cōspectu eius dñs fuit. Sic opus cū in sole p̄fistit: ipse quidē radijs solis perfunditur: sed tamē lumen non videt quo illustratur. Ita ergo etiam inter angelos in cōspectu dñi sathan affuit: quia lux diuina quę intueō penetrat omnia non se videntem in mundū spiritū vidit. Vnde in antiquis: et in p̄t: et in archangelus. Item in succuba. Item in voluntas. Item in perfectio. Item in intellectus. Item in seraphin.

Angelos est nuncius tam bonus q̄ malus vnde nō ab agios qd̄ per i scribitur deducitur sed ab ἀγγελω aggelō. i. nuncio dicitur aggelus. I. nuncius qualiscunq; vnde nos mutātes g in h dicimus āgelus. Sane hierarchia scribi debet scđorū principat⁹ nō gerarchia. Angelus gentis. omnis generis: id est cōstringens:

sum: et stas quod est status vel stans: quasi sursum statio et erectio. et cor. penul.

¶ Anastrophe pbes quidā tropus ē: et accentuat in fine potest etiam dedinari hęc anastrophā pbe: et tūc penul. cor. et vltima acutur. De hoc habes supia in quarta parte: in ca. de tropis.

¶ Anastrophā .i. stomachi sensum auertens: cum quis quod accipit euomit. ab ana et strophos quod est conuersio: quia conuertit supra quod immisū est: et cor. penult.

¶ Anastrophe est reuersio.

¶ Anates ab anusui. dicitur hęc anates tis. i. morbus qui solet ano. i. culo euenire: sicut contigit philistis: et p. du. penul.

Immo anate morbū annū seu vetularū dicit fest⁹ pō peius esse sicut senū est morbus senum.

¶ Anathema tis ge. nen. pdu. the. et formatur gñs a nolatio addita tis: sicut neutra similia tertie dedinatio nis: et corripit penul. in gñō et aspirat media syllaba. i. the et est anathema idē quod dānatio: et cōmunicatio: perditio: sepa ratio. Et dicit ab ana quod ē sursum. et theta qđ est quedā figura litterę sic facta θ. i. que olim impunebatur in frontibus dānatorū. Unde dicit anathema quasi anatheta. i. superna maledictio: que solet fieri per platos vñ anathemo as. et anathematizo zas. i. maledicere: et cōmunicare: et sunt actiua. Salath. i. Si quis vobis euā geliz auerit pter id quod accepistis anathema sit. Et ad Corinth. xvi. Si quis non amat dominū nostrū iesum christū sit anathema maranatha. Quid sit maranatha dicemus in suo loco

Anathema est etiā oblatio & statua: & anathemata ad ditamenta. Sed qđ α ν α θ ε μ α τ ι ζ ω anathematizo dicitur deuoueo & detestor: ideo anathema ē qđ deuotū & detestatū seu execrabile.

¶ Anathome .i. apertio superius incisa: ab ana qđ ē sursum: et thomos sectio: et accentuat in fine.

¶ Anatinus na. num. penul. pdu. in anas tis. vide.

¶ Anceps caput componit cū am quod est circum: et dicitur anceps pitis. mutata m in n. et est offus ge. Serubar dus i cātias sermone. lxi. Anceps em ē caduci terrenus offe: et est proprie anceps res que habet duo capita. Unde et anceps dicit homo cum dubitat utrū de duobus facere debeat: et anceps fauor qui habet se ad duo tantum. vñ gladius dicitur āceps: qđ ledit ex vtraq; parte: vnde propheta. Gladij accipites in manibus eorū. et aplūs ad hebreos. iiii. Penetrabilior offu gladio accipit: pe. cor. et sine r sicut in penul. de capite nō est r. Est ergo proprie anceps dubitans de duobus. Sed dubius est in vno vel pluribus.

¶ Ancepsa vasa circūscripta et cēlata. ab am. i. circū: et cēdo dis. et productū penul.

Sunt ergo inqt festus vasa cēlata: a cēdendo ab anti quis dicta.

¶ Anchille: achille quod est labiū: et am quod est circum cōponit hoc analle lis. scutū rotundū qđ cecidit a celo numā sacrificante: qđ circum circa labiū et marginē habet: et tunc aspiratur in media syllaba. et per duo ll scribit sicut chille. Vel pōt deriuari ab ancdo adis. scutū rotundum quasi ancū. i. circūscriptū. Qui. Idē ancile vocat qđ ab offu parte rotundū. Quasq; notis oculis angulus omnis abest. Vel dicit ancile ab am et cēdo dis: quasi ancisum. i. rotundum: et sic non aspiratur: et per vñ ll scribit: sempta men penul. pducunt. Gēpā. Amos notat circū pbat hoc ancile rotundum. Virg. vii. Lenasq; ancille gerebat vicus equū domitor.

¶ Ancido dis di. circū circa corrodere: et cōponit ab am quod ē circū: et cēdo dis di. m mutata in n. et pdu. d.

¶ Ancile lis. in anchille vide. et infra.

Ancillę inquit festus pōpei? dicit ab Anco martio rege: is bello magnum fœminarū numerū cepit. Siue ideo sic appellant qđ antiqui anculari dicebāt p

ministrare: ex quo dii quoq; ac deę seruāt colliquis noia sunt anculi & ancule. hæc ille. Nonius docet ancillari pro inferuire dictum. Rara autē est verbi neutra lis vsurpatio.

¶ Ancilla lę. componitur ab am quod est circum: et alleo les quod est mouere: qđ circū circa mouet ad seruitutē: vel ab ana qđ est sursum: et alleo quod est moueo vel sustineo: eo qđ ancilla sit sustentamentū doming: vel ab ancon qđ est circū: vñ ancon dicit apud grecos cubitus: qđ curuat? Vñ hęc ancilla lę. qđ curuat ad seruitutē: vñ qđ sit cubit? vñ sustentamentū dñę

¶ Ancillaris: ab ancilla vñ hęc ancillaris et hoc re. i. res ancillę: vel ptinens ad ancillā: possessum.

¶ Ancillo ab aualla dicitur ancillo as. i. ministrare verbum actiū: vt seruire: et tunc est neutrum. et in eodē sensu inuenitur ancillo ris. vnde verbalia. Ancillo compo dicitur coancillo las.

¶ Ancillula lę dimi. parua ancilla: et cor. penul.

¶ Andabris ab ando las: hęc andabris bus. i. mensa di uinis officiis apta: culus etiam vasa vñca andabris de cist secundum festum.

¶ Andidia dię. i. rota hauritoria vel sctina: et dicitur ab ando andas.

¶ Ando das clauī: verbum actiū. i. furari vel haurire: et est cōpositū ab am et cleos p absorbere: vel a clepo pto: p furari. Vnde verbalia. Andator trix tio. andabilis et andabiliter aduerbiū. ando componit ex ando das simi liter p haurire: vnde verbalia.

Anciare est haurire graeco α ν τ λ ο antio seu α ν τ λ α ω antiao qđ ē exhaustio. Liui⁹. Florē andabā liberi ex carcheliis. quō diceret vti festo repperi ārlo non ancio. antlema dicitur hauritoriū. antlia sentina pro qua hic antlidia scribitur: nos tamen ando vt au thor dicimus mutato t in c.

¶ Ancon grece latine curuū: vnde ancon apud grecos dicitur cubitus: qđ curuat. Et quedā ciuitas ancon conis ab ancon greco quod latine dicitur curuū: quia concavitas tem quandā habet in portu: vnde anconites dicitur apud grecos: apud nos anconitanus mutata s in a longam: et addita nus.

¶ Anconites et anconitanus. i. de ancona: vide l ancon.

¶ Ancora rę: dicit ab angogis. vel dicitur ab am quod est circū: et cōpōsitos quod ē man⁹. Vnde ancora quod dā instrumentū nautarū ad retinendas naues: quasi circūmanuta: que habet vndiq; vncos ad capiendas anas vel lapides in similitudinē manū. Item in ancora est quedā nota que apponit in libris: et superior et inferior. Ancora superior est nota sic facta: et ponit vbi res magna omnino est. Ancora inferior sit. Et ponit vbi ali quid viliū sime vñ incōuenienter denunciatum ē. Ancora de proia tacit stant littore pupes.

Ancora graece dicitur α ρ κ υ p α agkyra vñ a spiratio ne caret. Seruius tamē dicit veteres āchora scripsisse.

¶ Ancoro ras. i. ligare et firmare. et deriuatur ab ancora rę. et componit ancoro cum er: et dicitur ex ancoro exanco ras: vel cōponit pōt ab ancora rę. et er. et cor. co.

¶ Ancuba bę. i. succuba subintroducia ab am qđ ē circū: et cubo bas. et cor. cu.

¶ Ancus ancon dicitur curuū: vnde ancon dicitur cubitus apud grecos: quia curuatur: vnde ācus ancū dicitur est quidam rex roman⁹: quia brachia habuit curua. Vñ ab ancon curuum dicitur ancus anca ancus. i. curuus: qđ pprie dicit de eis qui habēt adunca brachia: ita qđ erpor rigere nequeunt. vel dicitur ancus anca ancū. ab ancilla

¶ Andegauis fœ. ge. indedabile ppriū nomē cuiusdā ciuitatis est: et cor. penul. Vñ quidā. Sic est andegauis autum de stercore dicta.

Andegau in ntō facit in dtō & abltō ādegauis. olim ādes dicebātur: nunc āges.

¶ Andreas interpretat beatus siue resplendēs vel virtū

itis: ab ādros quod est vir: quia viriliter ipso adhaesit. Sūt autem decore in pura vita: resplendens in sapienti doctrina: virilis inconstantia pena.

Anir seu aner facit in gto ādros vñ ādraos ādrikos & ādromeos virilis Andrea virilitas Andreas aīst hebraici est nomen: cui accētum in prima vult valla.

Andros gēma argēti nitorem habet. et dicitur nomen et esse impositum q animoz impetus vel tracundias do mare et restrenare dicitur.

Androgenus. Benex græce. latine mulier. 2 componit cum andron vel andros quod est vir. 2 dicitur androgen⁹ na nū. vir 2 mulier in simul: scz qui habet vtrūqz sexū. Idem de hermafroditō. 2 pe. pdu. f. ge. vnde de hac vide ibidē

Androgynus dicitur semiuir. i. partim vir & partim mulier. ādros enim (vt dixi in anir) est viri & genes mulieris. ar- r- p- nō sed androgynus nō androgenos scribitur habetqz penul. breuē. vnde a gyne gynēcos deducitur.

Androma tis. gemma miri coloris et odoris. vnde et nomen habet.

Andron siue andro interpretatur vir. vide hoc in androgenus.

Androneum nei: ab andron dicitur. 2 est locus domid in vbi multi viri habitant: sicut genetiū rei. dicitur loc⁹ vbi multae mulieres conueniunt.

Andron andronos dicitur locus vbi viri ver: santur. Gynēciū græce. r- v- v- a- i- k- s- i- op- i- g- y- n- e- c- i- o vel r- v- p- a- i- = k- o- p- y- n- e- c- o- vbi mulieres. non dico conueniunt (dicendum enim est quo conueniunt) sed habitāt aut ver: santur.

Anhella anhelie. i. pugna. fe. ge. 2 dicitur ab anhelus.

Anhelitus tus tui. maf. ge. pe. cor. i. incitatio spūs vel flatus. 2 dicitur ab āhelus: vel dic secundū pūf. q. a pdu. in e. pdu. inuenitur quert: vt halitus: anhelitus: vel ab hālitus per h. anhelitus secundum quosdam.

Anellus li. diminutivum parvus anulus.

Anhelus halo halas. cōponitur auz am: vel ana qd est sursum: et fit anhelus la lum. vñ quidā vidose aspirat e in anhelus. i. anxius. vñ hic anelitus tus. 2 anelofus fa. sum. 2 ānclo las. anxiani secundū lūg. pūf. tñ vult q anhelolas aspiretur sicut dicitur est supra in prima pte in c. de syllaba. 2 sic videtur cōpositū ex am 2 halo las.

Anhelus 2 anhelō aspiranda sunt.

Anfibolus. i. vestis equi villosa: sicut est sdauma quæ circumdudatur. 2 cori. penul.

Amphibios dicitur in terra 2 aquis tenens Amphibolus dubius

Anfora re. fe. ge. pe. cor. i. pca pponit ab am qd ē arcū: 2 foras qd ē it ferre: qz hinc de leuatur: vtpote ex vtraqz pte manuta hec a figura sua græce dicitur bifota: qz eius geminate videt aures mutari. a oya qd est duo. 2 ota quod est auris. Anfora p lagna etiā sumitur. vnde qd Lucas dicit anforam. Martheus appellauit lagenā. et pōt scribi p f. vel ph. et per m. vel n

Amphora non anfore scribi debet græce dicitur amphiporeus.

Anfractus. ab anfringo gis. dicitur hic anfractus tus tui. i. circumfractio. anfractus etiā dicunt vte vel loca aspera et diuerticulis plena. vñ hic anfractibus 2 ruinis. anfractus etiā dicunt quandoqz foueæ 2 pcanationes. Vñ anfractus tus fa. sum. 2 pparatur. vñ anfractus tus. si si me. aduerbum. Et hec anfractuositas tatis.

Anfringo gis. gi. cū. pponitur ex an 2 frango gis. mutato m in n. 2 a n i. 2 est anfringere circūquaqz frangere. Angaria pe. longa. Nā græce dicitur apei a aggareia coactio. non ergo venit ab angor sed ab arr a pevo quod est cogo.

Angaria rie. ab ango gis. dicitur hec angaria rie. pe. cor. i. compulsio: iniusta coactio. vnde angario rias. i. pcellere vel iniuste cogere. vnde in passione dñi. Et angariauerūt symonē quēdam vt tolleret crucem iesu. Unde pbalus an

gariator trit. 2 hic angarius ris. pedellus: compulsoz in iustis exactor secundū pāp. q dicit angaria publica officia dicuntur.

Angelus. ab agyos dicitur hic āgelus li. quod latine sonat nūcius hebraice amal vel amalaoth. Et merito ab agyos dicuntur angeli. eo q sunt sine terra 2 celestes. 2 ab angelus angelicus ca. cum. possessiui. Et angeli dicunt quidā hebreici qui angelos colūt. Et scias q fm Dionysii nouem sunt ordines angeloz: et tres hierarchie. in qualibet hierarchie sunt tres ordines. In prima hierarchia sunt sera phin: cherubin. 2 troni. In media sunt dhationes / stutes 2 potestates. In tertia aut sunt principatus: archangeli 2 angeli. 2 vide ministros qui sunt sub vno rege: quidā operantur immediate circa psonā regis quasi cubicularij rassetto res: 2 hoc ppetit pime hierarchie respectu dei. Quidam vero habent officia ad regionē regni in pmuti non deputati huic vel illi puidet: vt dñi regalis curie: 2 princeps militum: 2 iudices curie: 2 his similes sunt ordines secundē hierarchie. Quidā vero pponunt ad regimē alius partis regni: vt ppositi 2 balui: 2 hmoi minores officiales et his similes sunt ordines tertiē hierarchie. Et aut dicit Greg. Angeloz vocabulū nomen est officij non nature. Nā sancti illi celestis pte spūs semp quidā sunt spūs: sed semper vocari angeli nequaquā possunt: qz tunc solū sunt angeli cū p eos aliqua nundant. Unde 2 p psalmistam dicitur. Quis facit angelos suos spūs: ac si apte dicat: qz eos quos habet spūs cū voluerit etiā angelos facit. Item aduerte q in illa summa ciuitate quibet ordo eius rei censetur nomine quā pleni⁹ accipit in munere: ita q pparatio nō auferatur ad oēs ordines: sed ad inferiores. Quidam aut angeloz dicitur multitudo celestiu spirituu qui inter se in aliquo munere grate simulant. sicut etiā in naturaliu datorum munere pueniunt. Et aut in illa summa ciuitate specialia quedam singulorum sunt: vt tñ sint pmutia oim 2 qd in se quisqz ex pte habet: hoc in alio ordine totū possidet. sed idarco eodē vocabulo pmutiter nō censet vt ille ordo vocari pū uato vniuscuiusqz rei nomine debeat q hāc in munere plenius accipit. Et nota q contēplatio angeloz magis se habet p modū receptiōis q actionis. 2 ideo sicut luna simul recipit lumen a sole 2 illuminat inferiores corpora: ita etiā angelus simul illuminatur in diuina contēplatiōe 2 illuminat inferiores: 2 operat circa eos. Et hoc collige q semper deum angeli contēplant etiā quādo ad nos mittuntur. Unde dicit Grego. in. ii. moralium. Angeloz scia cōparatione nre in circūscripta valde 2 dilatata est: sed tamen in pparatiōe diuine scie circūscripta 2 angusta: sicut et ipsi illoz spirituu pparatione. qdē nostrorū corporū spūs sunt. sed in comparatiōe summi et in circūscripti spūs corpus sunt. Mittunt igit et aīstunt. qz per hoc q circūscripti sunt ex eant. 2 p hoc q intus quoqz ptes sunt nunqz recedūt. Et facit ergo patris semp vident etiam cū ad nos veniunt: qz ad nos spāl pntia foras exeunt: 2 tñ ibi se vñ recesserāt per internam contēplatiōē feruant. Itē querit ibidem Grego. Quō dicit in Job. Lū venissent filij dei vt aīsteterēt corā dño: affuit inter eos et sathan: cū scriptū sit. Vbi mundo corde qm ipsi dñi videbūt: 2 sathan mundo corde esse non pōt: 2 respōdet. Intuendū est: qz affuisse corā dño nō aīst dñm vidisse phibet. venit quippe vt videret: nō vt videret ipse in cōspectu dñi. Non aut in cōspectu eius dñs fuit. Sic opus cū in sole pñst: ipse quidē radijs solis perfunditur: sed tamē lumen non videt quo illustratur. Ita ergo etiam inter angelos in cōspectu dñi sathan affuit: quia lux diuina quæ intūdo penetrat offia non se videt in mundū spiritū vidit. Vide in antiquistis: 2 in pñ: et in archangelus. Item in succuba. Item in voluntas. Item in perfectio. Item in intellectus. Item in seraphin.

Angelos est nūcius tam bonus q malus vnde nō ab agios qd per i scribitur deductur sed ab arr a dwo aggelo. i. nuncio dicitur aggelus. i. nūcius qualiscumqz. vnde nos mutates g in n dicimus āgelus. Sane hierarchia scribi debet scōrum principat⁹ nō gerarchia.

Angens gentis. omnis generis: id est. cōstringens:

n luj

sollicitans: afficiens: crucians: ab anagoge: et ab angens angenter aduerbium: id est constringenter.

Anger ris. i. spatarius: et dicitur ab angio: eo quod angenter: id est strice spatam teneat. et hic anger. i. cruciatus et hic anger genus serpentis: quia angulose et tortuose incedat. unde versus. Anger agit gladios serpens est et cruciatus.

Anger est fluuius ex Illyris in boream fluens.

Angina. ab angio: dicitur hec aginna ne: tumor fauci. vel inflatio gutturis. unde macer in li. de virib. herbar. Subuenit angine melli nitroque lugare: sed id est lūg. Papi. vero dicit angina glandula morbus faucium: tunc ra porcorum.

Angiporus. portus pponit cum angustus. et de angiporus rus. tui. et hoc angiporus. i. angusta et stricta via. vel angustus et strictus locus quem vulgo ruellā vocant. Boetius ode. xxv. pami. h. in lydia. Inuicē moechos anus arrogantes. Stiebis in solo leuis angiporus. Alij dicunt vi cum sine exitu.

Anglia glie. quedā regio feminini generis. et ab en quod est in. et deos gloua quasi gloriosa. vide in buto.

Dicebatur olim albion: et est vna britanniarum angla ut quidā volūt ab angulo dicta: ut alij ab angelo.

Ango gis. i. cum. constringere: sollicitare: afficere: cruciare: pbi actiui. vñ pballia: sed nō sunt in frēqnti vsu: an cum nec anctus pñcipi. Regū. c. j. Angiebat quoque eaz gemula eius. et vehementer agebat. et ut dicit. Pusi. Ango vi seruauit n in supino. ago enim actum facit.

Angor ris. masculini generis: id est anxietas. ab angio angis.

Angor corporis cruciatus ab aggo græco quod est strāgulo unde et angina.

Anguilla lē. dicitur ab anguis ppter similitudinē quā habet cum angue. vñ hic et hec anguillaris et hoc anguillare ut anguillaris cib⁹: et hoc anguillari rī: locus ubi anguilla abundat. dicitur aut anguilla scinca qua pueri verberantur. Et est cibus infirmis anguilla: iuxta illud. Case⁹ anguilla morbis cibus ille vel illa. Et bibis et rebibis et rebibendo bibis. Et ut dicit Basilius in. ix. home. herameron. Anguillas non aliter nisi de ceno nasci certissimū est. Quarum genus nec ouum nec alter aliquis part⁹ instaurat: sed ut diximus de limo gignendi fortunē originem.

Anguillaris. in anguilla vide.

Angulinus na num. pe. pdu. nomē possessuum ab angulo dicitur.

Anguipes. anguis pponitur cum pes: et dicit anguipes pedes ossus generis. i. habens angulinos pedes: sicut fuerunt gigantes: quia dñr habuisse āguinos pedes. Vel quia astuti erant ad modū serpentis: vel quia serpebāt in terrenis tantum in eis confidentes.

Anguis ab angulus li. dicitur hic āguis guis: eo quod angulosus: et nūq recte incedat. Et est pprie anguis aquarum: serpentes terrarum: draco templorum.

Angularis ab angio gis. dicitur hic āgulus li: quia partibus vñdīq angatur: vel quia duo partes in vñū pūgat et angat. vñ hic et hec angularis et hoc lare: quod habet duos angulos. vel quod est in angulo: angulosus scilicet sum: et angulatus scilicet tum. quod est angulare. Angulus pponit cum bis. est biāgulus la lum. duos angulos habens. unde biāgulus scilicet tum. Item pponit cum tris. et dicit triangulus la. li. unde triangulatus scilicet tum. Item pponit cum quattuor pēta sex et dicit quadrāgulus la lum. unde quadrāgulus scilicet tum. et pentāgulus la lum. a penta quod est quinq. unde pentāgulus scilicet tum. et sexangulus la li. unde sexāgulus scilicet tum. Et possunt pñcipia nomina ponti substantiue: ut biāgulus figura duorum angulorum: triangulus triū angulorum: et sic de alijs similibus.

Angulus anguli masculini generis penult. correp. in angularis est.

Angulus et græco est secundū festū Pōp. aliter non cōponeretur cum penta. vide festum.

Angustia ab angio gis. de angustus scilicet sum. i. strictus et pparatur: agustior sumus. unde hec angustia scilicet. anxietas: dolor. In plurali tamen accipitur p loco stricto. et ide angustio scilicet. Vel p subtractionē. i. angustio scilicet verbus actiui. i. strictum facere. Couth. vj. Nō angustiamini in vobis angustiamini alit in visceribus vestris. Vel fm aliā litterā angustiamini. Et p ppositionē cōagustio scilicet. et cōagustio scilicet: et ab his obus verbalia: ut dicit Bepaf. Angustum tempus dicitur: sed locus arcus.

Angustio scilicet stani in angustio scilicet. exponitur.

Anhelos las. pe. pdu. aspiratur: et videtur velle. Papi. sed anhelus la lum. non aspiratur fm lūgu. vide in anhelus supra Multi tamen aspirant anhelus.

Anhetum ti. cum h scribitur herba ortulana odorifera in cibo sumpta calefacit et stringit. Et pphbet etiam sternutamentum naribus opposita fm Papi. et pdu. penul. Unde in macer. A medicis callidū siccūq refertur anhetum.

Scribendum est antihum non anhetum.

Anticus cia cum. i. inuictus. Unde Boetius dicitur est anicus quasi inuict⁹: quia vinci non potuit. et dicit ab anticos græce: quod est inuictus latine.

Anicos. i. inuictus. et componitur ab a et nicos. i. vict⁹ aut nice. i. victoria.

Anicula le. dimi. pe. cor. i. perna anus. Terentius in andria. Importunatē spectate aniculē.

Aniculosus ab anus vel anicula dicitur aniculosus scilicet. i. anilis vel ridiculosus ad similitudinem verborum anuum.

Anilis ab anus dicitur hic et hec anilis et hoc le. penul. pdu. res anus: vel pertunens ad anum. Timoth. prima ca. iij. Inptas aut inanes fabulas deuita. Vel fm aliā litteram. Aniles fabulas. Virgi. lib. iij. ene. Illa gradus studio pperabat anili. unde aniliter aduerbiū. Et hec aniliras tans. i. senectus: antiquitas.

Anima me scōm quodā ab alo lis: deriuat eo quod nos alit. Alij dicunt quod pponitur ab a quod est sine: et mene sanguis: eo quod sit sine sanguine. Alij dicunt alam esse primitiuum. nos vero dicimus quod ala deriuat ab alos græce: quod latine de ventus: quia quidā putauerūt alam esse ventum: quia ore retrahētes aerem viuere videantur. Et ab anima hic animus mi. qdam vis anime: et substantia idē est animus: anima sensus: ratio: mens: et spūs. in effectu nō. Nā anima vñ: quia viuificat et membra vegetat: animus duz sapit et vult. Unde dicit Philo. anima est vite: animus est cōsiliū vigoris: sensus dñ sentit: mens est dñ intelligit vel recollit: ratio est dum discernit. spūs est dñ spirat vel contēplatur. Et nota quod quidā dicit pphaliter animā primi hominis fuisse in corpore creatā: Quicquid aut de ala primi hominis existimetur: de alijs certissime scidēdū est quod in corpore creati. creādo cñ in fundit eas deus: et in fundendo creat: unde ppheta. Qui sūxit sigillatim corda eorū. ala autē fm Biego. est immortalis: quod sic pñ. tres dīpe vitales spūs creauit opō deus. vñū q carne non tegit. alit qui carne tegit: sed cum carne nō mouē. tertii q carne tegit et cum carne mouē. Spūs nāq est qui carne nō tegit angelor. spūs qui carne tegit: sed cum carne non mouē hominum. spūs qui carne tegit: et cum carne mouē: iumentorum olim aialūq brutorū est. Homo itaq sicut in medio creatus est: et cum esset inferior angelo: superior iumento: itaq habet p mune cum summo aliquid: et cōe cum infimo. Immutabilitatem scz spūs cum angelo. Mortalitatē pō carnis cū iumento quousq mortalitatem carnis gloria resurrectionis absorbeat: et in hrendo cum ea caro seruetur in ppetuū: quia ipse spūs inherendo carniseruetur in deū: q tamen caro nec in reprobis inter supplicia pfecte duct⁹ quia semper desiciendo subsistit: ut qui spūs et carne peccauerūt semp essentialiter viuētes: et carne et spūs sine fine moriant⁹. Aliam etiā rationē ponit Biego. quarto moralū exponēs illud. Job. Stent qdam cuius nō agnoscebat vultū. Bene aut iugit dictum est stent. Qis quippe creatura: quia ex nihilo facta est: et p semetipz ad nihilū tendit. nō stare hz sed desfluere. Rationalis em creatura eo ipso quod ad imaginē con-

Altoris est condita ne ad nihilum transeat figit. Ad hoc etiam fact quod dicit. Greg. in. xiiij. lib. moralium. Et beatus inquit atque eterni sumus in eternum imitatur: eternus et magna est nobis eternitas imitatio eternitatis. Item Aristoteles in secundo libro de anima dicit. Sed videtur hoc aliquid genus alterius esse. et hoc solum contingit separari: sicut perpetuum a corruptibili. Item sicut dicit Bernardus. Nil est in rebus quod possit replere creaturam factam ad imaginem dei nisi caritas deus qui solus estimator illa. Greg. etiam in. xxvij. moralium dicit. Anima quod ad solum dei appetendum facta est. Omne est quod infra appetit minus. Est autem ei quod non sufficit deus non est. et dicitur in evangelio. Joh. c. iij. Omnis qui biberit ex aqua hac sitiet iterum. qui autem biberit ex aqua quam ego dabo ei non sitiet in eternum. Et scias quod secundum Augustinum. Anima est quedam substantia rationis princeps regemodo corpori accommodata. Iste autem definitio datur de anima put est spiritus: et put anima. est enim quedam anima corpori regendo accommodata: sed non separabilis: immo cum corpore conumpitur: sicut anima vegetabilis in plantis: et sensibus in brutis: ideo non est substantia quedam. id est per se subsistens: quod non manet si separatur. sed rationalis anima in se subsistit etiam sine corpore. et ideo substantia quedam: et iterum substantia quedam tota et perfecta et non aliunde possidens rationem ut deus: ideo non est ratio princeps: sed tota capiens rationem: sed anima rationalis non perfecta: nec a se natura rationalis est habens: et ideo est ratio princeps. Sed quod iterum est substantia quedam rationis princeps: ut angelus: sed corpori vivificando et sensificando non est accommodata. erit ergo animalis substantia: quedam rationis princeps regendo corpori accommodata. et tangit ibi natura aliquid rationalis duplex: scilicet spiritualitatis secundum quod est spiritus: et sic dicitur substantia quedam rationis princeps. Item vivificabilitatis secundum quam dicitur anima: et distinguit ab angelo: et propter hoc additur regendo corpori accommodata. Item attende quod opinio est aristotelis quam omnes quasi moderni sequuntur quod anima vivitur corpori: sicut forma materie unde anima est pars humane nature: et non natura quedam per se: et quod ratio partis contrariatur rationi persone: ideo anima separata non potest dici persona: quia quodlibet separata non sit pars actu: tamen habet naturam vel rationem: ut sit pars. Magister tamen in sententiis dicit quod est persona separata: sed hoc opinio modo non tenetur. Non autem volo te ignorare quod opinio unio anime separatę ad carnem non possit fieri nisi per virtutem supernaturalem. tamen in ea est naturalis aptitudo: ad hoc etiam quod unio non potest compleri: nisi per virtutem supernaturalem est ex defectu corporis non ex defectu anime. Vide etiam in ratio et in tradit: et in ventale: et in voluntas. Quando autem anima rationalis infundatur in corpore dicam in extraduce. Item vide in homo: et in originis. Item de scientia et potentia anime christi dicam in antichristus.

Animaduersionis. se. ge. pena: punitio: et est genus omnium penarum. et dicitur ab animaduersione. secundum Augustinum. Papi. dicit. animaduersionis ultio: sententia in reum: et etiam consideratio.

Valla censet poenam non quamvis sed legitimam et animaduertendo illatam.

Animaduersionis verti uersum. componitur ex anima: vel animus: et verto tunc interponitur causa euphonie: vel potest poni ex animus: et aduersionis: et tunc interponitur d: sed apocopa animus: est est animaduersione in alio vertere et considerare: intelligere: et ponitur quandoque per punire. sed tunc habet actum mediate propositione in: ut preceptor animaduersionis in discipulis: unde animaduersionis punitio: quia ante quod pena irrogetur secundum quantitatem vel qualitatem peccati vertitur quantitas vel qualitas penę in animo. vel quia tunc vertitur iudex animum ad reum puniendum: ut perpendat quia pena sit puniendus. unde hoc animaduersionis.

Animaduersionis tibi. I. impuro. animaduersionis in te. I. si te punio. animaduersionis te. I. confidero.

Animal ab anima dicitur hoc animalis. et per d. pe. in gentiuo: sicut alia desinentia in alia similia. Unde hic dicitur hoc animalis et hoc le. Lounth. iij. Animalis homo non potest ea que sunt spiritus dei. id est. carnalis bestialis. unde hoc animalitas tatis. proprietates qua quis dicitur animal: et videtur dicitur per. Animal commune nomen est omnium animam habentium dictum quod animetur spiritu et moueatur. animalibus autem ad amina dedit.

Animalis. in animal exponitur.

Animatus tam. ab alio mas. dicitur est animatus habens animam vel cordatus: voluntarius. et videtur dicitur per. Animatum quicquid animam. id est. vitam habet. dicitur animatus: sicut homo: bos: arbor: herba: et dicitur animatus quasi alio acutus. Animofus vero animo et viribus plenus.

Animequior. id est. alio vel animi equior. Animequus. id est. patiens secundum per. Baruth. iij. Animequior esto hierusalem. Idem in eodem animequiores estote filii.

Animo as mau. id est animas dare: vel exhortari. an daccm facere ab anima dicitur: et componitur ex animo as: in animo mas.

Animofus sa sum. ab animus dicitur: animofus quandoque audax: supb. quadoque fortis. comparatur animofior sumus. et. unde hoc aliofita tatis: fortitudo vel audacia secundum Augustinum. Et videtur dicitur per. alatus quasi alio acutus. alofus vero animo et viribus plenus.

Animula le feminini generis diminutivum. parua anima. perultima correpta.

Animus: ab anima dicitur hic animus meus. quedam vis aliquid: et in substantia id est anima dicitur anima: et sensus: et ratio: et spiritus: sed in effectu: non sicut dixi in anima. Et hoc intelligitur secundum quosdam. Animus ponitur dicitur equus: et fit hic et hoc equanimis et hoc me. unde equanimiter adverbium: et hoc equanimitas tatis. id est. animi equitas. et cum vult: et fit hic et hoc vnanimis: et hoc me. unde vnanimiter et hoc vnanimitas tatis. id est. animi vnitatis. et cum magnus: et fit magnanimus. unde magnanimitas: et hoc magnanimitas tatis. id est. animi magnitudo. et cum ex: et fit exanimis. id est. territus mortuus. sed etiam tuis propter dicitur perterfactus: unde exanimis et hoc exanimitas. Et cum pusillus: et fit pusillanimis. unde pusillanimiter et hoc pusillanimitas tatis. et cum longus: et fit longanimus. unde longanimitas et hoc longanimitas tatis. et cum semis. et fit semianimis. id est. semivivus. Et est sciendum quod licet supradictę partes preferantur secundum tertiam declinationem. Inueniunt tamen et scilicet: ut equanimis: seminanimus ma. num. et sic de ceteris. et cor. ni.

Ad dicitur.

Anim differt ab anima. Animus est quo sapienter pars ipsa rationalis: quod in nobis divina moralis est. Anima autem est qua vivimus: quod quidam nobis corpus est cuius reliquę animas: Iuue. Principio indulget corpus conditor: illis tamen animas: nobis animum quodque. hoc scriuius.

Anitas tatis. id est. vetusta senectus: ab anus pro vetula dicitur. et cor. ni.

Anna gratia dei interpretatur: quia cum prius esset sterilis: postea secundata est gratia dei. De viris annę matris beate marie virginis: et etiam de filiabus suis. habes in iohannes.

Annalis ab annis dicitur hic et hec annalis et hoc le. id est. annus. Et hic annalis lib. in quo facta anni scribebant secundum Augustinum. et definit ab annu in l. Papias vero dicit. Annalis liber continens annua acta. Annales sunt eorum que nostra etas non nouit. unde titus liuius ex annalibus et hystoria constitat: hoc tamen confundit: ut Virg. Et vacet annales nostrorum audire laborum: hec seruus hystoria que vidimus.

Annaria res. communis generis. id est. lex de anno facta. et dicitur ab annus.

Annuaria lex qua finiunt anni magistratus capiendi secundum Festum.

Annictio tatis. cum palpebris annuere: sicut facimus de signantes aliquid cum palpebris: et componitur ex ad et nictio nictas.

Anniculus ab annus dicitur hic anniculus id est. quous annus:

sicut est annus lunaris. vel adiective anniculus la lli. i. vni⁹ anni. Unde exodi. xij. Erat agnus sine macula masculis anniculus. et etiam in auroa legitur. Vasculus anniculus qui foret absq; nota.

Annulus unus anni etiam vbi diminutio non est vt vnum anniculum: duorum autem annorum dicitur bimum. trium trimus: quatuorquadrum: quae tria possunt diminutiva fieri dum res diminutione et incrementum suscipiunt: vt bimulus equus: trimulus puer. &c.

Anniversarium in annualis vide.

Annona ne. seges unus anni. ab annus dicitur quasi anona eo qd in singulis annis remouetur. Vel fm paph. Annona est alimonia anni non solum frumentaria. sed aliarum rerum putata anona in macello carioris fore dicit. Cicero. tractum est a tempore quo romani quondam ad cibos vocabant.

Annosus. abiannis dicitur annosus annosa annosus. plenus annis. et comparatur annosior simus. unde annositas id est antiquitas.

Annottinus na nsi. i. vnus anni ab annus dicitur. Vbi Iosephus in vi. lib. analisi. arietem ad agno anno in holocaustis offerbant. et cor. pe. cum desinat in tñ. et non hzt. a primitiuo: sicut homo homotinus: vt ostendit in secunda parte: vbi egi de desinentibus in nus.

Annulis. verbum actiuum. ex ad et nudo nus. et d mutata in n et cor. pe. vide in nudo is.

Annualis. ab an⁹ hzc et hec annualis et hoc le. i. annus. Et inde annualiter aduerbijs. et hoc annuale lis. substantiue idem quod annuarius. Quod componitur ab annus et verro. scz dies p mortuis celebrata singulis annis: et potest dici substantiue et etiam adiectiue: vt annuaria dies.

Annularius ria. rum. sicut annuaria officia. i. singulorum annorum. et dicitur ab annus.

Annuatim aduerbijs. i. singulis annis ab annus dicitur.

Annundus. Nuncius componitur cum ad. et dicitur hic annundus dicitur et hec annuncia idem quod nuncius vel nuntius. et hoc annundus dicitur id quod annundatur. Ambrosius super egelesippum. Irridebant prophetarum annuncia phas offe calcabant.

Annulis. nui niti. ex ad et nudo. et est annuere assignare vel assentire nuntio alicui facere. Et est actiuum. pcedere: sed in alijs significationibus est neu. gessit. Et format fm paph. pteritum a prima persona presentis o in i. vt annuo nui. et supinum a pterito i. mutato in tum: vt annutum.

Annus ni. mas. ge. dicitur ab an quod est circuli: et no nas: quia voluit quasi in circulo Vel ab ana dea anni. Vel potest poni ab an quod est circuli: et no nas. quasi circuli nas: quia quasi in circulo voluit. Annus aut solaris sic describitur. Annus est spatium quo sol ab vno puncto zodiaci extens ad idem reuertitur. Hoc aut factum in tercentis sexaginta quatuor diebus et sex horis. Philosophi vero videntes quod maxime esset confusio si annus noster per horas terminaretur. si primus annus in diceret ab ortu solis: et terminaret in meridie. Secus a meridie in diceret: et terminaretur in occasu. Tertius ab occasu in diceret: et terminaret in media nocte. Quartus a media nocte in diceret: et terminaret in ortu solis constituerunt quod ille sex horarum absque villa computatione ponant tribus annis: donec quod in quarto anno facere valeant vnam diem quod bisextile. quia sexto kalendas martij bis prouinciat. fm quosdam. vel melius dicitur bisextus fm astronomos. quasi ex bisse momento collectus: quod sic patere potest. Sol in quibus signo moratur triginta diebus et triginta tribus horarum: et triginta bisse momentorum. Triens est tertia pars rei bisse pertinet duas tertias alicuius totius partem ex tribus partibus. Triginta ergo trientes horarum faciunt decem momenta et duo puncta: sed multiplicatis duobus punctis duodecim habemus sex horas ex bisse momento collectas. et quia ex istis sex horis puenit ille dies. propterea dicitur bissextus. vide etiam in quintilis.

Annus ab anulo dicitur quod in se circūuoluitur unde maro Atque in se sua per vestigia voluitur annua. Ideo et ab aegiptis serpente mordere cauda sua

depingebatur. Verum beffe seu bes non beffe dicitur ostio vndeque sunt duae tertiae partes afflis. de quibus vide in as afflis.

Annutotat taul. ex ad et nuto tas. d mutata in n. et est annutare annuere vel assignare: nuntio alicui facere. Vbi planus. Alij annutat alij annutat: alij timeret: alij amat. Annutare est cum oculo annuere. et annutare cum alio membro. et pdu. nu. annuto.

Dic oculo non cum oculo. &c.

Annus nua um. ab annus dicitur. i. res anni vel pertinens ad annum.

Analegum gi. pponitur ab ana sursum: et legum pulpitum unde analogum: quia ibi supra legitur. Idem est analogum. a logos quod est sermo: quia ibi terminatur fm lūg. paph. vero dicit. Analogum dicitur quod sermo inde dicitur.

Analogia gi. pe. acuta. pponitur ab ana quod est rectus et logos quod est sermo. et dicitur hec analogia gi. i. equalis locatio: regular formatio: vel similis comparatio siue ppositio. Colligitur aut octo modis comparatio siue ppositio analogie scz qualitate: comparatio de genere: numero: figura: casu: et temeritatibus similium syllabarum et similitudine temporum. unde analogicus ca cum. i. regulare fm lūg. paph. etiam dicit analogia grece similis comparatio siue ppositio dicitur: et est tertia littera in papha.

Analogicus ca cum. in analogia vide.

Analogium gi. in analogum vide.

Anomalus. Roma vel nomia pponitur cum a. i. sine et dicitur anomalus la lum. sine lege. vel anomalus quasi anormalus. i. sine regula. i. irregularis fm lūg. paph. vero dicit anomalus extra regulam. Nam a sine nomos lex.

Anomia grece latine iniquitas et scelus. i. sine lege. ab a quod est sine: et nomia quod est lex.

Anquina ne. funis navis quo ad malle antena religatur. Lucan. atque anquina regat stabili fortissima cursum.

Anquiromagus genus nauigij est: et dicitur sic: quia celeritate sui anchoris et reliquis instrumentis nauium vehendis sit aptus.

Ansa se. i. auris per quam vas sustollit: ab ango gis. vbi an satus a tum. ansa hinc. vbi ansatus dicitur vas quod tales habet ansas siue aures. Item asa dicitur auris per quam cortina vel vestis suspendit. Grego. scdo moralium. Sed ecce quoniam quoniam stionem iungim⁹ et quasi dum ansam soluere nitimur non dum ligamus.

Anser. ab anas tis. dicitur hic anser feris. quidam autem que dicitur aucta vulgariter propter similitudinem anatis: vel quia habet similiter frequentiam natandi. vbi anser in na. nus. pe. pdu. et sunt calami anseris utiles ad scribendum. vbi quidam. Anser oue variat cui potius vacca ministrat. Et est pmisk. ge. aser. vbi sub vna voce et vno articulo comprehendit anthea vtriusque sexus: vt albus anser tam per mare quam per semina: vt dicitur supra in tertia parte vbi determinavi de genere nominis. cap. de epicaeno genere.

Anser oue. i. pelle aut membrana ouis variat penna cui potius vacca. Lattamentum ex cornu vaccae. &c.

Ansula le. penul. cor. dimi. parua ansa.

Ante aduerbijs est. et significat locus et tempus: antes solum tempus unde hic et hec anterior et hoc antierius se perlatum non habet.

Antea aduerbium temporis. ab ante dicitur.

Antecenit. ante pponitur cum coena. et dicitur hoc antecenitum. et hec antecenia nile. i. merenda. i. cibum qui ante coenam sumitur. Merenda autem quasi vulgare est: sic tamen dicitur quasi post meridiem edenda.

Antegradior diuersus gressus sum. i. ante ire. ex ante et gradior: et refert a in presenti sui simplicis: sicut et pgradior. dicitur etiam paggredior. i. ante gradior.

Antela ab ante et telon quod est longum pponitur hec antela le. angulum illud quod ante pectus equi tendit: sicut postela dicitur illud quod posterius tendit sub cauda equi: vel dicitur antela quasi ante sella. et fm hoc potest dici sic quodlibet ornametum equi ante vel retro. vel mantica quae ante portat vel retro. Sigal. sic dicit. Est antela quod est in pectore quadrupae

rantis. Dicitur postela quod est a posteriori.

Antelucanus. pponitur ab ante et lux. i. surgens ahi die vel lucem: vel pponitur ab ante et lucanus quod est splendor matutinus. inde hic antelucanus. ni. pe. pdu. i. eruptio auro re ante lucem canens. i. quasi albens. adiective antelucanus. num. i. ante lucem surgens. Sap. xi. Et tanquam gutta ro- ris antelucani quae descendit in terram.

Antelucos. cas. derivatur ab antelucanus. vel potest copo- ni ab ante et lux. i. Et est antelucare in nocte vel ante lu- cem surgere vel vigilare.

Antenna. ne. corda capitalis in navi quae sursum dirigit velum. et antenna: quia ante se habet aquas: vel antenna pica ex qua velum dependet quasi ante amnem posita: prae- stitit enim ea amnis. Unde Suidas. tristis. Non tulit antennis aura scrota meas: et videtur pponi ab ante et amnis. Papi- vero dicit. antenna lignum ex transverso mali positum per quod dependet velum: dicta quasi ante amnem. Comua ve- lorum et amnis antennarum. Virg.

Sunt proprie vela maiora circa malum non ad ma- lum tensa.

Antemurale. lis. neu. ge. i. defensio ante murum: vel ppo- nitur ex ante et murale. Item et hoc promurale quasi pro mu- ro factum sicut vallum et fossa. unde Esai. xvi. Ponetur in eam murus et antemurale et murus pariter dissipatus est. et pdu. ra. vide etiam in promurale.

Antepenultimus. ma. num. quod est in secundo loco ante penultimum. et pponitur ab ante et penultimus.

Antepes. dis. mas. ge. ab ante et pes. Et sunt antepedes obsequia amicorum vel ipsi amici obsequentes.

Anterminus. na. num. i. vicinus: vel iuxta terminos po- situs. ab ante et terminus dicitur.

Anteritas. tis. femininum generis. id est antiquitas ab an- te dicitur.

Anterium. ab ante dicitur anterium ris. i. plium ante ve- hem factum quod aliter anteurbanum dicitur.

Antes. ab ante et hi antes horum antium: lapides macerie qui claudunt vineas eo quod ante stant. unde et antes dicuntur quandoque extremi ordines vinearum: quia ante stant. Unde et videtur esse compositum ab ante et sto. Verg. georg. iij. Prae- canit effretos extremos vinitor antes.

Antesignanus. na. num. i. primipulus vexillifer. ab ante et signum vel signa addita nomen. et pdu. penul.

Antestor. Testor. aris. pponitur cum ante quod est contra. et vi. antestor. testaris. i. contra testari. testimonium prohibere: et est absolutum: ut si dicat. iste negat se hoc fecisse: et ego ante- stor. Si vero dicat antestor illi id est quod illi testis contradico vel pponitur ab antestor. et vi. antestor. antestaris. i. iudicis stare pro teste: vel primo testari: vel ante iudices testes statuere. et est verbum deponens et scribitur ubique pro te non tu. fm. Aug. Papi. vero dicit. Antestari prius testari vel ante iu- dicem statuere. vel teste prius ante iudices.

Antestari est prius quam manus in fugientem iudicium impiciantur testari. horatius licet antestari. &c.

Anti. est contra.

Antibachus. us. ab anti quod est contra. et bachus deus: anti- bachus pes contrarius bacho. pstat enim ex primis duabus longis et tertia breui ut natura. Bachus vero pstat ex pri- ma breui et duabus sequentibus longis: ut poere. vñ ver- sus. Abbreuiat primam mediam producit in imā. Bachus est antibachus hostis ei.

Antibibulum. bibulum pro libro componitur cum anti quod est contra. et de hoc antibibulum: id est pignus pro codice mu- nato datum: quasi contra bibulum datum.

Antica. ce. dicitur ab ante. et est antica ostium aterius: sicut postica posterius. Horatius in epistolis. Atria seruare po- stico falle clientem. denique omnia quae ante nos sunt antica dicuntur sicut postica: quae post nos appellantur. unde qui- dam. Gallitur anticam qui me non dixerit esse. sed quan- doque antica dicitur pars ecclesiae quae dicitur tremia. et ve- nit ab anti pro contra.

Antichristus. id est contra christum. ab anti quod est con- tra: et christus. Nascetur autem ut dicit Remigius antichri-

stus in babilone de tribu dan. et cum venerit hierosolimam circumcidens se: dicet iudeis. Ego sum christus vobis pro- missus. Tunc confluent ad eum omnes iudei: et regnificabit te- plum quod est destructum a romanis. Sedebitque ibi dicens esse deus: et interficiet enoch et helias: sicut habetur Apo- calypsis. xij. Erunt autem antichristus bastardus: ut dicit Dama- scenus. Item erit in concupiscentiis feminarum et terrarum dandus gratuito: ut dicitur Danielis. ix. Item tempore antichri- sti aliqua vera miracula fient prout demonum promissione di- ctina. In illis tamen ad quae Christus demonum se extendit. Vir ra- men ab apostolo mendacia ex parte finis: quia ad decipiendum fient. Habebit autem antichristus angelum bonum custodem: quia lex promissionis propter unum immutari non debet. Et in hoc eius po- tera iustior apparebit: quia benefida totae naturae humanae pulsa sibi non subtrahent. Nec tamen omnino frustra erit custo- dia: quia si ad bonum non convertatur: a multis tamen malis cessabit retractus ab angelo custode. Hunc enim effectum ad mi- nus persequitur angelus pro custodia. inquam tunc sit obedi- natus. ut dicit Remigius. antichristus simulabit se occisum. Et post mortem resurrexisset. Tanta quippe temeritas erit in illo damnato homine: ut ad deludendos alios populorum imitatio- ne veri capitis christi occisum se dicat: et resurrexisse post mortem. Tandem vero dominus interficiet eum spiritu oris sui. Siue enim dominus Iesus Christus interfecerit eum po- tentia visionis suae: siue Michael interfecerit illum: prout dicit Iesus occidetur non prout Michaelis. Decedat autem sicut doctores tradunt quod Ibero. super Daniele hoc dicit. In morte oliueti papilionis et folio suo. in loco circa quem dñs ascendit ad celos. et subdit Remigius. Notandum quod non statim ventet dñs ad iudicium ubi fuerit antichristus inter- fectus: sed sicut in libro danielis cap. xij. intelligimus post mortem illius procedent electis ad penitendum dies quadra- ginta quos. Quantuncumque vero spatium temporis sit visum dñs ve- niat penitus ignoratur. Sed potest quoniam an filius dei sciat diem iudicii siue finem mundi. Et videtur quod non quod dicit Math. xxij. de die autem illa et hora nemo scit: neque angeli in celo: neque filius: nisi pater. Ad hoc dico quod filius dei sciat illa die: quia omnia scit quae pater: quia una est essentia filii et patris: et una potentia: et eadem scientia. Sed tamen nescire nobis: quod non facit nos scire sed latet nos. Unde dicit glossa. Nescit filius adoptivus. Item nescit corpus filii in terra positum quod est ecclesia. vel dic quod filius nescit a se. nec etiam spiritus sanctus a se scit: quia non est a se: sed per solus scit a se et per se: quia nullo est: sed filius est a patre per generationem. et spiritus a patre et filio per communem aspirationem. Unde dicit Hilarius in glossa. Math. xxij. Filius et spiritus sanctus: quia non sunt a se idem illa nesciunt a se patrem aut quia a se est scit a se. Sci- unt ergo filius et spiritus sanctus per se: sed nesciunt a se: quia nec a se sunt: patrem autem scit de die illa a se et per se. Sed quoniam an- tichristus in quantum homo hoc sciat. Dico quod alia christi hoc scit sed de nescire quod corpus eius scy ecclesia nescit. Non enim ex- pediret nobis die illam scire ut fm glo. Ibero. Similiter semper incerti de adventu iudicii: et sic quoties die vitam quasi alia die vel illa die iudicandi: et ita ut semper simus solliciti. Unde Augustinus. Latet ultima dies ut observent oes. Item glossa super illud Actuum primo. Non est verum scire tempo- ra vel momenta etc. cum non est hominum iudicii diem nosce ut quasi semper iudicium expectet. Non autem non erit: sed non est verum scire: notans eos adhuc esse infirmos: et ideo ad secre- ta non esse idoneos. Patet ergo quod ecclesia multas nescit die iudicii. De ecclesia autem tripliciter potest queri an sciat. De hoc dicit glossa Math. xxij. De die autem illa et hora nemo scit neque angeli celorum: nisi pater solus. In quibusdam inquit codicibus addit neque filius quod quidem omnia scit cum pre- sed non fecit hominem scire neque electi angelique quicquam scire fece- runt: quia videlicet nulli sanctorum angelorum concessit deus noticiam huius diei: neque filio scilicet adoptivo: id est neque ulli sanctorum hominum. vide in etas. Ibi etiam nota diligen- ter quod anima christi quia perfectissime inter creaturas hominum intuetur ad terminum huius cognitionis pervenit: scilicet quia scit omnia quae sunt vel erunt vel fuerunt non solum facta.

sed et cogitata et dicta: et quod prophēdit quālibet essentia creatam: ideo scit omnia quae sunt in potentia seminalis creaturę: cuiuscumque eo modo quo deus scit omnia quae sunt in potentia sua posita: sic ergo anima christi videt in homine omnia quae hominum videtur facientia visionis: nec tamē adaequas scientia alicuius christi ad hominis scientia: quia anima christi non potest ita limpide videre ea quae videntur in verbo: sicut ipsum hominem: quod non habet tantam virtutem in intelligendo. Item quod essentia divina quae est exemplar rerum in quibus res videntur magis est coniuncta sibi quam alieni creaturę quod est et eadem secundum rem. Misit autem sancti a christo quibus deus videantur essentia: non tamen vident omnia quae deus videt: eo quod essentia divina non comprehendunt. Non est enim necesse quod sciens causam sciat omnes eius effectus nisi causam comprehendat: quod non competit intellectui creato. Et ideo unusquisque videntium deum per essentiam tanto plura in eius essentia percipiat: quanto clarior divina essentia intuetur. Et inde est quod potest unus alium instituire: et sic scientia angelorum et aliarum sanctarum potest augeri usque ad dei inditum: sicut et alia quod ad similes accidentale pertinet sed ulterius non perficiet: quod tunc erit ultimum statum rerum: et in illo statu possibile est quod omnes omnia cognoscant quod deus scia visionis novit. Licet autem anima christi omnia sciat: non tamen omnia potest: quia creare non potest: quod est potentie infinitae. Nam sicut anima christi non potuit concipere ut haberet etiam infinitam tem essentia: ita nec omni potentia sibi communicari potuit: nec alicui creaturę communicari potest. Credo tamen quod omnis potentia quae alicui creaturę communicari potest: sibi communicata fuit multo abundantius: ut scilicet materia elementaris magis obediret sibi ad nutum quam actus qualitatibus: vel etiam celeris virtuti: et quia magis potuisset celum mouere quam aliquis angelus. An tamen angeli mouent orbem de gratia dei et virtute: dicta in virtute. Et inde Augustinus in nono libro de ciuitate dei dicit quoddam nobile hominem non oblivioni tradendum. In eorum inquit sane quod tunc futuri sunt sanctorum atque fidelium preparatione quid nos sumus: cum quidem ad illos perbandos tantum solui inimitis: cum quo nos ligato tanto periculo dimicamus. Quomodo autem antiquissimus feliciter gradietur: sed non bene finiet dicam in leo. Item de signis antiquissimis: dicam in miraculum.

Anticipo pas. ab ante et capio. componitur antecapio capis. et anticipo apas. pe. cor. in eodem sensu scilicet precor: pare. puenire primo capere.

Antidicomarię quidam heretici dicti sunt: quia marie virginis contradicunt. et componitur ab anti: et dico: et maria.

Antidotum ti. neu. gressi. venenū quod datur contra vitam. vel illud quod datur contra venenū ab anti quod est contra et datur. pas. vero dicit Antidotū grece dicitur ex contrario datur. contraria enim contrariis curantur. Unde per medicina ponit. et cor. pe. Unde vin docinensis. Est ancilla dei simplex elemosyna: mortis: Antidotum: venie porta: salutis iter. Unde hic antidotarius res. liber quidam contra vicia compositus.

Antifrasis sis. pe. cor. se. ge. p. troueris contrarietas. de hoc require in quarta parte in tractatu de tropis. Utrum autem antifrasis faciat deriuationē dixi in tertia parte ubi egi de speciebus nominum.

Scribi autem deberet antiphrasis.

Antigonus ni. penul. cor. Unde in auroa dicitur Alexander antigonus minor.

Antigraphus. Graphus. i. scriptor. componitur cum anti quod est contra. Et dicitur hic antigraphus pbi. cancellarius: qui et archigraphus dicitur: quia rescribit litteris missis ad dñm suū. Unde hec antigraphia pbię. et hec archigraphia pbię. i. eius dignitas scilicet cancellaria. et cor. pe. antigraphus: sed antigraphia acuit pe.

Antilibanus ni. pe. cor. ea pars libani vel super libanū quę occidentalem partem respicit: quasi contra libanum. Et componitur ab anti et libanus ni. p monte quodam.

Antiloquus qua. quum. qui primo loquitur. ab anti et loquor: et cor. lo. unde antiloquium quis. prima locutio.

Antimetabola bole. penul. cor. vel antimetabole boles. grece: et tunc acuit in fine: de hoc dixi in quarta parte ubi egi de colubus rhetoricis.

Antiochia dyę. dicitur ab antiocho patre seleuci quod eaz

edificauit: a quo etiam et seleucia alia ciuitas dicta est: vel dicitur sic ab anti et ocy quod est velox: quia contra velox. id est oceanum est posita. Unde antiochenus nomen patrum.

Antipastus dicitur pes: quia fit ex contrariis syllabis: scilicet ex breui et longa: et ex longa et breui. ut amare. Et dicitur ab antri et contra: et pastos quod est spacijs: quod contrariis spacijs consistit.

Antipater tri. pe. cor. unde in Aluro dicitur. Uir pbat antipater idumeus consul illi.

Antipetimeteris. pe. cor. pponitur ab anti et petimeteris. Et antipetimeteris est quedam species celsure per quam vocalis naturaliter cor. pdu. in principio scilicet pedis. Et dicitur sic: quia petimeteris fit in principio tertij pedis: hoc est in principio secundum: ut in hoc versu. Moys cęce non tardat: et illico labitur hora.

Antiphona antiphonę. i. contra psalmi sonans. vel pars illius canit ab una parte chori: alia ab altera. Et dicitur ab anti quod est contra: et phonos quod est sonus. et scribitur per ph. et p. o. in pe. syllaba non per a. potest etiam scribi per f. et cor. pe. pas. vero dicit antiphona grece vocę reciproca duobus choris alternatim psallentibus.

Antipophora re. penul. cor. vide in quarta parte ubi egi de colubus rhetoricis.

Antipos podis. popul. subterraneus contra nos habens pedes ut putant quidam. ab anti quod est contra: et pos quod est pes. vel ab anti et pes pedis. pas. vero dicit antipodes penul. cor. dicitur quod contrarij nostris vestigijs putentur. Item antipodes genus monstrum in libia platas: has habens post crura et octenos digitos in plantis.

Antiptosis pe. cor. quidam figura alleothesis: sub qua conuenitur antithesis. Vide supra in quarta parte in ca. de alleothesis secundum Paulum.

Immo penul. producit.

Antiquarius. ab antiquus dicitur hic antiquarius res. quod antiqua habet in memoria vel scribit. Et differt a librario: quia librarius dicitur qui noua et vetera scribit. antiquarius qui solum vetera. antiquarius etiam dicitur senex antiquus et qui antiquis vitur vocabulis.

Antiquus. aduerbium. penul. cor. ab antiquus dicitur.

Antiquus qua. quuz. dicitur ab ante. Et est antiquus solum quo: vetus annis. et parat antiquior sumus. Unde hec antiquitas res. i. cuius longitudo: et antiquo quas. i. antiquus alius facere vel dicere secundum Augustinum. pas. vero dicit antiquus res. i. euacuare aliquid ad pristinum statum reuocare quasi de leuere. Debeo. viij. Quod autem antiquatur et senescit per pe. interitum est.

Antiquus dicitur tam suo quam publico tempore: ut qui diu vixit vel diu ante nos fuit: vetus tantum publico tempore: ut qui diu ante nos fuit licet iuuenis mortuus sit ut Abel inter veteres est non inter senes. quia senex est qui suo seu priuato tempore dicendus: ut qui quasi seculum pegerit aut se diu viuendo necauerit. Antiquus dicitur etiam carus.

Antisma. Sma. i. curuum. pponitur cum anti. et dicitur hoc antisma inderinabile. talis. i. figura quasi sima contra sima. i. curuum contra curuum. hec nota ponitur ad illos versus quorum ordo permutandus est. hec eadem nota cum puncto ponitur in his locis ubi in eodem sensu duplices sensus sunt: et dubitatur vter potius eligendus sit.

Antismicus ca. cum. i. vrbanus: non amarus: non iracundus. et dicitur ab antismos. et cor. mi.

Antismos. quidam tropus est. de quo dixi supra in quarta parte in tractatu de tropis.

Antistites. tis. cōis ge. i. sacerdos quasi stans pro populo: quia ante stat et orat pro plebe. et cor. st. in gō.

Antistitium. ab antistes dicitur hoc antistitium res. i. sacerdotium vel dominium: quod et hec antistitia res. dicitur.

Antista ste. i. sacerdos. ab antistes dicitur.

Antisto stas. ab antistes dicitur antisto stas. i. excellere: prestare: excellere.

Antistropa phe. i. contra conuersionem simplicem. Et

est anastrophe qñ finito versu reincipitur ipsi responsu
vel eius medietas ab anti 2 strophos. De hoc vide i stro
phas. ita vult lūgu. p̄ap. vero dicit. Anastrophe red-
proca conuersio qñ totū responsu cōuertit: 2 cori. stro.

Antithesis est quedā species metaplasmi de qua su-
pra dixi in quarta pte in ca. de metaplasmo. 2 fm hoc lū-
gui. Antithesis ē cōtraria positio: vt in duob⁹ pumis ver-
sibus Boetij. sed assignat ibi a quibusdā antitheta.

Antitheta thet. quoddā scema: de quo dixi supra in
quarta parte de schemate. Vide adnotata.

Antithetō quedā figura est de qua in quarta pte dixi
in tractatu de schemate.

Antonomasia sic. quiddā tropus est: 2 acuit pe. de quo
supra in quarta pte dictū est in tractatu de tropis.

Anthracis lapis p̄ciosus sic dictus: qñ ipe sit ignei co-
loris: vt carbūculus qui antrax dī: sed candida vena p̄-
cinctus: cuius p̄p̄ū est q̄ lactatus in ignem velut inter
motus exstinguitur: 2 e contrario aquis p̄fusus erat
deficit.

Anthrax dicitur carbonarius. Anthracia & an-
thraxis anthracidos pruna. Anthrax carbo: sed sūt
mere græca.

Anthrax carbunculus vel calculus. i. lapis.

Anthropophagi gens asperissima que humanis carni-
bus vescitur: 2 sunt sub regione scythie: 2 componitur ab
anthropos quod est homo: 2 phagin qd est comedere.

Anthropophomites heretici sic dicti: quia in simplici-
tate rustica deum humana credunt habere membra. ab
anthropos quod est homo: 2 morphē quod est mutatio:
2 theos quod est deus.

Anthropos id est homo: ab ana quod est sursum: 2 thro-
pos quod est conuersio: quasi sursum conuersus 2 erect⁹
vt sui creatorē aspiciat: cū alia aialia prona spectent ter-
ram. Unde apostolus nos admonens dicit. Que sursum
sunt querite: vt i chistus est in dextera dei sedens: que
sursum sūt sapite. non que sup terrā. p̄ap. sic dicit. Anthro-
pos quia si anthropos. i. sursum versus.

Anthropospatos humana passio: quando quod est
hominis attribuit deo. Vide supra in quarta parte i tra-
ctatu de coloribus rhetoricis.

Antrum antri græcum est. Sicec em dicitur antron.
latine specu dicitur: vel antra quasi atra. id est obscura lo-
ca secundum p̄apiam. Unde in hymno Joannis bapti-
ste. Antra deserti teneris sub annis diuini turmas fugi-
ens petisti.

Anubis. Nubes cōponitur cum a quod est sine: 2 bld
tur hic anubis. i. mercurius: quasi sine nube. Est em deus
sermonis: quia omnia reuelat. 2 idem dicit ancephal⁹.
canos quod est canis: 2 cephalē caput: quia cum canino
capite depingitur apud egyptios propter sagacitatem.
Est enim canis animal valde sagax: 2 procreat nu. sicut
nubes. Unde Virgilius. Omni genūq; deum monstra et
larrator anubis. secundū lūgu. 2 facit anubidis in genit-
uo. Qui. de sine titulo libro primo. per tua sacra p̄cor p
anubidis ora verendi.

Anubis non est latinum: sed ægyptum vocabulū:
significans canem apud eos.

Anularis. ab anul⁹ dicitur hic 2 hęc anularis 2 hoc anu-
lare: quod p̄inet ad anulū: 2 hic anularis substantiue: se-
cundus digitus a minimo: qñ ibi frequenter ponitur ann-
lus produ. pe. 2 scribit per simplex l. 2 format a grō anulū
in a. 2 addita ris.

Anularius. ab anularis dicitur hic anularius ris. qui fa-
cit annulos: 2 hoc anulariū ris. locus vbi sunt annuli.

Anulus ab anus pro culo dicitur hic anulus li pro ro-
tunditate: vel dicitur anulus ab anno per diminutionē:
quasi anulus. i. circulus: qñ in se redeat vt annus. Unde
anulatus lata. rti. i. anulatum habens. Quidam tamē di-
cunt q̄ anulus nō venit ab anus propter p̄dictā causā
sed ob aliā. Sūt cor. etudo olim q̄ si aliq̄ esset homi-
da vel adulter deferretur in collo: os suū ad simi-

culum tenēs: sed qñ hoc nimis erat opprobriū fecerit
torquē rotundū quē ad dedec⁹ deferrebāt in digitis: 2 sic
nobiles fecerunt illū fieri aureū vel argentelū qd magis
videbatur non qd dedecori. Et eo tēpore cōsuetudo in-
oleuit vt nobiles deferrent annulos: 2 ideo dicit quiddā q̄
anulus dicit⁹ ē ab ano simie: alij dicunt q̄ p̄the ferē circū:
dedisse ferretū circū digito lapide induso: quia consue-
tudine hoies vti annulos h̄e cōeperunt: 2 post gēs cōepit
gestare eos in quarto a pollice digito: qñ in eo vena est q̄
vsq; ad cor p̄tingit: quam notandā et ornandā aliquo
insigni veteres putauerunt.

Nihil itā ridiculū q̄ anulū ab ano simiæ deductum
censere.

Anus ab ānus nī. dī. hęc an⁹ nus. nūl. p̄ vetula: eo q̄
multos habet ānos: vel ab a qd ē sine: 2 nus qd ē sensus:
qñ sine sensu. 2 cor. p̄imā. Un qdā. p̄ā p̄bile tolle man⁹
lāq; redibit anus. Dicim⁹ etiā hic an⁹ nī. secūde dedi. pro
culo. Sūt ab anno p̄pter circulationē. vñ. j. Regū ca. vi.
posuerūt sup plaustrū capellā ad similitudinē anozū: 2 p-
du. p̄imā. vñ in auroa dī. Et auro vero faciunt anos
totidēq; vñ n̄sus. Forma sensilis anus pare qdā copos
an⁹. vel dī an⁹ anī qñ lantis. i. vacu⁹ fm. p̄ap. 2 est mas. g.

Anutergū gij. dī illud vñ anus. i. cul⁹ tergū: 2 cōponi-
tur ab anus 2 tergens.

Authore dignum vocabulum.

Anxioma. in axioma est.

Anxius: ab angō gis dī anxi⁹ ria. rti. Et p̄parat anxi-
us magis anxi⁹ anxiūm⁹. 2 hęc anxietas tis. 2 anxitudo
apud Actiū 2 pacuū: 2 axioz ris. deponēs. vñ verba
axiari: axiari: axiatio. axiari⁹. Un anxiati 2 axie aduer.

Anas fluuius hispaniæ qui bethicam & lusitaniam
diuidit. Oritur in amintano agro citerioris hispa-
niæ: & modo in stagna se fundens: modo in angus-
tias resorbens aut in totum cuniculis condens: &
sæpius nasci gaudens in atlanticū oceanū effūdīt.
Anacreon poeta lyricus ex teo vrbe ionum: vnde
dicitur teius hic grandæuus acino vuz passā stran-
gulatus oblit.

Anacharsis scyta doctus philosophus: & frater cad-
midi regis scitharū a quo in venatiōe sagitta fuit oc-
cīsus eo q̄ leges græcorum scythi tradere conaret
Anagrus fluuius thessaliæ.

Anagnia ciuitas hernicorū in latio. Virgil⁹. Quos
diues anagnia pascit

Anap⁹ fluuius siciliæ. Ouidius. Præterit & cyanen
& fontes lenis anapi.

Anaxagoras philosophus clazomenius qui philo-
sophiæ causā patriam reliquit: opesq; contempsit.
Nā patriā sibi cælum esse dicebat.

Anaxarch⁹ abderites phil⁹ osophus familiaris alexā-
dro magno. occīsus tandē a nicocreonte cypriorū
præfecto.

Anaximander milesius philosophus: auditor thale-
tis & successor. Qui primus cælestia signa docuit.

Anaximenes auditor & successor anaximandri: &
magister anaxagoræ.

Anauros fluui⁹ leuis in thessalia: quasi sine aura.

Ancile fuit breue & rotundū scutum prolapsū cæli
tus vt alunt regnante numā: qui ad illius similitu-
dinem fieri curauit vnde ctm talia: & per salios de-
ferri cum saltatione per urbem: nec dicitur a chilo:
sed a cædo qñ circuncisū vt vult Varro. Vñ nō scri-
bit p̄ h. licet id velit Torrel: facit autem horū ancil-
lum & ancillorum vt docet macrobius. nec scribē-
dum est p̄ geminum l aut ch. vt doctis placet.

Anchises troianus nobilis filius capyos filii assarraci fratris ili regis troiani. Qui anchises ex venere genuit eneam.

Ancon vel ancona vrbsin piceno ad mare adriaticum. Lucanus. Illic dalmaticis obnoxia fluctibus ancon.

Ancus martius fuit quartus rex romanorum.

Andabatē quidam populus clausis oculis pugnans.

Andes fuit vicus ppe vrbe mantua vbi natus est virgilius. Vnde vocat andinus vates.

Andes populus gallie in puincia turonensi. q modo vocant andegauenses.

Androgeus filius minois regis crete occisus dolose ab atheniensibus & megarensibus. Quare minos megara vastauit: & atheniensis coegit quotannis mittere in creta septē adolefcētes & totidē puellas deuorandas a minotauro.

Andromache fuit vxor hectoris quā post excidiū troie phryxus filius achillis abduxit in epirū & ei postea helenū filiū priami virum dedit.

Andromeda filia cephei regis ethiopū & cassiopes quae ppter supbia matris a nymphis alligata fuit saxo & marinae belue exposita in oppido ioppae. Sed ppter eam liberauit & vxorē duxit. Est etiā celeste signū vel sidus.

Andros insula & oppidū ī myorto mari pria cycladū.

Anio vel anien fluuius ex alpius fluens in tyberim.

Anytus fuit atheniensis diues q cū melito & lycone loco eratē accusauit: & occidi curauit. & cor. mediam.

Anteus fuit gygas in lybia vel mauritania q cū hercule singulari certamine congressus: quoties ab hercule pilatus terrā toties tetigit fortior surrexit. Nā terra mater eius vires ei auxit. Q d notans hercules illum a terra continuit: & sic tandem occidit.

Antenor vnus e principibus troianorum qui patauium in venetia condidit.

Anticyrae insula circa phocidē vbi helleborū multū nascit vel optime tempas. Hora. Danda est hellebori multo ps maxia auaris. Nescio an anticyra ratio illis destinet omnem.

Antigone soror priami quā ob supbiam formae iuno vertit in ciconia. alia fuit oedipi filia q ptem caeci ducebat. & deinde cū pmore frum suorum corpa cremaret: occisa a creonte tyranno.

Antimachus poeta graecus elegiarū scriptor.

Antiopa filia nicetis & vxor lyci thebani regis: ex qua iuppiter zetū & amphionē genuit. vide Dirce.

Antiochia vrbs syrie seleuco a nicanore filio antiochi facta.

Antiphates rex lestrigonū lami filius q formias condidit oppidum.

Antisthenes princeps cynice sectae socratis auditor: ad quē quotidie ibat ex epiro. xj. stadiis emensis.

Antiū fuit oppidū vetus in latio iuxta mare nunc penitus dirutū. Erat ibi templū fortunae vt horatius innuit.

Anubis filius osiridis & isidis: q qm canibus gaudebat aut canē p insigni habebat ab aegyptiis deus habitus est in specie canis. Virg. Omigenūq; deū mōstra & latrator anubis.

Anxur oppidū volscom: alio noie tarracina.

A ante D

Aorasia debet dici. quidā tñ dicunt aorasia: q dā aurisia. Augusti. autē in libro de ciuitate dei aorasia: & ista veriorē littera. Vñ dicēdū est sodomitas pūssos aorasia Vñ pūssus. Vñ cur ora graecus vbi diceret oro latinus. hic orasia graecus qd

visio dico latine. A quo cōpositū noscas aorasia graecus. S; vis sit metro qñtes aorasia pono. vide ista i aurisia. Aorasia dicit cecitas: aoratos inuisibilis

Aonia est ps mōtana boetiae. Nā aones erāt populus vetustus in boetia a qbus aones mōtes dicti sūt in qbus ē fons aganippe q dicit aoni fons. Itē aonides vocant musē qbus ille fons dicat fuit.

A ante D

Apage. i. recede vade: apagite recedite. vade: vel state in pace. Et vident esse aduerbia melius q verba. nisi q vident discreto nē hē numerozū: q apagelis & apage referuntur ad vnū: apagite ad plures. sed forte hoc cōtingit nō ex vi aduerbiū: sed ex vi verborū quā hñt in se.

Apagelis sis. in pace vel habere pacē: aduerbiū comitū. Terentius. Obsecro apagelis fm lūg. Vñ. vero dicit. Apagelis. i. recede: sis sanus: sis pacificus. i. tace.

Apage & apagite verba comica sunt: veteres etiā aped xerunt teste pōpeio. i. phibe: cōpescē. Sis autē dicit ab eis p si vis: & sultis p si vultis:

Apathias thie. graece: latine impassibilitas. ab a. i. sine: pathos quod est passio.

Aperda graece dicitur auctio sub precone supellectilis maxima

Apella. i. iudeus: qñ sine pelle. Auroa in exodo. Et tinguat domini factus apella puer.

Apēninus dicitur est quasi alpes acute. pēnīnū em̄ antī d acutū vocabāt: vel apenīnū quasi alpes pēni. i. hānibalī. p quas hannibal dux viā fecit dū romā peteret & pro ducit penul.

Addmo.

Apēninus cū vnico p. z. oe diphthongo scribit si sermo credis q ab hannibale pēno nomē accepisse dicit. hic tñ a graecis apēninus absq diphthongo & cū duplicato n scribitur & effert. pērsi fary. ij. Sic in costā longo subduxi mus apēntino. Vñ est qui ab alpius pñalces vniuersas italiā vsq in siliā diuidit: teste Plinio.

Aper apī mas. ge. dicit ab apiendo eo q fodiedo terra apiat. vel dicit aper quasi afer a feritate: pueris fm p. vñ dicit aper ab aphros qd spumā significat. Vñ appoditave nus. Vñ hic apercularius affrator domus. et est dñs inter apū verrē & neufredem. Aper nāq dicitur potius siluester. verres domesticus hñs testiculos. neufredem dicitur domesticus carens testiculis. & cor. pumā aper. Vñ dñs. de remedio. A cane nō magno sepe tenetur aper.

Aper quidem sus siluester: verres sicut coleatus: sed neufredes non neufredem secundū varronē dicuntur porci parui: ab eo q nondū fabam frendere. i. frangere possint. Porcus autē castratus dicitur maialis. vñ varro. Castrant verres cōmodissime āniculi vtiq; nec minores q semestres: quo facto nomen mutant: atq; verribus dicuntur maiales.

Aperculus li. dñm. paruus aper.

Aperio ris. rui. apertū. pponit ex a vel ad & pario. Vñ aptus ta. tñ. & cōparat aptior aptissimus. Vñ aperte aptiusissime. aduerbiū. Aperio cōponit cum ad: & dicit ada perio ris rui. ad apertū. i. vade aperire fm lūg. Vñ vult q aperio cōponat ex a vel ad. Vñ agister autē Bene. vult q pponat ex ad & pario: & abijct d sicut b in operio & operior abijct. & cor. pumā aperio. Vñ de in auroa dñs. Vñ fauces apertū sed nō tñ absq medela: et illud teneas. Et hoc etiā vult pū. q in. r. lib. dñs. de pteritis quartē cōiugationis. aperio facit aperui: q videt a pario esse cōpositū quod vetustissimi non solū fm tertiā: sed etiā fm quartā cōiugationē declinabāt. Vñ ex eo cōposita si pñcipalē syllabā puram: nec ex integra pñpositione habuerit: io in vi cōuertunt in pñterito: vt aperio aperui: operio operui. vult ergo pñficanus q aperio & operio non componantur ex pñpositione integra. et sic aperio & ad ex pario componitur abiecta d. Et operio & imponitur ex ob et pario: et abiectur b. et formatur pñteritum a pñsentis.

to in ut diuisas: sed reperio et cōperio ex integra p̄pōsi-
tione cōponunt: nec habēt p̄ncipalē. i. p̄mā syllabā pu-
rā. i. sine cōsonante vocalē: ideo p̄teritū faciunt in rī.
v̄t cōperio cōperi. 2. reperio reperi.

¶ Apes ap̄is sic dicitur: q̄ nascit sine pedibus. ab a et pes
pedis. Itē in nō hęc ap̄is dī. Eccl. xxi. Breuis in volati-
libus ap̄is. Nū hęc ap̄icula dimi. Inuenit hīc ap̄is p̄ re-
ge gr̄corū qui in egipto mortuus fuit: et pro deo habitus
et in arca positus. Itē hīc ap̄is dicebat taurus q̄ de nilo
solebat exire: et gestulatione sui corporis p̄dicere futu-
ra solebat. Itē ap̄is deus ap̄ium. Et nota q̄ apes nascū-
tur de putribus carnib⁹ bouum: sicut scabrones et scarabei
de carnibus equorū: sud de mulis: vel p̄ de asinis.

¶ Aper cis. mas. ge. i. sumitas. Quod em̄ in summo est a
pedibus remotū est: et aper q̄ hīs littera dī: et p̄p̄ie apices
dicunt littere illę q̄ in frontispiciis muroz vel ecclesiarij
scribunt: sed quibet littera q̄ hīs dicit aper. Nū in Marco.
Unus aper non p̄teribit a lege donec om̄ia fiant. et in p̄i
ap̄is librorū: et in titulis legum: et aper ligamē. et aper dī
p̄icus subtilis quo gentiles sacerdotes utebant: et aper
sumitas galeę: s̄ conus sup̄ quem cristę ponunt. et inde
hīc ap̄iculus l. dimi. q̄ p̄ ligamine quo filateria depen-
dent: et p̄ filis accipit. p̄ap̄ dicit. Aper cis. dicit q̄ longe
sit a pedibus. i. summa pars verticis vel coni vel galeę v̄l
mōtis vel litterę. i. virgula et coma vel distinctionis nota.

¶ Additio.

¶ Aper. Seruius. Aper p̄p̄ie dī in summo p̄leo virga
lanata. i. cuius extremitati modica lana est: q̄ p̄mū cō-
stat apud albam ascaniū confutuisse mō p̄ sumitate p̄lei
ca. Virg. in. ii. enei. Ecce leue summo de vertice visus in-
li. Fundere lumen aper et circum tempora pasci.

¶ Ap̄iago. ab ape dī hęc ap̄iago ḡinis. herba cui⁹ flores
apes libenter colligunt et maxime appetunt.

¶ Ap̄iariū. ab ape dī hoc ap̄iariū r̄ij. locus vbi apes mel
hīcant: q̄ dī hoc ap̄ifonū: hoc ap̄isteriū dicitur.

¶ Ap̄iaster ab ap̄is dī hīc ap̄iaster s̄ri. ap̄i magister: v̄l
dī ab ape: sicut catula s̄er a catulo: et hęc ap̄iastira anis q̄
libēter comedit apes: et est viridis coloris que et merops
dicitur.

¶ Ap̄icio dō. cere. i. ligare verbum actiū. et dicitur ab
aper cis. vel a pilus p̄li.

¶ Ap̄iciosus sa. sum. i. caluus capite: calus frontis sumi-
tas apparet.

¶ Ap̄ictus ra. tū. i. ligat⁹. ab ap̄icio dī vel ab aper.

¶ Ap̄icula. inuenit hęc apes vel ap̄is. ab ap̄is descendit
hęc ap̄icula culę. parua ap̄is s̄m l̄ug. vt supra habes in
apes. Hoc etiā ex verbis p̄u. i. habet. Nū dicit in. vi. No-
tandū q̄ a pedes vel a sedendo cōposita per dis. nō p̄ tis
effertit ḡm. et a pede q̄dā cōposita seruant e. a sedēdove
ro mutant e in i: vt bipes bipedis. deses desidis. exap̄i-
tur hęc apes huius ap̄is. q̄ hoc solū a pede cōpositus. vt
quibūsdā videt: e longa seruauit: nec vlla syllaba creuit
in gr̄o. Qui. nū noliatiū hęc ap̄is p̄tulit. in. xii. meta. Nō
ap̄is inde tulit collectos sedula flores. Quod etiā dimi.
ostendit ap̄icula quomō fidicula docet p̄mutui sui nū
fidis: et non fide esse. In tercio em̄ l. dicit idē p̄u. In es
p̄ducta desinentia scēmina tertie declina. vel quinq̄ ab-
iecta s̄ assumunt cula: et faciunt diminutua et seruant e. p̄
ducta: vt vulpes vulpecula. Et ap̄i merces cuius is ge-
nitui in ula cōuersa facit diminutiū mercedula: et apes
cuius diminutiū p̄ longa i habuit ap̄icula. Nō visis
videtur dicendū q̄ ab aper descendit ap̄icula. et ab ap̄is
ap̄icula: sicut dicit l̄ugu. et p̄u. i. canus innuit: vnde sc̄-
es q̄ apud modernos apes per e est in visu: frequenti in
nominatiuo: et ap̄icula diminutiū: tamen ap̄is in nom̄i-
na mo inuenitur. et etiā ap̄icula p̄e diminutiū. s̄ tunc ape-
cula regulariter descendit ab apes: et ap̄icula ab hoc no-
minatiuo ap̄is.

Valla docet ab es tertie fieri diminutiua in icula: vt
a fides fidicula: a cedes cedicula: a sedes sedicula &c.
Et damnat dictum p̄u. i. canus.

¶ Ap̄iculus l. dimi. paruus aper. vide in aper.

¶ Ap̄ifera funes qui cornibus antennę dextera sinistra
ostenduntur retrouersa: ab a et pes pedis et fero: quia lon-
ge a pede mali vel veli ferunt cornua et extendūt cornua
veli. et corripit fe.

¶ Ap̄iforum ap̄iforū generis neutri penultima correpta
nomen est oppidi.

¶ Ap̄is in apes vide. product pulmam. ap̄is pio deo
egiptiorum.

¶ Ap̄iscoz ap̄isceris verbū deponentale. i. acquirere ab
ape dicitur.

Ap̄isci p̄ adipisci dicebant veteres: vt docet Noni⁹.

¶ Ap̄iū ap̄i herba qua solebat coronari ap̄ices. i. capita
hoim: et dī ab aper ap̄icis s̄m l̄ug. v̄l s̄m p̄ap̄. ap̄iū ge-
nus herbe dictū eo q̄ ap̄ices. i. capita antiquorum trium-
phantū vel poetarum ipso coronabantur: quo internorū
visceres dolores grauisimi sapiunt: huiusmodi herba ebu-
etatē dicitur prohibere.

¶ Aplanos: planos q̄ est error vel vagatio: cōponitur
cum a quod ē sine: et dicitur aplanos vel aplane aplanos
i. firmamentum quasi sine errore: q̄ semp mouetur in
eodem loco: et acuitur in sine.

Planos dicitur seductor vnde planus Horatian⁹. pla-
ne autem error.

¶ Aplustra s̄ris. gubernaculū nauis vel ornāmētū et ha-
bet p̄mā naturaliter breuē. Nū Juue. Vixit triremis
aplustra: et facit nū pluralis aplustra: et gr̄is aplustris.
Inuenit etiā aplustria.

¶ Apoca cē. s̄e. ge. ē scriptum q̄ creditor dat debitor
soluent: in quo creditor p̄stetur se denarios debitos s̄i-
bi accepisse: et inde etiā professio dicit et securitas: q̄ debi-
torē reddat securū: et dī ab apos q̄ est re: et capio q̄ ē re-
ceptio: quia recipitur soluto debito: et cōponitur cum anti
q̄ ē contra: et dicitur hęc antipoca cē. scriptum: quod de-
bitor soluens dat creditor in quo creditor notat se sol-
uisse tantum ex tali causa: et dicitur sic: q̄ contra apocopa
datur. Nū verius. Apoca soluenti datur anti suscipient.
Apocatastasis dicit restitutio. i. instauratio.

¶ Apocalyp̄sis s̄is. interpretatio reuelatio: quia ibi ma-
nifesta sunt que erant abscondita: et est gr̄ecum: et nō de-
bet accentuari in fine: et est compositū ab apo quod ē re:
et calyp̄sis quod est velamentum. Unde apocalyp̄soz sa-
tis. i. reuelare: et cor. pulmam. Aurora. Est apocalyp̄sis
mystica verba gerens: et est s̄e. ge.

Apocalyp̄sis reuelatio ab apo. i. re: & καλυπτω ca-
lypto. i. velo opio vel tēgo & scribitur i s̄e. a p̄e y.

¶ Apocryphus. a crisis quod est secretum: et apo quod
est de: componitur apocryphus pha. phū. penultima cor.
id est occultus et secretus: quasi de secretis. id ē de nume-
ro secretorum. Apocrypha proprie dicitur illa scripta q̄-
rum origo et author ignoratur: et q̄uis ibi sint multa ve-
ra: tamē non habēt in authoritate propter plura falsa
que ibi continentur. Unde hic apocryphus qui descri-
bit apocrypha secundū l̄ugu. vel secundum p̄ap̄iam.
Apocryphus componitur ab apos quod est longe. et cri-
sis quod ē iudicium: quasi lōge a iudicio: vel de quo non
potest certum haberi iudiciū. Et dicitur dupliciter liber
apocryph⁹: vel quia author ignoratur: et veritas patet: et
talē recipit ecclesia: non ad fidei probationem: sed ad er-
rorum destructionem: quales sunt liber iudith: et alij q̄s
numerat Hieronymus in prologo regum. Sapientia i-
quit que vulgo salomonis inscribitur. et testis s̄i s̄yrach li-
ber: et iudith: et pastoz: non sunt in canone. vel dicitur apo-
cryph⁹: quia de eius veritate dubitatur: et tales non reci-
piunt ecclesia: vt est liber de infantia saluatoris. et de assump-
tione corporis beatę virginis.

Apocryphus dicit ab scōdū. ab apo. i. re habet autem
vim augēdi & cryphos. i. abscondit⁹. Nec dicit a crisis.

¶ Apocrisarius ab apo et crisis q̄ est secretū componit
hic apocrisarius: vel apocrisarius. i. secretarius: confidari-
us: v̄l et q̄ hīs sic dicit cācellarius: q̄ ipse secretarius ē re-
gis vel imperatoris et eius secreta scit: s̄ nōmē sonat qua-

si de secretariis: qz rex vel impator plures bz secretarios
z consiliarios: quoz vnus est cancellari⁹. **¶** In p̄scri-
ptione tituli p̄f. sic dī. **¶** p̄f. grāmatica cēsarienses apo-
crisarij vī apocrisarij doctoris vbiis romē cōstantinopo-
litane de arte grāmatica liber p̄mus incipit: vel ab apo-
q̄est ab: vel de crisi q̄ est aurū dīcī hic apocrisarius. i.
thesaurus. vī sic dīcī cancellarius regis: vel impatoris:
qz habeat aurū in sua custodia.

¶ Apocrisarius secundū Tortel. dīcitur respōsalis. apocris-
sis respōsi.

¶ Apocopa p̄. vel apocope pes. grēca declinatīōe cor.
pumā. **¶** Quidā. **¶** Monade subtracta dīcī apocopa fa-
cta. **¶** De hoc supra dīxi in quarta parte in capitulo de me-
saplasmo.

¶ Apodixis grēce est offīo fm̄ **¶** p̄f. **¶** Aug. **¶** ho dī. **¶** Apodixis
est offīo: fantasia: p̄batio: exp̄imentū: virt⁹. p̄as.
¶ In vīa beatę agnetis dī. **¶** Ad filiū meū voluisti apodix-
re tuę artis magię demonstrare. z p̄du. p̄. positione.

¶ Apodixis grēce apodexis hui⁹ apodixios demō-
stratio q̄ necessario concludit.

¶ Apophoretū phoretū. penul. p̄du. p̄ponit ab apo p̄po-
sitione grēca. z phoros. z apophoretū etiā dī. z p̄ponit ab
apo z ferro fers. z sunt apophoreta vasa sic dicta a ferē-
do poma: vel aliud: z sunt plana.

¶ Apophero dīcitur defero. sed grēcū est quo grēcū lū-
guē ip̄eritis abstinendum est.

¶ Apogeu gel. est constructū sub terra edificū: q̄d nos
antrū vel speluncā dīcīm⁹: ab apo q̄d est de: z ge q̄d ē ter-
ra. z idē dī hypogeum ab hypos quod ē sub: z ge terra.

¶ Apoleima diffinitio z cōsummatio disputationis.

¶ Apollonius. propriū nomen viri cor. pumā. **¶** In scribī
p̄ vnū p̄ z geminū. **¶** In **¶** Aug. in. vj. encl. **¶** Locut⁹ z stimu-
los sub pectore vertit apollo. **¶** In corripit pumā de apol-
lo. aliq̄ autē est incedinabile. **¶** In. i. ad **¶** Couth. cap. j. **¶**
Ego quidē sū pauli. ego autē sū apollo: z tunc videt q̄ de
beat in fine acui: sicut equus pharao: licet vsus aliquorū
contradicat. **¶** p̄f. dī. **¶** Apollo a gentibus sol dīcitur. z fili-
us iouis ex latona.

¶ Apollonius apollonij p̄pū nōmē viri pumā cor. in
Auroa scribī. **¶** Diffus apollonius dux nup̄ fact⁹ ab illo.

¶ Apologeticus ca. cū. i. excusatorius vel responforius
dī ab apologia fm̄ **¶** Aug. **¶** p̄f. dīcī. **¶** Apologia excusatio
In apologētū dīcī. i. satisfactio iudicijs verum tes-
timonium.

¶ Apologia excusatio: defensio: vel responsio. ab apo.
q̄d est re: z logos quod ē sermo: quasi sermonis relatio:
i. respōsi. vī in decretis alexādrī pape. **¶** Clerici qui al-
os accusāt iustā accipiūt apologiā. **¶** Et est posita apologia
ibi p̄ de fensione vel negatiōe sola. **¶** In ea solēt quidā
accusantibus r̄spondere. z acui gi in penul. syllaba: idē apo-
logeticū quod idē significat.

¶ Apopetus grēce: emissarius latine. **¶** In **¶** h̄yrc⁹ apom-
petus dicebat emissarius latine: qz amittebat in desertū
vidē im emissarius.

¶ Apoplexia est subita sanguinis effusio: qua suffoca-
tione sic dicta: qz ex letali percussione repētinus cas⁹
fiat. **¶** Sed igit p̄cussione apoplexiam dīcunt.

¶ Apoplexia seu apoplexia est langor faciens attoni-
tū mente & corpore.

¶ Apozia. pous ri. p̄po. cū a: z dī h̄ec apozia r̄e. i. aptio.
vel labor: āgor: aculeus: stimul⁹: ictus: vulnus: cura: tē-
diti: molestia. **¶** Ecclā. xxvj. **¶** Apozia hoīs in cogitatu illi⁹.
¶ Et inde apozio as. i. apire: enucleare: z depauperare: et
tunc ē actiū. **¶** Itē apoziare. i. laborare vel laborando su-
dare et āxiari: z tūc ē neutri. **¶** Inuenit etiā i deponēt ge.
et in eodē sensu. **¶** In ad **¶** Chouin. **¶** Apoziamur s̄z desti-
tuimur vbi pōt esse passū p̄ depauperari. **¶** In **¶** di. q̄
apozos grēce latie dī: paup̄. **¶** In apoziare. i. paup̄erē face-
re. z apozia. r̄u. i. diuinus. **¶** Paup̄erū em̄ est diuinos eē
z habere regnū celozum.

¶ Apona est indigētia & dubitatio nec dīcī a por⁹ sed
ab aporo q̄d est dubito & indigēto.

¶ Apous in apozia vidē.

¶ Apopisipis sis. p̄. cor. ē valīd⁹ defect⁹ ofonis. **¶** Apo-
pisipis cū i latino v̄trobz scribī: cōponit ex apo p̄pōne

¶ De hoc supra dīxi in q̄rta p̄te. i. ca. de colorib⁹ **¶** rhetorice
¶ Apostata tē. p̄ponit ex apo q̄d ē re: z stolos mīssio. vī
hic z h̄ec apostata tē. puerus: renūciat⁹: refuga: retromi-
sus: z p̄pue ille dī apostata q̄ p̄mo bñ agit: sed postea
puertit: z male agēdo retro abir. **¶** In videt p̄ponit ab apo
z stās: q̄si retro stās: vī v̄t alij dīcī: derinat ab ap̄as per
p̄trariū. vel ab ap̄ostata. stū. q̄d ē puerus z cōtrarius sit
ab appono. vī ap̄ostatic⁹ ca. cū. i. puerus. z h̄ec ap̄ostasia
s̄e. i. renūciatio: retro ad malū morem itio. z acut p̄. **¶** Et
ap̄ostato tas. retro abire: a bono puert puerse agere. vī
¶ Eccl. xix. v̄nū z mulieres postatare faciunt etiā sapētes
z cor. pumā ap̄ostata. **¶** In sedulū. **¶** Tunc vir ap̄ostolicus
nunc vilis ap̄ostata factus.

¶ Ap̄ostaticus dīcī rebellis. **¶** Ap̄ostasia rebellio & refu-
giū. **¶** Ap̄ostata rebellator: nec venit a latino cum sit ma-
re gr̄ecum.

¶ Ap̄ostema matts. neutri ge. dars humorū collectio in
corpore sic dīcī a cōlectione humorū. **¶** Nam gr̄eci ap̄oste-
mas collectiones vocāt z p̄du. stē.

¶ Ap̄ostema dī a nostris vomica siue p̄nticula **¶** Cor. **¶**
¶ Ap̄ostol⁹ ab apo q̄d est de vel re p̄ponit cū stolos q̄d ē
mīssio. i. de celo vel a deo mīssus. **¶** Ap̄ostol⁹ gr̄ce: t̄fām
heb̄raice: mīss⁹ latine. **¶** In hic ap̄ostol⁹ tus. tui. officij
vel dignitas ap̄ostoli: z ap̄st⁹ ca. cū. i. hic ap̄sticus dī. p̄ pa-
pa. **¶** Ap̄ostolica etiā dīcī sū q̄dā p̄fidi h̄ereticū q̄ nūq̄ pos-
sidentis p̄pū: nō recipiunt aliquos q̄ aliq̄ in hoc mōdo
v̄tunt. **¶** Et hic z h̄ec ap̄ostolatus z hoc lare. z cōponit ap̄o-
stolus cū co: z dī coap̄ostol⁹. i. simul ap̄stus cū alio: z cor-
p̄ pumā ap̄ostolus. **¶** In in Auroa dī. **¶** Sanct⁹ ap̄sticos
lucas disudicat actus. **¶** Et nota q̄ dictis ap̄ostoloz sine p-
batione credendū est sicut dīcī i symbolū. **¶** Et scias q̄ de
nece ap̄stoz ita legi in quadā chionica. **¶** Claudius ip̄.
Marcus euangeliū scribit. **¶** Ap̄st per orbē diuidunt. **¶** Pe-
trus romā venit. **¶** Andreas achaiā: ibiq̄ crucifigī. **¶** Joā-
nes ephesiū: intrat sepulchrū. **¶** Jacob⁹ maior hierosoly-
mis decollat. **¶** Thomas i india lācea trāffigī. **¶** Philipp⁹
phrygia crucifigī z lapidat. **¶** Jacob⁹ minor hierosoly-
ptica fulonis occidit. **¶** Bartholome⁹ in maiou idia exco-
at deinde decollat. **¶** Mathe⁹ i ethiopia i latari lācea p̄forat
Symō z iudas in p̄sa a pontificib⁹ idoloz tumulus p̄pū
sterimunt. **¶** Mathias i iudea p̄ p̄po p̄ant. **¶** Lucas i bithynia
obit. **¶** Marcus alexādrīe martyriū cōpleuit. **¶** Barnabas i
salamina cremat quartodecimo āno claudi⁹ veneno iterip
H̄ero succellit: **¶** Marcell⁹ eulserat. **¶** Fororē stuprat. **¶** romay in
duodec p̄tib⁹ incedit: **¶** fene cā interficit: **¶** rianas ap̄d latere
nū euomit. **¶** Petrū crucifigī: paulū decollat. **¶** Imper̄ āms
freded: mensib⁹ septē. a lupis deuorat. **¶** vide i numeros.
¶ Solo te etiā scire q̄ sicut dīcī **¶** Hieronym⁹ cōtra **¶** Iovinianū
nū in p̄lo lib. inter duodec vñ eligi: vt capite cōstituto
scilicet tollere occasio. **¶** Sed cur nō iōānes q̄ electus ē
virgo: etati delatū ē: qz petrus senior ē. ne adhuc adole-
scēs z pene puer p̄greffe etatis hoīb⁹ p̄ferret: z magister
bon⁹ q̄ occasione iurgij debebat auferre discipulis: z dīce-
rat eis. **¶** pacē meā do vobis pacē meā relinq̄ vobis. z q̄ vo-
luerit iter vos maior eē minus oīm fiat: ne in adolefētē
quē dilexerat cām p̄bere videret inuidiē. **¶** Et autē sciam⁹
tūc puerū fuisse manifestū ilme docent ecclesiā h̄itoulē:
q̄ v̄t ad trāiam ip̄eritū vixerit. i. post passionē dīcī anno
lx viij. dormierit. q̄d nos in l. de illustrib⁹ viris breuiter q̄
strixim⁹. **¶** Ambro. etiā dī sup̄ lacā. **¶** Wylitū ē q̄ maria cō-
mēdat iōāni inter ceteros iuniorū: q̄d nō ocolis auribus
debem⁹ accipe. **¶** Periculosa ē em̄ mulierib⁹ copula adole-
scētis z sp̄s iuuetutis. **¶** Itē scias q̄ porphiri⁹ arguit mat-
thēū z ap̄stos q̄ secuti sūt. cōtinuo sp̄s vt dīcī hieronym⁹
in matthēū. **¶** Arguit inq̄ porphiri⁹ z iulianus augustin⁹:
vel impūtiā hystouographi mentētis: vel stultitiā eorū
q̄ statim secuti sūt saluatore q̄i irrationabilē quomodo lib⁹
vocantē hōiem sint secuti: cum tantas virtutes tāq̄ si-
gna p̄cesserit q̄ ap̄stolos anteq̄ crederent vidisse nō v̄

bili est. Certe fulgor ipse et maiestas diuinitatis occulte; que etiam inhumana facie relucebat ex ipso ad se videtes trahere poterat aspectu. Si enim in magnate lapide et succinis hec esse vis dicitur, ut annulos et stipulas et festucas sibi copulet: quanto magis deus creaturarum omnium ad se attrahere poterat quos volebat. Ergo, autem dicit. Nulla christum facere adhuc miracula petrus et andreas viderant: et tamen unus deus preceptum hoc quod videbant possidere obliti sunt quanta nos eius miracula vidimus: quot flagellis affligi mar: quantis minarum asperitatibus deterremur: isti vocatorem sequi contemnimus.

Apostolus dicitur missus. Est etiam genus nauigii & classis nuntius.

[[Apostrophe phes. accentuat in fine. Dicit etiam apostrophe phes: tunc non acuit in fine: et est apostrophe trāstus regressus reuersio secundum phas. De hoc require supra in tractatu de coloribus rhetorice.

[[Apostrophus. Trophe quod est conuersio coponit cum apo quod est de vel re: et dicitur hic apostrophus regula. virgula quasi pars circuli dextera ad sinistram litteram posita in his dictionibus in fine tribunal et pyrphin: qua non ostenditur deesse in sermone vltima vocalis: et tribunal per tribunal: pyrphin per pyrphine. Et ad hoc ostendendum ibi ponitur. Mel ideo ut ibi denotet accretum debere poni in fine. Mel ideo ut ibi denotet vltima consonans: cuius subtracta est vocalis recurari et apostrophari. I. conuertit ad precedentem vocalem. Hic apostrophus dicitur et conuersio.

Apostrophus est vnus ex decem accentibus grecorum qui primæ vocali alicuius dictionis superscriptus denotat vocalem precedentis dictionis elisam propter hiatum.

[[Apotheca. theca componit cum apo quod est re: et dicitur hec apotheca thece. I. repositorii vel reconditori: quia in his hofes elaboratas fruges reponit. Hic apotheca: rursus. qui custodit apothecam: vel mercator. et apothecarius rursus. ad apothecam pertinet. et pdu. pe. apotheca: sicut ciroteca: entheca.

Apothece vel apotheca dicitur horreum: et repositorium & in iure obligationis genus

Apophasis abnuentia.

Apotheosis consecratio & in deum translatio. seu deificatio. Apocus colonus

[[Apozima vas coarctatum herbarum: et compositum. ab apo et zima quod est vis. et cor. penul. Wacer. Hic potius seminum vel apozima proderit huius.

[[Apparatum verbum est designans in eo: ut vellico: nutritio: albico. De hoc dixi in tertia parte in tractatu de specibus verborum.

[[Apparitor ab appareo res. deriuat hic apparitor rursus. I. seruans qui apparet et videat: ut ipso sit ad obsequium vel apparitores vocamus eos qui apparere facebant reos in conspectu iudicum.

[[Appello las. laui. componit ex ad et pello las. quod est vocare. et mutatur d in p. Hic appellatus tua. tuum. et est appellare aduocare. Itē appellare. I. ad alium iudicem vocare: vel audientiam alteri iudicis postulare. Et ut dicit bernardus in iij. libro de consideratione. Appellasse iniquum est. Inique et impune iniquarum appellationis fomes Iniqua autem omnis appellatio ad quam iustitie inopia non corrigit: appellare non ut graues sed si graueris licet.

[[Appello lis. coponit ex ad et pello lis. et mutatur d in p. et est appellare ad portum venire vel impellere: et appellare I. applicare. Unde Teren. postquam poeta animam suam ad scribendum appulit. I. applicauit. potest etiam appello appuli. si. coponit ex a et pello: et tunc scribitur per unum p. et est apello ab aliquo pello: vel amoueo. Hic apulsus ab vberibus. I. moros.

[[Appendix: ab appedo dis. dicitur hic et hec et hoc appeditur dis. quod alicui appendendo adheret. Hic appendix dicitur manumcula que magne domui adheret. I. que appendit pa-

rieti non habens tectum diuisum in duo latera. Hic hoc appendicium dicitur. id est et appendicium dicitur cum.

[[Appendo. pendo dis. coponit cum ad: et dicitur appedo dis et mutat d in p. I. suspendere vel liberare: poterare: vbi hic appensio rursus. et appensio rursus.

[[Appeto nis. tuu. ituu. habet pteritum et supinum admodum quante. et coponit ex ad et peto. et mutat d in p. et est appetere desiderare: acquirere: requirere. Hic hic appetitus rursus. tuu. pe. pdu. in notatuo. et hic et hec appetibilis et hoc bile. et hic appetitor penul. produ.

[[Applaudo. plaudo coponit cum ad et mutat d in p. dicitur applaudo dis. si. lallat plausum facere. et inde hec applauda applaudere. vel appluda de. I. fornicula ex paleis facta circa quam pueri solebant applaudere. vel applauda etiam dicitur furfur.

[[Applauda de. in applaudo vide.

[[Appodio dias. ui. i. innot. ex ad et podio dias. mutat d in p. vide in podio dias. Sordidum vocabulum

[[Appono nis. sui situi. ex ad et pono nis. et mutatur d in p. et est apponere: adiungere: addere. et inde appositum posita situi. et per sincopam apostus sta. situi. I. peruersus contrarius. Unde aposte aduerbium.

Impostor dicitur deceptor.

[[Appositio onis. quedam figura dicitur qua supra dixi I. quarta parte vbi egi de alleothesa. ca. de synthesi.

[[Apostus in appono est.

[[Appeto rursus. nis. existare. predictum determinare: et coponitur ex ad et peto rursus. et est deponens. antiq. tñ peto as et appredo as. in actio gñe declinabant. 3a sc. xi. ca. De conu predictum qui appreciatus sit ab eis.

[[Apprehendo dis. di. sum. ex ad et prendo dis.

[[Appume. prime copo. cum ad. et mutata d in p. dicitur appume p. gemini p. I. valde. vel sit due pteapostit p vna et tenetur dicitur a prime. et debet semper media pdu. fm lūgu. Wacer. Appume supitis 3o doar obitare venientis Asturmar. In legēda etiam bñ Augustini inuenit hoc vocabulum appume. Et vide lūgu. q. si sit vna pars vel duepositit p vna tñc retinet d. Paul. autē in tractatu de aduer. dicit q. appume est pars pposita. Dicit etiam q. prime ponit aduerbialiter quod ostendit Terentius quod copositum ab eo in andria prulit. Hic id arbitror appume in vita cōvile. Sicut dixi supra in tertia pte: vbi egi de aduerbijs.

[[Appumo appumis appmi appm. I. ad aliqd premere vel iuxta. et componit ex ad et pmo premis. et mutat d in m. et pre pumā corripit.

[[Appropio as. au. are. inde appropias atis. et est appropiare apporimare: appropinquare: et copo. ex ad et proptio as. Et inde in ppius. Luc. x. Appropians alligauit vulnera eius. Et non habet r in penul. syllaba.

[[Appuli pe. cor. ē pteritū de appello lis. vide I appello

[[Apucatas tis. I. calor locunditatis. et dicit apucatus et scribitur per unum p.

[[Apucis ab apulis dicitur apuc ca. di. I. delectabilis et locundus eo quod in illo mense sit pulchritudo ex productione florum. vbi hec apucatas. Proprie autem locus apuc dicitur sine frigore quasi sine rigore frigidus. vel quod sit aprus celsus delectabilis locus. et produ. pu. lora. in ept. Quicquid sub terra est in apucis proferet etas. I. in apertum.

[[Apulis dicitur quasi a perilis: quia tunc terra apul: et flores germinat. vel dicitur ab aphrodita quod est venus: vbi apulis quasi aphrodilis. vel quasi apulis. I. venerius: quia ille mensis dedicatus est veneri: vel quia in eo habet festum suum: vel quia eo nata fuit: et facit ablatum in i tñ ut apuli.

[[Aptitudinarius. aptitudo. I. conuenientia. Unde aptitudinarius naria. narius. quod significat proprietatis aptitudinem: ut risibilis.

[[Apto ab aptus dicitur apto tas. verbum actiuum: et componitur ad apto tas. Coapto tas. pcepto tas. et ab his omnibus verbalia.

[[Aptotus: aptotus quod est casus copo. cum a quod est sine: et dicit aptotus ta. tu. quasi sine casu. et cor. pto.

Immo producit.

Aptus. ab apiscor dicitur aptus ta. tum. qui libenter acquirit: et habet modum in exponendo: et est nomen non pariter prius in nostro usu: et etiam verbum. scilicet piscor non est in usu. et comparatur aptior simus.

Apod prepositio per dicitur: quia veteres pro apud sunt sepe vsi duabus medijs litteris subtractis scilicet Aug. pul. autem dicitur quod ad derivat ab apud per sincopam.

Differunt tamen quia ad ponitur cum motu & sine motu: ut vado ad flumen & formosus oves ad flumina pavit adonis. Apud autem semper sine motu: ut sum apud flumen: non tendo apud flumen: nisi illic aliud tendere dicar.

Apulia hic provincia ubi conditum est brundisium. Unde apulius la. li. homo de apulia: et produ. prima.

Apulus penul. cor. homo de apulia. et produ. a.

Apamea urbs asiae minoris a seleuco facta.

Apelles pictor praestantissimus ex insula co vel ex epheso qui moriens reliquit venerem imperfectam quam nemo ausus est perficere.

Apidanus fluvijs thessaliae: & corripit da.

Apis lingua aegyptiaca bos dicitur: & erat visus bos quem colebant aegyptii sed certo tempore ipsi supermergentes: alii querebant cum luctu.

Apitius nobilis romanus valde gulosus: unde per gulo quocumque accipitur.

Appia via est a roma in campaniam & ad mare vsa quod brundisium: quam appius claudius consul lapidibus stravit.

Apollonia urbs in epiro vel macedoniae parte quae albania dicitur.

Alia apollonia est in syria talia item in creta.

Apollo filius iouis & latonae alio nomine phoebus: habitus deus sapientiae & vaticinii & carminum & medicinae. item deus bellicus: unde & cythara & arcum gestare dicitur.

Apenninus mons italiae amplissimus ab alpijs aut liguria tendens ad siculum fretum ac totam divisus dens italiae.

Aponus o brevis est fluvijs venetiae iuxta patavium.

Appulia regio italiae maris adriatico vicina: in qua sunt urbes bartum. beneventum: luceria: & mons garganus.

Aphrica est tertia pars orbis terrarum. scilicet inter asiam & europam ad austrum sita. incipiens a sinibus aegypti & desinens ad gaditanum fretum. In hac sunt mauri getuli numidae garamantes aethiopes & nobilis urbs carthago.

Apher aliquis de aphrica. Lucanus. Et solitus vacuisserrae mapalibus apher.

Aphricus est ventus ab aphrica flans scilicet inter austrum & zephyrum.

Aphrodite est venus sic dicta ab aphros quod est spuma maris nata dicitur. Vide infra venus.

ante

Aqua aequa dicitur ab equus equa equum. vel ab equo equas dicitur propter equalitatem superficiet: et mutatur aequa diphthongus in a breve. Unde Papias dicit. Aqua dicta est quia eius superficies sit equalis. Unde in terra et in vnda. et ab aqua aquila se diminutivum.

Aquagium. aqua componitur cum agito fas. et dicitur hoc aquagium quia id est aqueductus: quod et hoc aqueductus: leulis. dicitur via scilicet per quam aqua agitur: et ducitur de

proprio loco: et hoc aequalicum dicitur pro eodem: vel guttatorum quia per illud aqua elicitur. scilicet foras emittitur.

Aqualicum dicitur. locus per quem aqua elicitur a proprio alveo: et componitur ab aqua et lico dis.

Aqualiculus aqualiculi. scilicet ventriculus inaequalis. Unde in venter.

Aqualis: ab aqua dicitur hic et haec aequalis et hoc aquale ad aquam pertinens: et substantivum hoc aquale lis. id est vas aquatile grossum et latum. Unde plantus. Date illi sellam ubi sedeat et aquale cum aqua. Quod quandoque accipitur pro grosso ventre. et inde venit hic aqualiculus scilicet ventriculus. Unde Persius. Pinguis aqualiculus pro pense sesquipede extat.

Aquatilis & le. dicitur in aqua degens: vel natum ut aquatilis avis.

Aquarium li. summa pars capitis ab aqua derivatur ideo sic dicta: quia prius suscipit aquam defluentem: quod totum corpus.

Aquamantale lis. dicitur vas super quod cadit aqua qua abluuntur digiti sacerdotum post sumptionem corporis chusit. quod tenere et preparare debet subdiaconus et producit ni.

Aquariolus li. mas. ge. ab aqua dicitur: scilicet serviens meretrici: qui crebro deferat aquam ad eam mundandam: et venustandam. et corripit penul.

Aquarius. ab aqua dicitur aquarius ris. pro quodam celisigno: eo quod tunc cum sol est in eo est abundantia aquarum et aquarius dicitur serviens qui portat aquam. Unde haec aquaria ancilla quae aquam deferret.

Aquaticus ab aqua dicitur aquaticus ca. cum. pen. cor. Item hic et haec aquatilis. et hoc le. pro eodem.

Aquebibus. i. aqua componitur cum bibo: et dicitur hic aquebibus bi. penul. cor. qui sepe bibit aquam: et potest declinari adiective.

Aqueuomus. aqua compo. cum vomo vomis: et sit hic aqueuomus vomis. qui aquam vomit: et potest declinari adiective: et cor. uo.

Aquila. ab acuo acuis dicitur haec aquila aquile avis: eo quod acute videat. Unde dicit Papias. Aquila ab acumine oculorum dicta: quia irreuerberato visu solem inspicat. Item aquila est signum in celo. ab aquila dicitur aquilus la. lum. qui nasum habet curvum in summitate: ut aquile rostrum. et est aquila promiscui generis et sub una voce et uno articulo. scilicet feminino comprehendit animalia viriis sexus: ut alba aquila dicitur tam pro mare quam pro femella. Et ut dicit Grego. in moralibus. Adile nomen sacro subtilis intelligentia: et sublimis eorum contemplatio figuratur. Cunctae quippe avis visus acies aquile superat: ita ut solis radios fixos in se eius oculos nulla lucis fugatione reuerberatos claudat. vide in turtur.

Aquileus in aquilo vide.

Aquilinus ab aquila dicitur aquilinus na. nsi. possessivum nomen: ut aquilina penna: et hi aquilinox. demones qui in similitudinem aquilarum apparent: et produ. li.

Aquilo. ab aqua dicitur hic aquilo onis. quasi ligans aquas: quia ventus est serenus: et aquas stringit: et aquilus la. li. dicebant antiqui per niger nigra nigrum. Unde aquile? lea. lesi. i. niger vel fuscus scilicet Aug. Papias vero dicit. Aquilo ventus ad septentrionis sinistram ducit quod aquas stringat et nubes dissipet. Est enim gelidus et siccus. Idem et boreas: quia ab hypboris oris fiat. Eccli. xiiij. Frigidus ventus aquilo flauit et gelavit crystallos ab aqua.

Aquor. ab aqua et aquor ris deponens: et componitur ad aquor aris pro eodem. scilicet ad aquam ducere vel potare aialla Invenit tamen actum adaquas. Unde theodolus dicit. En adaquare gregem sit et releuare calorem. Gen. xix. Donec omnia pecora congregentur: et amoveamus lapides de ore putei: ut adquemus greges.

Aquosus. ab aqua et aquosus sa. su. plenus aqua: et prope et locus aquosus. Ponto vero aqua: et componitur aquosior simus. Unde haec aquositas ratis. in iudicia aquarum.

Aquula in aqua est.

Aquitania est pars galliæ propinqua hispaniæ scilicet
 a garumna flumine ad pyreneum montem.

Aquila est urbs aprutii vel brutiorum post romam.

Aquileia fuit olim clara urbs venetiæ & trāspadane
 regionis caput. Sed a gotis diruta ciues venetias mi-
 grarunt & pauper vicus piscatorum nunc est.

Aquinum ciuitas campaniæ in via latia ad melpim
 fluium. Strabo autor.

A ante R

Ara. ab aro as. hec ara huius are:
 quia vt arati bene pueniret solebat ara in
 situ. Alij vero dicunt qd deriuetur ab ardeo
 eo qd victime ibi ardeat. Scias tamē qd ara dicitur pro al-
 tari: & p stabulo porcorū. Sed p altari primā pducit: & nō
 aspiratur. Sed hāc p stabulo porcorū primā corripit: et
 aspiratur. Unde verius. Est hāc porcorū breuis: est lon-
 ga ara deorum. vel porcorū nutrit hāc: gentilis quē ne-
 cat ara.

Arabia. ab ara rē. hec arabia biē. qd sacra interpretatur: qz
 regio illa thure abundat hanc græci eudemona nostri bea-
 tam nominauerūt. Eadē est nominata & saba a filio chus
 qui dictus est saba.

Arabia non ab ara nec ara ab aro dicitur quia ara p
 ducit in prima: arabia & aro corripitur vnde ab Ara-
 bo filio babilonis & apollinis dictam volunt. Solin⁹
 tamen arabiam sacram interpretatur quasi ab ara quod
 votum & precem notat græce.

Arabilis. ab aro aras. hic & hec arabilis & hoc bile. vt ter-
 ra arabilis id est bona et apta ad arandum. et compara-
 tur arabilis bilioz. bilissimus.

Arabis. gentilius de arabs. cor. pe. sed quādo est ver-
 bum futuri temporis eam pdu. Unde p. Dicab arabs
 arabis: ab aro tamen exit arabis.

Arabs. ab arabia dicitur hic et hec arabs bis. gentile.
 & arabicus ca. dī. possessiuum. Arabici etiam dicti sunt qui
 dam heretici in arabia exorti dicētes animam cum corpo-
 re moui: & in nouissimo vtrūq; resurgere fm ihu. pāp. sic
 dicit. Arabs arabos græce. hic arabs bis. & arab⁹ bi. latine.

Aradij. quidam populi. vide in amorcus.

Aranea. ab aere fm Babanū dī hec aranea nec. quasi
 acanea eo qd ex aere nutritur. & hic araneus inuenitur.
 & araneus ranca. neum. Unde dimi. ab araneus hic ara-
 neolus neoli. & ab aranea. hec araneola le. i. parua aranea
 pāp. etiā dicit. Aranea p̄mis ab aere dicitur: eo qd in aere
 refit. a gerat. Aug. autem magis approbat qd aranea dica-
 tur ab arachne: qd fuit mutata in araneam fm fabulas.

Arane⁹ p̄prie est vermis. aranea tela ei⁹. sed cōfūdū.

Arapagare. i. effodere vel sculpere ab area: & ponit sim-
 pliciter p effodere. et ppo. ab area et pagus quod est villa.
Arapagatus gata gatum. ab area effusus. & dicitur ab
 arapagare. Unde Plautus in aularia. Aurum mihi intus
 arapagatum est.

Aratellum li. diminutiuum. i. quum aratrum: sicut a ce-
 rebrio cerebellum diminutiuum.

Aratuncula le. fossa parua que instar sulcarū. et dicitur
 ab aro aras vel ab arator. vnde Regum. li. c. xvij. Fecit
 aqductū: quasi per duas aratunculas in arcu altaris.

Aratorculus li. dimi. i. paruus arator.

Aratorius ria. rium. locus qui potest arari ab aro ras.
Aratrum tri. ab aro ras. dicitur. et cor. naturaliter. Unde
 in Auro. dicitur super leuitico. Aostre carnis humum
 arat hic aratro quasi sulcant.

Non naturaliter corripitur nec a quouis latino p̄p-
 terim docto corripuntur quæ a supino in atū veniunt
 vt aratū lauacrum ambulacrū simulacrum. Sed quia
 græce αρατρο aratro dicitur media breui ideo id quid
 dam secuti sunt.

Arbiter tri tro. secundē dedinationis dī ab abitoris.
 et accipitur in tribus significatōibus. Arbiter em̄ dī rele-
 nator consilijs. vt in Salusti. p̄ocul arbutis omnib⁹ ac-

motis: arbiter testis: arbiter iudex. Sed differunt qz in-
 dex ex lege: arbiter ex voluntate iudicat. Unde hoc arbi-
 trum trij. Et scias qd in cōi vsu est secundē dedinationis
 Inuenitur tamen etiam in tertia arbiter trij tri. sicut po-
 nit Grego. in moralibus. Etiam pāp. dicit qd arbiter est
 secundē et tertie dedinatiōis fm Salustium scōg. fm ve-
 ro regulas p̄uic. est tertie.

Arbitriū arbitrij. dicitur ab arbiter. Est liberū arbitrij
 facultas rationis. vel voluntatis: qua bonū eligitur gra-
 tia assistente. vel malum eadem esse desistēte. Et scias qd
 est triplex libertas. scilicet a necessitate: a peccato: a miseria.
 A necessitate et ante peccatum: & post eque libez est arbi-
 triū. sicut cū tunc cogi nō poterat: ita nec modo: volūtas
 merito apud deū iudicat. qd semp a necessitate libera est: e-
 nunq cogi potest vbi necessitas ibi nō est libertas nec vo-
 luntas. & ideo nec meritū. Hec libertas in oib⁹ est tam in
 malis qm in bonis. Alia libertas a peccato. scz de qua apo-
 stolus. Vbi spūs domini ibi libertas. Hec libertas a serui-
 tute peccati liberat et seruos iustitię facit: sicut econuerso
 seruitus peccati liberos facit iustitię. Hanc libertatem ho-
 mo peccando amisit. Ideoq; Augustinus dicit qd homo
 male vtens libero arbitrio: se perdit & ipsum: quia perdit
 ta est per peccatum libertas. nō a necessitate: sed a pecca-
 to. Qui em̄ facit peccatum seruus est peccati. Istam liber-
 tatē quę est a peccato: illi soli nunc habent quos filius per
 gratiā liberat et reparat nō ita qd penitus sint sine pctō in
 hac mortali carne: sed vt peccatum in eis non dominet ne-
 qz regnet: & hec est vera & bona libertas quę bonam parit
 seruitutē scilicet iustitię. Est autē libertas a miseria: de qua
 Apostol⁹ ad Romanos ait. Et ipsa creatura liberabitur
 a seruitute corruptionis in libertatem glorię filij filiorum
 dei. Hāc habuit homo ante peccatū. quia omī carebat mis-
 seria et nulla tangebatur molestia: & plenius habebit in futu-
 ra beatitudine. vbi miser esse non poterit. Sed in hac vi-
 ta quę est inter primū peccatū et vltimā confirmationem
 nemo a miseria liber est: quia poena peccati non caret. Li-
 bertas a peccato et a miseria p gratiā est. Libertas autē
 a necessitate p naturā. Scire etiā oportet qd vt dicit Pro-
 loucius. Homo sapiens dominabit astris: qz scz p sapien-
 tiam suā potest vitare ea ad quę astra disponunt. De hoc
 etiam require in astrū: & in mors. vide etiā in voluntas. Itē
 scias qd quattuor sunt stat⁹ liberi arbitrij et de quolibet ac-
 cepit christus: vt dicam in liberarum. Quare autē deus
 non fecit hominem impeccabilem vel qui peccare nollit:
 dicam in p̄cio.

Arbitroris sum. ri. existimare vel extimare. sed
 differunt quia existimare vel extimare est apud animum
 nostrum. Arbitrari vero iudicium animi proferre. et cor-
 bi. naturaliter.

Arbor vel arbor fm fido osi sicut & herba dī ab aruis
 qz terrę fixis radicibus adheret. Vel arbor dī ab herba:
 eo qd ad modū herbaz pululet nascēdo. Pauis em̄ sacro
 semine herba out: dehinc p̄fōra surgit in arborē: dehinc
 in p̄uo tempore herbā quā videras arbutū suscipis. ab ar-
 uo ergo deriuat herba. Ab herba arbor vel arbor: & vide-
 tur p̄pue arbor dici de fructifera. Arbor vero de nō fru-
 ctifera & sterili. & est arbor feminini gñs cū sit mater p̄p̄ij
 fctus. & attēde qd nola arborū sunt feminini generis. quia
 naturā matris in suis fructibus imitantur: vt pirus et vi-
 mus. Hęc enim est quasi obstetrix puerperarū bacchi. Vñ
 oleaster fuit maf. ge. quia non cōcipit cū sit p̄p̄ij suę ge-
 nis concipere. i. oluarum. p pomis vero sunt neutri gene-
 ris. exceptis paucis.

Arboritū li. locus vbi arbores crescunt. ab arboze dī.

Arboricus re arcum. et arboinus na num. possessiuus
 ab arboze dicitur.

Arbucula le. dimi. parua arbor. sic hugutio.

Arbuscula le. dimi. parua arbor.

Arbutum. ab arboze dicitur hoc arbutū. locus vbi ar-
 bores crescunt: et pro ipsis quandoq; componitur. & p̄a-
 pue nouellis. Arbutum enim dicitur quandoq; arbor: nō
 uella et tenera in qua insertio etiā quandoq; fieri potest. &
 o uij

dicitur arbutum quasi arborum statio vel hasta.

Arbutus est species arboris: arbutum eius fructus.

Arca. ab arceo es. dicitur hec arca ce. quia arceat et pibeat visum et caret aspiratione. et inde hic arcarius rj. q. facit arcas vel qui custodit. Item adiective potest dici arcarius narium. quod pertinet ad arcum vel ad arcariu.

Arcanus na. num. i. secretus tantum. a quo ceteri arcetur. ab arceo ces dicitur. et caret aspiratione.

Arceo. cui. supinum debet esse arcitū tu. sed p. sincopaz dicitur arcum ctu. Arceo componitur di ex. et dieit. exerceo ces. Item cum con. et fit coarceo ces. i. constringere. Arceo simplex et compositum est actuum. et mutat a in e in compositione.

Arcesso sis. in arcio ardis exponitur.

Arcesso sis. verbum desideratiuū. ab arceo ces. vide in acco acis.

Archangelus. ab archos quod est princeps: et angelus pponitur hic archangelus geli. i. princeps angeloz: vt Gabriel. vñ archagelicus ca. cum. et scias q. oia officia humana pūetia ad singulares psonas cū quibuscunq. ordinibus similitudinē habebant dirigunt p. vltimū ordinē inquantū participant p. rutes superior. Sed illa officia que ad multitudinē pūet dirigunt p. picipat? et archagelos. Et ideo homo in p. elatione constitutus illuminat ab angelo inferioris ordinis de his q. ad statum sue psonę pertinet: sed ab angelo pūet de his que spectant ad regimē multitudinis. Vide etiam in angelus.

Archetypus pi. i. princeps figurarū. Nam typus idem est q. figura: et archos idem est q. princeps: et potest poni adiective: vt archetypus pa. pum. Unde archetyp? munus dicitur pūetialis figura sensibilis mundi. et cor. ii.

Archia dñe. i. pūetipatus. ab archos dicitur.

Dicitur potius arche arches nisi in compositione ut monarchia.

Archicoquus qui. qui est princeps coquoz. ab archos princeps et coquus qui. licet coquus pūet corripit: tam archicoquus qui. acuit co. fm. vsum. et hoc facit potentia nominatiu: quia remanet incorruptus: et ideo non pmutat accentum: sicut nec vicecomes.

Gręce dicitur archimagiros: nec apte componitur archos aut arche cum dictione latina.

Archidiaconus. Dyaconus cōpo. cu. archos quod est princeps. et dicitur hic archidiaconus. i. princeps dyaconorum. Unde hic archidiaconatus tus. tul. ei? officium vel dignitas. Dicitur etiam hic archidiacon. nis.

Gręce dicitur diaconos vñde diaconus minister nec decenter dicitur diacon vt notauit valla in raudensē.

Archiepiscopus. i. princeps episcopoz. ab archos princeps et epus. Unde hic et hec archiepiscopus et hoc pale. et hic archiepiscopat? patus tul. et hoc archiepiscopii plj. et archiepiscoparis. esse vel fieri archiepiscopm. vel archiepiscopatus habere. vide in metropolis.

Archigallus li. princeps gallorum scilicet illorum sacerdotum. ab archos et gallus.

Archigenes genesis quod est natura. pponitur cu. archos quod est princeps. et vñ hec archigenes nis. pe. cor. i. pūetialis medicus qui optime scit mederi genesi. i. nature. Juue. Aduocat archigenem.

Nomen illic est proprium valet autem id quod princeps generationis.

Archigraphus phi. penul. cor. vide in antigraphus.

Archileuita te. princeps leuitarū. et componitur ab archos et leuita.

Archilogus. archos componitur di logos quod est sermo. et fit archilogus ga. gum. princeps vel pūmus in sermone. Unde hoc archilogium sermonis pūctum.

Archimandrita. ab archos princeps et mandros onis. dicitur hic archimandrita te. i. pastor ouis. Et per translationem dicitur quādoq. de pastoribus spiritualibus.

Archipota te. penl. pdu. i. magnus potator. ab archos et potas. quasi princeps potatorum.

Archipresbyter teri. princeps presbyteroz. ab archos.

et presbyter.

Archisynagoga? gl. princeps synagoge. ex archos et synagoga synagoge.

Architerium rj. i. monasteriū. ab archos et sterio q. est statio quasi pūetialis. i. spiritualis statio. vel dicitur arcterium: eo q. regulis et disciplinis arcetur.

Architector ab archos et tectum quod ponit p. edificare vel domo pponitur hic architector rls. qui facit tecta. vel potius pūetialis artifex q. pūet edificis pstruendis. q. etiam architect? dicit. Unde hec architectura re. Et architector aris. tecta pūetpaliter construere. Et dicit. p. a. in. viij. lib. Sunt fere omnia p. fessionis nomina apud latinos p. a. i. et in o. desinit. Nam grāmaticus: et philosoph? et architectus: et sophista et poeta gręca sunt: itaq. ex nominibus ipsis habent verba gręca apud gręcos. Unde nos quoq. philosophor: architector: poetor in v. u. habemus.

Architridinus princeps tridinis quod est domus trina sessione pūetantiū ordiata ab archos et tridinis fm. Hug. p. a. p. vero dicit sic. Architridinus vñ maior domus: vel in domo pūet princeps lector: q. in lectis solebant comedere. nam dños vel dñō gręce lectus. archos princeps trium. et pdu. pe. Unde in aurore. Architridinus habet moysen signare stupentem. vide in tridinum.

Archonium dicitur aceruus manipuloz vel aliarum rerum.

Archos gręce latine dicitur princeps.

Aracula le. dimi. pe. cor. parua ar. siue rupes.

Arapotens. arcus componitur cum potens et cum tenens. et dicitur hic et hec et hoc arapotens: vel arcitenens: vel arquitenens fm. antiq. qui dicebant arquus p. arc?.

Arappus pi. p. pūm nomen viri per duo p. scribit.

Aratenens. i. tenens arcum. Vel arquitenens fm. antiquos per q.

Arctes. ab arcus dicitur hic arctes arctis. sagittarius cū arcu equitās sagittans: sicut turci et thraces. Vel potest scribi per q. more antiquorum qui dicebant arquus p. arcus. et tunc dicebantur arquites.

Archium chiui. penul. pdu. librorum armariū de quo Hiero. in plogo hester. Quem librum ego de arcuis hebreozum eleuatus: verbum e verbo expressus transul. et deriuatur ab arca arce.

Arcticus penul. cor. in arctus ci. vide.

Arctophilax. arcus ci. componitur cum philax quod est fuare: vel philix quod est amoz. Et fit hic arctophilax quasi seruans vel amans visam: quia eam sequitur semper: et est minor visa: et eadem dicitur arcturus: quasi arctio viens. i. visam amans: vel est aliud signum arcturus quod dicunt boetes.

Arctos gręce visa dicitur latine: qui et septentrio vocatur: quia ex septem stellis constat fm. p. a. p. Et est tertia littera. c. in p. a. p. scribitur enim per ct.

Arcturus ri. pe. pdu. Joh. ix. Qui facit arcturū et orionas et byades: et interiora auri. Et videt H. ego. Arcturus septē stellis mane lucet et semp. h. s. t. et r. u. q. merigitur: et dicitur arcturus quasi arcton viens. vid. in arctophilax. et dicitur vulgo carrus.

Arctus ci. vel arctos gręce fce. ge. visa. f. p. illo signo celesti. et interpretatur visa latine. Unde arctic? dicitur tam polus iuxta arctum q. circulus includens illā. qui et septē trionalis dicitur. Similiter antarcticus dicitur nam polus oppositus q. circulus oppositus. Dicitur etiam hic artus tus. pro membro. sed tūc scribitur per t. solum. et est masculini generis.

Arctatim aduerbium. i. curuatim cameratim. et vñ ab arcus arcus.

Arctubius arcubis. ille qui cubat in arce. et componitur ex ar. ctis. et cubo cubas.

Aracula arcule dimi. parua arca. Unde hic arcularius qui facit vel qui custodit arcas vel arculas.

Arculus arculi dimi. paruus arcus.

Arctuo as. aui. verbū actiuū. id est curuare ab arcus dicitur. Unde verbalia.

Arcus cui. dicitur ab arceo arces. quia arceat hostē. Item arcus dicitur fornix: quia sit arcta curuatioe curuatus. Ponitur etiam arcus pro arte sagittadi. Unde in. ij. Regū. vj. p̄cepit vt docerent filios iuda arcum. et desinit dactius pluralis in ubus: vt arcubus ad differentiam arceis. arabus.

Ardea deq. ab arduus vbi qdam auis petens ardua. scy aerem vel fm fabulas vbi a ciuitate q ardua dicebatur quia in arduo erat sita. Unde hic et hec ardeas patruus. et dicta est auis illa ardea: quia de cinere illius ciuitatis nata fuit. Additio. Ardea dicta est fm strabonem: vel quia ardua q in edito sit posita loco: vel quia condentibus vrbem auspicius fuit ardea auis vel nomen habuit ab ardea vlyssis ex arce filia. Virg. in. vij. Locus ardea quondam dictus auis et nunc magnū manet ardea nomen. Et eadem auis a multis tātalus vbi fm lūg. p̄ap. vero dicit. Ardea auis dicta: quia ardua volat: imbrēs enī for midans super nubes volat: vt procellas imbutum sentire non possit. et acuit penult.

Ardeo ab ardeo des. dicit hic ardelio nis. i. leccator qui ardens est in leccatitate vel leccatione.

Ardeo des. si. sum. p̄bū neutrū. et inde ardens tis. omnis generis. et pparatur ardentior simus. vnde ardentius. sime. aduerbius: et hic ardor nis Item ab ardeo ardeo scis. inchoatiuū q̄ pponitur cū re. et vbi reardesco scis interposita d. Ardeo p̄o pponitur ex ardeo exardes. i. ardeo des. Ardeo p̄o simplex et ppositū neutrū est et abso lutum. Sed quando pponitur p p̄buro est transituum et indiget obliquo. et inde. xv. Job dicitur. Colligent eū in ignem mittent et ardet. Dicitur ardet in p̄senti non arde bit in futuro ad innuendū q ignis inferni est p̄tinuus et si ne aliqua interpolatione affligit eternaliter. Et scias q ardeo multa signat vt patet in his versibus. Ardet mens. ardet: clypeus: focus ardet et q̄dea. hęc amat: hęc splen det: hic vix et vitur illa.

Alii dicunt illic ardet futuri esse ab ardo tertie pro ar debet dictum.

Arduenna nie. qdam silua: quia et ligna sunt ardua.

Arduus dua. duum. dicitur ab ardeo des. q ardua ar dent a sole. Unde hęc arduitas tatis. et est altitudo et p p̄ue montium.

Area reg locus vbi teritur frumentū. et dicitur ab areo ares quia non triturantur ibi nisi arida: vel vbi area quasi erea q̄ eradatur p triturandis frugibus. et ponitur p do mus latitudine: et pro mari: quia latū est et spaciosus est: et pro tabularum equalitate.

Arefacio ds. feci. factum. id est aridus facio. et compo nitur ab aere infinitiuo de areo ares. et facio ds. et acuitur fa. in prima et secūda et tertia p̄sona p̄senti indicatui mōi licet sit bicuis arefacio arefacis.

Arefio fies. arefacis arefieri. id est fieri vel esse aridū et componitur ab hoc infinitiuo arere et fio fis. et produ. si. sicut fio.

Arclatum ti. pe. pdu. vrbis gallie.

Arena rie. non vt quidā dicunt vbi ab herendo in fabul as: sed ab areo ares. Unde hęc arenula le. dimi. et areno sus sa sum. locus plenus arena: et arenarius naria. rium. idem vel quod sit de arena quasi possessiuum. et hoc are nariū ri. locus arenis plenus. vel dicit arena ab aro aras per contrarium.

Quia areo primam producit negant quidam ab eo arenam deduci: sed ab herendo: & cum eis obicitur q heredo etiā primam producat: cōcedunt sed diphthongo quā ga harena amittit corripit sicut aqua ab equo

Areo res. rui. p̄bū neutrū. et caret supinis. esse vel fieri sicum. Et componitur cū in. et sit in areo res. et cū ex et sit exareo res. rui. et pdu. a. Unde in auroa vbi. Sic sine do ctina martidus aret am oz. Sed aro ras. ea corripit. Vñ quidam. Terram nullus aret in qua vis seminis aret.

Areola le. dimi. parua area. Ezech. x. vij. c. Et irrigaret eam de areolis germinis suis. et corri. o.

Areologus id est virtuosus et potens in sermone ab ares virtus. et logos sermo.

Aretalogus ab Iuuenale dicitur.

Ares id est virtus.

Ares est mars arelos martius ariopagus: martis vbi cus: Arete aretes virtus.

Aresco ab areo res. dicitur arefco scis. verbum inchoa tiuum. et componitur in arefco scis. ex arefco scis.

Aresponsis indeclinabile: qui dat respōsa p̄ncipis. e pōt cōponi ab assistens: et responsis datiuo: quasi assistēs responsis. vel ab a. et hoc ablatiuo responsis: vt supra dicit in abbatis.

Ararat interpretatur depopulatio.

Argentū argir argyros vel argyū dicitur gr̄ce. Unde olim argyus dicebat denarius: quia maxime mone ta de argēto solet fieri. Et argyra qdam insula in medio oceani fecūda argento: ita vt dicat habere sup̄ficiem ar genteam: et ideo sic est dicta. Unde dicimus hoc argētū et ab argentum argēteus tea. teum. i. de argento existēs. Unde argenteolus la. lum. dimi. et argento tas. q̄ com ponitur de argento tas. et in argento tas: et sunt actua. Et inde p̄ballia. Item ab argentum argentarius ri. qui cu stodit argentum vel qui operatur de argento.

Argi mas. ge. in p̄lati nomē loci: i. singulari hoc argos **Argiletum** pe. pdu. locus in quo occisus est argus. et componitur ab argi et letum. possunt etiam esse duę par tes: et tunc argi letum. i. mors argi.

Argilla le. terra tenax et humida. et ab argos vel ar gis ciuitate in gr̄cia: quia apud grecos p̄timum ex ea fa cta sunt vasa. vnde argillosus sa. sum. plenus argilla.

Argyrus gri. olim dicebatur denarius. vt in argentū dicitur.

Argonauta argo quod est palma nauis pponitur cum nauta. et dicit hic argonauta te. et dicit sunt argonautē oēs illi qui in illa naue iterunt pro aureo vellere. Unde argo nauticus ca. cum. possessiuus. et hic argonautica te. vel ar gonautica. coz. liber ppositus ab apolline de argonautis.

Argos nomen ciuitatis. vide in scrius.

Argumentū ab arguo is. vbi hoc argumentū q̄ tribus modis dicitur. Nam dicit argumentū res ficta quę tamen fieri potuit vt comedie Terentij. Dicit etiā argumentū paruum opus p̄missum in quo tota materia subsequēns operis p̄libat. Et vbi argumentū quasi argute. i. callide in uentū. vbi etiā argumentū rei dubie p̄bamentū. Unde ar gumentofus. sa. sum. plenus argumenta. et quandoq̄ dicitur expeditus. et pparatur. Unde argumentor tatis. p̄bū deponētale. et argumētator trix. argumētatio. Et dicitur argumētatio argutę mentis oratio fm lūg. p̄ap. vero dicit. Argumentū argutę inuentū quod rei dubie facit si dem. Argumentū p̄batio vel bicuis oratio vel fabula ve rsimilis: vel instrumentū mœchanicū argumētū vbi eo q̄ arguat mētem. arguit ei tanq̄ ignarā: vt intra se de igno rantia confundetur: et derelicto mendacio p̄ritatem deuo te sequatur: argumentū est ip̄a sentētia q̄ fidem p̄stat. Ar gumentatio est ipsius sentētie p̄ of oem explicatio: cuius sunt duę spēs. syllogismus et inductio. sed syllogismo en timema: inductioni supponitur exemplum.

Arguo guis. gutum. verbū actiuū. i. conuincere: accu sare vel cōstringere. Arguo interdum ostendere. vel est indicare. Virg. in. ius. Degeneres animos timor arguit. Unde argumētum q̄ materiam ostendat sequentis ope ris. Unde verbalia. Arguo componit coarguo guis. re darguo guis: vnde verbalia.

Argus argi. pastor quidā cū quo et letū pponitur hoc argileti. locus in quo occisus est argus. Item argus qui dam mons a quo vel a factore dicta est puma nauis. hęc argus gi. et hoc argon indeclinabile. et argon onis. et hic arge ges gei. et hic argous goi. vnde p̄ ppositionē hic ar gonauta te. Item argus dicitur vagus vel piger. vñ ar ga. i. pigritia. ocium. segnitias.

Arguria tie. calliditas: versutia: disertitudo: vel dicit argutus tus. fm lūg. p̄ap. vero sic dicit. Argutę docu

Arma ab armis hec arma oum: quia efi tegunt: vñ qd armis id est biachiso exercentur. et dicunt arma generaliter omniū generū tela et instrumenta. Vñ. paribus accingitur armis. Sed tamē pprie arma quibus defendimur. Tela quibus oppugnam⁹: et quē mittimus. vnde

armo mas. verbum actuum cum suis compositis. Et inde de verbalia armatoz trix atto. Et inde hec armatiuncula le. parua armatio.

¶ Armabile. ab armo as. dicitur hic et hec armabilis et hoc le. quod facile est ad armandum. et cor. pe.

¶ Armentariolum li. dimi. paruum armentarium.

¶ Armentarij rij. dicitur locus ubi tela et arma ponuntur iij. libzo. Reg. xliij. et postea repositabat ea ad armentarij scutariorum.

¶ Armamentum ti. ab arma dicitur: et sunt armamenta ferramenta nauum vel locus ubi arma ponuntur.

¶ Armarij. ab arma dicitur hoc armarij rij. locus ubi reponuntur arma: et hoc armamentarij rij. p. eodē. Sed modo pprie armamentarij dicitur ubi ubi tela et arma ponuntur. Armamentum vero dicitur gen eraliter locus ubi instrumenta et arma cuiuslibet artis reponuntur: quia cuiuslibet artis sunt sua arma: ut clericorum arma sunt libri: nautarum vela remi funes: seminariarum fusa colus et huiusmodi. Frequenter tamen nun carmarium specialiter dicimus librorum.

¶ Armelausa. fe. ge. ab armis deriuatur vestis est sic dicta: quia ante et retro diuisa et aperta sit: in armis tantum clausa: quasi armiclausula ablata c. et est sciauma.

¶ Armelus. ab armus fm Rabanū dicitur hec armelus li. vel his humeros tantum regens sicut scapulare monachorum. Item ab armus hoc armelus li. generis neutri: vas sacri ficiolum. vel victimarium.

¶ Armentarij rij. dicitur ab armentū. et est idē qd armentum. et inde hoc armentariolum li. dimi. et armentarius rij. custos armēti. Et est armentarij de maioribus bestiis sicut et armentū. Sed grex de minoribus fm Aug. psal. vero dicit. Armentarium locus ubi armenta sunt. vide in armentum.

¶ Armentū ab armo dicitur hoc armentū ti. quia sit aptū armis vel faciendis. vel fiendis. vel exercendis. vel quia sit comibus armatū. vel armentū dicitur quasi aramēti ab arando: et differt a grege: quia armentū pprie est de maioribus. grex de bestiis minoribus. Hec tamē differentia confundit. nam grex magnū vocant armentū. Vir. in bucc. Aut aliquē in magno sequitur grege. Unde hic armentarius rij. custos. Amos. c. vij. Non sum pphetar: non sum filius pphetar: sed armentarius ego sum. Et intellige qd denegat se pphetam: sed tota vera p dixerit: quia eadē hora qua requisitus est pphetis non venit. Ipse sensit: et de semetipso testimonij veraciter tulit dicens. Non sum ppheta: qui secutus adiunxit. Et nunc audi pbum domini. Hec dicit dominus. Vox tua in ciuitate fornicabit: et filij tui filij in gladio cadent. et quibus pphetis pbris aperte ostendit. quia cum de se illa non loqueret impleris ipse ppheticum quem extitit mori habere meruit: quia se pphetam non esse humiliter cognouit sicut dicit Grego. in. ij. moralium.

¶ Armigatus ta. nuz. penul. pdu. Regū. vij. Et dauid pcutiebat in organis armigatis: et saltabat totis viribus ante dñm. Dicunt aut organa armigata: ad armū. i. humerū ligata. vnde in organis armigatis. i. ad humerū positis. vel ut dicitur quidam est genus organi quod cum aqua sit. Harma harmes grece dicitur cōpago. Vnde organa harmigata possent dici compacta. vel articulata quia harmos articulus est.

¶ Armiger gera. gerum. pe. cor. i. qui arma gerit. Inuenitur etiam substantiue dedinatus in quolibet genere: ut hic armiger pro scutifero hec armigera pro scutifera. et cōponitur armiger ab arma et gero ris. vbi potest cōponi ab armorum genitio et gero nomine immediate. et est mīster qui galeā scutū et lanceam dñi gerit.

¶ Armilla ab armis dicitur hec armilla le. i. torques brachiale de trochertis. et sunt pprie viroz ab armoz hute collate victorie causa que olim viriles dicebantur. Sed ex et circuli. vel quia in armis. i. humeris feruntur. sed armilla p pue mulierum latius extenditur. Circulus vero rotundus sit. Item ab armis hoc armillū. i. vas vinarij aptum ad portandū in humeris quo utebantur in sacris fm festum. vide in torqueo ques.

¶ Armipotens tis. mas. ge. pe. cor. i. mars. Quod etiam omnis generis potest esse. i. armis potens.

¶ Armomantia tie. diuinatio que fit in armis. i. in scapulis bestiarum ab armis et mantia tie. penul. longa.

¶ Armonia nie. dulcoratio et consonantia plurimorum cantuum. vnde armonicus ca. cum. dulcis: suauis: delectabilis cantus: ut armonia. i. dulcis cantus celi. Et videtur armonia esse compositum ex ad: sed fm antiquos mutatur d in r. et sic fit ar: et monos quod est vnum: vbi. f. omnis cantus ad vnam cōsonantiam tendunt. et acuit penul. armonia. vide in psalter. et in cythara.

Scribitur harmonia cōpositio pactum cōcordia et concentus. græca vox.

¶ Armus mi. mas. gen. i. scapula humeris: sed humerus pprie hominum: armus vero bestiarum.

¶ Arna grece. latine agna.

¶ Arne. ciuitas est boetiar et caput agni fm Festum. Amen agnus.

¶ Arnaglosse vel arnaglossa herba est. scz agni lingua. ab arna quod est agna: et glossa quod est lingua. Eadem et romanis dicitur plantago: quia planta ei⁹ cito adhaeret terre. Et est fe. ge. vtriusq.

¶ Aro aras aui. atum. fm Flido. deriuatur ab ere. eo quod prius ara aratra facebat. Unde hic aratra aratoris. et hec aratura ture. Et componit aro cum ex: et fit exaro exaras. i. describere vel valde arare. et cum p. et fit paro peraras hinc verbalia. Aro cum suis compositis neutri est excepto exaro p describere. et cor. primā. sed areo res. ea pducit. vñ versus. Terram nullus aret in qua vis seminis aret. Et est transituum aro: etiam habet tertias personas passiuū vt aro terram: et terra aratur a me.

Aro a græco et p oco aroo et per finire fm aro dicitur non ab areo. vnde arotron aratrum aroter arator aroura aruum. &c.

¶ Aroma tis. et dicuntur aromata quecumq; fragrantis odoris india mittit. vel alię regiones dicta sic ab ara: quia aris posita diuinis inuocationibus apta videant. Vel ab aere: quia sese aeri inseri vel misceri p bantur. Nam quid est odor: nisi aeri cōtactus. et pdu. penul. aroma. Unde in aurore. Plectar: aroma: fau: th: mittit balsama cūctas

¶ Aromatizo zas. i. redolere ab aromate dicitur. et ponitur quandoq; transitue: vt ego aromatizo hunc. i. aromate vngo. vel aromate redolentem facio. et produ. ti. positione.

¶ Arpax dictus: quia arripit. Arpe enim grece rapere: et instrumentū orci ferreus vinculus dicitur: quia arripit quod in puteum cadit fm psalm.

¶ Harpax huius harpagos grece dicitur rapax harpe falx et ensis icuruus. Harpazo rapio. Harpyia volucris rapax. Harpage huius ges. rapina &c. quæ oia habent in fronte.

¶ Arquitenens fm antiquos. vel arctenens fm modernos arcum tenens. et core. penult. de hoc supra habes in arripotens.

¶ Arra re. p. geminū r. est illud quod datur cum aliqd venditur vel emitur p certitudinē: et non vt reddatur tanq; pignus. sed vt sit de corpore pñij. vnde et dicit ab ara: quia res que mercando tractatur adeo rata debet esse quasi te sibi⁹ aris foret facta. Et cōponit iarro subarro fm Aug. Vel fm psal. arra dicitur a re. p. qua datur. vñ dicit arra dicta a re pro qua datur: non vt ipsa sicut pignus reddat sed ipsa sibi manente cetera copulantur.

¶ Arrabo bonis. mas. ge. i. vadimonij. vnde Terenti⁹ in tertia comedia. Ea relicta arraboni est pro illo argēto et pprie arrabo dicitur bona arra: sicut q datur p bona re: vt p pugio. q vero datur p mala re: vt p fornicatione: non est arrabo pprie. et dicit arrabo ab arro p compositionē fm Aug. Et psal. etiā dicit. Arrabo bonis. dictus quasi arra bona. et sic videtur q corripit pe. in obliquis. Nam bona habet primā breuē. et sic Esch. xxxviij. Quid vis tibi pro

arrabone dare. debet corripit sibi bo in arrabone. in nōs an
tem arrabo pducit penul. Unde quidam. Pars arrabo
venit p̄cis dum res bona venit. id est venditur.

Arrabo gr̄ce α ρ ρ α β ω arrabon dicitur pignus:
nec dicitur a bono nec corripit bo quia o mega habet
Eo catovus est sed secundū Agellū inter sordida coe
pit haberi vocabula. Nā multo rectius arra dicitur quo
& veteres vsi sunt. hęc ex aulo gellio.

Arreptus. ab arripio pis. dicitur arreptus ta tū. Un
de arreptim aduerbiū. & arrepti⁹ na tium. quod arripit
vel quod arreptū est: vt demoniacus vel demoniaca. vn
de p̄pue arreptitius dicitur demoniacus & arreptius de
moniaca.

Arri go gis. arrexī rectū. pe. cor. p̄bum actiū. l. sursum
vel valde vel ad aliquid regere. & pponitur ex ad & rogo
gis. & mutatur d in r. Unde Terentius. Arrige aures p̄
phile. p hoc eum notat libidinofum. et hic est cacephaton
fm donatū. p̄pue arrigere est brutozum. Martialis. Arri
gis ad vetulas. vide cacephaton.

Arripio pis pui. arreptus. l. inuadere ad aliquid agen
dum rapere vel aggredi. et componitur ex ab et rapio ra
pis. et mutatur d in r. et a in i.

Arrogo gas. pe. cor. ex ad & rogo gas. Et est arroga
te sup̄bire. Item arrogare est p sup̄biā & arroganter acq
rere. vel sibi tribuere. Ithoia. de arte. Bura neget sibi nata
nihil non arroget armis. Sed ponitur simpliciter p acq
rere. Unde arrogās. i. superbus se extollens. Et compa
ratur arrogātor tiffimus. vnde arroganter tius. tiffime.
aduerbiū. & hęc arrogantia. Et idas q sicut dicit Diego.
moral. xxiij. Quattuor sunt spēs quibus oīs tumor arro
gantū demonstrat. i. cū bonū aut a semetipso habere se exi
stimant: aut quod sibi datū desup credūt p suis se hoc ac
ceptisse meritis putant: aut certe cū iactant se habere quod
non habēt: aut despectis ceteris singulariter videri appe
tunt habere quod habēt. Unde phariseus idcirco de tem
plo absq iustificatione descendit: quia bonor operū me
rita sibi quasi singularit tribuens oianti publicano se p̄tu
lit. vide in superbus et rector.

Arstis. ab arce otes dī: qī regulis nos arcet. et est ars
nostra liberalis. Artificiū quod est factū manibus. vel t̄
ars ab arete quod est p̄tus. Dicitur etiā hęc ars cis. p co
dea. Unde p̄tus. Ars docet art munit: arcus regit et fe
rit idem. Quę artes sint licet: et quę illicitę. habes in o
no omas.

Antiqui etiam virtutes vt iustitiā fortitudinē tempe
rantiam prudentiam dixerunt artes secundū Gellii.

Arfaces. reges persarum: sicut augustus dicitur cesar
romanoz fm p̄p̄ia. et cor. penul.

Arfaces persarum rex a quo omnes arfacidę dicti vt
dicit Seruius & ex eo Tortellius.

Arfeda de. i. stella valde splendens fm Aug.

Arfeuerse dicitur ab ardeo. et est verbum defectuum
imperatiui modi secundę personę. i. aduerte ignē. vel ar
feuerse dicitur prouerbium.

Arfeuerse. i. auerte ignē thuscorū lingua secundū festum
vtitur eo A franius.

Arfeneum neu. ge. vestis mullebus rubet coloris.

Arfineum secundum festum est ornamentum capis
tis mulieris.

Arfis eleuatio vocis. i. initium. et acutur in fine.

Artabate. penul. produ. gen⁹ mōstri in ethiopia qui
pioni: vt pecora ambulare dicuntur. Quadragesimū em
annum nullus sup̄greditur: vt dicit Psido. ethy. xj. Et dī
cuntur sic ab artus ta tum. et biatim quod est gradus: qī
biatim et curue gradiuntur.

Artabę. penul. cor. mensurę sunt. Daniel. xij. Unde dī
cit p̄p̄ias. Artabagenus mensurę syriace: quę tres mo
dos facit.

Artauus ui. i. cistellus scriptorum. ab arto tas. & cor. ta.
Hoc etiam vult magister Bene. Ignotum doctis.

Artemo onis. ab ars tis. dicitur hoc artemū m. puum.

velū quo in bulabus potius vtimur aquis. Inuenit etia
hic artemo onis. pio eodem. vnde in actibus apostolorū
Et eleuato artemone fm aurestatum tendebāt ad litus
et produ. penult.

Valla in raudensem docet magnum esse velum.

Arteria. artus p stricus componitur cuius acre: & fit hęc
arteria rīę. quasi arta aeris vena. i. via p quā exit et intrat
aer & spūs. & acutur penul. fm Aug. vel fm p̄p̄ia. Ar
terie fistule vel venę dīcē eo q artus teneant itinēb⁹ vt
talem spiritum. vel quia per eas aer. id est spiritus a p̄u
mone fertur.

Asteria gr̄ce α ρ τ η π ι α

Arteriatus. ab arteria dicitur arteriatus ca cum. cum
fauces reumanzant. vñ hoc arteri dī. medicina q̄ p̄det
mearū gutturis.

Artelis. ab artus. dicitur hęc artesis sis. artus morbus
vnde p̄udentius in li. humoz. Modosa quos podagra
distoquet et artesis.

Arteticus. ab artesis dicitur arteticus ca dī. ille qui ha
bet infirmitatem in artubus ex consuetudine. Vel medi
ci vt volunt qui quandā nodositatem in membror. patē
iuncturis. et in eodem sensu dicitur articus ca cum. et hęc
artetica dicitur infirmitas illa. et cor. pe. arteticus.

Articula. dimi. parua ars.

Articularis. ab ars artis. vel articula dicitur hic et hęc
articularis et hoc lare. quod pertinet ad artem. Item ar
ticularis re. quod habet officiū articuli. vt hic et hęc et hoc
et tunc deriuatur ab articulis.

Articulus ab artus tus. tui. dī hęc articul⁹ li. dimi. p̄
artus. vt digitus. vnde articulo las. i. copulo las. Item ar
ticulus dī quēdā pars orationis apud gr̄cos solam rela
tionē significās. Unde hic et hęc articularis hoc re. quod
habet officiū articuli: vt hic et hęc et hoc. Articulus etiam
dicitur finis. Item articulus est quidā color rhetorū de
quo supra dixi in quarta parte in tractatu de colorib⁹ r̄hes
tous. Item articulus li. momentū. vt in articulo dīet il
lus. i. in initio: in fine: in hora i momento. Itē articul⁹ p̄sta
ra artitudo. Itē articul⁹ species numeri. vnde in dīet dī.
dicitur. Articulus color est breue mēbrū dicto gr̄ce. Ar
ticulus numerus per denos multiplicatus. Momentū ar
ticulus p̄sturaq dicitur esse. vide in fides.

Articulus dum relatiue ponitur apud gr̄cos dīet dī
est articulus Sunrautem dīet dīet qui calibus p̄p̄o
nūtur sicut in vulgari gallozum le & la: sic gr̄ci ho
haz. to in go. toy. tes. dec. vt si dīas gallice les biens
acs amys sont communs: gr̄ce dicam. τα τω φι
λω π τ α ν τ α κ ο ι ν α Ta ton philon p̄ara (profer
tur tamen panda) ccena sed proferetur kina. hoc est
ta panta tous les biens ou choses: ton. i. des philō.
amys: kina. i. cōmuns subaudi sunt.

Articus. ca. cum. penul. cor. vide in arteticus.

Artifex. ars componitur cum faciens. et dī hęc et hęc
et hoc artifex cis. et inde hoc artificium dī. inde artificio
sus sa. sum. et hic et hęc artificialis et hoc artificiale.

Artificina nē. penultima producta locus vbi artes ep̄
ercentur. et deriuatur ab artificium.

Artificus. ca cum. id est bonis artibus instructus. et dī
atur ab ars artis et ab artificus sicc. aduer. id est ingenio
se. et produ. penul.

Arto tas. taut. tare. i. frequenter arcere vel copulare.
Unde hic et hęc artabilis et hoc bile. et pponitur. Coarto
tas. vñ p̄balia. Et formatur arto ab vltimo sup̄ino de ars
ceo ces. i. artu. u in o mutato.

Quidam quibus assentior arcto scribūt nam arctū
dicitur non artum in sup̄ino.

Artocopus. ars cōponitur dī copos quod est panis. et
dicitur hic artocopus pi. penul. cor. i. pistor: quasi artifex
panis vel ab artos. i. panis: et copos labor. Unde artoco
pūs artocopi. panis cum labore factus ad opus domini.
Secundum placet.

¶ **Artocrea.** Ars cōponitur cū creos quod est caro: et fit hęc artocrea. i. quilibet cibis artificiose compositus. Vel ab artos. i. panis. et creos caro. Unde artocrea creę. cibis ex pane. i. pasta et carne factus ē. In lūg. pāp. vero dicit Artos panis: creas gręce caro. Unde artocrea panis carne cōtinens. vulgo tozzella: aut pastius.

¶ **Artopta.** ars cōponitur cū aptus: et hęc artopta tē. i. vas artificialiter operatū. In pī. pī. aulularia. Ego artoptā hīnc primo vtendā peto.

¶ **Artos** gręce: panis latine.

Artoptasia dicitur panis tostus. Nam artos est panis: et optasia tostura: secundū Tortellum.

¶ **Artotyra** tyre. pe. cor. cibis q̄ sit ex pane vel pasta: et casco. et cōponit ab artos panis: et tyros q̄ est caseus.

¶ **Artuatum** aduerbiū. i. mēbratum ab artus dī.

¶ **Artuo:** ab artus dicit artuo as. quod nō est in vsu: sed cōponitur ex artuo as. i. diuidere: et de artuo as. similiter pro diuidere. Et est proprie diuidere et separare artus a se invicē: vt de gallinis et similib: et hīc verbalia. Vbi plautus. In captiuis ego erinatus et deartuatus sū miser.

¶ **Artuosus** osa. ofum. i. mēbratus. artus dicitur q̄ ē mēbrum.

¶ **Artus.** ab arceo ces. artus ta. tū. i. strictus Et compā artos simus. Unde arte artus sime. aduerbiū. et artus. i. strictus. Itē ab arceo hīc artus tus. tui. i. mēbrus. Scribit pī. in. vj. Artus dicit ab hoc verbo arto tas. sūt eff artus quasi quedā ligamenta mēbrorum. Virgili. Et magnos mēbroz artus. pī. in. xj. Rodis inquit cor: posui qui vocant articuli apud pīcos. hīc artus et hoc ar tu dicebat. et fit otis et abitis pluralis in ubus ad differētiā de ars artis artibus.

¶ **Arualis.** ab arui ul. dī hīc et hęc arualis et hoc le. penul. pdu. i. pertinens ad aruium vel res arui.

¶ **Aruambale.** arui cōponitur cum ambio: et fit hoc aruambale līs. hostia cum qua arua ambiebant. Vnde quid Macrobius et festus dicāt de hostia ambaruall super pīmo Virg. carmine. Et cū instrabimus agros. Quod etiā dicitur hoc ambaruale: et hoc aruambale. Sed ambarbale vel āmbale et hoc ambarbarū est hostia cum qua ciuitatē ambiebant ab ambio: et est vīs scōm lūg. pāp. etiā dicit aruābale sacrificiū aruoum.

Aruābale nō est in vsu vt ābaruale. Est autē vt Inge festus ābaruall hosti: q̄ rei diuinę causa circū arua ducti ab hisq̄ pro frugibus sacrificabant.

¶ **Arugo** gūis color quidā sicut pedes accipitris. et scribitur per a solam secundū pīpīam. Sed aurigo per an secundū eandem est morbus regius. lūg. vero Ab au ro hęc aurigo gūis. morbus regius. sed aurigo est color: sicut in pede accipitris. et producit ru. Dicitur etiā aurigo corruptio aure per quā segetes contrahunt innaturalem colorem eu aura corrupta: vide in erugo.

¶ **Aruiua:** ab aruium arui dicitur hęc aruiua nē: id est pīgnedo. Job. xv. Et de lateribus eius aruiua depēdeat et produ. penul. vñ in Bī. dī. Intus adeps: aruiua foris: pīgnedooz quēuis.

¶ **Aruiunatus** ta. tum. i. pīgnatus ab aruiua dicit.

¶ **Aruiuosus** sa. sū. i. crassus. ab aruiua dicitur: cōparat aruiuosus sūsimus.

¶ **Aruiula** lē. dī. mī. parua aruiua. et cor. penul.

¶ **Aruiolum** lē. dī. mī. paruum aruium siue corpus parui paruulū ita aruium aruiulū velut dī.

¶ **Arula** lē. dī. mī. parua ara siue altare secundū lūgu. vel scōz pīpīam. Arula plena carbonū craticula. Vnde lūere. xxx. vñ. Et posita est coraz eo arula plena pūntis et cor. penul.

¶ **Arundinetum** ti. penul. produ. in arundo vide.

¶ **Arundo** dūis. dī. ab areo res. q̄ cito aret. et pīpīe dicit foliū dependens: sed sepe simpliciter ponit pī canna: vñ arundineus nea. nē. et hoc arundinetum ti. locus vbi creuant arundines. vñ in lib. Sapī. ca. iij. dī. Fulgebūt ius sit et tāq̄ scintille in arundinetu discurrent. Et scias q̄ arūdo nō aspiratur. In pāp. nec in lūg. sed aspirat hīpūdo

do et hīpūdo. De his quidā. Santat hīpūdo: floret arūdo. sanat hīpūdo. aut fugit hīpūdo.

¶ **Aruspex.** ara cōpo. cū specio cis. et fit hīc hęc aruspex cis. i. diuinatoz: q̄ ararū inspector. Vbi etiā exta siue lre: stina pecundū inspicunt vt futura p̄dicēt: vt dī pāp.

¶ **Aruspicina.** ab aruspicoz aris deriuat hęc aruspicina nē. pe. pdu. i. domus aruspici: vel loc⁹ vbi diuinat.

¶ **Aruspiciū** dī. i. diuinatio: ab aruspicoz aruspiciaris. vi de in geometria.

¶ **Aruspicoz** ris. pe. cor. verbū deponentale. i. diuinare. vñ verbalia. et dī ab aruspex.

¶ **Aruium** ul. i. campus: ab aro arag.

¶ **Arx** cis. fce. ge. i. codea. i. turris ab arceo ces. q̄ arceat hostes. Dicit etiā hęc arx tis. fce. ge. per s in ntō. vnde q̄ dā. Ars docet: arx munit: arcus tegit: et ferit idem.

Arabia regio asię maioris inter iudęā et ægyptū. Est autē triplex arabia. i. felix: petrea: et deserta.

Arachne puella in lydia lanifici: et acupingendi doctissima: quę cum se palladi in arte pręferret: et cum illa certare non metueret: pallas opus eius fregit. At illa indignata se suspendit: quam pallas i araneam mutauit. Oui. vi. meta.

Araris vel arar est fluuius gallię qui nūmofagona dicitur. et per burgundiam fluens circa lugdunū rhodano miscetur.

Aracynthus mons acarnanię dicatus olim mīneruę. Lactantius autem grammaticus ait esse montem atticę.

Aratus poeta cyliz: qui de astronomia versibus scripsit.

Aratus alter fuit syconius princeps optimus q̄ patriam suam a tyrannide liberauit. de quo tullius in tertio libro de officiis.

Arazes fluuius armenię super quem magnus alexander pontem fecit: et postea etiam cęsar august⁹

Arcas filius iouis et calistonis seu calistis a quo arca des denominati sunt: quos quia vetustissima gēs est fabulatur ante solem et lunam fuisse ex arboribus natos.

Arcadia est pars achalę mediterranea ante drymo dis et pelagis dicta. In ea sunt asini grades. vnde arcadicus pro afininus dixit luuenalis.

Arcefilas pritanicus philosophus academicus. auditor cratoris. Persius. Nō egocuro esse q̄d arcefilas.

Archemorus lycurgi regis nemę filius: a serpente iufans necatus quā nutrit quę silentibus argiuis fontē ostenderet: eum dimississet in gramine. In cuius honorē instituti sunt ludī nemel. Alio nomie dīcus fuit opheltes. Vide Hypsiphe

Archeptolemus fuit hectoris auriga.

Archilochus filius nestoris occisus ad trolā. Alter fuit poeta lacedæmonius iambici carminis inuētor Horatius in arte Poetica. Archilochum proprio rabies armavit iambo. Nam cum lycambes quidam archilochi filiā suā despōdisset: ac deinde alteri tradidisset: poeta tam grauiter in illum scripsit: vt ille se suspenderit.

Archimedes syracusanus philosophus et maximus geometra: qui primus spheram fecit. Occisus per ignorantia vel iracundia a quodā romano milite: cū marcellus consul syracusas cōpisset: et illum: licet victoriā diu impedisset: seruari mandasset: sed bellicus furor consulis edictū neglexit.

Archytas tarentinus pythagoricus nobilissimus; q
platonē cū a dionysio tyranno necāduſ eſſet pepi-
ſtolam eripuit in omni genere virtutis ac ſcientiæ
admirabilis & princeps ſuæ ciuitatis.

Arctos græce vſſa latine. Nā ad polum arcticum
ſunt duæ ſtellæ quæ vocant̃ arcti vel vſſæ; & a na-
uigantibus obſeruant̃ eo q̃ nunq̃ occidunt. Maior
vſſa dicit̃. Calisto vel elice. minor autem cynoſura
hanc phœnices obſeruant; illā vero græci. Cur vo-
centur vſſæ. vide in dictione Calisto.

Arctous vel arcticus .i. borealis vel ſeptentrionalis.
Arctophylax quaſi vſſæ cuſtos. eſt ſtella iuxta ma-
lorem vſſam quæ & bootēs dicitur. Cicero in ara-
to. Arctophylax vulgo qui dicitur eſſe bootēs. Eſt
autem miſor vſſa. Et generis maſculini: quia cuſtos
vſſæ interpretatur.

Arcturus ē ſtella clara in zona arctophylacis. Qui-
dam ſcribunt arcturum & arctophylacem vel boo-
ten eſſe vſſam minorem. Dicitur autem vſſæ cau-
da: quia arctos vſſa: & oura cauda dicitur: in græcis
igitur nulla fides genuenſi habenda eſt.

Ardea fuit vrbs rutulorū in latio: quaſi ardua id eſt
alta & in monte poſita. diſtans a roma ſtadiis cen-
tum & .lx.

Arethufa eſt fons apud ſyracufaſ vrbeſ ſiciliæ. Fu-
it enim vt fabulantur virgo venatrix: quæ cum in
alpheo flumine ſe lauaret: ab illi⁹ fluminis deo ama-
ta fuit. Cuius vim vt euaderet fugiens inuocauit di-
anam: & in fontem eſt mutata. Eſt etiam fons in me-
tia teſte Plinio

Arclare vrbs galliæ in prouincia narbonenſi.

Arctium vrbs thuſciæ. cccc. ſtadiis a peruſio diſtās
Argia i producta fuit adraſtri regis argiuorum filia
& vxor polynicis. quæ cum viri ſui in bello cæſi ſu-
nus curaret: a creonte tyranno necata fuit.

Argos verus & nobilis vrbs achaia. quod etiam di-
citur argi pluraliter. Inde argiuus. argous. & argo-
licus.

Argo fuit nauis longa qua laſon cum. lili. herolbus
nauigauit in colchum ad auferendum vellus aureū.
Dicta eſt autē argo vel ab artificis nomine vel a ſua
velocitate. Nam vetuſto nomine argo velocem ſi-
gnificat.

Argonautæ dicuntur illi viri qui in argo nauigaue-
runt in colchon. ſ. laſon. Caſtor. Pollux. Hercules.
& cæteri.

Argus filius ariſtoris de quo ait Ouidius. Centum
luminibus cinctum caput argus habebat. Inq̃ ſuis
vicibus capiebant bina quietem. Cætera ſeruabant
atq̃ in ſtatione manebant Huc iuno cuſtodiēdam
deditio mutatam in vaccam. Sed mercurius a ioue
miſſus dulcedine cantus ſopitū illum occidit. Ocu-
los tamen argi iuno indidit caudæ pauonis quæ di-
citur auſ lunonia. Oul. metamor.

Argiletum erat locus romæ iuxta palatium vbi di-
citur argus ſepulchus. & erant ibi tabernæ opificum
A lit ab argilla dictum locum putant.

Artadne filia minois regis cretæ quæ theſeū igreſ-
ſurum labyrinthū adiuuit. & redeūte in patriam ſe-
cuta eſt. Quam tamen ille deſeruit in inſula dia vel

naxo. Deinde bacchus eā accepit vxorem. Qui ven-
dedit coronam quam bacchus nouem ſtellis orna-
tam cælo impoſuit. Vnde ē cæleſte ſyduſ quod co-
rona gnoſia dicitur.

Aricia fuit vrbs in latio poſt albanum montem in
appa via diſtans a roma ſtadiis centum & .lx. Inde
aricinus adiectiuum.

Ariminum vrbs vetus in flaminea iuxta rubiconē
fluuium qui galliā a flaminea ſeparat. Et corripitur
penultima.

Arion cytharedus e leſbo inſula charus perſandro
corynthiorū tyranno. Qui in italiā proſectus ar-
te ſua grandem pecuniam promeruit. Cumq̃ iterū
nauigaret in græciā & nauis propter ſuam pecuni-
am cum vellent occidere: cythara canēs delphinos
allexit quorum vnus dorſo inſiliens ſuper illum ve-
ctus eſt ad littus. Vnde Virgilius ait. Inter delphi-
nas arion.

Ariſteus filius apollinis & cyrenes filiæ penæ rex
arcadiæ: qui apū & mellis vſum lactiſq̃ coagulum
primus inuenit.

Ariſtides penultima producta fuit athenienſis no-
bilib & probus: cuius iuſticiam non ferens themiſto-
cles: cum exilio decem annorum damnari curauit.
Sed veniente cum formidabili exercitu rege perſa-
tum xerxe: pro ſalute patriæ reuocatus eſt. Tandē
cum multas præfecturas adminiſtraſſet: ita pauper
tamen oblit: vt vix ſuo ipſedio ſepeliri poſſet. Alius
fuit thebanus pictor inſignis qui primus animos &
vultus ex preſſit.

Ariſtipp⁹ cyrenicus auditor ſocratis. hic voluptatē
ſtatuit eſſe ſummum bonum: cuius ſectatores dicti
ſunt cyrenai. hic etiam primus philoſophiā quæ-
ſtui habuit: & dionysio tyranno adulabatur: quare
diogenes cum vocauit regium canem.

Ariſto fuit platonis pater. Item alter philoſophus
peripateticus.

Ariſtoteles ſtagyrites id eſt ex oppido ſtagyras: filius
nicomachi medici. Anno ætatis ſuæ. xvii. pſectus
athenas. audiuit platonem annis. xx. Deinde a phil-
lippo rege accerſitus in macedoniā: decē annis fuit
circa diſciplinā alexandri. Quo in aſiam proſecto re-
dijt athenas. & in lycio gymnaſio annis. xlii. docuit
Poſtea accuſatus q̃ de diis non recte ſentiret cedēs
inuidiæ abiit in calcidem ibiq̃ reliquum vitæ tranſ-
egit. hæc ex laertio.

Ariſtoxeius muſicus & ariſtotelis auditor.

Arpi vrbs apuliæ a diomede condita: quæ & argi-
ripa dicitur.

Arpinum fuit oppidum voſcorum in latio: Vnde
marinus conſul: & .M. cicero fuerunt orti.

Armenia eſt regio aſiæ inter taurū & caucaſū mō-
tes: & a cappadocia ad caſpiū mare ptenſa. Eſt autē
duplex. ſcilicet maior & minor.

Arn⁹ fluuius rapaciſſim⁹ ethuriæ florentiā alluens.
Artabanus filius hytaſpis & frater dardi regis perſa-
rū. Qui xerxi filio dardi ſuaſit vt a bello græcorum
abſtineret: eundēq̃ poſtea obſtrūcavit in regia. De-
inde ab artoxerxe ipſe occiſus fuit.

Artabri popul⁹ luſitanie qui etiā arotebræ dicunt̃.

Artaxerxes filius xerxis rex persarū q̄ ex pellicibus habuit filios. xcy. & ex iusto matrimonio tres. s. dariū ochū & ariaratē: quorū darius a patre rex fact⁹ contra patrē leui de causa cū quindāgita frib⁹ cōturaile. Qui oēs cū vxorib⁹ & filiis a rege sūt occisi. iustī⁹. Artemis e curia dī diana. q̄si acrotomis. i. aerē secās Artemis est mons achalæ in argo. Artemisia vxor mauoli regis caria: q̄ virū dilexit supra humanæ affectionis modū. Qui mortuo fecit monumentum sumptuosissimū quod mauolei dī de quo infra suo loco scribet. Est & herba q̄dam. Artemisia dicit lucus artemis. i. diane. Artaxata vrbs armœniæ maioris ab hānibale cōdi ta ad araxē fluuiū. Et est tñ pluralis numeri. i. uue. Sc̄ptextatos referūt artaxata mores. Auerū populus galliæ ppe bituriges & heduos. Aruifū est promontoriū in insula chio. vbi optima vina nascunt. Et facit adiectiū. Virg. Vina noui fundam calat his aruifia nectar. Arulagus rex britāniæ tempore domitiani. Arunci ppl's antiqu' in latio. Virg. Arūcos tra ferre senes. Arunca vrbs eorum fuit.

ante S

Assis maf. ge. per geminum s̄ in obliquis est pondus constans ex duodecim vnciis. & q̄q̄s ponitur pro obolo. Et nota q̄ composita ab as assis pro obolo in effis finiuntur p̄ter tria quē in uisib⁹ finiuntur: sc̄ octussis: centussis: septussis. & p̄ter semissis quod in iſsis finit: & monossis quod in ossis finitur.

As & eius p̄tes ponunt interdū pro hereditate: p̄tes assis cōtinent his versib⁹ Mācinelli. Denorat as libram: Sextans bina vncia fert. Pres retinet q̄drās sed quatuor adde triēti. Quicūq̄ quicq̄ tenet: versū sex Semis habebit. Septunx dat septē. Bessis Bes si ne dat octo. Dodrās quippe nouē: Dextrāq̄ decix q̄ decē fert. Rite decē atq̄ vnā sc̄to retinere decicē. Asbestus lapis ferri coloris ab igne nomen sortitus: quia semel accensus nunq̄ extinguitur. Nam asbestus. i. inextinguibilis.

ασβες τος græce

Ascella loc⁹ sub brachio dicta: quia ab eis ascellis brachia allentur. i. mouentur secundū p̄ap. vide etiā in brachium.

Ascellum.

Asell⁹ alla sine axilla. Nā aq̄ siue axille partes sūt sub brachijs p̄ quas natura expellit sordidiores humores.

Ascendō dis. dī. sum. id est ad aliquem alium locum scandere. vnde ascensus sus. componitur ex ad et scandō. & subtrahitur d̄ sequente s. cum alia consonante: & cōuertitur a in e.

Ascia. acuo cōponitur cum scandens. & d̄ hęc ascia sc̄q̄ a. dolabra: quasi acute scandens: vel d̄: ab astula quas a ligno eximit fm̄ p̄ap. vide in astula.

Asciatim aduerbiū. i. dolatim: c̄sim: carptim: diuisim. Et dicitur ab ascio vel ascia.

Ascio as. auī. are. verbū actuum. i. lacere vel dolare. dicitur ab ascia sc̄q̄. & cōponitur ex ascio as.

Ascis. cui. i. adiungo: acquiro: ex ad & sc̄o. & subtrahitur d̄. & componitur cū eis d̄: & retinet d̄ causa differentie. dicit adscio adscis. i. aduoco. Vñ ascisco sc̄s & adscisco adsciscis incohatia.

Asciola lē. penul. cor. dīmi. parua ascia.

Ascis. ab ascia hęc ascis humilis as p̄ securi quas cœmentarij vtunt: vñ hęc asciculus li. dīmi.

Si hic asciculus d̄: ergo hic ascis dicendū est.

Ascisco dis. incohatium ab acio ascis aliquando etiam ponitur pro suo posituo: vt asciscitur. i. acquiritur: et tunc potest habere p̄teritum sui primitiui: sc̄licet ascidī quia ascio non est in vsu: sed loco eius ponitur nunc ascisco. vide in cōcupisco. Et adscisco adsciscis etiam dicitur retenta d̄.

Ascopa penultima correpta: vas est aquaticum vtri per simile. ascopa enim gr̄ce: ianne vter secundū laug. Indus. p. Imposuit itaq̄ abiq̄ suę ascopam vini: et ē vas olei.

Askos gr̄ce dicitur vter huius vtr̄is latine.

Ascribo bis. scripsi. scriptū. et ad & scribo bis. & abijct d̄ & est ascribere asserere: adijcere: destinare: deputare.

Ascriptus p̄ta. tñ. alicui rei redditus & dephictus. dicit ab ascribo ascribis.

Et frequenter dicitur ascriptitius alicui ascriptus: aut talis qui posset ascribi.

Ascretis indeclinabile communis ge. nomē officij. & potest componi ab a p̄positione latina: & hoc ablatiuo secretis: qm̄ ab ip̄sis secretis quē et cōmittuntur dicitur aliquis ascretis: vt dixi in abatis. Sicut amemona: alibellis. vide abatis.

Aser beatus dicitur: quia Gen. xxx. Cum peperisset eum zelphā dixit. Eya hoc. p̄io beatitudine mea beatā quippe me dicit mulieres. p̄opterea appellauit eū aser & scribitur per vnā s. cor. em̄ palmā. Vñ in auroa vi. Reptalin & iudas. Beniamin & iad aser.

Asia quēdam sc̄mina fuit quē olim tenuit imperiū ouentis: a qua dicta est asia regio illa: vnde asianus n. num. & asiaticus ca. cum. vel asia interpretatur elatio. v̄ eleuatio. Et ideo dicta est terra sic: quia illa pars mūdī sit clarior & altior. Inuenitur etiam hęc asia pro quadam palinde prima producta: quē in nomie regionis breuiat. Vnde Lucanus in. vi. Europam miseri libyamq̄ asiā: q̄s timere.

Asylum ge. neutri domus refugij. quod romulus fecit. sed modo est ecclesia: & sic dicitur ab a quod est sine: & sylon quod est tactus: quia non sit p̄has alicui ibi t̄gere & offendere alium. Wachabcoum. ij. cap. iij. Quasi sit de asylo procedere. & producit penultimā. Virgili⁹ in. vii. eneidis. Illic lucum ingentem quem romulus acer asyllum ætultit: & gelida monstrat sub rupe iulcal. p̄aspias vero dicit q̄ asyllum est templum: et q̄ remus et romulus constituerunt: ad quod quicūq̄ cōfugeret ab om̄e innoxia liber esset. Itē dicitur hic asyllus asyli. masculini generis musca quē boues stimulat: quam gr̄ca cestrū vocant: & rustici tabanū. Et videtur dici ab a quod ē sine & sylon quod est tactus per contrarium: quia eius tactus nimis sentitur. De p̄dictis duob⁹ dicitur i. i. i. Turbat asyllus apes: miseris succurrit asyli. Vnde addēda.

Asymphonia. i. consonantia: ab a & symphonia: & acci tur penultima.

Asyntheton quēdam figura est: de qua supra dixi in quarta parte: vbi egi de schemate.

Asinus: a sedeo des. dicitur asinus nī. quasi assidus: a sedendo: quia homines anteq̄ haberent equos asinis insidebant. vel componitur ab a & senos sensus: quasi sine sensu: quia brutū & stolidū animal est. Dicitur etiaq̄ asinus quasi alia sinens: sed tunc est ety. nō compositio. vñ de asellus li. diminutuum. & hęc asina: & hęc asella diminutuum ab asello dicta: & asininus n. num. et asinariuria. rium. quod pertinet ad asinus: vt mola asinaria quā trahit asinus ad molendum. & asinarius qui. ducit vel qui pascat asinos. Et sc̄as q̄ asina facit ablin pluralē in abus ad differentia sui masculini quod. facit in is. tamē inuenitur in is. Vnde in primo Regū. cap. ix. Et de asinis quas perdidisti nudius tertius ne sollicitus sis: q̄ inueniēte sunt. Sicut em̄ inuenit filia filiabus & filijs: nata natab⁹ & natis vt ostēdi supra i. tertia pte vbi egi de p̄ia de di. Et sc̄as q̄ l̄t dī. Bassi. i. herameron homē. vii. i. i. ligit asin⁹ hois cōsuet⁹ vocē: nouit uter qd̄ sept⁹ abulauit: p̄ li

ad audiendum ita vehementer auctus: vt nullus ei de terrestribus cōparari possit. recognouit bos possessorem suū: 2 alin⁹ p⁹sepe dñi sui. p⁹scia⁹ p⁹o neq⁹ pōt dñoscere nutrimēta p⁹stantē. Nā aialia aquatica non solū muta: sed etiā inficia sunt 2 in docta. 2 ad oēm vitę societate p⁹sus hōibus intractabilia: vide in bos 2 in canis. Itē quo modo terrestria aialia docta sūt 2 tractabilia: ergo hōies respectu p⁹scū: dicam in camelus.

A sinus gręce dicitur onos. sed latina creditur vox. si tamen a gręca nata dicatur ab a & sinos quod ē nocumentum: & sinomā noceo: quia non nocet. An p⁹scis non agnoscat educatōrē suum: nihil ad institutū facit: sunt tamen qui id inficias eant in quibusdā: vt i delphinibus: phocis: canibus &c.

¶ Almodeus dei. pe. pdu. nomen ē demonis. L⁹hob. .iij. Demon nōle almodeus occiderat eos.

¶ Alopus pi. penul. pdu. Vñ in doctrinali d⁹. Alopus re trahas europā siue p⁹ropū. Alopus est nomen fluij: p⁹ropus nomen gemme.

¶ Asparagus dictus ē: q⁹ spinosus 2 asper sit fructus ei⁹ quedā herba ē. Et sic etiā d⁹ paruul⁹ p⁹scis: s⁹ optimi sapous: 2 etiā boletus vocat⁹ asparagus: 2 cor. pe. vt d⁹. magister Benc. 2 vt d⁹. p⁹ap. Asparagi in cibo sūp⁹ri stoma cho p⁹osunt calidi sunt in aqua cocti. oēs vesicę casus curant: 2 calculos frangunt.

¶ Asper ra. rū. durus: acerb⁹ trulent⁹: 2 cōparat asperior: rū⁹. vñ aspere rius. rime. aduer. 2 hęc asperitas tatis. i. durities trulentia. 2 aspero ras. i. asperus facere: verbū actiū: 2 p⁹ponitur ex aspero ras. 2 componit⁹ asper ab a 2 aspera.

¶ Aspergo gis. si. sum. ex ad 2 spargo componit⁹: 2 mutatur a simplicis in e. 2 subtrahit⁹ d. 2 ē aspgere distāter ope rite: p⁹fundere. Vnde hęc aspergo nis. i. aspersio: vel res aspersa vt aqua: 2 aspergo ē nomen cuiusdā auis marinę 2 aspergo vestis steminariū: vel vestimentorū superfluitas: q⁹ etiā spuma dicit⁹: vñ aspingineus nea. neli. Item ab aspergo hoc aspersorū: aspergito tas. verbū frequentatiuū: 2 aspsio fas. aliud verbū frequentatiuū a quo aspersio tas. aliud frequentatiuū.

¶ Aspergo gnis. fce. ge. in aspergo gis. vide.

¶ Asperno. spno cōponit⁹ cum ad adiecta d. et d⁹ aspnōnis. p⁹reui. p⁹reui. valde spernere: vnde asperno naris. deponens in eodē sensu componit⁹ per se ex ad 2 sperno nis. vnde hęc 2 hęc aspernalis 2 hoc aspnale. Est autē deponens in vsu.

¶ Aspicio. specio specis componitur cu⁹ ad. 2 mutata a in e adiecta d. dicitur aspicio as. xi. ctum. ante vel ad aliqd⁹ prospicere: vnde aspectus tus. tui. 2 aspecto tas. vide in specio 2 in video.

¶ Aspiro ras. raul. l. annellare: conari. deuenire. valde aspirare: vel fauere. Et ē tractū a vētis: qui qñ flant 2 sp⁹rant nautis fauent. Qui. in p⁹lo meta. Vñ coceptis nā vos mutastis: illas aspirate meis. 2 cōponit⁹ ex ad 2 spiro ras adiecta d. Itē aspirari inuenit⁹ pro eleuari. vñ in cādis. Donec aspiet dies 2 inclinent vmbię. 2 produ. pe.

¶ Aspis dia. fce. ge. gen⁹ serpētis. Et fm⁹ Plidoriū aspis ē vocata q⁹ morsu venena imitat 2 spargat. vos cñ gręce: venenū dicunt: 2 inde aspis quasi aspgens iōs. i. venenū: eo q⁹ morsu venenato interimat. 2 corri. pe. in grō. De hac dicit ppheta. Sicut aspidis surdę 2 obturātis aures suas: ne audiat vocē incantantis. vide in tigris.

A spis gręcum est & dicit⁹ scutum ac serpens. iōs qui dē sagitta eit & venenum.

¶ Asporo tas. i. depotare. abire longe: alio: sū absentare: remouere de loco ad locū portare. 2 cōponit⁹ fm⁹ p⁹ouf. ex ab 2 poro tas. mutato b in s. sicut appello dñę causa: ne si apporo: appello diceremus ab ad cōposita estumē

¶ Aspa asie lignum latum 2 volatum.

¶ Asatura rē. in asfo vide.

¶ Assecla: ab assequor eris. d⁹ hęc 2 hęc assecula vel assecda dē. p⁹ syncopā cōis ge. i. seruens: vel comes qui sequit⁹ aliq⁹: et cor. pe. Vñ in Auroa. Burfus vt in pūmis vir

luds 2 assecla fumi Asiterant domino ec.

¶ Assector: ctaris. tus sū. ex ad 2 sector d mutata in s. 2 ē assectari sequendo adipsū sequi.

¶ Assecula lē. in assecla vide.

¶ Assensus sa. sū. in assentio vide.

¶ Assentio tis. sū. componit⁹ ex ad 2 sentio as. 2 ē proprie assensum p⁹bere. vnde hęc assensio ontis. 2 hęc assentia tię. i. consensus in qualibet re. 2 hęc assensus sus. 2 assentaneus nea. neli. qui cito p⁹bet assensū: et assentor tatis deponens. i. adulari. Nā adulatorum est assentire. Et sc⁹ as q⁹ inuenit assentio: tatis sus sum. in eodem sensu in deponenti gene. quo frequent⁹ vtuntur docti. Gen. xxxij. Assenti sunt omnes: id est consenserunt circūcis cōis maribus.

¶ Assentisco scis. incohātuum. i. in d⁹lo assentire. ab assentio tis. addita co.

¶ Asser. ab asse dicitur hęc asser ris. quia asseres soli i te ctis ponunt: 2 non coninctim. Asser enim vnum dicit⁹ mus: vel dicuntur asseres: q⁹ asseclant parietibus 2 trabibus: vel quia inseratur vnus alij in pariete. ab assero ris Eccl. xxi. Melior est victus pauperis sub tegmine asserū q⁹ epulę splendoris. 2 cor. pe. in obliquis.

Rectius ab assidendo deducitur asser: quia parietis assidet.

¶ Assero ris. cōponit⁹ ex ad 2 sero ris. 2 facit steritum in seut 2 in seruū. 2 supinū in situm 2 in sertum in diuersis significacionibus. vide in sero ris. 2 cor. se.

¶ Asserto tas. frequentatiuū ab assero ris.

¶ Assesco scis. frequentatiuū ab assideo quasi incohātuum pro assidesco.

¶ Assuero ras. raul. i. affirmo vel assero. 2 cōponit⁹ ex ad 2 seuro ras. q⁹ non ē in vsu. 2 pdu. penul.

¶ Assidela lē. penul. pdu. i. mensa iuxta quā sedemus: 2 deriuat⁹ ab assideo des.

¶ Assideo des. di. sum. ex ad 2 sedeo des. 2 est assidere iuxta sedere: 2 assidere. i. comparari 2 assimilari. 2 assidere. i. similem esse. In p⁹ma constructione construct cum datiuo 2 actō in eodē sensu: vt assideo te: assideo tibi. Vñ de etiam in sedeo.

¶ Assiduus. ab assideo des. deriuatur assiduus assidus duum. studiosus: sollicitus. continuus: alicui rei intent⁹ Item assiduus potest cōponi ab as assis 2 do das. 2 tunc assiduus idem est quod diues qui multos possidet asses 2 assiduus dicit⁹ qui expensis erarij pegerat. Et dicitur sic ab esse dando: vt dicit⁹ Mulus gellius. non quia multum gratis det diues: sed coactus plus dat q⁹ pauper in collectis faciendis: 2 cōparat assiduus p⁹ suppletionē: magis assiduus assiduisimus. vñ hęc assiduitas tans. 2 assiduo as. i. esse vel fieri assiduū.

¶ Assilio lis. ex ad 2 salio lis. 2 est assilire aggredi: inuadere: petere: 2 in eodem sensu cōstruitur cum datiuo 2 accusatiuo: vt assilio mencia: 2 assilio membris. Item assilire. i. cum gaudio salire ad aliqd⁹: vnde hęc assiluitus natus. impetus assumptus saltu. 2 assulto tas. frequentatiuū: 2 cor. si assilio lis.

¶ Assimulo las. lant. lare. i. valde similitudo: ex ad 2 simulo las. 2 ē verbū actiū. Inuenit etiam assimulo laris. deponens in eodē sensu. in quo assimulo las.

¶ Assisteriū ri. monasteriū gręci est. vel d⁹ ab assistēdo Vñ hęc assistria strig. monialis ibi assistens.

¶ Assistria strig. in assisterium vide.

¶ Assistrix assistris. i. assistrix assistris ab assistēdo. vel assistrix assistris. id ē assistrix ab asserendo: vel vt dicit⁹ Augu. Assistrix assistris quę assistit ad seruitutē alicui⁹ Vnde sapientie. ix. Da mihi domine sedum tuarū assistricem sapientiam. Et est ibi producenda syllaba stri. Et quidam dixerunt deberet esse ibi assistricem: quod ē femininum verbale ab alto altas assistit assistum lata. u in o⁹ assistor. 2 o⁹ in trix sic hęc assistrix ds. q⁹ cor. pe. in nō: sed in grō eam producit.

¶ Assodius dij. i. cōsodius: cōsors: cōsodalis: contrabulis: cōfederatus. 2 videtur esse cōpositum ex ad 2 soc⁹.

Assolatus ta. tñ. i. ad solū deductus. **P**auz. i. **M**ōtes cōmōti sūt ab eo: et colles desolati sūt: vel fm altā litterā. **E**t colles assolati sunt. i. ad solū deducti: ad solitudinem redacti desolatio deponit. et pdu. la.

Assuesco. i. cis. assueo es. eui. vel assuetus suz. i. valde suere. vñ assuetudo dinis. 2 assuetus ta. tñ. 2 assuesco scis verbū incohariū fm lūg. vide in suo es.

Assuetus ta. tñ. penul. pdu. in assuesco vide.

Assula lē. pe. cor. fce. ge. df. id qđ cadit de ligno qđ dolatur: 2 dicitur ab assa asse.

Assultus ta. rum. in assilio lia. vide.

Assuades adest cōponitur ex ad 2 sum: mutata d in s vnde assum 2 assumus per geminū s scribi debent. **Q**ui dam pēdicta per d scribunt causa cōsonitij prime persone sed prius dictum pīquale 2 magis est secundū artem et regulas **P**auz. vñ in hymno trinitatis dicendū est. **A**ssumus 2 nos cernui. per geminū ss.

Assumentū ti. illa pars que de aliquo accipitur vel assumitur ad aliquid sartendum vel reparandū: 2 dicitur ab assumo mis. **W**ard. ij. **N**emo assumentū panni rudis assumit vestimento veteri: quasi dicat. **N**emo sapiēs cōtūngit panno veteri partē noui panni quam assumpsit de aliquo nouo panno.

Assur ris fuit filius sem a quo dicta est assuria. **U**ñ assurius ria. rum. 2 etiā assur vñ. **U**nde i auroa. **S**icut rex assur malus extitit: 2 tamen idem.

Assus. ab ardeo des. vñ assus sa. sum. quasi arsus. vñ asso sas. verbū actiū. vnde assatus ta tñ. 2 hęc assatura re. **R**egū ll. ij. ca. vj. **A**ssaturā bubale carnis viam. id ē frustū bouis assati. vel fm altā litterā. **B**ubale carnis. i. bubaling paritū est eis.

Astertem idoliū sidoniorum. 2 acuitur in fine.

Asteticus d. i. astari. for. 2 cōponitur ab aster quod est stella: 2 icon quod est imago vel signum. 2 scribitur icon apud grecos per ei diphthongon: vnde semp produ. pīmam syllabam: tam in simplicitate qđ in compositione: 2 asteticus ca. cū. penul. produ. 2 scribitur per c sine s i vltima syllaba: vt multi litterati moderni volunt. **A**ntiqui tamen scribebant a stericus per se. in vltima syllaba: et tunc deriuatur ab asteris quod est stella. **A**steticus aliqd deesse vbi apponit demonstrat. **O**belus vero carmini cui apponit falsum vel superfluum monstrat. **N**am sagitta grece dicitur: 2 versū iugulat: 2 est obelus nota sic facta asteris vero nota sic facta que apponitur in his que omīssa sunt. vt illuciscant per eam notā que deesse videtur. **E**t asterico 2 obelo vsus est origenes. **U**nde **H**iero. dicit in prologo pentateuci. **Q**uod vt auderes origenis me studium prouocauit: qui editioni antīque translationem theodotionis miscuit asterico 2 obelo: id ē stella: vt verū oē op^o distinguens. **N**um aut illucere facit: que mi nus ante fuerant: aut superflua queq; iugulat 2 confodit maxime que euāgelistarū 2 apostolorū auctoritas puulganit. et etiā **H**iero. vsus est astericus 2 obelis: sicut ipse dicit in prologo **J**ob.

Aster dicit stella: astericus parua stella. **E**st enim diminutiuum: nec dicitur ab icon. stella autem addebat carmini non satis lucido: obelus id est veru seu obeliscus paruum veru carmini delendo & transfigēdo.

Astertēs est gēma candida. indusā lucem cōtinēs sicut stellā intrus ambulante: vnde dicta est.

Asterno nis. astrani trasti. i. iuxta vel valde sternere: cōponit ex ad 2 sterno nis. 2 abici d.

Asty. i. ciuitas vel vis. **A**stos ciuis.

Astismos in fine accentuatur. **E**t dicitur etiam antismos quidam tropus. de quo supra dixi in quarta parte: i cap. de tropis.

Interpretatur autem astelismos vrbānitas

Asto astas astititum: et etiam astatum inuenitur. **S**icre etiam debes qđ dedi facit datum: 2 steti statum: a correpta. i. eadem etiam corripitur in compositione: vt armandatum 2 pēstatum. vel mutatur in i breuem: vt red-

ditum pēstatum.

Prestatum non corripit penul.

Astiti etiam astutum 2 astatum facit penultima correpta. 2 componitur ex ad 2 sto stas: 2 abijat d. et est astare iuxta vel in conspectu stare: vel ad seruitiū stare. **U**ñ vir gilius. **E**ū mibi cęruleus supra caput pstitit imber.

Astrea strep. i. iustitia ab astrū dicit: quia de cęlo descēdit: 2 produ. penul. **Q**ui. in prima meta. **U**ltima cęlestis terras astria reliquit.

Astrepo pis pui. quasi iuxta vel in conspectu strepere strepitū facere: 2 corri. stre: 2 componit ex ad 2 strepo pis abiecta d.

Astreus astrea astreum res qđ pertinet ad astrū. 2 cor. penul. 2 vñ ab astrum.

Est quoq; pater astreę

Astringo gis. xi. cñ. ex ad 2 stringo abiecta d. 2 ē asstringere iuxta vel in conspectu stringere.

Astrion gemma est cristallo ppinqua: in cui^o centro lu cet stella fulgore lunę plena: 2 sic dicit: quia astris postposita fulgozem rapit 2 gerit.

Astrolabium labij. quoddā instrumentum ipsius artis astronomię: 2 dicitur ab astrum.

Astrologus: astrum componitur cum logos quod est sermo. 2 dicitur hic astrologus gr. i. loquens de astris: et augurans. vnde hęc astrologia grę. quędā ars astronomica. **E**t astrologicus ca. cum. **E**t scias qđ astrologia partim naturalis: partim superstitiosa ē: naturalis seu vera dum exequitur solis 2 lunę cursus: vel stellarum: certas etiam temporū stationes. **S**uperstitiosa vero ē illa quę mathematica sequunt: qui in stellis augurantur: quibus etiā duodecim signa per singula animę vel corporis mēbra disponunt: syderūq; ex cursu natiuitates hominū 2 mor res pēdicere noscuntur secundū **P**auz.

Astronomus. **A**struz componitur cum nomos quod ē lex: vel norma quod ē regula: vel norma quod est nomen. **E**t dicitur astronomus mi. qui docet legem vel regulam de astris: vel qui nominat ea. **U**nde hęc astronomia mię ipsa ars. **E**t astronomicus ca. cū. secundū **L**ūg. **P**auz. vero dicit. **A**stronomia astrozū lex que cursus syderum docet: vna de septem artibus liberalibus.

Astrosia się. ē tenuitas corporis ex causis latentibus 2 paulatī cōualescentibus dicta sic ab imunitate corporis. **N**ā gręd nutrimenti cassationē astrogiā dicunt.

Astrosus sa. sum. i. lunaticus: quasi malo sydere vel astro natus. 2 dicitur ab astrum.

Astruco conis. ab astr pro gente dicitur hic astruco conis. i. dextrarius: quia apud illam gentem huiusmodi equi abundant. **U**nde legitur qđ **I**ulius cęsar paucis diebus anteqđ occideretur: somniavit qđ in stabulum descēdens astruconem suum aureum caput habere videbat. 2 in rhetorica. **D**etur luc^o astruconi: vt corragiū paretur vbi ab aliquibus legitur astruconi. i. accipiri.

Astrum astri. id ē stella. dicitur ab astro philosopho: qui pīmus tractauit de astris: vel ab aster quod grece dicitur stella. vnde hic 2 hęc astralis 2 hoc astrale. **E**t scias qđ stella dicitur quolibet singularis. **S**ydus plurimū stellarum collectio. **A**strum grandis stella vel grande sydus. **I**bspectamen nomina sepe cōfunduntur apud authores. **A**strum enim pro stella vnica ponitur. **V**irgilius in buccolicis. **E**cce dionei processit cęsaris astrum. lege **W**acrobium. **U**olo etiam te scire qđ motus celestis se habet ad liberum arbitriū: sicut inclinans ad aliquid agendum inquantum ex impieffione corporis cęlestis relinquitur aliqua dispositio in corpore secundum quam anima efficitur prona ad hanc actionem vel illam: sicut etiaz ex naturali complexionē quidam sunt magis proni ad vñ vitium qđ aliū: et hoc modo possunt astrologi enunciare aliquid ex his que ex libero arbitrio dependent coniecturaliter: et non per certitudinem sententię: quibus talibus pēditionibus non sit tutū nimis intendere. vt dicit **A**ugustinus super. **G**en. palmo. **E**t tamen plerūq; astrologi de futuris vera pñdant tā ex occulto demonū in dictu

quem humane mentes interdum nescientes patiuntur. Et sic cū huiusmodi diuinationib⁹ quodā dō fœd⁹ in i⁹ cū diabolo. Virtutē autē coactiua sup⁹ liberū arbitriū sufficiēter nō hñt corpora celestia. Vñ p⁹ toleme⁹ dicit q⁹ homo sapiens distat a stis. q⁹ per sapientiā suā pōt vitare ea q⁹ astra disponit: de hoc etiā supra in arbitriū dixi. Volo etiā te scire q⁹ sicut p⁹ batur in s⁹ia astronomica de mensura quantitatis solis et terre: q⁹ sol ē maior tota terra: sicut et alię stellę oēs p⁹ter lunā et mercuriū sunt maiores q⁹ terra. vide etiā de hoc in gall⁹. in cometa: et in sois et in sol. **Astula** lē. d⁹ a tollendo. s. q⁹ cadit de ligno dum dolatur. vñ quidā volunt dici a sciamastulis: q⁹ eas a ligno eximit. et cor. stu. vide in asia.

Astupo pes. pui. et caret sup⁹nis. et cōponit ex ad et stupeo pes. remota p. et cor. stu. et est astupere valde stupere ad aliquid stupere.

Astur: stura rē. est quidā flumi⁹ h⁹spaniē: et compo. cū a q⁹ est iuxta: et dicit⁹ hīc astur ris. quidāz ppl⁹ h⁹spaniē: q⁹ iuxta flumiū sturā habitat: vñ hēc asturia rē. regio eoz: et ciuitas. vñ asturien sis ense. Vñ ab astur p⁹ ppl⁹ hīc astur ris. mas. ge. d⁹ quēdā auis q⁹ apud illā gentē abundat. vñ d⁹ ab aue et sterno: q⁹ sternat aues: et cor. pe. in gto.

Asturco onis. i. accipiter vel astur: et cōpo. ab aue et sterno: q⁹ sternat aues fm lūg. p⁹ p⁹. vero d⁹. Asturco accipit maior. Dicit⁹ etiā astruco r⁹ pcedēte u. i. detrarius.

Astus stus. stui. calliditas: dolositas: fraus: fallacia: et sumit in malo sicut et astut⁹ i malo. q⁹ pparat: astutior tñ sim⁹. vñ astute tus sime. aduer⁹ et hēc asturia tē. i. ingentisitas: dolositas: cautela: industria: calliditas. et p⁹pue d⁹ de malo. Inuenit⁹ etiā hoc astu indeclinabile p eodē. vñ auian⁹. Astu vincit homo dicta creata solo. et pōt hīc esse declinabile vel indeclina. astu. et d⁹ astutus q⁹ sine statu. Nā qui astut⁹ ē: nō diu in eodem moratur statu: s⁹ multa deliberat.

Potius d⁹ ab asty. i. vrbe i q⁹ astutiores sunt q⁹ in agro

Astutus ta. tum. ab astu d⁹: vide in astus.

Asarus fluuius macedonię alluens vrbe heracleā. **Ascalon** vrbs in Idumea vel palestina. hīc herodes rex iudæorum dictus est ascalonita.

Asculum oppidum piceni romana colonia.

Ascani⁹ fil⁹ ancę trolani ex creusa cōiuge q⁹ lul⁹ et ilus dictus est. Itē fluuius phrygię vel bithinię.

Ascravicus boetię ad hellconē: patria hellodi poetę: qui ob id ascræus dicitur.

Asia est media pars orbis terrę incipiens a b india: quā ab europa fluuius tanais ab aphrica nilus sepat Asia minor est pars asię: scilicet quę fuit sub iperio romanorum. quę hodie turchia dicitur: et in se cōtinet phrygiā: caria. lyciā: lidiā. liconiam.

Asylum dicitur locus tutus vnde neminem licet vi tollere. Nā dicitur ab a quod est non: et syro traho. Talis locus primo fuit athenis a theseo institutus. Deinde romę a romulo. Virgilius. Hinc lucū ingētem quē romulus acer asylum Rettulit. Ponitur etiam pro templo. Idem. Et iam porticibus vacuis iuonnis asylo.

Asinæ oppidum achalę. Lucanus: Quas asinę caures dēc.

Asphaltus vel asphaltites est lacus iudæę in prouincia pentapoli in quo nihil graue submergi potest et nihil gignit nisi bitumen. vnde mare mortuum vocatur. In eo loco fuerit olim zodoma et gomora: et tres alię vrbes: q⁹ propter nefandam populi luxuriam atq⁹ libidinē cælitus exustę sunt.

Asopus o producta fluuius achalę.

Asopis idos. id est filia asopi: scilicet agina de qua supra.

Afaracus filius trois regis trolani: et frater illi regis. **Affaracus** autem genuit capyn. Capis anchisen patrem aneę.

Assyria est regio asię ab oriente habens indiam. ab occidente tigrim. ab austro mediā: ab aquilone casum.

Asterie filia cæi titani et soror latonę: quas ambas viciavit iuppiter

Astyages vltimus rex medorū a Cyro nepote suo quem infantem exposuerat regno priuatus. Iustin⁹ in primo.

Astyanax huius astyanactos filius hectoris: et inter preatur vrbs protector. hunc capta troia græci de turre delecerunt.

Astypalæa insula in ægæo. vna cycladum.

Astræa filia astræi gigantis et aurorę. vel secundū alios filia iouis et themidis: quę ob æquitatē suā iustitia dicta est. Nec ramen ab astro dicitur. sunt q⁹ ascream dictam velint.

Asturia regio hispanię prope lusitaniam: vel in galacia vbi sunt equi breues sed veloces incessu: qui vocatur asturcones.

Astur dicitur populus ille aut aliquis de asturia

A ante C

A Tacus d. penultimā corripit. maior ē buco et vt dicit glosa yohel. j. Eruca vermis est q⁹ in olertib⁹ maxie inuenit. **Bucos** vocat⁹ foris locuste anteq⁹ habeat alas. Deinde cū in dicit⁹ paz volare d⁹ atelabus: cū vero pleniter volat: dicit⁹ locusta. est **Bucos** multo grauior q⁹ locusta: vel atelab⁹ q⁹ iacēs in violo loco radicitus comedit fruct⁹ vñ d⁹ abros min q⁹ est consumere. **Atacus** autē d⁹ quasi atagus. i. sine tegete: eo q⁹ nil habeat quo inuoluit⁹ tegat. **Eca** enī quasi tega d⁹ a regendo. **Papias** autē dicit atacus auis ignota. Hieronymus autē dicit super illud Esa. xxxij. Sicut colligit bucus velut cū fosse plene fuerint de eo. **Ex locusta** inquit Hierony. **Bucos** nascit⁹. et quousq⁹ habeat alas sic vocat⁹: cū autē alę accrescere ceperint atelab⁹ dicit⁹. Cum autē plene volare ceperit est locusta. vt dicit⁹. **Floet** vero bucus plusq⁹ atelabus vel locusta: q⁹ alis caret: nec moueri potest. Et sic vbi insederit nihil reliquū facit: ideo sunt fosse et obmuntur locuste: ne a vento rapiantur in mare: et ad terrā relecte: et ex ouis quę viuē cōceperant: etiā mortuę bucos generent.

Ataui atau⁹: d⁹ ab auis. s. ab auī pater penul. cor. vide in auis.

At contra: duę partes sunt.

Atelabus bi. penul. core. dicit⁹ ab a q⁹ est sine: et tela: et abeo abis: q⁹ sine tela. i. secta abicctis. et d⁹ atelabus quasi atelaui. i. sine tela vadens: vel quasi a tela abiēs. de hoc etiā supra dixi in atacus.

Atter atra atrū niger. et cōparat attrio aterrim⁹. vnde atre attrius aterrime aduerbiū: et produ. a.

Atalanta atas gręce: leuitas latine: lentos pleni inde dicta est quēdā virgo atalanta ppter velocitatē: quasi plena leuitate.

Atlanteus tea. tes. penul. pdu. in atlas est.

Atlas lantis. habet n l obliquis: sed in nrō nō: sicut giganantis. elephas phātis: adamas tis. et desinit in as pdu. Fuit autē atlas frater pmerbei rex mauritanie optimus astrolog⁹. vñ dictus ē celū sustinuisse: et a noie eius dictus est mons affricę atlas. vnde atlanteus tea teum. et atlantici s ca. cum.

Atalia interpretat⁹ tēpus dñi: et fuit regina in israel: et acuit penul. fm cōem vsu.

Athanasia. i. immortalis. ab athanatos dicitur. & acuit penultimā.

Athanasios. i. immortalis. ab a quod est sine: et thana-
tos mortale. et accentuatur in fine. vnde athanatus atha-
nata. tum. immortalis.

Athenē. ab athanatos dicitur hē athenē narū. quēdā
ciuitas quasi athanate. id est immortalis propter studij
sapientiē quē immortalis est: quod olim ibi viguit. et pro-
duct the.

Athenē ab athena. i. minerva dictē putantur.

Atheniensis ab athenē dicitur hic et hec atheniensis &
hoc ense. nomen patriū. Et deberet fm formationis ana-
logiam did atheniensis: sed causa euphonię habuit i ante
pe. sicut ostendi supra in tertia parte vbi egi de nominati-
uis desinentibus in ensis.

Athleta athletē. pe. pdu. luctator: pugnatō: miles for-
tis. et dicitur sic quasi ad letum fortis. id est ad mortem.

Gręce dicitur αθλητης athletes ab athleo. i. certo
non a letum latino nomine.

Athornia gręce. debilitas stomachi latine.

A tolmia dicitur debilitas.

Atomus mī. fē. ge. pe. cor. corpus indiuisibile propter
sui paruitatem: quous forte nullū corpus sit qđ diuisionem
recipere non possit. et dicitur sic ab a quod est sine: & tome
quod est diuisio vel sectio: quia non recipiet sectionē sen-
sui subiacentem.

Atnepos filius abnepotis. et est secunda t fm παπας.
et corripit ne.

Atramen. ab ater atra atrum dicitur hoc atramen mī-
nis. id est nigredo. vnde hoc atramentum ti. id est incau-
stum: quia nigrum facit liquorem in quo ponitur.

Atramentariū. ab atramen dicitur hoc atramentariū
rij. i. scriptorum pluteum: plumaciū. vnde Ezechie. ix. Et
atramentarium scriptoris ad renes eius. et inde hoc atra-
mentariolum li. dimi.

Atrienfis. ab atrū dicitur hic atrienfis. i. ianitor: ostia-
nus: exclusarius: patiginarius: ianuarus. custos atrij.

Atriolum li. dimi. i. paruum atrium.

Atriplices. herbe humidā & frigidā virtutem habent
in abo sumptę ventrem soluunt. & cor. pe.

Atrium dicitur quasi atrum. ab ater tra trum ppter ca-
lignē ignis qui olim solebat fieri in atrio. vnde in passio-
ne xpi. Et petrus stās in atrio calefaciebat se ad ignē: vel
atrium dicitur quia ei addant tres porticus extrinsecus.
Et secundum hoc atrium dicitur magna domus ampla &
spaciōsa. Vulgo la sale.

Atrox. ab ater atra atrum dicitur atrox ds. omnis ge-
neris effectus crudelis. & comparat atrocior simus. vnde
atrocissime aduerbium et hec atrocitas. & habet primam
naturaliter breuē. Vnde in Auroa sup Thobi. Scire fa-
ci quantum sit furor eius atrox.

Atrabernalis. Taberna componit cum ad: et dicitur
hic & hec atrabernalis: & sic mutato d in t. i. socius pprie in
taberna leccator qui valde frequentat tabernā. Itē etiā
hic tabernatio nis.

Atramen nis. ge. neu. id est sectadum. Inuenitur etiā
atramen pro sed cōiunctio. et cor. ta. Qui. Nil mihi rescri-
bas atramen ipse veni. de hoc in tamen vide.

Attamino as. veni aduersari. ex ad et tamino nas. d
mutato in t. Itē attamino nas. id ē purgare farinā cui
sectatio fm Aug. Pass. vero dicit attaminare: inquinare
corrumpere: vsurpare. et cor. mī.

Attat interiectio timentis vel expauescentis fm Pass.

Attatero ris. ui. tum. valde terere. & cor. te. & componitur
ex ad & tero ris. Job. xiiij. Donec atteratur celum nō erit
gilabur. vnde attritus ta. tum. et a genitio attriti. ad dura
o formatur hęc attritio onis. in quo autem attritio differt
a contritione. dicam in contritio.

Atticior naris. ad ignem titiones adulnare. & com-
ponitur ex ad et ticior ticnaris. e

Attineo nes. nul. attentum. id est valde tenere vel pti-
nere. et pertinet ad propinquos: vt iste attinet mihi in ta-

li gradu. et componitur ex ad et teneo nes. et mutata d in
t. et e in t. et cor. ti.

Attingo gis. gi. ctum. i. valde vel iuxta tangere vel ac-
cedere. et componitur ex ad et tango gis. mutata d in t. &
a simplicis in is.

Attonitus. attono componitur ex ad et tono nas. & in-
de deriuatur attonitus ta. tum. penul. cor. i. tonitruo stupe-
factus: territus: confusus: perturbatus.

Atrabo is. xi. ctū. attrahere. i. ad se trahere: abbrevia-
re. et componitur ex ad et traho his.

Atracto ctas. vel magis attracto ctas. cōponit ex ad &
tracto ctas. Inuenitur etiā attracto ctas. mutata a in e. et
videtur pprie ad tactū corporalem pertinere. vnde Bēsi
xxvj. Si attraxerit me pater meus. vel tractauerit fm
aliā litterā. Vel potest formari ab attraho xi. ctum. u in
o. vbum frequentatiuum. i. frequenter attrahere: iuxta tra-
ctare: prope tangere: palpare.

At vbi. buę dictōes sunt: et duobus accentibus regen-
dę. vnde ad Salath. At vbi venit plenitudo temporis. i.
ly postq. Aliquando tamen atubi et astubi est quēdā irre-
gularis vocum congeries non pprie ppositio: & fungitur
loco vnus dictionis: et tunc sub vno accentu pfertur: et
grauatur pe. sine u. De hoc dixi in secunda parte vbi egi
de vbi.

Atrę idem est quod z. et quandoq; ponitur p q; sicut
Bce. in. v. de consolatione. in psa tertia. Tum ego. zc.

Atqui. i. certe. et est quēdam irregularis cōgeries vo-
cum. vnde Bce. in. ij. de consolatione in prosa quę incipit
Tum ego. at qui viget incolumis atqui dicit. id est certe.
aut sed quomodo.

Aalanta virgo venatrix in arcadia filia iasti hæc cō-
proceribus venit ad occidendum aprum deuastan-
tem atollam. quem etiam ipsa prima vulnerauit.
Quare mekeger filius regis atollæ ipsā adamauit
& vxorem duxit. Cui filium peperit nomine partes-
nopeum qui ad thebas occisus fuit. A lia fuit filia cæ-
nei regis in scyro insula quæ cum procis cursu certa-
bat. Cūq; multos superaffecit & morte quæ erat su-
peratorum poena affecisset: hippomanes quidā no-
bills adolefcens eam dolo vel arte superauit. Nam
venus ei dederat tria aurea poma quæ inter curren-
dum per vices proleci. Quæ illa colligens retarda-
ta & superata est. Tandem cum in templo cybeles
colerent indignata dea conuertit eos in leones. Out-
ditus. x. metamor.

Athamas media curta rex thebarum furore corre-
ptus learchum filium suum pro leone occidit sagit-
tis. Quare territa vxor eius ino cum altero filio suo
palemone cucurrit in mare Vide infra Ino.

Athamantis. i. helle filia athamantis. Vide helle:
A tax fluuius galliæ narbonensis ex pyreneo veniēs.
A tella fuit oppidū oscorum in campania vbi gran-
de amphitheatrū erat: Vnde atellanæ comedię lo-
culares & scurriles vocantur.

Athenodorus sculptor marmorarius.

Athenion pictor maronites: qui nisi iuuenis obisset
omnes pictores superaffecit. vt ait plinius.

Aterius fluuius ferentanorum ppe pelignos.

Athesis e curta fluuius venetiæ tridentum radens.
deinde veronam diuidens transit in adriaticum ma-
re. Virg. Stue padis ripis athesim seu ppter amoenū.
Attilius regulus consul romanus primo punico bel-
lo cum carthaginienses saepe vicisset tandem per in-
fidias captus fuit. & iuratus romā missus est a car-
thaginensibus pro permittendis captiuis. Sed cum

romam venisset permutationem dissuasit & carthaginem captiuus rediit. vbi crudeliter est occisus. Atys puer phrygius amatus a cybele. Cui cū fidem datam non seruasset versus in furorē genitalla fibi amputauit. Alius fuit atys filius croesi regis lydiæ qui diu mutus cum vidisset hostem leuasse gladium vt patrem occideret: subito timore locutus est necē patris deprecans.

Arina fuit vetus vrbs campaniæ iuxta pontinas paludes.

Atlas fuit rex mauritaniae qui astronomiam dicitur inuenisse. Etiam est altus mons mauritaniae qui columna cæli nominatur ab accollis & poetæ fingit esse maximum gygantem qui cælum sustineat. Est etiam fluuius thraciæ ab æmo fluens.

Atlantides dicuntur septem filiae atlantis vel hesperidis fratris eius. vnde & hesperides vocantur & pleiades. Vide infra.

Athos vel athon mōs inter macedoniā & thraciā. Atreus filius pelopis & hippodamiæ rex mycenarū qui filios fratris sui thyestis sibi infidantis occidit & illi comedēdos apposuit. Quare sol tantū facinorā abrens suum lumen abscondit.

Attidæ sunt filii atrei scilicet agamēnō & menelaus. Atropos dicitur vna parcarum. Nam tres feruntur deæ fatales scilicet Clotho lachesis & atropos quæ vocantur etiam parcae. vt infra dicitur.

Attalus fuit rex asiæ vel pergamini qui a populo romano donatus eo regno cum liberos non haberet. populum romanū heredem fecit. vnde substantia eius amplissima romam est allata.

Attica vel atte est regio græciæ inter achalam & macedoniam sita in qua fuit vrbs atheniēsis.

Athenæ vrbs in attica & rebus bellicis & bonis artibus celeberrima quondam. nunc autem perlit. Nomen autē sumpsit a pallade dea sapientiæ quæ græce dicitur athena.

Atrebatum vrbs galliæ belgiæ in regione quæ vulgo piccardia dicitur.

ante U

Auarus. ab augeo aues dicitur avarus rum. quæ enim dicitur auarus quasi varas habēs manū. i. curuas: vel auar? dicitur quasi auens aurū. et est non ppositio. et pparat auariorissimus. et est auarus pprie qui nō satiat. Cupidus qui aliena desiderat. vnde auare rursus. rissime. aduer. & auaritia tē. & formatur a gto auari. addita da. Et vt dicit Isid. in epistolā ad paulinū. c. viii. Antiquū dictū est: auaro de est tam quod habz qd nō hz. Et in Thobia d: Prodigus excedit mensura: largus honorū feruit. Fructificat p: cus: auarus eget. vide in largus. Et nota q malus & magnum est auaritiæ viciū quod sicut dicit Beda. fidem tollit: concordia dissipat: caritatē violat: & innumerabilia mala generat. Hec apostolo qui ait. Radix olim malorum est cupiditas. Auaritia siquidē visceribus pietatis caret: patrem nescit: matrem ignorat: fidem et amicitia non custodit: ppinquo vel proximo non miseretur: sed ppinquo velut extraneos abijcit dicente Salomone. Bene facit eis sue vir misericors: auarus etiam proximos abijcit.

Auceps aucupis cōis ge. aues capiens. ab auis & capio vel capiens. & cor. cu. in obliquo.

Auctum. id est crescenter ab augeo d: et est aduerbiū qualitatis.

Auctio. ab augeo d: hec auctio onis. i. augmentatio. & etiam auctio. i. mercatio. vñ hic auctionarius ris. rii. id est mercator: qui res suas auge. & pprie ille qui hic vñ illic res suas & veteres & tritas & ruptas emit: vt postea cari? vendat. et auctionor ris. i. sic mercari vel res strenne augere. vnde et auctionator quādoq; dicitur ab impatore. accipit tamen simpliciter auctionari pro mercari: sub hāta pferit.

Auctionarius. in auctio vide.

Auctionor aris. verbum deponens. in auctio vide.

Auctio tas. penult. coire. id est frequenter augere. et formatur ab auctu ultimo supino huius verbi aucto as. a in l. et u in o.

Aucto ctas. verbum frequentatiuum. id est frequenter augere. & formatur ab ultimo supino huius verbi augeo scilicet auctu. u in o.

Auctor. ab augeo ges. ri. ctum. ctu. hic auctor toris. id est augmentator: dux. & debet scribi p u. & c. Quando hō signat authenticū. i. auctoritatem eē pmunis generis. & debet scribi per u. & sine c. vt hic & hec auctor: et derivatur tunc ab autentum. Item inuenitur quoddā pbum defectiuum: scz auleo aues. i. ligo ligas. Et inde auctor: id est ligator si militer pmunis generis. et debet scribi sine c. & cu. & fm primā significationem imperatores pprie dicunt auctores ab augendo rem publicā. Sepe etiā deus dicitur noster auctor: id est noster dux: noster augmentator. fm hō secundā significationē philosophi & inuatores artium: vt Plato Aristo. & c. & quilibet excellentes psonæ debent dici auctores. fm hō tertiam. Virg. & Luc. & etiam Quir. ceteri poetæ debēt dici auctores qui ligauerūt carmina sua pedibus et metris Inuenitur etiā hic actor sine u. ab ago agis ctum ctu. de quo supra dixi in suo loco. vnde p̄sus. Auctor ab augendo nomen trahit est ab agendo Actor. ab autentum quod græcum nascitur auctor: scilicet sine c p u scriptum.

Authētes dicitur dominus & ductor vnde secundū quosdam author.

Auctouium. ab augeo dicitur hoc auctouium ris. id est illud quod additur rei mensurate cū venditur. Est etiam cibus qui mensē vacuat superadditur.

Auctarium (inquit Festus) dicebant antiqui qd sup mensuram vel pondus iustum adiciebatur vt cumulus vocatur in modio.

Auctrix ds. id est augmentatrix feminini generis ab auctor. tor in trix.

Aucupabilis. ab aucupo: paris. dicitur hic & hec aucupabilis et hoc. i. res apta ad aucupandum.

Aucupsum. ab aucupo: dicitur hoc aucupsum p̄s. i. fortis nium. & bonus euentus: et etiam ipsum officium capiendi aues dicitur aucupsum.

Aucupo. ab auceps dicitur aucupo: aris. parus suz. i. aues capere. ponitur quādoq; p augurari & p acquirere: vnde aucupator trix. occupatio hic occupat? sus. tul. & cor. pe. aucupo. vnde Quir. epist. ix. Aucupo: in felix incertę murmura fame.

Audax. audeo des. dicit audax ds. ois ge. et comparatur audaciorissimus. vñ audacter. sed dicimus p syn copam audacter audacius sime. aduer. Et distat inter audacem & temerariū. Nam audax non timet. temerarius non cogitat piculū. Item audacia post cōsiliū: temeritas sine cōsilio fit. & ponitur audax pro arrogante q̄s.

Audeo des. pbum neutropassiuū. Et est differentia inter pba neutropassiuā & neutropassiuā. Nam neutropassiuā dicuntur q passiuo sunt similia: in hoc q cū careant p̄teritis habent suppletionē p̄teritorū p participiū & p̄bz substantiuum sicut et passiuū. Ista autem quinq; sunt quæ in dicant isti p̄sus. Quinq; puer numero neutropassiuā ibi do. Audeo cum soleo fido quōq; gaudeo fio. Sunt autē neutropassiuā q habēt passiuorū significationē sub actiua litteratura. et signant passionem aliunde illatam. et sunt quattuor: q continent in his p̄sibus. Exulo vapulo veneo nubo quattuor ista. Sensum passiuū sub voce gerunt alie

na: fm lbug. Audeo facti ausus sum: qz haurio facti hauri si pferunt: sicut habetur in tractatu de verbo.

¶ Audientia tiq. formatur ab hoc datiuo audienti addita a. unde per t scribitur. et tamē accipit sonum de c. vt de tis michi audientiam. id est me audiantis.

¶ Audio dis diui ditum dire. pbum actiuus. vbi ab auris qz autem dicit audio quasi aure do. vel auri b. capio ethymologia est et non ppositio. inde pbalia auditor: trix. pte auditor. et hic auditus tus tui. et hoc audimē nis. p eodē. Audio pponitur ex audio dis. vbi ex auditor: trix. ex auditio ex auditus ta. ex auditū. et hic et hęc ex auditibilis et hoc le. unde ex auditibiliter aduerbiū. et importat plus ex audire qz audire. est effi ex audire quod rogat intelligere: et ad effectū deducere. pte pponitur cū ob. et vbi ob audio dis. i. male audire vel contra. Inuenitur etiā pro obedio: s; raro ex eisdem pponitur obedio. Item audio pponitur cū sub: et fit sub audio dis. i. aliqd non positiū vel dictū subinrelligere. Audio et sua composita sunt actia: pter obedio. pte audio simul potest cōstrui cum actō et abito: vt audio surgitū ab illo. Item nota qz aliqui volunt auris fieri ab audio: vt dicatur auris quasi audis.

¶ Auditozum. locus vbi consilia et responsa audiuntur: et dicitur ab audio dis.

¶ Aueho is. here. i. asportare fm pāp.

¶ Auellana ne. tā pro arboze qz pro fructu ponitur in feminino genere. et dicitur ab auellano mōte vbi abundat auellane.

¶ Avena. ab auīdus dicitur hec auena ne. herbe genus: eo qz auide surgat. et inde hęc auenula le. dimi. Inuenit aduena per d et cor. pe. et est cōis generis. vide in vento.

¶ Auento tap. fani tare. auenas eradicare. et dicitur ab auena fm lbug. papi. vero dicit auentare est truncare et eradicare.

¶ Auenuia le. dimi. parua auena. et cor. penul.

¶ Aueo aues aut auere. i. cupere. et caret supio et est neutri: quia vox ipsa semper illi deficiat in passiuo: sine qua voce. i. passiuus pbi actiuū esse non pōt. unde Luca. Omnia cēlar auct. Et birria. Si dare mltia potes qd auebis habes. Et nota qz inuenitur aue aucte aucto auctote auere p saluū eē. sicut dicitur salue saluete salueto saluete saluere. Et idem dicendū est de aue et vale in recessu: salue et aue in aduentu proprie. vel salue vtrūqz. i. aue et vale comprehendit. Vbi dicit. vbi. Dicit aue veniens de iure valeqz recedēs. Hoc verbū salue comprehendit aueqz valeqz.

¶ Auernus ni. masc. ge. locus vbi est descensus ad inferos. et ponitur sepe p ipso inferno. et dicit ab a qz est sine et vernus quod est delectabilis. quia in inferno nulla est delectatio: sed sempiternus horroz inhabitat. unde auernus quasi sine vere. vel dicit quasi auolus ab a: et volo las. qz ibi aues su peruolare non possunt ppter fortiorē grauissimum: quia aues superuolantes olim necabat. vel dicitur ab aue aucte verbo per contrarium.

¶ Auerso: ris. i. detestor. fm pāp.

¶ Auersus sa. sum. retro in aliam partem versus. ab aduerto tis. Item aduersus participium. ab auerto: ris.

¶ Auerto auertis auerti auersum. i. remouere. Unde in psalmi. Auerte oculos tuos ne videant vanitatē. Item auertere. i. post tergū vertere. et componit ab a et pto ver tis. Item inuenit auerto: auertis auersus auersus verbum deponens. i. spernere: vilipendere: recusare. et componitur similiter et a et verto tis. Boetius in primo de cōsolatione. Heu heu qz surda miseros auertit aure. Inuenitur et aduerto per d de quo supra dixi in suo loco.

¶ Auertunco as au. i. auenas euellere. Nam runcari dicitur euellere. ex quo et auena compositum est auerticare.

¶ Aufero fers. stuli. latum. i. eripere: tollere. et componitur ab a et ferro et pueritur fm pūsdanum b in u in pñent tam euphonię causa qz differēt: ne si afferro dicas: ab ad et ferro componi videatur quod mutat d in f.

¶ Aufero as. au. are. i. ferrū auferre. et componitur ex ab et ferro et mutatur b in u.

¶ Augeo ges. auxi auctū. gere. i. amplificare: augmentū

dare. Augeo ppo. cum ad. et fit adaugeo ges. et cū ex. et fit eraugeo ges. augeo simplex et compositum est actiuum. ¶ Augesco. ab augeo dicitur augesco is. pbum inchoatiuum id est incipere augere: eo qz significat ptra ppuetate aliorum pborū inchoati. sicut integralco. i. incipio integrari. Unde Statius. pzonis vim augefunt sumere manes. vide in integer.

¶ Augmentum. ab augeo ges. vbi hoc augmentū ti. amplificationem. Unde augmento mentas. pbum actiuū: qz tamē quandoqz inuenit in deponenti genere in eodē sensu augmento: tatis. et ab vtroqz verba.

¶ Augur. auis componit dī garrio. et dicit hic et hec augur pmonis generis. qui vel quē in garritu auiū diuinat. Unde auguro: ris. i. diuinare. Unde pbalia. et hoc augurū ris. i. talis diuinatio fm lbug. Quis epist. ptonius ipsa meos auguro: esse deos. Item auguro ras. unde dicit pūscia. in. iiii. lib. ab auguro: dicitur augur abiecta o. Et a saturo satur. Et in Auro. dicit. Sanguinis eē reos super nos dū augurat enses. Dicitur ergo auguro as. in neutro genere. et auguro: auguraris deponēs. et hoc magis videt esse in frequentī vsu. Inuenitur etiā auguro: quattuor syllabaz. Unde Benet. xliii. Sciphus quē fuerat ipse est in quo bibit dominus meus: et in quo augurari solet. Et infra scilicet in eodē. An ignorans qz nō sit similis mei augurandi scientia. Ego autē credo qz littera video scriptorū ibi corrupta est: et debet ibi esse augurari quattuor syllabaz et augurandi. pāp. vero dicit. Augurior: commune antiquitus p quo modo dicitur auguro as. au. atum. neu. unde augur ablatō o cōis ge. Sed dic qz auguro: nunc est deponentale: et magis est in vsu qz auguro as.

¶ Auguro: ris. et auguro as. vide in augur.

¶ Augustea. ab augustus quod est impator deriuat augustea steq. i. cartha quē ab augusto mittitur: vt quoddam genus carthę sic dicit in honore illius. Sicut augusteum dicitur genus marmoris in egypto tempore augusti primo inuentum. Sicut tyberius ris. genus marmoris tpe tyberis inuentum a tyberio dicitur.

¶ Augustus. ab augeo dicitur augustus gusti. quilibz manus impator: ab augendo imperij. Unde etiā antonio mase octauianus dicitur est augustus: quia sup omēs alios antio romanū impium. et ab illo quiddā mentis dicitur est augustus: qz in eodē mense natus est. vel quia in eo obtinuit victoriā de antonio et deopatra. Quando hō adiectiue declinat augustus. gusta. gustum. i. nobilis illustris insignis: pclarus: exgrex: segregarius: celsus: heroicus. Et est compositū ab aue et gusto gustas: quia solis nobilibus liceat olim gustare aues. et tūc pparat augustinus: sit mīmus. Lū vero declinatur p quartā declinationē hic augustus stus. stul. est quiddā species diuinationis quē fiebat in gustu auium. et ppositū ab aue et gustu. Solebant enim auem spargere gallinis. et in gustu et in capione illi esse sapere augurium quod dicitur augustus.

Augustum dicitur quod augurio consecratum & institutum est aut ad augustum pertinens vt augusta cōiunx. &c.

¶ Aua. ab auus dicitur hec aua auis patris vel matris mater. Thimo. ii. ca. i. Aui inhabitauit pūmum in aua tua loyde: et matre tua eunice.

¶ Auaria secreta loca et a via remota: aut tantūz auib⁹ adibilia dicuntur ab auis aua. auum.

¶ Auicula le. dimi. parua auis.

¶ Auicularius ris. masc. ge. qz capit aues. Auicularia etiā dicitur pluralis numeri generis neutri. et sunt auicularia secreta loca siluarum solis auib⁹ adibilia.

¶ Auidus. ab aueo aues vbi auidus. da. dum. i. multum cupidus. Vel fm quoddā vbi ab habendo: qz semp habere desiderat. Unde auidolus diola. diolū. aliquantū si auidus et pparatur auidio: dissim. Vbi auide dius. dissim. aduerbiū. et hęc auiditas tatis.

¶ Aueo es. i. ligare pbum defectiuū. et inde hic et hęc auctor. i. ligator. vide in vico vies.

Caret autoritate dictum.

¶ **Auigerulus**, aus componitur cum gero geris. et dicitur hic auigerulus: et hec auigerula. pe. cor. qui vel qui aues gerit ad vendendum.

¶ **Auinum** auini. penul. produ. quasi extra vinum. id est aqua mixtum.

¶ **Auis**, ab aueo aues. et hec auis: quia escat sit cupida. vel dicitur ab a et via quasi sine via: quia certa via non habet: sed per aua quod discurrit: sed potius videtur esse etymologia quod oppositio: et definit accusativus singularis in em et in im. ut auem auim. et ablativus in e vel in i. ut aue vel aui. et accusativus pluralis in es vel in is. ut aues vel auis. et cor. a.

¶ **Auius**, ex a et via. componitur aulus ia. lum. aua affertur loca secreta et a via remota: quia extra vias ipsa sunt. et devia et inuia et inde aularia orum.

¶ **Aula** le. i. domus regia sine spaciosum habitaculi portibus quattuor conductus. inde hec aulula le. dimi. Item et aula quandoque scrinii in quo res ponuntur. Et etiam aule pluraliter dicuntur fistule organorum quas elicit melodia et inde aulidus da. dum. i. dulcis instar soni organi.

¶ **Aularis**, ab aula dicitur hic et hec aularis et hoc re. et velatus ta. tum. pro eodem.

¶ **Aula** grece. canula dicitur vel tybia latine. Imo aulos.

¶ **Auledus** di. penul. pdu. in aulis vide.

¶ **Auletes**, ab aule dicitur hic auletes tis. et hic auledus di. qui canula catat scilicet tibice. et componitur choraules lis. id est ille qui canulis catat in choro.

¶ **Aulcum**, ab aula dicitur hoc auleu le. i. cortina: quia in aula attali regis pergamorum primo fuit inuentum: vel quia in aulis extrahi solet. Item ab aula auleus lea. leum. id est regalis vel res aule.

¶ **Aulicus**, ab aqua dicitur aulicus lica. licum. pe. cor. et aulanus. na. num. id est palatinus quasi aule custos. quia assidue est in aula cum principe.

¶ **Aulidus** da. dum. pe. cor. in aula exponitur.

¶ **Aulula** le. dimi. parua aula. pe. cor.

¶ **Auoth**, i. villa vel villeg. Unde Numeri. xxxij. Quos appellavit auoth iayr. i. villas iayr.

¶ **Aura**, ab aer dicitur hec aura re: quia motu aeris fit aura. Levis enim motus aeris est aura secundum Iulium. Item auro ra dicitur splendor. Unde dicitur auro ra re. scilicet initium diei clariscentis: quia fulget sine pumino splendor aeris qui grece eos dicitur. Unde potius dicitur auro ra quod eozia. et aura pro splendore quod eozia. et ab aurozo aurozas. Alii dicunt quod ab aurum auroza sit: quia habeat colorem auri: ita dicit Iulius. Papias etiam dicit quod aura dicitur ab aere agitato enim aer aurum facit. aura etiam dicitur fauor. Unde versus. Mera splendorem statum notat aura fauorem. Hic animaduerte quod secundum veritatem radix venti est ex vapore qui ascendit ex terra et principium esse est ex eo et materia eius est vapor talis qui est frigidus et siccus: subtilitate sua aerem transcendens: et cum spissatur frigiditate aeris fortiter impulsi aerem. Sicut plenius dixi in dialogo de questionibus anime ad spiritum. et in ventus etiam vide.

¶ **Aurata** re. fe. ge. quidam piscis qui in capite habet colorem similem aurore. et dicitur ab aurum.

¶ **Aurea** ab aus dicitur hec aurea. i. frenum: eo quod circa aures ponatur. dicitur etiam aureus rea. reum. adiectivum. i. de auro: et tunc derivatur ab auri. Unde versus. Aurea frenat equos: est aurea nobile nomen.

¶ **Aureola**, in virgo est.

¶ **Auricalchum**, aux pponitur di calchos quod est es. et fit hoc auricalchum aurichalcum. quoddam genus metalli ex diversis conflatis sic dictum: quia habet similitudinem auri et gris. auri in splendore: gris in duricia. vel componitur a calcos. i. fex: quasi fex auri. Apoca. primo. Et pedes eius similes aurichalco.

¶ **Auricomus** ma. mum. qui aureos habet capillos. et componitur ab aurum: et coma me. et cor. co. auricomus.

¶ **Auricularis**, ab auris vel auricula dicitur hic auricularia vel hoc re. minimum digitus: quia eo aure purgamus. et adiective inuenitur hic et hec auricularis et hoc re. ut au

ricularis amicus. i. secretus. Dicit etiam auricularis res ad aurem pertinens. et pro eodem auricularius ria. rti. ut auricularius anulus. vel auricularis qui in aure fertur. et hic auricularius. i. secretus. et hec auricularia que est secreta consiliatrix: quia secreta in aure solent dici.

¶ **Auricularium** a secreto. Regu. ij. c. xliij. Secitque est sibi dauid auricularium a secreto. i. secretarium. consiliarium. et est una pars indeclinabilis.

¶ **Auricularius**, in auricularis vide.

¶ **Auriculatus** ta. rti. i. magnas habens auriculas. ab auricula dicitur.

¶ **Auricus**, ca. cum. res pertinens ad aures: sicut dicitur auricos pilos qui crescunt in aure. et dicitur ab auris. et cor. pe. Aurifaber bu. mas. ge. qui operatur in auro. et componitur ab auro et faber. et cor. fa.

¶ **Aurifer**, aurum pponitur cum facio. et dicitur hic et hec aurifer scis. qui vel que facit aurum. Unde di. pap. aurifer dictus quia aurum faciat. et cor. ri. aurifer scis.

¶ **Aurificina** ne. fabrica aurificina. et dicitur ab aurifer. et produ. d. Specissimus Aurificina locus in quo faber excoquit aurum.

¶ **Aurificum** di. ipsum opus vel exercitium quod fit in auro. et dicitur ab aurifer scis.

¶ **Aurifodina** ne. locus ubi foditur aurum. et componitur ab aurum et fodio et pdu. di. Unde in gregas. di. Aurum quo foditur dici solet aurifodina.

¶ **Auriga** ge. mas. ge. pe. pdu. i. rector currus. ab aure et rego gis vel ago gis: quia regit equos freno quasi auditu: vel etiam auriga ab ago et rego dicitur: quia agat et regat currum. vel auriga dicitur ab haurio: quia haurit. i. pcurat equos iunctos. Et scias quod sicut se habet nauta ad navem regendam sic se habet auriga ad currum regendum: sed in navi regenda est eligendus nauta non forte: sed arte. ergo in curru regendo est eligendus auriga non forte: sed arte. Similiter et rector in ciuitate non forte. sed arte est eligendus.

¶ **Aurigraphia** aurum componitur cum graphia quod est scriptura: et sic aurigraphia. i. aurea scriptura. vbi hic aurigraphus qui auream scripturam facit.

¶ **Aurilegium** gi. locus ubi reponitur aurum. scilicet thesaurus ubi legitur. i. colligitur aurum. ab aux et lego gis. pponitur.

¶ **Auripigmentum** ti. aux pponitur cum pigmentum ti. genus terre ex quo fit vnguentum huius colorem auri.

¶ **Auris**, fe. ge. dicitur ab haurio ris. eo quod hauriat sonum. vel auris dicitur quasi aude rapiens sonum. Vel ab audiendo et est etymo. non propositio secundum Iulium. Papias autem sic dicit. Auris aude rapiens vel hauriens sonum: vel ab audiendo: et est etymo. non propositio: ut dixi. Additio.

¶ **Auris** quod ab hauriendo dicitur videtur occulte dici a Virgilio. Ad illam enim originem videtur alludere cum inquit vocem his auribus hausit. Latratius tamen dicit aures dici quasi audes ab audiendo. Auris ut inquit seruus memorie secreta est: ut fons genio digitum muneris genua melle.

Auricula non est parua auris sed cartilago illa que prominet ab aure.

¶ **Auriscidus** di. mas. ge. i. artifex qui scindit aurum. et componitur ab aurum et scindo. et cor. scd.

¶ **Aurisia** sic. i. coctas qua sodomice circa domum loth fuerunt percussis. Gene. xix. Sed melius videtur dici aorasia sic. sicut dixi in aorasia. Et ut di. magister i. bystonsis. Aurisia vel aorasia: ut habent quidam libri: est quando homines habent apertos oculos et non vident quod magi faciunt incantationibus suis. Fit etiam aliquando quod homines habent rem in manu et non vident: et est aurisia vel aorasia qua percussis sunt sodomice: ut dictum est. Pre illi qui querebant bellum cum esset cum eis. ut habet in. iij. Regu. cap. vi. Item discipuli dñi cuntes in emans: ut habetur in Luca. xxij. Forte hoc modo quadamque firmus quod in manu tenemus. Additio.

¶ **Auritus** dicitur maiores habens aures. Virg. Georg. pto. i. Auritosque sequi lepores. auritus dicitur qui sensus audiendi habet acerrimus. testibus pompeio et Luca. ut est apud Horatium. doctus et auritus sibus canoris docere querens.

Auro as. autum. s: ab aurum. 2 componitur in. 2 fit in auro ras 2 cum de. et fit de auro ras. i. aurum alicui rei superponere.

Aurore re. in aura exponitur: et in crepusculum.

Aurore as. aut arc. i. illuminare ab aurore dicitur.

Aurigo gnis. morbus regius ab aurū dicit. 2 scribitur au. in paph. vide etiam de hoc supra in argo sine u.

Aurulentus ta. tum. id est plenus auro. 2 componitur ab aurum et lentus. i. plenum. Nam lentus in compositio ne significat plenum.

Aurum ab aura pro splendore dicitur hoc aurum auri quia p ceteris metallis fulget.

Addito.

Auri. hypocrates medicus ab eius inuentione cognominatum existimat. Alij a fabris deductum volūt q illi ausus dicebant. sin r postea littera pmutata. Nonnulli p auz dictum volūt q mentes hominū auertat. Alij a similitudine auroz nomen asserunt traxisse. Quidam cū scribit Seruius super librum sextū eneydos. ab aura hoc est splendore deriuatū tradunt dicente Virg. Discolor vnde auri p ramos aura refulsit splendor. est enim splendor metalli. Ab aurū dī aureus rea. reū. i. de auro exstans. inde aureolus. la. lum.

Auspex is. ge. cōmunis. id est diuinator vel diuinatrix ab aspiciendis aubus dicitur vel dicta. Unde ab aue 2 spe cio videtur componi.

Est etiā q praeest viro in nuptiis sicut p nuba scemīe

Auspicator ab auspicio ris. s: hic auspicator. i. diuinator. inde auspicator. i. diuinatrix. tot in trix. Inuenit etiā auspicio positus aduerbialiter id est oportune omnino. Unde Terē. in andria. Haud auspicio huc me appuli.

Auspiciū cī. i. diuinatio auius inspectus: vel bonus euentus et dicitur ab auspicio caris.

Auspicio ab ausper dicitur auspicio ris. i. diuinare. Unde hec auspicio. et hic auspiciatus. tui.

Auster stri ventus pīans a meridie dicitur: sic ab hauriendo aquas. Nam nubila nutrit: et aquas dat. Et inde hic et hec australis et hoc australe. et austrinus na. nū. pro eodem. Australis plaga est q est ab austro siue meridie. Unde australis. i. meridianus. Et hic australis p quodā parallelo: qui et bzumalis s: 2 austro stras. p bū actuum id est humidare. Item ab auster vel austrinus ho. nas. i. corrumpere vicare: macrum facere. Et est auster vētus ad eū calidus q etiam pīces dicitur corrumpere in mari. Unde et austrinatus ta. tum. vt austrinata alalis. i. macra quasi austro corrupta.

Austerus: ab auster dicitur austerus ra. rum. pe. pdu. et hic et hec austeris. et hoc re. in eodem sensu. i. asper: q ille vent' asper et insuauis est. et cōparat austerior sim'. Unde austere et austeriter austerius simie. aduerbiū 2 hec austeritas tatis. i. asperitas.

Australis. in auster vide.

Austrino nas. pe. pdu. in auster exponitur.

Austroasphucus cī. mas. ge. quidam ventus collateralis austro sic dicitur: quia sit inter austrum 2 asphucum. Et componitur ab austro et asphucus.

Ausus sus. sus. i. audacia. et ausus sa. sum. mobiliter ab auduo des. neutropassiuo.

Aut coniunctio per t. et sine aspiratione. haud aduerbiū negandi per d. et cum aspiratione scribitur.

Autenticus ab auctor quod significat autentim. dicitur autenticus. tica. ticū. et hic et hec auctorizabilis et hoc bile. in eodem sensu factum autenticū vel auctorizabile dicitur: quod scilicet sit auctoritate sapiētis vel sapientiū. vt homo autentic' vel auctorizabilis. i. auctoritatis qui credi debet. Dicitur etiā autenticus. i. nobilis et ab autenticus dicitur hec autenticus quidā liber legalis sic dicitur: quia in eo continetur autentica dicta.

Autor ris. cōis. ge. in auctor per et vide.

Autoritas tis. sine c. scribitur et deriuatur ab auctor qd significat authentes. Et est autoritas sententia imitatio ne digna: vel autoritas put sumitur in ropias est iudiciū sapientis in scientia sua. Unde a rei iudicio solet talis lo-

cus denominari. vt plato dicit celum esse volubile: ergo ita est quod quia videt alicui sapiēt et expro in sua scientia credendū est sic esse: iuxta illud expro crede magistro.

Additio.

Unde valerius refert pythagorā tanta valuisse auctoritate: vt quē ab eo acceperant discipuli vel auditores in disputationem deducere nephas existimarent: quin etiā interpellati ad reddendā causam hoc soluz respondebāt ipsum dixisse.

Auctorizabilis. in autenticus vide.

Autorizo. ab auctor quod significat autentum. deriuatur autorizo. yas. 2 auctorio as. in eodem sensu. i. affirmo: autenticum facio. et sunt actiua illa verba. et inde pbalia.

Autorio. ab auctor quod significat autēum. i. auctoritatem. deriuatur autorio autorias. i. affirmo: autēū facio. 2 pponitur cū ex. 2 fit ex auctorio ras. i. extra auctoritatē facere vel ponere. Unde Quintil. de causis. Exautorat' maris aruis agresti labore subegit. Exautoratus hic ponit p extra auctoritatem positus: accipitur etiā p delere. Unde Macrobius de saturnaliis. Exautorata tū sequenti grate.

Autūnus nī. a tēpestate s: quia sepe tūc sit qñ folia cadunt: et oīa murescunt. fm ei Plinius folia autūnali tpe ideo cadunt: quia oīs tūc in arborib' humor estatis calore inuenitur exhaustus. Virg. in sexto eneyd. q multa in siluis autūni frigore pīmo. Lapsa cadit folia. Sole ingrediente cancrū estas est. ingrediete libiā autūnus est. ingrediente capricornū hyems. ingrediete arietē ver. vel dicit autūn' ab augendo vel autūnādo. Nam autūnare est colligere. Et scias q quattuor sunt tēpora anni. scilz ver/estas/autūnus/hyems. Ver est calidū 2 humidū. Aestas est calida 2 sicca. Autūnus est frigidus et siccus. Hyems est frigida et humida. vide in estas.

Autumo mas. manū mare. componitur ex timo quod est mens et ab mutato b in u. et est autumare: affirmare: putare: suspicari: credere quasi a mente sic habere et credere. Unde hec autuma me. id est existimatio. 2 est p buz actiuum. et cor. tu.

Auunculus. id est frater matris sicut patru' frater patris proprie. Unde versus. patruus a patre pendet: auunculus a genitrice.

Auus aut dicitur ab auar': qz auoz sit auere. id est de siderare 2 esse auaros. vel auus ab eno. i. ab antiquitate dicitur. vnde hec auia uig. matris vel patris mat. Auus pponitur hic pau'. i. pater aut quasi ppe auuz. Unde hec pauia uig. eius vxor. Itē abauus id est pater pau' quasi longe ab auo. Unde hec abauia eius vxor. Item atauus atau' abau' pater. Unde hec atauia eius vxor. Item tritau' tritau'. i. atau' pater: quasi tetrau'. i. quart' ab auo. Unde hec tritauia ei' vxor. et cor. primā au'. Unde Durd. in eptis. viij. Tu quoz habes pelopem pauuz pelopisqz parentē. Nota hic diligenter ordinē in cognatione. Pat: auus: proauus: abauus: atauus: tritauus: quod est vitrimum 2 superius nomen cognationis. Familia enī ouitur a patre 2 terminatur in tritauo: postea dicimus maiores. Item pater: fili': nepos: quasi natus post filiū: p nepos. id est prope nepotē: vel poiro nar' a filio: abnepos quasi lōge a nepote. Nam scilicet a nepote medio p nepote: amepos: trinepos: quasi tetranepos: quia post nepotem est quartus in ordine. postea dicimus minores.

Auxesis sis. i. augmentum: et proprie dictionis ab augeo ges dicitur.

Auxiliariū ris. in auxiliū exponitur.

Auxiliū. ab augeo ges. s: hoc auxiliū lī. qz p auxiliū aliqd augef. 2 est auxiliū quod ab extraneis datur. Subsidii quod postea supuenit. pēsidii autē loco vtili positum. vnde hic et hec auxiliarius et hoc re. auxiliarius ris. rum. qui vel quē vel qd potest p bere auxiliū. et auxiliatorius ris. ris. p eodem. Item ab auxiliū auxiliōris. ris. tus. sum. pbum deponētale: et construitur cum accusatiuo et datiuo: vt auxiliō te et tibi. Unde auxilians auxiliantis pēcipium. 2 hic auxiliator auxiliatrix auxiliatio: 2 hoc auxiliamē minus. et hic et hec auxiliabilis et hoc auxiliabile.

idem quod auxiliarius. et componitur coauxilior coauxiliaris. Et debent pronunciare predicta sicut auxilium ab auxilio. et sicut dicit a dico dicitur. et luxit a lugeo ges: vel lucco luges. Nam omnia predicta scribuntur per x non per s. et x est duplex consonans: et non liquet in pla nec in metro quia semper facit positionem. nec in sono: quia nunquam proferri debet ad modum s in sono liquescentis: ut in asilus.

Auxilla. ab augeo ges. Et hec auxilla le. i. ollae vel mensura parum maior quam iusta. Unde hec auxillula le. dimidi. i. parua olla vel parua talis mensura.

Auxillula le. pe. cor. in auxilla vide.

Auxit. i. augmentavit. spiritum de augeo ges. s. hanc sit per s et i trahit spiritum de haurio ris.

Aufidus fluuius appuli & corripit i.

Auentinus est mons in vrbe roma iuxta tyberim vbi templum est sancte sabine quod olim dianae fuit.

Auernus est lacus in campania iuxta baias. olim propter circumstantes arbores tam fetidus ut aues cum vitarent. Vnde graeco nomine dictus est auernus quasi αὐρῶν. i. sine auiibus. Ponitur pro inferno vel propter fetorem vel propter necromantiam quae ibi exercebatur.

Auenio vel auinio ciuitas in gallia narbonensi.

Aulis est portus boetiae veleuboie insule quo conueenerunt naues grecorum ad troiam proficiscentium. Statius. Prima rates danaas hecateia congregat aulis Hecateia. i. dianae sacra.

Auras fluuius thracie ab aemo in istrum fluens.

Aufones populus antiquus in italia. Vnde ipsa italia vocatur aufonia.

Automedon fuit achillis auriga. & accipitur pro quocumque auriga.

A ante X

A filia caletis fuit.

Axioma tis. ne. ge. i. dignitas Vnde axiomaticus. ca. cu. i. dignitate habens fm l'aug. pap. etia di. Axioma. tis. i. dignitas. 2 pdu. o. Inuenitur etiam axioma axiomaticus p n in pla sylaba. Unde dicit l'aug. ab ango angis. vel agens hoc axioma tis. pcatenatio loquendi sicut sunt sophismata. Nam vero sic dicit. Axioмата ploquia: 2 maxime ppositioes in tropicis. Axioματα obnoxii hitari vel falsitati: ut Cicero disputat: Cicero non disputat.

Axiomaticus in axioma vide.

Axia est dignitas & meritum Axioma dignitas & postulatio.

Axis. celi est septentrionalis linea recta per mediam planetarum sphaeram transiens fm pap. 2 est mas. ge.

Axunga ge. idem est quod axungia. vide in axungia.

Axungia gie. feminini generis. id est venter porci vel alterius rei. Unde macer de viribus herbarum. Si porcina vetus axungia iungitur illi. Inuenit etia hec axungia exunge in eodem sensu et vtraque dicitur ab anxio ris: quia reddit hominem anxium. Unde axungarius ria. ris. ad axungiam pertinens: vel axungia vendens. Et axungio gas. id est axungia ungere vel axungiam pbere. 2 pponit axungio as. id est axungiam auferre. vel axungia sine axungia. i. vnguentum porci. Et ab vngo gas. Unde di. pap. Axungia pinguedo ab vngitione dicta.

Axius fluuius migdonie.

A ante 3

Azabel interpretatur fluens sanguine: vel sterquilinum dicitur.

Azaria interpretatur auxilius domini. Idem abdenago quod interpretatur seruus taceo.

Azymus zima. mum. i. syncerus sine fermento. et componitur a zimos quod est fermentum: et a quod est sine. Apostolus ad Corinthios. Non in fermento malicie et nequicie: sed in azymis sinceritatis et veritatis. et corripit s. Unde in Auro. Azima mandatur septem comedenda

diebus.

Azonus. ab a quod est sine: et zona componitur azonus azona azonum. i. sine zona vel extra zonam. Unde azoni dicuntur dii extra zonam zodiaci manentes. Similiter signa dicuntur azona quae non continentur intra zonam zodiaci. et pdu. penul. azonus sicut zona primam.

Azan mos arcadie vbi cybele colebatur. Statius. Venit et ideis vlulatus emulus azan.

Azotus ciuitas palestine.

Babel nomen idoli cuiusdam vnde in belus.

Babel interpretatur confusio. Unde babilonia vel babilonia ciuitas vbi olim homines turrim edificantes dispersi sunt immixta diuinitus confusione linguarum inter eos. Unde babilonia regio 2 babilonia. babilonia lonium. nomen patrum vel gentile. Et scias quod sicut narrat Hieronimus. Babilonia est metropolis chaldeorum cuius muni se decem milia passuum per quadrum ab angulo ad augulum quod est simul. lxxii. milia. f. quadraginta duobus leuds et duobus vnius leuce pibus tendebantur: ibi turris tria milia passuum in altitudine: et duab' leuds in lato in angustum. Et quia habet scilicet. xj. ibi psum est labii. hebraice babel: grece babilonia. ibi nabuchodonosor fuit potentissimus: qui inter cetera etiam iudeam captiuauit inter alias bestias ibi habitantes dicunt strutiones 2 diacones. Destructa ei fuit a medis 2 persis: nec postea est edificata: sed ibi in medio eius esse lacus serpentibus plenus: et arbuta in quibus odibiles bestiae et aues 2 venatio regis et inhabitabilis est propter portenta. Dug ciuitates apud medos dicuntur facte ex ea. scilicet thesiphontes 2 seleucia. Unde in poena et in chaldeis. Et scias quod medi et persae subiecti erant babilonijs 2 chaldeis. Sed postea exigente superbia chaldeorum destructa est babilonia a cyro sine persis 2 medis. Unde super illud Esa. xlvij. Venient tibi hec duo subito in vna die sterilitas 2 viduitas dicit glo. Subito de improviso veniente cyro et dario. Non enim metuebat babilonia: ut a medis et persis qui illius comparatione quasi nullius erant fortitudinis: ut ab ipsis subiectis posset superari. Despectum enim et subiectum populum chaldei non timebant.

Babilonia nte. in babel vide.

Bacca ce. per duo c. est fructus olivae 2 etia lauri. ponit tamen quandoque p quolibet fructu: 2 pcpue arborum siluestrium: sed sparsim nascente. Inuenit etiam bacca p gemma preciosa: ut in Auiano. Quid nitido palli cortice baccas daret. et inde baccatus ta. tis. i. baccas lapidibus adornatus. vel fm pap. significatione. i. de fructu baccarum abundans vel pastus.

Baccar ris. se. ge. herba fascinis pellens. 2 dicit a bacca ce. Unde baccarum. Virg. in bucco. Baccare fronte Lingite ne vati noceat mala lingua futuro.

Baccanili li. ge. neu. feretrum in quo mortui deferuntur. et dicitur a bacca ce.

Baccha che. sacerdotissa bacchi. a baccho dicitur. 2 pducit primam: et scribitur per vnum c. Immo duplici fm Corneilium.

Bacchanalia. a bacchus dicitur pluraliter hec bacchanalia bacchanalioz vel bacchanalioz. i. festa bacchi. Iuuenalis. Qui curios simulant et bacchanalia viuunt. 2 ponitur hic nomen pro aduerbio bacchanaliter. A furiose ad modum sacrificantis baccho. in cuius festis insanire solent.

Bacchania nte. i. furor. a bacchus dicitur.

Baccharium ris. neu. ge. quoddam vas vinarium: et si a bacchus. 2 idem dicitur hec bacchanna ne. se. ge.

Baccheus chea. cheu. si a baccho. et baccheus de baccho existens vel sit possessum. Et in eodem sensu baccheus bacchica bacchicum.

Bacchides dis. pprium nomen viri. de quo habet in lib. machabeoz. et cor. pe. Unde in Auro. Aliphus hoc spacio rediens cum bacchide pugnans. 2

Bacchinalis. ge. neu. i. torcular pressorium. 2 dicitur a bacchus bacchi.

Bacchis dis. se. ge. forma coles festum bacchi. i. se

cerdotissa eius: q̄ etiā 2 baccha ſi: 2 ſi a bacch^o chy.

¶ **Bacchus**: o bacch^o ſi: hic bacchi^o chy: quidā pes metricus quo in feſtis bacchi utebant: 2 conſtat ex p̄ia dicitur: 2 duab^{us} ſequētib^{us} longis: vt poetę. Uſi verſus. Abbiuſi at primā mediā producit 2 imā. Bacchius: ē atibacchius hoſtis ei. ¶ **ſi** a bacchi^o deriuat hoc bacchi^o chy. feſtum bacchi: 2 bacchi^o ſi: paruus vicus quo utebant in feſto bacchi ad vini tenendū: ſed poſtea in v^o aq̄rios trāſiit.

¶ **Bacchor**. a bacch^o ſi: bacchor: riſ. i. furere. Uſg. Mac datur vates magnūſi pectoris poſſit. Uſi verbalia. 2 cōa ponit debacchor: debaccharis. i. valde furere vel a furore ceſſare. 2 pdu. ba.

¶ **Bacchula** le. penul. cor. dimi. parua baccha.

¶ **Bacchus** chy ſi: deus vini. 2 ponit q̄ſq̄ pro ipſo vino. Terentius. Sincere 2 baccho friget venus: 2 pdu. pumā. ¶ **ſi** Bato. Cum venere 2 baccho liſ eſt: ſed lunata voluptas.

Bacchus vt authore Tortellio græci volunt: a βακχεω baccheyo dicit: vnde primā poſitione producit: & bacchius etiā primam poſitione & ſecundam di phthongo producit apud gręcos. Nā βακχειος ſcribit per ei q̄ apud nos in longū verſat. vñ mendoſus eſt verſculus. in quo media corripitur.

¶ **Baculus** li. ſi: a baccho ſm ſſido. q̄ ab ipſo baccho ſi repert^{us}: quia hoies moit vino baculo innitebant. vel ſi a baſulo las. 2 a baculus ſi: baculo las. i. p̄utere baculo: q̄ cōponit cū de 2 ſi: debaculo las.

Baculus neq̄ a baccho neq̄ a baſulo dicit: ſed potius a gręco bactron.

¶ **Badi^o** dicit equ^o quē ariq̄ vadū dicebāt. 2 ſi: a baſulo las: q̄nns baiulet. vel badius ſi: quaſi vadus: a vado diſ. q̄ forius vadit inter cetera animalia.

Badius equus a colore dicit rubro cum nigro: vulgo bayart. Badiſ dicitur pedetentim.

¶ **Baſer** fra. frum. i. groſſus vel agreſtis.

¶ **Baben** ornamentū eſt colli ex anulis aureis confectū. Baben enim gręce: corona latine ſm Babanum.

¶ **Baiā**: a baſulo ſi: hęc baiā baię por^{us}. vnde baię baiarum ciuitas in italia iuxta mare. quia ibi ſit locus portuoſus 2 delectabilis. Unde baianus n. num. nomē patriū.

¶ **Baiulo** baiulas baiulau. lare. portare. ſuſtentare. 2 di cunt quidam q̄ eſt ſimplex: 2 ſic debet eſſe duplex conſonans. Unde falſus eſſet ſic ille verſus. Cloto colū baiular: lacheſſis trahit: atropos occat. Debet enim puma huius verbi baiulo produci. Alij vero dicunt q̄ eſt compositum ex baſis 2 iulus qui fuit filius enę. qui baiulatus fuit ab enea. Et inde baiulare quaſi iulum portare. 2 ſuſtentare. 2 ponitur ibi ſimpliciter pro portare. Vel baiulare dicit a baſis 2 iulus: q̄ ipſe fuit baſis 2 ſuſtētamētum patrii. 2 ſic pumā corripit. De hoc dicit in puma parte: vbi egi de i littera. Et inde verbalia. Et hic baiulus li. quod pro portatore: 2 pro nutrito: 2 pro baculo ad baiulandū apto: dicitur 2 pro porru: quia ibi merces baiulant.

¶ **ſi** a baiulo las dicitur baiulatus ta tum id eſt portat^{us}.

Baiulo primā producit & verſus ille Cloto colū &c. etiā peccat: q̄a clotho ſecūdā pducit cū ſit omega. Si baiulo ab iulo veniret produceret penul.

¶ **Baiulum** li. ge. neu. i. frenum. a baſulo iulas. quia eo equus baiulatur.

¶ **Baiulona** baiulone lectus qui in itinere baiulatur. et ſi: a baiulo las.

¶ **Bala** balę interpretatur inneterata. fuit enim ancilla rachelis.

¶ **Balaam** interpretatur vanus populus.

¶ **Balach** interpretatur ſcipitans ſine deuorans.

¶ **Balanatus** in balanus vide.

¶ **Balanite**. a balanus vel balanus pluraliter balanite tū. i. vñ vites inſtar glandiū vnas facientes grādes. Unde hęc balāides hui^{us} balātidis gēma p̄edola.

¶ **Baleon** gręce: latine glans dicitur.

¶ **Balans**. a balo las. dicit balās lāns p̄idp̄tum ge. ois hęc 2 hęc balans tis. pro one.

¶ **Balanus**. Balanos gręce: latine glans ſi. Unde hic balanus pe. cor. quedā arbor. Et vt dicunt quidā genus eſt quercū. Unde hoc balanū balani pro fructu: 2 p̄ vn= guento inde facto. Unde balanatus ta. ſi. balano vn^o ſm lāng. Quidā dicunt q̄ balanatus eſt caſſanea cocta: ſc̄ baloſa. 2 cor. la.

Balanos quidē glans dicitur ſed non: querna. Nam ex querna non fieret vnguentum.

¶ **Balatro** nis. i. damoſus iocularis. Unde lāora. in ſermonib^{us}. Vendidit mīmę balatrones. 2 dicit a balo las. vel balatrones ſecundū quodā dicunt prodigi 2 leccatores: a ſeruſto balatrone: cuius facit mentionē in viſio ſer mone. Sed ſecundū hanc ſignificationem melius dicit barathro nis. a baratū: 2 apte barathro nis. i. leccato: dē a barathrum: quia ſcilicet omnia barathro cōmittit.

¶ **Additio**.

¶ **Horatius** in epistolis. Perniceſ eſt tempeſtas barathrumq̄ macelli.

¶ **Balatus** tus. tui. maſ. ge. a balo las. 2 eſt ouium. 2 p̄ ducti la.

¶ **Balburto** tis. tui. ſtre. male 2 trepide loqui 2 incōgrue 2 dicit a balbeo bes. 2 produ. bu.

¶ **Balducta** huius cę. f. ge. dicitur lac preſſū a ſero. ſ. mutata: 2 ſi: balducta quaſi valde ducta: quia valde preſſa eſt dicta.

Eſt autem barbarū & ſordidū vocabulum.

¶ **Balea** a balin dicit hęc balea le. i. funda vñ inſtrumētū: quod vulgo vocat baleſtrum. Uſi hic balearius riſ. et hic baleator. i. funditor. vel baſſator.

¶ **Balearis** a balea dē hic 2 hęc balearis 2 hoc leare. id ē cum balea iactabile. inuenitur etiā balearis pro funda. 2 deriuatur tunc a noſe inſule. Baleros em̄ vel balerica: vel balearis inſula ē hyſpanię: 2 ſunt duę. ſ. afroſiades: 2 gēmaſiades maior 2 minor. Uſi 2 eas vulg^o maiorē 2 minorē vocāt. In his inſulis pumū reperta eſt funda. Unde balearis dicta eſt funda: 2 balearis dicta eſt talis inſula. Et in vtraq̄ ſignificatione a balin a quo balea et a baleo leos. vel balerica. vel balearis. A quo hęc et hęc balearis 2 hoc re. gentile.

Ballo vnde inſinit uis baliin dicitur. mitto ſagittas vulnero. vnde primam poſitione producit. balearis autem vnica ſcribitur. Fortea Baleo: herculis comite.

¶ **Balena** ne quidā magnus p̄ſis dicit a balin quod ē effundere vel iacere: q̄ effūdat vel iact aquā huc 2 illuc alius cunctis beſtijs maris: 2 prod. penul. Additio.

¶ **Balena** etiā quaſi p̄halena dicitur: id eſt conſpicua. hęc tortellius.

¶ **Baleſtrū** a balin dicit hoc baleſtrū ſtri. Unde baleſtro ſtras. ſtrare. id eſt cum baleſtro aliquid proſicere: vel p̄ cutere. /

¶ **Balin** gręce: latie ſi: iacere ſine emittere: vñ effundere.

¶ **Balinon** gręce: balnei latini dicunt: q̄ arietatē animi tollat. a balin 2 noys q̄ eſt mens: q̄ iaciat arietatem de mente. Hinc hoc balneum nei. a leuatione mcerous dicitur. Inuenit autē in ſceminino gñe balneę nearū. inde hoc balneariū riſ. 2 balneatorum torij. ambo pro loco in quo balneatur. 2 balneo neas. verbi actiui cū obus ſuis cōpoſitis ſi qua inueniātur.

Inueni gręce ſcriptum βαλανεον. balanetmon profertur autem balaninon.

¶ **Baliſta** ſi e. genus eſt tormenti. Additio.

¶ **Quid^o** de triſtib^{us}: q̄ graue balitę moenia pulſat on^o. Et videt eſſe cōpoſitū a balin 2 baſta. Torquet em̄ verberare nernoſū 2 iact baſtas 2 ſaxa. Uſi hic baſtarius riſ. q̄ baſtiſas facit: vel q̄ iact cū eis. Uſi ars baſtariou ſi licita habes in orno omas.

¶ **Ballo** las. laui. lare. i. hęc allucindinare: 2 ponit quā doq̄ abſolute. ſ. p̄vacillare: 2 ſi: a baiulo las.

¶ **Balneolū** li. dimi. paruum balneum.

¶ **Balneum** nei. in balinon exponitur.

¶ **Balo** las. laui. lare. verbi neu. 2 eſt ouis. 2 cōpo. cum de 2 ſi: de balo las. i. valde balare: 2 pdu. ba.

¶ Balsamus mī. fce. ge. i. arbor. ¶ Hic balsamū mī. lignū vel fruct⁹ vel liquor eius. Balsamū in arbuscula sola est inter arbores neutri gñis. Cortel. autho. Et scias qd multiplex vnguentū balsamus affert. Primum est pcedosius alijs qd sponte manat de folijs: et illud vocat balsamū. Secundū est carpobalsamū: vel xilobalsamū. Tertium est opobalsamū. Quartū ē xilobalsamū. Quintum ē calobalsamū vel xilobalsamū. Et probat sic an sit corruptū balsamū an non. Si ferat in manu cōtra solē perurit carnē si non ē corruptū: et a balsamū balsamatus tā. tū. i. balsamo inunctus. Quod etiā potest esse participiū. Nam balsamo as. i. balsamo inungere: et ē actiū: qd cōponit cū in: et sit imbalsamo as. i. valde balsamo inungere simi muliter actiū: et cor. sa fm. Aug. pap. vero et Mido. dicit. Balsamū arbor in iudea iter tantū viginti iugerū erat posteaq; eadez regione romani potiri sūt etiā latissimis collibus ppagataē: stirpe similis viti: folijs similis rutę: sed arborū semp manātibz. Arbor autem balsamum. Lignū eius xilobalsamū dicitur. Fruct⁹ ei⁹ siue semē carpobalsamū. Carpos em fructus dicitur. Succus opobalsamū: vide in vngo vngis.

¶ Balteus rō. rui. rre. id est dngere verbū actiū a balteus tel. dicitur.

¶ Balteus tel. masc. ge. in plurali inuenit mas. et neutri: hī balthei et hęc balteae. et est balteus cingulū militare sic dicitur quasi pēdēs: qd ex eo signa depēdent ad demōstrandū legionis militaris summa. i. sex milia sex centoz: ex quo numero et ipsi cōsistunt. Hī et balteus dicit non tantū qd cingit: sed etiā a quo arma depēdent. Job. xij. Balteū regū dissoluit et pcingit fune renes eoz: et cor. pe. Hī hic balteolus li. dimi. et balteatus tā. tum. balteo ornat⁹. Muroza. Balteus ē carnis macies cōdorq; pudicus.

¶ Balustrū balustri locus vbi sūt multa balneae: quasi lustratus balneis: et cōpo. a balneis et hoc verbo lustro as.

¶ Bamot interpretat euentus mortis.

¶ Baptismus interpretat tinctio: dicitur a bates quod ē fluuiū vel aqua vel etiam sacrum. Unde hoc baptisma maris. idē. Et baptizo zas. verbū actiū cū oibus suis cōpositis. Hī verbalia scđdū Aug. Et scias qd inuenit in euāgelio in neutro gñe hoc baptisimū mī. Hī Math. xxi. Baptisimū iōānis. Unde erat. pap. sic dicit. Baptismus iustificatio lauatio vel tinctio interpretat: qui ideo tinctio dicit: qd ibi homo spiritu grāte in meli⁹ mutat: et lōge aliud qd erat efficiat. pzo lauare siue mundare sumit baptizo. Ecclēsia. xxxiij. Qui baptizat a mortuo et iterū tangit mortuū quid pfiat lauatio illi⁹. Et nota qd forma baptismi est ista. Ego baptizo te i nōie patris et filij et spūs scti. Forma em cōpletua remediū est quodā mō inter materiā quaz pfiat: et causā efficientē a qua pfiat vt vtr⁹ efficiētis mediū ante forma ad materiā traducat. et qd mediū cōplectit ali quo mō vtrūq; extremoz: ideo forma baptismi continet principale efficiēs. vñ baptismus efficiēs hz: et materiā baptismi primā qui ē actus absolutionis: et ideo ponit in nōie patris et filij spūs scti: tanq; principale efficiēs: a quo baptism⁹ efficiēs hz: et ponit act⁹ materialis et ea qd cōstant ipsū. i. cōferens et recipiens in hoc qd dicit ego baptizo te. Itē volo te scire qd vnus act⁹ qui vno agēte expleri pōt non pgreddi a plurib⁹ agentib⁹ simul: et ideo vnus hō baptizās cū ipse sol⁹ baptizare possit: debet sigrē actū suū nō a plurib⁹ exeuntē: sed vt a se solo. et iō nō pōt dici. Nos baptisam⁹. Sed fm quodā pōt dici. Ego baptizo vos si necessitas affit. Nec ē aliq; formę mutatio quātū ad sigrō nē: qd plurale nō ē nisi singulare geminātū. Itē aladuer te qd licet in verbis pūmę et secundę psonę intelligat nō certus: sñ apponit debet ego: qd formā sacramētoz non accipit vōces vt sigrō tātū: sed vt effectiue tñ. Et qd nī hī agit nisi fm qd perfectū est: id eo de integritate formę baptismalis ē vt ponat totū qd ad baptismū requirit: qz nō vnū ex alio intelligi pōt. Circa autē materiā nota qd ex institutione diuina necessariū est fieri baptismū aqua cuius rōnes quattuor accipi pñt. Prima qd aqua ratione dyaphonēitatis hz aliqd de lumine: et ita cōpōnit baptism⁹ qd hz vñ illuminatiā fm qd in eo grā cōferret. Scđa ē

qd rōne humiditatis hz vñ ablatiā: et ideo ppetit baptism⁹ in quo sordes culpę abluunt sine mūdant. Tertia est: qd aqua in oibus pñb⁹ mūdū inuenit. Quarta ē: qd res qd de facili oib⁹ pōt haberi sine magno pzo: et hęc dūc causę ppetunt sibi put est sacramētū necessitatis. Scire etiā debet qd diuersitas aquaz qd est p loca et situs ē differentia accidētalis. Unde nō mutat specię aque: et ideo i quolibet aqua huiusmodi vel maris vel fluminis vel cisternę: vel fontis vel stagni potest fieri baptismus. Tercz si aqua paludis esset intātū ingrossata qd recederet a veritate aque nō esset baptismus: sicut si esset luti: alias adhuc est baptism⁹: qd adhuc species aque manet. ¶ Itē aliqua qstio posset quis fieri: si baptizaretur aliquis in mari: sola illa aqua maris pñet ad baptismū que pōt habere aliquē effectū in baptizato vel in lauādo vel in frigidādo et nō totā mare. Itē baptism⁹ pōt fieri in lituo: sicut et i aquis salpētzeis et in aquis alijs qd ex terra per quā trāseunt imutāt. In aqua autē artificiali nō potest baptismus fieri. Aqua vero artificialis: vt rosacea ē alterius speciei qd aqua naturalis. Et pōt etiā queri an intentio vel voluntas requiratur in baptizando. Ad hoc dico qd baptizās duo recipit in baptism⁹: scz sacramētū et rem sacramēti. Sed ad hęc duo recipienda nō requirit aliquid causās ex pte recipientis sed solum impedimentū remouens quod quidē impedimentū nihil aliud est qd voluntas contraria alteri pceditorū. Et ideo in habentibus vñ rationis in quib⁹ potest esse contraria voluntas actu vel habitu requirit contritio vel deuotio ad percipiendā rem sacramēti et intentio vel voluntas ad recipiendū sacramentum. In pñtis autē ab qz vtroq; percipitur: et sacramentum et res sacramēti. Similiter est in carentibus vñ rationis nisi voluntas cōtraria habitus insit et si non actu. Tamen sciendum est qd non requirit in adulto voluntas absoluta suscipiendi quod ecclesia confert sufficit voluntas conditionate: sicut est in voluntarijs mixtis: vt dicitur in tertio ethicoz: et ideo si sit coactio sufficiens: ita qd pūndpium sit ex toto extraneum cōferenti vim passo: vt cū aliquis reclamās immergitur violenter: tunc talis nec sacramētū recipit nec rem sacramēti. Si autem sit coactio inducens sicut minis vel flagellis: ita qd baptizatus potius eligat baptismum suscipere qd talia pati: tunc suscipit sacramētum et characterē: sed nō rem sacramēti. Itē scias qd in pñtis non potest esse cōtraria voluntas: nec actu: nec habitu: et ideo non requiritur intentio vel voluntas in eis p quā prohibens remoueat. In amentibus autē et dormientib⁹ potest esse voluntas cōtraria habitualis: quib⁹ nō sit actus. Et ideo si ante somnū vel furia fuerint ptransvolutates nō recipiunt sacramētū: quia illa voluntas habitualis aliter manet adhuc. Si autē habuerint ppositū accipiendi baptismū hoc per aliqua signa innotuit: tunc in articulo necessitatis debet eis conferri baptism⁹ et suscipiunt sacramētū et rem sacramēti. etiā si furiosus tunc cōtradicat: quia illa contradictio nō pcedit a voluntate rationis scđdū quā est capax baptismalis grāte. Si autē necessitas non sit: debet in furiosis expectari lucidū interualum: vel in dormientibus vigilia: sñ si baptizetur in illo illo sacramētū suscipit: quib⁹ peccet baptizās. Item si sicut queri: an intentio baptizantis requirit ad baptismū. Et videtur qd non: quia intentio hominis non est aliquid certa nisi sibi. Si autē requirit intentio ad baptismū: non erit certum de aliquo qd sit baptizatus: nisi apud eū qui baptizauit: et hoc est inconueniens qd homo sit in tanto dubio salutis: Responso cum vnus rei vna sit causa si ex aliquibus plurimis causis vn⁹ effectus pcedat: oportet qd illę causę sint factę aliq; modo vnū ad inuicē. Itē scđdū autē sacramētū videmus multa cōcurrere. scilicet ministrum qui formā ad materiā applicat. Et vñ ministeriū ad vtrūq; et totum hoc pertinet ad sacramēti collectionē. Et ideo requiritur intentio baptizantis: et si mulier etiā in omnibus alijs sacramētis requiritur intentio ministri cum debita materia et forma: non solum ad effectum sacramēti consequendū: sed ad sacramēti perfectionē. Ad obiectū autē fm diuersas opiniones de

placiter responderi potest. Quidā em̄ dicit q̄ si desit mē
talis intētio in baptizante: non cōfert sacramentū baptis-
mi: tñ in adulto supplet fides ⁊ deuotio effectū baptis-
mi: ut periculū ipsi baptizato qui ignorat intentionē baptizā-
tis nullū proueniat. Si autē sit puer tunc creditur pie q̄
sumus sacerdos. s. deus defectū suppleat: ⁊ salutē conse-
rat: si autē nō facit nō iniuste facit sicut nec in illo qui sa-
cramento non subiciat. Alij dicit q̄ in baptismo ⁊ in alijs
q̄ habent in forma actū exercitātū non requirit menta-
lis intētio: s. sufficit intētio exp̄ssio q̄ uerba ab ecclia
instituta. ⁊ ideo si forma seruat: nec aliqd̄ exterius dicit
q̄ intētionē contrariā exprimat baptizat⁹ ē. Non em̄ si
ne causa in sacramentis necessitatis. s. in baptismo ⁊ in
quibusdā alijs act⁹ baptizantis tā sollicitū exp̄ssus ē ad
intētionis exp̄ssionē. Et attende q̄ qñ p̄suetudo ecclē
sic patitur: vel qñ incūbit necessitas ppter defectū aque
siue ppter periculū pueri de cui⁹ morte timeat: vel etiā
ppter ibecillitatē sacerdotis nō potētis sustinere infāre
pōt baptismus sine immersione celebrari. Itē si caput as-
sum in aqua sit in totū corpus aspsio deputat: sicut etiā
iuristę dicunt q̄ ubi caput hōis iacet: reputat ac sit tot⁹ hō
mo iacuisse vel sepultus esset ibidē. Non sic autē de alijs
p̄tib⁹. Tria autē sūt baptismata. s. fluminis: fluminis: ⁊
sanguinis. i. poenitentię ⁊ martyrii. Nolo etiā te ignorare q̄
baptismus inter alia sacramēta est maxie necessari⁹. Et
ideo ea q̄ ad necessitatē sacramenti requirunt debuerūt eē
cōmunissima ⁊ ex parte materię s. aque q̄ ubiq̄ haberi
potest ⁊ ex parte ministri: ut quibet homo baptizare pos-
sit: ⁊ sic sanctificatio materię ⁊ benedictio p̄cedens ba-
ptismū non est de necessitate sacramenti: sed de solēnitate
quā non licet p̄termittēre propter ecclē institutio-
nem. Ita etiā ordinatio ministri non est de necessitate
sacramenti: sed de solēnitate: sed peccat si aliquis nō or-
dinatus baptizet sine necessitate imminente: tamen sacra-
mentū confert. Angeli autē in figura humana apparen-
tes boni vel mali baptizare non possunt. Baptism⁹ ite-
rari non debet: sicut nec cōfirmatio vel ordo. In his em̄
tribus sacramentis character indelibilis impunit. Unde
character in c littera. Poenitentia autē iterari potest: si-
cut dicā in poenitētia. Quare aut poena corporalis rema-
neat post baptismū: dicā in origineus. Itē vide i clausis

¶ Baptista s. mas. ge. qui baptizat a baptizo yas. ⁊ vi-
detur esse nomen officij.

¶ Baptisteriū rj. i. statio baptismatis. ⁊ cōponit a steriō
q̄ est statio: ⁊ baptismā: ⁊ dicit tā pio baptismate q̄ p lo-
co q̄ hoc baptizatorij dī.

¶ Bar lingua syria filius interpretatur.

¶ Barach interpretatur fulgurans.

¶ Barachias interpretat bñdicit⁹ dñi: vel bñdicit⁹ deus.

¶ Baratro onis. vide supra in baratro nis.

¶ Baratrū tri est nomen num̄e altitudinis ⁊ profundita-
tis. dicit baratrū quasi voratū. i. vorago atra ex profun-
ditate q̄ omnia deuorat: ⁊ dicitur baratrū quandoq̄ infer-
nus. Aliq̄ p̄fundissim⁹ locus inferni in quo nulla ē res
dēpno. Quādoq̄ fossa qñq̄ gurgēs vertiginosus. Quā-
doq̄ venter. Quādoq̄ etiā p̄fundus puteus in quē cre-
atores p̄cipitantur. ⁊ cor. penul. naturaliter. Qñ quidā
hoc etiā baratrum qñ vorat omnia dico.

¶ Barba bē dicit quasi virana: q̄ viroꝝ sit ⁊ nō mulie-
rum: ⁊ est p̄opue barba hominum: barbē alioꝝ ant-
malium. Unde barbaratrum. tum. quod ⁊ pio sapiente di-
citur.

¶ Additio

¶ Iuuenalis. Barbaros licet admoueas mille ide ma-
gistros. Nā ⁊ olim philoſophi in signū sapientię solebāt
pascere barbā: ⁊ barbatus hñs barbā longā dicitur.

¶ Barbarus. i. patruus pe. pdu. a barba dicit.

¶ Barbaria rj. dicitur est quedā terra iuxta greciā: pro-
pter excellentiā crudelitatis. Et dī a barbar⁹ ⁊ acut pe.

¶ Barbaries rcl. regio barbaroꝝ. a barbarus dicitur.

¶ Barbarismus ml. cōpo. a barbarus ⁊ mos quasi p̄sue-
tudo ⁊ mos barbaroꝝ. s. vitij quod cōsistit in cōmuniōe
litterarū in syllaba vel syllabarū: in dictione vel in eorū
accidentibus: quo vitio maxime barbari solēt vti: ⁊ ideo

ab eorū consuetudine habuit nomen. Vel cōponit barba-
rismus a baraa ⁊ rure ⁊ more: quasi mos ⁊ p̄suetudo bar-
bē rudis durioris ⁊ rurs. Quia ruricolę: vtpote inculti:
⁊ duri rudesq̄ incultas solēt habere barbas. Ideo ad ei⁹
mos similitudinē barbarismus dī vitij in dictione q̄ nō
est culta sua p̄prietate. Barbarismus autē si est in cōmu-
ni sermone siue ratione vitij est: ⁊ est vitand⁹. Si autē
in poemate fiat: vel in aliquo p̄falo dictamine aliqua ra-
tionabili de cā figura erit: ⁊ b̄ metaplasmus s. m̄ Aug. ⁊
hoc vult donatus q̄ dicit. Barbarismus est vna p̄o
nietiosa in cōmuni sermone: in poetria metaplasmus
est sit barbarismus in p̄pua lingua. Barbaralexis i. alie-
na. Sit autē barbarismus duob⁹ modis. s. prouocatiōe
⁊ scripto. hñs bipertitis: ut dicit donatus quattuor sp̄des
supponunt: additio: detractio: imutatio: ⁊ trālatio li-
terę ac syllabę t̄p̄is tont aspirationis. vide in solocidim⁹.

¶ Barbarizo yas. i. crudeliter agere vel barbarismū fa-
cere. ⁊ dī a barbarus: vel a barbarismus: ⁊ vt breuiter ei⁹
significatio aperiat. barbarizare est more barbaroꝝ
vti in quacūq̄ re.

¶ Barbaralexis est alieng lingue corruptio. ⁊ dī a barba-
rus: ⁊ lexis quod est sermo: ⁊ differt a barbarismo: quia
barbarismus ē corruptio lingue: ut si grecus corrupat li-
guā grecā: ⁊ latinus latinā. Barbaralexis vero est corru-
ptio alieng lingue: ut si grecus corrupet latinā linguā: vel
latinus grecā. Cōfundit tñ qñq̄ hęc p̄prietas.

¶ Barbarostomus stomi. qui verba plena barbarismis
p̄fert. a barbarismus ⁊ thomos q̄ est diuisio vel incisio
s. oris: quasi qui in ore habet barbarismos.

¶ Barbarus a barbara dicit barbarus ra. rñ. crudelis: i-
cultus. auster⁹: stolidus: ⁊ ē nomen crudelitatis ⁊ austeri-
tatis.

¶ Additio.

¶ Virg. Barbarus has segetes. Alij olim gētes oēs dī-
cē sunt barbare: p̄ter hebręos grecosq̄ latinos. vñ barba-
ricus ca. cū. ⁊ barbaratinus na. nū. in eodē sensu s. m̄ Aug.

¶ Barbarus ta. tum. in barba exponitur.

¶ Barbarulus la. lum. penul. correpta dimi. id est parus
barbarus.

¶ Barbitista s. ge. cōmunis qui vel quę cantat i barbi-
to. a barbitus dicitur.

¶ Barbitondū dī. i. tonsura barbę: vel locus ubi tonde-
tur. ⁊ cōpo. a barba ⁊ tondeo des.

Sed sordidū ē vocabulū sicut & barbiton for auctore
Valla.

¶ Barbiton for rñ. qui barbā tondeat: ut barbari⁹ a bar-
ba ⁊ ton for componitur.

¶ Barbitus a barritus rñ dicit hñc barbit⁹ n. q̄ etiā hoc
barbitū inuenit. s. quoddā instrumentū musicū quasi bar-
ritus q̄ de ossib⁹ barritoy fiat.

¶ Additio.

¶ Melius tamen dixeris si barbiton scriptoris. nam hoc
solum ex nominibus desinētib⁹ in on habemus scem-
gener. Sappho ad p̄haonem. Non facit ad lachrymas
barbiton vlla mea.

Immo legēdū barbitos dū fce. aut mas. est: barbiton
dū neutri. nec venit a barritis. Errat ergo Tortel. qui
barbiton legit.

¶ Barbula lē. dimi. parua barba.

¶ Barca. a baiulo las. dī hęc barca cē. parua nauis mer-
ce ad litt⁹ portās. Alij hęc barcula lē. ⁊ barcella lē. dimi. ⁊
hic barcarius rñ. qui barcas facit vel ducit.

¶ Barcella lē. dimi. parua barca.

¶ Bardus di. stultus: hebes: ineptus: tardus: qui alio
nomie dicit biennus. Bardus etiam in alia sumit signi-
ficatione pro cantore laudis vel populo. Unde Lucan⁹
Plurima securi fudistis carmina bardī. Alij dicit sūt lōgī
bardī: vel per syncopā lōbardī: qñ lōgībardī vel a lōgis
barbis quas solebāt nutrire ⁊ non rōdere. vnde lombar-
dia vel longobardia prouincia quam possederunt. A cu-
lus nomine mō sumit gentile longobardus da. dum.
vel lombardus da. dum.

¶ **Barginus** na. nū. 2 hīc 2 hēc barginis 2 hōc bargine. i. alienigena: pegrinus 2 barbatus vel gens vel genit^r vel bargines dicunt^r fortes in bello a barro 2 ago: vel genit^r qz ad modū baronū se agant: vel sunt fortes quasi essent genti a baronibus: 2 corripit gi.

¶ **Barys** gr̄ce: latine grauis vel fortis dicitur.

¶ **Barria** a bary gr̄co quod est graue vel forte dicitur hēc barria r̄q. idē grauis linea a sūmo sinistro deposita in dexterā: 2 est vna de decē figuris accentus q. p. verbo rū distinctionibus a gr̄cis apponunt^r 2 fit ita.

¶ **Bariona** bar lingua syra fili^r: iona lingua hebraica colūba interpretatur. Unde bariona filius columbē. Vel debz dīa bariohanna. i. filius iohannis. Bar enim filius interpretatur: iohanna. i. iohannis. Unde Hierony. exponēs illud Mar. x. vs. Beatus es symon bariona. Mercedem inquit recepit vera confessio: 2 ex confessione sōnt vocabulum: q. reuelationem ex sp̄itu sancto habeat: cuius et filius appellandus sit. Siquidem bariona in nostra lingua sonat filius columbē. Alij simpliciter accipiunt q. symon. i. petrus sit filius iohānis iuxta alterius loci interrogationem. Symon iohānis diligit me. Et volunt scriptorū vitio depianari: 2 pro bariohanna: hoc est filio iohannis bariona scriptū sit: vna detracta syllaba. Iohanna autē interpretat^r domini gratia. Atque autē nomen mystice intelligi potest: qz 2 colūba sp̄itu sanctū: 2 gratia dei donū significat sp̄itiale.

¶ **Baripies** gēma est nigra cū sanguineis 2 albis notis.

¶ **Barnabas** leuites cyprius genere vnus de septuaginta duobus domini discipulis: pauli apostoli in p̄dicatione socius fuit. Unde 2 quandoq. largo modo appellatur apostolus. hīc interpretat^r filius p̄phetē. vel filius cōsolationis. Itē em̄ p̄phetie sp̄itu daruit. Ipse etiam pauperes 2 desolatos consolatus fuit. Pauperes videlicet q. bus elemosynā detulit. Desolatos quibus ex parte apostolorū epistolā destinauit. De ipso dicit Lucas Actus xj. Erat vir bonus sp̄itu sancto plenus 2 fide.

¶ **Baro**: a barrhus v̄ hīc baro onis. qz sicut elephas cetera animalia magnitudine superat: ita baro alios p̄cellit homines. Vel qd̄ melius est v̄ a bary: qz grauis 2 fortis homo dicit^r baro: 2 denotat nobilitatē 2 fortitudinem q̄tis fortitudinē solam. Unde in Specismo. Est baris fortis baroq. monstrat idem.

¶ **Baronissa** sē. vxor baronis vel virago. i. baronis h̄is animum: 2 v̄ a baro.

Vtrumq. triuiale vocabulum est.

¶ **Barrabas** interpretatur filius magistri eoz: a bar qd̄ est filius: 2 rabi quod ē magister: 2 ab h̄is pronomie: vel a gr̄co et equipollenti. Unde barrabas. i. filius magistri eorum proculdubio iudeorū magistri qui est diaboli^r homicidiorū auctor: qui vsq. hodie regnat in eis et grauius penul. q̄ est declinabile. 2 ātepe. acut. sed q̄ est indeclī. acut vltima barrabam huius barrabam: sicut ionathan huius ionathan.

Iuuenius mediam producit.

¶ **Barridus**. i. superbus: a barrhus dicitur.

¶ **Barrho** barris r̄m. ritum id est damare: elephantis est: 2 v̄ a barrhus.

¶ **Barrhitus** tus. vox elephantis: a barrho r̄s. v̄. 2 p̄d. pe nultimam.

¶ **Barrus** a bary quod est graue: vel forte v̄ hīc barr^r barr. i. elephas: qz grauis est 2 fortis: 2 est nomen fictitiū a sono tractum.

Barrhus a Tortel. p̄ th scribit^r similiter barrho.

¶ **Bartholomeus** a bar quod est filius: 2 tholos qd̄ est summas: 2 moys qd̄ est aqua dicit^r bartholomeus secundum vnā interpretationē: ē filius suspendētis aquae id est dei: qui mentes doctorum sursum eleuat: et inferius aquas distillat. Vel interpretatur filius suspendentis me. et est syrum nomen non hebr̄icum. Per p̄mum notatur profunditas 2 perspicacitas sup̄ sapientie. Per secundū vero notatur triplex suspensum quod ipse habuit. Fuit em̄ suspensus. i. eleuatus ab amore mundi: vel suspen-

fus. i. intentus amore celesti: vt posset dicere cum Job: suspendium eligit anima mea: vel suspensus. i. totaliter innixus gratie 2 auxilio dei: vt non a suis meritis sed a dei adiutorio tota vita sua dependeat: vt posset dicere cum apostolo. Gratia dei sum id quod sum: 2 gratia ei^r in me vacua nō fuit.

Bartholomeus igitur ē ex hebr̄eo & gr̄co: cū hieronymus dicat syru esse non hebr̄eu nomen.

¶ **Barrunculus** li. pe. cor. dīmi. parvus baro.

¶ **Baruch** interpretatur figurans.

¶ **Basan** accēturatur in fine. 2 est n littera finalis: 2 interpretatur siccitas vel confusio.

¶ **Basilea** lē. i. ecclesia: a basilus dicitur.

Basilia Bas̄ i. Bas̄ accētu. in antepe. est regina. i. penul. regnū quod & basilion dicit^r penu. lōga Basileus trissyllabum rex. Parte pro basileia scriptum reliquit author. Basileia quo pro tēplo quidā vtunt^r. Basile^r dicit^r regulus & species serpentis.

¶ **Basileos**: a basi 2 laos quod est populus dicitur basileos quod versum in latinum dicitur basileus. i. rex vel imperator: quia est sustentamentum populi. Unde basileia ecclesia: 2 basilia a basilis 2 basillisa. i. regia: 2 basill^r rex serpentum.

¶ **Adamo**.

¶ **Lucanus**. In vacua regnat basilliscus arena.

¶ **Basileus** in basileos vide.

¶ **Basilica** basilicē pe. cor. domus regia scz palladii regis imperatoris. Sed modo per translationem dicitur basilica ecclesia: quia est palladii summi regis regum. 2 dicitur a basileus basilei.

¶ **Basilicanus** na. num. i. palatinus vel etiā ecclesiasticus: 2 dicitur a basilica: 2 produ. ca.

¶ **Basilice** aduerbium: id est inuicte: fortiter: 2 dicitur a basileos.

¶ **Basilica silisce**. est herba que 2 gentiana dicitur: cui radix dat fortitudinē 2 sanitatē omnibus vtentibus ea. et dicitur a basis.

¶ **Basiliscus** scd. dicitur a basileos: secundum autē Suidam etymo. xij. Basiliscus gr̄ce: latine interpretatur regulus: eo q. rex serpentum sit: adeo vt eū videntes fugiant: quia olfactu suo eos necat. Nam 2 hominē si aspiciat iterum. Siquidem eius aspectum nulla animis volās illesa transit: sed opus procul sit ab eius ore cōbusta deuoratur. a mustelis tamen vincitur quas illis homines inferunt cavernis quibus delitescunt: itaq. ea mustella visa fugit: quē illa prosequitur 2 occidit. Nihil em̄ parens ipse creator rerū sine remedio constituit. Est autē longitudine semipedalis albis maculis lineatus. Sibil^r idē est quod regulus. Sibillo enim occidit anteq. mordeat: vel exurat.

¶ **Basis** huius basis for. ge. nomen fortissimę petrę: in qua syrorum. Unde basis dicitur futura columnarum: scilicet quod supponitur illis. Epistillum dicitur qd̄ supponitur illis: quod quandoq. ponitur pro columna. Basis etiā dicitur extremitas plantę secundū Aug. p̄ap. vero sic dicit. Basis lesio columnarū: confirmatio fundamenti: nomen petrę durissimę.

Basis est gradus & gressio: itē firmamētū & depositio

¶ **Basium** si. dicitur a basan quod interpretatur pinguedo: quia plus delectat in pinguiorū osculum. Unde in osculum.

¶ **Basan** interpretatur pinguedo.

Sed hebraicum est: basium autem latinum.

¶ **Basaris** dis. for. generis: a bara dicitur quod ē ovis pinguis: 2 sunt basarides vacca mulsarie: 2 vberes. Basarides etiā sunt sacerdotis bacchi a baccho dicit^r: 2 cor. hanc syllabam ri.

¶ **Basius** basian interpretatur pinguedo: vnde basius sa. sum. id est non altus: quia pinguedo non sinit multū alitū crescere. Unde bassio sas. verbū actiui. i. deponere: depumere. 2 inde hēc bassa sē. ovis pinguis.

Basterna n. est theca manualis vel vehiculū itineris quasi vasterna: q. mollibus vestibus sternit: & a duobus animalibus trahit: vbi nobiles scemine deferuntur.

Vocabula minus decora

Batha the. siue beth apud hebreos v. mola olearia.

Batera rē. genus patere. a batus dicitur.

Bath hebraice linum v. latine.

Bathin dicitur vestes lineę. s. brace lineę vsq; ad genua pertingētes: qbus verenda sacerdotis velabant: & ē indeclinabile in singulari: & in plurali est fce. ge. De hoc habetur in Daniele: & v. a bath quod est linū secundum Aug. sed nō est latinum.

Batillū l. per geminū l. thurbulū. pala. instrumentus quo colligunt carbonēs. & cor. pūmā. Vñ l. bora. p. tertiū & latū clauū pūncq; batillū. Inuenit hic batillū l. dimi. a batus. i. paruus batus.

Batus hęc bata siue beth apud hebreos v. mola olearia. Vñ hęc batus ti. quēdā mensura capiens quinquaginta sextarios q mensura molę vna vice supducit. Vel scōm Batro. Batus q hebraice dicit beth: eadē mensura est q & eph. s. triū modiorū. & deputat tantū liquidis pprie: licet & in alijs rebus talis mēsurā habeatur. Ezech. xl v. v. & p. & batus equalia & vnius mēsurę erunt.

Babylon vrbs grandis fuit in chaldaea: a qua tota chaldaea & mesopotamia dicta est babilonia. Ha bebat hęc vrbs amplitudinē trecentorum & octo ginta stadiorū. vel vt ait Plinius ad sexaginta millia passuū. Muri erant alti ducentis pedibus: crassi vero quinquaginta. Alia Babylon est in ægypto a Cābyse rege persarum cōdita: vt ait Iosephus.

Bacchus filius iouis ex semele: qui indiā bello vicit: & vsum vini tradidit qbusdā dicit. vnde vocatur deus vini. Vide infra semele.

Baccha vel bacchis mulier bacchi sacerdos vel ebriosa.

Bactra pluraliter: est regio scytharū in asia.

Bactri vrbs in bactris.

Bactrius fluuius ibidem.

Bænacus est lacus venetię circa veronam urbem.

Bagra da flumen aphricę prope vticam urbē. meridiana curra.

Balz oppidum campanię inter puteolos & misenum secus mare: aeris tēperie & ædificiorū pulchritudine romanis olim frequentatū & celeberrimū: Martialis. Vt mille laudem flacce versibus balas.

Laudabo digne non tamen satis balas.

Baleares insulę duę in hispanico mari. vbi reperiuntur primum fuit vsus fundarū: quibus solis telis utebantur olim incolę: hęc insulę nunc vulgo vocantur maiorica & minorica.

Balthia insula magna in oceano: tridui nauigatiōe distans a littore scytharū. Inde balthicū mare iter rochium & prutiam.

Barcē ciuitas aphricę in cyrenaica regiōe alio nomine ptholomais.

Bardi erant vates aut magi aut philosophi in galia. Lucanus. Vos quoq; qui fortes animas belloq; perēptas laudibus in longū vates demittitis acū Plurima securi sudistis carmina bardī.

Barium est vrbs apulię vel calabrię.

Bassareus dicit bacchus a bassara q locus est lydię.

Bassaris idos. i. baccha vel sacerdos bacchi.

Barhau sunt germaniæ populus in insula rheni. Et inuenitur nunc media correpta nunc producta. luv

uenalis. Hic petie euphratē iuuenis dormitorq; bathau. Lucan. Vāglones bathaulq; truces &c. Baucis anus pauper quę cum viro suo philemone iouem & mercurium susceperunt hospitio: & tandem mutati sunt in arbores. Ouidius octauo meta morphoseos.

B ante D et E

Bellium l. f. arbor aromatica dicit: & etiā p gūmi acapif. Vñ dī. glosa sup illud Gen. ij. Vbi q; inuenit bdellū. scōy. Pl. bdellū ē arbor aromatica magnitudine oleę follo vero & robore similis capiffici cuius lachryma lucida. gustu amara: boni odoris: sed odoratio: infusione boni vini: bdellū etiā est genus lapidis sicut dī. p. l. in pilo maio. voluminis.

Beatifico as. i. beatū facere: verbū actiū a beati & facio. Et inde verbalia.

Beatitas tis. fce. ge. idē est qd beatitudo. vñ Aug. in. ix. lib. de ciuitate dei. Alternatē sepe beatitate & miseria. & formatur a beatus ti. addita tas.

Beatulus la. lum. dimi. aliquantulū beatus.

Beatusta. tū. a beo beas v. Et est beatus cui oīa suppetunt ad votū: ille. s. qui habet quę vult & non ea quę nō vult: & nihil mali vult. Vnde dī. beatus Aug. Beat nō est nisi & qui habet omnia quę vult: & nihil vult mali. Ille quippe beate viuit qui viuit vt vult nec male aliquid vult & dicit beatus quasi bene auct. vel aptus: & cōparat beatior simus. & a genituo beati addita tudo hęc beatitudo dicitur. Et est beatitudo status oīm bonorū congregatiōe perfectus.

Additio:

Et inquit Boetius. i. f. de cōsolatione lib. Est felicitas (vt inqt Aug. in. v. de ciuitate dei) oīm rerū optandarū plenitudo. Aristoteles in primo ethicorū dicit felicitatez vel beatitudinē esse finē rerū expetendarū. Vbi em & qd quid amabitur aderit: nec desiderabit quod nō aderit. omne quod ibi erit bonū erit: & sumus deus summū bonū erit: & qd ē oīno beatissimū: ita fore semp certū erit fecidū Aug. Et scias q beatitudo vera non potest inueniri in diuitijs: nec in diuitijs: nec in hononibus mūdaniis: licet quidā eā in predictis posuerūt. vnde in Job v. Non inuenit in terra suauiter viuētūz. Abyssus dicit. Non in me est & mare loquit. Non est meū. Non inuenit inquit i terra suauiter & carnaliter viuētūz: ita nō inuenit in de litiis. Abyssus. id est auarus sine basi. i. sustentamento: q nunc dicit sufficit. Dicit. i. per opera dicere se ostēdit. Beatitudo vera in me nō est: ita nō inuenit in diuitijs. Et mare. i. superbus ad modū maris tumens loquit. i. p opera loquit se ostēdit sapientia dei: & beatitudo non est meū: ita non inuenitur in superbis & mundanis hononibus: q; verus beatitudinis sumē honon nulli denegabitur digno: nulli concedet indigno. vide in vita: in defunctus: in oratio: & in sanctus.

Beemoth hebraice: latine animal sonat: bestia ignota est. ideo autē beemoth. i. alai diabolus v. quia de excelsis ad terrena cadens propie merito alai biutū est factus. Ipse est leuiathan. i. serpens de aquis q in huius seculi mari volubili versatur astutia.

Beel dicitur moys.

Bel idolum assyriorū: in belus vide.

Bele dicitur mens.

Bellal in belus exponitur.

Bellarū. a bellus quod est dimi. a bonus dicitur hoc bellarū r. omne genus abi secundę mēse: sicut sūt posma & nuces q extremis apponunt. **A**dditio.

Moc dicit Nilus gellius in noctibus atticis. Palma quidē mensa est carniū: secunda fructū: sed carnes preualent fructibus: ideoq; bellarū sumitur a diminutione vt denotet diminutio bonitatis. vñ Macro. de saturnaliis. Adhuc dicerent efurio. secundę mēse allata sunt bellaria.

Bellaticus ca. cum m. in bellū vide

Bellax as. in bellum exponitur.

quā

¶ **Belliger.** bellū cōponitur cum gero rīa. 2 dicitur. bellū: ger gera. gerum. penul. core. qui gerit bellū. Unde bellū gero gerās. verbū neutrum. i. bellare. **Dichee.** ius. Et nō descendit vltra belligerare.

¶ **Bellipotens.** a bellū 2 potens cōponitur hic 2 hęc belli potens p deo vel dea bellū: 2 bellipotens similis generis omis: p potēte 2 forti in bello: 2 cor. po.

¶ **Bello las.** lani. dicit a bellū: 2 est verbū neutrum: 2 nun: q deponēs. 2 cōponitur de bello las. i. expugno: 2 ē acti.

Immo Maro lib. x. deponēs fecit dicens. Et picta bellantur amazones armis.

¶ **Beallona** nē. dea bellū. a bellū dicitur.

¶ **Bellulū** li. bimi. parvū bellū. 2 cor. penul.

¶ **Bellum** li. dicitur a bonū per antiphrasim. Unde bellūcus ca. cum. 2 bellaticus ca. dī. 2 hic 2 hęc 2 hoc bellar dī. in eodē sensu. 2 cōparatur bellar dī. simus. Un bellac: ter diusissime. aduer. 2 hęc bellactas tatis. 2 differt bellū a pugna 2 pēlio. Nam pugna est quē sit cū pugnis. pēlium pugnis conflictus. Bellū totus conflictus. Itē bellū dicit vniuersū: vt punicum quasi totū tempus guer rē dicit bellum. Quis ptes sunt pugne: vt cāensis cre merensis. Itē in vna pugna multa sunt pla: aliud in cor nibus: aliud i medio: aliud in extrema acie geritur. Bellū igitur totū est. Pugna vnius diei: pēliū pars pugne ē. Item bellū 2 tumultus differunt: quia bellū est cōtra ho stes: 2 tumultus qui ciuili seditione concitatur. Nam se dūto est dissēso diuim dicta: quia seorsum aliq ad alios eant.

¶ **Additio.**

¶ **Utrinq** Flonius Marcellus. Alij dicunt dissensionē animosū seditionē vocari: quā greci dyastasi vocant. Itē bellum potest esse vt tumultus non sit: tumultus au tem sine bello esse nō potest. Quid em aliud tumultū: si perturbatio tanta vt maior tumor oriat: vnde 2 dicit tu multus quasi tumor multus. 2 est grauior tumultū q bel lū: quia in bello vocationes valent: in tumultu nō valēt. Et nota q quidā dicunt q olim bellū dicebatur duellū: a duo: quia duę sunt partes dimicantū: vel quia alterū fa cit victorē: 2 alterū victū: postea detracta d. 2 u mutata in b. dicitū est bellū. Item a bellū bellicosus sa. sum. Vide in pēliū. Hęc nota q tria requirunt ad hoc q bellū sit iustū. Primo quidē auctoritas principis cuius mandato bellū ē gerendū: nō em pertinet ad personā priuatā bellū mo uere: q potest ius suum iudicio superioris prosequi: simi liter etiā quia cōuocare multitudinē quod in bellis opor tet fieri: nō pertinet ad priuatā personā. Cum autē ci ra reipublicę cōmissa sit principibus: ad eos pertinet re publica ciuitatis vel regni seu prouincię sibi subdūge tueri 2 sicut licet defendunt eā materiali gladio contra interio res quidē perturbatores dum malefactores puniunt: ita etiā gladio bellico ad eos pertinet reipublicę tueri ab exteriorib⁹ hostibus. vñ 2 principibus dī in psal. Eripite pauperē 2 egenū: de manu peccatoris liberate. Uñ Aug. dī. contra faustū. Quidō naturalis mortalitū paci accōmo datus hoc poscit vt suscipiendi belli auctoritas atq con silij penes principes sit. Quidō requirit causa iusta: vt scy illi qui impugnant propter aliquā culpā impugnationē me reant. Uñ Augu. dī. in libro octogintatū questionū. Iu sta bella solent diffiniri q videntur iniurias: si gens vel ci uitas plectenda est: q vel vindicare neglexit qd a suis im probe factū est: vel reddere qd p iniuriā ablatū est. Ter tio requirit q sit intentio bellantis recta: qua. s. intēdat vt vt bonū promoueat: vel vt malū vitet. Uñ Aug. de ver bis dñi apud veros dei cultores etiā illa bella pacifica sūt quę nō cupiditate aut crudelitāte: sed pacis studiū gerū tur vt malū coherceantur.

¶ **Additio.**

¶ **Bella** ideo suscipi debent vt sine iniuria in pace vna tur. Hoc Cicero de officiis: vt boni subleuentur. potest autem cōtingere etiā si sit legitima auctoritas indicientis bella: 2 causa iusta q nihilominus propter priuā intenti onem bellum reddatur illicitum.

Bellum secundū Augu. dathū in tractatu de nouē vocabulis falso per a ntiphrasim dicta: dicitur a bel

lua: quia belluarum est bellare. Vnde Ouidius. Can dida pax homines trux decet iraseras. Est quidem vt Seruius inquit totum tempus quo discordia fouetur praelium quo conflictus fit.

¶ **Bellus** a bonus dī: bellus la. lum. dīmi. aliquātulū bo nus. 2 cōparat bellior: simus. Unde belle lius lime. vnde martialis cocus. Nil bene dī facias: facias tamen oīa bel le. 2 a bellus bellulus la. lum. dīminu. Inuenit etiam hic belus li. pro quodā idolo: vt habetur in daniele: sed tunc scribitur per vnum l.

¶ **Beloculus** li. gemma est albicans 2 pupillā dngit nī gram in modio aureo fulgore lucentem: 2 propter specū assyriorū regi belo dicata est. vñ 2 dicit beloculus quasi oculus belū: 2 cor. cu. 2 scribitur per vnum l.

¶ **Belphegor** scribit per ce l. paph. Numeri. xxv. Inue nitur beelphegor 2 componitur cum bel 2 phegor: 2 scdū dum hoc potest dici belphegor vel beelphegor secundū quodā sine o. vide in belus.

¶ **Bellua** luę. dicitur a bellum: quia apta sit bellis. Uel a ballo las. quasi ballua. vnde belluinus na. num. 2 bellu ta. tum. i. turpis. 2 beluę. i. bestię similes. 2 product be.

¶ **Bellues** luct. fce. ge. egestas quę solet contingere per vastationem belluę: 2 dicit a bellua.

¶ **Belus** li. pater nini: primus rex assyriorum: et cepit postea haberi pro deo 2 colū ibi in africa: 2 factū est ei ido lum in babilonia quod vocatum est bel: quod interpre tatur ventus. Unde 2 lingua punica baal dicitur deus. Sed apud assyrios bel quod est deus vel vir: a quo 2 ze bub. i. musca dictum est. Idem idolum belzebub id ē vt vel deus muscarum pro immunditiā sordibus idolo la trię: 2 sanguinis ibi immolati: ad quem multitudo mus carum conueiebat: vel pro immunditia bellal. i. diaboli qui ibi colebatur. 2 idem idolū dicitū est acharon 2 belial: bel. 2 phegor: qui fuit quidam mons dictus belphegor: quia interpretatur simulacrum ignominie: idolum em fuit moab cognomento baal super montem phegor quē latini puapū vocant: scilicet deū ortorum. Sic igit baal. i. belial belzebub: belphegor: belbuth: berith: belzais: idē sunt: scilicet diaboli vt dicit Augu. Bēda autem dicit sic. Ritus conditor nintuę belo patri statuā etq dūinos honores constituit: cuius simulacri consuetudinē chel dei suscipientes bel vocabant: palestini baal: moabitę bel phegor. Iudet autem vnius dei cultores propter derisū onem gentium belzebub appellabant: asserentes in hoc simulacro principem demoniorum habitare. Et vide q dicitur belphegor vel belphegor: vt videtur dicere Isai gui. vel belphegor: vel belphegor per ce. 2 papias dicit similiter beelzebub vt videtur dicere Augu. vel beelze bub per duo e. vt videtur Bēda dicere et in euangelio. Sed potest dici q bel 2 beel per duo e sunt nomina eius dem idoli apud diuersos: vnde potest dici belzebub vel beelzebub. 2 belphegor vel beelphegor per vnum e: vel per duo e: vel belphegor per ce vt papias dicit. belphe gor per ce. 2 etiā biblicę correctę habent beelphegor.

¶ **Belzebub** vel beelzebub dicit: 2 est finalis littera b. et acutur in fine: vide in belus li.

¶ **Ben** id est filius: vnde dicitur iosue bennum id est io sue filius num.

¶ **Bidico** dī. in dico dī. exponit. Et scias q innens bī dico posito pro maledico: vnde in Job dī. Benedic deo 2 moriere. i. maledic. 2 in. ius. regū ca. xxi. Bīdixit naboth deū regem. i. maledixit.

Benedico pro maledico si accipitur: id sit figurate nō proprie vt per ironiam &c.

¶ **Benefado** dī. verbum neutrum componitur a bene 2 fado: 2 acutur penultima secundę 2 tertie personę pę sentis sui indicant: licet breuis sit. vt bene fado fecit. vñ de in fado.

¶ **Benefactor** us rī: ille qui pro munere sibi impēso be nefacit in beneficiis. 2 deriuatur a benefado dī.

¶ **Beneficentia** format a beneficiens beneficentia addi ta a sit beneficentia: vide in beneficus.

Beneficius ca. cum. pe. cor. i. benefactor: largus. elemosyne deditus. Et scias qd a bñficio ds. bñficius ca. cum. et bñfic et hec et hoc bñficiens tis. et vtrūq; pparatur bñfici: simus. et bñficiētiō: tiffimus. Sed illū positiuū scd bñficiens. et comparatiuū et suplatiuū huius positiui: scilicet beneficius abolerunt. Ideoq; et hoc positiuo bñficius: et et pparatiuo et suplatiuo illius positiui bñficiens facta est qdam irregularis pparatio scz beneficius beneficiētiō: beneficiētiō: tiffimus. et a bñficius bñ: hoabeneficiū ai. et a beneficiens hec beneficiētia tie. et est bñficiētia quod agit charitas: vt profit proximo.

Benelinguatus ta. cum. id est eloquēs facundus. a bene et lingua dicitur.

Beneplaceo ces. cor. penul. scd et tertie psonē pñentis indicatini licet sit breuis: vt dixi supra in scda pte vbi egi de impedimento consortij.

Beniamin interpretatur filius dextre quē est virtut. ben enim filius: tamen dextra b: Water em moies vt habet Gen. xxxv. Vocauit nomen filij sui benomin. i. filius doloris mei. Water vero appellauit eū beniamin. i. filius dextre quādo eū dñs dñd. Appellatus est autē filius dextre id est geminus: quia vtrāq; manu eque vtebatur. Inde inuenitur filius gemini et virgineus. i. de tribu beniamin. et vide qd prius appellatus est beomin. i. filius doloris. Deinde beniamin. i. filius dextre: quia prius oporet penitentiā agere: deinde vitam eternā habere. Unde in auroa dicit. Beniamin est dictus a patre puer: quasi dextre filius: ipse fuit dexter vtrāq; manu. Dicitamen in prius est dictus benomin: inde Beniamin: accepit nomen virtutis: nota Benomin est dictus idcirco qd extitit et? Ratio maternus pñoriendo dolor. Beniamin adiecit pater hūc debere vocari. Uñ. Cognitus ē dexter vtrāq; manu. Sed nō beniamin est prius: et post benomin: immo Bē tamen extreme benomin aū fuit hoc notat in patria: qd si vis beniamin esse: Expedi in vita benomin esse prius. Si aut cum vicijs luctandū est pūit. et sic Israel ex iacob: deinde futurus eris. Et sciendū est qd b: benomi. sed gfa metri potest in fine addi n. vt dicatur benomin. vide i geminus.

Benignus. a bene deriuatur benignus gna. gnum. id est bene igne ignitus. et est etimologia non ppositio. et cō paratur benignior benignissimus. vnde benigne gnus. hinc. aduer. et hec benignitas tis. et differt a bōitate. Benignitas enim virtus est sponte ad benefaciendū exposita: leuis: blanda. dulcis alloquō: et sua cunctos inuitans dulcedine. Sed bōitas quidem facere bona et pñare qd posidetur parata est tamen non nouit suauis esse cōsortio: et sua cunctos inuitare dulcedine: et inde benignus et bonus videntur distare: sed non multi: quia vterq; est ad benefaciendū expositus. Sed in hoc differūt quia potest bonus esse etiam tristior: et bene quidē facere quod penē non tamen suauis nouit esse cōsortio: sed benignus sua nouit cunctos inuitare dulcedine. et dulcis esse alloquō.

Bene componitur cum volo vis. et dicitur beniuolus la lum. pe. cor. et hic et hec et hoc beniuolens tis. et hec beniuolentia tie.

Bennū. i. filius nū. Ben enim filius. nū propriū nomen patris ioseph: qui appellatus est bennū. i. filius num. Unde in prologo regum dicit Hiero. Et incipiunt a iesu filio nane: qui apud eos ioseph bennū dicitur.

Beo as ul. re. verbum actiuum id est remunerare vel beatum facere. Addito.

Birgilius. Fortuna immeritos diuitijs beat. Horatius Celo musa beat. Et dicitur a bene vel bonus. et componitur cum trans et dicitur transbeo transbeas.

Bephos grēce. latine puer vel iuuenis dicitur.

Bephotrophium. Tropbos quod est conuersio componitur cum bepbo et dicitur bephotrophium locus venerabilis vbi pueri et infantes alunt. vnde hic et hec bepbotrophia te. qui vel qd custodit bephotrophium.

Berber as. in berbicus est. et produ. pe.

Berbicus a veruer mutata u in b. dicit hic berber as.

et hic berbicus d. l. aries castratus. et hec berbica q. l. ouis. et produ. bi.

Berillus per geminū l. gemma est in india habēs nomen suę gentis fm hugu. vel fm alios berillus est lapis pñosus viridis apud indos candidus.

Bst lapillus coloris pallidi & transparentis vnde pocula fiebant apud Romanos.

Berith in bellus exponitur.

Bes. i. octo vnde. et bessus quidam populus.

Bestia et fera differunt: quia ois bestia est fera et non econuerso. bestie enim sunt quę moribus vel vnguis ferunt. exceptis serpentibus: vt pardī leones et similes a vastando dicitur quasi vastie. vel a vi: quia sequuntur quasi vastie. Fere etiam sunt illę quę et si non ferunt moribus vel vnguis. tamē siluestres sunt sic dicitur quia naturalit vtantur libertate et desiderio suo ferunt. quandoq; omīs fera dicitur bestia. quandoq; etiam bestia non dicitur nisi quę mansione hominum vtitur. vt dicitur a beth quod est domus et sto.

Bestialis a bestia dicitur hic et hec bestialis et hoc bestiale. vnde bestialiter aduerbium. et hec bestialitas bestialitatis.

Bestarius a bestia dicitur bestarius ria. rius. i. crudelis et viuens ad modum bestiar. et hic bestarius qui seruat bestias vel venatur eas: et hoc bestiarium rñ. liber de bestiis loquens. vel locus vbi bestie morantur.

Bestiola lē. dñi. parua bestia. et cor. pe.

Bestius sua. stium. id est crudelis instar bestie. et dicit a bestia bestie.

Betha. in beth exponitur.

Beth apud hebreos dicit mola olearia. vel etiā betha et beth et scda littera eoz. et a beth dicunt greci bethā secundā litterā quā nomināt. vnde et a betha didimus nos b. Sic ergo betha apud hebreos est mola olearia apud grecos est secūda littera. et tunc est neu. ge. inde apud nos betha dicitur in fe. ge. genus oleis. secundū caulis qd post abscessionem nascitur in magdali. vnde bethaceus thacea. ceum. possessum. Item beth interpretatur domus.

Betania interpretatur domus obediens. et dicitur a beth.

Bethel vbi samarie prius dicta luxa. sed postq; domiē aibi iacob vidit scalā innitentē celo. et dixit. vere hic domus dei est et porta celi. Et causa hac locus iste dicitur estethel. i. domus dei. a beth quod est domus: et ei quod est deus. sed quando ibi a hieroboan vituli aurei fabuati sunt dicta est bethauē. i. domus idoli: quę ante vocabatur domus dei.

Bethleem a beth quod est domus. et leem quod est panis dicta est bethleem ciuitas dauid in qua natus est saluator mudi. et primū dicta est ephrata. sed quando ibi iacob pavit pecora sua eidem loco bethleem quodā vaticinio futuri imposuit. qd domus panis interpretatur ppter illum panem qui ibi de celo descendit. Inde bethleem ita te. patrium cōis ge. et pdu. mi. et hic et hec bethleemites tis. Regum. ij. c. xxi. Polimitarites bethleemites.

Bethsaida dē. hebraice. latine domus pecudum. eadē pbatia pñana dñ iohannis ca. v. vide in probatica.

Bethsura re. quidam locus est de quo habetur in libro macha. et produ. pe. vnde in auroa dicitur. Bethsuras caput iherusalēns petir.

Bethis fluuius quia humilis decurrat. vnde bethica prouincia. et bethicus de tali prouincia existens. vide sequentia.

Bethonica quēdam herba.

Bebrycia regio asię quę & bythinia dicitur.

Belge sunt populi galliæ proximi germanis & reno. scilicet treueri colonienses moguntini. remi. brabantini. flandrienses & hanonienses. vt quidam volunt.

Belides dicuntur quinquaginta filie danai filii beli & fratris egypti. Nam egyptus. habens quinquaginta filios coegit danaum fratrem suum qui totidem filias

¶ Bisarius. forma cōponitur cum ble. et dicitur bisarius

ria rium. et cum tris 2 bis trisarius ria. rius. 2 quadrisarius ria. rium. 2 multisarius ria. rium. 2 bis biferius duplici locuens vir bilinguis qui duas nouit linguas: vel duplex. 2 fallax: qui aliud habet in corde q̄ sator in ore: vel q̄ nūc dicit hoc: et nunc aliud.

Additio.

Virg. in primo. Quippe domum timeat ambigua tyrosos bilingues. Et similiter exponere alia. unde biferie. trisarie et quadrisarie. Biferie. i. in duobus modis vel in duabus p̄tibus. et sic de alijs: et p̄ istis aduerbijs inuenitur quandoq; accusatiui p̄dictorū nominū positi aduerbialiter. unde ad hebreos. Multisariam multisq; modis. 2c

Bisarius. qui duos habet obtus: communis generis a bis. et facies dei.

Bisidus da dum. i. in duas ptes fissum. et est ppositus a bis et fidus da. dum. quod non est in visu. et deriuatur a fido dis. De hoc infra dicam in fidus. et scribitur p̄ vñi f. bisidus. trisidus: biferius trisarius: 2 hmoi. q̄ cor. p̄mā Nam regula est. Ante f siue ph. produ. vt dphus p̄ter composita cum numeris. vt bisidus trisidus biferius: et hmoi. et cor. pe. bisidus. sicut fidus vel fidi p̄mā.

Bisinitium nif. a bis et initio componitur locus: vel diuisio inter duos fines: sicut trisinitium dicimus: et quadrisinitium 2 diuersifinitium. i. diuisio inter diuersas terras: vel locus inter diuersos fines: scilicet vbi diuersi fines conueniunt.

Bisfores. a bis 2 fores cōponitur. pluraliter h̄c bisfores bisforū. id est duplices value: quia bina foramina faciūt. Unde hic et hec bisforis. et hoc fore. i. duplex.

Additio.

Adiectiuum tamen proprie est. Unde oui. meta. ij. Ar genti bisfores radiabant lumine value.

Bisformis. a bis 2 forma. pponitur hic 2 hec bisformis 2 hoc bisforme. i. duarum formarum: sicut triformis trū for marum: unde bisformiter aduerbium.

Bisfrontis tis. mof. ge. 2 ianua. 2 pponitur a bis et frōs quia duas habet frontes hominis. i. ante et retro.

Biga. a bis 2 iugū pponitur biga ge. q̄ etias bijuga ge. 2 sicut currus tris a duobus equis tractus. et est biga p̄o pie lunge: p̄pter duas p̄prietates. i. quia crescit 2 decreuit Trigā plutōis: quia capit hoīes de tribus gētib⁹. i. pueritia. iuuentute 2 senectute. Quadriga solis p̄pter quatuor tempora anni quē facit vicinitas et remotioe sua. i. verē: estatē: autūmū: hyemē: vel p̄pter quattuor p̄prietates quas habet in die. Ambet enim de mane: splendet in ter tis: calet in meridie: reposit in nona. Seivga currus totius a sex et iugo: quia a sex equis trahit: et attribuit ioui: vtpote summo deo fm̄ poetarū. Et ita biga: trigā: quadriga: dicuntur a numero equorum et iugo.

Et secundum Scrutulum non nisi pluraliter declinantur biga: trigā. &c

Bigam⁹. a bis et gamos quod est nuptie: vel vxor vel mulier. pponitur bigamus ma. mfi. qui vel q̄ duobus vel duabus nupsit. i. viris 2 mulieribus. vñ h̄c bigamia m̄ pe. acuta. i. duę vxores vel p̄prietates quā aliquis sit bigam⁹. p̄de igitur q̄rit an bigamie sit irregularitas adiuncta. Dico q̄ aliqd p̄ sacramētū ordinis minister sacramentorū p̄stituitur: 2 ille qui alijs sacramenta ministrare debz. nullum defectum in sacramentis p̄t d̄: defectus autem in sacramentis est. quando sacramenti significatio non inuenitur integra. Sacramētū autē matrimoni significat coniunctionē quāsi ad ecclesiam quē est vnus ad vnam: sic dicam in matrimonio. Et ideo requirit ad p̄fectā significationē sacramenti vt vir sit tantū vnus vir et vxor tris vnus vxor sit: 2 ideo bigamia quē hoc tollit irregularitatem inducit: vt sunt quattuor modi bigamie. Primus est cum quis plures h̄ vxores de iure successive. Secundus est cū quis habz simul plures: vnā de iure. Aliā de facto. Tertius cū habet plures successive vnā de iure aliā de facto. Quartus quādo viduā duxit vel corruptā et his omnibus est irregularitas adiuncta. Sed non videtur q̄ cōtrahitur irregularitas ex hoc q̄ aliqd virginē nō duxit vxorem: quia plus impeditur aliquis de defectu p̄p̄o q̄ de alio. Sed si ipse contrahens non sit virgo non sit iure

gularitas ergo multo fortius si vxor eius virgo non sit. Ad hoc dico q̄ in coniunctione xpi et ecclie vnitas ex vtraq; parte inuenitur. Et ideo siue diuisio carnis inuenit ex parte viri siue ex parte vxoris est defectus sacramenti: s̄ tamen diuersimode. Ex parte est viri requiritur q̄ ipa sit virgo. Cuius ratio assignatur: quia defectus in ipso sacramento causat irregularitatem. Corruptio autem carnis extra matrimonium nullū defectū facit in sacramento et p̄te illius in qua est corruptio: sed facit defectū ex parte alterius: q̄ actus cōtrahentis matrimonium non cadit supra seipsum: sed supra alterum. Et ideo ex termino specificatur: qui est etiam respectu illius alterius quasi materia illius sacramenti. unde si mulier est ordinis susceptiva sicut vir efficitur irregularis: ex hoc q̄ nupsit corrupto. Unde sicut vir efficitur irregularis ex hoc q̄ duxit in vxorē corruptam non aut ex hoc q̄ corruptus cōtrahit: ita fieret mulier irregularis si cōtraheret cū corrupto: nō si contraheret corrupta: nisi in alio matrimonio p̄ corrupta fuisset.

Sed dicit esto q̄ aliquis deflorauit aliquā quā duxit postea in vxorē: talis non videtur irregularis: quia non diuisit carnē suā in plures: nec etiā vxor eius: et tamē duxit corruptā in vxorē. R̄sio i tali casu sunt diuerse opiniones: tamen p̄babilis est q̄ non sit irregularis: q̄ carnes suas non diuisit in partes. Querit etiā vtrū cū bigamo possit dispensari. dico q̄ bigamie non est adiuncta irregularitas de iure naturali sed de iure positivo: nec iterū est de essentialibus ordinis q̄. aliquis non sit bigamus. q̄ pater ex hoc: q̄ si aliquis bigam⁹ ad ordines accedat characterē recipit: et ideo papa dispensare pōt in tali irregularitate totaliter: sed ep̄s q̄tuz ad minores ordines. Et quiddā dicit q̄ etiā q̄tuz ad maiores ordines in illis qui volunt deo in religione seruire p̄pter vitandū religiosorum discursum. Et si obijdas contra ius diuinū non 13 dispensare: sed oīa q̄ in canone dicunt ad ius diuinū p̄tinēt. Cuz igitur ap̄s in scriptura canonica dicit. p̄p̄tuz ep̄m vñ vxoris virū eē videtur q̄ non possit in hoc dispensari. Respondeo hoc verum est quātuz ad ea que sunt de necessitate sacramentorū et fidei. sed in alijs que sunt de institutione apostolorū cū ecclia modo habet eandē potestatem statuēdi et destituēdi quā tūc habuit: potest per eum qui p̄mātem tenet in ecclia dispensari. vide infra in bigamus et in p̄scriptio et casus.

Bigenis tis: omnis generis qui ex duabus gentib⁹ est natus: sicut ex patre tulco et matre franca. et componitur a bis et gens tis.

Bigenus na num. penult. core. componitur a bis 2 genus. et dicuntur bigena animalia que ex diuersis generibus nascuntur: vt mulus ex equa 2 asino. burdo ex equo et asina. mulcino ex capra et ariete. est enim dux gregis fm̄ lbug.

Bigermen nis. neutri generis. i. segetes vel legumen ex duobus germinibus commixtum. et componitur a bis et germen.

Bijuga ge. idem est quod biga.

Bijugus. a biga vel bijuga 2 bijugus ga. gum. et hic et hec bijugis et hoc ge. in eodem sensu et substantiue declinata inueniuntur bijugus vel bijuges equi qui trahūt bigā vel qui duo sunt ad iugū. 2 fm̄ hoc pponit bijugus vel bijugis a bis et iugum. et cor. pe.

Bilant ds. fe. ge. i. libra statera. a bis et lanx. quasi habens duas lances.

Bilbo bis. in bilbo bis. vide.

Bilbo. a bibo bis. deriuatur bilbo vel bilbio bis. s̄bum neutrale. id est sonitum facere.

Bilibis. a bis et libra componitur hic et hec bilibis et hoc bre. i. duarum librarū pondus vel mensura fm̄ lbug. exprodu. li. sicut libra. versus differentialis. p̄o centum libris nolo carere libris Apoca. vi. Bilibis tria denario vno. p̄p̄. vero dicit q̄ bilibis est sextari⁹ bis assumpt⁹.

Bilinguis. a bis 2 lingua componit hic et hec bilinguis 2 hoc gue. sicut acris. 2 lingua d̄ trilinguis gue. qui duas vel tres linguas nouerunt vel qui duabus vel tribus lin

guis loquuntur et per similitudinem bilingues et trilingues dicuntur fallaces et duplices qui aliud habent in corde et aliud in lingua. vel instabiles qui nunc hoc habent in lingua nunc aliud. 2 cor. primam. Unde in grecis. df. Duplex est cor: dicitur homo dicitur esse bilinguis.

¶ Biliosus sa. sum. qui frequenter transigitur et semper est tristis. et derivatur a bilis.

¶ Billa a bis dicitur hic billis. i. fellis 2 ires sedes: v. ex fellis 2 motione pcedens amaritudo. 2 ponit quadoq; p ipso felle: et p quolibet nigro et malo humore: quandoq; p ira. Unde Persius. Turgescit vitrea billis.

¶ Billis a bis dicitur hic billis. i. fellis 2 ires sedes: v. ex fellis 2 motione pcedens amaritudo. 2 ponit quadoq; p ipso felle: et p quolibet nigro et malo humore: quandoq; p ira. Unde Persius. Turgescit vitrea billis.

¶ Billa a bis dicitur hic billis. i. fellis 2 ires sedes: v. ex fellis 2 motione pcedens amaritudo. 2 ponit quadoq; p ipso felle: et p quolibet nigro et malo humore: quandoq; p ira. Unde Persius. Turgescit vitrea billis.

¶ Billa a bis dicitur hic billis. i. fellis 2 ires sedes: v. ex fellis 2 motione pcedens amaritudo. 2 ponit quadoq; p ipso felle: et p quolibet nigro et malo humore: quandoq; p ira. Unde Persius. Turgescit vitrea billis.

¶ Billa a bis dicitur hic billis. i. fellis 2 ires sedes: v. ex fellis 2 motione pcedens amaritudo. 2 ponit quadoq; p ipso felle: et p quolibet nigro et malo humore: quandoq; p ira. Unde Persius. Turgescit vitrea billis.

¶ Billa a bis dicitur hic billis. i. fellis 2 ires sedes: v. ex fellis 2 motione pcedens amaritudo. 2 ponit quadoq; p ipso felle: et p quolibet nigro et malo humore: quandoq; p ira. Unde Persius. Turgescit vitrea billis.

¶ Billa a bis dicitur hic billis. i. fellis 2 ires sedes: v. ex fellis 2 motione pcedens amaritudo. 2 ponit quadoq; p ipso felle: et p quolibet nigro et malo humore: quandoq; p ira. Unde Persius. Turgescit vitrea billis.

¶ Billa a bis dicitur hic billis. i. fellis 2 ires sedes: v. ex fellis 2 motione pcedens amaritudo. 2 ponit quadoq; p ipso felle: et p quolibet nigro et malo humore: quandoq; p ira. Unde Persius. Turgescit vitrea billis.

¶ Billa a bis dicitur hic billis. i. fellis 2 ires sedes: v. ex fellis 2 motione pcedens amaritudo. 2 ponit quadoq; p ipso felle: et p quolibet nigro et malo humore: quandoq; p ira. Unde Persius. Turgescit vitrea billis.

¶ Billa a bis dicitur hic billis. i. fellis 2 ires sedes: v. ex fellis 2 motione pcedens amaritudo. 2 ponit quadoq; p ipso felle: et p quolibet nigro et malo humore: quandoq; p ira. Unde Persius. Turgescit vitrea billis.

¶ Billa a bis dicitur hic billis. i. fellis 2 ires sedes: v. ex fellis 2 motione pcedens amaritudo. 2 ponit quadoq; p ipso felle: et p quolibet nigro et malo humore: quandoq; p ira. Unde Persius. Turgescit vitrea billis.

¶ Billa a bis dicitur hic billis. i. fellis 2 ires sedes: v. ex fellis 2 motione pcedens amaritudo. 2 ponit quadoq; p ipso felle: et p quolibet nigro et malo humore: quandoq; p ira. Unde Persius. Turgescit vitrea billis.

¶ Billa a bis dicitur hic billis. i. fellis 2 ires sedes: v. ex fellis 2 motione pcedens amaritudo. 2 ponit quadoq; p ipso felle: et p quolibet nigro et malo humore: quandoq; p ira. Unde Persius. Turgescit vitrea billis.

¶ Billa a bis dicitur hic billis. i. fellis 2 ires sedes: v. ex fellis 2 motione pcedens amaritudo. 2 ponit quadoq; p ipso felle: et p quolibet nigro et malo humore: quandoq; p ira. Unde Persius. Turgescit vitrea billis.

¶ Billa a bis dicitur hic billis. i. fellis 2 ires sedes: v. ex fellis 2 motione pcedens amaritudo. 2 ponit quadoq; p ipso felle: et p quolibet nigro et malo humore: quandoq; p ira. Unde Persius. Turgescit vitrea billis.

¶ Billa a bis dicitur hic billis. i. fellis 2 ires sedes: v. ex fellis 2 motione pcedens amaritudo. 2 ponit quadoq; p ipso felle: et p quolibet nigro et malo humore: quandoq; p ira. Unde Persius. Turgescit vitrea billis.

¶ Billa a bis dicitur hic billis. i. fellis 2 ires sedes: v. ex fellis 2 motione pcedens amaritudo. 2 ponit quadoq; p ipso felle: et p quolibet nigro et malo humore: quandoq; p ira. Unde Persius. Turgescit vitrea billis.

epistola.

¶ Bios. id est vis.

Immo vita: & accentu in secunda est arcus.

¶ Biothanat⁹ nathl. mas. ge. ille qui bis exiit mortuus ut lazarus. 2 a bis 2 thanatos quod est mors vel mortuus et mobiliter potest declinari biothanatus nata. natu. fm Aug. pas. dicit biothanatum bis mortuus duplici dā natus.

¶ Biothanatos inquit Tortellius. est qui per violentiam mortuus est a βίη 2 bla. i. violentia. & thanatos id est mors.

¶ Biothanatorum autem animarum fm gentiles errabāt centum annos anteq; reciperentur in locum debitū vnde anei vi. Centum errant annos. &c

¶ Bipennis. fe. ge. securis q̄ duas pēnas habet. hoc etiam dolabra dicitur fm pas. et cor. primam. Virg. in. iiii. georgico. Are sata et validam in vites mollire bipennē. Aug. aut dicit q̄ bis pponitur cū pēna: 2 dicitur hic et hec bipennis: quia duas habet pēnas. s. ante et retro. et adiective declinatur hic et hec bipennis et hoc bipenne. Vel componit a bis et pannum quod antiqui dicebant acutum. quia duas habet pēnas. i. acutas partes. Unde et auium dicuntur pennae quia sunt acutae: hec et dolabra dicitur: quia duo latera habet. nam securis simplex est.

¶ Valla in raudensem docet a penna nō a penna dici Virg. accipit adiective ferro sonat icta bipennī.

¶ Bipertio pertis. 2 bipertio pertis. in duas partes dividere a bis et partio: vel partio tis. vide in partio: rite.

¶ Bipes dis. ge. cōis a bis 2 pes. duos habens pedes. cū constructione potest esse omnis generis.

¶ Bipes dis. plica ce. pponit cū bis. 2 dicitur hic et hec 2 hoc biplex dis. Item plica componit cū bis. et dicitur hic et hec et hoc alitplex dis. in eodem sensu. s. duplex animo fraudulē tus 2 vtriusq; pparatur. Unde hec biplicitas et alitplexitas. id est duplicitas fraudulētia. Et scias q̄ pdicta ab his cōposita a bicellum vsq; hunc abijciunt s.

¶ Birratus birrata birratum. birro indutus. a birri df.

¶ Birria rie. propriū nomen viri. et dicitur a birru: quod est grossum vestimentum: quia birro et viriliter indutus erat. vel birra quasi virria. b in u cōuersa: quia viriliter cōsuebat domino suo.

¶ Birrosus sa. sum. birratus ta. tum. birro indutus a birro dicitur.

¶ Birrum ri grossum vestimentum. et dicitur a greco. nā birrum dicunt greci librum.

¶ Byrsa cloaca vel corium bouis. Unde 2 carthago olim dicta est byrsa: q̄ fuit circumdata corio bouis. ¶ Aditis Vir. in. i. eneidios. Mercator solum facti de nomine byrsam. Et a byrsa. byrsus sa. sum. rufus vel niger.

¶ Byrro dicitur quasi byrrhus. id est rufus 2 secundū Tortellium.

¶ Bis aduer. est numeri: sumptum a male a duobus.

¶ Bisannus nis. quidem fluvius currens prope ianā: a bis et annis. quia duo amnes intrans illam fluvium et definit ablatius in e.

¶ Bilongus ga gum. quasi tantum bis longus. a bis et longus.

¶ Bisplius li. vbi mortuus portatur.

¶ Sandapila dicitur scutrum: seu capillus: viliū cadaverum.

¶ Bisse. a bes. i. octo vnde: vnde bisse idem. vel dicitur bisse: quia bis est triēs. et a bisse df bissexus: quia ex bisse id est minutis colligitur. vel dicitur bis et sextus: quia sextus dies a kalen. martij bis pputatur eo anno vt dicit Aug. et in sequenti die celebratur festū martij 2 eius vigilia in die pcedēti. Unde versus. Bissexum sextū martij tennere kalendę. postero die celebrantur festa martij. vide de hoc supra in annus.

¶ Bessis vel bes bessis octo vnde sunt.

¶ Bissexus. in bisse vide.

Bisyllabus ba.bum.componitur ex bis et syllaba id ē dictio cōstans ex duabus syllabis: vt amo, et pdu.prima positioe sicut et dissyllabus. Unde in doctrinali vi. Non sine compositis debent dissyllaba demī.

Rectius dissyllaba quia syllaba græcum est.

Bissinus na.nū possessiū a byssus deriuatur. vt bissina vestis id est candida facta ex bisso. Vnde in doctrinali vi. Bis sinuē enim inuēntur sanctos sunt. Et scias q̄ quādo est possessiū pdu.penu. quādo vero est substantiū eam cor. sicut supra ostendi in secunda pte de accētu: vbi egi de possessiūis definitiōibus in inus.

Bissus si. fce.ge.genus līni candidissimū et mollissimū: et nascitur in egypto. Luce. xvi. Homo quidā erat diues et induebatur purpura et bisso.

Bithalasium. vestigiū in luto pssum: vel cōcurus duorum mariū. f. loc⁹ vbi duo maria cōcurrūt. a bis ⁊ thalassia quod est mare. Act. xv. Et cū incidissemus in locū bithalasium impegerunt nauem.

Bitidus bitida bitidum. id est bitiformis: vel q̄tum ad corpus: vel q̄tum ad animā. et componitur a bis ⁊ idea quod est forma.

Bitotas. verbum neutri. i. pergere. a bitumē dicitur. Unde Plau. in Turculione. Quis mihi in terra aque foratus si illa ad me bitet.

Bituligo. a bitumen dicitur hec bituligo gins. i. vimē minurum quod in bitumine crescit.

Bitumen a biso bis. dicitur hoc bitumen minis. quod dam genus terre vtile ad ppages nauis: quod et glutem dicitur: et abundat in asphalio lacu indeq. et bitumineus nea nesi. i. existens de bitumine et bituminatus ta. tum. i. litus de bitumine fm hug. vel vt dicit glo. Bess. vi. Bitumen est glutē feruentissimū quo ligata ligna nulla violentia dissolui possunt. et produ. tu. Unde in auroa dicit. Arcam linuit ponendo forte bitumen.

Biu: ra. qe. que duas habet vel habuit viros. i. maritos a bis et vir. et cor. ui. sicut in vir viri.

Biuuū uis. generis neutri locus vbi duę vię conueniunt vel cōcurrunt. et componitur a bis et via. vnde hic et hec bitualis et hoc bituale. ⁊ bitulatum. i. per bitula.

Dicerem quo conueniunt.

Bizantium. hoc bizante vel bizantiū olim dicta est constantinopolis. vnde bizanteus tea. teum. et bizantius. tia tum. et hinc adhuc moneta illius ciuitatis dicitur hic bizanteus vel hic bizantius.

Bias prieneus vnus de septem sapientibus ⁊ aliis platus. Cuius patriā prienam cum cepissent hostes. ipse fugiens cum ceteris nihil rerum suarū secum tulit dicens omnia mea mecum porto. Nā fortuita bona non putabat sua. Septē vero sapientes hī fuerunt. Thales milesius Solon atheniensis Chilon lacedemonius Bias prieneus. Pittacus mytileneus Cleobolus lindius. Periander corinthius.

Byblis filia mileti. nefando amore sui fratris exarsit. Quem propter hoc patria pfectum sequens tandem contabuit. vt ait Ouidius. ix. meta. vel suspēdit vt ait idem de arte. Byblida quid referam vetito q̄ fratris amore Arsi t. ⁊ est laqueo fortiter vltia nefas.

Biblos oppidū phoenicię. Vnde biblii dñr hoies ipsi. Bion borystenites athenis philosophatus ⁊ callidus sophista.

Bibilis est ciuitas celtiberię ⁊ fluuius ciuitati vicinus q̄ ⁊ salo dicitur quo ferrum temperatur optime.

Byrfa græce corium significat. quo nomie appellatus est locus in aphyrica vbi post fuit cōdita carthago. Nā dido ex tyro in aphyricam delata emit tantum terre quātum posset corio bouis circū dare. quod coriū scidit in tenues corrigias ⁊ sic multū spaciū comprēhēdit. Etā carthaginis arx dicta fuit byrfa.

Bysakhe populus scythicus iuxta thraciam.

Bistones o curta sunt dicti thraces vel a rege bistone vel stagno quod bistonium vocatur. Item bistonia ipsa thracia.

Bithynia prouincia ppe asiam minorem pxima troad ad pontū sita prius dicta bebycia ⁊ migdonia ⁊ magna phrygia.

Biton ⁊ Cleobis fratres argui qui matrem suam iuno nis sacerdotem curru impositam sicut equi traxerunt in templum per stadia. xlv. Cōq̄ mater deā orasset vt quod optimum esset pmiū filiis daret subito defuncti sunt.

Bituriges vel bituri popul⁹ gallię quorū metropolis est turo.

Bizantium vrbs thracię. maritima. a pausanias spartanorum: duce condita in promontorio qd̄ chrysoceras dicitur. Post a constantino constantinopolis appellata ⁊ noua roma.

Byzia fuit arx regum thracię hyrundinibus inuisa ppter scelus terre regis. de quo infra.

B ante **L**
Blandicellus la. lum in blandulus vide.

Blandior ris. tus. sum. p̄bū deponentale cōstruitur cum datiuo vt blandior tibi. i. adulor. Inuenitur etiā cum actō in eodē sensu. et inde blandus da dū. et inde blandicia cē. et hec blandicies dei. i. adulatio. Blandior componitur vt de blandior. i. valde blandior. vel sit de priuatiuum. ⁊ blandior id est valde blandior. ⁊ e blandior. id est iterum blandior.

Blandulus. a blandus da. dum. dicitur blandulus la. lum. id est blandulus aliquantulum. quod blandicell⁹ dicitur. vnde et blandicula dicuntur verba dimi. et blandicosus sa. sum.

Blas blatis. id est stultus et insipiens. a blatero ras. dicitur.

Blax huius blacos dicitur stolidus. mollis delicatus. lasciuus et qui nescit res discernere. vnde et blactero nascitur secundum Tortellium.

Blaspheo mas. a blas et femina pponitur blasphemio mas. id est detrahere vel deprehendere: vituperare. Nam feminaz est rem stulte blasphemare. vnde blasphemia mię. ⁊ pluraliter blasphemie miarum. id est detractio vel vituperatio. Unde prudentius in psychomachia. Ad vult vltimus capiti blasphemiam monstri. Virtutis regna vides. Et est blasphemia irreligiosa reprehensio vel detractio vituperatio. Blasphemus vero est maledicus detractor et est adiectiuum. et pdu. phe. Et scias q̄ pprie ⁊ strictē loquēdo blasphemare est deo iniuriā irrogare: quod fit aut cū attribuit quod non puenit et quod est ptra miāz aut cū ab eo remouet qd̄ ei puenit quod est ptra iusticiāz: aut cū creature attribuit quod est ppiū dei qd̄ est contra maiestatem. ⁊ sic mathet. ix. Scribē iudicabant cum christus paralytico dixit. tibi dimittuntur peccata. vnde dixerunt: hic blasphematur.

Blaspheo nullo modo dicitur a scemina est enim grecū βλασφημew Blasphemeo maledico: blasphemus maledicus ⁊ execrabilis.

Blasto tons. sceminini generis. id ē cubicularius sine hospitalarius. et dicitur a blatero ras.

Blaste dicitur scetus ac germen sed si blasto esset cubicularius quomodo sceminini generis?

Blata a blatero ras. dicitur hec blata te. quoddā animal de nocte tm̄ ambulās. vnde ⁊ lucifuga dī: q̄ cōphensa manū tingit. alij dicunt q̄ sit vesptilio. quidā dicit q̄ sit genus muris in subterraneis habitās cauernis. Et inde hec blata te. i. purpura eiusdem animalis colorē imitans. vnde blateus tea. teum. et hic et hec blarealis ⁊ hoc le. purpureus vel talis color. f. blauus. Itē a blata te. p̄ aiati dicit hec blatheia theę. id est illud quod de calcamentoz soleis

eradicatur. vel lutum ex itinere in caldamētis collectum
Blatra est vermiculus nociuus a blatto id est nocco
dictus.

Blathea thee. in blata exponitur.

Blatero hec blatera re. i. son⁹ ranax. inde blatero ras
id est stulte vel sine causa loqui: detrahēre declamare: vt
strepere aliquid loqui et pferre. i. metu trepidētia verba
dicere quod et balbutire est. et est pprie camelloz. Unde
blatero ronis. qui ita blaterat.

Scribitur secundum Tortellum blactero a blax
blacos.

Blatio tis. tire. verbum neutrum. id est perplere et im-
pedire loqui. vnde Plautus in amphitrione. Quod intel-
ligere quisq; potis est ita nugas blatis et blactire. id est p-
apue loqui. et dicitur a blacta te.

Blatus ti. id est stultus et inaptus. idem et blaxa bla-
tero ras.

Blēnus a blatero ras. dicitur hic blēnus nī. et hic blen-
nonis in eodem sensu. id est stultus vel hircosus et impu-
dicus.

Blesus a balo las. dicitur blesus sū. sum. quasi fesus:
quia verba frangit non bene ra proferens. q̄ autem dicit
blesus quasi bucca lesus: etimologia. est non compositio.
Blemmīa monstrosi homines in athiopia sine capi-
tibus. ora & oculos in pectore habentes.

B ante D

BDa a bos dicitur hic boas vel boa
quidam serpens aquatilis qui valde p̄sequitur
bouem. nam plurima lacte riguis vberibus se
innectit et sugens interimit. et inde a boum depopulatio-
ne boas dicitur. Boa etiam vī tumor cruris in vni collect⁹
et rubor. et etiā lutum dicitur bos. Unde festum.

Boanerges interpretatur filius tonitru. Unde Ward.
iij. vī. q̄ xp̄us vocauit ad se iacobū zebedei. et iohānē frēm
iacobī: et imposuit eis nomina boanerges: q̄d est filij toni-
trui: vbi di. beda in glo. Quoz vnus intonat⁹ vocē theo-
logam. quā prius nemo edere nonerat emisit In p̄dicto
erat p̄bum. et. quam tanto pondere grauidaz reliquit: vt
si aliquanto plus intonare voluisset: nec ipse mundus capere
posset.

Boarium ri. locus vbi venduntur boues vide in bo-
uarum.

Boatus tus. mugitus boum. vel vox plena. a boo as.
dicitur.

Bobino nas. verbum neutri dicitur a boo boas. et est
bobinare conuolvari dānare clamare. Unde hic bobinator
conuoluator vel tricoctus et inconstans.

Boema tis. ge. neutri. id est boatus sonus streptus: et
deriuatur a boo as.

Boetes a bos deriuatur hic boetes etis. vel boetes q̄-
dam stella: vel potius p̄ signo. p̄tinet enī plures stellas:
vt dicunt duodecim. et pducit e: et. potiusq; bootēs dicitur
qui etiam arctophylax vocatur.

Boctius ti. proprium nomen cuiusdam magni theolo-
gi et philosophi. et dicitur a boetes. et scribitur p. c. et fit vo-
catius boeti. pe. pdu.

Boglossa boglossē fm p̄ap. in buglossa vide: quia cō-
muniter medici dicunt buglossa per u.

Boia boie. se. ge. torquis dānatorū quasi iugum in bo-
ue a bos dicitur.

Bols grece. latine dicitur bos fm p̄aplam.

Bola. i. sententia.

Boletus ti. masculini generis genus fungi. et pdu. pe.
Unde quidam Boleti leti. causa fuere tui.

Bollis lidis. mas. ge. bolidē aut pe. cor. appellant nau-
te massam plumbi quā summutere solēt in mare: vt expe-
riantur p̄funditatem maris. Actus. xliij. Et summuten-
tes bolidē inuenerunt passus. et. Unde versus. per bo-
lidē plumbi massam petiere notari.

Bolis bolidis for. ge. est laculum. & bolides sunt q̄-

dam faces ignitæ vel igneæ secundum Plinium.

Bolus a bene vel bonus dicitur hic bolus. id est mor-
sellus. vel bolus factus. Secundum q̄ dicitur pro mor-
sello. dicitur bolus quasi bene olidus. et est etimologia nō
compositio. et cor. bo. Unde in auroa. hic fides articulis
competit esse bolus.

Bombicino nas. pe. cor. vide in bombicino.

Bombicinus a bōix ds vī hoc bombicinū nī. quo ne-
mine vocatur ipsa lana anteq̄ tingatur: et textura q̄ fit in
de. et bōicinus na. num. pe. pdu. q̄ aut inuena. cor. eā ibi.
Quaz delicias p̄anus bombycinus vut. licentia fuit poe-
tica. Et bombycino nas. id est bombycinum et purpuram
facere. vnde bombycinatoris. qui eam facit fm boga.
et cor. penul. bombycinum quando est substantiuum.

Vide bombyx.

Bombyx ds. mas. ge. dicitur a bombus. sunt autē bom-
bices vermes ex quoz egestione ipsa efficitur lana serica.
vel vt dicunt bombacium conficitur. Generat enim ex se
longissima fila. vnde purpura et butusmodi texuntur. et
produ penul. in genituo: quia descendit a nominatio ha-
bente naturaliter longam antex. vt dicit Magister be.

Bombyx cum y græco scribitur nec deriuat a bom-
bus. est autem vermis q̄ primum bombyllus dicitur.
Bicedalus: demū bombyx appellatus est: & est in
arabia in co insula: producitq; penl. Vnde Propertius.
Nec siqua arrabio lucet bombyce puella. vti
pro lana quam parit accipitur Bombycinus autē by-
producit: sed ei corripit: sicut cætera a panis: co-
loribus: & lapillis deducta vt Myrrhinus: biffinus:
smaragdinus.

Bombizo zas. penul. pdu. vide in bombus.

Bombus. a boo dicitur hic bombus bi. id est sonus: a
quo bombizo zas. id est bombos facere vel clamare. et p
pue est apum quando clamant suo modo. vnde hec bom-
bizatio. onis. ipsa vox apum. Inueniuntur etiam bombus
pro sono cull.

Bonus na. num. est primitiuum. vel potest deriuari a
venus: et dicitur bonus quasi venus a venustate corpo-
ris. Et postea ad animam est hoc nomen bonus transla-
tum. cum enim bonū dicimus cui non p̄ualet malum eūq;
optimum qui peccat minimum.

Bonus significat idem q̄ doctus. Virg. in bucco. Car-
non mose boni quonā puenimus ambo. bonus aptus et
bona bello comus. Et a bonus boni. additatas. fit hec bo-
nitas tis. et comparatur irregulariter bonus melior opti-
mus. et in aduerbio bene melius optime. Et scias q̄ om-
nia appetunt bonū naturalit. Unde dicit boe. in. iij. de cō-
solatione philo. Est mentibus hominū veri bonū natura-
liter inferta cupiditas: sed ad falsa deus error abducit.
Est triplex bonum. scilicet honestum: vtile: et delectabile.

Boo boas boau are. verbum. id est sonare: clamare:
mugire vel vocare. et componitur reboo as. i. resonare.

Boos interpretatur in quo fortitudo vel robur est. vide
in propheta.

Boreas rex. quidam ventus est. et couri. primam. vnde
de autō in epist. Illic me teneas boreas vbi dulce morari
est.

Bouth herba fullonis est de qua panes faciunt q̄s her-
baticos vocat: et siccant illos: habētq; p̄ sapore fm p̄ap.
fm aut Biero. in hieremia hebriaci est. et est quedā her-
ba quam. lxx. interpretes dicunt herbā fullonū: q̄ in palestina
in humidis et in virentibus locis inuenit. et eandē vīm
habet quam et nitru ad lauandas vestes et accentuat in
sine. Biere. ij. c. vī. Si laueris te nitro: et multiplicaueris
et de herbam bouth. immaculata es enim iniquitate tua co-
ram me.

Bos bonis. p̄munis generis dicitur quasi bonus ope-
tor soli. et est etimologia et nō cōpositio. et deberet facere
genitiuus bois. sed interponit u. et dicit bous causa eu-
ponit. genitiuus pluralis facit boum. datiuus et abitiuus
bobus. Unde dicit p̄uic. in. vj. lib. A bone quoq; boum

deberet fieri et in um. sed hoc nomen notādū in quo u cōsonantē assumit obliqui casus singulares hiatus causa: abijciūt autē eā u. qñ sunt plurales. *Urg. in. uij.* *Uera* bo um passim cāpis armēta videmus. *Datu?* autē 2 abilitis eiusdē nōis per synopā semp medię pferf syllabę bob⁹ pro bouibus. *Plūs* em plurales 2 actūs 2 vctūs qui similes sunt raro abijciunt u loco cōsonantis positā. Et scias q bobus qō amittit in syllabis recuperavit in tñib⁹. *An-* de licet bouis 2 boue cor. pñmā. vt *Out.* Non boue mas- cato celestia numina gaudent. *Uñ* bobus eā producit. *Uñ* idem. Non pfecturis littora bobus ara. 2 di. *Aug.* q greci dicunt bus. inde dicit bos. Sed nō credo q sit pro prie loquendo deriuatio. 2 ita in consimilibus dico: sicut in tertia pte ofidi in ca. de specie⁹ nōim qñ in principio. *Trē* dicit *Aug.* q nihil est q quidā in suis dicunt bubus. nihilominus q dicunt bus: vt dicit basilus in hexamerō homelia. ix. boues cū diutius inclusi fuerit hyberno tēpo re perturbationē aeris naturalis pferentes itellect⁹ de stabulo foris omnes aspiciunt nutantes: vide in asin⁹.

Bos communis generis olim vt in *Pacuulo* bouibus faciebat in dariuo & ablatiuo pluralibus. *Re-* pertum est etiam bubus. *Vnde* bubulcus. *Buccu-* la & similia in vsu sunt. aut a græco βουκο⁹ βοσ bu colos qui est bubulcus.

¶ *Bosphorus.* *Bos* cōponit cū phoros quod est ferre. 2 dicit hic bosphorus ri. penul. cor. i. mare per quod tran- sūt pho. i. spem bouis. vel per qō iuppiter in spece tauri derulit europā. *Idem* 2 alio nōie propontides: a transi- tu ponti. *Inuenitur* etia; bosphorus 2 propontides pro nomine eiusdem stelle.

¶ *Bosse* quæ penul. cor. i. bubulcus: quasi sequens bo- nes in custodia vel quouis alio modo.

¶ *Bostar* cōponitur cū sto stas: 2 vñ hoc bostar ris. pen. produ. locus vbi boues stant. i. stabulū. 2 dicit etia bostar locus vbi corpora bouum comburunt. 2 inuenit hic bostar ris. penul. cor. propuū nomen viri punitiui. ita di. *Aug.* *Pa.* vero di. bostar locus vbi cōburunt corpora boiū: vel statio boiū. magister autē *Bene.* hīs in parte contradicit dicit em. *Nota* q diam⁹ hic bostar p qdā barbaro: 2 nihil ē hoc bostar. vñ cor. pe. gñ. 2 nunq pdu. *Erratur* autem *Aug.* q dicit hoc bostar in deriuationib⁹ suis. ita dicit ma- gister *Bene.* sed dicitū suū non probat: nobis autē magis placet prius per *Aug.* 2 per *Pa.* dicta.

Neq; tamen tu probas eorum dicta.

¶ *Borrio.* a botrus dicit hic borrio trionis. quod erit de- farrēto qñ turgescit: 2 qō pendet de angulo.

¶ *Borrus* tri. id qō est in adno: sed ponit qñq; p adno: qñq; pro vna: qñq; pro racemo. 2 est fce. ge. inuenit tamē aliqui in maf. gene. *Uñ* *Deute. xxxij.* *Borrus* amarissim⁹ scōm vnam litteram.

Bortys græce dicitur racemus est q masc. generis apud græcos βορτυς.

¶ *Bouartum.* a bos dicit hoc bouariū ri. vel boartum. i. locus vbi venduntur boues.

¶ *Bouicida* de. penul. produ. ge. cōis. qui vel quę cedit boues. i. macellarius. a bos bouis: 2 cēdo cēdis compo. *Quem* macellarium vocat latine dicitur lanus.

¶ *Bouilla.* a bos vñ hęc bouilla lē. locus vbi vēdūtur bo- ues. *Vnde* perius. *Accedo* bouillas. vel bouille larum quidā locus iuxta romā vbi boues vendebant: vel vbi boues sacrificabant iuxta pceptum minervę. 2 ideo sic di- ctur quasi boiū villa. 2 secundū hanc significationē ponit a perio hoc nomen: vt dixi accedo bouillas.

¶ *Bouinus* na. nū. res bouis vel ad bouē pñēs. a bos dicit 2 prod. penul. sicut huiusmodi possessiua in inus. bo- uinus etia vt vult *Pa.* dicit boui similis.

Bouillus autem diminutiuum est a bouinus. a bo- ue. sicut etiam bucerus ra. rum. *Quidius* metamor. vi. lanigerosq; greges armentaq; bucera paut

¶ *Bouiscida* de. cōis ge. i. qui scindit boues. i. macellari-

us. a bos 2 scindo dis. compo. 2 cor. penul.

Bochus rex maurorum & getulæ qui Iugurthæ regem numidarum generum suum romanis tandē tr adidit. *Sallustius.*

Boecia est regio in attica nō procul athenis in qua sunt thebæ. *Nunc* tamen a vvādalis ex africa pul- sis occupata vocatur vvandalia.

Bootes est stella iuxta plaustrum vel vrsā. alio no- mine arctophylax. *Aratus* *Tardus* in occasum seg- tur sua plaustra bootes. *Et* interpretatur boum cu- stos vel bubulcus.

Boi erant populus galliæ. vel vt alii volunt germa- niæ. qui post boioaril: & tunc bauari vocātur

Borysthenes est magnus fluuius scytharum in eu- xinum fluens. *Item* populus ibid: in qui etiam bory- sthenidæ dicuntur.

Bosphorus est strictus & angustus locus maris iux- ta byzantium dictus quasi bobus peruius. *Et* iste vo- catur bosphorus thracius. *Alter* est bosphorus re- motior in scythia q cimericus dicit. *Lucan⁹.* Sic stat- iners scythicas astringēs bosphorus vndas.

Bouillæ vicus in via appia iter vrbē romæ & ariciæ.

B ante R

B *Bacale* lis. gene. neu. i. lumbare. a brace bra- rum dicitur.

¶ *Bracarium* ris. ge. neutri. i. lumbare: 2 vñ a brace carum.

¶ *Bracatus.* a brace cē. dicitur bracatus ta. tum. qui in- dutus est brace. vnde 2 bricata dicit quedam regio gal- lię. scilicet quę rhenō adiacet: quia homines ibi vtuntur laeis bratis.

¶ *Brace* carus. pluralis numeri dicitur a bracos quod ē breue: quia breues sunt. *Non* em solent habere tibialia: sed extendunt solummodovsq; ad genua; verenda corporis velātur 2 teguntur. *Vnde* *Bracho*

¶ *Bracem* braci. i. vadum: et dicitur a brachos quod est breue.

¶ *Bracle.* a brace bracerum dicitur hoc bracle lis. id ē lumbare.

¶ *Bracle* etiam dicitur cingulum renum.

¶ *Brachylogia* gē. quedam figura locutionis: de qua supra in quarta parte dixi. vbi egi de colonibus rhetorū 2 acuit penul.

¶ *Brachis* chis. fce. ge. dicitur in fertor pars circuli. 2 di- ctur a brachos quod est breue.

¶ *Brachiale* lis: g. e. neu. torques in brachio siue brachij quoddā ornamentū quod 2 dextrocherium siue dextro- cherium dicitur. 2 deriuatur a brachium.

Brachium græcum est: nam græce dicitur βρα- χιον opor. brachion brachionos. & scribitur per l. non per y. & tamen *Festus* a brachy deducit: eo q ab humeris breue trahatur: vnde mutauit y in l. & scribitur vno c.

¶ *Brachij* a barys quod est forte vel graue vñ brachij chij. q; ceteris mēbris fortius sit. vñ hoc brachyolū li. di- mi. 2 brachatus ta. tum. hñs brachia. *Scias* q multę sūt partes in brachio. nā ibi est toms siue musculus: cubit⁹ 2 vlna: 2 ala siue axilla. siue subhyrcus: 2 lacertus qō est p- pue superio; pars: vel etiā ipsū totū. i. brachij. 2 dicitur a lacero ras. q; lacerant vident⁹ lacerant a toto corpore. vñ lacertosus sa. sum. i. fortis q magnos 2 fortes habet la- certos. *Toms* siue musculus est illa pulposa caro quę in lacerto est. *Cubit⁹* est vsq; ad manū: 2 dicit a cubo bas q; boies solēt cubare sup cubitū i cœna. *Et* vñ a cubon qō est firmū q; firmū membrū sit vlna scōm quoddā est cubi- talls mensura idē. i. qō cubitus: secundū alios ē extēsiō vtriusq; brachij. *Alia* est illa pilosa pars sub brachio. et

sic dicitur: quia pilosa sit vt ala: vel qz instar alarum inde brachia emergant vt moueant: z eadē ascella meli⁹ arilla le. qz quia ab hoc loco brachia cillen⁹ i. moueantur. Et idē locus vbi etiā subhircus: qz sit fetidus. habet em sub⁹ hyrcu. i. fetorem hyrci. z cōponitur a sub z hyrcus. vnde natum prouerbum.

¶ **Ad ditio.**
¶ **Hyrcus** cubat sub aliis. Martialis. Valle sub alarum trux habitare caper.

¶ **Bracho** chas. i. aliquā brachas induere. z vbi a brachy charu. z cōponitur imbracho chas. in eodē sensu. z debia cho chas. brachas extrahere. z sunt actiua.

¶ **Brachæ** (vt inq^t Tortel.) scū ch scribit & a brachy qd ē breue deducit: quasi breuia sunt qdā pudēdorū sub ligacula: vt Iuue. Mittent brachæ. Quidā vero putant geminato cōscribendum brachæ: eo qz brachos primā apud nos corripit: vt in tribrachos patet. verū quia X græcis est duplex cōsonans producit naturā: sicut & brachii de quo statim dicā. Brachy itaqz sūt interdū scemoralia. interdū & aliæ vestes: vnde medi & galli narbonei. scdm pliniū brachati dicunt.

¶ **Brachos** græce. i. breue latine.

¶ **Brachmanæ** nariū. populi sunt indie: et dedina^t hic et hęc brachmana n. cōis ge. pe. cor. sicut hic z hęc salmana no. Hierony. in epistola ad paulinum ca. j. Peruenit ad brachmanas.

¶ **Branchia**. a bianc⁹ d. quod est guttur dicitur branchia qz: quidam locus iuxta guttur: z dicit brachy sunt fauces. vnde legit in hystoria thobie: qz thobiam minore piscem metuentē prendere iussit angelus dicens. apprende brachias eius.

¶ **Brachia** neutro gñe pñs numeri sūt quibus pisces natāt: græce scribit β p α r χ i α brachia. quia añ r & X mutaf n in r. Brachos aut græce β p α r χ o s dī rau⁹.

¶ **Branchiola** le. dimi. parua branchia.

¶ **Branchus** chl. i. guttur a brachos quod ē breue dicit: qz breue sit quantū ad alia mēbra. Itē b inuenit hic brachus chl. qdā passio sine quidā morbus. i. prefocatio fau cū frigidū humore: z tunc vbi a branchia chl.

¶ **Branchio** non brachus dī guttur & gutturis dolor q ex reumate nascitur.

¶ **Brachteas** a brachos quod est breue: vbi hęc brachteas theoriū. z in plurali numero tñ inuenit in neutro genere. Vel vbi a braten græce quod lamina auri ē. inde bratheas theoriū. tenuissima auri lamina. vñ hęc brachteola le. dimi. parua brachteas. brachteas etiā vñ brachteola dī cāpanula aurea. Vñ brachteatus ta. tum. i. brachtels ornatus secū dum Aug. pāp. vero dicit. brachteas tenuis auri lamina vel alicuius metalli.

¶ **Brachteas** scribit. authore Tortel. & dī a brachy quod est breue & tenue est lamina tenuis.

¶ **Brachteola** le. in brachteas vide.

¶ **Braneta** te. cōis ge. pe. produ. tam victor qz qui accipit brauium qz qui dat: z dicit a brauium.

¶ **Brauium** uij. laurea: palma: munus: pñmū: cursus: quasi parauum. i. paratū ad questū vi z virtute. Vel quia si habitauit. i. habitum virtute.

¶ **Brauiū** græcū ē ab illis em dī β p α β e i o p brabeion scda diphthōgo lōga. brabeus græce β p α β e v o q dat brauium.

¶ **Brestr**. i. liber geneleos fm hebreos.

¶ **Breutartum** rij. in breuis vide.

¶ **Brenigerulus** li. penul. cor. i. baiulus portator: breuis a breue z gero geris componit.

¶ **Brenilogia** gl. breuis dictio. i. qñ aliquid breuiter dicit: a breuis z logos sermo. Incepta cōpositio.

¶ **Breniloquus** qua. quū. pe. cor. qui breuiter loquitur: a breuis z loquor. vñ hoc breuiloquū breuis locutio.

¶ **Breuis**. a brachos quod ē breue vbi hic z hęc breuis et hoc breue. z pparatur breuioz uisissimus. vñ breuiter uis uisime. aduer. z hęc breuitas tis. z hoc breue uis. p litteris. qd z hęc breuis breuis inuenit: vñ hoc breuiariū rij. lo

cus vbi reponunt vel repontant breuia. vel vbi aliqd con tinet abbreviatū: vnde quidā liber in quo est totū officiū diurnū z nocturnū vbi breuiariū. Itē a breuis dī breuis as. qd cōponit abbrevio as. z sunt actiua. vide in eratio.

¶ **Bria**. i. mensura a brachos quod ē breue. vbi em num eras est mensura non est. z bria dicit quēdam terra vbi sūt boni casei in gallia.

¶ **Bulca** ce. i. fauus. vñ mel ei dī. a bulin dicit.

¶ **Bryseus** sel. mas. ge. i. bacchus: z vbi a busin qd ē expūmere vel elicere: quille pūmus docuit expūmi z clic vñ deuia: iac de māmā: mel de fauo: vt dī. Aug.

¶ **Bryseus** est vñ ex nobis bacchi vel a brysea diuina te aoniz in qua bacchus colebat: vel a bryo antiquo verbo qd est mano & scaturio. vñ a bryginos. i. stido re quo eius sacra fiebāt. Brizo autē est grauedine cibi dormito: quiesco. aut impetū facio.

¶ **Busin**. i. expūmere vel elicere.

¶ **Buso** as. i. frangere vel elicere vbi a busin.

¶ **Butannus** ni. in buto exponitur.

¶ **Buto**: a but⁹ vbi hic z hęc buto nis. sūt em butōes qd buti: qñqdē but⁹ fuit pūm⁹ rex butonū: z qd pūmo vna dī eis habitauit illā insulā quē modo vocat anglica. Itē dicunt butanni z eadē cā. vñ hęc butonia z butānia: a quo sumit gentile buto: z butānus ni. Et nota qz butāni qñqz dicunt āglia: sed cū adiūcto: vt flau butanni: z raro sine adiūcto. Et qñqz vbi qdā insula vltra butannos: z ppue il li butāni q eandē inhabitāt. Sed q nobis sūt contigui: p pte sūt butones: z cor. penul. gti buto onis. Itē. li. iii. saty. ii. Quod nec terribiles ambu nec butones vñqz.

¶ **Biomin** interpretat comedere vel consumere.

¶ **Biomus** mji. i. bacchus. vide in bruma.

¶ **Bruchus** chl. mas. ge. qdā vermis: a brachos qd ē breue vbi: qz breuis sit vel qz daret breuiter fm Aug. pāp. vero dī. bruchus locusqz silis: vñ q nōdū euolat: tñ maior z pdu. bu. de hoc plenius supra dixi in atacus.

¶ **Græce** β p o v X o s dicitur.

¶ **Bruma** brachyos qd ē breue cōpo. dī hemera quod ē dies: z vñ hęc bruma mē: quasi brachia emera qd est dies ppter breuitatē dierū qui tunc sunt: et vbi bruma matutineale frigus propue: quia breuiter durat: z totū hęc male tēpus vbi bruma a breuitate dierū: vel qz biomin interpre tatur comedere vel cōsumere. inde biomens. i. bacchus. qz dat appetitū comedendi: vñ hęc bruma mē. quasi eda ctas: qz comedū z corrodū folia arborum: vel qz in estate acquirunt in bruma comedunt: vel quia dat appetitū comedendi. vñ brumani dicunt qui habent fastidiū cibonū z inde brumarij in eodem sensu. Item a bruma hic z hęc brumalis z hoc brumale: vt brumale tempus: z brumol⁹ fa. lum. i. imlidus vel frigidus fm Aug. pāp. vero sic breuiter dicit: bruma gelu tēpus hęc emis z produ. bu. sicut brumeo mes.

¶ **Brachys** dī breuis & hemera proferit: tñ hīmera dies vñ bruma secundum Seruium

¶ **Brumeo**. a bruma vbi brumeo mes. verbū excepte acti onis: vt de⁹ brumet. i. facit brumā. Vel brumere. i. stultū z bructū fieri. vñ brumefco scis. incohatiuū. Itē brumet z brumefcit ponunt impersonaliter.

¶ **Brunda** græce: latine cornu vel caput cerui vbi: vñ hoc brundusū sij a situ loci. vident em cornua cerui z caputē figura in dispositione eiusdē loci. z ē in pāp. tertia lra u.

¶ **Brundusium** sij. locus quidē vbi optimus portus est vide in brunda dē.

¶ **Bruteo** tes. tui. verbū neutri z caret sup. i. esse vel se ri brutū. vñ brutefco scis. despiciere incohatiuū.

¶ **Bruteo** cōponit debuteo tes. vt teneat intē sine: vel puuatiue. Obuteo tes. vñ debuteo z obuteo. scis. incohatiuū.

¶ **Brutus** ta. tum. i. stolidus. insulsius: stultus: immunus: z deriuat a bruteo tes. qz autē vbi brutus quasi obus tus. i. a sensu: quia caret sensu: est enim line ratione. ety. est non compositio.

¶ **Brachmanæ** populus indie quondam sapientie

studiosus.

Branchus filius apollinis & vates periclitissimus: de quo statius.

Brennus fuit dux gallosi senonum qui romam ceperunt. Item Brenni sunt alpinus populus.

Briareus fuit gygas alio nomine agæon de quo superius. Dicitur habuisse capita. l. & centum manus.

Virgilius. Et centigemin^{us} briareus ac belua lernæ.

Bryax vel bryas sculptor marmorarius qui mauso leum fecit cum aliis.

Bryseus dicitur bacchus & brysea oppido aoniæ.

Bryseis. i. filia bryse: puella nobilis quam ex vrbe phrygiæ lymæsson rapuit achilles in bello troiano.

Deinde agamemnon rex græcorum illā achilli abstulit. ob quod achilles diu bello abstinuit.

Britannia insula oceanī inter septentrionem & occidentem sita. & nunc angliā dicitur. q̄ olim a bition: & est britannia maior.

Brixia vrbs galliæ aut lōbardiæ a germanis in italiā transeuntibus condita.

Bromius est cognomen bacchi dictū a græco verbo bromo quod est latine cōsumo.

Brontes dicitur vnus cyclopū & minister vulcani. Et interpretatur tonitrus. Alter vocatur steropes. id est fulgur.

Tertius dicitur pyracmon quasi ignita iacus. Virgilius. Ferrū exercebant vasto cyclopes in antro.

Brontesq̄ steropesq̄ & nudus membra pyracmon. Hic ab Oui. vocat acmonides. illi. fastorū.

Brindisium vrbs calabriæ vel apuliæ ad mare adriaticum.

Brutus est nomen plurimum romanorum consulum.

Nā iunius brutus fuit primus consul romanorū q̄ vr̄bem regio dñatu liberauit post occisus ī prælīo a filio regis expulsi.

Idem duos filios suos qui hostib^{us} fauerant occidi iussit. Item Marcus brutus vir prætorius doctus & bonus. pro recuperanda libertate occidit iulium cæsarem. postea in prælīo vict^{us} ab augusto seipsum occidit.

B ante

Bubalus l. pe. cor. bos siluestris & ferin^{us} a bos dicitur: quia sit similis boui: inde bubula lē. p. foemina: & bubalinus na. num. et bubulus la. lum. in eadem significatione: scilicet ad bubalam pertinens: vel de bubalo existens. Inuenit etiā bubalus la. lum. Regū. ij. ca. vi. vide in assus.

Bubastis. sit. des bubulcorū sce. ge. a bos dicitur.

Bubo onis. incerti generis a sono vocis compositus nomen habet. & est avis fœda & feralis: onusta quidem plumis: sed graui semper detenta pigris in sepulcris die noctuq̄ versatur: & semper comorans in cœternis. de qua Oui. in. v. meta. Fœdaq̄ sit volucris venturi nuncia luctus. Ignauus bubo dirum mortalibus omē. Deniq̄ apud augures malū portende refertur. nam cū in vr̄be visa fuerit sollicitudinem significare dicunt sicut dicit Plido. xj. etl.

Bubulcus d. custos boum: & componit a bos & custos sicut bubulus custos boum.

Bubulus la. lum. in bubalus est.

Bucca a boe as. dicitur bucca cē. los vel ois folliculus. & inflatio: vel bucca est nomen fictitiū sumptum ex proprietate vocis ipsius rei. q̄ autē dicitur bucca: quasi bolos: capiens: ety. est non compositio: & scribitur per duo c.

Buccatus ta. rum. in bucco vide.

Bucco cas. caus. care. id est buccam facere: vel inflare.

re. quod componitur imbucco cas. caus. i. inducere: et in tali sensu est actiū. Similiter & bucco cas. pro buccatus: facere est actiū: vnde buccatus ta. rsi. participiū: & bucc^{us} q̄ qui habet buccā vltra modū magnam.

Bucco: a bucca q̄ hic bucco onis. verbi facit: qui multum loquitur: & multum comedit: proprie quidem bucco dicitur garrulus qui cunctos loquacitate oris: non sensu exuperat.

Buccula: a bucca dicitur hęc buccula lē. et hęc bucella lē. tam pro morsello q̄ pro parua bucca. Buccula etiam dicitur vmbro & quedam pars galeę. scilicet crista vel cornu. Unde Iuuenalis. Et fracta de casside buccula pendens. & scribitur per duo c. Item buccula. i. iuuenca: et tunc deriuatur a bos. & scribitur per vnum c. Virgilius i. primo Georgicorum. Meris fugere grænes: aut buccula coelum. fm Aug. papias vero dī. sic. Buccula vaccula: a boue dī. mī.

Bucella a bucca dicitur hęc bucella lē. tam pro morsello panis q̄ pro parua bucca. & scribitur per vnum c. Unde psal. Datur crystallum suū sicut bucellas.

Bucellarius rī. i. gluto. a bucella dicitur.

Bucetum ti. locus vbi boues duntur. i. vocatur sicut est stabulum vel pascua vel forum. & componitur a bos & cōs.

Bucina. a bucca dicitur hęc buccina q̄ vbi dicit a boe boas. quia sonat: vel q̄ buccina quasi vocina a voce: & ē buccina qua signum datur in hostem. Sed olim pagani agrestes ad omnem vsum buccina ad compita vocabantur. Proprie igitur agrestibus hoc signum fuit. & differt a tuba in vsu: quia buccina insonans sollicitudinē ad bellum denuntiabat: sed tuba p̄lium indicēbat. & inde buccina nas. nau. id est buccina sonare. Unde p̄pheta. Buccinate in neomenia tuba: & buccineus nes. nefi. & hic buccinaus nī. i. dāgoz buccine. et cor. pe. buccina. Virg. in. xj. Buccina cū muros varia cinere corona: vide in phæse.

Bucnican dñs. mas. ge. penul. cor. buccina canens. & b. a buccina & cano nis.

Bucolicus. a bos deriuatur bucolicus ca. cum. pennul. cor. i. bouinus liber de bobus factus vel tractans. vnde & pluraliter bucolica eorum. Ille liber vbi tractatur (secundū Aug.) de bobus. p̄p̄ vero dī. bucolicum carmen. i. pastorale.

Bucolus bubulcus est. bucolicos ad bubulum pertinet. i. pastoralis.

Bucula lē. per vnum c. i. iuuenca a bos: vt dicit in buccula per duo c.

Bufo onis. mas. ge. i. rana siluestris.

Buglossa. bos componit cum glossa quod est lingua: & hęc buglossa lē. quedam herba: quasi bouis lingua: q̄ folia asperrima ad modum lingue bouis habeat secundū Aug. Et scias q̄ p̄p̄. scribit per o bouglossa. ita q̄ secunda littera est o. vnde dicit bouglossa herba lingue bouina a græcis dicta: quia folia asperrima ad modum lingue bouis habeat. Sed macer & medici dicunt vsualliter buglossa per u. vnde talem versum ponit macer. Lingua bouis græco sermone buglossa vocatur. & ita vī emulandus tenet.

Bulla lē. per duo ll. tumor: qui sit in aqua ex pluuia cadente. & dicitur a bullo lis. Inuenitur etiam bulla p̄ stel. la. aliquando inuenitur pro gemma. Aliquando etiam dicitur bulla ornamentum equorum: & nobilium puerorum. Solent enim pueri nobiles in signum nobilitatis de ferre quasdam bullas aureas a collo pendentes per quasdam corrigiolas: vnde tales pueri dicuntur bullari. Unde & quedā vestis etiā balteus dicitur bulla: quia bullis ornatur: & vt generaliter dicatur. omnia ornamenta aurea vel argentea quę sunt quasi inflata: bullę dicuntur. & bulla dicitur etiam quando ois sigillum quod cēp̄ imp̄mitur: vnde bullo las. id est sigillo las. & a bulla secundū quālibet sui significationē dicitur bullatus ta. rum. i. bullis plenus. vel sigillatus.

Bulliculus li. dimi. pernus bullo.

Bullio lis. i. uerbi neutri: vñ verba: et hic bullosis. et hic bullio onis. i. tumor aque bullientis.
Bullio lis. cōponit cū e. et fit ebullio lis. i. valde bulire. et rebullio. i. iterū bullio. et semibullio. i. in media parte vel parū vel non pfecte bullio. **Bubullio**. i. simul cū alio bullio et debullio. i. valde bullio vel bullire cesso. **Bullio** cū omnibus suis cōpositis est neu. ge. et p geminū l scribit.
Bullio onis. tumor aque bullientis. et dicit bullio lis. et inde bullunculus l. dīmi.
Bullunculus l. dīmi. paruus bullio. pe. cor.
Bullos ous. tumor aque bullientis. et dicit a bullio lis.
Bumasta. a bos dicit hęc bumasta stę. et hęc bumaste stes vitis vel vna magna in similitudinē māmę bouis. et dicitur bumasta quasi bouis mamma.
Buo is. bui buere buti verbi actuum. i. perfundere et non est in vsu. et deriuat a bibo bis. **Buo** cōponitur: buo buis. i. perfundere. et combuo buis. i. simul pfundere. Et nota q imbuo et cōbuo magis ppe accipiunt in malo q in bono. sepe tñ etiā in bono. Item nota q buere inuenitur p initiare: ppe est imbui dicit ara noua pulmo sacris fido dedicata et perfusa. Itē delibuo buis. componitur a de et oleo vel liquoze. et buo vel imbuo secundū quosdam quidam tñ dicunt q buo is. nihil est. nec inde cōponuntur predicta verba. sed imbuo et combuo cōponuntur ab in et con: et uo is. quod non est in vsu: intercipitur b. et de elibuo dicitur infra.
Burdigallis. a burdus et gallus dicit hęc burdigallis q: dā duras: q hunc burdū galli habuerunt pulis: vñ hic et hęc burdigallensis et hoc burdigallense.
Burdo onis. est alal quod ex equo nascit et asina secundū paph. vt mulus ex equa et asino. et dicunt hmoi alalia bigena. Regū. iiii. ca. v. cōcede mihi seruo tuo vt tolā onus duorū burdonū de terra. Unde dicit magister i bi stozis. Est autē burdo ex equo et asina fm quosdam tulit terrā et sterneret eā i tēplis idolorū: vt stas sup eā adoret deū terre israel: ne offenderet dñm suū: sed pariter non adoraret. Sed verius videt q ex ea fecit altare dño ad immolandū. Et subditur. Nō faciet seru tuus vitra hō locustū vel victimā dñs alienis nisi dño.
Burgundio. a burgis gl. dicit hęc burgundio onis. pro nole cuiusdā gentis. Nā olim deuictis romanis homines illius gētis ab ipsis romanis p burgos sunt diuisi: et ob hoc burgundiones dicti sunt. vñ hęc burgundia dicitur terra illa. vnde modo sumit hęc burgundio onis. gentile mulieris: q est de terra illa.
Burgus gl. mal. ge. i. castrū et castra crebra qdam p limes habitacula cōstituta burgos vulgo vocant: et inde burgari⁹ na. rñ. et hic et hęc burgēsior hoc se. in eodē sētu.
Buris. a bos dicit hęc buris hui⁹ buris. longū et curuatū lignū in aratro. vel poti⁹ curuatura illi⁹ ligni quasi bouis vros: q curua sit ad similitudinē caudę bouis. et desinit actūs singularis in im tñ: et abltūs in i. vñ versus. In tantū faciunt hęc quartū nōia casum. Etim burim iussim quoq maguderimq sitimq. paph. vero dicit buris curuatura aratri.
Bursa se. i. marsupīū. dicitur a byrsa se. quod ē coriuz bouis: q de corio bouis fiat. lasie loculi: sacculus aut crumena dicitur.
Bursella se. dīmi. parua bursa.
Burfo burfas. i. burfas facere: vel in burfam reponere: et deriuat a bursa se. et componitur cū in: et fit imburfosas. i. in burfam reponere.
Bursula se. dīmi. parua bursa. et cor. pe.
Bustarius rñ. dicitur ille qui corpora cremat vel sepe lit: a bustū busti dicit.
Busticeta. a bustū dicit hęc hęc busticeta busticetę. i. qui vel quę sepulkra struit.
Bustifragus gl. penul. cor. qui frangit bustū. i. sepulchru: vt spoliēt mortuū: cōponit a bustū et frango gls.
Busto stas. i. sepellire vel cremare mortuos. et dicit a bustū.
Bustulum l. dīmi. paruum bustum. (stū).
Bustum st. dicit ignis vel lignoz strues vbi corpa mortuū cremant. et dicit bustum quasi bene vñ ab viendo. et

bustum. i. sepulchrum.

Bustura re. i. sepultura a bustum dicit qd est sepulch.
Butanici d. a buo is. vel buto dicit hoc butanici quiddā liber medianę vel phisice: qui et herbari⁹ dicit: q ibi herbe notantur.

Butyrum. bos cōponit cū vterus: vñ tyros quod ē ca seus. et dicit hoc butyrū tyri: quoddā quod fit ex lacte: dicit quasi bouis vterus vel tyros. et secundū vitrāq cōpositionē cor. penul. potest etiā butyrū deriuari a buto onis quod est alal lacte multū abundans: et sic produ. penul. Sed melius est vt eā corripit: et teneatur vt primo dicit est: ita dicit Aug. Magister autē Beneb. dicit. De butyro dubitat quod dicit a boue et tyros quod est caseus sine angustia. est enim butyrum pinguedo lactis. Sed a tyros grece venisse quedam corripientia i. vt artotyria: et hęc tyros ri. pro quadā prouinda sine terra. et quedā producentia i. vt tiro onis. et tirocinū. Didimus q vñs habet q pducit. vnde Virg. tñ in quodā opusculo cor. penul. de butyrū ita dicens. Lac nūcūm butyrūq nonūq cū melle comedit. ita dicit Magister Bene. Videt ergo q secundū diuersas cōpositiones potest penul. cor. et produ. vñs tñ cōmunis habet q pducit. Quod etiā doctrinale vult dicens. J super r breuis est: tñ exaplis inde butyrū. In auroza dicit. Quod non ē mirū stillat pro lacte butyrū. super ecclesiasten hoc dicit.

Buteo est auis quę ex eo se alit quod accipit et puit vastitatis: causa esse creditur his locis quę in trauerit vt bubo. a quo et buteo appellatur: vt inquit Festus.

Butyrum dicitur bouis caseus. Nam **Bovo** dicitur bos. et tyron casus. Vnde secundū naturaliter cor.

Buto onis. mal. ge. quoddā genus alalis quod valde in lacte abundat: et d. a buo is. vñ butyrum.

Buto onis. inuenis a buto dicit.

Butus ta. rum. i. pfusus: a buo is. dicit.

Burus. a pyrus grece latine dicit burus. et ide nos vidimus corrupte pyris idis. Itē hęc burus ri. qd arbor. vnde hoc burū ri. lignū vel fructus illius arboris: vñ tñ tamen indifferenter inuenit tñ pro arbore q pro ligno. Itē a bur⁹ dicit bureus res. res. de buro exiens: et hoc bureū ti. locus vbi burū crescunt.

Bubalus quidam pictor hipponactem poetā tūpi facientis causa pinxit. Quare poeta tam grauit in illum scripsit: vt ille se suspenderet.

Bubastus ciuitas ægypti prope heliopolim.

Bucephalus equus alexandri magni habens caput quasi bouis: et valde nobilis. Item vrbs quam condidit alexander in india ex nomine illius equi tñ occisi.

Busiris media producta: rex ægypti: qui hospites mactans: ab hercule mactatus fuit. Virgilius. Aut illaudati nescit busiridis aras. Ouidius ait: q vates quidam busirim adit suadens si sterilitatem vellet vt hospites mactaret. Tunc rex illum vatem primū mactauit.

Butrum media longa: vrbs in epiro.

C ante 3

But poenitentia vel patientia dicit.
Caballus. a cabo dicit hęc caballus l. dīmi. i. vilis equus. Unde caballinus na. num. penul. produ. vel caballus dicit quasi cauallus: quia pede cauat terrā: vel quia pedes habet caui vt det trarius: vide in equus. paph. etiam dicit caballus dictus q vngula terram cauat. vel acanis pedibus. hinc et fons pes dicitur.
Caballus si a cauando terrā dicitur equus est non vilis sed belliger: vt fere accipitur. Cabo an equus sit: videt author.

Cabio bis. verbi actiui. i. perforare a cabo vi.
Cabo nis. i. equus a cauo uas. vi. quasi cauo.
Cabrio. a cabo vi. hic cabrio nis. i. hic scabieus dicitur. i. sunt diuersorum generum alalia: i. dicuntur tam cabrones q̃ sca- biei a cabo: q̃ de putridis carnib⁹ equorū sepe nascunt. ita dicit Aug. p̃ap̃. vero dicitur Cabrio vermīs dicitur a cabone. i. equo: eo q̃ ex equa creet. i. sic cabrio sine r scribitur in prima syllaba. Ponit etiā p̃ap̃. crabrio: ita q̃ r est in prima i. secūda syllaba. Alii dicit. crabrio vermīs dicitur a cabone ex quo nascit. i. equo. et hęc littera inuenit in multis biblis. Deut. vii. In sup. i. crabrones mittet dñs de tu⁹ in eos. Quēdā autē bibl̃ h̃st ibi s. i. dicit scabones. ita q̃ r est in prima i. secūda syllaba. Sed p̃ap̃. vult q̃ scabones scribat sine r in prima syllaba. vñ dicit scabones. i. longiora crura habentes. Si vis sequi p̃ap̃. dic q̃ sue n̄t cabrio sine r in penult. syllaba. i. hoc etiā Aug. videtur velle in cauo uas. Itē inuenit crabrio: ita q̃ r sit in prima i. secūda syllaba. i. hoc pro eodē animali. Inuenit etiā scabio per s in prima syllaba i. sine r. sed cum r in secūda syllaba: i. hęc videt̃ vertor littera.
Cabul in lingua phoenici sonat displicere. Unde Lili Regū. ix. dicit q̃ hyram appellauit oppida. quē dedit ei salomon terram cabul: quia displicuerunt ei. i. accentuat in fine.
Cabus bi. nomen ē mensurę. De qua regū lib. iiii. ca. vi. Quarta pars cabi. i. stercois colibari: vt dicit Josephus. hoc condebāt cibos pro sale. Itē in historiis dicit tradunt quidā nōle stercois: dicit vesiculā colibę: in qua recte bāt grana de foris allata.
Cacabus bi. mas. ge. pe. cor. i. lebes a sono feruens dicitur est: feruendo enī expūit hunc sonū ca ca. secūdi Aug. p̃ap̃. dicit. Cacabus vas de terra i. etiam de eramento.
 Gręcū est olla in qua bulliunt carnes a sono fictū i. hē nū quo aque calefiunt.
Cacephaton. sicut dicit Aug. cacephatus. i. i. turpis sonus a cacus i. sone quod ē sonus: vel turpis fatus. inde cacephatus. i. turpis sonus vel turpis fatus: quod et alio nōle dicit cacophonía. i. cacephaton: i. potest scribi p̃ ph. vñ p̃ de hoc vide supra i. q̃ta p̃t i. c. de vitis aneria.
Cacethes tibi. i. malus mos. mas. ge. i. cōpo. a cacos i. et hīs quod est mos. Inue. in. v. satyra. tenet insanabile multos scribendi cacethes.
 Legendū est cacoethes. i. malus mos. apud iuuenale. Nā neutri est generis.
Cacerta rie. vel acolis vi. gręce mala vexatio: quēdam passio est. i. dicitur a cacos i. oxi quod est acutum: vel et hīs quod est mos: q̃si acutum malū vel mos mal⁹ fm Aug. p̃ap̃. vero dicit. cacerta nōmē sumpsit a corporis habitu. Nā gręce malum vel vexatio dicitur. Sit enī intemperantia egrotantis vel medicantis.
Cachin noz ris. verbi deponētale: qd̃ antiqui dicebāt cachinno nas. i. rideo. Vñ hic cachinnus ni. i. risus inutlis. vel cachinn⁹ cōpo. cū con. i. agnus qui ē albus vt nix. ppter dentes qui vident albere in risu. vñ verbum p̃edī cū: i. hic i. hęc cachinno nōtis. qui ridet.
 Cachinor venit a gręco κακχαζω cacchazo.
Caco as. au. are: a cacos quod ē malū vi: et ē cacare egerere malū humorē: malā substantiā: malā possessionē deponere.
Cacodemon onis. i. malus angel⁹ quasi malū scdens a cacos i. demon. vide in demon.
Cacophonía nie. pe. acuta. de hoc require in quarta p̃te in ca. de vitis annexis.
Cacos gręce interpretat̃ malum latine.
Cacosyntheton est vitiosa compositio dictionum. vñ in quarta parte in ca. de vitis annexis.
 Cacosynthetis est mala compositio. Cacosyntheton male compositum.
Cacumen nis. neu. ge. i. simitas. Vñ cacumino nas. nati. nare. i. acuire. in sumo sublimare. i. cor. m. Quid⁹ simasq̃ cacuminat aures.

Cacus ci. a cacus malū: q̃ fuit malus: fuit enī seruus euandri malus i. fur. quē hercules interemit.
Cadaver: a cado dis. vi. hoc cadaver ris. q̃ stare non pōt. Q̃is mortuus: aut funus ē: aut cadaver: fun⁹ si sepe liaf a funibus accensis. i. candellis sic dictum: quas ante feretrum capitis cęra circundatas ferebant. cadaver vero si insepultum iacet. Itē funus dicit in domo cadaver dum portat vel sepelit vel cremat. Requias vel funus dicitur crematū reliq̃as conditū: iam sepultū consuetudine vi: i. cadaver cadaverosus sa. sum. q̃ autem dicitur cadaver quasi caro vermibus et imologia est: i. pdu. penit cadaver. Job. xxxix. dicitur de aquila. Vñ cūq̃ fuerit cadaver statim adest.
Cadax ds. cōis ge. i. claudus: qui sepe cadit. i. dicit a cado dis.
Cades. a cado dis. vi. hęc cades dis. vel hoc cades is declina. i. locus vel fons vbi erit iudiciū. i. acū in fine. et interpretat̃ sanctū vel iustificans: vel sanctificatio.
Cadefa se. i. scortū. Gen. iij. de Jacob vi. Quā cum vidisset suspicatus ē cadesā. i. scortum.
Cader ds. mas. ge. i. truncus: a cado dis dicit: quasi casum dans. quod i. cauder dicit i. cōder.
Cadiolus li. dīmi. paruus cadus.
Cado dis. cecidi. cadere verbi neu. cōpo. cū ad i. mutata d in c. i. a in l. vi. accido dis. pro euenire. Itē cum cō. i. vi. cōcido dis. i. simul cadere. Itē cū de. i. vi. decido dis. i. deorsū cadere. Itē cum ex. i. vi. excido dis. i. extra cadere: vel ex aliquo cadere. Itē cum in. i. vi. incido dis. i. aliqua cadere. Vñ in Luca. Incidit in latrones. Itē cū inter. i. vi. interando dis. i. inter aliqua cadere. Itē cū p̃e. i. vi. p̃ecido dis. i. ante cadere: vel in anteriore parte. Itē cum pro. i. vi. procido dis. i. p̃cul cado. vel ante. Itē cum ob. i. vi. occido dis. i. contra vel circum cadere. Itē cū re. i. vi. recido dis. i. iterum vel retro cadere. Itē cū sub. i. vi. subcido vel succido dis. id est sub⁹ cadere. Et nota q̃ cado i. oia eius p̃posita sunt neu. i. oia dicunt p̃ cadere: nisi q̃ quēdā p̃p̃ositiones additę designat quas dā circūstātiās sicut dictū est. Itē oia cōposita a cado carent sup. excepto occido q̃ facit occasū. Vñ oia mutant a in i. i. oia faciunt p̃sens in cido. i. p̃teritū in cidi penul. cor. tā in p̃senti q̃ in p̃terito. Et scias q̃ cado facit cecidi non cadi: ne si cadi dicamus nomen esse videatur fm p̃ul. Itē nota versus de supinis compositiōib⁹ a cado. Occidit excepto caruerunt cuncta supino. Vñ sunt a verbo simplicia nata cado. Et scias q̃ recidi cor. penult. a cado dis. sed cecidi a cēdo dis. eam produ. iij. Regum vij. Pater meus cecidit vos flagellis: ego autem cedam vos scorpionibus. Unde versus. De cado dic cecidi casū de cēdo cecidi Cēsū de ca. cessi de cessi supino.
Caducarius ri. in caducis exponit.
Caduceator ris. in caduceum est.
Caducel cel. virga mercurij qua discordiā faciebat cadere in pacem i. somnum. i. dicitur a cado dis. i. a caduceum hic caduceator tois. prople caduceatores dicuntur legati. pacis. i. qui gratia pacis ferunt legationem inter aliquos.
Caducifer ra. rum. i. ferens caduceum talem. i. virgā cor. penul.
Caducus. a cado dis dicit caducus ca. ci. penul. pd. i. cadabundus da. dū. i. crebro cadēs. Caducus etiā id qd̃ cadere facit: vt caducus morb⁹ q̃ comitalis vi.
Caditio.
CEt morb⁹ sacer morb⁹ maior morb⁹ hercule⁹ gręci eplēsim vocant. hoc laborabat p̃terq̃ cęsar dīctator vt dicit Suetonius. Et hoc caducum d. i. illa hēreditas q̃ cōtingit alicui ex morte alicuius carētis hērede. Unde hic caducarius ri. i. hęc caducaria rie. ille vel illa cui hoc cōtingit. i. qui accipit caducum.
Caduca etiam dicuntur follia malorū vel flores quos gręci quintinas vocant secundum Aug. p̃ap̃. vero dī. Caduci vi. q̃ ab vno cadit i. alteri p̃ hēreditatē i. legatū.
Cadula lorū. i. guttē q̃ cadunt ex pingui carne cū assatur vel etiā ex ore. i. cor. du.

¶ Cadurcum. a cado dis. dicitur hoc cadurcū d. tentorius qz facile cadat: qd z cadurcus inuenit. Item cadurcum est membrū virile: vel potius foemine. Nā pprie cadurca sunt vel dicuntur similitates naturę foemine: sicut viro cum pputia. Nij spondā lectuli esse dicunt: z deriuat tūc etiā a cado dis.

Cadurci sunt populi in gallia in parte aquitanie post petrocorios in auernis

Cadus. i. vas quod vulgo dicitur banillet. Et ut dicit vas est vinarū cōtinentes vinas: z alio nomie dicitur simla. Et inde cadulus h. z cadolus h. ambo dimi.

¶ Celum li. fm p̄ap. scribit per ae diphthogon. Unde scda littera ē a. z tertia est e. sed qz fm modernos huiusmodi diphthogis tactis. i. ae. vt caeli. z ce. vt fœnū tace tur puma vocalis quo ad sonum: z etiā quo ad integras scripturā. Ideo sequens cōmunē vsum determinabo de celū: vbi e sequit c. z ita de consimilib⁹ intelligas. Nam scias qz in secunda vocali q̄ profertur sit in fra in medio quoddā signum ad notandum qz est ibi diphthong⁹ tacta. Unde celū sic modo scribitur celum: et fœnū sic fœnum.

¶ Et in p̄ap. z in antiquis libris scribunt ambę vocales diphthongi sicut celū z fœnū. Scribit etiā nihilomin⁹ p̄aplas. celū vbi e sequit post c. si sic sine a.

Erroneum est & ab imperitis introductū scribere sine diphthongis: coelū autē a peritis potius p̄ce scribit.

¶ Cafarnauum interpretat⁹ ager p̄solationis: vel villa p̄guedinis. z scribit per fin p̄ap. p̄t etiā per ph scribi.

¶ Cayphas p̄p̄. penul. cor. Unde accent⁹ debet poni super pumā syllabā: z interpretat⁹ iustitior: vel sagax: vt vomens ore. Inique ore suo iustum dānauit: quib⁹ hoc mysteriū prophetali ānunciasset aurore. Ad cayphā pro perat⁹. consiliūqz tenet: z potest scribi per f. vel per ph. Et scias qz p̄dicta bene cōueniunt cayphę. Nā fuit iustitior tot sine inuestigans. i. per maliciā. Sagax per astutiam. Ore vomēs per detractionē consilij impietate cui⁹ dixit.

¶ Expedit vobis vt vnus mouat homo p̄ populo: z non tota gens pereat: vt habet Joānis. xj cap. Et possūt intelligi p̄dicta verba duobus modis. Vno modo fm prauā intentionē cayphę quasi dicat. Expedit vobis vt vnus mouatur homo. i. vnus hominis vitam procurem⁹ ad mouē pro populo. i. deliberādo et non tota gens pereat romanorū crudelitate. Nā vt dicit August. Iudei tēporalia perdere timuerunt: z vitā eternā non cogitauerūt. attamen vtrūqz amiserunt. Nā etiā romani post dñi passionē z glorificationē: scz post quadraginta duos ānos tulerunt eis gentē z locum expugnādo: z trāfferendo. Et in p̄dicto sensu intellexit p̄dicta verba cayphas: z fuerunt mala: z a cayphę libero arbitrio. Unde quātū ad intentionē cayphę peccauit cayphas: z non fuerunt prophetica. Alio modo possunt exponi p̄dicta verba secundū qz fuerunt a spiritu sācto z p̄phetica. Expedit vobis vt vn⁹ homo mouatur p̄ populo et nō tota gens pereat: quasi dicat. Expedit vobis quātū ad liberationē a culpa: z quātū ad ianuę celi apertionē: vt vnus hō mouat p̄ populo: i. christ⁹ dei fili⁹ fm scz qz hō: qz verbū in quātū verbū nō ē passū secundū Aug. Et hoc figuratū est i. B̄cñ. xxi. per hoc qz aries est imolat⁹. z Isaac. i. christus filius abraę. i. dei patris liberatus est p̄ p̄p̄o. i. pro salute populi: z non tota gens pereat: scilicet ad infernū vel limbū descendendo: z celestē requiem non ingrediendo: z sic p̄dicta verba fuerunt prophetice p̄rolata per cayphā pontificē nō ea intelligentem.

Iuuenius nō futilis author Capharnaum & caiphā penul. longa ponit.

¶ Calababuz. prouincia iuxta apuliā.

¶ Caladrius bui. aus quedam est: z dicitur etiam caradriū. Reuiri. xj. Sed Deutero. xxiij. dicitur caladriū ne comedatis. Aurora. Sarrula caradriū aus est illos qz figurat. z vt dicunt caladrius z caladriū pro eadem aue accipiuntur. sed constat qz in scriptura differunt: vnde in caladriū.

¶ Calamatus. a calamus mī. dicitur hic calamatus ti.

quoddam genus stricte mitre: z dicitur calamatus quasi calorē machinans: eo qz stricte sit z caput impressa. z etym. v. Josephus in. v. Super caput gestat pileū in modū parui calamati.

¶ Calamarium rī. cornu vbi tenetur incaustum. z dicitur a calamus.

Ergotheca est calamon⁹ p̄ qua qui pennis scribunt pennarū dicere possunt. Atramentariū vero seu septariū est repositoriū atramenti quod incaustum vocat vnde incaustorium dicere debuit.

¶ Calamistratulus in calamistratus vide.

¶ Calamistratus ta. tum. i. calamistro ornat⁹. z vbi a calamistrū z a calamistrat⁹ descendit calamistratulus la. lum dimi. pe. cor. vbi Hierony. in quadā epistola. Pueros dcinatulos z calamistratulos: z peregrina vnguenta olentes deuira.

¶ Calamistrū. a calamus vbi hoc calamistrum strī. i. acies ferrea vel alterius metalli in similitudine z calamī facta: qua crines obtorquet vt crispī fiāt: quā i. dñere vel in igne calefacere solent q̄ capillos crispāt: vt calamistrati sint.

¶ Calamitas tis. i. miseria: z dicitur a calamus pro canna. qz est inanis z vacua ad instar calamī. Proprie quidē calamitas est quādo aliquis nec habet in spe. nec in re: nec exterius: nec interius: sicut cāna vacua z vana. est interius z exterius. Vel dicitur calamitas a calamis. i. stipulis. Cum est calamī segetum frāguntur: z inde oriuntur fames z miseria: tunc est calamitas. ¶ Additio.

¶ Terentius in secunda comœdia. Prostri fundi calamitas. Unde z quidam dicunt qz calamitas d̄f quasi calamitas. a cado d̄ mutata in l. quando ita calamī cadunt z frāguntur: sed potius videtur esse etymologia q̄ compositio. z cor. mī.

A calamo autē. i. culmo haud dubiū deducit. vñ do natus calamitatē pprie dicunt rustici grandinem qz cōminuat calamos.

¶ Calamitas tis. fce. ge. genus ranę dicit⁹ a calamus: qz moriatur in calamis.

¶ Calamito. a calamitas tatis. dicitur calamito tas verbum actuum. i. mestificare: infelicitare: calamitosum facere. z cor. mī.

¶ Calamitosus sa. sū. i. miser z calamitate plenus: et dicit⁹ a calamitas calamitatis.

¶ Calamiso fas. i. lecta cantare. a calamus dicitur.

¶ Calamus mī. est cāna vel stipula segetis quę sustinet spicā. z dicit⁹ a caleo les qz ex immisso statu calefit secundum Ibug. Item secundū p̄ap. Calamus dicit⁹ penna scriptoris a calo las. quod est velum ponere: quia calat. i. imponat incaustum super chartam. Item calamus est p̄pium nomen arboris a canendo. i. fundendo voces dictum. Itē calamus in Ezechiel. xl. est mensura sex cubitorum z palmi. Item est fluuius amnis cāpanię. Itē calamus est species aromatica. Itē calamī sunt hāsę cāde labroz facę in modū calamorum: z cor. la.

Calamos græce dicit⁹ arundo. calaminos arundineus vnde nō recipit latinam etimologiam. Calame autē stipula seu culmus.

¶ Calaria rī. nauis quę ligna portat a calo onis. vbi a calon græce quod est lignum latine.

¶ Calathus ti. a chalōn qd est lignū vbi hic calath⁹ t̄p̄i. qz fit ex ligno. vel vbi a calo las. qd ē pono: qz ibi ponat⁹ p̄sia vel aliud: z ē calath⁹ canistrū vel quoddā gen⁹ poculorū fm Ibug. p̄ap. vero d̄. calath⁹ crati de virgis: angustū in fundo: lati in ore. z cor. la.

Calathus græcum est latine dicitur quasillus seu quasillum.

¶ Calcanens. a calix vel callus vbi hic calcanens nei. idē est qz calx: z est aliud q̄ talus. Nā talus ē sub crurib⁹. idē z talamus r̄ sub talo est calcanens. vel calx fm Ibug.

¶ Calcar ris. ge. neu. vbi a calcanens: qz in calce vt calcaneo religat. z pd. ca. sine pe. in obliq̄: z dicit⁹ calcaria stī muli aliali. Sui. Nā necet admissio subdere calcar eq̄.

¶ **Calcedonius** lapillus pallidam ignis habet effigiem subtrahit in publico fulgorem dat in nubilo. virtutez fert fidelium: occulte famulantium gemma est secundum papiam. Glofa autem super Apocalipsis. xxi. dicit. Calcedonius quasi pallens ignis lucerne nitet et fulget sub diuo nō in domo. significat flammā charitatz interne q̄ in abscondito bona agit. Sed cūz alijs pdesse iubetur: mor̄ apparet quid fulgorez habeat intus sculpentibus res sicut scitu solis. vel digitor̄ attrit⁹ excedens ad se paleas trahit a nullo queunt vinci. immo ad se fragiles trahunt.

¶ **Calcio** a calx as. dicitur calcio as. quod exigit hoc caldamentuz ti. vel calceo as. quod exigit hic calceus calcei. calcio componitur discalcio as. excalcio as. recalcio as. et sunt actiua.

¶ **Caldro** as. au. re. d. a calx ds. z est caldtrare calce pcutere. z est actiuum: vel resistere et tunc est neu. ge. vnde hic caldro nis. i. rusticus qui intemperate calcat vel caldtrari fm̄ Aug. Et p̄p̄. di. caldtrare quasi calce retro ferre et cor. d. naturaliter.

¶ **Caldro** onis. in caldro est.

¶ **Calco** as. p̄bum actiuū. Calco componit cū con. z dicit conculco cas. Item cū de z d. deculco cas. quod z decalco cas. inuenitur. i. opus tector̄ dealbare. Item cum et. z d. excalco as. Item cū in et d. inculco as. Item cū p et dicit proculco as. Item cum re et dicitur reculco as. z sunt omnia actiua.

¶ **Chalcos** gr̄ce. latine es vel fer dicitur.

¶ **Calcula** se. l. i. l. i. x. vel feruus militum: vel nundus curfarius. Vnde Plautus. Vnde o calculam militarem.

¶ **Calcularim** id est numeratim aduerbium vide in calculus.

¶ **Calculus** a calco as. hic calculus li. lapis breuis paru⁹ rotundus z durissimus dicitur sic. q̄ breuitate sui sine molestia calcetur cui p̄tarius est scrupus lapillus minutus et asper: q̄ si inciderit in caldamentuz nocet et est molestius alo. Vnde animi molestia scrupulū dicitur. ¶ **Adgmo.** Terentius. Restat scrupulus qui me male habet. hinc z scrupula vel scrupulosa saxa. i. aspera. Virg. in. vi. Scrupula tuta lacu nigro nemorūq̄ tenebris. Et a calculis ppter similitudinē calculi dicuntur scaqui: quia leues sunt z rotundi. vel dicitur a callis: quia per vias ordinalis est. id est per calles: sed calculorū partim ordinem mouent. Vnde et ordinari dicuntur partim vage. Vnde et vagi dicuntur ac qui moueri oīno non possunt incti dicuntur. Vnde et egentes homines incti vocantur. quib⁹ spes vitra pcedenti nulla restat. Item a calculo lapide d. hic calculus rō: numerus: pputatio: quia antiqui h̄mōi lapillos in manu tenentes solebant numerū pputare. Vnde calculo las. p̄bum actiuū. id est numerare. z cor. cu. inde p̄balia. et calculatim id est numeratim aduerbiū. Itē a calculus ppter sui paruitatē h̄c calculus li. lapis qui in vestica sit. Vbi calculus fa. sum. qui talē partē in firmitatē fm̄ Aug. Item calculus lapis ignitus siue carbunculus. Vnde di. glofa. Esay. vi. Et in manu eius calculus zc. Calculus inq̄t est lapis ignitus vel carbunculus: qui ppter flāmeum colorē igneus dicitur. Vnde versus. Calcul⁹ est ratio: numerus: sententia: carbo. Calculus est pondus minimum simul ens acutus.

¶ **Calcus** a calculus ppter sui paruitatem d. h̄ocalcus a. i. quarta pars oboli: z est minima pars ponderis. Itēz calcos dicunt gr̄ci et o mutare in u conuertitur in latinū. et dicitur calcus. id est fex vel es.

¶ **Caldaria** n̄. vas quoddam quasi calidaria. a calidus dicitur.

¶ **Caldus** calidus sincopatur. et dicitur caldus da. dñ. id est calidus.

¶ **Calefactio** ds. Calere modū infinitiui componitur cūz factio et cū fio. et dicitur calefactio ds. et calefactio fis. et acut⁹ pe. in secunda et tertia psonis: licet sint breues. vt calefactio calefact. vide in factio ds.

¶ **Calco** les. lu. p̄bū neutrum et caret sup. l. esse vel fieri calidū. z componit recaleo les. incalco les. pcaleo les. id ē simul calere. p̄o. Concaluit cor meū intra me. et tā abest

q̄ a summo p̄mittitō sūt incoatina ab eis formata. calefactio les. recalefactio incalefactio concalefactio les. et cor. pu. caleo. vñ Durō epist. Qui calet in cupido pectore p̄stat amor.

¶ **Caleptra** in caputulum exponitur.

¶ **Calerarius** r̄s. id est minister ferēs ligna a calon quod est lignum dicitur.

¶ **Calero** ras. p̄bū neutri. i. pperare vel ligna portare. z dicitur a calo nis. vel a calon gr̄co.

¶ **Calibis** bis. generis communis quidam populus. a caleo les. dicitur eo q̄ semper caleat fodiendo illud gen⁹ ferri quod vulgo dicitur acier. vel azal: eo q̄ multum abundat apud eos.

¶ **Additio.**

¶ **Uirg.** in geoz. At calybes medi ferri. vnde hic calybs bis. dicitur illud genus ferri. z cor. pe. Lucan⁹ in. iiii. Nō calybe gentes penitus fugiente metallo. Eruerant. zc.

¶ **Calico** cas. i. bibere: potare. et dicitur a calix ds.

¶ **Calicula** le. vide in caliga ge.

¶ **Caliculus** li. dimi. paruus calix.

¶ **Calidus** da. dum. dicitur a caleo les. et comparat dīos simus. Vnde calide dñs. sime. aduerbium. z h̄c caliditas tis. z sincopatur calidus. et dicitur caldus da. dum. z vt dicit p̄p̄. Caldus: calore effectus: et scribitur p̄ vnum l. cor. effi. pu. sicut caleo les.

¶ **Calendri** calendri. id est mitra. vel generaliter quicquid caput inuoluit: vt maiorem calorem contrahat. et dicitur a caleo les. Horatius in sermonibus. Altum sagane calendrum.

¶ **Caliga** a caldo as. dicitur h̄c caliga ge. caldamentum crurum: siue sit de panno: siue sit de ferro. vel dicitur a caligo gas. quia calige ligantur. vel dicitur a callo pedum.

¶ **Additio.**

¶ **Vnde** nati est puerbiū illud quod d̄ de longis hominibus et inutilibus caliga maximū. Inuenitur etiā callicula p̄ eodem similit̄ a callo. z cor. pe. Vnde in Buro. Summi caligas et vestem stringe sequendo.

¶ **Caligatus** a caliga dicitur caligatus ra. rum. qui caligas habet. Vnde z milites caligati dicuntur a quibusdum caligis ferreis quas solent habere. Vnde quidā neronū dicitur est caligula: quia a pueritia iter milites sit p̄tatus: caligula potest dici parua caliga dimi.

¶ **Caligo** gas. p̄bum actiuum. i. caligis induere. a caliga ge. z cor. pe. sicut caliga. Item caligo gas dicitur a caligo ginis. z ē caligare obscurari: obocari: obtenebrari. z pdu. li. vide in caligo ginis. Item caligo gas. quando significat caliginem pdu. p̄mam: sed quando pertinet ad caligam eandem corripit.

¶ **Caligo** ginis. se. ge. dicitur a caleo les. et est caligo obscuritas et vmbra spissitudine aeris facta. etiam caligo d̄ fuligo: et d̄ sic: quia maxime calore aeris vel ignis gignatur. p̄p̄. Caligo sub pedibus eius. vnde caliginosus fa. sum. i. obscurus: caligine plenus. et caligo gas. verbus neutrum. et produci. li. pe. tam nomen q̄ verbum pro obscuritate.

¶ **Caligula** le. dimi. parua caliga. vide in caligatus.

¶ **Calimachus** ci. pe. core. p̄p̄m nomen est cuiusdam poetę elegiac de quo Durō. in de remeō. amoris. Calimachi numeris non est dicendus achilles.

¶ **Caliope** pes. accentuat in fine. et est de nouem musis quasi calophone. i. bona sonoras. z d. a calo q̄ est bonū et potest scribi per k̄ kaliope pes.

¶ **Caliope** secundū alios dicitur eo q̄ callos dicitur pulchritudo & ops opos vox: dicitur etiam caliopea.

¶ **Calix** ds. mast. ge. quoddam vas poculorum q̄ olim ex ligno fiebat. Vnde a calon quod est lignū deriuat. vel potest deriuari a caleo les. Solebant enim calidam z frigidam potionē miscere in calice. Vnde scias q̄ calix dicitur est a calida potionē: z miscere dicitur est pro ministrare z p̄pinare vinū: et etiam adhuc miscemus calida frigidis: et econuerso vt vinum et aquam. et cor. li. Vnde libozat. Secundi calices quem non fecere disertus. et desinit in x. cor. naturaliter fm̄ p̄p̄. z p̄uscia.

¶ **Calix** gr̄ce dicitur k̄lix kv̄. i. ē.

¶ **Calleo** a callus li. d. calleo les. lu. p̄bum neutri. et con-

ruij

ret supinis. i. durere vel callide scire. Unde quidā. Callet durere denotat et sapere. vñ icallesco scis. inchoatiuū. calleo componit icalleo les. i. simul callere. icalleo les. id ē circū vel vñ diū callere. recalleo les. i. iterū callere. vel remollesceat a callo cessare. et scribitur calleo per duplex l.

Callesco scis. incho. i. incipio callere.

Callidus a calleo es. dicitur callidus da. dum. i. subdolum vel per exercitationē actus instructus. et sic callidus non pasturo tm: sed p astuto etiā docto dī. hic etiā p̄futus dī quia aim cito p̄rat et facile ad quālibz fraudē. Job. xxxvi. Simulatores et callidi puocant iram dei. et pparatur callidus dios. simus. vñ de callide dius sime. aduerbiū et hec calliditas ris. Inuenitur etiā callidus p calore affectus: s̄ tunc scribitur p̄ ynum l. sed callidus. i. astutus p̄ duo l scribitur. Unde et primā positione pdu. Auro. Callid⁹ ergo dolos et fraudes pectore voluit.

Callis. a callus li. dī hic callis is. i. semita callo pedū p̄ durata stricta et angusta inter mōtes. et est callis iter pecudum p̄prie. semita hominū. vel callis est limes callide iacens. et fm hoc dī a calleo les. pro callide scio. Inuenitur etiā hic callus li. vñ de datiuus pluralis callis. vñ p̄fus. Callus durities dicitur semita callis.

Callosus a callus dī callosus. fa. sum. id est durus fortis. pinguis carnulentus: callis plenus. et inde hec callositas ris. i. durities: fortitudo pinguedo.

Callus a calleo es. quod significat durum fieri. aliqui dicunt a calco as. ouit. dicitur hic callus li. id est durities pedum qua terram calcamus. et etiā manuum durities interior dicitur callus. et cutis lardi.

Calo a calon quod est lignum dicitur hic calo nis. ille qui fert ligna. Calones etiā dicunt galee militū. et pdu. primā: sed calo as. p̄bū eandē. cor. vñ p̄fus. Ponere dico calo: sed p̄fert pondera calo.

Calo as. ui. id est laxare deponere: pponere. et dī a calin grece. quod latine dicitur laxare et componitur intercolo as. id est interponere. vñ de verbalia. et cor. primam siue ca. vt probauit in calo nis. calo etiā vocare significat. Unde kalende.

Calobalsamū mī. lignum balsami vel liquor emanans de ligno eius trito. et componitur a calon quod est lignū et balsamum.

Calon grece. lignum latine.

Calopodium. calon componitur cum podūz quod est baculus quo terre innitimur: vel cum pos quod est pes. et dicitur hoc calopodium dij. id est baculus ligneus: vel pes ligneus.

Calor oris dicitur a caleo es.

Caluaria a calu⁹ dī hic caluaria rīe. id est locus patēs sup duo supalita. Unde in euangel⁹ hī. Locus vbi decapitabantur latrones locus caluarie appellabatur. f. ppter caluicie abscoz capitz que ibi tacebant: vel ppter ossa caluaria exstia ibi. et dī hebraice golgotha.

Caluaster siri. masculini generis dicitur a caluus ui. parum caluus.

Caluities. a caluus dicitur hec caluities ciet. et hoc caluicium dij. locus patens super duo supercilia.

Caluicium dij. in caluities est.

Calumnia nīe. accusatio falsa. crimen falso obiectum: turgitū alieng litis. et dī a caluo uis: vel a cauilli las. Et calūnia deriuatur calūnto ris. i. reprehendere crimē: falso accusare vel p̄sumere: terrere exigere: detinere: causari: frustrari: ludificare. Sed antiqui dicebant calūnto nias. et a calūnia dicitur calūntio sus fa. sum. plenus calūnia.

Calūntioz tois. falsi criminis accusator. et potest habere easdem significationes sicut et calumniōz et dicitur a caluo uis.

Caluo uas. ui. uare. id est facere caluum: sed non est in vsu. et inde dicitur hic caluus ui. et adiectiue inuenitur caluus. ua. uum.

Caluo uas. componitur decaluo uas. ui. i. caluum facere vel decapitare: et caluaria auferre.

Caluo uis. ui. uere. i. decipere p̄bū actiū et caret suspino. deberet enim facere calutum: sed non inuenit et est

tractum a caluo: qui quodammodo decipit videntes propter galerū suum vel aliquo cooptorio et dicitur a caluus ui. et inuenitur calui p̄teritum. et grīs a caluus. vñ de p̄fus. Non vis calui fugias consortia calui. et a caluo uis. de cauillo las. pro caluillo.

Callus li. vas vineum vel de salice per quod musta colantur. et dicitur a calo as.

Scribitur fere qualus & quasillus.

Calunius li. parum caluus.

Calvus ui. et caluus ua. uum. in caluo uas. vide.

Calx a calius li. dī hic calx ds. prima pars plantę: vel potius postrema. q̄ et calcane⁹ dī. sed hec calx ds. i. coemētum. Et dī tunc a calidus: quasi calix: quia ex lapide calcato et adusto fit. Calx etiā ponitur pro fine cuiuslibet rei. sicut dicitur in calce libri pro in fine libri. et est calx p̄pe de siue calcaneo mas. ge. līz. Arg. posuit auctoritate sua in feminino. Pro cemento ergo est se. ge. Unde veritas. Pars pedis est hic calx cōbustus calculus hec calx. Et vt dicit p̄ap. Calx lapis coctus aqua accenditur oleo extinguitur.

Calx incerti generis posterior pars pedis est & p quolibet sine vsurpatur. Calcs autem pro coemēto per se scribitur.

Cama a camī. quod est breue dicitur hec cama campe. genus lecti breuis et circa terram: quod et hoc cama tis. inuenitur in ambrosio de officiis. p̄ap. etiā dicit cama lectus breuis.

Cama hui⁹ camatos. dicitur labor: simul camatos. ti. Camateres autem. pe. longa laboriosus

Cambio bis. p̄si. bire. p̄sum. aliquid p̄mutando pro alio qua re dare. Unde campfor ris. et campfo sas. frequentatuum a campsu. u. in o.

Cambiles sis. pdu. penul. Unde in Auro. Rex nabuchodonosor cambiles dicitur in anno.

Cameleon leōtis. mas. ge. quoddam animal dictū a camelus. et dicitur sic: quia licet sit aspersus albis maculis pedibus bubulis: capite tamen camelo est similis fm Aug. p̄ap. asit dicit. Cameleon similis lacertę quadrupes: sed sub aspectu mutat colorem: et viuit de aere. Unde in sala mandria.

Dicitur a camelea herba.

Camelopard⁹ dicitur q̄ camelo et parde similis sit fm p̄apiam.

Camelus a camī quod est breue vel humile dicit hic camelus li. q̄ cū cameli onerant vt breuiore et humiles sunt: accubant. vel a camurus quod est curuū dī camelus: quasi curuus: quia curuus est dorso. Item camelus li. fus. nis nauticus. et pdu. me. Et scias q̄ camelus non coit dī matre: sicut dicit in equus. Jtē vt dī. Basilus in. viii. hōmella hexameron. Camelus habet semp memoriā malorum: et ad iracundiā grauis et pseuerans est: deniq̄ si fuerit percussus diu dissimulat odiū cum ceperit oportunitas tempus illatā p̄tinus rependit iniuriam. Sed hic nulla de marinis beluis limitatur. Audite itaq̄ iracundi hōles qui recordationem dudū leionis acceptę p̄ p̄tute maris affectaris cui bestię similes habeamini.

Camēna a cano nis. dicitur hec camēna ne. id est canilena vel musa quasi canens amēne: vel quali canēs melos. et pdu. penul. Bora. Surge et inhumane sentis depone camēne.

Additio.

Camēne vt scribit Festus musę a carminibus sunt bi cę: vel q̄ canit antiquorum laudes vel q̄ sunt caste mentis p̄sides.

Camera a camur⁹ quod est curuū dicitur camernarum. curuus. vñ de hec camera rē. i. curuatura. vñ de camera dicitur locus secretus vbi cabamus: eo q̄ quandoq̄ curuatur: solet habere in superioz parte quasi ad modū celi q̄ et testudo dicitur et lacunar. vel potest dici camera a camurus et a camera dicitur hic camerari⁹ rīj. vñ de hec cameraria rīe. Item a camera cameratus ta. tum. i. curuatus vel camera omatus. et componitur bicameratus ta. tum. tricameratus ta. tum.

Camero ras. ui. verbum actiū. i. curuare vel como

res facere vel cameras sparare vel distinguere.

¶ **Camillus**. a camera dicitur hic camillus li. i. puer ingenuus qui camera solet frequentare. hinc quoque hec camilla lē. v. puella ingenua. Inveniuntur etiam hē duę ptes in alio sensu. scz p pueris sacerdoti. vii. Macrobi⁹ de saturnaliis. Camillos inquit et camillas appellabāt flaminum flaminarios ministros. et fm hoc tñ valet camill⁹ q̄tum minister. et camilla q̄tum ministra. Unde et mercurius inuenitur appellari camill⁹: quia minister est deorum.

¶ **Tulsi** vocabulo camilli p̄ministrum deorum significat.

Vnde varrone teste camillus est puer ingenuus.

¶ **Caminus** ni. mal. ge. pe. produ. ignis vel fomar. et v. campio fas. quod est flectere: quia flammās in se reflectat fm Aug. vel fm pas. dicitur a caumate. id est calore. Sane grecum est: et dicitur caminos fomar.

¶ **Camisia** sē. dicitur a cama mē. quia in ea dormimus in camis id est in lectis nostris vel stratis. Vel dicitur sic: quia olim fiebat de canabe. Unde camisiatus ta. tum. qui habet vel indutus est camisia.

¶ **Camisula** lē. dimi. parua camisia.

¶ **Cāpana** nē. dicitur a campania pulcra: quia eius vsus p̄mum ibi repertus est. Unde hec campanula lē. et hec campanella le. ambo dimi. Et hic campanarius rī. qui facit campanas. vnde hec campanaria rie. eius vxor: vel q̄ cāpanas facit. et hoc campanille lis. turris in qua pendent campanę. et produ. pa. campana.

¶ **Campania**. a campus siue camporum planicie in quibus sita est dicitur hec campania nē. p̄uincia cuius caput est capua. Vel dicitur capua a capī eius fundatore.

¶ **Additio.**

¶ **Uirg.** in. x. eneyd. Et capys hinc nomen campanię dicitur vbi. de cuius nomine cuius illa dicta est capua: vel a capacitate: quia eius terra omnem fructum vitę capit. Unde campania: vel a campanozū planicie v. et inde cāpanus na. num.

¶ **Campanille** lis. pe. pdu. locus vbi sunt campane. vide in campana.

¶ **Campester**. a cāpus v. hic et hec cāpester vel cāpestris. et hoc stre. adiectiuū et hoc campestre huius cāpestris substantiuū vestis gladiator: qua tñ genitalia teguntur dicta sic: quia iuvenes dñ nudī in campo martis gladiaturā exercebant illa veste pudenda coopebant. Dicunt etiaz campestria libaria: succinctoria: p̄tōmata fm Aug. pas. vero frequens pulcra. dī. Campester in cāpo se habēs. hic campester vel stris. hec cāpestris. hoc stre. Item campestris succinctoria dicta. q̄ hī qui in cāpo p̄tendit hīs genitalia tñ operiunt. hec p̄tōmata dicuntur. Scias tamē q̄ nunc fm p̄munē vsus dicitur hic cāpester hec campestris et hoc cāpestre. et sunt huiusmodi nomina q̄ faciūt masculinū in er. et femininū in is. et neutrum in e. vt dixi supra in tertia pte in cas. de casu siue declinatione nominis que si in p̄ncipio.

¶ **Campio** onis. masculini generis. gladiator vel in cāpo duellum exercens. scilicet pugnator. et dicitur a campus campī.

¶ **Campio** fas. p̄bum actiuum. id est flectere vel plectere. Item inuenitur campio in alia significatione. Campio enim facit campī p̄sum. sup. u in o. sit campio fas. fre quē. id est frequē. cambire. et inde campioz fous.

¶ **Campus** a camī q̄ est breue et humile dicitur hic campus p̄. p̄prie planities terrarum sic dictus. quia sit humilis et breuis pedibus. non erectus vt mons: sed iacēs. Unde et gręce podion dicitur. et inde campulus li. et hic campellus li. ambo dimi.

Campus dicitur q̄ capiat ampliter.

¶ **Camur** gręce. latine dicitur curuum. vnde camur⁹ rum. id est curuus.

¶ **Additio.**

¶ **Uirg.** Et camuris hīte sub comibus aures.

Volunt autem in nominatiuo dicti camurus non camur & esse latinum: gręce tamen campūs dicitur cur

natura.

Et hic amures rum canes alii et decurati. vel derisati a camī quod est breue. quia habent cornua breuia.

¶ **Camures** in camur vide.

¶ **Cana** vicus est gallice. vnde symon dictus est cananeus. quod interpretatur possessio vel possidens. Unde canane dicti sunt quidam heretici.

¶ **Additio.**

Arabia de nomine cham illius maledicti vtri qui nuditatem patris non texit canaan dicta est. et posterī eius cananei. libec Macrātius li. ii. diuinay institutionū. idē et aniani latine sine nomine dicuntur.

¶ **Canabum** bi. ge. neu. a cāna dē p̄p similitudinē cāne: vel a gręco canabin quod dicit gręci. vnde et canabis bis. p̄ eodem: et p̄ corda inde facta. et cor. pe. Persius. Cum mare transileas: tibi tota cānabe fulto.

¶ **Canalis**. sē. ge. et hoc canale lis. dicitur et derisatur a canna: quia cana sit ad modum canne. et produ. pens. sed corripit p̄nam.

¶ **Cancellarius** a cancellus v. hic cancellarius rī. ille qui facit cancellas. et cancellarius v. in curia impatoris ab illa significatione fm quā cancellus v. aula palatij. q̄ semper habitat in cancello. i. in aula palatij. Cū enī thesaurus imperatoris esset in custodia ipsius ipse iuxta thesaurum manebat qui erat repositus in cancello. vel dicit cancellarius a cancello fm illā significationē fm quā cancellus v. interstitiū muraliū. Et fuit hoc tractum a palestina regione. vbi tecta desup cacuminata non erant: sed iacebant in plani p̄strata. Eleuant vero parietes circūquaq̄ ad modum muraliū. Illa vero interstitia q̄ sunt inter p̄pugna cula dicunt p̄prie cancelli. Qui p̄o eplas missas recitare volebant populo in regione palestina antiquitus ascendeant sup tectū: et de cancellis recitabant et inde inoleuit vsus: vt qui litteras p̄ncipibus missas habent exponere: cancellarij v̄sitato nomine dicantur. Vbi hec cancellaria rī. tam p̄o illo qui habet illud officium q̄ p̄ vxore cancellarij et eius dignitate.

¶ **Cancellus** li. dimi. de cancer cri. et est cancellus p̄ aula palatij paruū foramen parietis interstitiū in p̄pugnaculo muratorū parietes siue tectura: sicut qui claudunt chorū et a cancellus cancello las. f. cācellos construere fm Aug. pas. vero dī. Cancellus cantorū. excellens locus. vnde cancellarius qui in cancellis p̄mū est hec pas. dī dicitur etiam cācellus fenestra reticulata. p̄ouer. vii. De fenestra enim domus meę per cancellos prosperi.

¶ **Cancer**. a conca v. hic cancer cri. quia sit nota cōca. Et scias q̄ cancri viuunt de carnibus ostręoz mīro ingenio. nāq̄ validā testā eoz aperire non possunt explorāt quo ad ostręa claustra testarū aperiat: et tunc cancer latenter lapilliū insidet et impedita p̄dusione ostręozū carnes corrodit. et vt dī. Ambrosius in hexameron. Sunt homines q̄ vt cancri in alienos vsus p̄ circūscriptiones irrepunt et infirmitatem p̄prie p̄tutis astu quodaz suffulcunt fratri doliū nectunt: vt alterius pascant erina. Tu autem propius esto p̄tentus et aliena te dāna nō pascant. Beata est si bona sua nouerit cū veritate paup̄as: et olbus p̄ferēda thesauris. Utamur ergo ingenio ad q̄rendam gratiā et salutem tuendam non ad alienā p̄scribendā innocentiaz lē nobis vti exēplis maritimis ad p̄fectū nostrę salutis: nō ad aliene periculū. Itē vt dī. pas. Cancer cri. animal dīctus: quia intestina in modū p̄carum h̄. Cancer etiaz est quartū signū in celo dictus: q̄ cū ad eū sol venerit retrogradatur in modū cancri. Dicit etiam cancer p̄ morbo: et fm antiquos fuit neu. gen. et facti gr̄is canceris. vii. p̄lus. Est animal. signum: cancer: vitūq̄ malignum. Canceris morbus: cancer cri stellaz p̄ piscis.

¶ **Candacis**. sē. ge. quēdam regina fuit. et cor. pe. Unde in Auro. dicitur. Candacis regina virum direxerat istū. et vt v. in h̄storis. Omnes reginę ethyopum dicebant reginę cādaces: sicut romani imperatores dicebātur cāsares: nec habebat regimen regio illa nisi a feminis.

Candacis in exemplo adducto pro. pe.

¶ **Candela** lē. dicitur a cādes des. q̄ accensa cādeat.

Candeo des. dui. h̄bum neutrum: caret supinis. i. albe re vel calere. Unde p̄sus. Candida res candet: et ferru mina candet. et est tractu a ferro: q̄ cadere ponit p̄ calere: q̄ ferru q̄to candidius tanto calidius. Et a candeo cāde sco scis. inco. Candeo p̄po. excādeo des. i. valde cādeo. Inde excandesco. Incandeo des. i. intus vel valde can deo. Inde incandesco. recandeo des. i. iterū candere. In de recandesco inco. et est neutrum candeo cū suis p̄positis quādo non mutat p̄ugationē. Itē p̄ponit cū ad. et d̄i accē do dis. et cū con. et d̄i p̄cendo dis. et cū pre. et d̄i p̄cendo dis. ante vel valde accēdere. et cū sub. et d̄i succēdo dis. et sunt oīa p̄posita a candeo: q̄ mutant p̄ugationem actiua: h̄nt significationem actiuam. Unde in studeo studeo.

Candelabrum bz. pe. naturaliter cor. a candela dicitur quasi candelasferum quia ferat candelam. vel dicitur can delabrum quasi candelę laterium.

Candico. as. ul. are. verbum neutrum. id est candere vel aliquantulum candere: vt sit dimi. a candeo candes. et cor. di. candico.

Candidari⁹ ris. i. pelliparius qui coria facit alba. a can deo des. d̄i cādidarius etiā vocatur qui lauat pānos. Vñ hec candidaria rie. lotrix que lauat pannos.

Candidarius ta. rum. id est dealbatus. a candidus d̄i. **C**andidulus la. lum. dimi. parum candidus. Inueni tur etiā candidulus la. lum. i. candidus vel candiculus. Unde marbat⁹ vel merbor⁹ in libello de lapidibus. Ter tia candiculis tribus est inscripta lituris.

Candidus da. dum. a candeo des. d̄i. et p̄paratur. can didus d̄io. dissimulatus. vnde candidus dius. sine. aduer. et differt candidū ab albo. albus est de natura: candidus de artificio et studio. Vñ vt dicit candidū quasi candori da rum studio. Item album quodam palore p̄mixtū. S; cā didum quodam luce respersum est. A candidus d̄i cādi do das. verbum actiuum. i. facere candidum. et cor. pe. Dicitur per metaphoram etiā candidus qui sine li uore inuidię est.

Candor ois masculini generis. id est albedo a candi dus dicitur.

Candulus a candidus d̄i caudidulus la. li. Unde can dulus la. lum. p̄ synopam. Unde Iuuenal⁹. p̄gubenda est gladio pulchra hec candula ceruix.

Alii legunt candida ceruix.

Candus di. masculini generis. vestis regia a candeo candes dicitur.

Caneo a candeo des. d̄i caneo nes. nui. h̄bū neutrum et caret supio. vnde canesco scis. inco. quod est canisco scis. inuenitur: quasi a verbo tertie p̄ugationis. Caneo p̄po. cōcaneo nes. i. simul canere. Incaneo nes. i. valde canere. P̄p̄caneo nes. i. tempestiue canere. Recaneo nes. i. iterū canere: vel retro: vel simplr canere. produ. ca. s; canes no men eam cor. Unde quidam. Define velle canes postq̄ p̄r tempora canes.

Canices ciet. et h̄c canitudo d̄inis. in eodē sensu a ca neo nes. fm̄ l̄ug. p̄ap. p̄o di. Canices senectus quasi canices a candore dicta. Virg. in. vi. Cui plurima men to canices multa iacet.

Canicula. a canis d̄i hec canicula l̄e. et h̄c caniculus li. abo dimi. Canicula etiā d̄i q̄dam stella in quā fm̄ poetas mutata fuit canicula icari. Vñ h̄c et hec canicularis et hoc re. vt dies caniculares in quib⁹ canicula regnat fm̄ l̄ug. p̄ap. vero di. Canicula vel canis nomen stel. q̄ est vic na thauri: q̄ et syrius d̄i est ius mensibus in medio cētro celi est. et cum sol ad eam ascenderit duplicat calor et dis soluntur corpora. vnde canis d̄i: q̄ corpora morbo afficit. Et scias q̄ caniculares dies sunt quinquaginta tres q̄bus molestę sunt purgationes a pudie idus iulij vsq̄ ad pu die nonas septembis.

Canicularis. in canicula exponitur.

Canis. a cano nis. vel canoz nis. d̄i h̄c et hec canis. vñ canicus ca. cum. et caninus na. num. Quidam etiā dentes d̄i canini. vide in dens. vel canis d̄i a canos gr̄ce: quod canis d̄i latine. et facti genitū⁹ pluralis canis: et actus plu

ralis in es tñ canes: sicut iuuenes et panes. Et scias q̄ ca nis nomen non mutauit accentū ad differentiā hui⁹ vers bi canis q̄. s. vtrāq̄ p̄s est p̄ncipalis: et certam habet diffe rentiam p̄pter accidentia sua: et neutra dependet ab alter ra. Sed vbi differentia habet locū d̄i vñ altero p̄ origi nem dependere. Item p̄t in p̄similibus d̄i. Item canis animal latrabile. Marinus piscis. Sidus celeste equoce d̄i. Unde versus. Nat canis in ponto: latrat extra: fulget in alto. Item cano nis h̄bum: et canis nomē n̄i casus cor ripit p̄mā: sed canis d̄ari⁹ et ablati⁹ pluralis de canis na. num. pdu. p̄mā: sicut caneo nes. Unde quidā. Cum latrat ille canis: canis et tu cantica canis. Et scias q̄ Irid. xij. ctimo. di. Nilhil sagacius canibus. plus est sensus q̄ teris animalib⁹ habent. Nam soli sua nola recognoscunt: d̄ios suos diligunt: d̄ioz tecta defendunt: p̄ d̄ios suis se morti subiiciunt: voluntarie cū d̄io ad p̄dam currunt: cor pus d̄i sui etiā morui custodiunt et non reliquunt: quoz postrema nature est extra homines esse nam posse. Hec Irid. Quis ergo vt d̄i. Amb. in hexameron non erube scat gratiā b̄i de merentibus. non referre: cū videt enā bestias refugere crimen ingrati: et ille impertitę alimonę seruant memoriam: tu tamen non seruas salutis acceptę.

Canisco is. h̄bum inco. i. incipio canere. et canesco etiā d̄i. vide in caneo nes.

Canistrum stri a cāna d̄i: q̄ de cānis fisco texti. Vñ d̄i tur a canus na. num. quia. cāna. i. poma q̄ sunt cāna. i. la nigenosa ibi ponuntur vnde hoc canistrum li. dimi. fm̄ l̄ug. et d̄i canistrū sportula quasi canis texti. Ad d̄i. Virg. Cereręq̄ canistris expediunt.

Gr̄cum est caneon id est canistrū vnde fit non a can nis.

Canitudo nis. feminini generis id est canices. a caneo nes. dicitur.

Canna n̄e. d̄i a cano is. quia canitur. et significat plura. nam canna ponitur p̄o harundine: et p̄ canna gulę. et p̄ quodam fluitio.

Cannella le. dimi. parua canna.

Cannetum ti. generis neutri. locus vbi canne crescit. et dicitur canna.

Cannula le. dimi. parua canna. Item cannula l̄e. id est fistula.

Cano nis. cecini cantū. h̄bum est polysemū: multa est signat nā cano aliquando simpliciter significat cantare: quandoq̄ diuinare: aliquādo dicere: quandoq̄ laudare: quādoq̄ metricē describere: et est poetaz sic describere: sicut dicere est p̄ficio: et in duabus p̄mīs significatio nibus est neutrum. Ialtis actiū. Cano p̄ponit acano nis. ui. tuz. i. iuxta vel iterū vel p̄corditer canere. Unde h̄c ac centus tus. Item p̄cano nis. vnde p̄centus. et p̄p̄centoz. Item occano nis. vnde occēto tas. frequē. Dicitur quoq̄ occano nis nui. Unde Salustius. Occanuerē tubis. Itē p̄ponitur redno nis. et succino nis. vnde succentoz ris. Et nota q̄ oīa h̄ba p̄posita a cano mutāt in p̄rit a in i. s; in su pino in e. excepto cano is. et omnia faciunt p̄ris in cno. pe. cor. et p̄teritum in cinui et supinū in centū excepto occano. et omnia sunt neu. redno p̄tamen esse actiuuz p̄ recitare. Si tamen p̄posita a cano redoleant aliquā vel vtrāq̄ s; laz significationū fm̄ quas cēsumus cano esse actiuum: sine dubio erunt actiua. Item cano geminat p̄teritū et fo cit cecini cū deberet facere canui: quod nō facit ad d̄iam huius verbi caneo nes nui. Cōposita vero faciunt in m. diuisas: vt p̄cinui et habent in supino e ante li. vt p̄centum fm̄ p̄ris. Item nota q̄ cano p̄ponit cū cornu. et d̄i h̄c cornice cinis. qui canit i cornu. vnde hec cornicina ne. q̄ canit cornu. Item cū tuba. et d̄i h̄c tubice cinis q̄ canit tuba. Vñ hec tubicina p̄ femina. Item cum fides. et d̄i h̄c fideice qui canit fide. i. chorda. vnde hec fideicina n̄e. Item cū lira et d̄i h̄c liricen nis. qui canit lira. vnde liricina n̄e. Itē cum ciuita. et d̄i h̄c ciuitice nis. qui canit ciuita. vnde hec ciuiticina n̄e. p̄ femina. Itē cūz nbia. et d̄i h̄c nbice. pe. pdu. oīa em̄ p̄posita ab hoc verbo cano nis. et nominibus ins trumētoz sunt mas. ge. et oīa cor. pe. excepto vno solo q̄s pdu. pe. i. nbice nis. qui canit nbia quia d̄ug vocales bre

ues sibi agglutinant in longā. vñ tibidna femina q̄ canit ti
bia. Componit etiā cano cū os ouis. et vñ hic oſen huius
nis. qui canit ore vel foliſe: vel alijs rebus vel alio modo
vt aues decipiat. 2 cor. pumaz cano nis. ſed caneo nes. eā
pdu. Unde quidam. Dum barbis canes ſbula pauca ca
nes. Hiſtrio vult canere: ſenior canere iubetur. Itē Re
gem ſcurra canit. 2 cithariſta canit. Carmina naſo canis an
noſaq̄ ſēpora canis. Laudo cano moduloz deſcriboz:
vatinioq̄.

¶ Canon nis. maſculini generis gręce latine regula con
ſuetudo approbata ſiue inſtitutio fm̄ p̄ap̄. Et ſcias q̄ ca
non in recto nō debet in fine accentuari. cum cor. pe. obli
quorum.

Canon apud gręcos accentum habet in fine in nomi
natio in obliq̄ autem in pe. veruntamen vltima no
minatiuſ productur: penul. genitiuſ corripitur quia
nominatiuſ habet o mega: obliqui o micron.

¶ Canonici. a canon vñ canonicus ca. cum. i. regularis
quod ſubſtantiuſ dñ hñ canonicus: 2 hec canonica. taz p
femina regulari q̄ pro eccleſia vbi regulares morantur.
Quilibet tamen eccleſia inuenitur dia canonica. Raz in
qualibet regulariter viuere debent. Et ſcias q̄ improprie
vñ canonicus regularis: quia idem eſt q̄ regulariſ. Simi
liter improprie dñ canonicus ſeculariſ: quia idem eſt quod
regularis ſeculariſ. Quidā tamen hñ improprietatibus
vocabulary vtunt̄ cauſa differentię ad canonicos regu
lares et minus regulares. vel quaſi puerſatione ſunt ſecu
lares. Unde dicunt tales ſunt canonici regulares: 2 tales
ſunt canonici ſeculares. Et ſatis poteſt tolerari 2 dici. Sę
pe eñ p̄ dictiones incongrue iunctas intellectum compe
tentem generamus.

¶ Canopus. canobus bñ. ſuit gubernator menelai. 2 mu
tata b in p. vñ q̄daz ciuitas egypti. hñ canopus pi. 2 hec ca
nopia pię. Vñ hoc canopei nopel. i. cortina ſubtiliſſima in
ſtar retii plexa: tetra et fenestra. Unde lecti nobiliſ ornat̄
tur ad arcendos culices 2 muſcas: 2 vñ ſic: q̄ in egypto hu
iſm odi rete ſcipue habeaſ. Unde Iuena. Vñ reſtitudi
neo tibi lectulo conopeo. In eodē ſenſu inuenit̄. Judith.
piſ. Abſtulit canopei eius a colonis vel conopei vt aliſ
dicunt deriuatur a conus quod eſt ſummitas galeę. 2 tñ
conopeum dicitur quaſi conon petens: quia ad ſimilitudi
nem conſi a lato tenditur in acutiſ ad modū reticulorum q̄
cauſa arcendi pulueris ſup altaria collocant̄. 2 tunc ſcribi
tur conopeum p o in prima ſyllaba. 2 pducit penultimam
canopus ſicut canopei. Theodol. Barbara ſam oſo nō
cedit turba canopo. Et i Auro. vñ. Beticulū ſericū ſcriptu
ra vocat canopeus. Papi. autem dñ. Canopeum rete ſub
tiliſſimum quo repelluntur culices et muſcę circa lectulos
dormientium.

Canopus quidem egypti vrbs dicitur a gubernatore
claſſis Menelai denominata: Solinus tamen dicit vt
bem illam in quadam inſula nili ab alexandro pelleo
ædificatam. Canopeum vero non canopeum legen
dum eſt in Iuvenale ſaty. vi. & eſt reticulum quo ſecū
dum herodotū vtebantur in ægypto ad arcendos cu
lices. Narr̄ κωπωψ conops hui⁹ conopos dicitur cu
lex: & producit conopeum tres primas. vñde in Iuue
nale eſt ſpondaicus verſus: in aurora vero vitioſus:
quia & ſericum primam producere debet.

¶ Canopus pi. in canopeum eſt.

¶ Canor ouis. maſc. ge. ſonus. a cano nis. 2 pdu. no. pe.
obliquorum vt canor noſis.

¶ Canorus ra. rum. ſuauiſ: dulciſ: cantus: gratus. a ca
no vñ addita rus. Nam vt dicit̄. Puf. in. iiii. lib. In rus de
nominatiuſ ſiue verbalia pauca inueniſtur q̄ pe. pdu. ho
nor honorus: odor odorus: canor canor⁹: ſonor ſonorus.
quorum regula in promptu eſt. Nam nomina uſ. verba
rus aſſumunt.

¶ Cantaber tra. bium. 2 hñ cantaber populus eſt hyſpa
nię a nomine vñ et hyberti annus cui inſidet ſic dictus.
¶ Cantabium bu. ge. ne. i. purgamentū frumenti. vel ſa

rine vel cibus caninus quo canes paſcuntur.

¶ Cantarius ri. maſculini generis quoddam vas vna
rium. ſcilicet crater. 2 dñ a cano canis: quia cantando por
tatur.

¶ Canterius ri. equus caſtratus. maſ. ge.

¶ Cantes a cano is. hec cantes cantū. i. ſiſtile organoſi
in q̄bus cantus temperatur. vel vt martiano placet. Can
tes dicuntur deq̄ ornamentorum.

¶ Cantito tas. verbum frequentatiuum. id eſt frequen
ter cantare.

¶ Cantici a cano nis. dñ hoc canticum d. vox cantatiuum
in ſentia laus. Item canticum pſalteri eſt: cū id organuſ
modulatur. poſtea cantans loquitur. Quidā etiam liber
ſalomōis intituſ cātica canticorū per excellentiam: eo q̄
omnibus canticis p̄feratur. et dicitur hebraice ſira ſirim.

¶ Cantilena ne. ſe. ge. penultima producta dñ eſſe com
poſitum a cantus et leuiſ. non enim dicitur eſſe cantilena
niſi ſit cantus dulciſ 2 leniſ 2 ſuauiſ. 2 nō aſper fm̄ Aug.
p̄ap̄. etiam dicit. Cantilena cantus leniſ cantici compo
ſito.

¶ Santo tas. verbum frequen. 2 formatur a cantu ſup̄
no de cano is. u in o. 2 eſt cātare frequenter canere. 2 ppo.
cū ac. 2 ſit accanto tas. i. iterz vel iuxta cantare. Item com
ponitur cū con. 2 ſit cōcanto as. i. ſimul vel cum alio vel ſi
mul plura cantare. Decanto tas. id eſt valde cantare. Dis
ſcanto tas. i. diuerſis modis cantare. ex canto as. i. diſcan
tare incanto tas. recāto tas. id eſt iterz vel retro cantare.

¶ Cantus. a cano nis. vñ hñ cantus tuſ. Item vñ hñ
cantus ti. p cantu vel p meditatio rote: vel quod melius
eſt. Cantus ti. eſt curuatura vel circunferentia rote. i. li
gnū quod terrā calcit: cui radii inſiguntur. Perſius. Mer
tentē ſe ſe fruſtra ſectabere canthū. et in iſta ſignificatiōe
eſt ſecundę declinatiōis: ſed p melodia cantoz eſt quar
te. Et nota q̄ Auguſtinus loquens de cantu eccleſiaſtico
in. 2. libro p̄ſſionū dicit. Cū mihi accidit vt me amplius
cantus q̄ res q̄ cantitur moueat: p̄naliter me peccare cō
ſiteor: 2 tñ mallē me non audire cantantē. Unde in p̄ſal
modis. 2 Bernardus ſup cāticis. in xviij. ſermone. Vos
inquit moneo dilectiſſimi pure ſemp ac ſtrenue diuinis
interſſe laudibus. Strenue quidem: vt ſicut reuerēt
ita et alacriter domino aſſiſtatis. Pure vero vt nil aliud
dum pſallitis q̄ quod pſallitis cogitetis. Nec ſolas dico
vitandas cogitationes vanas 2 ocioſas vitandę ſunt 2 il
le: illa dum tacet hora illo loco quas officiales fratres pro
p̄muni neceſſitate quaſi neceſſario frequentare admitter
re p̄pellunt. Sed nec illa q̄daz p̄fecto accipere tñ p̄ſulue
rim. q̄ forte pauloante in clauiſto ſedentes in codicib⁹ le
geratis: qualia 2 nunc me vñua voce differente ex hoc ad
iutoſio ſpūſſant̄ recentia repoueris ſalubria ſunt: ſ; mi
nime illa ſalubriter inter pſallendum reuoluitis. Spirit⁹
enim ſanctus illa hora gratū nō recipit quicquid aliud q̄
debes neglecto eo quod debes obtuleris. Hec ille.

Canthi pluraliter gręce καὶ ῥοι ſunt ferrū rotas cur
ruum cingens. Perſius tamen ſingulariter dixit can
thum.

¶ Canus a caneo nes vñ canus na. num. 2 p̄parat canus
nior. ſimius. vñ canus ſime. aduer. 2 canicus ca. dñ. 2 hñ ca
nus ni. tam p illo q̄ canet q̄ p capillo qui in capite canet.
Canus pponitur incanus na. num. i. non canus vel val
de canus. 2 pcanus na. num. i. ante tempus congruuz ca
nus. Sap. iiii. Cati ſunt autem ſenſus hominis et gr̄as
ſenectutis. vita immaculata. 2 produ. pumam canus. ſed
canis eam cor. Unde verſus. Notus voce canis dictami
na non bona canis.

Canip pluraliter dicuntur capilli canefcentis.

¶ Capa pe. dñ a caput. quia ſit ornamentum capitis: vel
vñ a capio is. quaſi capiat totum hominem. 2 produ. pri
mam. et inde captus ra. rum. qui habet vel indutus eſt ca
pa. et hoc caputium ri. idem q̄ capa.

¶ Capaculus la. lū. dimi. i. aliquantulū capar.

¶ Capadoces capadocia eſt q̄dam ciuitas. vñde regio
in qua eſt illa ciuitas dicta eſt capadocia. Unde hic et hec

capadocis. tam gentile q̄ patrium. et cor. pe. **I**nueniatur. Quāq̄ et capadoces faciunt equitesq̄ bitini. 2 fm. **Cap.** Capadoces orti sunt a mosoth filio. **I**naphet.

Campana ne villis casa vel domus palea coopta. 2 dicitur a capio pis. quia capiat tñ vñ. vt in vineis custodiē dīs. licet alie dicantur capanē. sed improprie fm. **I**nbugu. **Cap.** etiam dicit. Capana a rustidis dicta: quia vnus tantum capiat. i. tigurium.

Capapellis hui⁹ pellis. ppo. ex ablatiuo 2 nominatiuo sicut legitimus quod in rhetoridis inuenitur: q̄ dicitur capapellis. quasi pellis cum capa. 2 ideo merito declinatur in fine siue ex parte recti tantum.

Capax a capio pis. dicitur hic 2 hec 2 hoc capax dīs. q̄ aliqua in se potest capere et continere. 2 parat capax dīs. simus. vnde capaxter dīs. sime. aduerbium. 2 hec capaxtas tñ. id est domus vel alterius rerum amplitudo vel continentia.

Capedo dīs. s. ge. i. ingenii studiū vel spaciū. et dicitur a capio pis. vnde p pōem hec intercapedo nīs. i. distantia localis. vt int̄ duos parietes fm. **I**nbug. vel vt dī. **P**ul. in. iij. lib. de nominatiuis huiusmodi nomina denominatiua in dō. si a verbis ventunt secundarum terminationes per sonarū in e. pducta p̄tunt: accepta dō. faciunt deriuatiua: vt intercapiō is. intercapedo. torpeo pes. torpedo. Et sic intercapedo est figurē decomposita. versus. Ingenium studium spaciū reputato capedo.

Capedulum. in capillulum vide.

Capella le. dīmī. tam p parua capia q̄ p parua ecclesia q̄ non habet baptisimū nec cimiteriū. 2 dicitur sic q̄ olim tabernaculū de pellibus caprarū erat cooptus. vnde 2 hic capellanus tā p sacerdote illius ecclesie q̄ p parrochiano. vnde hec capellana ne. **I**nuenit etia capellanus na. nū. adiectiue fm. **I**nbugu. **Cap.** vero sic dicit. Capella dīmī. a capra. capella vero pio ecclesia dicta quasi capiens laos. i. populum vel laudem.

Latine pro capella dices sacellum: **M**aro. Sed faciles nymphae rifere sacello.

Capellanus. in capella vide.

Capellula le. parua capella.

Capellus. quod 2 hoc capellum inuenitur a capillis dicitur quia capillus tegat 2 caput. vnde capellatus tā. tum. 2 capello las. i. capello tegere. q̄ autem dicitur capellus quasi capitis pellis. etimo. est non compositio.

Caper p̄. mas. gefi. i. hircus. dicitur a carpo pis. q̄ carpat h̄gultat vel a capio: quia capiat ardua vel aspera. vel dicitur fm. quosdam a crepitu crurum suorum. vnde hec capra p̄. **H**ec festus pompeius.

Capra quidem secundum varronem dicitur quasi carpa. Festus autem a carpando siue a crepitu crurum ducit capram: sed caper secundum Aulum gellium videtur dici q̄ capr⁹ sit. id est excoleatus. Vnde notauit Vergiliū q̄ in bucolico dicit. Occurrate capro cornu ferit ille cauet: vbi in theocrito est coleato. Nam mas caprē hircus dicitur proprie non caper qui castratus est: secundum quosdam: sed **M**aro pro hircu accipit dicens **V**ir gregis ipse caper. Sic & recte quia græce capros dicitur.

Capesso sis h̄bum desideratiū. a capio pis. et inuenitur etiam p capere cū desiderio: 2 p cupere. 2 facit p̄teritū capessi a capesso o in i. l. y capessui inuentas. et supinum facit capessus. pe. pdu. Sed quidam solebāt p̄ferre hoc h̄bum in sco. capesco sis. quod sine dubio nihil est. Sed capesco sis. dicendū est. et est inco. Et ex hoc p̄t q̄ dicēdus est capessens et pessendus p̄ geminū s. 2 capessendus formatur a capessens tis. tis in dus. vnde quādo sacerdos ponit p̄tem hostiē in calicē debet dicere. **H**ec sacro sancta p̄murtio corpis et sanguinis dñi nostri iesu xpi fiat mixtū 2 omnibus sumentibus salus mentis et corporis ad vitam eternā p̄merendā 2 capessi ndā p̄paratio salutaris. Quidam tamen ibi scribunt 2 p̄nunciant capescendā p̄ sc. sed per duo scribi debet fm. p̄tate. **D**e capesso etiam supra dixi in tertia p̄te: vbi egī de p̄teritis h̄borum tertie coniugationis desinentiū in so. et formatur a capis secunda p̄so-

na de capio pis. is mutata in es. et addita so.

Capello est capio aut captum eo. **E**nei. i. **M**ihi iussa capessere fas est. vbi non significatur desiderium. vt et prius dixi.

Capi. generis neutri. indecl. quēdam mensura a capio pis.

Cape græce καί τῆν dicitur p̄sepium.

Capitum tis. os tunice vel alterius vestis vnde caput immititur et dicitur a caput. **I**ob. xxx. Quasi capitio tunice succinxerunt me. et a capitum deriuatur capitio as. id est capitum facere.

Capidula le. dīmī. pua capis. vnde **P**ul. in. vi. li. vbi agit de desinentibus in is. dicit hec capis dīs. cuius dīmī. est capidula correpta.

Capillamentum menti. i. capillatura: vel coma arborum et dicitur a capillo las.

Capillitium tis. i. capillatura. et dicitur a capillis.

Capillo las. a capillus dicitur. et est capillare capillatū facere verbum actiuum. 2 ppo. decapillo las. id est valde capillare: vel capillos auferre.

Capillus li. dicitur a caput quasi capitis pilus. vnde hic capillulus li. dīmī. et capillosus tā. sum. 2 capillatus tā. tum. qui multos vel longos habet capillos. 2 est capillus tā. vt rī q̄ mulieris. vnde **P**lus. **E**st coma quadrupedis: colas bu iuba siue leōis. **C**esaries hominis: crinis proprie mulieris. **D**uius et illius bene dicitur esse capillus.

Capio pis. cepi pere. ptum. h̄bum actiuū. i. obtinere intelligere inuadere circūuenire. 2 pponitur cū ad. 2 dicitur a capio pis. **I**tem cū ante. 2 dicitur antecapio pis. 2 anticipo pas 2 in eodē sensu. i. p̄occupare puenire. **I**tem cū con. 2 fit cōcapio. **I**tem cum circum. 2 fit circūcapio vel circūcapio. **I**tem cum de. 2 fit decapio. **I**tem cum ex. et fit excapio. **I**tem cū in. 2 fit incapio. **I**tem cum inter. 2 fit intercapio 2 intercapiō pis. ista duo in eodē sensu. i. inter aliqua vel medio capere. **I**tem cū ob. 2 dicitur occapio pis. i. incipere. **I**tem occurpo as. ex ob et capio. **I**tem cum p̄. 2 dicitur p̄capio. **I**tem cū per. 2 dicitur p̄capio. i. p̄fecte capere 2 intelligere. **I**tem p̄capio i. antecapio. in quo sensu inuenitur etiam p̄capio. **I**n **I**so rarius. Quicquid p̄cipies esto breuis. **I**tem cū re. 2 dicitur recapio. **I**tem cum sūsum vel sūsum. 2 dicitur sūscapio. **E**t scias q̄ capio 2 ab eo p̄posita omnia sunt actiua: 2 oīa q̄ sunt ter tē coniugationis faciūt p̄teritū in cepi. 2 supinū in ceptum 2 omnia mutant in p̄sentī a in i p̄ter antecapio: circūcapio. intercapiō: 2 p̄capio. q̄ tamen mutare possunt p̄ter antecapio quod fit vt dixi anticipo. **I**tem nomina p̄posita a capio faciunt genitiuū in pis. vt p̄nceps pis. p̄iceps pis. sed composita a caput faciunt genitiuum in tis. vt biceps bicipitis: triceps tripitis. vnde versus. Componendo caput genitiuum tis faciemus. **A** capio natis pis. genitis uis erit.

Capis dīs. s. ge. a capio is. dicitur quoddam vas qd vulgo dicitur casa. 2 dicitur capis quasi capiens ydron. id est aquam etimologia est non compositio. et facit accusatiu⁹ pluralis in es. vel in as. vt capides vel capidas. vñ magis græci esse ostenditur. cum in as. faciat accusatiuum pluralem: sicut vult. **P**ul. in. vi. lib.

Capico sis. id est incipio capere verbum incoatiuū. 2 formatur a capio is. secunda persona addita co. fit capisco. vnde de leone dī. quidaz. **T**unc quasi vultat cū sensus quinq̄ capiscit.

Capisteriū tis. generis neutri vas quoddam quo frumentum purgatur. 2 dicitur a capio is. **Q**uod fracti beatus benedictus nutriti sientī integroz resistunt: vt habetur in dialogo beati **G**regori.

Capistrum strī. dicitur a caput: quia caput sumentorū strīngat. vnde capistro stras. h̄bum actiuum. id est capistro ligare. et est capistrum in singulari numero tñ neu. ge. sed in plurali est mas. r̄ neu. vt capistrī et capistrīa.

Capital is. gen. neu. vel capital is. tam pro pecuniis vel pro poena capitali: q̄ etiam pro sententiā de capite p̄nitiendo. et dicitur a caput.

Capitale. a caput dicitur hic et hec capitalis et hoc le. res capitis vel p̄tinentis ad caput. et hoc capital vel capis

talē substantiē tā pro pecunia vel poena capitali q̄ etiaꝝ p̄ sentētia de capite puniendo vt dicit Aug. **Cap.** vero dicit. Capitalis astutus: versutus: superbus. Capitale caput pecunia vel sois.

Capitatum: quasi per capita: aduerbiū remissiuū vel qualitatiuum. 2. dicitur a caput.

Capitatus: tā. nū. pōt esse nomen a capite qui habet caput: 2. pōt esse participiū verbi passiuī huiusmodi verbi actiui caput tas. quod ē alicui caput facere.

Capitecensus: caput vel capite cōpo. cū census 2. dicitur hic capitecensus sus. sui. i. corona q̄ in capite gerit. vlt. ratio possessionis. 2. adiectiue capitecensus sa. sus. qui de suo capite annuatim reddit censum. i. tributum vel in capite gerit coronam.

Capitellū: li. est dimi. de capitulū in qualibet sui significatione. vñ 2. capitella dicunt q̄ supponunt collis: quia columnarū sunt capita quasi super collis: quę gręce dicuntur epistilla.

Capito nis. masc. ge. quidā piscis a quāritate capitis sic dictus: vñ a caput deriuatur.

Capito tas. tani. alicui caput facere: sed nō ē in vsu. 2. deriuat a caput. 2. cōpo. cū de. 2. dicitur decapito tas. 2. abvtrorsus verbalia. 2. vtrorsus ē actiuum.

Capitolinus: na. nū. pe. pdu. de capitolio existens vlt. capitolio seruatus. 2. deriuat a capitolio.

Capitolū: li. dicitur a capitulū: q̄ ibi pueniebant senatores: sicut i capitulo claustrales: vñ dicitur a caput: q̄ sit q̄si caput romane ciuitatis: vñ q̄ ibi pueniebāt capita ciuitatis: vel q̄ tarquinus pūscus cū capitolij fundamēta aperiret: in loco fundamēti caput hoīs literis tuis notatū inuenit 2. inde capitolij appellatū a caput 2. laos quod ē pps. Vt cetera taceā capitulū pro loco quo cōueniebant non vsurpabant docti.

Capitularis: a capitulū dicitur hic 2. hęc capitularis et hoc lare. qd̄ conuenit capiti vel capitulo.

Capitulū: li. parū caput dimi. de caput. Capitulū etiam dicitur q̄q̄ ille puus locus in quē cōueniunt claustrales q̄q̄ illa cōgregatio claustralū. q̄q̄ aliqua distinctio breuius in quolibet libro. Unde versus. Distinguit minut: locat: 2. collectio fertur. Et inde capitulo las. i. capitulis aliquid distinguere. vñ capitulatim aduerb. distictē capitulū. 2. per cōpositionē recapitulo las. i. pōtētia ad memoriā reducere. Itē a capitulū hoc capitellū li. dimi. in qua libet sui significatione fm̄ Aug. **Cap.** vero dicit. Capitulū dictū quasi alteri in se caput. Capitula librorū dicta q̄ breuiter capiāt 2. cōtineant aliquā sentētia: siue quasi caput 2. ritus maioris scripti. Vñ capitulū dericorū dictū: q̄ capitula ibi exponantur.

Lapo ponis. in campo vide.

Capparis: a cephas dicitur hęc capparis ris. qd̄ herba vlt. virgultū qd̄ ē sile lēnsco: q̄ habeat in summitatib⁹ rotūda seminū capitula sicut dicit Aug. **Byas** coideus vero dicit. q̄ est frutex spinosus expāsus sup̄ terrā vnctione plenus. Et dicitur q̄ duritiē splenis sup̄ ola medicamina iunat: 2. habet multas radices 2. magnas. nascit in locis aridis 2. duris: 2. maxie in muris. Semen ei⁹ si cū sale cōponit escis apertis. ventrē mollit. comessū 2. vīnā puocat. Radix ei⁹ bibita palytiā murisice pdest: mēstruis impar. Semen ei⁹ cū aceto coctū: 2. oīe retentū dolorē dentū mitigat. Si mīst 2. coisū radices ola ista facere potest: radix si mastietur dolorē dentū mitigat: succ⁹ eius auri infusus vermes occidit. **Capparis** cor. pe. 2. puma positioē pdu. vñ **Martialis.** **Capparis** putri cepas alece natates. 2. scribit per c. vel g. h. scdm̄ q̄ ei⁹ origo gręca est. Vñ **Ecclā.** xli. Dissipabit capparis. debet etiā in penul. cor.

Non tñ dicit a cephas.

Capra p̄g. domestica a caper dicitur: caprea pro siluatica dicta: quasi capies ardua. Vñ dicitur **Psalm.** in. iiii. li. **Capreolus** videt a nō capiens esse: cutus forminū in vsu ē caprea. Nam capra a capio fit: ex quibus capellus 2. capella sunt dimi.

Capari ris. qui custodit capras. a caper vlt. capra dicitur.

Caprea p̄g. capra siluestris: dicta quasi capies ardua

Capree vt dicitur. **Cap.** ibices quasi auices. eo q̄ istar antū alta petant hęsi q̄ aduersitatē ferarū vel hoīm p̄sensērint de altis cacuminibus sese p̄cipitantes suis cornibus i ramis arborū recipiunt illesas: vide etiā in dorcas.

Capreolus li. dimi. tā capū q̄ caprei. vñ ber. capreola similis diminutiū: tā capie q̄ capree. et cor. o. Vide in capreolus.

Capreus: a caper vel capra dicitur hic capreus caprei. i. siluestris caper: q̄ sit similis capro. Unde hęc caprea p̄g. siluestris capra. Et scias q̄ caprei 2. capree dicuntur dorcas 2. etiam ibices.

Capricornus ni. cōponit a caper 2. cornu quoddā aial ē qd̄ rinoceros 2. egloceros dicitur. Et dicitur capricorn⁹ quasi capra habēs cornua. **Capricornus** etiā dicitur quoddā fidus celeste cui⁹ cauda in effigie piscis format. 2. in extrema parte sui pluuias designat.

Caprificus fici. sce. ge. a carpo carpis: quoddā herba sic dicta: quia parietes quib⁹ innascat carpit 2. fodit 2. erūpit extra a latebris quibus concepta est. Vñ dicitur a fico: quia ficus arbor ei⁹ remedio secunde. vñ **Persius.** Et q̄ semel intus innata rupto lecoze exierit caprificus 2. cetera secundū Aug. **Capras** vero sic dicit. **Caprificus** infructuosus arbor: in saxis monumēti nascitur. caprificus arbor appellata: eo q̄ parietes quibus innascat carpit: 2. corripit si.

Immo pducit pe. vt in exemplo persiano. Est autem fici siluestris non herba sed arbor quę sepulchra interdū findit. Vñ **Iuue.** saty. x. Ad q̄ discutienda valent steriles mala robora fici.

Caprigenus na. num. pe. cor. quod meli⁹ dicitur hic 2. hęc caprigena genē. i. pecus genitū a capra.

Capillis in capinus exponitur.

Capinus. a capra vel caper dicitur capinus na. num.

Additio.

Horatius. Alter ritatur de lana sepe caprina. vt hęc 2. hęc capulus 2. hoc le. in eodē sensu pe. produ. 2. substantiue hoc capille lis. stabulū caprarum.

Capriolus li. a capio dicitur: 2. sit capiolū dēnni siue vnū annū quibus se innectere vel suspendere arboribus solent vites sic dicti: quia capiunt arbores secundū Aug. **Capras** dicit. **Capitoli** sic dicti: quia capiunt arbores. Sunt enim dēnni siue vngui cū quibus se innectere 2. suspendere arboribus solent vites: vt sine lapsu sustineant fructus suos: sed capreoli secundū **Capras** sunt filij capie qui acutum visum habent herbas eligunt vt comedant ad alta nituntur. Sed secundū Aug. capreolus est dimi. tam capū q̄ caprei: vt in suo loco dicit.

Caprona nē. sce. ge. anterior iuba equi: quasi capiti parua. 2. deriuat a caput. Sic 2. festus.

Capfa p̄g. i. cista vbi aliquid reponit quod etiā p̄ qua libet parua domo dicitur. 2. dicitur a capio p̄s. fm̄ Aug. Et dicitur capfa: q̄ capiāt in se atq̄ seruat aliquid. vñ **Psalm.** capfa dicta: q̄ capiāt in se atq̄ seruet aliquid.

Capfella lē. dimi. parua capfa.

Capfula lē. dimi. parua capfa 2. pe. cor.

Capfus p̄i. masc. ge. a capis. i. carruca vñ dicitur cōtexta quasi capfa: q̄ multa capiāt.

Captencula lē. sce. ge. i. subtilis verborū deceptio: sicut sunt sophtmata. 2. dicitur a capio p̄s. **Additio.**

Captiones Au. **Hellus** vocat. Vñ **Martialis** capella capētulis ludis illigantib⁹.

Capiti⁹ ua. uis. a capio p̄s. dicitur quasi captus: vel quasi capite diminutus. Vñ sic dicitur apud legistas. Ingeniū tatis em̄ fortuna excedit ab eo. **Additio.**

Virg. **Captina** q̄ vestis p̄gerit. Vñ hęc captiuitas nō 2. captiuo uas. verbū actiui. i. captiuum facere.

Capto tas. ul. re. actiui frequen. qd̄ 2. p̄ frequenter capere dicitur. 2. format a capio capti tu. u. in o sit capto tas. vñ capionis rumor: cura popularis. **Psalm.** **Laptabāt** i. animam iusti.

Captura re. i. captio. a capio p̄s. dicitur. **Luce.** v. Stupor arcu dederat eis: 2. oēs qui cū eo erant in captura p̄scium quam ceperant.

Capua pug. quedā ciuitas vide in cāpania.

Capula le. dimi. pe. cor. parua capa.

Capularis in capulus vide.

Capullulū. a caput v: hoc capullulū li. z capedulū li. z hęc caleptra are. in eodē sensu. f. mitra tegēs caput. q̄ et alio noīe v: pileus: galerus: calamat: calendrū: comatū: canculū. Caleptra tñ pp̄le dicit cū fia equi.

Immocaliptra dī muliebre capitis tegmē & ē grecū a calypto quod est tēgo: vnde & καλυπτη calybe turgurium & calyma tegmen & gen^o retis. Festus etiā dicit. Capidulium est gen^o vestimēti quo caput tegebatur. Capitra etiā capitū sunt tegmina.

Capulus. a caput v: hic capulus li. q: caput ē gladij: vel a capto. q: ibi capif gladius vt teneat. Vñ capulo las verbū actiū. i. scindere vel secare. Vñ in decretis pōtū cum lingua delatous capuletur. **Addito.**

Urgi. Capulo tenus addidit ensem. v: z capulū neu trū. Capul^o etiā v: lect^o in q̄ mortui deferunt: q: semper capita hoīm deferat. vnde p̄sus. Est gladij capulus: capulusq; cadauera portat.

Et inde a plauto dicitur capularis senex vicin^o capulo. i. feretro.

Capus p. i. falco autē: a capto fm̄ p̄ap.

Caput capitis v: a capto p̄is. q: oēs sensus z etiā nerui ab eo inītiū capiāt: z ex eo omīs viuendi cā ouat. Vbi em̄ oēs sensus apparēt. Vñ ip̄sius aīe que corpot consilū psonā quodāmodo gerit fm̄ lūg. z p̄ap. dī ē caput dictū q: caput cūctos sensus. Caput etiā mentē significat: q̄ caput est aīe fm̄ lūgu. z ponit q̄nq; pro p̄ncipio.

Vñ p̄pheta. In capite libri scriptū est de me. Vñq; etiā ponit p̄ sine. Eccl. xxxij. Habeat caput responsū tuū. Pōnit etiā q̄nq; p̄ dñatu. vñ p̄sus. P̄ncipiū caput est pars corporis: dñatus. Et est finalis i. f. qd̄ parat ad ḡm.

Caput cōpo. cū bis: z cū tris. z v: biceps itis. triceps p̄t. ge. oīs: qui h̄z duo vel tria capita. Inuenit etiā hoc dictū: putat caput neu. ge. i. geminū vel trinū caput. Cōpo. etiā caput cū occidū: z v: hoc occiput itis. i. occidua v: postrema pars capitis. Vel occiput cōpo. cū ob z caput. et v: sic quali p̄tra caput: q: sit capiti retrorsū. z idē dicit occipitū. Itē cōpo. cū sincerus: z v: sinciput itis. i. p̄ior z anterior pars capitis: quali sincera z pura: z parens p̄pter capillorū absentia. Itē cōponit cū p̄e z v: p̄iceps. z cū am. z v: anceps. Et nota q̄ cōposita a capto faciunt ḡm in p̄is. vt p̄nceps p̄ncipis. sed cōposita a caput faciunt ḡm in itis. sicut dixi in capto.

Carabio onis. genus autē mustelle similis.

Carabus parua scapha ex vimine facta z crudo cozio cōtecta: vt est nauicula discurrens in pado.

Character ris. grece imago: nouus vult^o effigies forma: vel stilus: figura: littera: ferrū quo notē pecoubus inurunt. Vñ z ip̄sa nota vel signū character v: z est masc. ge. z cor. pe. gti. Sed pōt q̄r qd̄ sit character z i q̄bus ordib^o character ip̄umaf. Ad hoc dico. Character f̄z the ologos ē distinctiū signum quo q̄s ab alijs distinguit ad aliquid spirituale deputatus. Sed ad spirituale potest aliquis tripliciter deputari. Vno mō vt aliquis in se spiritualia p̄cipet: z ad hoc quis deputatur in baptismo: q̄n iam deputatus pōt esse p̄iceps omīs spiritualis receptionis. Vñ character baptisimalis ē quasi quedā spiritualis potentia passiva. Alio modo vt spūalia quis in noticiā ducat p̄ xpi fontē cōfessionē: z ad hoc deputat quis in cōfirmatione. vñ etiā in tēpore p̄secutionis eligebātur aliqui q̄ debebant in loco p̄secutionis remanere ad p̄blice nomen xpi consistendū alijs occulte p̄cedentibus. Sicut patet in legenda sancti sebastiani. Tertio mō: vt etiā spūalia credētib^o tradat: z ad hoc deputat aliquis per sacramentū ordinis. Et ideo sicut in baptismo confertur character: z in ordine: ita z in cōfirmatione. Et hęc tria sacramenta. i. baptismus cōfirmatio z ordo in q̄bus confertur character non p̄t uterq; cū habeant effectū supermanente sine iniuria sacramētū. Et scias q̄ distinctio hu

tus characteris in veteri lege figurata ē. In distinctiōe em̄ filiorū israel ab egyptijs figurabat character baptisimalis. in distinctione timidōrū a fortibus in bellis character cōfirmationis. in distinctione leuitay a fratrib^o suis character ordinis. De degradato an p̄tēz consecrandi amittat dicem^o infra cū de missa dīcēt. z cor. p̄mā character. Vñ qd̄ā. Exurit signat res distinguendo character. Character p̄ch scribit^o & est figura stilus notamēi genitui autē q̄a per h̄scribit^o deberet pe. producere: sicut crater sother: & multa alia. Nec dicere charado sed potius charactero.

Characterisimus mi. descriptio forme alicuius: z dicit a character.

Charactio itas. i. scribere: a character v:

Charadron autē quedā alba tota: cuius interiora oculos caliginosos curant. Si videre debet infirm^o appropinquabit sibi. Si vero moui fugit ab eo per medias noctes in sublimē celi v: volare: signat z xpm: ita dī. p̄ap. in libro autē de p̄phetanb^o z naturis rerū sic dicit. Charadrius fm̄ philolophū est albi coloris: nullā habens partē nigredinis: cuius pars inferior ip̄i^o formosus purgat caliginē oculoꝝ. Cuius natura talis ē: q̄ q̄i aliquis graui detinet infirmitate: si egritudo fuerit ad mortem caradrius auertit faciem suā a sic egrotante: z sine dubio tunc mouitur homo. Si autē infirmus debet conualecere: figit visū in ip̄sū z intendit in ip̄sū quasi applaudens ei. Et pōt scribi per c. vel p̄ k karadri^o. Differt autē karadri^o ab alicula q̄ dicit calendra. q̄ est aīe sonora z canora sicut merula: sicut dī. gloria deul. xiiij. vbi v: differunt z hęc vide in caladrius.

Charagma tis. ge. neu. imp̄ssio: imago: vel i. f. a. Vñ de Auianus. Sicut nūmus habet charagma cesaris. sic homo h̄z caragma dei. z deriuat a character.

Charaxis tis. sce. ge. notatio. z v: a character.

Charaxo ras. i. scribere: a character v: f̄z lūgu. p̄ap. di. charaxare ḡllare scribere. Charatto dicitur sculpo z signo.

Carbasus si. a careo z basis. z v: hic carbas^o si. f̄z i. p̄la. li carbasa soz. neu. ge. q̄si carens base. i. sustentamēto ab inferiori. Carbasus etiā v: quoddā gen^o vestis subtilisime. inde carbasse^o sea seu. fm̄ lūgu. z v: hęc carbasus i singulari vestis sinuosa: que tā viro q̄ mulieri cōuenire potest: f̄z carbasa soz. ad vellū nauis p̄inet: z cor. pe. Vñ dū. e. pisto. Vñ dī p̄cipiti carbasa tensa notio.

Carbasus inquit Seruius genus lini qd̄ plerunq; abusiue p̄velo ponit. Est etiā authore Nonio Palliū quo flamines amicitia vel opulentie causa: vt serico aut lino tenui: enei. viii. Cuitenuis glauco velabat corp^o amictu Carbasus. Tull^o in verē. Tabernacula carbasis nitentia velis collocabat.

Carbo bonis. a carpo p̄is dicit: quia ab igne carpat: vel potius v: a careo res. q: flamma careat: q̄n accēsus est v: puina: cū puina extincta fuerit carbo vocat. z inde carbonarius rij. qui facit carbonēs.

Carbunculus. a carbo v: hic carbunculus li. tā p̄peruo carbone q̄ pro lapide p̄cioso ignito: vt carbo: cui^o fulgur nec nocte vincit. z pro morbo quodā inuenitur: quia in ortu suo rubeus sit vt ignis: postea niger vt carbo extinctus est. Vnde versus. Et lapis est morbus carbo carbunculus extat.

Carcanus nomen ciuitatis vel loci. z cor. pe.

Carcon. calcamo. arphat. emath. ciuitates in orīte.

Carcet. a coerceo ces dicit hic carcer ris. eo q̄ reos coerceat. **Addito.**

Harro dicit Harro de lingua latina. In singulari proprie vbi rei claudunt: sed in plurali vnde quadrigę emittuntur: vel repagula anteposta. Et dicitur carcer quasi capiens reos. z est etimologia non compositio. Vñ hic carcerarius rij. qui carcerem facit vel qui custodit. z hic z hęc carceralis z hoc le.

Carphesia pocula a loco carphesi. vel spelunca: vt m̄

mitas arboris nautis fm. *Paß*. vñ grædismus. *Est* instru-
mentū dicas carchesia nautis. *Hug.* vero sic dī. *Carche-*
sia sunt in acumine arboris nautis trochei: quasi fluctera
per q̄ funes trahunt: vnde r̄ quēdā vasa ad similitudi-
nē illorū facta carchesia dicunt. Trochei etiā sunt voca-
te: q̄ rotulas habeant. Trochos em̄ græce rota dī latīe.
Gr̄e carchesia sūmitas mali: in qua choide concurrunt.
vñ *Lucan*. *Ac* vñ sūmi curuet carchesia mali.

Vide Macrobiū de noibus poculorū q̄ carchesiū do-
cet a plauto patenā dici. *Est* autē poculū gen. & pars
mali naualis. i. foramina q̄ sūma mali funes recipiūt
vt docet Nonius.

Cardia dīe. quidā morb. i. cordis pulsus. r̄ dicitur a
cardia quod ē cor.

Cardiacus ca. ci. pe. cor. i. cordis pulsū patiens: quasi
cor ardēs hñs propter sitim. r̄ dī ab ardeo r̄ cor. per po-
sitionē. vel dī a græco cardian q̄ est cor. vñ *Plin.* *Car-*
diano carhū nūq̄ missur amico. vel sit ppositum a cor
r̄ hio bias quasi cor bias hñs propter sitim. r̄ tunc dicit
cor bias cū nō cardiacus.

Cardia græce: latine dī cor: r̄ accentuat in fine.

Cardia non cardian dicit cor & cardia regio. *Cardi-*
cus patiens cardiacam. i. cordis morbum: nec cordia-
cus dicit nec ab ardeo: nec ab hio decucit cum sit me-
re græcum.

Cardinalis. a cardine dī hic r̄ hęc cardinalis r̄ hoc le-
r̄ cardinatus ria. r̄ in eodē sensu. i. q̄ ad cardinalē p-
tinet. *Et* hic cardinalis nalis. abltō ab hoc cardinali: q̄
p̄ eos mūd. debet regi r̄ gubernari r̄ moueri: sicut ostiū
per cardinē. Quēdā etiā virtutes dicuntur cardinales ad
similitudinē cardinis in quo motus ostiū firmant: quas
nimirū virtutes vt dicit *Gregorius* in iij. omel. *Ezech.*
tunc veraciter accipim. cū earū ordinē custodim. *Pal-*
ma quidē prudentia. sc̄a fortitudo. tertia iustitia. quar-
ta tēperantia est. Quid em̄ prodest prudentia si fortitu-
do desit. *Sic* em̄ cuiq̄ quod nō pōt facere poena ma-
gis q̄ virtus ē: sed qui prudenter intelligit quod agit: r̄
fortiter agit q̄ intellexit iā pculdubio iust. ē: sed iusticiā
tēperantia sequi debet: q̄ pletius iustitia si modū nō ha-
bet in crudelitātē cadit. *Ip̄sa* ergo iustitia vera iustitia
sc̄: i. q̄ se tē peratiē freno moderat. vt in zelo quīq̄ feruet
sic etiā tēperatō: ne si plus ferueat pdat iustitiā: cui fer-
uare moderamina ignozat. *Et* vt dī. *Aug.* in. xliij. li. de
trinitate. Iustitia ē in subueniendo miseris: prudentia i
p̄cauendo insidijs. fortitudo in pferendis molestijs: tē-
perantia in coerendis delectatiōib. p̄cauis. De his dī i
libro *Sapiētię*. Sobrietatē r̄ prudētiā docet iustitiā r̄ vir-
tutē. sobrietatē vocat tēperantiā: r̄ virtutē vocat fortitu-
dinē: vide etiā in dos doctis. r̄ in virtus.

Cardo dīnis incerti gñis dī a carpo pis. q̄ vertendo
carpat. vel dī a cardia: r̄ ē cardo parua pars ostiū. i. cune-
us q̄ in foramine vertit. *Uñ* r̄ cardo dī ip̄sū foramē aliq̄
r̄ dī cardo a cardia q̄ ē cor: q̄ cor hōiem regit r̄ mouet.
Cardo etiā dī extremitas rei: vñ r̄ cardines celi dicun-
tur extreme ptes aris sic dicti: q̄ per eos hñt celi. *Car-*
do etiā ponit p̄ opportunitate vel articulo. *Uñ* puerbia-
liter solet dici. res ē in cardine. i. in articulo vel oportuni-
tate. *Aut* em̄ in cardine est: leuiter pōt intrare vel exire.
Uñ *Virgilius*. *Haud* tāto cessabit cardine rerū.
Cardo a cardia. i. corde dicit sc̄m *Seruiū*. est em̄ cor
anue super quod mouetur.

Cardomomū moni. herba quēdā ē: granli quoddaz
spices aromatis. r̄ pdu. mo. sicut amomū: cynamomū.
Cardamū (nō cardamomū) inq̄t *Tortel*. h̄erba ē sua-
uis odoris: q̄ a nōnullis gr̄cis cardam vocitat. *Ego*
vero ka p̄ d̄ a m̄ op cardanon pro *Nasturcio* inueni.

Carduelis lis. sc̄e. ge. quēdā auis dicta a carduis: q̄
sarpis r̄ carduis pascat.

Dicit a *Virgilio* *Acanthis*: aut vt *tortellius* legit acā-
thilis quod non placet.

Carduus dui. dī a carpo pis. q̄si carpus. *Regū*. iij. li.
Ruy. ca. *Ardus* libani musci ad cedrū. *Et* ē carduus ge-

nus herbe spinose: cui natura mordax r̄ austera ē: et iō
succus ei. alio pictas. i. capillorū fluxus curat.

Caractū ci. loc. vbi crescit caret vñ reponit: r̄ deriuat
a caret. *Urgi.* in buco. *Tityre* coque pecus tu post care-
cta latebas. *Job.* viij. *Aut* pōt crescere caretus sine aq̄.

Caréo res p̄teritū bz: r̄ suppletionē p̄teritū: r̄ duo su-
pina. i. carui carit. vel cassus sū. cassum sū. r̄ caritū caritu.
Caritū caritu. q̄ p̄bat caritur. r̄ cassū sū. q̄ p̄bat cassū
sa. sū. *Carens* caritus vel cass. caritur. vel cassur. q̄
p̄bat cassus. r̄ idē carere q̄ nō hñe. r̄ ē neu. cū oib. suis
p̄positū si aliq̄ ab eo p̄ba cōposita inueniāt bz *Hug.* r̄ cor. ca.
Qui. i. ep̄a. *Ad* caret alterna requie durabile nō ē. *Q̄*
carus ra. r̄. pdu. ca. *Uñ* hñs. *Semp* amore care: ne te
careas mihi care. *Paß.* dī. *Caréo* res. r̄. cassū q̄uis ca-
riturus ra. r̄. faciat participiū: r̄ fm hoc cariturus irregu-
lariter formatur.

Carer ds. sc̄e. ge. q̄dā herba vt dicit cāna palustris. r̄
dī a careo res. q̄ roboze careat fm *Hug.* *Paß.* p̄o sic dī.
Carer herba acuta vulgolista. r̄ cor. r̄ in obliq̄. vt carl
ds. *Urgi.* *Et* carice passus acuta.

Caria r̄e. i. caries. vide i caries. *Est* etiā regio in mī-
norā asia inter lyciā r̄ iontam.

Cariat herbe q̄z hebron dī: interpretat duitas q̄tuor.
Arbe em̄ quattuor cariat duitas: q̄ibi sepul. ē adam
matim. abrahā. *Isaac* r̄ *Yacob* cū vxorib. suis.

Cariatē spher̄ interpretat vlla pulchritudinis vñ duitas
litterarum.

Carybdis. a carina dī hęc carybdis q̄dā p̄culū ma-
rinū sic dictū: q̄z carinas abdat. i. absorbeat. *Quas* em̄
accipit vt vomat: vomit vt accipiat. vñ *Qui.* *Euomit* r̄ po-
tat dīra carybdis aq̄s. *Uñ* carybdis q̄dā vetula voracis-
sima fuit q̄z boues herculis furata ē a ioue fulminata ē
r̄ in mare p̄cipitata antiquas ibi exercet rapinas. *Uñ* ille
loc. dī carybdis r̄ est b̄ eiusdē syllabę cū d. vel charydis
vt dī. *Paß.* *Mare* ē vertigiosū i sicilia dicta gr̄ce: q̄z gur-
gitib. oculis naues absorbeat. *Ter* in die strigit fluct.
r̄ ter vomit. *Et* dī carybdis q̄si carinas abdat: q̄ eas in
mare submergit. vide in scyllaz definit actūs i im: r̄ abla-
tiuus in l. vt caribdi.

Carica. a copia dī hęc carica ce. i. fruct. palme r̄ sic. sic
ce. vñ poti. massa illaz. vñ r̄ a copiositate sur nolat: q̄ m̄
tē sūt in vna massa. *Uñ* dī a charis quod ē ḡsa: q̄ tales
fruct. gratiosi sūt. r̄ cor. penul. *Qui.* *Quid* vult palma si
bi vulgosaq̄ carica dī.

Charica per y scribit. & primā produ. & c sine h tenet
charis autē primā breuē per ch scriptū habet & secun-
dā per i. Vnde ab eo nō deriuat: nec dicit a copia. q̄a
gr̄cum est vocabulum.

Carida dīe. in caritas est.

Cariētismos. vide in quarta pte in ca. de tropis.

Caries. a careo res. dī hęc caries rei. i. putredo: q̄z ca-
reat soliditate: s̄z caries ē p̄p̄te lignoz. putredo vero ali-
arū rerū. r̄ dī sic: q̄z eueniat lignis soliditate r̄ virtute ca-
rentib. r̄ hęc caria r̄e. in eodē sensu.

Carina nē. a careo res. dī hęc carina nē. media ps na-
uis: q̄z remis currēs diuidit aq̄s: vel poti. dī a curro na.
carina q̄si currina. *Et* ē carina p̄p̄ media ps nauis. i. vñ
ter: sed ponit q̄nos pro ipsa nau: q̄ autē dī carina q̄si cur-
rens ruma. eti. est non cōpositionis ostensio. r̄ pu. pe. *Uñ*
quidā. *Dicitur* esse ratē: ventrē dīc esse carinam.

Carinē sunt edificia romæ ad eadē telluris in morem
carinarū factę vt docet *Seruius*.

Carinatos ious. i. cōiutatos: r̄ maledicus. r̄ deriuatur
a carino nas.

Carino nas. verbū neutrū. i. arguere vel conuictari:
vel illudere: r̄ dī a careo res.

Immo a carina q̄ est infima pars manūs vt docet *fest*.
Carinus nī. quidā vir a terentio inductus dictus sic:
q̄si carēs nōy. i. i mente r̄ sensu a careo r̄ nōy. vel sic hęc
etimologia deriuat a careo res.

Immo gr̄ca est vox

Cariorias. i. putrescere. r̄ est lignorum. r̄ deriuatur a
caria nē.

Capua pue. quēdā ciuitas vide in cāpania.
Capula lē. dimi. pe. cor. parua caps.
Capularis. in capulus vide.
Capullulū. a caput v: hoc capullulū lī. 2. capedulū lī. e
 hęc caleptra arg. in eodē sensu. f. mitra tegēs caput. q̄ et
 alio nōle v: pileus: galerus: calamat: calendru: coma-
 rti: caticulū. Caleptra fī ppue dicit cū fia equi.
 Immacaliptra dī muliebri capitis tegmē & ē grecū
 a calypto quod est tego: vnde & καλυβη calybe
 tugurium & calyma tegmen & gen⁹ retis. Festus e-
 tiā dicit. Capidulium est gen⁹ vestimēti quo caput
 tegebatur. Capitra etiā capitū sunt tegmina.
Capulus. a caput v: hic capulus lī. q̄ caput ē gladij:
 vel a capio. q̄ ibi capif gladius vt teneat. Vñ capulo las
 verbū actiū. i. scindere vel secare. Vñ in decretis pōti
 cum lingua delatoris capuletur. **Addito**.
Virgi. Capulo tenus addidit ensem. v: 2. capulū neu-
 trū. Capul⁹ etiā v: lect⁹ in q̄ mortui deferunt: q̄ semper
 capita hoīm defera. vnde vsus. Est gladij capulus: ca-
 pulusq̄ cadauera portat.
 Et inde a plauto dicitur capularis fenex vicin⁹ ca-
 pulo. i. feretro.
Capus pi. i. falco autē: a capio fm p̄ap.
Caput capitis v: a capio pis. q̄ oēs sensus 2 etiā ner-
 ui ab eo initiū capiāt: 2 ex eo omīs viuendi cā oriat. Vbi
 em oēs sensus apparēt. Vñ ipius aīe quē corpori consu-
 lit psonā quodāmodo gerit fm lūgu. 2. p̄ap. di. ē caput
 dictū q̄ caput cūctos sensus. Caput etiā mentē signifi-
 cat: q̄ caput est aīe fm lūgu. 2. ponit q̄q̄ pro principio.
 Vñ ppheta. In capite libri scriptū est de me. Vñq̄ etia
 ponit p̄ fine. Eccl. xxij. Habeat caput responsū tuū. po-
 nit etiā q̄q̄ p̄ dñatū. vñ vsus. Principiū caput est pars
 corporis 2 dñatus. Et est finalis ista f. q̄d patet ad grm.
 Caput cōpo. cū bis: 2 cū tris. v: biceps itis. triceps pit.
 ge. oīs: qui h̄z duo vel tria capita. Inuenit etiā hoc bice-
 put triaput neu. ge. i. geminū vel trinū caput. Cōpo. etiā
 caput cū occidū: 2 v: hoc occiput tis. i. occidua v: postre-
 ma pars capitis. Vel occiput cōpo. cū ob 2 caput. et v: sic
 quali p̄tra caput: q̄ sit capiti retrofū. 2 idē dicit occipitū
 Trē cōpo. cū sincerus: 2 v: lindput itis. i. pulor 2 antior
 pars capitis: quasi sincera 2 pura: 2 parens ppter capillo-
 rū absentia. Trē cōponit cū pie 2 v: p̄receptus. 2 cū am. 2 v:
 anceps. Et nota q̄ cōposita a capio faciunt grm in pis.
 vt princeps principis. sed cōposita a caput faciunt grm
 in tis. sicut dixi in capio.
Carabio onis. genus autē mustelle simile.
Carabus parua scapha ex vimine facta 2 crudo corio
 cōtecta: vt est nauicula discurrens in pado.
Character ris. gr̄ce imago: nouus vult⁹ effigies for-
 ma: vel stilus: figura: littera: ferrū quo notē pecoribus
 inurunt. Vñ 2 ipsa nota vel signū character v: 2 est masc.
 ge. 2 cor. pe. gti. Sed pōt q̄ri qd sit character 2 i qbus or-
 dinib⁹ character ipumaf. Ad hoc dico. Character f̄z the-
 ologos ē distinctiū signum quo q̄s ab alijs distinguit ad
 aliquid spirituale deputatus. Sed ad spirituale potest
 aliquis tripliciter deputari. Vno mō vt aliquis in se spi-
 ritualis p̄cipet: 2 ad hoc quis deputatur in baptismo:
 q̄ iam deputatus pōt esse p̄iceps omīs spiritualis rece-
 ptionis. Vñ character baptismalis ē quasi quēdā spiritu-
 alis potentia passiva. Alio modo vt spūalia quis in notā
 cū ducat p̄ xpi fōrē cōfessionē: 2 ad hoc deputat quis in
 cōfirmatione. vñ etiā in tēpore p̄secutionis eligebātur
 aliqui q̄ debebant in loco p̄secutionis remanere ad pu-
 blice nomen xpi confitendū alijs occulte p̄cedentibus.
 Sicut patet in legenda sancti sebastiani. Tercio mō: vt
 etiā spūalia credētibz tradat: 2 ad hoc deputat aliquis
 per sacramentū ordinis. Et ideo sicut in baptismo con-
 fertur character: 2 in ordine: ita 2 in cōfirmatiōe. Et hęc
 tria sacramenta. i. baptismus cōfirmatio 2 ordo in qbus
 confert character non p̄nt iterari cū habeant effectū supe-
 manentē sine iniuria sacramēti. Et scias q̄ distinctio hu-

ius characteris in veteri lege figurata ē. In distinctiōe
 em filioz israel ab egyptijs figurabat character baptis-
 malis. in distinctiōe timidorū a fortibus in bellis chara-
 cter cōfirmationis. in distinctiōe leuitay a fratrib⁹ suis
 character ordinis. De degradato an p̄tēz consecrandi
 amittat dicem⁹ infra cū de missa dicit. 2 cor. p̄imā chara-
 cter. Vñ qdā. Exurit signat res distinguendo character.
 Character p̄ch scribit⁹ & est figura stilus notamēi ge-
 nitiuo autē q̄a per h̄scribit⁹ deberet pe. producere:
 sicut crater fother: & multa alia. Nec dicere charactō
 sed potius charactero.

Characterismus mi. descriptio forme alliculus: 2 dicit
 a character.

Charactō ctas. i. scribere: a character v:

Charadriō autē quēdā alba tota: cuius interiora oca-
 los caliginosos curant. Si videri debet infirm⁹ appo-
 pinquabit sibi. Si vero mori fugit ab eo per medias no-
 ctes in sublimē celi v: volare: signat 2 xpm: ita di. p̄ap.
 in libro autē de p̄prietatib⁹ 2 naturis rerū sic dicit. Chara-
 drius fm philoſophū est albi coloris: nullā habens par-
 tē nigredinis: cuius pars inferior ipū⁹ femoris purgat
 caliginē oculoꝝ. Cuius natura talis ē: q̄ qñ aliquis gra-
 ui detinet infirmitate: si egritudo fuerit ad mortem cara-
 drus auertit faciē suā a sic egrotante: 2 sine dubio tunc
 moritur homo. Si autē infirmus debet conualefcere: si-
 git vñ in ipsū 2 intendit in ipsū quasi applaudens ei. Et
 pōt scribi per c. vel p̄k karadri⁹. Differt autē karadri⁹ ab
 auticula q̄ dicit calendra. q̄ est aus sonora 2 canora sicut
 merula: sicut di. glosa Deut. xliij. vbi v: Differt 2 hęc
 vide in caladrius.

Charagma tis. ge. neu. īmp̄ssio: imago: vel īsa. Vñ:
 de Auianus. Sicut nūmus habet charagma cesaris. sic
 homo h̄z caragma dei. 2 deriuat a character.

Characteris ris. ge. notatio. 2 v: a character.

Charactō ras. i. scribere: a character v: f̄z lūgu. p̄ap.
 di. charactare ḡllare scribere. Charatto dicitur cul-
 po 2 signo.

Carbasus si. a careo 2 basis. 2 v: hic carbas⁹ si. f̄z i p̄a.
 li carbaso for. neu. ge. q̄li carens base. i. sustētāmēto ab
 inferiōr. Carbasus etiā v: quoddā gen⁹ vestis subtilis-
 sime. inde carbas⁹ sea seu. fm lūgu. 2 v: hęc carbasus i
 singulari vestis sinuosa: quē tā viro q̄ mulieri cōuenire
 potest: f̄z carbaso forū. ad velū nautis p̄tinet: 2 cor. pe. Vñ
 dicit. e p̄sto. Vidi p̄cipiti carbaso tensa notio.

Carbasus inquit Seruius genus lini qd plerūq̄
 abusive p̄velo ponit. Est etiā authore Nonio Palli-
 um quo flamines amiciunt vel opulentie causa: vt
 ferico aut lino tenui: enei. viii. Cuitenuis glauco ve-
 labat corp⁹ amictu Carbasus. Tulli⁹ in verrē. Taber-
 nacula carbasus nitentia velis collocabat.

Carbo bonis. a carpo pis dicit: quia ab igne carpat:
 vel potius v: a careo res. q̄ flamma careat: qñ accēsus
 est v: pruna: cū pruna extincta fuerit carbo vocat. 2 inde
 carbonarius rij. qui facit carbonēs.

Carbunculus. a carbo v: hic carbunculus lī. tā p̄ par-
 uo carbone q̄ pro lapide p̄ioso ignito: vt carbo: cui⁹ ful-
 gur nec nocte vincit. 2 pro morbo quodā inuenitur: quia
 in oru suo rubeus sit vt ignis: postea niger vt carbo ex-
 tinctus est. Vñ de versus. Et lapis est morbus carbo car-
 bunculus extat.

Carcanus nomen ciuitatis vel loci. 2 cor. pe.

Carcon. calcamo. arphat. emath. ciuitates in or̄te.

Carcer. a coerceo ces dicit hic carcer ris. eo q̄ reos co-
 erceat. **Addino**.

Hoc dicit Varro de lingua latina. In singulari pro-
 pue vbi rei claudunt: sed in plurali vnde quadrigē emit-
 tuntur: vel repagula anteposita. Et dicitur carcer quasi
 capiens reos. 2 est etimologia non composita. Vñ hic
 carcerarius rij. qui carcerem facit vel qui custodit. 2 hic 2
 hęc carceralis 2 hoc le.

Carchesia pocula a loco carchesi. vel spelunca: vt m

mitas arboris nautis fm. pap. vii. gredimus. Est instru-
mentū dicas carphesia nautis. Hug. vero sic di. Carphe-
sia sunt in acumine arboris nautis trochei: quasi fluctera
per q̄ funes trahunt: vnde quēdā vasa ad similitudi-
nē illorū facta carphesia dicunt. Trochei etiā sunt voca-
te: q̄ rotulas habeant. Trochos em̄ gr̄ce rota v̄ latie.
Gr̄ce carphesia sūmimas mali: in qua choide concurrunt.
vñ Lucan⁹. Alcynā sūmi curuet carphesia mali.

Vide Macrobiū de noibus poculorū q̄ carphesiū do-
cet a plauto patenā dici. Est autē poculi gen⁹. & pars
mali nautalis. i. foramina q̄ sūma mali funes recipiūt
vt docet Nonius.

Cardia dīc. quidā morb⁹. i. cordis pulsus. & dicitur a
cardia quod ē cor.

Cardiacus ca. ci. pe. cor. i. cordis pulsū patiens: quasi
cor ardēs hīs propter sitim. & v̄ ab ardeo & cor. per ppo-
sitionē. vel v̄ a gr̄eco cardian qd̄ est cor. vñ Junc. Car-
diaco cithū nunq̄ missur⁹ amico. vel sit ppositum a cor
& hio hīs quasi cor hians hīs propter sitim. & tunc dicit
corbiacus nō cardiacus.

Cardia gr̄ce: latine v̄ cor: & accentuat in fine.

Cardia non cardiacā dicit cor & cardia regio. Cardia-
cus patiens cardiacam. i. cordis morbum: nec cordia
cus dicit nec ab ardeo: nec ab hio decucit cum sit me-
re gr̄cum.

Cardinalis. a cardine v̄ hic & hec cardinalis & hoc le-
& cardinalis nā. nū. in eodē sensu. i. qd̄ ad cardinalē p-
tinet. Et hic cardinalis nā. abltō ab hoc cardinali: q̄
p eos mūd⁹ debet regi & gubernari & moueri: sicut ostiū
per cardinē. Quēdā etiā virtutes dicuntur cardinales ad
similitudinē cardinis in quo motus ostiū firmanē: quas
nūmtrū virtutes vt dicit Gregorius in iij. omel. Ezech.
tunc veraciter accipim⁹ cū eas ordīnē custodim⁹. pū-
ma quidē prudentia. sc̄ba fortitudo. tertia iustitia. quarta
tēperantia est. Quid em̄ prodest prudentia si fortitu-
do desit. Sc̄re em̄ cuiq̄ quod nō pōt facere poena ma-
gis q̄ virtus ē: sed qui prudenter intelligit quod agit: &
fortiter agit qd̄ intellexit iā pculdubio iust⁹ ē: sed iusticiā
tēperantia sc̄qui d̄bet: q̄ p̄p̄s iustitia si modū nō ha-
bet in crudelitātē cadit. Ipsa ergo iustitia vera iustitia
sc̄: iā se tēperatē freno moderatē. vt in zelo quīq̄ feruet
sūt etiā tēperas: ne si plus ferueat pdat iustitiā: cui⁹ ser-
uare moderamina ignorat. Et vt dī. Aug. in. xliij. li. de
trinitate. Iustitia ē in subueniendo miseris: prudentia i
pcauēdis insidijs. fortitudo in pferendis molestijs: tē-
perantia in coercentis delectatiōib⁹ prauis. De his v̄ i
libro Sapientie. Sobrietatē & prudētiā docet iustitia & vir-
tutē. sobrietatē vocat tēperantiā: & virtutē vocat fortitu-
dinē: vidē etiā in dos dotis. & in virtus.

Cardo dīnis incertū gñis v̄ a carpo pis. q̄ vertendo
carpat: vel v̄ a cardia: & ē cardo parua pars ostiū. i. cune-
us q̄ in foramine vertit. Vñ & cardo v̄ ipsū foramē aliq̄
& v̄ cardo a cardia qd̄ ē cor: q̄ cor hōiem regit & mouet.
Cardo etiā v̄ extremitas res: vñ & cardines celi dicun-
tur extremitē ptes aris sic dicti: q̄ per eos p̄t̄ celi. Car-
do etiā ponit p opportunitate vel articulo. Vñ puerbla-
ter solet dici. res ē in cardine. i. in articulo vel oportuni-
tate. Qui em̄ in cardine est: leuiter pōt intrare vel exire.
Vñ Virgilius. Vaud tāto cessabit cardine rerū.

Cardo a cardia. i. corde dicit sc̄dm Seruū. est em̄ cor
anue super quod mouetur.

Cardomomū mont. herba quēdā ē: granū quoddā
species aromatis. & pdu. mo. sicut amomū: cynamomū.
Cardamū (nōcardomomū) inqt Tortel. herba ē sua
uis adoris: q̄ a nōnullis gr̄ecis Cardom⁹ vocat. Ego
vero καρδάμω cardanon pro Nasturcio inueni.

Carduelis lis. sce. ge. quēdā auis dicta a carduis: q̄
sarpis & carduis pascat.

Dicit a Virgilio A canthis: aut vt tortellius legit acā
thilis quod non placet.

Carduus dui. v̄ a carpo pis. q̄ corpus. Regū. iij. li. i.
ruj. ca. Carduus libani mult ad cedrū. Et ē carduus ge-

nus herbe spinose: cui⁹ natura mordax & austera ē: et iō
succus ei⁹ alio pictas. i. capillorū fluxus curat.

Caractu ci. loc⁹ vbi crecit carex v̄ reponit: & deriuat
a caret. Virg. in buco. Tityre coque pecus tu post care-
cta latebas. Job. viij. Aut pōt crecere caractu sine aq̄.

Carco res p̄teritū h̄: & suppletionē p̄teriti: & duo su-
ptina. i. carui carit⁹ vel cassia sū. cassum sū. & caritū caritu.
Caritū caritu. qd̄ pbat caritur⁹: & cassū sū. qd̄ pbat cass⁹
sa. sū. Carens caritus vel cass⁹: caritur⁹ vel cassur⁹. qd̄
pbat cassus. & ē idē carere qd̄ nō h̄re. & ē neu. cū oib⁹ suis
pposit⁹ si aliq̄ ab eo h̄ba cōposita iueniāt s̄z hug. & cor. ca.
Qui. i. eplā. Qd̄ caret alterna requie durabile nō ē. S̄z
carus ra. rū. pdu. ca. Vñ h̄sus. Semp amore care: ne te
careas mihi care. pap. di. Carco res. rui. cassū q̄uis ca-
riturus ra. rū. faciat participiū: & fm hoc cariturus irregu-
lariter formatur.

Carer dis. sce. ge. qd̄ herba vt dicit cāna palustris. &
v̄ a careo res. q̄ robore careat fm Hug. pap. nō sic di.
Carer herba acuta vulgo lista. & cor. rui. obliq̄. vt car-
dis. Virg. Et carice pastus acuta.

Caria r̄c. i. caries. vide i caries. Est etiā regio in mī-
noi asia inter lyciā & ioniam.

Caristharbe q̄z hebron v̄: interpretat duitas q̄tuor.
Arbe em̄ quattuor caristh duitas: q̄ ibi sepult⁹ ē adam
marim⁹ abrahā. Isaac & Jacob cū vxorib⁹ suis.

Caristepher interpretat villa pulchritudinis v̄ duitas
litterarum.

Carybdis. a carina v̄ hec carybdis qd̄ dā piculū ma-
rinū sic dictū: q̄ carinas abdat. i. absorbeat. Quas em̄
accipit vt vomat: vomit vt accipiat. vñ Qui. Vomit & po-
tat dīra carybdis aq̄s. Vel carybdis qd̄ v̄tula voracis-
sima fuit q̄ q̄ boues herculis furata ē a ioue fulminata ē
& in mare p̄cipitata antiquas ibi exercet rapinas. Vñ ille
loc⁹ v̄ carybdis est b̄ eiusdē syllabę cū d. vel charydis
vt di. pap. Mare ē vertiginosū i sicilia dicta gr̄ce: q̄ gur-
gitib⁹ occultis naues absorbeat. Ter in die strigū fluct⁹
& ter vomit. Et v̄ carybdis q̄i carinas abdat: q̄ eas in
mare submergit. vide in scyllaz desinit actūs i m: & abla-
tiuus in l. vt caribdi.

Carica. a copia v̄ hec carica c̄. i. fruct⁹ palme & sic⁹ sic
c̄. v̄ pot⁹ massa illaz. vñ & a copiositate sū nolat: q̄ m̄
te lit in vna massa. Vel v̄ a charis quod ē gfa: q̄ tales
fruct⁹ gratiosi sūt. & cor. penul. Qui. Quid vult palma si
bi vulgosaq̄ carica did.

Caryca per y scribit: & primā produ. & c sine h tenet
charis autē primā breuē per ch scriptū habet & secun-
dā per i. Vnde ab eo nō deriuat: nec dicit a copia. q̄
gr̄cum est vocabulum.

Carida cīc. in caritas est.

Caritissimos. vide in quarta pte in ca. de tropis.

Caries. a careo res. v̄ hec caries r̄c. i. putredo: q̄ ca-
reat soliditate: s̄z caries ē pp̄ue lignorū: putredo vero all-
arū rerū. & v̄ sic: q̄ eueniat lignis soliditate & virtute ca-
rentib⁹. & hec caria r̄c. in eodē sensu.

Carina n̄. a careo res. v̄ hec carina n̄. media ps na-
uis: q̄ remis currēs diuidit aq̄s: vel pot⁹ v̄ a curro nā.
carina q̄i currina. Et ē carina pp̄e media p̄nautis. i. v̄
ter: sed ponit q̄h̄z pro ipsa nauī: q̄ autē v̄ carina q̄i cur-
rens ruma. et. est non cōpositionis ostensio. & pu. pe. Vñ
quidā. Dicitur esse ratē: ventrē dīc esse carinam.

Carine sunt edificia romæ ad edē telluris in morem
carinarū factę vt docet Seruius.

Carinatos totus. i. cōuitiatio: & maledicus. & deriuatur
a carino nas.

Carino nas. verbū neutri. i. arguere vel conuictari:
vel illudere: & v̄ a careo res.

Immo a carinaq̄ est infima pars maui vt docet fest⁹

Carinus n̄. quidā vir a terentio inductus dictus sic:
q̄i carēs nōy. i. mente & sensu a careo & nōy. vel sic hec
etimologia deriuat a careo res.

Immo gr̄ca est vox

Cariorias. i. putrescere. & est lignorum. & deriuatur a
caria r̄c.

Cariosus. i. diuidere verbū actiui.

Cariosus. a caria vel caries vbi cariosus sa. sum. i. ve-
tustus: putridus. 2 cōparatur cariosus sior. simus. vn-
de cariose sius. sime. aduer.

Charis grecum interpretat gratia: 2 accentuat in fine.
2 pōt scribi p k. siue per c.

Immo per ch. qā Xα p l o scribitur.

Caritia sig. i. lena vetus 2 litigiosa. 2 vbi a careo res.
vñ 2 fallaces anallē caritē dicunt: qz veritate carent.

Charisma tis. ge. neu. i. gratia. 2 vbi a charis qd ē gfa
2 cor. pe. gñ. Unde quidā. Vult crux lucia dñis atqz cha-
rismata dya Quod det vota pñat quarta sequens feria.

Charistēu stē. ge. neu. gen. marmoreis viridis. a cha-
ris qd ē gratia sic dictū: qz sit gratū sculptoribus. eius em
viriditas reficit oculos.

Caristia sig. in caritas vide.

Charisto. a charistēum vbi charisto stas. i. fulgere vel
charitare. i. grana ferre. vel letari. 2 secundū hoc deri-
uatur a charis.

Charistoo græce dī afficio grā sed nō ē in vsu nro.

Charitas. a charis qd ē gratia vbi hęc charitas ratio.
i. dilectio vel resū emptio difficilis. qd magis propie vbi
hęc caritudo dñis. 2 hęc caristia sig. qd etiā vbi festus: et
gratiosus dies. etiā suauitas 2 dulcedo 2 gfa. hęc caristia
in eodē sensu fm Aug. pñp etiā dicit. caritia dies fcti
inter cognatos. Dicit etiā charitas quasi chara vnitas: qz
nos vnū caro. Vñ apls dī. qz charitas ē viculum pfecti-
onis. i. pfectēymonis. Signū autē charitatis ē gaudere
cum gaudentib⁹: 2 flere cū silentib⁹. Itē excusatio 2 ope-
rimentū dilecti proximi: qz vt dī. Petrus. Charitas ope-
rit multitudinem peccatorū. Vñ qñ frater diuulgar delictū
proximi maxime vbi non pōt esse correctio: signū est nul-
lus vel paruē charitatis ad proximi. Vñ autē libet ope-
rit 2 excusat fm. s. deū signū charitatis ē. Sed pōt queri
an mali siue pctōres sint diligendi ex charitate. Dico q
in malis est duo pñderare. i. naturā qua homines sunt: 2
maliciā qua mali sūt: quia ergo scdm naturā suā sunt ad
imaginē dei: 2 vitē diuine sunt capaces: ideo fm naturā
sunt ex charitate diligēdi. Malicia autē ipsoz ptaria est
diuine vitē: 2 ideo ipsa in eis odienda ē: vñ Aug. dicit.
Sic diligendi sunt homines vt eoz nō diligant errores.
Sciendū tñ in peccatorib⁹ qd diu in hac vita sūt adhuc ra-
tione humane nature manet possibilitas ad gratiā. Nō
autē in dñatis 2 demonibus: ideo nō ē similis ratio de
pctōrib⁹ 2 dñatis. vñ pater qz dñati non sint diligen-
di ex charitate: sed pctōres in hac vita ex charitate diligi
debent: nec etiā pro dñatis ē orandū. Et qz dicit. Diligi-
te inimicos vros: 2 bñdicite his qui oderunt vos: 2 orate
pro psequētib⁹ 2 calūnantib⁹ vos: intelligit donec sunt
in hac vita: in qua ofones nostrē eis pdesse possunt: vn-
de dicit Grego. moralis. xxxiij. Orant sancti p inimicos
suis eo tpe quo possunt ad fructuosā poenitentia eoz cor-
da pertere: atqz ipsa cōuersione saluare. vide i dilectio-
ne 2 in zelus: 2 in scandalū. 2 i perfectio: 2 in inimic⁹. Itē
ad quid valeāt bona opera extra charitatē facta habes i
opus: vide etiā in pceptū. Itē qz charitas ē porta paradisi.
habes in rumphea. Itē vide in vita. Nota hic qz bo-
na opa in charitate facta etiā si transeāt actu: manent tñ
quātū ad meritū in dei acceptione. Et fm hoc qñ manēt
habent efficacā quātū in ipsis est inducendū facientē ad
vitā eternā: 2 sic dicunt viua remanere: sed qz effectum i
peccatore non hñt est per accidēs ppter peccatū quod fa-
cit peccatorē indispōsitū ad pñpiendū effectū pcedentū
meritorū. Non autē qz ab ipsis operibus aliquid demaf
cū in suo fieri efficacā pñdictā obtinuerit hoc ipso ex cha-
ritate sunt elicta: quod eis sequens pctñ auferre nō po-
test: 2 ideo remota indispōsitōe a pctōre per poenitentia
opera illa pcedentia effectū suū in ipso iterum habere in-
cipiunt: 2 secundū hoc viuificari dicunt. Non ergo opera
paua viua mouunt in se sed mouunt per accidens quo
ad suū effectū: 2 ideo remoto illo accidente viuificari di-
cunt. Si autē pñdictus peccator mortaf in peccato mor-
tal: tunc bona pcedentia non pñt sibi ad meritū vitē

eternę: profunt tñ istis 2 perseuerantibus in poenitentia:
2 etiā beatis. Unde in apoca. c. iij. Tene quod habes: vt
nemo accipiat coronā tuā. Quod duob⁹ modis potest in-
telligi. Si em intelligat de corona pñtis iustitię vbi
coronā eius ali⁹ accipere: dum opera ipsius in charitate fa-
cta qz sibi 2 alijs proderāt: secundū qz spirit⁹ charitatis fa-
cit cōmunia merita scōrum ipso peccate sibi pdesse desin-
unt ad meritū vitē eternę: eoz tñ fructus in illis manet
qz in gratia perseuerāt. Non tñ ita qz eadē numero gra-
tia qz est in vno: ipso peccate in altero fiat. Similiter expo-
nitur si intelligat de corona future glorię: qz facti in gau-
dio existentes gaudēt de oibus meritis scōroz qui in mū-
do sunt. vnde aliquo peccate cui multa merita pñfesserāt
gaudū illoz meritorū in eternū manebit in beatis: quod
ipse peccado amisit: 2 non ita qz gloria que pdestinata ē
vni alteri def. Opera vero qz faciunt in mortali mortua
sunt: 2 ideo adueniente poenitentia illa bona nō reuiu-
sunt: vñ verius. Illa reuiuiscunt qz mortificata fuerūt. Vi-
uere non possūt qz mortua nata fuerunt. An poenitentia
possit iterari: habes in poenitentia. Vtrum inuidens fra-
tri 2 inde dolens possit eē in charitate: redire in inuideo.
Caritas siue a caro pro dilecto: siue p nōvili deducit
scdm multos aspiratione caret nā charis vñ tortell⁹
deducit primā cor. Multi tñ p dilecto & gratioso cha-
rū dicunt. vnde & charitas p non vili carū vñ caritas
annonę. nec venuste dicit caristia.

Caritudo dñis. in charitas exponitur.

Carmelus qd hebraice carmel dicit: mons ē in confi-
nio palestine atqz phoenisie: sed nō ille de quo nabal car-
melus. Ille mons ē galilee in terra pñssionis.

Carmen mints. vbi a carmentis dea carminū: vel dicitur
carinen quasi carens mente: qz illi qd illud canebāt mē-
te carere credebant: vel vbi a carpo pis. qz carptim pñ-
dicitur: 2 vbi carmen quicqd pedib⁹ cōtinet. Carmen etiā
vbi scriptū de aliquo delectabili cū metro. vt in hoc. Car-
mina qui quondā studio florente peregi. Carmen etiā
vbi quilibet cātus cū metro. Vñ liber odaz intitulat liber
carminū. i. cātū: qz quibet distinctio eius cantabilis ē: vñ
carmineus nea nēu. ad carmen ptinens.

Carmen a canendo dī: sed euphonię grā iterponit r.
Seruius tñ etiā asserit quosdā putasse a carmente que
prius Nicostata dicta erat carmina dicta: qz carmen-
tis primā carmine futura dixit in latio.

Carmētis tis. fce. ge. dea carminū. fuit mater euādrī
2 vbi a carpo pis.

Carmino nas. vel carmino: natis. i. carmina facere:
2 vbi a carmēnis. Et etiā ad lanā ptinet: vt carminare la-
nā: quali carpe vel purgare.

Carnake in caro est.

Carnariū ris. locus vbi carnes reponunt: 2 vbi a carne.

Carnicus nea. neum. in caro vide.

Carnicula le. dimi. parua caro.

Aptius caruncula dicitur.

Carnifex as. cōis ge. i. homicida vel macellator. 2 vbi
carnifico cas. 2 cor. si fm Aug. pñp. vero dicit: carnifex
vbi quia carnē faciat.

Carnificana ne. produ. pe. fce. ge. i. macellū. 2 vbi a car-
nifer. Unde Aug. in quodā sermone stephani. Carnifi-
cā itaqz sūt furoris iudeus exercitus: sed ouē suā dauid
noster de ore feruens excussit.

Carni ficiū cij officium vel actus carnificis. 2 dicitur a
carnifer.

Carnifico cas. pe. cor. i. facere carnes vel interficere:
vel lacerare. 2 cōpo. a caro 2 facio. Et cōpo. carnifico cūz
ex. 2 vbi excarnifico cas. i. dilacerare vel cruciare.

Carnulentus ta. rñ. ppo. a caro 2 lentos qd ē plenum
2 ē carnulentus plenus carnis. i. pinguis. 2 crassus. et
pparat carnulentus i. i. simus. vñ carnulente tius. sime
aduer. vñ hęc carnulenta sig. i. crassitudo.

Venustius tamen corpulentus dī: qz corpus poti⁹ qz
carnē dicimus vt docet valla: pñferti de viuo cuius cō-
stariū dicitur est.

quod est vanus

¶ **Cassarius** rj. i. retarius: a cassis dicitur qui retia facit

¶ **Cassula** lē. a cassis dicitur hęc cassula lē. parvū rete: qđ 2 cassis dicitur. vel dicitur cassilis a careo: qđ careat soliditate in foraminibus.

¶ **Cassida** in cassis vide.

¶ **Cassidis** dilis. fce. ge. 2 hoc cassile lis. ge. neu. dicitur sacculus: pera: sarcipenis: sicut: marsupium: mocus: locus: crumena fīm lūgu. pāp. etiā dicit. Cassidilis pera pastoralis. 2 pdu. penul. Thobias. Cassidili profert an aliare tecur. 2 cor. penul. hic. et hoc accidit causa metri. Quidā tamen legunt ibi cassiduli per u. in thobias. viij. ca. vbi dicit. protulit de cassiduli suo partē ieconias. 2 ita inuenitur in antiquis biblis. 2 hoc vult lūgu. 2 papias. Quidā tamen biblie nouę hnt de cassiduli suo. et cor. pe. 2 declinat cassidis lis. Quidā legunt ibi de cassiduli suo declinantes cassidile lis. 2 cor. penul. siue li. Quidā etiā dicunt qđ cassidile dicitur pera aucupis in modū reticuli facta in qua ponit aues quas in casse. i. in rete capit. Et dicitur cassidile: qđ quicquid capit in casside sedet indusū in cassidilibus: vel dicitur quasi cassis sedile: qđ breue est vt sedile. i. fundus cassis: 2 simili modo reticularum.

¶ **Cassilis** lis. in cassula vide.

¶ **Cassio** a caput dicitur hęc cassio sidis. i. galea: qđ caput egat: est de ferro. 2 est pprie militū. Galea vero de corio est dicta a galeon qđ est couū. 2 est peditiū. Et facit cassio accusatiū casside vel sida. vñ 2 sumit hęc cassida dē. idē qđ cassio. vel dicitur cassio a careo: qđ intus sit inanis 2 cassia. Regū. i. l. ca. x. viij. cassio gēa super caput eius.

¶ **Cassio** lis. mas. ge. i. rete. vt dicit Thidoms. pprie est genus venatorū retis. 2 dicitur a capio. qđ capiat: vel dicitur a careo: qđ careat soliditate in foraminibus. Dicitur hęc cassio cassidis. p. helmo. Unde versus. Fallit aues cassis: mutant caput enea cassis. Si cassio dicas cassis signat tibi rete. Sed galeam signo cum cassis cassidis aio.

Cassio cum in actō cassida faciat non recipit latinā de ductionē. Certū autē est ab actō tertie sepe fieri ntm primæ: vt ab hanc cassida hęc cassida. ab hunc cratera hęc cratera rē &c. Helmū autē vocat galeam.

¶ **Casso** fas. faul. fare. i. frangere: destruere: annihillare. vanū facere: 2 est actiū: 2 deriuat a cassus nomine.

¶ **Cassus** fa. sum. dicitur a careo res. quia habet ppteritum carui. 2 per suppletionē cassus fa. sum. Et nota qđ cassus. i. puuatus participiū est: cassus vero. i. vanus nomē est: inde cassabundus bunda. bundum.

¶ **Castanea** neg. fce. ge. tā pro arboze qđ pro fructu dicitur a castro stras. qđ eius fructus in modū testiculorū geminus intra folliculū reconditur: itaqđ quasi castratus.

¶ **Castellanus**. a castrū dicitur castellanus na. nū. qđ inhabitat castrū: 2 hęc castellarus rj. dñs castri: vñ qđ pect castris

¶ **Castellū** li. a castrū dicitur hoc castellū. 2 hoc castellulū abo diminutiua: castellū etiā dicitur cōductus vel receptaculū aque: vel vas ad aquā recipiendā. 2 videt sic dicit: qđ ad modū castri sit dispositū.

¶ **Casternus** rj. locus vbi remi collocant. 2 dicitur a castro vel a castris.

¶ **Castifer** ra. rum. penul. cor. qui flagella portat vt castiger. a castus 2 fero fers.

¶ **Castigo** gas. dicitur a castus. 2 est verbum actiū. Et ē castigare castū facere vel corrigere: vel cōmouere. vñ de in psal. Castigans castigauit me: qđ autē dicitur castigare quasi castū facere. vel agere: potius videtur etimologia qđ cōpositio. 2 produ. sti.

¶ **Castimonia**. a castus dicitur hęc castimonia nē. i. castitas

¶ **Castor** ris. mas. ge. quoddā alal est sic dictus a castro stras. qđ sentientes venatores se sequentes seipsū castrat vt euadere possit se fugari scens ppter testiculos. Testiculi em apti sūt medicaminib. Item 2 fiber bu. 2 beuer 2 canis ponticus dicitur scidū lūgu. Thido. etiā in. xij. li. etimo. ca. de bestijs dicit qđ ppter se venatores se castrat: et moribus virilia amputat. Et physiologus etiā hoc dicit. Quidā tamen opinantur hoc falsū esse: dicentes qđ castor

non est tantę discretionis qđ sciret se liberare taliter: hoc quotidie patet in castoribus qui in locis inueniuntur. Unde quod dictū est de castratione castoris non de castoribus qui sibi dicunt: sed de quibusdā animalibus castoribus assimulantibus in testiculis foris ita intelligendum. Et est castor animal mirabile 2 monstruosum. vñ in terra 2 in aqua. natat in aqua vt piscis. in terra ambulat sicut alia animalia. Cauda eius in omnibus naturis piscis habet 2 sapit. habet enim squamas 2 spinas quem admodū piscis. Reliquū corpus carnes est naturā habēs quadrupedis animalis. 2 nō comedit in ieiunijs: canda vero eius comedit in ieiunijs. Est autē castor in magnitudine admodū parui canis: habens pedes quasi caninos a parte posteriori cū quibus principaliter ambulat. A parte vero anteriori habet pedes quasi anserinos cū quibus in aquis principaliter natat. Dentes habet acutissimos: pellem preciosā. Itē inuenit castor stors. p quo dā signo celesti. Unde dicit. pāp. Castor 2 pollux apud paganos dii sunt habiti: quos etiā inter sydera finxerunt: qđ signum dicit gemini. Itē Thido. in. xij. li. etimo. vbi agit de nobis stellarū sic ait. Castor 2 pollucem post mortē inter sydera notissima constituerunt: quod signum gemini dicunt. 2 cor. penul. gentiū castor castoris in vitis qđ significatione.

¶ **Castoreū**. a castor dicitur hoc castoreū rei. i. medicamentū qđ fit de testiculis castoris. Et adiectiue declinat castoreus reorum. vt castorea caro. i. caro castoris vel de castore existens.

¶ **Castra** sunt vbi milites steterunt dicta quasi casta. vel qđ ibi castrē libido. Castrū vero singulariter oppidū fīm pāp. lūgu. vero dicit castrū castrū dicitur a castro stras: qđ castrē licentiā ibi inhabitantū ne passim vagari liceat 2 pateat hostib. Eadē ratione dicitur 2 castra in expeditione tñ in plurali numero: vel qđ ibi tanqđ castrū debent ēē: luxuria em vires eneruat. vel dicitur castrum qđ in altro loco ē situm. quasi casa alta.

¶ **Castrametor** taris. i. diuidere vel ponere vel mutare castra: vt castrametati sūt filij israel. i. posuerunt castra vt mutauerunt. 2 ē compositum a castra 2 metor ris. qđ dicitur a metor vel muto eas. fīm lūgu. Qñq autē inuenit. Castra sunt metati: ita qđ sunt duę dictiones. Deut. i. Metabant aut castra filij israel. 2 pd. me. castrametor in ris. vñ Luca. in. i. Audax helperios veniā metatur agros

¶ **Castrēsis**. a castro vel castris dicitur hęc castrēsis 2 hoc se. Et fñ pāp. Castrēsis dignitas vñ honoz castrorū.

¶ **Castrimargia**. i. cōcupiscētia gulę: ventris: ingluuies a castus p contrariū dicitur: qđ non facit castos.

Immo nō castrimargia sed gastrimargia dicitur gulosis & gastrimargos gulosus. sūt autē mere gręca

¶ **Castro** stras strauit. verbum actiū: dicitur gallus castrat

qñ ei amputati sunt testiculi. 2 inde verballa.

¶ **Castrum** stri. in castra exponitur.

¶ **Castus** sta. stū. dicitur a castro as. vñ dicit pāp. 2 lūgu. Castus oli pmo a castratione dicitur. Postea placuit veteribus etiā eo nolari qđ ppetuā libidinē abstinentiā pollicet. 2 cōpat castus stors stissim: vñ caste stius sime. aduer. et hęc casturas. Et ē casturas pprie corporis corruptio. sñ ptenentia ē post corruptionē luxurię abrenūciatio. Dicit tñ continēs non solū in castitate: sed etiā in cibo 2 potu 2 ira 2 coitu 2 in alijs. Quidā castitatē in cōiugijs spūalib: cōtinentiā in virginitatē intelligūt. Illa autem est vera castitas qđ nec mente polluit. Conuehit etiā a quibusdā diuigui triplex castitas. Est nāqđ castitas virginalis: matrimonialis: 2 vidualis: 2 in qñ istarū hō fidelis saluari pōt.

¶ **Casula** lē. parua casa. Casula etiā dicitur vulgo planeta presbyteri. qđ parua totum corpus hōim tegit.

Casula qđ sacerdoti nūc dat a cadendo vt ē casa deducitur qđ dum desup iniicitur decidit.

¶ **Casus** sus sui. dicitur a cado dis. 2 a casus hęc 2 hęc casus: lū 2 hoc le. inde casualiter aduer. fīm lūgu. pāp. vero sic dicit. Casus a cadēdo dicitur. p eos em inflexa noia variant. 2 cadunt tā sensu qđ littera. De casu accidere nois supra require in tertia pte vbi egi de casu nois.

Casus diuersa significat. Nam casus est lapsus; ruina; fortuna; euentus; omen; periculum. Casus autē vel fortuna sunt causę p accidens rarius euentus in his reb⁹ q pp aliquid aliud fiat. vt qui cā videndi amici exiit. lapide sua grauitate cadente est percussus. vel vt dī. Boe. in quinto de consolatione. Casus est inopinatus euentus ex pñtibus causis in his q ob aliquid aliud geruntur sicut et cum vn⁹ abscondit aux: et alter effodiens terrā ob aliud idem inuenit. Vocigitur fortium creditur accidisse. s; nō de nihilo. Nam ppulas habet causas qui posuit prius. et post effodit. Dicit enī Boe. in. iiii. de consolatione nota: bde pñt. Quāuis cām tantę dispositionis ignores: tñ qñ bonus mundū rector temperat recte fieri cuncta ne dubites. Nam vt dicit in Job. Nihil in terra sine causa. Aristot. ait secundo phisicoz dī. Casus est cā agens pter intētiō nem. Et ideo q casuales sunt simpliciter loquēdo nō sunt intenta nec voluntaria. et quia omne peccatū est voluntarium fm Augu. pueniens est q casuales inq̃tum huiusmodi non sunt peccata. Contingit tamē id quod non est actu per se volitum et intentū fm q cā p accidens b; remouens: phibens. Unde ille qui non remouet ea ex quibus sequitur homicidiū si debeat remouere erit quodammodo homicidiū voluntariū. hoc autē ptingit dupliciter. vno modo quando dans operā rebus illicitis quas vitare debeat homicidiū incurrit. Alio modo quando nō adhibet debitam sollicitudinē. Et ideo fm iura: si aliq; det operam rei licitę debitam diligentia adhibens et ex hoc homicidiū sequitur: nō incurrit homicidiū reatū. Si vero det operam rei illicitę: vel etiā dans opam rei licitę non adhibens diligentiam debitā non euadit homicidiū reatū: si ex opere et mors hominis sequatur. Unde in. iiii. c. Sene. et hystoriz legitur. q lamech credens interficere bestias interfecit hominem. i. chayn. et reputatum est ei ad homicidiū: quia videlicet lamech non adhibuit sufficienter diligentiam ad homicidiū vitandum: et ideo reatū homicidiū non euasit.

Nota q sicut b; in hystoriz lamech fm Josephus res diuinas sciens: sapienter chayn p muni pena subiaceret: si b; deberi maiorem penam p dicit hoc mulieribus suis sic. Qui occidi virum in vulnus meū: et adolescentē in luo: rem meum. septuplum dabitur vltio de chayn: de lamech vero septuagies septies. Lamech vir sagittarius dū vltuendo caliginem oculoz incurrit: qui habens adolescentem ducem dum exerceret venationem p delectationē tñ et vsu pellis: quia non erat vsus carnis ante diluuiū casu interfecit chayn inter fructecta estimans feram: quē q; ad iudiciū iuuenis ductoris sui dirigens sagittam interfecit: transiit cum arcu vibrauit euz vsq; ad mortē inclusue. Occidit ergo chayn in vulnere: adolescentem ductorē suū in luoze vulneris vel vtriusq; occiderat in vulnus et in luozem suā. i. in dānationē suam. Et ideo cū pñt chayn esset puniunt. sepulsi suū puniti est septuagies septies. i. septuaginta septem aīę quę egresq; sunt de lamech in diluio pteritū. Vel hoc numero maiortatē tñ penę notat. Debieus vero dicit. Mulieres sue male sepe tractabant eum. vnde ipse iratus dicebat eis se pati hoc p duplici homicidio q fecerat tñ trebat eas subdēdo penas. q. d. Cur vultis me occidere: graui⁹ punitur q me interficiet q; q chayn. Item scias q dñs dixit ad chayn. Male dicit⁹ eris super terram vagus: et pfugus. Veruo iste maledicetur non adam: quia sciens iste penā pumę pparicanōis homicidiū addidit. Timens ergo chayn ne vel bestię est de uozarent si egredietur ab hominibus. vel si maneret cū eis pro peccato suo occideret eū dāns se et desperās ait. Maior est iniquitas mea q; vt veniā merear. i. q; id quo veniā merear quasi dicat. Maior est iniquitas mea offiū merito meo vel misericordia dei: quia offus qui inuenerit me occidet me. Et tñ hoc dicit: vel aprādo dicit. quasi diceret. Utinam occidat me. Dixit ei dñs. Nequaq; fiet ita: non cito. i. moueris: sed offus qui occidit chayn. ipse li berabit eum a miseria et labore. Et tunc additur imperfonaliter. Septuplum punitur. id est punitio fiet de chayn

dum viuet in pena vsq; ad lamech septimuz. Cui psona translatio septuaginta interpretum. Omnis qui occidit chayn septem generationes exoluet: quasi diceret. Punitio de te fiet p septem generationes. Lamech enī q fuit septimus ab adā. i. in septima gñatione interfecit eū. Tradit quidā penā eius durasse vsq; ad septimā gñationē: q; se ptem peccata pmissit. Non recte dimisit: fratri inuidit: dolose egit: vocās in agrum occidit: pecciter necauit: desperauit: nec dānatus pñam egit. vel sic. Qui occiderit chayn septuplum punitur. i. plusq; ipse chayn p prohibitio: ne homicidiū: q nondum facta fuerit ipsi chayn. Itē scias q lamech pmo induxit bigamiam.

Cata ppositio gręca est. et quandoq; tñ valet q̃tum trans. vt cata grapho. id est transcribo. Quandoq; q̃tum p. vt Cata antiphrasim. i. per antiphrasim. Quādoq; tñ q̃tum supra vel iuxta: vt Catamathesi. i. iuxta vel supra matheum. Et ponitur pro breui etiam: vt in catalogus.

Cata ppositio gręca genitiuo aut actō deferuit: cū genitiuo: significat in. aduersus. ex. cū actō contra. per. secundum. In compositione autem varie capitur nunc pro de vt catagrapho descriptio. catagraphe descriptio nunc pro sub. vt Catagios κατὰ γῆος sub terrane⁹ Nunc dis vt catalyo dissoluo. &c

Catarisia sig. id est ancilla super alia dolosa et fallax. componitur cata quod est supra et carisia.

Cataclysmus clysmi. masculini generis. id est diluuius a cata quod est per et clima quasi diluuium per diuersa climata. id est mundi partes dispersum. Ecclesia. xxxix. Et quoniam cataclysmus aridam inebauit.

Cataclysmos est quidem diluuium sed non a climate deducit immo a clyzo quod ē inundo demergo alluo diluo vnde clysmos lotio & purgatio: scribitur ergo per v.

Catachresis vel cathacresis fm quosdā est species tropi. de qua supra dixi in quarta parte in ca. de tropo.

Dicitur abusus vel contra vsum vsurpatio.

Catafrontes. id est contumax: contemptor superbus. Cataphronetos aut cataphronitos κατὰ φρονος despēctus. scribetur ergo per ph.

Catagrapho graphas. penul. cor. id est trāscribo. vide in grapho.

Catalecticus ca. cum. pe. cor. cui nil superabundat. vnde ille versus dicitur catalecticus in quo nil de metro super est. et componitur cum a. vel hyper quod est super. et dicitur a catalecticus ca cum. et hypercatalecticus ca. cū.

Ille autem versus est catalecticus. ad cuius perfectionē deest vna syllaba. idem dicitur et claudus. Hypercatalecticus vero est ille versus cui superabundat vna syllaba. Catalexis dicitur terminatio: inde catalecticus terminatus scilicet sua mensura.

Catalogus gi. est enumeratio: ordo: series. vel breuis interpretatio seu descriptio: seu iustorū numerus. et b; a cata quod est breue: et logos quod est sermo vel relatio quasi sermo multa breuiter pprehendens: vt omnes scri orate pro nobis. Catalogus etiam dicunt duodecim libri veteris testamēti. Hiero in plogo thobie. Quē hebriei de cata lago diuina scripturarum sectantes.

Catamane. i. iuxta mane. s. diluculo vel in ipso mane. et dicitur a cata quod est iuxta et mane. et produ. ma. sicut mane aduer. vnde quidam. Quolibet a mane fieri dicas catamane.

Cataplasmā. plasma componitur cum cata quod est supra: et dicitur hoc cataplasmā tis. inductio: medicamentū q; supra formā morbi inducitur. Item dī hoc emplastrū. ab en quod est in. et plastes quod est forma.

Cataplectio interpretatur punitio. vñ fm vnā translatio: nem b; obiurgatio. Eccl. xxi. Et pōt dīd cataplectio a cata quod est iuxta: et plecto tis. qñ. i. tñra est rixā q; fere plectunt se. i. puniunt et verberant. Nostra littera dicit. Obiurgatio et iniurie annullabit substantiā. Sed alia translatio habet cataplectio vt dicit glossa.

Cataplexis dicitur stupor **Cataplex** stolidus & stupefactus.

Catapuera. dorta puella.

Catapulta est vas ut dicunt. vel potius sagitta cum ferro bipenni quam sagittam barbatam vocant. Est iaculum celere vel sagitta ut docet No.

Cataracta est. via subterranea qua aqua sub terra decurrit. unde per translationem in celo dicuntur cataractae nubes vel discursus. et meatus pluviarum vel tonitrua secundum Augustinum. Augustinus. etiam dicit. Cataractae sunt fenestrae. id est nubes vel tonitrua. et cor. primam. unde in pantheon. Et cataractarum fondit in orbe pharon.

Catafopos. scopin quod est intendere vel speculari. componitur cum cata. quod est per. et hic catafopos pl. qui et scapha similiter dicitur: quasi scopia a scopin. scilicet nauigium: quod latine speculatorium dicitur: quia mittitur causa indagandi et speculari. unde sepe catafopos dicitur explorator: indagator: circulator: investigator. et cor. sco.

Catafopos explorator seu speculator dicitur **Catafopos** exploratio.

Cathasta sit. est pene gen⁹ aculeo simile vel lectus ferreus.

Cathasta est locus ubi ferri venales exponebantur pedibus cretatis. Tibullus. Quem saepe coegit Barbara gypsatis fere cathasta pedes.

Cataphros. ponitur sub scemate a gressu. de quo supra in quarta parte in c. de colubus rhetoridis.

Catagorema sit. neutri generis. id est predicamentum vel significativum. et dicitur a cathegoria cathegorias. et produ.te.

Catagorema predicamentum vel accusatio: Nam catagoreo dicitur accuso. Producit autem secundam quia per h scribitur & categoria accusatio vel predicamentum. Tortellius vult cathetoria scribendum cathegorio. id est praedico. sed rectius sine h scribitur. Nec dices catagorema sed catagorema sicut problema non problema.

Cathegoria cathegorie sit. a cathegoria ras. et acut pe. et est cathegoria predicamentum. vel predicatio: vel significatio. Unde et predicamenta aristoteli. dicuntur cathegorie. Cathegorie etiam dicuntur accusationes.

Catagoreo as. verbum actuum. id est signare vel predicare. et dicitur compositum a cata et gore. quod est dicere. Unde catagoreo as. in eodem sensu.

Cateia. Telum dicitur lingua pſarum vel gallorum: et ut dicunt laeca vel hasta. Vel ut quidam volunt. Cateia lingua pſarum est sagitta orbiculata sine hasta qua utebatur hercules. Erat autem cum ligulis catenarum et quando eum pſidebat iterum cum catennula retraherat. Virg. Soliti torquere cateias. Quidam libri donato in ca. de barbarismo habent catella. i. iaculum longum quod cum cathena pſatur et sit a cathena et telum quod est longum. Si autem dicatur cateia pe. cor. cum producat sit barbaralexis extractione temporis.

Cateiae secundum Seruium sunt tella gallica aut teutonica. Unde Maro. Teutonico ritu soliti torquere cateias.

Catella le. dimi. parua catena. unde et catella dicunt catenulae et circuli colli invicem se comprehendentes in modum catene. Item catella tellae. dimi. parua cata. et descendit a tellus. Invenitur etiam catella le. per unum l. i. iaculum longum. ut dixi in cateia supra immediate.

Catella. a catul⁹. sit hic catellus li. unde hic catellulus luli. dimi. Marb. xv. Nam et catelli edunt de mids. Et a catellus hec catella le. et a catellus hec catellula le.

Catena ne. dicitur a capio: quia capiendoteneat: vel capiendoteneatur pluribus modis. et est etymo. non compositio: sicut et illud. catena quasi captivos tenens.

Cateno nas. id est catenis ligare a carena. et componitur concatenon nas. incateno nas. et sunt actus: et carent

aspiratione et produ.te.

Catenula le. dimi. parua catena.

Caterua ut hominum multitudo. et derivari ut a cata quod est iuxta.

Cateruarius ria. rium. quod est caterue. vel quod spectat ad cateruam. Cateruarius etiam dicitur qui semper in caterua est. id est in multitudine populi.

Cateruatim adverbium id est multipliciter vel gradatim. vel per cateruas. vel de caterua in cateruam. et dicitur a caterua.

Catecuminus ni. penultima correpta interpretatur instructus vel audiens: quia doctrinam fidei audiat. necdum tamen baptismum percepit. et dicitur a catezizo yas. in catezisy vide.

Cathedra drg. grecus est. i. excelsa sedes indidit videt pſidentis et pponit a cathas quod est sedes: et edra spondat: quasi spondata sedes. a quo hic et hec cathedralis et hoc le. unde cathedraliter. cathedralitas tis. Item a cathedra cathedratus ta. tis. cathedralicus ca. cum. Cathedralice secundum Augustinum. Secundum alios quosdam cathedra est doctoris. unde in grecis. Rex solum. doctor cathedram. iudex tribunal. possidet ac sedem pſul: pſetoris curulem.

Cata & hedra. id est sella faciunt cathedra.

Catheristica ce. i. determinata. et cor. pe.

Cathesis vel cathetesis grece. doctrina: vel locus doctrine sit latine. unde cathetizo yas. vel cathetizas. i. confirmare instruere. edocere: nubere: redarguere: obiurgare: refutare. apostolus ad gala. v. Loquitur autem his qui cathetizatur verbo ei qui cathetizat. i. instruit in omnibus bonis. quia ut sit in prima ad corinthios. Si spſalia vobis seminamus non magnum est si carnalia vestra metamus. Et a cathetizo vel catezizo derivatur hic cathetizata te. et cathetizeta te. id est doctor: instructor: pſceptor: et hic cathetismus mi. id est instructio: doctrina et maxime in fide. si potest queri an cathetismus dirimat matrimonium pſtractum Ad hoc dico quod cathetismus baptismum et pſfirmationem epſ pſtrahitur pſpatermitas. Differunt tamen in hoc. quod si baptismum et pſfirmationem pſtracta pſpatermitas impedit matrimonium. Illa tamen quod pſtrahitur p baptismum catechismus adeo est exilis et inualida quod vix impediatur matrimonium contrahendum: nunquam autem dirimit id pſtractum. Quod enim baptismus sit ianua et fundamentum omnium sacramentorum. quia cathetismus non est sacramentum. pſcedit namque baptismum. Item ante baptismum quis non est filius ecclesie quia si sic moreretur in eternum periret: quo ad penam damni. igitur nec spſialis filius. Ergo per cathetismus vel nulla vel quasi nulla contracta est copatermitas. vide etiam in com pater et frater.

Catechesis grece κατηχησις dicitur instructio & eruditio κατηχηστικος catecheticos vel catechisticos instructivus κατηχεω catecheo dicitur audio. erudio instruo. in sacris imtio.

Catechismus mi. in cathesis exponit super immediate. Cathetizo yas. in cathesis vide.

Catholicon interpretatur univſale: vel commune. Catholicus ca. cum. id est univſalis: ut fides catholica secundum Augustinum. secundum do. Augustinum. Catholicus rectus. catholici est etiam iste liber sicut dixi in principio prime partis.

Cata & holon. id est totum faciunt catholicus ca. cum & sunt tſi inepti ut dicant catholiconem: quasi sit tertie: quod est secunde.

Catholicus. in catholicon exponitur.

Catillo a catulus dicitur hic catillo nis. i. glutino deglutator: qui quadam gulofitate ad modum catuli per domos discurret. unde catillofus sa. sum. id est avidus: gulofus: sicut catulus est ad escam secundum Augustinum. et secundum Augustinum. Catillo catillas. laui. verbum actuum. id est deglutare vel sonare ut catulus.

Catulire est esurire. & libidinari ut docet Nonius. Varro autem dicit. foeturae oves principium admittendi faciunt veris principio. tſi enim dicuntur catulire. i. ostent

dere se velle maritari aut mares appetere. Catillones inquit festus antiqui gulosos vocabant. vnde lupum piscem lucilius catillonem vocat vt docet macro. Ne dicas igitur catillonem.

¶ Catillum l. dimi. paruum catinum fm lbug.

¶ Catinū nī. vas facile fm lbug. fm hō gldo ety. xx. Catinum vas est vinarium fictile: quod melius in neutro genere dī q̄ in masculino sicut 2 salinū dī vas aptūz sali. vnde quidam. Quod capiens vīnū teneat vas dico catinū. Fictile vel luteū faciens frīgere lēuz. Et in auroa dicitur Qui mecum vescetur ait tangendo catinū. Et scias q̄ l̄ q̄daz nomina inueniant auctoritate veterū quādoq̄ in mas. ge. quādoq̄ in neutro. vt hic punctus hoc pūctūz. et hic catinus hoc catinū: nō tamen debent dici incerti generis. quia masculinū talī nomīnū tam cessauit: q̄ nō vt mur nisi neutro genere istoz nomīn. Istō tñ q̄ vteremur his nominibus in vtroq̄ genere. non tamē essent dicenda incerti generis quia varias terminationes habēt fm diuersa gene. quod in nominibus dubiis nō ptingit. 2 ita de stadiū et stadium. et consimilibus dicere.

Catinum & catinus dicitur Nam varro facit catinos dicit vt recitat Nonius. Estq̄ vas escarium a capiēdo dictum: facit autem catinus catillus catinulus & catillū diminutiuū vt docet Seruius.

¶ Cato. a catus dī hic cato onis. quia astutus fuit ad modum illius animalis. vnde catonius ca. cū. 2 hic 2 hec catonista nē. qui vel q̄ sequitur catonem et etiā sectā illius. duo autem catones dicuntur fuisse ambo amatores huius. Maior censorius auunculus minoris philosophorum peritissimus. Minor nepos eius rigidus dictus est. 2 vti cōsis qui vtiq̄ se interfecit. Vel cato dī a catus. ta. tum. fm quosdam.

¶ Cattus ti. quoddam animal ingeniosum. s. murilegus quod alij dicunt gattus per g. sed corrupte. vnde hec catate. 2 dī cattus a catus quasi cautus per sincopā. eo q̄ sit cautus in muris capiendis. et scribitur cattus p animalī p geminum tt. Baruch. v. dī. Supra corpus eoz volant noctū et hyundines et aues etiā similiter et catē. Catus dicitur prudens & vaser animal autem domesticum quod mures capit vnde a vulgo muriceps & murilegus dicitur: ab ouidio & aliis peritis dicitur hec felis huius felis nonveles velitis in quā diana versa fūgitur in bello giganteo. Nec pro animalī dicit cattus.

¶ Catulaster stri. dimi. paruus catulus: vnde hec catulaster stre.

Catulaster non paruus catulus sed imitator eius vt notat valla in priscianum qui id male docuit.

¶ Catullus li. per geminum li. fuit quidam poeta veronensis. de quo dicit Ouidius. Mātua virgilio: gaudet verona catullo. Pelligne gentis gloria dico ego. De hoc etiā facit mentionem Iuero in epist. ad paulinum. cap. vii. et. viii.

¶ Catulus li. pe. cor. est dimi. de canis. Et sunt catuli p pte filij canum. Abusue tamen filij quarūlibet bestiarū dicuntur catuli. et inde hec catula le.

¶ Catus. cautus sincopatur. 2 dicitur catus. ta. tum. id ē cautus fm lbug. pāp. vero dicit catus denominatur siue denominationē assumit a cane id est doctus: sapiēs: acutus: ingeniosus: inde cato onis.

¶ Caucasus mons scribitur ab india vsq̄ ad thaurū porrectus p gentiū varietate et linguaz varie dictus. Nam cum in oriente in excelsum consurgit caucasia dī fm ipsorum linguam pro niue candidus dicitur fm pāp. et cor. pe. vñ quidam. Carbasus abbrevias 2 caucasia est comes illi. Et scias q̄ vt narrat albertus hic mons est maior omnibus montibus orientibus tendentibus ad aquilonē. Significatio sup magnitudinē montis huius est: q̄ illi qui habitant super ipso loco inferior vident radios solis in monte isto. id est in cacumine donec transeat tertia pars noctis in occidente: et in mane ante tres horas ortus diei vidēt iterum in oriente in ipsos radios solis. vnde ipsius solis radij

non occultantur nisi per tertiam partem noctis. hoc est p tñ. horas equales: sed q̄ tota nox diuiditur in. xij. horas. Aliud signum huius magnitudinis est magnitudo fundamenti eius. Nam latissimū et multas terras occupās habet fundamentum 2 teste eius sunt homines qui habitant sub eo et procedunt ab eo: quia ibi multaz rationum et multaz linguarum. et sub isto monte caucaso oriuntur flumina magna multarum aquarum. vide in mons.

¶ Cauda dē. dicitur a cado dis. quia videtur cadere. vñ caudatus ta. tum. qui habet caudam. 2 est cauda extrema pars animalis.

¶ Caudex. a cauda dicitur hic caudex dis. id est truncus: quia est quasi cauda arboris: quod et cadex dicitur. 2 tunc deriuatur a cado. quasi casum dans.

¶ Caudile nauicula dicitur: q̄ quatuor vsq̄ ad decapit. anthomines fm pāp. vide in trabaria.

¶ Caudix dī. se. ge. radix que inheret terre. Et dicitur a cauder.

¶ Caneus. a cauo uas. dicitur hec canea ueq̄. locus concuius vbi aues vel alia animalia includuntur. Caneus etiā dicitur theatrum vel sessio hominum in circuitu cōcedentium.

¶ Caueo ues. ul. tum. id est obseruare: videre pspicere vitare: causa vitandi aliquid ad cautela adhibere. vnde quidā. Mutat et obseruant cautelam datoz cauere. caueo pponitur. pcaueo ues. vel ante vel pte alijs cauere. et est actiūz caueo cum omnibus suis ppositis. et cor. ca. vnde prudentius de sichomachia. disce supdū deponere disce cauere Ante pedem foueam quisquis sublimē minaris. 2 deberet facere supinū cati sine u. Nam vt vult pūf. in. ix. lib. Caneo eo in i mutato facit pteritū caneo ul. 2 ul in tū catum deberet esse: sed facit cautum addita u ad differentiam huius nominis catus. ta. tum. sicut faueo ues. facit fauifautum. ad differentiam huius nominis fatum.

¶ Caueola lē. dimi. parua cauea. et cor. pe.

¶ Cauerna nē. i. spelunca. 2 vñ a cauea. 2 a cauerna dicitur cauernatus ta. tum. 2 cauernosus sa. sum. in eodem sensu scilicet perforatus pforatus perforatus.

¶ Cauernicula le. dimi. parua cauerna. et cor. pe.

¶ Cauernula lē. dimi. parua cauerna. et cor. pe.

¶ Cauilla le. a caueo ues. dicitur hec cauilla lē. q̄ de ligno inficitur foraminibus ad modum clauī. vnde cauillo las. id est clauis figere vel confirmare cauillis. Inuenit etiaz cauilla pro rixa cauillatione: contentione. sed a cauo uis tunc descendit.

Cauillum secundum festum dicitur cauillatio. irrifio. &c. Cauillationem etiā veteres dicebant quam nunc cautionem dicimus.

¶ Cauillo a caluo uas. dicitur cauillo las: quod 2 canillo ris. inuenitur. 2 est dimi. 2 deberet dici dauillo. sed substra pūf. l. 2 vñ cauillo las. quod est aliquantulū decipere. 2 p huc pūf. et istud pūf. maxime ad sophistas. qui verbum verū scienter impugnat: 2 falsum scienter affirmat. Item cauillare inuenitur p deridere contēnere: vel viciose locari vel calūniari: argumenti tergiversari. caute perscrutari.

¶ Caula lē. id est ouile a grēce aula grēce enim vocant aulas receptacula animalū. et inde caula addita c. Caula etiā dicitur cancellus ante iudicem: vbi sunt aduocati vel ingressus. Caulē etiā dicuntur munimenta ouium.

¶ Caulis a coalesco inchoatiuo verbo dī hic caulis lis. 2 est caulis generaliter herbarū vel olerum medius frutis qui vulgo thirsus dicitur: quia a terra sursum cōscendat. Ex quo tractū est vt specialiter quoddam genus olerum caulis diceretur: quia ipsius caulis amplius ceteris oleribus coalescit. i. crescit. Inuenitur hec caula lē. p ouili. vñ quidam. Dic caules olera dicuntur ouilia caulē.

Caulis grēce caulos dicitur.

¶ Cauma tis. generis neutri id est incendium. 2 dicitur a caminus. et cor. pe. genitiuū.

¶ Cauo uas. ul. id ē fodere. et pponitur pcauo uas. Decauo uas. id est valde deorsum cauare vel extrahere. Et

cauo cauas. Job. xliij. Lapidēs excavant aque. Inter-
cauo uas. inter aliqua cauare. ꝑcauo uas. i. an vel ꝑꝑ alio
cauare. recauo uas. i. iterum vel retrocauare vel extrahere.
Succauro uas. id est subitus cauare. cauo et composita
ab eo omnia sunt actiua. 2 cor. ca. vnde quidā. Et durū la-
pidem gutta cadendo cauāt.

¶ Caupo nis. ꝑ a capto ꝑis. quia capiat vinū vel aquaꝝ.
Ecd. xvi. 2 non iustificabitur caupo a ꝑis labioꝝ. q. aut
dī caupo quasi capiens potū etꝑ. est non ꝑpositio. q. alio
nomine ꝑ tabernarius: 2 tabernio 2 ganeo. A caupo dicit
hic cauponariꝝ rī. in eodē sensu. s. tabernarius. Inuenit
etiam hic caupo nis. sine u. gallus castratus. et cori. ca. An-
de versus. Tantat nocte caupo. vinum vult vendere cau-
po.

¶ Capones raro canunt. Capo autem dicitur q. captus
sit cori. 2.

¶ Caupona ne. ꝑe. ꝑdu. tam ꝑo muliere tabernaria: q.
ꝑ taberna. et dicitur a caupo.

¶ Cauponatim aduerbium id est fraudatim: admixtim
vel adulteratim: vel tabernatim. et dicitur a caupo. So-
lent enim caupones admiscere aquam vino et ꝑo puro
vendere.

¶ Cauponoz natio. verbum deponentale id est vende-
re. et dicitur a caupo. vnde in decretis. romani ꝑsili. Sit
ergo nobis anathema eo q. verbum veritatis audet cau-
ponari. vnde verbalia.

¶ Causa se. ꝑ a casu quo euenit. Est enim origo et mate-
ria negocij quod dū ꝑponitur causa est. dū discutit iudi-
cium: dū finitur iustitia. Causa sine ratioe ꝑt esse. Ratio
vero non sine causa. vt dicit ꝑap. Et scias q. cā ꝑm logi-
cum est ad cuius esse sequitur aliud. Et diuiditur in cau-
sam materialē. 2 formale: 2 iste sunt cause intrinsecꝑ. In-
trinsecam et finale. et iste dicuntur cause extrinsecꝑ. Cā mate-
rialis est illa ex qua aliquid fit: vt ex ferro fit cutellus fer-
reus: vel in qua aliquid fit: vt in corpore fit albedo: et ita
corpus materia est albedinis 2 coloris omnis. Causa aut
materialis ex qua aliquid fit diuiditur. nā alia ꝑmanet in
materiato: vt ferrum ꝑmanet in cultello. Alia transiit vt aq.
et farina transiunt in panem 2 fenū 2 filix in vitru. Mate-
ria autem est q. est potentia tñ. Causa alie formalis est q.
dat esse rei: 2 conseruare eā in esse: vt albedo est cā forma-
lis albi: et humanitas hominis. Causa ꝑo efficiens est a
qua est principū motus vel q. mouet et operat ad hoc vt
res sit vt faber est cā efficiēs cultelli: 2 domificator est prin-
cipū mouens et operans vt domus sit. Causa finalis est
id ꝑpter quod aliquid fit: vt beatitudo est causa finalis iu-
sticie. Et scias q. vt dicit plato. Nihil fit cuius ortum legiti-
ma causa nō ꝑcesserit. Item in Job. v. dicitur. Nihil in
terra sine causa fit.

¶ Causarius rī. mas. ge. litis amator vel reus qui ex aliis
quo crimine ad causam ducitur.

¶ Causatiuus. a causa dicitur causatiuus na. uum. qd ex
causa sequitur. vnde causatiua dicuntur effectus causaz.

¶ Causidicus fidi. qui dicit et tractat causas ꝑm lūg.
ꝑap. vero dicit. Causidicus orator: defensor: patronus.
Et componitur a cā et dico dicit: siue ab hoc ꝑterito dixi
quod naturaliter corripit ꝑimā: licet ꝑosinōe eā ꝑducat.
Et ideo causidicus veridicus: maledicus et cōsimilis cor-
ripiunt ꝑe. vnde quidā. Causidicus lites: medicus ꝑno-
stica vite. Mulnus amat medicus ꝑesbyter interitus.

¶ Causor artis. causatus sum. verbum deponens. a cau-
sa dicitur. et est causari causas agere vel reꝑhendere: ca-
lūniari vel inculpate: erigere vel in causam ducere: con-
queri. Roma. iii. c. Causati sumus iudeos 2 grecos omīs
in peccato esse.

¶ Caustos grece. incēsum dicitur. et accentuatur in fine.
Cauma dicitur calor. Causis combustio Causon estas
arbor. febris estuans. Causticos ardens. Causteros
idem. &c.

¶ Causula le. dīmī. parua causa.

¶ Causteriatus ta. tum. ꝑotest esse ꝑncipium de cauterio
rias. et tunc valet qstū vñtus cauterio: vel diffamatus.

vel ꝑotest esse nomen et tunc tñ valet qstū durus malis
vel corruptus. vnde apostolus thimo. i. c. iij. Causteriati
habentes conscientiam. i. corruptam vel lesam.

¶ Cauterio as. id est cauterio inurere: dānare: 2 deriuat
a cauterium. componitur incauterio rias. 2 ꝑ translationē
dicitur incauteriare diffamare.

¶ Cauterium a cautꝝ ꝑ hoc cauteriū rī. ferro quo vñtur
infirmi quasi cauteriū: quia caute viat. Ex quo etiam
inuruntur dānati ꝑ signo: vt dū caro vñtur voluntas re-
strenet. vnde hoc cauteriū lū. dīmī. ꝑm lūg. ꝑap. vero
dicit. Cauterium dictū quasi cauteriū: quia viat et ꝑulda
sit in eo seueras cauto. vt dū videtur cuius sit auaricia
refrenetur quod interdū ꝑ signo: interdū ꝑ cura adhibe-
tur: vt etiam vis morbi ignis ardore siccetur. Inde caute-
rio zas. zaul. i. vñto cauterio.

A greco dicitur cauterium quasi causterium.

¶ Cautes rīs. feminini generis petra durissima et asper-
rīma dicta a cautus quasi cauta: quia cauetur. Theodo-
lus. Abunt animalia cautē ꝑm lūg. ꝑap. vero dicit.
Cautes saxa asperrīma. videlicet maris dicit a cauendo
a nauigantibus. s. quasi cautē.

¶ Cauticus ca. cum. id est asper et durus. et dicitur a cau-
terium. Vacer de viribus herbarū. A medicis rutę vis
cautica dicitur esse.

¶ Cautio. a caueo ues. dicitur hec cautio omīs. i. cautela
iuratio: obseruatio. et ꝑonit ꝑ scripto: q. scripto nobis ca-
uemus. vnde in euan. Luc. Accipe cautionē tuā. 2 vt dī-
cit ꝑap. Cautio est breue recordationis chirographum
Item ꝑm iuristas. Cautio est nuda ꝑmissio sine solēnitate
iuramenti aut interpretatione pignoris aut fideiussoris.
Cum enim inuenitur in iure sine adiecto intelligendum
est de nuda ꝑmissione. Cuz ergo additur. et dī idonea
cautio vel idonee caueatur: intelligendū est de cautione
iuratoria vel pignozatoria siue fideiussoria.

¶ Caurus. a caueo ues. venit cautus. ta. rī. 2 est etus ꝑti-
cipium: sed ꝑotest esse nomen in tali sensu cautus qui sub-
cauet astutus: callidus: gnarus. vnde caute vel cauti. et
hec cautela lē. Cautus ꝑponit Incautus ꝑm lūg. ꝑa.
vero dicit. Cautus a cauere sollicitus ꝑcauens. In gre-
cismo sic dicitur. Cautum ꝑrouisum cautum signat quoz
q. infirmum.

¶ Causus. a cauo uas. dicitur canus ua. nī. et est cauum
natura. Cautum manu. et hic canus ut. substantiue ꝑo
cauerna vel foranie. vnde cautitas tatis. et ꝑ ꝑpōem con-
cauus ua. uum. et cor. ca. sicut cauo uas.

¶ Caxillum li. dīmī. paruus callus.

Quasillus dicitur paruus qualis a callo autem cax il-
lus diceretur.

Cacus erat latro in italia qui etiam villas incendebat
vnde dicebatur filius vulcani. Tandem ab hercule
cui boues sustulerat est occisus. Virgilius in octauo.
Quidam dicunt fuisse feruum euandri regis.

Caducifer dicitur mercurius. quasi ferens caduceum
id est virgam pacis Vnde & caduceatores sunt legati
pacis.

Cadurci populus gallię in prouincia bituricensi.

Cæa per æ diphthongum est insula in eggeo inter cy-
clades patria simonidis poetę. Inde Cæusa. um.

Cadmus filius agenoris regis phoenicum. Qui a ꝑa-
tre iussus querere europam sororem suā a ioue raptā
cum illam non inuenisset. nec ad patrem redire aude-
ret: vrhem thebas in boetia cōdidit. Sed cū socijs sui
necati essent a magno serpente illum occidit. Cuius
dētes cum terra obruisset: nati sunt ex illis armati vi-
ri qui inter semox digladiantes mutuis perierūt vul-
neribus. Sed quinqꝫ ex eis superstites arma proiece-
runt et cum cadmo thebas construxerunt. Post ipse
cadmus cum hermione vxore sua mutatus fertur in
anguem.

Cæcubum fuit oppidum latij vel campanię vbi na-

seebatur optimum vinum. vnde & pyvino illius loci ponitur.

Cære vel cærete vrbs tusciæ quæ & agilla dicitur.

Cæix rex trachinis vrbs filius luciferi & maritus halcyones. Qui nauigans ad apollinis oraculū submersus fuit. Cuius corpus in aqua videns vxorei⁹ & ipsa se in mare demisit. Et ab eo mutati dicunt in auiculas marinas quæ vocantur halcyones. Vide infra.

Cæsaraugusta est vrbs citerioris hispaniæ vel taraconenfis affusa ibero fluuio. Alij scribunt esse in celtiberia.

Cæsena ciuitas in flaminiâ vel romandiola.

Cæsarea est nomen multarum vrbiū in honorē cæsaris augusti sic appellatarū. Harū vna est in maritimis palestine ab herode magno instaurata & sic nominata. nā atea dicebatur pyrg⁹ vel turris stratonis. Alteram cæsaream struxit philippus filius herodis ad radices libani in phoenicia vbi sunt fontes iordanis. Alia est cæsarea in capadocia & alia item in mauritania.

Caieta ex pducta est oppidum & portus cāpaniæ. a nutrice enee nomen habens vt ait virgilius.

Caicus i producta est fluuius phrygiæ aut mysiæ.

Cayster fluuius asiæ alluens ephesium vrbem.

Calais filius boreæ & orithiæ. frater zeti Vide zetis.

Calabria est regio italiæ post lucaniam vel pars apulie.

Calaber media correpta. id est ad calabriam ptinens Calcas testoris troiani fili⁹ & augur nobilis. q. initio belli troiani transiuit ad grecos.

Calypso nympa oceanī & tethyos filia quæ isulam de se appellatam in ionio vel aphrico mari habitabat. Ad quam venit vlysses naufragus & septem annos apud eam fuit.

Calisto filia lycaonis regis arcadiæ ex qua iuppiter genuit arcadem. Quā grauidā videns iuno mutauit eam in vrsam. quā cū filius ignarus rei vellet inuadere: iuppiter ambos in celū sustulit & inter sidera posuit apud polū arctici. Vnde vocantur arcti. i. vrsæ. Iuno autem indignata impetrauit ab oceano vt illa sidera non sineret ad se descendere vt ait Ouidius. ij. metamorph.

Calydon vel calydonia est vrbs ætholiæ

Callimachus cyrenensis poeta græcus qui multa scripsit in omni genere carminis.

Calliope vel calliopea est vna musarū ceteris excellentior. Virgil. Vos o calliope pcor aspirate canenti. Ouidius. Prima sui coepit calliope chori.

Callisthenes philosoph⁹ aristotelis discipulus & cōsanguineus. Qui alexandrū regem in asiam secutus cum liberior regem insolentiæ argueret ab illo est occisus.

Callirhoe fons in attica & alius in iudea salubris. & meretricula.

Calchis vrbs metropolis in euboia insula.

Calchedō vrbs asiæ vel bithyniæ iuxta bosporum contra bizantium. id est constantinopolim sita.

Chaldeæ regio orientalis quæ & assyria & babylonia dicitur ab vrbe babylone. Item chaldei dñr astrologi quia in chaldeæ multi fuerunt astrologi & magi.

Calcei populus apud quos bonū nascitur vinum quod & calceum dicitur. Quinetiam oppidū eorū vocatur calceum vel cales calium pluraliter.

Chalybs fluui⁹ hispaniæ aut celtiberiæ quo optime

temperatur aut tingitur ferrum. Vnde populi finiti⁹ midicantur chalybes. Sunt etiā chalybes populus in ponto.

Callipolis vrbs hellespontī vel troadis.

Calpe est altus mons in fine hispaniæ bethyce. situs ad mare quod europam fecernit ab aphryca. Cui mōti oppositus est in aphryca mons abila. & illi montes dñr columnæ vel metæ herculis.

Camerina ciuitas siciliæ.

Camertes populus vmbriæ

Cambyses media producta rex persarum filius cyri. Camillus nobilis roman⁹ qui faliscos in ditionem accepit. veios cepit. Deinde per inuidiā vrbe expulsus: cum senones exercitū romanū fudissent vrberem cepissent & capitolium obsiderent. Camill⁹ rogatus ab ijs qui obsessi erant exercitu collecto gallos fugauit. De hoc etiam lege infra. Falisci.

Canace media curta filia æoli regis ventosæ. quæ ex fratre suo machareo clam concepit & pepit. Quo cognito pater infantem iussit exponi vbi pici et filiæ gladiū quo se necaret misit. Machareus aut fugit delphos facerdos apollinis factus.

Cana oppidum in galilea.

Candacis media curta fuit quidam regina æthiopum temporibus augusti cæsaris in insula meroc a qua deinceps omnes illius loci reginæ vocant cādaces. Nā mulier regnare solet in meroc.

Cannæ a vicus apulie apud quē hānibal romanos grandi clade affectit occisus. xliiij. milibus hoīm inter quos fuit paulus emylius consul.

Canopus o producta est ostium nili & vrbs i eo quæ nunc damiata dicitur non procul ab alexandria.

Canusium oppidum apulie.

Cātabri populus hispaniæ in galæcia putncia ad pyreneum. Alij ponunt in taracoenſi ad oceanum.

Chaonia est mōtana pars epiri. Est etiā adiectiuum.

Capaneus vnus e septē ducib⁹ qui thebas oppugnaverunt. bellicosus superbus & deorū contemptor. Qui vt ait statius. humana arma cōtemnēs iouem puocauit ad plium. a quo fulminibus est extinctus. Ouidi⁹ Cum cecidit capaneus subito temerarius ictu.

Capharnaū oppidum galileæ ad stagnū genefareth. Caphareus mons altus in euboia insula hellespontū versus. Apud quē græci a troia redeuntes naufragia fecerunt dolo naupli patris palamedis iniuste ab illis occisi. Nam nauplius euboicæ rex vt filij mortē vindicaret: posuit facem super hunc montē. Quare græca classis illuc vt in portum nauigans in scopulos incidit. Virgil. Scit triste mineruē Sidus & euboicæ cautes vltorq. caphareus.

Cappadocia est regio pōtica confinis armeniæ a qua peuphratem diuiditur.

Cappadox populus ille dicitur.

Capræ a insula contra furrentū vrbe campaniæ.

Caput fuit olim nobilis vrbs campaniæ.

Caria est prouincia in asia minori inter syriam & ioniam cuius incolæ vocantur cares.

Charybdis est periculosus loc⁹ maris inter calabriā & siciliam. Nam aqua ibi nunc absorbetur & tēdit in profundum. nunc eleuatur in altum. Ouidi⁹. Hic vomit expotas dira charybdis aquas.

Carinæ a. est vicus in vrbe roma vbi sunt vincula sancti petri apostoli.

Carystos est insula in regno vna cycladū. in qua est

marmor varij coloris quod caristæum dicitur.
Charites. i. græ dñr tres filie iouis & Eunomia. scilicet aglaia. thalia euphrosyne vel pasithea.
Carmania regio orientalis prope indiam & rubrum mare.

Carmelus mons phoenicie inter cæsaream & tyrum.
Carmenis mulier vaticinatrix mater euandri regis vnderomæ porta carmetalit. Hec litteras inuenisse dicitur.

Carni populus alpinus circa noricos. sup quos apenninus incumbit.

Carnotum vel carnutum est vrbs galliæ in francia.
Charo dicitur portitor apud inferos qui animas defunctorum per stygem & acherontem vehere dicitur a poetis.

Carpathos est insula inter rhodum & ægyptum. vnde nomen habet mare carpathium. & corripit pa.

Carthago vrbs nobilis in aphyrica a didone filia belii regis tyri condita longe ante romam. Tria grãdia bella cum romanis gessit & tandem a scipione combusta fuit.

Carnæ vrbs mesopotaimæ vel assyriæ. Lucanus. Miserando funere crassus Assyrias latio maculauit sanguine carras.

Caspij montes sunt in septentrione apud armeniam & hircaniam & parthiam. vbi etiam sunt portæ caspiæ id est via angusta per illos montes. Ibi & caspium mare.

Casius altus mōs syriæ prope seleuciam. in cuius summitate solis splendor quarta vigilia videri potest. Alter est eodem nomine mons in finibus ægypti iuxta pelusium ostium nili in quo fuit templum iouis casij & sepulchrum magni pompeij.

Cassiope vxor cephei regis æthiopū quæ nymphis sepulchritudine ptulisse dicitur. Quare indignatē ille filiam eius andromaden saxo alligauerunt vt a belua marina deuoraret. Vide supra. Andromeda Est etiã celeste signum vel sidus. & potest dici cassiopeia. Castalia est fons in radicibus montis parnassi musis dicatus q̄ ex hoc vocantur castalides.

Castor & pollux fratres gemini filij iouis & lede. qui mare tueri solebant a pyratibus. vnde dicuntur diymaris. Itē castor dicitur fuisse mortalis. pollux immortalis. Ergo cum castor obiisset: pollux cū fratre diuisit immortalitatem suā. ita vt alternis diebus viuant. Hoc ideo fingitur quia sunt duo sydera q̄ vocantur castor & pollux quorum vno oriente alter occidit.

Catana media curta est ciuitas siciliæ prope ætnam montē patria sanctę Agathes virginis et martyris. Catilina romanus nobilis sed vitiosus. qui cum multis alijs coniurauit contra romanam rempublicam. sed dephensus & vrbe pulsus a cicerone tunc cōsule congregauit exercitum. cum quo victus & occisus fuit.

Cathi populus germaniæ circa hungaros vel hercimiam filuam.

Caucasus mediā correpta mons scythiæ altissimus & longissimus quia ab india tendit p totū fere septentrionē. sed varia nomina sortitur.

Caudium vicus apulię vbi samnites romanum exercitum dolis captum & conclusum sub iugum miserunt Dicimus etiam furcas caudinas. Nam sub iugū missi per furcam ibant.

C ante C

Cecidi dici debet & non cecidi. Et si diceret cecidi: at p̄ma pducere aut corripere sed non posset corripere ppter regulā q̄ docet: q̄ nunc ac diphthongus potest mutari in l. correpta. Sed nec posset produci ppter regulā q̄ docet. qm̄ puor syllaba corripitur quoties aliqua syllaba geminat in talib⁹. Subtracta igitur a vocali ab hac diphthongo ac. dici debet cecidi puma correpta. & penultima pducta. et est pteritum de caedo dñs. id est incido. & sic sumitur. Regū. l. i. cap. xij. pater meus cecidit vos flagellis: ego autē cedā vos scorpionibus. Inuenitur etiam cecidi a caedo dñs. & tunc corripit pe. quod facere debuit cadi: quod nō facit ad differentiam cadi nomine. vide in caedo dñs. & sic sumitur. Luc. viij. Et aliud cecidit inter spinas.

Cæco cas. catū. i. cecū facere. et pponit ecceco cas. obceco cas. & est actiuū cū omnib⁹ suis cōpositis. & pduct cē diphthongō. vnde vindocnensis. Diuitig multis eccecant edida cupite. Et vt vult alexander nec quādo obceco scribitur per b non em̄ mutat b in c. fm̄ cū. & sic pmutat scribitur. Sed hoc videt ptra regulā. Paul. qui dicit q̄ b in ppositione mutat in c. sequente c. vt occido. occumbō. Sed dico q̄ illa regula. Paul. habet exceptionē: sicut vult ipse met pulciannus. vnde ipse dicit in. iij. lib. maioris. Quę tamen consonās. i. b. sequente c. solet plerūq̄ in eandem mutari: vt occido. &c. Non est ergo ista generalis. q̄ Paul. bi. plerūq̄ notanter. Et ideo quędam excipiuntur. vt subanercius & obceco.

Cecula a cecus dñ: hec cecula le. genus serpentis sic dicitur. quia parua sit: et non habet oculos.

Ceculco. a ceco cas. dicitur ceculco cas. verbū actiuū. id est cecare. & quandoq̄ ponit absolute signat tūc passio nem intrinsecus nata in. Unde Plau. Nam mihi oculi mei ceculant.

Cecula nīq̄. i. noctua a cecus cas dicitur.

Cecus. a ceco cas. dñ cecus ca. cū. qui neutro oculo videt. vel dñ cecus a careo: quia caret visu. & tunc a cecus cecus. & hec cecitas tis. Cecus pponitur semicecus ca. dñ. Item a cecus derivat hoc cecum cecū. quoddā intestinum. & dicitur a cecus: quia sit sine foramine & exitu: quod greci tiloneturon dicunt. Consule grecos.

Cecutio is. iul. ire. p̄bz neutriū. i. cecū esse vel fieri. et tunc derivatur a cecus. vel cecutio. i. infansio. & tunc derivatur a cecuta tē: cuius succus haustus. vel facit insanire. vel monificat fm̄ hngu. vel fm̄ p̄ap. cecutio. i. lippro parus video inde cecutens tis. ois ge. vnde cecutientes dicunt lipplentes. i. parū videntes fm̄ p̄ap. vnde Hiero. dicit. de epist. canonicis. q̄ rarus est qui non in earum lectione cecutiat.

Cedar nomen est lod: et nomen fuit viri. & est hebreū. & interpretatur tenebrę fm̄ hngu. & accentuat in fine. p̄ap. vero dñ. cedar regio sarracenoz trās arabia sita. p̄ap. tē. vbi habitauit cū habitatibus cedar. Item cedar fuit filius ismael: et interpretatur tenebrę vel meroz. vide in sarracenus.

Cedecula le. pe. cor. dñi. parua ceddes. sc. ges. Immo cedcula vt docet valla.

Cedes dñs. feminini generis. verberatio vel incussio. a cedo cecidi. Act. ix. paulus adhuc sp̄trans minarum et ceddis. vt dñ. p̄ap. Laedis id est occisio a caedendo p̄ ae. scribendum est.

Cedo dñs. cecidi cēsum. i. p̄berare ferire vel incidere. & pponitur p̄ am quod est arcū. & b̄ ancido dñs. m̄ mutata in n. i. arcidra cedere. & cū abs. & b̄ absido dñs. Itē cum ac. & b̄ accido dñs. i. iuxta vel valde cedo. Item cum con. & b̄ p̄cido dñs. Itē cū arcū. et b̄ arcidido dñs. Item cum in. & b̄ incido. Item cū inter. & b̄ intercido. Itē cū de. & b̄ decido. Itē cū ex. & b̄ excido. Itē cū p̄. & b̄ p̄cido. Itē cū ob. & b̄ obcido. Item cū re. & b̄ recido. Item cū sub. & b̄ subcido. Cedo actiuū est. et oia pposita sua similiter actua sunt. Et omnia mutant e in t. in p̄senti & in p̄terito et in supino. et oia faciunt p̄mā psonā p̄sents indicatui modū incido. & p̄teritū incidi & supinū incisum. & oia p̄du. penul. in p̄senti & in p̄terito & supino. et vt generalis

dicatur vbiq; pducant hanc syllabam cl. 2 scribit caedo p
ae diphthongon. Is fm vsum vna vocalis taceatur tam in
sono q; in scripto. Immo abusus est.

Cedo dis. cessi. sum. cedere in quinq; significatōibus
inuenit. Hā cedo. i. do loci. 2 fm hoc pstruit cū datino so-
lo. Quādoq; cū datiuo 2 actō in eodē sensu. idē est. **C**e-
do nbi. i. do loci tibi: 2 conuerso. **I**te cedo. i. incedo: vt
cedo ad ecclesiā. i. cedo. vel vado. 2 cedo. i. recedo: vt ce-
do domū. i. recedo. **E**t cedo. i. ptingo. vt mihi bene cedit:
nbi nunc male. 2 fm hoc quādo ponitur impersonaliter. vt
cedo. i. euenio. **C**edo pponit cūz aī 2 dī aī cedo dis. id ē
ācedere. **I**te cū abs 2 bī abcedo. **I**te cū ad. 2 bī accedo
Ite cū con. 2 bī pcedo. **I**te cū de. 2 bī decedo. **I**te cū dis.
2 bī discedo. **I**te cū ex. 2 bī excedo. **I**te cū in. 2 bī incedo:
et est nobilitas. **I**te cū inter. 2 bī intercedo. **I**te cū p. 2 bī
cedo. **I**te cū pro. 2 bī pcedo. **I**te cū re. 2 bī recedo.
id est retrocedo. 2 cū sub. 2 bī succedo. 2 cūz se ppositione.
2 bī secedo. **C**edo cessi est neutri: 2 oīa pposita ab eo sūt
sunt neutra: pter aī cedo: 2 pcedo: 2 excedo p supare: 2 p
cedo q; sunt actiua. **I**te oīa retinent litteraturā sui simpli-
dis vbiq;. **I**te cedo simplex 2 sua pposita facit pteritū in
cessi. 2 supinū in cessum. 2 pducunt ce. vbiq;. **E**t idas q; dī
cedimus p dīnotū. abscedimus p absentationē. secedim-
us p singularitatē. decedimus p mortē. vnde quidam.
Decedit moriens: discedit ab vīde recedens. 2 scribit per
ae. diphthongon caedo fm pāp.

Cedo faciens cecidi de quo supra diphthogō habet
qua caret cello cessi de quo nunc locutus est.

Cede dite. pbum defectiū anomalū. i. dīc dīcite. 2 de
nuat a cello dis. 2 est impatiū modi 2 scōp psonę singula-
ris numeri. cede. i. dīc. sed cedite plis numeri. i. dīcite. **T**e
ren. in eunuchō. Quid te ergo aliud sollicitat cede. i. dīc. 2
cor. ce. **U**bi scribit p e solā. inuenit ergo vt patuit cedo ced-
di. **I**te cedo cessi. et in duobus istis pducit pūmā. **I**nuenit
nūc 2 cede cedite. i. dīc dīcite modi impatiū. 2 cor. pūmā
et est defectiū. vnde quidam. **C**edo cedo cedo tria sunt
que pro tribus edo.

Cedria. a cedr^o bī hec cedria drie. vnguentū factū q; asse-
res lūit nō putrescit vel tpe vīl pūmā: vide etiā i cedr^o.
Cedrin^o na. nū. pū. pe. i. de cedro exis. 2 bī a cedrus
cedri.

Cedron nomē fluij vel lod. **J**ob. xvij. **T**rans torrentem
cedrō. 2 interpretatur tenebrę. **I**te cedron gręce. cedr^o
latine fm lūug. vide in cedrus. 2 accentuatur in fine. **E**t
scias q; cedron in iohā. est gñis pluralis gręc^o. 2 est sen-
sus. **T**rans torrentē qui dicitur cedrō. i. cedroz. 2 noiatur
sc ppter cedroz multitudinē 2 est pñsus orientē ppe bīe-
rusalem. **U**nde dicit raban^o super illud **M**acha. i. libro. c.
xvi. **B**er antiochus mandauit edificare cedronē. cedron
inquē est vallīs vel torrens iuxta hierusalem ad orientem
lem plagam. **I**bidem etiam est villa q; dicit gethsemani
trans torrentem cedron ad radicem montis oliueti.

Cedros gręce dicitur cedrus latine. & keA p pōo ce-
drinos cedrin^o. **A**h interpretes recte dixerit torrentem
cedrō disputat valla in ope qd de ea re cōposuit.

Cedrus dri. se. ge. arbor quā gręci vocant cedron: qd
est arbor ardētis humoris: 2 est cedrus impatibilis. **I**te
vt vult **I**frō. **C**edr^o est lignū iocūdi odoris 2 diu durās:
2 nūq; a tinea aut terredine. i. lignoz pñme exterminat. vñ
ppter eius durabilitē ppetuitatē ex cedris sunt lacunaria
in regib; palatijs. 2 in templis. **U**bius arboris gñmī siue la-
cryma bī cedria q; ad psummatōnē libroz sūme est ne-
cessaria. **N**am libri ex hac lacryma lūitū: nec a tinea cor-
roduntur: nec tempore senescunt. nascitur in terris africa
et syria. et maxime in monte libani. **E**t vt dicit rabanus
super psalterium. Cedrus est arbor altissima omniuz ar-
borum domina et regina: et etiam aspectu pulcra: semper
retinens virorem suum: et insuper odorifera. cuius odor
fugat serpentes et omnia venenosa.

Cedulia le. id est charta. pe. cor.

Cedulus ua. unj. venit a cēdo qñ est incidere nō qñ est
venire. et dicitur silua cedua quę est apta ad succidendū:

et cūq; arbuta recrescant: et ita sumitur in iure **cauli**.

Cella le. cor. pe. qd ē locus: est de q; habet. i. **R**eg. c. xij.

Celamen nis. neu. ge. idem quod celatura a celo las.

df. et pe. produ.

Celatura. a celo las. pro sculpere vel pingere dicit hec
celatura re. pro sculptura vel pictura. et hoc celamen nis.
pro eodem.

Celeber. a cellū bī hic celeber hec bīa hoc bīe. i. festi-
solēnis: scōp: deuot^o: fręqñs fręqñtatur: pñme bī ille lo-
cus celeber q; est a mult^o fręqñtatur. vñ vbi celebra agun-
tur vt for: ecclia. 2 pñaf celeber bīoz. rim^o. vñ celebrat
bīus. rime. 2 hec celebrat tatis. i. solennitas: fręquentia.
puent^o. **E**t celebratio bīa. i. fręquent venerari: colere. 2 cor.
naturaliter le. vnde **Q**uid. in li. i. de arte amandi. **E**t redi-
atq; fręquens longum for mica p agmen. **S**ic ruit ad ce-
lebrēs cultissima femina ludos.

Celeber vel celebris/ quo nunc in cōi vtimur est lo-
cus vel coetus fręquēs ex multitudine honoratorū:
fręquens ex quacūq;. fręquens aut potius fręquen-
tati cōpetit q; fręquentato. vt fręquens populus. **C**e-
lebris regio. nec venit a celo. vt docet primę syllabę
quantitas.

Celebro bīa. in celeber est.

Celebs bīa. ge. cōis. i. celestē vitā ducēs. **E**t cēdit a ce-
lesti p pōdē de media dictōe. 2 ē ibi b loco u. de vīria est
ibi s. 2 bī celebs pñgo vñ cast^o sine sollicitudine seculari. vñ
vñ sine vīrie: qñ celestē vitā ducēs. 2 format gñis a nō
mutato e i. i. 2 inposita i inter b 2 s. vt celebs bīa. 2 cor. ii.
Celebs est sine cōiuge viuēs. i. extra matrimonium
etiā si minime castus sit vt docet valla: docens celibē
esse etiā q; vxorē habuit: si modo careat. **G**abini^o tñ
quasi celites dictos vult. **F**estus etiā ait. **C**elibē di-
ctum existimāt q; dignā celo vitā agat. **S**ane in car-
ne pter carnē. i. caste viuere est celeste & angelicum:
sed nō omēs celibes casti sunt. immo sepe minus q; cō-
iugati. a celibe dī celibatus status celibis.

Celer a celū bī hic celer hec ris. 2 hoc re. gñō but^o celertis
i. veloc. 2 pñatur celer rior. rimus. vñ celeriter. rior. rime.
2 hec celeritas tatis. i. velocitas **C**eler pñonit pceler. 2 pcel-
ler. i. valde celer. 2 cor. hāc syllabā ce. celer qñ ē adiectiui:
q; celer substantiū p suo romuli pñu. ce. 2 dī. **M**agf **B**is
dict^o. 2 f3 pñaf. celer bī a cello les. iere. i. mouere. f3 f3 lūu.
bī a celum cell. vide in celo celas.

Errat fere **H**ug. & qui cum sequitur nam si a celo cur
primam corripit.

Celeriusculus. a celer sine celerius bī celeriusculus la.
li. pe. cor. i. aliquatū celer 2 ē bī. **U**bi celeriuscule aduer.
i. cito. vñ **L**icero. **S**trēne qd volum^o ofidere celeriuscu-
le factum diam^o **E**t format a neutro pñatiū addita cul^o.
vt celerius celeriusculus. sicut meli^o meliuscul^o: grand^o
grandiusculus. et similia.

Celero. a celer. bī celero ras. raul. pñū neutri. i. matu-
rare festinare. 2 pñonitur accelero ras. pcelero ras. pcelle-
ro ras. 2 sunt omnia neutra pposita ab eo. 2 cor. le.

Celestis. a celum bī hic 2 hec celestis 2 hoc celeste. 2
coelicus ca. cum. in eodem sensu.

Celeuma a celum bī hoc celeuma tis. i. clamor nautic^o
q; ad cellū deferatur. **D**f qd gñaliter p quolib; clamore.
Mtere. xlviii. **R**equis calcator. vñ solitū celeuma can-
tabit. vñ celeumaticus ca. cū. qd pñonit. p3 celeumaticus
c. i. pes metric^o pñas ex qñtuor bīcūib; syllabis: q; ad talē
clamorē describēdū fuit inuēt^o. vñ ver. **Q**uattuor ipe bīe
ues pceleumatice fūcs. q; autem bī celeuma qñ calcātū
oma. ad est cātus. etimo. est f3 lūug. pñaf. vero dicit. **C**e-
leuma clamor nautarum sine carmen super montuos vel
super lacum. vnde versus. **D**icas celeuma quem dat vin-
demia cantum. **E**ditis a nautis clamor celeuma vocatur.

Celeuma non celeuma clamor est nautarum. & ad
monitio seu adhortatio. **C**eleustes iussor. **C**eleuti-
ao iubeo **C**eleyo idem **C**eles eques paruum nauis
gium latine celox.

Coelibalis est deſoiatiuū a coelebs 2 format a coelebs
grō. is mutata in a lōgā. 2 aſſumpta lis. vt coelebs bis. coe
libalis. iuuenis iuuenalis. inuenitur etiā iuuenilis. vt di.
Pſi. in tractatu de nominatiuis.

Coelibatus. tus. tui. maſ. ge. ſi a coelebs. 2 ſi coelibar?
ſignitas caſtitas. dictum q̄ celo dignus ſit quis.

Coelicola lē. cōis. ge. pe. cor. q̄ colit deos vſ coeli vſ q̄
habitat coeli. vt de². 2 ppo. a coeli 2 colo lis. ſm hug. paſ.
ſo di. Coelicola dicit^r ē q̄ coeli colat. Eſt ei āgelic². celico
lē colaz facit p̄xiſionē coelicolū. q̄ māie ſit i ppoſit 2 pa
tronymias: vt ſiugeniū: capgenū. oigenū. eneadiū. barda

Coelicus ca. cum. pe. cor. id ē coeleſtis a coeli (nidū.
di. Thob. Coelica ſunt anime pabula corpus alunt.

Chelido nis. ſe. ge. id eſt hyrundo: q̄ in celo. in aere.
abum capiat. et dicitur a coelum.

Chelidon grēce Χελιδων dicit^r hirūdo nō a celo.
Vnde chelidonia herba grēce chelidoniō vñ & che
lidoniū dicitur vel q̄ hirundine aduentate naſciſ vel
q̄ vt pli. ait hirundines ea pullis excecatis viſum
reſtituunt.

Chelidonia a chelido. ſi hec chelidonia q̄dā herba q̄
eripit i aduētū hyrūdinū: vſ q̄ pulli hyrūdinū ſi patiūtur
i oculis maſ ex hac herba mederi dicat^r: 2 ſtat viſum recu
piat. Et chelidonia ē etiā q̄dā gēma ex hyrūdinū colore vo
cata: q̄ 2 celonites dñr. Uñ hic celidonia^r (i. gladi² latu fer
ri cui² mucro duplex 2 bifurcat^r in modum caude hyrū
dinis formatur.

Celidoniacus in celidonia exponitur.

Celidrus quidam ſerpens vide in cerſidrus.

Celigena nē. pe. cor. cōis ge. i. genit^r a diſiſmo i celo.

Celites tum. pluraliter vitam celeſtem ducentes. idz
diſ. et dicitur a coelum. et eſt communis generis.

Celit^r aduerbiū loci. pe. cor. a celo ſi. vt ſabuel miſ
ſus eſt coelitus. id eſt a celo. vel deo.

Cellū liſ. neu. ge. idē q̄ celtes q̄d vulgo cellonē vel ſcal
pellum vocant.

Cella lē. ſi a celo as. quia celet i ea habitantes. Vnde
di. Ber. Cella nequaquā dī eē neceſſitatis. ſz domiciliū pa
cis. cella et coeli habitatiōes cognatę ſunt: q̄ ſicut coeli et
cella adinulcē vidēt^r hſe aliquā cognationē nolē: ſic pie
tatis. A celando ei et coeli et cella nomen hſe videt^r. Et
q̄d celat in celis hoc 2 in cellis. q̄d gerit in celis. hoc 2 in cel
lis. Quidā hīc ē vacare deo frui deo ſpū orārī: vſ etiā a
corpe exeuntia cella in celū lōga vel diſticti² via non inue
nit. A cella em ſepe in celū aſcendit: vix aut vſ nūq̄ a cel
la in infernū deſcendit niſi ſicut dicit pſalmiſta. Deſcen
dunt ad infernū viuētes: nec deſcēdēt mouētes. Hoc mō
cellaz incolę ſepe deſcēdūt in infernū. Sicut ei aſcēdūt cō
tēplando reuſſere amāt gaudia coeleſtia. vt ardēt^r appe
tant: ſic et dolores ſferūt. vt hōreāt 2 refugiat^r. Et q̄d ē im
pſcant ſimilis ſuis. orātes vt deſcēdāt in infernū viuētes.
Mouētes aut vix vnq̄ aliq̄ a cella in infernū deſcendunt:
q̄ vix vnq̄ niſi celo pdeſtinatus in ea vſq̄ ad mortē pſti
tit. Filiū ei gſe fructum ventris ſui cella fouet: nutrit: am
plectit^r: et ad plenitudinē pfectionis pducit et colloq̄ dei
dignū efficit. Cella terra ſcā: et locus ſanctus eſt: in qua
dñs et ſuus eius ſepe colloquunt^r: ſicut vir ad amicu ſuū.
In qua crebro fidelis ala ſubo dei ptingit^r: ſponſa ſponſo
ſociat. terrentis celeſtis: humanis diuina vniunt^r. Siquēz
ſicut ſanctū tēplū dei ſic cella ſerui dei. In templo em et in
cella diuina tractantur. ſed crebrius in cella. Additio.
Aulus gellus de ſcpiōe africano ſuperiore loquens ait.
Scipionem alunt ſolitauiſſe priuſq̄ diluculare in capro
lū ventitare actubere apertū cellam iouis. vide in oculū.
A cella ſi hīc 2 hec cellita tē. ſtudent vel ſcās in cella.

Cellarium a cella dicit^r hoc cellarium rī. Canticomz
i. Introduxit me rex in cellaria ſua. Exultabimus et leta
bimur in te. Lac vberum tuorum ſup vinum. Vel dicitur
a colligo gis: quia in eo colliguntur myſteria menſarum
vel neceſſaria que victui ſuperſunt: et eſt cellarium pau
corum dierum: ſed promptuarium longi temporis. 2 a cel

larium hīc cellarius. et hīc celerarius. i. cuſtos cellarij.

Celleo les. in celo lis. vide.

Cello lis. ceculi vel cellui lere. cuſſuz vel ceſſum ſbūm
actiuum. i. ſuperare: ſed non eſt in vſu. a quo deriuſet cel
leo les. cellui. id eſt peſſe neutrum et abſolutum. Et com
ponitur celleo vel celo cum ex. et dicitur excelleo les. vel
excello lis. Item cello lis. componitur cum pte et dicitur
pcello lis. Item cum per. et dicitur percello lis. Et cū p
et dicitur pcello procul ſum. id eſt percutere. compoſita
a celleo les. neutra ſunt ſicut ſunz ſimplex. et faciunt pte
ritum in lui tantum. Compoſita vero a cello lis. omnia
ſunt actiua niſi q̄ excello ſm q̄ conſtruitur cui² datiuo eſt
neutrum. et omnia faciunt pteritum in culi tantum: 2 ſi
pinum incuſſum. Niſi q̄ excello et pcello inueniūt^r fa
cere exculi excellui. pculi ſcellui exculum excellum: pte
culum pcelſum. vide in pcello lis.

Cellula lē. dīm. parua cella pe. cor.

Celo las. laui. i. ſculpere pingere. Et eſt in alia ſignifi
catione contrarium reuelare. Et ſm hoc conſtruitur meſ. ce
lo componitur concelo las. i. ſimul celare. Concelo las. id ē
reuelare. et eſt actiuum cum omnibus ſuis compoſitis. et
omnia pducunt hanc ſyllabam ce. ſed celer adiectiuū cor
ripit ce. Vnde qdam. Eſtia claude celer vt clauſa p oſta
celer. Item liboratus in epiſtolis. Stultoz incurata po
doi malus vlcera celat. Item Sigismus. Caelo diū ſcul
po lapides. celo coopta. Et vt dicit paſ. celare p ſcul
pere: per ae. pro abſcondere per e ſolam ſcribitur 2 vbiq̄
habetur vnum i.

Celo nus. in celoz vide.

Celor a celer. dicitur hec celoz is. vel hec celonis hui²
celonis. i. veloz nauis 2 ad miniſteriū claſſis apta. Enni²
Rabi vincta carina p equora acta celonis. Itē plau. i aſi
naria. Quo hāc celoz pſerā. vnde hīc 2 hec 2 hoc celoz is.
ſi veloz ſm hug. paſ. et di. Celoz genus nauis ſe. ge.
Celſus. a celo is. ſi celſus ſa. ſuz. vſ celſus ſi a celo:
q̄ ſublimis ſit 2 altus: quaſi coeleſtis. 2 ppat^r celſus ſioz.
ſimus. vnde cel² ſius. ſime. aduer. 2 hec celſitudo diuis.
et componitur cum ex. et dicitur excelſus.

Celtes tis. maſ. ge. i. inſtrumētū ferreū aptū ad ſculpē
dū. 2 dicitur a celo las. p pingere vel ſculpere. Thob. xix.
Vel celte ſculpantr in ſilice. Quidā tamē legūt ibi certe
vel dicitur celtes a cello vel ceculi.

Celthber exponit^r in ſtia pte in ſcōa deſclatōe i hyber².

Celticus ca. cum. i. nobilis. et dicitur a celſus.

Celū a celo las. di hoc celū li. q̄ celat nos ſecreta. vſ
a celo as. p ſculpere: q̄ ſculptū ē 2 ſignitū varijs ſtellis.
vel pponit^r a caſa 2 helios q̄d ē ſol. q̄ ſit caſa ſolis. 2 ē celū
heteroclitū gſe: q̄ in ſingulari eſt neu. ge. 2 i pſi maſ. 2 ſcri
bit^r p ae dīphthongō: vt di. paſ. Sz dubitari pſueuit: an ſit
dicendū vn² celoz vel vnū celoz. Magi bñ. di. q̄ adiecti
uū dī reſpicere gen² q̄d ibi ē. 2 ita didi dī vn² celoz: ſicut
vna eplaz. De hoc plen² dixi in ſtia pte tractatu de gſe
noliz vbi egi de noliz heteroclitis. Et ſcias q̄ ſm Abanā
ſepē ſunt coel. i. empirici: criſtallini: ſydereli: igneſi: oili
piſi: ethereli: 2 aereſi. Et in ſup ē aliud celū ſcē trinitatis.
Iſa em celſitudo diuine maieltatis nolāz metaphoriſce
celū. Itē celū p motū ſuū cauſat gſtationē 2 corruptionem
in interiorib². Vnde dicit rabi moyses: q̄ coeli in vniner
ſo eſt ſicut cor in aiali: cuius motus ſi ad hōiā deſceret vī
ta ſintet corporis. Vnde i ſphera. Quare coeli rubet i ma
ne ſignificet pluiam. et in ſero ſerenum dicā in nubes.

Celum varro a celādo deductū vult eo q̄ celatū vi
detur variorū animalū ſignis vt pli. recitat: Aelius
aut vt idem Varro dicit: putat celū didū q̄ ſit celatū
aut contrario nomine celatū. i. occultū cū ſit aptum.
Ego inqt magis puto a calco cauū & hīc celū q̄ cō
plexu ſuo cauō cetera cōtineat. A celo qd eſt ſculpo
ſcriberetur per æ vt mlti p̄cipiunt. A celo. i. occulto
ſine dīphthongo: a cauō quaſi cauū aut colū. vnde
coelum multi ſcribunt.

Cementi a cedo dis. di. b. hoc cementsi ti. i. calx. 2 m. nutor lapidū pgregatio: 2 cesura lapidū: 2 fundamētū do mus: qz seco lapide surgat. Unde hic cementsarius rij qd dponit lapides in muro.

Cœna a cœnum qd est cœ b. hec cœna quasi a cōlone vescendi. Antiqui est publicer in patulo comedebāt non solitarij 2 pinate sicut modo. ne singularitas i delictis luxuriam generaret. Et valerius maximus. lib. ii. de institutis antiquorū ait. vel b. cœna quasi scēna a scēdō qd ē vmbra: 2 b. cœna pprie in sero sicut tentaculū in mane. Prā diū in tertia Merenda vel antecœna p nona. Obsonium post cœnam. A cœna b. hec cœnula le. dimi. et cœnaticus ca. ci. ad cœnam p̄mens. cœna pponit hic et hec incœnis 2 boc incœne. ad est ieiunus quasi sine cœna.

Cœna si a græco κοι ποσ siue a coeundo dī per ce scribitur Obsoniū nō ē cibatio post cœnā: sed qd mā ducatur pter panē Sūptionē aut cibi post cœnā qdā repotia vocāt q sunt etiā octauo die post nuptias.

Cœnaculū a cœna b. hoc cœnaculū li. 2 hoc cœnatorū touj. id ē scz loc⁹ cœnādī fm hug. pa. jo di. Cœnaculū domus superior pars dictū a cōlone vescientium. vnde et cenobium bī. congregatio multorum.

Cœnari⁹ rij. ma. g. b. ille qvictū malib⁹ q̄ritat a cœna b. Cœnatorium in cœnaculum exponitur.

Cœnatio tas. p̄bū frequētatiū. i. frequēt cœnare. pe. cor. 2 formā. a cœnati vlt. sup. de cœno nas. a i mutata. 2 u l o

Cœno nas. nau. i. cēnā sumere. a cœna b. Et pponit cœno nas. i. simul cœnare. Recœno nas. i. iter cœnare. 2 est neutrū cœno cum omnibus suis ppositis. 2 pdu. cœ. Cœnaculū est suprema pars domus quā itali paupib⁹ locant: cœnatio locus inferior ad cœnādū apt⁹.

Cœnobates tis. mas. ge. qd ppter cœnā sup funē abulat. sed potius per s. debet scribi. sicut in suo loco dicitur. Cœnobates dicitur nouus ambulator sed funābul⁹ schœnobates dici debet.

Cœnobita in cœnobium est. et produ. bī.

Cœnobita q cōiter viuit a κοι ποσ cœnos. i. cōiter & βίος aut βίος τοσ. bios aut biotos. i. vita: vñ cœ nobiū videntū cōiter domiciliū. Rectius itaq vt in græcis solet papias loquitur.

Cœnobiti a cœnū quod est cœ. 2 habito tas. pponitur hoc cœnobitū bī. i. monasteriū. scōis habitatio p̄morum vbi sunt plures pgregati insimul ad cōiter habitādū 2 comedendū. Vñ hic 2 hec cœnabita tē: qd vel q illū locū in habitat. Quidā tamē solent scribere hoc nomē p se. vt dicat scœnobiti a scœnō qd est vmbra: qz talis loc⁹ solet fieri in vmbrosīs locis 2 nemorosis. Et inde hic et hec scœnabita tē. fm hug. in p̄ap. scribit p cœnobitū 2 cœnobita. Unde dicit cœnobit⁹ genus monachorū quos in p̄muni vident res possumus appellare

Cœnodociū a cœno nas. b. hoc cœnodociū dī. i. domus in qua cœnādī refugium est paupib⁹: scilicet hospitale. Vñ hic cœnodociarius. id est elemosynarius. 2 hec cœnodocaria ei⁹ vxor vel elemosynaria. S3 hec meli⁹ scribunt p r. vt dicant a cœnos. vt dicitur infra in x. littera.

Cœnodociū & chenodociū & xenodociū dicit hospitiū xenodoceo græce ξεποδοκειω recipio hospites: scribitur frequentius per x. nec a cœno dicitur.

Cœnodorus cœnō pponit cū dora qd est gloria. et b. hic cœnodorus xi. et hec cœnodora tē. qui vel q est cupidus vñ cupidia cœnosē vel vanē glorie scz mūdane. vnde hec cœnodoxia tē. i. cœnosa vel vana gloria sicut est gloria mundana. fm hug. p̄ap. jo di. cœnodoxia. i. iactantia seu vana gloria. cœnodorus. id est inanis gl̄ia cupidus. Cœnodoxia scēdū tortelliū a kepop quod est vanū & doxia. i. gloria dicitur vana gloria. Cœnodoxia a κατ ποπ. i. nouū dicit noua gloria Cœnodoxia a cœ non. i. cōmune. cōmunis gloria.

Cœnofactoria ars est illoz q opantur de cœno. i. de luto. In actib⁹ aut aploz. c. xviij. b3 dicit cœnofactoria p k.

Cœnomia mīe. i. cōis musca a cœnō quod est cœ fm hug. et scribit p ce. fm p̄apiam qui dicit Cœnomia cœnina musca sed omnino mordax per ce scribitur non p i. Sed dicit q etiam per i. scribitur sed in alia significatione

Cœnon vel cœnos græce. latine nouū: cœnos et cœnon commune vel mixtum.

Cœnositas tis. in cœnosus vide.

Cœnosus a cœnō b. cœnosus sa. suz. i. fetid⁹. spurcus: lutulentus. hyrcosus. 2 pparatur vnde hec cœnositas tis.

Cœnonectoriū. cœno pponit cū vebō his. et b. hoc cœnonectoriū rij. instrumentū quo depouat cœnū. Vñ etiaz hoc cœnouebum bī. idem.

Censeo ses. sui. sum. i. iudicare. iudicare. statuere. suadere. deliberare. nolare. estimare. numerare. sententiā pferre. Et nota q censeo. scēz piuga. et cēso sis. sere. triē piu. et censio sis. sire. quartē piuga. in significatione nō differit. vel in simplicitate: vel in p̄pōne sed in litteratura differunt. Nam censeo facit p̄teritū censui: et supinū censuz. Unde p̄ticipiū census. sa. sum. Censo sis. facit censui censitum. pe. cor. Unde p̄ticipiū censitustas. tum. pe. cor.

Censio jo census facit censui censiti. pe. pdu. Unde census tas. tis. p̄ticipiū similē pdu. Ergo p voluntate legentis of in p̄sa census recensitus pe. cor. Inquantū venit a tertia piuga. vel census recensitus pdu. pe. q̄tū scz venit a quarta. Quodlibz p̄dictorū p̄bōz ppo. cū p. et b. p̄cē seo ses. sui. sum. p̄cēso sis. sui. sitū. 2 p̄censio sis. sui. sitū. id est p̄fecte vel valde censere vel pquirere: circūre ppe rare. Unde Dur. metha. is. Et lanata sinus totū p̄cens fuit oribē. Itē pponunt p̄dicta tria p̄ba cū re. vt recensio sui. sum. recensio 2 recensio sis. sui. sitū. i. numerare. iterū numerare: recitare. recolare: remediare: reuenerari. Itē pponitur cum sub. et b. succenseo sui. sum. succensio sui sitū. succensio sui sitū. i. irasci. Censio censeo censio sunt actiua. 2 pposita ab eis sunt actiua similiter. p̄ter succensio qd est neutrū p̄ irasci: si forte inueniat q sui simplicitas redolet at significationē: actiui erit: ita dicit hug. Quidā jo dicunt q censio sis. triē piugationis est verbū desideratiuū 2 q habeat p̄terita 2 supina ad modū quartē censui censiti. Unde semp cēstus. recensitus pdu. pe. fm eos. vñ in libro numerorū semp legendū est recensiti sunt pducia penultima. Istius opiniōis fuit magister b̄dicius. 2 hoc verū credo. et fm doctrinā p̄ul. De hoc require supia in tertia parte vbi agitur de p̄teritis et supinis verborū de sententia in fo.

Censio sis. sire. in censeo exponitur.

Censitus ta. tum. vide in censeo.

Censo sis. sere. in censeo vide.

Censoris. mas. ge. i. iudex. 2 pprie q iudicat de moribus et eos corrigit. et dicitur a censeo ses.

Censorinus. in censorius vide. et pdu. pe.

Censorius. a cēsoz b. hic censorius cēsoz. 2 cēsoz⁹ censio. p eodē scz cēsoz. vñ Lato dicit⁹ est cēsoz⁹: qz morū erat corrector. Et p̄t esse adiectiua 2 possessiua: vt censoria res. i. res cēsoz. Itē p̄t esse deriuatiua a cēsus. vt hic censorius: et hic censorinus. id est ille qui censum fuit vel pecuniam.

Censorius qui aliquando fuit censor: vt p̄torius qui aliquando p̄tor. nec dicam censorinū: sicut nec Octavianum pro Octauio Augusto.

Censualis. a census dicitur hic et hec censualis et hoc censuale. id est officialis qui censum exigit prouincialem: et qui dat illum.

Censura. a censeo dicitur hic et hec censura census re. id est iudicium: rigor: seueritas: mēsurā: vindicta: postestas: sententia. et produ. penult.

Censura. a censeo dicitur hic et hec censura census re. id est iudicium: rigor: seueritas: mēsurā: vindicta: postestas: sententia. et produ. penult.

Censura. a censeo dicitur hic et hec censura census re. id est iudicium: rigor: seueritas: mēsurā: vindicta: postestas: sententia. et produ. penult.

Censura. a censeo dicitur hic et hec censura census re. id est iudicium: rigor: seueritas: mēsurā: vindicta: postestas: sententia. et produ. penult.

Censura. a censeo dicitur hic et hec censura census re. id est iudicium: rigor: seueritas: mēsurā: vindicta: postestas: sententia. et produ. penult.

Censura. a censeo dicitur hic et hec censura census re. id est iudicium: rigor: seueritas: mēsurā: vindicta: postestas: sententia. et produ. penult.

Censura. a censeo dicitur hic et hec censura census re. id est iudicium: rigor: seueritas: mēsurā: vindicta: postestas: sententia. et produ. penult.

Censura. a censeo dicitur hic et hec censura census re. id est iudicium: rigor: seueritas: mēsurā: vindicta: postestas: sententia. et produ. penult.

Censura. a censeo dicitur hic et hec censura census re. id est iudicium: rigor: seueritas: mēsurā: vindicta: postestas: sententia. et produ. penult.

Censura. a censeo dicitur hic et hec censura census re. id est iudicium: rigor: seueritas: mēsurā: vindicta: postestas: sententia. et produ. penult.

Censura. a censeo dicitur hic et hec censura census re. id est iudicium: rigor: seueritas: mēsurā: vindicta: postestas: sententia. et produ. penult.

inuenitur cēsus (a. sum. p̄cipiū et formatur a censeo sus. sum su. addita s.

Centaurus. gigno vel genitus pponitur cū aura. 2 dicitur hic centaur⁹ ri. quasi gētaurus. i. genitus ex aura. Siqui dem fm fabulas poetar. Trion secretarius Junonis eā iterpellauit de p̄cibitu q̄ p̄silio iouis: formauit quādā nubem in sui specie. et eā obtulit Triont quā putans ille Junonē esse effudit semē in nubē. et inde nata sunt quedam mōstra in media pte hominis: et in media pte scz inferio ri equi: et dicti sunt centauri. q̄si gētauri. i. geniti ex aura. fm centaurus rea. refu. Et hec centaurea regē qdam herba fm lūg. p̄ap. vero dicitur. Centauri a latinis dicti breuitate. Nam hypocentauri dicere debemus ab hypotes qd est sub tus: 2 cētaur⁹ equ⁹: q̄ cū supius essent hoies: inferi⁹ erāt equi. Dicit aut hoc nomē siue monstrū p̄fectū fuisse ad ex pumendā humanę vitę velocitatē: q̄ equ⁹ sit velox. fm autē hystoriā. Trion p̄lm⁹ in grēda cētū multes armatos adunauit: q̄ equites cū ab indoctis p̄mū viderent super equos vnū alal reputari ex hole et eq̄ dicti sunt cētauri q̄si cētum armati vel quia centum erāt quasi aura cito volantes terram consumebant.

Centauri populi sūt thessalię olim ad peliū mōtē habitantes qui autore. Plu. libr. vij. primi in eqs bella gesserūt vñ fabulę loc⁹ dat⁹: neptit aut dās grēco latinā originē. Sane tortellius nūc Ixiō nunc Ixiō scri ptum reliquit.

Centenarius. a centum vel centenus dicitur cētenari⁹ centenaria centenariū. p̄tinens centum vel habens centum annos. Et hic centenarius ri. p tali nūero. et hoc cētenariū ri. p quodā pōdere centū librar. qd pondus Romani insinuerunt p perfectione centenarij numeri.

Centenus. a centū deriuat centenus na. nū. 2 in singulari tantum valet quantū suum p̄m̄itiū: s; in plurali tenetur distributue et distribuit p parē numex sicut bini et terni. vt isti incedunt cēteni. Unde hoc centenū ni. qddā genus annone. s. milii q̄ in p̄sios locis semē eius incrementum frugis centesimum renascatur. unde et milii 3 a multitudine fructus dicitur.

Centesimus cētesimā cētesimū. nomē est ordinale. et dicitur a centum.

Centies aduerbium. id est centum vicibus. a centum dicitur.

Centiman⁹. a centū 2 manus pponitur hic centiman⁹ centimanus centimanu fm p̄ulcianū in septimo libro f. potest tamen declinari hic centimanus cētimant. vel ad lectue centimanus. mana. manu. qui centū habet man⁹. 2 corripit penultimā. p̄ap. aut sequens. p̄ulcia. di. Cētimanus a manu ppositū et seruant declinationē. Hic cētimanus nus. Nota igit nullū aliud p̄prium p̄cipium vel ad lectuum vel mobile quartę declinationis esse.

Centō a centū deriuat hic cēto cētonis. Et dicebantur olim centones: q̄ de carminibus homerī vel h̄gilij ad p̄pua opa more cētenario ex multis h̄ndinde ppositis vnū sartiebāt opus ad facultatē cuiuscūq; materię. Sed de cuiusq; carminibus q̄cūq; hoc modo faciūt cētones dicunt. et cētonis d̄f sarto puluinaris: vel veli de multis p̄nis: vel q̄ facti filis: vel ipm filis Juuenal. Intrauit calidū veteri cētone lupanar. Quidā tamē dicūt q̄ hic centō d̄f fetor veniens ex assiduitate libidinis.

Centō sat. vij. iuuenal. credi eē stramētū ex p̄ano laneo pilosū. vñ a kepto cēto quod est pūgo & stimulo deductū volūt. sup ipm aut meretriculę coibāt: & strabo dicit lib. vij. Nomadas tētorijs vti instar centonū pilo cōtextis. homerocēto & vergiliocēto: potius de carminib⁹ q̄ de canentibus dicuntur.

Centrix. a centū vel cento dicitur cētrix ds. 2 d̄f cētrix ces meretrices: lūpē m̄stuires: diabolaes: nonarie. 2 d̄f a centū ppter multitudinē. Vel a cētonib⁹. i. filis: q̄ ex eis desiccabant: vel q̄ sternatur in lupanari: vñ loc⁹ red datur calidior.

Centrū tri. i. punct⁹ in medio circuli vel alterius rei a

quo equaliter distat q̄libz ps paritarie vel circiferēte: qd 2 hoc centrū inuenit indecl. 2 hic cētro onis. inuenit et dicitur a cēseo ses. q̄ fm ipm sinuit indicū paritarie p̄m̄endo sup alterz pedē circuli. vel dicitur sic quasi cunctum q̄ cuncta ad ipsum vertuntur.

Cētrō est stimul⁹ ac p̄ctū: vñ q̄ p̄ctū i medio circū ferentię fieri solet pro ipso quoq; accipitur.

Centua tug. est mensura terrę vel vineę h̄is p singulas partes pedes centum. unde et a centum dicitur.

Cētū ois ge. idēcl. 2 tñ p̄is numeri 2 ē p̄m̄itū vt dicitur. vel pot⁹ deriuat a cāth⁹ ti. qd est circū 2 circiferēna rotę q̄ ibi circulef 2 curuef numerus ad p̄mū vel q̄ ille numerus est perfectus.

Centupeda dē. gefi. se. genus animalis a multitudine pedum dictum. et componitur a centum et pes.

Cēuplico as. au. i. cēuplo a cētū 2 plica. vt i cēuplis centū et plica. unde cēuplo plas. idē est qd cēuplico cas.

Cēuplus pla. plū. pe. cor. i. cētes tantū. et est ppositū a centū et plica. unde cēuplo plas. idē est qd cēuplico cas. Scdo Regū. xxiij. Adaugeat d̄is de tu⁹ populi num quāt nūc est itez cēuplicet. vñ fm aliā litterā centuplet.

Cēturia ri. se. ge. i. centū hoies in re militari. 2 dicitur vel a cēturio. vñ horati⁹ in arte poetica. Cēturię senioz agitāt exptia frugis. Et cēturia dicitur ducēta iugera in agris: sicut ager ducentoz iugez: q̄ antiquus a centū iugibus cēturia vocabat. S; post duplicata est mēsurā 2 nomen p̄stinū retinuit. In numero ei centurie multiplicatę sunt. sed nomen mutare nō potuerūt fm lūg. p̄ap. etiā hoc vult. Unde dicit cēturias didimus ptes exercit⁹ in centenos milites diuisas. Unde et q̄ h̄is p̄sunt cēturio nes d̄f. Item centuria ager ducentoz iugez q̄ apd ānq; centū iugib⁹ exstebat. post duplicatus nomen retinuit. Cēturia in agris signat ducenta iugera in remilitari centum homines vt approbat Festus.

Cēturio nis. maf. ge. q̄ centū p̄est viris. a centū d̄f vel qui p̄est centum militibus dicitur cēturio fm p̄ap.

Cēturio as. i. ordiare p cēturias distribuere: 2 dicitur a centuria vel a cēturio onis. Et ppo. p̄cēturio as. i. coardiare vel adiuuare. Et succēturio as. i. succurrere vñ pot⁹ i sursum pumoz post illos ordinare. p̄apue ei succētuari dicunt q̄ post p̄mā acie sunt ordinati. vt ei succurrant si necesse fuerit.

Cēturiata comitia secundū Aulū Gelliū sunt cū ex sexu & etate feruntur suffragia.

Cētussis. as. assis. p obolo ponit. 2 cōponit cū cētū 2 dicitur hic cētussis. i. cētū asses: vñ p̄ctū cētū assū. vñ p̄er. Et cētū grēcos curto cētusse licet S; hic p̄ctū p cētesima pte assis Immo p centum assibus vt singulos assē liceatur.

Cenula le. dimi. parua cena.

Cenulentus ta. tum. plenus cenō. 2 ppo. a cenū 2 lētus nomē adlectiuo qd significat plenitudinē. Et p̄patur cenulentus. i. simus. 2 h̄c cenulentia tie. id est fetor.

Cenū a cenō as. d̄f hoc cenū ni. p̄trariū. q̄ nō cenef. Et est cenū fordidū luti: vñ iago p̄funda. Unde cenofus sa. sum. i. fetidus spor⁹ h̄yrcosus. Et p̄patur cenof⁹ ior. simus. Unde cenofe sius. aduer. 2 h̄c cenofitas.

Cenū a grēco κοινω seu κοινω coeno seu coeno qd ē igno trahit. vñ p̄ce scribit̄ authore etiā Priscia.

Cepa. a cephas dicitur hoc caepe. indecl. in singulari 2 scribit̄ p̄ce d̄p̄h̄p̄gō caepe q̄ nō est nisi caput. in plī ei h̄c ceppe cepax didm⁹. Inuenitur etiā h̄c cepa ceppe. in singulari. Unde Quir. Radēda. est hortis eruta cepa mea. Et hoc ceppe in singulari numero inuenitur.

Ceppe vt Apuleius sentit per a scribitur quia a capitis magnitudine dictum est: non tamen a cephas dicitur nec cephas caput est: nec quod caput est cephalē & cephalis per a scribitur.

Ceparius a cepa dicitur hic ceparius ceparij. hortulanus qui custodit vel vendit cepas. Unde h̄c ceparia ceparię. id est hortulana: et ceparius ria. rium. possessiuum vt folium ceparium. id est ceppe. vel designat materiā: vt holus ceparium. i. de cepis.

Cephalargia. in cephaea vide.

Cephaea leg. pdu. penul. capit. passio. Cephalin est greci caput dicunt fm. pap. Iugug. vero. di. cephaea v. cephalargia vera vel dolor capitis a cephas di. Sed fm. pap. cephalargia est humor capitis.

Cephas non est grecu sed cephalē & cephalis. id ē caput vt dixi in cepe.

Cephas vel cephalin greci dicunt caput. Unde cephas dictus est petrus: quia in capite et principatu sit p̄stitutus apostoloz. Item cephas hebraice: petrus grece: latine agnokens: p̄tace caput. q̄ autem in capite sit cōstitutus apostolorum. Vide in petrus.

Cepei defecti. et per ce scribitur. vide in cepto p̄s.

Ceptum dij. 2 hic ceptus dij. id est cepe.

Cepidines. a cepi p̄terito de capio he cepidines. i. sara scilicet in mari. vel q̄ p̄minent in pruptis locis. 2 cor. di.

Cepto p̄s. p̄. re. ceptū. i. cepe. 2 deriuat a cepti p̄terito de capio. vñ Teren. Ser totis mensibus olfecissem q̄ ille quicquid ceperet. Sed p̄s hui⁹ p̄bi et q̄ forman a p̄titi aboluerunt. p̄teritū p̄o et q̄ forman a p̄terito ad huc retinent. Et huiusmōdi p̄teritū q̄h accipit p̄ p̄titi. q̄h in vi p̄teriti et scribit cepti defectuum per ce. similiter ceptus per ce. et ab eo descendentes. Sed inceptus ab inapio in q̄p̄s p̄e solā scribitur. et sunt quattuor verba defectina q̄ hnt sensum p̄sentis et p̄teriti. Unde ver⁹. Bis duo sunt odi noui cepti memini⁹. Quē retinent sensus p̄sentis p̄teriti⁹.

Ceptus per ce scribitur. sicut cepti defecti. vide in cepto ceptis.

Cera re. ab apibus sit. Et vt dicit pap. Cera a greco ceras dictur quod idem est. Cera dictione aliqui aiunt esse grecā: aliqui vero latinā: et a careo res. deducit eo q̄ cera p̄fusione mellis careat. Itē cera materies suar l̄arū illarum quē paruulorum nutrices fuerunt.

Ceros grece κηρος. i. cera nō scribit p̄e sed p̄ h q̄d in elongū verti debet & tamen Apuleius p̄e vult scribi: sicut & alia q̄dā h in ē vertentia.

Ceramius m̄i. i. figulus: qui sicut fingit ceram: ita argillam. et componit a cera et ago gis. vel a cera et limus.

Cerarius ris. a cera dicitur hic cerarius ris. qui facit vel vendit ceram: vel qui in ea operatur.

Cerameus non ceramius grece κεραμευς est figulus & ceramiē oīa fictilia κεραμει op ceramion fictulina: nec dicitur a cera.

Cerastes vel cerasta m̄i. ge. serpens cornutus. Gene. xix. Cerastes in semita. Et di a ceras quod est cornu eo q̄ in capite cornua habeat arictū. Unde Lucan⁹ in septo hnt viuentis adhuc libyē mensura cerastē.

Cerasus si. sce. ge. ciuitas fuit ponti: quā ciuitatem cūz bellus deleuisset: quoddam genus pomi inde aduecit. Et dicta est arbor hec cerasus: vel fruct⁹ eius hoc cerasū. Et di cerasus a cerue opido: vbi abundant. 2 cor. ra.

Cur nō a ceraso poti⁹? Sūt q̄ cerasos dicūt de fructu sane grecū ē & di cerasū fruct⁹. vñ eschyl⁹ cerasia dixit in plurali.

Ceratin indeclinabile quoddā p̄odus salz medīs p̄s oboli habens siliquā vnā 2 semis. hunc latini semibolus vocat. Ceratin grece. latine siliqua comuū interpretatur. Immo ceratiō est siliqua. nec indeclinabile.

Cerat⁹ a cera di: cerat⁹ ta. r̄. 2 differt a cere⁹ cere a cere. q̄ cere⁹ est q̄d totū ex cera p̄stat ceratū vel linitū vñ in crustatū est cera. Vñ 2 cerate dñr tabulē in quibus scribit.

Ceraunia. ceros pponitur di amnis. 2 di p̄r ceraunia craunioz. i. lacutiones vel exaltatiōes vndaz in tēpestate: quasi ānes cornuti. Vñ Lucan⁹ in. v. Houtos cerasunia nautis. Vñ ceraunia dñr saxa p̄minētia in mari instar comuū. Itē a cera he ceraniē ceraniāz. i. vites vñ vug: q̄ subdiueg vt cera vel ceraniuos grece: latine di fulmen et inde cerannia ceraniuo. vites vel vuc: q̄ rubeant vt l̄pis. Et hec ceraunia q̄dam gēma sic dicta: q̄ alibi nō inueni nisi in loco fulmine icto. Et hoc ceraniuos ceraniui.

nota sic facta. Et ponitur q̄ multi p̄sus improbant: nec p̄ singulos obelantur. Et hec ceraunia ceraniuo. p̄p̄te summitates montū dñr a crebra fulminatione: quod cōponitur di agros quod est mons: 2 di acroceraunia: acroceraunioz: illud idem quasi montes fulminati. vnde 2 cerani 2 acroceraunij: antonomasice dicuntur mōtes epyri p̄pter altitudinem et assiduos ictus fulminum.

Ceraunos grece. latine fulmen.

A ceraunos aut ceraunia dñr mōtes i epiro nō a cera qa prima corripit. dñr etiā acroceraunia. quia acro dicitur vertex. quasi vertices fulminati.

Cerberus ri. m̄i. ge. canis infernalis: quasi creas bonos. i. carnes vorans. Et pponitur a creas 2 boros q̄d est edax et vorax. di et carnes vorare: s̄ ossa referuare 2 eis incubare. q̄d nihil aliud est nisi q̄ cerberus est terra q̄ carnes mortuoz p̄sumit: s̄ ossa p̄sumere non pōt. Vñ 2 sarcophag⁹ di sepulcrū hōis quasi comedēs carnes fm l̄p̄. pap. p̄o di. cerber⁹ infernoz canis tria capita habere dicitur. p̄pter tres grades. i. infantia iuuentutē 2 senectutē. 2 pe. cor. Virg. cneid. vi. di. Cerberus hec ingēs latratu regna trifuat. Itēz Sædī. Cerberus omne vorans tria possidet ora canina.

Cercopa p̄e. cōis ge. i. cerator. 2 pponitur a certo tas. 2 copia. Unde cercopa: quasi certans copiose.

Cercopa qd sit viderit author Cercopithecus est simia caudata. nam cercos dicitur cauda pithecus grece τρισηκος simia.

Cerdo. cerdo interpretatur coisus. i. si cerdo nis. q̄ sparat coia sicut calasfer. Vñ persi⁹. Tollat sua munera cerdo. cerdo etiā dicit⁹ ē quidā hereticus. vñ cerdoniani dicit si t heretici. vel cerdo deriuat a certus ta. r̄. s̄ q̄dā. Itē cerdo di sutor. Unde di. pap. Cerdoes sutores. 2 pdu. do. Cerdos di lucrū cerdo lucro intē? vt q̄ amore lucrū vilibus insudat de quo persius intelligit nō decoria r̄o solo. In papia legi debet vt sutores. & c. Per o me ga kep̄aw dicitur vulpes vñ cerdops astutus.

Cerdon interpretatur coisum.

Cerdoniani quidam heretici. vide in cerdo.

Ceragius gr̄. i. pistoi q̄ ad modū cere deducit passā. pponit a cera 2 ago agis. Si i vsu sit a cerere poti⁹ dicat.

Cerealis. vide in ceres.

Cerealium li. neu. gr̄. locus vbi panis 2 abus parat. et dicitur a ceres cerentis.

Cerebellum li. dimi. paruū cerebrum.

Cerebrius s̄a. sum. i. iracundus. vel qui victus habet in cerebri. vel in eo panitur. et di a cerebri.

Cerebrū b̄i. pars capitis pe. cor. 2 p̄p̄ie medulla capitis appellat cerebrū fm pap. Et iñ c̄cerebriō bras. i. int̄ficere extra cerebrū ponere. Esā. ix. vj. Quasi qui excere b̄iat canem.

Cereolus li. dimi. puus cereus. pe. cor.

Ceres. a creos as. di hec ceres ris. dea frumenti: 2 sepe ponit p̄p̄o frumento. et di sic. q̄ creat fruges: vt inquit Fest⁹ p̄p̄et⁹ Ipa ē 2 terra 2 ops opis: q̄ melior sit terra ope. Et p̄serpina: q̄ ex ea serpāt fruges. et vesta etiā di. vnde hic et hec cerealis. et hoc le. q̄ aut p̄ cererē intelligatur frumentū siue panis videt in illo exēplo Teren⁹ q̄ induat donatus in cap. de tropo. Sine inquit cerere et libero venus friget. i. sine pane et vino deficit voluptas. 2 cor. re. vide etiam in cerere.

Cerete. a chere di hoc cerete tis. q̄dam ciuitas. Vñ enī romani olim militaret iuxta aquilinā ciuitates q̄liert a ciuibus quod esset nomē ciuitatis: illi vero ierptes linḡe latine: vtpote greci se a romanis esse salutaris credētes r̄iderit chere q̄d est salus. Tūc romani chere nomen ciuitatis eē credētes subtraxerūt h. 2 addiderūt hāc syllabā te: 2 dixit hoc cerete tis p̄ nōle ciuitatē pe. pdu. Unde antiqui sumpserunt nomen patrum hic et hec ceretis et hoc cerete. penultima p̄ducta. Sed postea romani anti qui cā dñt ad palmutiū corrupit deriuatiū. mutātes e pe. in i. 2 dixerunt hic et hec ceritis et hoc cerite. s̄i p̄da. pe. postea moderni nomen āplius corruerunt patrum

in nō isto mas. et se. ge. f. ceretis subtrahentes ti. syllabaz dixerunt p sincopā hic et hec ceres et hoc ceret. grō cere- tis vel ceritis. pdu. pr. Sed causa differentie ad pūmū tam in e. q̄ in i. inuenitur in isto nomine pe. cor. ap̄d auctores. Cum ergo in pūmū inuenit i. cor. pe. nimis impiope ponitur. sola poetica licentia. Vide etiam in ce- ritis.

¶ Cereti p̄pheti. nomina sunt in decl. 2 accētā in fine. Erant autē cohortes siue legiones pūgatoz. 2 sonat cere ti exterminatores: p̄pheti admirabiles. Hi erant pugna- tores doctissimi. ij. reg. ca. viij. Banaias filius ioiade su- per cereti et p̄pheti. Hi erāt custodes capitis dauid. vt dicitur in hystoris: vide in p̄pheti.

¶ Cereus: a cera dicitur cereus res. reum. q̄ sit de cera. Et hic cereus rei. id est candela. e. cera.

¶ Cerimonie. a cera vel cere? he cerimonie arum. festa facta cum cereis. vel cerimonie dicuntur quasi carimonie a carendo quibūdā esis: quibus olim indei in festis ab- stinebāt: vel quia homines carent vñ illaz rez que in sa- crificijs diuinis offeruntur.

¶ Cerimonia dicitur festus p̄p̄et? deducta a cere op- pido. Et inde hec cerimonia nioz. ip̄a sacrificia. 2 hic 2 hec cerimonialis et hoc le. i. festus religiosus. diuinus. san- ctus vel sacrificatus fm̄ lūg. p̄ap. vero di. Cerimo- nia 2 cerimonie pluralit̄ dicit q̄ nos vicijs carere faciant.

In hystoris sic dicit. Hora solēnitates dicit cerimonias a cereis. i. luminaribus. vel a carie 2 mene quod est defect? q̄ tunc dicit in nobis fordes deficere: 2 ita dñr cerimōie q̄si carimonie a carēdo munis. i. officiis seruilibus. Nā hoc munis idem est quod officiū vel obsequiū. Item possunt dici cerimonie a charis quod est gratia: et mene quod est defectus: quasi defectus gratie: quia huiusmodi obserua- tiones de se gratia non p̄ferebant. Et nota q̄ in lege 2 p- p̄phetis quinq̄ erant quoz noticia valde necessaria est. i. moralia: iudicialia: cerimonialia: p̄missa 2 sacramentalia.

Moralia erant p̄cepta decalogi. de quib? habetur. Exod. xxx. Iudicialia erant illa de quibus habetur. Exod. xxi. Si emeris seruū hebreū. 2c. 2 huiusmodi p̄tinent ad pacē inter homines conseruandā. Alia erant cerimonialia. et hec erant in differentiis sacrificioz: in discretionē ciboz in expiatione immundiciā: in obseruatione solēnitatū.

De quibus habetur in leuitico fere p̄ totū. P̄missa autē erant ad alludendū sicut p̄missio terre manantis lacte et melle. Exod. ij. Etā p̄missio angelicę custodię. Exod. xxij. Ecce ego mittā angelū meū qui p̄cedat te: et custo- diat te in via: 2 inducat ad locū quem parauit. Et p̄missio de oīm bonoz multiplicatiōe. Leuit. xxvi. Si in p̄ceptis meis ambulaueritis: 2 mandata mea custodieritis 2 fece- ritis ea: dabo vobis pluuiā in t̄pibus suis. 2 terra gignet germen suū: 2 pomis arbores replebunt 2c. Sacramen- talia autē erāt figurę sacramentoz nouę legis: sicut est sa- cramentū p̄phete. Exod. vii. Tollat vnusq̄s agnū p̄ famu- lias 2 domos suas. Et sacramentū vitulę ruse. Rume. xii. p̄p̄p̄e filijs israel vt adducant ad te vitulā rusā gratis integre: in qua nulla sit macula. 2c.

Cerimonie secundū Massuriū Sabinū apud Aulum Gellium dñr a carendo: sicut religio a relinquendo.

¶ Cerintian. qdā heretici a cerinto qdā dicti. Hi in t̄p̄e tora circuncionē obseruāt 2 mille ānos post resurrectio- nem in voluptate carnis p̄dicant futuros. Unde et gr̄ce chiliasti: latine millenarij sunt appellati.

Chilia & chilie dicuntur mille. Chilia huius chilia- dos numerus mille continens. chiliastys idē aut nu- merus mille milites continēs chilietes millennis.

¶ Ceritis exponit in cerete: 2 etiā in tertia pte vbi agitur de nominatiuis in tis.

¶ Cernida. a cerno is. dñr hec cernida de lignis sup q̄s du- ct taratāra. et cernida vñ taratāra: quia discernit pol- lē a furfur.

Cernida nescio vnde piscatum sit. Taratantara ap̄d Ennium est sonitus tubę.

¶ Cerno is. creuit cretū. cernere. i. videre: p̄siderare: p- ponere: iudicare: statuere. Cerno pponit p̄cerno. i. simul cerno. Discerno is. i. diuidere: separari: disautere. Decer- no is. i. iudicare. pponere: deliberare: statuere: p̄sugere.

¶ Cerno. i. sepo. Cerno 2 pposita ab eodē sunt actia. De cerno it̄ p̄ p̄sugere est neutri. Itē cerno differt a video. q̄ cernim? longinqua videm? p̄ria. Itē cerno 2 pposita ab eo faciunt p̄teritū in creui. 2 supinū in cretū. sicut cresco 2 pposita ab eo fm̄ lūg. Unde versus. Cerno solet face- re creui cretūq̄ supinū. Sic creui cretū vult tibi cresco da- re. Conueuit it̄ dicit q̄ cerno caret p̄teritis 2 supinis: sed ea sumit a cresco is. sicut et qdā alia p̄ba q̄ cōtinent in his p̄sibus. Sicut sisto tollo seruo furo fero cerno. Gaudent non p̄p̄s: s̄ p̄teritis alienis. Et est differentia inter cer- no 2 p̄spero. quia vt dicit Gregorius. Corporeis oculis cerno confydero mente. vide in fecerno.

¶ Cernui? la. lū. i. inclinat? vel ingentio? a cerno nis dñr.

¶ Cernuus. a cerno nis. dicitur cernuus. nua. nuum. i. ac- tius: humilis: p̄nus: in capite ruens: cernui etiam dicit- ur focci: siue solie: cernuus etiā dicitur magn? infinitus. Cernui inqt noni? p̄prie dñr inclinatus q̄ terram cer- nat. vñ senē decrepitū vocat comic? silicerniū Et est etiam cernuus q̄ in faciē cadit vt docet Seruius.

¶ Cero. a cera dicitur cero as. id est cera implere vel lūi- re. 2 compo. in cero ras. p̄ eodem. et pdu. q̄.

¶ Ceroferarius. a cereus 2 fero fers pponit hic cerofera- rius ris. q̄ cereū portat vt acolitus: vel q̄ fert ad vendēdū.

¶ Ceroma. a cero dñr hoc ceroma tis. quoddā vnguentū qdā confectio ex melle herbis. et cera qua palestricę ca- pillos suos inungebāt vt essent labillores. vnde ceroma- ticus ca. cum. i. ceromate vinctus.

Ceroma vnguentū crassum ex oleo & luto quo vte- bant palestricę non ad capillos sed ad humeros & re- liquū corpus inungendū: vt lubrici elabi possent et pora vento tueri.

¶ Ceromaticus. in ceroma exponitur.

¶ Ceras gr̄ce. cornu latine.

¶ Cerorum ti. ge. neu. idem est quod ceroma vel cōm̄- tio herbarum et vnguentorum. et dicitur a cera.

¶ Cerritus. a ceres reris. dñr cerritus ta. tū. interposita. ne si diceretur cerritus p̄vñ r. putaret a cera dicit 2 dicitur cerritus. Cerrit? dñr quasi cererit? i. cereris ira verax? q̄ habet frumentū: vel infans: q̄ quādo sacerdotes cere- ris eis sacrificabant solebant insanire: vel dñr a cerebasi. i. furiosus qui cerebasi habet p̄motum. 2 pdu. ri. Uñ Grego- rius. Cerritus dicit quē vesania torquet. de hoc vide su- pra in tertia parte: vbi agitur de ntis in tus.

¶ Cherfidr? a cherfos quod est terra: 2 idoz q̄ ē aqua dicitur hic cherfidr? dri. quidam serpens qui alternatim modo in aqua modo in terra moratur. et idem dicit chel- drus. et ab eisdem componitur. scilicet a cheluz quod est curus quasi cherfidr? . Nec it̄ videtur velle q̄ aliud ge- nus serpentis sit chelidrus q̄ cherfidr? . et componit fm̄ hoc a chelon quod est curuum: et hydor aqua quia semp curuatur et moratur in aqua. vnde hoc celidrum dicit lū- gnum vel lapis teres et longus 2 volubilis ad modū ser- pentis illi quo ara adequatur. vnde quod quidam solent p̄ferre has dictiones corrupte dicentes cherfidr? : s̄ bars barifmus est in omnibus: chelindrus tamen inuenit: sed in alia significatione. scilicet qdā figura quadrata sicut dicitur in geometria. habens superius semicirculum. 2 dñr sic a predicto lapide: vel serpente propter equalita- tem. vnde hic chelindroydos dicitur vmbra equaliter cre- scens in longum fm̄ lūgu. p̄ap. vero dicit. chelindrus in geometria figura quadrata habens superius semicir- culum in solido.

Cherfydros est serpens terram & mare incolens vñ- de ab vtroq̄ nomen sumpsit. Nam cherfos dicitur terra sed proprie inculta: hydor & hydros aqua. Is frequēs est in calabria secundū solinū. vnde tortelli? de eo dictum putat Geor. iij. Est etiam ille malus ca-

Iabris in saltibus anguis. Galyndri (inquit Seru^s) serpentes sunt quasi cherfydri. Cylindrus etiā lapis ē teres in modū colūne qua area æquabatur. a verbo cylindo vel cylizo quod est voluo. vñ cylindri etiā dicti sūt lapilli oblongi qbus mulieres ornabatur quorū cōmendatio sūma in longitudine erat vt scribit Plī. vñ Iuue. saty. ii. Tu nube atq; tace donāt arcana cylindros. Hos quidā elēchos vocāt.

Cherison dicunt græci terram.

Certifico cas. i. facere certū verbū actiui. 2. ppo. a certus 2. factio is. 2. cor. ii.

Certiozo. a certioz ouis pparatio 2. certiozo ras. verbum actiuum. i. certificare: 2. pparatio possit teneri ex vi pūritutis sui: vt si dicat. Nle me certificauit: 2. ille me certiorauit. i. magis me certū reddidit fm lbug: 2. pdu. o ante r sicut peiozo ras.

Certo tas. tau. deriuatur a certus ta. tui. 2. est certare: litigare: pugnare: certi em sole^m litigare. Unde 2. certare qñ certū dicens habere. Vñ verbalia 2. hoc certamen minis. 2. certatim aduer. Cetto pponit pcerto tas. i. siml cum alio certare. Decerto tas. id est valde certare. et recerto tas. id est iterum certare. Certo tas 2. composita ab eo sunt neutra.

Certus. a cerno nis. 2. certus ta. tum. Proprie enim certus 2. ille qui cernit rē de qua certificat: 2. qñq; ad animam referat. 2. pparatur certus stor simus. Vñ certe tius sine aduer. 2. hęc certitudo dinis. Certus ppo. cum per 2. vt per 2. certus. i. valde certus. Incertus ta. tum. i. non certus. 2. pparatur. vnde hęc incertitudo dinis scōm lbug. pāp. 2. o di. certa: clara: manifesta. Et scias q certitudo nihil aliud est q determinatio intellectus ad vnū. Itē certa discipulone non egent. vide in pñlium.

Ceruica q. fce. ge. i. alapa: vel potius colaphus. et 2. a ceruix. 2. pdu. ui.

Ceruicalis. generis neu. id est puluinar auriale: qd 2. ceruicarum 2. 2. a ceruix. 2. pdu. pe. fm lbug. Et vt di. pāp. Ceruical 2. eo q sub ceruice ponat.

Ceruicatus ta. cum. i. superbus: furiosus: contumax a ceruix 2.

Ceruicosus sa. sum. i. superbus: arrogans: 2. deriuat a ceruix

Cerulnus na. num. penul. pd. res cerui vel de ceruo a ceruus ui. 2.

Ceruifia sig. genus potionis. a cerere 2. fm lbug.

Secundum Seruium conficitur ex fermento aut sorbis. Vnde Maro geor. iii. Et pocula lacti fermento atq; acidis iniatatur vitea sorbis.

Ceruit a cedo dis. 2. hęc ceruit ds. postero: pars colli: sicut anterior gula: quia ibi ceditur capilli. q aut ceruit 2. quasi cerebri via: qui per eandē viam cerebri ad medullam spinę dirigitur etimo. est non ppositio vel de rnatō. Ceruit etiā accipit pio superbia 2. maxime i plurati.

Cadditio.

Cicero in verrinis. pñtorz tuas frangere cerulces bouensius primas hoc nomine in singulari vñs est. ait Quintilianus 2. qñq; in singulari. Job. xv. Lucurrit ad uersus erecto collo 2. pingui ceruice armat^{us} est. 2. prods. ut. lurg. in. j. enei. Dixit 2. auertēs rosea ceruice refulit.

Immo pro superbia potius in singulari dicitur auctore Valla in Raudensem.

Ceruleus in cerulis exponit.

Cerulus. a cēra 2. cerulus la. lum. pe. cor. flunius in stat cēre viridis niger glauc^{us}. Proprie quidē cerulū est viride di nigro vt ē mare: vñ ceruleus lea. leum. cor. pe. Et vt di. pāp. Cerulus 2. ipse color ceruleū vero quod ex cerulo pñat Item cerul^{us} nature: cerule^{us} signēti est.

Cerulum inquit Seruius: est viride cū nigro. Sūt qui celestē colo rē ceruleū quoq; dicant.

Cerula quedam materies apta ad pingendum q ex pñbo stagnans pñctur fm pāp. lbug. vñ di. a cēro na 2. hęc cerula se. quoddā genus coloris.

Species est phuci candorem inducentis inde ce rullata cutis dicitur.

Cerulus li. paruus ceruus. Unde hęc cerula se. penul. corript.

Ceruus. a ceras quod est cornu 2. hic ceruus ui. vñ de hęc cerua nē. Et vt vult Ambro. Ceruus eger olera munculos mandit 2. sanat. Et vt di. pāp. Ceruus fugiens spineta penetrat illesus. oculis caligantibus serpentē deuorat: 2. in eo estu. 2. venient ardore ad fontem vadit: merlusus in eo caliginem 2. quęq; superflua eruit. Et ad huc cum amoris incendio detinet palore sub sequēti caput super carnes sustentate natādo sicq; per deuia siluarum ad extremas regiones deueniunt: fideles signant. Et fm Iuliodor. xij. et. Cerui erecti auribus acute audiunt: submissis autē audiunt nihil. Gregorius etiā di. moral. xxx. lib. exponēs illud Job. vel pñrētes ceruas obseruasti. Ceruarum inquit moris ē inuētōs serpētes extinguere eorūq; mēbra moribus dilaniare. Fertur autē q. si quando flumina trāseunt caputū suorum onera dohis pcedentū supponunt: sibi q inuicē succedentes laborē ponderis omo non sentiant: magistri spirituales ceruę vocati sunt. Ipsi em morceruaz interēptis vitis quasi extinctis serpentib^{us} viuunt. Et de ipsa extinctione vitis oñi ad fontē vitę acius inardescunt. Ipsi etiam dilabentia huius tēporalitatis momenta quasi quedā flumina trāseunt ppatiētes charitate onera sua sibi inuicē supponunt: qz summa obseruatione custodiunt id quod scriptum ē. Inuicē onera vestra portate. 2. sic adplebitis legem xpī.

Cesaris. 2. a cēdo dis. dd: quia abstract^{us} fuit de cēso vtero matris. vel quia fortiter cēdebat alios in pñlio. vel quia pñmo secuit cēsa rem sibi: vel quia cum cēsa sit natus.

Cadditio.

Cel ab elephanto in pugna cēso q lingua manroium cēsa appellat. vel q oculis fuerit cēsis. i. glaucis. pñ in vij. natu. hñto. tradit qd memoratu dignū est. Scipionē africanū pñmū fuisse dictū cēsa rem a cēso matris vtero: q de causa 2. cēsones appellant. pliniane inle solin^{us} astipulatur: qz in singulari certamine deuicat elephante. lurg. in. j. enei. Nāq; ipsa decozā cēsa rē nato genitrix lumēq; iuuentē. purpureum 2. letos oculis afflarat honores.

Cet fuit cēsa. sicut pñm^{us} impator romanus a quo quilibz romanus impator dictus ē cēsa: sicut 2. august^{us} ab augusto. Et a cēsa cēsa reu. reum. possessiui. 2. cēsa riu. riu. Vñ cēsa riu. na. num. 2. hic 2. hęc cēsa rēis 2. hoc se. Inuenit autē cēsa aliquando in plati. Vñ di. de arte. Cēsa riu. virtus contigit ante diē. Et illud. non ē pñanda cēsa riu. multitudo.

Cēsa itaq; quasi cēso dici potest. Iulius tamē nō erat natus cēso matris vtero: quia mater eius diuti^{us} post partū eius vixit: verū pñmus cēsa riu. dictus: natus creditur cēsa matre.

Cesaraugusta sig. fce. ge. i. terra conēsis hispanię opidum a cēsa re augusto factū 2. nolatū.

Cesarea reg. vel cēsaria sig. 2. in cēsaria vide.

Cesaria sig. qdā ciuitas. 2. sunt plures cēsarię: vel cēsareę oēs a cēsa re nolatę fm lbug.

Cesaries. a cēdo dis. 2. hęc cēsaries riel. coma capiti 2. ē pprie vitrosi. decet em esse virū tōsum: sed nō mulierē. vñs Gregorius. Est coma quadrupedis: colubū inba siue leonis. Cēsaries hominis: crines proprie mulieris. hñius 2. illius bene 2. esse capillus.

Cesia. a cēdo dis. di. 2. hęc cesia sig. i. lenticula. Vñ cēsias fia. sum. i. lenticulosus: q em lenticulosus ē colorem non integrū sed intercisum bz fm lbug. pāp. etiā di. Cesia lenticulosa: lenticulosus quasi lēsus facie.

Cesim aduerbium. i. diuisim. arcuatim. 2. dicitur a cēdo dis. di. fm lbug. papias vero di. Cēsīm per cēdes: quomodo vicissim per vices quasi limitate: vel dolate: vel gradatim.

Cēsīm vt Papias ait ē quasi per incisiōes: pñctim per pñctiōes.

Cessionomaton est quoddā schema qđ melius scribitur sc. in puma syllaba. Vñ in f. de eo dicā: 2 supra in quarta parte dixi in ca. de schemate.

Cesonia. mas. ge. qui de ventre matris cesio scindit 2 dīa cēdo dis cēdit.

Cesiones nō scindunt: sed cesio vtero nascuntur.

Cesonia. a cēdo dīs. adi. hęc cesonia nē quēdā caruncula in fronte equi pulli cū primum prodit ex aluo. Unde mulieres faciunt quandā potionē mortiferā. Jte cesonia fuit ppriū nomen cuiusdā mulieris.

Cesoniā Maro & Pli. hypomanes vocant.

Cesioz ois. mas. ge. i. inasoz. a cēdo dīs. cidi. parafaj ca. xxiij. At illi pducebant ex ea cesiores lapidum.

Cespes cespitis. mas. ge. terra cū herbis auulsa vñ fructu vel virgultu: 2 dī sic quasi circa pedes. Unde cespitos. tau. tare. i. fodere vel cadere vel offendere. vnde 2 equi qui sepe cadunt cespitare dicunt.

Cespitos. tau. tare. in cespes exponit: 2 cor. spi.

Cessim aduer. i. cedendo vel gradatim

Cesso. a cēdo dīs. cessus. su. u. in o sit cesso sasi. frequenter cadere: 2 inuenit p peccare: vnde verbalia. 2 cessabundus da. dū. i. similis cessanti vel ille q sepe cessat.

Cesso sis. sui. verbū desideratiuū qđ non ē in vsu simplicitate: 2 descendit a cēdo cessi cessum.

Cesticulus in cestus exponit.

Ceston in cestus sit. vide.

Cestus sit. a castus dī: hic cestus sit. vel cestos: 2 hoc ceston incedinabile. i. angulli veneris quo accingunt 2 vñtur in legitimis nuptijs. 2 dī ceston quasi caston. qz in foeminis maritatis castitatis signū sit: vñ ponit qñqz pro legitima copula maritali concordia. vel castitate fm Hug. Pap. vero dī. ceston zona veneris. hñc incestū appellamus oēm qui iure nō licet concubitu quasi sine cesso.

Cestus a cēdo. cēdi dī: hic cestus tus tui. i. coxū cū plumbo infuso quo manus suas pugiles munivit 2 seinuē cēdit: cētiā dī baculus pugili q coxo 2 corrigis solet esse circūdar: cētiā generaliter arma pugili dicunt cestus: cestus tñ ex ferro erant: 2 vt habilis faciliusqz manibz gererent pdebant ab illis lora quibz non solum manus sed brachia humeriqz alligabant: vt cētiā remis sis digitis palmē tñ hērent. Virg. in. v. enei. Quid si quis cestus ipsius 2 herculis arma vidisset per endiadiz dicit cestus 2 arma. i. cestus qui arma erant: et tunc cum diphthongo cest' scribit. Vñ videt dicit cesticulus i. arcus i capite cū aliquid portatur.

Cesura ē finalitas dictionis in principio pedis: ita q sequēs dictio a longa possit incipere vel a breui. Nō autē sit in primo pede quā possit incipere a monosyllaba dictione: qz monosyllaba dictio non habet aliquid ante se a quo cedat: licet illa cedat. i. separet a sequenti: vt si dicas. Nō minor est virtus qz querere parta tueri. De hoc etiā require in membris.

Cesus sa. sum. i. percussus: indusus: maculatus: a cēdo dīs. cidi.

Cetaria vtuaria in quibz cete 2 alij pisces sunt vel officina in qua liquamē ex piscibus cōficiat a ceto dī.

Cetarius. a cetus dī: hic cetarius ris qui cetū piscē caput vel vendit. Et inde hoc cetarium ris. loc' vbi venditur cete. vel vbi capiuntur 2 abundat qz pro ipsis 2 pro quibzlibet piscibus ponit.

Cete indecli. pluralis numeri ge. neu. vide in cetus.

Ceteri. i. reliqui ex eodē numero fm Pap.

Ceterū plunctio aduersatiua tñ valet quā sed. Vñ ppter ceterū iniqu' ignorat se puniri 2c. vel. i. nam.

Cethus pe. pdu. interpretat abscessus.

Cethi quidam sapientes inuētores hōz fm Pap. **C**ethura interpretatiua: vxor fuit abrahę post sarā 2 fm hęc regulā debet pduci sicut lectura: bethura: armarura. Sch. xv. Abrahā vero aliam duxit vxorem nomine cethuram

Cetus a cēdo dīs cessi. dī: hic cetus tus tui. i. congregatio hōm per pñari: qz non cedat: vel melius dī a cōeundo quasi coitus. vñ p ce diphthongon debet scribi.

Inde derivat hic cetus it. per e solā mas. ge. in singulari numero. in plurali vero ē neu. ge. indecli. plaliter hoc cete. hōi cete. vñ in Sch. i. Creavit deus cete grandia p quodā magno pisce marino: qz copiosus sit instar cet' Vñ hūs. Est hōim coetus ast viuit lequore cetus.

Seruius negat cetus repiri. alii tñ reppererūt.

Ceu aduer. siltu dñis quasi quēadmodū tanqz.

Cene oves. ul. verbū neutrū. 2 caret supino. i. culam mouere: vel culmen agitare: sicut facit in concubendo. 2 pprie cenere est qđ faciunt hōes superius sicut crissari qđ faciunt mulieres inferius. Vñ versus. Est cenere vis roz: sed crissari mulierum. vel cenere est viroium inter se. crissari mulierum inter se. Juue. Ego te cenentē septe verebor fm Hug.

Cecrops fuit primus rex athenarū a quo athenēses vocant cecropidæ.

Cedar regio i eremo saracenorū a cedar filio ismael

Celenæ ciuitas principalis in phrygia. Lucanus.

Lugent dānatæ phoebo victore celenæ.

Celeno vna ex harpyis. & interpretat atrum.

Celtæ sunt galliæ populi inter sequanā & garum: nam flui os habitantes.

Celtiberi populus hispaniæ i gallectia. a celtis orti. Lacanus. Gallorū celtē miscentes nomen iberis.

Chemis fuit rex ægypti qui grandē & mirabilem struxit pyramidem. quam trecenta & sexaginta milia hominum viginti annis parauerunt. vt ait Dioscorus siculus.

Cenis promontorium italię in brutiis oppositū peloro siciliæ.

Centauri populus thessalię circa pelium montē: qui primi in equis pugnasse dicunt. vnde orta ē fabula q centauri fuerint animalia composita ex homine & equo. Et dicuntur semiferi & bimembres. & nubigenæ. i. ex nube geniti. Nam ixiō ex nube genuit centauros. Vocantur etiam hippocentauri. i. equorum stimulatores.

Cenchreæ portus & emporium corinthiorum.

Cepheus rex æthiopū & pater andromadę trāstus inter sydera.

Cephisus fluuius in phocide pterfluens oppidū delphos. Lucanus. Fatidica cephisus aqua.

Ceraunia sunt alti montes epiro separantes ionium mare ab adriatico. a ceraunos quod est fulmen: qz crebris fulminibus appetuntur. Etiam vocantur acroceraunia.

Gerberus e curta. canis triceps & grandis in vestibulo inferni dictus quasi creoborus. i. carnē voras.

Cercyon fuit latro in attica occisus a theteo. Oui. Cercyonis lethum vidit cerealis eleusis.

Ceres filia saturni & opis quæ ex ioue proserpinā genuit de qua infra proserpina. Item ceres dicit inuentrix frugum fuisse.

Ceretū oppidū in vmbria inter spoletū & nuris.

Cerronesus vel chersonesus ē terra pœne insula.

Cethegus nobilis romanus qui cū catilina cōtra rempu. coniurauit dephensus & occisus a cicerone consule. & producit mediam.

C ante C

Chaldei. caleph filius fuit nachor fratris abrahę vnde chaldei sunt qui nunc chaldei dicunt: i mutata in l. 2 interpretant chaldei seroces vel captiuantes: vel quasi demētes. Et scias q chaldei potentissimi fuerunt 2 multas terras destruxerunt. Tria cñ fuerunt potentissima regna. i. regnū chaldeorū: græcorū: 2 romanorū. Vñ dicit glosa super illud Esa. xxxi. Ecce terra chaldeorū: talis pples non fuit 2c.

vñs ad montē nabuchodonosor fuisse fortissimi chaldei et assyrii: postea populus grecorū et romanorū fortior fuit: predicta autem tria regna propter sua peccata subjugata sunt. vñ dicam in poena.

Chaldeorū mentio fit Gen. xi. vñde verosimile est aliunde dictos.

Chaleph interpretatur canis: vel quasi viride: siue cor: aut quasi omne cor.

Cham calidus siue calor aut caliditas. Et vt dī. Aug. Cham interpretatur calidus ex p̄sagio futuri sic dictus posteritas em̄ eius eam partē terrē possedit quē vicino sole calentior est. Vñde et egyptus vñs hodie linguae egyptiorum cham dicitur.

Chami grece dī breue et humile: et accentuat in fine.

Chamæ grece χαμαι dicitur humi. i. in terra

Chamos idoli moabitariū fm̄ p̄ap̄. et accentuat in fine.

Chamul interpretatur surgens dolor vel necessitate p̄turiens seu calens dolore: aut caliditas p̄turiens.

Chamus mī. a chami quod est breue et humile: dī hic chamus mī. quoddā genus freni vñ pars. i. quod vulgo dī molinet. vel chamus capistrū est: vel deriuatur a cam p̄so p̄las. quod est flectere: quia reflectat equū huc et illic Regū. iij. lib. ca. xix. Donaz itaq; circūlū in naribus tuis et chamū in labijs tuis.

Chana vicus est galilee. vñde simon dictus ē chanaeus. Ioannis. ij. Flup̄tē facit sunt in chana galilee. et interpretatur zelus vel emulatio: seu possidens eos aut possessio eorum.

Chanaan interpretatur possidens dominū vel emulatoz gratie.

Chananeus interpretatur emulatoz: vel zelotes: siue preparatus aut negociatoz.

Chaos neu. ge. in edina. vñ chaon etiā dī: hēc chaos chat: vel hēc chaos chaot. i. p̄fuditās fossa vel p̄fusa caligo vel p̄fusio rerū. Qui. in p̄lo meta. Quā dixere chaos rudis in digestaq; moles. in qua oīa fuerunt p̄fusa et cōmixta: et a quo oīa fm̄ Aug. p̄ap̄. vero dī. Chaos greci dicunt materiā celi et terrē p̄fusam.

Charrā interpretatur ira vel iracundia siue furor aut foramina. Job. xj. dī. Peruenerunt ad charram quē est in medio itinere circa nitinē. et accentuat in fine et scribitur per geminum r.

Chaldei. in chaldei exponitur.

Challen interpretatur spes et vel sperans in eum.

Chelē dicunt brachia scorpionis propter curuitatem. Item chelēlarū inueniē p̄o signo libe: quia ex pedibus virginis et brachijs scorpionis effiat: et dī a chelon secundū Aug. p̄ap̄. etiā dicit. Chelē brachia scorpj quē faciunt libram.

Chelidrus quidā serpens. in chersidon exponit.

Chelys. a chele dicit hēc chelys llo. i. cythara: quia imo dī brachioz curuata est.

Chelos grece χαλος dicitur arca locus. Chelē cheles promontorium eminentia. vñ gula. Chelone testitudo q̄ & chelydros dī: vñ & chelys cithara.

Chelon grece: latine dī curuum. vel chelon grece: latine dī brachiū siue crus propter curuitatem.

Chere interpretatur aue: salue vel gaude. et produ. che vñde p̄ersius. Quis expedituit p̄saco suum chere. i. suā salutationem.

Chermel hebraice dī: qui et carmelus. mons est in confinio palestine et phoenice: et interpretatur molle vel tener siue agnus tener aut agnitio seu scientia circūfisionis Esay. xxi. Conuerter libanus in chermel: et chermel i. salū reputabit. Alia littera ē in chermel. hoc est in p̄edicatione apostolorū libanus. i. gentes candidę et munde per baptisimū p̄uerent in chermel. i. in scientia circūfisionis. Et chermel vel chermel. i. iudei externus circūfisi cōuerent in gentes siluestres et instructuosas. Liban⁹ em̄ candidatio. Chermel vero scientia circūfisionis interpretatur. vt ibidem dicit glossa.

Cherub bls. cherubi cherubē cheruba cherube. et pluraliter cherubin per oēs casus mas. ge. et per n scriptum Itē cherub in edici. in singulari et plurali p̄ eodem. Itē hic cherubim in edina. mas. ge. et scriptū per m: et tñ simularis numeri: et significat vñquēq; angeloz de illo ordine: et tunc debet dici. Sancte cherubim oīa pro nobis. Itē pluralit̄ hēc cherubin et in edici. et neu. ge. et tñ in p̄sali scribit per n. et significat illum ordinē angeloz: et tunc debet dici. Sancta cherubin oīa pro nobis. et secundū primaz declinationē potest dici. Sancti cherubin oīate pro nobis. et interpretatur plenitudo seu multitudo scientię: quia illi angeli vicinior positi deo diuina scientia amplius ceteris inferiorum ordinum pleni sunt.

Cherucus d. i. summitas mali. s. illud qd̄ instar vexilli malo superponit: et secundū ventū mouetur. Lucanus Instabit sumis minor vñs cherucis. Quidā tñ dicunt qd̄ cheruci sunt capita cornuta antennarū: vel funes i malo

Ceruchus non cherucus dicitur cornutus. vñde quia antennæ habent cornua dicente Virgilio. Cornua velatarum obuertimus antennarū: potuit Lu. de illis dixisse.

Cherum signati vel metuentes seu formidantes aut infanctes interpretatur.

Chidon interpretatur scutum vel cypens.

Chilindroidos dicitur vmbra equaliter crescens in lō gum. vide in chersidrus.

Chilindrus in chersidrus exponitur.

Chilos cum aspiratione est labium.

Chilon es cum aspiratione homines improbiouibus labijs vocantur.

Chimera re. est quoddā monstrū secundū fabulas habens caput leoninum: pectus et ventrē caprini: et caudam anguinam.

Chimera.

De hac chimera Ouis. Quos chimera iugo medijs i partibus hircum pectus et oīa lē caudāq; diachonis habebat. Reuera mons in lydia est carē conterminus cui⁹ hodie ardet cacumen iuxta quod sunt leones: media autem pascua. summa vero montis serpentib⁹ plena: hinc beliorophon habitabilē fecit. Vñ dī chimera occidisse. Hēc Seruius. Vñde et per similitudinē meretrix dī chimera. Vñde versus. Omnis reuera meretrix est dicta chimera. Parte leo puma: media caper: angulus in ima. vñ Virg. in. vi. encl. laorendū stridens flāmisq; armata chimera Chimera etiā est quedā nauis enee. vñ Virg. in. v. encl. Ingentēs gyas: ingenti mole chimera.

Chyos in sula syra lingua dī: quia ibi mastice gignit. Si tñ em̄ mastice chyos vocant: et inde chyus ia. ium. p̄d. pe. que in pumituo cor. Itē chyos dī filius. Itē chyus chy dī locus de quo dī Actū. xx. Sequentib⁹ venim⁹ circa chyū. fm̄ vero p̄ap̄. chyus in sula ē in qua bonū vinum nascit: quod chyum dī in qua fons ē hebetes faciens.

Chyus chy vel chyum chy. sc. ge. vel neu. ge. potest esse in chyos est.

Choa ecclesia vel congregatio interpretatur et accentuat in fine

Cherbal p̄denatus vel p̄demnatio interpretatur.

Chodolaomo interpretatur quasi generatio manipuli: vel quasi habens decorē manipulum.

Choelet hebraice. grece ecclesiastes: latine p̄donatoz Chomo interpretatur laceiens vel puocans: siue lacerationes aut puocationes.

Chonemas interpretatur p̄cussus dño vel p̄cussio dñi.

Choraula: chorus p̄ponitur cū aula: quod grece dicit cannula. et dī hic et hēc choraula lē. qui chorū ducit vel qui in choro cum cānulis cantat: qui aliter dī choraulas: et ex eis dē p̄ponit vel choraulas cōponit a chorea et ago gis. q. i. agit choreā s̄z Aug. p̄ap̄. etiā dī. Choraulas p̄iceps chori: vel qui cū cānulis. i. fistulis cantat in choro.

Chore interpretatur calnaria vel caluitiū vel caluus.

Chorea re. sc. ge. i. ludicra canitena vel saltatio: et dī a chorus ris et pe. indifferenter ponit. p̄ap̄. vero dicit Choreas sonus ludoz cantus vel carmina. Additio Virg. in. vi. pars pedibus plaudunt choreas et carmi

na dicunt.

Choreb interpretatur mensa: vel massa: siue tentans aut tentatio.

Choreus interpretatur tracundus vel liber aut de foramine **Choricanus** n. mas. ge. a chorus dicitur qui canit in choro vel cum choro. 2 cor. pe. 2 cōpo. a chorus 2 cano nis.

Chordista s. mas. ge. a chorus dicitur: qui canit in choro vel cum choro.

Chorulus n. mas. ge. dicitur parvus chorus. 2 cor. pe.

Chorus n. mas. ge. est multitudo in sacris collecta. dicitur in choro: n. locus ubi canunt qui in choro sunt: et dicitur a cōcordia. Alij dicunt quod chorus derivatur a corona: quia olim in modum coronę circa aras starent 2 canerent: s. melius videtur quod corona derivatur a chorus. Virg. in. j. eneid. Exercent diana choros quā mille secutę. A chorus derivatur hic chorus n. quidā ventus collateralis zephyro: quod ventorum circuli claudat: 2 quasi chorum faciat. Item dicitur chorus quodā mensura decem modiorum: sed hoc ex hebreo descendit qui vocat chora ad similitudinē collis. Chora em hebraice colles appellantur. Loceruat em triginta modij: instar collis videtur: 2 onus cameli efficiunt secundum Augustinum. 2 ut dicit magister Bene. Corus p. v. tō nō aspiatur: in alijs significationibus aspiratur. 2 prima cor. s. provento prima pdu. Alij versus. Consona turba chor: quotiens agit aera corus.

Corus ventus dicitur a caurus mutando au in o.

Chous chōi mas. ge. pars cœli. s. quia cœlum p̄tinetur vel ipsi cœlum: 2 dicitur a chaos: quia ex chaos putauerunt quidā cœlum esse firmatum. Item inuenit chous chōi pro quodam loco de quo dicitur Actus. xxi. A recto cursu venimus chōum.

Chremes. a cremo mas. derivatur hic cremes tis. vel chremis: propriū nomen cuiusdā personę introductę in comœdia: quod cremabat symonē denegando filiā suā filio illius: s. fm hoc caret aspiratione. Si vero habeat aspirationē chremes nō est tunc nomen latinū: nec derivatur a cremo mas. fm Augustinum. Alij vero pus. in primo ma. dicit quod aspiratio post cum chremes: dicitur quod ibi chremes non est latinum.

Et recte dices.

Chretic. a crisis quod est iudiciū dicitur hic chreticus d. i. iudex vel medicus qui fm crisis iudicat de infirmo an debeat euadere necne. 2 chreticus ca. cum. ut chretic dicitur in quo sumit infirmitatis iudicium qui quasi iudicat hōi an debeat liberari necne.

Chuseus. a chusis quod est aurū dicitur chuseus sca. s. s. aureus. 2 chuso sca. i. deaurare. Unde chusatus ta. tum. i. deauratus.

Chusis gręce: latine dicitur secretum vel iudiciū vel aurū Unde versus. Aurum iudiciū secretum dat tibi chusis. 2 acutur in fine.

Chrisis dicitur vñdio. Chryfos aurum. Crisis iudicium. Criticus iudicialis. Criticos secretus &c. sūt quę gręca.

Chusma est gręci. 2 scribit aliqñ per ch. sic. chusma: quia hęc figura X representat apud gręcos ch. 2 scribit etiā per ch chusma. Vide in chusius. 2 dicitur chusma vñctio latine: 2 derivatur a chusis quod est vñctio. Xristma iubete domino in exodo. Moyses p̄posuit quo primo aaron 2 filij eius in sacerdotiū peruncti sūt. Sed post quod chusius verus rex 2 sacerdos cœlesti ac mystico vnguento est delibutus: iam non solum reges 2 pontifices sed omnis ecclesia p vñctione chusmatis p̄secratur: pro eo quod est membrū eterni regis 2 sacerdotis. vide in vngo.

Chrysolithus n. mas. ge. scđē dedinationis lapis p̄ciosus similis auro cum marini coloris similitudine: 2 dicitur a chrysis quod est aurū. Et ut dicit Remigius in Apoc. Chrysolit quasi aurū fulget. 2 videtur emittere ex se quādam ardentē scintillā: cuius specie significant hī qui in luce sup̄ne patrię resplendēt suasque virtutes atque sentētiās cū verbo exhortationis velut scintillās in proximos effundunt quibus ad amorē dei 2 proximi alios accendant.

Chrysolithus est lapillus aurei coloris. Chryfos em aurum est: & lithos lapis.

Chrysopterus quidā lapis p̄ciosus. a chrysis quod est aurum 2 p̄ptus quod est color: quod sit aurei coloris. Armetus vero dicit quod est aurei coloris 2 viridis. 2 significat electos sapientię resplendētes. 2 in viriditate fidei semper ad cœlestia tendentes.

Chrysopterus dicitur lapillus quasi auro resplendens. Nam chryfos est aurum & p̄ptus spargo: vario seu tinguo.

Chrysopterus lapis p̄ciosus ethiopicus: quę lux celat: p̄dit obscuritas. Nocte em igneus ē. die aureus fm Augustinum. Et dicitur a chrysis quod est aurum.

Chrysopterus. a chrysis quod est aurum: 2 stoma quod est os dicitur est Joannes chrysopterus. i. aurei os. Vel cōponit a thomos quod est diuisio. Quis em nihil aliud esse videtur quod diuisio labiorū abinuicē.

Chrysopterus. ab eli quod est deus dicitur quod dam verbum gręci. s. eleyson. i. miserere. Alij dicitur chrysopterus. i. chryse miserere.

Eleyson dicitur miserere seu miseror. nam cū actō iungitur: inde eleyson miserere.

Christianismus m. i. cultus 2 ritus christianorū 2 p̄ponitur a christianus 2 mos moris.

Christianus ant. christianus a xp̄o dicitur sicut a iude iudex. seu ab vñctione deductū hoc nomen: quod nomen p̄mū in antiochia per petri p̄dicationē exortum ē ut habet Actuum. xj.

Chusticola le. pe. cor. xp̄m colens cōis ge.

Chustus. a chusmate dicitur quasi chusmate vñctus. Chusma em gręce latine dicitur vñctio: quod nomen xp̄s olim erat cōmune 2 sacerdotibz 2 regibus: quod hī qui vocabantur ad regnum. 2 qui ad sacerdotiū iñgebantur. De regibz habet in Esa. Dicite xp̄o meo ciro. De sacerdotibus dicit psal. Nolite tangere chustos meos. Additio.

Vide Lactantiū libro. iij. diuinarū institutionū cap. vij. de hac dictione xp̄s: 2 vnde dicit iesus. vñ xp̄s. Unde dñs noster antonomasice p̄p̄io nomine dicitur est xp̄s quod verus rex 2 sacerdos fuit 2 chusmate vñctus. i. septē donis sp̄s sancti plenarie delibutus: 2 nota quod hęc figura X representat apud gręcos ch. vnde chusma 2 xp̄s per X scribunt. quod dictiones gręce sunt. Quare nō dicitur xp̄e ora p nobis sed exaudi nos dicā in oratio. Item in xp̄o fuerunt oēs virtutes 2 vñs virtutum sicut dicā in virtus. Item de formatione corporis xp̄i 2 de infusione animę dicam in ex traduce. Item quomodo xp̄i corpus accepit aliqd de omni statu hominis dicā in libera. rum. Item de scientia animę xp̄i 2 potentia dicitur est in antichristus. Item vide in verbū. Itē in propheta dicā quomodo xp̄s ex populo iudeo 2 gentili natus est. Itē de imagine faciei xp̄i quā xp̄s misit abarago regi dicā in iudas.

Chus interpretatur ethiops vel tenebrosus.

Chusan interpretatur tenebrians donū: vel nigredo gratificationis.

Chusau sathatn tenebrosa iniquitas vel nigredo sp̄s carnis interpretatur.

Chusi interpretatur secretum vel silentium vel arcanū aut p̄funditas. 2 acutur in fine.

Aspiranda inter non aspiranda posita sūt & ponent.

C ante

Cyathus thi. mas. ge. quodā vas est ad bibendum. 2 duodecim cyathi vñ sextariū faciunt.

Item cyathus parvus cyphus craterculus porrectorius. 2 cor. pe.

Cibarium. a cibo bas. dicitur hoc cibarium ris. i. abus. 2 adiectiue cibarius ria. rium. qui vel quę vel quod pertinet ad cibum.

Cibatus tus. mas. ge. i. comestio a cibo bas. 2 adiectiue potest declinari cibatus ta. tum.

Cybe cybarū. pluralis numeri. i. tessere quadrate. s. taxilli. a cybo.

Cybeles. a cybopas. dicitur hęc cybeles lis. vel hęc cybele

lis. i. mater dearii. i. terra q̄ abaria confert: vel poti⁹ des-
riuat a cubon quod interpretatur solidū vel firmū: quāsi cu-
bele: q̄ inter elementa nullū sit firmius ⁊ solidius illo. vñ
d̄ sic a cybelo monte in quo colit. ¶ **Additio.**
¶ Atq̄ oppido phrygię vbi sacra eius p̄mū instituta
sunt ⁊ vel ab instrumento quo in sacris ei⁹ utebantur: ⁊ a
cybelelo dicitur cybelus la. lum. possessum. ⁊ cybelus
lea. leum. idem.

Cybele græce dicitur κυβηλη. vnde non dicitur
a cibo. interdum geninatur l. ⁊ dicitur cibelles vel
cybelle causa metri.

¶ **Cibo** bas. bau. i. cibos dare. ⁊ d̄ a cibus bi. Vnde ver-
balia: ⁊ abatorius ria. rium. Cibo pponit cōbo bas. i.
simul cibare. Decibo bas. i. valde cibare vel cibū aufer-
re. Exibo bas. i. perfecte cibare. Precibo bas. in eodez
sensu. Decibo bas. i. iterum cibare. Succibo bas. i. laten-
ter vel parū vel subitū cibare. Cibo ⁊ offia eius pposita
sunt actiua. ⁊ corripunt hanc syllabā ci. Vnde quidā. La-
seus anguilla mortis cibus ille vel illa. Hi bibis ⁊ rebibis
⁊ rebibendo bibis.

¶ **Cibonū** rij. quoddam vas ad cibos deferendos. ⁊ d̄
atur a cibus.

¶ **Cibosus**. a cibus d̄: cibosus sa. sū. i. cibo plenus: ⁊ ppa-
ratur. vñ hęc cibositas tis. plenitudo ciborū.

¶ **Cibus** bi. a capio pio. d̄. quod autē dicitur cibus qua-
si captus ore: q̄ capif ore: etimologia est non ppositio s̄
Aug. Itē fm̄ p̄ap. Cypus græci. Est autē figura in ge-
ometria q̄ longitudine: latitudine ⁊ altitudine cōtinetur
sic: q̄ corpus solidum: hęc etiā tessera d̄: vel numer⁹ soli-
dus habēs in sui derivatione quatuor voces vt bis duo
bis. i. octo. Aug. etiā d̄ q̄ a cubon quod interpretatur soli-
dum siue firmū dicit hęc cibus bi. i. figura solida. De hoc
plenius dicam in cubus bi.

¶ **Cybus** græce: latine d̄: cubus. vide in cybus bi.

¶ **Cybos** græce dicitur latine taxillus: pro quo vsur-
patur cubus.

¶ **Cibusti** ti. i. arca abaria: ⁊ d̄ a cibus.

¶ **Cicada** dē. d̄ a cuculus: q̄ ex cuculozū nascunt spūto
vel dicunt sic a sono quē faciunt. ⁊ fm̄ Seruū non durat
vita eoz nisi per diē. Dicit em̄ q̄ eodē die quo cicada ori-
tur morit. Vnde quidā. Moys ⁊ vita dies vna cicada tibi
sed aut fallū dicit aperte aut alia alalia vocauit cicadas
q̄ nos vocemus. q̄ autē dicitur cicada quasi canendo ca-
dens vel cito cadens. etimo. est non cōpositio. ⁊ pdu. pe.
Vnde Quis. in. j. de ar. Vere pilus taceant volucres
estate cicadę. Scemia q̄ iuueni blāde tēptata repugnet.
Non est ouidianum.

¶ Additio.

¶ **Cicadę** apud rēginos sunt mutę nec vsq̄ alibi quod
mentum miraculo est nec imerito cū vidnē quę sunt lo-
censū vltra ceteras fontent. Causas grauius tradit eoz
obmurmurarent illis hercule quiescente deus iussisse ne
streperent: itaq̄ ex eo cōceptū silentiū permanere. Itē cō-
linus in collectaneis rerū memorabiliū. Demetri⁹ philo-
sophus expulsus instituta: cū apollonis sermocinatione
dolenter dixit ⁊ grauiter. Cicadis licz ipune canere no-
bis nec quidē mutire fas est.

¶ **Cicatricosus** sa. sum. plen⁹ cicatricib⁹: a cicatrix d̄.

¶ **Cicatrix** ula. le. dimi. parua cicatrix. ⁊ cor. cu.

¶ **Cicatrix**. a ceco cas. d̄: hęc cicatrix cis. i. vestigiū obdu-
tio vulneris sic dicta: q̄ cecet ⁊ obducatur vulnera quasi cē-
catrix: q̄ autem dicit cicatrix: quasi cecę carnis tritio. Et
etimologia est non cōpositio: ⁊ produ. tri.

¶ **Cicendela**. a candeo des. d̄: cicendela. i. infula ⁊ ge-
nus crabzorum. q̄ volans cād eat. i. luceat.

¶ **Cicēdulus** li. ge. neu. i. turribulū vel lūpnus. ⁊ ponitur
pandela. ⁊ d̄ a candeo des.

¶ **Cicer** ris. ge. neu. genus leguminis. ⁊ cor. ce.

¶ **Cidas**. a cidus d̄: hęc cida dē. ⁊ hęc cidas dis. quod
dam genus pallij circumtextū: ⁊ ptinens multos intertex-
tos cidos: ⁊ hęc cidas dis. d̄ infula quę cum q̄busdā alijs

in cido disposita est. Cidades em̄ fuerunt sexagintatres
insule circa delum in orbe sitę: ⁊ ideo sic dictę sunt: nō q̄
in orbe sunt digestę: sed propter scopulos qui contra eas
dē sunt fm̄ Aug. p̄ap. etiā dicit cidades insule sunt in
egge mari dictę q̄ in cido. i. in orbe sitę positę. Cidas d̄
genus vestis a rotunditate dicta: sursum stricta: deorsus
ampia. Vnde inuenit in legenda beate agnetis. Induit
me dñs cidade auro texta: ⁊ cor. pe. gr̄ fine da. Status
achilici dos. Puppis ⁊ in mari mutabant cidades auras
Vñ in Sycismo. Est cidas pānus circundat cidade pon-
thus. ⁊ ita tenes q̄ a mediante d cor. Fortunat⁹ in eā p-
du. dicens. Diacthea gēmatam cidade filia catbenant.
¶ **Cidopea** saxa in quibus cidopes habitauerunt in si-
cilia fm̄ p̄ap. Vnde etiā in cidops: q̄ declinat cidopē
pea. peum.

¶ Additio.

¶ **Virg.** in p̄mo enei. Mos ⁊ cidopea saxa experti.

¶ **Cidops** pis. mas. ge. d̄ a cidus ci. Cidops nascunt
in india ⁊ in sicilia. olim sic dicti erant: quia vñ orbe id ē
vñ oculū habere in media fronte perhibent. Vñ ⁊ agris
phagiti dicuntur: q̄ solas ferarum carnes edant. Cido-
ps isti dicti sunt esse fabul iouis: ⁊ fabulare fulmina ei⁹
Ietna monte sicilię. Vñ cidopē pea. peum. vnde hęc d-
lopea saxa dicunt in quibus cidopes habitauerunt in si-
cilia ⁊ produ. pe. cidopes. Vñ Virg. viii. enei. Ferrū ex-
ercebant vasto cidopes in antro. Et Theodolus. Ful-
mina cidopes iouis imperio fabricantes. Et vt dicunt q̄
dā: Cidopes si est nomen cōmune gentile: prod. penul.
si vero sit propriū eam cor. ⁊ hoc satis p̄babiliter d̄. Itē
inuenit cecrops pis. per r. ⁊ tunc cor. pe. in obliquis. Vñ
Theodolus. Egregio cecropi debetur causa litandī.

Ciclops semper appellatiuum est: sed interdum p
polyphemo ponitur: semper autem penul. produ.
Cecrops autem non cicrops rex athenarū pe. quidē
corri. sed primā fere producit.

¶ **Cyclus** ci. d̄ a circulus per syncopā vel a græco cydō
quod græci rotundū vel vibem vocant. Cyclus pponit:
epicyclus: semicyclus. Hemicyclus ab hemi ⁊ cyclus. id
est medius circulus. Vñ hemicyclus q̄tis d̄ sedes dimi-
diū arcuum hñs. i. arcū. ⁊ pdu. cy. Et secundū ppositas
cyclus est spaciū aliquorū annorū in se rediens. secundū
aliquos numeros. Et dicitur cyclus quasi circulus p du-
plicē syncopam. Et est semicyclus dimidiū arculus. a
semis: ⁊ cyclus

Cyclos græce dicit orbis circulus. cyclonota.

¶ **Ciconia** niē. d̄ a sono quo crepitat: quasi ciconia quia
sonus potius est ovis q̄ vocis: q̄ cum quatitēs rostruz
faciunt. Vnde ⁊ ciconia quod ⁊ ciconi d̄ vocant hispani
lignū longū quo in ortis hauriunt aquā: q̄ imitatur natu-
rā illius aus leuantis ⁊ deponentis rostra dum clangit.
Eandē oculani telonā vocant. Tale lignū inuenit mo-
do super quosdam puteos cum cathena ferrea. Et scias
q̄ hęc aus a quibusdā appellat pia aus propter pietatē
quā erga parentes ostendit. Vnde dicit Ambro. in hexa-
meron. v. Depositos patris artus per longuaz senectu-
tem plumarū tegmine: alarūq̄ remigio nudatos circū-
stans soboles ciconia pēnis propuls fouet. ⁊ quid dicam
collato cibo pascat. Vñq̄ etiā ipsa reparat naturę dispen-
dia: vt hinc atq̄ inde subleuantēs senē: sulcro alarū sua-
rū ad volandū exerceant: ⁊ in pulstinos vsus desueta laz-
reuocent patris mēbra. Quis nostrū lenare egrū nō fa-
stidiat patrē: quis fessum senem suis humeris modo im-
ponat: quod in ipsa historia vix credibile habet. Quis vt
pius sit non hoc seruulis mandet obsequiū: Vñ vero aus
bus non est graue q̄ pietatis est plenum: non est onero-
sum q̄ soluitur naturę debito aues non erubescunt tene-
rendi senis membra portare. Est em̄ vectura pietatis q̄
eozq̄ frequenti testificatione p̄rebuir: vt agrue mercē
dē remunerationis inuenerit. Nā romanorū vsu pia aus
vocatur. Et q̄ vix vñ imperatorū consulto senatus dela-
tū d̄. hoc istę aues in cōmuni mernerunt. Habent ergo
aues decreta patrū: ac p̄pū insignia clementię. Pios

na dicunt.

Choreb interpretatur mensa: vel massa: siue tentans aut tentatio.

Choreus interpretatur iracundus vel liber aut de forasile **Choucanus** ni. mas. ge. a chorus dicitur qui canit in choro vel cum choro. 2 cor. pe. 2. cōpo. a chorus 2 cano nis.

Chouista sig. mas. ge. a chorus dicitur: qui canit in choro vel cum choro.

Chorus li. mas. ge. dicitur parvus chorus. 2 cor. pe.

Chorus ri. mas. ge. est multitudo in sacris collecta. dicitur 2 chorus: locus ubi canunt qui in choro sunt: et dicitur a cōcordia. Alij dicunt quod chorus derivatur a corona: quia olim in modum coronę circa aras starent 2 canerent: sicut melius videtur quod corona derivatur a chorus. Virg. in. j. eneid. Exercent diana choros quā mille secute. A chorus derivatur hic chorus ri. quidā ventus collateralis zephyro: quia ventorum circuli claudat: 2 quasi chorum faciat. Item de chorus quidā mensura decem modiorum: sed hoc ex hebreo descendit qui vocatur chora ad similitudinem collis. chora enim hebraice collis appellatur. Coacervati enim triginta modij: instar collis videntur: 2 onus cameli efficiunt sedidū lūg. 2 vt dicit magister Bene. Corus p vito nō aspiratur: in alijs significationibus aspiratur. 2 prima cor. s. provento prima pdu. Alij versus. Consona turba chorus quonius agit aera corus.

Corus ventus dicitur a caurus mutando au in o.

Chous chōi mas. ge. pars cœli. s. quia cœlum p̄tinetur vel ipsū cœlum: 2 dicitur a chaos: quia ex chaos putauerunt quidā cœlum esse firmatum. Item inuenit chous chōi pro quodam loco de quo dicitur Actus. xxi. A recto cursu venimus chōum.

Chremes. a cremo mas. derivatur hic cremes tis. vel chremis: propriū nomen cuiusdā personę introductę in comœdia: quia cremabat symonē denegando filiā suā filio illius: 2 fm hoc caret aspiratione. Si vero habeat aspirationē chremes nō est tunc nomen latinū: nec derivatur a cremo mas. fm lūg. Alij vero pus. in primo ma. dicit quod aspiratio ponit post c in chremes: dicat quod ibi chremes non est latinum.

Et recte dices.

Chretic. a crisie quod ē iudiciū dicitur hic creticus dicitur vel medicus qui fm crism iudicat de infirmo an debeat euadere necne. 2 chreticus ca. cum. vt chretic dicitur in quo sumit infirmitatis iudiciū qui quasi iudicat hōi an debeat liberari necne.

Chuseus. a chusis quod est aurū dicitur chuseus sea. sēsi. .i. aureus. 2 chuso sas. i. deaurare. Unde chusatus tum. i. deauratus.

Chusis gręce: latine dicitur secretum vel iudiciū vel aurū Unde versus. Aurum iudiciū secretum dat tibi chusis. 2 acutur in fine.

Chrisis dicitur vñtio. Chrysos aurum. Crisis iudiciū. Criticus iudicialis. Criticos secretus &c. sūt quę gręca.

Chusma est gręci. 2 scribit aliqui per ch. sic. chusma: quia hęc figura X representat apud gręcos ch. 2 scribit etiā per ch chusma. Vide in chusius. 2 dicitur chusma vñtio latine: 2 derivatur a chusis quod est vñtio. Xristma iubete domino in exodo. Moyses proposuit quo primo aaron 2 filij eius in sacerdotij peruncti sūt. Sed post quod chusius verus rex 2 sacerdos cœlesti ac mystico vnguento est delibutus: iam non solum reges 2 pontifices sed omnis ecclesia p vñctione chusimatis psecratur: pro eo quod est membrum eterni regis 2 sacerdotis. vide in vngo.

Chrysolithus ti. mas. ge. scđg dedinationis lapis p̄ciosus similis auro cum marini coloris similitudine: 2 dicitur a chrysis quod est aurū. Et vt dicit Remigi⁹ in Apoc. Chrysolit⁹ quasi aurū fulget. 2 videtur emittere ex se quidā ardentes scintillas: cui⁹ specie significant hī qui in luce sup̄ne patrię resplendēt suas virtutes atq; sentētiās cū verbo exhortationis velut scintillas in proximos effundunt quibus ad amorē dei 2 proximi alios accendant.

Chrysolithus est lapillus aurei coloris. Chrysos enim aurum est: & lithos lapis.

Chrysolithus quidā lapis p̄ciosus. a chrysis quod est aurum 2 lithos quod est color: quia sit aurei coloris. Armitus vero dicit quod est aurei coloris 2 viridis. 2 significat electos sapientię resplendētes. 2 in viriditate fidei semper ad cœlestia tendentes.

Chrysolithus dicitur lapillus quasi auro resplendens. Nam chrysos est aurum & lithos spargo: vario seu tinguo.

Chrysolithus lapis p̄ciosus ethiopicus: quē lux celat: p̄dit obscuritas. Nocte enim igneus ē. die aure⁹ fm lūg. Et dicitur a chrysis quod est aurum.

Chrysolithus. a chrysis quod ē aurum: 2 stoma quod ē os dicitur est **Joannes chrysolithus**. .i. aurei os. Vel cōs ponit a thomos quod est diuisio. Os enim nihil aliud esset: def quod diuisio labiorū abinuit.

Chrysolithus. ab eli quod ē deus dicitur quoddam verbum gręci. s. eleyson. .i. miserere. Alij dicitur chrysolithus. .i. chryste miserere.

Eleo dicitur miseror seu miseror. nam cū actō iungitur: inde eleyson miserere.

Christianismus mi. i. cultus 2 ritus christianorū 2 pponitur a christianus 2 mos moris.

Christianus ant. christianus a xpo dicitur: sicut a iuda iudei. seu ab vñctione deductū hoc nomen: quod nomen p̄mū in antiochia per petri p̄dicationē exortum ē vt habet Actuum. xj.

Chusticola le. pe. cor. xpm colens cōis ge.

Chustus. a chusmate dicitur quasi chusmate vñctus. Chusma enim gręce latine dicitur vñctio: quod nomen xps olim erat cōmune 2 sacerdotib⁹ 2 regibus: quia hī qui vocabantur ad regnum. 2 qui ad sacerdotij iūgebantur. De regib⁹ habet in Esa. Dicite xpo meo ciro. De sacerdotib⁹ dicit psal. Nolite tangere chustos meos. Additio.

Vide Lactantij libro. iij. diuinarij institutionū capl. vij. de hac dictione xps: 2 vnde dicit iesus. vñ xps. Vñ de dñs noster antonomasice p̄prio nomie dicitur est xps quia ver⁹ rex 2 sacerdos fuit 2 chusmate vñctus. .i. septē donis spūs sancti plenarie delibutus: 2 nota quod hęc figura X representat apud gręcos ch. vnde chusma 2 xps per X scribunt. quia dictiones gręce sunt. Quare nō dicitur xps oia p nobis sed exaudi nos dicā in oratio. Item in xpo fuerūt oēs virtutes 2 vsus virtutum sicut dicā in virtus. Item de formatione corporis xpi 2 de infusione animę dicam in ex traduce. Item quomodo xpi corpus accepit aliqd de omni statu hominis dicā in liber ra. rum. Item de scientia animę xpi 2 potentia dicitur est in antichustus. Item de in verbū. Itē in propheta dicā quomodo xps ex populo iudeo 2 gentili natus est. Itē de imagine faciei xpi quā xps misit abarago regi dicā in iudas.

Chus interpretatur ethiops vel tenebrosus.

Chusan interpretatur tenebrians donū: vel nigredo gratificationis.

Chusau sathatn tenebrosa iniquitas vel nigredo ipsius creatis interpretatur.

Chusi interpretatur secretum vel silentium vel arcanū aut p̄funditas. 2 acutur in fine.

Aspiranda inter non aspiranda posita sūt & ponent.

C ante

Chus th. mas. ge. quoddā vas est ad bibendum. 2 duodecim cyathi vñū sextarii faciunt.

Item cyathus parvus cyphus craterul⁹ potest rectorius. 2 cor. pe.

Cibarium. a cibo bas. dicitur hoc cibarium ris. i. abus. 2 adiectiue cibarius ria. rium. qui vel quę vel quod pertinet ad cibum.

Cibatus tus. mas. ge. i. comestio a cibo bas. 2 adiectiue potest declinari cibatus ta. rum.

Cybe cybarū. pluralis numeri. i. tessere quadratę. s. ta xilli. a cybo.

Cybeles. a cybopas. dicitur hęc cybeles lis. vel hęc cybele

no. i. mater beauri. i. terra q̄ dbaria confert: vel poti⁹ des-
riuat a cubon quod interpretatur solidū vel firmū: quasi cu-
bele: q̄ inter elementa nullū sit firmius ⁊ solidius illo. vñ
d̄ sic a cybelo monte in quo colit. ¶ **Additio.**

¶ Atq̄ oppido phrygię vbi sacra eius primū instituta
sunt ⁊ vel ab instrumento quo in sacris ei⁹ utebantur: ⁊ a
cybelelo dicitur cybelus la. lum. possessum. ⁊ cybeleus
lea. leum. idem.

Cybele græce dicitur κυβηλη. vnde non dicitur
a cibo. interdum geminatur l. ⁊ dicitur cibelles vel
cybellē causa metri.

¶ **Cibo** bas. bau. i. cibos dare. ⁊ d̄ a cibus bī. Unde ver-
balia: ⁊ abatorius ria. rium. Cibo pponit cōcibo bas. i.
simul cibare. Decibo bas. i. valde cibare vel abū aufer-
re. Excibo bas. i. perfecte cibare. Precibo bas. in eodez
sensu. Recibo bas. i. iterum cibare. Succibo bas. i. laten-
ter vel parū vel subitus cibare. Cibo ⁊ offia eius pposita
sunt actus. ⁊ corripunt hanc syllabā cī. Vnde quidā. La-
seus angulla mortis cibus ille vel illa. Hi bibis ⁊ rebibis
⁊ rebibendobis.

¶ **Ciboriū** rij. quoddam vas ad cibos deferendos. ⁊ dī-
citur a cibus.

¶ **Cibosus.** a cibus d̄ abosus sa. sū. i. cō plenus: ⁊ ppa-
ratur. vñ hęc abositas tis. plenitudo ciboriū.

¶ **Cibus** bī. a capio pis. d̄. quod autē dicitur cibus qua-
si captus ore: q̄ capis ore: etimologia est non ppositio s̄
Aug. Itē fm̄ p̄ap. Cibus græci. Est autē figura in ge-
ometria q̄ longitudine: latitudine ⁊ altitudine cōtinetur
sic: q̄ corpus solidum: hęc etiā tessera d̄: vel numer⁹ soli-
dus habēs in sui derivatione quatuor voces vt bis duo
bis. i. octo. Aug. etiā dī. q̄ a cubon quod interpretatur soli-
dum siue firmū dicit hęc cibus bī. i. figura solida. De hoc
plenius dicam in cubus bī.

¶ **Cybus** græce: latine d̄ cubus. vide in cybus bī.

¶ **Cybos** græce dicitur latine taxillus: pro quo vsur-
patur cubus.

¶ **Cibuti** ti. i. arca dbaria: ⁊ d̄ a cibus.

¶ **Cicada** dē. d̄ a cuculus: q̄ ex cuculorū nascunt spūto
vel dicunt sic a sono quē faciunt. ⁊ fm̄ Seruū non durat
vita eoz nisi per diē. Dicit em̄ q̄ eodē die quo cicada ori-
tur morit. Vnde quidā. Mors ⁊ vita dies vna cicada tibi
sed aut falsū dicit aperte aut alia alalia vocauit cicadas
q̄ nos vocemus. q̄ autē dicitur cicada quasi canendo ca-
dens vel cō cadens. etimo. est non cōpositio. ⁊ pdu. pe.
Vnde Quis. in. j. de arte. Vere prius taceant volucres
estate cicadę. Scemia q̄ inueni blāde tēptata repugnet.
Non est ouidianum.

¶ **Additio.**

¶ **Cicadę** apud rēginos sunt mutę nec vsq̄ alibi quod
silentium miraculo est nec imerito cū vidnē quę sunt lo-
rensiū vñra ceteras sonitent. Lau fas graius tradit cuz
obmurmurarent illis hercule quiescente deus iussisse ne
streperent: itaq̄ ex eo ceptū silentiū permanere. Hęc so-
linus in collectaneis rerū memorabilū. Demetri⁹ philo-
sophus expulsus instituta: cū apollonis sermocinatione
volenter dixit ⁊ grauiter. Cicadis licz ipune canere no-
bis nec quidē mutire fas est.

¶ **Cicatricosus** sa. sum. plen⁹ cicatricib⁹: a cicatrix d̄.

¶ **Cicaticula** le. dimi. parua cicatrix. ⁊ cor. cu.

¶ **Cicatrix.** a ceco cas. d̄ hęc cicatrix d̄. i. vestigiū obdu-
tio vulneris sic dicta: q̄ cecet ⁊ obducatur vulnera quasi cē-
catrix: q̄ autem dicit cicatrix: quasi cēcē carnis trino. Et
etimologia est non cōpositio: ⁊ produ. tri.

¶ **Cicendela.** a candeo des. d̄: cicendela. l. insula ⁊ ge-
nus crabiorum. q̄ volans cādēat. i. luceat.

¶ **Cicēdulz** li. ge. neu. i. turribulū vel lichnus. ⁊ ponitur
pandela. ⁊ d̄ a candeo des.

¶ **Ciceris** ge. neu. genus leguminis. ⁊ cor. ce.

¶ **Cidas.** a cidus d̄: hęc cida dē. ⁊ hęc cidas d̄s. quod-
dam genus palli circumtextū: ⁊ ptinens multos intertex-
tos cidos: ⁊ hęc cidas d̄s. d̄ insula quę cum quibūdā alijs

in cido disposita est. Cidades em̄ fuerunt sexaginta tres
insule circa delum in orbe sitę: ⁊ ideo sic dictę sunt: nō q̄
in orbe sunt digestę: sed propter scopulos qui contra eas
dē sunt fm̄ Aug. p̄ap. etiā dicit cidas insule sunt in
egge mari dictę q̄ in cido. i. in orbe sūt positę. Cidas d̄
genus vestis a rotunditate dicta: sursum stricta: deorsus
ampia. Vnde inuenit in legenda beate agnetis. Induit
me dñs cidade auro texta: ⁊ cor. pe. gr̄ fine da. Statius
achillei dos. Puppis ⁊ in mari musabant cidades auras
Vñ in Sordismo. Est cidas pānus circundat cidade pon-
thus. ⁊ ita teneas q̄ a mediante d cor. Formnat⁹ in eā p
du. dicens. Biacthea gēmatam cidade flia catphenant.

¶ **Ciclopa** saxa in quibus ciclopes habitauerunt in si-
cilia fm̄ p̄ap. Vide etiā in ciclops: q̄ declinat ciclopeus
pea. peum.

¶ **Additio.**

¶ **Virg.** in p̄mo enē. Vos ⁊ ciclopea saxa experti.

¶ **Ciclops** pis. mar. ge. d̄ a cidus d̄. Ciclopes nascunt
in india ⁊ in sicilia. olim sic dicti erant: quia vnū oibē id ē
vnū oculū habere in media fronte perhibent. In ⁊ agri-
phagis dicuntur: q̄ solas ferarum carnes edant. Ciclo-
pes isti dicti sunt esse fabul iouis: ⁊ fabricare fulmina ei⁹
Ietna monte sicilię. Vñ ciclopeus pea. peum. vnde hęc d
lopea saxa dicunt in quibus ciclopes habitauerunt in si-
cilia ⁊ produ. pe. ciclopes. Vñ Virg. viii. enē. Ferrū ex-
ercebant vasto ciclopes in antro. Et Theodolus. Ful-
mina ciclopes iouis imperio fabricantes. Et vt dicunt q̄
dā: Ciclopes si est nomen cōmune gentile: prod. penul.
si vero sit propriū eam cor. ⁊ hoc satis p̄babiliter d̄. Itē
inuenit cecrops pis. per r. ⁊ tunc cor. pe. in obliquis. Vñ
Theodolus. Egregio cecropi debetur causa litandī.

Ciclops semper appellatiuum est: sed interdum p
polyphemo ponitur: semper autem penul. produ.
Cecrops autem non cicrops rex athenarū pe. quidē
corri. sed primā fere producit.

¶ **Cyclus** d̄. d̄ a circulus per syncopā vel a græco cydō
quod græci rotundū vel vibem vocant. Cyclus pponit:
epicyclus: semicyclus. Hemicicyclus ab hemi: ⁊ cyclus. id
est medius circulus. Vñ hemicicyclus q̄q̄ d̄ sedes dimi-
diū arcuum hñs. i. arcū. ⁊ pdu. cy. Et secundū ppositas
cyclus est spaciū aliquorū annorū in se rediens. secundū
aliquos numeros. Et dicitur cyclus quasi circulus p du-
plicē syncopam. Et est semicyclus dimidiū arcus. a
semis: ⁊ cyclus

Cylos græce dicit orbis circulus. cyclonota.

¶ **Ciconia** nię. d̄ a sono quo crepitat: quasi ciconia quia
sonus potius est ois q̄ vocis: q̄ eum quantitates rostraz
faciunt. Vnde ⁊ ciconia quod ⁊ ciconi d̄ vocant hispani
lignū longū quo in ortis hauriunt aquā: q̄ imitatur natu-
rā illius autē leuantis ⁊ deponentis rostra dum clangit.
Eandē oxulani telonā vocant. Tale lignū inuenit mo-
do i super quosdam puteos cum cathena ferrea. Et scias
q̄ hęc avis a quibusdā appellat pla autē propter pietatē
quā erga parentes ostendit. Vnde dicit Ambro. in hexa-
meron. v. Depositos patris artus per longuaz senectu-
tem plumarū tegmine: alarūq̄ remigio nudatos circū-
stans soboles ciconia pēnis propulse fouet. ⁊ quid dicam
collato cibo pascit. Aliq̄ etiā ipsa reparat naturę dispen-
dia: vt hinc atq̄ inde subleuantēs senē: fulcro alarū sua-
rū ad volandū exerceant: ⁊ in pulstinos vsus desueta laz-
reuocent patris mēbra. Quis nostrū leuare egrū nō fa-
stidiat patrē: quis fessum senem suis humeris modo im-
ponat: quod in ipsa historia vix credibile habet. Quis vt
pius sit non hoc seruulis mandet obsequiū: Vñ vero au-
bus non est graue q̄ pietatis est plenum: non est onero-
sum q̄ soluitur naturę debito aues non erubescunt reue-
rendi senis membra portare. Est em̄ vectura pietatis q̄
eozq̄ frequenti testificatione p̄rebit: vt p̄grue mercē
dē remunerationis inuenerit. Nā romanorū vsu pia auis
vocatur. Et q̄ vix vñ imperatorū consulto senatus dela-
tū d̄. hoc istę aues in cōmuni mernerunt. Habent ergo
aues decreta patrū: ac p̄p̄e insignia clementię. Pios

enī filios patrū prius oportuit iudicio p̄dicari.

¶ **Additio.**

¶ **Aegyptij** ibi habent quā colunt aduersus serpētes de hac herodotus plura. **Liconia** itē ob exitū serpentū tanto in honore habet in thessalia: vt eā occidisse illic sit capitale. **Iuue. xiiij. saty.** Serpēte liconia pullos nutrit et inuenta per deula rura lacerta.

¶ **Cicur** placidus: mansuetus: prudens. pluraliter dicuntur placidi: quieti: fm̄ **pas.**

Quicquid mansuetū ac domesticū ē: cicur dī.

¶ **Cicurus** ri. maf. ge. prudens: gratus: cautus: astutus: vaser: placidus: mansuetus. vñ cicuro ras. verbū actiū. id est prudenter vel mansuete se p̄tinere: militare mansuete facere.

¶ **Cicuro** ras. in cicurus est. et produ. cu.

¶ **Ciculis** ris. maf. ge. est porcus natus ex apro filiestri et domestica porca. et dicitur a cicurus fm̄ **Aug.** **pas.** verbi. **Ciculis** domestica sus.

¶ **Cicuta** tē. pe. pdu. quēdā herba est a cec̄ dicta: quasi cec̄ta: q̄ eius succus nocet oculis: vel q̄ in triso gemiculato nodos habet occultos vt cāna: sicut dicitur fossa ceca q̄ occulta est.

Cicuta herba est fistulosa vnde pastores fistulas cōpingunt: habet tamen succū tam frigidum vt hominē statim enecet: ea socrates in carcere atheniē. perit vnde **Iuue. de athenis.** Nil prāter gelidas ausē donare cicutas.

¶ **Cicuticē.** a cicuta et a cano nis. pponit hic cicuticē nis q̄ canit cū cicuta: vnde hic cicuticē nis. penul. cor. scemia q̄ canit cū cicuta. et cor. penul. cicuticē nis. tam in nomina tuo q̄ in obliquis.

¶ **Cidaris** ris. scē. ge. pileus pontificalis. et vt dicunt mītra cidaria: et nara idem. et cor. da.

¶ **Cidon** onis. maf. ge. puerorū amator: vel fm̄ **Aug.** et dicitur **pas.** **cidones** puerorū amatores.

¶ **Cidon** vrbis ē in creta vbi sunt optimi calami ad sagittas p̄ficiēdas. **Virg. in vltima egloga.** Tre liber partho loquere cydonia cornu. **Spicula** cydonia genus pomi. Item cydonia mala ab oppido quod est in creta dicta: ex quo primum pomū cydonicum p̄ficitur. sit quoq̄ ex eo vinum quo laquentiū desideria fallunt. nam vinū rephit.

¶ **Cleo** des. et cio cis. idē habent p̄teritū. s. aut. et idem supinū. s. citum: nisi hoc fm̄ quod descendit a cio quartę coniugationis pdu. pe. fm̄ vero quod descendit a deo des cui secundę coniuga. corri. eandē. vñ versus. **A deo** citus non venit: immo citū. Itē cio et deo eandē habent significationē. s. vocare: mouere: p̄mouere: p̄gregare. **Cleo** ci est in accipitur in alia significatiōe. s. festinare: p̄perare. in qua non accipitur cio cis. **Cleo** et cio pponitur cum ad et dicitur accio des. et accio cis. i. appellare: aduocare. Item di con. et dicitur cio et cio. Item cum in. et dicitur indeo et indio. Item cum ex. et dicitur exdeo excio. **Cleo** et cio: et omnia pposita ab eis sunt actiua. nisi q̄ deo p̄ festinare est in neutrum.

¶ **Cleo** et cio faciunt p̄teritū in cui et supinum in citus. Item deo et sua pposita ab eo corripunt penultimā in supinis: et in participio p̄teriti tēporis. **Cio** vero et ei pposita eandem produ.

¶ **Cigneus** gnea. gneū. i. candidus vel ad cignū pertinēs vel de cigno existens: et dicitur a cignus.

¶ **Cignus** tus. maf. ge. vox cigni a cignus dicitur. et pdu. gni.

¶ **Cignus** ab hoc p̄terito cecini dicitur hic cignus gni. q̄ bene cātar. vnde hic cignus li. dimi. paruus cignus: et cignus nus na. num. et cigneus gnea gneum. Itē a cignus dicitur est amnis quidā sicile: hic cignus: tū q̄ mīrā habet aquarū suauitatē: tum quia autūno etestate quādo viues soluantur tumescit: quādā enī lingua quicquid est candidū dicitur cignus. Reliquis vero anni tēpibus tenuis ē et quietus fm̄ **Aug.** **pas.** autē sic dicitur. **Cignus** avis genus: q̄ et holo dicitur: q̄ totus sit albus plumis a canendo dictus: eo q̄ carmina modulatis vocibus fundat. ¶ **Additio.**

¶ **Martialis.** Cantator cygnus funeris ipse sul. Itē cy-

gnus dicitur fluuius.

Sed cygnus græca est vox: vnde recte cignus secundum Tortel. scriberetur. Finguntur autē plures in cygnū versi: ab Ouidio.

¶ **Chile** est quēdā figura q̄ apud græcos respicit mille.

¶ **Chilia** venter interpretatur.

¶ **Chiliacus** qui in vētre habet passionē: et dicitur a chilia quod est venter.

¶ **Chiliarca:** a chile figura græca: et archos q̄ ē princeps p̄po. hic chiliarcha chē. qui mille p̄est militibus: quē nos millenarium vocamus.

¶ **Chiliastę** quidam heretici sunt: vide in cerinthiani.

¶ **Chilices** quidē populi quos vidit p̄pētus piratę erant et ponunt chilices p̄ piratis: et piratę p̄ chilicibus.

¶ **Childa** puunda asyę minoris iuxta taurum mōtē a chlice quodam nomen traxit.

¶ **Chilicinus** na. nū. a chlicnum dicitur. vt chlicna vestis quę fit de celicio. et produ. pe. vnde in auroa dicitur. p̄ongens et veste chlicina tegit.

¶ **Chiliū** cis. neu. ge. dicitur velamentū factū de plis caprarū vel taxorū. vñ tentoria sunt. et monti opertuntur.

¶ **Chilicus** ca. cum. i. de chlicia existens pe. cor.

¶ **Chilium.** a cilum dicitur hoc cilium li. i. ordo pilorū q̄ in folliculo quo oculus tegit siue in oculo crescit: q̄ p̄po. cum sup et inter. et dicitur supercilium et intercilium.

¶ **Cilleo** les. lul. verbū actiū. i. mouere: et caret supino. Græce cyleo dicitur voluo.

¶ **Cilliba** bē. i. mensa cibatoria q̄ finita comestione remouet. et dicitur a cilleo les. et cibo bas. hęc et assidela dicitur: et cor. penul. cilliba.

¶ **Cilonēs** sine aspiratione dicuntur hoīes angusti capitis: quorū capita oblonga sunt.

¶ **Cilum:** a celo las. dicitur hoc cilium. i. folliculus quo oculi tegitur: q̄ oculos celet: vel fm̄ **Isido.** dicitur a cilleo les. quod ē mouere. q̄ sepe mouetur.

Immo cilium non cilum dicitur secundū festum.

¶ **Cima** mē: quasi coma. s. sumitas holerū vel arborū: et dicitur a coma mē.

¶ **Cymba** bē. in coma exponitur.

¶ **Cymbala** accitabula quēdā sunt q̄ percussa seiniuces tangunt: et faciūt sonū sic dicti: q̄ di bellemade simul p̄stantur: et est cymbali pe. cor. instrumentūz musicū p̄p̄e quo accit. i. aduocatur.

¶ **Cymbia** ozum. exponitur in cumba.

¶ **Cimer** hęc cimia vel cimica. dicitur quēdā herba quę vel de fetet: vñ hic cimer cis. animal valde fetidū. et propue iste vermis. s. cimer nascit in carne putrida. **Cinea** in vestimentis. **Eruca** in olerē. **Teredo** in ligno. **Carmus** in lardo. et cor. mī. in obliquis.

¶ **Cimicos** sa. mī. i. plenus cimicibus et cimer dicitur: et cor. mī.

¶ **Cimile** lis. neu. ge. dicitur vas aquaticum ad abluēdas manus: vt dicunt batini. et cor. nī.

¶ **Cyminū** ni. ge. neu. genus herbe vel seminis: q̄ vulgo dicitur cumini. et est calidū et siccū. et pdu. pe. vñ **Wacer.** Et seputant calidā medicā siccūz cyminum.

¶ **Cimis** græce interpretatur dulcis latine.

¶ **Cimuteriū** a cimis quod est dulcis. et sterion quod ē statio pponit hoc cimuteriū ris. quasi cimisteriū. i. dulcis statio animarū: vel poti⁹ corporū. Vel dicitur cimuteriū quasi cimisteriū: q̄ ibi dñs mortuorūz teritur. Vel dicitur a cis: q̄ cis. i. ante ecclesiā soleat fieri. vñ cimiterioli li. dimi.

Cœmeterium potest a nostris proferri: a græcia κοιμητήριον cimition. nā tam oī q̄ n̄ profertur ab illis vt i: a nostris vte. Et ē locus vbi mortui dormiunt a verbo κοιμάομαι cœmaomē: quod est dormio.

¶ **Cinara** rē. pe. cor. instrumentūz musicū est: et dicitur a cico quod ē mouere: q̄ si dens. i. p̄mouēs aera sonosus vel q̄ actur et mouetur ad sonandūz. vñ di. **pas.** **Cinare** sunt accitabula quę percussa in modulo p̄stantur. **Madra.** lib. 4. ca. iij. dicitur. In ipsa renouatū est in canticis et cytharis et c. naris cymbalis.

Cinnaculus la. lum. in cinnus est.
Cinnosus la. lum. in cinnus vide.
Cinnus a cedo dis. cecidi dicitur hic cinnus n. crinis ē qui plice dependet. Lant. v. Cinnus mei guttis noctis plens sunt. 2 inde cinnacul⁹ la. lū. i. capillat⁹ q magnos hz capilloz cinnosos. Unde Hiero. in quadā epla. Cinnaculos pueros 2 calamistratos 2 pegrina vngnēta olentes semp deuita. Itē cinnus dicitur pānicul⁹ ver⁹ pānosus 2 detritus. Et tunc inde dicitur cinnosus la. lū. i. panosus: lasciuosus: tunicosus fm Aug. vel fm Paf. cinnus dicitur capilli depēdentes. vñ cinnosus la. lū. i. capilli crispi depēdentes: vel cinnus sicut mulier. 2 pdu. pe. positiōe. Vñ in aurora dicitur. Cinnus ppli sūt. nā diuinit⁹ isti.
Cinctim aduer. i. strictim a cingo gis. dicitur.
Cinctus dicitur rī. ge. neu. quo cingimur. a cingo gis. dicitur.
Cinctus est. mas. ge. i. lata cinctura vel zona. a cingo gis. itē mobiliter cinctus ta. rum. participiū.
Cincturus idē est qd cinct⁹. Vñ Hiero. in poetria. Si gere cinctus non exaudita cethegis.
Cine grece latine enit vel cingere dicitur.
Cinedus. a cynos dicitur cinus ca. dicitur cinedus da. dicitur. in eodē sensu. i. canin⁹. Dicitur etiā cynedi molles 2 effeminati 2 imundi: sicut canes q 2 publice cocunt: 2 ad vortutē redeunt: vel dicitur sic satyri. i. rēphensores: q rephensione ledit sicut canis morsu. Juue. Castigas turpē dicitur sis Inter socraticos notissima fōsa cynedus. Vñ 2 p excellentiā imunditiē quidā heretici philosophi dicitur cynici: q publice 2 in patulo cū vxoribus pūbebāt: pūcātes publice esse pūbendū cū vxoribus in viciis 2 plateis ad modū canum: qz pugiū iussu est. 2 pdu. pe. cyned⁹ sed cynicus eam cor.
Cinera ce. aus cinereū hīs colit. fce. ge. 2 dicitur a cinis. 2 cō. penul.
Cinerulētus ta. tū. plenus cinere: a cinis 2 lētos ppo.
Cinere nca. ncl. nomē gētis pe. pd. Et vi dicitur. Paf.
Cinet oīti sūt a lētro genero moysi.
Cingo gis. xi. cū. gere. i. circumire: circū dare: cingulo se stringere. vñ verbalia. Et pponit cingo cū ad. 2 dicitur ac cingo gis. i. valde cingere: pparare: adornare. Itē pponit ardingo gis. dīstingo gis. inango gis. i. valde cingere. pcingo gis. i. ante vel anteriori parte vel sursum cingere. Recingo gis. i. iterum cingere. Succingo gis. i. subius cingere. Et nota q accingimur bellatur: pcingimur ituri: succingimur ministraturi. Vñ quidā. Accingimur gladio: pcingimur gausape sumpto.
Cingularis. a angulum dicitur hic angulatus n. quoddā genus calciamentū. 2 vocant angulatū a quōdā solidati.
Cinguli. a cinctus est. per diminutionē dicitur hoc cinguli l. quod 2 hic angulus inuenit. Vñ hęc angula lē. fce. ge. Et est angulus neu. gene. holm. Lingula lē. fce. gene. aliam animalū. Unde versus. Lingula sunt holm: cingula stringit equum.
Cynicus ca. cum. i. caninus. a cynos qd est canis. 2 cor. n. penul. Persius. Si cynico barbā petulās nonaria velat. Vide etiā in cynedus. **Addito.**
Cacantius l. dicitur institutio. iij. ca. xv. de cynis qd loquar quib⁹ in pparulo coire cū pugibus mos fuit: qd mirū si a canibus quoz vitā imitant etiā vocabulū nomenq traxerunt. Cynia a caninis morib⁹ tanq oblatores appellati sunt: hinc est illud epigrammaticū poetę nō est hic cynicus cosim: quid ergo canis. Olim diogenes cynicus interrogatus cur canis vocaret⁹ q eis inquit blādiō: qui dant: in eos vero qui nō dant oblatro malos ante mordeo.
Cynifides fis. fce. ge. vel cinifer indecl. pro eodē vel p alio genere paruarū muscarū. s. pro zinzala: ceruicula. et dicitur a cynos qd est canis. 2 sic videt⁹ per c scribēdū in puma syllaba. sed multi addūt s. 2 dicunt cynifides per s. i. puma syllaba: 2 ita pmuniter scribitur i exodo. viij. Facti sūt scilicet in hominibus 2 iumentis. Item Paf. ponit p puma littera s. 2 dicitur. Scinifides culicū genus est aculeis pmolesum. Vñ in s. de eo vide Cynifis autē pro fluuiō per c scribitur in principio. Et scias q in psal. dicitur scinifides per s.

In prima littera 2 vltima. Dicitur inquit 2 venit cynomia 2 cynifes: 2 potest scribi per ph. vel per f. in vltima syllaba. 2 cor. ni. In hystoria saurē dicitur q cynifes muscę sunt adeo subtiles vt vñ nisi acute cernētis. effugiant: 2 corpus cui incident acerbō terunt stimulo.

Cyniflo onis. mas. ge. 2 dicitur qui cum folliculo ignis flammā exatat vel qui calamistrū calefacit. s. ferrū quo capilli crispantur. hic vulgo ciniferus dicitur: 2 pponitur a cinis 2 flo flas.

Cynipbes in cynifes vide.

Ciniphs est fluuius libyę iuxta quem magni absidēt hirci: vñ ciniphet dicitur maiores hyrci. l3 adiectiuum sit qñq generalit⁹ hyrcoz 2 capiaz cinipheus phe. pheum. fm Aug. Paf. etiam dicitur. ciniphet hyrci maiores a flumīne africę vbi plurimi sunt 2 magni. Itē dicitur. Ciniphs fluuius in libya vbi grandes hyrci nascunt⁹. 2 cor. ni. 2 scribit⁹ per ph vel per f in vltima syllaba.

Cinis. a candeo des. dicitur hic ciner vel cinis hūius dne ris. q ex candore 2 incendio fiat. Vñ cinereus rea reum. 2 cinereus nea. ncl. Et vi dicitur in Bapaf. Bis duo nota sunt quę substantia vocantur. Quę vel cinis vel ciner rectū posuere frequenter. vt puluē vel puluis: vomer vel vomis: ciner vel cinis: cucumer vel cucumis.

Cinusculus li. mas. ge. pe. cor. dicitur paru⁹ cinis.

Cinnamolegus gi. pe. cor. qui legit cinnama: 2 quēdā aus arabicę quę legit⁹ 2 terit nudū ex fructibus annamī. 2 ppo. a cinnamū 2 lego gis.

Cinnamomum mi. prod. pe. vide in cinnamum.

Cinnamum vel cinnamomū ge. neu. ē bacuis arbusculas: sed mltę virtutis 2 odoris. cuius fructus dicitur siacę 2 dicitur cinnamomū vel cinnamū a canna: qz coxer et i modū cannarū sit rotundus 2 tenuis. et tam coxer: q arbor ipsa dicitur sic. 2 cor. penult. cinnamum: 2 cinnamomum eam produ.

Cinnus ni. mas. gene. i. totio ovis. 2 cinnus pmissio quarumlibet rerum proportionalis: 2 pponitur can⁹ ni.

Cynocephalus a cynos canis 2 cephalis caput pponitur hic cynocephalus penul. cor. gens habēs caput ad modū canini capitis. Et etiam quoddam genus simiarū sic dicitur. August. in. xvi. libro de ciuitate dei sic dicitur. Quid dicitur cam de cynocephalis quoz 2 capita atq ipse latrat⁹ mas: gis bestias q homines pfectur hī in india nascuntur. vi de in anubis.

Cynoglossa sē. quēdā herba a cynos canis: 2 glossa quod est lingua: de similitudine lingue canis sic dicta: vel quia ad morsum caninum trita cum sale et imposita succurrat.

Cynomyia myie. i. musca canina 2 venenosa. 2 dicitur a cynos. i. canis. 2 myia. i. musca. Paf. Dicitur vñ cynomyia 2 san. fce. 2 cor. my fm vñ. Inuenit⁹ 2 cenomia per e vt si pra habes in loco: sed aliud signat.

Cynos grece latine canis. vi dicitur. Aug. in cano nis.

Cinoth hebraice dicitur latine lamentatio Hieremie. vñ dicitur Hiero. in plogo regū. Hieremias cū cinoth. i. cū lamentationib⁹ suis: 2 accentuatur in fine.

Cinus ni. gen⁹ arboris vt dicunt lentiscus fce. ge. Da niello. viij. Sub cinno 2c.

Cinxia xie. fce. ge. i. iuno: a cingo gis. 2 dicitur sic: quia in eius honore 2 noie puellę maritatę angitur: cum illa p sit nubentibus.

Cio is. iul. re exponitur in deo des.

Cyparissus si fce. ge. quēdā arbor: q 2 cupressus 2 cyprissus vocat⁹: 2 dicitur a cephas qd est caput: qz caput eius a rotunditate in cacumen exigit: vel dicta est cyparissus a quodā eius nolo puero in illā arborē fm poetā mutato. vñ hęc cyparissa sē nocturna imago: 2 habet cyparissus vel cypressus lignum impudibile.

Addito.

Cypressi mortuorū domibus ponebant⁹: ideo qz hui⁹ generis arbor crasa nō renascit sicut ex mortuo nihil ita est sperandū quā ob causā in tutela dñs patris esse putatur. hęc festus. Vir. in. vi. Scrales ante cypressos. Cōstituant decoratq sup fulgentibus armis.

Cippus. a cepi pterito de capio dicitur hic cippus pi. p ge-
minū p. 2 pro trunco 2 p cumulo terre. 2 p lapide mortuo
supposito 2 pro cœmisterio: 2 p instrumento quo reorū pe-
des restringuntur: quasi capiens pedes. Et pro romano
cui comua adnascebant.

Cypressus si. in cyparissus exponit.

Cypriacus ca. cum. pe. cor. a cyprius dicitur. vide in cypri.

Cyprius ca. cum. pe. cor. in cyprius est.

Cyprium vnguentū a flore cypri vocatū: cuius odo-
re ppue fert sicut paph. 2 pdu. pe.

Cyprius pudis. in cyprius est.

Cyprius pua. puū. de cyprio. ubi nobiles vites sūt af-
fluētes. 2 dicitur cyprius. 2 a cyprius dicitur cypriacus ca. dicitur. Nam
cyprius facit cyprius 2 cyprius. vide in cyprius. Machab.
li. ii. ca. iiii. paphlatus est cyprius.

Cyprius pu. fce. ge. qdā ciuitas vel insula in qua est il-
la dicta cyprius vel cyprios interpretat mixtura: vñ illa i-
sula dicta est cyprius: qz multę 2 varię herbe ad pfectiōes
faciendas in ea reperiunt. Vñ cyprius pua. puū. 2 cypri-
us ca. dicitur. pe. cor. Itē a cyprius hęc cypria puē. genus ole-
ris: qz ibi valde abundet: 2 hęc cyprius pudis. i. vñ: qz
in ea colitur. Eadē insula dicitur 2 paphus. et dicitur. paph. in tra-
ctu possessuorū. Cyprius facit cyprius. Cyprius vero
cypriacus ca. dicitur. 2 cyprius acuit pumā. i. dicitur.

Paphus est vrbs cypri veneri sacra.

Chiragra gr. fce. ge. pe. acuta. i. manu i firmitas: si-
cut podagra dicitur i firmitas pedis. a chir chiros qd est man-
dicitur: 2 podagra dicitur a pos qd est pes 2 agros qd est
tractū dicitur man- vel pedes ptrahunt: vñ pponit ab agrios
quod est ferū vel agreste: 2 inde podagra 2 chiragra qua-
si a ferro dolore: qz qd inure est abulue agreste vocam.

Chiragra est morb⁹ articularis a græco Χει p pōr
chir chiros quod manū notat & αρ p morbus aut
dolor. Podagra autē pedica dicitur qz πο dicitur. i.
pedes: αρ p ve. i. capit. Alii morbū pedis dicunt.

Circa dicitur a circū circa circū. Circa refert ad locū: 2 ad
tēpus. Vñ tpaliter inuenit: vt circa. xx. annos. 2 localiter
vt circa ecclēsiā. Circū vero est tñ locale quasi vñdus. vt
circū montē. Circa per ppositionē vel potius per quādā
irregularitatē iungit cum istis: quocirca pro punctione
casuali vel illatiua circūcirca pro aduer. loci. 2 similiter cir-
cunquaqz.

Circanus. a circū dicitur hic circūnus ni. mas. ge. i. machi-
nula q apud græcos circuli efficit. Esa. xliiij. Et in drano
tomauit illū. Itē a circū circūno nas. i. circūre: 2 cor. d.
Vñ Thobias. Circūat egressus scrutat cōpita querit. 2
dicitur a circūnus quasi circūdans.

Circiter dicitur a circū: refert ad numerū 2 ad tps: 2 est
tñ tpale respectu numeri: vt circiter. xx. ānos. circiter no-
nas decēbus. 2 qz inueniat 2 locale: sed ipropie vt i
Salustio. Depressus humi circiter. xx. pedes: 2 hoc non
fit nisi ppter numerum.

Circus dicitur mas. ge. i. vent⁹ q diuerse et acriter circuitū
faciendo volat: 2 dicitur a circū d.

Circulator toxus. mas. ge. propale qui famā portat. 2 dicitur
a circulo las.

Circulatorius ris. mas. ge. qui lectos tornatiles facit. 2
dicitur a circulo las.

Circulo las. i. circū dare vel tornare: 2 p decipere iue-
nitur vñdē hballa. 2 deriuat a circulus. 2 cor. cu.

Circulus li. idē est qd circū: quasi dimi. et dicitur a circūo
sicut hug. paph. vero dicitur. Circul⁹ dicitur eo q in circūductio-
ne currit. Itē circul⁹ est figura plana q sub vna lineā p-
tinetur. ad quā vno puncto qd inter ipsā est omnes q recte
ducuntur lineę eque sibi sunt. Item circulus armilla vel
frenum.

Circum aduer. est: 2 qz ppositio sicut donatū: 2 seruit
actō casui: 2 tñ locale. vide supra in circa. Et scias q cir-
cū qz pponit cum dictione incipiente a vocali: m d3 scribi
sed non pferri. vt circūago: 2 circūamictus: circūmeo: cir-
cumitus vñ pphus. Circūz pposita vocalis si comitetur X
pferretur: sed sola figura tenetur. vide in circūeo.

Circūago gis. egi. dicitur. i. circū dare. a circū 2 ago agis. 2
d3 scribi m 2 nō pferri. 2 cor. pe. in pñti: sed in pterito pro-
du. eandem.

Circūamict⁹: a circūamido dicitur hic circūamict⁹ ctus.
2 adiectiue circūamictus ta. tñ. 2 d3 scribi m 2 non pferri:
qz est vna ps. Si autē sūt due ptes: tunc m scribit 2 pferri
2 ita de sibi dicitur. psal. Circūamicta varietatibus.

Circūegi gisti. ē pteritū de circūago gis. 2 produ. e.

Circūeo is. iul. itū. ire. ex circū 2 eo is 2 po. 2 d3 m tace-
ri. Nam vt dicitur. hug. Quotiens circū vel aliud aduer. vñ p-
positio desinēs in m pponit cum dictione incipiente a vo-
cali d3 m scribi ad ostendendū q sit de integritate illi⁹ d-
ctionis: sed d3 taceri. dicitur ergo circūeo is. circūamicta
qz est vna pars tacto m. Contra hoc nō est oppositio de
abdo: qz b interponit. nec de comedo: qz m nō ē ibi essetia
liter: sed accidentaliter p n. ita dicitur. hug. in eo is. De hoc
etiā habes supra in circūm.

Circūite qz est verbū modi pperatiui pdu. pe. Gere. v.
Circūite vias. Sed qz est mobile circūitus ita. itū. circū-
ti circūite in vñ cor. pe. qz itū supinū cor. pumā. Nume.
xliij. Omni regione circūmita.

Circūitis qz est verbū pdu. pe. Dat. xliij. Qui circū-
tis mare 2 aridā: vt faciat vñ profectū. S3 qz ē casus
abli numeri pñtis de circūitus ta. tñ. cor. pe. vt etiā teti-
gi in circūite.

Circūitus tus. iul. substantiuū. 2 circūitus ta. tñ. mobile
semp 2 vbiqz cor. i penul. qz itū sup. cor. pumā. vñ i psal.
In circūitu impij ambulant. Et numer. xliij. Omni regio
ni circūta. 2 d3 m scribi s3 non pferri: vt supra ofidi in cir-
cum 2 circūmeo.

Circūipes dicitur mas. ge. a circū 2 pes dicitur. pponit. 2 cor.
pe. gti. 2 sunt circūpedes obsequia seruorū vel serui obse-
quentes: vel scandala sicut hug.

Circūcellio circū pponit dicitur cella. 2 m pueria in n dicitur
cuncello onis. i. monachus q per diuersas cel-
las deuastando 2 deuorando quicqd inuenit ibi. qui 2 cir-
cellio dicitur.

Circūcellio onis. mas. ge. Circūcelliones asit sūt quidā
heretici sic dicti: qz agrestes sunt quos scocopios vocant
qz pñm filii dei ad optinūz non ppiū asserunt: 2 videt no-
men ppositū a circū 2 cella sicut 2 circūcellio.

Circūcisio onis. a circūcisio dicitur dicitur: 2 est circūcisio i car-
ne pputi abscisio: quod solis iudeis fit. Vñ nota q in sa-
cramento est duo pñdere. i. vsū sacramenti 2 ipsū sacra-
mentū. Ipsū autē sacramentū dicitur a quibusdā opus ope-
ratū. Vñ autē sacramenti est ipsa operatio. qui a qui-
busdā opus operans dicitur. Et dicunt quidā probabiliter q
nullo modo ipsa sacramenta veteris legis. i. opus opera-
tum in eis gratiā pferebat: excepta circūcisione q dabat
gratiā quantū ad effectus pñtiuos culpe 2 reatus: 2 tñ
tum ad quosdā effectus pñtiuos sicut ordinare animā:
2 facere dignā vita eterna: non tamē quantū ad oēs effe-
ctus quos habet gratia illa baptismalis: qz sufficit ad to-
taliter pcupiscentiam retinendam: 2 meritoze agendū
ad quod gratia in circūcisione data sufficere non vale-
bat. Et sic itelligē qd dicit Beda. Itē inquit salutiferę cu-
rationis auxiliū circūcisio in lege ptra originalis pec-
cati vulnus agebat: quod baptismus agere reuelatę gra-
tię pñtuit in tēpore: excepto q regni cœlestis ianuā nec
dam intrare poterant: tñ in sinu abrahę post mortē bea-
ta requie pfolati superne pacis ingressū spe felici expe-
ctabant. Greg. etiā dicit. iij. lib. moralium quasi in principio:
q apud nos valet aqua baptismalis hoc egit apud vete-
res: vel pro paruulis sola fides: vel p maioribus virtus:
i. sacrificij: vel p his qui ex abrahę stirpe pderūt myste-
rium circūcisionis. Itē scias q quīs omnes tenerentur
ad habendā fidē quā habuit abrahā: non tamen omnes
tenebantur imitari abrahā in fide: quia nec ad omnes no-
titiam abrahę venerat: nec omnibus datum erat exem-
plum mirabile: nisi mediante semine in quo omnes gen-
tes benedictionem psecuturi erant. Et ideo circūcisio q
erat signū fidel abrahę non oib⁹ populis ppetebat: vñdē
solis iudeis data est. ex quo xps nasciturus erat.

Additio

Iudei em ex circuncisione dinoscunt. inde recutiti sunt dicit. Mar. Et recutitum fuisse inquina iudeorum. Per si? Recutitque sabbata palles. Lidoni? quoque ait. Fere recutitum omnium iudeorum. Ab horatio iudeus apella dicitur est ubi circuncisione pellucet: qd vt inq; lactantius li. iij. diuinarum institutionum ca. xviij. Figura est et typ? signis cordis circuncisione: qm pars illa corporis q circuncidit: h; quandā similitudinē cordis restituit pudēda et nudandū eē pectus. i. aperto et simplici corde oportere nos viuere. ob hanc cām deus nudari eā iussit vt hoc argumēto nos admoneret ne inuolutū pectus haberem? .i. ne qd pudēdū factus nre pscitēte secreta velarem? .nā illa carnis circūcisio in iudeis nisi ligret cordis circūcisionē careret vtiq; ratione: q; si deus id vellet sicā pscipio formasset hoies vt pscipitū non hferet. **A**pu autē alios ppos remanebant alia remedia q ante circūcisionē sunt data: q remedia dicta pphā Grego. Nolo te etiā ignorare q pscitū originale quātū ad culpā et reatū descendit a patre in filios quātū autē ad penalitates descendit a fcemina: q; pater est efficiēs in patione: et mater materiā ministrat. Circūcisio autē data ē ptra originale pscitū ad tollendā culpā nō autē ad tollendā carnis corruptionem: idco viris et nō mulieribus data ē. ppter hoc etiā ostendit sacramētū impectū: et sua impectio in expectationē impectiones duat. **A**duerte etiā q circūcisio data fuit plurib; de causis vt p obedientiā mandati abrahā placeret deo: cui p pua ricationē adā displicuerat. Data etiā fuit i signū imaginē fidei abrahā qui credidit se hīru; filii in q fieret bñdictio oim. **D**einde vt hoc signo discerneret pps ille a ceteris nationibus. **I**n carne vero spūti id iussa ē fieri: q; remediū instituta ē originalis pscitū: qd a parētib; trahim? p pscipitū: q in pte illa magis dñat: et q in pte illa culpam inobedientie pum? hō sentit: de cui vt ibi signū inobedientie accipit. **S**iebat autē octaua die in petriño cultro: q; et in resurrectionē cōi etate octaua futura p petra xpm ois ab electis abscedet corruptio et p xpi resurrectionē octaua die facta circūcidet a pscis ala cuiuscūq; in eū credētis: et hęc est rō mystica. **A**lia est ista q; tūq; ab rabi moyse: q; puer aī octauū diē ē ita tener: qm in ventre mris. **E**t id fuit alia alia nō offerebat ppter dictā cām aī octauū diē: ita nec puer circūcidēbat. **S**ed pōt qm an octauo dies esset de necessitate circūcisionis. **E**t videt q nō: q; sicut ē pptermittere determinari tps si pueniat ita et si tardet: **S**ed pscitū circūcidēbant post octauū diē: et eis valebat: ergo et pueri poterant aī octauū diē circūcidi et eis valere **R**isio. **C**ircūcisio erat in pcepto: et erat sacramētū: octauus ergo dies erat de necessitate circūcisionis quātū ad obligationē pcepti: ita q reus erat q illud tps non obseruabat: s; nō erat de necessitate ei? qm ad efficaciam sacramēti: q; etiā i alio tpe circūcisio facta suū effectū sacramētalē hēbat. **S**icut etiā accidit de ministratib; nra saramēta q; seruāt materiā et formā debita: et omittit aliqd de ritū ad solēnitatē sacri ab ecclia institutā pertinēs. **A**d aliud autē qd obiectū est: dico q; sicut magi mīarū videt se tūre: licetbat imminere mortis articulo diē puenire octauū. **A**lij dicūt q nō erat necessitatis diē puenire: q; illis q; āre octauū diē mouebant valebat ad salutē remediū qd aī circūcisionē fuerat qd adhuc efficaciam hēbat hoc pfirmat p iudeos q nunc sūt q nūq; aī diē octauum circūcūnt: et etiā p sile: q; nullū aīal offerebat dñō aī octauū diē. **S**ed dñū hanc opinionē dēdū q nō ē sile de pueniēdo et differendo: q; nullo mō pceptū qd trāsgredi debet vt pueniat: sed si trāsgressus fuerit differendo: debet quātū pōt illud implere in quocūq; tēpoze. **C**ircūcisio das. dedi. dare. datū. ex circū et do das. et cor. hanc syllabā dā vibis i pbo supino et pscipio. vñ d; dā circūcūbat dare. dar? .pe. cor. **D**ut. **I**ussit et abire circū dare littora terre. **I**te de coripi. in pscitū. vñ circūcūdi. **C**ircūfior an? nī. mī. ge. a circū et forū pposita ille q; circūcūit forū causarū cā aduocationū: vel forū venaliū cā deapiendū et auferendū aliqd: qui et iustro d; et penult. pdu.

et mutat in in sequente f.

Circūuūū uij. loc? quē aq; circūuū. et d; a circūuūo is. **C**ircūuūuū. i. ex omni parte: vñdīq;. **C**ircūscribo bis. scripsi. pti. circūscribere. i. pcludere: circūire: dñare respōdere: includere: vel stringere: vt remouere: bonis ppiis pūare: delere. **U**ñ hīc et hęc circūscripiblis et hoc le. et circūscriptiblis. **P**roprie autē est scripto decipere. **C**ircūscriptorū aduer. i. callide: versute: surreptine: a circūscribo bis. **C**ircūscriptus a circūscribo bis. d; circūscriptus ta. tū. pncipiū in eadē signone qua sūti verbū. **I**te circūscriptus ta. tū. i. cantus vel callid? vel argut? vel strict? : et ide circūscripte aduer. i. argute: caute: circūspete: vel stricte. **E**t pscitū. simus. **E**t ppo. in circūscriptus ta. tum. **C**ircūsept? ta. tū. idē ē q; circūdat? : vñdīq; dñat? vel sepe abir? . et ppo. a circū et septus. et est pti ptiū figurē decō possit. et tunc descendit a circūsepio pti. **C**ircūspicio dis. xi. cū. a circū et spicio pponit. et ē dñat? spicere vñdīq; aspicere pūdere: cauere. vñdē dñat? pscitū. frequē. et circūspic? ta. tū. i. callidus: puid? et pscitū **C**ircūuento nis. nī. uenti. circūdare. stringere vel inculpare: decipere. i. **C**oz. c. xliij. **N**unqd; situs circūuenit vos. i. decipit. et cor. ue. in pscitū. et in pscitū pscitū. et in hīs quē ab eo formantur. **C**ircus d. mī. ge. i. circularis linea ad idē punctū rediens. **U**ñ hīc circus d. dñat? ē locus romē in quo equi currebant in circūfū circa metā ante theatrum. et quib; locus in quo equi ita currunt pōt dñat? circus. **C**irene regina fuit libyē: q; ex suo nomie ciuitatez pscitū dñat? quā dñen nōlauit fm pscitū. **C**ireneus pe. acuta interpretat hēres. **C**hirocopus. a copos labor: et myron qd ē vnguentū. vel chir chiros qd ē man? . et d; myrocop? . p. et chirocop? . p. in eodē sensu: vnguentar? q; vendit vel opat vnguentum. et cor. co. **C**hirocopus forte dñat? pōt labor manū. nā chir ē manus et copus labor. **C**hirocopo tñ est manū abscido. **M**ynos et myron est vnguentū. vñ pōt dñat? myrocopus factor vnguenti. sicut artocopus: q labor est panis accipi videt pro factore panis: venditor autē vnguenti dñat? pharmacopola pe. longa. **C**hirographo phas. i. manu scribere. a chiros et grapho phas. qd est scribo. vel d; chirographo phas. i. chirographū facere vel scribere characteres. et tūc deriuat a chirographum phi. et cor. gra. **C**hirographus a chiros quod est manus: et graphus vel graphia componitur hīc chirographus et hoc chirographum phi. **I**tem ab eisdem et syn quod ē con. vel simul pponitur syngraphus phi. et hoc syngraphum phi. et hęc syngrapha. **E**t nota q; chirographus et syngraphus. sepe accipiuntur indifferenter. **D**ifferunt tñ secundum ppietas: q; chirographus circūscriptio manū. i. cautio quē sit ppiā manu debitoris: et pmititur debitorū. **S**yngraphus d; pscitū duorum in simul scriptio. **A**nquit? em debitor et creditor simul in ligno vel in charta scribebant: et nomē creditoris et nomē debitoris: et testes: et summā pecuniez in medio hoc nomen syngraph? capitalibus lris et per mediū diuidebant. **P**ostea si creditor plus exigeret q; debitor deberet: vel si debitor denegaret: depositum vterq; afferbat partem quam habebat vtrū puenirēt: et illud ppiē est syngraphum vel syngraphus. **S**yngraphus etiam d; nota aliqua vel scriptura in re aliqua pfirmata facta: sicut in chartis publicis vbi non vnus scribit tantū: sed plures ad pfirmationē chartē et hīc syngrapho phas. i. syngraphū facere. **C**hirogrillus. i. crinatus spinosus. maior eritio. **C**hiromantia tiē f. ge. diuinitio quē fit in manu. a chir chiros. i. manus: et mantia diuinitio. **C**hiromantia: a chir chiros manus: et nomos qd ē mouens d; hīc chiromantia te. et chiromantia. i. lo

culatoz quilibet q̄ manibus suis ludat monendo eas cum ioculis. 2 hinc etiā hoc chironomon indecl. Inuenit 2 in eodem sensu: 2 hic chironomon dicitur ē loculator propio nōle: quasi per excellentiā leccacitatis.

Chironomia est manuum motus ad regulam factus vnde Chironomos cōis generis vt quidā volunt: p̄tinens ad manū motū. vnde Iuue. saty. vi. Chironomon ledā molli saltante batillo. vbi volunt quidā chironomon esse adiectiuū substantiuū ledam. quā est saltationis aut gesticulationis nomen: alii volunt esse saltationis genus distinctum a leda. Quod vero Iuue. dicit saty. v. Saltantem spectas & chironomāta volanti Cultello &c. estia ntō chironomas antos. sicut adamas antos. vel legēdū chironomōta a ntō chironomō: hui⁹ chironomōtos

Chiros grēce manus latine.

Chirotheca cē. i. manū tectura vel repositoriū a chiros 2 tego gis. vel theca q̄ ē repositio. s. scriniū vel alio vbi aliquid reponit. 2 ē fōr. ge. sicut apotheca: vt vult magister Bene. 13 quidā dicunt q̄ est mas. ge. 2 vide q̄ theca potest esse grēci: 2 sic aspirat cum suis ppositis: vt pōt esse latinum a tego gis. 2 sic tecca non aspirat nec droteca.

Chirotheca grāca est vox q̄ & chiris dicitur.

Chirothecarius: a drotteca dī hic chirothecarius rli. qui eas drotthecas facit vel vendit. Et drotthecarius rli. rum fm lūgu. 2 videt velle q̄ drottheca sit fōr. ge. q̄ dī. qui eas facit vel vendit

Citrus rli. in citrinus est.

Chirurgia grē. pe. acuta vide in chirurgicus.

Chirurgicus. a chir chiros quod ē manus 2 ago gis. pponit hic chirurgicus d. cor. pe. i. medicus manu 2 ferro p̄cisionem operans. 2 drurgicus ca. ci. vnde hęc drurgia glē. ipsa manū eius operatio.

Chirurgia dicitur ars medendi eo q̄ manib⁹ exercet: a Χει p chir. & ερ pro pergon. i. opus vel opatio: quasi chiroergia: facta syneresi. Chirurgus autē grēce Χειρ pro medicus qui chirurgia vti. Si vero chirurgicus dicitur: id adiectiue fit: sicut opus chirurgicum.

Chirurgia ē dī liber docēs sanare plagas v̄ vulnera Cū aduer. loc. i. ex ista parte. vñ cis 2 citra sunt eius: dē significationis: nisi q̄ cis est tñ locale: 13 citra q̄hōq̄ tēporale locale: vt citra diffinitū tēpus. Item cis p̄pue p̄pōntur p̄p̄is nobis montiū 2 fluminiū: vt cis rhenum cis alpes. Sed citra p̄pue appellatiuis nobis locorū vt citra fozū. Sed q̄hōq̄ per improprietatē cis p̄pōnt ap̄pellatiuis. Citra p̄p̄is. Et citra p̄parat citra rior. rimus vel citimus. 2 est aterior: idē q̄ interior: p̄pue ista parte: sed citimus. i. proxim⁹. Itē a citra dī ater tra. rum. i. vicinus proximus ex hac parte. q̄ pōt esse positius istoz. i. aterior terrimus. Itē cis nomen patris saul.

Cision interpretat̄ significans eos vel duritia eoz: et acuitur in fine.

Cista: a costa s̄te. dī hęc cista. dicta a costis. i. cannis v̄ lignis q̄bus texti fm p̄ap. Cista est grādis corbus. grē (ca ē vox.

Cistella lē. dī mī. parua cista.

Cisterna locus aquā colligēs fm p̄ap. pōt etiā dici cisterna locus p̄fundus vbi colligunt aque pluuales: et dī cisterna quasi cis. i. inferius stricta.

Citatus. a cito tas. dī citatus ta. tū. i. velox: 2 p̄paratur citus rior. simus. 2 inde citate tius. sime. aduer. 2 citatum. i. cito: mobiliter: agilit̄: similiter aduer. Additio.

Seneca in tragoedijs. p̄parat cursu vita citato.

Citerior in cis exponitur.

Cythara rē. doctra lingua pectus dī. Vñ cythara rē. dicta sic: q̄ in initio credidisse similes humano pectori vt sicut a pectore: ita ex ipsa catus ederet. Sed postea paulatim fuerunt plures species eius. Additio.

Hoc notat a christophoro interprete maroniano sup pumo carmine in. j. gnei. Cythara crinitus iopas perso

nat aurata. Adde q̄ inuentus apollinis cythara dī. Vñ volunt repertā esse a mercurio: qui cū per egyptum iter ageret: offendit cadauer testudinis cuius in testa cū neruos extensos pulsaret: ab eo sonitu admonitus cytharā repperit eamq̄ apollini dono dedit. Et a cytharacytharistis grēci: vñ cytharista s̄te. q̄ cū ea cant. et cytharista s̄te. mas. ge. mons quidam est. Et scias q̄ vt dī. glōsa su per illud Esa. xlii. Bene cane 2c. admonet tñ canticū miseriarū suarū semp cātare: ne uerum ead ē patiat. Vñ cū est hanc esse musice naturā si letum inuenit letio rem facit: si tristem tristiozem reddit. Vide in psaltes.

Cythare dus dī. qui cum cythara canit. produ. penul. 2 dī a cythara rē.

Cytharista s̄te. in cythara vide.

Citherea rē. hic cithereus rli. mons ē. vnde hęc citherea rē. i. venus q̄ in in illo monte colit̄: vel q̄ iuxta illuz montē fuit nata de spuma maris. Vñ cithereus rea. red. i. venerus vel in illo monte existens.

Cithera tantum pluraliter & neutro genere dicunt Maro. sunt alta cithera. Inde ven⁹ citherea: & tamē cithera secundam producit quā citherea corripit.

Cithisus genus arboris pinguis. a cythso inula vbi abundat. Itē cithisus genus fruticis herba odoulfera s̄te p̄ap. 2 cor. pe. Vnde Theodolus. Vesper oues cithiso capias depellit ab vltimo.

Citimus: in cis vide.

Cito tas. a citus deriuat̄ cito tas. i. festinare: vel sit frequentatiuū hui⁹ verbi deo fm p̄dictā significationem. Et nota q̄ cito tas. potest esse frequentatiuū de do 2 deo: fm q̄ idē significant: 2 tunc pposita varie pferunt. nā si descendāt a cio pe. produ. si a deo cor. eandem. ppo. ers go p̄cto tas. Incito tas. 2 excto tas. vel hęc magis sint de riuata a cio vel deo nesci. Item pponit̄ incito tas. i. pmo uere: puocare: instigare: pe. cor. q̄i venit a deo secunde p̄agationis: vel produ. penul. q̄i venit a cio cis quartē. Item ppo. recto tas. suscto tas. a sursum vel susum: 2 dī to tas. a quo pponit̄ refutato tas. In istis tribus solem⁹ tñ penul. cor. non pducere sicut dī. lūgu. Vñ vero dicunt cū quib⁹ ego q̄ cito tas. frequenta. de deo vel cio dū citū cum oibus suis ppositis: cor. penul. 2 produ. vt excto: p̄ter sollicito: recto: oscito: suscto: 2 ab eo ppositum refutato: 2 hoc vult magister Bene. Inuenit cito aduerbū. i. statim cor. penul.

Citra in cis exponitur.

Citropedes dicunt quidā: sed s. esse debet initialis littera: sitropedes vel satropedes. Vñ in s. vide.

Citus a cio p̄ festinare dī citus ta. tum. i. velox: 2 agl. viuax. vnde Teren. Citus puer natus est e pamp̄ilo. 2 p̄paratur citus rior. simus. Vñ cite tius. sime. aduer. et pponitur. per citus ta. tum. i. valde citus. Et scias q̄ citū est supinū de cio des. 2 fm hoc cor. p̄mā. 2 est supinam de cio cis quartē p̄inga. 2 fm hoc produ. dī. Vnde quidā. A deo citum non venit: immo citū. 2 idē de citus ta. tum. Vnde dī. p̄ap. Citus ta. tum. i. velox. a cio p̄mā prod. a deo vero cor.

Apud Terentiū in andria dicitur. Scitus nō citus puer natus quasi scite formatus. & ita elegans.

Cuito tas. tauī. cor. pe. a citus. 2 est citare citatem colere. vel citē facere vel more citis se habere.

Citius ca. cum. penul. corre. dī a citis. 2 similiter hic 2 hęc citilis 2 hoc le. dicitur a citis. id est ad citem p̄tines vel res citis.

Additio.

Unde ciuicā coronā appellamus. qui vt inquit Bu. gellius: cui donabatur qui citē necis periculo liberaues rat vocat hāc coronā. Virg. in. vj. ciuile. Et qui vmbiata gerunt ciuili tempora quercu.

Ciulus lis. le. a citis dī res citis: vel ad citē p̄tines 2 produ. penul.

Ciuitas tatis. fōr. ge. mansio ciuī: vel p̄uilegio cū vñ posse 2 gaudere. Acui. xxi. Ego multa s̄ma ciuitatē hanc p̄ecutus sum. 2 potest formari ab hoc dati no ciuili addita tas. 2 cor. pe. ciuitas.

Civitas a coeosis dicitur & hec civitas communis ge. quia dicitur coeant. i. ut insinuatur. vel civis dicitur a doctis: quia dicitur ad sit habitandus. Unde per propositionem dicitur & hec civitas: et dicuntur concives qui habitant in eadem civitate. & producit. Unde quidam. Non bonus est civis qui profert civibus hostem. Item Augustinus. Passim vero dicitur. Civis vocatur: quia in vniuersi coeunt societatis vinculo adunati ad custodiendam legem: a deo des dicitur.

Concives sunt simul civis sub vno principe sicut condiscipuli simul discipuli sub vno preceptore. Unde si discipulus suum dicat eum qui mecum discit condiscipulum: si preceptor dicat eum qui a me discit discipulum meum: sic princeps civitatis civis suos vocabit & civis concives. & ita in consimilibus.

Civitascula se. dimini. parva civitas.

Civitas tatis. dicitur a civis: est civitas hominum multitudo societatis vinculo adunata ab eodem inveniendi. Et civitas non solum sed habitatores vocantur: sed vbi ipsa moenia sunt. & dicitur civitas quasi civium unitas: vide Cicero: nem de republica.

Cyane a curta. nymphea siciliensis ob raptum perperine sodalis suae flendo in fontem versa. Est enim fons prope syracusas.

Cyane sunt insulae aut saxa in ponto per quae navigatur cum periculo. Unde quia navigantibus praetimore videntur concurrere vocantur syndromades. & symplegades.

Cybele vxor saturni & ops & rheia & bona dea: & berecynthia ac mater dei vocatur. Virgilius. Hic mater cultrix cybele coribantiaq; ara. Quandoque duplicatur. Lucanus. Et lotam paruo reuocant alimone cybellen.

Cicones populus thraciae iuxta hebraeos. Qui fulmen habent cicones quod potius saxa reddit Viscera: quod tactis inducit marmora rebus.

Cyclades sunt multae insulae in aegeo vel myrtoo mari in circuitu deli insulae posita: ut andros scyros tenos: & caeterae.

Cyclopes erant gygantes vni oculi in sicilia prope atriam montem. fabri iouis & ministri vulcani. Virgilius. Ferrum exercebant vasto cyclopes in antro.

Cydippe puella pomo decepta ab acontio. Ovidius. Littera cydippe pomo plata se felicit. Inscitque est verbis capta puella suis. vide Acontius.

Cydnus fluuius amoenus & saluber in cilicia transiens vrbem tharsum.

Cydon vrbis in creta insula. Inde cydonius id est cretensis. Etiam cydon pomum pro cretensis.

Cilicia est regio in asia minori contermina syriae a cylice filio agenoris dicta.

Cyllarus a curta: fuit equus castoris vel pollucis secundum virgilium.

Cyllene mons archadiae vbi mercurius dicitur natus & inde cyllenus vocatur.

Cimbri populus septentrionalis & inferioris germaniae. Qui rhenum transientes per gallias romam contenderunt cum grandi numero quos. C. Marius profligavit.

Cimmerii populus scytharum procul in septentrione.

Chimera mons in lycia fumum & flammam eructans quasi. De hoc fabulantur poetae quod sit monstrum antequam leo: posterius dracho: & in medio capra. Vel ut hesiodus inquit: habet tria capita: vnum leonis: alterum capre: tertium drachonis.

Cimon atheniensis dux filius milciadis: qui ut se pelisset corpus patris in carcere mortui: ipse peribit.

lo ligari se fecit. Postea perfas superavit terra & mari Cinyras rex cypri quae ex myrrha filia sua nescio admodum genuit. Strabo autem scripsit quod regnavit in phoenicia: in vrbe biblo.

Cinyrs fluuius garamantum in libya apud quem magnum sunt hirci.

Cynocephali sunt bestiae ex genere simiarum humana specie: sed canino capite in aethiopia.

Cynosura est minor vrba. Vide supra arctos.

Cynicerant philosophi quorum princeps erat diogenes sinopensis. de quibus supra.

Cynthus mons in delo insula vbi nati sunt apollo: & diana. unde Cynthius dicitur apollo vel sol: & Cynthia diana: aut luna.

Chios insula in aegeo mari vna cicladum: in qua nascitur optimum vinum. Inde chius adiectivum quod producit: cum primitivum corripit.

Cyparissus puer formosus in cea insula dilectus apollini. Qui puer cum ceruam sibi charam imprudens occidisset: nimio dolore mutatus est in arborem lugubrem quae cypressus vocatur.

Cyprus insula diues in carpathio vel cilicio mari: syriae & ciliciae opposita & veneri consecrata. Hinc venus cypris vel cypria dicitur. aut cypri gena.

Circe filia solis & persee nymphe: quae habitans in monte circeo tunc insula circa campaniam: homines ad se venientes carminibus & veneficiis mutabat in varias bestias: sicut etiam fecit de sociis vlyssis: quos tandem vlysses rogante restituit. Alii dicunt fuisse filiam Aetiae regis colchorum.

Circei locus maritimus in campania dictus a circe quae ibi morabatur.

Cyrene filia penae regis arcadiae: quam apollo rapuit & in lybia duxit & ex ea genuit aristum: nomen: actum & argum. Est & vrbis libyae inter aegyptum & syrtis.

Cyrenaica est provincia aethiopiae aegyptum versus: quae & petropolis dicitur. a quibus civitatibus inter quas principalis est cyrene.

Cyrenaeici sunt philosophi quae & epicurei dicuntur quae stant summum bonum in voluptate. Dicti ab aristippo cyrenaico.

Cyris dicitur scylla filia nisi regis mutata in avem cyrini. laudam. vide Scylla.

Cirnos insula in ligustico mari alio nomine corsica. inde cirneus.

Ghyron fuit ceterus filius saturni ex phyllira nymphea. vni & phyllirides dicitur. Fuit vir doctus & iustus quae vires herbarum novit & musicam cui thetis achille filium suum tradidit erudiendum. Tandem cum sagittas herculi admirando teneret: ab illis laesus obiit mutatus in caeleste signum quod sagittarius appellatur.

Cyrus primus rex persarum potentissimus: quem infans astyages rex medorum: cuius matrem iussit exponi. Sed regius pastor inuentum canis vbera sugentem nutriuit. Deinde astyagem praelio vicit & regnum ad persas transtulit: quod & valde auxit. Tandem a tomyri regina scytharum quibus bellum intulerat occisus est.

Cirra oppidum in phocide in radicibus parnassi montis apollinis sacrum.

Cisseus rex thraciae pater hecubae vxoris priami: quae a patre dicitur cisseus.

Cithrae producta est civitas in cipro. Est & insula circa laconiam ultima cicladum. Et declinatur tantum pluraliter.

Citherea penult. produ. i. venus sic dicta a cithenis vrbe vel insula sibi sacra.

Citheron est mons nemorosus in bocetia musis & poetis dicatus: & produ. mediam.

Citheria des musae dicunt a chiterone mote p'dicto Cytorus o producta mons in paphlagonia.

Chytis insula arabiae vbi topazius lapis inuenit.

Cizicus nobilis vrbs asiae ad propontidem vel hellepontum sita.

C ante L

Cadeculae. dimi. parua dades. 2 cor. pe. **C**lades dis. fce. ge. b: a cladeo des. q: res tunc inaequaliter ptingat. vel dades mell' de- riuat a gladiis quasi glades. Proprie em da des b: esse pestilentia q: sit per gladiu: siue pterfectione facta gladio: f: l'ug. paf. vero di. Clades dicta q: cur rendo facta ledat: vel dam data dades: morbus: tabes: calamitas: periculum. **C**ladio. **C**ladio. **C**ladio.

Cladius in. ij. Quis cladem illius noctis quis fune- ra fando Explicet.

Clam aduerbium qualitat: id est occulte: latenter: 2 b: a clamps. **C**ladio.

Clamo dicat fm festu Pompeii. Clamo a clauib' di- ctu q: ea q: celare volumus claudimus ipsis clauibus.

Clamps dis. fce. ge. i. palli quod ex vna parte indu- tur: neq: p'sistit. sed sibi infrenatur. Hoc a greco no- men accepit: 2 cor. penul. gtl.

Immo graecum est & ch scribit & y.

Clamo mas. maui. verbu neutru. i. clamorem facere: sonare: 2 b: clamare a calamus quasi calamare. vnde ca- lamofus fa. sum. q: calamosus a calamo. f. q: sonet: 2 co- ponitur clamo q:q: transitue. sed iproprie: vt clamo illi. i. clamore voco fm l'ug. 2 produ. da. Juue. lib. 10. iij. Et plures vno clamant ore soporise. Et vt dicit. paf. Cla- mo simplicis oris e. Lodoamo di alio. Acclamo incuso. Acclamo post alique iteru: damo. Incclamo 2 fudamo murmurantis est. Proclamo laudandi vel deprecandi ep- ultatio. Exclamo eleuo voce. Exclamare signat valida intentione pces effundere: 2 clamare voce sonare.

Clamor ris. maf. ge. a clamo as. b: 2 est clamor ratio- nabilis. Clango vero irrationabilium.

Clamorus in clamo mas. vide.

Clanculus. a clam b: clanculu aduer. dimi. a clanculus la. lum. i. dubius: occultus. Vbi clanculo las. i. abscon- dere occultare: palliare: celare. 2 cor. cu. 2 clanculu 2 clanculo.

Clandestinus na. num. i. latens 2 occultus. Vbi clande- stino nas. id e est q: clanculare. Et nota q: clandestinus penul. cor. non est ppositu a clam 2 tenedo vel fando: vt quida dixerunt: sed deriuat fm a clam: vt di. paf. in tra- ctu ppositionis: vbi cu non habeat a pumituo cor. pe.

Immo produ. vt Nestor bene adnotauit

Clango gis. go in xi 2 xi in cum. clancu verbum neu- tru. i. sonare. 2 est alaru siue tubaru. vnde hic clango ris. i. sonus. 2 est irrationabilis vt anseru: tubaru: alaru. Sed clamor est rationabilis. vt hoim. nuenit aut clangu i pterito. Vnde numeroz. x. Si semel dangueris veniet puidpes ad te. Sed potest dici q: lsa corrupta est ibi vi- tio scriptoru: 2 debet ibi legi clangeris: quare fm paf. fa- ct pteritu clangi. 2 ita de similibus dicas.

Potest etia a clango dici formatu clangu.

Clare do dints. fce. ge. i. claritas: a clarus b: 2 hec da- ritudo in eod' sensu. Et vt di. paf. Claredo est splendo- ris. claritudo nobilitatis.

Clareo res. rus. rere. verbu neu. i. esse vel fieri darum manifestu: 2 b: a claro ras. 2 produ. pum. prosper. Ex- operum spem clarebunt intima cordis.

Clareico lsa. incipio clarere verbu incohatum.

Clarifico cas. causi. facere clari: verbu actiuu: a clarus ra. rum. 2 facio pponitur 2 cor. pe.

Clarigatio: a clarus 2 actio pponit hec clarigatio nis.

. i. clara actio. f. q: exponitur clara 2 apta voce: 2 potest ef- se vrbale a clarigo gas. i. clarigationem facere. i. causas belli exponere. 2 est sumptu a romana p'uetudine. Enz est romani hostib' belli indicare volebat pater patrat' ad fines hostiu proficerebat: 2 clara voce eis proponebat quibus de causis belli indiceret. Vnde causari expositio clarigatio dicebat: q: clara voce fiebat. Expositio african- sis hasta emissa in fines hostiu idicabat pugne principis

Clarigo gas. au. are. i. clarete: florere fm l'ug.

Clarigare. i. clarigatione facere. i. causas belli expone- re: vide in clarigatio onis.

Clarus ris. i. sol. 2 b: a clarus: q: sit clarus: vel b: a cla- ro insula in qua colitur.

Clarius dictus e apollo a clario vrbe colophonis vnde pylades. Est clarius dict' Clario colophonis. ab vrbe. Quia solitu multo constat honore coli. Nec dicit a noie clarus quia prima cor.

Claro ras. i. clari facere 2 manifestu: sed non e in vfu 2 deriuat a clarus. 2 pponitur declaro ras. i. notificare: et produ. da.

Clarus. a coelum b: clarus ra. rus. q: splendeat 2 copo- ratur clarior simus. Vnde clare risus lime aduer. 2 hec cla- ritas tatis. 2 hec claritudo dinis. 2 hec claredo dints. i. co- de sensu. Clarus pponit p'clarus q: clarus: ambo p'yal- de clarus. 2 produ. da. vnde quida. Quid tibi nobilitas quid virtus clara parentum.

Classarius ris. maf. ge. tubicen: 2 proprie militu: 2 b: a classico.

Classarius. i. prorepta qui nautis lperat: 2 b: a classis **C**lassicum a calo quod e vocare b: hoc classici d. i. cor- nu vel tuba: vel aliud instrumentu causa puocandi factu **C**lassici etia b: signu bellici vel sonus tube vel alteri in- strumeti bellici. Proprie etia classici est pcentus 2 p'cordia olim instrumetoru simul sonantis: siue sint tube et cornus in bello: siue sint capang: siue etia sint hoies: 2 cor. pe.

Classis: a calon quod e lignum b: hec classis sis: quia de ligno fit. 2 est classis multitudo nauis. Vbi vna clas- sis vna nauis: q: alia habebant signa bellica ta romani milites q: pedites: ideoq: 2 milites q:q: dicunt classes. Vbi etia milites q: plebei dicunt classes: cum em ro- mul' rep. instituit: romanos in duas ptes diuisit. f. in- nobles 2 ignobles: vtrancq: parte classem appellauit: a quibusda classis: q: tam isti q: illi suum classici. i. signu habebant: sed illi. f. nobiles dicebant prima classis: igno- biles secunda classis. **C**ladio.

Classis b: quia fiat de fustibus. Calas em dixerit p'ci- sci fustes quos portabant ferri sequentes dnm ad p'cliu- vi: 2 calones dicebant. na p'uetudo erat militis romani vt arma sibi portaret 2 vallum id dicebant calam. Lucius- lus. Vnde puer calam vt caleas. i. frange fustem 2 fac- focum. hec Scruus.

Clatus a claus vel dando dis. b: hic clatus tri. repe- gulum quod opponitur ostio vel ipsi ostium p'cipue or- tozum: vincarum: 2 viridarioz: vel truncus. Horatius. Obiectos valeat p'fringere clatos secundu papiu. Cla- tri ligna volubilia i caueis validissimi fustes quib' ostia obserantur vallu.

Clana uq. baculus habens massam ferri in fine. 2 etia aliquado in p'ncipio qui vulgariter b: massa: 2 b: clausus ut. q: sit claus ferreis religata q: cateta b: 2 produ. da. vide in claus.

Clauatus a claus b: clauatus ta. tum. Claus p'firus vel clauo veste: vel instrumento onat' 2 p'paratus: et hic clauat' ri. quod da genus caldamenti pedu: 2 dicitur clauati quasi clauu lati. quia minutis claus. i. acutis solea caligis vincitur.

Claudeo des. i. claudicare: 2 b: a claudendo dis.

Claudicarius ria. rum. qui cito claudicat vel sepe: 2 b: a claudico cas. Inuenit etiam hec claudicaria rie. i. na- uis oneraria vel sonora.

Claudico cas. verbu neutru. i. inaequaliter incedere. 2 b: a claudus 2 cor. penul.

Clando dis. clausi. sum. unde hec clausura re. Et nota qd antiqui dicebant clodo dis. clusi in eodem sensu: a quo dicimus clando dis. Lulus litteraturā oīa pposita a claudo vel cludo redolēt. cōponit etiā clando vel cludo. **C**lodo dis clusi. sum. Item cludio dis. i. aperire. clausuram auferre. Item dedudo dis. i. valde deorsum claudere vel cludere. Item excludo dis. i. extra claudere. i. extra clausuram emittere. Item includo dis. i. intus claudere. Item intercludo dis. i. inter aliqua claudere vel auferre. Item pcludo dis. i. ante claudere vel auferre. Item occcludo dis. i. contra claudere. Item recludo dis. i. iterum claudere vel retro claudere vel aperire. Item sedudo dis. id est seorsum claudere et segregatim separare. Item transcludo dis. i. extra claudere vel fugare vel mittere. **C**laudō et composita ab eo sunt actiua. et oīa faciunt pteritū in si et supinum in sum. Item omnia composita ab eo vbiq; mutant au in u longam. Unde omnia desinunt in pht in cludo et habent pteritū in clusi. et supinū in clusus. Et scias qd antiqui ponebant clando dis. etiam p claudicare. Unde de claudis da. dum.

Clandulus la. lum. diminutiuum de claudus.

Claucularius. in clauis exponitur.

Clauiger ra. rum. pe. cor. qui clauis gerit. Inuenitur etiam substantiue declinatum in quolibet genere. et cōponitur a clauis et gero ris. vel potest pponi a claua et gero ris. et sic clauiger idē est quod clauā gerens.

Cla poētis. duo idē clauigeri dicuntur. Hercules et Janus alter a claua alter ppter clauem. nam vulcanus clauem et thoracem herculi dono dedisse pditur quando dis suis quisquis muneribus herculē donarunt. Janus clauē gerit: nam apud Suid. li. i. fastorum dī. Omnia sunt nostra clauis patentes manu.

Clauis a claudō dis. vbi hec clauis uis. qd claudat. unde hec clauicula le. dimi. a quo hic clauiculari. qui clauis portat vel facit. Unde hec clauicularia rie. in eodē sensu. et facit actū singulārē in em et in im: vt clauem vel clauum. Et abstr. in e vel in i. vt clauē vel clauū et actū pluralem in es: vel in is. vt clauēs vel clauis. Et scias qd clauis pur sumitur in theologia est potestas ligandi et soluendi. qd ecclesia scius inter dignos recipere et indignos excludere debet a regno et ponit in pdicta diffinitione genus. i. potestas. et subiectū potestatis. i. iudex ecclesiasticus et actus. i. excludere et recipere. Im duo actus materialis clauis. aperire scilicet et claudere. cuius obiectum tēgit in hoc quod dicit a regno. Modus autē in hoc qd dicit dignos vel indignos. in illis in quos actus exercetur pensatur. Clauis aut sunt due. i. scientia discernendi. et potentia ligandi et soluendi. Et scientia clauis qd dicitur potestas ligandi et soluendi est que immediate ferā aperit peccati. S; prima clauis qd dicitur scientia discernendi ostendit cui apertenda est ferra illa. Et si obiciās Clauis in collatione ordinis conferunt: s; scientia non est ex infusione semp. sed qñq; ex acquisitione. nec ab omnibus ordinatis habet: a quibusdā non ordinatis habetur: ergo scientia non est clauis. et sic est. nū vna clauis. i. potestas ligandi et soluendi. Respondeo qd nō solus vna clauis sed dug dantur in ordine. Unde dico qd scientia qd habetur est non est clauis: sed auctoritas actus. scientie exercendi que quandoq; sine scientia est: qñq; scientia sine ipsa est sicut etiam pty in iudiciis secularibus. Aliq; etiā est iudex habens auctoritatem iudicandi. qui non habet iuris sciam et aliq; ecōuerso h; sciaz iuris: qd nō h; auctoritatem iudicandi. et qd actus iudicii ad qd qd ex auctoritate suscepta obligat. nō alit ex scientia habita: sine vtroq; bñ fieri non possunt. Ideo auctoritas iudicandi: clauis est sine scientia non potest in peccato accipi. Sed scientia sine auctoritate absq; peccato haberi potest. A clauis dñ concludit. uis. et pdu. da. **C**laic potest qñ an sacerdos ex vi clauum remittat peccatū quo ad penā tantum. Respondeo idem est iudiciū de effectu quem potestas clauū actus: iter exercitata cōplet in eo in quo pñtio tpe pcessit: et de effectu baptismi qui iam habenti gratiam datur. Aliquis tñm per fidem et contritionem pcedentem baptismū gra-

tiam remissionis peccatorum qñtum ad culpam psecutus est: sed quādo actualiter postea baptismū suscipit gfa auget. et a reatu pene totaliter absoluitur eo qd sit pñtio pñ passio et nis xpi. et similis ille qui p pñtionem psecutus est remissionem peccatorum qñtum ad culpam: et p psequens qñtum ad reatum pene eterne: qd simul cū culpa dimittitur ex vi clauis et passionis xpi efficaciam habentis augetur gfa: et poena remissionis tpallis cuius reatus adhuc remanet post culpę remissionem non tamē totus sicut in baptismo: sed pñ eius eo qd in baptismo homo regenerat et pñfiguratur passioni xpi: totalem efficaciam passionis xpi qd sufficit ad omnem poenā delendā in se suscipiens: vt nihil de prioris pñ actualis poena remaneat: qd non debet alicui imputari ad poenam: nisi qd ipsemet fecit. In baptismo aut nouā vitā accipiens sit p gfam baptismalē nouus: et ideo nullus reatus poenę in eo remanet p pcedenti peccato. Sed in poenitentia hō non mutatur in aliā vitā: quia poenitentia nō est regeneratio: sed sanatio qdam: et id ex vi clauis qd opatur in sacramento pñię nō tota poena remittitur: sed aliquid de poena tpalli vnius reatus post absolutionē a poena gña remanere potuit vt dictū est. Nec solum a poena illa quaz habet poenitens in pñtendo vt qdam dicunt: qd sic pñfessio sacerdotalis et absolutio non essent nisi in onus: quod nō pñt sacramentis nouę legis. sed etiā de illa que in purgatorio debetur aliquid remittitur vt minus in purgatorio puniatur absolutus ante satisfactionem qd si āte absolutionem decederet. Et ex dictis collige qd deus p seipm in cōstitutione delet culpam: dimittit poenę eterne reatum: infundit in animā gfam. Sacerdos autem ex vi clauum in confessione aliquid dimittit de poena temporalis. vide de hoc infra in poenitentia.

Clauo uas. au. i. clauis pñligere verbum actiuum. et dicitur a clauis uis. et pdu. da.

Claustalis. in claustrum vide.

Claustrensis. in claustrum exponitur.

Claustrellum li. dimi. paruum claustrum.

Claustrium. a claudō dis. vbi hoc claustrū strī. qd claudatur. vel claudat inhabitātes. unde hoc claustrēllū li. dimi. et hic et hec claustrēnsis et hoc claustrēnsē. et hic et hec claustralis et hoc le. in eodem sensu res claustrū vel pñnes ad claustrum. et potest esse substantiuū. et hic claustrēnsis vel claustralis. i. monachus vel monacha stās in claustro vel in cenobio.

Clausula le. cor. pe. est distinctio pñstructionis. et dicitur a claudō dis. Et vt dī. pñp. Clausula est in oratione brevis sententia.

Clauius uis. mas. ge. i. acutus dictus a calybe quasi calybeus. i. ferrus quia fit de ferro. Et clauis dñ vestis purpurea qua utebantur senatores: quia quibdam clauis aureis vel de alia materia erat ornata. Et in tali veste sepe denotatur dignitas.

Ad dñm.

Unde laticlauij dicuntur senatores a veste. Suetoni⁹ in vita cesaris augusti delato clauo vñse senatoria meminit cum dicit. Libris senator. quo celerius respu. assuekerent pñnus virilem togam latum clauum induere et curię interesse permittit.

Clauius etiam dñ gubernaculū nauis. i. remō vel manica remonis. pñouer. xliij. Quasi sopit⁹ gubernatō: amf so clauo. unde versus. Claua ferit: clauis aperit: clauis duo iungit. Indue te clauo: rege clauo: percutē claua.

Clemens tis. oīa generis. i. misericors: nobilis: pius: sanctus et vbi a duo is. i. defendo quia cluat. i. defendat et ptegar et tueatur: sicut solet patronus clientē. pparat clemens tior. simus. Unde hec clemētia tie. a datiuo clemēti. addita a. fit clementia. demens pponitur. Indemēs. i. non demens. et inde hec indemētia tie. i. impictas: crudelitas. et pdu. de. Unde in auro. dñ. Hinc pius hinc dulcis: hinc demens: hincq; benignus. Item ibidē. Dñe cōhonoret eos summi clemētia regis. Et dñ demens quasi cluentem mentem habens. et est Eumo.

Cleo a deo quod est gloria dicitur deo des deui de tam. id est glorioz gloriaris. Item deo des: id est abicon

dere vel absorbere. Item deo des. i. inclinare.

Cleopatra reginarz soior ptolomei regis alexandrie. et cor. pe. naturaliter. vnde in auro. Rurit alexandro deo-
patra regia ridet. Item idem. Que iam cleopatreleserat
intus amor.

Iuuenalis primam corripit dicens saty. secunda. Me
sta nec acciaca fecit cleopatra carina.

Cleophas frater fuit ioseph sponsi virginis Marie. pa-
ter simeonis: qui simeon iacob episcopo successit.

Cleo. i. gloria inde inclitus. i. gloriosus fm. pas.

Clepo pis. psi. per e cleptum. id est furari. et est actus
cum omnibus suis compositis. siqua sunt fm. hug. pas.
etiam sic dicit. Clepere clam rapere: furari: surripere: ce-
lare. et cor. de.

Clepto grece κλεπτω nō clepo dicitur furor: & cle-
ptes non cleps fur. & cleptria mulier fur aut furax.

Cleps a depo pis. df hic & hec deps vel deptes tis. cō-
munis generis. id est fur.

Clepedra a depo clepis & hec clepedra dre. duallus
qui obdit foramen doli. quia p illi qd furat liquore: & vide-
tur esse ppositum a depo pis. & hydor. quod est aqua siue
liquor. In qdam dicunt clepydra pdu. pe. & p i quasi de-
pens hydor. sed potius videtur etimo. q ppositio. i. siue
sit etimo. siue ppositio dicendi est clepedra. pe. cor. p e
fm hug. Item clepedra df quoddam instrumenti quod
mittitur in dolum per foramen superius cā furādi vini.
Item clepedra dicitur illud instrumentum per qd hore
colliguntur. i. horologium. Unde clepedrarj dicunt illi q
per instrumentum horas colligunt. Clepedre etiam di-
cuntur vasa perforata que habebant phylosophi ad dimit-
tendam spiritatez. vnde martialis in sua astrologia. Mon-
stratum est omnia signa paria spada pūnere mltiplici ap-
positione clepedrarum.

A clepto & hydia noie: quod vas aquarium est di-
citur clepydra vas minutis foraminib⁹ in fundo ad
strigandos hortos aptum. Vide tortell. qui docet p
y scribendum.

Cleptes tis. communis generis in cleps est.

Cleptus ra. rum. furatus passine: quod & pio guloso di-
citur. et dekinatur a depo pis. fm. hugu.

Clericalis. in clericis vide.

Clericus. a derus vel derus & hic clericus d. & dicunt
ghaliter derici omnes qui in ecclesia xpi deserviunt: dū ta-
men ordinem habeant et ab illo tpe sic dicti sunt: ex q ma-
thias forte electus est. quem pūmū p apostolos legitime
ordinatū. vnde hic clericat⁹ pus. tul. & hic et hec clericalis
et hoc. vnde clericaliter aduer. & hec clericalitas tis. fm
hug. pas. vero di. Clericus dicit⁹ est. q est de forte dñi.
vel quia fors et pars dericorum est. Et scias q derids q
ad diuina ministeria applicantur ppetit rasura et tonsura
in modū coronę ratione figure. quia corona est signū re-
gni & pfectionis cū sit circulus. Illi autem q diuinis miste-
rijs applicant adimplent regiam dignitatem. et pfecti in
pūte esse debēt. Corona ei regale decus significat et ser-
uire deo regnare est. Unde ministri ecclesie reges eē de-
bent vt se et alios regant: quibus petrus ait. Vos estis ge-
nus electum regale sacerdotū. Cōpetit ei etis ratio sub-
tractionis capilloz et ex pte superiorū p rasuram: ne mens
eorum in tpalibus occupationibus a ptemplatiōe diuino
rum retardetur. sed reuelata facie gloriā dei expedire & li-
bere ptempletur. Glimitas enī capitis est eminētia men-
tis. denudatio capitis est reuelatio mentis. Clericus enī
secretor⁹ dei non ignarus esse debz et ex pte inferiorū per
tonsuram tondentur enī capilli vsq ad reuelationē sen-
sum. i. oculoꝝ: et aurī vt vitia in corde & opere puillā-
tia doceantur eradicauda: ne ad audendū et intelligē-
dū. vbi dei spediāt p quo seruato reddetur in excel-
sis corona. Item figura rotunda nullū angulū habz: & si-
gnat q derici non debent habere sordes: in vita qstionez
vbi angulus. Sordes: et debent habere pūtatem in do-
ctrinis: quoniam veritas angulus non habet sicut hīero-
nymus di. Item hec figura est omniū figuraz pulcherrī-

ma. Unde in hac dens celestes creaturas fecit. p quod si-
gnat q derici debent habere pulchritudinem interius in
mente. & exterius in pseruatione. Tales sane vt dicit der-
mens papa ad ministeriū spūale eligendi sunt derici q di-
gne possint dominica sacramēta tractare. Melius est enī
domino sacerdoti paucos habere ministros qui possint
digne opus dei exercere q multos inutiles qui ordinato-
ri onus graue inducant. Hīero. autē ad nepotianū de vi-
ta dericoꝝ sic dicit. Nec rusticus et si simplex frater: ideo
se sanctū putet si nihil nouerit: nec petrus se exstimet san-
ctitatem. Multoq melius est de duobus imperfectis rusti-
citatem habere sanctā q eloquentiā peccatricē. Itē qdaz
glosa dicit super illud. Esa. xxxix. ca. dabitur liber nescien-
ti litteras: diceturq ei lege. et respondebit nescio lſaaz.
Multo melius est imperitiā legis pſiteri q lactare pū-
dentiam nec posse scire quod dicitur. Vnde in nubilis. & in
ordo. et in sacerdos. et in lux.

Cleronomus. a deros df hic cleronomus m. i. heres.
et inde hec cleronomia. id est hereditas.

Cleronomeo dicitur heredito. i. heres sum. vnde cle-
ronomos & cleronomia.

Cleros grece. latine fors vel hereditas.

Clerus. a cleros dicitur hic clerus r. i. multitudo deri-
corum qui sit hereditarius vel sortitus: quia sit sortit⁹ deo
i. sorte domini. vel quia partem domini habet. vel fm qd
dam clerus dicitur a clarus quia sit clarus.

Clibanarius. in dibanus vide.

Clibadus df. mas. ge. id est panis in testa vel furno co-
ctus. et dicitur a dibanus.

Clibanites & cribanites dicitur panis in dibano. i.
furno coctus Sunt autem greca omnia. nec latinam
originem agnoscunt.

Clibanus a cluus dicitur hic dibanus n. penult. cor.
id est furnus vel fornax quasi cluannus quia in crectione
sit collectus. Cluus enim ascensus dicitur. Item et alto
nomine df cluadus df. Similiter a cluo & a dibanus df
hic clibanarius r. i. qui custodit dibanum vel facit. et hec
clibanaria rie. vtoz clibanarij vel que facit vel custodit di-
banum. et adiectiue clibanarius ria. rium.

Cliens. a colo lis. dicitur hic et hec diens tis. pūnis
generis a colēdis patribus. Vel dicitur a cluo. quia cluat
et defendat dominū suū fm hug. pas. po di. Cliens a
colendo patronū dicitur: id est amicus domestic⁹ q pūis
colentes dicebantur. Item discipuli quasi colentes ma-
gistrum.

Clientela lē. se. ge. i. seruitium vel multitudo pūorum
et dicitur a colo lis. vel fm pas. Clientela officium do-
mesticum. et produ. te. et formatur a datiuo clientis in e
longam. et addita la. fm. pūstia.

Clientulus li. dmi. paruus cliens siue seruulus.

Clima. a deo des. p inclinari deridatur hoc clima tis.
id est tanta portio terre fm quam mutat meridiēs. et fm
hoc in astrologia assignant septem climata in nostra habi-
tabili regione fm quosdam. Vel fm alios octo. Itēz der-
ma & plaga vel po celi siue mundi sicut consuevit dici.
Quattuor sunt climata mundi. i. partes. i. orientales. oc-
cidentales. septentrionales. et australes. Item clima gre-
ce. dicitur latine gradatio. et inde hic climax ds. quidam
color rhetoricus.

Climax non clima dicitur scala & gradus.

Climaterium. clima grece latine dicitur gradatio. In
de hoc climaterium r. i. et sunt climateria quedam q gra-
datim descendunt vel incertē rei diuinationes: vel incer-
ta profugia.

Climax. clima grece dicitur gradatio latine. Unde hic
climax ds. quidam color rhetoricus fm hug. Vnde etiā
supra in quarta parte in ca. de coloribus rhetoricis.

Cline grece latine dicitur lectus: vertitur in latinū.
& & hic clinus n. i. lectus. a quo clino nas.

Clinicus a dine vel clins dicitur hic clinic⁹ d. cor. pe.
qui de lecto nō descendit: & pūpue paraliticus. Et clinica.
ce. in eodē sensu. & clinic⁹. ca. di. mobiliter pōt deklinari.

Clinicus dicitur medicus eius qui est in lecto: aliptes etiam sanis consultit.

¶ Clinus. a clinis. i. lectus a quo dī dīno as. i. flectere: curare. et ppte ad lectulū: sed non est in vsu. et pponitur acclino as. declino nas. declino nas. inclino nas. inclino nas. rectino nas. Clinus et eius pposita omnia sunt actus: l3 quandoq; inueniātur in absolutaz passiuā significatione: vt in Luca. Inclinant facta duci. Et omnia pdu. di. Facetus. Maiori cedat caput inclinet senioi.

¶ Clinus nī. a quo dicitur dīno as. quod componitur acclino nas. declino nas. vide in dīno. et inclino nas. et pdu. di.

¶ Clypeola le. cor. pe. vide in clypeus.

¶ Clypeolus li. dīmi. paruus clypeus.

¶ Clypeus. a duo is. i. defendo dī clypeus pel. i. scutum sed scutū est militū. clypeus vero pedū. et dī dīpe? quasi duēs: q; defendat ab ictibus. Vel dī a clepo pis. qd est furari qsi depe? q; furatur corpa nostra ictibus. q; autē dī clypeus quasi depeus soma. i. subtrahens. et furās corpus ictibus. Vel est nō ppositionis ostensio. Unde hoc dīpe? pel. neu. ge. pictura vel imago vel figura rotūda vbi tantum caput impingitur. vel dī sic locus vbi imagines reponitur. et hic clypeolus li. dīmi. et hic clypeola le. pe. cor. anulus: quia sit rotundus instar clypei: vel est monile rotundum ad modum clypei. Et dīpeatus ta. tum. i. clypeo pfectus vel armatus: clypeo as. i. cōtegere vel armare clypeo. et est actiuum. et cori. di. sicut clypeus. Unde patet q; scribitur per simplex p. Quod in eplis. Quam manib? clypeos et acutē cuspīdis hastam.

Clysmos grēce dicitur purgatio & lotio: a clyzo unde clyster grēce κλυστρο purgamē. Tortelli? vero codex mēdofus non est dicit clystrum est instrumentum ad purgādum ventrem. producit autem naturaliter pe. in obliquis quia per h scribuntur. nec a clepo aut stercore deducitur vt somnīauit huguīo.

¶ Clistere a clepo et ster? pponit hoc clistere eris. quod et hoc clisteriū inuenitur. i. instrumentum medicorū quo steruus infirmī in vētre pduatū faciunt exte: dīctū quasi depens steruus. vel dī sic quasi colus steruus. vel quasi collatio steruus. quia per ipsum colatur steruus extrinseus. Vel dī a cleo des. quod est inclinare et steruus. q; steruus facit inclinari. i. deponi. et cor. pe. clistere. vñ dīct Ma cer de puluere anethi: Appositis digis aut intus clistere fuso. et declinatur hic clisteris. a Macro. et sic ablitis desinit in e. vt clistere: et sic fm regulā desinentiū in er crescentiam in gō cor. pe. pulueris. clisteris. et inde dī clisteris: 30 3as. et est clisterisare p foramen in anum aliquid immittere. dīstingere fm pāp. Medici autem cōster dicunt clistere ris. pdu. pe. et tunc declinatur hoc clistere hui? steris. et desinit ablatiuus singularis in i. clisteri.

¶ Clito. a duo is. p splendē dīctur hic clito nīs. i. filius regis vel imperatoris. vel q; multa resplendet nobilitate. Clitos grēce κλειτος dicitur gloriosus Clytos autem celebris & inclytus. Inclytus autem per y scribitur & mediāam corripit.

¶ Clitus ta. tum. i. gloriofus: nobilis: sed non est in vsu et deriuatur a cleos quod est gloua. vel a cleo des: quod est glouor. Et pponitur clitus dī in. et dī inditus ta. tum. i. valde gloriofus nobilis. vel potest pponi inditus ab in. et dīro onis. vñde inditus. i. nobilis et gloriofus fm l3ug. vel inditus fm pāp. pponitur ab in. et cleos quod est gloria. vñde inditus id est intus gloriofus siue intus cleos. et cor. di.

¶ Cluofus sa. sum. vide in cluus.

¶ Cluus. a cleo des. quod est inclinare dī hic cluus ut. i. collis fm q; pñderatur in descēsu. ascensus vel pot? de scensus montis vel flexuositas. Unde cluofus sa. sum. i. montuosus vel flexuosus. Cluus pponitur hic et hec acclius et hoc ue. vel acclius ua. uum. decliuus: pcliuus et quodlibz istorum pparatur fm l3ugu. pāp. vero dīct

Cluus ascensus. mons non altus.

¶ Cluus substantiuum p ascensu sumitur. Regam pñmo. ca. ix. Cluog ascenderent cluuum ciuitatis inuenerunt puellas. 2c. et pdu. di.

¶ Cloaca. a colo las. dī hec cloaca q; quia ibi colant quę emittunt. et dī cloaca quelibet fossa ad quam sordes defluunt. vel fm quosdam dī a cleo des. quia est abscondere vel sorbere: quia stercoza et immūda absorbeat vel abscondat. et pdu. pe. vel fm pāp. Cloacę dīctę sunt: q; per eas colantur aquę vt quotiens pluuię inundatio extiterit per eas q; extra ciuitatem emittantur.

¶ Addito. A quo cloacare verbum outur. quod significat inquinare. Cloacę tamen apellatione. Vulpianus scribit et tubos et fistulas contineri.

¶ Cloacarius rīf. qui cloacam facit: vel purgata cloaca dī. et hec cloacaria rīf. in eodem sensu. Cloacarius rīa rīf. quod pertinet ad cloacam vel res cloacę.

¶ Clotho vna ex trib? parcas: et interpretatur puocatio. Immo a verbo κλωθω clotho quod est circūuoluo & neo ac destruo deducitur. Est etiam nomē nymphę.

¶ Cludo dīs. antiqui dixerunt. sed moderni dando dīs. dicunt. Unde potest componi fm antiquitatem. Concludo: ercludo: dedudo. 2c. vide in dando dīs.

¶ Cluniculum li. ge. neu. cor. pe. i. spada. spēdona. et dīct dūnis: quia resplendet a dūne: vel dī a duo is. quia defendat. Cluniculum etiam dī foramen quod fit in camīsis mulierum. circa inguina. vel generaliter quod fit in pannis earum circa latum fm l3ug.

¶ Clunis. a culus dīctur hic aut hec dūnis geñ. incertū. i. nates: quia sint iuxta culum. vel potius deriuatur a duo is. p defendo: quia illa massa carnis defendit ossa sedentia fm l3ugu. pāp. vero dīct. Clunes dīctę. quia sunt iuxta culum.

¶ Cluo uis. dūi. caret supīno. et signat duo. i. defendere et resplendere. Cluo pponitur. pñdno is. id est valde defendere vel valde resplendere. vñde hic et hec pñdūis. Et cluo pio defendendo cum suis cēpositis si qua habet actiuum est. pio resplendere neutri. Et omnia carent supīnis. fm l3ug. pāp. vero dīct. Cluere. id est pollere: excellere: vīgere: ptegere.

Clarius fluuius campanię prope neapolim. sic dīct? a violis q; in ripis eius abundant. Nam clanon grēce violam significat.

Clarius apollo dīctur vel a claros insula vna cycladum. vel a clario oppido asīę.

Clearchus philosophus quidam Item alius tyrānus heracleę ciuitatis de quo multa iustinus in xvj.

Cleantes asianus philosoph? stoycus. zenonis auditor. pauper & laboriosus. qui noctibus aquā hauriēdo & pīnsendo victum q̄rebat.

Cleobis q̄re superius Biton.

Cleobolus lindius vnus de septem sapientibus vide superius Bias.

Cleone o lōga oppidum arcadię circa nemeā regionem vbi hercules terribilem leonem interemit. hinc cleonęus a. um.

Cleopatra regina vltima ægypti quam cū antonio superauit augustus Quare ipsa se interfecit serpentibus adnotis vberibus suis.

Clymene nympa oceani & tethyos filia & mater phæthontis.

Clío dīctur vna musarum. a cleos quod est gloria. Clitemnestra filia tyndari & lede. coniunx agamemnonis regis quē a bello troiano reuersū ope egypthī adulteri occidit. deinde orestes fili? eā rursus in vīdictam patris necauit.

Clitomachus carthaginēsis clarus philosophus. au

ditor & successor carneadis.
 Clitorium oppidum arcadię vbi fons est qui potantibus inducit odium vini.
 Clitumnus fons & fluuius vmbrię.
 Clodius nobilis romanus sed nequam & moechus & ciceronis inimicus quem cum esset tribunus plebis vrbe expulit. Occisus tandem a milone est.
 Chloelia virgo romana cum alijs virginibus & adolescentibus obfes data porſenę regi ethruſcorum romam obſidenti. Sed iſta deceptis cuſtodibus tibrin tranſ in vrbe redijt. cui poſtea propter virile opus eęſtris ſtatua fuit poſita.
 Clotho eſt vna parcarũ a gręco verbo clotho quod eſt neo. Item alia nympħa marina filia nereı.

C ante D

Caceruo uas aut. ex con. & a ceruo uas. et abiſcitur n. et eſt coaceruare ſimul acer uare: cumulare: congregare.

Coactum aduerbium. i. vrgenter.

Coactor riſ. qui cogit a cogo giſ. Coactor etiã dicitur aſelli agitator ſm ħapiam.

Coactrix diſ. ſę. ge. mulier quę cogit. & formatur a coactor. ſci conuerſa in trix. vel or in riſ.

Coactus ta. ſum. i. conſtrictus in vñũ collectus. a cogo giſ. dicitur.

Coacuo ſo. ut. ex con. & acuo ſo. i. ſimul acuire. Hiero. in prologo libroꝝ ſalomoniſ. Scias magis ſcripta noſtra intelligi: q̃ non in tertium vas tranſuſa coacuerunt: ſed ſtatim de prelo puriſſime commendata teſte ſuum ſa porcem ſeruauerunt.

Coadiuuo uas. id eſt ſimul adiuuo. & componit ex cō: et adiuuo uas. abiſcitur n.

Coaduno. ex con et aduno naſ. id eſt ſimul adunare. et alio in vñum colligere. & abiſcitur n.

Cogito cogitas. ex cō & agito taſ. & eſt cogitare ſimul agitare vel cumulare: commouere: vel repellere.

Coagulatus ta. ſũ. id eſt conſtrictus vel ſimul ſtrictus a coagulo dicitur.

Coagulum a coago giſ. dicitur hoc coagulum id eſt quod ponitur in lacte vt coaguletur. Unde coagulolaſ. id eſt ſimul ſtringere.

Coalbeo albeſ. abuſ. albere. id eſt ſimul albere. a cum & albeo et abiſcitur n.

Coaleo leſ. in coaliſto vide.

Coaleſco ſciſ. inchoatium a coaleo leſ.

Coaliſto liſ. lut. id eſt creſcere. ex con & alio liſ. quod etiã ſecundę cōiugationiſ: inuenitur coaleo leſ. lere. id eſt ſimul creſcere. Inde coaleſco ſciſ. inchoatiuſ. **A**dditio. Saluſtiuſ in catilinario. Ciuitas breui coaluit. id eſt excreuit.

Coalterco aſ. vel coaltercoꝝ riſ. id eſt ſimul certare: litigare: ex con & alterco vel altercoꝝ. componitur.

Coamico ſo. ſuſ. itum. ſimul amicare. ex con et amico ſo. et coꝝ. mi.

Coango giſ. xi. tum. id eſt ſimul angere. ex con et ang go giſ.

Coarguo giſ. guſ. guere. id eſt ſimul arguere. ex con et arguo.

Coarcto taſ. tauſ. tare. id eſt ſimul arctare: conſtringere: condēſare: ex con et arcto arctas.

Coax vox eſt ranarum.

Coapo aſ. verbum proprium ranarum. et dicitur a coap coaſ.

Cocchnus. vide in cocus.

Cocctus fluuius infernaliſ. & interpretatur luctus. & pdu. pe. et etiã pumã: quia duplicat c. qz vt habetur in Do: arnali. Iotaqz vocaliſ cocctus c duplicabit. Job. xxi. Dulciſ fuit glaciſ coccti. Quod ſubum tractans. Breg. morali. xv. dicit. Bęga lingua cocctus luctus: qui tamē luctus dicitur feminay vel quozlibet infirmantiũ ſolet intel

ligi. Sapientes vero huius ſeculi a luce veritatis excaſi quaſi vmbraſ quaſdam veritatiſ inquisitione tenere conati ſunt. Unde cocctum fluuiũ currere apud inferoſ patuerunt: videlicet designantes qd hi qui digna doloribus opera faciunt infernũ ad luctũ decurrũt. Sed nos diſpicimus vmbraſ carnaliſ ſapientię qui iã de veritate lucem tenemus & cognoscimus vocē beati viri cocctum luctum infirmantium dicit. Et ſcias qd ħap. ponit cocctus vel cocctum in q. & etiã in c. Unde in c. dicit. Cocctus inferni palus vel fluuius ſm ħaug. ponit cocctus in c. & ſic prima littera ſm eum eſt c. & ſic ſcribitur pmunit. De coccto dicitur. Non niſi lamenta tua dant coccta fluena. Quideſ tamen cocctus ſcribunt per vñum tantum. **A**dditio. Virgiliuſ in. vi. eneid. Coccti ſtagna alta vides ſtygiã paludem. vbi videas de coccto loquentem macrobium. Cocctus vnico c ſed per o mega ſcribitur kōkv too Et eſt luctus vlulatus & fluuius infernaliſ fluens ex ſtyge. i. triſtitia ſeu moerore. Venit autem a Coccyzo ħōkv ꝓo quod eſt lamētor aut a cokyo kōkv eo qd eſt ploro. lugeo. lamētor: ſicut gallus triſtiſ a cuiꝝ voce verbum fictum eſt. quod etiã kōkv ꝓo dicitur.

Cocconeus nea. neum. in coccus eſt.

Cocconeus tea. reum. derivatur a cocctus. Virgiliuſ in vii. eneid. Ibi ſubitam rablem cocctea virgo obſat. &c.

Cocculus ci. maſ. ge. eſt genus ticture. ſ. mediũ inter rubrum & croceum. & cocculi dicunt gręci. Noſ rubellũ ſeu vermiculũ dicitur. Eſt enĩ vermiculus. ex ſilueſtribus frondibus. Unde coccnus na. num. & cocconeus nea. neſ. illo colore tinctus. i. rubeus. Inuenitur etiã hoc cocctum ni. in Eſa. ſ. Si fuerint peccata veſtra vt cocctus: vbi dicitur. Idem eſt coccus et cocculi. et ħmiculus. Et ſcias qd cocculũ ſubſtantiuſ cor. mediam. & coccnus na. nũ. adiectiuum pdu. pe. ſicut biſſinus na. num. pdu. mediam: ſy biſſinum ſubſtantiuũ eam cor. Et vt dicit. ħap. Coccnell a cocco dicitur.

Coccinus. id eſt ruber: coccos gręce kōkkoꝝ granũ & coloris genus.

Cochlea a concha dicitur hec cochlea deę. dimi. quaſi conchula. Item cochlee dicuntur alię et rotundę turres. ſcilicet a ciclo quaſi cicleę: quia per arculum aſcendunt ad orbem. Unde ſm ħap. Cochlea b; per arculi aſcenſus. Bęaſ. vero dicit. Dic cochleam turriſ ſcalam teſtamqz limaciſ.

Cochlea ſecundum Tortellium ſcribendum eſt Eſtoqz teſta limacę aut limaca ipſa vt apud Pliniũ vbi etiã notabiſ in nominatiuo eē hic aut hec limax: in actio limacem vel limaca: vnde nominatiuſ hec limaca ſit. Eſt etiã cochlea lapidiſ rotundus.

Cochlear a codea dicitur hoc cochlear vel cochleare huius ariſ. a concautare vel ab vſa pauiſ codearum dictum. Cochlear etiã dicitur quedam meſura. ſ. dimidia pars diagmaę appendens ſiliquaſ nouem quod tripliatum conchulam facit ſm ħaug. in Bęaſ. ſic dicit. Eſt cochlear pprie quo pulcreſ ponit in ore.

Cochleariuſ riſ. eſt lapidiſ mariniſ cochleis areniſ. et lapilliſ concretuſ & aſperimus. et dicitur a cochlea.

Coculis a coquo quiſ dicitur hic et hec coculiſ et hoc coctile. penultima correpta. quod coctum eſt. vel aptuſ ad coquendum.

Cocctus ta. ſum. a coquo coquiſ dicitur. qd autē coctum quaſi coactum ab igne et aqua dicitur. etimo. eſt non deſinatiō. A quo componitur ſemicocctus ta. ſum.

Cacula vaſa omnia coquendi cauſa parata.

Coder. cauder. idem eſt quod truncuſ. et mutata au in o dicitur coder. vel a cauder dicitur hic cauder liber qd dam in quo continentur diuerſa ſcripta iſtię: ſicut in codice triſco cōtinentur diuerſi rami. Et appellatio iſta modo apliata eſt: vt etiã quilibet liber dicatur coder. Diſſerunt tamen coder et liber. quia coder eſt pprie multoꝝ libroꝝ. quia tanqz ramos continet in ſe multoſ libroſ. ſed liber eſt vñuſ voluminiſ.

Codicilluſ li. dimi. paruiſ coder. Codicilluſ etiã dicitur

batur illa charta in qua scripta erat testamentum alicuius mortui extra civitatem vel in peregrinatione quam postea mittebatur ad ramos secundum Augustinum. **Capitulum.** hoc dicitur. **Codicillus** parvus codex vel scriptura nulla indigens solennitate sed solummodo testatoris voluntatem significans. locum testamenti habetur.

Latine loquentes codicillos dicunt pluraliter.

Codiculus l. dimi. parvus codex idem est quod codicillus. et cor. cu.

Coegi coegisti peritum est de cogo glis.

Coeco is. Cois. componitur cum con. et dicitur coeco is. subtrahit n. et est coire simul tre. et coire id est coniungi: congregari. adunari. Unde quod vir et femina coniungunt in opere venereo dicuntur tunc coire. Unde hic coitus itus. itui. l. concubitus. Item coire quandoque ponitur transitivum pro coniungere. seu colligere: et congregare. et secundum hoc invenitur eius passivum in tertia persona.

Coire societate cum aliquo dicimus eleganter ac venuste. **Coeco** enim non solum absolutum est sed aliquando activum habet quod sit coeco aliquando transitivum. Nihil gelus in noctibus scilicet de pythagora deus eius profectio. Quod quidam familie pecunie habebant in medio. dabat et coebatur societatis inseparabilis. Unde Luc. Multique coitur humani generis. id est colligitur et congregatur. **Coeco** tamen neutrum est absolutum.

Coepiscopus pl. vicarius est episcopi. a con et episcopus. vel secundum **Capitulum.** **Coepiscopus** coniunctus et vicinus episcopus.

Coepiscopus qui cum alio sub archiepiscopo aut summo pontifice est episcopus.

Coepulor is. id est simul epulari. a con et epulo: ris.

Coepo quas. quare. id est simul equare a con et equo as. Unde hic et hec et hoc coequans tis. et scribitur per ce dybthongum secunda. Unde patet quod pdu. penl. Regum. ii. libro capitulo. viij. Et mensus est eos funiculo coequans terre.

Coerceo es. ut. itus. verbum activum simul arcere constringere. et componitur ex con et arceo ces. Unde hic et hec coerabilis et hoc le. unde coerabiliter adverbium.

Coetus sa. sum. id est corosus a con et efus. et pdu. pe.

Coetaneus nea. neum. id est unius et eiusdem etatis. Gal. primo. Proficiebam in iudaismo supra multos coetaneos meos.

Coeternus na. num. l. simul eternus. et componitur a con et eternus: ut filius est deo patri coeternus. Unde hec coeternitas tis. vide in persona.

Cophinarius rij. mas. ge. qui cophinos facit vel vendit vel portat. et dicitur a cophinus phini.

Cophinulus l. dimi. parvus cophinus.

Cophin ni. corripit penl. et dicitur a cauo nas. quasi cauus: quia sit canus secundum Babanum. et vt dicitur. **Capitulum.** cophinos grece corbis latine cophinus vas ex virgultis apertum aliquid munda. Vel vt dicitur. quedam glossa in Joba. cophini sunt vasa ad similes portandum. vel dicitur cophinus est gestatorum similes vel coent: quod quasi idem est. vt secundum quosdam cophini vasa viminea ad opera servilia deputata. Iuxta illud **Psalmus.** Manus eius in cophino servierunt. **Additio.** Iudeis cophin assignatur. Sidorius in apolina. in. v. epistola non in scite dicitur. Pharaon incedat cum diademate israelitico cum cophino. cur autem cophino vterentur Iudei interpretes dauidica psalterij nicolaus de lyra id cause esse dicit in expositione illius manus eius in cophino serviebant. Nam iudei id tempus quo ab egyptiis duro famulatu premebantur. coacti sunt exportare in cophino feces: et stercora de civitatibus egyptiorum ex quo postea liberati a iugo egyptiace servitutis videri possunt instituisse vt cophinam gestarent ad perpetuum huius rei monumentum.

Hinc iuvenalis saty. iij. Iudeis quorum cophin feceruntque supplex. Et saty. vij. cophino foenoc relicto Arcana iudea tremens mendicat in aurem. Augustinus autem super **Psalmus.** lxxv. dicit. per cophinam signi-

ficari opera servilia vt mundare stercora: terram portare cophino. &c

Cogitatio uncia l. dimi. parva cogitatio.

Cogito tas. l. puto. et fit a secunda persona huius verbi cogis. abstracta s. et addita to. unde **Abalia** cogitator. cogitatrix. cogitatio. et hic cogitatus tus. tui. et hoc cogitamen tis. **Logito** compo. **Excogito** tas. **Procogito** tas. **Recogito** as. et ab istis verbalia. et dicitur cogitatio: quia cogit frequenter animum reminiscit.

Cognatus. gnatus. l. filius **ponitur** cum con. et ablecta n. dicitur hic cognatus ti. l. frater quasi simul natus. et hec cognata. l. soror quasi simul nata. l. filia et tunc ponitur g in gnatus et gnata p pthetim. Item natus ta. tum. **ppo.** cu. con. et dicitur cognatus ta. tui. et hic cognatus et hec cognata. et agnatus ta. tum. et hic agnatus et hec agnata q vel q vel quod est de eodem genere natus vel nata vel natum. tamen ibi est differentia: quia agnati dñr qui p virile sexum descendunt. Sed cognati dñr qui p femineum descendunt sexum. Et dñr agnati: quia accedunt p natis: et succedunt loco natoz. dum defunt filij. Sed cognati dñr: quia sunt de eodem genere nati. vel quia sunt de ppteritate cognationis coniuncti. Quia ideo post agnatos habent: quia p femineis ternis personas veniunt. Et a cognatus dicitur hec cognatio onis. Et ab agnatus hec agnatio nis. l. parentela: con sanguinitas. sed distingue.

Cognomen nis. est commune nomen totius cognationis. unde hic et hec cognominis et hoc ne. que sunt eiusdem cognominis vel nominis. et tunc componitur a con et nomen. et inde cognomino nas. l. cognomine appellare: vel cognomen imponere.

Cognosco scis. ut. tum. scire. l. simul noscere. Unde cognitor dñr a cognoscendo rationes utriusque partis. cognoscere etiam dñr in alio sensu: vt ibi. Adā cognovit uxorem suam. **Cognosco** **ponitur** ex cō et nosco. et mutatur n in g. **Cognosco** **ponitur** cum pre. et re. et dicitur **procognosco** scis. **recognosco** scis. De cognitione sanctorum dicam in oratio et in sanctis. de cognitione vero nostre utilitatis dicam in curiosus. Item de cognitione mortuorum dicam in defunctis. Item de cognitione beatorum angelorum dicam in intellectus.

Cogo. ago componitur cum cō. et fit cogo glis. egi. cū. Unde verbalia coactor. Et est cogere: pstringere: vel adunare. Vñ **plus.** **Logo** constringo dico cogo coaduno.

Coherceo res. hesi. hesum. simul **herceo.** et ex cō et **herceo** res. ablecta n. et produ he.

Coheres coheredis communis generis. l. simul cu. alio **heres.** et componitur ex con et heres. et pdu. pe. tam in nō quā in obliquis. Roma. viij. Si autem filij et heredes **heredes** quidem dei: coheredes autem christi.

Cohibeo bes. bui. bitum. cohibere. l. coercere: refringere: pstringere: vetare. et **ponitur** ex cō et habeo bes. et abicitur n. et mutatur a in t. Aliquando tamen retinetur n. et dicitur **phibeo** bes. **phibētia:** sed tunc aliud signat vt patebit. Nota quod ventralia cohibentur: et peccata mortalia prohibentur.

Cohors a cohortor tartis. dñr hic cohors cohortis a frequentia cohortationis. et est cohors multitudo rusticorum: castrum multitudo militum. Cohors maior ptingit quingentos. Cohors minor trecentos. Item cohors dñr quoddam genus munitionis a cohortado. vel coercendo quia coereat cuncta interiora. id est pcludat: vel quia coereat oblectu suo extraneos: et adire prohibeat. Et secundum hoc in tali sensu melius scribitur p vnum o. sine h. scz coors coortis.

Cohortor. tartis. tartus. sum. cohortari. id est simul hortari. ex cohortor tartis.

Cohostio stis. stui. stire. id est simul hostire siue equare. et componitur a con et hostio stis.

Cohum hi. ge. neu. id est corrigia qua iugum ad temonem religatur. et dñr a cohibeo bes.

Coisicio cis. ex con et iacio iactis. et subicitur aliquando n. aliquando retinetur et melius. vide in conisicio cis.

Coimo mis. mi. ptum. id est simul emere. ex cō et emo

emls. 2 abijctur n. et mutatur e in i. cor.

¶ **Coinquino** nas. i. pmaculare: scdare: simul peccare. ex cō. 2 inquino nas. 2 cor qui. **Wath. vii.** Sed quę de ore procedunt illa sunt quę coinquinant hominem.

¶ **Coire** infinitiuis de coco is. vide etiam in coeo.

¶ **Coitus** rus. tui. i. concubitus. a coeo is. iul. itum. 2 cor. pe. sicut coitum supinum.

¶ **Colar** dis. fuit quidam leccator. a quo 2 quilibet parasitus potest dici colar.

Colazo dicitur punio. erudio. tempero. vnde pēdagogi nomen videtur in terentio.

¶ **Colema**. a colo lis. dicitur hoc colema tis. id est comixtio herbe et olei ex qua luctatores in palestra vngentur.

¶ **Colera**. a colus vel colon dī hęc colera rē. cor. pe. quasi follicula. scz fellis effusio: 2 est vnus de quattuor honoribus corporis. dī etiā colera ipse follicul⁹ de quo fel effunditur. Et nota q̄ quattuor sunt humores corporis humani. scilicet sanguis colera melancolia 2 flegma. et vnusquisq̄ p̄dictorū humorū elementū suū imitatur. Sanguis nāq̄ imitatur aerem. Colera ignem. Melancolia terraz. Flegma aquam. vide de hoc in estas.

¶ **Colericus**. ca. cum. cori. penul. ille in quo magis dominatur colera. et dicitur a colera rē.

¶ **Colicus** ca. cum. in colus est. 2 cor. pe.

¶ **Coluphiā** a colo lis. dī hoc coluphiū p̄bī. id ē panis qui post prīmā vel meridiem laborantibus datur. vel panis azimus in modum virilis membri factus quo solebāt vti agonistę vt essent fortiores. **Iuue.** comedat coluphia paucę fm **Iugū.** **pap.** vero dī. Coluphia dīr panes azimi 2 genus carniū. carnes asq̄ 2 semicodę qui est victus athletarum et produ. o antel. coluphia.

Coliphia quidē sunt panes luctatorū vel a κολοπ colon. id est membrum: & iphi. id est robur. vel a collix quod est panis subcineritius.

¶ **Colibus** bi. mas. ge. est herba crescēs in aqua vel thirsus virens vel aqueductus. scilicet locus per quē discurret aqua. In passione beati **Thome** inuenitur: **Feat colymbum et lacus aquarum influentes fm Iugū.** **pap.** vero dī. Colymbus vbi mundantur vestimenta vel aquarum influens locus. et pdu. prīmā.

Colymbao & **colymbeo** dicitur nato: colymbethra piscina & natatorium ac lauacrum. Colymbetes natator.

¶ **Collactaneus**. nea. neum. id est eodem lacte nutritus vel eodem tempore lactatus. et dī a collacto as. Actuum rii. Et **manen** qui erat herodis terrarchę collactaneus.

¶ **Collactens** tea. tes. id est eiusdē lactis. Collactei sunt qui idem lac suxerunt vel in eodem tempore quasi cognati. et componitur ex con et lacteus.

Collacteus eodē lacte nutritus: collactaneus eisdem mamillis.

¶ **Collacto** as. aul. are. id est simul lactare. et componitur ex con et lacto. et mutatur n. in l.

¶ **Colaphizo** zas. id ē colaphis cedere. a colaphus p̄bī. dī. vel fm **pap.** Colaphizare est collus cedere. vnde colaphizatus ra. rii. colaphis cēsus vel verberatus. i. **pētri** c. i. Quę est em gratia si peccantes colaphizati fueritis. quasi dicat. si peccatis 2 puniunt nō est in hoc gratia. **Unde Iuena.** Ros colaphū incutim⁹. **paulus.** Spiritus carnis et sathane qui me colaphizet. Vide colaphus.

¶ **Colaphus** p̄bī. est colli percussio a collum dicitur. et ē masculini generis.

Colaphus gręcum est nec dicitur a collo nec primā producit vnde vno l scribit vt in illo **Iuuenalis** Nos colaphum incutimus lambēti crustula seruo. Est autem pugn⁹ vel alapa. Inde colaphizo Cedo pugnīs tam alibi q̄ in collo immo frequentius in facie.

¶ **Collarium** ri. id quod est in collo canis. a collis dicitur.

¶ **Collateralis** a con et lateralis p̄po. hic et hęc collatera

lis et hocle. qui est a latere: vt ventus collateralis quasi p̄tiguus et vicinus et a latere existens.

¶ **Collateto** ras. rati. i. simul laterare cor. pe. 2 p̄ponitur ex con. et latero ras. quod est coniungere vel aliquid ali cuius lateri apponere et est actiuum.

¶ **Collatio** nis. in collatiuis vide.

¶ **Collatiuis** a p̄fero fero dicitur hęc collatio latōnis. 2 collatiuis ua. tiuum. id est largus: amplius: sumosus: capax: vbi multa p̄feruntur. Unde collatiue aduerbiū p̄ferendi. Unde **p̄iscianus** dicitur agere de littera collatiue vbi ostenditur quę litterę cui litterę p̄ferantur ad p̄mutationem syllabę.

¶ **Collaro** as. aul. atum. i. simul latere. ex con et lato as. p̄po. Vide in latotas. 2 pdu. la.

¶ **Collaudo** collaudas. id est simul laudare. vide in laudo das.

¶ **Collectiuis** ua. uum. a colligo gis. dī. Unde collectiui nomē dī quod in singulari numero multitudinē signat: vt populus. Plures enim homines in vno populo colliguntur. vide in tertia parte vbi agitur de speciebus nominū in ca. de nomine collectiuis.

¶ **Collega** ge. mas. ge. nomen officij vtroz est. 2 dī a collēgo gas. 2 pdu. pe. p̄p̄p̄ic q̄dem college sunt in officio. scz qui in simul legantur ad aliquod officij agendū: vt ad pacem inter aliquos p̄ponendā. Unde **p̄lus.** Confortes coniungit amor: socios labor vnus. **Disso** collegas ad eūdem copulat actum. **Aut** eadem comites vnū via: mensa sodales. Item lego gis. p̄ponitur cum con. 2 dī colligo gis. Et inde hic 2 hęc collega gē. p̄munis generis. cor. pe. id est simul colligens vel legens. Sicut em puenę dīr simul vententes. sic college dicuntur simul legentes. vide in socius.

¶ **Collegium**. a colligo gis. i. simul lego dicitur hoc collegium gij. i. societas. Unde **Collegio** gas. i. collegiū facere p̄gregare fm **Iugū.** **pap.** vero dī. Collegiū est societas collegaz in vno honore positorum. ¶ **Additio.** Et collegium olim romę erat tribunorū poetaz. **salmonz;** et multa alia collegia erant.

Vnde a collega dicitur quia producit secundam.

¶ **Collactor** ris. ratus. tari. i. simul legari. a cō. 2 legor ris. 2 pdu. lē. quia ibi est diphthongus æ.

¶ **Colleuo** as. i. simul leuio. vide in leuio as.

¶ **Collibentia** tie. i. obedientia vel p̄sensio. 2 id ē collibescentia. et dī a collibeo bes

¶ **Collibeo** libes. vel libeo p̄ponitur cum con. 2 dī collibeo bes. i. simul libere vel p̄placere. Item collibere id est obedire vel p̄sentire. Unde collibesco fas. inchoatum. et cor. li.

¶ **Collibertus**. i. cū alio libertus. vide in libertus.

¶ **Collibescencia**. in collibentia vide.

¶ **Collibista** ste. in collibum vide.

¶ **Collibis** bis. dī a collibeo bes. et dī collibis p̄mū munusculum vel fructus: vt pomū: nuces: cicer: frum: vna passa quod et bellariū dī et antepometū. et dī a collibez: quia simul cum alijs placet. Post em carniū fercula fructus solent diligi per se non tñ. vnde collibista sig. dicitur qui recipit collibia 2 huiusmodi munuscula pro vltura vel aliquo seruitio. dicitur etiam collibista qui vedit collibia. **Colybistes** vel **colybista** per vnum l. est nūmularius **Tortelli⁹** tamen dicit **Collynista** geminalis est nūmularius & minutus mensarius: qui vulgo **bancharius** dicitur. Nam maior dicitur **trapezita**. qui auctore valla argentarius a doctis dicitur latine. Idemq̄ **colybisten** scribit non **collynistam** vnde error est apud **Tortellium**.

¶ **Collibum** bi. penul. pdu. est genus pecunię vel **tapeccnia** simul collibrata. 2 dī a collibio bias. quod componitur a con. et libro bias.

¶ **Colliculos** li. dimi. paruus collis.

¶ **Collido** dis. si. sum. collidere. i. simul ledere. a con. 2 pdu. do. dis. Unde collisus sa. sum. et cor. li.

¶ **Colligo** gis. gi. cum. gere. i. simul legere. a con et leg

go legis. et cor. li. sed pducit in pterito le.

Collirida de. cor. pe. d. a collū. et est collirida panis tenuis et q̄si subcneria. v. collirida est panis modic⁹ et triā gul⁹ coctus et frict⁹ deterius. ij. Reg. cap. vi. Colliridā panis. **Colliridā** panis q̄ddā gen⁹ eē memēto. **Collirū** a collū d. collirū r. i. q̄libz supūctio. pp̄te tam: ad tergēdas feces oculoꝝ fm̄ hūg. p̄ap. p̄o di. Collirū medicamentū colliria sonat: quia vicia oculoꝝ iḡāt. Apoca. iij. Et collirio inunge oculos tuos vt videas. **Collis**. a collū d. hic collis. et sūt colles p̄eminētiōra iungamontium quasi colla: vel ipsi ascensus circa summities montiū: et faciūt grūs pluralis in sum. collū. et actūs pluralis in es. vel in is. vt colles vel collis.

Collisio onis. f. ge. q̄si simul lesio. a collido dis. vel p formationē a collisus si. addita o sit collisio. Itē collisio est q̄dam spēs metaplasmi. q̄ alto nose dē finalimp̄ba: de qua dixi in quarta pte. in cap. metaplasmi. Itē collisioes sunt cū aspere psonātes in cōstructionē pcurrit sibi: vt est i. ud. Si iures auriga p loa / p flagella / per frena. vt vult p̄ap. et sic collisio est viciū contentum sub barbarismo. **Collū** sa. sū. q̄si simul lesus. a collido dis. d. et pdu. li. **Collito** as. aui. are. i. sū litare. p̄po. a cō. et lito as. et cor. **Collueo** ues. liti. uere. i. simul luere. ex con. et lu. ues ues. Unde colluesco inchoatiuum. et produ. i. **Colloco** cas. caui. care. i. sū locare ex cō. et loco cas. p̄po. **Colloquū** quis. i. simul p̄siliū vel p̄do. q̄d vulgo d. p̄la: mentū. et d. a colloquor q̄ris. vel pōt dici colloquū quasi simul loquū. i. simul habere locutionem.

Colloquor ris. tus. sum. colloqui. id est simul loqui. a con. et loquor ris. et cor. lo.

Colluco as. aui. are. i. obscurare. et est tractū a ramis arborum qui cadentes nemus obscurius faciunt. et compo. a con. et lucus. et pdu. lu.

Collulum li. dimi. paruum collum.

Collū. a collina d. hoc collū li. q̄ si longū et rotundū: vt collina barulans caput. cu⁹ p̄teriori p̄ gula: posteriori ceruicē: d. fm̄ hūg. p̄ap. etiā d. Collum dictus: q̄ si rigidū et rotundū caput sustentans sicut collina.

Colluo luis. i. simul luo: vel sū delauare: vel destruerē: vel sordes congregare. et pponitur ex con. et luo.

Collustro stras. aui. are. i. sū lustrare. ex cō. et lustro lustras.

Colluū. a coluoka. d. hoc colluū iij. et hec colluues et hec colluuto onis. i. cōs sensu. i. aq̄z inūdato: vel sordē collectio et p̄gregatio ex mīsa fluxioe et inūdarōe aq̄z.

Colo as. aui. d. a col⁹. et est colare purgare: foras emitte: lūfacere: eliquare. Colo p̄po. cōcolo as. decolo as. et colo as. p̄colo las. p̄colo as. recolo as. succulo as. i. p̄p̄e: d. are: vt q̄ sit sub⁹ colare. vt p̄ colare. et ē actiū cū ob⁹ sine p̄positis et oia p̄du. hāc syllabā co. Sz colo is. eā cor. Idem in Sēptimo dē. Prima dico colo tertia dico colo. Idem. Nunc ego rura colo lego calco gurgite colo.

Colao seu colo gr̄ce dī cōglutino. Versiculi gr̄cifici vult q̄ prima cōiugatio tenet dico as. prima breui: et tertia dico cis. prima lōga. Itē q̄ prima tenet eo lo as. prima longa: et tertia colo lis. prima breui. sed deberet scribi secūdū Tortell. collo. Nā colla glutē ē.

Colo is. luti. ere. q̄ninqz hz significatiōes. Colo ciuitate. i. habito. Colo terrā. i. aro. Colo formā. i. orno. Colo defū. i. veneror. Colo parētes. i. diligo. H̄z significatiōes p̄tinent in his p̄sib⁹. Agros rus formā supos colit aqz parētes hos arat hic habitat: ornat: honorat: amat. A colo vt colēs p̄p̄oem hic et hec colicola et r̄p̄icola lē. et hic et hec r̄nicola lē. et hic et hec agricola lē. Et scias q̄ h̄mōi nola cōposita a colo is. sunt gēsi. oia. sicut a gigno p̄posita. H̄m̄ in doctrina d. Ad colo p̄ponit cōe locare decebit. Ad gignē fa dī gigno. Itē colo p̄po. cū ad. et d. accolo. Itē cū ex. et dē excolo. i. diligēter colere. Itē a colo p̄ponit incolore. id ē habitare. Percolo is. i. p̄fecte colere. Percolo is. i. p̄ alijs colere. Percolo is. i. abscondere. Percolo. i. r̄m̄e dīari. recolor ad memoriā reducere. vel utqz colere. Colo actiūz est omni sua significatiōe. nisi p̄ habitare et arare. tūc

enim est mentis. Cōposita vero ab eo si redoleat altitūā p̄dictaz significatiōis. i. arare vel habitare neutra sunt. in alijs significatiōibus oia sunt actiua. Itē oia p̄po. ab eo retinet litteraturā sui simplici vbiqz p̄ter oculo is. quod mutat o in u. Itē oia faciūt p̄teritum in luti. et supinū in cul tum. et hec syllaba co. vbiqz corripitur in eis.

Collobiū a collū d. hoc collobiū hij. i. pallium p̄ginale vsqz ad talos depensus et sine manibus. et d. collobiū quasi collobiū a collo depensus: vel q̄ sit lōgū. Et nota q̄ non solū p̄gies s; etiā diacōt vrebāt collobio. loco cui⁹ postea vñ sunt dalmatica. q̄ scz nuditas diacōt. culpabatur. Colobrū vestis curta siuemātica. Colobo em̄ est breuius vide Tortell.

Colyma. colymatos dīvetatio. vñ Affrani⁹ colyma ab lenone fancitū est. Est etiā κωλυμα impedimentum. κωλυω colyo prohibeo.

Coloma mē. i. calamus cū spica sua dicitur a culmos. **Colū** gr̄ci dicit et interpretat mēbrū. Itē colō vel colos dicit gr̄ci fel vel aliud intestinū. a colū d. p̄p̄oem **Monocolos** dicolos vt tricolos et tetracolos a monos q̄d est vnū vt dīa sine bis q̄d est duo vel tris q̄d ē tres vt tria vt tetras q̄d ē quatuor et colō q̄d ē mēbrū. i. q̄d hz vñā vt duas vel tres vt quatuor metri varietates. H̄m̄ inuenit in odīs h̄orat i. H̄ec oda est monocolos: hec dicolos. i. in se habet vñā vel duas vel tres metri varietates. p̄ap. di. Cololon collare intestinum.

Colon gr̄ce κωλον est membrum. κωλον colos est podex.

Colonia a colon⁹ d. hec colonia nē. i. ciuitas vt castrū vt villa q̄z a nouis iustura colōis. h̄erco. i. p̄logo. h̄iere. Itē tras eoz colonie gēnū possidebāt. Colonia etiā dicitur oī ciuitas vt regio capta a romanis: in q̄ veterib⁹ ex pulsis sup̄ iducebant noui coloni a romanis. Colonia ēt dicebat ciuitas vel castrū vt villa i p̄suntio duaz regionū a colōis ibi frequent mutatis. a romanis: ne liceret eis ē infidēles fm̄ hūg. vel fm̄ p̄ap. Colonia est q̄ p̄ defectu idigenarū nouis cultorib⁹ adimplet. dicta q̄ sit agriculturę

Coloni n. i. h̄z cultor pp̄te aduena q̄ aliunde dedita veniēs agrū locatū sibi colit. et d. a colo lis. fm̄ hūg. p̄ap. p̄o di. Coloni ab incolendo terram dīci aduengunt.

Coloquēda dē. vel hec coloquēdis dis. cucurbita agrestis et vebement amara: q̄ sūt vt cucurbita p̄ trā flagellus extrēdit fructu rotundo et folijs siliib⁹ cucumeri vsuali. H̄m̄ i. iij. Reg. ca. iij. Et colligit ex ea coloquēdas agri. H̄m̄ vt d. i. bustouis. Coloquēdis sunt agrestes cucurbitę amariflime: mīores his q̄ i h̄oris nascunt. H̄m̄ vt q̄dā dicit herba est q̄li vītis se diffundēs i sepi⁹: fructu modico purpureo et rotundo cū marurus est. Unde Alexander sic dicit. Agrestis nbi sit coloquēda curbita lector.

Gr̄ce dicitur κωλον p̄m̄ colocynte vt colocynta cucurbita. vnde in alexād̄ro forte legendū coloquēta cucurbita lector. Nam Tortelli⁹ docet ka nostris in qumutatum vnde coloquynta dicitur.

Color dicitur a caleo quia calore ignis et solis calores p̄ficiuntur vel dicitur a colo as. quia olim colores colebātur. vt essent nimie subtilitatis. Unde coloro ras. verbuz actiūm. Alij vero dicunt a coloro fit color per apocōpā. Color componitur hic et hec bicolor ris. quasi duoz colorum. Unde hic bicoloratus ta. tum. et hic et hec tricolor id est triū color. H̄m̄ tricoloratus ta. tum. et hic et hec multicolor. i. mītoꝝ color. et hic et hec diuersicolor. i. diuersoꝝ color. vt alteri⁹ colous. H̄m̄ discoloratus ta. fū. et hic et hec vnicolor. i. vni⁹ colous. et hic et hec rubicolor. i. rubet coloris. et hic et hec albicolor. i. albi colous. et cū eis dē p̄po. coloro as. et sūt oia ei⁹ p̄posita actia. et cor. p̄dicta co. Et scias q̄ oia p̄posita a color: vt bicolor. a decor: vt dedecor. a cor: p̄: vt bicorior sūt cōis. ge. h̄z irregularē aliqui inueniunt in neu. ge. q̄d auctoritati attribui⁹. Ezech. xvi. Et sumpti sūt vestimēta tua multicolora. et cor. p̄m̄ā color. Quian⁹. Ingenio mox subsistit forma color. Itē fm̄ p̄ap. Colores rhetorica sūt q̄litate vñ spēs dīcēdi. de q̄b⁹ habes in fine quarte partis. Itē decolorē nubium. vide in nubes.

Coloro ras. raul. rare. r̄bū actiui. a color dī. **C**oloro dicitur q̄ a coloro fit color p apocopa. Coloro pponitur cū con. 2 dī cōcoloro ras. i. simul colorare: vel cū alijs colorē pparare. Itē cū de. 2 dī decoloro ras. i. valde colorare: vñ colorē auferre. 2 vt breuiter dicamus pponitur cū omnibus p̄dictis cū quibus color 2 oīa sunt actiua. 2 pdu. lo. **C**olos vel colon dicunt greci fel vel aliud intestinum: sicut dixi in colon.

Colossus. colossus dī hoc colossus fel. qdā loc⁹ romē vbi olim erant imagines oīm puinciaz: 2 in medio erat imago romē tenēs p̄mū aurcū in manu: vtpote dñā et regina oīm. Et erāt ita dispositę arte nec romantę q̄ qñ aliqua puincia volebat insurgere cōtra romanos statim imago romē obuertebat doliuz illius p̄uincię imaginē. Vel vt dicit imago illius puincię insurgebat p̄tra imagi nē romē: 2 tūc romani ex ip̄ouiso mittebāt illuc exercitus 2 puincia illā sibi subiugabāt. Et tali arte roāni qñ totū mū dū sibi subiugauerūt. Et dī: lylgarl colisē. vide i p̄arheō. Colossus vocatū ē romē ap̄hiteatrū qd colosso facto a Xenodoro iussu neronis vicinū erat. Erat autē colossus ille. c. xx. pedū. vñ Martialis Hic vbi sūdere⁹ p̄pius videt astra colossus. Tortelli⁹ putat colossus a colo. i. mēbro dici: sed κωλ op̄ primā pducit colofus corripit vñ sequar festū in sequenti additione. Qd vero de colosso hic dictum est de pantheo dicēdum erat.

Colossus. a colo is. dī hic colossus si. i. aliqua res in me moria altius⁹ mortui facta: vt tumuli 2 imagines ap̄o antiquos. et dī colossus quasi colens ossa. 2 pdu. pe. Zue. Et de marmoreo cytharā suspēde colosso fm l̄aug. p̄a. vero dī. colossus vocatū statua marmorea 2 alia. Addito. Colossus a coletio artifice a quo format⁹ est dictus. Sūt enim apud rhodum insulam statua solis alia pedes centum et quinq. l̄hęc festus.

Colostri. a colo is. dī hoc colostri stri. qd 2 colostri dī id ē lac p̄textū in māmīs: vel potius nouus lac qd statim pulmo mulget post factū qd cito coagulaf. p̄a. dī. colostri lac nouū p o. p̄dō etiā in fē. ge. declinari hęc colostri strē. Unde dī. Auicēna. in. i. lib. in. cap. de lacte. Et colostri est tarde digestionis. Vel p̄o ip̄m rectificat. et acquirit ex ip̄o corpus nutrimentum plurimum l̄accille. Seruius & ante eū nonius scribunt colustri p u non colostrum. & est lac nouum.

Colina aut dicebat olim q̄ nūc culina seu coquina.

Colubella. in columna vide.

Coluber. a colo is. dī hic coluber bz. pe. naturalit. cor. 2 hęc colubia bz. q̄ colat vmbriā gen⁹ est serpētis. Unde colubinus na. nū. Coluber ceruum fugit leonē inicit.

Coluberculus li. dimi. paruus coluber.

Colli a colo as. hoc colli li. istrumētū p qd mustū fluit. **C**h̄urg. Tūc spissos v̄mine s̄q̄los colaq̄ p̄loz. fumosis de ripe tectis. Itē colli accipit p quodā colore rhetorico. Sūt enim colli 2 cōma duo colores rhetorici vide in fine quartę ptis. p̄a. sic dī. Cola dicunt p que mustū fluit a colando dicta hoc colum li.

Coliba a color fm Babanū dī hic colib⁹ et hęc coliba ppter diuersos colores quos habet in collo. **C**additio. Existimat tñ varro a columinib⁹ villę appellatas ē colibas cū ppter timorē naturalē sūma loca in tectis capēt 2 turrez sequant. Albertus p̄o magn⁹ triuiale dedit in p̄tamentū tāq̄ colibē ab eo dicte sint q̄ colāt libos. sunt enī aues i p̄mīs libidinose 2 ob id veneri dicatē. **C**h̄i pro perris. Sed cape torquatē venus o regina columbē. Et ē fē. ge. coliba. 2 dī coliba qñ colēs libos. 2 bz sepiē p p̄letates caret felle nullū lēdit. alienos pullos nutriti gemitū p cātu emittit iuxta fluitū moraf: granū eligit qd comēdat in foraminib⁹ petrę n̄dificat q̄ oīa in significatiōe pueniunt fideli alē. significat etiā spiritum sanctum.

Colibar. a colibus dī hoc colubar ris. latibulū vel foramē vbi n̄dificat colibē. Colibar etiā dī quodā gen⁹ vinculi a collo q̄ sit ap̄ū collo. dñr etiā colubaria loca con

caus in nauī p quē remi emittuntur quia sint similia latibulis columbarum vbi n̄dificant.

Columbarium potius q̄ columbar dicam.

Colūbin⁹ na. nū. pdu. pe. possessus a colūb⁹ dī. **C**h̄y hic colūbin⁹ ni. qdā lapis a colore illius auis sic dictus.

Colūbul⁹ li. di. pu⁹ colūb⁹ 2 hęc colūbula lē. qua colūb⁹

Columbus bi. in columba vide.

Columella. vide in columna.

Columē. a colo lis. dī hoc columen nis. i. alacritas vel fortitudo. et cor. lu. **C**h̄i Homer⁹. Hinc patrig columē p̄gnat mauoribus hęc oī. **C**h̄o est id homeri s̄y translatous.

Columis. a colūna dī hic 2 hęc columis et hoc me. i. sanus et alacer: q̄ erectus 2 firmissim⁹ sit vt colūna. a quo p̄po. hic et hęc incolumis et hoc me. i. infirmus. 2 cor. lu. Immo sospes & sanus quasi in culmine stans.

Colūna nē. dī a columē nis. q̄ in sūmo sit lōga: q̄ culmē sustineat. vñ hęc colūnula lē. dimi. 2 hęc colūmella lē. dimi. 2 p adlectionē m. inuenit hęc colūmella lē. vñ Joīe p̄phus in. vii. Quattuor colūelle q̄drangulę stātes. 2 a colūmella p mutationē m. in b. inuenit hęc colūbella lē. similitur dimi. et cor. co. p̄dicta. **C**h̄o. in eplā. **C**h̄epe int̄ varias nutritur silua colūnas. Et in Auroia dicitur. **C**h̄etra colūna viam sol redeundo moram.

Columella lē. dimi. parua colūna.

Colūnellī. a colūna hī colūnellī op̄: dētes q̄ canini dñr a longitudine et rotunditate sic dicti: q̄ sunt lōgi 2 rotundi ad modū colūne fm l̄aug. p̄a. vero dicit colomelli.

Colūnula lē. vide in columna.

Colurus a colon et vrus pponit hic color⁹ ri. qñ colon vñ. i. membrū. i. cauda bouis siluestris nā vrus bos siluester dī inde color⁹ cauda illi⁹. vñ 2 quadā similitudine dī cūnt colorū duo circuli imp̄cti in celo. q̄ quadā ideali p̄u dēria fingunt i firmamētō. Sicut cū cauda bouis facit arcū cū imp̄ctū ita qdā circuli fingunt cē in celo ip̄fecti quātū ad vīfū n̄fz. fm l̄au. p̄a. aut sic dī. Coluri ip̄fecti circuli interpretant. Sūt aut duo diuidētes celū. vnū p mediū cācriz 2 capucornū. 2 alter p mediū artē 2 libiā. nec pueniunt nisi ad austrālē circulū. **C**h̄i imp̄fecti dicuntur.

Col⁹ colos vel colō dicit greci vel aliud intestinum et venit in latinā formā. 2 dī hic colus coli ap̄o nos. **C**h̄i colus ca. cū. vt colica passio q̄ fit in illo mēbro 2 colic⁹ homo q̄ infirmitatē coli patit. **C**h̄i Wacer de vrbibus herbaz. **C**h̄i lius semē colicis cū melle medet. Itē inuenit hęc col⁹ coli vel colus lus lū. p rota scēminaz. **C**h̄i tūc deriuat a colo lis. 2 est fē. gefi. scē vel quartę declinationis. fm l̄aug. p̄a. aut dī. Colū est grecum 2 est neu. ge. 2 in p̄blica de intestinum colare inde colica passio. colū colateriū a colādo mustum. Colus instrumētū vnde scēminē nent. fē. ge. scē vel quartę declinationis. 2 cor. pul. **C**h̄i in eplā. **C**h̄i p̄tior est digitis lana colusq̄ meis.

Cholas cholados dicitur intestinum Inde cholicus non colicus. Chole autem grece Χολη dicitur sed: bilis cholera: cholos ira.

Coma a comis comis dī coma mē. p̄p̄te capilli mulierū a comādo. sicut cesaries viroz a cēdēdo: vñ dī coma p̄pue nō cēsi capilli 2 est nomē grecū. Itē a cumulo las. p p̄rariū dī hoc cuma me. vel pon⁹ hęc cuma me. qñ cuma id est breuis dictio 2 hoc coma tis. i. censura iudiciū. 2 a coma me. hīc comatic⁹ cū. i. p̄ficato. vnde comatice aduer. id est breuiter compendiose. Itē coma et colon sunt duo colores in rhetorica vide supia in q̄rta parte in fine. **C**h̄i dam tamen dicunt q̄ comā est quadrupeditis. vñ **C**h̄i. **C**h̄i est coma q̄drupeditis calubri tuba sine leonis. Cesaries hominis crinis propue mulieris. **C**h̄i vñ et illius bene dicitur esse capillus.

Coma etiam & viri & mulieris est Item arborum per translationem.

Comatia. pdu. co. vide in coma me.

Cōma p geminū m scribit & d̄ficisio. estq̄ neu. ge. & tert. decl. Cōmatic⁹ breuiter & sententiose loquens.

Comarch⁹ c̄h̄i. id est princeps super comites a comes et archos quod est princeps componitur.

Comaticus. a coma me. dicitur hic comaticus d. l. m. caror. unde comatice aduer. i. breuiter ppendiose. comaticus etiam dicitur abbreviator: cōpendiosus: diuinus. vñ dicitur. **Coma.** in plogo. **Comae** Comaticus est qñ pñiam loqñs vñ dicitur. **Coma.** Abbreviator diuinus eo qñ in singulis capitis diuersas et plenas sententias dicat. et cor. ti.

Comatul. la. lñ. d. l. a coma me. d. l. e. in qñdam ep̃a. **Comatul.** cōpus: laetitia: domus tue tecta non videt.

Comat. a coma dñ comat. ta. tñ. i. comas hñs. et comata te. qñdam gallia scz lombardia: qñ comas solet nutrire. et pdu. pe. comatus ta tum. adiectiuũ: sed comat. i. comata substantiuum pluralis numeri. cor. pe. siue ma.

Combuo is. in buo is. vide. **Additio.**

Comœdia dñ a gr̃eco κομῶν come qñ idicat pagos & ode catus. Nā vt ait Varro. Iuuetur attica circũ viscos ita ire solita fuit & qñtus gta hoc carminis genus exercebat: vel dñ a gr̃eco κομῶν comoy hoc est a comefatiōe qñ olim in hñmōi fabulis amantiũ fiebat. **Comœdia** secundũ gr̃ecos est priuatiue & ciuilis fortune sine periculo vite comprehensio.

Comœdia fm̃ Ciceronẽ est imitatio vite: speculũ conserudinis: et imago vitatis: differt a tragoedia: sicut i tragoedia dicitur. **Comœdia** aut sic dicitur. **Comœdia** est qñ res pñua et humilũ pñonaz comprehendit: nō tñ alto stilo vt tragoedia s; mediocri et dulci: qñ etiã sepe de hystorica fide et de gñib; pñonis tractat. **Comœdia** dicitur sicut. qñ post comesatiōes ad eos audiēdos solebāt venire hoies: s; post aggressi gesta vñuer sapientia corripētes iuste pñerebāt. et comedĩ ē pñeritum de comedo: et gr̃us de comœdia da. dñ. et vñrũ pdu. medi. S; comedĩ infinitiuus corripit. penul.

Comœdia ca. cl. ad comedĩā vñ ad comedēdũ pñinẽs vel delectabilis. Unde comedice. id est delectabiliter. et dicitur comedicus a comedus.

Comedo dis. dñ. ppo. et cō. et edo edis. et qñ turpis esset pñito si diceret conedo mutata est n. i. m. et ita ē ibi m. ac dētalit. vñ nō ē pñra regulā si ibi m. pñerāc. Et ei ibi regula qñ pñpositio dñ syllabicari p se qñ fit hic. S; vt dixi m. ē ibi accēdētalit. et a comedo dis. hic et hec comedo onis. i. gluto vorax. et cor. pe. sicut i pñbo. vñ siue dicatur comedo dñ siue comedo onis. semp e. cor. dñ: sicut vult hugu. et magi Bñ. Et habet comedo dis. duplex supinũ. s. come sum et comēssũ. inde comesatio per vñum s.

Comedo onis. pe. cor. iñtō. s; i obliqũ eā pdu. de hoc vide in comedo dis. et est pñunis generis comedo nis.

Comœdus da. dum. qui comœdiā describit. et dicitur a comœdia. et pdu. me. vide in comœdia.

Comes tis ē mas. ge. et cor. co. et a comes hec comitissa uñt. **Comes** iñtũ hic et hec comes ge. cōis p socio. et tñc dērt nē a cōmeo as. et ē comes pñc i itinere a comedō socii i pñto: collega i officio. pñora i pñmo. fodalis i mēsa. vide de hoc pñi i collega. Et scias qñ comes ē cōis ge. i declina tñōe s; ois i pñstruōe. **Comes** Luc. Impiũ comes. De hoc vide i tua pñe vñ agi de oib; gñib; et cor. co. comes sub stantiũ. S; comes actũs de comis: et comes futũr de cōmo comis pdu. co. **Comis** de ar. **Comis** ē odis alluēdũ amor. i. dulcis et blādis. vñ pñus. **Comis** cñto comes qñ te dogmate comis. Et cōe comes: comes ē mas: nomē ho nous. Et mores comes digni habere comes. vide etia; in como is.

Comesatio onis. se. ge. p vñum s. vide etiã in comeso.

Comeso ab. vñ. sup. hui; hñbi comedo. s. comesu i o. **Comeso** as. pdu. pe. hñbi frequē. i. frequē cedere. **Comeso** qñ ē comesare sepe et supflue et luxuriose cōedere. vñ hec comesatio nis. Et sūt pñue comesatiōes supflua et luxurio sa pñuua. Et dñ scribi p vñũ m. et p vñũ s. sicut et suũ hñbi et hoc vult hugu. et magi Bñ. **Comis** qñ ad Roma. cap. xij. vñ dñ. In comesationibus et ebrietatibus. S; comesatio nibus per vñum m. et per simplex s. scribi vel pñerri.

Cometa se. for. ge. dñ ordinarix comaz. et dērtual a co ma me. **Cometa** tñ gta metri in pñpositũ ibi s. ponit cōme tetunicos **Cometa** hñc cometa se. ma. ge. vñ hic comes

tis. vñ comete. Et ē cometa qñā stella crinita et cmitēda de se radios flāmaz ad modũ crinũ: et semp qñ apparet sicut mortē vñ imutationē alicui; pñcipis vñ alicui; pñe destru ctionē: et semp dirigit radios suos ad illā pñe cui minatur **Cometa** tñ dicit qñ nō ē stella: s; ē qñā nubes ignea clarita te accēsa: qñ magis credim; fm̃ hug. et pdu. me. pñp. vero sic dicit comeses stella est dicit: qñ comas lumis ex se fun dat. qñ gen; syderis quādo apparet pestillētiā. sam ē aut bellũ. vñ regni mutatiōes sicut: qñ latini crinitē vocāt: eo qñ in modũ crinũ flāmas supit. **Comis** dicit dñ qñ ego: qñ comes nñl aliud ē qñ vapor terre; gross;: cui; pñes sibi multũ cōiacent paulatĩ ascēdēs ab inferiori pñe est; ad su pioriē pñe eiũdē vñ pñcauitatē ignis pñtingit: et ibi diffusus ē et inflāmat. Et iō videt iōg; frequent; et diffusus. **Comes** scias qñ stelle hñtes comas effundūt: fm̃ locũ sue gñatio nis sūt pñter aerē inflāmatũ et ex vicinitate ignis qñ pñinet materiā comete: et ip̃s comete. aerē dico pñp̃quũ igni qñ se pñinet calorē ignis qñ quādo i ip̃o vapor sicut inflāmat: tñc pñnuatio fit cū lule flāme comete ab inferiori aere vñ stat vapor eiũdē nate: et ita diffuso illo qñ pñnuat et fit obli qñ et hoc ē comeses. Et si qñas cñ comeses dicat se habere ad bellũ vel ad mortē alicuius an sit hñtus signũ vel cau sa vel effectus. Dico qñ proprie est signũ pñdicator: qñ sicut dicit Aristot. in libro de sōno et vigilia. Talia sunt sicut cō siliarius: cui; pñsiliũ melioub; inuētiũ mutari pñt: ita dñm martis bella et mortē pñnētiũ et regentiũ turbas signat si cut inclinās pñmũ ad hoc pñrā et calorē et siccitate; et qñ pñuenit aiositas et potatio populoz adiuicē. Et iō signatũ comete pul; est supra martem qñ est cñ belli et destructionis populoz. Et dico inclinās s; nō necessaria: et iō dñ illa si gnare comeses. cñ tñ eis signatio pñima non sit sup illa. Et scias qñ vt dicit **Comete**. **Comete** sapiens dñabit astre: quia pñ sapientiā suā potest vitare ea ad qñ astra disponūt. Vide de hoc supra in astrũ: et etiã infra in iupit. **Additio.** **Comete** etiam habes apud magistrũ sententiarum lib. ij. distinc. xij. et ibi videas luculentissimam questionem.

Cosmeta in Iuuenale recte scribitur: nec dicitur a coma: sed a cosmeo vel cosmo quod est orno & mun do. Vnde & cosmos ornamentum & mundus. **Cosmetes** autem siue cosmeta dicitur etiam Imperator. **Cometes** vero vel cometa crinitus seu comatus Nā etiam gr̃ece dicitur κομῶν come.

Cometes tis. mas. ge. pdu. pe. vide in cometa.

Comicus a comœdia dñ comicus ca. cl. i. comœdia vel ad comœdiā pñinens: vel facit; cor. pe. Duo sunt genera comicorum. scilicet comœdiam scribentium. scilicet veteres qui ioculatores extiterunt. vt Terentius. **Comi** qui et satyri quibus generaliter: vicia carpunē. vt **Persius** et **Iuuenalis** et nudi pinguntur: quia vicia denudant. **Comicus** est qui comœdiam facit: **comœdus** qui co mœdiam agit. Est autem duplex comœdia vetus sa tyre nostre (nam tota est latina) similis in qua florue runt eupolis cratinus & aristophanes apud gr̃ecos dñtaxat. Noua qualis nunc habetur a plauto. & Terentio scripta: cuius princeps erat Menander. Ne qñ Terentius erat veteris comœdię scriptor nec di cendus ioculator: nec **Persius** & **Iuuenalis** nouę co mœdię scriptores: sed satyrarum quę vt dixi veteri sunt in argumento similes.

Comis a como is. dicitur hic et hec comis et hoc come. id est suavis. vel curialis et facetus. sed facetus de doctri na. comis de natura. vel facit; in factis: comis in dicitis. Et comparatur comis or. simus. Unde comiter mius. si me. vel comis vt dicit **Compositus**. **Compositus** hñlaris beniz gn; et nota qñ como comis et hic et hec comis et hoc co me. et hoc coma comatis. producti pñmam. sed hec coma come eam cor. unde versus. Lane calore comis. me fal lit femina comis. id est suavis vel curialis.

Comitas tis. id est curialitas vel suauitas. et forma tur a comi danuo de comis. addita tas. vel fm̃ pñp. **Comitas**. id est benignitas. humanitas.

Comitatu 3 comitat⁹ comitatu⁹. i. comitis dignitas vel terra sine tantu spaciū quantu vnus comes tenet. 2. deriuatur a comes. **Itē** inuenit hoc comitatus tatus tui. i. societas vel comitatio 2. tūc deriuat a comitor tatis. **Itē** inuenit adiectiue comitat⁹ ta. tuz. vide i comitor tatis. 2. cor. co. Cōma cōmatis. i. incisio geminato m scribetur.

Comitelus li. vide in comitulus.

Hoc comitū tij. i. tps in q pules eligunt vel intronizatur. **Et** etiā ipa electio vel intronizatio dicitur comitū: vel solenitas q ibi sic fiebat. 2. puentus totius populi 2 locus in quo fiebat: 2 dicitur comitū qsi cōitū. q totus populus ad electionē 2 intronizationē pūli pueniebat 2 est etimo. poti⁹ q deriuatio vel ppositio. **Uñ** comit⁹ vel comitalis morbus d. i. caducus vel passus: q in comitis illi q patiebatur repulsi p pudore morbu caduci incurrerāt. Quidā etiā p timore repulsi. s. timentes repelli. **Additio.** **Uñ** q hoc morbo laborantes in comitis maxie detegit solebāt interrūpebaturq comitia q die aliq pidiisset. **Serenus** ait. Est subiti morbi spēs cui nom ab illo. **Itē** fieri nobis suffragia iusta recuset. **Sepe** etenim mēbris atroliāguore caduc. **Cōaliū** populi labes hōrēda dūemur **Sepe** de⁹ mediat dubie p tpa lūg. **Cōceptū** talis quē sepe rana pfudit. **Et** inde comitio nas. i. comitūz celebrare vel eligere: vel intronizare: vel in comitio 2 pūctū loq. **Et** p pōem in comitio as. in eodē sensu. **Itē** scias q a comes tis. p habere comitatū pōt dedinari hoc comitū tij. i. placitū q multi comites faciūt. **Uñ** placit⁹. **Itē** intro vt de capite meo faciāt comitia. 2 inde comitio as. i. comitū celebrare: vel in comitio loq. **Et** p pōem in comitio as. i. in comitū adducere. **Item** in comitari. i. comitū celebrare: vel in comitio loqui.

Comitor a comes dicitur comitor tatis. tatus. sum. i. sed cū alio ire 2 inde comitās tis. ge. ois. **Et** comitat⁹ ta. tui. i. sciat⁹. 2 cor. o. 2 m. **Quid** de arte. **Itē** ly venias multis comitatus homere. **Sed** nihil attuleris ibis homere foras. et fuit olim commune. nunc est verbum deponens.

Comitū li. mas. ge. cor. pe. 2 hic comitelus li. dīmi. i. parus comes. et sunt ambo dīmi. de comes fm vtrūq etis significacionem.

Cōmanipularis. a con. et manipularis pponitur hic et hec manipularis 2 hoc cōmanipulare. pscius siml cū alio manipularis. 2 mutatur n. in m.

Cōmater tris. qsi simul mater. ex cō. 2 mf ppo. 2 pdu. ma. **Et** scias q sunt spēs paternitatis seu paternitatis. vna directa. s. cū ego suscipio de sacro fōte filiū berre: vel ipa mēi vel ad pfirmitatē corā cōpō teneo filiū berre. **Et** si eā accepero semp est separādū pūbiū. alia est indirecta quando vn⁹ pūgū postq vna caro effecti filiū alioz suscipit. **In** hoc casu abo parēs infantis ppatres efficiunt. **Etiā** alit cōiugū q nō suscipit: qm cōicant sibi pūges actiones. **Et** sicā directa ppatritas q indirecta matrimonii impedit contrahendum et dīrimit tam contractum.

Commeatus. a commeo as. dicitur commeatus tus. tui. i. simul meatus. **Cōmeatus** etiā dicitur expensa q est necessaria in itinere simul commeantibus.

Cōmeat⁹ autore valla i vtroq nūero ē ānona publica vt exercit⁹ aut ciuitatis. **In** singulari aut ē etiā remissio a munere publico & pmissio commeadi ad negocium priuatum.

Cōmemoratio onis. se. ge. i. recordatio vel simul recordatio. a commemoro ras. deriuat. **Unde** commemoratio fidelium defunctor. 2 formatur ab hoc grō commemorari addita o fit commemoratio.

Commemoro ras. ex con. et memoro. 2 cor. pe. **Vide** in memoro ras.

Cōmēdatū. a cōmēdo as. dicitur cōmēdatū tia. tui. aliq dē q de suo nobis aliqd dat: vt res et⁹ in nra habeamus tutela. **Et** etiā cōmēdatia res q nobis 2 nre tutele cōmēdat. **Inuenit** etiā cōmēdatū q cōmēdat nos vel laudat: vñ i scōa ad Cor. h. c. iij. **Aut** idigem⁹ cōmēdatiis epistolis. et formatur a genitiuo cōmēdati ad dūa eius.

Cōmēdo as. ex con. et mando das. 2 mutatur n. in

m. 2 a i e. 2 est cōmēdare: tradere: 2 cōmittere. vel laudare: magnificare: extollere. **Uñ** cōmēdatū⁹ ria. rui. 2 hic hec commendabilis 2 hoc le. 2 cōmēdatarius ua. uum. 1

Cōmētari⁹. a cōmētū deriuat cōmētari⁹ ria. rui. i. epistolou⁹ ria. rui. 2 hic cōmētari⁹ tij. q cōmētaz 2 cōmētatoz cōmētari⁹ q cōmētū cōponit vel scribit. 2 hoc cōmētariū id est armarium vbi reponuntur commenda. et hic cōmentariolus: et hoc lum. dīmi.

Cōmentarius est liber aut scriptor paucis rem explanatam continens aut eam explanans.

Cōmētū a cōmētū dicitur cōmētū tia. tui. i. confictus. falsus vel expositio. vel ad commentū pūnens.

Cōmētōz. a cōmētū deriuat cōmētōz tatis. cōmētatus sū. tari. i. cōmētū facere: vel inuenire similia. vt expōnere: confingere: mētiri. 2 pōt eē frequentiū hui⁹ pbi cōminici ly deiciat in supino fm vsuz. redolebūt rñ et⁹ significationes omnes. **Item** cōmentari. i. augurari.

Cōmentū a cōminiscol dicitur cōmētus ta. tui. et hoc cōmentū ti. i. fraus mēdaciū. machinamētū. inuētū confictum. compositum. **Additio.**

Terētus in prima comœdia Atqz illis cōmētū placet. **Vel** cōmentū est pluriū studio vel doctria i mēte habitatoz in vñū collectio. 2 fm hoc qlibz liber quodlibz opus de qualibet arte compositus 2 cōmētū. **Sed** in nro vñū cōmentū dicitur liber expositio⁹. i. q defuit expōitū sententię alicui⁹ libu 2 non constructioni lfe. 2 fm hoc sic diffinit. **Cōmētū** ē expōitio pboz iūcturā non considerās. s. sensuz. **In** q aut glosa differat a cōmētō. redire i glo. **Cōmeo** as. i. simul meo. ex con 2 meo meas.

Commercū. ex con. et mers cū compo. hoc commercū dicitur. ex plurib⁹ reb⁹ vna vēditio: vel diuersaz rez cōmutatio. vt si qs daret vel commutaret mantellū p capa vel econuerso. **Uñ** 2 dicitur commercū qsi cōmutatio mercū. **Itē** pō mirabilis icarnatio iesu xpi fuit commercū qsi cōmutatio mercū. s. diuinitatē 2 hūanitatē. **Nā** hō deo qdāmō cōcessit hūanitatē. **De⁹** hominī largit⁹ ē diuinitatē. **Descēdit** diuinitas. ascēdit hūanitas: 2 exaltata ē sup choros āgeloz. vñ cāta i ecclesia. **Q** mirabilē cōmētū creator glis hūani animatum. 2c.

Cōmercū etiā p societate sumit. **Lui⁹** aut q liguz cōmercio quēq ad cupiditatē discēdit exanisi. **Sili⁹**. **Paç** fuat cōmercia culpe. **Quid** de arte. **Est** de⁹ in nobis sunt et commercia celi.

Cōmilito nis. si cū alio miles. mas. ge. et cō 2 milito.

Cōminiscol. **Demunt** cōpo. cū cō. 2 dicitur cōminiscol ris. i. cōmemorare ad memoriā reducere excogitare. adinuener similia fingere: mētiri vel componere. **Communis** est etiā plura studio vñ doctria in mēte habita in vñū colligere: 2 facit supinū pūctū. **Unde** pūctus ta. tui. pūctū.

Cōminoz ris. t. suz. i. sū minor. iñ cōminās tis. ge. ois 2 cor. m. **Job. xvi.** **Cōminās** a cōmino as. 2 tūc pdu. m. sicut mīo nas. vñ h⁹. **Uñ** grex minas lup⁹ illi dēte mīas.

Cōmin⁹ aduer. i. iuxta. sine intermīssōe: statim fere in pñenti simul ppe de primo. cui cōtrariū est emia⁹. **Cōmin⁹** cū duab⁹ m kribit fm pāp. 2 cōpo. ex cō. 2 min⁹. 2 sic dicitur **Brecl.** **Cōmin⁹** ad lōge: s. cōmin⁹ ad ppe spectat. **Est** ergo cōminus de prope.

Cōmissura re. fce. ge. i. in crustatura cōiunctura: ligatura: 2 dicitur a committo tis. quod est cōfigere. **Res** est que coniunguntur simul in vñū mittuntur.

Cōmissum si. i. in fide traditum: creditum: cōiunctū. peccatum fore factum. **Et** dicitur a committo tis.

Cōmittito tis. ex con. et mīto tis. compo. et est committere vel cōiungere aliquā vñū emittendo aliq. scilicet incastrare. et cōmittere. id est fore facere peccare. **In** de hoc commissum: et committere. id est credere in tutelam vel in fidem dare alicuius fm lūgu. **Additio.** **Terent.** **Quem** lupo commissisti. **In** **Brecl.** autem sic dicitur. **Cōmittito** sentium porat: cuiuslibet hōum. **Cōmissio**: peccō: credo: factio: reprehendo.

Cōmixtus ta. tum. a cōmisceo es. dicitur. inde hec cōmixtio nis. id est simul mixtio. vide in misceo tis.

Cōmodo das. in commodus vide.

Comodus. Modus pponit cum con et ut comodus da. dñ. i. utilis bonus: mactus: qñ dñ modo. Unde modus ut illud qd modatur. i. id qd nostri iuris est ad aliu tpa: liter translati est dñ modo tps qdñ apud eñ sit. Unz et cō modū dñtū est quasi cū modo dñtū vel ad utilitatē nō ad ppetuatē dñtū. Unz pmodo das. i. pñtare pmodū facere et pponitur accōmodo das. i. ad pmodū et similē vsqz dare: pñtare: vel aptare: apte collocare. et est actiū cū oibz suis ppositis. **Comod⁹** pparatur dñr. simus. Unz pmode dñr. sime. aduerbiū. Unz hęc pmoditas tatis. et pponit incōmodo das. dñ. et pparatur. vnde hęc incommōditas tñs. et incōmodo das. i. offendere incōmoditatē alicui⁹ facere. et pñstruitur cum dñtū et est neutrum. Itē in eodē sensu cō struitur cū actō et est actiū fm Aug. pñp. pñ. dñ. pmoda re pecuniā est idē qd pñtare qd sibi reddat pecunia. cū cōmodo aliquid dare. i. pñtare. Nā cōmodum. i. emolumentum merces luctum.

Comolo lis. lū. lere. i. simul molere vel cōterere. **Esā.** c. iij. Facies pauper pñmolit. et dñ ibi cor. pe. siue le. sicut in legit cū sit tñg cōiug. et cōponit ex cō. et molo lis. et cor. mo.

Commonefactio is. i. ad moneo instruo. et acut fa com monefactio dñt. sicut benefactio facit. licet sit brevis.

Comozatio nis. i. pñtatio: mansio: tardatio. a cōmozoz aris. Et formatur a cōmozati. genitiuo de cōmozatus ad dñta o. sit commozatio. **Actu. c. i.** Fiat cōmozatio eius de fecta. et non sit qui inhābiret in ea.

Comozoz ris. ex con. et mozoz. cor. pe. cōpo. Et est comozari cū alio morā facere: vel alique retinere. et mozari facere. inuenitur etiam commozio p cōmozoz fm pñp.

Cōico. a cōis deriuat cōico as. pñcipare cōlonē. dare: cōem facere imundū facere siue inqñare. **Mar. vii.** nō in teligitis qd oē extrinsecus introiēs in hoīem nō pōt eñ cōmunicare. i. imundū facere: inqñare. Et cōponit cū ex. et cōi cōico as. i. extra cōlonē facere: cōlonē puare: Et ē actiū cū oibz suis cōpositis. et cor. ni. Unz aut qñbet xpian⁹ teneatur cōicare semel in anno dicam in cōio.

Cōio a cōis ut cōio is. nñtū. i. cōe facere. et hęc cōio nñs. qz a pluribz pñcipat. vt corp⁹ dñi. Vnde in missa. Vñc pōt qñ vñū sumēs corp⁹ xpi cū cōiētia pñi mortalis peccet mortali. Et videt qd nō: qz null⁹ peccat faciendo id ad qd tenetur. s. i. iste peccator tenet ex pcepto ecclesie semel in anno corpus xpi sumere: ergo qñuis sit in pposito peccandi nō peccat corpus xpi mādūcādo siue sumēdo. Ad hoc dñcendū est qd hñs cōiētia pñi mortalis qd dñmtere nō pponit peccat mortali accedēs ad sumēdū corp⁹ xpi qz i digne accedit: peccat etiā nō accedendo tempe ab ecclia constituto. i. in pñcha: qz inobediēs est. Nō tñ est pplex⁹ qz pōt se ab hoc dñno eripe ppositus peccādi dimitte dñ. nñlominus tñ manente tali pposito minus peccat nō su mēdo qd sumēdo: qz illud qd est malū fm se est maius ma lū qd id qd est malū: qz pñbitū. Unz debz se prius dñmtere: re ex cōicari qd qd cū pposito pñi mortalis corp⁹ xpi sumat. Nōtādū qd multiplex est cōio. et fm hoc multiplex erit communio: i. cōiētia. Et est cōmunitio spūalis. i. qd est in cōfessū pño vñ interpretatio: et hoc modo cū hereticis com muniādū non ē. Sic intelligit hoc. i. **Corinth. vi.** Ecce de medio eoz. **Glosa spūali.** i. vt eoz opa lerepetis. Scōa ē communio in sacramētis. et hoc modo etiā non ē communio: i. cōiētia cū hereticis notat siue nōlat: qd etiā is non sunt nō tati siue nōlati quātū tñ de se est priuāt effectu communio nis sacramētoz: qz ipso iure sunt excommunicati siue sint occisi siue manifesti. Tertia ē communio in cibo et potu et hñt smodi. et hoc ēt modo non ē communicādū cū istis hēre tics qd pñte sunt ab ecclia nōlati. Quarta est talis commu nio non vitabēl i pñcipio ppter multitudinē hereticoz et ēt adhuc elictū non vitat. Si aut ab aliqbz timet de lapsu tatus estz non habūtare cū eis. Et fm hāc distinctionē sole ni possunt si qd obiciant. Sed obiciat illud. **Matth. xij.** Ne forte colligētis zizania eradictis sñz et tritici: siue vtrazqz ovescēt vsqz ad messē. zizania sunt heretici: tritici fide les: messis finis seculi. Ergo heretici sūt tolerādi in fide les et non sunt ab eis separādi vel vitandī vsqz ad finem

seculi. Dico qd illud dictum intelligi potest de hereticis oc cultis: quoz hēresis dephēdi non potest. tales emz et si ex communicent excommunicatione gñali: nō tñ excommu nicatione pñali nec exterminant gladio materiali: nisi cū multitudine infidelū manifestoz inueniant: vel itell gñ hoc potest de catholicis malis: qz hñs discretionis exē plū equanimit tolerare debet malos ppter bonos. Scōz aut qd messis dñ illud tpus qd heretici manifeste corruptiui alioz sunt abiciendi: et euangelica falce pñdēdi. fm hoc intelligit pñmissio p tpe illo quo non discernit plene an sit hereticus cū aut plene inomerit ecclesie corruptio sua est pñonaliter pñdendus. Nā **Augustin⁹** in libro de vera re ligione dñt sententia qd in ecclesia tandū sustinetur er roz altit⁹ donec excusationē inueniat: aut opñtionē pñ nam pñnaciter defendat. Cū aut dñ. prima. **Corinth. xij.** Necessē est hereses ēē ibi dñ. Necessē est illud qd est vñle p accidēs siue pñter intentionē hereticoz. scz ad hoc vt ab his qd se exercēt in diuina scriptura pñgicia eā discutiendi excutiat: et magis fidei pñtas declare. et hoc habet ex glo sa ibidem. Vnde et fm qd habet ex glosa sup illud **Esā.** vij. Vñc dñt dñs deus et. Semp. scz vsqz ad finē seculi erunt aliquē hereses et malicie hominū ad exercēdū filo rum patientiā et sapientiā. Et scias qd error dephēdit ali quando p facti euidentiā. aliquādō p confessionē in iure factā. aliquādō p pñtationē testis vel instrumētōz. Scē dñ etiā qd communio cū aliq pñona fidelibz interdicit du pñdē. Vno modo in pñnā eius cui communio subtrahit. Alio mō ad cautelā ei⁹ cui interdicit ne cōicet. Et vtrazqz causa eligi potest ex pñbis apostoli. i. **Corinth. v.** pñmo modo non interdicit ecclesia fidelibus communionē in fi delibz. qd nullo modo fidē recepit. i. paganoz vñ iudeoz: qz non hñ de eis iudicare iudicio spūali. s. pñali in casu: vt cū int xpianos morātes aliquā culpā cōmittūt et p fideles pñali pñit. S. bñ hoc modo: scz i pñnā interdicit ecclia communionē illoz infidelū qd deuiauerūt a fide recepta: scz eos excommunicādo. Quātū pñ ad cautelā distinguēdū est qd firmi i fide non sūt pñbēdi communicare cū infide libz qd fidē non recepit: et maxie si necessitas cogat. Sim plices pñ et infirmi i fide qz subuersio possz pñabilis time ri sunt a communione infidelū pñbēdi et maxie ne ma gnam familiaritatem habeant cum eis: neqz siue necessi tate communicent cum ipsis.

Cōis. muniū. cōponit cū cō. et dñ hñc et hēc cōis et hoc cōe qñ muniū plurū. vel qñ cū muniō. qz nō est segregat⁹ ab alijs i officio. Unz hēc cōitas et cor. ni. Inuenit ēt cōitas actūs pñs de cōitustat. tñ. in fce. ge. qd venit a cōio iui. vt **Litteras** accipe sigillo cōitas. et tñc pdu. pe. sicut cōit⁹ ta. tñ. Itē cōe aliquādō ponit pñmido. et ē tractū a gētibz qd in dē fputabāt imūdas: qz cōiter vñcebāt cibarijs nec dis cernebāt sicut iudei. vñ et alia qd gētes cōiter vñcebāt: cōia et imūda dicebant. Unz **Actū. xij.** Cōe et imūdū nñqz introiūt in os mesū. et āpliatā vocabuli significatiōe quodly imūdū dicebāt cōe. Itē qdā pñba dicebāt cōia: qz i fatura passui accipi pñt in actiua et passiuā significatiōe. De qd dñt in tñia pte vbi egi de pñbis in cap. de gñe pñbz. et tra ctatu de pñcipijs. De cōitate vel cōi vñtā dñcā in thomas.

Communitas in communis vide.

Como mas. i. ornare. et dñ a coma come. et est pñbi acti uum. Vnde comatores dñr argenti cōsores: quia de sor dida massa lucidum comant argentum. Comare etiā in uenitur p fundere. et corripit pñmā. s. como comis pdu. sicut in como comis ostendam.

Como comis compñus. i. ornare vel planare: vel pectere. et compo. accomo accomis. id est valde come re. **Lōcomo** is. **Discomo** is. id est deornare. **excomo** is. **incomo** comis. id est valde comere. **como** comis. et com posita ab eo sunt actiua. et producit co. sycomo sycomas cor. co. Vnde in **Siedmo** dñtur. Como dum crines ornō: como splendeo dicas. Tertia dat como dat quoqz pñma como. Et comis nomen etiam producit co. vide in comis. Item inuenitur comes mas. generis. vel comis substantiuum. et cor. co. Sed comes actūs de hñc et hēc

comis et hoc come. et comes xbum futurū de como comis pducit co. Unde verius. Si vis esse comes mihi mores accipe comes Si mihi fila comes ea sic charissime comes Unde etiam in comes.

Cōpactus a ppingo ppingis. pegi. pactū. derivat ppa ctus ta. tum. i. impulsus vel iunctus et pformatus et pglu tinatus. **Additio.**

Virg. in buc. Est mihi disparibus septem cōpacta clutis fistula. Et ppa ctū aduer. i. iunctum pferim.

Compages a ppingo gis. b. hec ppages gis. i. pfectio et hec ppage gnis. similiter iunctio. **Additio.**

Quib. Arg. ita disparib? calamis ppagine cēre Inter se iuncti nomen tenuere puell. Pacuvius. Saluete gēme mei compages sanguinis. Compagine etiam vel ppa ges dñr capita ossum: quia ppa ctia nervis velut quodam glutino sibi adhaereant. Et hinc ppagineus nea. neum. et ppagino nas. i. ptingere. et pdu. pe. ppages.

Compagino nas. cor. pe. vide in ppages.

Compago nis. produ. penult. in nominatiuo. vide in compages.

Comparatiuus a pparo ras. b. pparatiuus ua. num. et hic pparatiuus ul. et hoc pparatiuum ul. per quod fit ppa ratio. i. collatio rei ad re vel quod pñet ad pparationē. Comparatiuus autem nomē quid et quomodo foimetur et cum quo casu pñatur. dixi in tertia parte vbi determi naui de specebus nominum. in cas. de comparatiuo.

Compareo res. parui simul parare ex cō et parco res. et pdu. pe. **Ses. xxx. vii.** Puer non pparet et ego quo ibo. **Quib.** Que nimis apparent retia vitat aus.

Comparo ras. rauli. ex con et paro as. et est pparare si mul parare. Item pparare. i. conferre assimilare. Item pparare. i. ptra parare. Itē cōparare. i. emere: et ex hac si gnificatione sumpta est secūda. Nā qui aliquid emit pte dium suū pparat. i. cōfert rei emende. et cor. pa. **Uñ Quib.** de remedio. Bella mihi video: bella parantur ait.

Compascuis scua. scui. ex con et pascua. i. cōis ad pas cua vel ad pascendum. vnde pascuus ager dictus est: qz communiter ad pascendum vicinis relictus est.

Compater tris. quasi simul eiusdē filij pater qui filiū alicuius baptizat vel xpianū facit vel ad baptismū vel cō firmationē eum tenet. et cor. pumā pater. Unde vindoci nensis. Doctrinē pater est vñs: doctrina scholaris: Inter disa perit. pñuata vigeat. Et scas qz duē sunt spēs cōpa ternitatis: vt dixi supra in cōmater.

Cōpatior eris. passus sum. ex cō et patior. et est ppati si mul pati qñ ille q patit: p dolere. Unde hec cōpassio onis. et cōpassu? ua. uli. et est verbū deponēs. cōpatior. et cor. pa. **C**ōmpatriota te. communis generis. pdu. pe. i. vnus et eiusdē patrie: et componitur ex con. et patria.

Cōpeditior eris. ex cō et pacifcor. et mutaf. a i. e. i. pñit. sz in supino fuit a. **Uñ** facit cōpactū. Et ē ppeca sil pacifa.

Cōpeditio. pedita cōpo. di cō. et b. cōpeditio dis. diui. dire. i. iñcatenare: illa qare pedes retinere. Unde cōpeditus ta. tñ. qñ di pede vñ pedita astrict? i. catenat? et cor. pe. **C**ōmpeditus ta. tum. pdu. pe. in compedio est.

Compegi sit. git. et est pñeritum de compingo.

Cōpello lis. pulli. pulsi. ex cō. et pello lis. et cor. pe. i. pñerito. Et est cōpellere simul pellere vñ ipellere: vt iste cō pulit me ad hoc. i. ipulit. Itē cōpellere. i. coadunare. **Vir.** in buc. Cōpuleratqz greges coadon et tñtis in vnum id ē coadunauerant. Et vt di. **Pañ.**

Cōpello lis. cōpello las. ad puocationē pñet. Illud cōpuli: hoc cōpellat facit abo sunt actua. Cōpello inue nitur deponēs. cōpellare. i. alloqui. **Additio.**

Virg. cōpellare vñtis et casus cognoscere tantos.

Compendio nas. natū. nare. i. differre. Unde hec cō pendinatio nis. i. dilatio. et cor. di. fm **Pañ.**

Cōpendiū. a cōpendo dis. b. hoc cōpendiūz dij. qdqd est breue et vñle. Et inde cōpendiosus sa. sum. breuis et vñlis. Unde cōpendiose aduer. vt iste loquitur cōpeditio se. i. breuiter et vñliter et compendiositas tis.

Cōpeditio dis. ex cō. et peditio dis. pponit. et ē ppedere sil pedere: reddere: vel pñoluere: vel trutinare: equare.

Compenso sas. saul. sare. i. remunerare vel reddere: donare: trutinare. et est verbum frequen. a cōpendo dis. compensum su. u. in o.

Compensoz foris. ille qui libenter reddit quod debet. et dicitur a compendo dis.

Compēsus sa. sum. i. redditus vel equatus vel remu neratus et dicitur a compendo dis.

Comperio. pe. cor. pñeritum est de comperio ris.

Cōperio ris. peri. rere. i. inuenire. et cōponit ex con. et pario mutata a in e. cor. Inuenit etiā cōperioz iactus si gnificatione. Unde Salustius. Et ego cōperioz baccho.

Compertum est supinum de comperio.

Cōpes dis. ge. fce. i. cathena circa pedes. et b. a cōpe do dis. fm hug. **Pañ.** pñ o di. cōpedes dñt qz cōtinent pe des. Cōpes dis. fce. gef. pe. cor. Inuenit aut in mas. ge. **Trenoz. iij. c.** Aggrauat cōpedē meū. Quod auctoritati ascribimus: vel forte vñtio scriptoz littera corrupta est. et dictum est meum pro mesim.

Cōpescio scis. sciti. scere. i. frenare. cōponit ex con. et pe sco scis. qñ nō est in vsu. Quidā tñ dicit q cōpescio ē cōpo siti ex con. et pede et capto. Vel a con et pacifcor. vel a cō et paco cas. **Uñ** cōpescio scis. quasi facio pacē. **Uñ** a cō et pa sco scis. et est tractum ab equis: q cum pascuntur cōgunt: ligantur: et coercentur pedibus. **Additio.**

Sestus. Compefcere est velut eodē pascuo cōtinere. Sz illud supinū cōpescitū non est in frequen vsu fm qñdam.

Cōpeto tis. ex cō et peto. et habet pñeritū supinū ad mo dū quartē cōiungatiōis. et est cōpetere simul petere. vñ cō uenire: cōgruere. **C**ōpeto alit p cōuenire derivat cōpe tes nomē ois ge. i. cōueniēs. et cōpatur cōpetēs tñoz. sum? **Uñ** cōpetent tius. sime. aduer. et hec cōpetētia tie. et cōpo. ex cō. et petēs. et est neu. cōpeto p cōuenire fm hoc facit ex se ipsonale cōpetit. Sed in alijs significatiōib? est actiui.

Cōpilo. a pilus p capillo b. pilo as. i. pilos auferre qz cōponit di con. et b. cōpilo las. i. simul pilare. et cor. pl. in ista significatiōe sicut et pilus. Itē a pila p instrumento te rendi derivat pilo las. qz cōponit di con. et b. cōpilo cōpis las. i. cōtudere vel rapere: furari: expoliare. **Boza.** in ser mone. Ne te cōpillet fugientes: quid iuuat hoz? **Propterea** quidē cōpilare est aliena dicta suis intermiscere. Et hinc hic cōpilator ris. q aliena dicta suis pñiscet sicut solēt pig mētarij in pila diuersa mixta cōtudere. **Uñ** Boza. in ser mone. Ne me crispiñi scriñia lippi cōpilasse putes. et i hac significatiōe pdu. pl. fm. **Hug.** Vel cōponit cōpilo a con et pilli. **Uñ** di. magi **Uñ** dicitur. Cōpilo. i. cñ pilo frāgo seu fodio. pe. pdu. et cōponit ab eo qz est pilli. **Uñ** Boza. Ne te cōpilent fugiētes qd iuuat hoz. i. ne te cōfodiāt. **Pañ.** etiā di. Cōpilator q aliena dictis suis pñiscet. vide in pila las. Cōpilo ergo a pil? cor. pe. Cōpilo las. a pila vel a pilli eā pdu. **Uñ** pñ. Cōpilo tollo pilos cōpilo scripta li

Cōpingo. pāgo. i. illico vel ipello cōponit di cō (broz et mutata a i. i. b. cōpingo gis. pegi. pactū. i. impellere vel cōiungere: cōglutinare: cōfutare. **Uñ** in Job. x. **Uñ** bus et neruis cōpegisti me. Itē cōpingo pñ cōponit a cō. et pingo gis. et b. compingo gis. pñxi. i. cñ. gere. i. simul pñgere.

Cōpitū. a cōpeto cōpeti b. hoc cōpitū pñti. collectio plu riū viāz scz loc? vbi plures vñ se cōpetit et cōueniūt sicut est bitūi: tritūi: quadrūi: vel cōponit a cō et petal qz est via. Unde hic et hec cōpitālis et hoc le. et cor. pe. compitū.

Cōplector plecto. cōponit di con. et b. cōplector cōples cteris. pñti cōe ois nñc deponēs. et cōplecti sil vñtisqz bra chij digere. **Uñ** hic cōplex? rus. rui. vñ cōplexi aduer. et hec cōplexio act? cōplectēdi. vñ qdā argumētatio q vñdiqz cō plecti aduersariū. Et hec a latinis b. cōplexio vñ comat? syllogism? a grēcis dilemma. Et cōplexio b. natura vel dispositio. **Uñ** hic et hec cōplexionalis et hoc le. cōplexione liter aduer. et hec cōplexionalitas tatis. et cōplexionat? ta. tū. cōplexiōe pñcipās vel dispositi? Itē cōplex? accipit in passiva significatiōe. i. cōfict? vñ cōposit? vt sermo cōple xus b. cōstans ex dictiōib? i. ofo et cōpositio. et cōponit in complexus ra. rum. Item a cōplector b. complexor ris. frequen. De nominibus complexus dixi in tertia parte in capitulo de specebus nominum.

Complex: a plico cas. *h*ic *h*ec *h*oc plex *ds*. i. i. ma lo pſentens alterius dolo ſimul pſentiēs. Proprie qui dem plex eſt qui aliquo pccō vel crimine eſt alteri ſpici tus. Ad malū ſemp. ad bonū nunq̃ dīcimus plex.

Complexio onis. actus ppletendi. vide in plector teris. **I**te pplexio eſt quidam color rhetorū de quo dixi ſupra in quarta pte in ca. de colorib⁹ rhetorids.

Complexus ra. *ti*. in plector teris. vide.

Complexitas *ti*s. *for*. *ge*. i. pccōs ſter duos vel plures do loſitas in malo pſenſus. Et format a plex plicis. d. ad dita tas ſit plicitas.

Complexio cas. plicul. pliciti. inueniſ etia plicaui: et plica tum: maxime apud antiquos. et eſt plicare ſimul plica re. Unde complicare pecantias dīcimus bene atq̃ elegā ter. i. pgregare. Et pponitur ex con plico cas. verbale ta men retinet a: vt plicatio. De hoc vide i plico cas. et cor. pli cōplico.

Complodo *dis*. ploſi. ſum. ex con pलो *dis*. et eſt cō plodere ſimul plodere. vel in ſimul repercutere: dādere manus: et ponitur ſimpliciter pro pungere vel pcutere. **I**udici. vij. Ceperunt buccinis dāgere et pplodere in ter ſe lagenas.

Additio.

Unde manus pplodere: pungere ſignificat: vt ego ſi lum pploſis manibus orau. i. ſunctis. et produ. plo. vide in plādo *dis*.

Complōſus ſa. ſum. i. pculſus vel pſuctus: a con pलो *dis*. et pdu. plo: et ſcribit per vnum ſ.

Compluo *nis*. pluui. vel pluui per ſynopā. i. pluuiā tringo: et eſt verbū actiui: et pponit ex con pलो. Unde cōpluo onis. et ppluo *eris*. in paſſiuo. vnde pplutus *ta*. *ti* produ. *pe*. **A**mos. iij. ca. Pars vna ppluta eſt: et pars ſu per qua non pluui aruit.

Complutus *ta*. *tum*. in ppluo vide.

Compluuiſiui. locus ad quē multę pluuię pfluunt vt pfluunt: et hī a complo *is*.

Compono *nis*. poſui. poſiti. ex con ppono *nis*. et cōponere ſimul ponere: vel ſepelire: vel pſtituere vel ornare. vñ et hī vox ppoſita. i. ornata et elementaris ſonis diſſi ca ſm **I**ug. Inueniſ etia ppono *nis*. in alijs ſignificati onibus ſicut pñetur in his verſibus. Cōponit: ſepelit: cōiungit ſingit: et ornare. **I**nſtruit: i. format pacificare ſolet

Additio.

Componus marcellus ait. Componere finire. **V**irg. An te diē clauſo cōponet veſper olympo. Componere reſci cere: recreare ſiſt. **V**irg. geor. lib. iij. **V**ix deſeſſa ſenem paſſus componere membra. Cōponere lenire pacificare vel placare. **V**irg. enei. lib. i. Sed motos preſtat cōponere ſtuctus. Cōponere: cōſtituere: diſponere. **V**irg. enei. lib. iij. q̃ tuta poſſis vibem cōponere terra. Componere cōparare. **V**irg. in bu. Sic paruis cōponere magna ſolebam. Cōponere ornare. **O**ul. **N**ec cōpone comas cum ſis venturus ad illam.

Compoſtis. i. cōpetes affectuor ſui voti: cui oīa ſuccedunt ad votum: et eſt cōmunis *ge*. deſtinatione: et cōſtru ctione eſt oīs *ge*. **U**ñ **B**oetius. Conſtat eternū bonū eſſe ſui cōpos. De hoc dixi ſupra in tertia pte in ca. de oī *ge*. et cor. *pe*. compos in obliquis.

Cōpotio *ti*s. *tiul*. *ti*re. i. inueſtire: vt mando vobis vt cōpotiſ eſſi pñēda ſua. et deriuat a compos.

Sed non eſt in vſu doctorum.

Compoſitiſta ſig. vide in cōpotus.

Cōpoto *tas*. *taul*. *tare*. i. ſimul potare. Et eſt potare lu tate: bibere vero nature: et produ. *po*. Unde hī cōpotor totis. et hī cōpotrix *ds*. Unde *bi*. **P**aſ. Cōpotor vel cōpotrix ſimul potans: vel cōpotator a cōpoto *tas*. i. ſimul bibere vitra modum.

Compoſitrix vel cōpotatrix. vide in compoto. et produ. *pe*. naturaliter.

Cōpotus a cōputo *tas*. vel a cōputator totis. hī com potus. i. numeratio vel numeri aſſignatio: vel doctrina vel ars. Antiqui tñ dicebant cōputus ſicut exigit deriuatio: quod nos abhorremus ppter vocis obſonantiā. vñ

de hīc et hīc cōpoſitiſta ſig. qui docet compoſiti: vel qui vacat cōpoto. et cor. *po*. cōpotus vbiq̃.

Cōprehēdo *dis*. *di*. *henſi*. ſum. *ere*. i. ſimul pñendere ſimul capere: et cōpo. ex con pñhēdo *dis*. q̃d eſt idēz q̃d pñendo *dis*. vide in pñhendo *dis*.

Cōprendo *dis*. *di*. *pñenſi*. idē eſt q̃d cōprehendere. et cōpo. a con pñendo *dis*. vide in pñendo *dis*.

Comptus *ta*. *tum*. i. ornatus: planatus. a como *mi*s. **Q**uidius ept. **S**int procui a nobis iuuenes vt forma cōpti: et comparatur cōpotus tior tiſſimus. vnde compute *ti*us. ſime. aduer.

Compunctus. a cōpungo *gis*. hī compunctus *ta*. *ti*. et a genitino compuncti: addita o ſit cōpunctio onis. et eſt cōpunctio pccōſi ſuorū cū mēore recordatio.

Cōpungo *gis*. *re*. i. ſimul cōmouere: pccōz ſuorū remi niſci: contriſtari: vide etia in pungo *gis*.

Cōputo *tas*. *taul*. *tare*. *cor*. *pe*. i. cōnumerare ſimul putare: vnde hīc cōputator totis. et cōputatorius *ria*. *rium*. vide etia in puto *tas*.

Con ppoſitio ſcribit per o *zn*. nunq̃ inueniſ in appo ſitione: ſed in cōpoſitione tñ: ſicut *bi*. *dis*. *re*. *ſe*. *an*. et mutat qñq̃ n in m. et maxime ſequēte *b*: vt cōburo. m vt com mitto. p vt ppono. **I**te con in ppoſitione qñq̃ perdit n ſe quente vocali: vt cōeo *is*. cauſa euphonię: ſicut ſupra *bi* xi in prima pte: vbi egi de ſyllaba in ca. de n. Inueniſ au tem cū ſcriptū per u *z* m. et venit ſolū p appoſitionē: et hoc intelligo per ſe: vt dicā in ſuo loco.

Conamen *nis*. *ge*. *neu*. *niſus*: tēptatio: a cono *aris*. et produ. *pe*. in nō: ſed in obliquis eā cor.

Conatus *tus*. *tul*. *maſ*. *ge*. et adiectiue conatus *ta*. *ti*. i. *niſus*: tēptatus: a cono *ris*. quod eſt anniti: attēptari.

Concha. a cauo uas. hīc concha *ch*. q̃ ſit cauā vel q̃ deſiciente luna cauā. i. euacua. et inueniſ concha pro quodā terreo vaſe: et pro teſta cuiuſdam piſcis: et pro ipſo piſce qñq̃ inueniſ. **I**te nota eſſe multa genera concharū inter quas margaritę fere habent: q̃ et condec dicunt: in quarū carne pretioſus calculus ſolidat. et dicunt q̃ noctur no tēpoze lutoza appetit: et ex celeſti roze margaritas cōcipiunt. vnde et cōdec vocant. **I**te cōcha generaliter ap pellatur oīs piſcis teſtā hīs. vide in margarita.

Cōcaleo *les*. *lul*. i. ſimul calere: ex con et caleo *les*. *psal*. **C**oncaluit cor meum intra me.

Concendo *dis*. *di*. cēdere: id eſt ſimul candere: ex cō: et cādeo *des*.

Cōcenturio *rias*. vide in centurio *rias*.

Cōcentus *tus*. *tul*. i. cōuenientia et diſcordantia: et pro pue in cantu. et hī a cōcino *nis*. ſm **I**ug. **P**aſ. vero *di*. **C**oncēt⁹ cantus mixtus. i. ſymphonia a cōcino. **C**oncēt⁹ tus etia celi hī a quibuſdā eſſe. i. cōſonantia planetarū. **C**oncēt⁹ etia hī cantus cōtinuus et laus bonorum. **J**o. xxx viij. **C**ōcentus celi quib⁹ dormire facit.

Conceptaculū *li*. locus cōceptionis: a cōcepto *tas*.

Conceptio quaſi ſimul captio. et cōceptio quēdā ſpec ies alleothetę quę et alio nomine hī ſilentis. de qua dixi in quarta parte vbi egi de alleotheta ſm **P**aſ. in ca. de ſilē ſi. **P**aſ. vero ſic *di*. **C**onceptus ſuſceptus conceptiones cum aliquid certū mente cōcipimus: vt ſi pares iungant numero pari par quoq̃ ſit numerus productus.

Concepto *tas*. frequenter concipere a concipio conce prum tu. u in o.

Conceſſio eſt apud rhetores cū reus non id quod fa ctū eſt defendit: ſed vt ignoſcat poſtulat.

Concadentia ſig. quaſi ſimul cadentia: vt concadentia generū eſt cum diuerſa genera ſimul cadunt in eadē vo ce. et hī a concido *dis*.

Vulgatius dicitur coincidentia.

Cōciddo *dis*. *cid*. *dere*. i. ſi cadere. a con et cado *dis*. et caret ſupino. et cor. *ci*. **B**eſi. iij. **C**ōcidit vulnus eius. **I**tem cōciddo *dis*. *di*. *dere*. i. ſimul cadere: et tñ compo. a con et cēdo *dis*. et produ. *ci* vbiq̃. **J**ob. xvi. **C**ōcidit me vulnere ſuper vulnus.

Cōcideo. deo vel do cōpo. *ci* con: et hī cōcideo *es*. *lul*. *z* iij

illi. e. concio is. iul. illi. i. pmouere vel puocare. z pdu. pe. coacti qñ venit a condeo is. sed qñ venit a condeo es. cor. vide in deo es. iul. itum.

¶ Conchile a concha bñ hoc conchile lla. vel conchilium. i. pñcis qui latitat in concha: cuius sanguine tingit lana: z fit purpura. Unde z qñs ponit pro tali tinctura: qñs p vitis que coinquinat z tingunt z inficiunt ad modũ illi tincture. Aliqñs pro inquinatis z sordidis z tinctis tincturavitioz. vñ June. p vitis vel vitiosis illud ponēs ait.

¶ Hox ego non fugia concilia: z pdu. d.

¶ Conchilegus gi. mas. ge. qui conchilia legit. i. colligit: z ppo. a conchile z lego gi. z cor. le.

¶ Conciliabulum l. bñ a palium quasi cõsiliabulum: vñ lo

cus in quo accipimus cõsilia: vel locus in quo multi ho-

mines sunt sui iuris.

¶ Concilio. a conciliũ bñ concilio as. au. amich z pcozde facere: ad integritatē reuocare: coniungere: sociare: trāsita tñe quasi alia coniungere. Et nota q̃ maiores minoribus paliantur: z non econuerso: z pponit recõcilio as. conciliantur noui amici: reconcilians veteres. Itē conciliamur deo qñ pñmo a gentilitate pueritum et recõciamur qñ post pñm pñnitendo regredimur. z est concilio actuum cum suis compositis.

¶ Conciliũ li. pponitur ex con z alion quadam similitudine alioz: qñ sicut alij tingunt cum oculi quiescere capiunt: ita quoq̃ pcozditur iungunt homines in concilio. z est tractũ a romano more. tñe cñ quo causę agebant: coueniebāt omnes in vñũ z cõmuni intētiōe tractabāt. Unde z conciliũ a cõmuni intētiōe z a cõmuni conuentione dñ est qñs conciliũ vel quasi confidũ.

¶ Conciliũ etiã bñ a populi consensu: siue cõciliũ bñ a cõcalendo. i. vocando. hęc festus pōpetus.

Sunt t qui a conciendo cõsiliũ dictum velint.

¶ Cõdneo nas. nau. are. i. cõmiscere: cõponere: ordina re. pparare. Vñ propheta. Lingua tua cõannabāt do los. i. cõmiserat: cõponebat. Item prouerbioz. xij. Qui autē testis est repēnus cõannat linguã mendaci. z deriuatur a cõdnnus nĩ.

¶ Additio.

¶ Cõnnare est apte cõponere vt festus ait. Concinere cõuentre est.

¶ Concinus nĩ. a con z cinnus pponit cõdnnus na. nñ cõcois: affabilis: benignus: in quo mores concorditer cõmixti z cõpositi sunt: z cõparatur: cõcinnioz simus. vñ cõcinnus. siue. aduer. z hęc cõcinnitas tis. concordia cõgruitas. z per cõpositionē incõcinnus: vel fm quosdã conannus cõponit a con z cignus. z est concors. z conso nans sicut cantus dignum.

¶ Cõcinnus nĩ. nui. centũ. i. simul vel cõcorditer canere: cñ alio cõuenire: ex con z cano nĩ. z cor. a.

¶ Conco dñ. au. atum. i. commouere vel cõuocare. vñ hęc cõco onis. i. cõuocatio: vide in cõco.

¶ Condonabulũ. a cõdonoz naris. bñ hoc cõdonabulũ l. i. conciliũ vel locus concilioz. Vñ in decretis Innocētij pape: si statim cederes de tuo pessimo condonabulo. Condonoz aris. natus. nari. quasi pplm alloqui cõuē tũ facere. z bñ a cõdo onis. quod ē est cõuocatio.

Concio huius concionistria notat: orationē ad concitatos seu conuocatos: conuocatos ipsos: & lo cū in quo concio habetur.

¶ Concpio pñ. pl. ptũ. ex con z capio. z est concipere si mul capere. Vñ z mulier bñ cõcipere qñ sperma viri cum suo concipit z cõrescit. Cõcipere etiã inuenit pro men te vel in mēte cõcipere vel intelligere. vñ versũ. Cõcipit hñ mente: mulier sed cõcipit alio.

¶ Conceptiones: a cõcpio pñ. bñ hñ cõcpio onis. z sunt conceptiones quedam stelle que a concipientibus optan tur z fauent.

¶ Concilio onis. fce. ge. pdu. pe. quasi simul cõfio a cõado dñ. pñ. iij. Videte concilionem.

¶ Conclatũ rij. i. donũ imperatoris. a concto tas. qñ ex citat animos multũ ad obediendũ ei.

¶ Condamo fas. verbũ neutrũ. i. cõdamare: combore:

vel nenes cõiungere: cõgregare: z cõponitur a con z dam sis aut damcum.

¶ Conclauis. a con z clauis cõpo. hñ cõclauis uis. ablati uo ab hoc clauis: z hoc conclauis uis. ablati uo ab hoc cõclauis bñ. i. cella vel thalamus: camera secreta sub clauis domus alterius causa vel qui sub multis clauibus pñet z ad quã per multas clauis venitur. Vñ in. iij. lib. Regũ ca. vi. bñ. Beluseus q̃ est ppheta in israel indicat regi ista oia verba q̃ locutus fueris in conclau tuo. Item. ij. Re. cap. iij. Ille dormiebat super lectũ suũ in conclau. z pdu. penul.

¶ Additio.

¶ Conclauia dicuntur loca (vt inquit festus) que vna cla ue clauduntur.

¶ Conclino: a con z clino as. cõponit cõclino nas. i. simi dinare. z produ. penul. Vñ hñ cõclino z hñ condinis z hoc ne. et condinus na. num.

¶ Concordia dñ. a cõcois. i. conuententia cñ alio pacifi catio. Itē concordia ē color rhetoris: de quo dixi in quar ta parte in ca. de coloribus rhetoris: vel etiã in par. dñ.

¶ Concordo das. dau. dare. verbũ neu. absolutũ. z bñ a concors dñ. f3 lñg. pñ. vero dñ. Cõcordare conue nire vnus ordinis fieri. Concordo z concordor inuenit.

¶ Concois. cor. componit cum con. z bñ hñ cõcois dñ. omis generis. quasi vnus z euidē cordis. vñ de concorditer aduerbiũ: z hñ concordia: a quo concor diosus fa sum.

¶ Concremo mas. mau. a con z cremo mas. z ē concre mare simul cremare. z cor. cre.

¶ Concretus a concreto scis. bñ concretus ta. tñ partid pñ coagulatus vel commixtus cõfcedo: vel simul cretus Vñ concretim aduer. i. coagulatum: p̃globatim fm hñg. vel pñ dñ concretus a concerno. Vñ dñ. pñ. Concre tus a concerno. i. consistit: congloratus.

¶ Concuba bñ cõis ge. cor. pe. qui vel que cñ alio cõbñ: vel cubat a concubo bas. vel a concubo bis.

¶ Concubina. a concubo bas. vel a concubo bis. bñ hñ concubina nē. que ad vñm veneris non legitime tenet vñ hñ concubinula lē. dñ. i. hñ z hñ concubinalis z hoc le. z concubinaris ria rium. in eodem sensu. quod ad cõ cubinã pertinet. z hñ concubinat⁹ tus. iul. talis p̃petaas

Concubiũ noctis primus somnus.

¶ Conchula: a concha bñ hñ conchula lē. dñ. i. parua con cha: z conchula bñ quedã mēsurã que dragma z dimidia ē

¶ Conculco cas. cau. care. i. simul calcare. superare. ex con z calco cas.

¶ Concupiscentia tñ. vide in concupisco.

¶ Concupisco scis. verbũ i. concubatiũ a concupio pñ. a quo hñ z hñ z hoc concupiscēs tis. z comparat. z idē concu piscenter: z hñ concupiscentia tñ. Et scias q̃ verba i. concu tiua carēt p̃teritis: vt feruēco: nisi forte ascico z concu pisco: que modo non significat i. concubationē: vñdē habet p̃terita suoz p̃mitiuozum. i. ascici z concupit. z valet tñ nunc concupisco quantũ cupio. vñdē concupiscentia: non concupientia.

¶ Concurrentes fm quod sumitur a compositis est sup ex crescentia vñ dñ vel plurũ supra quinquaginta duas septimanas vel plurũ. ideo dixi: qñ in anno bissextili sa per crescent duos dies. In reliquis vero añis vnus tñ. vñ pñ. hebdomadē dedes quinq̃ numeratũ in anno Itaq̃ duo: post quas lux vna duq̃ supersit. Et ad illo t cimento originē habet concurrentes: alij postea forman tur vno addito sicut q̃ septimanarũ numerum non ex ce dant. vñdē scias q̃ primus annus dñ solaris habet vnus pro concurrente: scilicet duos. tertius habet tres. quartus habet quatuor: quintus sex propter bissextili. sextus habet septē: septimus habet octo: z sic procedēdo vsq̃ ad. xxviij. annos inuenit q̃ postea reuertit ad caput pcedendo per ordinē sicut prius. vñ z appellat circũ solaris siue cõcurrentium. Si autē vis scire quotus sit ann⁹ cõcurrentium: adde añis dñ nouē años: z totali summa subtrahē. xxviij. quotiens poteris: et quot⁹ sit añus dñ solaris quod residuũ fuerit demonstrabit: z si nñ remā serit vltimus añus erit. potest etiã sciri concurrentes per

Confidens. a confido dis. vbi: p̄fidens tis. ois gr.

Caddino.

Terentius. **C**onfidens. et comparat. **C**onfidenter ti⁹. sime. aduer. et hęc p̄fidentia tie. et accipitur in bono et in malo: vt p̄fidenter vel cum cōfidentia iste loquitur. i. audacter et p̄sumptiue: vel cum audacia: vel p̄sumptione: et produ. si.

Confidentia secundum Seruium: proprie dem a lo dicitur: fiducia de bono.

Configo gas. xi. cū. simul figere: ex con et figo gas. et produ. si. p̄sal. **C**onfige timore tuo carnes meas.

Confinio: a con et finis p̄po. hic et hęc p̄finit et hoc ne. penul. prod. i. vicinus eundem finē habens. Unde confinitur aduerbiū. et hęc confinitas tatis. et hoc confiniū: ambo pro vicinitate: vel locus vbi fines duarum terrarum conueniunt.

Confio sis. iul. tre. lectum. i. efficere ex con et fio et transit ad actiua significationē. Accipit etiā confire in passiva significatione. i. pro effici. et pd. ante o fio. vide in fio sis.

Confirmatio est vnū de septē sacramentis. de quo req̄re in vngo.

Confiteor tis. ge. ois: a confiteor: et cor. si.

Confiteor tis. fessus sum. ex con et fateor p̄ponit. vn. de hic confessor tis. et hęc cōfessio ois. et hic et hęc et hoc cōfessio participiū. et cor. p̄dicta si. vñ quidam. **C**onfiteor sponte: fateor mea facta coacte. Et scias q̄ cōfessio est le gitima cōfā sacerdote p̄cōrum declaratio. Et vbi cōfessio quasi simul vel ex toto vel vñdīq̄ fassio. nam ille vere cōfiteatur: qui totū facit. Hic nota q̄ septē circūstātie assig nātur a Tul. et a Boe. i. quis: quid: vbi: quib⁹ auxilijs: cur: quomodo: qñ. Sed nūquid omnes circūstātie est con fitemda. Ad hoc dicunt quidā q̄ omnes circūstātie q̄ ali quā notabile quātitate p̄cō addunt confiteri necessitatis est: si memorię occurrat. Alij vero dicūt q̄ non sūt de ne cessitate cōfitemdē: nisi circūstātie quę ad aliud gen⁹ p̄ci trahunt. et hoc p̄babilis: sed attendendū est quę ad alias speciē mortalis trahunt. Cuius ratio est: q̄ venialia non sunt de necessitate p̄fessionis: s; solū mortalia quę quātitate in finitā quodāmodo habent: et q̄ circūstātie aggra uantes quę aliā speciem p̄cō non tribuūt: vel quę tribu unt quidem: sed nō mortales p̄ci non sunt de necessitate p̄fessionis: tñ ea p̄fiteri perfectionis est sicut venialia. Et scias q̄ sacerdos debet percutari cōscientiā p̄cōrum in cō fessione quasi medicus vulnus: et iudex causā: q̄ frequē ter quę p̄p̄sione p̄fessus faceret interrogat⁹ reuelat. Sed tamē in interrogantibus faciēdis tria sūt antēdē da. Primo vt quilibet p̄cō: interroget de p̄cis quę p̄sue uerunt in hōibus illius cōditionis abudare. nō est opor tet q̄ laicus multū de p̄cō clericorū queratur: aut religio sorū: aut econuerso. Secūdo vt nō fiat explicita interroga tio de p̄cis: nisi de illis quę omnibus manifesta sunt. De alijs vero adinuētionib⁹ p̄cōrum ita debet a longiquo si eri interrogatio vt si commisit dicat: et si non commisit non addiscat. Tercio: vt de p̄cis p̄cipue carnalibus nō des cēdat nimis ad particulares circūstātie: q̄ huiusmo di delectabilia quāto magis in speciali p̄siderātur magis p̄cupiscētiā nata sūt mouere: vt vñ in. iij. ethi. et ideo po test p̄tingere vt p̄fessor talia querens et sibi: et confitēti no ceat. Et sic qñq̄ deficiat in suo scrutinio iniquitates scru tantes fm illud **Matthi.** Defecerūt scrutātes scrutinio. **M**olo etiā te scire q̄ homo in p̄fessione debet famā alteri us custodire quantūcūq̄ potest. sed suam cōscientiā ma gis debet purgare. et ideo si circūstātie quę ducit ad co gnitionē perlonge sit de necessitate p̄fessionis fm regulā datam: tunc debet confiteri occultādo personā quantūq̄ potest: si autē non sit de necessitate p̄fessionis debz dimit tere ne p̄cōm alterius produat. Debet autē quisq̄ saltey se mel in anno p̄prio p̄fiteri sacerdoti. Sed quid si p̄cōs sci at sacerdotē suū hereticū vel sollicitatōrē ad malū: aut fragilē qui ad p̄cōm quod quis et p̄fiteretur sit prouus: vel si reuelator esse p̄fessionis probabiliter existimatur: vel si p̄cōm p̄tra ipsum sit de quo q̄s p̄fiteri dz. **D**ico q̄ in casu bus illis in quibus probabiliter timet poenitēs periculum

sibi vel sacerdoti ex p̄fessione ei facta: debz recurrere ad superiorē vel petere ab eo licentiā alteri p̄fiteri cūdi: q̄ si li centiā habere non possit: idem est iudicium de illo qui nō habet copiam sacerdotis. vñ magis debet eligere laico p̄fiteri: nec in hoc trāsgreditur p̄ceptū ecclesię: q̄ p̄ce p̄tū iuris posui nō se extēdit vltra inuētionem p̄cepti: nis. quę est finis p̄cepti. hoc autē est caritas fm a posto lū: nec iterū sit aliqua iniuria sacerdoti: quia p̄uilegium meretur amittere: qui p̄cessa sibi abutitur potestate. **T**it scias q̄ quinq̄ casus ponuntur quibus licet alteri p̄fiteri q̄ propuo sacerdoti sine eius licētia. Primus est: si sit va gabūdus. Secundus si mutauit domiciliū. Tertius si offē dit in alia parodia. Quartus propter malitiā sacerdoti qui reuelat p̄fessiones vel icitat ad malū. Quintus in ar ticulo necessitatis. Sed hic queri potest. **Q**uid per quod impedit diuinū mādātū nō potest per mādātum vel p̄ uilegiū alicuius hōis p̄cedi: sed mādātum diuinū est ad rectores ecclesiariū: vt diligēter vultū pecoris sui agno scāt. **P**rouer. xxvij. quod impedit si alius q̄ ipse p̄fessio nē eius audiat: ergo hoc nō pōt per alicuius hōis p̄uile giū vñ mādātū ordinarij tolli. Ad hoc respōdeo q̄ rector ecclesię debz vultū sui pecoris agnoscere duplī. Vno mō per solitam exterioris p̄uersionis p̄siderationem: quia iugulare debet super gregem sibi p̄missū: et in hac cogniti one nō oportet quicredat subito: sed certitudine facti liquā tū pōt iquirat. Alio mō per cōfessionis manifestationē: et quātum ad hāc cognitionem nō potest maiorē certitudi nem accipere: vt subito credat quia hoc ē ad subueniēdū p̄scētie ipsius. **U**ñ in foro p̄fessionis credit et pro se: p̄tra se. nō autē in foro exterioris iudicij: et ideo ad hāc confes sionem sufficit q̄ credat subito dictū se alieno absoluitere valēt cōfessum fuisse: et sic patet q̄ talis cognitio pecoris p̄ p̄uilegiū alicui indultū de cōfessione audiēda nō impe dit: vide in p̄nia et in sigillū et in raptus.

Confessor proprie non est qui audit confessionē: qui potius confessorius aut confessionarius dicat: sed qui confitetur. Nec cōfiteri est peccata aliena au dire: sed sua fateri.

Conflages: a cōfio flas. re. cōflages. i. loca mōtuosa ad quę multa confluunt flumina siue venti: hoc **Festus.** et facit gentilius inde vt conflagium sicut manēs manū et produ. fla.

Conflatorum rīj. ge. neu. locus vbi sit conflatio. et vbi a conflo flas. fm **Aug.** Vel conflatorium vbi vbi ferrū vel argentum p̄flatur.

Caddino.

Petere a conflare es alienū siue cōtrahere siq̄ se debz torē facere alienę pecunię. **S**allice emprompter de lar gent **Bankrup.** et conflare significat facere: vt cōflata amā ctia: conflatum odium.

Conflictus a confugio gas vbi hic conflictus tus tul. bel lū: pugna. et conflictio tas. verbū frequēta. Inuenij etiam in deponētī gñe conflictor taris. et inde hęc p̄flictio nō nls. dictatio: contētio: pugna verborū. i. **T**himo. ca. vj. **C**on flictationes hōim mente corruptorum.

Confligo gas. xi. cū: ex con et fligo gas. et est p̄fligere si mul fligere vel pugnare: et p̄ eodē sumitur conflugo gas. et produ. si.

Conflo flas. ex con et flo as. vide in flo as.

Confodio dis. di. confossum dere. i. simul fodere: ex con et fodio. et cor. fo in p̄senti: sed in p̄terito ā p̄da arvide in fodio.

Conformis: a con et forma cōpo. hic et hęc conformis et hoc me. i. vnus et ciuidē forme. Et inde cōformiter ad uer. et hęc conformitas tatis.

Confossus sa. si. per geminū fl. quasi simul fossus. i. la culatus: vulnerat⁹: a con fodio dis. di. sum.

Confortus ta. tum. i. si fortis a cōfoueo ues. ui. tñ. et produ. fo. **E**sa. lix. Et q̄s confortū est erumpet in regulū.

Confragus ga. gū. tenebrosus: tumulosus: et potius asper et sp̄s: condensat⁹: cōfractio ramarū arido rum. et vbi a confringo gas. fm **Aug.** vel **Pa.** **C**onfraga dicit⁹ loca vbi vñdīq̄ venti currūt ac frangūt se. et cor. fra.

Confrater. ex con et frater p̄po. hic confrater tris: et p̄

du. fra naturalr: 2 dicitur confratres quasi filii fratres: siue l ecclesia: siue in alio loco vel conforio: siue etiā fm carnē de hoc vide in frater.

¶ Confratrisa se. ex con 2 fratrisa ppo. hęc confratrisa se. i. conforis vel congregatio confratru vel confororum. Sordidum sane vocabulum: malimq; confraternitatem aut vt vulgus confratriā dicere.

¶ Confresus sa. su. i. contractus: contritus: cōcussus: et dr a cōfrendo dis. 2 produ. fre.

¶ Confringo gis. gl. cum. gere. i. simul frāgere. 2 cōpo tur ex con 2 frāgo. ¶

¶ Confuga ge. cōis ge. simul cū alio fugiens. 2 dr a con 2 fugio gis. 2 coi. fu.

¶ Confugela le. pe. pdu. vide in confugium.

¶ Confugiu. a confugio gis. dr hoc cōfugiu gis. 2 hęc cō fugela le. securitas 2 tutela: vel adiutoriu vel locus refu gi. 2 produ. penult.

¶ Confundo. ex con 2 fundo dis. ppo. confundo dis. di. sum. i. cōmiscere: vel cōfutare: cōvincere: arguere: 2 po nitur etiā p decipere vel frustrari. ad Roma. v. Spes au tē non cōfundit. i. non decipit vel frustrat sperantē: idco nō facit erubescere: quia dat quod promittit: quia est de deo 2 in deo qui non potest decipere nec decipi: quando enim aliquid alicui promittit 2 ei nō dat quodammodo confunditur 2 erubescit.

¶ Confuto tas. tani. tare. ex con 2 futo tas. ppo. 2 prod. fu. 2 est verbi actiuū. 2 est confutare: arguere: cōvince re: cōfundere. ¶

¶ Additio.

¶ Futare cñ (vt ait festus) significat arguere.

¶ Conger vel congrus gri. quidam piscis similis āgul le: sed grandis: 2 moratur in cauernis petrarum sub aq; 2 dr a congerio ris.

¶ Congeries ei. fce. ge. i. cumulus. a congero ris.

¶ Congerminalis. in germi no nas. vide.

¶ Congero ris. gess. sti. ex con 2 gero ris. compo. i. sil agere: cōgregare: accumulare. 2 coi. ge. vide in gero ris

¶ Additio

¶ Virg. Congerere arboribus celoq; educere certant.

¶ Congestus. a congero ris. congestus sta. tu. i. simul gestus: congregatus: accumulatus: 2 hic congestus tus. tul. id est congeries: accumulatio. 2 congestum. i. accumu latum aduerbum.

¶ Congiarium rji. i. beneficium donatio Imperatoris: quilibet Imperator fauorem populi captans adsciebat vt largior videret donis. Et etiam congiarium dicit fructu carnis vndiq; equarum: vt hic 2 hęc cōgialis et hoc le. i. rotundum.

¶ Congio gis. giui. gisui. ire per augmentū crescere: vel equare: vel congregare.

¶ Congius gi. ma. ge. genus mensurę. f. sex sextarior 2 dr a congio gis.

¶ Conglobo. a con 2 globo bas. ppo. cōglobo bas. i. si mul globare: coaceruare: in modū globi rotundi. vñ cō globatim aduer. i. spissim: vel cumulatim. 2 coi. glo.

¶ Congredior ris. sum. ex con 2 gradior. 2 mutat a in e 2 est congregari concurrere: simul gradi: confugere: purga re: dispurare: Illi autem proprie congregati sunt qui simul contra se gradistur ad pugnā verborum vel manū: vel armorum. 2 coi. gre.

¶ Congruo is. ex con 2 gruo. 2 est cōgruere: cōuenire cō cordare: vide in gruo.

¶ Congrus gri. vide in conger.

¶ Congruus. a cōgruo gruis. dr congruus grua. grui. i. cōueniens: 2 parat per suppletionē congruus magis congruus simus. Vñ congrue cōgruenter aduer. Et hęc cōgruitas tatis. idē quod cōuenientia. Congruus ppo. incōgruus. i. incōueniens. 2 comparat: vñ incōgrue. 2 hęc incōgruitas tas tatis.

¶ Collibentia tie. a collibeo bes. 2 est cōsensus. idē 2 cō uenientia 2 collibentia. vt ille sine cobibētia vel cōueniē tia vel collibentia fratrū recessit. i. sine assensu. de hoc vi de etiam in cobibeo.

¶ Cobibeo. habeo ppo. cum con. 2 refert n que affertur in cobibeo: 2 dr cobibeo bes. i. oculos claudere: 2 q; clau sio oculorum signat assensum: ideo cobibeo ponit pro assentire. obedire: 2 tūc inde dr cobibentia tie.

¶ Coniecto ctas. ctui. ctare. est frequē. de cōiicio dis. in omi sua significatione.

¶ Coniecto: toxus ma. ge. prod. tā in nō q; in obliquis dr interpres vel cōlecturis pñus. sacrilegus: diuinus.

¶ Additio.

¶ Vel interpretes somniosi atq; olm coniecto res vocant a cōlectura: hoc est directione quadā rationis ad veritatē: vñ 2 status coniecturalis dr apud oratores vt author est quintilianus in. iij. alio nōse tales sōnatores nūcupant: de quibus ita in deuteronomio scriptū est. Non adimes verba sōnatores: de cōlectore sic inquit. Cicero defert ad coniectore qdam somniasse se ouū pendere ex fascia lecti cubicularis. Veteres authore apulei coniecturā diui nationis genus esse tradiderunt. Homerus in primo ili ados. rapsodia vocat coniectore. Suetonius in vita cesa ris dictatoris. Coniectores ad amplissimā spē incitante runt. Arbitrium orbis terrarum potendi interpretes. Et deriuat a cōiicio dis. sed. ctū. Bess. xj. Vñ cōlecturis veri tas probaretur.

¶ Cōiectura: a cōiicio is. hęc coniectura re. i. iudiciū suspi cio opinio suspiciosa cogitatio vel estimatio: 2 hic 2 hęc cō iecturalis 2 hoc le. qđ coniectura aliqua perpēdit vel hęc betur: vel qđ coniectura sumit. Vñ cōiecturaliter aduer. quasi opinatiue.

¶ Conifer ra. rji. pe. coi. ferens conos. 2 componit a cor nus 2 ferens vel fero.

¶ Coniicido ctis. sed. ctū. cere. i. simul lacere. Item cōiis cere. i. estimari: opinari: cogitare: ppendere quibuscūq; cō lecturis. 2 cōpo. a con 2 iacio is. Bess. xij. Quę audiuit te prudētissime conicere. Et scribit cōiido per duo l. i. q; com ponitur a con 2 iacio is. 2 mutatur a in l. Inuenit etiā cō iicio dis. abiecta n.

¶ Cōnuiuentia tie. que 2 alio nomīne dr cobibētia: vide in conuiueo nes.

¶ Conuiueo nes. 2 cōnuiuo is. cōnuiat cōnuium. vel cona nixi in pterito facit supinū cōnuium. sed nō est in vñ. i. oculos claudere vel palpebras sfigere: 2 ponit sepe p as sentire: q; clausio oculor assensū signat. 2 compo. na con 2 nix nuius. q; nix adem oculor perstringit. albedo em dis gregat vñsum: 2 produ. ni. Item dr. Aug. in cōnuiueo. vñ secundū quosdā cōnuiueo ppo. a con 2 nuior eris. Bap. ve ro dr. Cōnuiue: cōfētre. oculos claudere: interdū dis simulare: parum dormire. Unde conuiues cōntinentes: quod produ. pñmā 2 secundā fm Bap. Vñ cōnuiuentia tie assensus. vñ conuiuentia capituli factum ē. i. assensus. 2 i. iij. sentētia dr. iij. Sane dici potest q; credi oportet iux ta sanctor attestations conuiuentiam 2c. Bess. x. Qui mi hi conuiuet oculis signū mihi prebet.

¶ Conuiueo secundā pducit. & ita non venit a nuiue Persius. Ve nisi conuiues.

¶ Coniugalit pe. produ. in coniunx est.

¶ Coniugatio onis. fce. ge. i. verborū cōsequēs dedina tio: 2 dr a cōiugo gas. q; per cōsonantes coniugatas. i. af fines 2 cōsimiles apud grecos discernit coniugatio: 2 hęc ratio ad grecos spectat. vel dr declinatio verbi sic: q; plu rima verba cōiugant in ea. i. sub eadē declinatione po nuntur: 2 hęc ratio pertinet ad latinos.

¶ Coniugiu. a cōiunx dr hoc coniugiu gis. f. legitmari personarū inter se coeundi 2 copulandi contract: vel le gitima viri 2 mulieris coniunctio indiuiduā consuetudi nē vitę continēs.

¶ Coniugus: iugum compo. cum con vel syn quod ē cō 2 dr coniugus ga. gum. 2 syniugus ga. gi. inueniunt. ola in eodē sensu. i. eiudē iugi vel sub eodem iugo positis vñ quēdā pronola ab aristarcho dicunt coniuga. vel syn inga. i. eiudē iugo certitudinis vel diffinitionis persona rum subiacentia. Et compo. inconiugus ga. gum. dissim lis. non eiudē coniugis. vñ idē aristarchus dicit verba

non esse coniuga. s. non eodē iugo certitudinis et distinctiōis personarū subiaccntia.

Coniuñtio. a coniugo gis. s. hęc coniuñctio onis. quēdā pars orationis indeclinabilis coniunctiva aliarum partū orōis quibus cōsignificat propriū autē coniūctiōis est diuersa nōla vel quascūq; dictiones casuales vel diuersa verba vel aduerbia cōiungere. Et scias q; nulla cōiunctio vel p̄positio aspirat. Erv̄t dī. p̄ap. Coniuñctio est dicta q; sensus sentētiarū cōiūgit. Coniuñctio etiā s. quidā color in rhetorica de quo dixi in quarta parte in capitulo de colorib; rhetorice. Et scias q; nulla coniunctio cōponitur diuerso. vnde listō est verbū simplex: nec etiā cum nomīe componitur coniunctio p̄ter si et ne. vt siq; et nequis.

Coniuñt gis. cōis ge. s. m̄ quodā compo. a con et iugis et dicunt cōiuges quasi etisdē iugi. a iugo qd̄ imponit matrimonio plungendis et quo copulant ne separētur: vt dicunt cōiuges penul. cor. a coniūgo gis. vel a coniūgendō: quia sūt coniūcti q; nōlatius potius erigere videtur. **C**onido. vero dī. q; coniuges appellant p̄ter iugū matrimoniū cui se subiungant ne per discordiā separent. s. m̄ vero p̄ap. quē sequor: coniuñt deriuat a coniūgo gis. et habz n in nō: s. nō in obliquis: vñ in. vi. li. sic dī. In et desinētia si a p̄b̄sint i go desinētib; ablata et addita gis faciūt gīm: vt rex regis a rego gis. **C**oniuñt gis. qd̄ etiā in genitiuo differētiē causa n̄ amittit. ne si coniungis dicamus: verbū esse putē: idē etiā in. vi. lib. sic dī. q; coniuñt desinit in n. sed in obliquis amittit n.

Coniuñt quoq; sine n in nō reperitur.

Connuo uis. in connuo ues. exponit.

Connuñt p̄teritū de connuo ues.

Connuo bis. i. s. nubere ex con et nubo. vide in nubo.

Connuo is. nui. nusi. simul nuere vel annuere. et est verbū neu. et compo. ex con et nuu.

Conon: in conus exponitur.

Conopeum in canopeū exponitur supra.

Conoz aris. aris sum. conari verbū deponēs: anniti: atēptari. et a conus nī. et produ. co. vñ quidā. Quicqd̄ conabar dicere versus erat.

Conquerēs tis: participium de cōquero: ris. et est ge. omis. et cor. que. vide in quero ris.

Conquerxi est p̄teritū de conquinsco.

Conquinsco scis. conqueri. i. oculos claudere: vel ea p̄tē inclinare.

Conquerēs tis. ge. ois pdu. pe. vide in quero ris.

Conquiro ris. cōquisitū sūt. cōquirere. i. simul quere. et produ. qui. et compo. a con et quero.

Consanguinitas est vinculū personarū ab eodē stipe descendētū carnali p̄pagatione cōtractum: et s. cōsanguinitas a con et s̄guis: quasi cōdem sanguinē hñtes: vel de vno s̄guile p̄cedētes. Et scias q; s. m̄ canones duo fratres sunt in primo gradu: filii duorum fratrum in secundo nepotes in tertio: pronepotes in quarto. Gradus autem est habitudo personarū distantium quo cognoscitur quota gñationis distātia duę personę inter se differant. Sed quid sit aliq; p̄sonę attinent sibi ex vna parte in secundo gradu vel tertio: ex alia vero in quinto: n̄quid possit contrahere. Dico q; sic: q; semper stādum est remotior p̄sonę in cōsanguinitate. In hoc em̄ casu remotior p̄sona extra metā cōsanguinitatis existit. vñ non attinet illi ex quo de eius cōsanguinitate non est qñq; sicut olim omnis cōsanguinitas in septimo gradu terminabat: ita hodie i quarto. salte quo ad prohibitionē copulę cōiugalis. Et vt dī. p̄ap. **C**onsanguinitas quasi sanguinis p̄pinquras cōsanguinei sunt dicti qui ex vno sanguine. i. ex vno patris semine nati sunt.

Cōsidi disti. p̄teritū de cōsido dis. et cor. sci. **C**ōsidi. ii. lib. ca. xxiij. **C**onfidi verba mea.

Consciētia. a confcio is. deriuatur hęc consciētia tē cognitiō sui ipsius cordis. Et scias q; consciētia errans et recta obligat: diuersimode rñ. Nam cōscitētia recta obligat simpliciter per se. hoc em̄ est dictū per ipsam quod in se bonum ē: et ex iudicio rationis bonū apparet. Unde

si nō fiat malū est: et si fiat bonū est. Sed consciētia erronea nō obligat nisi per accidēs: et s. m̄ quid. Si em̄ dicat aliquid faciendū illud in se fieri consideratū nō est bonū necessariū ad salutē sed app̄hēditur vt bonū: et ideo cū non obliget: nisi s. m̄ q; est bonum non obligat voluntas per se ad hoc sed per accidēs. ratione app̄hēsiōis: q; iudicat bonum: et ideo si fiat aliquid quod est s. m̄ se malū quod errās ratio tñ iudicabit bonum p̄t̄m non euitatur. si autē non fiat peccatū incurrit. Et si obiciās: videt q; consciētia erronea nos non obliget: p̄ceptū em̄ inferioris non pōt nos obligare p̄ra p̄ceptus superioris. sed deus superius est nostra consciētia: ergo cōsciētia nostra non potest nos obligare ad p̄t̄m faciendū suo p̄cepto. Dico q; consciētia obligat non virtute p̄pua: sed virtute p̄cepti diuini: non em̄ consciētia dicit aliquid faciendū hac ratione q; sibi videt: sed hac ratione quia a deo p̄ceptū est. vñ per accidēs ex virtute diuini p̄cepti obligat inquantū dicit hoc: vt p̄ceptū a deo: et ideo dicit: men cōsciētię plus obligat q; p̄ceptū p̄lati. sicut et p̄ceptum diuini in cultus virtute ligat sicut patet si p̄ceptum regis non pueniret ad populum: nisi mediante aliquo p̄ncipe si p̄ncipes diceret: hoc est p̄ceptū a rege: quia uon esset verū dictum suū: obligaret vt p̄ceptum regis: ita q; cōtēptores p̄nā mererētur. Et scias q; cōsciētia est quoddā dictamen rationis: et vt dictum est obligat virtute p̄cepti diuini: sub cuius ratione app̄hēdit illud quod ratio dicit: et ideo si illud app̄hēdat vt dire et sub p̄cepto cadēs peccat quis mortaliter omittēdo quod consciētia dicit: et si sit veniale vel indifferēs. Si autē nō app̄hēdatur vt directe cadēs sub p̄cepto vel prohibitionē: tñ non sit directe contra consciētiā: sed p̄ter eam: et ita non peccaret mortaliter: s. venialiter. vel etiam nullo modū: sic qñ consciētia dicit aliquid q; bonum est facere aliquid opus consilij si non facit nō peccat: quia nō app̄hēdit illud vt bonum debuit et necessarium ad salutem et p̄cepto subiaccēs: vide in igno et in affectus. **C**ōscitiam sciendū est q; s. m̄ Dionysij in. vij. ca. de di. no. Diuina sapiētia cōiūgit p̄ncipia secundorū vltimis primorū: quia vt in libro de causis ostenditur in ordine causatorum oportet q; consequēs p̄cedēt simuletur. ne hoc potest esse nisi s. m̄ q; aliquid participat de p̄fectione eius: quod quidem inferiori modo est in secundo ordine creaturarū q; in primo. vñ hoc q; inferiori creatura de similitudine superioris ordinis participat: est suū premū in inferiori: et vltimum in superiori. q; deficiēs participat quod in superiori sit. Inter creaturas autem ē talis ordo: vt primo sit angelus: et scō sit rationalis aia et q; rationalis aia corpori cōficta ē: ideo cognitio debita sibi s. m̄ suū p̄pium ordinē est cognitio que a se habet: bus ad intelligibilia p̄cedit. vñ non puenit in cognitionē veritatis nisi inquisitiōe p̄cedēte: et ideo cognitio illa rationalis dī. **C**ōscitiam vero āgelus simpliciter incorporeus ē necc corpori vnitur cognitio nature suę debita est: vt simpliciter sine inquisitione veritatē app̄hēdat p̄p̄t̄m q; intellectus nature nominalatur. **C**ōportet ergo q; in anima rationali que angelo in ordine: creaturarū cōiūgal sit participatio intellectualis virtutis s. m̄ quam aliqua veritatem sine aliqua inquisitione app̄hēdat sicut app̄hēdūt p̄ma p̄ncipia naturaliter cognita tā in speculatiuis q; in operatiuis. vñ et talis virtus intellectus vocatur s. m̄ q; est in speculatiuis. Quę etiā s. m̄ q; in operatiuis est: s. m̄ dēfisiō: et hęc virtus cōuenienter scintilla dī: quia sicut scintillę modici qd̄ ex igne enolās: hęc virtus est quēdā modica participatio intellectus ad speculatiuum eius quod de intellectualitate in angelo est. **C**ōp̄ter hoc etiā superioris rationis pars scintilla dī: quia in natura rationali supremum est. vñ **C**ōscitiam dī. q; per aqua lam significatur que cetera animalia in vltimo gradu dī: ita et hęc virtus transcendit rationabilem que per aqua lam significatur: concupiscibile que per virtutē rationis que per leonē: sicut autē non contingit in speculatiuis intellectum errare circa cognitionē primorum p̄ncipiorū qñ semper repugnet omi ei quod contra p̄ncipium dī:

ita etiā nō cōtingit errare in practico p̄ncipio p̄mis 2 p̄pter hoc d̄ q̄ superior rationis scintilla q̄ sinderes̄is ē extingui nō p̄t sed semp̄ repugnat om̄i ei q̄ cōtra p̄ncipia naturalia sibi tradita sūt. Itē scias q̄ sicut d̄. Aristoteles in. vii. ethicorū. Batio in eligēdis 2 fugiēdis q̄busdā syllogismis v̄t. In syllogismo autē est triplex cōsideratio s̄m tres p̄positiones ex quaz duabus tertia cōcludit̄. Ita etiā cōtingit in p̄posito d̄i ratio in operādis ex vniuersalibus p̄ncipis circa particularia iudiciū assumit. Et q̄ vniuersalia p̄ncipia iuris ad sinderesim p̄tinent: rationes autē magis appropiare ad opus pertinent ad habundā q̄bus ratio sup̄ior et inferior distinguit sinderesim in hoc syllogismo quasi maiorē ministrat. Quia cōsideratio ē act⁹ sinderes̄is. Sed minorē ministrat ratio superior vel inferior 2 eius p̄sideratio ē ipsius act⁹ sed p̄sideratio conclusionis elicit̄ ē cōsideratio p̄sciētiē. Verbi gratia sinderes̄is hanc p̄ponit. Om̄e malū vitandū. Ratio superior hanc assumit. Ad vitandū est malū: q̄ lege dei p̄hibet̄: siue ratio inferior assumit istā: id eo est malū: q̄ inuēit̄ siue inhonestū. Conclusio autē q̄ ē adulteriū p̄pter hoc esse vitandū ad cōscientiā pertinet: 2 indifferenter siue sit de p̄terito siue de p̄senti: siue de futuro: q̄ cōscientia 2 facta 2 cōmūturat 2 faciendis cōtradiat. Et inde d̄ cōscientia quasi cum alio scētia. Dicit vniuersalis: q̄ act⁹ particularē applicatur: vel etiam q̄ per eā aliquis sibi cōsciū esse p̄t eorū quē fecit vel facere intēdit: 2 p̄pter hoc etiā d̄ dictamen vel sciētia rationis. Et p̄pter hoc etiā cōtingit cōscientiā errare non per sinderes̄is errorē sed per errorē rationis: sicut patet i heretico cui dicitur p̄scientia: vt prius p̄mittat se comburi q̄ tunc: q̄ ratio superior p̄uersa est in hoc q̄ credit iuramentū simpliciter esse p̄hibet̄: 2 s̄m hunc modū parz quater differat sinderes̄is lex naturalis 2 cōscientia: q̄ lex naturalis nō lat ip̄a prima p̄ncipia iuris: sinderes̄is vero notat habitum eorū siue potentia cum habitu. Cōscientia vero nō lat applicationē quandā legis naturalis ad faciendū per modum cuiusdā conclusionis. Et nota q̄ cōscientia ē diuersis duobus modis diffinit̄: siue describitur. Nam s̄m originē. Cōscientia ē sp̄s corrector 2 pedagogus animę sibi sociatus quo se paratur a malis ad p̄ter bonis. Sed hic attendendū q̄ sp̄s q̄s sumitur p̄ spiritūali quadā operatione vel pro quodā dono spiritūali: 2 hoc modo sumitur hic spiritus: 2 non pro natura animę. Vel cōscientia secundū q̄ a quibusdā describitur: ē dictamen rationis quo iudicat 2 ligat ad faciendū vel nō faciendū. Vel secundū damascenum. Cōscientia ē lex intellectus nostri. Bernardus. Multi multa sciunt 2 se ipsos nesciunt. Dicit finxi me esse q̄ nō erā: dixi me vellem quod nolēbam aliud in corde volebam: 2 aliud ore dicebam: 2 ita sub om̄ia pelle vulpinā cōscientiā abscondēbam. vulpina plane cōscientia est tepida conuersatio et animalis cogitatio: 2 ficta p̄fessio: brevis 2 rara compunctio: obediētia sine deuotione. lectio sine edificatione: sermo sine circūsp̄ctione. Et q̄ dura sunt mixta ista q̄ loquor q̄ loquēdo in ipsum seruo. Veruntamen q̄ me nō nego peccatorem: sed peccatum meum cognosco: erit forte apud deum iudicium pium ip̄a cognitio culpe impetratio veniē: vide in oculum. Item dicit glosa sup̄ illud Esai. xxxviij. Obsecro domine memento quesio quādo ambulare coram te in veritate. etiā Hieronymus. Ezechias ad deū narrat opera sua: scilicet cōscientia q̄ in t̄pe malorum potest recordari bonorum. ¶ Additio. Cōscientia autē est mesum vocabulū. Nam 2 mala dicitur 2 erronea 2 bona cōscientia bonorum operū quā dicit Hieronymus de senectute esse mundissimam 2 cōscientia quēdā est seclerū 2 malorū. de qua Hieronymus. Hos tamē hos tu euas: putes quos duri cōscia facti. Deus habet attonitos et surdo verbere pleat. Et alibi. Poena autē vehemens 2 multis scilicet illis quas aut scilicet grauis inuenit 2 rhamāthū. Nocte dicit iuli gressare in pectore testem. ¶ Conscio: scio p̄po. cum con 2 d̄ conscio fac. i. simul scire: 2 p̄pue dicit de malo. Tunc etiā aliquis conscit cum in malo 2 scilicet conscit est: vñ hęc cōscientia: 2 cōsciū d̄.

cum. 2 proprie in malo. vñ quidā. Cōsciū ip̄e sibi de se putat oīa d̄ci. p̄p. etiā d̄. Cōsciū cōfessit: intulit. Cōsciū particeps sciētiē aliquid h̄is testis. Job. xvi. Ecce cū in celo ē testis meus 2 cōsciū meus in excelsis.

¶ Consciū scia cum. in conscio vide.

¶ Consecro cras. crasi. crare. deo dicare: simul sacrare. ex con 2 sacro cras. 2 cor. se.

¶ Consectaneus: a cōsector tatis. q̄ p̄po. ex cō 2 sector: 2 a sector iaris. deriuat cōsectaneus nea neli. qui simul se cratur: vel cōsectaneus etiam d̄ secte: 2 tunc p̄po. ex con 2 secta secte.

¶ Confedi est p̄teritū de confideo des. quod p̄po. ex cō 2 sedeo sedes. Itē idem p̄teritū habet confido dis. s̄m finitius p̄dictorū facit confidere. vnde d̄. p̄p. Cōfedi a confideo 2 confido p̄teritū. Vñ eod. xi. Dicendū est in medio magnatorum confidere illum faciet. Et si ē infinitiuis a con 2 sedeo produ. penultima sicut sedere. Si vero sit infinitiuis a s̄do dis. penul. corre. sicut s̄dere. Similiter in epistola ad ephesios capitulo. ij. legi debet. Et cor resuscitauit 2 confidere sicut in celestib⁹ in christo iesu. Et vt generaliter dicamus confidere nuncq̄ in infinitiuis inuenitur: sed cōfedere: quia quando venia sedeo e mutatur in i. Et scias q̄ confidere a sedeo des. non potest poni in versu heroico. quia brevis scilicet s̄nter duas longas. s̄. con et de non ponitur in versu heroico. Vnde q̄si confidere inuenit̄ in versu: 2 est infinitiuis de s̄do dis. quod produ. si: sicut in illo versu. Cōfedere duces: in nos confidere prompti.

¶ Cōsentaneus: a cōsentio tis. deriuatur cōsentaneus cōsentanea cōsentaneum: qui facile cōsentit: vel conueniens congruus.

¶ Cōsentes. a cōsentio tis. deriuatur cōsentes cōsentia di sibi vel bonis cōsentientes vel consentes: quasi coefferes: q̄ diuina essentia cui semper astant semp̄ residunt: d̄ 2 cōsentanei dicunt̄.

¶ Cōsentio tis. si. sum. ex con 2 sentio tis. 2 ē consentire consensum p̄bere: quasi simul sentire.

¶ Cōseptū ri. neu. ge. id est ambitus locus circumd̄ca clausus a con 2 septio pis. septi. cōseptū deriuat. iij. Re. cap. xi. Ducente est extra cōsepta templi. i. extra ambitum vel claustrum templi.

¶ Consero ris. pe. cor. vide in sero ris.

¶ Confesco fas. in sedeo est.

¶ Confideo des. sedi. confidere: confessū. i. simul sedere. ex con 2 sedeo des. 2 mutatur e in i. 2 cor. ii. vide in sedeo 2 in confidere.

¶ Cōfidere est infinitiuis duorū verborū. s̄. de confideo s̄deo secūde cōiugationis: quod p̄po. ex con et sedeo. et tunc p̄da. pe. Vel potest esse infinitiuis de p̄sido dis. ter ne cōiuga. quod compo. ex con 2 s̄do dis. 2 sic cor. penul. vide etiā in confedi supra.

¶ Cōsydero ras. rari. rare. i. p̄scire. 2 proprie celestia: 2 compo. ex con 2 sydero ras. quod non ē in vsu. Et vide q̄ sydero deriuat a sydus. vñ d̄. p̄p. in. vii. lib.

¶ Sydus deris. sydero ras. quod non est in vsu. i. p̄de: ro ras: 2 cōsydero p̄ponitur ex con 2 sydero: vnde parz q̄ cōsydero scribitur in secunda syllaba sine c̄ sicut syd⁹ 2 sydero caret cū prima syllaba. ¶ Ad d̄cto.

¶ Cōsyderare inquit fessus a contemplatione syderū videtur appellari.

¶ Confido dis. ex con 2 s̄do dis. 2 produ. si. vnde Hasi. iij. Quē confidunt in sepibus in die frigoris. 2 debet p̄duci p̄. de confidit. vide etiā in s̄do dis.

¶ Consilium. a consulo lis. d̄ hoc consilium liq. quod ex animi p̄udentia alicui tribuitur. ¶ Additio.

¶ P̄terea consiliū vel a consulendo dicitur: vel a consilēdo. i. tacendo hęc fessus.

¶ Vnde hoc consilio li. diml. 2 2 cōsiliarius r̄a. r̄is. 2 cōsiliariis. consiliū habere: seculuolere: iudicare: exquirere. vñ cōsiliatorū locus cōsilior. Item cōsiliari⁹ q̄ consulit: vel secretarius: sicut dei filius d̄ p̄siliarius patris. i. secretarius: q̄ om̄ia secreta eius ab eterno nouit. Et scribunt p̄dicta sine c̄ in sc̄da syllaba: vt consiliū: cona

Consterno nis. strauis. strari. 2 cōsterno: naris. natus.
 i. deponēs dī pile cōiuga. Et est p̄sterno aialis: vel cor
 pouet v̄l manipuli v̄l lectuli vel aselli: vel m̄ aris: s; p̄stern
 nari mentis est. Cōsternari em̄ est mēte deficere & treri

tu occidit lex nec tollit scriptura an forte tollit: inquit or.
 Cuiusd. cti. v. Nec mirū tāēvis p̄suetudinis q̄ fm̄ ecclē
 susculubet 2 cōsuetudinē vel trina vel vnica in baptismo
 oꝝ fieri iherislo. Consuetudo tñ non pōt tollere ius natu
 rale siue diuinū. p̄cepta 2 p̄hibitiones dñi: imo talis cō
 suetudo abrogat a lege. Ius vero positiuū siue humanū
 tollit cōsuetudo vel in toto si ē gñalis vel in pte si ē par
 ticularis. Ita tñ q̄ non sit cōtra ius naturale ipsa p̄suetu
 do: q̄ tñ nec ius positiuū pōt tollere. Ex hoc pōt p̄cludi
 uer per hypothesim q̄ si personales decimę non dei: sꝫ
 p̄olm̄ p̄cepto debent: videt q̄ consuetudo cōtraria a cul
 pa liberet non soluentes. videt in quā 2 verū est vbi ecclē
 sua non cōsuevit hm̄i decimas exigere.

Contigi gis. est pteritū de contigo gis 2 cor. 11.
Contignatio onis. scē. ge. i. ignoz cōiunctio vel coas-
 ptiatio in edificio: 2 vbi contigno nas. qđ est tigna pponere:
 re: pūgere: coaptare in structura edificij. Et cōtigna fe-
 runt quē cōtignatio iungit: Eccl. 1. In pigrinis humilia-
 bitur contignatio.

Contiguus: a ptingo gis. vbi cōtigu⁹ gua. gu. i. i. vici-
 prim⁹: qđ contigit domū alterius. Vñ cōtingo gis. cont-
 gi. i. cōtingit esse vel fieri contiguū. Vñ contiguus vici-
 nitās. Sed cōtiguus est vici⁹ sine interpollatione: qđ si-
 mul teneatur. Vñ aqua in vase est vasi cōtigua: sed nō ē
 ptiua ei: sed aqua aque ē in se cōtinua. qđ aqua aque cō-
 tinua est: qđ terminus idē. Nā sicut dicit Arist. in. v. li.
 pph. Contigua sunt quoz vltima sūt simul. Continua
 autē quoz terminus idē 2 vnus est vtriusqđ tāgunt: et
 hoc signat nomē. Nā continuū a continendo vbi: qđ ergo
 multę partes ptiunt in toto 2 quasi simul se tenent tunc
 est continuū: sed hoc non pōt esse cū sint duo vltima: sed
 solū cum est vnū. Itē in principio sexti di. Arist. Conti-
 nua quidē quoz vltima vnū. Et scias qđ omne continuū ē
 diuisibile in infinitū: intellige in quantum continuum.

Additio.

Unde Quid. in metamorphosi. de pīamo 2 tīsbe dicit.
 continuas habuere domos.

Contineo nes. nui. tentū. ex con 2 teneo. vñ continēs
 2 cōparat. Vñ hęc continētia tiē. i. abstinentia: castitas: 2 ē
 cōtinere simul tenere: habere: gerere: abstinere: in casti-
 tate manere. Et fm pāp. cōtinens non solū in castitate
 manere vbi post corruptionem. sed ab omni vicio. Sapientē
 tiē. vul. Et vt sciam qm aliter non possum esse conueniens.
 nisi deus det.

Continens a cōtinendo dicit: vt qui se cōtinet &
 appetitū ne exeat ad illicita: & ita dicit respectu eo-
 rū quē in se habet. Abstinentes vero se tenēs ab his qđ
 extra se cernit appetibilia. vt a cibo & re illicita.

Contingo gis. tigi. tactū. tingere. simul tāgere vel ac-
 cedere: attricare. ex con 2 tāgo gis. Vñ cōtactus rus. ad
 lectue cōtactus ta. tū. Et scias qđ accidit malū cuenit ca-
 su: obtingit sorte: contigit facto. potest etiā pponi cōtin-
 go ex con 2 tingo: 2 tunc facit pteritū cōtinxi cōtinctum
 contingere simul tingere: inficere: contaminare.

Continuus: a cōtineo nes. vbi continu⁹ nua. nuū. i. vī-
 cinus vel sine interpola: qđ simul teneat. Vñ hęc continu-
 itas tis. 2 cōtinuo as. aut. ptiuū facere: vel ptiue hē.
 vñ cōtinuatim. i. pūctim iugiter. Et est actiuū ptiuo as.
 cū suis cōpositis fm Bug. pāp. sic di. Continuarē: con-
 tīgere: dilatare: plongare. Itē a continu⁹ deriuat conti-
 nuē aduer. pquo sepe ponit continuo. i. continuatim vel
 statim: vide in contiguus supra.

Contiqua imbrū collectio: qđasi continēs aquam ex
 quibus videtur componi.

Contor a contus p instrumento piscatoris vbi contor-
 tatis. verbū deponens: 2 est contari conto aliquid pque-
 re vel scrutari: 2 ponit pro interrogare: inuestigare: 2 cō-
 ponitur per contor tatis. i. inquiri vel perquiri: interro-
 go: 2 scribitur per o.

Additio.

Vñ festus pcontatio videt dicta ex vñ nautico: qđ altitu-
 dinem aque conto ptentat. alij volunt percōtationē dicit:
 qđ. i. is qđ curiosus est p dicta interroget. Inuenit etiā cū-
 ctos artis. per u p morari vel dubitare. Vñ qđā. Contor p
 quiro. cunctos dubitosqđ morosqđ. Et in B. pāp. vbi. Percō-
 tor notat id quod pcurator per u scriptū: Percunctosqđ p
 u dicit esse moros.

Contractio. a contraho hīs. vbi hęc contractio nīa. i. col-
 lectio: constructio: abbreviatio: vel decurtatio. Vñ Eze-
 chie. vii. Ecce venit contractio. Inuenit etiā ibi fm aliaz
 ifam contractio. lūtero. Contractio quē vbi hēbitalē fassu-
 ra. i. context⁹: 2 pplexio vel collectio oīm malozū.

Contracto tas. ex con 2 tracto tas. compo. contracto
 tas. 2 contracto tas. inuenit. i. simul tractare: vel inter ma-
 nus palpare: 2 tractare.

Contractus venditio: locatio: 2 ceterę species condi-

tionis fm pāp.

Contraho hīs. contraxi trahere: simul trahere: abbe-
 uiare: commozari: colligere: constringere: decurtare. ex
 con 2 traho hīs. componitur.

Contrarius rīa. nū. adiectiui. i. aduersari⁹. Contrari-
 etās est qđā color in rhetorica. de quo supra dixi in quarta
 pre in capi. de coloubus rhetorica.

Contracto as. in contracto vide.

Contremisco scs. vrbū inchoa. a contremis.

Contremo mis. mul. mere. i. simul tremere: ex con: et
 tremo. 2 cor. tre.

Contribulis: a con 2 tribulis ppo. hīc 2 hęc contribulis
 2 hoc le. simul eiusdē tribus. 2 pdu. bu. Sed tribulo las.
 cor. bu. vñ plus. Dat tribulo tribules: generat tribus vna
 tribules.

Contritio onis. scē. ge. format a contrit⁹ ta. tū. cōtriti
 addita o. Vñ patet qđ non ē ibi c sed t sola in penul. sylla-
 ba sicut nec in contrit⁹: vel contritū qđ format a contritū
 pterito de cōtero conteris contritū ptiū. Et vbi contritio
 quasi simul tritio: vel ex toto corde tritio. qđ de omnibus
 pcis poenitēs debet dolere. Contritio sic diffinit. Con-
 tritio ē dolor de pcis pmissis cum pposito confitēdi 2 sa-
 tisfacendi: Ille dolor debet esse acer: qđ offendim⁹ deū
 creatorē oīm. Acior: qđ offendim⁹ deū patrē nostrū qui
 nos pascit multipliciter. Accerrimus: qđ offendim⁹ redē-
 proz nostrū qui nos liberauit ppxio sanguine a vinculo
 pccoz: crudelitate demonū: 2 acerbitate gehennę. Et sc-
 as qđ ptiuo est a deo solo quātū ad formā qua in format
 sed quātū ad substantiā act⁹ est ex libero arbitrio: et a deo
 qđ operat in omnib⁹ opibus nature 2 voluntatis. Et cōtritio
 pōt dici dolor assumpt⁹ a nobis cū dei gratia. Sed pōt qđ
 n an post hanc vitā aīe de pcis conterant. Ad hoc dico
 qđ in contritione tria consideranda sunt. primum est cōtri-
 tionis gen⁹ qđ est dolor. Secundū est ptiutionis forma:
 qđ est actus virtutis gratia informat⁹. Tertius ē efficacia
 contritionis: qđ est meritorius 2 sacramentalis: 2 quodā-
 modo satisfactorius dolor contritionis. Anime ergo post
 hanc vitā quē in patria sūt hanc contritionē hēre non pos-
 sūt: quia caret dolore ppter gaudiū plenitudinē. Ille au-
 tē qđ sunt in inferno caret ptiutione: quia si dolore hēbēt
 deficit tñ eis gratia dolorē informās. Sed ille qđ in pur-
 gatorio sunt hēt dolore de pcis gratia informatū. 3 nō
 meritorius: quia non sūt de statu merendi. In hac autem
 vna pdicta tria inueniri possūt. Et scias qđ ptiutio differt
 ab attritione: sicut informatū ab informi: quia attritio est
 dolor sine charitate: contritio vero est dolor gratia 2 cha-
 ritate formatus. Itē nota qđ quoz principia sunt diuer-
 sa: omnino vnū eoz non potest fieri id quod alterum ē:
 Sed attritionis pncipium est timor seruilis: contritiois
 autē timor initialis. ergo attritio non potest fieri ptiutio.
 pterea naturalia non sūt gratuita: vt cōmuniter dicit
 sed naturale dī qđ est ante gratiā. Et sic attritio inter na-
 turalia computabit: igit non potest fieri contritio cum sit
 gratuitum bonum. Item aduerte qđ contritio 2 attritio
 non dicunt habitum sed actum tantum: 2 actus ille attri-
 tionis in formis transit: 2 non manet aduentente charita-
 te: 2 quia dolor ille sit attritionis qđ erat in formis non ma-
 net aduentente charitate formari non potest: pnde attri-
 tio non pōt fieri contritio.

Controuersor: a contra 2 verso sas. compo. controuer-
 sor sars. litigare: determinare: ptradicare: vñ hęc cōtro-
 uersia sig. quasi contraria versio. Et dicitur controuersia
 negodum: certamen: questio: contentio: disceptatio: col-
 latio: comparatio.

Contubernium. a con 2 taberna dicitur hoc contuber-
 nium nū. quasi contubernium: 2 dicit contubernium ta-
 bernaculū vel sodetas vel ad tēpus coeūdi conuē⁹. Et
 dī a taberna quia sicut illi qui a taberna conueniunt ad
 tēp⁹ cōmanent 2 cito dissoluunt: ita 2 ptuberniū ppxie dī-
 to dissoluit peracto scz negocio p quo ad contuberniū cō-
 uenit. Sap. vii. Contubernium hīs del. Itē Ward. vi.
 Et pcepit illis vt accubere facerent oēs: scdm cōtubers-

nia superviride scens. Valus gelino lib. noctu atticeri
pauco: tanq̃ illud fuerit antiquū consuetū q̃ re atq̃ ver
bo romano appellat contuberniū: et contuberniū ē contra
bernaliū habitatio. vt inquit festus. Contuberniū autē
vernaliū hic contubernio onis. i. focus cōmilito qui ē in eo
dem contubernio cō alio. et hic et hęc contubernialis et hoc
contuberniale.

¶ **Contudi** pe. cor. et est p̃teritū de cōtundo dī.

¶ **Contumar**: a cōtumeo mes. ē q̃d p̃po. a con et tumeo
mes. et inde ē hic et hęc et hoc cōtumar dī. i. superbus. vt
iniuriosus: vel repugnatiuus: et ē sic: q̃d tumer in verbis
iniurię: vel ē cōtumar q̃ cōtemnat et negligat. Et cōpa
rat. Vñ cōtumaciter aus. sine. aduerbiū. et hęc p̃tumacia
q̃: vel contumacitas tatio. i. superbia. iniuria: repugnā
tia: p̃emptus. Et compo. p̃cōtumar. i. valde cōtumar
et cor. ru. fm̃ hug. p̃ap. vero dī. Cōtumar ē q̃ cōtemnat
superbus: vel a tumendo.

¶ **Contumelia**. a contumeco mes. ē hęc cōtumelia līe. i.
iniuria: vituperium: graue cōuitum: et hęc cōtumia mīe
idem. Et a cōtumelia ē cōtumeliosus sa. sum. q̃ audat
est: et tumer verbis iniurię et superbię: vel p̃tumelia ē cō
uitia iniicit. Et comparatur. Et nota q̃ cōtumia vel con
tumelia est p̃pote in verbis.

¶ **Cōtumeo** mes. mul. i. sīl tumer: ex con et tumeo mes
Vñ cōtumeo sa. incoba. et cor. ru.

¶ **Cōtumia** mīe. idē est q̃d cōtumelia. vide in p̃tumelia

¶ **Contūdo**. ex con et tundo dī. p̃po. cōtundo dī. cōtū
dī. mī. p̃terere: confringere: p̃cutere: donare. concidere
simul fundere.

¶ **Addito**.

¶ **Urg**. in p̃mo encl. Populos feroces contūdet mo
resq̃ virtus ac moenia ponet. Vñ cōtus sa. sum.

¶ **Contus**. a conus ē hic cōtus ti. quoddā genus teli. et
p̃pue quod ferrū non habet: sed est acuta cuspidē lōgī.
sicut p̃terica p̃p̃acuta quā possit rustici loco hāstē. Unde
Boetius. ii. de consolatione. Tu qui nunc contū gladiū
q̃d p̃tumesas sollicit: si vitę huius callē vacuus viator
intrasses corā latrone cātare. Contus etiā ē instrumentū
tū quo piscator piscatur vel cōstatur aquā inquirēdo p̃
focē. Jun. Gladīi contūq̃ timebit. Et more ad lunam
trepidabis arundinis vmbra. vide in cōtus is.

¶ **Cōtus** sa. mī. penul. pdu. vide in contundo.

¶ **Contutatus**. ta. tū. in contrator vide.

¶ **Cōtutor** aris. aratus. sū. tari. i. abscondere: defendere
Dacha. i. lib. ca. i. Et in eo cōtutari sū: et p̃ d. ru.

¶ **Conualis** lī. sa. ge. ex con et uallis. et ē: cōualis ma
gna vallis: vel loca terrarū depressa inter montes.

¶ **Connubial** ex con et nubis hī. p̃ponitur hoc connubi
um nubij. coniugium: nuptię: vel coniunctio viri et femi
nę. vnde hic et hęc connubialis et hoc biale. et hīnc conu
bialiter aduerbiū. Vñ. Connubio iungam stabili p̃o
p̃iāq̃ dicabo.

¶ **Conuena**: a cōuenio nīs. hīc et hęc cōueni nē. simul cū
alio veniēs. vel qui cū alio p̃uenit. Vñ cōuenē dicunt ad
venē de diuersis locis. et cor. ue.

¶ **Conuenio**: ex con et venio nīs. i. cōgruere vel decere.
Vñ hoc p̃allium cōuenit mībi. i. decet. et cōuenire. i. allo
qui: vt cōuenio vos iudē. i. alloquor et conueniri. i. adu
nari: vt isti cōueniant. i. adiunā. et conuenire. i. simul ve
nire. Vñ. in p̃mo encl. Cōueniunt quibus aut odium
crudele tyranni et conuenire. i. pacisci. Vñ in Warb. Ad
ue ex denario cōuenisti meci. vel cōuenio tibi vñ dena
rium. i. pacifico: et cōuenire. i. exigere aliquid de aliquo:
et conuenire. i. compellere: id est ad causā vocare. vel ad
placitū. et conuenire. i. inesse: vt albedo conuenit mībi
i. mī: et conuenire. i. assimilari: vt iste conuenit cum alio
albedine. id est similis ē illi. Vñ cōuenit impersonale:
et cōueniens: et hęc cōuenientia cōuenientię: et cōponitur
in cōueniens. et comparatur. Vñ cōuenit impersonale in
cōuenientię. vnde versus. Cōuenit alloquitur decet id sī
quā assimilaf. Exigit ad causas vocat et cōpellit inestq̃.
pangit adunatur et adunat cōueniens est.

¶ **Cōueniculus**. a cōuentus ē hic cōueniculus. et hoc
cōueniculū lī. ambo dīmi. et cor. cu.

¶ **Cōuentio** tas. i. frequēter cōuenire. a cōuentio nīs. cō
uerum tu. u. in o. sed cōuentor deponēs aliud est.

¶ **Conuētor** a conuētus ē: conuētor tatio. conuētū face
re vel celebrare fm̃ hug.

¶ **Conuētustus**. congregatio: coetus.

¶ **Conuersio** quasi simul versio: a conuerto vel conuer
sus si. addita o. Item conuersio est quidam color r̃eto
ricus: de quo supra dixi in quarta parte in capi. de color
bus r̃etoricis.

¶ **Conuersor**. a con et verso sa. componitur versor ris.
i. simul versare: et esse cum aliquo. vnde hic et hęc cōuer
sabilis et hoc le.

¶ **Conuerto**: ex con et vorto p̃po. cōuerto tis. ti. sū. i. in si
mul vertere: vel ad aliquā vitā vel sectā vertere. Vñ hic
et hęc cōuertibilis et hoc le. Et cōpaf. et p̃po. in cōuertibilis
et hoc le. Vñ a cōuerto cōuerso sa. frequē. et est actiū cō
uerto: tū fm̃ hugu. Conuerto et p̃uerto passiuū sunt et
deponētia.

¶ **Conuescor** eris. ex con et vesco verbū deponēs et ca
ret p̃terito et supino. debet et tū facere conuescitur: et est cō
uersa simul vela: pariter vesca: cū alio comedere.

¶ **Conuerus**. a conucho hīs. ē conuer² xa. rum. vñ dī
q̃ inclinatus et curuatus quasi conuersus. vel ē a conue
ho hīs. q̃ vñ dīq̃ vehat in circuitu ad vñm: et comparat
Vñ hęc conuerus tatio. curuatus: rotundus: sicut ē cō
li. Vñ fm̃ p̃ap. conuexa dicunt extrema celi flexa: et p̃
du. ne positione. x. r̃m est duplex consonans. Vñ (vt in
quit festus) conuexū est ex omni parte declinatū: qualis ē
natura celi quod ex omni parte ad alteram versus decli
natum est. Vñ in iiii. enclidos. Tēdet celi conue
xa rueri.

¶ **Conuicanus** nea. nēi. i. conuicū²: a con et vicaneus
Conuicanus na. num. i. conuicinus. a con et vicinus cō
ponitur.

¶ **Conuictor** tox. mas. ge. q̃ simul cū alio vñit. et tūc de
ruat a conuictio uis: vel conuictor quasi cum alio victor:
et tunc deriā a conuico uis. uicti.

Aut conuicanus a con et vicus.

¶ **Conuicolum** oli. pe. cor. paruum conuiciū. dīmi. u.
de conuicium.

¶ **Conuictor**: a con et vido sa. cōponitur conuictor aris.
conuicia inferre: vituperari: et construi cum datiuo. Vñ
de hoc conuicium tū. contumelia: vituperium: vnde cō
uictiosus sa. sum. plenus conuictis. Et comparatur. ita dī
cit hug. p̃ap. etiam dī. Conuictor aris. aris sum. id est
exprobro: inde conuicium id est opprobrium. iniuria: et
sic videtur q̃ p̃dicta debeāt per c̃ scribi sicut viciū deri
atur a vinculis. fm̃ hug. Vñ dicunt q̃ vitium deriā
tur a veto tas. et cor. ante t. et conuicium cōponitur ex cō
et vito. et produ. ante t. et sic p̃dicta scribuntur per t: sicut
veto et vito. et hoc videtur verius: cum viciū cor. ut.
Vñ de Horatius. Omnibus hoc vitium est cantibus
inter amicos. et conuictum produ. ut. Et istius opinionis
fuit magister Be. Vñ de dicit. Vñ quod a vetando
corripit ante t cum suis deriatur: vt vito vitas. con
uictum tamē corripit ante t: sed melius componitur ex
con et vito: quia conuicium est imp̃opertum contra vitā.

¶ **Addito**.

¶ **Uel** vt inquit festus conuicium a vicis in quibus p̃mū
habitu est dictum videtur: vel imutata littera quasi cō
uocum cui stipulatur Vñ p̃iano scribens conuictū dī
ci vela conatatione: vel a conuentu: hoc est a collatione
vocium: cum in vñm voces complures conferuntur. La
deo aut conuicium esse iniuriam et p̃pue accipitur p̃ ma
ledictio contumeliosa. Laurentius vallis ab hoc ver
bo conuictio conuictū deriatur opinatur: quasi vitandū: et
vituperationis causa factum sit.

¶ **Conuicium** in conuictor vide.

¶ **Conuicia**. a conuicio uis. ē hic et hęc conuicia uē. com
munis generis qui simul cum alio vñit et comedit. et pro
du. ut. Horatius in epistolis. Tres mībi conuicia prope
dissentire videntur.

¶ **Cōuiciari** r̃ij. neu. ge. locus i quo quis conuiciat. q̃d
y. iiij

2 conuinatoriū dī. 2 dī a conuioz arte.

¶ Conuinatoriū rīj. in conuuarium vide.

¶ Conuultus. a conuulsi dī hoc conuulsum uis. i. lauta comestio 2 magna: 2 hinc hoc conuultuū lī. dīmi.

¶ Conuuius uis. i. simul uiuere. pe. pdu. a con 2 uiuo.

¶ Conuuior a conuuior dī conuuior artis. conuuiū facere vel celebrare: vel in simul comedere. Lato. Raro conuiuare. 2 pdu. ul.

¶ Conuotus: a con 2 uot. ra. tū. 2 po. conuotus ta. tū. eodē voto astrictus. vel 2 po. ex con 2 uotū ti. 2 produ. vo.

¶ Conus ni. mas. ge. i. similitas galee vel curuatura q̄ super galeā ponit sup quā sunt cristę: a conon gręce q̄ dī latine acuta vī alta rotōditas. Vñ 2 conon dī figura q̄ ab amplo incipit 2 in acutum finit: sicut orthogonium.

¶ Cooperio nis. rui. pertū. i. sil optire: cōregere: vñ cooperitū amict? ex con 2 opio 2 po. abiecta n. 2 cor. pe.

¶ Cooperor raris. tus sū. verbū deponens. i. sil opera ri: coauxiliari Et 2 po. ex con 2 opoz raris. 2 abijci n cau sa euphonię: 2 cori. pe.

¶ Coopto ras. rui. tare. i. sil optare: 2 po. a cō et opto.

¶ Copia pię. i. multitudo abūdātia dicta quasi cū opib? 2 deriuat a copos. i. labor: q̄ oīs substantia ex labore p̄stat Non em̄ sine labore copia haberi potest: vñ copiosus sa. sū. i. locuplet: abūdāns: plenus copia: 2 comparat sior si mus. vñ copiose sius. si me. 2 hęc copiositas tatis: quidaz vero dicunt q̄ copia descendit a cops pis.

¶ Copiola lę. dīmi. parua copia.

¶ Copiosus sa. sū. in copia vide.

¶ Copos gręce: labor latine: 2 accentuat in fine.

¶ Cops opis. oīs ge. ex con 2 opis dī cops diues: opulentus: quasi cū opib? vñ quidā. Secūd? cops ē: dea ter re fertilis opo ē. Ex mundum scops ē: mundaz fossag scrops ē. Vñ pōr declinaria a copia. Itē iuenit hęc cops indeclinabile. fce. ge. 2 tunc deriuat a copia pię. 2 est tunc idem cops q̄ copia.

¶ Copula lę. i. cōiunctio vel id q̄ cōiungit: vel viculū in collo canto. 2 in singulari 2 in plali ge. fce. In plali tñ in uenit neu. ge. copula loz. Et vt dicit in singulari. p cōiū ctione canū. In plī copula neu. ge. p q̄libet alia cōiunctio ne: siue holm: siue reri aliarū. Et scias q̄ est copula ver balis explicita: 2 implicita. i. nō coarctata. Vñ in hoc verbo sum es est. vide in cedo.

¶ Copularius rīj. mas. ge. i. vinculū in collo canto. 2 dī a copula lę.

¶ Copulatiu. i. cōiunctiu aduer. a copulolas. vñ copu latius ua. num.

¶ Copulatiuus ua. num. q̄ copulare habz a copulo as.

¶ Copulo: a ropula lę. dī copulo as. i. cōiungere: sociare

¶ Copulo 2 po. discopulo as. i. distinguere. recopulo as. i. reungere. Copulo 2 ei? cōposita sūt actiua. 2 cor. pu.

¶ Coquina nę dī a coquus: 2 pdu. qui.

¶ Coquo quis. cori. ctū. 2 scribit p c in p̄ma syllaba co quo: 2 in scda p q. 13 quātū ad sonū videt desinere in co s hoc accidit: q̄ u amittit vim lfe: 2 po. coquo cum de 2 dī decoquo decoq. i. valde coq̄re. Itē cū ex: 2 dī excoquo excoq. in eodē sensu. Et silr 2 po. incoquo incoquis. p coquo pcoquis. i. p̄ alijs coquere. vel supia vel plus. re coquo quis. iterū vel valde coquere. Succoquo succoqs. i. parū vel subrus coquere. Coquo 2 eius pposita actiua sunt. 2 cor. hanc syllabā cō in p̄nti.

¶ Coquilus li. dīmi. i. paruus coquus: 2 cor. quu.

¶ Coquus qui. q̄ abos coquit. Vñ hęc coquil? li. dīmi. 2 hęc coquina nę. vide in p̄coccia.

¶ Cor cordis. neu. ge. dī a cardian: q̄ autē dī cor quasi custodia oīm rerum etimologia ē. Et vt dī. Plido. coriō est vicinū pulmōni: vt cū ira accendit pulmōnis humore tepere. Et scias q̄ in gressu tales p̄sus ponunt. Cor sapit 2 pulmō loquit: sil 2 mouet iras. Splen ridere facit cogit amare iecur. Vide in splen. 2 pponit cor cū con. 2 dī cōcoris dīs. 2 est oīs ge. dīcoris dīs. 2 cū ex 2 dī excois ex cordis. 2 cū miserans: 2 dī misericōis dīs. Item cū re: et dī recordor recordaris. Itē cū se p̄pōne: 2 dī secoris dīs. Et cū ve 2 dī vecoris dīs. 2 cum vn? 2 dī vnicois dīs. Et

nota q̄ antiquitus dicebat hęc hęc vñ cordis 2 hoc vñ corde. 2 alia h̄mōi pposita similia a cor: q̄ in antioch? lę pe inuenit. Et scias q̄ rabi moyses dī. q̄ celū est i vñuer so: sicut cor in alali. cuius mor? si ad horā dēsceret compa ris vita finiret. Et ex hoc patet q̄ celū syderetū: p motu suū gñationē causat ex inferioib? corruptionem.

¶ Coragios gręce: latine villa dī.

¶ Coragium: a coragios dī hoc coragiū gi. i. suffragiū Coragiū est etiā pars iudi. i. q̄ puerbia dicunt. Vñ cora giū est virginalē signum: vel virginalis pōpa quam so lent virgines facere in quibusdā locis circa mortuum. i. chorea. 2 quēlibet chorea sic potest did: 2 tunc 2 po. a cho rea 2 ago agis. Sed hoc corragiū per duo r. aliud est. i. q̄ ex toto 2 intimo corde peti? 2 po. a cor 2 ago.

¶ Choragos gręce choregos Χορχοσ dicit dātor & princeps choreę: imo suppeditator expēse & p̄ci ceptus cuiuslibet officii. Chora autē gręce Χωρα dī ciuitas. Χωρο chorion ager: villa: p̄radiū. Cho ragiū scdm festū est instrumētū scēnarium.

¶ Corallus li. naturā habet vīminis sub aqua: sed dē tracta super aquā statim durescit 2 rubescit et lapidescit: ita occupariq̄ et euelli rhenbus solet: aut acri ferramen to p̄cadi.

¶ Coraliū a doctis dī. nam gręce dī κοραλιον dē cuius transformatione vide Ouidium.

¶ Coram p̄positio scruit ablatiuo: vt corā deo placet humilitas: Itē est aduerbiū qualitatis: vt nobis in thea tro morantibus quidā corā surrexit 2 locutus est. i. paten ter: euidenter: aperte. Virg. in pulmo. Corā quē queritis adsum t̄rouis eneas libycis creptus ab vn dīs. Cicero in epla. Corā me tecū agere sepe conantē deterruit pudor 2 cōponitur a cor 2 am per apostrophā. quod em̄ sit coraz ante cor sit. 2 produ. pumā: vñ in Auro. dī. Coram lan guoris prulit omne genus.

¶ Corar is. i. comus. 2 tā istud q̄ illud nomē habet a so no pectous: q̄ grūnat pectore.

Est autem gręca vox.

¶ Corban oblatio siue donū sonat. Vñ Wath. vii. Cor ban quod est donū. videt in corbonan.

¶ Corbis onis. mas. ge. ille qui facit vel vendit vel poe tat corbes: 2 deriuatur a corbis.

¶ Corbis a curuo as. dī hęc corbis bis. vas vīminis quo mēsuratur vīnū: vel etiā annona: vel per quod sicut ma stum. q̄ dī a curuo q̄ ex curuatis virgis context: vel dī citur a colendo.

¶ Corbita lę. pe. produ. fce. generis. i. nauis oneraria dī a corbis: eo q̄ in sumo corbis solet suspendi p̄o signa vt dicit Festus.

¶ Corbinus. a cor 2 binum componit hęc corbinus bī q̄ dī hęc corbinus dī. i. ille qui duplex habet cor: quasi bini cos habēs: vel reuerā qui est versipellis 2 inconstans.

¶ Corbonan sicut dī. llaug. corban interpretat oblatio Vñ hęc corbona nę. vñ corbonan indeclinabile vltima ac ta. i. gazophiliū vbi dūm obligatōes reponunt. p̄ap. vero dī. Corbonā gazophiliū vbi pecunia sacerdotū erat: 2 interpretatur oblatio. Et vt dī in hystorijs super actus apostolorū. Corbonan erat arca in qua reponēba tur donaria sacerdotum. Dufach erat arca in qua repo nebatur donaria regum vel p̄ncipiū ad reficienda sarta tecta templi. Gazophiliū erat arca in qua reponēbant donaria transennium.

¶ Corbulus li. mas. ge. cor. penul. paruus corbis: 2 dī tur a corbis.

¶ Corbulo vir romanus sane fortis: de quo Pater. Corbulo vix ferret.

¶ Corbula locularis.

¶ Corculū li. dīmi. parū cor: 2 cori. cū.

¶ Corculum a corde dicebat antiqui sollemem acrim. plantus in casti. Ego sū liber mēi corculi melliculū ver culū. hoc festus. p̄eterea. M. Ennius tria corda sese ha bere dicebat q̄ loqui gręce 2 osce 2 late sciret. hoc Jul? gellius lib. xviij. noctū atticarum ca. xviij.

Corculus id est tadeus a corde dicitur. ipse est tadeus. ipse est et iudas iacobi: quem ecclesiastica tradit historia missum edissim ad abagarum regem fm paph. Iug. di. Tadeus interpretatur corculus. i. cordis cultor. 2 cor. cu. vide in iuda.

Corda. a cor dicitur hec corda de. quia sicut pulsus cor dis est in pectore ita pulsus corde est in cythara. Unde propheta. Laudate eum in cordis et organo.

Chorda non corda dicitur nec a corde: sed quia grece dicitur chorde Xopam fides cythare & chorda. nec in doctorem vsu est chordatista: nec dicerem qui canit cum chorda. sed chorda aut in chordis.

Chordatista ste communis generis qui vel que canit cum chorda et dicitur a chorda de.

Cordatus. a cor dicitur cordatus data. datum. i. sapiens: gnavus: audax convenienter. In Job. xxxiii. dicitur. Uti cordati. i. sapientes audite me. Unde cordate. i. sapienter: convenienter honeste. Unde socratem dicit. Lactantius ceteris philosophis fuisse cordatorem.

Cordes is. mas. ge. qui facit chordam: vel qui canit cum chorda. et dicitur a chorda de.

Cordiacus ca. cum. vide in cardiacus.

Cordiculus aduer. pe. cor. i. cordetenus. a cor. di. Unde sidonius. Pudentibus inquit cordiculus insitum est. Cordiculus rarus est inuentus: cordetenus ad cor vsque male accipi solet pro eo quod est memoriter.

Chordula le. dimi. parua chorda. pe. cor.

Cordus da. dum. i. serotinus di. a cor. vnde 2 rugue tarde veniunt ad maturitatem corde dicunt fm Iug. Et paph. dicit cordu serotinu quod tarde nascitur. Et corda frumenta vt inquit fesus que sero maturescunt vt scens cordum.

Cordum est scenum quod sero quia post prioris messem metimus.

Coredulus cor componitur cum edo et dicitur hic coredulus coreduli. quedam autem q statim et citius q cetera membra cor aus capte edit.

Choriambus. a chorus dicitur hic choriambus bl. qui dam pes constans et puma longa et duabus medijs bis ubus et vltima longa. vt audierant. 2 dicitur sic quia car me hoc pede ppositum aptu sit choro canentiu. vel pponitur a chorus et iambus: quia in choro et i circuitu habeat duos iambos: s; ordine conuerso. Unde choriambicus ca. cum. potest etiam choriambicus in puma syllaba fm quosdam asprari: sicut in chorus.

Couandrum dri. ge. neu. genus herbe a greco qd illi couon dicunt. et vt di. paph. Couandru qd greci couon dicunt. cuius semen dulci vino datu pronoiores reddit in venter si supra modu dederis amentia facit in cibo sumptum calefact et stringit et sonum facit.

Cozarius ri. qui parat coia vl qui operatur de couis a couo dicitur.

Corymbus. a corona dicitur hic corymbus. i. fructus edere: quia inde coronabantur antiqui et papue poetę. Unde Ouid. ius. meta. Et grauidis distiguit vela corymbis. Corymbi etiam dicuntur annuli vitis qui prima queq; ligant et ppendunt ne longius laxati palmitres ventorum flatibus dissipentur.

Couthus a couon di. hic couinthus ti. i. tectura arcus. Unde Statius thebaidos in. vij. Quia super a tergo velox couthos 2 arcus. 2 hic couthus thi. i. repositio sagittarum. i. pharetra. Unde Ouid. Trist. In quib; est ne mo qui non couthum et arcu. Coutho accusatiui grecę ptilit p couthum. Inuenitur etiam hec couinthus nome dultatis. Unde couinthus rinthea. rinthyli. Ad couthios scribit paulus duas epistolas. et scribitur couinthus p b. in vltima syllaba. Unde t remanet in sono ante b. et cor. pnam ab liboratio in epistolis. Non autem hoi coningit adire couinthus. Additio.

Est enim hoc frequens apud grecos natum adagiu non vti cuiuslibet est couinthus petere q frustra quis fret co

rinthum ad laydem meretricula qui non quiret dare qd posceretur. hoc di. Iulus gellius lib. i. nocturnum atticaru. Coritus non corinthus: secundum Nonium est leue missile in modum sagittarum: secundum Seruiu arcum theca vel forulus sagittarum vt enei. xj. Coritici leues humeris & letifer arcus.

Corinthus autem soc. ge. a corinthe iouis filio pri^o ephyre dicta erat que ex summa arce quam acrocorinthon appellabant duo maria ionium & eggeu conspiciebat vnde & bimaris dicit: vrbs olim opulentissima: vnde es corinthus dictum ex incendio vrbs commixtum & confusum.

Cozolum li. dimi. paruum cozum.

Cozosus cozoia cozosum. id est cozo vestitus. et dicitur a cozum.

Cozum a carne dicitur hoc cozum ris. quasi carniss qe carnem tegat vel quia a carne extrahatur. A cozum per ppositionem excozo as. decozo as. discozo as. in eodez sensu. i. cozum auferre: Incozo as. i. cozum immittere: vel cozum aptare.

Cornetum ti. pe. produ. locus vbi corni crescunt et dicitur a cornu corni. pro quadam arboze dura in fructu vel in ligno.

Cornens nes. neum. pertinens ad cornu vel de como existens et tunc dicitur a cornu ni. Vel cornens a cornu.

Cornice nis. mas. ge. q canit cum cornu. qd etia di. hic et hec comicens tis. et vtriusq; ppo. a cano nis: 2 cor. pe. cornicen in nominatio et in genitio.

Cornicena ne. pe. cor. soc. ge. scemina que canit cum cornu et derivatur a cornicen.

Cornicoz ris. a cornix dicitur. et produ. ni. Unde Persius. Nescio quid tecum graue cornicar is incepte. vide in corniculor ris.

Cornicula le. dimi. parua cornix.

Corniculor a cornix dicitur corniculor ris. id est vocis cornicis imitari vel inutiliter loqui et garrere. quod etiam cornicoz ris dicitur.

Corniculum li. dimi. paruum cornu.

Cornigerra. rum. pe. cor. gerens cornu: a cornu et gerro geris.

Cornipes dis. omnia generis. comeos habes pedes: quod pro equo inuenitur: 2 tunc est mas. ge. hic cornipes dis. 2 cor. pe. tam in nominatio q in obliquis. et componitur a cornu et pes.

Cornix is. soc. gefi. dicitur a cornu: quia ante damosa sit: vt cornu: vel quia diu viuit: in cornu etiam durat: 2 habet cornix. i. naturaliter longam ante x. vnde pe. produ. in genitio.

Adamo. Plinius in dedmo auctor est comice ee inauspicatę garrulitatis. Unde scribit equitem romanum habuisse cornicem plura pterta dda expimentem et alia atq; alia crebro. addiscentem. Vbi Suetonius in vita domitiani. Ante paucos dies q occideretur domitianus cornix in capitolio elocuta est. erant omnia bene. nec defuit q ostentiu sic interpretaretur nuper tarpeto q sedit culmie cornix. Est bene non potuit dicere: dixit erit. Est etia in libris augurum comice a sinistra pte auguriz rata facere. Et Cicero de diuinatione ait alijs aubus a dextra. alijs a sinistra datus est ratum augurium faciens. Turg. in buc. Sepe sinistra cana pcedit ab ilice cornix.

Cornu di. a carne quasi carnes: quia ex carne pcedit: 2 in singulari est declinabile. In plurali vero hec cornua num. Inuenitur etia hic cornus cornus cornui. in eodez sensu. Et nota q cornua vocantur extreme ptes antenarum p tropu ab animali. Item cornua vocantur extremates exercit: quia introe sunt ad modu cornu alalis: sed in hac significatione ppe inuenit hic cornus cornus cornui. et p cornu militis similiter: sed cornu in singulari et cornua in plurali ppe ptinent ad animalia. A cornu derivatur cornutus cornuta cornuti. et cornu comas ad e cornu resonare. et hec cornus corni pro quadam arboze du

ra in fructu vel in ligno unde hoc cornu ni. fructus illius arboris. Unde verius. Cornu gerit cornus pecudū sunt cornua cornu. Multis est quando pperat sua bella gerendo. Cornu componitur hic et hec bicornis et hoc ne. et hic et hec vnicornis et hoc ne.

¶ Cornupeta pete. bos. pen. cor. Exod. xxi. q. si bos cornupeta fuerit. 2c

¶ Cornus ni. vide in cornu.

¶ Cornustubij tertia filia iob nomen accepit: quia em p cornu et tibiā vñū hūū ex vtroq. pposuit: vñūq. hūū p vñā orationis partem in latina lingua transsum est: quo voluit genere lūte demonstrant fm Biege.

¶ Cornutus a cornu dicitur cornutus cornuta cornutus. Et scias q. f. cles moysi dicebatur cornuta: sicut di. glosa. Exod. xxxiii. propter quosdam radios splendoris quos humanus visus ferre non potuit.

¶ Corolla lē. dīmi. parua corona.

¶ Corollarū corollarij. s. a corolla. 2 est corollarū pmiū alicuius certaminis: s. corona vel aliud. Unde corollarium est unde aliquis meretur adipisci coronā. Vñ Boetius de p̄solatione philosophie. Ira ego quoq. tibi velut corollarū dabo. vel habes ibi corollarū a collo. quia feratur in collo vt torquis aureus fm Būg. p̄p. etiā di. Corollarium quasi corone. i. p̄mī illatū sicut corollarū quod est in collo. Item corollarium dicitur unde coronā meretur dicitur q. coronā ferat: vel arcilocutina ostensio ab ambitu corone quoddam ornamentū premium.

¶ Corona. a chorū hec corona corone. quia rotūda ad modū chori solet fieri. et est in signū victorie: vel regij honous signū q. ideo in capite regij ponitur ad significandū arcifulos in orbe populos quibus accinctus quasi caput suum coronatur. A corona deriuatur corononas. verbū actuum fm Būg. p̄p. vñ di. q. corona ghaliter dicitur: Hyadema vero sp̄cialiter. nam est gestamē regij capitis. corona vero quousq. Item corona dicitur circulus De corona clericorum dixi in clericus. vide etiam in charitas.

¶ Coronula lē. dīmi. parua corona.

¶ Corporalis. corpus dicitur hic et hec corporalis 2 hoc le. ad corpus p̄tinentis. unde corporaliter et corporalitas. 2 pponitur incorporealis incorporeale liter. incorporealitas. 2 vt di. p̄p. corporale nomen est illud quod corporeā rem significat. 2 hoc in p̄p̄is et appellatiuis. in p̄p̄is vt fortis: in appellatiuis vt homo. In corporeā vero nō est illud quod in corporeā rem significat in p̄p̄is et appellatiuis. In p̄p̄is vt pudicitia penelopes. In appellatiuis vt virtus.

¶ Corporeus. in corpus est.

¶ Corporeo. a corpus dicitur corporeo as. corporeum facere vel impugnare: vel in corpus immutare: vel ad sustentamentum et augmentum corporis sumere. et componitur incorporeo as. et est actuum cum omnibus suis compositis. et cor. po.

¶ Corpulentus ta. tum. pinguis crassus et comparatur. unde corpulenter tius. sime adverb. et hec corpulentia tie. id est crassitudo. et componitur a corpus et lentos q. est plenum: quasi plenus corpore vel carne.

¶ Corpus. a corumpo is. dī hoc corpus ris. quia sit nature corruptibilis et cito corrumpatur. vñ corpus cōponitur a cor. et pus puris. Inde corpus quasi cordis pus. id est custodia. sed potius videtur et. q. p̄posito vel corp⁹ quasi coram positus. unde corporeus rea. reum. unde hec corporeitas tis. a corpus pponit bicornis: tricornis: quadricornis: 2 sunt p̄mū generis. quia nomina composita a corpore colore et decoze sunt communis generis.

¶ Corpusculum li. dīmi. paruum corpus.

¶ Correctio nis. feminini generis. id est emendatio: castigatio. a corrigo gis. Item correctio est quidā color rhetorice. de quo dixi supra in quarta parte in cap. de coloribus rhetorice.

¶ Correionalis ex vna regione.

¶ Coreptio. in corpio est.

¶ Corideo des. nisi. id est cum alio ridere. ex con. 2 rī-

deo rides. 2 matatur in r. et produci. Gen. xx. Coridebit mihi.

¶ Corigia. a corio dī hec corigia gis. vñ colligo gas. quasi colligia. unde corrigiola lē. dīmi. et corrigiatus. rum. cum corrigis ligatus. 2 corrigio as. corrigies facere vel corrigis ligare. 2 pponitur decorigio as. discorigio as. ex corrigio as. in eodem sensu. i. dissoluere. incorrigio as. corrigis ligare vel ornare vel aptare. 2 est actuum cum omnibus suis compositis.

¶ Corrigibilis ad corrigendum abilis fm p̄p.

¶ Corigo gis. rexi. rectum. i. castigare vel emendare. 2 pponitur et con. 2 rego gis. 2 cor. ri. 2 differt a corpio: q. corripio. i. emēdo vt corripio librum. Pertinet etiā ad mores q. vt corripio istum. i. castigo: 2 nulla correctio speratur de isto. i. nulla emēdatio. Unde p̄pheta in quo corrigit adolescentior viam suā. sed corpio. i. rephēdo: vt corripiat me iustus in misericordia. Sic et correctio a corripio p̄pue pertinet ad libū: vt iste liber est bene correct⁹ sed coreptio vel coreptor: vel coreptus a corpio pis. pertinent ad mores vt iste non est bene coreptus de re: li dicto vel facto.

¶ Corigo gas. gaul. gare. gatum. i. simul rigare et cor. 2 rigo as 2 cor. i. 2 retinet n fm quosdam.

¶ Coripio coripis. put. coripiti coripere. i. simul rapere vel capere vel castigare. rephendere: 2 pponitur et con. 2 rapio rapis. 2 cor. pi. Et inde corept⁹ correpta correptum. 2 hec coreptio coreptionis. Et scias q. fraternā coreptio sic describitur. Coreptio fraternā est admonitio fratris de emendatione delictor ex fraternā charitate pcedens. Queri hic potest an peccatū p̄mū deus de beat di. plato q. ecclesie: vel econuerso. Ad hoc dico q. platus potest dupliciter p̄siderari. aut fm q. iudicio p̄p̄i der: 2 sic dicere plato est dicere ecclesie: 2 sic pius debent adhiberi testes q. plato dicatur. aut p̄t p̄siderari fm q. est extra iudiciū. 2 sic dicere plato nō est dicere ecclesie. s. personē que potest p̄desse et non obesse. quia null⁹ potest p̄desse magis q. platus. et fm hoc pius debet dici platelo q. testibus ostendi alijs. et q. tomus potest fieri publicetur. et sic platus adhibetur quasi vnus detestibus. Talis enim debet esse coreptionis ordo fraternē. quem Augu. in speculo clericorum tradit: vt cum q. oculi petulantiam vel aliud peccatum quodamq. in fratre suo aduertit: statim debet eum ammonere ne cepta progrediantur: sed de proximo corrigatur. quod si post admonitionem iterum vel tertio illud facere videat: sic debet quasi vulneratus sanandus manifestari: sed asq. in publicum prodatur quod sit cum ecclesie dicatur pius debet alteri vel tertio demonstrari: quod est adhiberi vñ vel duos testes: 2 inter eos quibus ostendi debet anteq. alijs ostendatur per quos conuincendus est: 2 si negauerit pius debet p̄posito ostendi post admonitionem: vt secretus coreptus nō innotescat ceteris. et ita p̄mo debet admoneri. secundo plato ostendi: tertio testes adhibere. quarto in publicum adduci conuincendus si negauerit. Vnde in fama. Item nota q. vt dicit Biege. in. xxx. moralium. Nō vna eadem cunctis exhortatio conuenit. quia nec cunctos par mouum qualitas constringit. Sepe enim alijs efficiunt que alijs p̄sunt. Nam et p̄terq. herbe que hec animalia reficiunt alia occidunt. 2 leuis sibil⁹ equos mitgat: catulos instigat: 2 medicamentum quod hunc morbum imminuit alteri vires iungit. Et panis q. vitam fortū roborat paruulor necat. Nam sicut idē Biege. di. in. ix. homel. Ezechie. Mercede et enim mentes si quas fortasse culpas admiserint leuiter arguende sunt: quia si asperius increpantur franguntur potius q. emendantur. At contra mentes asperē atq. impudentes si increpare leuiter fuerit ad maiores culpas ipsa leuitate p̄uocantur. Et in. ix. homelia secunde partis ezechie. dicit Biege. Tāta debet esse discretio vt nec disciplina nōmīa nec misericordia sit remissa: ne si inordinate culpa dimittatur: is qui est culpabilis in reatu grauius astringat. Et rursum si culpa immoderate refecit. tanto qui corrigatur deterior fiat: quāto erga se nihil ex benignitate gratia agi considerat. Vides ergo q. disciplina vel misericordia

dia multū destituitur si vna sine altera teneatur. Correpta nāq; mens in odiū repente pruit: si hanc immoderata increpatio plusq; debuit infestare: quia indociles veritas immoderata facit. Item Berygo. i. passio. di. Quos cruciamenta non corrigunt nonnūq; ab iniquis actibus leuia blandimenta compescunt quia et plerūq; egros q̄s fortis pigmentoz potio curare non valuit ad salutē pūssimam tepens aqua renouat. Et nonnulla vulnera que curari incisione nequeunt: fomentis olei sanantur. Et durus adamas indisionem ferri minime recipit: sy leui hircorū sanguine mollescit. Item in eodem. Fratos melius corrigimus si in ipsa ire sue p̄motione declinamus. Perturbati quippe quid audiant ignorant: sed ad se reducti tanto libentius exhortationis p̄ba recipiunt q̄to se tranquillus toleratos erubescunt. Venti enim furore ebuz omne rectum quod dicit p̄uersus videtur. Unde nababebuz culpā suā quidam laudabiliter tacuit quam digesto vino laudabiliter dixit. vide in curiosus et in rector et in obedio.

¶ **Cortualis.** a con et ritualis componitur hic et hec cortualis et hoc le. cum alio potans eundem ritum. Unde et per similitudinem cortuales dicuntur qui eandē amcam habent. vide in ritualis.

¶ **Corrodo dis.** si. sum. corrodere. simul rodere. ex con. et rodo dis. et produ. ro.

¶ **Corrumpto pis.** rupi. ruptus. ex con. et rumpto pis. et est corrumpere frangere: denigrare: viciare: inficere: morbo vel malis moribus. Unde hic et hec corruptibilis et hoc le. et inde corruptibiliter et corruptibilitas. Item a corripo corruptus. fa. sum. et comparatur. et componitur in corruptus ta. tum. quod similiter comparatur.

¶ **Cors.** in cohors vide.

¶ **Cortex** a couis dicitur hic aut hec cortex ds. quia in corio lignum tegit. Unde videtur et p̄positū sed potius est et. p̄positio. Corticem aliqui vocant coruē. liber pars interior corticis dicitur a librato cortice. i. obliato. Est enī medullam quoddam inter lignum et corticē. Potest etiaz ibi poni tertium. i. suber. unde p̄sus. Pars por est cortex: liber altera: terna suber. Unde Theodolus. Duras flebiliter rigidum p corpore suber.

¶ **Corticillus** li. dimi. parvus cortex.

¶ **Cortico** as. dicitur a cortex. et est corticare corticē dare: vī auferre. et p̄po. decortico as. discortico as. ex cortico as. in eodem sensu. i. cortices auferre. incortico as. i. corticē mittere vel aptare corticē.

¶ **Cortallus** li. parvus cortex.

¶ **Cortina.** a couis hec cortina nē. quia pilus ex cois et pellibus fuerat facte in tabernaculo moysi. Cortina etiā dicebatur locus olim in templo vnde dabantur responsa vel potius mensa in templo apollinis super quam stabat phoebus qui dicebat oracula et dicebatur cortina q̄a corio phatonis erat tecta. vel cortina quasi cordicina: quia ibi hominum tenebantur corda. **Adidit.**

¶ **Urg.** in. vj. encl. Nec te phoebi cortina fecellit.

¶ **Cortina** dicitur cortinatus ta. tum. id est cortina p̄paratus.

¶ **Cortinarius.** a cortina dicitur hic cortinarius rī. q̄ cortinas extendit seruat vel facit. et hec cortinaria rī. in eodem sensu. et cortinarius ria. rium. quod ad cortinam pertinet.

¶ **Cotinula** lē. dimi. parua cotina.

¶ **Cotus** rī p vento pdu. p̄mā. et caret aspiratione. Unde in chomus aspirato.

¶ **Cotusco** as. aui. are. atum. verbum neutrum. et est cotuscare resplendere vel vibrare vel iaculari fulgere. **Yuenalis** in. iij. Carpeio seruata ioui frōrēq; cotuscat. **U**bi patet q̄ scribitur p̄ vnū r. et cor. p̄mam. Unde cotuscus ca. am. splendens: crispus: tremulus: vibrans. et substantiue hic cotuscus a. splēdor lux tolerabilis. et hic cotuscatio id est splēdor cotuscatū actio. Et fm̄ **Grecis.** Sol radiat: nūcroq; micat: fulgorq; cotuscat. **Luz** fulgor supra nos

paret tunc fulgurat ether.

¶ **Cos** ns. cote. grēce latine dī indissio. vnde hec costis. quia ferrum ad incidendum acuat. p̄p̄te vero duri lapides cotes appellatur quasi cautes. vī di. **p̄ap.** et pdu. co. **Urg.** Subiguntq; in cote secures. **Isocrat.** de arte. funagar vice cots.

¶ **Cosmarcha** chē. dominus vel princeps mundi. a cosmos mundus. et archos princeps. vnde hec cosmarchia chē. eius potestas. p̄. acuta.

¶ **Cosmocrator** grēce κοσμοκρατωρ dicitur rector mundi.

¶ **Cosmartus** rī. masculini generis dominus mundi. et dicitur a cosmos vel cosmos.

¶ **Cosmucus.** ca. cum. penultima correpta. id est mundanus a cosmos dicitur.

¶ **Cosmographia** in cosmographus vide.

¶ **Cosmographus.** cosmos compo. cum graphos quod est scribere. et dī cosmographus p̄bi. qui mundum describit. et cor. p̄. **U**bi in **Auro.** dī. Cosmographo moysi mibi p̄duce carminis huius. vī hec cosmographia p̄bi. mūdi descriptio. et cosmographo p̄bas. i. mundum describere.

¶ **Cosmopeia.** i. mundi factura.

¶ **Cosmos** dicunt grēci. et conuertitur in latinam formā et dicitur hic cosmos. i. mundus.

¶ **Cosmus** mī. i. mundus. a cosmos. Item cosmus dicitur ornamentum pontificis. Cosmetę mulieres dicuntur aliarum ornatrices.

¶ **Costa** sē. dicitur a custodio ds. quia coste custodiunt interiora. vnde hec costula lē. et hec costella lē. dimi. et hoc costarium rī. locus costarum. et costatus ta. tum. qui habet costas: vel habens magnas costas. Quare eua sit facta de costa. dicam in mulier.

¶ **Coste.** decas. gētos. vnum et idem significant. i. decē et accentuantur p̄dicta tria in fine.

¶ **Coste** grēce κοστη dicitur hordeum Verum pentecostos dicitur quinquagesimus. vnde pentecoste quinquagesima dies a resurrectione dominica. Nec dicitur a coste sed a p̄tecontā τρεπτηκοστή quod est quinquaginta. Decas autem non dicas est denarius. aut numerus decem comprehendens.

¶ **Ginta** autem & genti latini addūt numeris vt quinquaginta quinquies decem: quinquenti quinquies centum.

¶ **Costo** stas. quod non est in vsu. i. costas vel costatum facere. et dicitur a costa sē. et compo. decosto stas. discosto stas. excosto stas. in eodem sensu. i. costas extrahē. **U**bi incosto stas. immutare costas. Accosto stas. i. excolare: vel verum costare et sunt actiua omnia composita a sto stas.

¶ **Cotus** sī. sē. ge. radix herbę cuiusdam.

¶ **Cotana** nē. i. mala cogogna gen⁹ malorum. et cor. p̄. et dedinatur hoc cotanum nī. et scribitur sine c. **U**bi **p̄ap.** Unde dī. Cotana genus fructuum nucum. et cor. p̄maz. vt patet in hoc versu. Cum cotano morbus mouz foroz sicomorus.

¶ **Cotana** per c scriptum est in veris codicibus apud **Iuvenalem** sat. iij. Aduectus romā quo pruna & cotana vento: sunt autem cotana ficus quędam in syria nascentes. Vnde **Pli.** lib. xij. Syria inquit peculiare habet arbores: In ficorum autem genere caricas & minores eius generis q̄ cotana vocant.

¶ **Cote** māsio grēce dicitur p̄. acuta.

¶ **Cotones** dicuntur portus artificiales manu facti: vt inquit **Festus.** Cotta autem viri proprium & dicitur toruus.

¶ **Cotula** cotos hec cotula cotule. quędam mensura vī nī continens datos sex. id est heminā quę ideo cotula dicitur. q̄ dī indissio et diuissio dati sit iniqua: ita sit cotula.

¶ **Coturnix** is. sē. ge. a sono vods dicitur. quā grēci hoz tyga vocant. **Adidit**

Hoc festus inquit pompilius. Unde solent rerum gestarum auctores meminisse de puero quodam qui contumacem oculos erueret solitus erat: ex quo euz dñauerūt Areopagite iudicantes id magnū indicium esse pñciosissime mentis multis malo futurū si adoleuisset. Lactantius etiam lib. diuinay institutionū. iij. c. x. refert quem admodū bebr̄ egressi in sollicitudinē multa mirabilia viderunt. Nam coturnices in castra eorum ventus induxit vt non modo pane celesti sed etiā instructiōib⁹ eplis saturarentur ⁊ pducti pe. vnde in Auroa. Vane coturnices vespere vulgus habet.

Counto nis. sui. ire. id est simul coniungere. a con. et vno is. et abicitur n. et product u.

Couno as. au. are. id est congregare. ⁊ ppo. ex con. ⁊ vno as. et produ. u.

Courertus na. num. ex eodem vtero cum alio pgenitus componitur a con et vterinus na. num.

Coutor ris. id est simul vtor ex con et vtor ris. et produ. u.

Cora xē. fce. ge. corē dicte sunt quasi contuncte axes in ipsis enim capita femorum iunguntur. vnde hęc corula lē. dñi.

Coaspis fluuius medorum apud persas in tigrim fluens. Eius aqua tam dulcis est vt reges persarum sibi eam vendicent & ex ea potare soleant.

Cocytus fluuius inferorum ex styge ortus. Virgili⁹ Cocyti stagna alta vides stygiāq paludem. Et inter pretatur luctus.

Cocles fuit romanus vir fortis qui irruentes in vr̄bē ethriscos tūc hostes stās in ponte solus retinuit.

Codrus rex atheniensis qui inter athenienses & dorienses orto bello: cum respondisset oraculum athenienses fore victores si rex eorum mortuus esset. & ob hoc dorienses regem illorum tangere vetuissent: ipse codrus rex indutus habitu rustico hostes iurgio & cōitio aggressus cōcitauit eos ad occidendū se. Quo cognito discesserunt hostes sine p̄lio.

Cœus gygas titani & terre fili⁹ p̄latonē & asteries.

Cœos est insula vna cycladum quē & cœa dicitur. vnde fuit simonides poeta.

Colchos est regio scythica & orientalis in asia intra mœotim & caspium mare in ponto Colchi vocātur incolę.

Colchis dicitur mulier ex regione colchica. & p̄cipue medea q̄ fuit filia Aetē regis colchorum.

Collina porta fuit romę per quam ibatur ad collem quirinalem. Eadem salaria dicebatur.

Colosse vel colossus vrbs phrygię prope laodiceam quē temporibus neronis cum laodicea & hierapoli vr̄bibus asie terremotu cecidit. vt inquit orosius.

Colophon vrbs lybię. Horatius Smyrna quid & colophon.

Comagenē penultima producta. est regio orientalis. vel pars syrię. Iuuenalis.

Tractato armenius vel comagenus aruspex.

Comū vel nouocomū vrbs gallię italicę. id est lumhardię. Inde comensis.

Conon atheniensis dux clarus. quē cum exularet la cedemonios auxilio persarum superauit.

Coptus vrbs in finibus ægypti.

Corax filius cathylli argui & frater tiburti vnde cognominatum est oppidū volscorum cora. Item corax orator siculus.

Corduba ciuitas hispanię bethycę: p̄fā senecę philosophi & lucani poetę & auicennę medici.

Corybantes populus in creta qui cum cūretibus iouem infantem aluisse dicuntur & fecisse tinnitus ne

saturnus qui filios deuorabat vagientem illum audiret. Alij dicunt fuisse sacerdotes cybeles.

Corycus est mons in cilicia in quo nascitur optimū crocū. Etia est oppidū cilicię. Inde corycius a. um. Corioliorum. fuit vrbs volscorum.

Coriolanus fuit nobilis romanus a coryolis vrbe quam coeperat cognominat⁹. Qui per inuidiam in exiliū missus: ad hostes id est volscos iuit. & illorum dux factus romam obsedit. Territi romani miserunt ad eum pro pace primo senatores. deinde sacerdotes. Qui cum flectere non possent: tandem mater & vxor eum flexerunt vt exercitum hostilem a patria tolleret. Quare irati volsci eum occiderunt. Alij dicunt q̄ seipsum necauit.

Corcyra y producta: est insula in ionio mari. vbi oli phæaces habitabāt ad quos vlysses venit naufrag⁹. Coronis idos nymphea thessalica amica apollinis q̄ ex illa genuit. Aesculapium. Sed vbi rescuiuit eam cum alio rem habuisse. necauit eā sagitta anteq̄ pareret & infantem exemit ex vtero eius.

Corinthus vrbs nobilis & diues achaie: sita in isthmo. id est āgusta terra inter duo maria. scilicet ionii & ægæum prius ephyre dicta. post a romanis euerfa. & deinde ab Augusto reparata.

Coritus i curta oppidū ethrurię dictum a corito patre putatio dardani. Nunc cornetum vocatur.

Corone oppidum achaie vel boetię.

Corona signū celeste.

Corfica i curta. insula in ligustico mari q̄ & cyrnos.

Cortyna vrbs cretę. Scribitur etiam gortyna.

Cous vel melius cos. est insula in ægęo vna cycladū vbi bonum vinum nascitur. Inde cous adiectiuum.

C ante R

Cra vox est cozuozum.

Crapula. a crud⁹ dicitur hec crapula lē. id est superabundans edacitas immoderata ⁊ noxia voracitas: ⁊ sic quasi cruda epula. vnde crapulo las. i. sup̄flue comedere: vel immoderate ingurgitare. ⁊ fm hoc potest esse intransituum et actiuum. fm lēgu. Et fm p̄munē vsum. p̄ap. i. v. di. Crapula immoderate voracitas: dicta quasi cruda epula cuius cruditate grauaf cor. et stomachus turbatur. Est autem vini cibiq̄.

Crapulor ris. depo. i. sup̄flue manducare bibere inebriari. hec p̄ap. p̄o excessu autē in potu ponit in p̄ial. Tāq̄ potens crapulatus a vino. et produ. pu.

Cras aduerbium tempous. et pertinet ad futurū tempus. vtpote ad diem sequentem hodiernum.

Crassator ris. dep̄dator latro melius grassator: vt Juue. subitus grassator agit rē. et officium p̄dis est vt inquit iuriconsultus p̄uinciam a grassatoribus liberare.

Crasso. a crassus dr crasso as. ⁊ crasso ris. inuenitur. i. grassum facere: vnde crasso ses. sui. i. crassum eē vel fieri. et habet inchoatiuum vt crasseco is. vnde illud. Seruino crasseco quod sit duobus modis vel cū sup̄abundat: vel cū ingrossatur ⁊ deficit a subtilitate: vel cū inflatur ad altum stilū. Crasso ppo. Lō crasso as. i. simul crassare de crasso as. i. valde impinguare vel macri facere: qd ⁊ dis crasso as. dicitur in crasso as. et est actiuum cum omnibus suis compositis. inuenitur etiam crasso ris. deponēs. i. aliud est de quo dicam in suo loco.

Crassus sa. sum. i. pinguis. sed obesus plusq̄ pinguis est. et dicitur a cresco is. vel dicitur crassus a creas qd est caro: vel a creando: quasi aptus ad creandas carnes. et pparatur. Vnde hec crassitas ris. et hec crassitudo nis. et hec crassides iei. et p̄p̄dem crassilentus ta. tum. plenus crasside fm lēgu. p̄ap. vero dicit. Crassa fecunda pinguis spissa. Crassari corporis est sanguinis grassari animi et crudelitatis.

Crastinus. a crastinus na. nō. a quo crastino as. quod

quod non est in usu. sed compo. praestitino nas. i. in crastinum differre. Item recrastino nas. i. iterum crastinare vel prolongare. ponitur quandoq; tamē simpliciter p differre. simplex si inuenit in eodē sensu inuenit. 2 cor. pe. crastinus: quia non habet a pūmitione.

Crater ris. maf. gen. vas vinarium. et dicitur a cratin et facit accusatiuus singularis hunc craterem vel cratera et est cratera accusatiuus grecus: et tunc est masculini generis: et desinit in a correptam. et in plurali similiter genum habet crateres vel crateras. et producit te. 2 cor. as. 2 est terminatio greca. Unde Virg. gen. viij. Indulgent vino. 2 vertunt crateras abenos. Item idem in primo encl. Crateras magnos statuunt 2 vina coronant. Et ponit donatus tractans de metonymia hoc exemplum. 2 potest sumi ab hoc accusatiuo greco cratera qd est maf. ge. Et desinit in a correptā. Hic nominatiu⁹ latinus hec cratera re. sce. ge. Et similiter dicendū est etherē v^l etherā. aerem vel aera. panther teris. pantherē vel panthera. lampas padis. accusatiuo lampadem vel lampada. et accusatiuus pluralis lampades vel lampadas. Pyxides vel pyxidas. Quidius. Pyxidas inuenies 2 rerū mille figuras. et est talis accusatiuus grecus in a. in singulari. 2 in as. in accusatiuo plurali eiusdem generis sicut est nominatiuus singularis. Unde pyxidas est feminini generis. sicut pyxis similiter aera est masculini generis sicut aer: sed efficitur nominatiu⁹ latin⁹: 2 tunc aera est feminini ge. etherā re. 2 ita de similibus intelligas vt cassides vel cassida. Et fm Hug. Crater teris. duas habz anfas 2 est proprie genus calicis. i. paulosū. fiebat em puus de pñeione virgultosis. Unde 2 dicitur crater a cratin eo q se inuicem teneat. vnde hic craterculus li. dimi. 2 vt vult paf. crater vas vinariū est. In grecis. sic dicitur. Est crater patera connectio virgea crates.

Crateras re. pe. pduc. potest esse accusatiuus grecus. 2 est maf. ge. sicut crater: vel potest esse nris latinus: et sic pūmē dedinatiois sce. gen. Dicimus em hec cratera re. pūmē dedinatiois. Unde Apuleius in floridis ait q: tuor esse crateras vini aquarum. pūma ad sitim perunet sedida ad hylaritatem. tertia ad voluptatem. quarta ad infantiam: sicut dixi in crater ris.

Crates. a crater vel cratin greco. dicit hec crates tis. que sit de viminibus vel de ferro ad assandas carnes v^l pices desuper. Unde hec craticula tiscule. dimi. pua crates. fm Hug. Et scias q istud diminutiui craticula requirit q dicitur cratis per i in nominatiuo. in multis etiā libus inuenitur crates p e in ntō. Unde in Auro. dicitur. Maris medio crates pūcta refedit. Item in Bieal. Est crater patera connectio virgea crates. Hug. etiā videt ponere crates per e. in ntō. et dicitur crates a cratin eo q virgule ibi contextę se contineant.

Crasis ē mixtio & tēperamētū vñ crater poculi gen⁹

Craticula dimi. parua crates vel cratis.

Creagra gre. dicitur a creos quod est caro: et agros quod est tractus. Et sunt creagre tridentes fulanulē ad carnes de caldariis proferendas vel extrahendas. et pdu. pe. Mere. liij. Et lebetes 2 creagras.

Creber ra. rum. i. densus: sed creber dicitur de multitudine: vt creber paries circuit hanc domum. i. multi parietes. Den sum siue densatum est quod visu penetrabile non est vt ebur: licet tenue. Spissum vero quod non est tenue: 2 pparatur crebrior creberrimus. et formatur a nominatiuo addita rimus. Unde crebre bñus. berrime. aduerbium. et produ. cre. quia e. ante b. produ. in dissyllabis. vt rebus. Unde quidam. Lectio crebra valet quam non obliuio tollit.

Creberrimus. in creber est.

Crebo bres. a creber bñ. bñum. dicitur crebio bres. bñi. et caret supino. i. esse vel fieri crebrum. Unde crebie ko is. incho. et est neu. crebio cum suis ppositis fm Hug. et vt dicit paf. Crebresco. i. inoteco. ipssor. mthpicoz. Creberrimus ri. maf. ge. locus crebio habens fures. id licet qui sepe frequentatur a furibus. et componitur a crebio et fur ris. quod produ. fu.

Composita autem dura neq; doctis nota.

Crebro. i. frequēter aduer. potest etiam esse nomen. 2 sic est ablatiu⁹ huius nominis creber bñ bñi. Et scias q non mutat accentū crebio aduer. ad differentiam nominis: quia sufficit differētia temporis in vltima syllaba. quia qñ est aduerbium. habet vltimam communem: sed qñ est nomen produ. eam.

Crebro onis. masculini generis. alio nomie dicitur porca. est autem porca illa terra que cōtinetur inter duos sulcos. et dicitur a crebro: quia aqua crebio per ipam discutrit. Porca dicitur que vomere porriatur terra.

Credibilis. a credo hic et hec credibilis 2 hoc le. quod credi pōt. 2 pparatur 2 pponitur hic et hec credibilis 2 hoc le. quod similiter comparatur. et cor. bi.

Creditarius. a credo dis dicitur hic creditarius ris. i. consiliarius vel camerarius cui secreta committunt. Unde hec creditaria. i. cameraria.

Credo a supino huius verbi cerno. scilicet cretum 2 das pponitur credo dis. credidi. ditū. est em credere dare cretum. i. considerationem supra rem aliquam: vel dare cretum. i. inclinare animū ad cernendum q ita sit vt dicitur. Unde verbalia et componitur credo concredo. id ē simul credo. et discredo. id est rem non credere. et ē actiuum cum omnibus suis compositis. et produ. cre. Quib. de arte. Munera crede mihi capiunt hominesq; deosq;. Et scias q aliud est credere in dei. et aliud credere deus et aliud credere deo. Credere deo est credere esse vera que loquitur quod et mali faciunt. sed nos credimus homini. Credere deum est credere q ipse sit deus. qñ etiā mali faciunt. Credere in deum est credendo amare. credendo in eum ire: credendo ei adherere et eius mēbus incorporari. Per hanc fidem iustificatur impius. Unde etiam in fides.

Credulus a credo dicitur credulus la. lum. qui semp vel facile credit. Unde hec credulitas tatis. et componitur incredulus qui nunq; vel vix credit fm Hug. Sigism⁹ sic dicit. Rumor credibilis res credula que cito credit. Sic incredibilis et res incredula distat.

Crementum a creos as. dicitur hoc crementū tt. i. semē virile quasi crementū. Unde Iosephus in pūmo. Crementum ad libidinē suo potius nutritur ex corpore. Itē crementum dicitur a cresco scis. 2 tunc tantū valet quantum incrementū. Unde cremento tas. id est crescere. puberabere: vel sparmatizare.

Cremes. qñ est latinum deriuatur a cremo mas. et caret aspiratioue. quando vero aspiratur in prima syllaba cremes non est latinum. vide supra in cremes.

Aspirandum autem est & grecum.

Cremium a cremo mas. dicitur hoc cremium mis. i. sic camentum lignorum vel frizoz in patella. et etiam quod remanet in patella aridum de carnibus post pinguedinē liquefactā dicitur cremium. Unde ppheta Ossa mea sicut cremium aruerunt.

Cremo mas. au. are. atum. i. comburere: crudare. et pponitur concremo as. et est actiuum cum omnibus suis compositis. 2 cor. cre. vnde in Auro. dicitur. Nos in nubē leuat: hos deus igne cremat.

Cremium mij. i. sacrificium quod et holocaustum dicebatur. et dicitur a cremo mas. cremium.

Creo as. au. are. dicitur a creas et est pprie creare aliquid ex nihilo facere: 2 sic solus de⁹ creare potest cum sit potentē infinite. et dicit hec ppositio ex di dico ex nihilo ordinem non materiam: sed facere ex piacenti materia. ponitur tamen creare pro facere: 2 econuerso: 2 p generare: 2 econu erso. Vñ creatores dicuntur parētes. Creocomponitur concreo as. id est simul creare. Procreo as. Recreo as. i. iterum creare reficere. Et est actiuum cum omnibus suis compositis. Et sciendum q pba. scz facere creare: agere. et alia huiusmōi de deo non posse dici fm eam rationem qua dicuntur de creaturis. quippe cum dicimus deum aliquid facere non aliquem in opando motum illi inesse intelligim⁹. vel aliquā in laborando passio

nem sicut solet nobis accidere. Sed eius sempiternę voluntatis nouum aliquem signamus effectū. i. eterna eius voluntate aliquid nouiter existeret. Sicut ergo et ex calore solis aliqua fieri contingit: nulla tñ in ipso vel in eius calore facta motione vel mutatione: ita ex dei voluntate noua habent esse sine mutatione actoris. qui est vnum et solum principium omnium. Credamus igitur omnī rerum creatarum celestium: et terrestrium: visibilium et invisibilium causam non esse nisi bonitatem creatoris q̄ est deus verus et vnus. cuius hāta est bonitas vt summę bonus beatitudinis sue qua eternaliter beatus est alios velit esse participes quam vidit et communicari posse et minui omnino non posse. Illud igitur bonum quod ipse erat et quo beatus erat sola bonitate non necessitate alijs communicare voluit q̄ summi boni erat p̄desse velle et omni potētissimi nocere non posse. Quare autem sit creatura rationalis creatura. dicam in dōstis.

¶ Creos gręce. latine dicitur caro. et accentuatur in fine. Creas creatos neutri generis. dicitur caro nō creos In compositione tamen dicitur creophagus carnedulus aut carnem edens.

¶ Creperon dubium dicitur. Unde creper? crepera creperum. id est dubius.

¶ Crepido nis. est rīpax obruptio: saxi vel rupi vel mōtis extremitas altitudo summitas. ponitur tamē q̄ntq̄ p̄cauerit ubi vīe pueniunt: in qua solent pauperes latitare vel medicare. Vñ Juue. Nulla crepido vacat. et si crepido pe. pdu. a crepo as. Quidā tñ vult deriuari crepido a creperon q̄ d̄ dubiū vel incertū: quia dubiū est in tali loco ponere pedem. S; p̄grue d̄ a crepo pas. q̄ ibi est frequentatio: sonitus ventos et ruptio lapidum. Itē summitas vel extremitas altaris in circuitu altaris dicebatur crepido: et ipsius p̄piciatorū. vnde Ezechie. xliij. De sinu terre vsq̄ ad crepidinē. i. p̄piciatorum.

¶ Crepito tas. frequenter crepare. et cor. pt. et pp̄le est cymbalorum tympanorum et huiusmodi.

¶ Crepitus. a crepo pas. dicitur hic crepitus tus. tui. et hoc crepitaculum li. i. sonitus. et cor. pt.

¶ Crepo pas. ut. ptum. quod et crepo pis. pui. fm̄ tertiā coniugationē d̄. sed crepare est sonare. Crepere vero est cremare: dirumpi: sed sepe vtrūq̄ inuenitur in vtroq̄ significatione. vnde hic creporis. i. sonitus vel crematio. Item ab hoc ultimo supino crepitu u. mutata in o. fit crepito tas. frequentatiuum. Crepo componitur concrepo pas. i. sonare. Teren. Sed ostiū p̄cepuit. discrepo pas. id est diffonare: discor dare: distare: increpo pas. i. redarguere: reprehendere: vituperare. Et ab istis omnibus frequentatiuum. Concrepo pitas. Discrepo tas. Increpo tas. Sedē p̄positiones inueniuntur in crepo pis. Crepo pas. et crepo pis. et composita ab his omnia sunt neutra. Pręter increpo quod est actiui. Vñ. Hostis amare q̄d increpitas mortēq̄ minaris. Item omnia faciunt p̄teritum in pul. et supinū in pitum: nisi quia in simplici p̄ime coniugationis et compositis ab eo quandoq̄ inuenitur p̄teritum in aui. et supinū in atum. p̄out prima coniugatio exigit. Unde increpasti superbos et increpauerunt me resnes mei. et omnia corripunt hanc syllabam cre. p̄uden. Magna cadunt inflata crepant tumefacta p̄muntur.

¶ Crepor: posit. masculini generis. id est sonitus vel eleuatio. et dicitur a crepo pas.

¶ Crepundis dis. id est cunabulum. quia in ea puer crepat. id est sonat vagiēdo. et dicitur a crepo pas fm̄ Aug. Itē fm̄ p̄ap. Crepundia puerilia ornāmēta. Additio. Perotus siue crepitacula dicta a crepando quod infantes huiusmodi crepitaculis maxime gaudent inde dicta q̄ expositis infantibus adhibentur vt cunabulum. Unde Hiero. Inter crepundia noui partus. vide in fescenine. Crepundia a crepitu forsan dicta suspēdebantur in collo infantum vt illis si expositi nō perierint agnosci possent.

¶ Crepusculum a creperum quod est dubiū dicitur hoc crepusculum li. i. dubia lux hora quę inter diem et noctem

est: vel inter diem et noctem dubia an sit dies vel noctis. Prima enim pars noctis dicitur crepusculū vel vesp̄us a stella occidentali. Secunda conticium a conticendo. Tertia gallicantus a gallicantu. Quarta intempestum. i. non oportunit; et non aptū tempus aliquid rei faciente quādo nihil agi potest. quasi sine tempore. i. actu aer p̄ quem cognoscit tempus. Quinta iterū gallicantū p̄pter gallos lucis p̄nuncios. Sexta matutinū inter abscissum tenebrarum et aurorę aduentum. Septima diluculū nūcia diei q̄ incipit quasi diei parua lux. Itē etia; aurora dicitur postea iterum et crepusculum. ita dī. Aug. Ildo. vero in. v. et. cap. sic dī. Septem sunt partes noctis. scz vesp̄us: crepusculum: pticium: intempestū: gallicantū: matutinū: diluculum. Vesp̄erum autem ab occidentali stella est vocatū quę solē occidūz sequitur: et tenebras sequentes p̄cedit. Crepusculum est dubia lux. nam creperō dubiū dicimus et hoc est inter lucem et tenebras. Conticium est quando cuncta silent. Conticere enim simul silere est. Intempestum est mediū et inactuosum noctis tempus quando nihil agi potest: et omnia sopore quiescunt. Nam tempus per se nō intelligitur nisi per actus humanos. mediū autem noctis actu caret ergo intempestū dicitur inactuosū quasi sine tempore. id est sine actu per quē dinoscitur tempus. Gallicantū p̄pter gallos lucis p̄nuncios dictū. Matutinū autem est inter abscissum tenebrarum et aurorę aduentum. Et dicitur matutinū: quia hoc tempore inchoante mane fit. Diluculū quasi diei parua lux tam incipiens. Vñ et aurora quę solem p̄cedit. Est autem aurora diei clarescentis exordium. et p̄mus splendor aeris q̄ gręce eos eos dicitur quem nos p̄deruationem aurorę dicimus quasi cororā. Et scias q̄ sicut dicit magister in hystoria tractans illud Math. xliij. Quarta autem vigilia noctis venit ad eos: quattuor vigilias faciunt crepantes in castris. Prima dicitur pticium in qua simul omnes vigilat. Secunda vero intempestum in qua adulescentes. Tertia gallicantū in qua viri. Quarta ante lucanum in qua senes. Ibas dominus alijs nominibus nominauit. scro an media nocte: an gallicantu: an mane. Vñ dī. xliij.

¶ Cresco scis. eul. etum. idem habet p̄teritum et supinum quantum ad vocem quod habet cernonis. Vñ versus. Cerno solet facere creui cretūq̄ supinum. Sic creui cretum vult tibi cresco dare.

¶ Cresco componitur accresco is. eul. ex ad et cresco. et mutatur d in c. et est accrescere adaugeri. Item cōcresco is. id est coalescere: coagulari: commisceri: congelari crescendo. Item decreco. i. minui. quod et discrescere inuenitur. Item excreco scis. quasi extra crescere vel valde crescere. Itē increco. id est valde vel intus crescere. vel increscere. Itepidum ingerere. Item recresco scis. i. iterum crescere quod decreuerat. Item succresco scis. id est p̄p̄ crescere: vel post crescere vel a posteriori p̄te crescere: vel subitus vel latenter vel a sursum. Cresco et omnia etia; cōposita neutra sunt et omnia faciunt p̄teritum in creui. et supinum in cretum: sicut et cerno et eius composita et omnia habent p̄cipia p̄teriti temporis sicut dictum est.

¶ Creuis si. rex lidorum dīctissimus fm̄ p̄ap. Et Hieron. in epistola ad paulinum. viij. cap. p̄ferretur vidua diuini creui.

¶ Creta a creta is. dicitur hęc creta tē. quędā insula est in qua fuit nutritus iuppiter. vnde cretus ita. ius. et cretus ita. sum. et hic et hęc cretenis et hoc fe. in eodem sensu. et hęc creta tē. genus terre albe scz argilla quia in illa insula melior abundat creta. vnde cretosus ita. sum. i. abundans creta et cretus ita. teum. id quod fit decreta.

¶ Creticus a cerno is. dicitur creticus ca. cum. id est iudicialis. vel determinatus. vel criticus dies in quo sumitur iudicium infirmitatis et hic creticus dī. substituitur. i. iudex et fm̄ hoc caret creticus aspiratione vel potest d̄ruiari a chylis quod est iudicium et sic aspiratur chyliticus. Creticus immutatis lris dīa gręco κριτ̄ no crites. i. iudex: vt criticus a crisis. i. iudiciū: et vtrūq̄ mō caret aspiratione. quia chrysis est aurum.

Cretio a cerno is. v. hec cretio is. i. indicatio. vel certus numerus dierum in quo est institutus heres vel adit hereditatem vel finito tempore certationis excluditur et dicitur cretio quasi decretio. quia ibi decernitur vel constituitur.

Cretum est supinum de cerno nis. et decrefco scis. et creui est eorum preteritum.

Cribio sicut dicitur. **C**ribium a curando dicitur quia ibi curat frumentum. Et est instrumentum aptum ad purgandum fruges. Sunt autem multa genera cribrorum: quedam enim valde rara quibus vtuntur vulgares vt habeant panem grossiorem et in maiori copia de quo **P**erfius satyra tertia. Et populi cribro discussa farina. alia sunt valde spissa quibus vtuntur diuites vt habeant panem albiorem. et inde dicitur **C**ribio bias. i. frumentum purgare: discernere: examinare: ventilare. et componitur a **C**ribio bias. et **C**rebrum bias. p. **C**ribio bias. **C**rebrum bias. et est actuum cum suis compositis acceptum transumptive s. p. p. acceptum est neutrum. Et a **C**ribum hoc **C**ribellum dicitur. vel s. m. quosdam **C**ribium. a **C**reber bias. d. denus. quia sit **C**rebrum pforatum. et a **C**ribio bias. descendit **C**ribians tis. ois generis. Unde in **l**ij. Regum. **C**ribians de nubibus aquam. et de derico dicitur. **C**ribians aurit aquam **C**ribio dericus absq. libro.

Crimen a cerno dicitur hoc crimen nis. delictum. vt furtum falsitas et similia que non occidunt sed infamant: sicut a **C**discerno **C**discrimen. unde **C**riminosus nis. v. b. m. p. m. ne. et **C**riminosus sa. sum. quod pparatur **C**riminosus flos. sim. et hic et hec criminalis et hoc le. et produ. cri. p. d. ca.

Crinialis a crinis dicitur hic et hec crinalis et hoc le. id est acus qua crines aptantur. et pdu na.

Crinco nes. nui. verbum neutrum. id est habere crines. et dicitur a crinis.

Crinisco as. inchoatiuum. i. incipio habere crines. et formatur a **C**rinco nes. addita co.

Criniculus li. dimi. mas. ge. parvus crinis.

Crinior a crinis dicitur hic et hec crinior nis. id est crine polior.

Forte dicendum esset crinitior.

Crinis a cerno nis. dicitur hic crinis huius crinis. et sunt proprie crines mulierum sic dicitur: quia crinibus a viris discernantur: et ita quantus ad vocem descendit crinis a cerno. sed quantum ad significationem potius a **C**discerno nis. Et ita dicitur alio modo hic **C**rinus ri. quod et p. p. latura dicitur capilloz a **C**rinin quod est todere. et inde **C**rinus ra. num. id est crinitus.

Cirrus est capillus implicitus aut crispans forte a **C**irrao seu cirro qd est misceo. Vñ **C**irrati sic capillati.

Crinitus sa. tum. pe. pdu. magnos habens crines. et dicitur a crinis.

Crypta id est spelunca: cauerna: vel tuba hominum. et venit a **C**rypto verbo greco quod est occulto subterranea enim cauerna crypta dicitur.

Crispo pas. paul. pare. parum. id est crispum facere. vel potere: vibrari: laculari. unde **C**rispus pa. pu. et pparatur **C**rispus plos. simus. unde **C**rispe pus. sime. aduer. vñ hec **C**rispudo nis. et componitur con **C**rispo spas. et est actuum cum omnibus suis compositis.

Crissoz aris. aris. sum. fricare ceuere. S. **C**risari id est quod mulier subtrahit: ceuere quod facit vir desuper. vel **C**risa n. est mulierum inter se sicut ceuere est viro inter se. vñ de quidam. Est ceuere viz: sed **C**risari mulierum. s. m. **C**rug.

Crista a crinis vel drus dicitur hec crista sig. qd emittit super galeam et super capita quarundam auis. vñ **C**rista sa. tum. i. crista ornatus vel qui magnam habet cristam: impenatur etiam cristatus. i. galeatus.

Cristallus li. fce. ge. genus est candidi lapidis: qñ nix. et sic glacie dura per annos.

Cristum enim a **C**ryos grece quod est gellu et stello quod est contrahio: ita vt gellu concretum **C**ristallum dicitur.

Unde et grece et nomen dederunt. **C**ristum. **C**ristum **C**ristallum sicut bucellas. Et nota qd antiqui dicebant hoc **C**ristum li. vt apud **C**urialelem. **C**ristum nix. potest **C**ry-

stalla catapulus. Unde in **C**yro dicitur. **C**ristallina fuit facta fenestra decens. Et scias qd **C**ristallus appositae radiis solis ardeo rapit flammam: vt aridis fungis vel fossilis prebeat ignem. fulgidum autem nihil aliud qd frigidum potest.

Cristallos dicitur **C**racies. **C**ristallos ex **C**ristallo penultima correpta.

Crocus a crocus crod. dicitur **C**rocus crocea croceti. et hec **C**rocea ceg. id est cuna infantum. Unde in **l**renis. **C**roce. dicitur. **C**ui nutriebantur in croceis **C**plexati sunt stercoz. et cor. pe.

Crocito tas. a cra quod est vox cornu. dicitur **C**rocito tas. id est clamare ad modum cornuorum. **C**Addito. Est frequentatiuum huius verbi **C**rocito as. quod est crocare siue croctum emittre. **C**Plaut. Simul reddebatur pedibus terram et voce croctar sua.

Unde hic **C**rocitatus tus. tui. quod et **C**rocitus inuenitur. i. vox cornu. et est tertia littera o. in **C**ra. Et est **C**rocitare p. p. m. cornuorum. et cor. d.

CCroco tras. a cra dicitur. et est idem qd **C**rocito tas.

CCrocodilus li. quoddam animal quadrupes a crocus dicitur: quia croceum habet colore. et est plerumq. in longitudine viginti cubitorum dentium et vnguum immanitate armatus tanta duritie: qd fortum ictus tormentorum tergo percussus non sentiat. nocte in aquis. et die humiliter quiescat solus ex animalibus superiorem maxilla mouere dicitur. ita dicit **C**rug. **C**ra. vero sic dicit. **C**Crocodilus a croceo colore dicitur. animal quadrupes in nilo in terra et in aquis viuens: longitudine plerumq. xx. cubitorum hoc solum ex animalibus superiorem maxilla mouere dicitur similis est lacerte: sed maior ita vt homines manducet huius dormienti ore aperto quoddam animal fauces in grediens viscera dilaniet: exitus viuens de inferno quod fecit et xps. hic **C**ra. **C**Quidam autem dicunt qd **C**Crocodilus compo. a crocus et dilus quod est metus. vñ **C**ra. **C**Herba crocus dilusq. metus: venit hinc **C**Crocodilus. **C**ra croceis maculis variatur. et est metuendum. **C**ra. post **C**ra. p. m. sibi dans **C**ra. p. m. solo.

CCrocus d. quidam puer versus in florem s. m. poetas. unde hic **C**Crocus a. dicitur est flos.

CAddito. Est vero herba pene in modum capilamenti folio angustio. Sed proprie hoc **C**Crocum d. p. o. flore neu. ge. Sed p. p. uero hic **C**Crocus d. licet p. o. flore inueniatur hic **C**Crocus a. sed hoc fit gratia pueri. vel **C**Crocum dicitur a **C**crodo oppido sic dicitur melius et plus abundat qd alibi. Unde **C**Croceus cea. ceum. et hec **C**Crocea ceg. substantiue.

CChroma grece latine dicitur color. unde **C**chromaticus ca. cum. qui colore non confunditur: nec colore mutat s. m. **C**rug. **C**ra. vero dicit. **C**chroma grece dicitur color vel huius mori lane.

CChroma dicitur color. nitor cutis grece **C**χρῶμα.

CChromaticus ca. d. pe. cor. i. plius. in roma est.

CCronia n. e. plius corporis morbo qui multo tempore moriatur: vt podagra vel ptisis. et d. a **C**chronos.

CChronica **C**chronos grece latine dicitur tempus. vñ **C**chronicus ca. cum. i. temporalis: terrenus. et p. h. **C**chronica **C**chroni cor. i. spalis vel liber vbi descripta tpa p. tinent: vel facta diuersorum tepoz. et cor. nl. vñ **C**chronica qd de tpa s. m. scribunt.

CChronographus a **C**chronos quod est tempus: et **C**graphus quod est scriptor: p. o. hic **C**chronographus p. d. pe. cor. qui describit tempora. Unde hec **C**chronographia p. h. e. id est brevis scriptura: vel temporum descriptio. et acutur pe.

CChonos grece latine dicitur tempus. ab antiquis saturnus vocatus. sed tunc non aspiratur.

CCruciabilis a crucio as. dicitur hic et hec **C**cruciabilis et hoc le. quod est dignum vel aptum cruciari.

CCruciamē nis. a crudo as. dicitur hic **C**cruciamē nis. vñ hoc **C**cruciamēti ti. et hoc **C**cruciamēti. id est qd **C**cruciamēti vt tormētū qd d. vñ **C**lucall. **C**linu istaue **C**cruciamēti dicit. et pdu. pe. **C**cruciamēti.

CCruciaris a crux dicitur hic **C**cruciaris ri. qd **C**cruciamen. est cruce dignus vel qui fert crucem ad suum dispendium: vel ad officium suspēdij: vel ad signū p. m. n. et religiois sue. et inde **C**cruciaris ria. num. adiectiue.

Crucibolū. a crudo as. 2 bolus quod est est morcellus componitur hoc crucibolū li. i. lucerna: quia bolus. i. morcellus sepe ibi cruciatur. 2 diminuitur. **Crusibolū** etiā dicitur mortarium. 2 cor. bo.

Crucicula le. dimi. parua crux. pe. cor.

Crucifer fera. ferum. qui fert crucem penultima acuta a crux 2 fero fere componitur.

Crucifigo gis. xi. xū. hū actiū pe. pdu. a crux 2 figo gis. vñ hū alia vel pposita a dattuo crux 2 figo gis.

Crucio as. aui. are. i. torquere: tormentare. vñ cruciatio: 2 cruciatio: riam. rium. quod cruciat, vel quod est dignum cruciari: vel aptus cruciari. **Crucio** componitur conrucio as. Item decrucio as. i. valde cruciare. a cruciamine mouere. Item exrucio as. **Crucio** cū omnibus suis compositis est actiuum. 2 cor. cru. **Virria.** Ad mala natus ego crucior dum cuncta quiescunt.

Crucū ci. i. tormentum quodlibet. vide in crudamē.

Crudelis a crudus vñ hūc 2 hec crudelis 2 hocle. adiectiuum: id est crudus. 2 est crudelis in sanguine: seu in ira: 2 crudelis lior. simus. 2 crudeliter lius. li. sine. aduer. 2 hec crudelitas tatis. talis ppietas.

Crudus a cruor vñ crudus da. dum. quod non est coctum. quasi non sine sanguine. 2 inde poma cruda dicuntur imatura 2 acerba 2 abt crudi idigesti 2 nō cocti. **Iuue.** Et crudū pauonē ad balnea portas. i. indigestū. 2 pparat crudus dior. simus. vñ de crude dius. sine. aduer. 2 hec crudelitas tis. 2 crudeo des. dul. i. esse vel fieri crudū vel inualecere. vñ crudeo inchoatiū. 2 pdu. pimā. **Pu dēt** in sicho. **In solut** dapib⁹ crudelat gurt 2 ossa. Item in **Hecl.** sic dī. **Crud** non coctus est crudelis qd crud⁹.

Cruentatus a cruor dicitur cruentatus ta. tum. i. cruore inquinatus vel qui amat effusionem sanguinis. vñ de cruento tas. id est cruore inquinare. 2 cruentatus. ta. tum.

Cruentus ta. tum. in cruentatus exponitur.

Cruma in crumena vide.

Crumena nē. pe. pdu. sacculus marsupium qd et cruma crumē. **Additio.**

Dicitur a cremao verbo greco quod est suspendo quia plerumq̃ suspensa gestatur. **Corte.**

Cruor. a croyo greco vocabulo quod est pulso dicit hūc cruor oris. 2 est cruor effusus sanguis qui ex aliquo vulnere spargitur. Sanguis vero in corpore. vñ de p̃sus. Sanguis alit corpus cruor est a corpore fusus. Vel sanguis est hominum cruor victimarū vel cruor est corruptus sanguis qui emittitur. et dicitur sanguis quia sit suavis.

Cruratus. ta. tum. qui magna habet crura. a crus vñ. **Crus.** a curro ris. dī hoc crus ris. quia cruribus currimus 2 gressum facimus: 2 sunt crura sub genub⁹ vsq̃ ad suras. vel crus est os ibiē anterius et facit genitū⁹ pluralis crurū. formatur enim ab hoc ablatiuo singulari crure e conuersa in um.

Crusculū li. dimi. paruum crus. 2 formatur a crus. ad dūta culum. penultima correpta.

Cruscul la. li. qui pua habet crura. et dicitur a crus.

Cruscululus li. rumor crurum. et dicitur a crus.

Crusta. hoc crustum vel crustulum pro fragmento panis et pro quolibet edulio hec crusta siē. vel crustula crustulē. dimi. pe. cor. est lamina quēlibet vel fragmentū auri vel argenti vel alterius metalli vel ligni vel lapidis. vñ marmorati lapides crustati dicuntur. Item crusta vñ crustula superficies vel coxer panis vel alterius rei. vñ de exo. x. debz legi. Tolle naues azimos 2 crustula. ē ibi ca⁹ acti crustula numeri p̃tis. Inuenit etiā ibi crustulā.

Crustula & crusta foeminino genere dicuntur de re qua nō vescimur vt de extremitate ligni aut lapidis.

Crustaria crustariē. id est taberna a vasis crustatis sic dicta.

Crusto stas. id est crustum facere: vel addere: vel apponere crustis aliquid linire. 2 dicitur a crustum sti. Et cōponitur cōcrusto stas. decrusto stas. i. valde crustare vel crustas auferre: quod dicitur crustare dicitur. 2 excrusto stas. in eodē sensu. Item incrusto stas. i. crustis linire: crustas

apponere. **Itē** recrusto stas. i. crustas auferre: vel reponere. Item subcrusto stas. i. latenter crustas auferre vel sub⁹ vel post custare. et est actiū cū oibus suis ppositis.

Crustosus. a crusta dicitur crustosus sa. sum. plen⁹ crusta. 2 cōparatur crustosus lior. simus. 2 crustose sius. sine. aduerbium. 2 hec crustositas tatis.

Crustula lē. dimi. in crusta vide.

Crustulum li. in crusta exponitur.

Crustum sti. in crusta vide.

Crustumium a crusta dicitur hoc crustum i. mī. quod dam genus piri: quia duram habet cortice crustam: vel dicitur a crustumia regione. 2 in eadem significatiōe potest declinari mobilitate.

Crux A crudo vñ: hec crux ds. q̃ cruciat. est effi patibulum in quo figunt dānati. 2 facti gtiis pluralis cruci: q̃ for mator ab hoc ablatō cruce e. mutata in um. 2 cor. u ante c. vñ hora. in epist. Nō hominē occidi non pascis in cruce ceruos. Et in auroa vñ. **Extat** imago crucis q̃ nūc domat omne malignū. Et nota q̃ crux in eo q̃ lata est signat caritatem vel opera caritatis: in eo q̃ longa est vsq̃ ad terram signat pseuerantiam vsq̃ in finem. In hoc autē q̃ est sublimis signat supnum finē ad quē cuncta referuntur. q̃ autē p̃funda est: 2 in terra occultata signat p̃funditatem gratiē dei: vel signat carnis mortificationē cūz vitijs. Et nota q̃ crux chūstī ex q̃ttuor lignoz generibus fuisse p̃betur. i. palmē. cypressi. oliuē 2 cedri. vñ de quidā. **Ligna** cruce palma cedrus cypressus oliua. hanc differentiam lignoz videtur apostolus innuere cū dicit. **Ut possitis cōprehendere** cū oibus sanctis q̃ sit latitudo: lōgitudo: sublimitas: 2 p̃fundū. 2 vt dī. **Augu.** Crux q̃ erat supplicii latronū nunc transit ad frontes imperatorū. **Sī** tantū honorem deus contulit supplicio suo quantum conferet seruo suo. vide etiā in latris.

Crux potius crucium facit q̃ crucum.

Cragus mons & vrbs lyciē.

Cranaus secund⁹ rex athenarum successor cecropis. **Crantor** solensis philosophus academicus auditor xenocratis.

Crates atheniensis academicus philosophus. auditor polemonis & successor. Alter fuit crates theban⁹ cynicus discipulus diogenis.

Cratin atheniensis poeta veteris comoedię scriptor vinosus & libidinosus.

Cratippus philosophus peripatheticus athenis temporibus: M. Tullij.

Crathis idis fluuius achaię. Item fluuius calabryę. **Creon** rex corinthiorū alius thebanus tyrann⁹ a theseo necatus. Item alius thebarū rex a lyco occisus.

Creta insula q̃ ab occidente habet adriaticū mare. a septētrione creticū mare. ab oriente carpathiū. ab austro africanū. In hac iuppiter natus esse & regnasse perhibetur.

Cremera fluui⁹ i. thuscia ppe quē oli cēsi fuerūt trecēti & sex fabij cū obsiderēt vrbē veios. Qui. primo fastorū. Vt celeri passu cremeram tetigere rapacem. &c.

Creusa filia priami vxor Aeneas. Alia creōtis. vxor Chryseis astymone filia chryse sacerdotis iasonis. apollinis. quā puellā rapuit agamēnō ex thebis vrbe cilicię Chryses autē cū supplicaret agamēnō vt filiā sibi redderet & ille reddere nollet: iuocauit apollinē p auxilio Apollo igit̃ peste grēcos tā grauit afflixit vt agamēnō cogerent puellā patri restituere vt scripsit homerus.

Chrysipp phūs stoyc⁹ auditor cleātis igenuo⁹ actus & i multis a zenone & cleāte dissenties. **Pręcipu** fuit i dialecticis Mita scripsit sed nimis plixē vt aiūt. **Chrysoceras** promontorium thracię in quo est bizantium. id est constantinopolis.

**Crito atheniensis. amicus socratis Cui plato librum
inscripsit de morte socratis.**

Crithopsis mater homeri.

Crœsus vltimus rex lydiæ ditiffimus a cyro rege per
farum vict⁹. Cūq; iterum rebellasset iterumq; victus
esset & ignibus addit⁹: clamauit O solon solon. In-
terrogante cyro quis ille solon esset: ait crœsus. So-
lon vir sapientissimus olim me monuit neminem esse
in hac vita felicem: quod nunc experior. Tūc cyrus
varietatem fortunę cogitans eum dimisit. Alij scri-
bunt grandi pluuiâ ignem fuisse extinctum.

Crotō vrbs calabryę. In crotoniata nomē gentile. Cresiphō vic⁹ maxim⁹ vel vrbs ppe seleuciā vbi reges parthorū hiemare solebāt. Etiam est nomen viri pro quo habuit & scripsit orationē Demosthenes. Creticon abſq̃ aliqua aspiratiōe & i latino scribitur. dicitur a nostris possessuum.

C ante **U**

Abbatiorium xii. tam pzo lecto q̄ p
alia recutinitur. 2 dicitur a cubo bas.

Cubiculari⁹. a cubiculū de hic cubicularius rīa. leat custos: vñ fabuator: vel pparator: z minīster. Si cetero hunc nostrī Ianitores hūc cubiculari diligunt. z inde hec cubicularia rē. in eodem sensu. potest etiam adiecti- ppe declinari cubicularius rīa. rium. i. quod ptnet ad cubi- culum vel ad cubicularium.

¶ Cubiculum il. locus est in quo cubile sternimus.

Cubile a cubo his. vi. cubo has. 6: hoc cubile lis. 2 est 2
pule ꝑcubinay: sic ut genitalis spōsaz. Sit ei ad lectū ꝑcubi
naz. notū? descensus 2 inclinamētū dē ascēsus. 2 nū. h.

Cubio onis, masculini generis, id est masculus, et dicitur a cubo bis, vel a cubo bas.

¶ Cubitalis. in cubitus vide.

Cubitus a cubo vbi hic cubitus d. qz firmus et solidus mebrum sit: vel cubitus d. de curua a cubo has. qz sup cubitu solent cubare in comestione. et durat vsq ad manū. vñ hic et hec cubitalis hoc le. et sunt cubitalia sup q cubitus vñ ceruicē rectā nam. et aurelia: et puluinaria: et etiā alia. Cubitalis pponitur bicubitalis bicubitale. tricubitalis tricubitale. Itē a cubitus p ppoem bicubitus ca. cū. tricubitus ca. cū. in eodem sensu q p dicitur: et vñ di. pap. Cubitus duplū sumit. Unus q naturalit ad digitos summiratez a cubito vsq pnditur. Alter moyses arcā mēsurauit. Alius cubitus ē q maior dī q brachio extēso toto cubito capiti plato se eē demōstrat: q arcā noe demetita est. Inuenit etiā cubitu in neutro gñe. Aureliū qui inde videtur non computare nisi trecenta cubita longitudinis.

¶ Cubo bas. cum suis compositis. in cumbo bis vide.

Cubon interpretatur solidum siue firmum.

Cubus. a cubo dicitur hic cubus? bi. figura solida. q̄ lōgitudie
altitudine: latitudie p̄ncip̄ sic facta. **U**n cubit? dicitur nūcrus
solida. s. p̄p̄s i sui denoiaōe q̄tuor: voces. vt bis duo bis
ter tria ter. **U**n cubic? ca. cū. z hic cubic? ci. p̄ illo solido nu
mero. s. idem q̄ cubus. s. m̄laug. **E**t vt dicit **pap.** **L**yp̄
græcum est latinum cubus. vide in cybus.

¶ Cuculla le. in culla est.

Cucullus. a culla vel cuculla dñ hic cucull⁹. i. vestis capu data ⁊ lata. humeros em̃ ⁊ capita tegēs instar caputij. **Uñ** June. Sumere nocturnos meretrix augusta cucullon.

Cuculus cuculi a sono vocis nominat. vide in curus
12.2 col. pe.

Cucuma me. for. ge. a sono feruoris bñ. sicut cacab*. i. vas enesi desup cooptu in quo calefit aqua vñ coquit ab*. Item cucuma vel cucurma dñ quoddā genus clauē.

Cucumer. ab amarus dicitur hic cucumer vel cucumis
huius cucumeris: quia interdū fit amar⁹ qui dulcis nasci
possidet: si lacte mellico eorum semen infundatur.

Cumerariū a cucumer bī hoc cucumerariū merarij. lo
tis vbi cucumeres abundant z seruantur. Et hic cucume
rarij. z hoc cucumeraria nē. q̄ vel q̄ eos custodit vel

vendit. Esa. Sicut tugurium in cucumerario.

¶ *Lucurbita* 12. pe. cor. 6: quia sit fructu rotundo 2 folijs vt cucumer visualis: s; pcpue agresitis cucurbita: q; 2 colo quinta da vel colo quinta dicitur. fm hugu. sap. vero dicit. *Lucurbita* est zuccara quasi speciem cucumeris habz. Est autem frigida et humida. *Lucurbita* etiam est venetosa. Unde trahitur sanguis.

¶ Ludis. in cus dis. vide.

Cudo dis. di. sum. id est fabulare: polire: sculpere: ce-
lare. Procudo dis. i. cudēdo dilatare. Virg. in geor. i. Du-
rum procudit aratro: Vomeris obtusi dentem. Cudo et
eius pposita sunt activa, sicut et composita ab eius frequē-
tulo fas. Item cudo et offusa eius composita faciunt pter-
tum in cudi licet quidam dicant cusi et supinum cutum.
p vnum f. Item omnia pdu. hanc syllabam cu. in omni tē-
pore. Itē cudi dicitur malleus. vide in incus. Itē scias
q fm pūf. cudere. i. ferre. Unde incus dicitur q illic ali-
quid cudamus. i. feriamus. Unde pūf. introducēs in. x.
lib. illud virgilij. in. j. enēb. sic dicit. At pūm silvas fan-
tillam excudit achates. Succipit ignem folijs zc. Excl-
dit enim tam pfcus q pteritum potest intelligi: sed q suc-
cepit subiungit melius pteritum intelligimus.

¶ Qui et hinc pro monosyllabis accipit metrum. quia
 unum datuum in ius desinens vna vult superare syllaba su-
 de dedinationis.

Cuius a cuius a. um. derivatur hic et hec cuius artis in-
terrogativum: possessivum: infinitum: relativum gentile et
patriv. Et habet quere de gente vel de patria: ramē simul
et semel non pot quere de utroq. Ad quod possunt respō
deri illa duo pnomina nostras et vestras: vt cuius est iste
respondetur nostras. i. de nostra gente vel patria. vñ pñt
respondere nomina gentilia seu patria: vt romanus itali
cus: vel specificatio gentem vel patriam posita in abstr
casu cū hac ppositione de: vt cuius est iste respondere pōt
de cubia: de bononia. et dñificatur in fine cuius qz olim
dicebatur: hic et hec cuius a. et boete. qd. ne. circūflectebat.

Cuius a. um. derivatur ab hoc genitivo cuius. 2 dicitur sonare psonare: sed in grō punitui vocaliter cā dicitur fm lūg. sed hoc non tenetur cōiter. Non est est necesse q̄ i pferatur vocaliter in genitivo cuius ad dīam nōmine cuius a. um. quia alia est dīa inter cuius gtrī 2 cuius ntrī quia cuius ntrīs possessivum est: 2 accutur in fine: 2 tēctur pcordare cū substantivo in tribus. Unde Virgil. in bucco. Dic mihi dameta culum pecus an melibei. S3 iste gtrīs cuius non accutur in fine 2 est pmititū 2 non requirit pūctam pfirmatē accendit. Hora q̄ cuius tam pmititū q̄ derivativuz est duay syllabay. 2 sic est ibi i duplex psonās. S3 cui est monosyllabū. q2 gtrīs ei⁹. f. cui⁹ supat eivna syllaba. 2 est ibi i psonans: sicut in cuius. Item fm vsum declinatō nō cuius a. um. actō cuiū am. um. abito a. cūa. 2 non bz in vsu plus: 2 est infinitum: infroganum: possessivum: relatiū. Item ad interrogatiōem factam p̄ cuius a. um. debent responderi nomina vel p̄nomina possessiva. vel gtrīs specificās possessorē. vt cuiū est istud mandptum: responde petrinū mcum: mei martini. Trē scas q̄ cuius scē. ge. 2 cuiū neu. ge. accutur in fine ppter p̄sortium mas. ge. s3 cuius quod accutur in fine.

Culitra. a calco cas. dicitur culitra trę. pe. naturaliter
cor. quasi calcitra: quia calcetur in ea pluma. vel dicitur a
colo lis. quia colet diligenti cultura.

Culex de animalium paruū volatile dictus. ab aculeo quo sanguinem fugit. Culices non tangunt hominem si absinthio cum oleo coco se perungat. Et dicit Papias et cor. ii. et dicitur culex vulgo sanzala. q. autem cor. ii. patet in Buroza vbi dicitur. Discurrunt culices hominem turbando quietum.

Culina cūlīng. dīctur a colo collis q̄ sibi colebant ignē locupletiozem. vel vt dīct̄ *Paulus*. in. liij. libro de denominatiuis. a coquus dīctur hec coquina et culina. et pro- du. cu. vnde *Iuuenalis*. Centum conuuię sequitur tua quęq; culina. *Papias* vero sic dīct̄. Culina vel coquina locus coquendi a coquo dīct̄. qui est artifex coquendi.

Culla a culleus s: hec culla lē. genus vestis monacho-
rum: quia ille qui hanc vestem gerit oīa debet postponere
secularia. Unde hec cullula lē. dimi. 2 cullatus ta. tuz. 2
hec cuculla lē. idem q culla. vnde cucullatus ta. tuz. Alij
dicunt q cuculla est dimi. a cella quasi minor cella vel ca-
sa. alij vero dicunt q est dimi. a culla quasi minor culla.

Culleus lei. s: a claudo is. 2 est culleus quidā sac^o de
corio in quo dānati insuebantur. s. qui p^{re}m vel matrem
vel fratrē occiderant vel patriā pdiderāt. vel aliud ma-
gnū scelus p^{re}miserant. 2 cū dānato indudcebantur simia
serpens et gallus gallinacius 2 canis: 2 sic in mare v^l etiā
in flumē vicinū fm qualitatē illius regionis p^{re}facebatur.
2 tunc canis simia: simia gallus: gallus serpentē p^{re}seque-
batur donec serpens p^{re}os vel p^{re}podicē dānati intrare co-
gebatur: 2 sic magnis poenis affligebatur. Unde Juue.
Sa. octava. Cuius supplicio non debuit vna parari. Si
mia nec serpens vnus nec culleus vnus. vel d^o culleus q^ui
oculeus ab oculo lis. A culleus deriuat culleatus ta. tū.
in culleo missus. 2 hic culleolus li. dimi. paru⁹ culleus. de
predicta poena dicitur in institutis. 2 in codice legum.

Cullula lē. dimi. parua culla.

Culmen nis. id est summitas tecti: quia tecta domoz
apud quosdā culmo cooperiuntur. Unde culmine⁹ nea.
neum. 2 cor. i. ante n.

Culmino nas. pe. cor. i. exaltare. fatigare. sublimare.
a culmen dicitur.

Culmities. a culmino nas. dicit pluraliter bⁱ 2 hec culmi-
tes. pe. cor. i. diuites qui sibi diuitias accumulāt.

Culmus mi. masculini generis est ipse calamus spīce
qui a radicibus nascitur: licet 2 culmus q^uisq^{ue} inueniatur p
ipso folliculo. vnde spīca exit: vel q^uisq^{ue} pro ipsa spīca. 2 di-
citur culmus a calamo quasi calamus. vnde hec coloma
me. id est calamus cum spīca sua.

Culpa pe. id est nora: crimē: mala fama: reprehensio.
videtur deriuari a cello lis. quod non est in vsu. quia p^{re}cel-
lat et percutiat hominem.

Culpito pas. frequen. 2 formatur ab vltimo supino de
culpo pas. culparu u in o. 2 a in i.

Culpo pas. dicitur a culpa pe. et est culpāre. criminari.
reprehendere.

Culpo. componitur disculpo pas. exculpo pas. in eo-
dem sensu. id est defendere culpam impositam alicui ab
eo remouere. Inculpo pas. id est culpāz imponere. Cul-
po culpas. actuum est. et omnia eius composita similiter
actua sunt.

Culponus nel. caldamentum rusticorum amplum 2
latum: quod alio nomine dicitur pero onis. vt vult l^ou.
pas. etiam dicit. Culponel rustica caldamenta.

Culpula lē. dimi. parua culpa.

Cultellus li. dimi. paruus culter. l^ora in epist. cōspex-
it vt aiunt cultello p^{re}p^{re}o purgantem leniter vngues.

Culter a colo lis. dicitur hic culter tri. quia ātrez falces
essent repertę vites et arbores cultellis antiquitus putas-
bant et colebant.

Cultrum cultri. neutri generis. id ē patella quod a co-
lo colis dicitur.

Cultra trę. pe. pdu. dicitur a colo lis.

Cultus a colo lis. dicitur cultus ta. tum. 2 comparatur
cultus tioz. simus. vnde culte tius. sime. aduer. 2 compo-
nitur cultus ta. tum. et similiter comparatur. 2 hic cultus tus.
tui. 2 fm pas. cultus ta. tum. ornatus. aptatus. Cult⁹ res
ligio quaz credentes exhibemus. Et scias q^u incultus. id
est non cultus nomen est. sed incultus. id est inhabitatus
participium est ab incoloz ris.

Culus li. dicitur a colos gręce. et est idem culus q^u an⁹
ni. secundę declinationis.

Colos gręce κωλός d^o podex anus. vnde culus.

Aditto.

Mar. vnde sit hic culo tritioz ipse tuo.

Cum ppositio ablatiuo casu deferuit 2 scribitur per n:
2 m. 2 venit solli p^{re} appositionē. aliq^ui est aduerbium tpis:
vt cum pro q^ui. Inuenitur con per o 2 n. 2 venit tñ per cō-
positionem. Sed obicitur de quicunq^{ue} 2 culuscuq^{ue}: vbi

cum per u venit per compositionem. Ad hoc dico q^u cum
pōt per verā ppositionē ventre. nō tñ p se sed p^{re}te hui⁹
coniunctionis q^u. sicut dixi supra in tertia parte in cas. de
figura composita. Et scias q^u hui⁹ coniunctioni cum non
est alia reddenda coniunctio. Unde male d^o Cum de ve-
stra misericordia confidam: ideo vel propter ea vel idcir-
co ad vos recurrere nō formido. vnde quidam. Sermo
dānatur ideo si cum comitatur.

Cum non iungitur instrumento sed comiti & comita-
tię. Vnde non dicerē Inspeci te cū oculis: sed cum
petro si petrus te mecum conspexit. Item cum trucu-
lencia aut beniuolencia. Nec dicerē percussit te cū gla-
dio: sed gladio: vt vult forte versicul⁹ ille Sermo dā-
natur &c. quem quia author non intellexit vbiq^{ue} fe-
re instrumento dat prepositionē cum. Nec vitiose di-
xeris Cum derebus tuis dolerem. &c. v^l cum ad me
spectet. &c

Cūba. a cubo vel a cūbo bis. s: hec cūba bę. 2 hec cym-
ba bę. i. ima pars nauis: 2 vicinior aq^ue sic dicta: q^u aq^ue in-
cūbat. Unde et ipsa nauis 2 spīque pua q^uisq^{ue} d^o cūba sine
cymba vnde pluraliter cymbia bioz. dicuntur pocula fas-
ta ad similitudinem cymbę nauis.

Aditto.

Virg. Infirmus tepido spumantia cymbia lacte.

Cūbo bis. but. butū nō ē in vsu i p^{re}sent. 2 lde cubo bas.
p^{re}mę p^{re}ugatiois. 2 hys idem p^{re}teritū 2 supinū d^o eo. i. cubui.
2 cubitū in eodē sensu d^o eo. i. iacere: scilicet: s; cubare po-
tius spectat ad lāquidos 2 ad insidiatores 2 vigilatores.
vñ cubare inuenitur p^{re} insidiari vel vigilare vel infirmari.
Itē fm antiquitatem inuenitur q^u cubo bas. facit p^{re}ter-
itum in aul. 2 supinū in atū. vt cubauit batū. 2 fm hoc p^{re}p^{re}te
pertinet ad languidos vel insidiatores vel vigilatores.
vñ vsus. Sanus eo cubitū: male sanus vado cubatum.

Cūbo bis. 2 cubo bas. p^{re}ponit accūbo bis. 2 accubo bas.
2 est accubare toto corpore accūbere. cubito 2 p^{re}p^{re}te in co-
mestione. Item p^{re}cūbo bis. 2 etiā p^{re}cubo bas. i. cotre v^l pa-
riter vel simul iacere. vnde hic concubitus tus. Itē decū-
bo bis. 2 decubo bas. i. vigilare. vel iacere in parta vel in
infirmate. Itē discūbo bis. 2 discubo bas. i. iacere ad mo-
dum in triclinio. vel etiam in alio loco. solebant enim fa-
centes supra cubitum comedere. Item excūbo bis. 2 ex-
cubo bas. i. vigilare cā custodie. extra cubare quod facit
q^u ciuitates vel castra vel castella custodiūt de nocte. Itē
incūbo bis. 2 incubo bas. i. imminere. instare. vel alienam
rem inuadere. 2 vi possidere. Sed p^{re}p^{re}te incumbere acci-
pitur in p^{re}ima significatione: sed incubare proprie in se-
cunda. Item intercūbo bis. 2 intercubo bas. i. inter alia
qua cubere vel cubare. Item p^{re}cūbo bis. 2 p^{re}cubo bas.
id est p^{re}ocul cubare vel incūdari vel ante vel in anteriori
pte. Item occūbo bis. 2 occubo bas. contra aliquid cū-
bere vel cubare. Item recūbo bis. 2 recubo bas. p^{re}p^{re}te
in cubiculo. sicut recubat languidus. sed accumbit in trich-
nō conutus. Item recumbere v^l recubare. i. cedere vel
iacere ad comestiones. Item succūbo bis. 2 succubo bas.
id est cessare vel superari. vel subitus cūbere vel cubare.
Cumbo bis. 2 cubo bas. 2 omnia cōposita ab eis sunt neu-
tra. et faciunt p^{re}teritum in cubui 2 supinum in cubitū. nisi
q^u sunt antiquitatem a cubo bas. 2 eius compositis inue-
niuntur q^uisq^{ue} p^{re}teritum in aul. 2 supinum in atū. fm l^ouig.
Item omnia cor. hanc syllabam cu. vbiq^{ue} nisi positione
defendat. Item ab omnibus inueniuntur frequentatiua.
2 a cubito tas. 2c. Itē composita a cūbo et cubo fere in eo-
dem sensu inueniunt si in sensu differunt patet ex p^{re}missis
fm l^ouig. hic nota versus differentiales magistrales.
Accumbens dormit: discumbēs fercula sumit. Concum-
bens violat procombens numen adorat. Occubens mor-
ritur victus succumbere fertur. Qui cubat ille iacet: vigil
excubat: incubat ales.

Differētia iter cubatū & cubitū nō recipiūt Sane licet
cubitū dicam⁹ tñ dicitur cubatio. quin etiā icubator
a Macrobio & est occupator alieni vt tyrān⁹. Nā icu-
bare est alienū tenere. Maro gnei. j. Incubare mari.

¶ **Cami** interpretatur surge. et accentuatur in fine. **Mar.** 4. **Tabitacumi.** id est puella surge. tibi dico non est de interpretatione.

¶ **Caminum** n. ge. neu. pdu. pe. et vt dicitur. **paſ.** **Caminu** latine cyminum græce herba est. vide ſupra in cyminum.

¶ **Cumulatorum** aduerbijs. id est congeſtim. a cumulo cumulas dicitur.

¶ **Cumulo** las. pe. cor. in cumulus exponitur.

¶ **Cumulus.** a culmus dicitur cumulus li. i. ſummitas et aliquid coaceruatio. vnde hec cumulatio onis. vnde cumuloſus ſa. ſum. plenus cumulo. Et cumulo las. pe. cor. i. cōgregare augere multiplicare congerere ad ſummū imple re. vnde verbalia. **Cumulo** componitur. **Accumulo** las. id est aggregare. **Decumulo** las. i. valde cumulare: vt cumulum auferre. et eſt actum di omnibus ſuis poſitis. et cor. mu. vnde quidam. **Gaudia** ſtultorum cumulat augmenta dolorum vel malorum.

¶ **Cuna** a cline græco dicitur hec cuna ne. quaſi cline. id eſt lectulus vbi pueri iacere conſueuerunt. Item et alio nomine crepundium dicitur et dicitur ſic quia parui ſolet adhiberi: vel quia puer in ea iacet cinctus.

¶ **Cuna** etiam dicitur dea paganorum: que cunam dicitur infanti administrare. vnde hoc cunabulū illud idem quaſi cunabulum. Et cunabulum dicitur tempus in quo puer iacet in cunabulo. et componitur hoc incunabulum idem quod cunabulum.

¶ **Cunabulum** li. pe. cor. in cuna exponitur.

¶ **Cuncta** cte. i. mox. et dicitur cuncta ta. ſū. vñ **Lato.** pro ſpacio cuncta tactus quod quique locatur. Non enim poſt huius cuncta eſſe pluralis numeri et acti caſus: quia ſic eſſet conſtructio incongrua. Eſt ergo ablatiuſ ſingularis et talis eſt poſtrectio et ſenſus. Tu tactus poſpicio id quod quique loquatur poſpicio dico cuncta. i. p. cuncta. i. p. mox antequam des reſponſum vt intelligas quod dicitur: quia qui prius riſidet et audiat ſtultuſ ſe eē demōſtrat et poſitione dignum.

¶ **Cunctarum** aduer. i. dubitater vel moranter: vel oīno ſine omnimodo. et dicitur a cuncta cte. vel a cunctis.

¶ **Cunctipotens.** id eſt deus cuncta potens. pe. cor. et poſteſt eſſe omnis generis.

¶ **Cunctiteneſis** tis. id eſt cuncta tenens penultima cor. repta omnis generis.

¶ **Cunctos.** a cuncta cuncte ſive dictus dicitur cunctos riſ. tatus. ſuz. id eſt morari vel dubitare. qui enim vniuerſus vult videre vel numerare oportet eum mori et dubitare. et ſcribitur cunctos riſ. pro morari vel dubitare cum omnibus ſuis compoſitis per u. **Cuntor** autem riſ. pro inquirere cum omnibus compoſitis debet ſcribi per o. vide in cuntor per o in prima ſyllaba.

¶ **Cunctus.** a cuneus vel coeo ſa. dicitur cunctus ta. tum. id eſt vniuerſus vel collecta in vnum vniuerſa multitudo quaſi cuneus: quia omnes in vnum coeant. **Cuncti** enim dicuntur omnes cum coniuncti ſunt et ſimul faciunt. aliter dicuntur omnes et non cuncti. et ſcribitur per u. in prima ſyllaba. ſed aliud eſt de quo ſupra dixi in ſuo loco. Item de dicitur cuncta cuncte. vnde quidam. **Proſpicio** cuncta ſi vis bene dicere cuncta.

¶ **Cuneus.** dicitur hic cuneus ne. id eſt collecta in vnum multum vel peditum multitudo que cum acie primus anguſtor deinde latior pcedit. **Lucan** in ſexto. **Tū** denſos inter cuneos compreſſus. vnde qui in vnu coeunt dicuntur cuneus quaſi conueus quia in vnum coeant et cōgantur omnes. **Cuneus** etiam dicitur quoddam inſtrumentum cuneum au ſindendum ligna et ad firmandum ſolum in ferramēto aliquo vel alia re. ſimuliter a coeo ſa. quia coeant in ſummitate: vel quia ſui interpoſitione diuerſa faciat coſe vel coartari: ad cuius ſimilitudinem dicunt cuneum in expeditione dici.

¶ **Cuniculū** na. num. pe. pdu. vide in cuniculus.

¶ **Cuniculus.** a cuneus. dicitur hic cuniculus li. idem quod cuneus. ſcilicet via occulta et ſubterranea. vnde hic cuniculus li. penultima correpta. quoddam animal in ſubterraneis habitans cauernis. vel dicitur cuniculus quaſi caniculus. quia canum in dagine capiatur. et hunc cuniculus

na num. poſſeſſum: vt cuniculū pelles. Item a cuniculus dicitur hic cuniculus cuniculū. quoddam genus machinarum cantu ad vires capiendas inuentum. vel eſt caſtrum ſub terra factum inſtar cuneorum. vnde et volit ipſum inde deducitur. vnde **Ambr.** ſuper egeſippum. **Jo** hannes princeps ſedit onum cuniculum ſuffodit et poſteſt intelligi cuniculus tam via illa ſubterranea quā machina in ea facta. Nam huiusmodi foueę ſubterraneę ſepe ſunt ad capiendum oppida.

¶ **Cuneo** ſa. ni. re. verbū neutrum. id eſt putreſcere: vel ſtercus facere. vnde hic cunnus ni. et inde hic cunnulus li. dimi. vas mulierum.

¶ **Cunnus** in cuneo exponitur.

¶ **Cunnus** ni. maſ. ge. i. foramen: occulta via et ſubterranea. et inde hic cuniculus li. dimi.

¶ **Cupedia** a cupid^o dicitur hec cupedia dicitur. cupiditas eē dicitur bibedi. vnde **Augu.** in libro de doctrina chriſtiana. **Fieri** poſteſt vt ſine aliquo vitio cupiditē vel voracitatis priuſiſſimo cibo ſapiens vtatur.

¶ **Cupediſus** cupiditoſa ſum. id eſt cupidus vel ſuperbus. et dicitur a cupedia.

¶ **Cupere** eſt inſinitiuſ de cupio piſ. et cor. pe.

¶ **Cupes.** a cupio piſ. pluraliſ hec cupes piſum. id eſt cupidiores. vnde poſteſt ouiri cupidus ſm **Augu.** **paſ.** vero dicitur. **Cupes** faſtidioſus ſuperbus cupidus.

¶ **Cupidenarius.** a cupidus vel cupido nis. et denarius componitur hic cupidenarius riſ. denariorum cupidus: ſicut mercator. **Hel** adiectiue poſt deducitur cupidinarius riſ. rium. a cupio: et denarius riſ. id eſt cupiens denarios. vnde et **Terentius** in eunucho. **Concurrunt** leti obuijs mihi cupidenarijs.

¶ **Cupidineus** cupidinea cupidineſi. id eſt voluptarius a cupido dints.

¶ **Cupido.** a cupes vt cupio piſ. dicitur cupido dints. ſe. ge. pro cupiditate: ſi pro ſilio veneris eſt maſ. ge. Et hic cupidineus nea. neum. Et ſcias quod cupido tam pro voluntate quā pro ſilio veneris produ. pi. pro cupiditate ſumit para liſ. ſi. et c. xix. Non eſt inquit apud dñm noſtrū iniquitas. nec pſonaz acceptio. nec cupido numex. Et in **Quir.** de ar. quod latet ignotū eſt. ignoti nulla cupido. quia ſm **Aug.** et **Grego.** dñno incognitū nō poſteſt diligere. pro ſilio autē veneris ſumit in ouis. de reme. **parce** tuuz varē ſcleris dñare cupido. Item inuenit cupid^o da. dñ. deo cupido de do. et tū cor. pi. et ſumit ſic in **Qui.** in epl. **Alu** uene et cupidō credat reddita pgo. vnde p3 quod cupido inuenit in tribus ſignificatōibus quā ptenentur in hoc pſu. Ipſe cupido nocet multis cupidōq; cupido.

¶ **Cupidulus** cupidula. cupidulum. dimi. aliquantulum cupidus.

¶ **Cupidus.** a cupio piſ. dicitur cupid^o da. dñ. et eſt cupid^o in acqrendo: auar^o in retinendo. et paratur cupidus dior. ſimus. vñ cupide dius. ſime. aduer. et hec cupiditas tatis. et cor. pi. et dicitur cupid^o quaſi multus cupiens vel capiens. **Differt** cupiditas a voluptate. vt dicam in voluptas.

¶ **Cupio** piſ. pu. ere. et tūc piſ. et tūc piſ. et tūc piſ. **Am** bimus honores et dignitates. **Cupimus** alias res mundanas. deſideram^o celeſtia. Item cupimus et preſentia: et abſentia. deſideramus tantū abſentia: petimus cupiti. **Deſiderū** mulieris qrimus. Item ſcias quod inquirim^o de quibus dubitamus in difficili queſtione quod ſolui volum^o. **S3** inſrogam^o quod riſideri volum^o. a cupio deriuat cupiſco ſa. incho. et p ppoem decupio piſ. vnde cupiſco ſa. inchoati. ſi cupio mō nō eſt in vſu. **Cupio** et poſita ab eo ſunt acti. et faciunt preteritum et ſupinum ad modum quarte conjugationis. et omnia cor. hanc ſyllabam cu. vbiq;

¶ **Cupitis** quando eſt verbum cor. pe. quando vero eſt caſus datiuſ vel ablatiuſ de cupitis ta. tum. pdu. penul. ſicut cupitum ſupinum de cupio. vnde quidam. **Multa** viari cupitis rebus cumulare cupitis.

¶ **Cupla** piſ. deriuatur a copulo las. et ſunt cuple partes edificiōrum ſic dicitur quia copulant inter ſe lucantes. **Luc** tantes ſimiliter ſunt partes edificiōrum ſic dicitur: querecū inuicem ſe teneant more lucantium.

Cuppa pē. idem est quod bolūm. Unde Luca. in. iiii. Nāq̄ ratem vacuē sustentant vndiq̄ cuppe

Cur aduerbium. id est q̄obrem: quare et est interrogatiuum et relatiuum.

Cura a cor dicitur hec cura rē. i. sollicitudo: anxietas. q̄ autē dicitur cura quasi cor edens. vel quasi cor viens. vel quasi a corde ruens. vel quasi cor agutans. et. est non p̄positionis ostensio. fm̄ quosdāz tamen deriuat a curuo is. differt tamē cura a sollicitudine. q̄ sollicitudo moderata est et temporalis. sed cura sine moderamine est. Itē cura est mediana: vnde vers⁹. Cura fugat morbos. Cura ipsum pectus adurit.

Curatio. s. a cura as. quia curā ferat de pueris qui eius gratis sunt. vt sua negotia administrare nō possint.

Curculia lē. fœminini generis. Curculias vocāt nautē funes quibus in tempestate vtuntur fm̄ lūgu. p̄p̄. dicit. Curculias nautē suo more vocent funes quib⁹ in tempestatibus vtuntur.

Curculio a gutture dicitur hoc curculio onis. quidam fm̄is qui comedit legumina. quia pene nīl aliud est q̄ guttur. quasi enīz constāt totus in gutture: sed hoc nomē vidiose inuenitur scriptus p̄ g. cum certū sit eē describendum per c. i. curculio. sed hoc error accessit p̄pter deriuationem factam a gutture. s. enim curculio quasi gurgulio a gutture? hinc facta trāslatione curculio s. puapūs. Cum enī p̄cipuus est inflatus ē similis illi vermi. hic enī totus videtur constare in gutture? fere nīl aliud eē videtur: nisi guttur fm̄ lūgu. p̄apias. vero dicit. curculio vermis frumenti vel fabē. Additio.

Cursus. Detonsus curculio extat.

Curculiunculus l. dimi. paruus curculio.

Curia rie. dicit a cura. quia ibi frequens est cura? sollicitudo de rebus administrandis. De curia dicit quidā. Curia curaz genitrix. nutritrix maloz. Inuictis victos. inhonestis equat honestos: et est ibi quidam color rhetoricius qui dicit agnominatio. Item curia. i. meretrix. vnde Curia ius curat meretrix est curia dicta.

Curialis a cura dicitur hic? hec curialis et hoc lē. q̄ est de curia vel p̄tinens ad curā vel res curie. Et p̄paratur curialis lio. lissimus. vnde curialiter lius. lissime. aduer. et hec curialitatis. Itē curiales dicuntur qui accipiunt curam de plebe? et ciuilia officia procurant: et exequuntur et deriuatur a cura. Itē idem dicuntur? decuriones.

Curatim aduer. i. de curia in curiam. vel curatim. i. curialiter. et deriuatur a curia vel curialis.

Curto a curia deriuatur hic curio nis. qui est de curia et inde componitur decurio. Curiones etiam dicuntur qui accipiunt curam de plebe: et ciuilia officia p̄curant et exequuntur. Item? curiones? curiales dicit sunt. et tunc deriuatur a cura curē

Curiola lē. dimi. parua curia.

Curiosus sa. sum. dicitur a curia. et cōparatur curiosus fioz. simus. vnde curiose sius. sime. aduer. et hec curiositas raris. et est curiosus facetus. dicit vbanus. Itē curiosus s. hic q̄ vitā alioz luestigat? et sua interiora ignorat. vñ di. Brego. in homelia. Homo quidā fecit cenā magnā. graue inquit. nāq̄ est curiositas viciū: quē dūz cuiuslibet mētem ad inuestigandā vitā proximī exterius ducit semper et sua intima abscondit: vt aliena sciens se nesciat. et curiosi. anim⁹ quāto magis perit⁹ fuerit alieni meriti tanto magis fiet ignar⁹ sui: deo di. Bernar. in meditationibus. Multi multa sciunt: et seipos nesciūt. stude cognoscere teipm̄ q̄ multo melior? et laudabilior es si teipm̄ cognoscas: q̄ si te neglecto cognoscere curi⁹ sydex: vires herbarū: cōplexiones hominū: naturas animalium: et haberes oim̄ celestiu⁹ et terrestriu⁹ sciaz. vide in ocul⁹? et in p̄ceptū? in hō.

Curo ras. raut. re. affi. s. bbi actiuū. i. sanare vel purgare. vt curā alicui adhibere. et deriuat a cura re. Inuenitur etiā nen. et absoluti curare. i. studiū? curā h̄re. Curo pponit cū ad. et s. accuro ras. Itē cū p? et s. p̄curo ras. i. p̄ ali quō curā de aliqua re suscipere? et p̄curare diligēt er pascere. et sunt actiua oīa p̄posita a curo as. et p̄du. cu. sed h̄t curres curium quidam populi iuxta romam. et cor. cu. Unde

sius. Quod statuere cures non illud rupere cures.

Curriculus la. lum. i. aliquantulum curra? vel velox. et dicitur a curra?.

Curra? a curro ris. s. hic? hec? et hoc curra? de. id ē velox et cursu potens.

Curriculū. a cursu s. hoc curriculū l. puus cur? vtē: p̄p̄is cursus siue spaciū. vel etiam ipsum t̄pus: quia non stat s. currit vel locus siue spaciū in quo sit cursus: officiu currendi. et abltis singularis huius nois. i. curriculo ponitur aduerbialiter p̄ cito vt celebriter. vñ blau. Licet nos abire curriculo. Et Te. p̄currere curriculo. Sed fm̄ lūgu. Melius est? hic? et ibi teneat in vi ablatiu. et ponat p̄ cursu: vt sit sensus. curriculo. id est cito cursu.

Curriculus l. paruus cursus.

Curritis tis. i. iuno? et s. a cura q̄ credebatur curā gerere p̄ populo vt potius s. a cur? q̄ iuno vtit curru? et armis Et est eī dea belli p̄tendo pplm̄. et p̄du. pe. vnde Martialis. Curritim debent memozare bellantes.

Curritim iunonem vocabant ab hasta nam curis hasta dī. quia hastam ferre putabant.

Curro ris. cucurri. ere. cursus. s. bbi nētrū. et pponit cū ad. et s. accuro ris. i. ad aliq̄ curre: et p̄cipue cā auxiliandi. vñ hic accursus sus. sui. Itē p̄curro ris. i. simul currere. vnde p̄cursus sus. sui. Itē circūcurro ris. i. circūq̄ currere: in de circūcursus sus. sui. Itē discuro ris. i. diuersis modis currere. vel ad diuersa loca currere. vñ discursus sus. sui. Itē decurro ris. i. deorsus currere vel p̄transire. vñ decursus sus. sui. Itē excurro ris. i. extra currere. vñ excursus sus. sui. Itē incurro ris. i. currere cōtra vel intro currere. vñ incurus sus. sui. Itē intercurro ris. i. interuenire. currere inter aliqua. vnde intercurus sus. sui. Itē p̄curro. i. p̄cul currere. vel in āteriorē p̄tē currere. Itē p̄curro ris. i. p̄fecte vsq̄ ad finem currere. vñ p̄cursus sus. sui. Itē p̄curro ris. i. ante currere. vñ p̄cursus sus. sui. Itē occurro. i. p̄tra currere. vñ occurus sus. sui. Item recurro ris. i. retro currere: vt itē currere: redire. vñ recurus sus. sui. Itē succurro ris. i. p̄p̄ currere. i. remissum aliquā tulū vel post currere vel subitus currere vt subuenire: vt auxiliari. vnde succursus sus. sui. Itē transcuro ris. i. vltra currere vel velociter p̄transire: inde transcursus sus. sui. Curro? et oīa elius p̄posita faciunt p̄teritū in curri: et su p̄nū in cursum. Item curro geminat p̄mam syllabā in p̄terito: vt cucurri: s. p̄posita ab eo q̄nos geminat q̄nos nō: sed sepius non geminat p̄ter p̄curro quod sepe geminat. vñ in euangel. Joh. p̄p̄cucurrit cilius petro. Itē curro? et ab eo p̄posita sunt nētra. p̄p̄curro tamen p̄uenire: et p̄curro p̄transire p̄tē esse actiua fm̄ lūgu. p̄p̄. etiam in. x. li. di. Curro p̄posita vtroq̄ mō? plata inueniuntur ab auctoribus: vt decurro ri. cucurri. Et hoc patz q̄ q̄n cōposita a curro inueniuntur geminare p̄teritū in biblia vel dictis sanctorū non est corrigendū nī scias q̄d apō moder nos curro geminat p̄teritū in p̄pōne aut cū p̄p̄: vt p̄curro ris. sicut? et p̄ungo cū re. vide supra in tertia p̄te in tractatu de p̄teritis perfectis in regulis generalibus.

Curru? a curro ris. dicitur hic curru? rus. rui. quoddā genus vehiculū.

Cursilis a curro ris. dicitur hic? hec cursilis et hoc lē. ad currendum facilis. et cor. penul.

Cursim aduer. i. cursibilis cito velocē. et s. a curro ris.

Cursitas. incurro sas. exponitur.

Cursio onis. s. ge. a curro is. s. et est ipe act⁹ currēdi.

Curso ab vlti. supino. de curro ris. sciz cursu u. in o. sit cursio sas. s. bbi frequē. et curi supino. i. cursatu. a mutata l. i. et silt u in o. sit cursio sas. s. bbum frequen. similiter.

Cursoz soz. ma. ge. a curro ris. dī vt cursoz dñi pape.

Cursus a curro ris. dicitur hic cursus sus. sui. vel dicit a currere. est enim cursus velocitas pedum.

Curruca a cuculus dicitur hec curruca rē. quēdā auls quē alienos pullos educat vel nutrit. et s. sic dum cuculus eius oua sorbeat suq̄z relinq̄z curruca tandū ea fouet? et pullos natos educat. donec siliū inde nati? et excreti eā curruca comedāt. vñ? et curruca dī ille q̄ cū credat nutrire filios suos nutrit alienos: heceadē auls linota dī fm̄ q̄dam.

Curucos cas. aut. verbū actiū dī: a curuca cō. 2 est curucare aliquē curucā facere quod sit eius corumpando vxorē. 2 produ. penul. curuca 2 curuco.

Iuue. Saty. vi. Tu tibi tunc curuca places fletum q̄ labellis Exorbes.

Curulis. a curuis dī: hīc curulis sedes consuli vel fozum edilium: 2 dī: curulis quasi curulis: q̄ in curru fe-rebantur. Iuuenalis saty. x. Atq̄ illis sellas donare curules. vnde hīc 2 hīc curulis 2 hoc le. adiectiū. 2 hīc 2 hīc curulis qui ex dignitate sedet in tali sede: 2 cor. p̄mam sed produ. penul. Vnde Bēdismus. possidet hanc sedē p̄sul p̄torq̄ curulem.

Curuo uas. aut. vnde verbalia. 2 curuatura rē. 2 curuus ua. num. quod cōparatur curuus uior. sumus. vnde curue uis. sime. aduer. 2 hīc curuitas tatis. 2 cōpo. scur uis ua. nū. i. valde curuus.

Curno uas. cōpo. accurno uas. i. ad se v̄ ad aliqd curuare: a curuo uas. a curuatura remouere. concurno as. id est simul curuare. decurno uas. i. valde curuare: vel a curuatura aliquid remouere. incuruo uas. pcuruo uas. recurno as. vnde recuruus ua. num. curuo actiū est cū oibus suis ppositis.

Cuso a cusu supino de cudo dīs. n̄ mutata in o sit cuso fas. verbum frequen. q̄ non ē in vsu a quo componit accuso as. decuso fas. i. ornare: venustare. qui est ornat valde 2 frequenter cudit. Excuso fas. Incuso fas. Recuso fas. Cuso actiū est cum omnibus suis compositis. 2 produ. cu.

Cuspis: a cespēs dī: hīc cusps dīs. fce. ge. pp̄ue posterior pars hastē: dī: fci q̄ hīc cusps ipsa hasta: q̄ hīc sumtas hastē: q̄ hīc hastile armentatū. Sed pp̄ue vt dictū ē: dī: posterior pars hastē a cespite quasi a virgulto: 2 pponitur inde tricuspis.

Cussum est supinum de curio tis.

Custodia dī: in custodio vide.

Custodiarus in custodio vide.

Custodio dīs. diu. diu. observare. vnde hīc 2 hīc custos dīs. cōis generis: seruatoz: pastoz: procuratoz: et hīc 2 hīc custodia dī: 2 hīc custode la. penul. pdu. i. eozdem sensu observatio: 2 hīc custodiarus: 2 hīc custodia: idem quod custos.

Custos in custodio vide.

Cusum per vnum sū. xnum de cudo dīs.

Cutere. i. ferre infinitiuis de curio tis.

Cuticula lē. dimi. parua cutis. Et scias l. ante culus cula vel lum. in diminutiuis omibz breuiatur. vt ventriculus: in uentricula: fenculū. Tñ in cuticula 2 nutricula in uenitur longa apud quosdam authores licētia poetica: et metri necessitate.

Cuticula licenter produci: vt apud Iuuenalē saty. xi. Nostra bibat venum contracta cuticula solem. Nutricula vero per regulā: quia venit a gto nutritis. vt apud eundē. Nutricula caudicorum.

Cutio: a cutis dī: cutio tis. si. sum. i. percutere: sed nō est in vsu: 2 ppo. Lōcutio tis. i. quater. Discutio tis. i. subtiliter indagare vel quater. Decutio tis. i. auferre. Plinius. Romanorū sūma queq̄ decutiens. i. excudēs: vel quater. Excutio tis. i. quater vel subtiliter inquire re. Incutio tis. i. incutere: inferre: immittere: vel quater. Percutio tis. i. ferre. Recutio tis. i. iterum quater: vel cutere. Succutio tis. i. subitus cutere. Et nota q̄ omnia ista possunt esse pposita a quatio tis. quod magis videt quā tum ad significationem: sed quāsi ad vocē potius a cutio. Cutio tis. 2 omnia eius cōposita sunt actiua 2 faciunt p̄teritū in cussi. 2 supinū in cussū: 2 cor. cu. Vnde Virg. in vi. gnet. Concutit 2 stimulos sub pectore vertit apollo. vide etiam in quatio tis.

Cune. core grēce latine dī: incisio. vñ hīc cutis. i. pellis sed pellis dī: q̄ extraneas iniurias corporis tegēdo pel-lar: pellis vero detracta iam dī: corium a carne quā tegit: sed hoc buntis a labibus est propulsi. Cune vero dī: q̄ p̄mam incisio ē patitur fm lēug. p̄ap. vero sic dicit. Cune

que est in corpore p̄ima est dicta sic q̄ corpori supposita incisio ē p̄ima patit. Cune est grēce latine dī: incisio. Eadem 2 pellis dī: 2 cor. cu. Birria. Poena tener sumus los innouat illa cutem.

Cutis dicitur bene curata: splendida & nitida: pel-lis dum laxa & rugosa est: vt i sene. Iuuenalis de for-mē pro cute pellem.

Cuticus: a curis dī: cuticus ca. cum. i. stupratus: corru- ptus: quod ppo. recuticus ca. cum. in eodē sensu: vel qui retrouersā habet pellem membru virilis. vñ recutici pro- p̄ue dicuntur dī: quasi retro habētes cutem. i. circūfisi: ca- rent em̄ anteriori pelle virilis membru. Vñ Martialis ad vxorē suam ait. Nec recuticorum fugis inguina iudeoz. Et Persius. Recuticq̄ sabbata palle. Sap. v. in fine. Ervocat sabbata recutici propter recuticos: q̄ ad eos pertinent 2 eos celebrant.

Recutita non recutici legendum est

Cumæarum. vrbs campaniæ prope baias ad ma-re tyrrhenum quam chalcidenses ex euboia profe-cti edificauerunt. In ea habitauit olim vna sibylla: rum cumea vel cumana dicta. Nunc penitus deserta dicitur.

Cures curiū fuit oppidum fabinorum patria nu-mæ secundi regis romanorum.

Curetes populus in creta qui iouem infantem nu-triuerunt. Qui. Pars clypeos manibus galeas pars tundit inanes Hoc curetes agūt hoc corybātes op°

Curius cōsul romanus qui cum samnitibus & pyr-rho rege bella gessit magnanimus & diuitiarum cō-temptor. Nam cum legati samnitum magnum pon-dus auri ei attulissent: accipere noluit dicēs se malle locupletibus imperare q̄ esse locupletem.

Curtius fuit nobilis romanus qui in mortem se de-dit pro salute populi romani. Nam cū in foro roma-no terribilis hiatus terræ subito esset exortus: dixe-runt vates q̄ nobilissimā victimam peteret pluto: & nisi nobilissimus vir in illum hiatus se mitteret grā-de periculū vrbi immineret. Quare curtius armatus in illum equitavit: & mox hiatus ille desit.

D ante A

Dabit siue dauit oraculum dei: sed in libro regum interpretat loquela.

Dabuciam in liber qui dicitur sermo dī: i. paralipomenon.

Dacia cīp. in dacus est.

Dactylus ca. cum. in dactylus est.

Dactylos grēce latine dī: digitus.

Dactylus: a dactylos quod est digitus dī: hīc dactyl⁹ li. fructus palmarum: quia digitorū similitudinē imitari videt. 2 hīc dactylus li. quidam pes metricus qui ad mo-dū digiti a longiori modo incohans in duas desinit bre-ues: vt carmina: moenalus. Vñ dactylicus ca. cū. vt da-ctylicū metrum: quod cōstat 2 dactylis: vel in quo dacty-lus magis dominaf. Dactylus etiā inuenitur pro anulo: quod etiā apud nos fm lēug. Et vt di. p̄ap. Dactylica metra p̄ncipalia sunt: recipiunt tñ spondeum in locis ol-bus excepto quinto: sed in fine tantū trocheum. Dactyli cum metrum heroicū dī: eo q̄ hoc maxime heroli: hoc est viroz fortis facta canerentur 2 p̄elia. Et scias q̄ da-ctylus vbiq̄ constat in heroico carmine nisi in sexto pe-de. Vnde versus. Sextū sperne pedez si sumis dactyle sedē. Quintū spon deus fugiat: stet sine trocheus. Spō-deus tamen q̄ hīc inuenitur in dactylico in quinto pede: vt apud Lucanū. Altus cēsozum pauid cruoz armento-rum. Et sic fm p̄ap. et plures alios trocheus habet lo-cum in heroico carmine sine dactylico in sexto pede. Alij dicūt q̄ tantū sunt duo pedes quibus vtamur in dactylico vel heroico carmine: scz dactylus 2 spondeus. Vnde si-nalis syllaba sexti pedis sine sit longa siue sit breuis sem

per accipitur ploga: vt apud Lucanū. Jusq; datus scele-
ri canimus populūq; potentem: sicut 2 in principio tertij
pedis breuis accipitur ploga. Vñ Thob. hostis si re-
probet hostē ne crede furorem Exercere sūte mediāte
sint. Et huius opinionis fuit magister Be.

Dactylos digitus est: dactylios anul⁹. doctylos
etiam pes metricus qui in dactylico abūdat: sed tūc
proprie dicitur dactylicus versus quando solis da-
ctylis constat: aut in sexto loco dactylon præter le-
gem habet. Beda recte sentit dactylon & spondeum
esse legitimos pedes heroici hexametri.

¶ Dacus cl. quiddā populus: 2 maxime ferox: de quo lo-
quitur Oui. Nulla quidem toto gens est truculentior o-
be. Et vñ dacus quasi dagus: quia de getorū genere dici-
tur fuisse creati daci: 2 dedinatur hic dacus cl. pro populo
illius terre: 2 hęc dacia cę pro femina: 2 dacus ca. cl. Vñ
hęc dacia cę. terra eorum. 2 hinc dacus ca. cum. nomē gē-
tilē: 2 hic dacus cl. 2 hęc dacia cę. sicut iam dictum est. Vel
quod melius est dicamus qd hmoi nola gentilia 2 patria
vt grecus dacus: reginus: 2 quę signat professionem: vt
grammaticus: dialectic⁹: 2 quędā alia: vt nobilis siue sint
mobilia per tria genera in tribus vocibus: vt dacus ca.
cum. siue in duabus: vt parisiensis parisiense: licet inue-
niant posita substantiue in mas. ge. 2 neu. tamen declinā-
t semper fm suā declinationē mobiliter. Sicut diam⁹ de
omnibus adiectiuis in neutro gñe substantiue positis: vt
albi currit certe puer debet declinare hoc nomē sic posi-
tum mobiliter: scz albus alba. album. et qui tunc decliat
hoc album albi errat fm lūg.

¶ Dagon indeclinabile mas. ge. in fine accētuat: 2 vt ha-
betur in pumo Regum. Dagon idoli fuit in azoto: vbi
arca dei capta est.

¶ Valida interpretatur paupcula contumx Sanfonis. 2
cor. penul. Vñ de in auroz: qd caput illius spoliavit dani-
da sacro.

Sunt qui dalila scribendum putent.

¶ Dalmanuta locus quiddā de quo habet Marci. viij.

¶ Dalmatica: dalmatia regio est. Vñ dalmaticus ca. cl.
2 hęc dalmatica cę. quedam vestis sacerdotalis: pumū in
dalmatia regione contexta: 2 cor. pe.

¶ Dalum li. minimum velum ad nauis prozā defixum:
secundum papā.

¶ Dama mę. est quoddā animal quadrupes vt dicit ca-
pita: 2 videt pponi a de manu: inde dama quasi dema:
qz de manu fugiat. Vñ damo as. mau. i. capere fm lūg
pap. vero di. dama alal dubij gñis. dama alalū genus
timidū 2 imbelles canes nimīū fugiens.

¶ Damaris: nomen cuiusdā mulieris: 2 cor. pe. vñ i au-
roza vi. Eredis 2 o damaris quā mori grātia dicit.

¶ Damascenus: hęc damascus masci. nomen ciuitatis
a damasco conditore dicitur. Glosa autem dicit super il-
lud Esaię. xviij. Onus damasci. Ecce damascus definit
esse ciuitas 2c.

¶ Damascus metropolis syrie quā condidit eleazar ser-
nus abraham: cuius rex rasim temp ptebebat decē tribu-
bus auxiliū contra iudam: ideo spiritus sanctus minatur
ei captiuitatē per esaiā. Per eam autē totā prouinciā in-
telligimus. Item alia glosa. Damascus bibens vel fons
dens sanguinē interpretatur: qz ibi cayn fratrem occidit
Vñ damascenus na. num. Paralip. i. cap. xviij. Super-
uenit autem 2 syrus damascenus: 2 hęc damascena nę. q
dam arbor. i. quoddam genus prunorum: quia ibi multū
abundat 2 melior: vel qz pumo inde aduecta est: vñ hoc
damascenum fructus eius sz lūg. pap. vero sic di. Da-
mascus vñs syrie condita 2 denominata a damasco vel
ab eleazaro dispensatore abraę perhibetur: hęc antea in
omni syria tenuit principatū. Damascus interpretatur san-
guinē bibens: qz interfect⁹ fuit ibi abel a cayn. absconsus
qz in fabulo. 2 pdu. pe. damascenus.

¶ Damascus cl. in damascenus vide.

¶ Damno as. in damnatum est.

¶ Damnosus sa. sum. in damnum est.

¶ Damulū li. dimi. paruum damulū.

¶ Damulū subitū 2 nobis nescitibus sit: sed lacturā scē-
tes 2 vitro patimur. Detrimentū vero leue damulū est: et
vñ damulū a diminutione rei. Vñ de damnosus sa. sū. qui
fert damulū: 2 comparatur dānosus sior. simus. vñ de dā-
nose siue sime. aduer. 2 hęc dānositas tatis. Item a dā-
num dāno nas. au. 2 pponitur cōdemno as. au. indē-
no nas. Dāno as. 2 composita ab eo sunt actiua: 2 acunt
pe. 2 construtur cum accusatiuo designante rem in quā
transit eorum actus: 2 cum gentiui et ablatiui indiffe-
renter designante rem respectu cuius exercetur actus eo-
rum. Sicut omnia verbalia puenientia ad damnationē: vt
ad accusationē vel ad reprehensionē: vel ad vituperatio-
nē: vel ad monitionem: vt damno te furti vel furto: mo-
neo te furti vel furto. Et vt di. pap. Dammare. i. punire
animaduertere. Et vt vult phlo. in quinto ethi. damnu-
z dicitur eo qd aliquis minus habet qd deberet habere. vt
de in satisfaccio.

¶ Damula lę. dimi. parua dama fm lūg. pap. vero
dicit. Damula genus fere caprioli similis: vel vt quidam
dicit mustella: 2 cor. mu.

¶ Dan interpretat iudicium aut iudicans: fuit vero fi-
lius iacob ex ancilla rachel. Bela em dum eū peperisset
dixit rachel dñs eius. Iudicauit me dominus: 2 exaudi-
ens dedit mihi filium: ita causam nominis expressit: vt
qz iudicasset dñs filio ancillę iudicium nomen pponeret:
de cuius genere vel tribu nasciturus est antichrist⁹: 2 in
hui⁹ figura tribus dan non cōnumerat inter. xliiij. milia
signatos. Apocali. xviij. De antichristo dixi in suo loco.

¶ Danay dicunt greci: a dano rege.

¶ Daniel interpretatur iudiciū dei: a dan quod est iudi-
cium: 2 el quod est deus: quia in pñstiteroz iudiciū sen-
tentiam diuine examinationis exhibuit: dñ reperta eo-
rum falsitate iusanā innocentē ab interitu liberauit vel
quia dei visiones vel somnia sagaciter discernēs ape-
ruit: hic 2 desiderioz vir dictus ē: quia panē desiderij nō
manducauit: nec vinū concupiscētię non bibit: 2 dedina-
tur hic daniel danielis. 2 indeclinabiliter inuenitur hic da-
niel. 2 acutur el.

¶ Danista sę. masci. ge. i. scenerator: a danayn greci:
quod est mutare.

Danistes dicitur scenerator creditor. Danizo gre-
ce Δανειζο mutuo seu trado ad vsurā. Danion di-
cit debitū: mutuum &c.

¶ Danubius bij. mas. ge. siue danubius neutro genere.
Salustius. Romenq; danubium habet vt ad germano-
rū terras attingit fluuius est a copia nūa tū sic dictus qui
bus magis augetur: quasi dans nūem fm lūg. pap.
vero sic dicit. Danubius germanię fluuius vñ a viz copia
nūtum quibus magis auget iste qui 2 in europa plus of-
bus habet famā. Idem hister: quia dñ innumeras vadit
gentes mutat nomen 2 maiores vires acquirit. Vñ au-
tem germanicus iugis in occidentalibus partib⁹ barbaro-
rū perges contra orientē sexaginta fluuios in se recipit.
septē ostijs in pōticum mare intrat.

¶ Danus ni. mas. ge. i. scenerator: a do das. vela greco

¶ Dapaticus in dapax est.

¶ Dapax: a dapes vñ hic 2 hęc 2 hoc dapax cl. i. loquat⁹
2 facilius ex cibo. 2 dapaticus ca. cum. pe. cor. quod da-
picus inuenitur. i. manifestus: 2 apertus: 2 largus: dapli-
lis: munificus inuenitur. i. magnific⁹: vñ de dapaticē ad-
uer. i. magnifice vel large. dapaliter 2 munificenter.

¶ Dapes: hęc dapes vel dapes gētiuo pis. sed nñs sin-
gularis nō est in vsu. Lepulum: sed dapes nobilium sunt
epulę pruatorum: vel dapes de orzi: epulę hoiz: 2 cor. da-
vñ quiddā. Nobilitat viles frons generosa dapes.

¶ Dapi fer ra. rum. pe. cor. qui fert dapem.

¶ Dapino nas. nau. nare. i. largiri: 2 pcpue victum ver-
bū actiui: 2 vñ a dapes pis. 2 cor. pi.

¶ Dapsilis: a dapes vñ hic 2 hęc dapsilis 2 hoc le. i. larg⁹
greci em dapsilym largū dicunt: 2 pcpue in abis: 2 cō-
paratur dapsilis hoiz. simus. vñ dapsiliter lius. siue. ad-

ner: & hęc dapsilitas tatis. i. largitas. & cor. psl. vii. 5. edf.
Dapsilus est daps⁹: alijs rebus quoq; largus daps. ve.
ro di. Dapsilus gręce largus: vel qui satis erogat dapes.
¶ Dapsilus ca. cum. in daps est.

¶ Dardanus filius iouis & electę: q̄ propter fratricidiū
recessit de italia & tenuit illa loca: vbi postea fuit troia: q̄
congregatis hinc inde rusticis illorū locorū insimul pu-
mus actoris troię extitit: vnde troia dicitur dardania: & troiani
dardani & dardanides: a cuius ntō singulari subtrahita
de syllaba fit hęc dardanis dis. i. scēmina troiana & cor.
pe. dardanus fm. Aug. Et vt di. Paul. in tractatu posses
suorū. Abusue poetę p dardanio ponit dardanium.

¶ Darius rex caldeoꝝ & formos vocatiuus a ntō remo-
tior facit dari.

Gręce scribitur Δαρείος. vnde mediā producit.

¶ Daticus. a do das dicitur daticus cia. dum. facilis ad dā-
dum: & datici dicunt datici. i. qui victi vel vincendi tra-
dunt se hostibus victoribus.

¶ Daticus aduer. i. de dato in daticū. in datus ta. tū. vide.

¶ Daticus p tertio casu: a do das dicitur.

¶ Dauid interpretatur manu fortis: q̄ vtq; fortissimus i
pulsus fuit ipse & desiderabilis in stirpe. i. sua de qua di-
cebat propheta. Veniat desideratus dictis gētibz: & in-
declinabile. Inuenit etiā declinabile dauid dis. pe. gen.
nui cor. vii. dauidicus ca. cum. vt psalm⁹ dauidicus. In-
uenitur tñ p. p. dauid dis. ibi. Israel est rex dauid
dis & inclita proles. Melius ergo di. ille qui cor. dicens.
Cur ego dauidicis assuetus cantibus odas. nā vt dicit
magister Be. Dauid proprie debet cor. pe. obliuioꝝ
si declinatur qm̄ notatiuus desinit in d. cor. nec est de ex-
ceptis. vide in filiūsalus & in vermiculus.

¶ Dauidus u. dicitur a gręcos daos mutata o in u & interposi-
ta u consonāte. Et fuit dauid seruus symonis: sed mal⁹
& fraudulent⁹: & interpretatur dauidus quasi deuus: q̄ fa-
ciebat symonem deuare: vel quasi dās viam. Nam ei⁹
consilio omnia agebat pampphilus. vel q̄ q̄si dāns vana: si-
cut faciebat symon. Modo autē p quolibet seruo fraudu-
lento & callido ponitur dauidus.

Dacia regio scythica vicina thracię vel inter thra-
ciā & germaniā. Nā dacos a germanis isther flui⁹ se-
parat. Sunt autem daci qui nunc transsiluani vocā-
tur. Appellatur nunc dacia alia regio quam dani
habitant.

Dædalus atheniensis faber ingeniosus qui ligna-
riam fabricā dicitur inuenisse vt ferram: a sciam: tere-
bram: hic in creta insula fecit labyrinthū & tandem
sibi & icaro filio fecit alas vt fabulantur: quibus p-
uenit in siciliā & italiā. Quod ideo fingitur q̄ pri-
mus vela nauū repperit.

Dalmatia regio iuxta illyricū inter pannoniā &
macedoniā quę nunc sclauonia dicitur. & dalmatę
ipsi sclau.

Damascus vetus vrbs: syrię caput in regione de-
capoli.

Danae per tris syllabas acrisii filia a patre turri-
clufa sed a ioue in specie imbris aurei grauidata: vñ
filiū noie per seū pepit. Quo cognito pater cā cū in-
fanti conclusam in archa lignea misit in mare. Vnde
danae sic in italiā peruenit. quā pilumnus rex auus
turni duxit vxorem. Vide etiā acrisius.

Danaus filius belii qui in ægypto regnauit: sed tā-
dem ægypto fratri suo regnum relinquens venit in
achaia & ibi regnauit. Vnde achaia dicta ē danaa
& ipsi achęi vel gręci vocantur danai. Hic habuit fi-
lias quinquaginta. de quibus vide superi⁹ Belides.

Danubius fluiuius grandis qui germaniā a dacia
separat & per hungariā fluit tandem multis ostiis in

pontum ruit: alio nomine isther.

Dan vicus galileę & terminus iudeę provincię:
vnde iordanis oritur.

Daphne filia penei fluiui thessalię: quā cum apol-
lo amaret & fugientē sequeretur: in arbore laurū cō-
uersa dicitur. Quidius primo meta.

Daphnis filius mercurii formosissimus & diues
pastor.

Dardanus iouis filius ex electra vxore coryti. q̄
cum occidisset iasum coryti filiu: fugit in samothra-
ciam: & deinde in phrygiā: quę ab ipso vocata ē
dardania.

Dardanidę sunt phryges & troiani sic dicti a dar-
dano rege. Item dardanis dis. mulier troiana.

Dardani sunt fera gens inter epirum & macedo-
niā iuxta triballos.

Daulia vel daulis oppidum phocidis sub ditio-
ne terei regis thracię: vnde progne vel philomela
dicitur daulias auis. Ouidius. Deslet threiciū dau-
lias ales itym.

D ante C

De prepositio regit siue exigit abla-
tiū casum: & dicit qñq; naturā: vt iste pann⁹
ē de lana: aliquando originē: vt petrus de la-
nua: aliquando ordinē: vt de mane sit meridies. i. post
mane. & creare est de nihilo. i. post nihilū aliquid facere.
hic si aduertendū est q̄ non omnia quę dicunt ex deo etiā
de ipso esse dici debent: q̄ vt ait Aug. in li. de natura bo-
ni: non hoc signat penitus ex ipso quod est de ipso. quod
em̄ de ipso est potest dici: & ex ipso. sed non omne quod
ex ipso est potest dici de ipso: q̄ non est de sua substantia
ex ipso em̄ sunt celū & terra: & ipse fecit ea: non tñ de ipso
sunt: q̄ nō sunt de sua substantia. Sicut si aliquis homo
generat filiu & facit domū ex ipso est fili⁹: ex ipso est do-
mus: sed filius de ipso: domus vero de terra & de ligno:
non de ipso homine.

¶ Deambulacrum cri. pe. cor. vbi deambulare bene pōt.

¶ Additio.

¶ Plinius. Cum fora: atq; gymnasia et pro suis extenta
portibus ambulacra mirerur.

¶ Deambulatorium: a deambulo las. dicitur deambulatoriū ris.
q̄ p̄rie dicitur lobu: quod sit iuxta domos ad spaciandū.

¶ Deartuo as. ex de & artuo as. & est deartuare separa-
re artus a se inuicē: vt de gallinis & filib⁹ vide l artuo as

¶ De bello las. laui. i. expugno verbū actiuū a de & bello
las. hinc debellatos hostes dicimus deuictos. vnde de-
bellatorius ria. rium. inde etiā verba debellator: bel-
latrix. bellatio.

¶ Debeo bes. hui bitum: ex de & habeo bes. ppo. & ē de-
bere debitū habere: quasi de alieno habere: vñ debitus
ta. tū. & hoc debiti ti. pe. cor. id quod debetur.

¶ Debilis a labilis dicitur: quasi parū habilis in firm⁹. Et cō-
parat debilis lior. simus. vñ debilitas lius. sime. aduerb.
vñ hęc debilitas tatis.

¶ Deblatero ras. i. valde blaterare vel diuulgare: a de
& blatero ras.

¶ Additio.

Est autē blaterare incondite & inaniter loqui. Plautus.

Ubi tu es quę blaterauiſti tā vidnis offibus.

¶ Deebulo buas. ex de & ebulo as. & pōt ibi esse de intēti-
uum vel puatiū & actiuum.

¶ Deca. i. decē: sed deca dicunt gręci nos decē. Deca: co-
ste: gētos: vñ & idem significant: & a deca hęc decas
dis. Unde quidā. per decades centum per centū mille
redūdant. vide coſte.

¶ Decachordus da. dum. id est decē chordarum: a de-
ca quod est decē & chorda dē.

¶ Decalogus gi. mas. ge. penul. cor. i. decē p̄cepta les-
gis. Nā deca decē: & logos q̄ est sermo dicitur.

¶ Decanus a decanus dicitur hęc decania nē. sed etas decē

viromm: vel dignitas decani.

¶ Decanissa: a decanus ō: hęc decanissa ſę. vxo: decanilla: vel quę decę viros habet ſub ſe.

¶ Decanus: a decę ō: hęc decanus nī. qui decę viros hęc ſub ſe: ſive in ecclia ſive extra ſm lūgu. 2 pdu. pe. Paſ. vero di. Decani dicti q decę militibꝫ pferūt vel clericis.

¶ Decapolis: a deca quod eſt decę 2 polio qđ ē ciuitas: pponitur hęc decapolis. i. ciuitas vel regio quę decę habet ciuitates ſub ſe: 2 facit gñs ſingularis decapolis vel decapoleos 2 eſt genitiuus gręcꝫ. Ward. vii. Inter medios fines decapoleos. vñ capolitanus dñs illius ciuitatis vel epiſcopus: vel archiepiſcopus illꝫ ciuitatis. 2 cor. ri. po decapolis.

¶ Deca dis. vide in deca: 2 cor. ca.

¶ Decedo dis. ceſſi. ceſſu. ex de 2 cedo ceſſi. 2 eſt decedere deoꝝ ſi vel de vno loco ad aliũ cedere. vñ 2 ponit pmiſſi grare vel mou. vñ deceſſus ſus. ſu. Et ſcias q diſcedimus per diuorſiũ: abſcedimus per abſentationē. ſcedimus per ſingularitatē: decedimus per mortē. diſcedimꝫ ab vbe. vñ de quidā. Decedit moriens: diſcedit ab vbe recedens.

¶ Decę a deca quod eſt decę: ſed ſm gręcā etimologiā dicunt decę quaſi decimos: quia ligant 2 cōiungūt in ſatentes numeroꝝ. Nam decimo cōiungere vel ligare apud eos dicitur: 2 eſt decę nomē indeclinabile: 2 omnis ge. 2 cor. de.

¶ Decēber bus. a decę 2 imber ppo. decēber: quia decimus eſt a primo menſe. i. a martio qui pluuiioſus eſt 2 imbus abundare ſolet. 2 facit abſtiſ in i. ab hoc decembꝫ poteſt etiaꝝ declinari adiectiue hęc 2 hęc decēbus 2 hoc bꝛ. 2 hęc 2 hęc ſeptēbus 2 hoc bꝛ. vñ de kalēdas decēbus dicimus: 2 facit actiſ pluralis in co vel in is. vt decēbꝛes vel bus.

¶ Decēcto pponitur a decę 2 octo. 2 ē omnis ge. 2 indeclinabile 2 pluralis numeri: a quo deriuatur decimufocatus uua. uum.

¶ Decempeda dę. pe. cor. i. pertica decem pedum: 2 cōponit a decę 2 pes dis. vñ Hora. in odia. Nulla decēpeda metata poſitus.

¶ Decēſeptē ois ge. numeri pluralis indeclinabile: 2 cōponitur a decę 2 ſeptem.

¶ Decēnalis bellū decę annis geſſū ſm Paſ. 2 declinat hęc 2 hęc decēnalis 2 hoc le. 2 pdu. pe.

¶ Decēnus a decę 2 annus ppo. hęc 2 hęc decēnis 2 hoc nc. i. decę annorum. vñ de cecennium ni. i. ſpadum decem annorum.

¶ Decemnouem omnis gñs pluralis numeri 2 indeclinabile: 2 componitur a decem 2 nouē: vñ de decimino: nus na. num.

¶ Decens a deceo ces. ō: hęc 2 hęc 2 hoc decens tis. participiũ. 2 decens aliquando eſt nomen: 2 ō: decens motu corporis: ſpectoſus ſpecte: formoſus natura: vel forma Item decēs: cōpoſitus: perfectus: egregie forme 2 perfectę: 2 tñ videtur dici a numero decę. 2 comparatur. decēs tiōz. ſimus. 2 inde decētꝫ nūs. ſime. aduer. 2 hęc decētia tē. 2 cōponitur indecēs tis. i. non decēs incōueniens 2 hęc indecētꝫ nūs ſime. aduer. 2 hęc indecētia tē.

¶ Decētarius ni. i. ingenioſus: promptus: paratus: vñ copioſus: 2 ō: a decem.

¶ Decētrix ſcē. ge. nauis compta: a decem ō.

¶ Deceo ces. cui. decere. i. conuenire: ad ornatum pertinere: vt te decet hymnus dens in ſpon. Item pallium decet iſtum. Et ſcias q nñs huius verbi decet debet ſignificare ornatum: accuſariuus vero id cuius eſt ornamentum: ſi aliter fiat non erit latine dictum: vt palliũ decet iſtum. Si vero dicatur iſte decet pallium: vel iſte decet illud pallium: non ō: latine: 2 ſic habetur ubi talis pñs decet deſi. Si vero dicatur talem partiũ decet deꝫ vel talis decet deo non eſt latinum. Itē a deceo ō: decet im personale: quod magis eſt in vſu q ſuum personale: et conſtituitur cum actō ſicut ſuũ personale: ſed diſſimiliter q in trāſitiue: cum ſuũ personale exigat epn dē trāſitiue. Decet compo. condēcet 2 dedecet. i. diſconuenit. Deceo

cum omibꝫ ſuis compoſitis neutrũ eſt. 2 cor. pñmā ſylabam: vñ de Muldius. Candida par homines: trux decet ira ſeras.

¶ Decerno nis. ex de 2 cerno nis. ppo. vide in cerno.

¶ Decerpo piſ. piſi. ptum. a de 2 carpo piſ. ppo. 2 eſt decerpere de alijs carpere. i. eligere.

¶ Deceſſo. a decedo diſ. ceſſum. u in o ſit ceſſo ſis. ſini. ſiũ vñ deſideratiũ. i. deſidero decedere vel dediare.

¶ Deceſſus ſus. ſu. i. mors. vide in decedo.

¶ Decetꝫ. L. beniuo: deinde iterũ. Et ſcias q non ē hęc compoſito: ſed quędam irregularis vocum congeries: ſicut in tertia parte dixi in cap. de figura compoſita qua ſi in fine.

¶ Deabilis. a decet deriuatur hęc 2 hęc deabilis 2 hoc le quę decet aliquid vel pōt decere: vel quod decet.

¶ Decido diſ. di. dere. i. deoꝝ ſum cadere: 2 caret ſupinis 2 ppo. ex de 2 cado: 2 cor. ci. Item inuenitur decido diſ. diſum. i. deoꝝ ſum cedere: vel valde cedere: 2 tunc pponitur a cado diſ. di. 2 produ. d. vbiqꝫ.

¶ Iuuenalis ſatira. xii. decidere iactu Cœpit cū vētis. vbi ſignificat paciſci decidendo ſummam debiti: aut poſtulati. Nam cum venti vitam catulli cum rebus quas ſecum habebat poſtularent decidit cum illis iactuando res ſuas.

¶ Deciduꝫ dna. dñi. i. ad cadendũ facilis a decido ō.

¶ Addito. Laberius decidua folia pandit.

¶ Decies aduer. numeri. i. decę viabus. a decę ō.

¶ Decieſſepies aduer. numeri.

¶ Decimo mas. in decimus eſt.

¶ Decimula le. dñi. parua decima.

¶ Decimus: a decem ō: decimus ma. mum. et hęc decima mę. Et eſt decima portio vna ex decem. Plautus. Et decima ſolueret herculi. vñ decimo mas. au. i. decimam partē dare vel auferre. Et eſt notandũ q antiqui dicebant decum uſ pro decimus: vñ de hęc decuma pro decima: 2 decumare pro decimare: quod compo. cum e: 2 ō: edecumio mas. i. decimas excerpte. Itē Iuenis decimas. i. decimas auferre: 2 tunc compo. a de et cima mę. vide in quadageſima 2 in conſuetudo.

¶ Decimufſepimus ma. mñ. dictio cōpoſita: vel poteſt deriuari a decem 2 ſeptem.

¶ Decipio piſ. cepi. cepiũ. dperē. i. fallere. et cōponitur ex de 2 capio piſ. vñ de deceptioſus rita. ni. hęc deceptrix 2 hęc deceptio.

¶ Decipula le. pe. cor. a decipio piſ. pi. Et ō: inſtrumentum quod ad aliquid decipiendũ efficitur: ſicut muſcipula: ad mures capiēdos: vñ decipula poteſt eſſe deceptio muſcipula laqueus. pedica autē ō: a decipiendo: quia ſic ponit: vt dum eſca ponitur: nequaquā ipſa tranſeſſe videatur: quę videlicet non facile deciperet ſi videri poterat. Job. ix. Abſcondita eſt in terra pedica eius ſup ſemitam. vñ de quidā. Decipula capiuntur aues: quę ſoſa ſeratur.

¶ Declino nas. nauſ. are. ex de 2 clino nas. pponitur. Itē eſt in vſu: 2 eſt declinare de vno loco ad aliũ: vel deoꝝ ſuꝫ clinare: vel variare. Unde hęc 2 hęc declinatio 2 hoc ne. 2 declinus na. nñ. 2 hęc declinatio. et declinatio ta. tum. quod declinatur vel declinari poteſt. Et eſt actiuum declino 2 prod. pe. De declinatione nolim dixi in tertia pte.

¶ Decluiſ. a de 2 cluiſ cōpo. hęc 2 hęc decluiſ 2 hoc uſ. 2 decluiſ uua. uum. in eodem ſenſu. i. deoꝝ ſum inclinatꝫ vel pronus quaſi deoꝝ ſu a cluiſ. vñ de hęc cluiſ et pduciunt pñdicta cl.

¶ Decluiſ uua. uum. in decluiſ eſt.

¶ Decollo las. laui. lare. i. collũ amputare verbi actiui: 2 melius a collo deponere. Ennius. qđ in tuo collo ē decollare cane. ex de 2 collũ l. 2 ſcribit per duo l.

¶ Decoloriſ. cōis ge. ex de 2 color ppo. quod ē colore vidato. unde decolorare. i. fulcare verbi actiui: 2 cor. co.

¶ Decoz a decet deriuat hęc decoz cōis. i. honoz 2 cor. o in genitiuo 2 ſic ſumitur Daniel. xi. Et ſtabit in loco eius viſſimus 2 indignus decore regio. 2 infra. Non tribuet ei honoz regius. Item a decet deriuat decoz riſ. prod. o

in grō. i. venustas & pulchritudo: inuenitur tamen secundum quosdam antiquos pro honoris ra. rñ. adiectiue possum & tunc est cōis ge. i. cor. o in grō: & fm hoc ppo. cū in vñ de: & hīc & hēc indecorōis. & hīc & hēc decorōis. cor. o i genitiuo. in eodē sensu. f. in honor: & de decor. Aug. in. r. Non tñ indecorē tua te regina reliquit. hoc exemplū adducit. Puf. in. vñ. libro. Et secundum hoc ab eo potest deriuari decorus ra. rum. i. honoris media cor. vel decorus. i. honoris deriuat a decus ris. vnde Stat. the barō. Terrarū decora alta viri decorōis iugales. Item a decus & decoro ras media cor. i. ornare. vñ Boza. in episto. vñ. Et genus & formā regina pecunia donat. Ac bene nummatus decorat suadela venusq. Item a decorōis. & decorus ra. rum. i. pulcher: egregius: vel perfectus formę venustus. Item a decorōis & decoro ras. media pdu. i. venustare. vel potius dīc fm Puf. q. decor deriuatur a decoro. ras. abiecta o. & pponitur a de corō ras. Condecoro ras. Item scias q. a dedecet. i. disconuenit deriuatur hoc dedecus coris. i. vituperatio quę sit cōtra decus. Unde Aug. Nunq. est dedecus culpę sine decoro iustitię: & cor. hīco dedecōis: vel ppo. ex de & decus. Vñ dedecorōis fa. sum. & cōparatur dedecorōis sior. simus: vñ dedecorose sius. si me. aduer. & dedecoro ras pe. cor. i. dehonēstare: vituperare. ¶ Additio. Cicero magistratū ipsū decorabat: potest etiā a dec. venire dedecoro media breni quod est honēsto insignio. Et nota q. decoro ras. siue corripit primā syllabaz siue producat: actiui est cum offibus suis ppositis. de pēdictis nota versus. Quē venero decoro quem pulchrum reddo decoro. Nunc homines decorāt quē vestimenta decorāt. Te vestis pulcrum reddit natura decorum.

Decor nō corripit penul. nisi in compositis: quę licet in ore exant a decus oriuntur: vt vbi corripitur co syllaba: dicitur a decus. Est autem decus ornamentum & honor decor in forma. decentia in moribus & gestu. decorum i factō & verbo: quod decet personam aut rem ipsam: vnde multiplex decorū.

¶ Decorus ra. rum. in decoro exponitur.

¶ Decrepitus: a de & crepo pas componitur decrepitus ta. rum. valde senex: quasi deorum a crepore: quia iam desierit crepare. i. sonare. f. aperte loqui: vel prolationez expulmere. ¶ Additio.

¶ Terenti. in eunuchō. Miri nō ego me turpiter hodie de dero cū meo decrepito hoc eunuchō.

¶ Decretalis in decretū exponitur.

¶ Decretista siq. cōmunis ge. qui studet i decretis. a decretum &.

¶ Decretum: a decerno nis. & decretus ta. tum. & hoc decretū. i. statutū patrū diffinitū iudicium. Vñ hīc & hēc decretalis & hocle: vt ista dicta sunt decretalia. i. quę in decretis cōtinentur. Et pñter hęc decreta pro libro in quo cōtinentur decreta. Inuenitur etiam decretalis lis. substantiue: vt in tali decretali sic dicitur. Item decret. ta. tum. inuenitur in decreto scis. ui. tum. & potest ibi cē augmentatiuū vel pñuatiuū. Unde scias q. decretum ē sup nū duorū verborū. scz decreto scis. & decerno nis. & decreti est eorum pñteritū.

Decretales a doctis tantum pluraliter dicunt.

¶ Decretū pñteritū de cerno & cresco.

¶ Decubitus arum. id est vigilie: vel quod vulgo dicitur paleę mulieris: vnde & hīc iacet in decubito. & & a decumbo bis. vel a decubobas. quod est vigilare vel iacere in partu vel in infirmitate.

¶ Decumanus: a decem & hīc decumanus nī. i. maximus limes inter agros qui ab oriente in occidentē pñtransum dirigitur: qui quia formā decem efficit: decumanus est appellatus ager em bene diuisus figurā denarij numeri efficit. Nā cardo dīct. Alius limes in agris qui a sepētrione directus est. & dīct tur. a cardie celi: quia ibi celum voluitur.

¶ Decuresis in decurio ē: & pdu. cu.

¶ Additio.

Decurio teste vegetio de re militari: is erat qui turmę & constabat ex duobus & triginta equitibus. non em is & decurio qui decem pñest equitibus: cū apud grecos decarchon dicatur. Verū tamen Lau. vult pompeij sequēdum esse: qui ait decuriones dictos esse ex eo q. in itio cū colonia deduceretur decima pars eorum quę deducebatur publici consilij gratia conscribi solita erat.

¶ Decursim aduerbiū. i. fugaciter vel desinenter: a decurro ris. &.

¶ Decurso sas. verbū frequenta. & formatur ab ultimo supino decursu: u mutata in o.

¶ Decus fm Paf. hoc decus est glorię: sed hīc decorōis est formę: vide in decor: vbi plenus exponitur.

¶ Dedalus. dedalos interpretatur ingeniosus doctus: inde fuit quidam dictus dedalus qui fuit valde doctus: & ingeniosus artifex: vñ quilibet ingeniosus artifex potest dīc dedalus: & cor. da.

¶ Dedecus. in decor vide.

¶ Dedere est infinitiū de dedo dis. & cor. pe. vel ē pñteritū perfectū de do das dedi. Et pñaliter dedimus dedistis dederunt vel dedere. & produ. pe.

¶ Dedico as. auī. are. i. consecrare: deo copulare vñ dare: perficere. Et vt vult festus. quasi dicendo desecere: a deo & dico cas. & cor. di. vide in encenia.

¶ Dedidi pe. cor. pñteritū de dedo dis.

¶ Dedisco scis. ex de & disco compo. et est dediscere obliuioni tradere. siue quod didiceram perdere: vide etiam in disco.

¶ Deditio onis. fce. ge. in dedo dis est.

¶ Deditus. in dedo dis. est.

¶ Dedito ex de & do das compo. dedo dis. dediti. tum. i. reddere se victum: vel vincēdū hostib. victoribus se tradere: vñ hēc deditio onis. talis traditio vel redditio: & dediti. qui sic se tradidit. Et deditus etiam dicitur qui de sua prouincia ad aliam se tradit. Inuenitur etiā dedere pñdare: & pro tradere fm Aug. ¶ Additio.

¶ Teren. Herberib. te cēssū in pistrinū te daue dedā.

¶ Paf. vero di. Deditio quando victi hostibus se tradunt spōanea traditio. Dediti. a deditioe dicti quondam dum aduersū populū romanū serui arma supissent compñheni stigmaribus affecti sunt ex his post manumissionē pñter supplicioz notas ad dignitatē anulū romanorū non pñueniunt.

¶ Deduco dis. xl. tum. ex de & duco dis. ppo. & pdu. du. et est deducere de vno loco ad aliū certum ducere: vel deducere est amicu abeuntē pñsequi: & comitari: officij gratia quod vulgare quorundam redolet.

Est etiam diminuerē: & deorsum ducere: & extenuare.

¶ Deerunt est futurum de sum es est: per unō per i. vñ dicendū est deerunt: pñgerunt: inerunt: non deerint: pñgerint: inerint.

¶ Delamo mas. mauī. ex de & famo mas. & est de fama re cōdiari: criminari: famā auferre: & produ. fa. Unde quidā. Fama volat transiq. modo quocunq. feratur.

¶ Defango gas. est verbū actiui. ex de & fango gas. Et est defatigare valde fatigare: & produ. ti. Vñ defatigatus ta. tum. vñq. ad extremū fatigatus.

¶ Defecatus ta. tum. in defeco as. vide.

¶ Defeco as. ex de & feco as ē. & est defecare purgare: q. si deorū a fece ponere. inde defecatus ta. tum. i. sine fece vel sine sordibus vel purus penult. produ.

¶ Additio.

¶ Plantus: Nunc defecato demum aio domo egredior.

¶ Defectio onis. in deficio est.

¶ Defectus in deficio est

¶ Defendo dis. di. ex de & fendo. i. proteggere.

¶ Additio. Quinti. Qui nullū vitę discrimen refugit. quo me ab hostiū crudelitate defenderet.

¶ Inde hīc defensor ris. actor: patronus: & defensoria. rum. & hēc defensio onis.

¶ Defensaculum li. i. defensio: vel id qd defendit: & dīctur a defenso sas.

Defensio sas. verbum frequenta. et forma ab vitio supino defendo: scilicet defensum u in o: est desolare frequenter defendere.

Defectio dis. defectu. i. valde vel deorsu implere: et euacuare: a de 2 fardo dis. 2 inde defectio tas. frequen.

Defero fers. tuli. delatum. ex de 2 fero fers. 2 ē deferre de vno loco ad aliu ferre: vel deorsum: 2 deferre id est accusare: in qua significatione sepe inuenitur in Boetio de solatione.

Additio.

Hinc delatores dicunt occultis accusatores 2 calumniatores. Suetonius de dominiano. princeps qui delatores non castigat irritat.

Et deferre. i. honorem impendere: 2 secundū hoc pstruit cum dicit: vt ego refero tibi. i. honore impedo. **V**erū. Defero fert accusat honorat fert deorsu.

Deferre ē subunctiu modi de ferro ris. Unde dicitur cum deferretur ris. vel rere. retur. similiter conferretur auferretur. Judith. xxi. Quare domie de israel factum ē hoc malū in populo tuo: vt hodie vna tribus auferretur ex iobis.

Defero ras. ex de et ferro ras. componitur: vide in ferro ras.

Defecto tas. verbum frequetatiuum: a defectio dis. de fertum tu. u in o.

Defessus sa. sum. ē participiū de defetisco sceris. vnde in defetisco sceris.

Defetisco: antiqui dicebāt fatisco sceris. fessus sum. quod nos non dicimus. sed componitur defetisco sceris defessus sū. 2 hoc vitium. defetisco autē est deficere vltimigari: vnde 2 defetisco faciat defessus testatur. **P**aul. an. li. x. dicens. Defetisco defessu facit supinū 2 participiū pteriti temporis defessus. nam ab eo qd ē defetisco 2 defetitus sit participium pteriti temporis: 2 vt dicit. **P**ap. Defessus exhaustus lassus fatigatus: lassatus a defetisco.

Deficio cis ci. tum. a de 2 factio. 2 inuenit in duobus significatiōibus: scilicet in absoluta 2 transitua. **N**ā deficere. i. defectu pati deesse: vt iste lassus deficiat. **I**te deficere. i. destituere: derelinquere. inde defectus. 2 inde defectio onis. i. recessus. 2 vt dicit. **P**ap. defectus q̄te decti. solis 2 lunę varii labores. Solis: q̄ inter nos 2 ipsū luna obijcit: quod nō q̄ sit: nisi luna finita. Lunę vero defectus cū inter soles 2 ipsam terrā vmbra terre obijatur.

Deficio interdum ē destinare facere: vt bos morbo confectus deficit in medio sulco. interdum deficere est deesse: vt medicus deficit patri meo. i. defuit. vnde defectus medicorū quando medici defunt. Culpa autem quando nocent. vnde valla dicit plures perire culpa medicorum q̄ defectu. Et inepte vocat vulgus vitia & ineptitudines suas: defectus suos.

Deficio etiam est defero: vt apud Ciceronē. dies me deficeret. Item deficere est de illo qui cum facere ac pugnare debemus ad inimicū eius facessere ac trans fugere. Vnde defectio talis transitio ac rebellio. Nec idem sunt desu cum datiuo: & deficio cum accusatiuo: quia deest etiam quod nunq̄ affuit: sed non desit proprie.

Definitio nis. nūl. nūlū. ex de 2 finio nis. 2 ē definire re circumscribere. 2 idē etiam quod diffinire. vñ definitus ta. tum. Actuum. i. hunc definitio consilio 2 p̄sencia dei traditum. 2 produ. si.

Defio sis. ex de 2 fio sis. vide in fio sis.

Defiteor ris. ex de 2 fateor: 2 secūdu **P**ap. defitetur: negat: abunū.

Deflagro as. ex de 2 flagro gras. Et ē deflagrare ex ardere: divulgare: furorē deponere.

Defluo is. ex de 2 fluo: vide in fluo is.

Defluus a defluo is. vñ defluus fluus. i. cui capillū defluit. 2 hoc defluuū uij. i. decursio.

Deformis: a de 2 forma componitur hic 2 hęc deformis 2 hoc me. i. turpis: q̄si deorsu a forma. scilicet pulchra. **I**te deformis. i. vltra modū magnus: quasi deasim a for

ma. i. iusta. **V**ñ deformiter aduer. 2 hęc deformitas tas. 2 fm **P**ap. deformis cui deest forma: 2 spectat ad corpus. Turpe autē ad crimē vñ ad animum refertur.

Defreus sa. sum. i. detritus: decussus: 2 vñ a defren: deo des. 2 pdu. fre.

Defringo gis. gi. fractu. i. valde 2 deorsu frangere: a de 2 frango gis. pponitur.

Defraudo das. ex de 2 fraudo as. fm theologos vñ de fraudo das. tñ fm **B**ug. dicit de frudo au mutata i u lōgā. 2 ē defraudare vel defrudere valde fraudare: vnde in fraudo das. 2 **P**ap. etiā dicit. defrudo a fraudo pponitur in u: sicut dando indudo.

Defunctio. i. transitio leuiter.

Defunctus: a defungo: gerts. i. deorsu a defunctio ne esse: vñ quia qui mouet deorsu sit a functione vite: iō vñ defungi. i. mou. Unde defunctus ta. tum. i. mortuus: quia deorsu ē a functione vite. **I**te quōdā functi dicebantur quoddam genus ciuium: qui fungebantur officio 2 honore aliquo: vñ defunctos mortuos dicemus q̄ compluerunt vite officia. nūl enim iam faciunt: 2 idē hęc defunctio onis. i. mors. **A**ugr hic pōt. An mortui: maxime dānant sciant vel recordetur ea que hic sauerūt. **A**d hoc dico q̄ sicut ppter p̄fectam sanctorū beatitudinē: nūl erit in eis quod non sit gaudij materia: ita nūl erit in dānatis quod nō sit eis materia 2 causa tristitię: neq̄ aliquid quod ad tristitiā p̄tinere possit eis deerit: vt sit eorū miserie consideratio consummata. **E**rit ergo in dānatis actualis p̄sideratio eorū. i. que sderunt prius vt materia tr: sitit: non autē vt delectationis causa. **C**onsiderabunt autē mala que gesserūt ex quibus dānati sunt: bona neglecta que omiserunt 2 ex vtroq̄ torquebuntur. **S**imiliter 2 torquebunt ex hoc q̄ considerabūt notitiā quā de rebus speculabilibus habuerunt imp̄fectā eē 2 amissile summā eius p̄fectionē quā poterant adipisci. **I**tem queritur an dānati videant gloriam beatorū. **A**d hoc rñ det **G**regorius in homelia de dante epulone sic dicens. **C**redendum ē q̄ ante retributionem extremi iudicii iusti in requie quōdā iustos conspiciunt: vt eos videntes in gaudio non solū de suo supplicio: sed etiam de illorū bono crucietur. **I**usti vero in tormentis sperant in iustos: vt hinc eorū gaudij crescat: q̄ malus quod cōspiciunt misericorditer euaserunt. **T**antoq̄ maiores ereptori suo gratia referūt: quanto magis vidēt in alijs quod ipsi p̄peti si essent relictī poterant. **D**e hoc vide in sapientia. **V**idebunt autē dānati bonos ante diē iudicii non hoc modo q̄ gloriā eorū qualis sit cognoscant: sed solūmodo cognoscent eos esse in gloria quadam inestimabili: 2 ex hoc cruciabunt rñ p̄pter inuidiam dolentes de felicitate beatorū: rñ p̄pter hoc q̄ ipsi tādē gloriā amiserunt: sed post diē iudicii omnino visione beatorū patiantur: nec rñ ex hoc poena eorū minuetur: sed augebitur q̄ memoriā habebunt glorię beatorū quam in iudicio: vel ante iudiciū viderunt: 2 hoc erit eis in tormentum. **S**ed vltim⁹ affligētur in hoc q̄ videbūt se indignos reputari etiā videre gloriam quam sancti merētur habere. **I**te pōt queri an dānati vidēt ea que in mundo agūt. **A**d hoc respondet gregorius. xij. moralū. tractās sūnd **J**ob. xiiij. **S**ive nobiles fuerint filij eius ignobiles non intelligūt. **S**icut hī inquit qui adhuc viuētes sūt mortuorū animę quo loco habeant ignorant: ita mortui vitam in carne viuētium post eos qualiter disponatur nesciūt: q̄ vita spiritus longe ē a vita carnis. **Q**uod rñ de aīab⁹ sanctis sentēdiū non ē: q̄ qui intus om̄ipotētis claritate vidēt: nullo modo credēdum ē: vt sit vltis aliquid qd ignoret. **D**e hoc dicam in sanctus. **D**ico ergo q̄ boni vident que sunt circa suos: mali autē non. **E**t si dicas. **M**agis distat a dānatis gloria beatorū q̄ ea que in hoc mūdo agunt: s̄ ipsi non vidēt ea que circa nos aguntur: ergo multo minus possunt videre gloriam beatorū. **D**ico q̄ ea que hic agunt non ita affligēt dānatos in inferno si viderēt sicut gloria sanctorū inspecta. **U**nde non ita ostēdunt dānatis ea que hic agunt sicut gloria sanctorum q̄uis etiā eorū que hic aguntur quēdā ostendantur

elo. f. ea que in eis tristitia augere possunt: licet p se non videant. Quomodo autem alie in purgatorio existetes possunt scire qd pro eis suffragia fiat: dicā in purgatoriu Trē quomodo intelligat qd diues epulo dānatus roga- uit p fratribus suis: cū in inferno sit pfectū odiū: et deside- rant dānati offces dānari: dicam in infernus. Trē cōsue- uit queri an boni bonos in regno: vel mali malos in sup- plicio agnoscat. Autus rei sentētia in verbis dñs i euā- gelio Lucē est luce clarius demonstrata. vbi dī qd laza- rū abrahā cognouit: et diues fratru suoru in tormentis in- ferni meminit. Et quibus verbis vt dī. Grego. iiii. dya- logo apte declarat qd boni bonos et mali malos cogno- scunt. Si em abrahā lazari minime cognouisset: nequa- tē ad diuītē in tormentis positū de transacta eius contri- tione loqueret dīcēs: qd mala receperit i vita sua: et si ma- li malos non cognoscerēt: nequaquā diues in tormentis positus: fratru suoru absentiu meminisset: quomodo em pñtes nō potuisset agnoscere qui etiā pro absentiu mēo- ria curauit exorare. Quā i re etiā ostēditur qd et boni ma- los. Nā diues ab abrahā cognoscat: et mali cognoscent bonos: qd etiā electus lazarus a reprobo est diuīte cogno- tus. Trē dicit Grego. fuit sic in electis quoddā mirabili- us: qd eos non solū agnoscunt quos in hoc mundo nou- runt: sed velut viduos ac cognatos cognoscunt bonos quos nunq nouerunt. Quomodo facti ofones nostras cognoscat: dicam in oratio.

Degener ris. apud antiquos fuit omīs ge. apud nos est cōis: vel pot' est cōis ge. declinatione: f. cōmunitis cō- structione: et dī degener qui deorsū est a gñe et nobilitate: i. indecor: et deriuat a degenero as. et cor. pe. grī. Lucē i vi. Degeneres trepidant anīmi petioaqz versant. **paḡ.** vero dī. Degener qui ex nobili genere nascit: et ihoneste uiuit. Degener ignobilis impar: et generi suo dissimilis.

Additio.

Virgi. Degeneres animos timor arguit.

Degenero ras. ex de et genero as. in genero as. ē: et ē a parentū nobilitate desistere.

Deglutio tis. tui. vide in glutio tis. et pdu. glu.

Degma grēce morsus latine fm **Aug.** et **paḡ.**

Possit pferri digma: nā grēce scibit Διγμα.

Dego gis. gl. i. viuo: et caret supino fm viuo: et est cō- positum a de et ago gas. et produ. de. Unde in auroa dī. Qui cor hñt humile vel casto corpore degunt. nūnūq ē abigere: expellere. **Plau.** Degitur couum detergo meo

Degulator dictus qd gulę sit deditus. **Additio.**

Et venit a degulo quod ē gulę trado. **Plau.** postq de- gulator patrimonio pauper est factus.

Dehisco scis. i. deorsū vel valde hñcere: vñ dehiscens

ola ge. i. apertum hñatum et diffusum habēs valde hñcēs

a de et hñco compo.

Virg. i. iiii. Sed mihi vel tell' optē pri' ima dehiscat

Dehortor ris. in hortor ris. vide.

Deidda. deus ppo. cū qdo dis. et dī hic et hęc deidda

de. pe. produ. dī qui deum occidit.

Deicola le: deus ppo. cum colo: et dī hic et hęc deicola

le. pe. cor. qui colit deū.

Delecto ras. verbū frequen. a delecto ds. cñi.

Detero as. in iuro as. vide.

Deifico: deus cōpo. cū facio is. et dī deifico cas. i. san-

cñi aut deū facere: vñ deificus ca. cñi. pe. cor. i. diuinus.

Delectio tis. lect. cñi. ex de et iacio ds. ppo. et est delectere

deorsū vel de vno loco ad aliū facere. **Virgi.** Toto gen-

trix que plurimo celo delectat terras: vñ delectus. ta. cñi.

et delecto ras frequenta.

Deinceps. i. ab hodie i futurū aduer. spīs vel ordinis

et definit in ps. Et vt dī. **Aug.** ppo. a de et incepto: et dī. qd

pe. acut. sicut de longe: abintus: et hunc sequor.

Deinde antepenul. acut. vide in inde.

Deintegro. i. iterum vel rursus fm **paḡ.** vide in ite-

ger fm **Aug.**

Deturo ras. pe. pdu. ex de et iuro as. vide in iuro as.

Delabor: beris. lapsus sum. i. de vno loco ad aliū: vel

deorsū labi: ex de et labor beris ppo. et pdu. la.

Delapido das. verbū actiū. pe. cor. ē delapidare fm

paḡ. euertere: consumere: erogare: vel vastare.

Delator: ris. i. accusator: a defero fers deriuat: qd ē ac-
cusare: et sic sumit. i. **Wacha. iiii.** Simon autē pñctus pe-
cunia: et patre delator. i. accusator: et vt dī. **paḡ.** delator
accusator: eo qd detegit qd latebat: aut facultates prodit
alienas. **paḡ.** etiā delator poni in illis significationib' in
quibus defero ponitur.

Delatura re. dī. accusatio: vel proditio: detractio: vel
deportatio.

Delatus: a defero dī. i. de vno loco ad aliū latus vt
deorsum latus: accusatus.

Delboia interpretat apīs et loquar. apīs cñi fuit: qd fuit
ad bellū promptissima dñicans aduersū sizarā: quo p-
emto cecinit cantici: et inde loquar: et cor. pe. **paḡ.** in auro.
dī: **paḡ.** subiit mortē rebecca delboia nutrit.

Delecto: a delicio ds. ppo. delecto as. Inuenit etiam
depo. in eodē sensu: vñ ppheta. Delectant in lenitia et ex-
ultatione.

Additio.

Et ē delectare attrahere. **Ennius:** et me apollo ipse dele-
ctat et ductat delphicus: qm vero ea qd grata et iocunda sūt:
nos attrahere et allicere solent factum est vt delectare sit
gratū esse et iocunditate afficere. Et assignat hoc verbū de-
lecto magis passionem intrinsecus natā qd actionē trans-
euntē: sed illā signat ad modū actionis. Et inde dele-
ctat impersonale: et hęc delectatio nīs. et hęc deling arum: qd
delectant.

Delectus tus. tui. i. electio: et adiectiue delectus ta. tñi.
a deligo gis. Et vt dicit **paḡ.** Delecta de multis electa p
sona: a deligo gis.

Delego gas. gaut. ex de et lego gas. inde delegas tis.
participiū. Et est delegare demādere: cōmittere: hñc de-
legatū commissū. **Li.** post delegatū mihi hanc pñciā
i. post hoc onus mihi impositum.

Deleo les. leui. letū. i. destruere: extingere: iterficere:
ex de et leo es. qd nō ē in vsu: inde delectus ta. tñi. i. destru-
tus pe. pdu. vñ dī. **paḡ.** in. ix. li. Deletū a deleo: vñ et le-
tū ipsa res qd delet vitā: qñ a leo simplici qd non ē in vsu.
Et format delectū a deleui ui mutata i tñi. pd. le. **Virg.**
Mūa mors delet omnia morte cadunt.

Deletusta. tū. in deleo est.

Delibatio in delibo est.

Delibo bas. bant. vñ delibās tis. pñcipiū. Delibut' ta.
tñi. vñ delibatio onis fce. ge. et ppo. delibo ex delibo bas.
et ē delibare sacrificare: imolare: cōtingere: vel parū de
gustare. Et fm hanc significationē dī ad **Ro. xj.** qd si deli-
batio est scā et massa. Delibatio em accipit ibi p particu-
la vel portione ad similitudinē eius qd parū cōtingit vel gu-
stat de re vt habeat expientia totū qd imolari etiā dñell
boz: pñ in. ij. epla ad **Thymo. iiii.** Ego em tā deliboz. i. i
moloz: qd paratus erat dño immolari in morte sua. et ppo
du. li. vñ quidā. **Alinū** delibo de quo tēptas ego gusto.

Delibuo uis. ut. butū. buere. i. iniungere: vñ delibue-
re quasi de oleo vel liquore pfundere: vñ delibutus.

Additio

Unctus et quasi oleo ibutus. vñ aliqñ trāssert ad anīmū.
Terē. Site delibutū gaudio reddo. Quidā tñi dicunt qd
delibuo ppo. a de et oleo vel liqre et ibuo: nō a buo: qd buo
secundum eo amibū est.

Delibutus. a delibuo uis. dī delibutus ta. tñi. quasi de
oleo vel liquore unctus fm **Aug.** **paḡ.** vero dī. Delibu-
tus pfusus. vñ vinctus: contactus: delictat' oleo unctus.

Delicatus a delidē deriuat delictat' ta. tñi. i. delictis af-
fectus: insolēs angustiarū et dolorum.

Delidē: a delectatas. hęc delidē arū: qd delectāt: vel dī
cunt delidē qd inde delectant hñles: vñ deliciosus fa. tñi.
plen' delidē: et cōpat deliciosus si oz simus. vñ delidēse
suis. sime. vñ hęc delidēos ita tñis.

Delictum. a delinquo quis. liq. cñi. dī hoc delictū cñi. qd
si derelictū: qd dereliquit officiū suū: et est delictū in omīs-
sione: qñ scy non implet dei mandatū. Peccatus vero in
cōmissionē fit qñ scy prohibētū sit: sed aliqñ vñū ponit p
altero: vide in peccatum.

¶ **Deligo** gis. gi. gerc. quasi de alise legere. i. eligere. a de 2 eligo gis. ppo. 2 cor. li.

¶ **Delimino** nas. aui. verbū neu. a de 2 limino nas. 2 est delimitare excludere: extra limē mutere.

¶ **Delimo** as. valde limare vel limen auferre: vide i lino mas. in alia etiā significatione hoc verbo vtimur: vt iste vult delimare vicinos suos. i. destruere quasi omnino de limo. i. mundo auferre.

¶ **Delinificus** ca. cum. in delinto est.

¶ **Delinto** lints. i. placare: dulcē facere 2 lenē. vñ delintus ra. sum. 2 hęc delininto onis. 2 hoc delinintus ti. i. placatio: dulcedo: blandimētū: 2 per compositionē delinificus ca. cū. i. calidus psulatoz vel blandiloquus.

¶ **Delino** nis. leui. letū. ex de 2 lino: 2 est delinere valde vel deorsum linere vel planare: vel delere: vel occidere: 2 cor. li vbiq.

¶ **Delinquo** quis. qui. ex de 2 linquo quis. 2 amittit n in pterito. 2 ē delinquere peccare omittēdo bonum: 2 delinquendo dei mandatum. propheta. Piusq̃ humiliarcr ego deliqui.

¶ **Deliqui** est pteritum de delinquo quis. 2 pdu. pe.

¶ **Deliquis** quis. delicatio. i. defectus: 2 deriuatur a delinquo quis.

¶ **Deliquis** qua. quā. i. defluus: purus: vñ liquidus: 2 dicitur a delinquo quis.

¶ **Deliramentum** ti. est fatuitas: demētia: discordia: vel deuatio a rectitudine: 2 dicitur a delirare.

¶ **Delirare** pe. pd. in ira exponitur.

¶ **Deliteo** tes. tui. ex de 2 lateo tes. cōpo. 2 mutatur la i li cor. 2 est delitere latere.

¶ **Delius** in delos est.

¶ **Delos** interpretatur manifestatio: dicitur enim a dilo grēco verbo quod ē manifesto. Vñ quēdā insula dicta ē delos 2 o cōuersa in u: dicitur hęc delos li: q̃ apollinis respōsa q̃ alibi dabant obscura ibi dabant manifesta: vel post diluuiū quod oggij tēpore fuit aī omēs terras radijs solis illuminata ē: 2 prima manifestata ē vñb: 2 inde dicta ē delos 2 ciuitas: insula: 2 hoc fuit rei veritas: licet secundū fabulas aliter dicatur: 2 a delos deriuat delius lia. liū 2 hęc delius li. i. apollo: 2 hęc delia. i. diana. vel q̃ ibi colunt: vel q̃ ibi nati sunt.

¶ **Delphin** nis. vel delphinos. 2 etiā hęc delphinus ni. 2 pōt formari a gō grēco. i. delphinos: o mutata in u: 2 sit delphinus nris latinus: vñ dicitur delphines q̃daz pīces marini: q̃ voces hominū sequūt: vel q̃ symphonā gregatim faciūt: a phone q̃d ē sonus: 2 pdu. ti. vñ dicitur. in epi. Jam nostros curui norunt delphines amores.

¶ **Delubra** bz. pe. naturaliter cor. dicitur tēplū: a dolēdo q̃si delēs vmbra: quia in sacris tēplis delētur vmbre p̃torū. Vñ delubra dicitur tēpla sacros fontes habēta in quibus p̃tores diluuntur siue abluunt 2 regenerantur p̃ baptismū: a delēdo vel diluēdo.

¶ Vel delubra sunt in quibus sunt deorū simulacra delibrata. i. decorticata: q̃a lignea olim erant.

¶ **Delumbis** compo. a de 2 lumbus: 2 dicitur hęc delumbis 2 hoc be. quasi deorsum a lūbo. i. fortitudine: 2 ē molle 2 lasciuū.

¶ **Decadarchus** chi. princeps super decē: 2 cōpo. a dec: 2 archos quod ē princeps. Latine dicitur decurio.

¶ **Demas** i. omās: in dyadema vide.

¶ **Demēs** a de 2 mens cōpo. demēs tis. ge. omīs: q̃si de orū aut diuersū a mente: 2 cōparat demēstior. sim? vñ demēter tuas. sune. aduer. 2 hęc demētia tē. fm lūgu. pap. vero dicit. Demens quasi diminutionē mētis habet. Est vero demēs sp̃alis: amēs vero perpetuus.

¶ **Admo**

¶ **Demēs** est q̃ non cogitat quid agat aut quid loquatur. Amēs vero p̃sus insanus.

¶ **Demēsū** in clis: defectū: vel mēsuratū fm pap.

¶ **Demēto** tas. a demēs dicitur demēto tas. i. furere: vñ furiosū facere. Est demētoz tatis. verbū deponēs in eodez sensu: vel dicitur demētare quasi demētū facere extra mētē. i. rōnē ponere. Act. c. viij. Magis suis demētasset eos

¶ **Demeco** as. aui. ex de 2 meo as. 2 ē demecare deorsum vel valde: vel de vno loco ad aliū meare vel trāsire.

¶ **Demergo** gis. si. sū. ex de 2 mergo gis. 2 ē demergere deorsū mergere: vel a mersione quasi deorsū subleuare psal. Nō me demergat tēpestas aque.

¶ **Demeto** ex de 2 meto tis compo. demeto tis. i. abscondere 2 desiccare. 2 cor. me.

¶ **Demitro** aris. atus sum. ex de 2 mitro compo. 2 est demitri valde mirari vel deorsū. Vñ etiam ponitur p̃ despicere: quod em̃ despiciamus quasi sub nobis aspiciamus 2 produ. mi.

¶ **Demitigo** gas. gani. ex de 2 mitigo as. 2 est demitigare demulcere vel percutere. 2 cor. ti.

¶ **Demomias** psi. pti. demere. i. extrahere: minuire: 2 pdu. de. Boz. epi. Deme sup̃clio nubē: p̃grūq̃ modest?

¶ **Demolior** a de 2 molior cōponit demolior nis. molitū sum. moliri. i. destruere: 2 quasi dissipare: 2 venustatē vultus quasi ad nihilū redigere. Vñ in Matheo. vi. Vbi nec erugo nec tinea demolitur.

¶ **Demoliri** ea quorum altitudo officeret anspiciatis. 2 produ. li.

¶ **Demollio** lis. liui. ex de 2 mollio tis. ppo. 2 ē demolire valde vel deorsum molire vel indurare. et scribit per geminum li.

¶ **Demon** nis. interpretatur p̃tus vel scēs. Vñ hoc demoniū nri. illud idē. i. malus spūs: 2 demoni? ca. cū. pe. cor. sed a demoniū demoniacus ca. cū. Demon cōpo. cum ca cos quod ē malum 2 kalos quod ē bonum: 2 dicitur cacodemon 2 kalodemon. Et sunt cacodemones mali angeli: q̃si mali scētes vel mali scētes. kalodemones boni angeli quasi boni vel boni scētes: 2 scribitur per se demon 2 cor. pe. in obliquo. De corporebus demoniū habes i sucuba. Itē qualiter impūmant fantasīa habes in volūtas Itē de obstinatione demoniū habes in infernis: 2 in p̃na. Itē an demones corpa trāsmutēt dicit in diomedes Itē vide in antichristi? 2 in dyabolus. 2 in intraculū. 2 f3

¶ **Idio**. Demones triplici acūmine scēntē vigēt. i. subtilitate naturę. i. ingeniū: 2 experientia tēporum: reuelatione sup̃noz sp̃itūū. Aliqñ idē nephādi sp̃s etiā q̃ ipsi acti sunt velut diuinādo p̃dicant. Ratio autē p̃dictorū ē Cū em̃ p̃ctm non tollat naturā: sed itē diminuat habilitatē ad bonū fm quod magis faciat a g̃ra distare: oportet in demonib? lumē intellectuale p̃picuū remanere: quia natura eoz intellectus ē. Cognitio autē eoz de reb? ē duplī. Quēdā em̃ sunt quoz cognitio p̃ causas naturales vel signa haberi non pōt: 2 talia non nisi reuelatione sup̃noz sp̃itūū demones cognoscūt. Quēdā vero sūt quoz cognitio p̃ naturā haberi pōt: 2 hoc duplī. Vel per causas determinatas ad effectus naturales: 2 talia demones cognoscūt subtilitate naturę suę in quātum in eis resp̃lēt similitudines toti? ordinis vniuersi: vel per alia quā signa ex quib? vt i plibz pōt aliqua cognitio rei haberi: sicut medici p̃noscant de sanitate vel de morte: et talia cognoscūt demones p̃ experientiam tēporū fm q̃ ex talibus signis plures tales effectus concurrunt.

¶ **Demoniacus** in demon est.

¶ **Demonstro** stras. strau. ex de 2 monstro stras. cōponitur: 2 est demonstrare rem subiectam: vel quasi subiectam oculis vel intellectui p̃sentare. Vnde 2 demonstratio tionis. 2 hęc 2 hęc demonstrabilis 2 hoc le. 2 demonstratus ria. rium. 2 demonstratiuus ua. uum. quod demonstret vel quod demonstratur.

¶ **Dempli** p̃teritū in demo est.

¶ **Demulor** aris. in emulor vide: 2 cor. mu.

¶ **Demulus** la. li. pe. cor. in emulus a demulor ris. dicitur: p̃prie demulus est eiisdē artis emulatoz.

¶ **Demum** i. postmodū: nouissime: maxime vero iterū.

¶ **Demusso** sas. id est dubito: dissimulo. Virgi. Mussat rex ipse latinus.

¶ **Denariolus** li. dimi. parus denarius.

¶ **Denarius** a den? dicitur denarius ria. rii. 2 hęc denarius ri. p̃ tali numero: 2 p̃ nūmū quodā g̃ie: q̃i pro decē nummis oīl reputabāt: 2 p̃sat siliquas decē 2 octo.

¶ Denigro gras. ex de z nigro compo. z cor. ni natura: lter. vide in nigro gras.

¶ Deniq. l. postmodū: postremo: nouissime.

¶ Additio.

Aliqñ sñt ad extremū z ad vltimū oīm. Lice. Cum sibi nō multitudinē militū: nō idon eos imperatores: nō pecunia: non deniq. vllam rē que ptineat ad bellū.

Et scias q. q. consuetudo endetica nō inclināt hic accētū syl labē pcedētis ad se: q. pcedētis vocalis corrupta est: ita a similit. dic de vndiq.

¶ Denotatiū nomē ē illud quod a nōle deriuat: vt iustitia ab hoc nōle iustus. De hoc require in tertia parte i tractatu de spēbus nōm: in cap. de denotatiuis.

¶ Dēns. dētes dicunt qñ diuidētes cibos: vel grēd dicunt odors: z inde nos dicimus dētes: quoz pūmī incisiui vel p̄siores dicunt: q. oē qd accipit ipsius pūmī incidunt. Sequētes canini vocant: quoz duo i dextera manilla: z duo in sinistra sunt sic dicit: q. sicut canis ipis ossa cōstringit: sic z hō z qd nō p̄st p̄iores p̄scandere: illis tradit vt p̄stringat. Itē p̄lōgitudine z rotūditate collum nelli vocant: vltimī dicunt molares qui p̄traria z p̄sa a prioribus z p̄trata a sequētibz suscipiūt vt molāt z masticat: z plures sunt dētes tā in vtro q. in mulieribus.

¶ Denso ses. in dēso sas. est.

¶ Dēsetus. a dēseo ses. dēsetus ta. tum. i. dēsus. f. p se: licet qñs inueniat pro dēfaro: f. dēfariū ab aliquo.

¶ Dēso sas. sau. are. i. sp̄ssare. vñ dēseo ses. sui. i. sp̄ssū eē vel fieri. Inuenit tñ qñs dēfere positiū transitiue pro dēfere. Et a dēseo ses. dēsus sa. lū. i. sp̄ssus. Dēso ppo. cōdenso sas. Dēso cū oibus suis ppositis est actiū: sed dēseo ē nētrū z caret supinis.

¶ Dētana ne. ge. ferrū cū quo medici dētes tollunt.

¶ Dētale lis. neu. ge. illud in quod inducit vomer quasi dēs: z deriuat a dens tis.

¶ Dētatū ta. ti. qui dētes habet vel qui magnos dentes habz: z dēta dens tis.

¶ Dēticulus li. dimi. paruus dens.

¶ Dēto tas. i. dēte facere: z dēta dens: z ppo. edēto tas. i. dentē extrahere vel excludere.

¶ Dētosus sa. sū. dētibz plenus: z dēta dens tis.

¶ Dēnus dena denū in singulari tñ valet quātū suū p̄mutiū. in plali accipit distributiue p̄ pares numeros: vt isti lcedit dent. i. dēte: z decē: z tñ qñs in plurali valet q. tñ suū p̄mutiū. Et vt gñaliter faciam doctrinā qd diximus super de hui: modo de dēnus dicendū est: z gñaliter de oibus nōibz numeralibus distributiuis: z sunt bini termini: quaterni.

¶ Dēnus septenus na. nū. deriuat a decē septē: z dēnus: septenarius ria. rii. z hīc decēseptenarius rii.

¶ Deosū. i. desursū: a de z osū ppo. aduerbiū. est loci: z acutipe. vide de hoc supra in scōa parte: vbi agit de impedimento distinctionis deosum.

¶ Depactus in depecto vidē.

¶ Depamo nas. nau. nare. i. dilacerare: vel pānos auferre: expoliare: denudare: z ppo. a de z pānus nū.

¶ Depaui est p̄teritū de pasto scis. vide in pasto scis. Sep. xix. Tancē equi em depauerūt elcā.

¶ Depecto: is. depactus sū depecti. i. valde pacisci: vel pactū facere: z depecti. i. discordare: pactū rumpere vel diffidare: z facit supinū depactū: z ppo. a de z pacisci a. mutata in e. i.

¶ Depecto tis. in pecto tis. vide.

¶ Depellico aris. depellicatus sū. i. dedige: z ppo. a de: z pellido is. hīc depellicato: qd ad fraudē allicit teste festo

¶ Depelliculo las. i. decipe: a de z pellio.

¶ Depello lis puli pulsū pellere: ppo. ex de z pello: z est phibere: abigere: vir depulsus arbutus edis.

¶ Depesco as. aui. arsi. ex de z p̄fco. quod nō ē in vsu p̄onit: z vt dī. p̄sū. in. x. libro. cōpesco cui. z depesco cui. a p̄st t̄pe faciunt supinū mutata o in i. core. z addita tū. vt cōpesco satū. z depesco satū. sicut posco z disco. p̄dita tñ supina modo nō sunt in frequēti vsu: licet fm artē eis vti possimus.

¶ Depygis. a de z pyga quod ē similitas natūm dī hīc z hēc depygis z hoc ge. i. sine natib: z p̄du. pe. vide i pyga Depygis dī turpes nates aut clunes hīs aut nullas nā de mō p̄uersionē notat vt demēs informis: nūc contrarietate: vt dehortor. Pyga autē grēce πυγη pige: nates sunt non nares.

¶ Depilo las. i. pilos auferre: z ppo. a de z pilo: qd deriuat a pilus li. z in ista sñtione cor. pi. sicut z pilus.

¶ Additio.

¶ Martialis. Cū depilatos chieste coleos portes. Itē depilo las. p̄t cōponi a de z pilo as. quod deriuat a pila p̄ instrumēto terēdi: z est tunc depilare rapere: farari: expoliare: z in hac sñtione depilo as. p̄d. p̄sicut pila.

¶ Depingo gis. pegi. ctū. depingere. i. valde pingere: a de z pingo gis. p̄nxi. z tunc facit depinxi.

¶ Depleo ples. ul. tū. i. valde replere vel euacuare: extēnare: quasi de pleno deducere: z ppo. a de z pleo ples quod non ē in vsu.

¶ Depono nis. pe. p̄du. in pono nis. exponit.

¶ Depōranus nī. mas. ge. qui ad tā grauē deuenit grātē z vitāz vt magis p̄st ei de ponte se p̄scere q. viuere: qd etiā facebant in aliquibz p̄uincis: z ppo. a de z pons tis. ita dī. Aug.

¶ Depopulo ris. in populo: est.

¶ Deporto tas. in porto tas. vide.

¶ Depositi ti. est pign^r ad tēpus commēdatū. inde depositū traditū vel commēdatū causa custodiē commissū donec de iure fuerit discussū: a depono nis. deriuatur.

Depositor autē qui deponit dī: depositarius qui recipit & grauius credit peccare qui depositum nō reddit: q. qui mutuū detinet: q. depositū vt nō egen ti fidei alicuius cōmittit: mutuum quasi egēt datur vt tñ cōsimile & tantū dē reddat.

¶ Depiauo as. aui. i. valde piauaire: piaue facere: z cōponit a de z piauo nas. z p̄du. pia.

¶ Deprecor: aris. tus sū. ex de z precor. Et deprecior de p̄ao auferre: depumere: vilipēdere: vilificare: z ē deponens. antiqui tñ dicebant deprecio as.

¶ Deprecor caris. tus sum. ex de z precor componitur. z est deprecari valde precari.

¶ Additio.

¶ Cicero. Si quid deliquero nulle sunt imagines q. ex nobis p̄centur: aliquando etiā ē p̄cando depellere. Quirō. Sepe p̄cor mouē mouē quoz deprecior idem.

¶ Depdor darts. tus sū. verbū deponēs. i. valde p̄s dari. p̄sdas facere: dissipare. ex de z p̄dor darts. compo. z p̄du. p̄gē: z p̄struit cum actō. tñ in Teren. Oculi meus dep̄datus est alam meam.

¶ Deprehēdo dis. di. ex de z p̄hēdo ppo. z est deprehēdere p̄fecte cognoscere: valde tenere.

¶ Deprehēdo dis. di. hēnsū. dēre. i. deprehēdere verbū acti uū: z ppo. a de z p̄hēdo dis. di.

¶ Depubis. pubes ppo. cum de: z dī hīc hēc depubis z hoc be. i. deosū a pube. i. barba. tñ z depubis dī porcus sugens: quasi deosū a fetis. Et hīc z hēc ipubes z hoc im pube. grō ipubis. i. libris sine pube: qui nondū habz pubem: z prod. pe. vide in pubis.

¶ Depudeo des cor. pe. vide in pudeo des.

¶ Depuro ras: produ. po. vide in puro ras.

¶ Deretro cor. re. Baruch. vi. Alia itaq. turba deretro z ab ante. z compo. a de z retro: vide a simili in desuper: z etiā in retro.

¶ Derideo des. sum. ex de z rideo p̄ponit: z p̄du. ri. z est deridere deludere: subfannare: de aliquo risuz mouere vñ derisus sa. sum. i. desesus. z hīc derisus tus. id est de risio: vide in rideo rides. Et scias q. derisio tāto grau^r est peccatum quāto maior reuerētia debet p̄fongē que illudis. Unde grauissimū ē irridere deū z ea q. dei sūt fm illud Esai. xxvij. Cui exprobaisti z quē blasphemasti: z super exaltaisti vocē tuā: z postea subdi. Ad sanctū israel Deinde fm locū tenet irrisio parentū. vnde dī puerbi. xxx. Oculū qui subfannat patrē z despiciat partū matris

fuget effodiant eis cornu de torrentibus et comedent eis filii aquile. Deinde iustorum derisio graue patitur est: quia honor est virtutis premium: et contra hoc dicit Job. xij. Deridit iusti simplicitas lampas contecta apud cogitationes diuitum parata ad tempus statuti quasi dicat: non potestis me deridere nec ratione minoris vite: nec ratione minoris scientie: quia lampas et nec ratione minoris glorie: quia parata est a deo ista lampas remunerari in tempore statuto: quasi diceret non sum minoris vite: nec minoris scientie: nec ero minoris glorie quam vos qui me deridistis imo maioris sum: unde minus dicitur et plus signat: quia vos nec bonam vitam: nec bonum intellectum: nec bonam gloriam habetis: nec habebitis nisi si poenitentiam.

Derisus in derideo des. exponitur.

Deriuo uas. a riuo per compositionem dicitur deriuo uas. et deriuo uas. Et differunt. nam deriuare est quasi riuum de fonte ducere: sed deriuare est fontem in aduersos fontes vel riuulos deducere. Deriuat ergo grecismus in latinitatem. id est quasi fons in riuulos ducitur. Sed latinitas deriuatur a grecismo. id est quasi de fonte ducit. Similiter dictio primitiua deriuat: quia quasi fons in diuersos riuulos ducitur. Sed dictio deriuatiua. id est quasi riuos de fonte ducitur: et producat riuum deriuo. De deriuatione nominum dictum est supra in tertia parte quasi in principio: in capit. de speciebus nominum.

Derogo gas. pe. cor. in rogo gas est.

Descendo dis. in scando dis. est.

Desicio scis. id est nescire: obliuioni tradere: ex de et scio is componitur.

Desero ris. in sero ris. est: et cor. se.

Desero ras. in sera vide: et cor. etiam se.

Desertum: desero ris. rui. rui. id est derelinquere. vbi hoc desertum. id est derelictum dicitur sic: quia non sentit. et ideo deserta sunt: vel potes dicere desertum quia deseruit. id est ab hominibus non habitatur. Et hic deserto tas. id est derelinquere. Actus. Cum me solum videris parces deserta scire: potest etiam esse frequenter. huius verbi deserere: et deducit etiam desertus. id est. desolatus: egens auxiliis.

Desideo des. pro. ex de et sedeo. est desiderare deorsum sedere: a proposito desistere: pigrescere. Unde desidescio scis incoha. et hic et hęc deses dis. id est. piger. remissus. Vbi hęc desidia dicitur. id est. pigritia: et hinc desidiosus. id est. sum.

Desyderatiuum verbum quid sit: habes supra in tertia parte in tractatu de speciebus verborum cap. de verbo desyderatiuo.

Desyderius ris. vult o desyderi proprium nomen viri de quo dicitur. hic. in plogo petateuct. Desyderis mei desyderatas acceperis et infra. Hunc te deprecior desyderi carissime et. et accutur de.

Desydero ras. ex de et sydero ras. et desyderare cupere: a propie celestia. et hinc desyderiu ris. Vbi desyderio: sus. sum. et est verbum actiuum desydero.

Desyderam prope quibus carem cum non sint aut non amplius sint.

Designo nas in signo nas. vide

Desilio lis. in salio lis. vide.

Desino nis. in sino nis. est. et cor. si.

Desipio pis. id est deorsum sapere: de sapientia exire.

Ad ditio.

Illud autem vitium sit morbo: vel etate: amore: vel timore vel alio alio simili casu: ex de et sapio pro. et cor. si.

Desisto sis. in sisto est.

Desini pteritum de desino nis est. Sap. v. Desinim est. Desolatus sicut dicitur. Sap. Desolari solum derelinquere: destruire: desolari de solo electus: inops delectus

Desolor ris: ex de et soloz. id est. deus stare: derelinquere: et soli facere: vbi desolatorius ris. ris. Psal. Cum carbonibus desolatorius. vel desolatorius. et pda. pe. desolor.

Despectus in despicio est.

Despero ras. ex de et spero as. pro. id est a spe cessare: sine spe fieri: et produ. pe. vbi desperans ris. ois ge.

Despicabilis in despicio as. est.

Despicio as. xi. ti. ex de et spedo as. pro. et est despicere deorsum aspicere: contemere vel vilipendere. Quod enim contemimus quasi deorsum aspicere volumus: vbi despecto as frequenter. et hic despectus ctus. et despectus ctus. ctus. Et propter despectus ris simus. vbi despecte tus. lime. aduer. vbi despectiuus ua. uui. et hic et hęc despicabilis et hoc le.

Despicio ex de et spico cas. pro. despicio as. et despicio ris. depones. id est. grana de spica excutere vel extrahere. vbi et sepe ponit per auferre: et per aperire: et pda. spi. Et despicio potest deriuari a despicio as. et est idem quod despicere: vel per se componit a de et spedo as. et sic cor. spi. vbi Sigas. Tunc ego despicio cum spicis extraho grana. Despicio ac proprie dico cum spedo deorsum.

Despondi est pteritum de spondeo des.

Desponso sas. frequenter. de spodeo des. di. sponsum su. u mutata in o. vi de in spondeo.

Despuo is. in spuo is. est.

Desterno nis. ex de et sterno nis. pponit desterno nis. straut. id est. valde vel deorsum sternere: vel de est ibi primitiuum quasi a pace vel pacto remouere: vel sellam auferre: quod et desellare dicitur. Et in hac vitia signatione sumit Sch. xxiij. vbi dicit. Introduxit eum in hospitium: ac destravit camelos: id est. sellas et sarcinas depoluit

Destino. Teneo pro. cu de: et interposita f. dicitur destino nas. id est. legare: mutare: deputare: ascribere: signare: et idem compositum. pdestino nas. Quidam tamen dicit quod destino pro. a de: et stino as. quod non est in usu: sed plus dictum pualet et cor. st. de stino. vbi Sul. meta. Destinat ipso clari pnuia veri fama

Destit est pteritum de stio stas. et sisto stis. et cor. st.

Desto stas. stin. in sto stas. est.

Destraui est pteritum de desterno nis. quod pro. a de et sterno nis: et tunc scribitur per f. Est etiam pteritum de dextro tras et tunc scribitur per r dextraui.

Desueo es. in sueo es. est.

Desulto: in salio lis. est.

Desum dees deest deest in sum es est vide.

Desuo is. in suo is. vide.

Desuper si sequit casus: vbi de super terram: duę partes sunt sicut supra dixi in secunda parte in cap. de super.

Deteto tas frequenter. de detineo nes. nul. detentum tu. u mutata in o

Deterior: a detero ris. dicitur hic et hęc deterior et hoc ris. id est. peior: et deterimus ma. mul. pessimus. et hoc aduer. deterius time. Et nota quod detero est positius de deterio: et autem deterum cui aliquid deest ne bonum sit et quasi detritum.

Deterius dicitur minus bonum: quasi detritus: et ita non est idem quod peius. Nam peius dicitur de malo: vbi vestis detrita est deterior quam noua: non tamen proprie peior: quia non est mala: Sulpi. vult deterio dicitur a deter anti quod ppo aut a detero verbo. hic autem videtur a deterum velle deduci.

Determino nas. a de et termino nas. pro. verbi actiuum. et est determinare diffinire: terminos auferre.

Detero is. triui. tritum. terere. id est. valde terere. Et detetoro is. ul. deterere. id est. peiorare vel peiorari.

Deterrimus in deterio vide.

Detestor ris. a de et testor pro: et est detestari valde testari deterrari vel excrare: maledicere: abhominari. Unde hic hęc detestabilis et hoc le.

Detineo nes. nul. terti: a de et teneo es. pro. et est detinere remoueri. impedire: vel deorsum: vel de suo proposito tenere. et cor. ti.

Detonsus sa. si. a detondeo des. quod pro. a de et tondo detonsus sa. id est. tonsus.

Detractio: a detrabo his. xi. ti. dicitur hęc detractio onis. Nota quod detractio consistit in annihilando: vel diminuendo bonum alterius: vbi Ihermo dicit. Detrahere est alioz bona inuerrere vel negare: vel sic. Detractio est resectio defectus absentis proximi facta alicui: vbi ipsum in bono minor est estimet. Et fin has duas notificationes distinguit sex species detractiois tres fin primam: et tres secundam. Tres primi sumuntur respectu boni. Secundum tres respectu mali. Respectu boni: cum quis negat bonum alteri aut tacet

ubi non debz: aut inuenit. Respectu mali cū reuelat ubi non debet alterius peccatū siue malū: aut aggrauat: aut fingit quod non est. Vñ quidam. Lū nego iam factū taceo peruerro reuelo. Aggrauo delictū noua cūdere cū mala conor. Contra detractores dicit Ihero. ad rusticū monachū. Si me vis corrigi delinquentē: apte increpātum ne occulte mordcas. Quid est mihi prodest si alio mala mea referas. si me nesciēte peccatis meis: imo detractioibus tuis aliū vulneras: et certatim omnibus narres. Sic singulis loquaris quasi nulli alteri dixeris. hoc est non est emēdare me: sed vitio tuo satisficere. Item Bernard. in. ij. li. de cōsideratione ait. Porro detrachere aut detrachentē audire quod horz dānabilis sit non facile dixerō: et hoc intellige si eū inducat ad detrachendū: vel saltē placeat et detractio propter odiū eius cui detrachitur: qm̄ deus odit eos dicens in cāntis. Recti loquuntur nobis: bona profecto consolatio cū blasphemamur a malis benefacientes: si recti diligunt nos omnino sufficit aduersus os loquentium iniqua: opinio bonorum cū testimonio cōscientie. non veniat aia mea in consilia detrachentū: qm̄ odit eos deus dicente apostolo. Detracto res deo odibiles: quā sententiā deus loquēs in psalmo cōfirmat. Detrachentē inquit primo suo hunc psequerbar. Recurrit cum id papue virtutis: charitatē quē deus est: et quidē ceteris acris ipugnare et psequi cognoscat: quē admodū vos quos potest: aduertere. Omis qui trahit primū quidē seipm̄ pōit vacuum charitate: deinde quid aliud detrachēdo intēdit: nisi vt is cui detrachit veniat in odiū vel contēptum ipsi apud quos detrachit. Fecit ergo charitatē in omnibus qui se audiunt lingua maledica et quantū in se est necat funditus et extinguit. Non soluz autē in pñtibz: sed etiā in absentibz: vniuersis ad quos volens verbū forte per eos qui pñtes sunt puenire contingit. Cor siquidē felle luouis amarū per linguā instrumentū spargere: nisi amara non pōt dicēte dñō. Et abū dantia cordis os loquitur. Et sunt species pestis huius: dum alij quidē nude atq; irreuerenter vti in buccam venierit virus euomat detractiois. Alij autē quodam simularē verocunditē fūco conceptā malitiā quaz retinere nō possūt obumbrare conantē: videas alta pñmitti suspiria: licq; quādā cum grauitate et tarditate vultu mōesto demissa supercilij: et voce plāgētī egredi maledictionē. Et quidē tanto persuasibiliorē quanto credē ab his qui audiunt corde inuito et magis condolente affectu q̄ malitiose proferri. Doleo inquit vehemēter p eo q̄ diligo eum satis: et nunq; potui de hac re corrigere eū. dñi alius quidē mihi ait bene cōparatus fuerat de illo istud: s; per me nūq; innotuisset: at qm̄ per alterū patefacta res ē: veritate negare non possū. dolens dico reuera ita ē grāde damnū. Nā alias quidē in pluribus valet: ceterū in hac parte: vt verum fateamur excusari minime potest. Vide etiam in viliis: et in detideo: et in pceptum.

¶ Detraho his. in traho vide.

¶ Detrecto as. quod etiā detracto dī: ex de et tracto as. Vide in tracto tas.

¶ Detrimētum ti. ge. neutri. damnum: iactura: diminutio: et deriuatio: a detero ris.

¶ Detrusus sa. sum. a detrudo dīs. et est detrusus inclusus: expulsus: et produ. pe.

¶ Detudi pe. cor. est pñteritū de tudo dīs.

¶ Deueho his. in ueho est.

¶ Deuerus: a deueho his. dī deuerus xa. xli. i. Indinatus: incuruatus: in rotundū versus: quasi deuersus: vel dī a ueho quia vndiq; deorsum uehat: et pparatur. Unde hęc deueritas satis. Et nota q̄ celū propue dī conuexuz vel deuerū: vel si quid aliud ita factū sit.

¶ Deuo as. ex de et vīo ppo. i. exoritare: extra viā ire. vñ deuius vīa. uili. Est est idē deuiā q̄ auia: quasi loca scēta: extra vñ: a via remota.

¶ Deunx: a decē et vñx vel vnda ppo. hic deunx deundis. Idecem vñdē: vel quod melius est: vñdecim vñdē: quasi vñda tempta de affe: et tunc ppo. a de: q̄ ei desit vñcia ad libā. Perius. Pergant audios iudare deunces.

Deunx continet vñdecim vñcias. Iuue. Vñciolā procul eius habet: sed gillo deuncem. Nec scribetur deuns: nec si ita scriberetur quod etiā alexander putauit dicens. vñcisp̄ qd vñcia format: hñet vñtis.

¶ Deuoto tas. au. i. per farorē maledicere: et probiare deuotionē sanctis auferre. Vñ puer. xx. Rūta est hois deuotare sanctos fm̄ vñā litterā. Itē deuotare. i. emissum vorum infringere: frequēter conere: et tunc ē frequēta. huius verbi deuoteo ues. uī. tum. tu. u in o mutata: et fit deuoto tas. et product penultimam.

¶ Deus dī a grēco theos quod signat metum: et ide mutato o in u et d posita pro th. dī deus: q̄ timor sit omnibus rebus colentibus eū. vel dī a dō das: q̄ dar omnia cōmōda omnibus: vel a diligo: q̄ omnia diligit: et nihil odit eorū quē fecit: vel dī a desum dees per cōtrariū: q̄ nihil ei de sit. Nota q̄ deus dī essentialiter: vt vnus deus: abusiue psal. dī eorū demonia. Partitiue. psal. dī estis. et alibi dī fontes et. Et hoc tripliciter: primo similitudinis representatione. vt Exod. vij. Ecce constituo te deū pharaonis. potestatiue. Non detrachēs dī s. i. platis. Et meritorie vt dī fontes et. Et scias q̄ largo modo sumitur deuias et non proprie quando dī q̄ deus dētinatur a theos. Item scias q̄ deus facit vocatiū in e. s. bee: et nunq; de us. Tamen aliqñ ntūs ponitur p vctō: sicut agnus pro agnē: vt Agnus dei qui tollis pñā mundi. Itēs nota q̄ in mō dīo et abtō pluralibus istius nōis deus duo ij cōnglutinant in vñū longū i. Vñ debet scribi et pronūciari tm̄ per vñū i: sed scribunt ibi duo ij. sed tantū pronūciatur vñū: scribunt ibi duo ij duabz de causis: vel causa differentie. Si em̄ scriberet dī dīs: per vñū i. viderentur esse ppositiones inseparabiles: vel ppositio et non nomen. vt ergo ex ipsa scriptura ppendatur q̄ nō sint ppositio: nes: institutū est vt duo ij scribant ibi: sed tm̄ pronūciatur vñū: vel de consuetudine antiquorū. Solebant em̄ veteres geminare vocalē longā quantum ad scripturā: licet tantū vñā pñnciarēt: nec fiebat illa geminatio scripturē nisi vt scriptura vocalis pducta esse ostēderet. In hoc ergo sequēdo veteres seruamus antiquā consuetudinē: et scribimus dī et dīs per duas vocales et pñnciamus vñā tm̄. et sūt in ntō dīo et abtō pluralibz istius pñminis is ea: sit sineresis. i. cōglutinatio ei in i. et tñ scribitur ibi duo ij: licet tm̄ vñū pronūciat: et fit talis scriptura pdictis duabus de causis. i. vel de consuetudine antiquorū pdicta vel causa differentie ad is et i verbū impariū modi fm̄ Aug. vide in tertia parte vbi agit de dīo scēdē declinationis. Magister autē Vñ. dīat q̄ dīeresis est diuisio vñtus syllabę in duas. per hanc figuraz iūmitur bisyllabum hoc nomen dī: quod est monosyllabum in hoc versu vsuali. Scribe dī lege dī si vīo vñbanus haberi. Et signat multa deus sicut patet in his versibus. Dat natura deū: dat gratia. dat dominatus Esse deos: error est simulachra ratas. Iustus homo fertur deus angel? et pater almus. Spiritus ille malus deus est quandoq; vocatus. Scire etiā te volo q̄ damascenus. xij. ca. pñ. li. di. Theos. i. deus dicit ab eo qd est thein. i. currere: vel fouere vñtueria: quia. i. per omnia vadit: omnia saluans et continēs: vel ab et hñ quod ē ardere: q̄ deus ignis ē cōsumēs oēm malitiā. Deū. i. iij. Vel dī a theaste qd ē cōsiderare vel videre: q̄ oīa videt: nulla em̄ cum latet: imo oīm est cōreplator. Vide in genu et hymen et in. iuppiter: et in creō. Et scias q̄ cum dī deus deus ē ibi geminatio: sed nō cōpositio: q̄ tm̄ valet geminatio ista si ē ppositio quātū si non ē cōpositio. et ideo cum nihil mutet talis cōpositio inutilis ē et recusanda. Item scias q̄ deus incommutabiliter semper in se existens pñsentia: potētia liter: essentialiter est in omni natura siue cēntia siue sui dīminutione: et in loco omni siue circūscriptione. et in omni tēpore siue mutabilitate: et ideo in sanctis spiritibus et aliabus ē excellentius. i. per gratiam habitās: et in homie chūsto excellentissime in quo plenitudo diuinitatis habitat totaliter: vt ait apostolus. Item sicut dī. August. Deus ē in oibz rebz causa essendi: ordō videndi: ratio intelligēdi. Item sicut Gregorius in xvij. moralū. Sunt pleriq;

ita hebetes q̄ formidare nesciunt nisi quod corporaliter vident. Unde fit vt deum non metuant quem videre nō possunt: sed quis de deo ista vel desipiens suspicetur qui nimirū cum sit semper omnipotens sic intendit oib⁹: vt assit semper singulis. sic adest singulis: vt simul omnibus nunq̄ desit: nā si quosdā peccantes deserit: isidē tamen ipsis adest per iudiciū quib⁹ deesse cernit: per adiumentū sicutq̄ exteriora circūdat vt interiora impleat: sic interiora implet vt exteriora circūdet: sic summa regit: vt ima nō deserat: sic imis p̄sens ē vt a superioribus nō recedat: sic later in sua speie vt tamen cognoscat in operatione: sic cognoscat in suo opere vt tamē cōprehēdi non valeat a cognoscētis estimatōne: vide in p̄sicio: 2 in p̄sona. Itē qualiter deus sit in omnibus creaturis essentialiter: 2 ab eorū sordibus nō cōtaminat: dicā in sol.

Deus (inquit Festus) dictus est q̄ ei nihil desit: vt quia omnia commoda hominibus dat: siue a græco Δεμω quod significat metū: eo q̄ hominibus metus sit. Sed magis constat id vocabulum ex græco esse dictū theos aspiratione dempta: qui mos antiquis nostris erat. hęc ille. Tortellius vult a theo quod est video: vel speculor: vel a Δεωμαι deome quod est timeo dictum. vnde Statius. Primus in orbe deos fecit timor.

¶ Deuterogamia: deuterō cōponitur cum gamos q̄ est vxor: vel nuptie: 2 hęc deuterogamia m̄i. i. secunda gamos. s. secundę nuptie. Eedem dicuntur digamia 2 bigamia.

¶ Deuterōn græce latine dī secundū: 2 nomia vel nomen: vñ quidā liber dictus ē deuteronomiū m̄i. i. sc̄ba lex q̄ replicat ea quę dicta sunt ita q̄ videtur noua lex: 2 est p̄figuratio euangelij.

¶ Deuteronomiū m̄i. in deuterō ē. Inuenitur etiā deuteronomius. vñ in Auro. dī. Hoc nomen deuteronomius lex ē secunda.

¶ Deuterostis sis. sc̄. ge. i. nouitas 2 dī a deuterōn.

¶ Dexterā: a do das dī hęc dextera rē. quod per sinco-pam dī dextra trē: q̄ ipsa pignus pacis 2 testis fidei foret dari: vel quia ea damus. Et a dextera dī dexter trahit. i. ex dextra parte existēs: vel bonus p̄pici⁹ p̄per.

¶ Additio

Virg. Et nos 2 tua dexter adipe sacra secundo. 2 cōparatur: dexter tertio. timus. quod regulariter deberet facere dexterrim⁹: s̄ irregulariter forma dextimus.

¶ Dextimus in dextra est.

¶ Dextralis ornamēta quędā quę sunt cōia vīris 2 feminis: larga 2 āpla z ante manicas portant: 2 iunguntur vno clauo: 2 dī a dextra.

¶ Dextralis: a dextra dī hęc dextralis 2 hoc le. vñ dextralis dī securus dextre habilis.

¶ Dextrarius r̄i. i. equus: a dextra: q̄ per dextrā ducit.

¶ Dextro tras. aut. dī a dextera 2 p̄po. addextro as. aut. i. p̄ dextrā ducere: 2 scribit dextrā eius p̄teritū per p̄. sed q̄ ē p̄teritū a dexterno stemis. quod p̄po. a de 2 sternō: tunc dextrā scribit per s̄.

¶ Dextrocheriū r̄i. ornamētum dextre: quasi dextrochirium: a dextra 2 chīr chīros quod est manus: 2 ē torquis aureus vt dicunt.

¶ Dextrosūm. i. in dexteram partem: vel versus dexteram partem: a dextera 2 osūm vel versum p̄ponitur. 2 ē aduerbiū.

¶ Dextrouersū. i. in dexteram partē: vel versus dexteram partē: a dextra 2 versus p̄ponitur.

Decapolis est regio syrię propinqua iudę: quę habuit decē vrbes inter quas erant damascus: gada-ra: scythopolis.

Decius fuit romanus cōsul qui i bello se deuouit. id est morti obtulit pro patria. Idē fecit fili⁹ ei⁹ post ea etiā nepos: qui etiā decius dictus fuit.

Deidamia filia lycomedis regis scyri: ex qua achil-

les in habitu muliebri apud lycomedem latens genuit pyrrhum.

Deianira filia æuei regis calidonie & vxor herculis cui & hillū filiū peperit. Cum autē hercules trans- iturus esset euenū fluuiū: nessus centaurus se sponte obtulit traducere deianiram. Quam deinde cū violare vellet hercules in eum misit sagittā. Nessus autem vt mortem suā vindicaret: dixit deianirę vt suo sanguine liniret herculis vestem: quo illum retineret in amore sui. Paulo post cum hercules iolen virginē rapuisset: deianira memor verborū nessi: vestē cruore illo linitam herculi misit. Qua ille idutus tā grauitur cruciatus est: vt tandē se in ignē mitteret. Quo audito deianira se interemit. Ouidius. Impia q̄ dubitas deianira mori?

Deiphobus filius priami & hecubę qui post mortē paridis helenam duxit: quę illū capta vrbe tradidit menelao: vt recitat maro ænei. vi.

Delos insula in ægæo vel myrto mari: media cycladum: vbi apollo & diana dicunt nati: vñ ille vocatur delius: & hæc delia.

Delphi oppidū in phocide: vbi phœbus vel apollo clarissimum templū habuit: & oracula reddebat hinc delphicus dicitur.

Delta est pars ægypti nilo circūdata: non procul forma triangulari ad similitudinē delta lię græcorū

Democritus abderites philosophus & magus qui omnes actus hoīm tanq̄ stultos ridebat. Tandē se ipsū cecauit: vt subtilius indagaret naturę secreta: vt quidam asserunt.

Democles adulator quidā dixit dionysio tyranno q̄ vitam beatissimā viueret. Tyrannus autē vt beatitudinē suā illi declararet: induit eū habitu regali: & mensā splendide paratā ei apposuit: sed super caput eius appendit tenui filo gladium nudum quocirca cibis abstinuit nec symphonia delinitus ē nec regali luxu affectus. Interroganti autē atq̄ non frueretur beata illa vita. Nempe inquit q̄ casū enis timeo: at ego inq̄ tyrannus: oīm q̄ me aut metuunt aut oderunt impetū & insidias. Tunc democles tyrannicā vitam miseram esse fassus est.

Demosthenes atheniensis orator maximus i adulescentia balbus sed vitū naturę summo labore & industria sic emendauit: vt nemo melius loqueret. Tādem cum libertatē patrię contra philippum regem defenderet: ab illo mortī addictus est. Fugiēs ergo cū deprehensus esset venenū sumpsit.

Demophoon vel domophon filius thesei & phædræ ad troiam pugnavit. Inde rediens: tempestate delatus fuit in thraciā: & phyllis regina cum hospitio suscepit & coniugio. Deinde profectus est athenas affirmans se breui reuersurum. Quod cum non faceret: phyllis impatientia amoris se suspendit de amygdalo: in quam etiā conuersa fingitur

Deucalion promethei filius rex thessalię: cuius tēporibus fuit in græcia grande diluuium. Deucaliō autem multos homines nauibus liberatos tutabā. Vnde orta est fabula q̄ cum perissent omnes homines diluuiō pręter deucalionem & vxorem ei⁹ pyrrham: ipsi consuluerūt oraculum themidis deę quā liter genus humanum repararent. Et illa iussit vt velatis caputibus post terga sua iactarent ossa materna: id est lapides terrenos: ex quibus nati dicuntur homines.

Dis sunt prepositiones que inue-
niuntur p appositionem, sed in ppositioe tñi.
Cum quibus autē dictionibus pponatur di-
z cum quibus dis dictū est supia in prima parte de ortho-
graphia in cap. de syllaba ubi egi de s.

¶ **Dya** apud grecos plures significationes habz fm est
quod scribitur per γ. grecum nomē est eiusdem significa-
tionis cuius est hoc nomen duo. sed quando scribitur per
totam potest esse causalis coniunctio. vnde sepe ponitur
vbi nos ponimus causam. z potest esse prepositio eiusdē
significationis cuius est apud latinos. nam fm **Du**. **Dya**
grece. id est duo. et scribitur etiam per γ. grecum sed dia
id est de scribitur per i. latinum.

Dia accentu in prima accusatiuus est significans io-
uem: accentu in secunda est prepositio significans p
aut propter. **dio** accentu in vltima. id est ideo. **Dyo**
non **dya** duo.

¶ **Dyabolus**. cuz **dya**. qđ est duo compo. obolus quod
est medalla. z dicitur hec dyabolus laris. id est meretric
quasi duobus obolis emptā: et potest sepe emi pro duo-
bus obolis.

¶ **Dyabolatorius** rñ. qui pro opere duos obolos pmere
tur. z componitur a **dya** quod est duo z obolus.

¶ **Dyabolus**. bolus pponitur cū **dya** quod est duo. z dicitur
hic dyabolus quasi duplex moricellus. mordet enim ani-
mā z corpus. Vel dyabolus hebraice dicitur deorsū fluēs:
quia superbie pondere deorsum corruens cecidit. sz grece
dicitur criminator: qz crimina in qua ipse illiat. ad deū
referat: vel quia electoz innocentia criminibus fictis ac-
cusat. vnde dyabolicus ca. cuz. Et scias qz **Chulostomus**
dicit in homi. Erat iesus efficiens demonium. nec enim inq̃
potest quis fouz vasa diripere nisi alligauerit fouē prius
zc. Fouem dicit aduersariū nostrū q̃tum ad nostrā infir-
mitatem non q̃tuz ad suā salutem. Deinde fouē dicit nō
vt terreat nos sed vt solidos magis esse faciat nos. nec
enim debet hostē timere fouē qui habz pūcipē fomozē:
sed qz vigilemus z laboremus: vt in fiducia pūcipis ma-
lorum contēnamus. aduersarium fouem. Nam si contēti-
mus eū manifestū est qz fomozes illo sumus: si autē negli-
gimus: ille fomoz inuenitur. nam q̃uis sit infirmus fou-
tor: tamen est homine negligente. Fouem enim dyabolū
nostra negligentia facit: non illius potentia vide deinde
qz sapienter enim quē prius dixit fouem. postea ostendit
ligatum: vt sit audita fortitudo terruit ligatio eius nun-
ciata confortet. Nam quasi opprobrio dignus est. immo
magis tormento qui aduersarium suum ligatū non vice-
rit. **His** scire qz ligatus est aduersarius tuus. cōsidera na-
turam carnis z spiritus: z intelliges qz non poterat homo
carnalis spiritum vincere nisi cum dñs alligasset. Item
Augu. in. xx. lib. de ciuitate dei loquens de fidelibus qui
reperitur in fine mundi sic dicit. In eoz sane qui tunc
futuri sunt sanctorz atqz fidelū pparatione quid nos sim?
quandoquidē ad illos pbandos soluetur tantus inimi-
cus: cum quo nos ligato periculis tantis dimicamus. vi-
de in demon z in miraculum z in micoleon.

Diabolus non **dyabolus** scribetur & est grecum vo-
cabulū ac idē quod calūniator: & diobole calūnia.

¶ **Diacon** diacones grece ministri dicuntur: quia sicut in
sacerdote psecratio. ita in dyacono ministerij dispensatio
habetur. Et declinatur diaconus ni. z hic diacon vel dia-
cones. is. vnde hic diaconatus tus. iui. i. officij vel ordo
dyaconi. z componitur cum sub vel hypos vel archos. et
dicitur subdiaconus: hypodiaconus: archidiaconus. Et
scias qz compolita inueniuntur declinata tot modis sicut
z simplex. Ad diaconū ptenet assistere sacerdotibus z mi-
nistrare in omnibus q aguntur in sacramentis xpi salicet
in baptisate: in chrisimate: in patena: z in calice: oblatio-
nes quoqz inferre z disponere in altari: componere etiaz
mentam dei et vestire crucem ferre: et pdicare euangelij
et epistolam. Nam sicut lectoribus vetus testamentum:

ita diaconibus nouum predicare pceptum est.

Diaconos per i. non per y. dicitur minister & diacono-
nia ministerium vnde nobis dicendum est diaconus
non diacon quod & valla approbat: & in composi-
tione ne grecum latino confundam dicam hypodia-
conus aut subminister.

¶ **Dyadema**. a **dya** quod est duo: z **demos** mis. componit
hoc dyadema tio. i. regia corona: quia duo demat. scilicet
pūcipius z finem. z differt a sermo z corona: quia sermū est
quod sit de floribus insertis. Corona dicitur quilibet cir-
culus capitis de quocunqz metallo. Dyadema vero tan-
tum de auro z lapidibus pcosis. vel dyadema componit-
tur a **dya** quod est duo: z **demas** quod est ornans: qz vtrā
qz partem capitis ornat: vel dyadema componitur a **dya**
quod est de z **demos** quod est cōiungere vel ligare: quia
tale ornamētum in arcuactis extremitatibus retro astrin-
gitur z postea ligatur: z est regū z matronaz ornamētū.
Vnde versus. Virginis est sermū: deriqz corona: poetę
laurea: rex gestat dyadema vel induperator. **Wacha. lib.**
pumo. cap. xi. Et imposuit duo dyademata in capite suo.
Diadema grece **Δια Δεμα** dicitur corona a verbo
Δια Δεω diadeo quod est coronare & circumligo.
Est aut pprie fascia cui corōa imponitur apud p̃sas.
¶ **Dyapophosis**. vide in quarta parte in cap. de coloub
rebetocis.

¶ **Dyalectica**. a **dya** quod est duo z **logos** quod est sermo
hic dyalectica ce. quasi dualis sermo. quia dyalectica dis-
putatio tota versatur z finitur inter duos. i. inter opponē-
tem z respondentem. non enim est ibi necessarius iudex ter-
tius in causis agendis. vel dicitur dyalectica a **dya** quod
est de z **lectos** quod est dictio: quia in ea disputatur de di-
ctis: z fm hoc debet scribi **dia** p. latini: vel dicitur dyale-
ctica a greco verbo dyalegiste quod est disputare. Vnde
dyalectica: quasi ars disputatoria. vnde dyalecticus **dya-**
lectica dyalecticum.

Dialectica dñ nō dyalectica: a verbo dialegome **Δια**
Λεγομαι quod est comprobo disputo. dissero. vn-
de & dialectos idioma loqndi disputatio regz. lingua.

¶ **Dialis**. a **dies**. dicitur hic z hec dialis et hoc le. vt dialis
abus. i. q̃tidianus. vñ dicitur est dialis sacerdos iouis.
Dia dicuntur singulorum dierū historie sicut an-
nales annorum. dialis autem a dius dicitur. dius au-
tē est iuppiter vñ dialis sacerdos. i. iouis sacerdos.

¶ **Dyalron** quoddam scema est. vide in quarta parte in
tractatu de scemate.

¶ **Dyalogus** gr. pe. cor. id est dualis sermo. scilicet q̃ ver-
satur inter duos et dñ a **dya** quod est duo et **logos** sermo.
Dyalogus est etiam plurium sermo.

¶ **Diamas** mantis. masculini generis. lapis est pcosus.
et habet n. in obliquis: sed non in ntō. Vnde dicitur in do-
crinali. Et as est atis elephas gigasqz dat antis. Et **dia-**
mas. zc. et cor. pe. diamas.

¶ **Diametrum** tri. generis neutri. vel hic diametrum tri.
vel diametros. z in mas. ge. inueniuntur hic diameter. tri. i.
recta linea per centrum ducta in duas equales partes per
arcum diuidēs. et dicitur a **dya** quod est duo z **metros**
quod est mensura. z cor. me. naturaliter. vide in terra.
Diameter grece **Διαμετρος** a diametreo quod est
metior.

¶ **Dyan** grece latine dicitur lux vel claritas.

¶ **Diamorōn** generis neutri. est gen^o liquoris medica-
lis a succo mori dictū ex quo conficitur. et compo. a **dia** qđ
est de et morius.

¶ **Diana**. a **dian** z **neos** quod est nouum componit hec
diana nē. quasi noua lux z claritas. Item luna que sin-
gulis mensibus noua facta habet singulis mensibus a so-
le lumen: vnde nomen accepit. z sic semper videtur eius
lux z claritas noua. Similiter hoc nomen congruit ei fm
quod p̃cepti bestijs clarescat enī magna claritate. qz flore
virginitatis: vel quia ipsa est luminare minus quod p̃-
est nocti in qua discursum suum habent bruta aialia sicut

homo in die. vñ dī. propheta. posuit tenebras et facta est nox. ortus est sol et in cubiculis suis collocabuntur: vel dīa na dicitur a dyaneon quod est diuīso tenebrarū qz radijs lunaribus tenebrę siluarū separant vel dicitur quasi duana. quia ipsa est luna: et luna die ac nocte apparet. Ipa est lucina: quia luceat. vel quia lucē pbeat nascētibz. Eadē et triuia quia tres habz vias. i. potestates. Unde ex tribus fingitur figuris. Est enim diana in siluis. luna in celo. et proserpina in inferno fm poetas.

Diana dicitur a dios. id est iuppiter quasi iouiniana secundum Tortell. est enim iouis filia.

Diapente. i. de quinque a dīa. quod est de et pēta qñqz.

Diaphonia. dīa quod est de componit cū phone quod est sonus. et dicitur diaphonia dissonantia vocum. dissensio et discordia.

Diapfelma. ex dya quod est duo et psalmus componit hęc dyapfelma mē. i. diuīso psalmi. et volunt quidam hoc esse hebreus: et signat q illa quibus interponitur sempiterna eē pfirmat. Alij volunt esse grecum: et signat interval- lum psallendi: vt psalma sit quod psallit. Dyapfalma vñ interpositū in psallendo silentiū. Et sicut simpfalma dicit vocis copulatio in cantādo. ita dyapfalma diuīctio ei? vbi qdam requies distinctę continuationis ostenditur. f. pausatio. Unde dicit Cassiodorus est dyapfalma sermo num rupta continuatio docens vbiqz reprimi fuerit p- sonarum fieri mutationē. Ibi vero. tamen confirmat dyapfalma continuationem esse spūsancti.

Dyaprotus a dya quod ē duo et ptotos quod est casus componitur dyaprotus ta. rum. vel dyaprotus ta. rum. scz nomen in vno numero: et in vno genere. habet tñ duas diuersas terminationes in diuersis casibus: vt tabi tabo.

Diaria diarę. id est iugis ventris cursus sine vomitu. et dicitur a dies. Item a dies dicitur hoc diariū rī. abus diei vel pcam. vnde Horat. Cū seruis vibana diaria ro- dere maus. Et Grecis. Sunt qui sufficiunt in luce diaria sumptus.

Dyas adis. generis sceminini. id est binarius. et dicitur a dyo quod est duo.

Dyasinthactica. Synthesis quod est constructio componitur cum dya quod est de et dicitur dyasinthactica. qz. cum. id est de constructione tractans. Unde et dyasinthactica illa pars pūscia. dicitur. vbi tractatur de constructio- ne. et cor. it.

Dyasircos. vide supra in quarta parte i tractatu de co- loubus rhetoris.

Dyastasis. Dya quod est duo componitur cum stasis quod est status. et dicitur dyastasis scilicet dissensio animo- rum quod quidam seditionem vocant.

Dyastis separatio diuīso.

Dyastole. qdam species metaplasmī: q̄ alio nomine di- citur extasis. vide in quarta parte in cap. de metaplasmo.

Dyatum adverbium. vide in dictm.

Dybellum l. i. fm bellum. vocabulum ineptum.

Dica cę. sceminini generis. tabula vel cantio vel char- ta proprie vbi continetur summa debiti et nomina debi- torum vel debentium. et ponitur pro qualibet parte char- tę. et dicitur a dico de.

Dica raro reperitur nisi semel apud Ciceronem: Nā dicam & dicas tantum habemus.

Dicactas ite. sceminini generis. breuis et acuta dictio ad hominum risus vel immoderata vel multa locutio. et dicitur a dicax de. quod est loquax.

Dicaculus la. lum. id est aliquantulum dicax. vñ plan- tus. Dicacula inquit est meretrix. et derivatur a dicax de. etkor. cu.

Dicax. a dico de. vñ hic et hec et hoc dicax dicax. id ē facetus: vbanus: vel qui verbis bene loquitur. scilicet fa- cundus: loquax: vel qui immoderate vel multum loquit. et comparatur dicax cor. simus. Unde dicaxer dno. sine adverbium. et hec dicactas dicactatis. et cor. i ante c. sicut veridicus maledicus.

Dicterium est verbum locose dictū. et vñ a dictum.

Dico onis. vide in dictio per c.

Dico cas. causi. care. id est copulare. et dico cas. id est consecrare.

Addito.

Virgilius in primo eneid. Connubio iungē stabili ppūā qz dicabo. et semel deo dictum in alios vsus trāsferri nō debet de regulis iuris libro sexto. et est hec significatio tra- ta ex pmissis. tunc enim consecrata est ecclesia quando copulata est deo. Item dico dicax. i. voueo voues. et com- ponitur ab dico abdicax. dedico dedicas. indico indicax. p dico cas. Et est actiui dico cum omnibus suis ppositis. et derivatur a dico de. quod pdu. pūmā. sed dico cas. eam cor. Unde versus. Qui dīs templa dicant. qui sint hi dij mihi dicant. In grecis. asit dī. Ite dico signat pfirmo: co- pulo: sacro. Item quidam. puma dico lego: tertia dico lego: qui versus virozūqz verborū. f. tam lego legis. q̄ le- go gas: q̄ dico de. et dico cas. differentiam ostendunt.

Dico de. xi. cū. dicere semel est. memorari plures. Itē dicere accipitur p signare vel intelligere. vnde dictio di- citur: quia dicat aliquid. i. significet vel intelligi faciat. vñ dictionare. i. dictiones coniungere ad constructionē ora- tionis faciendā. Dico ppo. Addico de. i. deputare: desti- nare: ascribere: et pstringere. vnde additus ra. cū. i. depu- tatus ascriptus. Hora. Nullius addictus iurare in verba magistri. Item condico de. i. simul dicere: quasi cōdere: vel statuere: vel discernere: vbi non vnus sed plures di- cunt. vel vbi vnus plura dicit. Item contradico de. i. di- cere contra. Item dedico de. i. rem dictā denegare. Itē edico de. i. pperere: et est regū vel imperatorū. Item indi- co de. i. pperere vel annuicare: et est sacerdotum qui festa dicunt populis et ieiunia. vnde versus. Edicite reges: in- dicite festa sacerdotes. Item interdico de. i. pphibere q̄sin- terim dicere. Itē p dico de. i. ate dicere. Item obdico de. id est contradicere. Item redico de. i. iterū dicere. Itē di- co de. ppo. cū bene et male. et vñ bñdico de. maledico de. q̄ in eodem sensu construuntur cūz dō et actō. Idem enim est bene dico. vñ maledico te: vel benedico vel maledico tibi. Et nota q dico de. et oia eius pposita sunt actiua. be- nedico tamen et maledico fm qz pstruunt cū datius neu- tra sunt. et fm qz pstruuntur cum actis actiua sunt. et omnia faciunt pntum in xi. et supinum in ctum. et oia pdu. hanc syllabam di. vñ dīqz. Tamen scias q dixi pteritūz cor. di. naturaliter. vnde dicax de. et mobilia qz pponuntur a dico de. vt maledicus: veridicus: falsidicus: cauidicus. cor. i. ante c. quia hec naturā tenent magis huius pteriti dixi cuius puma naturaliter breuis est. De hoc ac simili requi- re in secunda parte vbi agitur de accentu verborum qua- si in fine.

Dicolos. in colon vide.

Dictator. a dicto ctas. vñ hic dictator: toris. qui dicit. vnde et dictatores dicebantur olim quidā honorati val- de in romana ciuitate quasi principes: et pceptores. vnde hec dictatura rē. eorum honoz.

Dictio. a dico de. vñ hec dictio onis. et vñ dictio quia di- cat aliquid id est significet vel intelligi faciat. Unde dictio- nare. i. dictiones pungere ad cōstructionē orationis. Itē a dico de. hec dictio onis. i. potestas: impium. et tunc vñ scri- bi penul. p c. solā: et est eius nominatiuus in raro vsu. Vñ in iudith. In dictione tua vñ sunt dicta posita fm Aug. pap. etiam dicit. Dico onis. p c. solā potestas: condicio impium. Dictio vero per c. est pars quibet orationis. sed nūqz quando scribitur per c. solā non est in vsu. et tunc cor- ripit pūmā. Unde in Aurore dī. Celsius aut opibus: aut dictione vñ.

Dictito fas. verbum frequen. id est frequenter dicere. et formatur ab vltimo supino de dicto ctas. i. dictum a. ma- tata in i. et u. in o.

Dicto ab vltimo supino dictu u. in o. conuersa ē dicto ctas. verbum frequen. id est frequenter dicere. et est dictā re animi conceptionem recta oratione pferre et pponere qui hoc modo facit frequenter dicit. Dicto componit edi- cto tas. i. palā vel valde dicere.

Dictum. a dico dicis. dicitur hoc dictum ti. et hic dicis sus. tul. Dictum est quod dicitur. Dictus est actio vel p- fectio dicendi.

Dicturio. ab ultimo supino de dico dis. s. dictu, addita r. o. fit dicturio verbum meditatiuum. 2 cor. u. anter. 2 caret supino.

Didascalus grece latine magister vl' doctor. Inde hic didascalus tus. i. i. magistratus. Et didascalos i. magistrare docere: 2 didascalus ca. cum. i. magistralis siue doctrinalis. Unde genus quoddam legendi discipuli ad magistrus: 2 didascalici quo boetius vntur in libro de consolatione. vbi philosophia magistro Boetio discipulo loquitur. 2 cor. sca. vide hoc in hermeneuticus.

Didascalia dicitur doctrina. didascalion grece Διδασκαλειον docendi locus. didaction pecium docendi. didascalos magister doctor. didasco doceo. didascalicos pceptorius. hypodidascolus submagi.

Didymus grece latine dubius. 2 cor. penul. Thomas apostolus dicitur est didymus: qz diu hesitauit in fide. Didymus dicitur didymus.

Didrachma me. id est due drachme vel mensure. Wa thei. 2 vii. Magister vester non soluit didrachmam. Item Wach. libro primo. cap. iiii. Portantes argenti drachmas trecentas in sacrificium herculis. 2 scribitur per c. non per g. in penult.

Didrachmon latine dicitur didragmum per g. & est nummus duas drachmas continens. Vnde dubites an in euangelio recte legatur didrachmam.

Duco as. xi. cere. ex di 2 duco ducis. 2 est diducere in diuersas partes ducere. id est diuidere vel separare. extendere vel subtiliare. 2 produ. di.

Diecula le. a dies dicitur hec diecula le. parua dies et ponitur p qualibet parua mora tempous. 2 cor. cu.

Dyhemeron. Meras quod est dies componitur cu dy quod est duo. 2 dicitur hoc diemeron: vl' diemeru latnu. id est biduum. 2 est e tertia littera in pas.

Hemera grece ημερα dicitur dies. vnde Διήμερον diurno.

Dypennium dyennif. a dia quod est duo et annus componitur.

Dieo es. et. i. diem facere. a dies di. et est verbum ex parte actionis: quia soli deo conuenit. vnde diesco as. macha. et hinc dicit et dicitur impersonalia. vnde nunc dicit. i. dies fit. Diescit. i. dies incipit esse.

Dietia dicitur biennium: non diennium.

Directus. id est malus dies dicitur sic per contrariu et componitur a dies 2 rectus.

Dierico phibeo. vn forte dies phibitus dictus.

Dieresis est species metaplasmi. vide in quarta parte in capitulo de metaplasmo.

Dies a diem di: dies. quia clarus sit. vel dies di: a dis: quia eorum nominibus appellant: quia nominibus planetarum quos quida deos reputauerunt. Semper enim dies sumit nomen ab illo planeta qui in illo die habet primam horam. vnde quia sol habet primam horam in die dominico dicitur est dies solis: vel dies dominicus: quia sol maior est 2 quasi dominus inter planetas 2 ea die habet primam horam. 2 sic de alijs. vide infra in sabbatu vl' di: a dis: qz diuini sit operis. 2 est incerti generis in singulari dies. sed in plurali est mas. ge. Item scias qz qdam dies di: artificialis quidam naturalis. Dies artificialis est claritas solis in aere: vel est spaciū tempous. in quo sol vertitur ab oriente in occidentem. Dies naturalis est spaciū diei 2 noctis. i. spaciū in quo sol pgredditur ab oriente in occidentem 2 itez ab occidente reuertitur in orientem. Huius diei principium diuerso modo assignatur. Chaldei 2 perse a solis ortu faciunt initium diei naturalis. Aegyptij ab initio noctis. Romani a media nocte. Athenienses a sexta hora diei.

Didato.

Vide macrobium saturnialium libro primo in principio plura enim dicit vel pcedarissima.

Diesco scis. in dieo vide.

Diespiter. Dies componitur cum pater. 2 di hic diespiter tris. vel piteris. i. suppter. 2 di sic quasi diei pater. vn-

de Macro. de satur. Ipsi quoqz romani diespitrem iouem appellabant. 2 cor. pe.

Dicta te. penul. produ. di: a dies. 2 est dicta diei itineratio: vnde dictotas. id est per diueras ire vel parendinare. Item dicta dicitur obseruatio legis: 2 vite vel corpous dispensatio: vel abusus infirmorum: vnde dicto cas. id est custodire: conseruare dietas.

Dieticus. a dies dicitur dieticus ca. cum. id est regulans. scilicet se de die in diem custodiens sicut faciunt claustrales.

Dietim aduer. i. de die in diem: vl' per singulos dies: quod et diatim inuenitur: et derivatur a dies.

Diezeusis distinctio di fm pas.

Diffasio scias. in fasda vide.

Differcio tis. si. fertum. i. diuersis modis fardre. imple re. a dis 2 fardo tis. vnde differtus ta. rum. Inde differ- to tas. frequentatiuum.

Differo fers. distuli. latum. ferre. ex dis 2 fero compo- nitur. 2 est differre: plögare: extendere: vel diuersis mo- dis ferre: vel dissipare: dispergere. Item differre. i. dista- re. differentiam habere: vt homo differt ab asino. 2 in hac significatioe sepe inuenitur impersonaliter positus. vnde differes differens. omnis generis. Inde differer tus. siue. aduer. 2 hec differentia tie. vide etiam in is ea id.

Differro tas. in differcio tis. est.

Diffessus. in diffiteor vide.

Difficax as. generis omnis. inuenitur pro difficilis. et comparatur caeor. dissimul. vnde difficaater ans. siue. aduerbium. et hec difficada tie. 2 hec difficaatas diffica- tatis. in eodem sensu.

Difficilis. a dis 2 facilis componitur hic et hec difficilis 2 hoc le. 2 paratur difficilior limus. 2 formatur suplatiu? a genituo difficilis remota is. 2 addita limus. vide in sa- culum. vnde difficiliter vel difficulter lius. siue. aduer. et hec difficultas tatis. 2 difficultas. Item scias qz pro faci- liter vtimur facile: 2 p difficulter vtimur difficile vel diffi- culter. et pro difficultas vtimur difficultas.

Difficillimus in difficile vide.

Difficulter. in difficilis exponitur.

Diffido. id est pteritum de diffindo dis. 2 cor. si.

Diffido dis. fides. fa. sum. ex dis 2 fido is. componitur id est non fidere. 2 pdu. si. vide in fido dis.

Diffigo gis. firi. vide in figo.

Diffindo is. fidi. sum. dere. i. diuersis modis vel in di- uersas partes findere. 2 componitur a dis. 2 findo findis. fidi. 2 cor. si. in pterito 2 diffido dis. ex di 2 fido is. 2 pro- du. si. Vn plus. Diffidit hic falce: diffidit nō bene fidens.

Diffinitio is. ex dis 2 finio is. et compo. et produ. pc. Vnde in finio.

Diffinitio. a diffinitio is. di hec diffinitio nis. i. terminus demonstrans quid esse rei. vel diffinitio est oratio expri- mens esse rei p substantialia: vt animal rationale mortu- le expumit esse hominis p genus 2 differetias q sunt sibi substantialia. 2 vt augmentatur a diffinitioe affirmando 2 negando. Diffinitio etiam est quidam color rhetoricus. vide in quarta parte in cap. de coloribus rhetoricis.

Diffusus fa. sum. penul. produ. a diffido dis. dicitur qd est non fidere.

Diffiteor a dis 2 fateor ppo. diffiteor ris. fessus. suz. qsi diuersa et alla fateri. Inde diffusus fa. sum.

Diffodio dis. fodi. in fodio is. exponitur.

Diffringo gis. fregi fractum. i. diuersis modis frange- re. ex dis 2 frango gis. a in l. conuersa. 2 s. in f.

Diffugium a diffugio gis. di hoc diffugium gis. 2 diffu- gus ga. gum. i. diuersa fugiens: vel vndiqz fugiens.

Diffugus penul. cor. in diffugium vide.

Diffusio fas. faui. in fuso dissoluere. 2 componitur a dis et fusus si. et produ. fu.

Dygamus ma. mum. penul. cor. a dya quod est duo: 2 gamos compo. 2 di dygamus q duabus nupit. s. vxorib? vel duas duxit. vnde hec dygamia mie. i. due nuptie: vel ppuetas qua aliquis di dygamus. 2 acuitur mi. in dyga- mia. vide supra in bigamus. hic potest qri quare secunde

Diligere ut politionis litteraturæ pceptores tradit

Dimetior tiris. dimettus vel dimensus sum. ex dl. et metior tiris. compo. a est dimetiri duersis modis metiri.

vnde dimensus.

¶ **Dimensio** onis. vnde hic et hec dimensionalis et hoc le. ad dimensionem pertinens. et facit futurum indicatum in ar. is simplex suum inueniatur in bor: ut metibor. Vnde propheta. Exultabo et diuidā sicut ma et puallem tabernaculoz dimetiā. Et in euangel. is. Eadem quippe mensura qua mensi fueritis remetietur vobis.

¶ **Dimico** cas. caui. in mico cas. vide. et cor. mi.

¶ **Dimidio** as. ex di. et medio as. vide in medio as.

¶ **Dimidius**. a di et medius componitur dimidius diu. diu. vnde hec dimidietas tatis.

¶ **Diminuo** is. nui. tum. p. vñ m. a di et minuo compo. et tunc importat diminutionē. Item diminutio is. p. duo m. et sic compo. a di et minuo. i. in diuersas ptes minuo. Nam sicut dicitur psal. in primo maio. S. transit in m. ut diminuo pro diminutio. Terentius in adelphis. Dimmi nueretur tibi cerebrum. vide in minuo is.

¶ **Diminutuum**. a diminuo is. di. diminutiuus ua. uum. vnde quoddam genus verborum est dictum diminutiuus: quia diminutionē actus sui sibi signat. De quo dictum est in tertia parte in tractatu de speciebus verborum. Et quoddam genus nominum dicitur diminutuum. de quo dixi in tertia parte in tractatu de speciebus nominum.

¶ **Dimittis**. nui. missum. compo. ex di et mitto tis. et est dimittere diuersis modis mittere. vel in diuersas ptes. et dimittere. i. p. cere. indulgere. cōdonare. et est etiam dimittere differre. derelinquere.

¶ **Dina** ne. est proprium nomen filie iacob.

¶ **Dynastia**. ut habetur in hystorijs sup. ge. ca. de ortu regno. Dynastiam egyptij summam potestatem vocant. Dynastes grece dicitur dominus regni potens optimas. Inde dynastia talis potentatus sed grece ei habet in penultima Δυναστεία

¶ **Dinodo** das. penul. produ. compo. ex di et nodo das. vide in nodo das.

¶ **Dinosco** sas. noui. notum. di. noscere. i. discernere: di. uersis modis noscere. ex di et nosco sas. compo. et nō habet g. ante n. Vnde ecclesia. uii. In lingua enim sapientia dinoscatur.

¶ **Diocesis** foemini generis interpretatur gubernatio: et hoc non sūm proprietate verbi vel potestate: sed sūm effectum. et est diocesis proprie baptismalis ecclesie territorij et gubernatio. et dicitur a dia quod ē duo et cēso quasi deasio: quia semper decedit et separatur ab alia diocesi et cor. ce. Diocesis non diocesis scribendum est: cuius secunda est longa diphthongo quia per ce scribitur grece Διοικησις: ita ce que penultima est etiam producit quia nō semper producit. Est autem dispositio dispensatio aut gubernatio: a verbo Διοικεω diceceo quod est gubernare.

¶ **Diogenes** nis. proprium nomen viri. et cor. pe. sicut hermogenes nis.

¶ **Diomedes** dis. penul. pdu. proprium nomen cuiusdam viri: ut narrat. psal. Diomedē pagani dei afferit cuius socios conuersos in aues ita se ludificare dicunt: ut suis. id est grecos colludant: alienos verberent et ad templum diomedis rostro aquam portant sed hoc vel fingunt: vel si aquam portāt: vel tale aliquid ludificationibus sit demonum qui eos a veri dei cultu abstrahunt. Aug. etiam dicit. Diomedē aues dicte sunt a socijs diomedis quos ferunt fabule in illas aues fuisse conuersos. Aug. etiam in. x. vii. lib. de ciuitate dei cap. xvi. sic dicit. Sicut diomedē fecerunt deum quem diuinitus irrogata poena perhibentur ad suos non reuertisse: eiusque sodos in volucres fuisse conuersos. Quinetiā templū eius aiunt esse in insula diomedea: non longe a mōte gargano quod est in apulia. et hoc templū circūolare et incolere has alites tam mirabili obsequio. ut aqua impleant et aspergant. et eo si greci venerint non solum quietos esse verū et adulari. Si autem alienos viderint subuolare ad capita tāq. grauib. icibus: ut etiā p. mant. vultu erare. Nam grandibus et du

ris rostro satis ad hęc p. melia perhibentur armatę.

¶ **Aditio**.

Solinus in libro de memorabilibus mundi ait. Inula que apulie oram videt tumulo ac delubro diomedis insigne est et diomedes aues sola nutrit. Leuatur aues ille alium aduersis stantibus subuolat quibus plumes longius auferatur. Iudicat inter aduenas. Qui grecus est prius accedunt et quanti intelligi datur velut aut blandus adulat. Si quis erit gentis alterius inuolant atque impugnant. Eadem sacra omni die celebrant studio etiam modi. Aquis imbuunt plumas alites impendio modestis pluuunt rorentes. Ita eadem ex casto humore purificant. Tunc penulis supplaudunt. Inde discedunt quasi pacta religione. Ob hoc credunt diomedis sodos aues factos.

¶ De illa transformatione videas Quidam in metamorphosi. Et respondet Aug. in eodē lib. cap. x. vii. Hęc vel falsa sunt vel tam inuitata ut merito non credatur. Similime tamē tenendū omnipotentē deū omnia posse facere que voluerit: nec demones operari: nisi quod ille permiserit: cuius iudicia occulta sunt multa: iniusta nulla. Nec sane demones naturas creāt: nec aliquid tale faciunt: sed specietenus quod a vero deo sunt creata mutant. ut videatur esse quod non sunt. Et subdit ibidē Aug. Socij diomedis quia nūq. subito apparuerunt: et postea in loco apparuerunt p. dentibus eos vitouibus angelis malis in cas aues qui p. illis sunt occulte et illis locis ubi est hoc genus auium. ad ea loca p. ducte repente suppositę creditur esse p. uersi: quod aut diomedis templo aqua rostro affertur et aspergunt: et blandiuntur grecigenis atque alienigenas p. sequantur: mirandū non est fieri demonū instinctu. Quorū interest p. suadere deum factū ē diomedē: ad deceptendos homines: ut falsos deos cum veri dei iudicia multos colant. et hominibus mortuis templis altaribus et sacrificijs quod non nisi vni deo viuo et vero debentur inferulant. vide in miraculum.

¶ **Dione**. a dian di. dione. i. ven. quia pulchra sit. vel dicta est dione a matre sua quod similiter dicta est dione quasi duos nectens in amore. Non enim amor potest expleri sine duobus. Vel dicitur dione quasi ex duobus nata. Vnde dionysus dionysa dionysum. i. veneris. vnde Virgil. Ecce dionysus processit cęsarū alitrum.

Dione grece Διωπη mater est veneris: deductio autem authoris ridicula est.

¶ **Dionysium**. in noma est.

¶ **Dionysius** si. dictus est bacchus. et pluraliter hęc dionysia dicuntur festa bacchi. vnde dionysius dicitur quidam lapis fuscus et rubentibus notis sparsum sic dictus: quia et si aque admixtus sit tñ p. ritus nimis fragrat sūm Aug. psal. vero sic dicit. Dionysia gemma nigra mixtis notis rubeis. Item dionysius si. proprium nomen ē cuiusdam doctoris sancti: qui ariopagita a vico ciuitatis in quo habitabat dictus. et interpretatur dionysius vehementer fugiens vel eleuatus. vel di. dionysius a dione quod est venus. i. dea pulchritudinis: et sios quod est deus quasi pulcher deo. vel di. a dionysia quod ē quidam gemma nigra valēs contra ebrietatē: ut dicit Isido. Fuit igitur vehementer fugiens de mundo p. perfectam abrenunciationem. eleuatus per interitum contemplationem. pulcher deo per decorem virtutum valens peccatoribus contra ebrietatē vitiorum. Dionysus est bacchus quasi dios nysę vrbis.

¶ **Dyoscorus** ri. mas. ge. penul. cor. i. iunius. Immo solum filius: quia dios. i. iouis koros. i. filius: dyoscori autem sunt castor et pollux.

¶ **Dyota** di. vas vinarium duas aures. i. duas ansas habens. a dya quod est duo. et ota quod ē auris. hoc alio nomine dicitur appota. et produ. o. dyota. Vñ greci. Auris otis tibi sit inde dyota venit.

¶ **Diote** grece Διωτε dicitur ideo quia sed diote per omega grece Διωτη genus vas latine diota dicitur Sane omega ota dicuntur aures vñ ineptus est versicul⁹ greci. nā dicēdū erat aures ota sonant in diotayēit.

131

Discernō nō. in cerno nō. est.

Discerpo pis. cerpsi. prum. verbum actiuū. i. diuersis modis carpere. i. scindere: laniare: euellere. ex dis et carpo pis. componitur a. in e. mutata.

Discerpsi prteritum de discerpo pis.

Discidium dis. a discindo dis. hoc discidium dis. id est separatio diuortium dictum q̄ quis a pacto discedar. unde de discidiosus sa. sum. qui frequens est in discidiis. et qui discidia amat. potest etiam dici discidium a dissidio dis. sed melius a discedo des. quod est discrepare: et discor: dare. et scribitur cum duplici ss. et non cum c. Terentius in andria ualcant qui inter nos dissidium uolunt.

Discantus cis. cum. id est deligatus: remissus: incompotus. a discingo gis. quod est deligare: quod componitur a dis et dingo gis. Regum libro. iij. c. xxiij. Non gloriatur acantus eque et discantus.

Disciplina. a disco vel discipulus dicitur hec disciplina: q̄ discat plena. et est disciplina in discipulo: doctrina in magistro facultas vel professio vel scientia in utroq̄. Et licet sint idem disciplina: doctrina et facultas: vel professio: vel scientia. Scientia tamen ex diuersitate subiectorum accipit diuersitatem uocabulorum. Vel fm̄ quosdam dicitur disciplina a displico ces. quasi disciplina: quia discenubus aliquando displiceat. et inde discipulus nas. id est docere vel verberare: admonere: vel castigare. id est disciplinatus. tum. et componitur in disciplinatus. tum. id est nō discipulus.

Additio.

Seneca. Indisciplinata iuuentus infructuosam parit senectutem.

Discipularis. in discipulus est.

Discipulus a disco cis. dicitur hic discipulus discipuli. qui addiscit. et hic hec discipula discipule. et hic discipulatus. tum. et hic hec discipularis et hoc discipulare. et discipulo discipulas. id est discipulum docere: erudire. Vide in responsum.

Disco cis. did. disti. cere. i. cognoscere: vel sciam accipe.

Disco componitur addisco is. addidisci. id est ualde discere. cōdiscō scis. i. sum discere. didisco cis. i. obliuioni tradere: edisco cis. i. euidens tradere discere. redisco cis. i. iter discere. Et nota q̄ disco et posita ab eo h̄it supinū: sed non in frequēti vsu. Unde dicit Plautus: quādoq̄ disco carere supino. quādoq̄ dicit habere. Item scias q̄ disco et omnia ab eo composita faciunt p̄teritum in didici et supinum in discitum. Item disco pro cognoscere actiuum est: et similiter ab eo composita fm̄ q̄ redolent illam significationem. Item disco pro capere scientiā neutrum est: et similiter ab eo composita secundum illam significationem.

Discophorus discophora. discophorum. penultima cor repta. id est disci ferens. Unde libro. in prologo Dante lis. Et uero ad abacū uenerat et de iudea ad chaldeā raptum discophorum lectitabat.

Discoloris. communis generis componitur ex dis et color. et cor. co. vide in color. libro. Nunquid autē discolor hereditas mea mihi. Et ut dicit Plautus. Discolor alium colorem habens mutatus a primo colore non habens colorem quem debet habere.

Additio.

Virg. in. vi. Discolor unde auro p̄ ramos aurea refulsit.

Discholus la. lum. penultima correpta. id est discors a schola indoctus: illiteratus a schola diuisus et diuersus. et potest componi a dis et schola. i. petri. ij. Non tantum bonis et modestis: sed etiam discholis.

Discolus nō discholus: dicitur difficilis & dyscolia difficultas.

Discooperio ris. ex dis et cooperto componitur.

Discordo das. vide in discors.

Discors: cor pponitur di dis. et h̄it h̄it hec discors dis. quasi diuersi cordis: vel deorsum a corde alterius. unde hec discordia discordie. inde discordiosus discordiosa discordiosum. Item a discors discordo das. dam. dare. verbum neutrum et absolutum. i. diuersum cor h̄it dissentire. **D**iscretio. a discerno nō. hec discretio nō. id est diuisio:

scientia discussio: quālibet rex consideratio ad qd̄ tendant. et ut dicit quidā poeta. Omnibus in rebus summa res est discretio. Itē discretio est attributio actus vel passionis aliquibus cum exclusionē alicuius vel aliquorum. vide in narratio et in zelus.

Discrimen. a discerno nō. h̄it hoc discrimen nō. i. piculum uel. aliquādo discrimē est capitis. aliqui h̄it dīa. separatio in duo. vel fm̄ Plautus. Discrimē est periculū. distātia. labor a discernēdo. q̄ aliquādo duarū rex separatio ostendit q̄ conuincit esse possunt: ut ornāmentis mulierū. unde discriminalia dicuntur q̄ diuidunt capillos per mediam frontem.

Additio.

Discrimen piculū. Virgil. in primo eneid. Per varios casus per tot discrimina rerū. Tendimus in latium. Discrimen differentia. Salustius. Inter bonos et malos discrimē nullū: omnia uirtutis p̄mia ambitio possidet. Discrimen experientia. Quis. De lychaone deus h̄it discrimine aperto. An sit mortalis nec erit dubitabile verū. Uidetur quoq̄ p̄ rōne interdū sumi. Virg. in sexto. Uel quo discrimine ripas h̄it inquit ille remis vadaliuida verrit.

Discriminalis. a discrimen h̄it h̄it et hec discriminalis et hoc le. quod diuidit. et hoc discriminalis lis. et sit p̄prie discriminalis quibus crines diuisi religantur. quia caput mulieris a viro discernant: vel capillos inter se fm̄ Augustus. Uel ut dicit Plautus. Discriminalia mulierum capitis ornamenta dicta q̄ caput mulieris a viro discernit vel crines diuidunt.

Discrimino nas. nauis. nare. id est diuidere: separare. et dicitur a discrimen. et cor. mi.

Discibens tis: ois ge. i. ad discum sedens et fercula sus mens: a discumbo tis. dicitur. vide in cumbo.

Discursim aduerbium. id est passim vel sparsum. a discorro discursus dicitur.

Discursio fas. verbum frequentatiuum. i. frequēter currere. et formatur a discursu ultimo supino de discursio ris. curri. cursum. cursu. u. in o. conuersa.

Discus. a scus quod est rotundū h̄it h̄it discus d. id est scutella q̄ olim et scus dicebatur sic dictus a rotunditate. Sed nunc discus h̄it: quia escas fercula apponat. vel potius est etim o. discus quasi dans escas. unde h̄it disculus li. dumi. et discumbēs ad discum sedens. Et nota q̄ discus p̄prie est scutella et non mensa: licet pro ea ponat q̄ndocūq̄ per metonymiā. et a discus dictus est ludus plumbeus scutelle et ipsa plumbea scutella: quia facta erat in similitudine scutelle et in aerē p̄iciebatur: qui ludus nunc h̄it ludus p̄iciendi lapidem. Unde ibi ora. in poetria. Iudocusq̄ pile dicit ve trochi ve quiescat. Discus h̄it mappa uel mensale. Unde et animalia dicuntur apparuisse petro in discis: quod alibi liber actus apostolorū lintheum vocat. De p̄dictis versus. Discussus scutellam mensam notat atq̄ mapellā. Uel sic et planius. Est discus ludus discus? quocūq̄ regia mensa. Discus scutella tibi sit discus quocūq̄ mappa.

Discus græcum est Δίσκος enī dicitur: est p̄masa ferri: corpus solis: lapis grauis qui exercitiū causa ad auras proiciebatur. Horatius in arte. Indoculusq̄ pile disci ve throci ve quiescit. Vulgus forte ob rotunditatem globi solaris discum accipit pro mensa. scus autem fictitium est uocabulum: & scutella non satis grammaticum: nam a scutum quod a scytos: quod est corium deducitur quia corio tegebatur fieret scutulum & inde scutellum: pro quo scutella quę instar scutelli est.

Discutio discussio discussio discussum. verbum actiuum componitur ex dis et cutio cutis. et cor. cu. Et est discute: re subtiliter indagare uel quarere dissiligere. potest etiam componi ex dis et quatio quans. unde discussus discussa discussum. et hec discussio discussio. id est subtilis inquisitio uel examinatio.

Disfero ta. ss. Disfero ris. pponit ex dis et fero ris. et est differere tractare: dicere: sapienter loqui. pfirmare: expō

nerere: declarare: eloqui lucide. vnde disertus ta. tum. no. men. id est sapiens eloquens et facundus. ¶ **Adamo.** D. Anthonius orator cui vel pumas eloquentie partes maiores nostri tribuerunt dicere solebat multos se vidisse disertos eloquentem vero neminem.

Vel ut dicit Augu. Subtrahitur vñs s. quia sint duo in verbo: participio et verbali: vt dissero diserto. disertus. vnde et prima cor. in disertus nomine. **Horatius.** Poetidi calices quem nō fecere disertum? Et **Sap. x.** Aiguas infantum fecit disertus. 2 paratur disertus rior. finis. vñs diserte vel disertum tuus. sime. aducr. Et est diserte lucide: sapient: distice. 2 hęc disertitudo dinis. diserta locutio. Item a diserto 6: diserto tas. frequē. qñ frequenter disserere. discreteloqui. Inuenitur etiam diserto tas. per vñs s. i. disertifacere: 2 tunc deriuatur a disertus ta. tum. Item dissero ris. ppo. edissero ris. 2 ita vñs Augu. q scy disertus nomē deriuatur a disero ris. 2 subtrahitur inde vñs s. Alii dicunt cū qbus ego: q disertus compo. a di. 2 ars interposita s. vnde dicit **Magister be. q.** disertus no. men. i. facundus p vñs s. scribitur 2 pponitur a di. 2 ars interposita. i. Cum vero est pceptū scribitur p gemitū ff. Item scias q lz di. pducatur vbiq: di tamen in dirimo mansit brevis atq; in disertus. Vnde hęc nota q sistole fit ppter liquecentiam sequentis litterę. vt apud **Horatium.** Regis opus sterilliq; diu palus aptaq; remis. Quiescat vero vltima huius nominis palus in scanlione metri. qd etiam fit apud **Latonem.** Quod nostri factum non recte noli silete: quasi dicat noli illece. Et ideo dirimo: 2 disertus corripunt pmas que sunt naturaliter longe: quia dirimo componitur ex di 2 cmo: 2 disertus ex di 2 ars. 2 inponitur s. in disertus 2 in dirimo. Item **Pulsianus** in ratatu prepositionum dicit q di ppositio vbiq; producat ex cepto dirimo 2 disertus.

¶ **Disgruo** gruis. grutum. componitur a dis 2 gruo. 2 est disgruere. disconuenire. discordare.

¶ **Disicio** as. sed. lectum. ex dis 2 iacio as. 2 est disicere diuersis modis iacere: dispergere: diuellere. 2 scribitur p duplex ij. in secunda syllaba pñmū consonans: secundus vocale.

¶ **Adamo.**

Virgil. in primo eneid. Disiectos rates eueritq; equora vñs. 2 alibi. Disiecta enee toto videt equore classem. ¶ **Disinteria** rie. interia quod est intestina pponitur cum dis quod est diuisio. **Vel** 6: hęc disinteria rie. penult. acuta. id est diuisio pñuationis: vel viceratio intestinorum: 2 fit antecede te fluore quē greci diria vocant. Et anteria per e. vt interia per i. potest scribi in prima syllaba. Et fm hoc potest dici disinteria: vel disenteria. Et ita i. vel e potest esse quarta littera. **Sap. vero** di. q disinteria est sanguinea fluxus ventris cum excozatione intestinorum.

Disenteria non disinteria scribetur & est morbus ac intestinorum dolor. Enteron enim dicitur intestinū

¶ **Diligo** gas. gaur. 2 deberet dici diligo gas. a di. 2 ligo gas. sed interponitur s. causa differentie a diligo gas. Inuenitur etiam in eodem sensu diligo gas. terrie coniugationis sicut dicit **Augu. 2 cor. li.**

¶ **Disinocia.** id ē suspiciosus qui plus de acre recipit q emittit 2 videtur esse ppositum a dis quod est diuisio vel diuersum 2 nocius quod est infirmus: inde disinocius qui non equo modo recipit 2 emittit acrem.

Disinocios dicitur maleuolus. Disinocia Malivolentia.

¶ **Dispectus** dispecta dispectum. in dispectio as. vide

¶ **Dispello** lie. puli. pulum. ere. id est diuersis modis vt in diuersas partes pellere. et compo. a dis 2 pello lie.

¶ **Dispendium** a dispendo dis. dicitur hęc dispensa se. et hoc dispendium diu. id est nimia largitas vel nimia dispensa. 2 dispendium dicitur quod est contrarium compendio id est longū et inutile. vnde dispendiosus sa. sum. lōgus et inutilis. Et comparatur dispendiosus fioz. finis. Vnde dispendiose finis. sime. aduerbium. et hęc dispendiositas ratio. fm **Augu.** Papias vero dicit. Dispendium dā. nam vel detrimentum.

¶ **Dispendo** dis. di. ex dis et pendo dis. componitur. et

est dispendere largiter donare: expendere: vel ordinare: diuidere. vnde hic dispensor ris: 2 dispensoria. nisi. et hęc dispensa dispenle.

¶ **Dispenso** sas. saui. sare. verbum frequentatiuū de dispendo dis. pensum pensu. u. in o. conueria. 2 est dispensare quasi largiter donare: diuidere: disponere vel delibere. inde hic dispensator dispensatoris. et dispensator 6 fm **Papiā.** cui creditur administratio pecuniarum: quia pñs qui dabant pecuniam non numerabant: sed appen debant eam.

¶ **Disperdo** disperdis disperdidi disperditum. ex dis et perdo perdis. Vnde in **psal.** Non disperdiderunt gētes quas dedit dominus illis. id est non destruxerunt. delectuerunt: diuersis modis perdididerunt.

¶ **Dispesco** as. cui. tu. 2. deberet facere suspñum et est dispescere distare. separari. Inuenitur etiam transitiuus p separare vel diuidere. et cōponitur a dis et pesco pñs. quod non est in vsu. Quidam tamen dicunt q componitur a dis 2 parco parcas. vel parcoz vel pascio.

¶ **Dispicabilis.** in dispicio as. vide.

¶ **Dispicio** dispicias dispecti dispectum. ex dis 2 spedo as. componitur. 2 est dispicere diuersis modis aspiciere: vel in diuersas partes. inde dispectus dispecta dispectum. et dispicoz dispiciaris. et inde hic et hęc dispicalis et hoc dispicalis. Et ut dicit **Papias.** Dispectus contemptus: dispectio fastidium superbia.

Dispicere est ispiciēdo discernere i gēre. dispectus discretio & inquisitio. Nec Papias recte diceret dispectus sed despectus contemptus vt in buco. Maro. Despectus tibi sum. &c. & substantiue despectus aut despectio non dispectio contemptus & fastidium: non fastigium vt male scriptum erat.

¶ **Displico** displicas. penultima correpta. ex dis et plico pñs compo. Et est displicare deorsum a plica ponere.

¶ **Displisus** vel diplosus sa. sum. id est diffusus: apertus: disruptus: vide in plaudo dis.

¶ **Dispolio** dispolias. componitur a dis et spolio. et abicitur vñm s. Et est dispoliare diuersis modis spoliare.

¶ **Dispungo** dispungis. ex dis et pungo pñs. componitur a dis 2 pungo. 2 est dispungere diuersis modis pungere: vel dispensare: vel donare: vel deorsum a pñcto facere 2 expellere. Item a pungo componitur expungo pñs. extra pellere: extra punctū scriptionis ponere 2 delere. Et hinc dicimus expungtores et depungtores eos qui expellunt alios ab hereditate: 2 delent nomina eorum de tabula testamenti. Vel eos sic dicimus qui in signando preperant testamentis: et eorum inserebant punctos. qui erant in hereditandi: vel quotiens expediebat aufercbant q erat exhereditandi.

Expungimus quoq; mendas seu menda: & vitia & cetera que punctum delemus.

¶ **Dispungo** dispungis. ex dis et pungo pñs. componitur. vide in pungo pñs.

¶ **Disputo** disputas disputas disputare. ex dis et puto puras. componitur: et est disputare diuersa putare in loz quēdo: vel loqndo dissetire: vel disputare est diuersa ratione mentis perquirere: vt ad rei veritatem possit peruenire. Vnde hic disputator disputatoris. et hinc disputatorius disputatoria disputatorium.

¶ **Disquiro** disquisis disquisiui disquisitionum. id est diuersis modis querere et inuestigare: et produ. qui. et componitur ex dis et quero ris. mutato e. in i.

¶ **Disseco** cas. ex dis et seco componitur: et est dissecare diuersis modis secare: diripere: cruciare: et cor. se. Actum. vs. Audientes autem hęc dissecebantur in cordibus suis.

¶ **Dissentio** dissensionis. scemini generis. a dissentio dissentis. et est dissentio diuisio: discordantia.

Scribitur autem per s. quia a supio dissensu venit: verbum tamen per t scribitur dissentio ris.

¶ **Dissentio** ris. noi. tr. i. eodē sēsu. i. discordare: discrepare. **13 ij**

quasi diuersa sentire. vñ hec dissensio onis. et hic dissensio
sua. et dissensum aduerbium. id est discordanter et dissens-
taneus nea. neq. qui facile dissensit. Et componit dissensio
a dis et sentio tis.

¶ Dissespio pis. piul. ex dis et sepio pis. componitur. et est
dissespire diuersis modis sepire vel a sepe remouere: dis-
cudere: et producit se.

¶ Dissero ris. in disertus est.

¶ Dissero ras. ex dis et sero ras. compo. dissero ras. id est
diuersis modis serare: vel seram remouere: vel aperire.
et cor. se.

¶ Dissidio des. cui. secum. compo. ex dis et seco cas. et est
dissidere remouere: separare. et cor. si. Ambrosi. Ille ve-
teris militie more dissidere hostium. cuneos. et.

¶ Dissicui est pteritum de dissidio des.

¶ Dissideo des. i. discordare: disconuenire: in diuersa
parte sedere vnde dissidenter aduer. et hec dissidensia ne.
et compo. dissideo ex dis et sedeo des. et cor. si. Quib. epist.
A verbis facies dissidet ista ius. et a dissideo vel dissido
deriuatur hoc dissidium dij.

¶ Dissido dis. id est discordare: disconuenire: in parte di-
uersa sedere quasi idem signat cum dissideo des. et compo.
a dis et sideo dis. et produ. si. vnde in. iij. lib. mora. quasi in
puna pio dicit Grego. Sed dum a semetipsis per contra-
rietate dissidunt lectorum ad intelligentiam vitas mittit.
Dissideo est in diuersis aut diuisim sedeo. Dissido in
diuerso aut diuisim sedem cupio. dissideo si corripit:
dissido producit.

¶ Dissilio lis. ex dis et salio ppo. et cor. li. vide in fallo lis.

¶ Dissyllaba ex dis et syllaba componitur dissyllab. ba.
bum. id est duarum syllabarum. et produ. p. p. nam positio
ne. Unde in doctrinali. Non sine compositis debent
dissyllaba demit.

¶ Dissino nis. siul. siuz. i. diuidere separare. et pponitur
a dis et sino nis. et cor. si. in presenti et in supino.

¶ Dissipo pas. pau. patum. pponitur a dis et sipo pas. et
cor. si. et est dissipare: dispergere: diminuerere: destruerere.

¶ Dissitus ta. tum. penultima correpra. id est separatus.
et datur a dissino nis.

¶ Dissiui. est pteritum de dissino nis. et produ. si.

¶ Dissoleo les. in soleo les. est.

¶ Dissono nas. ex dis et sono. vide in sono nas.

¶ Dissopio dissopis. produ. so. sicut et sopio pis. vide in
sopio sopis.

¶ Dissulto tas. in fallo lis est.

¶ Dissurida est arida vñq. digestio: vel difficultas min-
gendi.

¶ Dissutus a dissuo is. quod componitur a dis et suo suis
sui. si. dissutus sutu futum. pe. pdu. et est dissuere dis-
sungere: futuram frangere.

¶ Dissido dis. di. ppo. a dis. et sideo dis. vide in sideo dis.

¶ Distichij. by. a qd est duo pponit di stichos qd est p. sus
et hoc distichij vel distichio: et hoc distichij inuenit. i. car-
me vel opus duor. versu. Vñ theodol. Quos in disti-
chi carme pplecteris enni. Item distichio dicitur quoddam
genus dicendi. cum. scz auctor totum loquitur per se sine
persona introduca.

Disticha sunt bina carmina sententiam comple-
ctentia nam dis dicitur bis: et stichos versus vel ordo:
stichidion autem versiculus.

¶ Disticon in distidum vide.

¶ Distineo teneo ppo. di. dis. et distineo nes. nui. i. deti-
nere vel separe: vel in diuersam pte et opposita tenere.

¶ Distingo gis. xi. cum. distinguere. i. tinctura auferre:
a dis et tingo gis. componitur et scribitur sine u.

¶ Distinguo a dis et tingo gis. ppo. distinguo xi. cum. et
ablat. vñ s. et est distinguere discernere: designare: diui-
dere: separe. p. discernere: discernere. et ide distincta. ca. aug.
et hec distinctio onis. Distinctio alit tres sunt spes. scilicet: co-
ma: piodus: de quibus dictum est supra in qta pte i. sine.

¶ Distin. pe. cor. pteritum de disto distas.

¶ Distio nas. distit tum. distare. et tum. inuenitur remo-

tum esse. et componitur a dis et fio nas. Et est distare: dis-
ferre: remotum esse: in diuersa parte stare: cessare. Unde
distanter distantia: et componitur indistanter indistantia.

¶ Distribuo buis. ex dis et tribuo buis. ppo. et est distribu-
re: diuidere: diuersis diuersa tribuere: vide in tribuo is.

¶ Districus. a distringo gis. dicitur districtus ca. cum;
seuerus asper: austrius: et paratur districtus ciuitas. sim.
Unde districte ciuitas. sine. aduerbium.

¶ Distringo gis. xi. cum. et ablat. n. in supino et cupponit
et est distingere diuersis modis stringere. Item distingere. i.
apliare strictura remouere: vel leuiter tagere: et in hac vi-
tima significande pot. sumi. Ezechie. xvi. vbi dicit. Teneq.
distriga. et i. plogo amos vbi dicit. Bubu mora distriges.

¶ Distrophos dicitur oda illa que in secundo versu repe-
tit varietatem versus. vide in strophos.

¶ Diteo tes. esse vel fieri diuitem. vnde diteco lds. in
choatuum. et deriuatur ditco a ditto tas.

¶ Dittor est pparat a dis tis. et hic et hec dis et olim hoc di-
te. id est qd diues. De quo supra dixi in suo loco: et pparat
dis tis. simus: vnde dicitur nus. sine. aduerbium.

¶ Dittum ma. mui. i. valde diues suplatiuu de dis tis.

¶ Dito tas. tant. tare. i. dinit facere: et est actiuu cu oibus
suis ppositis si qua bz. Et inde dicitur ta. ti. i. diues factus:
dicere. v. Ideo magnificat et ditat: et pdu. bi. Vñ in au-
rore. v. replet angelic. ditat et ornat honore. Inuenitur
etiam dicto cas. p. et: et est frequet. a dico as. cum. tu. u. in o
conuersa.

¶ Dittino. Boetius in principio de consolatione philosophie. Acci-
mibi lacere dicant scribenda camene.

¶ Diu aduerbium temporis dicitur a dies: et accipitur p
determinato spacio temporis. et pro indeterminato: sicut
dies: vnde pparationem hic et hec diuitor et hoc diuinus
et sine. aduer. que magis sunt in visu qd pcedida nomina:
et ppositionem interdum: et aliquamdiu: et qd diu. potest
etiam qd diu esse duq. voces. papias sic dicit. Diu multo
tempore tarde. Si autem est vna pars quandiu bz scribi
per n. et non per m.

¶ Diualis a diuinus dicitur hic et hec diualis et hoc le. i.
diuinus. vnde diualis dicitur princeps vel imperator qui
quasi deus habebatur: et produ. na. diualis.

¶ Diuendo dis. didi. ditu. id est diuise vendere: et com-
ponitur a di. et vendo vendis.

¶ Diuentilo las. ex di et ventilo las. componitur. id est di-
uersis modis ventilare. et cor. ti.

¶ Diuersicinium a diuersus diuersa diuersum. et clino-
clinas. componitur hoc diuersicinium diuersicini. id est
locus vbi diuersę vie coniunguntur: quia illic diuersę vie
declinantur vel quia illic via declinatur ad diuersa quod
aliter grece dicitur hoc heteroclitum ti. Item heteroclitum
sive diuersicinium dicuntur quedam nomina in arte gram-
matica quasi ad diuersa se inclinantia: scilicet que inclin-
se ad diuersas dictiones in diuersis casibus: vt iupiter io-
uis. vel ad diuersas significationes: vel ad diuersas des-
clinationes: vel ad diuersa genera in diuersis numeris:
vt vesper vesperi: vas vasa: celum celi. Unde Pulcia in
libro constructionum dicit. Itaqz heteroclitum: id est diuer-
sicinium necessario cu sequitur aliquis nominantis aptus
genitiuo ex quo relique figurationes tam casuum qz nu-
merorum redduntur. Et nota qd in eodem sensu inuenit-
tur hic et hec diuersicinitas et hoc diuersicinitas. De nomine
etiam heteroclitum dictum est in tertia parte in tractatu de
genere nominum.

¶ Diuersifico cas. can. id est diuersa facere: et componi-
tur a diuersus et facio: et cor. si.

¶ Diuersissimum nij. in bistinum exponitur.

¶ Diuerso fas. frequet. de diuerso diuersis. id est frequet-
ter diuertere. Item inuenitur diuerso diuersas. id est va-
riare. et componitur a di et verso versas.

¶ Diuersorum a diuerso diuersis. dicitur hoc diuersorum
diuersorum. id est diuersitas vias scilicet vbi viator ad cal-
lem diuertitur: vel locus remotus ab alio: vel receptacu-
li: scz hospitij vel hospitale: et diuersorum vel qd illic di-
uertum: vel qd ex diuersis viis ibi conueniat: vñ i. loca. R. d.

erat et locus in diuerso foro. Et **biere**. *ix.* Quis dabit me in solitudine diuersorum viatorum. et ut dicit glo. supra lucā. Diuersorium est domus inter duos muros duas habens ianuas: ut scilicet diuersis visus recipiat aduidentes. et significat ecclesiam inter paradysum et mundum. **¶ Additio.**

Boia. in epistolis. **W**nde sedes et diuersoria nota. **S** cum alter in alterius priam venit atque illius domo ut sua vitur et illud hospitium et illi hospites. **Q**ue autem non beniuolentia sed pecunia nos recipiunt non hospitia dicitur sed diuersoria caupone. et hec xpo foras interpretis maroniani super illo carmine virgiliano in primo gneto. vereor quo se iuno nia verant hospitia haud tanto cessabit cardine rerum.

¶ Diuersus a diuerso tis. dicitur diuersus sa. sum. id est diuersus: separatus: non concors: malus: et comparatur. **U**nde hec diuersitas tis. varietas: et per compositionem diuersifico cas.

¶ Diuerticulū a diuerso tis. et hoc diuerticulū l. flexus viarū ubi una via diuertit ab alia: vel ipse callis per quem diuertimus ab alia via quasi diuersa via. idem et diuortium quasi diuersum. id est via vel semita in diuersum tendens. **E**t ponitur generaliter diuerticulū vel diuortium per separationem et diuisionem et subterfugitōe. **U**nde diuortium et inter virum et mulierem quotienscūque dissoluto matrimonio alter eorum alias nuptias sequitur: sic dicitur a flexu viarū. id est via in diuersa tendentes.

¶ Diuerso tis. in uerto tis.

¶ Dives a ditto tas. hic et hec diues tis. i. pecuniosus: siue titatur siue nō. **L**ocuples fundis quasi loculis plenus. **F**ortunatus subito factus beatus **H**onestus: moribus et honore rufus. **F**elix qui habet et vitur. **U**bi **p**ulcia. dicitur quod diues pertinet ad opitatem: extrinsecus accidentum: scilicet felix ad qualitatem. **I**tem sepe inuenitur diues potentia et virtutibus potēs quasi deo primus: sed etiam est non deriuatio vel positio: et paratur diues timor. similis. quod paratur et suplatius nunc in usu non sunt: quia in auctoribus inueniuntur. **U**bi **Q**uidius. **O**ppida sunt regni diuitioza mel. **E**t a diues hec diuitie arū. **E**t nota quod ut dicit beda. **A**liud est pecunias habere: aliud amare: multi habent pecunias et non amant: multi non habent et amant. **I**te alij habent et amant. alij nec habere nec amare se gaudent: quod tutiores sunt: qui cum apostolo dicere possunt. **M**ibi autem mundus crucifixus est et ego mundo. **U**nde et salomō ait. **N**ō qui habet: sed qui amat diuitias fructus non capiat ex eis. **I**te vīdo cineris dicit. **N**ō rex cumulus sed sufficientia mentis. **D**icitur sufficientia paucula: diues eris. vide in voluntas. **S**tey scias quod diues est cōis ge. in dedinatōe sed ois in pstruatōe et potest ad id mal. et fce. et neu. ge. satis ppue: sed non in quibet sui imitatio: quia quitas acie desinētis in em: et forma pluralis in es nullo modo potest neutro ge. adaptari. **U**bi nihil est: habeo diuitē regnū vel diuites regna: sed alie terminationes eius possunt neu. ge. adaptari: ut diues regnū diuitis regni. **U**bi **Q**uid. **A**ddidit externo marmore diues opus. **U**nde quidā dicit. **T**em vel tes: neutra fugiūt sed cetera sumunt.

Si dī diues regnū ē: dicere licet habeo diues regnū: sicut Iuuenalis dixit: nec vnq̄ depositum tibi sospes erit. **S**ed quia in rectis negantur ois gene. et obliq̄s admittunt iō dicunt accusatiuos in quibus vox neutrum genus refugit esse demendos.

¶ Diuitiosus a diuine et diuitiosus sa. sum. i. copiosus plenus diuitijs: et ppar diuitiosus fior. sim. et diuitiose sius sine. aduer. et hec diuitiositas tatis. i. copiositas.

¶ Diuidens duo ppo. cū deus: et hec diuidēs tis. i. ois vel agnus duos habens tñ dentes. **I**tem diuidens tis. omnis ge. pōt cē ptiapam de diuido dis. si. sum.

¶ Diuidia a diuido dis. hec diuidia die. i. discordia vel bellona vñ diuidios sa. suz. i. discordiosus quod sua discordia alios diuidit et discordare facit: et diuisiosus dicitur.

¶ Diuidiculum a diuido dicitur hoc diuidiculum l. id est castellum diuisione terrarum positum.

¶ Diuido a di et vido dis. tertie coniugationis fm anti- quos componitur diuido dis. si. sum. id est partur. vel quasi

diuersis modis videre. **Q**uidam tamen dicunt quod est cōpositum a di et via et bo: inde diuido. i. diuersas vias do. sed etiam est: vnde diuisus sa. sum. et diuisius ua. uum. id est diuisus vel diuidens: et per compositionem indiuisus sa. sum. et indiuisus ua. uum. **I**tem a diuido hic et hec diuisibilis et hoc le. vnde et diuisibilis aduer. et hec diuisibilitas tatis. et ppositionem indiuisibilis. et hoc indiuisibile in diuisibiliter: et hec indiuisibilitas ratio. **D**iuido pponitur cum diuido dis. et cor. ui. quod autem antiquitus vido dis. fuerit tertie coniugationis patet per illū versum catonis. **H**oc vide: ne rursus leuitat crimine dānes. quia de cor. ibi in vide: cuius imperatiuus secundę coniugationis desinat in c. productam.

Diuido dicitur & dido: quod quidā ab iduo deducunt.

¶ Diuiduus a diuido dicitur diuiduus a. um. quod diuidit vel diuidit. **U**nde hec diuiditas tatis. et per cōpositio- nem indiuiduus a. um. et hec indiuiditas indiuiditatis.

¶ Diuinus a diuus et diuinus na. num. quod est deorum vel pñens ad deos. vel diuini celestes deificat. et diuini qui tractant de deo. qui magis ppue dicunt theologi. et diuini qui diuinant quasi deo pleni diuinitate enī se esse plenos simulant et astutia quadā fraudulentia hominibus futura plecturant. **E**t a diuinus n. addita tas. fit hec diuinitas tatis. et diuinus aduerbiū. id est ex dijs vel a deis factum: et est diuino nas. pñū neutriū cū oibus suis compo- sitis. et produ. ui. **E**t ut dicit varro. **Q**uattuor sunt gene- ra diuinationis. **U**ide in aeromantia et geomantia.

¶ Diuisiosus diuisiosa diuisiosum. id est diuisiosus. in diuidia vide.

¶ Diuisiorum rij. dicitur cella ab alijs diuisa. et dicitur a diuido diuidis.

¶ Diuoltes vilissime meretrices que se suarū gratia nū- morum pñent. **E**t dicuntur diuoltes quasi desiderij vo- lētes: vel quasi pro nummo volutę: vide in diuolares.

¶ Diuortium. vide diuerticulum.

¶ Additio.

¶ Diuortium vel a diuersitate mentium dictum est. vel quia in diuersas partes cunct qui distrabūt matrimonij. **C**onprobata autem sunt hec verba in renūciatōe ma- trimōij. **R**es tuas tibi habeto: res tuas tibi agito. **D**iuor- tia esse non contigit solum distractionem: sed etiam om- nium inflectionum que a recto detorquentur. **V**irgilius auctor est in septimo. **O**bsidunt equites sese ad diuortia nota: hoc dicit Nonius marcellus.

¶ Diurnus a diu fm quod accipitur pro determinato spacio temporis dicitur diurnus na. num. id est vnius diei. vel durans per vnum diem.

¶ Deus dia dium. id est diuinus et sanctus. et et a deus. **V**el dius id est iuppiter. id est aer. ut sub dio. id est ac- re aut cælo.

¶ Diutinus diutina diutinus. penultima correpta in diu- turnus est.

¶ Diuturnus diuturna diuturnum. penultima correpta. in diuturnus est.

¶ Diuturnus a diu fm quod accipitur pro indeterminato spa- cio temporis dicitur diuturnus na. num. quod habet inde terminatam significationem temporis sicut diurnus ha- bet determinatam: et diutinus diutina diutini. in eodem sensu. id est longus prolixus. diu durans. continuatus. et dicitur diutinus na. num. a diu sicut diurtius fm **D**ugu. **p**ap. vero dicit diutina dicta ab eo quod diu durauerit. **D**iu- turna perpetuitate dicta quasi eterna.

¶ Diuulgo a di et vulgo gas. et diuulgo gas. gani. gare. id est diuersis modis vulgare: publicare omnibus notis facere et significare.

¶ Diu a deo et diu? ua. us. i. deificat. et de? sp. ē: diuus nō fit quasi quod ex mortali fit immortalis. **U**bi fm **p**ap. **D**iu? et de? vel impator quod post mortē velut de? habet. **E**t scias quod diuum et diuo quos ponunt aduerbialit sub diuo. i. sub cælo vel extra tectum sub solo aere et nudo. compositum cum ppositione dicitur subdiuus. **H**oc festus ait.

Dia ē insula iter cyclades alio noīe nax. **I**n qua these- aria dñe minois filiā deseruit. **F**uit et sacrata baccho.

Buj

Diana filia iouis & latone. ac soror apollinis aut phœbi. Hęc dī dea venatōis & virgītatis. & ē luna. Dīctē mons & oppidum in creta. Vnde dīctæus id est cretenſis.

Dīctynna dīctur diana a retibus venatorijs quæ in uenit. Nā dīctyon & dīcty rete dīctur.

Dido filia belī regis tyri & vxor ſichei pōtifcis. quē cum pygmalion rex didonis frater ob diuitias eius occidisset: dido cum theſauro nauigauit in africā. & ibi carthaginem condidit. Deinde cum hiarbas rex eam ſibi ducere vellet & carthaginenſes etiam id cogrent. igni & enſe ſe occidit. ob quod dīctā eſt dido id eſt virago. Nam prius elyſa dicebatur. Virgilius hīſtoriam ad æneam tranſtulit.

Dindyma mons phrygiæ ubi colebatur cybele mater deum quæ ob hoc dīctur dīndymene.

Dion nobilis ſyracufanus. amicus & auditor plato- nis. a dionyſio tyrāno pulſus. illum poſtea ſyracufis expulſit. deinde a ſuis occiſus. Ali⁹ fuit orator ob eloquentiam dīctus chryſoſtomus. i. aureum os.

Dionyſius dīctur bacchus quaſi iouis filius. Hīnc dionyſia ſunt bacchanalia.

Dionyſius etiam nomen eſt duorum tyrānorum in ſicilia quorum prior vel pater fuit egregius vir. alter vero peſſimus & tandem expulſus. corinthi pueros docuit litteras.

Diogenes ſinopæus: philoſophus cynicus & inuen- tor cynicæ ſectæ: qui opes contempſit & medicans li- bere carpebat errantes & nulli adulabatur. Ali⁹ fuit babylonius ſtoycus.

Dione mater veneris & pro venere ponitur. Ouidi⁹. Hippolite infelix velles coluiſſe dīonen.

Diomedes penult. longa: rex Aetoliæ tydeos & dei phylę fili⁹ q ad troiā cū ænea cōgreſſ⁹ venerē adiuvā tē æneā pculſit. Quappter illa multas ei miſerias at- tulit. Nā vxorē ei⁹ adulterā fecit. qd audiens diome- des domū venire noluit ſed in apuliā pfect⁹ arpos cō didit. Itē ſocij ei⁹ mutati dīr in aues herodios Alius fuit diomedes rex thraciæ qui ſuos equos paſcebat carnib⁹ aduenarū. quem tandem hercules ſuis equis deuorandum obiecit.

Dioſpolis magna vrbs in ſinib⁹ ægypti ad nilū ſita. alio noīe thebe. q centū portas habuit & magnifica Dirce mulier babylonia & formoſa. Quæ (ædificia. qm palladi cōiūtiata fuerat cū ſe lauaret verſa ē in pi ſcem. Alia fuit dirce vxor lyci regis thebaꝝ. Qui cū æte haberet vxorē antiopā & illa ex ioue grauida eēt: illā repudiās dirce accepit q antiopā valde afflixit & etiā clauſit. Antiopa tamē tpe p⁹ ſoluta pepit gemel- los. i. zetū & āphionē. q poſtea lycū occiderūt. & dir- cē alligauerūt caudis idomitoꝝ equoꝝ. q in ſotem mutata dī. Eſt em dirce fons circa thebas. Vnde dir- cæus. id eſt thebanus.

Dirachiū vrbs maritima i illyricov i macedonia pri⁹ dīctā epidannum.

Dithyrambus eſt nomen bacchi. Itē dithyrābi ſunt verſus in laudem vel honorem bacchi.

D ante D

Das dedi aſſi. are. i. dono: trado: cōcordo: partio. vñ hic dato: riſ. & datus ta. tū. vñ hęc datio niſ. & hoc datū ti. Do ppo. cū ad: & dī ad do dīſ. & cū ab. & dī abdo ab dīſ. i. abſcōdere: remouere: & cū con. & dī cōdo dīſ. qd ppo. abſcōdo dīſ. et recōdo dīſ. Itē do ppo. cū arcū & dī arcundo das. dedi. datū. Itē cū cre. & dī credo dīſ. & cū de. & dī dedo dīſ. & cū

e. & dī edo edīſ. & cū in & dī indo dīſ. & cū p. & dī pdo dīſ. & cū p. & dī pdo dīſ. & cū p. & dī pdo dīſ. et cū peſſun. & dī peſſundo das. & cū ob. & dī obdo dīſ. & cū re. & dī reddo dīſ. & cū ſub. & dī ſubdo dīſ. & cū trās. & dī trado dīſ. & abij- cū niſ. & cū venū. & dī venūdo das. & et eadē ppo. vendo dīſ. qd pponit diuēdo dīſ. Et nota q do & omnia ppoſita tranſeunt ad tertiā pūgationē. exceptis tribus. i. peſſun- do. dīdo. venūdo. q remanēt in prima. Itē oīa pba cō- poſita a do. q ſunt tertię pūga. faciunt pteritū in dīdi. & ſu- pinū in dītū. Lpōſita ſi a cōdo. vt abſcōdo & recōdo ha- bent duo pterita. i. in dīdi. & in dī. ſine geminatiōe: & duo ſupina. i. in dītū & ſum. Itē hęc ſyllaba da: corripit in hoc pbo do das. vbicqz & in pbo & in ptiſiplo & in ſupino. Vñ dī- cendū eſt circundabā dare. dat⁹. &c. vt ſemp da. corripit vbicunqz inuenit āte ſinē in hoc pbo. Itē hoc p⁹ q verē dī- do: riſ. & locundo: ariſ. nō ſunt ppoſita a do das. dī pro- duc. a penul. in pbo ptiſiplo & ſupino. Itē ſdas q do de- dī facit ſupinū datū. & ſtetī ſtatū. a correpta & eadē corripit in ppoſne. vt circūdatū & preſtatū. vel mutat in u. breuē: vt reddītū & preſtītū. Itē do cor. primā in pterito vt dedi cū ppoſitis oibus: vt circūdedī: ſi in alijs poliſyllabis de p- ducit penul. vt venūdedī. Vñ pſus. In verbo do das ſi ſint poliſyllaba dicas. Qd de longat: ſi da ſemp breuiat. pteritū datur breuib⁹ ſi breuiat. Hic tamen atten- de q ſatīſ dare acuit penultimā ſm vſum: cū deberet eam gūare: cū ſi breuis ſicut dīdo. Itē ppoſita a do & mo- noſyllabis ppoſitiōibus trīe ſunt pūgatio. vt trado dīſ. Circūdo aut pme pūga. eſt: qz circū diſſyllabū eſt & mag- aduer. q ppoſitio. Vñ pſus. Ad tertiā trāſit do ſi mono- ſyllaba datur. Sz redit ad primā diſſyllaba ſi ſociet. Itē vt dīxi dedi pteritū cor. primā: ſi dedi infiniti⁹ de dēdo- te. pdu. eandē. Et ſdas q do eſt pbi actiū ſi paſſiū in prima pſona pſentī dīctatū. i. do: nō eſt in vſu: ſicut nec for. Vnde ſupra in tria pte vbi agitur de pbo. & ſdas q ali- quid dīctur dari multiplicit: ſicut dicam in liberalia. Credo a cretū & do qdā dēducit quaſi viſū do quod credo. Da qdē corripit ſeqūte alia ſyllaba q ſi habeat a poterit eſſe longa vt dabamus media lōga eſt.

Doceo ces. cui. cū. & hic verbalia. Doceo pponitur ad doceo ces. i. valde vel abundanſ docere. Condoceo ces. id eſt ſimul docere. Dēdoceo ces. i. non docere: aut ptra- riū docere & facere obliuiſci. Edoceo ces. i. valde docere: vt extra vel ſupra docere. Dēdoceo ces. i. ante docere. Doceo et ab eo compoſita ſunt actiua. & faciunt pteritum in cui & ſupinum in ctum. & omnia corripunt hanc ſyllabā do vbicqz & pſtruitur cū duobus accuſatiuis vno deſignan- te rem in quā tranſit cor. actus: & altero deſignante rem cuius reſpectu ille actus trāſit in rem alterius accuſatiui: vt doceo te grāmaticā ſm ſuū. Quidā ſi dīct q pri- mus regiſ ex natura tranſitionis & alius ex vi cauſe mate- rialis. Verba aut q regunt duos diuerſos actōes in his ver- ſibus ptiñentur. Flagito poſco peto doceo rogo calceo ce- lo. In duo ſuccingit moneo ſimul exuo iungo. Accuſati- uos varios copulat ſibi binos. Inſtruo iungat ſine q res falſificat. Et oīſia q ſimilia ſunt illis: & q ptiñēt ad doctri- nā ad deſecationē & ad obſecrationē vt inſtruo te bonos mores obſecro te multa: oīo te hoc. Sz qua aſt natura p- dicta pba regāt duos actōes duplex ē opīnio poſita: & pōt addī tria q videlz pdicta pba regāt duos diuerſos actōes ex natura tranſitionis hac rōne: qz ptiñēt ad duos actus. Nā qunqz docet agit duo. agit em in diſcipulū quē docz: & agit in artem quam oſtendit. & iō duos actōes regāt. Sz qz ille duę trāſitiōes ſunt diuerſay naturay nō ſūt copu- lari: qz vna trāſitiō eſt dependēs alia pſdens. & hęc opī- nio magis mihi placet. Paſſiua aut pdictoy pboꝝ regiſ vnum actū: vt tu doceris a me grāmaticam.

Inſtruo apud doctos nō ſignificat docere: nec duos accuſatiuos habet ſed accuſatiuum cum ablatiuo.

Docibilis a doceo doces. dīctur hic et hęc docibilis et hoc docibile. et per ſynopem dīctur hic et hęc docilis: hocle. differūt ſi. Nā docilis eſt diſciplū q facile docet. Non em dīctur docilis quia ſit doc⁹: ſi quia docerī pōt.

Est enim ingeniosus et ad discendum paratus docibilis vero est liber qui facile didici vel didici potest. **Iuuenalis.** Dociles imitandis turpibus ac prauis omnes sumus. **I. faciles** ponitur tñ qñq; vñs pro altero. **Unde Job. vi.** Erunt docibiles dei. **I. dociles.** Et nota q; verba illa in bilis a verbis absolutis venientia significant actionem et aptitudinem agendi: vt risibilis. **I. aptus ridere:** gressibilis. **I. aptus gradi.** **Iuueniuntur** et quedam alia que significant passionem et aptitudinem faciendi: vt hec via est gradibilis. **I. apta per qua aliquis graditur:** venientia etia a verbis transitivis significant passionem et aptitudinem patiendi: vt amabilis. **I. aptus amari.** dicibilis. **I. aptus disci.** **Docilis.** **I. aptus doceri.** **Iuueniuntur** tamen quedam alia que significant actionem et aptitudinem agendi non tempore: sed qñq; in quibusda locis. vt cum penetrabile proprie sit quod facile penetratur: vel quod est aptum penetrari. **Iuueniuntur** tamen penetrabile frigus. **I. aptus penetrare:** vel quod facile penetratur. **Penetratio vel penetratio interior et exterior pars domus appellatur.** **Docilis vel docibilis** copo. cum in et in indocilis vel indocibilis. **I. non docilis:** vel non docibilis. **Et idas q; nota in bilis significat aptitudinem vt patitur.** **Nota vero in osus significant plenitudinem.** **Nota autem desinentia in bundus denotant similitudinem.** **Unde versus.** Osus plena notat bundus similitudo: bilis aptat.

Docibilis non approbatur a Laurentio vallerii qui dicit docilis habere docillimus in superlatiuo. Idem negat illa in bundus significare similitudinem cum notent id quod participia frequentatiuorum.

Docilis pe. cor. in docibilis exponitur.

Docimen: a doceo et hoc docimen minus. quod et documen inuenit. **et cor. pe. ta docimen q; documen.**

Dociloquus qua. qui. qui docet loquitur a docus et loquor pro. vñ hoc dociloquus qui. **I. docili eloqui vel docita et sapiens locutio: et cor. lo.**

Doctrina. a doceo ces. et hec doctrina ne. vñ doctrinatio. **aus. are. i. docere.**

Doctus: a doceo ces. et doctus etia. **et cor. et copatur doctior simus.** vñ doctetius. **sime. aduer.** doctus componit indoctus etia. **et cor. et copatur: et semidoctus etia. et cor. et doctiloquus qua. quum.**

Documen pe. cor. in documen est. inde documentum id est doctrina.

Dodana. a do das et hec dodana. **I. dea glandium: et dodona etiam dicta est quedam silua epiro a dando dodona. **I. glandes holbus: vñ dodoneus nea. nesi. possessus.****

Dogma: a doceo et hoc dogma matris. **I. doctrina** vñ iteratio doctrine: vel decretum: placitum: consensus: consolutio: inde dogmaticus ca. cum. **I. sagax. prudens: sophistice: instruens vel instructus: vel consolator: et dogmatizatio. **I. docere: instruere.**** **Iuueniuntur etia hoc dogmatizatio. sine g. pro domo.**

Dolabra big. soc. ge. et hoc dolabrum big. **I. eodem instrumentum dolendi. **I. pro bipenni.**** vñ dolobella **ge. et hoc dolabellum belii.** ambo dimi. vel dolabra dicitur quasi dulabra et duo habeat labra: et cor. la naturaliter.

Dolatus pe. cor. in dolatur vide.

Dolatura: a dolo las. et hec dolatura **re. id est dolatio** vel id quod dolando auferitur de ligno: vel id cum quo dolatur. **Item a dolo las. et hec dolatus. et hoc le. **I. aptum ad dolandum.**** et hoc dolatorum **rii. loc. in quo dolas.**

Doleo les. iul. liti. **I. pati dolore:** unde hic doloris. et hic dolosus **sa. sum.** **Doleo compo. condoleo les. **I. si mal dolere: compati.**** unde condoleo **scis. incubatio** de doleo **les. **I. non dolere: a dolore cessare.**** **Out. de remedio.** **Micula qui rupit dedoluitq; semel.** **Preddoleo les. **I. perfecte vel valde dolere.**** **Doleo et omnia composita ab eo sunt neutra: et faciunt pterit in liti: et supina in litum: et cor. do.** **Esopus.** **Sepe dolet pietas criminis arte capti.** **Et scias q; doleo verbum neutrum absolutum regit per sine doctem accusatiui: vt ventre vel caput doleo.** **Item nota q; dolor non est lesio: sed lesionis sensus.**

Dolum lii. vas terre rotundum.

Dolo las. iul. i. leuigare: planare: sparere: putere: est asida sandere: et est actusculi offibus suis copostis si qua habet: et cor. vbiq; hanc syllaba do.

Dolon: a dolus et hic dolo vel dolon nra. et dolones tela abscondita in lignis vaginis propter dolum: et ipse etia lignis vaginis dicuntur dolones: inter quas latet pugio sub specie baculi: et dicuntur sic: q; fallant et accipiant ferro cum pferant specie ligni: hos etia vulgus greco nomine oras vocant. **I. acutos: vñ et apud medicos acut? morib? oras vocat. ab ori quod est acutum.**

Dolore ras. **I. dolore habere: vel pati:** et et a dolore.

Dolosus: a doloris et dolorosus **sa. su. plenus dolore.** et coparat: vide in doleo.

Dolosus: a dolus et dolosus **sa. sum. pe. pd. **I. insidiosus vel malignus: q; deludat.**** **Et autem decipiat occultam malicia blandis sermonibus adornat: et coparat dolosus sior: simus.** vñ dolose **suus. sime. aduer.** et hec dolositas talis. **I. occulta malicia.**

Dolumen: a dolo las. et hoc dolumen intus. **id est q; dolabra et pdu. lu cu veniat a prima coniung.**

Dolus li. fraus mal. ge. malicia occulta blandis sermonibus adornata: calliditas mentis: et et a dolore: q; dolorem inferat: vel et dolus a deludo quasi delus: q; deludat et decipiat. **Et fit dolus alio: insidie loco vel telo: fraus circa fide mutata.** **Et est dolus et aliud agit aliud simulatur: Et cor. do.** **Et inde pro. subdolus la. lum. et subdolus li. substantiue.**

Doli vocabuli apud antiquos in bonis etia rebus vsurpabatur: nunc vero in malis tantum vsimur: unde adhuc dicimus sine dolo malo nimirum: q; solebat dici et bon?.

Hoc festus. **Dicitur autem vt vult donatus vel a dolando **I. minuendo: vel a ledendo.**** **Nota dolos grece lesio et latine.** **Labeo: dolum malum dicitur esse oem calliditate fallacia: machinatione ad circumueniendum: fallendum: decipiendum vel alterum adhibitam.** **Culpanus: non fuit autem contentus pectori doli dicere sed adiecit malis: quoniam veteres etia dolum bonum dicebant. et pro solertia hoc nomen accipiebant: maxime si aduersus hostem latronem machinaretur.** **Eic.** **In quibus ipsis: cum ex eo querebatur quid esset dolus mal? responderem et aliud simulatum est aliud actum.** **Virgilius in primo eneid.** **Rec latuere doli fratres lunonis et re.**

Doma tis. ge. neutri gredi tectum dicunt: potest etia dici doma tectum vel etiam atrium quod non tegitur. **Philostratus.** **Deus pills eius fiet sub domate sumus.** **Regi. **I. lib. v. Domatum fistulas et.**** **Et appellat domatum si fistulas cannales q; stillidia defluebant: vide in fistula.**

Doma dicatur domus. nam **το δωμα. domatium cubile.**

Domesticus ca. di. **I. notus: et familiaris quasi i domo eade stans: et derivat a domus.**

Domitellus li. et domitellus li. dicunt a dominus per diminutionem. **Item a dominus hec dñsa ne. et inde domitella et dominella ambo dimi. Domitell? et domitella etiam qñq; dicunt pulchri iuvenes magnati seu liberorum siue sunt seruientes siue non.**

Domitellus: a domus et dñs pro. hoc domitellus **li. **I. domus: fastigium: et altitudo: et et sic qñ dñs dom? **I. tñ qñq; domitellus dom? vel hitatio: vel massio: vel ius: vel potestas fin long.******

Domitella **ge. dimi. parua domus.**

Domiduca **ce. pe. cor. iuno et: q; vsq; in domum puellas maritatas introducere credebatur.** vide in interduca **ce.**

Domifico **cas. pe. cor. **I. domum facio: a domus et facio pro. a conuersa in **I.******

Dominationes. a dominus et et hec dominatio nra. **id est quod dominatus.**

Dominationes etiam dicuntur quidam angeli. **Et vt dñs. Grego. Ea angelorum agmina que mira potentia pre-**

eminent p eo q̄ eis cetera ad obediēdū subiecta sūt do-
minationes vocantur.

¶ Dominellus in domicellus vide.

¶ Dominicus: a dñs vel domina dñ dominicus ca. cum. Vñ
hec dñica cē. p̄ p̄ma feria. 2 hic 2 hec dñicalis 2 hocle. q̄
sumitur tā a dominica p̄ illa die q̄ a dñicus ca. cum. Et
vt dñ. p̄a. Dñicus dies p̄inde dñ q̄ in eo resurrectionis
dñi nostr̄i a ch̄stianis gaudiū celebraf. Item hic dñic⁹
a. dñicus ē quidam egregius confessor pater 2 institutor
ordinis fratrum predicatorum: 2 dñicus est dominicus
quasi a domino custoditus. f. a corruptione peccati: vel
dictus est dñicus quasi domini sui custos: 2 ideo glori-
ficand⁹ cultus quippe dñi fuit iste: quia voluntatem domi-
ni custodiuit. Custos dñi: q̄ vineq̄ dñi sabaoth custos a
dño deputatus.

¶ Dñum: a dñs dñ hoc dominium n̄i. i. ius: tutela: po-
testas: unde dñofus fa. sū. Imperiosus dñs 2 homo q̄ ha-
bet ardua p̄dperere. f. homo magnę auctoritatis.

¶ Dñor: a dñs dñ dominor r̄is. quod constituitur cum ge-
nituo vel cum dñtuo verbū deponens: unde hec domi-
natio onis. 2 hic dñatus tus. tui. i. dñatio.

¶ Dñs dñ: a domus: q̄ domui p̄sist: q̄ autē dñs dñ qua-
si dans minas vel quasi dans mun⁹. f. seruitum: vel do-
mus murus: vel dans minas. f. p̄cne: vel domans mas-
nus: et̄. est: nō cōpositio: 2 cōpo. cum hoc grō legum: 2 dñ
dñs legū. i. iurisperitus. Sed q̄ sunt due partes tunc dñ
dñs legū solus imperator: q̄ ipse sol⁹ habet potestātē cō-
dendi 2 destruendi iura.

¶ Dominus a domin⁹ vel domina dñ hic domn⁹ n̄i. 2 hec
domna nē. per syncopā: quod pp̄e puenit clausalib⁹
sed dominus vel dñia mundanis: vñ in ecclesia cantatur
Iube domne b̄dicere: 2 dominus abbas: 2 domn⁹ p̄lor
Inep̄ta quidem nec doctis digna syncope.

¶ Domo: a doma tis. dñ domomas. mui. mitū. i. vince-
re: subiugare: mansuefacere: frangere: colere. Et hic p̄-
balia domitor trix. domito: 2 domitus ta. tam. quod cō-
ponitur indomitus ta: tum. i. nō domitus 2 effrens⁹ 2 i-
stabilis. Domo p̄o. edomo mas. i. valde domare. Per
domo mas. i. perfecte domare. 2 redomo mas. i. iterū do-
mare: 2 a supino domitu fit domito tas. frequenta. Do-
mo 2 eius cōposita actiua sunt 2 faciunt p̄teritū in mut: 2
supinum in mitum. 2 cor. hanc syllabā do. Dopus. Qui
des ipse nota reos gulose doma. Itē verbū pone doma
longū p̄o culmine doma.

¶ Domuncula lē. di. mi. parua domus.

¶ Domus: a doma tis. dñ hec domus genituo hui⁹ do-
mus vel mi. 2 declinat̄ hoc nomen secundū quartam 2
secundā declinationē per oēs casus absq̄ dñō 2 abltō plu-
ralibus in quib⁹ declinat̄ in fm quartā dñat cñ domibus
2 nunq̄ domie: vt dñ. p̄u. in. vi. li. vbi agit de dñō 2 abla-
tuo pluralib⁹ secundē declinationis. Atq̄ tamē pluralis
2 vctus tam singularis q̄ pluralis. f. domi vel dome non
sunt in frequēti vsu secundū scđam declinationē. Simi-
liter nec ablatiuus singularis fm quartam scđ domu est
in vsu. Et scias q̄ domus est vnus familię habitaculum
sicut vrb̄ vnus populi: 2 sicut orbis domialū est totius
humani generis. Item dom⁹ dñ cōmixtio viri 2 vxoris.
2 etiā familia: sed incipit a duobus. Nam pp̄e familia
est liberti ex liberis legibus suscepti a sc̄more dicta: 2 dñ
domus quasi domans manus: 2 ē etimo. Item aladuer-
te q̄ domus fm q̄ est secundē declinationis ponit ad mo-
dū pp̄ior nōm: nō autem fm q̄ est quartē: q̄ pp̄ia no-
mina in quarta declinatione non reperiunt: 2 ideo bene
dñ fuit domi: sed incōgrue fuit domus. Itē in p̄sa pōt dñ-
ci vado domū: 2 cum p̄positione vado ad domū: diuer-
sis tamē respectibus. Itē volo te scire q̄ dom⁹ nō est no-
men collectiū vt dñā possit pp̄e domus sunt: ita q̄ do-
mus sit singularis numeri sicut nec ciuitas sunt vel mili-
tant: qm̄ vnitas dom⁹ cōsistit in perfectione partium cō-
tignarum. Et scias q̄ domussaltus libani de qua habet
i. i. lib. Regū ca. vii. dicebatur q̄ edificata erat de lignis
libani: vel vt dñ. glosa super illud Esai. xxi. Domamē-
tarium domussaltus. Iuxta tēplū erat domus quā edi-

ficiuit salomon ad reponenda arma: in cui⁹ arboribus
multę erant: vnde domussaltus dñ ipsa quoq̄ do-
mus nō lapidea sed lignea: 2 subdit causa quare lignes
ex humore em̄ cœmentī 2 lapidis vt aiunt eruginat fer-
rum. Ex dictis collige q̄ dicebat domussalt⁹ libani: quia
de lignis libani erat. Saltus vero quia multis arborib⁹
erat circundata domus ista.

Domus secundē significat locum: & ita ponit ab-
solute pro aduerbio locali sed sine adiectiuo: aut tā-
tum cum eo quod & loco congruit: vt sunt mee. tue
sue. nostrę. vestrę. proprię. aliene. Domus dom⁹
significat edificium aut familiam: & ideo p̄positio
nem vult: & alia adiectiua cum ea: vt eo in domum
lapideam &c.

¶ Donarium: a donū dñ hoc donariū r̄i. idē q̄ donū:
2 donarium est locus vbi dona quę offerunt i templo re-
ponunt. Et donarius r̄ia. rum. illud quod donatur: vel
quod facile donari potest.

¶ Donatica: a dono nas. dñ hec donatica cē. id est corā
qua auctor donatur. 2 donaticus ca. cum. quod donatur
vel capitur.

¶ Donatio nis. in dono nas. est.

¶ Donatium ui. i. donū: stipendiū: satellitū: stola. Vñ
in vita beati martini legitur q̄ imperator cepit donatū
erogare militibus: vel hic donus ni. dñatur miles: a do-
no: hinc hoc donatium quod militibus stipendiū p̄
stipendiū datur.

¶ Donatus: a dono nas. dñ hic donatus ti. quidam au-
thor: hinc liber ab eo compositus dñ donatus: vnde hic
et hec donatista sic. qui sequitur donatū vel studet in li-
bio eius. Donatistę etiā dicunt quidam heretici a dona-
to quodā afro dicti: q̄ asserant filiū esse minorē patre:
2 minorē filio spir̄itū sanctum.

¶ Donec aduer. i. q̄dū: quoad usq̄.

¶ Donifer ra. rum. vel doniferus ri. pe. co. qui defert do-
na: ex donū 2 fero fers componit.

¶ Dono nas. nare. i. dona tribuere vel remunerare: vel
honoriare: 2 differt a dare: q̄ dare est cū spe remunerati-
onis. Donare vero sine spe remunerationis. Nā donare
ē quālibet rē transigere. Unde 2 donū cuiuslibet rei trāf-
actio dñ. Unde dicitur donare quasi donū agere: 2 dona-
tio quasi doni actio. Unde dicit Aristot. in. ii. topicorum
q̄ donatio ē genus doni. Donū em̄ ē datio irredibilis.
Ecce dicit q̄ donū ē datio 2 nō ecōuerso. 2 differt donū
a munere: q̄ donum deo debetur: mun⁹ vero homini.
Itē donum honorariū est. Munus vero debitum vt pa-
trono: nā pp̄e dicunt obsequia quę pauperes diuitibus
loco munerū soluunt sic dicta: q̄ manib⁹ accipiuntur: vel
dantur. Item donū dantis ē a dādo vel a donando. Mu-
nus accipiens a manib⁹ vel a munendo: vel mouēdo:
2 pdu. do. Qui. de arte. placatur donis iuppiter ipse da-
tis. Dono as. cōponitur condono donas. i. simul donas-
re vel remittere.

¶ Additio

¶ Donamus autē plerūq̄ p̄mij gratia. Et. Digal-
los 2 hyspanos ciuitate donasset in p̄mij. f. interdū be-
niuoletie. Virg. Nemo ex hoc numero mihi nō donat⁹
abit: nōnunq̄ liberalitatis 2 mię vt docet valla.

¶ Dono as. donatice corone appellatę sunt: vt fest⁹ al-
q̄ in his veteres in ludis donarent. Redono nas. i. iterū
donare. Dono 2 composita eius actiua sunt: 2 prod. do:
vide in liberalis.

¶ Donon ex gr̄co est: q̄ illi vocāt dozon. hoc fest⁹ vide
in dono as. 2 in sp̄is. Itē quare vñ nō dantur om̄ia do-
na dicit in virtus. Item vide in plus.

¶ Doxas gr̄ce interpretat̄ latine videre. Unde hec dox-
as vel doxo verbus gr̄cum. i. video: inde hec doxas
dis. i. caprea: eo q̄ acute videat 2 de longinquo. Itē etiā
bibices dicunt quasi auices. q̄ instat autūz ardua 2 et cel-
sa teneat 2 in sublimis habitent: vt in sublimitate vix hu-
manis obtutibus pateant: vide etiā in caprea. Item
doxas pp̄ium nomē est mulieris: de qua habetur Act.
ix. 2 cor. pe. in grō doxas dis.

¶ **D**iacono diaconis vñ a græco diacon. Sed em̃ diaconē
diaconē vocant z vñ serpente: z est diacono templorum: an
guis aquarum: serpens terre. Dum em̃ est in templo p
pue diacono diaf. Dum em̃ est in aqua ppue anguis diaf.
Dum em̃ est in terra ppue serpens vñ. Glosa autē dicit
Esaie. xx vii. q̃ diacono vñ ferūt in terra serpit: natat in ads
volat in aere. Erṽ dicit Irido. etimolo. xii. Diacono mas

for cancorū serpentū; sine oīm animantū super terrā: qui ſepe a ſpelundis abſtractus fertur in aere: conſtitatur q̄ ppter ipſū aerem. Eſt autem criſtatus oīe paruo: et arctis ſitulis per quas attrahit ſpiritu et linguam erexit. Uim em̄ in dentib⁹: ſed in cauda habet: et verberare potius q̄ ictu nocet inorī: eſt a venenis. Sed ideo huic ad mortē faciendā venena nō erant neceſſaria. q̄ ſi quem ligauerit occidit. A quo nec elephas tutus eſt ſui corporis magnitudine. Nā circa ſemitas deliteſcens p̄ quas elephantes. i. illa animalia ſolūt gradiuntur crura eorū nodis illigata ſuffocatos perimit. Signitur autē in eph̄ opta et in india: et in ipſo incēdio iugis eſtus. Et vt dicit Ambro. i. hexameron. Dracones ſimili modo vt piſces pleriq̄ ſine pedibus ſunt.

¶ Addito

Idcirco vero ſimulacruſcuſculapi et ſalutis draconum figurē iungunt: q̄ preſtant vt humana corpora velut inſirmatis pelle depolita ad pulſū reuileſcant vigorez vt reuileſcunt dracones p̄ annos ſingulos pelle ſenectutis exuta. Hęc Macrobius libro ſaturnaliū primo. Dracones inſuper dicti ſūt a gręco verbo quod ē videre: diſſimā enim dicuntur habere oculorū aciem qua ex cauſa incubantes eos theſauris cuſtodie cauſa ſinſerūt antiqui. Ideo q̄ ſcuſculapio attribunt q̄ vigilantiſſimi generis putant q̄ res medicinę maxime neceſſaria eſt.

Hęc teſtus pōpetus. Demouē inſuper p̄ditum ē id q̄ Suetonius refert in vita cęſaris Auguſti actā auguſti matrem cū ad ſolemne apollinis ſacrū media nocte veniſſet poſita in tēplo lectica dum ceterę matrone dormiſſent obdormiſſe draconē reperciſſe ad eā paulo poſt egreſſū illam expergeſcā quali a p̄cubitu mariti purificaſſe ſe et ſtatim in corpore eius extinſiſſe maculā velut depicta draconis. Hoc idē de pōponia ap̄hucant ſapionis matre traditū eſt. In hiſtoria quoq̄ gręca ſcriptum eſt: ſerpenti eſſe vilum cubare iuxta olympiadem philippi regis vxorem. ex quo vulgari eſt alexandrum magnū ex numine conceptū. de hōis heſperidum et pulgii dracone: videas ſolū in libro de memorabilib⁹ munda. Et a dracone per compoſitionē dicitur draconarius qui dā piſcis qui h̄z aculeos in drachis ad caudā ſpectātes.

Draco gręce Δρακον opto dicit: eſt cohors parthorum & participium notans idē q̄ aſpiciens. Draconarius: a dracone dicitur hic draconarius ru. id ē vexillifer: vexillarius: ſignifer: qui fert vexillum vbi eſt depictus dracone.

Dracontea: a dracone h̄z hęc dracontea tēq̄. quędā herba quę vulgo h̄z herba draconis q̄ haſta eius varia ſit in modum colubū et ſimilitudinē draconis imitetur: vt q̄ eam herba vipera timeat. Itē a dracone hęc draconia nēq̄. vel draconita tēq̄. quędā gemma ex capite draconis eruta ſm̄ Aug. p̄ap. vero dicit. Dracontea herba ſic dicta q̄ a ſanguine draconis fertur nata: et eſſe draconis coloris: et ſlos eius: vt lingua draconis ſi quis radicem huius herbe ſanſis confricat manibus ſerpentes ſine periculo p̄ndet.

Draunculus li. dimi. paruus dracone: et formatur a dracone o mutata in um: et addita culus. et cor. cu.

Diagma tis. ge. neu. tētię declinationis per g ſcriptū eſt quęſtio ſiue interrogatio. Hinc diagmaticus ca. cum. i. interrogatiuus. Unde quoddā genus loquendi dicit diagmaticū. ſ. quod ſit inter interrogantē et reſpondentē: et p̄pue perſonas introductas: vt in Tere. ſm̄ Augu. Et p̄ap. dicit q̄ diagmatico eſt genus diſcendi in q̄ poeta nuſq̄ loquitur: ſed perſonę introductę tātum: vt de in heremineutius.

Drama dramatis non dragma: dicit rei repręſentatio: actus comędiarum vel tragędiarum: i quo res aguntur non narrant. Inde dramaticus. Dragma autem primę. gręce dī Δραχμη dragme meſ.

Diagmaticus in diagma eſt.

Dryades dē arborū: a dryades q̄ ē arbor latine.

Dryades in ſingulari dryas ſūt nymphę arborum a drys dryos quod eſt quercus. Dryinus quernus.

Dindides diſ. maſ. ge. quiddā lapis a dindos quod eſt arbor.

Dindos gręce eſt arbor latine.

Dindus di. i. arbor: a dindos h̄z.

Diomedarius riſ. maſ. ge. camerarius qui. ſ. ducto diomedos. Unde in Eſia. Diomedarij median et epha: et dicitur a diomedus.

Diomos gręce latine h̄z curſus et velocitas. Unde hic diomedus di. et hęc diomeda dē. quoddam gen⁹ camerariorum minoris quidem ſtature: ſed velociores: vnde a velocitate currendi nomen habuerunt. Sentū em̄ et amplus vno diemiliaria p̄gere ſolent: et pdu. me.

Diomos nis: maſ. ge. longa nauis et veloc in curſu: et h̄z diomos gręce quod ē curſus latine: velocitas vel curſitas.

¶ Addito

Preterea accipitur diomos non ſolū p̄o actu: ſed p̄ loco vnde currit. Suetonius in vita neronis. Elephanto ſup̄edens paragrati diomoz decurrit.

Drepanum oppidum ſicilie & mons. Virgi. Hic drepani me port⁹ & illatilis ora. vbi obiit actiſes

Dryades nymphę filiarū vel arborū: quę & hamdryades vocāt. Nā drys gręce querū ſignificat Declinatur autē hęc dryas huius dryadis.

Dryopes populus circa parnaſum. ſ. phocenes cultores apollinis.

Dryidę vel druidę erant magi aut ſup̄ſtitioſi homines in gallia filuas inhabitantes.

D ante U

Dualis. a duo derivatur hic et hęc dualis et hoc duale. et inde hęc dualitas ratio. i. duplicitas: altriplicitas. et ſcōm p̄ap. dualis. i. geminus diuiſus.

Duburatio quiddam coloris rhetorice eſt: de quo dictus eſt ſupra in quarta parte: in ca. de colorib⁹ rhetorice.

Dubitatus: a dubito tas. h̄z dubitatus ta. ſum. quod i actua ſignificatione inuenitur. et componitur indubitus ta. ſum. et vtriusq̄ comparatur. Unde indubitater et indubitative aduerbium. et indubito ſimili inuenit aduer. poſiti: vt indubito loq̄ſſe. i. indubitative vel indubitater.

Dubito tas. tau. i. tare. q̄ſi duab⁹ vtiſ dubitare: quod ē p̄gere. i. eſſe incertū: vel dubitare quaſi diutare. i. diuārū viarū eſſe incertum. Unde dubius quaſi diuiſus. i. incertus: quaſi diuārū viarū: vel quaſi duas tenēs vias. Et cōparatur dubius magis dubius dubiſſim⁹. Unde dubie magis dubie dubiſſime aduer. et hęc dubieras ratio. Itē a dubito h̄z dubitans tis. offiſ ge. et cōparatur ſm̄ q̄ eſt nomen. Unde dubitanter tius. ſime. aduer. et hęc dubitantia tēq̄. Dubitans compo. indubitanſ. i. non dubitans. et ſimiliter comparatur. Dubito componit adubito as. i. valde dubitare: et eſt neutri cum om̄ibus ſuis compoſitiſ.

Inuenitur tamen dubitare p̄ dubitando timere: et ſecundū hoc ſepe inuenitur paſſiuum in qualibet perſona ſed tñ indicatur neutrum: q̄ eius paſſiuū inueniat in prima perſona a ſcribiſ auctoritati. et cor. di. Lato. Ne dubites cum magna petas imp̄dere parua.

Dubobas. bant. inuenit p̄ dubito tas.

Ducatus: a dux dicit hic ducatus tus. ſm̄. id ē dignitas is. vel eius terra: et ducatus id eſt ductus vel guida: et corripit primam ducatus ſicut dux as. licet antea ducatus eam produ. dicit em̄ ducatum ſummi regis cōſcendit in arcem. Ad hoc dicit Magiſter Be. q̄ errant ibi ſicut in papilluſ.

Ducenſi tē. ra. a duo et centum dicitur. Unde ducenties aduer. numerales: et ducentiſſimus ma. num. et ducentenus na. num. ſecundū Augu. p̄ap. vero di. Ducenſi dicit quaſi bis centum.

Ducenſius pla. plū. i. ducenties tñ a ducenti et plūca p̄o. et cor. penul.

Ducilla tē. dimi. parua ducilla.

Ducillus li. dimi. paruus dux.

Duco cas. cau. care. derivat a dux ducis. et eſt ducere

guidare vel nutrire: et compo. educo as. i. nutrire: et educo cas. cū obus suis cōpositis actiui: et cor. hanc syllabaz du. sicut dux ds. s. duxo ds. eam pdu. **U** versus. Tu nī si lacte ducēs pueros ad funera ducēs.

Uduco ds. xi. cum. inde hic ducor: totis. et hęc ducit ds. et hic ductus tus. tul. et ductim aduerbiū tractim et ducro tas. verbū frequenta. a quo aliud frequenta. ductiro tas. **U**duco compo. adduco ds. i. ad se ducere vel ad alīū **U**bduco ds. i. separare: absentare ab aliquo. **U**bducitur quis ad rem inhonestam productus ad studiū: deducitur ad honore. Item duco compo. conduco ds. deduco ds. diduco ds. **U**re educo ds. i. extra ducere. **U**re introduco ds. induco ds. illud idē quod introducere. **U**re perduco ds. i. perfecte ducere vel coniungere. **U**roduco ds. i. procul ducere et absentare vel extendere: vel plōga re: vel in conspectu ducere vel in apertum vel extra ducere. **U**re obduco ds. i. tegere. Unde hęc obductio nis. id est tectio vel operimentū. **E**cclēsiastica. ij. cap. Et ne festines in tempus obductionis etc. Item reduco ds. i. retro vel iterum ducere. Item seduco ds. **U**re subduco ds. idem quod seducere: vel subter ducere. vel subtrahere. **E**t proprie subducere naues de aquis ad terrā trahere: vel ducere. Sic e contrario deducere est naues de terra in aquā ducere vel trahere. Item traduco traducis. **U**duco ds. et eius cōposita sunt actiua: et faciunt preteritum in xi: et supinū in cum. et pducunt hanc syllabā du. Sed duco as. eam cor. Unde quidā. **E**duco puma facit: educo tertis dicit. **U**re duco ds. causa differentie a duce oblatum de dux ducis syncopat secundā personā singularem imperatiui modi et facit duc. quā correptionē retinet omnia eius cōposita. Et inde duco ducis puma naturaliter producta: sed duxi preteritū pumā produ. positione: sed naturaliter eā corripit. **U**ñ dicit pūc. in. x. libro duco duxi quod ostendit esse correptū ex nomine quod ab eo deriuatur et corripitur dux ducis sicut rex rex produbatur ex nomine quod ab eo nascitur sicut rex regis. Unde duxi infinitiuius produ. du. sed duxi nomen eā corripit. Unde quidam. **U**docto crede duxi si vis ab eo bñ duci Sic igitur dux ducis naturaliter cor. pumā. **E**t hoc patet quod hoc nomen tradux ducis corripit du: vide etiam ista in duxi.

Uductilis: a duco et hic et hęc ductilis et hoc le. **U**ñ ducit aduer. et ductilis lea. leu. et ductilis la. lū. et ducti la. lum. et. i. clespedra: vide in fusillo.

Uductio tas. verbū frequenta. de ducto tas taul. tū. tu a conuersa in i breuē: et u in o fit ductio.

Uducto as. verbū frequen. i. frequenter ducere: a duco ds. rum. tu. u conuersa in o fit ducto tas.

Uducoz ris. mas. ge. in duco ds. est supia.

Uductis. fce. ge. in duco ds. vide.

Uduellio onis. mas. ge. in duellū vide.

Uduellum: a duo et bellum cōponitur hoc duellū ll. et duellū li: quasi dubellū vel dubellū. i. duobus bellum. Unde hic duellator totis. ille qui duellum peregit: et hic duellio onis. i. pugil qui etiā duellus et. et inde duellus lis. p. compositionē. i. ille qui perscueranter durat in duello: et videtur. **U**ñ est bellū fortis pugilisq. duellū.

Uñ dūmo

Uduellū: bellū videlicet quod duabus partibus de victoria cōtendētibz dūcitur. Unde pduellio q. p. tina ter retinet bellum. **U**ñ festus.

Udulcis. i. suavis: iocundus: amabilis: mitis: misericors inde dulcissimus la. lum. dūm. abquantulū dulcis.

Uducozatus ra. rum. i. dulcedine replet. seu dulcore.

Udulensis: a duo deriuatur hęc dulensis sis. i. charitatis seruitus q. fit inter duos: vel deriuat a dūna quod est seruitus.

Udulia lig. i. seruitus q. exhibēda ē homini: sicut latia ē seruus q. debetur deo: et a dulos. et cōponitur dulia cum hyper q. est supia: et a hyperdulia lig. q. si supia dūnam: et hęc chūsti humanitati debetur. **U**ñ honoz alium debetur ratione excellētie quā habet. **U**ñ est idē honoz debetur patri et regi et magistro. et sic de alijs: ut dicit pht

losophus in. ix. ethicoz. **U**nter omnes autē alias rationes excellētie est illa qua creatura honozat ratione vniōis ad creatorē: sicut humanitas chūsti et quę ad ipsam pertinent: et ideo speciali nomine hyperdulia notat: quasi superdulia ad latia accedens: Unde hyperdulia xpi humanitas per se considerata adozatur. **S**ed pōt queri an peccatores debent honozari vel adozari dulia. **U**ñ dico q. dulia reuerentiā et honozē importat quę creature exhiberi potest. **U**ñ autē honoz: ut dicit philosophus) nō debetur nisi rebus diuinis: non debet proprie et directe nisi si habent gratiā et virtutē quę diuinis facit. **U**ñ honoz ut inquit est p. m. virtutis. **S**ed habet aliquis virtutē multipliciter: vel sicut actus virtuosus: et hūc pprie et directe debetur et fm se honoz: vel sicut habens aptitudinē naturalē ad virtutē: et sic cuiuslibet habentis imaginē dei est naturaliter exhibendus honoz: nisi sit confirmatus i malo: ut demon et damnati: q. ligatus est illis ordō ad virtutem: vel sicut ordinatus ad inducendū et conferuendum in virtute: et sic debet omnibus p. latis qui ad hoc ordinati sunt ut alios instruāt et dirigant in virtute: dulia ergo homini debet. **U**ñ quidā. **U**ñ dicit dulia latia dic omnipotentis. vide etiā in latia

Uñ cetera taceam: versiculus ille ineptus est. **N**ā dulos primam & dulia primam & secundam pducit diphthongo: **S**cribuntur em̄ gr̄ce Δουλος Δουλα et i. latia etiā secundā producere debet more greco. **E**st autē dulos seruus: dulia seruitus: dule ancilla: dulicus & dulus seruilis.

Uduos grece et seruus latine.

Uduco: a dumus et dūmo mas. i. spinare: unde dumus es. mul. i. esse vel fieri spinosus: a quo dumesco scio. incubitium: ut ager dumescat. i. incipit esse dumosus: vel spinosus.

Udumetum ti. pe. pdu. et a dumus: et est dumetū locū dumo plenus: q. et hoc dumetū ti. dū. i. spinetum.

Udumetū locus ē vbi dumī nascuntur.

Udumus mī. mas. ge. est spina vel potius spinarū collectio. vñ dumosus sa. sum. i. spinosus sa. sum. vñ spinis plenus. **E**t cōparatur dumosus flor. simus. **U**ñ dumose sinus. sine. aduer. et hęc dumositas tis. et hic et hęc dumalis et hoc le. i. spinosus.

Uñ dūmo. **U**ñ in buco. **U**ñ dūmo de rupe paul pēdere videbo.

Uñ dūtaxat. **U**ñ dūtaxas. cōponitur cū dum aduer. et dū dūtaxat aduerbiū quantitatis. i. tantūmodo: et compo. a taxo p. licitari: q. licitatores rē in foro cōsiderantes dicunt tñ valet. **U**ñ inde dūtaxat ponit. pro tantūmodo: vel cōponitur a taxare p. dicere: q. illud quod dū tunc tātum est dum et vel ut dicunt cōponitur a taxo pro arbore succi amari simi: ex cuius succo si quis semel gustauerit: sufficit ei tantū semel gustasse: sed hoc non placet p. sciano dicent q. dūtaxat. i. tantūmodo ab aduerbio dū. et verbo taxo tas. componit.

Uñ dūtaxat autē vno verbo cōtētum est: nec petit illas p. tulas: verum etiā sed etiā: verum quoq. sed quoq. verum & sed & c. quas petūt non solū: non tantū: & non modo.

Uñ duo: a dya quod est duo et pluraliter hī duo hęc dū hęc duo: gō hoz duorum hāz duarū hozum duorū vel duum: dū hīs duobus duab. duobus etc. s. dūg. **U**ñ autē dicit in vi. libro vbi agit de dūno et ablatiuo secundę declinationis: q. duo et ambo genitiuos quidē et accusatiuos fm secundā dedinationē pferunt: scilz duorum et ambozum: duos et ambos quos in neutro differentie causa ad masculinum duum solet dicit. **U**ñ duos vero et ablatiuos in bus faciunt in offi genere: ut duob. duab. duobus. et sic etiā ambobus ambab. ambobus.

Uñ duo dūis dūi. dūisti dūere. i. tribuere: dare: soluere: a quo cōpo. anduo is. et est actiui duo cū obus suis ppo.

Uñ duodecenis. a duodecim et annus ppo. hic et hęc duo decenis et hoc ne. i. duodecim annorū. **U**ñ hoc duodecenis nī. spaciū duodecim annorū.

Uñ duodecennī nī. in duodecennis est.

¶ Duodecim: a duo & decē compo. duodeci om̃is generis numeri pluralis & indeclī. Sed cū componat ex duo bus rectis: videt q̃ ex vtraq; parte declinet: sed dico q̃ non oportet: q̃ regula intelligēda est tantū de integris.

¶ Duodecim autē pponitur ex integro & corrupto: q̃ videlicet decē corrupte venit ad compositionem.

¶ Duodenarius: a duodeci & duodenarius r̃ia, r̃ium, & hic duodenarius n̄i. & duodecimus ma. mū. & duodecī es aduerb. i. duodecim vicibus.

¶ Duodennis: i. duodecim annorū: & videt pponi a duodecim & annus: sicut septēnis a septē & annus. Raban⁹ Dulchre duodēnis dñs sacerdotes interrogat &c.

¶ Duodennus na. num. pe. prod. sed videt q̃ habeat ex vtraq; parte declinari: quia quando fit cōpositio ex duobus rectis ex vtraq; parte declinatur: & sic duo declinat: sicut & den⁹: ad hoc dico q̃ duodennus non cōpo. ex duo & den⁹: sed deriuat ex duodeci. & sic est figurē decōpositū.

¶ Duodeuiginti: i. duo minus de viginti. i. octodecim.

¶ Duodenus: i. bonus q̃ libet tribuit: a duois. &c.

¶ Duplex: as. in duplico vide.

¶ Duplicarius: a duplici & duplicarius r̃is. q̃ duab⁹ fauet partibus. f. fraudulentus.

¶ Duplico: cas. au. atum. a duo & plico: cas. vñ duplex: as. generis om̃is. & cor. du naturaliter: & pparat duplex cor. simus. Vñ dupliciter cor. simus. aduer. & hęc duplici tas t̃is. & cor. plī. duplico etiā primā naturaliter.

¶ Duplus: pla. plī. pponit a duo & plica: ce. vñ duplo: as. au. are. i. duplū facere: & cor. du naturaliter.

¶ Duran: idēclina. & in siue accentuat quidā fluui⁹ iuxta quē gigantes edificauerunt turrim. Vnde in sennar. Itē sicut & danielis. Duran est cāpus in quo rex nabugo donosor posuit statuam auream.

¶ Dureo: a duro: ras. & durco: res. rui. eē vel fieri durū & cōpo. Indureo: res. addureo: res. a q̃b⁹ incohā. dure sco: scis. Induresco: scis. adduresco: scis. Durco & cī cōposita neutra sunt: & pdu. du. Vnde in duro: ras.

¶ Durbuccus: & ille qui nunq̃ vult aperire os: & a dur, ra. rum. & bucca componitur.

¶ Durides: (ci. fce. ge. idē est quod durida: a dur⁹ vel a dureo: res. deriuatur.

¶ Duro: ras. rui. rare. i. durum facere. & durare. i. pmanere: pseuerare: sufficere: vt iste diu durauit: & durare. i. patienter ferre.

¶ Additio.

Virg. in p̃io enei. Durate & vosmet reb⁹ fuate scōis. Vnde hic & hęc durabilis & hocle. Duro compo. adduro: as. i. valde durare. Conduro: ras. i. simul durare. Deduro: ras. i. valde durare vel duriciē remouere. i. mollificare. Eduro: ras. i. valde durare. Induro: ras. i. interiora durare. vnde in exodo. Induratum est cor pharaonis. Perduro: ras. i. valde durare vel ante. Perduro: ras. i. perfecte durare vel fortiter. Obduro: ras. i. contra durare: vel quodā velamine durare. Reduro: ras. i. cōtra durare vel retro durare. Duro: ras. pro durū facere est acti- num & cōposita ab eo fm̃ q̃ redolent hanc significationē actiua sunt. Aliter duro & composita ab eo neutra sūt: sicut durco & ab eo cōposita. Itē duro & dureo ab eo cōposita om̃ia producant hanc syllabā du. Vnde Qui. de arte. Crtius & longo tēpore duret amor. Itē a duro: ras. durus: ra. rum. & comparatur durus r̃ior. simus. vñ dure r̃ius. sime. aduer. & etiā duriter aduer. iuenitur: & hęc duritas t̃is. & hęc duricia: ce. Durus compo. p̃edurus: ra. rum. perdurus: ra. rum. edurus: ra. rum. i. valde durus. & producat du.

¶ Durus: ra. rum. in duro: ras. exponitur.

¶ Dufius: si. mascu. ge. demon qui homines ducta sensu: vel q̃ duat eos vsq; ad mortem: & & a duco: as. secundū Aug. Pass. vero di. Dufios nominant quos romani faunoscarios dicunt.

¶ Dux: a duco: as. deriuat hic & hęc dux: as. cōmunē generis. quod designat dignitatē & officiū. Dux: em̃ dux q̃ sit auctor exercitus: sed non statim quicūq; principes vel duces sunt etiā reges dici possunt. in bello vero melius est ducem nominare q̃ regē. Nam hoc nomen exprimit

in p̃elisi ducentē. Dux compo. hic & hęc redur: as. & hic & hęc tradur: as. & deriuatur a reduco: as. & a traduco: as. & tenent tunc naturā p̃teritōriū p̃dictōriū verborū. s̃z redur: i. tradur: que naturaliter cor. du. tradur: as. & redur: as. licet duco: as. prod. du. Vnde in duco: as. & q̃ desī nūt in ux naturaliter cor. fm̃ Aug. vide etiā in tradur.

¶ Dux: ē p̃teritum de duco: as. & cor. du naturaliter si cu p̃bau in duco: as. Hic nota q̃ hoc verbū dux: vel ak quod simile cōstruit. cū nōle participiali desinēte in dus. cōsidera virū descendat a verbo h̃ite constructionē. ad accusatiuum: q̃ tunc congrue ponitur hoc verbū dux: & cum illo nomine in actō casu: vt dux: tuā amicitia rogandā. dux: vos attentius desp̃candos. Si autem verbū non cōstruitur cū accusatiuo: tale verbale descendens ab eo cū hoc verbo dux: cōstrui non valebit. Vñ incōgrue & amicitia tuā dux: attent⁹ supplicandā: s̃mo debet p̃nigerundū loco cuiusq; sui verbi constructione. vt dux: vestre gratie attent⁹ supplicandum.

Dulichium insula in maliaco mari circa achaiam inter achinades insulas & itacham: sub ditione vlyssis olim. Vnde Dulichius accipitur pro vlyssē: vel ad eum pertinēte.

Durias magnus fluuius hispanie circa numantiā per vacceos fluens. q̃ galloeciā sepat a lusitania.

E Prepositio est: & in compositione est p̃uatiuum: vt eneruis: vel intentius: vt enarro: vñ pro extra ponitur: vt educo: quib⁹ autē litteris p̃ponitur e: et quibus ex in cōpositione: dux: supra in p̃ma pte in tractatu de syllaba in cap. de x l̃is

C ante A

E Acides penul. cor. i. eaci nepos. f. achilles. Vnde respōsum apollineum memoratur pyrro damis. Mo te facda romanos vincere posse.

Acacides. Acacus & multa alia quae inter a recitauimus per a: a: a scribēda sunt non per e: solam. Sane in illo oraculo aio te acida & c. cū loquar ad pyrthum ep̃irotarū regem: non significat verū nepotē sed vnū ex minoribus. Nā fuit & pyrthus ille de genere acidarū vt attestatur Cic. offi. primo.

¶ Eatenus sūt duę partes: & sub duob⁹ accētib⁹ p̃ferit vide in secunda parte de accētū in cap. de tenuis.

C ante B

E Balis huius sis. ē euagatio p̃ter materiā: vide in quarta parte in cap. de coloribus & rhetorica.

Ecbasis non ebasis dicit⁹ prouent⁹ & extus

¶ Edoas adis. penult. cor. est sp̃acium septem dierum: & & ab epta quod est septē: & doas quod ē dies: & similiter dicitur hęc ogdoas huius ogdoadis. sp̃acium octo dierum: & & ab octo: & doas dies.

¶ Ebdomades cōceptiones sūt q̃ sunt in mente: q̃ partim notē sunt om̃ibus: vt si de equalib⁹ equalia demas: quę relinquunt sunt equalia. partim nota sapientib⁹ tantū: vt incorporea in loco nō esse: & debet scribi per b. Nā ebdo gr̃ce. i. concipio latine. Declinatur vero hęc ebdomas hui⁹ ebdomadis. Et pluraliter hęc ebdomades habebdomadū. Item hęc ebdomas ebdomadis pro septimana ponitur. Danielis. It. Ebdomas vna: & compit penul. siue do. Ebdomada etiā pro septimana p̃umē de clinationis est: & scribi p̃p̃le deberet per p. Nā dicitur ab hepta gr̃ce. i. septem latine. h. in s mutata: sed q̃ apud latinos p̃ ante d non reperit: transiit p̃ in b. & & p̃ ebdomada: & cor. penul. ebdomades & ebdomada: sed infra in b melius exponitur.

Hebdomas huius hebdomados dicit⁹ sp̃acium septem dierum: & numerus septenarius hebdomatus & hebdomus septimus: ab hepta. i. septē: vñ etiā hebdomicon: i. septuaginta: latini interdū ab

ad hebdomada faciunt nris primis de cl.

E domas dis. in ebdomades vide.

E briosus la. iū. dimi. aliquantulum ebrius. **U**bi plant? **R**isus ac ebrioli incedunt: et cor. o.

E briosus: ab e et bria quod ē mensura ppo. ebrius bria. bria. i. extra mensurā bibens. **U**bi ebriosus sa. sū. q. multū et hēre bibūt. et hēc ebrietas talis. et hēc ebriositas rō. ebu? qñq. ebriosus sēpe et multū bibūt: vñ ebrietas aliqñ ebriositas frequens vini temulentia. **I**te ab ebrius ebrio as. are. verbū qd nō est in vsu. **A**ristoteles tñ posuit simplex dicēs. **D**olieres q raro ebriant cito senescunt: hic nota in ebrietate duo attendi possūt. i. defect? consequēs et act? pcedēs. **E**x pte autē defect? cōsequētis in quo ligat vñ rationis ebrietas hēre excusare pñm in quāta causat luosū tarū per ignorantia: sed ex pte actus pcedēis videt eē distinguendū: qz il ex actu illo pcedente subsecuta ē ebrietas sine peccato: tunc pñm sequens excusaf totaliter a culpa: sicut forte accidit de loth. **S**i autē actus pcedens fuit culpabilis: sic non totaliter excusaf aliquis a pñō sequenti: quo. s. reddidit voluntariū ex voluntate pcedentis actus: in quātū itz aliquis dans operā rei illicitę incidit i sequens pñm. **D**iminuit tñ sequens pñm sicut diminuit ratio voluntarij. **U**bi **A**ugu. contra faustū dicit qz loth culpand? ē: nō quātū ille inest? sed quātū ebrietas meruit.

Non **A**ristoteles qui grāce scripsit: sed forte eius interpretes ebriant dixit. Nec quisq latine causat dicit pro efficit. vbi autē dicit defectus sequēs si de defectu rationis aut vsus eius bñ loq: si de vitio male

E bullio lis. lul. lire. i. valde bullire: verbū neutrū per geminū ll. et compo. ab e et bullo lis.

E bur ris. os elephāris: et deriuaf ab eo et eburne? nea. neū. illud quod est de eboze vel quod est candiduz sicut ebur. **U**bi in canticis canticor. Collū tuū sicut turris eburnea. **I**nnuētur etiā eburnus na. num in eadem significatione. **A**ugu. in. vi. encl. **P**rosequitur dictis portafq emittit eburna.

E burones sunt galizę belgicę populus: qui nūc dicuntur leodientes.

C ante C

Ecclesia conuocatio interpretatur
qz omēs ad se euocat: et est fidelium.

Additio

Ecclesia dicitur multitudo: propterea ecclesia significat cōtuz hominū non loca: vt vulg? male vsurpauit.

Sed **synagoga** quod interpretatur congregatio: proprie ē iudeorum. **Q**uis etiā ecclesia dicta sit: sed nostram apostoli nūqñ **synagoga** dixerunt: sed semper ecclesiam: si ne discernendi causa: siue ideo quia inter congregatio: nem et **synagoga**: et puocationem: vnde ecclesia nomē accepit distat aliquid: quia scilicet congregari pecora solent quorum greges proprie dicimus. **C**onuocari autē est magis vntium ratione: sicut sunt homines: vt autē notaretur iudeorum infidelitas dicta est eorum **synagoga**: id est congregatio: quasi pecorum et indiscretorum: et vt fidelitas nostra ipso vocabulo nominaretur dicta est nostra ecclesia id est cōuocatio quasi rationabilium et discretorum. **E**rgo ecclesia dicitur catholica. i. vniuersalis. **N**on enim sicut conuenticula hereticorum in aliquibus regionum partibus coartatur: sed per totum orbē terrarum dilatata diffunditur. **E**t hinc ecclesiola le: diminutiuum: et ecclesiasticus ca. cum. **E**cclēsiō sias. id est conuocare vel condonari: quod et ecclesiarij inueniunt. **S**z vt dicitur qz ecclesia sit nomen collectivum: quia ecclesia dicitur conuocatio fidelium: et sic signat in singulari numero multitudinem: ergo poterit dici ecclesia dei sunt in celo. **A**d hoc dico qz ecclesia non est nomen collectivum: qz collectivum sapit diuersitatem: sed ecclesia tantummodo vnitatem: sunt enim omnes fideles quedam membra charitatis vinculo cōiuncta in vno corpore. cuius caput est christus: et sic non est dicendum ecclesia sunt: vel ecclesia militant et triumphant: ne videatur in ecclesia dei esse diuisio: quę vnitatem spirituali firmiter est vnita: vt

de in par et in charitas. **E**t scias qz salomon dicit vñstigum nauis non inuenitur in mari. vbi dicit **Bernigius** i mathe. **V**estigum nauis in mari nō inuenitur: conuersario sanctę ecclesie non est terrena sed cęlestis. **U**nde vn? re: mer eius dicebat. **N**ostra autem conuersatio in cœlis ē et qz sancta ecclesia terrena officia exercere videatur veruntamen et? intentio semper spiritualis est et in cœlis. **I**n **Iob** etiam dicitur. **N**on inuenitur in terra suauiter viuentium. **A**bysus dicit. **N**on est in me: et male loquitur. id est per opera loquitur se ostendit non ē in me. **S**uperius dicit. **N**ō est in me: quia scilicet nec carnales mundi: nec auari: nec superbi sunt de ecclesia dei merito licet in ecclesia sint in numero: vide in bibamus: et i pte scriptio: et in virtus.

Ecclesia grāce εκκλησία dicit cōtuz: conciliū concio. vnde ecclesiastes cōcionator: et quia scribit per h produci debet cle: quam imperiti corripunt. **E**cclēsiāzo dicit cōcionor.

Ecclēsiastes grēce: hebraice coelech: latine condonator dicit. i. salomon. **U**nde di. **I**bero. **T**ñb? nominibus vocatū fuisse salomonem scriptura manifestissime docet. **P**acificum. i. salomonem: et ididam. i. dilectū domini: et quod nunc dicitur coelech. **E**cclēsiastes autem grēco sermone appellatus: quia cōtuz. i. ecclesiā congregat quē nos nuncupare possumus condonatorum: eo q loquatur ad populū et sermo eius non spectat ad vnum: s; ad vniuersos generaliter dirigitur. **P**orro pacificus et dilectus domini: ab eo q i regno eius pax fuerit: et cū domini dilexerit salomon appellatus est. vide in salomon. **I**ta iuxta numerū vocabulorum tria volumina edidit. i. prouerbia: ecclēsiasten: et canticum canticorum. **I**n prouerbis. parvulum docēs quasi de officijs per sentētijs erudiens. **U**nde et ad filij crebro sermo reperitur: in ecclēsiaste vero maturę vtrum etatis institutus ne quicq in mundi rebus putet esse perpetuum: sed caduca et breui vniuersa pure cernimus. **A**d extremum iam consiliatum virum et calcato seculo preparato in canticum canticorum sponse iungit amplexibus: nisi cū prius reliquerimus vitiā: et pompis seculi resicdantes expeditos nos ad aduentum preparauerimus: nō possumus cātare canticum canticorum. **E**t scias qz potest declinari hic ecclēsiastes sīs. et sic non accentuatur in fine: vt volunt quidam. **A**lij vero videtur qz pro homine non accentuatur in fine: vt vanitas vanitatum dixit ecclēsiastes: sed pro libro accentuaf in fine: vt in ecclēsiaste legi: et hoc mihi placet. **E**t si vide qz pōt declinari hoc ecclēsiaste huius sēs. et tūc cum declinatio sit grēca accentuaf semp in fine: vt verba ecclēsiastes: sicut pētecoste sēs. sēs.

Ecclēsiastes vt dixi: cōcionator dī: estq apud grēcos vt & significatio docet masculinum sicut & apud nos: et pot? primę q tertie declinationis: vñ si latine loqui veli nō dicā librū ecclēsiastes: sed ecclēsiastę: vulgo tñ indeclinabiliter dicunt ecclēsiastes tertio capite: cui? mihi sensus est ecclēsiastes dicit tertio capite: sed sic dicitur etiā ecclēsiasticus tertio capite. cum dicat ecclēsiastici. **S**icut etiā **Numeri** tertio dicunt p numerorum.

Ecclēsiasticum librum **Iesus filius syrach**: nepos **Iesu** sacerdotis magni **Iherosolymitani** composuit: qui liber apud latinos propter eloqui similitudinem titulo salomonis pignotatur. **D**ictus autem ecclēsiasticus: quia de totius ecclēsie disciplina religiose cōuersationis magna sit editus cura et ratione. hic apud **hebreos** reperitur: sed inter apocryphos ab eis.

Ecce cum componitur ab ecce et cum: quasi ecce cum: et ita secundum vñm declinatur accusatiuo ecce cum. et pluraliter accusatiuo ecce eccas. quasi ecce eos vel eas. et est pronomen. similiter elluz componitur ab ecce et illū quasi ecce illum: et ita declinatur accusatiuo ellum ellam et pluraliter accusatiuo ellos: ellas. ecce illū vel ecce illā: vel ecce illos vel illas.

C

Valla vult ecce esse ecce hic cum &c.

Echinus: in hecchinus vide.

Ediphsis: sive. ge. i. defectus solis vel lune vel alteri
rel. In dictamine vero si fiat defectus dictionis vel ofonis
vbi ediphsis: sed defectus ipse vel syllabe non: vbi ediphsis: sed
supheresis: vbi syncopa vel apocopa: vbi ediphsis ca. cu.
.i. defectus: vbi linea zodiaci per quam sol discurrit dicitur
ediphsis. Ad hoc est qd sol vel luna pariat ediphsim oportet
ut in illa linea sit sol et luna: et hinc ediphsico cas. i. ediphsim
facere: obscurare. De hoc etiam dicitur in quarta parte i
ca. de vitijis anebris barbarismo et solocismo: et differt ediphsis
ab aposiopesi: sicut in quarta parte dicitur tractatu de
colombis et heroidis vbi est de aposiopesi.

Ediphsico: in ediphsis est: et cor. pe.

Eco indeclinabile ge. neu. vbi ab ycon: et vbi eco quasi
pro sonus aeris vel animalis: vel rupium: vel montium.
qsi sonus redditurus: qd est imago et repitatio vocis.

Additio.

Echo dicitur aspirato scribitur: sonus vbi vel vocis repul-
sio. Per hunc reparabilis affonat echo. Sui. lib. meta. iij.
Planxerunt dyades plangentibus affonat echo.
Dicunt enim quidam qd echo saxi estiqd humane vocis so-
nu captans verba loquentium imitat. Et vbi sic: ad vocem
respondens alieni efficitur imago sermonis: sed potius et ve-
rius videtur hoc euenire natura locorum sicut conuallium et hu-
iusmodi sicut Aug. quidam tamen scribunt echo cum aspiratio-
ne. Pass. vero dicit. Vox aeris sonus in silua vel in cauernis
resonans. Pass. xvij. Aut resonans de altissimis montibus
eco: et accentuat in fine: et pd. prima: scribitur tamen per vnu c.

Echo non eco scribitur: estqz sonus. & dea in so-
nu versat fabulatus est Oui. Nec venit ab ycon sed
nec ab icon quidem: verum graece scribitur ἠχώ: & ve-
nit ab ἠχῆ aut ἠχός. i. ab eche aut echos id est sonus
vel sonitus.

Economicus: ab economus vbi economicus ca. cu. pe.
cor. i. dispensatiuus: vbi economica re. i. scientia qua struitur
in dispensatione populi familie.

Economus mi. pe. cor. i. dispensator populi familie.
Vbi hec economia mte. i. dispensatio talis. Et vbi economus
ab eco quod est sonus reddituus: qd ad eius sonum et vo-
cem tota familia debet ordinari. Vel potius vbi economus ab
icon quod est imago vel signum: et iconoma quod est lex:
vel norma quod est regula. Unde iconomus. i. signatilis
lex vel regula: quia ad eius signum vel regulam tota fami-
lia debet dispensare: et inde hec iconomia mte. vbi scdm
Aug. Pass. vero dicit. Economus graece dispensator do-
mus minister: qui modo aduocatus dicitur. Unde etiam
in iconomus.

Oeconomus scribitur per ce: grecis autem profertur
i. nobis e. ab οἶκος oecos. i. familia: similiter oeco-
nomia: oeconomicus &c.

Econtra aduer. ordinandi: acut pe. sicut de contra.

Econtra non dicitur in gramaticis: sed e contrario.

Ecors dicitur. ge. ois quasi sine corde: ab e et cor: et est idem
qz excors: vide in excors. Inuenit etiam hic et hec ecordis
et hoc ecorde.

Equis copo. ex en aduer. et qd: mutata n in c: vt ecqz
qsi ecce quis. De hoc etiam vide in lra pte tractatu de signi-
ra coposita nolo in ca. de syllabis adlectionibus.

Ecubi ppo. ab en et vbi mutata n in c: qsi ecce vbi.

Echatana vrbis medorum: caput regni.

Echinades velechine sunt insule in malliaco mari

Echion fuit vnus ex sociis cadmi primi regis the-
barum: & pater penthei regis: qui ab eo dicitur echio-
nides & echionius. i. thebanus

C ante D

Edaculus la. lum. i. aliquantulus
edar: vorax: ab edax vbi: et cor. cu.

Edar: ab edo es est: vbi edax ds. omis ge.
qui multum et assidue comedit: et copulat edax cor. sumus.

Edacter ds. sine aduer. et hec edactas tis. et pdu.
pe. in gto edactis: sed cor. prima vbi: ta in recto qd i obli-
quo. Sui. de remedi. amo. Ruperer luo: edax ia magni
nomen habemus.

Edemio.

Erg. i. ij. enel. Vbi et ignis edax sumus ad fastigia retro
soluitur.

Edecumo mas. au. arc. i. exerce: ab e et decumo es.
ppo. vbi et Macrobius de saturnaliis. Inuenit (inquit) locum
veterum virorum decumatus ex multis libris.

Eden debitalis vbi paradisus terrestris: et interpretatur
delitiae: vel edem vbi p eiden qd est videre: et fm hoc potest
etiam illi loco conuenire. Est etiam vbi visus diuinus quod est
modo: et delitiosus: et accentuat in fine.

Edentatus ta. rum. i. extra dentes qd dentibus caret: ab e
et dentatus pponitur.

Edentatus. au. arc. in dento tas est.

Edentulus la. lu. i. extra dentes: qd dentibus caret: ab e et
dens: vt dicitur. Sicut. Dente carens edentulus est: sed natus
habere. Qui dentes habuit nec habet dentes nec habebit
Est edentulus: prius est infans: vetus alter.

Edepol. i. per edem pollucis aduer. adiurandi: et acut in
fine. Addino. Aul. gellius li. xi. noctis amica
ru. Medepol qd iusiurandum est per pollucem viro foemina
qz comune est: vide qd super hoc dicat in capite. vi.

Scribitur sicut aedes per ae.

Edera: ab edus di. vbi hec edera re. pe. cor. qz edita fas-
cia lectis abundantia in esca et veteribus pbeat: vel vbi sic ab
hereo: qz arborum reptando adhaereat. Vbi edertinus na-
nu. pe. pdu. qz alit vbi edera quasi edita petens: vel edi-
tis herens ety. est.

Hedera scdm Tortel. scribitur ab hedrazo multi tamen
sine h scribunt: neqz dicitur ab hereo: neqz ab hedus qz
bus prima longa est deducit scdm Tortel. Idem tamen
docet a non diphthongatis diphthogatas habere
syllabas: vt statim in aedes dicitur: & ita posset a diphtho-
gata non diphthongata haberi.

Edes dicitur. sive. ge. i. domus: et vbi ab edo es est. qz primo
fuit facta ad edendum. In euangelio autem vbi de zacharia: qz
perijt inter altare et edem. Et vbi hic eden. i. templum: et scribitur
aedes per ae diphthongon.

Aedes varronis & Seruii auctoritate per ae scribitur:
& tamen ab edo scdm eos quoqz deducit eo qz in aede sa-
cra: id est in templo esse solebat. Sane edes in singula-
ri domus publica aut templum: nec ponitur sine adiectiuo
aut gto id denotante: in plurali sunt domus priuata.

Ediculo. i. rum. pdu. di. vide in dico.

Ediculum. ge. neu. pceptum: et pprie regum vel impera-
torum. vbi in Luca. Erunt edificia a celsare augusto. In li. de
cur. del. Ne animi malis qd pceptu cauenda sunt mores cor-
rumpant humani: nulla sacra ediculo digni putauerunt.

Hediculus ab hedus deberet scribi: & aedacula ab
aedes

Edfifico as. edes ppo. cu. factio et vbi edificatio as. i. edificatio
facio: et hic edificatio tis. et hoc edificatio as. i. edificatio effectio. vt
ipa edes: et ppo. copedifico as. reedifico as. et edificatio neu-
trii cu. oibz suis ppositis: et cor. si. et est edificatio figure decem
posita. Vbi nota vnam inter ptiptia et alias dictiones ca-
suales. qz nomen et pphenomen pponunt etiam p obliquos: vt
aliquis modi et istiusmodi et huiusmodi: sicut ptiptia non pnt copo-
ni teste Paul. nisi pntia: et hoc hnt a suis verbis: qm verba
vni hnt nro et non obliquos. Ergo si aliquis ptiptia vide-
atur i obliquo casu ad ppositionem venire dicitur est qz amittit
naturam ptiptia: et a pphenomen transit i nomen: vt docuit. i. i.
docui facies. S; si obliquo edificatio. Dico facies non hnt
hnt pphenomen a se: imo a pphenomen qz figure decem posit.

Aedificare est quidem aedem vel aedes facere: sed tamen
ad oem fabricam aut machinam ex ligno pertinet vni
de aedificamur naues. & turres: & de equo troiano di-
citur aenei. ii. Instar montis equum diuina palladis ar-
te Aedificant.

Edililitis: ab edilis: hoc edililitum tis. honor vel of-
ficii edilis: et hęc edililitas tatis. illud idē. et edililitus ita.
tum. i. res pertinēs ad edilem.

Edilis: ab edes: hic edilis huius edilis. penul. p
du. i. custos edilis: qui custodiebat de dignitate et officio
grarium et capitolium: vel curiam regis siue imperato-
ris: ne morbosā animalia ut capre et porci: et huiusmodi
intraret: et aerē ibi corrumpere.

Edilitas tis. in edililitum est.

Edilus li. dimi. parvus edus.

Immo hedill puus hedulus: hedul' puus hed'.

Edissa sse. vrb. me sopotamē quā condidit nemroth
q̄ antea dicta est areth.

Edissero ris. rui. ferrū. ppo. ab e et dissero ris. et ēdiss-
sere valde disserere: vel asire: narrare: exponere. Vñ
in euāge. Edissere nobis parabolā hanc. Et hinc edisser
totas. verbū frequentatiuū.

Editio onis. fce. ge. i. expositio: ab edo dis. diti. et ēd-
editio quasi extra datio fm p̄ap.

Editus ta. tti. pe. cor. i. altus vel manifest': vel natus
vel emissus: cōposit': expositus: et deriuat' ab edo dis. et
pparat' editus tior. simus.

Edia. in odis. Moxenas atanis edite regibus.

Aedituus ditui. dituo. idē ē qd edilis. i. custos edilis. et
ppo. ab ede et tuo. Unde editu' quasi edē tuēs et custo-
diens. Unde boni poere dicunt' editui: q̄ per carnia sua
fortia facta viroz custodiunt.

Aedituus quasi adē sacrā tuens. i. aspiciens & de-
fendēs dī authore Varrone: estq̄ is quē vulgus ma-
triculariū aut magistrū ecclesię vocat: edilis autē
tā edendis q̄ edib' p̄est. vñ differt multū ab edituo

Edo es. i. comedere. Antiq̄ dicebāt edo edis edit re-
gulariter: s; postea differētiē cā corrupta ē scōa p̄sona: et
p̄ edis dictū ē es. et vt in sumā dicat qd̄q̄ voces hui' ver-
bi sequunt' secundā per formationē corruptę sūt: sed q̄ for-
mant' a prima p̄sona nō sunt corruptę. vñ dī. p̄ul. i. ix. ii.
Edo es est: ē anomalū: tñ in p̄sali nūero seruat regulam
tertię iuga. edimur editis edūr. Sūt in p̄terito īp̄fecto
et futuro edebā edā: in oibus q̄ solēt in hac cōiuga. a pri-
ma nasci p̄sona: hoc ē tertia p̄sona īp̄passiui modi edat
et in futuro optatiui q̄ est etiā subiectiui p̄is edā das. dat
In oib' vero q̄ solēt in hac cōiuga. a scōa nasci persona
corrupta lueniens regulā tertię iuga. Et tñ p̄ductā quā
a scōa accepterūt p̄sona seruant vbiq̄: vt es est: este esto
te: esto essent et. Vñ qdā. San' vis esse: nolī de fructib'
esse: Accurris si nō vbiq̄ differētiā faciat vel defecti-
onē anceps s̄ḡio. Non solū est in p̄bis: sed etiā in nōl-
bus: et in alijs p̄tib' ofonīs q̄q̄ faciūt dīlam vel accerūt
vel īfaz mutatione auctores: q̄q̄ nō faciūt. Hęc p̄ulc.
Edo pponi. a edo is. it. vel ades adest. i. iuxta vī valde
corrodere vel valde edere.

Edo pponi. a edo is. it. vel ades adest. i. iuxta vī valde
corrodere vel valde edere.

Edo pponi. a edo is. it. vel ades adest. i. iuxta vī valde
corrodere vel valde edere.

Edo pponi. a edo is. it. vel ades adest. i. iuxta vī valde
corrodere vel valde edere.

Edo pponi. a edo is. it. vel ades adest. i. iuxta vī valde
corrodere vel valde edere.

facit edere: s; edo is. i. manifesto facit edidī geminatu:
q̄ ppo. ab e et do das. vide in edo dis.

Edo dis. diti. dēre. diti. ppo. ab e et do das. et ēdes
re dicere: manifestare: emittere: cōponere. exponere: pa-
rere: p̄ferre: p̄ducere: dare. vñ quidā. Edō cōpono pa-
rio loquor et manifesto. Aozmā nescit edo s; recte flectit
edo. Inuenit etiā apud āt̄q̄s edo is. regulare p̄ cōedo.
s; tūc ē simplex et facit p̄teritū edī vide i edo es est. supra.

Edorso as. i. deorsū scindere: et p̄cipue ab anteriori p̄-
te. Vñ edorsatus n. ē equus ab anteriori p̄te p̄ dorsum
fissus: et ppo. edorso fas. ab e et dorsum n.

Educo cas. aul. are. i. enutrire: et ppo. ab e et duco as. et
cor. du. vide i duco as. vel s; p̄ap. educare. i. nutrire: īsti-
tuere: eligere. Educere p̄o ē p̄trahere: erue: subuertere.

Educo primæ cōiuga. cor. mediā quā tertie pdu.

Edulis: ab edo es est deriuat' hīc et hęc edulis et hoc le-
i. habilis ad edendū: et cor. du.

Edulū lis. i. abus ab edo es est deriuat'. Vñ dī. p̄ap.
edulū ab edendo dictū: quasi p̄gustanna comestio vel
esca: edulia cibī alimenta apta ad manducandū.

Edulus li. dimi. paru' ed': edulus etiā ē: estoz vī vo-
rator qui multū comedit: ab edo es est.

Edus edi. mal. ge. ē: ab edo es est: q̄ tener sit et come-
stibilis: et pdu. pumā: vide in fastio.

Hedus vt Tor. recitat varro h habere putat: vel
vt ab edo differat: vel q̄ fabinis fœdus dī vñ fmus-
tat' in h. & qd̄ illic dicit' fircus latinis dicit' hirc' & qd̄
fœdus latinis hedus. Verū varro dicit a aditū capiti
vt in multis sit: vñ in eo scribit' edus. Sane qd̄ alibi
quoq̄ dixi: solēt q̄ a breuib' orta pducunt' elemē-
tū addere: vt edes & edus ab edo: q̄ vero a lōgis cor-
ripiūt detrahere vt aqua ab equo: iarena ab hereto.

C ante f

Effabilis: ab effoz faris deriuatur
hīc et hęc effabilis et hoc le. qd̄ aptū est vt q̄s lo-
quat' illud: et ppo. cum in: et ē hīc et hęc ineffabi-
lis et hoc le. et ambo pparant.

Effamen nis. vide in effamino nas.

Effamino as. compo. ab ex et famino: et mutat' et in f. et
est effaminare idē qd̄ loqui: vñ hoc effamen nis. i. loque-
la: locutio: et pdu. pe. in ntō: sed in grō eā cor.

Effectus ua. uū. in efficio ds. vide.

Effeminatouum ris. domus meretricum. et dicitur ab
effemino nas.

Effemino nas. in femino nas. vide.

Efferratus ta. tti. ē: mente ferina effectus sine ratioe:
ab effero ris. fm p̄ap.

Effero as. aul. atū. arc. i. crudeliter agere: vel ferruz
facere: et deriuatur ab efferus ra. rum. fm lūgu. dicitur
etiā effero ris. vñ dicit' p̄ap. Effero ris. tus sum. ef-
feratus mente ferina effectus sine ratione: sed effero as
magis est in vsu: et cor. fe.

Effero fers extuli elatū: ab ex et fero fero: et est efferre
extra ferre: et est propt̄e cad auerum: et efferre. i. extolles-
re. eleuare: sup̄bire. Vñ hęc elatio onis.

Efferus ab ex et ferus cōpo. efferus ra. rui. i. valde fe-
rus: crudelis: et īmansuetus. et cor. fe.

Effeta. i. adaperitio vel aperire sicut marcus euange-
lista exponit: et accentuat' in fine. Dicit' etiā effectus ta. tti
sed aliud signat: et tunc pdu. pe. sed effecta eā cor. vñ i au-
rora ē: Effeta sic audit: sic homo verba sonat.

Effectus. fœtus ta. tum. compo. cum ex. et ē effectus
ta. rum. i. debilis: quasi sine fœtu. i. sine fortitudine viri
sed pp̄le ē de muliere effecta: quasi extra fœtū posita
quē iā parere nō pōt: et hīc facta est translatio: vt ille
dicit' effectus qui iā enacuat' est a viribus: et pdu. fce.

Effeditio

Boetius. Et tremuit effecto corpore laxa cutis.

Efficacia: ab efficax ē: hęc efficacia dē. i. potentia: per-
fectio: vigor: agilitas.

Efficax as. ge. ois ē: ab efficio ds. et ē efficax potēs q̄ nul-

lā difficultatē habet in qualibet re facienda: sed etiam ad effectū ducit: vnde et eā medicinā dicim⁹ efficacem q̄ efficit illud propter quod data est: et comparatur efficax cior simus. Vñ efficaciter cius, sime, aduer. et compo. lefficax. i. non efficax. i. qui non pōt deducere ad effectū quod intendit: et sūt cōparat: et cor. si fm lūg. pāp. vero dī. Et ficar effect⁹ capax: qui facile pōt implere qd vult.

¶ Efficio ab ex et facio dīo. cōpo. efficio dīo. fed. factū. et est efficere: pfecte facere quasi perficere leuiter adimplere et inde effectus ctus. tū. i. finis rei: aut quod a causa efficitur: vt dies est effect⁹ solis. vñ effectiuus uā. uñ. qd habz vel potest habere effectū: et dī effectiuus ab efficio dīo. qz efficit: vt medicina ē effectiua sanitatis.

¶ Effigies: ab effingo gīs. quod compo. ab ex et fingo gīs. dī effigies giel. i. mago: et hīc effigio as. aul. i. effigie facere vel effigie repitare: et est actiū.

¶ Effrontis. tū. i. tū. i. venenose loqui. vñ foras emit tere: et compo. ab ex et fons nīs.

Latine dicitur effutio pro eo significato.

¶ Effor: ris. fatus sū. fari. i. loqui: et ppo. ab ex et for rīs. et pdu. fa. vel effor. i. extra vel aperte loquor.

¶ Effraim filius ioseph dicit⁹ est. qz auxerit eū deus: et ex eo vocabulo in lingua nostrā transfertur augmentum.

¶ Effraeus tea. tē. penul. pdu. ab effraim scribit⁹ p geminū ff. Ephraeus ab ephraim per ph ephraeus ab ephraim per eu: ita dī in hīstorijs in. i. Regū quasi in principio. et dī aggrauari effrata in penult. et vltima.

¶ Effregi pe. pdu. pteritū de effringo gīs.

¶ Effrenatus ta. tū. dī ab effreno nas. et ppo. ab ex et freno nas. et fm pāp. effrenatus dī quia pceptus et pronus et sine frenationis sit.

¶ Effrenis. frenū cōpo. cum ex: et dī hīc et hēc effrenis et hoc ne. et effrenus na. nū. i. sine freno: et pdu. fre.

¶ Effringo gīs. gl. ctū. i. valde vel extra frangere: et cōponitur ab ex et frango gīs.

¶ Effrons tīs. cōis ge. i. inuerecūdis: sine fronte et sine verecūdia. et dī ab ex et frons tīs.

¶ Effugili gij. i. fuga: effectus fugē: ab effugio gīs. dī. Job. xj. Effugili peribit ab eis.

¶ Effugus ga. gum. ab effugio gīs dī effugus pe. corr. i. fugitiuus vel extra fugiens: q. i. cōtinue vel sepe fugit

E ante E
Ga grece latie dicitur capra: et est tertia littera a.

Prima tamen ai grece habet: & scribit in nomiatuo α i ex: vnde gūs aegō: actūs aēga. vnde fieri potest ntūs primē.

¶ Egeator in egeus vide.

¶ Egenus tīs. oīs ge. i. necessaria nō habens: vel opus habens: ab egeo ges. deriuat⁹: qz autē dī egeus quasi sine gente vel gñe: etymologia est.

¶ Egenus na. nū. penult. produ. deriuat⁹ ab egeo ges. et dī egeus. i. egeus: inops: pauper: qz autē egeus dī quasi sine gente vel gñe vel extra gentē etymologia est.

¶ Egeo ges. gul. eo mutata in ut diuisas. i. non habere vel opus habere: et differt a carere: qz carere est non habere. sed multoties egeus rei quā habemus. Egeo cōpo. cū in: et dī indigeo ges. interposita d. et in i mutata. Egeo cū omnibus suis cōpositis est neutrum: et facit pteritum in gul: et caret supinis. et corr. ge. vnde prosper. paucorū eriguit tēpore vsus eget. Et fm pāp. Egeo illius rei vel illa rediciamus: et vt dicit pāp. et indigere. i. paupertatē pati: necessarius non habere.

Egere est opus habere aliqua re qua caremus proprie: nā nemo pprie eget re quā habet: indigere tñ videt posse dici. Ceterū caremus multis rebus: aut potius vacamus quibus non egemus: vt monach⁹ armis bellicis: vacat sed non eget. Eget autē auar⁹ quodāmodo re quā habet: quia eius vsu nō habet: & ita non habet: quia vt dicit Seneca tā deest auaro

quod habet q̄ quod non habet.

¶ Eger ra. rum. dī ab ego ges. qz eget virtibus vel letitia. i. tristis vel infirmus: et comparat⁹ eger rior. rimus. vnde eger rior. rime aduerb. Vnde hēc egritudo nīs. i. tristitia vel infirmitas: et hēc egrimonia nīc. illud idem: et egrorus ta. rum. i. eger. Sed eger pprie animo: egror⁹ corpore. Itē eger. i. tristis infirmus ad tempus.

¶ Additio.

Virgilius in primo. Luriscqz ingentibus eger.

Sed egrorus tñ infirmus et dū et sepe: sicut iratus et frandus differunt: et pdu. e. vnde quidā. Ingemit egrorus. quia languet corpore totus. Eger languescit mentis vitium quia crescit.

Aeger perascribitur ab agendo scdm Tortellū per antiphrasim: vel qz agat aiam qui aeger est.

¶ Egere potest eē infinitiuus de egeo ges. egui. Item pōt esse pteritū pfectū de ago agis egi. egerunt vel egere: et in vtracqz significatione pdu. ge.

¶ Egero: ab e et gero rīs. ppo. egero rīs. egeſſi. ſſi: et est egero digerere: foras emitte: et pprie malā substantiā ventris p secessū vel anū: et hinc transiit dī p euacuare ponit etiā pro vomere: et cor. ge. vnde quidā. Qui bene digerit egerit ingert est homo sanus.

¶ Egesco ſas incoba. id ē incipio egere: et formatur ab egeo ges. addita co.

¶ Egestas ab egeo ges. dī. et est egestas pēor q̄ paup⁹ tas. paup⁹ tas em honesta pōt esse: sed egestas sepe est turpis. ¶ Additio Virg. in. vj. Et metus et maleſuada fames: et turpis egestas. nā et mace deturpat facie: et necessitate reliquit fordidū: hoc Donatus.

¶ Unde egestosus ſa. ſū. i. egestate et miseria plenus. Itē egestas pōt esse actūs pluralis ſce. ge. hui⁹ nōis adiecti ui egestus ſta. ſſi. et tunc deriuat⁹ ab egero rīs. et ē egestas euacuitas: vel foras p anū missas: vel vomitas: vñ qdā post res egestas multos afflurit egestas.

¶ Egestuosus ſa. ſum. in egestas vide.

¶ Aegeus gei. pe. acuta pater fuit theſei. poſtea de⁹ maris facus qñ in illud se pēpitaui. Vñ egeū dicit⁹ est mare illud in quo se pēpitaui. et hinc egeus egea egeū. et hīc egeſtor rīs. i. horator nautis in mari: ab egeo mari.

Aegeus pater theſei diſſyllabum eſt: adiectiui tñ ſyllabū. Catullus. Linquentem gnatam ventis cū crederet aegeus.

¶ Aegilopa: in egielopū ē: et cor. lo.

¶ Aegilopticus: in egielopium vide.

¶ Aegilopiū pī: ge. neu. et egiropa pē. i. vlcus vel caro q̄ naſat in angulis oculorū. vñ Wacer de virtutib⁹ herbaz Aegilopā curat si quis cōmaſticat illā: vñ egilopicus ca. cum. pe. cor. qui talē patit⁹ infirmitatē vel curat.

Aegilops grece αἰγίλωψ maſ. ge. dicitur aena & morbus oculi: ſorte ab actō tertiā ſit nominatiuus primē: hēc aegilopa.

¶ Aegyptiacus dies: in egyptus vide.

¶ Aegyptus ti. in egyptus vide.

¶ Aegyptus ti. eſt qdā regio in aphyca. ſce. ge. vñ egyptius na. tū. et interpretat⁹ egypti lingua hebraica aſſigētes: qz aſſigēter p pīm dei pūiſqz diuino auxilio liberaſt: et egyptiac⁹ ca. cū. pe. cor. vñ i q̄l3 mēſe dicit⁹ duo mali dies egyptiaci: qz ab egyptijs fuerit introducti ſz qdā vt dī. gloſa ſup illud Eſa. xx. ca. Tradā egypti in manu dñorū crudeliū. Multis iqt gloſa dñis egypt⁹ eſt tradita. Pulo aſſirijs: ſcdo nabuchodonosoꝝ: tertio alexandro: Ad vltimū romanis antonio et cleopatra ſub auguſto ſu patris. caldei crudeliores: romani potentiores: vide in poena. Hīc nota qz in q̄libz mēſe ſūt duo dies egyptiaci: hoc ē ab egyptijs deſpēſi. In egypto nō erant pīſſimi aſtronomia: et iuenerit qdā pſtellatiōes eē nociuas acti b⁹ hoīs iſtis dieb⁹. i. in aliq̄ hora horū dieꝝ: et ſcō nota eſt hos dies: ſz nō dñt ſeruari: qz ſcā mater ecclā p̄bet ſi dē talib⁹ adhiberi fm qdā: vñ dicunt p̄dicti dies egyptiaci: qz dñs i illis dieb⁹ miſit plagas i egyptos: et ſcribē

In kalendario non quod aliquid sit implendum vel desinendum his diebus potius quam in alijs. sed ut dei miracula in mensura teneantur: et hoc magis placet. Quod autem dies sit egyptiacus a principio vel a mensis fine quolibet mense istis versibus explanat. Augurio: decies audito lumine claudior: Inquit olivabes: coluit colus ex cute galli. In his duobus versibus sunt duodecim dictiones duodecim mensibus servientes: prima pilos: et scda scdo: et sic de alijs per ordinem superio lino a ianuario: ita quod quora est prima littera prae syllaba alium istarum dictionum: totus dies est egyptiacus infra mensem cui deservit illa dictio: computando a mense principio versus finem: quora est prima littera scda syllaba dictionis: totus dies est egyptiacus a fine mensis versus principio computando. huiusmodi gsa. Augurio: quod est prima dictio deservit ianuario quod est primus mensis: et a quo est prima littera prae syllaba huiusmodi dictionis augurio est prima littera in alphabeto: ergo primus dies ianuarij est egyptiacus. Item g est prima littera secunda syllaba eiusdem dictionis. vij. in alphabeto: ergo septimus dies ianuarij est egyptiacus: computando a fine versus principio sic de alijs. et deinde accipe scdam dictionem per scdo mensem. faciendo similiter ut dictum est: et sic deinceps etc.

Egloga gē. vbi quasi egloga: gē enim græce capra latine: logos sermo. id est egloga. i. sermo de capris vel quasi de rusticis vel villoribus rebus: vel vbi egloga. i. caprum sermo: vel propter fertilitatem et turpitudinem materiet: ut apud satyricos: vel quia ibi sermo habeat de capris precipue ut apud Virg. in buco. et cor. pe. Virg. egloga. Verbenas et adole pingues et mascula thura.

In hoc versu non ostendit egloga corre. pe. sed forte quia in ea obscena dicantur. Nestor vult. egloga pro ecloga ab eclego quod est eligo dici.

Ego ontis. et egona nē. i. seculi: vel ut dicitur. psal. Ego nescis pe. prod. sunt sacerdotes rustici.

Aegon aegonos accentu in secunda est caprile: accentu in prima est proprii pastoris: cuius meminit et Virg. in buco. Non verum egonis nuper mihi tradidit aegon. Aeon autem huius æonos: græce αἰών ωπος æonū est et seculi: vñ æonicos æternus: nec sic dicitur aegon nec ægona: verum æon ge. mas. a cuius accusatiuo æona forte fit ntus fce. ge. decli. primæ.

Egoceros ēga quod est capra cōpo. cum ceros quod est cornu: et vbi egoceros ontis. quiddam aliud quod alio nomine vbi cornu: et pōdōd p eodē aiali egoceron: vñ egoceros et acuit in fine: unde quiddam. Est tibi saturne domus egoce rontis et vine.

Aegoceros non ægoceron dicitur: habetque in genitivo ægocerotos: græce αἰροκερωτος inon ægocerotis: et dicitur ab æx ægos: et ceras ceratos. i. cornu

Egometer. i. ego non alius. vñ dicitur. psal. in. xij. lib. de casibus pnoles: Dicendo ego dico: vel possū et solus cum alio intelligi: et solet tñ met addita plenius significantia vel distinctione ostendere. egomet. i. ego nō alius. Necnō ego ipse vel egometipse. Et scias quod syllabica adiectio mutat speciem sed non figurā: unde egomet est spēs derivatiue ab ego: sed figurę simplicitas: de syllabidis adiectionibus autē quod adiungunt pronominibus dictū ē supra in tertia parte: vbi agitur de figura nominis in capitulo de syllabidis adiectionibus in fine.

Egona nē. in egon exponit. Unde addita.

Egre aduer. i. difficiliter: acerbe sñ psal.

Egredior deris. egressus sum. i. exire: extra gradi: et pro. ab e et gradior ris. vel egredior vbi de vno loco in aliud locum exeo.

Egregius ab e et grex cōpo. egregius a. um. i. nobilis maximus: precipuus: quasi extra grege aliorum: et per supplementationē comparat egregius magis egregius simus. et hinc egregie magis egregie sime. et hęc egregietas tatis. tatis pprietas. i. nobilitas.

Egreo es. ul. ere. i. esse vel fieri egrum: et vbi ab eger et est verbum neutrum.

Egresco scds. incobatiū. i. incipio egrere: et format ab egreo gres. addita co. fit egresso.

Egrimonis: ab eger vbi hęc egrimonis egrimonis. i. tristitia vel infirmitas.

Egrotos tas. tavi. tare. i. infirmari vel frequenter egrotare. Licet enim egreo es. ul. sñ vñum careat supino: fit tñ ab eo egrotos tas: frequen: quasi ab egrotu supino. et produ. o. Horatius in epistolis. Quod mihi des egro debis egrotare verenti.

Egrotus ta. tum. pe. produ. in eger est.

Egrui trissyllabū pteritū est de egreo es.

E ante I

E Interiectio dolentis vnius syllabę est: et ei dñs cum deberet minui vna syllaba a genitivo sicut omnia facientia genitivum in tus per die resim pferunt causa differentię et interiectionis: sicut igitur ei eidē eiusdē per dieresim pferunt sñ psal.

Hei interiectio non ei a doctis fere scribitur.

Eia. i. age pprie aduer. hortandi.

Eiecto tas. verbū frequē. i. frequenter eiocere. et forma tur ab eiecto ds. eiect eiectū tu. u. in o cōversa.

Eiecto eiectis. ci. ctū. cerc. i. extra tacere: euellere: euellere tacere: et cōpo. ab e et iacio ds. et mutata in i et iacio ds. et scribit per duo ij. et est pumū cōsonans: scdō vocalis vñ dicitur. psal. in. xij. lib. qd e prepō in cōpositione innent tur ante u et i. loco cōsonantū postas. ut eueo: et eiecto ds.

Eiulath indię regio sic dicta: eo quod possessa sit ab eluio filio lectan post diluvium sñ psal.

Eiulor: iulus multū fleuit in morte patris: ideo a iulo et per cōpositionē vbi eiulor artis. atus sum. i. flere: voce dolore manifestare: voce cōfusa pgedolere: clamare: vñ quiddā dixerunt eē compositū ab e: et iulibus: quod ē vox cōfusa pgedolere: quasi extra iulibus esse: et est eiulari pue fce minari. Inuenit etiā eiulo las. unde dicitur. psal. eiulare plorare alta voce. vñ eiulatus tus. tul. i. clamor p dolore cōfusus: et hęc eiulatio ontis. idē quod eiulatus.

Eiulare est sublata aut in aliū lata voce flere: quod mulierū est: nec dicitur ab iulo. Nā iulus pro prima syllaba habet i: est autē fictū a sono vocis: et potius neutrale quod deponēs. Nā Valla et si pontinus eiulo non eiulor exponunt.

E ante L

E Eloy et eloe nomina dei sūt apud hebreos. et interpretat el deus: vel christos quod est fortis sñ aug. psal. vero dicitur. El deus vel fortis vbi: quod nulla infirmitate opprimat: est autē apud hebreos el pumū dei nomē: scdm eloy: tertium eloe.

Elabor beris. lapsus sū. ab e et labor ris. compo. et elab vbi valde vel extra labi: euadere: decurrere: effugere: et produ. la.

Elamitę pe. pd. dicunt per se ab elam filio sem.

Elate sunt palmarum folia que sursum eleuant. nec pudent deorsum: sicut aliarum arborum elatę et palmarum sunt productiores rami et excellentiores: interdum aurei coloris crispantes vel cristantes et semper ad excelsa tendentes nunquam virorem amittunt. Quidā elatas abietes dicunt: ita dicit psal. Et secundū hoc dicit elata quasi eleuata ab effero fers. et produ. la. unde quiddam Latincorum quinto vbi dicitur. Comę eius sicut elatę palmarum producant ibi mediā de elatę. Sed hoc non videtur: quia ibi dicit glosa: alia translatio crines eius abietes Abietes græce elatę vocantur. Unde ibi elatę vel elates non est latinum sed græcum videtur: et ideo multi corrumpunt hanc syllabā la ad differentia de elatę pro ramo palme: et pro ipsa palma. et adiectiue elatus elata elatum: et ut dicunt: elatę est nomen arboris similis palme: altitudine vel folijs.

Elate huins elates dicitur abies: græce scribitur ελατη: et acuit mediā græce. Elater autē dicitur auriga.

Elatus ta. tum. i. extra latus quasi eleuatus superbus: ab effero fers. vñ hęc elatio. i. lactantia: confidētia.

Elibus da. dum. pe. cor. in elibus exponit.

Elibo in elibus vide.

Elbus ba. hum. siue elbidus da. dum. est color medius inter nigrū & albu: ab albus dictus. vñ elboe quasi alboe dicunt vitēs vel vug: neq; purpure: neq; nigre: neq; albe: quas quidam varias appellant.

Elea daberim hebraice: deuteronomium græce liber ē.

Eleazar interpretat dei adiutoriu: & pdu. pe. positione.

Electo tas. i. frequenter elicere foras emittere rem: frequentatiuū huius verbi elicio as. cul. cū. cu. u. in o fit electo tas.

Electrum. ab helos quod ē sol dictus est electros: vñ de vñ hoc electū tri. quia ad radiū solis auro argentoq; reluceat: & sunt tria genera electri: vnus genus est gūmi quod fluit ab arboribus: & duret in lapidē quod & succum vñ. Scdm genus electri est quod ex auro argentoq; fit: auri. scz tribus partibus & argenti vna. Tertiu est metallum quod naturaliter inuenit: & p̄dicto habetur. Et scilicet as q̄ Meg. in secunda homelia Bzech. exponens illud de remedio eius quasi species electri dicit. In electū dū aurū argentūq; miscet: argentū ad claritatē crescit: aurū vero a suo fulgore palleat. Quia ergo in vñgenito dei filio nature deitatis vnita est natura humanitatis in qua adunatione humanitas in maiestatis gloriā excreuit: diuinitas vero a sui fulgoris potentia humanis feculis temperauit: & sic patet in illa expositione qualiter nos exaltauit: & per hoc q̄ humana natura clario: facta est quasi per aurū creuit argentum: & q̄ diuinitas a fulgore suo nostris est aspectibus tēperata: quasi aurū nobis palluit: argentū excreuit quasi electū: ergo in igne deus homo factus in perfectione.

Electrum græce dicitur Ηλεκτρον: vñ de quia per h scribit prima semp pducit: vñ recte docuit pollit anus in virgiliano legendū potest electro non potestur. Sol autē dicitur Ηλεκτρον elector: quia homines αλεκτρονσ electros. i. sine lecto facit: hoc est excitans eos a somno: vt iliados. vi.

Electuarium rñ. ab electione rerū quibus conficit dicitur. vñ ab eligo gis dicitur.

Electus cia. cum. i. splendidus: excelsus: clarus: ex alijs electus: ab elego: ris. vñ. vñ de hęc electio onis. cuz quis de multis eligitur.

Elefrons græce vñ mons: & accentuat in fine.

Elegans tis. ois ge. vñ valens: excellēs: nobilis: egregius: decens: pulcher: bonus: vñ ab eligo gis. Bona em̄ & pulchra sunt eligenda: & cōparatur elegans tior. simus vñ eleganter tius. siue aduer. & hęc elegantia tē. p̄stātia: excellētia: pulchritudo: valitudo: & vñ eleganter: vñ bane: nobiliter: & corripuit le p̄dicta.

Elegantia auctore Aulo gellio si nimia erat vitio dabatur. Estq; in vestitu & cultu corporis ac orationis: tunc autē elegans est sermo qñ vocabula rebus ppria sunt: de qua relate disputat Lau. vālen.

Elegia gē. in elegus est.

Elegus ga. gum. i. miser ra. rñ. vñ ab eleyson quod ē misereri: vñ versus facti de miseria dicunt elegi. vñ hęc elegia gē. i. miseria: & hic elegiacus ca. cum. i. miser: vel de miseria cōpositus. & cor. le. vñ Boe. Et veris elegi fleatibus ora rigant. Elegi est p̄teritū de eligo gis. & tunc produ. penul. vt di. p̄p̄. Elegiacū carmen dictū q̄ modulatio eiusdem carminis miseris cōueniat. q̄ metruz cōstat p̄mo versu heroico: secūdo duplici pentimemeri p̄ma heroica: secūda dactylica: vt Carmina qui quondam studio florente peregi. Silebilis heu mōstos cogor tūre modos.

Elegus græce Ελεος dicitur luctus ab eleo quod ē misereor: vñ eleyson misereor scda p̄sona verbi imperatiui modi: Ελεει & elegia pe. diphthongo lōga dea carminis elegios elegiacus versus.

Elementaris in elementum vide.

Elementū: ab ile vñ hoc elementū ti. quasi elementū q̄ deus p̄mo loco de nihilo creauit ile: & ex ile fecit elementa: & ex elementis omnia alia. vel vñ elementū quasi elica-

tamentū: quia omnia ex elementis elicta sunt & extracta: vel vñ elementū quasi eleuamentū: q̄ vñ super alud ē eleuatum: scz aqua super terrā: aer super aquā: ignis super aerē: Mel elementū quasi alimentū: q̄ omnia animalia alunt in elementis: quedā in terra: & quedā in aqua: et quedam in aere. quedā etiā viuētia in igne. Et nota q̄ elementū qñq; vñ ipsū elementatū: vt terra quā videmus & calcamus: & aqua quā videmus & potamus: & sic v ceteris. Qñq; est etiā ipsū versū elementū cuius quilibet pars est eiusdē generis cum ipso toto: vt elementū terra vñ illud corpus cui quilibet pars est terra: & sic de alijs: sed hęc pōt ad philosophiā pertinere: & ab elementū dicit hęc & hęc elementaria & hoc re. i. res elementū vel pertinet ad elementū. & quia elementū est p̄ma pars corporis in cōpositione & vltima in resolutione: inde ē q̄ quodā modo loquendi est p̄ma pars aliquid in cōpositione: & vltima in resolutione vñ elementū: vt littera est elementū vocis litteratę: & dicitio est elementū significatiōe & vt dicit Damascē. in. ij. li. ca. xij. p̄p̄t scire qñ quat tuor elementa sunt: terra sicca & frigida: aqua frigida et humida: aer humidus & calidus: ignis calidus & siccus: & similiter quattuor humores p̄portionem habētes cū quat tuor elementis. Melancholia. i. melancolia: quę hęc p̄portionē cū terra: est em̄ sicca & frigida. Slegma p̄portionē habet cū aqua: frigidū est em̄ & humidū. Sanguis p̄portionē habet cū aere: humidus est em̄ & calidus. Biles colera p̄portionē habet cū igne calida em̄ est & sicca: vide etiā in terra sm̄ ambrosiū de quattuor elementis. Item vide in estas de quattuor t̄pib⁹ anni & in etas. Itē vide in mare. Et nota q̄ superiora elementa sunt mascul. ge. vt ignis & aer. Inferiora vero sunt fem. ge. vt terra & aqua. Nā supiora elementa sūt quasi mares: & inferiora quasi femine: q̄ illa agunt in inferiora: & hęc patiunt ab illis.

Eleemō græce misericors latine sm̄ p̄p̄.

Eleemon huius eleemonos græce Ελεμων dicitur misericors: vñ de eleemosyna mia græce Ελεμοσυνη.

Eleemosyna: ab eleemontia quod ē misericordia: & sy na quod ē mandatū cōpo. hęc eleemosyna ne. i. mandatū mię. & sm̄ hoc scribit per e in scda syllaba: scdm meli⁹ scribitur p y. & tunc vñ elymosyna ab ely quod ē de⁹: & sy na mandatū: inde eleemosyna quasi mandatū dei. ipse em̄ mandauit eā fieri. vñ in Lu. Date eleemosynā & ecce oia mūda sūt vobis. p̄terea q̄ pauperi datur deo dat: vel vñ eleemosyna ab ely q̄ ē de⁹: & moia q̄ ē aqua. Inde eleemosyna qñ aqua diuina. Sicut em̄ aqua extinguit ignem ita eleemosyna extinguit p̄ccm̄. Et scdas q̄ septē sūt eleemosynę corporales q̄ cōtinent in hoc sū. Alitro: poto: dabo: redimo: tego: colligo: condo. Alitro. i. infirmū. Poto. i. si timentē. Lito. i. esurientē. Redimo. i. incarcerationū. Tego. i. vestio nudū. Colligo. i. recolligo hospitē. Condo. i. sepelio mortuū. Itē septē sunt eleomosynę spūales q̄ in hoc sū cōtinent. Console: castiga: solare: remitte: fer: oia. Console. i. doce ignorantē & dirige dubitantē. Intelligit em̄ in hoc duplex spūalis eleomosyna. i. doctrina & cōsiliū. Castiga delinquentē. Solare. i. cōsolare tristē. Remitte delinquentē in te. Fer. i. porta infirmitates alioz & grauiamla. Oia p̄ oib⁹. Et ab eleomosyna eleomosynarius rñ. & hęc synaria rñ. Et mobiliter declinatū luenit eleomosynarius rñ. vel eleomosyna vñ ab elemō græce q̄ ē misericors latine. Inde eleomosyna q̄ ē mia: vide in soza. Hic pōt qñ an de illicite acq̄sitis possit fieri eleomosyna: Ad hoc dicēdū q̄ aliqd pōt esse tripliciter acq̄sitū illicite. Vno mō qñ id q̄ illicite acq̄sitū ab aliq̄ debet ei a quo ē acquisitū: nec pōt ab illo retineri q̄ acquisitū illicite: sicut p̄git in rapina: i. furto: i. vñ. & de talib⁹ cū hō teneat ad restitutionē eleomosyna fieri nō pōt. Alio mō ē aliqd illicite acq̄sitū q̄ quidē ille q̄ acquisitū retinere nō pōt: nec tñ debet ei a q̄ acquisitū. vñ cōtra iustitiā accepit: & aliter cōtra iustitiā dedit: sicut cōtingit in symonia: in q̄ dās et capies p̄tra iustitiā legis diuile agūt vñ nō dō fieri restitutio ei q̄ dedit: s; dñt in eleomosynas erogari. & eadē rō ē i

similibus in quibus. s. datio et acceptio est p̄tra legē. Tercio modo est aliquid illicite acquisitū: non q̄ ipsa acquisitio sit illicita: sed q̄ id ex quo acquiritur est illicitū: sicut patet de eo quod mulier per meretriciū acquirit: et hoc p̄pue vocatur turpelusciū. quod enī mulier meretriciū exercet turpiter agit: et contra legē dei. sed in eo quod accipit nō iniuste agit nec contra legē. vnde q̄ sic illicite acquisitū est retineri pōt: et de eo elemosyna fieri. Circa illa p̄o quę per aleas acquiruntur: videtur esse aliquid illicitū ex iure diuino. scilicet q̄ aliquid lucratur ex his qui rem suā alienare nō p̄st: sicut sunt minores serui: furiosi: et h̄m̄di. et q̄ aliquis trahat aliū ex cupiditate lucrandi ad ludū: et fraudulenter lucratur ab eo. et in his casib⁹ tenetur ad restitutionem: et sic de eo non pōt elemosynā facere. Aliquid autē videtur esse vltierius illicitum ex iure positūo cuius quod p̄hibz̄ vniuersaliter tale lucrū: sed q̄ ius ciuile nō obligat oēs: sed eos solos qui sunt his legib⁹ subiecti: et itē per dissuetudinē abrogari pōt. Ideo apud illos qui sunt huiusmodi legibus astricti tenentur vniuersaliter ad restitutionē qui lucrantur: nisi forte p̄traria similitudo p̄ualeat: aut nisi aliquid lucratus sit ab eo q̄ traxit eū ad ludū. In quo casu non tenetur restituere: q̄ ille qui amisit non est dignus recipere: et ille qui lucratus est non pōt licite retinere tali iure positūo durante. vnde debet de hoc elemosynā facere in hoc casu. Itē nota q̄ ille ludus est turpis et reprobatus: vtp̄ta q̄ est p̄tra deū et oīa iura. vnde p̄pter tale ludū nullus pōt aliquid acquirere: nec titulū: nec bonam fidem habere. Inustus est titulus p̄ non titulo est habendus. et male fidei possessor dicitur qui contra legem interdicta mercatur.

Elemosyna vt dixi misericordia ē. vulgo accipitur pro opere misericordię & pro alimōia: gręce autem scribitur vt patuit αλεμωσυνη elemosyne. & p̄ferē elemosyni. quia n̄ illis vt i sonat nobis vte.

¶ Elenchus chi. mal. ge. i. titulus libri: quia totū opus illuminet. vnde in euāgelio Lucę sic intitulat. elenchus. Lucę. i. titulus. Hinc etiā elenchos vocamus p̄ciosos lapides in superficie ornamenti: quia illumināt illud: et quicūq̄ p̄ciosi lapides in loco notabili ponunt. dñr elenchī. vnde Iuuenalis. Auribus extensis magnos p̄misit elenchos elenchus etiam dicitur in dyalectica quoddā gen⁹ argumentationis. s. syllogismus p̄tradictionis: et tunc cōponit ab eo quod est in. i. cōtra et lexis quod est sermo vlt̄dictio. vnde elenchus. i. contradictio. et diffinitur sic. Elenchus est syllogismus p̄tradictionis vnius et eiusdem non noli: sed rei et noli: non synonimi s̄ eiusdē. et ex his q̄ data sūt de necessitate accidere cōnumerato quod erat in p̄ncipio fm̄ idē similitur et in eodem tempore. Hęc autē diffinitio magis ad logicum pertinet.

Elenchus dī lapillus oblongus de genere vnionum. Nam plinius de vnionibus loquens dicit lib. ix. q̄ procerioribus sua gratia est: elenchos appellat fastigiata longitudine: hos digitis suspēdere ac binos ac ternos auribus foeminarum gloria est. Elenchos est etiam argumentum ab elenchō quod est arguo: gręce tamen scribitur p̄ c ante χελερχοο.

¶ Elephantus. elephon gręce dī mons latine. vnde hīc elephantus ti. elephas quod habet n. in obliquis elephātis elephātī. sed non in nominatiuo. et dī a magnitudine corporis sui: quia formā mōtis p̄ferat. vñ hęc elephantia nē. q̄dam species lep̄. quia sicut elephas est maior omnibus alijs animalib⁹: ita passioib⁹ ceteris hęc maior est. Et scias q̄ dī elephantus ti. vel elephas ontos. et o mutata in u. dī elephantus ti. elephas mire castitatis creditur ita vt si p̄dat coniugē nulli copuletur: inter siluos p̄mota tur solus. biēnio aut̄ porat fetus: nec amplius q̄ semel gignit: sed nec plures. sed tantū vnum. vñ autē trecentis annis et cor. p̄mul. elephas.

Elephas dicitur animal & ebur. vnde elephantinus eburneus. A ḡtō autem elephantos fit nominatiuus elephantus. quo frequēter vtumur. Elephantiasis &

elephantia morbus est. Elephātina vrbs ægypti.

¶ Elephas. in elephantis exponitur.

¶ Elefmo. liber qui dicitur exodus. et accentuat in fine.

¶ Eliachim. interpretatur resurrectio domini.

¶ Heliades ab helios q̄ ē sol dicitur hic heliades adē. fili⁹ vel nepos solis. et subtracta de syllaba dicitur hēc helias adis. filia vel neptis solis.

Non apte hic ponuntur quia prima aspiratur in eis gręce enim secunda per h aspiratum scribitur.

¶ Helias dīo. in eliaides vide.

¶ Elitio cis. cui. ab ex et lito cis. cōponitur. et est elicere ex trahere: extra vocare et deducere. vide in lito cis.

¶ Helicon ontis. masculini generis. est vnum de duobus cacuminibus p̄nasi in quo solebat esse olim studiz. et dī ab eliao cis. quia olim eliciebatur inde sapientia. vnde et helicon dī quasi eliciēs cuncta. et est etimologia. et inde heliconus nīa. nium. deriuatur.

Helicon non elicon dicitur mons boetię phœbo & musis sacer. Nec est alterum de cacuminibus p̄nasi: quia pernasus est in phocide. Veruntamen non longe ab helicone. vnde Strabo. Helicon igitur nō procul a parnaſo distans illi æmulus est & altitudine & circuitu vterq̄ enim niuib⁹ pulsatur & rupes amborum saxea est. &c. Errauit autem i hoc Seruius & eū sequens Tortelli⁹ Sicut Huguutio & author hui⁹.

¶ Heliconis nidi. scē. ge. dī musa q̄ in p̄naso habitabat. vel fœmina illius loci. et dicitur ab helicon.

¶ Elido elidis elisi elisum. penultima producta. ab e. et le do dis. componitur. et est elidere valde vel extra legere. et inuenitur p̄o tentare.

¶ Eligo gis. gi. cum. ab e. et lego gis. compo. et est eligere exerpere quasi extra alia aliquid eligere. vnde dī aliquis electus in ep̄m qui nondū consecratus: et alijs iam excusatus est. et inde hęc electio nīa. et est eligere p̄p̄te de duobus p̄positis vnū accipere et alterū dimittere. Non enī eligit qui nil accipit: vel qui oīa accipit. vnde q̄daz spēs conjunctionis dī electua: que de duobus p̄positis vnū eligit et alterū refutare ostendit. eligo componitur. p̄reſeligo p̄reſeligo. i. p̄reſ alio eligere. et corripit li.

¶ Elimas interpretatur magnus. et sic omne nomen maleficium appropriatum est elime mago in act. apostolorum. et cor. penl. vnde in auro. dicitur. Obstatq̄ elimas mago vtens arte recentī.

¶ Elimino nas. nau. nare. ab e. et limino nas. componitur. et cor. li. vide in limino nas.

¶ Elimo mas. mau. ab e. et limo mas. p̄po. et est elimare. purgare. vnde elimatus ra. tum. i. clarus vel purgatus. et elimatim aduer. i. clarere: purgare. et hoc elimamentū ti. id est purgamentum. et p̄du. hęc omnia li.

¶ Elinguis. ab e. et lingua componitur hīc et hēc elinguis et hoc elingue: id est sine lingua vel mutus.

¶ Elinguo guas. auī. cōponitur ab e. et lingua. et est elinguare linguam extrahere vel auferre.

¶ Elion apud hēbreos nomen dei dicitur: et interpretatur excelsus.

¶ Heliotropiū hērba nomē accepit: eo q̄ est iuo solstitio floreat et q̄ solis motibus folia circunacta conuertat: vnde et a latinis solsequium dicitur: quia solē sequatur apertendo florem suum.

¶ Heliotropus lapis est viridis coloris sanguineas habens venas missus in argenteam p̄clum aqua plenā radio solis in sanguinē et obscurum vertit colorē. et est splēdidus cum ortu et occasu solis colorem mutans. in africa inuenitur. vnde in solsequium.

¶ Ellipsis est q̄dam metaplasmi figura de qua supra dixi in quarta parte in capitulo de metaplasmo.

¶ Elituo quas. pe. cor. in linquo quas est.

¶ Elituo quas. quum. i. purus liquidus vel liquoze plenus. et dicitur ab ellituo quas.

¶ Elizabeth interpretatur dei saturitas: vel dei mei iuramentum.

¶ Elipsus. Elipsis compo. cum e. et dīcē elipsus nīa. sum. C. iiii.

id est valde solutus, vel extra solutionem positus, vnde et elysij in inferno dñr capi vbi requiescunt anime beatorum fm fabulas poetarum, et dñr campi elysij: quasi solutoz: vel quasi extra solutionē positoz. Sunt enim ibi p̄memorates beati: et nunq̄ patiuntur dissolutionē. Vel dñr elysij quasi extra lesionē positus, ab e. et lesio fm em̄ p̄ritatem sancti qui sunt in vita eterna sunt elysij. i. extra oēm poenā et lesionē positus. Absorget cñ deus oēm lachrymā ab oculis sanctorum: et iam non erit amplius illis neq̄ luctus: neq̄ clamor: sed nec vllus dolor.

Elysus non est latinum nec latinam recipit etimologiam: nec dicitur ab e, quia græce scribitur per η sic ελυσιος.

Elusus sa. sum. pe. pdu. ab elido dñs. elusum su. et est elusus valde extra vel euidenter lesus.

Elizum xi. vocatur quod in aqua solum decoquitur. Lira enim aqua dicitur eo q̄ sit soluta. Unde mēbra loco mota lira dicuntur.

Elleborus fluuius, et hec elleborus et hoc elleborum est q̄dam herba que circa illum fluuium plurimum nascitur. Hanc romani veratrum vocant: quia sumptum in potum mentem in insaniam deducit, est autem elleborus paululum nocens, esca tamen est coturnicū: et pleriq̄ temperatur ad salutem hominis, et corr. penult. Vacer de viribus herbarum, qualiter elleborus sit nobis accipiendus.

Elleborus & elleborum dicitur veratrum quod in anticyra plurimū nascitur: sumebatur autem olim contra insaniam quia noxios humores purgat: græce dicitur ελεβορος elleboros ge. mas. in quo & macer vtitur in versu allegato: & tamen author scribit foemininum esse.

Ellum. in ecum est.

Elluo nis. per geminū l. masculini generis. dicitur gluto vel leccator qui omnia bona sua elluit dissipat et dispergit. et deriuatur ab eluo is.

Elogium. logum vel logos componitur cum e, et dicit hoc elogium. i. puerbium et responsum diuinū et ignominia et ordo et textus carminis et proprie malorum vel criminum: vel textus malorum gestorum: vel deorum ministerium. Unde hic elogius versiculus.

Elogium inquit valla est testificatio de aliquo siue vituperationis siue honoris causa.

Eloy vel eloe. in ely exponitur.

Eloquor. ab e. et loquor compo. eloquor ris. elocutus sum. et cor. lo. et est eloqui valde vel ornate vel aperte et expeditē loqui. Et manifeste enscidare. et est oratorius. vnde eloquens eloquentis, ois generis. i. disertus: facundus: expedit et euidenter loquens.

Eluceo ces. xi. valde vel extra vel euidenter p̄e aliis lucere. ab e. et luceo ces. et produ. lu.

Eludiani quidā heretici ab eludo dñr: qui dicunt post natiuitatem ch̄isti mariam alios filios de viro ioseph peperisse. et product penultimam.

Elul non ebull quidam legunt: fm bedā dicitur septem ber. vel fm alios elul october. et accentuatur in fine. nullus enim mēsis ebull vocatur: ita q̄ b. sit sc̄da littera.

Elumbis. lumbus componit. cum e. et dicitur hic et hec elumbis et hoc elumbe. id est debilis: quasi extra lumbos. id est extra fortitudinem.

Eluo uis. ut. utum. pponitur ab e. et luo is. et est eluere eleuare: purgare: vel lauādo destruere: corrodere vel effundere et dissipare. In luo is. vide infra in l. littera in suo loco.

Elutus ta. tum. nomē est deriuatur ab eluo is. et pdu. penult. et dicitur elutus mundus: madidus: insipidus. et comparatur elutus itoz. simus. vnde elute tius. sime. aduerbium. Moratus in sermonibus. Irriguo nihil est elutus horto.

Eluules. ab eluo is. dicitur hec eluules el. et hoc eluulsi us. et hec eluulo nis. i. nimia aquarum inundantis: vel destructio ex aquarum abundantia. i. diluuium.

Eluulo onis. in eluules vide.

Elea vrbs græciæ in æolica regiōe vbi natus fuit zenon qui ab ea vocatur eleates hinc eleatica doctrina dicitur logica quam zenon eleates inuenit vt ait aristoteles.

Electra filia oceani & tethyos. vxor atlantis. Alia fuit filia atlantis. Item alia soror oreftis.

Elamite populus maritimus in arabia.

Elimaïs regio asiæ maioris vicina persidi.

Elis idos vrbs achaïæ vel arcadiæ apud quam exercebatur curule certamen in honorem iouis olympici. Inde eleus a um. Virgili⁹ de equo. Hic vel ad elei metas & maxima campi. &c.

Eleusin vel eleusis est ciuitas in attica non p̄cul athe nis. vbi erat nobile templum cereris que ex hoc dicitur eleusina mater.

Elice est stella maris. vel sydus iuxta polū arcticum quod dicitur vrsa maior vel calisto. Vide supius. Arctos Lucanus Parthasis obliquos elice cum verteret axes.

Elisa est proprium nomen didonis regiñe primę carthaginis.

Elysium secundum poetam est locus in medio iferorū suis voluptatibus plenus vbi dicunt esse anime bonorum. Virgili⁹. Sed amena piorum Concilia elysū q̄ colo. hinc adiectiuum elysius.

Elpenor vnus e socijs vlyssis quem circemutauit in porcum. Homerus tamen ait q̄ cum ebrius esset de scalis cadens sit mortuus.

E

ante

M

Ma vel emas vel emath græce latine sanguis et accentuantur hec tria in fine.

Hæma græce αιμα cum a aspirato dicitur sanguis. vnde hæmatecos cruētus hæmateos cruēto. hemorrhōis morbus. id est sanguinis fluxus & serpentis genus.

Emacitas tis. foeminini generis. i. emendi auiditas. et dicitur ab emar cis.

Emaculus emacula emaculum. aliquantulum emar. et corr. penult.

Emanceps. Maniceps compo. cuz e et dicitur hic emaniceps is. qui cum pumo fuisset maniceps iam ab illa seruitute et potestate est liberatus. Unde emanapo pas. are. i. a seruitute liberare: sed inoleuit consuetudo: vt filius de potestate patris liberatus dicatur emanapatus: sed a seruitute liberatus dicatur manumissus: licet p̄prie p̄dicta vocabula conueniant captis in filio et in seruitute redactis. fm Augu. pap. dicit. Emancipare iuris p̄prie dñm statuere quasi extra manum. i. potestatem suam facere.

Emandpo pas. in emanceps exponitur. et cor. d.

Emano. ab e. et mano as. compo. emano as. aut. atq̄. et est emanare extra manere: bullire: p̄cedere. et pdu. ma.

Emanuel hebraice quod in latino sermone signat nobiscum deus. scilicet quia per virginē deus natus hominibus in carne apparuit. et acuitur in fine.

Emarceo ces. cui. ab e. et marceo cōponitur. verbum neutrum. et caret supino. et est emarcescere euidenter marcescere: languere.

Emasculo. ab e. et masculus componitur. emasculo las. et est emasculare enervare: debilitare: vel castrare. et corr. penultimam.

Emath sanguis græce. Inde emathia. i. sanguinolenta propter multa bella: et acuitur in fine.

Aemathia dicta est ab æmatione duce.

Emaus proprium nomen castelli quod post nicopolis dictum est. et acuitur in fine. et est duarū syllabarum.

Nicopolis tamen in ægypto est: emaus in iudea.

Emar. ab emo is. dicitur hic et hec emar is. i. emptor auidus vt q̄ facile emitur. et comparatur. vnde emacter tius. sime. aduerbium. et pdu. penul. genitiu.

Emblema matris. generis neutri. i. emineſ sculptura vel ornamentum vaſorū: vel varietas paupimenti ſive diuerſitas colorū in paupimento. qui dicitur liſchoſtratos vel fruſtum auri vel argenti. Unde prudētius de liſchomachia. ſordent argenti emblemata. 2 pdu ble. 2 cor. ma. Emblema non embleuma dicitur ab emballo. id eſt interſero.

Embolismus mī. maſculini generis. i. ſuper augmen- tum. vnde hic 2 hec embolismus dicitur quāſi ſupercreſcēs quia ſuperat duos annos p̄cedētes vna lunatiōe. Ua- bet eſſi annus emboliſmalis. xij. lunationes. ſ. duodecim ſicut 2 aliſi anni cōes. illā tertiadēctmā ſupadditā quē nul- lo menſi attribuitur. vide de hoc in epacta.

Embolimos dicif intercalaris.

Emembus. ab e. 2 membrum cōponitur. hic 2 hec emē- bus et hoc emembie. ſine membrio: quāſi extra membra. id eſt extra ſortitudinem.

Ememor. i. oblit. cor. me. 2 eſt cōis generis. ab e. 2 me- mor. ris. componitur.

Emenſus ſa. ſum. p̄ticipium de emetioz t̄ris. 2 ē emen- ſus quāſi extra menſus vel euidenter menſus.

Emera interpretatur dies. 2 accentuatur in fine.

Emergo gis. ſi. ſum. ab e. 2 mergo gis. componitur. et eſt emergere extra mergere. extra venire. exurgere.

Emerito in emeritis vide.

Emeritus. Veritus p̄ponitur cū e. 2 dī emeritus ta. tū. id eſt iā extra meritū poſitus qui nō pōt iam mereri: 2 ex- ercere officiū ſuū immo liberatus 2 ſolutus eſt a labore of- ficii ſui: ſicut miles olim: poſt ſexaginta annos non coge- batur militare: ſ. ſoluebat a labore ſolito. 2 dabat ei ager vel villa vel aliud vnde viueret: 2 tunc erat emeritus q̄ſi extra meritū poſit. q̄z nihil poſtea labore ſoluto mereba- tur. vnde hec emerito ontis. talis p̄puetas vel talis libe- ratio ſm lūgu. Pap. etiam dicit emeritus. Item emeri- ti milites veterani: quia iam ſoluti a militia ſunt.

Emerita ciuitas quā poſt q̄z cēſar edificauit veteranos ibi conſti- tit.

Emetioz. t̄r. vel emēſus ſum. ab e. 2 metioz. 2 eſt (tuit. emetioz) quāſi extra metioz vel euidenter vel apte metioz.

Emicatim aduer. i. ſplendenter ab emico cas.

Emico as. ab e. et mico cas. componitur. et cor. mī. vī- de in mico micas.

Ehemigraneus vermis capitis. vnde et dicimus dolo- rem capitis hemigraneum eſſe.

Emina: ab emō ſa. vertuatur hec emineſ. q̄dā men- ſura medium ſextarium continens ad emendum vinum vel ānonam. vel dicitur ab emetioz ris. vel hēmis quod eſt dimidiū.

Hemina dicitur non emina ab hemi quod eſt ſemis & mina: quod eſt menſurę genus.

Eminco nes. nūl. i. extra manere: apparere. ſuper cū- bere. ſupſtare. vnde emineſtis. ois ge. 2 p̄parat emineſ- tioz. ſimus. vnde eminenter tius. ſime. aduerbium. 2 hec emineſtia t̄p. 2 p̄ponitur emineo cum ſuper 2 dicitur ſu- gemineo nes. 2 cum p̄e. 2 dī ſemineo nes. quod per ſin- copam inuenitur ſemineo nes. emineo autem componi- tur ex e. 2 maneo nes. a in i. mutata. 2 cor. mī.

Eminulus la. ſum. id eſt aliquantulum emineſ pe- nultima correpta. et dicitur ab emineſ.

Eminus componitur ab e. 2 manus. i. procul quāſi ex- tra manum: ſed cominus. i. p̄pe a con 2 manus 2 ſunt ad- uerbia loci. Unde P̄ſſicianus in. xv. minus 2 cominus localia ſunt. Unde quidam. Eminus ad longe: ſed comi- nus ad prope ſpectat.

Emiſſari. ab emitto dicitur emiſſus ſa. ſum. Uñ emiſ- ſarius ri. rium. i. valde ad emittendum aptus. ſicut ſunt curſores regum vel alioz diuitū qui frequenter emittun- tur ad nūda ſerenda. Item hircus a pompētus diceba- tur emiſſarius: quia emittebat in deſertum. A pompētus gręce emiſſarius latine. Itē hic emiſſarius ri. dicit equ⁹ fortis et veloc: quia extra alios eligitur et ad equas mit- titur ad colūm. Item 2 admiſſarius dicitur. De capro ad

miſſario habetur. Leuitici. xvi. Item emiſſarius dicitur p̄cuſſor: gladiatoz: vel flagitiozū 2 luxurię ſatelles.

Emiſſitius tia. tū. q̄d ſepe 2 cito in diuerſa loca emittit- tur vt oculis. deriuatur ab emitto tis.

Emo ſa. mī. emptum. 2 eſt emere ex alieno mēti facere id eſt dare ſuum 2 alienum accipe. emo componit adimo- ſa. mī. ptum. i. auferre. Coimo ſa. mī. ptum. quāſi ſimul

emo vel cū alio emo. ex con. 2 emo ſa. Itē dirimo ſa. i. di- uidere ſeparare. eximo ſa. i. auferre: vel extrahere. Peri- mo ſa. i. occidere. Redimo mis. mī. ptum. i. liberare. emo

ſa. cū oibus ſuis cōpoſitis eſt actiuſ. 2 cor. e. in p̄ſenti. ſ. in p̄terito pdu. Quir. epi. Turpiter ingentiū mūera corpus emunt. Cōpoſita tñ e. in p̄ſenti mutant in. i. core. Item omnia faciunt p̄teritū in emi. 2 ſupini in ptus. 2 habent p.

in ſupino cauſa euphonię. Deberet em̄ formari a p̄terito mī. mutatu in ptum. Uñ dī. P̄ſſ. in. x. l. emi. ptū. ſant. q̄d

ideo aſſumpſit p. q̄z nō pōt m. ante tū. ſine p. inueniri cau- ſa euphonię. vt ſumpt⁹ p̄iōptus cōptus. Hic nota q̄ circa

rem q̄ emiſ 2 vendiſ triplex defectus p̄ſiderari pōt. Unus ſiquidē ſm ſpēm rei 2 hūc quidā defectū ſi vēditōz cogno- ſcat in re quā vendit fraudē p̄mittit in venditione. Unde

venditio illicita reddiſ. 2 hoc ē q̄d v̄tra quōdā. Eſay j. Argentum tuū n̄ ſum eſt in ſcoriā: vinū tuū mixtum eſt aqua. Quod em̄ p̄mixtū eſt parit defectū quātū ad ſpēm.

Alius autē defectus ſm q̄ſitatē q̄ p̄ menſurā cognōſciſ: 2 ideo ſiquis ſcīdenter vtatur deficienti menſura in vēden- do fraudē committit. 2 eſt illicita venditio. Uñ dī deutro.

xxv. Non habebis in ſaculo diuerſa pondera: maius et minus non erit in domo tua: nec modius maior 2 minor.

poſtea ſubditur. Abominabitur em̄ dñs eū qui facit hoc et aduerſatur oēs iniuſtitia. Tertius defectus eſt ex p̄e- q̄ſitatis: puta ſi aliquod animal infirmū vendat quāſi ſa- num vel p̄ ſano: q̄d ſi quis ſcīdenter fecerit fraudē cōmittit in venditione. Unde eſt illicita vēditio: 2 in his oibus

non ſolū aliquis peccat iniuſtā venditionē faciēdo: ſ. et iā ad reſtitutionē faciendā tenet. Vñ vero vēditōz ignōrā- te aliquis p̄dictōz defectū in re vendita fuerit: vēditōz

quidē non peccat: q̄z iniuſtū facit materialiter: nō tñ eius opatio eſt iniuſta: vt ex p̄dictis p̄z: tenetur tñ cū ad eius

noticiā puenit dānū recōpensare emptōz: 2 q̄d dictum eſt de vēditōz intelligendū eſt ex p̄te emptōz. Con- ſingit em̄ quādoq̄ vēditōz credere ſuā rem eſſe minus

p̄ſoſam q̄ſtum ad ſpēm: ſicut ſi quis vendat aurum loco auricalci: emptōz ſi id cognōſcat iuſte emit: 2 ad reſtitu- tionem tenet. 2 eadem ratio de defectu quantitatis 2 qua- litatis ſicut de defectu ſpeciei ſubſtantialis.

Emola lę. vas coquinarium ſicut caldaria v̄l coculi. Co- cula aut dñr vafa coquing. a coquendo dicta oīa nāq̄ va- ſa cauſa coquendi parata cocula dicuntur ſm P̄ſſid. Un- de in. ii. Eſdrę vbi nos dicimus. Uoſtias coxerūt in emo- lis 2 ollis. B̄p̄a habent hoſtias coxerunt in cneis ollis.

et dicitur emola quāſi mola ab immolādo: quia hoſtie im- molabantur. i. coquebant: vel dī emola quāſi gneis olla: 2 tunc ponitur ibi m. pio n. 2 ab olla ſubſtrahunt quia vñ ſ. lemola. cor. penult.

Emoltoz liris. litus. ſum. valde vel extra moliri: acq̄- rere: niti: ab e. 2 moltoz ris. componitur.

Emolimentum. ab emolo lis. dī hoc emolimentū tñ. p̄p̄ie lucrum molendini. ſcilicet quod habetur ex molen- dino p̄pter moliturā: ſed ponitur pio quolibet lucro vel

pro quolibet p̄moditate. Machab. ii. Et quod emolūmē- tum: quia cuſtodimus p̄cepta eius.

Emozrogus gla. giūm. in hēmozrois vide.

Emozrhois. emac vel emas vel emath gręce latie di- citur ſanguis. Unde hec hēmozrhois oldis. quedam in- ſirmitas quando aliq̄s patitur fluxum ſanguinis. Unde

hēmozrhoiſſus ſa. ſum. qui talē inſirmitatē patitur. vnde in euangelio dicitur: quia dñs mulierē hēmozrhoiſſā ſa- nauit. i. fluxū ſanguinis patientem: quod etiā hēmozrhoi- gus dicitur ſic. quia ſanguinē mingit p̄ vñā. Item hē- mozrhois dicitur quidā ſerpens quāſi ſanguinolentus: quia eius quem mordet totum ſanguinē effluere ſaci-

Hama vt dixi ſupra ſanguis eſt & rhoē fluxus. rhy-

eo seu rhyo fluo vnde hæmorrhoids dicta.

Emphasis est expressio loquendi. vide in quarta parte in tractatu de colubus rhetoricis.

Emphasis dicitur suspicio. significatio. demonstratio.

Emphyteosis osis. sc. i. melioratio siue contractus meliorationis. vnde cum quis dat agrum alicui vt excolat & melioret illum iste dat agrum in emphyteosim: ille accipit in emphyteosim. & videtur positum ab eo quod est in. & phytos quod est fides & thesis positio: quasi in fide positio. & ideo hic & hec emphyteota vel emphyteoteca qui rem accipit in emphyteosim & emphyteoticus ca. 23. quod pertinet ad emphyteosim. & hic emphyteotecarius ris. vel emphyteotecarius ria. rum. idem quod emphyteoteca vel emphyteoticus.

Emphyteyo græce εμψυτευω dicitur in sero: Emphytos innatus aut ingenuus. Nec phyton dicitur fides sed planta. vnde emphyteosis dicitur plantatio in agro ad hoc concessio. vnde efficitur melior iurisconsultorum interpretes etiam meliorationem vocat.

Emphyteotecarius. in emphyteosis est.

Empicus sicut dicitur παῖς. empici dicuntur illi quibus collectio facta est in pulmone vel torace: & crepuerit & sanuerit. idem sunt saniosi. empicus etiam dicitur spuēs sanguinem. & pdu. pe. vnde Wacer de bethonica. Empicos tu simus iuuat suspicia sedat.

Empyos dicitur saniosus seu suppuratione plenus **Empyoo** sanie genero Vnde forte a Macro dictum est **Empyocos**. &c.

Empyreum celum factum fuit prima die cum angelis. vnde dicit Sirabo. In principio creauit deus celum & terram. Celum inquit non visibile. firmamentum hæc scriptura appellat. Sed empyreum. i. ignis vel intellectuale: quod non ab ardore: sed a splendore dicitur quod statim factum repletum est angelis. Celum inquit in quo posita sunt luminaria: non in principio: sed secunda die factum est. Sed qui potest an celum empyreum sit immobile & incorruptibile. Responsio cum ois res determinet a fine: oportet conditiones celi empyrei accipere secundum quod conuenit statui beatorum propter quos factus est: quia illi sunt in plena participatione eterne lucis & eterne eternitatis: ideo decet celum empyreum cum esse lucidum: immobile & incorruptibile. est autem celum empyreum quoddam corpus principaliter ordinatum vt sit habitatio beatorum: hoc magis propter homines: quorum corpora etiam glorificabuntur: quibus locus etiam debetur quod propter angelos qui loco non indigent. & quia illa gloria excedit investigationem humanam: ideo etiam & celum empyreum. Dicit autem celum empyreum locus preemulationis non quantus ad necessitatem: sed quantus ad congruitatem sicut ecclesia ubi locus orationis. Philosophi autem hoc celum non cognouerunt: quia motui nec visui subiacet. vnde celum empyreum ratione inuestigare non potest: quia quicquid de celis cognoscimus hoc est: aut per visum aut per motum. Scias quod celum empyreum dicitur lucidum: non quia radios emittat sensui nostro visibiles sed quia natura sua lucem habet: eo quod maxime formale est.

Empirici pe. cor. sunt medici qui solam experientiam siue practicam sectantur vel sequuntur.

Empiros expertus græce εμπειρος **Empiria** εμπειρία peritia & experientia: vnde secunda longa est.

Emplastrum stridi dicitur ab eo quod est in & plates forma: eo quod super formam morbi inducitur. potest etiam dici emplastrum sicut dicam in energia.

Empozicus in empozium est.

Empos. empo græce latine forum vel mercatum. & hinc hic & hec empos tis. i. patiens emptor. Item empos potest esse positum ab eo quod est in. & poz. & ubi inde empos quasi impos. i. non potens: cui admittitur potestas ad emptam potestate immittitur. et mutatur n. in m. sequente p. **Empoleo** dicitur lucrare & negociari **Empoleas** græce εμπωλαιος negociator **Empolema** negociatio. **Emporeo** lucrare negociari. vnde emporia nego-

ciatio: & emporium locus ubi merces venduntur. & emptor mercator: & emporicus mercatorius.

Emptus tia. rum. id est emptus vel facili ad emendum. Vnde serui empti dicebantur illi qui in seruitute emebantur: et dicitur ab emeo is.

Emptrium. in emptorum exponitur.

Emptorum. ab emeo is. ubi hoc emptorum ris. i. locus ubi emit quod & hoc emptrium ris. ubi. vnde iosephus l. xi. Ad portum nauigare ad emptiria nequaquam pualuit. & ubi emptorium ubique negotiationes exercent. Item inuenitur hoc emptorum ris. quod deriuatur ab empo græce quod latine ubi for. vel mercatum. & ubi emptorum pprie loc. iuxta mare ubi negotiationes vel mercatones exercentur. vnde emptorius ca. cum. quod pertinet ad emptorum. hinc emptoria charta ubi quoddam genus charte quod in ea merces inuoluuntur cum sit in scripturis minus idonea.

Emulor. moles componitur cum e. & ubi emulor ris. latine sum. lari. i. diligere. i. coith. xi. Emulor enim vos dei emulatione. vel emulari. i. inuidere. Roma. xii. Non in ptem plantatione & emulatione. & tunc componitur ab e. & mololo. Item emulari. i. psequi per inuidiam vel amore. prouer. ii. Non emuleris hominem malum. & tunc componitur ab e. & mololoris. vnde quiddam. Emulor inflatur: amat: inuidet: actimatur. Item ezech. vii. videtur pontus indignatione ubi ubi. Erat statum idolum ad puocandam emulationem. Ab emulor deriuatur emulus la. lum. id est diligens vel inuidus vel sequax vel eiusdem rei studiosus. et in eodem sensu & ex eisdem compositis inuenitur demulor laris. vnde demulus la. lum. id est emulus.

Aemulor secundum Torellium ab amando dicitur & per ascribitur. quia postea assumptis sicut secundum eundem egi ab ago: edes ab adeo: valedo. Aequo ab aqua aut econuerso.

Emunctio. ab emungo græce dicitur hoc emunctio ris. id est purgatio: scilicet ferrum quo candela emungimus. emunctus ca. ctum. vel emunxus ra. rum. id est purgatus. Exodi. xxv. Emunctio quocumque ubi ea que emulata sunt extinguuntur.

Emunctus emuncta emunctum. id est purgatus. et deriuatur ab emungo emungis.

Emunctus non emunxus dicitur purgatus & interdum exhaustus a verbo emungo vt emunxi argento senem.

Emathia est regio græcie alio nomine macedonia vel thessalia.

Emerita augusta e vrbis lusitane appositae ane fluuio.

Emaus vrbis palestinae post dicta nicopolis.

Emolpus pater musei poetæ vetusti.

Empedocles agrigentinus. i. ex agrigento oppido sicilie. vir doctus. discipulus pythagore & inuentor rhetoricę poeta & philosophus. qui de rerum natura versibus scripsit hic vt putaret deus factus: noctu a sociis clam discedens in ardentem caminum motis æternæ se misit sed ferreę eius crepidę ex camino per flammam reiectę rem patefecerunt. Horatius. Deus immortalis haberi dum cupit empedocles ardentem frigidus æternam. Insiluit. Alij tamen aliter de eius morte scripserunt.

E id est in. vide in energia. En. i. in datiuo iungitur. Eis autem. i. in accusatiuo. Hen henos. i. vnum. vnde heden casyllabum. xi. syllabarum.

Ena id est vnitas. **Immo** henas.

Enarro ras. rau. are. componitur ab e. et narro as. et est enarrare euidenter vel aperte narrare. vnde hic & hec enarrabilis & hoc le.

Encaustum. caustos componitur. cum in vel cum eo quod est in. & dicitur hoc encaustum sit. vel incaustum quasi incaustum scilicet inctura scribendi.

Encaustus a. um. dicitur inustum: & pictum inurendo: unde incaustus phaeton apud Martialem Vide cornucopiae qd vulgus incaustum vocat latini atramentum dicunt aut sepiam q sepiæ sanguine scripturatur.

Encegia noy. dicitur initiationes: vel initia siue noua festa sicut dedicationes ecclesiarum. ab en 2 in 2 cenon quod est nouum. Unde encegio as. id est initiare vel aliquid primo exerrere vel induere. unde vestis noua encegiat q primo ea induit vel portat. 2 similiter epus ecclesia encegiat quando ea dedicat. encegia ergo sicut dicit beatus Hiero. Dedicationis templi festiuitas dicebat quod ter legitur dedicatum. Prima dedicatio fuit in autumno quando rex salomon dedicauit templum decima die septembris. Item quando reedificatum fuit templum redeuntibus de babilone dedicatum est in vere duodecima die Martii. i. duodecima luna. Cuius antiochus eptphanes polluxi templum sordibus idolorum et pphanasit vtensilia eius. Judas machabeus mundauit templum: 2 restituit vtensilia eius in loco suis et quasi dedicauit illud. xxv. die de cibus. Ista dedicatio obseruabatur tempore christi. Unde dicitur Johan. x. Facta sunt encegia in hierosolymis et hyems erat.

Enchiridion .i. liber manualis. et vbi a chirros quod est manus 2 en quod est in. Item enchiridion dicitur instrumentum medicorum sic dictum: quia manu stringat vix plura contineat ferramenta.

Enchiridion est manuale: aut liber qui frequens manu etiam parua teneri potest: ab en quod est in & chiridion. i. parua manus.

Enclisis. Cuius quod est inclinare componit di en qd est in 2 df endesis. i. inclinatio. unde endeticus ca. cli. i. inclinatus: vt endetica punctio df illa q inclinatur se sub accentu precedentis dictionis remittendo suu accentu in illa. 2 inclinatur accentu illius supra se: vt quasi sub accentu illi proferatur. Unde endetico cas. id est inclinare fm ltu. 2 fidesis in principio 2 in fine: sicut dixi supra in secunda parte vbi egi de impedimento endesis.

Clisis dicitur inclinatio & declinatio: endesis inclinatio & reflexio ad se.

Endeticus endetica endeticum. penultima corepta. in endesis exponitur.

Endecas. Deca vel decas componitur cum ena quod est vntas. 2 vbi decas dicitur. i. vndecim. 2 corripit pe. in nominatio et in obliquis.

Hendecas dicitur numerus vndenarius. ab hen henos quod est vnu & decas decados quod est numerus denarius unde hec hede cas huius hendecados non hendecacis.

Endecasyllabus ba. bum. id est vndecim syllabarum. ab endecas et syllaba. Etiam hendecasyllabus scribitur. **Entelechia** chie. sce. ge. fuit mater plices. i. animum. et interpretatur intima gras vel absoluta perfectio: vel entelechia elicia fm calidius perfecta gras qm endos lechia id est intima gras fm Bristo. Absoluta perfectio fm platonem anima mundi.

Entelechia scribitur a cicerone q ab alijs entelechia vt late disputat politianus capite primo miscellaneorum. Est autem entelechia perfectio: enteleches perfectus. Enteles finalis. &c.

Endiadis dis. sce. ge. penultima corepta. est quedam figura: de qua dixi supra in quarta parte in capitulo. de coloribus rhetorice.

Endogenia. id est natura. inde endogenicus endogenica endogenicum. id est naturalis. et hinc endogenice aduerbium. id est naturaliter:

Endos grece artes latine.

Endromydes dis. ab endos: qd est aries. dicitur hec endromys vel endromydes. i. vestis villosa de arietinis pellibus facta qua induebantur romani contra frigus. vel endromis dicitur duplex vestis duplex pallium forte et villosum et hyemale.

Endromys huius endromydos vestis villosa & mollioris lane quam in gallia solebant cotextere: & quam in balneis & in gymnasijs post exercitatione & cursum contra frigus utebantur. unde ab en quod est in & dromos. i. cursus dici putatur a sipotino. Author autem grecam linguam ditare voluit fingens multa grecis inaudita vocabula. Neq dicitur hec adromydes sed he in plurali duntaxat.

Endromys in endromydes vide.

Eneades ab Enea dicitur eneades de. filius vñ nepos enee. 2 etiam quicunq descendit ab enea dicuntur eneades: vt romani. 2 id est subtracta de syllaba vbi hec eneadis. filia vel neptis enee. Item inuenitur hic eneus nei. 2 id est hec eneides eneide. 2 subtracta de syllaba ab eo qd deberet dici eneides sit eneis eneidis. id est filia vñ neptis enei. Sed iam hoc nomine magis vtimur pro historia facta de enea. 2 cor. penul. eneades. Unde liber Virg. sic intitulatur. Incipit eneis. Virg. 2 cor. penul. eneidis gentitius de eneis. huius eneidis vel dos.

Enecator ab eneam vel es dicitur hic enecator ris. id est cornice cornicrepa: lricen: lricinator. i. gre canens vel in eneis instrumentis canens.

Eneis dis. in eneades vide. 2 cor. pe. eneis.

Energia. ab energuminus dicitur. 2 est energia vis et efficacia: effectus. Unde Hiero. in epist. ad pau. ca. i. i. habet nescio quid latentis energie vñ vocis actus: 2 in aureis discipulis de auctoris ore transfusa fortis sonat. energia etiam vbi agilitas: 2 rerum gestarum aut quasi gestarum sub oculis inductio. Dicitur etiam animi anxietas. Unde fulgentius. Demones per energiam non credimus illabi anime. Et nota q inuenitur inerguminus 2 inergia scripti p in. 2 id est valet: qm valet en apud grecos quantum in apud nos. Unde huiusmodi nomina greca sunt sine nota q p dictionem propositionem habent in sui pponere possunt scribi 2 scribuntur indifferenter modo p en: modo p in. Ut encaustus 2 icautus: entimema vel intumema: empiastri vel impiastri: energuminus vel inerguminus. energia vel inergia: et est interior labor vel interior operatio ab en qd est in. et erge quod est operatio vel labor.

Energia grece scribitur epeprei a per ei diphthongon in penul. ab en & ergein. i. operari. unde energeg cultus. efficax. operosus. &c.

Energuminus dicitur ab en quod est in. 2 ergo qd est opus vel labor. 2 mene quod est defectus vel luna. inde energuminus. i. demoniacus a demone possessus 2 vexatus. 2 vbi sic quasi inefficax non laborans: non operatus: sed in opere deficiens: vel en sit augmentatum: quia singulis lunationibus valde mente laborat. vel energia df vis vel fortitudo mene luna. inde energuminus fortis in luna: vt sunt lunatici. vel en. id est inenerge. i. labor. 2 mene. i. defectus. noys. i. mens. inde energuminus quasi laborans in corpore deficiens in mente. vide in energia. et cor. ml. inerguminus.

Energuminus secundum vallam in raudenssem dicitur ab ergomæ quod est agitor.

Eneruis. neruis componitur cum e. et dicitur hic 2 hec eneruis et hoc ue. i. sine neruis: solutus: debilis: effeminatus. 2 df eneruis quasi sine neruo. i. sine virtute.

Eneruitus. ab eneruis dicitur eneruitus et eneruiter aduerbium. id est solute debilitate. vel eneruitus id est vñ ad neruos.

Eneruo uas. uau. componitur ab e. et neruo nernas. et est eneruare dissoluere. demollire: debilitare. quasi extra neruos ponere. Quis. de reme. Eneruat animos cytharegus locis lyregus.

Eneus nea. neum. penultima corepta. in Aereus vide: aut ereus.

Engadi indeclina. accentuatur in fine: locus vbi finitur mare mortuum. 2 interpretatur hebraice fons. id est baptismus: vel oculus celi aut vitulorum.

Benigma est quidam tropus: qre in quarta pte in cap.

de tropis. *Ubu*. sic dicitur. enigma tis. ge. neu. est sermo figuratus vel obscura locutio: siue similitudo: vel q̄stio: oculta vel obscura. q̄ difficile intelligit nisi aperiat: vt illud iudici. *De comedere* extitit ab⁹: de som egressa est dulcedo: significas ex ore leōis fauū eē extractū. vñ hic & hec enigmatista sē. qui vel q̄ obscure & figuratiter loquit. Et enigmaticus ca. cum. id est obscurus ad exponendū: vñ q̄ enigma loquitur: & enigmatico cas. et enigmatizo 3as. i. per enigmata loqui.

¶ Enigmatista sē. in enigma vide.

¶ Enigmatizo 3as. in enigma est.

¶ Enimaero pponitur ex enim & vero: & acuitur in penf. vt dicunt *pas*. & *Ubu*. vide etiam in verus ra. ruz. & est enim uero idem quod certe: coniunctio affirmatiua.

¶ Enitcotes. tui. verbū neutrum. & caret supino: & est enitere valde nitere: fulgere: splēdere: mīcare: vñ enitēs ita. p̄cipiū. & cor. ni. vide etiā in nitēs: & ppo. ab e. & niteo tes.

¶ Enitor teris. nifus vel nixus sum. i. valde nitē: vel fortas nitere: vel parere: & pponitur ab e. & nitor ris. & pdu. ni. vñ enitens ita. p̄cipiū ois gene. et tunc pdu. ni. sed quando descendit ab eniteo cor. ni.

¶ Enira id est conata ad sufficendum aliquid: vel parata liberata: fm *pas*. vide in enitor.

¶ Ennoymaticus in ennoyman exponitur.

¶ Ennoyan pponitur ab en q̄ est in & noys q̄ est mēs: inde ennoymā. i. in mēte id est accidēs quod dicitur in mēte: quia nullo corporeo sensu pprehendit: sed solo intellectu mēis: vel ideo quia p accidētia & formas rez. noncia fit rez. q̄ a sensu transferat ad mēte: & ideo accidēs dī eē in mēte: & inde ennoymaticus ca. cum. id est accidentalis: vnde *Isidorus* accidentales diffinitiones vocat ennoyan vel ennoymaticas: quia non substantialia sed accidentalalia declarantur.

¶ Ennos interpretat habitator vel pfundū. & acuit in fine.

¶ Ennosigēus ennos interpretatur habitator a q̄ & sigē: quod et quiddā mōs iuxta treyam. vnde dicitur est neptunus ennosigēus. i. habitator sigē illius p̄mōtorij in quo habebat templū iuxta tropā: vel ennosigēus interpretatur pfundū silentiū: ennos iñ pfunde dī: sigē silētiū: vel latibulū: & vocatur neptunus sic a pfunditate maris: et a silentio quod est in pfundo maris: vel ennosigēus dī ab ennos q̄ est pfundū q̄st ennosiche? . i. hītor pfundū.

¶ Ennos dīānus ver⁹. enno verbū cōcutio vñ ennosigēus neptun⁹ q̄ gēan. i. terrā cōcutit aqua: ipetu.

¶ Enno nas. nau. natum. id est euidenter nare: vel extranare: & pponitur ab e. & no nas. & cor. enatuz sup. penf. similiter enato ras. eius frequentatiuum.

¶ Enoth. interpretatur edificatio: ipsius effi nomie dūctate m edificauit cayn filius adam.

¶ Enodis. Hodus pponitur cū e. & dī: hic & hec enodis & hoc euode. pe. pdu. sine nodo: extra nodum.

¶ Enodo das. dant. dare. ppo. cū e. & nodo das. & ēno: dare exoluere: de nodo tollere: dedlare: planū facere: et

¶ Enomis. norma. me. i. reglā ppo. cū o. et dī (pdu. no. hic & hec enomis & hoc me: scz deformis turpis laus grādis irregularis illiteratus crassus sine mēsurā vñ forma.

¶ Enos lēgic locus interpretatur.

¶ Ens entis. generis omnis: potest esse nomen vel participium de sum es est.

¶ Ensatus ensata ensatus. id est ense armatus: ab ensis dicitur et produ. penult.

¶ Ensicū cū. ge. neu. occisio facta cū ense. ab ensis dicit.

¶ Ensiculus li. maf. ge. puus ensis penul. cor.

¶ Ensifer ra. rum. pe. cor. qui fert ensē.

¶ Ensifis. maf. ge. i. spata a secando dicitur.

¶ Entera rior. i. intestina. penul. acuit.

¶ Entheca. Theca pponitur cū en q̄ est in: & dī: hec entheca cē. i. repositū rei copiosa substantia quasi in theca reposita. vel entheca cē. i. peculū vel p̄pū. Vñ enthecari⁹ ria. rti. Et hic enthecari⁹ rti. negotiator. & pdu. pe. entheca sicut apotheca. Inuenitur etiā hec hecetea: de quo dicitur in b: quia prima syllaba et secunda aspirantur.

¶ Enthymema. Thymos quod est mens pponitur cū

en quod est in: vel enas quod est vnitas: & dī: hoc enthy: mema atis. q̄ddam genus argumentationis. i. festinata p̄clusio: & dī: sic quasi in mente vnū: q̄ in enthy: memate vnū ex vno inferit: vñ pponitur ab en & thymos vel thyme q̄ est mens & mons vnū quasi in mente vnū: q̄ vna ppositio in mente retinet vel taceat. Enthymema aut est syllogismus imperfectus. i. oratio in qua nō obus ppositio: bus ārepositis festinata inferit p̄clusio: vt oē aial currit: ergo omnis homo currit. In hac em dicta argumētatione subintelligitur hec ppositio ois homo est aial & non apponitur ibi: quia si apponeretur perfectus ibi esset syllogismus. et produ. penul. enthy: mema.

Scribitur enim græce per η ερθυμημα & est cogitatio. vel argumentatio brevis. Thymos quidem animus. ira. & furor est. irati aut animi est breuiter loq.

¶ Enudeo ab e. & nudeo as. aut. ppo. & est enudeare extra testā nudis nucleū deponere: & ponit p̄cipiū: enodare expire: manifestare: declarare. vñ enudeat⁹ ra. tū. i. ap tus manifestus: enodatus: expeditus declaratus: & pparatur enucleatus rior. assimus. Vnde enucleatum aduer. vel enudeate tus. simc. aduerbium. & cor. nu.

¶ Enulum. vide in enum.

¶ Enū: ab es dī hoc enū ni. vnde enuluz li. dī mī. puum enum: scilicet caldarium. Rectus dicitur apenum. *Virgilius* enū. i. Litorē apenu locant ali.

¶ Enuncio cas. pponitur ab e. & nuncio cas. & est enunciare valde nunciare. vel de aliquo nunciare: vel euidenter nunciare: vnde hec enunciatio onis. & enūciat⁹ na. uum. vnde dicitur in dyalctica. *Pro* enunciatia est vox significatiua de eo quod aliquid est vel non est.

¶ Enceladus gygas titani & terre filius cū contra deos bellaret a ioue fulmine dicitur occisus & sub ætina monte sepultus. *Virgilius* in tertio ænei.

¶ Endymion quidam pastor quem luna amauit & vt eum dormientem posset osculari. sopiuit eum in lathmo monte carie. *Ouidius*. *Lathmus* endymion nō est tibi luna pudori.

¶ Engonasis a curta est signum celeste. & interpretatur genu innixus. Nam videtur esse vir cum dracone pugnans quem volunt esse herculem.

¶ Enyo est bellona. i. dea belli vel furor bellicus. *Martialis*. Cum dubitaret adhuc belli civilis enyo.

¶ Enyochi quasi tenentes habenas. i. equitantes. sunt ferus populus in pontica regione.

¶ Enipeus auriga hec toris a diomede occisus.

¶ Enipheus fluuius thessalie ab othry monte descendens in apidanum fluuium. *Lucanus*. Sanguineo manū q̄ turbidus ibit enipheus.

¶ Ennosigēus. i. neptunus deus maris. quasi concutens terram. Nam enno significat concutio. gēā terram. *Iuue*. *Ipm* cōpedib⁹ q̄ vinxerat ennosygezum.

E is. iul. ituz. Vnde hec itio nis. & hic itio itul. & hoc itiner itineris. Eo is pponit cū ab. & dicit ab eo is. iul. ire. i. ambulare. Itē cū ad: & dicit adeo ad is. i. ad aliquid ire. Itē pponit cū am. & interpretatur b. & dī abio bis. i. circū dare: & cupere: & p̄cipiū honorem. Item cū ante. & dī anteo is. Itē cū ardi. & dī ardi eo is: & debet m scribi: sed non pferri. Item cū cō: et dī coco is. subtracta n. Item cū ex: & dī exeo is. iul. itū. Itē cū inter: & dī intereo is. id est mori. Item cū intro: & dī introeo is. Vñ hic introitus tus. iul. Item cū in: & dicitur in eo is. iul. itum. Vnde hoc intis rti. id est p̄cipiū. Itē cum p: & interposita d. dī pdeo dis. d. iul. dire. dū. Itē cum p̄e. et dicit p̄e eo is. iul. ire. id est ante ire. Item cū p̄ter: & dī p̄tereo is. iul. ire. i. iuxta ire. vel transire. Itē cū p̄: & dī p̄eo is. Item cū ob: & dī oboeo is. Item cū re: et dī redeo dis. & interpretatur d. Item cū trans. & dī trans eo is. Item cū sub: & dī subeo is. Item cum veni. et dī venco is. i. vedor. Nota q̄ eo is. & oia pposita ab eo sunt neutra:

exceptis illis decem: scilicet a deo: ambio: anteo (s. dicitur eo: inco: pteco: obo: pro perficere et frequenter circūire: subeo: tranleo: que omnia sunt actiua. Item omnia composita ab eo retinent litteraturā sui simplicitis: excepto ambio quod transit ad litteraturam aliorum s. b. u. quartę coniugationis mutando e sui simplicitis ubiq; in i. Vñ ver sus. Ambio seruat ut retinēs vestigia quartę. Cetera sūt in eo que veniunt ab eo. Item eo et eius composita omnia faciunt presentium in iui. vel in i. per synicopam: et supinum in ium. cor. pen. ut in eo inui in iui. pro s. iui. ut peris pitum. et sic de alio excepto venio quod deberet facere veniui: sed facit veniui. ut veniui iui. Item et dicitur ambio quia non seruauit litteraturam sui simplicitis. ideo produ. penul. ad modum aliorum verborum quartę coniugationis desinentium in io. et in supino et in participio. vnde Suid. fuisse et ambio circumdare litora terre. In nomine tamen verbali quartę declinationis causa differentię ad participium coarctat penul. ut hic ambitus. Et attende q; ambio non facit futurum indicatiui modi in bo. sed in am sicut audiam. ambiam ambies. si ergo inuenitur bo. sit secundum antiquitatem. Omnia enim verba quartę coniugationis olim faciebant futurum indicatiui in bo. et in bo. vnde ad hunc in theologia et in psalmis inuenitur partibor et metibor. sed hęc antiquitas aboluit. et solum duo verba quartę coniugationis faciunt illud futurum in bo. scilicet eo et queo: et ab eis composita: excepto ambio. In compositis tamen ab eo inuenitur etiam illud futurum quandoq; in am ut in luce euangelio. Ceterum et terra transibunt: verba autem mea non transiunt. Et peribit et periet. Item scias q; participium presentis et preteritum imperfecti temporis nascitur a prima persona preteriti imperfecti indicatiui modi in omni coniugatio. nam mutata in as. ut amabam amans. exceptis in eo desinentibus quartę coniugationis verbis que mutant bam in ens. ut ibam iens. quibam quies. preteribam preteriens. hęc est participia habent per obliquos casus pro te eu. ut iens curis. quies quentis. preteriens preterens. transiens transiens. ambiens ambeuntis. et rediens redeuntis. De hoc infinitiuo tre dixi in tertia pre in ca. de gerundio.

Non minus dicam coibo transibo ambibo q; ibo & quibo. In comico etiā legitur scibo. Sicut experibor in multis. Nec sola illa duo eo & queo ibam faciunt. Nam polibam pro poliebā: & qdam alia leges. Sunt qui addunt ad ambio superbio sed frustra. non enim ab eo venit sed deducitur a superbus: sicut a proteru? proteruio: a seuus seuio. &c.

¶ Eos eoy gręce dicitur sol vel oriens. vel primus splendor aerts dicitur qui auroa dicitur. Eos gręce ηωσ dicitur aurora non sol vnde adiectiuum eous duabus primis longis. Heous autem prima breui dicitur lucifer & matutinus ac orientalis. Heos heos gręce per ω in media aurora & oriēs vnde lucifer heosphorus dicitur.

¶ Eous ab eos eoy dicitur eous eoy primus equus solis. et adiectiue declinatur eous eoa eoum. id ē orientalis. Aeolus accentu in prima est rex ventorū: accentu in secunda varius & dolosus.

¶ Eousq; id est uniatum fm p. vel ad id vsq; seu ad eum vsq; locum.

Eous est oriēs vel aurora. Virg. Aut cū sole nouo terras irrorat eous. Accipit etiā adiectiue. Luca. Tradimus hespirias gētes aperimus eas. i. oriētales. Scribitur etiam quandoq; per diplithongon ae. Virgil. Aeas q; domos arabum.

C

ante

p

Epacta est numerus inuariabilis datus anno ad sciendum quanta sit luna in kalendis cuiuslibet mensis. et dicitur epacta ab epi quod est supra et aucta quod est augmentum. i. excessus anni solaris super lunarem. Compositis est notauerunt q; annus

fecit nullam habuit epactam quia non pcesserat aliquis annus a quo accepisset vndecim. Secundus vero habuit illos. xj. pro epacta qui sunt excessus anni solaris super lunarem. vnde semper addēdo vndecim formatur epacta. Verbi gratia. Epacta primi anni est nulla. epacta vero secundus est vndecim. addamus ergo xj. et erunt. xxij. q; sunt epactis anni quibus addamus. xj. et erunt triginta quorum triginta faciunt vnum embolismum et tria remanēt pro epacta quarti anni. Est autem embolismus lunatio triginta dierum collecta de excessu anni solaris ad annū lunarem. vnde adde vndecim epactis pcedentis anni et habebis epactam anni sequentis nisi summa illa excedat triginta quia tunc abijce triginta quia sunt embolismus. et quod remanet est epacta illius anni. et hoc vsq; ad decem et novem annos. In vigesimo autem anno reuertitur ad caput. et est epacta nulla. Et postea per ordinem proceditur sicut dictum est vsq; ad decem annos inclusive. Unde appellatur cūlus decemoualis. Si autem vultis scire quomodo sit annus cūli epactarum accipite annos xpi et ipsos adiungite vnum annū quia tunc totus pcesserat iste cūlus et a totali summa subtrahite decemouem quonens potestis. et quota remanserit totus est annus cūli epactalis. et si nihil remanserit decemouonius annus erit. hoc tamen est verum si a kalēdis ianuarij vsq; ad kalendas septembus feceritis hanc computationem. sed si post kalendas septembus vsq; ad kalendas ianuarij pdictam computationem feceritis debetis addere duos annos. quia in kalēdis septembus mutatur annus epactalis. anni autem xpi non mutantur vsq; ad natiuitatē domini. vel potius ad kalendas ianuarij. Unde a kalēdis septembus vsq; ad natiuitatē dñi ad summā annorū xpi debemus addere duos annos. Aug. aut sic dicit. Epacta. i. adiectio. Compositis quidam ad cognoscendum quanta sit luna in qualibet feria composuerunt duo genera numerosū: quorum vnum regulares lunares aliud vero epactas vocauerunt. i. auctiones. Et dicit ab epi quod est supra et thesis quod est positio: q; regulares abijciuntur libris et inueniēdis etatem lunę. et hoc etiam potest dici alio tamē respectu. Epactos dicitur aduena & adactus: cetera quid veritatis habeant videant earum rerum studiosi.

¶ Epinalēpsis ē species schematis: de qua dixi supra in quarta parte in cap. de schemate.

Dicit secundum Tortellium epinalēpsis replicatio vel repetitio.

¶ Epar tis. ge. neu. i. ficatū. et vñ ab epi quod est supra: q; supra positum sit. et hic epaticus ca. cum. pe. cor. qui patitur in epate: et facit genitiuus epatis p. t. penul. cor. fm vsu: tamē fm Aug. facit eparis vel epatis.

Hepar non epar scribitur gręce per η in prima. vnde eam producit: facitq; hepatos.

¶ Hepatiarius ria. num. qd p. t. in et ad epar. plant. Et te morbus agitat hepatarius. et dicitur ab hepar.

¶ Hepaticus ca. cum. in hepar vide.

¶ Epenthesis est qdam species metaplasmi: de qua dixi in quarta parte in capitulo de metaplasmo.

¶ Ephebia est pma ps adolescentię fm p. p. ephebia etiā vñ iuuenū emines pulchritudo: vñ dilectio epheborū: et de rina ab ephebus: vel vñ dicit alexander. Quia pstat pueri locus est ephebia dictus. et sic ponitur p ephebian.

¶ Ephebia s. ge. et indeclinabile accēuat in fine. et deriuat ab ephebus: et est ephebia loci p. s. t. u. n. o. n. i. s. u. e. n. e. s. meretricabānt et p. s. t. u. e. b. a. n. t. Macha. li. ij. c. iij. Sup hoc pmuttebat et alia. c. l. si potestati eius concedere gymnasium et ephebiam sibi constituere.

Ephebus gręce εφῃβος dicitur puber. ephebeo pubesco. ephebia pubescētia & mltitudo pubescētiū sicut pubes apd nos: quo mō in li machabeorū ponitur nec ē ideclī. nec scribit ephebian sed ephebiā i actō. nec dicitur ab e. quod deberet produci: nec a phoebo quod per e scribitur: sed ab epi & hebe. i. pubertas.

¶ Ephebiolus li. dñi. in ephebus est.

Ephebus ab e. & phebuis componitur. hic ephebus. i. valde lucidus. scilicet iuuenis: pulcher: et imberbis. vnde hic ephebiolus l. dmi. et mobiliter potest declarari ephebus epheba ephebium. & ephebiolus ephebiola ephebolum. penult. core. Sed ephebus pdu. phe. Unde Luscanus in tertio. *Grædquoq; senes mixtis armauit ephebis.* Item in *Muroza* dicitur. *Ecce fugi dixere senex hic pulcher ephebus.* vide superiora.

Ephi quædam mensura. scilicet tritum modiorum: & accutur in fine.

Ephimera ephimere. quidam pſcis qui vno die nascitur et in eodem moritur inde dicitur ephimera ephimere. penultima correpta. febris simplex et non molesta q̄ in vno die affligit hominem & in eodem perit. quasi supra dñe nō excreſcens: quia vltra vnum diem non solet durare. et in de hec ephimeris ephimeridis. genus est hystorie: scilicet vnius diei digestio vel vnius diei regularis abbreviatio computatio: calculatio. Ephimeris etiam dicitur tabula manualis: vel liber in quo quotidiani actus scribi solent et sonat ephimeros apud nos diurnum vel quotidianū. Nam quod latini dicunt diurnum græci ephimerō dicitur. Vel dicitur ephimeris ab epi. id est supra et mcreo mcreo: res. quod est dolere: inde ephimeris ephimeridis. dicitur tabula vel liber in quibus vsurarij scribunt denarios quos mutuo dant ad pignora que recipiunt: per quod cognoscant si lucrantur vel non. et si dānificantur dolent su per dāno quod ipsis crescit.

Ephimeris aut ephemeris potius quia græce scribitur εφημερις est libellus in quo acta quotidiana: cōtinētur vnde ephemerinus. ephimerios & ephimeros dicitur quotidianus. & hoc vltimum etiā molestus ephemeris familia & vix vicis si dicatur a nobis vix. Et est ephemeris foeminini generis. Iuue. tritas Cernis ephemeridas.

Ephor ab epi quod est supra dicitur ephor in dednabile vestis sacerdotalis: quod latine interpretatur superindumentum. Erat enim pallium superhumeralē quod tota sacerdotalis ambitio tegebatur: & erant duo genera vñ lineum & simplex quod sacerdotes habebant: aliud et diuersis coloribus auro gēmitis cōtextum habens in viros q̄ humero lapides duos: scilicet smaragdinos auro cōduſos in quibus insculpta erant nomina patriarcharum quo olim pontifices utebantur.

Ephrata ephrate. penultima correpta. ciuitas que dicitur est bethleem: et vitima non debet accentuari in ephrata: inde ephrateus ephratea ephrateum. penultima producta. Inuenitur etiam ephrateus ephratea ephratum. per f. ab ephraim. vide supra in ephrateus in suo loco in ca. de f.

Epi græce latine dicitur supra. Epi cum genitiuo & datiuo significat in: cum accusatiuo aduersus & contra.

Epiates dicitur ab epi quod est supra & altes quod est premens inde epiates quasi supra premēs: quia suo pondere videtur suffocare et grauare dormientem: et est quædam species fantasmatū q̄ contingit in somnijs. Ephialtes non epiates: dicitur incubus.

Epiata: epi componitur cum baton quod est nauis. & dicitur hic et hec epiata epiate græce: quod latine dicitur lacus vel superuentens hic nihil habet negotij in nauis: sed nauis dato in alias terras transire disponit. et correpta.

Epiates tē. dicitur scanſor aut ascenſor.

Epicaustorum epi componitur. cum caustos quod est incensum et dicitur hoc epicaustorum epicaustorij. instrumentum quod sit super ignem causa emittendi fumum. Item epicaustorum dicitur locus vnguentorum vbi se vnguebant ad ignem. vel vbi vnguenta fiebant ad ignem epicaustorum etiam dicitur locus discernendi causas. et in qualibet istarum significationum accipitur competenter in passione sancti thome.

Epicoenus epicœna epicœnum. penultima producta.

id est supra commune. vnde quedam nomina dicuntur epicœna: vt aquila. de quib⁹ dixi in tertia parte in tractatu de genere nominum. in capitulo de epicœno genere siue promiscuo.

Epiculus ab epi & cidus quod est arculus componitur hic epiculus epiculi. penultima producta. id ē paruus arculus positus super maiorem arculum ita vt epiculi centrum sit in linea maioris arculi.

Epitasis. Stasis quod stans vel status dicitur: componitur cum epi quod est supra. et dicitur hec epitasis sis. vt epicasis. Nam c̄ representat sima grecorum. et est epitasis adiectio litterę vel syllabę super statum dictionis.

Epectasis dicitur porrectio vel superextensio. Tortesi.

Epiceus penul. pda. vide in epicurus.

Episcurus epi. componitur cum cura vel cutis. et dicitur hoc epicurus ri. quoddam genus philosophorum: q̄ curam super cutem corporis habebant. Dicebant enī voluptatem esse summum bonum. Ignorantes ergo aliam esse voluptatem p̄ter carnalem dimissa anima tantum corporis curam impendebant: et ideo dicti sunt epicuri. et in de epicurus rea. reum. vt d. Aug. vel fm̄ alios epicuri dicti sunt ab epicuro quodam philosopho amatore voluptatis et vanitatis non sapiētię: quem ipsi philosophi per cum nominauerunt propter voluptatem: quia vanitatis et voluptatis amator non sapiētię. summum bonum voluptatem corporis asserbat: cuius traditiōes epicuri sequebantur. Unde dicebant deum ex prouidētia nihil agere. In mundo omnia constare ex corporibus. Numam nihil esse q̄ corpus. Unde & dixisse fertur. Non ero postq̄ mortuus fuero.

Episcurus proprium est philosophi nomen cuius sobria & continentem vitam tum alij tum seneca in epistolis frequenter laudat. Summū bonum in voluptate constituit: sed vt dicunt non pecunia: immo heroi ca que animo contingit. Afferuit tamen falso deum non curare mortalia & animas non extare post mortem: nec cepit epicurus neutro genere: nec catholico masculino nisi apud ineptissimos ad litteras.

Epicus. ab epos q̄ est laus dicitur epicus ca. di. i. laudabilis. Unde martialis. Epica vulgo laricię pagina cōsonaret. Videtur tamen hec epica ponti pro dactylo. Dactylus enim inuentus est ad describenda gesta herouj: ex quibus consecuti sunt ad laudem. Vel epicus componitur ab e. et pede: id est proficus. Potest ergo ibi legi epica: id est proficus.

Epos quid sit suo loco dicitur.

Epidioecsis est quædā figura: de qua supra dixi i quarta parte in cap. de coloribus rhetoricas.

Epidromus. epi componitur cum dromos quod est nauis: & est quoddam genus nauis. & dicitur epidromos vel id secundę aptitudinis scilicet ad puppē. & cor. pe. siue duo.

Epidrome dicitur cursus: epidromus cursiuus. dromus cursus non nauis.

Epiſora. epi ppo. di ſoros q̄ est ferre: & h̄ hec epiſora i. lupprudo octoꝝ qñ scz pellicula supduat octo. & pdu. fo. Epiphora ē cōdenatō & morbo octoꝝ apd Cic. & pli.

Epiſgrāma. Epigrama q̄ est linea vel iſa ppo. di epi q̄ est supra: et h̄ hoc epigrama tis. i. supscriptio scz titulus vt an notatio eoz si q̄ diffusus dñr i se qñti ope. & epigrama tis: etiā illa supscriptio q̄ supponit tumulo: scz epitaphij: vel q̄ supponitur imagini alicuius ad signandum cuius imago sit: vel ad signandam aliquam proprietatem illius cuius imago est. et produ. penul. epigramma. vnde theodolus. Epigrammum p̄mus vestigat grāmata cadmus: & scribitur per duo m. vt quidam dicunt.

Epigrus epi ppo. di agros q̄ est tractus. & h̄ hic epigrus gri. i. clauus quo lignū adheret: q̄ suptrahet. Epigripus habens nasum aduncum.

Epilema. Lemos vel lema græce latine dñr vorago. & pponitur di epi. quod est supra. & h̄ epilema tis. i. empias trum: q̄ super lema. i. vulnere vel voragine ponatur.

Epilepsia siq. qdaz passio sic dicta: qz mēse apphēdēs pariter z corp⁹ possideat. Siq. em apphensionē epilla vocant. hec passio dī caduca z alias lunatio. z morib⁹ comitialis: qz apud gēiles cū comitiorum die cuidā accidisset comitia dicebantur: vel qz ex timore vel verecundia repulsi in comitijs sepe illū morib⁹ incurrerant. Cui tanta vis est vt homo valens p̄cidat z spumet. Hos vulgus lunaticos vocat: quia p̄ lunę cursum p̄tingat eis. z hinc epilepsia cas. ca. cum. qui talem infirmitatem patitur: z epilepticus ca. cum. cor. in eodem sensu.

Epilepsia dī gr̄ce επιληψία morb⁹ comitialis.

Epilepticus ca. cum. pe. cor. in epilepsia exponitur.

Epilogus ga. gum. idem est qz reuolutio. vide supra in quarta parte in cap. de colubus rherouicis.

Epimela dī gēma cū in cādida super nigrescit color. vñ nomen habet epi. z melam quod est nigrum.

Epimēnia. epi pponitur cū mēne quod est defect⁹ vel luna mensis. z dī pluraliter hec epimēnia nox. i. expense vel exēmia vel tributa que dant per singulos mēses post effectum lunę. i. post nouilunium.

Epimene. in quarta parte. vide in capitulo de colub⁹ rherouicis. et accutur in fine.

Epinicia oīū. dī festiuitas gfax actio p̄ victoria p̄ habita. vñ Macha. h. c. vñ. dī. Et cū epinicia agerent hierosolymis z cor. pe. fm̄ vñ epinicia. z dī ab epi qd est supra z nicos qd est victoria. Unde dī ibi in glo. pio epinicia legitur in alia editione dies victorie. Superatis ergo hostibus iudas festum celebrauit.

Epiniciū est p̄miū & celebritas pro habita victoria.

Epinicius victoriosus. legendum est ergo epinicion non epinirion.

Epinirion sicut dicit glo. interlinearis paralip. i. lib. ca. xv. In cytharis p̄ octaua caneant epinirio zc. z interpretatur victori deo triumphus z palma. p̄ octaua em. i. p̄ milenario resurrectionis qñ celebrat die octaua caneant epinirio. Alia littera dicit epinico quod vt dicit interpretatur victori deo palma: vel victoris dei triumphus.

Epiphane produ. pe. vñ in auroa dicitur. Antiochus cornu signatur in hoc epiphane.

Epiphania pponit ab epi qd est supra z phania qd ē ap̄ p̄ritio qñ epiphania. i. supna apparitio: vel dicit ab epi et phone sonus: inde epiphania. i. supnus vel diuinus son⁹: qz eo die vox patris sonuit de celo. Hic est filius meus dilectus: vel pleni⁹ z clari⁹ sic pōt dicit epiphania qdrupli vocablō n̄cupat fm̄ qz qdrupli miraculo ista dies decorat. hoc ei die magi xpm̄ adorāt. Lū cū xps cñs treded diez magi ad cū stella duce venerūt: z ide dī p̄p̄ie epiphania ab epi qd est supra z phanos qd ē ap̄p̄itio. z qz tūc desursum stella apparuit: siue iste xps p̄ scilicet q̄ desursum visa ē magi: vñ de⁹ demōstrat. Eadē etiā die reuolutis. xxx. ānis cū iā ānū. xxx. attigisset. qz vt dicit lucas. Erat ihesus scip̄s qñ anno. xxx. habebat em. xxx. ānos z dies. xii. z tūc in quā in iordane baptizāt⁹ ē. Et ob hoc vocat theophania a theos qd est de⁹ z phanos ap̄p̄itio vel theophania a phonos son⁹: qz de⁹ trinitas tūc apparuit p̄ i voce: sūt i carne: spūscūs i colūbe sp̄e. Ip̄o itez die āno reuoluto cū ēēt xps āno. xxx. z xii. diez aqua z vinū mutauit in nuptijs. z iō vocat bethphāa. a beth qd ē dom⁹ z phāos ap̄p̄itio: qz miraculo facto i domo vñ de⁹ appuit. P̄p̄di cū tria miracula tangunt in qdā ānphōa q̄ cātāf ad bñd. Hodie iqt̄ celesti spōsō iūta ē ecclesia. qñ i iordane lauit xps n̄fa crīma: currūt cū munerib⁹ magi ad regales nuptias: ex aqua facto vino letent p̄ntie. Ip̄a insup die reuoluta āno cū ēēt āno. xxx. z xii. dierū satiatur dñs milia holz de dñs panib⁹ sicut dī. beda. Et ob hoc vocat phagiphanā. a phage vñ phagin quod est bucca vel manduca: re z phanos ap̄p̄itio. z acut pe. epiphania siue nī.

Epiphania dicitur ab epi & phano. i. manifesto.

Ephippia oīū. numeri pluralis ge. neu. sunt ornamēta eqz vt frena vel pectoralia. Hozat. optat ephippia boes piger: optat arare caball⁹. inde ephippiare. id est equum totaliter ornare.

Epirhedius epi pponitur cū rheda. z dī hoc epirhedius dī. z dicuntur epirhedie ppue quā z minora vehicula.

Episcopus scopin. quod est intendere vel speculari cōponit cū epi quod est supra. et dicitur hic epus p̄. qñ sup̄ spectator z sup̄tendē curā subditorz gerēs. vñ dī ab epi z copos qd est labor: qñ sup̄ laboriās. i. sup̄ gregē sus. z est nomē opis z oner⁹: vt vult pa. h. z illd ap̄l. Qui ep̄a tūc desiderāt bonū opus desiderāt. h. nūc magis videt eē honoris qz oneris. Et est quadripartitus ordo ep̄orum. scilicet in patriarchas: archiepos: metropolitanos. z in ep̄os. Patriarcha summ⁹ z princeps patrū interpretatur: quia p̄mū. i. apostolicū retinet locū: sicut patriarcha roman⁹: ātiochēnus: alexandrin⁹. Vide etiā de hoc in patriarcha. Archiepus dī: quia summus z princeps ep̄oz est. Tenet cū vicem ap̄licam: p̄sidet tam metropolitanis qz ceteris ep̄i scopis. Metropolitanus a mensura ciuitatum vocant. Sin gulis cū p̄uincis p̄sident quoz auctoritati z doctrinē ceteri sacerdotēs subiecti sunt sine qbus reliqz ep̄is nil agere licet. Sollicitudo cū totius p̄uincie ipsis commissa est. Omnes autē sup̄ius signati ordines vno z eodē vocabulo ep̄i nominant⁹: h. ideo p̄uato noīe qdam vtunt p̄pter dī. functionē p̄ratis quā singuli acceperūt. Ab ep̄us autē deriuat hic z hec episcopus z hocle. vñ de episcopatū ad uerbum. Irē ab ep̄a hic episcopus tuus. tui. z hoc ep̄ico p̄iū p̄i. dignitas vñ officiū ep̄i. Et episcopo paria. i. ep̄iscopatum habere vel regere. z cor. sco. Vide etiā in metropolitano. Hic pōt qñ. an religiosi q̄ p̄mouent in ep̄os teneant ad obsequiās regulares. Ad hoc dico qz status religionis ad p̄fectionē p̄tinet quasi qdam via in p̄fectionē tendēs. Status autē p̄alis ad p̄fectionem p̄tinet tanqz quoddā p̄fectionis magisterium. Unde status religionis comparatur ad ep̄alem statū: sicut disciplina ad magisteriū z dispositio ad p̄fectionē. Dispositio autē nō tollit p̄fectionē adueniente: nisi forte quātū ad id in quo p̄fectōi repugnat quātū ad id quod p̄fectōi p̄gruit magis confirmat. Sicut discipulo cū ad magisteriū uenerit nō p̄gruit qz sit auditor. p̄gruit tñ sibi qz legat z meditetur etiā magis qz ante. Sic igitur dicendum est qz si quā sunt in regularibus obsequiis qñ non impediāt pontificale officiū: sed magis valeāt ad p̄fectionis custodiā: sicut est p̄nētia: paup̄tas: z alia huiusmodi ad hec remanet religiosus: etiā factus episcopus obligatus: z per consequens ad portandum habitum sue religionis qui est huiusmodi obligationis signū. Si quā vero sunt in obseruantijs regularibus que officio pontificali repugnant: sicut est solitudo silentium z alie que abstinentiē: vel vigilię graues: ex quibus impotens corpore redderetur ad exequendum pontificale officiū: ad huiusmodi seruanda non obligatur. Si aliam potest dispensatione vñ fm̄ qz requirit necessitas personę vel officij vel conditio hominum cum quibus moratur per modū quo etiā p̄clati religionum in talibus secum dispensant. Testamentum autem nullo modo facere potest: quia sola dispensatio ei committitur rerum ecclesiasticarum que morte finiuntur ex qua incipit testamentum valere: vt Apostolus dicit ad hebreos. ix. Si tamen ex concessione domini pape faciat testamentum: non intelligitur ex proprio facere testamentum. Sed apostolica auctoritate intelligitur esse ampliata potestas iūe dispensationis: vt etus dispensatio possit valere post mortem si tunc di. frater thomas. Vide etiā in honore z in acceptio.

Epinalipha. Sinalipha componitur cum epi quod est supra: et dicitur hec epinalipha. id est concursus duarum vocalium in eadem syllaba et in eadem dictione positarum cum collisione vtriusqz. Et dicitur epinalipha quasi supra sinalipha: quia plus est qz sinalipha. Plus est ita duas vocales iubilare vt proferantur fm̄ vnum impulsū quasi in vnum sonum: ita tamē qz vtraqz aliquid soni retineat qz ita duas coniungere: vt altera torum sonum suum amittat secundum Hugū. Hec alio nomine dicitur singresis secundum quosdam. Unde dicit p̄apias. Epinalipha vel singresis est conglutnatio duarū syllabarum in vnam vt neri pio nerei. De singresi autem dī supra in quarta parte in cap. de metaplaimo.

Epistasis pe. cor. alio nomine dicitur epistasis per d. **U** de supra in epistasis in suo loco.

Epistylum ponitur ab epi & stylus. Et est capitellum quod supponit colūne: quia supponitur stylo colūne. Unde epistyla dicitur quasi super stylos. i. colūnas. Et scias quod sunt tres partes colūne scilicet basis. i. fundamentum: stylus scilicet illud rectum quod super basim erigitur. Epistylum vero dicitur illud quod stylo superponitur.

Epistylon colūnella aut potius capitellum. Epistylon super dicitur & stylos colūna quod etiam stela dicitur.

Epistola dicitur ab epi quod est supra & stolon quod est missio quasi supra missio: quia supra intentionem mittentis gerit officium nūcij: ut quia epistola in dignitate peminet simplici missioni. & describitur sic. Epistola est legatio litteralis absentis personae vel absentibus mittentis plene significans voluntatem. Legatio litteralis dicitur ad differentiam nūcij: quia si per solum nūcium sine litteris aliquid mittimus non id epistola: sed quidam stola. i. simplex missio nominatur. Absentis personae ponitur ad differentiam sermonis qui pertinet ad presentes. Nam et si causa pudoris quandoque presenti epistolam destinamus: tamen et non scribimus ut presenti. Mittentis plene significans voluntatem. id subigitur: quia potest quandoque per alicuius partis subtractionem epistola decurtari: quod tolerandum est dummodo plene mittentis affectus expumitur & declaratur. Partes vero epistolae a pluribus ponuntur quodque scilicet saluatio: exordium: narratio: petitio: & conclusio. Et si partes sic naturaliter ordinantur: tamen exordium: narratio: & petitio: possunt naturaliter ordinem permutare: sed non saluatio nec conclusio: quia illa prior semper est: & haec ultima debet esse. Nam petitio potest proponi exordio ut si dicam. Amicitia tua rogo quatenus equum mihi accommodes vsque romam: cum oia quae habeo sint exposita semper ad tuum beneplacitum & mandatum. Similiter narratio potest permutari exordio: ut si dicam. Scitis me sine vestro auxilio non posse in studio permanere: quia mihi estis specialis dominus & benefactor piissimus. Petitio etiam quodque narrationem anticipat: ut si dicam. Rogo dominationem vestram quatinus mihi pecuniam transmittatis: quia illam totam quam mecum detuli iam expendi cariore bonorum tempore persisterem. Quamuis etiam epistola ex quinque partibus integretur: potest tamen ex paucioribus quodque constare: sicut saluatio & narratio. Potest etiam in sola narratione vel petitione perstrare oibus alijs partibus relegate. Unde narratione subtracta non debet petitio remoueri: vel e converso. Subtrahitur tamen quandoque saluatio causa indignationis: & tunc tamen sufficiunt nomina personarum. Quandoque taceat exordium: quia rei dignitas per se patet. Quandoque narratio: ut in litteris preceptis. Interdum petitio ut frequenter in epistolis remissiujs. Alios conclusio: quodque comoditas vel incommoditas per se patet: vel quodque epistola est nimis longa. Verum inuenitur quod in saluatione sola quidam abbas epistolam destinavit in hunc modum. B. talis ecclesie dicitur abbas dilecto in christo filio. B. benefactori bene incipere melius prequitur optime terminare. Quod bene fieri potuit: quia per talis epistolam voluntati mittentis plenarie satisfecit. Hoc est dicitur epistolae dictionis ultimum complementum. Unde prius. Hic satis est vna dicitur tres vel quatuor oēs. vide in exordio. Epistello dicitur mitti & nūcio. vbi epistola: & epistolium prae epistola. Quatuor autem in epistolis componendis praefecerit auctor patet ex fragmentis quae ponit.

Epistolaris ab epistola dicitur hic & haec epistolaris & hoc reg. quod est epistolae vel quod pertinet ad epistolam. & hoc epistolare ris. & hoc epistolarium ris. liber epistolarum.

Epitaphium. Taphos quod est tumulus vel sepulcrum componitur cum epi. & dicitur epitaphium philosophi. quod super scribitur tumulo mortui.

Epithalamium. epi. componitur cum thalamus: & dicitur hoc epithalamium mihi. i. cantus qui fit super thalamum. i. sponsam vel sponsam. unde epithalamus mia. mihi. fm hugo. psal. 130 sic dicitur. Epithalamia sunt carmina nuptiarum quae decantantur a scholasticis in honorem sponsae & sponse. Hoc poemum salomon edidit in laudem christi & ecclesie ex quibus gentiles epithalamia

lamis sibi vendicauerunt. Dicitur autem eo quod thelami decantentur. Hier. in epist. ad pauli. cap. vii. Salomon pacificus & amabilis dicitur: mores corrigit: naturam docet. ecclesiam iungit christi: sanctarum nuptiarum dulce canit epithalamium. **Epithematicus**. epi componitur cum thesis. & dicitur epithematicus cum. cum. i. superpositus vel appositus. unde ipse ipsa ipse dicitur epithematicus. id est appositum. quia apponitur. i. iungitur cum prima et secunda persona et tertia: ut ipse lego. ipse legis: ipse legit: ipsi legimus: ipsi legitis: ipsi legitis. Epithema dicitur operculum.

Epithetum. epi componitur cum thesis: & dicitur hoc epithetum. id est adiectivum quodque: quia supponat: sed proprie epithetum dicitur illud adiectivum quod puenit omni rei alicui maneret sed non soli. ut cygni est epithetum albus: corui niger. Item epithetum dicitur accidens quod est proprium: sed differunt. Epithetum est quod conuenit omni rei alicuius maneret: sed non soli. ut est nigrum puenit omni corui: sed non soli. Proprium vero oibus vnius maneret rebus & solis puenit. Unde epitheton dicitur quidam figura: cum tale accidens vel adiectivum additur tali rei immediate fm hugo. De hoc etiam supra dixi in quarta parte in capitulo de tropis.

Epitoma tis. ge. neu. vel epitome mes. acuta vitima. id est abbreviationis sermonis. dicitur ab epi & tomos diuisio vel tomos passio: quasi perfectio sermonis. Unde Hiero. dicitur in epi. ad pauli. cap. vii. paralipomenon liber instrumenti veteris epitome tantus ac talis est. Dicitur autem epitoma abbreviatio veteris testamenti quod dicitur instrumentum quod instruit in doctrina fidei & morum. Et ponitur hic absolute per abbreviationem: quia breuiter tangit praetermissa. Ab epitoma autem dicitur epitomaticus cum. cum. i. breuiter dicens vel dictus. et epitomator maris. breuiter loquens. vide in paralipomenon.

Epithymium. epi pro. cum thymus quod est flos. et dicitur hoc epithymium id est flos thymi: & est timbex similis. & dicitur quia solet supponi a medicis alijs adiutorijs praecedentibus. unde epithymicus cum. cum. i. concupiscibile. Et epithymium etiam dicitur thuribulum. quod alio nomine dicitur thymeamaterium a supposito thymiamaterium: quod alio nomine dicitur thuricremulum. unde dicitur. Bone thymia in thuricremulo. & cor. pe. epithymum.

Epithymeos dicitur concupisco: epithymia concupiscencia libido. desiderium. Vaporatio ad deos Epithymo imolo epithymetos graece επιθυμιοσ desiderabilia.

Epysus est quidam figura schematis: de qua dixi supra in quarta parte in capitulo de schemate.

Epos graece latine. laus.

Epos dicitur carmen hexametrum secundum diomedem quod est diuinatum regum & heroicarum humanarumque comprehensio. Epodi autem versus metro quolibet scripti & sequentes clausulas habentes particularum ipsorum versuum.

Heptimemris mēris vel memris quod est diuisio vel pars pro. cum hepta quod est septem: & dicitur heptimemris quasi diuisio super septem syllabas. Et quidam species estur quae septima syllaba naturaliter cor. pdu. Septima dico respectu trius syllabarum pedis ut hic. Tantalus & seu perit in iuria mense. Et fit in principio quarti pedis siue super septimam syllabam ut dicitur. & componitur cum post. & dicitur hic postheptimemris. vide in pentimemris. et cor. pe. sed melius scribitur per h. prima syllaba.

Epitoma tis. id est memoria.

Epudoratus ra. tis. extra pudorem positus. vide in pudoratus.

Epudorus ab e. & pudor quod est pudor plenius. pro. epudorus ra. rum. i. extra pudorem. i. vercundiam impudens.

Epule epulsi li. in singulari numero. & haec epule epulae in plurali. & sic est heteroclitum graecae & declinationis: & dicitur epulum quasi opulsi ab opulenta re. & dicitur fm quod dicitur epulsi per cor. porali: sed epule laetitia per spirituali. per refectionem scilicet vel fructus. Unde Plautus in ty. venistis ad epulas haec vestras. Ab epulum dicitur epulor laetis. laetis sum. id est epulis ut: hinc verbalia et hoc epulotium. id est locus epularum. et corripit penultimam.

Epulum secundum vallam est publicum ut apud Iuuenalem. Unde epulum possis ceterum dare pythagoreis. Epulae autem priuatae ac priuatorum.

Aequor est planities terræ vel aquarum.

Equuleus: ab equo? eq? b? equule? let. p quodā toime-
to factū ad modū eq? fm lū. **E**q? p. d? ab equo? eq? b? equul? vel equule? dimi. pu? equ? vel genus toimentū.

Equus ab equus qua. quū. deriuat hic equ? equi. i. ca-
ballus q? eq? currat: v? b? ab equo as. q? olim q? eq? quadri-
gis iungebant equabant pares forma: z similes cursu co-
pulabant: z inde equa eque z equinus na. nū. pe. pducta
res equi vel ad equū ptinens. z scribitur equus adiectiuū
p ae: substantiuū p e. sine diphthongo q? corripit pumā. vñ
pūs. Non est dignus equo: cui carior est equo? equo. **E**-
les pungit equum: s? iudex iudicat equū. scribitur equus
equi z equus adiectiuū p geminū u. z amittit u. post q. vim
littere tā vocalis q? psonantis. Et scias q? nola equorū et
genera sunt diuersa: z diuersis de causis reposita. equus
nāq? est gñale nomē oīm equorū z b? ab equando vt dictū
est. **E**caball? b? qñ cauall? quia pede cauat terrā: vñ q? pe-
dem h? cauū: vt dextrarius. vel cabo b? equus castratus
quasi cauo. z inde caballus quasi dimi. f. vñ equo? **E**ex-
trarius b? q? p dextrā ducit. **E**alefredus b? a passu z lent
freno z ducēdo q? leni passu p frenū ducit. z inde b? gra-
darius a gradu z describitur sic. **E**radari? est equus mol-
lis incessus sine succussura incedens. **E**re pōt dici manus
quia ad manū nitatur z ducit: vel q? māfuerudine manū
sequitur. **E**urhedus b? equus qui vebit rheadā. **E**adi? b?
equus qñ vadit a vado vadis: q? fortius vadat inf? ce-
tera aialia. ipse est etiā spadix quē frēnatiū vocāt z b? spa-
dix a colore palme quā sicuti spadix vocant z est glaucus
qui quasi pīctos oculos habet z quodā splēdore pūsos.
Eā glauci albi grēci dicūt. Et scias q? equi non coeūt cū
matribus: sicut nec camelī. **E**nde **E**risto. l. viij. lib. de aia-
libus. **E**amelī non cognoscūt matres: in quadā ciuitate
operiebāt camelē caput: vt eius pullus sup saltaret: q? coo-
perto matris capite sup eā saltauit: q? postq? de ipsa descen-
debat anteq? pplebatur coitus momordit ingeniatozem:
z interfecit eū z b? q? rex septētrionis habebat equā pulchrā
z peperit equū pulchrū z rex voluit extrahere ab illo z ma-
tre aliquē pullū: z ingentebat equū saltare sup matrē suā
coopiedo faciē mīis: z saltauit sup ipsam. z tūc discoopie-
batur facies mīis z cognouit ipāz fugit equo? z cecit se ab
alto z mortu? est. hec **E**risto. De natura etiā equorum lo-
quēs. **E**lido. xij. li. etimo. sic dicit. **E**liuacitas equorū multa.
Exultant em in cāpis: adorāt bellū: excitant sono tube
ad plium voce accēsi ad cursum puocant: dolēt cum victi
fuerint exultāt cū vicerit. **E**uidā in bello lenit hostes:
adeo vt aduersarios moris petāt aliqui etiā ppos dños
recognoscūt oblitū māfuerudinis. si mutent aliq? pter dñm
in dorso nullū recipiūt interfectis vel morientib? dñis mul-
ti lachrymas fundit: solū em equū post hoīem lachryma-
ri et dolor affectū sentire dicit. **E**nde etiam in centauris
equorū z hoīm natura p̄mixta est. Solent enim ex equorū
vel moestitia vel alacritate euentum futurum dimicaturi
colligere. vide in musculus.

Multa confundit author seria fabulosis: & vera ridi-
culis conglutinans. Equus est non castratus: castra-
tus dicitur cauterius. sicut porcus castrat? maialis &
gallus gallinacius capus secundum nomē. Manni
fūt eq? pui delicatis apti quasi ad manū ducibiles: q? s
color glaucus aut spadix ac giluius alibi vidēdū est.
Equus qua. quum. i. rectus iustus. z differt a iusto: q?
iustus ex lege est quasi ius custodiens. **E**quus qua. quū.
ex natura: et est scribendū p ae diphthongon: sed equus
pro animali per e. solam. et cōparatur equus quior. sim?.
vnde eque quius. lime. aduerbium. et hec equitas tis. et
equo as. verbum actiuum. z pdu. pumam. equus adiecti-
uum cum scribitur per ae diphthongum: sed equus equi.
cor. e. vñ quidā. **E**dules p̄git equū: s? iudex iudicat equū.

C ante R

Era re. feminini generis. i. pecu-
nia siue moneta. et dicitur ab es eris.
Aera pluraliter & genere neutro passim le-

gi: singulari pro pecunia nūq̄.

Eradico as. i. euellere: destrue ab e. z radico as. p̄p̄t.
Unde eradicans participium generis omnis. **E**ob. xxiij.
Omnia eradicās gemma. z pdu di.

Eramentum ab es dicitur hoc eramentum menti. in-
strumentum de ere sicut ferramentum de ferro.

Erarium rij. in es exponitur.

Erararius ab era re. dicitur hic erarius rij. id est mone-
tarius. z hec eraria. id est monetaria: vel erarius siue era-
ria b? quicunq? vel q̄cunq? opatur in ere. z b? ab ere erant?
ria. rium. quod ad es vel ad erum pertinet.

Eregione. i. ex opposito sicut vna regio opponit aliq. z
contra eam distinguitur z est quedam irregularis vocum
congeries potius q? compositio.

Ereus ab es b? ereus ea. eū. z eneus nea. neum. et in
eodem sensu: sed quod constat ex ere. per ae scribantur.
Euinetā ab en? z ab eneus z enus ab ere dicitur.

Ergasteriū b? ab erge qd est opus z steriō q? est statio z
b? ergasteriū loc? vbi aliquod op? fit: qñ operaria statio
z ergasteriū dicitur magisteriū quod sit in tali loco. **E**hus
sosto. per hoc ipsum ergasterium huius artis apparuit.

Ergastulū ab erge z stolō qd ē mīssio b? hoc ergastulū
stuli. i. carcer rustic? z loc? dñatorū. scz ad quē ligati mitte-
bantur z ibi opabant opa sibi iniūcta. **E**rob. vi. cap. de er-
gastulo egyptiorū. inuenit etiā qñq? p carcere corpis in q?
anima in hac vita tenet qñ incarcerationa. **E**re ergastula di-
cunt vincula. z ppedes qbus illi q? erāt in ergastulis ligā-
bantur. **E**uc. in. v. li. Et pūmū fortuna redit: suilla soluit
Egmina p̄latoz feras ergastula ferro. zc. fm **E**ug. **E**as.
vero sic di. **E**rgastulū carcer vel loc? vbi dñati marmo-
ra secant: aut aliquod operantur. **E**tem ergastulū durum
opus aliquod dicitur.

Ergata gatē. communis generis. id ē operator: vel vi-
cinus et dicitur ab erge quod est opus.

Ergates dicitur operarius vel operator: ergatis erga-
tidos operatrix.

Eerge grēce latine dicitur opus et accentuatur in fine.

Erica ab vzo b? hec erica q? qñ vñca: q? igne sit p̄m.

Ericanus na. num. pe. cor. pponitur ab es eris. z cano-

nīs. i. qui canit cum ere. idem dicitur erisonus.

Ericus vel iricus b? ab erigo erigis. scz animal sp̄itis
suis cooptū idē dicit: q? erigit se quādo sp̄itis claudis qui
bus vñdis p̄ctus est p̄tra insidias. **E**ū statim vt aliq?
p̄sentat pūus se surrigit z in globū puerus se i sua recol-
ligit arma. **E**uū? p̄u dēna qdā est q? vitē ascendit: z vñ
exaciat vt acini cadāt sup terrā: tūc supin? volutat se sup
illos: ita vt acini figantur in sp̄itis suis z sic portat efēd? s?
lūf? suis idē aīal est erina? z irina?. **E**uidā dicit q? s?
diuersa aīalia. dicūt em q? erinacī sunt aīalia de caneris
petrarum aggregatū p̄cedentia. vt di. **E**as. **E**rius si-
gurā procellū latentis habet sed de fous spinosus est. de
hoc require in hecynus in b.

Eridanus. i. padus. vide in padus.

Eriogo gis. erext. dum. gere. i. ex imo sussum regere. z
componitur ab e. z rego gis. z cor. ri.

Erinacus. in ericus est.

Erinis nis. eris grēce latine b? lis. **E**ū hec erinis erinis:
vel nidis. id est furia infernalis: quasi ad lutem et discors
diam nata. et produ. ri. **E**nde quidam. **E**erge notat litem
signat erinis idem.

Eripes dis. generis omnis. qui habet pedes gres:
et componitur ab es et pes.

Eris grēce latine dicitur lis. et sic accentuatur in fine.

Etem eris est verbum futurū indicatū modi de sum es
est. z corripit pumam. **E**tem eris est genitiuus huius no-
minis es eris. z sic pducit pumam: quia scribitur per ae.
diphthongum. **E**nde quidam. **E**urbum fiet eris geniti-
uus dicitur eris.

Eerisonus aerisona aerisonum. penultima correpta.
quod sonat cum ere. et componitur cum es et sono sonas.
idem et ericanus.

Eero as. aui. arc. dicit ab es eris. z est erare: linire: p̄-

parare: 2 ppo. de gro as. i. auferre es: v. valde erare. **Paro** as. obgro. i. pieto. f. ere conducere. vñ obgratus ta. rum. i. ere conductus: vñ in vita sancti martini. **Obgratos** habet meos scriptores per quos tibi mee in eptie publicant: 2 obgrare est vñdiz ere circundare. **Itē** componitur sub gro ras. i. latenter pto. f. ere conducere 2 subgrare est sub auro vel argento: vel alio metallo: vel alia re es ponere. **Itē** 2 aurum vñ subgratū: quia sub se es habet: quasi deauratum es. **Unde** perius. Nequa subgrato mendosū tinniat aurum.

Erodo dis. si. sum. ab e. 2 rodo dis. et est erodere extra vel valde rodere: 2 pdu. ro.

Erogo gas. gaul. gare. i. dare: tribuere: 2 ppo. elemo synas. 2 compo. ab e. 2 rogo gas. 2 cor. ro.

Erpica ce. ge. fce. instrumentū rusticū ad terendas glebas 2 trahifa bob: vñdē ē erpica quasi rapica ab ha 3oarp qd est rapere: vel quasi a rapeta. i. arata petens prius cñ terra aratur: 2 postea erpicatur: 2 hinc erpici qui erpicam facit vel trahit. 2 adiectiue pōt declina ti erpicarius ria. rium. 2 erpico cas.

Erraticus ca: cum. pe. cor. in erro as. est.

Erro as. au. are. i. exorbitare: quasi extra rē ire 2 hic verbalia: 2 hic erratus tus. 2 hoc erratū ti. ambo pio bell do. 2 hic erro ris. vñdē erroneus nea. nesi. i. erroze plenius. **Itē** ab erro errabundus da. dum. 2 erraticus ca. di. 2 hic 2 hęc erraticus 2 hoc tile. omnia in eodem sensu: erro cōponitur aberro as. longe a via errare. **Deerro** deerras de alijs errare: vel de vno loco ad alium errare: vel deorsum: 2 inerro as. valde errare: 2 pererro as. i. perfecte errare: vel per alia loca errare. **Suberro** ras. subrus vel parum errare. **Erro** 2 omnia composita ab eo sūt neutra. Et scias q duplex est error. scz cognitionis: 2 electionis. 2 sic deerrāt omnes qui operantur malum etiam ex in dustria vel certa scientia.

Erro onto. maf. ge. i. quilibet vagus 2 instabilis: ab erro as. **Uñ** lbor. in sermo. **Teq** ipsū vita fugitū? 2 error

Eruca ce. ab erodo dis. deriuat hęc eruca ce. modic? vermīs frondū. quasi eroda. **Item** eruca ē quēdā herba: 2 tunc deriuatur ab vno ris. quasi vulca: quia igneē sit virtutis: 2 in abo sepe sumpta veneris incendium cō moueat: 2 produ. pe. **Oui.** Non minus erucas iubeo vitare salaces.

Eruco tas. m. erutus est.

Eruco as. in ructus est.

Eruero as. au. are. i. purgare: rudera elicere: 2 cōponit ab e. 2 rudero: vel ruder ria.

Erudio dis. diu. disti. ab e. 2 rudio dis. 2 est erudire: instruere: quasi extra ruditatē ponere: 2 cor. ru.

Erugino nas. ab erugonis. deriuat erugino nas. pe. cor. sicut a rubiginis. rubigino nas. erugine vel rubigine corūpse: deuasfare: 2 compo. erubigino nas. derubigino nas. erugino nas. derugino nas. id est rubiginem vel eruginē auferre: 2 sunt actiua.

Eruugo ab erodo dis vñ hic erugo ginto. i. sanguisuga. **Itē** erugo vitū rodens ferrū 2 segetes: 2 nascit hęc corruptio ex minutissima pluuia circa festū sancti Iohannis. 2 ponitur sepe pro amore pecunie: 2 vñ erugo quasi erodo: quia erodat: vel erugo vñ ab es ris. 2 secundū hoc ppo. est eris. vñ dicitur quasi eris rubigo: sicut ferrugo ferri rubigo: vñ erugineus nea. neum. de erugine eris. 2 eruginosus sa. sum. erugine plenus: 2 produ. ru. **Mat.** vi. **Ubi** nec erugo: nec tinea demolitur. **Auro.** In terris vbi sunt erugo: tinea: fures: q autē erugo sit corruptio segetum vñ in glosa super illud Amos. iij. **Deruisti** vos in vento viente: 2 in aurugine multitudinē ortor vestrorū zc. **Aurugo** inquit. i. rubigo vel erugo quē apud iohel eruca dicit: quē ita sit cū nocte ros vel imber super teneras spicas cadit inualecente sole vertunt in rubeū colorem 2 canescunt grana adhuc tenera. **Aurugo** etiam vñ moribus qui in hole nascitur ex abundātia felis corrupti qui corumpit sanguinē 2 vertit in pallozē: 2 quēq dulcia vertit in amaritudinem.

Erumna: rumen cōpo. cum e. 2 vñ hęc erumna nē. mīseria: inopia. calamitas: quasi extra reumen. i. abum: vñdē erumnosus sa. sum. i. miser: pauper: inopa: sic dicitur: qip lopiā miser factus esuriat 2 sitiāt. 2 erumino as. i. inopē 2 miserum facere.

Erunt dicendum est: non erit futurum de sum es ē.

Eruo is. rui. rutum. i. euertere: ab e. 2 ruo is.

Erusco as. vñ quasi eruco as. lgra in vnun colligere sicut nūmularij faciunt: 2 vñ ab es eris.

Erutus ta. rum. pe. cor. i. extra raptus: vel crept? aut euerfus. zacharie. iij. **Toris** erutus de igne.

Erasinus i producta fluuius achaizē magnus

Erato a correpta est vna musarum. interpretatur amabilis.

Erebus pars inferni vbi minus mali continētur. **Vergi.** Ad genitorē imas erebi descēdit ad vmbas

Erembi populus ferus in finib? arabizē in specibus montiū nudus degens & sine opibus.

Erycina. i. venus sic dicta ab eryce monte sicilizē. in quo celebre templū habuit. **Horati?** Siue tu maus erycina ridens.

Erichtheus rex athenarū alio noie erichthonius.

Erichto quēdā venefica vel incantatrix pessima: vñ ponit pro qualibet maga vel incantatrice.

Erichthonius vel erichteus filius vulcani qui cū pallade coire voluit: sed illa fortiter resistente scēm in terram cecidit. **Quod** pallas videns prae pudore terra contexit. **Ex** quo natus est erichthonius: quē pallas infantem cistella inclusum tradidit alendum filiabus cecropis regis atheniensis. **Item** erichthonius dicit habuisse pedes serpentinos: & ideo prim? instituit curribus vehi. **Virg. iij. geor.** Prim? erichthonius currus & quattuor ausus Iungere equos &c. **Idē** argenti fuit inuentor scdm Plinium.

Eridanus magnus fluuius in italia ab alpibus veniens: alio noie padus. **Lucan?** Eridan? fractas deuoluit in æquora siluas.

Erigone filia icarti & for or penelopes: quæ patrē suū a rusticis ebris occisū ita luxit: vt seipsā prae dolore suspēderit. **Sed** miseratione deorū mutata fuit in cæleste signū quod virgo dicit. **Virg.** Quā locus erigo nen inter chelasp sequentes.

Erymanthus est mons siluosus arcadiæ: in quo apum terribilē hercules cepit: & viuū detulit euristheo regi. **Est** etiā fluuius ab illo monte defluens.

Euriphyle penultima longa vxor amphiarai vatis: quæ illū latentem prodidit ob avaritiam. **Nā** argia regis filia pulchrum monile ei promisit si virum suum mōstraret. **Quod** cum fecisset & ille ad thebas perisset: alcmaus filius eriphylum occidit in vltio nem patris sui.

Eriphysa insula vna ex æoliis quasi litē sufflans.

Eristhon penul. lōga quidam thessalus qui cecere spernens & eius lucū succidens: tā famelicus factus est: vt consuptis omnibus bonis venderet pro cibo etiam filiam quæ opē neptuni in varias species mutata semper refugit emptorem suū. **Tandē** eristhō ppria mēbra prae fame comedit. **Oui. viii. meta.**

Eryx filius neptuni & veneris: rex sicilizē. **Est** & mons in sicilia prope drepanū ab rege denoiatus. **In** quo monte templū veneris fuit. vñ dē erycina.

Erythē mare. i. rubrū mare: nam erythros græceruber dicitur.

Ero puella vrbe helleponti festo. **Vide** Lænder.

Eros huius eru. dicit amor aut charitas. **Sed** eros huius erotos. est cupidō deus amoris.

E ante

Eseris generis neutri dicitur ab aer: qz sit eiusdē coloris cū aere. Vñ hoc gra- rium rij. locus vbi pecunia publica reponitur z dicitur ab es eris. qz olim prius ibi es reponebat. Res est prius olim fuit in vsu. auro z argento z ferro nondum inuentis ex quibus metallis quous postea facta fuisset pecunia: nomen tamē etarij permansit ab eo metallo. Vnde pecunia initū sumpsit: z quia es vtpote prius inuentū habebat in vsu cuiuslibet metalli. Vnde est qz inuenitur pro quolibet metallo generaliter: et scribitur per ae. sed taceretur a.

Easca qz. dicitur ab edo es est. z dicitur esca: qz ea os capiat: et ē ery. z idē elcosus sa. sū. i. esca plenus: pinguis: crassus.

Escale: ab esca dicitur hoc escale lis. qdlibet vas ad escas deferendas vel accipiendas aptū.

Escaria rig. scc. gene. id est mensa escis plena: et dicitur ab esca escē.

Escarius: ab esca dicitur escarius rij. quidam piscis dicitur sic: quia solus escam ruminare perhibetur. nā alij pisces nō ruminant.

Eschines z demostenes fuerunt duo oratores. Eschines impugnavit causā thesiphontis: z demostenes defendit z prevaleuit. Invenitur etiā eschines in z cor. penult. tā eschines qz demostenes: de his facit mentionē Hieronymus in epistola ad panthinū ca. ii. vnde z eschines cū rhodi exulare z legeretur demostenis illa oratio quā aduersus eum habuerat: mirantibus cūctis atqz laudantibus suspirans ait. Quid ait si ipsam audissent bestiam sua verba resonantem.

Estro: ab esca dicitur esco as. i. escam tribuere vel escis pascere: z cōpo. ad esco as. i. ad escā vocare vel valde escare. Inesco. i. esca spinguare vel decipere escas.

Esculentus. ra. tū. i. pinguis: ppo. ab esca z lentos greco quod significat plenitudinē: z comparatur esculentior simus. vnde esculenter tius. sime. aduer. z hęc esculentia rig. i. pinguedo: crassitudo.

Esculētū n. pe. pdu. locus vbi multę crescit esculi: et dicitur ab esculis.

Esculus li. scc. ge. ab esca dicitur. est enim quedā arbor: cuius fructus esca est: z vt dicunt quidā: est foib⁹ vel mespinus fm lūg. fm pāp est arbor glandifera: z cor. scu.

Dicitur ab edendo: s. prima scribitur per æ. Estqz arbor qz mēspilus vulgo dicitur.

Esebon accentuat in fine: z interpretatur cingulū trisune: vel cogitatio mēroxis.

Esqulit: ab esca z ales cōmipo. hęc esquilic arum. quidam vicus romę vbi erat vstrina publica: vnde Iuuenalis. Esquilias dictas petunt ad vimine collem. Vñ locus hebraice caluaris: z dicitur ille locus esquilic: quasi alius ille escē: quia aues ibi comedebant hominū cadauera: vnde quidā monachus viduus dicitur est esquilinus.

Versus ineptus est vt qui eū citat.

Esqulinus n. in esquilic vide.

Essedū di. genus est vchiculi. lbor. Esseda festinat. z cor. penult.

Essentia: ab esse infinitiuo derivat hęc essentia rig. i. substantia vel ppuetas essendi: vnde hic z hęc essentia: lis z hōle. vnde essentialiter secundū lūg. pāp vero dicit. Essentia substantia natura vel eternitas: eo qz semper ē: z differt essentia ab esse: qz esse est actus essentię: essentia autē dicitur cuius actus est esse: substantia cuius act⁹ est subsistere: substantia cuius act⁹ est subsistere. Hoc autē dupliciter dicitur: sicut in singulis potere pōt. Esse est actus alicuius: vt quod est calefacere ē act⁹ calefacientis. Et est actus alicuius: vt quod est. i. quo denominat⁹ esse: sicut calefacere ē actus caloris: vtrū autēz damnat⁹ velint non esse dicā in infern⁹: vide etiā in vii.

Estas: ab estus dicitur estas rig. z est calida z sicca. Et scilicet qz quatuor sunt tēpora anni: hyems. ver. estas: autumn⁹. hyems est frigida z humida: z cōuenit cū elemento aquę cum humore flegmatico. Vñ autē humi-

da z calidum est: z cōuenit cum elemento aeris: z cum humore sanguinis. Estas vero est calida z sicca: z cōuenit cū elemento ignis: z cum humore cholere. Autumnus autem frigidus z siccus z habet cōuenientiam cum elemento terre: cum humore melancholicę. Hyems autē frigidum quoddā incipit. ix. kalēdas decēbris. scz in festo dementis. Vñ incipit. viij. kalēdas martis. i. in festo petri. Estas incipit. viij. kalēdas iunis. i. in festo sancti vrbani. Autūnus autē initū sumit. ix. kalēdas septēmbus. i. i festo sancti bartholomei. vel fm quoddā. viij. kalēdas septēmbus. Vñ versus. Dat clemens hyemē: dat petr⁹ vcr cathedram. Vñ sicut vrbani. autumnat bartholomeus. Vñ cōuenientia elementorū z humorū corporis: dicit in elementum.

Estacula lē. dimi. parua estas.

Estifer ra. rum. pe. cor. i. ferens estatem vel estus: et estas vel estus z fero fers compo.

Estiuus: ab estas dicitur estiuus ua. uñ. ad estatem perti- nens. Vñ pluraliter hęc estiuua uorum. dicuntur loca in montibus vbi in estate bestię sub vmbria morant⁹ vt vñt calozē. vñ estiuo as. ad vmbriā in estate quiescere. Itēz ab estas vñ ab estiu⁹ dicitur hęc hęc estiuualis z hoc le. ad estatem vel ad estiuum pertinens.

Aestiuua non tm sunt pecorū: sed & militum.

Estioz ouis. i. vorator: epulo: manduc⁹: mādar: arde- lio ab edo es. dicitur z prod. pe. in grō.

Estrix as. scc. ge. foemina gulosa: z pdu. strit in grō: z format ab estio: tot in trip.

Estuo as. in estus vide.

Estus: ab vno vus dicitur hęc estus estus stul. qñ vñt. i. calor: feruor: vñ estuosus sa. sū. estu plenus. z cōparatur estuosus estioz. simus. Vñ estuose sius. sime. aduer. z estuo as. feruere. bullire. calere. z cōpo. estuo as. inestuo as. z est neutrum cum suis cōpositis.

Esurio ris. formatur ab esu supino de edo es. addita rio. z est esurre meditari edere verbū meditatū. Ille esurit cuius animus est in patinis. z inde hęc esurics rig. ei. z cor. u ante r. Et scias qz esurio ris. facit ppteritū esuri. vt patet Wathet. xv. Esuriui est z non dedisti mihi manducare: quod est contra naturam verbi meditari. Vñ. verba est meditatua carent pteritis. Sed dicit qz esuriui ponit p famui sine famem habui. De hoc tamē plenius dicit in tertia pte in tractatu de speciebus verborū in ca. de verbo meditatuo.

Estus a passiuo huius verbi edo qñ inuenit in tertia psona dicitur estus sa. sum. i. comestus corosus. z compo. ppter estus: coelus: abestus: obestus: z pdu. e.

Essedones populus scythicus qui funera cantu efferebāt: & carnes mortuorū mixtis pecudum carnibus edebant. Itē de oisib⁹ hūanis pocula faciebāt. Ests fluuius vmbrię.

E ante

Etatula le. pe. cor. re. est diminutivum de estas. i. parua estas. z scribitur per ae diphthongon in prima.

Etas ab quo dicit hęc estas tis. quasi equitas. Estas pigrung dicitur pro vno anno z pro septē: z p centum: z pro quouis tempore sic dicta. quasi equitas. scz similitudo equi. Nā quum est etas perpetua cuius nec initū si nec finis extremus nō scitur: quod greci vocant gonas: quod aliqui apud eos pro seculo: quos pro eterno ponitur. Vñ apud latinos est derivatū ab equū vel ab esse propter ei⁹ durabilitatem. Et dicitur etas duobus modis: aut mōdi: aut hominis. Vñ dūdo autem non assignant etates quātum ad substantiā: qz sic imperpetuū durabit: sed quātū ad statū sic est transitivus mōdus: qz pterib⁹ figura mōdi scdm apostolum. Figura inquit nō est substantia: z sic mundus antiqua z senescit. Et secundū hoc distinguit mundi etates metaphouice: ad similitudinez etatis vñt hominis. Variant enim in hōle etates secundū duos fas notabiles varietates in studio ipsius. Vñ de pila etas hominis dicitur in infantia vñs ad septē annos. Exinde

vīq; ad quattuordecim annos est etas secunda scy pueritia necdū ad generandū apta. Unde puer vī a puritate: q; purus est necdū lanuginem et florem genarū habet. Tertia etas est adolescentia ad gignendū apta et adulta: q; prorogatur vīq; ad viginti octo annos: quę tres etates cōputant qñq; pro vna. Quarta est iuuentus firmissima oīm altari etatū finiens in quinquagesimo anno. Quinta est senectus. i. grauitas quę est declinatio a iuē tute in senectutē nondū senectus: sed iā non iuuentus: q; senectus etas est quā greci p̄sbyteren vocant. Nam senex apud grecos non p̄sbyteros sed geros dicit: q; etas a quinquagesimo anno incipiens. in septuagesimo anno terminatur. Sexta etas est senectus quę nullo anno r̄ termino finitur: sed post illas quinq; etates quantuncūq; vītę est senectutē deputatur. Senius autē ē vltima pars senectutis durans vīq; in finē dicta sic: q; termin⁹ est sextę etatis fm̄ lūg. et fido. Etates autē mūdi sic distinguunt. P̄ma puma etas mundi fuit ab adam vīq; ad noe: in qua fuit generis humani institutio et lapsus. Secūda a noe vīq; ad abrahā: in qua fuit generis humani destructio per diluuiū et renouatio. Tertia ab abrahā vīq; ad dauid in qua fuit circuncisionis et legis institutio. Quarta a dauid vīq; ad transmigratiōē babilonis. i. inde in babiloniā: in qua lex floruit sub regibus et p̄phetis. Quinta a transmigratiōe babilonis vīq; ad xpm̄ in qua fuit populi captiuitas et liberatio. Sexta a chusto vīq; ad finem mundi. in qua est generis humani redemptio. In septima ergo etate vltima venit xps. M̄i et lo hannes dicit. Nouissima hora est: et paulus i pumo ad Corinth. Scriptū est in quos fines seculorū deueniunt. Non tñ oportet q; equali numero annorū etas humani generis cōpleatur sicut nec etas vnus hominis: q; vltima etas hominis quandoq; habet tantum quantum oēs pūmē. M̄asce ēm finis vltimę etatis hominis siue finis mundi: vt dixi in antichristus. Et scias q; a principio mūdi vīq; ad incarnatiōē xpi fuerunt annorū quinq; milia ducenti viginti octo: sicut dicit prosper et Eulēbius cesariensis: et Hieronymus in chionice suis. M̄oli? aut r̄ p̄sbyter scribens ad Augustinū dicit sic. Sunt ab adā p̄mo homine vīq; ad ninum magnū: vt dicunt regem qñ natus est abrahā annorū tria milia centum octoginta quattuor: quia ab omnibus hystoriographis vel omisi vīq; ignozati sunt. Anni autē ab abrahā vīq; ad cesarē augustum .i. ad natiuitatē christi quę fuit anno imperij cesaris quadragesimo secundo facta pace cū parthys. Pax porē non clausē sunt: et bella toto orbe cessauerunt. colligunt annorū duo milia. xv. et sic colligunt anni ad quinq; milia centū et nonaginta nouē a principio mundi vīq; ad xpm̄ secundū M̄oliū: et vt dicit in auroz. Incipiens ab adam fuit in noe labilis etas. Puma per annorū milia pene duo. Et vt dicit frater thomas: triplex est perfectio. scy nature: gratię: et glorię. Perfectio nature est quę fuit in principio seculorum. De qua vī in Genesi pumo: q; die septimū cōpleuit deus opus suum. Perfectio vero glorię erit in fine seculorum. Et q; perfectio gratię ē mediū inter vtrāq; ideo christus per quē gratia facta ē circa mediū seculorū venit. Unde vī in Abacuc. In medio annorū notum facies. Quidā autē distinguunt tā tñ quattuor etates secundū q; aptant quattuor tēpōib⁹ anni. Sunt em̄ quattuor tēpōra. scy ver. etas. autumn⁹. hyems. et sunt quattuor hominis etates: scly pueritia: q; est calida et humida sicut et ver. Secunda etas. i. iuuentus quę calida et sicca sicut etas. Tertia est senect⁹ quę est frigida et humida sicut hyems ex collectione flegmāci humoris qui abundat in senio: et aptat hyemi frigide: et humide: de hoc etiā vide in etas.

¶ **Aeternus.** Aeternus synopatur: et vī eternus nū. num. vel vī ab etas. i. q; caret principio et carebit fine. i. q; non habuit principij sui essentię: nec habebit finem. qualis est solus deus. Unde eterne aduer. Et hoc dicit Boet. in. v. lib. de cōsolatione. Aeternitas est intermina

bilis vītę tota simul et perfecta possessio. Et nota q; eternū est vt dixi quod caret principio et fine. Tempeternum est quod semi eternum est quod extra temp⁹ erit sed eē cepit. Perpetuū quod perpeti durat: et se perpetit. i. continuo cōtingit. Tempozale est quod in tēpore incipit eē et cū tēpore desinit eē. Solus ergo deus eternus ē: angelī et alę perpetuę sunt: mundus et tēpus sempiterna sūt. Tēpozalia sunt homines et hominū facta. Itē ab etern⁹ hīc et hęc eternalis et hoc le. vnde eternaliter aduer. vnde hęc eternalitas talis. De cōeternitate et equalitate psonarū diuinarū dicit in psona. Itē vide in anima.

¶ **Testiculo las.** i. testiculos auferre: vel valde testicularē verbū actiū: et compo. ab e et testiculo las. et cor. cu.

¶ **Ether etheris** ē superius elementū. i. ignis: et ē nomen grecū mal. ge. M̄i etheris rea. refi. et hęc ethera re. i. splendor etheris: vnde illud in hymno. Quē terra pōt hūs ethera colunt adorant p̄dicant. Quidā tñ legunt ether a: ita q; sit nri casus. Dicim⁹ em̄ etherē vel ethera: vnde hęc ethera re. sed ether a fm̄ lūg. debet dici. Et dōmunis tñ ecclesię vsus dicit ethera. Item ether dicit. i. superior pars aeris.

¶ **Heteroditus** ta. r̄. Quid sit nomen heteroditū dicitū ē supra in diuersitū: et cor. pe. heteroditus.

¶ **Hetero** genus: ab hetero vel heteron q; ē diuersū et genos quod ē natra cōpo. heterogeneus nea. neum. penul. cor. i. diuersarū naturarū: vt patet in hōie qui ē totus heterogeneus. i. diuersarū naturarū: hoc etiā patet in partibus organids: vt in manu et in pede: q; manus et pes constant ex rebus diuersarū naturarū. puta ex pelle carne et neruis et ossibus et venis. Sed aliter ē i homogeneis: quia in homogeneis totū et pars sunt vnus nature: sicut frumentum: piper: vinum: argētū: caro: et ossa: q; quęlibet pars frumenti frumentū est: et quęlibet pars piperis: vini: argenti: carnis: et ossis: piper: vini: argenti: caro: et os est. et compo. homogenei ab homos q; ē vnum: et genos natura: inde homogeneus nea neum penul. cor. i. vnus nature. De hoc vide in tertia pte i tractatu de numero nōim: in ca. de nōib⁹ cōplexiuis.

¶ **Ethicus.** Ethos grece latine ē: mos. vñ ethicus ca: cum. penul. cor. i. moralis. et hęc ethica cē. i. moralitas vī scētia quę tractat de moribus: et ethicus ca. cū. i. p̄pū f̄z lūg. Item vt dī. p̄pū. Ethica genus febriū cuius tres sunt species: puma: secunda: et tertia. et habet esse in mēbus. De puma leuiter liberatur aliquis: de secunda vī de tertia raro vel nunq;.

¶ **Etimologia:** etimos vel etimon grece latine ē: verum: et logos sermo: vel ratio: inde hęc etimologia glē. quasi veriloquū: quia etimologifando vocabulū verū ipsius originē eloquimur: et diffinitur sic. Etimologia est expositio vni⁹ vocabulū per aliud vocabulū: siue vñ siue plura magis notū vel magis nota in eadē lingua vī diuersis secundū rerū proprietatē vel litterarum similitudinē. vt lapis quasi ledens pedē: piger quasi pedibus egger: et inde etimologicus ca. cum. i. figuratiuus vel q; pertinet ad etimologiā: vel qui etimologifiat: et etimologifas. i. sic exponere fm̄ lūg. An etimologia facit de riuatiōē dixi in tertia parte quasi in principio in tractatu de speciebus nōim. Itē nota q; etimologia aliter sumitur qñ est vna pars grāmaticę. Grammatica siquidē diuiditur in quattuor partes. i. orthographias: etimologiam: diasyntacticā: et prosodiā: et tunc etimologia dicit ab etimon q; ē verū et logos sermo. inde etimologia. i. tractat de veritate oīm partū ofons absolute: et sic supra est tertia pars istius libri.

¶ **Ethiopeta:** ab ethos quod ē mos et poio poia. i. fingogis. vī hęc ethiopeta petē. i. confictio morum in qua hominis personā fingimus pro expumendis effectibus gratis: studiis: similitudinibus: letitiis: fessibus: mcerous: audaciis secundū lūg. p̄pū. dicit. Ethiopeta est cum sermone ex aliena persona inducamus: vt cum fingimus personā mulieris vel vocem.

Aethos grece ἠθος dicitur mos: & licet grece habeat tantū n: apud nos tñ habet ac: vt Apuleius au

thoretortellio docet.

¶ Aethiops p ps scribit quod cognosci potest ad genitū uū qui format a ntō interposita. 2 cor. pe. tā in ntō q̄ in grō: 2 sicut dicit Ibug. Aethiopes dicit a cham qui vocatus est chus: a quo originē traxerunt. Huius em̄ hebraice lingua ethiops interpretatur: 2 hinc ethiopia pie. soc. ge. quod interpretatur tenebrę. Uñ ethiopicus ca. ci. 2 ethiopus ptia. pium. ambo gentilia.

Aethos dicitur cauma accentu in prima: & est neutrum. Aethos accentu in secunda ardens: & est masculinum. unde aethiops nā & aethops ardens est.

¶ Ethos gręce latine dicitur: mos: 2 accentuatur in fine.

¶ Aena ne. mons silię ex igne 2 sulphure dictu. Inde a gehēna fm̄ p̄ap̄.

¶ Aethnicus ca. ci. pe. cor. i. gentilis: dicitur ab ethnos.

¶ Ethnos gręce latine dicitur: gens: 2 accentuatur in fine.

¶ Aethia thę. in ether exponitur.

¶ Ethionus na. nū. qui nullū habet ethionum. i. qui nullā regni partē habet. 2 cōponitur ab e 2 thionus ni. quasi extrahionū: 2 cor. thio.

¶ Etiam est cōiunctio causalis vel copulativa: vel secundum diuersa adiunctua alterius speciei esse potest. 2 ē secunda littera in p̄ap̄.

Et recte quia venit ab eti gręco.

Eteocles filius œdippi regis thebarū qui cū poly nice fratre suo ita cōuenerat ut alternis annis regnarent. Sed eteocles anno suo finito noluit fratri credere regnū: quare polynices adrastū regē argiuorū iocertū iūm & alios principes achaie cōmouit ad bellū gerendū contra eteoclen. In quo bello cū multi vtriq̄ essent occisi: tādē ipsi fratres scilicet eteocles & polynices congressi alter ab altero sunt interfecti. Quorum cadauera cum in vno rogo cōburerentur flāma se diuisit in duas ptes. quasi illi nōdū finiuisset odia Statius in thebaide

Ethruria ē regio italię. alio nomine thuscia iter macram & thibrim fluuios. In qua sunt vrbes. xi. scilicet perusium: cornetū: volaterra: pisę: luca: sarfana pistorium: senę: arretum: florētia: massa. Inde etruscus. i. i. tuse: ut populus etruscus: & sermo etruscus.

C ante U

¶ U vox respondentis aduerb. est.

¶ Eus vox vocantis aduerb. est fm̄ Ibug. et p̄ap̄. dicit. Eu vox respōdētis. Eus vero aduerbiū est vocātis. Eu gręce: latine dicitur bonum. Inuenit etiā heu aspiratum: 2 tunc ē interiectio dolentis.

Heus quoq̄ reuocandi aduerbiū in aspiratur.

¶ Eua interpretatur vita siue calamitas: siue ve. Uira: quod fuit nascendi. Calamitas 2 ve: quod propter preuocacionē cā extitit mouendi: a cadendo em̄ nomē assūpsit calamitas q̄si calamitas. Vel ideo vita 2 calamitas est dicta: quod mulier sepe est viro cā salutis: 2 sepe calamitatis 2 mortis ougo quod est ve. Quare eua fuit facta de costa adē dicā in mulier. in m littera.

¶ Euagino nas. in vagina vide.

¶ Euantis. mas. ge. i. bacchus dictus sic a voce sacrificium pdamantū euoc: vel dicitur ab eu quod est bonū. Itē euantis quasi bonus deus.

¶ Euangelū bona annūciatio interpretatur. Gręce em̄ eu bonū latine: angelus nūcius interpretatur fm̄ p̄ap̄. Ibug. autē dicit quod angelus dicitur ab agros. i. sanctus. Inde dicit hoc euangelū. i. nūciatio: quod cōpo. cum eu quod est bonū: u vocali cōuersa in cōsonantē: 2 sit euangelū bonū nūciū. Unde euangelista sę. qui euangelium cōposuit. 2 euangeliso sas. id ē euangelium nūciare. Ut patet quod euangelium scribitur per simplex u. Et ut dicit Hieronymus in epistola ad galathas. Non debemus putare in scriptura esse euangelū: sed in sensu: non in superficie: sed in medulla. non in sermonū folijs: sed in radice rati-

onis. Itē in originali super. xliij. dicit. In euangelico inquit sermonibus semp litterę iunctus ē spiritus. 2 quicquid primo frigere videt aspectu si tetigeris calet. Uide in theologus. Itē de quattuor euangelistis figurans quattuor facies in ezechiele dicā in marcus.

¶ Euandus: in vanidus est.

¶ Eubasis vel ebasis sine u. secundū quosdā. videt basis: 2 in quarta parte in cap. de coloribus rhetoris.

Dicitur ecbasis.

¶ Eucharis: eu quod ē bonū compo. cum charis quod ē gratia. et dicitur hec 2 hec eucharis dis. i. homo bene gratus: sus. 2 cor. cha. Ecclesi. vi. Lingua eucharis in bono homine abundabit.

¶ Eucharistia. Charis quod ē gratia compo. cum eu quod ē bonum: 2 dicitur hic eucharistia sę. i. bona gratia vel gratiarum actio. Vel etiā eucharistia dicitur sacramentū panis et calicis: scilicet sacrificiū corporis 2 sanguinis christi quasi bona gratia. Quid ē em̄ meli? quid gratiosius corpore et sanguine christi: certe nihil. Unde eucharistia sę. i. gratulari: aut gratificari: vide in missa 2 in cōmunio.

¶ Euhus ab eu quod ē bonus 2 hos filius componitur hic euhus hę. i. bacchus. i. bonus filius quo nomine euz iupiter nominauit cū gigante interfect. vel potius cōponitur euhus ab eu et yos quod ē filius et interponit ch.

Meli tamen sine c scribitur.

¶ Eudoria dorię. sę. ge. i. bona gloria: claritas. 2 pponitur ab eu quod ē bonū: et dora quod est gloria. quasi bona gloria.

¶ Eudulia eudulię sę. ge. componitur ab eu quod ē bonus 2 dulia quod ē seruitus. Unde hec eudulia eudulię: quasi bonum seruitum.

¶ Euentus ab euenio nis. dicitur hic euentus tus tui. i. casus. finis p̄cipiū. Uñ dicit. epist. Eritus acta p̄barcarat successibus opro. Quisquis ab euentu facta notāda putat. de predictis tribus significationibus dicit quidāz Euentus dicit punctum finem quoq̄ casum.

¶ Euestigio. i. cito et continuo statim. et cōpo. ab e 2 vestigiū scōm Ibug. sed dicit quod in veritate nō ē ibi compositio sed irregularis vocū cōgeries. 2 hoc ideo. quod casus cū sua p̄positione fungitur loco aduerbiij vel aduerbialis determinationis. Uñ possunt casus cum suis p̄positionibus ad interrogationes aduerbiij r̄dē. ut quo vadis ad vibē. qñ facies hoc. euestigio. i. cito vel statim vel mor

¶ Eucus filius chanaan a quo dicti sunt eud. Ipsi sunt 2 gabaonitę de ciuitate gabaon qui supplices venerunt ad ioseph. Et acuit penultimam ecus.

¶ Eufemia mę. i. bona fortuna: ab eu quod ē bonū. Uñ quedā virgo dicta ē eufemia: quasi bene fortunata.

¶ Euphonia in prosa acuit penul. in coloribus rhetoris: ē in quarta parte.

¶ Eufortuniū nę. i. bonum fortunū: ab eu quod est bonum: 2 fortunū.

¶ Eufrates huius eufratis vel eufratę mas. ge. 2 hoc eu frate huius eufrates fluuius ē mesopotamię de paradiso extēs copiosissimus gēmis. qui per mediā babiloniā influit. hic ab vbertate nomen accepit. Nam hebraice eu fara fertilitas interpretatur. Mesopotamiā in quibusdā ita locis irrigat sicut nilus alexandrię: 2 pdu. penul. Lucas. 2 Egris 2 eufrates vno se fonte resoluit. Itē in aurora. Trugifer eufrates natus hic quod plurima p̄fert. De vltima autē syllaba potest dubitari quomodo accentuetur. Ad hoc dico quod eufrates eufratis 2 casus ab eo descendētes non debent in fine accentuari. Sed hoc eufrate tes. 2 casus ab eo veniētes debent accentuari in fine: sicut in penthecostes. eufratem quādo scribit per m descendit ab eufrates tis. 2 sic non accentuat in fine: sed qñ scribitur per n descendit ab eufrate tes. et tunc accentuat in fine sicut penthecosten: 2 sic de similibus dicās.

Euphrate huius euphrates mihi inaudita est vox. Nā in primā fēminina sunt: & fluuiorum masculina: uomō ergo erit neutrum? quod præterea de accentu disputat: parum probabile est.

Eufrateus tea. teum. **U**: ab eufrates fluvius: **U**: effra-
teus per duo **U**. ab effrata venit: vide supra in **U**frateus
z acut penultimam.

Euge aduerb. est. potest etiā quandoq; esse iterlectio
z est euge aliquid exultatorū vel exultantis. **U**ath. xv. **E**u-
ge serue bone z fidelis: q; super pauca fuisti fidelis supra
multa te constituā intra in gaudiū dñi tui. euge. i. bene ti-
bi sit **U**m **U**iso. vel **U**m **U**abanū **E**uge **U**: quasi ad bo-
nū genitus: ab eu quod est bonū z genitus: z videt eē cō-
positio: sed potest etimologia: z sic est exultatorū: vt
dixi vel applausuū. **U**osa autē dicit. **U**audens dñs in
gaudiū intrare iubet: z sic est cōgaudentis. **U**re euge est
exhortatorū. **U**ropheta. **U**ō dicant in cordib; suis euge
euge atq; nōstre: nec dicāt zc. **U**re euge aliquādo est adu-
latorum. **U**sal. **U**erant cōfessim cōfessionem suā qui dē-
cūt mibi euge euge. **U**nuenit etiā euge aduer. positum
notāliter pro adulatione vel pro adulatoria laude. vnde
Uerfius. **E**uge tuus z belle. nā belle hoc ex cute totum.
quasi dicat ex cute. i. remoue tui euge. i. tuā adulationē:
z tūmbelle.

Eustenes pe. cor. grēci dicunt quos ingenuos vel nos-
biles. i. boni generis dicimus.

Euidēs: ab e z videns cōpo. hic z hēc z hoc euidēs tis.
generis offus. i. clarus vel aptus. et comparatur. **U**ñ hēc
euidēs tis. i. apertio vel claritas: z componitur cū in z **U**:
ineuidēs ge. ois. i. obscurus vel mptus: z sūt pparatur.

Unde ineuidēs tis. i. obscuritas: z cor. ii.

Eullat situs **U**us: a quo getuli. i. mauri. **U**re eullat **U**:
propulsi terre **U**m **U**ap.

Euro: ab e z vires cōpo. euro ras. pe. produ. i. debili-
tare: enervare. **U**re euro ras. pōt cōpo. ab e z vir. z tunc
cor. pe. z est euitare. i. castrare: debilitare.

Eutaneus neu. nēd. in eūi exponit.

Euternus: in eūi vide.

Euito tas. tau. tare. i. valde vitare vel euidēter vitā-
re. **U**ñ hic z hēc euitabilis z hoc le. vñ euitatus ta rū. i. val-
ne vitatus vel euidēter vitatus. **U**tem euitatus pōt cō-
poni ab e z vitā: z tunc euitatus. i. vita pūatus. **U**ñ di-
cit **U**ap. **U**uitatus vita pūat. i. perritus.

Eulogii **U**gij. ab eu bonū z logiū: z est eulogii sapiētia
vel bona fama: vel testimoniū: vel cantus. **U**re eulogia
dicunt laudes electę z summari collectę: vt liquis in ima-
gine alicuius laudes scribat eulogia dicunt. **U**re ab eu
quod est bonū: z logos compo. hęc eulogia **U**gij. z sūt eu-
logie benedictiones: salutationes. z bonę donationes.
Unde in decretis. xvi. distin. de eulogijs ad sacra cōsilia
constitutis. z hinc eulogicus ca. cum. z eulogius **U**gij. **U**ñ
id est benedictus.

Eumenis dis. fo. ge. furis infernalis: quasi i bono de-
ficiens: ab eu quod est bonum z mene defectus: z cor. pe.
Unde **U**gij. **E**umenides: q; deficiunt bonitate vocā.

U Aut ab eu. i. bene seu multū: & mania. i. furor: q; a
multum furunt.

Eunucia **U**gij. in eunucus exponitur.

Eunuchio **U**gij. in eunuchus est.

Eunuchus a. mas. ge. grēcum est. i. spado: z hinc eu-
nuchio **U**gij. z eunuchio as. i. eunuchum facere: z hęc eu-
nuchia **U**gij. i. fides. sed pluraliter eunuchę arti sunt de
hęc: z videtur esse compositū eunuchus: ab eu quod est
bonum: z nicevictoria.

Eunuchus non eunucus dicitur: ab euny quod ē
cubile: & echo. i. custodio: quia reginarum cubilia
olim custodiebant.

Euo as. i. lūano: z eue lueni p. euacuare z fugere:
z **U**: ab euan tis.

Euocatio est quedam figura alleothetę: quę continet
sub synthesi. de qua dixi in quarta pte in caput. de alleo-
thetia vbi egi de synthesi.

Euphenismos vide in colozb; rhetorids.

Eupolys eupoleos gręce latine eupolys facit. i. bona
duas z filia. **U**m **U**ap. z cōpo. ab eu quod est bonū: z po-
lys duas: z est soc. ge. z cor. po.

Eupiepla pig. pulchritudo: decoz **U**m **U**ap.

Euprepes autē gręce **U**u pē tō hō: est decens.

Euripus. ripa cōpo. cum eu quod est bonum: z dicitur
hic euripus pi. i. maris estuatio: vel locus in mari pericu-
losus. vnde sic **U**: quasi bona ripa per contrariū. **U**oeti
estuatis more fert euripi **U**m **U**ug. **U**ap. ver o di. **E**uri-
pus ē reductio maris vel aquarū q; sit **U**m clementū vel
decrementum lunę: z pdu. ri.

U Alter definit a tortel. vt forte starim dicitur.

Euroauster stri. mas. ge. vent⁹ collateralis ab austro
sic dicitur: quia sit inter eorum z austrus. z compo. ab eu-
ro z auster. **U**nuenit etiā euro aquilo: vide i triphonic⁹.

Europa fuit filia agenois regis libye quas iuppiter
ab africa raptā cretā aduexit: z ab ea tertius partē mundi
europam vocauit. **U**nde europus pla. plum. z europic⁹
ca. cum. **U**t nota q; tres sunt partes mundi. i. europa: it-
bya: z asia: de quibus lucan⁹ in. vi. **E**uropā miseri: libyā
q; asiamq; timere.

U Libyam pro aphrica posuit: legendū autem est: li-
byen: aut libyamq;

Eurus ab eos eoy **U** hic eurus ri. vent⁹ flans ab ouē
te q; ab eo ruens: vide in triphonicus.

Eus vocatis aduer. est. vide supra in eu.

U Immo heus reuocādi aduerb. est.

Eusebia big. i. pietas. vnde eusebius. i. pius. z est cō-
positum eusebia ab eu quod est bonū: z ebes quod ē pie-
tas: vnde secundū cōpositionē eusebia. i. bona pietas. hic
etiā gręce cyconia **U**: eusebes. i. bonę pietat; auis: fertur
em q; sicut alitur a parentibus dum parua est: ita postmo-
dum senes parentes alar: z cor. bi. secundū vsum: vide
de hoc in cyconia.

Eusebes pius & religiosus: gręce **U**u o rē hō vñ **U**u
o rē **U** a: eusebeia pietas & religio

Eustychium. **U**tychia quod interpretat fortuna com-
po. cum eu quod est bonū: componit hoc eustychium. i.
bene fortunata: z est soc. ge. q; qualitas vocis essentiam
non mutat.

Eundant quidā heretici dicit ab entice cōstantinopo-
litano abbate: qui xpm post humanā assumptionem ne-
gavit existere in duabus naturis: s; solā diuinā asseruit
i eo esse naturā z produ. a.

Euul: ab hoc infinituo esse hoc eum **U**: i. seculum:
vel tempous vel spaciū quod cū mūdo cepit esse. **U**euuy
etiā est presentarius status olim quę sunt z fuerunt z fu-
tura sunt. i. in cuius presentia sunt omnia pterita z futu-
ra tanq; presentia. **U**nde euternus na. num. z eutane⁹
nea. neum. i. perdurabilis.

Euan est cognomen bacchi a voce bacchantium

E Euander mercurij et nicostrate vel carmentis fili⁹
cū fratrem suū imprudens occidisset fugit in italiam
& in palatino mōte fecit oppidū nomine palantēū

Euāne vel euadne filia martis ex thebey xore a so-
pivxor capanei ducis quem adeo dilexit vt in rogū
eius se miserit et cum illius cadauere fuerit exusta.

Euboia insula adiacens atticę. et boetie valde pro-
pinqua. Est et vrbs in eadē quę hodie dī nigropot⁹.

Euclides i producta megarensis philosophus au-
ditor socratis & insignis geometra. Qui quotidie ex
megara athenas ibat ad socratem audiendum et tem-
pore belli in habitu muliebrine nosceretur

Euchius nomen bacchi

Eudoxus magnus astronom⁹ et medicus et geo-
metra. qui primus annum deprehēdit et conscripsit

Euenus e producta fluius etolię.

Euganei populus vetus in venetia. Nam veneti
pepulerunt euganeos

Euhys. i. bacchus Horatius Curas edaces dissi-
pat euhys. Et interpretatur bonus filius

Euhyas. i. baccha vel sacerdotula bacchi

Eumenides sunt furis infernales Ouid⁹. Eumeni des tenere faces &c. In ſingulari dicif eumenis media curta.

Euphranor ſtatuarius et pictor inſignis

Euphrates media producta grandis fluuius par thorum qui oritur in periarde monte armenie nō lōge a fonte tigridis. et tranſiens babilonē: tandem in ſuit mare rubrum.

Eumolphus pater muſei poetæ vetuſtiſſimi. Alii ſcribūt emolpus.

Euphroſyne ſ vna de tribus gratiis: & interpretatur lætitia.

Euryalis nobilis adoleſcens troianus cum ænea profectus in italiā. Qui cum niſo amico ſuo egreſſ⁹ nocte per hoſtiū caſtra ad æneā: cum multōs hoſtiū occidiſſent tandem ab equitibus deprehenſus eſt euryalus. Quē niſus cum eripere non poſſet: cū eo mori maluit q̄ fugere. Virg. libro. ix.

Euridyce vxor orphei ab ariſtæo adamata. Quē cum q̄q̄ illa fugeret in ſilua: a ſerpente ic̄ta interiit. Pro qua recuperanda orpheus inferos adiit: & carminibus illos ita flexit vt eā ſibi redderent hac lege ne reſpiceret illā donec ad ſupos rediſſet. Quod cū præ amore non ſeruafſet: iterū eā amiſit. Virg. quart. geor. Alia fuit euridyce vxor neſtoris.

Euripides poeta tragic⁹: tandē a canib⁹ lacerat⁹.

Euripus media producta eſt pars maris iter euboiam & boetiam: vbi fluctus ſepties in die: & torrens in nocte mutatur. tam vehementer vt naues plenis velis currētes retrahat ſecū. Accipit p̄ quouis fluctu

Euryſteus filius ſteneli rex mycenarū q̄ aſtutia in nonis herculeum ad arduas res agēdas icitabat: vt ſicille periret: licet hercules virtute ſua ſemper victor euaderet.

Euryt⁹ media curta: rex oechaliæ: pater ioles: quē hercules capta vrbe occidit: eo q̄ filiam ſuam deſpō ſam ſibi negaſſet

Europa a longa filia agenoris regis phœnicum: quā iuppiter forma bouis aut vituli raptā abduxit in cretam. Eſt etiā tertia pars orbis terræ incipiens a tanai vel helleſponto: & deſinens in atlanticum fretum. Regna europæ ſunt græcia: thracia: illyricū. p̄a nonia: germania: italia: gallia: & hispania cum inſulis circumuicinis.

Eurotas o longa fluuius laconie ſpartā vrbē præterfluens: cuius ripæ lauro abūdant: vnde ſacratus apollini dicitur.

Euterpe eſt vna muſarū: ab euterpo qd̄ ē delector

Eutynius poeta locrenſis: ſep victor in olympia iouis & apollinis iuſſu viuus conſecratus.

Euxinus eſt pars maris iuxta bizantium: alio nomī ne pontus. Et interpretatur bonū hoſpitiū: vnde ſic dicitur per antiphrāſim: quia ſunt ibi loca periculoſa. Oui. Quē tenet euxini mendax cognoſcē pont⁹. Antea dicebat axenus. i. inhospitalis.

Exquiliæ arum. mons & vicus in vrbe roma: dīctus ſic quia ibi erat arx & excubiæ regis tullii: qui illum montem vrbī addidit.

Nota q̄ multa nomina quorū principiū ſonat e inuenies in littera a: aut o. videlicet quæ habent in principio diphthongonæ aut æ. Itē aliqua inuenies in littera h. quæ forſan hic quæris. De littera ſ nul lum nomen ponit tortellius.

E modo p̄o extra accipitur. vt excludo: exlex. Modo p̄uatiuū eſt: vt explico: exoro. Modo intentiuū vel perfectiuū eſt: vt exoro: explico: effido: extendo. Itē ex p̄poſito interdū p̄o valde accipitur ſicut excellus. Interdū p̄o extra vt exul ſm paſ. Cum quibus autē litteris in cōpoſitione ponatur ex: cum quibus e dicit ſupra in prima parte de ſyllaba: vbi egi de hac littera x. Quæ autē ſit differētia inter de & ex. habes in de.

Exacerbo bas. compo. ab ex & acerbo bas: quod nō ē in vſu. z eſt acerbare vnaſ acerbare colligere: exaſperare

Exacero raſ. i. ab acere purgare: ab ex & acero compo nitur. z corripit ce.

Exactio nis. ſc. ge. iuſta petitio: z deriuat ab exigo giſ. ſi. tu. u in o ſit exactio.

Exactor: ab exigo giſ. ſi. hic exactoris. i. iuſt⁹ petitor

Exactus ta. tum. vide in exigo giſ.

Exaggero raſ. rauſ. cōpo. ab ex & aggero raſ. z ē ex aggerare valde aggerare: attollere: maſus facere: ſicut eſt illud euangelii. Et in capharnaum q̄ vſq̄ ad celum exaltata eſt. Non quidē vſq̄ ad celū capharnaū exaltata erat: ſed eius nimia ſuperbiā exaggerat.

Exalage continet ſub ſyntheſi. vide in quarta parte l cap. de coloub⁹ rhetorids.

Exalto raſ. i. in altum tollere: ab ex & alto aſ.

Examen miniſ. i. ſum mediū quo trutina z ſtatera tegitur z lanceſ equant. Unde z in lanceis amenſi ſi: vel examen dī lingua quæ in foramine trutinæ vertitur hac z illic ſecundū quā conſideratur equalitas ponderatorū ſi z examen dicit iudicium: diſcretio: probatio: inquitio. Examen etiā ſi: ap̄li congregatio: z per translationē hominū. ſi examino naſ. nauſ. nare. i. probare: equaliter iudicare vel diſcutere: z diligēt inquirere: iueſtigare.

Examuſſim aduerbiū compo. ab ex & amuſſe quod ē plumbariū cōmentariorū: z inde examuſſim aduerb. i. valde ſine dubitatione z oſſino ſine dubitatione. Nam p̄poſito in hac cōpoſitione augct. ſi paſc. Videt ergo per ſeipſā ſyllabā deficere p̄dicta oratione nec aliter poſſe examuſſim tractare: nili poſita ſit in dictione.

Exando aſ. i. haurio: vide in ando aſ.

Exancozo raſ. i. ancozā euellere. nauē diſſoluere: z cōpo. ab ex & ancozo raſ. z eſt verbū actiuum: vel pōt com: pont ab ex & ancozo raſ.

Exanguis: ab ex & ſanguis compo. hic & hec exāguis z hoc gue. huius exāguis. i. extra ſanguinē: vel pallid⁹ z eſt triū ſyllabarū tā in nō q̄ in genitiuo.

Exanimis z exanimus dicitur: Et compo. ab ex & animus: vide in animus.

Exanimo maſ. aul. are. i. debilitare: p̄terrefacere: ab ex & animo maſ. ſi exanimat⁹ ta. ſi. i. debilitatio: p̄terrefactus: cōſternatus. lib. eſt. r. v. Et exanimata eſt.

Hexaplois: ab hexa quod ē ſex: z plois quod ē plica quā ſi habēs ſex plicas. i. ſex collicillas. z ſm quod ſi debet p̄ferri hexaplois quod eſt triū ſyllabarū. ſi eſt dīſ p̄thongus græca q̄ ſonat i. ram apud nos q̄ apud græcos. Hieron⁹ in plogo loſue: vt p̄ græcorū exaplois q̄ ſumptu z labore maximo indigent: editionem noſtram habcant: z ponitur exaplois hic p̄o ſex exemplaribus: vel interpretationibus.

Exaro raſ. i. deſcribere: vel valde arare. ab ex & arō raſ. compo. z cor. a.

Exartuo aſ. i. diuidio: ab ex & artuo aſ. compo.

Exaſcio aſ. i. dolare: ab ex & aſcio aſ.

Exaſpero raſ. rauſ. ab ex & aſpero raſ. p̄o. z ē exaſpere: exacerbare: vel cōmouere: vel facere aſperum.

Exautozo raſ: vſi exautozat⁹ ta. ſi. i. autozo aſ. vide.

Excandefco ſds. incoba. i. incipio candere: ab ex & cō deo deſ. addita co ſit excandefco ſds.

Excanturiſſo ſas. in ſcanturio exponitur.

Excano naſ. pe. cor. ab ex & cano naſ. verbū actiuū. Job. xliij. Lapides excantant aque.

Excedo diſ. ceſſū. cedere. exire. extrahere: z excedo. i. excello. vel tranſcendo: vel ſupero: z p̄du. ce.

Exhedra drg. ab hydra: vel hydos quod est aqua: hē hydrus vel hēc hydra serpens aquaticus. De hydra legit qd fuit draco multorum capiti: qualis fuit in lerna palude pūncē archadē: hēc latine exhedra ē: qz vno cōfō tria capita excreſcebant: ſed hoc fabuloſū ē. Nā cōſtat hēdrā locū fuiſſe vomentē aquas vaſtantes ciuitatē vid nam: in quo vno meatu clauſo multi erāpēbant: qd herculeo videns: loca illa combuſit: ſic aque meatus clauſit: vñ hēdrā interfecit. Et ſcias qd in aliquibus libris ſcribit exhedra per d. tunc eſt etimo. exhedra: in aliquibus per t. exhedra quaſi excelsa tria. iſta littera cōmunior eſt: et habet mediā naturaliter pductā. Exhedre autem cōparat hētero. qmū ſuum ppter detractōis ſibi lum vel forte: qd qñ auferitur vna via detrāhendi: inuenit detractō alia: vñ vel plures. Unde in plogo eſdre dicit hētero. Itaqz lex exhedra ſublet: victorū ſi nō incendia ſactet. Sinon autē fuit quidā pductor: cuius ſidijs capta fuit troia: et ideo ē victor: cui cōparat hētero. qmū ſui detractōis incendia iacentē.

Exhedra dicit vas & locus ad ſedendū cōſtitut⁹.

Excelleo les. in excello lis. vide.

Excello: cello lis. vel celleo les. cōpo. cū ex: et ē excelleo les. lut. vel excello lis. culi. vel lut. culū. vel celū. ex celleo neutri eſt: et abſolutus: et conſtruit ſm cum abſcō: vt iſte exceller ſapientia. excello lis. tranſitiuū eſt: et conſtruit cum accō et datiuo in eodē ſenſu. vt iſte excellit illi: et ſm hoc eſt actiuū: vt iſte excellit illi: et eſt idē ſenſus: et ſm hoc eſt neutri. vñ excellens ge. ois. et hēc excellentia tie.

Excellus: celſus cōpo. cū ex: et ē excellus ſa. ſū. et cōparatur excellus ſior. ſimius. vñ excelle ſius. ſime. et hēc excellitudo dñis. i. altitudo: ſublimitas.

Excedo dñs. i. valde accendo: ab ex: et candeo des.

Exceptio nis. riſi. ē: ab ex: et pto pis. Exceptio ſū ē papūſ vel debent exapi.

Excerpo pis. cerpi. pti. i. extra carpere: eligere: extra bere: et cōpo. ab ex: et carpo pis.

Exceſſus ſus. ab ex: et cado dis.

Exetra tre. vide in exedra

Exradioſus ſa. ſum. id eſt plenus exradio: et dicitur ab exradio dii.

Exradium diſ. i. deſtructio vel euerſio: vel caſus: et pōt deriuari ab exradio diſ. i. deſtruere vel cedere: et ē ab exradio diſ. p cedere: et ſm hoc antepe. cor. ſine d.

Exradio diſ. di. ſum. i. extra vñ valde cedere vel deſtruere: vel euertere: et cōpo. ab ex: et cado diſ. cecidi. et pd. a vbis. Itē exradio diſ. di. pōt cōponi ab ex: et cado diſ. et caret ſupino: et cor. d vbis: et eſt exradio extra cadere vel aliquo cadere.

Exradus dua. duſ. qd facile cadit: ab exradio diſ. ē.

Exradio des. aui. dñm. i. puocare: cōmouere: et cōpo. ab ex: et deo as. aui. cū. et cor. penul. iſtud ſupinū exradio: qñ ab eo deſcendit hoc frequenta. exradio tas. pe. cor. Itē dñs exradio as. aui. cū. et tunc exradio tu. pe. produ. qz a do cū non venit: immo dñm. et tunc ab eo deriuat exradio tas. penul. pdu. vñ patet qd in illo reſponſo pgrue poteſt dici. Exradio domine potentia tua et venit. ita qd pe. de exradio ſit longa vel breuis.

Exrillare. i. cum vixiſſe eſſe.

Exradio: ab ex: et ſando componitur: et abſcitur s. r. pcedente.

Exradio as. ab ex: et do as. vide in exradio es.

Exradio: ab ex: et capio componitur exradio pis. excepti et eſt capere eligere: extra bere: extra capere: ſuper alia capere: recipere: latenter capere: mūdare: et pertinet ad inſidiatōes.

Exradio ſum. i. venabulum: ab exradio pis. qz exradio apum venientem.

Exradio pus. pñm. id eſt pñpus et melior: ab exradio pis. qz meliora ſolent exradio et eligi quaſi extra alia.

Exradio tas. taut. in exradio exponit.

Exradio exradio in quarta parte in cap. de coloribus rhetorice.

Exradioſus. mal. generis qui exradioſus dicitur. id ē

ſanitor qui foras excludit homines: et dicitur ab exradio diſ. i. produ. diu.

Exradio: ab ex: et cōder pio tranco compo. exradio cas. et exradio care circa codicem. i. trunci aperire terram: et velut lacum efficere.

Exradio: ab exradio ē: hēc et hēc et hoc exradio tis. qd exradio: vel eſt purus et delirioſe: et diligenter paratus: et tunc cōparat exradio rior. ſimius. vñ iohannes caſſianus dicit. Exradioſiores tibi anime nō adimunt puritatez: ſi cum moderamine ſumantur.

Exradioſus. i. bene cultus et diligenter: et ē ab exradio lis. et cor. li.

Exradioſus dicendum eſt.

Exradio las. laui. vñ exradio tis. omnis generis. i. purgans vel emittens diſcutiens. Math. xxiij. Exradioſes cū licem. i. minima diſcutientes: camelū autēz glutientes. i. de maioribus pceptis non curantes. et cōpo. exradio las ab ex: et radio las. Unde in radio las. Inuenit etiā exradio lis tertie coniuga. ab ex: et radio lis. Unde in radio las. et produ. eo exradio quando eſt pūmē coniugationis. ſed quando eſt tertie cor.

Exradioſio nis. vide in exradio.

Exradio cas. cau. care. extra cōmunionem ſado: cōmunionem puare: et eſt actiuū: et cōpo. ab ex: et radio cas. vñ exradioſio ta. tum: et hēc exradioſio nis. Et ſcias qd duplex eſt exradioſio. Una eſt minor qd ſeparat ſm a pnapatione ſacramentorū: ſed non a cōione fidelium: et ideo taliter exradioſio licet cōicare: ſed non licet ei ſacramenta cōferre. Alia eſt maior exradioſio: et ſeparat hoies a ſacramentis ecclie: et a cōicatione fidelium: et ideo tali cōicatione exradioſio cōicare non licet. Sed qd ecclia exradioſionē ad medelā non ad iudicium inducit: exradioſio ab hac generalitate qdaz in quibus cōicare licet. ſ. in his qd pertinent ad ſalutē: qz de talibus licet hō cū exradioſio loqui pōt. et etiā alia pba interſerere: vt ſacilius ſaluta verba exradioſio recipiant. exradioſio autē queſdam perſonē ad quas ſpecialiter pertinet promiſſio de exradioſio. ſ. vñ: ſilius. ſeruus. ruſticus et ſerulens. Sed hoc intelligendū de ſilijs non emancipatis: alias tenent vitare patrē exradioſio. De alijs autē intelligit qd licet exradioſio cōicare: ſi ante exradioſionē ei ſubdiderunt: non autē ſi poſt. Quidā vero intelligunt econuerſo. ſ. qd ſuperiores poſſunt licet cōicare inferioribus exradioſio. alij vero contrariū dicunt: ſed non ad minus in his eis cōicare debent in qd ſunt eis obligati: qz ſicut inferiores obligantur ab obſequiū ſuperiorū: ita ſuperiores ad pudentiā in inferiorū. ſunt etiā quidā caſus excepti: ſicut qñ ignorat exradioſio: et qñ aliqui ſunt peregrini et viatores in terra exradioſio qui licet poſſunt ab eis emere: vel etiā accipere elemoſynā. et ſimilr ſi aliquis videat exradioſio in neceſſitate: qz tūc exradioſio caritatē tenet ei puidere. vñ verſus. Utile lex: humile: res ignorata neceſſe. Et ſtile. i. vñlitas referatur ad verba ſalutis: lex ad matrimonij: humile ad ſubiectionē: cetera patent. In quibus autem vñlitas ſit exradioſio: patet in his verſib⁹. Si p delict⁹ anathema quis efficit. Es ozare vale cōio mēla negat.

Exradioſus: in conſul eſt.

Exradioſus: ab ex: et cor. cōpo. hēc et hēc et hoc exradioſus diſ. i. iers: fatuus: inſipies: et ē exradioſus diſ. ois ge: quaſi extra cor: et in eodem ſenſu cum e. et ē exradioſus diſ. omnis ge. qñ ſine corde. vñ hōra. in epi. Sub domina meretrice fuiſ ſeturpis et exradioſus.

Exradioſum eſt quod ſuper exradioſus: vt i arborib⁹ quod putat: ſeu quod expulſus ſm pāp. et ē ab exradioſio ſcis. vel ab exradio.

Exradio as. aui. are. i. expuere et plicere: et cōpo. ab ex: et radio as. et abſcitur pcedente r.

Exradioſus. i. tum. pe. pdu. drab exradioſio ſcis.

Exradioſus. id eſt vigiliē. caſtodie: inſidie: et dicitur ab exradio bas.

Exradio bas. id eſt vigilare cauſa caſtodie: quaſi extra cubare: quod faciunt qui ciuitates vel caſtella: vel caſtra caſtodiant de nocte: et componit. ab ex: et radio bas.

Ex etiam dicitur ex cubo bis. ab ex et cumbo bis. In eodē sensu. et cor. cu. ex cubo bas. vide in cubo bis. ex cubare etiam fm. pap. d. p. p. foribus inuigilare.

Ex cudo dis. d. m. i. feriendo eicere: extra cudere: et ppo. ab ex et cudo dis. et pdu. cu.

Ex curso sas. verbū frequentatiuū: et format ab excursu supino de excurreo ris. u. mutata in o.

Ex cuso sas. sani. are. quasi extra cusionē ponere: quasi non cudere: vel excudere dicitur quasi frequenter cudere: ut ille q. excusat sit extra malā famam: et ppo. ab ex et cuso sas. quod est frequentatiuū de cudo dis. Et scias q. homo multiplex libenter se excusat. Vñ d. Bernar. de gradibus humilitatis. Multis modis sunt excusationes l. p. c. i. Aug. em. dicit. q. se excusat non fecit: aut si fecit bene fecit: aut si male non multū male: non mala intentione. Si autem de illa sicut adā et eua conuincit aliena se nitit excusare per persuasionem. Sed si pccatiter etiā aperta nō defendetur: qm. occultas et malas cogitationes cordi suo aduenientes hūiliter reuelaret abbati: vide in ibi. Et addit bernardus. Licet em. gñā hęc excusationes eatenus male iudicent: qm. ore pphético verba malicię appellant multo tū periculosior est fallax atq. supbia confessio q. p. uicat et obstinata defensio. Nonnulli em. cū de apertiorib. arguuntur: scientes q. si defenderēt non crederent: subtilius inueniunt argumentū defensionis: verba respondentis dolo se confessionis. Est quisq. (ut scriptū est) qui nequit humiliat se: et interiora eius plena sunt dolo. Multus dicitur mitti: prosternit corpus: aliquas sibi lachrymas extorquent si possunt: voces suspirijs verba geminibus interrumpunt. Stultosa res est humilitas qua ipa quoq. supbia palliare se appetit nevillecat: sed cito tergiversatio a p. lato deprehendit: si ad hanc superbiam culpā non differat poenā. Basa figuli pbat formā et tribulatio vere poenitentis discernit. Quia si veraciter poenitet laborē poenitentē nō abhorret: sed quicquid sibi pro culpa quā odit intingit tacita cōscientia patienter amplectit.

Ex curo: ab ex et curo cras. cōpo. excuro cras. sed frequentius inuenitur excuro: aris in deponenti: et est excrari maledicere: excommunicare: extra sacrum facere: et cor. e. siue penul.

Ex edra drę. i. cathedra: thronus: sedes: sella: suggestus: vel exedra ē camera secreta vel loc. thesauri. v. loc. subcellorū. i. absidia vel camera vel locus quidā se parat modicū a pretorio vel a palatio: vel exedra gen. est fenestre: quę exterius dilatatur: sed interius coartatur. Inuenit exedra pro gazophylatio: et enā p. thalamo: et cor. penult.

Exedra aut exhedra gręce εφεδρα locus ad sedendū constituitur: vñ dicit cathedra.

Ex emplū: ab ex et amplius pla. plū. dicitur hoc exemplū qd sit litar alterius: vñ hoc exēplar artis. ad cuius similitudinē fit: vñ exēplo plas. verbū actiuū: vñ quidā. Exēplar genus est exēpli qd trahit inde. Vel exēplar liber est exēpli qd trahit inde. Et exēpli est alicuius dicti vel facti p. teriti p. posito: cum certi authoris nōle: ut omnes p. super na patria laborare debemus: sicut fecit apostol. q. tot verba passus est. Itē exemplū est quēdā species argumētationis: et fm. hoc exemplū qm. sit p. cessus ab vno particulari ad aliud: ut atheniēses pugnare cōtra thebanos ē malum: ergo thebanos pugnare cōtra focenses est malum.

Ex emptus ta. tum. dicitur ab eximo mis. et dicitur: exemptus subtractus: sublatu: extractus: quasi ex aliquo emptus id est tractus.

Ex enium: ab exenos qd est peregrinū dicitur hoc exenū uij. munus parui: et quodcūq. munus mittit alicui quod vulgo dicitur gallice present: cōpo. hoc exenū pro eodē fz Aug. pap. d. Xenia: p. mia: dona: munera: beneficia. Eccl. ix. Xenia et dona expeant oculos iudicum.

Xenia dicuntur a martiale & alijs doctis: augustinus etiā strenas vocat.

Ex ensis: sensus cōpo. cum ex: et dicitur hic et hęc exēsis et hoc ense. i. extra sensum.

Ex entero ras. rani. are. quasi exintrare dicitur. i. q. itra sunt extrahere. Exentera em. dicuntur intestina q. sic dicuntur quasi ex intrā: et cor. pe. exentero.

Entera dicuntur intestina: est autem gręcum εντερον & εντεραι: intestinum & intestina.

Ex equi: ab exequor ris. dicitur hęc exequi arum. officiū mortuorū et obsequia quę fiunt circa sepulturā: vñ dicitur hęc exequialis et hoc le. ad exequias pertinens: vel res exequiarum.

Ex equo quas. quanti. quare. ab ex et equo quas. et scribitur per ae diphthongū exequo.

Ex equor: ab ex et sequor ris. cōpo. exequor exequis. i. extra alia sequi: aliquid p. ficere: ad effectū ducere: ita re ad aliquid faciendū. vñ executio dicitur effectus. et ab i. a p. cedente x. et cor. e. exequor.

Exerceo ces. cui. citū. ab ex et arceo qd est verbū actiuū et est exercere opari: experire: extra arcere.

Exercito ab ultimo iupino de exerceo ces. cui. citum u in o mutato sit exercito ras. frequen. vñ exercitatus tū. Et nota q. exercitatus dicitur p. p. de fatigatus: sed exercitatus artibus affluens et instructus.

Exeratus: ab exerceo ces. dicitur hic exercitatus tus. i. cor. lectio holm in expeditione: vñ dicitur hoc exercitatum tij. et adiectiue exercitus ta. tum. et dicitur exercitatus p. p. de fatigatus: et scribitur per t in penul. exercituum: sed t. habet sonum de c.

Exermis: ab ex et arma cōpo. hic et hęc exermis et hoc me. i. extra arma: et exarmus ma. mum. idem.

Exero: ab ex et sero ris. cōpo. exero ris. cui. ritum. i. foras emittere. vel nudare: manifestare. vñ exerto ras. frequen. et expertus ta. tum. et cor. pe. exero ris.

Exesus: ab exedo dis. qd cōpo. ab ex et edo dis. et dicitur exesa sum. i. cor. osus: extra vel valde esus: cōsumpt. et esus: et prod. pe. exesus.

Exhalo las. ab ex et halo las. cōpo. exhalo las. laul. lare. i. foras emittere: redolere: vel de vita recedere. et ē neutrum sicut et suū simplex: et pdu. ha.

Exhaustio ris. ab ex et haurio: in haurio vide.

Exhaustus sta. stū. i. cōsumpt. et enacuatus: extenuat. ab ex et haurio: et cōponit cum in. et dicitur in exhaustus. id est non exhaustus.

Exhebenus nī. for. ge. quēdā gēma p. dola et cādida q. aurifices aurū poliunt: et cōpo. ab ex et hebenus.

Exheredo das. ab ex et heredo das. cōpo. et pdu. re. vide in heredo das.

Exhibeo bea. bui. bitum. cōpo. ab ex et habeo: et cor. bi et ē exhibere ostēdere. vel p. stare: vel dare.

Exhortor tans. ab ex et hortor ppo. vide in hortor.

Exitalis. an. exitum ē: et pdu. a.

Exitolum li. dimi. paruum exitum.

Exitū: ab exitus dicitur hoc exitū nī. i. cōmētū v. l. more: vel ciades: calamitas: casus: aduersus: exitus: mal. vñ exitolus sa. lū. et hic et hęc exitalis et hoc le. periculosū vñ quod infert exitum.

Exigo: ago cōpo. cū ex: et dicitur exigo gis. gi. actū. qd hz quinq. signationes. Nā exigere. i. expellere: et exigere. i. p. ficere: erigere. i. iniuste petere: et exigere qm. simpliciter ponit pro requirere vel petere: et exigere. i. extra vel vltra agere: et exigere. i. diuidere. Vñ exactus tra. citū. i. ma. habet op. ultimo. Sicut em. vinū semp. bibere aut aquam contrariū est. Alternatim autem vti delectabile: ita legē pibus si semp. exactus sit sermo non erit gratus. Exact. i. p. fectus: exquisitus: delectabilis.

Exiguus: ab exigo gis. qd est dinūdo dis. derivat exiguus gua. guū. i. paruus. qd em. ē exiguū alteri. e. get suf. fragio fm. Aug. pap. vero d. Exiguus libellus: infirm. multum egens: paruus.

Exilio lis. liui. vel lūi exultum. lire. i. extra vel valde salire. vñ exulto tas. et cōpo. exilio ab ex et salio lis. vide in salio lis.

Exilis: ab ex et bilus vel hūi cōpo. hic et hęc exilis et hoc le. i. tenuis et macer: exilis: vel ab ex et illa: quasi sine illa

bus. Non est exilis videtur habere illa: vel exilis dicitur ab exeo: quia possit quasi super angustum exire. et comparatur exilis loci. lissimus. unde exilitus. lissime. aduer. et hęc exilitas ratio. i. tenuitas: et p. du. exilis p. et videtur esse aspirata quod ex eo. ab huius: sed alias non. Unde hora. in epi. Exilis domus est in qua non multa supersunt.

Eximius: ab ex et imus cōpo. eximius mia. miū. et dicitur eximius quasi extra in mū politus. i. maximus: p. clarus: nobilis: sublimis: et hęc vim suplatiuū: unde constructus cum gō plurali: ut dauid eximius pphetarū: vel cōpo. ab ex quod est valde: et eminens. Unde eximi. i. valde eminens. Et hęc iunctura cōpollit suplatiuo: et ita significationē suplatiuū cōtrahit a suis cōponentibus. Et cōparatur per suppletionē cum non habeat vim suplatiuū eximius magis eximi: eximissimus. unde hęc eximitas ratio. i. sublimitas: magnitudo: nobilitas: claritas.

Eximius potius ab eximo dicitur ut qui eximens est de grege qui & egregius dicitur. Proprie autem secundum donatum porcus apud sacrificio dicitur eximius. sicut ovis lectus & bos intactus: quod non veniat ab imo docet syllaba secunda quę corripitur: cum ab imo debeat produci.

Eximutuo as. aut. arc. cōpo. ab ex et inutuo as. et ē eximutuo de pauperare: pauperē facere.

Eximo mis. mī. emptū. eximere. i. auferre vel extrahere. et dicitur eximo quasi extra cōmo. i. traho. et p. po. ab ex et cōmo mis. et cor. p. eximo.

Exiprouis non ē dictio cōposita: sed quedā irregularis vocū cōgertes fungens loco vni dictionis: sicut dixi in tertia pte ubi determinauit de figura composita nola.

Exinatio nis. ntui. cōpo. ab ex et inatio nis. et est exinatio annūtlare: depumare: euacuare: diminuerē: et p. du. a. Unde apostolus ad philip. Exinamur semetipsos formam seruī accipiens. i. ex misericordia sua quoddam inane sumptit. i. formā seruī. i. naturā humanā: quod est quoddam inane respectu diuinitatis.

Exintegro: in integer vide.

Existimo. ex cōpo. cum eximo: et dicitur existimo mas. i. putare. unde hęc existimatio. i. putatio vel illę dignitatis status fama moribus acquisitus.

Existo sitis. titi. re. ab ex et listo sitis. et est existere pmanere: extra stare: vide etiā in listo.

Exitus: ab exeo is. dicitur hic exitus tus. et significat multa. Nam exitus. i. finis. Unde dicitur in epi. Exitus actus pbat careat successibus opto. Quis ab eventu facta notanda putat. Item exitus. i. mors. Item exitus. i. egressus. Unde propheta. In exitu israhel de egypto. et c.

Exlegis. ois. ge. i. line lege: extra legem. ab ex et leg. cōpo. Item dicitur. Paulus. Sequere inuenit in hoc noie exlex: et p. du. le. et de iure in ex naturaliter pducta.

Exocupo pas. i. cpe dire: ab ex et ocupo: et cor. cu.

Exodiarus: in exodium vide.

Exodiū: ab ex et oda quod ē cantus cōpo. hoc exodium dicitur. i. primus cantus: inuitū cantilene: et hinc exodiari. i. nī ptecentor: quod cantū incipit ante alios. Et exodiarius ris. nu. ad exodiariū pertinens.

Exodus. hodos quod ē via cōpo. cum ex: et dicitur hic exodus di. i. exitus: quod unus vel viano extra: et hinc quiddā liber dicitur: exodus qui cōtinet exitū vel egressū populi israhel de egypto. et cor. p. exodus.

Exodus. i. exitus scē. ge. est apud grecos.

Exoleo les. leui vel lul. exoletū vel lūti. i. crescere: ab ex et oleo les p. po. in oleo les vide. Paulus. vero dicit. Exoleuit. i. in obliuionē venit deficiat: corruptus est. et cor. a an l.

Exoletus. ab exoleo les. dicitur exoletus ta. tū. i. excretus nutritu vel adultus. Plautus in empedico. Domi reliquit virginē exoletā. i. grandē. Item dicitur exoletus ta. tū. i. valde scēndus. et tunc p. po. ab ex et oletus. i. scēndus: et ē nomē.

Exomnis: ab ex et somn: et cōpo. hic et hęc exomnis et hocne. i. extra somnum.

Exomologesis scē. ge. gręce: latine interpretatur cōfessio: vel pces siue sit laudis. ut cum dicitur Mat. xj. Confiteor tibi

bi pater celi et terre et c. siue sit pcedor. Et differt a letanise quę interpretantur rogationes: quę exomologesis p confessione pcedor agit: letanise autē ppter rogandū deū: et impetrandā in aliquo malo miam eius sunt.

Gręce scribitur εξομολογησις exomologesis p hinc penul. a verbo εξομολογεομαι exomologeo. i. confiteor.

Exorabilis: ab exoro ras dicitur hic hic et hęc exorabilis et hocle. quod facile potest exorari. i. concedere rogata: et hinc exorabiliter aduer. et cōpo. in exorabilis. i. nō exorabilis. unde in exorabiliter: et comparatur.

Exorcismus mī. i. increpatio vel cōiuratio aduersus diabolum ut recedat: inde hic et hęc exorcista scē. i. coniurator vel increpator. Inuocat enim super cathecuminos: et super eos qui habent spiritum immundū nomē dñi nostri iesu xpi adiurans per eū ut egrediat ab eis. Et exorcizo yas. i. adiurare: increpare sicut Aug. Paulus. etiā dicit. Exorcismus gręce coniuratio: vel sermo increpationis est: aduersus diabolum ut discedat: sicut illud iachā. iij. Increpet te dominus sathan. vide in ordo.

Exorcista scē. in exorcismus vide.

Exordiarus: ab exordiū dicitur exordiarus ris. riū. i. ad exordiū pertinens: et hinc exordiarus ris. qui incipit vel exordium facit.

Exordior ris. tus sum. vel sus sum. ab ex et ordior: et ē exordiri incipere vel loqui: unde exorsus sa. sum. i. locus tus inceptus.

Exordiū: ab exordior ris. dicitur hoc exordiū dicitur. i. inceptio Item exordiū dicitur prima pars orationis in rhetorica. Nam sicut in illeto. ptes orationis in rhetorica arte sunt quatuor. i. exordiū: narratio. argumētatio: et pclusio. Narratio audientis animū puocat. Secunda res gestas explicat. Tertia fidē assertoribus facit. Quarta finē totius orationis pplectit. Item dicitur. Paulus. Exordiū dicitur principium orationis: quod orator in sua causa facit: in quo reddit auditores beniuolos: dociles et attētos. De exordio etiā dixi supra in epi. Exordia nē. scē. ge. i. nascentia: ab exordior ris. dicitur.

Exors. Sois compo. cum ex: et dicitur hic et hęc exors ris. id est extra solem: et abijciatur a pcedente r. Sapientie. iij. Nemo nostrū sit exors luxurie nostre. i. alienus: vel extra solem.

Exorsus: in exordio vide

Exorsus fas. faui. ab ex et ossa fas. cōpo. et ē exorsare la niare: discindere: ossa extrahere. et est actiuū. ponit etiā p debilitare vel infirmare. cum enim ossa sint corporis robur: quę ea auferit corpus debilitat.

Exorsus sa. sum. i. valde vel pfecte odiens: et pstruitur cum actō: ut exorsus bella. i. odiens valde: et compo. ab ex et osus. et scōm Paulus. exorsus est qui aliquē odit. Odiosus vero qui oditur.

Expando dis. di. passū. unde illud. Expansis in cruce manibus. i. extensis. Inuenit etiā expansis quod iustus nendū est. Sed sicut Paulus. pando pateo: patior: facit supinū passum: et compo. expando ab ex et pando dis. unde in pando dis.

Expapilio: ab ex et papilla p. po. expapilio las. laui. la re. i. exoluere: denudare: et ppter papillas.

Expasus sa. sū. vide in expando dis.

Expatulor laris. latus: lari. sicut deponēs: ab ex et spatulor laris. quod deriuatur a spatula: et ē spatulari spatulā auferre vel frangere: et cor. tu.

Expecto tras. tras. are. i. demorari: sustinere: pstola ri. Expectatur quę venturus est. Spectatur qui videtur vel appropriat sicut Paulus.

Expectoro ras. rari. rare. expectorare ab ex et pectus coponitur: et ē expectorare exoluere firmaculū a pectore remouere.

Expeditio: ab ex et pedica compo. expeditio dis. dicitur. i. tum. et est expeditio liberare: explicare: exoluere quasi extra pedicam ponere. et inde expeditus ta. tum. i. exolutus: liber: promptus: et comparatur expeditus nō. simus. unde de expedite tus. siue aduer. et hęc expeditio onis. sicut dicitur in aliquē et in expeditione ubi hoies liberi pcepti. E. ij

efficiunt. expeditus cōpo. in expeditus ta. rñ. Itē expe-
dire. i. cōuenire: vel pdesse: vel vult esse: 2 secundū hoc
sepe inuenit impersonale expedit. vt ibi. Expedit vobis
vñ vnus homo mouat pro populo: ne tota gens pereat:
2 cor. pe. expedito dis.

Expeditus in expeditio est.

Expēdo dis. pensum. pēdere. i. expēsas facere: ab ex-
pendo dis. Vñ hęc expensa sē.

Expēgiacio dis. fed. i. excitare vel facere euigilare: 2
cōpo. ab expēgiacor rñ. 2 facio rñ. 2 acul fa.

Expēgiacor sceris pectus. pēgiaci. i. a somno euigillo.
2 compo. ab ex 2 pergo gis. quod cōpo. a per 2 rego gis.
vñ dī. pūf. x. li. Expēgiacor: qz a pergo est expēctū facit
qō. f. compo. a per 2 rego quod facit rectū: qzuis vetustis
fuit etiā expēgiacor dicebant.

Expērior: ab ex 2 pario compo. expērior rñ. expert⁹
sum: 2 experiri verbū cōe. i. pbare vel pbati: cognoscere
tēptare: cognosci: vel tēptari: vñ hoc expimentū tñ. 2 hęc
expientia tñ. 2 expius ta. rñ. qz autē expērior compona-
tur a pario: patet per pūf. in. x. li. dicentē. Sunt etiā alia
ex hoc ipso. i. pario pposita deponēta: expērior opērior:
quoz partiapia expius: opius: a pario ostendit esse cō-
posita: cuius ptiapiū part⁹ ē: vt vult pūf. vt patet qz ex-
pērior sit verbū deponēs: sed dīc qz expērior fuit depo-
nens: sed nunc est cōmune.

Expēctus cta. rñ. est ptiapiū de expēgiacor: vt in ex-
pēgiacor dī. Etia. xxi. Et sicut sōniat esuriens 2 come-
dit: cum autē fuerit expēctus: vacua est anima.

Expērs. pars compo. cum ex: 2 dī hīc 2 hęc expērs rñ
i. imuns sine parte. Vñ de expius tia. rñ. i. expērs scōz
hug. pāp. vero dī. expērs est extra partē vel patriam
alienus: extraneus: inde expērtia. i. extraneitas.

Expēs. ex ppo. cū spēs: 2 dī hīc 2 hęc 2 hoc expēs: 2 de
stat in oblique. i. extra spem: vel sine spe desperat⁹. per
sius. Donec deceptus 2 expēs: 2 est quintē declinatiōis.
Et scias qz expēs non potuit obliquos habere: qz opozte-
ret qz ablitus suus desineret in e 2 i. cū sit offus ge. quod
in quinta declinatione esse non potuit. Sūt opozteret qz
ablitus desineret in e cor. vt cōtingit in omnibus hīs qz sunt
ois ge. felice: audace: sed ablitus quīqz declinationis nō
potest desinere in e corēptā.

Expīcor caris. 2 expīco cas. dī: ab ex 2 spīco spīcas. 2 p
du. pī. vide in spīco.

Expīlo las. idē est qō depīlo. 2 ex eis dē verbis pōt cō-
poni de qbus depīlo. Vñ pōt corripere pī 2 pducere fm
diuerfas cōpositiones. vide in depīlo las.

Expīgo gis. expēgi pactū. i. expellere. 2 cōpo. ab ex 2
pango gis. quod ē impello vel iungo.

Expīnis. spīna cōpo. cū ex: 2 dī hīc 2 hęc expīnis 2 hoc
ne. i. extra spīnas vel sine spīnis: 2 pdu. spī.

Expīno nas. nauī. nare. i. spīnas auferre vel extrahe-
re. 2 compo. ab ex 2 spīno nas. 2 pdu. pe.

Expīo. ab ex 2 pio as. ppo. expīo as. i. purgare ex toto
vel pfecte piare. vñ de hoc expīamen pe. produ. 2 hęc ex-
pīano. i. purgatio. pia actio: mundatio. 2 hīc 2 hęc expīa-
bilis 2 hoc le. quod expīari pōt.

Expīro ras. raul. are. i. mozi: extra spīritū mittere: ab
ex 2 spīro ras. cōpo. 2 pdu. spī.

Expīscor caris. ex toto a pīscib⁹ euacuare vt acquirere
2 cōpo. ab ex 2 pīscor aris.

Expīetus ta. rñ. i. finit⁹: ab expīeo es. dī: 2 compo. ab
ex 2 pleo es. expīetus compo. cū in: 2 dī impletus ta. rñ.
i. non finit⁹. Itē ab expīeo dī: expīetius ua. uñ.

Expīcat: ab expīco cas. deriuat expīcat et expīdunt
pbi defectiui. i. determinat 2 finit⁹: vt finitū 2 terminā-
tur: nec inuenit de cōplus.

Sed ne hęc quidē in doctorū sunt vsu.

Expīciatus: ab expīco cas. vel ab expīcat verbo defe-
ctiuo deriuat expīciatus ta. rñ. i. extensus: finitus: vt ter-
minatus: et compo. in expīciatus ta. rñ.

Expīco cas. cū. dñ. Inuenit etiā plicauī. carsi. antiq-
tus: ab expīco cas. cōpo. 2 est expīcare ordinare: dīgere
re distendere: plicā ponere: soluere: aperire.

Explo do dis. si. sum. in plaudo expōit. 2 produ. plo.
Exploio ras. raul. are. i. exqrere: inuestigare: 2 pdu.
plo. 2 cōpo. ab ex 2 plozo ras. Auroza. Per quos explo-
ret plebis 2 vrbis opus.

Explosus sa. sū. penult. pdu. ab explodo dis. sū. vide
in plaudo dis.

Expolia: ab expolio as. quod cōpo. ab ex 2 spolio as.
dī hęc expolia liē. pda sic dicta ab expoliando.

Expōpo pas. aui. are. i. vituperare. detestari: 2 cōpo.
ab ex 2 pompo pas.

Expūmo mis. pīssi pīssū: expūmire. i. extra pīme-
re: effundere: manifestare: repītare: 2 compo. ab ex 2 p-
mo mis. 2 cor. pū.

Expūbio bias. cōpo. ab ex 2 pbio bias. 2 cor. p natu-
raliter: 2 est expūbiare diffamare: increpare: cōuitari:
pīteritā culpā oppūbiose enarrare.

Expultrix cō. mulier expellens: 2 forma ab expulso-
ri in trit. 2 sic deberet dici expultrix. sed mutata s in t sicut
vult pūf. vt etiā dixi in tertia parte in cap. de verbo qū
in principio.

Expūmo mas. aui. are. i. valde vel extra spūmare. vt
spūmas auferre. ab ex 2 spūmo.

Expūctor cōris. in pūngo gis. est.

Expūo is. put. putū ere. i. extra spūere. 2 compo ab ex
2 spūo.

Equiro rñ. siui. sitū. ab ex 2 quero rñ compo. 2 pdu.
qz est exqrere inuestigare: extra querere.

Extra sunt medię pecorū ptes itestina: sibi fm pāp.
fm autē hug. dī hōc extū ti. intestinū. ab exeo is. vel ab
exto as. Ezech. xxi. Interrogauit idola: extra consuluit
2c. de exto tas. dicef etiā in sto.

Extales 2 ant. idē sunt. i. vie alui purgandi: vñ in pio
Regū. Cōputrescebant pīnentes extales eorū. quod
dicit iosephus factum fuisse ex violenta passione disinte-
rig: 2 vt putrefacta intestina egerent: vñ de mures ebulli-
entes de agris comedebant extales eorū: 2 declinat hęc
extales lis. 2 pdu. ta.

Extasis sis. foz. ge. pe. cor. i. excessus mentis. f. cū hō
ponit extra statū suę mētis sicut in articulo mortis. 2 cō-
po. ab ex 2 stasis qō ē status. vel fm pāp. extasis excelsus
mentis dī: qz sit pauore mentis: vel aliq. reuelatione.
Itē extasis est qdā species metaplasmi: de qua dictū est
in quarta pte in cap. de metaplasmo.

Extēplo dicēdū ē nō extīplo. Tractū em ē ab antiq-
rū cōsuetudine: qz audire solebāt responsa in tēptis cōple-
to officio dicebat sacerdos clara voce extēplo. ac si dices-
ret exite de tēplo. Vñ hoc igi statū audito exibat: ita in
oleuit vt poneret extēplo aduerbiali p statim vel confe-
ssim: ita dī. Alexā. hug. autē in libello de accētū dī. qz
extēplo dicēdū est p e: nō extīplo p i. pāp. etiā dī. extē-
plo repētime: extīplo subito. i. extra ipso āplitudinē. Ma-
gister etiā Bene. dī. qz extēplo nō est vera cōpositio: sed
pōt⁹ qdā irregularis vocū pgeries: sicut de cetero: de fa-
cili. Vñ ppo hīc nō venit per cōpositionē: sed p appositio-
nē: sicut dixi in tertia pte in ca. de figura noīa in fine. Et
dictis patet qz in. vñ. ca. puer. vbi dī. Vñ extīplo venit
p dītio sua: debet dici extēplo p e in pe. syllaba: licz vñ
scriptoz inueniat ibi extīplo p i scriptū: 2 male.

Extēdo dis. di. tentū. vel tensū. dere. i. extra tendere
explicare: ab ex 2 tendo dis. compo.

Exter tera. terū. i. vltimus: vel extraneus: externus: 2
dī ab extra: aut sit ntis exterus.

Extermino nas. aui. are. i. terminū auferre vel exulē
facere: quasi extra terminū ponere: eticere: 2 p pue dī de
exulibus: 2 ponit p demoliri. Mach. vi. Exterminat fac-
es suas. i. demolunt. dissolunt: deuenuat: dissipant:
quasi extra terminos humanę conditionis abducūt. vñ
hīc 2 hęc exterminabilis 2 hoc le. 2 compo. in exterminabi-
lis le. Itē ab extermino dī hoc exterminius nī. i. desola-
tio. i. extra terminos electio: exiliū. Moza etiā qz dīc
exterminū: qz extra terminos vñt ponit: 2 cor. mī exter-
mino nas.

Externus: ab extra dī: externus na. num. i. alien⁹. vñ

externo nas. nau. nare. i. alienare

Externus ra. rum. idē quod externus.

Exstelis in extasis est: in ca. de metaplasmo lōrta pte

Exstimo: timo quod est mens compo. cū ex: 2 vī exi-
mo mas. appari: vel putare: quasi ex mente sic hē.

Exstimo nō extimo scribendum est ab exsaris: &
time græce τιμή quod est honor: pretium: poena:
quasi sit appreciare honorē ac precū rei alicuius seu
eris pretiū. Existimare autem est iudicare.

Extinguo gas. xi. cum. re. i. mouficare: 2 pertinet ad
ignem. et componitur ab ex 2 stinguo gas. 2 abijctur s.
r. pcedente.

Exinsper. exa compo. cū spectro is. vel inspecio is. 2 vī
hic 2 hēc 2 hoc exinsper cis. i. augur q̄ inspicit exta.

Exipo pas. au. arc. i. emittre: euacuare: ab ex 2 sti-
po pas. cōpo. 2 pdu. sit.

Exirpo: ab ex 2 stirpo compo. extirpo pas. i. a radice
subuerrere: a stirpe extrahere: destruere: ex toto: vel cui
dēter castra stirpare.

Extollens. ab extollo is. vī extollens lentis. ge. ois:
inde extollenter aduer. 2 hēc extollentia nē. i. supbia.

Extoris: ab ex 2 terra compo. hīc 2 hēc extoris nis. i.
expers: vel extra terrā positus: exul. 2 ppue expulsiu b
terra sua vi. Vel potest componi ab ex 2 torro nis. idē ex
torris. i. exul: 2 ppue cui interdicebat ignis patrię.

Extoris etiā dicit inustus quasi nō tostus: ab ex
& torreo.

Extra p̄positio est. inde extra aduerbiū loci. 2 com-
paratur extra exterior extimus: vel extremus. i. nouissi-
mus. vnde hēc extremitas tatis. 2 extremo mas. i. extre-
mum facere vel vltimum: vel purgare: auferre extrinse-
cus: defons s̄z laug.

Ex traduce sunt due partes. ab ex p̄pōne 2 traduce
quod ē casus ablatiui de tradux cis. Unde querit an ani-
mę sint ex traduce. i. ex altero ductę vel propagatę. vt sit
anima de anima. Dicendū est q̄ non: immo a deo crean-
tur: quia deus animas creando infundit: 2 infundendo
creat: vide in tradux. Hic pōt queri quando ala infunda-
tur corpori. Ad hoc dico q̄ quadragesimo die ala mas-
culi infundit suo corpori: ala vero mulieris post cōcepti-
onē sui corporis infundit i octagesimo die. In xpo autē al-
ter fuit. Unde scias q̄ conceptio christi suo ito facta fuit:

ita q̄ hēc quattuor in instanti eodem fuerunt. i. cōuersio
sanguinis illius materialis: in alias partes corporis chyl-
lit: 2 formatio membrorū organicorū: 2 animatio corpo-
ris organici. 2 assumptio corporis animati in vnitatem diui-
nę personę. In alijs autē hoc successiue contingit: ita q̄
mortis cōceptus non perficit vsq̄ ad quadragessimū diē:
vt dī. Aristot. in. x. lib. de alalibus. Scēminę autē vsq̄ ad
nonagesimū: vel fm alios vsq̄ ad octagesimū. Et inde
est fm istos sicut in hystorijs habet super leuitā. q̄ mul-
er pariens masculū arcebat ab introitu templi quadragi-
ta diebus: paries vero scēminā octaginta. In pariente
siquidē duplicabāt dies quo ad corporis formationem. Nā si-
cut quadraginta diebus corpus masculū organizatur 2 p-
ficiatur dū in ipso die quadragesimo anima infundit: sic
corpus scēminę xi octaginta diebus perficit: 2 in octage-
simo die anima rationalis inspiratur. Sed in cōpletionē
corporis masculū videt Augustin⁹ supaddere s̄x dies q̄
sic distinguūt fm eū in epla ad hierony. Semē p̄tosex
dieb⁹ p̄m̄tis quasi lactis habet similitudinē: nouē dieb⁹ cō-
uertit in sanguinē. Deinde duodeci diebus solidat: de-
cē octo diebus format vsq̄ ad perfectā membrorū linea-
menta: 2 hinc iam reliquo tēpore vsq̄ ad tēpus part⁹ au-
get magnitudine: vñ p̄sus. Sex in lacte dies: ter sunt in
sanguine termi. Dissent carnē ter senti mēbra figurāt. Et
hoc videt esse figuratū in euangelio iohannis vbi dicit in se-
cundo cap. Quadraginta sex annis edificatū est templū
hoc. In christi autē conceptione materia quā beata vir-
go ministrante statū formā 2 figurā corporis humani acce-
pit: 2 ala in vnitatem diuinę personę ē assumpta. S̄z vide dī
ligeret q̄ augustin⁹ dī. q̄ numerus tēpli cōuenit corpo-

ri christi. M̄ nota q̄ sicut dī. glosa Augustini. Sicut tē-
pli quadraginta sex annis edificatū est: sic corpus xpi in
vtero virginis quadraginta sex diebus fuit formatū. S̄z
hoc sic intellige. Licet cū ab instanti cōceptionis xpi cor-
pus fuerit formatū 2 omnia mēbra: 2 lineamenta habuerit
tū corpus ita parū erat q̄ huiusmodi lineamētra nō ap-
parebāt in ipso vsq̄ ad quadraginta sex dies: 2 ideo quātū
ad augmentū vī formatū in quadraginta sex dieb⁹: 2 idē
cū sit duplex pfectio: sc̄z existentie 2 apparētie: pūmā per
fectionē habuit corp⁹ cūstū in instanti cōceptionis. Se-
cundā autē non habuit nisi post quadraginta sex dies. Et
ideo bene dixit August. q̄ numerus tēpli cōuenit corpo-
ri xpi isto modo intelligendo. Itē scias q̄ in dī. loquunt
de edificatione tēpli zozobabel facta: cum dicunt. Quā-
draginta sex annis edificatū est templū hoc: non de illa q̄
facta ē iud salomone. Nā in. xx. annis cōpieta fuit.

Extraneus nea neū. quasi extraneus. i. extra terrā su-
am positus: ab extra vī.

Exremisco sc̄s. i. in apio extremere verbū incohāt. 2
format a sc̄da psona extremis addita co.

Exremo mas. pe. pdu. in extra exponit.

Exremo mus. mul. mere. quasi extra tremere: ab ex 2
tremo mis. 2 cor. tre.

Exremus. ab extra aduer. vī extereor extim⁹ vel ex-
tremus. i. p̄clarus: p̄cellēs: nouissim⁹ fm p̄ap. videt ex-
tra. in extremus magis est in vī q̄ extimus. De sacra-
mento extremę vñctionis require in vngo.

Extricabilis: in extrico cas. est.

Extrico cas. ab ex 2 trico cas. cōpo. extrico cas. 2 ē ex-
tricare expellere: expulere: 2 pd. tri. vñ Virg. l. vi. encl.
Hic labor ille dom⁹ inextricabilis error. Tho. vi. sum⁹
ei⁹ extricat omē demoniū. Ab extrico deriuatur hīc 2 hēc
extricabilis 2 hocie. 2 ppo. inextricabilis. i. insolubilis.

Extingo gas. xi. cum. ab ex 2 stingo gas cōpo. 2 ē extir-
gere extra vel valde stringere: vel a stricura remouere.

Extrinfecus: ab extra deriuat extrinsec⁹ ca. dī. 2 est ex-
trinsecus defons aduer. loci. vel pot⁹ aduerbialiter po-
situm inuenit: 2 cor. pe.

Extrudo dī. si sum. re. i. valde vel extra trudere: de-
pellere longe abire: longe facere: 2 compo. ab ex 2 trudo
dis. 2 produ. tru.

Extruo is. xi. cum. ab ex 2 struo is cōponitur. 2 ē extrus-
re valde vel extra struere.

Extrum ti. in extra extorum exponit.

Extrupo pes. pul. verbum neutriū est. 2 caret supino.
2 compo. ab ex 2 strupo pes. 2 est extrupere valde super-
re: vel a stupore cessare: liberare: 2 cor. stu.

Extrupo pas. pau. are. i. valde stupare: stupas remo-
uere: ab ex 2 strupo pas. 2 cor. stu.

Exuberis. vber pro māia componitur cum ex: 2 dicit
tur hic 2 hēc exuberis 2 hoc bere. 2 dicuntur exuberēs in-
fantes qui tracti sunt ab vberē: 2 producit u. sed penultia
mam corripit.

Exubero ras. ab ex 2 vbero ras. vide etiā i vbero as.

Exuco cas. in succus est.

Exudo das. dau. ab ex 2 sudo das. cōpo. verbū neu-
trū. Et est exudare sudorē emittere: vel extra sudorem
ire. 2 produ. pe. exudo dis.

Exul is. ois ge. 2 descendit ab exulo remota o sicut a
vigilo vigil: 2 a consulo consul: 2 est exul extra solū p̄pū
positus. 2 hunc hoc exulū lū. quasi extra solū proprium
positus. exterminium. 2 exularius ris. rium. qui exulat. 2
cor. pe. exul in genituo.

Exularius ris. rium. in exul vide.

Exulcero ras. raul. compo. ab ex 2 vlcero ras. 2 ē exul-
cerare. i. extra vel deorsū vlcerare: vel vlcera auferre: et
aceruare: enercuare: 2 est actiua: 2 cor. ce.

Exulo: solū compo. cum ex: 2 vī exulo las. i. extra so-
lū suę terre poni 2 exterminari. Et est neutropassiuū. Et
sic debet construi. Ego exulo a rege: 2 non dī dī. Ego
exulo illū fm August. p̄ap. etiā dicit. Exulare extra solū
sūū habitare. Exulo a re. Quę autē sūt verba neutropas-
sua 2 q̄ neutropassua: dictū est supra in tertia parte i tra-
ctatu verborū in cap. de gñe verborum.

Exulto. Exultatio. liui. vel lusi. ultu. ultu. i. valde v' ex tra saltare. Vñ exultatio. i. fr'quēter exultare: quod ppue fit cum letamur. 2. ideo ponit exultare pletari: sed pprie saltādo fm hug. p'ap. vero di. Exultare gaudere glo riar: compo. ab ex 2 saltare. Exultatio corporis atq; me b'iozū est. 2. etia vero mentis gaudium.

Exundo: ab ex 2 vndo das cōpo. exundo das. i. valde abundare vel ex'crescere.

Exuo. ab ex 2 suo is compo. exuo is. exui exuti. exue re. i. extrahere: expollare: inde exutus. i. i. expoliat' extractus: expulsus.

Exupero: ab ex 2 supero ras. cōpo. exupero ras. raut rare. i. valde superare.

Exuro ris. exusti exusti. compo. cum ex 2 v'io ris. 2 est exurere valde v'rere. 2 pdu. u. vñ exustus. i. tum. i. cōbu stus. de quo nihil superest.

Exuuiē. ab exuo is. hē exuuiē arū. i. spolia: vestes: in dumentum: q; exuuntur: exuuiē induuiē dicuntur tuni cē serpentum: quia induuntur 2 exuuntur scōm hugu. p'ap. vero dicit. Exuuiē spolia occisorum hostium: vel tunice serpentum.

Ezechias interpretatur fortis dñs: vel fortitudo dñi.

Ezechiel interpretat fortitudo dei: vel imperiū dñi.

De littera f

F In latinis dictionibus ponimus vt fama: filius. In grecis vero dictionibus ph. vt oipheus: phaethon. Vñ tñ fare debe mus q; non tā f'isse labus est pronūdanda f. quomodo ph. atq; hoc solū interest sicut di. p'ul. in p'ilo lib. maio.

Faba hē. vñ quasi faga: a phagein quod ē comedere: vñ fabarius ria. rum. quod fit de fabis: vel quod perti net ad fabas: 2 hīc fabarius. i. cantor: 2 dicebant apud gē tiles cantores fabari: q; illo legumine maxime vteban tur in cibo: 2 per compositionē hēc fabafresa sē: quia ho mines eam fr'ndean: id est frangant cum molendo cā comminuunt vel sunt duē partes: 2 dicitur frefus sa. m. fractus: a f'rendo des.

Fabafresa sē. in faba est.

Fabella lē. dimi. parua fabula: 2 hīc fabello las. i. loq.

Faber bu. deriuatur a facio cis. quasi facer: a facien do ferrum: quasi faciens ferrū. Vñ etia postea hoc ver bū traductum ē ad allariū rerum artifices: sed cum adie ctione: vt faberlignarius: fabercarpētarius: vñ hīc fa berculus li. dimi. 2 hēc fabuilla sē. vñ fabu. vñ hēc fa builla lē. 2 fabercula lē. dimi. vñ hēc fabuca cē. loc. fa buicandi. Faber cōpo. hīc aurifaber bu. Vñ a faber vñ fa b' er b'ia. bium. i. ingentiosus: cautus: pulcher. composi t' vñ fabre aduerb. quod componitur fabrefactus cta. ctuz. i. artificiose 2 ingeniose factus: 2 compo. affaber b'ia. bium. i. valde faber: 2 etia in faber b'ia. bium. i. nō faber non pulcher: nec compositus.

Fabos grece: latine vñ timor animi siue mentis.

Phobos nō fabos nec phabos: dicitur timor seu fuga: phobetron terror.

Fabriateria. a faber bu. vñ hēc fabriateria rē. i. oit' fa b'iozum: vel locus domus vñ dē vñ fabuē sūt: vel fabria teria rē. est ciuitas cāpaniē: vñ fabriaternus na. num. Nomina cñi desinentia in teria faciunt possessiūm in nuor p'cedente.

Fabuco: a faber bu. vñ fabuco as. i. in struo: cōpo. mu nio: 2 est neutri cñi oibus suts cōpositis: videt rñi ponit all qñ in deponenti gñe. Vñ illud p'phetiā. Sabucar' 2 au roia 2 solem. Sed multa verba inueniunt actiua 2 depō nentia in eadē voce: vñ potius dicendū est q; fabucatus secundū q; construit cum accusatiuo significat actionem 2 descendit a verbo neutro: scz fabuco: sicut a ceno nau cēnatus: 2 cor. bu.

Fabulilla: a faber bu. vñ hīc 2 hēc fabulilla 2 hoc le. pe. p du. ad fabulū pertinēo: vel a fabio perfectum.

Fabula: a for ris. vñ hēc fabula lē. res que nec vera ē nec verisimilis. Et fabula illa est vera que nihil habz ve ritatis in se: illa falsa est: que aliquid veritatis in se cō

tinet admixtum. Sicut cñi est in amore modus non ha buisse modū: sic est in fabula veritatis non habuisse veri tatē. 2 vñ fabula a fando: q; in solo fatu consistat. Item fabula quandoq; dicit hystoria sūt a fando: q; eā famur. Quandoq; locutio: vñ fabulosus sa. sum. 2 hīc 2 hēc fabu laris 2 hoc re. 2 hīc fabulo onis. reatator fabularū vel in uentor. 2 fabulor laris. i. fabulas dicere vel falsa.

Face imperatiū de facio cis. 2 nunc vñmur per apo copā fac. Est cñi face ablatiū de fac cis.

Facesso: a facio cis vñ facesso si. situm. verbū deside ratiūm. i. desidero facere. Vñ facessere. i. desinere: ces sare: recedere: vt dicatur facesso quasi facere cesso. Vñ de pudentius in lib. hymnoz. Facessere inquit ne nos stram grauet obsequia mortem. i. discedite fm hugu. Et for māt p'eteritū a puma p'etōa pñtis: o in i mutata: vt facesso si. sed supinū facessitū penul. produ. ad modū quartē: quasi descederet ab hoc p'eterito facessitū. Quidam dicunt capessum: facessum. Sed ego dico q; facessum 2 capessum nō sunt voces significatiue: vide in ter tia parte vbi egi de p'eteritis 2 lupinis verborum tertie cōiugationis desinentiū in so. Et for māt facesso a facio cis. is mutata in s. 2 addita so. fit facesso.

Facessere est factum ire. vñ accipit pro discede re. vt alibi facias & agas.

Facetta tē. i. curialis: vñ anitas: elegantis: suauis: ta s: 2 ppue in factis: 2 vñ a facetus ti. addita a.

Facetus: a facio cis. vñ facetus ta. tum. i. curialis: vñ banus ppue de doctrina: 2 ppue in factis: scz qui locos 2 lusos gestis 2 factis cōmodat: 2 cōparat: q; autē vñ face tus quali fauens coetui: etimo. ē 2 pdu. ce.

Faciecula lē. dimi. parua facies.

Facies cñi. vñ a facio cis. quia facit notitiā hominis: vel q; sit facta a natura. Est cñi facies naturalis 2 certus 2 imutabilis ois habitus. Vultus ergo artificialis 2 va rius est: 2 secundū affectiones animi modo tristis modo letus. vñ dicit solet q; facies facta est: vultus vero sit: vñ de verius. Consiit facies: sed vultus sepe mutatur. vide in vultus.

Facillim': a facio cis. deriuatur hīc 2 hēc facilis 2 hoc le. quod cōparatur: facilis l'ioz. limus. Et inde aduer. fa cilliter litus. lime. 2 sunt quinq; suplatiua q; sunt in limus. vñ versus. Vñ limus hēc quinq; dat fagus cetera lique. Et scribit facilis per vñ l. sed facillimus per duo: quia for māt a suo positio facilis remota s 2 addita lim'. Fa cilis pponit difficilis. vñ difficiliter 2 difficulter aduer bia. Et vide q; p facilliter vñmur facile. 2 p difficulter vñ mur difficile vñ difficiliter: pro difficultas vñmur difficul tas. Et vt di. p'ap. facile. i. sine difficultate: leue. Et vt di cit Br'et. Dicitur id facile quod nō grauat ad faciendū Qui non pond' inest dicit esse leue. Oppositū facili gra ue dico leui quoq; pondus.

Facile ē quod facile fit aut facit: vt exorabiles dii aut hoies: Valla vult a docilis fieri docillimus.

Facinus: a facio cis. vñ hoc facinus nois. et differt a flagitio. Quicqd cñi agit in domita cupiditas ad corru pēdiū animū flagitiū vocat. Sed qdqd agit vt alteri no ceat facinus vñ. Et hēc sūt duo gñia oim p'etōz. Sed fla gitia p'etora sunt q; cū corruperint alim ad facinora p'sit. Sunt cñi flagitia in dictis vel cogitationib': sed facino ra in factis. Vñ de illa dicunt flagitia a flagitando face re q; sibi noceat: vel a flagitando corrupeclā libidinis. Sed hēc dicit facinora a facti cōmissione: q; facit quod alteri nocet. Et hīc facinorosus sa. sum. 2 cōparat facis nosus sior. limus. Et nota q; facin' aliq; accipit in bo na significatione. i. pro facto quod fere dicitur ex ad iuncto. vt pulchriū facinus: p'clarū facinus.

Est ergo meson. i. medium vocabulum.

Facio cis. fact cñi. 2 ē facere ex placenti materia aliqd opari: scz creare ē ex nihilo aliqd pducere. vt supra l'ero as. pleni' dictū est. Facio cōpo. cum p'ponū: cñi aduerb is: cñi infinitiuis 2 nobis. q; singillatim ostendem': sed accipe p'positiones large sicut donat'. Quid ergo q; fa cio cōpo. cñi ad: 2 vñ afficio cis. i. tormentare vel in forme

re: 2 p sed: disponere: 2 attrahere: 2 pñet ppole ad ppole
tates intrinsecas. 2 pponitur cū con. 2 vñ pñcio dñs. Item
cū de 2 vñ deñcio dñs. Item cū ef. 2 vñ efficio dñs. Item cū in.
2 vñ inficio dñs. i. deturpo. 2 pñet ad pprietates intrinse-
cas. Item cū in. 2 vñ inficio dñs. deponentiale. i. negare veri-
tates quasi nō facere factū. Item cū inter. 2 vñ interficio dñs.
i. occido. Item cū pñe. 2 vñ pñcio dñs. i. ppono. Item cū p. 2 vñ
pñcio dñs. Item cū p. 2 vñ pñcio dñs. 2 ex eisde pponit pñ-
cisco: cer. pñcisco. i. ire aut discedere. Item cū re. 2 vñ reficio
dñs. i. restituē recreare. Item cū ob. 2 vñ officio dñs. mutata b
i f. i. noceo. Item cū sub. 2 vñ sufficio dñs. b mutata i f. Item cō
ponitur factio cū aduerbis. vñ bñficio dñs. maleficio dñs. fa-
tifficio dñs. fousficio dñs. rē. i. ostendo. 2 pñstruitur oīa ista
cū dativis. Item factio pponitur cū infinitivis pñboz haben-
tibus actiua vocē vel passiua qd pñ pñpñem. vt calefa-
cio dñs. i. facio calere. Tepeficio dñs. i. facio tepere. Ter-
reficio dñs. i. facio terrere. Maleficio dñs. i. facio madere.
Componitur etiam cū multis alijs infinitivis: sed omnia
talīa pposita pñstruitur cū accusatiuis. Item pponit factio cū
noibz. 2 vñ nihilifacio dñs. 2 floccifacio dñs. i. paupendere:
vilipendere: quasi nihil appreciari vel parū quia floccus la-
nēfere nullū? est pñs. i. lucrifacio dñs. i. lucrari: accipere. Vñ-
de paulus. Omnia arbitror vt stercora vt chñstū lucrifaci-
ciā. Item pponitur edifico cas. i. edem facere. Domifacio
cas. i. domū facere. Item sacrifacio ficas. i. sacrificiū facio.
Item versifacio caris. i. versus facio. Item gratifacio caris
id est gaudere vel grātas agere: vel grātū facere: vel eq̃
parare. Item ludifacio caris. i. deludere. qd antiqui ludifacio
ficas. dicebant. Et scias qd factio in ipatiuo deberet facere
face: s; ad differentia huius ablatiui face facit fac pñ apoco-
pā: quam corruptionē qdam pposita ab eo retinent: qdaz
non. Item animaduerte qd factio est neutri sola voce: nam
significatione actiui est: sed qd vox eius deficit i. passiuo:
licet fm antiquos inueniat facit 2 faciā: ideo adiudicari
est neu. ge. Nota ergo diligenter has regulas. Factio neu-
trum est et omnia ab eo pposita. Cū ppositionib? pño put
donatus accepit si desinant in o. actiua sunt: pñter ista quat-
tuor: deñcio: pñcio sufficio: 2 officio qd sūt neutra. Deñcio
th pñ relinquo: 2 sufficio pñ subministro 2 pñ substituo sunt
actiua. Si vero desinant in o. sunt passiua: pñter pñcisco:
inficio: qd sunt deponentia. Item oīa talia pposita redeunt
ad regularitatem in impatiuis: vt pñce infice. Et oīa in pñ-
sentis mutant a. simplici in i. vt pñcio: 2 supinū in e. vt cō-
fectū: s; pñteritum sui simplici retinet inmutatū: vt confect-
um. Item oīa pposita a factio 2 ab aduerbis vel infiniti-
uis sunt neutra. 2 oīa retinet litteraturā sui simplici vbi-
q; 2 accentū similiter 2 sup eadē syllaba: 2 oīa retinet cor-
ruptionē impatiui: vt benefacio: calefacio: bñficio: calefac-
ciā: bñfacere: calefacere: benefactū: calefactū. Item oīa pposita
a factio et noibz non ex toto facile pñt distingui circa ge-
nus: s; qdam sunt actiua vt deñcio magnifico. Quēdam
neutra: vt deñcio domifacio: nihilifacio. Quēdā deponen-
tia: vt pñficio: gratifacio: ludifacio: ficas. Hoc th regula
rūter potest dici qd oīa pposita a factio 2 noibz qd ex toto re-
tinent litteraturā 2 accentū sui simplici: vt sup eadē syllaba
sunt neutra: vt nihilifacio floccifacio. lucrifacio: simi-
lia. De istis et de ppositis ab infinitivis sciendū est qd 2 si-
gnificationē et pñstructionē habent actiua: sed adiudicata
sunt neutro generi eadē rōne qd ex oīs simplici. i. qd eoz
vox deficit in passiuo: s; inueniatur apud theologos etiā
in prima 2 secunda pñona. Item oīa pposita a factio 2 nomi-
nibus transiunt ad primā coniugationē: vt deñcio cas. ex-
ceptis illis qd retinet litteraturā sui simplici ex toto: vt ni-
hilifacio qd sunt tertie coniugatiōis cū suo simplici: sicut 2 oīa
alia pposita a factio. De accentu huius vbi facio: 2 ab eo cō-
positiū dictum est etiam in secunda parte in caput. de
impedimēto accētus: vbi agit de impedimēto pñsonis.

Facifcor antiquum volunt verbum & inde profici-
scor dici: sed potest a facio quoq; deduci.

Facitergium gij. i. togilla siue puulum gauisape. ad ter-
gendum faciem. et componitur a facies et tergo gis.

Factio cas. pe. cos. vide in factio cas.

Factitius. a factus derivatur factitius statum. 2 vñ no-
men factitium quod factū est ad similitudinē soni illi? vel
q̃ nominat. vel factitius nomē est illud quod a pprietate so-
norum inuentū est p imitationē: vt turtur: tarantara:
cintinabulum.

Factio. a factio dñs. vñ hec factio onis. i. actus faciendi
vel fiendi. Et factio vñ facta actio. Cū enī aliquis fingit se
aliquid facere cā pmodi alicuius 2 facit vt incōmodet illi
factio ppole vñ. vñde 2 factio dicitur pñditio. vñde factio-
sus sa. sum. i. fictio? qui fingit se facere vt pñt: factu ta-
men vt noceat. vñde et factiosus vñ pñdior. Factio 2 fa-
ciosus a faueo ul. tum. aliud significat.

Factiosus sa. sum. in factio onis. exponitur.

Facto cas. i. frequenter facere. 2 formatur a factu vl-
timo supino de factio facis. u. mutata in o. Et ab hoc fre-
quentatiuo facto cas. descendit aliud frequentatiuum.
scilicet factio factitas.

Factus factio facis. dicitur hic factus ctus. tui. et hoc fa-
ctum facti. vel ponus a fio. Et est factus actus faciēdi vel
passio fiendi. Factum quod fit. Declinatur etiam adiecti-
ue factus facta factum.

Facula lē. dimi. parua fax. 2 ide faculo las. penultima
corepta. id est fingere faces vel facere.

Faculentus ta. tum. id est lucidus: clarus. et componit-
ur a fos et lentos. inde faculentus. id est plenus luce: lu-
cidus: et ornatus. et comparatur faculentus flor. limus.
Vñde faculenter tius. sime. aduerb. et hec faculentia ne-
splendor: decusatio.

Facultas. a facilis dicitur hec facultas tatis. i. facilitas
vel passibilitas. Vñde et facultas dicitur scientia illius in
qua pñ ceteris est facilis et potens ad respondendū. 2 qd
qñtur solūddū. facultas etiam dicitur quelibz scientia: qd
reddat eū facilem et potentem ad pñdicta faciēda. Item
facultas dicitur copia opum.

Facundus. a for tis. dicitur facundus da. dum. id est
disertus qui facile fari potest quod intelligit. 2 comparat.
vñde hec facundia die. et facunditas tatis. et est faciūdia
magnum dei donū. dum quis pñmode potest eloqui qd cō-
mode intelligit. 2 hinc facundiosus sa. sum. 2 facundatus
ta. tū. plenus facundia. et facundo das. i. facere faciūdim.

Phage vñ phageos grēce comedere dñ latine fm pñ.

Phagin grēce dicitur comedere fm idugu.

Phago grēce φαγω. id est comedo: in infinitiuo
φαγειν phagein. sed profertur phagin. Phagos vo-
rax & arbor glandifera.

Faginus. a fagus dicitur faginus na. num. 2 fagineus
nea. neum. in eodem sensu quod est de fago. vñde quod
pertinet ad fagum. et hoc faginetum ti. locus vbi abundat
fagi. et cor. pe. faginus.

Fagolidoros grēce manducantes maledictum latine.
Fagein enim comedere. idoros maledictū. 2 acultur vlti-
ma. vñde Iheronim. in plogo sup ezech. dicit. S; vero
ne illud eis eueniat qd grēce significantius dicitur vt vo-
cetur phagolidoroi: hoc est manducantes senectias: quasi
diceret. vercor ne ipsi sponte legentibus et detractanti-
bus eueniat quod grēce signantius vñ in detestatione tas-
lum qd latine: quia apud grēcos pñbum vñtatiū est. 2 ma-
xime detractantis exprellum vt vocentur fagolidori. i.
maledicta comedentes: incoorporantes sibi eadem qd pñs
maledixerunt detrahendo. Quiddā pño exponunt sic. pha-
gin grēce comedere: idoros maledictū inde phagolido-
ros. i. comedentes maledictū vel maledictionem. Tales
sunt detractores qui nihil aliud vidētur habere in ore nisi
maledictiones maledictas: hoc est apud nos manducan-
tes senectias. pñdicti apud grēcos emphatice vocantur
fagolidori. Vel fm alios senectia grēcum est. et latine dicit-
ur belua immundū animal. Hec pñsiologus dicit aliqñ
marem aliqñ fortunam. 2 quis est animal immundū: ponit
hic p immundicia. 2 est sensus manducantes senectas. i.
quod vnus detrahendo euomit: alius audiēdo deglurit:
et ita huiusmodi immunditijs delectatur sicut famelicū in
cibo. vñde manducantes senectas. i. detractantū immundū
E iij

didas, et delectabiliter manducantes. id est incorporantes sibi, fallit in occulto ea de quibus in publico maledicant. vide in senectas.

Phagolædoros dici potest comestor conuiciorum & obiurgationū. Nam phagos ut dixi vorax est comestor: lædoria græce λαιδορία conuicium, obiurgatio, sales conuictiosi. Lædoros græce λαιδορος conuiciator profertur tamen lidoros græce: a nobis autem lædoros & interpretatur a tortellio phagolædoros turpiter aut contumeliose edens: in verbo phago ubi citat dictum hieronymi.

¶ **Fagus.** a phagin quod est comedere dicitur hec fagus gr. qdam arbor gladiosa sic dicta: quia eius fructus olim homines comederunt et escam habuerunt. unde sepe p agro ponitur: quia olim pauit homines sicut modo ager, et produ. fa. Unde **Virg.** Turpe tu patule recubans sub tegmine fagi.

¶ **Fala** a phalos græce dicitur hec fala lē. id est lignea turris. Unde **Iuuenalis.** Consulit ante falas delphinorum: qz columnas.

Falæ ut iqt Noni⁹ turres sunt lignee: que ppter spectatores elignis erigebant. Vñ secundū festū ab altitudine dictæ sunt a falando quod apud hebræos significat celum. caret autem singulari.

¶ **Salanga.** phalangis. et hec phalanga gr. lingua macedonum dicitur legio siue catrua. Unde phalangarius, rum. i. legionarius: scilicet de phalanga existens: vel ad phalangam pertinens. & phalago gr. i. phalangā facere.

¶ **Falæx** gr. in falanga vide.

¶ **Falarica.** a fala dicitur hec falarica cē. quoddā telū ingenio toruo factū hīs ferrū cubitale: & rotunditatē de plisbo ad modū sperę: & in ipsa summitate ut ignē habere affixus. Hoc telo pugnatur de turribus: quas græci phalos vocant: et mittitur tormento non manibus. & qz hoc telus tormento mittitur: inde est qz quandoqz ponitur p tormento qz vulgo dicitur petraria vel manganis hinc phalaricus ca. cū. qui fert tale telus: vel quod pertinet ad phalaricam. & cor. pha. sicut & phala. **Lucanus** in. vi. Hic est torilibus vibrata phalarica nervis. Obuiat. 2c.

¶ **Falcarius** falcarij. qui falces facit vel qui falces secat. et dicitur a falx cis.

¶ **Falcastrum** stri. a falce dictū: qz recurvū est. ad similitudinem falcis. Idem et rīco nis. a runcando vepres df.

¶ **Falcicula** lē. dimi. parua falx.

¶ **Falcidia** lex df a falcidio tribuno plebis qz sub octavia: no legē fecit: ne quis plus in extraneos legaret qz ut qrtā pars superesset hereditibus fm. **pas.** Et nota qz si hēre des sunt filij: & sunt quatuor vel pauciores: legitima oim erit tertia pars hereditatis. Si vero sunt quinqz vel plures: legitima oim erit medietas. Si autem sunt extranei siue pauci siue multi quarta pars hereditatē erit legitima. et in quolibet istorum casuum ista legitima est inter ipsos heredes. ubi plures sunt equaliter dividenda. Unde qui dam. Quatuor aut infra dant natis iura tridentem. Semissem vero dant natis quinqz vel vltra. Arbitrium sequitur substantia cetera partis.

¶ **Falcito.** a falco falces. dicitur falcito falcitas. frequentativum. id est frequenter falcare. Et potest esse non frequentativus. et tunc derivatur a falx cis. et est idem quod falcare: vel falcem facere.

¶ **Falco** falcas falcani falcare. id est curare vel falce scolare. et dicitur a falx.

¶ **Falco** onis. malge. dicitur a fake: quia ungues habet qd similitudinem falcis recurvos: quēdam avis est.

¶ **Phalera** rē. penul. cor. est ornamentū equoz. sed ponitur qz p oratione alias rē. ut verbor. Unde phaleras. i. ornare: ut istevitur verbis phaleratio. i. oratio. Et quia nihil phalere possunt equis sed sunt eis cā superbie: reddunt eī cos pulchros et supbos et arrogantes quadā elatione: inde est qz phalera inveniē p superbia et inani latione. & phalerare pro superbire inaniter se la-

tare & cor. pha. vnde **Quidius.** Blanda faleratos elegit cantat amores. Item in auro. dr. Plume sunt falcre coronis picta poetę. Invenitur etiam fallere infinitivus de fallo lis. et pdu. pnam positione. **Quint.** episto. Fallere credentem non est operosa puellam. **Stroz.** 2c.

Phalera per ph scribitur: quia græce est phalara φαλαρα pro quo nos phalera dicimus correpta media vnde male legit author versum illum blanda faleratos: ubi legendum est pharetratos.

¶ **Falernicus.** ca. cum. an falernum est.

¶ **Falernum.** falernus nt. mons est in campania ubi optimum abundat vinū: ideo falernū dr bonū vinū. et hinc falernus va. num. & falernicus ca. cum. pc. cor. & puma. quia omnia illa scribuntur per vñl. vide in spuma. vnde quidam. Vivat in eternum qui dat mihi dulce falernū. Qui mihi dat villum mala passio torqueat illum.

Scribitur etiam per ph.

¶ **Fallacia.** in fallax vide: et in falsifico cas.

¶ **Fallax** cis. oia ge. i. deceptorius a fallo lis. df: quia fando decipiat. & paratur fallax lacio. lacissimus. vnde fallacter dicitur. sime. & hec fallacia cē. Et nota qz fallax differt ab eo qui mentitur quia omnis homo fallax id agit vel dicit. vnde aliquis fallatur: sed non ois homo vult fallere qz mentitur: ut ioculatores qui sepe mentuntur magis studio delectandi qz voluntate fallendi. Unde & fallacia dicitur apud dialecticos in argumentatione vel voce aliqua ut cum quis videretur aliud fari. i. dicere vel significare qz signat vnde homo decipiat. Unde in mendax.

¶ **Fallo** fallis. fefelli. sum. et dicitur a for fatis. Est enim fallere fando verbis decipere. Et a fallo dicitur falso fallas. frequentativum a quo fallito fas. aliud phum frequenter fallit. Fallo componitur refello lis. i. lere. & caret sup no. Fallo lis. actuum est. et ab eo composita si qua habet actia sunt & mutar a i e. & caret supio & nō geminat pntia.

¶ **Falon** græce latine lignū dicitur. & potest scribi p ph. vel qz f. et similiter dicat de venientibus ab eo. & de similibus. & Phalos dicitur conus galeę.

¶ **Falsidicus** ca. cum. i. falsa dicens: et componitur a falso et dico cis. & cor. di. sicut veridicus: quia tenet naturam huius preteriti dixi quod naturaliter cor. di.

¶ **Falsifico.** falsus fa. sum. pponitur cū fado cis. & dicitur falsifico cas. vnde hec falsificatio onis. Pro qz quidā abusitur hoc nomine fallacia. Sed male: quia fallacia est deceptio que est in argumentatione: sed falsificatio est instantiā contra argumentationē in qua magis apparet falsitas qz in argumentatione: aliter non erit falsificatio. Et enim falsificare argumentum inducere ad aliquod in quo magis appareat falsitas: vnde nec verum argumentum nec falsissimū potest falsificari: & corripit si. falsifico.

¶ **Fallito** fas. est frequentativum de fallo las. et est fallito frequenter fallere. et cor. penul.

¶ **Fallo** fas. id est frequenter fallere. a falso fefelli. sum. i. u. in o. fit falso fallas.

¶ **Falsus.** a fallo lis. fefelli falsum dicitur falsus fa. sum. Secundū qz est principium falsus. id est deceptus. secundū qz est nomen falsus est qui fallit: vel qui negat quod verum est. Unde hoc falsum si. et falsus fa. sum. dr quod verum non est: quia fallat. Et paratur falsus sior. sumus. Unde falsus sius. sime. adverbū. & hec falsitas ratis. & differt a mendacio: quia falsitas est negare quod verum est: mendacium est fingere quod verum non est. vnde quidā. Si verū repamas falsus cognoscere esse. Si falsum fingas sic mēdas esse videris. Et dicitur falsitas a falsus: quia fando aliud qz sit verum decipiat. Itē falsum differt a ficto: quia falsum ad oratores pertinet: ubi veritas ita sepe videtur ut que facta sint negantur. Sed fictum ad poetas pertinet: ubi qz facta non sunt facta dicuntur. Falsum ergo est quod verum non est. Fictum est qd verissimile est. Item falsus fa. i. u. id est iniustus: vnde false adverbū. Et **Salustius** falso qritur de sua natura humani genus. id est iniuste: sicut & verum dicitur iustū. Et hinc denarius dicitur falsus: qz non habet iustitiā suam. Deest eī et vel in pondere vel in for

ma vel in supscriptione: unde et moneta dicitur: quia monet ne quod fraus et iniustitia subsistat. Et ut dicit Chrysostomus. Falsum dicere hominibus est malignorum: quia falsa res si bene constituta fuerit vera et credibilis est: id est apparet. Ad autem impossibile dicere infensatorum hominibus et non malorum est: quia quod impossibile est defensione non indiget: quia impossibilitas rei seipsam destruit.

Falx dicitur a filice: quia hanc primum milites herba filicem abscondere solebant. et est instrumentum aptum segetibus: ut neisiet pratis. unde verum. Falce puro vineta: meto sata: ideo pratis. Item dicitur. Falx metit et scindit: fax vult: faux quoque mandit.

Fama dicitur a famulo: quasi famula: quia famulatur nobis ad modum famule discurrendo: rumores de nobis portat per diversas terras: etiam nobis ignorantibus: vel dicitur fama a fando: quia fando peragatur: et est nomen bonarum et malorum: sed sine adiuncto sepius accipitur in bono. Et describitur sic fama. Fama est sine certo autore inuentus rumor: cui malignitas dedit initium: fides autem incrementum. Et inde famosus scilicet sum. de quo fama loquitur: siue bene siue male. unde quicquid accipitur in bono: sed sepius in malo. scilicet per infamiam: et paratur famosus sitor. Simus. A fama dicitur famo mas. quod non est in vasa et per dnu. prima fama. et famo mas. unde quidam. Fama vocat transitorius modis quodcumque feratur. Item famo ponitur cum dicitur et dicitur diffamatio mas. Item cum dicitur de. et de defamatio mas. Item cum dicitur infamatio mas. omnia in eodem sensu. Famo mas. actus est cum oibus suis propositis. Hinc nota quod per theologos aliquis potest alicui famam tripliciter auferre. Uno modo verum dicendo et iuste puta cum aliquis crimen alicuius potest ordine debito seruato. et tunc non tenetur ad restitutionem fame. Alio modo falsum dicendo et iniuste. et tunc tenetur restituere famam restituendo se falsum dixisse. Tertio vero modo verum dicendo sed iniuste: puta cum aliquis potest crimen alterius extra ordinem debere. et tunc etiam tenetur ad restitutionem fame quantum potest: sine mendacio tamen: utpote quod dicat se male dixisse. vel quod eum iniuste diffamauerit. sine hoc tamen quod se verum dixisse dicat. Item ut dixi sine mendacio quia non debet alterius famam cum mendacio restituere. vide in preceptis.

Famelicus dicitur a cum. id est esuriens leuius. a fames dicitur. et cor. per primo Regum. et famelicus saturati sunt.

Famen. a foris dicitur hoc famen nomen. id est locutio. et cor. penult. genitui.

Fames nomen. scilicet ge. quod antiqui fames mei dixerunt. unde adhuc ablatius definit in e. per dnu. quasi quinte declinationis. Et est fames appetitus comedendi confusio fauci quasi fomes means. et est ethy. inde famelicus ca. cum. et fameteus tea. scilicet in eodem sensu. i. esuriens fameteus etiam dicitur mortifer. et famo mas. cuius id est esurire habere famem. unde famesco scilicet. inchoa. et cor. prima. famo mas. sed fama eam per dnu. Unde versus. Nil magis triste fame nil clare comparo fame.

Fameteus tea. scilicet eum. in fames est.

Famulus famula. locus tabernarum in urbe quem frequentant propter famem pellendam. et dicitur a fames. et est masculini generis. et cor. per.

Familia. a femur dicitur hec familia lig. et est familia libere et liberis legibus suscepta a femore dicta. Nam familia pro seruis abusiue non proprie dicitur. et componitur cum nisi per filius: ut per familias in familias filii familias. et est familias genitui grecus. Et incipit familia a patre et terminatur in tritico: sed stirps ex longa generis significatione vocatur ut vult Augustinus. et per. etiam dicitur. familias greco more facit pro familie. Unde hec familia familie. vel familias.

Familiaris. a familia dicitur hic et hec familiaris et hoc re. i. domesticus amicus. de propria familia: assuetus visitatus. Inuenitur etiam substantiue positum: ut iste est noster familiaris. Et comparatur familiaris rior. scilicet. unde de familiariter rursus. scilicet. aduer. et hec familiaritas tacto.

Famino nas. aut. are. id est loqui a famen nomen. dicitur. et componitur affamino nas. per. cor.

Famomas. per dnu. primam. vide in fama me.

Famulamen nomen. id est famulatus: seruitium vel seruitus. et dicitur a famulo: laris. et produ la.

Famularis a famulus dicitur hic et hec famularis et hoc re. et comparatur famularis rior. scilicet. unde famulariter rursus. scilicet. aduerbium. et hec familiaritas tacto. i. famulorum seruitium vel seruitus.

Famulatus dicitur. i. seruitium vel obediencia a famulus dicitur.

Famulus dicitur. i. dimi. paruus famulus. unde hec famula lig. parua famula similiter. dimi.

Famuloz famularis tus. scilicet. ar. obsequi obedire. Et famulari debet est. Obsequi voluntatis. Obedire ad virtutum refertur.

Famuloz ponitur confamuloz rursus. i. simul famulari. et est de po. famuloz cum omnibus suis propositis. et cor. prima et per. inde hic famulus li. et sunt famuli proprie dicitur propter suorum familia sunt orti. Et dicitur famulus quasi vnus de familia. sed seruus ex conditione seruitutis. Unde hec famula lig. et famulus la. lum. adiectiue potest declinari.

Fanaticus. a fanum dicitur fanaticus ca. cum. i. lunaticus infans propter fanum violatum: vel quia ad fanum ducebatur ut liberaretur. et fanaticum dicitur quod pertinet ad fanum. et hinc fanaticus ca. i. cultus fanum. scilicet facerdos. fanatici etiam dicuntur qui futura canunt et cor. n.

Fandus da. dum. quod quis debet fari. et dicitur a foris. et componitur in fandus et nephandus.

Fans fantus. id est loquens. generis omnis et potest esse nomen et participium.

Fantasia lig. per. acuta in phantasma exponitur:

Fantasma a phasma atos. quod est apparitio dicitur hoc phantasma tis. et hec phantasia lig. id est quod fama scilicet phantasia semper est dubia phantasma vel phantasia quicquid. Item phantasia est de cognitis species in animo figurata: sed phantasia est de incognitis. Et hinc tractum est ut fallacia in argumentationibus dicitur phantasia: cum apparet aliud quod sit. Unde phantasticus ca. cum. quod sic apparet: vel quod pertinet ad phantasma: vel quod pertinet in se phantasia. Et cellula que est in anteriori parte capitis in qua est vis intelligendi dicitur phantastica quia ea habet phantasticam et imaginationem proprie per intellectum caput per Augustinum. per. vero dicitur. Phantasia imago alicuius corporis visus cogitando in animo postea figurata: ut puta patris species quam vidimus. Phantasia poetica est rei in animam sensus dare: ut mirantur arbores. de hoc dixi in quarta parte in capitulo de colubis rhetoribus. Phantasma vero est rei quam nunquam vidimus species alio figurata: ut puta species autem quam nunquam vidimus. Phantasma visionis vana. Unde de etiam in somnium et in voluntas.

Fanulus a phanos vel phone quod est sonus dicitur hoc fanum nomen. i. templum quasi phonus: quia ibi dii responsa dabant in voce humana. vel dicitur a fannus quibus antiqui templa edificabant. Inuenitur etiam aliqui fanus in bona parte per ecclesiam: et potest dici a fando per peritium: quia fanus non est locus confabulationis. sed denotat orationem et per peritium. fanum.

Far rursus. neu. a frago gis. dicitur quoddam genus anone. generaliter tamen omnia semina frugum farra dicuntur a frangendo: quia olim frangebantur in pila antequam usus molarum esset. unde farreus rea. reus: de farre ex his vel factus. Et ut dicitur. per. Et farris solum in r. desinens geminavit r. ne si farris dicamus aliud monstretur. f. for rursus. verbum.

Farao nomen est honoris apud egyptios: sicut cesar apud nos. In latinis autem exprimitur denegant esse vitiosus siue dissipator. populi enim dei fuit afflictor scilicet per. Augustinus. vero dicitur. per pharos ciuitas vel turris quicquid per egypto. unde inuenitur pharius rursus. rursus. i. egyptiacus. et hinc omnes reges egypti dicti sunt pharaones. potest etiam pharao per per. scribi. et sic de consimilibus dicas. De decem plagis pharaonis habes etiam in plaga.

Farcimen nomen. ge. neu. et hoc fardamentum metum. a farcio dicitur. et per dnu. penult. fardimen sicut eudimen. et est idem fardimen quod fartum.

Fardano nas. nau. a fardo dicitur. et est fardare replere. et ponitur refardano nas. i. iterum fardare. et sus-

farcino nas. i. succingere: quasi ab inferiis sursum veste extrahere et subtrahere angere quod faciunt qui sub veste aliquid latenter portant: vt sit subfarcinare quasi sub veste quandam farinationem faciendo aliquid latenter deferre. et cor. pe. farcino.

Fardo cis. si. tum. 2 qñqz inuenitur fardul. dñm. qd p bat fardimentu. Item inuenitur fardul. sit. sed hoc potius tractu est a vulgari quorundam qui vtuntur sbo istius litteraturę p totam coniugationez. i. fardio sis. siul. sit. 2 est fardare saguiare: implere inde verbalia fardoz fardrix fardionis. Fardio pponitur confardio cis. differtio tis. infercio cis. inferi tum. deferacio cis. referacio cis. sufferacio cis. Et ab oibus istis descendunt frequen. confertio tas. differto differtas. deferio tas. isferio isfertas. referio tas. sufferio tas. Fardio 2 omnia eius pposita sunt actiua: 2 omnia faciunt pteritum in si. 2 supinũ in tum. Formantur em a pterito si pueria in tum. licet quandoqz inueniatur pteritum cor. in cui. 2 supinum in dñm. Item omnia ab eo composita mutant a simplici vbiqz in e. Et est fardio quartę coniugationis.

Fardio non fardio scribendum esse docent leges de formatione pteriti: & verbale fardimen quod sit a fardis nã a fardis fieret fardimen.

Fares interpretatur diuisio. Unde dictus est fares qui diuisio interpretatur: quia tunc natus est quando per linguas terra diuisa est.

Faretra. a fera quod est mors dñat hęc faretra trę. vbi portantur sagitte quasi feretbeca. i. mortis repositorium. Quot enim sagittas tot fert 2 mores. Quidaz tamen dicunt q faretra deriuatur a ferro fere: quia mores. i. sagittas ferat: s; prius dictu videtur verius. Et hinc feretrat. tum. armatus et instructus faretra: vel qui habet faretram fm hugu. p. ap. vero di. Faretra est theca sagittarum a ferendo iacula dicta: sicut feretru a ferendo funus. faretra dicta q ferat tetrũ. i. mortem. 2 cor. pe. naturaliter.

Farina nę. a farre dicitur hęc farina nę. quia ex eo fiat. vñ hęc farina lę. dimi. Et farinaccus cea. ceum. i. de farina factus. Et farinosus fa. sum. i. plenus farina.

Farinula lę. dimi. parua farina. 2 cor. pe.

Fariseus. a feres quod est diuisio vñ fariseus sea. feuz. id est diuisus. Et hinc quidaz heretici dicti sunt pharisei: q diuisi interpretantur. quia traditiones et obseruationes legis quas illi denterofas vocant iustitia pferunt. vnde et diuisi vocantur a populo quasi p iustitia dei: vel quia decalogũ legis in membranulis scribentes et applicantes eas 2 ligantes in frõte gestebat vt religiosi iudicaretur. 2 inde pharisei. i. diuisi a populo dicti sunt. Et vt dicitur in hystoria sup euangelia. Tres erant sectę iudeoz a cõ reliquorũ vita et opinioe distantes. pharisei saducei 2 esset. pharisei cultu austero et in victu paucis utebantur traditiones suas statuente: quibus traditiones moysi determinabāt pñticia chartaz in fronte gerebāt 2 in sinistro brachio circũgata: quibus decalogus inscriptus erat: quia dixerat dñs hęc habebis quasi quid appensum et in manu tua. 2c. 2 hęc dicebantur phylacteria a phylatto quod est seruare et thoraq quod sonat legem. Isti etiam maiores sibus alijs deferetis spinas eis alligabāt: quibus puncti in deũ bulatione memores mandatorum dei flectent: et pñt scribi phariseus p ph. gręci vel per f. latinũ. vide in saducei.

Farmacia vel farmaco lingua syrorum dicitur vnguentum vel medicamentum.

Pharmacum dicitur venenum: medicina & pigmentum: estqz gręcum. sicut pharmacía. Nam gręce scribitur φάρμακον per ei diphthongon. Pharmaceus dicitur venenator Pharmaceutria venefica. vñ de gen^o curandi per medicinam dicitur pharmaceuticen non pharmaceuticum. Pharmacopola. venditor pharmaci. i. vnguenti: hoc est vnguentarius.

Pharmaceuticus ca. cuz. dicitur a pharma. Et idaz q tria sunt genera curationis. vñm est pharmaceutici a pharma q est medicamentorum curatione. Secundum est diendi a diena quod est obseruatio legis et vite. Terc

tiã est chirurgici a chirurgia que est ferramentorum indico. **P**harmacia dę. est medicamentorum medicina vel dom^o vnguentaria. et dicitur a pharma fm hug. et p. ap. Vel dic q largo modo dicitur omnis medicina maxime cõposita: sed stricto modo et proprie pharmacia sumitur p medicana laxatiua.

Pharmacopola. farmacon componitur cũ poleo quod est videri: et dicitur hic et hęc pharmacopola lę. i. vnguentorum siue medicamentorum venditor vel venditrix. vel cõponitur a pharma et copos quod est labor. vñd farmacopola pharmacopolę. id est vnguentarias qui laborat circa vnguenta. et cor. po.

Pharmacum vt dixi est vnguentum & medicamentum: pola autem venditor sicut bibliopola venditor librorum. Sane id adnotandum duxi gręca habere o correptum in priore parte componentis vbi latina habent i correptum. gręce autem dicitur pharmacopoles. Pharmacos autem veneficus.

Pharmacus. a pharma vel pharmacon. dñat hęc phar macus ci. i. maleficus. 2 hęc pharma q. vel fm gręcam declinationē pharmacę maces. i. mulier malefica. scilicet maleficia faciens.

Pharos a phos quod est lux vel ignis dicitur hoc far ri. vel hęc faros 2 vertitur in latinũ. et dicitur hęc farus ri. id est turris maxima iuxta alexandriã in mari dicta sic: qz flammaz iudicio longe videtur quasi phosforos vel qd phosforos. oios visio dicitur. Et ide pharos quasi foros id est visio ignis. Visus eius luminis est ad pñnuciandã nauigantibus vada et portus introitus vel portũ ibi esse. Hinc etiaz quẽlibet montẽ iuxta portũ positũ: et quãlibet turrim similiter iuxta portũ positam sup quem vel supra quam igne accenso posito designabant nauigantibus ibi esse portum: et introitũ ad portũ pharon vocabant. Unde 2 qdam turris in italia dicta est pharos ppter vilitatem talem et hinc etiã in porticib⁹ machina ad flucendũ fabricata faros dicta est. Item a pharos turri alexandrie qdam ciuitas in egypto dicta est pharos. Et pharos ciuitas vel turris quandoqz ponitur pro egypto. Unde inuenitur pharus pharia pharus. id est egyptiacus. hinc oēs reges egypti dicti sunt pharaones.

Pharos per ph. est insula ante egyptum &. vñb & turris i ea. est etiam quẽlibet turris sicut author dicit nauigantibus extructa: & in quolibet significatione femininum est non masculinum vt scriptũ offendi.

Farracum ci. puls ex farre facta: vel plguis cibis generaliter. 2 dicitur a far ris.

Farrago. a far ris. dicitur hęc farrago gñis. i. stramen vel quibet vilis annona: vel quibet mixtura pabulor. vñ de pñsius. In tenui farragine mēdaz. 2 hic facta trãssã tiõ farrago dicitur multitudo scholarũ quasi despectiue: quia ex diuersis 2 varijs gentibus sit collecta. Proprie tamen farrago est herba orideacea adhuc vtridis: 2 grãtis ad maturitatem adhuc non turgescitibus.

Fartum. a fardo cis. dicitur hoc fartum ti. quod est fartum ti. inuenitur. i. repleto extoz vel ventris. i. caro condita et minuta: quia ea intestina fardantur. i. repleantur cõ altarum rerum commixtione. Item fartum dicitur. Item fartum est supinum de fardio tis.

Pharus ri. in pharos exponitur.

Fas. a facto cis. dicitur hoc fas. actõ hoc fas. vñd o fas id est licitũ. Et differt a iure: quia fas ẽ lex diuina: ius est lex humana. Fas est p alienũ agrũ transire. non autez est ius. Et vt di. pñs. in tractatu verbor. Differentie cã multas solent vel taceri: vel contra regulã pferri. vt fas gñis non habet. Nam siue faucus siue factis vel fasie vel fasie dicamus aliud pñt significare. vide etiam in faur.

Fascenia. a facis dicitur hęc fascenia nie. id est clausibilibus: vallatio circa castra et ciuitates: que solet fieri quibusdam fascibus stipularum et lignorum.

Fasces in fascis exponitur.

Fascia. a fascis dicitur hęc fascia dę. ex qua tegitur pedes 2 papille ppulmuntur: vel quis puer inuoluitur: quia

in modū fasciculi corpus ligat. unde fascio scias. i. fascis inuoluere. et componitur diffasio as. fascies dissoluere. Refacio facias iterum fasciare vel diffasciare.

¶ Fasciale. a fascia dicitur hoc fasciale l. i. fascia et prope dicitur fasciale latum cingulum quo puer circūligatur in fasciis et produ penul.

¶ Fasciculus li. dimi. paruus fascis. pe. cor.

¶ Fascino nas. a fascis. vel fascia dicitur hic fascinus n. i. incantatio qz in quibusdā fasciculis vel fasciis herbarū solet fieri et hoc fascinū n. p. eodem. Fascinus etiam dicitur priapus: quia quibusdā fascis solebat olim inuolui cū carerent brachiis. et fascinus dicitur a fascino nas. i. incantare quasi adulando impetere laudādo decipere. Unde ad Galathas. Quis vos fascinauit iurati nō obedire vbi dicit glo. Quis vos fascinauit veritati. id est decepti veritati non obedire. Veritas em̄ se ingerit vobis et vos ei nō credetis. Et quis vos ita fascinat. p. simile hoc dicit: quasi dicat: vt quod ante oculos est nō videatis: sicut magis ludificationibus: aliter qdam oculis hominū ostenduntur q̄ sint: et dicunt illa fascinaciones. vñ etiā fascinū siue fascinatio vulgo qui nocet infansibus. Dicunt em̄ quorūdam oculi visu viuentes et tunc eorū actus fascinatio vñ: et potest fieri vt huic peccato inferuiāt demones. similiter inuidia tanq̄ fascinū vñ. Inuidus em̄ non modo sibi nocet cū aliena felicitate tabescit: sed etiā huius quibus aliqua bona esse incipiunt. Unde in libro qui sapientiē salomonis inscribitur dicitur. natio malignantis obscurat bona. Sic factum est vt inuidi tanq̄ fascinantes nocuerunt galathis nup̄ in xpo renatis: vt iudem galathē fidei stomacho naucentes abū spiritus euomuerit. et cor. pe. fascino. Unde Vir. in buc. Refacio q̄ teneros oclis mlti fascināt agnos.

¶ Fasciola lē. dimi. parua fascia qua vulnera ligantur.

¶ Fascis. a fascio is. dicitur hic fascis is. i. onus. et plura: liter hi fascies ium. i. insignia honorū. et qñq̄ ipsi honores dicunt fascis qñ a fascibus lignorū: quia graues sunt pondere dignitatis et auctoritatis fm̄ lūg. p̄p. etiā dicit. Fasces iū. dignitates consulares. fascis colligatio lignorū ad depouandum colligatorum. Unde versus. pondera sunt fascies: fascies dicuntur honores.

Fascies continebant securum & virgas colligatas: ferebatur q̄ a lictoribus ante eos qui eis vt in noxiis poterant securi ad secanda colla. virgis ad flagellandum: erant aut̄ cōsuli. xij. reliqs magistratibus. vj.

¶ Fase. i. transitus dñi. Nota q̄ quattadecima die p̄m̄ mensis ad vesp̄ā comedebant iudei agnum paschalē: et nō illa dicebatur fase. i. transitus dñi: sicut dicitur in hystorise super Eccl. xij. c. Quia in ea transiit angelus p̄ egyptū pcutiens p̄mogenita ab homine vsq̄ ad pecus. et transiit sup̄ tecta hēbreorū linita sanguine: et aggressus est iter transcendendi israel ab egypto. Itē quia ait dñs. Diē hanc habebitis solēnem. et in monumentū in gñationibus vestris cultu sempiterno septē diebus azima comedetis. Prima dies erit sancta: et venerabilis limiliter septima. nil operis facietis in eis exceptis his quē ad vescendum p̄tinent. p̄p. etiā dñ. Fase transitus vel transcendens dñ: quia eadē nocte dñs p̄ egyptū transiit et cuncta p̄mogenita egyptiorū pcutit. vide in pascha. et acut pe. fase. Et potest etiam scribi per ph. phase. h̄c nota q̄ in veteri testam̄to erat decē festa. i. sabbatū: neomenia: phase: p̄tecofte: festū dangous: festū p̄piciationis scenophegia: enccenia: iubileus et phurim. Sabbatum interpretatur quies. et potest dici festū dñi: qz de⁹ quieuit in eo. De hoc plenius dicā in suo loco. Neomenia sonat innouatio lunę. de hoc require in suo loco phase. i. transitus dñi. de hoc dicit est. p̄tecofte sonat quinquagesim⁹. vel p̄tecofte ipsa quinquagesima dicitur: qbus p̄pletus vltimus dies dicebat festus p̄tecofte. Fiebat aut̄ in memoriam datę legis q̄ in quinquagesimo die ab exitu de egypto est data. Eadē etiā solēnitās dicebatur festū hebdomadaz: quia sup̄ putatis septem hebdomadis ab altera die azimorū fiebat. Dicebatur em̄ festū p̄mitiaz: quia tunc offerebant de nouis frugibus duo panes. de hoc etiam vide in p̄tecofte. Festū

dangous vel tubaz erat prima die mensis septimi simul cū neomenia: et ita duplex solēnitās erat in prima die mensis septimi. i. dangous tubaz et neomenia. vñ illud. Bucinate in neomenia tuba in quo bucinabatur cornib⁹ pecoris: quia ea die liberatus erat isaac ne immolaret p̄cori p̄ eo substituto. Dicebatur etiā festū septimanaz: vel sabbatū mēsum: quia mensis septimus fere erat tot⁹ solēnis. Festū p̄piciationis erat decima die mensis septimi id est septēbus: quia rediit ea die moyses ad iudeos reuerens eis ad deū placatū super offensam vituli p̄statis. Ea dē die leiuabāt hoies et iumēta: pueri septēnes a vesp̄a vsq̄ ad vesp̄am p̄ memoria mortuorū. Unde etiā dicebatur dies afflictionis dicebat necmō dies expiationis: qz eo die sanguine vitulę refuso expiatur tabernaculum et altare et fiebat cinis ex ea ad expiationē immundorū: et ipsi expiabant a peccatis ipsius ant̄ p̄ emissionē hyrci. 2c. Scenophegia erat quintadecima die septēbus quod sonat fixio tabernaculorū in qua p̄ septē dies habitabāt sub vmbriaculis in memoria. xl. annorū in qbus in deserto sub vmbriaculis fuerunt seu tabernaculis. vñ et festū tabernaculorū solet dici: et p̄telatur septē diebus quorū p̄m⁹ et vltimus solēnes erāt. Octauus etiā dies erat solēnis: non qz de scenophegia esset: sed ea die p̄ueniebat ad faciendam collectā forte in vsus pauperū: vel in alios vsus communes. Unde et scenophegia legitur qñq̄ eē festus octo dierū. de hoc etiā vide in scenophegia de elsa. Enccenia sonat noua festa: sicut dedicationes ecclesiarū: vide supra in enccenia. Iubileus erat annus remissionis et gaudij. de quo dicam in suo loco. Phurim. i. sortis erat festū p̄ victoriam hester quā habuit de amā: de quib⁹ vñ d̄ ester. ix. Isti sunt dies quos nunq̄ deleuit obliuio. 2c. vt habetur plenius hester. ix.

¶ Phasellus li. ge. fce. dicitur a phase quod interpretatur transitus. et est phasellus pua nauis habilis ad transeundum buc et illuc. et phasellus etiā dicit qdam insula gręcię: vnde hic faselus li. quoddā genus leguminis quod plurimū abundat in illa insula: vñ quia p̄mū inde allatū est: et inde dicitur faseolus li. dimi. et hic fasearius ris. herba fasei: vel locus vbi abundat. et produ. pe. phaselus. vñ de dicitur in Doct. B super l. longam dabimus probat eē phaselus. et scribitur tñ per vnum l.

Plurimi tamen per geminum l. scribunt nec a phas sededucunt.

¶ Faseolus li. dimi. in faseus.

¶ Phasianus. Nec phasis sis. vel phasidis qdam insula gręcię. Unde hic phasianus n. quēdam avis: quia inde p̄mū asportatus est. vel dicitur phasianus quasi phagianus. a phagin quod est comedere: quia eius caro est suavis ad comedendum. et pdu. pe. phasianus.

Phasis phasios vel phasis dicitur fama. dictio. phasis phasidos fluuius est apud quem phasianus reperitur in quem itys seu itylus mutatur & fingitur.

¶ Phasma. a fasmo dicitur hęc fasma tis. i. apparitio p̄pue vana et incerta: vt in nocte. et hinc quēdā fabula mendri dicta est phasma a quadam apparitōe. vide etiā in phantasma.

Phasma dicitur monstrum & apparitio vñ de vt in prologo eunuchi dicitur menander fabulam non talem bulam inscriptis neq̄ dicitur phasmas. Phantazome gręce φανταζομαι dicitur imaginor.

¶ Phasma gręce apparitio interpretatur latine:

¶ Fassio ms. fce. minini generis. id est confessio a fateoris. fessus sum. Quidius in episto. Da veniam fasq̄ mlti non sunt munera tanti.

¶ Fastidio dis. diui. dire. i. horrere: spernere: contēnere tedere. vñ de phalia. et hoc fastidiū dij. i. supbia vel rediū. vñ de fastidiosus diosa. sum. i. supbus vel rediosus. vñ de hęc fastidiosus si. Unde hęc fastidiositas tis. Fastidio actuum est cū oibus suis p̄positis si qua habet. et deriuatur fastidio a fastus stus. quod est superbia. Quidam tamen dicit fastidiū esse p̄mē impositionis. et in fastus.

¶ Fastigatus p̄ fastigatus. in fastigium vide.

Fastigiū gī. i. summitas: altitudo honor: et inde fasti-
gioli olī. dīmi. i. fastigo gas. i. exaltare sublimare. Unde
fastigiatus tā. tū. id est eleuatus et altus: et deriuatur a fa-
stus quod est superbia. Et inuenitur p̄ syncopam fastiga-
tus. p̄ fastigiatus. Et dicitur in grecismo. Sunt fastidia
tedia: sed fastigia cella.

Fastuosus. a fastus quod est superbia dicitur fastuo-
sus tā. suz. id est superbus. et comparatur fastuosus fior.
simus. vnde fastuose sius. sime. aduerbium. et hec fastuo-
sitas tā. i. superbia elegancia elatio.

Fastus. a fas dī fastus ita. stum. et fastus dies dī licitus
in quo licebat romāis negoda agere: causas exercere. vī
aliquid tale. Nefastus vero dies dī quasi illicitus: quia il-
licitum: aut quasi nephas erat in illo die p̄dicta agere q̄
in illo die male contigerat romanis: et dicit nefastus a ne
fas. fuit liquidē vet̄ p̄suetudo apud romanos: vt q̄scūq;
aduersitates siue p̄spicitates sustinerent eas in fastis an-
notare facerent. Illos ergo dies quibus sibi male conti-
gerat celebrabant: non cā solēnitatis sed timore infortu-
nis: et vocabantur nefasti. Sed illi in quibus sibi bene con-
tigerat vocabantur fasti quasi liciti: quia in eis licebat eis
cās agere et hīdōl. vel quia in eis fabatur ius: et hinc q̄dam
liber ouidiū in quo tractatur de fastis et nefastis diebus a
digniori titulatur liber fastoz. Hinc etiā ānales libri in
quibus scribebant facta romanorū totius anni similis a di-
gniori p̄te dicit sunt fasti. Inuenitur etiā hic fastus quar-
te declinationis p̄ ānuali libro. Vñ Luca. in. x. Nec me
ēdori vincetur fastibus annus: sed magis pp̄le p̄ libro
annali est secunde declinationis fastus sit. Nam p̄ super-
bia est quartē declinationis hic fastus sius.

Fatatus tā. tum. i. fato destinatus: et dī a fato as.

Fateor teris. fastus suz. fateri. manifestari: quasi tenor
fari fateri coactionis et necessitatis. fateor effi coacti. sed
p̄stetur et manifestamus voluntarij p̄dimus p̄cedo vel
aliqua vilitate sperata ducti. Itē fateor mala: manife-
stamus bona p̄dimus q̄stra: sed hec distinctio q̄q; p̄fun-
datur et vtitur istis p̄bis indifferenter. fateor p̄ponitur cū
con. et dī p̄fiteor. Item cū bis. et dī diffiteor. Item cū in. et
dicitur infiteor ambo p̄ negare. Item cū p. et dī p̄fiteor.
Item cū re. et dī refiteor. Fateor et ola ab eo p̄posita sunt
deponentia et faciunt supinū in sum. Item ola ab eo com-
posita mutant a sui simplici in i. m̄ p̄bo: sed in supino et
participio in e. et cor. fateor. vnde Ouid. de sine ti. Consi-
teor si quid prodest delicta fateri.

Fatidicus ca. cum. i. facta dicens. et componitur a fatū
et dico dō. et cor. dī. sicut et maledicus.

Fatigo gas. gaul. gare. i. fatim agere et abundanter a
fatum quod est abundanter et ago gis: sed magis videtur
eti. q̄ compositio. et est actiuum cum omnibus suis com-
positis. et produ. ti. a fatigo deriuatur fatigatus tā. tū. id
est itinere lassatus fessus.

Fatim aduerbium. id est multum vel abundanter. vi-
de in affatim.

Fatisco scis. p̄ponitur a fatim quod est abundanter et
disco hīscas et est fatiscere absidantē hīscere scindi. vñ
pannus fatiscit rimis. i. scinditur. et fatiscere est affari mar-
cessere: abundanter aperiri: desinere esse deficere. Unde
de scō martino dī. Artus febre fatiscens. Et nota q̄ nos
dicimus fatisco scis. s̄z antīq; dicebāt fatiscoz sceris. scissus.
sum. et hoc vtitur: vt dixi in defeticoz.

Fatum. a foris. dicitur hoc fatū ti. et dicunt fatum esse
quicquid deus fatur vel fatū est tp̄alis successio vel euen-
tus rerū a deo p̄uisz et finguntur tria fata in colo et fu-
so. et digitis fila et lana trahentibus p̄pter trinā variatio-
nem rez. Quēdam vero desinūt esse: q̄dam incipiūt esse
q̄dam p̄seuerāt. vel p̄pter tria tpa. i. p̄teritum quod in fu-
so laz netū et inuolutū est. p̄his quod inter digitos nentis
trahitur. Furz q̄d est in lana quē in colo implicata est: et
quod adhuc p̄ digitos nētis ad fūsum tanq̄ p̄his et p̄teritū
trahendū est: et est idē fatū et fortuna. Sed in hoc
differūt: quia fortuna est in hīs q̄ fortuito veniūt nulla pa-
lam cā: fatū vero ē oppositū singulis et statutū: sed hoc al-
terius considerationis est. Scdm̄ p̄o quintilianū de cau-
sis fatū dī a facio vel fio. Unde et ait. Quid est fatum nisi

quod sit et non habet causas. Boetius vero in. titl. lib. de
conso. dicit. p̄uidētia est ipsa diuina rō in summo oīm
p̄ncipe constituta: q̄ cuncta disponit. Fatū est in p̄terite
bus mobilibus dispositio p̄ quas p̄uidētia suis q̄q; nectit
ordinibus. A fatum dicitur fato tā. tui. i. destinare: de-
signare: et hic et hec fatalis et hoc fatale. quod fato debe-
tur. vnde fataliter aduerbium.

Fatuo as. aui. id est fatum facere. et dicitur a fatuus. et
cōponitur diffatuo as. id est diuersis modis fatuare. vel
a fatuitate remouere. Infatuo as. i. valde fatuare. et est
actiuum cum omnibus suis compositis.

Fatus tā. tum. i. locutus. vide etiā in foris.

Fatuus tua. tum. dicitur a foris. et dicitur fatuus: q̄
imperitiā suam ostendit fando quicquid latet in aīo: vel
respōdēdo ad interrogata vel ideo fatuus dicit a fando
quia nec quod ipse fatur: nec quod alij dicunt intelligit. et
differt fatū a stulto. quia stultus est qui p̄ stuporē nō mo-
uetur iniuriā et seuitiam non p̄fert: nec vitus est: nec vīlo
ignomine p̄mouetur dolore. quia stultus est hebetior cor-
de. vnde quidā. Ego stultū me estimo fatū esse nō opti-
nor. i. obtusum liquidē sensibus: non tñ vt ille. et p̄paratur
fatuus magis fatuus fatuissimus: vnde fatue magis fa-
tue fatuissime aduerb. et hec fatuitas tā. fm̄ lūgu. vel
fm̄ quosdam fatuus dicitur qui fando ostendit imp̄itiā
suam. Stultus vero est qui semper per stuporē mouetur
in nimiam seuitiam in corde nec p̄fert.

Stultus est qui alicui rei nimium studet atq; indul-
get vnde hic stultus in signis. ille in meretriculis. ille
in vestibus. ille in aedificijs. Interdum accipitur fere
pro stolido. Stolidus autem est hebes ad pecuniam
sensum p̄xime accedens: quasi stupore mētis victus.

Fauco nis. fce. ge. in fauor exponitur.

Faudicus ca. cum. penultima correpta. est ille qui vera
dicit cui cuncti fauent. et videntur componi a faueo ues.
vel dico vel dictum: quia eius dictis fauetur.

Fauco ues. faui. fautum. uere. i. suffragari: auxiliari:
assentire: fauorem dare: et pp̄le in malo. Fauco neutry
est cū omnibus suis p̄positis. Item faueo corrupt in p̄sen-
ti hanc syllabam fa. sed in p̄terito eam p̄ducit. Phobias.
Vñ legi faueas tibi sicut amaris ametur p̄rimus. et debe-
ret supinum facere fatam. vi. p̄teriti conuersa in tam: sed
additur u. ad differentiā de fatum ti. sicut caneo caui cau-
tum. deberet facere: sed facit cautum ad differentiā hū-
us nominis catas tā. tum.

Fauemus potius in bono q̄ in malo.

Faut est p̄teritum de faueo ues. et pdu. p̄imā. Itē
faut est genitiu⁹ huius nominis fauus ui. pro bucca meli-
lis. et tunc cor. p̄imam. Unde verius. Basia plena faui
mibi das ideo mibi faul.

Brisca latinum non est.

Fauilla. a fos q̄d est ignis dī hec fauilla hūis le. hūis
le. i. scintilla. Sed scintilla p̄p̄e dicitur accensa: fauilla
vero extincta et igne deserta: quia fauilla est extinctus scin-
tillē ignis vel cinis et dicitur quia p̄ ignem effecta sit. Un-
de et dicitur fauilla quasi fos vulsa vī dicitur fauilla quasi
p̄pagula. a phagin quod est comedere: quia abus ē ignis
vel reliquē abi ignis.

Fauillus fauilli. dīmi. paruus fauus idē etiā fau-
lus fauuli dicitur.

Fauissor ris. est p̄catōr qui semper rogat et fauet deo vt
sibi bene euentat. et dicitur a faueo ues.

Fauus uia. ulum. id est leuis et imponderosus: et dī-
citur a fauonius nī. qui dicitur ventus leuis.

Fauui a fando vel sonos dicti sunt quidam dī siluati
faui: quia voce non signis ostendebant futura in ludis
consulti a paganis. Hī vulgo incubi vel cubones. a roma-
nis vero fauificarij dicuntur.

Fauonius. a faueo ues. dicitur hic fauonius uonī. le-
uis ventus qui et zephyrus dicitur. Et vocatur hic fauo-
nius: quia eius fauore flores p̄ducuntur: et terra germi-
nat. Unde Ouid. Vñq; sub aduentu spirantis leue fauo-
ni. Unde fauonius uonia. uoniam. et hoc fauoniuz leue
odium quod cito transiit: et cadit. ad modū illius vēti. Fa

¶ **F**auoris etiam dicebant olim spiritus qui ex patre incerto et matre vidua sunt geniti. Et hoc ideo quodam alia fauoris spiritus haustus concipere estimantur.

¶ **F**auor. et faueo ues. h. hic fauor. ris. i. laudat. laus: affectus. vñ fauorofus fa. sum. i. fauore plenus. Itē et fauorofus ris. i. a fauore h. et h. fauorabilis et hoc le. Et pparat fauorabilis lioz. simus. vnde fauorabiliter lius. sime. aduerbium. et h. fauorabilis talis.

¶ **F**auistudo dñs. in faustus vide.

¶ **F**auustus a faueo ues. h. faust. sta. stū. i. felix cui fortuna fauet et pparatur faust. nioz. simus. vñ fauste tuus. sime. aduer. Et h. faustitudo dñs. i. felicitas. Fauustus pponitur in faust. sta. stū. i. infelix cui fortuna non fauet: s. semper est aduersa. et ei non ptingit nisi male. a faustus dicitur fauste aduerbium. prospere feliciter pie.

¶ **F**autor. a faueo ues. h. hic fautor. ris. i. laudator. psona in malo. et h. fautorio onis. laus vel consensus in malo sicut amicitia in bono. Ad enī amicitia inter bonos: hoc idem est fautorio inter malos. Vñ fautoriosus fa. sum. in malo consentiens: et scribit p. t. fautor et fautoriosum non per c. Fautor & fautrix etiam immo potius in bonū accipiuntur. vt apud Comicū omni nostrę fautrix familię

¶ **F**autorius. in fauor exponitur.

¶ **F**autum est supinum de faueo ues.

¶ **F**auus ui. est mel in cera: scz bñsca. et dicit a phagin grece quod est comedere latine qñ phag. q. magis comedit qñ bñbitur: et cor. fa. sicut dicit in faul pterito.

¶ **F**aux a fos quod est vox h. faux dis. fauces sunt agustisistule in gutture quasi foces. i. voces p qñ vocatiss spiritus ab intimo pectore exiens sonū vocis emittit. Et h. sic vel a fundēdis vocibus vel qñ p eas famur voces. Vel fauces dicunt a phos qñ est aer qñ phos capientes. i. aerē. vel fauces dñr a phagin qñ ē comedere. et fm hoc fauces dñr maxillę quibus comedim. et ad similitudinē faucuz dñr fauces loca stricta et agusta: sicut est additus viar intus motus. Similiter ad similitudinē faucuz dñr fauces ostia flumīoz et exitus in mare: quia loc. ille solet esse strictus et angustus ad modū faucū: vel quia p locū illū aq et naues exeunt: sicut per fauces voces. Et a faux componit suffoco as. Et scias q inuenit faux per u. et per x. et fas sine u. et per s. i. licitū. et fax sine u. et per x. et fax per l. et per x. sic patet in hoc stū. Faux est fasq licet: refecat fals: atq licet fas. Expone faux est. i. comedit cetera patent.

¶ **F**axo. a facto dis. h. faxo ris. x. i. facere hñ defectū et comitū. et non habet amplius nisi pñctas voces et faxim. Et scias q faxo ris. x. quādoq accipit in vi futuri: qñq in vi pñctis tam subiunctiū qñ indicatū. Faxim est pñctis tps subiunctiū modi accipitur tñ p futuro.

¶ **F**ax dis. fce. ge. i. tēda. et dicitur a fos quod est ignis: qñ facit ignem quasi fos capiens vel focos faciens. Vnde h. facula le. dimi. id est parua fax.

Fabaris media curta. fluui. fabioz. alio noīe farfar. Fabius maximus consul romanus qui contra hantibalem dictator. i. summus princeps electus illius conatus astutia sua impediuit & illius ferociā sua patietia fregit. & vt ennius ait. cunctando romanā rem restituit. Fuerūt & alij clarissimi viri hoc nomine. Item trecenti & sex fabij occisi fuerunt p insidias a venentib. cū diu & egregie cōtra illos bellasset sup. Cremerā Fabricius consul romanus q contra samnites & pyrrhum regem bella gessit valde sobrius & fidelis. Nam munera hostiū spreuit. & regis medicū sibi pollicentem necem domini sui ligatum remisit ad regem. scribens etiam quid ille facere voluisset.

Falisci populus ethrurię. quoz vrbē noīe falerios dñ camillus romanus dux obsedit: ludimagister q si spaciaturum egressus cū faliscoz filiis. illos tandē tradidit camillo. Sed camillus eū nudatū & a pueris cepit remisit in vrbē. Quare falisci iustitiā camilli aduersari vrbem illi dederunt.

Falerij fuit vrbs faliscoz. nunc vicus in ethruria.

Falernus mons campanię vbi valde bonum vinum nascitur quod & falernum a loco dicitur.

Fanum vrbs piceni in littore adriatico inter pisaure & fenogalliā vbi olim fuit fanum. i. tēplum fortunę.

Fauntia ciuitas in flamine q & foz lempronii dñ. Faunus vetus rex aboriginum in latio. filius picid. deus habitus post mortē. Item Fauni dicuntur a poetis agrestes dij vel animalia monstrosa.

f et ph ante E et oe

¶ **H**ebes. i. luna dicitur a phos qñ est lux vel clax: et acutur vltima syllaba. Itē hic phcebus bi. i. appollo vel sol: a phos dñf. Vnde dicit. ph. phcebus et phcebe sol et luna dicuntur a phos. i. claritate phcebus. i. clarius ab eo quod est phos id est lux. Vngu. p. o. di. a phos quod est lux dñus est sol phcebus. i. lucidus et est quasi adiectiuū. Vnde phcebus apollo quasi lucidus da. dum. vel phcebus grece latine interpretatur cōis: quia cōter tēperat et frigidus et calidus planetas. Vnde phcebus bca. beum. et potest scribi phcebus per f. vel per ph.

Phcebe & phcebus per ph & ce scribuntur. & sunt epitheta solis & lunę seu apollinis & dianę. vnde pipis ponunt. Nam phcebus dicitur lucidus. purus. phce b. qñ si phcebios. a phos p. o. i. lux. & p. i. o. bios. i. vita. Est enim lux vitę. Phcebe autem eodē mō dicitur lucida. Falsum ē autem quod dicit posse scribi p f. quia nulla vox gręca per f. scribitur.

¶ **F**ebucito tas. pe. cor. quod et febucitoz ris. inuenitur in deponē tali ge. id est febrem habere et deriuatur a febus.

¶ **F**ebucula le. dimi. parua febus.

¶ **F**ebuo bus. i. febrem habere. dicitur a febus. et a febuo febusco scis. inchoatum.

¶ **F**ebus bus. fce. ge. dñ a ferueo ues. qñ facit hōlem feruere: vel h. a frigeo ges. quia facit hōles frigere. et desinit actis singulari in em: vel in im. vt febrē vel febrem et ablatius in e. vel in i. vt febre vel bui. etiam ablatiuus pluralis in es. vel in es et in is. vt febres bus.

¶ **F**ebma ori. ge. neu. plalis nñeri. i. sacrificia purgationes qñ oīl solebāt fieri p alab. defucioz. Vñ februar. ta. tñ. i. purgatus. Et februo as. i. sacrificare vñ purgare. et hic febu. bñi. i. pluto. Febui ē dñr mās: qñ eis fiebat hñm purgationes et a febu. vel februo h. hic februar. ris. qñ dñz mēsis sic ductus qñ sacrificator. vel purgator. siue purgatiuus: qñ illo mēse olim pñpue fiebat februa p animabus defunctorū ipsi plutoni. Vñ februartus ris. nium.

¶ **F**ebuartus in februa est.

¶ **F**eb. bi. ma. ge. in febe est expositū. scribit phcebus.

¶ **F**ecialis. a fecd. ris. dñ hic et fec fecialis. qñ fecialis i. sacerdos p quē fcedera fiebat: vñ q bella antedabāt q po u. dicebat fecularis. vñ oīl feciales dicebat feciales: qñ p eos fcedera fiebat: sicut p feciales bella. Fecialis ergo proprie dicebat ille q legatōe utebat p fcedere et pace fm. Vngu. ph. etiā di. Feciales dicuntur per quos fcedera et bella indicebantur. i. sacerdotēs.

¶ **F**ecanti nñ. dicitur a fex: et dicunt fecantia hñmici adni e dure cutis: quia plus fecis faciunt qñ alij adni.

¶ **F**ecco a fex h. fecco as. au. are. i. fecē facere: vñ fecē in ficere. Et ppo. defeco as. i. purgare qñ deorsū a fexē ponere. pphera. Vñ dñm defecate zc. Itē effeco as. i. purgare qñ extra fexem ponere. et ab ex et feco as. p fecē facere neutrum est. et p deturpare est actiuū. Composita vero ab eo oīa sunt actiua. et pdu. hanc syllabam fē.

¶ **F**ecula le. dimi. quia fex. Fecula etiā h. vna decorta vñ

¶ **F**eculent. ta. tñ. et h. a fexē vel fecula: vñ ppo. a (pignus) fexē et lēros qñ ē plenus. Vñ feculentus ta. tñ. i. fexē plenus vel fetidus et pparatur. vñ h. feculentia tñ. fetiditas.

¶ **F**ecund. a fex. h. fecund. da. dñ. i. fertilis: abundans qñ fecund. i. fecū vñ dñs: vel qñ fecū dñs et pparat fcedus dñs. i. sim. vñ fcedide dñs. sime. aduer. et h. fcedi dñs talis. Fecundus ppo. infecund. da. dñ. i. nō fcedi dñs: sterilis: et a fcedus fecundo das. i. fcedi facere.

Fœdeo des. i. fœdum esse. a fœdo das dicitur.
Fœdero a fœdus ris. v. fœdero as. i. pacificare. fœd⁹ firmare. et confœdero as. i. coniungere: colligere: vñ verba confœderator: confœderatix confœderatio.

Fœdo das. dau. i. deturpare. 2 ppo. pœdo as. defœdo as. i. mundare vel valde fœdare. defœdo as. i. diuerlia mōis fœdare vel mūdare. **F**œdo as. i. valde fœdare vel extra fœditatē ponere. **F**œdo das. i. itez fœdare. fœdo 2 pposita ab eo actus sunt. 2 pdu. hanc syllabā fœ. i. f. Reg. xvi. ca. vñ vt cum audierit israel q fœdauertis pfem tui robozent tecū. 2c. **U**rg. in. li. g. en. d. Semelam pdam et vestigia fœda relinquant.

Fœdosus sa. sum. i. fœdus da. dum. 2 pparatur fœdo sus fioz. sumus. 2 deriuatur a fœdus da. dum.

Fœdus deris. i. pacti vel par q sit inter dimicantes: 2 vñ a fœdus da. dñ. fuit vero olim p̄suetudo q cū aliquis vellet inire fœdus qdam porca sacrificaret in hūc modū. maior ex ista parte 2 maior ex illa: siue impator: siue rex: siue alius princeps tenebant illā porcam: 2 ipsā p̄stebāt 2 turpiter occidebant: quasi dicerent: sic occidat ille qui a pace resiliit. Et inde dicit fœdus a porca fœde 2 turpiter occisa: cui⁹ mors optatur et qui a pace resiliit. vel vñ fœdus a fide. vel vñ ab hœdo. i. h̄ro f. littera addita vel potius posita p. h. q habetur in hoc nomine h̄rcus. et vñ fœdus sic: q hœdus. i. h̄rcus cū porca immolabat in fœdere faciendo. Et fœdus puenit pacem sed fœderis partes sunt inducē dicit qñ dies ocis vel inducta oda. 2 scribitur fœdus fœderis per ce diphthōgō. Similiter fœdero dēas. Inuenitur fœdus da. dum. adiectiui. i. turpis de formis fœdidus. 2 deriuatur a fœdo das. 2 pparatur fœdus dñor. sumus. vñ de fœde dñus. siue. aduer. Et hec fœditas ratis. 2 scribitur p. e. folam pduc. tamen p̄mā. **U**ñ p̄lus. Sordidus est fœd⁹ p pacto dicto fœdus. **J**udith. xxi. cap. dicitur. Sedum est enim apud assyrios si fœmis na irideat virum.

Fœdum inquit festus antiqui dicebant pro hœdus sicut folus pholus &c. vñ patet per ce scribēdum: quomodo scripsit festus.

Fœdus da. dum. in fœdus ris. exponitur.

Fel. a folle dicitur fel lis. quia sit folliculus gestās hūmorem qui vocatur bilis. 2 dicit fel tā folliculus q ille hūmor: 2 scribitur p. duo ll. in genituo. Nam genituo⁹ formatur a nō addita lis sicut 2 mellis. a fel deriuat felleus lea. leum. id est de felle existens vel amarum.

Felena ne. qdam bestia valde timida. scz cerus. et pro eodē inuenitur hec feles inediabile. **Q**uidā. v. meta. **F**ele foroz p̄bebi nūea saturnia vacca.

Feles nō timidū est aial sed catū vñ & car⁹ vulgo dñ.

Felicto as. frequē. est de felico as. aut. fli. tu. 2 format ab hoc sup̄no felicitu a mutata in l. breuē 2 u. in o. sicut ab hoc p̄bo impo as. atu. a in l. breuē 2 u. in o. sit imperito as.

Felico a felix. deriuatur felico as. ul. tum. re. i. felice facere. a quo felicto as. frequen. vide in felix.

Felix sa. ge. ols. i. bñis fontat⁹ dñes. 2 vñ felix 2 q dat felicitatē: 2 q accipit: 2 p qd dat felicitas: vt felix ip̄us felix locus. 2 pparatur felix dñor. sumus. **U**ñ felicit dñs. siue. aduer. 2 hec felicitas ris. **D**e felicitate p̄bōz siue p̄tēplatione dicam in vita. 2 a felix deriuatur felico as. i. felice facere. a quo felicto as. frequē. **F**elix ppo. infelix. i. nō felix infortu nat⁹: 2 sicut p̄p̄t. vñ infelixiter siue. siue. aduer. 2 hec infelixitas. 2 infelico as. i. in fligere: infelice facere a quo infelicto as. frequē. 2 format ab hoc sup̄no ifelicitu a mutata in l. breuē 2 u. in o. sit infelicto tas. sicut volo las. latu. voluto tas. **R**ogo gas. gatu. rogito tas. vt supra ostendi in tercia pte i cap. de p̄bo frequē. Et scias q felix vñ qñ facie le tas. 2 est et. 2 pdu. fe. **U**nde **L**uca. in. illi. **F**elix q potuit mundi vitare ruinam: quo lateat iam scire loco. 2c.

Fœmella le. dimi. parua fœmina.

Fœmellari⁹ a fœmina vñ fœmellarius ris. mulierari⁹. fœmies vñ fœmleo opt dedit⁹: vñ fœmleo hñs mores: vñ volūtan fœmle dedit⁹ 2 obnox⁹ q alio nōle vñ vxor⁹.

Fœmē. a femur vñ hoc fœmē nis. 2 sit ille p̄tes femoz

quibus in equitando tergis equoz adheremus. vñ de et platores olim sub fœminibus amississe equos dicebant: vel fœmē nis. est cora fœmine. **S**an. vii. ca. Et iunctura fœminis tuoz si sicut monilia. vñ hoc fœminale lis. brache fœminaz: q tegant fœmina. 2 hñc fœmē vñ qñq pinguēdo illa quē est in pube mulieris. **E**t vñ femur q est in pube viroz. hec tamen p̄puetas sepe corrumpitur apud auctores vñentes p̄dictis vocabulis indifferenter.

Femen in recto non est apud doctos.

Fœmina vñ a fos quod est ignis quasi ignita. quia vñ hementi viro ardet et concupiscit: vel fœmina vñ a fedita te: quasi fetida: quia generat fœtū. 2 hñc hec fœmella le. 2 fœminella le. 2 fœminulla le. oia dimi. 2 fœmineus nēa. neum. 2 fœminus na. num. res fœminē vel p̄tēs ad fœminā. **I**te fœmina potest esse pluralis numeri pro copis mulierum. vide in fœmen nis.

Fœmina cum sit latinum non nascitur a phos sed potius a fœto as. nec a fœdus.

Fœminale lis. pdu. pe. vide in fœmen nis.

Fœminella le. dimi. parua fœmina.

Fœminin⁹ na. nñ. a fœmina vñ 2 scribitur p. l. in asipe. 2 penul. syllaba. vt cui⁹ generis fœ. **U**ñ **S**en. vi. capitu. dicit. Et ex cunctis animantibus vñueris carnalis bñs in duces in arcam masculini sexus. 2 fœminini.

Fœmino nas. nani. vñ a fœmia. 2 ē fœminare more fœminaz se h̄e. 2 p̄m hoc neutri ē absoluti: vñ fœmio nas. i. mollē vel fœmineli facere debilitare: enervare. 2 pponi. effœmipo nas. i. valde fœminare. **F**œmino 2 et⁹ pposita in hac significacione sunt actus. 2 pdu. fœ. sicut 2 fœmia. **Q**ui. de ar. **S**ic ruit ad celebres cultissima fœmia ludos.

Fœminula le. dimi. parua fœmina. 2 cor. pe.

Femorale lis. pe. pdu. 2 exponitur in femur.

Femur ris. ge. neu. cor. pe. gñ 2 sunt femora ab ingule visq ad genus dicta a fœmina: qñ ibi sit distinctio et⁹ 2 vñ vel femur est cora virilis ppule. **U**ñ hoc femorale lis. bra ce viroz q femora tegāt. **S**z fœmē ē cora ppule fœmie. vñ 2 femur qñq vñ pinguēdo q est in pube viroz: sicut fœmē pinguēdo q est in pube mulier. **H**ec rñ p̄puetas ap̄ auctores sepe corrūp̄t. Et scias q femur 2 genus 2 stirps. **F**ēdo dis. nō ē in vsu: s̄z ppo. defēdo dis. dñ. m. (dicit. **S**u. **I**nde defēdo das. frequē. **I**te ppo. infēdo dis. dñ. sum. **E**t inde in fēso fas. frequē. **I**tem offēdo dis. dñ. sum. **I**nde offēso fas. frequentatiuum.

Fœnoro. a fœnus vñ fœnoro: ris. añ eodem sensu in uenit fœnoro ras. i. mutare vel mutuari. i. dare ad vsu ram vel accpe. est cñ dātis 2 accipientis: 2 q dat mutuo e q accipit fœnerat. **U**ñ hñc fœnoro: ris. q dat 2 qui accipit fœnus qñ fœnoro: actor. 2 fœnerator⁹ ris. rñ. **F**œnoro vel fœnoro: ris. componitur. **C**onfœnoro as. vel cōfœnoro: ris. i. simul fœnerari. **D**efœnoro as. vñ defœnoro: ris. i. ditare vel ditari. vel valde fœnerari. vñ defulre: vñ a fœnore remouere. **D**efœnoro as. vel refœnoro: ris. i. itez fœnerari. Et nota q fœnoro vel fœnoro: inuenitur etiā p configere vel ligare. **F**œnoro as. cñ oibus suis cōpositis est neutri. sed fœnoro: ris. est depo. cñ suis cōpositis. **T**amen fœnoro ras. quando stat p̄o configere vel ligare: et defœnoro pro ditare sunt actus.

Fenestra strē. dicitur a fos quod est lux: quia lucem parat: vel quia per eam vidēamus foris lucem. vñ de et fenestra dicitur quasi ferens nos extra. vel fenestra componitur a fos et ministrō: quia ministrat lucē domui: 2 sunt proprie fenestre quibus exterior pars angusta est: sed interior diffusa: et hñc fenestrella le. dimi. id est parua fenestra 2 fenestratus ta. tum. et fenestro stras. id est fenestras facere vel fenestras preparare.

Phœnicos grece latine dicitur rubens. vñ **P**hœniceas cea. ceum. i. rubens. **U**nde phœniceā vñ dicit grece quam nos coccineam dicimus. vñ de puniceas cea. cell. id est rube⁹ quasi phœniceus. 2 hñc 2 hec phœnice: as. i. hñc rube⁹: q ergo illi ex vicinitate solis sunt puniceū seu phœniceū dicit sñ phœniceus. vñ etiā qñ ip̄i primi inuētores lictetaz fuerunt adhuc capitales ifas rubeo colore. i. minio

vel vermilionem scribimus ut colore representemus illos fuisse inventores istarum ab eis terra quam coluerunt dicta est phoenicea phoenice. Vñ hic hęc phoenix phoenicio gēti le falz quicunq; est de terra illa. siue sit rubeus siue nō. Et phoeniceus nicea. nicei. in eodē sensu. Itē a phoenicea dicitur poenus na. nū. sustrata aspiratiōe si phoenicea scribatur p ph. vel mutatur f. in p. si scribatur p f. Et a poenus mutata e. in u. sit punus pūna pūnū. Vñ punicus punica punicū. et hinc puniceus cea. ceum. offus in eodē sensu. Et nota diligenter q poeni pūni et pūnicū: et pūnicet. dicuntur illi de punice q cartaginenses et africani. Dido q dā fuit de tyro et sidone ciuitatibus phoenice fugiēs fratrem suum Phigmalionem venit in africā cū magna multitudine suorū cū quibus cartaginē edificauit. et hinc cartaginēses dicti sunt poeni vel pūni vel pūnicū: et terra cartaginē adiacens dicta est punica. Vñ postea āpluata est appellatio. Et dicta est għaliter africa terra punica: et africani dicti sunt pūnicū: poeni vel pūni. vnde et quoddā gen⁹ malorū vñ malū pūnicū: qz de illa regiōe fuit allatus: vel qz ibi plurimū abundat: vel quia grana habebat rubra. Itē a phoeniceus hic phoenix cis. qdā auis arabie de q dicitur in suo loco: vñ phoeniceus cea. ceum. quod pertinet ad phoenicem vel res phoeniceas.

Phoeniceus cea. celi. in tribus significatiōib⁹ inuenit. Vñ phoenice⁹. i. rubeus phoenicos et phoenice⁹. i. de phoenicea et phoeniceus cea. ceum. quod p̄tinet ad phoenicem auem: sicut plenius dixi in phoenideos: et potest scribi per ph. vel per f. indifferenter.

Phoenix & ab eo deducta nullo modo p f. scribentur quia mere græca sunt. Neq; dicitur phoeniceo rubeū sed phoenicos. Vñ Phoenizo & phoenico dicitur rubefacio. phoeniceus puniceus & ruber. Phoenicos & phoenios ruber. Phoenix masc. ge. auis color ruber. & nomen gentile. pro foemina em dicitur phoenissa. Virg. Hunc phoenissa tenet dido. Phoenix etiā ē palma arbor: vnde phoenicon palmetum. omnia autem per ph. & oe. scribuntur græce φοινίξ.

Phoenicis di. est herba fullonū que ni gram facit tincturam. vñ Eia. j. Si fuerint peccata nostra quasi phoenicis.

Phoeniculum a foenū dicit hoc phoeniculū li. pe. cor. vñ hoc phoeniculum: quia thuris huius herbe et radices acunt visum. Vñ phoeniculum dicitur quasi oculo phoenis. vel dicitur sic: quia hec herba est calida et sicca.

Phoenix cis cōis ge. i. hō rubeus. a phoenice⁹ vñ. Itē phoenix dī a phoenicea. et sic est gētilis. i. hō de phoenicea et in istis duabus significatiōibus est cōis gene. ut dixi in foenicos. Item a phoenicos qd est rubeū vñ hic phoenix cis. masc. ge. pe. pdu. qdā auis arabie de qua dī. Ambrosi⁹ in hexamerō. Phoenix qdā auis in locis arabie phibet degere: atq; eā vsq; ad annos quingentos longeva estate pcedere qd sibi sine virg adesse aduerterit facit sibi theca de thure et myrrha et ceteris odoriferis in quā impleto vitē tpe et intrat et morit. de cuius humore carnis omnis eturgit paulatimq; adolescit ac pcessu statuti tps induit alarū tegmīa atq; in superiois auis specie formāq; reparatur. Doceat nos igitur hęc auis exēplo sui resurrectionem credere: q etiam sine exēplo et sine rationis pceptiōe ipsa sibi insignia resurrectionis instaurat: et vtiq; aues propter hoīem sunt: non hō propter aues. Sic igitur exēplo doceat nos q auctor et creator oīm sanctos suos perire impetū nō patiatur: quia auem vnicā pīre nō est passus resurgentem sine semine voluit eā ppagari. Vñ dido. etiā ph. et dī. Phoenix arabie auis dicta: quia colorē phoenicē h̄: vel quia sit in toto orbe singularis et vnica. Vñ arabes phoenicē singulārē vocāt quingentos et vltra annos viuēs dū se videt senuisse collectis aromatiū ngulis rogū sibi in sinu et se cōuerso ad radiū solis alarū planu volūtariū si bi incendiū facit. sicq; itē de cineribus suis resurgit. et potest scribi per ph. siue per f. foenix.

Phoenix ut dixi semper per ph. scribi debet.

Phoenū nī. dī a fos quod est ignis: qz facile igne accenditur vel eo flāma facile nutrit et scribitur p ce diphthongō: fñ

fñ vñm palma vocalis tacetur. et non ex toto scribitur. Foenum dicitur aut quia foet⁹ terræ aut quia foenus eius. Nam foenum sine labore nascit in prato quod sic dicitur quasi paratum nature sponte.

Phoen⁹ ris. ge. neu. l. vsura. sed vsura est lucrū de capita li acceptū. foenus hō lucrū de vsura acceptū: vel vsura est sine determinato tpe: sicut q accomodat. xij. denarios p vno denario qd tē mensibus acceptor voluerit. Phoen⁹ hō est cū tpe determinato sicut q accomodat. xx. p. xxx. vsq; ad mēsem. vñ foen⁹ vocat auidū: qz q sic accomodat semper auct ut illud rēpus ventat cito. vñ Luca. Vñc vsura vocat auidū in tpe foenus. Indifferenter tñ qz vsuratur auctores p̄dictis vocabulis. Et idē foenere⁹ rea. resū.

Fera re. dicit a fero fers. et vñ fera oīs bestia: qz toto corpore feratur vel quia vitatur naturali libertate et desiderio suo et voluntate ppria feratur. Fere sunt etiā si nō sensus. Bestie vero a vastādo dicte sunt: qz moris vñ vnguibz ferūt qñ vasta. Ex his pz q oīs bestia est fera: et nō conuerso s̄ hoc distinctum est supra diligēter sano in bestia.

Feraculus la. lum. aliquantulū ferax. et dī a ferax cis.

Feralis a fero quod est mors vñ hic hęc feralis et hoc le. i. mortalis: lugubris. funebus. et pdu. ra.

Feratrū ri. vñ a fera re. et sūt feratra et cra siluaz spissa.

Ferax a fero fers dī hēc hęc et hoc ferax cis. i. secūdus abundās. Et comparat ferax cior. simus. Vnde feraciter tius. sime. aduer. et hec feracitas tatis.

Ferreo bes. in ferreo ues exponitur.

Ferculū a fero fers vñ hoc ferculū li. i. missosil. Ferculū etiā vñ mensa sup quā ponunt fercula. Itē ferculū etiā dī vasculū in quo ponat ferculum. Vnde salomon in cant. Ferculū fecit sibi salomon rex de lignis libani fñ dūgu. Vñ. vero dicit. Ferculū discus mensa edēti: aut vasculum missorum in quo epulē ferantur.

Fere aduer. i. ppe vel iuxta. et vñ a fera. Cū ei toto corpore fere ferant sunt magne celeritatē: quattuor dīppe per dīb⁹ vñt s̄ celerib⁹ ola iuxta sunt: et iō fere pperēt ponit p iuxta vel ppe. Itē fere. i. pene ferme. vide in san⁹.

Ferentari⁹ a fero fers dī hēc ferentariū taris. i. vexillifer: vñ fundibularius vel sagittarius: quia ferat arcum. Vnde Ambrosi⁹. sup egyptum. S̄ ut solet in ferentariorū p̄lisis plura vulnera qz necēs inferebantur.

Ferentarius miles est qui leuiter armatus ad plū cōmittēdum instructus est ense & telis. auctore Seruio quo mō apud diuū ambrosiū & salustiū accipit. dicit autem a ferendo auxilio secūdum festū pōpeium.

Feretrū a fero qd ē mors vñ hoc feretrū ri. qz ferat mortuū qz aūt vñ feretrū qñ ferens arū. et dī. Quidā tñ volūt deriuari feretrū a fero fers: qz ferat mortuos. Alij dicunt feretrū dī qz ferat tetrū. i. mortuū: s̄ pot⁹ ē etiā qz ppositō Pheretrū græce φερετ pop dicit capulus quo mortui efferunt: est etiā græca vox vñ p ph scribetur. verum quia græce φερω dicitur & latine fero p eodem: vtroq; modo scribi pōt & per ph a φερω & p f. a fero.

Feria a ferio ris. dicitur hec feria rie. cessatio ab opere feruli. vnde et feria dicitur festiuus dies in quo cessare debemus ab operibus ferulibus in qua sola res diuina debet geri. et videtur feria a feriendis victimis: et fñ hoc soli festiui dies dicitur ferie proprie in quibus sacrificia p̄cipue solent fieri. Sed quia qualibet die debemus cessare a vitia. Vnde est q quilibet dies potest dici feria. vel feria dicitur quasi farta a fando: quia in creatione mundi p singulos dies fabatur deus. In prima enī die dixit deus fiat lux. In secunda die dixit. fiat firmamentum. et sic in alijs: vel dicitur a fando feria: quia in feriis est nobis tempus fandi in diuino vel humano officio. et fñ hoc quilibet dies potest dici feria. secūdū ergo consuetudinem xpianorū sic appellandi sunt dies. Dies solis prima feria vel dies dominica. et dies lune secunda feria. et dies martis tertia feria. et dies mercurij quarta feria. et dies iouis quinta feria. et dies veneris sexta feria. et dies saturni septima feria. et est sensus duplex. qz hō dies ab initio habitus est ferialis. ideo dies dominica nūcupat pma feria:

quia primus dies est a feria. i. a sabbato quod feriale solus esse dies lūg dicitur secunda feria quia secundus est a feria. i. a sabbato. 2 sic de ceteris. Vel dies dominicus dicitur prima feria. quia est primus dies septimanę q̄ est feria: 2 sic de ceteris. Qualiter dies fm heb̄reos 2 gentiles appellantur. dicam in sabbatum.

Feria dicitur vacatio ab opere: vñ ferias vocabāt quos dies festos vocat ecclesia: vocās ferias dies cessatio: nū: forte q̄ dies festos sanctificare festiuis opibus iubemur: a q̄bus diebus p̄fctis supersedere licet. Vnde feriatu dicitur a doctis negotio vacuus.

¶ Feriatus. a feria vñ feriatu. tum. i. festiuis propter quidē dies feriati vocantur: quibus res diuina sit. 2 abstinere etiā oportet hominē a libus et operibus sūlibus.

¶ Ferinus a fera vñ ferinus na. nū. possessiui 2 hęc ferina ferine. id est venatio. Vnde Virgilius. Implentur ventris bacchi pinguis ferine.

¶ Ferio is. caret p̄terito 2 supino: sed mutat ea a percussio nis. q̄d ē eiusdē significatiōis sed. 2 facit p̄cussū p̄cussū. 2 p̄ponit ferio inferio nis. i. ut p̄ ferire vel retroferire. Ferio cū oibus suis p̄positis est actiuum. 2 cor. p̄mam. 2 est quartę coniugationis. Vnde Ouidius. Ipsaq̄ ceruleis charta ferrur aquis. Liboratus. Non semper feriet quod cunctos minabitur arcus.

¶ Ferio as. q̄d potius ferioz ario vñ. cessare ab opibus vel solētzare: 2 est ferio neutri: s̄ ferioz depo. cū suis cōpositis si qua habet: et dicitur ferio vel ferioz a feria.

¶ Fermetū ti. i. azima. a ferueo ues vñ: q̄ excre scat. Vñ fermetatus ta. tū. Vñ q̄dā panis vñ fermetat. i. fermeto corrupt. 2 fermeto tas. i. fermeto corrūge. 2 q̄ p̄p̄ fermeti totā massam paste corrūpit. Ideo q̄nc p̄ponit p̄ p̄cto. q̄ etiā p̄cū mortale magnā massam p̄tuti mouificat: q̄ qui in vno offendit factus est omniū reus. teste apostolo.

Fermetū non est azima sed zime aut zima. nā zime zymes est fermentū vnde azymos infermentat. aut sine fermeto: & forte author scripserat zyma: nō azyma: sic tamen latinum per gr̄cum. id est notum per ignotum exposuerit.

¶ Fero fers tūl latū. h̄b̄s anomalū cor. p̄mā tā in p̄sentī q̄ in p̄terito: 2 inuenitur in quattuor significatiōibus. Nam fero id est cupio. Vñ. in noua fert animus mutatas dicere formas fero. i. dico. fero. i. sustineo. vel patior: vel tolero. Et fero. i. porto. Quas significatiōes iste verbus indicat. Fert patit dicit: fert cupit atq̄ gerit. Vñ h̄ba: la latoz latit latio. fero vero p̄ponitur cū ad 2 mutata d. in f. 2 dicit affero affers attulū allatū. i. ferre ad aliqd. Itē cum ante et dicitur antefero antefers antetuli antelatus. Item cū ab. 2 mutata b. in u. n̄ in p̄sūt dicitur aufero fers abstuli ablatū. i. eripere. vnde verbalia ablatōz ablatit ablatio. Item cū con. et dicitur confero fers. tūl. collatū. Et scias q̄ mala irrogantur: sed bona conferuntur. Itē cum arcū. 2 vñ arcūfero arcūfers tūl. latū. Item cum dis. et dicitur differo distulū dilatum. Item cum de. 2 dicitur deferro fers. detuli delatum. Item cum ex. et dicitur effero fers. extulū elatū. Item cum in. et dicitur infero fers intuli inlatum: vel illatū potius. Item cum p̄p̄. et dicitur p̄fero p̄fers p̄tuli p̄latum. id est anteferre vel p̄p̄ponere. Vnde p̄latu p̄latu p̄latu. Item cum pio. et dicit p̄fero p̄tuli p̄latum. id est loqui vel generare. Item cum per. et dicitur p̄fero p̄tuli p̄latum. id est pati sustinere: vel perfecte ferre. Item cum ob. et dicitur offero offers obtuli oblatum. id est vitro p̄bere vel obuiam recipienti ferre et mutatur b. in f. in p̄senti. Vnde hęc oblatio oblatio. Item cum re. et dicitur refero fers retulū relatum. quod multa significat. Item cū sub. et mutata b. in f. in p̄senti. et b. in s. in p̄terito. 2 dicitur suffero sustuli sublatū. id est pati vel sursum ferre vel eleuare: Item cum trans. et dicitur transfero tūl latū. trans ferre. id est vitra ferre. vel de vno loco ad alium ferre. Et nota q̄ fero et omnia sua composita faciunt frequentatiua a supino lato latas. ablatō ablatas collatō collatas. dī-

lato dilatas. Item nota q̄ fero accipit p̄teritū mutuo a tolli: uli vel detulo quod antiquius erat in vsu. Et similiter accipit supinū mutuo a lato latas. quod modo est frequentatiuum eius. sed accipit illud non integrum. scilicet latatū: sed sincopatū. scilicet latum. Composita vero a fero similiter accipiunt p̄teritū 2 supinū a compositis eorum. Item nota q̄ fero et omnia ab eo composita sunt actiua. exceptis deferro pio honorem impendere: et differo pio distare: et refero pio distare vel p̄desse q̄ sunt neutra in istis significatiōibus: sed in alijs sunt actiua. Et omnia faciunt p̄teritū in tūl et supinū in latum: et oīa sunt anomala. i. nullius coniugatiōis regularis.

¶ Ferocia cīp. scemini generi. idem est quod ferocitas et dicitur a ferox is. Vnde Pythagorici edocuerunt ferociam animi cum tibis mollire et in hymno martyrum legunt q̄dam. lib. p̄ te furias atq̄ ferocia calcasit holm. x

¶ Ferodo as. cui. are. i. sequi vel despiciere: vel fastidiare. et deriuatur a ferox as.

¶ Feron gr̄ce latine dicitur mors.

¶ Feram antiqui latini mortem vocauerunt vnde feralis pri. longa. i. letalis: nec est gr̄cum: nec si gr̄cum esset per f. scriberetur. Verum eo audacię p̄fesserunt illitterati vt dum latinam ignorent originē gr̄cam fingant.

¶ Feronia nie. quidā fons vel palus 2 dicitur a fero fers tūl. quia cōferat vilitatem bibentibus. 2 hęc feronia nie. dicitur dea illius aque vel fontis.

Feronia vrbs est inter octipulum & romam sub monte fora de quo nomie & dea quēdā nominatur vt dicit Strabo.

¶ Ferox is. in ferus exponitur.

¶ Ferrarius nī. qui in ferro operatur: vel qui ferrū equi facit. 2 deriuatur a ferrum.

¶ Ferretur est p̄teritū imp̄fectū substantiui de ferretis. Vnde dicēdum est p̄terito imp̄fecto cum ferretis. vel rere. retur. et ita in compositis: vt auferretur: deferretur: inferretur: offerretur: et sic de similibus.

¶ Ferro. a ferro p̄ metallo sit ferro as. ut. q̄d similē pōt fieri a ferro equi 2 ē ferrare ferro aliqd p̄parare: ornare: 2 p̄p̄. cū ad. 2 vñ affero as. au. are. i. iuxta vel valde ferrare. Itē cū ab. b. mutata in u. 2 sit auferro as. au. i. ferrus auferre vñ amouere. Itē p̄ferro as. i. sumi ferrare. Deferro as. i. valde vel deorsus ferrare: vñ ferrū remouere 2 extrahere. Itē efferro as. i. deferrare. Itē inferro as. i. ferrū intromittere. 2 p̄p̄. vñ ad. i. m. Itē p̄ferro as. i. ante ferrare. Itē referro as. i. ut p̄ ferrare. vñ retro ferrū remouere. i. deferrare. Itē sufferro as. i. sub? vñ post vñ p̄p̄. vñ in sup̄fice ferrare. Itē trāfferro as. i. vitra vñ ad aliā partem immittre ferrū. Ferro cum omnibus suis compositis est actiuum et scribitur per geminum rr.

¶ Ferrugo. a ferrum vñ hęc ferrugo nis. i. ferrū rubigo. 2 hęc ferrugo vñ q̄dā color sūlis ferro. 2 ē purpure subnigre: 2 sit in hispania. vñ ferrugine? nea. neu. de ferrugie exis 2 ferruginosus sa. sum. plen? ferrugine. Et pōt p̄pari.

¶ Ferrū a far ris. vñ hoc ferrū ri. q̄ farra. i. semina frugū fr̄g cōdat. vñ ferre? ea. eu. i. de ferro exis. Itē a ferrū vñ hoc ferramētū. i. instrumētū ferreū. 2 accipit collectivē. 2 hoc ferrū ri. p̄ ferro eq̄ q̄ ex puro fiat ferro. 2 it aliā significatiōe ferrū h̄z p̄laltatē. Et scias q̄ purgamenta ferri sunt rubigo 2 siconia. Itē luenit hic ferrū ri. ma. ge. p̄ p̄p̄. nōle vñ: q̄ q̄tas vocis essentia rei nō mutat. pōt etiā deducari hic ferrus. et ita de consimilibus dicas.

¶ Fertilis a ferro fers. vñ hęc fertilis 2 hoc le. i. abundas: mltā ferēs. fertilis ager ē. Fructuos? p̄o ē q̄dā p̄p̄. dīo ē. Et p̄patur fertilis hoz. simus: Vñ fertūl lūis. lūme. aduer. Et hęc fertilitas tis. 2 cor. pe. fertilis.

¶ Fertum a fero fers deriuat hoc fertū ti. i. oblatio q̄ alteri offertur. et postea a pontificibus sacrificatur. Itē fertū quandoq̄ ponitur p̄ fartum. vt dixi in fartum.

¶ Ferueo. a forū? q̄d ē feruēs vñ feruo uis. 2 ferueo ues. q̄l formeo. i. bulire: scire: calefacti: fluari. 2 ponit sepe p̄ fire quētari sicut ecōtrario frigere p̄ cessare: q̄ cū loc? aliqd fire

quentatur calcando videtur calefieri. sicut etiā frigere cū non frequētur: q̄ autē dī ferueo quasi fōs habeo. etimo. est. 2 habent idem p̄teritū feruo 2 ferueo. f. ferui. s. fre quentius p̄fertur p̄ syncopā ferui. vt dicit Aug. p̄uic. tñ dicit q̄ feruo 2 feruo habent idē p̄teritū. f. ferui. vñ hic feruo ois. Item a ferueo mutato n. in b. dicitur ferbeo bes. but. in eodem sensu. 2 quodlibet istoz pponit. 2 dicit p̄ferueo uis. 2 p̄feruo uis. 2 conferbeo bes. i. simul ferue re. Item deferueo ues. 2 deferuo uis. 2 deferbeo bes. i. valde feruere: vel deorsum a feruore esse vel cessare. Itē efferveo ues. effervuo uis. efferveo bes. p̄ gemitū ff. q̄ mutatur x. in f. Itē inferueo ues. inferuo uis. 2 inferbeo bes. id est valde et intus feruere 2 ab obus istis sunt incho. f. feruesco / feruisco / ferbesco. 2 sic de alijs. Ferueo ues. 2 feruo uis. 2 ferbeo bes. 2 eorum composita omnia sunt neu tra et carent supinis.

¶ Feruidus. a ferueo ues. dicitur feruidus da. dū. i. calli dus 2 iracundus. 2 pparatur feruidus dīoz. simus. vñ fer uide dūis. sime. aduer. 2 hec feruiditas tis.

¶ Ferula. a ferio ris. dicitur ferula lē. pe. cor. quoddā ge nus herbę: 2 palmarozū in de factū dī ferula. Dicit etiā cor nutus: q̄ ferula est genus feruiculi q̄ crescit in mōte gar gano. 2 iñ affert a pegrinis in modū retortū baculi quod ē tā calidę naturę: q̄ cū auster fiat q̄ similiter est calidus sit quidā p̄fectus 2 contractio inter herbas illas 2 inde pro creatur ignis adeo magnus q̄ q̄bz p̄burit tota regio: a qua p̄bustio beata agatha fuculos romanos liberaſſe les gunt de hoc genere herbaz facit doctores palmarozia: 2 leuā manū discipuloz p̄berant: quia cor hoīs in leua par te est. Cū autē circa illud sanguis p̄gelatur 2 obstat afo ne possit verū decernere: calor illa p̄cussio de excatatus vñs ad cor per artereas deicendens calefacit sanguinē cōge lant. et ita ex animo cōratem expellit.

Ferula vel a ferrēdo dī q̄ illa manus discipuloz feri mus vel a ferrēdo q̄ eā manū ferim⁹ ppter leuitatē nec ē herba sed arbutcula aut frutex: q̄ autē de calore cō minifici non iniiciendū est sed forte ridiculū. Est autē virgultū minimū & fragile vñque adeo vt qui exigu o p̄fessio aduersus optime.

¶ Ferularium ris. locus vbi ferule abundant. a ferula dī atur. et pro eodem inuenitur hoc ferulentum ti.

¶ Ferulentum n. vide in ferulariū. 2 pdu. pe.

¶ Feruo uis. in ferueo ues. vide.

¶ Feruorūm ris. i. calidariū. a ferueo ues. dicitur.

¶ Ferus. a fero fero dī hic ferus n. vñ p̄sal. Singularis ferus depastus est eā. 2 hec fera rē. de qua dixi supra i suo loco. Et a fera deriuat ferus ra. rui. i. crudelis: durus: asp. 2 pparatur ferus rīoz. simus. vñ hec feritas tis. i. crudeli tas. et hic 2 hec 2 hoc feror dis. i. crudelis immāſuetus. et pparat feror dīoz. simus. vñ ferociter aus. sime. aduerb. Itē a feror dī hec ferocitas tis. 2 hec ferocia dē. in eodez sensu. Et nota q̄ feror est anim⁹: ferus est leo. Itē ferod tas sepe p̄ laude habetur. Est etiā ferocitas militū: 2 feror iuuētus dī. S3 feritas dīr animi est. Feror pponitur hic 2 hec 2 hoc p̄feror dis. 2 cor. fe. Luca. in. iij. f. Non sonipe des in bella feror non tret in equos.

Fer⁹ iqt Valla/hō q̄ aim firmū obtinet vt leōes: feror q̄ p̄aimos⁹ ē ad certādū cū altero: & vñ alteri faciendā.

¶ Fescennia. a fascinus dicitur hec fescennia nē. mulier que pellit fascinum.

Fescno ḡnquit Fescna/ vocabātur que depellere fasci num credebantur p̄ q̄do dicit author fescenine

¶ Fescenif a fascina nē. dñr hī fescenif hoz. fescenioz. id est carmina q̄ dicit mulier qñ expellit fascinū: 2 he fescen ne arum. i. carmina q̄ mulier dicit mouēdo cunas vt so plat puez. 2 qñqz fescenine dñr laudes. Vñ habet in q̄daz fmōe q̄ agell astātes dño nato in p̄ſepio canebāt glia in excelsis deo. Et in terra par hozbus bonę volūtatis: p̄ fesceninus: quasi loco fescenniaz. i. tales fescenninas dice bant circa euz: 2 quasi dormit. f. Glia in excelsis deo. 2c. 2 sic laudabāt eū. Item inuenitur fesceninus na. nū. a fescenino oppido. vñ Moia. Fescenina p̄ hunc inuenta licēna

moz fm Aug. p̄ab. etiā dī. Fescenina cārica nuptialia: q̄ in nuptijs cantant. Biero. in fmone de assumptioe beatę marie qui incipit. Cogitis me o paula: 2 eustochiū. 2c. sic dicit. Inter crepūdā noui prius: 2 q̄relas nesci p̄ior⁹ p̄ fesceninis. Porro quoz glia in excelsis deo 2 i terra par hozb⁹ bōe volūtaz: 2 āgelos cātantes audistis. 2 pdu. pe. fescenine. Item dī. p̄ab. Fesceninus na. num. i. nuptia lis a fescenino oppido quodam campanię.

Fescenij iqt fest⁹ vñ q̄ canebāt i nuptijs ex vrbe fescēnia allati: siue iō dicti q̄ fascinū putabāt arcere.

¶ Fessus. a fendo dis. dī fessus sa. sum. quasi fissus. id ē diuisus a sanitate: nec iā integer salute: 2 est generale no men ad oia eñ refertur. Dicimus p̄o fessus animo: fest⁹ corpore quod magis est p̄pium: 2 fessus rerū: ad casum vententium quasi inops copiaz: 2 fm hoc est nomen. fescundum p̄o quod est p̄cipium dicitur a fassicoz ris.

¶ Festialis. a festus dī hic 2 hec festialis huius lis. id est sacerdos vel orator per quem bellum indicitur: et par cō ponitur: q̄ et foecialis dicitur. vide supra in foecialis.

¶ Festino. a festum quod est lignū quoddā dī festino na. s. stinaui. i. accelerare: vident eñ tigna ad festū celera re: 2 ideo tractū est inde festinare: quasi ad festū nare. Vñ festinus na. nū. Festino neutri est absolutū. Tamen vi detur cōstrui cū actō: sed vel habebit ille actus vim abli: 2 designabit cām: vt festino viā. i. p̄viā. vel p̄bz habebit in se vim alterius p̄bi vt festino abū: id est festināter p̄ ro vel coquo abum: vel festino te. i. facio te festinare. Vñ de 2 quandoqz inuenitur passuum eius in terna p̄fōa: vt animo cupienti nihil satis festinaf. vñ de festinatus ta. tum. p̄cipium. Festino differt a p̄pero. p̄operat enī q̄ quod incipit maturę trāſigit. Festinat qui multa simul in cipit nec perficit. 2 pdu. pe. festinonae.

Sunt autem verba catonis apud Nonium

¶ Festuitatula lē. dīmi. parua festuitas.

¶ Festiuus ua. num. a festus dī: 2 festiuus idem q̄ fest⁹. Vñ de p̄trāſlationem homo festiuus. i. lēus: cōp⁹: sus uis. Vñ de festine aduer. 2 festiuo na. i. festare. Et hic et hec festualis 2 hocie. vñ de festualiter aduerbium. 2 hec festualitas tis. id est solēntas vel suauitas dulcedo ois natus: lēntia. et dicitur festuitas quasi festiditas a fe stis diebus. et est etimo.

Festiuus homo. i. gaudio & festiuitate deliburus io cundus & lepidus quasi ad festum pertinens: festus autem aut festa dīes dicitur: aut absolute hoc festum vt innuit Valla.

¶ Festra a fenestra. p̄ syncopā dī hec festra strē. qua fene stra. Vñ de Macrobius de saturnalibus. festra quidez est minuscolum ostium in sacratio.

¶ Festuca rē. i. stips. f. minimum pondus vel puluis: vel arthomus. Vñ de effestucare verbū turis. i. abesthuare.

¶ Festulum li. dīmi. paruum festum. 2 cor. pe.

¶ Festum st. est illud lignum in summitate dom⁹ ad q̄ omnia diriguntur tigna 2 in quo conueniunt. Vñ de hoc fe stum festi. pro solēntate. Sicut enim ad festū lignū tigna domus conueniunt. sic ad festū. i. solēntatem hoies con ueniunt. vel festū dī a feria: quasi feriatū 2 hic festus sta. stū. vt festus dico. 2 sunt festi dīes nñ ois 2 religiois: q̄ in eis sola res diuina sit. Et nota q̄ festi dīes dicuntur ex cō suetudine: s3 solēnes qui ad hoies p̄tinent: vt parentalia vt cū q̄s de functi officia expleuerit dī solēntia p̄stulisse et a festus dī festo sta. i. festū celebrare solēntizare. Et notaz sicut dī. p̄uic. tractās de datiuo 2 abltō scōz declinatōis. Festoz noia diez in a. desinēna semp pluralia gñ q̄dez tā fm formā scōz q̄ tertie p̄ferūt. dñm p̄o 2 abltm fm ter tiā: vt hec vulcanalia hoz loz. vel lū. hīs 2 ab hīs vulca nalib⁹. Sūt saturnalia: floralia 2c. Vñ q̄dā. Floralia festoz dicat in uī. vel in ois. Et scias q̄ Grego. dī. in homel. de octauis pasche. Ecce solēntia paschalia agim⁹: s3 ita nobz viuēdū ē vt p̄ueire ad etna festa mereamur. Trāſcēt dī cta q̄ p̄paliter festina celebrant: curate qui hīs solēntatib⁹ lterefus: ne ab etnitate sepami. Quid p̄dest inesse festus hoīm si deē p̄tingit festis āgeloz: Vñbra v̄eturē solēntatis est solēntas p̄fens. Vñ dīro hēc anue agim⁹: vt ad

nam que nō est annua sed p̄tinua pducatur. De festiuitatibus veteris testamenti quas iudei celebrant. dixi in fase et in encenia.

¶ **Fœtans** tis. in fœto tas. exponitur.

¶ **Fœteo**. a fœdeo des. mutata d in t. v̄i fœteo tes. tus. tere. id est esse vel fieri fœtidū. q̄ aut v̄i fœtet quasi fos tenet. i. ignem vel aerē. eti. est. 2 h̄ic fœtoz totus. vnde fœtidus da. dum. i. putridus. 2 fœtosus sa. sum. i. fœtid⁹. Fœteo cū om̄ibus suis compositis si qua habet neutrū est. 2 pdu. fœ.

¶ **Fœto** a fœtus ta. tum. v̄i fœto as. anl. are. i. parere v̄l ḡnare. et inde fœtatus ta. tū. i. generatus vel ptus. 2 fœtans tis. ois ge. p̄cipiū. i. generās v̄l parīs. 2 h̄ec fœtās tis. i. pecus pecudis. Vnde psal. Et sustulit eū de gregibus ouium et de post fœtantes accepit eum.

¶ **Fœtulentus**. fœtus pponitur cum lentos quod est plenum et dicitur fœtulentus ta. tum. i. plenus fœtoze et comparatur. Vnde h̄ec fœtulentia tie. i. fœditas.

¶ **Fœtura** re. i. fœtus partus. 2 deriuatur a fœtus ta. tū. et producit penultimam.

¶ **Fœtus**. a foueo ues. v̄i fœtus tus. tū. i. ptus nat⁹ fili⁹ mulieris vel pecoris. 2 ppue adhuc existens in vtero sic dicitur: quia adhuc in vtero foueatur: licet p̄ iam pro m̄nentiatur. V̄i fœtus ta. tū. i. plen⁹ 2 q̄q̄ liberatus: vt ista mulier est fœta. i. a partu vel filio plena v̄iā liberata. Et similiter si inueniatur fœta partu. i. liberata vel plena.

¶ **Fœturina** res. i. fœtida 2 inq̄natissima: ac mulieris fœz dida actio q̄ p̄ mulierē fœrum facere potest fm̄ pap̄.

¶ **Fœdū** di. est b̄nficiū 2 beniuola actio tribuens gaudij capiēti: capiēs q̄ tribuēdo in id q̄b̄ facit. 2 sua sponte parata. Vel fœdū est illud b̄nficiū quod ex beniuolētia alicui ita traditur alicui: vt pp̄ietatē rei q̄ est in fœdū datur p̄nes dantē remanētē 2 v̄sum fructū cuiusdā rei ad accipiēdum transferat: vt ad euz 2 heredes suos masculos 2 fœminas si de eis nominatum dictū fuerit: imp̄petuū p̄tineat: ad hoc vt ipse 2 eius heredes fideliter seruiant dño: siue illud seruitiū nominatim dictū fuit a dño quale cē debeat siue indeterminate sit p̄uiliū. Itē fœdū v̄i a fidelitate vel a fide. Nec enim debet aliqua inuestitura fieri ei qui fidelitatem facere recusat.

¶ **Fex** ds. fœ. ge. df a figo gis. q̄ se mergendo in fundū vasis affligit. Sed fm̄ quosdam df a fœdo das.

Feltrum oppidum italiæ in marchia taruina.

Felsina vrbs italiæ in flaminea vel emylia q̄ vrbs etiā bononia dicitur. Baptista mantuanus. Felsina dicta fuit sermone bononia p̄isco.

Ferraria vrbs italia ad veterem padum sita.

Feronia fons & nymp̄ha in campania circa terracnam. & secundū alios etiā vrbs circa forac̄ie mōtem.

Ferentum oppidum apuliæ aut lucaniæ.

Ferentinum oppidum ethuriæ

Fescēnia oppidum ethuriæ. vbi nuptialia carmina dicuntur inuenta q̄ ob hoc fescēnia vocantur.

Fesulæarum vrbs olim ethuriæ nō p̄cula florentia

Nūc vicus modicus licet ep̄alem sedē retineat.

f ante 3

F **Fala** le. pe. cor. vas patulū ad potandum vel ad oleum retinendum. et dicitur ab h̄ialum quod est vitru. vnde fala quasi h̄iala: quia olim ex vitro fiebat. vel fala a filo quod solet fieri. vt di. pap̄. Male vasa amplitudine diffusa corda charitatis significant.

¶ **Phiala** gr̄cum est: gr̄cæ enim scribitur φιάλη. phiale hyalos autem vitrum vnde si gr̄ci pro h̄ ph & nostri f̄facerent scriberetur phyala. Est etiā phiala lacus non multum a libano distans.

¶ **Fiber**. a findo is. dicitur h̄ic fiber b̄il. quoddam animal quod cum venatores sequuntur se castrat: 2 sibi mentulā findit. vnde alio nomine dicitur castor: quia ipse se castrat fm̄ quosdam. 2 h̄inc fibinus na. nū. 2 hoc fibunus ni. lana illius animalis. v̄i h̄ec fibinus nē. dicitur vestis q̄ tramas

de fibu lana habet. vide in castor.

¶ **Fibra** h̄ic dicitur a fœbus. 2 est fibra idē quod vena: s̄ differunt. q̄ fibra est ipsa chorde. s̄ ipse folliculus p̄ quem sanguis discurret. Vena ipse sanguinis curs⁹. vel fibz sit lecoris extremitates sic dicit: quia apud gētes in sacrificijs ad phœbi aras ferebant ab arboribus vt ibi responsa acciperent. Fibz etiā dicuntur venę interiores vel venę coles: vel viscera vel membrorū iuncturę. Et inde fibros⁹ sa. sum. i. plenus fibris. Vnde in hymno beati iohannis baptiste dicitur. Ut queant lapsi resonare fibula.

¶ **Fibinus** na. hum. pe. pdu. in fiber vide.

¶ **Fibula**. fibuli dicunt gr̄ci. h̄inc nos fibula le. dicitur: q̄ pecus fœminaz ornat: vel firmatouū quo palli tenet in humeris: vel angulū in lumbis. Vnde hoc fibularium ris. illud quod apponitur mantello: vel per quod transmittitur fibule ne dissipent mantellum.

Si gr̄cum esset non fibulum sed phibulum scriberetur: est autem fibula subligaculum.

¶ **Fibulo** las. i. fibulis ligare. a fibula dicitur et componitur cū ad et dicitur affibulo las. i. alligare. 2 pp̄ie mantellū. Item cum con. 2 dicitur confibulo las. i. simul fibulare. Item cū dis. 2 dicitur diffibulo las. Item cū de. 2 dicitur defibulo las. Dissoluere: dissigare. Item cū ex. 2 dicitur effibulo las. 2 mutata in si. exoluere. Item cū in. 2 dicitur infibulo las. i. alligare: vel fibulas immittere. Item cū p̄. 2 dicitur p̄fibulo las. i. ante vel anteriori pte fibulare. Item cū re. 2 dicitur refibulo las. i. iterū fibulare. vel diffibulare. Itē cum sub. et dicitur suffibulo las. i. subligare. et mutatur b. in f. Fibulo actiuum est cū omnibus suis compositis. 2 potest pertinere ad mantellum: sicut ad hominem.

¶ **Ficarius** ris. quicolligit ficus. Item ficarius ris. dicitur quidā dens siluestris. s̄ p̄ vel faunus. vel satyrus. vide in pilosus. et dicitur a ficus fm̄ long. H̄ere. i. ca. ibababunt dracones cū fatuis ficariis. vbi dicit linearis gl̄os. i. cū h̄obus siluans. Alij dicunt q̄ ficarij dicuntur fauni et satyri qui inter ficus et alias arbores morantur qui Esal. xxiii. onocentauri 2 pilosi appellantur.

¶ **Ficatum** ti. i. tauri siue hepar. et dicitur a ficus.

¶ **Ficedula** le. pe. cor. q̄dā autē a ficu dicta: quia ficus magis edat h̄ec eadem et ficedulensis dicitur. Quidam tamen dicunt q̄ ficedulenses sunt parui pisces.

¶ **Ficedulensis** in ficedula vide.

¶ **Ficetum** ceti. locus vbi crescunt arbores fic: et dicitur a ficu. et produ. penul.

¶ **Ficos⁹**. a ficus p̄ morbo deriuat ficos⁹ sa. sum. tali morbo plen⁹. ficosus sa. sum. etiā p̄t dicit a fico arborē q̄si plenus illis arborib⁹. a fico fructu q̄si plen⁹ tali fructu. s̄ ficu.

¶ **Fictius** a fingō gis. dicitur fictius na. tū. 2 fictios⁹ titiois. fictitiois. q̄ fingit vel quod fingitur: ficti⁹ vel fictitios⁹ pp̄ie sunt falsa amici. 2 simulatoz. s̄ qui fingit facere aliquid ad seruitiū amici 2 faciunt vt ei incommodum p̄sent. vnde 2 fictio dicitur falsa et ficta amicitia. q̄si actio. et ficti⁹ dicuntur fite agentes.

¶ **Fictilis** a fingō singis. dicitur h̄ic et h̄ec fictilis et hoc fictile. penult. cor. quod facile potest fingi. vel quod tā ficti est. vnde et vasa terrea fictilia vocantur quasi ficta 2 composita vt aliquam formam habeant.

¶ **Fictum** aduerbium. i. fite.

¶ **Fictio** nis. in fictitius vide.

¶ **Fictor** a fingō gis. dicit fictor ris. q̄ pponit v̄l ornat ali quid sicut q̄ capillos mulierz linit 2 p̄tractat: vngit 2 mittit. v̄i fictorius ris. rum. qui fingit vel fingitur.

¶ **Ficulnea** nē. parua ficus est. 2 dicit a fico arborē. Vnde hoc ficulnetū ti. locus vbi crescunt ficulnee: quod 2 hoc fictum dicitur a fico et ficulneus ficulnea ficulneum. de ficulnea existens: vel ad ficulneam pertinens quod et ficus cea. ceum. 2 ficulnus ficulna ficulnum dicitur. ficus vero potest deriuari a ficu fructu.

¶ **Ficulnus** a. um. i. ad ficū ptinens: Horati⁹ in sermo. olim truncus erā ficulnus. inutile lignum. Vt vero ficulnea pro arbore ficu dicatur p̄ter q̄ in euangelio non repperit Valla.

Wing

sed primū probabili⁹ ē. **H**oc autē articuloz tres in vnus petrus complet⁹ est: s. articulum de unitate essentie: et de omipotētia patris: et de opatione creationis: ideo qz op⁹ creationis ppter potētiā quam indicat parti appropria tur: qz ē fons totius diuinitatis: et ideo competit sāto petro qui ē caput apostolorz sicut pater sanctę trinitatis. vnde istum articulu posuit sanctus petrus. **C**redo in deum patre creatorē celi et terre. Sanctus iohannes autē posuit alium articulu de persona filij. Articulu autē de conceptione et natiuitate conscrixit in vnum iacobus zebedei. vñ posuit hunc articulu. **Q**ui concept⁹ ē de spiritu sāto: natus ex maria virgine. Articulu autē de passione posuit andreas. s. passus sub pōtio pylato: crucif⁹ mortu⁹ et sepultus. Descensu ad inferos posuit sanct⁹ philippus. Resurrectionē posuit sanct⁹ thomas: qz pōlo de resurrectione xpi dubitauit: deinde per tactu et visu certificat⁹ credidit. Ascensionē posuit sanctus bartholomęus. Aduentum ad iudiciu sanctus matheus. Vnde dicit. **I**ndeuertur⁹ est iudicare viuos et mortuos. Articulu de spiritu sāto posuit sanct⁹ iacobus alphet. Vñ posuit istum articulu. **C**redo in spiritū sanctum. Opus autē gratię diuise sunt duo apostoli. Nam symon posuit effectum in cōsuetudine ac consecratione boni. s. Sancta ecclesiā catholicam. sanctorz cōmunionē. Sanctus iudas iacobi quantuz ad remotionē mali posuit. Peccatorz remissionē. Effectum autē glorię posuit sanctus matthias: vel iterū thomas vt quidā dicunt. s. Carnis resurrectionē vitā eternā. **Q**uidam autē aliter p̄dictos articulos attribuunt apostolis: sed in hoc non ē magna vis. Item scias qz habens fides in formem dicens symbolū non peccat: qz hoc dicit in persona ecclesię que credit non solum deum: sed etiā credit in deū. Est etiā duplex fides. s. in formis: et fides formata. fides formata est fides qz per dilectionē operatur: et hęc ē virtus theologica et fundamentū edificij spiritualis: et est a spiritu sāto et cum spiritu sāto. Fides autē in formis ē fides sine operibus que ociosa vel mortua est sicut dicit iacobus. **H**ęc autē a spiritu sāto sed non cū spiritu sāto: vt dicā in timor. De trib⁹ autē fidei symbolis requirere in symbolū. Item ea que sunt fidei sunt supra intellectum angelicum: vt dicā in intellectus. **N**on potest bene viuere sine fide xpi: vt dicam in vita. Et scias qz fides ē magna quattuor modis. s. cognitione: cōstantia: articuloz quantitate: et deuotione.

Fides fidei pro chorda dicitur: vt cōtra Priscianum cū Seruio docet Valla: nā licet diminutiū sit fidicula non est efficax argumentū debere dici in diminutiuo hęc fidei: nā a cades cadicula & a sedes sedicula. Fidicula autē p̄aliter sunt funiculū seu chordulę torquendi non solum martyres. sed & noxios.

Sidicen nō. mas. ge. qui canit cum fide sine chorda: et cōpo. a chorda et cano nis. et cor. pe.

Sidiciana nē. sce. ge. cytharista qz cū fide cantat: et ē a sidicen: et cor. d.

Sidicula: a fidei chorda ē hęc fidicula lę. dimi. et fidicula lę. ē quoddā gen⁹ tormenti. s. parua chordula vnde ligabant manus martyriū. Vñ p̄udentius in hymnis. **I**gnei et fidicule seculant: et tunc ē a fides qz hoc genere tormenti res in euleo torquebant: vt fides inueniretur. idē etiam vngula dicitur: vide fides cū annoratis.

Sidistragus ga. gum. i. frangēs fidē: et cōpo. a fides et frango gis. et cor. fra.

Sidis dis. sce. ge. i. chorda cytharę: et ē a findo dis. s. m. Aug. vel s. m. p̄ap. **S**idis. i. chorda dicta: qz sibi fidē seruat: ne alterius sonos imitet: et cor. si. sed sido dis. pdu. si. vt dixi in fides: vide fides.

Sido dis. dit. sius sum verbū neutropassiuū. Vñ hęc hęc et hoc fidens tis. tā nomen qz participiū: et s. m. qz ē nomen cōparatur: vñ sidenter tius. sime. aduer. et hęc fidētia tē. Sido componit. confido dis. sius sum. vnde cōfidēs: et comparat. Vñ cōfidenter tius. sime. aduerb. et hęc cōfidētia tē. Et cōpo. cum dis. et ē diffido dis. sius sum. i. nō fidere. Sido cum omnibus suis cōpositis ē neutrum.

Nec hoc qd est neutropassiuū impedit: qz oē neutropassiuū est neutrum. est etiam neutropassiuum neutri speciei. Item fido et omnia eius cōposita pducunt hanc syllabā si. **O**ui. de arte. **D**iffidet misere protinus illa sibi. **I**nuenitur fido p̄teritū de findo dis. disti. et tunc cōm. si. **V**ñ versus. Sido parit fidi: dat quoqz findo fidi. Item fides est etiā gēsis de fidei dis. i. chorda: et gēsis de fides dis. p̄virgine quadā. Item fides est dētis et abitis plura lus de fides da. dum. et pdu. si. vide etiā in fides: et habes fido tria participia. i. fidens: sius: et siurus.

Siducia: a fidus ē hęc fiducia cē. et est fiducia in bonis rebus et in malis: sed sepius in bonis rebus: et idē hęc et hęc fiduciabilis et hocie. et inde fiducialiter aduerb. et hęc fiducialitas tatis. **P**re a fiducia ē fiduciarus ria. rili. i. fidelis. Item fiducia est cū res aliqua sumendę pecunię mutuo grata vel mandata vel in iure credit: et hęc fiduciarus dicitur possessor: vel qui rem aliquā fiducialiter accipit. i. in fiducia et tutela.

Siducio. a fiducia ē fiducio as. verbū actiuū. i. fiduciam prestare vel ad securitatē: quod vulgariter solet dē a affidare. et componit affiducio as. ad aliquē fiduciam vel securitatē dare. **P**re confiducio as. i. simul fiduciam dare. diffiducio as. defiducio as. effiducio as. infiducio as. i. impignozare: publicare: diffidare. **S**iducio actiuū ē cū omnibus suis cōpositis.

Sidus. a findo dis. ē fidus da. dūz. i. diuisus qz fit lus ē: sed non est in vsu. et cōpo. bifidus da. dum. trifidus da. dūz. quadrifidus da. dum. et multifidus da. dūz. id quod est fissus in duas vel tres: vel quattuor: vt multas partes. et cor. omnes tres syllabas. s. bifid⁹ et trifidus. **P**re fidus potest deriuari a fido ta. et tunc ē fid⁹ qui fidet: et in quo quis fidet. et dicitur fidus amic⁹: fidelis famul⁹. et comparat fidus dios. simus. vñ fide dius. sime. aduer. **S**idus comp. in f. dus da. dum. i. non fid⁹. et per fidus: et pdu. si. **V**ñ Luca. Infidus primus dūc⁹ dubiūqz priori. **P**re infid⁹ potest componi ab in et fides: et tunc cor. si. **V**ñ virg. in quodā libello. Infida me celeri facta tulisse mora. **S**ist dic de perfidus et de confimilib⁹. quod si cōpo. a fidus produ. pumā: vt perfid⁹. i. valde fid⁹. sicut perpulcher. i. valde pulcher. **S**i autē componat a fides: cor. si. vñ quiddā. **P**er fid⁹ est nequā: perfid⁹ corde fidelis. **P**re. Non caret ille fide cui mentis grata fide. genitru⁹ de fida dē est hęc.

Fidus a findo non est in vsu: nisi in cōpositio ne in qua si corripitur. vt bifidus: trifid⁹. Fissus autem in vsu est: bifidus est aptū findi in duas ptes.

Sigmen a fingo gis ē hoc sigmen nō. i. figmentū. et hęc hoc figmentū n. i. cōpositio: inuēto: vñ figmentat⁹ ratum. i. fictus. figmento tas. i. fingere: simulare.

Sigmentum: in sigmen vide.

Sigo gis. xi. xli. i. mittere: inferre: fontiter et stablitter i ponere: et cōpo. cum ad et ē affigo gis. xi. rum. i. figere ad aliquid: et mutat d in f. **P**re cum con: et dicitur cōfiggo gis. xi. rum. Item cum cru: et ē crucifigo gis. xi. xli. i. figere cruci. Item cum dis: et ē diffigo gis. xi. xus. i. diuersis modis figere: vel a fixura remouere. Item cum de: et ē defigo gis. i. deorsum vel valde figere: vel a fixura remouere. Item cum ex: et dicitur effigo gis. xi. rum. Item cum in: et dicitur infigo gis. Item cum p̄: et dicitur p̄figgo gis. i. ante vel anteriori parte figere. Item cum per: et dicitur perfiggo gis. i. perfecte figere Item cum re: et dicitur refiggo gis. i. iterū figere. retro vel quasi fixura remouere. Item cum sub: et dicitur suffigo gis. i. ab anteriori parte figere: et mutat b in f. Item cū trans: et ē transfiggo gis. i. vltra vsqz ad altam partē figere et perforare. **S**igo et omnia eius cōposita sunt actiua: et faciūt p̄teritum in xi. et supinum in rum. et prod. hanc syllabā si. **O**ui. in epi. **S**igitur in iusso nostre sagitta loco. Item aurora. **S**ige cor in celis vt nō elatio regnet: et facti figo fixi ad differentia de fingo gis. xi. qz facti facti.

Sigul⁹ li. i. ollarius luti cōpositor qui luti cōfigit: et redigit in aliquā formā: et ē a fingo gis: et ē sigulus qz fingens luti vel ficto: luti. et cor. pe.

Nec tñ solas ollas fingit figulus.

¶ **Figulina** ne. pe. pdu. foma in qua coquuntur figuli va-
sa terrea: scz olle.

¶ **Figura** re. dñ. a fingi gis. z est figura hols forma na-
ture: vñ figuratiuus u. u. u. z figura ras. z hñc verba-
lia. **Figuro** compo. configuro ras. i. simul figurare. diffi-
guro ras. i. diuersis modis figurare vel diffingurare. i. fi-
gurā auferre: defiguro ras. i. valde figurare vel diffin-
gurare. i. figurā auferre. **Defiguro** ras. i. ante figurare:
pfigurare. i. figurā ras. i. transformare. f. vltra in aliā
figurā mutare. **Figuro** actiui est cum omnibus suis com-
positis: z pdu. gu. Et scias q figura est in grāmatica ex
eodē vel diuerso pueniens quedā dispositio dictionis.
¶ Tres autē sunt figure. f. simplex composita z decōposi-
ta. De hoc dictū est supia in tertia parte in cap. de figura
nois. Itē de figuris alleothetę dictū est in quarta parte
Itē scias q figuratiue loqui est cum vnū dicim⁹: z aliud i-
teligimus: vide in leo.

¶ **Filantia**: a filum dñ. hñc z hñc filantia sig. cōis ge. q vel
qpro mercede filat.

¶ **Filadelphā** phy. ciuitas arabie.

Philadelphia est fraternitas & amor fratris a del-
phos enim est frater: & philos amor aut amator: Est
etiā vrbs asie non arabie

¶ **Philatropos** gen⁹ herbe. de hoc vide i ph. i suo loco.

¶ **Filiterium**: filare quod est seruare ppo. cum thoiat
quod est lex: vnde hoc philiterium rñ. f. mēbianula vel
breuicellus in quo erat scripta lex z seruabatur: quam dese-
rebant ante frontē vel pectus: vt sic viderent religioſi.
Sed hoc non fiebat nisi causa lactantie z vanitatis: vn-
de z sepe inuenitur pvanitate. Vnde illud euangelij ma-
thei. xxiij. iuxta pñcipiū: dilant filiteria sua: z magni-
ficant timbas. Alij dicunt q cōpo. a filiū. qz per filiū pen-
dens a frontē vel pectore agitat.

Phylacterion dicitur tutela locus custodię.

¶ **Philare** grece: latine dñ. seruare: vnde hñc philara re
vas vbi aliquid reconditur z seruatur hoc fuit a pñcipio:
sed postea filare in vsū vñt transferūt: z a filare trahitur
filaxo ras. i. corde seruare.

Phylasto custodio: phylace custodia: & ciuitas
theſſalie. vñ per phy scribe dñ. & per c. non p x.

¶ **Phyle** grece: latine dñ. mulier.

Phyle dicitur tribus: phylarchus tribunus &c. phē-
los amicus: a diectiū & substantiuum

¶ **Filiatio** ontis. i. filialis est.

¶ **Filiatus**: a fili⁹ vel filia dñ. hñc z hñc filialis z hoc le. pe.
podu. res filij vel filię: vel pertinens ad filium vel filiā:
vñ filiater aduer. z hñc filialitas tatis. z hñc filiatio ontis
in eodē sensu. f. pñctas qua quis dñ. filius vel filia.

¶ **Filaster**. a filius deriuat hñc filaster stri. qui filiā ha-
bet vxorē: vel pon⁹ pñtign⁹: vñ hñc filiastra. i. pñtigna.
Additio.

Et filaster imitans filiū: quē admodū parasitaster imi-
tans parasitum. z filiastra filiā imitans.

¶ **Filiatus** ta. rñ. i. curuatus: a filum dñ. qz filiū dñ. curua-
tur: z produ. penol.

¶ **Filica** ce. i. curialis: z dñ. a file quod est mulier.

Si greca esset vox deberet grece scribi.

¶ **Filicarium** rñ. locus vbi filix abundat. z dñ. a filix ds.

¶ **Filicetum** rñ. locus vbi filix abundat: a filix dñ. z pdu. ce.

¶ **Filiceus** ces. celli. de filice existens vel ad filicē pñtēs
z dñatur a filix.

¶ **Filiculus** li. dñ. a filius: z ē filiol⁹ paruos filius quē de
sacro fonte leuam⁹. Itē a filia dñ. hñc filiola. i. parua fi-
lia: vel etiā quā de sacro fonte extrahimus: z cour. o. de
hoc etiam vide inferius.

¶ **Philippenſis** in philippus est.

¶ **Philippis** vrbs macedonie.

¶ **Aditio**.
Cum capis etusdē nois apud quos pugnati est inter ce-
sarē z pompeiū. de quib⁹ Lucan⁹ li. viij. Rectib⁹ fatales
ad moueris inde philippus.

¶ **Philippus** pl. interpretatur amator equorum: phlos
em grece latine dñ. amator: z compo. cum hippos quod ē
equus. inde philippus amator equorū: vel philipp⁹ inter-
pretatur os lampadis qz lumē inuentū predicauit natha-
nael: vel interpretatur os lampadis ppter suā luculen-
tā predicationē. Dicit etiā os manū ppter assiduā ope-
rationem. **Philippus** etiā dictus ē pater alexandri puta-
tiuus: vnde z philippi porum. dicti sunt campī theſſali-
ci in quibus regnauit. vñ Luca. Et mutina lentos pra-
uos fecere philippus. Et bisantij in quib⁹ erat scripta illi-
us imago. Vnde Boet. Retulit acceptos regale numis-
ma philippus. vnde philippenſis. Ad philippenſes scri-
bit paulus: z scribitur per vnū l. z cor. phi. z per geminū p.
z potest scribi in puma syllaba q latinū: vel p ph grecū.

Immo tantum per ph.

¶ **Filius** dñ. quasi famulus a familia. vnde hñc filia sig.
z desinit datus z ablatius in abus: filia lib⁹. ad disse-
rentiam masculini: z dicuntur filij z filię a familia: qz pñ-
ti existunt in ordine nascentū. Familia em incipit a pa-
tre z terminat in tritino: sed stirps ex lōgino gñe san-
guine vocatur. Quidam tamē dicunt q fili⁹ dicitur a phi-
los quod est amor: qz sit amor patris vel matris: vel dñ-
atur a filo generationis. Est enim filius filium generat
ontis procedendū in posteris: sed vbi deest filius frangit
filium generationis: nec vltra pcedere potest. Secundum
vero augustinum filius dicitur quia f. vt ille. i. pater: f.
potius ē etimo. qz compositio: z conuenit pñtē filio dei:
qz per omnia ē similis patri. Et nota q quadrupes est
ordo filiorum. f. vnigenitus: primogenitus: medi⁹ z no-
uissimus. Primogenitus dñ. ante quem null⁹. vide in pñ-
mogenitus. Vnigenitus dñ. ante quē vel post quem nul-
lus ē natus. Medius inter omnes: nouissimus post omnes
Item ē minimus a monade: nouissimus autē qz nouus
nā ceteros pcedendo antiquiores existit. Itē qtuor mo-
di dicunt filij. f. natura: vt filij naturales: imitatio: vt
indē: cñ dicunt filij abia: z alij ipſius fidem imitantes
ex gentib⁹. Adoptione: z potest adoptari quibet tā mas-
culus qz femina: dñ modo sit minoris etatis patre ado-
ptio: ita q filius naturalis eius esse possit. Doctrina: si-
cut apostolus appellat eos filios quibus enāgelum pñ-
dicauit. Item dicunt filij liberi: quia sicut seruus ē in po-
testate domini: sic filius ē in potestate patris: z inde etiā
filio sit emanatio: vt sit liber a patre. sicut seruo manu
missio: vel dicunt liberi: quia ex libero matrimonio sint
orti. Nam filij ex libero z ancilla orti: seruilis conditiōe
sunt. Semper qui nascitur de ceteroē statū matris sumit.
¶ **Filius** autē dicitur filio las. i. filiū facere: z petere. z cōpo.
filius: z dñ. filius familie vel familias vel familiaris: z sic
hñc familiaris vel familias filij nobilit: qz olim non nume-
rabantur nisi familie nobilium: vel filij familiarū dicunt
liberi: z est familias gñis grecus cum dicitur filius familias
z acut in fine familias.

¶ **Filius familias** in filius exponitur.

¶ **Filius familias** dñ. dauid in secundo regum. xxi. ca. f. vbi
sio dñ. Tertium quoqz fuit bellū in god contra philisteos
in quo percussit adeodas filius sal⁹: polimitarius: beth-
leemites: goliath: gethenz. Vbi dicit magister i histo-
rie hñc quattuor nobis expumitur dauid. z dñ. adeodatus
qz ad liberationē israel datus ē a deo in regē. Filius sal-
tus: qz de pascuis z salus assumptus. Polimitari⁹: qz de
genere bethleel polimitarij fuit mater eius: vel qz militis
modis ampliavit cultū dñi. Bethleemites dñ. a patria.

¶ **Filix**: a filum dñ. hñc filix ds. quedam herba: quia fo-
lia eius quasi fila sunt: vel dñ. a findo. vel a singularitas
te folioſi quasi fenix. Arabes em singulare fenicē vocāt
z cor. pe. in gñō filicis. vñ Virg. an. ij. geor. Et filicem cur-
uis inuſam pascit aratris.

Filix potissimum a findo deducit: quia quę posi-
tionem primitiui resoluunt quantitatem mutant vt
figulus a fingo: fidus in compositiōe a findo. fragi-
lis a frāgo: ligula a lingua: sigillū a signo &c. a phoe-
nix autē & filo produceretur.

Philocalus h. i. amator boni: cor. pe. Et compo. a phi los quod est amor: et colon bonum: et est communis gñis sicut philosophus.

Philocalus dicitur etiā elegans.

Philocopus philosopho. di copos qđ est labor: vñ ops quod est vilio: 2 dicitur hic 2 hęc philocopus pl. i. amator tactantię: qui vult vt labor suus appareat ppter vanam gloriā: 2 cor. pe. f. co.

Philocompos non philocopus dicitur amator tactantię.

Philogenus philos compo. cum ge quod ē terra: 2 bī hic philogenus grē. quartus equus solis: qđi amās terrā videt em sol amare terram: cum post nona declinat ad eam: tunc em ad occasu tendit: 2 pd. pe.

Philautia amor sui: philautos amās seipsum. **Phileo** amo: consueo: osculor **Philema** osculum. **Philip** pus amator equorum. & **bellicofus**. philocenos ama tor vini. **philomusus** amator musarum: musicus. **Philo** gens amator quidem terre: sed non equus solis: qui phlegens a phlego quod est comburo dicitur. **Philargyria** amor argēti. i. auaritia. **philotes** amor: sed gręca omnia.

Philomena ante luscina interpretat canēs dulciter. eo qđ dulciter cantat.

Addito

Fuit autē pādionis athenarū regis filius soror prochnes vxoris therei regis thracum: a quo dī conduceretur ad prochnē vñfendā stuprata id ne eloqui posset eam lingua truncavit: quod cum prochnē cognouisset **Tryn** filius co medendum patri posuit. Atq; deinde omēs in aues cō uerse sunt: prochnē em in byzundinem: philomena in la scinia. **Therens** in pupam. **Trys** in phasianū: qđ ele ganter narrat **Dul. li. vi. meta.**

Phyllon gręce: latine dicitur folium.

Philos gręce: latine bī amor: 2 accentuat vltima.

Immo vt dixi amicus.

Philosophus philos compo. cum sophia quod est sa pientia: 2 bī hic 2 hęc philosophus phi. i. amator sapiētię vñde hęc philosophia phię. i. amor sapiētię. Et hic philo sophicus ca. cum. 2 philosophor pharis. i. studere philoso phię: vel docere philosophiā: vel tractare eam. vel morē philosophi sequi: 2 pōt dici verbum morale vel imitati uum: 2 forma ab hoc ablatuo philosofo o mutata i oi vel addita r. Et nota philosophus propue dicitur qui di uinari 2 humanarū rerum scentiā habet: oēm bene vñ uendi tramitē tenet: 2 fertur hoc nomen primū esse. exor tum a pythagora. Nam gręci veteres cum ante sophos vel sophistas. i. sapientes vel doctores sapiētię semet ipsos iactantius nolarent iste interrogatus quid pñte retur vercundo nōle philosophum. i. amatorem sapiē tię se esse respondit: quia sapientem profiteri arrogan tissimum videbatur. Ita deinceps postea posteris placu it: vt quem talibus de rebus ad sapiētiā pertinentibus doctrina quisq; vel sibi vel alijs videt excellere nō ni si philosophus vocaretur. Et nota qđ philosophus idem ē qđ sapiens: 2 philosophia idem ē qđ sophia: vel sophice loqui qđute interpretatio aliud videat sonare: quod fuit factum a pythagora vt diximus. Et scias qđ philosophię tres sunt spedes. i. phisica: logica: ethica. Et est philoso phia meditatio moris: quod magis cōuenit chusitanti qui seculi ambitione calcata similitudine futurę patrię vi uunt. Vel vt dicit arist. in libro de regimine regum. **Phi** losophia nil aliud est qđ abstinētia 2 victoria concupis cētiā. In **Job** autem capl. xxviii. bī. Ecce timor dñi ipsa ē sapiētia: 2 recedere a malo: est intelligentia: vide in terra 2 noctua: 2 in siliqua. Et scias qđ **Aristoteles** in ter tio topicorū dicit. Aliquando autē meliora nec etiāz magis eligenda sunt neq; meliora necessario 2 magis eligē da. philosophari cñ melius qđ vitari: sed non magis eli gendum indigēti necessarijs.

Addito.

Philtrum gręci est vocabulū qđ apud nos dicit pōt ama torum: pocula cñ sūt 2 venena quę amorē ingerūt: mē z alq; insaniam: vñde **Dul. li. ii. de arte amandi.** Rec ba

ta pñuerint pallentia phyltra puellis. **Phyltra** nocent ani mis: vñmq; furoris habent.

Silum: a filon dicit quasi pilū: qđ ex pilis aialū fiat. **Silum** bī filo las. i. silum a colo per quandā tenuationem deducere: 2 pdu. hanc syllabā fi.

Simarius ri. hō vel equus qđ portat simū. 2 bī a simus.

Simbus bug. i. extremitas vestis. **Superfluous** est magistri in simbus quę in quatuor angulis palliorū pē debant: acutissimas spinas ligabant: vt earū aculeis tū gerentur: 2 hac cōmōtione traherentur ad officia dei: vñde simbuatus ra. rum. i. simbus ornatus. 2 simbus es. simbus aptare.

Simus mi. mas. ge. bī a fio is 2 est simus stercus quod per agros iactur. quod vulgo letamē bī: qđ suo nutritiōe to leta faciat arua. 2 reddit pingua: 2 bī a fio 2 imus: qđ fiat imus. i. terra vel stercus: vel bī simus quia sit imus: qđ em spargit in agro occultat sub terra: 2 ē etimo. 2 cor. pumā: sed simus verbū ē pdu. vñ quidā. **Setet** vbiq; si mus: vitiosi corpore simus.

Sindo dis. di. sissum. i. sindere: vñde verbalia. **Sin** do compo. affindo dis. mutata d i fi. valde vel iuxta sin dere. Item confindo dis. di. sum. i. simul vel cū alio sin dere. Item diffindo dis. di. sum. i. diuersis modis: vel in diuersas partes sindere. vel findendo immittere.

Addito.

Virgil. Liquefacto tempora plumbo **Diffidit**: ac multa pōrectū extendit arena. Item perfindo dis. di. sum. id est valde perfecte findere. Item pfindo dis. di. sum. i. pōcul findere. Item pñfindo dis. di. sum. i. ante finde re. Item refindo dis. di. sum. i. iterū findere. **Trē** suffina do dis. di. sum. i. latenter vel subrus vel post vel parum findere. Item transfindo dis. di. sum. i. vltra findere. **fin** do 2 omia ab eo cōposita sūt actua 2 facti pñteritū fidi sine n. 2 supinū sissum geminata si. 2 omia corripunt hęc syllabā fi in pñterito: vt diffidi: confidi: pñfidi &c. Sed fido dis. di. prod. fi. vñde quidam. **Fido** parit fidit dat quocq; findo fidit. **Virg.** in octauo. **Diffidit** ac multa pō rectum extendit arena.

Sinees interpretat ouis parcens. **Transfixit** est pugi one zambucū scoto madianite: 2 domini furorē placuit vt parceret. **Sinees** frater opphi: os murū interpretatur quo figuratur veteris sacerdotij 2 doctrinę silentiam: 2 acuit vltima.

Singo gis. ri. cum. i. ornare: componere: facere for mare: plasmare: excogitare: 2 componere: quod verum non est. i. simulare. Item luenit singo gis. i. nitidare: ex tergere. **Singo** compo. confingo gis. ri. cum. simul sin gere vel dissimulare. **Difingo** gis. i. diuersis modis sin gere vel dissimulare. **Trē** defingo gis. valde fingere vt diffingere. **Trē** effingo gis. i. et pñse fingere: mutato r i f. **Singo** 2 omia eius pposita sunt actua: 2 oia faciunt pñ teritū in xi. 2 supinū in cñ. **Trē** omia ab iactū in supino: quod bī in pñteriti 2 in pñterito perfecto.

Sinio nis. niui. nitum. nire. i. terminare: consummare: perficere: 2 compo. diffinio nis. 2 transit in f. i. diuersis modis finire: determinare: ostendere quis sit: vel qđ le: vel quantum. vñde hęc diffinitio onis. terminus dex monstrans quid est eē rei. Item compo. definio nis. nit.

Addito

Quod ē circunscribe a quo indefinitū dicitur quod nula lis rationibus circunscriptū est: vñde grammaticā nostrā indefinite positum dicunt qđ nec relatiue: nec interroga tiue positi ē: vñde definitus ta. rum. **Actū. ii.** **Quon** de finito consilio. Item pñfinito nis. i. ante finire pñfigere pñstare. **Sinto** 2 eius composita sunt actua. 2 produ. hanc syllabam fi.

Sinis. bī hic aut hęc finis tam scēminio qđ masculino gñe: vñ **Lucretius**. **Porro** si nulla est frangēdis red dita finis **Corporibus**. Et scias qđ finis bī terminus: cō summatio: mors: patria. **Unde** hic 2 hęc finalis 2 hoc le. vñde finaliter aduer. **Sinis** compo. affinis: confinis: et produ. fi. Et nota qđ est finis consummans: 2 finis consu mens. vñde versus. **Sinis** cōsumens 2 consummatio finis. In eo qđ cōsummat siue perficit habet naturā maris

♂ **Fiscella:** a fiscina de hec fiscella le. bini. parva fiscina.

¶ **Sitonic**: a sitone apolline 6: sitonice ca. cum. s. h/c 8

ton nls. & hec stoniffa se. i. diuinato: vel incantato: plen
nus stonico spiritu: & diuinatrix stonico spiritu plena qz
apollo anthor fuit diuinationis: & cor. pe. stonicus.

Pythia fuit apollinis festa non fitea. Itē pytho-
nicus non stonitus: & pythioniffa non stoniffa de
beret dici a pythone.

¶ Stioniffa in stonicus vide.

¶ Fixula. a figo gis. & hec fixula se. i. q. ad firmandum
pallium insignitur.

¶ Fixus: a figo gis. xi. rum. vel a figo: ris. & fixus ra.
xū. per r. Inuenit etiam fissus sa. sam. a findo: ris. & scri
bitur per geminum ff. Vñ versus. A figo: fixus: a findo:
fissus.

Fidene arum fuit oppidū in latio. ide fidenates.

Firmum oppidū in piceno. inde firmanus.

f belph ante L

Flabellū li. i. muscariū. i. quomu-
cas abigimus: & flatum facimus: & instrumē-
tum est quo ventilatio fit per qstare ad refri-
gerandū corpus. ¶ Erant? Iteus inquit doze cape hoc
flabellū & ventulū huc sic facto.

¶ Flabrum bu. i. vent? vel flatus ventis: a flo as. &.

¶ Flacteo es. cul. i. macerare: vnde hic flactor ris. i. mar
cor: & hic & hec & hoc flactens tis. participiū. i. marcs. vsup
translationē flactentes dicunt qui in pcis & in iniquitari
bus marcent: & pseuerant: & qz quod marcet explicat: & are
scit: ideo etiaz qzqz ponit flactere p arere. Vñ esat. xix.
Erunt irrigua et? flactentia. i. arentia.

¶ Flactor is. in flacteo est.

¶ Flactus ra. rum. i. marcdus: a flacteo tes.

¶ Flagellum: in flagrum vide.

¶ Flagitum: a flagito tas. & hoc flagitum tis. i. dede-
cus: peccatum: & flagitiosus sa. sum. i. vitiosus: libidino
sus: turpis: non dicendus: criminofus sic dictus: qz fre-
quenter flagitet & appetat libidinē vel noceat sibi: & com-
paratur flagitiosus lior. simus. vñ flagitiose sius. sime.
aduer. & hec flagitiositas raris. q. differentia sit inter flagi-
tium & facinus dictum est in facinus.

¶ Flagito tas. taul. a flo as. &: & flagitare expostulare. q.
rere: rogare: petere: cum clamore poscere. Vñ et flagito
tas. &: quasi flatum gero vel ago: & etimo. flagito com-
po. eflagito. i. valde flagitare: & est actiui cum omib? su-
is compositis: & exigit duos diuersos actōs post se. & cor.
gi. Quē autē verba regūt duos diuersos accusatiuos dī
ctū est in doceo ces.

¶ Flagro as. in flagrum exponit.

¶ Flagrum: a flo flas. &: hoc flagrum grī. inde hoc fla-
gellum li. dimi. & sunt flagra vel flagella virgule: vel po-
tius summe partes virgarū: qz cum flatu & crepitu in cor-
poze sonant: vel summe partes arborū dicunt flagella:
qz crebros ventoz flatus sustinent: eadē ratione dicunt
& flagra. Item qz flagrum percutit & vult & flagrum qz-
qz verberatio: quandoqz arbor: vnde flagro as. i. estua-
re: feruere: ardere. Sed fragro as. i. redolere: p. i. vtra-
qz syllaba. Vnde verius. Fla facit ardorem: sed fla lar-
gitur odorem.

¶ Flama mē. a phlemo grēco vocabulo quod est ardeo
qz autem flama dicitur quasi flos lacte means: etimolo-
gia est non compositio:

Flamma a phlemo dicif græce φλῶς phlox. vul
go tñ gemino m & f non ph. scribit.

¶ Flamasco scis. in flameico exponitur.

¶ Flamen: a filum &: hoc flamen nis. i. sacerdos iouis:
quasi filamen: qz reliquias a collo per fila pendētes por-
tet: vel ideo &: a filo: qz quicunqz erat sacerdos in signū
sacerdotij deferbat almuas: sed ingruente calore cum
ex caloris nimietate nō posset id deferre: ligabat sibi ca-
pillis quodam filo: vel hoculum lanē filo in vertice liga-
tum deferrebat signū sacerdotij. & tunc est mas. ge. Item
a flo as. potest derivari hoc flamen nis. i. flatus: & hic fla-
mineus nea. neli. adiectiuum.

¶ Flameo: a flamo mas. &: flameo mes. mui. i. flammam

mittere vel calere: vel etiā ardere.

¶ Flameolum li. dimi. paruū flamē. ¶ Pandēt? de sidyo
machia. Flameolū strophili: dyadema: monile.

Flammeū genus est veli lutei nuptialis. vñ flam-
meolū dimi. nuptiale integumentum.

¶ Flameico scis. incobatiui: & format a flameo mes. ad
dita co: vñ in hymno. Flameicat igne charitas. Quidā
tamen pnundant flamascat: quod ē incobatiui hui? ver-
bi flamo mas. vt sit sensus. flamascat. i. incipiat flammare:
. i. incendere. sed vt dī. lūg. flameicat ibi debet dici lo-
batiui a flameo mes.

¶ Flameum: a flama &: hoc flameū mei. vitia sine infir-
la nuptiarū tenuis & rubea: quā vtebant nubētes: ad de-
signandum pudoris lesionem: operientes vultum com-
ea. Vñ Luca. in. i. l. lutea diuisos velarūt flamae vult?

¶ Flameus mei. mascu. ge. i. pignuister sacrorum: & di-
citur a flamen.

¶ Flaminica qz. i. sacerdotissa: & & a flamen.

¶ Flaminger gera gerū. gerens flamas penul. cor. & com-
ponit a flama & gero ris.

¶ Flamineum nei. neu. ge. i. sacerdotium vel officiū fla-
minis: & dicitur a flamen.

¶ Flamo mas. i. incendere: a flama &: & componitur in
flamo mas. i. incendere: inanimare: & est neutriū cum of-
bus suis compositis: licet qzqz inueniat absolute positi:
sed p flammare vel resplendere: est actiuum.

¶ Flamura se. dimi. paruā flama: & cor. pe.

¶ Flandria drē. pe. cor. quedam puinda vel comiter?
vnde hic & hec flandrensis natus vel nata de illa proun-
da: vel illo comitatu.

Flandrus aut flandrin? potius dicit a flandria co-
mitatu nobilissimo in gallia belgica.

¶ Flantilis: a flo flas. &: hic & hec flantilis et hoc le. facilis
ad flandum. vnde flantiter aduerb. & hec flantilitas raris
& cor. penul. flantilis.

¶ Flaueo ues. ul. i. esse vel fieri flauum. vñ flauesco scis
incoba. & proda. fla. vnde Virg. in buc. Volli paulatim
flauescit campus arista.

¶ Flauus: a flaueo ues. &: flauus ua. num. i. albus vel
rubeus: sed pprie flauus est qui vulgo &: blondus: flau-
etiā dicitur anglic: teutonid & flandrenses. ¶ Itē flauus
ē arena: flaua ē spica cum ē matura. flau? coparatur fla-
uior simus. vnde flaue uius. sime. aduer. & hec flauedo
dntis. Et vt dicit in græcismo. Flauus ē crinis sed fuluū
metallū. vñ &: Dic apte flauū crinē: fuluūqz metallum.

¶ Flebilis pe. cor. in fleo es. est.

¶ Phlebotomia est apud nos veng incisio: naz phlebe
græc latine &: vena: & tomia incisio: a tomo verbo quod
est incidō deducum.

¶ Flecto tis. xi. rum. i. curuare: cessare: mutare: vñ hec
flexura se. & hic flexus xus. xui. flecto compo. pfecto tis
circūflecto tis. deflecto tis. i. valde vel de vno loco ad
aliū flectere: vel deorsū flectere. inflecto tis. i. valde vel
intro: vel intus flectere: reflecto tis. i. iterū flectere. Fle-
cto actiui est: & omnia cōposita ab eo sunt actiua: et faciūt
preteritū in xi. & supinum in rum.

¶ Phlethron tonis. mas. ge. fluuius infernalis tor? ar-
dens.

¶ Addito.

¶ Phlegma autē græca dictione q est in flāmo derivat: de
q Virg. vs. encl. Vena lata videt triplū circūdata mu-
ro. Quē rapidus flāmus abbit torrentibus amnis. Lata
reus phlegeton. vñ phlegetonēus thonthēa. reum.

¶ Phlegin græc: latine &: inflamare.

¶ Phlegma mē. sce. ge. & hoc phlegma tis. ge. neu. ē vñ
de quattuor principalibus humouibus humani corporis
sic dictum: qz sit frigidum. Si qz cñ frigidū phlegmonē
dicunt: vnde phlegmaticus ca. cum. in quo dñat phleg-
ma: & quod con fert & efficit: & generat phlegma. & quod
pertinet ad phlegma: & quod pcedit: & puenit ex phleg-
mate: & phlegmatizo yas. id ē phlegmate abundare: vel
phlegma eicere: multū saluare & spure. vide i elemētū

Phlegma dicitur pituita. Phlegmeno tumeo ex
morbo: phlegmæos tumidus & c. Phlegmone au-

tem lāguor: inflatio: quod author frigus vocat: sed quid de illo dicas cum etiā frigore scriptū offendere: rim: vbi ille forsan rigore aut frigus scripserat.

¶ Phlegmē nīs. ge. neu. ſi a phlegm qđ ē inflammare: 2 eſt phlegmen tumor ſanguinis: ſicut vbi abſidant crura ſanguine. Itē phlegmina ſūt cū in manibꝫ 2 pedibus calloſi phula ſunt.

¶ Fleo es. ul. tū. ſi a fluo. flere eſt ēvbertim lachrymas fundere: qđ fluere. Sed plorare ē cū voce flere. Plangere eſt cū lachrymis pectus aut facie tūdere. Lugere ē cū aliquibꝫ dicitis miſerabilibus 2 habitus mutatione flere. Morere eſt cū ſilentio dolere: vñ 2 morere dī quaſi mēte carere. 2 lugere quaſi luce egere. Et a fleo es. ſi hīc ſletus: 2 hīc 2 hēc ſlebilis 2 hoc le. 2 ſlebiliter aduer. 2 hēc ſlebilitas nīs. ſul. ſlebilis principis melior fortuna ſecuta eſt. pōt tñ hoc prouer. ad futurū proferri: 2 tunc dīc melior fortuna ſequetur. Fleo ppo. deſleo es. eſſleo es. idē valde flere: pſleo es. i. pſecte flere. reſleo es. i. iterū flere. Fleo 2 omnia ab eo cōpoſita faciū pteritū in eul 2 ſupinū in etū. 2 omnia ſunt neutra: licet inueniant tranſitiue conſtructa cū actio. ſ. cauſa designantibꝫ: vñ tunc hīc illa verba in ſe vim verborꝫ tranſituoꝫ: vnde inueniuntur paſſiva ab eis.

¶ Fletus: a fleo es. hīc fletus tuus. tui. 2 fletus ta. tū. pſid pſi paſſiue ſignificatio. 2 ppo. inſlet. i. nō ſlet. 2 p. d. ſle.

¶ Phlegmō ē moribꝫ inq̄etus cū rubore 2 dolore 2 leſione 2 duritia: 2 ſi a phlegm qđ eſt inflammare.

Phlegmone vt dixi languor eſt 2 inflatio. Phlego autē & in infinitiuo phlegein. comburere: &c. Phloe odes vanus.

¶ Fleuus ua. ul. i. vanus. Phlaueos ſi vllis.

¶ Flexibilis: a flecto ſi hīc 2 hēc flexibilis 2 hoc le. qđ facile flecti vñ flecti poteſt: vñ ſlebiliter aduer. 2 hēc ſlebilitas nīs. 2 per cōpoſitionē hīc 2 hēc inflexibilis 2 hoc le. nō ſlebilis: 2 hīc inflexibiliter aduer. 2 hēc inflexibilitas nīs.

¶ Flexuoſus: a flecto ſi ſi flectuoſus ſa. ſi. i. plenꝫ flexu: nōn rectus: vel qui nō incedit recta via: 2 cōparatur: vñ hēc flexuoſitas nīs.

¶ Flugo gas. in ſugo gas. exponitur.

¶ Fligo gas. xi. ctum. 2 ſugo gas. in eodē ſenſu. i. crude re: diſſipare: deſtruire: deuaſtare: ſed nō ē in vſu: 2 vñ qđ compo. affligo gas. 2 affligo gas. i. valde ſligere: 2 pſi go gas. 2 conſligo gas. i. ſimul ſligere vel pugnare: inſligo gas. 2 inſligo gas. 2 pſligo gas. 2 proſligo gas. Fligo actiuū eſt: cōpoſita ab eo qđ deſiunt in o ſimiliter actiua ſunt omnia pter cōſligo 2 deſligo: quē ſit neura p pugnare: 2 omnia faciunt pteritū in xi: 2 ſupinū in ctū: 2 p. d. ſi. Vnde vñ dōcnenſis. hīc effligere fauet: hīc famulare erat.

¶ Flo as. au. i. ſlatū emittere: vñ hīc ſlatꝫ tuus. tui. Flo compo. afflo as. i. flare aliqd vel ſlatu vulnerare vel ſter ſtere: vel tangere. Floſo as. i. flare vel fundere aurum vel aliud metallū ad aliqd faciēdū: 2 ēverbū fuſoꝫ: qđ fuſoreo multa inſilꝫ fundūt de vna forma ad alia: ideo hīc tracta ē metaphora ad illos qui res alienas mutuo accipiunt 2 luxurioſe cōſumunt: vñ inuenit cōflare p mutua re 2 p ſumere. Nā qui pſumit 2 qđ mutat: de vna forma qđ fundit in alia. Itē cōpo. efflo as. extra flare: vel ſlādo emittere. Itē inſlo as. i. intus flare: ſlatū ſplere. Itē per flo as. i. flare pſecte vel valde. Itē ſuſſlo as. Flo neutriū eſt: 2 omnia cōpoſita ab eo ſunt actiua.

¶ Floccifacio dis. i. parul eſtimare: cōtēnere: parulpendere: 2 cōpo. a floccus 2 facio: qđ floccus lanꝫ parū valet 2 ſi ere nullus eſt pēdij.

¶ Floccipendo dis. a floccus 2 pendo dis cōpo. idē ē qđ floccifacio: vide in floccifacio.

¶ Floccꝫ: a flo as. ſi floccꝫ d. parua maſſa lanꝫ vel nūis qđ leuiter ſlatu ſpellat: hūc illuc. vñ hīc flocculus ſi. dīml. 2 floccas. verbū actiuū ſolī deo cōueniens: tunc eſt deꝫ floccat cū floccando n ingit.

¶ Floia re ge. fce eſt dea florum.

¶ Floialis: a flo ſi hēc floia re. dea florum: vñ hīc 2 hēc

floralis 2 hoc le. quod pſiet ad florā. 2 pſaliter floralia lū. vel floralioꝝ feſta floꝫ: qđ ab antiqꝫ celebrabāt. Itē hīc 2 hēc floialis 2 hoc le. qđ pſinet ad flores: 2 tūc deriuat a floꝫ: vñ 2 floialis dicunt ipſa floꝫ. Et ſcias qđ hīc nōla feſtoꝫ in a deſinentia tñ pſaliter declinata faciunt gñi i oum 2 in ſum: vt ſupia in feſtum.

Flora autē meretrix tantū ex quæſtu romæ accu mulauerat vt floralia ex eo inſtitueret: qđ cū in religi onē veniſſent: placuit ſenatui potiꝫ ab ea floralia qđ meretricula denoiata cenſeri. In illis tñ meretricule fere nudæ conſpectabantur.

¶ Florarium nī. locus eſt vbi flores creſcūt vel vbi impo nunt: 2 deriuat a floꝫ ſi.

¶ Floreo es. ſul. ſi a floꝫ as. Et ē floꝫe virere. reſplē dere: ſluidum eſſe vel fieri. Et componit conſloꝫeo res. id eſt ſimul floꝫe. effloꝫeo res. i. iterum floꝫe: reſplen dere: reuiuere. Et ab his ſcobatium floꝫeſco ſcis. effloꝫeſco ſcis. conſloꝫeſco ſcis. reſloꝫeſco ſcis. Floꝫeo res. cū omnibus ſuis cōpoſitis eſt neutrum: 2 facit pteritum in ſul. 2 carent pteritis 2 ſupinis: 2 ſunt neutra ſicut 2 alia inſcobatua. Item floꝫo ras. 2 floꝫeo res. 2 floꝫeſco ſcis. 2 eoꝫ cōpoſita pducūt hanc ſyllabā flo. Vñ vñ dōcneſi. Floꝫet illeſus pꝫimitatis amor.

¶ Floꝫetū ſi. locus vbi flores abundant: 2 ſi a floꝫ ſi. 2 pduct penul.

¶ Floꝫo ras. ſul. dicitur a floꝫo: 2 eſt floꝫare flores cre ſce. vel floꝫibus ſpargere. implere. Et componitur deſlo ro ras. 2 eſt actiuum cum omnibus ſuis cōpoſitis. 2 p ducit flo.

¶ Floꝫulētus ta. ſum. i. plenus floꝫibꝫ: 2 cōpo. a floꝫe dē tus: qđ ſignificat plenitudinem.

¶ Floꝫulenti ſunt campi et pꝫata: ſed floꝫidꝫ ſunt arbor res 2 herbe.

¶ Floꝫo ſi. maſ. ge. dicit a phloꝫ quod grēce flammam ſignificat: qđ floꝫ emicat 2 ſcintillat vt flamma: vnde floꝫ reus rea. reum. de floꝫibus totus exiſtens: vel floꝫibꝫ ple nus: vel procreandis floꝫibꝫ aptus: 2 p. d. pꝫimā flores: tam nomen qđ verbum.

¶ Floſculus ſi. dīml. paruus floꝫ. 2 cor. pe.

¶ Fluctuagus ga. gū. pe. cor. i. vagans per fluctus 2 cō poſit a fluctus 2 vagus gi.

¶ Fluctuo: a fluctus deriuat fluctuo as. au. are. i. com mouere: vacillare: fluctibus inundare: 2 ponitur p debi litate. vnde fluctuatus ta. ſum. i. fluctuans vel qđ fluctus uit: 2 hēc fluctuatio onīs.

¶ Fluidus: a fluo ſi. dicitur fluidus da. dum. id eſt ma didus vel currens. 2 compatur fluidus dīoꝫ. ſimus. vñ de fluide dīo: ſime. aduerb. 2 hēc fluiditas nīs. i. madē dūqꝫ: decurſo.

¶ Fluito tas. ſul. tare. i. diſſolui: ſatſcere: frēq̄nter flu ere: vacillare: 2 ponit p dubitare: 2 eſt frequentatiuū de fluo ſi. 2 format a ſcōa pſite indicatiui modi. ſ. ſiatis abſ tracta ſ. 2 addita to. vt vult lūgu. Quidam tamen dī cunt phabiliter qđ antiqui dīperunt fluo ſi. xi. pſi. vel ctū. 2 etiam itum ſtu. 2 inde u. in o. ſi fluito tas. 2 eſt fluctus ip ſe motus aquarum.

¶ Flumen nīs. ge. neu. a fluo ſi. ſi.

¶ Addito.

Quod ſi cum grō addat ſignificat ipſum fluxū 2 curſum plinius. Ne ſumini etius riuū impedimēto eſſet. Eſt ve ro nñm caſum ſeu ſimilē habet: ipſū amnē ſi. Itē. p. ſi uſqꝫ ad flumen rhodanū perueniret.

¶ Fluo ſi. xi. ſum. vel ctum. ere. i. decurrere: qđ faciat ſo pinum ſum. probatur per hoc participiū fluxurus ra. ſi: quod ſit ab eo. quod faciat ctū probat per hoc nomē ver bale quartę declinationis. ſ. fluctus ctus. ctui. quod ſit ab eo. Fluo cōpo. affluo ſi. Itē confluo ſi. i. ſimul fluere vñ cōfluus ſi. ſum. Itē circunfluo ſi. vñ circunfluus ſi ſum. Itē deſluo ſi. i. deorſū vel cito fluere vel decurre re. Et nota qđ deſluibꝫ quod grāte vel vetuſtate diſſoluit: vt etas hoīs. folia arborum. ſiuit quod naturaliter decur rit: vt humor aque. fluere autē trībꝫ modis dicit: humo re rerum: ſante vīuorū: tabe mortuorū. Itē diſſluo ſi. i.

diuersis modis: vel i diuersas partes fluere. **Præ** effluo is. i. extra fluere: exere: ab ex 2 fluo quod compo. cum per: 2 d: pereffluo is. i. perfecte fluere. **De** bigoz. ij. Ne forte pereffluamus. **Præ** influo is. i. in aliquo vel iro fluere. **Inde** influus ua. uum. **Præ** interfluo is. i. inter aliq fluere vel intro fluere: vñ interfluus ua. uum. **Præ** pfluo is. i. paul fluere: vñ profluus ua. uum. **Præ** pfluo is. i. ante fluere. **Præ** pterfluo is. i. iuxta fluere. **Præ** perfluo is. i. perfecte fluere. **Item** refluog is. i. retro fluere. vñ refluns ua. uñ. **Item** superfluio is. i. superabundare: vñ superfluus ua. uum. 2 superflue aduer. 2 hec superfluitas tatis. **Fluo** 2 eius cõposita sũt neutra. 2 faciunt pteritum in xi. 2 supinũ in rum. 2 in cum. sed frequentius 2 vñtatis in xũ q̃ i cũ: fm **Aug.** Alij dicunt q̃ fluo fm antiquos etiã faciebat fluitũ: vñ fluito tas. ab illo antiquo supino fluitu. **Eni** fm **Aug.** fluito forma a scõa persona fluita remota s 2 addita to sit fluito.

Fluor ozis. masc. ge. i. decursio: vel madiditas a fluo fluit dicitur.

Flustrum stri. i. aqua vel vnda crispans: 2 d: a fluo is **Proprie** flustra sunt maris motus sine tẽpestate fluctuat. vnde quidã. **Flastabant** in flustis. ac si diceret in salo 2 in crispantibus aquis.

Flunidus da. dum. d: a fluo is. 2 est idem quod fluitus. **Unde** **Lucanus.** **Traxit** iners cœlum flunidum contagia pestis.

Flunio is li. dimi. paruus flunius: 2 cor. pe.

Flunius nũ. a fluo is. 2 est eiusdẽ significationis cum flumle. vnde fluniosus sa. sum. 2 hic 2 hec flunialis 2 hoc le. **Et** flunio as. q̃ etiã flunio: aris. d: i. abundare. vide in riuus. **Et** sunt nola flunioz. masc. ge. **Sed** crustumũ fuit neu. ge. propter qualitã vocis: maxime cũ significaret rem inextricam.

Fluxus ra. rũ. derivat a fluo is. xi. rum. 2 dicitur fluxus decurrens: labilis: instabilis: 2 hinc hic fluxus rus. rui. alius ret decursio.

Flaminea italiciã regio q̃ & emilia & vulgo romã diola dũ. In qua sunt vrbes bononia: fauentia: imola: rauenna & ariminũ cũ aliis.

Flaminea via est quã flaminus consul romanus strauit lapidibus a roma vsq̃ ariminũ. **Vnde** & via: & regio noiata est ab illo cõsule qui ligures vicerat.

Flauius erat nomen familiã romanę ex qua erãt **Vespasianus** & filii eius **Titus** & **Domitianus** qui a **Iuuenale** dũ flauius.

Florentia vrbs insignis ethrurię ad arnũ fluuiũ primo dicta fluentia: hanc a gotis euerã **Carolus** magnus reformauit.

Fluentia olim dicebat florentia vt mō scriptũ ē.

f ante D

F **Factus** cia. clum. a focus dicit. pants focatus in dngre coctus. idẽ 2 sub dne ritus dicitur.

Focaria d: coquinaria a foco. vñ in. i. regũ. **Sillas** q̃ vestras faciet sibi vnguẽtarias. 2 focarias. **Littera** lo sephi est coquestarias a coquendo: 2 coquestinus vel coquestria qui vel quẽ panem vel aliud coquit. **Item** focaria r̃e. d: concubina.

Focaris: a focus d: hic 2 hec focaris 2 hoc re. vñ focare petiã vulgus vocat: q̃ ferro p̃cussa scintilla emitur.

Focarius r̃is. locus in q̃ sit ignis: 2 d: a focus d.

Focillo: a focus d: focillo las. aut. are. i. nutrire vel re scire: fouere: 2 cõpo. a refocillo las. i. reficere iterũ fodilare. vnde verbalia geminant l.

Foculus li. dimi. paruus focus: vñ foculo las. i. nutrire vel ignẽ facere: 2 cor. cu.

Focus ci. ppo. a phox quod est ignis: 2 colo lis. vñ derivat a foueo ues. q̃ fouet ignẽ. **Ignis** ē etiã ipsa flama 2 quicquid ignẽ fouet focus vocat: siue sit ars: siue sit illud i quo ignis fouet: sicut focus in quo sit ignis in domibus ponit illi q̃q̃ pro igne.

Fodico cas. d: a fodio dis. 2 est fodicare leniter parũ sumatim fodere: 2 ponit q̃q̃ p leniter tangere **Aug.** vñ **Boza.** **Qui** fodicit latus 2 cogat transpedere verbũ. **Et** est fodico verbũ apparatus: 2 format a fodis scõda psona de fodio remota s 2 addita co. 2 cor. di. **De** hoc d: xi supra in tertia parte vbi egi de specieb⁹ verborũ in ca. de verbo apparatus.

Fodio dis. di. sum. a fouea d: fodere cñ est fouea facere: quasi foueare: fodio cõpo. confodio dis. di. si. mul fodere. **Præ** circumfodio dis. **Præ** diffodio dis. i. diuersis modis fodere. **Præ** defodio dis. i. valde 2 deorsũ fodere: vel a fossa extrahere. **Præ** effodio dis. i. extrahere de terra. **Præ** perfodio dis. i. perfecte fodere. **Præ** pigfodio dis. i. ante fodere. **Præ** refodio dis. i. iterũ fodere vel retro fodere: quasi defodere. **Præ** suffodio dis. i. la tenter vel parũ: vel subitus: vel post fodere. **Præ** transfodio is. i. vñtra vsq̃ ad aliã prẽ fodere 2 cauare. **Fodio** s̃ q̃ simpliciter accipit in sua significatione neutru est: sed fm q̃ fodio transierit ad cauare vel forare vel tangere: seu pcutere: tunc fodio 2 omnia eius cõposita actua sũt 2 faciunt pteritum in di 2 supinum in sum geminata s: 2 omnia cor. hanc syllabã fo in pñt: sed in pterito eam pducit: 2 est tertię conjugationis.

Follobalsamũ mi. ge. neu. i. foliũ balsamũ vel liquos manans de certis folijs illius. 2 cõpositu est a foliũ 2 balsamus. vñ in grecis. d: **Balsamus** est arbor foliũ folibalsama reddit. 2 fm hoc dicendũ ē folibalsamũ: ita q̃ non est o tertia syllaba: sed bal: sed pōt dici q̃ ibi est syncopa.

Follolum li. dimi. paruum folium.

Folium li. derivat a foueo ues. q̃ fouet flozẽ q̃ p̃ p̃umpit: vñ d: a fluo is. q̃ facile fluat. 2 inde foliũ dicit quẽdaz herba: q̃ sine radice vlla innatat huc 2 illuc: 2 dicunt q̃ pcedit de fontibus paradisi: 2 colligit in litoreb⁹ indig: 2 inde efficit p̃ciosum vnguentũ quod vocat foliũ. **Præ** dicunt folia libroz propter similitudinẽ foliorũ arborũ: vel q̃ ex foliibus. i. pellib⁹ sũt: quozũ partes paginẽ dicunt. q̃ subinuicẽ cõpaginant. i. cõiunguntur. **Præ** a foliũ d: foliatus ta. tũ. i. hñs folia vel abidans folijs: vel curuatus sicut dicit **Aug.** in file. **Folium** componit: trifoliũ: quinq̃foliũ. 2 cor. fo. **Alexan.** **Paq̃.** est foliũ vitis ramusculus huius.

Foleo les. lut. id ē inflare: 2 d: a folio.

Follesco: a folleo les: dicitur follesco sds. i. esse vel fieri follem: stultum: vel vanum. vel potest derivari a folio folle.

Folluria tie. vel follentia tie. i. vanitas: supbia: stultitia: 2 d: a folleo les vel a follio lis.

Folliculus li. dimi. paruus folle.

Folliculus etiã est theca frumenti in qua granum seruatur interius: hic super spicã vallo instructo munimen prendit: ne autũ minorum moribus spica suis fructibus exuat: vel vestigijs pterat: 2 vñcunq̃ aliquid ita cõtinetur: pōt etiã dici folliculus.

Follis d: hic folle lis. mantib⁹ fabi: q̃ fouet ignem flando.

Addito

Ponitur etiã p pelle siam plena: quo genere pilẽ ludẽtes minus fatigant. lentius em agitata resilit magis tardiusq̃ descendit: veluti hoi em de industria expectans. ideo imbecillior grati conuenit: vt inq̃t **Martialis.** **Præ** paul iuuenes mitis mihi conuenit etas. **Folle** decet pueros ludere: folle senes. **Et** q̃ folles inflant quasi quadã re inant: inde est q̃ folle d: stultus: supbus: vanus: lile tus: 2 hinc folleo les. i. inflari.

Fomen nis. neu. ge. i. instrumentũ esca q̃ fouet. 2 d: a foueo ues. 2 cor. pe. gentini.

Fomentum id est nutrimentum: esca quẽ fouet: 2 d: a fomen nis.

Fomes masc. ge. a foueo ues d: 2 est idẽ q̃d fomen vñ fomentũ. i. nutrimentũ: quẽ fouet: fomites etiã dicunt sanctile q̃ p̃sunt ex ferro candente sicut assile q̃ cadit ex asseribus cum dolant.

Addito.

Id approbat **Festus.** **Alterũ** fomes etiã vocat quicquid nos accendit atq̃ excitat ad aliquid agendũ. **Aut** gell:

fomte esse quēdam dicens et incitabulā ingenij virtutis: q̄ siue mens et corpus hols rino flagraret.

Item fomes dī radix secundū p̄p̄. Unde peccatum ori ginale dicitur fomes.

¶ Phonasguvel phonasgo idēclinabile dī quēdā porio et compo. a phonos q̄d est sonus: et ge q̄d est terra: et dī sic q̄d creat vocem. Nā terra creat omnia: qua portione vrebā tur poetē cum redire habebant.

Phonascus dicitur vocalis & qui vocis curandē magister est: vel id quod voci accommodatū & ido neum est. Suetonius. Dabatq̄ assiduam phonasco operam. Nō ē autem indeclinabile: sed illic in datiuo ponitur. Phone autem græce φων sonus ē. vñ phoneeis phoneentos vocalis.

¶ Phonicus ca. cum. in phonos vide.

¶ Phonos græce latine dī sonus: et vertit in latinū: et dī hic phonus. i. sonus: inde phonicus ca. cū. cōsonans mulier qui docet phonos: et cor. ni.

Phone vt dixi fonē: sed q̄a multa græca in os ex eunt putant oia in os exire.

¶ Fons. a fundo dī fontis. q̄ si fundens aquā: q̄ aquā extra effundat. Est em ougo nascentis aquę.

¶ Fontana ne. idē est quod fons.

Fontana adiectiuum est: intelligit em aqua.

¶ Fontanus na. num. i. iuxta fontē habitās: vel ad fontem ptinens: et dī a fons.

¶ Fonticulus li. dimi. paruus fons.

¶ Fontosus sa. sum. plen⁹ et abundās fontib⁹: et dī a fons. ¶ For. arie. aris sū. fari. i. loqui: et deficit in prima p̄sona fm vsū. For compo. cum ad: et dī affor. ris. i. alloq̄. Item cum con. et dī confor. ris. i. sū. fari. Itē cū ex et dī effor. ris. eloqui. Itē cū p̄p̄: et dī pfor. ris. i. p̄loq̄. Itē cū p: et dī pfor. ris. for. arie. cū suis cōpositis est deponens: et pdu. fa. et omia volunt h̄re actū vocis cū dō rel: vt iste fat: affatur: p̄fat: verbū tibi: p̄ter affari q̄d vult transire in actū solū rei animatę: vt iste affat illū. q̄d pd. fa. patet p̄ p̄o sperū dicentē. Nā fari recte miserū est: et viuere plane.

¶ Forago: a foris dī h̄c forago illud filiū alter⁹ coloris q̄d mulier ponit in capite: vel in fine vel in latere telę ad distinctionem vel ornati faciendum.

Forago quidē filum est quo textrices vtūtur: sed vt ait Sipontinus ad diurnū opus distinguēdū.

¶ Forceps: formā quod calidū significat compo. cū ca. pio: et dī hic forceps p̄s. ape. cipū. mas. ge. licet antiq̄ p̄o: fuerunt hoc nomen in fce. ge. vñ Ennī⁹. Signare opoz tet frontē calida forcipe. Et est forceps fabrioz: nūmularioz: quasi formiceps: q̄ formā calidā capiat et teneat.

¶ Additio. Virg. Merfantę tenaci forcipe massā. Itē ferrum cōpo. cum filo: et dī h̄c forfex as. qua incidit tur filum: quasi ferrū filoz. i. aptatū ad fila incidenda: vt compo. a phoro quod ē ferre. q̄ ferat. i. auferat et incadat p̄los. Ab istis tribus nobis descendit tria dimi. i. h̄c forficula: h̄c forficula: et h̄c forpicula. vñ versus. Forfice fila p̄li cape forpice: forape ferrū. Itē fex est filozum: ceps ferrī: p̄ex p̄loz. ¶ Sed et filum. c. ferrū: p̄ q̄ capillū. vñ sic. ¶ Refecat filiū: p̄ p̄li: ceps quoq̄ ferrū. vide forma.

¶ Forculus li. deus q̄ p̄p̄est foub⁹ vt eas custodiat: et dī a fores ritum. et cor. cu.

¶ Forensis: a forz vel fori aduer. dī hic et h̄c forensis et hoc se. i. in foro vel in foris manēs et inhabitans. Iliora. Ne velut in mari truiis ac pene forenses zc.

¶ Fores: a foris vel foras dī p̄saliter h̄c fores risti. i. p̄o: zc. In singulari tñ inuenit fous actiō forem ablitis fore dīcunt fores: q̄ fous ponunt et fous aperiunt et voluitur. Inuenit etiā fores rem. et tā nomē q̄ verbū: cor. fo.

¶ Forfex fce. ge. in forceps est.

¶ Forica cē. a forico dī. dī h̄c forica cē. i. cloaca ad quas

publica ciuitatis stercoza confusa: et p̄p̄it. Nam latrine dicunt a latendo. i. cloaca cē. p̄uare que in domib⁹ latet. Forica etiā dicit fossa extra portā ad quā confluunt imū ditę: et dī sic: q̄ fous est. Si vero ē itra portā dī latrina. Itē forica dī quicquid imundū foras iact: et tunc cōpo. a foras et iacto dī.

Foria dicunt stercoza liquida: vnde forica locus publicus in quē licet cuilibet egerere seu foria emittere: vnde verbum conforio is. ire. quod est stercore liquido fcedare.

¶ Soufactio dī. i. offendere: nocere: q̄ si facere fous. i. extra rationē: et cōpo. a foris. et facio dī. abiecta s.

Sed latinis ignotum est.

¶ Souinsecus: a fous dī souinsecus ca. cum. i. extraneus fous ueniens vel existens. Et ponit souinsecus q̄is aduer. sicut et inuirtinsecus et extrinsecus: et cor. se.

¶ Fous. vñ foras et vtrūq̄ est aduer. loci: sed dīnt: q̄ foras signat ad locū: vt lazare ueni foras. fous uero i loco signat: vt fous sū: et de loco: vt fous uenio. Fous cōpo. a fous: defous: effous: p̄fous: p̄fous: et oia signāt in locū vñ de loco. vñ p̄. Intro foras ad signāt: int⁹ fous i de ¶ Forma: a formon q̄d est calor dī h̄c forma me. i. pulchritudo: pulchra dispositio: p̄p̄ue calor sanguinē mouet et sanguis pulchritudinē: et in formosus sa. sū. i. pulcher: cui calor sanguis ex rubore pulchritudinē creat: et p̄parat formosus sior. sū. vñ formose sū. sū. i. aduerb. et h̄c formositas tis. et a forma p̄ cōpōnē dīformis: conformis difformis. in formis: vñformis: multiformis. triformis a q̄d aduerbia q̄litas et nola p̄p̄letatis in tas. vt biffor miter tas. cōformiter cōformitas. deformiter tas. zc. et dī forma quasi fous manens. vide in multiformis.

Forma siue a foruo quod calidū notat vnde forceps quasi foruiceps: siue a formo. i. feruido: vñ Festus. Forcipes dicunt q̄ his forma. i. calida capiunt a calore dicit. Nā vt inquit donatus: veteres ignē et calorē quēdam quasi feruorem formā dixerunt: vñ & Cato vt recitat Festus: de quodā edificio dixit. æstate frigido: hyeme formido. Forma etiā puls est miliacea ex melle: vt ait idē festus.

¶ Formella lē. dimi. parua forma.

¶ Formica cē. dī a phoro quod ē ferre: et mica. In formica q̄li formica: q̄ ferat mucas annone: vñ formicū⁹ na. num: et formiceus cea celi. et hoc formicariū ris. locus formicariū: q̄d et formicetū dī. et dī. quidā sapiēs. Itē p̄li p̄bet nobis formica labor. Basil. di. in. it. homel. Tu hō nō laborabis in hoc mundo: vt possis tibi subidia quies tas future reponere: cū vides formicā ante hyemis mce rore vltū sibi studiose tpe estatus attrahere que nō ideo min⁹ diligēs est: q̄ nondū p̄cula tps ex p̄t hiberni quin poti⁹ offu nū cura q̄ p̄ugit laborat et operat: cūta q̄ dī currendo p̄tēat: quo sufficientia sibi mēt alimentā reco dere: mirabilis p̄udentia p̄p̄iat ne ipēs q̄ collectę sunt corumpat. Secat em dentib⁹ granū ne incipēs germia re pastū sibi p̄beret inuitē. Semen q̄ si fuerit humecta tū vapore telluris siccit in sole: nec tñ semp hoc facit: sed cū serenitate stabile fore p̄sensit. Deniq̄ non vnebis imbres emitt de nubibus quoadusq̄ formica torrendā sub sole semen exponit. h̄c ille.

¶ Formicales: a formus p̄saliter hī formicales liū. i. for apes fabrioz: q̄ forma. i. calida de fornace extrahunt.

Formicales: inquit Festus: forcipes sunt dictę: q̄ forma capiant. i. feruentia.

¶ Formicoleon tis mas. ge. facit etiam gtrm formicoleonis. sed potius est gtrm de formicoleon sine n: quod com ponitur a formica et leo. Sed formicoleon compo. a formica et leon quod est leo: et est idem quod mirmicoleon. vide infra in mirmicoleon.

¶ Formicula lē. dimi. parua formica.

¶ Formido das. deriuat a formo quod est ignis vel calor: et ē formidare trepidare: formidatē habere: q̄d sit cū formo. i. sanguis ad p̄cordia fugiens acute se cōtrahit.

Fatimor sanguinē gelat qui coactus gignit formidīnē q: vt dicit Boet. in cōmento sup cathogozias aristo. Cū homo poenitet ex aliquo delicto: sanguis amic⁹ naturę quasi coopturus delictū tendit ad exteriora: 2 ita fit hō rubeus. Ecōtra: cum pro aliquo timet hō: fugit ad interiora sanguis: 2 ita fit homo pallid⁹: 2 hęc causa quare fit homo rubeus cū verecundat: 2 quare pallid⁹ cū timet Formido 2po. reformido quasi quadā formidine trahi Formido cum cōpositis est neu: 2 absolutū: 2 signat passionē intrinsecus natā: cōstruit tñ qñq; cum actō transitue: vt formido illi. l. timeo: vnde inuenit eius passus in tertia persona: 2 participiū pteritū tempous. Stant⁹ in achil. Magnanīmū eadē formidatāq; tonanti pgeniē. Et scias q; iohannes episcopus in quodā sermone sic dicit tractans illud Math. xiiij. Et volēs herodes illi. s. io annē occidere timuit populū: facile deuitat a iustitia qui in causis non desit sed hōlem formidat: 2 cor. mī.

Formido secundū perotū in cornucopiā a ferē do dicitur: q; quibus formido est vehementius ferū tur. Potest tamen & a formo pro calido deduci. In pte autē Boetii verba recitat. non em̄ ille diceret cū homo poenitet: sed cum hōiem poenitet delicti aut peccati. Nec ecōtra sed econtrario.

Formido dñis. fce. ge. dī a formido das. Et nota q; formido obijct oculis vel animo sine habita rōne. 2 maxime paruulis. Sed pauor cū timiditate animi subitā ē cōsturbans oculos: qñ tñ soluitur rōne vltēpore nō pstat Metus est interior motus animi subitus cordis: factus aliqua tristi recordatione: s; timor est accidēs dolor mētis extrinsecus ex aliqua occasione accidenti. Itē scias q; formidines dicunt penne sagitte alligatę: quib⁹ vena tores cernos capiunt. 2 pdu. mī formido dñis.

Formidolosus in formidolus est.

Formidolus: a formidine dī formidolus la. lum. qui habet formidīnē: 2 cor. pe. 2 hinc formidolosus sa. sum. in eodē sensu. i. qui patitur formidīnē. Ponitur tñ ipso: pte pro eo qui infert formidīnē. vnde Salust⁹. Regibus boni q; mali suspectores sunt: semperq; hīs aliena virtus formidolosa est. Id est ferens formidīnem. Formidolosus comparatur sioz. simus. vnde formidolose sius. sime. aduer. 2 hęc formidolositas tatis.

Formidus da. dum. i. calidus pe. cor. a formus dī.

Formo: a forma dī formo as. au. are. i. instituire: alii cū formā facere. Et cōpo. conformo as. i. simul formare: vel vnus forme facere vel instituire. Item deformo as. i. valde formare vel deorsū a forma facere. Itē in formo as. i. valde vel intus formare. vel formando i. tromittere. Item preformo as. i. ppe alio vel ante alios formare. Reformo as. i. iterum vel denuo formare: et propue post lapsus a forma. Item transformo as. i. vitra in aliam formam mutare. Formo actiū est cū omib⁹ suis cōpositis.

Formos. i. calor vel ignis: vnde formus ma. mū. (vt dixerunt antiqui) calid⁹ 2 feruens: 2 hoc formum. i. calida materia ferri: sicut abstrahitur ab igne.

Formula: a forma dī hęc formula lē. 2 hęc formella lē dimi. 2 ptenent ppte ista nomina ad illa instrumēta alutarioum quib⁹ formant subalares: aut sotulares

Formus in formos est.

Fornaculum in fornax exponitur.

Fornacio: a fornax dī fornacio cis. dul. dre. i. fornacē facere: vel in fornacē coquere: vnde fornactus ta. tū in fornace coctus.

Fornax: a phos quod ē ignis dī hęc fornax cis. quasi fos vna: vel quasi fos vigeno. Itē fornax cis. dicebat quedā dea apud gētilēs: vñ hęc fornaculis lē. 2 dimi. hoc fornaculū li: vel fornacale lis. 2 dicunt fornacalia festa illius deę apud antiquos. Fornacalia etiā dicunt quedā instrumenta ad opus fornacis apta.

Fornax vel a furno. i. nigro: vel a foruo. i. calido deducit non a phos: nec si a phios: congrue diceret fos vna: sed phos. Nā græce φῶς quod ē lux &

lumen habet in gto phos

Fornacalia autem (vt inquit festus) sa cra erant cū far in fornaculis torrebant. Postea tñ idē dicit Fornacalia serię institutę sunt farris torrendi gratia: q; ad fornacē quę in pistrinis erat sacrificium fieri solebat. Sicut fontinalia dicit fontium sacra: vnde & to mæ inquit fontinalis porta.

Fornico: a fornix dī fornicoz aris. i. meretricari l fornice: vñ fornicaētis. omis ge. 2 hęc fornicaō: quasi fos vel forme necatio. Fornicoz compo. con fornicoz caris. 2 est deponens cum omib⁹ suis cōpositis: 2 corri. hanc syllabā nī. vide in raptus. Ponitur etiā forniciari p ne godari: q; multotiens negotatores spiritualiter forniscantur: q; ex cupiditate lucrādi fraudem tēsurā cōmittunt: 2 sic anima a suo vero sponso iesu chusto separatur per mortale peccatū: 2 sic sumit. xxiij. cap. Eisa. Post lxx. annos visitabit dñs tyru: et reducet eā ad mercedes suas. Et rursum. Erit cum fornicaē cum vniuersis regnis terrę. glo. Fornicabitur. i. negociabit sicut ante.

Fornix: a fornax dī hic fornix cis. arcus lapideus sic dicitur: q; de coctura fornacis extruit: vel q; curuat⁹ vel arcuatus sit vt fornax: 2 q; meretrices solent meretrices rī huiusmodi forniciabus: ideo etiā fornix dī lupanar. i. dom⁹ meretrici: vnde dī fornix quasi fos necēs. i. ignē. s. aīq; vel fornix quasi formā necans. i. aīam quę est forma nostra: 2 cor. pe. Iuue. Lenonū queri quocūq; fornace nati. Itē Bīgal. Fornix lenonis loc⁹ ē pariter meretricis. Alit arcus muri dī exterior. Item est arcus fornix: sed fornax saxa perurit.

Fornix a forno vel foruo. i. obscuro dicitur: q; ppter circūferentiā & arcus curuorē sub obscuro ē.

Foro as. au. are. dī a foris: q; qd foris ē forat: 2 ē pe netrare: 2 quasi in for. extire: 2 inde hęc forationis. 2 hoc foramen nls. Foro as. 2po. afforo as. i. valde vel iuxta forare. cōforo as. i. simul forare. drcun foro as. i. vndiq; 2 circunquaq; forare. Deforo as. i. valde forare vñ deorsū: vel de foramine extrahere. Inforo as. i. intro vel in tra forare: vel in foramine imittere. pforo as. i. perfecte vsq; ad aliā partē forare: pforo as. i. ante forare. Reforo as. i. iterū forare vel de foramine extrahere: retrahere. Sufforo as. i. latenter vel parū: vel post vel sub⁹ forare Transforo as. i. vitro vsq; ad aliā partē forare. Foro 2 eius cōposita sunt actiua: 2 cor. hanc syllabā fo. vñ in auroza. Inguine secreto sepe libido forat.

Forios græce latine dī ferre.

Nullum est græcum verbum quod exeat in os. pterea nulla vox græca scribitur per f. Phoros autē accentu in prima dicitur tributum: accentu in secūda ventus prosper. Phoreo fero vestem: phoresko. i. fero: quod & græce dicitur φερω phero.

Forper cis. in forceps est expositum.

Forpicula lē. dimi. parua forper.

Foris: a foros dī foris abltō ab hac fonte. i. euent⁹ rez vñ 2 sepe inuenit positū aduerbialit⁹ et p aduerbio euentus: nec h; hoc nomen nisi istas duas voces.

Forsan: a fors deriuat foris fortuitu forsan 2 forsitā 2 forasile 2 forasse q; dubitatie pferunt: sicut 2 fors dubitabilis est. Sed hoc distingue: fortuitu est aduer. euentus: sed forasile 2 forasse sūt aduer. temeritatis: foris forsan 2 forsitā sunt aduer. dubitandi. Hanc distinctionē facit pñs. sed q; ola ista pferunt dubitatie: ideo pñs. cōmune. at ista inter aduer. dubitandi.

Fortassis forsitā fortuitu fortasse 2 foris in forsan exponitur.

Forte fortuna ē aduer. euent⁹: 2 cōpo. a forte fortis 2 designat pspertū euentū. i. bono omīne: bona fortuna.

Fortis fm Babanū hic 2 hęc fortis 2 hoc te. dī a fero fers: quia fortiter ferat ad uersa 2 quęcumq; addunt: se cundū vero Iliido. Fortis dī a ferro q; sit dur⁹ ad flectē dū nec molliat: 2 est fortis ad picula: iulctus ad labores q; autē d fortis quasi fos vel fomon tenens: etimo. est: et

comparat fortis tior. simus. vnde fortiter tuis. lime: ad-
uer. 2 hec fortitudo dicitur. vna de quattuor virtutib' car-
dinalibus: 2 est fortitudo mentis que aduersa equani-
miter tolerat: licet qñq' dicat corpus: 2 describit sic. For-
titudō est periculorū considerata susceptio 2 laborū du-
turna perpeffio: vt sic nō timeam? 2 sic est fortitudo cō-
tra timorem. Fortis componit: perq' fortis. ter fortis id
est valde fortis.

Fortuitus: a forte v: fortuitus ta. tum. i. qd forte cōtin-
git: vt bona fortune 2 falia. vñ fortuitu aduer. euer? p q
etiā qñq' inuenti ablatiuus positus aduerbialiter.

Fortuna: a fors hec fortuna ne. quā fingunt esse quan-
dā deam humanas res varijs calibus 2 fortuitis aliudē
tem. vñ 2 eā cēca esse dixerunt: qz sine vilo examine me-
ritorū 2 ad bonos 2 ad malos venit nō cōsiderans cui se
applicet: vñ 2 eū cēcū solemus vocare qd idicrete agit: vñ
fortuna dicta est cēca: qz excecāt 2 reddit cēcos quib' a d-
iungit: sed hec dea aut nihil est aut tēporalis euent' rez
a deo proulsū. Et ppue considerat in his rebus q' for-
tuitu eueniunt nulla palā causa sicut supra in fatu' dixi.
Et licet fortuna habeat se ad pspertatem 2 aduersitatē
tñ sine adiuncto sepius 2 fere semper accipit in bono. 2
fortuna deriuat fortuno nas. aut. i. secundare: pspertum
facere. Moia. Tu quācūq' deus tibi fortunauerit ho-
rā statā sume manu 2c. 2 cōpo. infortunatus ta. tñ. i. cui
fortuna semp est aduersa. 2 vtrūq' comparat.

Fortunatus: a fortuna v: fortunatus ta. tñ. cui fortu-
na fauet: 2 semp est psperta: 2 ppo. infortunatus ta. tum.
i. cui fortuna semp ē aduersa: 2 vtrūq' comparat.

Fortunū nif. pspert euer? 2 v: a fortuna.

Fouili li. dimi. paruū foum.

Fouulus: a forus p foramine v: hic fouulus li. pe. cor.
i. bursa vel scriptoriū: qz crebro sit perforatū ad pemas
2 cornua imponēda: vel theca: vel cista librorum. Juue.
Dic libros dabit: 2 fouulos: mediāq' minervam.
Fouū ri. ge. neu. a foris v: vt semp sit foris. i. loc' vbi
res vendunt. Fouū etiā v: locus vbi tractant causē: 2 tūc
deriuat a fando. inde hoc fouū li. dimi. v: etiā hic for?
ri. vide in forus.

Foum apij: qd apus senatori condidit.

Forus ri. mal. ge. a foro as. au. i. 2 equocat for? ad mul-
ta. Forus em est locus vbi vna calcat sic dictus: qz pede
calcantis ferat. Forus etiā v: vbi res vendunt a fan-
do: vel qz forus est. Forus etiā est vbi tractantur causē a
fando v: vel a foronio: qui primus dedit legem grēce:
forus etiā est tabularium nauis a ferendo: qz ferat inces-
sum hominum. forus etiā v: foramen illud in nauī per
quod remus immittit: a forando. Vnde quidam dicunt.
Causatur venditq' forum. signatq' foramen. Inueniet
qz foros: datq' carina foros.

Fori quidem dicuntur: sed numero tantum plu-
rali: & sunt tabulata in nauibus: ab eo q' incessus na-
uigantium ferant. Vnde xeni. iiii. Implestq' foros.
& Cice. Alii malos scandant: alii per foros cursitēt.
Sunt etiā tabulata ad spectacula adhibita: vnde
per diminutionē foruli dicuntur. Sane forus p. fo-
rorerū venalium aut iudicialium nō legi: nisi apud
ius canonicum.

Phos grēcum ē: 2 ad multa equiuocū: qz phos. i. lux:
vel ignis: 2 phos. i. vox vel aer.

Phos nō fos lux est: & lumē: & vir: Phome aut vox

Phosphorus. phoro quod ē ferre compo. cum phos
qd est lux: 2 v: hic phosphorus: vel phosphoros grēce. i.
lucifer: quasi ferens lucē. 2 cor. pho.

Phosphorus dī lucifer: sed vt correxi p ph scribi.

Phosforos. i. visio ignis: in phoros est expositū.

Fosfor: a fodio dis. v: hic fosfor ris. ille qui fodit.

Fosforum ri. i. ligo cū quo fodit: a fodio dis. v.

Fonilis: a foueo ues v: hic fonilis 2 hoc le. i. nutri-
bita vel aprus ad fouendū. 2 cor. pe.

Fonitiani quidam heretici: a forno gallogrēde impy-
nē episcopo dicti: qui ebionitarum heresim suscitans: as-

seruitus illi ex maria per ioseph nuptiali costu cōceptus
fuisse: 2 pdu. ipe. fonitiani.

Fono onis. fce. ge. i. nutritio: a foueo ues. v.

Fonatus. tul. mal. ge. 2 fons ta. tñ. i. nutritus: refo-
cillatus: reffectus: 2 v: a foueo ues. ui. tum.

Foueo ues. ui. tum. uere. i. nutrire: calefacere: refice-
re: vel per cibum: vel per calorem: vel per requiem: vel
per amplexum: vel per tecturam: vel per defensionem:
vel alijs rebus. Vnde ad multa videt esse equiuocum:
sed tñ eius significationem exprimere non possum? pro
puo vulgari: vel per aliquod verbum: s; dicat fouere. i.
reficere: refocillare: vel per cibū: vel per calorem: vel alia
re vt diximus. Foueo componit confoueo ues. ui. tum.
id est simul fouere. Item refoueo ues. ui. tum. i. recrea-
re: iterum fouere. Foueo 2 eius composita sunt actiua: 2
faciunt pteritū in vi: 2 supinum in tum: 2 cor. hanc sylla-
bam fo. in p̄senti: sed in p̄terito eā pdu. vñ Aurora
super Job. grās fragilis q' non nisi lacte fouet.

Formiē oppidum campaniæ olim fedes læstrigo-
num: iuxta caietam. inde formianum. id est p̄dictū
iuxta formias.

Forum corneliū est ciuitas in flaminea q' & forum
syllē: & vulgo vocat Imola.

Forum iuliū ciuitas q' & aquilegia. vide aqlegia

Forliuū vel forūliuū est ciuitas in flaminea.

Forum sempronium vrbs in flaminea: alio no-
mine fauentia.

f ante 11

Fractitius a frangogis. deriuat-
tur fractitius tia. tñ. quod facile frangi pōt.

Fractilis in frangibilis est.

Fractil? a frango gis. v: hic fractil? li. cauda vñ frag-
men panis fism cā ornatus pendens ex inferior pte. frac-
tilius etiā v: villus in tapeto vel alia veste villosa.

In festo legūtur fratilli sine c. villi sordidi i tapetis.

Fractus: a frango gis. fractus cta. tñ. 2 hec fractio nō
2 hec fractura rē. 2 fractm aduer.

Fractica cē. i. stilus a frango gis.

Fragilis: a frango gis v: hic 2 hec fragilis 2 hoc le. i.
d. bilis: comparat fragilis lior. simus. vñ fragiliter li?
lime. aduer. 2 hec fragilitas tatis.

Fragmē nis. vñ hoc fragmētū ti. 2 v: fragmē a frāgo

Fragor ris. gatus sū. qd non ē in vsu. v: a fragus gl.
2 a fragor ppo. refragor ris. i. restituere. Item cōpo. suffra-
gor ris. i. auxiliū 2 ppue in verbis. s. p̄cebr? refragor cus
suis compositis est deponens 2 pdu. fra.

Fragor ris. mal. ge. a frango gis. v: 2 ē fragor toni-
trūū vel alius son?: qz quibet sicca et arida facile frangit.
vñ fragosus fa. sū. i. plen? fragore vel asper: vel spissus
densitate rerū fractarū: vt sūt loca in siluis vbi frequēter
sunt fragorice fractione ramorū aridorum.

Fragro as. au. i. redolere: 2 v: a frāgo gis. qz fracte
spedes maiorē odorē emittunt: 2 scribit fragro p r in pu-
ma syllaba 2 in scōa: sed aliud est flagro p l in pila sylla-
ba 2 p r in scōa. vñ di. p̄ap. Fragrat p r ad odorē referē
q' sit fracta spede: flagrat vero per l ad flāmā q' statu sit.
vñ versus. Fla fract ardorē: sed fra largitur odorem.

Fragus gl. mal. ge. incuruatio genuū vel ipsū genu:
a frango gis. qz videt ibi os fractum.

Framea: a ferrū v: hec framea meq: qñ ferrea. i. gla-
dius ex vtrāq' pte acur?: id ē 2 ipata 2 rōphea. s; mas-
chera est gladius long? ex vtrāq' pte acur? vel fm quos-
dā framea meq. v: quasi framea a fremolo. qz meticulo-
sos fremere faciat: vñ ppheta. Erue a framea de? aiaz
meam. Alexan. sic dicit. Id quod dat gladius frameas
signare memento.

Francigena ne. cōls ge. aliq's vel aliqua gentis vel
genita a franco vel in franda: 2 cōpo. a francus 2 gene-
ro as. vel genitus.

Francista: a francus v: hec francista. 2 sunt ifrancist
in signa q' ante cōsules ferebant: vt securēs: sic dicit a
consuetudine francorum.

Francisco sas. i. more francoꝝ se habere: vel lingua eo
rū loquit: 2 dī a francus: 2 pdu. pc. positioe.

Francus ci. fuit quidā dux francoꝝ: vñ hęc frāda cē.
2 inde francus ca. cum. vel franci dicunt a feritate moꝝū.
Unde dicta est franda cē. terra eozum: 2 hinc franc^o ca.
cum. gentile.

Frangibilis: a frango gis. dī hīc et hęc frangibilis et
hocle: 2 hīc 2 hęc fractibilis 2 hocle. vñde frangibiliter 2
fractibiliter aduerbiū. 2 hęc frangibilitas tatis. 2 hęc fra
ctibilitas tatis.

Frango gis. gl. cum. inde fractus cta. cum. 2 hęc fra
ctio onis. 2 hęc fractura rē. 2 hoc fragmen nis. 2 hoc frag
mentum ti. Frango compo. cū am quod ē arcū: 2 mutat
m in n. 2 dī anfrigo gis gl. cū. **F**rē confringo gis. gl. i. si
mul frangere. **F**rē defringo gis. i. valde vel deorsū fran
gere: diffringo gis. i. diuersis modis frangere. **I**nfrigo
gis. i. inuis frangere: vel infrigendo illudere. **E**fringo
gis. i. valde vel extra frangere. **P**erfringo gis. i. pfecte
frangere. **R**efringo gis. i. iterum frāgere vel retro. **F**rā
go 2 omnia eius cōposita sunt actiua. **F**rē cōposita ab eo
mutant a sui simplicitate in i. in pñti: vt aufringo: cōfringo
infringo. **P**erfrictū hō 2 supinū sui simplicitate retinēt: imu
tata: vt confregi ctum. **I**tem simplex 2 composita abijci
unt n. in pñtito 2 supino.

Phralis. i. locutio: vel interpretatio vel sermo **F**3 **p**h
2 dī a phrazo verbo grēco qđ est idē qđ dico: loquor: dis
sero: 2 inde hęc phralis hui^{us} phralis locutio vel mod^o lo
quendi. 2 hīc phraliter. i. locutor: 2 inde figura qđ dī pphra
lis quasi arcumlocutio: per eñ est arcū vel circa.

Fratellum li. a frango gis dī hoc fratellū li. i. filius dī
nm stercoꝝ vel sterquilini. **F**ratro tes. tui. i. sordes
re: displicere. vel tergere.

Frater tris. a phretor grēco vel dī frater quasi fere al
ter. ctimo. est. **P**ropterea autē fratres sunt qui sunt nati ex
eodē patre: sed diuersis matribus. **U**nde f. attres dicunt
quia sunt de eodē fructu. i. semine nati. **S**3 germani sūt
qui sunt ex eadē matre sed diuersis patribus sunt peca
ti. **U**nde 2 germani dicūt quasi ab eadē genitrice manā
tes: non vt alii dicunt ex eodē germine qui tñ fratres
dicunt. **F**rē germani dicuntur vterini: qđ sint ex diuersis
patrib^{us} vno vtero editi. germani etiā intelligunt vt ger
mant: 2 soror 2 frater. **E**t est soror ex eodē semine dicta:
qđ sola cum fratribus in sorte cognationis habeatur. **S**i
vero habeāt eundē patrē 2 eandē matrē dicunt fratres:
qđ habent eundē patrē: 2 dicunt germani: qđ habent ean
dē matrē: 2 dicunt fratres germani: qđ habent eundē pa
trē 2 eandē matrē. sūt intellige de fœminino gñe. **E**t sc
as qđ quattuor modis fratres dicunt. i. natura: cognatio
ne: gente: 2 affectu. **N**atura: vt esau 2 iacob. petr^{us} et an
dreas. **C**ognatione qđ sunt de eadē familia: siue parēte
la: siue consanguinitate: vt abrahā 2 iorb. vñde in li. ge
ne^{sis}. Dixit abrahā ad nepotē suū. **N**on sit rixa inter me
2 te: 2 inter pastores meos 2 inter pastores tuos: fratres
enī sum^{us}. **G**ente: vt omnes iudei inter se fratres dicunt.
vñ apłs ad Roma. **O**ptabā enī ego ipse anathema eē a
p̄pō p. fratribus meis: qui sunt cognati mei p̄m carnes qđ
sunt irabiles. **A**ffectu etiā fratres dicunt: 2 hoc duplici
ter. f. cōiter 2 spūaliter. **C**ōiter. f. cōi affectu sicut omnes
hoies qui de eodē patre nati sunt fratres vocant: 2 par
termanitate adinuicē cōiungunt: vñde in scriptura. **D**i
cite his qui oderunt vos fratres nostri vos estis. **S**piri
tualē affectu omnes xpiani fratres vocant. **U**ñ ps. Ecce qđ
bonū 2 qđ locundū habitare fratres in vnū. **E**t nota qđ se
cundū iura inuenitur fraternitas spiritualis que attendit
inter illū qui suscipit de sacro fōte: 2 filios 2 filias car
nales patris sui spiritualis siue patrini. **D**e p̄dictoꝝm
matrimonio sine aliqua dubitatione ita teneas qđ omnes
sui duozū compatrū siue ante compaternitatē geniti sūt
siue postea: possunt matrimonialiter copulari: excepta
illa persona qua mediante cōpaternitas est contracta.
Nā illa persona nunq̄ potest copulari alicui filioꝝ pa
tris sui spiritualis. **D**e hac materia vide in cōmater 2 in
cōpater: 2 in patrinus. **F**rē querit si filius sacerdotis vel

alterius viri qui baptizauit puellā possit contrahere cum
ea quē pater ei^{us} baptizauit. **D**ic de iure nouo qđ nō. **I**mo
etiam si contractum fuerit: matrimoniu est separandū. 2
p̄odu. p̄mā semper naturaliter. **A**uca. in. i. **F**raterno
p̄mū maduerit sanguine muri.

Frater a grēco dictus phreter φρητηρ vel qđ sit
fere alter vt ait festus. **I**n festo tamen legi phreter
φρητορ quod est contribulis: differentiam inter
fratrem & germanum: etiam seruius approbat.

Fraterculus li. dimi. paruus frater.

Fraternus na. nū. res f. attres vel ad fratres p̄tinēs. vñ
hęc fraternitas tatis. **E**t hīc 2 hęc fraternalis 2 hocle. vñ
de hęc fraternalitas tis.

Fratrissa sē. sē. ge. vxor fratris: 2 dī a frater.

Fratrīa triē. i. filia vel vxor fratris: vel congregatio: 2
dī a frater.

Fratrīa est vxor fratris vt dicit festus. **E**t nonius
marcellus. **F**ratrīe inquit appellantur quasi fratru
inter se vxores.

Fratruelis pe. p̄odu. in fratruis vide.

Fratruis: a frater dī hīc fratru^{us} ut. i. fili^{us} fr̄is. vñ hęc
fratrua triē. i. filia vel vxor fratris. 2 hīc 2 hęc fratruelis 2
hocle. qđ pertinet ad fratē. vel res fratris: vel fratruel^{is}
. i. filius fr̄is vel filia fratris vel fratru^{us}: 2 dī fratruis vel
fratruelis quasi frater alius. 2 est eti. **F**ratruelis etiā dī
cuntur duozū fratrum filij.

Fraudo as. aut. are. i. decipe. surripere: vñ hęc frans
dis. **F**raudo compo. dī dē: 2 mutato au diphthongo in
u longā dī defrudo das. i. valde fraudare. **F**raudo acti
uum ē: 2 sūt composita ab eo omnia sūt actiua 2 mutant an
in u. licet qñs inueniant non mutare p̄m **U**ug. p̄m tamē
vñ cōem non mutat au diphthongus.

Fraudulent^{us}: a frans 2 lentos quod ē pleni^{us} dī frans
duet^{us} ta. aū. plen^{us} fraude: 2 hīc 2 hęc 2 hoc fraudulent^{us} tis.
in eodē sensu. 2 comparat: vñ fraudulent^{us} tuus. siue.
aduer. 2 hęc fraudulentia ne.

Fraxinetum ti. pe. p̄odu. locus vbi fraxinēti crescunt
2 dī a fraxinus.

Fraxincus in fraxinus vide.

Fraxinus: a fragus dī fraxinus nī. pe. cor. quedā ars
bor: qđ magis in asperis 2 montanis locis solet nasci: si
cut 2 fragus: 2 hīc fraxinus p̄r deuotionē: sicut a mō
te montanius: vel fraxinus a frango gis. qđ facile frāgat
vñ fraxineus nea. neum.

Frea triē. i. potestas vel munditia: 2 a parente suo re
licta: 2 dī a fremo mīa. hoc mundū dī dominium.

Fremebundus da. dū. filius frementi vel qui cito fre
mit: 2 dī a fremo mīa.

Fremisco sas. in fremo mīa. vide.

Fremo mīa ut. itum. fremere. i. murmurare: tumultu
ari: furorem mentis vsq̄ ad vocis tumultū exorire.

Additio.

Pōq̄ esse secunde coniug. vt apud Hierony. in ecclia.
Diuēs iniuste egit 2 fremebit: paup̄ vero lesus tacebit.
Unde hic fremor ois. 2 hic fremit^{us} tus. tui. **S**ed fremor
est murmur holm: fremitus serarum. **F**remo componē
cōfremo mīa. i. simul fremere. **D**efremo mīa. i. valde fre
mere velsa fremitu cessare. **I**n fremo mīa. i. valde vel i
tus fremere. **R**efremo mīa. i. iterū fremere: ab istis inco
hantia. **F**remisco sas. confremisco sas. defremisco sas.
infremisco refremisco sas. **F**remo et eius cōposita sunt
neutra 2 faciunt p̄teritū in ui diuisas 2 supinū in itum.
2 omnia cor. hanc syllabā fre. **U**ñ quidā. **C**ū fremut eē frez
tum: mare dicas cū sit amarū. **F**rē June. lib. iij. saty. ij.
Uox ofu fremut instantis virgāq̄ tenentis.

Fren ge. neu. est indeclinabile. quedā exagitatio sus
rous a crebro descendens: 2 dī a frendeo des.

Phren phrenos grēce φρηφρηφ or dicit mēs
pars rationalis animæ.

Frendeo des. dū. dēre. i. dentes cōp̄mtere vel cons
cutere 2 collidere: vñde frendeisco sas. incoha.

Additio

Inuenies etiam apud Hieronymum. In scila ruglet ut catuli leonum et frendet et tenebit perfrangebit. Frendeo compositur confrendeo des. i. simul frendere. Item defrendeo des. i. frendere cessare vel valde frendere vel ab actu frendendi desistere. Item infrendeo des. i. valde vel intus frendere. Item pfrendeo des. i. perfecte frendere. Item refrendeo des. i. iterum frendere vel retro vel a tali actu desistere. Frendeo des. et eius composita omnia sunt actus et faciunt preteritum in dui. et carent supini. Inuenitur etiam frendo dis. terge coniuga. de quo dicitur. Putsch. in. ix. lib. Frendo dis. caret preteritis et supinis. Quidam tamen dicunt quod nondum inueni.

Frendere inquit festus est frangere unde & fabula frella unde & dentibus dicimus frendere hec ille: secundum quod frendo faceret frellum: aut scribendum est frelum pro frensum.

¶ Frendo dis. in frendeo des vide.

¶ Phrenesis a phren dicitur hic phrenesis sis. ipsa rabies unde phreneticus cas. dicitur qui phrenesim habet. quia dentes concutiat. vel phrenesis dicitur ab impedimento mentis: quia greci frena mentem dicunt: et ut dicit magister Benet. Phrenesis inuenitur mediam cor. et producere.

Phrenesis apud Iuvenalem producit mediam. Cum furor haud dubi? cum sit manifesta phrenesis. Similiter & apud Martialem. Declamas in febre mation hanc esse phrenesim. Apud Seruium autem corripit. Ex vitio cerebri phrenesis furiosa mouetur. Sane phrenetis. id est mente capta & phrenetes mente captus qui per in secunda scribuntur eam producant.

¶ Freno nas. vide in frenum.

¶ Frenulum f. dimi. paruum frenum. et cor. pe.

¶ Frenu a frendeo des. ubi hoc frenu. sed in plurali inuenit mascul. ge. et neu. s. ubi freni et hec frena. et ubi frenu a frendo: quia dentibus equi semper pcutitur et impunt. Nam et hoc semper frendunt. i. impuntur dentibus: et concutunt et mordet. Vel ubi a freno mis. quia facit equum frenare. Frenu ponitur. Effrenis et effren?. In frenis et infrenus. Frenu denotat freno nas. i. frenu ubi imponere et pro. Freno nas. i. simul frenare. Item defreno nas. i. frenu remouere vel valde frenare. Item effreno nas. i. valde frenare vel defrenare. Item infreno nas. Item refreno nas. Freno et eius composita sunt actus. et producit hanc syllabam fre. Unde in Auroa dicitur. Adueni lachryme ille qua refrenet iter. Item Quir? de reme. amous. Propositis frenis sepe repugnat equus. Et quadam translatione a brutis animalibus transfertur ad homines.

¶ Frenusculus a frenu dicitur hic frenuscul? li. dimi. pe. cor. et sunt frenusculi vlcera circa rictum ous similia his qui sunt in mentis asperitate frenorum.

¶ Frequens. i. multus vel assiduus: vel creber modo quod frequentatur: ut frequens locus frequens templum in quod multi conueniunt et quod multi frequentant. Frequens compositur troi. simus. Unde frequenter nus. sime. aduerb. et hec frequentia te. et frequento tas. pbi actus. et cor. fre. Unde in doctrina rudiu dicitur. Padit et ignaris questio certa frequens. et Quir? Ut redit atque frequens longum for mica per agmen. et componitur infrequens. I. non frequens rarus non assiduus. Unde hec infrequentia te.

¶ Frequetatum verbum desinit in to vel in xo. vel so. ut plenius dixi in tertia parte ubi egi de speciebus verborum in cas. de verbo frequentatio.

¶ Frequendus cas. cum. qui frequenter dicit vel frequens est in dicendo: sicut est incantatio. et componitur a frequens et dico dicitur: et cor. di. sicut maledicus.

¶ Fretus sa. sum. i. factus contritus concussus: unde et fabula fretum dicimus quia habet thecam mollitam. i. fretam concussam et contritam. et dicitur a frendo dis.

¶ Fretum si. dicitur a feruo nes. quia feruat vel a feruendo. et est prope fretu ipse feruor maris: sed ponitur pro mari. Item fretu est angustiu et quasi fluens mare ab unda rum feruore dictu: ut gaditani et siculi. ubi varro ait. Fretabunda quasi feruida. i. feruentia. et motu feruoris habent

tia et nuncupatur mare diuersis nominibus: sicut patet in versibus. Quia fretu esse fretu: mare dicamus cum sit amarus. pontus ponte caret: sed ab equo dicitur equor.

¶ Fretus a fruor nis. Fruio enim natura solet res conferre tutelam. ille est fretus qui auxilio alicuius fruit. Quia tua humanitate fretus id egeram. non autem fretus est pceptu sed nomen et pdu. fre. sed fretu ti. cor. puma. unde versus. Pascit nauta fretu tu debilis appete fretu. vel sic. Intrat nauta fretum ventorum turbine fretum.

¶ Frico as. au. frictu est una rem supadducendo exasperare cum alia sicut sit cum sal quadam vel supadducit carni et ponitur compositum cas. i. simul fricare. Item defrico cas. i. perfecte fricare. Item refrico cas. i. iterum vel reuerse fricare. et ponitur pro resistere vel contradicere. Frico et eius composita omnia sunt actus: et faciunt preteritum in cui et supini in ctum. et cor. hanc syllabam fri. Unde Virg. in geor. Et pede profubigit terram: fricat arboris costas.

¶ Frictum est supinum de frigeo ges. et de frico as. et etiam de frigo gis. fm quosdam.

¶ Frigdeo des. in frigdo exponitur.

¶ Frigdo a frigdor dous. ubi frigdo das. i. frigere vel frigore implere. unde frigdeo des. dui. i. frigere et hinc frigdesco scis. inchoa. i. frigescere. frigdo compositur in frigdo das. et est frigdo actuum cum omnibus suis compositis pro frigore implere.

¶ Frigdor nis. mascul. ge. id est frigidus a frigus dicitur.

¶ Frigeo ges. gui. vel frigi. gere. ctu. cu. i. algere vel turpere. unde dicitur frigeo quasi fos egeo: et est. et sepe ponitur pro cessare: sicut e contrario feruere pro frequentare. Unde Terent. in eu. Sine cerere et baccho venus friger. et hinc hoc frigus gous. Frigeo ponitur. Perfrigeo perfriges xi. vel gui. ctu. i. perfecte frigere. Item refrigeo refriges xi. vel gui. ctum. unde in euangelio. Refriguit charitas multorum. Et ab istis inchoa. Frigesco frigesco. pfrigesco scis. Refrigesco. Frigeo et omnia eius composita sunt neutra: et pdu. hanc syllabam fri. Quir? episto. Frigidus glacie pe cuius amantis erat. et faciunt preteritum in xi. vel in gui. fm Aug. Pulcia. tñ di. q. facit frigi frictu. mutat est geo in xi. magister autem Benet. Respicies vltim eodem dicit quod frigeo ges. secunde coniugationis facit frigi. unde in euangelio. Refriguit charitas multorum. et caret supio fm vltim. Frigo autem gis. facit frigi frictum fm analogiam et etiam frictum fm vltim.

Frigere secundum festu di a graeco φρικειν quod est horrere pro frigore ubi aphrica. q. sine tali horrore sit. phrice autem graeco φρικη horror frigoris est.

¶ Frigero as. au. id est recreare. et dicitur a frigeo ges. et componitur cum re. et dicitur refrigero as. et inde hoc refrigerum geri. et est actuum frigero cum omnibus suis compositis. et cor. pe.

¶ Phrygia gie. fuit filia europe. Unde hec phrygia dicta est quedam puincia: hec et dardania a dardano ionis filio. huiusmodi regio troia est qua et suo nomine appellauit troes rex troianorum pater ganimedis: et sit duo phrygie maiore et minor. Maior phrygia summa huius. Minor vero illi: et hinc phrygius gie. gium. et hic et hec gie. quo nomine sepe vocant troiani cum volumus eos appellare timidos. pro qualitate enim negotii auctores dant troianis diuersa nomina. Si volumus eos appellare timidos appellant eos phryges gios. Si generosos dardanidas. Si phidos laomedonades. Si foxes troas. Si audaces hec troas. Item phrygia gie. dicitur quidam vestis: quod alio nomine ubi acupicta.

Phrygia regio est in minore asia: teste solino: quae a phrygio amne quae illam a caria diuidit cognominata est: vel a phrygia filia Cecropis non europe. Phryx est homo ex phrygia Phrygia mulier: quod declarat maronianus ille qui dicit O vere phrygie neque enim phryges. Phrygia autem vestis dicitur acupicta non quasi id sit nomen: sed quia a phrygionibus. id est acutextoribus quos galli. broddeurs vocant facta est. acuenim intertexunt figuras & colores sicut pictores penicillis.

¶ **Frigidarius** ris. locus ubi aliquid ponitur ne calore corumpatur et dicitur a frigido das.

¶ **Frigido** das. dant. in frigidus est.

¶ **Frigidus** a frigeo ges. dicitur frigidus da. dñ. Et comparatur dñor. simus. Unde frigide dñus. sime. aduer. et hec frigiditas tis. et frigidus das. i. frigidum facere. et pdu. frī. Et est actiuum frigidus cum omnibus suis compositis.

¶ **Frigilla** le. auis q̄ frigore cantat. et vñ a frigeo ges. Fringilla vel fringuilla legitur apud festum: auis dicta q̄ frigore cantet & vigeat: vnde & frigitur qd̄ secundum perottum in cornucopiae est cum sono erigi atq̄ exilire. A quo etiā fringilla nō frigilla scribit.

¶ **Frigeo** ges. in frigium vide.

¶ **Phrygia** nis. mas. ge. dicitur a phrygia. et est phrygia q̄ dam vestis q̄ sit in phrygia: q̄ et acupicta vocat. huius vestis artifices phrygiones dicunt: quia in phrygia est reperta: vel quia illi periti sunt in tali veste facienda.

¶ **Phrygi** a phrygia dicitur hoc phrygi gi. i. phrysellū vel quedā mitra pontificalis: quia in phrygia melius fiat. Unde phrygio gas. i. phrygi apponere: vel phrygio or nare. et est actiuum. Itē a phrygia dicitur hic phrygi gi. quidam lapis qui nascitur in phrygia.

¶ **Frigo** gis. xi. xuz. vel cñ. i. coquere in patella sine aqua vel vino cum oleo vel sanguine. Et componitur cōfrigo gis. xi. xum. Item cñ de. et dicitur defrigo gis. i. valde fringere. Item cum p. et dicitur pfrigo gis. i. perfecte fringere. Item cum re. et dicitur refrigo gis. i. iter fringere. Frigo et eius composita sunt actiua. et cor. frī. et faciunt pteritum in xi. et supinū in xum. inuenitur tamen quandoq̄ in cñ. sed raro fm̄ vsum. vide in frigeo.

¶ **Frigutire** vt dixi in fringilla est cum sono erigi aut si bilare. vnde plautus in cassina. Nam quid frigituris quid istuc tam cupide cupis. Idem est et fringere apud afranium vt docet Nonius.

¶ **Frigores** ozum. numeri pluralis mas. i. febres q̄ faciūt homines frigere. et deriuatur a frigeo.

¶ **Frigosus** gorosus. gorosum. plenus frigore a frigus dicitur. et comparatur.

¶ **Frigutio**. a frigeo ges. dicitur frigutio tis. tiui. tñe. id ē iubiliter aggarrire vel frigide se ducere huc et illuc ppter frigus sicut catulus facit quando habet frigus.

¶ **Frigus** gous. neu. ge. in frigeo est.

¶ **Fritill** a frango gis. dicitur hoc fritillū li. i. molinellū in quo piper teritur: quia grana piperis vel alia frangit. et est pforatum ab inferiori. et inde piper tritū recolligit. ponitur etiam p quodā vase pforato: per quod solent pisci rapillē ne fiat ibi fraus. Iuuenalis. Paruoq̄ eadem moriet arma fritillo.

¶ **Fritillus** secundum porphirionem in horatiū est alueolus in quo iacitur alea vñ a sono eius dictus est.

¶ **Fritinto** nisipropie est hyundinum: et vt dicunt omnium auium: et precipue paruarum. vnde inuenit. Aues frutunt. id est cantant.

¶ **Friuolus** la. lum. pe. cor. i. vanus: inutilis: mendax: caudus: incertus: dubius: simulat. parui pñ. vnde friuolum quasi fere valens obolum. Inuenitur quandoq̄ scriptum per b. fribolus la. lum. sed antiquitas est. ppale autē friuola dicuntur fictilia vasa et inutilia. Authore festo.

¶ **Phryx** gis. p̄munis generis. in phrygia vide.

¶ **Frix** a frigo gis. dicitur hec frixa re. id est carbonella. scilicet parum carnis que super carbones cito solet decoq̄. et hoc frixum xi. genus sibi dictus a sono quem facit qñ ardet in oleo vel sanguine.

¶ **Frixatura**. a frigo gis. dicitur hec frixatura re. et hec frixura re. in eodem sensu. scilicet illa talis actio vel quod frigitur. Frixura descendit a frigo gis. sed frixatur a frixo frixas. frequentatiuum.

¶ **Frixit** est pteritum de frigo gis. et etiam de frigeo ges. Vide in frigeo ges.

¶ **Frixouū** ri. generis neutri. dicitur a frigo gis. et ē frizouū patella vel ferrum super quod coquitur. ppheta. Confrixa sunt ossa mea taq̄ in frizorio. Frixouū com-

ponitur pfrizouū. i. patella sartago quod idem est.

¶ **Fricura** re. in fricatura exponitur.

¶ **Fronator** a frons frōdis. dicitur hic frōdatoris: qui frondes colligit ad pastū animalū: vel qui auellit frōdes a vitibus vt citius maturecant: vel qui canit fronde: vel auis q̄dam que ex frōdibus nidum facit. vnde Aug. hic alta sub rupe canet frondator ad aures.

¶ **Fronatus**: a frons dñs. vñ frondatus ta. tum. et frons deus dea. deum. et frondosus sa. sum. Sed frōdē est qd̄ de frondibus totum est. Fronatū vel frondosum est qd̄ frondes habet. et eis abundat vt locus arborum: sicut gramineum et graminosum: Virgilius tamen confudit dicta per frondea rura.

¶ **Frondeo** des. dñi. dere. i. frondes habere vel mittere vel prodere. et deriuatur a frondo das. et compo. Frondeo des. i. simul frōdere. Defrondeo des. i. frondes amittere vel pdere. Item refrondeo des. i. iterum frondere. et hinc inchoa. frondeco scs. confrondeco scs. re frondeco scs. defrondefco scs.

¶ **Frondeus** in frondatus exponitur.

¶ **Frondcula** le. penultima correpta. parua frons. et est dimi. de frons frōdis.

¶ **Frondo** das. dñi. dare. vñ a frons dñs. et est frondare frondatum facere frondes p̄bere. et componitur defrondo das. i. frondes euellere et sunt neutra.

¶ **Frondosus** sa. sum. in frondatus vide et in frons.

¶ **Phronesis** sis. sce. ge. i. prudentia vel sapientia. et dicitur a phronos quod est prudens.

Phronesis cum gr̄ce scribitur φρονος videtur quid errauerit qui dixit Nostraveit phronesis. est enim scda lōga. phroneo dicitur sapio phronimos prudēs.

¶ **Phronitus** a phronos vel phronus dicitur phronitus ta. tum. id est prudens vel sapiens. et componitur in frontus ta. tuz. id est insipiens: insulsius. Unde Ecclesia. xxiij. Animo irreuerēt et infronto ne tradas me. sed ibi communiter legitur infronto. et produ. pe.

¶ **Phronetor** gr̄ce φροντω aduerbium est significans id quod prudenter. Sane secundum festū Cato dixit frunifcor & frunitum: nosq̄ cum adhuc dicimus infrontum certū est antiquos dixisse frunitū.

¶ **Phronos** gr̄ce latine dicitur prudens vel sapiens. et vertitur in latini: et dicitur fronus na. num. et comparatur fronus nlor. simus. Unde frone nius. sime. aduerbium. Caue vtaris si doctus haberi cupis.

¶ **Frons** dis. sce. ge. dicitur a foro. et vñ frons quasi fossa quia ferat virgulta vel vmbra. vel dicitur a fluo is. q̄ cito fluat. et hinc frondosus sa. sum. i. frondibus plenus. Et cōparat frōdosus lor. simus. vñ hec frōdositas tis. abūddātie frondis. rest frons dis. arboris: sed frons tis. capitis est: et vñ gis est sce. ge. Unde versus. Frons solum frōdis: frons est in vertice frontis.

¶ **Frons** tis. sce. ge. est capitis: sed frons dis. arboris. vide in frons dis. et ponitur bifrons tis. effrons tis.

¶ **Frontispicius** a frons tis. et specio cis. componitur hoc frontispiciū. id est in specio frontis. vnde et anterior pars ecclesie frontispiciū dicitur.

¶ **Phronus** na. num. in phronos vide.

¶ **Fructifico** cas. can. care. id est multiplicare. et est actiuum et componitur a fructus et factio. et corri. hanc syllabam si. fructifico.

¶ **Fructuarius** ris. riuz. id est utilis vel fructu abundans: vel ad fructum pertinens. et dicitur a fructus.

¶ **Fructus** a fruor: dicitur hic fructus tus. tai. vnde fructuosus sa. sum. et paratur fructuosus lor. simus. vñ fructuosus sime. aduer. et hec fructuositas tis. et p̄ compositum nem in fructuosus sa. sum. et similiter paratur. Unde hec in fructuositas tis. Item fructus ta. tum. et p̄cipū de fructu ris. quid sit fructus tricesimus sexagesimus. ceterimus habes in numeris.

¶ **Frugalis** a fruge dicitur hic et hec frugalitas et hoc le. i. vtilis. sobrius moderatus: cōtinens. vnde frugaliter aduerb. et hec frugalitas. i. vtilitas: p̄simonia: modestia: cō-

inuentia: tempa: pda: sobrietate, est vero frugalitas virtus inter auaritiam et prodigalitem et pdu. ga.

Frugeria rig. dea frugum. et dicitur a fruge.

Fruges in frux exponitur.

Frugi a fruge dicitur hic et hec et hoc frugi indeclabile: p oēs casus. i. bonus utilis valens temperatus modestus: vel dic fm p dca. q frugi est datus? huius nōis fruges: et figurate et intransitive coniungitur cū omni casu cū vtroq numero cum quolibet genere. Ecce. xxi. vñ frugi idem dicas fm p dca. de nihili cordi mandipi nemandipi.

Frugifer fruges. ppo. cū fero fers. et dicitur frugifer rum. pe. cor. i. ferens frugem. id est vtilitatem vel fructū et frugifera rē. id est terra et hic frugifer. id est ager. De fruge dicam in frux.

Frumen a fruor eris. dicitur hoc frumē nō. i. summa et eminens pars gulę: vel gutturis p̄tima pars gurgulio: nō qua abus et potus deuoratur: qua sapor ab et potus discernitur: et qua fruimur abis et vescimur et eadem rura et rumē: sed rumen in bestia. Ruda vel frumen in homine: ita vult Aug. sed in hęc dicitur gutturis est inuē rumen frumen quoq summum.

Frumentum. a fruor vel frumen dicitur hoc frumentū n. quia p̄cipuum est ad fruendum vnde frumētus sa. sum. plenus et abundans frumento et frumentis tatis. id est frumentum colligere.

Frumentum cōplectitur omēs fruges nedū triticum.

Fruor ris. ituz. tu. vel furti tu. pbat fructurus ra. rum. fructi tu. pbat fructus tuus. rui. fruor. i. vtor. differit tamē quia fruimur reb? quibus vtimur ppter illas: sed vtimur illis quibus ppter nos. Est enim re aliqua frui et inhere re ppter se: et cū diligere: fruimur ergo deo vtimur mūdo et creatis in eo. Vnde August. Vten dū est hoc mundo nō fruendū: et inuisibilia dei per ea q̄ facta sunt intellecta cōspiciant. i. de palpibus eterna capiant. Item fruimur quodammodo celestibus: virtutibus et scientia: vtimur mundanis dñitise: abis: vestibus et similib? fruimur aut offitio. et nota q frui dicitur aliquo triplici. aut sicut oblecto. et hoc modo solo deo fruendū est: quia ad bonitatē solius dei ordinatur bonitas totius vniuersi sicut bonū tot? ex eratis ad bonū dñis: vt dñ in. xi. metap̄. Alio mō sicut habitu eliciente actum fruitionis. et hoc modo beatitudi ne creata et charitate fruendū est. Tercio modo fruimur aliquo sicut ipsi fruitionis: et hoc modo fruimur potentia: cui? fruio est actus. Fruor componit. Fruor eris. id est simul frui. Itē defruor eris. i. valde frui: vel a fruitione cessare. Item pfruor. i. pfecte frui. Fruor et eius cōposita offia deponē. sunt: et factum supinū in fruitū vñ fructum: sed frequentius in fructū. vnde amplius inueniuntur ista p̄cipia in vsu. i. fructus et fructurus q̄ ista. i. fruct? et fructurus: hec em in vsu deficiunt: sicut supina a quibus descendunt a frui genitio de fruitus addita o. formae hec fruitio: de qua vide supra in dos dotis.

Frustra aduerbium. qualitatis. Linca sum. sine cā. sine effectu. vnde frustror arie. depo. olim tamen fuit cōe. i. fallere. dedige: vnde frustratus dicit laboris fructu euacuatus: illusus: et scribitur frustra et frustror per r. in prima et secunda syllaba. sed frustra nomen pluralis numer non habet r. in vltima syllaba: sed rñ in prima.

Frustrulum li. penultima correpta. dimi. de frustum et est paruum frustum.

Frustum sit. sine r. in vltima syllaba dicit a frumē. et est frustum particula carnis vel panis: q̄ capiat a frumine.

Additio.

Marcus Cato frusto panis conduc potest vel vti taceat vel vti loquatur. Vnde frusto stas. stau. stare. statum. i. in frustra diuidere: vel frustra facere: Vnde frustum aduerbium. i. diuisim vel particulatim.

Frutecum. in frutex est.

Frutex a fruor eris. vel a fruge dicit hic frutex is. i. dē: itas virgularum vel paruarum arborum vel spinarum q̄ aut dicitur frutex quasi fronde terram tegens. et. est. vnde hoc frutecum locus ubi frutices crescunt. Viere. xi. Et combusta sunt frutecta eius. et scribitur frutex per r. solaz. cor. est fru.

Vnde Ouid. de arte lib. iii. Turpe pecus mutilum turpis sine gramine campus. et sine fronde frutex et sine crine caput. Itē in li. epi. Vñs fuit apparēs frutices in p̄tice rari. Frutex est virgultum medium inter herbam quę hyeme perit et arborem quę in altū extēditur. non enim perit nec tamen ad iustā mensurā arboris crescit.

Fruticor a frutex derivatur fruticosus sa. sum. i. spinosus: plen? fruticab? et fruticor ris. i. frutices emittere: multiplicare: abidare: pullulare: crescere ad modū fruticum: et cor. ii. Iunialis. Sed fruticam te p̄lo neglecta et squalida crura.

Frux vel fruges gis. fce. ge. est: sed nominatiuus deest: at in vsu. Et scias q segetes dicuntur dū seminant a sero ris. Vñs dum colliguntur a meto ris. fruges dū fruunt a fruendo. i. vescendo. Item fruges liquide sunt: frumēta arida et sicca: et sunt frumenta omnia q̄ habēt aristas: fruges vero reliqua: sed confunduntur.

Franconia regio germaniæ inter hassiam et sueuiam Cuius vrbes sunt francfordia. bamberg. moguntia et ceterę.

Fregellarum. vetus oppidum in latio.

f

ante

q.

Fuco as. aut. are. i. colorare fucus

supponere: verbum actiui. et dicitur a fucus fm Aug. et inde fucatus sa. rum. vt dñ. p̄ap. Fucata depicta: tincta adulterina: contaminata ficta non vera diuersi coloris. fucare depingere: mēdacijs subornare. et produ. su. vide in fucus.

Fuco græce dicitur phykioo φυκιοω nam phycio et phycos dicitur alga et color.

Fucosus sa. sum. i. supunctus fuco. et dicitur a fucus.

Fucus a phagin qd est comedere dicit hic fucus c. maxior ape: migior scabione: qñ fagus: quia alienos fauos edat. Non em mellificat sed aliarum mel comedit. De quo Virg. Ignauū fucos pecus a p̄sepibus arcet. Et hinc hic fucus c. genus herbe vnde sit qdaz tinctura q̄ sit dicitur fucus. et pio quolibet colore naturali supposito dicitur fucus quia alienū mentitur colorem. Sap. xii. Rubicundum faciens fuco colorem. Item fucus ponitur quidam similitudine p deceptione: q̄ superponitur veritati celandę. Vnde Boetius de consola. Intellego inquit multiplices fucos illius prodigij.

Vtroq modo per ph. deberēt scribi sed quia in latinorum vsu transferunt per f. quoq scribuntur.

Fudi sit. dit. p̄teritum de fundo dis. et pdu. su.

Fugar a fugio gis. dicitur hic et hec hoc fugat is. affiduus: frequens in fuga. Et comparatur fugat dñ. sim? Vñ fugatier aus. sime. aduer. et hec fugacitas tis.

Fugere. penultima producta. est p̄teritum imperfectum indicatiui modi de fugio gis. vt fugi gisti. git. Et pluraliter fugimus stis. gerunt. vel gere. Item potest esse modi infinitiui verbi p̄dicti: vt infinitiui fugere. et cor. pe. et ita de similibus dicas.

Fugillator. in fugillus est.

Fugillus k. ferru quo extrahit ignis de petra. et vñ deriuari a phos quod est ignis et gero ris. qñ phos gerens. vnde fugillo as. i. ignez de petra fugilla extrahere. vnde hic fugillator ris. et hinc per figuram fugillatores dicunt vmbę demonum qui ignem ferunt.

Fugio gis. gi. tum. pponitur cū ab et mutatur b. in u. dicitur au fugio gis. i. lōge fugere. Item archifugio gis. Itē confugio gis. i. simul fugere vel ad aliquē fugere causa securitatis et auxiliij habendi. Itē defugio gis. i. valde vel deorsum vel de vno loco ad aliū fugere cā habendi auxiliij. Item difugio gis. i. diuersis modis vel in diuersas partes fugere. Item pfugio gis. i. p̄p alijs fugere. Itē pfugio gis. i. pcul fugere. Item pfugio gis. i. pfecte fugere. Itē refugio gis. i. itez vel retro fugere: vel ad aliquem fugere cā euadendi et habendi auxiliij. Item subterfugio gis. i. subtus fugere reculare renuere. Itē transfugio gis. i. vltra ad aliū fugere. Fugio gis: est actiui: et

habet significationē contrariā suę vocī. In actiua est vo-
ce signat passionē. 2 in passiua actionē. Idem est fugio
re quod fugor a te: 2 idem est fugior a te quod fugote. Itēz
omnia eius posita sunt actiua: ideo nullus miretur si di-
cemus fugio esse actiuū. Nam sic est pcul dubio: quia au-
ctoitas Puf. 2 eius significatio 2 pstruio id pstantur.
Item fugio 2 omnia eius posita faciunt pteritū in gi. 2 su-
pinū in giti. pe. cor. vt fugitū. confugitū. Et formatur pte-
ritum a prima psona pntis tps indicatiui mōi deponē-
do o. vt fugio gi. 2 supinū a prima psona pteriti addita tū.
vt fugio fugi fugitum. Item omnia corripunt hanc syl-
lam fu. in pnti. vnde dicit factus. Nō facias solus quō
fugit oīs homo: sed in pterito eā pdu. vnde quidaz. Itē
modo iure fugit: sed heri quare mihi fugit.

¶ Fugitiuus ua. uum. dicitur a fuga ge. 2 scias quod fugiti-
uus recte nemo dicitur nisi qui dñs fugit. Nā si paruulus
puer a nutrice aut a schola discesserit fugitiuus non est.

¶ Fugitoras. frquen. potest esse hulus verbi fugio gas.
et huius verbi fugo gas. vt fugito. id est frequēter fugio:
vel frequenter fugor. et cor. gi.

¶ Fugo gas. gaut. gare. i. expellere in fugam conuertere.
re. Fugo componitur a fugo gas. i. a se longe fugare ex
ab 2 fugo 2 mutatur b. in u. Itē confugo gas. i. simul fuga-
re. diffugo gas. i. diuersis modis vel in diuersas ptes fur-
gare. Item defugo gas. i. de vno loco ad aliū vel valde
fugare. Item effugo as. id est extra fugare ab ex 2 fugo
et mutatur p. in f. Item pfugo as. i. pfecte fugare. Item
pfugo as. i. ppe alijs fugare. Itēz refugo as. i. repellere.
Fugo et omnia eius composita sunt actiua et cor. hāc syl-
labam fu. sicut et fuga a quo deriuatur.

¶ Fuga autem a fugio dicitur Birria. Nihil poterit timē
do tui? esse fuga. Vltor dñpe fugat vici? ab hoste fugit.

¶ Fulmen nis. neu. ge. i. sustentamentum: firmamentus
auxilium. et pdu. pe. in ntō. sed in gtiō eam cor.

¶ Fulamentum ti. et hoc fulamen dicitur. vnde expōn-
tur sicut fulcimen et per hoc pbarur quod fulcio facit fulciui.
Nam nomina in mentum desinentia a verbis venientia
solent formari a pterito pfecto ui. mutata in mentū vt ful-
ciui fulcimentum. nutriui nutrimentum. vide in fulcio cis.
Immo a secunda indicatiui psona formantur mutan-
do s. in mētum vt sepio sepimētum. fulcimentū. &c.

¶ Fulcio is. iui. tre. id est sustentare: supponere: subleua-
re: submunire firmare adiuuare. 2 facit pteritum fulsi vel
fulciui. Vnde fulsum vel fulcitum. quod fulciui facit pbarur
per hoc nomen fulcimentū. Nam nomina desinentia in mē-
tum venientia a verbis solent formari a pterito pfecto ui.
mutata in mentum. vt fulciui fulcimentum. 2 inde fulsus
ra. tum. 2 fulcitus ra. tū. 2 hoc fulcime et hoc fulcimentum.

¶ Fulcio cōponitur affulcio cis. confulcio is. effulcio is. ppe-
fulcio is. pfulcio is. refulcio is. suffulcio is. Fulcio et eius
composita sunt actiua et faciunt pteritum in si. vel in ciui.
vt fulciui fulsi. 2 supinum in tū vel in ciui vt fulsi vel fulci-
tum. Affulcio is. si. vel ciui. tum vel citum. fm Aug. 3 fm
Pulcia. Fulcio facit pteritum in si. cio mutata in si. 2 supi-
num in tum: si mutata in tum: vt fulcio si. tum. suffulcio si.
tum. et ita tenendum est fm modernos. Licet aliquādo
inueniatur fulciui citū. sed potius antiquitas est. Quidaz
ñ vt dicit Pulcia. fulsi pterunt differentie causa: quia
scz fulgeo facit etiā fulsi. sed dic quod fulgeo 2 fulcio habent
pteritum scz fulsi. sed in supino differunt quia fulcio facit
fulsum: sed fulgeo fulsum. vnde versus. Fulcio dat fulsi
fulsi dat fulgeo fulsi. Fulsum dissimili voce supina gerit.
¶ Fulatus in fulcio vide.

¶ Fulcrum a fulcio is. dicitur hoc fulcrum cri. proprie spō-
da line pte lecti: quia fulcit lectum. inuenitur tamē quan-
doqz pro lecto quandoqz pro ornamento lecti. Vnde ful-
cratus ra. tum. fulcrum habens. 2 fulcro as. id est fulcra le-
culo facere et lectulum fulcis preparare.

¶ Fulgeo ges. fulsi. i. in um fulsum. et habet idē pteritum
cum fulcio: sed in supino differunt vt dixi in fulcio cis. 2 est
fulgere idem quod resplendere: et quia splendor ferit et
percutit oculos inuentum: ideo ponitur fulgere pro fe-
rire et percutere. Fulgeo cōponitur pfulgeo ges. i. p alijs

fulgere. resfulgeo ges. i. resplendere. suffulgeo ges. i. ppe
fulgere. Et ab his omnibus inchoatiua fulgelco pfulge-
sco: resfulgesco. &c.

¶ Fulgeo et eius composita sunt neu. 2 faciunt pteritum
in si et supinum in sum. antiqui etiā dixerūt fulgo gas.

¶ Fulgetra a fulgeo vel fulgens et ethia componit hē
fulgetra tre. id est fulgens ethia: vel qñ fulgor ethie hoc
grece dicitur chasma vulgo aeris pntus seu hiatus 2 hoc
proprie etiam dicitur splendor ignis. vide in fulmen.

¶ Fulgetum ti. i. fulgor a fulgeo ges. et pdu. ge.

¶ Fulgidus a fulgeo ges. dicitur fulgidus da. dum. id ē
splēdidus. et comparatur fulgidus dior. simus. Vnde ful-
gide dius. sime. aduerbium. 2 hēc fulgiditas tis. et fulgi-
do das. i. fulgidū facere. Fulgidus cōponitur pfulgidus
pfulgidus: ambo pro valde fulgidus et cor. gi.

¶ Fulgoris. mascul. ge. i. splendor. et deriuatur a fulgeo
ges. Vnde in euāgelio. Sicut lucerna fulgoris illumina-
uit te. 2 pdu. pe. gentiuo. vide etiam in fulmen.

¶ Fulgoris a fulgoris. dicitur fulgoris ra. rum. id est
splendidus et hinc fulgoris ras. id est splendore. et p com-
positionem pfulgoris ra. rum. id est splendidus. et po-
du. go. syllabam.

¶ Fulguratus ta. rum. in fulguro ras. vide.

¶ Fulguro ras. a fulgur dicitur fulguro ras. id est fulge-
re vel fulgure pcutere. 2 fm hoc est trāsitiuū 2 hinc fulgu-
ratus ta. rum. id est fulgidus vel fulgure percussus. Et no-
ta quod fulguro guras. et fulmino minas. fm quod sunt verbe
excepte actionis neutra sunt: et proprie non habent nisi ter-
tias psonas 2 fm hoc fulminare et fulgurare est fulmina-
re vel fulgura emittere: translatiue tamen accepta ad hoies
actiua sunt. i. fulgure vel fulmine vel aliquo quasi fulmi-
ne aliquem ferre. Et fm hanc significationē cūctos attri-
buantur sunt actiua: et eoz pposita similiter fulgurare p
splendere est neutru. et cor. gu. 2 inde in ps. vbi dñ. Fulgu-
ra conuersiones di. glo. Fulgura vel fulgora vel conuersiones.
id est clarifica: conuersiones. i. miracula fac crebescere.

¶ Fulgus a fulgeo ges. dicitur hoc fulgus vt hoc fulgur
ris. Vnde fulgureus rea reus. sed ppe fulgus: quod tñgit
fulgur quod incēdit 2 vrit. fulmē: quia fundit. vide in fulmē.

¶ Fulica a fulgio nis. deriuatur hēc fulica q. vt hēc fuler
cis. qdam auis: vel fulica b: quasi fuliga: quia caro ei? qñ
lepoua sapiat. Lagos emē grece lepus dicitur latine. Vn-
de et apud grecos lagos vocatur: 2 est hēc auis stagnens
sis. i. in stagnis 2 plaudibus moras hēc habet nōdū in me-
dio aque vel in petris quas aqua circumdat: maritimos
semper delectatur profundo: que dum pferensit maris
pmotionē fugies in vado ludit fm Bfido. 2 cor. ii. Alexā.
Cum fulcis pappisqz petunt excelsa volando.

Fulica grece dicitur λαρος non lagos et est
auis marina que & latine larus dicitur: vnde et lari?
lacus in italia dicitur est quod circa eum frequēs est ea auis
vt sipotinus recitat. Est autem nigra auis paulo ma-
ior columba: a furuo. i. nigro appellata quema dmo-
dum & fuligo.

¶ Fulgino nas. pe. cor. in fuligo est.

¶ Fuligo a fumus dñ hēc fuligo nis. i. ingredomla q de-
pendet de trabibus. 2 fit ab igne. quod autem dicit fuligo qñ
fumo ligata. et. est. Et inde fuligineus nea. neu. i. niger
vel de fuligine existens vel ad fuliginē pntens. Item a
fulgine fulginatus ra. rum. i. fuligine denigratus quod pot-
est ptiū. 2 fulginosus sa. sum. plenus fuligine. 2 cō-
paratur. Et fulgino nas. i. denigrare et proprie fuligine.
et produ. fulgo pe. nti. 3 pe. gti cor. Vnde June. Ille su-
pallū madida fuligine tinctū. Obliquus pducit acu. &c.

¶ Fulina. a fulinus dicitur hēc fulina ne. i. coquus. Vnde
hēc fulinarius rī. i. coquus. et fulinarius rīa. rum. 2 fulino
nas. i. coquinare: in fulina coquere. et produ. li.

Culina potius q fulina dicitur.

¶ Fullo. a fulgeo ges. dicitur hēc fullo nis. qui pānos pa-
rat et exandidat et eos fulgere facit. Vnde fullo as. aut.
are. id est pulcrare: decorare: demergere: vel leuiter tan-
gere. 2 componitur affullo as. i. iuxta fullere valde fulla

re leuiter tangere fm long. **f**ap. etiam dī. Fullo lanāda rīus decoratoz. et produ. pe. grī fullo nīs.

Fulminea fulgeo ges dicitur hoc fulmen nīs. Unde fulminens nea. neum. Et idas q fm opinio. **f**ug. quando duo vel tres vel plures venti in aere interceptant nubem aliquam eam confringunt et collidunt 2 ex illa collisione fit sonus in aere et pcreatur ignis: 2 sonus ille proprie dicitur tonitruū quasi tonus. l. sonus terrēs qz terreat. Splēdor illius ignis pprie dicitur fulgetra vel fulgor. Ignis ille sine iaculū ex eo factū vel ictus illius iaculū pprie dicitur fulgur vel fulgus: vel fulmen a fulgendo vel fulgus a feriēdo vel pcutiēdo. Sed pprie dicitur fulgur qz incēdit 2 vīt fulgus quia tangit fulmē quia findit. Sunt enim tria gēa fulminis vñ qd afflat: 2 tāgū ita q nō vīt. Secūdu quod vīt. Tertiu qd findit: 2 ideo cū tribus radiis depingitur fulmen. hinc 2 trīdā flammā dī habere: qñqz tamen p̄dicta nomina pfundunt 2 dicunt eē noīa vñus 2 eiusdē rei. Sed tonitruū dī quia suo sono terreat. Fulgetra vel fulgur vel fulgor quia fulgeat: fulgus quia tāgat: fulgor quia vīt: fulmen quia findat. Et p̄dictis p̄t̄z q ante fit sonus qz ignis: 2 tamen citius et ante videmus ignē q audiamus sonū. S3 qritur quare hoc p̄tingat. Ad hoc dicendū est vel vt dicant quidā q hoc ideo cōtingit: quia velocior est oculus ad videndū qz auris ad audiendū. Adus enim ab oculo exiens in ictu ipsius oculi repcutitur in re remotissima. vnde oculus excitat 2 visu illā rem statim p̄cipit: sed sonus nisi pulmo pueniat ad aurē et eā pcutiat auditu nō p̄cipitur: quia sonus ille valde remotus sensui ad aurē accedens 2 eā repcutiens: tarde auditu p̄cipitur. Frater enim albertus dī. q hoc ideo contingit: quia vis⁹ est formator qz sit auditus: 2 ideo nobilior est visus qz sit auditus. similiter aut obiectū visus est in aere nō sicut in materia tm et deferēte siue via sed est in eo sicut in spūali qd est p̄p̄cū. fm esse spūale hoc est intētionale ipsa forma est vībilis: sed non est ita de obiectis aliorū sensui. Ad enim quod est in aere fm actionē lucis hoc est vībilis: s3 id quod lux abstrahit et ponit in aere hoc nō est forma rei s3 intentio formę rei: 2 ideo aer non est albus vel niger vel alia forma in formā: qm in eo est vībilis: qz non est in eo nisi fm intentionē formę et fm esse formę quod habet in materia: ideo motus eius p aerem est subitō 2 nō in tpe: sed sonus fm suū eē est in aere: aer est in materia eius: qz verū esse soni non est nisi in aere: s3 intētio et non esse soni recipiatur in aere: 2 ideo mor⁹ soni p aerem nō est subitō sed successiue 2 in tempore: 2 id p̄ceptio visus in tonitru est ante p̄ceptionē auditus: et ideo citius videt fulmē qz audiat tonitru: 2 licet fm esse tonitru sit ante fulgur. quia tonitru est in ipsa scissione vel ruptura nubis: 2 fulgur est illuminatio ignis qui apparet nube tā scissa vel rupta. Ventus enim dīrupit nubē cū impetu et velocitate 2 in flāmat ignē ex agitatione eius in nube: 2 tūc micat ignis. huius alit ap̄ū dant exemplū aulcēna 2 agazel de muliere lauante pannos eminus vltz flauū latū. p̄cūssa enim quā dat supra pannos videt et nō audit sonus quē dedit nisi post tempus interpositū. p̄terea si aliquis aliquātrūz remotus securi pcutiat arborē vel aliud: licet post p̄cūssionem subleuet securim: tamen prius videmus securim eleuatam qz audiamus sonum p̄cedentis percussionis. vnde etiam in tonitru.

Fulmino a fulmen dicit fulmino nas. pe. cor. 2 est p̄bus neu. et aliquando actiuum. in fulgore vide.

Fulsi est p̄teritum de fulcio is. vel de fulgeo ges.

Fultus ta. rum. in fulcio is vide.

Fulueo nes. in fuluus vide.

Fuluus. a fulgeo ges. dī fuluus na. nam. i. rubens a liquantiss: vel cū nigro rubens. Et p̄parat fuluus uior. si mas. Unde fuluius siue. aduer. 2 hec fuluedo dīnis. 2 fulueo nes. esse vel fieri fuluum. vnde fuluesco is. incho.

Fumarium rīj. est caminus per quem exit fumus. 2 de ruatur a fumus.

Fumeo. a fumo as. dicitur fumeo es. mul. id ē esse vel fieri fumosum vel fumum emittere: et hinc fumesco is. inchoati. et produ. fu.

Fumidus. a fumus dicitur fumidus da. dum. 2 comparatur. vnde hec fumiditas us. 2 fumido das. i. fumidum facere: infumare verbum actiuum et cor. mī.

Fumigo a fumus dicitur fumigo gas. i. infumare. 2 cōponitur affumigo gas. in fumigo gas. pfumigo as. refumigo as. suffumigo gas. i. paz. vel ab inferiori parte fumigare. Fumigo et eius composita actiua sunt. 2 cor. mī. inde fumigabundus da. dum. similis fumiganti.

Fumo as. anī. are. i. fumo implere vel fumū emittere. 2 deriuatur a fumus. fumo compo. in fumo as. i. intus fumare. Item refumo as. i. itez fumare. Trē suffumo as. i. paz. vel subtus fumare. ex sub 2 fumo b. mutata in f. Fumo as p fumū emittere neu. est. 2 pposita fm hanc significationē neu. sunt. Similiter fumo mas. p fumo implere 2 eius cōposita fm hanc significationē actiua sunt. 2 pdu. hāq syllabā fu. Fullo Deqz pilla et⁹ fiat sub domate fum⁹.

Fumulus li. dimi. paruus fumus.

Fumus mī. dicitur quasi fos means. et est etimolo. Et hinc fumosus sa. sum. i. plenus fumo. 2 comparatur fumo sus fioz. simus. vnde hec fumositas tis.

Funalis a funus dicitur dīc 2 hec funalis 2 hocle. p̄t̄nēs ad funē et hoc funale līs. idē qd funis. 2 funale līchn⁹ ad candelam faciendā. vnde 2 sepe ponit p candelā 2 dīcunt funalia līchnis a funibus inter cēra quos ante vsum papiri cēra arcūdatos habuere maiores. vide ēt in fun⁹.

Funāmbulus li. pe. cor. est ille qui super funem ambulat. et componitur a funus et ambulo.

Functorum rīj. id est transitorum fm **f**ap.

Functus a fungor rīs. dicitur functus ta. rum. idem qz vīus: hinc functi dicebantur quoddaz genus curum quiungebantur officio et honore aliquo. Item a fungor dicitur functio nīs.

Funda dē a fundendis lapidibus: quia ex ea lapides fundantur id est mittantur. vnde a fundo dīs. dicitur. Trē inuenitur hec funda dē. genus piscatorū rhetis: qz in fundum mittatur. Item et iaculum a iado et tunc deriuatur funda a fundus fundi.

Fundamentum tī. dicitur a fundo das. dictum sic: quia sit fundus domus et est etī. Item et cōmentum: qz cōfō crasso lapide surgat.

Fundanus nī. rusticus qui fundo colit. et dicitur a fundus fundi. et produ. da.

Fundibalius. in fundibulum vide.

Fundiballista. in fundibulum est.

Fundiballī li. ge. neu. machia bellica: vnde possunt dīci fundibaliis qui talibus machinis p̄sunt. 2 videtur componi a funda 2 ballī qd est iacere vel emittere. vnde dicit in. i. Macha. c. vj. Et statuit ballistas 2 machias 2 ignis iacula et tormenta ad lapides iactandos spicula et scorpios ad mittendas sagittas 2 fundibala. Item fm **f**ap. a funda et ballī ppo. hīc fundibalus li. 2 hīc fundibalius rīj. 2 hīc fundiballista hīc. in eodem sensu. id est cum funda iactans et emittens. et cor. hanc syllabam ba.

Fundibalius dicitur a fundibula. & si α το rov βαλλειν a ballī & funda diceretur scriberet fundibalius & ita ba positione produceretur sicut in ballena & alijs multis. Ballo autem significat mitto sagitto. vulnero vt prius diximus.

Fundibula fundibule. penultima correpta. id est fundā. et deriuatur a funda.

Fundito a fundatu vltimo supino de fundo das. anī. arum. a mutata in i. breuē: 2 u. in o. sit fundito as. frequēta. id est frequenter fundare. similiter sicut formatur rogito tas. a rogatu: sic et fundito tas. i. frequenter fundo p̄bum frequēta. a fundo as. Item potest fundito frequētatū esse a fundo dīs. 2 format tunc a fundis secūda persona remota s. 2 addita to. 2 hīc fundito tas. frequenter fundere. vnde **f**ap. in amphitrione. Cum crudata tuo ista verba funditas.

Funditor rīs. qui cum funda iact. et dicitur a funda fundē. et cor. dī.

Fundo das. dauī. dare. datū. id est cum funda iacere.

vel funda lapidem mittere causa p[ro]ficiendi. et tunc dicitur tur a funda dē. Itē fundo das. dāui. dare. i. fundamen- tum facere. et dicitur tunc a fundus di. Tunc enim funda tur domus cū eius fundamentum sit: quod domus est fun- dus. Unde hoc fundamen- tis. quod modus. pe.

¶ Fundo dis. di. sum. spargere: emittere: fugare. fundo pponitur pfundo dis. i. p[ro]mittere vel p[ro]futare: p[ro]vincere: ar- guere. Itē arcufundo dis. Item diffundo dis. i. diuer- sis modis fundere vel extendere: dilatare. Item effundo is. i. extra fundere: vel ex toto fundere. Itē infundo dis. id est intro fundere vel emittere. Item pfundo dis. i. per fecit fundere. Itē pfundo. i. p[ro]cul fundere vel dissipare. Item offundo dis. i. circa fundere: vel arcufun- dere. Item refundo dis. i. iterum fundere retribuere. Itē suffundo is. i. p[ro]p[ri]e vel subitus fundere. Item transfundo dis. i. ultra fundere. Fundo et eius p[ro]posita sunt actua. et faciunt p[re]teritum in fudi et supinū in fustum. et abijcitur n. in p[re]terito et sup[er]i. Nam vt di. p[ro]ficia. in. x. li. vbi agit de sup[er]i- nis p[ro]p[ri]e terne coniuga. desinentiū in do. Illud sciendū est q[uod] p[ro]ba n. ante do. habēna q[uod] amittunt n. in p[re]terito amit- tunt eadē in sup[er]i. et geminant s. si sit pe. breuis in p[re]terito: vt fūdo di. fīsum: scando dis. di. sum. Si p[ro] p[ro]du. pe. p[ro] teriti vnam s. habent in sup[er]i. vt fundo si. sum. Comp[os]i- ta vero simplicium terminationes sequuntur.

¶ Fundula lē. dimi. parua funda.

¶ Fundulus. a fundus dicitur fundulus li. dimi. paruus fundus. Item fundulus dicitur quidam p[ro]p[ri]e paruus: qui fundo adhaeret.

¶ Fundus a fundo dis. dicitur hic fund[us] di. et p[ro] fundo aq[ue] et p[ro] agro et p[ro]p[ri]e p[ro] alodia: quia fundat aquas vel opes siue diuitias. Quia dicunt p[ro] fundo aq[ue] dicit hoc fund[us]: sed p[ro] agro hic fund[us]. Unde di. p[ro]p[ri]e. Sūdi sunt possessiōes: agri: cap[er]e: p[ro]p[ri]a vici. Fundum vnius cuiusq[ue] ima pars q[uod] ad aliquid in se liquous contineat vel ad con- tinendū facta vt doli nautis fluuij maris. Et dicit Plinio. fundus dicitur est quia in eo fundat et stabiliat patrimo- nium. Vbi aut videtur q[uod] fundus p[ro] agro sit mai[or]. ge. sed p[ro] fundo aq[ue] dicitur hoc fund[us] generis neutri. Etia hic fund[us] potest dici: sed in neutro genere magis est in viu. Sequere p[ro]p[ri]am.

¶ Funebus. in funus exponitur.

¶ Funero ras. rari. rare. i. sepelire: officiare: vt iste fune- rat cor pus. i. officiat corpus. i. facit exequias funeris et fu- nerosa officia peragit. Et deriuat a funus. et cor. ne. Itē a funus dicitur funerosus sa. sum. plenus funere: vel lu- ctuosus: vel pertinens ad funus.

¶ Funesio stas. in funus est.

¶ Fungor is. ctus. fuz. i. vi. et cōpo. defungor is. i. deor sum a functione esse. vnde quia mouetur deorum sit a fun- ctione vite. ideo dicitur defungi. i. mori. Item pponit p[ro] fungor geris. i. vii vel destruere vel destrui. vnde pfun- ctus is. tū. et hec pfunctio. Fungor et eius composita sunt deponē. et faciunt supinū in functum. Nam vt di. p[ro]ficia. in. x. li. deponē. mutant ea in ctum. et faciunt supinū. vt fun- gor functum. Quē differentia sit inter fungor et vior. dis- p[ro]p[ri]e in fruor. et.

¶ Fungus. a fos quod est ignis dicitur hic fungus gi. q[uod] fugi aridi ignē accepti concipiant et retineant. et dicit fun- gus q[uod] est a vulgo: quia sit romes ignis et nutrimentum. vel dicitur fungi a fungor is. fm vocē et defungor fm signi- ficationē: quia ex eor[um] genere quidā sunt interēptorij. Vbi et defuncti dicuntur mortui. Unde quidā. Volei leticia sa- fure mei. Inuenitur etiam fungus p[ro] veteri panno.

¶ Funiculum li. dimi. paruus funis.

¶ Funis. a fos quod est lux dicitur hic funis funis. q[uod] fun- nes ante vsum papiri olim in v[er]bo luminis fuerunt arcu- dati c[er]a. et produ. fu.

¶ Funes. a funus dicitur hoc funus ris. i. cadaver sic d[ic]i- tur a funibus accensis. i. candelis: quos funes ante p[ro]p[ri]e retrū ante papiri vsum c[er]a arcuatos ferebat. vnde fu- neris rea. reum. et funestus sta. stū. et hic et hec funebus et hocbe. officia in eodē sensu. i. luctuosus mortalis. r[ati]o disse- runt fm p[ro]p[ri]etate. quia funebus est luctuosum: et funeres

est quod ex funere cōstat: vel quod ad funus p[ro]p[ri]e. Ne- cessum p[ro] q[uod] funere est inquinatū. vel funestio as. i. fune- re inquinare. et ponitur simpliciter p[ro] inquinare. Quē aut sit differentia inter funus et cadaver: et q[uod]dam alia. dicit in cadaver. Et scias q[uod] funebus cor. pe. naturaliter. vbi l[ib]ro- rarius in episto. Ira truces inimicitias et funebus bellum. supple gerunt aut partunt.

¶ Funiculum li. dimi. paruum funus.

¶ Suo is. it. it. erat. ere. isse. fuādi do. di. futu tu. fuens et futurus. i. esse. et est modo defectuū. Tm em p[re]teritū tē- pus et q[uod] formant a p[re]terito sunt modo in v[er]bo. Inuenit it[em] q[uod]siq[ue] verbū in alijs t[em]p[or]ibus fm antiquos: et quia sum et suo sunt eiusdem significationis: et sum caret p[re]terito: et cū p[re]teritū huius verbi suo non habeat p[re]sens in v[er]bo. id sum es est accipit illud p[re]teritum mutuo: et ita ex sum es est. et ex hoc p[re]terito sui factum est quasi v[er]bi h[ab]it[us]: et cū sum es est habeat duo p[re]terita. i. ens et futurus. Ens format a sum es est. futurus a sui sed per mediū fm quod sui erat h[ab]it[us] integrū faciebat sup[er]i. futu tu. et hinc addita rus. sit futur[us].

Virgilius autem a p[re]senti vtitur cum dicit Tros tyriusue fuat.

¶ Fur a furus dicitur hic et hec fur ris. ge. cōis. quia noc- tis vtitur t[em]p[or]e. p[ro]p[ri]e quidem est fur ille qui de nocte va- dit et perfodit domos: latro qui latet in siluis: et expoliat transeuntes. vnde ille. Fur latet in fumo: latro se fert ob- uisus vitro. et p[ro]du. fu. in genituo. Hora. in epi. Et d[ic]it fal- lunt: et p[ro]funt furibus ergo.

¶ Fur a furuo. i. atro dicitur secundum Nonium & iu- risconsultos. Secundum sabinum tamen a ferēdo de- duct[us]. alijs a grēco deduct[us] placet Nam q[uod] p[ro]p[ri]e. phor- ab illis fur dicitur: fures etiam serui dicuntur. eo q[uod] furaces sunt.

¶ Furabula lozum. numeri pluralis gener[is] neutri. id est tenebrę quia furantur nobis visum et discretionem rerū. et dicitur a fur. et cor. pe.

¶ Furca cē. pponitur a fur et cilleo les. inde furca: quia h[ab]it fures cillentur. i. mouentur. et h[ab]it minus p[ro]p[ri]e q[uod] crux: quia statim strangulat et interficit. Itē furca est quoddā nutrimentū rasticor[um]. et fm hoc pponitur a frumentū et al- leo: quia cū ea mouetur frumentū in area. vel furca p[ro]p[ri]e. a ferro fers et caput. inde dicitur furca quasi ferens caput: q[uod] atq[ue] solebant deferre capita occis[orum] hoim in ea. Inue- nitur etiam furca translative p[ro] quadam violentia. Unde Hora in epi. Nature expelles furca tamē visq[ue] recurret. Furca dicitur furcatus ta. tum. quod componitur bifur- catus ta. tum. trifurcatus ta. tum.

¶ Furcatus. vide in furca.

¶ Furcella lē. dimi. parua furca.

¶ Furcelles fur componitur cum cilleo et dicitur he fur- celles furcellum p[ro]p[ri]e furcē illę vbi suspendunt fures et latrones: quia ibi cillentur.

¶ Furcifer ra. rum. pe. cor. i. ferens furcā. et componitur a furca. et fero. Furcifer etiā dicebatur olim qui ob leue de- lictū cogebatur a d[omi]no ignominie magis q[uam] supplicij cau- sa furcam circa viam ferre p[ro]dicans peccatum suum et mo- nere ceteros ne quid simile peccarent. Furcifer etiam d[ic]i- cebatur homicida dānatus ad furcam: vel qui d[ic]t[us] erat furca: quia cōsuetudo erat olim dānatos suos panib[us] por- tare ad locum suspensionis sicut legitur ch[ristum] domi- num nostrum fecisse.

¶ Furdillo a furcilles deriuatur furdillo las. i. suspendere vel concutere et componitur cum ad. et dicitur affurdillo las. i. iuxta vel valde vel ad. aliqd suspēdere vel p[ro]cutere.

¶ Furcula lē. dimi. parua furca.

¶ Furfur. a farina vel farre dicitur hic furfur ris. i. h[ab]it no: q[uod] eor[um] purgamentū est. vel dicitur a furor is. quia ob- e[qu]i iustior farina subtrahatur et faretur: et est masculini generis. et hinc hic furfur ris. q[uod] d[ic]it[ur] aut[em] q[uod] non pascitur nisi furfure. et hec eadē dicitur furfurio nis. Item a fur- fur dicitur furfureus rea. reum. de furfure factus: et inde fur simplex est latro: sed fur geminatus. i. furfur est abso- p[ro]id. Unde quidam fur simplex latro: geminatum sit ab- bus ap[ro]p[ri]o. Item furfur est mai[or]. ge. i. quidam dixerunt q[uod]

est. nec. contra quos dicitur. Furfura qui dixit semper de fure fure vixit.

¶ Furia a ferio dicitur hec furia rie. quia ferit corda hoīz et reddit ea p̄mota: vñ hic et hec furialis et hoc le. vnde furialiter aduerbium. et hec furialitas furialitatis. et furiosus furiofus furiofum. et furiositas furiositas. Sed furiofus est qui ritu nuptiarum fertur: et ab eo furor nunc recipit. Furiosus qui furit ex causa. et furiosus comparatur furor. sim. vnde furiose sius. sim. aduer. et hec furiositas. ¶ Furibundus furibunda furibundum. id est simile furienti. et dicitur a furio furis.

¶ Furio a furia dicitur furio is. verbū neutrum et absolutum primo Regū. c. xxi. Introduxistis isum ut furiret me pre sente: et ut vult. Priscia. puma persona scilicet furo et furio non est multum in usu et caret p̄terito et supino: sed mutatur tam p̄teritū q̄ supinū ab infansio nis. quod est eiusdē significationis illo et facit p̄teritū infansio et supinū infansio. Sedultus tamen finxit p̄teritum furio et furio: sed nō se quimur eum: et hoc vide in cerno. et hinc hic furor ris. Furor vel furio fm quosdam p̄ponitur de furor ris. vel de furio ris. id est valde furire: vel a furore cessare. Diffurio ris. et diffurio. i. diuersis modis fure. p̄furio ris. vel p̄furio ris. id est ante furire: vel p̄ alijs furire p̄furio ris. vel perfurio ris. id est valde vel perfecte furire. Furio cū omnibus suis compositis est neutrum et cori. fu. q̄ autem dicitur furor quasi fos vio ethy. est. et cor. p̄mā. furis p̄bum. sed furis nomen eam pdu. vnde p̄fus. Fur infans furis nō le do: crimine furis.

Seruius etiam furuit dixit in p̄terito.

¶ Furiosus in furia vide.

¶ Furno nas. in furno exponitur.

¶ Furnulus li. dimi. parvus furnus.

¶ Furnus ni. maf. ge. ōi a fure: q̄ panis ex eo factus ibi coquitur. vel dicitur a phos q̄ est ignis. Vñ furnus quasi photis vna. Vñ furnarius ris. rum. ad furnū p̄tinentis: et hic furnarius ris. et hec furnaria rie. qui vel quē cū fodit furnū. et furno nas. i. in furnū mittere vel in furno coquere. et p̄po. cū de. et ōi de furno nas. i. a furno extrahere. Itē cū in. et ōi in furno nas. i. in furnū mittere vel in eo coquere. Et est furno actus cū omnibus suis compositis.

¶ Furo ris. vel furio ris. ōi. vide in furio ris.

¶ Furo onis. maf. ge. q̄dā aīal. et ōi a furnus tenebrosus et occultos cuniculos effodit et eiſat p̄dā quā inuenit.

¶ Furoz aris. ratus. sum. p̄bū deponēs. et ōi a fur. et pdu. fu. sed furor nomē eā cor. vnde veri. Est in corde furor: sodoz tegmina furor. Hinc pōt q̄ri. an liceat alicui furari p̄pter necessitatē. Ad hoc dico q̄ licet ea q̄ sunt iuris humani non possunt derogari iure naturali vel diuino. fm alit naturalē ordinē et diuina p̄videntia instituti res infertores sunt ordinate ad hoc q̄ ex eis subueniatur hoīi necessitati: et ideo p̄ rerū diuisiones et appropriationē ex iure humano p̄cedentē nō impeditur quin hoīi necessitati sit subueniendū ex hōi rebus: et ideo res quas aliq̄ supabundanter habent ex naturali iure debent pauperū sustentationi. Unde beatus Ambrosius. di. et habet in decre. di. l. vii. c. Sicut hī. Furientū panis est quē tu detles. et nudoz indumentū est quē tu recludis. miserorū redēptio et absolutio pecunia est quā tu in terra suffodis. Sed quia multi sunt necessitatē patietes et nō pōt ex eadē re oībus subueniri p̄mittitur arbitrio vniuscūq̄ dispensatio p̄p̄uaz rerum ut eis subueniat necessitatē patientibus. Et tamē adeo sit vigenz et euidentz necessitas: ut manifestū sit instanti necessitati de rebus occurrentibus esse subueniendū: puta cū imminet p̄sonę p̄culuz et aliter subueniri non potest: tūc licet potest aliquis ex rebus alienis sue necessitati subuenire siue manifeste siue occulte sublatio: neq̄ habet hoc p̄p̄le rationem furis vel rapinę: quia per tale extremā necessitatē efficitur p̄p̄uū illud quod quis accipit ad sustentandū p̄p̄uā vitā. Similiter in casu consimili necessitatē etiā pōt aliq̄s occulte re alienā accipere ut subueniat p̄p̄mo sic indigentī: nec credo aliena sic interdiciem teneri ad restitutionē si eum contingat ad fortunam pinguiorem deuenire.

¶ Furtulum li. dimi. paruum furtum. pe. cor.

¶ Furtia fur ōi hoc furtū ti. i. aliene rei inuito dñō contractatio. vñ furtim aduer. et furtiuus na. nū. et furtiuosus fa sum. id est plenus furto qui sepe committit furtum: vel quod p̄tinet ad furtum. Furtiuosus etiam dicitur qui p̄gnat vbi merces certa paratur.

¶ Ferueo ferues. furuus furua furuum. id est niger: obscurus: fuscus. Inde ferueo ues. ui. sit. id est nigrere: fuscus vel obscurus esse vel fieri. Et hinc feruesco inchoatum.

¶ Furunculus li. dimi. paruus fur.

¶ Fusarius. a fusus deriuatur fusarius fusari. qui facit fusos. et adiectiue fusarius fusaria fusarium. quod pertinet ad fusum.

¶ Fuscina fuscine. est quoddam instrumentum ferreum et tridens quo vtuntur gladiatores ad se capiendū: piscatores ad pisces capiendos: coqui ad carnes extrahendas de caldaria vel de lebe: vel de olla. et cor. pe. Unde in Aurore dicitur. Carbones foveps vel fuscina tollit.

¶ Fuscula lg. dimi. parua fuscina.

¶ Fusco fuscas fuscant fuscare. id est obumbrare: denigrare: obscurare. Unde hic fuscator fuscatoris. et hinc fuscarius fuscaria fuscarium. quod fuscet vel aptum est ad fuscandum. et fuscus fusca fuscum. id est niger. fusco compositur confusco confuscas. Obsusco obfuscas. Fusco actiuum est cum omnibus suis compositis.

¶ Fusellus li. dimi. paruus fusus.

¶ Fusilla. a fundo fundis dicitur hic et hec fusilla et hoc fusile. quod tantum funditur: ductile quod tantū malleo p̄ducitur fm p̄as. et cor. si.

¶ Fusorium fusorū neutri gener. vas in quo aliquid infunditur. et dicitur a fundo fundis.

¶ Fustigo. a fustis dicitur fustigo fustigas. verbum actiuum. id est verberare: quasi fustē agere ex quibus videt esse compositum: vel sit ethymo.

¶ Fustus a fugo dicitur hicustus hulus fustis. id est pelus vel baculus ad verberandū: et dicuntur pali fustes q̄i fixi stantes: quia fissi in fossis stant.

¶ Fusus. a fundo fundis fudi fusum dicit fusus fa. sum. id est fugatus vel p̄strat: sparsus. Unde hec fusio fusio: nis: et fusim aduerbium. Item a fundo fundis. hic fusus fusi. id est instrumentū fusi. quia p̄ eū fundat q̄ netū est. et p̄ponitur fustus fusi cum dis. et in. et p̄o. et dicitur diffusa si. et in fusus si. p̄fusus si. et pdu. fu.

¶ Futilis. a fatus ōi hic et hec futilis et hoc le. q̄ cito et facile decurrit vel decurrere pōt: vel futilis ōi q̄ nihil pōt retinere: quēadmodū nec illud vas q̄ ōi fuit. Unde p̄pe futilia dñr vasa illa fictilia q̄ cassia et rimosa nō tenent ea q̄ immutant: et hinc facta translatioe futilis ōi hō vanus: supluus: loquax q̄ nihil scit celare nec audita pōt retinere: nec abscondere. Et fm Aug. Futilis deriuat a fatus p̄ vase. Sed cū futilis pe. cor. et oīa noīa in illis desinētia a nominib⁹ deriuata pdu. pe. vt a fenex futilis. a puer puerilis. deriuata p̄o a p̄bis eā cor. vt a volo volatilis. a lego legibilis. videt mibi q̄ futilis deriuat a p̄bo. et hoc di. pulc. in. iiii. li. Vñ di. q̄ a furio tis. deriuat futilis ab vroz vtilis. et cor. pe. Hoc etiā p̄ in his p̄lib⁹ Aug. Futilitas illud q̄ nulla receptio claudit. Sic homo futilis est: diuulgās omne quod audit.

¶ Fusio. a fatus ōi fusio fustis. tiul. tire. i. vana loq̄ vñ fundere. et p̄po. effusio tis. tiul. i. valde vel vana loq̄ vel ex toto fundere. et pdu. fu. Vñ Boetius in arte poetica. Effusio leues indigna tragedia versus.

¶ Fatus a fundo dis. deriuat hic et hec fatus q̄dā vas in tēpio vbi repōebat q̄ de sacro restabat. Nō ei licebat cui q̄ manu t̄gere vñ effundere. vas aut illud os hēbat ap̄us et latē: fundū p̄o acutissimū adeo q̄ stare nō posset. Vñ ita tūm inclinabat ita q̄ illud sacrificiū q̄ in⁹ erat effundebatur: q̄ nō licebat illud refuare. Vñ a fundēdo fatus dices batur. et hic hic et hec futilis et hoc le. fm Aug. vel fm pul. a futo tis. dicitur futilis tile. et hoc rectius videt cū cor. pe.

In futili vase ponebatur aqua ad sacrificiū apta: quā nephas putabāt in terrā ponere. vnde ne quis incautus in terrā demitteret angustissimo erat fundo:

Futo a fute deriuat futo as. aui. are. i. arguere: puincere: pfundere: reprehendere. Et po. confuto as. i. arguere: puincere: pfundere. Itē refuto as. aui. are. i. rēnuere: recusare. Et descendit futo a fute. q. qui futeat p̄bū vel p̄ba fundit: sicut illud fudebat qd in fute. i. illo vase reponebatur. Futo et eius composita sunt actiua z pdu. fu.

Futuo a fute dicitur futuo is. tui. tuiū. penul. in sup̄ no producta quod est uerbum satis commune: per quod lacura humani gñis restauratur: scilicet coire. Et v. a fute tis. Qui eizalē actū exercet aliqd fundit. z cor. fu. fm hug Quia futuo primam corripit Non a futio aut futis de duci videtur. Vir autem futuit mulier futuitur. Mart. Vult futui gellia non parere.

Futurus pōt eē p̄cipium de sum es est. z format a futu. addita rus. quod oliz fuit sup̄nū de suo is. ui. tū. fu. Mi de in suo is. Item pōt esse p̄cipiū de fio sis. vt dixi in fio sis. Et si q̄ras quō dinoscitur qñ est p̄cipiū de sum es est: z qñ de fio sis. Ad hoc dico q qñ futurus exponit p futu- rum de sum es est: tūc est eius p̄cipiū vt sum futurus epl̄ scopus. i. ero epl̄s. Si aut̄ exponat p futurū de fio sis est p̄cipiū de fio sis: vt ego sum futurus miles. i. ego sū miles. Hic nota q̄ generalis regula tradita est a Paul. Quē cūq; casum regit indicatiuus: z quilibet modus eius gerundii sup̄nū: z p̄cipiū qd ab eo descendit. Sed p̄sca. non ponit exēplū nisi de obliq̄. Et ideo dubitatur de nominatiuo utrū regat ab infinitiui: a gerundio: sup̄no: vel p̄cipio. Et videt q̄ sic: quia sicut dicit bene. Ego sum miles v̄l epl̄s: ita bene dī. Volo esse miles vel epl̄s: venio cā siendi miles: sum futurus miles. vado factus miles e h̄mōi. Ad p̄sca dico q̄ regula p̄sca. intelligit de obliq̄: quis tñ z non de ntō. vñ impossibile est q̄ infinitiui gerundii sup̄nū z p̄cipiū regant ntñ. vñ dī dicitur. Tu es futurus miles: futur⁹ p̄struitur cū miles p̄ determinationem: sed non p̄ regimē: quia qualis casus p̄cedit: talis dī sequi: vt sum futurus epl̄s. Disce o: hōis futuri epl̄: p̄o homini futuro ep̄scopo. Vnde hōiem futur⁹ epl̄m. Sau- deo de hōie futuro de epl̄o. Sed de vocatiuo dubitatur: an sit dicendū. O homo future ep̄scopo v̄l epl̄s. Dico q̄ debet sequi vocatiuus. vnde dicendū est. O homo future ep̄scopo: non epl̄s: licet qdam p̄trariū dicant. Similit̄ cum dico volo esse bonus vel miles: bonus p̄struit cū eē p̄ determinationē. Mi volo p̄ regimē: z euocat ab hoc p̄bo volo mediante hoc infinitiui esse. Si ergo dico. volo bonus nihil est: quia hoc p̄bū volo habet istā vim mediante infinitiui: quia non habet per se. Vnde cum dico volo esse bonus. hoc totū esse bonus ponit loco vnus ac cūctiui. De hoc etiam dixi supra in quarta parte vbi egi de alleorheta fm p̄sca. in cap. de euocatione. Et scias q̄ futurum tribus modis p̄nundatur. vt dicam in somnu. Vnde etiam in gallus in astrum: et in demon.

Verum quidē est participio v̄cī casus addi posse vocatiuū: vt ap̄d Propertii lectule delitijs facte btē meis. Verum vt Valla docet quādoq; intercedit verbum substantiuum aut eius participium aut p̄ exp̄ssio nemalicuius vt p̄nominis additi: intelligitur debere exprimi non sequetur vocatiuus sed nominatiuus: vt quo fugis Aenea: extremus oīm nō extreme. Itē quid ais tu vir pessimus: sine te autem dicam. qd ais vir pessime. Stultum autem est dicere illud eē bonus poni p̄ccusatiuo: quia si determinet trāsfitionē verbi diceretur. volo esse bonum. id est existentiam bonam aut ens bonum.

Fututum pe. cor. est sup̄nū de futuo is. Fututum a futuro pdu. pe. sicut fututor ap̄d Mart. Fucinus i. curta. magnus lacus mariorum in italia. Fulginia vrbs vmbrie inter spoletum & nuceriam. Furlino ciuitas in latio vel campania. Fundi vrbs latina in appia via. vnde vinum fundanum. Alij ponunt in campania quod pax differt. Fursi dicuntur tres filie acherontis & noctis scilicet

alecto. tifiphone. & megara: hē torquēt inferos & p̄ capillis habent angues. Vocantur etiam dirē & eumenides & inferne canes.

O Apud latinos null⁹ syllabe est terminalis: nisi cū loco d. vel b. ponitur: vt in ad vel sub vel ob p̄positiōe vt ager: aggredior: suggero: oggannio.

Gabaon fuit qdam ciuitas. vnde hēc gabaonita tē. no men patrū: z eadem ciuitas gabaon dicitur. z acu. in fine gabaon. vide in eneus.

Gabellus li. proprium nomē cuiusdam viri produ. pe. Vnde in Euraia dicitur. Angelus implet opus iamq; gabellus adest. zc.

Gabriel hebraice in nostra lingua interpretatur fortitudo dei. vbi enim potentia diuina vel fortitudo manifesta tur gabriel mittitur. vnde cum dominus erat nasciturus z triumphaturus de mundo et diabolo ad mariam gabriel missus est: vt illum annunciat qui ad bellandas aereas potestates humilis ventre dignatus est. Et scias q̄ ille archangelus gabriel summus inter archangelos qui apparuit marie apparuit ioseph zacharie: et pastoribus. Vnde ougenes tractans illud matthel. ii. Angelus domini apparuit in somnis ioseph: dicit. Quis angelus. et respondet ille ipse qui ad Mariam destinatus fuerat gabriel venit annunciare ei qui ad zachariam in templo locutus est: qui et ioseph paulo superius visus est: ipse nunc per somnum ostendit se ioseph sanctus angelus gabriel. ipsi enim iniunctum fuerat et commendatum generationis dominice sacramentum. propterea z digne gabriel appellatus est: qui interpretatur fortitudo dei. Illius nāq; incarnationis sacramentum commendatum habebat qui veniebat ad bellandas aereas potestates. Item etiam angelus ad illos bene vigilantes pastores venit: et domini generationem eisdem nūciauit. Angelus inquit stetit iuxta illos. zc. Et produ. pe. genitui gabrielis.

Gaddir gad diris generis neutri. ciuitas est in hispania. et corripit penultimā genitiui. et desinit in tr. cor. z scribitur per geminum d.

Gades dis. fœminini generis. ciuitas ē. z gades dis. in fine hispanie quē diuidit europā ab africa: in qua Iber culi colūne inferunt quē de nomine insule dicte sunt gades. inde terreni maris faucibus oceanus estus immittitur. et est a continente terra centum viginti passibus diuisa quam tyrii a rubio mari profecti occupantes in lingua sua gadem. id est viam sepram vocauerunt. quia arcuē p̄ta sit mari. Et nota q̄ colūne quęcūq; sint posite a viris formibus in eo loco vltra quem subingare populos nō potuerunt generaliter dicuntur gades a gadibus herculis. vel quia quasi pro sepe et termino posite sunt.

Gaisus gai gaio. ppulum nomen cuiusdam viri blisylabicum est. quia i. est duplex consonans qñ ponitur inter duas vocales: sed in vocatiuo est monosyllabū. scilicet gai. z est ibi i consonans. De hoc plenius dixi in tertia pte vbi egi de formatione vocatiui sc̄be declinationis.

Caius a gaudio dicitur & tamen per C. scribitur verum vt g sonat. Est autem multorum pronomen. vt C. cesaris. &c.

Gala gr̄ce latie dicitur lac. declinat aut̄ hui⁹ galactos. Galata tē. generis cōis nomen populi: ad quē scripsit beatus paulus. z dicitur a gallus. Itē galata est nomen gentile. vide in gallogrecus. z cor. pe. galata. Vnde in aetora dī. Vnde petit galatas phrygiā lustrās regionē.

Galata si primam corripit quomodo a gallo venit: forte scripsit a gala. Scribitur autem galatia sine h. gr̄ce. Galatinus dicitur lactens ac lactatus. Galea gr̄ce muscipula galeotes feles seu cattus. gale gales mustella.

Galatia galatie. prouincia galatarum. et dī a galata. Galathice. a gala le. galathice dārū. letiā. lautiā sc̄z abt̄ delicat: proprie ex lacte et intestinis facti. vnde galatinosus sa. sum. i. delitiosus.

Gamo græce nubo dicitur latine. et inde gamos. id est nuptie vel vxor vel mulier. et componitur monogamus. vni gamus. bigamus. trigamus. quadrigamus. pentagamus. sexagamus. scilicet qui vel qui vni vel duobus vel tribus vel quattuor vel quibus vel sex nupsit. inde hec monogamia. vni gamia. bigamia. trigamia. pentagamia. sexagamia. propter quas quis dicitur monogamus. vni gamus. et sic de singulis. et cor. ga.

Gameo est vxorem duco. gamete vxor. gametes maritus gamelia celebratio nuptiarum. gamelios & gamelicus nuptialis. gamos nuptie: unde monogamos digamos. &c. non vni gamus. bigamus proprie: quia vox græca latinas nuptias spernit vulgo tamen bigamus dicitur. & bigamia.

Gamea in gameum est.

Ganearia. a gamea quod est leccacitas dicitur hec ganearia res. i. taberna: quia ibi multa inuita gantur. et hic ganearius. i. tabernarius. et hec ganearia. i. tabernaria.

Ganeo is. masculini generis. id est leccator. in gamea est. et derivatur a gameum.

Ganeum a ganeo nis. dicitur hoc gameum nei. scilicet locus in terra defossus ad quem ad ludendum et scondendum conueiebant. Sed vbicunq; est leccacitas ille locus potest dici gameum: quia ibi multa inuita gantur. et hinc hec gamea neq; leccacitas qui in gamea fit. Inuenitur quādoq; gamea pro putana: sed hoc fit propter expressionem leccacitatis. A gamea derivatur hic gameus nei. luxuriosus leccator: qui potius gameo dicitur.

Ganges gis. masculini generis quiddā fluvius qui exiens de paradyso pergit ad regiones indię. hic et phison dicitur. id est caterus: quia decem magnis fluminibus sibi adiunctis impletur et efficitur vnus. et ganges dicitur a gangarus qui fuit rex indię.

Ganio nis. nut. nire. id est intendere vel nutrire: latrare: irridere vulpius est. hoc enim prope agunt vulpes. vna vulpes ganit: alia ogganit. et translatiue trāsfertur ad homines leccatores et leccatrices qui inutiliter multa ganunt maxime cum se puocant ad luxuriā. ganeo ponitur cum ob. et mutato b. in g. dicitur ogganio is. i. contra ganiens tem ganire vel garrire. et ponit quādoq; pro respōdere. quādoq; pro stulte loqui. quādoq; pro inculcare. Gancio neutrum est cum omnibus suis propositis. In Grecis. dicitur. hanc nire equas: grunit porcus: pipat quoq; nifus. Scēdit aper vulpes ganit sed rudis asellus. Sed vide quod gamo primā cor. licet hic producat.

Immo producit: unde Iuuenalis appula ganit. &c. & scribitur fere per n. geminātū. Ganeo etiam producit primam. vnde idem. Sed laudem siliquas occultus gameo pultes.

Garamas mātis. mas. ge. quiddā rex fuit apollinis filius. unde et garama me. quoddā oppidū quod ille in africa cōdidit ex suo nomine garamā appellavit. et hic hic et hec garamas tis. quidam populus africa illam locum inhabitans. unde Lucanus nudi garamantes arant.

Garganus ni. mons est apulie. pe. pdu. s. pro hōie cor. vñ p. Mōs est garganus: s. garganus incolae montis.

Garrio ris. riui. nire. et est garrire. hōsari: gaudere: blādiri: locari prope tñ est multa hōia dicere: sordide loq. ille enim garrat qui multa verba dicit. garrio pro. aggarrio ris. i. valde vel iuxta garrire. vel cū garriente garrire: cōgarrio ris. similiter garrire. degarrio ris. i. valde garrire vel garritu cessare. pgarrio ris. i. p. alio garrire. oggarrio ris. i. cōtra garrire. regarrio ris. i. itez garrire. suggarrio ris. i. post vel pax vel subius garrire. Garrio et eius cōposita neutra sunt: et gemināt. A garrio hic garritus tus. ni. pe. s. r. r. produ. et a garrio io. mutata in uio. dicitur garculo garrulas. verbum dimi.

Garrulus la. lum. dicitur quasi graculus. et dicitur prope garrulus qui vulgo verbosus appellatur: accedente letitia nec volens tacere. et est sumptum nomen a graculus qui est avis: quod graculi impotuna loquacitate semper strepunt: nec vnq; quiescunt. unde hec garrullitas garrulitas

ris. id est verbositas vel talis letitia.

Garrulo las. in garrio est.

Gauata. a cauo as. dicitur hec ganata te. vas escarium quasi cauata. g. posita pro c. et differt a concha. quia hec est cana. illa concaua. et produ. ua.

Gaudeo des. gaudius sum. hōi neutropassiuus. et sunt quinq; qui continentur in his hōibus. Quinq; puer numero neutropassiuus tibi do. Gaudeo cū fio. soleo simul audio fido. et facit supinū gaudū: deberet tamen facere gaudus: sicut audio ausum: quia formatur supinū a prima persōa pñsentis indicatiui modi deo mutata in sum: vñ audio ausum: video visum: ardeo arsum. Gaudeo etiam i. post u. assumpsit euphōniz cā: et sic facit gaudium. vt dī. pasc. vt in doctrinali dicitur. Gaudeo gaudium pber: vult regula gaudium. et pstruitur gaudeo cū ablatō sine pñpōne: vt gaudeo societate tua: gaudeo bono tuo: s. aliqñ inueniat cōpñpōsitione. A gaudeo hic et hec et hoc gaudens tis. et gaudius sa. sum. et gaudisus era. rñ. omnia eius pñcipia. Item a gaudeo hoc gaudii dis. et est fm. pñp. gaudii letitia ai: exultatio hōi atq; mēbrioz. vide hoc in let. et in spes.

Gausape pis. neu. ge. i. mātis. et inuenit pro quodā gñe pallis: cum deberet regulariter facere ablatum in i. frequens vsus habet vt faciat in e. tñ. Et ab isto ablatiuo fit plura le gausape: nam a gausapi gausapia deberet esse nō gausapa fm. lūg. pñp. aut in. i. uis. lib. sic dicit. Antiquissimi et hec gausapes et hec gausapia et hoc gausape. et pñale neu. hec gausapa: quasi a nō gausapi pñp. inueniunt. Itē in eodē gausape facit ablatum in i. Boetius in li. sermoni. Gausape purpureo mensam pterit et alter. vnde pñp. quasi in e. tñ. desinente supradicti nominis ablatiuo gausapa dicit pluraliter non gausapia. A chlamydes regum tam lutea gausapa capitis. Seneca ouidiū sequens. Gausapa si sumptis: gausapa sumpta pbat. gñis aut pluralis facit gausapi. format em ab ablatiuo gausape e. mutata in um. sicut nux nucum. fursure fursurum. dactius pluralis facit gausapius.

Gaza ze. ze. ge. linguis pñp. dicuntur diuitie thesauri vnde hoc gazeti ti. pe. pdu. gazay repositiui: quod et p ipsa gaza ponitur. et hec gaza ze. qdam ciuitas palestine: quia ibi cambises rex persarum thesauros suos posuit cum bellum egyptijs intulisset. vnde hoc gazeti ti. vinuz inde latū. Et scias quod gaza pdu. primā positione: quia z. est duplex consonans. vñ vitiosum est illud. Condere gaza polo saccos vacuare gazatus. cū vocalis aī z. in fine pñcedente dictionis inuenitur breuiari. vnde Iuuenia. S. tibi loptē referentur scriinia mœche. Sed pñp. hoc non recipit nec commendat.

Gazetum ti. in gaza exponitur.

Gazophylaciū. gaza pro. cū phylax quod est fuare. et dī gazophylaciū cī. arca vel loc. vbi cōis cōsus reponeret. vel vbi in tēplo colligunt ea qui in vsus indigēt supāperū referunt fm. lūg. In hysto. aut sup euāgeliū dī q gazophylaciū erat arca desup foramē hñs posita ad dexteraz ingrediētibz pñra altare in q mitebat pecunia offerētū ad sartatecta tēplū instaurāda et seruabatur. In ezech. aut gazophylatia dñr cellule parue vbi thesauri recōduntur.

Gazophylax cis. vñ lagis. vñq; em inuenit: mas. ge. et vñ a gazophylati. In Josephus. Nō pñmisit vt qñ opus eēt a gazophylage peteret et idē pontificē. In maclē et ezechia gazophylacē. Et dī a gazophylax. q pñest gazophylado. vel qui custodit vel qui seruat illud. et cor. gazophylax pe. in nō. sed in grō eā pdu. scilicet gazophylacis.

Phylace dī custodia: phylasso custodio. Gazophylax potius gazophylactos faceret sicut arctophylax arctophylactos facit.

Gazula le. dīmi. parua gaza.

Gabiorum. fuit vrbis volscorum in latio. euerfa tandem a romanis. Inde gabinus a. um.

Gaballi populus gallie celtice in arelatensi ducatu.

Gades gadium est insula oceani vltra bethycam hypaniā circa columnas hercules. Inde gaditanus.

Gaddir est vrbis in gadibus. vel ipsa insula.

Geon est fluuius per ægyptum & æthiopiā fluēs. alio nomine nilus. & oritur a fonte paradysi.

Galatæa nympha marina. filia nereï & doris.

Galatia vel gallogræcia est prouincia asiæ minoris. Nā galli olim agros phrygiæ lydię & paphlagoniæ occupātes. eos a se denominauerunt galatiam. & ipsi dicti sunt galatę vel gallogręci.

Galætia vel galatia est prouincia hispanię. habēs ab oriente sequanā fluuium a meridia lusitaniam. ab occidente & septentrione oceanum.

Gallogræcia regio asiæ quę & galatia. Vide supra.

Galeus e longa. fluuius calabryę prope tarentum.

Gallenus pergamenus medicus p̄stantissimus tēporibus. Antonij imperatoris.

Galilæa est pars iudeę trans iordanem coniuncta syrię & arabie.

Gallia regio europę inter hispaniam & germaniam sita: diuiditur in tres partes quarū prima dicitur belgica. altera vocatur celtica vel lugdunēsis. tertia vero aquitania. Prima est propinqua germaniæ scilicet a scalde fluuiū ad sequanā. Altera sequana fluuiū ad flumen garumnā. Tertia a garumna ad pyreneū mōtem vel ad hispaniam. Et etiam gallia in italia quam itali vocant galliā cisalpinā & vulgo lōbardia dī.

Gallus fluuius phrygię cuius aqua potantes facit furere. Ouidius. Amnis it insana nomine gallus a q̄. Hinc dicebantur galli sacerdotes cybeles deę phrygię qui se castrabant & inter sacrificandum furiose se habebant. Lucanus. Crinę protantes Sāguinei populi vlularunt tristia galli.

Ganges magnus fluuius indorum ex fonte paradysi ortus. Inde gāgeticus. id est indicus. Lucanus. Et quas sentit arabs & quas gangetica tellus.

Gangaridę populus indię iuxta gangem.

Ganymedes filius trois regis troię ob admirandam pulchritudinem suam raptus ab aquila & pincerna iouis factus.

Garamantes populus libyę vel aphyrię.

Garganus mons apulię. Lucanus. Appulus adriacas exit garganus in vndas.

Gargara pluraliter mons & oppidum sub monte in mysia. & pro tota regione ponitur. Alij volunt esse cacumen montis idę.

Gargarus est lacus phrygię iuxta idē montem. ex quo lacu scamander & simois fluuij decurrunt.

Garumna fluuij gallię qui celtas ab aqtania sepat.

Gaurus mons cāpaniæ non procul auerno:

Gaza vrbs palestinię vel iudeę. vbi olim regia gaza id est pecunia erat.

G

ante

E

Greçe latine dicitur terra. vnde

Hic geon fluuius de paradiso exiens. & vniuersam ethiopiā dicens dictus sic: quia incremento suę inundationis terram egypti irriget. Hic apud egyptios nilus vocatur propter limum quem trahit qui efficit fecunditatē. vnde et nilus quasi nilon. id est limus trahens. Nam antea nilus latine melo dicebatur. et scribitur geon per e non per i. fm l̄bugu. et p̄ap. Et etiā fm l̄ndoz. xxiij. libro etimologia. vbi agit de fulminibus. Vnde patet q̄ gesi. i. & Ecclē. xxiij. dicendum est geon et non glon. Glon enim est quidam locus in quo inunctus est salomon in regem. De quo habetur in. iij. libro. Reg. c̄p. i. Et posuerunt inquit salomonē super mulam regis dāuid: et adduxerunt eum in glon: sumpsitq̄ sadoth corru olei de tabernaculo et vnxit salomonem.

Ge greçe scribitur γη & profertur gi quę est terra vñ

quidam ad p̄nunciationem respicientes h̄ verterunt in i vt paraclitus pe. longa pro paracletus. glon pro geon. Sicut contra ecclesia secunda longa deberet esse & greçe profertur ecclesia. Terra etiam gea dicitur greçe γαια per ai diplithongon q̄ p̄fert vt æ.

Gedeon interpretatur experimētum iniquitatis eorū. Frequētibz enim documentis informatus est quasi p̄sagio contra hostes victoriā futuram experiretur: ex quo futuro experimēto ethymologiam nominis sumpsit. Et deducitur h̄c gedeon huius gedeonis. produ. pe. geniti ui. vnde in Muroz dicitur. Angelus accedit cum gedee ne loquens: et aculatur vltima in fine in nominatio.

Gebenna. vide in gebennon.

Gebennon. ge. compo. cum bennon quod fuit nomen populi cuiusdam hominis. et dicitur gebennon scilicet vallis quedam iuxta hierusalem que fuit filiorū bennon. et inde dicta est gebennon. quasi terra bennon vel filiorum eius. Et fuit hec vallis olim consecrata idolis. et sce lere idololatrię plena. repleta est cadaueribus mortuorū: ibi enim hebrei filios suos immolabant demonibus. vnde dicta est gebenna. id est locus ignis et sulphuris: infernus vel poena inferni. Futuri enim supplicij loc⁹ vbi peccatores sunt crudandi p̄dicti loci vocabulo designat fm l̄bug. Hierony. etiam dicit. Nomē gebenne a valle idolia consecrata iuxta hierusalem traxisse putant: quę repleta est olim cadaueribus mortuorum quam Josias contaminaſſe legitur. uij. Regum c̄p. xxiij. b. et hac similitudine ne trahitur ad infernum in quo sunt mortui sempiterni. Vide in Bacha.

Gela a gelu dicitur hec gela gele fluuius sicilie qui frigidus est. vnde quedam ciuitas dicta est. et h̄nc gelatus gelata gelatum.

Geliciūm gelicidij. id est gelu cadens. et componitur a gelu et cado cadis.

Gelima. a gelu et ligo ligas. et manu componitur hec gelima gelime. id est garba vel coma segetis: quia cū manu ligatur per genu.

Gello lonto. in gillo est.

Gelo gelas gelaut. id est restringere terram gelu prope. et dicitur a gelu. Et componitur a gelo gelas. id est valde vel iuxta gelare. Item congelo congelas. id est simul gelare. Item degelo degelas. id est valde gelare: vel a gelu remouere. Item regelo regelas. id est iterum gelare: vel a gelu remonere. Et ab istis inchoatiua congelasco. &c. Gelo et eius composita sunt actiua: licet innentantur quādoq̄ in absoluta et passiva significatōe. vt gelat terra. id est gelatur. et cor. hanc syllabā ge. Vnde Ouidius in. xj. meta. Congelat et paruulos vt erant indurati. Item Lucan⁹ in. iij. Nec pallas spectare potest vultusq̄ gelassent.

Gelonus geloni. quidam populus: quia sit frigide zone propinquus. et dicitur a gelu.

Gelos greçe dicitur r̄sus.

Gelu. ge. id est terra componitur cum ligo ligas. et dicitur hoc gelu in declinabile in singulari. sed gelus gelus in plurali: quia omne nomen quartę declinatiōis desinēs in u. est in declinabile in singulari numero: vt veru: gelu: coruu. et dicitur sic: quia liget. id est stringat terram. vnde de gelidus gelida gelidum. et comparatur gelidus gelidior gelissimus. vnde gelide gelidius gelissime. aduerbiū. et hec geliditas geliditatis. et co. ge. Ouidius in episto. Quęq̄ micat gelido parrhasis visa polo.

Gembundus da. dum. id est similis gementi: vel qui facile gemit. et derivatur a gemo mis.

Gemellipera r̄e. pe. cor. quę geminos parit. & componitur a gemellus et pario vel partens.

Gemellus. vide in geminus.

Geminus nea. neum. vide in geminus.

Gemino a geminus dicitur gemino geminas geminaui. id est duplicare. et componitur congenino congeninas. Item ingemino ingeminas. et est actiuum gemino cum suis compositis. et cor. mi.

Geminus. a gigno is. d̄f geminus na. n̄. i. duplex vel

duo. vnde gemini dicuntur duo simul nati. et non tñ duo simul nati dicuntur gemini: sed etiam plures. de geminis vno abortiuo: alter qui legitime fuerit nat⁹ vopiscus appellatur. gemini etiā qñq; dicunt pares similes equales. vnde gemellus la. lñ. dimi. Item beniamin: q; vtraq; manu ēq; utebatur pro dextra geminus est dictus. et eius filij geminei. vnde. iij. regū. ca. xx. Vir gemineus. et videtur q; deberet dici vir geminus: ut q; i esset in penultima syllaba si vsus non obliteret: quia cōter v; gemineus. p. e. vi de in beniamin. Hic nota q; in pmo Regū. ca. ix. Saul dicit. Nunquid non filius gemini ego sum de minima tribu israel: et cognatio mea nouissima inter oēs familias de tribu beniamin? Item iudich. c. vi. simul respōdit gedeon angelo dicenti. Uade in hac fortitudine tua et liberaberis israel de manu madiā. Ecce inquit gedeon ad angelū famula mea infima est in manasse: et ego minim⁹ in domo patris mei. vbi in pmo Regū. c. ix. dicit magister lūgo in postillis. Nota hic duplicem opinionē. Quidā dicit q; geminus fuit quidā viliissimus ex tribu beniamin: q; sepe legit impiorat⁹ fuisse posteris suis et de illo fuit Saul vt dicunt. Sed Ioseph⁹ dicitur. Dicit est q; Lys nobilis fuit et potens et Saul stren⁹: hoc magis credimus. vnde dicit⁹ sicut hebrei dicunt: q; in hebreo idē est qd fili. lamin. i. quod gemini. et interpretatur dextra. idē ē ergo beniamin quod filius gemini. et conuerso. Est ergo sensus huius qd v; hic. Nunquid non filius gemini ego sum. id est de tribu beniamin q; minima erat: quia fere destructa fuit ppter vxorē Leuite. vt legitur iudich. xx. c. vnde sub iūgit. De minima tribu israel. vel forte hoc dicit ex humilitate. vt. i. cor. xv. Paulus dicit. Ego sum minimus apostolorum: qui non sum dignus vocari apostolus.

¶ Gemisco scis. in gemo mis. vide.

¶ Gemma a gūmi v; gēma mē. qñ gūma: q; instar gūmi transluceat. et scribitur p duplex m. vñ p; q; pdu. pma. vñ dūb. Nec precius stupit gēmas aurūq; popoli. Et inde gemmat⁹ is. tum. gemmis abundans. et pparatur.

¶ Gēmo mas. a gēma v; gēmo as. aut. are. i. resplēdere. Itē gēmare. i. gēmis ornare. et ppo. cōgēmo as. i. siml gēmare. degēmo as. i. valde vel deorsum gēmare: vel gēmas auferre. egēmo as. i. degēmare. ingēmo as. regēmo as. Gemmare p gemmis ornare actū est: et similiter pposita ab eo fm hanc significationē actus sunt. S; gēmare pro resplendere neu. est. et scribitur per duo m.

¶ Gemmosus. a gemma dicitur gemmosus sa. sum. id ē plenus gemmis vel pulcer. et comparatur. vnde gēmo se sius. sime. aduer. et hec gemmositas tis.

¶ Gemmula le. dimi. parua gemma.

¶ Gemo sa. mul. itū. vñ hic gemit⁹ tus. tul. et gemēd⁹ da. dū. i. dign⁹ gemit. vñ dūis greg. Quisq; talis gemēd⁹ ē: q; nō gemit. et gemebūd⁹ da. dū. Gemo ppo. p gemo is. i. siml gemo. igemo is. i. valde vñ in⁹ gemo. et p gemo is. i. pcul gemo vel palā gemo. Itē regemo is. i. iter gemo. et ab oibus istis inchoatua gemisco: p gemisco: igemisco: p gemisco: regemisco. Gemo et pposita. sūt neu. et faciūt pteritū i mul. et supinū in itū. et cor. hāc syllabā ge. vñ Muro. vñ in leuitico. Suspirādo gemit. et cor ad alta leuet. Itē vindocnensis. Sub domino duro carcere pssa gemit.

¶ Gena a genos v; hec gena ne. locus lachrymarū vñ inferior ps oculo: illa ps vultus q; est in malis et auriculas. vnde barba inchoat sic dicta: quia ibi barba gigni incipiat. Gena etiā dicitur palpebra. vñ Teren. Hodie nō ppreff genā. et cor. ge. Quib; in epi. v. Et secui madidas vngue rigēte genas. Item in auroa dicitur. Et steriles habuit et sine flore genas.

¶ Genealogia gē. acuit pe. vide in genealogus.

¶ Genealog⁹. genesis. i. gñatio pponitur cū logos. et v; genealog⁹ ga. gum. i. de genesi loquens: sicut bear⁹ mattheus. vnde hec genealogia gē. i. generatio vel sermo de genere vel linea gñationis. et acuit gi. et cor. etiam lo.

Gena dicitur stirps & progenies. similis genea vnde fit genealogia & verbum genealogeo quod ē quero de genere & genearcha.

¶ Genearcha. genesis quod est generatio. componit⁹ archos quod est princeps. et dicitur hic et hec genearcha. id est princeps vel caput totius generis.

¶ Gener neri. nero. i. maritus filij: et v; a gener quod est mulier: quia propter mulierem habetur. vel dī a genus: quia propter augmentandum genus alidatur.

¶ Gñalis. a genus v; hic et hec gñalis et hoc le. i. vniuersalis. et pparatur gñalis illoz. simus. vñ gñaliter lius. sime. aduer. et hec gñalitas tis. i. vniuersalit. Romē etiā gñale dī: quod in diuersas spēs potest diuidi: vt animal vel arbor.

¶ Generatim. i. per singula genera aduerbium discretiuium: et deriuatur a genus.

¶ Genero. a genus v; gñio as. et ppo. pgenero as. i. siml generare: degenero as. i. deorsum esse vel fieri a gñe: et vel fieri degenerē. Vel degñare est denobilitare. i. facere degenerem. vel degñare est de gñe exire peccando vel malis moribus. Item regenero ras. l. itē gñare: qd fit p baptisimū. Est est actus gñio as. cū oibus suis ppositis: pter degñio as. quod est neu. p cē vel fieri degenerē. et cor. ge. Luca. in. vñ. Degeneres trepidat animi peioraq; veriant. et differt generare a gignere: vt p; in hoc pñu. Semina sola parit: generat vir: gignit vterq;. Et nota q; generare potius tractū est a gñe: q; genus a generando: q; op; prius genus esse in alai q; ipm generet. Sed pñd. cām voluit p effectū pbare cū dicit. Genus dicitur a gñando: quod non intelligitur tanq; a sua causa: sed tanq; ab effectu. A gñe est puenit effectus gñationis causatue et recte. Genus autem dicit a genos quod est natura. et inde genesis. Et scias q; generatio est exitus a non esse in cē. Corruptio vero est progressus ab esse ad non esse: et formatur generatio a genituo generati addita o. Et inuenitur quadruplex generatio. quia vt dicit Anselmus: deus hominē quattuor modis facit. s. sine viro et femina: sicut patet in generatione adē. gñi. ij. Item de viro et sine femina: sicut gñatio Eue q; facta est de costa viri dormientis: sicut dicam in mulier. Item de viro et femina: sicut p; in gñatione seth. et cōter oīm alioz holm. Item de femina sine viro: sicut fuit in generatione xpi. qui singulariter natus est ex maria virgine. Hec generatio figurata fuit gñi. xv. vbi dicitur generatione quarta reuertuntur huc: quia scilicet in xpi generatione exules ad patriā celestem reuertuntur per xpi mortem.

¶ Generosus sa. sum. dicitur a genus. et appellatur gñio sius nobilis boni generis: licet tamē rustici genus habeat: non tamē dicuntur generosi. Soli enim nobiles suas de scribere genealogias: vnde ipsi soli dicuntur habere genus non rustici: licet genus habeat. vnde ab ouigenes dicitur quasi sine origine. et pparatur generosus sius. sim⁹. vnde generose sius. sime. aduerbium. et hec generositas tatis. id est nobilitas. pulcritudo.

¶ Genesar. in fine acuitur. et est signū sine lac⁹ in iudeis aplissimus lōgitudine centū qdraginta stadis extendit: latitudine qdragita diffinit: aurā nō ventis: sed p semet ipsum sibi exercens. vnde et genesar quasi generans sibi aurā dicitur: quia videlicet ex vndis et crispantibus gñat aurā. et hoc accidit vt fertur: quia ex re flexu iordanis generatur in hoc stagno ventus vel aura. Lacus etiam pñdctus dicitur stagnum genezareth.

¶ Genesis scē. ge. i. nasa vel gñatio. et v; a gigno sa. fm hug. vñ poti⁹ v; a gen⁹ qd est natura. Inuenit etiā hic genelis hui⁹ genesis vñ geneleos qdā libet veteris testamti sic dicitur: q; exordium mundi vel gñatio in eo cōtinetur.

¶ Genesta sē. pua arbor: et vñ mulieribus ppter lanifcium quod inde habetur fm hug. vel vt dicit baptas genesis a genus virgultū amarissimū.

¶ Gene grece latine dicitur mulier.

Genethle dicitur genus. Inde genethlia celebritas quę agitur in natali alicuius: & natalicia. Itē genethliacus. id est natalicius & genethlion natalicium. genethlion etiam genus. Gyne autem vxor mulier pro quo genet scripsit author.

Genethaliacus a genese natura dicitur genethaliac^{ca}. cum. i. mathematicus: genethalici quidam magi dicti sunt propter considerationes naturalium dierum: quia genese per duodecim signa celum describunt: syderum cursum nascetur mores et actus et eventus predicare conantur. i. quia quod signo fuerit natus quem effectum habeat vite qui nascitur hi sunt qui vulgo mathematici vocantur: ubi hoc genethaliacum dicitur. i. carmen naturalitatis: et cor. pe.

Genetearius in genetum est.

Geneteum: a genetio dicitur hoc genetum vel. penul. ac. scilicet lupanar vel tectum: quia eo conventus fornicarum ad meretricandum vel ad opus lascivie exercendi conveniunt. Dicitur ergo genetum locus ubi mulieres conveniunt ad tectum: sicut est tectum: vel ad prostibulum: sicut est lupanar: unde genetarius nomen. i. qui vitur vel pest genetio: vel tectum in genetio.

Ut dixi gyne est mulier: gynecion vel gynaecon graece γυναικίον locus ubi mulieres versantur: non genetum ergo dicitur: sed si vis genetum: quia gynecion γυναικίον dicitur.

Genialis pe. pdu. in genus vide.

Geniatus ta. tum. i. gratus: delectabilis: et dicitur a genio nomen.

Genicularis pe. pdu. in geniculum est.

Geniculor: a genu dicitur geniculor: i. genua inclinare: flexis genibus adorare: unde geniculatim aduer. Invenit etiam geniculo las. Unde Aug. in quodam sermone dicit. Qualis est iste magnitudinis superne glorie: ad cuius pannos angeli excubant: reges trepidant vel tripudiant: sydera obsecundant: et sectatores sapientie geniculant: et cor. cu.

Geniculum li. dicitur parvum genu: unde hic et hec genicularis et hoc re. quod pertinet ad genu: et hinc genicularis quidam herba: quae ob repellendam vim scorpionum sternitur.

Genimen nomen. ge. neu. i. generatio vel germen: et cor. penul. tam in nobis quam in genitio: et dicitur a gigno. Matth. xxiii. Genimina viperarum quis ostendit vobis fugere a venturo ira.

Graece genima γενίμα dicitur foetus et germen unde genimen media producit.

Geniosus: a genio dicitur geniosus scilicet. i. plenus genio scilicet genio deo nature: vel genio. i. ingenio.

Genista: a genu dicitur hic et hec genista scilicet. geniste quidam hereticus dicti sunt: quia de genere abrahae se esse gloriabantur. Nam et in babilonia cum venisset populus dei: plerique relictos viros suas babilonias mulieribus adhaeserunt quidam autem israeliticis coniugiis tamen contenti vel ex eis geniti dum reuerfi essent de babilonia diuiserunt se ab omni populo: et assumpserunt sibi hoc nomen geniste iactantibus causa.

Genitalis neu. ge. genitalia dicuntur quaedam corporis partes. scilicet. sexus virilis et foemineus: a genio deo vel gignendo: hic et pudenda et vereda a veredibus dicuntur: ubi et operitur. Dicuntur etiam inhonestas: quia non habent spiritum decoris: sicut membra quae in proprio sunt. idem quod veretrum: unde hic et hec genitalis et hoc le. quod spectat vel pertinet ad genitale vel ad genitura secundum Augustinum. Pater. etiam genitalia ubi vir generat aut mulier parit.

Genitius: a gigno scilicet. dicitur genitius nomen. quod pertinet ad genitura. scilicet. naturalis: ut genitius forma vel imago. i. in qua genitus est: et hic genitius nomen. pro quodam casu: quia alios casus ex se gignat: vel quia per se ipsum genus significamus: ut cum dicimus hoc est genus puami.

Genitor: a gigno nomen. dicitur genitor nomen. et est genitor nomen nature vel originis: et dicitur dignitatis et honoris. unde de senes patres didimus.

Genitura re. i. generatio: vel seculi posteritas. et dicitur a gigno nomen.

Genitus: a gigno scilicet. dicitur genitus ta. tum. et hic genitus ta. tum. pro filio: et hec genita pro filia. Genitus compo. ingentus ta. tum. i. non genitus. primogenitus ta. tum. et vnde genitus ta. tum. primogenitus ante quem nullus est ge-

nitus. Unigenitus ante quem et post quem nullus est genitus: et sic dominus noster iesus christus dictus fuit unigenitus: primogenitus tam secundum patrem quam secundum matrem: vide in primogenitus.

Genius nomen. mas. ge. deus qui praestit nuptias: vel deus nature. et dicitur a gigno: quia quasi vim habeat omnium rerum gignendarum: vel dicitur a gignendis liberis: unde hic genialis huius genialis dicitur lectus qui in nuptiis sterneretur. scilicet. in quo sponsus et sponsa cubant. Sed cubile est combinatio tercia a cubando non a gignendo dicitur. Ad geniale fit ascensus causa gignendi liberos: ad cubile fit descensus solum causa concubendi: et hic et hec genialis et hoc le. i. naturalis: vel nuptialis: vel voluptuosus: et hinc genialiter aduer. i. naturaliter vel nuptialiter: vel voluptuose. Ubi. xj. meta. Hospitis aduentu festum genialiter explet. Item a genius hoc genium nomen. i. ingenium. Et scias quod genius et genium inveniuntur in alijs significationibus. genius honoris: puatus: genius honoris publicus secundum Augustinum. Pater. vero dicit. Genium honoris aut dignitas: vigor: ordinatio. generalis: gratus: propinquus: et affinis.

Genobadum: a genos dicitur hoc genobadum dicitur. quod vulgo dicitur gerinouns. Unde quidam. Martlegus bene scit cuius genobada lambit.

Genos graece latine dicitur barba vel natura.

Geneion per ei diphthongon in media graece re vel op dicitur barba.

Gens: a gigno scilicet. dicitur gens nomen. Est autem gens ab uno principio orta multitudo: vel ab alia natione secundum propriam collectionem: ut graeci: aegyptii. Dicta gens propter generationes familiarum a gignendo: sicut natio a nascendo. Gens genus est nationis vel familie: vniuersae claudique genus ad qualitates refertur: ut pomus: pecorus. Et scias quod gens inuenitur in eodem sensu in quo gentilitas. Ubi in actibus apostolorum. Ecce conuertit ad gentes. Et leuangelio. In via gentium ne abieritis.

Gens etiam pro genere dicitur. ubi gens muscarum apud homerum et equorum apud Virgilium dicitur.

Gentilis ca. cu. pe. cor. i. de gentibus existens vel ad gentiles pertinens: et derivat a gentilis.

Gentilis: a gens dicitur hic et hec gentilis et hoc le. et sunt gentiles populi qui nec circuncidantur ut iudei: nec baptizantur ut christiani. unde et gentiles dicuntur: quia tales existunt ut sunt gentes. sed christiani non ita sunt ut fuerunt gentes: quia sunt baptizati. Sicut et iudei mutantur: quia circuncidantur: et hinc gentilitas aduer. et hec gentilitas nomen. i. collectio gentium: vel populus quia aliquis dicitur gentilis. et gentilis ca. cum. Gentiles nati sunt ex Iaphet filio noe. Nam sic dicit Chrysostomus. super math. Ipsi inducit populum in templum: ut gentes iudeis confingeret ut impleat quod iacob benedicens filium suum iudam prophetauit. Alligans ad vitem pulum suum. Quae est ista vitis: iudea quae ex egypto translata est: et in ouete plantata. Et sicut prophetauit noe de filiis suis dicens. Benedictus filius meus Sem: dilatet deus iaphet in tabernaculis sem. Gen. ix. Sem enim erat pater iudeorum. Iaphet pater gentium: qui per christum ingressi sunt in tabernacula iudeorum: vide in Iaphet.

Gentos. i. decem: et copo. cu. bis: et dicitur viginti quasi biginti: et cu. tris: et dicitur triginta. et cetera similia.

Non est in graecorum sed latinorum vsu ginta pro decem: et genti pro centum: idque in compositione.

Genu: a gena nomen. dicitur hoc genu in singulari indeclinabile. sed in plurali genua nomen. nubes. genua sunt compositiones fororum et crurum dicta sic: quia in utero sunt genae oppositae: ibi enim cohererent sibi: quia infans in utero caput tenet inclinatum inter genua. et hinc est quod homines dum ad genua se prosternunt statim lachrymantur. Voluit enim natura eos vterum maternum memorare: ubi quasi in tenebris confidebant antequam venirent ad lucem. Et nota quod genua consecrata sunt michi. Dicunt enim philosophi singulas corporis partes numinibus consecratas. aurem memorie: frontem ingenio. Ubi venerantes deum tangimus fratem signo sanctae crucis. dextra fidei: genus misericordiae. Unde hic

tangunt rogantes.

Genuinus: a genu vbi genuinus na. num. i. naturalis et hic genuinus n. dens maxillaris. et etiam quilibet dens potest dici genuinus a genio vel gigno: quia naturaliter gignit habet: vñ per suum. Et genuinū fregit in illis.

Est autē dens occultus: vnde accipitur rodere aut frangere genuinū pro occulte mordere.

Gen⁹ generis. a gigno is. vbi fm lūg. Et pñs. dī. q. genus vbi a generādo: alij dicunt q. gen⁹ vbi a genos quod ē natura: et hoc verū et recte et causatue loquēdo sicut dicitur i. genero as. Et sumit multipliciter genus. vbi em gen⁹ multitudo aliquorū siue collectio ab vno principio descendit: vbi genus principij illius collectionis. et gen⁹ de pñcabili quodā in dialectica: et tunc genus sic describitur. Genus est quod pñcatur de pluribus speciebus i. eo quod quid. Itē genus. i. sanguis vel ougo: et genus. i. maneries: et gen⁹. i. qualitas substantialis: et genus. i. accidens partij orationis: et forte alijs modis vbi genus. vide supra in tertia pte: in cap. de gñe nominum. multa em vñia inuenies: et etiam vbi agitur de secunda declinatione et tertia nōm.

Geographus phi. mas. ge. i. terrę descriptor: a geā quod est terra: et graphus quod est scriptor: vnde hęc geographia phi. i. terrę descriptio. et geographo as. id est terrā describere: et cor. gra.

Geomania tē. fce. gñs. diuīnatio quę sit terra: a geā terra: et mania diuīnatio. Et sunt quattuor genera diuīnationis fm quattuor elementa: sicut dixi in aeromātia quę ē diuīnatio in aere. Et scias q. demones expresse in vocari aliqñ futura pñnunciant per hoīes viuos: sicut in arepñtis patet. Et hęc diuīnatio fit p pythones. Quādoq; vero futura pñnunciant per aliquas figuras vel signa quę in rebus inanimatis apparent in aliquo corpore terrestri: puta vngue vel ferro: aut lapide polito: et vocatur geomania. Si autē in aqua: hydromātia. Si autē in aere: aeromātia. Si autē in igne: piromātia. Si autē in visceribus animalij immolandoz in arte demōnum vocat aursipñū: vide in aeromātia.

Geometer vel geometra terrę mēsoz: et pd. pe.

Geometria triē. i. mēsuratio terrę. gē em terra: mētron gręce mēsurā vbi fm pñs.

Geon vnus de fluuijs paradisi. vide supra in ge.

Georgicus. orige quod ē cultura compo. cum ge quod ē terra: et vbi georgicus ca. cum. penul. cor. agricultor: vel de cultura terrę tractans: vnde liber virgilij intitulat liber georgicorū. i. cultura terrę fm lūg. pñs. vero dicit. Georgica terrę opera vel cultura: inde et georgicū carmen de terrę cultura factum: georgicus: rusticus: operarius terrę rusticanus.

Gerere apertens vel apertus interpretat.

Gera gręce: latine interpretat sacrum vel sanctum.

Geras geratos dicit pñmiū: geraos honorabilis geron per ω re pōw senex: quod aut sacrum dicit p hi & i. scribendū est. vnde hieron dicit sacrificium iacelum: hieros sacer magnus: hinc hieronymus: quasi sacrum nomen.

Gerapigra: gera compo. cum pigra quod est medicina: et dicit hęc gerapigra vel gerapigrata quasi sacra vel sancta pigra: propter eius vtilitatē: est enim optima medicina: et produ. gi.

Gerapigra nec gręcis nec latinis nota vox: i. hiera autē dicitur lepra. maior anchora tutior q. & extreme nouis subsidium.

Gerara rē. et gerans in plurali vbi gñs. xx. Et est gera: ra penul. cor. pñmicia vbi barsabee oppidū constat pñs. pñs. In auro. vbi. Saphadā gerarā qñs liber iste notat.

Gerarcha: gera compo. cum archos quod ē princeps et vbi hęc et hęc gerarcha qñs. i. facer princeps sicut epūs: vñ hęc gerarcha qñs. eius potestas vel facer pñncipatus. Et sunt tres gerarchię. et in qualibet sūt tres ordines angelorū vt dixi in angelis. In gerarchia vbi gerarchicus ca. dī. actus gerarchici. i. ad gerarchiā pñnens.

Hierarcha: hierarchia & hierarchus per hi. non per g scribes.

Gerarchicus ca. cum. i. facer vel sacrat⁹: et vbi a gera.

Gereseus filius chanaan: a quo geresei pe. pdu.

Gereton nls. fuit rex hispanię tricoz: quod nihil aliud fuit: nisi q. fuerunt tres fratres tante concordie: vt in tribus corpōib⁹ quasi vna ala esset. vel q. ille habuit tres regna. pñs. fuit em balerice maior: et balerice minor: et ebu so: scz his tribus iulius: et ideo fictus est tricoz. Et hoc igitur potes notare ad intelligentiā quę in hoc libro dicitur: q. sigrammatici vel poetę aliquā fabulā vidētur dicere: non tamen sine causa hoc fixerunt. Nam vt dicit Durb. in epl. Si fuit errandū causas hz errorū honestas

Germania. a gigno is. et imania dicta ē germania terra diues populis immanib⁹: vnde ppter fecunditatem gignendoz populorū imaniū dicta est germania. Et sūt duę germanię. i. superior intra septentrionale oceanum inferior circa rhēnū: vel vbi germania quasi gerens imania: q. plurimū abundant ibi corpōa imania hominū et imanes nationes scissimis duratę rigoribus. Quę morē et ipso celi rigore traxerunt. Feroces animo sūt ibi hoīes: et semp in domiti: raptu vcnatus viuētes. Idcirco plurimę gētes varię armis: discordes habitu: linguis diffonę: et origine vocabulorū incertę. vñ germanus na. num. et germanicus quidā cēsar qui germaniā deuicit. vñ q. eo anno natus est: quo pater ei⁹ germaniā deuicit.

Germani dicti sunt non a generatione imani sūt em populi religiosissimi vbi pñcipuus est christiani nois cultus: semperq; vt in gallia fuit deorum: q. nunc est veri dei obseruantia: verum oīm doctorum consensu germani dicti sunt quasi fratres gallorum vt qui proximis eis sunt & armis: atq; animis pares quę res tamen æmulationem interdum peperit: & inimicam.

Germanicus pe. cor. in germania vide.

Germanus: genitrix compo. cū mano as. et vbi germanus na. num. Proprie quidē germani vel germanę dicti sunt qui vel quę habent eandē matrē: sed diuersos pñs. i. ab eadē genitrice manantes: et hinc quoddā gen⁹ an tū dicunt germanę: q. plus ceteris diligant et nutriat fratres. Germani etiam dicunt quę hñt eundē patrē et eandē matrē: vt dixi i. frater. Itē a germania pñt deriuari germanus na. num. i. de terra illa natus.

Germen: a gigno is. vbi hoc germen nls. i. surculus pñgnans: vel botrus qui exiit a ramo vel radice targescent do. i. in tū floz. et germen vbi semen: vel vbi a gero is. vñ germineus nea. neū. de germine existens vel ad germē pñnens: et germino as. are. i. emittere germen vel pducere: gignere: generare: creare: et compo. cum con et dicit congermino as. i. simul germinare: vñ hęc et hęc congerminalis et hocle. vnde Bug. de ciuitate dei. Spīcus coguas congerminales rubigo interemit. Item cum pio: et dicitur progermino nas. et est actiuum cum offibus suis cōpositus: et cor. mi.

Germineus nea. neū. pe. cor. in germen est.

Gero ris. gñs gestū. i. facere vel ferre: vel amminis strare. Gero compo. cū pluribus nobus: vt armiger: scu tiger. et similia. Et scias q. offia pñdicta nola inueniunt posita substantiue in quolibet gñe: et differt gerere a ferre: q. gerimus nostra sicut naturalia aliqua quę de natura in nobis sunt: sed ferimus imposita nobis. Item gero compo. cum pñpositiōibus. Nā compo. cum ad. et dicitur aggero ris. Item cum con: et vbi congero ris. i. cōgregare: accumulare: sūl gerere. Itē cum di: et vbi digero ris. Item cum e: et vbi egero ris. extra gerere. Item cum in: et vbi ingero ris. i. immittere: inferre. Itē cum re: et vbi regero ris. i. iterum gerit vel destruit gestum: vel reponat Itē cum sub: et mutato b in g. vbi suggero ris. Gero et ola eius cōposita sunt actiua: et faciunt pñteritū in gñs: et supinū in gñs. et cor. ge. vñ quidā. Designat fado gero: designat quoq; poro.

Gero: gera interpretat sacrum vel sanctū: vnde hęc ge

ron tis. & hęc geronta tē. i. senex vel sacerdos: vnde gerō
teus tea. teum. & geronticus ca. cum. pe. vtrobiq; cor. i. se
nile vel sacerdotalis.

Hieros (vt dixi) facit est: sed inde non dicitur geron
gerontos. i. senex: nam gręce rē pōp scribit: vñ ge
ronticos senilis: & gerontion vetulus: & gerontia:
senatus &c.

Geronta in geron vide.

Gerontecomitū mī. ge. neu. i. hospitale: locus venera
bilis in quo pauperes: & ppter senectutē solā infirmī ho
mīnes curant & pascunt. & videt̃ compositū a geron & co
mos quod est villa vel comedo: quia talis locus in locis
sinuosis & in villis solet esse: vt ibi gerontes comedant: &
reficiantur.

Gerra: a gero ris. vñ hęc gerra rē. nuge vñ ineptie. Et
gerra est piscis insipidus & nullus saporis. in plurali ve
ro adhuc aliud significat: nā gerre rari. dicuntur scpes
ferre circa altaria & choros: vnde gerratus ta. tum. ger
ris circundatus & septus.

Gerron est gladii genus & scutum persicum.

Gerro: a gerra vñ gerro onis. i. nugator inept⁹ & insipi
ens stultus: indiscretus: insipidus ad modum illius pi
scis vel garrulus: & tūc vñ gerro quasi garro a garrō ris.
& hinc gerroneus nea. neu. ad gerrones ptinens. & com
po. gerro cum con. & vñ gerro onis. i. gerro sicut cum alio
vel cōgerrones dicunt qui aliena ad se cōgregāt.

Gersa: a gero ris. vñ hęc gersa sē. i. platea: vnde ger
so sas. & componitur in gerso sas. id est infuscare faciem:
vel alia gersa.

Gerulus: la. lum. vñ a gero ris. & ē gerulus qui fert id ē
bailus: portator: sūmarius: iumenta gerula: nutrit⁹ por
tari: & inuenitur hoc nomen substantiue positum in quo
libet genere: & cor. pe.

Gerundium. a gero ris. vñ hic gerendus da. dum. & se
cundū antiquos gerundus da. dum. pro gerend⁹. vnde
gerundius ua. num. & per synopā gerundius dia. diū.
Gerundia vel gerundia dicunt quēdā nomina quę ge
runt omnimodā significationē suoz verbor. & insuper si
veniunt a verbis actiuis vel cōibus: vtramq; gerunt si
gnificationē scz actiua & passiuā sūm hug. Alij dicunt cu
quibus ego: q; gerundiū descendit a verbo actiuo: passi
uo: impersonali: neutro: cōmuni: & deponētī. Et si descen
dit a verbo actiuo: exponitur per verbū actiuum. vt ma
gistrū legendū est virgiliū. i. magister legit virgiliū. Si
vero descendit a verbo passiuo debet exponi per passi
uum: vt magistrū honorandū est a discipulis. i. magistrū
dignū est honorari a discipulis. De hoc plenius habes
in tertia parte. vbi tractatur de speciebus verborum. in
cap. de gerundio.

Gerundiū nullo modo regit actm ante se: sed ge
rundiū actiue post se casum verbi regit ante se autē
potius dñm habet qui sepe ab alio regi videt̃: vt in
illo lucę vbi multi actm putant datiuus est: imple
tum est helizabeth tempus pariēdi: vnde dices: nō
scribentē sed scribētī habēdum est calamos: sed re
ctius habendi sunt calami. Passiue autē nullum ca
sum regunt: vt vrbs est in piculo capiendi: caue ad
das ab hostibus: siquid V allę credis: rarissimūq; est
inuentu vbi gerundium in di passiue construat. In
dum autē frequentius: vt hoc est facile ad intelli
gēdum. i. vt intelligat. In do vero multo frequētis
time: vt excolendo augetur memoria. i. dū excolit̃.

Gesa: a gero ris. vñ hęc gesa sē. genus armorū quod
gallice vñ gisarme. vel gesa sē a cēdendo: & gesē vel cēsē
galloz pila romanor. sarsisē macedonum.

Gessemant interpret villa pinguisima: & acut in fine

Gessen locus egypti in q; habitauit iacob: & acut in fine

Gestatorū ris. illud i quo aliquid portatur: vt feretrū:
& vñ a gesto stas.

Gesticulor ris. lat⁹ sū. & in neu. ge gesticulo las. idē qđ

gestio stis. & deriuat a gestus: & cor. cu.

Gestio stis. stui. re. i. cupere: & gestire. i. gestus facere.
scz diuersis modis agitare: gaudere: luxuriari: lasciuire
diffinire. Sed gestire proprie maloz est: gaudere bono
rū. Et deriuat a gestus stui. Itē inuenit̃ hęc gestio onis
& tunc deriuat a gero ris.

Gestito tas. i. frequenter gestare: & est frequen. de ge
sto stas. cor. stui. format̃ em de gesto stas. statū statu. a mu
tata in i breuē: & u in o fit gestito tas.

Gesticula sē. dñm. perua gestio: vel res aliq; minuta.

Gesto stas. aui. i. frequenter gerere: verbū frequē. et
format̃ a gestu supino de gero ris. u in o. et a gesto dicit̃
gestamen mñis.

Gestorum rij. i. ferculi: & vñ a gero ris.

Gestuosus: a gest⁹ vñ gestuosus sa. sum. i. flexibilis et
diuersis modis agitabilis: vñ gestuose aduer. i. agilit̃
flexibiliter: & hęc gestuositas tatis.

Gestus: a gero ris. vñ gestus sta. stui. i. factus: portat⁹:
administratus: & hic gestus stus stui. i. actus vel corporis
agitatio. Inuenit̃ & hoc gestum stui. p actu.

Getē. i. gothi: post getuli dicti.

Getulia sē. quēdā terra: hinc getulus la. lum. nomen
gentile: a quo getulicus ca. cum. Et vt fertur getulia pi
scatores non habet.

Gebenna ciuitas allobrogum in sabaudia: quę
& Aureliana dicitur.

Gelon rex aut tyrannus sicilię.

Geloni populus scythicus: & pdu. o

Gelas vrbs & fluuius sicilię.

Genesara lac⁹ galileę. xvi. millia passuū longus:
& sex milia passuū latus: atq; multis oppidis sepr⁹:
& etiā dicit̃ mare galileę: & mare tiberiadis. Nam ti
berias vrbs ei adiacet.

Genius: a priscis dicebat̃ deus nature: & qui oīm
rerum gignendarum vim haberet. Vnde cui⁹ rei ge
nitē dicebatur suus genius. Item aliqui assignāt cui
q; homini duos genio s: scilicet bonū & malū. sicut
theologi duos angelos. Accipit̃ etiā genius pro na
tura: vt suum defraudans genium.

Genua nobilis vrbs ligurię: quę vulgo ianua dī

Geriones ocurta: rex hispanię: qui propter tria
regna sua dict⁹ est tricorpor. occisus ab hercule. Alij
dicūt fuisse tres fratres ita concordēs: vt vn⁹ putaret̃

Germani dicti sunt quasi fratres galloz: quibus
solēt pares esse moribus. Germanorum inquit Plini
us: quinq; sūt genera. Primū genus vindelicī: quo
rum pars burgūdiones: varinę: charini: guttones.
Alterum genus. Ingeuones: quorū pars cimbrī teu
toni. Proximī autē rheno isteuones quorū pars cim
bri mediterranei. Quartum genus hermiones: quo
rū sueui hermūduni: chatti: cherusci. Quinta pars pē
cini: basterne: contermini dacis.

Germania habet ab oriente dacos: ab occidente
gallos: a meridie italicam. ab aquilone oderā flumē:
quo a sarmathia separatur.

Gethę popul⁹ thracię: vel vt alij dicūt iuxta thra
ciā. Sunt em getę iuxta hungariam: qui vulgo vo
cant̃ vvalchi: & trāsiluani qui oli daci noīabātur.

Getuli populus vagus in aphrica. Lucanus. In
culto getulus equo semperq; paratus

6 ante 3

Gibber⁹ ra. rum qui sarcine nimis
incumbit: sed succūbit: & vñ a gibber: & scribitur
per duplex b.

Gibbus bi. maf. ge. idem qđ struma: sed struma ē tu
mor in pectore. Gibbus i posteriori. i. in dorso: quod no
tat Iuuenalis vbi dicit. Strumosi atq; vtero piter giba
boq; tumentē. & hinc gibbosus sa. sum. qui habet gibbum

sicut strumofus qui habet strumâ: 2 compatur gibbosus
flor. simus. vñ gibbose sius. sime. aduer. 2 hec gibbositas
tatis. Itē a gibbus dicitur hic gibber huius berri. qui habet gib
bū: vel poti⁹ ipse tumor. s. idē quod gibbus: vñ gibbero
sus fa. lum. qui habet gibberuz qui pluribus tumoribus
onerat: 2 comparat sim lūg. Quidā tamē faciunt diffe
rentiā inter gibber 2 gibbus: vt patet in hoc p̄su. In dor
so gibbus: in pectore gibber habetur.

¶ Giganteus tea. tel. a gigas dicitur. Numeri. iij. cap. de ge
nere giganteo. 2 pdu. pe. vñ dicitur. Itē gigantis inie
ctā faucibus et hnam Transierant 2c.

¶ Gigantimachia chie. soc. ge. i. pugna gigantū aduer
sus deos. 2 cōpo. a gigas 2 machia. i. pugna.

¶ Gigas: a gigno is. vel genitus ppo. ge. quod est terra
2 dicitur hic 2 hec gigas antus. 2 dicunt gigantes quasi gegā
tes. i. de terra geniti: vel dicunt gigantes quasi gegingē.
. i. terrigenē: qz filii terre fabulose dicunt fuisse. Hec enim
terra: genos gen⁹ dicitur: 2 h3 gigas n in obliquo. s. in noli
no non: vide in diamas. 2 facit gūs pluralis gigantū.
Forma enim ab ablatuo singulari e mutata in i. 2 addi
ta. um. vt gigante gigantū: ciuitate ciuitatū. Tamen se
cundū vñ huiusmodi gti pferunt per synopā: vt ciuita
tum gigantū.

¶ Gigno. a ge quod ē terra deriuat gigno is. nui. itum.
qz ex terra omnia gignunt. s. anteq dicebat geno nis. quā
litteraturā adhuc seruamus in p̄terito 2 in omnibus for
mans. gigno cōpo. pgigno nis. nui. Gigno cū oibus su
is cōpositis est actiuum.

¶ Gillo vel gello onis. dicitur rusticus: leptus: qui aliter bac
calis vel baccalaris vel lualis dicitur.

¶ Gymnas: a gymnos quod ē nudus dicitur: gymnas dicitur.
pugna: lucta: cursus: qz solent nudi exerceri in talibus lu
dis. vnde hoc gymnasiū s. gymnas locus in quo fiebat
ante em in loco alieno certantes cincti erant ne nudare
tur. postea relaxato cingulo repete p̄stratus 2 ex anima
tus est quidā cursus: quare ex consiliū decreto archonipo
menes: vt nudi deinceps exercitarent permisit. 2 illo de
inceps gymnas 2 gymnasium dictū est a nuditate: quia
iuuēnes nudi exercere sibi vbi sola tantū verenda coo
periebantur: 2 hinc facta translatione studiū scholarium
2 magistrorū dicitur gymnas: 2 locus studiū dicitur gymnasium: 2
qñqz ipsum studiū: qz sicut in palestra corpus: sicut in studio
animus exercet: 2 hinc accidit vt olim p̄pue artium exer
citium vel locus exercitiū. gymnasium dicat: vt schola.
Et dicunt quidam gymnasium gr̄ce exercitiū vocat lati
ne. 2 hinc gymnasiū dicitur generalis locus exercitiorum.
Itā 2 balnea 2 loca scholarū 2 cursorū 2 athletarū gymna
sia sunt. qz ibi hoīes in suę artis studio exerceantur.

Gymnaso dicitur exerceo: gymnasia exercitium:
gymnastes p̄ceptor exercitiorū pueros exercēs.
Gymnastice vel gymnastica ars exercitativa: p̄s
bens viuendi modum. Gymnos autem nudus dicit
tur: gymnopus nudipes.

¶ Gymnasiarches chis. p̄nceps in gymnasio: 2 cōpo.
a gymnasium 2 archos quod est p̄nceps.

¶ Gymnasiolum li. dimi. parū gymnasium: vel parū
locus studiū: vel parū studiū: 2 cor. pe.

¶ Gymnastis se. cōis ge. i. luctator: vel palestra fatori: et
deriuat a gymnas dicitur.

¶ Gymnasium s. i. gymnas exponit.

¶ Gymnia nte. soc. ge. exercitiū quod fiebat in gymna
sio: 2 dicitur gymnas: 2 hec gymnacia dē. idē qd gymnia.

¶ Gymnicas: in gymnia vide.

¶ Gymnicus ca. cum. dicitur a gymnas: vt gymnicus lud⁹:
2 est gymnicus lud⁹ velocitatis: 2 virū gloriā. Cui⁹ quin
qz sunt genera. i. saltus: cursus: luctus: virtus: et luctatio
2 cor. penul. ymnicus.

¶ Gymnologis s. si. s. i. nudi loquit: vel nuderati
ocnari. Et compo. a gymnos quod est nudus: et logos
sermo vel ratio.

¶ Gymnos gr̄ce: latine dicitur nudus: 2 vertit in latinū: 2
dicitur gymnos na. num.

¶ Gymnosophista se. cōis ge. i. doctor vel magister in
gymnasio: 2 compo. a gymnos vel gymnasiū 2 sophista
2 hinc gymnosophiste dicti sunt quidam philosophi qñ
di per apocas indie solitudines solebant philosophari:
adhibentes tñ genitalibus tegmina ad modū tuenū q
nudi exercebant in cāpo. Vñ beatus Hieron⁹ in epl. ad
paulinū ca. v. Et gymnosophistas 2 famolisissimam solis
in ensam videret.

¶ Gingiua uē: dicitur a gigno is. qz ibi dentes gignant. gin
giua em est caro vbi dentes gignant. vnde gingiuaris
ria. rili. qd ad gingiua pertinet.

¶ Gion locus ē vbi salomon fuit inunct⁹ vide in geon.

¶ Gypsum p̄si. neu. ge. conatū est calid: 2 est nomen gr̄
cum. Vnde gipseus sea. seum. de gipso existens: vel p
gypsum p̄nens: 2 gipso fas. linire. vnde gipsatus ta. tū.
gipso linitus.

Gypsum species est bituminis cretaei seu albi seu
calcis aut platri: vt vulgo dicitur quo venaliū seruo
rū calcei decolorabantur: vnde nobilium alutē ni
græ erant.

¶ Giraculi li. est illud cum quo pueri ludunt: quo in s̄
mitate canne vel baculi voluit. 2 contra ventū cum impe
tu defertur. 2 cor. cu.

¶ Girgillus: a girus ri. dicitur hic girgillus instrumentū for
mineū quod alio noīe dicitur volutorium: qz vertendo in gi
ruz inde fila deuoluunt. Filum em decolo ducit in fusu:
a fuso in alabū vel traductiū: ab alabro in girgillum:
vel deuolutorū: a girgillo in glomicellū: a glomicello in
pannū: a panno in telam. Itē girillus est lignus mobile:
ex q sunt in puteū cū stula dimittit ad hauriendū aquā
2 dicitur a girgillus: qz in girum vertat.

¶ Giro ras. a girus dicitur: 2 est girare in girū voluere: vel
circundare: 2 cōpo. congiror ras. 2 regiror ras. Et est acti
uum cū omnibus suis cōpositis: 2 produ. gi. vñ p̄siolog⁹
Rarus nō vigilat dū se sol terro girat.

¶ Gironagor: a girus 2 vagor nis cōpo. gironagor: aris
. i. circūcirca: vñ gironagus ga. gum. i. erroneus: instabi
lis: circūcirca vagans: 2 cor. ua.

¶ Girus ri. mas. ge. 2 hoc girū ri. inuenit. i. circūcirca?

¶ Gū est genus leguminis simile cymino in quantitate
nigri coloris: 2 in pane dulcorando spargit: vt dicit glo
sa Esa. xxvij. vel vt dicunt medici: gut calidū 2 siccū ē
in secundo gradu. Et est gut herba quę inter frumentū
ozitur: 2 semen nigru 2 quasi triangulū facit aliquantulū
habēs amaritudinem: virtutē habet dissoluendi 2 cōsus
mendi: 2 est indeclinabile gut: 2 acuit in fine.

Gyarus a curta insula parua: & vna cycladi quo
mittebant exules romani. Ponit etiā pluraliter

Gyges celi & terre filius & frater bryarei: gygas
maximus & centimanus. Alius fuit rex lydię: q cō
suluit apollinē delphicū an aliquis esset se felicior.
Apollo autē p̄tulit illi aglā quendam rusticum
& pauperem.

Gymnosophiste erant sapientes indorum q ibāt
nudi. Nā gymnos gr̄ce nudus dicitur.

Gindes fuit magnus fluuius assyriorū: quem cy
rus rex quoniam exercitū suum impedisset: & dile
ctum sibi militem absumpsisset: i quadraginta sex
aluos diuisit.

¶ Labellus. a glaber. dicitur glabell⁹
la. lum. i. nudus sine pilis: vñ hec glabella lē.
crana capitis: qz nuda est sine pilis.

¶ Laber bia. bum. i. lenis facie sberbis: sine pilis. curta
lis: nudus vel timorofus. vnde Aug. de ciuita. dei. Bla
bros inquit aut male barbato videmus.

¶ Labro is. mas. ge. i. caluus: vel imberbis: vel timoro
sus: 2 dicitur a glaber.

¶ Glaccula lē. dimi. parua glacies.

¶ Glacies: gelu compo. cū aqua: 2 dicitur hec glacies dei. i.

quali gela quies. i. gelata aqua: vñ gladio as. i. glade strigere: est actiuū cuius offibus suis compositis: et hic et hec glacialis et hoc le. i. frigidus glacie plen⁷. de glacie di. do natus. Water me genuit: eadē mor gignitur ex me: et si gnatur per hoc enigmatice aquā in gladiē conuolueret: et eandē rursus effluere.

¶ Gladiato: ris. in gladio as. est.

¶ Gladiatoz: in gladio as. est.

¶ Gladiatura re. in gladio as. exponitur.

¶ Gladio as. dicitur a gladius: et est gladiare gladiis dimicare: vñ de hic gladiato: ris. qui gladio dimicat: et est nomen cuiusdā officij quod olim romē exercebat in arena. vñ hec gladiatura re. ars illa: vel ludus ille. Et gladiato: ris. rium. quod pertinet ad gladiatores: vñ quod exercetur a gladiatore: vñ gladiato: ris. ensis. i. ensis gladiato: ris. gladiato: ris. ludus qui exercet a gladiatore. Itē gladio as. cōpo. congladio as. i. simul gladiare. di. gladio as. i. diuersis modis gladiare. Itē gladio in hac significatione cū suis compositis est neu. sed gladio as. i. gladio interficere in hac significatione cum omnibus suis compositis est actiuum.

¶ Gladiolus le. dimi. paruus gladius: gladiolus etiā dicitur quedā herba quae sit folij gladio similis turfo cubitali floribus purpureis.

¶ Gladius: a gula dicitur hic gladius: generaliter dicitur ensis i. pectus: sed ensis ferrum tantū est. gladius vero totus: sed pprie dicitur gladius quasi guladius: quia gula dicitur. Vñ cetera membra securi magis solent tricar. sed gladio cololum trā: et ad hoc pectus factus ē: et est etimo. Et scias quod mucro: ensis: gladius: spata: sunt nōia synonyma.

¶ Glandeo: a glans dicitur glandeo deo. di. i. glandes habere vel emittere: vñ de glandeo fcs. incoba. Item a glans dis. derivat glandeus deo. deum. de glande existens: vel ad glandē pertinet.

¶ Glandicula le. dimi. parua glans: et pe. cor.

¶ Glandiosus sa. sum. glandibus abundans: et dicitur a glans dis.

¶ Glandula: a glans dis. dicitur hec glandula le. et hoc glandulū le. idē. i. pars intestino: vel nodus qui sub cute nascitur ex humore abundans: et cor. pe.

¶ Glans dis. fcs. ge. est fructus quercuū: glandes etiā dicunt massę plumbeę factę ad modū glandium qui proijciuntur cum fundis.

¶ Glarea re. i. argilla. f. terra humida: vel lapilli parui quos fluuius trahit. Job. xxx. Aut super glaream.

¶ Glaucoma: a glaucus dicitur hoc glaucoma tis. quod antiqui dicebant hec glaucoma me. i. macula in oculo: vel nebula: vel caligo oculorū et obscuritas. vñ de glaucus. Glaucome oculis abijdemus: cumque ita faciemus: ut quod videt ne videat.

¶ Glaucus: greci glaucon dicunt albū: vñ de hic glaucus. quidā piscis: quia sit albus: et glaucus ca. cum. i. splendens: ut oculi glauci. i. splendidi: habent enim colorē nigrum admixtū nitro: et glaucus ca. cum. i. subniger. Est enim glaucus color ferrugineus: subniger: et glaucus viridis et flauus. Glaucus ergo albus: splēdidus: subniger: rubens: flauus: viridis dicitur: quod glaucus dicitur albus: vel splēdidus: tractū est a glauco qui dicitur deus maris. Nam color maris viridis et subniger ē. Et cōparatur. A glaucus dicitur hec glaucus tis. et hec glaucedo dicitur.

¶ Gleba he. fcs. ge. i. dur⁷ cespes: cū herba: et dicitur a globus quod sit quasi globus: vñ de hec glebula le. et hec glebella le. dimi. et globosus sa. sum. et inde hec glebositas tis. Item a gleba hic glebo is. i. rusticus arator.

¶ Glycerium: a glykys dicitur hec glyceris fcs. ge. propriū nomen mulieris causa adulationis et blandimenti quādā diminutione impositum: ut mea glyceris quasi mea dulcicula: est tale nomen voce neu. ge. significatione fcs. et indeclina. assumit articulum fcs. quod qualitas vocis esse nam rei non mutat.

Glycerium interpretatur dulcis amor: nec est indeclinabile: licet fœmininū sicut nec simili.

¶ Glykys vel glykon grece. latine dicitur dulce.

Glyceros: & glykys grece γλυκερος & γλυκυσ dicuntur dulcis.

¶ Glirius: a glis gliris dicitur glirius ris. rium. et gliricus ca. cum. i. stupidus: torpens: somnolent⁷: qui multū dormit glirius ris. rium. et dicitur de glire factus: vel ad glirē ptinēs.

¶ Glis: a glisco fcs. derivat hic glis ris. gen⁷ murium: quod multū dormit. et dicitur sic: quod somnus facit glires pingues et crescere. tota enim hyeme dormiunt: et quasi mortui existunt: et estate reuiuiscunt: et a glisco dicitur glis glis. i. caridus qui aliter dicitur lupa. Item a glisco hec glis tis. terra argillosa. De istis tribus dicitur glis alai: glis terra tenax: glis lupa vocatur. Glis pumiz: glis tenet altera: tertia glis. Glis animal: tis terra tenax: sis lupa vocatur.

Hic animal: hec terra tenax. hec lupa vocatur.

Sic genus et nomen cognoscit⁷ glis. Item a glisco hec glis dis. i. massa panis vel vini.

¶ Glisco: a glykys quod est dulce compo. glisco fcs. quod est sunt dulcia desiderare solemus. gliscere est cupere: vel desiderare: resplendere: crescere: ardere: pinguis scire: tumescere: superbiere: vel indignari. Glisco cū suis cōpositis si qua habet ē neu. pro desiderare vero est actiuū: et caret pterito et supino secundū vsuū: debz tñ fm analogiā facere glui glitū. Et format a presenti sco in ui pteritū conuersa: et supinū a pterito ui in tum: si cut et nosco noui notum.

¶ Glissosus sa. sum. i. laposus vel lupa seu glisse plenus et dicitur a glis glisse.

¶ Gliscus tea. tē. i. terreus: et dicitur a glis tis.

¶ Glissosus sa. sum. i. argillosus: et dicitur a glis tis.

¶ Globo bas. bant. dicitur a globus: et est globare acernare cumulare: rotundare: solidare. conspire: globosū facere. Et globatim aduerb. i. cumulatim: spissim. Globo cōponit agglombo bas. cōglobo bas. vñ de conglobatim aduerb. i. spissim: cumulatim. Globo et omnia eius composita sunt actiua et cor. glo. quod patet in hoc versu. In conglobata pila fertur glomerataq sila.

¶ Globus bl. mas. ge. et hic globus ml. et hoc globus meris dicitur. Globus eris. est coadunatio et glomeratio filorū. Globus ml. ē illud idē ut circulus. Globus vero est alia rūrū coadunatio et cumulus: tñ proprie dicitur globus quod libet solidū et rotundū. i. solida rotunditas: habens tres equales dimensiones: ut mundus. vñ de mund⁷ pprie dicitur globus vel globatus. vñ de Mart. Mundus genit⁷ ex quattuor elementis: idēq totus in modū spherę conglobatus. Itē a globus globosus sa. sum. et cōparatur. vñ de hec globositas tis.

¶ Glomero ras. au. are. i. accumulare: adunare: acernare: vñ de glomeratim aduerb. i. cumulatim: adunatim. Et compo. agglomeratio ras. conglomeratio ras. deglomeratio ras. i. deuoluere: glomos destruere: eglomeratio ras. in eodē sensu. Itē inglomeratio ras. intus vel valde glomerare. Glomero et omnia eius cōposita sunt actiua: et cor. pe. siue me. et derivat glomero ras. a glomus eris. fm lūgu. et ponunt tales versus in Hiercl. Longitres lapidus tibi sit: glomeratio fili. Lignoz pprie dicitur esse strues.

¶ Glomus ml. vel meris. in globus exponit.

¶ Glozia: a claus dicitur hec glozia rig. i. frequens fama claudē: et dicitur glozia quasi claria: a frequentia claritatis. g. pro c. et o pro a. Glozia quasi gloria. i. gerens lauream. et est etimo. Vñ de gloriosus sa. fcs. et comparat. vñ hec gloriositas tis. et cōpo. ingloriosus sa. fcs. quod sine gloria. i. trisphus: et ingloriosus. i. imemor glorie. Itē a glozia dicitur glorio: ris. et compo. conglorio: ris.

Gloria videt a cleos greco deductum vocabulū Est autē gloria frequens de aliquo fama cum laude Accipitur tñ interdum p ambitione & inani iactatione. vñ de gloriosus: affectator glorię: aut abundans gloria: ut deus cui soli sincera cōpetit glia.

¶ Glorifico cas. au. care. verbū actiuū: gloriosū facere. et compo. a gloria et facio.

¶ Gloriola le. dimi. parua gloria.

¶ Gloritis. fcs. ge. i. cognata: sed gloritis. i. gloris: et gloris

lis. est lignū putridum. vnde versus. *Glos ovis flos est: glos tis. femina fratris. Glos sis. lignum vetus est: de nocte serenum.*

Glos græce dicitur *γαλωος* & *γαλωσ* est autem fratris vxor.

Glosa sē. vbi a *glosa* quod est ligus. Et distat inter cōmentum: *glosam*: translationē: & textum. Cōmentū expolitio est verborum: iuncturā non considerans: sed tantum sensum. Deferuit effi expositioni sententię alicui? ubi non cōstructioni litterę: accipit tamen qñq; cōmentū largius: scz pro quolibet libro: & tunc sic diffinit. Cōmentum est plurimorū studio vel doctrina in mente habitō: in vñū collectio: vt dixi in cōmentis. *Glosa* est expositio litterę: & ipsius sententię que non solum sententiā: sed etiā verba attendit: vel *glosa* est expositio sententię litterarū cōtinens & exponēs: vnde vbi *glosa* quasi *glossa*. i. lingua quā tanq; lingua doctōis adesset & exponeret: sic litterę exponendę insisteret: & sensum enucleat. Translatio est expositio sententię per aliā linguā. Textus est liber ipsi? doctōis cōtinens tractatū sine litterę vel sententię expositione: vel textus est ipse tractatus vel liber sine expositione litterę vel sententię. A *glosa* vbi hęc *glosula* sē dñi. id est parua *glosa*: & *glosio* sas. & *glosulo* las. ambo actus cum suis compositis: & *glosarius* ria. rium. qui *glosat* vel qui *glosatur*.

Glossa sē. i. lingua: & compo. cum *bos* & *cinos*: & agn? & vbi hęc *buglossa* sē. & hęc *cinoglossa* sē. et hęc *agniglossa* sē. herbe sunt quasi bouis lingua: & canis lingua: et agni lingua: vel in forma: quia sunt formate vt illę lingue: vt in tractatu: vel asperitate: & producit pumam *glossa*. geminat effi ff. vnde quidam. *Esse caret glossa*: per quam franguntur & ossa.

Glosula sē dñi. parua *glossa*.

Glunio nis. niui. nire. vñ hic *grunitus* tus. porcorū da mor est: & pdu. glu. Vnde quidaz. *blunuit* equus: *glunuit* porcus: pipiat quoq; nifus.

Grunnare est porcorum.

Gluten: a *glutio* tis. vbi hoc *gluten* nis. terra tenax vt ille: ad compages nauis & aliorū vasorū: quod & bitumē nis. vbi. vnde *glutineus* nea. neum. de glutine existens: vel ad gluten pertinens: & *glutinosus* ia. sum. i. plen? glutine: vel tenax.

Glutinium: a *gluten* hoc *glutinium* nī. vnde hoc *glutina* nī. idē quod *glutinū* quicquid coniūgit. i. vñculū. Proprie tñ *glutinū* est illud tenax quod fit de glutine ad aliquid linendū: & *glutinū* deriuat *glutino* nas. i. cōligere: *glutino* colligare. vnde *glutinanter* et *glutinatum* aduer. i. coniunctim. Et cōpo. a *glutino* nas. i. adiungere: alligare. Itē *conglutinatio* nas. i. cōligere glutino. Itē *reglutino* nas. i. iterum iungere. Et est *glutinoactiū* cum omnibus suis cōpositis & cor. ti. vnde in Aurora dicitur. Inuiscat limus sic & ex glutine quodā. Hieronym? i epi stola ad paulinū ca. pumo. di. Et xpi glutino copulata.

Glutio: a gula vbi *glutio* tis. niui. vel tis. per syncopam. & est glutire absorbere: vorare: comedere: & compo. cum con & vbi: *conglutio* tis. i. simul glutire. Item *deglutio*. i. valde vel deorsum glutire vel a gula iam iugulari emit tere: & in eodē sensu *eglutio* tis. Itē *inglutio* tis. Intro glutio tis. i. intro vel intro glutire. Item *preglutio* tis. i. ante glutire. Item *reglutio* tis. i. iterum glutire vel retro a gula elicere. Itē *transglutio* tis. i. vltra glutire. *Glutio* neutriū est cum omnibus suis cōpositis: & prod. glu. vñ quidā. Quę quasi *deglutit* quē secum ad tartara ducit. & scribit per t glutio: quod patet per secundā personā: & facit pteritū *glutui* vel *glutij* per syncopam.

Glutio onis. mal. ge. i. leccator vel deuorator. Et dicit a *glutio* tis. vel *gluto* quasi *gulato*. a gula.

Glaucus quidā marin? deus: de quo vide Scylla

G ante A
gnarus ri. i. sciens peritus doctus
i. qui ex arte scit qualiter aliquid fieri vel sit fa
ciendū. vel qualiter fieri debeat: sine illud faciat sine nō.

& vbi *gnarus* pro *narus*: & apponit g per prothasim. vide etiā in *agnarus*.

Reperit autē more participiorum actiū regere: vt *gnarus* causam. i. sciens.

Gnatus ti. filius quasi generatus: & hęc *gnata*. i. filia: quasi *gnata*: & apponit ibi g per pthasim: vide etiā in ar?

Gnauius ua. uum. pro *nauius*: & apponitur ibi g per pthasim. vide etiā in *nauius*.

Gnidus di. *gnidus* insula est: de qua in actibus. xxvii Et vix deuenissemus circa *gnidum*.

Cnidus quoq; scribit. vide suo loco.

Gnydus vrbs in caria: Horatius. O venus regia nā *gnydi*

Gnosus vrbs cretę insule. In *gnosius*. i. cretęsis

Gnosis. i. ariadne filia minois regis cretę.

G ante D

G *Olgota* syriū est. & interpretat caluaria: non ob caput vel caluicū adē. quod mētunt ibi sepultū: sed ob decollationē damna torū. Jo. xix. hebraice golgotha: & acuf i fine.

Goliath lig. propriū nomen cuiusdā philistei quē interfecit dauid. de quo in aurora vbi. Exiguus magnūz vicit puer ille *goliath*. Allegorice dauid interfecit *goliath*. id ē christus diabolum.

Gomoz mensura ē antiqua cōtinens qñq; sextarios: & acuf in fine.

Gorgias leontinus sophista & rhetor insignis q arte sua sic ditatus fuit: vt auream statuum primus oim poneret in templo apollinis delphici.

Gorgon dicit medusa filia phorci quę cum duabus sororibus habitabat *gorgades* insulas in oceanō aethiopico quę sorores dictę sunt *gorgones*. i. agiles. De his vide *Medusa*. Item a *Gorgon* fit *gorgoneus*.

Gordius rex phrygię primo rusticus. Nā cū phryges oraculum consuluisent super electione regis: responsum est vt illū crearent regē qui templū primus intraret. Itaq; primus venit *Gordius* rusticus lorā plaustris portans. Qui rex factus: lorā illa in memoriam rei suspendit in templo iouis: quę ita perplexę erant connexa: vt difficillime possent dissolui: & ferebatur oraculum vt qui lorā illa dissolueret regno potiretur.

Gordium vrbs principalis in phrygia: a *gordio* rege dicta.

Gothi sunt populus scythicus circa daciā & norvvegiam qui nunc sueti & rusci vocant. Hi tempore honorii imperatoris multas prouincias a larico rege peruagati etiā romā ceperunt.

G ante R

G *Grabatū*. gra grece latine dicit caput: vnde hoc *grabatū* ti. reclinati capitis suscepio. Et videt componi a gra & *batum*: qđ ē gradus. i. ad qđ gradimur: vt ibi caput rediem? genus ē lecti: & produ. pe. Inuenitur etiā hoc *grabatū* pro gremito: & cor. pe. Inversus. Pro gremit *grabatū*: p lecto pone *grabatum*.

Graculus li. a garrio ris. non sicut quidā dicunt: quia graculi gregatim volent cū sit manifestū eos ex voce garritatis nuncupari. Est em loquacissimū genus animas: & vobis importunū: & cor. cu.

Gradale lis. vbi a grad? qđ *gradatim* canit post respōsorium fm laug. Quidā tñ dicunt *graduale* lis.

Gradarius ri. i. palefrenus. & vbi a gradus: & describitur sic. *Gradarius* est equus mollis incessus sine succussatura inntēs & icedēs. & *gradari* ria. rñ. qđ fit *gradari*.

Gradatio est quidam color rhetoricus: de quo dixi in quarta parte in ca. de coloribus rheto.

Gradio ris. gressus sum. *gradi*. i. vado: & compo. cum

ppositioibus: 2 b. Aggredior deris. antegredior deris. congregior eris. egredior eris. ingredior: progredior qd p gradior inuenit: ptergredior: regredior: transgredior. Si adior cu oibus suis copositis est depones: 2 mutant a simplicitate in e. ppter antegradior: 2 pgradior: 2 oia faciunt supnū in gressu sicut 2 simplex. Itē gradior: 2 ei coposita cor. hanc syllabā gra vel gre.

Si adiuus: a grad' b. hic gradiuus u. i. mare: qz gradatum incedit ad bellū: vel gradū a gradin qd ē vibrazio hanc: vel gradū b. quasi craton diu. i. potēs deus

Gradiuus neqz grecū neq latinū vocabulū censetur a Tortellio: sed thracicum. Nec cōuenit rei: vt mars gradatim incederet &c.

Si adio as. anl. arc. i. gradū b. omare vel p gradus ducere: 2 b. a grad' 2 cōpo. cū de: 2 b. de grado as. i. grad' destruere vel a gradu remouere: deponere a gradu dignitatis. Itē cūre: 2 b. re grado as. i. degradare vel de gradatū in gradu restituere. Itē cū retro: 2 b. retro gradior: dant. i. retroire vel gradi retro. grado as. cū oibus suis copositis est actiū pter regradior: ris qd est deponens 2 absolutū: 2 offia cor. gra.

Si adus: a gradior deris. b. gradus dus. dū. i. id p qd ascendit ad altare vel ad pulpitu vel ad aliū locū: gradus etiā est status: 2 ppter dignitatis: 2 gradus ē iter ordinatū. vñ gradatim. i. per gradus: 2 cor. gra. vñ quidā. Mutat nupta genus: sed generata gradū. Quomō gradus fm decreuitas cōpūtur dixi in consanguinitas. Grāme græce p α μ μ λ i n e a d i c i t u r.

Si ama me. græce latine b. linea: vñ greci dicunt hoc gramaton. i. littera. Et hoc gramatis p eodem: 2 b. a littera: qz lineatim sunt littere. i. quibusdā lineis ptractionibus. Si amaton uertit in latinū: 2 b. hoc grāmātū t. i. littera. vñ Theodolius. Si pcor pumus uel ligat gramata cadmus. 2 hinc grāmātic' qui sumit initū legendi uel qui paginas legere potest.

Si amatica. a grammato vel a grāma qd ē lfa b. hęc grāmātica cē. quasi litteralis scientia nō a puma pte sul. qz pumo tractat de litteris: sed per effectū: qz efficit litteratū. Vñ sic describit. Si amatica est scientia recte scribendi recte pronuntiandi recte cōstruendi gnara. Docet effi hęc ars recte scribere sine quo non est habere pfectionē illius artis. Nec tñ ob hoc iniungo scribendi officiū artifi a huius artis. sed potius scribendi scientiā. Aporet effi ut scias cognoscere figuras 2 qualiter debeāt fieri: 2 que cui sit uel q non sit pponēda uel supponēda: 2 oīnō si guras eleganter 2 artificiose coaptare: 2 hoc idē necessarium est: sed nō sufficiens: sicut nec alia duo q restant que ad huius artis quoqz perfectionē erigunt. i. recte scire p nūciare recte cōstruere: ex quib' nōib' quasi integraliter hęc ars consistit: q autē b. grāmātica quasi grāmatorū theta. i. litterarū repositoriū et imo. est. Et hinc grāmāticus ca. cū. i. pertinens ad grāmāticā: vel grāmātica instruatus: 2 cōparatur grāmāticus dōr simus. vñ grāmāticus. sime. aduer. 2 grāmāticus 3 as. i. grāmāticē loqui. vñ fm quōdā. Si amatica est scientia recte scribendi: recte loquendi origo 2 fundamentū oīm liberaliū artū. Cōsistit autē hęc ars principaliter in consideratione quattuor rerū. i. littere: syllabe: dictionis 2 orationis perfectę: 2 scribunt pdicta offia per duo m.

Si amen nis. neu. ge. a germino as. b. 2 pōt bīd gramen qlibet herba: qz germinat sicut robur oīs ligni culte 2 spēs: qz sit firmissima. Speciali tñ ē quēdā herba q nascit ex humano sanguine: 2 etiā qdā alia herba que etiā mortua recenti herba renascit: 2 uulgo ita vocat: 2 b. sic: qz multū germinādo multiplicat: vel b. a situ. i. ab agro qz plurimorū agroū sit. Vñ 2 ipū greci agreste nuncupauerūt. Aliqz etiā inuenit p radice talis herbe. Itē a gramen b. gramine' nea. neu. qd totū est ex gramine vñ qd ad gramen pntet: 2 graminosus sa. sū. qd graminē abundat ut locus. 2 cōparat. Itē a gramen b. graminō nas. nau. are. quasi grāma colligere: vel gramine implere: 2 cōpo. congramino nas. 2 degramino as. i. gramina euellere. Itē ingramino as. i. gramine implere: 2 sunt. neu.

ola: 2 a graminō as. b. gramineo es. nū. i. esse uel fieri graminosum. 2 hinc gramineo scis. incolpa. 2 cor. pēdī ca offia m.

Si amino as. in gramen exponitur.

Si adeo: a grandis b. grandeo des. dū. i. esse uel fieri grandē: unde grandesco scis. incolpa.

Si andeuus na. uū. pe. pd. i. grandis cui. i. fener. Et cōpo. a grande 2 enū. vñ Synnocen. lxx vii. distin. Quicūqz in uerbo grandeuus 2c.

Si andiloquus qua. quū. i. grandis loquēs: a grādīs 2 loquor cōpo. 2 cor. pe. sine lo.

Si andino nas. pe. cor. in grando est.

Si andis. i. magnus Sed grandis ad corp': magnus ad animū refert: 2 dēclinat hīc 2 hęc grandis 2 hoc de. et fact actūs pluralis grandes vel grādīs: 2 cōparat grandis dīor simus. vñ grāditer dīus. sime. aduerb. Et hęc grādītudo nis. 2 hęc granditas tis. Si andis compo. per grandis: tangrādīs: pōpgrandis. i. ualde grandis. Si andeuus ua. uū. i. grandiloqu' qua. quū. grandifon' na. nū. i. sonā: 2 componitur a grandis 2 sono as. 2 corripit sō grādīsonus:

Grandis ad quantitātē discretā pertinet: vñ grādīs pecunia. i. magni numeri. Grandis homo id est annorum multorum.

Si andifonus na. num. in grandis uide.

Si anditudo dīus. in grandis est.

Si andiusculus la. lū. pe. cor. i. aliquātulū grandis: et format ab hoc cōparatiuo grandius addita culus la. lū. sicut 2 mausculus 2 similia.

Si ando a grandis b. grandio nis. qd grādīs data uel deriuatur a grādī ni ppter silitudinē et inde grādīnē nea nē. 2 grandinosus sa sum. 2 grandino nas. i. grandī nē emittēre uel grādīnē pcutere deuastare. 2 cor. dī. Vñ de in Euroza dī: Carnus luxuriā grādīnat ira dei. Et scias qz grādō frequētus sit in tpe calido qz in tpe frigido qz tps calidū sile est loco calido. 2 tps frigidū sile loco frigidō in causando materiam nubis calidissime. Cui' quidē cā ē: qz calor frigori contrarius ē. Et ideo sicut frigus spīrat nūbē ita calidū distrahīt 2 segregat eā et pbet eam vndiqz apertā frigori ad ingredīdū. Sicut et corporate substantie et porro se facilius multo frigore leditur qz cor pora spissa et crassa que paucos et strictos hnt poros. Vñ corpora mulierū minus leditur frigore qz uiroz flegmas uicōz: min' colericōz vñ sanguineoz. Et caliditate ergo nubis apertū nubes 2 recipit frigus ad interiora nubis.

In hora aut caliditatis calor ē vndiqz expellit in aere. et ideo totū frig' ab aere expellit: 2 ad vñ locū uehemēter multiplicat: qd multiplicatū in nubē ingredit. 2 congelat aquā etus in grandinē. Si tñ tpb' frigidis frigus dispersum est in aere toto. 2 ideo nūqz multiplicatur. Vnde locus propius nubibus non habet tunc frigus in cō aere nisi contingat forte per hoc accidēs scilicet qz calidus va poubus replentibus vndiqz acrem frigus ad locum nubium expelleretur. Tūc em pōt generari in hyeme grandō. Si potest esse dubiū quare non generatur tūc grādō frequētus ē estate cū hoc tps sit calidissimū. Et quare nō frequētus generat in autūno cū autūnus scōm solis motū equaliter sit ppinquāt solis sicut ē tps uernū. Vñ uis cā ē. qz in estate calor solis tunc fortis existens plus scōm naturam consumit de humore qz eleuet: et ideo tūc exsiccat terram et aerē: inducitqz maturitatē fructibus: 2 lō p scidit scōm plūniū materia grandinis 2 aliarum humidarum impressionū. In autūno aut pcedēs estas exsiccat ut locū aeris 2 terrā ita qz tēperauit frig' autūni sic qz nō potest inducere paulatim humorem humidū ad mitigādū siccū quod estas induxit. Sed in vere calor uentis inuenit in superficie terrę natās humidū qd frig' hyemis induxit: tum ex pluuijs: tū ex cōuersione aeris in aquam: tum etiam expūmendo ex terra: 2 ideo tunc agit in humidū 2 facit multam materiam vaporum humidorū. Itē nota qz grādō cadēs nō solū destruit fruct' quos inuenit s; etas impedit fertilitatem terre in sequenti anno: 2 ea q pcutit reddit inutilia instantū qz etiam iumēta nō delectabiliter

accipiunt ea in cibum quod non facit gutta magna: et hoc ideo quia frigus multum est in grandine. Frigus autem est qualitas mortificativa: et hec virtus manet in aqua liquefacta in grandine humefacta terram et impedit fertilitatem eius: et infusa fructibus extinguit in eis calidum naturale digerens humidum nutritivum fructuum et id crudum remanens generat iuventutis abhominacionem: et illa virtus bene durat per totum annum ergo et c. Grana autem magna cum sit calida torra facit oppositum quam sola venit: ita quod grando eam non sequitur. Est enim ipsa bonae compositionis cum aereo et subtili terrefra: et habet multum in se de calore vaporis ex quo fit: et ideo optime infundit terram: et si ledit aliquos fructus tenet: ros hec non facit nisi ex percussione.

Graneo. a grano as. ubi graneo es. n. l. habere vel emittere grana. **Granelco** scilicet in coha.

Grano as. in granum exponitur.

Granu: a grandis ubi hoc granum n. quia crescendo grande efficitur: et est generale cuiuslibet seminis. Per excellenciam in frumentum ubi granum: unde hoc granulum l. et hoc granellum l. dim. et hoc granarum r. locus ubi granum reponitur. **Græ** a granum ubi grano nas. aut. are. l. granis implere: et copo. cum prepositionibus con. de. e. in. et ubi con grano nas. de grano nas. l. grana excutere vel auferre: e grano as. id est quod de grano. in grano as. l. intus granare: vel grana in horrea imittere et reponere. **Grano** et eius coposita sunt actua: et pdu. hanc syllabam gra.

Graphia: a grama vel gramaton apud grecos dicitur graphos. l. scriptor. Unde graphia. l. scriptura: et graphos. l. scribo bis. pti. et ppo. apud grecos. **Catagrapho** as. l. transcribo pli. et sunt diversae prepositiones cate et cata: et ita est alia compositio in preterito: alia in pti. **Aliter** enim iunctura compositio non maneret immobilis. quod **Pull.** asserit aperte: a grapho bigraphus. l. scriptor: et acuit pe. graphia

Graphius: a graphia ubi bigraphus. pti. hoc graphus: um pti. silus quo scribis in cera.

Graphus phi. in graphia vide.

Grapho r p a q uo dicit scribo & pingo. graphos pti. graphidiolus & graphion penul. per ei diphthongon: sed profertur. pen a & stilus. graphus pictor & scriptor: graphes. l. scriptura.

Grassator r s. tus su. a gradior nis. et est grassari invadere: peccare: latrocinari: pdari: impugnare. **Proprie** grassari est crudeliter gradi: et ubi sic ab ipso gradiendi: ut dicitur grassari qui cum impetu gradi ad crudeliter agendum. ubi grassator: qui crudeliter agit latro: pdatior: feruens: crudeliter et homicida. et ponit grassari quod p niti vel conari: ut de ergo ne ponas grassari p crassari: et cōverso. in. ij. regu ca. vlti. ubi ut cesset indignatio quod grassat in populo id est quod devastat vel crudeliter graduat.

Grates nli. fce. ge. l. gratie. s. grates deo agunt. gfa ve ro hoib. **Sed** hoc sepe corruptum apud auctores. gfe enim sepe referunt deo: grates hoib. et dicunt grates a gratia.

Grates metri causa apud poetas reperies: nec in oratione locum habet: hocque differt a gratia: reperit in singulari tantum grate.

Gratia tie. ubi a gratis: et est gratia donum vel donatio: amor: et ubi gra quasi gratis data. **Ubi** hec gratiola le. dimi. quia gratia. et gratiosus sa. su. l. gratia plenius. **Et** ppar gratiosus sior. simus. et inde gratiose sit. sime. adverb. et hec gpositas tans. et copo. **Ingratiosus** sa. su. l. non gratiosus. et sibi comparat. **Et** ubi ppar gratiosus qui plus vnicuique mercedis tribuit. **Quare** vni non dant oēs gratie: habes l. virtus. **Idcirco** quod est gratia gratis data: ut bene legere: cantare: predicare: et silia. et hmoi gratie non dant oēs vni: immo ut dicit apostolus. **Divisiones** gratiarum sunt: alij dant sermo sapientie: alij sermo scientie: alij genera ligum r. c. **Et** est gratia gratum faciens: et circa hanc potest queri. **An** deus sit capacitate virtutis naturalium. **Ad** hoc dico quod mensura sit quod dant gfa gratum faciens vel caritas est capacitas ipsius alij quod est ex natura simul et dispositione quod est per conatum operum. **Et** quia sit eundem conatum operum magis disponit natura melior. **Idcirco** qui habet meliorem naturam dū

sit par conatus magis recipit de perfectionibus in suis: sed quod habet peiora naturalia quicquid magis recipit: si a sit maior conatus. **Item** scias quod est gfa operans et cooperans sine. **Puente** ens: et subsecqns. **Sed** vero cooperans adiuuat ne frustra velit. **Utriusque** gfa ut dicit Augustinus. **Subuenient** et subsecqnt. l. operante et cooperante apostolus comedans di. **Non** est volentis nec currentis: sed miseretis dei. **Non** enim ideo deus miseret alicuius: quia voluit et cūcurrit: sed id voluit et cūcurrit quia misertus est eius deus: parat enim voluntas hois a deo: et a deo gressus hois dirigunt. **Idcirco** pparue ait apostolus. **Non** est volentis nec currentis: sed dei miseretis. **Non** quia hoc sine voluntate nostra agat: sed quia nostra voluntas nil boni agit nisi dū: nit adiuuet. **Ubi** apostolus alibi dicit. **Non** ego sed gfa dei me cū. **Non** id dicit: quia nil boni agebat: sed quia nil boni ageret illa si non adiuuaret. et videtur quibusdam non irrationabiliter: quia vna eadem sit gfa et bonum eadem virtus quod operatur et cooperatur: sed propter diversos eius affectus ubi operans et cooperans. **Operans** enim ubi inquirit pparat et liberat voluntatem hois ut bonum velit. **Cooperans** inquirit eandem adiuuat: ne frustra velit. s. ut opus faciat bonum. **Ipsa** enim gfa non est ociosa: sed mercedi augeri ut aucta mereat perfid. **Item** scias quod gfa sanat formaliter: ut dicit in sacramentum. **Item** volo te scire quod gfarum actio est instantanea ad plumbum dū. **Ubi** hō sine gfa possit non peccare dicit in peccato cas. **Gratificor** caris. carus. su. ex gratia ta. su. et facio ppo. et si gratificari gaudere: vel gfas agere: vel gratum facere: vel equipare. **Ubi** gratificus ca. ci. l. gratus vel gratum faciens. **Proprie** autem ubi gratificus qui facit bonum gratis. **gratiosus** qui plus vnicuique mercedis tribuit: gratus in alio gratificus et alio et corpore ubi pe. de gratificor col. l. si.

Gratificor est gratum: et ut dicunt placitum facio: ut gratificabor tibi quod petisti. **Gratulor** autem & apud poetas interdū grator est de alterius bono aut de suo ut de alterius gaudere: ut Valla latius docet.

Gratis aduer. qualitatibus signis spontesime causa: sine spe remunerationis sine pcedo.

Grator nis. in gratulor vide.

Gratuite et gratuito in gratuito vide.

Gratuitus: a gratus ubi gratuitus ta. su. l. gratis datur et habetur. ubi gratuito aduer. l. gratis: potest et sine causa: per quod line: nisi quicquid gratuito ablatum vel dñis positum aduerbiaute.

Gratulor: a gratus ta. su. ubi gratulor nis. tus su. et gratior nis. in eodem sensu. l. gaudere vel gfas agere. **Ubi** hoc gratulamen nis. et gratulabundus da. dū. l. letus vel letabundus. et gratulater. l. letiter. et cor. p dicitur. vide **Gratificor.**

Gratus: a gfa ubi gratus ta. su. et signat tria. **Primum** gratus. l. gfa sit seruans gratiosus: acceptabilis: placitum et gratus: memos beneficii: et gratus. l. remunerat: et comparat gratus nior. simus. ubi grate sit. sime. aduer. et hec gratitudo nis. et copo. in gratus. l. non gratus: et ubi gratus quasi gratie datus. et est etimo. et prodo. pumia: unde **Boetius.** **Grate** superueniet quod non sperabatur hora.

Grate hoc apud horatium in epistolis est ablativus casus pro aduer. positi. nam grate gratie. etiam te pdu. **Grata** autem res est quod vtilitate affert: iocunda que voluptate gratus homo quod vtilis & acceptus: et qui memor beneficii.

Gratificellus li. mas. ge. aliquid nulli grauis: et ubi a grauus

Gratuo ues. in grauis vide.

Gravidus da. dum. in grauis est.

Gratus: a grandis deriuat hic et hec grauis et hoc ne. quia quod gradia sunt graua solent esse: et est graue de natura: sed grauidum de accidente. l. fecunditate: ut arbor grauida potius. mulier grauida fetu. **Item** graues dicimus autem: eos venerabiles. ubi et contēbiles leues dicimus: et ubi grauis per consilio et constantia: quia non leui motu dissiluit: et fixa pstantie grauitate consistit: et coparat grauis uioz. simus. **Ubi** grauitas: ponderosa: vehementer: moleste: grauis sime aduer. et hec grauitudo: et hec grauitas. l. firmitas: venerabilitas: maiestas. **Et** grauedo inis. **Gratitas** et potēdere animi et sententia pstat. **Sed** grauedo vel grauidus corpus est. **Item** quinta hoim gfas dicitur grauitas:

q̄ est dedinatio a iuuetute in senectute: necdū senect⁹ s̄
tā non iuuent⁹. Itē a grauis dī grauo uas. Vñ graueo
es. i. esse vel fieri graue: hinc grauesco scis. incohā. gra
no cōpo. Aggrauo uas. cōgrauo uas. degrauo uas. id ē
valde grauari vel deorsū: vel exonerare: alleviare. In
grauo uas. ingrauat ponder e alieno: sed grauat. p̄p̄
grauo uas. i. p̄p̄ alijs grauari: Grauo ⁊ ei⁹ cōposita acti
ua sūt: ⁊ cor. hanc syllabā gra. Vñ prosper. Nulla aīa ē
q̄ non mortali carne grauet. Itē a grauis grauid⁹ da. dū
gruida est q̄ est p̄ima partur: quam grauet. p̄gnās ve
ro q̄ cōcepit. Grauis p̄p̄at: vñ hęc granditas tis ⁊ graui
do das. verbū actiū: ⁊ cor. pe. Grauis multa signat: vt
p̄ in his p̄sib⁹. pond⁹ p̄sona: vir: lectio: foemia p̄gnās.
Modos molestā vñ esse graue. ⁊ cōpo. grauis dēp̄
grauis. i. valde grauis: ⁊ graui sonus na. nū. ⁊ grauidic⁹
⁊ graui loquus qua. qui. i. graui a sonās: dicens: loquēs
i. ponderosa: molestā: vehementia.

¶ Hecus cl. fuit rex grec⁹: vñ hęc grēda dē. ⁊ hīc grēc⁹
ca. cū. ⁊ grēcul⁹ la. lū. ⁊ grēcor aris. i. loqui vel hīc se mo
re grēcor. q̄d alit grēcullo as. siue grēculor nis. deponēs
Bēp̄a diuisi sūt in q̄nos p̄tes. Quidā dicunt arca: q̄dā
boetes: quidā coles: quidā dozes: quidā iades. vñ ⁊ lin
guē grēcor dicunt q̄nos. i. attica: boetica: colica: bouca:
ladica: ⁊ pdu grē. De regno grēcor dixi in caldei.

¶ Græcus rex natus in argopolasgo regioni nomē
dedit sicut ethella filius deucalionis ex pyrrha. Per
græcari est epulis ⁊ potationibus inseruire. Lingue
autē grēcorū sūt attrica: æolica: ionica: quā iadica
author vocat: ⁊ dorica: ⁊ koliph coene. i. cōmunis.

¶ Gregarius in grego as. est.

¶ Grego as. i. vnare: sed nō est in vsu: ⁊ p̄po. cū ad ⁊ mu
taro d in g. dī aggrego gas. itē cū ab: ⁊ dī abgrego as. i.
diffodare. itē cū cō: ⁊ dī cōgrego as. itē cū dis ⁊ dī disgre
go as. i. dispergere. Itē cū se: ⁊ dī segrego as. i. segre
gare. ⁊ ab oibus istis verbalia: ⁊ aggregatim. adlinam
cōiter: abgregatim: disp̄sim: cōgregatim: segregatim. Gre
go ⁊ eius cōposita sūt actiua: ⁊ cor. gre.

¶ Gremiū m̄j. i. sinus. vñ hoc gremiū lū. dīmt. ⁊ gremi
olus fa. lū. i. gremiat⁹ ta. tū. q̄d h̄s gremiū. Itē a gremiū
gremio as. aul. ⁊ est gremiare in gremio accipere vel loca
re. ⁊ p̄po. aggregm̄io as. i. in gremio accipere: cōgremio as
degremio as. gremiū destruere vel a gremio p̄icere: in
gremio as. i. in gremio accipere vel in gremiū mittere. sub
gremio as. sursum gremiū faciendū pannos eleuare ⁊ suc
cingere: ⁊ est actiū gremio cū oñib⁹ suis cōpositis.

¶ Gremiū est in cōplexu foemorū: vñ nutritrix stantē
tenet puerū sup gremiū: ⁊ q̄a in gremio sūt vasa cō
ceptionis naturalis: ideo vocam⁹ p̄ translationē gre
miū terrę eiusdē capacitātē seminis. Sinus autē ē in
cōplexu lacertorū sup pedē: ⁊ illa vestiū iplicatio ī
pectore. ⁊ curuatura q̄libet illis s̄ilis vt maris ⁊ ocu
lorū. dicerē libentiū in gremiū accipere q̄ in gremio
a multis tñ q̄ ad placitū fingit abstinendū ducere.

¶ Gressus: a gradior eris. dī hīc gressus sus. sui. i. p̄p̄:
pes vel vestigiū pedis. ⁊ gressus ia. lū. participium.

¶ Gressutus: a gressus dī: gressutus ta. tū. pe. pd. q̄ ma
gnos habet pedes vel magnos facit gressus.

¶ Grex: a grego as. dī hīc grex gis. ⁊ differt ab armēto:
q̄ armentū maiorum ē: vt equorū: boum. grex minorū
vt caprarum: ouium.

¶ Grex etiā maiorū: vt apud Cicronē. Cedit gre
ges armentorum.

¶ Grillus li. nomē h̄s a sono vocis: hīc retro ābulat ter
rā terebiat strider vocb⁹: venat em̄ foimicā: vñ hoc gril
lū in locis vbi ambudat grilli.

¶ Gryphes p̄p̄: mas. ge. vñ gryphe p̄hes. alal q̄ drupes ⁊
pennatū alal. Sūt em̄ gryphes altes fere: ⁊ sūt in ol
ibus leonib⁹ s̄iles: p̄ter alas ⁊ facies quib⁹ aquilis s̄iles
aruenant: ⁊ multū equos infestant ⁊ eis inimicant adeo
q̄ equitē armatū cū equo in sublime rapiant vt dī. Aug.
vñ fū remigū q̄ gryphes sūt alala terribilia ⁊ fortia q̄

corpus h̄at leoninū: pedes antē ⁊ alas ⁊ rostrū vt aquila
Ideos per terrā currunt vt leones: ⁊ per aera volant:
vt aues: vide in arisma spi.

¶ Grypus p̄i. i. supbus cernicosus: vñ canes supbos ⁊
ignobiles gripos vocamus: q̄ p̄ cetera supbi sūt.

¶ Gryphos: nodosos: vñcos ⁊ cauillosos leges apd
A. gelliū qui dialecticos gryphos vocat.

¶ Grosseio: in grossus est.

¶ Grosseio in grossus vide.

¶ Grosseio: a grauis dī: grosseio fa. lū. ⁊ cōparat. Vñ hęc
grosseitas: ⁊ hęc grosseitudo nis. ⁊ hęc grosseites dē. Et hīc
grosseio si. ⁊ sūt grosseio ficus imatur⁹ inbabiles ad come
dendū: ⁊ p̄p̄ie p̄mittit q̄d ad pulsū vñ facile cadūt. vñ
Apoc. vi. Scilicet ficus mittit grosseos suos cū a vento ma
gno mouet. Itē a grosseio grosseio la. lū. dīmt. ⁊ grosse
io fa. i. subiliare. ingrosso as. ⁊ ē actiū cū oñibus suis cō
positis. Itē a grosseio as. grosseio scs. esse vel fieri grosseio.
⁊ hinc grosseio scs. incohāuū.

¶ Grucula lē. dīmt. parua grus. vel. pe. cor.

¶ Rectius grucula sicut suscula diceretur.

¶ Grunus na. nū quod p̄tinet ad grū: ⁊ dī a grus.

¶ Grumo mas. aul. are. i. dīrigere vel edicare vel tumec
re. vñ grumus m̄i. i. cumul⁹: aceruus: congeries. Et hinc
hīc grumulus li. in eodē sensu: vñ grumus vel grumul⁹
dī: ager a tumore. Et hęc gruma mē. i. crusta que sit in la
teribus bolij p̄pter vinū. vñde grumofus fa. sum. ⁊ com
paratur: vñde hęc grumofitas tis.

¶ Grumulus in grumo est.

¶ Grūdula dē. sce. ge. in ferio: ps tecti cāpana q̄ stillat aq̄
vñ hęc grūdula lē. dīmt. ⁊ grundo das. i. grūdū facere vt
a grūdo guttas aq̄e fundere: vel a grunda cadere gut
tatim. Et inde hoc grundatorum ri. i. quod grundat vt
quod stillat a grunda. Et per cōpositionē hęc suggrūda
dē. q̄d est inter tectū ⁊ parietē: vel ipsa grunda.

¶ Grunio nis. nūi. nire. grunītū proprie suis est. Vñde
hīc grunīt⁹ mas tui. ipsa vox suis. ⁊ produ. penul. grunīt⁹
⁊ etiā gru. Vñde quidā. Grunīt equus: grunīt pocus: p̄
piat quocq̄ nifus. Et scias q̄ sidonius in libro de naturis
rerum ponit propria verba animalū secundū vocē que
hic in parte ponemus. Baulare latrare est: ⁊ proprie cas
num. leonum est rugire: trigidum recanare: pardorum
felire: pantherorum caurire: visonum vicare: leporū s̄i
dere: lincum lincare: luporum violare: serpentum sibilare:
onagrorum mugilare: ceruorū rugire: boum mugire
equorum hinnire: asinorū rudere: porcorū grunire: ver
ris curricare: arietum lotectare: ouium balare: hircorū
midire: hedorū hedare: vulpū gannire: catulorū gladi
lare: leporū puerorum vagire: mustellarum diuolare:
muris pupicare: foxicū defficare: elephantum barrire: ra
narū coapare: comorū croctare: aquilarū dangere: acci
pitrū pipiare: vulturū pulpare: mīlorū lipire: holorum
diensare: gruum gruere: dconlarū cocolare: anserū d
clingere: anatū restriscare: pauonū papulare: gallorū
cucurrire: crambinorū frigulire: nocturū cucubire: cucu
lorū cuculare: merulaz zinzire: turdoz turtulare vel tur
dtare: sturnoz palicare: hirundinū frinnire vel m̄m̄trire
re. Dicunt tñ quidā m̄m̄trire est oīm minutissimaz ani
culaz: galligaz est crispare: passerum dnciare: apū bō
bicare vel bōbicare: cicadaz frinicare.

¶ Gruo is. ul. uti. i. cōuenire: cōcordare: sed nō est in vsu
Et est tractum a gruib⁹: vñde a grus dī: q̄ maxime in
volatu concordia seruant: vñ dicunt dedicant cōcordie:
vel ideo tractū est a gruib⁹: q̄ de trib⁹ grū solēt fieri si
stulē q̄ maximā reddūt cōuenientā cōsonantā ⁊ cōcor
dantā: vñ ponit gruere p̄ cōuenire. Et cōpo. cū con. ⁊ dī
congruo is. i. conuenire ⁊ concordare. Itē cum dis: ⁊ dī
disgruo is. i. discōuenire ⁊ discōcordare. Itē cū l. ⁊ dī lgruo
is. i. maturare: immunere: impendere: instare: ⁊ p̄p̄ie dī
de malo: malum ingruit: quasi contra congruū. Et bo
num est quod impendet. i. cum congruitate venit. Gruo
neutrū est cam oñibus suis cōpositis. ⁊ faciunt p̄p̄erū
tum in grui: ⁊ supinum in trum.

¶ Grus is. tertig decl. ge. cōis. a sono vocis dicitur. Et

Atas q̄ grues maximā seruant in volatu concordia. Vñ dicunt dedicatę concordie. vñ Amb. in hexa. mnes ius si voluntario vsu nocte sollicitā exercent custodiam: dispositos vigiles seruant z ceteris cōsombus generis descentib⁹ alię circumeunt z explozant ne qua ex parte insidie tētentur: atq; differunt in pigro suo vigore tutelam postubi vigilari fuerit tēpus impletū: perfuncta munere in somniū se p̄missio clāgoze cōponit: vt exeret dormientē cui vicē muneris tradita est: ad illa volens insidie p̄t fontē: nec vsu nostro inuita z p̄grior somno renūdat: sed impigre suis excutit e stratis vicē assequit. z quā accipit gratiam pari custodia atq; officio rep̄tat: ideo nulla discretio q̄ denotio naturalis: ideo tota custodia: q̄ voluntas libera. Hunc etiā volantes ordinē seruant: z hac moderatione oēm laborē alleviant: vt pervices funguntur ductus sui munere: p̄cedit em vna z p̄currit ceteris deinde cōvertit: z sequenti fontē ducendi agmīnis cedit. Quid hoc pulchritudo: laborē oñibus z honorē esse cōmunem: nec paucis arrogari potentiā. sed quādā in oēs voluntarie fonte transcribi antiquę huius reipublicę munus z instar liber civitatis est. Sic a principio acceptam a natura exemplo ausū politā hoies exercere coeperāt: vt cōis esset labor: cōis dignitatis per vices singulū parti re curas dicerent: obsequia: imperiaq; diuidere nemo esset honoris exhoris: nullus immans laboris: hic erat pulcherrimus rerū status: nec in solecebat quicq; perpetua potestate: nec diuturno seruitio frangebatur: q̄ et sine invidia erant ordine muneris z tēpore moderatione delectata p̄motio: z tollerabilior videbatur quę cōis cadebat fonte custodia: nemo audebat aliū seruitio premere cui⁹ si hic succedenti in honorē muna forent subeunda fastigia. nemini labor grauis q̄ dignitas secutura releuaret: sed nunquē inuēntes hōem qui sponte disponat imperiū z ducatus sui cedat insignia: statq; volens in numero potestremus ex p̄mo. Hos autē non solū de p̄mo: sed etiā de medio sepe contendimus: z p̄mos discubimus in consilio vendicam⁹: z si semel relatus fuerit volumus perpetui: ideo etiā ipsa laboris functio durus sustinet.

Granicus fluuius phrygię.

Gracchi erāt duo romani fides nobiles & eloquentissimi: sed seditiosi & cōcitantes plebē cōtra senatū quare occisi sunt a senatu. Iuue. Quis tulerit gracchos de seditione querentes belli.

Gradiū. i. mars deus belli. Virg. Gradiūq; patre geticis qui p̄sident aruis.

Gryllus filius xenophontis qui pro patria fortiter pugnans occubuit laudatus a multis.

Grynā vrbs asie. vñ grynæū & grynæ⁹ apollo.

Guadia debita constitutio. vñ guadiare guadiā cōstituire: vel guadiā firmare. Et cōpo. deguadio as. guadiā frāgere. Inguadio as. valde guadiare.

Gubernio onis. i. gubernator: z vñ a guberno as. are. Gubernio nas. aut. cōpo. a cōhibeo z hiberna: z vñ gubernare regere: custodire: z p̄pue p̄tinet ad nautas. Vñ z vñ gubernare. i. cōhibere. i. cōhibere hiberna. i. tēpe states maris. Vñ hic gubernator ris. i. q̄si cōhibernator: q̄ cōhibeat pudentiā sub hiberna. i. tēpestates marinas z hoc gubernaculū it. cū quo aliqd gubernat: vñ temona nautis. Act. xv. vñ. Functuras gubernaculoz.

Gula: a gala vñ hęc gula lē. i. anterioris p̄s collis: posterior vñ ceruit: z vñ gula a gala: q̄ illa pars collis solet ēē cādidā: vñ vñ gula a gutture: z ide gulofus sa. sū. i. leccator: z p̄paf sior. sū. vñ gulose sū. sime. aduer. z hęc gulofitas ris. z cor. gu. vnde in Baroa vñ. Cephas post manna turba gulofa petit.

Gulo as. aut. are. vñ a gula: sed nō est in vsu: z compo. degulo. i. deuorare: vel gulā a mātello vel alta re auferre: vel valde gulā aptare. q̄ aut vñ gulare: q̄si gulę dedere: vel degulator quasi gulę deditus enno. est. Itē ingulā. i. in gulā mittere vel deuorare. Vñ gulare ē mātē

lū vel alio gulę aptare. Itē trāsgulo las. vñ gula deas sū imittere. i. trāsglutire. Itē p̄po. cū strigo: z vñ trāsgulolas. i. stringere gulam z interficere. Gulo est actiū cū oñib⁹ suis p̄positis: z cor. hanc syllabā gu. sicut z gula. vñ qdā. Indulgere gulę noli q̄ vētris amica ē. Itē a gula gulo onis. z hic gulon⁹ nī. abo p̄leccatore.

Gulon⁹ nī. vel gulo onis. in gulo las. est.

Gulus a guttur vñ hic gul⁹. i. genus nauigij pene rotū dum ad modū gutturis.

Gūmi: a gutta vñ hoc gūmi in dedi. lachryma arboris q̄ est quasi gutta. z p̄mo gutta exiit a ligno z indarescit: z sit gūmi: z hinc gūmosus sa. sū.

Gurdus: a guttur vñ gurdus da. dū. inep⁹: sū. i. in: tū. i. p̄ponitur: p̄cipue in comestationib⁹ recipiendis

Gurges gū. mas. ge. p̄pue loc⁹ alr⁹: z p̄fund⁹ flumīne: p̄ta p̄nosim tñ ponit sepe p̄ mari vel p̄ loco p̄fido in mari quā tapinosim solēt etiā ancores eleuare p̄ adficti onē ep̄tēti istū. i. magn⁹: z alr⁹ vel vast⁹: vel p̄similiū: et digurges a guttur: q̄ est q̄si guttur fluminis. Vñ guttar denat⁹ gurgito tas. uolare: implere vel deuorare: z ē acti vñ cū oñib⁹ suis cōpositis: z cor. pe. sicut z gurges i obliq̄. vñ dū. de arte. Duo minime credis gurgite p̄fida erit.

Gurgito tas. in gurges exponitur.

Gurgulio onis. a guttur vñ hic gurgulio onis. qdā p̄ in ore cui p̄ximū est rumen cui⁹ meatus ad os z nares: p̄ tendit hīs viā quā vox in linguā transmittit vt h̄ba pot sint collidere. Itē gurgulio inuenit p̄ quodā verme qui comedit legumina: sed in hac significatione d̄y ponit⁹ scribi p̄ c. vnde capl. dixi de curculio.

Apud persiū accipit poti⁹ pro podice aut alia p̄te pudenda. saty. iiii. Tu quum maxillis balanātū gausape pectas: Inguib⁹ q̄re detōsis curgulio extat Gurgustū: a guttur vel gurgulio qd̄ ponit⁹ curculio vñ dicit gurgustū sū. cella modica vel dom⁹ pauperū angusta secreta z tenebrosa: vel loc⁹ tabernaz tenebrosus vbi turpia cōmūta sūt: vel vbi pisces muti vel r̄bete p̄i caronū: q̄ in ads curculiones dephēdere solēt. Vñ i Job xl. Aliqd implebis sagenas pelle ei⁹: z gurgustū piscium capite eius.

Gurgutinus na. nū. ad gurgutē p̄tinentis: z vñ a gurges ris. z produ. ti

Gustito tas. pe. cor. p̄bū frequē. i. frequēter gustare.

Gusto stas. in gustus vide.

Gustus: a guttur vñ hic gustus stas. sū. vñ de q̄nos sensib⁹ corpore. z inde gusto as. aut. are. libere: qd̄ vñ go vñ assazare: z p̄po. agusto as. i. valde vel intra gusta re. Itē degusto as. i. valde vel deorsū vel de aliquo gustare. Itē p̄gusto as. liberare: a gustare. Itē regusto as iterū gustare. Gusto z eius p̄posita sunt neutra.

Gutta rē. ē aq̄ q̄ stat z parū fluit. stilla vero q̄ cadit. h̄e stilla cū stilla cadēs. Gutta em̄ grēcū ē. i. gutta: et inde vñ stilla. dū autē stat aut pendet de tractis vel arboribus quasi glutinosa gluta est: vnde gutta quasi gluta. i. glutinosa a glutine: dū ceciderit stilla.

Gutta etiā vñ qdā infirmitas: z scribit⁹ p̄ duo t̄m p̄ss. Et a gutta vñ gutto tas. i. guttatim cadere vel guttari f̄dere: vel guttis p̄fundere. vñ hoc guttamen nis. Gutto p̄po. cōgusto as. degusto as. igusto as. p̄gusto as. reguto as. subgusto as. i. subr⁹ vñ p̄p̄gustare. Gutto p̄ gutta t̄ cadere neu. ē. alias cū suis p̄po. est actiū. Itē a gutta vñ guttosus sa. sū. i. plen⁹ guttis: vide in grado z in vēt⁹.

Gutto tas. in gutta exponitur.

Guttim. i. guttatim aduer. a gutta vñ.

Guttula lē. dūmi. parua gutta.

Guttil⁹. i. qdā minutus p̄ficus: z vñ a gutta.

Guttur ris. neu. ge. vñ a garris ris. z vñ guttur q̄si garrur. q̄ ide garrus p̄cedat: z p̄d. p̄mā positione: vñ las rosa: qd̄ guttur trāsit: non cōperit ibi.

Gutturna vñ a guttur hęc gutturna nē. i. infirmitas gutturna q̄ solet cū inflatione gutturis euenire. vñ Gutturno sus sa. sū. illā habens in infirmitatem.

Gutturnū nī. quoddā vas aquatile i ferriolū p̄te p̄fo ratū: qd̄ in feri⁹ deguttat aquā: z vñ a gutta.

Guttus n. mas. ge. genus vasie vnguentarii p breuitate: a gutta dictus. vnde hoc guttum n. vnguentum in eodem repositum. Vnde Iuuenalis. Crassa nec opposito pauidus tegit inguina gutto.

Guttus est vnde oleum guttatim distillat vasculum pro quo apud Iuuenale accipit saty. xi. Est etia q vulgo scutella dicitur.

Suna vel guina vas vitreū vel cucurbita quod veniosa dicitur: et videtur dici a gula quasi gulosa in sanguine accipiendo: vel a cucurbita ppter similitudinem: vel q de ea fit sm lbug. pas. vero dicit. Suna vas vitreū q a latino a similitudine cucurbitę veniosa vocat q animata spiritum per igniculū in superficie trahit sanguinem.

ante 3

Habel interpretatur iustus. bellus. quo nomine pfigurabatur occidendus: idem et vanitas: quia cito solutus vel sublatus est vel subtractus.

Habena: ab habeo dicitur habena n. i. lorū vel retinaculum freni: q ea hēmus. i. retinemus equos. vñ habentat. ra. rñ. habena habens: vel habena ornatus: et habeno nas. i. habena regere vel habena ppare vel ornare: et pd. be.

Habenula. dmi. parua habena.

Habeo bes. bui. bitū. compo. cū ad 2 dicitur adhibeo bes. Itē cū con: 2 dicitur cohabeo bes. abiecta n. aliqui tñ retinet n.

Itē cū con: 2 dicitur cohabeo bes. Itē cū de: 2 dicitur dehibeo bes. Itē cū ex: 2 dicitur exhibeo bes. Itē cū in: 2 dicitur inhibeo bes. i. veto. Itē cū pro: 2 dicitur prohibeo bes. Itē cū pte: 2 dicitur ptehibeo bes. Itē cū per: 2 dicitur perhibeo bes. Itē cū re: 2 dicitur rehibeo bes. Habeo et eius cōposita sunt actiua pter cohabeo vel cohabeo qd est neutriū. Itē omnia faciunt pteritū in bui et supinū in bui: et omnia cor. ha vel hi.

Habilis: ab habeo es. dicitur hic et hęc habilis et hoc le. ad habendū commodus: aptus: et oportunus: congruus: et comparat. vnde habilitas lūis. sine. aduer. et hęc habilitas ris. 2 compo. in habilis. i. non habilis. Vnde hic et hęc in habilitas et cor. bi.

Habito: ab habeo bes. bui. bitū. i. in o sit habitatio. Et compo. cū con: 2 dicitur cohabito tas. i. simul habitare. Itē cū in: 2 dicitur inhabitatio tas. i. colere: intus habitare. Habito et eius cōposita sunt omnia neutra: licet em habitatio sit frequenta. tñ q significationē mutauit sui simplicis mutauit et genus cum significatione: quam tñ non omnia mutauit: q qui habitat locū aliquē: frequenter illum habet. Vñ cum homo est in expeditione: dicitur habere loca in quibus manet ad repus: q non frequenter illa habet.

Habitudinis. in habitu est.

Habitus: ab habeo bes. dicitur habitus tus. tui. i. qualitas corporis per applicationē adueniens difficile mobilis. habitus ille nihil aliud est q̄ habitus ad actū. Itē habitus est vestimentū: vt iste monachus habitū gerit monachale. Itē habitus. i. status vel voluntas: vel appetitus. vel actus siue passio habendi. Item ab habeo habitus ta. tū participiū. Itē habitus ta. sum: ponitur p pingui: et comparatur dicitur. simus. Et ab habitus deriuat hęc habitudo nis. i. dispositio corporis: vel moles vel pguedo: vel habitudo dicitur aptitudo vel ppietas habendi vel cōueniētia Vñ habitudinaris ris. rñ. qui aliqua habitudine se habet ad aliquid vel qd pertinet ad habitudinem.

Hactenus quādo scribitur per h sunt duę partes. hac et tenuis: et duobus accentibus debet pferri. sed quādo nō aspiratur est vna pars: et penul. grauatur: vide in acten in littera.

Non caret aspiratione: quia componitur ab hac. i. re aut vice aut parte: et tenuis

Haerent quidā hęc et ab haerito dicitur. hī offerre officium vel sacrificiū p defunctis spernunt.

Halo: ab alo lis. vel alitus: vt dicit pulcia. venit halo las. id est spirare: halitum mittere vel redolere: vnde halitus litus. id est odor: et componitur halo cum ex: et dicitur exhalo las. id est foras emittere: vel de vitta recedere: et ē neu. sicut et suū simplex: ab halo las. dicitur halitus tus.

.i. aspiratio: et pdu. ha sicut halo las. vñ versus. Halitus est status: alitus nutritus habetur.

Hamatus ta. tum. in hamus vide.

Hamensis. mas. ge. i. fustis aucupabilis. i. virgula q sustinet rēte quo capiunt fere: vel quę lenat rēte in q capiunt aues: et dicitur ab hamus: et cor. mī.

Hamus mī. mascu. gñis est ferrum recuruum quo capiuntur pisces: et produ. pumam: sed amo as. cor. vnde versus. Vñam semper amo cuius non soluo: ab hamo. Hamus etiam est squamula lorice: et tunc etiam produ. pumam. dicitur etiam hamus asser cuius clausi qui subteguntur terra in vineis sub arboribus defendendis: vel in domo circa scrinia: et thesauros: vt si aliquādo fur ingreditur pedibus insigatur: et ita fur deprehendatur. et cor. pumā. et ab hamus piscium vel lorice dicitur hamatus ta. tum. i. curuatus ad modū hami: vel vinctus circundatus vel squamis contextus. Vnde Regum primo capitulo. xvij. et lo rica hamata.

Hara re. quādo ponit pro stabulo porcorū aspiratur. et cor. pumā: sed pro altari produ. pumam: et nō aspiratur vide in ara de a littera.

Hasta: ab astu pro callido hęc hasta sit: quia astutum querit dominum ea vtenda. Vnde hastatus ta. tum. et aspiratur hasta ad dñam huius verbi hasta modi imperatoris. Vñ multū increasse ibi aspiratio sm lbugu.

Hastifer ra. rñ. i. qui fert hastam: et compo. ab hasta et fero fers: et cor. pe. vbiq.

Hastiger ra. rñ. i. hastā gerens: et cōpo. ab hasta et geris. et cor. sit. et ge. pe. syllabam.

Hastile: ab hasta dicitur hoc hastile llo. pe. produ. et ē dmi. et ponitur pro ligno lanceę: et pro parte candelabii a suple te directe procedente.

Hastiludius dij. quidam ludus militum cum hastis. i. qñ eques currunt: et frangunt hastas. et compo. ab hasta sit. et ludo: inde hastiludioris. depo. i. talem ludū exercere quod valgariter dicitur iouster.

Haud pro non aduer. negadi: et scribitur per d et aspiratur. Item sm pas. haud secus nō aliter: haud procul non longe. Item inuenitur aut confictio per t. et sine aspiratoe sicut dixi in a littera.

Haurio ris. si. sum. rire. attrahere: et proprie aquā depure: et ponitur quandoq̄ p euacuare: quandoq̄ p extenuare et psumere: quandoq̄ p prohibere: quandoq̄ p percutere vel ferire. Vnde haustus ita. sum. participiū: et hic haustus itus. i. attractio: euacuatio: vel bibitio. Ide haustum aduer. Inuenit etiam haustus sine aspiratione: sed aliud signat sicut dixi in a littera in suo loco. Haurio cōpo. cum con: dicitur cohaurio ris. abiecta n. i. simul haurio: dehaurio. i. valde haurire: euacuare. Exhaurio ris. in eodē sensu. Haurio et eius cōposita actiua sunt: et faciunt pteritū in hausi et supinum in haum. Et nota q cū vocalis parū debeat aspirari: tamen in hac secunda persona hauris multū aspiratur ad differentia huius nominis auris: et gratta consoni in omnibus aliis personis et modis illius verbi: et etiam cōpositis illius verbi multum aspiratur vocalis: et vt dicit piscianus in x. lib. Haurio ris. si. sum. differentie causa assumpsit. Quis aspiratoe differat. Hic dicit pūsc. q̄ audio des. deo mutata in sum etiam facit supinū in ausum ad differentiam istius haurio quod facit haustum interposita t. q̄ deberet facere haustum: q̄ format a pterito hausi si mutata i rñ.

Haurituum: ab haurio ris. dicitur hic et hęc hauribilis et hoc le. vel hic et hęc hauribilis et hoc le: vel haufoum: qd etia haurituum dicitur. scilicet locus de quo vel vbi hauritur: vel instrumentum hauriendi. Item ab haurio hauriatous ris. rñ. qd pertinet ad hauriendum.

Hausibilis: in haurituum vide.

Haustra: ab haurio ris. dicitur hęc haustra sit. quod et hoc haustum inuenit: id est rota hauriatoria: ab hauriendo aquas: quod etiam hic gergillus dicitur: quia in girum vertatur.

Hadria fuit vrbs maritima in italia: a qua dñ hadriaticū mare quod est inter italiā & illyricum.)

**Halcyon filia neptuni vxorq; ceycis: quem illa
submersum videns: se quoq; præ dolore submersit:
ambo dicuntur mutati in aues quæ vocantur halcyones
& hyeme circa mare nidificat: & pullos tunc excubât.**

Halycarnafus yrbs cariae maritima.

Halys fluvius ortus in monte tauro & in euxinum
desinens : qui quondam diuifit regnum croëfi a re-
gno perfarum. Croëfo autem a pollinem confulente
super bello quod cum cyro rege perfarū gerere cogi-
tabat: sic apollo respondit. Croëfus transgreffus ha-
lym q̄ plurima perdet regna &c.

Halizones populus paphlagoniē: quasi mari ci-
ti. Nā hals græce significat mare.

Hamadryades sunt nymphe quę cum arboribus
& nasci dicuntur & mori. Nā hama significat simul:
drys quercum.

Hamilcar dux carthaginensis: pater hannibalis.

Hannibal pœnus. i. carthagenensis dux clarissimus: qui. xvi annis bellū cruentissimū gessit in italia cum romanis neq; pelli potuit donec a suis reuocaretur. Tandem in aphrica victus a scipione fugit in asiam ad regem anthiocū. Deinde ad prusiam regē bithyniæ sollicitans illos ad bellum romanis infere dum. Tandem cum prusias rex eū romanis tradere vellet: venenum quod in anulo habebat sumpsit.

Harmonides troianus faber q naues paridis fecit

Harpalice regina amazonum quę patrem suū regem thracię a getis captū subito impetu liberauit.

Harpyiæ dicuntur fuisse aues rapaces capitib⁹ hu-
manis. De quibus Virg. iii. genei. Harum nomia sūt
Aello. Ocypete. Celeno. & thyella. De his ifra. Phy-
neus & Strophades.

Harpe falcatus ensis perfei quo medusam & cetū
dicitur occidisse.

Hasdrubal dux carthaginensis frater hānibalis:
occisus a romanis in faucibus italie cū magno exer
citu quē fratri afferebat.

ante

Hebdomada hepta grece latine se-
ptem ē. Unde hec hebdomas dis. ⁊ hinc heb-
domada dē. quali hebdomada a numero se-
ptem dierum quoz repetitio ē ⁊ menses ⁊ anni ⁊ secula p-
eaguntur. Danielis. 12. hebdomas vna: ⁊ cor. 2. vnde
hebdomadarius ris. rium. quod pertinet ad hebdoma-
dam: ⁊ hinc hebdomadarius ris. qui per hebdomadā cu-
ram gerit pro socijs super abariss: vel in choro officium
facit. vocatum mlyn e. hebdomadarie. Et vt dī. p. aplos.
hebdomada debet scribi p. p. Hā deriuat ab hepta gre-
co. i. septem latine: sed qd ad latinos p ante d. nō reperit.
transit p in b. secundū quosdā: ⁊ b; hebdomada: ⁊ hoc ve-
rum ē: vide etiā in e littera.

Hebdomas dñs. pe. cor. tam in ntō q̄ in gtō exponit in hebdomoda: et inuenit Daniells. ix. c. dñs emibit. Confirmabit autem pacis multis hebdomas vna: et in medio hebdomadis deficiet hostia et sacrificium.

Hebdomas huius hebdomados dicitur spacium
septē dierum & numerus septenarius. hebdomados
septimus. hebdoma conta septuaginta: hebdoma
costos septuagelimus. Nepta autem dicitur septem.
vnde & heptas ados. numerus septenarius.

Heber fuit pnonepos scm interpretat translitus: 2 hec interpretatio est mystica: q: ab eius surpe transiret de: ne pfeueraret in eis translata ad gentes gratia. Ex ipso efficitur sunt hebrei 2 dicti. Ab heber derivat hebreus bres, bregum, quod interpretat transiens vel transit: vel transito: ppter dicta causa: q: deus ab illa gente transiret 2 res

cederet: vel hoc nōse iudei vocati sūt ex quo mare rubū
transierunt: vnde hebrei dicti sunt quida3 heretici quasi
transitores: quo nōse admonent: vt de petrouibus ad me
liora transcant: 2 pñstinos errores relinquāt: 2 ab hebre
us q3 hebraicus ca. cum.

Hebenus ni. pe. produ. for. ge. arbor que cesa duret de
in lapidē cuius lignū nigrū est: et vñ hebenū: vñ hebeni-
nus nina. ninū. de hebeno existens: 7 pdu. ni.

Ebenus penul. corripit sicut & Ebenū apud vir-
giliū & alios doctos. nequid erres. Præterea sine h.
scribitur. Sed multa aspiranda nō aspirat:& nō aspi-
randa aspirat author.

Hebeco bes. but. bere. i. stupere: tardere: piger: obtu-
di: obserare: vnde hebefco scis. incoha. proprie tñ hebe-
scit qui nature vñ tepescit. **H**ebeco cum omnibus suis cõ-
positis si qua habet neutrũ est: z caret supinis. omnia cor-
be siue nomina siue verba ab eo veniũt. **A**b hebeo ita
hebes tis. piger: tardus: obtusus: stupidus: amens. z cõ-
paratur hebetior simus. Vnde hebetertius. sime. ad-
uer. **Q**uius autẽ ge. sit hebes: dictũ est in tertia parte de
genere nominũ: vbi agit de omi genere: z desinit ablati-
uus in e. vel in i.

¶ Hebetesco scis. Incohs. In hebeto est.

Hebeto tas. aut. suffocare: obtusare: obscurare: hebe-
re facere. Et hinc hebetor tas. idē qđ hebere. s. esse vel fie-
ri hebetē. Vñ hebetesco sds. incoha. in eodē sensu. Pro-
prie tñ hebetescit qui amittit acie: hebetat vero qui natu-
re vsu tepescit. ⁊ omnia co. be. ⁊ est actiui hebetor.

Hebeto onis. vel hebeon onis. i. pauper. **H**i hebeoni
vel hebeonite dicitur sūt qdā heretici: qñ a paup̄tate itell
gentie: xpm em̄ per p̄fētū solū vix iustū putant effectum
sēmi iudei sunt: z ita tenent euangelii v̄t legē carna-
liter seruēt: hñc hebeoncus nea. neum. z hebeonic⁹ ca.
cum. v̄t hebeonica secta.

Hæbeonitę in hæbeo exponitur.

¶ Hebetudo: ab hebes δ : hec hebetudo dicitur. pigritia
 fatuitas: obtusio: tarditas: et inuenit scriptum δ : δ a. et i mo
 ralibus. Ego. p. bl. qdā tñ voluit ϕ scribas p. be. et p. d. m.

¶ Hebzeus in heber exponitur.

Hecce sunt due ptes: hec z ne: et graua pe. **H**ic
no inclinat cōiunctio enclitica accentu pcedētis syllabe
ad se. i. uirtu se. qd accidit ppter corruptionē pcedentis
vocalis: dī em hecne cū deberet dīa heccene: corrupta
est ibi syllabica adiectio ce: qz nō erat de substantia adies
tionis: nec hēbat aliquē accentu p se cū careat signōne z
nō sit dictio: z hoc factū ē cā maius elegantie: vel cā ne
cessitatis: qz nō est ponēd pncipalis accentus sup aliquā
syllabicā adiectionē qd penit: careat sēsu: z sic necessitas
cogit eā corripi: ne dicerem? heccne posito accentu acci
so sup pe. z idē dicas de sicne. **I**tem sine aliqui adūgatur
huius pnoī hec p syllabicā adiectione: z tunc deberet legi
nō interrogatiue s; remissiue. **H**ic in. ij. c. tremor. **P**laus
rūt sup te manib; oēs trāseuntes p viā: sibi lauerūt z mo
uerūt caput suū sup filiā hēris. heccne ē vbi dīctes p
fecti decous gaudiū vniuerse terre. heccne. i. hec. **I**tem
ix. **E**sa. heccne erat spes nra ad qd cōfugim? in auri
bus: vt liberaret nos a facie regis assyriorum: z quomodo
effugere poterimus nos. **E**t ita aliquādo in sicne ē sylla
bica adiectio: z tunc sicne. i. sic.

Echynus n. l. ē ab heroe res. z est echynus n. l. paru⁹
pisciculus semipredalis sic dictus: qz herendo nauē retē
neat. Licet em̄ ruant ventī: licet seculant procelle: nauis
tū quasi radicata in mari stare videt: nec moueri nisi retē
nendo: sed tantūmodo adherendo: vt em̄ dicit Augu.
Non contingit ex ppia fortitudine: sed ex natura eius.
hunc latini remosa appellant: qz cogat morari nauigū. z
hinc ē hē echynus vas ad similitudinē illius pīdis fa-
ctum: z hoc dī. Ambro. in. v. hera. Echyn⁹ alal exiguum:
vile ac despicabile: marinū loquor: pīerū index future
tempestatis aut transquillitatis annuus solet esse nauis
gemitibus. Deniqz cum pcellā vētorū pēpēserit calculū
validū arripit: cliqz velut suburrā vehit: tandē ancōrās

trahit: ne excutatur fluctibus. Itaq; nō sūle se liberat vlt-
ribus: sed alieno stabili & regit pōdere: quo viso naute ve-
lat signū future p̄turbatōis capescunt & sibi p̄cauent. & ne
eos imparatos turbo impiouos inueniat: et post subdit
Amb. Quis negat diuinitus illos in fūsum ingentiū eē hu-
jūsmōi atq; v̄tutes cū videat istos in aquilonē tā solēnem
obeundē fecunditatis pegrinationē viuacl ingenio cō-
ponere: alios exiguō corpore nū validitatis assumere: vt
maximas nauīū plenis currentes velis: in medijs flucti-
bus sistant. Sic breuis pisciculus hechinus tantā felicitas-
te memorat nauē ingentiē statuere: vt quasi radicātā ma-
ri videas habere nec moueri: aliquāddū enīz immobilem
seruat. Et in ista significatione. s. p̄ pisciculo. pdu. puscia.
Vnde Lu. vi. In medijs hechinus aquis oculisq; draco-
num. Itē inuenitur hechinus p̄irricio. vnde di. Ambro.
in hexame. Hechinus iste terreus quē vulgo irriduz
vocat. si quid insidiarū p̄senserit sp̄itis suis claudis: atq;
in sua arma se colligit: vt quicūq; eū contingere putaue-
rit vulneretur. Idēq; hic hechinus futuri p̄uidens ge-
minas sibi respirandi vias munit: & qñ boreā flaturā col-
legerit septentrionalē obstruit qñ notho cognouerit deter-
gi aeris nubila: sed ad septentrionalē se p̄fert: vt flatus de-
clinet obuios et e regione noxios. et pduat penultimam
in qualibet significatione.

Echinus sine h. scribitur & est piscis. ciuitas thessa-
lic. & animal terrestre spinosum. Vnde pro calice seu
theca castanearum similiūq; accipitur. Sunt qui pro
piscis echineis legunt apud Lucanum. quibus spon-
tinus in cornucopiā astipulatur. dicit enim sic. Eche-
neis q̄ nauem retineat: echin exēi penim tenere est:
nays παύσα gr̄cis dicitur nauis. Magnus nostrisq;
culi & superioris error circa vocabulum fuit: omni-
bus pro echeneis echinus apud Lucanū legentibus.
In medijs echin⁹ aquis. In quo p̄ter sensum etiam
versus ipse corrumpitur. cum echinus primam sylla-
bam correptā habeat hec ille. verum si ab echin ve-
nit videtur media producenda & quia X duplex est
apud gr̄cos potest & prima produci. Vtroq; tamen
modo sine h. scribitur prima syllaba. Sane echin⁹ est
etiam piscis calicem habens echinatum in morem ca-
stancē. exēi pop autem hirtum vocāt. spinas pro pe-
dibus habet distat tamē a remora pisce. vnde duplex
est piscis alter echinus alter echeneis.

Hecheca q̄. dicitur solarū. Vnde di. glo. super illud.
Ezech. xli. Hechecas ex vitra q̄ p̄re zc. Hechecas q̄s ro-
mē vocant solaris de cenaculoz parietibus emunētia vel
mentalialia ab eo qui ea primo inuenit. hoc etiā vult p̄p̄.
dicit etiam peribolus hecreca. et pdu. pe.
Hecta est res minimi pretij.

Hector totus pe. cor. sicut gr̄ca pp̄ia in oz. vt actor to-
tis. hector hectoris. Quidius. Hectora donauit priamo
p̄ce motus achilles.

Hedera potest declinari ab herēo. & sic videtur q̄ de-
beat aspirari: vel deriuatur ab edus & sic nō aspiratur. Vñ
de ea dixi in e. littera. Immo hedus a multis aspiratur et
hē product.

Helcana interpretatur dei zelus vel dei possessio. & cor.
pe. Vñ in Auro. Helcana qui dñi possessio dicitur illos.

Heleyson. ab hely quod est deus dicitur quoddā ver-
bum gr̄cum scilicet heleyson. id est miserere. vnde dicitur
p̄p̄eleyson. id est xpc miserere.

Eleo gr̄ce ελεω dicitur misereor aut potius mise-
ror quia accusatiuo iungitur. Vnde eleyson misere-
re in imperatiuo deprecatiue posito: nec aspiratur a
gr̄cis: nec ab hely cum gr̄cum sit deriuatur.

Helena heleng penultima correpta proprium nomen
cuiusdam mulieris.

Hely vel helyo vel heloenōia dei sunt apud hebr̄cos
& quod ubet interpretatur deus apud latinos. vel potius in-
terpretatur deus meus. Sicut euangelistē in passione do-

mini apte demonstrant & videtur esse p̄posita ab ei et alia
quo p̄nomine gr̄co q̄ tantū valet q̄tum meus apud la-
tinos. Et hinc eleazar quod interpretatur dei adiutorium.
Et est apud hebr̄cos p̄mūmōmē dei: secundū helyo. ter-
tium heloc. Vñ in e.

Si hel hebreum est non querit cōmerciū cū gr̄co.

Helias interpretatur dñs deus: & hoc fuit ex futuri p̄sa-
gio: quia dum altercaretur cum quadringentis sacerdoti-
bus balam: inuocato nomine dñi descendit de celo ignis
super holocaustū quod cū vidisset omnis populus cecidit
in faciem suam & ait dñs ipse deus: & ex hac causa tale no-
mē prius accepit: quia p̄ eū postea cognouit populus deū.
Itē et fortis domin⁹ interpretatur vel quia eosdem inter-
fecti sacerdotes: vel quia ab achab aduersitatē tolerauit.

Heliphamazabarani. idem est quod deus meus: deus
meus vt quid dereliquisti me.

Heliodorus. pp̄mū nomen cuiusdā viri. et inuenit pe.
pdu. vnde Boet. in sermone. Hōspitio modico rhetor
comes helyodorus. Inuenit etiā & cor. vnde pantheon.
Corpus helyodori foderunt abeuntq; latenter. & hoc mi-
hi placet. Sicut est theodorus cor. pe. fm̄ p̄munē vñm:
ita & helyodorus: licet aliqñ inueniatur penul. pdu. Vnde
Iuuenalis. Lauroz pueros artē scindens theodori: qd̄
auctoritati ascribamus.

Heliodorus interpretatur solis donum. Sane omnia
quē in dorus exeunt vtpote a doron Δορον deduc-
ta penul. natura producunt vt heliodorus theodo-
rus polydorus & similia.

Helios. ab hely quod est deus dictus est sol helyos q̄
pro deo olim reputabatur.

Helios gr̄ce Ηλίοσ sol dicitur sed nō ab hely.

Heliotropia. in heliotropium vide.

Heliotropiū. ab helios quod est sol & tropos qd̄ est cō-
uersio dicitur hoc heliotropiū p̄p̄. qd̄az herba: q̄ solis mo-
tibus folia circūacta p̄uertat: vñ & a latinis solsequiū dicit.
Hā & sole oriētē flores suos apit: sero claudit cū sol occu-
buerit. Itē est quā latini intubū siluaticū vocant. hec & ve-
rucaria: q̄ extinguit verucas. Itē ab helyos & tropos cō-
ponitur helyotropia pie. qd̄am gēma valde clara et p̄sp̄-
cua: q̄ colores mutat fm̄ variationē color in sole. Vñ ru-
bea apparet in mane & in vespe: vel sic dicitur: q̄ posita
in labus eneas radios solis mutat sanguineos colore re-
pulsos: s; extra aquā in modū speculi solem accipit. In-
uenit etiā p̄ eodem lapide p̄cioso hic heli otropius p̄p̄.
Heliotropium non est Cicorium quod medici intus-
tum erraticū vocant sed potius quod chelton gr̄ci
dicunt aut pancration παγκράτιον

Helyseus interpretatur domini salus: quia multas vir-
tutes fecit: et tamen pellens populum a morte liberauit
et saluauit.

Helyn interpretatur domini⁹ deus: vel dominus domi-
nator: siue deus meus iste: aut deus meus ipse.

Heloy. in hely exponitur.

Heloe in hely vide.

Hemiciclus. ab hemis & ciclus componitur hic hemicic-
lus di. id est medius circulus. vnde hemicicl⁹ quandoq;
dicitur sedes dimidium arcuum habens. i. arcum.

Hemina nē. quēdam mensura medium sextarii conti-
nens. et dicitur ab hemis quod est dimidium: vel pōt de-
clinari ab emendo.

Hemilolus. ab hemis et olon quod est totum compo-
nunt hemilolus lia. lium. id est continens totum: & super
medietatem: vnde hemilolicus ca. cum.

Hemis dicunt gr̄ci. i. dimidiū. et acutur in fine.

Hemispheriū. ab hemis & sphaera cōponitur. hoc hemi-
spheriū rj. i. dimidiū sphaerę. & sunt duo hemispheria. scilicet
superius & inferius. Superius colimus nos & antei nostri
inferius colunt antipodes nostri & eorum antei. si tamē
verum est istos populos esse.

Hemistichium. hemis quod est dimidium componit
cum stichos quod est versus: et dicitur hoc hemistichium
quasi dimidius versus.

Hemithheus. ab hemis et theos componitur hic hemithheus thei. id est dimidius deus. scilicet qui ex parte patris vel matris est tamen deus secundum poetas.

Hemitogium gij. ge. neu. i. dimidia toga. et pro. ab hemis quod est dimidium. et toga quod est vestis.

Hemuritus. hemis componitur cum trite quod est tertium: et dicitur hic hemuritus ter. id est febris acuta. et sunt tres hemuriti. id est minor medius et maior.

Hemitritus dicitur semitertianus: hemis enim semis et tritius tertianus dicitur.

Heuanti gigantes sive robusti potentes aut humiles confurgentes.

Hemon vallis tristitie. vel vallis interfectionis.

Hepta grece latine dicitur septem.

Heptimemris in e. littera exponitur.

Her grece latine dicitur terra.

Immo era: eras terra est.

Herba be. dicitur ab aruo. Facto enim semine in aruum non longo tempore post ipsum pullulat in herbam: vel quia terre si terra radibus adheret. Unde hoc herbarius rii. locus ubi herbe abundant. Et ab herba dicitur herbo as. Et est herbare herbam pascere: vel herba ornari induere. Herbo componitur ad herbo bas. coherbo bas. deherbo bas. ab herba remouere. In herbo bas. et est actus cum oibus suis compositis. Item ab herba herbeus bea. beu. de herba factus vel ad herbam pertinens vel viridis. Item ab herba herbosus sa. sum: plenus et abundans herba. Et paratur. Unde hec herbositas. Item ab herba herbidus da. dum. pe. cor. id est herba plenus herbosus vel qui habet herbam. et comparatur herbiditas.

Herbeo ab herbo bas. dicitur herbeobes. bul. id est esse vel fieri herbosum vel viride. et hinc herbesco scis. inchoa. Unde Augu. de ciuitate dei. in. v. Similiter herbescant. flauescunt. pubescunt.

Herbils ab herba dicitur hic et hec herbilis et hoc le. pe. nultima correpta. id est herba abundans. Herbils etiam vocatur anser herba passus.

Herbo bas. in herba exponitur.

Herbula le. pe. cor. dimi. parua herba.

Herasco scis. ui. tum. pponitur ab hereditate et scindo vel cedo et est herascere diuidere: et prople hereditate iter heredes. Unde hic et hec herascens. id est diuidens et herascendus. i. diuidendus. Et secundum antiquos e. mutata in u. dicitur herascendus da. du. i. diuidendus. et hinc herascunda de. et herascunde indecli. inuenitur in legibus. i. diuisio hereditatis inter heredes.

Herascundus da. dum. in herasco vide.

Hercules lis. qsi heris deos. i. lite glouosus: ab heris quod est lis. et deos glouis: vel quasi heros glouosus: ab heros et deos: vel quasi heres. i. dñe. s. iunonis gloua. ab heras et deos. Unde herculeus lea. leu. et herculinus na. nu. Immo herculanus et herculeus.

Heribus ab heres res. dicitur hic heribus bi. i. infernus: quia nimis adheret illi quem capit. Et est heres prope tartar. i. profundus locus inferoy. De quo diaf. Et in inferno nulla est redemptio. Ad illum locum descendit in morte christus: nec inde damnatos extraxit. unde in die dicitur. Ero mors tua: o mors ero mors tua o inferne. Momordit enim inferni: quia inde precepti electos extraxit. et damnatos ibi reliquit. et cor. pe. heres. unde Lucanus. in. ii. utinam celos deus heres liceret.

Quia corripit primam et graeca vox est non venit ab heres: sed ab erebennos quod est obscurus unde grece h. caret.

Hereditapa pe. generis communis qui hereditate alterius capit. et componitur ab heredium. vel hereditas e capio. et cor. ca.

Hereditapa te. communis generis qui alterius hereditatem petit vel cupit. et componitur ab hereditas vel heredium. et peto petis. et cor. pe.

Hereditanda de. communis generis qui alterius hereditatem scindit aufert. et componitur ab hereditas vel heredium: et scindo scindis.

Hereditacula le. dimi. parua hereditas dicitur.

Hereditalis ab hereditas tis. vel heres dicitur. hic et hec hereditalis et hoc le. et hereditarius ris. rii. in eodem sensu. scilicet ad hereditatem pertinens: vel qui hereditatem accipit vel accipere debet.

Hereditarius ris. rium. in hereditalis exponitur.

Hereditas tis. in heres est.

Hereditatus tus. masculini generis. id est hereditas. et dicitur ab hereditas.

Heredito tas. in heredo vide.

Heredium dis. id est pedium: hereditas et dicitur ab heres heredis.

Heredo ab heres vel heredis dicitur heredo as. heredem facere: vel hereditatem dare. Et hinc hereduro tas. frequen. Vel potest derivari ab hereditas tis. Et utriusque componitur. coheredo das. coheredito as. exheredo as. vel exhereduro as. i. extra hereditatem ponere: hereditatem auferre. Et sunt actus heredo et heredito cum oibus suis compositis. et pdu. pe. heredo: sed heredito eam cor.

Heremicola le. cois. ge. i. heremum colens. et compo. ab heremus: et colo vel colens. et cor. co. vide heremus

Herempeta te. cois. ge. qui heremus petit: et cor. pe. ab heremus et peto vel petens componitur.

Heremita ab heremus dicitur heremita communis generis quasi ab aspectu hominis remotus: moratur enim in heremo solitari. Idem et anachoreta. Unde heremiticus ca. cum. et produ. mi.

Heremum heremis id est heremus. et dicitur ab heremus heremi.

Heremus ab heres res. dicitur hec herem. mi. se. ge. et contrariis: quia nunquam vel raro stat ibi mansio. Vel heremus mi. est inuia solitudo ubi nunquam habitatus est. Sed desertum ubi aliquis habitatus est: et derelictus est. vel heremus dicitur remoueo: quasi remota ab aspectu hominis. Unde heremicus ca. cum. et cor. re. heremus propter paucam personam pluralis numeri de heres pdu. re.

Heremus quidem ab heres verbum plurale est sed eremus prima breui et secunda longa desertum dicitur et h. caret estque vox greca ερημος solitudo.

Heres res. si. sum. tria significat. scilicet inniti. dubitare. et morari siue manere. heres componitur. Ad heres es. id est anniti. Coheres es. in heres res. i. inniti. Subheres res. i. subniti. Heres et eius composita sunt neutra: et faciunt preteritum in si. et supinum in sum. et pdu. se.

Heres ab heres dicitur hic et hec heres dis. prople heres: quia heres succedere debet in hereditate. Licet et heredes dicantur alii qui hereditatem succedunt. Vel heres dicitur a rebus additis: siue ab heres: quia possidet agrum et censum soluit: vel dicitur heres ab heres quia maxime ad heres et ab heres hec hereditas tis. Et pponitur cum con et dicitur coheres. et pdu. he. Heresarcha dñe. generis communis. id est heres princeps. et componitur ab heres et archos id est princeps.

Heres ab heres non ab heres ut prima syllaba docet deducitur.

Heresis ab heres inniti vel dubitare dicitur hec heresis tis. id est diuisio ab unitate fidei: quia minus adheret illis: vel quia facit illos dubitare in fide quos inuadit. Vel heresis interpretatur diuisio et est grecum: vel heresis dicitur quasi elisis vel ab eligendo: quia id sibi unusquisque eligit quod melius sibi esse videtur: ut peripatetici: epicuri: stoici: vel sicut alii dicunt: quia puerum dogma cogitantes arbitrio suo de ecclesia recesserunt. Unde ergo heresis dicta est ab electione qua quisque arbitrio suo ad instituenda vel suscipienda quibet ipse sibi eligit. Nobis vero nihil ex arbitrio nostro inducere licet: sed nec eligere. huius rei apostolos dei habemus auctores qui nec ipsi quicquam ex suo arbitrio quod inducerent eligerunt: sed acceptam a christo doctrinam fideliter nationibus assignauerunt. unde dei apostolus ad Galas. qui angelus de celo aliter euangelizauerit anathema sit. Scdm quod derivatur ab eligo non debet aspirari eresis: et facit genitiuus heresis. seos. et cor. re. vide in scisma tis.

Heretis græca est vox habet primam aspiratam & ai diphthongon in ai. Et est electio, secta, optio, ex pugnatio, heretizo, i. eligo.

Hereticus ab heretis dicitur hereticus ca. cum. i. dicitur ab unitate fidel eligendo q̄ sibi melius videtur. Sz fasmatici sunt quia ab alijs sunt. Solo em̄ pgregationis discidio gaudent: quia eodē cultu et eodem ritu incedūt vt ceteri et fere eadem opinantur: heretici vero penitus alia opinantur.

Heri aduerbium temporis. 2 cor. pe. Unde Hesopus. Fallere vult hodie si qua fessit heri.

Herilis ab herus dicitur hic 2 hec herilis 2 hoc le. res heri vel pertinet ad herum. vnde heriliter aduer. 2 hec herilitas tis. 2 pdu. penultimam herilis.

Heritudo ab herus dicitur hec heritudo dñtis. foemini generis. id est dominatio.

Herma me. in hermes exponitur.

Hermas prodrus herma apud græcos dicitur masculus 2 frodrus foemina nūcupatur. Unde hic hermas frodrus 2 hec hermas frodrus dicitur qui vel que vtrūq̄ sexū habet hic alio nomine dicitur androgenus. hi dexterā mamillā virilē sinistrā muliebrem habentes viciissim coeundo 2 gi gnunt 2 parit. Et quia talis homo nec vir nec mulier videtur: sed vtrūq̄ ideo p quādam similitudinē hermas frodrus dicitur. castratus: q̄ nec vir nec mulier videt. vel hermes q̄ est mercurius pponitur cū frodrus quod est venus: 2 dicitur hermas frodrus. i. filius venus 2 mercurij: quia pmixtus 2 illius vtrūq̄ sexū habuit. Ideo ab illo dñ hermas frodrus 2 hermas frodrus in quo vtrūq̄ sexus apparet fm hugu. 2 pdu. pe. Unde in doctrinali dicitur. Et producunt lechitus 2 hermas frodrus. De hoc etiam Augu. xv. ii. de ciuita. dei. Androgini etiam hermas frodrus nūcupant: quous ad matrimoniu rari sint: difficile tamen est vt temporibus desint in quibus cū sit vtrūq̄ sexus apparet nature: ex quo potius debeāt acipere: nomen incertū est. Melioze tamē hoc est a masculo vt appellaretur loquendi cōsuetudo pualuit. Nā nemo vnq̄ androgenas: aut hermas frodrus nūcupauit. Et q̄rit Augustin⁹. Vtrū huiusmodi monstruosa hominum genera traxerint ougi nem ex adam. Sed ad hoc respondebitur infra in monstro monstras.

Hermophroditus secundū ovidij metamorpho. erat mercurij qui hermes. id est interpres dicitur & venus quē aphrodite dicitur filius: qui complex⁹ a nympha in fonte vnum corpus cum ea contraxit habens vtrūq̄ sexum. vnde per trāslationem hermophroditi to similes. hermophroditi dicūtur qui pprie androgyni. quia anir huius andros dñ vir & gyne mulier.

Hermagedo resurrectio in proza: siue mons globosus interpretatur. 2 acuitur in fine.

Hermen græce latine dicitur interpretatio. Unde hermenia nē. id est interpretatio. 2 fm græcā declinationem hermenia facit genitiuum in as: quod cōponitur cum peri. et dicitur perhermenias.

Non est compositio sed ppositio cum casuali.

Hermeneuma ab herme dicitur hoc hermeneuma tis id est interpretatio. Vñ hermeneumatizo 3as. i. interpretor.

Hermeneuticus ca. dñ. i. interpretatiuus 2 dicitur ab hermine: vel hermenia nē. quod est interpretatio. Unde qdādam genus loquendi dicitur hermeneuticū. i. interpretatiuum q̄ scz aliquā rem interpretatur. i. exponimus vel enarramus: vt in rhetorica oratione: vel in vulgari sermone. Sunt em̄ tria principalia genera loquendi. i. dramaticū didascalicum: hermeneuticū: siue enarratiuum. Dramaticum est quod inter interrogantes 2 respondentē sit siue p̄satur: quod scz decūm est frequenti interrogatione et responsione: vt in dyalectico tumultu. Et dicitur dramaticū quasi interrogatiū a drama tis: quod est interrogatio. Didascalici est quod p̄sistit inter doctore 2 discipulū. 2 dicitur didascalici quasi doctrinale a didascalo quod est doctos vel magister. Hermeneuticū vel enarratiuum est

quod consistit inter p̄tinuam ordē decurrētem inter loquentē 2 audientē vbi vnus p̄tinue loquitur alter vel aliter tacet 2 audiunt. Et differt a didascalico in hoc: q̄ illud sit cū doctrina: istud vero minime est doctrinale fm hug. vel fm alios dñ q̄ tria sunt genera loquendi. scilicet didascalici: dramatici: hermeneutici. Didascalicum est doctrinale a didascalo doctore 2 hoc p̄tinet inter magrū 2 discipulū: vt patet in donato 2 iste modus tractandi dicitur socraticus: quia socrates pius fuit vsus dialogo. id ē duali sermone introducente vnū q̄rentem: 2 aliū respondentem. hunc autē modū tenet Greg. in dialogo. Et ego tenui in questionibus a se ad sp̄m in quodā libro quē compilauit in theologia vbi aia tanq̄ discipuli formā sumens interrogat: 2 spiritus tanq̄ doctor respondet. Dramaticū id est interrogatiū inter disputantes p̄satur: vt in dyalectica. 2 dicitur drama tis. quod est q̄stio quā indicat q̄ respondet. Hermeneuticū. i. interpretatiū locū habet in causis vbi est sermo continuus: 2 iudex ordinarius q̄ causam decidere debet. et dicitur ab hermes.

Drama dramatos dicitur rei representatio & actus scenicus. vnde dramaticū genus poematis. Hermeneuticum interpretatiuum.

Hermes ab hermene hic hermes me. vel hic hermes mis. vel hermetis. i. interpretatiuus. Unde 2 mercurius dicitur est hermes: q̄ est interpres dei 2 hoim 2 hinc hec herma herme. et hermula le. dimi. dicitur imago mercurij et statua. 2 hinc etiam tractum est: vt quibet statua et p̄cipue sine manibus dicitur herma vel hermula le. Similiter dicitur caputellum collūq̄ superius 2 inferius. i. quod superponitur collūq̄ 2 dicitur herma.

Herma atos. inauris est. id est aurium ornamētum & lignum quod supponit naui ne in terra marcescat.

Herma etiam apud græcos musculus dicitur.

Hermogenes hermogenis penultima corepta. prociuum nomen viri.

Hermon nis. mons est. et acuitur vlti.

Hermula le. pe. cor. in hermes exponitur.

Herne lingua sabina saxa vocantur.

Hernia ab herne vel hernicus dicitur hec hernia nē. scilicet tumor vel defluxio intestinox in sacculū testiculorū. Unde herniosus sa. sum. talē tumorē intestinox patēs.

Hernicus ca. cum. i. saxosus vel monticulosus: vel qui habuit in locis saxosis vel monticulosis. 2 dicitur ab herne. Aug. Et rosida riuus hernica saxa colant.

Herodes interpretatur pelliceus vel gloriosus darus. etimologia est. Et scias q̄ tres fuerūt herodes. Primus fuit herodes ascalonita filius antipatri qui p̄mus alienigena regnauit in iudea post hircanū. Iste totū regnū obtinuit dolo. Iste herodes pueros sterfecit bethleemitas a bimatu 2 infra. Fuit alius herodes antipa qui fuit filius istius sub quo passus est dñs: vt habetur Luce. xxiii. qui etiam decapitauit iohannē baptistam. vt habet Matth. xxi. Iste etiā idem herodes adiudicatus cesare imperatore successit patri in galilea 2 frater eius archelaus in iudea. Fuit 2 tertius herodes qui dictus est agrippa. nepos fuit magni herodis a quo iacobus frater iohannis occisus est gladio: vt habetur Actū. xxi. Primus ergo herodes dictus est ascalonita. secund⁹ antipa. tertius agrippa. vnde versus. Ascalonita necat pueros: antipa iohannem. Agrippa iacobum claudens in carcere petrum.

Herodias dis. 2 hic herodias dis. inuenitur p eodem 2 i. genitiui mutata i a. 2 assumpta des. fit hic herodiades dñ. nomē patronimicū. id est filius vel nepos herodis. et hunc subtracta de syllaba fit hec herodias dis. i. filia vel neptis herodis. et acuit pe. in nominatiuo herodias: sed in genitiuo eam grauat.

Herodius dis. idem q̄ herodes. Item herodius est rapa ci lima aurs aui: 2 oim volatiliū maior: qui 2 aqlam vicit. ita dñ glo. sup illud ps. Herodius domus dñ est eorum. Alia littera habet. Scilicet domus. Item Deut. xxi. sup illud d. Nec alit ne comedatis accipitrē in tra gen⁹ suū herodius 2c. dicit interlinearia. vulgo grifalco dicit q̄ quis

lam rapit. herodion nis. idem est q herodius. pas. vero dicit. herodius grece fulica in psalmo. ardea putatur.

¶ Heroicus herolca. heroldi ab heros dicitur. Unde dicitur hoc est herolum carmen.

¶ Heroica gesta que sunt de magnis viris et heroido et heroicus inuenitur p dactylicus: quia gesta heroum dactylicis metro solent describi. Unde pulcia. in. f. minoris di. de quodā vsu. Est et dimetrum iambicum coniunctum penthimemeri heroice. i. dactylicę. et cor. pe. heroicus.

¶ Herois ab heros dicitur hec herois dis. i. baronissa. scz vxor herois et hinc inuitatus est. li. Quis epist. Incipit li ber heroidū quia fere omnes epist in eo pteñt sunt misse ab heroidib⁹ ad viros. et si aliqua est ibi missa a viro ad nūm lierem non fuit de proposito auctoris.

¶ Heronicus ca. cum. id est heroicus vel antiquus. et dicitur ab heros et corripit nī.

¶ Heros ab her vel heros dicitur hic heros rois. i. baro vel vir fortis sapiēs et potens: quasi vir herus et quasi dominus terre. Vel dī quasi ethereus: qz p sapia et fortitudi ne celo dignus est. Proprie quidē heroes dñi q olim post mortem credebantur deificati ob sua merita: vt hercules greas et pñmiles. Est et hoc nomē tractū a iunone. Sic ce est iuno dicta est hera. Unde quidā eius fili⁹ heros dicitur est: sed hec fabula mystice signat hic q aer iunoni de putatur vbi volunt heroes habitare. Quo nomine appellant alicui⁹ meriti alas defunctorū qñ viros ethereos vel aereos vel celo dignos ppter sapientiam et fortitudinē. ab her ergo vel herus vel hera deriuatur herois. et q dicitur herus quasi ethereus vel aereus etimologia est. Augustinus in de ciuitate dei. ab hera deduct.

¶ Herus ab her dicitur hic herus ri. dominus terre: vel ab heroo heres quia alij inuituntur ei. vnde hec hera. id ē domina. et cor. he. Unde Esopus. Utiliter seruit nemo duobus heris.

¶ Hefdras dre. interpretatur adiutor.

¶ Hefiro. ab hēso fas. dicit hēsito ras. tant. hbi frequens tatiū quod sepius p dubitare inuenitur. Unde hec hēsitatio onis. Et hinc est hēsitatūcula lē. dimi. et hic hē hēstabilis et hoc lē. i. dubitabilis. et hinc hēsitatiū⁹ na. uum. id est dubitatuus: et hēsitabundus da. dum. similis dubitanti vel hēsitanti.

¶ Hēso fas. ab hēreo res. si. sum. n. in o. sit hēso fas. verbum frequentatiuum: sed non est in vsu.

¶ Hesperia ab hesperus dicitur hec hesperia rē. i. hispania ab hespero stella que in illa pte lucet: et hec ē hesperia respecu italię q dicitur similiter hesperia. Siquidē hesperus fuit frater athlantis qui pulsus a germano italię tenuit campos de suo nomine vel nomine puñtine regionis quā reliquit hesperia appellauit: si ergo dicas hesperiam sine additamento italiā signat. Si addis aliquid fm diuersa addita pōt significare nunc hispaniā: vt si dicas vltimā vel aliquid tale. Nunc italiā: vt si dicas magnā vel cōsimile: et hinc hesperius ris. riu. i. hispanus vel italicus: et hoc hesperes erides. italia vol hispania. et hinc filię athlantis dicte sūt hesperides: vt ab hispania: vt a patruo hespo.

¶ Hesperides in hesperia vide.

¶ Hesperus. hespera hesperę. dicunt greci. i. hora que est inter diem et noctem. vel e conuerso inter noctem et diem. Vñ hic hesperus hesperi: stella occidentalis que in vespe post solem apparet. Hec etiam dicitur vespers et vesper et cor. penult. in obliquo.

¶ Hester quedam mulier fuit: et est in declinabile et acutatur in fine.

¶ Hesternus. ab heri dicitur hesternus na. num. pro herinus causa alternitatis vitandę hesternus dies. i. heri et hesternus cibus. i. heri coctus. i. ab heri seruatus.

Hesternus etiam pro pridiano accipitur. id est pro re prioris diei. vñ comicus. vt iure hesterno atrum panē vorent. id est pridiano.

¶ Hethesus. um. produ. pe.

¶ Hēu est interiectio bolētis. inuenitur etiam cu. sine h. vide in suo loco.

¶ Hēx dicunt greci sex

¶ Hēra grece. i. sex. et inde apud nos hēras dis. i. sex.

¶ Hēxas dis. in hēra vide.

¶ Hēxameron pponitur ab hēx quod est sex et meros qd est dies. inde hēxameron. i. liber sex dierum.

¶ Hēxameter componitur. cum hēxa quod est sex et metrum inde hēxameter tra. frum. versus cōstans ex sex metris vel pedibus. Et cor. pe. naturaliter hēxametron. Unde quidā. Fungit hēxametron pedibus sex nobile metrum.

¶ Hēxaptotus tota. totus. componitur ab hēxa quod est sex et posis casus. et dicitur hēxaptotus ta. tum. nomē sex casus habens et cor. pe. Unde illa nomina dicuntur hēxaptota que in numero et ge. sex diuersas terminatiōes habent in diuersis casibus: vt vnus.

Penultima per se scribitur tam in ptois q in ptotos vnde producit. Alexander tamen dixit Aptota neutra. &c.

Hebe filia iunonis pincerna iouis ante ganymedem.

Tandē facta vxor herculis deificati & dea iuuetē dī.

Hebrus fluui⁹ thracię ortū habēs ex pindo monte.

Hebrei sunt iudę sic dicti vel ab heber quodam pro-

auo suo vel potius quia trāsierunt siccis pedibus rubrum mare & iordanē. Nā hebre⁹ interpretatur trāsitor.

Hecate media breui est proserpina vxor plutonis &

inferorum regina. ab hecatos quod est centum quia

c. victimis sacrificabant.

Hecatombe sacrificiū. c. victimis constans quod flo-

bat pserpine vel constans. c. aureis solidis.

Hecatompylos vrbs parthorū regni caput.

Hecor troianus dux fortissimus fili⁹ priami & hecu-

bę post multas gręcorū cedes occisus ab achille.

Hecuba filia cylici regis thracię vxor rē priami regis

troię. que post excidium troianum viro cum filiis oc-

ciso: mutata dicitur in canem.

Hedui populus gallię in provincia lugdunensi.

Hegesias cyrenaius philosophus qui mortem adeo

laudabat vt audit o illo multi se occiderent.

Helena filia iouis ex leda vxore tyndari regis laco-

nię. Hec ob eximiam pulchritudinem bis rapta fuit

primum adhuc puella a theseo. secūdo iam mēdo

nupta a paride. Propter quam recuperandam gręci

cum troianis decēnale bellum gesserunt. Et corripit

mediam.

Heliades dicuntur filię solis ex neera scilicet phætusa

lampetia & lampetusa. que casum fratris sui phae-

thotis adeo fleuerunt vt in arbores mutatę sunt que

electrum manant. Ouidius secundo metamorphos.

Helios autem gręce sol dicitur.

Heliopolis vrbs ægypti quam aliqui scribunt etiam

theben fuisse dictam. Plinius aut theben dicit voca-

tam fuisse diospolim. Et strabo inquit heliopolim

esse desertam.

Heliogabal⁹ fuit impator quidā roman⁹ turpis vitę.

Helicon mons in aonia nō lōge a pñasso musis dica-

tus. Nā in eo est fons caballinus que pegasus fecit.

Helorus fluui⁹ sicilię Virgilius. Exupero prepingue

solum stagnantis helori.

Hellas adis. dicitur gręcia ab hellene rege filio deu-

calionis. Item hellenes ipsi gręci

Helle filia athamantis regis thebarum & nepheles.

Que cum phryxo fratre suo nouercales insidias fu-

giens. arietem aurei velleris ascenderunt vt veheren-

tur in colchon. Cum aut venissent supra mare iuxta

byzantium. helle territa decidit & submersa est. Vñ

de mare illud dicitur ab ea hellespontus quod est a te-

nedo insula vsq ad propontidem satis angustum.

Heluetij popul⁹ gallię. qui hodie suyceri vel suithę-

ses dicuntur.

Hemonia regio græciæ q̄ & thessalia vocatur. Heraclea vrbs in græcia ad octam mōtem. Alia in pontide vel thracia habens maximū amphiteatrum. Item alia in ponto ad lycum fluiū. Alia item in italia in finib⁹ cāpaniæ hinc heracleotes. i. de heraclea. Hercules filius iouis ex alcmena cōiuge amphitryonis thebani. Cuius multa scribuntur & maxima gesta sed non minora vitia. Duodecim labores eius habet boetius in fine libri quarti. Heraclides philosophus ex heraclea ponti. valde timidus. qui moriturus iussit cuidam vt draconem a se nutritum lecto suo cum mortuus esset imponeret & corp⁹ clam tolleret. scilicet vt putaretur deus factus. O miserum philosophum.

Heraclitus ephesius philosophus superbus. qui de theologia librum valde obscure scripsit. nolens scilicet a vulgo intelligi.

Hercynia silua maxima germaniæ incipiēs ab heluetijs & ad dacostendens. Latitudo eius est. lx. dierum itinere. longitudo vero ignota.

Hermes dicitur mercurius deorum interpres. Nam hermes græce est interpres latine.

Hermaphroditus dicitur mercurij & veneris filius. Nam dicitur ab hermes & aphrodite id est ven⁹. Hic fuit androgynus id est vir & mulier. De quo talis est fabula. Nam hermaphroditus cum adolescens se lauaret in quodam fonte cariæ cui inerat salmacis nympha: illa cum amās amplexa deos orauit vt ex ambobus vnus fieret. idq̄ factum est. Hinc omnes androgyni vocantur hermaphroditi.

Hermopolis vrbs ægypti a mercurio condita.

Hermonie filia menelai & helene. q̄ puella orefti de spōsata fuit. Sed cū pyrrh⁹ achillis fili⁹ eam duxisset. oreftes illum occidit & sponfam recepit. Altera hermiōc filia fuit martis & veneris. vxor cadmi. cui vulcanus pulchrum sed perniciosum monile formauit. Tandem cum marito mutata dē in serpentem.

Hermus fluuius lydiæ trahēs aureas harenas. Virg. Aut auro turbidus hermus. hunc pactolus intrat. Hernici sunt italiæ populus in cāpania in locis asperis habitantes. Nam herne fabinorum lingua signifi cat saxa. Eorum metropolis est anagnia.

Herostatus fuit vir qui vt famam sui nominis dilataret: templum clarissimum dianæ ephesiæ incendit & seipsum mox prodidit.

Hesilia vxor romuli.

Hesione filia laomedontis regis troiæ & priami soror quā hercules expugnata troia vxorē dedit thelamōi. Hesiodus poeta vetus ex ascre vico boetiæ. qui primus de agricultura scripsit versibus.

Hesperia dicitur hispania ab hespero stella occidentali. Etiam hesperia dicitur italia ab hespero rege fra tre atlantis. Sed cum hispaniam intelligimus additur vltima. Hora. Qui nunc hesperia victor in vltia.

Hesper⁹ rex italiæ frater atlātis. Etia⁹ stella vespertina.

Hesperides erant filiæ hesperi vel vt alij scribunt atlantis. scilicet egle: arethusa & hesperthusa. q̄ amœnissimos hortos habebant in aphryca iuxta urbem lyxon. In q̄b⁹ hortis erāt aurea poma q̄ custodiebat draco puigil. Hercules autē ab eurysteo missus dracōne occiso mala abstulit. Sed oīa hæc fabulosa sunt. Hēsēni erant quidam iudæi sine mulierib⁹ & sine pecunia degentes in solitudine sicut religiosi.

Hethruria vide superius. Ethruria & ethruscus ibidē. Nam quidam aspirant hæc oīa. q̄dam vero minime.

Hacchus ci. masculini generis. i. bacchus. & dicitur ab hio as. quia facit venas hīare. Virg. Popul⁹ alcidē grissima vitis hīaccho. Hīaccheo græce ιακχεω dicitur clamor. In baccho dicitur hīacchus q̄ cum clamore bacchantū colitur.

Hades hyados græce latine dicitur pluuia. vnde hæc hyas dicitur. q̄dam signū celeste. & quolibz stella illius signi pōt dīdī hyas. & hoc signū in fronte tauri: & dicuntur hyades ab hyados: quia ab ortu suo efficiūt pluuias. vñ et latini succulas illas appellāt: vñ dñr hyades ab hydros q̄ est aqua. & cor. pe. hyades. vñ in aurore dicit. Sic dicuntur hyades guttæ pluuiarum.

Hyo græce υω dicitur pluo vnde hyades dicitur.

Hyal græce latine dicitur vitrum. vnde hoc hyalus li. quoddam genus purissimi vitri. hinc hyalinus na. num. id est vitreus. et scuitur in fine hyalin.

Hyalos non hyalin dicitur vitrum. Inde hyalinos: vitreus apud græcos.

Hyas dicitur in hyades vide.

Hyratus tus. in hyo as. vide.

Hiberasneulas. in neula vide.

Hibernus. ab h̄yems dicitur hibernus na. nū. Hiber nū ip̄s est inter h̄yemē & ver: quod tēpus plerūq̄ a pte totā h̄yemē signat: H̄es dñe. i. c. xxv. dñ. Multitudo magna est tēp⁹ hibernū. vnde & hoc hibernū nī. & hoc hibernacus tum li. p̄ eodē. s. domus in qua h̄yemam⁹ in expeditōe. & hiberno nas. idē quod h̄yemare: vel in hibernis morari: & hæc hibernia nīe. p̄uincia q̄dā: quia ibi sit h̄yems p̄cipue dura: vnde hibernus na. num. et h̄c hibernicus ca. cum. & h̄c & hæc hiberniensis & hoc se. gentilia.

Hiberus ri. m̄s. ge. fluuius hispaniæ. vnde h̄c hiberia nīe. dicta est hispania. Et hinc hiberus ra. ri. gentile. & nota q̄ hiberus gentile designat gentes hispaniæ: & quolibet de illa gēte. Et cā differentie ad nomē fluuij apocopatur ab antioribus nominatiuis t̄m. Et vñ hiber ra. ri. & hiber berri. & hinc hiber ris: nomen alterius gentis ab hiberis p̄fectū q̄ est vltra armeniā: ita dī. Aug. & pdu. pe. hiberus. De hoc etiā dī. P̄ulc. tractans de nobis secunde de clī nationis. In er. inquit tā masculinorū latinorū: q̄ grecorū inueniunt vt caper capu hiber h̄ibi. quod p̄ apocopā extremę syllabę plātū solum in hac declinatōe p̄ducit er. Et ab eo p̄positum: vt celtiber berri. Celte est dicunt galli et hiberi hispani. Inde dicitur celtiber mixti ex vtrāq̄ gēte populi. vnde Luca. Et celte miscētis nomen hiberis. Dicitur tamen & hiber ri. p̄ hispania. & hiber ris. q̄n de illa gente loquimur q̄ est iuxta armenios. Et hiberus ri fluuius. vnde Lucan. in. liij. Qui p̄estiat terris aufert ubi nomen hyberus.

Hic hoc h̄u/us h̄uic p̄nomē est secundī modī. & est h̄uic monosyllabus. vnde dī. P̄ulc. tractans de vocatiuo scōe declinationis ait est. Illud quoq̄ possumus scire q̄ bene quoq̄ cui p̄ monosyllabis accipiunt metrice et h̄uic. Oīe cū ḡtūs in us desinēs vna syllaba vult superare datuum. vt ille illius illi. Item h̄i & h̄is plurales de h̄ic. debent scribi p̄ vnum i. Trē h̄e plurale p̄ vnū ē. scribi & debet aspirari. Sed. i. plurales huius p̄nois id p̄ duo i. scribitur ad dñam de eo is. it. i. verbis. sicut dīcā in is ea id. Item vt dī. P̄ulc. in. xij. H̄ec syllabica adiectio ce. ad debatur h̄uic p̄nomini h̄ic & hæc & hoc. p̄ oēs casus apud latinos. & dicebatur h̄icce hecce hocce. Hunc vero addit h̄uic p̄nomini in his casibus qui in s. desinunt euphonię causa: vt h̄uisc h̄icce h̄oſce h̄asce.

Hiebusci. in hierusalem est.

Hiemiscula lē. dīmi. parua h̄yems.

Hyems. ab h̄emis quod est dīmidī dīcā hæc h̄yems mis. tunc breuior & diminuto vsq̄ ad medietatē vel vltra sol p̄tūtur circulo. & nota q̄ in hoc nomine h̄yems non est p̄. nect. consonans: sed vocalis: quia representatur per y. & formatur ḡtūs a nō interposita i. vt h̄yēs mis. & est h̄yēs frigida & humida. vide in ḡtas. & in elementum. & est duarū syllabarū h̄yēs. & h̄inc h̄ic & hæc h̄yemalis & hocce. & h̄yēs

mo mas. id est in hyeme demorari. vel in tempestate more hyemis scire.

Hyems est tempestat pluuiosa ab hyando dicta. Vnde Virgilius pro tempestate dixit. Vnā hyemē.

¶ Hierapolis. qdam ciuitas. pe. cor.

¶ Hieremias interpretatur excelsus domini: quia dictū est ei. Ecce constitui te super gentes et regna. et acuit pe.

¶ Hieronymus interpretatur sacra lex. Sicut enim iustus. id est firmus vel mundus. vel sanguine nictus: vel sacro vsui deputatus sicut vasa tēpli dicebant sacra: quia sacro vsui deputata. Sicut enim iustus. id est firmus in bono opere: perseverantia: longanimitate: mundus in mente per puritatem: sanguine tinctus per dūcē passionis meditationē. sacro vsui deputatus per scripturę sacrę expositionē et interpretationem. Dicitur et lex propter regulare disciplinā: quā monachos suos docuit.

¶ Vel quia sacrā legē exposuit. et interpretatus fuit sicut dicitur interps. Et scias quod cum olim in ecclesia unusquisque caneret quod volebat theodosius imperator damasum papā rogauit: ut aliqui viro docto ecclesiastici officii pmitteret ordinandū. Ipse igitur sciens hieronymū in lingua latina gręca et hebraica perfectū et in omni scientia: summū eidē pdictū officii pmissit. Hieronymus ergo psalteriū per ferias distinxit: et unicuique ferię propriū nocturnū assignauit: ac gloria psalmi sine cuiuslibet psalmi dicendū instituit. Unde epistolę et euāgelia per annū circuli decantandas: ceterasque ad officii pmentia pter cantū rōnabiliter ordinauit. Multosque idem de bethleē ad summū pontificē. et tū a papa quā a cardinalibus fuit valde approbatū et perpetuo auctoritatum.

¶ Tandē autē in ore speluncę ubi dñs iacuit monumentum sibi construxit: ubi expleto. xvij. annis et mensibus sex sepultus fuit.

¶ Hierosolyma in hierusalem vide.

¶ Hierosolymita tē. penultima correpta communis generis peregrinus quę petit hierusalē. et componitur cum hierosolyma et peto petto:

¶ Hierusalem hiebus propriū nomē fuit cuiusdā viri. Vñ hiebusus sea. seum. Hiebusi edificauerunt hierico. Vñ et dicta est hierico quasi hieico: quia hiebus hierusalē ampliauit: ideo hierusalem dicta est hiebus. Siquidē hierusalem pmo dicta est salem a conditore qui dicebatur salem. Ad hebreę. vij. ca. Postea dicta est hiebus ab ampliatore qui vocatus est hiebus. Vel a hiebusis habitatoribus.

¶ Postea illis duobus nominibus coniunctis per pphē. scilicet hiebus et salem dicta est hierusalem: quasi hic iusalē. Et sic videtur hoc nomē esse pferendū per geminū s. s. dicere in compōne vñ s. abijcitur. Nec postea a Salomone dicta est hierusalem quā hierosolyma. et nota quod inuenit hie hierosolyma me. et hierosolymę max. et hierosolymis. inde declinabile in eodem sensu. s. p illa ciuitate. et hęc etiā corupciō a poetis solyma dicta est et postea ab helio adriano vocata ē helia. in ipsa est sion quę hebraice speculatio interpretatur: quia insublimi pstructa et de longe venientia cōtemplant. Hierusalē autē gręce latine pacificata vel visio pacis interpretatur. Et scias quod hierusalē hieboice est nomē ciuitatis. Tropologicę est typus animę fidelis. Allegorice figura est ecclesię militantis. Anagogice typū gerit ecclesię trāspāntis: ut plenius dictū est in allegoria. et scias quod ciuitas hierusalē euerfa est a nabuchodonosor restituta est autē a neemia: et a iesu summo sacerdote. Queria po a romanis restituta est ab helio hadriano: sed non in eodē loco nec in pristinū statū ut dī. glo. sup illud Esā. xxv. Posuisti ciuitatē in tumultū: vñ ē forē in ruinā. quā autē in alio loco sit mō hierusalē quę esset cū fuit dñs crucifixus: per hoc quia locus in quo crucifixus est dñs: et hōr in quo sepultus est modo sunt in medio ciuitatis. et tunc erant extra. Unde apostolus ad hebreę. ca. xij. Propter quod iesus ut sacrificaret populum per suum sanguinem extra portam passus est. vide etiam in ariel.

¶ Hierosolymę. arū. pluraliter & hierosolyma. orum. passim leguntur. singulariter vix apud doctos: hierosolymis indeclinabiliter nō nisi apud imperitos. Hieros autē facer: solymi populi sunt: quos iuxta lyciā dicit Homerus fuisse pugnacissimos: a quibus Tacitus

iudeorum gentem illustratam putat. Solymus autem interdū adiectiue sumitur. Vnde Iuuenalis. Interpretes legum solymarum &c.

¶ Hieu proprium nomen est viri. et interpretatur pariens: vel faciens siue commotus aut commotio.

¶ Hiesediel proprium nomen cuiusdam pphete.

¶ Hilaramen minis. ge. neu. i. letitia vel gaudium. et dicitur ab hilario ras. et pdu. pe. nominatiui.

¶ Hilareo. ab hilario ras. dicitur hilareo res. rut. i. cē vel fieri hilarem. Et hinc hilaresco scis. inchoati. et cōponitur. Exhilareo res. Et inde exhilaresco scis. incho. et cor. la.

¶ Hilarius rī. quidā sanctus dictus ab hilario ras. quia semper fuit hilarius in seruitio dei. et hic hilario ras. paho sancto. vel dicitur hilarius quasi alarius. ab altus. et arete frus: quia fuit altus in scientia et pfluosus in vita: sed potius est etimolo. quod compositio.

¶ Hilario ras. i. iustificare. vnde Macrobius. Verba non minus quod vñ hilarent conuulsi. et compo. cū ex. et dicitur exhilario ras. i. valde hilarare. Vñ hic et hec hilaris et hocre. lile tus: iocundus. et pparatur rior. simus. vnde hilariter rus. sime aduerbiū. et hec hilaritas rī. Hilario cum oibus suis ppositis est actiuum. et cor. la. vnde Isora. in episto. Rē runt hilarem tristes tristemes iocosi.

¶ Hilus li. masculini generis. et hili li. granum putamen quod adheret fabę. vel medulla pennę. scilicet illud tenue quod est in medio pennę. vide in nihil.

¶ Hymen nis. mascul. ge. est mēbranilla illa in qua puer inuoluit in vtero matris: quā alio nō ē matris: et in qua sunt septem cellulę forma humana impsę: nec plures: vñ non ptingit plures quę septem pueros simul papi a matre: vñ hic hymeneus nei. deus nuptiarū quia pñer ad hmoi officii. s. ad creationē. et fm hoc hymeneus et vis illa retentiva seminis ex qua habet pcreari puerperia. et dicitur vis illa deus fm pñerudinē antiquorū qui quālibet essentiam in qua aliquid diuinitatis aliquā. s. emulatiōē diuinitatis recipiebant deū vocabant. vñ naturaliter vim terrę pducentis vñ vocabāt deū. s. bacchū. naturalit vim terrę fergetes pducenti vocabant cererē. Qualitates etiā clementos naturales vocabant deos: quia suā viderentur habere vim in ppōne corporū. Similit ad stellas. hęc rī videtur habere rōnalem effectū in his inferiōribus. Ideo quod de scientis et pñeribus quę sunt bona gratuita: cū etiā in vitis sit qdam emulatio deitatis. i. donare vitia. inde dicitur cebarum. vel hymeneus dictus est a quodā atheniensi hymeneo nō ē: qui feliciter vñs est nuptiis. siquidē hymeneus atheniēsis iuuenis amore cuiusdā forma pario: sed nobilitatis supioris inarserat: sed ob generis imparitatem repulsum passus inter pñes pñali habitū pueritatem: et a pirata inter pñes captiuatus et tādē vir eē dephensus ad suos remissus est: ut parētibz pñi capfacinus nandēt vel dicat edū: ea tñ lege: ut etus quā pecceret vñ pñgio pcederet: reddunt pñes. vir ille voti sui ppos salua lege suę conditiōis. Unde inoleuit pñetudo vñ quicquid nuberet eū tanquā deū nuptiarū inuocaret: quia felicitate amore suo vñs sit. Hymeneus autē quę ponitur p nuptiis. quę p coitu. et interpretatur domus fm hug. Et ut dī. pāp. Vñ vel de quos pagant deos asserunt: olim homines fuisse pducentur. et p vñscuisque vita a suis post mortē coli cōeperūt. in quorū etiā laudes poetę carmina cōposuerūt et in celos eos susulerunt. Nā quāsdam inuentiones artū et cultū pepisse dicunt: ut Aesculapius medicinā. Fuerūt etiā viri fortes: aurvibum conditores quibus mortuis homines qui eos dilexerūt simulacra finxerunt: ut haberent aliquod ex imaginū cōtemplatiōē solatum: sed paulatim hic honori pñadētibz demōstis: ita in posteros irrepit: ut quos illi p sola nō ē memoria honorauerūt succēssores deos existimarent: atq; colerent. Hoc etiam innuitur in libro sapiētię. c. xliij. De hoc vide in Jupiter.

¶ Hymeneus nei. penultima producta. Quidā meto. Hymeneus adest nō illi gratia lecto. Item eiusdē. Ecce vacant hymeneo et ignibus atria sumāt. vide in hymē.

¶ Hymnicus nī. quā canit hymnos. et cōponitur ab hymno et cano. et cor. ca.

Hymnidic ca. di. q. dicit hymnos. vñ squada homel. **Hymn** chon ageloz hymnidia. i. laudes dei dicetes. 2 cor. di. 13 pponat ab hymn? 2 dico as. tenet 80 natura hui? p-
termi dixi: qd naturalit cor. pnam: vt ostendi in dico as.

Hymnigraphus pha. phum. hymnoz scriptor. vñ hec hymnigraphia phie. hymnoz descriptio. 2 cor. gra.

Hymniloqu qua. quu. q. loquit de hymno. ab hymn? 2 loq? 2 po. 2 cor. 10. Itē p eodē hymnilog? ga. gū. ab hymn? 2 logos. vñ hec hymnilogia gic. fmo vñ laus de hym-

Hymnio. ab hymnus vñ hymniso fas. 2 hymnio (no. nis. ambo pro laudare vel hymnos cantare.

Hymnista ste. cōis ge. est qui facit vel cātat hymnos. et dicitur ab hymnus ni.

Hymniso fas. in hymnio nis vide.

Hymnulus li. dimi. paruus hymnus.

Hymn? ni. mas. ge. i. laus dei di cāico. prope et hymnus cantici est pñes laudē dei. Si ergo sit laus 2 nō sit dei nō est hymn?. Si sit laus 2 sit dei 2 non cantet nō est hymn?. Si ergo in laude dei vñ cātat. 2 tūc est hymnus cui pñatū est trena. q sunt carmina lamenti 2 funeris.

Hymni sunt odepñā deoz gētiliū ab hymneo quod est laudo pñie deos aut deo acceptos vt sanctos.

Hun. qdam mēsurā est. i. sextarius. 2 est in dedinabile.

Hunio nis. nui. nre. nūti. p geminū n. eqz est. dñere.

Hunifqz ad vxorē pñmi sui hñtebat. 2 po. cū ad 2 cō. 2 sit ad hñntio nis. i. valde hñntire. 2 cohñntio nis. i. simul hñntire. 2 est neu. cum omnibus suis compositis.

Hunir? r. tul. p geminū n. damoz ē eqz. 2 pdu nī. 2 de-
nuat ab hñno nis. Job. xl. aut archidabat collo ei? hñnti.

Hio as. au. are. i. os apire. 2 ē tractū a feris. qz auidi-
tas ois apide mōstrat. vñ 2 ponit qñqz p desiderare: et
qñqz p deñcere. 2 ē tractū a canib? q qñ deñcāt hñt. 2 p fa-
ngari etiā ponit: qñ sit tractū ē a canib? 2 pñpi etiā pñt
vel pñandi vel apñi qñqz res sit. 2 po. cū in. 2 vñ hio
as. 2 est neu. cū oib? suis ppositis. 2 ab hio deriuat hñtus
tus. tu. i. fissura apñto frē. 2 pñpñto frē. pñda qñ i. r. p
pue hñt? est ois hñs apñto. Itē scias q hñt? ē qddā vi-
tū qd pñet sub barbarismo. vñ di. donat. Sñt añt bar-
barismi p hñtus 2 dñr hñtus quonēs dñe vel plures vo-
cales pñcāt siml: vt mīsa amābīlis: vel mīse aonīdes.

Hir vigil interpretatur.

Hircania nre. of qdā filia q subiacet scithie. Vñ hec hīr-
cania nre. dñt qdam regio illi silue adiacens. Et hñc hīr-
canus na. nūm. pe. pdu. Et hīrcanius nis. nūm. Euro.
Post annos plures hīrcanus surripit vñm.

Hircanus. ab hīr? vñ hīrcan? na. nū. pe. pdu. 2 hīrcosus
sa. nū. in eodē sēsu. q ē fētid? hīar hīrc qñ q fudoze corpis
fētid fētet. 2 pdu. a. hīrcan? etiā est possessiū de hīr?.

Hircus a. in hīrcus est.

Hirculus li. dimi. mas. ge. pñer libidinofus 2 lasciuus:
vt hīrcus. 2 qui oculos semp rezoquet ad angulos ex ni-
mis lasciuia et deriuatur ab hīrcus vel hīrcus.

Hirquus qui. mas. ge. fmo Suetoniū est oculo? egul?
vñ pñendo colligit. 2 qz ex nimia lasciuia 2 luxuria solē
qdā rezoque oculos ad hīrcos: lde vñ hīc hīr? a. l. caper. f.
alal lasciuū 2 pñcū: 2 fētidē semp ad cotuz. Lur? oculi ad
libidinē in trāuersū aspiciūt: 2 ad hīrcos rezoquent. 2 lde
dñt? est hīr?. Vñ ei in naturali hīstoria hīrcos ita ē libi-
dinofus: vt indignē si videat aliqz corfres vt in eos im-
petū faciāt. vñ Virg. Trāuersa tuenib? hīras vel hīrqs.
2 inde hīrculus li. vel hīrcolus li. dimi.

Hirurus ta. tū. i. asper pilis: vel pilofus vt hīrcus. Vñ
hīrtus ta. tū. p syncopā p hīrtus ta. tū. vñ de scō iohā-
ne vñ. pñebuit hīrtus tegimen camelus artubus sacris. p
pue quidē est hīrtus cuius pilu erecti extant. 2 pdu. pe.
hīrtus. et deriuatur ab hīrcus d.

Hircus. in hīrtus vide.

Hirudo dñtis. i. sanguisuga. 2 vñ ab hēreo res. qz carni
adheret: 2 pdu. ru. vñ hōia. Non mīsurā curē nū pie-
na cruoris hirudo. vñ hirudineus nea. neum. 2 hīrudī-
nus na. nūm. in eodē sēsu. Inuenitur hec hīrundo dī-
nis. p n. p quadam aue. vñde versus. Eles hīrundo vo-
lat: nat hīrudo: agnatur arundo. vel sic. Cantat hīrudo:

fugit hīrudo. crescit arundo.

Hisco fas. inchoa. qd deberet facere hisco ab hio as.
addita co. s. causa virādī hīatum facit hisco. 2 po. cū de.
2 dñt de hīco fas. i. deorsum hīscere. 2 inde de hīscēs nis.

Hiscere est summisse loqui & hominī tñm competit.

Hispantiensis. in hispanus vide.

Hispanus fuit qdā rex pñtor hīspanie. vñ dñta ē hec
hīspania nre. 2 hñc hīspan? na. nū. gentile 2 possessiū. 2
hic 2 hec hīspanēsis 2 hoc se. gētile 2 hñ se. pñcias. s. iers
raconēsem: cartaginēse: lusitanā: galicē: beticā: 2 tran-
sretum in regione affrice tingitanā. 2 sunt duę hīspanie.
scilz: aterior q in septentrionali plaga a pñneo vñqz ad car-
thaginē porrigit. Aterior q in medio a celiberis vñqz ad
gaditanū fretū extēdit. Aterior aīr 2 vterior dñta ē qñ
citra vel vñra. Sed citra qñ citra terras et vñra: vel q vi-
tra sit: vel quia non sit: post hanc villa alia terra.

Hispidus. ab hīrcus dñtur hīspidus da. dñz. i. asper.
serofus. pilofus. hīrtus. callidus. 2 cor. pe. hīspidus.

Hister stri. mas. ge. flumīnē ē q 2 danubius vñ. vñ hīstri
dñti sunt. Siquidē de colcho in sila qdā mīssī ad pñquē-
dos argonautas in pñto intrauerūt hīstruz flumīnū. 2 inde
vocabulo annis q a mari recesserūt hīstri dñti sunt. 2 inde
hec hīstria strie dñta ē terra quā incolunt. vñ hīster stra.
stri. gentile. 2 hec hīstrix dñs. quoddā animal quadrupes
spinosum: qñ in terra illa abundat. 2 pdu. stri.

Histerin. id est gesticulari.

Histona. hīstoun interpretatur videre vel cognoscere.
vñde hec hīstona. Antiquitus enim nullus scribebat hī-
stouam nisi qui interfuisset vt ea scribenda essent q vidis-
set: vel ideo dñtur hīstona ab hīstou? quia diu pñrita ad
nostrā memoriā 2 notitiā reduct. Est autem hīstoua res
gesta a memoriā hominī ppter vetustatem rēmota. In-
fno rñ vñ si nup vel aliquantulū retro res gesta sit: ta-
men dñtur hīstoua. inde hīstouola ge. dimi. 2 p pñcōm hī-
stouograph? phi. descriptio hīstouaz. vñde hec hīstouo-
graphia phie. hīstouē descriptio. 2 hīstouographo as. id ē
hīstouam describere vel depingere designare. 2 in eodē
sensu hīstouo as. 2 sunt actiua. 2 cor. pe. hīstoua.

Historie prima lex est vt quę scribantur sint vera.
Secunda vt suuordine dicantur. Tertia vt illustren-
tur. neqz enim historiographus contentus esse de-
bet quę gesta sūt & a quibus describere: sed etiā quo
animo. quo consilio. quibus modis & quoeuentu q
res plurimum delectant. Annales autem compēdio
sa narratio ne contenti sunt. Dicitur autem a verbo
historeo quod est inquiri. video. scio. interrogo. di-
co. quęro. audio. disco. narro. historiā recito. Hāc tñ
Cicero dicit eē rerum a memoriā nostra remotarum.

Histour? a. qui hīstouam describit vt narrat. 2 cor. ri.
et potest adiectiue dedinari.

Histouographus pe. cor. in hīstoria est.

Histro. ab hīsterin quod est gesticulari dñtur hīc hī-
stro nis. quasi hīstero. id ē gesticator qui diuersos ge-
stus et habitus hominū sit representare. vñde hīstros dē
orbantur representatores comediarum qui in recitatio-
ne laruas suę faciē apponentes representabant habitus
et gestus diuersorum.

Histriones ab hētruria pñmi venisse memorātur.
a liuto & tacito. vñde quia eorum lingua hīstri dñtur
ludiones inde dñti creduntur.

Histris as. in hīster vide?

Hulchus ca. cūz. i. hians spissus: rimofus. et dñtur ab
hio as. in estate terra est hūlca: cum est fissa et rimosa ca-
lore solis. 2 compo. semihulchus ca. cum. aliquantulum
hians. apertus ex parte.

Hyades fuerunt septem filię atlantis & zethę filię
oceanī. Quę fratrem suum (qui hyas dñtus est) a leg-
na necatum ita fleuerunt vt ab eo denominate sint. &
ob pietatem in cēlum translātę. Sunt enim septē stel-
lę in capite tauri q & hōedi & fuculę dñr. & atlāides.

Hyacinthus fuit puer dilectus apollini. quem cum

apollo imprudens disco necasset: vertit in florem rubrum quietiam vocatur hyacinthus.
 Hyarbas rex getulie proci didonis.
 Hibernia insula non procul ab anglia, vulgo hirlan dia vocata.
 Hybla mons & regio sicilie abundas apibus & optimo melle. Ouidius. Quot lepores in atho. quot apes pascuntur in hybla. Inde hyblaëus a. um.
 Hydaspes magnus fluuius in oriente qui per parthos currit in india & indo fluuii miscetur. dictus ab hydasperegemedorum.
 Hydrusa insula inter cyclades ab aquarum copia dicta.
 Hydrus vel hydrutius vrbs calabrie ad adriaticum mare.
 Hiera insula prope siciliam quae sacra fuit vulcano.
 Hiero rex sicilie.
 Hylas filius thydomantis dilectus herculi. cum quo hylas perfectus cum aquam hauriret summersus fuit.
 Hillus filius herculis ex detanira.
 Hymenaeus filius bacchi & veneris de quoque nuptiarum. qui & hymen dicitur. Ouidius. Affuit & fertis tempora vincis hymen.
 Himera oppidum sicilie
 Himettus mons attice pulcherrimus. floribus abundans & apibus. Ouidius. Vertice de summo semper florētis himetti. Ex eodem secabatur marmor quod himettium dicitur.
 Hypanis a curta fluuii magni scytharum quae alias dulcis apud callipodes hamaxapeo fonte amaro viciatur.
 Hypborei populi scythie ultra rypheos montes. quae miram & felicem legunt vitam degere & diu viuere. Item hypborei adiectiue. i. scythici vel septentrionalis quasi super boream. Iuuenas. Exul hypborei si dimittat ad axem
 Hymestra filia danae. de qua vide Belides.
 Hyperion titani & terre filius. pater solis & lunae & auroris secundum poetas. Pater quoque pater sole. Cice. in pigno sticis. ut cum luna meas hyperionis offitit orbi.
 Hipparchus fuit mathematicus insignis.
 Hipperides atheniensis orator temporibus demosthenis.
 Hippas tyrannus atheniensis pistrati filius. Cui si noie diodes cum virginem stuprasset: a se puellam fuit occisus.
 Hippas autem frater occisoris capiti torlit ut conficiis caedis noialet. Ille autem noiauit omnes amicos tyranni. Quibus a tyranno sine audientia occisis. ipse tyrannus ab atheniensibus pulsus fugit ad darium regem persarum: cui & persuasit exercitum mittere in athenienses. cum quo exercitu ipse tyrannus tandem occisus fuit ab atheniensibus.
 Hippo ciuitas aphyrie vbi diu augusti. fuit episcopus hec ob aquarum irrigua vocatur a grecis catarytum.
 Hipponax poeta grecus iambographus. prius epheus. facie deformis. acerbitilo. De hoc vide Bubalus.
 Hippodamia i. producta filia cenomai regis arcadie. cui propheta erat se piturum cum filia sua nupsisset. Quare cum pater filiam instituit currule certamen ista lege ut si quis eam viceret filiam acciperet. quod si autem ab ea victus esset mori subiret. Multis igitur pater victis & occisis: pelops tali filiam hippodamiae nuptias auxi petens: myrtilum regis aurigam promissione corrupit. Nam promisit ei virginis primam noctem si victor fieret. Tunc myrtilus axes currus cenomai fecit cereos. & sic fracto curru pelops victor euasit. Tunc cenomai seipsum interfecit & pelops regno & regina potius myrtilum promissa petente precit in mare quod ab eo myrtilus appellatur. Alia fuit hippodamia vxor pithoi propter quam pugna fuit inter centauros & laphytas. Item alia filia bryse quae bryseis dicitur.
 Hippocrene fons in helicone monte quem dicunt vni-

gula pegasi factum. Nam hippos equus crene fons est. Hippocrates comes Asclepij filius & medicorum princeps quae medicina diu predicta reuocauit in lucem. & corripuit. Hippolite vxor achastis regis magnesia quae pelum falsi criminis accusauit apud virum suum dum ille sibi consentire nollet. Alia fuit amazonum regina quam hercules pelio victam theseo dedit vxorem.

Hippolytus filius thesei & hippolites predictus ab equis discerptus. Nam phaedra nouerca cum ad coitum flectere hippolytum non posset eum falso accusauit apud theseum quod si se opprimere voluisset. Theseus autem credulus vxori rogauit aegem patrem suum deum marinum ut filium occideret. Quare cum hippolytus veheret curru iuxta mare: aegem phocas i. beluas marinas emisit. Quibus equi territi currum rupe runt & hippolytum discerperunt Sed Aesculapius rogatu diane quae hippolytum amabat vitum restituit. Quae diane in nemine arcinum iuxta romam deduxit & nomen ei virbio dedit quasi bis vir. Hippolytus autem interpretatur ab equis dissolutus vel discerptus.

Hippocentaurus idem quod centaureus de quo vide superius. Hippomanes nobilis iuuenis & nepos neptuni quae veneris ope superauit atalantam. Vide superius Atalanta.

Hipsiphile filia thoantis regis leni. Cum autem mulieres in leno viros omnes coisilio vna nocte necaret: ipsa patrem saluauit & dimisit. Deinde cum argonautae lenum vellent ex iasone gemellos pepit. Postea cum leniades obseruatum patrem vellere ea supplicio afficere fugit & a pyratis capta lycurgo regi nemee data est cuius filium opheltum cum nutriet & arguius thebas petebat forte ostenderet: puer iherba relicta necat fuit a serpente. Cumque puer iherba vellet occidere: regibus arguius fuit deserta

Myrcania regio scythica iuxta parthos abundans pardis tigris & pantheris.

Hyrgis fluuius scytharum fluens in tanaim.

Hirpini populus saliscorum iuxta montem soracte quae in sacrificijs pignem currebant illesi.

Hismenus quere Ismenus.

Hispania est europa regio ampla inter aphyricam & galliam. Est autem duplex hispania scilicet citerior & vltior. Citerior habet puicias istas. galicia. taracensem & cartaginensem. Vltior diuiditur in bethycam & lusitaniam quae nunc portugaliam dicitur.

Hispalia ciuitas vltioris hispaniae nunc vulgo subula dicitur

ante D

H De est et id est sunt due partes. Et ad intelligendum nota quod nota ponitur cum his quod omnes casus excepto nō et vō ut dixi in ista parte in ca. de figura posita nō: vñ p q d b. Marc. i. Eul. li. marc. hoc est tull. Id est. vel hoc est nō potest esse dictio posita: quia posita ex nō et pbo. et id nō sunt posita ex positum: ut quid putauit quia nec etiam talis species posita inuenta est. et dictum est quod sunt ordines expositum siue posita. Et illud pronomen hoc venit demonstratiue. et hoc pronomen id relatiue: et respicit intellectum praedictis termini et nō superpositum. et ideo sumitur in neu. et in singulari numero.

¶ Hodie aduersum rps. i. hoc die: et p semper ponitur. et ob ponitur ex hoc et die. unde hodiernus na. num. et produ. e. die cum oibus suis positis: ut hodie piddle et quotidie.

¶ Homerocetones. Vero. in ept. ad paulinum di. Quasi nō legerim homerocetones et hyllocetones. i. opacula de his homerocetones et hyllocetones. et pdu. to. Et scias quod homerocetones et hyllocetones excerptioes quid sunt de libris homeri et hyllocetones in duobus libris redactae: in quibus multi prius dictorum auctorum intentione adaptati rps. Quia si ne excerptioes librorum hōert et hyllocetones transcurrerent vbi dicitur inueniunt aliquid quod suae matris possent adaptare plico signas uerunt ut quia comparet promptius inueniret: et ab hōert

punctuatione centones dicunt scripta ex libris cōpilate hinc inde collectis 2 fm materiā cōtinuatis. Cento em̄ vt dicunt est p̄bū grecū idē quod p̄lgo. Inde dicitur hic cento nis. idem quod punctus. 2 declinatur hic virgilio cento nis. 2 hic homerocento nis. vñ p̄gilio centonas homerocētonas: sunt accusatiui plurales grece. et acunū in fine.

¶ Homicida de pe. pdu. i. hoīem cēdes: occidēs. 2 ppo. ab hoīe 2 cēdo dis. De homicidio casuali habes in casus.

¶ Homicidū dīf. dicitur ab homicida. i. hoīs occasio.

¶ Homunū nīf. neu. ge. i. hoīs fūmū. ab hō nīe. dicitur.

¶ Homo. ab humus ē: hic 2 hec humo nis. quasi humo: qz ex humo est effectus. Inde quattuor dimi. vnde dicit p̄f. in. iij. lib. ab homo homunculus dicit homuncio homullus 2 homullul⁹. Nā vt idem in eodē dicit q̄ gemināt lante us. vel a. vel um. ulus. ula. ulū. faciūt iterū dimi. vt homulus homullulus: paucillus: xillulus. 2 pōt dici q̄ hō quattuor dimi. habuit ppter eius q̄ttuor transgressiones.

¶ Prima fuit ī paradiso. Scōa naturalis. Tertia legis mo saice. Quarta legis euangelice. Diminutus est etiā hō in t̄pibus: qz antiquissimi vt dicit p̄f. in. iij. lib. decinabant homo homonīs: s; mutata est o. pdu. in i. cor. 2 dicitur hō hoīs. vñ ennius. Vulturis in filius miser mādē bat homonē. Itē vt dicit Greg. in iij. moralū. Scriptura

sacra tribus mōis appellat hoīem. s. p naturā sicut scriptū est in Gen. Faciam⁹ hoīem ad imaginē 2 similitudinē nostrā. Itē hoīem p culpā sicut scriptū est. Ego dixi dīf estis 2 fili⁹ excelsi eēs vos aut sicut hoīes moriemini. Ac si apte dicat. Sicut delinquentes obibitis. vñ paulus dī. Cū sit inter vos zelus et p̄tentio nonne carnales estis si fm hōminē ambulatis. Ac si apte dī. Qui discordes mētēs ducitis nōne adhuc ex rēp̄sibili humanitate peccatis. Itē hoīem p infirmitatē: sicut in Hieremia scriptū est. Valedicite vobis sp̄s suū ponit in hoīe. Ac si apte diceret in infirmitate. Itē dī. Greg. in homel. ascensionis. Q̄s creaturę aliquid hō habet. Habet nāq̄ cōe esse cū lapidib⁹ viuere viuere cū arboribus: sentire cū aīalibus intelligere cū angelis.

Si igitur cōe h̄s aliquid cū omni creatura hō: iuxta illud oīs creatura hō. Hic nota q̄ de conditione 2 vilitate hoīs loquēs. Bernar. in multa multa sciunt hoc est in quadam meditatione sua q̄ sic incipit. Multi multa sciunt. sic dicit. Attende homo quid fuisti ante ortū. 2 quid es ab ortu vsq̄ ad occasum. 2 eris post hanc vitā. p̄fecto fuisti qd nō eras: ex vili materia postea fact⁹ es. 2 in vilissimo p̄s no inuolutus menstrualī sanguine in vtero materno fuisse nutritus. tunica tua fuit pelle secundina. sic indur⁹ 2 or natus ad nos venisti: nec memores ēs sit vils origo tua.

¶ Forma fauor p̄p̄i: feruor iuuenilis: opes. Surrepuere tibi nocere qd sit hō. Nihil aliud est hō nisi sperma fetidum fact⁹ stercoz 2 abus p̄mis. post hoīem vermis post vermē fetor 2 hozor. Sic in nō hoīem. (i. canerē) vertitur oīs hō. Cur ergo sup̄bis hō attende q̄ fuisti vile semē et sanguis coagulatus in vtero. deinde miserē huius vitę expositus 2 p̄cto postea p̄mis 2 anlō. Cuius p̄ceptus culpa: nasci miseria: viuere poena: mori āgustia. Cur carnē tuā rebus p̄ctōis sic impinguas 2 adornas: quā post paucos dies p̄mes deuoraturū sunt in sepulcro. Nām q̄ tuas q̄r nō adornas bonis opibus: q̄ deo 2 angelis p̄sentāda est in celis. Quare aliam tuā vilipēdis 2 carnē ei p̄ponis.

¶ Nām auillari 2 ancillā dñari magna abusio est. Totus iste mundus ad vñ⁹ aīę p̄cū estimari nō pōt. Nō enī p̄o toto mūdo isto deus aliam suā daret quā p vna aīa dedit vide in curiosus. Et nota q̄ iste dñs frugi figuratiue 2 in transitiue adīngitur cū ol casu cū vtroq̄ nūero: 2 cū q̄libz gñe cū hoc nōle hō. Ecclē. xxxi. Hō frugi. i. hō bonus vtilis. Quare deus hominē fecit: dixi in dos. vide in creō.

¶ Item de quattuor statibus hominum dicam in liber raronum. Item vide in infernus.

¶ Hominem habere quadruplex diminutiuum ppter quadruplex peccatum non satis verosimile est cū latine lingue auctores hominis peccatum ignorēt: & sic esset potius in hebreo & greco quadruplex eēt diminutiuum. Istiusmodi tamen excogitata/quatenus ad mores faciunt non damnum.

¶ Honeſtas. ab hono: dicitur honestus ta. tū. q̄ n̄hī bz turpitudinis q̄si hono:is statū p̄seruās. 2 p̄patur honest⁹ stōr. sim⁹. vnde honeste sit⁹. sime. aduer. 2 hec honestas tis. i. p̄petuus hono: q̄si hono:is status. Et ppo. inhonestus sta. stum. i. nō honest⁹. 2 p̄patur. Itē ab honest⁹ hono: nesto as. i. honestū facere vel reddere. 2 ppo. Dehonesto stas. inhonesto stas. i. valde honestare: vel potius diffamare: vituperare. ab honestate remouere. Et sunt actiua fm Aug. p̄f. scilicet dī. q̄ honestus formatur ab hono: or murata in es: 2 assumpta tas. sicut a maior maiestas.

¶ Hono: vel honos. in hono:io ras. vide.

¶ Honozculus honozculi. dimi. penultima correpta. id ē paruus hono:.

¶ Honozifico. hono: ppo. cū facio. 2 ē: honozifico cas. i. honozare hono:ē impendere. vñ honozificus ca. cū. 2 comparat. sed ei⁹ comparatiua non sunt in vsu. 2 hic 2 hec hoc honozificēs tis. sed nō est in vsu: tñ ei⁹ p̄patiua sunt ī vsu. Itē q̄ dāz mixta p̄patio ex p̄patiuis ist⁹ ex hoc positiuo honozific⁹. 2 dī honozific⁹ cēno: sim⁹. vñ honozifice cen: ti⁹. sime. aduer. 2 hec honozificētia tte. ab honozificēs. i. honozabilitas. Itē ab honozifico hic 2 hec hōzificabilis 2 hoc le. 2 p̄patur honozificabilis sim⁹. vnde honozificabiliter sius. sime. aduer. 2 hec honozificabilitas tis. 2 hec honozificabilitudo dñis. vñ hec honozificabilitudinitas. 2 hec ē longissima dictio: vt patet in hoc versu. Fulget honozificabilitudinitatibus iste. 2 cor. pe honozifico cas.

¶ Honoro ras. aut. hono:ē impendere: vñ hono:at⁹ ta. tū. qui recipit vel impendit hono:ē. Et p̄patur hono:at⁹ tior. simus. vñ hono:ate tius. sime. aduer. 2 hono:ato: rīa. rīū. q̄ impendit hono:ē: vel quod est hono:z. 2 hic 2 hec hono:abilis et hoc le. qui dñus est hono:ari: vel aptus hono:are. Et ē: hono:abilis quasi hono:abilis. i. apt⁹ vt recipiat vel tribuat hono:es. Et p̄patur hono:abilis lio: r. simus: vñ hono:abiliter lius. sime. aduer. 2 hec hono:abilitas tis. Et ppo. inhono:abilis. i. nō hono:abilis. 2 similiter p̄patur. Item ab hono: hīc honos vel hono:z: 2 est hono: in hono:ante. Et attendit hono: non solum in reuerentia: sed etiā administratione eoz q̄ sunt corpori necessaria: vt dicit p̄f. in. iij. ep̄l. Virtutis p̄mīū hono: est: 2 at tribuitur bonis. Et Aug. in de ciuitatib⁹: loquens de vero hono:re p̄f. celestis dicit sic. Hono: ille nulli denegabit digno: nulli p̄ceditur. indigno. Item de hono:re siue p̄s maru dī. Chuso. p̄umat⁹ fugientē se desyderat: desyderantē se odit. Et scias q̄ Hieronymus dicit sup̄ isto p̄bo. Hono:ra p̄fem tuū 2 m̄fem tuā. Sed si a vero patre te nō sepat tandū carnis copula: q̄dū ille suū nouerit auctorē. Idem. Ecce aduersarius xpm̄ in pectore tuo conas occidere. Si paruus ex collo pendeat nepos: licet sparso crine scilicet vestibus vbera q̄buste enutrit mater ostē dat: s; in limine pater faceat p̄ calcātū p̄ge patrē. p̄ calcātā p̄ge m̄fem: siccis oculis ad vextillum xpi euola. Solū pietatis genus est in hac re esse crudelē. Hono: ppo. ab hono: ras. Cohono:io ras. i. simul hono:are. Dehono:io as. ex hono:io as. id est vituperare extra hono:em facere vel ponere. 2 inhono:io ras. id est non hono:are cōtra hono:em vituperare. Hono:io actiuum est cū omnibus suis compositis. Hic nota q̄ Amb. sup̄ Lucā dicit. Sed nec maria minor q̄ matrem xpi decebat fugientibus apostolis ante crucē stabat: et p̄is spectabat oculis fili⁹ vulnera. Quē spectabat non pignoris mo:rem: sed mundi salutē: aut fortasse qz cognouerit p̄ fili⁹ mortem mundi redem: p̄tionem: aut aula regalis putabat se 2 sua morte publicā numerū addituram. Sed iesus non egebat adiutorio ad hominis redemptionem: quia dixit. Factus sum sine adiutorio inter mortuos liber. Suscepit quidem matris affectum: sed non quesiuit hominis auxilium. Habemus igitur pietatis magistrum. Docet lectio quid matrem debeat effectus imitari: quis sequi reuerentia filioz: vt ille se offerat in filioz periculis: illa amplius solitudo materna quam sue mortis mēstitia sit dolosū. Mysticum tamen est q̄ commendatur iohanni inter ceteros mino: rī qd non oīos aurb⁹ debemus accipere. Periculosa ē enī mulierib⁹ copula adolescentis 2 spēs iuuetutis. vide in maria. Non est autem hic obliuioni tradendū q̄ sicut dī

et frater Thomas aliud de eo qui adhuc est in seculo cō-
struitur: aliud de eo qui tū in religione p̄fessus. Ille cū q̄
est in seculo p̄stitutus si habeat parētes q̄ sine ipso sustēta-
ri nō p̄t: nō d̄z eis relictis religionē intrare: q̄ trāsgrede-
ret p̄ceptū dñi de honoratōe parentū: q̄uis dicant q̄dam
oppositū. s. q̄ in hoc casu licite posset eos deserere: eoz cu-
rā deo p̄mittere: s. si q̄ recte p̄yderet hoc eēt tētare deū:
cū h̄is ex hūmāo p̄silio q̄d ageret p̄iculo gentes expone-
ret sub spe diuini auxilij. Si p̄o sine eo gentes vitā trāsi-
gere possent: licitū eēt ei desertis gentibus religionē tra-
re: q̄ filij nō tenent ad sustentationē gentū nisi cā necessi-
tatis. vñ Luc. ix. vñ q̄ dñs dicit sibi: p̄mitte mihi p̄imūz
ire et sepelire p̄rem meū. r̄ndit. Sine vñ mortui sepeliant
mortuos suos: tu autē vade et annūcia regnū dei. Ad p̄bū
tractās dñi? dicit. q̄ discipulus ille nō petijt q̄ p̄rem suū
tam defunctū sepeliret: sed adhuc viuētē in senectute su-
stētare q̄uis eū sepeliret: q̄d h̄is nō p̄cessit: q̄ erāt alij q̄
eius curā h̄re poterāt linea parēteq̄ ad hoc faciendū astri-
cti. Ille p̄o q̄ est tū in religione p̄fessus reputat iam quasi
mortuū mūdo. Vñ nō d̄z occasione sustentatiōis gentum
exire claustrū in quo ip̄s sepelir̄: et se itēz secularibus
negotijs implicare. Tēc tñ salua sui p̄ati obediētia et
sue religionis statuto plūm studium adhibere: qualiter
eius parentibus subueniatur. vide in dulcia.

¶ **Hōra** r̄. cū h̄. est d̄icp. Et est hora r̄. spaciū in q̄ medie-
tas alicuius signi oūt in oriente: et medietas alterius occi-
dit in occidentē. Et hec ora r̄. sine h̄ est regionū vel finū
vel v̄stū. cū em̄ regionē vel finē vel extremitatē v̄sti-
mentoz de signare volumus p̄ hoc nomē scribendū est si
ne h̄. Et q̄n ē pluralis numeri de os oūs ora. vñ Hōras
tempus habet nos ora: sed et chlamys ora. Aspirās hō-
ram vbi tempus significabit.

¶ **Housper** d̄s. in housper vide.

¶ **Houson** tia. media sphaera apparēs sup̄ terram.

¶ **Horno** aduer. r̄p̄s. i. hoc anno. et p̄o. ab hoc et annus.
vñ hornus na. nū. et hornorinus na. nū. pe. cor. in eodē sen-
su. i. huius anni. Designat tñ q̄h̄q̄ r̄p̄s indeterminatē.

¶ **Hornorinus** na. nūm. in horno exponitur.

¶ **Hornus** ni. in horno exponitur.

¶ **Horologic** ca. cū. pe. cor. q̄ in horologio colligit horas
vel q̄ p̄tinet ad horologij. Et deriuat ab horologiū gij.

¶ **Horologiū** hora p̄tpe p̄o. cū lego gis. et vñ horologiū
gis. vbi hor̄ legunt. i. colligunt vel intelligunt. vel cōpo-
nuntur a logos quod est sermo vel ratio: quia ibi sermo ha-
betur vel ratio de hōis colligendis.

¶ **Horoscopus** p̄. mascu. ge. i. hora et inspector. et p̄o. ab
hora. et copos q̄d est labor vel intentio: quasi in cognitiōe
horaz intendens vel laboras. vel p̄o. ab hora. et scopin
quod est speculari: quia p̄ horas natiuitates speculantur
dissimili et diuerso fato. vnde hoc horoscopus p̄ij. i. hora
rum speculatiōis. et cor. pe. horoscopus.

¶ **Horreo** res. ui. i. horreum habere: timere vel tremē-
re. p̄p̄te quidē ille horret et tremat. et cuius pilī rigescūt. i.
surrigūt p̄pter frigus vel p̄pter timorē sicut in nocte cum
hō vadit solus. Et hinc hic horroz ris. rou. hic et hec horri-
bilis et hoc le. i. abominabilis. et cōparatur horribilis hor-
simus. vnde horribiliter lus. simc. aduer. et hec horribili-
tas ris. Item ab horreo horridus da. dñi. i. terribilis: abo-
minabilis. frigidus. tremēs. et p̄paratur horridus d̄ioz.
simus. vnde horride d̄ius. time. aduerb. et hec horriditas
ris. Horreo p̄o. cū facio. et vñ horrefacio ris. i. terrefacere
Item horreo p̄o. ab horreo res. rui. i. timere abominari.
Et ex horreo res. horreo res. phoreo res. et hinc incho.
horresco abhorresco: exhorresco: inhorresco: et phorresco.
Horreo et eius p̄posita sunt neu. et signant passionē extrin-
secus natam: et p̄struūt q̄h̄q̄ cū accusatiuis. q̄h̄q̄ sine ac-
cusatiuis ponit p̄ timere. Et scias q̄ horreo facit p̄teritū
in rui. eo mutata in ui. diuisas. et caret sup̄nis fm̄ vsum.
deberet tamen facere horrium eo mutata in i. b̄icuem et
addita tum. vt vult p̄fiscianus.

Abhorreere est alienū esse: vt abhorreo a morib⁹ tuis.
exhorreere. i. eminēter horrere & formidare.

¶ **Houri** diuis la. lū. dimi aliquātulū horrid⁹. et cor. da.

¶ **Horridus** da. dñi. pe. cor. in horreos est.

¶ **Horifico** horreo p̄o. cū facio. et vñ horificacio da. et hor-
ifico cas. i. terrefacere. vnde horificus ca. cum. pe. cor.

¶ **Horipulario** est quando pili capitis p̄o horere eri-
guntur.

¶ **Horizotaris** tatus. sum. i. suadere p̄fortare instigare:
vel instigari. vñ hic horizot ris. et hic horizotinus ria. rum.
et hec horizotio nis. et horizotus tus. tul. et hoc horizotamē nis.
ab hoc horizotū. i. palmatōis vel locus vbi sunt horia-
mina. Horizot p̄o. adhorzot aris. abhorzot ris. cohoro-
ris. i. simul horari. dehorzot aris. i. dissuadere vel valde
horari. vnde dehorzotinus ria. rum. et hoc dehorzotamen-
tis. Exhorzot ris. i. valde horari. vnde hic exhorzot.
et hec exhorzotio. et exhorzotinus ria. rui. Horizot cūz suis
compositis est commune.

¶ **Horula** le. dimi. qua t̄pis hora. et cor. ru.

¶ **Horus** ri. ab hora p̄o tempore dicitur hic horus ri. qui
p̄muis horas adinuenit.

¶ **Horusper** d̄s. hora p̄o. cū specio vel inspicio. et vñ hic
horusper d̄s. vel housper d̄s. qui inspiciat horas. et hic ho-
ruspicus ci. i. horaz inspector. qui etiā horoscopus dicit.

¶ **Horuspicus** in housper vide. et cor. spi.

¶ **Hospes** ostiū p̄o. cū peto. et vñ hic et hec hospes p̄tis. q̄
recipit et q̄ recipit: quasi ostipes. i. ostiū petens q̄si ostio pe-
dem inferat. antiquitus em̄ hospites qui recipiebāt et q̄ re-
cipiebant veniebāt ad ostiū et ponebāt pedē in eo et pactū
firmabant q̄ vnus non deciperet aliū. vñ qui recipit qui re-
cipit hospes d̄s. vterq̄ ei ponēdo pedē in hostio amicitie
pactū firmabat. vñ quidā. Est q̄ suscipit et q̄ me suscipit ho-
spes. q̄ aut d̄r hospes quasi ostiū petēs. ety. est. vñ facili-
benignus aptus: et q̄ aduentū amicorū nō lub̄fugit: s. eis
ad ostiū se libenter exponit: hospitalis hō vñ. et cōis ge.
hospes tā in singulari q̄ in plurali: s. hospita. hui⁹ hospi-
te in singulari est f̄e. ge. et in plurali neu. sicut et hospita.

¶ **Hospitarius** ab hospitum dicitur hospitarius r̄ij. et
hec hospitaria rie. custos hospitij.

¶ **Hospitolum** li. dimi. puum hospitum.

¶ **Hospitū** ab hospes d̄r hoc hospitū r̄ij. vbi q̄ ad r̄p̄s
hospitali iure habitat: et tñ trā: grediēs migrat. Hospitū
p̄o scholarum est: sed domus est burgenis qui eā locat.

¶ **Hospita** ab hospes d̄r hospita te. et hospit⁹ ta. tū. q̄d
p̄o. in hospita et in hospitatus ta. tū. i. nō hospitatus: s. de
illis duob⁹ nob⁹ nō inuenit nisi illa terminatio q̄ est in a.
in quocūq̄ casu sit et in vtroq̄ numero. Inuenit ergo n̄tis
et vñis et abtūs singulares fe. gene. et n̄tis et actūs et vñis
plurales in neu. ge. i. hospita et hospita fm̄ Aug. Alij p̄o
dicunt cum quibus ego q̄ hospita te. est fe. ge. in singula-
ri n̄mero: s. in plurali est neu. habens tñ nisi actū et vñis.
et sic est etherocitū. vnde pluralit nominatio hec hospita
ra accusatio hec hospita: vocatio o hospita.

¶ **Hospitabilis** ab hospitot aris. dicitur hic et hec hospita-
bilis et hoc le. pe. cor. qui libet hospitar: vel qui est
dignus vt recipiatur in hospitum. et componitur in hospita-
bilis. id est non hospitabilis.

¶ **Hospitalarius** in hospitalis vide.

¶ **Hospitalis** ab hospes dicitur hic et hec hospitalis et hoc
le. pe. pdu. qui benignus et pronus est ad hospitandum.
et componitur hic et hec in hospitalis et hoc le. De hoc etiā
vide in hospes. Etz ab hospes dicitur hoc hospitalis lis.
vbi peregrini recipiuntur in hospitio. vnde hic hospitalis
nus r̄ij. custos hospitalis. vñ q̄ est de hospitali. et hec hospita-
laria rie. p̄o femina in eodem sensu.

¶ **Hospitor** ab hospes dicitur hospitor aris. tatus. sum.
hospitor autē si attribuitur recipiēt sensus est. ego hospito
te. id est in hospitium te recipio. Si autēz attribuitur
ei qui recipitur. sensus est. hospitor tecum. id est in hospite-
rio tuo tecum maneo: vel in alio. Si autēz attribuitur ei
qui recipitur et cōstruat cum actō sensus est. hospitor te.
id est in hospitium te recipio. vnde olim erat cōe et p̄trne-
batur sic. Ego hospitor te et ego hospitor a te. q̄d p̄peten-
tus est. i. vt dicatur esse cōe et cōstruat ad modū cōis
verbi fm̄ Aug. Cōmuniter tñ dicunt q̄ est deponens.

¶ **Hostia** ab hostis d̄r hec hostia sig. Hostie autē erāt

crificia q̄ fiebāt anteq̄ pgerent ad hostes: q̄si p hostibus deuincēdis facta: sed victimę erant sacrificia q̄ post victoriam victis hostibus immolabantur: et erant victimę maioris sacrificia q̄ hostis. vnde p̄sius. Victimā pro victis datur hostia pro superandis.

Quidi in fastis Victimā q̄ dextra cecidit victrice vocatur. Hostibus a domitis hostia nomen habet.

Hostiari. ab hosto dicitur hostiato. i. tanitor qui et hostarius dicitur: quia custodit hostis. et inde hostarius dicitur in ecclesia ab officio: q̄ p̄st hostis rēpl. p̄p̄e citenēs dānem oīa intus et exteri custodit inter bonos et malos habens iudiciū: fideles recipit et infideles respuit. Et hec hostiaria rē. q̄ custodit hostis et hostarius rē. num. quod pertinet ad hostium. vide in ordo.

Ostium ab ore nascitur vnde sine h scribitur tam pro ore domus q̄ maris. sed hostis vnde ḡt̄s hostiū & nomen hostia h accipiunt. Simili modo ostiati & ostiolum: sed author putat ab hostis nasci.

Hostiari aduerbium. ab hosto dictum. i. per hostia: quasi de hosto ad hostium.

Hosticapa. hostis p̄po. cū capto vel cedo vel scindo et hic et hec hosticapa p̄. vel hostiscinda de. vel hosticada de. q̄ v̄l q̄ capit v̄l cedit v̄l scidit hostē. et cor. p̄. hosticapa. Hostiscinda de. p̄. pdu. cōis ge. q̄ vel q̄ cedit hostē. et cō ponitur ab hostis et cedo dis. cecidi.

Hosticus ca. cum. i. hostis. ab hostis derivat. et cor. st. vnde in auro. d̄f. Hostica sunt eius colla subacta manu.

Hostilis ab hostis dicitur hic et hec hostilis et hoc le. q̄ pertinet ad hostem. et pdu. p̄. et inde hostiliter aduerbiū. et hec hostilitas. i. inimicitia.

Hostilo las. exponitur in vestilo las.

Hostimentū. ab hostio stis. et hoc hostimentū st. i. equa mentū q̄litas. vel illud cōtra q̄ pondus equat in libra.

Hostio stis. ite. itum. i. equare. et p̄po. cū ab. et hic ab hostio stis. Et cū cō. et d̄f cohostio stis. abiecta n. Et cū p̄. et d̄f p̄hostio stis. Et est actiū cū oībus suis p̄positis.

Hostire est comprimere. offendere cedere. proprietatem vt in Cornucopię dicitur est æquare seu equa redere vnde hostimentum. i. æquamentum.

Hostolum i. dimi. p̄um hostium. p̄. cor.

Hostis. ab hostio stis. et hic et hec hostis: q̄ equa frōre adeat bellū. Proprie quidē hostes dicunt qui ineq̄les sūt nec eq̄lites sibi inuicē debent: quasi hostes q̄ nihil sibi d̄nt. Nec vnus magis tenet alteri q̄ cōtrario. vñ hostes proprie nō p̄nt rē xp̄iani inter se nec hostile p̄lū inter eos: q̄ xp̄iani semp debent sibi inuicē aliqd salte cā xp̄ianitatis: sed xp̄iani et sarreceni pp̄rie dicunt hostes: q̄ nihil sibi inuicē debent. Si enī viliſsimus sarrecenus caperet regem francę m̄i deberet illi: quantū rex francę deberet illi si eū caper. Et hostes dicunt ab hostendo. i. equādo mētia victor. Solēt enī hostes victores mētia victor hostis solo æquare. id cum terra equa facere. id est destruere et deſicere per terram.

Hostis authore Cicerone olim dicebatur externus & pegrinus vt miti vocabulo p̄ duellionē. i. eū qui nūc hostis dicitur significet.

Hostiū ab hostis et hoc hostiū stis. q̄ hostē arceat ibi et aduersariis nos obſidm. h̄c etiā hostia flumioz d̄nt extus in mare. i. locus vbi intrant mare: q̄ hostib⁹ illic soleant occurrere et nos eis ibi opponere. vel d̄nt loca illa hostia: q̄ p̄ loca illa tanq̄ p̄ hostia in domū intrant flumina mare: vel res exponant vel important p̄ loca illa tanq̄ p̄ hostia: vel q̄ hostes p̄ loca illa tanq̄ p̄ hostia egrediunt et ingrediunt flumū vel terrā suā quasi domū q̄ aut d̄f hostiū quasi hostendens aliquid interius vel quasi obſtans intrantibus. i. intrare volentibus ethymo. est.

Hostionum ab hostio stis. dicitur hoc hostionum r̄f. i. gnum cum quo modius vel sextarius æquatur: illud vñ legnum quod duatur super mensuram. vt si quid ibi superfluum est remoueat: vt si quid deest suppleatur.

Homerus græcorum poetarum maxim⁹ æte dict⁹ melesigenes. sed a cecitate vocatus est homerus quod io

nica lingua cecum significat. De patria eius magna diuersitas est. Nam A. Gellius hos versus ponit. Septem vrbes certant de stirpe in signis homeri. Smyrna. rhodus. colophon. salamin. ios. argos. athenę. Scripsit opera duo. vnum de bello troiano quod illi as dicitur. alterum de vlyſſe quod odyſſea. Quę opa aristarchus grammaticus in ordinem redegit.

Homolus mons theſſalię & corripit mediā syllabā. Horodes rex parthorum q̄. M. Crassum occidit.

Horantes dux lyciorum ad troiā. submersus in mari. Item fluuius ſyrie qui oritur inter libanum & anti-libanum. & transiit antiochiam.

D

ante

U

Humilem oī est communis generis et de cl. ab hui⁹ et mōi et inſponit cc. syllabica ad lectio. et designat iste genitiuus modi quatuor

tem. vt huilem oī. id est talis.

Humano nas. in humanus exponitur.

Humanus ab hō et human⁹ na. nuz. q̄ h̄ humanitate vel q̄ p̄ner ad humanitatem. Et human⁹ benign⁹ māſuetus: misericors: q̄ circa hoīes habeat amorē et miserationis affectū. et fm hāc ſignificationē p̄p̄at human⁹ nioz. ſimius. vnde humane vel humaniter nioz. ſime. aduerb. et humanitas tatis. et humanit⁹ aduer. Et d̄nt humane et humanit⁹ ſicut diuine et diuin⁹: nā diuin⁹ et humanit⁹ ſignat a dijs et hoīb⁹. Et diuine et hūane ad ſimilitudinē deoz vel hoīm. Si enī dicas gabriel miſſus ē diuinitus. id ē ac ſi dicas gabriel miſſ⁹ ē a deo. Et iſtud factū ē humanit⁹. i. ab hoīb⁹. Si p̄o dicas gabriel locutus ē diuine vel humane. i. ad ſimilitudinē deoz vel hoīm ſive diuino vel humano. et humane. i. māſuete. Et humanit⁹ id ē q̄ humane. Humanus p̄po. cū in. et h̄ human⁹ nioz. nū. i. nō human⁹ ſz cōſſens effectus: et crudelis et imifericors. et p̄p̄at. Vñ humanitas tatis. i. ſeritas crudelitas impietas. Et human⁹ p̄t d̄nt ſtudeſ tor⁹ dedit⁹ ſtudio q̄ raro puerſat cū hoīb⁹ et ſilr p̄p̄at hūan⁹ nioz. ſim⁹. vñ ho ratius. Surgeret hūane: ſenū deponere camene. Et ab hūan⁹. hec hūanitas tatis. a ḡt̄o hūan⁹ ad dita tas. Et h̄ humanitas pp̄rie q̄ q̄ h̄. et hūanitas. i. māſuetudo māſuē dā affectio q̄ nos inuicē inuicemur. Et ab hūan⁹ et hūano nas. et hūanare hūanitatē iduere. vñ hūanar⁹ ta. tū. vñ ſe ſuor̄p̄a ē hūanar⁹. i. hūanitate idur⁹. i. hūana natura veſti tus et h̄c hec hūanitas onis. hūanitat⁹ ſuſceptio iduio. et pdu. p̄um hūan⁹ cū ſuis deriuatiuis. et hūano as. hūan⁹ tus humanit⁹. vñ h̄ora. humano capiti ceruicem pictor equinam. Tundere ſi velit et varias inducere plumas.

Humatus. in humo mas. vide.

Humectatus. in humectus vide.

Humectus. ab humo: ous. vel ab humeo mes. et h̄ humect⁹ tra. cū. i. hūid⁹. et p̄p̄at humectioz ſim⁹. vñ humectioz. ſime. aduer. et humecto tra. i. madefacere. vñ humectatio onis. et hoc humectamētis. et humectat⁹ tra. cū. vñ humectatum aduerbiū. ſicut ab humectus humectum. et est actiū humectio humectas.

Humeo. ab hum⁹ et hūeo es. mul. i. madefieri. vñ humefco ſas. i. cho. et pdu. p̄mā humeo. ſz hūo as. eā cor. vñ h̄p̄. Corpa nullus humet vbi terra liquoribus humet.

Humeralis. ab hūer⁹ et h̄c et hec hūeralis et hoc le. q̄ p̄ner ad hūer⁹. et hoc hūerale lū. et q̄ d̄dā palliū q̄ et ſup humerale d̄. Ecce. xl v. Et humerale poſuit cum ephor.

Hueril. ab hūer⁹ et hūeril⁹ l. q̄ extrētan axis ſigif. Humer⁹. ab arm⁹ et h̄c humer⁹ ri. q̄si armer⁹ vt eſſet diſtictio hoīz q̄ ſit hūeri ad alia q̄drupedia q̄ ſub armit. vñ hūerofus ſa. ſum. i. ſoris et magnos h̄ns hūeros.

Huid⁹. ab hūeo vel hūio et hūid⁹ da. dū. q̄ exten⁹ h̄z hūioz. Et vuidū q̄ ſerit⁹ h̄z humioz. et p̄p̄at hūid⁹ dioz. ſim⁹. vñ hūide di⁹. ſime. aduer. et hec hūiditas tatis. et hūido das. i. hūidū facere madefacere. et actiū. et pdu. etiā hū.

Humilis. ab humus et h̄c et hec hūilis et hoc le. q̄si hūo accidit. et ē etimo. et p̄p̄at humilis lioz. limus. Dantel. uſ. Humillimū hoīm. et ſcribitur p̄ duo l. ſuplatiū: i. hūilis

scribatur p vñs l. Formatur est ab hūilis remota is. z ad-
data limus vt humilis humillimus. z sunt quinqs suplati-
ui qui desinant in limus cō suis cōpositis. z cōnētur sim-
plicia in hoc versu. In limus quinqs dat fagus cetera lin-
que. a datiuo humilit addita tas. vt hec humilitas. Itē ab
humilis dicitur humilitas. aut. are. verbū actiuuz. z cor.
pe. humilis z humilitas. Et scias q vt dicit glosa super
Mat. ca. iij. Vera est humilitas quā sequi comē obediē-
tia. Et Greg. di. in moral. xx v. Ille vere est humilis qui
nō defensor est cū arguitur malis. Et sunt tres grad⁹ hu-
militatis. Primus gradus est se subdere maior: z se non
pferre equali: z hec humilitas dī. i. sufficiens: z est necessa-
ria cuilibet iusto. Scōs gradus est subdere se equali nec
se pferre mīori. z hec humilitas dī abundā. Tertius gra-
dus est se subdere minor in quo gradu est oīs iustitia: et
hec humilitas dī supabūdā. Inuenit aut humilitas bo-
na z mala. Bona exaltat: mala deicit. Quod dñs in euā-
gelio. Luc. xviij. patenter z ppendiose designat dicens.
Sis q se exaltat humiliabit: q se humiliat exaltabitur:
quod exponens Beda dicit: q q simpliciter nō ait. Qui
se exaltat humiliabit: q se humiliat exaltabit: sed cū ad-
dit mēto. Sis q se exaltat humiliabit. Dicendū est quia
varijs modis homines in hoc seculo et in futuro exaltan-
tur z humiliant. Alij hic z in futuro exaltant: sicut rex da-
uid et iob ezechias et iosias z ceteri tales q gloriofi in hoc
seculo fuerūt z gloriosiores sunt in futuro. Alij hic z in fu-
turo hūliant: sicut supbi pauperes vel certe illi qui in hoc
seculo de peccatis vindictā recipiūt: z in futuro ad poenā
ppetuā transeunt: qualis fuit herodes antiochus: nabu-
chodonosor: z pylatus z multi tales de quibus scriptū est.
Dupliā contritiōe ptere eos dñc. Añnulli hic exaltant: sicut
in futuro humiliant sicut sunt supbi diuites qui iuxta scri-
pturę vocē dūcti in bonis diēs suos: z in puncto ad infer-
na descendūt. Alij aut hic humiliant z in futuro exaltant:
sicut sancti pauperes z illi pcpue q ppter deū oīa sua relin-
quentes: semetipfos spontanea paupertate humiliat: vt in
futuro a dño exaltati mereāt. Et Bernar. dicit in. xxxiij.
sermone. Quāti humiliant q humiles nō sunt: alij cū ran-
core humiliant: alij patēter: z alij libenter. Pūm rei sunt
sequentes innoxij: vltimi iusti. Qui aut pōt dicere bonus
mibi: q humiliasti me: is vere humilis est. Nō pōt hoc di-
cere q inuitus tolerat: minus q murmurat. Est aut hūilis
q humiliationē puerit in humilitatē: et ipse ē q dicit deo.
Bonū mibi q humiliasti me. Itē di. grego. in q̄ta dñica de
aduentu. Mirāda actio cū elatio nō eleuat q̄ suat: qui cū
sine humilitate p̄tutes p̄gregat: q̄si q in ventū puluerem
portat: z vnde aliquid ferre cernit: inde deterius cecatur.
In cunctis ergo q agitis fides mei radicē boni op̄is hūili-
tatē tenete. Nec ita qbus supiores: sicut qbus adhuc inferio-
res estis aspice. vt dñ melior vobis exēpla pponitis: ad
maiora semp ascendere et humilitate valeatis.

Humio as. aut. are. dī ab hum⁹. z ē humare in terrā po-
nere humo tegere. i. sepelire. vñ humat⁹ ta. tñ. fra tēc⁹ z
sepul⁹. z ppo. lhumat⁹ ta. tñ. i. sepul⁹. z humati aduer. i.
sepul⁹ vñ virili⁹ z ablectē. z cor. hu. hūo as. sicut hūeo ē pdu.

Humoz. ab humeo es. dī humoz quis. vñ humozos⁹ sa.
sum. i. humore plenus. z ppat humozos⁹ fior. simus. vnde
humozose sius. sime. aduer. z hec humozositas tñs. z pdu.
primozos⁹ nomē: sicut humoz artis. passiuū de humo as.
eā cor. vñ qdā. Me tēt q humoz nō tēret q sonat hūoz.

Humus mī. scē. gen. i. terra z pp̄le hūmida z inferior.
Et nora q hum⁹ est q̄si pp̄uū nomē terre. vñ z caret plu-
ralitate: z rñdetur ad aduerbia interrogari. ad modū
pp̄ioz nōm sine ppositiōe: sicut dom⁹ mī. z milita tie. z
deriuatur a mus greco quod dī terra. vt deriuatio suma-
tur ab vltima syllaba. z cor. hu. Quis. in epist. Luxuriat
frigo sanguine pinguis humus. vide in tellus.

Hius terra est in finibus idume. z interpretatur festi-
nans vel consiliator.

Hunni gens scythica & ferocissima ppe gothos. Hi
tribus valentiniani cæsaris: orbem peruagati duce
Atila multas & maximas clades fecerunt in gallia &
italia. Tandē cum vrbī romę imminerent. Leo ponti

fex vir sanctus Atilā adiit & in pannoniā redire per-
suasit. Nunc yngari vocantur.

Est imperatiua? de eo is facit enim
imparatiua i. eat. Item sicut dicit Aug. Hec fi
gura latia i. z hec figura greca. y. idē elemētum
repēsant z i. repēsant illud in substantiāli sono: fed. y. t.
accidētali. hoc aut elemētū t. naturaliter z exiliter sonat.
ergo hec figura i. repēsāt illud elemētū cū sonat exilis.
sed cū sonat spīlū z vberius repēsantur hac figura. y. z
ad istos diuersos modos repēsandi p̄dictum elemētū
grēci p̄dictis duabus figuris vtunt appellantes i. totā y.
guy. nos aut nō vtimur hac figura y. nisi i grēcis dictōib⁹
vel barbaris: z nō vbiq;. vnde in multis dictionibus grē
de vī barbaris est dubiū an debeat scribi p̄ta. aut p y. ap̄
nos cū nesciamus illas linguas ex toto: quia apud illos. f.
grēcos z barbaros in q̄busdā locis scribit i. in alijs y guy.
Item hec figura apud nos repēsant duo elementa. idz i.
vocalē z i. cōsonantē. Ergo i. duo elemēta repēsant z
qz i. z y. idē repēsant elemētū: iō mixtū nobis placuit tra
ciare de dictionibus q̄ incipiunt ab i. vocali. z de illis q̄ in
cipiunt ab t. p̄sonante. z etiā de his q̄ incipiūt ab y.
Iota nō declinatur. y grācis dicitur ypsilon. i. y. te
nue quia mollius sonat q̄ i. vt patet in zephyr⁹. secun
dum Quintilianum.

¶ *Ita est nomen dñi fm quod est inuisibilis. ex quo et al
lelu. quod est laus vel laudare. pponitur alleluia. i. laus
inuisibilis vel laudare inuisibilem.*

¶ Habel interpretatur ascensio.

¶ Habin interpretat sapientis: vel sensus siue etiā prudētia.

Elaceo ces. ui. ꝑbū neu. 2 caret supi. 2 dī a iaceo ces. 2 cō-
ponis cū ad. 2 dī ad iaceo ces. i. iupra iacere. 2 cū inter. 2 dī
interiaceo ces. 2 cū ꝑꝑ. 2 dī ꝑ iaceo ces. 2 cū sub. 2 dī sub iaceo
ces. 2 cor. ia. Luca. in. iij. Felix qui potuit mūdi mīni
tante ruina. Quo iaceat iam fāre loco.

Facere quando est infinitiuus de laceo ces. pdu. pe.
quando ꝑo est infinitiuus de iacio cis. cor. pe. vñ versus.
Si nescis iacere lapidem tu mitte iacere.

¶ Hyacinthus.in hyacinthus vide.

Hbyacanthus ti. fuit quidā puer p̄sus in florē sc̄dm poe-
tas. vñ ille flos s̄fir dictus est byac̄thus: est purpureus.
z hñc quidā lapis dictus est byac̄thinus habens purpu-
reum z ceruleū colorē ad modū illius floris. vñ p̄. S̄ios
est byac̄thus: lapis ē byac̄thus homoc̄. vñ byac̄th⁹
ra. fū. pe. pdu. q̄uis poetica licētia quādoq; cor. in metro
fm hug. z hñc byac̄thinus na. nū. q̄d est de colorē byac̄-
sant. z scribit sine c. in vltima syllaba iac̄thusa.

Hiacynth⁹ flos ēi quē primo hyacynth⁹ puer ab apollie
adamatus & postea disco p iprudētia iter fecit⁹ cōuer
t⁹ fingit hñs duas primas lras ordie tñ ppostero iscri
ptas ay videlicet a gemitu. vñ Oui. Florib⁹ ipe suos
gemit⁹ inscribit & ay Flos habet inscriptū funestaq
lra dicta ē. Et postea i cundē aiax ver⁹ fingit. vñ & ai
lras habet. Hic volūt ortū illud i buco. dic qb⁹ i terris
iscripti noia regū Nascant⁹ flores. Scias aut⁹ Tortel
liū afferre q scribant hiacynthus: ab hia dolentus vñ
ce & cyntius: qui apollo est.

¶ Facio as. i. e. i. a. t. u. i. a. c. e. vñ hic i. a. c. e. a. s. u. i. Facio cō
po. ab i. a. c. o. a. s. a. d. i. a. c. o. a. s. cō i. a. c. o. a. s. Itē p. detractionē n.
coi. f. a. c. o. a. s. p. i. j. a. c. o. a. s. d. e. i. j. a. c. o. a. s. d. i. s. i. j. a. c. o. a. s. e. i. f. a. c. o. a. s. i. j.
a. c. o. a. s. p. i. j. a. c. o. a. s. p. i. j. a. c. o. a. s. o. b. i. j. a. c. o. a. s. r. e. i. j. a. c. o. a. s. s. u. b. i. j. a. c. o. a. s.
t. r. a. i. j. a. c. o. a. s. Facio et oīa et 7 pposita sunt a. c. e. Itē oīa
et 7 pposita retinēt pteritū sui simplici i. m. u. t. a. t. u. i. vñ p. i. a. c. p.
l. e. a. t. i. s. a. p. h. i. r. m. u. t. a. t. i. s. a. s. u. p. i. n. i. l. e. m. u. t. a. t. i. s. Itē nō q. ad i. j.
a. c. o. a. b. i. c. i. o. e. t. c. e. t. e. r. a. a. l. i. a. p. p. o. s. i. t. a. p. d. u. o. l. s. c. r. i. b. i. d. i. s. i. t. p. n. u. i.
t. a. r. i. r. e. g. u. l. a. r. i. t. 2. ē p. m. u. i. t. p. s. o. n. a. s. 2. a. l. t. e. r. u. s. v. o. c. a. l. e. S. c. o. m.
p. o. c. t. i. s. p. p. o. n. a. t. i. a. c. i. o. d. i. d. i. c. t. o. d. e. s. i. n. e. t. i. t. i. s. p. s. o. n. a. t. e. d. s. p. m. a.
p. l. l. a. b. a. p. d. u. c. t. p. o. s. i. t. o. e. I. n. u. e. n. t. t. h. q. u. i. s. c. o. r. 2. h. o. c. i. o. f. u. r. q. i. l.
i. d. i. b. u. s. p. m. o. i. p. b. i. s. s. o. l. e. t. q. d. a. t. a. c. e. r. e. q. u. i. s. i. p. s. o. n. a. t. e. i. m. e. t. r. o.
m. o. q. d. m. a. g. i. s. ē cā e. u. p. h. o. n. i. e. s. p. s. o. l. e. t. t. a. c. e. r. e. i. p. s. o. n. a. t. e. i. q. u. a.
p. l. a. t. o. e. i. n. p. d. i. c. t. i. s. p. b. i. s. p. p. o. s. i. t. a. s. 2. t. h. i. e. s. t. d. e. i. r. e. g. r. u. a. t. e.
p. l. a. t. o. i. s. 2. d. s. s. c. r. i. b. i. t. i. s. t. a. c. e. a. t. u. r. a. p. o. q. u. o. i. d. a. cā e. u. p. h. o. n. i. e. s. i. s.

cut in hac dictione dicitur m. non profertur: et tamen est pars dictionis huius: et ibi scribit. Cum ergo contingit qd i. consonans in p'dictis p'bis taceat: et liqueat a potestate consonantis: tunc prima non cogit producti positione: et tunc de est qd potest corripit si naturaliter correpta est. Si vero i consonans non taceat necliqueat: tunc prima pducitur si desinat in consonantē: et hinc est qd subijcto quādo: qd pducit p'mā: q'sqz cor. et in cōsimilibus idē est iudicium. Si querat aliqd: vtrū afferat i consonantes semp debere taceri in p'dictis verbis in quilibet p'olatione: sic distinguo. Cum metru cogit: taceat: alias aperte pferat. Non effi videt magnā esse cacophoniā si dicat abicio: desicio licet quidā velint hoc semper et v'bloz vitare: ita dicit Bugu. Magister autē Bene. dicit. Quid in cōpositione breuiatur: vt obco nisi positio superueniat: vt obiect: tamē in p'fili et in omnibus q tenet cognationē p'sentis obicio p'mā cor. et pdu. Corripit enī subtrahit i consonantē: vñ Statius. Fontibus intentas abicit monstratqz timorē. et idē. Pectoraqz in nisis obicit humania muris: et producti res tentas i consonantē: vnde Boetius. Eū mibi liuor edax ignos obicit annos. In frequentiori tñ vsu est qd pducatur: ita etiā contingit in hoc verbo abicio. cor. enī. vñ Statius. Fontibus intentas abicit monstratqz timorē. et producti: vnde idem Statius. Abicit attonite rectorū culmine sūmo. idē accidit in hoc verbo subicio. Nā a statio corripit dicente. Facta videre prioz subicit gaudis vlysses. Pro ducit autē a virgilio. Quanti vere nouo viridis se subicit alnus. sed reicio aliter est: qz tam in p'fili qz in p'p'etis to corripere et pducere inuenit: qz p'm quodā ibi ē i simplex consonans: et sic cor. vnde Virgili. Elyre pascentes a flumine resice capellas. Quintus enī pes est p'ceclusmaticus. constas qz quattuor breuibz. p'm autem quodā ē ibi i duplex consonans: et sic producti positione. vnde Virgili. Betice ne masculis obfucant vellera pullis. Aliqz vero p'positiones cōpositę cum hoc verbo iacto penitus pducuntur: vt in iacio eiicio: in quibus omibz i duplex consonans est ante vocalē.

¶ Iactito tas. pe. cor. in iacto tas. exponitur.

¶ Iacob interpretatur supplātor: qz in ortu suo planctum nascentis fratris apprehendit: vel quia postea fratrem arte decepti. Itē iacob angelum et etiam esau vidit non manibus sed orationibus. Unde super illud Esaię p'lix. Redemptor tuus fortis iacob et. dicit glosa. Fortis redemptor iacob qui dedit valitudinē iacob luctandi cū angelo oratione vt alunt non manibus: volebat enī angelus qui est custodiēbat in peregrinatione ab eo recedere: euidet autē oratio ē: vt est benediceret. et audiuit. Et cum deo fortis in oratione es: quanto magis contra homines: quasi diceret: et oratione contra esau quē metuis p'p'etis. Hinc nota qd Grego. tractans illud Gen. xxi. Cum iacob ad p'p'ia rediret: vir luctabat cū eo v'sqz mane: qui cum videret qd eum superaret nō posset tergit neruū fœmoris eius: et statim emarcuit. Ita dicit in secunda omelia secunde partis Ezechi. Is qd certat in luctamē aliquando in superioz se: aliquando vero eū cum quo cōtendit inferioz inuenit. Designat ergo angelus deū: et iacob qui cū angelo contendit: vniuscuiusqz perfecti viri et in cōtemplatione possit animam: qz videlicet anima quę cōtēplari deū nititur velut in quodā certamine posita: modo exuperat: qz intelligendo et sentiendo de in d' conscripto lumine aliquid degustat. Modo vero succūbit: qz etiā degustando iterū deficit. Quasi ergo vincitur angelus: quādo intellectu intimo apprehenditur deus. Sed notandū qd idē victus angelus neruū fœmoris iacob tergit: et sic marcescere statim fecit: atqz ab eo iacob tēpore claudicauit vno pede: qz scy omnipotens deus: cū p' desiderū et intellectū cognoscitur: oēm in nobis voluntatē carnis arefacit: et qui prius quasi duobus pedibz in nitentes: et deum videbat querere et seculum tenere: post cognitionē suauitatis intimę: vnus in nobis pes san' remanet: atqz ali' claudicat: qz necesse ē vt debilitato amorē seculi: solus in nobis amor cōualecat dei. Et ergo tenemus angelum: vno claudicamus pede: quis dum cre-

scit in nobis fortitudo amoris dei: infirmatur proculdubio fortitudo carnis.

¶ Iacobipeta te. cōis ge. pe. cor. qui vel qd petit ecclesiaz sancti iacobi: et p'po. a iacobus et peto tis.

¶ Iacobus zebedei a patre cognominat' est: quē cū ioseph relinquit verū patrem secuti sunt. Isti sunt filii ioseph qui etiā boanerges ex firmitate et magnitudine fidei nominati sunt. Hic est iacobus filius zebedei frater iohannis qui post ascensionē domini ab herode occisus ē. Et interpretatur supplātor: qz curā carnis supplātauit dño vocante: et ipsam carnē herode crudate contempsit. Hic iacobitan' na. nū. et hic et hęc iacobienis et hoc ē. Hic dicit' est iacob' maior sicut alter minor. Primo ratione vocalionis: qm p'm' vocat' est a christo. Secundo ratione familiaritatis: omni maiorē familiaritatē videt christus habuisse cum isto qz cum alto: quia videt ipsum ad secreta sua dāmittebat: sicut fuit ad puellę resuscitationē et ad gloriosā trāfigurationē. Tercio ratione passionis. quia p'm' inter ceteros apostolos passus ē. Sicut ergo dicit maior altero ex eo qd p'mus vocat' ad apostolat' gratia ita posset dici maior ex eo qd p'm' vocat' ē ad eternitatē gloriā: Iacobus alphei ob distinctionē prioz iacobi cognominat' est: qui dicitur filius zebedei: sicut iste filius alphei. cognomen igitur ambo a patre sumpserunt. Hic est iacobus minor qui in euangelio frater dñi dicit'. Ambo p'dicti iacobi apostoli fuerunt et p'obini christi. Hic iacobus vt tactum est: dicit' est minor ad differentia iacob: bi zebedei. Licet enī iacobo zebedei prioz natus sit: fuit tñ vocatione posterior. Unde et hęc cōsuetudo in p'p'etis religionibus obseruatur: vt ille qui prioz ingredit: maior vocet: et ille qui posterior minor: licet sit prioz. f. aut etate maior aut sanctitate dignior. Hic est etiā frater domini: ex quo sibi similitud' fuisse perhibetur: adeo vt p'p'etis in eozū specie fallerent. Appellat' est etiam iacobus iust' ppter meritum excellentissime sanctitatis. vnde egipsippus apostolos iustissimus. Hic inquit ex vtero matris sue sanctus fuit: vniū et sicerā non bibit: carnes nūcū manducauit: ferrū in caput ei' non ascendit: oleo non est vnctus: balneis non est vsus: sindone. i. veste linea semper indur': rotiens in oratione genua flectat: vt callos i genibus sicut in calcaneis videret habere: hīc sol' inter apostolos ppter nūmā. i. magnā sanctitatē suā p'mittebat p'p'etis ceteris apostolis hierosolymis esse episcopus ordinat'. Dicitur etiam qd p'mus inter apostolos missam celebratur: vide in iohannes.

¶ Iactantia tē. i. arrogantia: supbia: vanitas: et scribit p' i. in penul. sed accipit sonū dec. fit enī a iactatio iactanti addita a fit hęc iactantia.

¶ Iactarius rī. in iactura vide.

¶ Iactum: a iacto dō. sed: iactū dñ: n in o sit iacto ctas. verbū frequentatiuū a quo ē iactito tas. aliud frequen. Itē iactare vel iactitare ponit p'p'io gloriari: laudare gloriando: vanitate arrogare vel inaniter proferre. Unde iactas sine arrogā dicitur qui se vanitat: et maior in iustitia nō acquiescit: sed p'p'ie quādā viā iustitię et sanctitatis inquirat. et comparatur iactans tior. nimis. vnde iactans ter tins. sime. aduerb. vnde verius. Qui iactat hīc iactat: qui laudat se quoz iactat.

¶ Iactarius in iactura vide:

¶ Iactura: a iacto dō. hęc iactura rē. i. iactus: iactura etiam ē: damni p'p'ie quod nante patitur. cum imminēte et ingruente tempestate res suas in mare iactant. f. penē: vniū: pannos: et generaliter quicquid habent qñqz ne ipse nauis nimio reze pōdere submergat: vñ hīc iactura rē. qui frequenter dāni patitur: et p'p'ie qui ita res suas iactat. Et iactuari' rī. i. dānosus patiens vel inferens dānum. Inter dānum autē et iacturā est differentia: qz iacturā scientes et vitro patimur. dāni vero et insolitō et nobis nescientibz sit p'm p'p'etis.

¶ Iaculator toxiz. in iaculum vide.

¶ Iaculū: a iacto dō. hęc iaculum l. i. mīle: eo qd iactat et mittitur ipetuose: vnde iaculos rī. i. iaculū mītex re: iaculo torquere: vnde hīc iaculator rī. et hīc iaculato

ne rīa. rīum. aliquid iaculatoria. vel quod est aptus ad torquendū: vel quod pertinet ad iaculandū. Iaculoz cōpo. cōiaculoz aris. z ē deponēs cum oībus suis composi. Item iaculum ē: quoddā rhet. piscatorum similiter a iacendo. vñ hic iaculator totus. qui iaculū iact vel facit: et cor. cu iaculum.

¶ Iaculus li. mas. generis quidam serpens volatilis a iacendo dictus: quia de arboribus se iacit super animā: lia z ea perimit. vñde Luca. i. x. Et natrix violator aq̃e iaculq̃ volucres.

¶ Iair interpretat vigilans siue illuminans: z acuit vlti.

¶ Iairus rīj. pprium nomen cuiusdā virt: culus filiam dñs suscitauit vt habet Marc. v. z interpretat illuminās siue illuminatio seu vigilie aut vigilantī: z p. d. pe. vñde in auroa z. Mēsa leui splendet curat nata iairi.

¶ Iam aduerbiū est temporis.

¶ Iambus in iambus est.

¶ Iambus bi. quidā pes metricus cōstans ex breui z lōga: z ē a iābo q̃d est ascendere vel ascēsis: q̃ cito transimus ṽ ascendim⁹ a breui ad longā. vñ ē a iambysm q̃d est rephēdēre vel detrahēre venēsi: q̃ inuenit⁹ fuit ad scribendū venenū trē: z rephēnsiones z detractones. vñ Noia. Archilochy ppulo rabies armauit iambo. vñ iambus bea. beū. z iambicus ca. ci. z est bisyllabū iābus: l̃z in p̃dicto p̃su sū trissyllabū per dīeresim iambo.

Immo per naturam. quia i in principio ante vocale in græcis fere diuiditur: vt iambus: iacchus: iasius: iason: iefus. iota: iollas: iulus.

¶ Iamin. i. dextra: z cōpo. cum ben: z ē beniamin.

¶ Iannes acuit in fine: z interpretat marin⁹ siue vbi est signū ei⁹. cessit em̃ z desit signū eius corā signis moysi: vñ dixerunt magi: hic digit⁹ est dei.

¶ Ianiculū li. templū ianti: z ē a ianuo: ianiculū etiā ē oppidū quoddā italicē: z hic ianiculus mons apud romā q̃ ibi olim colebat ianus.

¶ Ianitor: a ianua ē: hic ianitor totus. q̃ z iannator ē: f. qui obseruat ianuam.

¶ Ianitrix cis. illa quē obseruat ianuam: z ianitrices dī cū vxores duorum fratrum: quasi eandē ianuā terentes: vel per eandem ianuam iter habentes: dicitur a iānuā vel ianitor per formationem mutato oī in trix. vt a ianitor ianitrix: z cor. penul. in nominatio: in genitio autem pdu. pe. siue tri.

¶ Iantaculū. a ianto tas. dicitur hoc iantaculum li. dī quo soluitur ieiunium ante prandium. vel iantaculo as. z in deponēt genere iantaculoz laris. idem quod ianto tas. Et scias q̃ quidam corrupte solent pferre hęc vocabula per e in p̃ima syllaba. f. gento tas. et genticulo las. z genticulum li.

¶ Ianto: a iano: deo p̃ncipioz ē: ianto tas. iant. z i deponēt genere ianto: taria. i. comedere ante prandium solvere ieiunū fm̃ l̃bug. p̃ap. etiā dicit iantare: i. diluere nare dicit vulgo ianto etiā gusto ante prandū: vñ quidā Iantamus mane: cenamus vespere facto.

¶ Ianna: a ianus ē: hęc ianna nug. propule p̃mus in gressus: p̃mus introitus: q̃ ianus est deus p̃ncipioz cui antiqui oēm introitū z exitū sacrificauerunt: vñ ianna ē ostium perforatum quale videmus i cellarijs: per q̃d videri potest ritus z extra: sicut ianus videt ante z retro Foris sunt q̃ extra voluunt z aperiant: valū quē intus aperiant z sunt duplices z replicabiles: q̃ in se replicant cum aperiant: z dicunt sic avelando: q̃ se velēt: vel qua si volū: q̃ dum aperiant: cum difficultate voluunt: vel q̃ in se reuoluunt. porta pprie est ciuitatis. Cum em̃ antiqui ciuitatē aliquā volebant edificare in circuitu ducebant aratrum: z locum muroz sulco designabant. Cum em̃ veniebant ad locū vbi porta debebat esse: suspendebant aratrum ne tangeret terrā: z portabant: z ab illa portatione aratri locus ille dictus est porta. z fm̃ hoc pprie ē ciuitas. potest etiā in alijs dici porta ab exportatione z importatione rerū per eā facta. p̃osticum vel posticum vel postus vel postea: est latens ingressus in parte posteriori vel quia respicit occidentem. Antica ostiū ab interiore

vel q̃ respicit orientem. Ostium ē: generaliter vbiā: q̃ sit: siue sint valū: siue fores: siue aliud. Similr z aditus ē: generaliter ostium. Differunt tamen: q̃ aditus ē quo admittunt: ostiū quo excludunt. Vñ tñ pprie hęc proprietatē corripit. Itē a ianua porta dicta est ianna q̃dam ciuitas potens: nobilis: pulchra z diues iuxta mare sita: z est quasi introitus z porta lombardie ruscie provincie. Iulus ciuitatis oriundus fuit compilator p̃ntis libelli qui ē: p̃sodia vel catholicon. Compilator siquidē hui⁹ operis dictus frater iohannes ianuensis de balbis: de ordine fratru p̃dicatozū modicus: qui etiā composuit aliū libellum in theologia qui ē: dialogus de quēstionibus aīe ad spiritum. Qui etiā composuit quoddā op⁹ paschale: vbi scz de facili reperitur pascha: sed hoc opus paschale p̃posuit anteq̃ ordinē intraret. Et a ianua p̃ciuitate dicit hic z hęc ianuensis z hoc se. patrium: z ianu nū na. nūm. possessuum.

Ianua est in pariete: vt porta in muro: vrbis autē cuius se oriundū dicit: ab latinis genua dī.

¶ Ianuarius: a ianua ē: hic ianuarius rīj. quia ianna ē et introitus anni: vel ē a iano: quia ianuarius est p̃ncipium anni: sicut ianus dicebatur p̃ncipis oīm operum z inde ianuarius rīa. rīi. hic alio nomine touonius ē: q̃ oīm mensium sit pater.

¶ Iannator vide in ianitor.

¶ Ianuensis in ianua vide.

¶ Ianus: q̃ iam designat temp⁹ p̃hs: z q̃ statim z cum quadam velocitate sequitur: idco inde deriuatur hic ianus nī. propter velocitatem videndū ante z retro cum sit bifrons: z est ianus deus oīm p̃ncipiozū. Et ē bifrons i. habere duas frontes. f. ante z retro. Et fm̃ hoc dicitur ianus mundus vel cœlum quod habet duas faces. id ē duas portas. scilicet orientem z occidentem: vel cœntrū z caput cœntrū. Sed cum ianus ē quadrifrons: hoc refertur ad quattuor mundi partes: vel ad quattuor elementa: vel ad quattuor anni tempora.

¶ Iaphet interpretatur latitudo: ex eo em̃ popul⁹ gentium nāt⁹ est: q̃ lata ex gentib⁹ multitudo credentiū: ab illa latitudine iaphet dicit⁹ est: vide in gentilis.

¶ Ias virinde dicitur.

¶ Iaspis dis. ioe. ge: quēdā gēma p̃ciosa est z viridis Ias em̃ viride p̃nasim gemma ē: z ex eis cōpo. iaspis. z cor. pe. gentiliū iaspidis.

Iacchus nomē bacchi. a græco verbo iaccho quod est vociferor. Ponit p̃vino Virgilius. Inflatū hester no venas vt semper iaccho.

Ianus vetus iēx in latio qui saturnū accepit sociū regni. hic ob prudentiā dicit bifrons.

Ianiculū fuit olim oppidū a iano factum. Deinde fuit pars vrbis romę et mons in ea.

Iapetus e curta filius tirani pater p̃methet et epi methet.

Iapis pars venetię circa timauū fluitum.

Iapex filius dædali rex calabrię quē ab ipso iap pygia dicitur.

Iason filius esonis fratris pelię regis thessalie. Qui pelias misit iasonem in colchon vt afferret aureum vellus. quod etiā iuuante medea acq̃siuit.

3 ante B

IBex cis se. ge. genus est quadrupes animalis. f. caprea: quē alio nomē ē: dorcas. Et dicunt ibices quasi anices: quia instar aulium ardua z excelsa teneant: z in sublimi inhabitant: ita vt de sublimitate vix humanis obtutibus cerni possunt. Ne si quādo aduersitatē animalis vel homin p̃fesserint: de culminibus saxoz altissimis sese precipientes sulcos se cornibus illefas suscipiunt fm̃ p̃ap. Et deducunt hęc ibex cis. zc. Et p̃sialiter hęc ibices harum ibicū zc. cor. bi. pe. obliquo. Job. xxxix. Nunquid nosti tēpus partus ibicū i petris. vñde versus. Comus fert ibex iob

testis et ibidem inde. De hoc supra dixi in secunda parte ubi
egi de accentu nomen desinentium in x.

Hibex hibicis. dicitur capreolus. sic enim tortelli?
alii tñ scribunt ibices.

¶ Ibi aduerb. loci: et compositum cum in: et ibi inibi. i. in eodē
sensu loco: et cum eodē: et ibidem. i. in eodē loco. et acuit
penul. Duo enim conglutinantur in unā longam. Ite com
positum cum alio: et ibi alibi. i. in alio loco: et cum inter: et ibi inter
ibi. i. inter: interea: in illo loco: et cor. pumā ibi.

¶ Ibi idem in ibi vide.

¶ Ibis fœ. ge. gto ibis vel ibidis est contra. s. avis imū
da: quia nunquā pīat se ad volandum nisi prius poterit aquā.
quia rostro posteriora purgat. Et quia est avis immunda:
ideo Qui. vocavit ibim aduersariū suum et corruale quē
cum vxore sua mœchabat: et libū quem in eū scripsit sic
intitulauit. Qui. in ibim. i. contra ibim. vñ sic di. Ibis
interea tu quoque nomen habet.

Ibis (vt Herodotus scribit libro. ii.) avis ē nigra to
ta vehementer: cruribus gruinis: rostro adunco: q̄
cum serpentibus pugnat & interimit: & ob id ab egi
ptiis magnus honor exhibetur & c. Errant autem q̄
eiconiam putant: reperitur tantum in egypto. De
hac autē videtur loqui Elaias cap. xxxiii. vbi non
ibix sed ibis scriptū reperit. vnde versicul⁹ ille ibix
ibicis & c. quid veri habeat viderit author. In plura
li autē ibes non ibides facit.

¶ Ibi x. d. fœ. ge. avis est aquatica serpentibus inimica:
vt dicit glosa super Esaię. xxxiii. Possidebūt eū onoc
roculus et ericurus et ibix. Item Irido. xii. citmo. Ibices
aves meridiana plaga vocat: quę nūc fluentia inhabitāt
vñ versus. Ibi x. ibicis avis est nūc fluentia. et sic pdu.
pe. gfi. sed ibi x. d. vt dixi per x. cor. pe. gfi. vide ibis.

¶ Ibo ibis futurū de eo is. pdu. pumā.

Iberus ē produ. est fluuius hispaniæ qui ab illo vo
catur iberia: & iberi dicuntur hispani. Est etiā iberia re
gio pontica prope armeniā: cuius habitatores dicū
tur iberes.

3 ante C

Icarus ri. fuit filius dedali. vnde
icarius ri. rum. et hinc mare dictū est icariū in
quo submersus est: et hęc icaria rię. insula vñ
ita quā submersus est.

¶ Ido d. vide in ico d.

¶ Ictophagus: ab ictus et phagin quod ē comedere cō
ponitur ictophagus ga. gum. i. pisces comedens. Vnde
ictophagi sunt quidam populi: quę venando in mari vale
ant: et piscibus tantum aluntur.

Ichthyophagus. i. pisciuorax seu piscedulus aut
ex piscibus viuens. Nā ichthys huius ichthys est
piscis non species sed genus. vnde non dico q̄ sit q̄
dam sed q̄libet piscis. Nec scribeficius sed i xēvō
ichthys.

¶ Ictus d. quidam pīctis est.

¶ Ico d. i. i. icere. i. cū. i. percutere. vnde ictus cta. cti.
i. percussus: vnde homerus. Icta petit coelum terris cta
tharea relictis. Numeri. xxxv. Ictus occubuit. et hęc ictio
onis. i. percussio: et hic ictus ict⁹ ictus. idem. et ictio ras. ver
bum frequen. quod frequen⁹ inuenit ictuo as. in eodē
sensu. i. frequenter percutere. et hinc fm quosdā compo.
sicio d. deicio d. subicio d. et huiusmodi cum p̄ erū
tur per vnū i. quod esse non potest: quia p̄terita et supina
istorum nō possunt compositionē recipere ab ico d. des
beret enim esse p̄teritū abici: deici: subici: et non abici: de
ici: subici: licet fm quosdā ico cor. pe. in p̄senti et in p̄
terito eam pdu. tamen fm alios in p̄senti eam pdu. s̄
p̄dicta composita semp cor. eam in p̄senti. Vñ Lucre
tius. Et corpore p̄p̄li it et tñ. ita dicit Aug. Alii vero
dicunt cum quibus et ego: q̄ ico ictis icti. tam pe. longa q̄
bueni facit supinum icti: sed nō est in vsu nisi participiū

p̄teritū p̄p̄li ictus. Et scias q̄ inuenit ico d. et ictio d. vñ
p̄p̄li. in. ix. li. di. inuenit simplex ictio d.

¶ Icon n. exponit in quarta parte in ca. de tropis.

¶ Icona n. i. imago vel signū fm q̄ di. Aug. vide ico
in quarta parte supra in capi. de tropis.

¶ Iconia n. in icon ē. vide supra in q̄ta pte de tropis.

¶ Iconomus vel economus penul. cor. est tam pecunie
q̄ frugum: et oīm quę possidentur dispensator. Vnde ico
nomus ca. cum. Xenophon tū pulcher liber est: qui nō
gubernationem vllę: sed dispensationem vniuersę do
mus nullo interpretante designat. Vnde etiam in cecro
nomus in e littera.

¶ Ictuo as. in ico is est.

¶ Ictus cta. ctum. et ictus tñ. in ico is est.

Icarus filius dædali qui cum patre volasse dicit
ex creta: sed cū nimis alte volaret liquata cæra qua
pennæ erāt compositæ cecidit in mare quod ab eo
vocatur icarium: licet alii ab icaros insula denoia
tum hoc mare dicant.

Icarius filius cæbali regis laconiz: pater penelo
pes & erigones. qui comes bacchi didicit ab illo vsū
vini. quod cum dedisset messoribus suis & illi inebri
ati essent. post q̄ tandē ad se reuersi sunt icarium occi
derunt putantes q̄ venenum sibi dedisset. Erigone
autem filia icarii mortem patris ita doluit: vt se sus
penderet.

Ichneumon est animal magnitudine felis. i. cattī
speciemuris: quod mus indicus dicitur: & pugnat
cum aspidē: atq̄ etiam crocodilon quandoq̄ necat
dormientem.

Iconiū vrbs ciliciz. Itē vrbs phrygię & lycaonię.

3 ante D

Idallum lit. quedam silua in cipro
insula in qua colitur venus: vnde ipsa venus
et quedā terra ei adiacens dicta est idalla lę.
vel idalls hui⁹ idalus vel idaldis: et hęc idalls lla. llium.
¶ Idalro. i. ideo p̄pterea: et vide esse simplex.
¶ Idea idę. penl. acuta exemplar vel forma: et dicit ab
idos quod est forma. Vnde hic et hęc idealis et hoc le. id
ē formalis imaginarius.

¶ Idē p̄p̄. cti is et demū q̄stis demū: hoc est ite. ū is. et
sceminū est eadē: et neutri idem. i. cor. quę in maf. pro
du. vñ versus. Neutri curat idē: sed mas productū idē.
et geminā cōpositio in neutro. Diamus enim idē idē. i. ide
idem. Cuius obliqui deficiunt casus: et nūc tam masc.
ge. q̄ neu. ex duobus est cor. nec non actūs tam masculi
ni q̄ feminini. mutat enim in n ante d. causa euphonię
vt eundē eandem: quod in alijs quoq̄ compositis fieri
solet p̄pter eandē consonantē: vt quendam. quandam:
quorundam. quarundā: quę tñ possunt et per adiectionē
habere extremā syllabā. Exteri vero casus supradictor
um p̄nominum: hoc est eadē eiusdem eidē eodē: eidē
eisdē: eisdem: ex integro et corrupto inueniunt. Itaq̄
regula erigit per duo i. vel per e. et itā nūc pluralē maf.
ge. q̄ datiuos et ablatiuos oīm generū plurales scribi. vt
idem vel eidē: isidē vel eisdem. Solent autē authores
etiā per sineresim vnā i ponere p̄ duobus: vt patavi. pro
patavi. Iuuenalis in tertio. Antoni gladios potuit cō
tinnere si sic. Antoni posuit p̄ antoni sicut dicit Pauli.
in. xii. libro vbi agit de figura p̄nominis: vide etiam
is ea id. et in tertia parte vbi egi de genitiuo singulari se
cundę declinationis.

¶ Identidem in idem exponit.

¶ Id est supra exponitur in hoc est.

¶ Idida dę. pe. cor. nomen est salomonis et interpretat
directus dñi p̄pter deum: vel amabilis dñi p̄pter dñi. vñ
de etiam in ecclesiastes.

¶ Idin interpretatur videre.

¶ Idioma tis. ge. neu. s̄ ab idios q̄ est p̄p̄rium et om̄
quod est sermo vel modulatio: inde hoc idioma proprie

tas loquendi in qualibet lingua. Quot enim sunt lingue tot sunt et idiomata. Unusquisque enim suo idiomate loquitur. *pd.* in nro: sed in grō eā cor. idiomata.

Idiopathe: ab idios quod est propriū: et pathos quod est passio compo. hęc idiopathe huiusmodi. gręca designatione: et hęc idiopatia nę. i. ppua passio quę aliunde nō infertur sed intrinsecus nascitur.

Idios gręce latine dicitur ppuum.

Idiota: ab idus quod est diuisio: et tota quod est littera compo. idiota nę. cōis ge. i. illiteratus: quasi diuisus a litteris. i. indoctus et insipiens: vel compo. ab idus et ore quod est auris. Unde idiota quasi diuisus ab aure: quia quod non audit intelligit: vel idiota dicitur ab idios quod est ppuum: et ethis quod est mos: quia ppuum more suę terre ignorat: et *pd.* pe. idiota. vñ plus. Air bene vestitus in vestib⁹ eē peritus. Credit a millic: Quis idiota sitille.

Iditum interpretat transillens eos vel saltans: quia quidam humo inherentes: et ea quę in imo sunt cogitantes et in reb⁹ transeuntib⁹ spē ponentes transiliunt canendo iste qui vocat transillens: et acuit in fine.

Idolatra: idolum componit cum latría: et dicitur hęc idolatra nę. i. cultor idolorum. i. qui culturam quam debet impendere suo creatori impendit idolo. Vñ hęc idolatria nę. i. cultura idolorum. i. quam idolo impendit: et cor. idolatra pe. naturaliter.

Idolatra & idololatria scribendum est: ab idolo & latría: sic enim gręce scribuntur *ειδωλον λατρεία* & *ειδωλον λατρεία*.

Idolum lř. dicitur loc⁹ vbi idolatre venerant et colunt idolum fm pap. Unde prima ad Lounth. vii. ca. In idolo recubentium etc.

Idolothycum d. compo. ab idolum et theos quod est deus quasi idolo deificatum. i. sacrificatum. i. illud quod idolo consecratur et offert: et fm compositionē penul. debet cor. quā quidam confecerunt produ. fm lřng. et po test dicitur quod est simplex: et deriuatur ab idolon. et sic produ. pe. sicut huiusmodi nomina a nobis deriuata. Vñ quā est locus idoli quod ibi datur idolotum. Lounth. i. ca. vii. idolotum manducant.

Idolothyon non idolothycum est: de idolis imolatū. Peccat autē versicul⁹ Est locus & c.

Idolum: ab idos quod est forma dicitur hoc idos lř. i. id est simulacrū quod humana effigie factū et psecratū ē

Idolm secundam producit: quia ω scribitur ei Δωλον.

Idoneus: ab idos quod est forma dicitur doneus nea. nę. i. irrephensibilis: aptus: utilis: cōueniens: quasi confortis cuiuslibet: quia autē dicitur doneus quasi in se duplī habēs donū: etimo. est: et compas per suppletionē: idone⁹ magis idoneus idoneissimus. Vñ hęc idoneitas nę. aptitudo: utilitas: cōuenientia.

Idos vel idro gręce: latín. dicitur aqua.

Idos gręce: latine dicitur forma: vñ idea idę. i. forma. Hydor vel hydos neutri ge. dicitur aqua. Hydra quoque scribendum est: & hydria & hydrius & cetera ab hydor nata.

Idra drę. vel idrus dicitur in exedra exponit.

Idría drę. est quoddā vas aquatile: et dicitur ab idos vel idro gręce quod est aqua latine: et cor. pe. idria.

Idrus dicitur. i. aquarius: et dicitur ab idro aqua.

Idro in idos exponitur.

Idrofaba bę. idro compo. cum fabios quod gręce tu mortem vel meatum dicunt: et dicitur hęc idrofaba bę. i. aque meatus. hunc moribū latini ab aque meatu lymphaticum vocant. Et fit ex canis rabidi morib⁹: vel ex eius spuma quā si homo vel bestia tetigerit aut dementia repletur: aut in rabiem vertitur.

Idromalum lř. pe. *pd.* vnguentū quod fit ex aqua et ma liemacianis: et cōpo. ab hydro et malum.

Idromantia: idro compo. cum mante vel mantia quod est diuinatio: et dicitur hęc idromantia nę. diuinatio quę fit in aqua. Est enim pprie idromantia in aque inspectione vñ

bras demonū euocare et imagines et indificationes eorū videre et ab eis ibi aliqua audire: vbi adhibito sanguine etiā infans perhibet suscitari. quod genus diuinationis a persis fert illatū: vñ idromantia nę. nę. vel idromantia nę. ca. dicitur: qui talē artē exercet diuinandi.

Idro manticus ca. dicitur. idromantia nę. tium. penal. cor. exponit in idromantia.

Idro mellis. lř. est aqua mellita quę stat ex aqua cocta et melle: et compo. ab idos aqua et mel. Vñ a modo dicitur: sed nullū est quod sit ex aqua cruda et melle.

Idropicus in idropis est.

Idropis. idro compo. cum peste: quod gręce humor dicitur: et dicitur hęc idropis huiusmodi. vel idropis. i. aqua humoris. Est enim humor succutaneus cum inflatione et anhelitu fetido. idropicus ca. cum. penul. cor. qui talem infirmitatem patitur. et hęc idropis idem quod idropis: et cor. pe. idropis.

Omnia autē per hy in principio scribi debent.

Idumea meę. quēdā regio indig: vñ idumene mea. meū. pe. acuta et interfecta idumea rufa vel rubra: seu terrena aut sanguinea.

Iduus iduū idibus. for. ge. pluralis numeri. i. diuisio: quartę declinationis. Vñ quidā dies mēsis dictus est id⁹ quasi diuisio: quia tunc diuidebant a nobis quę durabāt a nonis vsq; ad idus: vel quā nunc dicitur mēsis: non quia in idibus sit medietas cuiuslibet mēsis: sed quia in idib⁹ diuisio mēsis quantū ad appellationē dierū. Ab idibus enim mēsis non cōputat nisi per calendas sequentis mēsis. vel dicitur ille dies idus quasi idos ab edendo: quia dies apud veteres epulaz esset. Ab idus deriuat iduo vas. aut. are id est diuidere.

Ida est mons phrygię circa troiam. inde idęus. i. troianus. Etiam est ida mons in creta isula. Inde idęus. i. cretensis.

Idalius est mons in cyprou vñ venus dicitur idalia.

Idomeneus rex crete quicum gręcis ad troiam pugnavit. In reditu vero tempestate vexatus pmissit si sospes in regnum rediret se hoc immolaturum quod exeunti sibi de naue primū occurreret. Itaque cum filiū suū qui primus occurreret immolasset: aut (vt alii dicunt) immolare voluisset a cretensisibus ob crudelitatem pulsus nauigauit in apuliā et vrberem petiliā condidit super salentinū montem calabrię.

Idumęa regio syrię inter arabia et phoeniciam.

Idumęa vrbs in idumęa palmis abundans. Lucas. Et arbusco palmarum diues idumęa.

ante

Iecur vel iecere p̄teritū est de lacio ds. sed. et produ. pe. vtrobis.

Iecuris interpretatur p̄paratio domini: et acuit penul.

Iecur ouis. i. hepar sine ficutum: et dicitur iecur quasi iapir quia ignis ibi iaceat et ibi habeat sedem: qui in cerebrū subuolat: et inde ad oculos et alia membra diffundit: et calor suo succū ex cibo tractum vertit in sanguinē. Et nota quod antīq dicebāt hoc iecur nę. vel iecus ouis. p quo nos dicimus hoc iecur ouis. et consistit in iecore concupiscētia sicut enim corde sapimus ita iecore amam⁹. et cor. pe. i. grō: et enaz in nro. Unde plus. Splen ridere facit cogit amare iecur. vide in cor.

Ieiuniū nř. dicitur quoddā intestinum tenue semp vacuum. Unde dicitur ieiunium quia sui media vīcera vacua et inanita existunt: et est ieiunium parsimonia vict⁹: et abstinentia ciborū. **I**eiunium deriuat ieiuno nas. nau. i. a abis abstinere: et est neutrum cum suis cōpositis. Et vñ dicit libero. super War. Medicina cuiuslibet vñeris adhibenda est ei. Non enim sanat oculū quod calcaneū. **I**eiunio passiones corporis: oratione sanant pestes mentis. Et Ambro. dicit in hexameron. **I**eiuniū hominis spiritū si serpens gustauerit mouitur: vides quanta sit vis ieiunij vt ex spūto suo homo terrenū serpentē interficiat: et

merito spirituale. Quando autē ieiunia quattuor tē-
poribus anni agant hys versibus habet. Quis erat: lucia
dnus: 2 charismata dia. q̄ detvota pia quarta sequēs fe-
ria. Hic nota q̄ quadragesimale ieiunū arctius obserua-
tur q̄ alia ieiunia: q̄ in eo cōsummā fm modum nōstraz
imitamur: ideo q̄uis esus caset 2 onosū sit in quadra-
gesima gñaliter iterdict: tñ in alijs ieiunjs apud dñer
ios est diversus modus abstinentie 2 consuetudo: quā q̄
q̄ observare debet fm morē eoz inter quos conuersat.
Hic dicit Hiero. de ieiunjs. Inaqueq̄ pulcra abundat
in suo fesu. Unde in hñmō ieiunjs oua 2 lactania possūt
comedi scdm morē 2 consuetudinē generalē patrie. Ite
vigilijs oīa apostolor̄ debent ieiunari exceptis tribus. s.
vigilia philippi 2 iacobi: 2 iohannis euangeliste: q̄ illorū
festiuitas est infra solēnitatem paschalē. istius autem in
fra natalē dñi celebrat sicut dicitur i quadā decretali. vñ
patet q̄ vigilia beati mathie debet ieiunari. Ite scias q̄
ieiunū exaltationis ex instinctu spiritus sancti pcedit: q̄
est spiritus libertatis: 2 ideo hoc ieiunū sub pcepto ca-
dere non debet. Ieiunia ergo q̄ pcepto ecclesie insti-
tunt sunt magis ieiunia afflictionis q̄ nō cōueniunt die
bus letitie: ppter qd non est ieiunū ab ecclesia institutū
in toto paschali tpe siue in quadragesima: nec etiā in di-
ebus dñis in quibus si quis ieiunaret contra p̄suetudinē
populi xpiani q̄ in Augusti. di. pio lege est habenda
vel etiā ex aliquo errore sicut manichei ieiunant q̄si ne-
cessariū tale ieiunū arbitantes: non esset a peccato imu-
nis: q̄uis ip̄sū ieiunium fm se consideratum oīi tpe sit
laudabile fm q̄ Hiero. di. ad lucillū. Utinā oīi tpe iei-
nare possemus. vide in quadragesima.

Septē interpretat aperiens vel apertus.

Peroboam interpretat superius vel diiudicans: vel
causa populi: aut diuisio populi: siue discernens populū
q̄ in regno eius diuisus fuit populus israel 2 p̄cisus a
regno stirpis dauid.

Esse interpretat in sole sacrificiū: vel incensū: vel icē-
dens: siue incendiū: fuit pater dauid.

Jesus hebraice: gr̄ce sother: latē aūt salutaris siue
saluator interpretat: q̄ cūctis gentib⁹ salutaris venit: 2 scri-
bitur hoc nomen trib⁹ litteris cum titello ad designandū
mysteriū sancte trinitatis sic. ih̄s. Errat autē scriptores
qui pro ista figura n̄ que ex vtraq̄ equaliter parte eleua-
tur: scribunt ibi h̄. q̄ est nota latine aspirationis: non est
ibi aspiratio: 2 inde istud nomen Iesus impositū est
ab angelo: 2 habet tres terminationes. s. in sus in nō: i
sū in actō: in su in reliquis casibus. s. in genitiuo: datiuo
2 ablatiuo: sc̄z Iesu: quod non inuenies in aliquo nomi-
ne quartę declinationis: 2 forte habuit tantū tres termi-
nationes ad denotandū q̄ i ch̄sto sunt tres substantię. s.
diuinitas: ala: 2 caro. Est em̄ ver⁹ de⁹ hō vide in iuda.

Iesus (nequid erres) est vox trissyllaba: cuius pri-
masyllaba est i. sc̄da elōgū. q̄a n̄ gr̄ce scribitur. ter-
tia sus longum: quia gr̄ce ov̄ diplithongon habet
qui ergo dixit Dat ic̄sus um quarto: multa peccauit
in metrū. Primū q̄ dat sequente vocali debuit cor-
rumpi: secundum q̄ dissyllabum posuit nomen ic̄sus.
Tertiū q̄ e corripuit. quartū q̄ sus quoq̄ corripuit.

ante 6

Ignarus. rum. componitur ab i-
gnarus. vel compo. ab in 2 naris. inde ignar⁹
inscius: rudis: 2 qui ignorat sic appellat: 2 dicitur
ignarus pp̄ue qui oblitus ē 2 perdit memoriā quasi
sine naribus. Discisse em̄ veteres fasce dicebant: 2 hinc
ignoro ras. Et nota q̄ ḡ apponit huic nō narus per pio-
thesim 2 oīibus ab eo deriuatis. Quidam istī dicunt q̄
sit ibi naturaliter: 2 in cōpositione nō transit in g: sed
p̄trahitur 2 pdu. pe. Unde quidam. Panditur ignaris
questio certa frequens.

Ignarus ex in 2 naus na. num. pe. produ. compo.
ignarus na. num. i. inefficax: piger: insipiens: stultus: et
cōparat. Unde ignare vel ignauiter uius. siue. aduer-

bis: 2 hęc ignania utē. i. pigr̄tia tarditas: stultitia: 2 ē cor-
poris: q̄ autē dicitur ignarus quasi igne animi vacuus eti.
est. Et nota q̄ huic nomini naus q̄q̄ apponit ḡ per p̄-
thesim: ut ignarus: 2 oībus suis deriuatis: quod tñ g.
dicunt quidā esse de integritate dictionis: 2 fm hoc in cō-
positione nō mutat in g. sed. subtrahit.

Ignearius: ab igne dicitur ignearius ria. rti. i. ignē conti-
nens: vñ hoc igneariū rti. i. focarium.

Ignecolus in igneo exponitur.

Ignesco is. incolba. ab igneo nes. dicitur. potest etiā dici
i gñisco sc̄as. ab ignio is.

Ignens: ab igne dicitur igneus nea. neum. ad ignē perti-
nens: vel igne existens vel respōdens vel ardēs: 2 igne-
olus la. lū. penul. cor. p̄uden. in libro hymnoz. Vigor
igneolus non vitur.

Ignibulū l. i. thuribulū: 2 dicitur ab igne.

Ignicremus ma. mum. pe. cor. i. igne crematus: vel
igne cremans.

Igniculus l. dmi. paruos ignis: 2 cor. pe.

Ignio is. iui. itū. dicitur ab igne: 2 est ignire inflammare:
calefacere: vnde ignitus ta. rum. inflammatus vel ardēs
2 tunc est nomen. ab igne dicitur igneo ignes. i. inflamari: ca-
lere: vnde ignesco sc̄as incolba. Ignio compo. ad ignio
is. i. inflamare. Ignio actiū est cū oībus suis cōpositis.
ab ignio ignis ignesco incolbatium.

Ignis. a gigno 2 in compo. h̄c ignis quasi nō gignēs
q̄ nihil ab eo gigni possit sed cōsumit cuncta que rapit: 2
est pp̄ue ignis ipsa flamma: quod autē fouet ignē focus
est: 2 facit ablatiuus singularis igni vel igne: 2 actus plu-
ralis ignis vel ignes. Et sunt tres species ignis: sc̄z lux
flāma: carbo. Et scias q̄ ignis in sua sphaera non lucet. q̄
sic regeret corpora celestia. vide etiam in elementū.

Ignisco is. in ignio nis. vide.

Igniuomus ma. mū. pe. cor. ignē vomens: ab ignis 2
vomo mis. componitur.

Ignobilis: nobilis cōpo. cū in. 2 mutat n in g. 2 dicitur
h̄c hęc ignobilis 2 hoc le. quasi non nobilis qui fere nō
cognoscit: cuius 2 nomen 2 genus ignoratur. 2 compara-
tur ignobilis lior. simus. vnde ignobiliter lius. siue. ad-
uerb. 2 hęc ignobilitas ita.

Ignominia. nomen compo. cū in. 2 dicitur hęc ignominia
nig. i. infamia: quasi cōtra nomen. sed ignominia inponi-
tur in potestate alicuius: sed infamia sit multorū cōsent-
ente sermone. Hic ignominiosus sa. si. i. infamis: vitu-
peratus. vñ ignominiose sius. siue. aduer. 2 hęc ignomi-
nitas tatis. fm Aug. Inuenit etiā ignominium nif.
Hic di. pap. Ignominia dicitur eo q̄ designat habere no-
men is qui in aliquo crimine deprehendit q̄si sine nole.

Ignoro: ab ignar⁹ dicitur ignoro ras. raut. 2 scias q̄ igno-
ramus ea quoz notitiā habuimus: sed oblitū sum⁹ q̄ sc̄i-
cer sc̄re debemus: sed quodā vitio pigr̄tie nescimus. ea
vero nescimus que nunc sc̄imus. Unde ignoranter ad-
uerb. 2 hęc ignorantia tie: fm Aug. Job. xix. dicitur. Si
ignorauit: meū erit ignorantia mea. vide in erro ras. Hic
nota q̄ ignorantia differt a nescientia: q̄ nescientia dicit
simplicē scientię negationem: vnde cuiusq̄ deest aliq̄
rum rerū scientia: potest dici nescire illa: fm quē modū
beatus Diony. in angelis nescientia ponit. vi. ca. ecclesi-
astice hierarchie. Ignorantia vero imponat scientię pu-
tationē dñi. s. alicui deest scientia eoz que aptus natus
est sc̄re. Hozum autē quedā aliquis sc̄re tenet illa sc̄i-
cet sine quoz scientia non potest debitū actum exercere
vñ oīs tenet sc̄re cōiter ea que sūt fidel: 2 vniuersalia
iuris pcepta: singuli autē ea q̄ ad eorū statum vel officiū
spectant sc̄re tenetur. Unusquisq̄ em̄ tenetur sc̄re ea q̄
ad officiū suū spectat. quedā vero sunt que et si aliquis
aptus natus est sc̄re: non tñ ea sc̄re tenetur sicut theos-
reumatica geometrie est contingētia particularia: 2 hu-
iusmodi nisi in casu. manifestā est autē q̄ quicūq̄ negli-
git habere vel facere de iure: peccat peccato om̄issionis.
vnde ppter negligentia ignorantia eoz que quicūq̄ sc̄re
tenetur: est peccatū. Non autem imputat hōi ad negli-
gentia si nesciat ea que sc̄re non potest. vnde eoz igno-
rantia inuincibilis dicit: q̄ sc̄z studio superari non pōt.

Ex ppter hoc talis igitur ignorantia cum non sit voluntaria eo
quod non est in potestate nostra repellere: non est peccatum.
Ex quo patet quod nulla ignorantia inuidabilis est pecca-
tum. Ignorantia autem vincibilis est peccatum si sit eorum
quod quis scire tenetur. vide in scientia: et in infernis. Et scias
quod Augustinus ad valentinum dicit licet gravior sit peccare sci-
enter quam nescienter: non tamen ideo fugiendus ad ignorantie
tenebras ut in eis quisque excusationem requirat. Aliud
enim est nescire: aliud scire noluisse: quod in eis qui scire no-
luerunt: ipsa ignorantia peccatum est. Hoc autem verum est si
sit eorum quod quis scire tenetur: alias non: quia etiam habere
voluntatem non sciendi geometria peccatum non est et qui il-
lam non proficit per officium magistrum: et subdit beatus Au-
gustinus. In eis vero qui non potuerunt poena peccati. Igno-
rantia vero que non est eorum qui scire nolunt: sed qui tam-
tum simpliciter nesciunt sed non renuentes vel proponen-
tes scire: nullum sic excusat ut eterno igne non ardeat: sed
fortasse minus ardeat. Nam ut dicit apostolus. ad Corin-
thios quarto. Ignorantem ignorantem. id est a deo reprobatum. et intel-
lige de ignorantia eorum quod quis scire tenetur: sicut eorum qui
pertinent ad fidem: virtutem: et bonos mores. Vide in consi-
deratione: et per d. pe. ignoro ignoras.
Ignosco scias. noli. notum. id est remittere indulgere: et est
in penitentialium. Nam illud ignosco quod amplius no-
scere nolumus: et potest componi ex in et nosco: et sic muta-
tur in in g. et facit participium ignoturus. inuenitur tam-
etiam ignoscturus.

ante 2

I Las le. est fluuius asie. et ilas bel-
la fuit quidam armiger vel amasius herculus:
qui fuit raptus a nymphis cum et hauriret aquas
de quodam fonte secundum fabulas poetarum.

Hylas thyodomatis filius in mysia cum aquatum
mitteretur: aut a nymphis raptus: aut cum urna in
fontem decidisse dicitur: unde Iuuenalis. Et multum
quaesitus hylas urnamque secutus.

Ille illos. hoc. ge. interpretatur filius: et est dicta sic primo:
dialis materia: quam quidam vocauerunt silua: quidam
possibilitatem: quidam inter aliquid et nihil quidam inter aliquid
quod nullam substantiam: quidam receptaculum omnium forma-
rum: quidam corpus incorporatum: et alijs adhuc nobis philosopho
sophistae vocauerunt. Si queres vtrum sit aliquid vel nihil.
Non hoc praedicimus sed inter aliquid et nihil. De hoc
dicit calcidius super platonem. Sicut nihil videndo vide-
mus tenebras: et nihil audiendo audimus silentium: sicut
nihil intelligendo intelligimus. Unde beatus Augustinus. Cum ali-
quid in forme conceptio prius nihil intelligo quam intelligam:
et ab ille dicitur est illeus quidam gigas propter confusionem et
magnitudinem elementorum: et acuit in fine ille illes.

Hyle ponunt non ille dicitur materia: quia prima autem
formae ponunt: et quia habere in se mutatur creditur con-
geries rerum ab hyle sylua dicta: deducitur tamen sylua etiam
a silendo: unde trissyllabum protulit Hora. siluae.

Ile ab illos quod est obuolueret: hoc ille illos tertie de-
clinationis in singulari et in plurali: vel tamen pluralis numeri. Unde
Alexandrus. Illa declinat tibi tertia non nisi plura: et sunt is-
tina parua et rotunda circa renes animalium: et dicitur
illa ab illos: quod ibi nos obuoluimus. Unde secundum quosdam com-
ponitur ex illis quasi extra illa. Luca. in. iij. Illigari: et me-
dia compressa libus arctat: et scribit peruenit.

Ilia non ab illos: sed a verbo εἰλωτται iloumæ
quod nobis inuoluo significat deducit. Singulare
quidem esset ille. Ennius tamen alludens ad illum dixit ad
edacem. Tu (ut hector) ab illo nunquam recedis.

Ilex ds. hoc. ge. est quidam arbor glandifera: et dicitur lex
il elar ab eligendo siue eligo glos. quod huius arboris fru-
ctum pumili boles elegerunt sibi: et scribit peruenit per d. in
palma. Unde in Buroia dicitur. Tres iuvenes stantes vi-
det inde sub ille mambæ.

Ilia illum illo: vide in ille ille.

Iluacis pe. cor. vide in illos et in illos.

Iliades in illos vide.

Ilicet pe. cor. i. i. licet expleto effi officio suo sacer-
dos dicebat illicet: quasi diceret tre licet. magis autem cor-
ruptum est postmodum et dictum est illico. i. continuo ad-
uerb. ipse: ut dicitur Alexandri. neque. et sic scribit peruenit per d. in
du. s. amen prima: unde in Biecl. dicitur. Conclito confestim
mor. prius: illico statim.

Ilicus cea. cesi. i. de illice existens: vel ad illic prius
et dicitur ab ille ds. et cor. ce.

Ilico aduer. ipse. et secundum pass. illico. i. continuo: subito:
statim: iterato: vide etiam in illicet.

Illon in illo vide.

Ilios grece: latine obuolueret dicitur: unde illi. vel illon
obuolutio: et dicitur dolor intestinum: quod intestina sepe per do-
lore obuolunt: et hinc iliacus ca. cu. qui talis infirmitate
patitur. Item et torminosi dicuntur ob intestinum tormenta. et
inde dicitur hoc ille ille. illa illi per intestinum secundum Augustinum.

Iloumæ (ut dixi) notat obuolueret.

Illum in illos vide.

Ilius. ilus fuit quidam rex troianus: unde troia dic-
ta est illum. Et nota quod troia dicta est regio asie: illi ve-
ro est ciuitas troie. Quandoque tamen troia accipitur per illa ciui-
tate: et tunc illi accipitur pro quodam eminentissima turri illius
ciuitatis. et inde inuenitur hoc illon id est inabile. et hoc illon
illius. et hoc illos illius. et hinc potest dici hic illus illius. unde hic et
hoc illensis et hoc se. et iliacus ca. cu. i. troianus: et hic illas
des dicitur troianus. unde subtracta dei syllaba dicitur illas des.
foemina troiana: et per. glos. cor. ilia des.

Illachrymor: ex in et lachrymo corpo. illachrymor aris
et est illachrymari intus lachrymari vel condolere: et est
deponens: quod antequam reperiebantur in neu. ge. unde Boe-
tin scdo de consolatione. Alius prole letatus filij sue bere
lictus moestus illachrymat.

Illaudabilis in laudabilis vide.

Illaundatus in laudatus exponitur.

Illecebra hic. ab illico ds. dicitur: hoc illecebra hic. i. carna-
lis delectatio que holem illud: licet pro alia delectatio-
ne inueniatur: inde illecebrifusus. i. i. delectabilis: ille-
cebus plenus: et comparatur. Unde hoc illecebrifusus tatis. sic
ab illecebra dicitur illecebro bias. i. illecebus attrahere: sed
dere: illicere: et cor. ce. naturaliter.

Illecto tas. i. frequenter illicere ab illico lexi. lectum.
cu. u. in o.

Illectus. ab illico ds. lexi. cu. cu. dicitur tas. i. i. i.
illaqueatus. seductus: in lido positus. Iaco. i. ca. dicitur
abstractus et illectus. et.

Illepidus da. dum. i. insuauis: insipidus: ab in et lepi-
dus componitur.

Illex. ab illico ds. dicitur: hic et hoc et hoc flex ds. qui aliquem
ducit in fraudem. Quod etiam absolute per fraudulentum de
deceptorum. unde Plautus. Et scia emetritur et pecus illex.

Illex est qui sine lege viuit quasi exlex. Illex autem
qui illicit. Plautus in Penulo. Quid illi tantæ rei fui-
mus illix. Vide nomen aut cornucopie.

Ilibatus ta. ti. i. intactus: ab in et libatus compo.

Iliberalis: ab in et liberalis compo. hic et hoc liberalis
lis et hoc le. i. non liberalis.

Ilido ds. lexi. cu. ab in et lido: et est illicere illequeare
in fraudem ducere: et cor. li.

Illicitus ta. tum. non licet: ab in et lictus compo.

Ilido ds. si. i. i. dere. i. intus vel valde ledere: ab in et
ledo ds. componitur et conuersa in i. Unde illiusus sa. si. i. in-
tus vel valde lesus. et produ. li. ubique.

Illiria reg. hoc. ge. regio est iuxta mare adriaticum in illi-
ris ds. et illiricus ca. cu. pe. cor. unde ad Ro. ca. xv. Illis ibi
liricum et. et illiris dicitur idem quod illiri. et hoc illirica est. herbe
quodamque in illiria abundat.

Illiricus in illiria exponitur.

Illusus sa. sum. in illido ds. vide.

Illiteratus ta. ti. in literatus exponitur.

Illo aduer. loci est: et acuit in fine. Wanh. ij. Timuit
illo ire. i. ad illum locum.

Illois ta. tum. penul. produ. i. non lotus: imundus:

z cōpo. ab in z lūps.

Illumino nas. aut. are. inluminas. exponitur.

Illante: ab in z luna cōpo. hic z hęc illantis z hoc ne. i. ineluna: vel obfcurus: z pd. pe.

Illustris: ab illustro stras. qđ ppo. ab in z lustro stras. hic z hęc illustris z hoc stre. i. pđarus nobilis: qui vāz de illustrat: z comparatur.

Illuides et. fce. ge. dī. squalor vel imundicia: morbus vel foides: z dī. ab illuo is. qđ est maculare: qđ deturpat z maculat rē in qua est. Deutero. xviii. Super illuue secundarum. i. super illuuiosis z putridis secundis: vt fiat endiadis.

Illus in illua vide.

Ilia mater romuli & remi filia numitoris regis albanī quē amulius frater regno expulit & filiā eius iliam fecit sacerdotē vestē. Quē ilia cum ex marte cōcepisset gemellos remum & romulū: amulius eam cū filiis in thyrin proici iussit. Filii tamen euaserunt. Alii dicunt iliam fuisse viuā defossam: alii vero i carcere obisse scribunt.

Ilione filia priami maxima natu.

Ilion vel ilios fuit vrbs troiana ab ilo rege dicta: Vndelliacus. i. troianus: & iliades fœminā troianā & ilias opus Homeri de ilio vel troiano bello.

Ilithya dicitur a poetis diana: quē parientibz affi fere putabat. Ouidius. Præpositam timidis parientibus lithyiam.

Illyris vel illyricum est lata regio inter italiā: germaniā: thraciam: & macedoniam: vel epirum: habens ab vno latere mare adriaticum: ab altero danubium. Hęc regio nunc dī sclauonia vel bosnēsis.

Ilerda ciuitas hispaniē quā sicoris fluiuz pterlabif

Ilua insula in thuscomari in exhaustis calybum generosa metallis: vt ait Virgi. Nā teste Plinio metallā cesa illic renascuntur.

ante

Imaginor ris. ab imagine dicitur

Et est imaginari absentem rem pcpere: vel imaginēz rei absentis. Vnde hęc imaginatio onis. vis aīe qua quis cōprehendit formā cuius materia re absente. Sed hoc aut est recordationis: aut imitationis: aut confictionis. Recordationis cū eandē rē imaginamur quē nobis prius fuit subiecta nostro sensui. Imitationis cū rē similē non eandē. Confictionis quādo cōfingimus aliquid in mente: quod in rerū numero naturā non paritur inueniri: vt chimērā ex capite leonis: pectore hominis: vētre asini: cauda serpentis. Prima imaginatio nobis cōis est cū beluis. Secūda z tertia est propria hoīs. itē ab imaginor hic z hęc imaginabilis z hoc le qđ aptū est imaginatione pcpit: z imaginatiuus ua. uuy. qđ imaginatione pcpit vel percipit: vel qđ pñct ad imaginationē: z imaginatiuus ris. rii: vide in mulus.

Imagoginis. fce. ge. repitatio alicui rei: z dī imago ab imito ris. quasi imitago: qđ imitatur rē cuius est i cor poralibus lineamentis z dispositione partibz: aliter nō dī imago ppxie: vnde imaginatus ris. rum: qđ pertinet ad imaginē: vel qđ pcpitur vmbiatiliter z quādā imaginatione. Et scias qđ triplex est imago. i. creationis: recre atiois z similitudinis. sicut dicit glosa sup illud ps. Signa tū est supnos lumen vultu dñe zc. Ex hoc pz qđ eē ima gnis hoīs non soluz est naturē sed grē z glē: qđ imago creationis est naturē: imago recreationis est grāte. ima go similitudinis est glē. itē nota qđ hō factus est ad imaginē z similitudinē dei. Ad imaginē quātū ad naturalia. ad similitudinē quātū ad gratuita. Sed ad aduerte qđ imago quātū ad esse cōsistit in folis naturalibz: quātū autē ad bene esse vel pfecte esse cōsistit in gratuitis. Itē scire te volo qđ triplex fuit ratio institutionis imaginū in ecclesia. Pri ma ad instructionē rudis qui eis quibz dā libris edoceri vident. Scōda: vt incarnationis mysteriū z sanctorū exē

plia magis in memoria nostra essent: dī quōdāle oculis nostris pñtarent. Tertia ad excitandū deuotionis affe ctū qui ex visis efficacit exatāz ex auditis. Vnde etiam in laetia. Itē de imagine faciet xpi dīcā in iuda.

Imbecillus: ex in z baculus cōpo. Ibecillus la. lū. z hic z hęc ibecillus z hoc le. in eodē sensu. i. sine baculo. i. suste tamento viri. i. debilis: fragilis: vñ ibecillo las. are. i. de bilitare: verbū actiū. z inde verbalia.

Imbellia hęc. i. debilitas: ab ibellis derivatur.

Imbellis: ab in z bellū cōponitur hic z hęc imbellis et hoc le. id. est eneruis: fragilis: debilis: z mutatur n in m. sequentibz.

Imber: ab. i. nebulo as. derivat hic imben bds. pluuie vis repentina ad nubes vel pluuiā ptinens sic dictus: qđ terrā inebuat ad germinādū. z desinit ablitis in i. imbu. Inuenit etiā in e. imbre. vt dicit in ablitō tertię dediano nis. Eōposita autē faciunt in i. vt septembri.

Imber potius ab imbua deducit aut a græco ομβρ quod est pluuia.

Imbrex dī. in imbricium exponitur.

Imbucū. ab iber dī hoc imbucaū dī. p qđ aqua elidit. f. lauari: fluuiū vel canalē: qđ alter dī hic ibrex dī. z cor. pe. grī. vñ pñdē. Imbrucū ruptis vndāis desup aurz zc. Imbruces etiam dicuntur egulę: quia capiūt ibres: et est etimologia.

Imbuculus lī. dī mī. parvus imber.

Potius imberculus dīcā ab imber: & imbriculus aut imbricula ab imbrex

Imbucus ca. cum. penul. cor. z ibucosus sa. sū. i. pluui nōsus: ab imber dī.

Imbul: ab ābulo as. dī hic ibulus lī. mas. ge. pe. cor. porticus lata z spaciōsa: z dī ibulus quasi inābolus locus ad ambulandū speciosus fm lūg. pñp vero dī. Imbu li dīcā vel qđ sub volumine sunt: vel qđ sub hīs ambula mus. Sunt etī platearū porticus.

Imbuo is. in buo is. exponitur.

Imeon vel imon græce ceruix.

Immo τενωρ οπτο tenon ontos ceruix dīcitur

Imitans. in imito exponitur.

Imitator z imitatrix: in imito ris. exponit.

Imutatiuus ris. rii. i. dignus imitatione: vel quā al que imitatur: z dī ab imito ris.

Imito ris. i. imitatrix trīcis. z hic et hęc imitans ris. participium. Ezech. xxi. Sabbatorum odum imitans: z cor. mī siue pe. z etiā pñmā. Vñ patet qđ scribitur per vñ m. Vnde Luca. in. j. Et qui te laxis imitantur sarmata bracteis. Et in auroza. Quas imitans pñsul bis sex fert pectore gemmas.

Immans: manū quod ē bonum componitur cum in z dīcitur hic z hęc immanis z hoc immane quasi sine ma nu. i. sine bono. scilz effectus crudelis: immanifectus: terri bilis: z comparat immans nioi. sim. Vnde immaniter nius. siue: aduer. z hęc immanitas ris. id est crudelitas ris. z quia magna solent esse crudelia z effera z terribilia ideo immanis inuenitur pio magnus grandis. pio cru deli z immanifecto siue superbo inuenitur Job. xxxvi. Immanibus lux absconditur zc. quod exponēs Grego. in inoali. Immanibus lux absconditur: quia nimirū su perbiētibz veritatis cognitio denegatur. possit etiā fm Grego. ibi in manibus esse due partes: sed tunc pua ma scribitur per n.

Immaturus: ab in z maturus componitur immaturs rum. id non maturus: acerbus: Et comparatur. Vnde de Esa. xviii. Ante messem enim totus effloruit z imma tura perfectio germinauit. Vnde hęc immaturitas ris. id ē non matura: acerba. Immaturitas etiam dīcā tur nocturnum tempus: quod non estimaturum. i. opor tunum: vt aliquid agatur vigilando: quod etiam vulgo solet dīcā hora importuna.

Immemor: in memor vide.

Immemoratio onis. fce. ge. i. oblitio: ingrātudo nō recognitio: ab imemoria. Sep. iulij. capi. Bononiam

domini immemoratio.

Immineo nes. nui. ex in 2 maneo nes. compo. 2 mutatur a in t. 2 n in m. 2 est imminere: impendere: ingruere: sustinere: instare: presens esse. unde imminens ge. offus. 2 coparatur imminens noi. simus. vñ imminenter tuis. sime. ad uer. 2 hęc eminentia tie. 2 cor. mi.

Immittis. ex in 2 mittis. 2 pdu. mi. imittis.

Immolo las. laui. cōpo. ab in 2 mola te. quod est pulis ex farina ex aqua 2 sale: qua oīl victimę inter cornua perfundebant: 2 mutat n in m: qz n non potest stare ante m. in eādē dictione latina: 2 sic imolo scribit per duo m: 2 est imolare sacrificare: quasi molā infundere: vel mola perfundere: vel imolare cōpo. ab in: 2 moles: quasi in mole alterius victimā ponere. Vñ 2 imolatio dicta est ab anti: quis: eo q in mole altaris posita cederet. Vñ mactatio: post imolatio erat: sed nūc imolatio panis 2 vini cacti cōuenit. Vñ imolatio? tia. tum. id est sacrificatio: scilicet qui immolatur: 2 cor. mi. immolo.

Vñ non a moles sed a mola venit.

Immotus a. sū. participiū de imoneo: vel pōt eē no men ppositū ab in 2 motus: quasi non motus.

Imundus da. dū. i. ignis: 2 cōpo. ab in 2 mundus: 2 coparatur imundus dīor. simus. vñ imunde diu. sime. ad uer. 2 hęc imunditia tie. i. ipiritas.

Imunis: ab in 2 munis compo. hęc 2 hęc imunis et hoc n. i. sine munio. i. tributo. scz liber: qui nulli est tributus. Vñ 2 spe imunis dī expere: 2 alienus: sine parte. itē imunis. i. non munificus quasi sine munitio. i. munere: unde puerbi pterit dī: imunes dūes odore sui. Vñ imunis dicitur qui non facit munia. i. officio non fungitur. Vñ cū omī puuilegio vacuus: 2 dono. i. vitiosus: piger veniri indulgens: 2 construit hoc nomen cū genitīuo: et ablatīuo: vñ imunis periculi 2 periculo: 2 hunc hęc imunitas tis. 2 pdu. pe. imunis.

Imo dī ab imus ima imū. 2 est aduerbiū eligendi: et tantū valet quantū potius. Aliquando est aduerbiū affirmandi: 2 tunc valet certe: Aliquando est coniunctio illatiua: 2 tūc tantū valet quantū igitur: 2 est scribēdū imo per vñ m: 2 causa differentie ad ablatiū predicti nōs scilicet cet imus ima imus debet esse accentus in fine: 2 debet in aliquantū compresse sonare cum i: licet sit de sequenti syllaba: sed causa differentie hoc fit ita vt vult Augul. Quidā tamen dicunt q non oportet q imo aduerbiū accentuetur in fine ad differentiam huius ablatiū imo: quia satis patet differentia inter ea cum sint diuerse partes orationis: vt in secūda parte tetigi per simile vbi egi de impedimento accentus in capitulo de impedimento differentie: 2 productū pūmā imo. Vñ vindocinensis. Spō sū non cupias quā durit proximis: imo floreat illius proximis amoz. Quidā dicunt q imo scribitur p duo m. quos non sequor.

A doctioribus tñ imo & quātinmo scribit

Imparis. ē sine pare: non par: in sim? 2 ppo. ab in et par: 2 mutat n in m. 2 est oīa ge. 2 cor. pe. gīl iparis.

Impatiens in patiens exponitur.

Impedatura re. dī pedis mensura vel impressio: vel inuestigatio. pēda autē dī vestigiū hōis: unde potest dī a pedo das. 2 per compositionē impedo das. 2 inde hęc impedatura re.

Impedio dis. dīn. dīfī. dīre. i. retinere quasi in pedē trahere: vel in pedicā ponere: 2 ppo. ab in 2 pedica: et ab ipedō dī hoc impedimentū n.

Impēgi pteritū de ipingo gis. 2 pdu. pe.

Impello lis. pūl. sum. ab in 2 pello lis. dertus: 2 mutatur u in m. 2 est impellere quasi intus vel valde pellesse. Vñ impulsus fa. sum. 2 impulsus ua. uum.

Impendeo des dī. dēre. sum. id est imminere: ingruere: instare: impendere: et compo. ab in 2 pendeo des. dēre dēdmo tertio. eo q eis certa mors impenderet: id est immineret vel instaret.

Impendū: ab ipendo dis. dī hęc ipensa se. 2 hoc ipēdū dī. abo pro expensa vel dispensa: 2 ipendo aduer. i. sedule: intente. Inuenit etiā ipendū p studio 2 sedulitate:

unde ipendiosus fa. sū. i. sedulus: i. pūl. vñ ipendiosus aduer. 2 hęc ipendiositas ratio.

Impendo dis. dī. sū. dēre. i. donare: exhibere: ipendū: 2 cōpo. ab in 2 pendo dis.

Impenetrabile. i. inaccessibile f3 pas.

Impoenitens tis. ge. omīs. i. non poenitens: ex in et poenitens cōponitur.

Impensio sas. i. frequenter impendere: 2 format ab impendo dis. dī. sū. sū. in o conueria.

Imperator: ab ipero ras. dī iperator tis. quod dī alit quā dūperator dū syllaba interposita causa metri: et tūc oportet m mutari n ante d. 2 hęc iperatur dis. 2 iperatus tis. rā. rū. 2 hoc imperiū rīj. Vnde hęc 2 hęc iperialis 2 hoc le imperiosus fa. sum. id est altus: nobilis: 2 aurentis que imperio 2 potestate: et dignitate plenus. 2 comparatur. Vnde imperiofesus. sime. et hęc imperiositas satis id est maiestas.

Impergere penul. cor. aduerb. est: et est idē quod instabūter: vel sine certa mansione: 2 compo. ab in et pergere n conuersa in m.

Dura cōpositio nūc sit impigre. i. strenue

Impertiosus in iperator exponitur.

Impertito tas. i. frequenter ipero: et format ab hoc fas pūo iperatu a mutata in i cor. et u in o sit ipertito tas.

Impertus tas. rā. i. nō perit: nō instruit: nō docet: 2 cōpo. ab in et peritus: et coparatur impertus tior. simus.

Vñ iperite tuis. sime. aduer. et hęc ipertitas tie. et pdu. ri.

Impero ras. aul. are. atū. i. pigapio. ex in et paro as. ppo. et mutat m in n. et a in e. et cor. pe.

Impers. pars cōpo. cū in: et dī impers tis. i. expers sine parte. Ambio. super egypti ppi. Vestro pigro oēs ipi cabant: nec erit nostra villa regio vestri ipera decous.

Impertionale verbū a quo nascat habes supra literis parte in tractatu de verbo in ca. de verbo ipersonali.

Impertio tis. et ipertio tis. i. tribuere: donare parte dare: et ppo. ab in 2 partio: tris. vel partio tis. fm. antz quos: et facit supinū impertitū: 2 pdu. pe.

Impes tis. in ipetus exponitur.

Impetigo: ab ipeto tis. dertus hęc ipetigo gnis. scz ea scabies pminens cū asperitate roriditate forme. Vnde impenginofus fa. sum. id est scabiosus: 2 comparatur unde hęc impetiginofitas tans. id est scabiositas: 2 pro duat impetigo penult. in nominatiuo: sed in obliqua eam corripit.

Impetro as. aul. ppo. ab in 2 patro as. mutato a in e. 2 est verbū actiū: 2 cor. pe. natur aliter: 2 est iperare exorare: qd petē: obtinere. in petitione effectū habere.

Impetus: ab ipeto tis. dī hic ipes tis. et hic ipet? tus. tui. in eodē sensu. Vñ ipetuofus fa. sum. i. furibundus: cui impetu omnia faciens: 2 coparatur. vñ ipetuofes tuis. sime. aduer. 2 hęc ipetuofitas ratio.

Impiger gra. grum. cor. pi naturaliter. 2 cōpo. ab in 2 piger: 2 est ipiger non piger.

Impingo gis. pegi. ipactū. 2 cōpo. ab in et pago gis. qd est iungo vel ipello. Et scdas q ipingere inuenit pio cepitare: 2 in hac significatione est neu. Vnde puerb. uij. Et pes tuus impinget: inuenitur etiaz pio impellere: et sic est actiū. Vnde Eccia. xij. Non iprobus sis: ne impingaris: inuenitur etiaz impinguo as. aul. et scribitur per u in vltima syllaba.

Impius: ex in et pius cōpo. ipius pla. plium. qui sine pietate est: 2 ponit p infideli iniquo: q non est iniquus s; iniquus: 2 pius operib? maculatus: 2 oīa ipius est iniquus: sed non ecōuerso: 2 coparatur per suppletionē impi? magis ipius ipiūsim? vñ imple magis ipie ipiūsim? et hęc impletas tis. ex pmo as. i. imple agere vel impli facere. Vñ pūden. in li. hymnōi. At qui in dnatuz vitijs cor ipiauit. Et scdas q ista ppositio est recipiēda. Vñ la pla est non pius. non tamen est impius: qz cū dico non pius non venit per appositionem: et pūat tantum: sed impius: pūat: 2 ponit sicut dixi in tertia parte. in cap. de figura nominis.

Implano nas. aul. are. i. decipere vel in errorem decipere

Un Eccl. xv. Non dicas me implanent. 2 ppo. implanere (vt dicunt quidam) ab in et planos quod est error vel vagatio.

Immo planos est seductor & plano seu planoo se duco. Vñ Hora. in epi. deceptorē planū vocauit.

Imploio ras. aut. are. ex in 2 ploio ras. cōpo. 2 est im ploiare rogare: querere: vel ipetrare: 2 est verbū actiui: 2 pdu. plo. m. lūg. pāp. vero dī. Imploiat cū fletu in uocat vel rogat inquit.

Implumis: pluma cōpo. cū in: 2 b̄hic 2 h̄ec implumis 2 hoc me. i. sine pluma sine barba: 2 pdu. plu.

Implumū uis. i. leuariū guttatorū: per qđ de dedit plu uain. domum: 2 b̄: ab impluo is.

Impolitus ta. tum. dicitur in ornatus: non complana tas: non sculptus: 2 componitur scōmiquosdam ab in: et polio is. 2 pdu. il.

Impomentum tī. ge. neutri est id quod extremum in cena ponit: sicut sunt nubes 2 poma: 2 b̄: ab impono nis

Impono nis. ex in 2 pono nis. cōpo. 2 est imponere: i. ungere: vel inculpare: vel imputare: vt ponere: 2 tūc fa ct p̄teritū in sui: 2 sup̄nū in sūm. Itē imponere. i. deda pere: 2 tunc constructum datur: vt impono tibi. i. deda pio te. Sc̄i. xxi. Quare impositū mīp̄: 2 tunc factū sup̄ num in stū. i. impono sui. sūm.

Inde impostura. i. deceptio: vt docet valla. p deci pere accipit a Iuuenale cum dicit. facile est barbato imponere regi.

Impoitor ris. m̄. ge. qui portas facit: ab in 2 port= tor compo. 2 cor. ti.

Impoito tas. in porto tas. exponitur.

Importunus na. num. cōpo. ab in 2 portunus: 2 b̄: im portunus infestus: p̄teritus: inq̄tus: q̄ non habeat por tū. i. quietē: quasi sine portuno. vñ importuni dicunt qui in naufragium cito ferunt: 2 comparatur. vnde h̄ec ipor tunitas tis. i. infestatio: inquietudo: 2 importuno nas. id est infestare: inquietare.

Importuosus fa. sum. locus vacuus portibus: ab in: 2 portuosus: et cōparat importuosior simus: vnde h̄ec i= portuositas tis.

Impos tis. cōis ge. impotens. qui uoti sui ad effectū deducere non pōt: compo. ab in 2 pos ports.

Impostor: ab impono nis. sui. stū. p̄ de d̄pio deriuat d̄ic̄ipostor ris. i. deceptor qui male agit: 2 inde ipostorū na. ris. i. deceptoris ris. ris. 2 ipostus sta. stū. in eodez sensu. i. deceptorius malus: p̄teritus. Stat̄ r̄heba. M̄es cunctis imposta manet: 2 h̄ec impostura r̄g. i. deceptio: et produ. pe. impostura.

Impostus: in postor uide.

Impotio tis. tui. t̄re. i. diues t̄re. 2 impotatis eum p̄= benda sua. i. diues t̄atis. 2 deriuat ab impos tis. 2 cor. po

Vocabulum docto indignum.

Imprecor: ab in 2 p̄cor cōpo. im̄p̄cor ris. ri. atū. verbū deponens. i. execrari: maledicere. Ponit etiā aliqñ in bo na significatione v̄t̄iste im̄p̄catur illi bona. i. valde rogat vel ad optat: vñ im̄p̄cans tis. ois ge. Sc̄i. xxiij. Im̄p̄e cantes p̄spera. 2 cor. p̄re. Itē nota q̄ ip̄ecatiōes siue ma ledictiones quē in sacra scriptura inueniunt puta Exur gat deus 2 dissipet lūm̄id eius 2 cōsimiles: tripliciter p̄t̄ intelligi. Vno mō per modū p̄nunciationis non p̄ modū optationis: vt sit sensus. Dissipet lūm̄id tui. i. dissipabit Alio mō per modū optationis: vt. i. desiderii optantis non referat ad poenā hoim: sed ad iustitiā punientis. Et illud. Et stabit iustus cū uiderit vindictā: q̄ nec ipse de= puniens letat in p̄d̄itione ip̄soz im̄p̄ioz: vt b̄: Sc̄i. p̄lo Sz in sua iustitia: q̄ iustus d̄is 2 iustitias dilexit. Ter= tio mō vt desiderii referat ad remotionē culpe: non ad ip̄sā poenā: vt. i. p̄ctā destruant: 2 hoies remaneant. Sed endū est q̄ etiā vt dī. H̄ego. in. iij. moralis tractās illud Job. Et maledixit diei suo. scriptura sacra duob̄ modis maledictū memorat: aliud uidelicet qđ approbat: 2 aliud qđ dānat. Aliud est maledictū p̄f̄er̄ iudicio iustit̄e: ali= ter liore vindict̄e. Maledictū quippe iudicio iustit̄e ip̄s

primo homini peccanti placuit: cum auduit. Maledi cta terra in operib̄ tuis. Itē cū ad abiahā dī. Maledicta maledicentibus tibi. Rursū de maledicto quod nō iudici do iustit̄e: sed liore vindict̄e p̄mittit: voce pauli p̄p̄et̄ cantis admonemur: qui ait. Benedicite 2 nolite maledi cere: 2 rursum. Necq̄ em̄ maledicti regnū dei possidebūt Deus ergo maledicere dī. 2 tñ maledicere homo p̄b̄et q̄ quod agit malicia vindict̄e deus non facit nisi exami ne: 2 virtute iustit̄e. Cū ergo sancti viri maledictionis sē tentiā p̄ferunt: non ad hanc ex voto vltionis: sed ex iustit̄e examine erūpunt. Intus em̄ subtile dei iudiciū aspiciūt 2 mala foras exurgentiā: 2 q̄ maledicto p̄beāt ferri cog noscunt: 2 eo in maledicendo non peccāt quo ab interno iudicio non discordāt. H̄unc est q̄ petr̄ in offerre sibi pe cuniā simonē sententiā maledictionis intor̄s̄ d̄ic̄s. Pe cunia tua tecū sit in perditionē. Qui em̄ nō ait est: s̄: sit: non indicatiuo sed optatiuo mō se hoc dixisse signauit. H̄inc elyas duob̄ quinquagenariis ad se uenientib̄ d̄ic̄s p̄t̄: si h̄o dei sū: descendat ignis de celo 2 consumat vos. Quoz vtrozq̄ inia quāta s̄ueritatis ratione cōualuit: termin̄ causē monstrauit. H̄ā 2 simon eterna p̄d̄itione s̄ terit̄: 2 duos quinquagenarios desup̄ ueniens s̄lāma cō consp̄xit: virtus ergo subsequē testificat: q̄ mente ma ledictionis patientia p̄m̄it. Cum em̄ 2 maledictis inno centia p̄manet: 2 tñ ei qui maledicti v̄s̄q̄ ad interitū mas ledictio absoibet: ex vtriusq̄ partis sine colliḡit: q̄ a boz no 2 intimo iudice in res̄ sententiā s̄p̄ta iaculatur.

Imp̄esentariū. i. in p̄t̄i modo: 2 p̄t̄ esse pars p̄posita ta: 2 erit aduer. t̄p̄is. Sc̄i. i. Sicut ip̄t̄ariū cernitis. p̄t̄ etiam esse aduer. loci scōm quosdā: 2 tunc imp̄esentariū idē est quod in p̄t̄i.

Imp̄imo is. si. sum. ex in 2 p̄remo is. compo. 2 ē imp̄a mere valde premere. vel imp̄imere. i. infigere: 2 est acti uum: 2 cor. p̄t̄.

Imp̄obulus fa. lum. pe. cor. i. aliquatūla ip̄ob: 2 de riuat ab imp̄obus.

Imp̄obus: p̄bus cōpo. cum in: 2 b̄: imp̄obus ba. b̄. i. non p̄bus vel in sat̄abilis: ip̄oban: p̄suerans. vnde Labor ip̄obus: ois v̄nd̄. 2 b̄: ip̄obus quasi instans p̄a b̄enti: 2 ē etimo. 2 comp̄at: vnde improbe sus. siue. ad uer. 2 h̄ec ip̄obitas tis. vt b̄: in Sc̄i. i. Imp̄obus est al quis verbi factiq̄ p̄teritus.

Imp̄optu. i. manifestu: s̄: magis sunt duę partes. Vñ de in p̄romptus.

Imp̄operis: ab impero ras. qđ ppo. ex in 2 p̄pero de riuat hoc imp̄operis ris. i. conuittum: dedec̄: iniuria vt derisio. Vnde p̄s. Imp̄operis imp̄operatū tibi. cecide runt super me. Jacobi. i. Qui dat oibus abundanter 2 nō ip̄operat: q̄ deus dat est bonitatis. q̄ oibus comitatis q̄ abundanter largitatis: q̄ non imp̄operat: est summe curialitatis.

Imp̄ouisus fa. sum. ex in: 2 prouisus componitur: et est imp̄ouisū qđ non p̄p̄uideretur: sed subito accidit quod sit: 2 produ. ul.

Imp̄rudens pe. pdu. in prudens uide.

Imp̄ubeo bes. in pubes bis. uide.

Imp̄uber ris. pdu. pe. exponit in puber.

Imp̄ubes bis. in puber uide 2 in pubis.

Imp̄udēs: ex in 2 pudēs componitur: 2 est imp̄udēs non pudens: non verecundus: cui pudor 2 pudicitia pro cul est. D̄asi. viij. Consurget rex impudens facie: et cor. pe. vnde Quidi. de arte. Si doctus uideare rudi: p̄t̄u lan sue pudenti.

Impudicus: pudic̄ compo. cū in. et b̄: impudicus ca. di. i. adulter obscenus. Quidā tñ dicunt q̄ ipudicus cō po. ab in et podice: q̄ podicē. i. fororē dicit: qui turpitu dīnē infert. Et cōparat: vñ impudice cūa siue. aduer. 2 h̄ec impudicitia t̄g. et impudico cas. i. impudicū facere: inestare. Et est actiui: et pdu. di. Vnde Quidi. ex. Illa cū pietatē mea p̄d̄busq̄ pudicis. Et scias q̄ duplex ē im pudicitia. i. sp̄ialis et carnalis. Sp̄ialis est q̄ per deas cationē cogitationū intus tñ agitur. Carnalis est q̄ cor poraliter agit seu complet. Sit autē mult̄ modis. nā mō

pervisū: modo per auditū: modo per tactū: modo per cogitationē: modo per locutionem: modo per operationē
Calibus fomentis nutritur et exercetur libido: et potest anima separari a deo.

Impulsus sa. m. i. valde pulsus vel int^{us} pulsus: ab impello lts. d. i. hic impulsus sus. substantiue.

Impunis: ab in et punitio vel poena cōpo. Impunus na. nū. i. hic et hęc ipunis et hoc ne. in eodē sensu. i. nō punit^{ur}: sine poena: et quōdā impunis dicitur immunis. et ide impune et imponit aduer. et hęc ipunitas tatis. et est impune sine poena. liber: sine vindicta: et impune nō cedit. i. nō hęc succellum: vel nō accidit sine poena.

Impunitus ta. m. i. nō punitus: et ppo. ab in et punit^{ur}.

Impurus ra. rum. i. nō purus. et cōparat impur^{us} rior. simus. Vñ impure rius. sine. aduer. et hęc impuritas tie et compo. ab in et purus: vel potest componi ab in et puro ras. et ab impurus derivatur impuro ras. i. impurum facere: et produ. pu.

Imus ma. mum. id est depressus. infimus.

ante 3

In prepositio quandoq; cōstruitur cum actō casu: aliqui cum ablatō: aliqui cum vtroq; simul. septē autē modis pstruit cū actō tñ: sex cū ablatō tātum. Tribus cū vtroq; indifferēter: et sic in vñ ppo. et vñ. modis cōstruit cum casibus. Quoties autē in significat motū de loco ad locū: cōstruit cū actō tñ vt vado in vabē: vado in ecclesiā si sum extra. Itē quotiens in ponit p cōtra cōstruit cum actō: vt vado in hostes. i. cōtra hostē. Item in ad alterum dico. i. cōtra ad alter. Item quoties significat idē determinatā infinitatem pstruitur cū actō tñ. vt ps. Dñs regnavit in eternū: et iusti in ppetuum vñt. Item quotiescūq; in cōsignificat diuturnitatem pstruit cum actō tñ. vt Vñs quā hic vides in lō gos dies est: et iste ppheta et in magna tpa: et ibi: vt habet in lōgitudine dierū. Item quotiescūq; ad in subintelligitur vñs: cōstruit cū actō tñ: vt qui odit aīam suā i hoc mundo: in vitā eternā custodit eā. i. vñs ad vitā eternā. et ibi. Sed cui credidit et cert^{us} sū q; potēs est depositi mēi servare in illā diē. i. vñs ad illā diē: et vado in mōtē. i. vñs ad mōtē. Itē quotiescūq; in ponit pro iuxta cōstruit cum actō tantū: vt isti cōtēdebāt iuxta regem in hęc modum. i. iuxta hęc modum: et ibi. Misit ad ezechīā in hęc verba. i. iuxta hęc verba. Item quotiescūq; in ponit p super: cōstruit cum actō tñ: quod videt esse tñmō cum liber ostēdit ab aliq; expolit^{us}: vt Beda in Matthēi. i. sup. matthēi: et sic septē modis cōstruit cū actō tñ: sex autē modis cōstruit cū ablatō tñ. Nam qñtēscūq; in significat motionē fieri in eodē loco: pstruitur cum ablatō tñ. vt milites currunt in civitate. ego curro in campo. Itē quotiescūq; in significat permanentiā in eodē loco vel in re aliq; cōstruit cum ablatō tñ: vt sū in domo: sum in lecto: sum in cogitationē: dormio in lecto. Itē quotiescūq; in ponit p inter: cōstruitur cum ablatō tñ: vt benedicta tu in mulieribus. i. inter mulieres. et ibi: accepisti bona in holibus. i. inter holēs. et ibi: quibus vocati estis vos. i. inter quos. Itē quotiescūq; in ponit p intra: cōstruit cum ablativo tātum vt oratio mea in sinu meo cōvertet. i. intra sinum meum et ibi. Nec cōdussit me in manibus inimici. i. intra man^{us} Item quotiescūq; in ponit pro cum: cōstruit cū ablatō tātum: vt in baculo meo trāsiui iordanē. i. cum baculo meo Itē quotiescūq; in ponitur p ante cōstruit cum ablatō tñ vt dirigatur dñe oratio mea sicut incēsum i: cōspectu tuo id est ante cōspectū tuū: et ibi. Hoc est mirabile in oculis nostris. i. ante oculos nostros. Cum vtroq; casu cōstruitur indifferēter: quotiescūq; in ponit pro super cōstruitur cum actō. vt Loquetur pacem in plebem suam. i. super plebem suam. Cum ablativo: vt milit deus filiū suū in terris. i. super terras. et ibi. Facta cogitasti tuum in domo: id est super dominum. Item quotiescūq; in ponitur pro per: quādoq; cōstruit cum ablatō: quādoq; cū accusativo. Cum actō quādo significat localem transitionē: vt aperite mibi portas iustitię et ingressus in eas id est per

eas. Cum ablativo quādo notat administrationem: vt Multis modis multisq; modis olim deus loquens patribus in ppheta. i. per pphetas. Item quotiescūq; in ponitur pro ad: cōstruit quādoq; cum ablativo: quādoq; cum accusativo. Cum actō quādo localem motionē designat: vt impulit in latus tuū: id est ad latus tuum. et vado in hostes. i. ad hostes. Cum ablativo: vt dñs erit in latere tuo id est ad latus tuum. ita dicit Aug. fm autē Arist. sic distinguitur mod^{us} de in. Nā primo modo dicit aliquid ē in aliquo sicut pars integralis in suo toto: vt dicit^{ur} in manu: partes in domo. Secundo modo vt totum integrale est in suis partibus: vt domus est in pariete: tecto: et fundamento. Tertio autem modo sicut species in genere: vt homo in alai: et vñ universaliter quodlibet iserius in suo seperiō. Quart^{us} modus essēdi in dicitur sicut gen^{us} in specie: vt alai in hole. et vñ quodq; diffinitō in suo diffinito Quitus mod^{us} essēdi in aliq; est sicut forma ē in materia Et iste qñt^{us} mod^{us} subdividit^{ur}: q; quēdā est forma substantialis: vt aīa ē forma substantialis hoīs. Alia autē est accidentalis vt albedo ē forma accidentalis hoīs. Et prima es rū dicit^{ur} pprie ē in: sicut est forma in materia: et aīa i corpore. Alia dicit^{ur} ē in: sicut accidēs in subiecto: vt albedo in pariete: et calor in corpore. Tertius modus essēdi in est sicut aliquid in prima causa efficiēte: vt regnum in rege. Septimus modus essēdi in: est sicut aliquid in fine sicut virtus in beatitudine. Octavus modus essēdi in est sicut aliquid in vase: et vñ universaliter sicut locati in loco Hos autē octo modos essēdi in distinguit arist. in pñsica sua. Hoc autē assignat novē: q; subdividit quintum modū in duos: vt dictum est.

Et apertius: & brevius potuit aperiri constructio ppositionis in. Nā tñc actō iungit^{ur} qñ significat mutationē loci: tēporis: aut subiecti. aut quādo denotat diuisionē: aut quādo contra aut erga: quādo accedere potest vñs. Non tñ dicam idem esse: vado in mōtem aut in templum: & vñs ad templum. Nā in tēplum non vadit qui ingredi non vult: sicut vñs ad templum multis ire licet quibus vetitū est ire in templum. Cum ablativo cōstruit quādo quietem aut motū in loco: tēpore aut subiecto notat. vt sum in tēplo: in die nouissimo. Albedo est in pariete. Vtriq; autē scdm diuersos respectus deferuit. Nec idem est in baculo quod notat innixū aut incubentē baculo & cum baculo transire: quod notat baculū fuisse comitem in transitu: nam si instrumentum notet: latitium non sit.

Inaffabilis. affabilis. cōpo. cū in: et dicit^{ur} et hęc inaffabilis et hoc le. i. suavis et austerus ad loquēdum.

Inalto tas. taul. tare. i. in altum extollere: et compo. ab in et alto tas.

Inalo as. aul. are. i. valde alare: et ppo. ab in et alo as.

Inanis: ab in et vanus cōpo: hic et hęc inanis et hoc ne. quasi iuanus. i. valde vanus: et cōparat: vñ hęc inanitas tis. et inanio nis. nūl. tre. i. inanez facere: annihilare: eua cuare: depumere: diminuerē. et est actiū cum omib^{us} suis cōpositis: et pdu. a. vñ Cato. Hoc faciunt nulli q; gloria verat inanio. Et vt dicit maximus differunt inane et vanū: quia vanū est quicquid nullū pōderis aut virtutis firmitate pñst^{ur}: Inane ē quicquid cū seculo pñte deficiens vel vitā non transit eternā. Quicquid em p carnali honore laboratur corruptibil^{is} cum carne dilabitur.

Inarro ras. raul. rare. i. in arrā p aliquo dare: et cōponitur ab in et arro.

Inauris: ab in et auris ppo. Inauris ris. i. annulus qui in aure pforata gestat. Itē in aures dicitur filacteria idolorum sicut dicit glosa sup gen. xv. ca.

Incarcero ras. raul. rare. i. in carcerē ponere: et cōpo. ab in et carcer ris.

Incarmo nas. anl. are. verbi actiū. i. inducere carnē. Vñ incarnatus ta. ff. a quo hęc incarnatio onis. et cōpo. incarnatio nas. ab in et caro nis.

Incassum: ab in et cassus sis. compo. incassum aduer. i. frustra sine causa. quasi sine cassibus: sine quibus venatio inanis est: vel compo. ab in et cassum aduer. qualitat: fm Hug. p. ap. etiam di. Incassum irritum frustra infructuose sine causa.

Incastratura re. di. incauatura lignorum per quam mutuo sibi copulant: sicut patet in extremitatibus asseru cōtinuatoru: et di. incastratura: quia in eo quasi i castro vñtur ligna: et munitur.

Incrustatio aut incrustatura forte scribēdū fuit.

Incanctum sit. in encanctum exponitur.

Incedo: ab in et cedo dis. cōpo. incedo cedis si. sum. dere. id ē ire: et est nobilit: et regit post se nrm: vt cedo su premus: vide plenius de hoc in tertia parte: vbi agit de regimine in ca. de nō casu.

Incenatus ta. tum. i. non coenatus. Dasi. vi. Et abist rex in domū suam et dormiuit incenatus.

Incendo dis. di. si. i. valde accendere: verbū actiū ē et componitur ab in et candeo des. sicut et accendo dis. et succendo eo des.

Incenens. ab in et cena cōpo. hic et hęc incenens et hoc ne quasi sine cena. i. letunus: et pdu. pe.

Incensum si. i. tpus: ab incendio dis. di.

Incesum dum per se ponitur: ab ecclesiasticis sub intelligit thus. alioquin significet calore affectū: vt aenei. iiii. His dictis incensū animū inflābat amore

Incentiuus: ab incendio dis. dicitur hic incentiū⁹ na. num. et hoc incentiū ut. quod incendit vel estus libidinis: et pdu. penul.

Incentor: ab incendio dis. di. hic incenior ris. Vñ dicit Plido. Incenior di. ab eo qui incēdat atq. inflāmet. Et addit. Incenior em qua praua suggestionē cor alioq. succendit: et persuadendo inflāmat.

Incesso sis. si. i. situm. verbū actiū. i. prouocare ab in cēdo des. di. Vnde dicit Boenus. Tu solebas incessere presentem formam.

Incesso cum accusatiuo est prouoco: cum datiuo quasi appetitū ac voluntatem facio: vt incessit mihi libido &c.

Incessus. sus. si. i. litio ab in cēdo dis. incēsum di.

Incestus: Castus vel castos compo. di. in: et di. incest⁹ fia. situm. quasi incastus: qui cū moniali: consanguinea vñ cum virgine cōcubuit: vñ hoc incēstū sit. et incestus sius. si. i. talis cōtus illatus: et incesto sias. verbū actiū. i. latēter ludicare fm Hug. vide in raptus.

Incobatiū verbū desinit in sco: et siq. in itū actus vel passionis sui primitiu. vt plenius dixi in tractatu de speciebus verbor. in ca. de verbo incobatiuo.

Incobo as. aut. are. atum. i. incipere. vñ incob⁹ ta. si. i. inceptus. Vñ incobatio onis. i. inceptio. Itē ab inco bo incobatiuus na. uñ. i. inceptiuus.

Incado is. di. dere. sup. car. i. i. valquā ptē cadere: vñ in Luc. x. c. f. Incadit in latrones. et compo. ab in et cado. dis. et cor. a. Itē inuenit incado dis. di. si. i. dere. qd cōpo. ab in et cēdo dis. di. et produ. a. vñq. vñ. verus. Qui putat incidit: incidit ille cadens.

Incdeo es. ut. tum. i. vocare: cōmouere: prouocare: ab in et cēdo es. ppo. Itē di. incdeo is. ut. si. i. ab in et cēdo is.

Incincta te. sce. ge. i. pgnans: quasi sine cinctu: qd p dicitur foriter vterus: nō pmitur: et ppo. ab in et angio gis.

Inciētus dicitur non cinctus vulgo tñ dicit mulier vinculo naturę cincta incincta quasi multū aut ius cincta: aut non cincta foris: qd vterus grauidus cincturam fugit.

Incido ds. exponit in indeo es.

Incipio pis. cept. ceptum: ab in et capio pis cōpo. et cor. a. Inuenit etiam incipit verbū impersonale. Nota qd sit quedā verba impersonalia non simpliciter sed ex adiuto quę sequunt cōstructiones illorū verbor. impersonalium quibus adiungunt. i. incipit: solet: debet: desinit: potest: vñ oratis incipit interesse legere. Sicut plenius dixi in tertia pte vbi agit de verbis in. de verbis impersonalibus

Indescriptus ta. tum. i. termino carens qui circūcludi nequit: et deriuat ab in circūscribo bis. et scias qd p pte corpus a loco circūscribit: alia vero vel angelus nō circūscribunt: p pte et absolute loquendo: tñ respectu dei et angelus corpus di. et circūscribit. Vñ di. Diego. et mittunt igitur angeli et assistunt: qd si circūscriptus est angelicus spiritus: summ⁹ tñ spiritus ipse qd deus est circūscriptus non est. Angeli itaq. missi ante ipsum sunt: qd quilibet missi ad ipsum currunt. Proprie tñ angelus nō ē in loco esse nisi diffinitue: qd ita est in vno loco qd non est vbiq. vel in pluribus locis. Sed de vbiq. est essentia liter phtialiter et potentialiter.

Indesiuus na. uñ. i. nō i tēpore sectus vel imaturus vñ supfluous: et deriuat ab in cēdo dis. lora. in odio. vt gaudet in cēdo decerpens pira. et hoc in cēdo si. i. potest di. d substantiue superflui illud qd incidit de aliqua materia: vide etiā in p ficius.

Indito tas. compo. ab in et cēdo tas. vide in cēdo tas.

Indemens: ab in et cēdo mens ppo. indemens tis. ge. ois. vñ indēmētia tiq. et di. indemens: inextorabilis: crudelis: imitatoris: spius: et pdu. dce. Vñ in Auro. di. Do nec honorat eas summi cōmentia regis.

Indino: ex in et cēdo as. cōpo. indino as. aut. are. quasi inus cēdo. i. reflectere. vñ hic et hęc indinis et hoc ne. et indinus na. num. idē et hoc indinatorū ris. et pdu. di. idi no. vñ i auroa di. Tūc caput inclinat emissus spūs exit.

Inditus ta. tum. in cēdo exponit.

Indudo dis. in claudio dis. exponitur.

Induntor aris. atum. i. cōcubiti part: et compo. ab in et cēdo: inuenit etiā induntio as. verbū actiū per clunes incuruare vel eleuare.

Et vox & res expositione indigna.

Indusor ris. mar. ge. et hic indusou⁹ ris. di. ille qd vidno rñ claudit pecora p forefacto: et di. ab idudo dis. fz Hug. **I**ndusor etiā potest dici qui aliquid includit: sicut aurifaber qui includit gemmā in anulo: et produ. pe. indufor tam in nō qd in genituo.

Incola le. ab incolō lis. di. hic et hęc incola le. cōs ge. et cor. pe. i. aduentitus: incola em non indigena sed aduenā designat: vide in quilius.

Incolatus: ab incolā dicitur hic incolatus tus. tui. id est inhabitatio vel mansio: vñ de propheta. Iheu mihi qd incolatus meus prolōgatus ē: id est inhabitatio: peregrinatio. mansio.

Incolo lis. in colo lis. exponitur.

Incolumis: ab in et columis vel columna compo. hic et hęc incolumis et hoc me. idē quod columis: et est ibi in nō priuatiu: sed augmentatiu et intensiu: quasi valde erectus: fortis: stabilis: alacer: et comparat. inde hęc incolumitas tis. i. sanitas: alacritudo.

Alexander videt a colus deducere: & tam secunda in mus qd tertia in mis reperiri: sed errat authore verulano. Neq. simplex in vsu ē & forte a columē nascitur: vt sit incolumis qui in columine seu culmie ē.

Incomido as. in comiclum di. exponitur.

Incomodo das. in comodus exponitur.

Incompētēs compo. cum in et di. incōpetens tis. ge. ois. i. conueniens: et comparat incōpetens tior. si. i. vñ hęc incōpetentia tiq. i. in conuenientia: et cor. pe.

Incōplexus: ab in et plexus compo. incōplexus ta. xñ. i. nō complexus: vñ a dialecticis terminus complexus di. qui cōstat pluribus dictionibus: vt homo albus. Terminus vero incomplexus dicitur ille qui vnica dictione contentus est: vt homo

Incondninus: ab in et condninus componit incondninus na. num. id est incongruus nulli cōcoris: in quo discordant mores inter se et alio. et comparatur incondninus nior. si. i. vñ de inconnenitus. si. i. aduerbium: et hęc incondnitas tatis.

Inconditus id est incomplexus: inordinatus: impositus: rudis fm Hug. et produ. Item potest eam corripere: sicut conditus potest corr. et produ. penul. vide in cōditus et in interiectio.

Indictio: ab indico cis. derivat. hec Indictio onis. Id ē editio v^l annūciatio siue editiō. Dic potest queri quid sit Indictio: 2 ad quid sit inuenta: 2 vnde inoleuit con suetudo vt in dictiones vocarentur: 2 vbi fument exordium: 2 qualiter Indictio possit inueniri. Indictio solet appellari Indictionū dñus. i. quindēcim annorū temp⁹. Quādo etiā Indictio appellat quilibet ann⁹ illi tēporis: vt p^{ri}mus annus vocat p^{ri}ma Indictio. 2 secund⁹ secūda: 2 tertius tertia: 2 sic per singulos ānos: sicutq; ad qñdecimū annū Indictionis venies rursus ad p^{ri}mū anni p^{ri}ncipiū reuoluunt. Qñq; etiā olim dicebat Indictio illud tēp⁹ in q^o cōstituta tributa p^{ro}soluebant romānis. i. spaciū annorū quinq; Indictiones inuenta sunt ad notādū quo tēporē aliqd sit actū. Et inoleuit talis cōsuetudo a romanis: 2 talis appellatiōis ratio ab eis sup^{er}sit exordii. Romanis em debellato orbe: 2 sibi tributario facto triplicē ordines tēporū ad triplex gen⁹ tributoz p^{ro}soluendū p^{ro}sp^{er}perunt. Erat em editiū in vniuersos dñiōi eozū subditos: vt sēp^{er} infra. xv. annos auro vel argēto: p^{er} ferro: soluerent tributa: 2 hoc tali ordine. Cōstituerāt em sic romani vt p^{ri}mo quinquēto soluerent aurū 2 argenti ad sustentādā rempublicā: ita illi quinq; anni dicebant p^{ri}ma Indictio. Deinde in alio quinquennio. i. in alijs quibz annis solueretur q; 2 huiusmodi metallū ad faciendas imagines v^l lustribus viris qui p^{ro}meruerant 2 ad depingenda forma facta eoz vt esset in memoria: vñ finitis p^{ri}mis qñq; annis in principio septi anni fiebat Indictum: vt deinceps solueret q; 2 isti quinq; āni dicebant sēda Indictio: i. tertia Indictione soluebat ferrū ex q^o fiebat arma ad debellādōs

hostes. unde finita secunda indictione in principio vnde decimi anni fiebat edictum: vt in illis quinq; annis folueretur ferrum. Ultra aut numex quindecim annor; nō pcedebant: et appellatū est hoc tēpus quindecim annor; in dictio vna: vel indictionū vnus cōd? in quo plenarie mūdus expleuit quod a romāis indictū erat: sicut aut romāni actiones suas notabiles p indictiones annotauerunt: sic ecclesia romana adhuc spūalia p solūes tributa notabilia facta p indictiones psequit annotare. vñ adhuc singulis annis paschali festo cū āno dñice incarnationis in cereo annotatur annus pñtis indictionis. Anni siquidē ab incarnatione dñi indictio q̄s et pacē et pcurrentes. Romē quoq; et tēpus punctis in paschali cereo annotant. Cereus aut renouatus et illuminatus significat xpm resurgētem a mortuis in carne gloriose splendore diuinitatis illustratū. Cera em carnē xpi designat: et lumen deitatem. Anni ergo dñi et cetera pñdicta in cereo conscribunt: qm actiones holm et successiones tempōr ex xpi dispositione ordinant. Sumit aut cūctus indictionū exordiu ab octauo kalendas octobris supple fm antiquos. Indictionē aut sic inuenire poteris. Sume ānos dñi: et quotquot fuerint in pñti anno: his adde tres annos qui pñcesserant de indictione illa in qua natus est dñs. Natus est em dñs in tertia indictione siue in tertio anno cūcti indictionū: et totā illam summā pte p quindecim: et quot anni remanserint ipsa est indictio pñtis āni. et si nihil remanserit est indictio qñdecima. et postea redi ad caput: q indictio nō excedit qñdecim annos. De hoc tales traditū versūs. Si tribus adiunctis dñi diuiserit annos: pter quos datur indictio certificata. Si nihil excreuit qñdena indictio currit. Sed hic nota q anni dñi renouātū in kalendas Ianuarij siue in natiuitate dñi: sed indictio renouatur in octauo kalendas octobris: et sic anni dñi pcedunt nouem mensib; unde versūs. Mensibus hancor; nouē dñi pcurrit ānus. et ideo si pputas vel qris indictionem a natiuitate vsq; ad octauas kalendas octobris: iungas tñ duos annos āno dñi et si qris de ea ab octauo kalendas octobris vsq; ad natiuitatem dñi: iungas annos tres. Nota insuper q indictio in alijs significationibus inuenitur a pñctis: sicut in iij. Reg. ca. v. vbi dicitur. et erat indictio triginta milia virosū. i. summa eor; q indicebātur. vel hic sicut exponitur in hystoria q forte indictio est ibi determinata holm collectio: sicut est cohors et legio. Itē indictio pro exactione vel pcepto graui vel intolerabili ponit in. ij. lib. Esd. c. x. vbi dicitur. Nec vlla alia indictio irrogetur et. Item inuenitur indictio casus ablati huius nominis indicium cū. sed tunc scribitur sine t. et cor. pe. Unde Quis. in ept. Eml net indico prodita flamma suo.

Indictus. ab indico cō. deriuatur indictus cō. cū. id ē pceptum vel annundatū. vnde Esdre. ij. lib. ca. iij. a Sed nec indictio est. i. nondū impatio vel annundatio.

Indicus ca. cum. pe. cor. in india exponitur.

Indifferens. ab in et differens componitur hic et hec et hoc indifferens. id est non differens sine differentia. idē vel similis. et comparatur. vnde indifferenter tius. siue. aduerbium. et hec indifferencia tē. id est identitas vel expressa similitudo.

Indigena nē. cōmunis generis. penultima correpta vide in inquilinus.

Indigeo. ab in et gegeo componitur. indigeo ges. gū. d. interposita et e. mutata in i. cor. et dicitur indigere quasi valde egere: vel intus egere. Unde indigens tis. et a datuo indigenti addita a sit hec indigentia tē. id est paupertas egestas.

Indiges. ab indigeo ges. deriuatur hic et hec indiges tis. i. deficiat. Proprie quidē indigetes dicunt de hominibus facti dñi et immortales. et dicunt indigetes p contrariū ab indigeo ges. q nullius rei indigeat. Vñ qlibet dñi dicitur qñq; indigetes: s; improprie et abusive. vel indigetes dñi quasi inter deos agentes. i. puerantes: vel quasi de die in diē agentes. i. pñdentes. vel quasi numerum dierū augētes: vel qñ inde geniti. i. ex terra. ge. em

terra dicitur: sed omnes iste sunt etimologie. et deriuatur ab indigeo ges. vt dictum est. vel indiges fm quosdā dicitur ab indigito tas. Et dicebātur indigetes dei apō antiquos quos nominare non audebant.

Indigetes. in indiges getis. exponitur.

Indigestus sta. stum. exponitur in digestus.

Indigito tas. in digitus exponitur.

Indignus gna. gnum. in dignus vide.

Indigus ga. gum. pe. cor. i. indigens ab indigeo ges. deriuatur. Virg. ops aut indiga nostrē.

Indipiscor eris. indeptus sum. id est acquirere. et cōponitur ab in et adipiscor.

Indiscretus ta. tum. id est inidplens nō facundus non eloquens.

Indiuiduus dua. duum. ab in et diuiduus componitur indiuidu? a. um. vnde hec indiuiduitas tis. Et scias q indiuiduū dicitur tribus modis vel carentia partium: vt atomus. vel duritia: vt adamas. vel quia p inferiorem suę naturę philosophice diuidi nō pōt vt socrates.

Indo. ab in et do componitur indo dis. didi. dū. inde. i. imponere: immittere: inferere: inferre: inducere: sine foras emittere. et dicitur in dere quasi intus dare.

Indocilis. ab in et docilis componitur hic et hec indocilis et hoc le. penultima correpta. id est non docilis qui nihil discere potest. Sed indoctus cō. cū. dicitur qui nō dum didicit. sed tamen discere potest.

Indoctus. in indocilis exponitur.

Indoles. ab in et dolus dicitur hec indoles lis. pe. cor. quasi sine dolo. i. etas iuuenilis: igenis: origo: pgenies. proprie tamen indoles est signum vel intus futurę pbitatis: quod sepe ppendit in quibusdā pueris. q aut dicitur indoles quasi intus vel intus olens etimo. est.

Immo natura. nam indoles est qualitas innata: tam pñs q futura.

Indorso. ab in et dorsum componitur indorso sas. sas. ul. sere. id est supra dorsum ponere: quod vulgo solet dici intersellare.

Indubitato. in dubitatus exponitur.

Induce. ab induco cō. quod est introducere deriuatur hec induce aris. et dicuntur induce quasi inducta oia. vel ppo. ab in et dies et oia. vnde induce quasi in dies oia. et sunt inductę ptes fœderis vñ inductarius ria. rii. et hic et hec inductalis et hoc le. vt hoc est tps inductale. i. in q habentur vel dicunt haberi induce. et inductio as. i. differre per inductas: vel inductas facere et constituere.

Inductio onis. fœminini generis. est qdā species argumentationis apud logicū. et fm hoc sic describit. inductio est oratio p quā sit pgressio a particularibus ad vniuersale: vt hic sores currit. plato currit. et sic de singulis. ergo omnis homo currit.

Inducula lē. penultima correpta. id est indumentum ab induo is. dicitur.

Indulgeo. algeo ges. ppo. cū inde vel in. et interposita d. dicit indulgeo ges. si. sum. vel indultus. et habet diuersas significationes. Indulgere em accipit p gñam pcedere: vt papa indulgit mihi hanc pñtem. Itē indulgere. i. opam dare vt Indulgere gule noli quę vētris amica est id est opam dare vel pñtē. Itē indulgere. i. remittere vt indulge nobis dñe pñā nostra. et tunc dicit indulgere qñ inde algere. i. postea cessare a notitia et memoria fœfacti. et in prima significatōe est actiū: in alijs vero neutrum. De indulgentiis ecclesię dicam in purgatorium.

Indumen nis. ab induo is. dicitur hoc indumentum nis. quicquid induimus. Ioseph. in. x. vij. Quādo ciuitatē intrabat priuatus indumibus utebatur. vnde hoc indumentum ti. et pdu. pe. indumē in nrō: s; in grō eam cor.

Induo. ab in et duo is. quod est soluo cōpo. induo is. postq; em indutus est aliq; qñ solutus et expeditus est: vel ad aliqūd opandum: vel vt se totum videre pbeat: quod non est cum sit nudus.

Indupator aliqñ dñi impator interposita du. cā metri: quia in herolico carmine impator stare nō pōt. Et est ibi epenthesis: quędam figura metaplasmī.

vñ dñc̃t̃ Isai. xxvj. c. Uideat̃ et pfundat̃ zelates populi: et
ignis hostes tuos deuoret. Uñ uellent oēs bestos eē dā-
natos. t̃ara enī iud̃a erit in dānatis et populoꝝ gl̃a

inuiderebunt cū ipsi sint in summa miseria. Et cū etiam in hac vita hoc accidit crescēte inuidia: s; tñ minus inuidēt p̄p̄inquis q̄ alijs: q; maior est eoz poena si oēs p̄p̄inquis p̄narentur: q; alijs saluarent. Et si aliqui de suis p̄p̄inquis saluaretur. et exinde fuit q; diues perit fies suos a dānatiōe eripi. Crebat em̄ q; aliqui eriperēt: maluisset tamē fies suos cū oib; alijs dānari. Et scias q; q̄uis ex dānatoz multitudine poena singuloz augeat. tñ i tñ supercre: scit odiū et inuidia q; eligūt tozq; magis cū multis: q; minus soli. ¶ Potest etiā hic q̄ri. Natura intellectualis ordinata est ad beatitudinē cui⁹ est capax: sed in demonibus manet natura intellectualis post peccatum: ergo nō sunt adeo obstinati q̄n possint bonum velle et beatitudinē consequi. Ad hoc respondeo q; in demonib; remanet naturalis potētia ad bonū: sed remota et indisposita: p̄ cōtrarium habitū deprauata qua bene possent facere si vellēt sed velle non possunt: quia habitus malitiae ab eoz volūtate remoueri nō pōt q̄iā in statu viē nō est. De hoc etiā in poena vide. ¶ Item pōt q̄ri. an meli⁹ sit nō esse q̄ male esse. Ad hoc dico q; melius est nō esse q̄ male esse. ¶ Alii dicūt. Vero tractans illud. Boiere. xx. c. Maledicta dies in qua nāt⁹ sum. Delius inq; est nō esse q̄ male esse. Alii dicūt beatus Bernar. in. xxxviii. fmo. tractās illud cāticum. Si ignoas te o pulchra iter mulieres egredere et abi post greges sodalū tuaz di. Boies qdā merito ignorāte ignorat. i. reprobant. et ad tremēdum illud iudicium stare: et igni p̄petuo trahi hñt nō autē et pecudes. nec dubiū est fore deterius his q; sic erūt q̄s q; oīno nō erūt. Delius fuerat ei inq; dñs: si natus nō fuisset homo ille. Nā vti q; si natus nō fuisset: oīno dānatus nō fuisset ille homo. Sed p̄bi gfa aut pecus aut alia quēpiam creatura q; qñ iudiciū nō haberet: ad iudiciū nō veniret: ac p̄ hoc nec posteriorē ad supplicii puto. q; in p̄st vita si bene aduertat posteriorē ire pecubus holcm iudicabis: an nō. si qdem ip̄is bestis tibi videtur quodammodo bestialior esse hō ratione vigēs et ratio nō viuēs. Nā pecus qdem si seratione nō regat: excitationē h; a natura a qua hoc ei peritus mun⁹ negatū est. hanc nō h; homo cui ab ipsa speculatio rogatus donatū est. Merito p̄inde eo ip̄so cēsetur hō egredi: et post ire gregalibus animantibus q; soli hoc alai p̄uersione degeneri iura nature trāsgrediēs: ratio nō cōpos: ratione expta: moribus: et affectu imitat. Cōtinuē ergo tri post greges hō et nūc qdem deprauatiōe nature: postmodū aut etiā extremitate poenē. Ite Bernardus. Boetius etiā dicit. Ceteris animantib; sese ignorare natura est: hominib; vicio venit. Ite nota q; nō esse potest dupliciter considerari. Vno modo p̄m se: sic nullo modo potest esse appetibile: cū nō habeat aliquā rationē boni: sed sit boni pura priuatio. Alio modo pōt considerari in quātum est ablatiū poenalis vel miserie vup: et sic nō eē accipit rationes boni. Carere em̄ malo est quoddā bonū vt dicit p̄l. v. et. i. p̄ hūc modū melius est dānatis non esse q̄ miseris esse: et p̄m hoc dānati p̄st eligere nō eē p̄m deliberatā rationē. ¶ Et scias q; vīg ad infernū sunt miliaria tria milia ducenta et quadraginta quinq; secundum illos qui ponunt infernum in centro terre vel etiā in tra. Hoc vltimum quod est de mensura inferni verisimile non est vt aquarum docet modus. ¶ Infero fero. tult. illatū p̄o. ab i et fero fero. Et dicitur i ferre i ferre vel i mittere. vñ dñs ad thomā ait. Infer digitū tuum huc. et in ferre est p̄tra ferre: irrogare. et p̄tinet ad malum. mala em̄ inferunt. i. cōtra ferunt. Et p̄m hanc significationē inueni in dialectica inferre. i. cōcludere. i. latio. i. p̄dusio. Cū em̄ aliqui p̄cludit inferitur. i. cōtra oppositionem vel optulionem altius fertur. vñ p̄ductio quē est signum conclusionis dicitur illatū: quasi contra portatū. ¶ Inferum ti. ge. neu. vinum quod altari offertur vel libatur. et componitur ab in et fertum quod est oblatio quēdam. vel deriuatur tñ ab infero fero. ¶ Inferus ri. masculini generis. pro inferno vel p̄ deo in: femali. i. pro deo mortuoz vel p̄ manibus. sicut supus

pro deo cēstet vel p̄ deo vinoz. et deriuatur inferus ab infernus. et cor. se. ¶ Infessus. ab infiteor teris. dicitur infessus sa. sum. id est non fessus. ¶ Infestus. ex in et festus idem quod irat⁹ infensus: cōtrarius: molestus: inquietus. et dicitur infestus quasi non festus non festus et p̄paratur infestus iroz. simus. vñ in feste stius. sime. aduer. et i festo stas. stant. i. molestari: aduersari: infestum esse alim. et est actiuum. et constructum cum accusatiuo. ¶ Inficere arum. in infidol vide. ¶ Inficio cis. feci. factum. etan et factio componitur. et dicitur inficere: deturpare: tingere: repellere: informare: et pertinet ad p̄p̄ietates intrinsecas. et cor. si. ¶ Infidol arie. infidatus sum. p̄o. ab in et factio. et vñ infidari quasi nō facere. nō esse factū. p̄tendere. i. negare. et p̄p̄ie quod verū est quasi nō fatere factū: sed p̄tra p̄tatem mendacio niti. Et est p̄p̄ie infidari rem debitā denegare cū a creditore deposcit. idem et abinratio. i. rei credere abnegatio. vñ quidāz. Inficit infidens: qui denegat inficiat. et ab infidol hē inficē infidatū. i. negationes. ¶ Infidus da. dum. an fidus est. ¶ Infimas. ab infimus dicitur hic et hec infimas atis. et dicuntur infimates infimi. et minores in populo. quod autem infimi vel infimates dñr quasi in fine positi est. ¶ Infimo. ab infimus dicitur infimo mas. penultima cor repta. et est infimare: depumere: subtus ponere. vñ de infimatus ta. tum. ¶ Infimus. infra est aduer. loci. et p̄paratur infra rior. si mus. vñ inferius infime aduerbium. et est differentia inter infimū et infimū in greci. Infimus ordine sit infimus a ille loco. et ponitur infimus p̄ defecto vel infra posito. potest etiā infimus eē verbū. et p̄du. si. vide in infio si sit infim⁹. ¶ Infinitus ua. num. in finitus exponitur. ¶ Infinitus ta. rum. in finitus exponitur. ¶ Infio. ex in et fio componit infio fio. sed mō nō est i vñ vñ infio. i. p̄mo de gñatiōe. Infimus trāstantē aliqui tāgere nos: sed nos nō cum. Plato etiā hoc verbo vñ. Infimus ergo. i. dicimus. et p̄du. si. p̄p̄. vero dicit. Infio sit ceteris deficit. antiq; tñ infio dicebant. i. incipit fari. Non aristoteles neq; plato sed interpretes eorum in finus vsurpatus est. ¶ Infirmus. ab in et firmus p̄o. infirmus ma. num. i. nō firmus. q̄si sine forma. i. sine calore. et p̄paratur mīoz. simus. vñ in firme mīus. sime. aduerbū. Inuenitur etiam infirmus apud antiquos. vñ in lib. sapientie. c. iiii. Infirmiter posita a v̄to cōmouebūtur. et hec infirmitas nō. et infirmo arie. i. esse vel fieri infirmus. vñ beatus paulus in ij. ad corin. ca. xj. Quis infirmat et ego nō infirmor. Inuenitur etiam infirmo mas. verbum actiuum. i. debilitare: falsificare: enervare. et componitur ab infirmo mas. ¶ Infisco scas. scaul. componitur ab in et fisco scas. et est infiscare in fiscum mittere. vñ illud. et res eius infiscantur. id est in publicum deueniant. et est actiuum. ¶ Infligo gis. xi. cum. infligo gas. in eodem sensu. id est. inferre: irrogare: introfligere. et est actiuū. et p̄du. i. infligo. ¶ Informis. ab in et formo compo. hic et hec informis et hoc me. i. turpis. q̄si sine formitate. nō q; caret oīno forma. i. quia caret pulchra et p̄cipua forma. vñ infirmus aduerbium. et hec infirmitas tatis. ¶ Inflo flas. in flo flas. exponitur. ¶ Infortunium nij. id est aduersitas: mala fortuna. et cōponitur ab in et fortunium. ¶ Infra dicitur ab in. et est aduerbium loci. et comparatur infra rior. simus. vñ inferius sime. aduer. et significat infra localem depreffionem: vel suppositionē cui cōtrarius est supra. vñ de male dicitur. Quz infra muros ciuitatis: nisi essem de fossis muris. vide in infra. ¶ Infrensus. ab in et frenū compo. hic et hec infrensus et hoc ne. et infrenus na. num. i. sine freno. et p̄du. fre. ¶ Infrequens cor. pe. vide in frequens. ¶ Infringo gis. exponitur in frango gis.

tur. unde insolenter tuis. sine. aduer. 2 insolentia. i. supbia
saturitas: vel potest componi solens ab in 2 solens: quasi
non solens. et cor. 10.

☐ Insolens scis. i. n. p. lo. solere. 2 est inchoatiuus huius
verbi insolens. quod componitur ab in 2 soleo. i. lo.

☐ Insonnis. sonnis compo. cū in. 2 d. hic 2 hec inson-
nis et hoc ne. i. sine somno quicquid dormire nō potest.
vñ hec insonnis nē. i. vigilia vel vigilantia. 2 hoc som-
nium quod videtur per somnum: et est quedam species
sonni. vide in somnium.

☐ Insons. ab in et sons compo. insons tis. ge. ois. i. in-
cens insonis. unde in desopo. Insons animos flouda
lingua poluit. 2 pyatur. unde in sonter tuis. sine. aduerbi.

☐ Insonna nē. id est innocentia.

☐ Inspido cis. xi. cum. inspicere: quasi insus considera-
re. et componitur ab in 2 spectro cis. et cor. spi.

☐ Instans tis. exponitur in insio stas.

☐ Instar. ab insio stas. dicitur hoc instar indeclinabile. i. si-
militudo vel potius ad similitudinē. h3 em in seym huius
ppositionis ad vñ nō debet recipere ppositionē ad. nisi in
expositione. unde dicendum est. hoc est instar illi. i. ad simi-
litudinem illius. Aliquando tamē inuenitur ad instar: sed
tunc prepositio abundat.

Instar. id est in statum & formam ac magnitudinem
potius q̄ ad similitudinem nā secundum vallam ad-
equiparetiam nā similitudinē notat vt instar motis.
id est ad magnitudinē motis. Proprie tamen in statu
notat. unde sicut nō dicitur ad i statū ita nec ad instar.

☐ Instauratio ras. nau. dicitur ab instar. 2 est instaurare face-
re simile prius: restituere: reficere: ad prius similitudinē
aliquid facere: reparare quod compo. restauro ras. et est
restaurare pprie tertio separe. et dicitur instaurare quasi
in statum pristinum reducere. et est etymo.

☐ Instigo gas. ab in et stigo gas. quod est stimulare cō-
ponitur instigo gas. gani. 2 est innestigare valde sigare
q̄ ab d: instigare quasi instinctum agere. et. est. et pro-
ducit si. Unde in auroa dicitur. Instigans piores vo-
ce minante suos.

☐ Instinctus. ab instinguo guls. dicitur instinctus cta. cti.
et hic instinctus cti. id est instigatio persuasio stimula-
tio incitatio.

☐ Instinguo guls. xi. cum. instinguere. i. instigare: pua-
dere vel mouificare. 2 compo. ab in 2 stinguo guls.

☐ Instita. ab insio stas. dicitur hec instita nē. qdā vestis
salutis q̄ et stola dicitur. instita etiā latum angulum dicitur cum
quo puer ligat in cunis. instigare etiā vt dicitur. pap. sunt parue
lintheole. q̄ mortui inuoluunt. Job. xi. Ligatus manus
et pedes institus. 2 cor. xi. instita.

☐ Institor. ab insio stas. dicitur institor ois. i. mercator:
quia instat meribus emendis. Job. xxi. Filius institorum
2c. versus grecis. Qui vendit merces mercator dicitur ille.
Institor est instat qui pro predo minuendo. Mercator ven-
dit: institor illud emit.

☐ Instituo. ex in et statuo compo. instituo is. i. decerne-
re: ordinare. unde hoc institutū n. 2 hec institutio ois. id
est mox informatio. sed ponit etiā pro quodaz libro lega-
li in plurali de institutiones institutionum. 2 hec insti-
tuta horum institutorum.

Instituta proprie sunt mores: institutiones liberi aut
pceptiones docentes eos aut aliā sciāma principijs.

☐ Insto. ab in 2 sto stas ppo. insto stas. stit. stit. pe. cor.
2 etiā instat. pe. cor. inuenitur. i. cōtra stare iulgare: inste-
re: insudare. vñ instans ptipti 2 nomē. 2 tunc compatur.
vñ instanter tuis. sine. aduer. 2 hec instanta tie. 2 hoc in-
stas nē. vñ tps simplex. 2 sic describitur: quod cū sit finis
ppterit: est pncipij futuri: vel cum incipit statim esse desi-
ni: vel instans est breuissima pars temporis que non ex-
perat successionem.

☐ Instubulus. ab instubulo las. quod compo. ab in 2 subu-
lo las. dicitur instubulus li. quoddā instrumentum in texedo te-
lam. i. circa quod pannus vel stamē inuoluitur: q̄ instuba-
latur. i. pfoietur vt possit inuolui et retineri p voluntate

terentis. vel componitur ab infra et supra: quia infra 2 su-
pra sit. et cor. bu.

☐ Insula lē. dicitur terra mari vndiq̄ circumscripta. unde
insula dicitur quia in solo sit sira. i. in mari.

☐ Insultus sa. sum. id est non salsus: quasi sine sapore sa-
lis vel sapientie: 2 paratur. et componitur ab in 2 salis
sa. sum. inquantum est nomē. Job. vi. Aut potest come-
di insultum quod non est sale conditum.

☐ Insulto. ab insilio ho. ltu. tr. vel ltu. insultum tu. n in o.
conuersa sit insulto tas. verbū frequen. pprie quidem est
insultare quadā caulatione 2 derisione hostē repellere.
unde de beato Lauretio dicitur. subiectibus pūnas in-
sultat leuita xpi cū dicebas girare et versare ad aliā ptem.
Quidā itē idior legū ibi. exultat ita di. Aug. pap. vñ
di. Insultare. i. insultare. et dicitur alterius iniuria gaudere.

☐ Insultus tus. mas. ge. inualio aggressio. quasi saltus in
alium impetuose factus.

☐ Insumo. ab in 2 sumo. 2 compo. insumo is. pti. mere. i.
insus vel valde sumere: vel contra sumere.

☐ Integer gra. grū. i. corruptus. et paratur keger grior.
gerrimus. vñ integre grū. rime. aduerb. 2 hec integritas
tas. 2 integritudo dicitur. 2 iste abbas integro ponitur ad-
uerbialiter ptegre. 2 ppo. de integro: ex integro. i. de hinc.
vel ex hinc vel a principio vel de toto sine ex toto. Trē ab
keger deriuat integro gras. graui. grare. i. integrū facere
nouare. 2 ppo. de integro gras. 2 iterposita d. frequen. d.
redintegro gras. 2 hinc inchoa. itegrasco scis. reditegra-
sco scis. Et gras q̄ aliter est inchoatio q̄ 2 abis. Alia
em inchoatiua h3 significationē eādem q̄ habet in sua pti-
mitiua: vt si sua ptiuitiua significat actū 2 eorū inchoatiua.
in hoc tamē aliter est. Alia itegro gras. significat actū: sed
etiā inchoatiuum significat passionē. itegrasco effi est in
cipio integrari. Similiter contingit in augesco: h3 de hoc
non faciat mentionem Pulcia. Integro actiuum est cum
omnibus suis ppositis. 2 cor. te. Unde in Maroz dicitur.
Integrat imponens omnibus ille manus.

☐ Integrasco scis. in integre exponitur.

☐ Intellectibilitas. in intelligo gis. exponitur.

☐ Intellectio ois. vide in q̄ta parte in tractatu de tro-
pis: vbi agitur de sinodoche.

☐ Intellectus. in intelligo gis. exponit. Hic nota q̄ sicut
di. pti. in. ius. de aia. In hoc differit intelligibile a sensibili:
quia sensibile excellēs destruit sensus. intelligibile autē mā-
ximū nō destruit intellectū: s3 pfortat intellectū. Sed contra
hoc cū deus sit maxime intelligibilis quātum in se est: quia
est pmiū intelligibile: videt q̄ a nfo intellectu possit etiam
nūc maxime intelligi. nō em impediret nisi ppter excellen-
tiam suā. Ad hoc dico q̄ quodāmodo est simile i intelli-
ctu 2 sensui: 2 quodāmodo est dissimile. In hoc em simi-
le est: quia sicut 2 sensus non potest id quod nō est ppor-
tionatū sibi: ita nec intellectus: cū ois cognitio p modum
cognoscētis sit fm Boetij. In hoc autē dissimile est: quia
intelligibile excellēs nō corrumpit sicut excellēs sensibile: vñ
intellectus nō deficiat cognitione excellēs intelligibilis: q̄
corruptat: sed q̄ p se nō attingit: 2 iō nō pfecte deus videre
potest intellectus creatus. Trē scias q̄ boni angeli q̄ sunt
boni: op3 q̄ habeant plenā visionē siue intellectū eorum
oim de quibus est fides q̄tum ad visionē gloriosam que
fides succedit 2 ideo sicut fides credit corpus xpi cū sub sa-
crāmēto: ita visio beati angelū videt. Credo autē q̄ oia
q̄ sunt. fides sunt supra naturalē cognitionē 2 intellectū an-
gelorum sicut supra rationē naturalē hominū. Et iō myste-
ria fides dicunt esse abscondita a seculis in deo. Eph. iij.
ca. Unde naturalis cognitio nō videt angelū corpus xpi
sub sacramento: sed solum beatā cognitionē. Demones
vero nulla modo vidēt plenarie sed credunt et cōtem-
scunt. Trē scias q̄ vt dicit Aristot. i pmo ethicor. Sicut
in corpore visus sit ita in anima intellectus. Item ab opti-
none differt intellectus sicut dicam in optino. Unde plura
consequenter in Intellego.

☐ Intellego gis. xi. cum. intelligere quasi intus legere.
Et componitur ab inter 2 lego gis. mutata r. in. i. unde in-
telligens tis. ge. ois. unde intelligēter aduer. 2 intelligen-
tia nē. et ab intelligo hic intellectus tus tui. vñ hic et hec

Intellectualis. et hoc le. vñ intellectualit aduer. 2 intellectus
litas tis. 2 hic 2 hec intellectibilis 2 hoc le. i. intellectu cōpre-
hensibilis. vñ intellectibiliter aduer. 2 hec intellectibilitas
tatis. Itē ab intelligo hic 2 hec intelligibilis 2 hoc le. qđ in-
telligi pōt. 2 hec intelligibilitas tis. 2 intelligibiliter aduer.
Differit itē intellectus 2 intelligentia 2 intelligibilitas tis.
Quantū est intellectus est superior ratione: instantū intel-
ligentia est superior intellectu: 2 instantū intellectibilitas su-
perior intelligentia. Et ratio vis alē discretus formarum
ad se inuicē. Intellectus etiā est vis alē qua forme extra
naturā corporeālē pprehenduntur: vel qua incorporeas p-
plantur di certa ratione quare ita sint. Sed incorporeoz
tria sunt gēa. s. aīa angelus: 2 deus: sed circa diuinā sub-
stantiam nō pcepti intellectus. Proprie quidē intellectus
est vis alē cōprehēnsua incorporearū substantiarū formis
subtraharū vel formarū circa eas. Intelligentia vero est
vis alē qđ aspirat vt aliquid circa diuinā substantiā pphen-
dat. Intellectibilitas vero est qđam vis alē oīm formarū
in quā dā simplicitate cōplicatiua abisqz ordiē naturali vel
corporeali: 2 tali modo deus cōphendit res qui eas offis
vñ intuitu abisqz offu succellone dē cōphendere. Itē
mō cognoscendi vtuntur tres ordines āgciōz qui deo p-
pinqiores sunt. Et quia forte sunt aliqui hoīes qui qđuz
bonitas dei pmittit ad hanc aliquo mō accedūt cognitiō-
nem: ideo dicit plato. Intellectus solus dei est 2 ad modū
paucoz hoīm. Et ponitur hic intellectus p intellectibilita-
te: quia sepe pdicta vocabula p se inuicē ponuntur. Sed
certe qualitercūqz intellectus accipiat. s. siue ppue siue im-
proprie p intelligentia siue p intellectibilitate pōt dici ve-
rus intellectus solus dei esse: 2 ad modū paucoz hominū:
fm quod dicit Aug. Hec ad aliam scdm pñere vident.
vide in sapientia et in voluntas 2 in ratio 2 in opinio.
¶ Intemperies. ab in 2 temperies ppo. hec intemperies
rei. et hoc intemperii rij. vbi nulla securitas et nullū tem-
peramentum est.

¶ Intempestiuus. in tempestiuus exponitur.
¶ Intempestus sta. stum. exponit in tēpestus. Et scias qđ
qđam ps noctis dicitur intempestum. sicut habes in cre-
pusculum et in tempestas.

¶ In tendo dis. di. sum. vel intentū compo. ab in 2 tēdo
dis. 2 est intendere: augere: vel adungere: vt deus inten-
dit albedinē circa istū. 2 fm hoc facit intēsum su. vñ hec in-
tentio onis. i. adauctio. Intendere etiā est operā dare di-
rigere intēsum facere itelligere pñderare: vt iste intēdit
aīm suū. Et fm hoc ppue facit intentū tu. vñ hec intētio
onis. i. abstractio pñderatio. Itē intentio qñqz p volunta-
te interdū p fine accipitur. vnde intentiuus ua. uum. 2 hic
et hec intentionalis et hoc le. et intento tas. verbū frequē.
vide de hoc in affectus.

¶ Intentio onis. in intendo dis. vide.

¶ Intentio tas. ex in et tento tas. ppo. vt dī. pāp. Inten-
tat. i. intendit: multum minatur: obicit impugnat impos-
nit infert. Itē intento tas. potest esse frequēta. 2 tūc format
abintētu supino de intēdo dis. sum. vel tū. u in o pñersa.

¶ Inter. ab in deriuatur inter aduer. loci semp ei signat
locum: vel quasi locū. sed dissimiliter quasi sex modis. Si
gnat em quandoqz localem: positionē in medio: vt inter-
rispo: quandoqz transitiōē vnus ad aliū vt internūcius.
qñqz locale distantiam: vt intercapedo. quandoqz distan-
tiam tpalem: vt internallum. qñqz viasitudinē: cū transi-
tione: vt cōuersisqz oculos inter se atqz oia tenebant. quā
doqz significat pmanentiā in medio: vt inter amicos et
hoc cū quadam continuationis significatione.

¶ Interasile dicitur interpolatum celatura et plantē.
planū est intercelaturas quasi rasum videtur. 2 deducitur
hic 2 hec interasilis 2 hoc le. pe. cor. vel fm pāp. Interasile
est anaglypha sculptura. Alexander vero sic dicit. Ad
nunc sculpturis nunc planicie variatur. Itē hoc 2 non aliis
opus interrasile dicas.

¶ Non interasile. sed interrasile scribendum est: quod
etiam versiculus adductus approbat. Nam inter sei-
quēte vocali secundam corripit. vt interea. interimo.
Authorem vero errasse non scriptorem patet ex ordi-

ne. Nam non poneret post r: & postea c.

¶ Intercalaris. ab intercalo las. deriuatur hic 2 hec inter-
calaris 2 hoc le. i. interpositum vel interpositus. s. qđ in-
ponitur: vt versus intercalaris dicitur qui sepe interponi-
tur. vnde hec intercalaritas tatis. i. interpositio.

¶ Intercalo las. penul. cor. vide in calo las.

¶ Intercapedo dñis. pdu. penul. nominatur. sed pe. ge-
nitui cor. vide in capedo vbi exponitur.

¶ Intercedo dis. cessi. ppo. ab inter 2 cedo dis. cessi. 2 est
intercedere p aliquo ad aliquos pces facere. 2 est interce-
dere inter aliquos cedere 2 esse mediatorē. 2 ppue inf mī
noī 2 maiorē: vt maior condescendat pñibus mediatoris
vnde sancti dicitur nostri intercessores apud deū. Sunt
em mediatores inter nos 2 deū singulis diebus deum p
nobis orantes: quoz intercessione qui renes scrutatur et
corda nobis auxiliatur: vt opus inceptum ad finē laudas-
bilem pducamus. 2 pdu. penul. intercedo.

¶ Interado dis. addi. supi. caret 2 cor. d. vbiqz. 2 ppo. ab in-
ter 2 cado dis. cecidi. 2 est intercidere in aliqz cadere. Itē
inuenitur interado dis. addi. asuz. i. interpaulatim cedere
vel inter aliqz cadere. Vnde beatus iacobus maior dicitur
est interclusus: quia per singula membra fuit cesus. 2 pdu.
ci. vbiqz. componitur enim ab inter 2 cedo dis. cecidi.

¶ Interallum li. spaciū quod est inter duo superalla.
2 componitur ab inter 2 allum.

¶ Interapio pis. 2 intercapio pis. in eodem sensu. i. inter
aliqz in medio capere. ab in vel inter 2 capio pis compo.

¶ Interclino nas. nau. nare. i. inter aliqua clinare. 2 cō-
ponitur ab inter et clino nas. 2 pdu. ci. 2 inde hic 2 hec in-
terclinis 2 hoc ne. et interclinus ha. num.

¶ Intercludo. ab inter 2 claudio dis. ppo. intercludo dis.
si. iū. cludere. i. inf aliqz claudere vt auferre. 2 inde hec in-
tercludo dñis. idē quod interclusio. 2 pdu. du.

¶ Intercolūmiz nī. componitur ab inter 2 colūna: quasi
inter colūnas existēs. s. illud qđ ponitur inter colūnas vel
spaciū diuidens eas. In. ii. fñ lib. regum ca. vii. vbi dī.
Media in tēcolūmiz qđrata. nō rotūda dī. glo. Media in tē-
colūmiz dicit tabulā supiorē: qđ sicut aliequadrata erat: similis
qz sculptura: 2 in similitate sui habebat rotūduatem vnus
2 dimidiū cubiti: in qđ lucerna ponebatur.

¶ Interconfinium. ab inter 2 confinium componitur hoc
interconfiniū intercōfini. id est terminus vel locus inter
duos fines existens.

¶ Intercurso intercurfas. verbum frequentatiuū. 2 for-
matur ab vltimo supino de intercurso ris. scilicet cursu
mutato in o.

¶ Intercus. ab in et cutis. componitur hic 2 hec 2 hoc in-
tercus intercutis. id est illa res quam patimur inter carnē
et cutem. sicut est infirmitas. scilicet mal⁹ humor vel alius
huiusmōi. vnde intercutis ca. vii. 2 intercutaneus nea-
neum. 2 intercutaneus na. nū. omnia pro eo quod est inter
cutem et carnem. 2 cor. pñam cutis.

¶ Interdictum. ab interdico interdīcis. dicitur hoc inter-
dictum interdicti. quasi interim dictum / scilicet quod in
terim annunciat a iudice non qđ perpetuo maneat: sed
qđ dū dictum et statutum est a iudice. Itē nota qđ in ge-
nrali interdicto debent ista conferri ab ecclesia: scilicet bas-
pñismus puulorum: 2 poenitentia mouentū. potest etiam
episcopus paruulos baptizatos confirmare. Item semel
in mense vel in septimana populum interdictum 2 etiam
excommunicatum ad ecclesiam aliquam conuocare et ei
pñdicare. Item potest eucharistia in morte vere penitē-
tibus dari. Vnde decretalis noua permittimus ecclesiā
ministris semel in hebdomada tempore interdicti nō pul-
satis cāpanis voce submissa ianuis clausis excoicatis 2 in
dictis exclusis missaz solētia celebrare cā cōficiēdi corp⁹
dñi: qđ decedētib⁹ pñiam nō denegat. Itē pñmitt qđ clerici
decēdētes qđ bene seruauerūt interdictū in amitorio eccle-
sie sine cāpanaz pulsatiōe cessantib⁹ solēntatib⁹ oib⁹ cū
silētio tumulent. Itē pñcedit qđ in pñentialib⁹ excoicis bñi
2 bñi vñ sñ tres horas cādicas valeāt legē: poti⁹ qđ cā-
re sanis clausis iudicaz excoicaz exclusis voce ita denis-
sa vt exteri⁹ nō possint audiri. qđ pñ qđ in dicti 2 multis

fortius excoicari nō debent auscultare horas canonicas. Item pegrinis accipienib⁹ signū crucis ob reuerentiam crucifixi non est pnia deneganda: quod enī alijs pegrinis potest misericorditer indulgeri. Itē nota q̄ extrema vinctio non debet dari alicui: laico vel clerico vel etiam religiofo in loco generali interdictio supposito: nisi sup hoc habeant priuilegium spāle. vide in vnguo.

Interdico autē vt Valla docet loco accusatiui habet ablatiuū: quod frequentius a doctis obseruatur vt interdico tibi & interdictum est tibi aqua et igni: Inuenitur tamen & accusatiuum habere.

Interdū componitur ab inter & diu. i. interim dū dies est. vnde interdū dīa. dīf. i. iugis & continuus. Inuenit etiam p dīas dīa. dīum. in eodem sensu. et est compositus a per & diu. aut dies.

Interduca ab inter & duco dī. dīctur hęc interduca cē. id est iuno: quē ideo sic dī: quia intēat qñ puellē maritabantur: vel quia eas introducebat: vel quia interim dum erant in itinere eas ducebat. Est em̄ p nuba quē etiā domiduca dicebatur: quia vsq̄ in domū puellas maritatas introduce credebatur. & pdu. pe.

Interdum. i. nonnūq̄: aliqñ: aliquotiens: fm̄ pāp.

Interea. ab inter & ea ppo. interea aduer. tps. Quidā vero dicunt q̄ ab inter deriuat interim & interea. De hoc plenius dixi in tertia parte vbi egi de figura cōposita nominis. componitur interea loci aduerbium. id est interim vel in eo loco.

Intereo. ab inter & eo is. compo. itereo rīa. rīui vel in: teris. interire. verbum absolutum. id est mori et propie in itinere. vnde hic interitus tus. id est mors. et interitus ta. tum. id est mortuus.

Interest. ab inter & sum. ppo. intersum interest. inter- fui. interesse. & pstruitur cū datiuo: vt iter fui tali negocio: tñ eius impersonale interest constituit cū grō. Ista em̄ impersonalia interest & refert: pstruunt cū grō oīm dictionū casualium: vt interest focratis legere: & refert platonis disputare pter istos quinq̄s genituos pnominiū pmutuoz: scilicet mei/ tui/ sui/ nostri/ vestri. loco quoz construuntur cū ablatiuis pnomi possessiuoz in singulari numero et in foeminino. ge. tñ. i. mea/ tua/ sua/ nostra/ vīa. vt mea interest legere: & tua refert disputare. Si autē sunt genitiui possessiuoz tunc bene cōstruuntur interest & refert cū illis genitiuis: vt mei fratris interest legere: & tui patris refert disputare. Item pstruuntur ista p dīcta verba cū isto genitiuo cuius: vt cuius interest facere hoc: & hoc habemus a pūscano in minoz libro constructionū. Eodē modo cōstruuntur cū isto ablatiuo cuius: vt cuius interest facere hoc: & hoc habemus a pūscano a maior. Item possunt regere ntōs qñ significant pntentia: vt iste equus interest focratis. i. ad vtilitatem suam pntet. Sed hic opponitur sic: talis regula traditur. Omne verbū impersonale actiue vocis sue passiue: debet habere illū casum p naturā suppositionis quē habet sua verba psonalia a quibus descendit a pte post p naturā regiminis: vt ego amo: a te: & impersonale passiue vocis. i. amatur ante se requirit ablatiuū: vt a me amatur. Similiter in pōbis impersonalibus actiue vocis: vt hoc placet mihi. & suū impersonale ante se requirit datiuū. vt mihi placet. & sic de alijs. Igitur videt q̄ interest & refert impersonalia cōstruantur cum datiuis: q̄ eoz psonalia cū datiuis a pte post pstruuntur: vt inter fui hoc negocio. Ad hoc dico q̄ p dīcta verba impersonalia non fiant pstructionem suoz verboz psonalib⁹: quia nō retinēt eoz significatiōē: quia cū dico inter fui huic negocio. i. p sēns fui. Luz aut dīctur. Impatoris interest habere bonos milites: mutatur significatio: quia sensus est. Ad vtilitatem impatoris pntet habere bonos milites. Et variatio significatio nis facit variationem constructionis.

Interfido. ab inter et facio ppo. interfido dī. interfed interfecum interficere. i. occidere & cor. fl.

Enteria q̄ & enteria etiā dī. i. intestina. vñ enterid dīctur q̄ dissolutionē patit vtrius fm̄ pāp. & pdu. rī. enteria.

Enteribi. in ibi exponitur.

Interlectio. qdam pō orōnis indēct. apud latinos. ab interlaceo ces. dīctā & non pponitur interlectio: s̄ simplex est. cuius rō est: q̄ ppuū est passiois destruere. Vñ cū interlectio affectum passionis designet: naturā habet compositioni p rariā: & ppter hoc consuevit abscondita voce proferri: ergo p dolor et pro pudor non possunt esse vna pō. Itē eheu o he sunt duę interiectiones absq̄ ppositione: sicut o vtinā sunt duo aduerbia optandi sine compositione venientia. De accentu aut interiectionū dixi in secūda parte vbi egi de accentu interiectionū. Scias q̄ sicut dīctur pūf. Interlectio consuevit abscondita voce proferri. vt vāh. Et donatus dīct q̄ interlectio est vox incondita. id est intus condita. siue abscondita. Vnde in grecismo dīct ut donatus ait vox est incōdita vox hec. Hec quoq̄ quę plena est vox interiectio non est. vide in arca.

Interiectio potius ab intericio aut passiuo itericio dicitur nam intericitur propter affectionem loquentis. Nec videtur penitus carere compositione. Nam atat ohe. euohe. chere. euge. apage. quib⁹ pinteriecti onibus vtimur composita videtur.

Interitio onis. fce. ge. i. mors. et formatur ab interit genitiuo de interitusta. tñ. addita o. ppheta. Eripuit eos de interitionibus eorum.

Interlido dī. in ledo dī. exponitur.

Interlinearis. Linearis dī: a linea quod ppo. cū inter. & dī hīc & hēc interlinearis & hoc re. q̄ est inter lineas. vñ qdam glōfē dīr interlineares q̄ sunt iter lineas. vel inter lineas potest deriuari ab interlinium nī.

Intermin⁹. ab in & terminus ppo. Intermin⁹ na. nū. i. si ne termino exis. vñ in hymno scē trinitatē dī. In simplici substantia p rurs manēs intermina. pāp. pō dī. In tñia na internuncia mediatrix: inseparabilis termino carens. Intermitto tñ. ppo. ab inter & mitto tñ. & est intermittere tñ aliq̄ mittere vel interpolare. vel inmitto quasi in terim dimitto. Vñ enim intermittere dīmittere: vel reū quere: vel cessare. fm̄ lūg. pāp. pō dī. Intermittere ad tempus dīmittere: et iterum ad idem reuertī.

Rede sentit papias. Intermittimus enim ad tempus: remittimus ab intēssione dum lentius facimus. dīmittimus quod amplius facere nolumus.

Interneco onis. fce. ge. qñ qdam hoīs magna nectio mors vel poena. In necis dī bellū i q̄ oēs pierit nullo remanēte fm̄ pāp. & forma ē ab in necti grō de innect⁹ addita o & remota t. vñ pūf. in. iiii. li. de denotatūis. In to termināta plerūq̄ a p rictipis fūit p rictipis: q̄z grōs assumpta o. & cor. i. facti hīdī nōia. vt oratus orati orō. lect⁹ dī. lectio. Internec⁹ aut innecti innectio facti cā euphoniē abiecta t. Quidā vero fingunt etiā innectio q̄s nō seq̄.

Internecum dī. in interneco vide.

Interneco. ab in & neco cas. cauf. ppo. in neco cas. auī. are. i. inter aliq̄ necare: vel interpolatim necare: vel inter dī aliq̄ ē i itinere necare. vñ hēc in nectio onis. i. mors q̄ cōtingit alicui dū est i itinere. Itē in pōnī sepe p e. vt venim⁹ mare interibere. i. ebibere. Et scōm hoc dīct in terneco cas. i. enecare. & cor. ne. interneco.

Internecida. ab interneco cas. q̄ ē idē q̄b enecare deriuatur hīc & hēc internecida dē. idē q̄b homicida: qñ enī dā. i. qui falsum testimoniū fecit & p mīsit. & ob id hoīem occidit. vñ hēc internecides dē. mors ab illo facta.

Internecidū ab internecida deriuat hoc internecidū dī. vel in nectidū. i. mors. occisio. quā in nectida p mītit. Et in nectidū vel internecidū qñ qdā hoīs enecatio. Et quādo in dīctum internecidū dabatur inter internecidā & accusatoz eius possessio bonoz sequebat. Internecidū etiā dī bellū in quo omnes perierunt nullo remanente.

Internodū dī. spaciū inter nodos: vel illud grossum dē quod est in genu. & dī internodū: qñ in nodat similis & coram iter se. Vñ Quirō. in. v. meta. Molliā nodosus facit internodia pollex. & componitur ab inter & nodus.

Internūcius dī. dī. & hēc internūcia dē. q̄ vel q̄ in duas partes aliquid nūciat vel nūcūm portat. Vnde hoc

Introneus. ab intro dicitur introneus nea. neum. id est interior: et proprie qui quadam importunitate se ingerit intro ut comedat.

Introitus. ab intro dicitur introitus sa. sum. i. intrinsece. Et frequentius introitus inuenitur in vi aduerbi.

Intus et intro dicuntur ab intra: et differunt: quia intro significat ad locum: intus significat in loco vel de loco: ut intro vado. intus sum. intus exeo. Unde versus. Intro foras ad significant: foras intus in de. Et compo. deitus abitus. Et scias quod composita ab intus acut pe. cum sit longa: sicut per baul in secunda parte ubi est de impedimenti accentus in ca. de impedimento distinctionis.

Inuado dis. si. exponitur in vado dis.

Inualeo les. ab in et valeo les. compo. et est inualere valde crescere abundare. vnde de iacob dicitur in Geni. xxxij. Inuauit contra angelum. Unde inualesco scis. inchoa.

Inuualitudinarius. i. languens sine vultitudine per compo. ex in et vultitudinarius compo.

Inuualitudo dicitur. se. ge. i. debilitas imbecillitas infirmitas et dicitur ab inualidus. et produ. tu.

Inuvero ras. exponitur in vbero ras.

Inuectua. ab inueho his. vel ab inueho ris. in depo. ge. dicitur inuectiuus na. nli. i. detractorius malignus et hoc inuectiuus ul. et hec inuectua uel ipa inuectio detractio vituperatio. Unde quidam liber ciceronis dicitur est inuectuarum. propter inuectiuas factas ibi in catilinam.

Inuueho his. in ueho his exponitur.

Inuenio ex in et vento is. compo. inuenio is. i. venire in id quod cupimus vel quimus. Inuenimus quista. Reperimus. vltro occurrentia. et pro. cum ad. et dicitur adinuenio is. i. valde vel iuxta vel ad utilitatem vel ad damnum alius venire: et cor. ue. in pfiti: sed in pfitio produ.

Inuestigo gas. produ. si. et exponitur in vestigo as. ex quo et in componitur.

Inuice dicitur perferri sub vno accentu ut designet pontem vna parte vel per vno aduerbio quatuor. Et cum enim sitatem inuice sunt due partes posite per vna sine propositione. Et potest dici quidam irregularis vocis perges. et cor. ui. De hoc dicitur supra in scda parte ubi est de composita figura nominis.

Inuidentia. i. inuidia ab inuidens tis. denti. addita a. et di. August. Non esset inuidentia si esset propter differentiam.

Inuideo ab in et video des. pro. iuideo des. ut iuideo tibi. i. non video tibi. Non fero videre te bene agere: et neutrum. Sed inuenit in passiva et in prima persona. et etiam ipse. Pulch. dicit illud esse actum: sed hoc id est: quia quicquid exigit actum quod verbum quod exigit actum in eo intelligit: ut inuideo te facere hoc id est per inuidiam perhibeo: ut inuideo tibi amicitiam regis. i. per inuidiam subtraho tibi amicitiam regis. et quicquid regit actum significantem cum rei verbi: ut iuideo tibi sapientiam. i. propter sapientiam. Et hoc potest quod an ille qui inuidet primo suo et inde dolet sit in statu salutis. Hanc questionem tangit. Bernar. l. xlii. Et mone can. et determinat ea sic quando ait. Quis autem ego perficere possit quod fratri perficienti iuideo: et respondet. Tu doles quod inuides sentis: sed non consentis: passio quandoque est sananda non actio condemnanda tamen nec illuc reflexa iniquitate meditans in cubili tuo qualiter videlicet sanes morbum: satisfactas pesti. persequaris in fonte: bene ab illo gesta calumniando depumando pervertendo atque impediendo gerenda. Alioquin non nocet abulatio et extendenti se ad meliora: quod iam ipse non operatur: sed quod habitat in eo peccatum. Non est igitur damnatio illi quod non dat membra sua iniquitati non linguam ad detrahendum non quicquid est reliqui corporis ad ledendum nocendum vel aliquo modo. Magis autem profunditur sic se esse male affectum et inolutum ex longinquo vicium confitendo flendo orando conatur expellere et cum non sualet mittit inde ad omnes: atque apud se inuenitur humilior. vide in liuor.

Inuidia. in inuidus est. et etiam in liuor.

Inuidus. ab iuideo des. dicitur inuidus da. dum. qui inuidet. et hec inuidia dicitur. et est inuidia odium alienę felicitatis. et inuidia est ex aliena felicitate in animo cuiuscunque innata tristitia. Unde inuidiosus sa. sum. cui inuidetur et raro qui inuidet. Unde versus. Inuidiosus ego non inuidus esse laboro. Et ut dicit Boetius. Inuidia sicut non

inuenere tyranni. Comestum matris etc. Pulch. dicit.

Inuidus qui inuidiam habet.

Inuiolatus. i. intactus integer per compo.

Inuiso ex in et viso villa componitur inuiso inuisa. sum. inuisere. id est intus visere visitare. Iudicum. xv. Inuisere volens uxorem suam.

Est ergo ire ad videndum.

Inuittus. ab in et vita compo. inuitus ta. tur. i. non volens quasi contra vitam. i. voluntatem.

Inuius uia. uium. id est non patens via ubi non est via extra viam. et compo. ab in et via.

Inuundo das. dani. dasti. dare. id est abundare: replere stagnare. Si inueniatur cuius accusatio sensus est inuadere. id est facere abundare. Et componitur. ex in et vado vndas. Unde inuundatus ta. tur. penultima proclitica. Unde in secunda epist. petri. cap. ij. Inundus aqua inuundatus perit.

Inuuolo a vola que est media pars manus vel pedis etiam componitur inuolo inuolas laui. lare. id est furari vel in vola aliquid continere: vel ponere vel in volam immittere. Item potest componi ex in et volo volas. sed in alio sensu. id est intus vel valde volare. et cor. vo. volo las.

Inuolucrum. ab in et voluo uis. dicitur hoc inuolucrum cri. inuolutio cuiuslibet rei quod sit cum nostris dicitis aliud inuoluitur quod dicit videatur. per compo. papas vero dicit.

Inuoluntum: absconditum: occultum: dictum sic quia quod in se habeat aliud inuolutum In. xx. vij. Etzechielis dicit.

Inuolutus i. inthpntis.

Inuolulus li. masculini generis. penultima correpta. quedam bestia que ut homines facilius decipiat inuoluit se aliqua re: et dicitur ab inuoluo uis.

Inarime insula in sinu campano habens montem qui ignem emittit. vnde aiunt poetę quod typhoeus gygas sub illo sepultus sit. Virgili. Inarime iouis imperijs imposta typhoeo.

Inachus a curta primus rex argiuorum pater iulidis que a nomine patris dicitur inachis. Item inachus etiam fluuius est achais.

India est prima et maxima regio orientis abundans auro et argento et lapidibus preciosis.

Indus maximus fluuius india. qui. lx. fluuius in se recipit. torrentes autem ultra centum. In eodem sunt crocodilli ut in nilo.

Ino filia cadmi et hermionis vxor athamantis regis thebarum. Que videns maritum infanientem et learchum filium occidisse fugiens cum altero filio melicerta se tandem de scyroniis saxis in mare precipitauit cum filio et ambo dii maris effecti sunt mutatis nominibus. Nam ino dicta est leucothea: melicertes autem palæmon. Ouidius. iiii. metamor.

Insuores galli in italiam venientes condiderunt mediolanum et alia circū loca tenuerunt.

I ante

Iab indecli. acutur in fine. et iterpretatur spirans vel domini robar.

Isoas interpretatur ubi est incensus dicitur. proprie enim est nois. Iste est qui simulacra combussit.

Isoathā interpretatur perfectus pulcher. et est nois. Sed enim recti in spectu dicitur: et porta dicitur edificauit excelsum.

Isob interpretatur dolens propter percussione carnis et passio nem dolor. Calamitates enim suas nois et. significauit.

Iodista se. communis generis qui vel que tota semper intendit: quasi in loco stans.

Iocor a locus dicitur locor caris. carus. sum. vnde verba hic locator: tois. hec locatit: hec locatio onis: et loca tois rita. rium. et componitur adiocor caris. cōlocor caris. et locor caris. et cor. io.

Iocofus a locus dicitur locofus sa. sum. i. frequens vel plenus loci. et comparatur locofus locofior. sumus. vnde

locose sius. siue. aduer. 2 hec locosit as ita. se. generis.

¶ **F**oculus li. dimi. puus locus a quo loculo. laris. 2 locu larous na. rium. 2 hic 2 hec focalaris 2 hoc re. 2 cor. cu.

¶ **F**ocundus a locus dicitur hic locundus da. dum. id est letus hilaris: quia semper locus sit aptus 2 hilaritati fre: quētiōz 2 comparatur locundus locundior. siuus. Unde locundo dius. siue. aduerb. 2 hec locunditas tatis.

¶ **F**ocus a. maf. ge. sed in plurali maf. 2 neu. hi loc 2 hec loca. et est locus proprie in verbis.

¶ **F**obānes interpretatur gratia domini. Fo dominus: hanna gratia. Unde iohānes quasi iohanna: q: sit limes pphēg pñuntius gratie siue in itū baptis mī p quod gra tia ministrat. Et scias q iohannes baptista multiplici no minatur. Dicitur em ppheta: amicus sponsi: lucerna: an gels: vox: helyas: baptista saluatoris: pco iudicis: pcur sor regia. In ppheta: designat p rogatiua cognitiōis. In amico sponsi p rogatiua dilectionis. In lucerna ardētī p rogatiua sanctitatis. In angelo p rogatiua pginatit. In voce p rogatiua humilitat. In helya p rogatiua feruoris. In baptista p rogatiua mirabilis honous. In pēcone p rogatiua p dicationis. In pcursoze p rogatiua pparatio nis. Similiter iohannes euangelista quodā variciniō ex merito nomē accepit. Interpretatur grana dñi: vel in quo est grātia: vel cui donatus est: vel cui donatio a deo facta est. Et p hoc intelligunt quatuor p uilegia q fuerūt in iohanne euangelista. Prīmū fuit pcpus xpi dilectio xpus ei pē ceteris apostolis est dilectus: 2 maiora signa dilectiōis 2 familiaritatis ei ostendit. Unde ob pcpū amoris grām super pectus dñi in cena recubuit. 2 inde dicit grana dñi: quasi domno gratiosus. Secundū est carnis icorruptio: quia virgo a domino est electus. Et inde dicitur in q est grātia. In ipso em fuit grā pudicitie pginalis. Tertium est reuelatio secretorum. Et ideo dicitur cui donatus est. Eidem sane donatū est multa secreta et p fūda noisse: si cut de diuinitate verbi. 2 de consummatione sēculi 2 de sub stantiā vnitate: 2 de sancta trinitate perionali. Quī ipse di cit. tres sunt qui testimoniū dant in celo: pater: verbum: spūs sanctus: 2 p tres vnū sunt. Quartū est matris dei rex cōmendatio: 2 inde dicit cui donatio a deo facta est. Ma xima em donatio tunc a dño eidem facta est quādo ma ter dei in eius custodia tradita est. vide in honoro. Item in marcus habes de iohāne et de alijs euangelistis. Hic nota ioachīm ex galilea 2 ciuitate nazareth sanctam An nam ex bethleem duxit vxorē. Ambo em iusti erāt 2 sine rephensione in obis mandatis domini incedebāt. Om nēqz substantiā suam trisarie diuidebant: vnam ptem templo et templi seruitoribus impendebant: aliā paupe ribus et pegrinis erogabāt: tertiā sibi 2 familie sue vlib⁹ referuabāt. Anna em habuit sororē nomine ismeriā: que ismeria genuit elizabēth ex elud. Elizabēth autē genuit iohānem baptistam pcursozem dñi ex zacharia. De elud est natus eminem. De eminē natus est sanct⁹ seruatiū. Anna aut tres viros habuisse fertur scilicet ioachīm: vt dī xi: deopham 2 salome. De pūmo autem viro scilicet ioa chīm vnam filiā scilicet Mariā matrē domini genuit quā ioseph de domo dauid nuptui tradidit: que xpm do minum genuit. Mortuo ioachīm accepit anna deopham fratrem ioseph: et genuit ex eo aliam filiā quam simili ter mariā nominauit et alpheo postmodū in cōiugem. sociauit. Hec autē maria ex alpheo viro suo qtuor filios genuit. scz iacobum minorem. Minorem dico vocatione sicut dicit in iacobus. Ioseph iustum qui bariabas dictus est: 2 symonem et iudam. Mortuo secundo viro annē. tertium accepit anna. scilicet salome: ex quo aliam filiā genuit quam rursus salome vocauit et zebedeo in cōiugem tradidit. Hec autem maria ex zebedeo viro suo duos filios genuit. scilicet iacobum maiorem et iohā nem euangelistam. Prædicta patent in his versibus. An na solet dici tres pcepisse maris. Quas genere viri io achīm deophas salomeqz. Hās duxere viri ioseph alphe⁹ zebedeus. Prīmā parit xpmqz iacobum: secunda mino rem. Et ioseph iustum peperit cum symone iudam. Ter tiā maiorem iacobum volucemqz iohannem. Ex pphē

dis liquet q xps et iohannes baptista fuerunt filij duarū consobinarum: sed xps 2 iohannes euangelista fuerunt filij duarum sororū. Quare autem petrus pferrebatu ecclesie et non iohannes: dicit in apostolus.

¶ **F**onas vel iona interpretatur columba vel dolēs. Co lumba pē gemitū quando in ventre ceti triduo fuit. Do lens propter iustitiam quam de salute habuit iniuriarū vel propter hedram subito arcescētē: cuius vmbra tege batur contra solis ardozem. Ipse est amathi sareptang vidus filius quem suscitauit helyas: matre ad cū postea dicente. Nunc cognoui quia vir dei es tu et verbum do minū in ore tuo ē veritas: 2 ideo ipsius puerū amathi dictū putant. Amathys ex hebreo et latina lingua veritas dī catur: 2 quia helyas verum locutus est. ideo ille qui resus citatus est dictus est filius veritatis.

¶ **F**onatham interpretatur columba domini.

¶ **F**onicus dicitur quidam pes metricus ab inuētoze vel ppter numeroz vel syllabarum inēqualem sonum. Fo nas em grēce inēquale dicitur. habet enim quatuor syl labas: duas breues et duas lōgas. Et est ionicus duplex scilicet maior vel minor vel a maiori vel minori. Ionicus maior vel a maiori constat ex duabus longis pcedentibus 2 duabus breuibz sequētibz: vt acerrimus. Ioni cus minor vel a minori constat ex duabus primis breuibz 2 duabus sequētibz longis: vt peramabas. Unde versus. Longat piores et curat postiores. Pes ioni cus maior obuius huiusqz minor. Item ionica est vna ex linguis grēcorum.

Vt cetera taceam: Versiculi adducti ineptuli sunt in syllabis peccantes: cum etiam ionicus quattuor sit syllabarum.

¶ **F**oppe toppes. toppem toppē: oppidum palestine ma ritimum: 2 acutur in fine. Unde toppita tē.

¶ **F**ordanis masculini generis. iudee fluminis a duobus fontibus nominatus quorum vnus tor: alter dan dicitur. hic copulati iordanem faciunt. Nascitur libano monte: et diuidit iudeam 2 arabiam qui post multos circuitus iux ta hierico in mare mortuum fluit et interpretatur. iordanis riuus iudicij. Jos. i. fluuius.

¶ **F**osaphat interpretatur domini iudicium.

¶ **F**oseph. quia mater alium sibi addi opauerat voca uit augmētum. Hunc pharao fophanet appellauit: quod hebraice absconditorum repletor sonat: quia obscura soma nia reuelauerit et pcedit sterilitatem. Interpretatur au tem fophanet egyptio sermone saluator mundi: quia ora bem terrē ab imminente famis liberauit exadio.

¶ **F**osue interpretatur saluator. ipse enim in figura xpi populum a deserto liberauit: et in terrā promissionis in duxit. Et dictus est iosue bennum vel benteleon. id est fia lus num. Item dictus est iesus filius naue. Unde dicit hieronymus in prologo regum. Et incipiunt a iesu filio naue qui apud eos iosue bennum dicitur.

¶ **F**ota proprie dicitur hec littera i. apud grēcos et ē mīa noz ceteris litteris: quia vno ductu fit fm Augustinum. Sed quandoqz ponitur simpliciter pro qualibet littera. Unde in Warheo. Fota. vnum aui vnus apex non pē teribit a lege.

¶ **F**otacismus. a lota et dsmos quod est corruptela com ponitur totacismus totacismi. et est totacismus vbi i. plu rimum sonat: vt si dicas. Funo iouis iure irasatur. vel to tacismus est cum verborum cōiunctio in huius i. littere assiduitate colliditur: vt in exemplo pcedito pty. vel fm Aug. totacismus a lota. et est totacismus fm eum voca lium litterarum exilis pronuntiatio: vel quando in tota littera est duplicatus sonus. scilicet quando pro vno tota pronunciantur duo vel econuerso: vel quando vniū exi lus duo spissius sonant. Nam vnum spissius: duo exilis proferri debent.

¶ **F**ouensiles. id est disad nonda proferenda deputati: quasi ioui. id est creatori saltatores. et componitur a ioue et salto. et cor. si. et dedinatur hi et he fouensiles. War. capella. Amphe dñs iouensiles. Vel secundum aliam litteram nouensiles.

Iouis. iuppiter & quasi iunās pater. Et cōpo. a iuno vel iunās & pater. p. d. p. d. p. m. a. positio. vñ. Dicitur in epi. Iuppiter esse pater statuit quocumq; iunaret. et inuenitur in nō iuppiter vel iouis: vt dicitur. Iulius. tamen moderni vultur tñ hoc nō iuppiter. Aug. aut sic dicitur. Iuno uas. & hic iouis huius iouis: & hic iuppiter iuppiteris vel iuptrina. antiquitas est ita dedinabantur nomina ista: sed postea obliqui istius nō iuppiter & iste nō iouis aboliti sunt. Vñ postea ex obliquis istius nō iouis & ex isto nō iuppiter facta est qdaz pmutio & redacta sunt quasi in vñ nomē. s. hic iuppiter huius iouis huius iouis. & est ppositi a iunans & pater: vel a iunis & pater: quasi iunis pater: quia legē tam positam q̄ naturalem omnibus hominibus dedit vt fertur: et a iouis hic et hec ioualis & hoc le. vide in iuppiter.

Iouinius. in iannarius exponitur.

Io filia inachi regis argiuorum quam iuppiter amauit & subito interuētu iunonis mutauit in vaccā. Iuno tamen suspitione non carens orauit iouē vt eam vaccam sibi daret quam & argocentum oculos hñti custodiendam tradidit. Sed cum mercurius a ioue missus argum necasset irata iuno cēstrum animalibus infestū misit vt iouē vexaret. Io igitur ab cēstro stimulata huc & illuc cucurrit & in egyptum veniēs in pristinam formam restituta ophyridi regi nupfit & isis vocata post mortem dea facta est.

Iole filia euryti regis oechaliæ quā hercules tā ardentē amauit vt ei seruiret sicut ancilla domine & ipa iubente muliebri veste indutus neret.

Iocasta filia creontis & vxor laij regis thebani. post cuius necem ignorans nupfit oedipodi filio suo & ex illo genuit polynicem & etheoclem filios qui cum in plio mutuis vñerib⁹ occidisset ipa quoq; se necauit.

Ionia est regio græcorum in asia in qua sunt vrbes ephesus: miletus: prienā & alię. hinc iones dicuntur ipsi habitatores: & ionium mare illi vicinum regioni.

Ioppe vrbs maritima palestine & vetustissima. ante diluuium condita. In ea saxum est ad quod ādroma de filia cephei ceto exposita fertur alligata fuisse.

Iordanis amoenus fluui⁹ iudeę. qui oritur (vt ait plinius) e fonte paneade & galileam a reliqua iudea separans tandem labitur in mare mortuum.

ante

D

Iallage est cōuersio casuū. vel cōstructionis: vel quandoq; totius sententię: et pponitur ab hyppos quod est trās: & allage qd est mutatio. Ide hypallage. i. trās mutatio. De hoc dicitur supra in quarta parte vbi est de anaplo.

Hypallage interpretatur subalternatio vel submutatio. Nā hypo dicitur sub & allage mutatio. fit autem cum verba per aduersum intelliguntur vt dum agēs pro patiente aut econuerso. vt Trade rati ventos. p ratiem ventis. Sane omnia ab hypo composita scribi debent per h. & y. in prima syllaba. Similiter ab hyper. Vnde fore omnia quę author hic declarat gręca male scripta sunt & non suis locis posita.

Ipapanti gręce latine dicitur. anti contra. Vnde dicitur ipapanti in edicti. obuiatio vel occurus. Vnde representatio dñi in templo. i. festum purificationis beate mginis & ipapanti: quia tunc symeon xp̄o occurrit & obuiat: & i vi nō suis accepit eū: & in templo p̄sentauit s̄m lūg. pap. etiam dicit. Ipapanti gręce obuiatio & symeōis. i. annę & ceterorum. & scribitur per a. antepe. syllaba.

Hypante tes. dicitur obuiatio honoris causa. gręce ὑπαπτη. non hypapante.

Ipaton dicunt gręci secur. Vnde ipatens ca. dñi. qui patitur in teore vel pertinet ad secur. & cor. n. ipatens.

Hepar hepatos dicitur secur gręce ἥπαρ & p scribitur

per naspiratum in prima vñ pducit: prodacitur autē a gręcis i a nobis e. similiter in hepaticus.

Ipatens in ipaton est.

Iper gręce. i. super latine.

Immo hyper.

Iperaspites gręce idē est quod p̄tor latine. Vnde Hieronymus in plogo super gene. Cū aristus eiusdē p̄tholomei iperaspites.

Hyperaspezo protego. hyperaspismos p̄tectio. hyperaspites protector dicitur.

Iperbaton. quidā tropus est de quo dictum est in quarta parte in ca. de tropis. et acuitur in fine.

Scribe hyperbaton. Hyperbole. Hyperbolicus. Hyperboreus. Hypercatalecticus. Hyperdulia. Hyperphanus. Hyperion. Hyperlydius. Hyperlythelico. Hyperphoria. Hyphen. Hypocrita. Hypodiam. Hypophora. Hypolydius. Hypopygiū. Hyposthasis. Hypothesis. Hypotheticus. Hypothesia. Hypozeusis. & cetera ab hypo & hyper deducta. Item hippos & ab eo deducta per h. & i. & geminū pp. vt hippolytus hippodamia &c

Iperbole. est quidā tropus de quo dicitur in quarta parte in capitulo de tropis.

Scribe hyperbole.

Iperbolicus ca. cum. i. excedens veritatem: elatus: et dicitur ab iperbole. & cor. pe.

Scribe hyperbolicus.

Iperbozeus. iper pponitur cū bozeas. & & iperbozeus rea. reum. super quod bozeas fiat. Vnde et quidam montes dicuntur iperbozei: super quos & a quibus bozeas fiat. qui et iperbita te dicuntur.

Ipercatalecticus. in catalecticus exponitur.

Iperdulia. exponitur in dulia.

Scribe hyper. &c.

Iperfan⁹. iper ppo. cū fanos vel fama qd est app̄tio. & dicit iperfanus na. num. id est superbus. Vnde hec ipsa nia nle. i. supbia. s. cū aliqd vult appere illud qd non est. Hyperphanus superclar⁹ dicitur. Hypcōpos supb⁹.

Iperion. iper pponitur cū on quod est totū vel omne. & dicitur hoc iperion nle. i. sup omnia. Quod quādoq; & de ioue qui sup omnia est. Quādoq; de sole qui super faciem totius terre in circuitu fertur. Quādoq; de quodā gigante qui super omnes alios fuit.

Hyperion solis pater pro sole sępe ponitur.

Iperlidus. iper componitur cū lidus quod dicit acutus sonus in musica. & dicitur iperlid⁹ idem quod lidus scilicet acutus sonus in musica.

Iperintelcon. Sintelico quod est perfectum componitur cum iper. et dicitur iperintelcon. id est pluriq; perfectum p̄teritum apud gręcos quod designat rem multo ante p̄teritam.

Iperisophia. iper componitur cum sophia quod est sapientia. et dicitur hec iperisophia iperisophiē. id est supergrediens sapientia.

Ip̄hen vel hyp̄hen componitur ab ipos et ens. & inter p̄teratur copulatio. Est enim ip̄hen vel hyp̄hen mod⁹ p̄ nūcandi qui consistit in continua prolatione dictionum sine vlla distinctione: vt hic populus gērium. &c. dicitur sic: quia vna dictio sub. id est post aliam. scilicet sine distinctione copulatiū profertur.

Hyp̄hen dicitur subunio ab hypo. i. sub & hen. i. vñ.

Ipocētaurus. ipos qd est equ⁹ ppo. cū centaurus. et & hic ipocentaurus idē qd cētaurus: sc̄z monstr⁹ ex pte hō & ex pte equi sicut onocētaurus monstr⁹ ex pte asinus et ex pte homo. Nam onos asinus dicitur. vide in cētaurus.

Hippos dicitur equus & equa. Inde hippocentaurus scribetur.

Ipocrita cōis ge. & fictor simulator & rep̄hator alit⁹ ḡ sone. Simulat enim se eē. & & ipocrita q̄si ipocrita ab iper quod est sup & chusis quod est aux: q̄si sup auratus: quis

in superficie & exterius videtur bonum cum interius sit malus. Mel dicitur sic ipochryta ab ipos quod est sub et crisis quod est aurum quasi habens aliud sub auro. Non debet esse aurum in superficie: quia subter habet aliud. sicut luti. vel componitur ab ipo quod est falsum et crisis quod est iudicium dum iustus malus sit: bonum se palam ostendit. Et ideo de eo habetur falsum iudicium: dum falso vultu incedit et simulat quod non est. Nam ipochryta dicitur non potest ex eo quod foras ostenderit. Unde hec ipochrysis huius ipochrysis simulatio: & cor. chxi. vide in sacerdos & in stratio.

Hypocrita dicitur simulator: ab hypo & crisis quod est iudicium: vide Tortellium.

Epodyaconus vel ipodyaconus: in subdiaconus exponitur. Hypodiaton subminister.

Epodromos: ab ipos quod est equus: & diomos quod est curritas compo. huius ipodromus m. i. stabulum equorum vel tormentum factum ad modum vel ad similitudinem equi vel ipodromus m. i. dicitur locus obscurus & domus declinata ad necessitatem: vel loca supra vel infra que sunt arcus de ambulatorio super quos homines ambulat: & in hoc ipodromos compo. ab ipos quod est sub: & diomos quod est curritas: vel ab iper quod est supra: & diomos quod est curritas: quod desuper huius currunt & ambulant. vñ in legenda beati sebastiani dicitur. Tunc iussit eum in ipodromio palam iudicium sustinere: & diu ipm exalaret. & cor. dicitur sicut patet in hoc versu. Ipodromus decus par sit locus huius duodecim: vide in diomos vel epidromos.

Hippodromos dicitur cursus equorum. Tortel.

Epophora exponitur in quarta parte in capitulo de colubus theoudis.

Hypophora translatio.

Epogabus dicitur masc. ge. i. nautis qua vehuntur. & dicitur ab ipos quod est equus.

Ab hippos dicitur.

Epogeum: ab ipos quod est sub: et ge quod est terra compo. hoc epogeum. i. sub terris constructum edificium: quod nos antrum vel speluncam dicimus. Sed huius ipogeus masc. ge. dicitur sol: quia sub terris vadit in nocte: vel ipogeus componitur ab iper quod est super: & ge quod est terra: quia in die super terram feratur. In aurore dicitur. Culpebus ipogeus assodandis abis.

Hypogeon dicitur.

Epolidius grauis sonus in musica: qui & sublimis dicitur ab ipos & lidius componitur.

Epomaneus nris. masc. ge. quasi velox ad modum equi. Unde propter suam velocitatem dicitur superasse athletam in cursu. Sed hoc ipomaneus indeclin. neu. ge. est quedam herba que se comedentes facit furere: vel potius ipomaneus est virus quod distillat ab inguine equi ex nimia luxuria amoris rabie fertur: & dicitur ab ipos quod est equus: & mano as. quod ab inguine equi distillet. Hoc nouerit & malefice solent colligere: & potionem mortiferam inde facere: quod venenum similitur dicitur ipomaneus: & pda. ma.

Hippomaneus dicitur: ut ostensum est supra.

Epopyrgium g. compo. a pyri quod est ignis: et ipo quod est sub: & gero. & dicitur hoc ipopyrgium. i. illud ferreum instrumentum quod retinet & sustinet ligna in igne: sic dicitur quasi subter ignem gerens.

Hypopyrgium ergo dicitur.

Epous. i. sub. Item ipos. i. equus.

Hypous sub: hippos equus.

Epistasis compo. ab ipos quod est sub: & stasis quod est status vel stans: & dicitur huius ipistasis sic. i. substantia intellecta sine forma: sicut primordialis materia: et dicitur sic quasi substantia: quod habet subiacere omnibus accidentibus: & in se omnia accidentia recipit: nullo tamen informatur secundum Augustinum. Unde ipostaticus ca. cum. Et scias quod greci vtuntur eodem modo hoc nomine ipostasis sicut nos vtimur eodem modo hoc nomine persona. Vñ potest dici quod tres sunt persone in diuinis: vel tres ipostases. i. tres subsistentes. Et facit genitiuus pluralis ipostasis: vide in proprietates & in persona.

Hypostasis dicitur.

Epotamus: ab ipos quod est equus & huius ipotamus m. i. equus fluuiialis. i. quidam piscis sic dicitur: quod sit equo similis dorso: uba: huiusmodi: rostro resupinator: a pumis dentibus: caudato rufo: ungulis binis: ole in aquis commoratur: nocte segetes depascit.

Hippotamus scribetur.

Epotheca: ab ipos quod est sub: & theca quod est repositum compo. huius ipotheca theca. cum res commodat sine dispositione pignoris pacto vel cautione sola interueniente: & differt a pignore: quod pignus est quod propter rem creditam obligatur. Item fiducia differt ab utroque. Est autem fiducia cum res aliqua sumenda mutuo pecunie gratia vel mandata vel in iure creditur. Item ipotheca dicitur idem quod apotheca. Unde ipothecarius caria: rum. quod ad ipotheca pertinet: & huius ipothecarius. i. apothecarius qui rem nomine apothecae accipit.

Hypotheca scribetur.

Epithesis dicitur causa ubi cum certa persona controuersa est. Item epithesis substantia vel disputatio & condicio vel suppositio vel consensus. Vñ ipotheticus ca. cum. i. conditio onalis vel suppositiua: et dicitur ab ipos quod est sub: & thelis quod est positio. Unde ipothesis. i. suppositio.

Hypothesis. i. suppositio.

Epopsensia exponitur in quarta parte in ca. de chemate Hippocentis. i. subiugatio.

Epipia p. est quedam villa bona in flandria: & ibi sunt boni panni. Vñ huius & huius ipipia & hoc se. natus ex illa terra. & de illa sunt panni dicitur pulpen.

Epse ipsa ipsum potestungi cum prima & secunda & tertia persona: ut ipse lego: ipse legit: ipse legit. sed cum prima & secunda figuratur: cum tertia sine figura: et est p. de secunda syllaba: ut dicitur Paulus in xij. libro de pronominibus illud attendendum quod cum ille illud: iste istud: is id faciunt neutra: ipse solum quod & ipsius inuenit a vetustissimis prolarum neutrum in um desinens fecit. Teret. in andria. Ipsius mihi dauus qui intus est eorum consilijs. ipsa est que quibusdam visa est ratio: non adeo firma videtur: ideo in um facit neutra: quod in us desinit masculinum. Nam alius cum in us terminetur: aliud tamen neutrum facit.

Iphigenia producta agamemnonis & clitemne strae filia. Cum autem greci ad troiam profecturi essent in aulide: nec ventum idoneum haberent: responsum est a vatibus id fieri ira dianae: cuius ceruum rex agamemnon occiderat: placari autem deam non posse nisi si iphigenia filia eius immolaretur. Igitur vlysses profectus mycenae illam adduxit in aulidem dicens matrem quod pater eam dedisset achilli. Sed cum esset virgo occidenda: Diana eius miserta ceruum in eius specie obtulit & iphigeniam duxit in regionem tauricam: ubi sacerdos dianae facta est. Postea orestes frater eius per furiam illuc venit: & cum pro consuetudine esset immolandus: a sorore cognitus liberatus est. Deinde orestes occiso thooante rege: cum sorore & simulachro dianae fugit in italiam ad oppidum aricia.

Iphiclus filius alcmene eodem partu editus cum hercule: sed hercules ex ioue: iphiclus ex amphitryone conceptus.

Epige. neu. i. palma manus. Unde versus. Si vis manum virna dabit tibi namque in irmina.

Itis. non dicitur sed tuus: ut Valla docet.

Epitras: ab vi quod est ignis dicitur huius epitras trig. quasi via: quod accendit & inflammat. Unde itascor itasceris itas sum. & hinc iracundus dicitur dum. facile irascens: quod accenso sanguine in furorem compellitur: & comparatur. Vñ huius iracundia dicitur. & est ira praesens commotio animi & ex causa nascitur. Iracundia est vitium naturale & perpetuum: et sic iras est pro tempore concitatus: iracundus frequenter iratus: & leuiter. Item ab itascor huius & huius itasculis et hoc le. Et

ut dicit Hierony. Irasci hominis est: sed iram non per
ficere christianis est. Et scias qd est ira per vitium: et ira per
zelus. Et di. Greg. in quinto moralium. Ira per vitium oculus
mentis exccat: ira autem per zelum turbat. Unde Sal.
Turbatus est per ira oculus meus. Nunq̃ vero turbatio
ni cōtemplatio iungitur nec p̃uaret mens cōturbata cō
spicere ad quod viz tranquilla valet inhiare: qz nec solis
radius cernitur cū cōmotę nubes celi faciem abducunt.
Nec turbatus fons respicientis imaginē reddit: quātrā
quillus ppue ostēdit: qz quo eius vnda palpitat: eo in se
speciē similitudinis obscurat: et cum per zelum anim⁹ mo
uetur curandū sim opere est: ne hęc eadē que instrumen
to virtutis assumitur menti ira dominet: nec quasi dñs p̃
eat: sed velut ancilla ad obsequiū preparata a ratiois ter
go nunq̃ recedat. Tunc em̃ robustus contra vitia erigē
cum subdita rationi famulaf. Nā quantūlibet ira ex zelo
rectitudinis surgat: si immoderata mente vititur rationi
p̃tinuo seruare cōtēnt: et tanto se spūdetius dilatat quā
to impatientię vitii virtutē putat.

¶ Iracundia in ira exponitur.

¶ Iracundia exponitur in ericis.

¶ Iracundia in iridis vide.

¶ Iris: ab aere dicitur hęc iris vel iris: arcus celestis:
quasi aeris: eo qd ab aere descendat ad terrā: vel eris gre
ce: latine dicitur iris: inde hęc iris vel iris. arcus cele
stis: sed arcus proprie est via ipsius deę: et iris ipsa dea.
Et dicitur quasi eris: quia raro mittit nisi ad litem: et dis
cordiam concitandā: et est nuncia vspedissequa innotia
Et nota qd iris nihil aliud est qd nubes soli opposita: ra
dis solis multipliciter informata. Ea em̃ est natura lu
minosi corporis: vt semp in oppositā partē radios diriz
gat: sol em̃ cum sit luminosum corpus radios suos mit
tit in partē oppositam in qua qñqz nubem inuenit que in
vna parte sui est densa: in alia densior: in alia deñsissima
trēm: alia parte sui est rara: et in alia rarior: et in alia rarissi
ma: in illa que est densa solares radios quasi in vitro inclu
si rubri colorē faciunt: in densiori cerulei. In densissi
ma nigri. Itē in rara parte faciunt viridē: in rariori cro
ceum: in rarissima album. Et ita fm̃ maiorem densitatē
illius nubes magis accedit ad colores nigredini affines
scdm̃ maiore raritatē magis accedit ad colores albedini
affines. P̃terea nubes illa quoddā corpus est compo
situm ex quattuor elementis et aquosum: que solis radi
os accenso: a quattuor elementis quadripartitum contra
hit colorē. Contrahit ab igne rubeum: ab aere ceruleus
huc lucidum vel purpureus: ab aqua viridē: a terra nigrū
Hinc est qd si videatur iris in mane videt in occidente: si
in vespere videt in oriente: si in meridie videt in septētri
one. In meridie nunq̃ videri potest: cum sol in opposita
parte nunq̃ possit esse. Et hinc ppter varietatē colorum
iris dicitur quedam gemma: et eadē quedā herba: qz eius flos
colorū varietate celestē arcum imitatur. Ira di. Hangu.
Et scias qd iris est signum foederis inter deum et hominem:
sicut dixit dñs ipsi noe Gen. ix. cap. Ponam inquit arcus
meū in nubib⁹ celī: et erit signū foederis inter me et iter terra
ram. Quia enim maxime timebat noe ne dñs iterū aq̃s
diluuij inundaret super terraz: et noe quondā orauit ne
hoc fieret: vt iosephus refert: pepigit dñs cum eo qd vlt
ira non fieret diluuiū: et in signum foederis huius: posu
it arcū suum in nubibus. Et est signum duorū iudiciorū
arcus: scz iudicij per aquā p̃teritū siue facti: sed etiā vlt
terius non faciendū: nec timeatur: et futuri per ignē vt ex
pectetur: qz mundus quidē igne iudicij cremabitur. Sz
aqua tam diluuij non delebitur. Inde ē qd duos colores
p̃ncipaliter habet: scz ceruleus: quia aqueus ē. Et ē ex
terior: quia p̃teritū: et rubeum qui est igneus: qui inte
rior est: qz futurus est ignis: sicut dicit Magister in histo
rijs. Sz Gregorius tangit in viij. homel. Item vt dicit in h
storijs. Tradunt sancti qd quadraginta annis ante iudē
cum non videtis arcus. Sz etiā naturaliter ostendit de
flectionem aeris tam inceptam. Et in auroa dicit. Ut sancti
tradunt annis decies quater ante iudiciū: fugiet arc⁹:
et exiit exi. Vnde in antichristus: et in gas. Et videtur qd

dem iris per diē et radio solis: et per noctē ex radio lun
ne. Itē aduerte qd ex sole et nube format iris: qz ex vni
one diuinitatis et humanitatis fit reconciliatio humani
generis: cornua hui⁹ arcus modo sunt declinata ad nos
qz apparuit benignitas et humanitas saluatoris dei no
stri. Et ideo non timeamus: sed in die iudicij vertent cō
tra nos: quando veniet in nubibus cū potestate et maie
state magna: et ideo valde timendū est: qz horrendum ē
incidere in manu dei vinctis. Item vt di. Greg. in Eze
chiele. In arcu aqua et ignis apparet: qz virtus spiritus
et post mediatoris aduentum: electos suos aqua baptis
matis lauit: et igni diuini amoris accendit.

¶ Irmos exponit in quarta pte in ca. de schemate.

¶ Irmos exponit in quarta parte in cap. de tropis. et ab
ironia deriuatur ironicus ca. cum. penul. correpta: et hinc
ironice aduerbum.

¶ Irrefragabilis: ex in et refragabilis compo. hęc et hęc
irrefragabilis et hoc le. id est inuincibilis: cui resistit: et in
stari non potest.

¶ Irretio: ab in et retio cōpo. Irretio tis. tñi. tñe. tñi. l. l.
laqueare: impedire: retinere: retinere: verbū actiui. Unde
rectus ta. rum. pe. pdu.

¶ Irreuerens exponit in reuerens.

¶ Irriquo gas. pc. cor. in irigo gas. exponitur.

¶ Irriquo: ab irigo gas. d. irriquo gas. guum. id ē
madidus vel fertilis. vel fecundus. vel stercoatus. Un
de Boetius in sermonibus. Irriquo nihil est elutus homo
Et hoc irriquo gū. Iudicij. Irriquo superius et.

¶ Irro: a ritis dicitur irro tas. media pd. i. puocare qua
si contra ritū alicuius facere. Unde in psal. Irritat ad
uersarius nomen tuū in finē. Item irro potest compo
ni a ratus: et tunc est irritare euacuare. vacuū facere: des
tilare: destruere: et tunc cor. media. Unde versus. Irr
tat hunc dñs: qui nos irritat ad iram. Et hoc irritamen
tis. et hoc irritamentū n. et irritans tantis. ge. offus. et ir
ritus ta. rum. i. vanus. cassus. non firmus. et irritus pro
irritatus per syncopā fm̃ hūg. p̃uoc. autē in. x. lib. vult
qd irritus cōponatur ex in et ratus. Unde di. Boetius facit re
tus participium: et puto differentię causa: eo qd ritus alie
tus signat: sed in cōpositione a in correptā mutat. vt ra
tus irritus. Et nota qd magister Bene. loquēs de irritus
di. Vbi autem videt qd penultima sit ransilonga: qz sic
apud om̃s auctores veteres inuenit. Unde Boetius in ser
mone. segnius irruat animū dimissa p̃ aurē. Cōmunter
tamen tenet qd irro potest mediam corripere et produ
cere fm̃ diuersas significationes.

¶ Irrogo gas. in rogo gas. est.

¶ Irrugio gas. in rugio gas. exponitur.

¶ Irundo: ab aer dicitur irundo dñs. qz non residens
sz in aere capiens cibos edat: quasi in aere videns: et hęc
irundinus na. num. et irundineus nea. nēum. in eodem
sensu. irundinus etiam dicitur paruus filius irundinis. et
cor. pe. vide etiā in irundo in h.

¶ Irus quidam medicus in ithaca corpore grandis:
sed debilis cum aliis domum vlyssis absentis ex
hauriebat. Sed vlysses reuersus illum pugno occi
dit. Ponitur pro quolibet paupere.

3 Ante 5

Idem scribitur sine h: unde i plu
rali sz et. et iis sine h. debet scribi et per gemi
nū sz et. sz h. hęc debet aspirari et per vnū
sz per vnū debent scribi. De hoc dixi in deus: et in hęc
hęc et hoc. Et scias qd id est sunt due partes: sicut ostendit
in hoc est: et cōpo. ea id cum demū et dñs idem. eadē idē
Et scias qd idē sicut et differens dicitur tripliciter: scz idē ge
nere: idē specie: et idē numero. Eadem genere sunt
quecunqz sub eodē genere cōtinent: vt homo et asinus et
filla sub animali. Eadem specie sunt quecunqz sub eadē
specie continent: vt fontes et plato sub hōle. Idem autem
numero dicitur tripliciter. Vno modo dicitur idem nōle et diffin
tione. Alio modo idem pprio. Tertio alit modo dicitur idē
accidente. Eadem nōle sunt quorum rōna est: nōle

per o plura: vt Marcus Tullius Cicero. Sedē diffinitio-
ne dicunt quoz vnū est diffinitio alterius: vt aīal ratio-
nale mortale et homo. Et idem pprio sunt quoz vnus ē
et ppriu alterius: vt risibile et homo. Eadem acciden-
te quoz vnū est accidens alterius: vt fortis et albedo
que in ipso est. Similit̃ dī: differens tripliciter. scz differēs
genere: differens spece: et differens numero. Differētia
genere sunt quęcunq; sub diuersis generibus continen-
tur: vt homo continetur sub hoc genere animal. et arbor
sub hoc genere planta. Differentia spece sunt quęcunq;
sub diuersis specebus cōtinent: scz quęcunq; sunt diuer-
sariū specterū: vt homo et asinus. Differentia numero sunt
quęcunq; faciunt diuersū numerū: vt fortis et plato: itē in
ae nūc is quod interpretat est: et est hęcūm.

¶ Isaac et risu nomen accepit. Miserat em̃ pater quā-
do pmissus est ei: admirans in gaudio. Miserat em̃ ma-
ter qm̃ pmissus est ei dubitans in gaudio. Unde Isaac in-
terpretatur risus fm̃ p̃p̃.

¶ Isachar interpretat est merces. Is quippe dī ē achar
merces. et hoc ideo qz mēdragōis filij rubē introitū viri
qui Rachel debebatur ad se emerat Ipa. Unde et dū natus
est dixit Ipa. Dedit dñs mercedē meam: et cor. pe. Unde
in auroa dī. Est asinus fortis Isachar recubās prope me-
tas. Et acuitur in fine.

¶ Isagoga ge. i. instructio vel introductio: Unde et apd
dialecticos introductiones ad artem dialecticam isago-
gicę dicunt: et etiam liber porphiri dicitur isagoga: quia
introductorius est ad libū pēdicamentorum. Hinc hīc
isagogus gl. introductor litterarum: et isagogo gas. in-
troducere: et pdu. pe. sine go.

Isagoge dicitur introductio. Nam ei⁹ is dicitur
in: & arw ago ducq. vnde arwōn ductio: dure au-
tē sonet isagoga in mō cū sit vox mere gręca.

¶ Isoboserp. vir confusions interpretatur.

¶ Iscalidus: ab excolo lis. dī iscalidus da. dñz. vt ager
iscalidus: qñ excolidus: qz tā a cultura exterit sicut exco-
sul: qz a consulatu discescit.

¶ Ischyros gręce: latine dī fortis: grāvis.

¶ Ismahel interpretat auditio dñi: sic em̃ scriptum est:
et vocabis nomen eius ismahel: qz audituit eum deus: et
fuit ismahel filius abrahe: a quo ismahellicę dicitur sit qui
dam q nunc corrupto noīe sarraceni dicunt quasi a sarra
et agerent ab agar: et inuenit indeclinabile: et etiam decli-
nabile: vt hīc ismahel hui⁹ ismahelus. vide in sarracen⁹.

¶ Isopus pl. herba est pulmonib⁹ purgādis apta. Isop-
us etiā dī spariorum aque: et in quibusdā locis fit ex il-
la herba: vel dicit sic ppter similitudinē purgationis: et ē
fē. ge. fm̃ hug. Inuenitur etiā aliquando isop⁹ i neu-
tro gñe. Unde Warner de virtutibus herbarū. Est isop⁹
sicū calidus quoz tertius illi. Est in vtroq; gradu et. et
cor. pe. Pectoris humores isopi decoctio mundat. Itē
alius dicit. Isopus ē herba purgans de pectore flegma
Alii dicunt qz isopus est gręcum: et pdu. penult. et istius
opinionis fuit magister Bene. Hīc dicit. isopus inuenit
couripere et pducere penult. Unde videt mīl qz magis de
beat penult. pduci: qz nobiliores authores vtiunt ita. Un-
de Bernardus ait. Pectoris herba canas rupes incedit
isopus. Item aliis. Ad pulmonis opus cōfert medica-
men isopus. Itē. Hui⁹ sinapis cerebrum: sed purgat pe-
ctus isopus: et hęc opinio magis mīl placet.

¶ Ispalis ē quedā ciuitas: ispalim siquē ciuitatē hispā-
nię. Iulius cesar edificauit: quam ex suo et romę noīe iu-
liam romulam appellauit: hispalis autē a situ dicta ē: qz
in solo palustri suffixis in pfundis palis locata sit: ne lu-
bico et instabilis fundamento cederet. Dicitur ergo hispa-
lis qñ siira palis. Hīc hīc et hęc hispalicis et hoc fē. et cor. spa
Scribitur ergo hispalis.

¶ Israel mas. ge. indeclinabile et etiā declinabile inuenit-
tur: hīc israel hui⁹ israelis. iacob dictus fuit israel et in-
terpretatur vir videns deum: is em̃ dī vir. ra. videns. el.
deus. tunc em̃ hoc nomen accepit quando tota nocte lu-
catus vidit angelum in certamine: et oriēte lucifero be-

nedictus est: et inde ppter visionem dei israel appellatus
est: sicut et ipse ait. Vidi dñm facie ad facie: et salua facta ē
anima mea. Et ex hīc duodecim tribus filios israeli vo-
cabulum sortit⁹ sunt. Exodi. xxiij. Sugiamus israelē: et
hīc hīc et hęc israelita te. penul. pdu. et israeliticus ca. di.
penul. cor. et solent quidā in hoc nomie israel. s. tacere: qz
i. ante r in eadem syllaba sonare non potest in latinis dī-
ctonibus: sed errant. Non em̃ israel est latina dictio vel
gręca: sed barbara et in barbaris dictonibus in multis li-
cet barbarizare. Non em̃ barbaries vel lingua hebēica ar-
ctatur sub regulis artis grammaticę.

¶ Hysterologia exponit in quarta parte in ca. de tropis.

¶ Hysteronproteron exponit in q̃ta parte in c. de tropis
Hysterologia & hysteronproteron scribitur.

¶ Isotus. i. versus illā partē: ab isto et versus cōpo.

Is vrbis in chaldeā & lacus ppe eā bitumē gignēs

Isara magn⁹ fluuius gallię in finibus allobrogū.

Isauria est regio asię prope ciliciam: quidam ve-
ro dicunt esse partem cilicię: vnde Florus ait. Isau-
rum esse arcem cili cię.

Isaurus fluui⁹ in piceno prope vrbē pisaurū. Itē
vrbis in isauria vel cilicia.

Isis filia inachi prius io dicta: regina & dea ægy-
ptiorum. vide Io.

Issa insula et vrbis circa dalmatiam.

Ismenus longa fluuius boetię circa thebas. Vñ
ismenius. i. thebanus

Isinenides scēminę thebanę.

Ismarus mons thracię in quo fuit vrbis nomine
ismara quę & maronia dicitur.

Isimarius. i. thracius.

Isocrates atheniensis sophista. i. sapiens doctor.
qui multos auditores & discipulos habuit tempo-
ribus aristotelis.

Isster maximus fluuiorū europę qui inter germa-
niam & yngariam & scythiam labitur aquilonē ver-
sus: ac tandem septem ostiis ruit in pontum. Dicit
etiā danubius.

Istria est regio inter istrum & italiam. Nam ab ita-
lia separatur adriatico sinu & ē peninsula circa libur-
niam. Quidam ponunt partem italię.

Isthmos dicitur angusta terra iter duo maria. vñ
corinthus vrbis sita est in isthmo achaico.

3 ante C

I Talia talie. dicta ab italorege. Et
scias qz italia olim a gręcis occupata: magna
gręcis dicta est. Unde italicus ca. cum. i. ital⁹
la. ius. sed hoc magis dicit ab italorege. et cor. pūmā ita-
lia: licet aliqñ inueniatur longa per extasim: vt itallā fa-
to pfugus et. vt dicit Donatus.

¶ Italus la. li. pe. cor. exponit etiā in italia.

¶ Itags dictio cōposita antepe. acuit. Hīc cōiunctio em-
dctica hīc nō inclinat accētū pcedentis syllabę ad se: sicut
dicit in scōa gre in ca. de impedimentis endictis.

¶ Itē impatius est de eo is. it. et pdu. pūmā. Hīc ab ite
circumite: redite: et hui⁹smodi pdu. penult.

¶ Item est adner. similitudinis vel ordinis.

¶ Iter. ab eo is. deriuat hęc itio onis. et hīc itus tus tui.
et hoc itiner. neris. et hoc iter iteris. et differunt: qz itus est
via qua iri ab hoīe quaq; versū potest: sed iter et itiner. di-
uersam habent significationem. Iter em̃ est locus trās-
itu facilis. Unde et eū appellamus aditū. Itiner. autē est
iter longe vię: et ipse labor ambulandi: vt quo velis per-
uenias. Accipiunt tñ quandoq; in eades significatione.
Et fm̃ hoc ex istis duobus nobis. i. iter et itiner effectū
est vñ: hoc modo iste ntis iter est in vsu: sed eius obli-
qui nō sunt in vsu. Item isti obliqui itneris itnerit itne-
re sunt in vsu: sed eorum ntis aboleuit. et sic factū est vt
ex istis obliq; et ex illo notatuo iter. efficeret vñ nomen

perio plura: vt Marcus Tullius Cicero. Madē diffinitio-
ne dicunt quoz vnū est diffinitio alterius: vt alai ratio-
nale mortale & homo. Et idem ppulo sunt quoz vnus ē
et ppium alterius: vt risibile & homo. Madem acciden-
te quoz vnū est accidens alterius: vt fontes et albedo
que in ipso est. Similit̃ dī differens tripliciter. scz differēs
genere: differens specie: & differens numero. Differentia
genere sunt quecunq; sub diuersis generibus continen-
tur: vt homo continetur sub hoc genere animal. & arbor
sub hoc genere planta. Differentia specie sunt quecunq;
sub diuersis speciebus cōtinent: scz quecunq; sunt diuer-
sariū specierū: vt homo & asinus. Differentia numero sunt
quecunq; faciunt diuersū numerū: vt fontes & plato: itē in
ae nīf is quod interpretat̃ est: & est hebræum.

¶ Isaac ex risu nomen accepit. Miserat enī pater quā-
do pmissus est ei: admirans in gaudio. Miserat enī ma-
ter qñ pmissus est ei dubitans in gaudio. Unde Isaac in-
terpretatur risus fm̃ p̃p̃.

¶ Isachar interpretat̃ est merces. Is quippe dī ē adhar
merces. & hoc ideo qz mādragolis filij rubē introitū virt
qui Rachel debebatur ad se emerat Iya. Unde & dñs natus
est dixit Iya. Dedit dñs mercedē meam: & cor. pe. Unde
in auroia dī. Est alinus fontis Isachar recubās prope me-
tas. Et acutur in fine.

¶ Isagoga gē. i. instructio vel introductio: Unde & apō
dialecticis introductiones ad artem dialecticam isago-
gic dicunt: & etiam liber porphiri dicitur isagoga: quia
introductorius est ad librum predicamentorum. Hinc hīc
isagogus gl. introductor litterarum: & isagogo gas. in-
trodúcere: & pdu. pe. siue go.

¶ Isagoge dicitur introductio. Nam eiō is dicitur
in: & arō ago ducq. vnde arōrn ductio: dure au-
tē sonet isagoga in mō cū sit vox mere græca.

¶ Isoboloth. vir confusiois interpretatur.

¶ Iscalidus: ab excolo lis. dī iscalidus da. dñz. vt ager
iscalidus: qñ excolidus: qz iā a cultura exierit sicut exco-
sul: qz a consulatu discescerit.

¶ Ischyros græce: latine dī fontis: grauis.

¶ Ismahel interpretat̃ auditio dñi: sic enī scriptum est:
& vocabis nomen eius ismahel: qz audiuit eum deus: et
fuit ismahel filius abrahe: a quo ismahelitz dicit̃ sit qui
dam q nunc corrupto nōle sarraceni dicunt̃ quasi a sarrā-
e agarent ab agar: & inuenit̃ indeclinabile: & etiam decli-
nabile: vt hīc ismahel hui⁹ ismahelis. vide in sarraceni.

¶ Isopus pl. herba est pulmonib⁹ purgādis apta. Ifo-
pus etiā dī spariozum aque: & in quibūsdā locis fit et il-
la herba: vel dicit̃ sic ppter similitudinē purgationis: & ē
fē. ge. fm̃ Aug. Inuenitur etiā aliquando isopū in eu-
tro gñe. Unde Marcer de virtutibus herbarū. Est isopū
sicū calidūz quoz tertius illi. Est in vitroq; gradu zc. et
cor. pe. Pectoris humores isopi decoctio mundat. Itēz
alius dicit̃. Isopus ē herba purgans de pectore flegma
Alij dicunt q isopus est græcum: & pdu. penult. & istius
opinionis fuit magister Bēne. Hī dicit̃. Isopus inuenit̃
courpere & pducere penlt. Unde videt̃ mīl q magis de
beat penult. pduct: qz nobiliores auctores vtunt̃ ita. Un-
de Bernardus ait. Pectoris herba canas rupes incedit
isopus. Item alius. Ad pulmonis opus cōfert medica-
men isopus. Itē. Duo sinapis cerebrum: sed purgat pe-
ctus isopus: & hēc opinio magis mīl placet.

¶ Ispallis ē quedā ciuitas: ispallm siqdē ciuitatē hispā-
nię. Iulius cēsar edificauit: quam ex suo & romę nōie lu-
liam romulam appellauit: hispallis autē a situ dicta ē: qz
in solo palustri sup̃is est in pfundūz palis locata sit: ne lu-
bico & instabili fundamento cederet. Dicitur ergo hispā-
lis qñ sita palis. Hīc hīc & hēc hispaliēsis & hoc se. & cor. spa
Scribitur ergo hispālis.

¶ Israel mas. ge. indeclinabile & etiā declinabile inuenit̃
tur: hīc israel hui⁹ israelis. iacob dictus fuit israel & in-
terpretatur vir videns deum: is enī dī: vir. ra. videns. el.
deus. tunc enī hoc nomen accepit quando tota nocte lu-
status vidit angelum in certamine: & oīente lucifero be-

nedictus est: & inde ppter visionem dei israel appellatus
est: sicut & ipse ait. Vidi dñm facie ad faciē: & salua facta ē
anima mea. Et ex hīc duodecim tribus filios israel vo-
cabulum sortit̃ sunt. Exodi. xxiij. Fugiamus israelē: et
hīc hīc & hēc israelita tē. penult. pdu. & israeliticus ca. dī.
penult. cor. & solent quidā in hoc nomie israel. s. tacere: qz
s. ante r in eadem syllaba sonare non potest in latinis dī-
ctonibus: sed errant. Non enī israel est latina dictio vel
græca: sed barbara & in barbaris dictonibus in multis li-
cet barbarizare. Non enī barbaries vel lingua hebræa ar-
ctatur sub regulis artis grammaticę.

¶ Isterologia exponit̃ in quarta parte in ca. de tropis.

¶ Isteronproteron exponit̃ in q̃ta parte in c. de tropis

Hysterologia & hysteropteron scribetur.

¶ Istosus. i. versus illā partē: ab isto & versu cōpo.

¶ Is vrbis in chaldeā & lacus ppe eā bitumē gignēs

¶ Isara magn⁹ fluuius galliē in finibus allobrogū.

¶ Isauria est regio asię prope ciliciam: quidam vo-
ro dicunt esse partem cilicię: vnde Florus ait. Isau-
rum esse arcem cili cię.

¶ Isaurus fluui⁹ in piceno prope vrbē pisaurū. Itē
vrbis in isauria vel cilicia.

¶ Isis filia inachi prius io dicta: regina & dea ægy-
ptiorum. vide Io.

¶ Issa insula et vrbis circa dalmatiam.

¶ Ismenus longa fluuius boetię circa thebas. Vñ
ismenius. i. thebanus

¶ Ismenides fœminę thebanę.

¶ Ismarus mons thracię in quo fuit vrbis nomine
ismara quę & maronia dicitur.

¶ Ismarus. i. thracius.

¶ Isocrates atheniensis sophista. i. sapiens doctor.
qui multos auditores & discipulos habuit tempo-
ribus aristotelis.

¶ Ister maximus fluuiorū europę qui inter germa-
niam & yngariam & scythiam labitur aquilonē ver-
sus: ac tandem septem oīstis ruit in pontum. Dicit̃
etiā danubius.

¶ Istria est regio inter istrum & italiam. Nam ab ita-
lia separatur adriatico sinu & ē peninsula circa libur-
niam. Quidam ponunt partem italię.

¶ Isthmos dicitur angusta terra iter duo maria. vñ
corinthus vrbis sita est in isthmo achaico.

3 ante C

I Talia talie. dicta ab italorege. Et

scias q italia olim a græcis occupata: magna
græcis dicta est. Unde italicus ca. cum. i. ital⁹
la. lūz. sed hoc magis dicit̃ ab italorege. & cor. primā ita-
lia: licet aliqñ inueniatur longa per extasim: vt itallā fa-
to pfugus zc. vt dicit̃ Donatus.

¶ Italius la. lū. pe. cor. exponit̃ etiā in italia.

¶ Itaq; dictio cōposita antepe. acut. Hī cōiunctio en-
dētica hīc nō inclinā accētī pcedentis syllabę ad se: sicut
dicit̃ in scōa pte in ca. de impedimentis endēsis.

¶ Itē impatiū est de eo is. it. & pdu. primā. Hī ab ite
circum ite: redire: & hui⁹modi pdu. penult.

¶ Item est aduer. similitudinis vel ordinis.

¶ Iter. ab eo is. deriuat̃ hęc itio onis. & hīc itatus tul.
& hoc itner. neris. & hoc iter iteris. et differunt: qz itus est
via qua tri ab hōle quaq; versū potest: sed iter & itner. dī
uerfam habent significationem. Iter enī est locus trāsī-
tu facilis. Unde & eū appellamus aditū. Itner autē est
iter longe vię: & ipse labor ambulandi: vt quo velis per-
uenias. Accipiunt̃ tñ quandoq; in eadez significatione.
Et fm̃ hoc ex istis duobus nobis. i. iter & itner effectū
est vñ: hoc modo iste nōis iter est in vsu: sed eius obli-
qui nō sunt in vsu. Item isti obliqui itneris itneri itne-
re sunt in vsu: sed eorum nōis aboleuit. & sic factū est vt
ex istis obliquis & ex illo nōiatu o iter. efficeret̃ vñ nōmē

ut dicit Hieronymus. Trasci hominis est: sed iram non per
ficere christianis est. Et scias quod est ira per vinum: et ira per
zelum. Et dicit Gregorius in quinto moralium. Ira per vinum oc-
ulos mentis excecatur: ira autem per zelum turbatur. Unde Isaias.
Turbatus est per iram oculus meus. Nunquam vero turbatio
in contemplatione coniungitur nec pigralet mens cor turbata con-
spicere ad quod vix tranquilla valet inhiare: quia nec solus
radius cernitur cum commotus nubes celi faciem abducunt.
Hec turbatus fons respicientis imaginem reddit: quia tra-
quillus proprie ostendit: quia quo eius vnda palpitatur: eo in se
speciem similitudinis obscurat: et cum per zelum animus mo-
uetur curandum summopere est: ne hec eadem que instrumen-
to virtutis assumitur menti ira dominetur: nec quasi dña
eat: sed velut ancilla ad obsequium preparata a rationis ter-
go nunquam recedat. Tunc enim robustus contra vitia erigitur
cum subdita rationi famulatur. Nam quantumlibet ira ex zelo
rectitudinis surgat: si immoderata mente vitatur rationi
primus servare cōtēnt: et tanto se impudētius dilatat quā-
to impatientie vitii virtutē putat.

¶ Iracundia in ira exponitur.

¶ Iracundia exponitur in ericis.

¶ Iracundia in iridis vide.

¶ Iris: ab aere dicitur hec iris vel iris: arcus celestis:
quasi aeris: eo quod ab aere descendat ad terram: vel eris gre-
ce: latine dicitur iris: inde hec iris vel iris. Arcus cele-
stis: sed arcus proprie est via ipsius deus: et iris ipsa dea.
Et dicitur quasi eris: quia raro mirum nisi ad litem: et dicitur
cordiam concordandam: et est nunda vel pedissequa lunonia.
Et nota quod iris nubi aliud est quam nubes soli opposita: ra-
dij solis multipliciter in formata. Ea enim est natura lu-
minosa corporis: vel semper in opposita parte radios diri-
gat: sol enim cum sit luminosum corpus radios suos mit-
tit in parte oppositam in qua quos nubes invenit que in
vna parte sui est densa: in alia densior: in alia densissima
itaque in alia parte sui est rara: et in alia rarior: et in alia rarissi-
ma: in illa que est densa solares radii quasi in vitro inclu-
si rubrum colorem faciunt: in densiori cernuntur. In densissi-
ma nigri. Item in rara parte faciunt viridem: in rariori cro-
ceum: in rarissima album. Et ita secundum maiorem densitatem
illius nubes magis accedit ad colores nigredinis affines
secundum maiorem raritatem magis accedit ad colores albedinis
affines. Preterea nubes illa quoddam corpus est compo-
situm ex quatuor elementis et aquosum: quod solis radi-
os accenso: a quatuor elementis quadripartitum contra-
bit colorem. Contrahit ab igne rubrum: ab aere ceruleum
siue lucidum vel purpureum: ab aqua viridem: a terra nigrum.
Hinc est quod si videatur iris in mane videtur in occidente: si
in vespere videtur in oriente: si in meridie videtur in septentri-
one. In meridie nunquam videri potest: cum sol in opposita
parte nunquam possit esse. Et hinc propter varietatem colorum
iris dicitur quodam gemma: et etiam quodam herba: quia eius flos
colorum varietate celestem arcum imitatur. Ira dicitur lingua.
Et scias quod iris est signum foederis inter deum et hominem:
sicut dicit dominus ipsi noe Genesim xxi. cap. Bonam inquit arcus
meum in nubibus: et erit signum foederis inter me et iter terra-
rum. Quis enim maxime timebat noe ne dominus iterum aquas
diluuii inundaret super terram: et noe quotidie oravit ne
hoc fieret: ut iosephus refert: pepergit dominus cum eo quod vi-
tra non fieret diluuii: et in signum foederis huius: posuit
arcum suum in nubibus. Et est signum duorum iudiciorum
arcus: scilicet iudicii per aquam preteritum siue facti: sed etiam vi-
sionis non factendi: nec timeatur: et futuri per ignem ut ex-
pectetur: quia mundus quidam igne iudicii cremabitur. Sed
quia iam diluuii non debetur. Unde est quod duos colores
punctipaliter habet: scilicet ceruleus: quia aqueus est. Et est ex-
terior: quia preterit: et rubrum qui est igneus: qui inte-
rior est: quia futurus est ignis: sicut dicit Magister in histo-
riis. Gregorius tangit in viii. homel. Item videtur in
stomacho. Radunt sancti quod quadraginta annis ante iudic-
ium non videtur arcus. Quod etiam naturaliter ostendit desic-
cationem aeris iam inceptam. Et in aurore dicitur. Ut sancti
tradunt annis decies quater ante iudicii: fugit arcus:
et non erit. Unde in antichristus: et in gas. Et videtur quod

dem iris per diem et radio solis: et per noctem et radio lu-
ne. Item adducente quod ex sole et nube formatur iris: quia ex vna
one divinitatis et humanitatis fit reconciliatio humani
generis: cornua huiusmodi arcus modo sunt dechnata ad nos
quia apparuit benignitas et humanitas saluatoris dei nos-
tri. Et ideo non timeamus: sed in die iudicii vertent contra
nos: quando ventet in nubibus cum potestate et maiestate
magna: et ideo valde timendum est: quia horrendum est
incidere in manu dei vivens. Item videtur Gregorius in Eye-
chiale. In arcu aqua et ignis apparet: quia virtus spiritualis
cum post mediatoris aduentum: electos suos aqua baptis-
matis lauit: et igni divini amoris accendit.

¶ Irmos exponitur in quarta parte in ca. de schemate.

¶ Ironia exponitur in quarta parte in cap. de tropis: et ab
ironia derivatur ironicus ca. cum. penult. correpta: et hinc
ironice adverbium.

¶ Irrefragabilis: ex in et refragabilis compo. hic et hec
irrefragabilis et hoc. id est invincibilis: cui resisti: et in-
stari non potest.

¶ Irritatio: ab in et retio compo. irritatio. ita. ita. ita. ita.
laqueare: impedire: retinere: verbi actus. Unde
rectus. ita. tum. pe. pdu.

¶ Irreverens exponitur in reverens.

¶ Irrigo gas. pe. cor. in rigo gas. exponitur.

¶ Irriguus: ab irrigo gas. Irriguus gas. gum. id est
madidus vel fetidus. vel secundus. vel sterconatus. Unde
de libro in sermonibus. Irriguo nihil est elatius homo
et hoc irrigui qui. Iudicii. Irrigui superius etc.

¶ Irrito: a rito dicitur irritatio. media p. d. i. puocare qua-
si contra ritum aliter facere. Unde in psal. Irritat ad-
versarius nomen tuum in fine. Item irritio potest compo-
ni a ratus: et tunc est irritare euacuare. vacui facere: des-
tituere: destruere: et tunc cor. media. Unde versus. Irri-
tat hunc dominus: qui nos irritat ad iram. Unde hoc irritamen-
tis: et hoc irritamentum. et irritans tantus. ge. offus. et ir-
ritus. tum. i. vanus. cassus. non firmus. et irritus pro
irritatus per synopsim huius. p. d. i. autem in. r. d. d. vult
quod irritus componatur ex in et ratus. Unde dicit. Beor facit ra-
tus participium: et puto differentie causa: eo quod ritus. et ir-
ritus. sed in compositione a in correpta mutat. ut ra-
tus irritus. Et nota quod magister Bene. loquens de irritus
dicit. Unde autem videtur quod penultima sit tantum longa: quia sic
apud omnes auctores veteres inuenitur. Unde libro in ser-
mone. segnius irritat animi dimissa p. aure. Communiter
tamen tenet quod irritio potest mediam corripere et produ-
cere secundum diversas significationes.

¶ Irrigo gas. in rogo gas. est.

¶ Irrugio gas. in rugio gas. exponitur.

¶ Irundo: ab aer dicitur irundo dicitur. quod non residens
sed in aere captens cibos edat: quasi in aere videns: et hic
irundinus n. num. et irundineus nea. neum. in eodem
sensu. irundinus etiam dicitur parvus filius irundinis. et
cor. pe. vide etiam in irundo in h.

Irus quidam medicus in ithaca corpore grandi:
sed debilius cum aliis domum vlyssis absentis ex-
hauriebat. Sed vlysses reuersus illum pugno occi-
dit. Ponitur pro quolibet paupere.

3 ante

Idem scribitur sine h: unde ypsi
rati i. et. i. sine h. debet scribi et per gem-
nam i. et. i. b. h. debet aspirari et per vnu
i. et. vnu debent scribi. De hoc dicitur in deus: et in hoc
hec et hoc. Et scias quod id est sunt due partes: sicut ostendit
in hoc est: et copo. id est cum demum et idem. eadem: id est
Et scias quod id est sicut et differens dicitur tripliciter: scilicet id est ge-
nere: idem specie: et idem numero. Eadem genere sunt
quocumque sub eodem genere continentur: ut homo et asinus et
silva sub animali. Eadem specie sunt quocumque sub eadem
specie continentur: ut fontes et plato sub hole. Idem autem
numero dicitur tripliciter. Uno modo dicitur idem nomen et diffin-
tione. Alio modo idem proprio. Tertio autem modo dicitur idem
accidente. Eadem nomen sunt quorum res una est: nomen

peropluia: vt Marcus Tullius Cicero. Madē diffinitio-
ne dicunt quoz vnū est diffinitio alterius: vt alai ratio-
nale mortale et homo. Et idem ppulo sunt quoz vnū ē
ēē ppitum alterius: vt risibile et homo. Madem acciden-
te quoz vnū est accidens alterius: vt fontes et albedo
que in ipso est. Similiter et differens tripliciter. scz differēs
genere: differens spece: et differens numero. Differētia
genere sunt quęcunq; sub diuersis generibus continen-
tur: vt homo continetur sub hoc genere animal: et arbor
sub hoc genere planta. Differētia spece sunt quęcunq;
sub diuersis speciebus cōtinent: scz quęcunq; sunt diuer-
sariū specierū: vt homo et asinus. Differētia numero sunt
quęcunq; faciunt diuersū numerū: vt fontes et plato: itē in
se nō is quod interpretat est: et est hebreum.

¶ Isaac ex risu nomen accepit. Miserat em̄ pater quā-
do pmissus est ei: admirans in gaudio. Miserat em̄ ma-
ter qm̄ pmissus est ei dubitans in gaudio. Unde Isaac in-
terpretatur risus fm̄ p̄p̄.

¶ Isachar interpretat est merces. Is quippe ē achar
merces. et hoc ideo qm̄ mādragons filij rubē introitū viri
qui Rachel debebatur ad se emerat Ipa. Unde et dñ natus
est dixit Ipa. Dedit dñs mercedē meam: et cor. pe. Unde
in auroa ē. Et asinus fortis Isachar recubās prope me-
tas. Et acuitur in fine.

¶ Isagoga gg. i. instructio vel introductio. Unde et ap̄
dialecticos introductiones ad artem dialecticam isago-
gie dicunt: et etiam liber porphiri dicitur isagoga: quia
introductorius est ad librum p̄dicamentorum. Hinc hīc
isagogus gl. introductor: litterarum: et isagogo gas. in-
troducere: et pdu. pe. sine go.

Isagoge dicitur introductio. Nam eiō is dicitur
in: et arw ago ducq. vnde arw h ductio: dure au-
tē sonet isagoga in mō cū sit vox mere græca.

¶ Isobolus. vtr confusions interpretatur.

¶ Iscalidus: ab excolo lis. ē iscalidus da. dūz. vt ager
iscalidus: qm̄ excolidus: qm̄ tā a cultura exterit sicut exco-
sul: qm̄ a consulatu discescit.

¶ Ischyros græce: latine ē fortis: grans.

¶ Ismahel interpretat auditio dñi: sic em̄ scriptum est:
et vocabis nomen eius ismahel: qm̄ auditus eum deus: et
fuit ismahel filius abrahę: a quo ismahelut dñi sūt qui
dam q nunc corrupto noie sarraceni dicunt quasi a sarra
et agarent ab agar: et inuenit indeclīnabile: et etiam decli-
nabile: vt hīc ismahel hui⁹ ismahelis. vide in sarracen⁹.

¶ Isopus pl. herba est pulmonib⁹ purgādis apta. Ipo-
pus etiā ē spariorum aque: et in quibusdā locis fit ex il-
la herba: vel dicit sic ppter similitudinē purgationis: et ē
fœ. ge. fm̄ hūg. Inuenitur etiā aliquando isopu i neu-
tro gñe. Unde Warcer de virtutibus herbarū. Est isopu
siccū calidus quoz tertius illi. Est in vtroq; gradu zc. et
cor. pe. Pectoris humores isopi decocto mundat. Item
alius dicit. Isopus ē herba purgans de pectore flegma
Nis dicunt q isopus est græcum: et pdu. penult. et istius
opinionis fuit magister Bēne. Hīc dicit. isopus inuenit
corripere et pducere penult. Unde videt mibi q magis de
beat penult. pducit: qm̄ nobiliores auctores vtrūq; ita. Un-
de Bernardus ait. Pectoris herba canas rupe incedit
isopus. Item alius. Ad pulmonis opus cōfert medica-
men isopus. Item. Ius sinapis cerebrum: sed purgat pe-
ctus isopus: et hęc opinio magis mibi placet.

¶ Ispalis ē quedā ciuitas: ispalim siqdē ciuitatē hispa-
nię. Julius cęsar edīcauit: quam ex suo et romę noie lu-
lam romulam appellauit: hispalis autē a situ dicta ē: qm̄
in solo palustri sumis in pfunduz palis locata sit: ne lu-
bulco et instabilis fundamento cederet. Dicitur ergo hispa-
lis qm̄ sita palis. Hīc hīc et hęc hispalis et hoc se. et cor. spa
Scribitur ergo hispalis.

¶ Israel mas. ge. indeclīnabile et etiā declīnabile inuenit
tur: hīc israel huius israelis. iacob dicitur israel et in-
terpretatur vir videns deum: is em̄ ē vtr. ra. videns. el.
deus. tunc em̄ hoc nomen accepit quando tota nocte lu-
catus vidit angelum in certamine: et oñte lucifero de-

nedictus est: et inde ppter visionem dei israel appellatus
est: sicut et ipse ait. Vidi dñm facie ad facie: et salua facta ē
anima mea. Et ex hīc duodecim tribus filiorū israel vo-
cabulum sortite sunt. Exodi. xliij. Sugiamus israel: et
hīc hīc et hęc israelita te. penult. pdu. et israeliticus ca. di.
penult. cor. et solent quidā in hoc nomie israel. s. tacere: qm̄
sante r in eadem syllaba sonare non potest in latinis dī-
ctonibus: sed errant. Non em̄ israel est latina dictio vel
græca: sed barbara et in barbaris dictionibus in multis li-
cet barbarizare. Non em̄ barbaries vel lingua hebreę ar-
ctatur sub regulis artis grammaticę.

¶ Isterologia exponit in quarta parte in ca. de tropis.

¶ Isteronproteron exponit in q̄ta parte in c. de tropis
Hysterologia & hystero proteron scribetur.

¶ Istosus. i. versus illā partē: ab isto et versū cōpo.

Is vrbis in chaldeę & lacus ppe eā bitumē gignēs
Isara magn⁹ fluuius gallię in finibus allobrogū.

Isauria est regio asię prope ciliciam: quidam ve-
ro dicunt esse partem cilicię: vnde Florus ait. Isau-
rum esse arcem cili cię.

Isaurus fluui⁹ in piceno prope vrbē pisaurū. Itē
vrbis in isauria vel cilicia.

Isis filia inachi prius io dicta: regina & dea ægy-
ptiorum. vide Io.

Isia insula et vrbis circa dalmatiam.

Ismenus e longa fluuius boetię circa thebas. Vñ
ismenius. i. thebanus

Ismenides fœminę thebanę.

Ismarus mons thracię in quo fuit vrbis nomine
ismara quę & maronia dicitur.

Ismarus. i. thracius.

Isocrates athenienis sophista. i. sapiens doctor.
qui multos auditores & discipulos habuit tempo-
ribus aristotelis.

Ister maximus fluuiorū europę qui inter germa-
niam & vngariam & scythiam labitur a quilonē ver-
sus: ac tandem septem ostiis ruit in pontum. Dicit
etiā danubius.

Istria est regio inter istrum & italiam. Nam ab ita-
lia separatur adriatico sinu & ē peninsula circa libur-
niam. Quidam ponunt partem italię.

Isthmos dicitur angusta terra iter duo maria. vñ
corinthus vrbis sita est in isthmo achaico.

ante C

Italica talie. dicta ab italorege. Et

scias q italla olim a gręcis occupata: magna
gręca dicta est. Unde italicus ca. cum. i. ital⁹
la. ius. sed hoc magis dicit ab italorege. et cor. primā ita-
lia: licet aliqñ inueniatur longa per extasim: vt italla fa-
to pfugus zc. vt dicit Donatus.

¶ Italus la. li. pe. cor. exponit etiā in italia.

¶ Itaq; dictio cōposita antepe. acuit. Hī cōiunctio en-
clitica hīc nō inclinat accētū pcedentis syllabę ad se: sicut
dicit in scđa pte in ca. de impedimentis enclitico.

¶ Ite impatientus est de eo is. it. et pdu. primā. Hī ab ite
circumite: redite: et huiusmodi pdu. penult.

¶ Item est aduer. similitudinis vel ordinis.

¶ Iter. ab eo is. deriuat hęc dictio ontis. et hīc itus tus tul.
et hoc itner. neris. et hoc iter itenis. et differunt: qm̄ itus est
via qua it ab hōle quaq; versū potest: sed iter et itiner. dī-
uersam habent significationem. Iter em̄ est locus trās-
itu facilis. Unde et etiā appellamus aditū. Itiner. autē est
iter longe vię: et ipse labor ambulandi: vt quovēlis per-
uenias. Accipiunt et hī quandoq; in eadē significatione.
Et fm̄ hoc ex istis duobus nobis. i. iter et itiner effectū
est vñ: hoc modo iste ntus iter est in vsu: sed eius obli-
qui nō sunt in vsu. Item isti obliqui itneris itneri itne-
re sunt in vsu: sed eorum ntus aboleuit. et sic factū est vt
ex istis obliq; et ex illo noiatuo iter. efficeret vñ nomen

portam sibi epistolā illā legebat: et illa die hostes aut fugiebant: aut pacati cum eis componebant: sic fertur olis fuisse adimpleti: sed postmodū illa diuitas a farracenis capta fuit: et pphana sublatō beneficio ppter abūdanā peccatorū in ouente vndiq; patefactā. Postq; vero domnus assumpt⁹ est (vt in ecclesiastica hystoria legitur) misit apostolus thomas thadeum ad abagarū regem fm dñi promissionem. Qui cū ad eum venisset: et se discipulū in christi sibi promissū dixisset: vidit abagarus in vultu thadei quendā mirum et diuinū splendore: quo viso stupefactus et territus: dñz adorauit dicens. Vere discipul⁹ est iesu filij dei: qui dixerat mihi. Vitam ad te aliquem de discipulis meis qui te curet: et vitā tibi prestet: cui thadeus. Si in filiū dei credider: omnia desideria cordis tui obtinebis. Tūc abagarus. Redo vere: et iudeos qui crucifixerunt libentius trucidare: si mihi possibilitas adesset neq; etiā romanorū authoritas impediret. Tūc igit abagarus (vt in quibusdā libris antiquis legitur) icprofus esset: thadeus epistolam saluatoris accepit: et de ea eius fidem contraxit: et statim plenā sanitatem accepit. Et nota q; iudas interpretat confitēs vel gloriosus. vel iudas vti quasi tubilum dans. Ipse em habuit confessionē fidelis gloriā regni: et iubilū eterni gaudij. Hic multiplex habuit cognomen: vt tactū est. Dicitur em iudas iacob supple frater. Fuit em frater iacobi minoris. Secūdo dicitur est thadeus: quod interpretat apprehendens principem. Ipse em apprehendit christū principē per fidē formatā ten uir nec dimisit. Tercio dicitur est in ecclesiastica hystoria libeus: qd sonat qñ cor: vel corcol⁹. i. cordis cultor.

¶ Iudas scarioth vel scariothis: vel a vico in quo nat⁹ est: vel a tribu isachar vocabulum sumpt: quodā futurū pphagio in condemnationē sui. Isachar em interpretat merces: vt signaretur peccatū pditionis quodēdidit dñz scarioth interpretat memoria mortis: quia non repente pñasus: sed diuinus meditatus peregit scelus.

¶ Iudatho fas. vti a iuda vel iudga: et iudathare iudei facere: vel iudeorū more se habere: et hinc iudaism⁹ mī. i. consuetudo et ritus iudeorū: vel gens iudeorū.

¶ Iudex: a iuda filio iacob vti iudex dea. deum. qd nomen iassura decem tribuū hebreis imposuit. Nam ante hebrei vel israel dicti sunt: sed ex quo in duo regna populus dei diuisus est: tunc duē tribus quę de stirpe iuda reges habebant iudeorū nomen sortiti sunt. Reliquę pars decē tribuum quę in samaria regem sibi constituit: ob populū magnitudinē pñstinū nomen obtinuit israel: et interpretatur iudeus confessor sine confitēs. Nomen vero nōclū eis cōuenit. interpretatio autē eius ab eis lōge ablentatur. Nō em vero nōc nunc dicunt confessores: sed disseffores potius. Et a iudex vti hęc iudex deę. terra eorum quā incoluerunt. Et hinc potest modo sumi iudex dea deum. gentile. i. qui est de terrarilla.

¶ Iudex: a ius dicitur hic iudex de iudices iudicū. vel hic et hęc iudex as. cōte ge. vt dicunt quidam. Et dicitur iudex quasi ius dicens populi: vel disceptans: et est etimo. Sure autem discrepare est iuste iudicare. Non em est iudex si in eo non est iustitia. Vnde et iudicium prius inditio vocabat. Vnde et authores iudiciorū et ppositos q; iudices vel quęstiores vocamus.

Quęstiores sunt vechegaliū: quęstiores criminū.

¶ Iudiciarius ris. in iudicium est.

¶ Iudicium: a ius vti hoc iudicū cīf. quasi iuris dictio et ostensio: et est iudicium dum discernit causā cum pponit iustitia cum finitur. et hinc hoc iudicū dñi. dimi. et iudicarius rīa. rīum. qd pertinet ad iudicū: vti hęc iudicālis et hoc le. in eodem sensu. vide in suspicio.

¶ Iudico cas. caui. a iudex vti: et iudicare iure disceptare: ius dicere: determinare causā: vel iudicio dñare: et inde iudicatorius rīa. rīum. et hoc iudicatoriū rīf. loc⁹. vbi iudicatur: et hic et hęc iudicabilis et hoc le. Iudico cōpo. adiudico cas. i. scribere: destinare: coniudico cas. i. simul iudicare. Di iudico cas. p iudico cas. Vnde hoc pignus didum cīf. Iudico est actiū cum omnibus suis compositis:

his: et cor. dī syllabam.

¶ Iudith vidua laudanda quę interfecit olofermē et liberauit israel de manu hostis: et interpretatur landans: vel iudex et confitēs.

¶ Iugabilis: a iugo gas. vti hic et hęc iugabilis et hoc le: quod etiā hic et hęc iugalis et hoc le. inuenitur per syncope. i. iugibilis vel iugo abilis.

¶ Iugalis: a iugum vti hic et hęc iugalis et hoc le. i. iugo affuetus: sub iugo positus: quasi domitus. Item inuenitur iugalis. i. iugibilis. et vti tunc iugabilis per syncope in. i. regum cap. viii. habetur. Subnervauit oīs iugales curruum: et pñ. ga.

¶ Iugerum rī. scōm qd cōmuniter accipitur est spaciū terre quod vñs aratrum potest arare in die: et inuenit hoc iuger gēis. in eadem significatione. Isidorus sic dicit in libro etimologiarum. Iugerum constat longitudine pedum ducentorum quadraginta: latitudine centum viginti: et cor. penul.

¶ Iugis: a iugum vti hic et hęc iugis et hoc ge. i. assidue continuus: perseverans: et produ. pñmam. sed iugis eay cor. Vnde hūs. Expers esse iugi veneris ne qd pce iugi

¶ Iugitas rīs. fce. ge. assiduitas: pñ uerantia: et format a dñō iugi addita ras. fit iugitas. et cor. po.

¶ Iugiter aduerbium. i. assidue: continue: perseverans ter. Et dicitur a iugis.

¶ Iuglans dīs. fce. ge. compo. a ioue et glans. et dicunt iuglans castaneę: quasi iouis glandes: qñ sint cōsecratę et: vel qñ sint abus ioue dignus.

¶ Iuglans est quę vulgo nux dicitur speciali videlicet nomine. cum generali nux sit quicquid principalem fructum duro includit corio seu cooperimento vti iuglans: auelana: castanea: dico principale: quia pruna quę semen suum osse includunt poma cē docet maro. Addā cærea pruna & honos erit huic quo qd pmo. Nam pomū est generalis fructus oīm arborum. vnde pini fructus poma sunt: neq; iuglās castanea aut auellana est neerres.

¶ Iugo gas. gant. gare. vti a iugum: et est iugare copulare: iungere: sub iugo ponere: et compo. cum con: et vti con iugo gas. coniungere: sub eodem iugo ponere. Itē cūz dīs. et vti dñs iugo gas. i. dñs iungere: separare: remouere a iugo. Itē cū sub: et vti sub iugo gas. i. debellare: sub iugo ponere. Iugo gas. actiū est cum omnibus suis cōpositis: et cor. hanc syllabam iu.

¶ Iugulo. a iugum vti hic iugulus li. guttur vel guttas rīs inditio: Luca. in. ii. Hīs dabit hic pacem iugulis finē qñ malorū: et a iugulus vti iugulo las. i. iugulus incidere. et hinc verbalia iugulato: iugulatrix: iugulatio. et iugulato: rīa. rīum. et hoc iugulamen mīns. et hoc iugulamē tum ti. et cor. iu. Vnde in epi. Vniugulent homines surgē de nocte latrones. Luca. in. liii. Vnde haud gratis iugulo qui puocat hostem.

¶ Iugulum li. dimi. paruum iugum.

¶ Iugum: a iungo gio. vti hoc iugum gl. cacumen montis: qñ pñquitate iugorum colles iungant. et inde iugulus sa. sum. i. cacuminosus vel montuosus. Dicit etiā iugum illud ligneum instrumentū cum quo boues iunguntur. Vnde quadam similitudine iugum dicitur feruitus: et inde hic iugulus: et cor. pñmam iugum. Prosper. Nō feruit uile grauat libera corda iugum.

¶ Iuga pluraliter sūt partes mōtiū sub vertice ipsorū

¶ Iulianus na. num. nomen est possessum de iulius cęsar. et hic iulianus nī. vti pñm nomen cuiusdā viri.

¶ Iulus: iulus li. fuit filius enę: et est dissyllabū: licet qñ qd causa metri ponat trissyllabū: et hinc cęsar dicit⁹ est iul⁹ qñ de eiusdem pñte pcessit. Vnde illud. Iulus a magno dimissum nomen iulo: et hinc iulius li. illum. nomen possessum: et hęc iulia li. quędam colūna romę in cui⁹ sumitate est vñs in qua posita fuerunt ossa et dñs corporis cęsaris. et hinc dicta est iulia. Itē a iulio imperatore dicitur est iulius li. quidā mēsis qui primo vocabat quintilis: sed postea in honorem iulij cęsaris qui eo mēse na-

tus est: vel qui in eo aliqua victoria obtinuit dicitur et iustus: et hinc iustus la. lili. De hoc etiam vide in quintilis.

Iulus prope pulma barba. i. lanugo d.

Iulos grece iouλoo vox est trissyllaba per naturam habens grece ou diphthongon in secunda: & est lanugo. i. prima barba: hymni genus & vermis multipes parietibus arrepens: & cognomen ascanii filii Aeneae ex creusa: qui ascanius a fluuio troiano dictus est: & ilus ab ilio: vnde Virgi. Ilus erat dum res stetit ilia regno. Et iulos quod in lanugine hostem vicit.

Iulus l. in iulus lili. vide.

Iumentum n. a iuuon as. vel a iumentu per syncopeam dicitur hoc iumentu n. equus vel bos. vel asinus: et dicitur huiusmodi animalia iumenta: quod nostrum laboris vel onus suo adiutorio subuectando et arando iumentum. Nam carpenta trahit bos: et durissimas terre glebas vomere euerit. Equus et asinus portant onera: et hominem ingrediendo laboris temperant. vnde et iumenta appellantur: quod iumentum hoius. Eadem quoque dicuntur armenta: et a iumentu dicitur iumentarius n. riu: quod pertinet ad iumentu: et hic iumentarius n. riu. et hic iumentaria n. riu. custos iumentu.

Iuncata r. est lac concretum: et in iuncis immolatum et dicitur a iuncis d.

Iuncus ce. ceum. in iuncis vide.

Iuncus d. dicitur iungo gis. quod eo aliquid iungit et ligat vel quod iuncis radiabus hinc erit: vnde hic iunculus li dimi. et hoc iunctum n. locus ubi iuncta abundant: et iuncus ce. ceum. i. de iuncis existens: vel ad iuncos pertinet: vel macter: gradus: vel subtilis: ad modum iunci.

Iungibilis: a iungo gis. gis. derivat hic et hic iungibilis hic et hocle. aptus ad iungendum: vnde iungibiliter aduer. et hic iungibilitas n.

Iungo gis. xi. cum. compo. cum ab: et dicitur ab iungo gis. xi. cum. i. separare: et cum ad: et dicitur ad iungo gis. i. ad aliquid iungere: et cum con: et dicitur coniungo gis. i. simul iungo item cum dis. et dicitur disiungo gis. i. separare: diuidere. item cum in. et dicitur iniungo gis. i. precipere. item cum re: et dicitur re iungo gis. i. dis iungere: vel iterum iungere. item cum sub et dicitur subiungo gis. i. subitus: post: vel latenter iungere. item cum se: et dicitur seiungo gis. i. seorsum iungere: vel seorsum a iunctura facere. i. disiungere: iungo et eius composita sunt actua: et faciunt praeteritum in xi: et supinum in cum.

Iunipirus. propter quod est ignis compo. dicitur gigno: et dicitur hic iunipirus n. quodaz arbor: cuius cineres pleno anno seruant ignem: et dicitur iunipirus quasi gignipirus. i. gignens propter id est ignem: quod contextum diu teneat ignem: adeo ut si prunus eius cinere fuerint cooperte: usque ad annum perueniunt: vel dicitur sic. quia ab amplo usque ad acutum sunt: ut ignis.

Iunius in malis exponit: et etiam iuuenis.

Iunx d. s. ge. a iuuando dicitur: et est ibi idem quod iunex la. i. parua bos secundum Augustum. propter vero dicitur. Iunices boues iuuenes: et propter. gis. unde Persius. Tot tibi inflamis iunice omenta liquefunt.

Iuno omis. s. ge. dicitur a iuuon as. quasi iuuans nouos et est iuno diuina bonitas quae nouos iuuat: quod dicta gratia sua nutrit: est etiam aer qui similiter iuuat nouos: quod insanas a calido et humido utroque venientes: et similiter quae libat beneficia poscentes recipit fouens humore et calore: quod ipse solus inter elementa calidus est. et humidus. Hinc etiam dicitur esse ludna. i. dea partus: vel iuno dicitur quasi iano a ianua propagationis foeminarum. quod quasi portas matronarum pandit: et naturis nubentium maritis. Est enim dea parturientium: et nuberis: et a iuno dicitur iunonia n. n. i. res pertinens ad iunonem: vel res iunonis: sicut pavo: qui dicitur a iunonia. vnde Ouidius de arte. Laudatas ostendit avis iunonia pennas.

Iunonius n. n. i. n. exponit in iuno.

Iuppiter exponitur in iouis. Nota tamen hic quod sapientes philosophi ioui quae evanescent stellae erraticarum tonare attribunt. Cuius nulla alia causa est: nisi quia iuppiter habet in proprietate eleuare ventorum fortis et siccorum materiam:

per quod quod fuerit confusus in virtute aliqua commarte tempore est in signis aquilonaribus. quod tunc certe potest praedicere quod multae scintillationes et tonitrua sicut et aere: ita ut etiam periculum sit futurum hominibus propter aeris pestilentiam ex nimia corruptione futura propter vapores incensos et pestiferos immixtos aeri: quod iuppiter cum sole eleuat eos: et mare incendendo corrumpit eos dicitur: ita aer fit venenosus. Quocumque autem ab auguribus vel a fabulis inuenta legunt quod iuppiter sit deus: vel huiusmodi fruola sunt: et absque consideratione philosophica dicta: nec dignum est ut disputetur contra ea quae quasi nulli rationi innituntur: et sicut et fidelis theologus consimilia intelligo. a me in hoc opere refutanda. vide in hymenae etiam in cometa.

Iuratus ta. tum. dicitur a iuro ras. rati. quod iuratus facit. Et ponit actiue vel passiue. Unde Oui. Tu mihi iuratur per numina matris equos: actiue dixit. et aliter. Iura rara numina non te reducant: passiue dixit. De hoc vide supra in tertia parte in tractatu de praeteritis secundae coniugationis in capitulo de definitibus in deo. et in poemata.

Iurgu gis. et hoc iurgamen minus. in eodem sensu: et dicitur a iurgo gas. Est est iurgum litigatio vel verberatio: quod si iuris garrum vel quasi iuris actio secundum Augustum. vel secundum praeterea dicitur iurgu dicitur coniunctum: causalis contentio.

Iurgo gas. compo. a ius et garru vel ago: et dicitur iurgare. i. iure agere: vel iure garrere: quod hi qui causam ducunt iure disceptant. Et accipitur iurgare in duabus significationibus. Iurgare enim est ripari: litigare: et prope in causis agendis: et iurgare est reprehendere: castigare: corrigere: corrigere: et iugnare verbia vel iungendo verberare. Et hoc construit cum actio. Et compo. Obiurgo gas. i. contra aliquem vel fortiter iurgare: et sunt neutra et aboluta per litigare. In alia vero significatione sunt actua. Et nota quod in eodem sensu inueniunt deponere iurgos garis. garrus sum. et obiurgo garis. garrus sum. Ite nota quod iurgamus et obiurgamus verbis: sed castigamus dum cedimus.

Iuridicalis: a ius et dico dicitur. compo. hic et hic iuridicalis hic et hocle. qui de iure tractat. Unde et quodam constituto i. ar et rhetorica dicitur iuridicalis: quod de iure tractat.

Iuridicus ca. cum. i. rectus qui dicit ius: et compo. a ius et dico dicitur. xi. et cor. dicitur dicit cor. dicit naturaliter.

Iurifconsultus. i. iuris peritus. secundum praeterea.

Iurisdicio omis. compo. a ius et dicio omis. quod est potestas: et dicitur iurisdicio id est iuris potestas super aliquem et scribitur per c solam sicut dicio.

Iuro ras. rati. ratus. a iure dicitur. Et compo. ad iuro as. coniuro ras. in eodem sensu. i. exordiare: coniurare. i. simul iurare: conspire: coniurationem facere. De iuro ras. i. valde iurare: vel plicare. Regum primo ca. xi. dicitur. Additionem has de iurare dicitur. i. valde vel firmiter iurare. De iuro ras. i. periurium committere. Et nota quod in istis duobus verbis. i. de iuro et periuro quibus vtebatur antiqui nos mutamus in e correptas: subtrahit. i. secundum verbo: et dicitur de iuro ras. et periuro ras. pro periuro ras. et de iuro ras. Luca. i. xi. Vos estis super hygas qui plicat vnde. Iuro ras. neutrum est cum omnibus ius compositis. praeter ad iuro et coniuro per exordiare: quod sunt actua: vide etiam in iuratus: et in merito. Et scias quod iurare secundum Augustum. est ius veritatis deo reddere. Iuramentum autem a iuristis sic diffinitur. Iuramentum est affirmatio vel negatio de aliquo sacro rei affirmatione firmata. Trias autem requirunt ad hoc quod iuramentum sit rectus: vnde per te ipse rei de qua iuratur: et sic requiritur veritas per quam vox sine dictu rei adequatur: alias dictum non esset confirmatione dignum: hic sumitur veritas secundum quod est adequatio vocis ad rem: vnde veritas debet esse in conscientia ut firmiter sciat ita esse: alias si tamen credat non debet de conscientia: sed de credulitate iurare. Aliud requiritur ex parte causae per quam iuratur: et sic requiritur iustitia: alias non est debita necessitas. Debet enim id quod iuratur esse iustum et honestum. Tertium requiritur ex parte iurantis: et sic requiritur ut cum discretionem iuret: alias non adhibet debita cura

tela: sic est iudicium: et continet in iudicio: q. s. discretio iurantis debita forma: et euentus: et ipse: et officia q. ex parte iurantis consideranda occurrunt. De his dicitur. **Iurabunt** dicitur dñs in veritate: et iustitia: et iudicio: vel dicitur q. veritas requiritur quantum ad iurantis q. s. dicitur q. habeat i. conscientia. Iustitia quo ad re iurata q. d. id q. iuratur sit licitum: et honestum: iudicium requiritur quo ad causam qua inducit ad iurandum: ut non iuret etiam sine necessitate: et utilitate proximi. Item nota q. qñ iuramentum vergit in deteriore exitu non debet seruari. Potest autem iuramentum in deteriore exitu vergere dupliciter. Uno modo: q. ab ipso principio huius peioris exitum vel q. secundum se est malum: sicut cum aliquis iurat se adulterium perpetraturum: siue q. est malum bonitatis impeditum: puta cum aliquis iurat se non intraturum religionem: vel q. non sicut clericus: aut q. non accipiet prelationem in casu quo expedit eum accipere: vel si quid aliud est huiusmodi. Tale est iuramentum est a principio illicitum. Differenter tamen: q. si quis iuret se facturum aliquid peccatum: peccatum iurando: et peccat iuramentum seruando. Si quis autem iurat se non facturum aliquid melius bonum: q. si facere non tenetur: peccat qui de iurando in quantum ponit obicem spiritui sancto qui est boni propostus inspirator: tamen non peccat iuramentum seruando: sed multo melius facit si non seruet. Alio modo vergit ad deteriore exitu propter aliquid quod de nouo emergit quod non fuerat premeditatum: sicut patet in iuramento herodis qui iurauit puellę saluanti se daturum quod petisset. Hoc est iuramentum a principio poterat esse licitum intellectu debita conditio: de. si peteret quod dare deceret: sed impletio iuramenti fuit illicita. vñ Amb. di. in li. de offi. Est contra officium nonnullum promissum soluere sacramentum: sicut herodes qui necesse sancti iohannis prestauit nec promissum negaret. Volo etiam te scire q. qñ non est cadere iurantis intentio: et eius cui iuratur si hoc promittit ex dolo iurantis: debet iuramentum seruari secundum sancti ielle dñi et per iuramentum prestat: vñ Basil. di. Quatuor arte bonum quod iuret: deus tamen qui conscientie testis est ita hoc accipit si cut ille qui iuratur intelligit: et q. id intelligat de dolo iuramento patet per id quod subdit. Duplex reus sit quod. Primo: men dei iuuant assumit: et q. proximum dolo caput: si autem iurans dolum non adhibeat: obligat secundum intentionem iurantis vñ Greg. xxvij. moral. Humane aures talia verba nostra indicant: qualia foris sonant: diuina vero iudicant talia foris audirent qualia ex intimis perferunt: vide in perituras. **Ius iuris** dicitur a iubeo: q. iubeo: et est ius lex humana. Fas lex diuina. Transire autem per agrum alienum fas est. **Ius vero** non est. Item ius dicitur esse lex scripta. Item leges humane sunt: iura diuina sunt. Item ius generale est: lex eius species: et caret hoc nomen ius generis dicitur a ablativo pluralibus: quantum ad vñ secundum legem. Et differt ius a iustitia: ut dicam in iustitia. Et scias q. ius inuenit in alijs significationibus. vñ secundum. **Ius aqua**: ius rectus: ius dicitur esse potestas. Item ius prophetarum dicitur brodius: aqua in qua coquunt carnes porcinę: q. prophetę sunt iudeis. Et dicitur quidam ius iuris per lege vel potestate vel ratione per ris. sed ius iuris per aqua vel brodio: sed. vñ. non facit istam differentiam. Vñ in. vi. lib. dicitur. **Ius ablata** s. et addita ris. sit gentis: ut ius iuris: ut neutra monosyllaba in ius desinentia. Vbi autem videtur q. per brodio facit gentem in ius: ut ius iuris: sicut ex vulgari aliquos sonat: vñ verius. **Ius iuris** modo: ius iuris in agmine pando.

Ius iuris pro vtroque significato facit. Terentius in eunucho. Iure hesterno atrum panem vorat. In plurali autem pro iure legali habet iura iurium: & iuribus. Pro aqua decoctionis tantum iura. Ridiculum est dicere q. faciat iuris.

Iusturandum dicitur neu. ge. iusturatio.

Iusta: a iustum derivat pluraliter hec iusta iustorum. I. e. queque mortuorum: q. iustum est ut homo hominem: cuius dñe re sepeliat. vñ Qui. In iuste iusta peregrini.

Iustitia: a iustus sit. addita ita sit hec iustitia tpe. et est iustitia constans et perpetua voluntas reddens unicuique quod suum est. Et differt ius a iustitia: q. ius est ars equi et boni: sed iustitia est constans et perpetua voluntas: vel est virtus tribuens unicuique quod suum est. Item omne ius est

istitia: sed non econuerso. Item ius dicitur in re: sed iustitia in actu et exercitio vel operatione: unde dicitur iustitia quasi iuris status vel status: q. per iustitiam stat ius. I. exercet: et est est. Et sicut dicitur in formidat facie denat a iustitia qui in causis non desit sed homines formidat.

Iustifico cas. causi. verbi actiui. I. iustum facio: et compo. a iustus et facio cis. et cor. fl.

Iustitiam: a ius et taceo cōpo. hoc iustitiam sit. I. tactum iustitiam iuris et cessatio: vel iustitiam compo. a ius et statio: in de iustitia quasi iuris statio. I. iuris cessatio. Tunc enim ius stat. I. cessat cum non exercetur: vel iustitia quasi iuris statio. I. iustitia que est iuris statio: q. per iustitiam ius stat. I. non exercetur. **Iustus** in. li. Ferale per vñ iustitiam **Iustus**: a ius dicitur iustus sta. sum. Et dicitur iustus quasi ius tuens vel tenens. I. qui ius custodit: et secundum legem vivit. et est timor. et comparatur iustus stior. simus. vñ iuste sit. I. sine aduer. Iustus componitur in iustus. I. non iustus. vñ hec in iustitia tpe. Et differt iustus ab equo: q. iustus ex lege est: quasi ius custodiens. equus ex natura est. Et scias q. qui negligit damnum propter amicum. I. christum iustus est. Proverbiorum. xij. vide in severus.

Iusum est aduerbiū loci. I. deorsum: et contrarium est et quod sursum vel sursum.

Vox est absoleta. Suf. deq. dicebant veteres p. pl. aut minus: & suf. deq. fero: pro eo quod est pro idiferenti habeo.

Iurata. tñ. I. adiutus principium de iunioris.

Iuamen minis. dicitur a iuno uas. et hoc exigit ut in preterito dicatur iuauit: et in supino iuauit regulariter: q. apud antiquos inuenitur. et hoc etiam exigit hoc iuamentum tñ. et pdu. penul. iuamen minis.

Iuuenalis: a iuuenis dicitur hic et hec iuuenalis et hoc le. quod pertinet ad iuuenem: vel laxius sine stultus: et fatuus ad modum iuuenis. **Iuuenitur** etiam hic et hec iuuenilis et hoc le. in eodem sensu: unde iuueniliter aduerbiū et hec iuuenilitas status. vñ Hora. in epi. Alta iuueniles tardat arena pedes. **Iuuenit** etiam hic iuuenalis huius nomen. proprium nomen cuiusdam viri: ad eundem ad latinum in etiam tam: ut iuuenalis ab hoc iuuenale.

Nequaquam Horatianum est Alta iuuenales &c.

Iuuenculus li. dimi. parvus iuuenis: vñ hec iuuenula le. que alio nomine dicitur iunior.

Iuuenis: a iuno uas. dicitur hic iuuenis d. id est bos novellus cum a vitulo discedit: et iuuenare incipit hominis vñ terram excolendo: et hinc hec iuuenca ce. et cor. primam. **Iuventus** in epistolis. q. male ineq. uales ventunt ad aratra iuuent. vide in vitulus.

Iuuenes: a iuuenis derivat iuuenes nō. nū. I. esse vel fieri iuuenem: vel virere: florere: siue splendere: que sunt proprietates iuuenis: unde ensis dicitur iuuenere cum purgat: respiciet: et compo. **Iuuenes** nō. sed hinc incohatum iuuenesco scds. et reiuuenesco scds.

Iuuenesco scds. in iuuenes est

Iuuenilis a iuuenis dicitur: et pdu. pe. vide in iuuenalis.

Iuuenis: a iuno uas. dicitur hic et hec iuuenis: q. iuuenare incipit: et est iuuenis in ipso etatis incremento positus: et ad auariandum paratus. Et nota q. antiqui dicebant hic et hec iuuenis et hoc ne. et comparabat iuuenis nō. simus. sed modo iuuenis declinat tñ per duo genera: et caret superlatiuo: et habet comparatiui irregulare. I. hic et hec iunior et hoc iunius et hinc dicitur hic iunior nū. a iunioribus quidam mensis sicut maius a maioribus: vñ iunior nū. nū. et iunior kalēde: et facit gentes platis ium: et actus in es tñ. ut iuuenis nō. vide in panis.

Iuuenis p. masculo (ut virgo p. puella) in vñ est

Iuuenior aris. atus sū. dicitur a iuuenis: et est iuuenari more iuuenis se hñe: vñ i dialectica argumētum de ille dicitur iuuenari q. bis vel ter vñ quater vel septi idē repetit nescis pcedere

Iuuenta tē. in iuuentus exponit. (re.)

Iuuentus: a iuuenis dicitur hec iuuentus tutis. et hec iuuentus tē. **Iuuentus** est collectio iuuentum et etas plurimorum iuuentum. Sed iuuenta tē. etas vñ ius iuuenis. Et est iuuentus vel iuuenta a vicissim octauo anno vñ ad quinquagesimum. **Iuuentus** etiam dicitur dea iuuentutis.

Iuno nas. lun. iust. i. auxiliari: delectari: vñ hoc ius men nis. 2 hoc lunamentum: 2 hec exigunt vt in pterito dicatur regulariter iunauit: 2 in supino iunatus. Iuno compo. adiuuo nas. ui. tum. quod componit cū con: 2 vñ coadiuuu nas. Iuno est actuum cum osibus suis cōpō sitis: 2 pteritū factū in ul. 2 supinū in tum: 2 in p̄fēti cor. hanc syllabā iu: sed in pterito 2 supino eā pducit. p̄iosp. Quid iunat in longi causas producere morbi. 2 facit ex hoc impersonale iunat: quod construit cū actō: vt me iunat. Et scias q̄ apud antiquos iunenit iunauit 2 iunatus.

Iuxta aduerbium loci. 2 signat localem p̄p̄nquitatem vt iste sedet iuxta eum. Item est aduerbiū similitudinis et tunc significat accomodationē 2 similitudinem: vt hoc est dictum iuxta illum magistrū. Item iuxta est aduerbiū qualitatis: 2 tunc significat equalitatem: vt iuxta id est equaliter: in qua significatione videtur esse aduerbiū similitudinis.

Iuxta ptas. xtau. xtare. i. appropinquare: adesse: iuxta esse: 2 vñ a iuxta aduerbio.

Ixon onis. mas. gene. pater fuit centaurorū qui iuno nem de cōcubitu interpellauit: 2 interpretatur dignitas: vnde 2 dicitur ixon quasi auxion quod est gr̄ce dignitas: vel quasi auxion ab angō gis. quia dignitas reddit hominem anxium: inde ixiōneus nea. neum. Et hic hic ixiōnides dē. filius vñ nepos ixiōnis. 2 subtracta de syl laba dicitur ixiōnis huius ixiōnides: filia vel neptis ixiōnis. Et est ixiōn ixiōnis aus de genere vulturis: alba et minor. vñ vultur. Deutero. xxviij. Dicitur ixiōn pio aue in quibusdam libris.

Ixiōnides dē. 2 ixiōnis onidis. in ixiōn exponitur. Iuba rex mauritanie tēpore magni pompeii: cuius partes secutus cum petreio pompeiano victus a cēfare fugit in regiam & large epulatus petreii orauit cādem.

Iudēa regio maioris asię vbi quondam habitauere iudei expulsis chananeis: aliisq̄ gentibus. Est autem inter arabia & phoeniciā. egyptū & mare cyprū.

Iugurtha rex numidarū callidus bellicosus & p̄fidus: victus tandem a Mario consule romano: & romae in carcere necatus inedia. lege Salustium.

Iugula sydus quod & orion dicitur.

Iulus filius enee alio nomine ascanius.

Iuno filia saturni & opis: soror & vxor iouis. dea regnorū habita. Dicitur etiā a patre saturnia.

Iuppiter filius saturni & opis: rex crete: summus deorum habitus. Est etiā vnus planetatū. est & aer.

Iura est mons gallie: seq̄ nos ab heluētis diuidēs.

Iuturna nymp̄ha latina soror turni: a ioue vitiata.

Iuxerna insula oceani inter britaniā & hispaniā.

Ixiō rex thessalie qui p̄fidus fuit. Nam socerum cui multa promiserat in fossam igneā demisit. Idem a ioue in conuiuū adhibitus tentauit iunonē de stupro: quod sciens iuppiter obtulit ei pro iunone nubē ex qua ille centauros genuit. Sed cum gloriaretur se cū iunone coisse: trusus ad inferos dicit. & alligatus rotę versatili & plenę serpētibus. Qui. Voluitur ixiōn & se sequitq̄ fugitq̄.

k. ante a

Req̄ quis figura & nomine bideatur aliqua habere differentia cum c. m̄ eandē tam in sono vocum q̄ in metro continet potestatem. 2 h̄ quidem penitus superuacua est. Nulla est vt detur ratio cur sequente a debeat scribi k. Carthago est caput siue per c. siue p̄ k scribant. nullaz faciunt nec in sono: nec in potestate eiusdē consonantis differentiam: sicut dicit. p̄ul. in primo malo. 2 vt dicit. p̄ap. Omnia gr̄ca quācumq̄ sequente vocali per k scribenda sunt: sed hoc a scriptoribus non seruatur. Aug. vero dicit q̄ hec figura k superflua apud nos: sed nequaquā apud gr̄cos.

vbi est nos scribim⁹ c: gr̄ci scribūt k: et vocāt apud eos kappa. In nullis ergo latinis dictionib⁹ debet scribi k. sed tñ in gr̄cis. In notis vero indiffer pōt scribi tam c. q̄ k. q̄ em̄ reductę sunt ad latinitatē pōt scribi per c. q̄ q̄ a gr̄cis habent p̄ncipiū 2 originē: pōt scribi per k. q̄ cōsiderantes superius tractauim⁹ in ista de multis dictis onibus gr̄cis siue notis: 2 in hoc secuti sumus Aug.

Sub hac littera k possent scribi Cadus. Catha: & cata: & om̄ia inde composita: vt catholicus. catharus. catharrus: Catharsis. i. purgatio: cathena: gr̄cum. i. singulatum: cathedra. Item calathus. Cacus & om̄ia ab eo composita: vt cacodæmon: cacothos. Itē calos. calo: & idē nata deniq̄ om̄ia mere gr̄ca: sed plurima per c scribimus: vtpote in vñm nostrum accita.

Kala gr̄ce latine laxa dī. Docendum est.

Kalendaris r̄j. liber est vbi kalendę dīstinctę sunt: 2 vñ a kalendę darum.

Kalendę: a calo quod est voco h̄ kalendę darum. id est p̄m⁹ dies mensis: q̄ eo die solebat pontifex ascendere turrim de consuetudine romanorū: 2 volens nundare quota esset luna eo die vel p̄ncipiū mensis dicebat: pluries kalo kalo: quasi vos voco venite 2 audite eratē lunę vel p̄ncipiū mensis: 2 ideo ille dies mensis dicitur h̄ kalendę: quasi vocationes. Vel aliter de cōsuetudine romanorū erat q̄ in p̄ncipio cuiusq̄ mensis celebrabāt nūdinas 2 eas incipiebant in nonis: q̄ ergo veniri nesciebant p̄ncipiū mensis: ideo semp in p̄ma die p̄p̄coturim ascendebat: 2 totiens vocabat kalo: quasi voco vos ad nundinas: quot dies restabant vsq̄ ad diē in quo volebāt incipere forum: vt si quarto die: quater dicebat kalo: si in sexto septies. Vnde 2 ille mensis habet quattuor nonas: iste vero sex nonas. Quod ideo sic distulerunt vel latrones nescirent q̄ deberet esse forum: q̄ abscondebant in siluis: 2 venientes ad fossi occidebant 2 p̄dabantur 2 ideo dicitur sunt kalendę quasi vocationes ad forum. Et q̄ pluries dicebat kalo ideo ab illa pluralitate dictum est tñ pluraliter kalendę darum. 2 potest scribi kalendę tam per c: s̄m latinorū: q̄ per k s̄m gr̄cos. Cōp̄etitus tamē per k. q̄ magis est gr̄ci: vel kalendę dicunt quasi colēdę: q̄ solebant coli apud veteres.

Kalo: a kalō quod est lignum dī h̄ calo onis. i. ille q̄ fert ligna. Kalones etiā dicunt galeę militum.

Kakodēmones in dēmon exponit.

Kakos gr̄ce dicunt materiam celi 2 terre q̄ p̄mo facta est cōfusa 2 in formis: 2 acuis in fine.

Katherina nē. p̄p̄uū nomē cuiusdā s̄ctę virginis: vñ a katha quod est vniuersū: 2 ruina: q̄ si vniuersalis ruina. dñe est edificii diaboli in ea vniuersaliter corruit. R̄a in ea ruit edificii sup̄bie per humilitatē quā habuit. Car nales cōcupiscentię per virginitatē quā seruauit. Luptitas mundana: q̄ om̄ia mundana desperit.

Sape admonui latina gr̄cis non esse commiscēda: ideoq̄ Baptista mantuanus aliter interpretatur in p̄fatione operis quod de ea scripsit.

Kyr̄ per vnū. i. dñe. Kyr̄ p̄ duo. i. p̄or⁹ siue sus.

Kyr̄ eleyson. i. dñe miserere: 2 sunt duę p̄tes: 2 nō vñ cōp̄osita. R̄a kyr̄. i. dñe: eleyson miserere.

Kyr̄os dicitur proprius: authenticus: dominus in vñō kyrie. i. dñe: & eleyson. i. miserere (quia actū regit apud gr̄cos) vnderecte dicit kyr̄ eleyson: Tortellius tñ nescio quo iudicio vult per compositionem dici kyr̄eleyson.

k. ante a

Labarum: a laboz laberis dicitur hoc labarum. id est signum bellicū. quod ex auro. s̄. 2 lapidibus p̄ciosis in vexillā sanctę crucis transformū inter alia bellica signa p̄ciosius erat quod imperator 2 consules adorabant. Hoc signū 2 adoratiōe eius cōstantinus fieri iussit.

Labdacismus est ubi plurimū sic sonat ut sol et luna luce lucent. Labdacismus etiā est vel si p̄vno l duo p̄nuntiānt: vel quoties vnu l extius duo largius sonāt. Nā vnu l largius duo extius p̄ferri debent: ut religio: reliquē p̄ religio reliquē.

Labecula l̄. dīmi. parva labes. 2 cor. pe.

Labefacio: labare vel labi compo. cum facio dī. 2 dī labefacio dī. conuellerē: conterere: ferire: facere: labare vellabi. Item labefacio dī. idēz quod maculare: 2 tunc compo. a labes 2 facio.

Labefacio dīas. est frequēta. huius verbī labefacio dī. Et labefacio potest esse frequēt. a labefio fīo.

Labefio: labare vel labi p̄po. dī fīo fīo. 2 dī labefio fīo. 1. labi vel labare. Itē labefio fīo. idē est qđ maculare: et tunc compo. a labes 2 fīo fīo.

Labellum: a labi dī: hoc labellū l̄. dīmi. Et hīnc hoc labellulū l̄. aliud dīmi.

Labeo onis. maf. ge. l. tabernarius: vel leccator: 2 dī arur a labor beris. Et labeo fuit quidā legisperitus: et quidā vltis poeta.

Laberintus n. l. perplexum edificatū quale erat apud cretā factum a dēdalo: 2 dī hīc laberintus: qī nemo inde posset labi. vel quia errantiss est: 2 ad labendum facilis: 2 sic dī a labor beris. vel dī labountus per o: a labor rīs. 2 intus: qī habet intus laborem.

Labyrinthus græcum est λαβυρινθος.

Labes bis. fce. ge. dī a labor beris. 2 est labes putredō: pernides: ruina: miseria: 2 componit cum facio: 2 dī arur labefacio dī. 1. maculare: quē possūt esse composita a labi. vel a labare: 2 pdu. p̄mam labes nomen. sed quā do est verbum eā cor.

Labilis: a labor beris. dī hīc 2 hēc labilis 2 hoc le. 2 dī labile quod cito labitur: vel in quo quis facile labitur.

Labiolum l̄. paruum labium.

Labina nē. fce. ge. terra aquosa 2 mobilis 2 labilis. l̄. qī quis facile labitur: 2 dī a labor beris.

Labiosus fa. sum. qui grossa habet labia: 2 dī a labi.

Labium buj. exponit in labium.

Labo bas. aut. are. l. titubare: vacillare: 2 tremere: vī labi. vī labefio fīo. incohātū. Labo bas. cum offub⁹ suis cōpositis si qua habet neu. est. 2 p̄mittit labo bas. ut vult Aug. 2 ab eo deriuat labor beris. Sed magister Bene. dicit q labor bas. deriuat a labor beris. 2 cor. p̄mā labo bas. vī Qui. l̄. epi. Et satis in dubio pectora nostra labāt: s; labes nomen pdu. p̄mā. vnde versus. Si per vina labes: non vim sed tua labes.

Labor beris. plus sum. vī lapsus sus. sui. 2 hēc lapsio labor compo. cum ad: 2 dī a labor beris. l̄. iuxta labi: vel ad. Itē collabor beris. l̄. simul labi. dilabor beris. l̄. diuer sis modis vel in diuersas partes labi. delabor beris. l̄. de vno loco ad aliū deorsum labi. Item elabor beris. l̄. valde vī extra labi: euadere. Itē illabor beris. l̄. intus labi. Item plabor beris. l̄. p̄cul siue ab āteriori pte: vel in āteriorē partē labi. Item perlabor beris. id est perfectē labi. Item p̄elabor beris. id est iuxta labi: alias vī tra. Item p̄terlabor beris. l̄. iuxta labi. Item sublabor beris. l̄. subtus labi. Labor beris cum omnibus suis compositis est deponens: 2 facit supinū in sum: 2 pdu. hāc s; y labā la. vī Laro. Labitur eriguo quod parū est tempo re longo. sed labor boz. cor. p̄mā: 2 deriuatur labor beris. a labo bas. fm Aug. sed scdm magistrū Bene. labo bas. deriuat a labor beris.

Labor vel labos hui⁹ laboris deriuat a laboro ras. et a labor dī laborosus: 2 laborosus fa. sum. l̄. plenus labor: qui patitur laborem: 2 qui exigit laborem ut fiat: 2 vtrū comparatur. vnde laboriose sius. siue. aduer. 2 hēc laborositas tatis. Itē a laboro dī laboramen minis. Et scias q labor rīs. nomen sicut 2 laboro ras. a quo descendit cor. p̄mā: sed labor beris. pd. la. vī h̄sus. De grauat ille labor subcūns pondere labori.

Laboro ras. raut. are. id est laborem ferre: 2 labore laborare. aliquid facere: 2 fm hoc inuenitur etius passiuū in tertia persona: ut vestis laboratur: hīnc laboratus ra. tum. participiū. Laboro componitur. Collaboro ras. l̄.

simul laborare. Item elaboro ras. l̄. valde laborare: 2 ab istis omnibus deicendunt passiuā in tertia persona secun dū quod ponunt transitivē: 2 inde participia p̄sentis tē pous collaboratus: elaboratus. labor 2 oīa etius cōposita sunt neu. 2 pd. bo. vnde Qui. in epi. Arte laborate met gunt in equo: puppes.

Labrosus fa. sum. grossa hīs labia: 2 dī a labium.

Labium: a labo bis. dicitur hoc labium buj. 2 hoc labium buj. Et differunt: qī labium dicitur superius: labrus inferius. vel labium mulierum: labium virorum propter pilos: quāz asperitatem signat hēc littera r. posita in hoc nomine labium: vel labium est vasis: labium vero oīis: Unde 2 labium inuenitur pro ipso vase in quo pedes la uantur: et tunc dicitur labium a lauando: quasi lauamus quia lauatio siue lotio infantium in eo fieri solet. Item dicitur de alienis.

Labrum & labium nihil differunt. Antiqui dixerūt etiam fœminino genere labias: ut apud Aulum gellium est videre.

Labrusca. a labium dī: hēc labrusca fce. vītis Muesstra sic dicta. qī in labris. l̄. extremitatibus terrē vel agrorū s; nibus 2 marginibus nascitur. Et ponitur quādoq; p fru ctu illius vītis. Etatē. v. Et expectant ut faceret vinas: et fecit labruscas.

Labruscetum ti. l̄. locus ubi labruscē abundāt: et dicit a labrusca: 2 pdu. fce.

Cave dicas labrusca.

Labruscosus fa. sum. l̄. plenus labruscis: 2 dī a labrusca: 2 pdu. penul.

Lactis dicitur a leucos quod est album: qī album est: 2 a lac dicitur hēc lactis huius lactis quēdā pars irrefrē nozum. Et lactis id est quod coagulatur: 2 ut dicunt: illū intestinum est quēdā pellicula in qua lac in quocūqdā lo cis coagulatur. Vñ Persius. Pulmone 2 lactibus vinctis. lactis etiā est grūsi huius nominis lac.

Lacte in noīatiuo dixerūt veteres: nos lac lactis absq; plurali. lactes autē absq; singulari sūt itestingē.

Lacer ra. rum. l̄. laceratus: vīde in lacerō ras.

Lacerna nē. fœminini generis dicitur a lacerō ras. 2 est lacerna pallium fimbriatum: quo oīlm solī milites ute bantur: 2 dicitur lacerna: qī sit laceratis. id est amputatis capitibus fimbriatum: neq; ita laxis ut sunt penularum id est palliorū. vel dicitur lacerna a latere: 2 a cerno nō. vñ Juuenalis. Crispinus tyrias humero reuocāte lacer nas. vñ lacernatus ta. tum. l̄. illo pallio indutus. Ioue. Ipse lacernatē cum se lacerat amice.

Lacero ras. raut. rare. id est scindere: frangere: vñ de hoc laceramen minis. 2 hoc laceramentum ti. et lacer ra. rum. id est laceratus. vnde lacerofus fa. sum. in eodē sensu. Lacer componitur: semilacer ra. rum. id est ex par te laceratus: et comparatur. lacerofosius sumus. vnde lacerose sius. siue. aduerbiū: 2 hēc lacerofositas tatis. 2 cor. r̄ipit penultimā lacero.

Lacerofus fa. sum. in lacero est.

Lacerta in lacertus exponitur.

Lacertellus in lacertulus vīde.

Lacertosus. l̄. fortis qui magnos habet lacertos. vñ de Ouidius. xj. metamor. Dura lacertosi fodit bāt arua coloni. Et dīa lacertus ti. Itē lacertosus. l̄. plen⁹ lacertis 2 dī a lacertus vel a lacerta reptilū.

Lacertulus: a lacertus vel a lacerta dī: hīc lacertulus 2 hēc lacertula: 2 hīc lacertellus: 2 hēc lacertella dīmi: lacertulus etiā dicitur quēdā aulis.

Lacertus ti. maf. generis. dicitur brachium: 2 ut dicitur a lacero: quia sit ad lacerandum habilis: vel qī a cor pore videtur laceratus: 2 ē p̄prie lacertus superior pars brachij: vel musculus: 2 hīnc deriuat lacerta rē. 2 hīc lacertus ti. quoddā reptile sic dictū: qī brachia habet: vel qī la certa in oro solet morari: id eo q̄hōs ponit pro horulo: 2 lacertus siue lacerta est complexus brachiorum: s; tan tū spaciū quātū aliquis brachijs potest complecti: 2 corripit p̄mā lacertus. Ouidius in episto. Est aliquid collum solitis tetigisse lacertis.

Tunc. Est aliquid sese vni⁹ dñm fecisse lacertę.

¶ **L**acessens. nota q^d lacesso o mutata in e: addita bam fit pteritū imperfectū lacessēbam sicut a lego legebam. e bam mutata in ns fit lacessens participiū pñtis 3 pñtiti imperfectū pñtis: a gñō lacessentis tis in dus. fit lacessē: dus: vnde dicendum est lacessens non lacessiens. est em̄ trum syllabarum.

¶ **L**acesso sis. cessul. situm. verbū desideratiuum: quā si cum desiderio lacerare: vñ puocare: irritare: 2 habere pteritū 2 supinū ad modū quartę coniugationis. Ista em̄ verba tertie coniugationis peto: quęro: cupio: sapio: te: ro: 2 om̄ia verba tertie coniugationis in so desinentia habent pteritū 2 supinū ad modum quartę coniugationis: vt lacesso siui. situm: exceptis: quatuor. i. facesso si. capesso si. viso si. pinso siui. fm̄ Aug. De hoc etiā supra dixi in tractatu de pteritis tertie coniugationis desinentibus in so: in tertia parte hui⁹ operis.

Vbi etiam ostendimus non significare desiderii animi fed actū corporis: vt pote itionem.

¶ **L**achesis fm̄ poetas vna est de trib⁹ parcis: quę trahit filiū. i. pducit vitam: 2 interpretat^r fors vel alteratio quā recipimus in hac vita: 2 vñ lachesis quasi lachis chesis. i. pductio vitę: 2 cor. penul.

¶ **L**acina nē. fce. ge. dicit a lacero ras. 2 est lacina vestis lacerata: vel ora siue extremitas vestimenti. Et unde lacinosus sa. sum. i. laceratus vel pannosus: et a lacinto nias. quod 2 lacino nas. inuenitur. id est conuellerē: lacerare: bellicare.

Lacina dicta est iuno a laciniō latrone: quē cū in terfesset hercules iunoni lacinię templum crexit. Est etiam caro ostrina seu ostreorum circū spōdylon sparsa. Lacinię ad hoc sūt quidā fungi lacinioli. Et lacinię sunt scissurę extremarū vestiū decoris gratia factę: vnde laciniatę. vestes dictę sunt.

¶ **L**achryma mę. fce. ge. vñ a lacero ras. q^d lacerat mentem. vñ 2 lachrymę quasi lacerās mentē. 2 ē etimo. vnde lachrymosus sa. sū. plenus lachrymis: vel lachrymas cōterens: vnde lachrymose aduer. Ite a lachryma lachrymos: lachrymaris. atum. Antiqui tamen dicebant lachrymos. 2 inde verballa: 2 hoc lachrymatosum rñ. loc⁹ lachrymarū. 2 lachrymarous ris. rū. quasi tristis lachrymas cōmouens. Et compo. illachrymos aris. i. valde lachrymari: vel iuxta vel cum lachrymate lachrymari. Col lachrymos aris. i. simul lachrymari. Illachrymos aris. i. intus lachrymari: vel condolere: 2 est deponēs. Lachrymos cum om̄ibus suis compositis est deponēs: licet scōs antiquos in neutro gñe inueniat. vñ Boe. in. ij. de gōso latione. Mcestus illachrymat 2c. 2 cor. lachrymo pe.

Terentius & etiā Cic. lachrymo vtunt^r: nec venit lachryma a lacero. sed potius a gręco. Nā gręce dicitur dakryon. lachryma: & dakrycheo Δακρυχέω lachrymor.

¶ **L**achrymos aris. in lachryma vide.

¶ **L**achrymula lę. dñm. parua lachryma: 2 cor. pe.

¶ **L**actarum si. abus qui fit ex lacte: vt ex lacte amigdalox: 2 vñ a lacte.

¶ **L**acteo ctes: in lacto ctas. exponitur.

¶ **L**acteolus la. lñ. pe. cor. idē qđ lacteus 2 vñ a lacteus.

¶ **L**atesco fcs. incopa. 2 format a lacteo ctes. addita co inde lactesco. i. incipio lactere.

¶ **L**actens: a lac vñ lactens ctes. ctes. de lacte existens. vel ad lac ptinens: vel albi: vt lac: vñ hic lacteus vel hęc lactea: quidā circulus in cęlo. i. galaxias.

¶ **L**actis huius lactis. in lac exponitur.

¶ **L**acto ctas. ctant. vñ a lac: 2 est lactare lac pñbere. vñ lacteo ctes. i. lac sugere. vnde versus. Lacteo lac sugo. la cto lac pñbeo nato. Infans dum lactet nutrit hęc sedula lactat. Et a lacto venit lactans tis. i. lac pñbens. Et a lacteo venit lactens tis. i. cul pñbetur lac. Ite lactare. i. lacte implere: vt deus lactat istā vel vbera eius. i. lacte implet: 2 inde lacteo ctes. i. hęc vel emittere: vel lapere ha-

bere lac. vñ lactesco fcs. Tunc seges lactescit cū granescit. Lacto cōpo. ablacto tas. i. lacte abstrahere: remouere: segregare. Collacto ctas. i. simul lactare: vñ collactatus nea. nēsi. delecto tas. 2 iuenit deponēs delecto: ctas ris. Elacto ctas. i. valde lactare. vñ a lacte segregare. Oblecto ctas. i. delectari. Lacto ctas cū om̄ib⁹ suis cōpositis est actiui: pñter delecto ctas qđ est neutrū: 2 delecto: tas ris. qđ est deponēs: 2 om̄ia pposita retinēt litteraturā sui simplicis: pñter delecto 2 oblecto quę mutāt a in e. Ite nota q^d lactare cōpo. qñq⁹ p decepte: 2 est tractū ab in sūb⁹ q^d multoties per lac solent decepti.

¶ **L**actuca: a lac vñ hęc lactuca cę. q^d ex supabundantiā lactis erubescit: vñ q^d foeminas lacte nutrites impleat. Ite etiā in viris venenis vsū cohercet: vñ hoc lactucetuz ti. et hoc lactucariū rij. locus vbi lactucę crescūt 2 abundāt. 2 lactucarius ria. rū. 2 vt di. Wacer. Frigida lactucę vis constat 2 humida valde.

¶ **L**actucetū si. pe. pdu. in lactuca exponitur.

¶ **L**acturnus si. deus q^d pñest segeti lactati: a lac vñ.

¶ **L**acula lę. fce. ge. quēdā vestis q^d quodā lac⁹ quadratos cū pictura habet intertextos: 2 vñ a lacus. Ite 2 a lac⁹ vñ hic laculus si. dñm. paruus lacus.

¶ **L**acuna nę. alio noie vñ lac⁹: 2 vñ lacina a lac⁹: 2 ē fossa vbi remanēt aque post effusionē imbui: vel ad quē cōfluunt imudine: 2 est pprie intra fores sicut fouca extra qđā similitudine: lacuna vñ vñter de fossa vñtris: 2 idē hoc lacunar ris. qđ qñq⁹ idē est quod lacuna.

¶ **L**acunar ris. ge. neu. i. testudo q^d solet eē in cameris 2 i domib⁹ arcuata: cōcaua ad modū lacunę. Antiqui em̄ fiebāt testudines curuę 2 cōcaue in domib⁹: 2 ideo lacunar vñ a lacuna vel a lacu: q^d testudo qđā lac⁹ rotundos vel qđratos gispo vel alijs coloub⁹ hys depictos cū signis intermicant^r: vñ etiā ipia testudo sepe vñ lac⁹. vñ inualius. Resultāt gdesq⁹ lacusq⁹. 2 inde lacunar ris. illud idē est: 2 hoc lacunariū p eodē. scz per artificium: vel laqueare: vel laqueariū vñ a laqueo. Ite lacunar vñ confictio trabiū a lacu: q^d sicut plures riuuli in vno lacu ita trabiū capta 2 lignoz in vno loco cōueniunt. Ite lacunar ris idē ē qđ lacuna: 2 lacunar vñ supeller dom⁹ vel loc⁹ vbi tota supeller reponit. Ite lacunar vñ lāpas ardēs in aere: 2 tñc compo. a luce 2 aer: q^d lucē pñbeat aer. Ite a lacus vel lacuna vñ lacuno nas. i. ad modū lacunę curuare: 2 pdu. cu lacunar: lacuna: 2 lacuno nas.

¶ **L**acus cuscul. maf. ge. 2 etiā hic lacus cl. scđde bedi: natiōis inuenit: vñ in ecclia cātā. Absolue dñe alas oīs fidelisū defunctorū de manu inferi et de pñfundo laci. Et vñ a laqueo quę. 2 est lac⁹ cups in quā vinū decurrit: 2 fossa qđ alio noie vñ lacuna: 2 est receptaculū aquarū: 2 differt a stagno 2 piscina. stagnum em̄ est aqua stās artificio: 2 habens pñces. piscina est aqua stās artificio: carens pñcibus. Vñ vñ a pñce per contrariū. Lacus est aqua stās naturaliter vel parū fluens siue habeat pñces siue nō. q^d autē vñ lacus qñ locus aque etimo. ē: et desinit dñs pñcis de lacus cus. in ubus.

¶ **L**aganū si. quoddā genus cibi quod pñt in aqua coquit: postea in oleo frigit: 2 sunt lagana. de pasta aqua quēdā mēbranule quę qñq⁹ statim in oleo fringunt postea melle condiunt. Quādoq⁹ pulis in aqua coquantur: postea in oleo fringunt: Illa vero in vulgo dicuntur crastella: ista lasania. 2 dicit lagana a lagos quod gręce dicitur lepus: q^d suauia sunt ad comedendum vt caro leporina: 2 cor. ga. vnde in Euro. dicitur. Lagana lata notāt 2 fratris 2 hostis amorem.

¶ **L**agena: lagenos gręce inde nos dicimus lagena nę et est lagena vas vinarum propuē: licet etiam aquatle inueniatur: vnde in euangelio legitur. Ite in civitatem 2 occurreret vobis homo lagenam aque baiulans: 2 prod. penul. lagena. Vnde in Euro. dicit. Corpora subdentes morti stegere lagenas.

¶ **L**agore: a lagos quod est lepus vñ hęc lagore quędā avis habens lepouinam carnem: 2 quidam pñcis eadem ratione dicitur lagore.

Lagos græce: latine *δῖ* cursus vel velocitas: vñ apud græcos lepus vocat lagos vel lageos: q̄ velociter currat: hinc quēdā vitis *δῖ* lageos græce: leponna latine: q̄ vel locus currat ad maturitatē vñ lepus: vel q̄ vinū eius venas hōim cito transiit.

Lagos græce *λαγῶς* dicitur lepus. Lagoos autem *λαγῶος* erinacius lepus terre.

Laguncula *λε.* parua lagena. *εῖα. v.* Decē cñ iugera vinearum faciunt lagunculā vnam.

Laicalitas *τις.* in laicus exponitur.

Laicus *κα. cum. i.* popularis. *z* *δῖ* a laos quod ē populus: vel potius a laos q̄ est lapis. Unde laicus. i. lapideus: q̄ durus *z* extraneus a scientia literarū: Unde hic *z* hęc laicalis *z* hocie. vnde laicaliter aduerb. *z* hęc laicalitas tantis. p̄p̄ietas quā quis *δῖ* laicus: vel laicorum congregatio: vide in ordo.

Laos accentu in prima dicitur lapis. In secunda plæbs: populus laicus autem popularis dicitur a laos. id est populo.

Lallo las. i. dormire: vel lac fugere: lactere: *z* ē verbū fictitū. i. de sono tractū. Cum em nutritices puorū tibus p̄cipiunt dormire: vel lactere: dicunt la la la. id ē dormi. vel lacte. *z* est tractū a sono qui sit in ore pueri: la-ctētis. f. la la la. Et inde tractū est lallare. i. lactere. Per-
sius. Tratus mamme lallare recusās.

Lama *με.* est locus voraginosus: vel lapis in via abruptus vel obitus: *z* *δῖ* a lamento: tans. quia viatores lamentari faciunt: vel potius deriuat a lema vñ lemos. Lemos em vel lema *δῖ* vorago: vnde hęc lama *με.* locus vñ via aspera: vel voraginosā: vnde lamosus *σα. sum. i.* voraginosus *σα. sum.* plenus lamis. Item lama. i. frustus latum auri vel argenti vel alterius metalli. Et tunc deriuatur a latus *τα. tum.* q̄ lata *z* spaciōsa sūt fm *Aug.* Passantē dicit: lamē dicunt contractiones viarū quę fieri solent pluuiā interueniente. Lamē fracturę cuiuslibet metalli sunt. *z* est scōm cum scōba littera *a.*

Lama ab Horatio videtur poni pro lamina: sed scribi solet lamna cum dicitur. Crispō falluisti inimice lamnē. Lema autem dicitur superbia: *z* leme græce *λεμῆ* lippitudo: sordes oculorum.

Lamazabatani. *Matth. xx. vii.* hely hely lamazabas t̄bant: hoc est deus me *de me*: vñ quid dereliquisti me.

Lambo bis. *bi. bitum.* lambere: lingere: lingua cōtinuēre: *z* compo. cum con: *z* mutata n in l *δῖ* collambo bis. i. simul lambere. Itē dī dī: *z* *δῖ* dilambo bis. i. diuersis modis lambere. Lambo *z* eius composita sunt actiua: *z* faciunt p̄teritū in bi. *z* supinū in bīdī: cor. pe. q̄ fm *pass. in. x. li.* formā p̄teritū a p̄sentī o in i conuerſa: vt lambo bi. bibo bibi. *z* lupinū a p̄terito additum. vt lambo bī tum. sicut bibo bibitum. Inueniē tñ *Aug. vi. ca.* Lambuerint. quod antiquitati vel authoritati attribuiamus: vel forte littera corrupta est vitio scriptorum: q̄ littera vera *β* *z* artē debet esse lamberint. Lucius. *xxiij.* Iocūdasq̄ puer qui lamberat ore placentas.

Lamech interpretat̄ percutiens: q̄ percussit *z* interfect̄ cayn: quod *z* ipse postea perpetrāsse *z* p̄p̄et̄ cōfitebat̄ vt dicit in casus sup̄a.

Lamentor̄ t̄ris. i. flere: dolere: voce tristī dolores: exprimere: vñ conuerti: vnde verbalia: lamentor̄: lamentatrix: lamentatio. *z* hoc lamentamentum: *z* per synopā lamentum. Lamentor̄ compo. cum con: *z* *δῖ* collamētor̄ t̄ris. *z* inde verbalia.

Lamia bestia *δῖ*: quasi lania: a laniādo pueros: quia fabulant̄ vetule lantias lanuis clausis domos intrare: i. fantes corrumpere ac laniare: *z* postea viuos restituere: et habent fides hominis: sed corpus bestiarum. Super autem illud trehoz. *liij.* Sed *z* lamie nudauerunt mamas. dicit̄ glosa. Lamia crudelior sui facētibus q̄ ceterę bestię dicitur: vnde lamia quasi lania *δῖ*: q̄ catulos suos laniare fert̄. Itē *εῖα. xxxiij.* dicit̄ glo. Lamia pedes habet equinos: cetera membra vt femina. Et *Grego. in xxxiij.* moralū dicit lamia hūmānā habere speciem: sed

corpus bestiale: sic oēs hypocritę in prima facie q̄ ostendunt: q̄ si ex ratione sanctitatis ē: sed bestiale est corpus quod i. q̄: q̄ valde iniqua sunt q̄ sub specie boni molit̄ vñ bene per p̄phetā *Esaiā. vi.* Ibi cubauit lamia *z* inuenit sibi requiem.

Lamina *νε.* *δῖ* parua lama. *Job. xix.* Quis mihi det vt exarentur in libro stilo ferreo et plumbi lamina: vel celte sculpan̄ in silice.

Lamosus *σα. sum.* in lama est.

Lampas: a lambo bis. *δῖ* hęc lampas dī. q̄ *z* hęc lāpa da dē. *δῖ*: vas quoddā quod ecclesiā illuminat: p̄p̄ietas lampas ē vas vel flāma in vertice lucens: *z* *δῖ* sic: q̄ labentis modū offendere videat̄: vnde fax *z* candela dī cūtur lāpas: *z* fact̄ actūs singularis lāpadē vel lampada.

Lampas græca vox ē: *z* dicitur fax. Lampadion parua lampas aut facula. Lampedon græce *λαμπεδων* splendor lampyno: illustro. lampo vnde deriuatur lampas. i. splendo. Lampeter græce *λαμπετηρ* dicitur facula seu pharus vnde datur signum nauigantibus.

Lana *νε.* *δῖ* a lantio as. q̄ lantat cum carpit: vel q̄ ois lanę prius laniarent̄. i. euellerent non rōderent: vñ *z* velus dictū est a vellendo. vñ lanosus *σα. sū. i.* lanus *z* ta. rū. i. lanā hñs: vñ lana abūdās: *z* lane *neā. neū. de lana ex hñs.*

Lancea *ceg.* *δῖ* a lance p̄ libra: *z* est p̄p̄ietas lancea hasta hñs in medio amentū sic dicta: q̄ equa lace. i. equali amēto ponderata videtur.

Hispanicum est vocabulū. latini hastā dicunt.

Lanceola *λε. dimi.* parua lancea vel herba est.

Lancino nas. nauī. *δῖ* a lancea: *z* est laniare lancetis ludere vel confugere: vel lacea pcutere: vel laceare. *z* cōpo. dilancino as. i. diuersis modis laniare: *z* cor. a syllabā.

Landula *λε. i. alauda:* genus aus.

Lango gois. *mal. ge.* *δῖ* a languet̄ gues. *z* ē langor̄ dolor: infirmitas: labor: stupor: pigr̄itas: defectus: *z* hinc langor̄osus *σα. sū.* plenus langore: *z* scribit̄ sine utam in nō *z* in genituo.

Languet̄ gues. *guī. guere.* id est infirmari. egere. vñ deficere. vel stupere: vel pigere. vnde lāgūidus da. dā. i. infirmus vel excois: stupidus vel deficiens: *z* cōparat̄ vnde hęc lāgūiditas t̄ris. Itē a languet̄ gues. *δῖ* lāguet̄ scō. scō. incohartum. *z* componitur lāguet̄. Collāguet̄ gues. id est simul lāguere. clāguet̄ gues. id est valde vel euidenter lāguere: oblāguet̄ gues. i. vndiq̄ languere. relanguet̄ gues. i. iterum lāguere. Et est neutrum lānguet̄ cum omnibus suis compositis: *z* facit p̄teritum in *guī*: *z* caret supino fm vñ *sum*: *z* scribit̄ per u post g. lāguet̄ es. *z* est trissyllabum in p̄sentī *z* in p̄terito. vñ dī. *pass. in. viij.* Languet̄ guī. liqueo qui. parcs habēt in p̄terito *z* in p̄sentī syllabas.

Languidus in languet̄ est: vide etiā in timidas.

Lanarius *ri. i.* retarius: a lana *δῖ*.

Lanatorum *ri. i.* id est macella vbi lantantur carnes: *z* *δῖ* a lantio nias.

Lanicus *ca. cum pe. cor. i.* lanens: a lana *δῖ*.

Lanicium idē est quod lana aut opus in lana.

Laniena *νε. sce. ge.* domus medicor̄ vbi lantant̄ ffr̄mi. vñ p̄udenti in *li. hymnoz.* Laniena quando sicut hypocrita: *z* *δῖ* a lantio nias.

Lanifer *ca. cōis. ge.* qui vel lānam facit: vel qui vel q̄ ex lana victū querit: *z* deriuat̄ a lanifico cas.

Lanifico: a lana *z* facto p̄po. lanifico cas. i. lanā facto. vñ hoc lanificiū *ai. i.* lanę operatio: *z* cor. pe. lanifico cas.

Laniger *ra. rū. i.* gerens lanā: vt ouis: *z* compo. a lana *z* gero: *z* cor. penul.

Lantio nias. *niaui. niare. i.* scindere: lacerare: *z* componitur: collantio nias. dilantio nias. relantio as. *z* est actiū cum omnibus suis cōpositis. Et a lantio as. deriuat̄ lantio onis. *mal. ge.*: *z* est lantio qui lantat: *z* etiā hęc lanista *scē. dīat.*: *z* hęc lanus *nij.* dicuntur carnifices: vel homicidę: *z* macellatores a laniando. i. carnes.

Lanista est eruditor gladiatorū. Lanus qui car-

nes ad esu nostru laniat: qui vulgo carnifex dicitur.

¶ Lantio onis. in lantio as. exponitur.

¶ Laniscus scilicet fasciola ex lana facta. 2 dicitur a lana.

¶ Lanista sit. in lantio as. exponitur.

¶ Lanoculus a. lum. penul. cor. componitur a lana: et oculus qui frequenter lanam adhibet ad infirmos oculos tergendos.

¶ Lanuginosus fa. suz. l. plenus lanugine: a lanugo 2 dicitur a lanugo gntis. fce. ge. l. lana super poma vel flos tribuli qui postea bene siccatur. 2 leui statu effertur in aere: 2 dicitur a lana: q. coloris lanę habet: 2 est lentus ad similitudinem lanę unde Sapientie. v. Spes impij tanq. lanugo est que a vento tollit. Item est palma barba ad similitudinem lanę: 2 pda. hanc syllabam. nu.

¶ Lanus ni. mas. ge. quiddam fluvius ultra danubium.

¶ Lanus ta. tam. in lana est.

¶ Lanx ds. fce. ge. 2 a lar. ta. fci. 2 est lanx lat. discus. sed ppue lances sūt scutellę de libia pendentes. Et sic lanx ponitur q. p. libia. unde libome. Sustinet auratas equali pondere lances: 2 fm hoc cōpo. hic bilanx ds. libia v. statera: duos quasi habens lances.

¶ Laodicea ciuitas asie: 2 interpretat. amabilis tribus.

¶ Laos grece latine dicitur lapis. Unde apud grecos laos dicitur populus: quasi lapideus: q. non sequit. rationem.

¶ Lapa pe. fce. ge. q. habeat ingentem caulem per terram dispositum. Hęc verba a grecis philantropos dicitur. Et est lapa genus tribuli herba spinosa: 2 produ. pumā. quiddam tñ dicitur q. geminet ibi p. 2 sic est ibi positio.

¶ Lapas ita. fm magistrū in historijs est abus ex oleribus confectus: ita dicitur in li. Iudith.

¶ Lapatice fce. ge. quiddam herba q. in dō sumpta cōfouat stomachū. venere repulit. vnam puocat: ructū excitat: 2 dicitur a lapa: 2 cor. ti.

¶ Lapenę stelle fulgentes.

¶ Lapes grece ignorantia vel turpitudine latine.

¶ Lapetum ti. penul. prod. locus vbi lapę abūdant: v. crescant: a lapa dicitur.

¶ Lapidina ne. pe. pdu. fce. ge. locus vel domus vbi lapides cēdunt. quod 2 lapidina dicitur. 2 compo. a lapis et cedo ds. cēddi.

¶ Lapidida de. pe. pdu. i. lapidis cēsor: 2 compo. a lapis 2 cedo ds. 2 pdu. d.

¶ Lapidus dea. des. i. de lapide existens: a lapis dicitur. Lapididus dij. id est cēsor lapidis: et componitur a lapis 2 cedo ds.

¶ Lapidina compo. a lapis 2 cedo ds. 2 pdu. pe. 2 est idem q. lapidina.

¶ Lapidus a lapis dicitur lapido das. dau. dare. i. lapidib. percutere 2 obuiere: 2 compo. Dilapido das. i. dispergere: destruere. 2 est actiū lapido cum omnibus suis compositionibus: 2 corripit pl.

¶ Lapidus fa. fci. plenus lapidibus: a lapis dicitur.

¶ Lapidus li. dimi. parvus lapis.

¶ Lapis ds. dicitur fm lūg. a laos quod est lapis: vel dicitur a ledo ds. q. ledat pedem. q. autē dicitur lapis quasi ledēs pedem p. mo. ē: 2 ē lapis mollis: petra vero dura 2 aspera. Sata autem hērent 2 de montibus exidunt. Petra grece ē: 2 dicitur ppue de duris: a petros quod ē firmum 2 durum. Silex lapis durus qui 2 fociaris dicitur: 2 dicitur silex: q. ab eo ignis exiit. Et scias q. lapis 2 petra in suis generibus aliquid naturale representat. Nā lapis quasi ledēs pedē dicitur. 2 in hoc imitat. mare qui ē fortior q. foemina in ledendo. 2 in eo fuit mas. ge. Petra autē quasi pedib. tria dicitur: 2 sic ostendit pati: 2 ob hoc ē fce. ge.

¶ Ridiculum hoc est cum petra greca sit vox. & fortassis lapis. Nā laos grece dicitur.

¶ Lapista sit fce. generis: est genus vasis lapidee: 2 as quart: 2 dicitur a lapis.

¶ Laposus fa. sum. plenus lapis: a lapa dicitur.

¶ Lapates fm glossam iud. x. capi. dicitur abus ex oleribus confectus: unde quiddam. Lapates abus ē 2 olus componit eundē. lūg. vero dicitur. Lapates carice ficus sicce.

¶ Lapsio p. fa. l. frequenter labor: 2 format a lapsu sup

no de labor eris. u. mutata in o: 2 quandoq. licet raro inuenitur in deponenti genere lapsio p. aris.

¶ Laquear aris. a laqueo dicitur hoc laquear aris. l. constructio trabium in similitudine domus: vel laquearia sunt que sup tigna ponunt: 2 ipsa tigna illaqueant. Itē laquearia sunt que cameram subtegunt: 2 ornant: sed laquear ipsa testudo camere dicitur: instar laquei curuati facta: quod alio nōle dicitur testudo 2 lacunar. Et inde hoc laquearium dicitur. id ē q. dicitur laquear. vñ laquearius ria. nñ. vñ iosephus in. vñ. de lignis celatis opere laqueario auroq. vestitis.

¶ Laquearium nñ. in laqueo exponitur.

¶ Laqueatus ta. sum. dicitur a laquearibus ornatus vel testudinatus ad modū laquei curuati. vñ agget. l. vñ nos dicitur in domib. laqueatis: septuaginta interpretes dicunt in domibus concavis. Itē laqueatus dicitur laqueis capus vel ligatus: 2 tunc dicitur a laqueo as.

¶ Laqueo as. anl. arc. l. laqueo capere vel ligare: 2 derivatur a laqueo. Et compo. cum ad: 2 dicitur allaqueo as. in eodē sensu. Item componit de laqueo as. l. valde laqueare: vel soluere: elaqueo elaqueas. in eodē sensu: illa quo illaqueas intrus laqueare. Item oblaqueo as. l. vñ dicitur laqueare: vel oblaqueare est circa corticem terram aperire: 2 velut laci efficere: hoc quiddam ex cortice dicitur. laqueo as. est actiū cum omnibus suis compositionibus. Et a laqueo derivatur hic laqueator: toris. 2 designat officiū ludendi fm lūg. 2 vñ dicitur p. oblaqueatio. l. putatio: ppaginatio: fossio: vñ vñ ista conueniunt.

¶ Laqueolus li. dimi. parvus laqueus.

¶ Laquetismus ni. mas. ge. l. tēdula: 2 dicitur laquetismus quasi laqueus tensus.

¶ Laqueus quet. dicitur a lido: q. de filo solet fieri.

¶ Lar laris. masc. ge. l. domus: 2 dicitur a largio ris. vel a largus dicitur lar: quia inde pcedit largitas. 2 hic lar laris dicitur ignis. Unde in antiquorum puerbio dicitur. vñ dicitur lar laris in laqueis. l. ignis in domibus. Item lar laris dicitur quiddam nympha: que pmo propter garrulitatem suā dicta est larial quasi latrans: sed ppter turpem sonū abscisa ē vna syllaba: 2 dicta est lar. 2 pducit pma largis. vñ Lucanus in. v. vñ vñ tuta facultas pauperis: angustis lare: et munera nondū intellecta deum. Item lar fuit quiddam rex: sed tñ facit gñ laris interposita causa differt. lē. ponitur enā lar pio loco vbi sit ignis.

¶ Lar laris priorē corripit etiā apud Lucanū. Nam legendum est & munera nondū &c. vñ perperā sublata erat coniunctio &c.

¶ Lar laris exponit in lar laris.

¶ Lardarium nñ. locus vbi lardū seruatur 2 tenetur: et dicitur a lardum di.

¶ Lardum di. ge. neu. dicitur a lar quod est ignis vel domus q. in igne consumatur: vel q. in lar. l. in domo repositus conferuat: vel dicitur lardum quasi large aridum: vel potius sit etimologia. Et inde hoc lardulum lardum dimi. et lardosus lardosa. sum. plenus lardo. 2 lardo lardas. dare. id est lardo impinguare: vel guttatim lardo assare: vñ lardum facere.

¶ Largifluus flus. flus. l. larg. Unde largifluus aduer. id est affluenter.

¶ Largior largitis largitum. largiti. l. donare vel donari: pigbere vel pigberi. Unde largitus ta. sum. 2 hic largi tor totus. l. donator. Et componitur largior cu3 con: 2 dicitur collargior gitis. id est simul largiti. Item cum dis: 2 dicitur dilargior gitis. id est diuersis modis largiti. Item cum e: 2 dicitur elargior gitis. l. valde vel extra largiti. Et est largior cōmune cum omnibus suis compositionibus: 2 ē quartę coniugationis. Et habet quattuor participia. sc3 largiens: largiturus: largitus: largiendus.

¶ Largitio onis. fce. ge. in largitudo est.

¶ Largitrix ds. fce. ge. l. donatrix. pe. pdu. tñ in nō q. in gto: 2 format a largitor tot in trix.

¶ Largitudo dimis. fce. ge. format a largi gto de largi largi addita tudo: 2 ē largitudo vel largitas humanitar.

¶ Sed largitio ambitiois.

¶ Larguiculus la. lum. aliquotulum largior. et format

a largius addita culus. et cor. etiam cu.

Largus. a largior girus. dicitur larg⁹ ga. gñ. l. ablidās effluens 2 qui dat. 2 pparitur largus gior. limus. vnde larg⁹ ge vel largiter suus. sime. aduerb. 2 hec largitas tis. Et cōponitur plargus: pōl larg⁹ plargus: dilargus. omnia p val. de largus. Sic nota q pphoso. di. in lib. de regimine reg. Reges sunt quatuor. i. rex largus sibi 2 largus subditis suis. 2 rex avarus sibi: 2 avarus subditis suis. 2 rex avar⁹ sibi. 2 largus subditis: 2 rex largus sibi: 2 avar⁹ subditis. Thracēs itaq dixerunt. Non est vniū in rege si est avar⁹ sibi et largus subditis. Indi vero dixerunt. qui est avar⁹ sibi et subditus bonus est. Persi vero assentes thracibus et contradicentibus indīs dixerunt. Nihil valet rex q non est largus sibi et subditis. Sed inter omnes meo iudicio reprobandus est qui est largus sibi et subditis avarus: quia regnū illius cito destruetur. Si vis acquirere pntem largitatis. plidera posse tuum: ipa necessitatis: 2 merita hoim. Debes igit largiri in domo iuxta posse tuū cum mensura hominibus indigentibus atq dignis. Qui ergo dat aliter peccat: 2 regulaz transgredit largitatis: q qui largiter donat sua non indigentibus nullam acquirit laudem: 2 quicquid datur indigētis pditur. Et qui sic fundit vltra modū suū diuitias: veniet cito ad amara lutoza paupertatis 2 assimilatur illi qui supra se dat suis victoriam inimicis. Qui ergo dat de bonis suis tempore necessitatis hominibus indigentibus talis est rex. 2 largus sibi 2 subditis: etus regnū pperabitur 2 etus mandari obseruabit talem regē laudauerunt antiqui. Talis dicitur virtuos⁹: largus: moderatus. Qui vero fundit bona sua inordinate regni sui indigētis 2 nō indigentibus: talis est depopulatoz respublicę: destructoz regni: 2 incōpetens regimini. **Larua** uē. est simulacrū quod terret: quod vigo solet dici faulx: vñsaige: q apponit faciet ad terrendū pueros. Item larua dicitur maleficus incantator: 2 vmbra demonum vel demon. Dicit em laruas eē demones factos ex hominibus qui meriti mali fuerunt: quoz natura dicitur esse terrere paruulos: 2 in āgulis garrire tenebrosos: vñ i hymno apostolorū petri 2 pauli. Laruas repellit demonum vltra mūdī limites. Et inde tractū est illud qd apponitur faciet: ne quis cognoscatur. Vel ad terrore dī larua quia videtur esse imago demonis. 2 hinc laruo nas. i. laruam induere. Et hinc laruatus sa. tum. i. larua indut⁹ vel a demone possessus fm lūg. pāp. etiaz sic dicit. Larue noxę vmbię damnatorum anime. larua imago quam qd ponat ante vultum.

Lares aut sunt minus noxij immo scdm gentiles boni spiritus: larue nocentes.

Larus rī. vt dī. glo. Leui. xi. animal est tam in terra q in aquis habitans. volat enīz et natat. Item Deut. xii. dī. glo. vt auis volat: vt aquatilis natat: quia auis: vt ferretur nigra et pinguis temp habitans iuxta aquas: nec pōt longe volare. vñ et agiles homines frequenter eā capūt.

Laruula lē. dī. mī. parua larua.

Lasciuo uis. in lasciuus exponitur.

Lasciuus. a laxus sa. rum. dī. lasciuus us. uum. quasi laxus: quia sit laxus. i. solutus 2 vanus. Proprie lasciuus est qui ppter luxuriam est solutus 2 vanus: quod vulgariter ventosus vel petulans dicitur. et comparatur lasciuus uiroz. simus. vnde lasciuie uis. sime. aduerb. 2 hec lasciuia uie. i. luxuria. vnde lasciuosus sa. sum. i. luxuriosus plen⁹ lasciuia. qui multum 2 petulanter ludit 2 cōparatur. vnde lasciuose suus. sime. aduer. 2 hec lasciuositas tis. Item a lasciu⁹ vel lasciuia dicitur lasciuio uis. i. lasciuie. i. luxuriari: ludere: veterari: lasciuie se gerere.

Lassasco scis. i. incipio lassari: infirmo. verbū inchoatiuum et formatur a lassus sa. addita co.

Lasso sas. i. fatigare. vnde lassus sa. sum. i. fatigatus: grauatus: et cōparatur. vnde lassitudo dūis. i. fatigatio. Lasso actiuum est cum omnibus suis compositis.

Latus sa. rum. in lato latus vide.

Latebra. a lateo tes. dicitur hec latebra hęc. i. obscuritas. et inde latebrosus sa. sum. id est plen⁹ latebra vel ob-

scritas. et cor. te naturaliter.

Lateo lates latui latere. i. abscondi: vel esse in abscondito. habet hucallam significationē fm quā construitur actō: 2 pprie rei alate: vt hoc consiliūz latet me. i. ignorat a me. Si vero dicatur ego lateo hoc consiliū: aut nihil est dictum. aut falsum. est quod dicitur: 2 construit cū tali actō transitive. Lateo tes. compo. deliteo tes. tui. i. deorsus latere. reliteo tes. tui. id est iterū vel retro latere. lateo neutrum est cū oibus suis compositis. 2 caret supino fm vsum deberet tamen scdm analogiā facere latitū penl. cor. hanc syllabam la quā cōposita mutant in li. cor. Unde ovidius de arte amādī. Nocte latent mētes victoq ignoscitur omī fm qsdam. Alij dicunt q supinū facit latitū etiā fm vsum 2 hos sequor. et inde lanto tas.

Lateralis. a latus dicitur hic et hec lateralis 2 hoc late rale. a latere existens.

Lateralis li. dī. mī. 2 sunt laterculi parui lateres.

Lateres. hic later lateris. est gleba cocta. vnde stimus rus. 2 dicuntur lateres a latus sa. rum. quia lati et spaciofi formantur. Et nota q pph. dicit hoc nomē deficere in omnibus suis casibus singularib⁹ pluralibus ppter actū singularem. nos tamē vtmur hoc nōle in vrozq numero in quolibet casu. sicut dicit ibugui. Tamē ntus nō est in frequenti vsu. i. later. 2 corripit penultimaz lateres. Et nota hanc esse naturam lateris: q quanto plus abluatur. tanto plus exasperat 2 deterior fit. Unde quidā volēs signare feruere se inutiliter cuidam a quo nunq remunerationem consequi deberet interrogatus a quodam quid ageret puerbiallyter dicit. Lauo laterem: quasi inutiliter feruio: sicut inutiliter laborat qui laterem lauat.

Lateritius lateritia lateritius. id est de latere existens.

a later lateris dicitur.

Laterna. a lateo tes. dicitur hec laterna. quia ibi insus lateat candela. Unde dī. pāp. Laterna dicitur eo q ignis in ea luceat et lateat. vas lucernę est. 2 cor. pumam. Unde in Bēdismo dicitur. Quo candela latet tibi sit locus ille laterna.

Laternula lē. dī. mī. parua laterna.

Latero ras. raut. rare. a lat⁹ teris. dī. 2 est laterare (sunt gere. aliquid alicui lateri apponere. et cōponitur allatero ras. i. iuxta laterare. Collatero ras. id est simul laterare. dilatero ras. i. latere remouere. 2 est actiuum cum omnibus suis compositis. et cor. te.

Latesco scis. inchoa. i. incipio latere.

Latex scis. masculini generis. dicitur a latebris vel a lateo tes. 2 est latex pprie aqua subterranea: q latet in vnis terre. Quilibet tamen liquor latens dicitur latex: sed determinatur p adiunctū: vt bacchicus latex: vel aquaticus latex: 2 similia. 2 cor. penul. genitiui. scilicet i. ante c. et nominatiuus desinit in ex cor. naturaliter.

Latomia mię. feminini generis. est lapidis cęssio. et dicitur a latomus.

Latomus. a laos quod est lapis et tomos quod est dī uisio sectio vel incisio. componitur hic latom⁹ mī. i. cęssio lapidum: quia incidit lapides 2 diuidit. 2 cor. to.

Lanbuluz li. penultima cor. i. latebra vel obscuritas. 2 deriuatur a latebra.

Laticosus sa. sum. id est aquaticus: vel aquosus: vel liquosus. et dicitur a latice.

Latinus na. nū. pe. pdu. Et pprie latinī dicti sunt itas lici a latio: vel a latino patre launig. sed postea etiā latinī dicti sunt 2 alij extra italiā: sed nō nisi litterati pprie q litteras habent latinās. Et inde hęc latinitas tatis. multitudine latinorū. 2 pprietas qua quis dicit latin⁹ vel lingua latina. 2 a latin⁹ dicitur latinoz ris. verbū deponentale. 2 latinizo zas. i. more latinorū se habere vel loqui. vnde excel lenter pprie dicitur latinari: qui congrue loquitur latinis litteris. Nam laici etiam italici quasi barbari sunt respectu litterarorū.

Latito tas. raut. rare. frequentatiuum de lateo lates latitum latitū n. in o. 2 corripit ti.

Latium latī. ponitur pio roma. Et vt dicunt hystorie saturnus e gręcis ionem filiū fugiens circa fines vbi nūc

roma est latuit. et ab eius latebris latitū est appellata. unde Lucanus in primo. Sentibus inuisis latitū p̄bere cruorē. Et pōtibi poni adiectiue latitū cruorē. i. romanū cruorē et scribitur p̄. latum licet sonat c. ppter vocale sequentem: et a latitū dicitur hic et hec latialis et hocle. unde idem in eodem pertransit latiale caput.

¶ Latius ta. m. i. amplius spaciosus. derivatur a lateo latet: quia q̄ lata sunt ex magna parte abscondunt. vel quia sunt apta ad p̄tegēdū aliquid et abscondēdum. et cōpatur latius tior. i. simus. unde late latius sime. adverb. Et hec latitudo dicitur. et p̄du. p̄maz. sed latus lateris eā corripit. vñ versus. Seruat ab hoste latus leuū cyp̄ci mihi lat⁹. Item latus tu. ē sup̄nū accommodatū de fero fere. Et inde lato tas. frequentatiuū. Vide in fero fere. Item lato tas. latū. latum. i. in latū extendere et ampliare. et tunc deriatur a latus ta. m. i. Lato compo. cū con. et fit collato tas. id est simul latere. Itē cū di. et di dilato as. tatū. i. extendere vel differe. unde dilatatus ta. cum. i. extēsus diues factus et possunt esse frequentatiua istorum verborū cōfero consili collatum. et differo distuli dilatatum. et est lato latas actuum cum omnibus suis compositis. et p̄du. la.

¶ Latria triē. est seruitus que soli deo debet exhiberi et exhibet et est latria q̄dam virtus cardinalis vt reducat ad iustitias. Consistit em̄ latria in eo q̄ reddit deo quod sibi debetur: et ppter hoc ad iustitias reducat: nō quasi species ad genus: sed sicut virtus annexa ad principale q̄ partit pat modū principale. Sic nota q̄ dicit glo. sup̄ illud psal. Adorare scabellū ec. Caro chisti nō est adoranda illa adoratio q̄ soli deo debetur. Ad cuius intelligētiā scire te volo q̄ humanitas chisti potest dupliciter considerari. vel prout intelligitur nō cōtincta verbo: et sic nō debetur ei latria: sed hec consideratio est in intellectu tantū: vel prout intelligitur vnita verbo: et sic potest et debet honorari vno honore cū verbo: et sic debetur ei latria. vel alio modo debetur ei dulia vel hyperdulia: et ita loquitur p̄dicta glo. unde dicit Augustinus sup̄ illud. Johan. Non turbe cor vestrum. Ego inquit dīcam carnē immo p̄fectā in x̄po humanitatē ideo adoro: q̄ a diuinitate suscepta et deitati vnita est vt nō et alii: sed vnū eundē deū et hōies dei filii esse p̄fiteor. Deniq̄ si hōiem sepaueris a deo illi nūq̄ cre do neq̄ serui velut si quis purpurā vel dyadema regale tacens inueniat: nūquid ea conabit adorare? Cū vero ea rex fuerit indutus p̄culus mortis incurrit si ea cū rege quis adorare contēpserit. Ita etiam in x̄po dīo humanitatē non solā vel nudam: sed deitātē vnā. i. vnū filiū deū versū et hōiem versū si quis adorare contēpserit eternaliter morietur. Vide etiā in dulia. Item pōt etiā queri an in imaginib⁹ x̄pi exhibēdus sit cultus latrię. Ad hoc dico q̄ imago pōt dupliciter considerari: vel fm̄ q̄ est res q̄dā: et sic nullus honor ei debetur: sicut nec alijs lapidi vñ ligno. vel fm̄ q̄ est imago. et quia idē modus est in imagine in quantum imago et in imaginario: ideo vnus honor debet imaginī. et ei cuius est imago. et ideo cū chistus adoratur latria similiter et eius imago adoranda est latria. Quare sit ad orientem adorandum. vide in tabernaculū. et etiā in imago. et c.

Latria penultima longa profertur & dicitur seruitus obsequium. cultus diuinus. Latres seruus. non tamen vt dulos.

¶ Latriensis. a latria dicitur hic et hec latriensis et hoc latriense. qui latriam impendit.

¶ Latrina nē. penultima p̄ducta dicitur a lateo tes. et est latrina priuatus secessus. scilicet dosca q̄ latet in domo in loco priuato. unde et priuata dicitur. q̄ autē dicitur latrina quasi latratus ani: quia ibi anus latrat: etimo. ē fm̄ lūg. Sup̄ illud asit. illi. reg. cap. x. Destruerunt eodem baal: et fecerunt p̄ ea latrinas. dicit magister in hystorico. i. subterraneos cuniculos ad immundas vias vias.

¶ Latio tras. trau. ltrare. p̄p̄le canū est. et p̄ trālationē latrare dicitur fortiter garrere: vel contra rationes aliqua dicere: et componitur. Alatio tras. i. turba vel aliquid vel valde latrare. collatio tras. i. simul latrare vel cū latrante latrare. delatio tras. id est valde vel fortiter latrare. Illa

tro latras. id est intus vel contra latrare. relatio tras. id est iterum vel retro latrare vel resistere: vel cōtraducere. sub latro tras. id est parum vel post vel subitus latrare. Et est latro neutrum cum omnibus suis compositis. et cor. la. naturaliter. vt patet in illo versu. Nam canis in ponto: latrat extra fulget in alto.

¶ Latro a latus dicitur latro onis. omnis generis. et dicitur latrones satellites magnati qui circundant latera eorum: quasi laterones. Item latro dicitur vespillio qui in siluis latet vt expollet transeantes: et tunc dicitur a lateo latet. et inde hoc latroctinū nū. et inde latroctinor aris. verbū depōnens. i. p̄dari. latroctinū exercere. et cor. d.

¶ Latroctinor naris. in latro expositum est.

¶ Latrunculus li. dimi. paruus latro.

¶ Latumia latumie. vinculum cathena carcer vel castor dia carceris.

¶ Latusteris. neutri generis dicitur a lateo. quia nobis tacentibus latet. et cor. la.

¶ Latus ta. tum. in lato tas est.

¶ Latisculum li. dimi. paruus latus. et formatur a latus addita culum.

¶ Lauacrum. a lauo uas. dicitur hoc lauacrum et li. lotio ablutio. et corripit penultimā naturaliter. licet in versu possit positione eam producere. unde in auro. ponitur penultima correpta vbi agitur de oblatione magorum. Quid de lauacro gallica lingua tenet.

¶ Lauatio onis. id est baptismus ablutio. a lauatus. tum. lauati. addita o. unde ecci. xxxiij. Qui baptizatur mortuo et iterum tangit mortuum quid p̄sit lauatio eius. et est secundum antiquos qui regulariter decinabant lau uas. uare. uatum. similiter secundum illam antiquitatem inuenitur hic lauato: totis. et hec lauatrix lauatrix. et hoc lauatoxum ris.

¶ Lauato totis. in lauatio onis. expositum est.

¶ Laudabilis. a laudo das. dicitur hic et hec laudabilis et hocle. qui est dignus vt laudetur. et componitur cum in. et dicitur hic et hec inlaudabilis et hoc inlaudabile qui non est dignus vt laudetur.

¶ Laudo das. dau. dare. datum. unde hic laudato: totis. et hec laudatrix ds. et hec laudatio onis. et hec laudatus ta. tum. quod componitur cū in. et dicitur illaudatus ta. m. id est non laudatum. et quandoq̄ inuenitur non laudabilis pro illaudabilis. licet sit laudatus. Laudo componitur cum con. et dicitur collaudo das. id est simul laudari. et est actuum cum omnibus suis compositis.

¶ Lauerna nē. dea latronū et furum. et dicitur a lateo latet vel a latro latronis.

¶ Lauo uas. lau. lautum vel lotum. inuenitur tamen la uatum secundum antiquos quod est regularius. Lauare. i. mundare: purificare: abluere: et inde lauō nīs. ui. uere. i. humectare: aspergere: madefacere. et inde lauō uas. Lauo uis. cum omnibus suis compositis si qua habz actiua sunt. et habet idem p̄teritum et sup̄nū. et cor. hanc syllabam la. in p̄senti: sed in p̄terito eam producit. vñ quisdam. Ulcera culparum lauit aur lauauit totas earum. Item Qui rigat ille lauit qui mandauit bene lauit.

¶ Lauo uis. ui. uere. in lauō uas. est.

¶ Laureolum li. in laurus vide.

¶ Laureus rea. reum. in laurus est.

¶ Laurus lauri fœminini generis. et hec laurus laurus laurai. et hec laurea lauree. quod am arbor que nunq̄ vult ditatem deponit: quasi laud⁹ vel landea. unde a laus dicitur: quia olim cum laudibus ea victorū capita coronabantur. unde landea dicebatur. sed postea mutata est d. in r. et dicitur laurea. et inde laureus rea. reum. id est de lauro exstans: vel ad laurum pertinens. et hec laurea lauree. id est victoria vel corona de lauro. Unde laureat⁹ ta. tum. id est laurea coronatus. Item a laurea hoc laureum rei. unde hoc laureoli li. Laurei etiā dicitur remuneratio que cōsequēbatur ex ludo pro quo laurea corona victores remunerabantur. Laureolum p̄o dicitur ludus ille: et dicitur quidam q̄ ludus ille est dīcus vñ virga q̄ superponitur p̄ge et ibi voluitur. Unde Iuuenal. Laureolum velox etiam bene lentulus egit.

Laus a laudo das. dicitur hęc laus laudis. et est laus ipsa virtus inuites. laudatio vero ipsa laudantis oratio. Nam laus etiā sine celebratiōe constat et est vnius syllabatus.

Lausantes. in lauso fas. vide.

Lauso. a laudo das. dicitur lauso fas. i. laudare. Unde lausans tis. id est laudans lausantes. i. laudantes.

Lautia tię. in lautica vide.

Lautia. a lautus ta. tum. dicitur hęc lautitia tię. et hęc lautia tię. id est epularum magnificentia. Proprie lautie vel lautie dicitur delictosi et delicti cibi vel mundicie. et inde lautitiosus sa. sum. et lautiosus tiōsa. sum. i. delictiosus. Et cōparatur. et inde hęc lautitiositas tans. et hęc lautitiositas tatis.

Lautior ois. in lautus exponitur.

Lautitiosus sa. sum. in lautitia est.

Latus. a lauo vel lauo: dicitur lautus ta. tis. i. lautus ta. tis. siue latus. Item lautus accipitur actus sū qđ est nomen: et tunc tantū valet lautus qđ se bene pcurans quasi munde et delictose se pcurans. Quidā tamē dicunt qđ lautus est sincopatum p lautus quod nō credim⁹ esse verum. Et comparatur lautus tiōr. simus. sū lūg. Unde de Siego. Lautiores cibos quādoq; sine culpa sumim⁹ id est pcuratōres vel delicatōres.

Laxare. id est āpliare solvere sū lūg. Unde laxus ra. rum. Unde in hymno beati Johannis baptiste. Ut queant laxis resonare fibris.

Laxerus interpretatur adlatus: eo qđ a morte a domo no fuerit refuscitatus.

Labdacus a curta. rex theban⁹ pater laij regis. vnde thebani vocantur labdacidę.

Labyrinthus erat ædificium tanta varietate viarum vt quisquis intrasset vix vñq; reperire posset exitum. Fuerunt quattuor labyrinthi primus & maximus in ægypto. Secundus in creta factus a dedalo. Tertius in lemnio. Quartus in clusio vrbe thuscię quem struxit porfena rex thuscię pro sepulcro suo.

Lacedæmon vrbs nobilis laconię alio noīe sparta.

Laconia est regio in achata. Vnde lacon dicitur vir ex laconia. & lacæna mulier ex laconia.

Lacinium est italię promontorium inter ionium & adriaticū mare. in quo erat templū iunonis lacinie.

Lachesis e curta. dicitur vna parcarum. a lanchenin quod est fortiri. Vide atropos & parçę.

Lacydes cyreneus philosophus princeps nouę academię. studiosus a puero seuerus & pauper. Successor fuit archesilæ & magister carneadis.

Ladon fluuius arcadię lauris circumpositus.

Laertes per tres syllabas. fuit pater vlyssis qui inde dicitur laertiades.

Læander per æ diphthōgon. fuit iuuenis abydenus id est in abydo vrbe hellesponti qui tranare solitus p hellespontū ad eron amicā suā tadē submersus fuit.

Læstrigones etiam per æ. diphthongon. erant homines in finibus cāpaniæ qui humanis carnibus vescabantur. apud quos vlysses aliquot focios amisit. Iuuenas. Fingente immanes læstrygonas & cyclopos. **L**agus. vide ptholomeus.

Lamius mons ionię. sed melius lathmi⁹. Vide infra.

Lamię dicuntur mulieres nocturnę quę infantes noctibus rapiunt & comedunt. Horatius. Nec pransię lamię puerum vitium extrahat aluo. Item quędam romana familia.

Lampetię filia solis ex neæra quę cum phætusa foro re sua patris armenta pascebat in sicilia.

Lampia i. producta. fluuius arcadię vel ciuitas secundum laetan.

Lampacus oppidum hellesponti in asiatico latere vbi priapus colebatur.

Langia i. producta fons in nemea regiōe arcadię ex quo refectus fuit argiuius exercitus ad thebas vadēs cum grauitur sitisset.

Lapythæ vel laphytæ y. curta populus thessalię apđ othrym montē. cōtinua bella cum cētauris gerētes.

Larina fons in attica.

Larissa vrbs thessalię a qua achilles dī larisseus.

Laodicea vrbs celestirię ad montem libanum. Alia vrbs asię celeberrima ad lycum fluium sita.

Laomedon rex troię filius ili & pater priami qui periturus fuit. Nam apollini & neptuno qui muros troię fecerant promissam iuramento pecuniam negauit. Quapropter illi filiam eius hessionen ceto exposuerunt. quam hercules occiso ceto liberauit pactus vt rex equos nobiles sibi daret in pmiū. Sed cum laomedon promissam non solueret. hercules illū euerit & regem occidit.

Lara nympha latina quia furtinos amores iouis iunoni indicauerat iuppiter ei liguam abscidit & ad inferos ducti iussit per mercurium qui ex ea gemellos genuit lates vocatos. Eadem larunda dicitur.

Latium regio italię in qua est roma. & est a tyberi ad lyrim fluuium. hinc latinus & latialis.

Latona filia cæi titani. mater apollinis & dianę. vnde apollo dicitur latous vel latoni⁹ vel latoides. Et diana dicitur latonia vel latois idis.

Lathmius mons ionię vel carię in quo dormientem endymionem luna dicitur osculata. Ouidius. Lathmius endymion non est tibi luna rubori.

Lateranus erat nobilis romanus quem nero iussit occidi. Cuius ædes postea facta est ecclesia quę lateranensis dicitur.

Lauinum vel lauiniū fuit vrbs in latio quę & laurentum & laurolauinum dicebatur.

Lauinia filia latini regis propter quā turn⁹ & æneas bellauerūt. sed vt virgilius ait. æneas turnū occidit. Laurentes erant latini dicti a laurento vrbe.

Laurentum fuit vrbs in latio quę & lauinum. Sed lauretum est oppidum in piceno vbi celeberrimum templum est diuę marię sempervirginis. in quo dicif esse conclaue marię portatum illuc ab angelis.

Lealee. bñ hęc leena nee. dicitur broz leonis. et dicitur a leo. Job. iij. Vox leenę et dē tes catulorum leonum. contriti sunt.

Lebes tis. mas. ge. paruus cacabus coquinalis. scilicet cacabus. et facti actis singularis lebetē vel lebeta. et sic sumitur lebeta te. pro eodem. vnde lebetas iuenitur in plurali numero in veteri testamento. vt parz. Exodi. xviij. et pdu. penul. gentium siue e. ante t. Vñ in auroa. Dignos presbyteros credo signare lebetas. Et scias qđ pprie in nostro vulgari cacabus appellatur vas gneum. i. parolium. lebes vero est vas lapideum quod dicitur lanezo.

Lebes gręca est vox: λεβη. vnde fit accusatiuus etiā tertię lebetas. nec est ahenū vile vt auctor inuit.

Labeus dicit⁹ est iudas Jacobi. vide in iuda. et acut penultimam.

Lecca cę. est proprietas lingendī vel leccatatis. a lingo dicitur.

Leccatitas. a lingo lingis dicitur hęc leccatitas leccatatis. et hęc leccator leccatoris. et hęc leccatrix leccatrici. Nam talium est lingere.

Lecchi. i. maxilla sicut habetur ius. xv.

Lecchus ti. mas. ge. vas est. i. ampulla vt dicit de auriscalco sū lūg. Pass. vero dicit lechus in regnuz libro ampulla olearia. et pdu penul. Unde in doctrinalli dicitur. Et producantur lechus et hermo fructus.

Lecythus græce λεκυθος dicitur vas olearium quo & latini vtuntur & corripit (vt in dictionario græco habet) penultimam vt patet ex versu homerico οδίσσας οὐκ αὖτε λεκυθῶν ἐπ' ἀγκυρῶν ὡς ὅτε ἔλκετο· licet inquit nonnulli latinorum producere contendant. veritamen an in prædicto versu corripit ipse viderit.

Lectica. a lecticus dicitur hæc lectica q. l. currua in quo deservit lectus vel est cotina circa lectū. vel etiā ipse lectus. & dicitur tunc lectica fm quosdam a lectis herbis. & est idē quod totus fm Augu. **Paſ.** vero dicit. Lectica dñ lectus impatorum & pñ. penſ. Vnde **Quid.** Lecticam dñg dñm mulierem adi. **Est.** lxvi. In lecticis & in mulis & in carrucis. & a lectica dicitur lecticarius rñ. qui ducit currū. vel qui facit lectulos. vel qui in iaculo iacens portatur. & lecticari⁹ rñ. rñ. mobiliter declinatur in eodē sensu. vel qui pertinet ad lecticam. & hic & hæc lecticatus & hoc le. i. eodē sensu. Lectica fertur potius humeris feruorum aut clientū q̄ trahatur. Vnde a sex ferentibus hexaphorum ab octo octophorum dicitur.

Lectio onis. f. ge. formatur ab hoc genituo lecti de lectus tra. cum. addita o.

Lectisternū. lectus cñ. pponitur cū sterno nis. & vñ hoc lectisternū nñ. i. lectus strāt⁹ & pparatus. vel locus in quo lectuli sternuntur. i. pparantur. vel panni vñ stramenta lecto⁹. vel locus in q̄ hoies sedere vel iacere consueverūt.

Lectico cas. frequentatiuum est de lecto cas. & formatur ab vltimo suplo. s. a mutata in i. cor. & u. an o. vt a lecto lectico. sicut etiam a rogato sit rogatio.

Lectiſcula lē. dimi. parua lectio.

Lectito tas. i. frequenter legere. & formatur a lectu vltimo supino de lego gis. conuerſa u. in o. sit lecto.

Lector atous. dicitur a lego gis. & dicitur lector a legēdo. i. pcurrēdo. vñ & natis dicitur legere quicquid pñan sit. vel a legēdo. i. colligēdo oīa quę legūt. quasi collector vel a legēdo. i. figuratū sonos pñuando. & differt a pñcipio. quia nō cōuenit alicui ex eadē causā. pñcipiū em cōuenit alicui ex actu vel passione. Sed nomē verba le puenit alicui nō ex actu vel passione. sed ex frequentia vel assidueitate seu industria. Dicitur em aliquis lector vñ quia sciam vel etiā peritū habz legēdi. vel qz assidue seu frequēter legit. vñ et ab officio dicunt in ecclesia lectores a legendo frequenter. sicut psalmistę dicuntur a psalmis canendis. vide in ordo & in scribo.

Lectorius ria. rñ. quod pertinet ad legendum vel ad lectorem. & dicitur a lector atous.

Lectrū cñ. a lego gis. dicitur hoc lectrū & hoc legistū gñ. p eodem. f. p pulpito & dicitur similiter a lego gis.

Lecturio ris. i. legere volo. a lectu formā addita rio. & meditationē signat. & cor. u. ante rio.

Lectus cñ. dicitur a lego gis. qz antiqui solebāt legere in lectis suis. q̄ circa lectos habebāt parietes illitos cēra. vt si aliqd dignū memoria occurreret animis eoz. statim grapho in illa cēra illud designarent. ne possint tradere obliuioni. & inde hic lectulus li. diminutiū. & nota qz extrior ps lecti dñ sponda. interior platei. Et vt dicit pñcia. nus hic lectus cñ. quod antiqui etiā hui⁹ lectus qñg declinationis prulerunt. Et vt dicit **Isidorus.** Seniales lecti ppue sunt qui sternuntur puellis nubentibus. sic dicit a generandis liberis de hoc vide in genius. Item lectus lecta lectum. mobiliter declinatur. et tunc est participiū de lego legentis.

Lectus a græco deducitur secundū Tortellium. nā λεκτρον pñlectron dicitur græce. Non abhorret tamē a latina origine.

Lēdo dis. si. sum. dere. l. frangere. terrere. vñ vulnerare. necare. Et dicitur lēdo quasi late edo. & est etimologia vñ hic & hæc ledibilis & hoc le. & hic & hæc lēssibilis & hoc le. lēdo cōponitur. **Alido** dis. di. sum. i. ledere ad aliquid. colalido dis. si. sum. i. simul ledere. elido dis. di. sum. i. valde vel extra ledere. **Ilido** dis. di. sum. i. intus vel valde ledere. **Interlido** dis. di. sum. id est interpaularim ledere.

Ilido dis. di. i. pfecte ledere. **Ilido** dis. i. pfecte ledere. obliido dis. i. contra vel dūo ledere. **Relido** dis. t. iterum vñ retro ledere. **Lēdo** & eius composita sit actum & faciunt pñeritū in si. & supinū in sum. Item lēdo. pñuāt vñdlos hanc syllabaz lē. quam pñposita vñdlos mutant in il. similiter pñducit fm lēgu. Et pñcian⁹ in pñmo mōto. dicit ac. diphthongus transit in i. pñductam. vt quæro in quiro. lēdo. ilido. Et ex hoc patet qz lēdo scribitur per ac diphthongum. sed tacetur a. in pronuntiatione.

Lēdo onis. f. ceminini generis. id est maris exūdator. sicut malma est eiusdem retractio. et dñ a lēdo dis.

Lēga. in lea exponitur.

Legalis. a lex deriuatur hic & hæc legalis & hoc lē. qui legem seruat & fidem. vñde legaliter aduerbiū. & hæc legalitas tatis. & legalis lē. quod pertinet ad leges.

Legatarius ris. in legatum est.

Legatio onis. i. missio f. ge. & formatur a legati genituo de legatus ra. rum. addita o sit legatio.

Legatiuncula lē. dimi. parua legatio.

Legatum ti. a lego legas dicitur. Et est legatus quod in testamento dimittitur. & differt a caduco quod subdit filius de est cadit sup nepotem vel aliū de cognatione. sed legatū extraneo dimittitur. vñde **Jonenat.** Legatus offie capis necnō & dulce cadurcū. Et hinc legatarius rñ. rñ. quod pertinet ad legatū. & hinc legatarius & hæc legatarius cui legatū dimittitur. Item a lego gas. pro mutere dicitur hic legatus & hæc legata. id est missus siue missus vel nunciatus siue nuncia. vñde verſus. Legatus missus legatum morte relicto.

Legere in pñterito producit duas pñmas syllabas. sed in infinitiū eas corripit. vñde quidam. Non audeſ legere quę non legere pñores.

Legia gñ. f. ceminini generis. est parua nauis. et dicitur a lego gis. qz legat. i. pcurrat & transſeat aquas.

Legibilis. a lego gis. dicitur hic & hæc legibilis et hoc le. aptum ad legendum. vel vt legatur.

Legio onis. f. ceminini generis dicitur a lego gis. quā legēbantur. id est eligebantur qui deberent esse de legione. vel legio dicitur a lex gis. quia lege in castris se habebant. vel lege in legione dispositi erant. pñprie quidem lingua macedonū dicitur phalanx. vel phalanga gallosi catervæ. nostra legio. & sunt in legiōe sex milia sexcē sex aginta sex homines. in cohorte quingēti. in manipulo ducenti. in centuria centum. in turma vel ala. xxx. homines. sed turma est peditum. ala militum. In decania decem secundum Augu.

Vt cætera pñteream. Minus grammaticę dicitur sex milia & c. homines. pro hominum. sed interpretem noui testamenti insequitur.

Legionarius ria. rñ. de legione existens vel ad legionem pertinens. et dicitur a legione.

Legista nē. cōis generis dicitur a lex. & est legista q̄ docet legem vel qui vacat legibus.

Legimus. a lex. et dicitur legitimus ma. mum. id est bonus. secundum legem habitus vel factus. & scribitur p vnum t. corri. em antepenul. **Quidi⁹** de arte. Legitima finem flamma virilis habet.

Legito tas. pe. cor. i. frequēter legere. & formatur a secunda persona pñsentis indicatui modi huius verbi lego gis. remota s. & addita to. vt lego legito.

Legum gñ. in lectum exponitur.

Lego gas. a legi pñterito mutata o i. l. sit lego gas. id est mittere. vt rex legauit petri in tusciam. Et legare est i. testamento aliquid alicui dimittere. & pprie p manum hñre dis. Et componitur allego gas. ablego gas. i. alioſuz legare. collego gas. i. simul legare. delego gas. i. de vñlo co ad aliū vel de oīsum legare. oblego gas. relego gas. **Lego** cū omnibus suis compositis est actiū. & pñdule. sed lego gis. cor. le. vñde verſ⁹. Si tua scripta lego. scripsum lego quod tibi lego. Et pñcia. dicit in. viij. lib. **Lego** gas. & lego gas. & dico cas. et dico dis. etiā in pñma pñona habent differentiam temporum. **Ala** lego legas. & dico dis. penſ. pñducit. sed lego gis. & dico cas. cor. vñde verſ⁹.

Lex dico lego tertia dico lego.

Lego gis. equivoce est. legere est est furari colligere. **Lex**. x. vii. ipicas leget. Item legere. i. transire siue nauigare. Actuum. xx. vii. capitulo. Legebant cetera. Pre lege te est scriptarum figurarum sonos pferre. vel ex scriptis figuris pronuntiabilia colligere. Et ita legere est furum: et pgiuum: et nautarum: et viatorum: et clericorum. vnde pgius fur aux pgi flores: mare nauta: librosq. Cleric? equivoce singula quisq. legit. Redde singula singulis et distingue significationes. **L**ego ppo. colligo gis. gi. cti. i. simul legere. diligo gis. lxi. cum. i. amare. deligo. i. de aliis legere. eligo gis. legi. cti. i. excerpere: quasi extra alia aliquid legere. Item intelligo gis. lxi. ab inter et lego et mutat. i. in l. ple go gis. i. pfecte legere. pligo gis. i. ante legere. religo gis. i. retro vel iterum legere. Seligo gis. i. eligere qsi seorsum ab aliis legere. subligo gis. i. furari: qsi subrus vel latenter legere. **L**oponitur etia cu nec. et dicitur negligo gis. cadiecta et assumpta g. p adiectione. **L**ego gis. et omnia eius composita sunt actiua. Item omnia composita a lego mutant e. in p sentia simplici in l. vt colligo. diligo. intelligo. pligo. pligo seligo pter relogo qd non mutauit le. in li. cu differentie ad religo gas. sed pteritum et supinum sunt simplices seruati immutata: vt collegi cti. elegi electi pter intelligo: diligo: negligo: q mutant pteritum suu simplices: vt dilexi: neglexi: intellexi. fm Aug. De hoc etiam **P**ulcian? dicit in. x. libro. **L**ego inquit leges in compositione in gi. facti seruati simplices pteritum: vt colligo gi. religo gi. quod causa differentie ne non mutant le in li. Exapiunt a lego tria composita mutata simplices significatione q non facit in gi. sed in xi. et sic non retinent simplices pteritum. i. negligo neglexi: intellego intellexi. quod antiqui interlego interlexi pferbant. diligo dilexi. hec **P**ulcia. de pdictorum pteritis talis datur versus. Si lego non mutat nisi di nec: iunxeris inter.

Legumen a lego gis. dicitur hoc legumē guminis qz legitur. i. colligitur manu. Unde et legumē qsi lectū manu dicitur: et est etimologia. Vel legumen a legēdo. i. eligendo. Veteres em q meliora erant: scz fabam: pisam. et lentulam legebant. i. eligebant: vel q meliora eliguntur p se mine. et produ. pe. legumen.

Leguminarius. a legumen hie leguminarius ris. leguminaria rie. qui vel que custodit vel vendit legumina. et adiectiue leguminari? ria. riuz. quod sit de legumine vel quod pertinet ad legumen.

Lex lex legis. sicut dicit **A**ugu. hic et hie lex legis. quidam populus est qui pumo dicebatur lex gis. sed postea causa differentie geminata est syllaba. et inde lelegis glia. gium. **P**af. vero dicitur lex gis. ppiuum gentis penf. cor. **P**ulcia. etiam vbi determinat de septuaginta octo terminacionibus tertie decl. sic dicit. In ex correptam vt hie lex gis. et hie lex cis.

Lex lex legis in recto primam: in obliquis etiam secundum apud **O**ui. in meta. corripit: vnde non nascitur a lex legis.

Lema vel lemos grece latine dicitur vorago.

Lemanus nī quidam fluitus in alemania.

Lembus bi. masculini generis. parua nauicula a lego gis dicitur. Unde lembulus li. dimi. Alio nomine dicitur linter. i. carabus q naue in fluuiis et paludib? vtitur.

Leminas. in libia tradunt truncos siue capita nasci os et oculos habere in pectore. ita dicit **A**lido. in. x. etimo.

Lemos. in lema vide.

Lemur ris. ma. ge. Nota hie q lemur fuit frater romuli. Unde hie lemur ris. qsi remur. lemures ppue dicte sunt fantasticę apparitiones et nocturnę que apparebāt romulo post monē remi quem interfecerat vel interfici fecerat. et ideo dicti sunt lemures quasi remures. Quilibet tamen fantasticę apparitiones et nocturnę dicuntur lemures. **A**li **L**emianus in epistolis. Nocturnos lemures portentaq thessala rides.

Lena. a leno nis. dicitur hie lena ne. i. leccatrix vel conciliatrix stupri. leua etiam inuenitur pro quodam genere pallij seu chlamydis. Unde persius. Lūi circa humeros et hys cōstipina lens est.

Lender ds. sce. ge. i. tarmus vermis in lardo.

Lendiculus li. parua lene.

Lendosus sa. sum. lendibus plenus. a lens dīs. didf.

Leneus nel. masc. ge. i. bacchus. et dicitur a lenio nis. quia leniat curas: vel quia sit lenis ad portādū: vel lene? dicitur a lenoy quod est lacus vel cupa in que vel in quas vinum decurrit expressum. Et etiam laci dicitur bacchus pro ducere. et inde leneus nea. neum. i. bacchus.

Lenēus est bacchi cognomentum sed non ab latino immo a græco deducitur. **Λ**ηπος lenos quod est torcular. **L**enobates autem vinitor.

Lemen iuis. i. leminetū. et didf. a lenio nis. et pdu. ni.

Lenio nis. inf. niti. i. placare humillare: lenem facere. vnde hie lenitio nis. et hoc lenimen nis. et hoc leminetum nenti. et hie et hie lenis et hoc ne. et pparatur lenis nioz. simus. Unde leniter nius. siue. aduerb. et hie lenitas tis. et hie lenitudo dinis. lenio pponitur delinio delinire. oblinio nis. id est placare lenē dulcē facere ob aliquid lenire. **L**enio et eius composita sunt actiua et pduci lenio vbiqz hanc syllabam le. quā etius composita mutant in li. et eam pduciunt. Unde sit qdam coincidentia inter hie composita: et composita a lenio nis. q lenio pdu. pmam. patet per **Q**uidium de arte dicentē. Lenet insipiens oia lenit amor. Et **L**ioza. in epi. Lenior et melior sis accedente senecta.

Lenipes dis. ge. ois. i. lenes habēs pedes. et cor. pe. et nominatiui qz genitiui.

Leno onis. masc. ge. i. leccator: vel conciliator stupri et de riuatur a lenio nis. quia mentes miserorum blandiendo et delendendo seducit vt nundinet eorum corpora.

Lenocanoz. a leno nis. deriuatur lenocinoz ariis. natus sum. nari. i. leccacter viuere vel meretricari. vel illud officium exercere. i. stupri adulatione famulari. Unde hoc le nocturnis. id est leccatitas vel lenitudo vel actus vt officium lenonis. et cor. d. lenocinoz.

Lens dis. feminini generis. dicitur a lentus ta. tum: et est lens dis. foetus sexupedis. Unde quidā. **L**ēs lēdis capiti: lens lenis cōuenit oī. Item alius **L**ens mordet per d. mordetur si capiat t. Item. **L**ēs animal lēdis dat: pps legumine lētis. Item a lentus deriuatur. hie lēs tis. quoddam genus leguminis: quia humida et lenta est. vel quia lente surgat.

Leno tis. in lens dis. exponitur.

Lenteo. a lento tas: dicitur lenteo tes. tul esse vel fieri lentum inde lentesco scis. inchoatiuum.

Lenticula le. dimi. quoddā legumē idē quod lēs tis. Pre lenticula pua et rotunda macula in carne ad similitudinem lentis. **A**li lenticulosus sa. sum. i. plen? lenticulis. Et in his significatiōibus dicitur lenticula a lens lentis. Pre lenticula dicitur vas olearii ex auro et argento propue. et tunc dicitur a linitendo quia reges et sacerdotes linitabantur et inungebantur.

Lentigo a lens lentis. dicitur hie lētigo ginis. i. vestigium puularum macularum in corpore. scilicet lenticula e pdu. ti. Unde quidam. Est bona lens comedi nō lentigo facit. Et a lentigo dicitur lentiginosus sa. sum. id est plenus lentigine.

Lentiscus sci. sce. gesi. quēdam arbor dicta a lentus: qz capis eius lenta sit. i. mollis et flexibilis.

Lentitudo dinis. in lentus exponitur.

Lentos grece plenus vel plenitudo latine. et hinc componunt desinentia in lentus: vt vinolentus somnolentus. Est effi regula **O**ia nomina composita apud latinos in lentus desinentia sunt composita ex pcedentibus dictiōibus et lentos greco: vt somnolentus a somno et lentos greco. **U**inolentus a vino et lentos greco et. Et omnia significant rem plenam rei appellatę per dictionem pcedentem in compositione vt vinolentus. id est plenus vino. Somnolentus id est plenus somno.

Lentum in compositione pro pleno quidem accipimus sed nullo modo græcum est: Nam si græcū esset fugeret latine dictionis coniugium: in hoc tamē imitatur græca q priori parti dat o breue aut iterdum u.

vt somnolentus: sanguinolentus. virulentus. puluerulentus. corpulentus. Latina autem solēt i correptū dare. vt magnificus. omnipotens. armiger. dapifer. veridicus &c.

Lentus. a lentis derivatur lentus tam. i. flexibilis: vt lentus salix. lentus. i. ociosus. & lentus. i. piger & tardus & lentus. i. mollis non fortis: vt arcus lentus. & lentus. id ē nō bene siccus: vt frumentum est lentū cū non est bene sic cum. q̄ alit̄ quidam dicunt lentus. i. plenus ppter hęc composita vinolentus somnolentus & similia fruolū est nūq̄ em̄ lentus inuenitur in tali significatiōe: nec p̄dicta nomina pponuntur a lentis: sed a lentos greco quod significat plenitudinē sicut dixi in lentos. Lentus comparatur lentus stor. simus. Unde lēte tius. sime. aduer. & hęc lētudo dī nīs: & formatur ab hoc genituo lenti addita tūdo. Itē a lent⁹ dicitur lento tas. tan. tare. i. curuare: vt flectere: vt tardare: lētum facere. fm̄ lūg. Papias vero dicit. lente id est paulatim: gradatim: tarde leniter. Lētus. i. tardus senex: inefficax: languidus ociosus. Ex p̄dictis patet q̄ ille versus non est recipiendus. Plenū flexibile: tardū. lentus tibi monstrat. q̄ fm̄ lūg. lētus nō inuenit̄ p̄ plenus.

Lenulus li. diui. paruus leo.

Lenunculus li. diui. paruus leo.

Leo leo ul. tum. lere id est destruere. delere: sed nō est in vīu. Et componitur de leo les. leui. lētū. lere. i. destruere. Leo & eius composita sunt actiua.

Leo a leon ablecta n. dicitur nos latini hīc leo onis. Et vt di. Isido. xij. etimo. Leon grece lare rex interpretatur eo q̄ princeps sit oīm bestiarū. Vir⁹ eoz in pectore est. Firmitas in capite. Cū dormiunt vigilant oculi. Cū abulant cauda sua cooplunt vestigia sua: ne eos venator inueniat: cū genuerit carulos suos trib⁹ dieb⁹ & noct⁹ dormire feruntur: tunc deinde patris rugitu vt fremitu veluti tremefactus cubilis locus suscitare dī catulū dormientē Circa hōlem eoz natura est: vt nisi lēsi nequeat irasci. p̄ eoz eoz misericordia exēplis assiduis. Prostratis em̄ par cū captuos obutos repatriare pmittit. Hōlem nō nisi in magna fame interimit. De leone etiā di. Ambrosi⁹. in herame. vj. Leo natura supbus ferox aliarū feraz gub⁹ miscere se nescit sed quasi rex quidē plurimoz dedignat̄ cōspici. Qui etiā cibū fastidit besternū etiā suę elēptas reliquias auersatur. Quę aut se ei sociare fera audeat cuius vocis tantus naturaliter inest terror vt multa astantiū q̄ per celeritatē impetū eius possent euadere rugitū ei⁹ sonitu velut qdā vi attonita atq̄ ita deficiat. leo gallus & maxime albū veretur. leo eger simiā q̄rit vt eā deuoret q̄ possit fanari. His fera egra cantis hausto curat sanguine.

Et scias q̄ leo aliqñ signat xpm̄ aliqñ diabolum. Cū dicit Grego. in. v. moral. Quia natura vniuersaliter rei ex diuersitate componitur in sacro eloquio p rem quālibet licet te diuersa figurantur. Habet quippe leo virtutem: habet & seuitiam. virtute ergo dīm: seuitia diaboli signat. Unde dicitur de domino in apocal. Vicit leo de tribu iuda. De diabolo hō dicit vertex apostolorū. Sicut leo rugiens circūit querens quem deuoret. De leone aut inquantū signat xps dicit Salomon in. xxx. c. puerbioz. Tria inq̄t sunt q̄ bene gradiuntur: & quantum quod incedit feliciter. Leo fortissimus bestiarū ad nullius pauebit occursum. Gallus succinctus lumbos & aries: nec est rex qui resistit ei. Et qui stult⁹ apparuerit postq̄ eleuat⁹ est in sublimē: sicut ponit Grego. in. xxx. lib. moral. Ipse quippe hoc loco ponitur de quo in apoca. scriptū est. Vicit leo de tribu iuda. qui fortissim⁹ bestiarū dicitur. quia in illo quod in scriptū est dei fortissus est hōbus q̄ ad nullius paueit occursum. Dicit em̄ venit princeps mundi huius & in me non habet quicq̄. Gallus succinctus lumbos. i. p̄dicatores sancti: et inter huius noctis tenebras vix mane nūciantes qui succincti sunt lumbos: quia a membris suis restringunt suarū luxuriaz. in lumbis quippe luxuria est. vnde & eis a domino dicitur. Sint lumbi vestri p̄cincti. Et aries. Nec rex est qui resistit ei. Quem arietē in hoc loco accipimus: nisi p̄mū intra ecclesiam ordinem sacerdotum. De q̄bus scriptū est. Afferte dño filios arietū: qui p̄ exēpla sua gra

dientem populi quasi subsequenter ouis gregē trahit: quibus spiritaliter recte viuētib⁹ nullus rex sufficit omnino resistere: quia quantūlibet p̄secutor obuiet: intentio nem eoz non valet p̄pedire. sicut em̄ ad eū quē desiderant & anteq̄ currere & mouendo puenire. Bonif ergo leo p̄m⁹. gallus secundus. tertius aries. Apparuit etiā xps p̄mo. Deinde sancti p̄dicatores ap̄lī & tunc demū sp̄uales p̄fes ecclesiaz: p̄positi videlicet & duces gregū qui sūt doctores sequentiū populoz. Vtū quia post hęc atq̄ ap̄parebit: ergo illud quartū subdidit dicens. Et qui stultus apparuerit postq̄ eleuatus est in sublimē. Ipse quippe in sublimē eleuabitur cū deū esse mentiatur: sed eleuatus in sublimē stultus apparebit: quia in ipsa elatione sua per aduentū veri iudicis deficiet. De quo nequaquā mouens quēq̄ q̄ supius dictū est q̄ incedit feliciter. Tria quippe incedere bene dicit: & quartū feliciter. Ad em̄ omne q̄ felicitate bene: neq̄ in hac vita oē quod bene feliciter. Nam leo & gallus & aries bene incedit: sed nō hīc feliciter quia p̄secutionē & bella patiunt. Quartū vero feliciter & nō bene incedit: quia in fallacia sua antixps gradiet: sed tanta breue tēpus vite p̄sentis in sua fallacia p̄sperabitur: sicut de eo sub antiochi spece p̄ dantelem dictū est. Robur datum est ei contra iuge sacrificiū ppter peccatū: & p̄sternet veritas in terra & facit et p̄sperabitur. Quod salomō ait incedit feliciter: hoc daniel dicit p̄sperabitur. Quomodo aut p̄ leonē marcus euangelista figurat: dicit in marcus.

Leo crissis. leucos quod est album componitur cum crissis quod est aurum. et dicitur hīc leocrissis gemma aureo colore interueniente candida vena fm̄ lūg. Papias vero dicit. Leocrissis gemma est colore aureo vena candida ei interueniente.

Leucos quidem album notat & chrysis aurum vnde regularis cōpositio fieret leucochrysis: nō leocrissis. quinetiam a doctis leucochrysis scribitur.

Leon leontis. in leo est.

Leoninus na. num. penultima producta. i. res leonis vel ad leonem pertinens. et dicitur a leon nis.

Leontophonus phoni. scēminū generis. dicit a leon quod est leo. et dicitur leontophonus quēdam bestia modica sic dicta: quia si capiatur & eruratur: & eius anere carnes asperse ponantur per vias leones necant: si quantus lūcūq̄ ex illis sumpserint.

Leontophonos interpretatur leonis cedes aut leonem necans. Nā leō leontos est leo & phonos cedes.

Leopardus pardī. mas. ge. componitur a leo & pard⁹. & dicitur hīc leopardus dī. quod regulari⁹ diceret leontis pardī: vt ex vtraz pte deducaret. Et nascitur leopardus ex adulterio leonē & pardī vel pardē & leonis & hīc hęc leo parda leopardē secundū lūg. Papias vero dicit. Leopardus ex adulterio leonē & pardī nascitur & tertium ordinem efficit vnde dicitur & sic vult lūg. q̄ componitur leopardus ex duobus rectis: ideo ex vtraz pte regularis declinetur. Alij vero dicunt eū quibus ego q̄ leopardus componatur ex corrupto et integro: scilicet ex lea vt leona & pardus & sic regulariter nūc declinatur & obliqu⁹ manet indeclinabilis. Non em̄ dicitur leopardus eo q̄ sit partim leo et partim pardus: sed quia ex leonē & pardo & hoc sentit magister Benedicte.

Pardus est masculus pardalis seu pantherę quę panthera dicitur eo q̄ tota est fera. pan enim totum dicitur & thp theros dicitur ferus. Ex leone autem & pardali aut ex leonē & pardo nascitur leopardus.

Leos apud grecos equinocum est. Leos id est populus. leos id est princeps vel rex. vnde greci dicunt leontis quoddam animal: quia princeps sit omnium bestiarum. & hīc abiecta n. dicitur nos hīc leo onis.

Lepidulus in lepidus exponitur.

Lepidus da. dum. dicitur a lepus & est lepidus sale sapientie conditus: suauis: curialis: nobilis dulcis: & cōparatur lepidus dīoz. simus. vnde lepidus dīus. sime. aduer. & hēc lepiditas raris. & lepidulus la. lum. i. aliquantulum lepidus. & hēc lepidus dē. i. antiquoz parū imago. Et cōponitur lepidus eoz in. & dicitur illepidus da. dum. i. suauis

ula inlpidus et facetus: fm lūguū. Et facit differentia in ter lepidus et facetus. vnde dicit. Est verbi lepidus aliq facitq facetus.

¶ Leporinus na. num. in lepus vide.

¶ Leporus ris. rium. in lepus vide.

¶ Lepos ris. masculini generis. dicitur a lepus. Et est lepos dulcedo et suauitas in verbis: q leporina caro suavis est. et pdu. penul. genitiui lepos leporis. sed lepus poris. eam cor. vnde versus. Silua tenet leporum sapiens lingua leporum. Vnde etiam de lepos in quarta parte in capitulo de coloribus rhetorice.

¶ Lepia: purigo ginte. componitur cuq leo les. et dicitur heclepia lepie. scilicet asperitas squamosa cutis cum puritu. et dicitur quia let. i. de let puriginis id ē scabie p hoc q foras emittitur: vel quia per puriginem delet carnem hominis. Vel dicitur a lepidia herba cui est similis in asperitate et in squamositate. vnde leprosus sa. sum. et comparatur leprosus flor. simus. Vnde leprose si. sime. aduer. et hec leprosus leprositatus. An leprosi debeat celebrare dicam in mīsa.

Lepra cum sit græcum fugit latinam etimologiam. græce enim vt latine lepra λεπρα dicit. Lepis autem dicitur lama & squama. Lepras: ados: aspera. alba. Lepros leprosi. Leproomē λεπρομοι lepram patior.

¶ Lepus a leuis dicitur hic lepus huius leporis quasi leuis pes: quia leues habeat pedes et velociter currit et est etimologia. et corripit po. Vnde leporinus na. num. penultima producta. et leporinus ris. rium. penultima correpta. Vnde hecleporia leporie. dicitur quedam vitis que cito tendit ad maturitatem. et est lepus promiscui generis. et in de addita culus fit dimi. hic lepusculus. paruos lepus. Proverb. xxx. cap. Lepusculus plebs inualida. vnde dr. Pulcianus in. iij. libro. Lepus quod solum in us. masculinum siue epicœnū dissyllabum latinus tertie declinationis assumit nominatio culus: et facit diminutuum vt lepus lepusculus.

¶ Lepusculus pe. cor. in lepus vide.

¶ Resibilis et hoc le. a ledo dis. dī idem quod ledibilis.

¶ Lesio leſionis feminini generis. id est leſura a ledo ledis. vel a leſus leſa leſum. leſi addita o. p formationē.

¶ Lesura leſure ſce. ge. i. leſio a ledo dis.

¶ Leſus leſa leſum. a ledo dis. deris. participium.

¶ Letalis a letum leti dicitur hic et hec letalis et hoc letale id est mortalis. Vnde letaliter aduerbium. id est mortaliter. et producta.

¶ Letamen minis. neu. ge. simus sic dictus: eo q suo nutrimento leta reddit gramina.

¶ Letania nīe. id est rogatio vel inuocatio. et proprie pro mortuis facta et dicitur a letum leti fm lūguū. et acuit pe. pāp. vero dicit. Letanie græce latine dicuntur rogationes que inducuntur propter rogandū deum et impiecan- dum: vide in etimologesie.

¶ Lethargia gie. pe. acuta. vide in letargus.

¶ Lethargus. a lethe quod interpretatur obliuio dicit hic lethargus gi. morbus obliuionē afferens et somnū. vnde in Boe. Philosophia inquit lethargū patitur. scilicet comanem morbi illarum mentium. Vnde lethargus lethargia. cum. penultima correpta. i. obliuioſus: vel q lethargū patitur. et hec lethargia gie. pe. acuta. ipsa obliuio nis infirmitas. s. oppreſſio cerebri cū obliuioe et ſono iugi.

¶ Letatus ta. tum. i. mortuus vel mortificatus. et dicitur a letum ti. vnde Durb. meta. Quo simul intrauit letatag corpora vidit. et scribitur per ce diphthongū sicut leti. Inuenitur etiam letatus letata letatum a letor letario participium. Vnde in psalmo. Letatus sum in his que dicta sunt mihi. et tunc scribitur per ac diphthongon sicut letos. Letum id est mors: sine diphthongo scribitur sicut letum supinum a leo.

¶ Lethe a leo les. dicitur lethe huius lethes: palus infernalis: quia delet memoriā. vnde et interpretatur obliuio: q ex quo anime bibunt de aqua illius patiunt obliuionem ppteritōrū scōm poetas vel futuroz scōm philosophos.

vnde lethes thea. theum. i. infernalis vel pertinens ad lethe. vel obliuioſus. vnde et lethe papauera dicimus quia obliuionem mandentibus conferunt. et acuit penultimā. Lucan⁹ in. iij. De nō lethe conuincit obliuio rīpe.

Lethe græca est vox notans idem quod obliuio: et palus infernalis: et scribitur græce ΛΗΘΗ lethe. vnde non deriuatur a leo.

¶ Lethes feminini generis. quedam arbor cui⁹ succus gustatus cōfert obliuionē. et dicitur a lethe. Lethes componitur cū phagin quod est comedere. et dicit hic letophagus letophagi. fructus illius arboris qui valet ad irritandū amorē. vnde Quidi⁹ de remedio. Zilo letophagos illo ferenas in atro. Esse pura. et. vel legitur ibi scēdum quosdam letophagos per ce diphthongum in prima syllaba: et sine huius in secunda syllaba. Est autem letophagus gi. vermis corpora mortuorum comedens. et componitur a letum leti quod est mors et phagin quod est comedere. Neq letophagos neq letophagos apud Quidiū le gas sed lorophagos. sunt autem lotophagi populi in libya fructu loti vīſcentes: ad quos teste homero in odyssea appulſus est tempeſtate vlyſſes. Neq letū pro morte cum a leo veniat per ce scribitur sed per e. tū. Leuce græce ΛΕΥΚΗ accentu in prima est populus arbor. accentu in secunda est alba.

¶ Lethes thea. theum. in lethe exponitur.

¶ Lethofagus. in lethe vide.

¶ Lethia nīe. in letus exponitur.

¶ Letifer fera. ferum. pe. cor. i. ferens mortem. a leti et fero fers componitur per ce diphthongū: vel lactifer lae ti fers lactiferum. i. ferens lenitiam. a fero et letus vel letitia. et tunc scribitur per ac diphthongum.

¶ Letifico cas. caui. care. ratum. verbū actiuum. i. letum facere. et componitur a letus ta. tum. et facio et cor. ſi.

¶ Letū ti. i. mors p ce ſubſt fm pāp. Et dicit a leo les. vñ dicit Puf. in. ix. li. a deleo les. cuius simplex leo in vſa nō est deletū ſit. Vñ et letū ipa res q delet vitas quasi a leo ſimplici quod in vſu non est pſtatur. Vñ qdam. Linque metum leti nam ſtultum est tempore in omni.

Sicutq a leo letum deducitur nullam diphthongon habet.

¶ Lætuſ ta. tū. p æ. ſcribit: q a latitudine dicit: q gau- dio mētis dilatac fm pāp. lūguin⁹ vero dicit a lætuſ ta. tū. deriuat lætuſ ta. tū. i. hilaris quasi lætuſ: q læt et exteſam habeat faciē: ſolēt cū læti faciē diſtendere: et cōtra triſtes corrugare. Et patur lætuſ noi. ſimul. vñ læte tius. ſime. aduer. Græ a letus ti. addita tia ſi letitia. tie qñ lætiſ: et letitia vult: gaudiū mētis. Et latioſ hō hō boſ et mem hōiū. Græ a letus dicit letor tarte. tar. ſum. et pponitur collecto tarte. et est deponētale letor cū ſine cōpoſitis. et etiam ſcribitur per ac diphthongon. Letus cōponitur letus: pletus: tamletus. i. valde letus.

¶ Leua uē. ſce. ge. i. ſiniſtra et dī a leuo uas. q aprior ſit ad leuādū et ad porādū aliqd. Ipā ei porat dypē et cū ſem et. vt dextra expeditio ſit ad agēdū. Vñ leu⁹ ua. uſ. i. ſiniſter vel mal⁹ vñ pueri. et pdu. le. ſi leuo uas. cor. le.

¶ Leuatorum riſ. in leuo uas. vide.

¶ Leucos græce dicitur albus

¶ Leucothoe leucothoes feminini generis. i. alba dea ſcī auroa vel ino mater portuum. et cōponitur a leucos qñ est albi et theos deus fm lūguū. pāp. etiā dicit leucothoe vel leucothoa. i. alba dea que est auroa.

Leucothea dea est ino prius dicta: mater melicertæ qui in portu deum portuum verſus ſingitur. Leucothoe autem meretricula est apud horatium.

¶ Leuga ſinitur paſſibus mille quingētis. Leugas gal li vocant: græci ſtadia. Nos miliaria fm pāp.

¶ Leui interpretatur addit⁹ vel aſſumptus. Vñ cū lya quando pepit cū non adigēs de amore viri. nūc meū erit vir meus: quia pepit ei tres filios: et tūc acuit i ſine. Græ le ui est ſteritum de lino linta leui letus. et de leo les. leui. qñ non eſt in vſu. Item leui eſt nomen dāni caſus hui⁹ uo minis hic et hec leuis et hoc leue: et tunc prima acuitur.

ante gratiā. Tertius sub gfa ⁊ poenitentia. Quart⁹ (in glo-
ria. De primo statu accepit xpus immunitatē peccati. An-
de Augustinus illud Johannis euangelistę exponens.
Qui de sursum venit sup om̃s est. dicunt xpm venisse de
sursum. i. altitudine humane nature ante peccatū: qz de il-
la altitudine assumpsit verbū dei humanā naturā dū non
assumpsit culpā: sed poenā assumpsit de statu secundo et
alios defectus. de tertio vero plenitudinez gfe. De q̃to
non posse peccare: ⁊ dei pfectaz contēplationē. habuit effi-
simul bona qdam viē ⁊ bona patrię sicut ⁊ quedam mala
viē. id est poenaltates. Unde et propheta. Simul in vnū
dies et pauper.

¶ Liber liberti vel libi substantiuum: in liber libia libum
exponitur.

Liberti autem pluraliter est proles legitime procreata
etiam si sola sit filia vt in hecyrā tercentij.

¶ Liberalis. a liber libera liberum dicitur hic ⁊ hec libe-
ralis ⁊ hoc liberale. id est largus: humanus: benignus: id
licet qui libenter donat ⁊ nō murmurat. Et cōparatur libe-
ralior liberalissimus. Vñ liberaliter liberalius liberalissi-
me aduer. ⁊ hec liberalitas liberalitatis. i. largitas: huma-
nitas: benignitas: ⁊ p libertate inuenit. Sed pprie liber-
tas est conditionis: liberalitas vero beneficentię ⁊ largi-
tatis. Item liberalitas dicitur quod p̃inet ad liberū.
qdam artes dicuntur liberales: qz non nisi liberis licebat
eas addiscere. Vel quia volūt hoīem liberū ab om̃i cura
⁊ sollicitudine. Unde pauperes studere nō possunt: qz nō
sunt liberi ab om̃i cura ppter defectū rerū tēporaliū. Vel
dicuntur liberales: quia liberā aim a curis t̃paliū ⁊ a vi-
ciis. Liberalis cōponitur cō in. ⁊ dicitur illiberalis. i. nō li-
beralis. ⁊ cōpatur: ⁊ pdu. primā illiberalis ⁊ liberris sicut
liber a quo deriuatur. Et nota qd aliqd d̃ dari multiplici
quādoq; ex ipsa pprietate nature. sc̃m qd d̃cim⁹ qd ignis
dat calorem suū ⁊ sol splendorem: ⁊ huius dationis nō est
principiū voluntas. Quādoq; ex volūtate: ⁊ est p̃ncipiū
dationis: ⁊ hoc cōtingit duplici. quādoq; em̃ p dationem
intendit aliqua vtilitas ipsius dātis: vel quantū ad remo-
tionē ipsius mali: sicut quādo aliquid dāt ex timore. ⁊ talis
datio d̃ redēptio: vel quantū ad acquisitionē alicuius boni:
⁊ talis datio est pprie q̃stus vel veditio. Quādoq; autē
nō intendit vtilitas aliq in ipso dātē: ⁊ hec datio d̃c̃t libe-
ralis: ⁊ pprie d̃c̃t donatio. Donare em̃ addit supra dare
Donū em̃ vt d̃c̃t p̃b̃s est datio irreducibilis non q̃ recō-
pensari nō valet: sed illa q̃ recōpensationē nō querit. Vñ
dōnū imponit liberalitatē in dātē. Constat autē qd illa da-
tio in qua intendit vtilitas dātis nō cōpetit d̃o. Vñ ip̃e
singulariter dicitur liberalis: qz in oībus aliis dātibus in-
tendit aliqua vtilitas in dante vel boni tēporalis vel sp̃i-
ritualis. Unde nulla datio est pure liberalis vt d̃c̃t Aus-
tina nisi dei ⁊ operatio eius.

¶ Libero ras. raut. Unde liberator: beratrix. Libero cō-
ponitur cō con. ⁊ dicitur collibero ras. raut. i. simul libera-
re. Item cum de. ⁊ dicitur delibero ras. Libero actiuum
est cum omnibus suis compositis. ⁊ pdu. li.

¶ Liberrimus. in liber bera. berum. vide.

¶ Libertas tatis. a liber formatur addita tas. De hoc
in liberalis vide. Inuenitur triplex libertas. vt dixi in ar-
bitrium. vide etiam in seruitus ⁊ in rector.

¶ Libertinus pe. pdu. in libertus exponitur.

¶ Libertus a liber libi pro codice dicitur liber libera be-
rum. a quo dicitur hic libertus liberti qui ex seruo factus
est liber: quasi liberatus a iugo seruitutis. Unde liberta
liberię que de ancilla facta est libera. ⁊ hic libertinus liber-
tini filius liberti. ⁊ hec libertina liberti filia liberti: quasi
de liberto natus vel nata. ⁊ libertinus libertina libertinū.
ad libertinū pertinens. Libertus vel liberta componi-
tur cō con. ⁊ dicitur collibertus: vel colliberta qui vel que
est cum alio libert⁹ vel liberta: vel fir. Est ergo ordo. Ser-
uus libertus qui de seruo fit libero. Vñ collibert⁹ vel ma-
numissus. Libertinus filius liberti: sed filius liberti sim-
pliciter iam liber. Unde versus. Libertin⁹ primus liber-
tinusq; secundus. Tertius est liber posteritasq; sua. In
legibus autē dicit libug. pro eodem habetur manumissus

libertus: collibertus: libertinus. Magister autē in hystoria
super illud actuum. Surrexerūt autem quidam de syna-
goga libertinorū sic dicit. Libertini a regiōe sic dicit. vel
libertini. i. manumissi: qui cū prius fuissent serui postea fue-
runt libertate donati. ⁊ sic fuerunt de seruū conditiōe qui
pro fide resisterunt.

Libertus primam producit: ⁊ ita non venit a liber li-
bri sed potius a liber eri: est enim libertus alicui⁹ ab
eo libertate donatus. hoc autem differt a libertinus:
qz libertus est substantiuum nec vnq̃ dicitur sine cor-
relatiuo hoc est sine patrono aut eius fundamento:
Ideoq; non dicam de syro manumisso a mitione qz
sit libertus: sed qz libertus mitionis. Libertinus autē
adiectiuum est ⁊ absolute poni potest vnde recte di-
cam Syrus est libertinus aut libertinę conditionis.
Item omnes libertini exulant: non autem omnes li-
berti: nisi addam quorū sint. verū quia libertus sub-
stantiuum est: ideo liberta facit libertabus: sed liber-
tina non facit libertinabus. Idem recte dicitur Collib-
ertus. id est qui cū altero alicuius libertus est: ⁊ nō
collibertinus: quia com in compositione d̃notat re-
spectum priuatum quem libertinus nō habet. Vnde
colliberti sunt sub vno patrono: concius in vna ci-
uitate: condiscipuli sub vno p̃cepto re. Nec est liber-
tinus filius liberti. immo quicūq; libertus est alicui-
us est libertinus. i. libertinę cōditionis. Sed nati ex
libertinis seu libertis aliquorū liberi sunt. de quare
valla multa disputat lib. iiii. elegantiarum. Docens
interrogandum esse de aliquo seruus ne sit an liber
et si dicatur liber. libertinus an ingenuus: et si dicat
libertinus: cuius libertus: non cuius libertinus ⁊ c.

¶ Libert impersonale. in libeo des est.

¶ Libya byē. filia fuit epaphi q̃ regnū libye possidebat
ex cui⁹ nōle fra illa d̃c̃ta est libya. ⁊ hinc libycus ca. iiii. et
hic ⁊ hec libes vel bya. i. libycus. ⁊ hic libyc⁹ vent⁹ flans a
libya qz a libya d̃c̃t africus. ⁊ liby⁹ bya. byū. i. liby⁹. ⁊
hic ⁊ hec libyes in dedibile quidaz populi libye. Ezechiel.
xxvii. per se ⁊ libyes. ⁊ d̃c̃t libyntia ps oibis. Vñ Lucan⁹
in sexto. Europam miser libyaq; asy amq; timere.

Libya gr̃ce Λιβυη libye d̃c̃t regio: libys ho-
mo ex ea. libyssa mulier. ⁊ scribitur by per y.

¶ Libyana a libya dicitur hec libyana libyanę. quoddā
genus charę sic d̃c̃ta ad honoē libye. ⁊ libyanus byana-
byanum. adiectiuum. id est libycus.

¶ Libycus in libya est. ⁊ cor. penf.

¶ Libido a libet d̃c̃t libido diuis. i. voluptas: vel luxurio-
sa voluntas: vel d̃c̃r sic a libio qui puellaz corpore depin-
gitur. Vñ libidinosus sa. sum. voluptari⁹ vel luxuriosus
quia facit quod libet: ⁊ libidinosus nea. nesi. Et sc̃as qd p̃m
p̃ap. libido cupiditas animi est. sunt autē multe varietes il-
bidines sicut viciendi q̃ira vocatur: vel habēdi pecunē
q̃ auaritia nominat⁹ ⁊ cetera. Cū igitur nō addit causus li-
bido nō solet afo occurrere nisi illa que in carne illa cor-
pibili plus oībus seuit. libec autē sibi nō solum mō corpus.
verum etiam intrinsecus tota commouet ⁊ vendicat hos
minem. ⁊ pdu. bi. Vide in pudicus.

Libido a libet non a liber deducitur ⁊ fere in malum
accipitur semel tamen apud Salustium etiam in bo-
num: cū dicit magisq; in decoris armis ⁊ militariibus
equis q̃ in scortis atq; conuiuiis libidinē habentes.
Et apd Te. Neq; tuę libidini aduersabor. i. volūtati.

¶ Libyes in libya vide.

¶ Libitina a libet vel libido d̃c̃t hec libitina ne. des li-
bidinis quod p̃ feretro ⁊ morte accipitur quod nō libet: ⁊
cor. n. sicut patet in antiphrasis.

Libitina est dea q̃ sepeliēdis cadauerib⁹ p̃est: ⁊ credi-
tur romę fuisse venus: quę vero id munus exercens
libitinarij dicuntur.

Libertas. ta. tum. penultima correpta dicitur a libet. et cōponitur cū in. et dicitur illibetis ta. tum. id est non libetis. et hic libetis binus. tu. et hoc libetum ti.

Libo a liber ber. pro baccho dicitur libobas. et est libare sacrificare: fundere et pprie calice est. Libare pprie erat quādo pateras mero plenas aris infundebant. Hāz libare pprie est fundere. Uñ panē immolam? calicē libamus. et est sumptum a libero qui vsum viuis inuenit. et libare ponitur p parumper degustare contingere. et etia p imoloz libo inuenitur. Libo etiā cōponitur collibo bas. i. simul libare. Delibo bas. p. libo bas. Relibo bas. i. iterz sacrificare. Libo bas. actiuū est cum omnibus suis cōpositis. Et pducit hanc syllabā li. sed libeo bes. et libens eam corripit. Unde quidam. Sic gaudere libet vt amās mea gaudia libet. Liba libens libo libando libentis libo.

Libra. a liber libera liberū. dicitur hęc libra bę. Et pstatur duodecim vncie: et inde habetur perfecti ponderis genus: quia tot constat vncie quot mensibus annus. Et dicitur libra quia sit libera et cuncta in se pondera pcedentia vel minora concludat. scias q libra dicunt. xx. solidi qz tantum solent pōdere. Itē libra dicitur quoddā signū in cēlo quod sol intrat in septembz et dicitur libra: quia tūc dies et noctes equantur. Libra cōponitur hic et hęc bilibus et hoc bę. id est duarū libarū pondus vel mēsurā. et sic tri libus et quadri libus pducunt li. sicut et libra naturaliter pducit li. vt vult Magister Benedict? sed liber bu. cor. ii. Unde a quodam dicitur. Pro ceterum libus nolo carere libus. Libra deriuatur. Libro bras. et est libare: pōdere re: vibrare: equare. Et componitur collibro bras. simul libare. Relibro bras. i. iterz libare. Libro actiuū est cum omnibus suis cōpositis. et pdu. li. naturaliter.

Libramenti ti. i. equamenti. a libro bras. dicitur. **L**ibrarius. a libra. dicitur librarius ria. rum. et est librarius quod pñet ad librā. et hic librarius hęc libraria dicitur tenens librā. Itē librarius vel libraria dicitur seruus vel ancilla: qz ad librā. i. ad mēsurā cibū accipiant. Itē librarius vel libraria scriptor vel scriptrix q vel quę scribit libz. et pdu. li. Hester octauo. Librarij et scribit. Quę sit differentia inter librarios et antiquarios dicitur in liber bia. brum.

Librellum li. quidā flos et dicitur a libro bras. qz crescendo cito sursum libretur.

Libulla a libra bę. dicitur hęc libulla bulle. bacul? cui corrigia pñibata ad librādum canes. Et libulla dicitur instrumentum librādi. i. pcutiendi lapides in castra: scilicet manganus. Unde libullo as. cum tali instrumento pñice re vel percutere vel infestare.

Libupens pendis. dicitur tenens libram: quia de manu eius pendear libra. vel quia librā pendente sustineat. et componitur a libra et pendo vel pendo. Unde Qui libram tenet appellatur libupens.

Libro bras. in libra bę. cōponitur.

Libsi libi dicitur a libro bas. libare. et est libsi panis immolatus scilicet qui sacrificatur vel offertur. Alio nomīne dicitur placenta. Numeri. xxviii. Propter holocaustum sempiternum et liba eius.

Liburnia. a libro bras. dicitur hęc liburnia burnie. quędam regio cuius homines sunt agiles et ad currendū habiles et veloces. Unde liburnus burnia. burnū. gētile. et qz liburni veloces sūt ideo quia nauis et habilis ad currendū dicitur. inde hęc liburna nę. et qz similiter illi liburni sunt a deo agiles et veloces: ideo ab illis dicitur hic liburnus qd dam genus currus velocissimi. Uñ Iuue. Diues et ingēti curret sup ara liburno. Ex eadē ratione dicitur ab illis hic liburnus nī. pñeo vel discipulo. Iuuenalis. Primus clamante liburno.

Licentia a liceo ces. vt a licet quod est licitū deriuatur licens licentis licenti. addita a. sit licentia. pprie autem licentia est abusus et impioptietas cū aliquis de concessiōe communit vel alia facit quod non debet vel cōtra artem. Unde licentia auctoris dicitur cū corripit pducendas et pducant correptas. Item licentia dicitur cōmeatus qd vulgariter dicitur cōmentatio. Unde licentio as. actiuū id est vulgo pmentare. Item a licentia licetiosus sa. suz. id est lasciuus vel cui omnia licent. Licens secundum q

est nomen comparatur.

Licentia quidem in malum accipitur vnde comicus ait Licentia omnes deteriores fieri. sed tamen etiā in bonum. vnde Salustius pro libertate accepit dicens Romam legatos ire iubet agendarum rerum ac quocumq modo componendi belli licentiam ipsi pmit. ti. Et sane si a licet sit licetia: id est licet quod fas est vt apud Cice. Neqz em licebat locū numini cōsecratum contaminare: non videtur cur semper in malum accipiat nisi sit quasi libentia. Nō dicerem tamē admis. sum ad iura interpretanda licentiatum.

Liceo ces. cui. est equiuocum. nā licere est esse licitum in hac significatiōe raro inuenitur modo personale. Tamen Paulus ad corinthios exponit illud. Omnia mihi licent: sed nō omnia expediunt. Et Lucanus. Omnia nō liceant nobis nil esse recuso. sed impersonale ab eo deriuatum. scilicet licet est in frequenti vsu. Liceo liceo. cui. id est estimari: appreciari. sic modo apprecio clas. actiuū vt licentius possumus loqui. Item inuenitur liceo ris. deponentale. Liceo ergo et liceo ceris. deponentale habent significatiōes contrarias suis vocibus: quia liceo in actiuo voce passionem ab alio illataz. i. appreciari. Unde et cōstruitur cū ablatiuo interposita a vel ab ppositiōe ad modū passiuoz. Item liceo ceris. semper significat actionem transeuntem. i. pñare. Unde cōstruitur cum accusatiuo ad modū actiuoz. Item virgō cōstruitur cū ablatiuo vel genitiuo designante pñam. vt liceo a te tribus obulis: vel triū obulorū. Et liceo te tribus obulis vel triū obulorum. Cū genitiuo vel cū ablatiuo pñam designante cōstruuntur pñata verba iuxta illam regulā. Verba ad pñam pertinentia indifferenter et in eodem sensu cōstruuntur cum genitiuo et ablatiuo pñam designantibus: vt emi istum equum duobus denariis vel duoz denariorum. Unde ad interrogatiōē factā p genitiuū potest responderi ablatiuus vel econuerso. Ut quanti pñat hęc cappa: vno denario. vel quāti emisti istum equū tantum solidorum. sed q genitiuus competenter respōdetur ad genitiuum. vel ablatiuus ad ablatiuum non est quid noui. Liceo in omni significatiōe cū suis cōpositis est neutrum: liceo vero deponēs. Et corripit hanc syllabam li. Unde dicit Burra. Multa licet sapias re sine nulus eris. et inde licet et licebit quando ponuntur pro cōiunctione aduersatiua: scilicet quia non tamen est dicendū q licet vel licebit sit cōiunctio sed tantum verbum.

Liceo id est estimor. liceo id est pñam offero. Vnde est versicul? Nō licet assemibz: qui me nō afflicetur. licet autem id est fas est: aut facile est Interdū cōcedēdi aduerbium: interdum cōiunctio aduersatiua de verbis autem pretij: quia male docet. hāc habere regulam. Verba pretij tam venditionis. emptionis. locationis. conductionis. q cōsimilis estimatiōis: regunt ablatiuos omnium dictionum: exceptis tāti quanti pluris & minoris cum cōpositis. quę dum sine substantiuis ponuntur in solo genitiuo ponuntur: cum substantiuis autem vt cetera omnia dum a verbo reguntur in solo ablatiuo. Vnde querēti quāti emisti equum. dicam decem aureis non decem aureorum. Nec querā quanti pretij emisti: sed quanto pretio: nisi illud quanti pretij referat ad rem emptam vt sit quanti pretij equum emisti. & tunc respondere possum: emi equum decem aureoz. Sunt tamen quędam verba quę plures genitiuos admittunt. vt paruicuro magnificatio nihilipēdo. equiconfulto &c.

Lycda de regio est. Unde lycus cia. dum. penultima correpta. Unde Suidius in epistolis. Sanguine tripotlemus lycā tepefecerat hastam. Auctores tamen quādoq poetica licentia penultimaz istius nominis pducit.

Licataroum licatarou lignum in quo licum inuolutur. et dicitur a lici ci.

Lychnum. lychnos græce latine dicitur lux vel lumē vel lucerna. Unde hic lychnius nū. et hoc lychnū hūc lychnū. in eodē sensu. s. funis candelę qui ardet in cādelā: vel candelula lucernę et dicitur sic: quia dant lumen. et ponuntur quę p. ipsa cādelis vel lucernis. Arg. in. s. gnc. b. Sit strepitus tectis vocesq. p. ampla volutant. Atria dependet lychni.

Lychinus græce λυχινος dicitur lucerna. λυχινία candelabrum. lychnites gēma quēdā. Lychnus autem pensilis seu lampas. candelula non candelula vocatur quę a græcis lampiris. a nostris qui busdā noctiluca. ab alijs nitedula dicitur. species papilionum quę noctu in tenebris lucet & lucernas petit. Nec scribetur lichinus nec lichinum &c. vt prius scriptum erat.

Licium nū. genus vestis dicitur a ligo gas. quia textura eius ligata sit in torum q̄si lignum. et est c. pio g. compositum. Lychnus vide lychnum.

Licio as. cul. vel xl. atum. vel lectio nō est in vsu: idem est quod trahere. Et cōponit cū ad. et dicitur allicio as. al. leri. allicui. id est trahere quādā delectatione p. uocare ad se. Unde allecto ctas. frequentatiuū. i. frequēter allicere. Item ponitur elicio as. electi vel elici electi vel elacti extrahere: extra vocare et educere. Unde electo ctas. frequentatiuū. id est frequēter elicere: foras emutere. Allicio as. al. leri vel illicui illaqueare: i. fraudē ducere. Illucto ctas frequentatiuū. et pellicio pellicte pellicui vel pellexi. pellicum vel pellicum. id est decipere. pliao as. i. p. cul elicere. Licio et eius p. posita sunt actiua et corripunt hanc syllabā li. et faciunt p. teritū in xl. vel in cul. sed elicio et pellicio frequentius in cul. alia frequentius in xl. et fm q. p. teritū faciunt in xl. faciunt supinū in atum. fm vero q. p. teritū faciunt in cul. faciunt supinū in atum. ita dicit Aug. p. uicia. sūt in. x. libro determinans de p. bis tertie coniugationis desinētibus in cio sic dī. Alia. id est i. ante cio habētia eandē in e cōuertit et cio in xl. vt aspicio asperi: illucto illerit: pellicio pellexi. Inuenitur etiā fm ānquos pellicui et allicui. Exapī tamē elicio elcul: et puta ideo nē si electi dicerem p. ticipiū necessario electus fieret: et esset dubitatio significatiōis: quia supra eligor eligeris facit electus. His visis dico sequens p. uiciā q. composita a licio as. leri lectum. quod nō est in vsu in simplicitate faciū p. teritū in xl. et supinū in atum. fm modernos: excepto elicio quod facit elici elacti cā differentie: vt dictū est. Non tñ inficior qui p. terita p. dictōz verborū inueniant etiā in cul: vt pellicui et supina in atū. vt allicui: et hoc fm antiquos.

Lyciscus. lycos quod est lupo componitur cū dnos quod est canis: et dicitur hīc lyciscus as. et hīc lycas as. et vt ait Pl. Lycas vel lycas dicitur canes nati ex lupis et canibus: cum foue inter se commiscuntur.

Lysca scē. in lycas est.

Licatio a licitoris. dī hīc licitatio onis. et est p. pte qñ aliquid venditur et emptores sup se augmentū vel diminutionē faciūt vel sponsonē vel p. missionē. Vñ et sēpe licitatio dicitur spōsio vel promissio: sed proprie p. pte cō modo facta.

Licitoris. i. appiedari vel addere siue diminuerē p. um rei q. veditur: vt si quis dicat se dare velle p. re alia qua decem solidos et alius supueniēs dicat. Ego dabo vñ decem solidos vel si vnus dicat iste equus valet decem solidis. et alius immo valet vñ decem. et ponitur aliqui licitari simplicitē p. vendere. Unde hic licitator toxis. et cor. a.

Licatus a liceo vel licet dicitur licatus ta. tum. quod cōponitur illatus ta. rum. i. non licatus.

Licium as. filum innodati tele p. q. stamen trahit. et dicitur. Et dicitur a licio as. dre. et scribitur p. c. ad cuius dīfam iste genitiuus pluralis de lis liti. scz liti retinet sonū t.

Lycus as. cum in lycia exponitur.

Licon. id est dulce.

Glykys græce γλυκυσ dicitur dulcis γλυκυσ glykites dulcedo gleucos γλευκοσ mustum.

Lycos græce latine dicitur lupo ab auditate vel rapa

estate. quia rable rapacitatis que inuenit truddet.

Est etiam proprium viri & fluuij.

Lictor a lico as. dicitur hīc lictor toxis. qui de officio portat gladium et securim ante regem vel imperatorem: vt ad puniendos reos p. sto sit. Et dicitur lictor quasi litor a liti do c. interposita quia licat et interficit reos. Vñ et quicunq. regi vel iudici vel alicui p. sidi obsequuntur ad puniēdos reos lictores dicuntur. Item lictor dicitur portator cadaverum: scz qui portat cadauera ad busti vel sepulchrum: similiter a litando vel ferendo quasi lator. Item lictor potest dici leccator vel qui lingit a lingo gas. fm Aug. as. dicitur lictor quasi legis lictor. id est p. sitor vel lictor quasi legis actor etimologia est non composita. Lictum est supinum de lingo lingis. Item lingo debet facere liti: sed non est in vsu. vide in lingo gas.

Licu quando est p. teritum de liceo ces. cet. scribitur per c. sed quando est p. teritum de liqueo liques. scribitur liqui per q. geminum u.

Lidia dī. regio est. vnde lydis da. dñs. et lydi dī. dī. Ezechielis. xxx. Berthopia et lydia et lidi. In lydia erant duo fratres i. salket lydis et tirrhennus: quibus cū illud regnū nō sufficeret proiecerunt fontes quis eorū cū patre populi exiret et ceciderunt super tirrhennū. Qui cū patre lydozum venit in tuscā et a suo nomine dicta est tuscā tirrhēnia et tuscā tirrhēnt. Similiter ab illis qui cū eo venerunt tuscā dicta est lydia et etiam tuscā lydi vel a nomine fratris: quia sēpe nomen vnus fratris ponitur p. nomine alterius.

Lien enis. masculini generis. per i. id est splen. sed lyen per y. id est venus.

Lienon. id est leue. docendum est.

Lenofus. in linofus vide.

Lienteria. enteria quod est intestina componitur cum lienon quod est leue. et dicitur hīc lenteria rie. quasi molle intestinum: quia cū tanq. per aliena intestina nullis obstatibus facit plabi: qualēctūq. enim cibum acceperit incotum egerit. Unde lentericus ca. cum. qui talem infirmitatem patitur.

Lyenteria est intestinorū dissolutio a lyo. i. soluo & enteria. id est intestina.

Lyeus ei. masculini generis. i. bacchus. Et dicitur a lien quod est splen: quia a splene risus procedit: et ebrii qñ semper rident. Vñ dicitur a lego gas. q. ligat linguā et imperat: vel a lienō quod est leue: q. multo vino mēbia soluitur et leuiant. Et inde lieus ea. eum. i. bacchus et p. du. pe. Unde Ouidius. de arte. Turpe iacēs mulier multo mēlefacto lyeo.

Lyeus dicitur est bacchus a verbo lyo quod est soluo: quia curas soluit. vnde fit lyeiū a. um.

Lignarius. in lignum est.

Lignis græce latine dī lux lumen vel lucerna. Immo lychnos et dī. lychnos autē audius gulofus.

Lignū. a lychnis græce dī hoc lignū gñi. q. incēsi p. ueratur in lumen: vel qui conuersum in ignem lumē faciat: vel quia aptum est flammis et luminibus. Et inde lignee gnea. gneum. de ligno existens vel ad lignū p. tinēs: et hoc lignariū gnari. locus lignorū vel lignorū aceruus. Itē hīc lignarius generaliter opifex lignorū appellatur.

Ligo gas. gavi. Vñ hoc ligamē et hīc ligatura. et hīc ligula. Ligo ppo. Alligo gas. Colligo gas. Deligo gas. i. valde vel deorsū ligare vel dissoluere. Dissigo gas. i. dissoluere q. deberet dici dissigo gas. s. cā dī a dissigo gas. Iterponit s. et in eodē sensu inuenit dissigo gas. tūc p. lig. Alligo gas. Interligo gas. pligo gas. Perligo gas. p. ligo gas. Obligo gas. i. p. gnoscere. Religo gas. i. dissoluere vel dīte vel valde ligare. Subligo gas. qñ sub līgare. Ligo et p. posita ab eo oīa sūt actiua: et corripit hīc syllabā li. Vñ Birria. Quēz imodice alligat eris amor. Vñ

Ligo ligonis mas. ge. i. sarpa qdā infirma (de linc). menti ruficanus ad fodiendū aptū. et dicitur a leno uas. quia leuat terram. Unde ligo quasi leuo: et legones quasi leuones. et producti penultima genitiui. sed ligo gonis. ligones nomen gentile eam corripit.

Ligonio ligonias seu. sere. i. sarpere: ligo neta-
ram vertere.

Ligula le. a ligo gas. si hec ligula le. i. parua lascia:
vel corrigia cum qua aliquid ligat. vñ ligatus ta. rum. i.
ligulis ligatus vel plenus: et hec ligulatus. id ē coquus:
cui multe ligule sunt necessarīe: propter vereres pannos
quos induit. Et ligulo las. id est ligulis ligare: et cor. gu.
Vnde in ligo gas.

Ligula videtur nasci a lingula subducta n: sicut a
frango fragilis. Et erat genus gladii vt docet gellius
& ornamentū calceorum: vt apud iuuenalē saty. v.
debeat & ligulas dimittere sollicitus ne & c. Martia-
lis au tē integra dictione dicit. Nō extrema sedet lu-
nata lingula planta.

Ligur vel ligus guria. in liguria exponitur.

Liguria rie. quēdā puincia in qua sunt Mercellē. Ro-
naria. Mediolanū. Pa. p. dicta sic ab abundātia legumi-
nis. vñ a legumen si. Et a liguria si hic et hec ligur vel
liguris. gentile. pe. grī cor.

Ligurio ris. rui. rui. i. pariter obli attingere: latens
ter et abo deu orare et deglutire: et est glutinū: et ponit qñ-
qñ simpliciter p deuorare vel lingere: et compo. abligu-
rio ris. i. assumere: deuastare. Deligurio ris. i. valde vel
deorsum ligurire. Deligurio ris. id est ante ligurire. Li-
gurio et eius composita sunt neutra: et pducunt hanc syl-
labam gu. Nocturnus in sermo. Tractauit calicem: man-
bus dum furta ligurit.

Lygurius ri. mas. ge. pe. quidā lapis pectosus dicitur
a lyncis. qñ sit ex vna lyncis tempore indurata. Exodi
xxxviii. cap. Lygurius achates. Pa. p. dicit. Lygurius la-
pis dicitur: qñ sit ex vna lyncis tempore indurata. Sed
Exodi xxxviii. cap. legitur lyncis sine u: et ita tene-
as: hoc etiā vult Augu.

Lyncurius seu lyncurium ex lyncis vrina conte-
cta ab ea lapis cōcretus dicitur. Est autē colore suc-
cino similis vt ait theophrastus: & etiā aera attrahit.

Ligusticus: a liguria si ligusticus ca. si. pe. cor. vnde
Sunt. Nā si pcurat qui sapa ligustica poscat. Item a li-
guria hoc ligusticum d. quēdā herba a liguria dicta: qñ
abundat in liguria.

Ligustrum stri. quidā flos dicitur a liquore quē. qñ d
eo liquet et marcescit. Vñ Virg. Suba ligustra cadūt vac-
antia nigra leguntur.

Lilum li. si flos lacteus: et quēdā herba lactei flos
sili si liluz a lacte: quasi lacteus: et lilia quasi lactea: quo-
rum candor est in folijs. vnde in par.

Lima me. a limus mi. si hec lima me quoddā instru-
mentū fabule: qñ limum aufert de ferro: vel qñ limū. i. le-
ue faciat: et inde limo mas. mau. are. i. purgare: pollire:
vel diminuerē. Nā lima ferrum diminit. Vel limare de-
riuat a limus: et tunc limare. i. limo implere vel impin-
gere: et compo. collimo mas. i. simul limare. delimo mas.
i. valde limare: vel limū auferre. Elimo mas. i. purga-
re. Oblimo mas. i. lipidare: pollire: vel deterere: demo-
lire: corrodere: vel limo cooperte: et pd. li. limo mas. cñ
omnibus suis cōpositis. Vnde Vindocnensis. Quod for-
nax auro: quod ferro lima flagellum.

Oblimare est quasi limo obstruere: & hebetare.

Virg. sulcosq; oblimet inertes.

Limaca ce. a limus mi. si hec limaca ce. limax de. p
eodez vermes: qñ in limo morat vel de limonastit: vel qñ
totus ē immundus et limosus: et pdu. ma.

Limax dubii generis facit in actō limaca. vnde sit
noiatius primæ. Collumella mas. ge. dixit: implici-
tus conchē limax.

Limarius ri. i. retartus: et si a limus.

Limasitis. sce. ge. vestis quē prenditur ab umbilico
vsq; ad pedes: et si a limus: qñ sersus in extremo sui ha-
bet umbilicū. i. obliquum: et eadem vestis si limus: hac
publice vtebant serui et coqui. et pdu. pe. grī.

Lyma græce Λύμα lymates dicitur sordes

Limbellus li. dimi. paruus limbos.

Limbulus li. dimi. paruus limbos: et cor. lu.

Limbus bi. quā nos oram dicimus: fasciola est. qñ
bit extremitatē vestium aut ex filo: aut ex auro contexta
assutaq; extrinsecus in extrema parte vestimētū vel chla-
midis. si tñ limbos vñdediq; fiat talis ornatura. Dicitur
etiam limbos qñq; circuitus cuiuslibet rei: vel ora maris
vel vestis: vel chlamydis. Vnde limbosus sa. suz. limbo
ornatus vel plenus: et limbo bas. limbo ornare. Vñ lim-
bus ponit p quādā pte inferni. Quattuor em sūt loca in-
ferni. i. infernū damnatorū. limbos puerorū: purgatorū:
et limbos patruz: vide in infernus et in sin. **L**imbos potest
qñ an pueri non baptizati in libo existētes specialē in ala
sentiant afflictionē. Ad hoc dicendū qñ cognitionem per-
fectā habebunt pueri in limbo existētes eoz quē natura
li cognitioni subiacent: et cognoscent se puuatos esse vita
eterna: et causā quare ab ea excludi sunt: non tñ ex hoc ali-
quo modo affligunt: quod qualiter esse possit videndū
est. **L**idendum est ergo ex hoc qñ caret aliquis qñ suaz
ppositionem excedit nō affligitur si sit recte rationis: s; tñ
ex eo qñ caret eo ad quod aliq modo ppositionat⁹ fuit.
Sicut nullus sapiens homo affligitur de hoc qñ nō po-
test volare sicut auis: vel qñ non sit rex vel imperator cñ
sibi non sit debitum. Affligeret autē si puuaretur eo ad
quod habendū aliquo modo aptitudinē habuit. Dico er-
go qñ offus homo vsum liberi arbitrii habens ppositiona-
tus est ad vitam eternam cōsequendam: qñ potest se ad
gratiā preparare per quā vitam eternam merebitur. Et
ideo si ab hoc deflerit maxim⁹ erit dolos ei: qñ amittit id
quod fore sibi possibile fuit: et ideo in dñatione in inferno
pro culpa actuali qui vsum liberi arbitrii habuerunt: in
quibus fuit aptitudo ad vitam eternā consequendā gra-
uior poena erit qñ visione dei carebunt qñ igne inferni
cruciantur: sicut dicit in poena. Pueri autē nō qñ fuerit
ppositionati ad hoc qñ vitā eternā haberēt: qñ nec eis de-
beatur ex pñcipis nature: cñ omnem facultatem natu-
rę excedat: nec actus pñcios habere poruerunt quibus
bonū tantum consequerēt: et id oīno nixi dolebunt de ca-
rentia visionis diuine: limo magis gaudebunt de hoc qñ
participabunt multū de diuina bonitate in pfectionibus
naturalibus. Nec potest dici qñ ppositionati fuerint ad vi-
tam eternā cōsequendā: qñ non per actionē suā: tñ
per actionē aliorum circa eos: qñ poruerant ab alijs ba-
ptizari sicut et multi pueri eiusdē conditionis baptizati vi-
tam eternā consecuti sunt. Hoc em est superexcellentis
gratię: vt aliquis sine actu pprio pñmatur. vnde defec-
tus talis gratię non magis tristitia causat in pueris des-
cendentib⁹ nō baptizatis qñ in sapientib⁹ hoc qñ eis mul-
te gratię non sūt qñ alijs sibi similibus factę sunt.

Limen: a limes dicitur hoc limen nis. limina ostiorū
dicuntur a limes: qñ transuersa vt limites sūt. et per ea
sicut p limites in agros i domū introeas vel exas: vñ dī-
citur a limus: qñ per transuersū posita sūt: vñ de hic et hec
liminaris et hoc nare. ad limen pertinet: et hoc liminare
minaris. idē qñ limen.

Limes mnis. mas. ge. i. callis: et si a limus: qñ p trans-
uersum ducit extra viam: et sunt proprie limites transuer-
sa in agris linares vel fines qui agros diuidunt et termi-
nant: et cor. penul. genitui. prosper. Angusto virtus li-
mite celsa petit.

Liminare in limen vide.

Liminicus sa. virgula inter duos punctos lacens: et
si a limo. i. obliquo: qñ ex transuerso iacet: et ponit his lo-
cis qñ sacre scripture interpretes eodem sensu. i. diuersis
sermonibus transfulerunt.

Liminium: a limes dicitur hoc liminium ni. i. captiuitas: ex
lim: expulsio: extra liminū vel extra domū. Et ppo. cuz
post: et si hoc possit liminū ni. i. reuersio de exilio ad iura
qñ amiserat: vel ius quod quis vendicat sibi super rebus
suis post reuersionē de exilio. Vnde possit liminium nis.
nium. qui post captiuitatē reuersus iura sua quē amiserat
recepit. Vnde pudentius. Nunc possit liminio redē-
tem suscipit alto. vñ Hieronymus in plogo ioseph. Et a-
missum iam dñi opus quasi quodam possit liminio repetē

re qd hieronymus aliquos prophetas explanauerat: aliquo rum explanatione dū intermiserat: loquit metaphorice qd vult exponēdo laborē accipere vel sumere: sicut possit mīnī sua resumit postq̄ reuertit de captiuitate q. d. dū fui detētus: quasi essem in captiuitate: modo ab alijs occupationibus expeditus: volo reassumere opus exponē dī quod incepti.

Limino: a limen dī limino nas. naut. nare. i. limina p̄ parare. Et compo. collimino nas. i. simul liminare: deli muno nas. i. valde liminare: vel deorsum limen auferre. **Elimino** nas. i. extra liminare vel extra limen foue p̄lis cere vel postare: publicare: illimino nas. limen imitare. vel extra limē imitare. sublimino nas. subius liminare: vel sub limen ponere vln fodere. **Limino** nas. cū obus suis compositis est neutri p̄ter illimino nas. 2 elimino nas. 2 sublimino nas. q̄ in quibusdā suis significationibus sūt actiua: 2 cor. mī.

Limīs fm lūg. hic 2 hēc limīs 2 hoc me. 2 limīs ma. mum. i. obliquus vel distortus oculos fm strabo. **Un** de hēc limes mīns. i. callis: 2 inde componit hēc 2 hēc sub limīs 2 hoc sublime.

Limes nō est callis sed lapis in confinio agrorū: positus vt litem dirimat: nam terminus vtriusq̄ est vnde & pro termino vsurpatur.

Limitanus nī. deus qui p̄gest limitī: qui etiā termin⁹ dī: 2 dī a limes tis.

Limētinus autē deus qui p̄erat liminī dicebat.

Limito: a limes dī limito tas. 2 est limitare terminare 2 compo. collimito tas. delimito tas. determinare: vln val de limitare. **Limito** tas. in eodē sensu. Et est actiuus lī mīto cum omnibus suis cōpositis: 2 cor. mī.

Limo mas. in limo exponit.

Limosus sa. sum. plenus limo. 2 cōparat. 2 dī a limus

Lympha: a nympha qd est aqua sit hēc lympha p̄p̄. mutata n in l. aqua: 2 lympha etiā dī quidā humor vel spuma in fronte canum: qua dispersa per caput infanī. 2 in rabiē vertunt. 2 dī a lympha liquore: qd admodū illis ne discurret: vel qd patētes hoc vultū vitant: 2 timēt aquā Unde lympha p̄pharīs. i. aquā mīscere vel insanire. Unde lympha tas. tū. participiū: 2 potest esse deriuatiu⁹ a lympha fm vtrūq̄ eius significationē. Inuenitur etiā lympha phas. in eadē signō. **Starus. vii. Lympha** tus. i. aqua mixtus: 2 lymphatus. i. insan⁹. **U**l lympha ti cus ca. cum. i. infans: 2 p̄p̄e dī lymphaticus qd aquā ti mebat quā grēci hydrosabaz dicūt. Et dī p̄p̄e lympha ti cus qui vitius ex aqua contrahit: cuius vitii est hēc 2 il lucursu ire sumpto vitio a fluore aque: s3 poetē iā vsur pant nomē hoc generaliter pro furiosus. Unde lympha ti cus p̄p̄e dī canis a lympha quā habet: 2 hinc transla tum est ad alia 2 p̄t p̄dicta scribi per p̄p̄. vel per f.

Lympha est aqua: a qua Nympha dicit dea aqua rum: a lympha autē dicit vinum lymphatius. i. dilu tius: non tñ dicam lymphaticum: quia lympha ti & lymphatici vocantur laruatī atq̄ infantētes. quā si nympha m vidissent: eā em qui viderant furere pu tabantur. vnde eos grēci πυμφολητωσ nym pholeptos vocant.

Lympha p̄pharīs. in lympha est.

Limpidus: a limpha dī limpidus da. dī. parus: lucidus: clarus: manifestus: quasi lympha tius: 2 cōparatur dior. simus. **Ezechielis. xliiij. Super** limpidissimā p̄e tram effudit illud. vnde limpide dius. sime. aduerbium 2 hēc limpiditas ratio. limpidō das. limpidū facere: pur rificare: clarificare: 2 est actiuum.

Limula lg. dīmi. parua lima.

Limus mī. soc. ge. terra humida 2 cœnosa sicut quē ē in p̄fido aque: 2 dī a leuis: qd leuis sit. **Trē** adiectiue de dīnatur limus ma. mum. i. obliquus vel distortus oculos fm strabo sicut dixi in limis.

Linarius: a linum dī linarius ris. i. retarius 2 linarius ria. rium. 2 hoc linarium. id est locus. xbi. abuna dat linum vel semen lini.

Lynceus in lynx dī est.

Linea neq̄ est chorda cum qua aliquid dīrigatur: et dī a linum: qd de lino fiat: si non fiat etiā de lino tñ linea dī: 2 etiā signi quod per lineā sit dī linea: vt i scriptu ra: 2 linea etiā lōgītudo dī sine latitudine: vnde lineo as. auī. are. p̄trahere: lineas facere: vnde lineatus ad uerb. i. per lineas p̄tractum. Et scias qd in vter itestamē to appellat linea stricta camisia totū corpus operiēs: quē ita stricto manīda adhibebat corpori: vt nulla in esset rē ga: 2 descendebat vsq̄ ad pedes: vñ grēce poderis. i. ta laris dicebat: vide in poderis.

Linearis: a linea dī hic 2 hēc linearis. 2 hoc re. qd p̄tinet ad lineā. 2 inde cōpo. interlinearis re.

Lineus: a linum dī lineus nea. neū. de lino existens vel ad linum p̄tinens.

Lingua: a linguo gis. dī hēc lingua guē. qd ea ligim⁹ vel lingua dī a ligo gas. qd ligat verba 2 voces per artis cularos sonos: vñ lingua dī a lēdo dis. qd dentibus illis dī. Sicut em plectrum chordis: ita lingua illiditur den tibus: 2 vocalem efficit sonum. **U**l linguosus. sa. sum. i. lo quela plenus 2 abundans. s. loquax: 2 comparat. vñ lin guositas ratio. **Trē** a lingua linguatus ta. rum. qui habet magnā linguā: vel in lingua potens. Et compo. **L**ingua tus ta. rum. facundus: eloquens: vtrūq̄ cōparat. **Item** lingua ponit pro linguagio. **Cor. xliij. Siue** lingue ces sabunt. Et scias qd lingue sacre sunt tres: hebraica: grē ca: 2 latina: quē toto orbe maxime colunt. **Nā** p̄uīq̄ in perba turris diuideret: vna oīm nationū lingua fuit he braica. **E**redif etiā p̄babiliter qd in patria tñ erit vna lin gua. Unde dī. **Remigius** super illud ad **Corinth. Siue** lingue cessabunt. Sicut (inquit) ante turri babel vna erat lingua hebica. sic quidam doctores putant qd expleto in dicio ipsa remanebit vna. **R**euera in multis linguis va rietas est: 2 vbi varietas ibi dissensio: sed in sancti oris re gno non erit dissensio: igitur nec linguarū varietas. **Trē** **Bernardus** dicit. **Multa** multa scūt: vna erit oīm linguā: tubilatio inde fessa: vnus affectus: amor etern⁹: 2 erit cō mune oīm oīm potentia: sapientia: pax: iustitia: itelligē tia: nō erit in illa pace diuersitas linguarum.

Linguar: a lingua dī linguar dī. ge. oīm. i. multum loquax: assidue loquens: copiosus lingue: 2 comparat: vñ hēc linguaritas ratio.

Lingulata te. soc. ge. p̄fide qui formā habet lingue vel auguratrix siue incatatrix mulier. 2 dī a lingua.

Lingula lg. parua lingua: 2 per cōsationē dī ligula sit cut dicit **Puls.** in tractatu diminutiou.

Linguo gis. xl. crī. i. lambere: linguam alicui rei sup ducere: 2 compo. **Col.** linguo gis. **U**l linguo gis. **Re**lin guo gis. linguo est actiuum cum omnibus suis cōpositis 2 facit p̄teritum in xi antecedente n: 2 supinū in cum. 2 sine n. **L**inguo etiā dī facere licum: sed non est in vsu ad differentiam huius supini licum: quod venit a ligo gas. sed in cōpositione bene est in vsu: vt delictum 2 relictum. Et scias qd liguo habet u post g in palma persona tñ: sicut 2 hoc nomen lingua. sed in alijs personis: vt lin gie lingi lingere 2 ceteris non habet u.

Linguosus sa. sum. in lingua exponit.

Linamentum tī. i. dispositio: similitudo vel figura si militudinis: 2 dī a linea neq̄.

Linifer dī. pe. cor. tam in nō dī qd igitō: quē vel qui fas cit vel operatur linus: 2 est cōmunis ge. 2 deriuatur a linifico cas. 2 cor. fl.

Linificū dī. est ipsa lini operatio: a linifer dī.

Linifico cas: lini facere: a lini 2 factio cōpo. 2 cor. fl.

Linio nis. nīu. nīre. nīti. i. inungere. Et est actiuū cū omnibus suis cōpositis: 2 p̄da. hanc syllabam li. Et deri uatur a lino nis. Et scias qd lino nis. tertie contingentiōis 2 lino nis. quartē diuersa significant fm grammaticos tñ in sacra pagina: vt dī. **p̄ap. Linto** fere idēz signat qd lino: 2 hoc patet **Ezechiel. xliij. cap. 2 in Amos. vi. cap. 2 in** moralibus **Reg. 2 in multis alijs. diuine** pagine loc quidā tñ putant hoc scriptorū vitio accidisse.

Limipedum dī. a lino 2 pedes componitur dēc lino pes knipedis 2 hoc knigedium dī. in eodem sensu. scilicet

et lineum caldamentum.

Fortè lignipedes scribendum a ligno & pede: pro quo græce calopodium dicimus.

Lanipes pedis. in linipedis vide. 2. cor. vbiq; penul.

Linistema: linum cōpo. cum stamen: 2. hoc linistema matris. vestis ex lino 2 lana contexta: 2 sic: q; in stamine lino: 2 in trama lana habet: 2 pdu. se.

Linna: a lino 2: hęc linna nē. i. saggi quadrū 2 molle: 2 est gallois. Quibusdam em nationibus sua cuiq; ppia vestis est: vt partis sarabere: gallis linne: germanis re-nones: hispanis stringes: sardis masirug: 2 inde linnat^o rum. linna indutus.

Lino nis. lino. vel magis causa differentie ad nomē lino lino. leui: quod a leo quocq; simpliciter nascit: q; in vna non est: ex quo deleo deleui. Mutuissimū tñ etiam lino in pterito prulisse inueniunt. Inuenitur etiā lituz in supino: sicut vult. pū. in. x. li. Lini autem q; est vctis huiusmodi lino: fm autē modernos dicimus linolitis leui lino. Est autē linire fm lino. ou. doli operculum op-

ponere: cooperire: 2 obturare doli: 2 linire. i. ifficere: desurpare: glutinare: ppue in hac significatiōe 2: linere cū vna res quasi insciendo superponit aliq. Linc partes lino nitr cū calx superducit 2 lino. Itē linere. i. destruere: delere. Vnde hęc lino re. Lino compo. Lino nis. les. ut. allitū. i. valde vel intra linere. Collino nis. i. simul linere. Delinonis. i. valde vel deorsū linere vt planare: vt delere: vel occidere. Illino nis. i. intus vel valde linere.

Interlino nis. i. lino vel vade linere. Interpollat lino: revel interficere. Perlino. id est perfecte linere vel occidere: vñ peritō. i. occidit. Oblino oblinis. id est in ficere deturpare: quod vulgo dicitur emperare. Relino. i. iterum linere. Lino 2 eius cōposita offua sunt actua: 2 hęc syllabā li. vbiq; cor. 2 faciunt pteritū in leui. 2 supinum in lino penul. cor. Est cñ regula generalis. Omne supinū veniens a pterito terminante in vi syllabā pdu. penl.

Et excipiunt hęc: lino: itum: quiti: cū. sili: latū: cognitum: agnitum: quę offua corripit penu. Ex predictis patet q; lino in finitius cor. li. sed hoc lino lino pdu. li. Vnde verius. Possunt multa lino: calido de semine lino.

Linosus: a lien quod est splen 2: lino osis sis. morbus splenis 2 hinc lino sus sa. sum. 2 lienosus sa. sum. i. splenicus: qui patit in splene: vñ plautus in cassia. Cor vt opti nor lienosum habet.

Linquo quis. qui. quere. i. peccare vt dimittere. Et cōponitur delinquo quis. qui. i. pecco: cōmitto: vñ hoc delictum. i. pñ. Relinquo quis. quod compo. delinquo q;.

Liquo 2 offua eius cōposita sunt actua: et faciunt pteritū in liquet: 2 supinū in lino abiecta n. In simplicitate tñ non est in vñ supinū huius verbi lino ad differentiam huius verbi lingo gis. q; facit lictum.

Lintheamen in lintheum est. Lintheolum in lintheum vide.

Linter tertis. fce. ge. parua nauicula: dicti a lino: q; vadit 2 currit sup aquā quasi lino lino: 2 cor. pe. griliter.

Græca vox est & masc. ge. apud græcos: & apud Tibullum: & facit in genitiuo lintris nō linteris. Maro autē in geor. cauat arbore lintres.

Lintheum: a linum nē. 2: hoc lintheum thei. i. velum quod in lectulo sternitur vel mantile. Item a linum hoc lintheamen minis. quod in lecto sternit: 2 producit penl. notatui. Et a lintheum 2: hoc lintheolum li. dñi. Ezechiele. xxx. Saceretur lintheolis.

Linum lino 2: a lenis: q; sit molle 2 leue. vel græc dicitur linatim: 2 inde nos dicimus lino: 2 pdu. li. sed lino in finitui modi cor. sicut dixi in lino nis.

Linon græce λινον dicitur linon & linoos λινος lineus. Non ergo a lenis aut linatim dñ.

Lynx lyncos græce 2: lupo latine: 2 inde lyncos. ge. nētis incerti: 2 hęc lynca cē. p eodem alati quod vulgo 2: lupo cernarius: 2 2: a lyncos: q; in lupo genere nūmeratur: 2 est et silis. 2: hęc lynx oculos habere tā acutos: vt etiā visu parietes penetret. Et lde 2: lyncē^o cea. celi.

Et hinc lyncus: et dictus fuit quidam oculos habere tā claros 2 tā acutos: q; existens in sicilia vidit naues exires de africa: vt 2. Itē lyncus ceti. quidam mons archadig: dictus sic ab abundantia luporum.

Lynx græce λυνξ dicitur. vnde lyncus a. um. vox trissyllaba: Lyncus autem proprium viri. Lynx vero non linceus mons arcadię.

Lynxa: a lync 2: hęc lynxa re. dea bestiarū. hęc dea splendor vel viuacitas visus intelligitur. Dicit autē hęc dea magis dea bestiariū q; hominum. q; acutus vident bruta a alia q; hoies. vnde nocte hñt sui visus cōtēperamentum: q; tunc inueniunt aliqua obstacula: de die autē q; nulla inueniunt fere nihil vident.

Lynxa rarum quidē vocabulum forte ab accusatiuo lynca dicitur lynca non lynxa in ntō.

Lipperus ra. rñ. i. tener: delicatus: 2 2: a lypus. Liparos dicitur pinguis. maturus: formosus: plenus. Lipares. magnus: accuratus: diligēs: supplex: lyperus græce λυπηρος tristis.

Lippio pis. pul. pitum. i. esse vel fieri lupum: vñ lippia ens nis. participium omnis generis. Et a lippo lippico scis. incohatium.

Lippitudo dñis. lachrymatio vel putredo oculi: 2 2: a lippus pl. addita tudo.

Lippus pa. pum. per geminum p. Et vult. pñ. in oza thographia qui habet oculos lachrymantes quodā marcore plenos: 2 2: a pus. i. putredo. i. a putredine oculorū: vñ deriuatio sumat ab vltima syllaba. Et comparat ptoz. pissimus. vnde lippe plus. sime. aduer. q; autē 2: lippus quasi liquorē putridū per oculos emittens: potius est etiam mo. q; compositio.

Lipsum nē. græcum est 2 neu. ge. Propile lpsana dicuntur reliquę quę remanent fm lino. Inuenit etiā lpsanum vt quidā dicunt pro vase in quo ponunt ossa sctorum: vt dicit magister Vene. pdu. pe. Pas etiā dicit lpsana reliquę. Ioānes epūs in quodā sermone de annuntiatione dñice dicit. Palestina lpsanum abrahe habet ioseph: ossa vñum amplectitur sepulchrum moysi: nec inuenitur sepulchrum.

Listreno λιστρεινός dicitur sodio: purgo &c.

Liquamen: a liquo quas. 2: hoc liquamen nis. et hoc liquamentū ti. liquamen ppue 2: pñ. q; soluti in salsa mentū pisculi eundē humorē liquant. Liusmodi liquos 2: salugo vel muria. sed muria ppue 2: aqua sale comixta 2 effecta gustu in modum maris.

Liqueo: a liquo quas. 2: liqueo ques. idem quod liq; queris. i. fluere: decurrere: dissolui. Itē liquere ponitur p apparere: manifestum esse. Nā cum massa liqueat q; prius erat occultum fit manifestum. Itē liquere ponitur p deficere: quia cum nix liquet deficit. Et a liquo 2: liquet ipersonale. i. apparet: certum est: manifestum est: 2 liqueo scis. incohatius. 2 accipit in eodem sensu in quo est liqueo: 2 inde liqueat impersonale 2 liquefens. Liqueo compo. colliqueo ques. i. simul liquere. Itē liqueo ques. i. decurrere quasi deorsum vel valde lique. Itē liqueo ques. i. ante liqueo. Perliqueo. i. valde vel pfecte liqueo. Reliqueo. i. iterū liqueo: 2 ab offib^o his incohat. colliq; sco: deliquesco: eliquesco. preliquesco. reliquesco. Ligo ques. cum offibus suis compositis est neutri. 2 facit pteritum in liqui per q. 2 geminus u. 2 caret supino: 2 cor. vbiq; hanc syllabā li. sicut 2 liquefco. vñ Qui. meta. Des liquuit stagnis suo de nomine sedt. Et Qui. de ponto. Non misit fara liquent cœptos seruantia cursus. Lico ces. etiā facit lici. 2 tunc scribit per c 2 per vñ u.

Liquefcentia: a liquefcenti datus de liquefcentis: addita a fit hęc liquefcentia tē. i. apparentia vel defectus: vel liquiditas: 2 cor. li. De liquefcentia 2 liquidis dixi in prima parte supra in tractatu de littera. in capitulo de s. sine de liquefcentia.

Liquidus: a liqueo ques. 2: liquidus da. dum. i. fluid^o manifestus: 2 comparatur: dñor. dissimul. vnde liquide

dius. sime. aduer. 2 hec liquiditas tatis. 2 liqdo das. vera
bum acti uis. i. liquidu facere: 2 cor. qui.

Liquo as. aut. are. i. liquidu facere: decurrere vel de
fluere: vel liquore emittere: vel purgare: vñ hīc liquator
rous. tori. 2 hec liqto onis. et compo. cum con: 2 vñ collu
quo as. Item cum de: 2 vñ deliquo as. Itē cum e: 2 vñ ell
quo as. i. valde vel extra liquere: vel purgare. vñ 2 ponit
pro excolare vel foras emittere: manifestare: vel di quo
dam vocis lenocinio pronunciare. vñ de eliquatus ta. tñ
Liquo quas. actiuū est cu3 omnibus suis cōpositis: 2 cor.
hanc syllabam li. vñ de Persius. Eluat et tenero supā
plantat vñ rba palato.

Liquor ris. verbū deponēs caret suppletionē pīteri
ti 2 vltimi supini. i. fluere: decurrere: dissolui: 2 pdu. pū
mam. 2 vñ a liquo as. Item inuenit hic liquor onis. nomē
2 cor. pumaz: 2 vñ a liqueo ques. Rā i ante q abbeulaf: 2
liquor nomen: pīter liquor qris. tertie coniugationis: 2
liqui pīteritum: vñ de qdam. Sic distingue liquor p flu
ru: pro fluo liquor.

Liqui pīteritū de liqueo per geminum u post q scri
bitur: vide in liqueo ques.

Lyra: a lyrin vñ hec lyra rē. quoddam instrumentū
canendi: quasi a varietate vocum: qz diuersos sonos effi
ciat. Itē lyra græce vñ latine sulcus: 2 ppue aratri: vñ ly
ra apud nos vñ sulcus: 2 inde lyro ras. i. arare: sulcare: et
inde compo. deliro ras. i. desulcare: a sulco deulcare: ex
orbitare: sicut boues discordantes faciunt: vñ 2 sepe po
nitur p discordare. vñ Moza. in epl. Quicquid delirāt re
ges: plectunt achyl. 2 hinc delir us ra. rum. stultus. fatu
2 discordiosus. Et nota q delirare ppue senum est: 2 se
nes ppue dicunt deliri: qz propter senectutē in fatiunt: 2
rectū tramitē tenere non possunt. Et scias q deliro 2 de
lirus non possunt esse cōposita a lyra p instrumentū canē
di: qz tunc lyra habet pumam breuem. Sed lyra p sulco
pdu. pumam: sicut patet in illo vñ itato versu. Pollice tā
golpīam: facto cum vomere lirā. Deliro ergo cōpo. a li
ra p sulco. vñ de lyro 2 delirus pdu. penul. sicut lira p sul
co pumam: qz patuit per Moziū. 2 vñ lūgu. 2 magis
ster Bene. Quidā tñ dicunt q deliro. i. discordo: 2 com
po. a lyra p instrumento canendi: 2 sic fm eos cor. penul.
Sed deliro p deuio cōpo. a lira p sulco: 2 sic pdu. li. vñ p
sus fm eos. Delpyro discordo: deliro deuio dico.

Lyra etiā græce λυρα dicitur: vñ de lyrizo: lyra
cano: & lyricos lyricus. qd nō componit cū per. Ly
ro ergo vero dicit lyra inuentor. Lira autē latinum
est: & sulcum notat. Nec lyrin dicit græce diuersitas
verum qui lyram a lyrin dictā volunt: non a græco
sed a ficto sono dictā putant: nā sonus eius videtur
lyrin lyrin: sunt tamen (vt Sipontinus recitat) qui
velint lyra in dictameo q græci λυρα p līgyron
volum varietatē dicunt. Līgyros em̄ stridul' & acu
tus in voce vocatur.

Lyzicen cñis. maf. generis. i. lyza canens: 2 compo
nitur a lyza 2 cano: canis. 2 cor. pe. tā in nō q in gō.

Lyzidna nē. mulier quē lyza canit: 2 dicitur a lyzicen:
2 cor. penultimam.

Lyzicus: a lyza vñ lyzicus ca. cum. ad lyram pīnens:
id est dulcis: 2 suavis: vñ carmina Moziū dicunt lyzica
qz lyza cantabānt. vñ a lyun vñ lyzicus ca. cum. i. varius
vel diuersus. 2 hinc carmina Moziū dicunt lyzica a vari
etate carminum quē in eis continētur: 2 lyri poete: quia
lyzica scribunt. Lyzicus componitur per lyzicus ca. cum.
id est dulcis 2 delectabilis super alios vel super cantum
lyze: 2 cor. pīri.

Lyrin græce: latine vñ diuersitas vel varietas.

Lis lris ice. ge. 2 formatur genitiuus a nō remota s
2 addita tis. 2 vñ a limes mias. qz cōmittitur lis inter du
os: 2 moza finitur. Rira inter multos 2 iniuria constat:
2 vñ a contentione lūitis: qz agros diuidit: 2 pdu. i. an
te t. vñ de qdam. Absentis partē studeas in lite tueri. 2
scribis linum grūs pluralis per t. 2 etiam retinet sonū. lī
cet ponat inter duas vocales: 2 hoc ad differētiā de līss

cl. 2 facti actūs pluralis in es 2 in is. lites vel lris. Licio
in frumentaria. Sedasti inquit retia lris illorum.

Lisa vel lisan hebraice dī: apostolus græce fm lūg.
pāp. vero dī. Lisa hebraice e apīlus græce: mīsp latine de
Lixiuum uis. vñ a lixen quod est aqua: quia fit ex aq
mixta cineri.

Lixiuum dicit a noīe lix. nā vt ait varro: lix ē di
nis foci: vñ de lixiuū dicit aqua in qua lauādi gra
tia decoctus est cinis: vñ de & lixa dictus qui reb' cū
xandis gratia aquā afferebat.

Lysis interpretat solutio.

Lustrimos est cum plures sensus in vñum locum bre
uiter expeditos coarctat: et cum quadam festinatione
decurrit: vt Licio rempublicam queritans vñ aqz hō
minum coniuges liberum 2c. fm pāp.

Lithargirium: a lithos qd est lapis: 2 argīros quod ē
argentum vñ hoc lithargirium nī. purgamentum argen
ti: quod spuma argenti vocatur: 2 fit ex argento 2 plum
bo. Idem 2 hoc lithargirium giri. vñ: 2 inde lithargirus
gircus. gircum. quod fit de lithargiro: vel quod pertinet
ad lithargirium.

Lithargiros dicitur lapis argenteus.

Litera: a lego. 2 iter vel itero compo. littera rē. quā
si legitura: qz legenti iter pībet: vel qz legendo iteratur
vel vñ quasi litura a lino nō. fm consuetudinē antiquo
rū qui in ceras tabulis solebant scribere: 2 postea linire
vel linere. 2 fm hoc littera vñ tantū de figura: sed quē
qz sit deriuatio vel compositio istius noīs littera debz scri
bi per vñū 2 tantū sicut dicit lūg. Sed littera deriuatur
a lego gis. vel a lino nō. Et qz tā lego qz lino cor. pīmā
videt q littera pumam corripit: sed constat q pumā p
du. vt patet in illis versibus. Discere qui queris vt: recte
pīficris. Sint tibi nota tetra pes littera syllaba metra.
2 ita videt q ibi sit positio. 2 sic q scribat per geminum t.
sicut multi scribunt. Ad hoc potest dici q littera scribatur
per vñū t. nec obstat q pumam pdu. 2 lego vñ lino pumā
corripit: qz littera tenet naturā huius pīteriti legi: vel
leui: quē pumam pduunt. Et regula ista tradenda est.
Quanta fuerit puma naturaliter in pūmītiō tanta re
manet in suo directe deriuatiō: vt sedes sedi: rex repti:
littera legi. A littera deriuat hic 2 hec litteralis et hoc le. vt
scientia litteralis quē de līteris tractat. vel quē efficit līte
ratum. Itē a littera vñ lītero ras. i. littera instruere: vel li
teras cōiungere: combinare. Sic syllabicare syllabas cō
iungere: 2 dictionare dictiones plingere: 2 compo. coll
tero ras. similiter litterare. Oblītero ras. i. delere: obli
uioni tradere: 2 inde oblīteratus ta. tum.

Literalis in littera vide.

Literarius: a literatus vel littera vñ literarius rīa. rīi.
idem quod literatoris vel literis vñ. vñ de August. in li
bro de ciuitate dei. Cū quidem literarius varronis ope
ra pīdicaret.

Literarius rīa. rīum. in literatus vide.

Literatus: a littera vñ hic literatus rī. 2 hic literato
ris. 2 literatus ta. tum. Literator vel literatus non dicit.
Ille qui habet multos libros: 2 inspicit 2 reuoluit. 2 mon
chus qui ppue potest dici antiquarius qui antiquas hī
storias habet ad manū: sed ille vñ literator vel literatus
qui ex arte de rudi voce sat formare litteras: 2 continge
re in syllabā: 2 syllabas in dictiones: 2 dictiones in orati
ones: 2 ofones sic congrue pferre 2 accentuare. vñ līe
rony. super Marb. Literator inquit erat qui grāmaticos
græce dicit. Literatus compo. cum in: 2 murata n in l. vñ
literatus ta. tum. i. sine līteris non literatus. idiota. Et cō
paratur literatus 2 illiteratus. Item literatus 2 illiterat
aliter accipiunt: līe illa vox dicit litterata q figuris vñ bī
libus antea lūentis vñ lūitis potest representari. Illiterat
ta autē vñ illa quē sic representari non potest. vt syllabas:
vel gemitus in firmum: 2 a literator vel literatus vñ il
literarius rīa. rīum. quod pertinet ad litteras vel ad līte
ratorē: vel quod tractat de līteris: vel quod efficit līte
ratorē vel literarium.

Literula lg. dīmī. parua littera.

Lithmos: a lithos dicitur lithmos. i. impatentia calata vel crudelitate irrita.

Lithinos dicitur lapideus: a lithos quod ē lapis: **Lythinos** tabidus: nā lythros dicitur tabes: lythron cruor & pulvis mixtus sanguine. **Lytron** precium redemptionis.

Lithos grece: latine dicitur lapis.

Lithostratos in lithostratum exponitur.

Lithostratum: a lithos quod est lapis compo. cū stratos quod est variatio: & hęc lithostrata rē. & hoc lithostratus. i. pictura arte elaborata. Sit autē parvulus crucis actaxillis. i. quadratis lapillis tinctis in varios colores. Item dicitur lithostratos & hic lithostratus. Joan. xix. illo qui dicitur lithostratos. Est ergo lithostratos variatio colorū in pavimento & congeries diversorum lapidū diversorum colorū vel pavimentū: vel opus murice factū vel etiam aliud opus: dum saltem sit lapidum variorum colorum. Et scias q̄ interlinearis glossa dicit in Joan. xxi. Lithostratos grece. i. iudiciū vel iudiciale latine: & cor. pe. gil siue strā syllabam.

Lithos vt dixi lapis est: stratos autē exercitus: stratia militia & exercitus.

Litcen: a lituus tui: & cano nis. componitur hęc litcē canis. i. canens cū lituo: & hic hęc litcena nē. pe. cor. mulier quę cum cornu cantat: & cor. penul. litcen tam in nominatio q̄ in genituo.

Litana nē. pe. cor. in litcen vide.

Litigo: a litis derivat litigo gas. i. litigare: contendere: litem agere: ex quibus videt compositi. vt potius sit etimo. **Litigo.** i. litē ago: & inde hęc litigatoz ois. & hęc litigatrix cis. et hęc litigatio ois. & hoc litigium gij. i. litis vel litigatio vel litis actio. i. altercatio: & inde litigiosus sa. sum. qui litigat vel potius de quo litigatur: vt ager: & pdu. puma litigo: sed pe. cor.

Litro ras. tau. l. ratum. i. sacrificare. Differunt tñ. **Ras** sacrificat qui sacrificium facit. **Litro** qui sacrificiū facit: et qđ sacrificio petit impetrare: vñ verba lita. litamen: litatio: litatoz: litatrix. **Litro** cōpo. collito ras. i. simul litare. De litro ras. i. valde litare. **Perlitro** ras. i. perfecte litare. **Pore** litro ras. i. ante litare. **Alitro** ras. i. iterum litare. **Litro** cū offibus suis compositis est actuum: & cor. hanc syllabā l. Unde **Theodolus**. **Egregio** cecropi debetur causa litandi. sed lū pdu. i. vnde quidā. **Stranone** lites antimi pūas exure lites.

Litare est sacrificio deum placare: & ab eo quod petitur impetrare. vnde **Plautus** in penulo. **Sihercule** istud vñq̄ factum est: tū me iuppiter faciat vt se per sacrificem: neq̄ vñq̄ litem.

Litoralis in litus vide.

Litote in quarta parte exponit in ca. de coloub. rbe. **Liptote** dicitur figura non litote.

Litū supinū de lino nis. cor. puma. & inde litusta. tñ. **Litura:** a lino nis. dicitur hęc litura rē. i. delectio vel foeditas: non qualicūq̄ sed maxime literarum.

Litus touz. ge. neu. dicitur a lēdo dis. Et est litus terra aq̄ vel mariviana: & sic a lēdo q̄ fluxu elidatur vel illidatur. vel derivat a litro ras. quod est sacrificare: q̄ marinarij periculis marinis liberati in litore solēt dīse maris nis litare. Unde litus dictum est a litando: vnde **Donatus** dicit in commento super virgilij q̄ litus dicitur locustis altare vbi fiebat litatio & mactatio bestiarū. **Servius** autē contradicit ei dicens hoc non valere: q̄ puma huiusmodi litus pdu. vñ **Qui** in epi. Non pfecturis litora bobus erat. Sed puma huiusmodi verbi litro cor. hoc tñ magis est friuolus: q̄ sepe syllaba quę pdu. in pumitino cor. in derivatio vel conuersio. vel dicitur a ligo: q̄ terram ligat: vñ & dicitur quasi ligans ton. i. terram. & est etimo. & inde litoreus rea. res. & hic hęc litoralis & hoc le. & scribitur litus per vñt. i. vt vult magister **Bene**. Itē inuenitur litus ta. sū. & cor. l. a lino nis. i. u. i. l. etum.

Litus: a litro ras. dicitur hęc litus tui. i. conu. g. rade: q̄

eo conuocabant ad litandum.

Est autē tuba incurua & clariora.

Litus etiam dicitur baculus curuus quo augures vtebatur vel pastores: semper masc. ge.

Liuens: in liueo ues. exponitur.

Liuo ues. liui. liuere. i. nigrere: esse vel fieri liuidum & ponit pro inuidere: vnde liueo scds. incoha. & liuidus da. dum. qui est talis coloris: vel inuidus: & comparatur liuidus diosimus. vnde liuide dīus. sime. aduer. et hęc liuiditas ratis. Item a liueo ues. liuebā. dam. cōuersa in ns. sit hic & hęc & hoc liuens tis. i. niger: liuidus: inuidus. liueo compo. collineo liui. i. simul liuere: vnde collineo scds. incoha. **Liuo** cū offibus suis cōpositis est neu. ge. & caret supino: & facit pteritū in ut syllabā. mutat em eo in l. & pdu. hanc syllabā li. vbiq̄.

Liuus da. dum. in liueo ues. vide.

Liuor: a liueo ues. dicitur hęc liuor uox. i. liuiditas vel liuidia: vel dolor: vel vulnus fm. Aug. **Pa.** vero dicitur. **Liuor** est macula nigra nigredo vel inuidia. **Proprie** autē liuor est plaga virgarum: inflatio vulneris cum pallore. & pdu. pūam. vnde **Quidius**. **Pascitur** in viuis liuor post fata quiescit. **Hic** nota q̄ sicut dicit **Bergo**. in. v. libro moralium exponens illud **Iob**. **Paruuli** occidit inuidia. **Inuidere** nō possumus nisi eis quos nobis in aliquo meliores putamus. **Paruulus** est qui inuidia occidit: q̄ ipse nisi inferior existeret: de bono alterius non doleat. **Inuidia** cū mentē trādefecerit cuncta quę inuenit bene gesta cōsumit. vnde bene per **Salomone** dicitur. **Putredo** ossium inuidia: q̄ per liuoris virtutē ante dei oculos pereunt etiā fortia facta virtutū. ossa quę ppe per inuidiā putreficere: est quēdā etiā robusta deperire. **Sed** cur hęc de inuidia dicimus si non etiā qualiter etiam intemē?

Difficile nāq̄ est vt homo alteri non inuidiat quod adipsa alter exoptat: q̄ quicquid tēporale percipitur: tanto minus sit singula quāto magis diuidit in multos. **Et** idcirco desiderantis mentē liuor ex cruciat: q̄ hoc alter appetit: aut funditus alter accipiens adimit: aut a quantitate restringit: qui ergo liuoris peste plene carere desiderat: illā hęc dicitur diligat: quam coheredū numerus nō angustat: quę offibus vna est: et singulis tota. quę tāto largior ostenditur: quanto magis ad hanc percipientis multitudo dilatur. **Inminutio** ergo liuoris est affectus surgens eterne dulcedinis: & plena mors ei est perfectio amoris eternitatis. **Nam** cū mens ab etus rei appetitu retrahitur: quę accipientis numero partitur: tanto magis primum diligit: quāto minus ex pfectu illius sua dāna pertimescit. **Quę** si perfecte in amore patrię coelestis rapitur: plene etiā & in primi dilectione solidat: q̄ cum nulla terrena desiderat: nihil est quod eius erga primū charitati cōtradicat. **Augenim** charitas quid est aliud q̄ mentis oculus: qui si terreni amoris puluere tangit: ab interne lucis moriū lēsus reuerberat: q̄ autē paruulus est qui terrena diligit: magnus qui eterna concupiscit. **Potest** etiā sic non inconueniēter intelligi. **Paruulus** occidit inuidia: q̄ huius pestis languore non mouet: nisi qui adhuc in terrenis desideriis in firmatur.

Liuor est macula plumbei coloris ex compressione: aut verberatione: aut obscuracione nascens: & qualem habent inuidi: ideo transsumitur pro inuidia & liuidus pro inuido. **Tibullus** autē proprie accipit cum dicit. **Tum** succos herbasq̄ dedi quis liuor abiret: **Quē** facit impressio mutua dēte venus. **Et** **Iuuenalis**. **Vuacq̄** cōspecta liuorem ducit ab vna.

Lix: a lixē quod est aqua dicitur hęc lixa rē. masc. ge. i. mercenarius: puta qui sequit exercitū in expeditione: et porat aquā ad opus exercitus in castris.

Lix scdm varronē est cinis foci: vñ lixa dictus.

Lixabundus: a lixa dicitur lixabundus da. dī. qui latius credit passibus ad modū lixę. vel lixabundus nō lixentis: & tunc derivat a lixo ras.

Lixatura rē. in lixo ras. vide

Lixen: a lixos apud grecos dicitur lixen. i. aqua: quasi li

pen: qd sit solate.

Lixeo: a lixo derivat lixeo res. xui. z est lixere lixare: vel poti⁹ lixari. Et componit collixeo res. Relixeo res. Et est neutri lixeo di oibus suis cōpositis: z caret supio.

Lixiuū: quere supra in liscium per s.

Lixio: a lixi derivat lixo res. xui. xare. i. l. aqua sqa coquere. Est hec lixatura re. coctio in aqua: z hoc lixamen minis. z hoc lixamentum it. z lixus ra. xum. in aqua coctus. Lixa ppo. colligo res. i. simul lixare. Lixio res. i. valde lixare. Relixio res. i. iterū lixare. Lixio actiū ē cum offibus suis cōpositis.

Lixor xoris. ō: pōitor aque: z ō: a lixi.

Lixus ra. xum. in lixo res. vide.

Lixen fictitium est. lyx lycos dicitur lux.

Liban⁹ mons phoeniciæ: vel iter syriæ & phoeniciæ

Libethrides sunt musæ: dictæ sic vel a libethra sō temagnesie: vel a libethro spelunca aoniæ. prope parnassum.

Liber bacchus: qd liberat curis. Hinc liberalia id est bacchanalia.

Libya regio aphyricæ ægypto: contermina: dicta a libya coniuge epaphi filii iouis. Pōit p tota aphyricæ: etiā dicit libye huius libyes.

Liburnia regio inter illyricū & dalmatiā nūc vulgo noīatur croatia: & pōt esse pars sclauoniæ. hinc liburni dicunt habitatores liburniæ.

Lycābes vir thebanus: de quo vide archilochus.

Lycia regio minoris asiæ inter pamphiliam & cariam. In qua sunt patara & myra vrbes insignes: illa ortu: hæc episcopatu diui nicolai. Olim habuit lycia vrbes. lxx. Item lycii dicūt incolæ lyciæ.

Lycaon: a pducta: rex arcadiæ pater calistonis: q solitus necare hospites: a ioue cui idē facere tētabat est mutatus in lupum. Oui. primō meta.

Lycaonia: regio minoris asiæ iuxta ciliciam.

Lycæus per diphthongon mons arcadiæ in quo fuit templum panos vel fauni: vel iouis lycæi. Oui. Faunus in arcadia tēpla lycæus habet.

Lycastus vrbs cretæ dicta a luporū copia.

Lycus oppidū cretæ. Indelyctius. i. cretensis.

Lycopolis vrbs ægypti dicta sic a lupis qui hostes fugasse dicunt. Nā lycos græce lupus dicitur.

Lycus thebanus exul: qui absente hercule reuer⁹ creontē regem occidit: & regnum tenuit. Alius rex thebanus maritus antiopæ de quo superius. Antiope & diræ. Itē lycus est fluuius asiæ.

Lycophron calchidenfis tragicædiarū scriptor. Itē filius periantri tyranni. qui patri q matrē occiderat: nunq̄ reconciliari potuit: neq̄ post hoc patrē videre voluit.

Lycurgus lacedæmonius princeps & legūlator. Alius fuit rex thraciæ qui bacchū contēnens: cum vites āputare vellet: sibi cura amputavit. Alius itē fuit lycurgus rex nemeæ: pater opheltis.

Lydia regio in asia minori inter cariā & phrygiā **Lycus**. i. bacchus a græco verbo lyo quod ē soluo: quāta mentes hoīm & membra soluit.

Ligeris fluuius galliæ celticæ circa bituriges: & aquitanos.

Liguria prima regio italiæ ab apennino ad mare thuscum. Itē a flumine varo ad maucrā flumen. In qua sunt vrbes: genua: sauona: naulū & albigena.

Lilybeum promontorium siciliæ versus libyam: & vrbs ibidem.

Lyndus vrbs in insula rhodo vbi solis maledictis herculi sacrificabāt. Vñ sacrificare herculi lyndio:

vel rhodio est maledicere.

Lyncæus quidā virminæ acuitatis in vidēdo. Hæratius. Nō possis oculo quantū cōtendere lyncæus.

Lingones populus galliæ in prouincia lugdunæ

Luca. Pugnaces pictis cohībent ligones armia.

Linternum vicus campaniæ vbi Scipio aphyricus inuidiæ cedens obiit ac sepultus fuit.

Linus filius mercurii vel vt vult Virgi. apollinis

& vranie musæ: thebanus poeta antiquissimus.

Lynx rex scythiæ qui triptoleum a cerere mātū vt frumenti vsum hoībūs demonstraret occidere tētauit: vt inuenti frumenti in se gloriam transferret.

Sed a cerere mutar⁹ fuit in bestia vari coloris.

Liris fluuius in italia propeminturnas oppidū.

Lipare a curta: insula vna ex æolis in siculo sicuto

Lysippus sculptor nobilis. Martialis. Nobile ly

sippi munus opusq̄ vides.

Lyfander lacedæmonius dux clarus: qui athēnenses prælio superauit: tandē occisus a thebanis.

Lisus fluuius thraciæ epotus ab exercitu xerxis: vt scripsit Herodotus.

Lixos vrbs mauritanie regia quondā anthei gigantis: vbi etiā fuisse legunt horti heperidum.

L ante D

Locellus li. dimi. bide in loculus.

Locito res. i. frequenter loco: verbū sita quantatū: a loco cas.

Loco cas. cau. care. i. statere: stabilire. vel collocare. Locare etiam ō: in respectu ad conducere. Seducti hō spūū qui p eo pcedū dat. Locat qui p eo pcedū accipit.

Vnde quidā. Qui capit illū locat: condat qui pcedū dat. Locare tamen qñq̄ ponitur p conducere: vnde hic loca

tor z hęc locatrix cas. z hęc locatio: et hic z hęc locabulis et hoc le. Loco ppo. Colloco cas. deloco cas. i. valde vbe

oīū locare: vel de loco remouere. Eloco cas. i. valde vel extra locū remouere. Illoco cas. i. intus vel valde locare.

Perloco cas. i. ante vel pꝑ alio locare. Perloco cas. i. perfecte locare. Deloco cas. i. iterū locare. Loco actiū ē

cum offibus suis cōpositis: z cor. lovbis.

Loculus li. est dimi. a locus: vnde z locellus aliud dē mi. Est autē loculus pe. cor. parvus locus. Item loculus est bursa. Ioannis. xij. Fur erat et loculos habēs ea que mittebantur portabat. Item est feretrum. Luc. vij. Et tetigit loculum. i. feretrum.

Pro sacculo pecuniario loculos tñ pter dictū.

Locuples: locus compo. cum plenus: z ō: hic z hęc et hoc locuples. i. diues: quasi locus plenus z plurimū pos

sessionū possessor. vel locuples compo. a locus z plen⁹: quasi loculos habens plenos: z comparat locuples tot.

simus. vnde locuplet⁹ sime aduer. z locupletio res. cau. tare. i. ditare: verbum actiū: z hęc syllaba ple. pducitur

tam in nōe q̄ in verbo: z format genitiuus a nōe remota s. et addita ite.

Non ergo scribetur locuplex nec poplex: sed locuples &c.

Locus cl. ō: a loco cas. z est nomen heteroditū. Nā in singulari est mas. ge. hic locus cl. sed in plurali ē mas. z neu. hi loci: z hęc loca. z ō: locus tam substantia q̄ quantitas: qua aliquid locale circumscribit.

Itē locus ō: mas. ma ppositio vel habitudo: vnde trahit argumentū tam in dialectica q̄ in rhetorica. Vnde hic z hęc localis et hoc

te. quod loco continet vel circumscribit. vnde localiter aduer. z hęc localitas tatis. Et scias q̄ locus pꝑie est quē

titas circumscribens corpus: sed hęc loca corū. pꝑie de his dicunt in quibus passionēs habent: loci autē ad logi

cos pertinent: z sic talis sit diuīso locorū. Alij autē mīnistrinsect: alij extrinsect: alij medij. Itē locus est sedes et

gumentū: vel id ex quo ad ppositā quēstionē conueniētrahitur argumentū. Itē locus ō: facultas: copia: potes

has: conditio: tempus: occasio: oportunitas: dignitas: aut
spontas: honor: magnitudo: maiestas: fastigium: splendore:
gradus: gloria. Et videtur dicitur. Argumenta locos ho-
mines: loca dicitur habere. Et nota quod secundum naturales quos
sunt essentialis loco. Primum est quod locus continet locatum:
non est aliud de locatore in hoc differt a forma et a vacuo
forma enim non est aliud a locato. Vacui vero non continet.
Secundum est quod locus est equalis locato. Tertium vero est quod
locus separatur a locato: in hoc differt a materia et forma.
Quartum vero est quod differunt loci essentialiter sunt superius
et inferius: in hoc differt a vacuo in quo non est superius
et inferius. Quintum vero est quod locus est illud ad quod
transfertur locatum naturaliter.

Locus in artibus triplex est. scilicet in vtroque nume-
ro: pro spacio continente: aut pro regione. in plurali
est triplex. scilicet neu. Vt in primo genei. Devenere lo-
cos. & iterum. Explorare locos &c. Et in eodem: loca so-
ta furentibus austris. Vacui autem natura exhorret.

Locusta: longus corpus. cum hasta: et dicitur hec locusta sit. quod
pedibus sit longis velut hasta: unde et dicitur a maritima
et terrestrem astaton appellant: et dicunt quod grillus sit vel
aliquod alia sit illi: sed quod vulgariter dicitur mamalona. Est
autem alia parvulus dente nocturnus: et plures cetera alia frug-
ibus nocet. De hac dicitur Diego in xxxi. morali. Muru-
nta houis. et respondens vir a terra locustis se subleuant: cum
vero estus exarsit: tanto altius quanto alacrius volant.
Sancus autem quidam predicatorum cuius quidam fidei tempore
cospicit humilis ac despectus aspectus: et locustis more qua-
si vir a terra subleuat. Si autem pericutionis ardor inco-
deat corde celestibus inherens: mox quantus sit sublimitas
ostendit et pulsatus alio in altum rapit: qui quiescit in imis
turpissimum credebat. Rabanus autem super. iij. c. Matthei. dicit.
In diebus annulorum galliarum episcopi reperimus minimi
locustarum genus fuisse in deserto inde quo pastus est ba-
ptista: et vix hodie apparent: quod corpusculum in modum de-
giti manus et alius dicitur in verbis facile capiunt: co-
actum in oleo pauperum prebent victum. Chrysostomus vero
dicit: istae locustae sunt volatilia quaedam imunda: sed parva:
et non sicut in altum volantia. Locusta etiam invenit pro quo
de genere herbarum. vide in albacus.

Astatos graece αστατος dicitur instabilis: quod
epitheton potest esse locustae: verum locusta ab illis di-
ctis acris huiusmodi acridos. ακριδος. dicitur. sed acrides sunt
etiam summitates herbarum et arborum. hoc est tenerio-
res partes: et quasi cauliculi qui summi in cibo solent
unde ακρις et ipse graeci dicunt summa decerpere: quia
vero apud graecos dicitur cibus sancti iohannis baptis-
tae acris fuisse. id est summas holerum: putauerunt non-
nulli locustas aialia intelligenda. quod in coronu-
pae refellitur.

Locutus ita. scilicet participium de loquor: et scribitur per c. licy
scribat loquor per q. Dicit enim Paulus. Deponenda desinenda
in quor: mutata est in cu. et sumenda ita facit suprema. vel loqui
cuius sequor cuius: et a graeco locuti addita o sit locutio.

Lodix: a lauo ues. dicitur hec lodix as. quicquid in lectulo
superponit: et propter pannus villosus: et pda. pe. genitui:
vbi dicitur in libro. iij. saty. prima. Migne mentis opus nec de
lodice parada sollicitus.

Logica: a logos graece. id est sermo vel ratio. Unde logi-
ca. dicitur. id est sermo vel ratio. Unde logica dicitur
triuis quasi sermocinalis: quod consistit in sermonibus: et ex-
cellenter dialectica dicitur triuis: quia per alios artibus triuis co-
stituitur in sermonibus: et inuenit graece declinatur per eodem.
et hec logica habet logices. Unde logica dicuntur triuales
vel dialectici. Item logica dicitur quaedam species medica
scilicet. id est rationalis. unde logica dicuntur quidam medici: qui de
causis partium regionum vel egritudinum qualitatibus are-
tis curam rationabiliter scrutantur. et a logica secundum quolibet
eius significationem dicitur hec logicalis et hoc le. unde logi-
caliter aduer. et hec logicalitas sit.

Logica dicitur dialectica alia de causa vult velle.

Logisma me. scilicet. ge. id est cogitatio vel sermo: vel ratio
secundum Augustinum. Papias vero dicit. logisma. id est cogitatio.

Et recte dicit.

Logistica. dicitur. ca. dicitur. pe. cor. id est sermocinalis vel rationalis
vel cogitabilis: et dicitur a logos.

Logium: a logos quod est ratio dicitur hoc logium graeco ratio
labile: responsum. id est sine inuolucro. Item hoc logium graeco
dicitur manuale. scilicet exiguis pannus et duplex euro et gemmis
et quatuor: per coloribus habet magnitudinem palmi per quatuor
drum: cui intertextus erat duodecim preciosi lapides: hic pa-
nus etiam rationali dicitur et superhumeralis circa pectus pon-
tificis annectebatur.

Logia dicitur conuenit: logizomae computo consi-
dero: reputo: arbitror: existimo. logium oraculum de-
orum et responsum quod dabatur. logismos conside-
ratio: cogitatio: logistes computator: curator: logos
sermo: oratio: ratio: verbum: studium: lonchetae grae-
ce λογχη satelles.

Logos. id est sermo vel ratio secundum Augustinum. vel secundum Hieronymum.
in ept. ad paulinum. In principio inquit erat verbum et ver-
bum erat apud deum: et deus erat verbum. Logos graeco
multa significat. Nam et verbum est: et ratio: et supputa-
tio: et causa vniuersiusque rei: per quam sunt singula quae sub-
sistunt: quae vniuersa recte intelligimus in christo. quod vide-
licet ipse dicitur verbum quantum ad patris dicentis manife-
stationem. Causa quantum ad reus creationem. Ratio qua-
ntum ad creaturarum ordinationem. Et supputatio quantum ad
ordinatorum distinctionem: vide in verbum.

Logotheta: logos corpus. cum theta quod est positio:
et dicitur hec logotheta sit. qui vel quae sermonem facit in
populo. Vel qui edictum imperatoris vel alius principis
populo nundat. et pda. theta.

Loligo gins. a lo. id est dicitur hec loligo gins. quidam pisces
et dicitur septa: qui habet strumam nigerrimam coloris et ama-
rissimi saporis plenam: unde quos ponit pro nimia amarita-
dine. Ponitur etiam loligo pro herba amara: et a lolis
go dicitur loligeneus nea. nea. ad loligeneum pertinens
vel de loligine existens: et loliginosus gins. sum. plea-
nus abundans loliginibus.

Lolium li. ge. neutri. illa mala herba quae crescit inter
segetes: malum semine facit: quod similiter dicitur lolium. unde
loliosus scilicet. plenus lolio.

Longanimus. a longus et animus componitur hic et
hec longanimitas et hoc me. quod etiam dicitur loganimus
ma. mum. qui nullis passionibus perturbatur: sed ad vni-
uersa sustinenda patientia est. Idem et magnanimus: cui con-
transit est pusillanimitas.

Longe aduer. a longus dicitur: et compo. alonge: delon-
ge: elonge: omnia quasi in eodem sensu: et acuant. penul-
cum sit positio e longa: sicut dicitur in secunda parte: vbi ego
de se impedimentis accentus: in ca. de impedimentis dis-
tinctionis. Et hoc etiam dicitur Aug.

Longuus: a longus ga. gis. et eum compo. longeuus
ua. num. id est longi cui. scilicet senex: unde hec longeuus satis.
id est longi cui vita: vel etas: et a graeco longui addita tas
sit longeuus: et pda. ge.

Longinquus: a longus dicitur: longinquus quia quasi. id est re-
motus: et comparatur quod. quissimus. et a graeco longui ad-
dita tas. sit hec longinquitas.

Longo gas. in longus vide.

Longiturnus: a longus dicitur longiturnus na. nsi.
id est diuturnus longe durans. et comparatur. Et a graeco longi-
turni: addita tas. sit hec longiturnitas. id est diuturnitas. Ba-
ruch. iij. cap. In longiturnis diebus. Et in tertio capitulo.
Et scias simul vbi sit longiturnitas vite. vel secundum aliam li-
teram: vbi sit longiturna vita.

Longus: a lien dicitur longus ga. gum. quia sit porrectus ad
modum lienis. et comparatur longus gior. amas. vbi longe-
gius sine aduer. et hec longitudo dicitur. Longus corpus
natura. bilongus. oblongus. semilongus. Item tanlongus
per oblongus. id est valde longus. Et scias quod longus et longus
habet simplex post g. sed in alijs terminationibus huius

nolo: longus non est u post g. vt longa longi longe lōgo longā: longis: longos: longas: longari: longorū. Item a longus deriuat longo gas. aut. z est longare lōgū face reuel differre: z compo. delongo gas. i. valde lōgare vel curtare. Delongo as. i. diuerse modis vel in diuersis p tes longare. Longo as. extravel valde longare. Pholo go as. i. paul longare. Longo actiuus est cum omnibus suis cōpositis: z non habet u post g.

☞ Lophos. i. ceruus: z inde cōpo. tragelophus.

Lophedici summas. Lophos tumul⁹. collis: conus: crista galat: collū. Nec ab eo dicit trageloph⁹. nec sic leget in sacra scriptura: sed tragelaph⁹: a tragos quod ē hircus. & elaphos ē λ α φ ο ς quod ē ceruus: est em aial hircus & ceruus siffe.

☞ Loquaculus la. ium. pe. cor. i. aliquatulus loquat.

☞ Loquat: a loquor eris. v: loquat de. ge. ois. i. assiduus: abidans in locutione: z cōparat loquat dicitur. simus. v: loquaciter dicitur. sine aduer. z hęc loquacitas. id ē abundans locutio: z loquaculus la. ium.

☞ Loquela lē. per vnū l. pdu. pe. z v: a loquor. Et scias qd dicitur in vii. moral. tractans illud Job. Vbi quo talia loqueris: sic dicit. Vbi z summa loquentiū quadrifaria qualitate distinguit. Sunt em nonnulli quos sentiendi sit ac dicendi āplurudo dilatat. Et sunt nonnulli quos sentiendi: simul z dicendi inopia āgustat. Et sūt nonnulli qui efficacitā dicendi hnt: sed acumē sentiendi nō hnt. Et sūt nonnulli qui acumē sentiendi subnt: sūt: sed ex inopia locutionis obmutescit. In quib⁹ ntmrū quattuor dicēdi qūratibus sola crimiūt tertia subiacet: qd hoc sibi p locutione arripit ad qd per ingeniu nō assurgit. Nā puma laudāda ē qd vtroq valenter pollet. Scda miseranda qd vtroq humiliter caret. Tertia vero despiciēda atq repumēda qd vbi sermone se erigit: sensu facit. Quarta adinuāda qd exple re qd sentit non valet: qd mēbris inflatione tumescit: simul ad aures audientis vassa sed vacua pcedit.

☞ Loquendus da. dsi. in loquor qris. vide.

☞ Loquor qris. locuti. v: hic locutor oris. z hęc locutio oris. Et compo. loquor cū nobis: et v: doctiloqu⁹ qua. quam. z turpiloquus qua. quū. z antiloquus qua. quū. qui primo loqu⁹: multiloquus qua. quū. z stultiloquus qua. quū. v: hoc doctiloquū: doctiloquū: turpiloquū: multiloquū: stultiloquū: antiloquū qui. i. prima locutio. Prē cōpo. diuersiloquus qua. quū. v: hoc diuersiloquū. z scribunt p dicit per q. nō per c. Prē loquor cōpo. cū ppositiōnib⁹: z v: alloquor queris. i. loq ad vnū. Vñ ex vi ppo sitionis pstruit cum actō rei rationalis: vt alloquor te. i. loquor ad te. Et est alloqui orantis z inbēris. Eloqvero oratoris ē. Obloq obtracatis: z colloquor qris. i. simul loqui. Vñ hoc colloquū consiliū vel condo: vel qd vulgo v: parlamentū. Eloquor qris. i. valde vel ornate: vt ap te loqui: vel manifeste enundare: z est oratoris: vt dictū est: v: hoc eloquū. Eloquor qris. flocutus sū. i. ahi loquor: v: hoc pproloquū. Eloquor qris. i. p alio loqui: vel in cōspectu z palā loqui: vel pcul loqui. v: hoc pto loquū. Obloquor queris. i. contra loq: vel male vel detractiue loqui: z est obtracantis: vt dictū est. Eloquor qris. i. iterū vel retro loqui. Loquor: eius cōposita sūt deponētia: z cor. hanc syllabā lo. vbiq. v: facetus. paucula loqui debet qui vult vrbane haberi. Et in supino z in oisbus verbalibus: z in pncipis pteriti tēporis mutat q in c. fm lūg. Et a loquor inuenit loquend⁹ da. duz. cum tū loquor non habeat participiū in dū: sicut nec alia verba deponētia: z ideo loquendus dicitur et ponit in actus significatione sicut vult pūf. in. iiii. lib. In dū inq̄t quēdā forma est participialis. i. q̄ terminationē habet participiorū futurū tēporis passiuorū: z signat dēgnū esse aliquē eo qd demonstrat vt landand⁹. i. laude dignus. Loquendus dīgnus loqui: z de quo loquantur hoies. Vñ potest dici q loquor olim fuit verbū cōmune: z sic loquendus est participiū: q̄ multa fuerant olim cōmunita que modo sunt deponētia: vt vult pūf. in. xi. libro. Item scias q hoc adverbū non compo. tū cū tribus verbis. i. nequeo: nescio

nolo: vñ non loquo non potest esse cōpositū: vñ in actibus apostolorū vbi dicit. Non possumus q̄ audistis: z vidimus non loqui: sunt due partes nō loqui. Vñ nota q̄ consuevit dubitari de illa latinitate scripta in euangelio luce. Sicut locut⁹ est ad patres nostros abrahā z semini eius in secula. videt em in cōgruis: qd datus copulatur actō. Ad hoc dico q abrahā est datus casus: sicut z semini: sed tunc videt abusus: q̄ isti duo datus apponitur hūc determinationi ad patres: z hoc bene potest fieri q̄ ponit loco datus ad patres. i. patribus sicut v: loquor ad te. i. tibi. Nā aduertere etiā q̄ v: dicit pūf. Depoētia de silentia in quor mutant eā in cu. z sumentia tū faciunt sū pñsi: vt loquor locuti: sequor secutum.

De illa locutione quomō grāce dicat vide Vallā in nouo test.

☞ Loramentū: a lorum ri. v: hoc loramentū tū. z dicunt loramenta plura lora: vel loquearia: vel in paulen⁹ tabule: vel aliqua ligna q̄ nectant.

☞ Lorarius: a lori v: lorarius ri. riū. qd ad lori pter vel totus vel solutus vel ligatus: z hic lorarius. i. toros qui seruis aut cōseruis vindendis z cedendis ppet.

☞ Lorens rea. rei. i. torus vel solutus: vel ligatus: vel ad lori pertinens: z deriuat a lorum.

Loreus est de lora. loratus lorovin⁹ aut cesus.

☞ Lorica: a lori deriuat hęc lorica q̄. penultima proda ta: q̄ lous caret. Solis em circulis ferreis context: vñ de dicitur lorica quasi lous carens. z ē etimologia. Et in de loratus lorica. carū. qui habet lorica vñ lorica indatus. Et lorico cas. cant. id est lorica induere. z compo. collorico cas. i. simul loricare. delorico cas. i. valde loricare: vel diuersis modis loricare. vel potius lorica exuere vel verberare. Lorico cas. id est lorica exuere. Lorico cas. i. lorica induere. Lorico cas. i. ante loricare. Belorico cas. i. iterū loricare vel lorica expollare. Et ē actiūz cū omnibus suis cōpositis. z pdu. ri.

Lorica dicit a loris: non q̄ loris careat sed q̄ olim ex loris fiebat: eratq̄ pectoris munimentū: quod in corpore diuino egis dicebatur.

☞ Lorico cas. in lorica exponitur.

☞ Loupes: lorum compo. cum pes. et v: loupes pedis. ge. cōs. i. claudus: qd habet pedes totos ad similitudinem lori. vel qui habet pedem lignē quibū idā lous reliquit z cor. pe. tā in nro q̄ in genituo. Bune. Loupedē rectus derideat: ethiopem albus.

☞ Lorum: a licio ds. v: hoc lori ri. i. corrigia vel corus vel habena freni. z produ. lo. Boia. in epl. Seruus: habes pcedum: lous non viciis ato.

Lorum est corrigia & bulla ex corio & cingulum.

☞ Lorb interpretat bednans vel inuitus: q̄ factis domorū non consentit: sed eorū illicita carnis incēdia de clinauit. vide etiā in ebrus.

☞ Lorio: a lori genitiuo de lorus ta. tū. addita o. fit hęc lorio oris. i. ablutio vel lauatio.

☞ Lotum tij. v: a lauo laues laui loti. z est lotū litiū cū quo vestes abluuntur. Vel lotium v: vana: z vt dicit. Munas holm: sed lotia dic a linoz.

Ma lus est versiculus: q̄ a lotiū cū a lauo veniat quod lotū facit priore longa primā tñ corripit: & est latinū: significatq̄ id quod vrina grauis.

☞ Lotus: a loti vitio luptino de lotus ta. tū. addita a. fit lotus lota lotum. id est ablutus. Et componitur lotota. tum. i. non lotus: immisctus. Et scias q̄ supinū de lauo as. facit lotum fm vsum modernorū. Inuenitur etiam lautum z lautum: vnde lauata. tum. z hęc lauatio scdm antiquos: z vt dicit B. g. d. s. m. Lotum vel lautum triplicatur sine lauatum.

Locri popul⁹ grācie in locride regione iuxta boetia. Itē populus & vrbs bruttorū super locrino monte in finibus italię contra siciliam.

Lotophagi popul⁹ aphricę: dicit q̄ loto vesca. Nā lotos est arbor habens poma dulcissima: sed in

salubria: quæ arbor abundat apud Iothophagos. Ad quos cum venisset Ulysses: socios suos vix potuit abducere.

ante u

Lubricus: a labor laboris. Derivatur lubricus ca. cū. i. labilis. Proprie lubrici est illud quod quanto magis tenet: tanto magis labitur: ut anguilla: et etiam illud ubi lubricum in quo quis labitur: ut via lutosā et aquosa: et glacies. Unde in psal. Si arva illorum tenebris et lubricum: et hinc lubrico cas. i. labi: vacillare: et cor. bu. vii. Prudentius. Lubricat incertus dubia sub imagine visus. Et Augustinus. vixit di. p. ap. lubricus differt a labili: quia labile est quod labitur: sicut fluuius. Lubricum non ubi proprie quia labitur: sed in quo quis labitur. Item lubricus ubi quicquid labitur tenet: ut piscis: serpens: et verus. Labilis est fluuius dicitur lubricus anguis. Item lubricus aliqui dicitur leuis: vitiosus: vanus: frivolis: ineptus: lasciuus: luxuriosus.

Oculus etiam secundum vallā dicitur lubricus. eo quod in lubrico positus: via quoque sanguine aut oleo perfusa lubrica dicitur.

Lucas quædam ciuitas dicta a luce defluens: quia olim multum eluxit: unde hic et hec lucensis. lucanus lucana. lucanum. patrum.

Lucanus: dicitur a luce et a prouincia lucania: lucensis autē a luca oppido.

Lucanar: a lucus ubi hoc lucanar aris. fons in luco. et pdu. pe. tam notatur quod gti.

Lucanica: a lucania ubi hec lucanica ce. quoddam genus ubi: vix dicitur salustia: quia pila in lucania est facta: et cor. pe.

Lucanista: a lucanus ubi hic et hec lucanista sit. q. legit lucanū: vel imitatur.

Lucanus: a lux ubi hic lucan? nū. quidā poeta: quia inter alios poetas eluxit: et vix dilucide tractaret longū constructionis: hyperbaton semper enituit: unde lucanus na. nū. adiectiue potest esse patrum vel gentile: et hec lucania prouincia vltra romā. Item inuenitur hec lucan ce. quoddam ciuitas: ubi lucanus na. num. patrum: et hic et hec lucensis hoc se. Item inuenitur hic lucan? nū. i. splendor matutinus: et tunc compo. antelucanus nū. i. eruptio aurore ante lucem canēs. i. albens: et adiectiue antelucanus na. num. i. ante lucem surgens: et pdu. ca. syllabam.

Lucar: a lucis ubi hoc lucar caris. pecunia vel pædum ex luco collectum: quod vulgo ubi siluaticū: et forstage galli ce: et pdu. pe. gti. Item inuenitur hic lucar ris. mal. ge. pro quadā auc quæ pulchre et dulciter canit pumo mane quæ lux emanat: et tunc lucar ubi a luce. et cor. pe. gti.

Lucar dicitur erogatio quæ in lucis fiebat: Lucaris autē pecunia quæ in luco erat data. Lucaria vero festi quæ romani faciebant in luco quoddam permagno inter salariā viā et tyberim: eo quod victi a gallis et fuga se in eū receperant et occultauerant.

Lucas interpretatur ipse consurgens vel ipse eleuans: et ubi lucas a luce: ipse enim fuit consurgens et mundanorum amore eleuans se in amore dei per contemplationē: fuit etiam lux mundi: eo quod mundū illuminauerat vniuersū: Math. v. Vos estis lux mundi. Lux autē mundi ubi ipse sol: quæ quidē lux habet in situ sublimitatē: in aspectu delectabilitatē. Eccl. vi. Dulce lumen et spectabile est oculis videre solem. In motu velocitatē. Iher. i. c. Magna est terra et excelsum cælus: et velox cursus solis. In effectu utilitatem. quia sicut dicit Arist. homo generat hominem et sol. Sic lucas habuit sublimitatē: per celestem contemplationē. delectabilitē per dulcē conuersationē: velocitatē per feruentem predicationē: utilitatē per doctrinæ suæ conscriptionē. Et vix dicit Hieronymus. Lucas fuit natione antiochenus: arte medicus: apostolorum discipulus: postea paulū secutus est usque ad confessionē eius: seruatus fuit domino sine crimine. Nam neque uxore neque filios carnis propagatione huius otuagesimo quarto anno vite suæ spiritus sancto plenius in binnis obiit ibique sepultus fuit: cuius quidē ossa regnante

constantino constantinopolim sunt postea translata: atque constantinopolitanis miro fauore suscepta.

Lucillum i. dimi. paruum lucum.

Lucensis in lucanus exponitur

Lucoo ces. xi. Et compo. alluceo ces. xi. valde vel ad aliqd lucere. Colluco ces. xi. simul lucere. Diluceo ces. xi. diuersis modis lucere: vel diuersus lucere. Unde hoc diluculi. Muceo ces. xi. Illuceo ces. xi. i. intro vel valde lucere. Interluco ces. xi. i. inter aliqua lucere. vel lucet se permittit. Perluco ces. xi. i. pfecte lucere. Preluco ces. xi. i. ante lucere. Item luco compo. cum post vel procul: vel poro: et ubi postluco ces. v. postus polluceo ces. Item pro. reluceo ces. i. iter lucere. Subluco ces. i. subter vel parū lucere. Transluco ces. i. vltra usque ad aliā partem lucere. Et ab omnibus istis inchoantia: luceo scis. eluce sco scis. collucesco scis. Et ab omnibus istis descendunt impersonalia actiue terminationis: ut lucet lucefcit. et quod lucidū est apertū est: et ideo lucere ponitur quod pro certū esse vel apparere tā personaliter quam impersonaliter. Item lu cere ponit per esse peritum luci: vel visui: ut sepe ista luce. i. perita luci visui est. Lucoo cum omnibus fute compositionis est neutrum: et caret supino: et facit preteritū in xi. et vbi quod pdu. hanc syllabā lu. Unde in aurore ubi Angelico in cet sepe colore sathan. Et scias quod lucoo deberet facere in cū in supino: sicut dicitur. Vnde in tertia parte in tractatu de preteritis secundum conjugationis in fine. Item vult. Vnde. lucoo derivatur a lux: ut habes in secunda parte vbi agit de accentu verborum in fine. sed secundum Augustinum a luceo ces. derivatur lux lucis.

Lyx græce dicitur lux: unde latina vox videtur orta Sepes lucet non dicā: sed rara est: aut pellucet.

Lucerna: a lucidus vel a luce ubi hec lucerna ne. quoniam in tra se lucē ardens. est tibi breuis hec syllaba in. ubi perit. Dispositio pinguis nebula vomere lucernæ. ubi hec lucerna le. dimi. parua lucerna: et hoc lucernarius ris. i. cōdela bium: quia sustinet lucernā: et lucernosus sa. m. plenius lucerna: et lucernarius ris. ris. quod pertinet ad lucernā: et hic lucernarius ris quod facit lucernas: et hec lucernaria ris. vix ei? vel etiam mulier faciens lucernas. Et scias quod secundum Hieronymum lucerna ubi quæ lux interta: et est etimo. et secundum hoc potest conuenire christo qui lucē suę deitatis coniunxit testis nostris fragilis humanitatis in unitate personę.

Lucernula le. dimi. parua lucerna. cor. pe.

Lucibilis: a luco ces. ubi hic et hec lucibilis et hoc le. quod est aptū ut luceat: et differt a lucidus: vide in lucidus.

Lucidarius ris. quoddam liber in quo multa elucidantur: et ubi a lucidus.

Dicitur etiam lucidarius.

Lucidus: a lucidus derivatur lucido das. et lucidare in lucidū facere: aplice exponē: declarare: manifestare. et pro nit: allucido das. i. valde vel iuxta vel ad aliqd lucidare. Illucido das. i. obscurare: tegere: cooperire. Dilucido das. i. diuersis modis lucidare. Elucido das. i. valde vel extra vel apte lucidare. Illucido das. per lucido das. re. lucido das. Lucido das. cum omnibus suis compositionis est acti uis: et cor. ci. quod autē ubi lucido quasi lucem do. etimo. et non compositionis vel derivationis ostensio.

Lucidulus la. lū. pe. cor. aliquantulus lucidus.

Lucidus da. dū. ubi a lucoo ces. Et differt a lucibilis: quia lucidus est quod aliunde illuminat: lucibilis vero est quod per se lucet: et comparat lucidus dios. limus. ubi lucide dius. si me. aduer. et hec luciditas est. quod autē lucidus ubi quæ si lucidus etimo. est.

Lucifer: a lux et fero compo. lucifer ra. ris. penul. cor. i. lucē ferens: et hic lucifer ris. i. venus vel sol: et hec lucifera ris. i. luna: quia prę alijs stellis istę ferunt lucē. Lucifer autē solē precedens et mane nūcians tenebras noctis lumine sui fulgoris aspergit. Lucifer etiam metaphorice ubi quidam angelus malus. vide in vesper.

Lucifer proprie est stella veneris dum mane cum luce orit: vesper autē sub occasum hesperus vesper? vesper mal. ge. dicitur et olim vesperugo.

Lucifly a. um. a fluo is. et lux compo.

¶ **L**ucifuga ge. cōis ge. lucē fugiens: a lux & fugio gis. cōpo. unde hęc lucifuga dī: quēdam avis quę semper fugit aspectū diei: & cor. lu.

¶ **L**ucigena penult. correpta: generis cōmunis. i. luce genitus vel genita.

¶ **L**ucina: a lux dī: hęc lucina nē. dea partus. f. iuno vel pallas: vel diana: vel lucina: & dī lucina q: nascentib⁹ p̄p̄ beat lucem: vel q: p̄git in luce nascentibus: & eos recipit & fouet vt fingūt poetę: dempta media syllaba dī: hęc lucina. & p̄du. lucina penult. sicut alta denotatus desinētia in na. sicut vult p̄sicianus. & in Sēdismo dī. Ipsaq; castre sis simul & lucina ruralis.

¶ **L**ucania nē. dī: a luce: autē quēdaz ē: q̄ mane canere incipit. Sic dicta: q: cantu suo signat ortum diei quasi in cida. hęc eadem dī acedula: hęc vulgo dicitur rosinoi⁹. id est philomena. liboia. in sermo. Lucinas solui impē so prandere coemptas.

Lucinia dicitur philomela gręce: latine hoc nois hñs q; lugendo canat: vñ Martialis. Flet philomela nefas inceffi Tereos: & quā Muta puella fuit garula fertur aus. Itē attis attidos vocatur quasi attica: erat em̄ philomela atheniensis regis filia: vñ idē Martialis. Sic vbi multifona feruet sacer attide luc⁹

¶ **L**ucnū nī. i. candela lucernę: q: det lumē: & dī: a luce

¶ **L**ucino: a luce dī: lucino nas. i. suadere: vel quasi luc vicinare: & compo. Allucino nas. i. iuxta lucinare. Ab lucino nas. i. a luce absistere: alienare: & est actuum cum omnibus suis cōpositis: & cor. d.

Allucino vix legas: allucinor: frequens. est autē allucinari seu hallucinari errare. mente dissolui: a luce falli: non recte videre. i. cognoscere. vt suo loco dictū est: & videt dictū a noie lucinus. Nā lucini sūt quibus vterq; oculus paruus est & visus breuis. Peti qui alterū oculū minorē habent: aut qui tremulos vnde venus petat dī. Strabones qui oculos itortos & obliquos hñt: quos vulgo lufcos vocat: cum lufci sint vnoculi. i. altero oculo capti. Hinc autē dicti sunt romę Peti. lucilli. strabones.

¶ **L**ucratiuus na. nū. i. acquisitiuus: quod aliquis lucratur: vel per qđ quis lucrat. & dī: a lucrum cri.

¶ **L**ucrificio: lucrū cōpo. cū facio: & dī: lucrifacio dē. i. acquirere: & acut fa. in prima scōa & tertia psona pñtis ip̄is.

¶ **L**ucrificio sis. ex lucrū & fio cōpo. i. acquiri.

¶ **L**ucrinus nī. maf. ge. quidā lacus dicit⁹ a lucrū: q: olis per copiam pisciū vterq; galia magna p̄stabat: & hinc lucrinus na. nū. pe. produ.

¶ **L**ucro: caris. cratus suz. i. acquirere. vnde hoc lucrū cri. i. acquisitio: & hinc lucrosus fa. sum. i. plenus lucro: et comparat. Lucro: cōponit. Collucro: caris. i. simul lucrat: & est deponens cum omnibus suis cōpositis: & cor. lu naturaliter. Vide in op̄nio.

¶ **L**ucta cō. in lucto: vide.

¶ **L**uctific⁹ ca. cū. pe. cor. q: facit vel designat luctū vt de quo habet luct⁹: & compo. a luctū & facio cis.

¶ **L**uctor: a lucta deriuat lucto: caris. cratus sum. & cōpo. colluctor: caris. i. simul luctari. Obluctor: et reductor: caris. in eodē sensu. f. contra luctari & resistere: lucta autem luctē. i. pugna dī: a latus erto. & dī: sic a complexu lateris: quibus comminus certantes inlunt: qui gręca appellatione athletę vocant.

¶ **L**uctū est supinū de lugeo gēs. & etiā fm regulā de luceo ces. sed deficit in frequenti vsu.

¶ **L**uctuo as. i. flere: a luctus dī.

¶ **L**uctuosus fa. sū. plenus luctu: a luctus dī: & cōparat.

¶ **L**uctus ctus. ctus. i. ploratus: a lugeo gēs. dī.

¶ **L**ucubland⁹ da. dū. i. lucens blande: & compo. a luceo & bland⁹: & comparat lucublandus dī. simus. vñ lucublande dī. sime. aduer. i. blande dī. sime. lucens.

¶ **L**ucubratio: a lucubio bras. dī: hęc lucubratio onis. & inde hęc lucubrationcula lē. dī. i. vna modica vigilia scilz studium vel vigilantis vnus vel minimum de luce:

vide in lucubio bras.

¶ **L**ucubratio scula. in lucubratio vide.

¶ **L**ucubrio bras. a luceo ces. dī: hoc lucubriū bz. i. modicum lumen: vel modicum ignis qui solet ex stupa & cera fieri. sed vnde cūq; fiat sic dī: & fit in vmbra. Itē lucubria dī. vñ lucubrio bras. i. vigilare. & p̄p̄ lucubriare est ad lucubriū. i. ad lucernā in nocte vigilare. Itē lucubriare est parū lacere: vñ hęc lucubratio onis. & hęc lucubrationcula dī. Itē a lucubrio bras. lucubriatus fa. rñ. i. parū lucēs. Et cōparat lucubriatus rñ. simus. vñ lucubriare rñ. sime. aduer. Itē a lucubrie bz. i. mane vel vigilantē: & cor. cu.

¶ **L**ucubriū bz. in lucubrio bras. vide.

¶ **L**uculentus: a luce & lentos quod est plenū cōpo. luculentus fa. rñ. i. plenus luce. i. clarus: apert⁹ splendid⁹. vñ de & homo dī: luculent⁹ qui ē lingua clar⁹ & sermone splēdidus: & cōparat luculent⁹ rñ. sim⁹. vñ luculenter rñ. sime. aduer. & hęc luculentia nē. claritas & lucis plenitudo. & hęc luculentas rñ. idē: & luculento tas. i. luculenti facere.

¶ **L**ucullus gen⁹ ab marmoris: & nascit in choo insula cui lucull⁹ nomen dedit qui delectat⁹ in illo p̄mūz id ro mā verit: vel aduerit: solisq; pene hoc marmor ab amatoze nomen accepit.

¶ **L**uculus li. i. paruus lucus.

¶ **L**ucus cl. maf. ge. i. densitas arborū soli lucē detrahēs. i. nemus adeo densū q; solibi lucere non potest. Unde per contrariū dī: lucus a lucendo fm lūgu. p̄p̄. dicit. Lucus dicitur cata antiphrasim. i. per antiphrasim: quia ret luce p̄p̄ nimis arborū vmbra.

Lucus est silua incædua. i. quę incidi p̄pter religionē seu potius supstitutionem non poterat. Credebant em̄ gentiles in eo aliquid lucis diuinę inesse quocirca (vt late docet Aug. dathus) nō dicit per antiphrasim: sed proprie. Nec vnq; a veteribus ponit sine epitheto sanctitatis aut religionis. In sacris autem litteris prohibentur luci.

¶ **L**udibilis: a ludo dī. dī: hęc ludibilis & hoc le. aptus ludo vel ad ludendum.

¶ **L**udibriū bz. i. derisio: & qđ ludis: & dī: a ludo dī. vt ludibriū ē aliqua res q; ludo & cōtēptū hęc digna ē. Mas chab. li. i. ca. viij. Ludibrio habite ciuitatis inturiam.

¶ **L**udibundus da. dū. i. ludo plenus: & sisse ludendi: et dicitur a ludo dī.

¶ **L**udicriū: a ludo dī. dī: hoc ludicriū cri. i. ludus: & ludicrus fa. cri. & hęc ludicris & hoc cre. & in plurali ludicres ludicra non ludicria vt vult p̄s. & sunt in eodē sensu. i. ludo plenus: vel qđ ludis gerit: vnde ludicrosus fa. sum. plenus ludicribus vel ludi fm Aug. p̄p̄. vero dī. ct. Ludicra sunt ludorū carmina: vel turpia & inhonestas vel certamina quę ludis gerunt. & cor. di naturaliter. Unde in auroza dī. Ludicra dicit⁹ odis nostra voces.

Ludicra aut ludicris tertia non dī vt Valla late in priscianū docet: est em̄ sēp scdē: vñ ars ludicra dīcta

¶ **L**udificor ludus cōpo. cum facio: & dī: ludificor caris. i. ludendo deridere: & molestare: & est deponēs. vñ Teren. postq; ludificatus ē virginē. sed antiq; dicebat ludificor cōs. in actiuo genere: & cor. fi.

¶ **L**udius: a ludo dī. dī: hęc ludius dī. i. ioculator: vñ de hęc ludia dī. i. ioculatrix.

Dicit etia ludio onis. & vsurpat pro eodē lud⁹ dī. ¶ **L**udix cis. sce. gene. quēdā vestis est: & dī: a ludo dī. & dicunt ludices vestes a ludis theatr. Sum em̄ egredi ebant de ludi prostibulo iuuenes harum velamentotegebant caput & faciem ne cognoscerentur: q: solebat erubescere qui lupanar intrauit.

¶ **L**udo dī. si. dere. sum. vnde hęc ludo: foris. & hęc lud⁹ dī. & ludens tis. p̄p̄. rñ. vñ. Sicut notius ē q; mīte lā ceas & sagittas in montes: sic vir q; fraudulēter nocet ami cō suo: & cū fuerit deprehensus dicit: ludens fed. Ludo compo. alludo dī. i. illudere vel consonare: congruere: concordare: vt hoc alludit ad historiam. Abundo dī. id discrepare: dissonare: discordare: cessare. Colludo dī. id est simul ludo. Deludo dī. id deridere. Deludo dī.

Id ē diuersis modis ludere: vel in diuersis pñib⁹ ludere. **Ludo** dis. i. deridere: decipere. **Illudo** tibi: illudo te. i. derideo in eodē sensu cū dario 2 actō construct. **Deludo** dis. i. ante ludo. perludo dis. i. perfecte ludo. **Proludo** dis. i. pñi vel pro alio vel ante ludo. **Oblando** i. male 2 cōtrarie ludo: vel contra ludentē ludo. **Reundo** dis. i. retro vel iterū ludo. Et scias q ludo 2 eius cōposita fa ciunt pñeritū in si: 2 supina in sum: 2 pducunt vbiqz hāc syllabā lu. **Nota** in poetria. **Ludere** qui nescit cāpestrib⁹ bus abstinere armis. Et sunt neutra pñter deludo: eludo 2 illudo fm q constructi cum accusatio: quę actiua sūt. **De ludo** alēq: habes in elemosyna.

Ludere pprie est in facto: locari in verbis: sed cō fidunt. **Ludere** interdū ē versiculos scribere. **Virg.** **Ludere** quā vellē calamo pñisit agresti. **Ludere** agi tari ad ludū seu moueri. **Idē.** **Ludere** pendētes pue ros. **Et Terent.** **Congru** istū maximū in a qua simto ludere paulisper. **Ludere** ē decipere aut deridere. **Virg.** **Multa** malus simulans vana spelusit amantē. **Lude** rectiā est instrumento canere. **A. Gellius.** **Is** optime fidibus ludere a magistro eius didicerat. **Alludere** ē cum aliud dī ad aliud sētētiā referre. **Deludere** & elu dere deridere & decipere. **Colludere** est cū alio ad de ceptionē alicuius fraudulēter cōsentire: vñ collusio a iure verita.

Ludulus li. pe. cor. dimi. paruus ludus.

Luccula le. dimi. parua lues.

Lues: a luo is. p deturpare vñ hęc lues luo. i. macu la: foides: vel pestilētia: morbus repentin⁹: vel dicitur a labe vel a luctu: quia luctū faciat. **Est** est repentin⁹ lan guor simul cum morte veniens.

Lugeo luges. lugi. gere. id ē flere. **Sed** vt dicit in fleo. **luge** est cum aliquibus dictis miserabilibus 2 ha bitus mutatione flere. **Lugeo** compo. collugeo ges. i. si mul lugeo. elugeo ges. i. vade lugeo. et hinc incohāti ua lugeo: collugeo fcs. elugeo. q autē vñ lugeo qñ luce egeo: 2 luges quasi luce egeo cūmo. est. **Lugeo** cum omnibus suis cōpositis est neutriū: 2 facit pñeritū in xi: 2 supinū in ctum: 2 pducit hāc syllabā lu. vbiqz. **Unde** **Qui** in epi. **In** fclit quę pñma virū lugebat ademptum.

Lugubus: a lugeo ges. vñ hęc lugubus 2 hocbie a. flebilis. vñ lugubiter aduer. 2 cor. gu naturaliter.

Luidus da. dñ. i. maculosus vel lue. i. labe fluēs: 2 vñ a lues: 2 luidus etiā inuenit p eodem.

Lumbago: a lumbus vñ hęc lumbago ginis. i. lumbosū debilitas: 2 pdu. ba.

Lumbare: a lūbus vñ hoc lumbare ris. quod et lūbar baris. vñ per apocopam. i. cingulum circa lumbos: qz eo lumbi relingit. vel qz lumbis inhereat. **Itē** vñ a cora co rale: 2 biacharium: 2 renale. **Sed** pprie renale est quod renibus alligatur. sicut ventrale circa ventrem cingulū: 2 pducit ba lumbare.

Lumbatouum rij. idē qd lumbare: 2 vñ a lumbus.

Lumbifragili gif. i. fractio lumbosū: et com po. a lumbus: 2 frango gio.

Lumbucosus in lumbicus vide.

Lumbucus: a lubicus vel lumbus vñ hęc lumbic⁹ d. penul. pd. vermis intestinoium 2 terrę quasi lubic⁹: qz labitur: vel quia in lumbis sūt. **Unde** lumbucosus sa. sū. plenus lumbicis.

Lumbulus li. dimi. paruus lumbus: 2 cor. pe.

Lumbus bi. a libidine vñ hęc lumbus bi. qz in vñ cor pore volupatis causa in lumbis est: sicut in vmbilico in formis: vide in vmbilicus.

Lumen: a luo is. vñ hoc lumen nīs. qz luit. i. purgat. 2 delet tenebras: 2 inde luminēus nea. neū. de lumine exis siens. vel ad lumen pñens: vel clarus. 2 limosus sa. sū. i. clarus: qz ex se habeat lumen. **Sed** luminatū est quod aliunde lumen accipit: 2 compas luminosus sior. sūmus. **Sūt** 2 luminatus comparat.

Luminare: a lumen vñ hoc luminare ris. i. lumen: vñ qd lumen facit: 2 hęc 2 hęc luminaris 2 hoc re. adiectiua.

Lumino: a lumen vñ luminoso nas. nau. nare. i. clarifi care: lumine illustrare: 2 inde illuminatus ta. sū. **Et** ē dif ferentia inter luminoso 2 luminari: sicut dixi in lumen. a cōpo. lumino cū ad: 2 vñ allumio as. **Itē** cum con 2 vñ col lumino as. **Item** cum de: 2 vñ delumino nas. i. valde vel deorsū luminare vel lumen remouere: obscurare. **Item** cum in: 2 vñ illumino as. 2 est actiua cum offubus suis cōa positis: 2 cor. offua hanc syllabā mi. vbiqz.

Luna: a lux vñ hęc lucina pe. pdu. a qua dēpta media syllaba vñ hęc luna ne. qñ lucina: qz luce lucet aliena: lo men est a sole accipit: 2 exceptū reddit. **Et** est eadē luna diana 2 pserpina: sed luna in celo vñ: diana in siluis: pro serpina in inferis: 2 a luna vñ lunatus ta. sū. i. curuatus ad modū lunę iā dimidię: 2 luno nas. i. curuare. vñ **Dul meta**. **Lunauit** gemina humosum fortiter archi. **Itē** a lu na vñ hęc lunatio onis. i. tēpus in quo luna recedit a sole 2 postea consequit efidē. **Itē** lunatio. i. curuatio: 2 tūc vñ a luno nas. **Luna** cōpo. hęc 2 hęc lunio 2 hoc ne. i. sine lu na: vel obscurus. 2 hoc semulatiū nī. i. media luna: vel tē pus qñ luna videt dimidia: 2 hoc interlunū nī. spaciū tēa pñs qd videt inter defectū lunę 2 cremētū eiusdē: 2 hoc plenilunū nī. tēpus qñ luna ē plēa. 2 hoc nouilunū nī. tēpus qñ luna est noua. i. cum incipit illuminari a sole. **Et** nota q luna est corp⁹ obscurū 2 per se nō lucet sed lumē accipit a sole. **Itē** luna est sexta pars terrę: terra vero est octaua pars solis. **Uñ** colligit q luna est qdragesima octaua pō solis. **Est** ergo sol octies maior q terra: terra septe ma ior q luna. **Uñ** colligit q sol ē qdrages octies maior q luna. vide in terra. **Itē** inuenit hęc luna ne p quadā mō tate oī edificata ad modū lunę iā dimidię: sed modo de structa ē: vñ hęc 2 hęc lunensis 2 hoc se. vide etiā i diana.

Persius. **Luna** i portū est opē cognoscere ciues.

Lunaticus: a luna vñ lunaticus ca. cū. q singulis luna nonib⁹ 2 craf 2 mēre laborat: vel qz singulis lunationib⁹ cōtingit cū luna plena est. **Uos** etiā lunaticos vulg⁹ vocat: qz per lunę cursū cōcomitent eos sūdie demonū. **Et** scias q ex vñto lunę nō patit lunatic⁹: s; demones eos his vñat tñb⁹: vñ p lunā isamēt lunę creatorē. 2 cor. pe.

Lunula: a luna vñ hęc lunula le. dimi. parua luna vel qdā gen⁹ moniliū. **Proprie** lunule sūt aureę bulliū de pendētes in similitudinē lunę facie. **Et** sa. li. ca. **In** illa die auferet dñs ornamentū calcamentorum 2 lunulas: tota ques: vñ lunular ta. sū. i. monilar: lunulis ornatus.

Luo is. o in i fit lut. et in tā fit lutū. 2 est luo equociū ad hūqz. **Nā** luere. i. deturpare vel maculare: 2 luere. i. pur gare vel delere: 2 luere. i. punire: 2 luere. i. persolvere vel sustinere: vt tñe luit pñmā. i. pñoluit: 2 luere spectat vel pñnet ad actū veruēdū cū sunt in amore coeūdi. **Ueruec** luit qñ coeūdi: vel amore coeūdi feruēt. vñ vulgo solet dī ci. **Arctes** modo sūt luti. **Luo** cōpo. alio alui. i. ablui vel delauo: vel poti⁹ pantali ablundi augmēto. **Inue** nit etiā qñqz abluiere p conspitione aqñs. **Itē** ablui is. i. lauare: purgare foides: 2 lues remouere vel consumere abluēdo. **Uñ** ablui⁹ ta. sū. **Itē** luo cōpo. cū cō: 2 vñ collui is. i. sū luo. **Itē** cōpo. cū arci: 2 vñ arci luo is. i. arci curre re vel fluere: vel arci delauare 2 corrodere. **Itē** cōpo. cū di: 2 vñ dilui is. i. delauare: vel delauando destruere de lere vel purgare vñ cōmiscere vel distēperare liquere. vñ dilui⁹ ta. sū. **Itē** cōpo. cū e: 2 vñ elui is. i. lauare: purgare vñ delauādo destruere: corrodere vñ effundere 2 dissipare **Itē** cōpo. cū inter: 2 vñ iter luo is. i. delauādo lerecurrere **Itē** cū pñe: 2 vñ plui is. i. pñ alio luere vel delauare. **Itē** cū per: 2 vñ pluui is. i. pñete luere vel delauare. **Itē** cū p: 2 vñ pluui is. i. pñcū lauare: vel destruere: vel delauando dispergere: 2 effundere. **Itē** cū pol: 2 vñ pollui is. luit. tum 2 illud cōpo. cum vñguo: 2 vñ pollingo: inde pollinctor. **Item** luo compo. cum re: 2 vñ relui is. i. retro vel iterum luere vel delauare. **Luo** 2 eius cōposita sunt actiua: 2 fa ciunt pñeritū in luit: 2 supina in lutū: 2 pdu. lu in supino. **Inuenitur** etiā in luitum supinum apud ānquos. **Luo** vero fm qd pertinet ad actū veruēdū est neutriū. **Itē** oia cōposita a luo redolēt hāc significatiōē. i. lauare vñ de lauare. **Itē** dñs p se cōsideret an aliqz cōpositoz a luo redoleat hāc signonē sū simplicis quā mō assignauim⁹.

De predictis significationibus de luo: tales dantur verbi.
Heretuo pignus: cruce pœnas: luce tenebras. Dicitur
luere quando salitur ouis.

Pollinctor aliud notat & aliunde venit vt suo lo
co dicitur.

Lupa: a lupus & hęc lupa p. vxo: lupi: & etiam mere
trix & lupa ppter similitudinem rapacitatis.

Lupanar: a lupa p meretrice & hoc lupanar naris. i.
pstrabulum domus meretricum.

Luparius: a lupa & hęc luparius rj. & hęc luparia. i. ca
nis qui lupos psequit: & ad officium est pœcipuus.

Lupatum: a lupus & hoc lupatum r. quoddam ge
nus asperorum frenorum factum ad modũ dentũ lupo
rum qui iniquales sunt. Similiter & lupatum iniquale ē
& grauis moxer. Alij dicunt q lupatum est molinellus
ipsius freni. & pdu. pa.

Lupercal in lupercus est.

Lupercus: a lupus et arceo ces. compo. hęc lupercus
a. i. pan: vel sacerdos panis. Et & lupercus quasi lupos
arcens a pecoribus: q pan. i. deus pastozus lupos arcet.
vnde hoc lupercal lra. pe. pdu. festum vel templum pa
nos: vel fossa pastoralis ladorum in loco quasi theatruz
facta: q autē hęc lupercus quasi ludi colens etimo. est.

Lupulus l. dimi. parvus lupus.

Lupinarius: a lupinus & hoc lupinarius rj. loc^o vbi lu
pini abundan vel crescunt.

Lupineti r. a lupinus & hoc lupineti r. loc^o vbi cre
scunt vel abundan lupini.

Lupinus: a lupus & hęc lupinus n. penni. pd. quod
dam genus leguminis q sonitu suo terreat lupos. Et
est lupus lupinos intrat ipsi folliculi sonant: & ita ille ter
reretur. Itē lupinus na. nū adiectus: res pertinens ad lu
pū: vel de lupo exstans: & cor. p. lra. & pdu. lupinus.

Lupus. Lycos græce lupus latine. vnde hęc lup^o pl.
vel & lupus quasi leopus: quia quasi leoni ita sit illi vir
tus in pedibus: vnde quicquid pede pesserit non vult:
Accipit etiam lupus p lupato. vnde Sui. tristis. Et pla
cde duos accipit ore lupos. i. frenos. Item a lupus di
citur hęc lupus p. quidam pisces ad similitudinem lupi:
etiam improba ferocitate pisces alios persequitur. Lu
pus etiam & ferus: rapax: qui & canicula dicitur: & dicitur
sic. q si quid in putei ceciderit rapit & extrahit. Ambro.
in. v. ca. herema. dicit. Lupus si puor hominē viderit:
vocē eripit: & despiciat eum tanq̃ victor vocis ablat: idē
si se pœuissē senserit: deponit ferociam nec potest curre
re: si in te insurrexerit lupus: petram cape & fugit. Petra
tua christus est: si ad chystum confugas: fugit lupus. i.
diabolus: nec terreat te poterit.

Lura: a lues vel luolus: dicit hęc lura lurg. id est os
ventris: vel culei.

Lurco onis. mas. ge. i. audus & immidus deuorator
qui multum et turpiter comedit: et & sic: v. a lues: vel a
lara: vnde lurco cas. i. multum & turpiter vorare: & lurco
ninus na. num. vnde quidā cum vellet aliū redarguere.
inquit. Tu habes lurcominā buccam & ambrosina labia
volens significare q multum & turpiter comedat: & libe
ter de bene saporatis.

Lurconius na. nū. pe. pdu. in lurco onis. exponitur.

Luridus: a lura & luridus da. dā. i. pallidus: obscu
rus: tenebrosus: sordidus. Sed ppue luridus color dicitur
color mortui: vel & luridus a loio: q huiusmodi hęc
bat cutē. i. pallidā: & cor. pe.

Luscio onis. ipsum oculorum vitium.

Lusciosus: a luscus vel luce & lusciosus sa. nū. q lu
sciosus sa. sum. & l. qui vespere nil videt. Et inde hęc lu
scio onis. ipsum oculorum vitium.

Luscus ca. cum. qui nū habet vñs oculum & altero ca
ret. Et compo. a luce & carens: q luscus parum lucem
habet: vel q careat luce & non lucibus: v. el compo. a luce
& custos. Inde & luscus qñ lucis custos. i. oculi nō oculo
rū: vel compo. a luce & sciens: q lucē sciat & nō lucet.

Aut quia luce cap^t. i. altero oculo priuatus est.

Lusi est pœteritus de ludo die.

Luso: a ludo die. n. sum. n. in o fit luso las. verbū fre
quentia. a quo lusto ras. aliud frequenta. i. biener: p
sepe siue frequenter ludere.

Lusor: a ludo & hęc lusor foris. & lusorius rā. rām. a
hoc lusorum rj. locus vbi ludit.

Lustiosus: in lusciosus est.

Lustrabilis: in lustralis vide.

Lustralis: a lustrō stras. & hęc lustralis & hoc le.
Idemq̃ lustrabilis le. i. quod facile pōt lustrari. Idē la
stralis le. q̃ lustrat. vel q̃ aptum est ad lustrandū. i. pur
gandū & arcundandū: vel luminandū. & cor. strā.

Inmo pdu. Virg. Lustralibus abluit vñdis.

Lustramen: a lustrō stras. & hoc lustramen nū. i. pur
gatio: vel circūio: vel luminatio.

Lustricus: a lustrō stras. & lustricus d. penul. cor. id
est nonus dies nascentium: & forte in tali die puer purga
batur apud gentiles.

Lustro stras. lustrat lustrare. strati. i. purgare: vñ
re: & lustrare. i. circūre: arcundare: & lustrare. i. illumina
re: serenare. vnde versus. Lustro arcundo designat: su
ue sereno. Pargo: circūdeo: lumino siue pio. Lustro cō
po. collustro stras. id ē simul lustrare: illustro stras. i. val
de lustrare: illuminare: arcundare: purgare: vnde hęc et
hęc illustria & hoc stre. p. lustro stras. i. p. alis lustrare.
vñ plustro. perlustro stras. i. perfecte lustrare: sublustro
stras. i. subtus vel parū lustrare. vnde hęc & hęc sublustris
& hoc stre. i. parū lucēs: et quasi obscur^o. Lustro stras. cū
omnibus suis cōpositis est actus: & pdu. lu.

Lustro onis. mas. ge. & a lustrō stras. & & lustro ille
qui vag^o est. & nihil aliud agit: nisi q̃ foris lustrat.

Lustrum str. & a lustrō stras. & & lustrū spacū quig
an nox: q̃ olim semp in fine quinquēniū solebant lustrare
re auitatē & purgare faciendo in circū eius ambulare
sūt faciebant circa agros: vnde in hymno. Lustra sex
tam peracta &c. Lē lustrum & obscurum latibulū ferat
. i. cubile ferarū. Et lustrum & lupanar meretricum: & in
vtraq̃ significatione & a lustrō stras per contrarium: q̃
parū illustat. i. illuminatur: q̃ itz sunt abdita & obscura.
Sunt ergo lustra ferarū: sunt lustra meretricū. Lustra
ferarū sunt earū obscura latibula vel cubacula in siluis. In
stra meretricū sunt lupanaria in ciuitatib^o vel suburbis.
vñ versus. Lustra cubile fere quinquēnia lustra fuere. vñ
sic. Lustrū circūio: spacū: purgatio silis. Et nota q̃ in
hymno de passione xpi dicendū est. Lustra sex qui tā pa
cta: q̃ est metrū trochaici: & & trochaici a trocheo quē
recipit in quolibet loco impari. si in primo: tertio: quinto:
septimo: sed in loco pari recipit tā spondeum q̃ trocheū
vñ patet q̃ nō debet dici lustris sex q̃ iam peractus tēp^o.
implens corpus: q̃ pūm^o non debet esse spondens: im
mo trocheus cū sit locus impar. Constat autē trocheus ex
prima longa syllaba et vltima breui. est ergo dicendum.
Lustra sex qui iam peracta tēpus implens corpus: & tūc
tēpus venit appositum ad lustra.

Lusus sus. fut. i. locus a ludendo dictus fm pœp.

Lusus est pprie in facto: & est opus qd animi re
creandi gratia fieri solet: dicitur etiā lusio. Vnde Ci
cero. Ex multis lusionib^o nobis. i. senibus) talos re
linquant. Iocus autem in verbo est. Iuue. tñ dixit:
quotiens voluit fortuna iocari. pro ludere.

Lutatus: a lutū p cœno & lutatus ta. rū. & est lutatus
inunct^o & luto inuoluit^o: & ponit simpliciter. p inunctus et
luto inuoluit^o: & est tractū a porcis q̃ se luto inuoluit^o: &
potest esse participiū de luto: tartis. passiuē.

Luter: a lutū & hęc luter nū. i. concha: vel cantharus
aquari^o & hęc. Luter etiā & lauatoisū & quodcūq̃ vas
purgandis sordib^o deputatū: a luo is qd est purgare. vñ
quidā. Dic luteris vasa purgandis sordibus apta.

Luter est vas quo vinum diluitur. i. aqua miscet.
Lutra est aial castori simile: cauda tñ ab eo differēs.

Luteus: a lut^o p colore & luteus tea. tēl. i. croceus vñ
quasi rubens vel rosceus: vñ luteolus lā. tēl. Itē a lutū p
cœno & luteus tea. tēl. i. sordibus vel luto plenis. Itē

latus & deluto existens vel ad luti p̄tens.

Lute a luto um pro ceno dicitur luto tas. i. inquinare: obvoluere & componitur alluto tas. colluto tas. & est actum cum omnibus suis compositis. & cor. hęc syllabā lu.

Lutosus. a luto p̄tens ceno dicitur lutosus sa. sum. i. luto plenus vel sordibus. inuenit etiam lutosus sa. sum.

Lutulentus. a luto & lentus quod est plenus componitur lutulentus sa. tum. & dicitur lutulentus sordibus sordidus luto plenus: & comparatur lutulentus tior. assimus. vnde lutulenter tius. sime. aduerbium. & hęc lutulētia nē. id est feculentia fetiditas sordi datio.

Lutu a luto tis. p̄ turbare vel maculare dicitur hoc in tum ti. sordes terre ceni. Vel lutū dī q̄si lotū p̄ cōtrariū: quia nō sit lotū. i. mundū. Et scias q̄ inuenit hic luto ti. p̄ quodā colore croceo & q̄si rubeo & differit in tpe: q̄ luto p̄ colore p̄mā pdu. sed luto p̄ ceno eā cor. lūz q̄si gfa metri hęc distinctio p̄fundatur. Itē luto est supinū de luto. is. & tunc pdu. p̄mā. vnde verius. Tellus vnda lutum faciunt & a luto luto. Itē. Ceni dico luto. croce⁹ color est tibi luto. Has luto cum fragile toga lutea tegmen herile.

Lutum ti. in lutum exponit: sed luto etiā p̄ colore ge. neu. dicitur aut lutea herba.

Lutuosus. a luto dicitur lutuosus sa. sum. plen⁹ luto.

Luto. a luto is. dicitur hęc luto onis. i. rabes fluxus: fetiditas sordes vel turpis voracitas. Unde in hymno. Ventibus pulsā luto. i. rabe victorum vel fetiditate.

Lux as. pp̄te est ipsa substantia. sed lumē quod a luce manat. i. candor & splēdor lucis. Et dī a luceo ces. lux fm

bug. Sed p̄ul. videt velle q̄ luceo deriuat a lux. vnde

dicit in. x. li. Quēris an luceo ces. xi. debeat natura pdu

cum accipi cū lux pducat in quo etiā illud q̄ritur an no

men a verbo an magis ex nomine verbū natū sit. q̄ esse

mibi rect⁹ videtur. Q̄si ab igne igneo ignes: & ignesco.

& a flāma flāmo as. & flāmesco: & sic p̄ q̄ lux p̄teritū p̄o

ducit p̄mam naturaliter cū lux as. a quo nascitur pducat

Unde in Myroza dicit. Lucē p̄pomo pducat ois homo.

Et scias q̄ lux quantū de se semp est effectiua calous etiā

lux lung. vñ Aristo. in li. de alibus di. q̄ noctes plenilu

ni sunt calidiores: s̄ p̄ter naturā lucis q̄ colō est oisibus

corpibus celestibus q̄bet stella habet p̄tatem consequē

tem determinantē suā spem ratioe cui⁹ lux eius & motus

sunt vel in frigidare vel humectare: & sic de alijs. Sicut et

p̄ter motū cōem qui est motus diurn⁹ q̄bet orbis habet

motū p̄pū. Lucenna etiā di. in. vi. li. de naturalibus q̄

sol nō facit calozē inferiorib⁹ nisi mediante splēdore et sic

calor ex splēdore p̄cedit. vide in nouilunij in sol. hic no

ta q̄ glo. di. sup illud Math. v. ca. Mos estis sal terre p̄us

sal q̄ lux: quia p̄mis vita q̄ doctrina. vita ducit ad sciam

p̄tatis. Qui deū timet scientia nō caret. Bern. di. Arde

re tñ p̄p̄. Lucere tantū est vanū. Ardere simul & lu

cere p̄fectum est. Item Bernar. Lingua magniloq̄: ma

nus ociosa. doctrina lucida: vita tenebrosa: ē res mōstruo

sa. vide in scientia. Scias etiā q̄ lux est illuminās nō illu

minata: sicut lux diuina de qua dicitur in iohanne p̄mo.

Erat lux vera quē illuminat oēm hoīem. Item est lux il

luminās & illuminata: sicut apostolorū lux de qua di. dñs.

Uocēstis lux mūdi a deo illuminati: & hoīes verbo & ex

p̄lo illuminantes. Itē est lux illuminata & nō illuminans

sicut lux & vita simplicior. p̄ame luc similes est lux solis.

Secundē luc similes est lux lung. Ternē luc similes est

lux terre.

Lux ponit p̄ die: sed prima luce non idem est quod

prima die. Prima enim luce fit quod prima parte diei

cum primum elucescit. Prima die quicquid tota illa

die quē prima computatur pagitur.

Lux est p̄teritum de luceo ces. & producit p̄mā natu

ratit: vt ostendi in lux & sic sumitur. Baruth. li. Lux

runq̄ et cum tunc dicitur. Item lux est p̄teritum de lugeo

ges. Unde in Trich. cap. li. Luxit antemurale. i. fletus.

Luxos gr̄ce latine dicitur solutio.

Lyo gr̄ce dicitur soluo. luxus autem latinis dicitur

pro eo quod est solutus vnde verbū luxoxas. are. q̄

est solucere & enervare. Vnde luxa & luxeta membra

dicuntur soluta & suis locis mota: & luxati homines

qui talia membra habent. Vñ Plyn. Alteq̄ radix de

cocta luxatis prodest.

Luxuria a luxos dicitur luxus rus. i. solutio libidinis

licet ponatur p̄ qualibet supfluitate & magnificentia. & lux

rus pa. rum. i. libidine solutus. vnde & membra loca mota

luxa dicuntur. i. soluta & hinc hęc luxuria rie. idē q̄ luxus.

id est solutio libidinis pp̄te: sed modo apliata. est appel

latio: vt luxuria dicatur supfluitas in coitu & i cibo & in ve

litu & etiam in alijs rebus: & inde luxuriosus sa. suz. id est

sumptuosus in voluptatibus & in libidine p̄optus. sed p̄

dignus est sumptuosus. q̄ omnia poro agit & quasi p̄idit.

Itē luxuriosus est victus non necessarij sed sumptuosus et

onerosi apparatus delicias affluens. & in quacūq̄ re dicitur

luxuria: dicitur & luxuriosus. & cōparatur. Itē a luxus

dicitur hęc luxuries riel. idē quod luxuria sed luxuria p̄

p̄te est in coitu. Luxuries in alijs attenditur: & luxuriosus

ris. quod antiqui dixerunt luxurio as. i. meretricari. luxu

riam exercere et ponitur pro supfluitate vel supabundare

vel pinguescere. vnde Andocrensis. Non cupidum fa

ciat aliena pecunia: nullū dñis alteri⁹ luxuriare decet.

& Quis. in epist. Luxuriat phūgio sanguine pinguis hu

mus. vide in raptus de speciebus luxurie.

Luxus. rus. rus. & luxus pa. rum. in luxuria vide.

Luca vetus vrbs tusciz vel ethuriz. Inde lucensis.

Lucania regio italiz inter apuliam & calabriam. vel

inter campaniam & brutium. Inde Lucanus.

Luceria vrbs apuliz

Luceres erant milites romuli. vel tertia pars populi

liromani tēpore romuli regis. dicti a lucerio p̄cipe.

Lucetia est regia vrbs galliz scilicet parisijs secun

dum aliquos. Alij scribunt lutetia.

Lucina dea partus quasi lucem dans. & est diana.

Lucretia nobilis romana vxor collatini. quā aruns

regis tarquiniij fili⁹ per vim stuprauit. Quod ipsa cū

patri & viro indicasset. cultro se occidit & causam de

dit vt rex cū prole expelleretur & vrbs libera fieret.

Lucrinus lacus campaniz sic dictus a lucro p̄pter

copiam piscium.

Lugdunum vrbs galliz a planco romano procon

sule condita in colle vbi arar rhodano miscetur. gal

lice dicitur lions.

Luna fuit oppidum ethuriz ad mare ligusticum ad

huchabens portum egregium.

Lupercalerat locus romē & specus sub monte pala

tino vbi colebatur faunus vel pan lyceus contra lu

pos. Mine lupercalia quedam festa aut ludī. & luperc

ci qui lupercalia agebant. qui currebant nudi & capri

na pelle mulieres percutiebant quod putabāt cōfer

re fecunditatem. Iuena. Nec prodest agili palmas

præbere lupercō.

Lusitania est regio & pars vltioris hispaniz nunc

portugalia appellata.

De littera

Littera obscurum in extremitate

M dictionū sonū habet: vt tēplū apertus. fontem in p̄ncipio / vt magn⁹ medietatem in mediū

vt vmbra. Itē sola hęc semivocalis post s. ponit: q̄d mus

tati est. vt smaragdus: & ante liquidā: vt ramnis. & āte s.

posita in finali syllaba nominis more mutē interposita id

est facti genitiui: vt hyems mis. velut inops inops.

lebs bis. Item m. transit in n. & maxime d. c. q. t. sequenti

bus vocali quocūq̄ sequente intercipit b. vt p̄bustus p̄buro.

Finalis dictionis subtrahitur m. in metro plerūq̄ si a vo

cali incipiat sequens dictio: vt Illū expirantē trāfixo pē

ctore flāmas. vetustissimi tñ nō eā semp subtrahēbāt. En

nius l. x. anallū. Insignata fere cū milia nullū octo. An

plū

ceps etiā vel liquida dicitur: quia post mutā posita sicut l. n. r. in eadem syllaba cōem facit syllabam fin. pūscandā.

¶ **Macedo** donus. fuit quidā rex vnde qdam terra dicta est macedonia: 2 hinc macedoni⁹ nia. nūi. 2 hic 2 hęc macedo onis. 2 hic 2 hęc maces nia. gētilia: 2 cor. ce. vñ Luc. In mactem terras mices aduersa fecidit. Itē in Aurora dicitur. Paulo vñ macedo post hoc in troade paret.

¶ **Macellio** in macellum exponitur.

¶ **Macellū** l. dicitur a macro tas. quia sibi mactantur pecora. vnde macellū l. dicit. 2 hic macellū nia. 2 hic macellarius nī. qui pecora mactat 2 carnes vēdit. 2 macello las. id est mactare trucidare: vel macellū dicit a macero ras. quia ibi carnes mactantur.

¶ **Macellum** est vbi obsonia vendūtur tam pisces q carnes: siue a mactando: siue a macello latrone qui cum latrocinia in vrbe exercuisset: eius dom⁹ ab Aemilio & Fulvio censoribus ab eo ablata vendendis obsonijs est addicta. siue q lacēdemonij hortū macellum dicunt & Iones ostia hortorū macellotas. vnde volunt non domum macelli quē diruta & solō equata erat: sed aream huic negotio addictam.

¶ **Macero** ces. cul. dicitur a macero ras. et est macere esse vel fieri macrū: 2 hinc macesco las. inchoatiuum.

¶ **Macer**. a macero ras. dē macer cra. crum. id est tenuis 2 lubilis. 2 cōparatur macer crior. rimus. vñ macre crus. rime aduer. 2 hęc macritudo dñis. hęc maces cci. id est exilitas corporis. Quidā dicunt q a macer quod cor. pil. denatur macero ras. macer est pūm pūmam produ. Macero tamen primam communem habet.

¶ **Macera** a macro tas. dicitur hęc macera re. i. macellum vnde hęc maceratus. i. macellarius vel macellū et macera dicitur a macero ras. quia ibi carnes mactantur.

¶ **Macerarius** in macera vide.

¶ **Maceraria** a macro dicitur hęc maceria rie. macerie dicitur longi parietes quibus vinee vel aliud claudūtur. Itē maceria dicit mēbrana secundariū vel secundariū quā inuoluunt pueri in vtero. q diuiditur in partu 2 sequitur puerum. Vnde sup Bēh. xxi. vii. Quare diuisa est ppter te macera. dicit vna glosa. Secundariū membranu le quam rupit cum manum emisit.

¶ **Macerio** a maceria dicitur hęc macerio nīs. id est maceriarum constructio.

¶ **Macero** ras. aut. are. l. conterere: dilaniare frāgere debilitare mollicare. 2 ppo. cōmacero as. dimacero. as. res macero as. Et est actiuū cūz oibus suis cōpositis. 2 pdu. pū. macero: maceries 2 quis veniat a macer siue maces corripientibus pūmā. Vnde Quidā in epist. Macero in dūm quia sū tibi cā doloris. Et prudentius maior. Quidā uis maceries florentes ambiat agros.

¶ **Machera** a macros quod est lignū dicitur hęc machera machere. penultima producta. id est gladius lōgus ex vna parte acutus.

¶ **Machera** dicitur gladius machetophorus gladium ferens aut gerēs: mache aut pugna Machetes pugil.

¶ **Machia** grece latine dicitur pugna 2 acut pe.

¶ **Machil** est tunica talaris tota hyacinthina habēs ad pedes septuaginta duo tintinabula: tondēz immixta ac de pendenna malapunica: 2 acutur in fine.

¶ **Machina** a machea dicitur hęc machia ne. omne quod ingenio paratur: vt manualis balista 2 similia. 2 ppe illa quē ad pugnam paraf: licet etiā qlibet artificiosa compositio vel constructio dicatur machina: 2 inuenitur machina pro insidijs. 2 cor. pe.

¶ Grece dicitur maganon μαχανα machina.

¶ **Machinis** a machina ne. dicit hęc machinis nīs. 2 sunt machines instrumēta edificior: dicta sic a machinis quibus insistant propter altitudinem parietum.

¶ **Machinor**. a machina ne. dē machinor aris. nar⁹. sum. nari. i. machinas facere vel parare consuerere vel cogitare mali vel aliquid aliud cogitare: 2 ppe mali vel astute insidiari: 2 hinc verba. Et componitur cū con. 2 dicit cōmachinor aris. n. in m. conuerse. 2 cor. dxi.

¶ **Machinosus** a machina dicitur machinosus fa. sum. l. plenus machinis vel augmentosus 2 ingenuosus ad machinas faciendas vel insidiosus: quia machina sepe inuenitur pro insidijs.

¶ **Machinula** lē. dicit. parua machina.

¶ **Macia**. a maces cci. dicitur pluraliter hęc macia dog. intestina. scilicet quē sordes eiciunt. Inuenitur etiā hęc macia cie pro quadam specie valde clara.

¶ **Macicula** lē. dicit. parua maces. 2 cor. cu.

¶ **Macilentus** maces pponitur cum lentos: 2 dicitur macilentus ta. tuz. i. macer macie plenus. Et pparatur maces lentus tior. simus. vnde macilenter tius. sim e. aduerbiū. 2 hęc macilentatie. id est maces.

¶ **Macoi** a maces vel maceo maces dicitur macoi maces. id est maces.

¶ **Macredo** dñis. id est maces. vnde in auroa. Mactas mactale nulla macedine fusca.

¶ **Macrobius**. macros quod est longū componit cū bios quod est via 2 inde dicitur est macrobius quasi lōga via: vtpote de celo ad terrā. q tractat⁹ eius a summa sphaera quē dicitur a planos describendo circulos planetarū 2 motus eandem vsq ad terrā deducitur. macrobi⁹ etiā dicit sunt quidam in india duodecim pedum staturā habētes. Macrobius dicitur longeuus. id est longē vitē non longē vitē. Nam B100⁹ vita dicitur & victus.

¶ **Macrocosmus** mī. l. maior mundus. 2 cōponitur a macros longum 2 cosmos mundus. Scilicet. Sed signas mī dum maiorem per macrocosmum. Hic alio nomine dicitur megacosmus.

¶ **Macrologia** gie. acut penul. 2 exponitur in quarta parte in capitulo de vitijs annexis barbarismo 2 solocismo.

¶ **Macros** vel macron grece latine dicitur longum.

¶ **Macto** mactas mactare dicitur immolare. trucidare. interficere. vnde versus. Mactat significat necat immolat: atqz trucidat.

¶ **Mactare** est magis augere & sacrificium auctius facere. vñ transfertur ad victimam aut hostiā cedēdam.

¶ **Mactus** a magis aduerbio cōparādi 2 auctus pponit mactus cra. ctum. i. magis auctus. l. plenus gloria scz bonus valens. Inuenitur etiā mactus p mactatus: 2 tūc deriuatur a mactio taris. Et nota q nulla terminatio istius nominis mactus cra. ctum. est in vsu nisi iminatio vocati: ut scilicet macte qua terminatione vtimur tam pro nominatio q pro vocatiuo.

¶ **Macte** quidem duntaxat in vsu est: sed non vtat pro nominatiuo: cum veteres mactus declinauerint.

¶ **Maculo**. a maces dē maculo las. laui. lare. i. deturpere inquinare: corripere. Vnde maculatus ta. rī. 2 pponit immaculat⁹ ta. rī. Item a maculo dicitur hęc macula lē. id est nota vitij turpitudine. Macula etiā dicit squama locice 2 siliā rhetorice 2 a maculo dicitur maculosus fa. suz. Maculo cōponitur cōmaculo las. 2 est actiuū cum omnibus suis compositis. 2 cor. hanc syllabam cu.

¶ **Madeo** des. dñi. dere. eē vel fieri madidū. Vñ madidus da. dum. i. humidus: 2 madesco scis. inchoatiui. i. in apto madere. Madeo pponitur cum factio: 2 dicitur mades factio as. l. humefacere: 2 cū fio 2 dicitur mades fio. i. humefieri. Itē pponitur cū con. 2 dicitur cōmadeo des. Itē cū de. 2 dicitur demadeo des. i. valde deorsum madere. Item cū di. 2 dicitur dimadeo des. i. diuersis modis madere. Itē pponitur emadeo des. i. valde madere. Item immadeo des. i. valde vel lius madere. pmadeo des. i. pfecte madere. remadeo des. i. iterum madere. Madeo neutriū est cum omnibus suis compositis. 2 caret supino. 2 facit pteritum in dñi. 2 corripit hanc syllabam ma ybius. Vnde Quidā. Tristis. Et desistere suos dimaduisse sinas. Item Lucanus in pūmo. Fraternali pūmi maduerunt sanguine murt.

¶ **Madiditas**. a madeo des. dicit madiditas tatis. idē est quod madoi dois.

¶ **Madido**. a madeo mades dicitur madido des. dñi. et est madidare madidū facere: 2 est pūbi actiuū. 2 cor. di.

¶ **Madidulus** madidulus madidulus aliquatulum maces

didus: et dicitur a madidus.

Madidus da. dum. in mado des. vide.

Madus dif. vide in manus.

Mador a mado des. dicitur hic mador dous. id est pincta humiditas. et cor. pe. genitui.

Madula a mado des. dicitur hic madula le. vas ad vltimam recipiendam: quod etiam hoc madellum dicitur.

Magalia a magar dicitur hoc magale lis. quasi magare l. posita p. r. et sunt magalia casu pastorales: vel casu afroum viles: eadem et mapalia: sed in magalia prima p. du. et in mapalia corripitur.

Magal lingua punicia noua villa dicitur.

Magdalen. Magdali quoddam oppidum fuit: vbi magdalenus lena. magdalenus: hinc dicta est maria Magdalenae et hic magdalene huius magdalenes grece. et acut in fine. et interpretatur turris secundum Augustinum. et est g. eiusdem syllabe cum d. Et scias quod cum addis maria debet dici maria magdalena licet hoc nomen magdalena per quamdam notam sumat p. maria peccatrice. Sed etiam dicitur maria magdalene si magdalene ponatur expositio. Paulina. in di. vbi agit de formatione g. in. v. l. i. q. greca in e. vel q. grece deducuntur. vltimae libere mutatio e. in a. ad formam latinam reducunt. Vbi secundum hoc bene dicitur hic magdalena ne. et tunc mutat accensur sicut et deducendi modus et pdu. l. c. magdalen. na. num.

Magie ponitur pro magis: sed hoc poetica licentia secundum papiam vitur.

Magis aduer. expandi. Vtrum multo magis: quod magis sint duae partes huius in scda parte vbi agit de aduerbiis accensur. Inuenitur in Math. v. l. ca. magis pl. i. multo pluries scilicet vltimatio: vel magis plis. i. magis magis p. q. illa.

Magister: a maior et sciron. quod est star? ponitur: et vbi magister qui maior in statu. Et sicut etiam minister minor dicitur in statu debet scribi media p. duo i. vnu consonans et aliud vocale: vt dicitur magister. Et quia consonans affinitate g. sonat. id est ex vicio quoddam iam consuetudo inoleuit vt etiam apud pueros scribat p. g. Sed sepe in ei copositione et deriuatio: vna se ponit p. alia: et sic potest ibi scribi per g. sicut ceter scribit. q. aut dicitur magister quasi magis doctus. etymo. e. A magister deriuatur hic magistra str. et hic magisterculus. i. puus magister in persona vel potius in scia. vbi hic magistercula le. Et a magister stri. dicitur magister ira. stri. dicitur: et hoc magisterium. honori vel dignitas vel officium magistri: et hic et hic magistralis et hoc le.

Et magistri dicitur maiores civitatis vel senatores: et plures iudices. vbi hic magistratus. eorum dignitas. Et sepe magistrat? inuenitur collectue p. p. i. s. q. magistratu habent: et magistratus est p. bale huius p. bi in magistro stras.

Et a magister vbi magistro stras. aul. are. i. docere: et est actiuus cum oibus suis ppositio. et cor. p. v. l. c. Laro. Inuenitur aliquid quod te vitare magistro. Et hic opponitur contra hoc quod d. Augustinus. q. magister debet scribi per duo i. q. regula est p. posita inter duas vocales accipit p. duplici consonante: et sic oportet q. magister pducatur prima positione s. p. stat q. ea cor. Ad hoc si volumus sufficere Augustinus. Possimus dicere q. cum dicitur q. i. posita inter duas vocales accipit p. duplici consonante: hoc verum est in simplici dictione: sed magister est ppositus sicut pleni? dixi supra in prima parte in tractatu de littera vbi egi de consonantibus. Magister ponitur cum g. multum: et dicitur hic magister multum huius magistramultum. et tunc notat dignitatem magnam quam quis habebat in videro mana: et id est de marescalcis: sed qui sunt duae partes potest fieri suppositio p. quoniam aliquos milites magistrare. Et pcedit magister in tali ppositione: quia magister est dignior: multum quibus p. dicit. Talis autem mutatio non pueniret si diceret: magister platonis. quia non sumeret p. alio in ppositione q. extra copositionem. Et si ei copositio imutat et pmo dicitur habet. alioquin est inutile et non tenenda. et id est talis copositio magister platonis. p. as. ianuenis: non est recipienda.

Magister latina est vox et dicitur a magis: eo q. magis ceteris studeat officio suo aut statui consulere.

Magistratus in magister est.

Magmas locus quidam est de quo habetur. i. Regum.

cap. xlii. et accentuatur in fine.

Magma atos. greca vox est: sunt autem magnata odorum feces in pastillos redactae.

Magmentum a magne dicitur hoc magmentum. i. l. diuisum nametum et p. syncopa hoc magmentum. quod dicitur pinguissimum extru vltimum secundum p. sectum. Cornutus. Quicquid mactat. vel quicquid distrabit dicitur magmentum: ita narrat Augustinus. p. as. et dicitur magmentum. alij pinguissimum intestinum. alij scda p. secta. Cornutus vero quicquid mactatur vel distrabitur.

Magnalis a magn? deriuatur hic hic manalis et hoc le. id est magnus vel qui magna facit. Vbi illud. Loquuntur variis linguis apostoli magnalia dei.

Magmentum dixerunt veteres maius augmentum.

Magnamentum: in magmentum exponitur.

Magnanimum. a magn? et animus componitur magnanimitas ma. m. pe. cor. et hic et hic magnanimitas. et hoc me. in eodem sensu. i. audax fortis magnus ad ad difficilia incipiens da et patiens. Judith. v. Magnanimum repta est cetero. vbi magnanimitate aduer. et hic magnanimitas. i. sponanea rerum difficultum aggressio: et est pusillanimitas contrarium ad magnanimitas.

Magnas. a magnus dicitur hic et hic magnas tis. qui magnus est in populo: et potens: et pro eodem dicitur magnatus. ta. tum. pe. pdu. Eccl. xx. c. Vir prudens placebit magnatis. et acutur in fine magnas ad differentiam istius acut pluralis magnas quod est adiectiuum.

Magnates vt primatas et optimates tantum pluraliter dicimus.

Magnatus. ta. tum. in magnas est.

Magnes. a magnus dicitur hic hic magnes tis. quiddam lapis preciosus indicus ferrus ad le trahens. et dicitur sic quia magnas habet vires: et pdu. pe. genitui.

Magnifico a magnus et factio componitur magnifico cas: cau. care. i. magni facere: et altare colleuare vbi magnificus ca. cu. i. sublimis: generosus: gloriosus. q. magna facit. et p. patur s. elus p. patur et sup. patur non sunt in vtu. vbi magnifice aduer. Dicitur q. hic et hic et hoc magnifices tis. p. magnific? s. non est in vtu: et p. patur magnificenno: simus. Vbi magnificentius. i. me. aduer. et hic magnificencia ne. spontanea rerum difficultum summatio: s. rerum p. claranda summatione: et ita differt a magnanimitate: quia illa p. sinit in aggressionem: hec in summationem. Et ergo magnific? deficiat in copatiu et sup. patur. et magnificens positiu? non sit in vtu: subit magnific? loci huius positiu magnifices: et sit quidam mixta p. patur scilicet magnificus centior. simus: et corripunt omnia predicta hanc syllabam fi.

Magnificus. in magnifico cas. vide.

Magniloquus a magnus et loquor componitur magniloquus qua. qui. qui magna loquitur. vbi hoc magniloquum qui. i. magna locutio. et cor. lo. syllabam.

Magnopere. i. scdm magnu opus vel valde. et est aduer. sed quando habet duo o. sunt duae partes magno opere.

Magnus na. num. comparatur irregulariter maior maximus. et componitur p. magnus: per magnus: tamagnus q. magnus omnia pro valde magnus.

Maguder. hic maguderis vel maguder p. apocopa: maguderis est secundus caulis q. nascitur in thyrsio absiso: vel ipse thyrsus absisus. Vbi Paulus. d. q. significat frugum. i. gen? caulis q. nascitur ex ea parte cuius radix stirpis auellitur. vel vt alij dicunt saliginem: et facit actum in im. i. i. et ablatum in i. im. vnde versus. Im tantum faciunt hec quartum nomina casum. Vbi: burum / rullum / maguderimq. situm.

Magydaris siue Magudaris est lae pitij genus tenerius et minus vehemens q. cetera sine succo quod circa syriam nascitur.

Magus sicut dicitur in historiis. magi dicitur a magnitudine scientie. Quos enim greci phos p. se magos appellant iudei scribas: latini magistros secundum Augustinum. p. as. vero dicitur. Magi olim stellarum interpretes dicebantur: sed p. diuinabant quiter se haberet quod cum nasceretur. sicut de his legimus in euangelio q. nati christum annuntiauerunt. Cuius artis scia vltima ad euangelium fuit p. cessis: vt edito chusio nemo exinde natus

tatem allicius de cetero interpretaret. Postea magi etiam dicitur sunt quod vulgo incantatores vel malefici ob facinorum magnitudinem nuncupantur. hi elementa percussit. metes turbant homines: et sine ulla veneni haustu violentia tantum carminibus intermunt: et inde magicus gica, gicu. Et scias quod ouetales solent prevalere in arte magica. Quia quicquid omnes ouetales dicitur magi. Et diuiditur ars magica in prestigii et maleficium. Prestigium est sensu humanorum illusio: per quam incredibiles res mutationes vident fieri: ut scilicet terre cumuli videantur castelli, lapilli talenti, seges cohortes: militum galeata. Maleficium autem cum generaliter posset dici quodlibet malefactum: hinc specialiter illud dicitur quo nobis ita demones subiacemus: ut nobis pareant iustitiae nostra deferentes. Unde quiddam. Vir magus est magnus: magus est cum sit lupus agnus. Magus non dicitur a magnus neque a magis: nam per sicum est vocabulum notans apud illos sapientem. Sicut enim greci sapientes vocant philosophos et olim sophes: et latini sapientes. et galli oli dryndas. et egyptii prophetas: idem gymnosophistas (quod tamen grecum est) et alii yrii chaldeos a chaldaea regione asine: ita per se magos. sed magi etiam dicuntur quod magica arte utuntur.

Malalis a maior dicitur malalis huiusmodi. porcus dos mesticus et pinguis carens testiculo.

Maestas a maior dicitur hec maestas tis. i. honoris dignitas splendor sic dicta. quasi maior potestas. Et forma tur a maior: or mutata in es. et assumpta tas. sicut honoris honestas. Et inde maestatus uia. uum. i. potestatus.

Maloxica et minorica insule sunt hispanie maior et minor que baleares dicuntur. et corici.

Maloro ras. raul. i. maiorem facere verbum actiuum. et dicitur a maior. et pdu. lo. sine pe.

Malus ii. quidam mensis dicitur a maioribus: sicut iunior dicitur a iunioribus: cum enim romulus instituisse republicam diuisit populum in duas partes. scilicet senes et iuuenes. i. maiores et minores: et ad honorem patris ab illis partibus duos menses nominauit. scilicet a maioribus maius: et a iunioribus iunius. Et sicut habet i. iul. fastus. Maius dies a maiestate. vel a maiore matre mercurij. et iunius a iunone vel a iuuentute vel coniunctione romanorum et sabinoz. Et scias quod quidam solent perferre hoc nomen per d. i. madi. scilicet male. de enim ex toto est eadem uoce cum neutro istius nominis maior. scilicet maius: scilicet de quod cum nomen mensis i. de perferat vocaliter quod in comparatione perferatur consonanter si congrue perferatur fmi. i. iug. d. p. i. h. vult quod vtriusque dicat. Unde dicitur madius mensis dictus: quod tunc terra maderat quod maius dies.

Malusculus la. lu. pe. cor. i. aliquantulum maior. et fm. pus. a maius addita culis fit malusculus la. lu. dimi.

Malax la. i. maxilla. et dicitur a malum quod est rotundum: quia rotunda est: vel quia mala quasi mola. a malo lis. vel a mado dis. et est mala superior: mandibula vero inferior. Proprie autem male sunt cminetes partes sub oculis sic dicitur propter rotunditatem. Item a malum hec malus li. quidam arbor: quia fructus eius omnium pomorum sit rotundissimus. vnde illa sunt vera mala quod vix hemeret rotunda sunt. Unde hoc malum li. fructus illius arboris. Et hic malus li. arbor nauis: dicitur quia rotundus est ad modum mali: et quia in summitate huius instat mali. vel dicitur malus quasi malleus: quia quasi ex quibusdam lineis malleolis fit: quorum volubilitate vela facilius eluantur. Esa. xxx. Donec relinquantur quasi malus nauis. et pdu. pu. mala per maxilla: et malus per arboris et malum per fructum et malus per arboris nauis: et hi malum loxi. per dentes: et malo verbum. i. magis volo oia pdu. ma. Sed malus la. lu. et hoc malum li. i. permi cor. pu. vnde fm. Mala mali malo mala conuulsi oia mudo. In rate triste malum cuius frangit nauita malum. Malo carere malis quod malum maderare malis. Malum etiam dicitur ouis alba et inde componitur malonome.

Malus a. um. adiectiuum quid sit notum est opponitur enim bono: et corripit priorem syllabam et in omnibus deriuatiuis ut malitia malignus et c. sed malus substantiuum est et mala et malum. et omnia substantiua habent primam logam. Malus autem duo significat: arboris in nauis: et tunc est masculini generis. et arborem maliferam sere pomiferam et tunc est formini

ni generis. Mala autem est pars rotunda in facie in morem mali. vnde per diminutionem vocalem fit maxilla: non tamen est maxilla parua mala: sed ut dicunt mandibula: malum autem est pomi species: forte a melon graece μηλον quod est pomum et ouis: et μηλα melea malus arbor. vnde orta fabula de auris pomus hesperidum. Mallon quidem dicitur magis. sed malon proterundo author sibi excogitauit nec mala dicitur ouis sed melon: nec alba tantum: sed quis: vnde melonome pastor ouium quod et meloboter μηλον βοτηρ dicitur.

Malach hebraice latine rex interpretatur.

Malachias interpretatur angelus dñi. i. nuncius. quod est loquatur quasi a dñio esset mandatum ita credebatur: et inde uenit nomen eius septuaginta translulerunt dicentes. Assumptio uerbi dñi super israel in manu angeli eius.

Malachim. i. regum qui tertio et quarto regnum volumine puniunt. melius est multo malachim. i. regum quod malachod. id est regnum dicere. Non enim multarum gentium regna describit: sed vnius israelitici populi quod tribus duodecim continetur. sicut dicit Malero. in prologo regum.

Malagma a malus la. ius. dicitur hoc malagma tis. quiddam medicamentum: vel malagma dicitur quod sine igne marcescit. i. conteratur. Sine igne dicitur quia herbe vel species ex quibus fit non decoquitur sed marcescit. i. putantur. Et dicitur malagma sic quasi molagma: quia molendo. i. terendo agitur vel potest dici malagma quasi malum agens. id est educens curando. Sap. xvi. cap. Et est neque herba neque malagma sanauit illos.

Malagma cum sit grecum non recipit latinam originem: notat autem somnium: forte a malatto μαλαττω mollio. vnde malakos mollis et malakia mollicitas et malacticus mollicitatius et c.

Maledicus ca. cum. maledicens: et cor. pe. vide in dictione. Qualiter autem intelligantur interpretationes sine maledictiones que conueniunt in sacra scriptura dicitur est in prelo.

Malefactio do. d. cum. et componitur a male et factio. et accutur penul. siue fa. secundum et tertium perlongum peris indicant ut modi scilicet malefacis et malefacit causa consouit perlongum perlongum. vide in secunda parte ubi agitur de impedimentis accentus in capitulo de impedimento consouit.

Maleficus. a maleficio dicitur maleficus ca. cum. pe. cor. i. maleficius incantator: et hinc hoc maleficus dicitur.

Malefidus da. dum. quando est vna dictio composita ex male et fides significat illi qui leuitatem habet et non suat fidem: sed quando sunt duae partes signat illi cui non seruatur fides: ut iste est fidus male inter hostes.

Malicia dicitur in malus est.

Maliciosus. a malicia dicitur maliciosus fa. sum. i. detestor malo: quia frequenter malus callidus astutus perur subdulus inuidiosus. et copatur maliciosus. flor. simus. Unde maliciose sine. sine. aduer. vnde hoc maliciositas tis.

Malignus a malus dicitur malignus na nū. i. male rixosus: et copatur. Unde maligne nū. sine. aduerbiū. et hec malignitas tis. quod autem dicitur malignus quasi male ignis: vel quasi malo igne ignis. et c. Et a malignus deriuatur maligno as. au. are. i. maligne facere: vel potius malignus facere et molestare. Et in eodem sensu inuenitur malignos aris. et dicitur propter malignus quod maliciose. vortis vel opus peragit. malicia dicitur cognitio prauae mentis.

Maluolus. a malus et volo vis compo. maluiolus la. lu. et hic et hec et hoc maluiolentia. Et comparatur maluiolentia. i. tristitia. vnde maluiolentia tis. i. tristitia. aduerbiū. et hec maluiolentia tis. et cor. uo.

Malle. i. magis velle. malleum. i. magis velle.

Malleolus li. dimi. puus malleus. Item malleolus per. cor. dicitur nonnullus palmarum inatus prius anni flagello. et est dicitur sic ob similitudinem rei: quia i. ea parte quod decidit ex veteri sermone pueniens vtriusque mallei spem perbet. In glossa est danielis. ut. c. dicuntur malleoli vimina vel farrmenta arenaria. et cor. a. Unde quidam. Malleoli farrmenta notant vimina sicca.

Malleus. a malleolis dicitur hic malleus lei: quasi molens: quia molit ferrum: vel quia dū calet & molle efficitur. & p dū illud. vnde malleolus li. dñm. & malleo as. aut. are. id est malleo pcutere. vnde malleator: dñ faber ferrarius.

Malluianus. in malluuium est. & p dū. pe.

Malluuius lues pponitur cū man⁹ & dñ: hoc malluuiū uis. vas ad abluēdas manus & ad sordes manuū recolligendas aprū. vnde malluuius na. num. vt malluuiang fordes. id est sordes manuū in malluuiio collecta: vel componitur malluuium a manu & abluo.

Malluuium dicitur vas quo manus abluuntur: sicut pelluuium quo pedes: quod & peluis dicit. Reperiuntur etiam in foemino ge. malluuię & pelluuię

Malo onis. masculini generis dicitur a malo quod est rotundum. Mallonem greci comam capitis dicunt: quę nos arrum vocamus.

Malo maioris mauult malui malle. i. magis velle: & cōponitur a magis aduer. & volo vis. Et scias q hoc pbum malo maioris in aliquibus pibus scribitur pñū. vt malo male malebā malui maluerā: in aliquib⁹ vero p geminū l. vt m allem malle: sicut & volo vis vult.

Malobatrū. a mala lę. dicitur hoc malobatrū trī. qdā vnguentum a malis lauandis sic dictum.

Erat autem syriū vt innuit Horatius Coronat⁹ nitētes malobatro syrio capillos. Nec dicitur a mala.

Malogranatū. malū componitur cū granū vel granatū & dicitur hęc malogranatus si. qdam arbor cui⁹ fructus dñ hoc malogranatū si. qz habeat grana interi⁹. Idē & malū punici. Et scias q sepe inueniunt maligranatū p malogranatum & malagranata p malogranata.

Malomellū. malo pponitur cū mel. & dñ hoc malomellū li. genus pomi mellisui & dulcis. quia fruct⁹ eius habeat saporem mellis: vel quia in melle seruetur.

Malon grece latine dicitur rotundum.

Malonomus mī. pastor ouium a mala & nomos cōponitur. mala em dicitur ouis alba nomos pastor: & cor. pe. Melonomus dicitur vt in malus ostendi.

Malua uę. dñ qdā herba a mollis li. qñ mollia qz ventrem molliat: habet em naturā molliēdi & soluēdi alui. vnde dicitur malua quasi molliēs alui. & est eti. vñ mal uaccus ces. cum. res malū vel pñens ad malū. Maluaccus etiam dicitur vilis non bonus vt malua. Malua dicitur grece malache μαλαχ quasi malua: id est mollis.

Maluicia de. quedā vestis dicta a malua: quia ex malua nax stamine cōstit quā alii maluicia alii maluellū vocāt

Malumpunicū vide in malogranatum.

Malū li. i. pomū. & p dū. pñmā: vt dñ in mala lę. Et dñ malū multis modis. Est em malū armenicū vel armenia dñ qz ab armenia pñ sit aduectū: & est malū cydoniū dictū ab oppido crete ex cui⁹ pomo cydoniū pñat: & est malum matianū a loco dictū. vnde prius aduectū est: & est malū americū: qz amari sit saporis: & est malū pñci: qz eā arbor rem in egypto inseruit pñeus. hęc arbor in pñide fructum sicci generat interfectoili: apud nos vero rotundū & suu nem. Est & malipunicū dictū sic: qz ex pñice regide sit aduectū: vel qz grana habeat rubra quasi punicea. Idē & maligranatū: quia inter corticis rotunditatē granorum cōtineat multitudinē. Idē vt dñt pñp. Mala dulcia vix egerunt: flegma nutriūt: fellis ardore mouēt: inflatiōes faciūt: qz sunt frigida & humida: mala vero acida & matu ra obus pmoda sunt & bene digerunt. Sūt & agrestia mala: qz cruda stridit: cocta bene digeruntur vide in nux da.

Malus la. li. dñ a melas: anos qd est nigrū: qz niger sit & puerus. Et cōpatur anomale peior simus. Vñ male peius sine. aduer. & hęc malicia dę. & hoc malū li. substantiue. Et est duplex malū. i. culpe & pñe. malū culpe nō ē a deo qz oia bona p ipz facta sunt & sine ipso factū est nihil. peccatū. qz peccatū quantū peccatū nūp est. S; malū pñe a deo est. & cor. pu. malus la. li. adiectiue & malū substantiui. Inueniunt etiā malus li. substantiue hoc malū a malis quod est rotundū: s; tunc aliud significat. & p dū. pu. sicut

dñt in mala lę. vide in pñe & in peccato peccas.

Mambres acutur in fine & interpretatur mane pellit cū mare in capite: & fuit pñū nomē cuiusdā. Vñ qdam dñtas dicta fuit mambze a nomine illius.

Mamilla a māmā me. dñ hęc mamilla lę. & sunt māmē mulierę: māmille vtroz: vbera pecoz. Papille pñ sunt capita māmaz qz sugentes comprehendūt. & cor. pa. mamilla. vñ Iuena. Et nūqz visis triginta clara mamillis. Licet in illo versu prima ponat longa. Mamillas vñ h; pecus vber: femina mammas.

Mamma a mala lę. dicitur hęc māmā mę. p geminū m quia rotundę: vt mala: & sunt māmē mulierū.

Māmona interpretatur diuinę: & est nomē demonis qui pest diuinis. & dicitur māmon nō quia in eius dñtōe sunt diuinę. sed quia eis vititur ad decipiendum irretiendo laqueis diuitiarum.

Māmorrepus pñ. pñer qui lac dñs fugit: & est cōpositum a māmā et repidus.

Man. i. videre vel vt dñ. pñ. man. quod est māmā in terptat quid est hoc. Quē dñ de pñ plueret māmā filis israel ipi qñ mirātes dixerūt. Man: hoc est qd est hoc.

Māna interpretatur mun⁹ vel sacrificiū vel holocaustū vel pñolatio. Baruth. i. cap. De quib⁹ emitte holocausto mata & th⁹ & facite manaa. vel aliqz hū hnt misericordias vel māmā: s; manaa est vera lfa. etiā fm hebraicā mātatez sicut colligit ex glosa. Mero. sup illud. Mero. x. vñ. i. fine.

Manas holocaustū & victimā & sacrificiū & th⁹ & c. Sacri ficiū inqz p quo septuaginta interptēs ipz hebraici posuerūt manaa: qd in nris codicib⁹ scriptoz negligētia māmā legi: qz scly in Baruth inuenit vt dñt. facite māmā: s; ibi vt dñt magister Aug. debet esse manaa.

Manasses hebraice dñ oblitio latine. vñ dñctus est manasses quasi oblitio: qz pater ei⁹ iacob sit oblit⁹ laborz suoz: vel qz p multa scelera & sacrilegia deliquit & oblitus fuerat dñi vel qz deus sit oblitus peccatoz illius.

Māceps. man⁹ pñ. cū capio & dñ hęc māceps ipis. i. seruus. & dñ māceps qñ manu cap⁹: qz maxie illo nōle cētes banē q in bello capebant & in seruitutē redigebant & inde hoc mācipiū pñ. in eodē sēu: s; mō āphara est appellatio hui⁹ nominis māceps vel mācipiū: vt dñt filii vel filia nōduz emācipata a pñe. Et inde qdā manu capi & subd pñt h; mācipiū vt hō equ⁹ outis. hęc em alalia statim vt na ta sunt mācipia esse putant. Hā & ea q de numero bestiaz sunt tunc vidētur mācipia eē qñ capi vel donari ceperis. Māceps pñit cū e. & dñt emāceps. & cū ne. & dñ nemanaceps. & vt dñ. pñ. Mācipiū nō sexus sed pñitionē signat.

Mancus a mancus dicitur mancus na. num. q vñ sinistra p dextra manu vel econuerso. & p dū. pñul.

Mancipit indeclinabile quod manu capi potest.

Mancipulum li. dñm. paruum mancipium.

Mancipium exponitur in maniceps pñ.

Mācipo a māceps dñ mācipo pas. aut. are. i. seruire vt in seruitutē redigere vel mācipiū facere. & mācpare. i. manu trahere vel dare vel ducere: & ponit simpliciter pro dare vel pro ducere: & sic est actiuum: sed pro seruire est neutri & cor. penult.

Mancus. a manus dicitur mancus. ca. cum. per contrarium quia manum non habet. Vel mancus componitur a manu & careo: quasi manu carens. sed videtur etimo. positus qz pñolito. mācus etiā dñt cū aliqd deest ad perfectiōnem. vnde mancatus ta. cum. i. manu truncatus.

Mandata la lę. i. mādatuz a mādō dā. & p dū. te.

Mādatur a mādō dā. dñ hoc mādatz ti. qd mittitur vel mādatz. i. pceptuz. Vñ dñs in euāgelio Iohānis. Mādatur nouum dō vobis: vt diligatis inuicem.

Mādbula lę. inferioz maxilla & dñ a mādō dā. Indic. & v. ca. Iudētāqz maxillā. i. mandibulā asini: & infra in maxilla asini: & mādbula pulli asinoz delect eos. & cor. bu.

Mādo dā. dant. m. dare. i. pñere: & mādare. i. mittere. Vñ. verus. Māi mittit mādat q pñit hoc qd mādat. Et scias q qñ supior mittit vel scribit inferioz vel subdit: ibi tenore pñitum mādō vel mādāmus: nō intelligitur esse pceptū: sed qñ addit pñitū hęc est pceptuz: vt si dicitur. Tibi tenore pñitum pñitū mādāmus. Et fm

Manipulus in manipulus vide.

Manipularis. a manipulus dicitur hic manipularis et hoc re. et manipularius na. rñ. ad manipulum pñēs vñ de manipulo exstēs: vt manipulares milites q sunt de manipulo. manipulares etiam dicimus eos qui signa a se regem portant. et compo. l. omanipularis ris.

Manipulus a man⁹ derivat hic manipulus l. et est manipulus tñ segetis qñtū man⁹ capere pōt. Et sic quasi manū impleō et est et. Et hunc manipul⁹ vñ societas ducetor. militiū q ante q signa essent manipulos. l. fasciculos stipule vel aliorū herbe sibi p signis faciebāt: vel vñ manipulus a manu: quia olim bellū manib⁹ incipiebāt. Invenitur etiam manipulus p syncope. Et Lu. cōvocat armatos ex templo ad signa manipulos. Item manipulus dicitur ornamentum sinistrę manus sacerdotis.

Māna indecl. et hoc māna tis. pe. grī cor. vñ quidā ab⁹ quavis de celo cecidit filius israel: et dicit a manus quod est bonū: quia boni erat. cuiusqñ esset saporē exigebat q māna comederat talē habebat. Sap. xvj. parasti panem de celo pñitisti illis sine labore oē delectamentū in se habentem: et oīs saporis suavitatē. Substantiā est tuā et dulcedinem tuā quā in filios hēs oñdebās: et deficiens vñtūsculūqñ voluntati ad quod quisqñ volebat pueriebatur: vel manna dictū est a manhu adverbio admirantis apud grecos vel hebreos quasi qñ signū est hoc vel qd ē hoc. Et ita a manhu. l. admiratione quā in manē habuerūt cū primū manna repierūt dictū est manna. Cūqñ in manē pmo vidissent manna admirantes cepunt dicere māhu. q. d. qd est hoc qñ bonū qñ dulce. Invenitur etiam hoc māna nē. neu. ge. sicut et pascha cē. Sed hoc videtur esse cōtra regulam pasciani q nullū nomē neutrū in prima declinatione vel in quinta invenitur. Sed potest dici q pascianus intellegit de nominibus latinis. vide etiam in mel.

Manna etiam græce sic dicitur sed cum sit hebraica vox neq græcam neq latinam admittit etimologiā. Man etiam græce dicitur pro eo quod est quidē. Invenitur polenta latinum & neutrum & tamen primæ. Quidius Dulce dedit testa quod coxerat ate polēta. **Mannus** a mansuetus dicitur hic mannus nī. l. palefre dus q māsuēdinē manū sequatur. vel quia māsuētus sit vel dicitur a manus q manu nitatur et ducatur. Mannus est parvus equus manu ducibilis.

Mano as. aut. tñ. nare. l. fluere: decurrere: et ppo. cōmanas. demano nas. emanō nas. pmano nas. et est neu. cū oib⁹ suis cōpositis: et pdu. hāc syllabā mā. hōis. ipoe tris. Et supiaculū pleno de corpore manat. Sed maneo es cor. ma. Et pñus. Si viciū remanet lachrymę tibi gutta remanet. Fac bene quod manet q tibi plaga manet.

Mansionarius. rium. l. manens vel ad mansionē pertinens: et dicitur a maneo manes.

Mansito ras. frequenta. de manso fas. et corripit si. fm. Aug. papias vero dicit mansitat frequenter manet.

Mansinacula lē. diminutivum parva mansio.

Manso fas. fr equē. de maneo nes. si. sum. lu. et est māsio frequenter maneo.

Māfuc qñ. l. edax ad mādēdū pat⁹: et vñ a mādō dīs.

Mānsuefacio cis. feci. cere. l. placere mulcere. et.

Māfueo. manuo ppo. cū fueo fueo fueci. et dñ māfueo fueo. fueci. fluere. l. esse vel fieri mansuetū fue mitem do mari. vnde mānsuefco scis. inchoativum.

Mānsuetus. a mānsueo es. dñ mānsuetus ta. tñ. l. mitte huius in iuriā faciēs: vel domitus qñ manu vñ manu affue tus. vnde mānsuetō ras. l. mitigo: quasi manu fuefco. l. cō fuefco. Sap. xvj. Mānsuetabatur ignis. vide in mitis.

Māsus a mādō dīs. dt. sum. vñ mānsus sa. suz. l. comes sus. Item māsus sa. sum. i. mānsuetus: et sic derivatur a māfueo fueo fm. Aug. Itē pōt derivari māsus a maneo nes. si. sum. vñ dt. pap. Māsa comesta māsfucta. mānsus dicitur a manendo q integrū sit duodecim iugeribus.

Māre mātēs in mantos exponitur: et acuitur in fine.

Mantle telis. pluraliter hęc mantella dicitur. id ē māntle: in mantile exponitur.

Mantia a mancos dicitur hęc mantia tē. l. diuinatio. et

ab eo pponit necromantia: pñomantia. aeromantia. hydromantia. geomantia. chiromantia. omipamantia. de quibus in suis locis vide in nigromantia.

Mantia penultima longa græce per et diphthongon μαρτεϊα dicitur diuinatio. vaticiniū. μαρτιομάντες vates. qui & mantis dicitur Mātōsyne vaticiniū. Nec dicitur nigromantia sed necromantia vt suo loco repetam.

Mantica a manus dicitur hęc mantica cē. l. sardina. f. mola. vnde manticator ta. sum. l. mantica ornatus: et cor. rī.

Manticula lē. dicitur parua mantica: mantucula etiam dicitur pera pastoralis.

Manticulus li. dimi. puus mantellus: et manticulo las. id est fraudare: furari. et cor. penul.

Mātile. a mādō dīs. vñ hoc mātile lis. penl. pdu. et hoc mātele lis. in eodē sensu. l. velamē mense vel maps. Et vñ sic quasi mādele vel mādile vel mātile siue mātele: qñ manut ergile. Et scdm hoc pñe sic dicit gausape: quia in tergēdis manib⁹ pñetur. Et dicitur mantile vel mantela quasi manus tela: et est etimo.

Mātos a man quod est videre et thesis qñ est ppositio pponitur mantos. l. diuinatio. vnde hoc mante tes. illū idē. l. diuinatio. f. vñlo positouū. l. pñisoz a deo et hic filia thiresia dicta est mantes qñ diuinatrix: vel mantos dicta est tam diuinatio qñ filia thiresie: a manes et tucor: qñ manes tueatur.

Mantos non est in vsu. nec si esset diceretur a man & thesis. Nec si diceretur mante tes. esset neutrū sed for. mi. dicitur autem vt ostendi. Mantia penultima longa. Filia autem thiresie dicitur manto huius mantus a quo ocnus filius eius mantuā denominavit. Virgī. Fatidicę mantus & tusci filius amnis.

Mantua tuē. qñ dicitur lōbardie: de qua ozund⁹ fuit Virgilius vñ dt. Quib⁹ Mātua virgileo gaudet: verona catulo. Peligne gētis gloria dicat ego. vnde mantuanus na. num. gentile vel patrum.

Mantus a man⁹ dñ hic mānus ti. qñ man⁹ tegat tñ est em brevis amictus. vnde dicitur mantus ti. qñ manū teas gens: et est etimologia non composita.

Manhu adverbū admirantis apb grecos vñ hebreos quasi quod signū est vel quid hoc est. Et xos. xvj. ca. dixērunt ad iunice mē manhu quod signat quid est hoc: et acuit in fine. Et est vt dixi hebraica vox.

Manualis a manus dicitur hic et hęc manualis et hoc le. ad manum pertinens et hoc manuale lis. pro quodā libro qui quasi semper habetur ad manum.

Manubie. a man⁹ dñ hęc manubie arū. l. ex cable q p spacia noctis vigilat: et dicunt sic qñ p man⁹. l. cateras sunt: et Manubie etiam dñr spolia extruē qñ a victis extrahunt. sic dicit qñ manib⁹ victorū extrahūt fm. Aug. pap. pñ sic dt. Manubie spolia raple: res de pda manu collecte. Manubie dicitur sunt: quia manibus detrahunt. l. veste mortuorū. Ezechie. xxx. viij. Et diriptes manubias infinitas.

Manubie sunt quę manibus diripiuntur ab hoste. pñriēti pecunia ex pręda diuēdēda & per qñtores collecta: vnde ex manubijs arcus triumphalis erectos & vias stratas legimus. Manubie pñtea sunt fulminia iactus vt in libris Etruscorum leguntur: dicunturqñ in vtraqñ significatione tantum pluraliter.

Manubii. a man⁹ dñ hęc manubii bñ. f. manica vel mantici cutislibz ferri: qñ manu teneat: vñ manubiar⁹ ta. tñ. Et videt⁹ pñpositū a manu et bñ qñ est mēfura: qñ ita cōmensuratur qñ posset teneri in manu sicut pñ in cultello et securi. vñ manubio es. l. manubia alicui rei facere.

Manulea. a man⁹ dicitur manulea leg. id est manica. vnde manuleatus ta. sum. id est manticator.

Manum græce latine dicitur bonum.

Immo latine manum quoqñ dicebatur olim bonum. vnde immanis non bonus & terribiliter magnus.

Manumitto. a man⁹ et mitto ppo. manumitto tis. si. mī. mītē. l. mīā emittēre: vñ liberare. vñ hęc mānū mīto mānū mītois et mānū mītois sa. suz. qñ manu emitt⁹. Antiqu⁹ etiam

quoscunq; manumittebāt eos alapa percussos circūagebāt ad modū monachorū: et liberos p̄firmabāt. vñ et sic manu: mīsi dicti sunt quasi manu emissi: q̄ manu emitterentur.

Manuplay. rīf. gausape quasi manus plans.

Manus. a mun⁹ dī hęc manus nus. nūl. quia tot⁹ cor poris ipsa sit munus. ipsa em̄ oī abū ministrat: et facit et dīf p̄fāt. ola dat et accipit. vñ et ab Aristot. manus appellatur organū organorū. vñ de manus ta. rīf. magnas habens manus. et cor. p̄mā. p̄ouer. rīf. Manus in manu non erit innocens malis: quasi dicat: si manus fuerit in manu. id est si ad bonam cesset a mala operatione non erit innocēs malis nisi cesset a mala voluntate.

Manutergium. a man⁹ et tergo gis. p̄po. hoc manutergium gis. et est togilla qua tergitur manus.

Manzer jeris. mal. ge. et dicuntur manzeres filij scotti vel adulterini vel scelerati. Deut. xxxij. Nō ingredietur manzer hoc est de scoto natus in ecclesiā dñi vsq; ad vnam generationē. et cor. pe. gentiliū. Et a manzer. dicit manzerinus na. num. id est adulterinus.

Mapa. a manus dicitur hęc mapa p̄e. i. togilla: q̄si manētia id est manupians. vñ de hęc mappella lē. vel mapula lē. vel mapellula lē. dimi. mapa etiā dicitur pictura vel forma ludorum. vñ de dicitur mapa mundi.

Mapalia. in magalia exponitur.

Maranatha acut in fine. Et sicut dī. q̄dā glo. sup illud apostoli ad corinth. xvj. cap. Sū anathema maranatha. Sitanathema. i. sepatus a deo vel condēnatus. maranatha. donec veniat dñs vel in aduentu dñi. Maranatha em̄ interpretatur dñs venit. Anathema greci ē et interpretatur condēnatus vel sepatus. Aug. vero dicit hoc maranatha inēdēnabile. et est heb̄r̄. et interpretatur aduentus dñi. vñ illud apostoli. Anathema maranatha. id est perditio in aduentu domini.

Marceo ces. cul. cere. i. putere: arescere: et est flois. et cōponitur Lomarceo ces. Dimarceo ces. emarceo ces. permarceo ces. remarceo ces. A quib⁹ oib⁹ inchoantia. Marceo cū oibus suis compositis est neutrū. et facit p̄teritū in cui. et caret supino. et marceo ces. maresco scds. inchoantia.

Marcescibilis. a maresco quod est verbū inchoantia de marceo ces. deriuat hīc et hęc marcescibilis et hoc le. id est putrescibilis. vñ de marcescibiliter aduerb. et hęc marcescibilitas na. p̄positionē immarcescibilis le. immarcescibiliter immarcescibilis ratis.

Marcha dicitur comitar⁹ terre alicui⁹. vñ ip̄e marcheio dicitur pilcepa vel dñs marche. Marcha etiā est quoddā pondus. i. media libra: vt dicitur marcha argenti.

Neutrū latinis notū: vtrūq; tñ nunc tritum est.

Martiaton. ge. neu. genus vnguenti. et dī a mars.

Marcidulus la. lum. aliquantulum marcidus a marcidus dicitur.

Marcidus. a marceo ces. dīf marcid⁹ da. dum. i. putris dñs arescens languēs. et comparatur marcidus dñs. sim⁹. vñ de hęc marcidus ratis. Et marcido das id est marcidum facere. et est actiuum et cor. d.

Marco. a marceo ces. dicitur hīc marco: ois. i. marcidus defect⁹ q̄dā. vñ marco: osus sa. sum. plen⁹ marco: e. Marcus li. i. pusillus malleus. et est dimi. de marcus quod et marcellus dicitur.

Marcus a. dicitur malleus. vñ de marculus dimi.

Marcus est maior q̄ malleus. Et dīf marcus a mollis. sicut et malleus: vel quia maior est fortior ad cedēdū. Marcus etiā dīf quiddā euāgelista. et interpretatur excel⁹ man dato. Excel⁹ vñ p̄p̄ euāgelistā altissimi q̄d p̄dicant. vt sublimis mādato dīf rōne p̄fectiois in vira. q̄ nō solū seruauit mādato cōsa: s; etiā sublimis sicut sūt p̄fita. et vt dīf in q̄dā chronica. Claudi⁹ imp̄at: marc⁹ euāgelista scribit. ap̄l p̄ oib⁹ diuidunt. marc⁹ alexādrīa martyriū p̄pleuit. Et scribit marc⁹ sine aspiratiōe. Et scdas q̄ marc⁹ i figura leōis ostēsus ē ezechielī. Narrat ei ezechiel se vidisse aīa q̄mōr: q̄mōr facies vni: et q̄mōr p̄ne vni: et pedes eorū pedes recti. et facies et p̄nas q̄mōr: pedes habebant: sc̄t̄es erāt p̄ne eorū alt⁹ ad alt⁹. Similitudo aut vultus eorū erat facies hoīs: et facies leōis a dextris eorū q̄mōr:

facies aut bouis a sinistris ip̄orū q̄mōr: et facies aīe de super ip̄orū q̄mōr. Ista visio exponit a Greg. de euāgelistis: de xpo: de q̄diz viro iusto. De euāgelistis sic i. ill. ho mel. ezechie. Et i q̄ Greg. ab hūana gñatiōe cepit iure p̄ hoīs. Watthe⁹: q̄ clamore i deserto. Recte p̄ leonē. Marc⁹: q̄ a sacrificio. Recte p̄ vitulū. Lucas: q̄ a diuinitate p̄bi coepit. Digne p̄ aīa signat Johānes. Sicut ei aīa cū: cū aīb⁹ alit⁹ volat: et irreuerberatis oculis radios solis intuet: sic iste alt⁹ ceteris ascēdit q̄ dicit. In p̄ncipio erat p̄bi et p̄bi erat apud deū et de⁹ erat p̄bi: dñi i ipsa deitatis substantiā intēdit: q̄si more aīe i solē oculos ficit. De xpo etiā exponit. vñ dī. Grego. i. xxxj. mora. Quāuis singulis ad vñquēq; euāgelistā recte p̄ueniāt: p̄t rñ hęc q̄mōr aīalia ip̄m suū caput cui⁹ sūt mēbra signare. Ip̄e nāq; et hō ē: q̄ naturā n̄fay p̄acter suscepit. Et vitul⁹ q̄ p nobis occubuit patienē. Et leo q̄ formidinem deitatis suscepit mortis viculū rupt. Et ad extremū aīa ē: q̄ ad celū de q̄ venerat rediit. Ibo ergo nascēdo: vitul⁹ mouēdo: leo surgēdo: aīa ad celos ascēdēdo vocat⁹ ē. De q̄diz etiā: viro iusto p̄t expōi nā vñquēq; vñ bon⁹ xpian⁹ hō ē rōnabiliter viuēdo. Vitul⁹ ē semetip̄ mortificādo. Leo est fortis: p̄ra diaboli dimicando. vñ Salomō. Iust⁹ t̄p̄leo p̄fidēs abisq; terrore erit. Aīa est frena despicēdo: oīe stia appetēdo. vñ dī. ibidē. Greg. i. iij. homel. ezechie. q̄mōr: q̄mōr p̄ rōem hō: p̄ sacrificiū mortificationis sue. vitul⁹ p̄ fortitudinē securitatis: leo: p̄ p̄tēplationē p̄o efficit aīa. Recte p̄ hęc sc̄a aīalia signari vñquēq; p̄fect⁹ p̄t. Itē dī. q̄ facies leōis et hoīs erat a dextris aīalis: et facies bouis a sinistris. Nā fm̄ Greg. p̄ hoīs xpi naturas: p̄ leonē xpi resurrectionē figurat: p̄ bouē vero xpian⁹ passio designat: p̄ dextrā p̄o p̄p̄eritas. p̄ sinistrā aut tristitia designat. Nā et sinistrū aduersū dīam⁹. Et ḡ naturas et resurrectionē xpian⁹ si letitia discipulis p̄buit q̄s passio p̄stauit: q̄ tristitia erat ap̄l de nece sui dñi. A dextris homo et leo iure dīcāt. Vñ lux vero a sinistris recte dīcatur. Iure aut loc⁹ aīale nō iuxta sed desup cē describitur: quia p̄ hoc q̄ et⁹ ascensionē designat seu q̄ verbū patris apud patrē esse denūciat sup ceteros p̄ture p̄tēplationis excreuit. Itē dīcāt q̄mōr facies vni et quattuor pennę vni sicut exponit Grego. in. iij. homel. Ezechie. p̄er facies intelligit fides humanitatis xpian⁹. p̄er p̄nas p̄o contēplatio deitatis. Dextro ergo vñquodq; istorū aīalūz dīcāt habuisse quattuor facies et quattuor pennas: q̄ vna est fides hūanitatē xpian⁹ i incarnatiōis in oibus: et par p̄tēplatio diuinitatis ei⁹ i singulis. Itē dīcatur q̄ facies et pennas p̄ quattuor p̄tes mūdi habebāt: quia in dictis mūdi regionibus p̄dicantes demōstrant quicquid de deitate et quicquid de humanitate n̄fī redēptoris sentit. Itē dīcatur iunctę erant p̄nę eorūz alter⁹ ad alter⁹: quia vidēz oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz vñr⁹ oīs sapientia qua ceteros transcendit: vicissim ibi in charitatis atq; p̄cordiē pace sociat: et quia nulla virtus esset si fides incarnationis et contēplationē diuinitatis habuissent et recta opa nō haberet: apte de illis dī: et pedes eorūz pedes alter⁹ ad alter⁹: quia vñquēq; oīs euāgelistarūz

Libro de alabris: q̄ quidā piscis qui dicitur malefic inuenit
valde magnus in locis pelagosis in quib⁹ abundat aqua
dulces: vñ quidāz volūt: verū est forte q̄ mare nō est sal
tam nisi iuxta littus: sed vbi est in medio littoꝝ p̄ q̄ distā
tiam ibi oceanum dicunt esse aquā simplici sed insipidā.
Et vñ in primo cap. eccle. Oīa flumina intrant in mare
et mare redidat. Cui⁹ cā est fm̄ quosdā q̄ addito ad redi
dantia nō apparet: cū sit receptaculū oīm aquarū et loc⁹ q̄
us eaz. Receptaculūz em̄ naturale quod est locus rei fm̄
naturā nō redidat ex ingressu rei q̄ fm̄ naturā debet esse
in ipso: quia locus adequat et quod includit fm̄ naturā: et
isti dixerunt veritatē. Isti rñ alia cā vt dicit frater albert⁹:
q̄. i. de aquis introitibus multū cōsumit p̄ vapores ele
uatos in aerem: et p̄tinue tādē inde effluit ab ipso mari ad
ostia fluminū quantū influit ex ipso fluminibus. et ideo nō
potuit redidare. Isti autē hoc p̄ simile. Si em̄ accipiat vas
aque p̄um et aspergat ex eo locus ampl⁹ diffusus valde:
aspargatur autē successiue pars post partē et non effundatur
illa aqua in eū simul: sed successiue pars post partē donec
tota cōsumatur: non apparebit vñq̄ aliquid nisi forte ma
defactio in illo loco: quia prima aspsio ericata est anteq̄
secunda adueniat: ita p̄ua est aqua respectu loci q̄ nō suf
ficit ad infundendū locū: sed vix ad madefactionē. Eodē
autē modo est de aquis fluētibus in locū amplexitricis. Illa
em̄ fluunt sup̄ loca amplissima q̄ vix ipse sufficerent hume
facere in superficie si nō essent ibi aquę in ventre maris oc
ceani. In sup̄ et resoluunt successiue: et egrediunt ad ostia
fluminū. Et ideo nō apparet vñq̄ aliquid additū sit ex in
fluxu aquarū et ideo nō redundat oceanus. Animaduē
te q̄ Ambrosio dicit in tercio hēra. Congregat inquit aqua
in terra die dictū est et cōgregata est. et frequē dicit con
gregetur populus et nō p̄gregatur. Nō mediocriter pudor
est imperio dei insensibilia elementa parere: et hoīes non
obedire quibus sensus ab ipso tributus auctore est. Item
Remigius dicit tractās illud math. Impauit vētis et ma
ri: facta est tranquillitas magna: es inquit q̄ nobis insen
sibilia sunt deo creatori oīm rerū sunt sensibilia. Et sicut
dicit greg. in. v. moral. Mare vna corpora in semetipso re
tinet. nā mortua extra se protinus expellit. Quidā tñ dñi
subditos viuos a se expellit: et retinent iuxta se mortuos
in peccatis. Itē inuenitur mare tiberiadis: et idē q̄ lac⁹
tiberiadis: de quo dicam in tiberias. Itē inuenitur mare
rubrū. Et vt dicitur in historiis sup̄ Exo. Mare rubrū non
est aqua rubea: s; oīs terra circumstās rubea est: ex quā vi
statut gurgēs et inflatur. vnde nimis acutissimū decerpit.
Quicquid etiā ad esum in fructibus est in hūc colore ca
dit. Ob hoc ibidē gēme rubeę inueniunt q̄ humo inuolu
tę: et inter arenas attritę terrę colorē et maris hñt. et de hoc
etiā vide in rubeo bes. vbi nos dicim⁹ rubeū hebre⁹ habz
cānosum eo q̄ canne in littoribus abundant. Itē inueni
tur mare mortuū. et dñi mortuū: vt dicit Isido. ppter hoc
q̄ nihil gignit viuū: nihil recipit ex genere viuētiū. Hāz
neq̄ p̄ces habet neq̄ assuetas aquis et letas mergendū
vñ patitur aues sed q̄cuq̄ viuētia mergēda rētaueris:
quacuq̄ arte dimeria statim resiliū. et q̄uis vehemēter
illusa: statim excutuntur. Ilibo et mare salinarum vocatur
quod est in iudea.

Margarita est gēma p̄ciosa cādda a mari dicta. vñ dī.
Isido. et vñ etimo. Margarita prima candidaz gēma quā
inde margaritā alunt vocatam q̄ in cōchulis maris hoc
genuo lapidis inuenitur. Inest em̄ in carne codex calcul⁹
natus sicut in cerebro piscis lapillus. Significatur autē de cē
lesti roze quē certo anni tempore codex hauriūt. et declina
tur hęc margarita tē. Et hoc margaritū inuenit. Prouer.
xxv. cap. inauris aurea et margaritū fulgēs qui arguit sa
pientem. Inuenit etiā hęc margarita tē. p̄ quadā p̄gine
gloriosa a margarita gēmma dicta: quę gēmma dicta est
candida parua et virtuosa. Sic beata margareta candida
fuit p̄ virginitatem: parua p̄ humilitatem: virtuosa p̄
miraculorum operationem.

Margarita grēcū ē vocabulū sed grāce dicit margar
ites generis masculini. Est autem quilibet lapillus
p̄ciosus: seu quilibet gēmma: non tantum vñōes
quos vulgus p̄llas vocat.

Marginalis. in margo vide.

Margo. mare componitur cū giro ras. et dicitur hīc aut
hęc margo gñis. incerti gene. Is quidā dixerūt q̄ est cōia.
et dicitur margo quasi mare girās id est littus maris. Vel
dñi margo q̄si mare regēs. vñ agēs vñ tegēs. Trāscit et
hoc nomē vt margo dicatur q̄diz littus vel libus et gñalū
extremitas vel extrema pars cuiuslibet rei. Unde margi
neua nea. neli. et hīc et hęc marginalis et hōcle. quod perti
net ad marginem vel quod est in margine. Unde glosē
dicuntur marginales q̄ sunt in marginibus. libi ad dīlāz
interlinearium glosarum que sunt inter lineas textus.

Maria. a mari deuotē hęc maria marię mater domi
ni ppter claritatē. vnde et maria illuminatit siue stella ma
ris interpretatur: quia genuit lumē mundi. Sermone autē
syro maria domina nūcupatur. et hoc pulchre quia omniū
dñm genuit: affuit virgo maria ante sanctā q̄ nata ex vie
ro. Et scias q̄ sanctificatio beatę marię virginis excellen
tior fuit sanctificationibus alioꝝ quod sic patet. in sanctifi
catione em̄ q̄ sit p̄ legē munem in sacramēto tollitur cul
pa: sed manet fomes fm̄ q̄ est inclinans ad peccatū mor
tale et veniale: sed in sanctificatione ex vtro non manet fomes
scdm̄ q̄ est inclinans ad mortale: sed tñ remanet in
clīnatio fomitiua ad veniale vt patet in hieremia et iohāne
baptista: qui peccatum actuale habuerūt non autē mortale
sed veniale: sed in beata virgine inclinatio fomitiua in om
nib⁹ fuit ablata et quātū ad veniale et quātū ad mortale.
et quod plus est grātie sanctificationis: vt dicit non tantū
repressit motus illicitos in ipsa: sed etiaz in alijs efficacit
habuit: ita vt q̄uis esset pulchra corpore a nullo vñq̄ vicio
se concupiscit potuit. vide in olumbio et in virtus et in hono
re. De vñs et filiis duarū mariarum fororum beatę marię
marris dei habes in iohannes. Et acutur penultima in
prosa: sed quando maria est plurale de mare graue. Un
de quidā. Transiuit maria cū fratre beata maria. Pos
test tamen in versu hoc nomen maria cor. penult. Unde
pudentius. Nec mea post marā potis es p̄stingere iua
ra. Sed in prosa semper huiusmodi nomina habent accē
tum acutum vel circumflexū sup̄ penul. per grēcismū q̄
causa maioris boatus videtur contingere: quia dictōes
grēce prolate magis ore rotundo sonant.

Maria hebraicum est nomen & vt sentit Laurentius
Valla in libro de translatione noui testamēti statim
principio: quando matrem domini significat habet
in nominatio Maria accentu in vltima sicut abra
ham: & siue hebraica siue latina sit vox (vt a mari⁹ ma
ria dicatur) mediam corripit. Quod vero de sanctifi
catione diuę virginis dicit sic intelligā: vt sit per au
gmētum grātie & incarnationē verbi sanctior facta:
non tamen a peccato purificata sed preseruata. verū
dum hęc scriberet nondum erat per ecclesiam catho.
definitum q̄ esset sine originali peccato concepta.

Maris est genitiuus de mars et de mare.

Marsan. octauus mensis est. et acutur in sine.

Martica. a mas dicitur hęc martica scē. propter vesica q̄
circa podicem mariū ex nimio frictu et vñ agendi opus
sodomiticum solet eructare. vnde Juuenalis. Sed po
dice leui Sanduntur tumide medico ridente mariscē. dī
atur tñ q̄hos martica quę ex assiduō carnis frictu nascit.

Martellus li. dñi. paruus martius. et hęc martella lē.
parua vxor siue marita.

Maritimus. a mari dicitur maritimus maritima mari
timū. quasi iuxta mare existēs. Unde hęc maritima ma
ritimē. dicit terra que iuxta mare est. vel dīc q̄ maritima
dicuntur loca mari vicina. sic dicta quasi maris intima. et
est etimo. et cor. pe.

Marinus na. num. in mari natum aut ipsum incolēs.
vnde aqua mariua & dij & p̄lces marini.

Maritus. a mas maris dicitur hīc maritus mariti. vñ
de hęc marita maritē. id est vxor. Et maritus marita ma
ritū. pertinens ad maritū. vel maritā. vel marit⁹ mari
tata tum. In eligendo autē marito q̄tuor expectari solēt:
scilicet. virtus: genus: pulchritudo: sapientia. Et hīs scis

quoscunq; manumittebāt eos alapa p̄cussos dēdagebāt ad modū monachorū: et liberos p̄firmabāt. vñ et sic manu-
missi dicuntur quasi manu emissi: q; manu emitterentur.

Manuplax r̄f. gauſape quasi manus plans.

Manus. a mun⁹ vñ hęc manus nus. nūl. quia tot⁹ cor-
pous ipsa sit manus. ipsa est oul cibū ministrat: et facit et dis-
pēlat. ola dat et accipit. vñ et ab Aristo. manus appellatur
organū organorū. vñ de manus ta. tñ. magnas habens
manus. et cor. p̄mā. p̄ouer. r̄f. Manus in manu non erit
innocens manus: quasi dicat: si manus fuerit in manu. id
est si ad horam cesset a mala operatione non erit innocēs
malus nisi cesset a mala voluntate.

Manutergium. a man⁹ et tergo gis. p̄po. hoc manuter-
gium gis. et est togilla qua tergitur manus.

Manzer jeris. mal. ge. et dicuntur manzeres filii scortū
vel adulterini vel scelerati. Deut. xxxij. Nō ingredietur
manzer hoc est de scorto natus in ecclesiā dñi vñ ad de-
cimam generationē. et cor. pe. gentiliū. Et a manzer. dicit
manzerinus na. num. id est adulterinus.

Mapa. a manus dicitur hęc mapa p̄. l. togilla: qñ ma-
neptia id est manuplans. vñ de hęc mappella lē. vel mapu-
la lē. vel mapellula lē. dñi. mapa etiā dicitur pictura vel
forma ludorum. vñ de dicitur mapa mundi.

Mapalia. in magalia exponitur.

Maranatha acait in fine. Et sicut dñ. qdā glo. sup illud
apostoli ad corinth. xxi. cap. Sit anathema maranatha.
Sit anathema. i. seipatus a deo vel condēnatus. marana-
tha. i. donec veniat dñs vel in aduentu dñi. Maranatha
em̄ interpretatur dñs venit. Anathema greci ē et interpreta-
t condēnatus vel seipatus. Aug. vero dicit hoc maranatha
indēdinabile. et est hebreū. et interpretatur aduentus dñi. vñ
illud apostoli. Anathema maranatha. id est perditio in
aduentu domini.

Marceo ces. cul. cere. i. putere: areſcere: et est floz. et cō-
ponitur Lōmarceo ces. Dimarceo ces. emarceo ces. per
marceo ces. remarceo ces. A quib⁹ oib⁹ inchoatina. Mar-
ceo cū oibus suis compositus est neutri. et facit p̄teritū in
cul. et caret supino. et marceo ces. mareſco ſcis. inchoatiui.

Marceſcibilis. a mareſco quod est verbū inchoatiui de
marceo ces. deriuat hīc et hęc marceſcibilis et hoc le. id est
putreſcibilis. vñ de marceſcibiliter aduerb. et hęc marceſc-
ibilitas na. p̄ p̄positionē immarceſcibilis le. immarceſcibil-
iter immarceſcibilitas ratis.

Marcha dicitur comitat⁹ terrē alicui⁹. vñ ipse marceo
dicitur p̄lcepa vel dñs marche. Marcha etiā est quoddā
pondus. i. media libra: vt dicitur marcha argenti.
Neutrū latinis notū: vtrūq; tñ nunc tritum est.

Marnaton. ge. neu. genus vnguenti. et dñ a mars.

Marcidulus la. lum. aliquantulum marcidus a mar-
cidus dicitur.

Marcidus. a marceo ces. dñ marcid⁹ da. dum. i. putri-
dus areſcens languēs. et compatur marcidus dñor. sim⁹.
vñ de hęc marcidus ratis. Et marcido das id est marci-
dum facere. et est actiuum et cor. d.

Marcoz. a marceo ces. dicitur hīc marcoz oris. i. marci-
dus defect⁹ qdā. vñ marcoz osus sa. sum. plen⁹ marcoe.

Marculus li. i. pusillus malleus. et est dñi. de marcus
quod et marcellus dicitur.

Marcus ci. dicitur malleus. vñ de marculus dñi.

Marcus est maior q̄ malleus. Et dñ marcus a molli-
o. sicut et malleus: vel quia maior est fortior ad cedēdū.

Marcus etiā dñ quiddā euāgelista. et interpretat excel⁹ man-
dato. Excel⁹ vñ p̄p̄ euāgelii altissimi qd̄ p̄dicauit. vñ
sublimis mādato dñ rōne p̄fectōis in vna. q; nō solū ser-
uauit mādato cōia: s; etiā sublimis sicut sūt p̄lita. et vt dñ
in qdā chronica. Claudi⁹ imp̄at: marc⁹ euāgelista scribit.

ap̄l p̄ orbe diuidunt. marc⁹ alexādrīa martyri p̄lenit.
Et scribit marc⁹ sine aspiratiōe. Et scias q; marc⁹ i figura
lēōis ostēsus ē ezechiel. Narrat ei ezechiel se vidisse ala-
ta q̄tuor: q̄tuor facies vñ: et q̄tuor p̄ne vñ: et pedes eo-
rū pedes recti. et facies et p̄nas p̄ q̄tuor pedes habebant:
inter eos erat p̄ne eoz alit⁹ ad alit⁹. Similitudo autē vñ
eoz erat facies hoīs: et facies lēōis a dextris eoz q̄tuor:

facies autē bonis a sinistris ip̄oz q̄tuor: et facies ad le-
super ip̄oz q̄tuor. Ista visio exponit a Greg. de euāgel-
stis: de xpo: de qd̄z viro iusto. De euāgelistis sic l. iij. ho-
mel. ezechie. A iqt Greg. ab hūana gnatiōe cepit ture p̄
hoīez Marthe⁹: q; damore i deſto. Recte p̄ leonē. Marc⁹
q; a sacrificio. Recte p̄ vitulū. Lucas: q; a diuinitate p̄bi
cepit. Digne p̄ adlā signat Iohānes. Sicut ei adlā cun-
ctis aub⁹ alit⁹ volat: et irreuerberatis oculis radios solis
intuet: sic iste alit⁹ ceteris aſcēdit q; dicit. In p̄ncipio erat
p̄bū et p̄bū erat apud deū et de⁹ erat p̄bū: dñ i ip̄a deitatis
subſtātiā intēdit: qñ more adlē i solē oculos fixit. De xpo
etiā exponit. vñ dñ. Grego. i. xxi. mora. A nūlis singulis
ad vñquēq; euāgelistā recte p̄ueniāt: p̄st r̄f hęc q̄tuor
alalia ip̄m suū caput cui⁹ sūt mēbra signare. Ipe nāq; et
hō ē: q; naturā n̄fay p̄adter suscepit. Et vitul⁹ q; p̄ nobis
occubuit patien⁹. Et leo q; formidinem deitatis suscepit
mortis viculū rupit. Et ad extremū adlā ē: q; ad celū de q;
venerat rediit. ibi ergo nascēdo: vitul⁹ moriēdo: leo sur-
gēdo: adlā ad celos aſcēdēdo vocat⁹ ē. De qd̄z etiā viro
iusto p̄t expōi nā vñquēq; vir bon⁹ xp̄ian⁹ hō ē rōnabi-
liter viuēdo. Vitul⁹ ē semetip̄z mortificādo. Leo est for-
tior p̄tra diaboliū dimicando. vñ Salomō. Iust⁹ t̄p̄ leo
p̄fides abſq; terrore erit. Adlā est trena despiciēdo: q̄
sua appetēdo. vñ dñ. ibidē. Greg. l. iij. hom. ezechie. qñ
iust⁹ q̄lq; p̄ rōem hō: p̄ sacrificiū mortificatiōis suę. vitul⁹
p̄ fortitudinē securitatē leo: p̄ p̄tationē p̄o efficit adlā.
Recte p̄ hęc scā alalia signari vñquēq; p̄fect⁹ p̄t. Itē dñ.
q; facies lēōis et hoīs erat a dextris alaliū: facies bonis.
a sinistris. Nā fm̄ Greg. p̄ hoīez xp̄i natiuitas: p̄ leonē xp̄i
resurrectio figurat: p̄ bouē vero xp̄i passio designat: p̄
dexterā p̄o p̄p̄ritas. p̄ sinistra autē tristitia designat. Nā
sinistrū aduersū dicit⁹. A ḡ natiuitas et resurrectio xp̄i
si letitia discipulis p̄buit q̄s passio p̄tristauit: q; tristes erāt
ap̄l de nece sui dñi. A dextris homo et leo iure dicit. Vitu-
lus vero a sinistris recte dicitur. Iure autē loc⁹ aequile nō
iuxta sed desup eē describitur: quia p̄ hoc q; ei⁹ aſcēſionē
designat seu q; verbū patris apud patrē esse denūciat sup
ceteros p̄tate p̄tationis excreuit. Itē dicit q̄tuor fa-
cies vñ et quatuor pennę vñ sicut exponit Grego. in. iij.
homel. Ezechie. Per facies intelligit fides humanitatis
chp̄i. Per p̄nas p̄o contēplatio deitatis. Dextro ergo
vñquodq; ip̄oz alaliū dicit habuisse quatuor facies et
q̄tuor pennas: q; vna est fides hūanitatē chp̄i et incar-
natiōis in oibus: et par p̄tationē diuinitatis ei⁹ i singu-
lis. Itē dicitur q; facies et pennas p̄ quatuor p̄tes mūdi
habebat: quia in dictis mūdi regionibus p̄dicātes demō-
strant quicquid de deitate et quicquid de humanitate n̄l
redēptous sentit. Itē dicitur iuncti erant p̄nę eoz
alteri⁹ ad alter⁹: quia videlz ois euāgelistarū vir⁹ ois
sapientia qua ceteros transcendit: vñ sicut ibi in charita-
tis atq; p̄cordiē pace locat: et q; nulla virtus esset si fides
incarnatiōis et contēplatiōē diuinitatis habuissent et re-
cta opa nō haberēt: apte de illis vñ: et pedes eoz pedes
et mare a meo as. vñ hoc mare ris qñ meare: quia (recti-
femp est in motu. Et fm̄ hoc mare potest dici aquarū ḡna-
lis collectio. Ois ei aquarū collectio siue salis sit siue dul-
cis sit abſiue vñ mare. vñ in Gēsi. Cōgregatiōes aquarū
appellauit maria. S; p̄p̄le mare dicit cui⁹ aque amarę
sunt. Et dicitur sic quasi amare ab amaritudine vel a meo
meas: q; p̄cipue sup oēs alias aquas est in motu. Itē dñ
equo: pelagus fretū: p̄tus: oceanus: abyſſus. De his
significationibus habes versus in fretū. A mare deriua-
tur marinus na. num. Et marinarius ria. rinz. quasi iuxta
mare existens. Et scias q; sunt multa maria que non per-
m̄ſcentur sibiſp̄is adinuicē nisi in radice: quia omnia cō-
tinuant ad oceanū. Et fm̄ descriptionē factā sub Iulio
cēſare maria mediterranea in toto orbe habitabili sit tri-
ginta. Item nota q; ois elemēta in loco vbi cōtingunt se
alterantur a sua natura: vt sit quidam motus continua-
tionis iter ea. Et exinde in mari causat falsedo: ex admix-
tione vaporis terreſtris simul cū aduſione radij solaris.
Et hoc p̄cipue p̄p̄e trā et i sup̄ficie mar. In p̄fido ei pela-
gi iuenit aq̄ dulcis: vt patet ex p̄bīs philoſophi dictis in

libro de alabris: q̄ quidā piscis qui dicit̄ malefic inuenit̄ valde magnus in locis pelagosis in quib⁹ abundat aqua dulces: vñ quidāz volūt 2 verū est forte q̄ mare nō est salū nisi iuxta littus: sed vbi est in medio littoꝝ p̄ aq̄ distātiā ubi oceanum dicunt esse aquā simplicē sed insipidā. Et vt dī in primo cap. ecclē. Ma flumina intrant in mare 2 mare reddidat. Cui⁹ cā est fm quosdā q̄ addito ad reddidantia nō apparet: cū sit receptaculū oīm aquarū 2 loc⁹ de his eaz. Receptaculūz em̄ naturale quod est locus rei fm naturā nō reddidat ex ingressu rei q̄ fm naturā debet esse in ipso: quia locus adequat et quod inducit fm naturā: 2 isti dixerunt veritatē. Isti rñ alia cā vt dicit frater albert⁹: q̄. i. de aquis introitibus multū cōsumit p̄ vapores eleuatos in aerem: 2 p̄tinue tādē inde effluit ab ipso mari ad ostia fluminū quantū influit ex istis fluminibus. 2 ideo nō potuit reddidare. Isti aut̄ hoc p̄ simile. Et em̄ accipiat vas aq̄e p̄num 2 aspergat ex eo locū ampl⁹ diffusus valde: aspergat aut̄ successiue pars post partē 2 non effundatur illa aqua in eū simul: sed successiue pars post partē donec tota cōsumatur: non apparebit vñq̄ aliquid nisi forte ma defactio in illo loco: quia p̄ima aspsio ericcata est anteq̄ secunda adueniat 2 ita p̄ua est aqua respectu loci q̄ nō sufficit ad infundendū locū: sed vix ad madesactionē. Eodē aut̄ modo est de aquis fluētibus in locū amphitridis. Illa em̄ fluunt sup̄ loca amplissima q̄ vix ip̄e sufficerent hume facere in sup̄ficie si nō essent ibi aq̄e in ventre maris occēani. In sup̄ 2 resoluunt successiue: 2 egrediunt̄ ad ostia fluminū. Et ideo nō apparet vñq̄ aliquid additū sit ex in fluxu aquarū: 2 ideo nō redundat oceanus. Animaduertat q̄ Ambrosio. dicit in tercio hexa. Congregat inquit aqua in terra die dictū est: 2 cōgregata est. 2 frequent dicit̄ congregetur populus 2 nō p̄gregatur. Nō mediocriter pudor est imperio dei insensibilia elementa parere: 2 hoīes non obedire quibus sensus ab ipso tributus auctore est. Item Remigius dicit tractatū illud math. Impanit vñs 2 mari: 2 facta est tranquillitas magna: ea inquit q̄ nobis insensibilia sunt deo creatori oīm rerū sunt sensibilia. Et sicut dicit greg. in. v. moral. Mare viuū corpora in semetipso retinet. nā mortua extra se protinus expellit. Quidā tñ dñi subditos viuos a se repellit: 2 retinet iuxta se mortuos in peccatis. Itē inuenitur mare libertatis: 2 ē idē q̄ lac⁹ libertatis: de quo dicam in tiberias. Itē inuenitur mare rubi. Et vt dicitur in distichis sup̄ Exo. Mare rubi non est aqua rubea: s; oīs terra circumstās rubea est: ex quā vi flatur gurgēs 2 inflatur. vnde nimis acutissimū decerpit. Quicquid etiā ad esum in fructibus est in hūc colorem cadit. Ob hoc ibidē gēme rubēz inueniunt̄ q̄ humo inuolūta: 2 inter arenas attritę terrę colorē 2 maris hñt. 2 de hoc etiā vide in rupe bes. vbi nos dicim⁹ rubēz hebrez habz cānosum eo q̄ canne in littoibus abundant. Itē inuenitur mare mortuū. 2 dñs mortuū: vt dicit Irido. p̄pter hoc q̄ nihil gignit viuū: nihil recipit ex genere viuētiū. Hāz neq̄ pisces habet neq̄ assueras aquas et letas mergendū vsu patitur aues sed q̄cuq̄ viuētia mergēda reteneris: quacūq̄ arte dimeris statim resiliū. 2 q̄uis vehemēter illis: statim excutuntur. Hoc 2 mare salinarum vocatur quod est in iudea.

Margarita est gēma p̄ciosa cādida a mari dicta. vñ dī. Irido. r. v. etimo. Margarita p̄ima candidaz gēma quā inde margaritā alunt vocatam q̄ in cōchulis maris hoc genus lapidis inueniatur. Inest em̄ in carne codeq̄ calcul⁹ natus sicut in cerebro piscis lapillus. Signitur autē de cęlesti roze quē certo anni tempore codeq̄ hauriūt. 2 deducitur hęc margarita tē. Et hoc margaritū inuenit. Prover. xxv. cap. inauris aurea 2 margaritū fulgēs qui arguit sapientem. Inuenit etiā hęc margareta tē. p̄ quādā p̄gine gloriosa a margarita gemma dicta: quē gemma dicta est candida parua 2 virtuosa. Sic beata margareta candida fuit p̄ virginitatem: parua per humilitatem: virtuosa per miraculorum operationem.

Margarita gręcū ē vocabulū sed grāce dicit̄ margarites generis masculini. Est autem quilibet lapillus p̄ciosus: seu quilibet gemma: non tantum vñōes quos vulgus perlas vocat.

Marginalis. In margo vide.

Margo. mare componitur cū giro ras. 2 dicitur hęc aut hęc margo gñis. incerti gene. 13 quidā dixerūt q̄ est cōia. 2 dicitur margo quasi mare giras id est littus maris. Vel dñs margo q̄si mare regēs. vñ agēs vñ regēs. Trāstret̄ ē hoc nomē vt margo dicatur q̄diz littus vel libus 2 gñaliū extremitas vel extrema pars cuiuslibet rei. Unde margineus nea. neli. 2 hęc hęc marginalis 2 hocle. quod perinet ad marginem vel quod est in margine. Unde gloz dicuntur marginales q̄ sunt in marginibus. libi ad dila; interlineartum glosarum que sunt inter lineas textus.

Maria. a mari deriuat hęc maria marię mater domini p̄pter claritatē. vnde 2 maria illuminatrix siue stella maris interpretatur: quia genuit lumē mundi. Sermonē autē sup̄ maria domina nūcupatur. 2 hoc pulchre quia omniū dñm genuit: affuit virgo maris ante sancta q̄ nata ex vtero. Et scias q̄ sanctificatio beatę marię virginis excellētiō fuit sanctificationibus alioꝝ quod sic patet. in sanctificatione em̄ q̄ sit p̄ legē p̄munem in sacramētis tollitur culpa: sed manet fomes fm q̄ est inclinans ad peccatū mortale 2 veniale: sed in sanctificatione ex vtero non manet fomes scdm q̄ est inclinans ad mortale: sed tñ remanet inclinatio fomitiola ad veniale vt patet in hieremia 2 iohāne baptista: qui peccatum actuale habuerūt non aut̄ mortale sed veniale: sed in beata virgine inclinatio fomitiola in omnib⁹ fuit ablata 2 quā tñ ad veniale 2 quātūz ad mortale. e quod plus est grātia sanctificationis: vt dicit non tantū repressit motus illicitos in ipsa: sed etia; in alijs efficacis habuit: ita vt q̄uis esset pulchra corpore a nullo vnq̄ vicio se concupiscit potuit. vide in olumbio 2 in virtus 2 in honore. De viris 2 filiis duarū mariarum sorozum beatę marię matris dei habes in iohannes. Et acutur penultima in piofa: sed quando maria est plurale de mare grauet. Unde quidam. Transiuit maria cū fratre beata maria. Post tamen in versu hoc nomen maria cor. penult. Unde prudentius. Nec mea post marā ponis es p̄stringere iura. Sed in piofa semper huiusmōi nomina habent accētum acētum vel circūflexū sup̄ penul. per grēcismū q̄ causa maioris boatus videtur contingere: quia dictiōes gręce prolatę magis ore rotundo sonant.

Maria hebraicum est nomen & vt sentit Laurentius Valla in libro de translatione noui testamēti statim in principio: quando matrem domini significat habet in nominatiuo Mariam accentu in vltima: sicut abraham: & siue hebraica siue latina sit vox (vt a mari? maria dicatur) mediam corripit. Quod vero de sanctificatione diuę virginis dicit sic intelligā: vt sit per augmētum grātię & incarnationē verbi sanctior facta: non tamen a peccato purificata sed p̄seruata. verū dum hęc scriberet nondum erat per ecclesiam catho. definitum q̄ esset sine originali peccato concepta.

Maris est genitiuus de mars 2 de mare.

Marsan. octauus mensis est. 2 acutur in fine.

Marsica. a mas dicitur hęc marsica scē. propter vesica q̄ circa podicem marū ex nimio fricatu 2 vsu agendi opus sodomiticū solet eructuare. vnde Iuvenalis. Sed po dice leui Scanduntur tumidę medico ridente marisq̄. dicitur tñ q̄hōs marsica quē ex assiduō carnis fricatu nascit̄.

Martellus li. dimi. paruus maritus. 2 hęc martella lē. parua vxor siue marita.

Martimus. a mari dicitur martimus martima martitum. quasi iuxta mare existēs. Unde hęc martima martitū. dicit̄ terra que iuxta mare est. vel dic q̄ martima dicuntur loca mari vicina. sic dicta quasi maris intima. et est etimo. 2 cor. pe.

Marinus na. num. in mari natum aut ipsum incolēs. vnde aqua mariua & dij & pisces marini.

Maritus. a mas maris dicitur hęc maritus martit. vñ de hęc maris martit. id est vxor. Et maritus marita martitū. pertinens ad maritū. vel maritā: vel marit⁹ martitatum. In eligendo aut̄ marito q̄tuor expectari solēt: scilicet. virtus: genus: pulchritudo: sapientia. Et hīs sēs

plentia potior est ad amoris affectu. Sicut in eligenda pro
re quatuor impellunt holcm ad amorē. scilicet pulchritudo: gen^o:
amores: diuinitas: meli^o tñ si in ea mores q̄ pulchritudo q̄
rant. Alii autē ille q̄runt quas diuinitas aut forma: nō quas
pbitas vel mos p̄mendat. Item tribus de causis ducitur
vros. Causa proles: cā adiutor: cā incōnēntiē. De pu
ma cā dicitur in gen^o. Crescite et multiplicamini. De secun
da in eodē. Non est bonū holēz eē solū. faciam^o ei adiuto
riūz sibi sibi. De tertia dicit paulus ad corinth. q̄ si se non
p̄tinet nubat. Ideo autē scēminē sub viri p̄tate p̄sistunt: q̄
leuitate animi plerūq̄ decipiunt. vnde et equi erat eas vi
ri auctoritate repulsi. Proinde veteres voluerūt scēmi
nas inuptas q̄ulis p̄fecte essent gratis p̄pter ipsam animi
leuitatē in tutela consistere. Quālibet autē marita sine vros
se h̄re debeat erga virū et familiā habet. Chob. x. c. vbi ra
guel et anna p̄entes sarē vros thobē iunioris benedicē
tes ei monuerūt eā honorare sacros: diligere maritū: re
gere familiā: gubernare domū: et seipsam irrep̄ensibilem
exhibere. Marit^o derivat h̄ic et h̄ec martialis et hoc le. et
marito tas. verbum actuum cum omnibus suis composi
tis. et produ. n. vide in vros. Addito in omnibus.
Hoc verbū. scilicet marito tas. nō solū de holbus dicit. sed etiā
decenter ad alia quoq̄ transferi. Marc^o varro scribēs de
canib^o ait. Sic em̄ dicunt catulire. scilicet ostēdere se velle mar
ritari. p̄ly. in. x. vij. tradēs p̄cepta de arborib^o maritandis
inquit. Aliis putant ātis. Sexto maritans hoc est cum
vite veluti p̄uge copulans. vñ ab horatio dictū est. Altas
maritat populos. et columella. Si tenerā inquit vimū ma
ritaueris cōiugem necabit. et h̄inc arbores maritē noiant
quibus vites instar cōiugis copulans. Lōrrario cēlebs d̄
arbor solitaria: nullaq̄ coniuge maritata copulata ve.
Mars. a mas maris dicit h̄ic mars martis deus bell^o.
et p̄ ipso bello inuenit. et dicit sic: q̄ maritū sit mas. Ad hoc
em̄ q̄ sit mars id est bellū p̄ viros pugnat maxime apud
nos vbi soli mares pugnat. Vide i amāzōes et in cometa.
Marilia siē q̄dā terra ē. vñ marfus sa. lum. vel marfi sūt
dicti: q̄si marē sciētes vñ sciētes: q̄r bellīcosi sūt. et q̄ marfi
multū valēt in cātātōe serpentū: ideo q̄siq̄ luenit marfus
p̄ incātātōe serpentū: q̄siq̄ generaliter p̄o incātātōe.
Marfilla siē. quēdam prouincia est siue regnum.
Massili secunda longa sunt in aphrica de quib^o enei.
iij. Massiliq̄ ruunt equites: massylia vero est vrbs in
prouincia ad rhodanum sita: olim romani s fidelissī
ma: cuius secunda corripitur vnde & massilyen. Vul
go tamen massylia dicitur.
Marfupitū p̄. sacculus pecuniē siue bursa. et d̄ a marfu
po grēco quod grēca sic vocant.
Marfupium grāce μαρποῦ τιο γ saccul^o. crumena.
Marcellus li. dimi. mediocris malleus.
Martyr ris. cōis. ge. grece: latine dicit testis. vnde et tes
timonia grēce martyria dicunt. inde martyr testis d̄: q̄
p̄pter testimoniu xpi passiones sustinuit. et vñ ad mortē
pro veritate certauit. Et inde hoc martyriū r̄. crudatus
martyris vel locus vel tēplūz martyris: quia in memoria
martyris sit constructū. vel quia sepulchra ibi sunt scōiūz
martyr. et h̄inc martyrio r̄as. et martyrio zas. et sunt acti
ua. et vt d̄. Augu. p̄ena nō facit martyrem s̄ causa. Et
scias q̄ fm̄ Reg. duo sunt genera martyriū. vñ in mēte
n̄i et aliud in mente simul et actione. Itaq̄ martyres esse
possumus etiā si nullo ferro pcutientium trucidemur.
Vñ q̄ppe a p̄sequente manib^o martyriū in apto est. Fer
re p̄o p̄umelias et audientē diligere martyriū est in ocul
ta cogitātōe. Jebedei filius. i. iacobus et iohānes: nō vter
q̄ p̄ martyriū occubuit. et tñ q̄ vterq̄ calicē biberet audie
runt. iohānes nāq̄ nequaq̄ p̄ martyriū vitā finiuit. sed tñ
martyr extitit: quia passione quā nō suscepit in corpore ser
uauit i mēte. Et nos ergo hoc exēplo sine ferro martyres
esse possumus: si patientiaz veracit in animo custodim^o.
Item Bernardus distinguit tria genera martyriū. i. vos
luntate: non nece: vt iohānes: voluntate et nece: vt stepha
n^o. nece et nō voluntate: vt innocētes. De aureola marty
require in virgo.
Martyr grēcis est masculini generis. & dicitur testis

quietiam in nominatio martyros Martyria & mar
tyrion testimonium. martyreo testor.

Martius. a mars d̄: martius tia. tum. scilicet. ad martē p̄ti
nens vel bellicofus. Et h̄ic martius r̄. quidā mēsis sicut
ctus p̄pter martē romane gētis auctōrē. fuit em̄ p̄ roma
li. et ideo romulus in honore p̄is p̄mū mēsem ab ei^o no
mine martiū vocauit: vel ideo marti^o d̄ a marte: quia in
eo est festū martis et consecratus est mēsis ille: q̄ eo tpe
cuncta astantia ad matrē agitant concubendi voluntate. et
idem dicit mēsis nouor: quia martius olim erat initium
anni. et inde martius tia. tum.

Mars quidē a romanis p̄scis credebatur esse author
gnis: sed liuius cur id asseruerūt latius docet. Quod
autem scriptum est ad matrē agitantur: forte scriben
dum est ad martem. id est bellum propter coitum.

Mas aris. mas. ge. i. masculus vel maritus. scilicet. cū ponit
sine adiectione. Numeri. xx. vij. Mares filios. et cor. ma.
Mundocnēsis. Glubata timet fossorez gleba timēdit. Ad
maris accessum virginittatis honoz.

Masculus. a mas dicitur mascul^o la. lum. i. masculini se
xus vel fortis vel baro vel vir. et h̄inc masculinus na. n̄s.
Et componitur cū con. et dicit cōmascul^o la. lū. fm̄ l̄og.
Et fm̄ p̄ap. masculus est dimi. de mas.

Masloth. liber est qui dicitur p̄ouerbia salomonis.
Mars p̄ter. mars cōponit cū pater. et dicit h̄ic mars p̄ter
eris. vel mars p̄tis. i. martis pater. vel mars p̄ter dicit mar
ris pater. et tunc componitur a mas. et pater. et cor. pe.

Massa. villa vel casula Vel massa apud hebreos grane
pōdus d̄. et p̄p̄ie metalli alciuis. vnde h̄ic massari^o r̄.
cui commissa est cura totius familie. et h̄ec massaria r̄e fm̄
l̄og. Itē massa palatarū inuenitur. et d̄: massa palatarū
pondus ficuum. Sicut em̄ inter palas comp̄isse dicuntur
palatē. vñ magister in h̄istorijs in. ij. regū ca. xvi. Onera
ti massis palatar. i. ficul. q̄ inter tabulas quas palas dicit
mus p̄esse compinguntur.

Massagete a massa quod est pōdus grane: et getha q̄d
est gothus p̄ponitur massageta vel massagetha. et dicunt
massagethē q̄si graues. i. fortes gete et sunt massagete vt
dicitur gentes habitātes inter sc̄thas et albanos. et cor. pe.
Lucanus in. ij. Algmina massagetem sc̄thas nō alliget
iste. Hiero. in epl. ad pau. c. i. Bertransiit caucasum al
banos sc̄thas massagethas.

Massarius. in massa est.
Massicus a. mons est italē vbi optimū vinū abundat.
et ponitur quandoq̄ pro vino. Unde massicus ca. cum. et
massicum massici pro optimo vino.

Massico cas. in massix ds. exponitur.
Mastigia. a mano nas. d̄ h̄ic et h̄ec mastigia ge. mal^o et
neq̄ seru^o vel āclla: q̄si a stige manās. Itē mastigia p̄t
deriuari a mastico cas. et tñ mastigia est for. ge. et est cori
gia balthei: vel qua mātellus conglutinat ante. Sed pos
nitur quandoq̄ pro flagello. Unde mastigogas. i. masti
gia ligare: vel verberare.

Mastix d̄ flagellū a verbo grēco mastigo q̄d est fla
gello a quo mastigiā verberonē vocāt eū q̄ dign^o sit
flagellari. grēce q̄d d̄ ge. mas. μαστιγία masti
gias verbero onis. Plaut^o Fxie culina sis foris masti
gia. Et Terē. in adelphis. Mitte me mastigia hinc d̄
homeromastix zoilus ille qui homeri scripta carpe
re & quasi flagellare ausus est.

Mastix ds. mas. ge. gen^o coloris ē. et d̄: leuitis arboris
gutta. vñ h̄ec mastidna ne. q̄dā vestis: q̄ colorē mastias
habeat. Aug. et vt fer^o mastix ē gen^o glūmi p̄solidās den
tes. Itē a mastix deriuat mastico cas. i. comedere vt po
t^o in dētes ducere et p̄terere. Et ponit q̄siq̄ p̄ deliberare
vt excutere. et p̄po. q̄siq̄ cū con et de. et d̄: cōmastico cas. de
mastico cas. i. simul vel valde demasticare. et ē actiū cū
ob^o suis p̄posit. Et dubitat de hoc nōle mastix an pda.
pe. i. oblique. Dicit q̄dā q̄ sic. et fm̄ istos opz dicere mastico
cas. pe. pdu. Alii dicit cū q̄d ego q̄ hoc nomen mastix
cor. pe. in obliquis: sicut fontis ds. et inde mastico cas. pe.
cor. et hoc sentit magister Bene.

Mastix vt dixi flagellū succus autem lentisci dicitur. masticea plynio & alijs doctis. Serenus tamen mastix generis foeminini & penultima correpta in obliquis vtitur pro eodem dicens Masticeis addentur fra-
de iam millia farra. Item Pulleum abrotanū nitida cum mastice coctum. Errat ergo alexāder qui mascu-
 pe. longa censet. Aut potius errant qui legunt apud eum mastix dabit icis: pro eo quod est igitis. quia mas-
 tix mastigos facit apud grecos. Mastice etiā. pe. cor.
Mastruca ce. vestis sardous ex pellib⁹ ferax. & dicit a monstrū: quasi mōstruosa: qz in ea vtunt qñ in feratū ha-
 busū transformant. vñ mastrucat⁹ ta. tñ. i. mastruca idur⁹.
Mastruce vestes sardorum vnde mastrucatus apud plantum tali veste indutus. Sumū enim vestes noia
 a nationib⁹ vt saraballa fluxe vestes que aparthi sū
 pta sunt. sicut renones vestes synuosa a germanis &
 strigia vestes pellicea qb⁹ i castris vtebāt abhiispaīs.
Plau. Nud⁹ est iurat se triobolo strigilo oppignerasse.

Matematicus in matetis sine aspiratione. vide.

Mater matros grece latine alit dicitur hęc mater tris. q
 alit dicitur mater quasi mām as tritas habens. etimo. est.
 & inde hęc matercula lē. dimi. pua mater vel in statua vel
 in diuitijs. Et maternus na. nuz. & hic & hęc maternalis et
 hoc le. vnde hęc maternalitas ns. & pdu. pnam naturalit
 vnde Suid. epi. Mater eris tauro scutor ipa truci. Unde
 maffamilias lig. vel materfamiliaz fce. ge. i. mater super
 familiā vel q p quandā turis solēnitatē in familiā transi
 marit. Tabule est matrimoniales instrumenta sunt suc
 emptionis. vel inter familias est illa q plures enixa est. qz
 familia ex duobus eē indpit. Et acunvltimaz paterfami-
 lias & materfamilias fm Aug. qz familias est grūs grec⁹.
 & pñl. di. in. vj. lib. quasi in principio. pūmē dēclinatōis
 foemininū genitiūz etiaz in as greco more solebat an-
 tiquissimū terminari. vnde & adhuc paterfamilias & mātē
 familias p familiē solemus dicere & frequenter hoc habz
 vsus. Dicitur tamē paterfamilie & paterfamiliaz & pater-
 familijs. vide in honoro.

Meter non mater dicitur grece μΗΤΗΡ & facit meteros.

Matercula lē. vide in mater.

Materia a mater dicitur hęc materia rie. qñ mater rel. et
 inde hęc materiola lē. dimi. & est materia in vocabus & scē
 tīs: sed materies in alijs rebus. Itē a materia materiat⁹
 ta. tñ. quod ex materia cōstat. & materio as. i. materiā cō-
 struere. & hic hęc materialis & hoc le. ad materiā pñēs:
 vel ex materia pñans: vel in sua materia designāda posi-
 tus. vñ & illud vocabulū dē materialiter positū quod ponit
 tur ad designandā materiā suā. i. seipm vel qualitātē sui-
 ipsius. Itē a materia dicitur hic materies rei. i. materis.
 & dēclinetur in singulari & in plurali numero p oēs casus.
 Et scias q duplex est materia. i. in qua: & ex qua: & etiā ad
 dunt qdam circa quā. Vñ cā materialis sic describit. Causa
 materialis est illa ex qua aliqd fit: vt ex ferro fit culte-
 lus: & ex elemētis corpora. vel in qua aliqd fit: vt in corpo-
 re fit vñ est color. Causa asit ex qua aliqd fit: alia pmanet
 in materiato vt ferrū in cultello. alia transit: vt aqua & sa-
 rina transeunt in panē: & in vitro scēsi & filiz. materia au-
 rez sic diffinit. Materia est q est in potentia tñ.

Matertera a mater dicitur hęc materia re. foroz matris: qñ
 mīf alia: sicut amita dicitur foroz pñis. & cor. se. siue pe. matris.

Mathesis matho grece latine dicitur disco. vel doceo. vñ
 hęc mathesis pe. pdu. & sine aspiratiōe id est diuinatio. vñ
 mathematicus ca. cū. i. diuinatoz. Juuenalis. Nemo mate-
 maticus geniu indēnat⁹ habebit. Itē a matho deriuatur
 hęc mathesis pe. cor. & aspirata. i. doctrina. i. quadriuum.
 vñ versus. Scire facit mathesis: s3 diuinare matetis. & in
 de mathematic⁹ ca. cū. cū aspiratione. i. doctrinalis qdrū-
 nialis. & hęc mathematica ce. i. scia qdrūnialis siue quadri-
 uū quasi doctrinalis scia. vel qz p illā venit ad theologia
 que est doctrina doctrinaz: & scia sciaruz: vel qz maior do-
 ctrina sit in mathematica qz in alijs: & cū in alijs artibus so-
 lo sermone sit doctrina: in hac etiā vñ sit: qz quod verbo
 dicitur & ratione sub figuris oculis ostendit. vel dicitur doctri-

nalis: quia circa posteriora consistit: quia vbi sit doctrina
 de corporibus per ea que circa corpora sunt. vnde mathe-
 matica dat initium: physica prouectum: theologia confus-
 mat imperfectum.

Matazo grece dicitur stulte facio. Matazo vana iactio.
Matteo infans: inefficax & ignauus sum. vnde italice
 vulgo stultū mato vocant: est & matho viri proprii:
 sed stulti simile est q dicit a matho aspirato dici mate-
 sis sine aspiratione. Sane mathema μαθημα disci-
 plina dicitur mathesis idem matheteyo μαθητευω
 doceo mathetes discipulus. Mathetos discipulus ma-
 thetria discipula.

Mathematicus ca. cum. id est doctrinalis. aspiratur. vñ
 de in matetis sine aspiratione.

Mathesicentrum matho: vel mathesis componitur q
 centrum quod est punctus quo circulus voluitur. et dicitur
 hoc mathesicentrum centri. id est disciplinarius: vñ do-
 crinalis punctus circuli.

Mathesis pe. cor. & aspirata. id ē doctria: vt dixi in ma-
 tetis sine aspiratione.

Matheto grece. id est disco vel doceo latine.

Matricida a mater & cēdo dis. addi. pponitur hic & hęc
 matricida dē. pe. pdu. qui vel que occidit matrē. vñ hic &
 hęc matricidalis & hoc le. res matricide. vel pertinens ad
 matricidam. & hoc matricidium di.

Matricula lē. pe. cor. est dimi. de matris cō. quod etiaz
 p chartula inuenit. & p pñe p chartula pmissionis. Vñ in
 vita beati siluestri legit q habebat noia viduaz & orphā-
 noz in matricula sua scripta: hoc ē in pmissiōis chartula.
Matrines ac patrines dicuntur quibus **Matris**.
 patres ac matres viuunt adhuc: vt sentit fest⁹ pompei⁹.
 & dēclinetur interdum matrimus a. um. vnde Aulus ge-
 lio lib. i. cap. xij. Qui de virgine capienda kripserunt qz
 diligentissime scripsit labeo. Antistius minor ē annos.
 vij. maiorem ē annos. x. natam negauerunt capi fas ēē.
 Item que non sit patris & matris. id est que patrē nō
 haberet ac matrem.

Matrimoniu a matre dicitur hoc matrimoniu nñ. Et
 diffinit sic. Matrimoniu est. viri & mulieris legitima cōiun-
 ctio in diuiduā vite cōstitutū dūē retinēs. Cōiunctio. sc3
 animoz & matrimonialis. vñ non dicit viroz & mulieris:
 nec viri & mulier: qz nec vnus vir plures vxores nec vna
 mulier plures viros simul habere potest. Individuā vite
 puerudinem retinens hōdest q neuter absq cōsensu al-
 terius potest pñentiam pñteri: vel orationi vacare: et
 q inter eos dum viuunt vinculi pmanet pñgale: vt neu-
 tri liceat se alteri copulare: et vnulcem alter alteri rē-
 beat quod quisq sibi exhiberi desiderat. Et scias q qñs
 pater sit dignoz matre: tamen circa prole magis officio-
 sa est mater qz pater. vnde matrimoniu dicitur quasi ma-
 tris munus. id est officiu: quia foemina maxime incūbit
 officiu educandē plus: vel ideo denominat matrimoniu
 a matre potius qz a pfe: quia mulier ad hoc pñcipaliter
 facta est vt homini su in adiutoriu. nō asit propter hoc vir
 factus est. vnde magis pertinet ad rationem matrimoniu
 nñ mater qz pater.

Matrimo.

Matrimonium potius q patrimonium vocatur ma-
 ris ac foemine coniunctio legitima vt dicunt docto-
 res iuris canonici ac ciuiles: quia cum puer adhuc in
 fans existit magis materno q paterno indiget sola-
 tiomatricz ante partū onerosus est: dolorosus in par-
 tu: post partum laboriosus: vt est textus notabilis in
 cap. ex litteris tuis. de conuersione infidelium & ibi
 glosa idem dicit.

Est autem matrimoniu cōiunctio aiorum non corporuz
 tñ vt ff. de reg. iu. l. nuptias. & in illa coniunctio animoz
 significat vnionē q consistit inter deum & iustam aiām: vñ
 apostolus. Qui adheret deo vnus spiritus est cū eo. Be-
 liqui. i. coniunctio corporuz designat cōformitatem que
 pñsit in carne iter xpm & sc3z eccliaz. i. humanū gen⁹. vñ
 euāgelista. Verbu caro facti est & habitauit in nobis: vt est
 in glo. insu. de patria potestate. Et nota q de matrimonio

possum loqui dupliciter. vno modo quāti ad fori cōsēntiē:
et sic in rei p̄tate carnalis copula nō habet q̄ p̄ficiat matri-
monii cui⁹ spōsalia p̄cesserit q̄ verba de futuro si p̄sensu
interior desit: q̄ verba etiā de p̄fuit exp̄mētia p̄sensum si
p̄sensu mētis deesset nō facerēt matrimoniu. Cōtrahitur
etiā matrimoniu solo p̄sensu: q̄ sol⁹ si defuerit cētera etiā
cū ipso cōitu celebrata frustant. Alio modo possum⁹ loq̄
de matrimonio quāti ad iudiciū ecclē: et q̄ in exteriori iu-
dicio fm ea q̄ foris patēt iudicā: cū nō possit exp̄silius si-
gnare p̄sensum q̄ carnalis copula: fm iudiciū ecclē:
carnalis copula cōsequens spōsalia matrimoniu facere
iudicatur: nisi aliqua signa exp̄silia doli aut fraudis appa-
reant. Ille tñ cui carnaliter cōmiscetur: facto in carnalē co-
pulā p̄sensu fm rei p̄tate: sed in matrimoniu nō cōsentit
ex hoc ipso nisi fm interpretationē iuris. Si tñ spōsalia ad-
mittit credēs eū velle matrimoniu cōsummāre: excusatur
a peccato: nisi alia signa exp̄silia fraudis appeāt vel doli.
Nō est autē p̄tereundū q̄ matrimoniu est signū p̄iunctionis
xpi et ecclē. vñ dicit aposto. in epistola ad ephe. v. c. Re-
linquet homo pfem et mfem et adhibebit vxorē suā: et erit
duo in carne vna. Sacramētū hoc magnū est. ego autē
dico in xpo et ecclē. Et ad hoc intelligendū scias q̄ ma-
trimoniu est sacramētū sacre rei. id est p̄iunctionis xpi et
ecclē signū. Nā inter p̄iuges est p̄iunctio alorū et corpo-
rum: sic ecclē chūstī copulā voluntate et natura: q̄ idē
vult eū eo: et ipse naturā hoīe assūpsit vñ copulata est spō-
sa spōso spōsali et corporalē. i. charitatis et nature p̄formi-
tate. vnde matrimonio attendit duplex sacramētū p̄pter
duplicē cōiunctionē q̄ in eo est saltē in matrimonio p̄ car-
nalē copulā consummatio. p̄tima est cōiunctio alorū que
signat p̄iunctionē fidelis aīe ad deū. Hęc dissoluitur p̄
cōsequens p̄m: sicut cōiunctio corporū ante carnalē co-
pulā p̄ religionis ingressum. Scda est cōiunctio corpo-
rum: q̄ signat cōiunctionē chūsti et ecclē. Itē vñionem
diuinitatis et humanitatis faciā in vtero virginali: hęc
nunq̄ dissoluitur: quia postq̄ xps humanā naturā sibi
vñiuit in vñitate p̄longe nunq̄ relinquet. Sic et matrimo-
niu post carnalē copulā nunq̄ pōt separi quāti ad vñū-
lūz matrimoniu: si verū fuit: nisi aliquo accidente superue-
niente. Et scias q̄ matrimoniu est relatio equiparantie: et
talis relatio in viroq̄ est equaliter: ergo si sit impedimen-
tum ex pte vñius q̄ scy nō cōsentiat: vel timore mortis co-
act⁹ p̄sentiat: nō erit matrimoniu ex pte alteri⁹ scy ex pte
cogentis licet ipse cōsentiat. Et certū est q̄ nō ex pte co-
acti vel nō p̄sentientis. Matrimoniu siquidē est q̄dā rela-
tio vñiū: et nō potest in aliā in vno extremorū sine hoc q̄
fiat in altero: et ideo quicquid ipedit matrimoniu in vno:
ipedit ipm in altero: quia nō pōt eē q̄ aliq̄ sit vir nō vxor
ris: vñ q̄ aliqua sit vxor nō habēs virū sicut nec mater nō
habēs filiū. Et ideo cōsensu viri et vxoris debet simul
esse: quia matrimoniu nō claudicat. Quare nō benedicā-
tur secundē nuptiē. vide in bigam⁹. Nā si sepandū ma-
trimoniu ratiōe p̄sanguinitatē: dixi in p̄sanguinitas. Itē
quomō p̄putant gradus in matrimonio. dixi in cōsanguini-
tās. Qualit̄ aut vxor se habere debeat erga virū dñ in
marit⁹. Qualit̄ vñi ipedit matrimoniu: vide in votum.
De matrimonio etiā require in vxor. In cathedim⁹ ipes-
diat matrimoniu habes in cathesis. Item de coniugibus
respectu clericorū status. vide in ordo.

Matrina. a mater dicit hęc matrina trīne. q̄ aliquē de
sacro fonte leuat vel in ecclēsiā introduxit. Itē matrina
id est nouerca. et pdu. pe. siue tri.

Matrissa. a mater dicit matrissa s̄ae. i. matrem in dictis
vel in factis imitari: mater assimilari: vnde quidā. Si be-
ne matrissas luxuriosus eris. et format a matre e. mutata
in is. et addita so. et est verbū morale siue imitatum.

Matris. a matris dñ hęc matris dñ. locus p̄ceptiōis: vñ
pellicula qua puer inuoluit in vtero matris: et dñ sic: q̄ for-
tus in ea generat. Semē em receptū matris cōfouet: cō-
fortum corporat: corporatum in membris distinguit: et pro-
du. pe. genuit.

Matrona. a mater dicit hęc matrona nē. que iam ma-
luit et genuit q̄si mater nati: vel q̄ potest fieri mater. vnde

et hęc matronalis et hoc le.

Materos gr̄ce latine dicitur mater.
Mater vt dixi ματρη: et ποο dicitur.

Matruelis. a matertera dñ hęc matruelis lra. idē quod
matertera. et hęc matruelis et hoc le. p̄tēs ad mater-
terā. matruelis etiā dicuntur filij materterę vel filij. et
producti penult.

Matheus in hebreo donat⁹ exp̄mit. Idē etiā appel-
latur leui ex tribu a qua ortus est. In latio aut ex ope pu-
blicani nomē accepit: q̄ ex publicanis fuit electus: et i apo-
stolatu translatus. Et vt vult p̄ap. matthē⁹ scribit p̄ bo-
t. sicut et matthias. Et scias q̄ vt tāgit Beda matthē⁹ fuit
binomim⁹. Nā dicit⁹ est matthēus et leui. matthē⁹ em in-
p̄tatur boni festinationis: vel donator p̄sili. Vel dicit mat-
thēus quasi magnus deo vel quasi man⁹ dei. fuit em do-
num festinationis p̄ festinā cōuersionē. Donat⁹ cōsiliū p̄
salubriē p̄dicationē. magnus deo p̄ vitę p̄fectionē. magnus
dei. p̄ euangelij p̄scriptionē. Leui vero interpretatur
p̄ptus vel applicatus siue additus aut apposit⁹. Tñ em
assumpt⁹ a dño p̄ electionē ab extractiōe uertigali. Ho-
p̄licatus numero apostolorū. Additus consortio enange-
listarū. Et appositus cathalogo martyrum: vt habetur in q̄-
dā chronica de morte matthēi. matthēus in ethiopia ma-
tari lancea p̄foratur.

Matheus scribitur ματθαίος p̄ diphthongon.

Matthias qui inter apostolos sine cognomento solus
habetur interpretatur donatus vt subaudiatur pro iuda. Iste
enim in loco iude electus est ab apostolis. cū pro duobus
sors mitteretur. Vnde et matthias potest dici a magnus
quod est bonum et thesis quod est positio: inde matthias
quasi bonus positus pro malo. scilicet pro iuda. et vt dicitur
in quadā chronica. matthias in iudea pro xpo patitur: q̄
vt dicit crucifixus fuit. Et vt dicit Greg. in moral. xxxij.
Omne peccatū vñdenarium est: quia dum peruersa agit
p̄cepta decalogi transiit. Vñc petrus in vñdenario nu-
mero remanere apostolos metuens matthiā duodecimū
forte missa requisit. Nā si em signari culpā per vñdena-
riū cerneret: impleri apostolorum numerū tam festino
duodenario non curaret. Et scias q̄ duodenarius nume-
rus est superexcregens: quia eius partes aliquot exce-
dunt totum que surgunt in sexdecy. Vnde datur intelli-
gi q̄ non solum duodecim apostoli: sed et omnes qui eorū
vram sequuntur iudicabunt duodecim tribus israel. vide
in numerus. Item in vigilia beati matthēi debet letunas-
ri sicut dixi in letunus.

Matureo res. in maturus exponitur.

Maturus a mando dñ. dicitur maturus ra. rum. quasi
mandurus. id est mandendū aptus. et cōparatur. Itē ma-
turus ra. rum. i. festinus. maturus cōponitur. Cōmatur⁹
et immaturus. id est non maturus: acerbus. Et vñq̄ cō-
paratur. vnde hęc cōmaturitas cōmaturitatis. et immaturi-
tas tarti. et facit suplatiuū de maturus. vnde dicit p̄ulsc.
in. iij. libro. Maturimus cuius cōpositiū maturus sit
tamen quasi a nominatiōe. scilicet matur qui nunc in vñ
non est nascatur. in r. desinentiū regulā seruauit. id est
in rimus terminatur. Inuenitur tamen etiā maturissim⁹
fm analogiā in us t̄minantiū. Matur⁹ deriuatur ma-
turo as. id est maturū facere. et est actiuū cū omnib⁹ suis
cōpositis. Et inde matureo res. rui. id est eē vel fieri ma-
turus. Joē. iij. cap. Maturuit messis. quēdā tamen be-
biē habent ibi maturauit messis. Quib⁹. meta. xj. Coepit
et vt p̄imum pleno maturuit anno. Et componitur. p̄er
matureo res. i. p̄fecte maturare. et hęc inchoa. Matureo
scis. p̄matureo scis. Et nota q̄ fm predictam signifi-
cationem maturare ponitur pro discedere cum tranqui-
tate: et quiete: vt ille maturat hoc quasi cōmaturitate: itē
quilitate et leuitate facit hoc. vnde Virgilius. Maturete
fugam vestroq̄ hoc dicite regi. quasi dicat cum tranqui-
tate recedite.

Additio.

Hoc nonius marcellus inquit. **Item** a matur⁹ dicitur
matureo as. id est festino festinas. et tunc est neutrum.
Inuenitur etiā maturio maturis rui. pro maturare fm
vñq̄ significatiōerū.

Matuselem interpretat motus est: enclens etimo. est nols. Quidā tñ est cū patre matustati fuisse et diluisti ppterisse putauerunt: et ob hoc signanter transferet motus est: vt ostenderet est non vixisse post diluisti: sed in eodē caradismo fuisse defunctū. Soli em̄ octo hoies in arca post diluisti euaserunt. scilicet quattuor viri et quattuor femine. Vixit em̄ matusele filius enoch nongentis sexaginta annis: vt bñ in Gen. v. ca.

Matuta: a mane bñ matuta te. penul. pdu. l. aurore vt dea que p̄gest illi horz. f. que est inter noctē et diem.

Maddito. Hoc Laurentius Halla.

Mnde matutinus na. nñ. et hoc matutini nñ. tā p̄o ip̄o of fido q̄ p̄ ipsa hora in q̄ canit vel pullat: s̄ p̄ aliter bñ matutini or̄. ipsa officia: vñ hic et hęc matutinalis et hoc le.

Matutinus in matuta vide.

Mauore: a mare bñ mauore. l. maris tis. vñ mauore nñ. tñ. p̄tinens ad mauore: vel bellicos⁹. **M**addito. Virg. p̄mo enclit. Romulus exaplet gentē et mauoris condet Moenia.

Midit em̄ mauore matronale operimentū: quasi mae vt quasi mare: signū em̄ martialis dignitatis et potestatis ē caput in quo est. Caput em̄ mulieris vir est. vñ et sup̄ caput mulieris est. Idē et stola dicit.

Mauricius q̄. bñ a maurū quod est nigrū: fuit em̄ n̄s ger ppter sui deceptionē et mundi contemptū. **M**aurit⁹ mart⁹: vir indyus est in sancta legione que thebes dicitur: dux extitisse perhibet. et debet scribi per c. Et formalis vñ maurici a notatuo r̄mota us. vñ patz q̄ debz scribi per c. non per t. mauricius: vñ versus. Dicere mauriti multū voluere p̄ti. q̄ puto maurici iubet ars et r̄a dicit.

Mauritia: a mauron vel maurus dicitur hęc mauritia sic. eadem terra que et mauritania. vnde mauritius fl. sum. adiectiu.

Maddito.

Murgi. in. iiii. encl. Cui nunc mauritia p̄tis. Sōns epula et thosis leneum libat honorem.

Mauritanus in maurus vide.

Maurum gr̄ce: latine bñ nigrum.

Maurus ra. rum. bñ quidā populus: a mauron quod est nigrū: q̄ hoies illius populi nigri sunt. Nestifero q̄ p̄ calore afflati specē atrī coloris trahunt. Et inde hęc mauritania n̄g. terra quā possidebant: et hinc mauritan⁹ na. num. et maurus ra. rum. quicunq̄ est de terra illa siue sit niger siue non. vel maurus dicit⁹ est a medio quasi medus. Vnde em̄ in affrica transfretauerunt: et mixti sūt cūz labijs quorū nomen libyes paulatī consipere cōeperunt barbara lingua mauros p̄ medos appellantes.

Mausoleū lei. bñ sumptuosū monumentū: a mausoleo rege sic dicit⁹. vnde dicit Plido. in et. xv. Mausoleū sūt sepulchra regū siue monumenta dicta sic. mausoleo rege egyptiō. Hāc eo defuncto: vxor eius artemisia m̄trem agnitudinis extruxit et sepulcrū intantū: vt vsq̄ hodie: omnia monumēta p̄cedosa ex nōle eius mausolea nūcupantur: et pdu. penul. vñ **M**lucan⁹. **M**ramides claudū indignaq̄ mausolea. Itē quidā. Quid mausoleū p̄gnat dat aut canopeli aut theoloneū non reos esse reum.

Maddito.

Scribit hoc beatus Hiero. libro contra iouinianū: vñ p̄opertius. Hec mausoleū diues fontana sepulcrū: h̄sto r̄a vide apud. Nulū gellū lib. x. noctū articulari. ca. xviii. Anapagoias cū vidisset mausoleū sepulcrū monumentū inquit p̄cedosū et lapidib⁹ ornatū diuītiarū imago est.

Graec̄ scribit per ei diphthōgō μαυσολειον.

Mauult. l. magis vult: et tertia p̄sona de malo mauis

Maxilla: a mala bñ hęc maxilla l̄. dimi. vnde hic et hęc maxillaris et hoc re. et hęc maxillaris huius maxillaris. dens molaris.

Maximus est superlatiuū de magnus: et cōpo. q̄ma ximus: permaximus: t̄maximus. l. valde maximus.

Machaon media p̄ducta: filius aesculapii clar⁹ medicus sicut et frater eius podalirius.

Machareus filius æoli qui canacen sororē suam impregnauit. vide superius Canace.

Macedonia regio gr̄ce inter thraciā et thessaliā. Vñ macedo e curta. i. habitator macedoniā.

Macra fluuius liguriā separans ab ethuria.

Mæander fluuius aliq̄ vel phrygiæ crebris flexib⁹ ita curuatus vt in se reuerti credat. Oui. Quicq̄ recur uatis ludit mæander in vndis.

Mænalus mons altissimus in arcadia siluofus.

Mænas adis. mulier infana et bacchi sacerdos. id est ebriosa.

Mæotis o lōga: magna palus scytharū ex fluuiō Tanaiorta et in pontum exiens.

Mæonia regio minoris asiæ alio nōie lydia.

Mæonides homerus dī a mæone rege qui eum educauerat: vel a regione mæonia: vñ et mæoni⁹ dī.

Magnesia regio gr̄ce annexa thessaliæ cui⁹ populi dicunt magnesi vel magnetes. Est etiā magnesia vrbs in ionia.

Maia filia athlātis ex pleione nymp̄a: m̄ mercuri

Malea p̄montorium gr̄ce in laconia vbi vnda sequissima est et periculosa nauigatio. Et inuenit media nunc lōga nunc breuis. Virgilius. Ionioq̄ marimalæq̄ sequacibus vndis. Stati⁹. Destinēt et raucæ circūso nat ira maleæ. Nomē autē sumpsit a maleo rege argiuorū qui super hoc fecit apollinis templum quod maleoticum dicitur.

Mallos oppidū cilicię. Vñ mallota gentile nomē.

Maliacum: mare quod ē circa thessaliā: dictum a malia vrbe.

Mamertini populus cāpantē et alius itē in sicilia.

Manichei hæretici ponētes duo principia vel duos deos: vnum bonū et alterū malū. Itē dicebāt chl̄stū nō habuisse verū corpus vt ceteri habēthoies.

Mantua vrbs venetię vel galliæ italicę. i. lumbar dię: prope alpes: quā condidit ocnus filius mantus et a nomie suæ matris appellauit: hæc fuit patria virgilii poetæ.

Manto filia Tiresiæ vatis thebani quē cecū ducēbat: et patre mortuo in italiā venit: et ex tiberino rege thescia genuit ocnū qui mantuā condidit

Marathon oppidū in attica distās ab athenis cititer decē milia passuū: circa quod theseus taurū terribilē occidit: et milciades p̄las vicit vt infra scribem⁹

Marcomani: a curta populus germaniæ interioris: rhenum bellandi causa transgressus. Statius. Quæ modo marcomanos post horrida bella vagos q̄ Sauromatas.

Mareotis regio libyæ ægypto vicina. Vnde mareoticus ca. cum.

Marmaridæ sunt populus aphricæ in mareotide regione. Vñ et marmaricus plibycus accipitur.

Marpos est mōs lapideus in paro insula. Inde marpelius. i. marmoreus.

Marsya vir phrygius qui cantu tibię cum phœbo certauit. Sed a phœbo victus pro pœna fuit excoriat⁹: et mutatus in fluuiū. Oui. sexto metamor. Iuue. Occurris fronte obducta seu marsya victus.

Marchion hæreticus ponens duo principia: scilicet bonum et malum.

Marsi populus italiæ inter pelignos et samnites: qui contra serpentes naturalē vim habuisse dicunt.

Mars deus belli: filius iouis et iunonis: vel vt alii volunt: iunonis tantum. Nam vt fabulat Ouidius: Flora dea iunoni petenti florem ostendit: cuius tactu cōcepit: et martē peperit. Hinc martius. i. pertus

nens ad martem: vel bellicosus.

Massagetæ populus scythicus. Lucan⁹. Massagetes quo fugit equo volucresq; geloni.

Masinissa rex numidarum in aphyrica: amicus populi romani.

Massilia vrbs galliæ narbonensis ad mare a phoenicibus condita: iuxta quâ beatæ mariæ magdalene corpus habetur.

Massyli populus aphyricæ propemauritaniam.

Massicus mōs cāpaniæ proferens egregia vina.

Matrona fluuius galliæ ortus in finibus lingonū & celtas a belgis separans.

Matuta ē primæ lucis dea. s. aurora. In matutin⁹.

Matinus mons in apulia & matini popul⁹ ibidē.

Mauors. i. mars: deus belli. Oui. Sic ego: sic posita dixit mihi casside mauors.

Mauri popul⁹ aphyricæ niger i mauritanā: a mauron quod græce significat nigrū. q. a nigri sunt.

Mauritanā ē regio maurorum in fine aphyricæ: hī spaniā versus. Nā a bethyca sepant gaditano freto.

Mausolus rex cariæ cui mortuo artemisia vxor fecit sumptuosissimū sepulchrum quod dicit mausoleum: & inter septē orbis miracula numeratur.

ante C

Meadrus. a meo as. dicitur hīc meandrus dri. vī meander dri. s. flexuositas cuiuslibet amnis: quod etiā generaliter p quolibet tortuositate & deceptione inuenit: vñ pnden. in libro hymnoz. Tortuose serpens qui mille per meandros fraudesq; flexuosas agitas quieta corda: & in diuina bī hīc meander vel meandrus: quidā amnis aliq; flexuosus: q; sit flexuosus & nunq; currat rectus.

Meander nequaquā a meo dicitur: tum q; vox græca: tum q; primā producat diphthongo: sed scdm perottum q; flux⁹ fluminis eius similitudinē habeat nō dissimile ab opere labyrinthorū chlamydulis adalligatam. Varro. Mihi facies meandrata. Virg. Victori chlamydem auratā quā plurima circum Purpura Meandro duplici melibœa cucurrit.

Meapte pnomēn est. i. mea causa: & est deriuatū spe ciet a mea: & est figurē simplicis. Et est pte syllabica adiectio. Nā vt dicitur. Puf. in. xij. li. hęc syllabica adiectio pte addit quādoq; ablatiuis scdm inuis possessionis pnomēn vt meapte: tuapte: suapte: nostrapte: vestrapte. Et vt exponit puf. meapte: tuapte: suapte. i. mea tua sua: pprie mea causa: vel meapte. id est meo vsu vel meo more: vel mea sponte: vide in meatim.

Meatim est aduerbiū personale: non tñ et accidit personā. Aduerbijs enī nec accidit numerus nec persona: ut cet quēdā aduerbia sint numeralia. vt bis ter. Et quēdā personalia: vt meaptim tuaptim: q; non habent numerū & personā p accidente: sed p significatione: vt dixi in ter tia parte in ca. de numero nom. & ponunt tales versus in Bīdā. Dico de mea meli: consignificare meatim. vsus vel mores dicunt inuare meapte: vel expositio sic exponitur tuaptim: vide in tuaptim.

Meatus: a meo as. vñ hīc meatus tus. i. transit⁹ decur sus. Itē conduct⁹ per quē aliquid transit vñ meatus.

Mechanicus: a moechus vñ moechanicus ca. cū. id est adulterinus. Vnde artes dicunt mechanicę: quasi adulterinę respectu liberaliū: quęcunq; remouent defectū & conferunt vilitatē vel cōmoditatē: vñ de hęc mechania nē. id est scientia humanorum operum necessitati corporum obsequentum.

Mecheia che. i. adulterium: a moechus dicitur: & accentuat penultima.

Moechos artis. atus sum. art. id est adulterari: & largi⁹ intelligit. vñ de etiā carnalis cogitatio q; subtrahit mensē a deo: & omīs libidinosa concupiscentia: & omīs adula

tertia actio: & omīs illud cupiditas pōt dici moechas vñ hīc moech⁹. i. adulter: & hęc moecha. i. adultera. & moechus cha. chū. i. adulter ra. rum. & scribit per ce: moechus sicut dicit puf. moechos cōpo. cōmoechos: atq; & est deponentale cū omīb; suis cōpositis. & pdu. moe.

Medela. a medeo: deris. hęc medela lē. i. medicatio: sine medicamentū: & pdu. pe.

Medeo: deris. caret supino: & suppletionē pteritū. i. medicari: & vñ a modo. i. tēperamento: q; cum modo q; debet mederi fm lūg. Et magister Bene. dicit. Medeo: caret suppletionē pteritū: p quo dicimus medicat⁹ sū. medeo: cōpo. Remedeo: deris. vñ hōc remediū dī. & vt dī in Bīdā. Accusatiū medico: medeo:q; datūz Exigit: ac medicos: hunc casū poscit & illū.

Medianus na. nū. i. medius: & vñ a medius.

Mediardusta. tū. i. medio stans: & arcat⁹: & cōpo: a medius & arceo ces.

Mediator. a medio dīas. vñ hīc mediator: totis. qui cōiungit: & inter aliquos est medius vt eos cōiungat & pacificet: vñ de iesus christus vñ hīc mediator dei & hoīm: q; inter deū & hoīm constitutus est medius: vt hoīes ad deū perduceret. Et scias q; mediator debet conuenientiā habere cū illis quos coniungit & pacificat: & christus cū hoīe habuit pacibilitatē: cū deo beatitudinē & immortalitē.

Medica cē. a media puincia deriuat medicus ca. cum & hęc medica cē. quoddā genus leguminis sic dīctū: q; a medio est translata in grēciā tēpore quo eā perites re p sari inuasit: hoc semen leguminis semel serit: & decē annis permanet vel tribus: & quater vel sexies per annū potest rescindi: & hęc herba abundat in venetiā. & est trū folioz: & sēper virescit. Quidā dicit q; sit illud legumē q; vulgo vñ triscū. Itē medica est quēdā arbor: pūmum asposita a medio. vñ & dīctā est. hanc grēci hēdromellē latini atrū vel atrā vocant: quia eius poma et folia atrī odorē referant: malū eius est inimicū venientis. hęc arbor pene omī tēpore plena est pomis: pūm maturis: partim acerbis: partim adhuc in flore politis: quod in alijs arboribus rarū est. Et dicunt q; reuera hęc arbor est citrus: sed Apulcius hoc negat. Itē inueniunt hīc medicos cū. pphicus: & hęc medica cē. & adiectiue medicus ca. cū. & tunc deriuat a medeo: deris.

Medica: a medo aut media primā producit sicut medus & media. Virg. tunc te quoq; medica putres Accipiūt sulci. Idē. Media fert tristis succos &c. vñ periphrasticos hanc arborē describit non id facturus si citrus esset. Medius a. um. eandē corripit. Idē. In medio duo signa &c.

Medicna: a medicus vñ hęc medicna nē. quasi modica: quia cū modo debet exhiberi: vñ de hīc & hęc medicinalis & hoc le. vñ de medicinaliter aduerbiū. Et cōponitur imedicalis le.

Medico: a medicus deriuat medico: caris. catus sū. medicari. Et in eodē sensu vñ medico cas. actiū: vñ de hīc medicator: totis. & hęc medicatio omīs: & hīc & hęc medicabilis.

Medicatio. i. Del mīhī q; nullis amor est immedicabilis herbis. Et hoc medicamentū mīns. & hoc medicamentū nī. Et construit cū actō medico: sed medicos potest construi cū datiuo & actō: vt dixi in medeo.

Mediastinus na. nū. in medio stans vel mediū tenēs: & cōponit a sto stas. & teneo nes. & medius. Itē mediastinus na. nū. i. in medio ciuitatis existens: & tunc cōponit a medi⁹ & a stīm quod est ciuitas. vñ Moza. in epi. Tu mediastinus tacita prece rura petebas. Itē mediastinus vñ balneator. Idē mediastinus.

Mediastinus (inquit Nonius) non solum balneorum sed ministros & curatores ediū legimus. Lucil. xvii. Villicū aristocratē mediastinum atq; bubulcū Cato in pceptis ad filiū. Illi imperator: tu ille ceteris mediastinus. Vbi quidam legunt mediastin⁹ sed perottus & alii peritiores mediastinus non mediastinus. nec mediestinus: vt scriptū inueni.

Mediminius: medius cōponitur cū mīna vel emīna: et hīc mediminius nī. quasi media mīna: vel mensura quinq; modiorū sic dicta: q; mediet quīq; modis qui sūt perfecti numeri medietas. Et inuenit medimīnū p me- dimīnoꝝ per syncopā: vnde dī. Pūsc. in. vii. lib. vbi agit de grō plurali secundē declinationis. Inuenitur (inquit) medimīnū p medimīnoꝝ per syncopā. Cicero in frumē taria. Sed tritici septies medimīnū ex nimphonis orati- onibus tollit. medimīnū p medimīnoꝝ per syncopā po- suit: sicut iugerū pro iugeroꝝum.

Medio: a medi? hīc medio as. aul. are. i. i medio loca- re: vel per mediū diuidere: vel medietatē auferre: vī cō- iungere vel pacificare inter aliquos. Et cōpo. Dimidio as. i. diuidere per mediū: vel medietatē auferre: et ē acti- um cū omībus suis cōpositis: et cor. dī.

Mediocritas: a medius deriuatur hīc et hęc mediocritas et hoc cre. cū mediū quid sufficit: quasi qui accedere non vult vltra vel citra: sed in medio. i. in virtute consistere: vnde mediocriter aduerbiū: et hęc mediocritas tatis. et corripit o naturaliter.

Mediocriticulus la. lum. id est aliquantulū mediocritas: et cor. penultimam.

Mediolanū: nī. ciuitas in lōbardia: et cōpo. a medius et lana: q; sus media lanē fuit inuenta in eius edificatiōe. et fuit factū mediolanū a gallis oī illuc venientib; expul- sis indigenis: vbi hīc et hęc mediolanensis et hoc se.

Mediorimus: a medius hīc mediorimus ma. mī. qd est inter mediū et extremū: vt duę habitabiles zone quę sunt inter extremas et torridā quę media est mediorime sunt: et dī qui sunt inter aereos et terrestres: vel inter ae- reos et celestes mediorimi sunt: vnde Plautus in cistel- laria. Atq; ita me dī superi inferi et mediorimi: et Darri- an? capella q; gręci demones: latini mediorios vocāt.

Meditatio: nī. cū. dī. parua meditatio

Meditatio: nī. cū. dī. parua meditatio

Mediterraneus: nea. neu. 3. Macha. lib. ii. cap. vii. per mediterraneū fugiens. Et vt dicit Paph. mediterraneus diuersis ex casibus cōponit: sicut multa alia. i. a medio et terre: et scias q; maria mediterranea in toto orbe habita- bili sunt triginta. vt dixi in mare. Quidā tñ dicunt q; etiā a teneo cōponitur: quia mediterrane? dicitur quasi me- dium terrę tenens.

Meditor: a melos hīc meditor tatis. tatus sū. Et ē me- ditari quasi meloditari. i. modulari dulciter: et quibusdā melodis decantare. Vnde virgī. Siluestre tenui mūrā meditaris auena. Itē meditari. i. putare: excogitare: de- liberare. Vnde hęc meditatio onis. i. excogitatio: et me- ditatiuus ua. uum. vñ verba dicunt meditatiua quę desi- gnant meditationes: de quibus dixi in tertia parte: vbi egi de speciebus verborū in ca. de verbo meditatiuo. Me- ditōr cōpo. pmeditor. pmeditor: vñ pmeditatus ta- tati. et cōponit. ipmeditatus: et est deponens meditor cū omībus suis ppositis. et cor. dī. Vnde quidā. Peruigili- cura sēper meditare futura.

Meditatio: nī. cū. dī. parua meditatio

Meditatio: nī. cū. dī. parua meditatio

Meditatio: nī. cū. dī. parua meditatio

Meditatio: nī. cū. dī. parua meditatio

Meditatio: nī. cū. dī. parua meditatio

deū. Vndenunc quoq; in plurali a dīo dicimus dīi: sicut a deo dei. Itē medius fidius sicut me hercules. hoc est per deū fidium. Nā fidius deus est qui p̄est fidei. Plautus. Per deum fidium credis iurato mihi: hęc ille. scdm quē medius duę sunt voces quasi sen- sus sit ita me dius fidi? iudicet vt verū dico sicut me hercules quasi me ita iudicet hercules. Alii dicūt me- dius fidius dictū pro me dius pro dios. i. iouis fidi? pro fili? .i. hercules: vt sit idē quod me hercules. Nō- nulli quasi medius sit fidius. i. deus fidei interpreta- tur: per quē quidā herculē intelligunt eo q; dextra q; fidei consecrat plurimū valuit: sed est fides quoq; p- dea habita: pro qua dius dici potest sicut pro vene- re deus in secundo genei.

Mediustinus: i. balneator: quasi in media vltione pos- tus. Idē hīc mediastinus.

Vide superiora.

Medo: a mel hīc medo onis. potio melle mixta: qñ melo. Itē et medus quasi melis: q; et melle fit: sicut ca- lamitas p cadamitas: dicit idē et mulsū: quasi melsū: vel a mulceo. Sed mulsū ex aqua cruda vel vino: sed medo vel medus ex aqua decocta fit.

Medo barbaris mulsū latinis notum. i.

Medulla: a medius hīc medulla lē. q; i medio sit: q; autē hīc medulla quasi in medio latens: vñ medulla q; si madefacens ossa: et timo. sunt scōz. Vugu. Et scias q; medulla ppule et strice hīc illud molle quod est in cōcau- tate ossis interius. Sed sumit qñq; medulla large p tñt- mis lignoꝝ: pro adipe frugū: et huiusmodi. vnder hīc me- dulla cedri: et medulla tritici.

Medullinus: a medulla hīc medullin? na. nū. pe. p̄d. ad medullā pertinens: vel de medulla extrinsecus: sed hęc medullina nē. ppriū nomen est cuiusdā scēminē.

Medullitus: aduer. loci: a medulla hīc: et cor. pe.

Medus: dī. qdā rex a quo dicta ē media regio vel pro- uincia qua hīc medus da. dū. gentile: et pdu. primā med? et media ab eo descendens. Dāñ. v. cāñ sine. Darius me- dis successit in regnū. Itē hīc medus dī. est quēdā po- tio: vide in medo donis.

Megavel megalon: grēce hīc longū.

Vult diceremegaloy megalou μεγα τοῦ magnū dicitur etiam μεγαλειος magaleios magnus.

Megacosmus: a megavel megaloy. acosmus quod ē mund? cōpo. hīc megacosmus mī. i. maior mund?. Itē alio nōle hīc macrocosmus.

Diceretur megalocosmos.

Megalon: hīc longū: et acutur in fine.

Megalon gñs est a mega megale magna dicitur. Megera rē. quēdā furia infernalis: et interpretat mas- gna cōtentio: et hęc est parua operatio.

Megero odi & inuideo vnde megera.

Megistus: i. maximus.

Melo: a mingo gis. hīc melo is. metere. i. mingere: et ē defectiū. De hoc dixi in tertia parte vbi egi de p̄teritis tertie cōiugationis qñ in p̄ndiplo: et deficiat oīno in p̄- terito ip̄fecto indicatiui modi.

Mel: is. per geminū in genitiuo. Nā vt dicit Pūsc. in in. vii. lib. in el desinentia cor. latina sunt et neutra. et addi- ta lis faciunt gñi: vt mellis. fellis: vñ melleus lea. leus. et mellinus na. nū. et mellic? ca. cū. et hīc mel a mellese quod est apes. Et dicit Auicēna vbi loquit de simplicibus me- dianis sic dicens. q; mel est occultus ros cadens sup flo- res et alias plantas: et super lapides quē apes recolligunt et aliqñ est ros manifestus quē possunt colligere boles in idē em reddit generatio manātis: q; manna fm Auicēna est ros: et est de genere mellis in terris calidis cadēs sp̄s- sus melle cōmuni: vñ et efficitur: et multā virtutē cōtra- hit ab eo supra quod cadit.

Mel siluestre: hīc mel in silua reperitur p̄ lbero. Quā- dā autē expōitor arnolius sic dī. In deserto iudex sunt

q̄ scripturā loquit: vt nos ad sūi z primi amorē trahat
z dicit Aug. Omne mendacū ideo dicendū est esse pec-
catū: q̄ hoc debet hō loqui quod alio gerit: siue illud ve-
rū sit: siue putetur: e non sit. Verba em̄ ideo sunt iſtuta
nō vt per ea hoīes inuicē fallant: sed per ea in alteri* no-
tā suas cogitationes ferant. Verbis ergo vti ad falla-
ciā: non ad quod iſtuta sunt: peccatū est. Nec ideo etiā
illud mendacū non esse peccatū putandū est: q̄ possum*
aliqui aliquid p̄desse mentiendo. Possum* em̄ z furādo vi-
liti p̄desse pauperi. Non em̄ faciēda sunt mala vt eueni-
ant bona. vide in mētoris tris. z in loquela.

¶ Mendaculus la. lū. di. aliquantulū mendax.

¶ Mendax: a mētoris tris. b̄i: hic z h̄ec z hoc mendax d̄s. q̄
mentē alterius fallat. Et differentia est inter mendacē z
vanū: quia mendax dicit qui gratia z spe lucri vel volun-
tate decipiendi mentitur: sed vanus qui sine causa z vili
tate mentitur.

¶ Additio.

Aug. in. i. encl. Vanū etiā mēdacōs ip̄roba fingit.
Et cōparatur mendax ciōs. simus. vñ mendaciter d̄s. si-
me. aduer. z h̄ec mendacitas tatis. Itē mendax. i. fragi-
lis z mutabilis. vñ p̄pheta. Omnis homo mēdax. Quod
verbū tractans Bernardus in libro de gradib* humilita-
tis dicit. Quid est omnis hō mendax: omnis hō infirmus:
ois hō miser z potēs: q̄ nec se nec alii saluare possit: sicut
b̄i fallat equus ad salutē: non q̄ equus aliquē fallat: s̄
q̄ is seip̄m fallit: qui in fortitudine eius cōfidit: sic omnis
homo b̄i mendax. i. fragilis z mutabilis: a quo salus nō
possit nec sua vel aliena separari: q̄m potius maledictio-
nē incurret q̄ sp̄e suā in hōie ponit. Aemine ex d̄pit p̄phe-
ta: ne quē decipiat: scdens q̄ omnes peccauerūt z egēt gra-
tia dei. Non se ex d̄pit p̄pheta a cōmuni miseria: ne ex-
cipiatur a misericordia.

¶ Mendiculus la. lū. i. paup. tenuis: a mēdicus deriuat

¶ Mendicus. manus cōponit cū dico vel duco: z b̄i men-
dicus ca. cū. ex toto pauper: quasi mendicus. q̄ mos erat
antiquitus egenū os claudere: manus extendere: q̄m ma-
nu dicere: vel quā si manu ducere: q̄ autē b̄i mendic* q̄m
mensa diuisis cupidus: vel mēdicus quasi minus degēs
q̄ minus habet vnde degeat: etimo. sunt: z hinc menda-
citas tatis. vel mendicus b̄i a mene quod est defectus: z
dico cis. quasi defectū saluōce vel signis dicens. sed po-
tius est etimo. Itē a mendicus b̄i mendico cas. cau. ca-
re. i. ostiatim d̄bū querere: vel quocūq̄ alio modo: s̄ po-
nitur simpliciter p̄quirere. Vnde h̄ic z h̄ec mendicabi-
lis z hoc le. z mendicabiliter aduer. z hoc mendicabulum
i. locus mendicantiū. Mendico in prima significatiōe ē
neutrū: sed translatiue acceptū est actiū: z p̄d. di.

¶ Mendosus: a menda deriuat mendosus sa. sū. i. macu-
losus: sordidus: spurcus: turpis in factis: sed mendax in
verbis: vnde mendose aduerbiū. i. maculose: turpiter:
mendaciter. Itōz in epi. Falsus honor inuauat: z mendax
infamia terret. Quē nisi mendosū zc.

¶ Mene. i. defectus: vñ apud gr̄cos luna b̄i mene: q̄
singulis mēsisbus deficit: z sic mene. i. luna vel defectus
vt inquit Macrobius in satur.

¶ Moenia: a munio sa. b̄i: pluraliter h̄ec moenia nū. n̄b*
quasi munia: q̄ muniunt ciuitatē: z sūt moenia p̄p̄ie mu-
niuitatis a muniendo. sed abusive dicunt moenia offi-
cia edificia ciuitatis. z scribit per ce diphthōgū moenia. Itōc
idē dicit Laurentius valla.

¶ Moenanti: a moenia deriuat hoc moenanti n̄. i. i. solas-
rū: q̄ moenibus solet addi: vel moenanti* collega crast̄ i
foro p̄lecti macerles: vt essent loca in quibus spectantes
insisterent q̄ ex nōle eius moenia appellata sunt. It̄et
solaria dicunt: q̄ patent soli: z inde inoleuit postea con-
suetudo: vt moenia domibus adiacerent: vnde moenia-
tus sa. sū. i. moenantis ornatus z p̄paratus.

¶ Moenatus: a moenia b̄i moenatus sa. sū. i. moenibus
circundatus: vel constructus: vel abundans.

¶ Moenatio nis. nū. i. i. moenia construere vel moenib* cir-
cundare z p̄parare: z b̄i a moenia nū. n̄b.

¶ Menonides: mēnon fuit filius anrois regis orientis:
i. i. vñ mēnonius nis. nū. i. It̄ i troiano bello perit: cui*
z familie rogi mutati sunt in aues q̄ ab eo dicitur sunt mēn-

nonides: h̄e taternati ex egypto ad libyolares dicuntur:
intra mēnonis sepulchrū: z inde eas libyēses mēnonides
vocant. Quinto autē anno ad illū veniunt: z cū biduo cir-
cūuolauerint: tertia die incuntes pagā: viasum se vas-
quibus z rostris dilacerant.

¶ Additio

Aug. in. i. encl. Et nigri mēnonis arma de auib* mēno-
nis: vide solinū in collectaneis: z cor. ni mēnonides.

¶ Mens: a memini deriuatur h̄ec mensa tis. z cōponitur
cia: z dicitur amensia tis. It̄et cum de: z dicitur demen-
tis. Et p̄uidet mens futura scōz lūgu. vide in memo-
ria. Papias vero dicit. Mens vocatur: quia eminet in
sā: vel quia meminit.

¶ Mensa se. p̄p̄ie pauperū est: z b̄i a mene quod est de-
fectus: multa em̄ solent ibi deficere: vnde a defectu rerū
dicitur: sed tabula diuitū est: quasi tenebula: quia tenet
multa: vel mensa b̄i quasi mensurata: q̄ mensurans res
ministrat: vel mensa quasi comesta a comedo dis. z a mē-
sa deriuat h̄ic z h̄ec mensalis z hoc le. ad mensā pertīnēs
z hoc mensale lū. i. mantile. z p̄d. sa.

¶ Mensalis in mensa vide.

¶ Mensiculus la. d̄m. paruus mensio.

¶ Mensis: a mene quod est luna b̄i mensis sis. q̄ secun-
dum lunationes menses fuerunt olim distincti: sicut d̄s
cetur in quintilis: q̄ autē b̄i mensis: id est mene salus:
etimo. est. Quot autē dies quilibet mēsis habeat h̄ic. p̄
bus declarat. Junius apud septē non em̄ tricenos.
Vñ plus reliquit: s̄ februius octo vicenos. Cui si bissexta
fuerit superadditur vn*. Si autē vis scire quē sit pa-
ma littera cuiuslibet mensis: z etiā in qua feria sepe-
r qui libet mensis intret: discite hunc versū. A: dam: de: ge: bat
er: go: ci: fos: a: di: fos. In hoc versu sunt duodeci syllā-
b̄e: quolibet syllaba deferuit suo mensi: ita q̄ puma p̄lo
scōa secundo zc. sūpto initio a ianuario. Verbi gratia. A
est puma syllaba istius versus: z deferuit ianuario. vnde
prima littera ianuarii est a: z sic de alijs. Et scias q̄ men-
sis nouorū b̄i martius: quia anni initū h̄ic mēsis est ap̄
hebreos: qui z oī erat apud romanos.

¶ Mensor: a mētoris tris. mensus sa. sū. b̄i h̄ic mēfor ris:
qui mensurat. zacharie. ij. c. In manu ei* funiculus mēfor

¶ Mensorū: a mensa b̄i hoc mensorū n̄. i. quod ē in mē-
sa: vt mantile z vas escariū.

¶ Mensruū: a mense b̄i hoc mensruū struū. quod solet
euenire scōz mēse: vel circuitū lunę: sicut dolor capitis:
z profusio sanguinis mulieris: p̄p̄ie mensrua sunt sa-
perfluus sanguis mulieris: dicta a circuitu mensis vel la-
nē. quo solet hoc puenire superfluū: h̄ec z mulieris d̄s
tur: q̄ sola mulier aīal mensruale est. Quis cruore cō-
tactu fruges non germinant: aciescunt musta: moriuntur
herb̄e: amittunt arborē scetus: ferrū rubigine corripit:
nigrescunt gr̄a. Si q̄ canes inde ederint in rabie effertē
glutinū asphalti q̄b̄ nec ferro nec alio dissoluit cruore ip̄o
pollutū sp̄ore dispergit. vñ h̄ic z h̄ec mensrualis z hoc le
q̄b̄ patit mensruū: vel pertīnēs ad mensruū: z mensru-
osus sa. sū. z mensruatus sa. sū. i. mensruis pollutus vel
mensrua patiens. Itē a mensis b̄i mensruus na. nū. z
mensruus strua. struū. in eodē sensu. Vide in tertia par-
te in tractatu possessuorū desinentiū in nus. It̄et. In ho-
mel. i. Luna inq̄ in sacro eloq̄o p̄ defectu ponit carnis:
quia dum mensruis momentis decreuit: defectū nat̄
re mortalitatis designat.

¶ Additio. De mēstro: vide Solinū in collectaneis

¶ Mensula se. di. pe. cor. parua mensa.

¶ Mensura. a mētoris tris. b̄i h̄ec mensura se. id ē res ali-
qua suo modo vel tēpore circūscripta: vel mensura ē q̄
quid pondere rapacitate: longitudine: latitudine: aīoq̄
finitur. It̄et autē est pars corporis aut tēporis. Et oportet
vt hōim: ignozū: colūmā: z similitū longitudine vel breui-
tas. Tēpore: vt horarū: dierū: annorū. Proprie autem
mensura b̄i: quia ea metiatur aliquid: vt vna vñ ampho-
ra. A mensura deriuat mensuro ras. raul. vnde mensu-
ratus sa. sū. z mensuratum aduerbiū. Et est actiū di. oī
bus suis cōpositis scōz lūgu. It̄idom̄ etiā d̄s. Proprie
autē mensura vocata est: quia ea fruges mēsurant: atq̄
frumentū. i. humida z sicca.

Menstruus exponit in menstruū.

Mensus sa. sū. in metior tiris. exponitur.

Mentha the. herba odorifera est: de qua macer. **Erta** canis mosiū superaddita cū sale curat.

Mentatus tata. tatū. in mentū est.

Mentior: a mens vī metior tiris. tus sū. tiri. i. cōtra mē tē ire 2 dicere. i. aliter dicere q̄ in mente existare. siue vērū dicat siue falsū: vñ 2 dicēdo verū pōt aliq̄s mētiri: 2 dicēdo falsū pōt non mentiri. Itē inter mendaciū dicere: 2 mētiri est dīla: sicut dīxi in mendaciū. Et scias q̄ mentiri 2 falsū dicere hñt se vt excedentia 2 excessa: q̄ nō omīs qui mentit dicit falsū: imo 2 aliq̄s dicit verū: licet ipse intē dat dicere falsū 2 ecōuerso: non oīs q̄ dicit falsū mentitur imo aliq̄s credit se dicere verū: licet dicat falsū. Ergo qui mentit sēper fallit voluntate: licet q̄nq̄s fallat in facti veritate: 2 iō sēper peccat: qui vero dicit falsū nō sēper peccat aliq̄s est dicit falsū cū intentione fallēdi: 2 tunc est peccatū 2 mendaciū: aliq̄s etiā dicit falsū 2 credit se dicere verū 2 tunc si adhibuerit diligentia debita non peccat: sin autē peccat: saltē vī saluter. Aut autē dicit mendaciū sēper peccat. Et scias q̄ dicere falsū est aliq̄d ita esse q̄d nō ē ita non distincto vtrū intēdat dicere verū vel falsū. Et nota q̄ ille qui iurat aut simpliciter aut dolose iurat. Si dolose: ex duabus pñbus pōt culpa seq̄. ex fractione iuramenti: 2 ex dolo. q̄uis ergo ex ipsa rōne iuramētū in quā tū iuramentū nō obliget ad seruādū ipsū nisi scōz suā intentionē: tñ ex necessitate iuramenti in quātū fuit dolosū obligat ad cōseruandū taliter vt ex dolo alius nō legat: 2 hoc est q̄m fm intentionē recipientis implet iuramentū: et sic intelligit illud **Thi do.** Quacūq̄ arte verboz quis iuraret: deus tñ qui cōscientie testis ē: ita hoc accipit: sicut ille cui iurat intelligit. Si autē simpliciter iuret absq̄ dolo: tñ in foro cōscientie nō obligat: nisi scōm intentionē suā sed in foro cōtēsiōis vbi intētio ignorat: obligat f̄z q̄ verba cōter accipi solent vt dixit frater **Thomas.**

Mentū: a moueo ues. vñ hoc mentū ti. quasi momētū: q̄ sēper est in motu: vñ vñ mentū: q̄ inde mandibulē oriūtur: vel q̄ ibi ligant: vñ mentosus sa. sū. 2 mentat⁹ tata. tū. i. habens magnū mentū.

Valla a memini quocq̄ dici putat: q̄ dū meminim⁹ i. rei mentionē facimus mentū mouemus.

Meo as. aut. are. i. manare: decurrere: vñ hīc meatus tus. 2 hīc 2 hēc meabilis 2 hoc le. meo cōpo. cū con: 2 vñ cō meo as. i. sil meare. Itē cū arcū: 2 vñ arcū meo as. Itē cū de: 2 vñ demeo as. Itē cū per: 2 vñ pmeo as. Itē cū re: 2 vñ remeo as. Itē cū trās: 2 vñ trā meo as. i. vltra meare. **Meo** as. neutriū est cū omnibus suis cōpositis.

Meraca: a merax vñ hēc meraca cē. quēdā potio de vī no ad viciatū cerebriū purgandū facta: vnde meracusca. cū. i. purgatorius. 2 pdu. penul. **Persius.** Antichiras melius soubere meracas.

Meracusca. cū. i. merū & purū: vnde **Persius** per anticyras meracas intelligit heleborū seu veratrum purū & non dilutū quo fortis infania purgetur.

Meraculus: a merax vñ meraculus la. tū. aliquātulum merax: 2 hoc meraculū li. quēdā potio de vīno facta: idē quod meraca cē.

Merax: a merus q̄ est pur⁹ vñ merax ds. ge. offis. i. purus: clarus: despect⁹. Et cōpaf. merax cior. simus. vñ meract⁹. sime. aduer. 2 hēc meractas tis. i. puritas: claritas: vnde deuterio. xxi. Et sanguinem vñ biberent meractissimum.

Mercator tois. in mercor caris. est.

Mercatus: a mercor caris. vñ mercat⁹ tus. coetus multoz vendentū vel ementū: vel vbi vendit 2 emit. **Ezechielis.** Et auro q̄ pposuerūt in mercatu tuo: 2 hoc mercatum ti. res quē venditur 2 emitur: 2 ponitur quandoq̄ pro mercatu.

Additio.

Et mercor caris. significat emere. **Virg.** in. j. encl. **Merca** nq̄ solū facti de noie bursam.

Mercedarius: a merces 2 do das. cōponitur hīc mercedarius darij. seruus vel aliusqui distribuit pecuniam sub domino suo.

Mercedonius: a merces 2 bono nas. cōpo. mercedonius nij. dñs qui soluit mercedē operarijs suis.

Mercedula le. dimi. parua merces: 2 cor. dn. Quomodo autē forme mercedula dixi in apicula.

Mercenari⁹ rñ. p̄do cōduct⁹. i. q̄ accipit mercedē. Itē 2 baro: q̄ fortis est in laboub⁹: a bari quod est gravis. i. fortis: cui cōtrari⁹ est leuis. i. infirmus: 2 est scribēdū per vñ n. q̄ derinat a merces dñs. 2 d. mutat in n. Quidā tñ dicunt q̄ d. mutat in duo n. 2 vñ mercenarius f̄z eos: quas mutatio fit sepe: vt a sedeo vñ sella. vñ d. mutat i duo l. vt sedeo cessi. vñ d. in duo s. mutat: Sed prius dicam magis mibi placet: vide etiā in questoz.

Merces: a mercoi vel mery ds. vñ hēc merces dñs. i. pagmili: vel p̄cti: sed p̄cti cū par. p. pari dat: merces cū mia nus. Et scias q̄ btis **Aug.** in p̄mone de cōuersione sacti pauli de mercede eterna dī. Opus cū fine: merces sine fine. Nā operari⁹ deficeret in via nisi antēderet qd accepturus ē: iō **Jacob⁹** dī. Dē gaudijs existate fratres mei cū in tēptationes varias incidertis. **De. i.** pleni 2 pfecti intellige: quia vt dicit. **Grego.** Cōsideratio p̄mij minuit vim flagelli.

Meracula le. dimi. parua mery.

Meradicus: a mery 2 dico ds. cōpo. hīc merddic⁹ dicit. ppter mercedē dicens vel loquens.

Merdmōnisi: a mery ds. vñ hoc merdmōnisi nij. idem q̄ mery: vel res quē de vna patria portatur ad aliā vt carius vendatur.

Mercor: a mery ds. vñ mercoi caris. carus sū. cari. i. vñ dere vel emere: nundinari: vñ hīc mercator tois. et hēc mercatio onis. 2 hīc 2 hēc mercablis 2 hoc le.

Mercurialis: a mercuri⁹ vñ hīc 2 hēc mercurialis 2 hoc le. i. res mercurij. vel p̄tinens ad mercurij. Inuenit etiā hīc mercurialis pro proprio nōle cuiusdā viri.

Mercurius: mercator. cōpo cū kyrios quod est dñs: et vñ hīc mercurius rñ. dñs mercator: vñ mercuri⁹ vñ quasi mercatorz kyrios. i. dñs: 2 interpretat sermo vel eloquentia. Nā mercatorib⁹ maxime necessaria ē affabilitas. **Ido** ra. Nā bene n̄matū decoat suadela venusq̄. vñ vñ mercurius quasi mercator chere. i. aue. Illi em̄ ad rerū venas lū cōemptionē pace salutationis alludant. vel mercurius vñ quasi medius currus: q̄ sermo medius currat iter auditoz 2 loquentē: vnde 2 hermes gr̄ce dñ. i. interprez. 2 fm hoc bene vñ deus mercatorz: qui inter vendentes et emētes sermo est medius: ideo fingit hēc pēnas: q̄ tād to discurrat q̄ cito exit ab ore loq̄ntis: 2 replet aures audientis. Nūcius vñ. q̄ p sermonē oīa cogitata enūciat.

Mercurius: a mercibus quib⁹ p̄æst dicit: sed nō fit cōpositio ex merce & kyrios.

Merda dg. 2 hoc merdū dī. vñ a merus ra. rñ. p cōtras rñ: q̄ non sit mera: vel vñ a meris q̄ est diuisio vel pars q̄ stercus a digestionē diuidit ab eo q̄ incorporat: 2 per successū emittit. Et inde turpia deriuata sc̄z hēc merdula le. dimi. 2 merdosus sa. sū. 2 hēc merdositas tatis. 2 merdo das. dani. are. i. merda inquare: stercoreare. 2 est act⁹ vñ cū omib⁹ suis ppositis: 2 cōpo. merdifer fera. ferū. pe. cor. i. merdā ferēs: 2 cōpo. a merdo 2 ferro ferū vel ferēs.

Merdifer ra. rñ. pe. cor. in merda exponit.

Merenda: merus ra. rñ. cōpo. cū edendus da. dñ. 2 vñ hēc merenda dg. abus q̄ in nona sumit: idē 2 antientia: 2 vñ sic: quasi mere edenda: q̄ tunc pur⁹ panis dat de consuetudine: vel cōpo. a meridies 2 edenda: inde merēda quasi post meridiē edenda: 2 hēc merēdula le. dī. a merēdo das. i. postmeridiē edere. 2 est tract⁹ a nona: quo tpe romani vocabat merēdatū. i. merendā: sumere: q̄ post meridiē ad cibos.

Mœreo res. i. dolere: flere. **Virgilius** in. iiii. Sola do mo mœret vacua: sed pp̄le mœrere est cum silentio dolere: 2 caret p̄terito 2 suppletionē p̄teriti 2 sup̄nt. Dē em̄ verbū quod caret p̄terito caret etiā sup̄io 2 participio p̄teriti tēpōis 2 etiā futuri in rus: sed non conuertitur. Itē inuenitur mœreo res. rui. rñ. 2 mœreo r̄eris. dea p̄ntale in eadē significatione. i. mœrito acquirere: lucrari. Nota ergo q̄ antiqui dicebant mœreo res. rui. vñ nos dicimus modo mœreo r̄eris. 2 ita mœreo res. rui.

do: dū seminat. **Metis** a metendo dū matura colligitur. **metis** etiā dī: pēpus vel actus metendi.

Metosor: a meto tis. dī: hīc metosor ous. q̄ metit.

Metosorū rī. i. vas elcarū a mēsa dicit: ē q̄ mēsozū.

Metosorus rīa. rī. aptus ad metendū: a meto tis. dī.

Metulus: a metis dī: metulus la. lū. id est: matus ad mēse: cor. penul.

Moestifico: a moestus: facio cōpo. moestifico cas. pe. cor. i. moestū facere: 2 inde moestificus ca. cū.

Moestus: a moere res. derivat moestus sta. nū. 2 ē tū nomen non participiū vt quidā volunt: 2 est moest⁹ naturaliter: tristis vero casu. Idē 2 moerens. Itē moestus vel moerens alo: tristis aspectu. 2 cōparatur moest⁹ stior. stilimius. Unde hēc moestitia tē. 2 hēc moestitudo dīnis Et est moestitia cordis: tristitia vero vultus. Itē tristitia ipsius spiritus est: 2 fit quandoq; ex aliquo accidenti dolore: sed moestitia vitii naturale perpetuū est.

Meta: a meto: tiris. dī: hēc meta tē. i. circulus vel altitudo rei vel finis vel terminus.

Aditio Virg. i. enēd. libis ego nec rerū metas nec tēpora pono. **Meta** etiā dī: pmissio vel cognofitio. i. obligatio i die nuptiarū. Itē meta ppositio grēca est: 2 nō valet quantus trans vel de iuxta: vide in meto tis.

Metacismus est m. littere per scāssionē collisio. secundū Aug. 2 est secūda littera o: sicut velle videtur Aug. Itē **papias** in mo. dicit. **Metacismus** est m. littere congenita collisio. Itē **metacismus** est quotiens m. littera vocalis sequitur. Sed in me. dicit idē **papias**. **Metacismus** est quotiens vocalis sequitur m: vt bonorum aurū: et ita vult q̄ secūda littera sit o in vno loco. In alio vero loco q̄ sit e. Sed cōmuniter in donato in capitulo de barbarismo in fine scribitur per e in secūda littera vbi dicitur. Sunt etiā male cōpositiones. id est cacofintheton quas nōnulli barbarismos putāt: in q̄b⁹ sunt metacismi labda csmi: 2 lotacsmi: 2 hoc mihi magis placet: 2 cōpo. a meta quod est m. 2 scisma quod est discordia: vel scismo quod est corruptela: diuisio: scisso: vel vitii.

M līa grēce pferit mi: vñ mutacismus diceretur.

Metalepsis exponit in quarta parte in ca. de tropis.

Metallū: a metallao quod est inquiri: vnde metallū dicitur inquisitū: quia natura eius ea est: vt vbi vna venia apparuerit: ibi sit spes inueniendi aliā: 2 ideo dicitur a spe inueniendi. Septē autē sunt genera metallorum. **Aurū**: argentū: es: electū: plumbū: cuprū: 2 quod domat omnia ferrū. Specialiter tñ nōse dicitur quoddā metallū: 2 inde metallicus tallica. cū. Et scias q̄ quandoq; huiusmodi nomina cōplexiua: vt es: 2 metallū: sunt nomina generalia: quādoq; specialia. prout sunt generalia in vtroq; numero declinant: q̄ multē sunt species metallorū. pnt sunt specialia declinant in singulari numero tñ vt aurū 2 ferrum.

Metamorphosis: a meta quod est trans: 2 morphosis quod est mutatio: 2 proprie substantię: cōponitur hēc metamorphosis huius metamorphosis vel metamorphoseos: id est transmutatio. Unde in titulo **Quidiano** dicit **Inapit** liber metamorphoseos: possunt tñ ibi esse due partes: per appositionē: vt incipit liber meta morphoseos. id est de mutatione substantię. **Sēpt** enim carentes oblatio: genitiui ponunt pro eo constructi cū ppositiōne ad modū ablatiui.

Meta iuncta genitiuo significat cū: vt meta soy. **μετα σον**. i. tecū aut cū te: iuncta actō significat trās & post. vnde non recte dixeris metamorphoseos nisi sit cōpositiō vocis genitiuius. **Metamorphosis** grēce **μεταμορφωσις** dicit transformatio: & quēcūq; cōponunt a meta carent h: nisi secūda pars componens incipiat ab h: vt methodus

Metaphora exponit in quarta parte in ca. de tropis.

Metaplasmus est transmutatio vel littere in litteram vel syllabę in syllabā: vt breuiter eius significatio aperta est. **Metaplasmus** dicitur barbarismus figura. id est aliquid rationabiliter de causa in metro vel in prosa factus. **Metus** quatuordecim sunt species. de quib⁹ dicitur est i quar-

ta parte in ca. de metaplasmo.

Metarpus: a meto: tiris. dī: hīc metarpus pl. id est ca stroū metator.

Metarthesis exponitur in quarta parte in capitulo de metaplasmo.

Metator: a meto: tiris. dī: hīc metator: totis. qui castra designat: 2 pdu. pe. tā in ntō q̄ in grō.

Metatus ta. tū. in meto: tiris. exponitur.

Metataris: meta ppo. cū tato: 2 dī: hīc metatar⁹ rī. i. qui foro iponit rebus que vendunt metā pteci. Idem etiā licitator 2 tarator dī.

Metellus: a meto tis. dicitur hīc metellus l. mercenarius qui metit.

Meticalofus in meticalus est.

Meticalus: a metus dī: meticalus la. lū. pe. cor. 2 meticalofus sa. fū. l. formidolofus.

Metio tiris. metus sū. vel mensus mensū. metri. i. mensurare: vnde mensus sa. fū. quod aliquando accipitur in passiva significatione. scz pro mēsuratus. **Metio** cōpo. pmetio: tiris. dimetio: tiris. emetio: tiris. vnde emēsus sa. fū. remetio: tiris. **Metio** eius cōposita sunt deponētia: 2 faciunt pteritū in itis: sed frequētius in sus. vnde mensus est terra: 2 supinus in itis: sed frequētius in sum: 2 habet quinq; participia: vñ pēstis 2 pēteriti la perfecti. scilicet metēs: 2 duo pteriti perfecti 2 plusq; pfecti. i. metitus 2 mensus: 2 duo futuri. i. metiturus a metitū tu. 2 mensurus a mensū su. addita rus: 2 hoc etiam in cōpositis accidit. 2 produ. pti. metio. Unde **libo** in epistolis. **Metri** se quēq; sue modulo ac pede versū est. id est conueniens. Sed meto tis. eam corripit. Unde metitur quando venit a meto: tiris. vel tere. metitur cori. ptiā 2 mediā. vnde versus. **Dic** meto: 2 metitur: metitur metio: assert. Et scias q̄ futuri indicatiui de metio inueniuntur in boi. vnde psal. **Letabo**: 2 partib⁹ sicutmaz 2 conuallē tabernaculoz metibo: sicut dixi in tertia parte vbi egi de pteritis quartę conjugationis.

Metis titis. fce. ge. dicitur a mitto tis. et dicitur metis quilibet locus de se fetore emittens: vel vt dicit **Serui**. **Metis** est pprie fetor terre qui ex aqua sulphureis nascit: 2 in siluis plurimū abūdat p dēsuare arborū. vñ per suo. **Suturo** sulphureas lenie exhalante metites.

Metis nomen nymphę apud **hesiodū** est. **Metys** dicitur primū fundamentū in mellificatione: hoc est purgamentum cęre ex quo partē priorē aluci apes illinunt. **Mephis** autē huius mephitis est id pro quo male metis hic dicitur. vnde in **Persio** legitur mephites non metites.

Metitur: a meto: teris. cor. pe. sed a metio: tiris. eaz produ. vide in metio.

Metitus ta. tū. exponitur in metio.

Meto tis. messui. messū. dicitur a metio: tiris. Et ē mētere secare: 2 pprie segetes colligere: vnde messus sa. fū. 2 hēc messio onis. **Meto** cōponitur: demeto tis. vt domitius p prophetaz. **Demetā** per posteriora tua. emeto tis. in eodē sensu. i. destruere: abscidere: 2 desecare. **Metio** cū omnibus suis cōpositis est actiui. 2 facit pteritū in sui. et supinū in sū: 2 corripit mediā: vñ **prosp**. Quod scribitur metimus: q̄b damus accipimus: sed meta tē. pd. ptiā. vñ versus. **Lū** tua rura metis: viciis parato metis.

Methodica: a methodus quod ē mediū dī: hēc methodica cē. quēdā species medicinę que remedia sectat 2 carmina. Unde methodici dicunt hī qui nec elementorum rationē obseruāt: nec tēpora: nec cates: nec causas: sed solas morboz substantias.

Methodus: a meta quod est circūtus: vel aliquis vel finis: vel terminus dī: hēc methodus methodi. id est remediū vel via: vel potius finalis terminus a meta 2 hōdos quod est finis cōponitur. Unde **Aristoteles** in principio topicorum dicit. **Propositum** quidē negotii est methodū inuenire a qua poterimus syllogizare de omni problemate. p̄babilibus: vel methodus ppo. a meta q̄b est trans: 2 hōdos via: inde methodus id est transitū. l. breuis via. Unde **dialectica** trāsūptiue dicit method⁹: q̄

ni iussu antichristi interficit in monte oliueti in papilio
ne & folio suo illo in loco circa quem dñs ascendit ad coelos
Ite vocem ipsius archangeli michaelis mortui resurgent.
Ite cruce: clauos lancea: coronam spineam in die iudicii vt
ibi presentabit. vide etiā supra in antichristus.

Michanamites tis. mas. ge. i. michanator: vel princeps
michanator: & deriuat a michania.

Michaniamis. i. ingeniositas: vñ michanicus ca. cū. id
est ingeniosus.

Mechane græce μηχανα dicitur conatus: machi
natio: cogitatio machina: vnde mechanicus dicitur
qui machinis intendit: & non a moechus.

Michæas interpretat quis hic vñ quis iste q̄ minas ama
re ob causā simulacrorū illo modo quo dñs de bella quis ē
iste inuoluens sententias sermonibus.

Mico cas. cul. caret supino ad differentiā istius verbi
mingo quod facit micu: & accipit micare i duabus signifi
cationibus: scz p splendore & salire: ascendere vel treme
re. Et cōponitur dīmico cas. caul. i. purgare: emico cas.
caul. i. valde vel sursum: vel extra micare. i. splendore: sal
re: ascendere. **Mero**. in epi. ad paulinū. vij. ca. Scntil
le inquit emicant. **Mico** cas. & eius cōposita neutra sunt:
z faciunt pręteritū in cul: & carent supinis: pręter dīmico:
quod facit pręteritū in caul: sed mutato ut in tñ facit sup
nū in casū. Si vero simplex vel alia eius cōposita fm an
tiquitatē inueniant facere pręteritū in aul. faciunt & sup
nū in artū sicut dicit **Aug.** **Pul.** autē dicit q̄ mico cas. fa
cit micu: & supinū debuit facere micu: sed dubitationis
causa qz mingo facit micu in vñ non inuenitur. q̄uis ab
eo verbū cōpositū dīmico cas. caul. facit dīmicari: quādo
q̄ emico cul. facit: & cor. primā mico. vñ **Pul.** de re. **Mur**
cus & gladiis & acuta dīmicit hasta.

Micologiaris. i. fabulari.

Mytheo dicit loquor. **Mythologoo** fabulor. **My**
thologema & mythologia dicit ratiocinatio fabula
rum. **Mythopœos** græce μυθοποιος fabulator.
Mythos fabula. **Mythodes** fabulos.

Micon interpretatur celsū.

Microcosmus: cosmus. i. mundus cōpo. cū mega. i. lō
gū vel magnū: & cū micrō quod est mino: vel breuis. **Un**
de hic megalocosmus. i. maior mundus: scz in quo viu
mus: & hic microcosmus. i. mino: mūdus. i. homo qui dñ
mino: mund: mino: qz nō cōstat ex quattuor elementis
integraliter sicut maior mundus. **Mūdus** vero dñ ppter
expressā similitudinē quā habet cū maiori mundo.

Ad dñto.

Mundus vn̄uersus orbis nuncupat: ab absoluta consū
mataq; elegantia. **Plinius** quinto in pñcipio.

Micrologus: a micros & logos sermo cōponit hic mī
crologus gī. qui breuiter loquit: vel qui magnā rē annu
lare cupiens quasi prauā despiciendo narrat: vñ hoc mī
crologi gī. i. breuiloquū: & cor. lo.

Micrologeoma. i. rem vilem magnifico. **Microlo**
geo vilibus vaco. **Micrologia** sedulitas quouis mo
do acquirendi: cura rerū viliū. **Micrologus** qui par
uū magnificat. i. parcus.

Micros interpretat breuis sine paruos.

Micropsychus chl. mas. ge. i. pusillanīm: & cōpo. a mī
cros. i. mino: & psychē quod est ala.

Mycropychia græce μικροψυχία pusillitas.

Mictū est supinū de mingo gīs. vide in mingo gīs. &
in mico cas.

Micturio cturis. verbū meditātū: & format a mictu:
vltimo supino de mingo addita rō. & ponit simpliciter p
mingere: & cor. tu anteri. **Iuuenalis**. **Noctib** hic ponit
lecticas micturiunt hic.

Digale lis. pe. cor. alal est nati ad deridendū: dolosū
rapax: ingluuiosū: sicut dicit glosa **Leu. xj.**

Migma tis. neu. ge. cor. i. ante t. Est autē migma or
deū cū palea. **Isa. xxx.** Et pullasinos qui operant ter
rā cōmixtū migma comedent: sicut in aera ventilatū est
vnde dicit glosa litterarū. **Pullasinos**. id ē apostoliz

apostoliz vñ duces gregis qui operantur terrā. id ē co
clesā vbi vnusquisq; corpus suū exponit vt fructificent:
cōmixtū migma comedent. id est hystorā cū spiritali tē
su: sicut in aera scripturę ventilatū est: id est examinātū
a spiritu sancto: & est spiritalis ista expositio: vel etiā ad
litterā exponitur illa glosa. **Unde** dicit cōmixtū migma:
migma est ordeū cū palea. Et scias q̄ inueniunt **Dani**
elus de dertio: smigma pro vnguento: & tunc est s pul
littera. vide in s littera.

Migma est coitus seu mistio aut mixtio.

Migro gras. in transmigro est.

Miles: a mille dñ hic & hęc miles tis. quia in vno nume
ro erant oī mille: vtpote per millenariū distincti: vel qz
vix vnus de mille erat electus vt militā exerceret: vnde
hic & hęc militaris & hoc re. & debet scribi miles per vnū
l. productū tñ primā: vnde quidā. **Miles** pūgit equū: s
iudex iudicat equū. Et nota q̄ millesiūstie nostro tēpo
re potest esse vna dictio cōposita. & tunc pertinet ad quod
dā officiū reddendū iustitiā: sed qñ sunt duę partes mī
les iustitię dñ quicunq; est miles iustus.

Miletū ti. quidā locus de quo habet in act. & product
pe. **Hi** in auroa. **Leu** cū paulo peruenim⁹ ad miletū.

Milia milū. in mille exponitur.

Miliariū: a mille dicit hoc miliariū rī. vel militare rī.
spaciū mille passuū: vel mille equū. Et dicitur sic quasi
millenariū. mensuras viarum nos dīcimus miliaria: sed
græci stadia: galli leucas.

Militia: a miles dicitur hęc militia tis. vel dicit a mul
tus: quasi multitudo: quia negociū multorū est: vel a mole
rerū dicitur: quasi moletia: & est: militia officiū militis. vñ
de cū vnus miles percutit alium & desit: dicitur militas
facere. Et militia dicitur expositio: & etiā quidāz loc⁹ ro
m sic vocatus est: vbi videlicet milites post militiā soles
bant requiescere & curari.

Militaris: a miles dñ hic & hęc militaris & hoc re. i. res
militis: vel quod pertinet ad militē.

Milito: a miles dñ milito tas. & pertinet tā ad amantē
q̄ ad militē: vterq; em̄ exercet militiā: licet ille nocturnā
& hic diurnā. Et vtriq; incūbit castrū expugnādum. vnde
Pul. **Militat** om̄is amans: & habet sua castra cupido.

Ad dñto

Militare etiā dicunt aduocati. i. aduocati. **L.** de aduoca
tis diuersorū iudicū. Et cōponitur cōmilito tas. tau. et
est neutrum cum om̄ibus suis cōpositis: & scribitur per vnū
l. sicut miles. tñ productū pñ.

Milito onis. mas. ge. i. miles: & deriuat a miles tis.

Militū lis. dñ a mille: propter multitudinē fructus: quia
vt dicitur: qui vnū granum mīlis seminat: id postea facit
mille. vnde milles lea. leu. & mīlū na. nū. & millaceus
cea. ceum. & cor. pñ. mīlūm.

Miliū tñ pñ. cor. **Virg.** Accipiūt fulci & mīlio venit
annua cura.

Mille: a multus dñ mille: quasi multa: ge. om̄is: plura
lis numerū indeclinabile: vnde pluraliter hęc milia hoī
mīlū. Et pponitur: duo milia: tria milia: quattuor milia.
& sic de alijs. **Ite** a mille dñ milles aduer. numeri: & dif
fert mille & milia. nā mille copulat millenariū. **Milia** vero
plures millenarios copulat ideterminate: vnde recipit
hęc adiuncta duo milia tria milia: tunc potest esse oratio
& sic construit duo milia hoīes currunt: & potest esse vna
dictio: & tunc sic construit: duo milia hoīes currunt: licet
sit tñ neu. ge. **Iungitur** tñ immediate & intransitiue cū
mas. fce. neu. ge. vt duo milia hoīes: duo milia mulieres
duo milia alalia: hoc ideo: qz (vt ait **Malus** **Isa.**) **Mil**
litas mille erat singularis numeri & milia suū plurale &
sic construebat. **Mille** hoīm interficitur quasi millenari⁹
hoīm. Sed modo mille factū est om̄is generis. & plura
lis numeri: vnde milia contrahit ab illo: quia fuit suū sin
gulare: & cōposita a se construit intransitiue cū quolibet
genere: sicut & mille: & scribit mille per duo l. sed milia mī
les: militia: per vnū l. scribi debent.

Mille vt **Aulus gellius** attestatur nō olīm tñ: sed
& nunc quoq; singulare reperitur: vnde dupliciter

accipitur substantiue & adiectiue: substantiue idem est quod numerus milliarius & est tantum neutri generis: & indeclinabile in singulari: sed in plurali dicitur hec milia militum. milibus &c. vnde dicā mille hominū occisum aut desideratum est in prelio. & decē milia hominum non homines vt valla docet licet ecclesiastici contra grammaticam dicāt duodecim milia signati pro signatorum: aut signati ad xii. milia. Adiectiue vero pluralis tantum est numerus: indeclinabile & omnis generis: vt mille viri. scēting. anima lia nec dicā duo mille sed bis mille: & ita in cōsistib⁹.

¶ Milenus a mille dicitur millenus na. num. & hinc mille narius rīa. ritum. millesimus ma. mī. & hinc millenari⁹ rīf. & produ. le. millenus.

¶ Milieus a mille dicitur hic milieus lel. l. caldamentus: et proprie calceus regis dicitur milieus propter diuersos eius punctos.

¶ Milieus dicere deberet.

¶ Milles aduerbium numeri. id est mille vicibus & mille vertitur.

¶ Millo a milieus dicitur millo las. l. suere: vnde hic mil lus il. l. collare circa collum canis.

¶ Millos l. exponitur in millo las.

¶ Miluus a mollis dicitur hic miluus ul. quasi molli⁹: qz autis molles est & viribus & volatu. Unde dicitur hic milu⁹ quasi mollis autis. & est etimo. vnde miluinus na. nī. & est miluus autis rapacissima: & quasi semper domesticis autibus insidiatur.

Non ergo mollis est: dicit etiam Miluius ab horatio.

¶ Mimilog⁹ a mim⁹ & logos quod est sermo. ppo hic mimil logus gi. pe. cor. qui mimos docet vel alloquit vel minus loquens. vnde hoc mimilogiū gi. locutio mimi.

¶ Mimulus mī. māl. ge. l. loculator: & ppe rex humanarū imitator: sicut olim erant in recitatione comediarū: quia quod verbo redactor dicebat: mimi motu corporis exprimebant: vnde hec mima mē. l. loculatrix.

¶ Minax. a minor naris. dicitur minax ds. ge. ois. l. fraxund⁹ & feruidus. Et ppatur minax ds. simus. Unde mī naxier ds. sime. adverb. & minactas tatis. & produ. pe. ge. siue na minads.

¶ Minerva uē. in pallas exponitur. vide etiā in norma.

¶ Mingo gi. xi. tū. l. vīnare vīnā emittere. vñ mictim aduerbiū: & hic mictus tus. tui. Idem a migo micto tas. frequen. a quo mictito tas. aliud frequenta. Mingo ppo. pmingo gi. l. simul mingere: vel mictu madefacere & de turpare: demingo gi. l. valde vel deorsum mingere: vel mictu pfundere: & deturpare. emingo gi. l. extra mingere imingo gi. l. pfecte mingere vel mictu pfundere: deturpare. remingo gi. l. iterū vel retro mingere. Mingo & eius composita faciūt pteritū in xi. & supīnū in tū abiecta n. causa euphonię. Et oīa sunt neu. pter pmin go/ demingo/ pmingo: q̄ sunt actiua pro mictu deturpare vel pfundere. Et scias qz canis vel infirm⁹ qui non potest surgere dicitur mingere ad parietem.

¶ Additio.

¶ Minera. in arte. Minerit in patrio cineres ac triste bident tal. Itē mictum cu. est supīnū de mingo. et etiā deberet esse supīnū de mico cas. sed non est in vsu. vt dicit i mico.

¶ Miniator toxis. qui minto describit vel pparat mīntūz. & dicitur a minto nīas.

¶ Miniculus miniculi l. l. auxiliū subditi. vnde ad mīn culos raris. tus. sum. lari. auxiliari administrare. & p com pōem amīniculum & admīniculor & cor. cu.

¶ Minime aduerbium. in minimus est.

¶ Minim⁹. a minor dicitur minim⁹ ma. mī. Vel minim⁹ dicit a numero monadis: qz post eī nō sit alter. Et a mīn mus d: minime aduer. quod quādoqz ponit p nō: quan doqz p parū. vnde veri⁹. Itāc vocē minime repimus se pe negando. Dicās & minime sepe notare pax. pōt etiam minime esse datus casus de minimus sce. ge.

¶ Minime aduerbium: negandi a minus pro non. vnde idem est quod nequaquā vel nullo modo: minimū au-

tem aduerbium superlatiui gradus a minus pro ma gis parū: vnde quod minime sit nullo modo fit: qđ minimū sit: sit quidem sed maxime parū. id est in mi nima proportionē. vnde minime bonus nequaquā bo nus est: minimum bon⁹: bonus quidem est sed in mi nimo gradu.

¶ Miniographus. a minū & graphos pponit hic minio graphus phi. qui minio scribit. vnde miniographo phas. id est minio scribere. & hec miniographia phię. scriptura cū minio facta. & cor. gra.

¶ Miniographus raro aut nunq̄ dicitur sed mimogra phus qui mimos. id est fabulas gestu & imitatione a gendas scribit.

¶ Minister. Minōi pponitur cū steron quod est statio. et dicitur hic minister stri. quasi minor in statione. Vel mini ster dicitur quia officiū debiti manibus exequatur. & hinc hec ministra stre. & minister stra. strum. & hic & hec ministris & hoc le. res ministri vel pertinens ad ministrum.

¶ Ministerculus la. lam. dīmi. parvus minister.

¶ Ministertarches: archos quod est princeps componitur cum ministerium & dicitur hic ministertarches archos. id ē princeps ministeri.

¶ Inepta compositio: apte archidiaconus dicitur. mi nister a manibus dicitur.

¶ Ministerium. a minister dicitur hoc ministeriū rīf. serui tium vel officium ministri. vide etiam in ministeriū.

¶ Ministro stras. straul. strare. dicitur a minister & cōpo nitur cum ad. & dicitur ad ministro stras. & cū con. & dicitur pministro stras. & cum sub. & dicitur subministro stras. Ad ministrante obsequiū redditur. & sumministrante subsidii p̄rogatur: & est actiui ministro cum oībus suis ppositis.

¶ Ministor tatis. l. frequenter ministrari. & est frequen. des minor artis. & cor. mī.

¶ Minus. a minus is. dicitur hoc minus nīf. genus coloris rubet: quia minuatur ante q̄ color inde efficiatur. vñ mī nio as. l. minio pparare vel scribere minio. & hic min⁹. nīf. dicitur quidam fluuius gallicus. & hic & hec minia nīę. quā dam populus.

¶ Minonas. nauī. nare. l. p̄pellere: vī ducere. vñ mīere. Minonant & adduxit in tenebras & non in lucē. vñ hic et hec & hoc minans tis. & pdu. mī. & minās a minor artis. cor. mī. & est actiui cū omnibus suis compositis. & produ. mī. Sed minor artis. depo. cor. mī. vnde versus. & grex minatur lupus illi dente minatur.

¶ Minor artis. atus. sum. d: a minū. Mala minamur. Bo na p̄mittimus. vñ minator oīs. q̄ nīdat aduersa. Moni tor q̄ bona p̄mittit. & dē minari a minio q̄si ab ardore & ru bore rubicunda acie oculor. q̄si furiose ardescunt. Et hinc & hec mina nē. s; raro inuenitur nisi in plurali numero. s; hē mīnē arū. & minabundus da. dī. similis minanti: & cor. mī. hē mīnē arū. sed mīno as. verbū pdu. mī. Unde h⁹. ¶ Roio mīere minas dīme sine vimine minas. Itē mina nē. est qđ mēsurā bladi vel fructus: vt mīn a grant valet decē solidos. Minor artis cōponitur cōminor artis. l. simul minari: vel increpare. & est minor depo. cum omnib⁹ suis compositis. & cor. mī. vide in mino nas. Itē minor est cō paratiuus de parus.

¶ Minorculus in minusculus exponitur.

¶ Minorio. a minor nomine vertuat minorio ras. raul. are. id est minorē facere & est actiui: vnde hic & hec & hoc mino rans tis. Eccle. xxxi. Minoras virtutē & sedens vulnera: & pdu. pe. minorio sicut minoras. vnde in auroa dicitur. ¶ Valestate patri patre minoras eum.

¶ Minorotaurus mōstrum dictum: qz ex boīe. l. pasiphae & tauro natus fuit caput taurini: p cetera mēbra hō fuit.

¶ Minotaurus monstrum bifforme: quasi ex minoe. re ge cretensium: maritoqz pasiphae: & ex tauro geni tus: vterqz enim cum pasiphae cōcubuit. sed taurus putatur fuisse scriba minois. Poetę tamen fabulan tur pasiphaen captam amore tauri mariti vaccarum sese ope dēdali inclusisse in vaccam ligneam & sic cū

tauro coisse: & sic ex satum onis & tauri monstrum natum: partim humana parim taurina forma.

Minifactorium. in minso fas est.

Minso a mingo gls. dicitur minso fas. i. frequent min gere. vñ hic minifactor oris. & hęc minisatio oris. & hic & hęc minifactoris & hoc le. quod facile mingit: vel qđ cito emingit: sicut nimis aquosus & pax coctus. Itē a minso min so tas. aliud frequen. Itē a minso fas. hoc minifactorium ris. locus vel vas ad mingendū. scz quod recipit vñā: et inde minisatorū quasi nimia minifactione tritum.

Minutia. a minutus ta. tu. dicitur hęc minutia itē. id ē minima cutislibet rei pōtio. vñde in passioe beati vicensij martijus legitur. Sales ignibus sparsi crepantib⁹ minutis per membra dissiliunt.

Minuo is. nui. uum. nuere. Unde minut⁹ ta. tu. & comparatur minutus noz. sim⁹. vñ minuit stus. sime. aduer. & cō ponitur. minuo cū con. & cō minuo is. & cū dis. & dicit dim inuo is. p duo m. p diminuo is. mutat s. in m. potest etiā componi cū di. & dicitur diminuo is. sine s. & tunc scribitur p vñ m. Itē minuo pponitur Imminuo is. remu no is. Sanguinimino is. i. sanguinē minuire. Minuo & etus composita orunt sunt actus: & faciūt pteritū in ut. diuisas syllabas. & supinū in nutū. vide in diminuo is.

Minurio. a minuo is. & minurio ris. nui. rre. i. minui cātare. & est oīm minutissimay auctularum. vñde minur itio oris. i. cantilena minutissimay auctularum.

Minurritio oris. in minurritio ris. exponitur.

Minuscule. a minuo is. & hic & hęc minor & hoc min⁹ vñde minuscule la. li. i. pax minor. Et minorcul⁹ la. li. idem. Et hęc minositas tatis. & fm pulchritudinis minuscule formatur a minus compatiuo. ad dita cul⁹. sicut a maius maiusculus.

Minutal. a minuo nūis. dicitur hoc minutal talis. i. mī nutū frustuz vel genus cibi sic dicitur: quia fiat de piscibus & mīdis & minutis holerib⁹ minutatim concisus. vñ Juue nalis. Hesternū solutus medio seruire minutal.

Minutulus la. lum. aliquantulum minutus. et dicitur a minutus.

Minutū. a minuo nūis. dicitur hoc minutū. quoddā pōtus. i. media pars qđantis. vñ paup vidua misit duo minuta. i. quadrantē. & in alio euangelio dicit qđ misit ad cobanā vñū quadrantē. Itē a minuo & minut⁹ ta. tum. vt dicit in minuo is. Item minuo is. minutū tu. u. mutata in o. sūt minuto tas. verbū frequen.

Myparo. paro. oris. dicitur nauis piratay. inde p cō positionē dicitur hic myparo oris: quasi minim⁹ paro. est enī nauicula piratay. ex vimine & crudo coreo ptecta. Unde legitur in hystoris. gens saxonū myparonib⁹ nō viribus vñuntur: fuge potius qđ bello parati sunt. & pdu. pa. vt patet in isto versu. Sic. Barca celox paro dentur mypulus myparo.

Myparo est genus nauiculę piraticę. Cicero. Nam cum quereretur ex eo quo scelere impulsus: mare haberet infestum vno myparone: eodem inquit quatuor orbē terrę. Paro etiam gen⁹ nauigij est. Vñde Varro. Itaqz duos parones habebant structos.

Mirabilis. a miroz raris dicit hic & hęc mirabilis et hoc le. & comparatur. vñde mirabiliter las. sime. aduerb. et hęc mirabilitas tatis. vide in miraculum.

Miraculi. a miroz raris. dicitur hoc miraculi li. Et licet multa naturalia qđ quondie sunt aliquādo dicuntur miracula: ppter tamē & miraculi quod sit cōtra pñuētū cursuz nature vñ pñuētū gñis. resuscitatio mortui & cōsimilia. vñ miraculo sue. fa. lum. i. miraculis plen⁹ fm lūg. hęc nota qđ sicut ex pñis philosophi habet in pñcipio meta. Admiratio ex duobus causatur. scz ex eo qđ aliquid effectus causa occulta est: & ex eo qđ aliquid in re videtur qđ alit ē debere. Contingit ergo ad hoc. Admirabile ē mirabile simpliciter: & aliqd ē mirabile quo ad hoc. Admirabile quo ad hoc est omne illud cui⁹ causa occulta est sibi: & cui videt secundū suā explicationē aliquid obulare: qđ nō ita esse debet: qđuis in re rubi sit repugnās nec causa in re sit min⁹ occulta: & hoc potest dici mir⁹ illi. Admirabile aut in se est. cui⁹ causa simp

plidter in se occulta est: ita etiā qđ in re est aliqđ virtus pñ rei pñtatem p quā aliter deberet ptingere. Minusmō aut sunt qđ immediate a pñtate diuina causant: qđ est causa occultissima & alio modo qđ se habeat ordo causay naturalis: scz qđ cūscz videt: qđ mortuus resurgat & huiusmōi & hęc miracula pñte dicunt: quasi in seipsis & simpliciter mirā. hęc aut quādoqđ sūt supra naturā quādoqđ cōtra naturā. Supra naturā dicit miraculi quando natura in ipso substantia facti nō potest: sicut diuisio maris rubi: resuscitatio mortuoz & huiusmōi. Illa nō dicunt pñtaturā fieri qđ quidē pñt quantū ad substantias facti: sed tamē pñt operationē nature sicut in su diuino. Et qđ hęc dicant miracula pñgit ex trib⁹. Primo ppter excessum & quendā singularē modū sicut rane pducte in egypto in tāta multitudine sicut ante vñū nō fuerat. Secundo ppter qđ hōia debet minata cōtingit ad inuocationē diuini nominis: sicut qđ manus hieroboaz extensa cōtra pphetam arefacta fuit & era etus diuisa. i. i. Reg. cap. xlii. Tercio quādo aliqd vñt uersaliter pñgit sicut in veteri lege. Numeri. v. de aqua delotipie quod est potis venter illi⁹ adultere diuino mureculo putrescebat. Cōtra naturā antez dicebat aliqd fieri: quādo est in re aliquid contrariū ei quod sit sicut si graue sursum mouet: vel si pñgo pepit. vel aliquid huiusmōi: ita qđ miraculose datur act⁹ manēte pñtaturā natura: qđ scilicet est pñt pñt pñtarij actus. Itē scias qđ miracula sue signa sūt cōtra pñtatos possunt distinguī ab hīs qđ p malos sunt tritiplicit ad minus. Primo ex efficacia pñtaturay opantis: qđ signa facta p bonos facta diuina pñtate sunt in illis etiā ad qđ hōi naturę se nullo mō expēdit: sicut suscitare mortuos & huiusmōi qđ demones fm pñtatem facere nō pñt. Sicut in pñt gñis tantū qđ diu durare nō possunt. Secundo ex vñtaturay signoz. qđ signa p bonos facta sūt de reb⁹ vñtibus. & i cura tiomb⁹ in firmantū & huiusmōi. Signa aut p malos facta sūt de reb⁹ noctuis vel vanis sicut qđ volāt in aere: vñ redē dicit mēbia hōim stupida & huiusmōi: & hęc differētia assignat beatus petrus in iterario clemētis. Tercia differētia est quantū ad finē quia signa bonoz ordinant ad edificatio nem fidei & bonoz mox. Sed signa maloz sunt in manifestū documentū fidei & honestat. Etiā quantū ad modū differit: quia boni opant miracula p inuocationē diuini nominis pñt & reuerent: sed mali quibuscūqđ delinunt: sicut qđ incidunt se cultis & faciunt huiusmōi turpia: et ita signa p bonos facta manifeste possunt discerni ab hīs qđ pñtate demonū sunt. Datur aut etiā malis talis potestas a deo. alias aut nihil possunt facere fm beati Augustini. Mel ad fallendū fallaces sicut in egyptos & in ipso etiā magos data est: vt in eoz spiritus opatione. i. seductione viderent admirandū qđbus fiebant dānandi vel ad monēdos fideles: ne tale aliqd facere p magno debeat. Propter quod etiā nobis in scriptura sunt pñtata vel ad exercendā pñtanday: ac manifestandā iustoz patientiā. vide in pñtata & in diomedes. Et vt dicit Greg. in quadā homel. in pillud Math. x. Infirmos curare &c. Ad hoc quippe visibilia miracula cōmiserat: vt corda audientia ad fidē inuisibilib⁹ pñtarent: vt p hoc qđ mirū foras agitur hoc quod intus lōge mirabili⁹ esse sentiantur. vñde nunc quoniam cū fidelis numerositas excreuit inter sanctay ecclesiaz multi sunt qđ vñt virtutū tenēt & signa vñtutū nō habēt qđ frustra miraculi foris ostendit si deest qđ intus operetur. Itē sup illud Marc vñmo. Signa autē eos qđ crediderint hęc sequent. &c. Dicit idē Grego. Aliqd fratres mei qđ ista signa nō factis minime creditis: sicut hęc necessaria in exordio ecclesie fuerūt: vt etiam ad fidē crederet miraculis fuerat nutrienda: quia & nos cū arbusa plantamus tādiū eis aquā fundim⁹ quos in terra cōuabuisse videam⁹. At si semel radicem fixerint. irrigatio cessabit. Minus est etiam qđ paul⁹ dicit. Lingue in signis sunt nō sed delibus sed infidelib⁹. Hic etiam in homel. Erat iesus enīqđ demonū. sic dicit. Licere demones cōe est op⁹ in ministris dei & ministris diaboli. Veritatem cōfiteri & in iustā facere puariū opus est tñ scōz. Ideo si quē videris ris demonia ei⁹ dēnt. si nō est pñtatio veritatis in ore ei⁹ nec iustitia in manibus ei⁹: nō est hō dei. Si aut videris veris veritatem cōfiterē p iustitā facientē: & i demonia

To Job sub myrmicoleōtis noīe nīll pauorē ⁊ audaciā re
 phendit ac si ei apte dicat. Nō iniuste percussus es: q̄ circa
 erectos timid⁹: p̄tra subditos audax fuisti: ac si apte di
 cat. Contra astutos te formido p̄fīr: p̄tra simplices teme
 ritas inflant: sed p̄dā ita myrmicoleō nō h̄y q̄ timida vel
 timida tua elatio dū verberib⁹ p̄mittit: ab aliena lesione
 p̄hibetur. potest etiā fm beati Grego: exponi de diabo
 lo. vnde dicit Gregorius. Recte leo ⁊ formica nominat:
 quia volatilib⁹ siue quibuscūbet alijs mīnuta aliab⁹ for
 mica est: ip̄s aut formicis leo sicut p̄dicit. has ei quasi leo
 denozat: sed ab illis quasi formica denozat: quia nimirū
 antiquus hostis sicut cōtra p̄sentientes fortis est ira cōtra
 resistentes debilis. ¶ Additio Vnde idē Greg
 debilis est hostis qui nō vincit nisi volentē. Si enī eius
 suggestio nib⁹ assēsus p̄betur: q̄si leo tolerari nequaq̄
 potest: si aut resistit q̄si formica atterit: alijs ergo leo est: alijs
 formica: quia crudelitatē illius carnales mētes vir tol
 rant. spirituales vero infirmitatē illius pede virtutis cal
 cant. Vnde etiam in formicoleon: ⁊ in diabolus.
 ¶ Myrmicon vel myrmin grece latine dicitur formica.
 ¶ Myrimin grece latie dicitur formica. Immo myrmer.
 ¶ Myro onis. mas. ge. i. mirator et derivat a miro aris.
 Item miro onis. i. vnguentarius: sed tunc derivat a my
 ron greco quod latine dicitur vnguentum.
 Myron dicitur virgultum odoriferū ⁊ vnguentum
 quod ⁊ myros dicitur.
 ¶ Myrobalanū. mirō pponitur cū balanū q̄si redolens ba
 lanū: quia et glande balanī odorata fiat. ⁊ coriā.
 ¶ Myrocop⁹. myron pponit cū copos quod est labor dī
 tur hic myrocopus pl. i. vnguentarius q̄ laborat circa vna
 guenta faciēda vel vendēda. Et idē dī chirocop⁹ pl. a
 chiros quod est manus: ⁊ copos labor: ⁊ cori. co.
 ¶ Myron grece latine dicitur vnguentum.
 ¶ Myropola myrō pponitur cū polein quod est vēdere:
 ⁊ dicitur hic ⁊ hec myropola le. q̄ vel q̄ vendit vnguenta.
 vnde hoc myropolū. i. dom⁹ vnguentaria vbi vēdunt vn
 guēta. Eadē dom⁹ dī ⁊ ppola le. a p ⁊ polein q̄d est ven
 dere quasi p̄ vendere facta: hoc etiā nomine pōt dīci quia
 hbet domus ad vendendūz aliquid facta. ⁊ pdu po. quia
 pole pio vendere etiam produ. pul.
 Myreplicos grece μυρεψικοο dicit aromataris
 ⁊ μυρεψοο myreplos vnguentarius.
 ¶ Miros aris. aris. sum. rari. i. p̄picere vel laudare: vel
 p̄miro habere. Mirgll. in p. i. enet. Miratur molē enas
 magnaia quondā. Et ponitur sepe p̄ cupere cū suis com
 positis quibuscūq̄. sc̄y p̄ suo cōsequenti antecedēs. p̄mitus
 enī miramur: postea mirata cupim⁹. A miro: derivat hic
 ⁊ hec mirabilis ⁊ hoc le. ⁊ cōpatur. vñ mirabiliter li⁹. sime.
 aduer. ⁊ hec mirabilitas tis. Miros pponit ad miro aris.
 id est valde mirari vel cupere. Ad miro virtutes: miroz
 opa. Eō miro aris. i. simul mirari. demiroz aris. i. valde
 mirari. vel deosus. ⁊ est depo. Miros cum omnib⁹ suis cō
 positis. ⁊ pdu. hanc syllabam mi.
 ¶ Myriotheca ce. i. vnguentoz repositorū: ⁊ componitur
 a myzon ⁊ theca. ⁊ pdu. the.
 ¶ Myrrha arbor est q̄ grece simitrua dicitur: cui⁹ virgula
 arabes exurant: vt mell⁹ exudēt ⁊ fructificent: vt dicit
 in hystoria. Itē myrrha est glimi illius arboris: ⁊ dī myr
 rha quasi amara. vñ Ilib. Myrrha est arbor arabie: altis
 tudinis quinq̄ cubitoz similis spine. cui⁹ gutta viridis ē
 ⁊ amara. vñ ⁊ nomē accepit. Et myrrha gutta eius sponte
 manans p̄dofios est elicta corticis vulnere villosi iudica
 tur. Et dicit p̄ q̄ myrrha dicit tā arbor q̄ gutta illius.
 ¶ Myrrham ri. vnguentum est odoriferum ex mirrha fa
 ctum. Iud. x. Anxi se de mirrha optimo.
 ¶ Myrtetum ti. locus vbi myrtus crescit. ⁊ derivat a my
 tus: ⁊ pdu. penni. vide in myrtus.
 ¶ Myrtens a. um. veneri dicata. i. de mirto exstēns vel
 ad murum pertinens ⁊ dicitur a myrtus.
 ¶ Myrtosus fa. sum. in myrtus est.
 ¶ Myrtus a mari derivatur hec myrtus ti. vel myrt⁹ etiā
 q̄dam arbor est: q̄ in litore maris abundat. vñ ⁊ a grece

myrene dicitur: vel dicitur myr⁹ quia mire redoleat. vñ de myrtosus sa. sum. plenus myrtis.

Myrtus grace dicitur Myrtos aut myrsyne.

¶ Misach interpretatur gaudium vel risus. Idez misael qui interpretatur gaudium domini.

¶ Misael. in misach vide.

¶ Miscellio onis. qui nouit artē miscendi diuersos cibos vel potus. 2 est mal. ge. 2 deriuatur a misceo sces.

¶ Miscellaneus a misceo sces. dicitur miscellaneus nea. neum. 2 miscellan⁹ na. nū. in eodē sensu. i. mixtus. vñ hoc miscellaneū. i. mixtū sicut cibus gladiatorū: vel miscellaneū dicitur vas in q̄ prandia gladiatorū miscebant. vñ de Iuuenalis. Sicile sic veniunt ad miscellanea ludi.

¶ Misceo sces. scilicet mixtū. quod ad mixturā pertinet. Et miscere. i. potare. vinū p̄bere. Et est tractus inde q̄ antiq̄ miscebant calida frigidis: 2 frigida calidis in calice. vñ de calix dictus est a calida potatione: sicut adhuc nos misceamus aquā vino vel cōuerso. Et hinc mixtum aduerbiū. Misceo pponitur ad misceo sces. scilicet. vñ admixtum et admiscu⁹ cūa. cūū. i. mixtus. Et misceo sces. cui. id ē simul miscere. vñ mixtum 2 cōmiscuus cūa. cūū. id est mixtus. vñ hęc cōmixtura re. Immiscuo sces. cui. vñ immixtum. Et imiscu⁹ scua. scūū. Permiscuo sces. scilicet. vñ permixtum 2 p̄miscuus scua. scūū. p̄miscuo sces. cui. p̄cul vel ante vel p̄ alī quo miscere. vñ permixtum. 2 p̄miscuus scua. scūū. vñ les pus est p̄miscui generis. remiscuo sces. scilicet. Intermiscuo sces. Misceo 2 eius pposita faciūt p̄teritū in scilicet 2 supinum in cum. 2 ola sunt actiua. Scdm vero aliā significatiōē fm quā p̄tinent ad potationē vel administrationem vini neu. sunt fm lūgu. In vincto dicitur etiā lūgu. q̄ cōmixto p̄nunciat in sono de t. q̄ x. p̄cedit t. 2 ista est optio p̄muntor. Quidā tñ dicunt q̄ misceo sces facit mixtus p̄ f. 2 videtur hoc habere a p̄isciano qui dicit in. xj. lib. in tractatu de p̄icipio. 2 quoz antecedente vñ inuenio in tus a textu textus: sed potest dici q̄ p̄isc. intelligit de verbis quę habent x. in p̄terito perfecto.

Misceo mixtum etiam a doctis scribetur calix a gręco dicitur vt alibi docui.

¶ Misellus la. lum. dimi. p̄nus aut paz miser. Vñ misell⁹ la. lum. similiter dimi. penul. cor.

¶ Miser ra. ru. dicitur a mitto tis. fm vocē: sed fm significationem miser deriuatur ab amitto: pp̄ie q̄ de z miser dicitur qui oēm felicitatem amisit. Miser etiā dicit tristis. q̄ autem dicitur miser quasi minus seruans etimo. est. et p̄patur miser rior. rimus. vñ de miserius rime. aduerbiū. 2 hęc miseria rie. erina. vbi nulla est felicitas. 2 formatur mierrimus a miser addita rimus.

¶ Miseratio onis. in misericors est.

¶ Misereor a miser dicitur misereor roris. misus sū. 2 est misereri sup̄ miseriā alicui⁹ condolare: 2 p̄pati: 2 constituitur cū gō 2 dō q̄hō: sed raro cū actō in eodē sensu: 2 misereor res. quod antiquus fuit in vsu 2 nō habebat p̄teritū. vñ de miseret 2 miseret ipsonalia. Miseret p̄struit cū actō 2 gō vt miseret me tui. Similit̄ etiā p̄struit miseret: vt me miseret tui: 2 me misertus est tui. Et nota misereor in eodē sensu 2 in eodē modo construēbat q̄ misereor fm lūgu. Et scias q̄ ista quinq; verba impersonalia p̄struunt cū actō 2 gō. vñ. p̄cenitet 2 tedet miseret 2 pudet 2 piget ista accusatiuis iungūt cū genitiuis. Sed quando ponuntur cū infinitiuis requirunt tñ accusatiuū: vt p̄cenitet me peccare: tamen ista duo miseret 2 tedet non habēt p̄teritum: sed tñ suppletionē: vt miseret miserebat misertus est. tedet tedebat tēsi est: cōstruitur vtroz casu fm p̄iscianū transitue: quia exponit sic p̄cenitet me peccati. id est p̄cenitentia peccati habet me. Quidā tamē dicūt q̄ cōstruit cū actō ex vi causę materialis: 2 claudūt in se suppositū: vt pudet me tui. id est pudor tui habz me: hoc est de te. dicit etiā ista q̄nq; verba impersonalia nō adiungunt cū infinitiuis: nisi impersonaliter: ratio q̄ ille infinitiuus ponit loco genitiui: vt p̄cenitet me peccare. id est peccati: 2 ideo non potest supponere p̄bo p̄sonali: 2 hęc fuit opinio magistrī Bene. vide in p̄ceniteo.

P̄cenitet pro p̄terito vsurpat partem est: 2 tam

ipsum q̄ alia quinq; vult ante se verbum impersonale capiti: vt cōp̄it illū p̄cenitere incepti. Solet bonos tedere malorum &c.

¶ Misereor scis. inchoatiuum de misereor res.

¶ Misericors. cor pponitur cū misce⁹ vel poti⁹ miserans: 2 dicitur hic 2 hęc 2 hoc misericors dicitur a p̄patiēdo aliene miserie dictus quasi misce⁹ vel miserans cor hñs sup̄ aliquē afflictū p̄patiēdo: vñ misericorditer aduer. 2 hęc mia dicitur. quia misce⁹ vel miserās facit cor dolentis aliena miseria: 2 differt a miseratione: quia bene velle mia est: 2 bene facere miserationis. est em̄ misratio misericordie actio: quia mia tñ affectus cordis est: quo p̄pellitur vt miseriis subuentam⁹ vel cōparimur si succurrere nō valeamus: 2 misratio ex opere p̄probatur. vide in pius vbi ponit differentia inter misericordiam 2 pietatem.

¶ Miseroz aris. ratus. sum. a miser vel misereor dicitur: 2 est miserari idē q̄ misereri. sed misereri tñ cordis est: 2 si subuenire nō possumus. sed miserari ex ope comprobatur: 2 cōstruitur cum actō: vt miseroz te. i. signū 2 opus misericordie tibi exhibeo.

¶ Additio. Iboratus. Misere in opū socoz. Virgili⁹. Nil n̄t misere. Alibi p̄hōe be graues hōz semp̄ miserate labores. alibi 2 miseratus euntē est. vñ de hic 2 hęc miserabilis 2 hoc le. dignus miseratione: quasi misericordie vel miserie habilis. vñ de miserabiliter aduerbiū. 2 hęc miserabilitas tatis.

Misereor proprie genitiuum regit: vt misereor ai nō digna ferentis. Miseroz accusatiuum: miseret vt rōq; sicut 2 misereor dum ab eo nascitur. sed dum a mile r eor construi videtur cum datiuo: sicut enei. ij. his la chrymis vitam damus 2 misereor scimus. Vñ de vulgo dicitur misereor nobis. quod p̄isci dicebant nū.

¶ Miserrimus ma. mum. in miser vide.

¶ Missa. a mitto tis dicitur hic missus si. i. nūc⁹. 2 hęc missa se. i. nūc⁹: 2 hinc in ecclesia dicitur missa q̄ p̄ces n̄as ferat 2 mittat ad deū. Sed missa dicitur pp̄ie in tpe sacrificij q̄i cāthecumini foras mittunt clamāte leuita. Si q̄s remanserit cāthecumini⁹ exeat foras: 2 inde missa: q̄ sacramentis altaris iteresse nō possunt: q̄ nondū regenerati nō sunt.

¶ S; potest q̄r an sacerdos plures missas dicere possit in die. Ad hoc dico q̄ homo nō debet plures in die p̄municare: vt saltē q̄rū ad vñū diē respēctet vnitas dñice passionis: 2 vt quantū ad aliquid reuerentia sacramēto exhibeatur semel tñ sumēdo: sacerdos tñ est q̄i persona publica: 2 ideo opz q̄ nō solū p̄ se: s; p̄ alijs etiā celebrat: 2 ideo necessitate cogēte plures posset celebrare i die. si autē necessitas nō cogat fm q̄ dicit de conse. di. j. Sufficient sacerdoti semel i die missam celebrare q̄ rps semel passus ē et totū mūdū redemit. Sex autē casus excipiūt i q̄bus sacerdos potest plures missas celebrare. Vñ i die natalis dñi in q̄ potest cātare tres missas. In alijs vero dieb⁹ potest cātare duas in sequentibus casib⁹. vñ a p̄defunctis 2 aliā de die si necesse fuerit. Itē ppter necessitates p̄grinorū 2 hospitū p̄meantiū 2 infirmorū: 2 forte ppter necessitatem nuptiarū vbi tps laboretur. Ita tñ q̄ nunq̄ celebrat vltra duas ppter aliquā necessitatē: nec aliq̄ causa adulationis vel cupiditatis: quia tunc peccaret gūiter. vñ de ver sus. Vñ dies missam tantūmō postulet vñā. Excipiūt desunctus certe cū p̄grino. Infirmusq; meās dñi natalis 2 hospes. Et mulier nubēs: cū tps labit illi. Tres vult natalis nisi binas cetera q̄runt. ¶ Consuevit etiā q̄r vtrū de gradatū posset celebrare missas. Ad hoc dicendū est fm theologos 2 veritatē: q̄ etiā de gradat⁹ quia ordinē non amittit p̄tatem p̄secrandi retinet: sed ius p̄secrādi sibi aufertur: 2 ideo si consecrat peccat mortaliter: nō tñ nō cōsecratum est: 2 si dicas sacerdos a p̄tate ep̄i accepit posse cōsecrare: ergo q̄n ab ep̄o degradatur videt hoc posse amittere. Dico q̄ ep̄us nō dedit ordinē sed deus p̄ ministeriū ep̄i: 2 deus posset auferre sed non ep̄us: q̄ nō est constitutus minister auferēdi ordinē sicut p̄ferēdi q̄ ppter efficiētiā p̄secrationis debet esse ordo p̄petuus. ¶ Itē scias q̄ de missa possum⁹ loqui tripliciter: aut q̄rū ad id q̄d est esse essentialē in ea. i. corpus xpi: 2 sic a quocūq; dicatur

Mysterium a mystis vel mystice græce quod latine dicitur secretum dicitur hoc mysterium rñ. i. secretum diuinum et figuratum seu occultum. vñ mystic⁹ cā. cū. i. sacer diuin⁹ occult⁹ figuratiu⁹: quia in se secretum et recōditum habeat intelligentiā: cuius aliud dicitur et aliud intelligitur: et hoc mysterium rñ. i. sacramentum sacrum: vel absconditū: vel figuratum occultum vel occultum secretū: quia secretum et recōditum habet dispensationē et intelligentiam. Et differt a ministeriū: quia ministeriū in tpalibus

¶ **M**itto tis. misi. sum. tere. i. in. tro. mittere. 2 mittere. i. mā dare. scz mittimus res alatas: mandam⁹ in alimatas: sed hec proprietas sepe confundit. Mitto compo. admitto tis. peccare: accipe: assumere: eplāssere: 2 cū quadaꝝ velocitate 2 agilitate equoz vertere vel ducere. 2 cōponitur ex ad 2 mitto. Trē mitto ꝑponitur cū a. 2 dicitur amitto tis. si. m. id est pderē. Itēꝝ ꝑponitur cū con. 2 dicit cōmitto tis. Itēꝝ cū circū. 2 dicitur ardimitto tis. Trē cum de. 2 dicit demitto

myrene dicitur: vel dicitur myr⁹ quia mire redoleat. vnde myrtosus sa. sum. plenus myrtis.

Myrtus graecodicitur Myrtos aut myrtyne.

¶ Misach interpretatur gaudium vel risus. Idez misael qui interpretatur gaudium domini.

¶ Misael. in misach vide.

¶ Miscello onis. qui nouit arte miscendi diuersos cibos vel potus. 2 est mal. ge. 2 deriuatur a misceo sces.

¶ Miscellaneus a misceo sces. bi miscellaneus nes. neutrum. 2 miscellan⁹ na. nū. in eodē sensu. i. mixtus. vñ hoc miscellaneū. i. pmixtū sicut cibus gladiator: vel miscellaneū dñ vas in q̄ prandia gladiatorū miscēbāt. vnde Iuuenalis. Sicile sic veniunt ad miscellanea ludī.

¶ Misceo sces. scui. mixtū. quod ad mixturā pertinet. Et miscere. i. potare. vinū p̄bere. Et est tractus inde q̄ antiq̄ miscēbant calida frigidis: 2 frigida calidis in calice. vnde calix dicitur est a calida potatione: sicut adhuc nos misceamus aquā vino vel ecōuerſo. Et hinc mixtum aduerbiū. Misceo pponitur ad misceo sces. scui. vñ admixtum et admiscu⁹ cua. cui. i. pmixtus. Comisceo sces. cui. id ē simul miscere. vñ pmixtum 2 comiscuus cua. cui. id est pmixtus. vñ hęc cōmixtura re. Immisceo sces. cui. vñ imixtum. Et imiscu⁹ sua. scui. Permisceo sces. scui. vñ pmixtum 2 pmiscuus scus. scui. pmisceo sces. cui. p̄cul vel ante vel p̄ alio quo miscere. vnde pmixtum. 2 pmiscuus scus. scui. vt lepus est pmiscuus generis. remisceo sces. scui. Intermisceo sces. Misceo 2 eius pposita faciūt p̄teritū in scui 2 supinum in cum. 2 oīa sunt actiua. Scdm̄ vero aliā significationē fm̄ quā p̄tinent ad potationē vel administrationem vini neu. sunt fm̄ hūgu. In vindio dicit etia hūgu. q̄ cōmixtio p̄nuntiatur in sono de i. q̄ x. p̄cedit i. 2 ista est optio p̄muntio. Quidā tñ dicunt q̄ misceo sces facit mistum p̄ i. 2 videtur hoc habere a p̄usiano qui dicit in. xj. lib. in tractatu de p̄ncipio. 2 quos antecedente vñ inuenio in suis a textu textus: sed potest dici q̄ p̄us. intelligit de verbis quē habent x. in p̄terito perfecto.

Misceo mistum etiam a doctis scribetur calix a gr̄eco dicitur vt alibi docui.

¶ Misellus la. lum. dimi. p̄ans aut pap̄ miser. vñ misell⁹ la. lum. similiter dimi. penul. cor.

¶ Miser ra. ruz. dicitur a mitto tis. fm̄ vocē: sed fm̄ significationem miser deriuatur ab amitto: p̄p̄te q̄ dēz miser dicitur qui oēm felicitatem amittit. Miser etia dicit tristis. q̄ autem dicitur miser quasi minus seruans etimo. est. et p̄p̄atur miser rior. rimus. vnde miserius rime. aduerbiū. 2 hęc miseria rig. erina. vbi nulla est felicitas. 2 formatur miserrimus a miser addita rimus.

¶ Miseratio onis. in misericors est.

¶ Misereo a miser bi misereo: reris. misus sū. 2 est misererit sup̄ miseriā alicui⁹ condolere: 2 p̄p̄ari: 2 constructur cū gō 2 dō q̄h̄q: sed raro cū actō in eodē sensu: 2 misereo res. quod antiquus fuit in vsu 2 nō habebat p̄teritū. vnde miseret 2 miseret ipsonalia. Miseret p̄struit cū actō 2 gō vt miseret me tui. Similit̄ etia p̄struit miseret: vt me miseret tui: 2 me misertus est tui. Et nota misereo in eodē sensu 2 in eodē modo construēbat q̄ misereo: fm̄ hūgu. Et scias q̄ ista quinq; verba impsonalia p̄struunt cū actō 2 gō. vñ. p̄cūnit 2 tēdet miseret 2 pudet 2 p̄get ista sic cūſatiuis iunguntur cū genitiuis. Sed quando ponuntur cū infinitiuis requirunt tñ accusatiuis: vt p̄cūnit me peccare: tamen ista duo miseret 2 tēdet non habēt p̄teritum: sed tñ suppletionē: vt miseret miserebat misertus est. tēdet tēdebat tēſi est: cōstruitur vtroq; casu fm̄ p̄usianū transitiue: quia exponit sic p̄cūnit me peccati. id est p̄cūnitentia peccati habet me. Quidā tamē dicūt q̄ cōstruit cū actō ex vi casū materialis: 2 claudis in se suppositū: vt pudet me tui. id est pudor tui habz me: hoc est de te. dicte etia q̄ ista q̄nq; verba impsonalia nō adiungunt cū infinitiuis: nisi impsonaliter: ratio q̄ ille infinitiuis ponit loco genitiui: vt p̄cūnit me peccare. id est peccati: 2 ideo non potest supponere p̄bo p̄sonali: 2 hęc sunt opinio magistr̄ Bene. vide in p̄cūniteo.

P̄cūnit pro p̄terito vsurpat partesum est: 2 tam

ipsum q̄ alia quinq; vult ante se verbum impersonaliter captū: vt coepit illū p̄cūnitere incepti. Solet bonos sedere malorum &c.

¶ Misereſco ſcis. inchoatiuum de misereo res.

¶ Misericors. cor pponitur cū miscy vel pot⁹ miseranor 2 bi: hęc 2 hęc 2 hoc misericors dia. a p̄p̄atendo aliene miserie dicitur quasi miscy vel miserans cor h̄is sup̄ aliquē afflictū p̄p̄atēdo: vñ misericorditer aduer. 2 hęc mia die. quia miscy vel miserās facit cor dolentis aliena miseria: 2 differt a miseratione: quia bene velle mia est: 2 bene facere miserationis. est effi misratio misericordie actio: quia mia tñ affectus cordis est: quo p̄pellimur vt misertis subuentiam⁹ vel cōp̄atimur si succurrere nō valeamus: 2 misratio ex opere p̄p̄obatur. vide in plus vbi ponit differrentia inter misericordiam 2 pietatem.

¶ Misero: aris. ratus. sum. a miser vel misereo: bi: 2 est miseriari idē q̄ miseri. sed miseriari tñ cordis est: 2 si subuenire nō possumus. sed miseriari ex ope comprobatur: 2 cōstruitur cum actō: vt misero: te. i. signū 2 opus misericordie tñ exhibeo.

¶ Additio. Misere in op̄a socor. Virgili⁹. Nil n̄ misere. Alibi p̄p̄te bre graues hōz semp̄ miserate labores. alibi 2 miserationem est. vnde hęc 2 hęc miserabilis 2 hoc le. dignus miseratione: quasi misericordie vel miserie habilis. vnde miserabiliter aduerbiū. 2 hęc miserabilitas tatis.

Misereor proprie genitiuum regit: vt misere ai nō digna ferentis. Misero: accusatiuum: misere vt rōq; sicut 2 misereſcit dum ab eo nascitur. sed dum a misereor construi videtur cum datiuo: sicut enei. ij. his la chrymis vitam damus & misereſcimus. Vnde & vulgo dicitur misere nobis. quod p̄isci dicebant nū.

¶ Miserrimus ma. mum. in miser vide.

¶ Missa. a mitto tis dicit hęc missus si. i. n̄ſci⁹. 2 hęc missa se. i. nunda: 2 hinc in ecclesia dñ missa q̄ p̄ces n̄ſas ferat 2 mutat ad deū. Sed missa bi: p̄p̄te in tpe sacrificij qñ cas thecumini foras mittunt damate leuia. Si q̄ r̄manſerit carhecumin⁹ exeat foras: 2 inde missa: q̄ sacramentis altaris iteresse nō possunt: q̄ nondū regenerati nō sunt.

¶ Sz potest q̄ri an sacerdos plures missas dicere possit in die. Ad hoc dico q̄ homo nō debet plures in die p̄manicare: vt saltem q̄si ad vñ diē p̄ſentet vnus dñiq; passionis: 2 vt quantum ad aliquid reuerentia sacramēto exhibeatur semel tñ sumēdo: sacerdos tñ est q̄si persona publica: 2 ideo op̄z q̄ nō solū p̄ se: 2 p̄ alijs etia celebrat: 2 ideo necessitate cogēte plures posset celebrare i die. si aut necessitas nō cogat fm̄ q̄ bi de consē. di. i. Sufficient sacerdos semel i die missam celebrare q̄ tps semel passus ē et totū mūdū sedemit. Sz aut casus excipit i quos sacerdos potest plures missas celebrare. Vnus i die natalis dñi in q̄ potest cātare tres missas. In alijs vero dieb⁹ potest cātare duas in frequentibus casib⁹. vñ p̄ defunctis 2 aliā de die si necesse fuerit. Itē p̄pter necessitates p̄grinorū 2 hospitū p̄meantū 2 infirmorū: 2 forte p̄pter necessitatem nuptiarū vbi tps laboretur. Ita tñ q̄ nūq̄ celebrat vltra duas p̄pter aliquā necessitatē: nec aliq̄ causa adulationis vel cupiditatis: quia tunc peccaret & iurer. vnde verſus. Vna dies missam tantū ō posulet vnā. Excipit desunctus certe cū p̄grino. Infirmusq; meās dñi natalis 2 hospes. Et mulier nubes: cū tps labit illi. Tres vult natalis nisi binas cetera q̄runt. ¶ Conſuevit etia q̄ri vñ de gradatū posset celebrare missas. Ad hoc dicendū est fm̄ theologos 2 veritatē: q̄ etia degradat⁹ quia ordinē non amittit p̄tatem p̄secrandi retinet: sed ius p̄secrādi sibi auferat: 2 ideo si consecrat peccat mortaliter: nō tñ nō cōsecratum est: 2 si dicas sacerdos a p̄tate ep̄i acceptū posse cōsecrare: ergo qñ ab ep̄o degradatur videt hoc posse amittere. Dico q̄ ep̄us nō dedit ordinē sed deus p̄ ministeriū ep̄i: 2 deus posset auferre sed non ep̄us: q̄ nō est cōstitutus minister auferēdi ordinē sicut p̄ferendū q̄ p̄pter ista causa p̄secrationis debet esse ordo p̄petuus. ¶ Itē scias q̄ de missa possum⁹ loqui tripliciter: aut q̄nq; ad id q̄ est esse essentiale in ca. i. corpus xpi: 2 sic quocūq; dicatur

bona est equaliter: qz opus opanti equalit bonu est: z pnto sum. Mel quantu ad id quod anertu est sacrameto: z quali sacrariuz: z sic missa boni sacerdotis est melior qz mali: qz nō solū habet efficaciam ex ope opato: sed ex ope opante. Et ideo ceteris paribz meli⁹ est audire missas boni sacerdotis qz mali. ¶ Et nota qz interdicit sacerdoti leproso ne celebret publice corā populo ppter horrore: tñ in secreto bene pōt ex deuotione celebrare: nisi sit adeo corruptus qz ministeriū sine pculo explere nō possit. Lepros⁹ tamē ad sacerdotiū pmoueri non debet. ¶ Potest etiaz qri an fornicari⁹ z excoicari⁹ z heretici sacerdotes possunt hoc sacramentum dispensare: z an debeat dispensatio a subditis recipi. Ad hoc dicunt doctores qz si aliqz cum peccato ad sacramentū eucharistie accedat magis cedit ei in nocumētum qz in pfectū. Quicūqz aut contra ordinationē ecclesie accepit p inobedientia peccat. Simoniad pō z sarnatici z excoicati ex statu ecclesie a dispensatione hui⁹ sacramenti sunt suspēsi: qz sunt extra unitatē ecclesie in qua sacramēta pferuntur. Et similiter interdictū est pccubariis sacerdotibus ppter spūalitatē maxime qm in hoc sacramēto requiritur. vñ Canō. dl. xxviij. Nullus audiat missas sacerdotis quē sit idubitant pccubina habere. Vñ si aliqz pccubatorū sacramēta suscipiat peccat z sic gram non consequit. ¶ Et si differt a fornicariis z alijs pccatis qz alijs nō debet hō cōi care in diuinis scient quantūcūqz sint occulti: s; pccubariis sacerdotes non sunt vitandi nisi sint notorii. Et dicitur notorijs tribus modis: vel pñiam qz pccati sunt: vel p confessionē in iure factaz: vel p rei euidentiaz. s. qñ est ita manifestum qz nulla pōt tergiversatione celari. Ab alijs aut pccatōibus licet sacramenta recipere. De notorio tñ plenius dicam in notorio. Item vide in communio.

Missā pro re diuina non satis apte dicitur: sed qui priuimissam dixerunt: subaudiuerunt hostiam: vt iit: ite: quia iam hostia missa est ad deum patrem pro vobis & ceteris fidelibus.

Missalis a missa deriuatur hic z hec missalis z hoc le. ad missam pertinens z missale lis. pro quodam libro vbi continetur mysterium missae. z pdu. sa.

Missaticus a missa sas. dñ missaticus ca. cu. pe. cor. qui frequenter mittit. z hic missatic⁹. i. nūcius. z hec missatica. i. nuncia z hoc missaticū. i. nuncius: quod p missaticū mādamus. Item inuenitur hic missaticus a. qui frequenter canit missam: z tunc deriuatur a missa.

Myssia a messis deriuatur hēc myssia sig. quedam prouincia quasi messia sic dicta a messius puentu. vnde z eā veteres cereris horreum appellabāt. z inde myssius fia. sum. et cor. si.

Missilis. a mitto tis. dicitur hic z hēc missilis z hoc le. ad mittendum abilis. vnde z quoddā iaculū hoc missile dicitur. z cor. penl. pudentius Missile de multis que frustra miserat vnum.

Missus ca. cum. ad mittendū aptus. vel qui militiam exhibet et dicitur a mitto tis.

Missio tas. pe. cor. in missio sas vide.

Missio sas. i. frequenter mittere. z est frequenta. a mitto tis. misi sum. u conuersa in o. a quo missio tas. aliud frequen. id est frequenter mittere. vñ Ma. placentas mutuo missitant.

Missorium ris. concha modica vbi aliquid liquois immittitur z dicitur a mitto tis.

Mystra sig. cōis ge. i. secretarius vñ mysterij auctor z p a mystis grēco quod latine dicitur mysterium.

Mytagos dicitur princeps sacrorum. Mystes aut. em sacra dicens & discipulus arcanorū. Mystic⁹ arc. an⁹.

Mysteriū a mystis vel mysticē grēce quod latine dicitur secretū dicit hoc mysteriū ris. i. secretū diuinū z figuratum seu occultū. vñ mystic⁹ ca. ci. i. sacer diuin⁹ occult⁹ figura tiu⁹: quia in se secretū z recōditā habeat intelligentiā: cu. aliud dicit aliud intelligit: z hoc mysteriū ris. i. sacramentū sacru: vel absconditū: vel pfiguratio occulta vel occultum secretū: qz secretū z recōditā habz dispensationē z intelligentiam. Et differt a ministeriū: quia ministeriū in tpalibus

attendit: sed mysteriū in spūalibz: vt fuit incarnatio lesu xpi: z sic est psecratio pantis z vini in altari: z similia qz secreta in se pntent intelligentiaz pprie mysteria dicuntur. Unde apostol⁹ in. i. ad cor. xi. Ecce mysteriū vobis dico. Qēs quidē resurgem⁹: sed nō omēs imitabimur. Et scias qz pduci e. in mysteriū. vñ di. magi. Be. E. ante ris debz cor. vt ministeriū pphatariū. tñ mysteriū pdu. vnde lioia. Pandimus interdū doctis mysteria regū. S; cor. in lib. sacrificiorū. Mysteriū fertur pccuissē crud: s; hoc ppter necessitatem metri accidit.

Mysterium grēce μυστήριον scribitur cuius secunda quia per h scribitur est naturaliter longa: nec vlla est eius corripionē necessitas: & dicitur arcanū: nec oportuit fingere noua vocabula.

Mysticus ca. cum. pe. cor. in mysteriū exponitur.

Mystis vel mysticen grēce: latine dicitur secretum.

Mistrum a mistris dicitur hoc mistrum stri. id est latēs odium.

Misos dicitur odium. a misco quod ē odi. & misetos grēce μισήτος odibilis. Misallelia odiū: mutuum. misagathia odium in bonos. Misanthropos/qui homines odit. &c.

Miteo tes. tui esse vel fieri mitez: vnde miteasco scis. in choa. z deriuatur a mites miteo. z pdu. mi.

Mitia sig. i. māfuetudo. Item mitia est plurale neutru de mitis. vide in mitis.

Mirifico a mitis z facio pponitur mirifico cas. id est mite facio. Et mitigo in eodem sensu dicitur. scilicet mollire: temperare: humiliare. z cor. si.

Mitigo gas. gaul. gare. i. mollire: tpare: hūiliare: z videtur esse simplex. qz aut dicit mitigo quasi mite ago potius est etimo. qz cōpo. z pponitur demitigo gas. i. demulcere vel pcutere. z cor. pe. z potest deriuari mitigo a mitis.

Mitilena nē. qdā loc⁹ de quo habetur Act. apostolorū. xxviij. z pdu. pe. vnde in auroia. Post tātas clades nos insula que mitilena.

Mitis a mollis deriuatur hic z hec mitis z hoc te. i. hūilis mollis benignus: nō durus matur⁹. vnde dicuntur potius mitia: matura: z mollia. z pparatur mitis tior. tūsim⁹. vñ mittiter: sed nō est in vsu tius. sime. aduer. z hēc mitia tie. id est mansuetudo: quod in expositione Isaimonis super ephra. pauli reperies. Mitis pponitur immittis. i. non mitis. z pdu. mi. z scribit tñ p vñt. sed mittis verbū p geminum t. Quir. de arte. S; caret in fidijs hōis qz mitis hūis do. Et scias qz mititas z mansuetudo vel mitis z mansuetus idē videntur esse in essentia z differunt in efficacia: qz mititas attendit in affectu. Mitis em vt di. glo. sup illud matth. v. cap. Beati mites qm ipsi possidebūt terram. Mitis iquit est quē mētis asperitas seu amaritudo non afficit. sed simplicitas ad oēm iniuriā mansuetudo non afficit. Mitis est quē nō rācor nō mētis asperitas afficit sed oia equanimiter sustinet. Mansuetudo vero attendit in affectu. Unde di. Cassiodo. sup psalteriū. Mansueti quasi manu assueti. i. tolerantes iniurias nō malū p malo reddētes. Et attēde qz p hoc qz dicit possidebunt notat securitas. Per hoc aut qz subdit terrā inuitur eternitas. Quia Eccl. primo. Terrenū autem in eternum stat.

Mithos grēce fabula dicitur latine fm. pāp.

Mitra sig. sce. ge. i. pileū phrigiuz caput peragēs quale est ornamentū capitis deuotaz: sed pileū viroz est mitra foeminaz. Mitra etiā est epōuz. z mitra funis est quo medio naus vincitur.

Mitridates rex ponti dicit fuisse: z cor. pe. vnde in auroia dicitur. Anthontius marcus z mitridates in aurem.

Mitto tis. misi. sum. tere. i. intromittere. z mittere. i. mādare. scz mittimus res aīatas: mandam⁹ in aīatas: sed hēc propetas sepe confundit. Mitto compo. admitto tis. peccare: acapere: assumere: explāssere: z cū quadaz velocitate z agilitate equoz vertere vel ducere. z cōponitur ex ad z mitto. Itē mitto pponitur cū a. z dicitur amitto tis. si. vñ id est pdere. Itēz pponitur cū con. z dicitur cōmitto tis. Itēz cū circū. z dicitur circūmitto tis. Itē cum de. z dicit demit-

to tis. i. deorsum mittere inclinare. **M**itō dicitur dicitur dimitto
to tis. **M**itō cum e. 2 dicitur emitto tis. i. valde vel extra mitte
re. **M**itō dicitur in 2 lro. 2 dicitur immitto tis. 2 inromitto tis. 2 in
eodem sensu. 2 inromittere vulgariter. i. intramittere qñ
in rem se mittere. **M**itō dicitur inter. 2 dicitur intermitto tis. i. iter
aliqua vel inter paulatim vel interim dimittere: relinque.
Mitō pponitur dicitur manus. 2 dicitur manumitto tis. i. manu emit
tere vel liberare. **M**itō dicitur p. 2 dicitur pmitto tis. **M**itō dicitur p.
2 dicitur pmitto tis. i. ante mitto. **M**itō dicitur pter. 2 dicitur pter
mitto tis. i. deferere: derelinque. **M**itō cum per. 2 dicitur pmitto
tis. i. cedere p sentire. **M**itō dicitur ob. 2 dicitur omitto tis. sub
tracta b. i. ptermittere. **M**itō dicitur re. 2 dicitur remitto tis. **M**itō dicitur
sub. 2 dicitur submitto tis. i. subpono. **M**itō dicitur trans. 2 dicitur trans
mitto tis. i. ultra mittere. **M**itō 2 eius cōposita facit pter
riti in si. 2 supinū in sum. 2 oīa sunt actia pter pmitto 2 ad
mitto p peccare: vel ex lassere. Et pter dimitto 2 remitto
p parcere. qñ sunt neu. 2 oīa gemināt t: in pterito scribunt
p vñs. sed in supino p duo f. vt misi missi. 2 a mitto tis.
2 misso fas. frequen. a quo misso as. aliud frequen. id ē
frequenter mittere. Nota hīc qñ mitto 2 destino: 2 verba qñ
ad missionē ptiēt recipientia post se actiū si ille actiū de
signat rem rationālē: recipiūt aliū actiū mediātē pposito
ne ad. vt mitto nunciū meli ad te. Si vero accuſatiū ille
qui a verbo regitur notat aliā rem rationālē: tūc pbum
non regit aliū actiū: sed dñi: vt mitto tibi cētū solidos: vt
dixi in tertia pte vbi legi de regimine in cap. de actō.
Mitus. a mitis dicitur hīc mitus tñ. id est fabula locosa
2 relatu dulcis.

Mythos (vt pmissum est) est fabula & verbū Mythos
des græce μυθος fabulosus. vnde mythicē hī
storiz dīcuntur qñ fabulosæ & fictitiæ sunt.

Mycenæ ta. tum. in mīseo sces est.

Mycenæ mycenarum vrbs achaia a perſeo condita
prope argos qñ quandoqñ habuit imperiū achaia. tan
dem ab argiuis euerſa. Horatius. Aptum dicet equis
argos dīteſqñ mycenæ.

Micypſa rex numidarum fili⁹ maſiniſſe regis. de quo
ſaluſtius in Iugurtino. fuit em iugurte patruus.

Micone o. curta. inſula prope delū & vna cycladum.

Mydas gordij filius rex phrygiæ ditiffimus. De hoc
fabulantur qñ bacchus ei dederit optionē petēdi a ſe
quicquid vellet. Ipſe autem petijt vt quicqd rāgeret
aurum fieret Annuente baccho mydas vt rem expire
tur attigit ligna lapides poma. & mox omnia erāt au
rea Sed cum cibis & potuſa ſe cōtacti aurum fieret:
eandem ſenſit ſe ſuſtate petiſſe. & pœnitēs bacchū
orauit vt hoc munus auſerret Cui bacch⁹ iuſſit: vt in
pactolo flumie ſe lauaret & ſic liberaret. Vñ tūc aurū
eſſe cepit in pactolo. Poſtea cū phœb⁹ & pan carmi
ne certaret & tmolos mons iudex elect⁹ p phœbo ſen
tentiam tuliffet. mydas quietiam aderat ingenij ſtoli
ditate pana p̄tulit. Qua re indignatus phœb⁹ aures
aſininas mydæ fecit: quas mydas ſic occultauit vt ne
mo ſcīret pter tonſorem Tonſor autē tā nouā rem ne
qñ tacere potens neqñ proloqui auſus: foſſam fecit in
qua clamauit hæc verba. Aures aſininas habet rex
mydas. Deinde foſſam terra redoperuit. Succelluqñ
temporis creuerūt illic arundines quæ commotē vo
cem quam tonſor in foderat reddiderunt: hæc omnia.
Ouidius libro. xj. metamor.

Migdonia regio littoralis macedoniæ.

Milciades dūx clarus athenienſium. qui cū vñdecim
milibus ſuorum proſtigauit ſexcenta milia perſarum
in campis marathonijs. Poſtea tamen damnatus pec
culatus in carcerem cōiectus obijt. Neqñ ſepeliri per
miſſus eſt anteqñ filius eius vincula p̄tis aſſumpſit.
Miletus e. longa. vrbs metropolis in ionia aut aſia.
Alia eſt in creta. alia in leſbo. Indemileſius.

Miletum oppidum in attica iuxta Boetiam.
Milo crotoniata. id ē ex vrbe crotone fortiffimus vir
qui viuū bouē per ſtadiū portabat humeris. eūdcqñ
manu occidit. Alius fuit roman⁹ qui clodiū occidit.
Mimalones o. curta vel mimalonides dicuntur ſor
mine bacchātes. id est bacchi ſacra peragentes. a mi
ma monte aſia.

Mincius fluuius italiæ qui ex benaco ſtuo cū
bēm mantuā circuit. deinde fluit in padum.

Minerua. id est pallas filia iouis ex cuius cerebro na
ta dicitur: eſt dea ſapientiæ & artium & bellorum. Po
nitur pro natura pro ingenio & pro arte.

Minyæ arum. populus theſſaliæ qui cum iſtione nau
gauit in colchos. Luca. Minyæ gēs cognita remis.

Minos filius iouis & europæ rex cretenſium quib⁹
leges ſcripſit. Hic fingitur a poetis eſſe iudex apud
inferos ſicut & frater eius rhadamantus.

Minois idis. i. filia minois ſcilicet ariadnē de qua.

Minotaurus vt poetæ volunt erat monſtrum natum
ex paſiphæ vxore minois. habens formā partim ho
minis & partim tauri quod paſiphæ concepit ex tu
ro: vnde vocatum eſt minotaurus. Quod incluſum
laberyntho carnib⁹ humanis veſcebaſ. Coegit etiā
minos athenienſes qui androgeum filium ſuum occi
derant: vt quotānis in cretam mitterent ſeptē filios
& ſeptem filias minotauro comedendos. Tercio an
tem anno theſeus ſorte miſſus minotaurū occidit &
auxilio ariadnē filiæ minois laberyntho egreſſ⁹ euasit.
Minturnæ oppidum campaniæ.

Myrmidones populus æginē inſulæ quodammodo
ex formicis ortos. Nam myrmix græce formica dici
tur. Reuera tñ ita vocat⁹ qñ ſunt laborioſi vt formice.

Myron ſtatuarius inſignis.

Myrrha filia cynaræ regis qñ nefando ſuū patrem
re capta nutriticis auxilio cum illo ignorante qñ filia
ſua eſſet concubuit. Poſtqñ vero pater filiam ſuā eſſe
reſciuit eam gladio voluit occidere. Sed myrrha fu
giens per arabiam mutata fert in arborē ſui noīs. Ge
nuit quoqñ filiū nomine adonidem de quo ſuperius.
Myrtilus auriga cenomai regis. de quo ſupra Hippo
damia.

Myrtoū mare: eſt p̄s maris ægel a myrtilo dicitur.
Myſia puicia helleſpōti vel p̄s thracię orientē verſus
ſcilicet a triballis vñqñ ad euxinō qñ hodie vocat⁹ bul
garia. Quidā ſcribūt moeſia ſed meli⁹ putat⁹ myſia.
Miſenus e. lōga p̄montoriū italię in capania dictus
a miſeno troiano tubicīne qñ primū hec toris deide
neqñ comes fuit. Sed cū in italiā veniſſet enēas. miſen⁹
tritonē marinū deū & tubicīnē puocauit ad certamē
Tritō autē indignat⁹ illū ſubmerſit. vt virg. ait in. vj.
Et ſepult⁹ eſt in mōte qñ ab eo miſenus appellatur.

Mithridates a: lōga maxim⁹ rex pōti qñ ſexaginta
annis bellauit cū romanis. Nā ſæpe victus ſemper re
bellauit. Tandem cū a filio quoqñ perſequeret ſeipm
occidit. Alius rex parthorum.

Mitylene penſ. pducta. oppidum in iſtula.

Mina mne. pondus eſt. Et tñ uſus
græcum. 2 quandoqñ ponit⁹ p obolo. Inuentus
enā impatiſſi de noſas. ſed tunc ſcribit⁹ ſine
m. vñdē p̄. Si vis mna vñ mna: dabit tibi nante in
mna. Et vt dicunt mna duas libras 2 ſemis appendit.
Mna quē & mina dicitur libra. Mnaa græce idem
quod pete vxorem.

Dab et amō fili i loth. a quib⁹ moa
bit⁹. 2 amonit⁹ dicitur sunt 2 acut⁹ in fine moab.
Modorari. a moderor aris. dicitur mode-
ratus ta. tuz. nomen. i. tempus. Et cōparatur moderatus
tiō. s. i. m. vnde moderate tuis. s. i. m. e. aduer. 2 est mode-
ratus q̄ nec plus nec min⁹ facit q̄ debeat. Et ppo. imode-
ratus ta. tum. qui plus vel minus facit. 2 similis pparatur.

Modernus. a modo dicitur modernus na. nū. i. istius
spis. 2 pparatur modern⁹ nioz. s. i. m. vnde modernus
sime. aduerbium. 2 hęc modernitas tatis.

Vocabula modernis (vt sic ineptia) tm nota.

Modorari. a modus dicitur modorari. aris. sum. rar. i. l.
regere. gubernare. 2 in eodē sensu pstruitur cū dō 2 actō.
vñ hic modorator tuis. 2 hęc modoratio onis. et hic 2 hęc
moderabilis 2 hoc le. vnde moderabiliter aduerbiū. 2 hoc
moderamē nis. 2 hoc moderamētū ti. 2 moderari aduer.
2 moderanter aduerbium. 2 cor. pe. modorari.

Modestus. a mod⁹ dicitur modest⁹ sta. s. i. l. i. temp⁹. 2 dī-
cretus. nec plus quicq̄ nec min⁹ agēs. nec etiā irascens. 2
ppatur modestus s. i. o. s. i. m. vnde modeste situs. s. i. m. e.
aduer. 2 hęc modestia sit. Modestia est in facto: sed mo-
dus in dīco: vel concupiscentia.

Modicus. a modus dicitur modic⁹ ca. cū. i. l. rōnalis men-
suratus. moderatus. 2 modicus. i. p. uis. s. i. m. p. i. m. p. o. p. e. 2 abu-
sus dicit. vñ modice aduer. 2 hęc modicitas tis. 2 modico
cas. i. l. rēperare: modificare: q̄ aut dicit modic⁹ q̄ si modū
capitens vel quasi modū custos eti. est. 2 pponitur immodi-
cus ca. cū. i. l. p. aris immodicus. 2 cor. p. dicitur di.

Modifico. a mod⁹ 2 facio ppo. modifico cas. cau. care.
id ē t. p. are aliquid mōi facere. vñ modifico ca. cū. cor. si.

Modiolus. li. di. p. uis modū. s. i. m. l. u. g. dicit etiā mo-
diolus. pe. cor. illud grossū lignū in rota p qd caput aris
immittit in q̄ radij in circuitu infixi sunt. 2 dicitur modioz
lus a modio: quia in modū modū capax est. 2 concavus.

Modius. a modus dicitur mod⁹ di. q̄: quia sit in suo mō-
pfectus: 2 est mensura librarū q̄draginta q̄tuor: 2 sextario
rum viginti duoz: cui⁹ numeri cā inde tracta est: quia in
pncipio deus viginti duo opa fecit. Nā pmo die septem
opa fecit. s. i. m. a. t. e. r. i. a. z. i. n. f. o. r. m. e. : angelos: lucē: supiores cē-
los: terrā: aquā: 2 aerē. Secūda die firmamētū solū. Ter-
tia die q̄tuor. s. i. m. a. r. i. a. : semina: satones 2 plātaria. Quar-
ta die solē: lunā: 2 stellas. Quinta die tria. s. i. p. i. s. c. e. s. 2 repti-
lia aquarū: 2 volatilia. Sexta autē die q̄tuor. s. i. b. e. s. t. i. a. s. : pec-
cudes: reptilia terre. 2 holm. 2 facta sunt omnia viginti duo
gha in sex dieb⁹. Et viginti duē ghā dōes sunt ab adā vñ
q̄ ad iacob ex cui⁹ semine nata ē ois gens israel. 2 viginti
duo libri veteris testamētī vñq̄ ad hēter. 2 viginti duo sūt
līz elemēta: quib⁹ cōstat diuīz legis doctria. Nā igit
exēplis modus viginti duo līz artoz a moyse s. i. m. sacre
legis doctria effectus est q̄uis diuerse gentes hūc mē-
surę pondus vel adificat ignorānt vel detrahāt. tñ apud
hebreos pstituit de diuīz tali rōne fuit. Item mod⁹ ē cū
arbor nauis infixit: ob silitudinē mēsuralis vñ sic dicit⁹.

Modius continet. xxij. sestertia. modiolus est quar-
ta pars modij. Et paruum vasculum quadratum qui
cum lympanis ad hauriendum ex puteo aut lacu aut
flumine aquam vtuntur.

Modo aduerbium. in modus vide.

Modulosa. a modul⁹ qd ē cār⁹ dicitur modulosa. l. a. t. i. n. e. s. i. l.
lari. i. cārare dulcē melodias facere. inuenit etiā modulo-
las in eodē sensu. vnde hoc modulamen nis. cārano dul-
cis 2 mellica. Et modulans tis. ois generis. vnde modu-
lante aduerbiū. 2 hęc modulancia nē.

Modulus. a modus dicitur modul⁹ li. di. par-
tus modus. vnde hic modulus li. id est cantus tropus q̄
pānt in pncipio missę: vel matutini: vñ vespaz. 2 cor. du.

Modus. di. l. terminus finis vel mēsurā vel maneris
vel conditio vel tēperamentū. Et ponitur dānu⁹ 2 abilitas
istius nominis. s. i. m. o. d. o. aduerbiū pro nunc vel pro
aliqui vel paulo ante vel tantum mō. Et cōponitur a modo
id est deinceps: tantum mōdo: solum mōdo: 2 postmodū. i. l.
postea. 2 admodū. i. l. valde. Item iste genitiuus modū cō-

ponitur istiusmodi: illiusmodi: aliusmodi: huiusmodi: hu-
iuscemodi: omnia indecl. 2 ois generis. De hoc plenius
dixi in tertia parte in cap. de figura composita nominis.
modus etiam est accidens verbi. 2 s. i. m. hoc sunt quib⁹ mo-
di: scilicet indicatiuus: impatiuus: optatiuus: subiunctiu⁹
2 infinitiu⁹. Quod autē tpa habet quilibet modus. vide
superius in tertia parte in tractatu verborū vbi egi de mo-
dis verborū. Item alit quomodo: nulli mōdo: vili mōdo:
quodam mōdo: sunt vna pars vel duę supā determinas
in tertia parte vbi egi de accentu aduerbiū in capitu-
lo de compositis a modo.

Moyse. grece latine dicitur aqua. 2 acut⁹ in fine.

Moyse. a moys qd est aqua dicitur moyses si. l. a. q̄ dicit⁹
quia in aqua fuit lucis. 2 ex aqua sumpt⁹. vnde moyses
interpretatur sumptus ex aqua. Inuenit cū cū ad ripā flu-
uij expositi flui ppharaonis: quē colligēs adoptauit sibi 2
vocauit eum moysen: quia de aqua sumplisset eū. Et vñ
dicitur quibusdā q̄ sit nomē compositū a moyse 2 iesus qd
est saluator: quia saluatus fuit ex aqua. 2 cor. p. e. vñ de in
Auroa dicitur. Quod petis o moyses viuenti nō dabit
vñ Sed de syllaba potest dubitari an acutatur. Dicitur quid-
dam q̄ non debet acui cum sit declinabile sicut nec vñ fies
vñ fies. Alij dicunt q̄ debet in fine acui: 2 hoc vñus mar-
ti me lombardo appropat. Et scias q̄ sepe inuenitur achil-
lis p achillis: 2 moysi p moysi in genitiuo per apocopa.

Moyse. ab latinis dicitur moyses: Vnde Iuuenalis.
Tradidit archano q̄cūq̄ volumine moyses: 2 sunt q̄
per primā declinationē moueāt. grece tamē μωσῆς
2 moyses moyses flectunt. Moyses secundum he-
breos dicitur a quaticus vel assumptus de aqua.

Mola. a molo lis. dicitur hęc mola lē. vbi ferrum mollit
tur 2 acutur. 2 mola lē. pula ex farina aqua et sale q̄ olum
victime inter cornua perfundebatur. Et si patētes erant
bonę erant. 2 si recalcitrabant male erant 2 reieciabantur.
vnde iesus xps fuit bona victima quia nō recalcitravit: s. i. m.
quasi ouis non aperiens os suum ductus est ad occul-
nem: 2 inde componitur immolatio las. id est sacrificio. Item
a molo mola hęc mola mōlę. vbi frumentum teritur vel
dicitur mola quasi mala a malū id est rotunditate sui. Mo-
la asinaria dicitur: quia cum ea molit asinus: quia in quā-
busdam molendinis asinus voluit rotā cum mola. Item
mola asinaria dicitur grauis 2 ponderosa sarcina: q̄ one-
rat asinum. 2 cor. mo. vide in moles.

Molaris. a mola dicitur hęc molaris 2 hoc re.
ad mola pñens. 2 hęc molaris lapis mōlę. vel vñ fuit mō-
lę: vel magnus ad modū mōlę. 2 hęc molaris dens maxil-
laris: quia cibum illis dentibus quasi mola molimus.
Molendinū. a molo lis. dicitur hoc molendinū ni. vnde
hic molendinarius nī. 2 hęc molendinaria nē.

Moles. lis. s. i. e. g. l. difficultas magnitudo magni pō-
dus. 2 pdu. pumā. sed molo lis. 2 mola lē. cor. mo. vñ ver-
sus. Quę frumenta mollit mola sit: moles nbi pōd⁹. Nō
leuitate mōlę sed aque currū tibi mole.

Molestus. a moles dicitur molestus molestia molestus
id est eger: tristis: turbatus: quasi a moleurbationis sic
dicitur. Et molestus etiam dicitur molestiam inferens: in
quietans: 2 comparatur molestus s. i. o. s. i. m. vnde mo-
leste situs. s. i. m. e. aduerbium. 2 hęc molestia sit. 2 hęc mo-
lestiosus sa. sum. id est molestiam inferens. vnde mole-
sto stas. au. are. id est molestum vel molestiam facere. in
quietare. 2 est actiuum.

Molimen. a molioz ris. dicitur hoc molimen nis. id est
conamen. Item etiam habere significationes de melior
et produ. l.

Molimentum. a molioz ris. dicitur hoc molimentum
molimenti. id est conamen.

Molitor. a moles dicitur molitor ris. l. i. s. i. l. i. s. i. l. i. cū dī-
ficultate conari. 2 dicitur ppe de magnis reb⁹. vñ moliri. i. m. a. s.
chilari pare: fabricare: excogitare: dispoere: vñ cū difficulta-
te: vñ igelose aliqd facē. Molitor ppo. cū a. 2 dicitur a molioz

to tis. i. deorsum mittere inclinare. *Itē* cū bl. & dīcī dīmīto to tis. *Itē* cū e. & dīcī emitto tis. i. valde vel extra mittere. *Itē* cū in & itro. & dīcī inmitto tis. & inmitto tis. & in eodem sensu. & inromittere vulgariter. i. intramittere qñ in rem se mittere. *Itē* cū inter. & dīcī intermitto tis. i. iter aliqua vel inter paulatim vel interim dīmmittere: relinqre. *Itē* pponitur cū manus. & dīcī manumitto tis. i. manu emittere vel liberare. *Item* cū p. & dīcī pmitto tis. *Itē* cū pī. & dīcī pmitto tis. i. ante mitto. *Itē* cū pter. & dīcī ptermitto tis. i. deferere: derelinqre. *Itē* cū per. & dīcī pmitto tis. i. cōcedere p sentire. *Itē* cū ob. & dīcī omitto tis. subtrahere b. i. ptermittere. *Itē* cū re. & dīcī remitto tis. *Itē* cū sub. & dīcī submitto tis. i. subpono. *Itē* cū trans. & dīcī transmittito tis. i. vltra mittere. *Mitto* & eius cōposita faciūt pteritū in si. & supinū in sum. & oīa sunt actīa pter pmitto & admitto p peccare: vel ex lassere. Et pter dimitto & remitto p parcere. q sunt neu. & oīa gemināt t: & in pterito scribunt p vñs. sed in supino p duo s. vt misi mīssū. & a mitto tis. & mīssio sas. frequen. a quo mīssio as. aliud frequen. id ē frequenter mittere. Nota hīc q mīto & destīno: & verba q ad mīssionē pīnēt recipientia post se actī si ille actūs designat rem rationālē: recipiūt alīū actī mediāte ppositio ne ad. vt mitto nunciū meū ad te. Si vero accūsatiū ille qui a verbo regitur notat aliā remq rationālē: tūc pbum non regit alīū actī: sed dīcti: vt mitto tibi cētū solidos: vt dixi in tertia pte vbi egi de regimine in cap. de actō.

Mitus. a mītis dicitur hīc mitus tī. id est fabula locosa & relatu dulcis.

Mythos (vt pmissum est) est fabula & verbū Mythodes grāce μυθωδης fabulosus. vnde mythicē hīc storiā dicuntur q fabulosā & fictitiā sunt.

Mixtus ta. tum. in mīscēo scēs est.

Mycenē mycenarum vrbs achaia a perseo condita prope argos q quandoq habuit imperiū achaie. tandem ab argiuis euerfa. Horatius. Aptum dicet equis argos diteq mycenās.

Micypsa rex numidarum fili⁹ masinissē regis. de quo salustius in Iugurtino. fuit em iugurte patruus.

Micone o. curta. insula prope delū & vna cycladum.

Mydas gordij filius rex phrygiā ditissimus. De hoc fabulantur q bacchus ei dederit optionē petēdi a se quicquid vellet. Ipse autē petijt vt quicqd tāgeret aurum fieret Annuente baccho mydas vt rem expiretur attigit ligna lapides poma. & mox omnia erāt aurea Sed cum cibis & potus a se cōtacti aurum fierēt: tūc tandem sensūt se stulte petisse. & pēnitēs bacchū orauit vt hoc munus auferret Cui bacch⁹ iussit: vt in pactolo flumie se laueret & sic liberaret. Vñ tūc aurū esse cōepit in pactolo. Postea cū phœb⁹ & pan carmine certarēt & tmolos mons iudex elect⁹ p phœbo sententiam tulisset. mydas quietiam aderat ingenij stoliditate pana ptulit. Qua re indignatus phœb⁹ aures asininas mydē fecit: quas mydas sic occultauit vt ne mo sciret pter tonsorem Tonsor autē tā nouārem ne q tacere potens neq proloqui ausus: fossam fecit in qua clamauit hęc verba. Aures asininas habet rex mydas. Deinde fossam terra redoperuit. Successuq temporis creuerūt illic arundines quæ commotē vocem quam tonsor infoderat reddiderunt: hec omnia. Ouidius libro. xj. metamor.

Migdonia regio littoralis macedoniē.

Milciades dūx clarus atheniensium. qui cū vndecim milibus suorum profligauit sexcenta milia persarum in campis marathonijs. Postea tamen damnatus perculatus in carcerem cōiectus obiit. Neq sepeliri permīssus est anteq filius eius vincula pīs assumpsit. **Miletus** e. longa. vrbs metropolis in ionia aut asia. Alia est in creta. alia in lesbō. Indemilesius.

Miletum oppidum in attica iuxta boetiam.

Milo crotoniata. id ē ex vrbe crotone fortissimus vir qui viuū bouē per stadiū portabat humeris. eū dēq manu occidit. Alius fuit roman⁹ qui clodiū occidit. **Mimalones** o. curta vel mimalonides dicuntur formine bacchātes. id est bacchi sacra peragentes. a mīma monte asia.

Mincius fluuius italīe qui ex benaco fluuio ortus vrbem mantuā circuit. deinde fluit in padum.

Minerua. id est pallas filia iouis ex cuius cerebro nata dicitur: est dea sapientiē & artium & bellorum. Ponitur pro natura pro ingenio & pro arte.

Minyē arum. populus thessaliē qui cum iasonē nauigauerūt in colchos. Luca. Minyē gēs cognita remis.

Minos filius iouis & europē rex cretensium quib⁹ & leges scripsit. Hic fingitur a poetis esse iudex apud inferos sicut & frater eius rhadamantus.

Minois idis. i. filia minois scilicet ariadne de q ante.

Minotaurus vt poetē voluerat monstrum natum ex pasiphae vxore minois. habens formā partim hominis & partim tauri quod pasiphae concepit ex tauro: vnde vocatum est minotaurus. Quod inclusum laberyntho carnib⁹ humanis vescēbat. Coegit etiā minos athenienses qui androgeum filium suum occiderant: vt quotānis in cretam mitterent septē filios & septem filias minotaurō comedendos. Tertio autē anno theseus sorte missus minotaurū occidit & auxilio ariadne filiē minois laberyntho egress⁹ euasit. **Minturnē** oppidum campaniē.

Myrmidones populus æginē insulē quos fabulatur ex formicis ortos. Nam myrmix grāce formica dicitur. Reuera tñ ita vocāt q sunt laboriosi vt formicę. **Myron** statuarius insignis.

Myrrha filia cynarē regis q nefando sui patris amore capta nutricis auxilio cum illo ignorante q filia sua esset concubuit. Postq vero pater filiam suā esse rescīuit eam gladio voluit occidere. Sed myrrha fugiens per arabīā mutata ferē in arborē sui noīs. Genuit quoq filiū nomine adonidem de quo superius. **Myrtilus** auriga cenomai regis. de quo supra Hippodamia.

Myrtōū mare: est ps maris ægei a myrtilo denotatū. **Myria** puicia hellepōti vel ps thraciē orientē versus scilicet a triballis vīq ad euxinō q hodie vocāt bulgaria. Quidā scribūt moesia sed meli⁹ putat myria. **Misenus** e. lōga p montoriū italīe in capania dictum a miseno troiano tubicīne q primū hec toris deideā neq comes fuit. Sed cū in italiā venisset enēas. misen⁹ tritonē marinū deū & tubicīnē puocauit ad certamē. Tritō autē indignat⁹ illū submersit. vt virg. aīn. vj. Et sepult⁹ est in mōte q ab eo misenus appellatur.

Mithridates a: lōga maxim⁹ rex pōti q sexaginta sex annis bellauit cū romanis. Nā sæpe victus semper rebellauit. Tandem cū a filio quoq persequerē seipm occidit. Alius rex parthorum.

Mitylene penī. pducta. oppidum in insula lesbō.

M **ma mne.** pondus est. Et est nomē grēcū. & quandoq ponit p obolo. inuenitur etiā impatiū de no nas. sed tunc scribit sine m. vnde p. Si vis mñā vir mna: dabit tibi nantis in ir mna. Et vt dicunt mna duas libras & semis appendit.

Mna quē & mina dicitur libra. Mnaa grēce idem est quod pete vxorem.

Mobet amō fili loth. a quib⁹ moa
bte: amonitē dicti sunt: ac uis in fine moab.
Moderat⁹. a moderor aris. dicitur mode-
ratus ta. tuz. nomen. i. tempus. Et cōpatur moderatus
stoz. simus. vnde moderate tuus. si me. aduer. et est mode-
ratus q⁹ nec plus nec min⁹ facit q⁹ debeat. Et ppo. imode-
ratus ta. tum. qui plus vel minus facit. et similis pparatur.

Moderatus. a modo dicitur modernus na. nū. i. istius
spis. et pparatur modern⁹ nioz. simus. vnde modernenius
si me. aduerbium. et hęc modernitas tatis.

Vocabula modernis (vt sic ineptia) tm nota.

Moderor. a modus dicitur moderor aris. atus. sum. rar. i. l.
regere. gubernare. et in eodē sensu pstruitur cū dō et actō.
vbi hic moderor totus. et hęc moderatio onis. et hic et hęc
moderabilis et hoc le. vnde moderabiliter aduerbū. et hoc
moderamē nio. et hoc moderamēti n. et moderati aduer.
et moderanter aduerbium. et cor. pe. moderor.

Moderatus. a mod⁹ dicitur modest⁹ sta. sū. i. temp⁹. et dis-
cretus. nec plus quicq⁹ nec min⁹ agēs. nec etiā trāsens. et
ppatur modestus stoz. simus. vnde modeste stus. si me.
aduer. et hęc modestia stie. Modestia est in facto: sed mo-
destia in dicto: vel concupiscentia.

Moderic⁹. a modus dicitur modic⁹ ca. cū. i. rōnalis men-
suratus. moderatus. et modicus. i. puus. s. i. improp⁹ et abu-
sue dicit. vbi modice aduer. et hęc modicitas nio. et modico
cas. i. rēparare: modicare: q⁹ alit dicit modic⁹ q⁹si modū
capten⁹ vel quasi modū custos eti. est. et pponitur immodi-
cus ca. cū. i. spatus imimensuratus. et cor. p dicit dī.

Modifico. a mod⁹ et facio ppo. modifico cas. cau. care.
id ē spare alicui⁹ mōi facere. vbi modifice ca. cū. cor. si.

Modiolus li. dī. puus mod⁹. fm lbug. Dicit etiā mo-
diolus. pe. cor. illud grossū lignū in rota p q⁹ caput aris
immittit in q⁹ radij in circuitu infixi sunt. et dī tunc modio-
lus a modio: quia in modū modij capax est. et concavus.
Modius. a modus dicitur mod⁹ dī: quia sit in suo mō
pfectus: et est mensura librarū q⁹draginta q⁹tuor: et sextario
rum vigintiduo: cui⁹ numeri cā inde tracta est: quia in
pncipio deus vigintiduo opa fecit. Nā pmo die septem
opa fecit. i. materias in formē: angelos: lucē: supiores ce-
los: terrā: aquā: et aerē. Secūda die firmamētū solū. Ter-
tia die q⁹tuor. i. maria: semina: stationes et plātaria. Quar-
ta die solē: lunā: et stellas. Quinta die tria. i. pisces et repti-
lia aquarū: et volatilia. Sexta alit die q⁹tuor. i. bestias: pe-
cudes: reptilia terre: et volē. et facta sunt omnia vigintiduo
gha in sex dieb⁹. Et vigintiduo g⁹hātōes sunt ab adā vsq⁹
q⁹ ad iacob ex cui⁹ semine nata ē oīs gens israel. et vigintiduo
libri veteris testamētū vsq⁹ ad hēster. et vigintiduo sū-
līaz elemēta: quib⁹ cōstat diuīnē legis doctrīa. Nā igit
exēplis modius vigintiduo lēctariorū a moyse fm sacre
legis doctrīnā effectus est q⁹uis diuersē gentes hūc mē-
surę pondus vel adificiāt ignorānt vel detrahāt. hī apud
hebrēos pstitutiōe diuīa tali rōne suat. Item mod⁹ ē cū
arbor nauis infixit: ob similitudinē mēsuralis vasis sic dicit⁹.

Modius continet. xxij. festeria. modiolus est quar-
ta pars modij. Et paruum vasculum quadratum qui
cum lympanis ad hauriendum ex puteo aut lacu aut
flumine aquam vtuntur.

Modo aduerbium. in modus vide.

Modulo a modū⁹ q⁹ ē cār⁹ dī: modulos laris. tū. sū.
lari. i. cātare dulci melodias facere. inuenit etiā modulo
las. in eodē sensu. vnde hoc modulamen nio. cātatio dul-
cis et mellica. Et modulans tis. oīs generis. vnde modu-
lanter aduerbū. et hęc modulancia tie.

Modulus. a modus dicitur hęc modulus li. dī. par-
uus modus. vnde hic modulus li. id est cantus tropus q⁹
pānt in pncipio missę: vel matutini: vī vespaz. et cor. du.
Modus dī. i. terminus finis vel mēsurā vel maneries
vel conditio vel tēperamentū. Et ponitur dātū⁹ et ablitus
istis nominis. scz modo aduerbialiter pro nunc vel pro
aliqui vel paulo ante vel tantum mō. Et cōponitur a modo
id est deinceps: tantum modo: solum modo: et postmodū. i.
postea. et admodū. i. valde. Item iste genitiuus modicō

ponitur istiusmodi: illiusmodi: aliusmodi: huiusmodi: hu-
iuscemodi: omnia indecl. et oīs generis. De hoc plenius
dixi in tertia parte in cap. de figura composita nominis.
modus etiam est accidens vtrbi. et fm hoc sunt quicq⁹ mo-
di: scilicet indicatiuus: impatiuus: optatiuus: subiuncti-
us: infinitiui. Quod autē tpa habet quilibet modus. vide
superius in tertia parte in tractatu verborū vbi egi de mo-
dis verborū. Vbi alit quomodo: nulli modo: vili modo
quodammodo: sunt vna pars vel duę supra determinas
ut in secunda parte vbi egi de accentu aduerbis in capitu-
lo de compositis a modo.

Moyse gręce latine dicitur aqua. et acuitur in fine.

Moyse aicus ca. cum. res moyse: vel ad moyse perti-
nens. pe. cor. et dicitur a moyse. et tacetur γ. in pronunda-
tione: licet scribatur.

Moyse. a moyse q⁹ est aqua dī: hęc moyse si. i. aq⁹tic⁹: et
quia in aqua fuit lucet⁹. et ex aqua sumpt⁹. vnde moyse
interpretatur sumptus ex aqua. Inuenit cū cū ad ripā fla-
uis expositū filia pharaonis: quę colligēs ad optauit sibi et
vocauit eum moyse: quia de aqua sumpsisset eū. Et vti-
detur quibuscūq⁹ sit nomē compositū a moyse et iesus q⁹
est saluator: quia saluatus fuit ex aqua. et cor. pe. vnde in
Auroa dicitur. Quod petis o moyse viuente nō dabit
vili. Sed de syllaba potest dubitari an acuiatur. Dicitur quī
dam q⁹ non debet acui cum sit declinabile sicut nec vlisse
vlisse. Alit dicunt q⁹ debet in fine acui: et hoc vsus max-
ime lombardoz approbat. Et scias q⁹ sepe inuenitur achil-
le p achille: et moyse p moyse in genitiuo per apocopa.

Moyse ab latinis dicitur moyses: Vnde Iuuenalis.
Tradidit archano q⁹cūq⁹ volumine moyses: et sunt q⁹
per primā declinationē moueāt. gręci tamē μωσ⁹ hō-
zōo moyses moyses fleunt. Moyse secundum he-
breos dicitur aquaticus vel assumptus de aqua.

Mola. a molo lis. dicitur hęc mola lē. vbi ferrum mollit
tur et acuitur: et mola lē. puls ex farina aqua et sale q⁹ olim
victime inter cornus perfundebatur. Et si patietes erant
bonę erant. et si recalcitrabant male erant et reiciebantur.
vnde iesus xps fuit bona victima quia nō recalcitrauit: s. i.
quasi ovis non aperiens os suum ductus est ad occisio-
nem: et inde componitur immolo las. id est sacrificio. Itē
a molo molis hęc mola mole. vbi frumentum teritur vel
dicitur mola quasi mala a malū id est rōditare sui. Mo-
la asinaria dicitur: quia cum ea molit asinus: quia in quā-
busdam molendinis asinus voluit rotā cum mola. Item
mola asinaria dicitur grauis et ponderosa sarcina: q⁹ one-
rat asinum. et cor. mo. vide in moles.

Molaris. a mola dicitur hęc molaris et hoc re.
ad molā ptnens. et hęc molaris lapis mole. vel vbi sūt mo-
lę: vel magnus ad modū mole. et hęc molaris dens naxil-
laris: quia cibum illis dentibus quasi mola molimus.

Molendinū. a molo lis. dicitur hoc molendinū n. vnde
hic molendinarius nī. et hęc molendinaria tie.

Moles lis. fce. ge. i. difficultas magnitudo magni pō-
dus. et pdu. pūmā. sed molo lis. et mola lē. cor. mo. vbi ver-
sus. Quę frumenta mollit mola sit: moles tibi pōd⁹. Nō
leuitate mole sed aque currū tibi mole.

Molestus. a moles dicitur molestus molestia molestus
id est eger: tristis: turbatus: quasi a moleurbatione sic
dictus. Et molestus etiam dicitur molestiam inferens: in-
quietans: et comparatur molestus stoz. simus. vnde mo-
leste stus. si me. aduerbium. et hęc molestia stie. et hinc mo-
lestiosus sa. sum. id est molestiam inferens. vnde mole-
sto stas. aul. are. id est molestum vel molestiam facere. in
quietare. et est actiuum.

Molimen. a molioz rīs. dicitur hoc molimen nio. id est
conāmen. Potest etiā habere significationes de melior
et produ. li.

Molimentum. a molioz līris. dicitur hoc molimentum
molimentū. id est conāmen.

Molior. a moles dicitur molioz rīs. līr. i. sū. līr. i. cū dif-
ficultate conari. et dī ppe de magnis reb⁹. vī moliri. i. mā-
chari pare: fabulare: excogitare: dispoere: vī cū difficulta-
te: vī lēgēse aliqd facē. Molior ppo. cū s. et dicit a molioz

totis. i. deorsum mittere inclinare. *Itē* cū bl. & dīcī dīmitto
to tis. *Itē* cum e. & dīcī emitto tis. i. valde vel extra mitte
re. *Itē* cū in & itro. & dīcī immitto tis. & intromitto tis. & in
eodem sensu. & intromittere vulgariter. Intramittere q̄si
in rem se mittere. *Itē* cū inter. & dīcī intermitto tis. i. iter
aliqua vel inter paulatim vel interim dimittere: relinque.
Itē pponitur cū manus. & dīcī manumitto tis. i. manu emit
tere vel liberare. *Item* cū p. & dīcī pmitto tis. *Itē* cū p̄p̄.
& dīcī p̄mitto tis. i. ante mitto. *Itē* cū p̄ter. & dīcī p̄ter
mitto tis. i. deserere: derelinque. *Itē* cum per. & dīcī p̄mitto
tis. i. cōcedere p̄sentire. *Itē* cū ob. & dīcī omitto tis. sub
tracta b. i. p̄termittere. *Itē* cū re. & dīcī remitto tis. *Itē* cū
sub. & dīcī submitto tis. i. subpono. *Itē* cū trans. & dīcī trans
mitto tis. i. ultra mittere. *Itē* cū elus cōposita facit p̄ter
missi in si. & sup̄n̄si in sum. & oīa sunt actīa p̄ter p̄mitto & ad
mitto p̄ peccare: vel ex lassere. Et p̄ter dimitto & remitto
p̄ parcere. q̄ sunt neu. & oīa gemināt: & in p̄terito scribunt
p̄ vñs s. sed in sup̄n̄o p̄ duo f. vt mīsi mīssū. & a mitto tis.
dīcī mīssio sas. frequen. a quo mīssio as. aliud frequen. id ē
frequenter mittere. *Nota* hīc q̄ mitto & destino: & verba q̄
ad mīssionē p̄tinet recipiētia post se actū si ille actū de
signat rem rationālē: recipiūt aliū actū mediāte p̄positio
ne ad. vt mitto nunciū meū ad te. Si vero accūsantū ille
qui a verbo regitur notat aliū remq̄ rationālē: tūc p̄bom
non regit aliū actū: sed dīctū: vt mitto tibi cētū solidos: vt
dīctū in tertia pte vbi egī de regimine in cap. de actō.
¶ **Mitus.** a mītis dīcitur hīc mitus tī. id ēst fabula locosa
& relatu dulcis.

Mythos (vt p̄missum est) est fabula & verbū Mythos
des græce μυθωδης fabulosus. vnde mythicē hi
storīa dīcuntur q̄ fabulosæ & fictitiæ sunt.

¶ **Mirtus** ta. tum. in mīrteo sces est.

Mycenē mycenarum vrbs achaīæ a perseo condita
prope argos q̄ quandoq̄ habuit imperiū achaīe. tan
dem ab argiuis euerfa. Horatius. Aptum dicet equis
argos dīctiq̄ mycenās.

Micypsa rex numidarum fili⁹ masinissē regis. de quo
salustius in Iugurtino. fuit em̄ iugurtē patruus.

Micone o. curta. insula prope delū & vna cycladum.

Mydas gordij filius rex phrygiæ ditissimus. De hoc
fabulantur q̄ bacchus ei dederit optionē petēdi a se
quicquid vellet. Ipse autem petijt vt quicqd̄ rāgeret
aurum fieret Annuente baccho mydas vt rem exp̄ire
tur attigit ligna lapides poma. & mox omnia erāt au
rea Sed cum cibus & potus a se cōtacti aurum fierēt:
tūc tandem sensit se stulte petisse. & p̄nitēs bacchū
orauit vt hoc munus auferret Cui bacch⁹ iussit: vt in
pactolo flumīe se laueret & sic liberaret. Vñ tūc aurū
esse cepit in pactolo. Postea cū phœb⁹ & pan carmi
ne certarēt & tmolos mons iudex elect⁹ p̄ phœbo sen
tentiam tulisset. mydas quietiam aderat ingenij stoli
ditate pana p̄tulit. Qua re indignatus phœb⁹ aures
asinas mydē fecit: quas mydas sic occultauit vt ne
mo sciret p̄ter tonsorem Tonsor autē tā nouārem ne
q̄ tacere potens neq̄ proloqui ausus: fossam fecit in
qua clamauit hęc verba. Aures asinas habet rex
mydas. Deinde fossam terra redoperuit. Successuq̄
temporis creuerūt illic arundines quæ commotē vo
cem quam tonsor infoderat reddiderunt: hęc omnia.
Quidius libro. xj. metamor.

Migdonia regio littoralis macedonię.

Milciades dūx clarus atheniensium. qui cū vndecim
milibus suorum profligauit sexcenta milia persarum
in campis marathonijs. Postea tamen damnatus pec
culatus in carcerem cōiectus obiit. Neq̄ sepeliri per
missus est anteq̄ filius eius vincula p̄tis assumpsit.
Miletus e. longa. vrbs metropolis in ionia aut asia.
Alia est in creta. alia in lesbō. Indemilesius.

Miletum oppidum in attica iuxta boetiam.

Milo crotoniata. id ēx vrbe crotone fortissimus vir
qui viuū bouē per stadiū portabat humeris. eūdēq̄
manu occidit. Alius fuit roman⁹ qui clodij occidit.
Mimalones o. curta vel mimalonides dicuntur for
minę bacchātes. id est bacchi sacra peragentes. a mī
ma monte asiæ.

Mincius fluuius italię qui ex benaco fluuio ortus vt
bem mantuā circuit. deinde fluit in padum.

Minerua. id est pallas filia iouis ex cuius cerebro na
ta dīcitur: est dea sapientię & artium & bellorum. Po
nitur pro natura pro ingenio & pro arte.

Minyę arum. populus thessalię qui cum iasonē nauī
gauēt in colchos. Luca. Minyę gēs cognita remis.

Minos filius iouis & europē rex cretensium quib⁹ &
leges scripsit. Hic fingitur a poetis esse iudex apud
inferos sicut & frater eius rhadamantus.

Minois idis. i. filia minois: scilicet ariadne de q̄ ante.

Minotaurus vt poetę volunt erat monstrum statum
ex pasiphae vxore minois. habens formā partim ho
minis & partim tauri quod pasiphae concepit ex tu
ro: vnde vocatum est minotaurus. Quod inclusum
laberyntho carnib⁹ humanis vescēbat. Coegit etiā
minos athenienses qui androgeum filium suum occi
derant: vt quotānis in cretam mitterent septē filios
& septem filias minotauro comedendos. Tercio au
tem anno theseus forte missus minotaurū occidit &
auxilio ariadnē filię minois laberyntho egress⁹ euasit.

Minturnę oppidum campaniæ.

Myrmidones populus æginę insulę quos fabulatur
ex formicis ortos. Nam myrmix græce formica dīcī
tur. Reuera tñ ita vocāt q̄a sunt laboriosi vt formicę.

Myron statuarius insignis.

Myrrha filia cynarę regis q̄ nefando sui patris amo
re capta nutricis auxilio cum illo ignorante q̄ filia
sua esset concubuit. Postq̄ vero pater filiam suā esse
resciuit eam gladio voluit occidere. Sed myrrha fu
giens per arabīā mutata ferē in arborē sui noīs. Ges
nuit quoq̄ filiū nomine adonidem de quo superius.

Myrtilus auriga. cenomai regis. de quo supra Hippo
damia.

Myrtoū mare: est ps maris ægei a myrtilo denoiatū.
Mytia puicia hellepōti vel ps thracię orientē versus
scilicet a triballis vic⁹ ad euxinō q̄ hodie vocat bul
garia. Quidā scribūt moesia sed meli⁹ putat mytia.
Misenus e. lōga p̄montoriū italię in cāpania dīctum
a miseno troiano tubicīne q̄ primū hectoris deide
neq̄ comes fuit. Sed cū in italiā venisset enēas. misen⁹
tritonē marinū deū & tubicīnē puocauit ad certamē.
Tritō autē indignat⁹ illū submersit. vt virg. ait in. vj.
Et sepult⁹ est in mōte q̄ ab eo misenus appellatur.

Mithridates a: lōga maxim⁹ rex pōti q̄ sexaginta sex
annis bellauit cū romanis. Nā sæpe victus semper re
bellauit. Tandem cū a filio quoq̄ persequerē scīptm
occidit. Alius rex parthorum.

Mitylene penī. pducta. oppidum in insula lesbō.

Ma mne. pondus est. Et est nomē
græcum. & quandoq̄ ponit p̄ obolo. Inuenitur
etiā impatiū de no nas. sed tunc scribit sine
m. vnde p̄. Si vis mñā vir mna: dabit tibi nantis in tr
mna. Et vt dicunt mna duas libras & semis appendit.

Mna quę & mina dīcitur libra. Mnaa græce idem est
quod pete vxorem.

Ma mne. pondus est. Et est nomē
græcum. & quandoq̄ ponit p̄ obolo. Inuenitur
etiā impatiū de no nas. sed tunc scribit sine
m. vnde p̄. Si vis mñā vir mna: dabit tibi nantis in tr
mna. Et vt dicunt mna duas libras & semis appendit.

Mna quę & mina dīcitur libra. Mnaa græce idem est
quod pete vxorem.

Ma mne. pondus est. Et est nomē
græcum. & quandoq̄ ponit p̄ obolo. Inuenitur
etiā impatiū de no nas. sed tunc scribit sine
m. vnde p̄. Si vis mñā vir mna: dabit tibi nantis in tr
mna. Et vt dicunt mna duas libras & semis appendit.

Mna quę & mina dīcitur libra. Mnaa græce idem est
quod pete vxorem.

Ma mne. pondus est. Et est nomē
græcum. & quandoq̄ ponit p̄ obolo. Inuenitur
etiā impatiū de no nas. sed tunc scribit sine
m. vnde p̄. Si vis mñā vir mna: dabit tibi nantis in tr
mna. Et vt dicunt mna duas libras & semis appendit.

Mna quę & mina dīcitur libra. Mnaa græce idem est
quod pete vxorem.

Ma mne. pondus est. Et est nomē
græcum. & quandoq̄ ponit p̄ obolo. Inuenitur
etiā impatiū de no nas. sed tunc scribit sine
m. vnde p̄. Si vis mñā vir mna: dabit tibi nantis in tr
mna. Et vt dicunt mna duas libras & semis appendit.

Mna quę & mina dīcitur libra. Mnaa græce idem est
quod pete vxorem.

Ma mne. pondus est. Et est nomē
græcum. & quandoq̄ ponit p̄ obolo. Inuenitur
etiā impatiū de no nas. sed tunc scribit sine
m. vnde p̄. Si vis mñā vir mna: dabit tibi nantis in tr
mna. Et vt dicunt mna duas libras & semis appendit.

Mna quę & mina dīcitur libra. Mnaa græce idem est
quod pete vxorem.

Ma mne. pondus est. Et est nomē
græcum. & quandoq̄ ponit p̄ obolo. Inuenitur
etiā impatiū de no nas. sed tunc scribit sine
m. vnde p̄. Si vis mñā vir mna: dabit tibi nantis in tr
mna. Et vt dicunt mna duas libras & semis appendit.

Mna quę & mina dīcitur libra. Mnaa græce idem est
quod pete vxorem.

Ma mne. pondus est. Et est nomē
græcum. & quandoq̄ ponit p̄ obolo. Inuenitur
etiā impatiū de no nas. sed tunc scribit sine
m. vnde p̄. Si vis mñā vir mna: dabit tibi nantis in tr
mna. Et vt dicunt mna duas libras & semis appendit.

Mna quę & mina dīcitur libra. Mnaa græce idem est
quod pete vxorem.

M Dabet amō fili loth. a quib⁹ moa
bte⁹ amonit⁹ dicti sunt et acut⁹ in fine moab.
Moderat⁹. a moderor⁹ aris. dicitur mode-
ratus ta. tuz. nomen. i. tempatus. Et cōpatur moderatus
stoz. simus. vnde moderate nus. si me. aduer. et est mode-
ratus q⁹ nec plus nec min⁹ facit q⁹ debeat. Et ppo. Imode-
ratus ta. tum. qui plus vel minus facit. et similis pparatur.

Modernus. a modo dicitur modernus na. nū. i. istius
spis. et pparatur modern⁹ nioz. simus. vnde moderne nus
sime. aduerbium. et hęc modernitas talis.

Vocabula modernis (vt sic ineptia) tñ nota.

Moderor⁹. a modus dicitur moderor⁹ aris. atus. sum. rari. i.
regere. gubernare. et in eodē sensu pstruitur cū dicit⁹ et actō.
vñ hic moderator tois. et hęc moderatio onis. et hic et hęc
moderabilis et hoc le. vnde moderabiliter aduerbiū. et hoc
moderamē nio. et hoc moderamē nū. et moderati aduer.
et moderanter aduerbium. et cor. pe. moderor.

Modestus. a mod⁹ dicitur modest⁹ sta. stū. i. tempat⁹. et dif-
cretus. nec plus quicq⁹ nec min⁹ agēs. nec etiā irascens. et
ppatur modestus stioz. simus. vnde modeste stius. si me.
aduer. et hęc modestia stie. Modestia est in facto: sed mo-
dus in dicto: vel concupiscentia.

Modic⁹. a modus dicitur modic⁹ ca. ci. i. rōnalis men-
suratus. moderatus. et modicus. i. pūus. i. improprie et abu-
sue dicit⁹. vñ modice aduer. et hęc modicitas tis. et modico
cas. i. rēperare: modicare: q⁹ alit dicit modic⁹ q⁹si modū
capiens vel quasi modū custos eti. est. et pponitur immodi-
cus ca. ci. i. spatus immensuratus. et cor. p dicit⁹ di.

Modifico. a mod⁹ et facto ppo. modifico cas. cant. care.
id ē stare alicui⁹ mōi facere. vñ modifice ca. ci. cor. si.

Modiolus li. di. pūus mod⁹. sūm. lūg. Dicit⁹ etiā mo-
diolus. pe. cor. illud grossū lignū in rota p q⁹ caput aris
immittit in q⁹ radij in circuitu infixi sunt. et dicit⁹ tunc modio-
lus ē modio: quia in modū modij capax est. et concavus.
Modius. a modus p hīc mod⁹ di: quia sit in suo mō-
pfectus: et est mensura librarū q⁹draginta q⁹tuor: et sextario-
rum vigintiduo: cui⁹ numeri cā inde tracta est: quia in
pncipio deus vigintiduo opa fecit. Nā pmo die septem
opa fecit. i. materias: informē: angelos: lucē: supiores cē-
los: terrā: aquā: et aerē. Secūda die firmamētū solis. Ter-
tia die q⁹tuor. i. maria: semina: satones et plātaria. Quar-
ta die solē: lunā: et stellas. Quinta die tria. i. pisces et repti-
lia aquarū: et volatilia. Sexta autē die q⁹tuor. i. bestias: pec-
cudes: reptilia terre. et hōm. et facta sunt omnia vigintiduo
gha in sex dieb⁹. Et vigintiduo g⁹hantes sunt ab adā vsq⁹
q⁹ ad iacob ex cui⁹ semine nata ē oīs gens israel. et vigintiduo
libri veteris testamētū vsq⁹ ad beiter. et vigintiduo sūt
līz elemēta: quib⁹ cōstat diuine legis doctrina. Nā igit⁹
exēplis modius vigintiduo lēctariorū a moyse hīc sacre
legis doctrinā effectus est q⁹uis diuersē gentes hūc mē-
surę pondus vel adiciat ignorat vel detrahāt. tñ apud
hebreos pstitutiōe diuisa tali rōne fuit. Item mod⁹ ē cū
arbor natus infuit: ob similitudinē mēsuralis vas sic dicit⁹.

Modius continet. xxij. fextertia. modiolus est quar-
ta pars modij. Et paruum vasculum quadratum qui
cum lympanis ad hauriendum ex puteo aut lacu aut
flumine aquam vtuntur.

Modo aduerbium. in modus vide.

Modulor⁹. a modul⁹ q⁹ ē cār⁹ dicitur modulor⁹ laris. tus. m.
lari. i. cārare dulcē melodias facere. inuenit etiā modulo
las. in eodē sensu. vnde hoc modulamen tis. cāratio dul-
cis et mellica. Et modulans tis. oīs generis. vnde modu-
lante aduerbiū. et hęc modulancia tie.

Modulus. a modus dicitur hīc modulus li. di. par-
tus modus. vnde hīc modulus li. id est cantus tropus q⁹
panit in pncipio missę: vel matutini: vñ vesper. et cor. du.

Modus di. i. terminus finis vel mēsurā vel maneries
vel conditio vel rēperamentū. Et ponitur datus⁹ et ablitus
istius nominis. scz modo aduerbialiter pro nunc vel pro
a: q⁹si vel paulo ante vel tantum mō. Et cōponitur a modo
id est deinceps: tantum modo: solum modo: et postmodū. i.
postea: et admodū. i. valde. Item iste genitius modū cō-

ponitur istiusmodi: illiusmodi: aliusmodi: huiusmodi: hu-
iuscemodi: omnia indecl. et oīs generis. De hoc plenius
dixi in tertia parte in cap. de figura composita nominis.
modus etiā est accidens vrbī. et sūm hoc sunt quib⁹ mo-
di scilicet indicatiuus: impatiuus: optatiuus: subiuncti-
uus et infinitiui. Quod autē ipa habet quilibet modus. vide
superius in tertia parte in tractatu verborū vbi egi de mo-
dis verborū. Nūc autē quomodo: nullo modo: villo modo
quodammodo: sunt vna pars vel dūq⁹ supā dēterminas-
ti in secunda parte vbi egi de accentu aduerbijs in capitu-
lo de compositis a modo.

Moyses gręce latine dicitur aqua. et acutur in fine.

Moyseus ca. cum. res moyli: vel ad moyseu perti-
nens. pe. cor. et dicitur a moyse. et tacetur γ. in pronuncia-
tione: licet scribatur.

Moyseus. a moy⁹ q⁹ est aqua dicitur hīc moyseus si. la. q⁹ti⁹ et
quia in aqua fuit lucet⁹. et ex aqua sumpt⁹. vnde moyseus
interpretatur sumptus ex aqua. Inuenit cū cū ad ripā fla-
uis expositū filia pharaonis: quē colligēs ad optauit sibi et
vocauit eum moyseu: quia de aqua sumpsisset eū. Et vñ
dicitur quibūsdā q⁹ sit nomē compositū a moyse et iesus q⁹
est saluator: quia saluatus fuit ex aqua. et cor. pe. Unde in
Auroa dicitur. Quod petis o moyse viuenti nō dabit
vñ. Sed de syllaba potest dubitari an acutur. Dicit⁹ qui
dam q⁹ non debet acui cum sit declinabile sicut nec vñsses
vñssis. Alij dicunt q⁹ debet in fine acui: et hoc vñus max-
ime lombardoz approbat. Et scias q⁹ sepe inuenitur ad hīc
li p achillis: et moyli p moyse in genituo per apocopa.

Moyseus ab latinis dicitur moyses: Vnde Iuuenalis.
Tradidit archano q⁹cunq⁹ volumine moyses: et sunt q⁹
per primā declinationē moueāt. gręci tamē μωσ⁹ hō-
zōw moyses moyses flectunt. Moyseus secundum he-
breos dicitur a quaticus vel assumptus de aqua.

Mola. a molo lis. dicitur hīc mola lē. vbi ferrum molit⁹
tur et acutur. et mola lē. puls ex farina aqua et sale q⁹ olum
vixit inter cornua perfundebatur. Et si patētes erant
bonę erant. et si recalcitrabant male erant et reieciuntur.
vnde iesus xps fuit bona victima quia nō recalcitravit: s⁹
quasi onis non aperiens os suum ductus est ad occillos
nem: et inde componitur immolo las. id est sacrificio. Itē
a molo mola hīc mola mōlę. vbi frumentum teritur vel
dicitur mola quasi mala a malū id est rotunditate sui. Mo-
la asinaria dicitur: quia cum ea molit asinus: quia in quā-
busdam molendinis asinus voluit rotā cum mola. Item
mola asinaria dicitur grauis et ponderosa sarcina: q⁹ one-
rat asinum. et cor. mo. vide in moles.

Molaris. a mola dicitur hīc et hīc molaris et hoc re.
ad molā pūnens. et hīc molaris lapis mōlę. vel vñ sūm mo-
lę: vel magnus ad modū mōlę. et hīc molaris dens maxil-
laris: quia cibum illis dentibus quasi mola molimus.

Molendinū. a molo lis. dicitur hoc molendinū nū. vnde
hic molendinarius nū. et hīc molendinaria tie.

Moles lis. sce. ge. i. difficultas magnitudo magni pō-
dus. et pdu. pūmā. sed molo lis. et mola lē. cor. mo. vñ ver-
sus. Nūq⁹ frumenta molit mola sit: moles tibi pōd⁹. Nō
leuitate mōlę sed aque currū tibi mole.

Molestus. a moles dicitur molestus molestia molestus
id est eger: tristis: turbatus: quasi a moleurbationis sic
dicitur. Et molestus etiā dicitur molestiam inferens: in-
quietans: et comparatur molestus stioz. simus. vnde mo-
leste stius. si me. aduerbium. et hīc molestia stie. et hīc mo-
lestiosus sa. sum. id est molestiam inferens. vnde mole-
stio stas. aut. are. id est molestum vel molestiam facere. in-
quietare. et est actiuum.

Molimen. a molioz ris. dicitur hoc molimen nū. id est
conamen. pōt est etiā habere significationes de melior
et produ. li.

Molimentum. a molioz liris. dicitur hoc molimentum
molimentū. id est conamen.

Molior. a moles dicitur molior ris. līr. sū. līr. i. cū dif-
ficultate conari. et dicit⁹ ppe de magnis reb⁹. vñ moliri. i. ma-
chiri pare: fabulare: excogitare: dispoere: vñ cū difficulta-
te: vñ igelose aliqd facē. Molior ppo. cū a. et dicit⁹ a molioz

lris. id est remouere: auertere. Itē pponitur demolior: li-
ris. emolior lris. i. valde vel extra moliri. et est depo. mo-
litor. et pdu. pūmā scribit tñ p vñl. Luca. in. v. Iteu quā
cū fortuna humeris iam pondere fessis. Amolū onus ec.
Molitor. a molior ris. vñ hic molitor: tous. artifex fabu-
lator. et pdu. li. Qui. in. x. meta. pūlegat: molitor: lasō.
Molitor poti⁹ impulsor dñ illic q cū mole agit.

Molleo. a mollio lis dicitur molleo les luti. lere. i. eē vñ
fieri mollē. et cōpo. pmolleo les. et hic mollesco scis. incho.
et emollesco scis. inchoa. Remolleo les. i. itēz mollere. et in
de remollesco scis. et scribuntur p geminum l.

Mollestra stre. pellis oula. a mollis lis. dñ q sit mollis.

Mollida dē. in mollities vide.

Mollides. a mollis dicitur hęc mollida dē. et hęc mollit-
ies dē. in eodem sensu.

Mollisculus. a mollis dicitur mollisculus la. lum. aliqua
tulam mollis. et cor. pe.

Mollifico a mellis et factio cōpo. mollifico cas. cant. id ē
mollē factio. et est verbum actiuum. et cor. fi.

Mollis lis. luti. luti. lre. i. tēperare: mitigare: blandire:
enarrare: mollē reddere. Job. xxi. De⁹ moluit cor mell
vnde molito tas. frequen. pe. pdu. mollio ppo. cōmolito
lis. i. simul molire: Demollio lis. i. valde vel deorsū mola-
lire vel indurare. Emollio lis. i. valde vel extra molire.
Permollio lis. i. pfecte molire. ppermollio lis. i. pū aliis
vñ ante molire. Remollio lis. i. itēz molire. Submollio
lis. i. subtus vel par molire. et est actiuum mollio cū om-
nibus suis compositis et quarte coniugationis.

Mollis. a mollio deriuat hīc et hęc mollis et hoc le. qz vñ
gozē sex⁹ enervati corporis dedecoret: et qñ mulier emola-
liatur: et cōgatur. vñ mollior lis. sine. aduer. Mollis cō-
ponitur p molla. p molla: p molla. et inuenit mollis no-
men: et verbū. et vñ pūmā pdu. positione. vnde quā-
dam. Tu verbis mollis: me blandis fœmina mollis.

Molle opus laudatur: mollis optifex vituperatur.

Molo lis. luti. lere. caret supino. aut facit multū vel mol-
tuz pe. cor. Et est molere acuire: et ppue ferrū. et molere. i.
ferrere sicut truci vel aliā annonā. Et molere. i. subagi-
tare vel coire. vñ l. i. ludi. Sanfonē clausuz in carcere mo-
lere fecerūt. vñ dī. magf i hystoria. Molere fecerūt qñ ope-
feruēt ei affligēt. Debagi tñ tradit q pñlūgi fecerunt
eū dormire cū mulierib⁹ robustis: vñ ex eo plem robustā
susceperūt. et tracta est hęc significatio a pñdita. Qui ei coit
qñ molere et terere videt. Molo ppo. pmolo lis. i. siml mo-
lere. Demolo lis. i. male: vel male molere. emolo lis. i. ex-
tra vel valde molere: imolo lis. i. valde vel int⁹ molere.
ppermolo lis. i. pfecte molere vñ subagitare. Remolo lis.
id est itēz molere. Molo et ei⁹ pposita facit pteritū in luti.
et caret supino. Et fm q pertinet ad actum molay neutra
sunt: sed fm q accipiunt translatiue p terere: vel subagi-
tare: actus sunt ita dicit lūgu. et cor. mo. lora. in fmōe.
Permolere vxores nolim laudatier lq. Sz moles pdu.
vñ quidā. Quē frumēta molit mola: moles sit ubi pōd⁹.
Molcnota q molo lis. nō hz supinū in frēqnt vñ: ad dīffe-
rentiā hui⁹ nōle multū. possumus tñ dicere molitū: sicut vo-
loquod deberet facere vultū sicut patz p nomē pñcipale
vultus qñ fm pñdita. nascitur ab eo. et tamē est iā in vñ
voluntam apud rheologos.

Moloth. quoddam idolum fuit.

Molossus. a mollo lis. vñ hic moloss⁹ si. i. magn⁹ canis.
qñ ad molandū aptus seu parat⁹. vel molossus fuit filius
pyrrhi. vnde dicta est hęc molossa qdam terra. sepir⁹ vel
pars epiri. vnde molossus sa. sum. et molossus sa. sum.
et hic molossus si. quidā pes: pñans ex trib⁹ longis. dicit⁹
a saltatione molossoz quā exercuerūt armati. Et hic mo-
lossus si. p cane: qñ optimi et magni abundāt canes. et hinc
molossicus ca. dñ. i. mordax vel rapax. Hinc etiā videt dñ
hic molossus: quidā lapis viridis et grādīs. et pdu. lo.
Molossa est pars epiri a molosso pyrrhi & androma-
ches filio dicta. A qua fit molossus a. um. vnde sub-
audiri potest canis: qz bonos canes pducit. Moloss⁹
etiā pes est metricus ab eius priē saltatione sic dicit⁹.

Molucris et. dicitur illud cum quo mola vertit. Mo-
lucru id est tumor ventris. et dicitur a mola lē.

Momen. a moueo ues. dicitur hoc momen nls. i. mo-
mētum tā pio motu qz p spacio tps. et cor. pe. gñ.

Momentū. a moneo nea. dicitur hoc momentū nls: qñ
monimentū. qz cito et in transita mouet tā breue spaciū
tps. vnde et sepe ponitur pio mutatione vel momento.
Momentū etiā dicitur stilus in quo momēta colliguntur.
quia cito ad modū momenti scinat. Itē momentū staret.
Esa. et dicitur stilus vel lingua in trāuersali ligno posita
p quā dignoscitur vñ lances in trutina eqūiter pōderēt.
Et scias q hora est vigesima quarta pars diei naturalis.
Punctū est quarta pars horē. Momentū est decima pars
puncti vel qdragesima ps horē. Et hoc patet q momen-
tū cito mouet. A momentū deriuat momentaneus nea.
neum. Et momentarius ris. rium. id est transitorius. cito
transiens: parum durans.

Monachus. a monas qd est singularitas: dicit hīc mo-
nach⁹ chl. qz singularis sit et solitari⁹: quia monach⁹ a sin-
gularibus actibus et vita segregati qñ soli morantur. Et
ergo solitarius interpretatur vocabulū monach⁹: quid facit
in turba q solas est. qz aīst vñ: monachus quasi vñ⁹ aīc
stos et ē. Et sunt plura gñā monachoz. i. cōmōbtē qz iā
cōi viuētēs possum⁹ appellare Anachoretē q iudē sit ere-
mitē. Et a monach⁹ dñ hęc monacha dē. qd etiā facit de
tinos et abitoes plurales monachab⁹. et hīc et hęc monache-
lis et hoc le. et dicitur hęc monachalis et hoc le. et monastio-
ca. cum. et cor. mo. pñdita. vide in episcopus.

Monon dicitur solum aut tātum. Monos solus. mo-
nas autem huius monados dicitur vnitas & forte sin-
gularitas. Monazo solus dego. Monacheo sol⁹ im-
pero aut princeps sū. Monarcha græce monarches
princeps. Monarchia vnus principatus. Monaste-
rion solitudo: monasterium. Monastes seu monasta
solitarius. Monasticus solitarius. Monache aduers-
bium græce μοναχικον vnice. Monachos solitarius q
& a nobis monachias dicit. Mone græce μονη fœ-
generis dicitur sola. &c.

Monalis. in monas exponitur.

Monar. i. stultus. Et immo moros.

Monarcha monos ppo. cū archos quod est princeps. et
dñ hīc monarcha dē. i. princeps vñ⁹ ciuitatis vel singu-
laris princeps. i. q singularē possidet pñditiū: sicut alerā
der apud græcos: et iulius apud romanos. vnde hęc mo-
narchia dē. id est singularis pñditiū vel potestas. et
acutur pe. monarchia.

Monarisculus. moneo compo. cū ardeo vel ardore. et
dicitur hīc monarisculus l. i. stult⁹: iracundus: qui cito mo-
uetur ad irā. vnde plautus. Quid tu monariscule pñs-
tis. et cor. pentin.

Quis credat hęc illud significare aut plautum ita lo-
cutum pñsertim contra elegantiam nñ doceas.

Monas. a monos qd ē vñ vñ hęc monas dñ. i. singu-
laritas pñditiū. i. numeri: qz vñ vñ vel vnitas. i. singu-
laritas. et monal⁹ aduer. i. vnialit singularit. Et scias q mo-
nos cor. pñmā i antiaudio vñ vñ. Ecce monas nñerī
de se parit vnica turbas: sz pñ ille pducit. Monade sub-
tracta dicit apocopa facta. Hoc aīst id pñgit: qz nō bene
scia latins natura vocabuli græci. sed scimus q deriue-
ta a monade bzulant mo. vt monachatus.

Monasteriū. monas ppo. cū steriū qd est statio. et dicit
hoc monasteriū ris. quasi singularis et solitaria statio: quā
ibihabitātes a secularib⁹ segregati actib⁹ et vita qñ soli mo-
rāt. vñ monasteriū l. dñ. et hīc et hęc manastialis et hoc le.
Monestes dicitur vnde fit monasterium. nō a steriū.

Monedula. a moneta vñ hęc monedula lē. qñ moneta
la. qz ei aux vñ aliqua moneta lueit aufert et occultat. et cor.

Moneo nea. ui. tñ. et ppo. admoneo nes. net. Mo-
net q pñpt. Admonet q qd acciderat mēdū reduat Itē
monem⁹ futura. Admonem⁹ pñsentia. Itē ppo. pmoneo
nes. i. si mōre. Monem⁹ mlores. Lōmonem⁹ pes. Mo-

gam⁹ maiores. *Itē cōpo. p̄moneo nes. remoneo nes. p̄moneo nes. submoneo nes. i. latēter vel pax vel post monere. Doneo actus est cū oibus suis p̄positis. et cor. hanc syllabā mo. Audius de arte. Dicte bonas artes moneo romana inuentus.*

¶ **Moneta.** a moneo v̄i hęc moneta tē. q̄ monet nequa fraus in metallo vel p̄dere sit. v̄i hęc monetari⁹ r̄i. 2 mo nētarius r̄i. r̄i. 2 hoc monetariū r̄i. loc⁹ monetę q̄ etiam hoc monetū dicit. *Itē moneta dicit ē luno: q̄ monuit ro manos p̄ anserē. Unde luca. Flumina castris miscetis flamma monetę.*

¶ **Montalis.** a monas dicitur hęc montalis l̄is. p̄du. pe. id est monacha. vnde hęc hęc montialis 2 hoc l̄e. 2 compo nitur sanctumontalis.

¶ **Monibilis.** a moneo nes. dicitur hęc hęc monibilis et hoc l̄e. quod cito monetur. 2 cor. bi.

¶ **Monile.** a munio n̄is. v̄i hoc monile l̄is. quod dā oīa mentū pectoris mulieris: q̄ muniat pect⁹ mulier: ne leccatores manū possint mutere in sinum ei⁹. v̄i v̄i monile a moneo: quia moneat castitatē. Monet em̄ vidētes illā cē marito copulatā 2 āp̄l⁹ nō debent ab illo tāgi. *Quā enim nō solebāt monilia nisi maritātē deferre. vel dicit monile a munere. q̄ p̄ munere solebat dari. Hoc etiā serpentis v̄i: q̄ constat ex āpholulis quibusdā aureis 2 variis gemis in modū tracturę serpentis. p̄teris etiā p̄ monile oīa ornamenta mulier signant. q̄cūq̄ illis p̄ munere dant 2 p̄du. n̄i. monile. vide versas in torques.*

¶ **Monumē n̄is.** cor. pe. tā notariū q̄ gr̄i. v̄i hęc d̄ismus. *Monumēti dicitur sp̄s monimē monimēti. vide i monumē.*

¶ **Monimētum.** a moneo nes. v̄i hoc monimē n̄is. 2 r̄i. hoc monimētū 2. p̄ quād aliqd monemur 2 nobis aliqd reducat ad memoriā. *Ubi h̄storę dicunt monimēta: quia p̄terita nos monent: 2 ad memoriā reducat. 2 etiā in dīca amozis. s̄ q̄ nobis relinquunt in signū amozis. 2 memoriā monimenta dicuntur. 2 dicitur hoc monimētū: quasi monens mentem. 2 est et.*

Monimētū ea q̄ dicta sūt significat: sed multi scribūt p̄tē dē monimētū a moneo sicut a doceo documētū

¶ **Monitōiū.** a moneo nes. dicitur hoc monitōiū r̄i. loc⁹ cus monendi. sicut sc̄ola v̄i discipulos docem⁹ 2 mone mus. Inuenitur etiam monitōiū p̄o monimē.

¶ **Monocentaurus.** a monos quod est vnū 2 centaur⁹ r̄i. v̄i hoc monocētaur⁹ r̄i. monstrū caput habens bouis.

¶ **Monoceros.** monos quod est vnū p̄o. c̄i ceros quod est cor nu 2 dicitur hęc monoceros r̄i. i. vnicornis. q̄ vnū cor nu in media fronte habet. 2 est idē alal quod rinoceros. *p̄tē etiā declinari latine monocerus r̄i. rinocerus pe. cor. vide in rinoceros. v̄i plura dicta sunt ac addita.*

¶ **Monocolos p̄o.** a monos 2 colō. vide etiam in colon. ¶ **Monocosm⁹ m̄i.** gen⁹ vehiculi quib⁹ vno lumēto trahitur. 2 hoc monocosmū. i. currus vnus t̄m potans. 2 cōpo. a monos 2 cosmus.

¶ **Monoculus.** oculus p̄o. c̄i monos quod est vnū. et dicitur monoculus. i. vnū oculum habēs t̄m. 2 cor. pe.

Monoculus frequens est vocabulum apud indoctos doctis autem dicitur: v̄i nocolus vox latina: aut monophthalmos vox gr̄ca.

¶ **Monogam⁹ m̄i.** pe. cor. dicitur. q̄ t̄m vni vxori nupte ru. 2 p̄o. a gamos quod est nuptię 2 monos quod est vnum.

¶ **Monopolis.** a monos quod est vnū 2 polis ciuitas cōponitur hęc monopolis huius l̄is. ciuitas habēs sub se ciuitatē vnā: v̄i quia vnica 2 singularis ciuitas. s̄ q̄ reliquis in aliqua regione melior sit 2 libertior. 2 cor. po.

¶ **Monopoliū l̄i.** est statio vbi vna res v̄dit. 2 dicitur a monos quod est vnum 2 polein quod est vendere.

¶ **Monoptotus.** p̄tosis quod est casus p̄poni. c̄i monos et dicitur monoptotus. i. vnum casum habēs. 2 cor. pe. Immo merito producat. sicut p̄tosis.

¶ **Monos gr̄ce latē v̄i vnū: v̄i singularis. 2 acut⁹ i fine.**

¶ **Monostichio.** a monos quod est vnū 2 stichio p̄sus p̄o. hęc monostichio: vel monostichū. op⁹ vni⁹ versus 2 acut⁹ i fine. Monostichio chi. dicitur a monos & stichos. Versus & ordo. sicut disticha sunt versus q̄ bini septētiā

claudunt pro quibus imperitiores etiam disticha dicunt. Verum quidem est stichion esse diminutiuum significans versiculum: & stichido gr̄ce στῖχος notare cum versu.

¶ **Monostrophus.** in strophos vide.

¶ **Mons.** a moneo dicit hęc mōs n̄is. altus terre tumor. et diuidit in tria. s̄ radice: latus: iugū: quod est summas mōtis. *Itē 2 collis. Et d̄f a moueo: q̄ a terra quasi i altū moueat. Et p̄ p̄trariū dicit mōs a moueo: q̄ minime mouetur de loco ad locū. v̄i d̄f a m̄sio: q̄ munit nos. v̄i ab em̄s neo q̄ emineat. Nā p̄m. Itē. mōtes sūt iiores frax. altū m̄ dicit: q̄ sunt cminētes. q̄ sūt v̄i mōs q̄i moles opposita nascētū soli. et. est. 2 est mōs sp̄i primitiue 2 deriuatiue. p̄t̄mittit quārū ad montan⁹. Deriuatiue quantū ad moueo ues. Et v̄i dicit frater albert⁹ ex mōte q̄ vocat cauchasus ouunt flumina magna aquarū multarū. Hęc autem mōs maior est oibus mōtibus orientalis⁹ ad aquilonē r̄n dētib⁹. de hoc dictū est in cauchasus. *Itē sc̄iat q̄ sunt q̄dam mōtes q̄ dicunt mōtes sup̄cūm altū in q̄bus nō ḡnat tur ros vel pluuia nec ventus sentit. De h̄mōi n̄is: oib⁹ le ḡt in chonias q̄ p̄hilosophi ascendēt e in eos cā p̄hilosophandi sedī potauerunt aquā in rasio 2 spongiarū: v̄i sp̄ḡis in aq̄ missis 2 oī applicatis: attrahēt sibi sup̄ior rem 2 crassiorē acrē ad refrigeriū pectoris: v̄i ibi aliquātū l̄i subsistere possent. Ad hoc fecit q̄ p̄ap. dicit. Olymp⁹ inq̄t mōs macedonię tantę altitudinis est: v̄i in eius cacamine nec vent⁹ sentiat: nec nubes se colligant: q̄ excedit inū aerē humidū in q̄ aures celi volitāt: q̄ ab eis p̄ditum est qui solebāt nescio quoz sacrificioz cā memorari ascēdere montē 2 aliq̄s notas in puluere scribebāt q̄s i alio anno integras inueniebāt: q̄s fieri nō posset si loc⁹ ille v̄eniret aut pluuię pateret. De cide tāra est tenuitas illi⁹ acris: v̄i nō suspirare duraret. Illuc eff̄ire nō poterant: nisi sp̄ḡas humectatas nari⁹ applicarēt: v̄i crassiorē 2 p̄fectū sp̄m ducerent. Itē ergo indicauit etiā nullā auctū in illo loco se aliq̄ vidisse. vide etiā in nubes. *Itē nota q̄ mōs quidā dicit oliueti p̄pter copiā oliuarū. v̄i Act. i. cap. T̄re reperit sunt hierosolymā a mōte q̄ dicit oliueti: q̄ est iuxta hierusalem sabbati h̄is iter. 2 p̄ vnū miliare distat a hierusalem v̄i dicit mag⁹ in h̄storis. Hęc⁹ editio habz a mōte trū luminis. Sic alit dicitur est mōs oliueti: q̄ de nocte ex p̄tē occidētis illuminabatur igne templi qui erat iugis in altari. Manet in p̄tē orientalis p̄mos recipiebāt radios solis ante q̄ illustrarent ciuitatē. Debebat etiā copiam olet quod est etiā fomentū luminis. In glosa autē sic d̄f. Mons oliueti ab antiq̄s mons trū luminis vocabat⁹ lucerne. s̄. de tēplo resplendentis ac solis ex altera parte orientis: 2 olei in ipso monte naturalis lucis q̄ t̄ra conueniunt p̄fectioni: p̄pter diuini verbi lucem de ecclesia fulgentē p̄pter solis iustitię fulgorē: et p̄pter purę conscientię nitorem. ¶ vide illic.***

¶ **Monstrostras.** strau⁹. strare. i. ostēdere. v̄i hęc mōstratoris. 2 monstrabilis l̄e. 2 hoc monstrū str̄i. q̄ monstrat aliqd futurū. Sed p̄pter monstruz quod statim monstrat quid appareat: vnde monstruosus s̄a. sum. 2 mōstruosus: a. sum. oīa in eodē sensu. 2 hęc duo cōparant. v̄i hęc monstruositas t̄is. 2 hęc monstruositas t̄is. Monstro componitur demonstro as. p̄monstro as. 2 est actiuz cū omib⁹ suis cōpositis. Hęc nota q̄ Aug. in. xvi. libro de ciuitate dei loquens de monstruosis seu monstrosis sic d̄f. *Perhibet quibusdā plantas veras esse post crura. q̄busdam v̄tutisq̄ sexus esse naturā dextrā māmā v̄itū et sinistram mulierē v̄itūq̄ inter se coeundo 2 gignere 2 parere. alijs ora non esse eosq̄ per narres tantūmodo alitum sumere. vide in hermafroditus. Itē ferunt esse gentem vbi singula crura in pedibus habent nec pollicem flexunt: 2 sunt mirabilis celeritate. Ante annos aliquot nō stracerta mētia i ouēte nat⁹ est duplex hō sup̄ior⁹ mēbis inferiorib⁹ simplex. Nā duo ip̄i crāt capita: 2 duo p̄ctora q̄tuo: man⁹: v̄t alit vn⁹: 2 pedes duo: sicut vni hōi 2 tandū vixit v̄i multos ad eum vidēdū fama traheret. ¶ S̄ p̄t q̄r an p̄dica hōi ḡna mōstruosa traxerit originem ab adā. Ad hoc fidet Augu. oīa ḡna hōim quę d̄r*

et credere non est necesse. vix quisque vult nascenti hō. id ē alia rōnale: mortale: quilibet nris inuistatā sensibus gerat formā corpis seu colorē: seu motū: seu sonū: seu quibz vī: quibet pte: quibet qualitate naturā ex illo ptoplasto origi- nē ducere nullus fidelius dubitauerit: apparet tñ quid in pluribz natura obtinuerit: et qd sit ipsa raritate mirabile.

Monstrum. in monstro as. est. vide etiam in potentis. **Montan.** a mōs vī montan? na. nī. vnde qdam. pio- vanis verbis mōtanis vtitur herbis. Ita a mōs dī mō- tana nox. tñ in plurali numero. i. mōtes et propue mōtes magni. vnde in luc. Abijt in mōtana cū festinatōe. et mō- tani dicti sunt quidā heretici qz tpe psecutiōis in mōtibus lauerūt q occasione se a catholice ecclesie corpe diuiferūt. hinc montanus dictus est quidam vir proprio nomine. et produ. pe. montana.

Monticulus. a mōs dicit hic mōticulus li. di. gu? mons. vñ mōticulosus sa. sum. vnde hēc monticulositas tatis. **Montuosus.** a mons vī mōtuus tua. tui. et hinc mōtuos- sus sa. sum. in eodē sensu. i. plenus mōtibus. et mōtuosus comparatur. vnde hēc montuositas tatis.

Monumentū. a moneo ues: vī hoc monumentū ti. id ē sepulchri mortuorū: qz ptransuentium mētes moneat ad hoc debere trāsire: vel qz moneat mētes ad defuncti me- moriā. vel etiā ad sui contēptū. vñ et vī monumentū quasi monēs mēte. i. transeuntū: vt cogitent de morte aut ad memoriā defuncti et contēptū sui. vel monumentū dicit eo qz moneat. i. ad moneat mēte ad venerationē scilicet sepulchri: qz fm Remigii dñ nos pñderamus scōp monu- menta qui sui corpora pro xpo tradiderunt monemur ve- nerationem illis impendere.

Mora. a moro: aris. dicitur hēc mora rē. Mora alit. est q impedit. Tarditas q impedit. Itē mora in re: tarditas in hōie: vnde hēc moula le. di. et morosus sa. suz. i. tard. et ppat. vñ moroie sius. siue. aduer. et hēc morositas tatis. et cor. pumā mora cū suis cōpositis. et a mora vī morat? ra. tū. et cor. pumā. sed qñ deriuat a mos pdu. pumā. Itē in- uenitur hēc morus ri. p quadā arboze: et hoc morū ri. plu- ralius hēc mora p fructu. et pdu. tunc mo. vnde versus. Sunt matura mora: pira persica coctana mora.

Moracia. a mora dicitur hēc moracia moracy. id ē nux- dura diu seruata.

Moralis. a mos dī hēc hēc moral? et hoc le. qd pñet ad mores: vel qd hēc mores: vel q tractat de moribz: vñ hoc moralis. p quodā libro q tractat de moribz. et hēc mora- lis li. p eodē libro. et hēc moralitas tis. et pdu. ra. Item scias q morale pñt siue imitatuū dicit verbū significans morē rei sui pñtū: vt patris. i. morē patris gero. De hoc supra dixi in tertia pte in cap. de spēsbus pñbūm.

Morat. a mos vī morat? ra. tū. i. moribus instruct? et in format? et bonos hīs mores. Itē morat? i. seque mores. Itē morat? i. fm mores descript? i. fm ppetates. et pro- du. pumā. vñ hōia. i. poetria. Interdū speciosa locos mor- rataq recte. Itē morat? ra. tum. pōt deriuari a mora. Est etiā pñcipus de moro: aris. et tñ cor. pumā. vnde versus Vos me moratū: mora me facit esse moratum.

Morbosus. bl. i. infirmitas. et vī a morte: qz inferat mortē: morbid? da. dñ. i. infirm? vel insan? et morbosus. sa. suz. id est plenus morbo et assuetus. vel qz sua corruptiōe mor- bū infert. vñ pōit et tapie et hñmōt alalia dicunt morbosus: qz corrupēdo aerē morbū infert et vtrūq ppat. vnde hēc morbositas tis. Et est mal. ge. ppter lēsiōē. imitatur em- naturā maris. est enim quasi mas in agēdo. Aut iō quia in ps exi et est secundē: sicut locus.

Mordax. a mordeo des. deriuat mordax ds. ge. ois. et ppat mordax cor. sim? vñ mordax a? siue. aduer. et hēc mordacitas tis. Et ppo. pmo: dā ds. i. valde mordax. et pdu. pe. grī. et a mordax vī mordacul? la. li. aliquatulum.

Mordeo des. momordi sum. et ppo. pmo: (mordax. deo pmo: di. demordeo demordi. emordeo emordi. imor- deo. pmo: deo. remordeo. pmo: deo. Et ē mordeo actiui cū oibz suis ppositis. et ei? pposita oia amittit geminationē simplicis in pñtito. et facit pñtū in di. et supinū in sum.

Mordicus. aduer. i. mordēter vel morsuiter vel morde-

cter. et cor. di. dicitur a mordeo des. vels morfus.

Moro. infiniti? de moro: raris. et cor. pa. vnde cōmor- pe. cor. sed mori dñs de moris. pdu.

Morbund. a moro: dicit moribundus da. dñ. i. simile mortuū vel mori indptens. Moribundus em nola in bādu desinentia signant similitudinē vel aptitudinē. vñ ver?.

Mors plene notat: bundus simulat: bilis aptat. Valla docet significare idem quod particippia frequen- tatiuorum verborum si essent in vsu. vt sit moribun- dus frequenter moriēs. Nam in bundus q ab actiuis veniunt accusatiui regunt vt populabundus agros ad oppidum peruenit.

Mougero. rum. in mougero: est. et cor. pe.

Mougero. a mos et gero ris. ppo. mougero: raris. ra- tus. sum. i. mores bonos gerere. et mougerari. i. morē ge- rere. obedire. subicere. facere voluntatē alicui? Ille enī gerit morē alicui? qui facit voluntatē ei? Est ergo gerere morē alicui? eius voluntatē facere. et inde mouget ra. rñ. id est obediens.

Moro nis. dicitur a morte. vnde dicit psp. Moro a mēs: moro a morte vocat? est: eo q nō vigeat intellectu. Morosus vulgo dicunt fatui nō multū a peccatibz distan- tes: et pdu. mo. vnde quidāz. Nō est yngendus furiosus moro paruos.

Moros grēce μωροσ dicit fatu? μωροσ i. thō moris tes fatuitas: vnde morio dicitur.

Moro: raris. vel rris. mori fm tertiā et quartā con- gationē inuenit fere vbiqz: et caret supino. deberet tñ face- re mortum mortu: qd exigit mortus vel mortu: tu. quod exigit mortus ta. rñ. neutruq tñ est in vsu. et dicit moro: a mos: ita vult lūg. pñsda. aut in. x. libro vbi agit de ver- bis desinentibus in rōis. sic dicit. Deponētis in rōis desinē- tia: vt ouo: moro: tam scdm tertiā q fm qrtam con- gationē declinauit auctores ouo: raris. moro: raris. vel raris. eoz supi. et orū et mortu: quibz outur? et nō outur? inueniāt pñcipiū futuri: s; pñcipiū or? et nō out? vī. A mo- rōis qd nōrādū q cū mortu? fm analogiā facit pñcipiū futuri mortu? facit pñtū geminata u. quod in nullo alio pñcipio inuenies. p mortus vel mortu? qd ppo: rōis magis exigebat: et hoc verū est fm antiquos. qd pñs. di. vñ di. q fm modernos moro: olim fuit quartē. sed nūc est tēte cōiugationis. facit tñ irregularit mortu? s; supi. mortum mortu. et inde moritur? Moro: ppo. cōmorō: emoro: imoro: i. inuulgare: insistere: insistere: insudare. fm moro: pmo: rōis: remoro: rōis. Et est moro: deponēs cū suis cōposi- tis. et cor. mo. sed mos moris pdu. mo. vnde ver?.

Itē in amore mori veniens se subdere mori. **Moro: raris.** ratus sum ppo. cū cō de in re. Et dicit cō- moro: raris. demoro: raris. et imoro: raris. i. valde mori ri. vel int? morari. remoro: raris. i. itē morari. Moro: et eius pposita cōia sunt. et sunt oia fere eiusdē significatiōis id ē spedit. tardare. detinere: vt spedit. tardari: detineri: ponunt qñqz tñ absolute pñsistere: vel morā facere. et cor. mo. moro: vñ dñs de arte. Errat et i nulla pte moratur

Morosus. a mos deriuat moro? sa. li. i. fasti- (amor. diosus: supbus: vel mobilis. tñ morosus pot? ponitur in mala significatiōe q i bōa: qñ malos hīs mores. Additio.

Morosus difficilis et cui nihil de inia fieri pōt. Cicero. Quā sūt morosi q amāt. Laurētius. et pdu. pñs. Itē mo- rosus pōt deriuari a mora. et tñ cor. pñs. vñ pñs. Vos me morosum mora me facit esse morosum.

Morphea. a morphe qd est mutatio dicit hēc morpheos pñp qdā infirmitas. i. qñ aliqd mutat in aliu colorē.

Morphe. μορφη dñ forma aspect? vnde morphēas de? formatū qui se in varias formas induit. vt videre est apud Ouidium in metamor.

Morphosis. a morphe qd est mutatio et vñs qd ē subs- tantia pponitur hēc morphosis tis. i. mutatio ppat sub- stāte et simpliciter ponit p mutatione.

Mors. a mordeo morides dicitur hēc mors mortis. dissolutio anime et corporis. Et ponitur etiam pro qua- libet destructione et corruptione. Et dicitur mors a mor-

deo: quia mors mordet: vel dicit a morfu pmi hois q̄ ve-
lit arboris pomū mordēs mouē incurrit. vel dicit mors
quali amaro: quia sit amara. **M** sunt tria gēa mors. i. q̄
acerba: imatura z merita. **A**cerba in fantiū: imatura iuue-
nē merita. i. naturalis sensū. **M** aliter fm ternariū distin-
guē mors. **A**lia ē naturalis: alia fatalis: alia casualis. **N**a-
turalis est que de natura ptingit cui vltra centū viginti an-
nos nō est concessum. centū viginti annos potest hō viue-
re. **F**atalis est q̄ contingit fati. i. p̄stellaōe. talē em̄ cōstel-
latione potest quis nasci vel disponi q̄ viuit plus vel mi-
nus fata non agita ānis p̄ tres cursū. saturni exitū creant:
nisi forte benignitas aliaq̄ stellaz ei⁹ suparet cursū. **C**a-
sualis. i. accidentalis est q̄ contingit vel cōtingere pōt aliq̄
accidentē. s. p̄ occasione vel submersione vel ruinā z h̄mōi-
tā dī. **I**ngu. **E**t nota q̄ corpora celestia effectū h̄nt in
corpora inferiora. **A**li dicit dionysius in. iiii. cap. de diui-
nis nobis de radijs solis tractas q̄ sol a ḡnatione visibi-
lū corporū confert z ad vitā ipsa mouet z auget z nutrit et
p̄stet. **H**oc etiā ipse sensus ostēdit p̄cipue ad effectū solis
z lunę. **V**irtutē autē coactūā sup liberū arbitriū sufficiēter
non habet corpora celestia. **D**e hoc supra dixi in astrū. **I**tem
vide in fol. **S**are etiam te volo q̄ sicut dī. glos. sup illud.
Eia. xxxviii. cap. **D**ispone domui tuę. i. ordina q̄s in re-
gno tibi succedat: q̄ moueris m̄. **E**t sic de⁹ fm **S**are. **I**tem
tentā mutat: sed nō cōsiliū. q̄ sententiā debem⁹ intelligere
sensum p̄bōz. **C**onsiliū vero ab eterna dispositione est.
Seniam vero seruis de⁹ reuelat nō tamen cōsiliū. **I**tem
deus duob⁹ mōis aliq̄s res p̄siderat. i. fm merita z fm rei
naturā q̄ dicunt in **S**are causas esse fm suū p̄siliū. **E**nde
ezechiā mouerū deus p̄siderat fm meritū z fm p̄physicā
id est fm naturā. i. nō futurū z nō mouerū fm p̄siliū suū
vtrūq̄ est erat scriptū in libro vii. q̄s alēz suo p̄betz p̄-
missū legēdū: alēz p̄o nō p̄missū ē. verū dicit p̄pheta. nec
est decept⁹: q̄ sic legit: nec est mentitus: q̄ sic credidit. **E**t
fm illas s̄eriores causas locut⁹ ē q̄uis simplicit̄ z sine ad-
iudamēto: velupsi q̄s videret q̄dū diceret iste apl⁹ nō vi-
debit si etiā diuino p̄silio lumē recipet ille verō nō mētre
tur q̄ rem p̄physicā eēt secut⁹. **E**odem mō etiā tonas sub-
mersione n̄muitaz vidit in mēte diuina q̄m futura non
erat: quia illud quod vidit fm merita eoz vidit. q̄ p̄o cō-
uersi sūt p̄siliū dei sūt q̄d ipse nō vidit. **E**t nota q̄ dies
morsis nō necessitate singula p̄scita sūt: s. voluntate dei et
ignotis mortalib⁹ causis vel viuat aliq̄s vel moriat⁹: p̄ser-
tim cū tūc in ezechia statuta fm naturā mors necessitas
differat. **E**t post mortē etiā plurius resuscitatos legimus.
Dicit etiā quidā q̄ vel male viuēdo nō mereat q̄s ad vi-
tę suę finem naturalē puenire vel bene agēdo ante tēpus
mereat rapti ad p̄mia vitę. vñ p̄pheta. **C**ari sanguinū non
dimidiabāt dies suos. **E**t in. iiii. cap. sapient. dī. **I**ust⁹ ra-
pi⁹ est ne malicia mutaret cor vel intellectū ei⁹: aut ne sic-
ctio deciperet aīam illius. de hoc etiam dicā in prophetia.

Mors poti⁹ a græco orīf nā græce dī moros μορος

Morsilis. a mori⁹ dicitur hīc z hęc morsilis z hocle. q̄d
aptū est ad mordendum. vnde morsiliter adverb. z cor. si.

Morsito tas. taut. tare. i. frequēt mordere. z cor. si. **I**n-
uenitur etiam morsico cas. vide in morso tas.

Morsio fas. frequē. de mordeo des. a quo morsito tas.
aliud frequentatiuū. **I**nuenitur etiā in eodē sensu mori-
co cas. z a morso fas. dicitur hīc z hęc morsatilis z hocle. i.
ad mordendum habilis.

Mori⁹ a mordeo des. dī hīc morsus sus. sus. actus vel
passio mordēdi. vel vuln⁹ q̄d sit mordēdo: vel boi⁹. vnde
hīc morsell⁹ li. dī. **I**tem mori⁹ sa. sū. inuenit in actus signi-
ficatiōe: q̄ mordet z comedit: q̄m nō ieiun⁹: vñ p̄po. imor-
sus sa. sū. i. ieiun⁹: q̄ nihil momordit. vñ hora in fmone.
Stagitat imor⁹ refici. **I**nuenit etiā morsus sa. sū. in passio-
nis significatiōe a mordeo cor dēns.

Mortalis. a mors deuat hīc z hęc mortalis z hoc le. i.
mori subiacēs. q̄d sūt a luna i fer⁹ sūt mortalia. i. mor-
ti z corruptiōi subiacētia. z hīc mortalit̄ aduer. z hęc morta-
litas ns. z hīc hīc z hęc mortalis substantiue. i. hō in cōi ḡne.
Et q̄uis multa alia sint mortalia: dī tñ hō mortalis p̄ ex-
cellētiā miserie z āgustie. **P**lib⁹ em̄ mortib⁹: passioib⁹: an-

gustis: miserie: tribulationib⁹: dolorib⁹: z infirmitatibus
subiacet miser hō q̄ aliqua alia res. vñ cū inuenit mortalis
positiū substantiue i masculo. vel in sce. ge. vel i cōi ge. tñc nō
designat nisi hōsem. **E**t cōpo. hīc z hęc imortalis z hocle.
vñ a deuato imortal addita tas. sit hęc imortalitas tatis.
z etiā ponit p̄ deo p̄ excellentiam imortalitatis z incorru-
ptiōis. z ideo format mortalis a grō mortis tē mutata in
a longas z addita lis. sicut dixi in terra p̄te in tractatu de
spēbus nōim: in cap. de nominatiuis delinētib⁹ in aliis.
Mortariū. a mors dī mortariū rī. quia ibi tā semina in
puluerē redacta z mortua condiant. vel p̄po. a mors z tes-
toris. q̄ ibi quicquid teritur moritur. vnde hoc moria-
riolum li. dimi.

Morticius. mors p̄po. cū cēdo dīs. cēddi. z dicit mor-
ticius na. num. pe. pdu. i. morte cēsus z interfect⁹. z tunc
pdu. pe. **I**tem mors p̄po. cū cado. z dī mortici⁹ na. nū. id ē
morte cadēs. sicut q̄m est mortalitas alalū. z tñc cor. pe. vñ
hīc. **D**e cado mortici⁹: de cēdo dīc mortici⁹. **I**tem mor-
tici⁹ cadit ferro mortici⁹ morte. **M**ortici⁹ de cēdo co-
medat. mortici⁹ de cado comedi nō dīc. **M**ortici⁹ nō
est nomen nisi mortuoz. sed mortalia nomē est viuētiū
corpoz. z inde hoc mortici⁹ nī. talis mortalitas vñ mor-
tici⁹. **E**t scias q̄ mortici⁹. **M**sa. iiii. vbi dicit mortici⁹
eoz. pdu. pe. quia glo. dicit. **M**ortici⁹ eoz p̄stata a ro-
māis. **I**tem mortici⁹ hīc. vñ. pdu. pe. z erit mort-
ici⁹m populi hulus in abum.

Mortifico cas. caui. cōponitur a mors vel poti⁹ a mor-
tuus z facio. z cor. pe.

Mortu⁹ est p̄cipiū de mortuoz reris. z p̄po. semimortu⁹
tua. nū. id est ex parte mortuus. z immortu⁹ tua. i. nū. id ē
non mortu⁹: vel valde mortu⁹. vide in mortuoz. de cogni-
tione mortuoz dixi in defunctis.

Morus ri. q̄daz arbor. z deuat a græco. i. mauro q̄d
latine dicit nigrū: quia eius fruct⁹ sit niger. vnde hoc mo-
ram ri. fructus eius. **M**anc arborē latini rubū appellāt vel
cellam: q̄ fruct⁹ eius vel āgustū rubeat. **A**ddino.

Aide fabulā apud **O**uidiū in libro meta. iiii. q̄ narrat de
moro arborē: q̄ pilus erat niueus r̄bertima pomis: dein-
de arborē fectus aspergine cēdis p̄pami z nībes in atrā
uersi sunt faciem m̄defactas sanguine radiz. pupurco-
nizu pendentia mora colore.

Amaurus latino more fit morus: quia mutamus au-
in o longum vt caulis colis. caurus corus. plaustrum
plostrum: caudex codex. verum fructus mori etiam
græcemoron μορος op dicitur.

Mos. a mora dī hīc mos ris. z est mos p̄suetudo. vñ ta-
lis mos est in p̄bibus n̄tis. i. talis p̄suetudo. z iste sequitur
morē p̄rie sup. i. p̄suetudinē: s. differēt q̄ mos est q̄d fecit
moriā. vnde z diffinit sic mos. **M**os est lōga p̄suetudo de
morb⁹ tracta tñmō. vel sic. **M**os ē q̄d lex viuēdi nullo
vinculo āstricta: siue lex nō scripta: s. tñ r̄so q̄i retēta.
Vel mos ē vetusta z p̄bata cōsuetudo siue lex nō scripta:
sed p̄suetudo est quoddā ius morib⁹ institutū. q̄d p̄ lege
suscepit cū lex defuit. **I**tem mos. i. h̄tus hois. sed p̄prie in
plurali h̄z hāc significatiōē. vt iste h̄z bonos mores. z p̄-
prie dicit de bono sicut vituz de malo: mali ergo mores
nō sūt mores: s. vitia z est ibi oppositiū i adiecto. sicut cū dē
hō mortu⁹. idē mortuus sa. sus. z pdu. p̄mā mos n̄s. cūp
suis deuatiuis. vnde mori dīc pdu. p̄mā. s. mori in s̄
n̄tius de mortuoz reris. cor. mo. vt dixi in mori. de more
id est de consuetudine. dixi in consuetudo.

Mos non a mora sed a modo dicitur per syncopā. **E**t
est mos vitę institutum cōsuetudine firmatum. **A**ut
vt varro dicit. **Mos** est institutum ad quod se qui de-
beat consuetudo. **I**ulius autem festus de verborum
significationibus dicit sic. **Mos** est institutum patriū
pertinens ad religiones certmoniasq̄ maiōz. **E**st ta-
men meson. id est medium vocabulum inter bonum
z malum: quia & prauī leguntur mores.

Mosculus li. dimi. in mosculus vide.

Mosculus mosculi. est diminutiuum de mos moris. id
est parvus mos. et inde mosculus mosculi aliud diminū.

Moto. a moueo ues. uī. tum. tu. u. in o. sit moto tas. verbum frequentatiuum. i. frequenter mouere. & produ. mo.

Motus. a moueo ues. uī. tū. dicitur hic motus tus. & adiectiue etiam declinatur motus ta. tū. & sicut dicitur in predicamentis aristotelis: sex sunt genera motus. i. generatio. corruptio. augmentatio. diminutio. alteratio. & secundum loci mutatio. Sed ergo motus mouetur res. i. vel generando: vel corruptendo: vel augmentando: vel diminuendo: vel alterando: vel secundum locum mutando. Et scias quod generatio est exitus a non esse in esse. Corruptio est progressus ab esse ad non esse. Augmentum est preexistentis quantitatis additamentum. Diminutio est preexistentis quantitatis minoramentum. Alteratio est mutatio a contraria qualitate ad contrariam vel in mediam: ut cum quis permutatur ab albedine in nigredinem vel in medios colores. Motus autem secundum locum est mutatio ab uno loco in alterum. Motus secundum locum sex sunt species siue differentie. i. sursum: deorsum: ante: retro: dextrum: & sinistrum. Ad omnes has partes fit motus.

Moueo ues. uī. tum. uere. cōpo. cū ad. & dicitur ad moueo ues. id est aduicinare. adiungere. vñ admotum aduer. i. aduicinatim aduicium. Item cōpo. cū a. & dicitur amoueo ues. i. remouere: auertere: absentare: separe. Item cū con. & dicitur promoueo ues. i. simul mouere. vel perturbare: tractū facere. Item cum dicitur & dicitur dimoueo ues. i. diuersas partes vel diuersis modis mouere: auertere: separe. Item cōpo. emoueo ues. i. valde vel extra mouere. Imoueo ues. i. valde intro vel intus mouere. vñ imotus ta. tū. pñ cipitū. & potest esse propositus ab in & motus: quasi non morus. Item pñ moueo: pmoueo: pmoueo. Item remoueo ues. vñ remotus ta. tum. nomen. & pñatur. vñ remote & remoti aduerb. id est separatim. Item semoueo ues. i. seorsum mouere vel separe. vñ semotum. i. separatim. & semotus ta. tū. summomoueo ues. i. remouere a terre. Moueo & etus cōposita ola sunt actiua. & faciūt pñteritū in uī. & supinū in tū. & ola cor. in pñtū hāc syllabam mo. sed in pñterito eam pdu. vñ pñtū. Sed quod leserunt dulda amara mouent.

Mozina. a modus dicitur hęc mozina nē. genus reperitū quasi modina: & pñ d. sicut antiquissimi solebāt dicere hōzie pro hodie. Moabitę sunt quidam arabes appellati sic a moab filio loth.

Molorchus fuit pastor in nemea silua qui rogauit herculem ut occideret ibi leonem.

Momemphis urbs in ægypto.

Monacris mons arcadię.

Monychus proprium nomē centauri qui in bello contralapythas arboribus utebatur pro telis. Iuuenax. Quantas iaculetur monychus ornos. Et interpretatur solus vnguis vel solidas vngulas habens.

Monæcus arx & portus lygurię ubi templum herculis fuit.

Molossia pars epiro & pro tota epiro ponitur. Inde molossus id est epiroticus & molossi magni canes.

Mœsia ciuitas hellepontis & regio circa pannoniam & macedoniam quę & mysia. Vide superius.

Morini i curta populus gallię belgię ad oceanum contra angliam. Virgilius. Extremiq; hominum morini. hōz urbs gallicę teruana dicitur.

Morpheus fili⁹ aut mister sōni dei. q morphe⁹ iducit dormientib⁹ varias formas & apparitiōes. Ouidius. xj. Excitat artificē simulatorēq; figurę. Morpheia & c

M

ante

11

Mucidus. a muc⁹ dicitur mucidus da. dum. & dicitur panis mucid⁹ qui habet musam vel mucum. Unde Iuuenalis. Uix fructū solide tam mucida frustra farine. vnde mucido das. id est mucidum facere. & est actiuum.

Mucos cas. in. mucos est.

Mucor. a mucus dicitur hic mucor ris. & est mucus musa panis: sed mucor proprie musa vini. Et hic mucoriosis

sa. sum. vide in mucus d.

Mucus est narium humiditas & immundities fluens: a quo mucidus & mucosus dicitur: & nascitur a mungo quod est mucorē purgo. vnde emunctę naris dicitur homo alterum ridere paratus: cum enim mundo sit naso: potest mucosum ridere. Mucor autem lanugo est quę diutino situ contrahitur: quemadmodum in pane: carne. similibusq; fieri videmus a quo fit mucidus. Sunt qui a græco mucum deducant. Nā gręci inquit perottus μυξαρ myxan vocant mucū. Vina autem pendula ut caro rancida dici solent.

Mucro. mucros gręce latine dicitur lōgū. vnde hic mucro onis. cuiuslibet rei acumē. & dicitur sic a longitudine. vnde sepe inuenitur p gladio. & sunt ista nomina synonyma. scz ensis gladius: mucro: spatha: rōphea.

Mucro licet proprie gladium significet: ponitur tamen pro cuiusq; teli acumine. Virg. Ossa sed iter Fereus ad costas alto stat vulnere mucro. vnde fit mucrono verbum quod est acuo. a quo mucronatus acutus ad speciem mucronis. vnde videtur mucro nasci a verbo μυκομαι mycome quod est aperior. Spatha gręca est vox σπάθη. Gladi⁹ a clade quasi cladius dicitur. Parozomium ensis ad zonā pendens.

Muculentus. a mucus & lentos quod est plenus pponit. muculentus ta. tū. i. sordid⁹ mucro plen⁹. & pñatur muculentus cor. sim⁹. vñ muculēte tius. siue. aduer. & hęc muclentia. id est abundantia & plenitudo mud.

Muc⁹. a merceo ces dicitur hic muc⁹ d. & ē mucus putredo in pane ex vetustate pueniēs. & dicitur muc⁹ quasi marc⁹. vnde hic mucor ris. idem. scz pñte mucus in pane: mucor: & ecor in vino & aqua. i. musa vini. Item mucus potest denari amungo gis. & tunc mucus est putredo quę de naso extrahitur & pñditur. vide iam addita.

Musa fē. idē est quod mucus vel musa: sordida vox.

Mugil. a multi & agilis pponitur hic mugil lis. quidam piscis: quia sit multi agilis i fugiēdo rētia piscator. Nā ubi dispositas senserit insidias pñstūm retrofusus rediēs: ita transiit rēte ut volare piscem videas. & cor. penl. genitū mugilis.

Mugilo mugilas. id est clamare: onagron est. et dicitur a mugio.

Mugio gis. giul. gire. giti. i. boare: stridere: & est boi: & pñ. ad mugio gis. i. ad vocantē vel ad mugientē. mugire: pmugio gis. i. simul vel cū alio mugio. Imugio gis. id ē valde vel intus vel intra mugire. obmugio gis. i. contra mugire. remugio gis. i. itex vel retro vel contra mugire. Et est mugio neutri cū oibus suis cōpositis. & pdu. mu. **M**ugitus. a mugio gis. dicitur hic mugitus tus. penul. pdu. id est vox bonum: stridor: dolor.

Mulcebus. in mulabilis vide.

Mulceo ces. si. sum. cere. i. lenire: mitigare: delectare. Et componitur demulceo ces. permulceo ces. remulceo ces. Et est actiū mulceo cū oibus suis cōpositis.

Mulcber quasi mulcēs imbrē. vide in mulcfer. & cor. pe.

Mulabilis. a mulceo ces. dicitur hic & hęc mulabilis et hoc le. & hñc mulabiliter a duerbiū. & hęc mulabilitas. Item a mulceo ces. dicitur hic & hęc mulcebus & hoc bre. id est suauis: delectabilis: mulabilis: & hęc mulcedo nis. id est suauitas. **M**addito. Mulcere quasi mollire ē. Sest⁹. **M**ulcifer. mulceo pñ. cū ferrū & cū imber. & dicitur hic mulcifer fert. & hic mulcber berl. vel bu. & vñtūq; hōz nōm vos catur vulcan⁹: est em faber louis. & id dicitur est mulcifer. id est mulcēs ferrū. Idē i mulcber. qz mulcet imbrē. i. aquā tempādo ferrū. vel qz mulcet ferrū imbrē. i. aqua. & cor. pe. mulcfer. tam nñ qz gti: sicut & mulcber berl.

Mulcro. a mulceo mulces. dicitur mulcro multas. & est multare mulcere: lenire: mitigare: blandis verbis sedare: curuare: vexare: vel verberare: litigare: vel pugnis sine calcibus tundere. et est translatum a mulso quod acceptum lenire fauces solet dolentis vel completum sordibus stomachum.

Multrale: a mulgeo ges. mulsi. sū. 2 mulctū inuentur multrale lū. 2 hoc mulctū cri. 2 hęc mulctra cre. vas i quo intrus mulget. i. lactatur. mulctū etiā 2 mulctra ē ho ra mulgendī: 2 hoc mulgariū: et hoc mulctū idē .f. vas in quo mulgetur: vel mulctū dicitur nouū lac: vide etiā in mulsā.

Ad ditio

Mulgeo in buc. Bis venit ad mulctā binos alit vberē fore?

Mulctū tri. in multrale est.

Mulgariū in multrale est.

Mulgeo ges. mulsi. geo in si. 2 si in si. si mulsi pteritū: 2 mulsi supinū: 2 est mulgere lac de vberē extrahere: mulgeo cōpo. demulgeo: emulgeo: cōmulgeo: imulgeo p mulgeo: remulgeo: 2 est mulgeo actiū cū oib⁹ suis cōpositis: 2 facit pteritū in si: 2 supinū i sū: licet qñq inue ntaf mulcti 2 mulctū apud antiq̃s. hñt em mulgeo 2 mul ceo idē pteritū 2 supinū in eadē voce mulsi 2 mulsi fm lūg. **Mulsi** etiā in. viij. lib. dicit. **Mulgeo** quoq̃ mulsi fa cit: quia differentiē causa quidā mulcti pteritū. **Mulge** tis: dico q̃ mulceo 2 mulgeo hñt idē pteritū 2 supinū fm modernos. i. mulsi 2 mulsi: vide in mulsi.

Muliebū muliebū pluraliter dicunt menstrua. quia mulier solum animal menstruale est: vt dicit magister in hystoria super illud gesi. **Mulier**ant sarē fieri muliebū: id est menstrua: quibus defidentibus: vis deficit parien di. vide in menstrua.

Ad ditio

Mulier muliebū est se pstitūre mulieris instar famose.

Muliebū: a mulier ablecta extrema littera. et addita bus sit muliebū: 2 declinat hīc 2 hęc muliebū 2 hoc bre x pdu. pe. sicut salubū: 2 inde muliebūter aduerb. 2 hęc muliebūtas tatis.

Mulier lēris. 2 a mollis: quasi mollis: quia mollis ē 2 debilis respectu viri. Ideo virtus viri est maior 2 mulieris minor. 2 patiens viro est. i. ne fēminis repugnantibus libido cogeret viros alias appetere: vel in aliis sexū proiuere. **Mulier** igit mulier fm fēminis sexū non fecit dū corruptionē integritatis: 2 hoc est ex sacra scriptura.

Nā quā statim facta est de latere viri nondū cōtacta a vi ro mulier dicta est ibi. 2 formauit eā in mulierē: q̃ autē 2 mulier quasi mulens virū: vel quasi mollens virū etimo logia est: 2 pdu. pe. in obliquis: vnde **Statius**. **Stiqua** deli soboles: si qua est mulieris origo. **Hoc** etiā cōprobat cō munitis vus: qui emulandus est: sed videt q̃ cor. penl. q̃ vt di. **Mulsi** in malo. **Mulsi** latina desinentia i r. si crescit in grō: cor. penul. in obliquis: vt pauper pauperis: s; dic q̃ **Mulcianus** excipit illud nomen mulier in libro. de ac cētū a regula illa generali: 2 hoc cōmuniter tenet. **Hic** potest queri quare mulier facta est de costa viri. **Ad** hoc dicendum est q̃ sicut dicitur in lib. sententiarū. i. **Ideo** de latere viri facta fuit mulier: vt ostenderet q̃ i cōsōiū creabatur dilectionis: ne forte si fuisset de capite facta vi ro ad dñationē videret preferenda: aut si de pedibus ad ferutendū subsceda. **Quia** ergo viro nec dñā nec ancl la parabat sed socia: nec de capite nec de pedibus fuerat pduceda: vt iuxta se ponenda agnosceret: quā de suo la tere sup̃ā didicisset: q̃ alit post pām mulier sub viri dñō est: hoc accidit ex culpa: non ex natura: non sine causa vi ro quoq̃ dormienti potius q̃ vigilanti detracta ē costa: de qua mulier in adiutorij gñationis viro formata ē s; vt idē nullā sensisse poenā probaretur: 2 diuine simul po tentie opus mirabile monstraretur. i. q̃ hominis dormiē tis latius aperuit: nec tñ a quiete soporē exiit. **In** quo etiā opere 2 sacramentū chūsti 2 ecclesie figuratū est: q̃ si quis mulier de latere viri dormientis formata est: ita ecclē sia ex sacramento quē de latere chūsti in cruce dormien tis pfluxerunt. i. sanguis 2 aqua quib⁹ redimimur a poe nis atq̃ abluimur a culpis.

Mulier: a mollitie dicit quasi mollis: & licet in fa cris litteris pro virgine reperiat: vt mulier ecce fili lius tuus: tñ apud alios corruptā notat. Vnde illud **Sihodie** virgo est: cras mulier erit.

Mulierosus: a mulier 2 hīc mulierosus si. i. frequens mulierū appetitor: vel voluptati mulieris deditus.

Multercula: a mulier 2 hīc multercula i. g. dñm nūtiū parua mulier.

Multo: a mulus 2 hīc multo onis. muloy custos: vel lessor: vel ductor: 2 hīc multus li. pro eodē: 2 a multo dicitur multoncus ca. cum.

Mulleus lei. mas. ge. est genus caldamentoy: et dicit sunt mullei a mullo pisce: siue a colore rubio: qualis ē co lor: mulli piscis. **Itē** adiectiue dicit mulle⁹ lea. leu. quod pertinet ad mulū piscem.

Ad ditio

Mullei calcei sunt regum & patritiorū a mullādo dicti. i. suēdo: de quibus sic ait vopiscus in aureliis no. Calceos mulleos & ederatos & albos viris omi bus tulit: mulieribus reliquit. **Mulli** autē pisces sunt quibus apud p̃ricos nobilitas fuit. & gratia maxia. sicut magnitudo modica: binas em libras ponderis raro ad modū exuperant. Vnde ab **Horat.** in morsū luxuriosorū luculenter dictū est. **Laudas** insane tri librē mullū. **vulgus** mullos vernacula ligura barbo nes appellat: nāq̃ authore **Pli.** gemina barba insinu untur inferiori labro. **Iuue.** **Mullū** fex milibus emit equantē sane paribus festertia libris.

Mulsa: a mulceo ces. 2 hīc mulsa se. potio quedā ex vino vel ex aqua 2 melle facta: eadē 2 hoc mulsi similt ter a mulceo vel a melle: quasi mulsi. **Inuenit** etiā hoc mulsi p nouo vino. **Hesdre.** viij. **Comedite** pinguis 2 bī bite mulsi. i. vinū nouū: vel fm glossā: mulsi. i. vinū mē le dulcoratū. **Itē** mulsi idē est quod medo. **Ponitur** etiā mulsi in alta significatiōe in gressmo. i. pro lacte: a mul geo ges. mulsi. sū. vnde ibi 2. **In** quo mulgetur lac tps mulctra vocatur. **Was** est multrale: mulsi quod defuit inde. vel dīc sicut dicit in multrale fm lūg.

Mulsi est pteritū de mulceo ces. 2 de mulgeo ges. si cut dicit in mulgeo. vñ 2 tales versus ponit in gressmo. **Mulgeo** dat mulsi: sicut dat mulceo mulsi. **Dat** mulcere suū sicut mulgere supinū. **Quod** probō nā mulsi sibi sū p̃sit vtrūq̃ supinum.

Mulsi est supinū de mulgeo 2 de mulceo: vt dicit i mul geo. **Quid** autē sit mulsi dictū est in mulsā.

Multa se. in multo tas. vide.

Multatio onis. in multo tas vide.

Multatus ta. tū. in multo tas. exponitur.

Multici ci. 2 sunt multitia vestes subiles 2 lucidiss: me facit de nobili serico vel de nobilissima lana vel lino. 2 dicunt sic a multitudīne color: vel a multitudīne conte tionis filoy. **Quo** em vestis est subtilior: eo plura fila in eo contextantur. **Vt** dicuntur sic: quia sua leuitate corpus hominis demulceant suauiter. **Iuuenalis.** **Quid** faciet alij: cum tu multitia sumis.

Multicolor lous. i. multoy color. 2 cōponitur a muls tus ta. tum. 2 color lous. 2 est cōs ge. 2 cor. co. nā genera liter cōposita a colore: vt bicolor: 2 a decore vt dedecor: 2 a corpore vt bicorpo: sunt cōs ge. **Inueniunt** tñ aliquā do i nentro ge. in plurali numero: vt bicoloria: discoloria multicoloria. **Ezechiel.** xvj. **Et** sumpsisti vestimenta tua multicoloria. **Itē** versicolor.

Multifaria in multifarius vide.

Multifarius: a multū 2 for fatis. cōpo. multifari⁹ ria. rum. i. multū vel multa loquens 2 variis modis: vñ mul tifarie aduerb. 2 inuenitur etiā actiū quandoq̃ aduerbi aliter positus multifariā pro multifarie. **Et** nō mutat ac centū siue sit nomen: siue aduerb. **Et** multifarie. i. mul tis modis: multiplex sermone.

Multifidus da. dum. id est fissus in multas partes: et corripit etiam si.

Multiformis: forma cōponit cū bis: tris: quattuor: se pre multus ta. tū. 2 2 hīc 2 hęc biformis 2 hoc me.

Ad ditio. **Stelleq̃** biformes. **Virgil.** in. vi. trifor mis me. 2 ab i d s. a bis 2 tris: i biformis 2 triformis. **Itē** cōpo. quadriformis me. septiformis me. 2 hīc 2 hęc multiformis 2 hoc me. i. duap vel tris: vel quattuor formarū. vel septē vel multay formarū: 2 hīc biformiter: 2 hęc bi formitas tatis. triformiter: 2 hęc triformitas tatis.

S. uij

Multiloquus: a multiloquium. et loquor pro. multiloquus quia. quilibet qui multa loquitur: vñ hoc multiloquus. i. multa locutio: et cor. 10.

Multipes pedes. mas. ge. i. vermis capitis multos habens pedes: et cor. 11.

Multiplica. ce. fce. ge. i. vestis multas hñs plicas: et cōponit cū multis et plica. ce. et cor. 11.

Multivolus: a multus ta. tū. et volo las. cōpo. multivolus la. lū. quasi per diuersa volans: vñdē mulier dicitur multivolus: q̄ per diuersa loca volat. **M**ultinolus la. lū. id est multa volens: et tunc cōponitur a multus: et volo vis. et corripit vo. semper.

Multo das. claus. dicitur a multus ta. tū. et est multare verberare: punire: dānare: et inde hęc multa. ce. i. vindicta poena: vñdē in. ius. lib. reg. Imposuit multa terre centū talenta argenti: et a multo das. dicitur multus ta. tum. i. verberatus: punitus: dānatus: et inde hęc multatio onus. i. verberatio: punitio: dānatio. Quidā tñ dixerunt q̄ multo das dicitur a multu: nō in o: quod deberet esse supinū hñtū: verbi. molo lis. poena est quasi molis: et conterit tribulatiū: et scribit sine c. vt patet in papia. **M**ultatio.

Marcus varro ait multa poenā esse pecuniariā. **M**ul ce vocabulū nō latinū sed sabīnū esse dixit. Suprema multa apud p̄sicos erat in singulos dices. xxx. boī et duarum ouī: minima autē ouis vñus: de differentia multa ce et poenę subtiliter scribit iurifconsulti titulo de verborū significatione. **M**ulm lex de multaz estimatiōe romę lata est quę p̄grata fuit. vt docet **L**uius in. iij. et a multa multariū dicitur: et quod nōle multę exigitur.

Multo magis sunt duę partes: sicut dixi supra in scōa parte vbi egi de accentu aduer. in ca. de magia.

Multus: a moles dicitur multus ta. tū. Quod est multū est mole facit: vñdē dicitur multus ta. tū. quasi mole tenens: vel tuens: et est etimo. vñdē hęc multitudo dñtis. **M**ultus cōpo. multimodus: multiloquus: multigradus: multistidus: multipes: multifarius: multiplico. **M**ultus cōparat sed irregulariter. i. multus plurim⁹: multa plurima: multus plus plurim⁹: et in aduerbio multo plus plurim⁹. **M**ultus hñtur quidē aduerbialiter multū et multo: plurim⁹ et plurimo: sed nō sunt aduerbia: et nō mutant accentū multo vel plurimo quando est nomen: et quādo ponit aduerbialiter. **M**ultus q̄ plus in hac terminatione est tñ neutri generis. **M**ultus in nōd hoc cōparatiū deficit in masc. et fce. genere. sed in alijs casibus est omīto ge. in vna vel in pluribus terminationibus tā in singulari q̄ in plurali. **M**ultus de pluris pluri est omīto ge. et facit actūs hunc et hanc plus: et hoc plus: vocatiuus in masc. et fce. caret. **M**olatiuus pluralis facit hī et hęc plures et hęc plura vel pluria. genitiuus pluriū ēz **M**ougu. cōter tñ dicitur q̄ plus est neutri generis in tribus casibus. i. in nōd: actō: et vctō: sed in alijs est omīto generis: et facit nolatiuus pluralis in neutro genere plura secundū modernos. **M**ultus enī apud antiquos pluriā: et ita credo verū: vide in plus.

Plus & pluris & pluri neutri sunt ge. vñdē non dicitur. dedit dotē filię duo talenta sine pluri pecunia: sed sine pluri pecunię: nec plurem pecuniā habeo q̄ tu. sed plus pecunię. **R**eperimus plures & plura seu pluria: sicut complures & cōplura seu compluria quasi positiua seu absoluta: vsque adeo vt nonnulli dicāt pluriora.

Mulus: a mola vel molo lis. dicitur hñc mulus li. quia molendo tarde ducat molas in girū: vel mulus est nomen grēcū. **I**ndustria quippe humana diuersū alia in coitum coegit: sicut adulterina cōmixtione genus aliud reperit. **S**icut et iacob p̄ra naturā colorū similitudines p̄creauit: nā tales fetus ones illius concipiebant: quales vmbas arietū desuper ascendentiū: in quaz speculo contēplabatur **D**eniqz hoc ipsū in equarū gregibus fieri solet: vt generosos obiciant equos vñsibus concipientiū equaz: vt equi similes concipere et creare possint: et etiā colūbas dilectos: depictas ponunt pulcherrimas colūbas in illis locis in quibus ille versantur: vt reptantes visa siles generent. **I**nde est q̄ quidā grandas mulieres vctā: multa

tos trueri turpissimos alabvuli: vt cenophalos et similes et ne vñsibus eaz concurrentes similes fetus pariat **H**anc enī feminaz dicunt esse naturā: vt quales cōpexerint sine mēte perceperint in extremo voluptatis est: dñ concipiunt tales soboles p̄creant. **E**tenim alia in vñsa venereo formas extrinsecas intrā mittit: eaz saturata typis rapit species eaz in propriā qualitatē. **A**d hoc etiam facit q̄ **A**ug. recitat in. v. lib. contra iulianū pelagianū. q̄ **S**olinus auctor medicinę scripsit de rege cipilo: q̄ cum ipse esset vir deformis: solebat p̄ponere vpon faciem cū cubu formosā picturā: ne ipsa deformis pareret filios. **H**ieronimus etiā narrat de quadā muliere quę peperit filium nigrū: propter hoc q̄ in tēpore coitus imaginē videt nigrā: a mulus deriuatur hęc mula lē: et facit dñs et ablas uos pluralis mulabus. **M**ulus et mula species alabv ab equa et asino generant: nec generant.

Legitur tñ in annalibus mulas quandoqz peperisse: sed id prodigiū loco habitū esse. **T**heophrastus autē vulgo parere in capadocia affirmat: sed eē ibi hoc animal sui generis. **S**unt autē duplices: nam quidā ex equo & asino generantur: & dicunt vulgo burdones. quidā ex asino & equa: vt quī muli & mulę dicuntur: a q̄ dicitur muliones: q̄ ducunt mulos clitelarios. i. qui ferunt onera in dorso super clitelas imposita. & quadrigarios. i. currus trahentes.

Mundus dicitur ge. neu. i. domitiū: et dicitur a mundus.

Mundo das. in mundus da. dū. est.

Mundus: a mundus dicitur. derivat mundus da. dū. id est purus: integer: sine macula. **E**t paratur mundus dñs: dissimilis. vñdē munde dñs. dissimilis. aduer. et hęc mundicia. et hoc mundū dñs. mundicię p̄dictū vel quod facit mundiciā: vñdē in **H**ester. **A**ccipit mundū muliebris: et quę ad vñs necessaria sunt. i. vnguenta: pigmenta et c. quibus mulieres mundiores et ornatores habent. **E**t a mundus dicitur mundo das. i. purificare: vel purū facere: vñ mū datus ta. tū. nomen. **E**t cōparat: vel est participiū de mūdo dñs. **M**undo cōpo. vt emundo das. i. valde mūdare. et est actiū cū obus suis cōpositis.

Mūds a nobis vt cosm⁹ a grēcis accipit pro ornamēto & totius vñuersi complexu propter ornatū & variatū rerum nouatū quī in eo ē. **V**ñdē muliebris mundus completur oēm mulieris ornatum. **E**t in vtrāqz significatione est potius masculinū: quī in interdum apud p̄sicos neutrum sit repertū. vt apud **L**ucilium. **L**egauit quidā vxori mundū oē penūqz.

Mundus dicitur dicitur a moneo ues. quia sēper est in motu: et hñc mundanus: et hñc mundialis et hoc ic. et per compositionē mundifugus ga. gñ. **E**t dicitur multipliciter mundus. **M**undus enī mundus vñuersitas creaturaz. i. illud quod constat ex quattuor elementis identicis. et dicitur sic: q̄ est in motu. **I**nde mundus quandoqz dicitur architypus mundus qñqz dicitur homo: vñ et microcosmus dicitur: qñqz etiā mundus dicitur superior et dignior pars mundi. i. firmamentū per excellentiā: quia p̄cipue est in motu: et q̄ p̄cipue purū et mundū est nihil habens terrenę sēdis et grauitatē. **M**undi etiā nōle amatores mundi designant. vñdē **J**o. han. i. **M**undus per ipsū factus est et mundus eū non cognouit. **I**n primo loco: mundus designat hunc mundū **I**n secundo designat amatores mundi. **E**t scias q̄ mundus per u. in prima syllaba scribitur: licet deriuat a moneo ues. q̄ multoties littera quę est in simplici dictione mutatur in cōposito: vt lego colligo. et vt dicit **I**sidus. **M**undus dicitur est a mouendo: quia in motu est: nulla enim quies eius elementis concessa est. vide in par. **M**uot an nī superunt a principio mundi vsqz ad incarnationem christi: dixi in etas.

Munerarius: a munus dicitur muerarius rñs. qui munerat dat: et munerofus sa. sum. i. largus vel munere dignus. et cōparatur. vñdē hęc munerofitas talia.

Munero: a manus dicitur munero ras. et est munerare donare: munus alicui dare. pro aliquo seruitio vel p̄ aliquo alia re. et pponit. remunero ras. et est actiū cū omībus latis

cōpositis: & pda. mu. vnde **lamerus**. Et pul' alacem ex aurato munerat ense.

¶ Mungo gis. **¶** m. cū. gere. l. purgare: & sordes auferre: & ppue est mucus de naso extrahere: et pūcere: quod remanet de cōbustione candelę auferre: vnde & sepe ponitur pro decipere: vel decipiēdo aufferre aliquid vel ex poluare. **¶ Mungo** cōpo. cōmungo gis. demungo gis. emūgo gis. imungo gis. l. valde vel intus vel intro mūgere. permungo: remungo. Et est mūgo actiui cū oīib' suis cōpositis: & facit pēteritū & supinū in ctum.

¶ Muniacus: a muniū & muniacus ca. cū. **¶ Munia** cū dicitur regis consiliarij. vel qui munia id est officia sua adimplent vel tributarij: vel largi.

¶ Municeps: a municipiū & hic & hęc municipalis & hoc le. & municiparius ria. nū. & hic & hęc municeps pis. oīa in eodē sensu. hoc est nōle cēsens castel. anī i municipio na & permanentes: & etiā milites stipendiarij qui pro custodia municipij munera capiunt. & etiā originales ciues: et in loco officij gerentes dicunt sic: & quoddā gen' roma: nox. cuius olim dicebat sic. Unde in scribis apostolorum xxi. paulus cū cōprehenderetur dixit. Ego suz paulus tarsensis non ignotē ciuitatis municeps. volēs eis significare qd esset ciuis romanus: & statim eū dimiserunt. **¶** Municipalis le. vel municipialis le. & municipari'. vel municiparius ria. nū. potest dici quod paret ad municipiū. vel municeps fm qd capis mun? & cor. pe. grī. municeps & format gūs a nō interposita l littera iter p & s. & mutata e. ante p. in l. cor. vt municeps pis.

¶ Municipalis vel municipalis le. l. municeps exponit. **¶ Municiparius** ria. nū. in municeps exponit.

¶ Municipiū: manū cōpo. cū capio: et & hoc municipiū pi. & est municipiū qm manente statu ciuitatis: in aliquo maiore vel minoris officij a pūncipe imperat: & & municipiū a muniō. l. officij: qm muniā id est tributa debita: vel munera reddit. Nā liberales & famosissime causę & quę ex pūncipe pñascunt ibi nō agunt: hęc est ad dignitatem ciuitatis pertinent: vel municipiū & castrū munitissimū: & ppue in consilio regionū vbi solent morari supēdij milites p custodia. vñ & & municipiū quasi capiēs munia. i. munera ppter stipendiarios milites ibi p custodia manentes: & munera capientes.

Municipia dicebant quę aliunde veniebant in ciuitatē. & cum suo iure viuerent: muneribus tñ populi romani honoribusq; fungebant: a quo munere capeffendo sibi nomen vendicauere: nullis aliis necessitatibus neq; populi romani legibus stricta: eorū incolę municipes vocati sunt.

¶ Munitiū ci. a muniō nīs. & hoc munitiū ci. l. obfido. vñ in. iij. lib. Reg. & Rex assyrior. non ingreditur in vñ bē hanc: nec circumdabit eū munitio.

Munitium inauditū est vocabulū: in loco autem allegato munitio noiatiui est casus: non ablti: dicitur em sic. iiii. Reg. xix. Quāobrem hęc dicit dñs de rege assyriorū. Non ingreditur vrbē hanc: nec mittet in eū sagittā: nec occupabit eā clypeus: nec circumdabit eā munitio: sicut em clypeus est nomiatiui casus ita & munitio.

¶ Munifer cis. penul. cor. tā in noiatiuo qm in genitiuo: & exponitur in munificēs.

¶ Munificēs: a munifico cas. & hic & hęc & hoc munifer cis. pe. cor. tā in noiatiuo qm in genitiuo: & hic & hęc & hoc munificens centio. in eodē sensu. l. munificus: & cōparat munificens tior. simus. vnde munificētus. sime. aduer. & hęc munificētus tie. l. largitas. Et nota qd positū munificens non est in vñ: sed in loco eius subdit munific'. & sic cōparat anomalā munificus tior. simus.

¶ Munificotas cōpo. a munus & facio: & est munificare muneribus honorare: munera alicui facere: vñ munificas ca. cū. l. largus: quasi munera faciens: vel qui muniū id est officij quod debz adimplere: vnde munificē aduer. & cor. si. vide etiā in munificens fm lūg. pāp. vñ & &

ci. **¶ Munificus** honorificus: largitor: liberalis: largus: copiosus: abundans.

¶ Munimē: a muniō nīs. & hoc munimen nīs. l. defensio: firmamentū: auxiliū: & pda. pe. nti.

¶ Munimentū: a muniō nīs. & hoc munimentū d. l. defensio: firmamentū: auxiliū: & pda. pe.

¶ Munio nīs. nūi: nūti. l. firmare: vallare: defenfaculū facere. **¶ Munio** cōpo. cūmuniō nīs. cōmuniō nīs. pē muniō nīs. obmuniō nīs. l. vñdū vel contra munire. remuniō nīs. l. iterum vel retro munire: vel destruere: vel munitiōē auferre. **¶ Munio** & ei' cōposita oīia sunt actiua. & pda. mu. vñ pposus. Unde petire queas hostē munire cauto. Et scias qd regula ē qd prima persona singularis pēteriti perfecti indicatiui modi format in tertia & in quarta coniugatione in non desinentibus in eo: a prima persona presentis indicatiui modi: o mutata in e pducta: & addita bā: vt lego legebā: audio audiebā. quod videt fallere in muniā et polibā: qd videlicet inuenitur polibā & muniā p muniēbā & poliebā. Sed participia p sentis & pēteriti perfecti formant ab integris. i. a muniēbā & poliebā: vñ muniens & poliens. vñ pñs. dixit in. x. li brio. A muniēbā muniens bā mutata in nā. et a poliebā poliens dīmus: & ita de sibiis dicas.

¶ Munitiuncula le. dī. parua munitio.

¶ Munitiō: a muniō nīs. & hoc munitiōis rī. locus i q sunt munimenta: vel ipsū munimentū.

¶ Munis: a munus & hoc munis nī. l. debitiū officiū vel tributū vel munus: & & munis qd manuū factū. vnde de beato martino &: munia tua deuotus implebo.

Munia dicunt obsequia lege debita & officia.

¶ Munus: a muniō nīs. & hoc munus nētis. i. donū. & datur munus ex merito: sed donū confert. ex gratia. vñ quidā. Dat meritū munus: sed confert gratia donū. De differentia etiā doni ad munus: dixi in donū.

¶ Munusculū lī. parū munus: & format a munus addita culū: & a munusculū & munuscularia ria. nū. qui pro munere seruit: vel qui munus dat.

¶ Murale: a murus dicitur hoc murale līs. idē quod murus: vide in murus.

¶ Murena: a mus quod est terra & hęc murena nē. quę dā gēma quā humore sub terra purat densatq; calore: vñ & nomen assūpsit: murena etiā & quidā piscis: & tunc dicitur a mollis. vide in murenula: & pda. re. de natura murene piscis dicit Ambrosio. in. v. hexameron. Quipera neq; simū genus bestię: & super oīia quę serpētini sunt generis astutior: vbi coeundi cupiditate assumpserit: murene maritimę notā sibi requirit copulā: vñ nouā pparat: pgreffusq; ad litus sibulo testificata p sentia sui ad contigales amplexū illā euocat: murena autē inuitata non deest: et venenato serpenti expeditos vsus sue impertitur conunctionis. Quid sibi vult sermo huiusmodi: nisi ferens dos esse mores coniugum.

Murene anguillis similes laute gulę olim habebant a siculo fredo missę: illic em adeo saginantur: vt in summū pelagus emergant: & fluent: vñ a grādis plotę: a pleo quod est nauigo dictę sunt: & a latinis flutę a fluendo. vt sentiunt Varro & macrobius: dicitur tñ gręce etiā μυραίνα myrena: nec tamen a mus: nā mys mus est.

¶ Murenula le. a mollis deriuat hęc murena nē. quidā piscis crassus & mollis: qd nullū os habet: vel qd mollis: & inuauis est ad comedendū: & inde hęc murenula le. dī. murenula etiā & quoddā ornamentū mulierū: quod scilicet auri metallo in virgulas latescēte quadā fluxuosi ordīnis cathena contextū in similitudines murene serpentis quod ad collū ornandū aptatur. Hoc interdū auri & argēti contextū virgulis: vñ in catēdis & dī. Murenulas aureas faciemus tibi verniculatas argento. & cor. mu.

¶ Murex: a mus deriuat hęc murex cis. l. eminens: acutū & pēruptū & exesū saxū: vel a cacumine montium. vñ de & murex & frutex & virgultū asperū in acutis & pēruptis montibus: & hinc hęc murex & quidā piscis. i. codex

maris: sic dicta ab acumine & aspitare quæ alio nōle conchilium vel concha dicitur: vel quæ circūcisa ferro lachrymas purpurei coloris emittit: ex quibus purpura tingitur: unde & ostrū appellatū est: quæ hęc tinctura ex testē humore elicitur: & hinc murex sepe inuenitur p ipsa tinctura: & sepe pro ipsa purpura: & cor. pe. in oblique: unde Oul. in epl. Solicet ipsa gerā saturatas murice vestes.
Murgissor: a murmuro ras. dicitur hic murgissor sors. id est callidus & fallax murmurator.

Murgislo onis. non murgissor est iners & desidiosus a mora & desidendo. unde sit verbum: murginari quod est tardare.

Muria: a murus dicitur hęc muria rē. superior sepe olei: quæ stitoleo quasi pro muro: quia naturaliter retinet liquorem: si esset sine sepe.

Muria seu muries non a muro sed a mari deducit: est enim aqua salis amētorū: sepe autē olei dicitur amurca. profertur tñ amurga: vt notat Seruius. vt sciamus q̄ imperiti sint qui muria p amurca exponunt.

Muricida: mus cōpo. cū cōdo dis. cecidi: & dicitur hic muricida de pe. pdu. q̄ mures interficit & cecidit.

Muricida ab aliis dicitur muricidus ignauus & stultus a muribus cædendis: unde Plautus. Muricidus de homo ignauus iners &c. pro hoc scribetur statim muriscidus: quod a scindo muriscindus dicat.

Murilegus: mus cōpo. cū lego gis. & dicitur hic murilegus gis. & hęc murilega gē. i. catus vel catta: quia legit. i. colligit mures: unde quidam. Murilegus bene scit cuius genobarda lambit.

Murilegus minus motū est vocabulū: catus autē dicitur ab astutia: latine felem vocant: nōnulli quoq̄ musionē. quia mys græce dicitur mus latine.

Murinus: a mus dicitur murinus na. nū. res muris vel ad murē pertinet: & pdu. r.

Muriscidus: mus cōpo. cū scindo dis. & dicitur hic muriscidus dicitur hō ignauus & remissus & piger: ad nihil aliud vilius nisi ad mures scindēdos. i. excoiandos: & cor. sci.

Murmur: a mutio tis. dicitur hoc murmuris. ge. ne. apud modernos. Inuenit enī in maf. ge. unde Ioan. vij. Et murmur multus erat in turba. & a murmure dicitur murmuro ras. quod cōpo. cōmurmuro ras. demurmuro ras. imurmuro ras. i. simul vel valde vel sine murmurare: obmurmuro ras. i. contra murmurare: remurmuro ras. i. iterum vel contra murmurantē murmurare: submurmuro ras. i. subter lateat vel parum vel post murmurare: & ē murmuro neutri cū omnibus suis cōpositis: & cor. mu.

Murmuro ras. in murmur vide.

Murteta: a moxio dicitur hoc murtetū. i. aqua calida de terra manans. scz balneū: & sic quasi moxietū: quia ibi moxib moxiantur & pereant: vel quasi moxietū: quia a moxio. i. ab inferis traditur ventre. unde Moza. in epl. Sane murteta reliquit: legitur hęc etiā hęc murteta te. & ponitur pro balneis myrtis oblitis.

Myrtera est apud Horatiū in episto. ad vallāque est. xv. vbi dicit. Sane myrtera reliquit: & sunt myrtera loca myrtis confita iuxta baias: unde credam sic legendū auctore in fine. Legit hic etiā hęc myrtera.

Murus: a munitio nis. dicitur hic murus. i. quia munit & dicitur murus quasi munitens robur: & est etimo. unde hic muralis. i. dicitur hęc muralis & hocle. q̄ pertinet ad murū: & muralis ta. nū. i. muro ornatus. & muro ras. i. ornare murū facere. vñ hęc murator: totus. i. faciens murū.

Mus idē est quod terra: unde hic mus ris. quoddam alai: quæ sub terra facit suū cubile p m. Aug. p̄p̄ vero dicit. Mus terra: mus pusillus alai. i. forer: alii dicunt mures quia ex humore terre nascant: unde dicit Basilus. in. ix. homel. herameron. Mures & ranas ex terra generari videmus. Deniq̄ in egyptiactis thebis si pluuia largiores estimo ipse fuderit: mox insuunt murib⁹ regio tota pplet.

Musa: a moys quod est aqua dicitur hęc musa se. & sunt secundū philosophos nouē musæ. i. nouē instrumenta loquū

di: scz duo labia: quattuor dentes principales: plectrū in guæ arteria gutturis: concauitas pulmonis: & hęc instrumenta dicuntur musæ a moys quod est aqua: quæ sine humectatione istorū non potest nasci vox. Itē musa dicitur quatuor cantilena: quandoq̄ sapientia. Et a musa dicitur musæcus ca. cū. & musanicus ca. cū. Astrologi vero nouē musas dicunt nonē sonos: qui celestē harmoniā faciunt. Primit sepe sunt sepe planetarū. Octauus est firmamentū. Nonū quiddā assignat terre: quæ licet non moueatur per se mouetur tñ circūactione aliarū spherarū circa ipsā: & adeo sonū habet raucū: vt vix etiā cōputetur inter alios sonos. Itē musæ dicuntur a muso. i. canendo: quæ per eas sicut antequi voluerunt: vis carminū & vocis modulatio queritur.

Musa nō dicitur a moys: est enim græcum μουσα. i. cantus aut eius dea.

Musach erat arca in qua reponebantur donaria regum: vel principū: ad reficienda aliqua tecta templi: vt dixi i corbanā: de musach dicitur in. iij. Regū. cap. xvi. Musach quoque sabbati quod edificauerat in templo: & ingressū regū exteriū conuertit in templū domini.

Musca. a mus pro terra vel pro sorice dicitur hęc musca: loquasi muris efca. & est etimo.

Græce dicitur mya unde potius sit.

Muscarū. a musca vñ muscula dicitur hoc muscarū. i. & musculū. i. locus vbi abundat muscæ: et hoc muscarū nī. et hoc muscularū nī. pro eodē loco: vel pro multitudine muscarū: vel pro flagello quo muscas abigimus.

Musceraneus. a mus dicitur hęc musceraneus ncl. alai et gū araneæ forme & muris: q̄ dicitur solifuga dicitur q̄ solē et vñ fugiat: & dicitur musceraneus quia eius morsu aranea interimitur.

Muscetū in muscarū est. & pdu. pe.

Musco onis. maf. ge. quasi musto: quia mustū bibat. Et dicitur a mustū. id ē & bibe onis.

Musculapula: mus cōponitur cū capio: & dicitur hęc musculapula. i. deceptio ad mures capiendos sicut & musticula. et ponit generaliter pro qualibet deceptioe. Unde muscipulo: i. larte. i. decipere: & hinc hęc muscipulator: totus. id ē deceptor. Itē muscipula ponitur pro pedica: id ē laqueo quo pedes ligantur.

Musco: a musca dicitur musco onis. i. magna musca: & muscosus fa. sū. i. plenus & abundans muscis: vñ hęc muscositas ratio. i. abundantia & plenitudo muscarū. Itē a muscus potest dici muscosus fa. sū. musco plenus & cooperit. Unde Vir. Muscosi fontes & sōno mollior herba. & cōparatur: unde hęc muscositas ratio.

Muscosus fa. sū. in musco exponitur.

Muscula: a musca dicitur hęc muscula. i. dicitur.

Musculū. pe. cor. exponitur in muscarū.

Musculosus: a musculus dicitur musculosus fa. sū. i. fortis lacertosus: plenus musculis: & cōparat. vñ hęc musculostas ratio. i. fortitudo: plenitudo musculorum.

Musculus l. pe. cor. parvus mus. et est dicitur de musris. & musculus etiā dicitur curū genus nauigij: & musculi dicuntur capita neruorū ex sanguine & neruis copulata. i. illa nodosa caro quæ est in tibijs & brachijs. Et dicitur musculus a muris & similitudine: quia latet in mēbris sicut mures sub terra: vel quia disposita est ad similitudinem muris.

Idē dicitur & lacertus in hac significatione inuenitur a paladio positi vbi docet eligere bonos equos: dicens q̄ paladino boni equi hīs cognoscant. Et corpus eius est vñ & solidū: latus longissimū: clunes rotundæ: & maxime pectus late patens: & totus corpus musculorum densitate nodosū: pes sicus: cornu concuum: altius caldatus.

Itē musculi sunt codex de quaz lacte condipiunt ostrea: & dicuntur musculi quasi masculi: quia sunt masculi ostrea: & etiā balcanū. Sōp est collu conopere balenē perhibet. Itē musculus potest derivari a muris: & sic musculus dicitur bellū machinamentū simile cuniculo quo mures ciuitatis perfodit & dissoluit: quasi muriculus.

Musca: a marceon. dicitur hęc musca sc. quoddam p̄p̄ba: vel potius quedā lanugo viridis in fontibus et circa arbores crescens.

Musica rē. est vna de septe artibus liberalibus: & dicitur a moys quod est aqua: quia tractat de vocib⁹ vel de p̄p̄o

fitonibus vocat: et sine humoris beneficio nulla cantilena vel vocis stat vel subsistit delectatio: et inde hic musicus dicitur qui tractat de musica: vel qui docet eam: et musicus ca. cuz. et hic et hec musicalis et hoc le. in eodem sensu. Item musica. i. sapientia: et tunc derivat a musio: qui sunt causa sapientie: et eloquentie. Unde pul. Quorum uterque possideat artes musicę. i. sapientie.

¶ Muscio vocatur alia quod ex capra et arietate nascitur et autem dux gregis. Muscio est etiam monstrum simile simie se candu. p. vide in bigenus.

¶ Musio: a mus derivat musio onis. qui muribus infestus sit: hunc vulgus cattia a captura vocat. Alii dicunt quod capiat. i. videt: nam tam acute cernit: ut fulgore luminis noctis tenebras superet. Unde et a greco venit cattus. i. ignose a hageste: ut cattus quasi cautus: hunc vocant gattus corrupte. Item a mus dicitur hoc musio si. nidus muris.

Musio quod pro cato ac felle quiddam ponunt dicitur grece αλωπορος alouros: et galeotes γαλεωτης. Catus autem latine dicitur prudens et solers ac cautus. unde pro felle ponitur: dicitur autem feles felis: non veles velitis.

¶ Mussim adverb. a musso fas. dicitur. id est mussanter latenter: lente: vel leuiter.

¶ Mussito tas. penultima correpta verbum frequentativum. i. frequenter mussare.

¶ Musso: a mutio tis. dicitur musso fas. aut. are. et est mussare dubitare: et mussare. i. silentio murmurare. Item verius. Mussat qui dubitat: mussat qui murmurat idem. Item inuenitur muso fas. i. scio: et tunc scribitur per vnu s.

¶ Mustacii. a mus dicitur hoc mustacii dicitur. potius quod ex musso sit et alijs potioribus. vñ Juue. Causa nec est quare coena et mustada perdas.

¶ Mustela: mus coponit cum telon quod est longum: et dicitur hec mustela le. quasi mus longus penul. longa: et sunt duo genera mustelarum: vnu est siluestre distans magnitudinem: alterum in domibus oberrans. Hec ingenio subdola a domibus ubi nutrit catulos suos transfert: mutatas sepe serpentes etiam et mures persequitur. Falso autem opinatur qui dicunt mustelam ore concipere: aure partem effundere: et a mustela dicitur mustelinus na. n. penult. pdu. i. pertinens ad mustelam: vel de mustela existens: et hoc mustelarium ris. fouea mustele: quę et mustelium dicitur. Unde in basiliscus: et etiam in rura.

Mustele domesticę quę minores sunt dicuntur grece γαλεραλα: nam gale inquit perottus: non felis: sed mustela est. Galeus autem piscis qui et mustela dicitur. Nec falsum autumat perottus mustellam ore parere: quę poena indita galantidi dicitur: quod ore mentis peccauerat: unde Ovi. Quę quia mendaci parientem iuuerat ore Ore parit: nostra scđ domus et ut ante frequentat. Siluestres autem mustele ichides vocantur.

¶ Mustelinus na. n. exponitur in mustela.

¶ Mustricula: mus copo. cum stringo: et dicitur hec mustricula le. instrumentum ad mures capiendos: sic dicta quia stringit mures: et cor. cu.

¶ Mustu: a mus quod est terra dicitur hoc mustu sit. nouu. vñ n. q. in se habeat terram et limbum mixtum: inde mustus sta. sum. i. nouus: quod autem dicitur mustu quasi mus tenens etimo logia est: vel potest derivari mustu a mulceo ces: quod mulsum sit. i. suaue ad bibendum.

¶ Mustus sta. stū. i. nouus: recens: sicut merus ra. rū. i. purus et immixtus: sed absolute dicimus merum aut mustu intelligimus vinum.

¶ Mutatoriu: a mutuo tas. dicitur hoc mutatoriu ris. vestis preciosa pro qua sumenda alia mutatur. unde legitur in. iij. l. hio reg. ca. v. de naama qui cum tulisset decem mutatoria vestimentorum: detulit litteras ad regem israel.

Mutatoria sunt vestimenta quę a delicatis et splendide ornari volentibus mutari et vicissim geri solent: ne semper in eadem veste cernantur.

¶ Muteo: a mutio tis. vel a mutus derivat muteo tes. et

est mutere esse vel fieri mutui: tacere: unde muteo scis. incohabit. et copo. comuteo tes. demuteo tes. id est valde mutere vel cessare mutere: vel incipere loqui. Item coponitur imuteo tes. obmuteo tes. i. ex toto vel vndique mutere: vel ob aliqd mutere: unde comuteo scis. demuteo scis. obmuteo scis. immuteo scis. incohabitui. Muteo cum omnibus suis copositis est neutrius pdu. hanc syllabam mu. vñ Vacer de ceptis. Inuabit filios quos subitus facit obmutescere moribus.

¶ Mutilio las. in mutilus exponitur.

¶ Mutulus: a mutuo tas. dicitur mutulus la. lū. i. minutus: truncatus: sine cornibus vel alia parte: et a mutulus dicitur sunt mutuli quadranguli quę minus habent acuties: et mutuli dicuntur capta trahili: quia inutiles sunt. Item a mutulus dicitur mutilio las. et est mutilare minuire: vellere: truncare: vel hominis caput vel aliud membri amputare. vel partem arboris auferre: vel bovis cornua detruicare. Et copo. ad mutilio las. i. valde vel iuxta mutilare. demutilio las. id est detruicare. Et emutilio las. i. valde mutilare. Et est mutilio actiuus cum omnibus suis copositis: et cor. pe. vñ Qui de arte. Turpe pecus mutili: turpis sine gramine capus.

¶ Mutio: a mutus ta. tū. dicitur mutio tis. et est mutire murmurare ad modum mutorum velle loqui et non audere: et est prope mutorum vel loqui non audientis. Et est neutrius cum omnibus suis copositis: et pdu. mu. vñ Hesopus. Supplicat ille nimis mutis timore silendo. Et scias quod mutio inuenitur pro mutere: sed raro.

¶ Mutuo tas. taut. tare. i. mouere: vel in alio statu vertere: vel ad alium locum ducere: vel id quod habemus dare pro eo quod non habemus: et cum damus denarios pro vino: mutamus denarios pro vino: et non vinum. Unde hic et hec mutabilis et hoc le. vñ mutabiliter adverb. et hec mutabilitas tatis. Mutuo coponitur pro mutuo tas. demutuo tas. emutuo tas. imutuo tas. smutuo tas. remutuo tas. tramutuo tas. Mutuo actiuus est cum omnibus suis copositis. et pdu. hac syllabam mu. Moia. in epistolis. Coeli non animi mutare qui trans mare currunt.

¶ Mutuo est aduer. qualitate: a mutuo dicitur. i. inuicem alterutro vicissim alterno fm. p. p.

¶ Mutuus: a mutuo tas. dicitur mutuos tua. tui. i. mutuo datus vel acceptus: et dicitur mutui quasi mei tui: quia id quod a me tibi datur ex mea tui sit: sic mutuus potest dici: quod ex meo sit tui. Et est etimo. et ita officio periculi rei mutuati ad te transferret: et a mutuos tua. tui. dicitur mutuo as. quod est actiuus cum omnibus suis copositis: et mutuos aris. deponens. et differunt: quod mutuo as. dantis est quasi mutuo dare: ut mutuo tibi denarios. i. mutuo do tibi: sed mutuo recipiens est: quasi mutuo accipio a te. ut mutuo denarios a te. id est mutuo accipio a te. Unde illud. Mutuabitur peccator et non soluet. Et in exodo dicitur. Procepit dominus filiis israel: ut mutuarent vasa a vicinis suis. et spoliarent egyptum. Quilibet ergo caueat abuti istis verbis. Item mutuo et comodo vel accomodo differunt: quia comodamus vel accomodamus illas res quę eędem in essentia debent reddi: scilicet quę non transiunt in possessionem recipiens. ut equus: mantellum: et huiusmodi: sed mutuo illas res quę transiunt in possessionem recipiens: ut denarios: ut accomodo vel comodo tibi equum. i. non ad proprietatem: sed ad commodum et utilitatem: et similiter vñ ei quod ego habeo tibi do. i. ad equitandum non sit tuus. vñ et comodare dicitur quasi cum modo tempore ad alium transferre et dare: et etimo. Sed mutuo denarios tibi. i. cum sint mei dando sunt tui. Et his patet quę sit differentia inter mutuos et comodum. Hec tamen proprietates quādoque apud antiquos corripuntur: et vtrumque coponitur: comodum tuas. et comodum aris. immutuo as. et imutuo aris. i. valde mutuari. Et vñ dicitur: mutuo est dantis: sed mutuo recipiens. vñ versus. Mutuo vult dante: sed mutuo accipientem. Item mutuo credentis est: sed mutuo accipientis.

¶ Mutuo aris. in mutuo as. exponitur.

¶ Mutus: a magio gis. dicitur mutus ta. tui. quod quasi mugiat et non loquat: vox enim eius non est sermo vel mugitus. Mo calē enim spm per nares quasi mugiens emittit.

Matius tua. i. in matio as. est.

Mulciber vulcanus deus ignis: sic dictus quia molit ferrum.

Munda urbs hispanie bethice ubi cessat pugnat contra filios pompeii.

Murhanus fuit priscus latinorum rex: a quo deinde alii reges latini omnes dicti sunt murhani: sicut albanii reges dicti sunt filiis: aegyptii ptholemei.

Musae sunt nouem filiae iouis & mnemosyne. i. memorie: quae poetis & musicae praesunt: & cunctis bonis artibus. Nam musa graece cantum significat. Musarum nomina sunt. Clio. Euterpe. Thalia. Melpomene. Terpsichore. Erato. Polymnia. Calliope. Vrania.

De his singulatim vide suis locis. Dicunt autem habitare in helicone monte boetiae. unde vocant heliconides. Habent & alia multa nomina quae suis locis iuuenies.

Musaeus vetustissimus poeta graecus temporibus orphei filius apollinis: vel ut alii dicunt eumolphi.

Mutina: curia: urbs italicae in flaminia.

Mutius nobilis romanus priscis temporibus qui postena rege roma obsidentem solus iuit in castra regis ut illum occideret. Sed cum regem non cognosceret & alium pro rege necasset: comprehensus & conuersatus prodere iussus: manum suam diu in igne tenuit ut ostenderet se nulla poena vinci posse. Rex autem admiratus eius fortitudinem eum liberum dimisit. Tunc mutius pro gratia regi dixit: ut sibi caueret: quia tres ceti romani coniurassent ita facere sicut ipse fecerat. Quapropter rex pacificatus est cum romanis. Fuit alius mutius postea clarus iurifconsultus.

ante 3

Nabilis: a no nas. dicitur hic & hee nabilis & hoc le. pe. cor. ad nandum abilis: & nandum buda. dum. i. facili ad nandum: vel simili nandi.

Nabilis bil. hebraice: graece psalterium: latine dicitur organum secundum psalm. ponitur tamen differencia inter psalterium & nabilum: quia psalterium est canora cythara decem chordis composita: quae percutitur cum plectro: nabilum vero duodecim foras habens digitis tangitur.

Nabulū: a no nas. ubi hoc nabulū. i. merces nautica: quae natate videatur cum per mare transferretur: & cor. bu.

Nancio cis. in nancio videtur.

Nactus tra. ciu. in nancio videtur.

Nanascor: nando de. ciu. dicitur. dicebant antiqui: & inde nos dicimus nanascor ris. i. sum. i. acquirere: aditum piscis: inuenire. Et est deponens cum omnibus suis coppositus si qua habet. Macha. i. li. ca. xiiij. ubi. Tempus autem oportunitatis dementis sue nactus.

Napocaulis: naps copo. cum caulis: & hoc napocaulis genus holeris qui cum sit saporis similis naps: non in radicem: sed in tritum descendit: ut caulis.

Napta. In danieli legitur genus somitis apud persas: quo maxime nutriuntur incedia. Alii ossa oliuarum quae piscitur cum amurca arefacta naptā esse dicunt secundum liban. napta etiam secundum psalm. de purgamentum vel cuiuslibet rei. Bitumens autem dicitur naptā circa babyloniam modo liquidi bituminis perfuere: & nutriendi ignibus amica esse: ut etiam longe ad mota: ignem accipiat: ubi versus. Ignem napta fouet manatque bituminis instat. Ossa per hanc olei copposita vocantur amuros.

Napus: a rapa ubi hic napsus. i. quasi rapus: & ubi sic ad similitudinem rapae: nisi quod folijs est laetior: & radice gustu subacrior: nois autem affinitas est inde quod vtriusque semine in alterum vicissim mutatur: nam rapa in alio solo ut ubi per bitumem mutat in napum. in alio vero solo napsus fit in rapam.

Nar: a naris derivat hic nar naris. quidam fluuius qui habet duos meatus ad modum naris: vel quod nares greci tauri exire: unde narinus na. nū. pe. pdu.

Nardus bl. fce. ge. herba est spicosa & aromatica fragili radice sed nigra & folijs densa: quorum summitates colligunt in spicas: ubi hoc nardum dicitur. ubi vnguentum vel confectio ex oleo factum nardi spicis dicitur. i. fidele purum: si ne omni impostura & puritudo compositum. non adultera cum alijs herbis. pñtis est graece: latine ubi fides. Nardum spicatum ubi quasi species nardi in eo sit: vel quod de spicas folijs nardi est confectum.

Nario: a naris ubi nario ris rñs. & est narte sublatum: nares fricare. Et inde narius dicitur. bucus: cuius nares semper stillant: Et inde hec nartia cñ. quaedam regio. unde narius da. dum.

Naris: a naris ra. rñ derivatur hec naris hñ? naris. nares dicuntur quasi gnares: quia per eas cognoscimus & scimus aliquid odorare: vel nares dicuntur a mano as. quia per eas manat odor & spiritus: et sunt in eis tria officia: vñ ducendi spiritus: aliud capiendi odorem. tertium ducendi purgamentum cerebri: & pdu. pñ. naris. ubi. nū. de arte. Terre nouas nares saurozum terga recusant.

Narratio onis. fce. ge. ubi a narro ras: & est narratio secundum Tul. rerum gestarum aut quasi gestarum expositio. Aliquando enim res gestas exponimus: aliquando non gestas: quae tamen sunt ad narrationis officium quasi gestae. Debet autem narratio esse brevis: lucida: & verisimilis. Brevis est quae non nisi necessaria comprehendit habito respectu ad quantitatem materiae. Lucida esse debet. i. intelligibilis & aperta secundum capacitatem ingenij auditorum: nihil habens ambiguum: nihil tortum. nihil curuum: non sumens punctum a remotis: nec nimis longe materiae persequens. De his autem quae principaliter pertinent nil omittens verisimilis est narratio: & rebus si personis debitas circumspectas assignemus narrantes: ut mos & opinio & materia videbitur postulare. Narrandum insuper quod pronominum pñe & secundae personae sicut nec in alijs epistolarum partibus: non sunt in narratione ponenda. Nam ut dicitur. Paul. in versibus pñe & secundae personae intelligitur nñs certus & determinatus. Quod oporteret tamen contingit quod tale pronomen de necessitate poni debet: puta causa determinationis vel distinctionis. Causa determinationis ponitur cum nos tres vel plures mittimus epistolas: & ego solus debeo tibi declarare. verbi gratia. Amico suo. dicitur. Ioan. scilicet salutem vobis. ego. b. duxi praesentibus decem aduocatis. Causa vero distinctionis pronomen pñe vel secundae personae ponitur: cum aliquid alteri scribentium attribuitur: quod ab altero remouetur. Nam discretio est attributio actus vel passionis alicui vel aliquibus cum exclusione alicuius vel aliquorum. verbi gratia: si dicam. Sepe mihi dedecus tu fecisti: sed ego reddam tibi talionem optime. Item potest dici quod oporteret significanti: ut si dñs dicat seruo: ego tibi sepe manibus aquam dedi. Item causa zeugmatis potest addi: ut hec breues sunt & ego. & etiam per euocationem potest poni congrue: ut ego petrus tibi seruo puro corde.

Narratiuncula le. dñ. parua narratio.

Narratio ras. i. frequenter narro: frequenter. de narro ras. & formatur a narratu supino: a mutata in i correptas & u in o. sicut ab imperatu imperito ras.

Narro ras. rñs. rare. i. dicere. ubi hec narratio onis. & hic & hec narrabilis & hoc le. & inde narrabiliter adverb. & coponitur enarro ras. renarro ras. denarro ras. conarro ras. Et est actiui cum omnibus suis coppositis.

Narus: a nasco scis. derivat narus ra. rñ. i. sciens: per rñs: scilicet qui ex arte scit qualiter aliquid fiat: vel sit ad faciendum vel fieri debeat: siue illud faciat siue non. Et scias quod g. quandoque apponitur huic nomini narus per pñ thesim. et dicitur gnarus.

Nascol sceris. nat. i. nasci. i. de vtero exire: de cedere. & significat passionem ab alto illatam. i. prouenientem ex passione praecedente circa alio suppositum. i. circa matrem. Nascol componitur: enascol sceris. annascol sceris. i. inter nascol: prinascol sceris. i. praeparatus nascol sceris. i. de rum nasci: sicut fit in baptismo. Et nascol cum osibus suis compositis est deponens.

Nasilis: a nasus ubi hic napsus & hoc le. ad nasum pertinet. & pdu. pe. & hoc nasile na. quod nasus pregit.

Naso onis. dictus est **Quidus** qui magnū habuit nasū vñ **Caro**. **Nasonem** petito. **Itēz** a nasus vñ nasosus sa. sum. vide in nasus.

Nasones quidē dicti sunt ab extantib⁹ nasīs vt lā beones a labiis: & **Casones** ac **caesares** q̄ celo vtero materno prim⁹ eoz⁹ natus sit. Non tñ **Quidius** ipso benasutus fuit. Nec **Iulius caesar** sic natus: quippe cuius mater diu post partū legitur vixisse.

Nassa: a no nas derivat hęc nassa se. quoddam instrumētū ex viminib⁹ tāq̄ rhete cōtextū ad capiēdos pisces.

Nastale: a nasus vñ nastale llo. cingulū vel fibula q̄ restringit palliū circa collum.

Nasturcū. nasus cōpo. cū torqueo: vñ hoc nasturcū q̄. quēdā herba q̄ acrimonia sui nasum torqueat.

Nasus: a narns ra. rū. vñ hic nasus si. q̄ si narns: q̄ sapiens est in discernēdo res odore: vel vñ a nādo: q̄ semper nat. i. sicut putredinē: vel nasus vñ elatio: vñ a nā hīc nasellus i. vñ nasell⁹ vñ nasitell⁹ ola dimi. vñ nasosus sa. sū. vñ nasutus ta. sū in eodē sensu magnū hīs nasum.

Natale: a nascor sceris. vñ hoc natale. vñ hęc natale llo. in eodē sensu. i. natiuitas. **Uñ** **Qui**. de arte. **Parcite** natale timidi numerare deozū. **Esaribus** vir⁹ cōtingit affiē. In kalēdario sū vt dicit **Aug.** differit natale llo. vñ natiuitas: q̄ ibi natiuitas appellat a matre in terra: vt natiuitas **Christi**. sanctę marie: sancti iōānis baptiste. Et scilicet q̄ beata maria vñ iōānes baptista in vtero in nouo testamēto sanctificati sunt. Unde ē q̄ eoz⁹ natiuitatē ex vtero p̄galitē sanctis ecclia celebrat. S; natale vel natalis vñ obit⁹ vñ dies obit⁹ sanctoz⁹: q̄ eoz⁹ obit⁹ in terra fuit natiuitas in celo. Sic em̄ de nō esse ad esse: de morte ad vī sū: de tenebris ad lucē: de exilio ad regnum trāsierunt.

Maria mater dñi non sanctificata sed ab originali p̄seruata creditur. **Ioannes** autē sanctificatus.

Natalitius: a natalis vñ natalit⁹ cia cū. i. natalis: vel ad natalē siue natiuitatē pertinēs: et hoc natalitium dī. id est natiuitas.

Natatorū: a nato tas vñ hoc natatorūm rī. i. locus in aqua vbi frequēter natatur. **Quid** etiā hęc natatoria rī. **Uñ** **hystoua** sup̄ iohā. ix. vñ. **Siloua** fons ē ad radicē mōtis non qui nō iugibus aquis sed incertis hōis ebullit: cuius aque vt exiderētur quasi stagnū nō lōge a fonte cōstructum erat: quā collectionē modo natatoria: modo piscinā scriptura vocat. **Uñ** sū quosdā dicitur natatoria a nato tas. per antiphrasim: q̄ ibi nullus natabat. sicut et piscina quia piscibus caret.

Nates: a nito: teris vñ hęc nates tis. q̄ in natib⁹ nittimur dū sedemus: vñ vñ cōglobata est in eis caro: ne p̄mētis corporis mole vel fāce ossa dolerēt. Et p̄du. p̄mētis. sed nato tas. cā cor. vñ quidā. Quāuis arte nates rī apparet nbi nates. Et scribitur grūs pluralis natū pert. i. s; accipit in p̄nūciando sonū dec.

Mendosus est versicul⁹: ga vtroq̄ mō primā cor.

Nathan interpretatur dedit siue dātis.

Nathanael interpretatur donū dei: q̄ dolus. i. simulatio dono dei in eo nō fuit.

Nathinē hebraice. grēce hypodiatonī. latine subdīa cont dicit: vñ dicit nathinē. i. i humilitate deo seruītes.

Natica: a nates vñ hęc natica cē. i. nates: vñ naticolus sa. sum. magnas habens nates.

Naticula lē. dimi. parua nates.

Natio: a nascor ris. vñ hęc natio onis. i. nascēde p̄prie tates. i. actus vel passio nascēdi: p̄prie natio vñ gens sū propiā cognationē vñ collectionē ab alia distincta: vt grēci: italici: franci. Et natio p̄munda eozū est: vñ natio quādo q̄ regio vel terra parū vel nihil habitata vñ.

Natiuncula lē. dimi. parua natio.

Natū: a nat⁹ tus tui. q̄ ē natiuitas vñ natū na. uū. i. i. natiuitas vel genit⁹. vñ natiue aduer. vñ hęc natiuitas rī.

Nato: a no nas. ul. are. natū. n in o sit nato tas. frequē. **Uñ** hic natator ris. vñ hęc hęc natabilis vñ hoc le. vñ hoc nata: bile llo. vñ natabilis putus llo. vñ a nato tas. dicit natio tas aliud frequēta. **Nato** cōpo. **Annato** tas. i. natare ad ali: quid. **Conato** tas. i. simul natare. **Abnato** tas. i. natare

ab. i. lōge. **benato** tas. **Enato** tas. i. extra natare: eundē re. **Innato** tas. **pignato** tas. **pnato** tas. **renato** tas. **subnato** tas. **trāsnato** tas. **Nato** vñ etus cōposita sū neutra: vñ omnia cor. hęc syllabam na.

Natrix: a no nas. vñ hęc natrix dō. muller q̄ nat. Et natrix vñ quidā serpens qui veneno suo inficit aquas i q̄ fuerit: vñ tūc est maf. ge. **Uñ** **Luc.** Et natrix violator aque facili⁹ volucres: vel sū quosdā est fē. ge. sed **Lucan⁹** ge. maf. f. violator retulit ad serpentem. **Aditio.** **Paul.** in. v. Natrix cū speciem anguis significat: masculinū quoq̄ inuenitur.

Natura: a nascor sceris. vñ hęc natura re. i. natiuitas: vñ natura vñ deus: q̄ omnia creauit vñ nasci fecit: vñ natura vñ quilibet creatura: vñ natura vñ cōplexio: vñ natura vñ q̄ daz vis naturaliter rebus insita: de similib⁹ sū p̄creās. **Natura** etiā vñ quēdā sūrio vocabuli: vñ causa est quare vocabuli nascit. i. imponat. natura etiā vñ iposito vel inuēto vocabuli: q̄ vocabuli nasci: nihil aliud est q̄ vñ natus ralis ex p̄p̄io beneplacito ipsū inueniri vel imponi. vñ de sup̄a in miraculum.

Natiua esse vocabula longe argutius docemur in **Aulo gellio**: q̄ quia ad hunc locū parum facit: illic videre est.

Naturalis: a natura vñ hęc et hęc naturalis et hoc le. i. ad naturā pertinēs: vel de natura p̄cedēs. vñ naturales dicunt filij cōcubinari quos sola natura genuit: nō bone stas cōiugij. Et inde naturaliter aduer. vñ p̄du. ra.

Nat⁹: a nascor ris. derivat hęc nat⁹ tua. i. natiuitas. Et natus ta. sū. vñ natus ti. i. filius: vñ hęc nata tē. i. filia. Et sepe solēt inueniri per g. per p̄hesim. i. positionē: vt gnata gnar⁹ gnar⁹: vel sine g. est n de naturali sēgitate istaz dictionū: q̄ vñ gnar⁹ quasi generat⁹: vñ gnata q̄ si gnata.

Naualis: a nautis vñ hęc hęc naualis vñ hoc le. vñ hoc nauale llo. locus vbi naues stant. i. portus vel loc⁹ vbi fabulatur. **Hoc** vñ textrīnū vocatur. **Itēz** naualis ad nauem p̄tinens. **Uñ** **Aristoteles**. Necessē est nauale bellum fore: vel nō fore: vñ p̄du. na.

Nauarcus: a nauis vñ archos. i. p̄nceps compo. hęc nauarcus chl. i. p̄nceps nauis.

Nauargus gi. nauis magister: a nautis vñ argus: coma ponitur sū **p̄p̄iam**.

Nauci: a nux vñ hoc nauci idē. i. putamē nucle⁹ vñ ex terio: cortex nucle⁹: vel id q̄ est intra nucleū nucle⁹: q̄ in medio q̄ est nigrū: q̄ nux desiccata. vel id in quo voluit nucle⁹: q̄ q̄dē nihil valet: vñ ideo ponit p̄ nihilo: vñ cōpo. naucipēdo dīs. naucifacio dīs. i. parū vel nihil app̄clari.

Naucifacio dīs. in nauci vide.

Naucipēdo dīs. in nauci vide.

Nauderus: nauis cōpo. cū cleros q̄ est fors. et vñ hęc nauder⁹ vel nauder⁹ q̄ nauē i sorte vñ p̄stare h; vñ p̄d. de. **Actuli. xxvii.** **Ceturio** autem magis credebatur gubernatōri et naudero.

Naufragor: nauis cōpo. cū frango: vñ vñ naufragor id est p̄tclitari: parti fractionē nauis: vñ naufrag⁹ ga. gū. i. nauē frangēs: q̄ parit naufragiū p̄clitari. **Uñ** hoc naufragiū gī. i. fractio nauis: quod vñ naufragiū vñ. **Inueniē** etiā naufragor gas. vñ quidam. **Naufragium** faciēs: naufragat ipsa fides.

Nauifragus dicitur & nauifragus qui nauē frāgit: q̄ dī p̄eo cui nauis est fracta. **Terent.** Is nauē fregit. i. ei nauis fracta est. nauifragus per regulā dicit: vt **zenet. iii.** Nauifragū scyllaceū: nauifragus per syncopā: sicut nauita per regulā: nauta per syncopā dicitur: aut forte a nautes grēco dicit nauta. nā & grēce nautes & nauticos: vt a nobis nauta & nautic⁹ dicitur.

Nauicula lē. dimi. parua nauis. vñ formatur a dō nauis addita cula. **Uñ** etiā nauicula lē. aliud diminutiū.

Nauicularius: a nauis vel nauicula vñ hęc nauiculari⁹ rī. nauis custos vel nauifer.

Nauigabilis: a nauis vñ hęc hęc nauigabilis vñ hoc le. quod aptū natum est ad nauigādum. i. vt nauiget: vt hō mo vel nauiget: vt mare.

Nauigium: a nauis vñ hoc nauigium gī. scilicet actio

Mutuo tua. i. in mutuo as. est.

Mulciber vulcanus deus ignis: sic dictus quia molle ferrum.

Munda vrbs hispanie bethice vbi cessat pugna: ait contra filios pompeii.

Murhanus fuit priscus latinorum rex: a quo deinde alii reges latini omnes dicti sunt murhani: sicut alii reges dicti sunt filii: aegyptii ptholemei.

Musa sunt nouem filii iouis & mnemosyne. i. memorie: quae poetis & musice praesunt: & cunctis bonis artibus. Nam musa graece cantum significat. Musarum nomina sunt. Clio. Euterpe. Thalia. Melpomene. Terpsichore. Erato. Polymnia. Calliope. Vrania. De his singulatim vide suis locis. Dicunt autem habitare in helicone monte boetiae. vnde vocantur heliconides. Habent & alia multa nomina quae suis locis inuenies.

Musaeus vetustissimus poeta graecus temporibus orphei filius apollinis: vel ut alii dicunt eumolphi.

Mutina i. curia: vrbs italica in flaminia.

Mutius nobilis romanus priscis temporibus qui porcena rege romam obsidentem solus tuit in castra regis ut illum occideret. Sed cum regem non cognosceret & alium pro rege necasset: comprehensus & conuictus prodere iussus: manum suam diu in igne tenuit ut ostenderet se nulla poena vinci posse. Rex autem admiratus eius fortitudinem eum liberum dimisit. Tunc mutius pro gratia regi dixit: ut sibi caueret: quia tres ceteri romani conuicti erant ita facere sicut ipse fecerat. Quapropter rex pacificatus est cum romanis. Fuit alius mutius postea clarus iurisperitus.

ante 3

Nabilis: a no nas. dicitur hic & hec nabilis & hoc le. pe. cor. ad nandum abilis: & nabilis buda. dum. i. facili ad nandum: vel simile nant.

Nabilis bil. hebraice: graece psalterium: latine dicitur organum secundum psalmum. ponitur tamen differentia inter psalterium & nabilum: quia psalterium est canora cythara decem chordis composita: quae percutitur cum plectro: nabilum vero duodecim sonos habens digitis tangitur.

Nabulū: a no nas. hoc nabulū. i. merces nautica: quae natante videatur cum per mare transierit: & cor. bu.

Nancio cis. in nancisco vide.

Nactus tra. cis. in nancisco vide.

Nancisco: nando cis. cui. dicitur. dicebant antiqui: & inde nos dicimus nancisco ris. tus. sum. i. acquirere: adit. pisa: inuenire. Et est deponens cum omnibus suis copositis si qua habet. Macha. i. l. ca. xiiij. b. Tempus autem oportunitatis dementie suae nactus.

Napocaulis: napsus copo. cum caulis: & hoc napocaulis genus heruli qui cum sit saporis simile napsus: non in radice: sed in trifurco descendit: ut caulis.

Napta. In danieli legitur genus somitis apud persas: quo maxime nutriuntur incedia. Alii ossa oliuarum quae percussur cum amurca arefacta naptā esse dicunt secundum libanum. napta etiam secundum psalmum de purgamentis vel cuiuslibet rei. Plinius autem dicit naptā circa babyloniam modo liquidi bituminis fluere: & nutriendis ignibus amica esse: ut etiam longe ad mota: ignem accipiat: & uersus. Ignem napta fouet manatque bituminis instat. Omnia per hanc olei coeperta vocantur amuros.

Napus: a rapa & hic napsus. quasi rapus: & sic ad similitudinem rapae: nisi quod folijs est laetior: & radice gustu subacrior: nola autem affinitas est inde quod utriusque semine in alterum vicissim mutatur: nam rapa in alio solo ut & per biennium mutat in napum. in alio vero solo napsus transit in rapam.

Nar: a naris derivat hic nar naris. quidam fluuius qui habet duos meatus ad modum naris: vel quod nares greci tauri vocant: vnde narinus na. nū. pe. pdu.

Nardus bl. f. ge. herba est spicosa & aromatica fragili radice sed nigra & folijs densa: quorum summitates colesunt in spicas: vnde hoc nardum dicitur. vnde vnguentum vel confectio ex oleo factum nardipistilli dicitur. i. fidele purum sine omni impostura & mixtura compositum. non ad altera quam aliae herbas. pistis enim graece: latine & fides. Nardum spicatum & quasi species nardi in eo sit: vel quod de spicas & folijs nardi est confectum.

Nario: a naris & nario ris. & est naris substantia: nares fricare. Et inde narius dicitur. cuius nares semper stillant: Et inde hec nariae. quaedam regio. vnde narius da. dum.

Naris: a naris ra. rū derivatur hec naris huius naris. nares dicuntur quasi gnares: quia per eas cognoscimus & scimus aliquid odorare: vel nares dicuntur a mano as. quia per eas manat odor & spiritus: et sunt in eis tria officia: vnde ducendi spiritus: aliud capiendi odorem. tertium ducere purgamentum cerebri: & pdu. pū. naris. vnde dicitur de ante. Terre nouas nares taurorum terga recusant.

Narratio onis. f. ge. & a narro ras: & est narratio secundum Tullium rerum gestarum aut quasi gestarum expositio. Aliquando enim res gestas exponimus: aliquando non gestas: quae tamen sunt ad narrationis officium quasi gestae. Debet autem narratio esse brevis: lucida: & verisimilis. Brevis est quia non nisi necessaria comprehendit habito respectu ad quantitatem materiae. Lucida esse debet. i. intelligibilis & aperta secundum capacitatem ingenij auditorum: nihil habens ambiguum: nihil tortum. nihil curuum: non sumens punctum a remotis: nec nimis longe materiae persequens. De his autem quae principaliter pertinent nil omittens verisimilis est narratio: & rebus si personis debitas circumspectas assignemus narrantes: ut mos & opinio & materia videbitur postulare. Notandum insuper quod nomina pumae & secundae personae sicut nec in alijs epistolarum partibus: non sunt in narratione ponenda. Nam ut dicitur. Paulus in versibus pumae & secundae personae intelligitur nris certus & determinatus. Quandoque tamen contingit quod tale pronomen de necessitate poni debet: puta causa determinationis vel determinationis. Causa determinationis ponitur cum nos tres vel plures mittimus epistolas: & ego solus debeo tibi declarare. verbi gratia. Amico suo. dicitur. Ioan. scilicet salutem vobis. ego. b. duxi pseribere. de aradū. Causa vero discretionis pronomen pumae vel secundae personae ponitur: cuius aliquid alteri scribentium attribuitur: quod ab altero remouetur. Nam discretio est attributio actus vel passionis alicui vel aliquibus cum exclusione alicuius vel aliquorum. verbi gratia: si dicitur. Sepe mihi dedecus tu fecisti: ego reddā tibi rationem optime. Itē potest dici quandoque causa significantis: ut si dicitur dicar seruo: ego tibi sepe manus aquā dedi. Itē causa Zeugmatis potest addi: ut hebraei sunt & ego. & etiā per euocationem potest poni congrue: ut ego petrus tibi seruo puro corde.

Narratiuncula le. dicitur. parua narratio.

Narratio tas. i. frequenter narro: frequenter. de narro ras. & formatur a narratu supino: a mutata in i correptas & in o. sicut ab imperatu imperito tas.

Narro ras. raut. rare. i. dicere. Nihil hec narratio onis. & hic & hec narrabilis & hoc le. & inde narrabiliter adverb. & coponitur enarro ras. renarro ras. denarro ras. conarro ras. Et est actiui cum omnibus suis copositis.

Narus: a nasco scis. derivat narus ra. rū. i. sciens: peritus: scilicet qui ex arte scit qualiter aliquid fiat: vel sit ad faciendum vel fieri debeat: sive illud faciat sive non. Et scias quod quandoque apponitur huic nomini narus per pthesim. et dicitur gnarus.

Nasco scris. nat. m. nasci. i. de vtero exire: de dēdere. & significat passionem ab alio illatam. i. prouentem ex passione praecedente circa alio suppositum. i. circa matrem. Nasco componitur: a nasco scris. a nasco scris. i. ut nasci: pignasco scris. i. pignas alijs nasci. renasco scris. i. iterum nasci: sicut fit in baptismo. Et nasco cum omnibus suis compositis est deponens.

Nasillus: a nasus & hic ab hec nasillus & hoc le. ad nasum pertinens. & pdu. pe. & hoc nasille. quod nasum pregit.

Naso onis. dictus est **Quidius** qui magnus habuit nasum
vñ **Caro**. **N**asonem petito. **N**es a nasus vñ nasosus sa.
sum. vide in nasus.

Nasones quidē dicti sunt ab extantib⁹ nasis vt lā
beones a labiis: & **C**asones ac cæsares q̄ cæso vtero
materno prim⁹ eorū natus sit. Non tñ **Quidius** ipso
benasutus fuit. Nec **Iulius cæsar** sic natus: quippe
cuius mater diu post partū legitur vixisse.

Nassa: a no nas deriuat hęc nassa sē. quoddam instru-
mentū ex viminib⁹ tāq̄ r̄p̄ete cōtrectū ad capiēdos pisces.

Nastale: a nasus vñ nastale līo. cingulū vel fibula q̄
restringit palliū circa collum.

Nasturcū. nasus cōpo. cū torqueo: vñ hoc nasturcū
q̄. quēdā herba q̄ acrimonia sui nasum torqueat.

Nasus: a natus ra. r̄ū. vñ hic nasus si. q̄ si natus: q̄ sa-
piens est in discernēdo res odore: vel vñ a nado: q̄ sem-
per natus. i. fluit putredinē: vel nasus vñ elatio: a nas⁹ hic
nasellus l. i. nascul⁹ vñ nasstell⁹ oīa dimi. vñ nasosus sa. sū.
vñ nasurus ta. tū in eodē sensu magnū hñs nasum.

Natale: a nascor sc̄ris. vñ hoc natale. vñ hęc natale līo.
in eodē sensu. i. natiuitas. **Uñ** **Quidius** de arte. **P**arce na-
tale timidi numerare deorū. **C**esaribus vir⁹ cōtingit aſi-
diē. **Iñ** kalēdario tñ vt dicit **Aug.** differit natale līo. vñ na-
tiuitas: q̄ ibi natiuitas appellat a matre in terra: vt na-
tiuitas **Christi**. sanctę marie: sancti iōānis baptistę. **E**t sc̄i-
as q̄ beata maria vñ iōānes baptista in vtero in nouo te-
ramēto sc̄ificati sunt. **I**nde ē q̄ eorū natiuitatē ex vtero
p̄p̄t alia sanctis eccl̄a celebrat. **S**z natale vel natalis vñ
obit⁹ vñ dies obit⁹ sanctorū: q̄ eorū obit⁹ in terra fuit nati-
uitas in celo. **E**ūc enī de nō esse ad esse: de morte ad vi-
tā: de tenebris ad lucē: de exilio ad regnum trāsierunt.

Maria mater dñi non sanctificata sed ab originali
præseruata creditur. **I**oannes autē sanctificatus.

Natalicū: a natalis vñ natalic⁹ cia cū. i. natalis: vel
ad natalē siue natiuitatē pertinēs: et hoc natalicūm cū.
id est natiuitas.

Natatorū: a nato tas vñ hoc natatorūm r̄is. i. locus in
aqua vbi frequēter natatur. **Q**uid etā hęc natatoria r̄is.
Uñ i. histoua sup̄ iō hā. i. x. s. **S**iloua fons ē ad radicē mō-
tis sion qui nō iugibus aquis sed incertis horis ebullit:
cuius aque vt excluderēt quasi stagnū nō lōge a fonte
cōstructum erat: quā collectionē modo natatoria: modo
piscina scriptura vocat. **U**el s̄m quosdā dicitur natatoria
a nato tas. per antiphrasim: q̄ ibi nullus natabat. sicut et
piscina quia piscibus caret.

Nates: a nitor tens vñ hęc nates r̄is. q̄ in natib⁹ nitt-
mur dū sedemus: vñ vñ cōglobata est in eis caro: ne s̄mē-
tis corporis mole vel fasce ossa dolerēt. **E**t pdu. p̄maz.
sed nato tas. eā cor. vñ quidā. **Q**uāuis arte nates tñ ap-
parēt tñ nates. **E**t scribitur gr̄is pluralis natiū per i. s̄z
accipit in p̄nūciando sonū de c.

Mendosus est versicul⁹: q̄ a vtroq̄mō primā cor.

Nathan interpretatur dedit siue dāis.

Nathanael interpretatur donū dei: q̄ dolus. i. simulā-
tio dono dei in eo nō fuit.

Nathinēl hebreice. gr̄ce hypodisconl. latine subdila-
cont dicit⁹: vñ dicit⁹ nathinēl. i. i. humilitate deo seruietes.

Natica: a nates vñ hęc natica cē. i. nates: vñ naticosus
sa. sum. magnas habens nates.

Naticula lē. dimi. parua nates.

Natio: a nascor r̄is. vñ hęc natio onis. i. nascēde p̄p̄te
tates. i. factus vel passio nalcēdi: p̄p̄te nato vñ gens s̄m
propriā cognationē vñ collectionē ab alia distincta: vt gr̄-
ci: italici: franci. **E**t natio p̄uinda eorū est: vñ natio quādo
q̄ regio vel terra parū vel nihil habitata vñ.

Natuncula lē. dimi. parua natio.

Natu⁹: a nat⁹ rus tui. q̄ ē natiuitas vñ natiū na. uñ.

.i. natus vel genit⁹. vñ natiue aduer. vñ hęc natiuitas r̄.
Nato: a no nas. ul. are. natiū in o sit nato tas. frequ.

Uñ hic nato r̄is. vñ hic vñ hęc natabilis vñ hocle. vñ hoc nata-
bile līo. vñ natabilis huius līo. vñ a nato tas. dicit⁹ natito tas
aliud frequēta. **N**ato cōpo. **N**nnato tas. i. natare ad ali-
quid. **C**onato tas. i. simul natare. **N**bnato tas. i. natare

ab. i. lōge. **benato tas.** **Enato tas.** i. extra natare: enade-
re. **I**nnato tas. **p̄nnato tas.** **p̄nato tas.** **renato tas.** sub-
nato tas. **trāsnnato tas.** **N**ato vñ elus cōposita sūt neutra: vñ
oīa cor. hāc syllabam na.

Natrix: a no nas. vñ hęc natrix cō. muller q̄ nat. **E**t na-
trix vñ quidā serpens qui veneno suo inficit aquas i. q̄
fuerit: vñ sic est mas. ge. **Uñ** **Luc.** **E**t natrix violator aque
faculib⁹ volucres: vel s̄m quosdā est fce. ge. sed **Lucan⁹**
ge. mas. f. violator retulit ad serpentem. **A**dditio.
Pul. in. v. **N**atrix cū speciem angulis significat: masculu-
nū quoq̄ inuenitur.

Natura: a nascor sc̄ris. vñ hęc natura re. i. natiuitas:
vñ natura vñ deus: q̄ oīa creauit vñ nasci fecit: vñ natura vñ
quolibet creatura: vñ natura vñ cōplexio: vñ natura vñ q̄daz
vis naturaliter rebus insita: de similib⁹ s̄m p̄creas. **N**a-
tura etiā vñ quēdā s̄mto vocabulū: vñ causa est quare voca-
bulū nascit. i. imponat. natura etiā vñ s̄posito vel inuēto
vocabulū: q̄ vocabulū nasci: nihil aliud est q̄ vñ natura
ralis ex p̄p̄io beneplacito ipsū inueniri vel imponi. vñ
de supra in miraculum.

Natiua esse vocabula longe argutius docemur in
Aulo gellio: q̄ quia ad hunc locū parum facit: illic
videre est.

Naturalis: a natura vñ hic et hęc naturalis et hocle. i.
ad naturā pertinēs: vel de natura p̄cedēs. vñ naturales
dicunt filij cōcubinarū quos sola natura genuit: nō bone-
fias cōiugij. **E**t inde naturaliter aduer. vñ pdu. ra.

Nar⁹: a nascor r̄is. deriuat hęc nar⁹ tus. i. natiuitas. **E**t
natus ta. r̄ū. vñ natus ti. i. filius: vñ hęc nata tē. i. filia. **E**t sē-
pe solēt inueniri per g. per p̄thesis. i. positionē: vt gnata
gnat⁹ gnar⁹: vel sine g. est n de naturali integritate istaz
dictionū: q̄ vñ gnar⁹ quasi generat⁹: vñ gnata q̄ si gnata.

Naualis: a nauis vñ hic vñ hęc naualis et hocle. vñ hoc na-
uale līo. locus vbi naues stant. i. portus vel loc⁹ vbi fabul-
cārur. **H**oc vñ tetrinū vocatur. **I**te naualis ad nauem p̄-
tincens. **Uñ** **A**ristoteles. **N**ecessē est nauale bellum fore:
vel nō fore: vñ pduci na.

Nauarcus: a nauis vñ archos. i. p̄nceps compo. hęc na-
uarcus cū. i. p̄nceps nauis.

Nauargus gi. nauis magister: a nauis vñ argus com-
ponitur s̄m **P**apiam.

Naudi: a nux vñ hoc naudi id eccl̄. i. putamē nucleū vt ex
terior cortex nucleū: vel id q̄ est intra nucleū nucleū: q̄ si in
medio q̄ est nigrū: q̄ si nux desiccata. vel id in quo voluit
nucleus: q̄ q̄dē nihil valet: vñ ideo ponit p̄ nihilo: vñ cōpo.
naucipēdo dis. nauifacio dis. i. parū vel nihil app̄dari.

Nauifacio dis. in nauis vide.

Nauipēdo dis. in nauis vide.

Nauderus: nauis cōpo. cū ceros q̄ est sors. et vñ hic
nauder⁹ vel nauderl⁹ q̄ nauē i forte vñ p̄tate h̄s: vñ pdu. de.
Actus. xxvij. **C**eturio autem magis credebatur gubernar-
tori et naudero.

Naufrago: nauis cōpo. cū frango: vñ vñ naufrago: id
est periclitari: parti fractionē nauis: vñ naufrag⁹ ga. gū.
.i. nauē frangēs: q̄ partē naufragij piclitat⁹. **Uñ** hoc nau-
fragij gij. i. fractio nauis: quod vñ naufragij vñ. **I**nueniē
etiam naufrago gas. vñ quidam. **N**aufragium facēs:
naufragat ipsa fides.

Naufragus dicitur & naufragus qui nauē frāgit:
q̄d dī pro cui nauis est fracta. **T**eren. **I**s nauē fregit
.i. ei nauis fracta est. nauifragus per regulā dicit⁹: vt
anet. iii. **N**auifragū scyllaceū: nauifragus per synco-
pā: sicut nauita per regulā: nauta per syncopā dicit⁹
tur: aut forte a nates gr̄co dicit⁹ nauta. nā & gr̄ce
nates & nauticos: vt a nobis nauta & nautic⁹ dicit⁹

Nauicula lē. dimi. parua nauis: vñ formatur a dīo nauis
addita cula. **Q**uid etā nauicula lē. aliud diminutiuū.

Nauicularius. a nauis vel nauicula vñ hic nauiculari⁹
r̄is. nauis custos vel nauifer.

Nauigabilis. a nauis vñ hic vñ hęc nauigabilis vñ hocle.
quod aptū natum est ad nauigādum. i. vt nauiget: vt ho-
mo vel nauiget: vt mare.

Nauigium: a nauis vñ hoc nauigium gij. sc̄licet actio

naus. s. nauigatio vel naus: vel multitudo nausum.

¶ **Naugo:** a naus: s. nauigo gas. aut. are. i. nauē age re. Et s. nauigo gas. quasi naue ago: et videt esse etimo. ponus q̄ cōpositio: et cor. ut. Virg. encl. v. Nauigat ene: as siculas defertur ad ozas.

Versus ille nō est virgilianus: sed ei⁹ q̄ argumētū fecit ¶ **Naus:** a no nas dicitur hęc naus. Sicut dicit nays. inde nos dicimus naus interposita u. cōsonāre: vel naus s. q̄ gnari. i. peritus rectore querat. Et sit actus pluralis in eo vel is: vt has naues vel naus: et actus singularis in em vel in im: hęc naue vel nau: et ab illis singularis in evel in i. ab hac naue vel nau. et pdu. na.

¶ **Nauta** tē. in nauta vide.

¶ **Naulum:** a naus s. hoc naulum i. p̄dictū p̄ trāsmeari one datum: siue quod datur pro his que portantur i nau. et dicitur naulum quasi naus luctus. Juue. Suro: et post omnia p̄dere naulum.

¶ **Naum** interpretat germen siue cōsolator ozbis. In: crepat em ciuitatē sanguinis: et post euerfionē illius cōsolatur sion dicens. Ecce super mōrē pedes euāgelizātis et ānūciātis pacem: et acuis in fine.

¶ **Naumachia:** naus cōpo cū machia quod est pugna: et s. hęc naumachia chē. i. naualis pugna.

¶ **Naupicus** d. naus pater. i. dñs: vel factor: et compo. a naus pater: et cor. pi.

¶ **Nauplia:** naupl⁹ pater fuit palamedis a quo: nauplia dicitur est: quidā ludus ab eo inuētus: vel in honorem illius pumo celebratus circa eius sepulturam: et sit de quatuor portis: duobus in aerē missis. vñ Qui. de arte. Disce etiā duplici genitalia nauplia palma Metere 2c.

¶ **Nausea:** a naus dicitur hęc nausea seq. i. vomitus in nau ex turbatione cerebri propter aquam vel fetorem vel potius nausea est volūtas vomēdi sine affectu: et propter in nau. vñ hęc nauiscola seq. dimi. et nauseo seas. i. vomere: et proprie in mari vel in nau: vel ad vomitum puo cari: et volūtatē vomēdi sine effectū: et proprie in nau. vñ Boza. in ep̄ls. Nauseat ac locupies quā ducit p̄ua tritremis. Itēz nauseo ponitur p̄ fastidio: vt iste nauseat super hac re. id est fastidit.

Nausea gr̄ce dicitur παύτις nautia: vnde παύτις & nautioo nauseo.

¶ **Nauseola** seq. in nausea vide.

¶ **Nauisrologus** g. naus disp̄sator: vel allocutor: vel exhortator: et cor. penul. Et componitur a naus: et logo quod est sermo.

¶ **Nauta:** a naus: dicitur hęc nauta tē. q̄cūq̄ ducit naue vel nauigādo laborat: vel maior in naue: vnde hęc nauis nautē. pro eodem: hoc frequētius utebantur antiqui q̄ nos. Et trāsit u. vocalis in cōsonātem i. interposita: et cor. ut. vide naufragus.

¶ **Nautica:** a naus dicitur hęc nautica tē. aqua fortida in qua coxa maceratur.

¶ **Nauticus:** a nauta s. nauticus ca. cū. sicut a nauta na nauticus ca. cū. i. naualis: et cor. ti.

¶ **Nauis:** a nautis ex oīf vario certamine clāor. Virg. in v. encl. Nauticus ex oīf vario certamine clāor. ¶ **Nauis:** a nautis sc̄is. dicitur nauis na. uum. id est doctus: sapiens: studiosus: inuigilās: strenuus: agilis: impiger.

¶ **Naut** dicitur celeres: industrii: habiles: diligētes: a nautam celeritate dicti.

Et comparatur nauis uioz. simus. vñ naue vel nauiter: uis. siue. aduerb. et hęc nautia uie. i. sapiētia: strenuitas. inuigilantia: et nauo uas. i. cōpellere: fortiter exequi: vel operam dare. et seas q̄ aliqui apponit g per p̄thesim huius nomini nauus: et s. nauus ua. uum.

¶ **Nazarenus:** nazareth quidā vicus est vel ciuitas: in q̄ dñs noster iesus ch̄st⁹ cōceptus est et nutritus. Et interpretat flos siue germen siue mūdus. vñ nazaren⁹ na. nū. et nazareus rea. res. vñ dñs noster i. ius x̄ps dicitur ē nazareus vel nazarenus. Et hęc quidā heretici dicti sūt nazareth: q̄ cum christum qui a loco dicitur est nazarenus filium dei cōfiteatur: omnia tamē veteris legis custodiunt mādara. nazarenus etiam s. sanctus vel mūdus: a merito nazareus olim dicebatur qui sanctimoniam nutrebat: et

nihil cōtaminatim accipiebat: abstinēs se a vino et omni sc̄a quē mētem ab integra sanctitate peruerit. Et etiaz nazareus interpretatur sanctus dei s̄m Aug. Itē idas q̄ dicebāt nazareth quidam qui ex voto se obligabāt s̄m timonē vsq̄ ad determinatū tempus vel iugiter: vt samuel: et cōsecrabāt se domino: et quasi separabāt se a communē vira holm: sicut quis modo per vnum annum vel per duos seruit in hospitali hierusalem. Augustinus trāctans illud Matthei. Quoniam nazareus vocabitur: sic dicit. Dicitur est nazareus sanfon vt potēs in sp̄ritu: et virtute robore. Sed in typo culus gesta si cōsiderem⁹ in eo quos exēpla vñ p̄figurata cognoscimus. Ille se p̄tē crines habuit huic septiformis sp̄ritus et septem ecclesie sacramēta sunt. Illi virt⁹ om̄is in capite fuit. Huic virtus om̄is in deo est: quia caput ch̄st⁹ deus ē. vt apostolus manifestat. In illo virt⁹ obicura: in hoc celata de uinitas. Sanfon iter facēs leonem manibus enecat. Et domin⁹ et saluator noster per suscepti corporis sacramētum: leonem extēsis in cruce manibus interemit. Sāson de ore leonis fauū mellis abstraxit. Domin⁹ de sanctibus diaboli plebē suam quē sibi per fidē facta est dolus eripuit. Sāson populum israeliticum de bellatis hostibus saluauit: dñs extinctis demonijs populum suū de morte perpetua liberauit. Sanfon obseratis portis clauditur in ciuitate: dñs ob signato clauditur in monumēto. Sāson fractis seris subtractisq̄ portis secur⁹ eundit: dñs ruptis inferni obidibus: apertis sepulchris: recepto corpore morte liber egreditur. Postremo sanfon mortēs inimicos suos cōdusis edificij ruina cōpauit: dñs etiam cum mori dignatus est: nō vna domo: sed toto modo cōcussio diabolū cū suis agēlis vniuersis extinxit. Et vt dicit Papias. Ch̄st⁹ dicitur nazare⁹ a merito: id est sanctus siue mūdus: quia peccatum nō fecit. nazareus vero dicitur a ciuitate nazareth: quia peccatum non fecit. vide in sanfon.

¶ **Nazareth:** nazareus: in nazarenus exponitur.

Nabathe regio oriētalis inter arabia et india sita dicta a nabath filio hīmael. Ponit̄ adiectiua. Qui dī⁹. Eurus ad aurorā nabathe regna recessit.

Naiades et curta dicunt nymphae fontium vel fluminū. In singulari dī naias p̄ duas vel tres syllabas.

Nais nomē nymphae aquaticae a nao qd̄ est fluo.

Napae sunt nymphae siluarū. Nā nape silua dicitur Virg. Faciles venerare napeas.

Narbo clara ciuitas galliæ ad ostiū rhodani: a q̄ denotata est gallia narbonensis: q̄ et brachata dī: et vulgo gothia dī: vel vt alii putant delphinatus.

Vērius tñ q̄ et hodie ita dicitur intelligitur.

Naricia vrbs locridis in græcia: etiam vrbs calabriæ quē et locridicis. s. a locrensis illic condita. Virg. Hic et naritū posuerunt mœnia locri. Quidā etiā scribunt naritiā esse insulā in tonio: sed veri⁹ illa dī neritos. vñ vlysses neritius non nariti⁹ appellat.

Nar fluuius vmbrię qui narinā vrbe perfluit.

Narcissus filius cephisi fluminis & lyriopes nympha. qui iuuenis pulcherrimus & venator cū multis nymphis & præcipue ab echo nympa amaretur omēs tñ superbe contēneret: tandē sua ipsius forma captus est. Nam cum formā suā in fonte vidisset: ac nymphe esse putasset: cum ea potiri non posset: nimio desiderio contabuit mutatus in florem purpureum. Qui. iii. metamor.

Nasamones populus ferus & crudelis in aphrica: prope syrtis de spoliis naufragorū viuens. In singulari dicitur nasamon media curta: & in obliquis o producitur.

Nasica i longa fuit agnomē cuiusdā scipionis nobilis romani qui gracchū seditiosū virū occidit.

Nausica i longa filia alcinoi regis phæacum.

Naucratis oppidum ægypti.

ante e

Necessitas: a necesse dicitur. hec necessitas tactis. **N**ec ne
cessitudo: 2 differit: qz necessitas aliquid fieri cogit. Sed
necessitudo .i. amicitia: dilectio: affectus: affinitas: ppi-
quitas: vel viculum propinquitas: vt vxo: vel filius. **H**ec
proprietates apud auctores sepe confundit. **H**inc ne-
cessitudinarioria. rum. **H**ic nota qz triplex est neces-
sitas: absoluta: sicut necessarium est deservire: vel triangu-
lum habere tres angulos. **A**lia necessitas est ex causa em-
dende: que dicitur necessitas coactionis. **T**ertia est necessitas
ex suppositione finis: et hec duplex: qz vno modo dicitur ne-
cessarius sine quo aliquid non potest conservari in esse: sicut
nutrimentum alicui. **A**lio modo sine quo non potest haberi
quod pertinet ad bene esse: sicut equus dicitur necessari-
am bulare volenti: 2 medicina ad hoc qd homo sane vivat. **E**t

Nefrendus: frendeo des. 2po. cū ne: 2 v: hīc nefrēd^{us}.
 dl. porcus domesticus carēs testiculis sic dicit^{ur}: qz nō frē-
 det dētibz. **H**ic alio nōie v: malalis: qui 2 dicitur dicitur:
 natus ex apro siluēstri 2 domestica porca: 2 hīc hīc 2 hē-
 nefrēdis dīa. porculus vel porcula adhuclaciēs: qz nīhil
 frēdeat. i. nīhil dētibz cōcutiat: 2 cōminuat. **E**t eadē re-
 tione nefrēdis v: infans: quasi nō dētibz frēdens. i. nō
 dētibz aliquid cōcutiens: nō cōminuēs. **E**t a nefren-
 dus vel nefrēdis dī nefrēdī^{us} nā. num. 2 nefrēdī^{us} dīa.
 cū: vt nefrēdīna caro: 2 nefrēdīnū ferculū: 2 inde hoc ne-
 frēdīcū cū. i. annuale tributū quod rursū suis dīs dīa
 gartuitatē vel alio tēpore ānī solēt afferre: 2 etiā qd paru

ed: Neoterid autem dicitur homines huius temporis non utriusque recentis vel communes.

Nepa p. p. f. ge. quidam serpens qui natos suos consumit: excepto eo qui in dorso eius infederit vel inheret: postea ipse qui conseruatus est consumit patrem: et sic nepa quasi necans partus. i. necans filios: vel nepa quia necat patrem: et hinc est tractum quod hiles qui bona parentum per luxuriam consumunt nepotes dicuntur. i. luxuriosi et prodigi.

Est ergo scorpius: vide perottum.

Nephe i. purificatio.

Nepos: a nascor scriptis. et post hoc nepos tunc. unde sic nepos quasi natus post. i. post filium: et est etiam: unde nepotulus i. dimi. et nepos portis. parui virgultus: quia de pomo quasi de filio nascitur. Nepos componitur: hic p. nepos filius nepotis: quasi prope nepotem. hic ab nepos filius pronepotis: quod abiungit a nepote: hic ab nepos filius ad nepotem. Trinepos filius ad nepotem quasi tetranepos. i. quartus post nepotem. Sed et ordo et compositio est in hoc nomine nepotis. i. proneptis: abnepotis: adnepotis: trineptis. Item nepos dicitur luxuriosus: et tunc est cōis ge. et deriuatur a nepa: vide in nepa: et cor. ne.

Nepotatio onis. i. luxuria: a nepos quod est luxuriosus. et sic. Nepotis: a nepos dicitur hinc nepotis tunc. unde hinc nepotula i. dimi. Et componitur nepotis. proneptis. Abnepotis vide in nepos.

Neptunus: nubes compo. cum tono nas. et sic hinc neptunus n. deus maris vel ipsum mare: et sic: quasi nubecorans. Mare enim vaporosius eleuatum nubes facit: et contraria ventorum pulsu tonitrua creat: vel deriuatur neptunus a nubes bis. quia nubes et tegit terram: quod autem dicitur neptunus quasi nubes terram etiam. est. unde neptuni. nia. nū. et pdu. penul. neptunus.

Neptunus i. cdm Cice. a nando dicitur: quia mare circumnata terram.

Nequa: a nequeo quis. deriuatur nequa omnis ge. et inde dicitur. malus. Sed malus ut dicunt naturaliter: nequa vero qui nequit se continere a sceleribus. Item nequa dicitur luxuriosus: qui incōtinens est. Et comparatur nequa quitoi. si minus. unde nequitur quis. sime. aduer. et hinc nequitia tunc. i. malicia: et luxuria: unde quidam. Nequitia est quod te non sinit esse senem. unde nequitia i. dimi.

Nequeo: ex non et queo componitur nequeo quis. quis. quita. pe. cor. in supino: et est idem nequeo quod non queo. i. non possum. Et scias quod nequeo non potest poni ex ne et queo: nulla coniunctio componitur cum verbo. Item cum non tria tamen verba componuntur: scilicet nequeo: nescio: nolo: et cor. ne: unde Neopos. Tempore deleri gratia firma nequit.

Nequis: ex ne et quis componitur nequis quia. quod. unde nequit: et nequis quasi non aliquis. Et mutatur a diphthongus in fce. genere in singulari: et in neutro genere in plurali in a. et dicimus in singulari nequis nequa: et in plurali nequi neque nequa. hoc tamen plenius dixi in tertia parte ubi est de figura composita nominis: i. capitulo de syllabis adiectionibus.

Nequito: a nequa deriuatur nequito tas. neutrum: et nequitotaris. deponentale. i. nequa esse: vel potius nequit agere: et cor. qui.

Neris dis. fce. ge. nymphe marina sive p. a. et cor. pe. tam notatui quod gti: vide in nereus.

Est autem filia nereus.

Nereus rei. mas. ge. dicitur deus maris: et ponitur pro ipso mari: et interpretatur motus: quia mare semper est in motu unde hinc nereus huius nereidis nymphe marina quod nereus filia: et hinc nereina ge. et neritis nls. dicitur filia nereus sive hug. **Neruceus**: a neruus dicitur neruceus cea. celi. i. de neruo existens: unde in li. iudi. xvi. Si septem neruceis sunt: bus ligatus fuero: vel secundum aliam litteram neruicus: et tunc est ablativus pluralis de neruicus ca. cum. quod idem est quod neruceus: et cor. penult. tam neruicus quod neruiceus: dicitur a neruus.

Nerucus ca. cum. in neruicus vide.

Neruo uas. in neruus est.

Neruus ul. est vinculi membrorum dicitur a greco. Bre

d est neruos nervocant: vel neruus dicitur quasi inherens ab inherendo. quia eo artuum coniunctiones sibi inuicem inherant. Unde hic neruulus i. dimi. et neruosus sa. sū. i. plenus neruis vel fortis. Et quibus sic dicitur superbus. Et comparatur unde neruose sive. sime. aduerb. et hinc neruositas tatis. et neruatus sa. tum. et neruolus sa. sū. i. idem quod neruosus. Item neruus ponitur pro dpo quod a pedis tonitruo. Unde in Job. Posuisti in neruo pedes meos. Item a neruus deriuatur neruo uas. i. neruis contingere vel neruos alicui dare. Et compo. deneruo uas. i. dissolvere: de bulare: vel valde neruare. Item eneruo uas. Neruo uas est actus cum omnibus suis compositis.

Neruus dicitur a greco. Nam grece pev pio neruis dicitur neruus: et pev pa neruus chorda: aut arcus. neuron pev po petia neruus.

Nescio scis. scilicet. scitū. compo. ex nō et scio scis. vide in non: et sic nescire quasi non scire. i. ignorare: et nescius scia. sciam. et nesciens tunc. omnis generis et datiuo nescienti addita a: formatur hinc nescientia tunc. et differt ab ignorantia sicut dicitur in ignorantia tunc.

Nestoriani quidam heretici dicitur sunt a nestorio episcopo constantinopolitano qui beatam virginem non dei: sed hominis tantummodo genitricem asseruit: ut aliam personam carnis: aliam faceret deitatis. nec enim christum in verbo dei et carne credidit: sed separatim et scilicet alterum filium dei: alterum filium hominis predicauit.

Netus: a neo nes. neu. netus. i. netus sa. tū. i. filatus. et hinc netus rus. tui. i. filamen. Unde Martianus capella. Ex cadentia dissimiliter netibus indebatur.

Neul i. ut. est preteritum de neo nes.

Neuma tis. ge. neu. et hinc neuma me. i. vocis emissio: modulatio. et hinc neumaticus ca. cum. i. modulator dulcis et suavis consonans. et est vitium scriptorum cum inuenitur pneuma: ut scribatur per p. et est ibi barbarismus: quia vitio se addit illa littera: ubi: et cor. pe. genitui in tertia decli. unde in aurore. Christus monens vitia sancti nematis igne.

Neuma neumatosis dicitur nutus ascensus. Pneuma pneumaticus spiritus ventus: pneumaticus spiritus alis: pneumon pulmo. pneuo. pneuo. & pneo spiritus: nec peccant qui sic scribunt: sed qui aliter scribendum precipiunt.

Neumaticus ca. cū. pe. cor. in neuma vide.

Neuter: a ne et uter per compositionem dicitur neuter tra. tris. genitui neutrius. i. nec iste nec ille. i. nullus. Et scias quod antiqui dicebant neuter tra. tris. genitui neutrius. datiuo neutro tre. tro. unde adhuc didimus. Cuius generis. neutri. est enim neutri hic casus genitui.

Neutropassivus ua. us. et neutropassivus ua. us. a neuter: vel neutro et passivus ua. uum. componitur. Neutropassiva verba sunt quibus. Sed neutropassiva sunt quattuor: sicut dixi in tertia parte in tractatu de verbis: ubi est de generibus verborum.

Neutrobi. neuter compo. cum ibi: dicitur neutrobi. i. in neutra parte. i. in neutro loco. quod etiam dicitur neutrobius. plant.

Neutropassivus ua. us. et declinat ex parte finis cum componatur ex obliquo et notatui qui ponitur in fine. de hoc etiam vide in neutropassivus.

Neuulus li. dimi. parvus neuus.

Neuus ul. mas. ge. i. macula que nascitur in corpore hominis. et quādoque ponitur pro culpa vel offensa: unde hic neuulus li. dimi. et neuosus sa. sū. i. plenus neuus: unde neuos sive. sime. aduer. et hinc neuositas tatis. Bernardus i. c. lxxi. d. Si in conscientia neuus fuerit: nec quod ex ea p. dicitur carebit neuo.

Nex nectis. i. mors: sed nix non est in usu: vide in nectis **Nexibilis**: a necto tis. dicitur hic dicitur nexibilis et hoc le. quod et hic dicitur nexilis et hoc le. inuenitur: et est nexibilis unde nexilis quod potest necti. vel quod multis nexibus est nexis: ubi rube: dicitur nexibiliter vel nexiliter aduer.

Nexilis le. pe. cor. in nexibilis exponitur.

Nexim aduer. i. coniunctim: a necto tis. dicitur.

Nexo: a necto tis. dicitur nepo xis. xul. xul. i. nectere. et ne

eo nexas rui. & deberet facere supinū nexitū: s; factū ne-
xi: sicut & suum simplex siue primitiū. s; necto a quo de-
riuat: & videtur esse frequentatiū s; m. Aug. Puf. au-
tē dicit in. ix. libro. Nexo rās. vel nexo rās. necto itē eius
primitiū ē. Nam quomodo a participio amplex⁹ quod
ex verbo nascitur amplexor: sit verbū frequentatiū āple-
xor rās: sic a participio nexū quod nascit a verbo nes-
co: sit frequentā. nexo rās. Vñ manifestum est q; rationa-
bilis hoc verbū s; m. pūmam cōiugationem pferitur. salū
cet nexo nexas. & post pauca subdit Pufcian⁹. Nexo as.
facit nexum: quod habet pteritum & supinū s; sui primiti-
ui: scilicet necto nectis.

¶ Nexo rās. in nexo rās. est.

¶ Nectus: a necto cōis. hic nexū rās. rui. vñ nexuol⁹ sa.
fū. i. nexibus plen⁹. Vñ nexuose aduer. & hęc nexuositas
tatis. & nexū rās. xū. mobiliter declinatur.

Neapolis insignis vrbs campaniæ ad mare sita: q;
& parthenope dicitur.

Necropolis oppidum egypti distās ab alexādrīa
xxx. stadiis: vbi cleopatra āguib⁹ admotis vberib⁹
se extinxit: ne in triumphū duceretur ab augusto.

Neleus filius neptuni & pater nestoris. Qui nele-
us vr̄bem pylon condidit in laconia: & duodeci fi-
lios genuit quos omēs p̄ter nestorē hercules occi-
dit: & vr̄bem euerit.

Nemea & curta: regio arcadiæ inter clenē & clytori-
um vr̄bes. In cui⁹ regionis silua hercules occidit leo-
nem: & filius pelle induebatur. Hinc adiectiū neme-
us: quod e producit: nā diphthongus est.

Nemesis & curta. dea iudigationis quæ de felici-
tate superbientes vlciscit. Incepta em indignatio:
Eadē rhamnusia vocatur.

Neopholemus fili⁹ achillis ex deidamia: alio no-
mine pyrrhus. Neopholemus interpretatur nou⁹
miles.

Nephele mater phryxi & helles: quæ ob id nephe-
lias dicitur.

Neptunus filius saturni ex ope: habitus deus ma-
ris. Nā saturnus tris filios habuit: iouem: neptunū.
plutonem: qui regiones ita diuiserūt: vt iuppiter ha-
beret loca superiora: pluto inferiora: neptunus ma-
rina. vel insulas. Vnde finxerunt poetæ iouem esse
deū superorū. plutonē inferorū: neptunū vero aq̄rū.

Neritos mons in insula ithaca: & pro ipsa insula
sæpe ponitur. Virg. Et neritos ardua saxis. Hic vlyf-
ses huius insule rex: v c. ca. neritius.

Nessus fuit centaurus quem hercules occidit. De
hoc vide superius Deianira. Inde nessus a. um.

Nereus oceani & tethyos filius: marinus deus: &
ponitur pro mari.

Nereides filiæ nerei. s. nymphæ marinæ.

Nestor filius nelei rex pyli: qui cum quinquagin-
ta naubus ad troiam venit cum græcis: cum esset na-
tus annos amplius ducentos. Nā tertiam ætatē ho-
minū viuebat: eratq; facundus. & dulci loquela.

Neuius antiquus poeta comicus romæ.

A ante

Nibatus: a nīue dicitur nibat⁹ ta.
rum. i. splēdidus: & hęc nibata tē. aqua ex nu-
bibus velex nubibus.

Niuata potius dicitur.

¶ Nice vel nicos græce. latine dicitur victoria vel victus.

¶ Nicea: a nice dicitur nicea ceg. quædā ciuitas quasi vic-
torialis: quā alexander condidit in india post victoriā.

¶ Nicepolis: a nice. victoria: & polis ciuitas: cōpo. hęc ni-
cepolis lis. pe. cor. hanc august⁹ fecit: & a victoria sic appel-
lauit: postq; deuicauit antonium.

Nicopolis dicitur.

¶ Niceteriū: a nice vel nicos dicitur hoc niceteriū rī. & dicitur
tur niceteria filateria quæ gestabāt arpieq; facta de sum-
mitatib⁹ armorū: quæ a victis acceperāt: & ea collo suo sus-
pensa gerebant quorū victores exstiterant: quasi signa
victoriæ: & ideo filateria talia in quibus designabant vī-
ctoriæ: a victoria niceteria sunt dicta.

Niciteria secundū perottū sunt torques qui do-
nari ludorū victoribus solebant. Iuue. Et cæroman-
tico fert niciteria collo.

¶ Nicanor oris. ppriū nomen de quo dicitur in Auro. En-
se metunt dextrā linguāq; nicanoris hostes.

Ni deberet produci: vnde dicerem: dextrā & lin-
guam nicanoris. &c.

¶ Nihil: a hīlī pro gran o vel medulla penne dicebāt an-
tiqui hīlus la. lum. i. villus: aliquid: & ab hīlus: in non com-
ponitur hoc nīhīlū. quasi non hīlum. i. nō aliqd: vel p̄m
quosdā cōponitur a non & hīlum p̄neq;: & inde dicitur nīhīlū
quasi etiā nō hīlum. i. nō etiā tātūm quātū ad hīlū
quod est quasi nīhīlū: & hīnc apocopatur hoc nīhīlū. inde
cl. & syncopatur hoc nīlū similiter idē cl. & sunt diuersa no-
mina. & a nīhīlū dicitur nīhīlo las. & cōpo. anīhīlo las. i. ānulla
re: destruere: ad nīhīlū redigere: & sūt actiua. Prē nīhīlū
cōparat in neutro genere tñ nīhīlus nīhīlissimū. Vñ hęc
nīhīlitas tatis. & hīc & hęc & hoc nīhīlū indeclinabile: & pot-
ius sit genitiuius: & figurate construit cum quolibet casu
& genere: & cum vtroq; numero intransitiue: vt nīhīlū ho-
mo: nīhīlū hominis. nīhīlū hōi. &c. i. nullius vtilitatis vel p̄-
cijs: vel valoris homo: & per compositionē nīhīlū facio. de.
nīhīlū pendo dis. in eodē sensu. i. vīlīpendere: sed null⁹
p̄cijs estimare: vide etiā in malus la. lū.

¶ Nīhīlū facio. in nīhīlū vide.

¶ Nīhīlū pendo dis. in nīhīlū exponitur.

¶ Nīhīlū las. in nīhīlū exponitur.

¶ Nīhīlū minus aliquid est dictio cōposita: aliquid simplex:
sicut dixi in secunda parte vbi egi de accētū aduerbiis
in ca. de cōpositis a minus.

¶ Nichodemus mt. pe. cor. ppriū nomē est cuiusdā vtrū.
¶ Nictio: a nictō dicitur nictio tas. i. vigilio vī palpebras mo-
ueo: & inde amictio tas. cōponitur.

¶ Nicolaitæ dicti sunt quidā heretici: a quodā nicholao
dyacono ecclesiæ hierosolymarū qui ibi cum stephano &
ceteris cōstitutus est a petro: qui propter pulchritudine
relinquens vxorē dixit: vt quicumq; vellet vteretur ea:
postea versa est in stuprum talis consuetudo: vt inuicē
coniugia communicarentur.

¶ Nicolaus: a nice quod est victoria cōponitur aq; laos
quod est populus. & dicitur nicolaus quasi victoria populi
multos enim ad fidem conuertit: vel dicitur victoria po-
puli: id est victorū quæ popularia sunt & vīla s; m. Aug.
Et græci. dicit q; laos est populus monstrat vere nicola-
us: & non aspiratur nicolaus.

¶ Nicromantia: a mantia quod est diuinitio: et nīgros
vel potius nīcos quod est mortuum pponitur hęc nīcro
mantia tē. id est diuinitio mortuorū: vel quæ sit per mor-
tuum: q; quibusdā incantationibus videntur mortui resu-
scitati diuinare: & ad interrogata respondere ad q̄s sūd
tandos humani cadaueris sanguis addit: nā amare sū-
guinē dicunt demones. Ideoq; quoniam nīcromantia sit
croi: aque mīscetur: vt colore sanguinis facilius pronos
centur. Vñ micromandus da. cl. & micromanticus ca. cl.
s; m. Aug. Et scias q; Barro dicit eē quattuor genera di-
uinationis: hoc est per terrā: aquam: aerem: ignē. Hīnc
geomantia: hydromantia: aeromantia: piromantia di-
ctus. Nota hīc versus græci. De terra est geomantia di-
uinitio facta. Ad aquā spectat hydromantia: spectat
ad ignē Nic piromantia: sed cyromantia sit tibi palme.

Necromantia dicitur vel a necron nek poy quod
est cadauer: vel a necros quod ē mortuus. diuinitio
facta per reliquias aut opemaliā mortuorū. Mantia
est vaticinium seu diuinitio: mantes & mātis vates
aut diuinator: nec dicitur nīcro sed nēcro. chiromā-

ri. & parere. Nam in pto maximus labor & conatus est: et prope
pro parere facit nixus. Nitro: proponitur annitor anterior. i.
valde niti vel adherere appodiari. Conitor: teris. simul
niti. Nitro: teris. i. valde niti vel foras nitere vel parere.
Annitor: teris. i. valde niti vel contra niti vel adherere ap-
podari. fulcra. Denitor: teris. i. perfecte niti abulare. Ob
nitor: teris. i. obistere: obluere: contradicere: renuere: vel
obniti. i. circūquaque niti ad obsequium. Denitor: teris. resiste
re: reluctari: subnitor: teris. i. subit? appodiari vel sumini-
strare. Nitro: & eius posita sunt deponētia. & pducit hanc
syllabā nī. vñ *Quid*. de sine titulo. Nitimur in vñtū sem
per cupimusque negata. & facit supinū tā in sum q̄ in xum
fm vñtū significatiōē simplicis: licet pro parere frequē-
tius in xum: & in sum pro conari inueniat fm *Aug.* Et pu-
mo dicit q̄ nitor facit nixum. Inuenitur etiā nixū supinū.
Et habet nitor quinque participia: salicis nitens nixus nix-
nitus & nixurus.

Nitro: totius masculini generis. id est splendor. et pro-
du. penf. gentiul. & dicitur a niteo res. & cor. pu. Sed nitor
teris. verbū eam produ. vnde versus. Res est pulchra ni-
tor in quem super omnia nitor.

Nitro: niti quidam species terre similis minuto sabulo cui
si aqua infundit fumigat: ex quo medicinæ sunt: & sordes
vestiū corporū lauant. vnde & dicit vel a nuēdo: quia res ni-
tidas facit: vel de a nitria regione vel oppido ubi nascit
natura ei? nō multū distat a sale. habet em̄ pñtū salis & si
militer oritur in littoib? canescentib? siccitate fm *Augu.*
pñtū. vero dī. nitrū species salis ex aq̄e terra factū inue-
nitur in egypto. Nitrū de aqua fit ex nimio solis calore in
palestina. Proverb. xxv. Acetum in nitro. Item *Exere.*
secundo. Si laueris te nitro.

Nitrum græcum est: πῖτρον nitron etiam dicitur.

Nitro: uas. uani. uare. i. mingere. a niue deriuatur. et a
niuo niuasco scis. inchoa. Item a nix niuosus sa. sum. ni-
ue plenus. Et hic & hęc niualis & hocle. & cor. ni. sicut nix ni-
niuosus sa. sum. in niuo uas. est.

Nitro: a nubes deriuat hęc nix niue: quia nube venit: vñ-
de niue? niuea niueū. & hic & hęc niualis & hocle. & cor. ni.
nix niue: & ab eo ventientia: ut niualis excepto conuueo
ues. quod pducit ni. Quidā dicunt esse cōpositū a niuo.
Alii vero a nitor teris. & dī. *Pulcia*. in. vii. libro. ubi agit
de terminationib? tertie declinatiōis. nix desinit in. x. cor.
naturalit. Hinc nota q̄ materia niue ē nubes calida. Cui
em̄ sol radijs calefacit inferiōra elemēta: eleuat ex eis va-
porē in quo est vis caloris: qui calor etiā secū multū indu-
cit de aerea substantia: qui postea eleuat? ad locū frigidū
inspiratur in nubē & frigidū loci incipit expellere calidū.
Et si frigus istud est excellēs: aut expellit subito calidū
ante cōuersionē nubis in aquā: aut expellit nō subito. Et
si quidē subito expellit: tunc fit dura cōgelatio ex illa sicut
pruina. si autē nō subito erit tūc calidū aerē nō forte ppatū
quod congelatiōē impedire nō pōt. remittit tñ effectum
maximi frigoris: qui effectus est indurare cōgelatū. Et
ideo nix cadit mollis manib? compressibilis de facili. Et
hoc etiā patz q̄ h̄ materia prima humidaz impressionū
scz rois & pruine & niue sit vna. nō tñ imediata materia ē
vna: quia prima materia niue est nubes: & pruine pria
materia est vapor. Similiter prima materia niue est nu-
bes calida multū in sua eleuatiōe hñs de aereo introdu-
cto in materiā q̄ calidū eleuās vaporē. vnde facta est: eo
q̄ nō habeat materiā pluuię q̄ est nubes frigida: nec ma-
teriam rois q̄ est vapor ppat? & subtilis. Differt autē a ma-
teria grandinis: quia nubes q̄ est materia grandinis ē nu-
bes calidissima a qua totū simul egreditur calidū: s; a nube
niue egreditur paulatim. Et pterea sciendū q̄ vapor niue
multū habet de terrestri admixto: & est ideo de vaporib?
q̄ ex aqua in terra currentib? eleuat. Cui? signū est q̄ aq̄
niue liqfacta nō est pura. & q̄ frequē sordidant manus
quādo lauant niue liqfacta. & ideo aque niue resolute for-
cundat multū terras: & facit crescere semia: quia calidū
paulatim egreditur tempat in eis frigiditatē: & sunt bonę
pmixtiōis cū aereo & terrestri. Duo aut signa potest ha-
bere vulg? aduent? niue in primo. Cū et aer turbidus
est clara turbatione ad albedinē in supiorib? aeris dedis

nante signū accipit vulg?: quia illa nubes q̄ sic turbat res
renitatem aeris est nubes niue: quia nubes pluuię efficit
obscura & magis spissa & magis se trahens ad vñ locum
aeris: cuius nubes niue multū habet immixtū de aereo: et
ideo alba & sic occupata frigore ante multā spissationem
suam spigitur per aerē. & ideo vñ? diffundit in ipsa. Aliud autē
signū est q̄ cū sentit aer calefieri alieptulū post visionē tea-
lis nubis hyeme: tūc pñsticat primo niue debere ventis
re. Cui? cū est: quia tā calidū niue cū aereo inducto pen-
latim incipit expelli a nube: & hoc est cuius tā incipit cōgelari
post quod proxime sequitur descensus niue. Et hīs patz
quare cū iungit vbiq? obscurū est celi alba q̄dam obcu-
ritate: s; cuius pluuię est obscurū nigra obscuritate & nō vbiq?
nisi raro: qz scz nubes niuosa est ipsa & diuaticata. & tō mī-
norē locū occupat q̄ pluuiosa. vide etiā in pruina & in ros
Nixus. a nitor teris. deriuatur hic nixus nixus. & pñtū
vel conatus. Item mobiliter nixus sa. xum. pñtū pñtū.

Nicea vrbs bithinię metropolis secundū strabonē.
Nichomachus nobilis medicus pater aristotelis. Itē
alius filius aristotelis.

Nicostrata regina arcadię mater euandri alio nomī-
ne carmenta.

Nicomedia vrbs bithynię.

Nicopolis vrbs in epiro quam ita vocauit augustus
a victoria quam habuit ibi de antonio. Itē alia vrbs
in egypto.

Nycteis. i. antiopa filia nyctei. Vide Antiopa.

Nyctileus id est bacchus. quod interpretatur noctur-
nus. quia noctibus fiebant eius sacra.

Nyctimene puella q̄ cum patre cōcubuit. mutata ob
id in noctuam. Ouidius. ij. metamor.

Ninus filius beli secundus aut potius primus rex assy-
riorum. Nam belus solam habuit babilonē. Ninus
vero totam assyriam.

Ninos vel ninie vrbs magna quāmin? rex cōdidit.
Niobe o curta. filia tantali & vxor amphionis regis
thebarum. quę septem filios & totidem filias prestā-
tibus formis habēs supbiuit & latronē mari apollī-
nis & dianę se prulit. Quapropter apollo omnes ei?
filios & filias sagittis occidit. & niobe pre nimio do-
lore facta immobilis mutata dicitur in lapidem. Oui-
dus. vj. metamor.

Niphates a longa: fluuius in armenia & mons.

Nireus rex naxi formosissimus post achillem in exer-
citu græcorum ad troiam.

Nisa ciuitas egypti ppinqua arabie. in qua bacchus
nutritus fuit. Alia ciuitas indię a baccho condita.
Item pagus in heliconemonte. hinc bacchus voca-
tur nyctæus.

Nisyra parua insula non lōge a co. vbi nascuntur
optima vina.

Nisus rex megarensiū habens capillum purpureum
de quo fatatum erant q̄ cum priuaretur capillo amit-
teret regnum. Cum ergo minos rex nisum obsidens
amaretur a scylla filia nisi: ipsa vt minoē si bi cōcilia-
ret capillum patris abscidit. Deinde nisus dicitur mu-
tatus in auem halietum quę est species aquilę. & val-
de persequitur cyrim auem in quam scylla fuit muta-
ta. Virgilius geor. Ouidius. viij. metamor.

Nisus etiam troianus hyrtaci filius & summus am-
cus euryali. Qui cum enea venerit in italiam: & cū
hi duo noctu trāsirent per hostes dormientes. & illo-
rum multos occidissent: tandem ab equitibus eurya-
lo comprehēso & occiso. nisus cum effugere potuiss-
et maluit cum amico mori: necato tamen prius illius
occidere. Virgilius in. ix.

Nas. nauti nare natum. et com-
ponitur diad. et de anno nas. mutato d. in n.
Item cum in. 2 dicitur in anno nas. l. i. natus nare.
Item cum trans. 2 dicitur trano. nas. No est neu. cū om-
nibus suis compositis.

Nobilis. a notabilis per synopā derivat hic 2 hec no-
bilis 2 hocle. Et dicit nobilis qñ notabilis. q̄ facile notat
scz cui? nomē 2 genus cognoscit: p̄clar? q̄ aut dicit nobi-
lis quasi nō viliis etimo. est. 2 cōpatur bilioz. l. i. sim. vnde
nobilitate lins. sime. adverb. 2 hec nobilitas tte. nobilis cō-
ponitur ignobilis. Et scias q̄ Lysio. sup illud. Math. iij.
cap. Et ne velitis dicere intra nos p̄sem habemus abia-
ham: sic dicit. Quid p̄dest et quē mores sordidat genera-
tio clara: aut qd nocet illi glatio viliis quem mores adori-
nant. Quid profuit cham q̄ fuit noe fili? Murus de terra
nascit sed est aurū: 2 aurū eligitur. sed terra p̄ternit. 2 nā
num de argento egreditur: sed nō est argentū: sed argen-
tum servat: stannū aut foras expellit. Melius est denege-
rem clarū fieri: q̄ de claro genere contemptibilem nasci.
vide in derisus: 2 in ordo.

Nobilis a nosco quasi noscibilis vt qui clar? & illu-
stris est dicitur. Notabilis autem vitio aliquo nos-
tandus: vnde multum differunt.

Nobilis. a nobilis dicit nobilitas. nobilē facere: ho-
nestare 2 nobilitare. i. more nobiliū se habere. nobiles imi-
tari. 2 pponitur denobilitas. i. valde nobilitare. vel des-
sit p̄mūmū fm vtrāq̄ significationē sui simplici. Deno-
bilitare. i. deorsum a nobilitate statuere. scz vitupare. de-
honestare: 2 denobilitare: de gloriā nō more nobiliū se ha-
bere. Nobilitas in prima significatione cū suis ppositis est
actiuum. in secunda significatione est neu. 2 cor. ii. vñ Elos-
pus. Nobilitas viles frons generosa dapes.

Noceo. ces. cui. dñi. i. offendere. vnde nocu? cua. cuuz.
2 nocu? ua. ubi. i. nocēs vel cui nocet. Itē a noceo ces.
nomen. 2 pparatior. simus. vnde nocētē tuus. sime. ad-
verbū. 2 hec noctia tte. noceo cōponit. pnoceo. i. valde
vel perfecte noceo. Noceo 2 eius composita sunt neu. 2 fa-
ciunt p̄teritū in cui: 2 supinū in cū. pe. cor. 2 cor. hanc syl-
labā nō. vnde p̄rog. Uelle magis faci? q̄ tolerare no-
cet. Itē nota q̄ antiqui construebāt hoc verbū noceo cū ac-
cūsatio: quod in multis locis adhuc inuenit. vnde War-
ci vltimo. Si monitēz quid biberit nō eos nocbit. 2 hoc
ideo quia significationē habet actiua. sed vsu neutri est.
quia desit vox eius in passivo. in prima 2 secunda perso-
na constituitur cum datiuo.

Nocticozar. a nocte 2 cozar quod est corn? compo. no-
cicozar cis. pens. produ. in obliquis. i. noctis cornus. quia
de nocte volat: vel quia de nocte vigilat. Et est idē quod
nycticozar. De quo dicitur in psal. Jac? sum sicut nycti-
cozar in domicilio. Sz nycticozar potest pponi a nyx ny-
ctos quod est nox 2 cozar. Itē est idem quod nycticozar
etiā sit p̄misit ge. vñ Jsidus. xij. etimo. nocticozar ipa est
2 noctua. quia noctē amat. Et vero lucifuga 2 solē vide-
re non patitur. 2 cor. co.

Noctacula. le. penultima correpta. dñi. i. de nox id ē
parua nox. Item noctiluca. id est luna.

Noctiluca. a nox 2 lux vel luceo ces. p̄p̄situr hec nocti-
cula. quidam vermis nocte lucens. 2 pdu. lu.

Noctipugnus. a nox 2 pugno gnas. pponitur noctipus-
gnus gna. gnum. id est obscurus: quia quasi noctibus cō-
trapugnatur: vel compugnatur.

Noctium. cñ. dixerunt antiqui. a quo cōponitur trino-
cium: quadrinoctium: quinquinoctius: equinoctiū. Item
fm quosdam noctium est genitiuus pluralis de nox.

Nocto. a nox dicitur nocto ctas. ctavi. i. nocte vigilare.
2 inde componitur perncto ctas.

Noctu. i. de nocte: vel in nocte. adverb. tpe. 2 dicitur a
nocte. vnde p̄sida. in. xv. libro. In u. pauca inueniuntur
aduerbia denominatiua vt diu. 2 ex eo compositū: in
terdu. 2 a nocte noctu.

Noctua. a nox derivat hec noctua ctug. 2 est p̄misit
ge. hec etiā dicit nyctimene. De noctua di. Jsidus. in. xij.

libro etimo. Noctua dñ ex eo q̄ nocte dñuolat: 2 p̄ dñ nō
possit videre. nā exorto splēdore solis visus illius hebetat-
ur. hanc aut sola insula cretēsis nō habet. 2 si ventat alius
de statim mouet. noctua nō est bubo: nā bubo maior ē. De
hac etiā dicit Ambro. in. v. hexame. Noctua ipa q̄ admo-
dum magnis 2 glands oculoz pupillis nocturnaz tene-
brar caligantē nō sentit horrorem: 2 quo fuerit nox obscu-
rioz: eo cōtra visum ausu ceteraz inoffensos exerceat vo-
latus. Exorto aut die 2 circūfuso splēdore solis visus eius
hebetatus quasi quibusdāz heret tenebris. Quo indico
sui declarat esse aliq̄s qñ cū oculos habeat ad videndam
2 videre nō soleant: 2 visus sui officio solis splēdore fas-
giat in tenebris. De cordis asinoculis loquor quos habet
sapientes mundi 2 nō vident: in luce nil cernūt: in tenebris
abulant. dum demonioz tenebrosos rimant: 2 celi astravi-
dere se credunt. describentes radio mundū mensuraz ae-
ris ipsius colligētes. Poio aut a fide deui: p̄petue cecita-
tis tenebris implicat: habētes in pximo die xpi 2 lumen
ecclēsię: 2 nihil vidētes agunt os quasi scientes oia: ac-
ti ad vana: hebetes ad p̄terna: 2 longe disputatiōis anfra-
ctu p̄dētes iustitię p̄p̄ue cecitatem. itaq̄ dñ cupit vante
volitare sermōib: qñ noctuē in lumine vanuerit. Lriso.
etiā dicit sic. Qui graues habet oculos si ponas eū in lo-
co tenebroso meli? videt. Si aut ponas eū in sole nihil vi-
det: q̄ oculus nō suffert solis candore. Sic 2 hō mūdiālis
qui oculū. i. intentionē vel mentē terrenis desiderijs for-
didā habz 2 turbulentā: si ponas eū in rebus mundiālib:
sapit 2 astutus est. Si aut trahas eū ad res spūales nihil
sapit: quia mēs ei? terrenis desiderijs corrupta nō sentit
bonū. Boet? etiā in. iij. de cōsolatione dicit. Nequeunt
malis oculos tenebris affuetos ad lucem p̄spicue veritatis
attollere: similesq̄ aubus sunt quaz intuitū nox illumi-
nat: dies cecat. Hoc attendēs Aug. exdmat ad alipium
dicēs. Quid patimur surgit indocti 2 celi raptant: 2 nos
cū doctrinis nostris in infernū demergimur. vide in filiū:
2 in vespertilio: 2 in oculis: 2 in philosophis: 2 in ordo.

Nocturnus. a nocte dicitur nocturn? na. nñ. 2 hic 2 hec
nocturnalus 2 hocle. res noctis vel p̄tineas ad noctem.

Noctus. a noceo ces. derivatur. noctus cua. cuum. id
est nocens: vel cui nocetur. 2 componitur innocuus.

Nodelus. li. dñi. parvus nodus.

Nodo. das. in nodus vide.

Nodulus. li. pe. cor. dñi. parvus nodus.

Nodus. dñ. ligatura. 2 nodus dñ in exercitu dñs pedis-
rū. multitudo. p̄ difficultate dñus: q̄ vix possit resolui.
vnde nodosus sa. suz. nodis plen? Et p̄patur fioz. sim?.
vnde nodose lins. sime. adverb. 2 hec nodostas tatis. no-
dus ppo. enodis 2 trinodis. quadrinodis. Et hinc trinodis
dñi: quadrinodis: quinquinodis: 2 pdu. nod? pu. Dñs.
in epl. Ossa mei fratris dana p̄fracta trinodi. 2 a nod? de-
riatur nodo das. dari. dare. 2 est nodare ligare. 2 cōpo.
ānododas. i. alligare. Abnodo das. exoluere. Lōnodo
das. colligare. Denodo das. diodo das. enodo das. oia
p̄ exoluere. 2 innodo das. i. alligare p̄nodo das. renodo
das. i. iterz nodare vel exoluere. nodo das. actiū est cuz
obus suis ppositis. 2 pdu. no. vnde Dñs meta. Voluit
nodosos facit internodis poples.

Noe. interpretatur requies. quia sub illo oia vetera opa
quieuerant p̄ diluuiū. vnde 2 cū pater eius vocaret nomē
eius nox dixit. Iste requiescere nos faciet ab omnib? ope-
ribus nostris.

Noemi. interpretatur consolata: quia marito 2 liberis
pegre mortuis ruth moabit dñ in p̄solatiōe sua tenuit.

Noys. i. mēs vel ratio. summa ps aīe. Item noys vo-
luntas dei vel mens que p̄videntia dicitur fm p̄ap.

Nola. le. sce. ge. qdam ciuitas cāpanē. Et hinc hec no-
la le. illud tintinabulū quod appendit collis canū vel pedis
bus ausi: vel aliud quod appendit frenis 2 pectorib? cōz:
vt cū quodā sonitu incedant eq. 2 vñ a nola ciuitate: q̄ ibi
p̄mū fuit factū 2 inuentū tale instrumentū. Et ampliatio
nomine inuenit nola p̄ qualibet gua cāpana: vel p̄ cāpa-
nella rectorū. 2 cor. no. vñ nolis nñeri pluralis casus
ablatiu. 2 cor. no. sz nolis verbū pdu. no. vñ quidam.

Culus colla nolle resonant hec tangere nollo.
Nola vnde nolanus non corripit primam ne pro cre
pitaculo quidem.

Nolanus na. num. penultima producta. nomen patris
a nola dicitur dicitur.

Nolo nouus nouit noli nolle. i. nolle. i. nolle. a nō 2 vo
lo componitur. Et hoc ppositū a volo habet impatiū noli
nolle. licet volo careat impatiū: quia licet hō non possit
sibi impare. alio tamē pōt impare. 2 pdu. no. sed nola
nole. cor. no. sicut dixi in nola. 2 vbi volo simplex h3 duo
l. vel vnum. 2 nolo similiter.

Noma nomē grēci est verbum. i. tribuere. vnde 2 dicitur
apud grēcos noma. i. nomē. 2 apponit ei o. p. pthēsim. et
bi onoma in eodē sensu. vel forte noma nō est in vsu apd
grēcos. Et componit cū o. 2 dicit onoma. i. nomen qñ tri
buens. quia distribuit vel tribuit qñtatē. noma compo. cū
dia 2 tris 2 tetras. 2 dicit hoc dionymū. trionymū: tetrao
nymū. Itē cū polys. 2 dicitur polynymū: dionyma: vel
trionyma tetraonyma: vel polynyma: sūt duo vel tria
vel quattuor: vñ plura nola idē significātia 2 appellatua.
vnde dionym² ma. mū. tetraonym² ma. mū. polynym²
ma. mū. in eodē sensu. scz ille qui habet duo vel tria
vel qñtuor vel plura nola. Itē noma vel nomia. i. lex.

Nomemes. dicitur consuetudo distributio. pascua.
pars. pabulum. pastura. nec est noma verbum sed no
men. Nomēyo autem πομewo dicitur pascō seu pas
tor sum. Nomas ados. numida pastor. Nomizo pu
to. consueco. legitima facio. legem impono. Nomī
cos legis pītus. Nomimos legitimus. Nomios iust⁹
Nomos lex. onoma atos. nomen est: & mutat o secū
de syllabē in y per compositionem vt Hieronymus.
synonymus &c.

Nomen. a notamine dicit hoc nomē nō. qñ notamen.
quia p ipm substantiā 2 qualitātē alicui⁹ notam⁹. nomen
enā dicit fama vel opus. vñ nolosus sa. sum. i. famosus.
Et cōgatur vnde nominose sius. sime. aduer. 2 hēc nomi
nositatis. A nomē compo. hoc binomē nō. i. duo no
mina. 2 hoc trinomē nō. Quadrinomia. i. tria vel qñtuor
nola: vnde hic 2 hēc binomis me. trinomis me. qñtrinosis
bis me. 2 binomius oia. mū. qui duo vel tria vel qñtuor
habet nola fm lūg. 2 vt dicit pūscia. pūscū nōis est signi
ficare substantiā 2 qualitātē. Nōim aliō pūscū aliud appel
latiū. Propūscū nomē est illud quod pūscat substantiā 2
pūscat qualitātē signat. vt martin⁹. Appellatiū nomen
est illud quod naturaliter cōe est multoz quos eadē sub
stantia: vel qñtas gñalis vel spālis iungit. gñalis: vt aīal.
spālis vt hō. Species pūscū nōim tm sunt qñtuor. scilicet
nomē / pnomē / cognomē: 2 agnomē. nomen est ppule p
pūscū quod imponit alicui nō habēt nomē. vt socrates.
Agnomē est quod imponit alicui causa differentie. vt lu
cius carilina. Cognomē est cōe toti⁹ cognatiōis nomen:
vt scipio. Agnomen quod imponit ab aliquo eūctū vt ab
africa dicitur africanus. quia dēicat africanz. Quidam
dicunt q nomen dicitur ab onoma grēco quod est nomē.
2 pdu. pūam nomen. vide in sponte.

Nomen in compositione habet in nominatio nomī
nis vt cognominis. vnde encl. vj. gaudet cognomi
ne terra: secundum seruium cognomine a dicitūum
est dictum pro cognomini: sunt autem cognomines
idē nomē hñtes: sicut binomines duo noia habētes.

Nomia vel noma. i. lex.

Nomino. a nomē dē nomīno nas. i. noie vocare. appel
lare. vnde nominat⁹ ta. tū. i. valde opinat⁹ 2 nolat⁹. 2 cō
patur. vnde nominatē itus. sime. aduerbiū. 2 hēc noiatio
onis. Itē a nolo vel nolat⁹. nolatius ua. nū. 2 hic nolatū
us ui. 2 nolatū aduer. Et scias q triplex ē ntūs. i. ntūs
supponens: 2 ntūs apponēs 2 nolatū⁹ exponēs. nolatū⁹
supponēs est qui supponit verbo. vt petrus currit. 2 debz
cōcordare cū suo verbo in psona 2 in numero. pōt tamē
impediri quattuor modis: sicut plentis dixi in tertia pte:
vbi egi de regimine nominatiū.

Nomīma maris. in numīma est.

Nomius noma vel nomia. i. lex. vñ nomī⁹ mīa. mīz.
id est legalis. Itē nomī⁹ i. pastor. a noemos. i. a pascua
sic dicitur. vnde nomius mia. mū. id est pastoralis. vnde
apollo dicitur est nomius. id ē pastoralis vel legalis. a le
ge chordarum.

Nomios (vt dixi) iustus est. Nomos accētū in prima
lex. accētū in secunda. pascua. regio. pabulum. pla
ga. vnde nomius accentu in prima est iustus. nomī
mos legitimus nomeus nomeos πομewo pastor.

Nomos dicitur pastor. 2 acuitur in fine.

Non est aduerbiū negandū. Et scias q hēc negatio nō
pposita nomini p pōem pūat tm. vt nullus. Sed qñ p
ppositionē adiungit verbis sine dubio pūat 2 ponit: vt
nolo nescio: nequeo: hēc est sola pba cōponunt cū non:
vt ostendat pēna inflicta homini ppter originale pñm.
quia pūit⁹ est in voluntate: scia: 2 potentia. Si aut veniat
p infinitatem: tunc habet exilē negationē: q pūat 2 po
nit: vñ hō homo. i. aliquid quod nō est hō. De hoc plentis
dixi in tertia parte vbi egi de figura nominis.

Nonagies aduerbiū numeri. i. nonaginta vīdus. 2
deriuatur a nonaginta.

Nonaginta componitur a nouem 2 gētos quod est de
cem quasi noues decem. vnde nonagenus na. num. 2 no
nagenarius ria. rium. 2 nonagesimus ma. mum.

Nonaria nē. i. meretrix. 2 dicit a nona: quia ante nonā
nō licebat ei exire de pñbulo. Cōsuetudo est olim erat
apud romanos vt vsq ad hōiā nonā de cōmodo reipz.
disputaret neq alicui delectatiōi āte nonā vacaret. vnde
meretrices dicit⁹ sunt nonarie quia ad hōiā nonā 2 nō āte
de pñbulo exibat: ne si pū egredere⁹ inuenes ipedit⁹
Nonarius. a nouem dicitur nonarius ria. rium. 2 noue
nus na. num. 2 nouenus nī. 2 nouenarius nī.

Nondum. i. nec adhuc. fm papiam.

Nongnarum. quidam dies mensis. i. quintus vel septi
mus: quia tūc incipiebant nundine. vnde hic 2 hēc nonas
lis 2 hēc. 2 dicuntur nonē 2 nondine. vide in kalendē.

Nongenti. a nouē 2 centū pponitur nōgenti tē. ra. i. no
nles centū. 2 mutatur c. in g. āte n. sicut etiam in quadrim
genti quingenti septingenti octingenti. In alijs vero no
minibus retinet c. vt tricenti: ducenti: secenti: vel sexcenti
ti. sicut pbaui p pūscia. in cap. de syllaba in prima parte
vbi egi de g. littera.

Nonne. i. nunquid non fm papiam.

Nonnunq. i. aliquotiens: vel aliqui fm papiam.

Nonus na. num. a nouem dicitur non⁹ na. num. 2 hēc
nona nē. pro quadam hōiā diei.

Noucus hēc nouis quedam dicitur est. vnde nouc⁹ ca.
cum. vt noucus ensis. quia ibi optimi sunt enses.

Norma grēce. i. regula latine. 2 inde dē norma cemen
tariorz ad quā oportet respondere structurā parietū extra
quā nihil rectū fieri pōt. A norma pponitur abnormis de
normis. enormis. innormis. oia in eodē sensu. i. de formis
turpis: ianis: 2 grandis irregularis: illateral⁹: crassus. vñ
hēc obnormitas: denormitas: enormitas: inormitas. Mo
ratus. Rusticus abnormis sapiens crassus mīnerua.

Norma id est regula latine dicitur vnde abnormis in
horatio quod melius q anormis: quia a corripere⁹ &
sic grēcū latino componeretur. anomalus aut grā
cum est ex grācis constans. vñ nō dicā a normalum.

Nosdro. a nosco scis. dicit nosdro tas. frequen. pe. cor.
id est frequentē noscere. 2 format a secunda psona indicat
iui pñtis tps. scz nosds. remota s. 2 addita to. vel a sup
no quo utebantur antiqui scz nosatum tu. u. in o pueria.

Nosco scis. noui. notū. 2 compo. agnosco scis. noui. nos
tum. i. valde vel iuxta noscere. cognosco scis. noui. notū.
simul noscere. 2 inde pponitur pnosco scis. 2 renosco scis.
Itē a nosco pponit dnosco scis. ut. tū. i. agnosco scis. ut.
tum. pnosco scis. ut. tū. i. ante noscere. pnosco scis. ut. tū.
valde vel pfecte noscere. pnosco scis. ut. tum. i. pūal vel
ante noscere. Nosco 2 eius pposita oia sunt actiua pñtis
ignosco q est neutrū. oia faciūt pñteritū in noui pe. pdu.
2 supnū in gnotū pduca o. quā cognosco 2 agnosco mas
tant in l. cor. 2 faciūt cognitū 2 agnitū. Itē nota q annū

tas nosco faciebat supinū nosciti. quod in quibusdā libris inuenitur: et in simplicis et in compositis. vide in ignosco.

Notasse dicitur per synopsin per nouisse. unde patet quod debet scribi per geminū si. nō per sc. quia nosce est modi imperatiui.

Nota. a noto tas. dicitur hęc nota te. i. macula vel culpa vel signū quod aliquid notat ut litē vel reprehensionē. unde hęc notula le. et hęc notella le. ambo di. Et ē notula breuis lucida et apta traditio eorū quod sunt alibi diffusius pertractata. Item a nota hęc notari? rii. qui notas facit. ut in chartis publicis. Et adiectiue notarius rii. rii. quod ad notariū vel ad notas pertinet. vñ et ara notaria dicta est quod olim consistebat in solis notulis sicut Augustinus. Item notę dicuntur argumenta: signa: rationes: iudicia: testimonia: plecturę: suspiratōes. et cor. pumā nota. sed notus ta. tum. eam produ. vñ versus. Est in fronte nota furti pro crimine nota.

Notarius. in nota est.

Noteo. a noto tas. deriuat noteo tes. tui. tere. i. eē vel fieri notū. et produ. pumā. licet noto tas. eā cor. et pponit in noteo tes. tui. et hinc nosco scis. inchoa. Et nota quod noteo et innoteo in pñti. nō sunt in vsu sed in pñtito. inchoatiua aut istoz sunt in vsu. et declinādo solem inchoatiua attri buere pñtita istoz dicitur. Notesco scis. tui. innotesco scis. tui. et in similibus idem solem facere: ut senesco senui. quē scio quēscit. et suesco sueui. Noteo cū oibus suis compositis neutri est. et caret supino. et produ. hęc syllabā nō. sicut Augustinus.

Nothus notū. et notū qui vel que natus vel nata est de nobili patre et ignobili matre: sicut de concubina. et dicitur notus per h. quia natus sit de nota. i. de infamia et culpa. Vnde pñtarius est spurius qui scilicet natus est de nobili matre et ignobili patre. Hinc etiā notus dicitur quidam malus et sinister vetus. i. auster qui pluuiosus est: et a calore suo etiam pisces in mari adulterant. et corumpuntur. Item a notū dicitur notū? tha. thsi. unde nota a grecis in pñte detorta dicitur notū: quia nobile habet patrē. i. pñcipiū scilicet grecis: et ignobile matrē. i. finē. i. latinitatē. sunt ergo latina nota quod pñcipiū et finē habet latinū. ut albus. Greca sunt quod grecū habet pñcipiū et finē. ut agros. Notha vero sunt quod grecū habet pñcipiū: sed latinū finē. ut pater: ex affinitate in pñcipiū notha dicitur quod grecū sicut Augustinus. sed ex affinitate finis quod dicitur latina: sicut eundem. Et scias quod nothus aspirat sicut Augustinus. et etiā pñt. dicit notus quod cognitus per t. solā scribendū nothus vñt per h. et cor. pñt. mā nothus per vñt. unde quidā. Perstat summa nothus crebro mihi flamine notus.

Nothus græce ποθοσ dicitur qui ex illegitimo coitu natus est: quem Vulgus bastardum vocat: quem qui latine dicamus non habemus: unde ad græcum confugientes vocamus nothum: ut approbat serui. nec est differentia vera inter notum et spurium. immo qui nothus etiā spurius est. videbis plura in vocabulo spurius. Notha autem vocabula dicuntur nec mere græca nec mere latina: sed ex grecis in latinum vsu translata. Notia autem dicitur humiditas simi et notis: unde notus prima breui et secunda sine h. i. ventus humidus qui ab latinis notus dicitur et haurit ab hauriendē aquis. unde notios haurialis humidus. Noteros humidus. notizo humefacio.

Notifico notificas notificant notificare. id est notus facere. a notum et facio componitur.

Notio. a noti grō ad diti o. formatur hęc notio. Quot sunt notiones diuinarum personarum. habes in pñtetas.

Nototus. a supino de nosco scis. i. notū tu. sit noto tas u. in o. i. frequenter notare: vel designare: demonstrare significare vel reprehendere. et cor. pñt. licet supinū a quo deriuatur eā producat. Unde pñt. Vnde in amore noto quod ego careo mihi noto. unde noto tas. pñt. deriuari a nota te. et tñc notare est notas facere. notis designare. Item noto. i. reprehendo: nototus rii. rii. quod debet notari vel reprehēdi. et hęc notabilis et hocle. unde notabiliter aduerbiū. Item nototus potest deriuari a nota te. ut dixi in nota. Nototopponitur annoto tas. i. valde vel aliqd notare. denoto

tas. i. valde notare vel reprehēdere. enoto tas. i. extra alia notare. Inoto tas. pñt. noto tas. subnoto tas. i. latenti vel parum vel subitus notare. Nototus. actuum est cum omni bus suis compositis. et cor. nō.

Notori. a noto tas. dicitur nototus rii. rii. i. manifestus. stuz. Et scōm turistas nototū multis modis dicit vel distinguit. Aliud est nototū iuris. aliud facti. nototū iuris est de quo quis est canonice condēnatus. vel iure cōfessus. vel per legitimas pñtōes pñctus. nototū facti est cuius testis est populus. et distimulatiōi siue iustificatiōi nō est locus. Et intelligit populus esse testis siue sit cōtra men oibus notū quifunt in loco illo siue maiori parti. Item in nototio iuris extigit quicquid pñtatio contra negantē. in nototio vero facti non requirit ordo iuris qui est alias regulariter obseruandus. euidentia enim pñtati sceleris clamore nō indiget accusatoris. Et si forte iudex velit talis delinquentem sicut quod ius postulat corrigere vel punire et ille appellat: nō est appellatiōi hōi deferendū. Item nototū facti subdistit: quia aliud est nototius facti permanētis actu ut dicitur publice tenet adulterā vel cōcubinā in domo. Aliud est nototū facti transeuntis actu: ut si aliquis in publico interfecit hōiem vel fecit sacrilegiū vel aliqd simile. Aliud est nototū facti pñsumpti: ut si aliquis publice habitus est per filio consanguineo vel affini alicuius: et hoc a quibusdā dicitur nototū pñsumpti. Dicitur autem quod est nototus iuris. nototū facti: nototū pñsumpti. Et est nototū pñsumptum ut si aliquis publice habitus est per filio alicuius ubi non sequitur alia pñtatio neque requiritur quod est aliquis sit filius istius non potest vere pñtari. Item dicunt in fornicatiōe. Si emendicus iuuenis et cupidus fecit habeat euidenter in domo iuuenulā suspectā non est nototia fornicatio: sed pñsumpta nam ut dicitur. Quis. in epi. A iuvene et cupido credat reddita pergo. De nototio etiā dixi in missa. vide ista in suspitio.

Notria triē. i. pinna for. ge.

Notus. a nosco scis. dicitur notus ta. tum. id est cognitus: et cōparatur not. simus. unde note tuis. sime. aduer. et hęc notitia tē. et produ. notus. sed notus aspiratū cor. nō. ut dixi in notus.

Nonacula le. i. rasorū o nouo uas. quia nonat hōiem. Unde in libro iudiciū. Nonacula nō ascendet super caput eius. et psal. Quasi nonacula acuta fecisti doli. nonacula etiā dicitur ferreū instrumentū quo solet radi et parari per gamentum. ab innouando dicta. quia innouat pelles.

Nonuale. a nouo uas. dicitur hoc nouale līs. et hęc nouale līs. in eodē sensu. i. ager quod singulis annis renouat arado: vel qui pñtū nouū pñcendit et arat: vel quod alternis annis vacat nouandaz sibi vñtū causa. Virgilius in bucco. Impius hęc tā culta noualia miles habebit. Ecce in neutro genere posuit. Idē in geor. Alternis idē tonsas cessare nouales. et sic posuit nouale līs. in for. ge. et hęc hęc nouale inuenit in eodē sensu. sicut Augustinus. pñt. vero sic dicit. Nouales dicimus siluas vel campos nuper satos.

Novellus. a nouus dicitur nouellus la. lli. et hęc nouella le. ramus arboris tener nouus. psal. Sicut tui sicut nouel le oliuarum.

Nouem. a nea quod est nouem dicitur nouē pluralis numeri. omnis generis indeclinabile.

Nouennis. a nouem et annus componitur hęc et hęc nouennis et hoc ne. i. nouem annorum. unde hoc nouennis nif. spaciū nouem annorum.

Nouēsiles. a nouē et salto pñtitur hęc et hęc nouēsiles. quidā dñs sic dicit: quia nouē insultū nauē infestāt. vñ dicitur quod si euaserit nauis decem insultū nō deinceps timet. unde Luca. de cesare in. v. Hoc factū decem ductu mirabile fluxit. In valida tñc puppe leuat. sicut Augustinus. pñt. etiam dicit nouēsiles. i. saltatores iouis. et cor. si.

Nouerca. a nouus ua. nū. dicitur hęc nouerca te. i. materna et dicitur nouerca quasi noua supducatur a patre. quod est dicitur nouerca quasi noua valēs capta et nō antiq: vel nouerca quasi nouos. i. puos et recentes mariti filios habēs siue arcens. etimo. est. unde hęc et hęc nouercalis et hocle. ad nouercā pñtens vel malus vel pessim: quia nouerca solet eē mala pñgnis. unde nouercaliter aduerb. et hęc nouercalitas

Nouis. **N**ouerca dicitur nouerca carls. catns. sum. mo-
re nouerca se habere. sequi nouerca exercere. 2 cor. pma.
vñ quida. **N**audet in afflictois sequi nouerca potestas.
Nouerca sonat quasi noua princeps a patre superdu-
cta: & refertur ad priuignum vt vitricus.

Noui. a nolo scis. descendit noui nouisti nouit pbnm
defectuuz q sit verbi est. i. quod noui sit aliud verbi a p-
dicto: nō poterit ibi esse discretio: nisi q noui defectui ha-
bet vim qñs pñtis: qñs pñtis. 2 pdu pñm noui pñbz.
sed nouus ua. uñ. 2 noui noue noua. coi. no. vñde verbi.

Sit mea cura noui verbi qñs talia noui. vide in memini.
Nouit. a nouis dicitur nouit. cia. dñ. i. nouiter puer
sus. qñs ad noua parus. 2 coi. lante c. **B**uena. qñs necessita-
te cōpñtis eā pdu. dicens. **B**am sed et in ripa terris no-
uicius horret. 2 pdu. magis hanc syllabam ul. quia super
eam erat accentus acutus.

Noues. i. nouem vicibus. aduerb. a nouem dicitur.

Nouillimus. a noui ua. uñ. 2 lña ppo. hoc nouillimū nñ.
qñs qñs luna noua est. i. cū incipit illuminari a sole. 2 vt
di. **B**asilus in. vñ. homef. **N**ouit luna qñs circa solē verti-
tur. crescit autē dñ ab eo discretur. Item sole pcedēte lu-
na si plena est: statim duat ad occasum. **B**ursus autē cum
sol casus suo metas posuerit: incipit exori luna.

Nouissimus ma. mum. in nouus vide.

Nouo uas. in nouus. vide.

Nouus. a neo vñ nemo quod est noui dicitur nouus ua.
uum. i. recens non vetustus. s. in principio sui. Et pparur
nouos simue. 2 inde noue vel nouiter uñs. sime. aduer.
2 hęc nouitas tis. Et scias q noui dicit qñs iustit. qñs
magnus. Item nota q nouissimū est suplatius de nouus.
2 tñ mutat eius significationē. dicit cñ nouissimū id est vi-
timus. Et raro inuenit in ea significationē quā debet habe-
re suplatius istius positui. i. nouus ua. uñ. **N**ouit. 2.
Sic erit nouissimū pñtis: 2 pñtis nouissimū. i. vñtis. Item
a nouus dicit nouo uas. 2 componitur ā nouo uas. in nouo
uas. renouo uas. Et est actiui cū obus suis compositis.
2 coi. hanc syllabam no. vñde quida. **P**roficiat hic nundū
cui semper lēta uouantur.

Nox noctis dicit a nux nyctos. vel dñ nox a noceo ces.
qua nocet oculis ppter discretionē re: vel pparium:
quia nō nocet oculis. sed potius pñtis eis. vñ nocticula lē.
dimi. vel fm quōdā nox a noceo dicit: quia in ea mali ho-
mines noceant. 2 facit gñs pluralis noctū. vide in senex.
Et scias q septē sunt pñtis noctis. i. vesper. crepusculū. 2.
vide in crepusculum. Item quattuor vigilas faciūt in no-
cte excubantes in castris. vt dixi in crepusculum.

Noxa. a noceo nocet dicitur hęc noxa xē. id ē culpa de-
lictum. 2 dicitur a noceo.

Nortus. a noxa dicitur noxtis xia. xum. id est nocuus
vel culpabilis: mal. 2 inde hic 2 hęc noxtalis 2 hoc le. idē
quod noxtus. 2 componitur in noxtus: obnoxus.

Noes fluuii thracī descendens in istrum.

Nola vrbs campanie q prius sidicinum dicebatur.

Nomadus gens scythica vltra rascianos. nunc tarta-
ri dicuntur.

Nomentum oppidum sabīnorum vbi bonū vinum
nascebatur.

Nonacris mons arcadie. a quo atalāta dicitur nona-
crine quasi filia nonacris. vel arcas.

Noricum est regio germanie q nunc bauaria dicitur.

Nubes. a nubo pto tegodicitur hęc
nubes bis. qñ nubit. i. tegit celū. vñde hęc nu-
becula lē. dimi. 2 pdu. nu. hęc nota q rubor
celi in mane signat pluuiā: 2 in sero signat serenū. qñ. s. in
mane rubor celī. i. aeris siue poti⁹ nubis posite in aere est
signum q sol vaporē eleuat in supiori hemispherio trahit
secum ad supius: 2 ibi calore suo facit eū ascendere ad lo-
cum alio frigidū vbi est generatio pluuiar. in sero aut ru-
bor signū est q sol vaporē eleuat in supiori hemispherio tra-
hit secum ad inferi⁹ hemispheriū. 2 emundat supius hęc

hemispheriū 2 serenat ipm a vaporib⁹ ex quibus generant
pluuię fm fratrē Albertū. Alii reddūt aliaz rōem. dicunt
em tractantes illud **M**arthei. xvi. Facto vespe dñs le-
rentum erit. scilicet in mane. **R**ubiculum est celū. i. nubes
aeris in vespe: scz 2 mane dñtis: hodie tēpestas erit ruti-
lar em triste celū. id est rutlando ostēdit tristitiā siue tur-
bationē fm **P**tolomeū. Quēs est calidus 2 siccus. **S**ed
dēs aut frigidus 2 humid⁹. Attende etiā q triplex est co-
lor in nubibus: scz alb⁹: niger: 2 medius. scz rubens q est
medius inter illos. **A**lb⁹ color in nubib⁹ signū est rari-
tatis 2 siccitatis. **N**iger vero signū est densitatis 2 humi-
ditatis. **C**ū igitur de virtute solis nubes in tpe orientali
ppter istius caliditatem 2 siccitatē deberet esse tenuis 2 al-
ba: si appareat rubedo signū est q humiditas vincit: quia
deberet esse alba. 2 hoc est verū argumētū pluuię future:
non tñ potuit oīno esse nigra ppter contrarietate ouētis.
Sed in sero ex virtute occidentis ppter ipsius frigiditatem
2 humiditatem deberet nubes ēē nigra. vñ si appareat
rubea signū est q caliditas 2 siccitas solis vincit sup eam
2 istud est verū signū future serenitatis: nec tñ omnino po-
tuit esse alba ppter contrarietate occidētis. Item animada
uerbe q aliqui videmus nubes nigras in celo. 2 hoc cōm-
git ppter alterā duarū causarū nigredo aut alia de cā fit in
vapore terrestri. 2 alia in vapore humido. **S**i cñ sit va-
por terrestris calor agit in eo extrahendo humidū 2 con-
trahitur 2 adurit sicū terrestre sicut coquū expostū igni. et
quia contrahit excludit ab eo lumē quod nō pōt penetra-
re p ipm. 2 ideo fit nubes nigra fortis nigredinis. **S**i aut
nigredo in aere inferiori ex vapore pñtis extincto. **L**ā
aut nigredinis in vapore humido alia ē: quia calidū agit
in humidū dissoluendo ipm. 2 quanto p⁹ dissoluit ipsuz:
tanto efficitur lucidius: 2 iō nigredo in humido nō potest
causari in calido: sed pot⁹ calidū circumstās expellit vñdī
q frigus ad nubē humidā: 2 p istud frig⁹ humidū vapor
scilicet in spissat 2 condensat in nubē densam: q ppter sul-
densitatem non potest recipere radios solis vel stellarū
interi⁹ sui: 2 ideo remanet nigra: quia nigri causat ex pñ-
tatione luminis ab interioribus pñtis. **S**i aut sit vapor
aquos subtilis 2 habeat in se opationē calidi vñdī q dñ-
cūfusi nec frigus aliquid operet in ipm id recipit i se sub-
tilitatem 2 disgregationē ex opationē calidi. Et ideo radios
celestiū recipit in intrinsec⁹ sui. 2 ideo fit nubes alba. et si
ad terrā repūmī a frigore aliquo fit ide nebula alba. **S**i
autē nubes habeat in se humidū fumosum admixto alia
quātulū terrestri adusto 2 recipiat in se radios corporū su-
periorū sit rubea nubes: q aliqui habz purpureā rubedinē
radiis inferius vententib⁹ ad humosē nubis in mane vñ
in sero. Et hoc signat pluuiā in eodē die futurā si fuerit in
mane: quoniam vapor quē sol adducit signat vehementer
esse humidus 2 iam pparatus ad conuersionē. **S**i autem
habeat nubes quasi sup se respiciam purpuretatē obscurā
valde 2 sit nubes valde dēsa: 2 cū illa rubedo est ex pñtis
refrictis adustis q iā inflāmati incipiūt i vētre nubis: iōq
tales sunt nubes piculose 2 veniūt in estate 2 cūz tonitruo
quo qñ ē p modū murmuris. **S**i aut nubes tā sit rotas 2
puertens se ad aquas in cñtis tā stillare ppter frigus cō-
uertens eas in aquas: 2 recipit in se lumē celeste: tunc illa
nubes erit viridi coloris. **P** hoc patet q opatio caloris
maior est in nube rubea q in alba: quia alba non adurit
sed rubeā 2 pñtis q in secundo modo rubea est. Et opa-
tio caloris in illa q tendit ad viriditatem minor est q in ru-
bea vel alba: s. tñ maior est q in illa q nigra ē ex nigredi-
ne causata ex frigido condensante nubē. **I**tem scias q
nubes sunt in aere in locis in quibus abscondit⁹ prius lumi-
nis radioz solis 2 stellarū quaz lumē est radias in aere ex
reflexione ad corpora solida q sunt aqua 2 terra. **A**bscondit⁹
est 2 sepatur a vapore terre 2 aque in locis illis: 2 iō nō dis-
gregat eas in loco illo: 2 illa est regio media aeris ad illā
em non puenit caliditas q est vicinitas ignis desursum:
nec etiā calor ex reflexiōe radioz gñatur deorsuz: 2 ita re-
manet frigidus. **I**gnis em vbi vñdī vincit feruēt calido
suo sup aerem qui illic est: 2 nequaqz vincitur ab aere: et
iō consumit oēm vaporē illic eleuat. Et attende q sicut
pbat in lib. de crepusculis vapores nō lōgus tñb⁹ mī

Naribus vel paulomin⁹ a terra eleuatur. vnde et poeta bi
cit q^o olympus excedit nubes. vide de hoc etia³ in mons.
et etiam in nix nubes.

Nubidus. a nubes dicitur nubidus da. dñ. i. obscurus
quasi nubi datus. et cor. bi.

Nubilus. a nubo bis. dicitur hic et hec nubilus et hoc le. id
est nubendum abilis. et cor. bi.

Nubifer ra. rñ. ferēs nubē. et cor. pe. ex nubes zfero fere
Nubiger ra. rum. pe. cor. gerens nubem.

Nubilo las. in nubilum vide.

Nubilū. a nubes bi hoc nubilū it. i. nubes. vel obscuritas.
vnde nubilus la. luz. i. obscurus spissus. vnde Ouis.
tristis. Si fueris felix multos numerabis amicos. Tem
pora si fuerint nubila solus eris. vñ nubilosus sa. sum. et a
nubilus deriuat nubilō las. laut. lare. i. obscurare. spissum
facere. Et ppo. annubilo las. pnubilo las. denubilo las. id
est valde nubilare. spissus facere. vel nubila auferre. enu
bilo las. in eodē sensu. innubilo las. pnubilo las. obnubi
lo las. id est obscurare. Et est actiuum nubilō cum omni
bus suis compositis.

Nubo bis. pñ. pñ. olis erat actiuū p maritare. vnde in
euangelio. Neq³ nubēt neq³ nubent. Matth. xxi. Si mō
est neutri passiuū. et pprie pñet ad mulieres. vt nubo ti
bi. i. marito tibi. vel duco a te in nuptā. Itē nubere. i. re
gere. Et ab hac significatiōe tracta est prima significatio:
quia tunc cū scēminē nubūt pñmū capite eaz tegunt. Ru
bo ppo. cōnubo bis. i. simul nubo. innubo bis. i. valde nu
bere vel intus. pnubo bis. i. ante nubere. obnubo bis. i. re
gere vel operire. Nubo fm q^o pñet ad scēminas cū suis
cōpositis est neutri. sed p tegere est actiuū. Itē nubo et
eius pposita faciunt pteritum in pñ. vt nupsi: et supinū in
ptum. vt nupsi. et pdu. hanc syllabā nu. vñ Ouis. in epist.
Si qua uoles apte nubere nubo part. fm lūg. Et forma
tur pteritū a prima psona pñtis indicatiui bo. mutata in
pñ. et supinū a pterito pñ. in ptus. Et qñt. pñtis. in. ip. lib.
descripti et nupsi. cur non p b. sed p p. scribant. Et rñdet q^o
hoc fit cā euphoniē: quia in principio syllabē b. ante a. vel
e. non pōt inueniri: vt ipse aptus. nā abson⁹: abstinēs: et si
nulla nō in pñtis syllabē pñtis. b. et a. habent cū ppo
sitio est separatim syllaba accipienda. Itē pñtis qñs su
pñtis. verboz rationabiliter p p. et t. scribunt scriptus
nupt⁹: et nola ex his deriuata: vt scriptor nuptiē. Itē scias
q^o nubo pdu. pñmā. itē u. ante b. corripit in his ppositiōi
bus innuba: pnuba: connuba: per totum corripitur u. āte
b. nisi in hac terminatione connuba.

Nudula le. dimi. parua nux.

Nucilla le. i. amigdala. i. minor nux. et dicitur a nux.

Nudarius rñ. fce. ge. arbor q^o fert nuces a nux dicit. vñ
hoc nudarium idem vel locus vñ nuces crescunt.

Nucleus. a nux deriuatur nucle⁹ dei. id quod latet in
tra testam nucis. vel nucleus dicitur a nubo nubes. qz due
ro conio sit nuptus. i. lectus. vñ nucleolus dimi. a nucleus
deriuatur nucleo as. quod compo. enucleo.

Nucula le. dimi. parua nux. et idem nudcula.

Nudipedalia. in nudipes vide.

Nudipes. nudus componitur cū pes. et dicitur hic et hec
nudipes dñs. id est nudus pedibus. vnde hec nudipeda
lia le. id est nuditas. et pprie pedum. et cor. di.

Nudiustertius. aduerb. tps ē: vt vult. Pñtis. et est dictio
pposita a nunc et dies et tertius. qñ nunc est dies tertius. Et
sūt pponitur nudius tertius. i. nūc est dies tertius. et gñaliter
cum quolibet noie numerali ordinali. fm Augu. inuenit
talīs ppositio. vt nudius tertius: nudius quartus. et om
nia aduerbia tps. Actus. x. bi. A nudius quarta die. i. a
die q^o nunc est dies quarta vsq³ ad hanc hōram. Itē reg.
primo capitulo. itē. Ne nobis non enim tanta fuit exulta
tio heri et nudiustertius.

Nudiustertius. i. nūc dies est tertius: et nudius tertius. i. nūc
dies est tertius ex quo factū ē aut facta sūt de quo vñ de
q^o sit mētio. nec ex vñ pgrēdiēdū ē: nō ei vñtatū ē
nudius quintus. Plautus tamen vt idem inquit pro
gressus est. Nec dicerem nudius tertius.

Nudo das. in nudus vide.

Nudulus la. lum. penultima correpta ex toto nudus. et
deriuatur a nudus da. dum.

Nud⁹ da. dñ. i. expoliat⁹ siue vestib⁹ erit⁹. Et pparatur
dio. sim⁹. vnde nud⁹ siue. aduerb. et hec nuditas satis.
Item a nudus nudo das. dau. dare. i. expoliare: de tege
re manifestare. Itē pponitur denudo das. i. deorsus vel
valde nudare. enudo das. id est itē nudare vel discoo
perire. Et est actiuū cū omnibus suis compositis. et produ.
nu. vnde Iuuenalis. Cantabit nudus corā latrone. vñ
tor. et ouis. de sine titulo bi. Non nisi deceptē nudant tua
facta tabellē.

In dicto loco Iuuenalis habetur Cantabit vacu⁹: se
petamen nudus ab eo productur: vt & digito mē
dicat pollio nudo.

Nuga ge. in nugos gatis. vide hic nota q^o Bernar. in
it. de consideratione sic dicit. Fugienda pñde ociositas
mater nugarū. non erca virtutū inter seculares nuge sunt
in ore sacerdotis blasphemie. pñscasti os tuū euangelio.
talibus iam agere illicitum assuescere est sacrilegiū. labia
sacerdotis aut custodiēt sciam: et legē requirēt de ore ei⁹:
non nugas pñcto vel fabulas verbū scurrile: quod face
ti vñant de nomine decorant: non sufficit peregrinari ab
ore procul. sed et ab aure relegandum est.

Nugaculus la. lum. aliquantulum nugar.

Nugicanus na. nñ. penl. correpta nugas canens a nua
gas et canens componitur.

Nugiger ra. rum. id est nugas gerēs. et cor. gl. a nuga
et gero componitur.

Nugigerulus la. lum. pe. cor. nugarum positos et tur
pis nudus. et componitur a nugas et gerulus.

Nugiparus ra. rum. pe. cor. nugas pariens. ex nuga et
pario paris componitur.

Nugos gatis. gatus. suz. gati. i. nugas facere. vel dice
re: vel frequenter et inutiliter dicere. vnde hic nugaros ro
ris. et hec nugaros nñs. et nugaros rñs. rñs. Nugaros cōpo.
anugos gatis. pnugos gatis. pnugos gatis. renugos ga
ris. Et est nugaros deponēs cū suis compositis. et pdu. nu.

Item a nugaros hec nuga ge. beffa vñ derisio. vnde hec nu
gula le. et hec nugella le. ambo. dimi. et nugosus sa. sum. id
est nugas plenus. vnde nugose aduer. vnde hec nugosita
tas satis. et hic et hec et hoc nugar de. i. vanus faruus quā
assidue nugas intēdit. Et pparatur nugaros dñm⁹. vnde
nugacter aus. siue. aduer. et hec nugactas satis. Nuga
pponitur nungiger ra. rum. et nugigerulus la. lum. et nuga
cianus na. nñ. et nugiparus ra. rñ. Item a nuga vel a nu
gos deriuatur hic et hec et hoc nugas indeclabīle in singu
lari et in plurali idem quod nugar. Et vt dicit nugas no
men hebreū est. vnde sophonias. itē. Nugas qui a lege res
cesserunt congregabo. Nugas. i. vanos vel qui ad nullaz
utilitatem pñent dñt qdā expositio: vt nosse possumus
hebraicam linguam omnium linguaz esse marrem.

Nuga singulare in vsu non est sed nuge arum in plu
rali. Sunt autem nuge voces nihil agentes ad institū
tum: vnde & nuge quasi nil age dñt sūt: & sepe pro
leuibus & iocosis versiculis dicuntur nuge.

Nullatenus. vel est dictio composita vel quedam irre
gularis vocum congeries loco vñtus dictionis posita. et
grauatur pe. De hoc tamen plentius dixit in secunda par
te. vñ determinat de accentu aduerbiorum. in capitulo
de compositis a tenus.

Nullo las. in nullus est.

Nullus ex non et villas componitur nullus la. lum. et fa
ciat genitiuus nullus fm modernos. et datus⁹ nulli. tamen
antiqui dixerunt genitiuus nulli nulle nulli. datus⁹ nullo
nulle nullo. vnde hñre. iij. Libare quod nullo vsut aptū
est. Sicut a simili dicitur in euangelio. Alio dico vade et
vadit. et. Nullus dicitur nullo las. i. nubilare. Et cōponi
tur annullo las. i. debilitare: annubilare. Et sunt actus.

Nūmari⁹ a nūm⁹ vñ numer⁹ bi hic nūmari⁹ nñ. et dice
bant nūmari qdā duos q^o publicū nūmūz vñ nūz erario
inferebant. Item a nummus dicitur hec nūmaria nūma
riē. lex de nummis.

¶ Numus. a numerus derivat hic numus m. 203 scribit

p vñ m. 2 dicitur num^{us} a numer^{us}: quia numeri numerantur.
vel num^{us} a numa pōpillō: qui eos pmo apud romanos
imaginib^{us} 2 sculpturis notauit. vel d^{icitur} num^{us} quasi nomus
a nomine: quia nominant^{ur}. vel q^{uia} noib^{us} pncipū numeri effi-
giant^{ur}. Et q^{uoniam} tris in numo. s. metallū: figura: 2 pōd^{us}.
2 si aliquod istos pderuerit num^{us} nō erit. Et olim numus
dicebatur argit^{us}: quia olim fiebāt numeri pūmū de argēto
quod grece argitros d^{icitur}: fm lūg. 2 ita num^{us} fm lūg. scri-
bi debet p vñ m. hoc etiā pr^{imum} in numer^{us} vel a numa vñ
nō est nisi vñ m. a quibus pōt derivari num^{us}. Et an pū-
ma beneue^{re} solet q^{uod} d^{icitur} 2 dicitur multi q^{uia} pūma beneue^{re} est fm li-
lam regulā. Quanta fuerit pūma naturalit^{er} in pūmituo:
tanta remanet in suo directe deriuatio: s; numer^{us} a quo
deriuatur num^{us} habet primā beneue^{re}: ergo 2 num^{us}. Et cō-
tra istos est: quia in num^{us} q^{uod}si vbiq^{ue} a poetis pūma pdu-
it. vñ Iuue. Crescit amor numi quātu^{or}z ipa pecunia crescit.
Irem lūora. in epi. Ac bene nūmati deorat suadela ve-
nufus. Itē cato. Diues habet nūmū: sed numus nō habet
ipsum. Ad ad hoc ipi rēpondēt q^{uod} num^{us} pūmā cor. 2 ad-
dit. alioq^{ui} vñ m. a poetis vt pducat positioe. Et pro istis
fact^{us}: quia vt dicit mag^{ister} Bene. vñ autem. beneue^{re} in nume-
rus 2 in numisma. vnde lūora. in epi. Rettulit acceptos
regale numisma philippos. Et mis^{er} videret q^{uod} numisma
numus 2 numer^{us} pūmā corripiant: ita q^{uod} numus 2 numis-
tus 2 eoz deriuatus p vñ m. scribi debeāt. Et vt dictu^{us}
est numus 2 numer^{us} 2 hmo a num^{us} deriuat^{us} corripit pū-
mas sed addit vñ m. a poetis vt pūma efficiat lōga per
figurā vel forte vt quidā volūt pūma de num^{us} naturalit^{er}
ser est longa: quia poete eā pducunt. 2 tunc oporet dice-
re q^{uod} regula nō est generalis. Quanta fuerit pūma syllā-
ba in pūmituo: tanta est in directe deriuatio: sed vt plu-
rimū est vera. vide numarius.

¶ Hunc. i. modo aduerbium temporis.

Nundo as. anl. ere. 2 ppo. annũdo as. denũdo as. i. valde nũdare. vel p̃hibere. Sed annũdo de futuro: nũdo de longiquo: denũdo in p̃st. enũdo as. pnũdo as. re nũdo as. lĩt̃z nũdare ṽl renũdere. Et ppo. abienũdo as. subnũdo as. i. latent ṽl possi vel paz̃ nũdare. Et est nũcio actiũm cum omnĩbus suis composĩtis. 2 debet scribi per vñũm c̃ in secũda syllaba.

Cundolus li. dmi. in nuncius vide.

¶ **N**undus. a nūdo ss. Si hic nūcus dicitur. 2. hęc nūcia dē. q̄
vel q̄ nūcia dē hoc nūcium aī. quod nūcia dē. Non fundi
tamen quandoq̄ hęc ppulera. hinc nūciolus li. 2. hęc nū
ciola li. 2. hoc nūcioli li. dimi. 2. cor. o. 2. p̄positio hęc iter
nundus 2. hęc internūcia 2. hoc internūciū. Et pponitur hic
pnundum aī. 2. hęc pnunda dē. 2. hoc pnūciū aī. Item hic
annūcius 2. hęc annūcia 2. hoc annūciū. fm Aug. vii. ps̄.
etiā dicit. Nundus qui nundat.

Nunciuſ etiam eſt quod nunciatur. quia deo ſua ualla
putat vtrūq; & qui nunciat & quod nūciatur maſcu-
lino genere dici: ſed q̄ nūciātur etiam nuncia dicta
leguntur. Vnde Tibul. Vera mouent diuſ venturæ
nuncia ſortis.

Huncubi aduer. loc. pponitur ex nū z vbi. z interponit
c. causa euphonie. z m. mutat in n. sequēte c. vt dicit **Quisc.**
In primo malo. q m. transit in n. vt huncubi.

¶ Principio. a nomē dicit nūcupo pas. l. nolare. 2 dī: nūcupo qñ nomē cupio. 2 est etimo. vnde nūcupator totus. et hēc nūcupatrix. nūcupatio pas. tū. nūcupatio. nūcupatiuus m. uum. 2 est actiui nūcupo. 2 cor. cu. ut scias qd hēc quīs iōba dñr vocatus. l. dīco: voco: nūcupo: noloz: 2 appello: 2 vt dicit paf. Principat. l. appellat nolat: dicit.

Confūdine. a nūmus dñr hē nūdine nax. In ſingulari eſt raro ſuenſ. z ſunt nūdine mercātū publico pñt ad merces emēdas vel vēdēdas. Uñ nūdino nas. i. vēdere vel emere: vel mercari. cor. bi. nundine z nūdino. vide hoc in

¶ Nunq̃. i. in nullo tpe. aduerb. tps. z compo. kalende.
nitur ex nō z vnq̃. z nō remanet de nō nisi a. sed nusc̃. i.
nullo loco cōponitur et non z vsq̃. vnde ad bebr̃. cap. i.
Nusc̃. angelos apphēdit deus. Vnde nunq̃. p̃tinet ad
tps. nusc̃. vero ad loci. vnde quidā. Ad tps. nunq̃. sed
p̃tinet ad loca nusc̃. similiter vnq̃. p̃tinet ad tempus:

vr̥k̥ vero ad locum.

¶ Nunquid componitur ex non et quis. et mutat m. in n. se-
quente q. Cum qui autem non componitur n. Causam
autem huius in tertia pte dixi: vbi egi de syllabis adie-
ctionibus et compositionibus de quibus vel qui.

¶ **A**uo nuls o. in l. fit nui. z l. i. tū. fit nūti nuere. i. ānuere.
p̄ntre: p̄mittere: vel nūti facere. **A**uo cōpo. annuo is.
abnuo is. cōnuo is. inno is. renuo is. i. refutare. z ab oib⁹
istis frequentatiua. **A**uo neu. est cū obus suis cōpositis
pter annuo p̄cedere z abnuo: renuo: q̄ sunt actiua. **A**em
ola faciunt p̄terituz in nui. z sup̄nū in nūti. pe. p̄du. in su
pino. licet q̄his in quibusdam verbalib⁹ interponat i. can
sa euphonie vt innuistio p̄ innuatio. fm Nauq.

¶ Flup aduerbium tps. ppo. a nou⁹ tpe: quasi nouig.
Id est recentitpe, modo parum ante hoc tempus.

¶ **N**uperus r. r. dicebant antiq. l. nouus nouidus a nuper aduerbio: s; nuperus diceb. quasi nup. veniens: sed nouidus quasi ad noua parus. Plaurus. Posulasti hoiem nupex atq; nouituti: sed fm illam antiquitatē nuperus cōparatur nuperio: nuperrim⁹: quasi a nuper 2 nō a nuperus. vnde nupere rino. sime. aduer. 2 hec nupitas tatis.

¶ Nuptiarum. in nuptus vide et in bigamus.

Nuptiū. a nubo bis. dicit hoc nuptiū vel nuptator-
rium rī. domus vel locus ubi fiunt nuptie vel ubi nubūt.

¶ **Nupt**. a nubo bis. i. tego deriuat hic nuprus ti. i. maritus. z nupta te. i. vxor. quia vult suos velat. i. tegat. z nuptus ta. rum. z hinc he nuptiarum. quia sic pumo regitur capita nubentiu. Et sunt nuptie pfectio legitima duorum eiusde nature diuersi sexus cu spe plis dilectioe z constantia. vnde hic z hec nuptialis z hoc le. vnde nuptialiter aduer. Item a nuptie he nuptiole arti. que nuptie. vide etiam in nubo. Item in tertis parte: vbi agitur de verbo in principio.

¶ **N**urus rus. rut. for. ge. est. vxor filij sic dicta a nouo uo-
num. quia nouella et iuuenula est. unde et p iuuenula se-
pe ponitur. et eo. no. sicut patet in illo versu grecisim. **N**
vxor nati dicitur esse nurus. et pponitur ei pro. et dicitur et
nurus rus. i. vxor filij. nepotis. et dicitur pronurus: quia
si prope nurum.

Nyos पु००० dicitur nurus sponsa. vnde nurus.

¶ Trus. id est sensus. unde componitur anus quasi line
nus. id est line sensu. idem est quod vetula.

Græce scribitur ποϝ noys & ποοσ noos mens sensus cogitatio quia græci u nō hñt sed oy peo ponūt.

Usplam aduerbium loci. id est in nullo loco. 2 compo-
nitur ex non 2 vsplam.

¶ usq. in nunc vide.

¶ *Abundus* da. dum. id est dubius & incertus. nupta
ti similis & derivatur a nuto tas.

¶ Mutatim adverbium. Id est nutim. 2. signanter vel de nutu in nutum quando quis semper loquitur per nutus. 2. derivatur e nutus.

¶ Tutto nls. for. ge. l. confensio. 2 derivatur a nuo is.

Nuto. a nuo. nute nui nurum u. in o. dicitur nuto nutas
verbum frequentatiuum. Id est frequentur nuere. signa
re: sicut facit quis qñ cum digitis loquitur. Et componi
tur annuoto tas. Item nutare id ē dubitare: vacillare: tre
mere mouere: vel indpe: cadere. In nutabundis da. dñ.
et cetera verbalia. pdu. nu. Lucan⁹. in. liij. Felix q potuit
mundi nutante ruina. Quo faciat iam scire loco.

Nutricius: a nutritio. dicitur nutritius de. cū. q̄no-
trit vel nutritur. & hic nutritius dī. qui nutrit. vel nutritur.
& hec nutritia de. in eodem sensu.

Nutricio nutritas id est nutritio. a nutritio nutritis dicitur vel nutritio. id est apparet nutritio: sicut albero. id est apparet albero. **S** formatur a secunda persona presentis in adicatu: id est nutrita in l. correptam: et addita co. ut nutritio nutritis nutritio. quod 2 nutritio. **C**icero in secundo de natura deorum. **Q**uoniam nutrit membra et partes nutritas: ut 2 continet. 2c. **E**t potest dici verbum apperatiu. **S**icut

Chrysostomus in homelia sancti Stephani dicit q^d ecclesia in baptismo ad se venientes gñat. & in fñõe nutrit. ¶ Nutricula lē. dimi. parua nutrit.

Nutrio. a nutus deriuatur nutrio (s. tris. tris. quasi nutu erudire. Nutrio componitur enutrio tris. id ē extra vel valde nutrio. 2 est nutrio actiui cū oibus suis compo-
sitis. 2 cor. nu. naturaliter. Unde Claudianus. Sepe nu-
trit duclos manu refonctos leonē. Tamē nutus a quo de-
riuatur pdu. pmas. In versu tamen nutrio potest pnam
comperire vel producere. s. nu. ad placitum dicantis.

Nutritio totis. quasi nutu eruditio 2 produ. pe. tam in
nominatio q̄ in genitio: sed pma habz p̄munē in ver-
bo sicut nutrio a quo deriuatur.

Nutritio ris. rium. qui nutrit vel nutritur. a nutrio.

Nutritio dis. fce. ge. 2 causa euphonię. Deberet em̄ dici
fm̄ formationē nutritio tris. Unde dicit Plautus. in. illis
de notatiuis in fine. In. x. fce minina iueniunt a masculis
nis verbalibus sine denotatiuis in tot. desinētibz deri-
uata or. i. trix. vt cultor trix. victor trix. nutritor quoqz nu-
tritrix debuit facere quod causa euphonię siue alternita-
tis mediā syllabam cōdidit. Nutritrix em̄ dicimus. et pdu.
penult. genitiui nutritis.

Nutritio a nuo nūc dicitur hic nutus tus. tul. id est vo-
luntas consensus. vel gestus. vel signū. 2 pp̄e oculorū
quod signum dicitur vulgariter.

Nux. a noceo ces dicitur hęc nux nuda ablatiue nuce e.
in um sit nuci gñis pluralis. 2 dicit nux a noceo: quia vix
bra 2 stillidit folioz eius p̄mis arboribz noceat. hanc
alio noie inglandē vocat q̄i iouis glādē. Fuit em̄ hęc ar-
bor fm̄ poetas p̄secrata ioui. Et dicit nuces gñaliter oia
poma tecta coelo durtorū vt pineę: nuces: castaneę: glan-
des: auelanę amigdale. hinc 2 nuclei sunt dicit: qz sunt du-
ro coelo nupti. i. tecti. Et cōtra oia poma exterius mollia
id mollē corticē habētia dicunt pp̄e poma vel mala: sed
cū adiectione terraz in quibz antea nata sunt: vt persica.
punica. madana. cidonia. 2c. 2 cor. pima nux in gñō. vnde
in Aurora 2i. Arida virga nuces integra virgo deum. 2
vt dicit Bido. xviij. Nuda pomū tantā vim hz vt missum
inter suspectos herbaz vel fungorū cibos quidd in eis vi-
rulentū est erudet rapiat atqz extingat. Et scias qz Aug.
dicit. Si virga aaron potuit cōtra naturā nuces educere
acui virgo nō potuit contra naturę iura dei filiū genera-
re. Et subdit qz hęc virga qz nuces pepit imago dñici cor-
poris fuit. Nux em̄ trina habz in suo corpore vnionē: corti-
cis: testam: nucleum. In coelo caro. In testa ossa. In nucleo
anima interior comparatur.

Numeria ciuitas campanię. ix. milibz passuū a mari.
Numa pompilius. secundus rex romanorum. ex cu-
ribus oppido sabinorum electus in regem. Quis po-
pulum romanum a ferocia bellorum cōuertit ad cul-
tum deorum nam multas superstitiones induxit.

Numātia vrbs hispanię in celtiberia. quę a romanis
obfessa per annos. xiiij. cum haberet tantū quatuor
hominum milia. non solum sustinuit sed etiam vicit
quadraginta milia romanorum. Tandem tamē a sci-
pione posteriore post lōgam & archissimam obsidio-
nem deleta. Cum enim fame laborarent nec eis dare-
tur iusti certaminis copia: omnia sua & seipsos igni
immiserunt.

Numicus i longa. fluuius in latio prope lauinium in
quo submersus fuit æneas.

Numidę populz ferus in aphyrica inter carthaginem
& mauritaniā quorum regio dicitur numidia vulgo
autem barbaria nunc vocatur.

Nursia sabinorū oppidum non ignobile in altis ym-
bric montibus cuius ciues nursini vocantur.

Oplura significat sicut patet in his
versibus grecis. O stupet. o dubitat vocat:
indignat: adoptat. Clamat: querit velut ex-
p̄lis repit. Vel sic. O dolet. o clamat vocat mirat ado-
ptat. o dedignatur se nominat 2 prohibetur.

O stupet. vt o admirabile cōmercium vt canit eccle-
sia. o dubitat: vt in comico. O qui vocare geta. vo-

cat vt Virg. huc ades o meliboe. Indignatur. Maro.
O crudelis alexi. adoptat. vt o si celū rūperes &c. Ma-
ro. O mihi tā longe maneat ps vltima vite. Clamat.
Perf. O curas hoim. Conq̄rif. vt Maro. O mihi sola
mei super alyanaadis imago. Cōstruitur autē cū tri-
bus casibus cum nominatio. vt Maro. O fortuna-
ti quorum iam moenia surgunt. cum accusatio. vt
idem o fortunatos nimii sua si bona norint agrico-
las. Et vñ. vt idē. O regina. &c. Quando exprimit
notat secundum vallam vehemētiā: vnde interdū
subaudit vt nō denotet ex candescētia.

Opposito his istis sequētibz mutat b. in llas. f. c. vt
ocido f. vt offeo g. vt oggatio p. vt oppono. Quandoqz
subtrahit b. vt operio. Et alit sedē m. subtrahit b. vt omi-
to. vel mutatur in m. vt ommitto. Quādoqz tñ incipit f.
cū dictione incipiente a c. vt obscur. vñ qdā. Cur fert grex
pomū sic obmutat in llas. De hoc dixi supra in puma pa-
te: vbi egit de syllaba in cas. deb.

Obaudio dis. in audio dis. vide.

Oba be. genus est calidis. Immo poculi maiora.

Obecco cas. pe. pdu. vide in ceco cas.

Obedo dis. didi. lde obedire. i. opponere. claudere: oc-
culere supponere: concuicere. Et componitur ex ob et do-
das. vnde obdista. tum. penult. cor.

Obduco. ex ob 2 duco ds. pponitur obduco ds. xl. off.
cere. i. p̄tradocere: delere: obubare: obuolare: fm̄ pas. vñ
obduca. cta. cti. i. secreti vñ obuclari vel opti. vñ dicat
2i obduca qz ex opatione labioz vulneris sibi adheren-
tiss appet caro integra. Similit dicat p̄ctis obduca 2i
qz scilicet vel rimule optunt. vñ obductio nis. i. obducta
actio optio: deletio: abuelatio. 2 hic obduca. c. in eadē
significatiōe. obductio etiā 2i mors: qz in morte palpebre
obducunt. i. cōtra se ducunt in clausiōe oculorū. Et sicut la-
bia i clausiōe oris vñ qz oculi obducit. i. tegit vñ claudit.

Obductio onis. in obduco ds. vide.

Obedio. ex ob 2 audio p̄p̄it obedio dis. i. dñi audio
vñ vñ dñi audio. Quis ei obedit par? est audire. Et inde
obediens tis. ge. ofs. 2 p̄p̄it obediens tis. sim. vñ obedi-
ter tis. sim. aduer. 2 hęc obediētia tie. 2 p̄p̄o. obediens cū
in. 2 2i obediens. i. nō obediens: qz similit cōpatur. vñ hęc
inobediētia tie. 2 hęc 2 obedio hęc obeditio nis. i. obedi-
tia. Rom. vi. Siue obeditiōis ad iustitiā. Et scias qz ma-
tor inquantū maior est semp magis obediētiū. 2 hęc scias
qz p̄as sp̄ialis 2 secularis vtraz deducit a p̄ate diuina.
2 iō inquantū secularis p̄as est sub sp̄iali inquantū ei a deo
supposita est. i. in his qz ad salutē aīe p̄tinet 2 iō in his ma-
gis obediētiū p̄ati sp̄iali qz seculari. In his autē qz ad bo-
nū diuile p̄tinet ē magis obediētiū p̄ati seculari qz sp̄iali
fm̄ 2 anth. xxiij. Reddite qz sūt cesaris cesari. Nisi forte po-
testati sp̄iali etiā p̄as secularis p̄ligat. sicut in dñio papa
qz vtriusqz p̄atis apicē tenet. i. sp̄ialis 2 secularis. Quā fm̄
bim̄ 2 reg. p̄m̄ paganitaz incurrat qz se christianū a sse-
rit 2 sedē aplice obedire p̄tinit. 2 hęc vt dī. Reg. i. vlti. mo.

Obediētiā ē qz nūqz p obediētiā malū fieri aliqz dī: aut
p obediētiā bonū qz agi inmitti. nec ei mala in padisi
arbor extitit quā de hōlez p̄tigere in dicit. 2 hęc melius p
obediētiā meritiū hō bene p̄dit. crederet. dignū fuerat vt
hōc etiā a bono p̄hiberet: q̄ntū tāto veri? hoc qz ageret
virt? eēt: quāto a bono cessās antox suo subditū hōc
exhiberet: 2 scilicet ē qz illi dī. Et ol ligno padisi edite
de ligno aut scilicet boni 2 mali ne tetigeritis. qz ei ab vno dī
bono subiectos vetat: necesse est vt multa pcedat: ne obe-
diētiā mēs fūdit? in teat: si a bōis oibz penit? repulsa tēti-
net. 2 hęc aut padisi arbores ad esum dñs cōcessit: tñ ab
vna p̄hibuit: vt creaturā suā quā nolebat extingui 2 pue-
bi: tāto facili? ab vno refrigeret: quāto ad cūcta lat? re-
laxaret. De voto obediētię redire i voti. 2 hęc quō oēs crea-
turę insensibiles deo obediāt: dicitū ē in mare. vide etiam
in rector. 2 hęc scias qz bñs Bernar. di. i. xl. fmo. cūctos
ruz. Audi filia 2 vide. 2c. Videre desideras 2 audi p̄ius
grad? ē audir? ad vñ: p̄ide audi 2 iūma aurē tuaz: vt
per auditus obediētiā ad gloriā peruenias visionē.

Obedire potest qui an religiosus teneat obedire plato precepti vel ceteris omnibus vel sibi soli specialiter: ut si quid sciat corrigendum ei dicat. Ad hoc dicunt quidam per plato non est obediendum contra preceptum divinum: secundum illud actus iij. Obedere nos oportet magis deo quam hominibus. Et ideo quoniam plato precepit ut sibi dicat quod de sauerit corrigendum: intelligendum est sane preceptum: saluo ordine correctionis fratrum: siue preceptum sit ceteris ad omnes: siue ad aliquem specialiter. Et si plato preceperet contra hunc ordinem a deo institutum: et ipse peccaret precipiens et obediens: quasi contra preceptum dei agentes. unde non esset ei obediendum quia plato non est iudex occultorum: sed solus deus. Unde non habet potestatem precipiendi aliquid super occultis nisi in quantum per aliquam indicia manifestent: puta per infamiam vel aliquas suspiciones. In quibus casibus potest plato precipere eodem modo sicut et iudex secularis vel ecclesiasticus potest exigere iuramentum de veritate dicenda: et istius opinionis fuit frater thomas. De hoc etiam vide in corinthios. **O**bedire etiam nota quod ex duobus casibus potest contingere quod subditus suo superiori non teneat obedire. Uno modo propter preceptum maius. unde subditus non tenetur obedire in peccato mortali vel veniali. Alio modo si superior aliquid precipiat inferiori in quo ei non subdat: ut in occultis dicendum est: ut dixi. **O**bedire etiam nota quod in commendatione obedientie dicitur quodammodo glossa super illud **Esai.** xx. cap. Vade et solve faccum de lumbis tuis et calciamenta tua tolle de pedibus tuis. et fecit sic **Esaias** vadens nudus et discalceatus. **M**ira inquit obedientia solo cilio induebat vir nobilissimus ut hebrei tradunt: cuius filia manasses rex accepit in conjugium non erubuit nudus incedere: nisi honestius iudicans quam domino obedire.

Obediretio omnis in obediendo dicitur. vide.

Obelus. **O**belus per appositionem o. littere obelos dicitur sagitta. unde hic obelus l. latine pe. pdu. dicitur quidam virgula iacens: sic facta quod apponitur in verbis vel sententiis superflue iteratis: vel in his locis ubi lectio aliqua fallacia vel falsitas notata est: ut quasi sagitta iugulet superflua et falsa compositionem obelus. **A**steriscus est alia virgula sic facta. et ponitur in his de quibus dubitatur an tolli debeant vel apponi. Et ab obelus dicitur obelo las. sagittare vel sagitta percutere vel tali virgula denotare consignare: restituere. de hoc etiam vide supra in asteriscis.

Obelizo oβελίζω dicitur oblittero. obeliscus lapidea columna ad similitudinem veru: unde nomen trahit: est enim diminutivum huius nominis obelus quod est verum & virgula iacens: qua usus sunt veteres ecclesiastici interpretes: & denotat aliquid additum in translatione quod in prototypis non habetur: ut patet ex prologo hieronymi in petateuchon dicitur quod obelus quod obelo id est verum sit similis: vel quia tanquam verum superflua iugulat & confodit: corripit autem penulti. unde non scribetur diphtongo: nec a belus nasci dicitur.

Obeo. ex ob et eo ponitur obeo bes. blui. quod plura signat. Nam obire. i. contra ire. et obire. i. circumire. et obire. i. perscrutari. et obire. id est frequentare. **O**beire. i. mori: sed differunt. obire enim est in itinere mori ubique. **M**oriturus ceterum est bestis et hominibus et tantum bonis. **E**t enim obire quasi obuiam ire. **B**oni ergo obeunt. in dissolutione anime et corpore obuiam eunt christo in aera. unde in kalendario inveniuntur obitus beati martini et non moris beati martini.

Obero ras. unde oberratus ra. tum. in pro ras. est.

Obesus. ex ob et esus componitur obesus sa. sum. penul. pdu. i. pinguis immo plus quam pinguis. **P**rope quidem obesus pinguis et rotundus videtur: quasi circumquaque esset esus. et est obesus fonssecus: crassus intrinsecus. **S**en. xij. obesitas carnis.

Obet. ab obsecro dicitur hic obet dicitur. pe. cor. in gto id est obsecrum quod obsecrat. Invenit etiam **Isa.** ge. apud autem ceteros. sed secundum usum modernum est masculin. ge.

Obiecto. ab obsecro dicitur. d. ctuz. ctu. u in o. sit obiecto obiectas. id est frequenter obsecrare.

Obiectio. ex ob et iacio dicitur. componitur obsecro dicitur. obiectum obijcere id est opponere: impropere. unde

oblectus oblecta oblectum. et hec oblectio omnis. Et dicitur scriptum biper duo iij. obsecro. vide in iacio iads.

Obiter. ex ob et iter componitur obiter adverbium. id est interim dum est in itinere.

Obitus rus. i. mors transitus. ab obito obitus dicitur. **E**t differt a morte: quia obitus pertinet ad bonos homines. **M**ors bonis et malis et etiam bestis convenit. vide in obsecro bis. et cor. bi. obitus et ut dicit **Grego.** **E**t eternae retributionis iudicium est in obitu securitas mentis.

Obiurgo gas. et obisurgo gas. deponitur inveniuntur in eodem sensu. vide in iurgo gas.

Obiatuncula le. dimi. parva oblatio.

Obiecto ctas. id est delectare: ex ob et lacto lactas. vide in lacto lactas.

Oblego. ex ob et lego gas. gaul. gare. id est contra legas: vel per contrarium vel contradicere. vel contra leges venire vel dicere. et pdu. le.

Oblido dis. ex ob et ledio dis. ppo. vide etiam in ledio.

Obligatio gas. gaul. gare. i. impignerare. quasi ob. i. propter aliquid impignerare: dare vel nectere. unde hec obligatio nis. et copo. obligo ex ob et ligo gas. et cor. li. obligo.

Oblimo mas. ex ob et limo. vide in limo. **L**uca. crasse oblimat ecchinadas vndis.

Oblinatio nis. ex ob et lenio nis. **E**t est oblinere placare lenem et dulcem facere. vel potest poni ex ob et linio nis. et tunc oblinere. id est inungere. **U**nde oblinatus ra. tu. id est linatus siue inunctus. **D**icitur etiam oblinatus. id est placatus. lenis factus.

Oblino nis. oblect. liti. ex ob et lino nis. et est oblinere inficere deturpare: quod vulgo dicitur empegazare. et cor. li. vbiq.

Oblinquo. ex ob et liquo quas. ppo. obliquo quas. quantum quare. i. transuersum facere vel non rectum siue non equum facere. **U**nde obliquus qua. quum. i. non rectum contrarium: curvum. **U**nde dicitur **Isa.** obliquat transuersum factum obliqua. id est non contraria curva. et pdu. li. potest etiam obliquo poni ex ob et liq. q. et tunc est oblique ob vel contra liq. et cor. li.

Oblittero ras. in littera vide.

Oblut. ta. tu. est principium de obliuiscor sceris. et tunc pdu. penul. **I**tem est principium de obliuiscor ras. quod est passivum de obliuiscor nis. leui. oblinere liti. et tunc cor. pe. **U**bi **Isa.** **I**m memor oblit. manet oblit. atque luit. vel **Isa.** **I**m memor oblitus nota oblitus immaculatus. **H**uius obliuiscor caput est: ast obliuiscor illi.

Obluiscor. ex ob et leuiscor sceris. quod non est in vsu ponitur obliuiscor sceris. oblitus sum. i. memoriam aliquid rei amittere. et construit cum gto et actio: ut obliuiscor tui vel te. **U**nde hec obliuiscor omnis. et hic obliuiscor sa. sus. obliuiscor ne plenus qui facile obliuiscitur.

Oblongus. ex ob et longus ga. gum. componitur oblongus ga. gum. **E**t dicitur illud esse oblongum quod in medio dilatatur: sed in capitibus restringit: ut navis et ouis.

Obnitor teris. in notis teris. vide.

Obnixus. ab obnitor teris. dicitur obnitus ra. xuz. id est contra conatus: vel subiectus humilis.

Obnorius. ex ob et noxius ponitur obnoxius ra. xuz. id est subditus. vel obnoxius ponitur ex ob et noxa. **P**rope quidem obnoxius aliquid dicitur qui propter noxam. i. culpam vel propter offensam aliquam illi est suppositus debitor. vel obligatus. **E**t ponitur pro subiecto vel supposito et subditum quocumque modo.

Obolus oboli penultima correpta. id est dimidiatus scrupulus qui pensat siliquas tres: habens cerates duos: calcos quattuor. **E**t fiebat olim ex grece instar sagitte. unde etiam nomen a grecis habet. **D**icitur enim ab obelus quod est sagitta. obelus etiam dicitur medalla siue medietas denarii. et inde componitur diabolarius.

Obradio as. in radio as. est.

Obrepo obrepta penultima pdu. in repo repta vide.

Obrizum. ab obradio obradias dicitur hoc obrizum obrizum id est aurum dictum sic: quia obradiat splendore et est coloris optimi quod hebrei offon greci chiron vocant. vel obrizum dicitur quasi obrude aurum et est etimo. et pdu. obrizum pe. positione: quia 3. est duplex consonans.

Obrysum græce οβρυον est aurum quod in coctio-
ne non minuitur. Obrymos autem potens dicitur.

Obuio obuio o. in i. obuio. et in tum. obuio penul-
tima correpta. Vide in ruo ruis.

Obscenus. ex ob et cœnũ pponitur obscen⁹ na. nũ. vñ
ex ob et cœna quasi contra cœna. Nam obscœna sunt cœne
parricidũ et interponit s. Nam vt dicit Pulscia. in scdo ma-
ro. Obs quoq; est qñ assumit s. cñ pponitur cñ dietioe inci-
piente a c. vt obscur⁹ vel obscœnus pñt cõponi ex obs et
canẽdo: vt dicit Pulscia in. x. lib. Inuenit obs a q̃ com-
ponit obscen⁹. Obsoleo les. inquit obsoleui facit. Non
est em̃ a soleo quod solui sum. vel solui facit pteritũ: s; ab
obs et oleo: sicut obscen⁹ ab obs et canẽdo. Obscen⁹ em̃
pprie dicitur de voce. Vox em̃ obscœna dicit. i. dura et tur-
pis. s; de alia re im̃pida et turpi dicit obscen⁹. et pdu. scœ.

Obscurus. cura pponitur cñ ob. et interponit s. et ob
scurus ra. rñ. pe. pdu. Et est pprie obscur⁹ q̃ est ob curam
id est cõtra curã holm. i. de quo nõ curãt hoies. vñ obscu-
re aduerbiũ et hęc obscuritas tatis. et obscuro ras. pñbũ acti-
uum. i. facere obscurũ. Et scias q̃ ob assumit s. cñ pponitur
cum dictione incipiente a c qñq; vide in obscœnus.

Obscundo das. in secundus vide.

Obsero ris. pe. cor. in sero ris. vide.

Observo. ex ob et seruo uas. ppo. obseruo uas. et inues-
nitur in bona significatione et in mala. In bona vt iste ob-
seruat pcepta domini. In mala vt obseruabit pctõr iustũ.
Id est infidias iustũ. In bona significatione vñ obseruare:
qñ vñdĩq; seruare et adimplere. In mala quasi cõtra serua-
re. Unde versus. Cõplet et exequit obseruat et infidias. vñ
obseruans tis ois ge. et hęc obseruantia tie. et hęc obserua-
tio onis. Et est obseruantia cultus religionis. S; obser-
uatio est curę et doctrine et artis: et ambo sunt fœ. ge.
Valla docet fratres institutum suum potius debuisse
vocare de obseruatione q̃ de obseruantia.

Obses dis. cõis ge. i. vas vadis et cor. pe. ge. Et deriva-
tur ab obsideo des. Et dicit pprie obsides q̃ ab obsessis
dantur vel qui dari solent et cum honore custodiri.

Obsideo des. vel obsido dis. di. sum. in sedeo est.

Obsideo vel obsideo des. vñ hęc obsidio nis. id est ob-
sidendi actio.

Obsoleo. ex ob et oleo inposita. s. ppo. absoleo les. le-
ui. vel luti. lectũ. vel luti. lere. i. dissuescere. ab vñu recedere
et in obliuionẽ venire: vilescere: ppter fetorẽ deserũ. vt iste
locus obsolet. i. ab vñu recedit: vilescit: ppter fetorem de-
seritur fm̃ Aug. Pulscia. vero in. ix. lib. sic dicit. Obsoleo
quoq; obsolet facit. nõ est em̃ a soleo quod solui sum fa-
cit siue solent pteritũ fm̃ falluisti: sed ab obs et oleo. sicut
obsœnus ab obs et canendo vel cœno. et cor. so. obsoleo.
Unde obsoletus ta. tum. vide in oleo.

Obsoletus ta. tum. in obsoleo les. vide.

Obsolui est pteritum de obsoleo.

Obsontum ni. in obsono nas. exponitur.

Obsono. Sonus pponitur cñ ob et subtracta m. dicitur
obsono nas. penultima producta cœna: quia cœna cõtra
somnia solet sumi. Sed licet ita obsonare inueniatur sim-
plicit̃ p cœnare. pprie tñ obsonare est post cœnã contra
somnia aliqđ comedere. vñ de hoc obsoni. i. pñus abus
et delicatus: q̃ post cœnã contra somnũ sumit. vñ de quibz
bet modicus et delicatus ab⁹ inter alios sumpt⁹ dicit ob-
soniuz quod vulgo ppanaticũ dicit. Et ab obsoniũ dicitur
obsonatus tus. actus obsonadi vel ipsa cœna siue obso-
niũ. vel sumptus qui expenditur in cœna siue in obsonio.
Et est obsono nas. neutrũ. Et secũduz antiquos inuenitur
obsonor naris. deponẽs in eodẽ sensu. Item inuenit ob-
sonio nas. i. contra sonare. Et tunc pponitur ab ob. et sono
nas. et cor. so. Sed qñ componitur a somn⁹ pduci so. qñ
subtrahitur m. Unde versus. Obsono cœno. tamen obso-
no de sono fertur.

Obsonium dicitur græce οψον opson obsonoy. &
est esculentum coctum & pulpamentum & quicquid
pani ad cibum apponitur pter salem. sunt q̃ pu-
tent dictum a verbo οπρω opto quod est video & in

spicio: quia cum quid coquitur assidue inspicit. Gra-
ce autẽ dicitur οψωνεω opson eo obsonia emo: qđ
nos obsono dicimus. Opsonion vero græcis dicitur
stipendium. Nequa q̃ autem dicitur a somnus.

Obstetrix. ex ob et stera pponitur hęc obstetrix des. id est
fœmina q̃ stera tractat. i. q̃ colligit puer de ventre pcedẽ
tem vel deriuatur ab obsto stas. Unde obstetrix qñ obsto-
trix: quia obstat p̃tutenti et corripit naturalẽ ste. et idẽ ob-
stetrico cas. id est officiũ. obstetricas exercere. Exodi pñ-
mo. Obstetricandi habent sciam. vñ de obstetricans tis.
generis omnis. Job. xxvj. Et obstetricate manu ei⁹ eda-
crus est coluber tortuosus. Et pduci penultimam obstet-
rico: sicut iste genitua⁹ obstetricas. obstetricante intellige
id est leniter educẽte: et suauit̃ p̃tractate sine al turbatiõe.

Obstetrix dicitur p̃obstetrix auctore prisciano. vñ
de ab obstando nascitur.

Obstinatus ta. tum. in obstino nas. vide.

Obstinat dis. in obstino nas vide.

Obstino. Teneo pponitur cñ ob. et interposita s. dicitur
obstino nas. nau. nare. i. malo durare facere: et in ma-
lo p̃seuerare s̃edere. vñ obstinat⁹ ta. tũ. i. i malo obdura-
tus: obfirmatus vel intentus. et cõpatur. vñ de obstinate
aduerbiũ. i. in malo p̃seueranter vel intente. vñ de inueni-
tur etiã obstinat⁹ in bona pte. i. in bono pposito firmus et
stabilis. vñ de Ruth pñmo. Vidẽs q̃ obstinato esset sio.

Obstipus. ex ob et stipus pponitur obstipus pa. pñ. i. in-
clinatus: quia qui petit stipẽ et accipit caput inclinat. vñ cõ-
ponitur ex ob et stipus: quasi contra stipẽ inclinat⁹. vñ de
obstipo pas. id est inclinare. potest etiã obstipo cõpo-
ni ex ob et stipu pas.

Obstet est pteritum de obsto stas. et cor. pe.

Obsto stas. in sto stas vide.

Obstrepo pis. pul. pitum. id est ob vel contra strepere:
et componitur ex ob. et strepo pis. et corripit stre.

Obstringulus. ab obstringo obstringis. dicitur obstrin-
gulus. i. quoddam genus calciamenti. Et sunt obstringis
li qui per plantas cõsuti sunt et ex superiori parte corrigia
contrahuntur vt distinguantur. vñ et nominantur.

Obstrudo dis. vide in trudo dis.

Obstruo ex ob et struo struis. cõponitur obstruo struis
id est cõtra struere: vñdĩq; obturare: obscere: impedire
claudere abscondere.

Obtempero ras. in tempero ras vide.

Obtingi penultima correpta. p̃teritum de obtingo ob-
tingis.

Obtineo. ex ob et teneo cõponitur obtineo obties na-
tum. id est impetrare acquirere. Unde hęc obtentus tus.
id est impetratio: acquisitio. et cor. ti. obtineo.

Obtingo. ex ob et tango tangis. componitur obtingo
obtingis obtingi. id est vñdĩq; vel contra tangere: vel ac-
cidere. sed accidit malum: euenit casu: obtingit forte: con-
tingit facto.

Obtrudo dis. in trudo dis. est pdu. tru.

Obtutus. ab obtueo: ris. secundę coniugationis. dicitur
obtutus ta. tum. Sed obtutus ab obtuo: ris. tertię co-
iugationis deriuatur.

Obturo. ab obtundo dis. quod cõponitur ex ob et tunda
do dicitur obturo ras. raul. rare. i. claudere stipare. vñ de
obturans tis. generis ois. Unde ppheta. Sicut asp̃idis
surde et obturantis aures suas. id est claudentes. et obtu-
ratus ta. tum. et pdu. tu. in euro. dicitur. Et ex att ora boui
non obtures operant. vñ de in prouerb. xvj. cap. Qui ob-
turat aures suas ad clamorem pauperum pe. pdu. debz.

Obtusius sa. sum. in tundo dis est.

Obtutus ta. tum. in obtutus vide.

Obuerfor. ex ob et verfo fas. componitur obuerfor fas-
ris. id est conuersari.

Obuio. ex ob et vño vias componitur obuio obuies. id
est esse obuio alicui in via contra ire. Unde obuies ob-
uia obuio. Unde obuie aduerbiũ pro quo sepe ponit-
tur obuia aduerbialit̃ quandoq; loco aduerbijs loci: quan-
doq; loco aduerbijs qualitatis.

Obumbratio: ex ob & vmbra bias. cōpo. obumbratio bias. id est vndiq; vmbra refrigerare: vnde Angelus Luce. 11. ad mariā virginē ait. Virtus altissimi obumbrabit tibi: vt dicit quēdā glosa virtus altissimi obumbrabit tibi: pō test de vtraq; natura saluatoris intelligi: q; vmbra a lumī ne & corpore obiecto solet formari: & virgo sicut & pur⁹ ho mo plenitudinē diuinitatis capere neq;bat: sed virt⁹ altis simi obūbrabat: dū incorporea lux diuinitatis: corp⁹ in ea suscepit humanitatis vt sic posset deū pati. Et extrahitur hęc glosa ex verbis Biege. in. xlii. li. moral. sup illud Job ex vii. Tolle eum ventus viens: sic dicit. Per vmbratio nis vocabulū incarnādī dei vtraq; potuit natura signari vmbra em̄ a lumīne formaf & corpore. Vbi autem per di uinitatē lumen est: quo mediante om̄ia in eius vtero fie ri dignatus est per humanitatē corpus. quia ergo lumen incorporeū in eius erat: vtero corporeū dū: et q; incorporeū cōcepit ad corpus dū. virtus altissimi obumbrabit tibi. i. corpus in te humanitatis accipiet incorporeū lumen diu nitatis. Itē Biege. tractans illud Job. xl. Sub vmbra dormit. sic ait: q; vmbra nō aliter expumitur nisi per lu men & corpus. Virtus em̄ altissimi obumbrabit: q; in ei⁹ vtero lux incorporea corpus sumpsit: ex qua videlz obū bratione om̄ie in se refrigeriū mentis accipit.

D ante C

Occalleo: ab ob et calleo les cōponit= tur occalleo les. iul. mutata b in c. & est occallere obdurare: indurare: callū facere: vt vulnus oc calefit cū idiput sanari. Vnde occallesco les. verbū frequē. **O**ccano. ex ob & cano nls. dū occano nls. nūl. & est idē quod occano nls. & cor. ca. **O**ccasio: ab occido dls. occasum. dū hęc occasio onts. i. facultas: copia: potestas: cōditio: tps. locus: casus: for tuna: & etiā pro causa ponitur. **O**ccasus suo. iul. i. occidens ab occidēte ibi sole. Pro pheta. A solis ortu vsq; ad occasum. Item occasus dicit obitus: euersio: vt dicit supma: & derivat ab occido dls. **O**ceanides dē. nomen patronymicū in ocean⁹ est. **O**ceanus: ab ocyus. i. velox derivat ocean⁹ nī. q; ve lox est: vel oceanus dū a cēlo: vt derivatio sumat a me dia syllaba: q; oceanū. i. mare magnā similitudinē ha bet cum cēlo in colore: vnde oceanus na. nūl. & hīc oceā nides dē. i. filius vel nepos oceanī. vñ hęc oceanis dls. filia vel nepis oceanī fm lūg. vel f; pāp. Oceanū Biege & latini ideo nominant: q; in circuli mō abiat orbē: siue a celeritate ocyus currat: & cor. pe. vñ Theodolus. Sol petit oceanū frig⁹ succedit opaci. Et scias q; om̄ia maria cōtinuantur ad oceanū: vt dicit in mare.

Oceanus: si ab okvō ocyus quod est celer deducit vt plurimi attestant tam grēce q̄ latine vñico c scri bit primā tñ producit: quia per ω scribit grēce ωke= απος. & idem amphitrites: a quo om̄ia nata dicit hesiodus & thales milesius: vnde Geor. iiii. dicit ma ro. Oceanūq; patrē rerum. Scindit aut calpen & abi lam montes: colūnas herculis per quas in mediter ranea irrūpit cum sūma celeritate: vnde a celeritate nomen sumpsit: accipit autē epitheta a locis vicinis vnde athlanticus: gaditanus: arabicus: persicus: in dicus: britannicus: gallicus: &c. Et si per se ponitur aut pro deo masculi. est sin cum mare: dici potest ma re oceanum: sicut flumen rhenum. Oceanitis idos. filia est oceani: vnde legendum Geor. iiii. oceaniti des ambæ: non oceanides.

Occupo cas. in ceco cas. vide.

Occento tas. i. frequenter occidere: ab occino nls. oc centum tu. formatur.

Occidens: ab occido dls. dū hīc occidēs tis. vñ sol oc cidit: vñ hīc & hęc occidentalē & hīc le. res occidentis vel pertinens ad occidentē: fm lūg. pāp. vero sic dī. Oc cidens dicitur quia diē facit occidere: abscondit em̄ lumē mundo: & tenebras superinducit.

Occidentalis in occidens vide.

Occido: ex ob & cado dls. compo. occido dls. dī. occi sum occidere. i. contra vel simul cadere: mori: & cor. c. in presenti: & in pēterito: & sic sumit Eccl. i. dicitur sol & oc cidit: & ab apostolo. Sol non occidat super tracundā ve stram. Et inde occiduus dua. dūl. i. cadens. Item occi do dls. dī. occasum: & tunc pdu. c. vñ dū: & componitur ex ob & cado dls. cecidit. & sic sumitur Sap. i. Quod mē titur occidit animā. Vnde in Biege mo dī. Occido perī mo: sed denotat occido labor.

Occiduo in occido dls. est.

Occino nls. nūl. tū. ex ob & cano nls. Et est occinere ca nere: vel contra: vel vndiq; canere: vel cōdnere: vel cō cantare: vel in fame carmen cum certo nōle dicere. Dicit etiā occano nls. nūl. pro eodem & cor. c.

Occipitū: in occiput est.

Occiput pitis. posterior pars capitis dū: vñ in Biege. dū. Sinciput āterior capitis pars dū esse. Occiput ac par tem designat posteriorem. Et ab occiput dū hoc occipitū tij. idem quod occiput: vide in caput.

Occo cas. caui. care. i. secare: scindere: truncare: semī na terra operire. Proprie quidē occare est cū rustici arati one & statione facta dimissis bobus grādes glebas cēdūt & ligonibus frangūt. Et dū occare quasi occicare: q; ope rari femina. & tunc est occatio quasi occicatio. sed ponitur pro fundere vel secare: vel truncare sicut dicit. vñ vers⁹. Clotho collū batulat: lachesis trahit atropos occat. Et l: de hęc occa cē. quoddā instrumentū ad terram scindē dam sicut rastum. Occo componitur. Exocco cas. id est valde occare. Reocco cas. i. iterum occare: & est actiū cū omnibus suis compositis.

Occare est abrumpere & diminuerē. Persius. Oc ca en seges altera in herba ē. vñ dicit atropos oc cat. i. abrumpit itamē vitæ. Versus tñ ille mendosus est: quia clotho vltimā & baiulo primā pducere de bent. Occare autē secundū varronē ab occidēdo di citur: q; qui occat oppositas glebas cēdit & frāgit.

Occulo lis. iul. tum. i. abscondere: tegere: claudere: ce lare: & compo. ex ob & cololo lis. dū dī. in prima. epi. Ossa ruinosas occult herba domos. & ab vltimo supino ocul tu. u in o sit occulto tas. frequenter occultare verbum fre quētatiū. Itē ab occulto lis. dū occultus ta. tum. i. absco sus reclusus: clausus: & cōparat occult⁹ tior. simus. & pdu. primā positione. Vnde lūg. in pūma epi. Occultus vi sus decurrit pīcis ad hamum.

Occultus ta. tum. in oculo lis. vide.

Occumbo bis. & occubo bas. in cibo bis. est.

Occupatio est quidā color rhetoricus. vide in quarta parte in capī. de coloubus rhetoricis.

Occupo. ex ob et capio compo. occupo pas. paul. pa re. i. inuadere: quasi ex improviso vel ante capere: et in de cōpo. pīgocupo pas. i. ante occupare. Itē exoccupo pas. i. impedire: & cor. cu.

Occupare est abiectā rē & ita pro derelicta habitā capere: est etiā negocio prius ociosū impedire.

Occurso sas. i. verbum frequen. Et formaf ab vltimo supino de occurro ris. sum. su. u in o sit occurso sas. id ē frequenter occurrere.

Ocellus li. dimi. parvus oculus: & cor. pūmam. Vnde in auroa. Spōsa colubinis sine felle ponitur ocellis. & scri bitur per vñum c.

Ocdabundus in ocdum est.

Ocyms: ab ocyus quod est velox dū hēc ocyma mē. ve hiculum velox: & pdu. cy.

Ocyum dicit herba ad boum pabulum sata: qua ciebant aluū bobus. Id erat eiusmodi. Fabē modis os decē. viciē duos. tantūdem & eruiē in iugero au tumno mīcebant ac ferebant: admixta etiā avena grāca cui non cadit semen: hoc ocynum (vt scribit varro) dicebatur a celeritate nascendi: boum causa fieri solitum. Nam ocymū herba longe ab hac diuer sa est: vulgo basilicū vocant. odoris optimi. Debu

it ergo scribi ocynū non ocyma.

Oculum l. dimi. pe. cor. paruum oculum.

Oculi aris. in oculum vide.

Oculosus sa. sum. in oculum est.

Ocypus græce. velox latine: & comparat cypoi. simus. Et scias qd vt dicit **O**ug. antiqui dicebāt oculus. i. velox ocyus græce. & inde cypoi. simus: sed oculus modo nō est in vsu: & ideo ocyus græcum subit locumpositum: & vbi ocyus cypoi. simus. vñ ocyus. sime.

Ocrabulū quoddā pōdus est habens drachmas sex: dedi: scrupulos quadragintaquing.

Ocypsimus in ocyus est.

Græce profertur okvō

Ocium qd. i. quies: securitas: sed ocdum corporis est: quies animi. Unde ociosus sa. sum. i. quietus: securus: ocio vacās: ocio plenus: nil operans: inutilis. **O**ci verbus vbi ociosum. i. inutile: quod sine causa & vtilitate dicitur: et cōparatur: ociosus fior. simus. **O**ci ociose sius. sime. aduerb. & hęc ociositas tatis. Item ab ocium vbi ocio aris. i. ocio vacare. **O**ci odabundus da. dum. ociosus vel similis ocdū: & o ante c. pducit. Unde dicit magister Bene. loquēs de prima syllaba. **O** ante c pducit alia littera nō precedente: vt ocdum. Unde etiā ex hoc patet fm pceditā regulā qd oculū scribit per c. qd prima pducit patet etiā per **O**uidiū dicentē. **O**cia si tollas perire cupidinis arc? Et nota qd verbum ociosum fm **O**iego. est qd aut vtilitate se rectitudinis: aut ratione iusta necessitatis caret. **O**bernardus autē sic dicit. **O**im autē & temptationis & cogitationū maloz & inutiliū sentētia ocium vbi. Summa em mētis malicia est ocdū iners. Nunq̃ ociosus sit seruus dei: Quis ad deū fertatus sit: ociosum nō est vacare deo: im mo negociū negociorū est hoc quicunq; in cella nō agit fideliter & feruenter: quodcunq; agat quod propter hoc non agat. i. vt deo seruiat in eo quod agit occlatur vbi p virando ocio ocdā sectari ridiculū est. **O**cdosum autē est quod vel nullā habet vtilitatem: vel vtilitatis intentionē. Non ea die bonus cellita se vixisse debet. existimare in qua nil se eorū egisse recollit: ppter quē in cella viuatur. **O**ueris quid agas: in q te occupēs: **O**umum extra quoridianū orationū sacrificiū vel electionis studiū quoridianē cōsuetū discursiōni. emendationi: compositioni parsua diet neganda nō est. **N**ā sicut dicit **B**asilius in tertio hera. Pars modica fœnerata vel furata deo non solū ipia nō deperit: sed cū magnis ab eo rependit incrementis: vide in scandalū: & in cella: & in nuga.

Ocium (inquit perottus) proprie dicii vacatio & labore: sed quia ii qui studiis litterarū operam impēdunt necesse est vt cæteris negociis vacui sint: factū est vt ocium pro litterario studio accipiat. Cicero Quid dulcius ocio litterato. i. studio: & (vt ita dicā) negocioso ocio. vñ dicere solitū **Scipionē** legimus nunq̃ se minus ociosū esse qd cū esset ociosus. hęc ille. vnde **Dathus** ostendit ocium non esse didū per antiphrasim etiā si ab okyō deducat: quia litterario ocio multa celeritate opus est.

Ocypus aduer. i. velocus: celeriter: statim.

Ocrea: a crus deriuat hęc ocrea creg. & sūt ocreptibilia: i. caldamenta quę suras tegunt: sic dicta: quia crura tegant: vnde ocreatus ta. tum. qui ocreas habet. **O**ci sunt ocreę siue de ferro siue de corio sint: qd autē vbi ocrea quā si occlens crus. i. tegens etimo. est. Item ab ocrea dicit ocreo as. i. caldare ocreis. Et cōponit cuz ex & vbi ex ocreo as. i. ocreas extrahere. **I**nocreo as. i. ocreas induere. & est actiū cum offibus suis cōpositis.

Ocreo as. in ocrea creg est.

Octauus: ab octo vbi octauus na. num. vñ hęc octaua uē. i. octauus dies alliculus festiuitatis: & octenus na. nū. & octonarius ria. rium. & hęc octonarius rij.

Octies aduer. i. octo vbi octus: ab octo vbi.

Octingenti tē. ta. i. octies centū: & cōpo. ab octo & centū: & mutā cin g. antecedente n. nā si nō antecedit n. nō mutat in c. ducens: tricenti: vt dixi in pongenti.

Octo indecl. vide in ogdo & in octauus.

Octoginta. i. octies decē ois ge. numeri pluralis. & in decli. & cōpo. ab octo & gentos quod est decem.

October bul. quidā mensis octauus i. imbre. i. a maritio: in quo. s. maris abundant imbres siue pluuię: vnde compo. ab octo & imber. **H**ic hęc octobus et hoc bre. Et vt dicunt quidam: debet scribi per o in secunda syllaba. qd compo. ab octo: alij dicunt qd debet per u. qd mutat o in u in cōpositione causa euphonię. Et est etiā regula apud versificatores qd u ante b in media syllaba breuiat. vt coluber & lugubus: ppter october: saluber: anubis. i. sine nube. Et hoc etiā vult magister **B**si. **E**si velle sunz cuius est: nec voto viuatur vno. qd fm illud poetici. **P**er truibus mores tot sunt quot in orbe figure.

October non octuber & si adiectiue dicat hic october hęc bris. hoc bre. dicitur similiter octoginta nō octuaginta: verū quidā octoni alij octeni dicunt.

Ocuplo: octo cōpo. cum plūca: & vbi octuplus pla. plā. vnde octuplo plas. i. octuplū facere: octies multiplicare: & cor. naturaliter tu.

Oculatio: as afflō cōpo. di octo: & vbi hęc oculatio. i. octo afflēs vel pcedit octo afflū. vñ **O**ia. in sermo. **Q**uant empte: paruo. quanti ergo: oculisbus eheu. **D**e hoc est am vide in as afflō.

Oculatus: ab oculis vbi oculatus ta. tum: et occlens le. leum. in eodem sensu. i. plenus oculis. Et comparat oculosus fior. simus. Item inuenit oculissimus ma. mū. qui plenus est oculis: vel quod frequenter aspicitur ab oculis: sicut dicunt quidā. **O**stis amicę tuę oculissimum est eo qd oculi tui semper aspiciunt in illud. vñ **Plautus**. **H**inc proptimū illud ostiū oculissimū salne. **I**te oculatus inuenit in alio sensu. i. manifestus: apertus: acut: vt si des oculata. i. manifestata & aperta. s. qd oculis habetur.

Oculata die dixit **Plautus** pro præfenti. Atq̃ idē dixit. Pluris est oculatus testis vnus q̃ auriti decem. i. qui dixerit se vidisse q̃ qui audiuisse ab aliis id referentibus. Idem quoq; oculissimū ostiū amicę dixit: quasi charissimū: vt chari sunt oculi. Et oculit? quā si ab oculis: sicut medullitus: radicit? vt **Q**uamāt ancillā meam oculitus.

Oculo las. in oculus vide.

Oculissimus ma. mum. in oculatus exponit.

Oculus: ab oculo lis. quod est abscondo vbi hęc ocul? i. vnde **I**lido. ix. etimo. **O**culi dicti sunt qd eos aliorum regmina occulant: ne qua incedentis intarig offensione legatur: siue quia occultū lumen habent. i. secretū vel in tus repositum. **I**nter omnes sensus viciniores aīę extant. In oculis em offie mentis iudiciū est: vel animi p turbatio: vel hylaritas i oculis apparet. vnde oculo las. vt deus oculauit istū. i. dedit ei oculos. Et compo. **E**x oculo las. i. oculos extrahere: & cor. pūmā oculus: ab oculō deriuata. vñ **Quir.** epi. Inuitis oculis hęc mea verba leges. **I**te ab oculis vbi oculosus sa. sum. i. plenus oculis. Et scias qd **Basilius** dicit in hexamerum super homelia ix. **B**euera oīm causarū dissimulū est seipm cognoscere. **N**ō enim solus oculus ea quę extrinsecus habent inspiciens seipsum valet intueri: sed etiā mens ipsa satis acute aliena delicta cōtemplans: tardior est erga suoz cognitū onē vitioz. Sic **Aristoteles** dicit qd oculi? corpore: intel lectus est in anima. Et vt dicit **Auicenna**. Si motus oculi est leuis: significabit caliditatem complexionis: si grauis frigiditatem: vide in curiosus.

Oceanus est mare quod vniuersam terrā circūit: & a terris propinquis denominat. vt apud britāniā dicit oceanus britānicus: apud gades gaditanus: apud indiam indicus. Intrat vērō terrā inter hispāniā & aphricam. Item inter asiā & europā per bosporum & helespontum.

Octauia soror augusti quam. **M.** antonius vxorē habuit: & post repudiavit. Alia fuit filia claudii imperatoris quam. **N**ero habuit vxorē & eam occidit:

unde est tragœdia senecæ.

Octavius pater augusti qui ex hoc dicit octavia-
nus: & quicquid etiam octavius: ut apud Iuvenalem.

Ocnus filius tibertini regis tuscorum & matris filiae
tiresiae qui ocnus mantuam condidit: & alio nomi-
ne bianor dicitur.

D ante D

Oda grece: latine dicitur laus. Et
oda vi cantus: & oda finis rhodos via. Hinc
da liber liborati intitulat liber odax. i. cantu
vel laudum: quia ibi laudare intendit: & quilibet eius distin-
ctio vi oda quasi laus vel cantus.

Odentia vi dens.

Odos ontos. dicitur dens: quasi ei Δοῦρ ab εΔω.

Odeporicus ca. ci. i. demerarius: vel itinerari. vel
viatorius: sed odeporum vi laus cantilenæ.

Odeporos οδοι πορος dicitur viator: hodie
poria iter: hodieporico liber aliquod iter describens.
qua dictione diu hiero. in vita beate pauli vsus ē.

Odi preteritum in odio dis. exponitur.

Odiabilis: in odio dis. est.

Odio dis. diu. ditum. i. odio habere: unde propheta.
Odi ecclesiam malignantis: unde odi odisti odit. osum
verbum defectiu in eodem sensu: unde propheta. Perfecto
odio odera illos. Item amos. v. Odi et pieci festiuitates
vestras: & habet tri preteriti & ea que formant a preter-
ito: accipiunt tri in sensu presenti & in sensu preteriti. An-
de inuenit copulatu cum phis repositis verbo: & sunt quat-
tuor verba que gerunt in preterito sensum presentis & p-
teriti scilicet odi: cepti: noui: et memini: sicut dixi in memini.
Et ab odio odis vi hic & hęc odibilis & hoc le. i. odio habi-
tus vel abilis. Et hoc odium odij. i. inueterata inimicitia
de vitione cogitans. Unde odiosus sa. sum. odio plen-
us: odio habitus: & quandoque sic dicit odio habens: & in eo-
dem sensu vi odiosus ca. cum. Odi odisti odit. neutri est
cum suis copositis si qua habet: & est tertie coniugationis
odio odis artium est cum osibus suis copositis. Item
odi odisti pdu. pumã: sed odio odis cor. pumã: & ē quar-
te coniugationis. Vñ libora. in ept. prodigus & stult-
us nat que spernit & odit. Item Quis. de arte. Odimus acci-
pit: quia semper viuit in armis. Vñ quidam. Actinum sit
odit: neutrum pducitur odit. Et scias quod odio odis olim
facebat futurum indicatu in bo. Unde in prover. cap.
primo. Et imprudens odibunt scientia: sed modo facit
in am: odiam. vide in eo is.

Odio perfecti non est in vsu idoneorum. semel tri
odias apud Ciceronē de oratore legitur.

Odiolum li. dimi. paruum odium.

Odiolicus ca. ci. i. odiosus: vñ odiosice aduer. i. odia-
ose: vide in odio odis.

Odiolus sa. sum. in odio odis est.

Odiolum di. in odio odis est.

Odolla le. quidam locus est.

Odor: ab aere dicitur hic odor vel odos: quia tractu aeris
sentitur: & vi odor pprie de bono: vñ, odorus ra. rum. i.
odore plenus. i. quod ex se mittit odorem: ut flos: thus:
pomũ. unde odore aduerb. odor componitur odorifer
ra. rum. quod odorem fert: & odoriferus qua. quuz. pe.
cor. qui odore sequit: ut canis. Et licet hęc noia. i. odorus
odoriferus: odoratus: & odoriferus: ita distinguantur: ut
odorum dicantur quod ex se emittit: ut flos. Item odorife-
rus odoratum quod odore receptu est: vel quod odorem
percipit: vel odore aliunde accipit: & odoriferus quod
odorem sequit: ut canis. Confundunt tri hęc vocabula apud
autores: & p seinuice posita inueniunt. Et scias quod que-
dam noia faciunt tri in oz vel in os: ut patet in his ver-
sibus. Bis duo sunt oz & os casus retinentia rectos. Ar-
bor odor labor his locatur honor.

Odorabilis: ab odoro ras. dicitur hic et hęc odorabi-
lis & hoc le. quod aptum est ad odorandum. Unde odos-
rabiliter aduerbium.

Odoratus in odoro ras est.

Odorculus li. dimi. paruus odor.

Odoria: ab odorus ra. ru. vi: hęc odoria rie. dea que
odoribus putabat pigrescere: & p ipso odore inuenit. Plau-
tus in amphitrione. Odoria afficit plures filios.

Oduifer ra. rum. pe. cor. in odor est.

Oduiferus qua. quum. in odor vide.

Odoro: ab odor vi odoro ras. & odoro: raris. in depo-
nentis ghe. Unde in Genesi. Odoratus est deus odorem
suauitatis. & ponant in eodem sensu. i. odore percipere vel
odorem accipere: vel olfacere. Unde odoratus tus. tui. i.
actus vel passio odorandi: et vi odoratus quasi odoris
aeris tactus vel tractus: & est timo. & inde odorabilis le.
& odorabiliter aduerb. et hęc odorientia tie. Odoro ras.
actiu est cum osibus suis copositis si qua habet: & pd. do
sed odor est deponens cum suis copositis.

Odryse vel odrysi sunt populus thracie.

D ante E

Oenophorum: oenos quod est vinũ
compo. cum phoro quod est ferre: & oenopho-
rum ri. vas vinarium: aptum ad ferendum vi-
num secundũ lingu.

Oenos grece: latine vi vinum.

Oenos quidem vinũ est: sed per ce diphthongon
scribitur: grece per oi: unde illi proferunt inos: nos
enos: ideoque de ipso prius dictu est sub e. Miror autē
cum tot sint ab ce diphthongo incipienda: cur hęc
sola posuerit: nisi forsitan putauerit Oenos vocem
esse trisyllabā: & similiter cœstrum: oenophorum ve-
ro pentasyllabā: quod summæ imperitiæ esset indici-
cium: de cœstro dicitur georgi. iii. Est lucos silari circa
illicibusque virentem Plurimus alburnũ volitans cui
nomen asilo Romanũ est: cœstrum graui vertere vo-
cantes. Hoc loco scribi possũ ceager. cœchalia: cœco-
nom: cœdip: cœnotria: cœneus: cœteus. & multa alia.
Ocœstrum stri. ge. neu. quoddā genus muscarum scilicet
cet asilus vel tabanus: & vi grece a sono quem facit: & ita
cœstrum nomen est grecũ & fictitiu: cœstrum ponit quā-
dam pio sapientia: vel spiritu poetico: quia sicut cœstrum
animal mouet et pungit: ita & spiritus poetam. Statius
thebaidos. Tempus erit cum laurigeri tua fortior cœ-
stro facta canam.

Osequentia nomina habent initio oe.

diphthongon quæsonate.

Oebalia est laconia: ab œbalo rege sic dicta. Inde
adiectiua: œbalius. i. laconicus. Statius. Soluerat
œbaliu classem de litore pastor. Itē tarentũ vrbs ca-
labrie dicitur œbalia. quia fuit a laconibus condita.

Oegrus fluius rhraciz pater orphei.

Oechalia vrbs laconiz quam hercules euerit p-
pter iolen filiam euryti regis qui eam sibi desponsa-
tam: postea negarat.

Oedipus filius larii regis thebani & iocaste. Quo
nondũ nato: pater apollinē consuluit: qui respondit
eum a filio nascituro necandũ. Quare laius infantē
mox ut natus fuit pastori necandũ dedit. Pastor au-
tem puerum perforatis illius pedibus & transmissio
vimine suspendit ad arborem. Sed phorbas pastor
polybii regis corinthiorum inuenit puerũ ad re-
ginam suā portauit: quæ libero non habens eũ pro
filio educauit: & a pedum tumore noiauit oedipodē.
Qui cum adoleuisset orta inter phocenses seditione
patrē nescius occidit. Deinde cum sphinx monstrũ
stans in colle apud thebas ænigma transeuntib-
p-
poneret: ac soluere nescientes occideret: statutũ fuit
ut quisq sphingos ænigma solueret: locastæ nuptiis
& regno thebano potiret. Tunc oedip sphinga de-

uidit: & regnum thebanum accipiens: etiam matrem
nescius duxit uxorem: & ex ea genuit polylicem &
etheocle filios: qui postea de regno certantes mutuis
perierunt vulneribus. Tandem oedipus cum cog-
nouisset quod occidisset patrem & matrem duxisset ocu-
los, sibi eruit. Quae antigone filia ducebat: & se oc-
cidere volentem custodiebat. Declinatur autem oedi-
pus oedipodis vel oedipi. Legitur etiam oedipodes
in nominatiuo.

Oenone ologa: nymphe phrygia: amica paridis
antequam raperet helenam.

Oeneus rex aetoliae pater meaeagri: qui inde dicitur
cenides. Qui coniugis cenides versus in arma p̄ce ē.

Oenomaus filius martis rex arcadiae: Vide supra
Hippodamia.

Oenotrii dicuntur itali: ab oenotro rege sabinorum.

Oenotria dicitur italia vel a copia: & bonitate vi-
ni: vel ab oenotro filio Lycaonis: qui ex arcadia in
italiam venit.

Oeta mons inter macedoniam & thessaliam: vnde
hercules ceterus dicitur: quoniam in oeta fuit exultans & sepultus.

Oeta vero sine diphthongo per tres syllabas fuit
rex colchorum pater medeae. Qui. Excipit hospitio
iuuenes oeta pelagos. Sed melius scribitur per æ.
diphthongon. Aeta: vide superius.

Oetus gygas filius alcei: & frater ephialtis. Vide
Alceus.

ante f

Offella le. dimi. de offa. est enim offella
parua offa: & subtrahitur ab offella vni f. quod in
metro. ut possit pia breuiari: sicut dicit Aug.
Et sic videtur Aug. quod offella debeat scribi per gemi-
num ff. licet vni aliquando subtrahatur causa metri. Sed
magister Bene. dicit simpliciter quod offella cor. pumã. Item
p̄p̄. bl. offa geminata f. facit dimi. non geminata f. oel-
la: quoniam in diminutione multa mutantur. Unde quidã. hoc ē
cepta quã gusto libenter offella.

Offa: sans componitur cum ob: & ubi hoc offa f. frustum
panis humectati: quasi obfatus. i. contra fantem: quia no-
ceat fanti. quod os impleat: Danielis. xxiij. Offa panis. Unde
versus. Offa nocet fanti: sed prodest eiurienti. vbi hic of-
fatus ris. i. coquus: & offatum. i. particulatum. Et offatus
ta. rum. i. particularis: continetur. Et ut dicunt differen-
tia est inter offam & vipã: vipa enim proprie fit in vino: ubi
vipa quasi panis in vino: offa in alijs liquoribus.

Offella quidẽ primam corripit: & ita vnicof scribi
tur: sicut sigillũ a signo. quia n. deponit. primam corri-
pit. sed offa non est tũ frustum panis intincti. nã Iu-
venalis dixit. Et patruo siles effuderet offas. de frus-
tis embriionis concepti & iam formati ad effigiem
patris qui idẽ pater fuisset. Verum (ut perottus ait)
Offa proprie pultem significat: & quicquid est pul-
tis modũ redactum. Cuius diminutiũ est offula: &
inde offella. Cicero ostendit esse nutrimentũ pullorũ
dicens. Cum igitur offa iam cecidit ex ore pulli: tũ
auspicati tripudia solistimũ nominat. Idem. Necesse
est offa obiecta cadere frustũ ex pulli ore quã pasci

Offarius rj. in offa est

Offarim aduer. in offa est.

Offatus a. rum. in offa est.

Offendit: ab offendendo ubi hic offendit de. i. nodus: & p-
pue qui restringit & remittit: vel quo liber ligatur.

Offendo dis. ojn. l. offendi. & do in sũ offensus: & est of-
fendere aliquẽ facere trahi vel inuenire. Cum enim ad la-
pidẽ offendimus illum inuenimus. Et inde hoc offensus
onis. & hoc offensa f. i. culpa fore factum: & hoc offendi-
culum u. illud idẽ. i. culpa: vel id ad. quod pedẽ offendit
mus: vel ober: vel impedimentum.

Offensa f. in offendendo dis. est.

Offensa fere actiue accipitur: est enim offendentis of-
fensio passiue: ut quę offensa est.

Offensaculum: in offenso fas. vide.

Offensio: ab offendendo dis. vel offensus fa. sum. fensi ad
dura o fit offensio nis. id est culpa: fore factum offensa: et
est feminini generis.

Offensiuncula le. dimi. parua offensio.

Offenso: ab offendendo dis. di. sum. su. u. in o fit offenso
fas. verbũ frequentatiuũ: vbi hoc offensaculum u. scãda-
lum: vel ira: vel impedimentum. Item ab offendendo dis.
dicitur offensus fa. sum. Et componitur. In offensus fa.
sum. id est non offensus.

Offensus: in offenso fas. vide.

Offerenda: ab offero ubi hoc offerenda de. i. antipho-
na quã canit cõ oblatio debet celebrari. Item offerendus da-
dum. i. dignus offerri.

Offero fers. tuli. latum. Unde hoc oblatio onis. ex ob-
& fero: vide in fero.

Offeret dicendũ est non offeret: ut in ferretur dixi.
Offeretuum ris. i. oblatio: quasi p̄feret: quoniam primo loca
co fit oblatio: & postea sacrificiũ. Et offert onũ ubi locũ
reponuntur: vel ubi sunt oblationes. Et componitur ex
ob & ferum ri. quod est oblatio quędam: vel potest deni-
uari ab offero fers.

Officina fm. p̄p̄am officinẽ dicunt loca ubi sunt of-
ficia: & producti fi.

Officio dis. ex ob & fado componitur. id est noceo: vbi
de etiam in facio facis.

Officium: ab officio dis. i. doceo: dicitur hoc officium
di. id est ministerium: beneficium: per contrariũ: quoniam mi-
nume nocet. Vel officium quasi efficium ab efficiendo vna
de officiosus fa. sum. i. fedulus: officio intentus: & com-
paratur: vbi hoc officiositas tanta.

Offirmo mas. in firmus est.

Offula le. dimi. parua offa.

Offundo dis. in fundo dis. vide.

Offimachus chi. scribitur per f. in scãda littera in pa. & con-
pen. Et offimachus quoddã aial quod pugnat contra ser-
pentẽ. De quo habet Leuit. xj. & cõp. ab offa quod est
serpens: & machos vel machia quod est pugna.

Ophiomachus scribendũ est græce οφιολαχος
lacerta: ut simon genuensis exponit: siue aliud aial
serpenti infestũ & cum eo pugnans: vnde nomen ac-
cepit: nam οφις ophis est serpens: & mache μάχη
pugna.

Ophiogagite: pars ethiopum: dicta quod serpentes comes-
dat: ophis enim græce coluber: sage vel sagin comedere
fm. p̄p̄. & pdu. gl.

Ophiophagite scribetur consimili ratione: aut
ophiophanta.

Offis vel offi græce: latine ubi serpens: & scribitur in pa-
pia per f: etia per ph. ubi enim scribitur in græcis dictio-
nibus: sed in latinis f.

Offites: offis græce: latine dicitur serpens. vnde hic of-
fitesis. quidã paruos serpentes multas & paruas habes
maculas. Et ut dicunt stellio est: vnde. Luca. Quã par-
uis pictus maculis thabanus offites. vnde et quidã lapis
serpentum maculis similis dicitur est offites. Item ab offi
quidã heretici dicti sunt offites: quasi serpentes: quia co-
lunt serpentem: dicentes ipsum in paradysum induxisse
veritatis cognitionem.

Offites οφιθηρ lapis serpentinis maculis affilis.

Offilcus: ab offi quod est serpens dicitur hic offilcus
di. i. serpentinus. Sic dicitur fuit esculaplus qui in specie
serpentis colebatur apud romanos: et cinctus serpente
translatus fuit in celum. vnde dicitur offilcus quasi sera-
pentis custos: vel offilcus dicitur quasi serpens loquẽs
Legitur enim in fabulis poetarum quod quidã serpens loca-
tus est cum ope uxore saturni: & ea docuit vsus feminan-
di: & per hunc voluit quidã intelligere serpentem qui
quam decepit. quia postquam peccauit sine agricultura: viuo-
re non potuit.

Ophiuchus græce οφιούχος serpentarius dicitur serpētem tenēs: ab οφις & εχω echo teneo. nec dicitur ab ophi & ελω. i. traho: ne qs te decipiat.

¶ Ophi græce: latine dicitur aurum.

¶ Ophi: interpretatur discalciatus. Fuit enim filius Belle electus in ministeriū sacerdotij: cuius amissionē suo expressit vocabulo. Iste enim discalciatus interpretatur: ut eius nomine veteris testamenti sacerdotum a iudæico populo significaretur oblatum.

D ante G

O Godicūt græci: octo bñ hec ogdoas. dis. i. octo vel octonarius: et apud nos hñ et hē et hēc octo indeci. et. positis pro gd.

Octo a græcis quoq; οκτώ dicitur: at og doatos & og doos dicitur octauus.

¶ Og doas dis. pe. cor. in ogdo vide.

¶ Og ganto: in ganto nis. exponitur.

Ogyges rex antiquissimus boetiz qui thebas edificauit. Inde ogygius. i. thebanus: & ogygidæ ipsi thebani.

Ogygia insula phoenici maris ubi calypso regnabat Oiclus argius amphiarai pater: unde amphiarus oiclides dicitur.

Oileus i longa: rex locrorū: pater aiacis vnus.

D ante L

O Lar: ab oleo les. dicitur olar cis. generis offus. i. olutus: qui assidue olet. Et cōparatur. olar cor. sim. ¶ Ali olaciter dicitur sime. adner: et hęc olacitas talis.

¶ Oida interpretatur distinctio sine diuerticulum.

¶ Olea oleq; dicitur fructus oliuę: vel ipsa arbor oliuę: vel fm. Irido. Olea ipsa est arbor: fructus oliua: succus olei: vide in oliua.

¶ Oleaginus: ab olea dicitur oleaginus na. nū. i. de olea exstans: vel ad oleā pertinens: et cor. pi.

¶ Olearium ris. ab olea dicitur hoc olearii ris. vas ubi oleus reponitur: et olearium ris. rium.

¶ Oleaster stri. masculini generis. i. siluestris oliua vel olea. Et ut dicit Irido. Oleaster dicitur q; sit folijs oliuę si milis. sed latioribus: arbor inculta et siluestris amara atq; infructuosa cui insertus oliuę ramus vim mutat radi cis: et vertit ppriā qualitatē. Et scias q; nota arborum sit fœ. ge. q; naturā matris in ferendis fructibus imitantur sed oleaster fuit masc. ge. q; nō cōcipit cū sit propriū sui generis cōcipere. i. oliuærum. Et dicitur oleaster ab oleo.

Sunt & alię arbores steriles & tñ fœmini generis: vt vlmus: fraxinus &c. Verum sunt qui dicant ideo arbores esse fœ. ge. quia in eas fœminę conuersę sūt vt in alnos: populos: laurus. Oleastrum autē masc. quia in eū pastor quidā mutatus fingitur. Verum cū pressus aut cyparissus puererat eadē fide: & tñ arbor est fœ. ge. unde potius in eorum sententiā eā qui dicunt ideo arbores fœ. ge. quia arbor eiusdē est. oleastrum vero masc. quia imitator est olæ: vt affirmat valla: sed id quoq; debile est: nā si fœ. ge. fuisset: valla dixisset imitatricē. Potissima ratio mihi videt antiquos libenter mutasse genus desinentium in aster astra. astrum. vt siliquastrum. mentastrum: et siliqua & menta: quocirca ab hac olea dicitur hic oleaster aut hoc oleastrum.

¶ Olefatio. i. olere factio: et cōpo. a factio et oleo les.

¶ Olefio fio. i. fœtere vel incipere fœtere: et cōpo. ab oleo les. et fio fio.

¶ Oleo les oliui vel olent. olitum vel oletū olere. i. fœtere. Oleo cōpo. cum ad: et dicitur adoleo adoles. leui vel lul. letum vel lū. pro quo vtimur adultum. i. cremare. vt cōburere: incendere. Vel dicitur adolere id est crescere. Ite cōpo. cum ab: et dicitur aboleo les. leui. vel lul. letum. vel lū.

id est delere. Item cum ex: et dicitur exoleo les. leui. vel lul. letum. vel litum. id est excrecere: vñ exoletus ra. tū. Item cum in: et dicitur inoleo les. leui. vel lul. letum. vel litum. et est in olere crescere. vnde inolutus ra. tū. Item cum per: et dicitur peroleo les. leui. vel lul. letū. vel litum. i. valde olere. Item cum ab: et interposita f. dicitur aboleo les. inde aboletus ra. tum. Item cōponit cum re: et interposita d. dicitur redoleo les. Item cum sub: et dicitur suboleo les. leui. vel lul. letū vel lū. i. succrescere. Unde hęc soboles. Oleo facit pteriti in leui. vel in lul. et supinū in letum vel in litum. Si mulier et omnia cōposita ab eo cōpūis quedā frequentia faciunt in leui: q; in lul. Item oleo neutrum est cum omib; suis cōpositis: pter adoleo pro cremare: et aboleo les que sunt actiua fm. Iugu. De hoc etiam sentit magister Bene. dicens. Oleo les facit leui. et fm hoc facit letum. et lul. et fm hoc litum: et vtūq; pteriti et supinū retinet cū suis cōpositis. Cum vno tñ syncopaf: vt adultus p adolū. vnde adultus participium passiuū pro adoluitus p latum reperitur. Quidam tamen dicunt q; adoleo quādo significat crescere: facit adoleui: adultū. Pausanias autem in. nono lib. pbat q; in vtriusq; significatione habet vtūq; supinū. i. adultū vel adoluitum: pro cremeneas. Et scias q; redolere dicitur tantū de bono odore: olere vero tantum de malo fm. Iug. sed p ap. magis ampliat eius significationē. Dicit enim. olent res valde male: vel bene redolent tantū bonę: et cor. o. Unde quidam. Non redolet sed olet pides biduanus et hospes. Inuenit etia; olo lis. tertie conjugationis fm antiquos.

¶ Oleomella: oleo cōpo. cum mel: et dicitur oleomella lę quedā arbor sic dicta: q; ex eius trunco oleum defluat in crassitudine mellis sapore suauis.

¶ Olerinus na. nū. pe. producta: id est olus vel de olere existens: et dicitur ab olus.

¶ Oleror ras. ab oleo les. dicitur oleror ras. i. plantare oleras: vel oleribus vñ. Et cōpo. de oleror ras. ex oleror ras. id est valde deolerare vel olera auferre. Et est neutrum cum omib; suis cōpositis: et cor. le.

Holus a peritoribus scribitur: & holitor quē hortulanum vocant: vnde holereus aut holerinus scribitur: sicut ab holor holorin? & ab holus non ab oleo dicitur holero ras. &c.

¶ Oletum: ab oleo les. dicitur hoc oletum tū. i. fœtor: vel loc? ubi frequenter mingit: qui grauius fœtet: et ponit p quālibet re fœtida. Inuenit etia; oletus ra. tum. i. fœtidus: et cōpo. exoletus ra. tum.

Oletum dicitur excrementum alui. i. (honor sit auribus) stercus humanum aut merda. Persius: nequis veto faxit oletum.

¶ Oleum vel oliū f3 Iug. pro eodē accipit. i. pro liquore oliuę: (vt dicunt) oleū si quis inter aquas mersus ex ore emisit clartora facit ea que profundū regunt occulto. Nā eius natura habet vt cibos condat lumini fomētum ptebeat: et lassum longo itinere corpus dū eo vinctus fuerit pūstine sanitati restituat.

¶ Olfacto: olefactio dis. syncopaf: et dicitur olfacto dis. i. olefactio vel olfacto. i. odor.

¶ Olfactoiolū li. dimi. in olfactorium est.

¶ Olfactorium: ab olfacto dicitur hoc olfactoriū ris. Vñ hoc olfactoriolum li. dimi. vas vnguentarium muliebri: in quo odora menta gestant.

¶ Olfactus: ab olfacto dis. dicitur olfactus dis. tū. i. odorat? ra. tū: et hinc olfactus dis. tū. pro odoratu.

¶ Olidus: ab oleo les. dicitur olidus da. dū. i. fœtidus et cōparatur: olidus dicitur. simus. vñ olide dius. sime. aduer. et hęc oliditas talis.

¶ Olubanos. i. albi incensum. pe. cor.

Libanos & libanotos thus est ho. articulus.

¶ Olum aliqui pteritiū signat. i. quondā antes: aliqui olit et de pterito et de futuro dicitur: sicut aliquando: quādo vñq; fm. Iug. et pdu. o.

Notat in tēpus longinquū tā pteritiū q; futurū.

¶ Olympias dis. ab olymp? dicitur olympias piadis. et hęc

olympica q̄. in eodem sensu: festi vel solēns ludus q̄b
vel qui fiebat ad honore iouis semel per quinquennium
ne li viterius ptenderet in negligentia & obliuione cor-
ruerit: vel si ultra quinquennium celebraret expensę nimis
tas eos granaret. In ipsa celebratione lex talis erat: q̄
quicunq; victor existeret ibi in aliquo ludo: haberet q̄b
cunq; munus vellet requirere. vñ inuenitur in rhetorica
vt quicunq; tyrannū interficeret olympicorum p̄miū
acciperet. Et hinc olympicus pica. picū. Et olympicus
piaca. piacū. penul. cor.

¶ Olympicus in olympus est: & cor. pl.

¶ Olympus pia. pium. in olympus est.

¶ Olympus: olon quod est totum p̄po. cum lampas q̄b
est lux: vel ignis: & vñ hic olympus pl. quidam mons q̄si
ololampus. i. totus lucens: q̄ est quasi celus: altitudine
sua: vñ de & sepe ponit p̄ celo. vñ olympus pia. pium. &
olympic⁹ ca. cum. Et hoc olympū. i. mons vel oppidum.
Vnde hęc olympica q̄. Et fm quēdam poetā: olympus
excedit nubes: vide in mons.

Olympus a gręcis sępe ponitur pro celo: sicut
& paradysus: quo & nostri vtunt: & sunt qui ab ho-
los quod est totus deducant: & tamen passim sine h
scribitur etiam a doctis.

¶ Olipomenon vide in quarta pte de coloub⁹ rheto.
¶ Oltor: ab olis dicitur oltor oltoris: id est oxolanus
saluet olerum custos: oltor etiam dicitur simarius: qui
portat simum: & cor. fl.

Vide holus & addita.

¶ Oliua uē. vñ ab oleon quod gręci dicunt oliuā. Vnde
hęc olea leg. & ab istis hoc oliuum vel oleū. Oliua arbor:
olea fructus: oleū vel oliuum liquor. Bacca fructus: sed
hęc p̄puetas corrumpitur sepe. Quidā dicunt q̄ olea vel
oliua arbor: ab oliua vñ hoc oliuetū ti. & hoc oliuarū ris.
locus vbi oliuę crescūt: & hic & hęc oliuaris & hoc re. ad oli-
uam pertinens: & produ. li. oliua.

¶ Oliuaris in oliua est expositum.

¶ Oliuetum in mons est expositum.

¶ Oliuifer ra. rum. penul. corre. i. ferens oliuas ex oliuę
& fero fers cōponitur.

¶ Oliuum ul. in oleum est.

¶ Olla. ab oleo les. vñ hęc olla leg. q̄ dñs feret immisitq;
odoroē: vel olla vñ a bullio lis. quasi bolla: q̄ bulliat in ipsa
aqua igne supposito. vñ hic ollarius rij. qui facit ollas.
Et cōponit oliuifer ra. rñ. qui fert ollas vel apporat.

¶ Oliuifer ra. rum. in olla vide.

¶ Olula leg. dimi. parua olla.

¶ Olocarpimos: olon cōpo. cū carpos quod est fructus
& vñ hoc olocarpimo. i. totus fructifer.

Holos (non olon aut olos) dicitur totus: & carpos
fructus: Carpimos autem fructifer: vñ de dici posset
holocarpimos totus fructifer.

¶ Olocaustoma matia. ge. neutri. i. olocaustum: & pdu.
pe. nri: sed pe. genitui cor.

Gręce dicitur holocaustoma ολογαυτομα.

¶ Olocaustum: olon quod est totum cōpo. cum caustos
quod est incensum: & vñ hoc olocaustum sit. i. sacrificium
quod olim fiebat de aialibus brutis: quasi totū: q̄ totum
incendebat & cōburebat & nō comedebatur.

Scribe holocaustum.

¶ Olofernes componitur ab olon quod est totum: & fers
ro fers: & necis: q̄si ferēs oib⁹ necē: vt bñ signat diaboli.

Scribe ergo holofernes.

¶ Olographum: ab olon quod est totum: & graphia scri-
ptura cōpo. inde hoc olographū p̄pl. i. testamentū manu
authoris totū scriptū: & cor. gra.

Scribe holographum.

¶ Olon gręce: latine vñ totum.

Immo holos totus.

¶ Olos gręce: latine vñ totus: vñ de hic olor ris. quēdā
auis. i. cygnus totus plumis sit albus. Vnde i. Quis. epl.
Ad vada menandri condit albus olor. Item olon⁹

na. num. Item inuenitur hic olor ris. id est foetor: & tunc
deriuatur ab oleo les.

Holor pro cygno scribetur.

¶ Olofericus olon. i. totū cōpo. cū fericum: & vñ oloferic⁹
ca. cū. i. totus ex ferico. vñ oloferica q̄. quēdā vestis tota
ex ferico facta: & cor. ri.

Scribetur etiam holoferica.

¶ Olus: ab alo alis vñ hoc olus oleris quēdā herba: vñ
tolana. Et vñ olus ab alendo: q̄ palmū holes alebant. de
olere anteq; fruges vel carnes ederent. Olus etiā vñ de
bus inde factus: & simitates herbarū.

Vide holus supra.

¶ Olosculum li. dimi. paruum holus: & formatur ab olus
addita culum.

Olenus e curta vrbis arcadię vel achaię: vbi nutri-
ta fuit capra amalthęa quę iouē infantem aluit. Hic
ipsa capra in cōleste signum relata dicitur olenia. Oul-
dius. Nascit olenię signū pluuiiale capellę.

Olympia locus in achaia inter elidem & pisā vñ
bes: vbi erat templum iouis olympi: vbi etiā hercu-
les instituit ludos curules & gymnicos: qui celebrā-
tur quinto quoq; āno: & illi ludi vocantur olympia
pluraliter: olympia vero est tempus quattuor annū
rū. i. spaciū de vñis olympiis ad altera.

Olympus mons altissimus in gręcia inter thessa-
liam & macedoniam: qui nubes transcendit. Et dicit
ab holos quod est totus: & lampos quod est splen-
dens: vñ de pro celo capitur. Et & alius olympus
in gallogręcia: alius in mysia: alius in æthiopia: ad
mare rubrum.

Olynthus vrbis thracię iuxta atticam ab atheni-
ensibus tandem euerfa.

Omasus: ab omen dicitur hic oma-
sus li. tripa: vel ventriculus qui continet alia
viscera: q̄ in ipso rerum euentus inspiciebant
& pd. ma. Hora. in episto. patinas cenabat omesi. Et
alius. Hōlat ad nasum mulier quę vendit omasum.

Omasum non omasus nec ab omine cum primam
corripit: dicitur intestinum pingue.

¶ Omelia: a laos vel leos quod est populus & omos q̄b
est os componitur hęc omelia leg. quasi os populi. i. ser-
mo popularis vel ad populum. Vel omelia p̄ponitur ab
omos quod ē popul⁹: & logos quod ē sermo: vel ex oda
quod est laus vel cantus: & leos quod est popul⁹: & melos
quod est dulcis sonus: vñ omelia quasi sermo popularis:
vel cant⁹ popularis: vel dulcis cant⁹. i. tractus.

Homelia est sermo & colloquium: ab homeleo ο-
μιλεω quod est sermocinor: conuersor: cōcionor:
colloquor.

¶ Omen nris. i. auguriū vel auspicium: & vñ ab ore quasi
oumen: quia fit aure auguri: vñ ominosus fa. sum. pie-
nus augurio vel fortunatus. Quintilian⁹ de causis. Se-
nex ominosus morte sui mei viuo. vñ ominose aduer-
i. fortunatus. liij. regij. ca. xx. Quod acceperunt vñ g omi-
ne: & cor. mi omen ominis.

Omen in prisca superstitione: sumebat ex primo
quoq; dicto aut facto ad rē faciente. vñ de cum pau-
lus emilius persen regē macedonię expugnare cō-
stituerat: & filiam obuiam haberet dicentē: pater pe-
sa perit (erat em̄ illi amissa catella noie persa) pater
pro omine leto accepit: dicens & perses peribit: quā
& in triumpho ductus ab eo est.

¶ Omentum: ab omen vñ hoc omentū li. mapa vñ
scz mēbrana quę cōtinet maiorē partē intestinorū: vel vñ
lica gręco. Et qñs dicunt omenta intestina.

Omentū primū pdu. non tñ ab omine nascit. Est
q̄ pinguis membrana a medio ventris dependens.

Ominos: ab omen & ominos naris. natus sum. id est augurio: & cor. mi.

Ominosus fa. sum. in omen vide.

Omitto & ommuto per geminū m. & tūc mutat b in m. & subtrahit aliqñ vñ m. vñ dicitur pñ. in. i. libro mas lois. **O**mitto p ommuto dīcimus. **O**ratius in secundo sermo. Aut spem deponas: aut artem illius omittas. Subtrahit vñ m. vñ pñ m. a cor. Idem in epi. **O**uez sua culpa premit: deceptus omittit &c.

Omnibonū ppñ nomen: mas. ge. est: qñ qualitas vo de essentia rei nō mutat. Et inde licet omnibonum cōpo natur cū duobus rectis: nō declinat tñ ex vtraq; parte: s; tñ in fine: vt hīc omnibonū hūus omnibonū. Et videt esse de ratione: qñ illa cōpositio nō est vera: sed tñ imaginaria. Non em̄ trahit aliquā significationē ab eo qd est oē. sicut dixi in tertia parte in cap. de figura pposita nois.

Omne bonum duæ sunt voces positæ forte pro vna: sed non pro masculo qui omnibonus dicitur.

Omnimorbis: ab omni & moribus pponitur hęc omos bia big. qdā herba sic dicta: qñ multis morbis subueniat.

Omnino: ab omni & omnino aduer. intensus. i. penitus: & pñ. pe. fm cōm vñ m.

Omnipotens: ab omni & potens cōpo. hīc omipotes tis. qui potest oia. s. deus omnipotens ē: qñ pōt quicqd vult fieri vel qñ pōt quicqd posse est potentie. Et quo patet qd nō potest peccare: mentiri: vinci: vel mori: qñ pñ dicta et cōsimilia posse nō est potentie: sed defectus & impotentie. Itē omipotens pōt declinari adiectiue: hīc & hęc & hoc ol potens. Vñ hęc omipotentia tie.

Omnis: ab on quod est totū: & hīc & hęc omis & hoc oē fm quod dā. sed magis videt esse punitiū. & pñnet omne ad multitudinē. Totū ad magnitudinē.

Omne singularia cōtenta sub nomie cōprehendit. cū adiungit distribuendo. Sed totū partes singulares contentas sub nomine cū adiungit cōprehendit: vt totū homo. i. totaliter acceptus. s; cum omnibus suis partibus. s. hō & quilibet pars hominis. Itē vt dicunt quiddā. Omnis in singulari numero ad minus requirit tria supposita: in plurali sex. Alii vero dicunt qd sufficit qñ omnis distribuatur p eo quod inuenit. Unde si inuenit duo: ea distribuit tātum: nectunt plura requirit. Unde Aristoteles in elen. dicit. Omne quod quis nouit dicens vel inueniēs nouit. hīc omne p duobus tñ distribuit. Similiter cōueniēter dicitur. Da mihi omne denarium quem habes in marsupio esto qd nō habeas nisi vñm denariū in burfa: & ista optio magis mihi placet. Itē idas qñ omnis facit actū pluralem in eo vel in is. vt omnes vel omis. Itē nota qd m est de secunda syllaba in omnis.

Omnitenens: ab omni & tenens cōponitur hīc et hęc et hoc omnitenens tis. i. deus qui tenet omnia. Et potest declinari per tria genera. hīc & hęc & hoc omnitenens nēris. & hęc omnitenentia tie.

Omeosis. vide in quarta parte: in ca. de tropis.

Omoptoron est quoddā schema de q dicitur in quarta parte in ca. de schemate.

Omoeteuton vide in quarta parte in ca. de schemate.

Omosagia: omos quod est vñm componitur cū sagia quod est comedere: & dicitur hęc omofagia gie. vna vel similis comestio.

Omogeneus nea. neum. id est. vnus nature: vide in etherogeneos.

Omonymus: omos quod est vñm cōponitur cū no ma quod est nomē: & & omonymus ma. mum. i. equiuocus fm dialecticos. s. vñm nomē pñcipaliter ex diuersis impositionibus plura significans. Vñ hęc omonyma me. i. equiuocatio fm Bug. vel vt vult Pūscianus. **O**monymum est vñū nomen plura significans: & hoc in ppñis et appellatiuis. In ppñis: vt pyrhus filius achillis: & pyrhus rex epirotarum In appellatiuis: vt nepos filius filii: & nepos luxuriosus. Itē actus ferri: oculorū & militū.

Ompasia exponit in quarta parte in cap. de coloribus rhetoricis. vide illic.

Omorphosis exponit in quarta parte: in cap. de coloribus

rhetoricis: vide illic.

Omos græce: latine dicitur vñm. Item omos populus: vel os ois.

Omousion: omos quod est vñm: compo. cū rīa qd est essentia vel substantia. Et dicit omousion vel omousios. i. vnus eiusdem substantie vel assimillatio: vnde le sus xps dñs noster dicitur ē omousios. id ē vnus essentia vel substantia cū patre. Vñ ipse dicit in iohanne. Ego & pater vñm sumus. Itē fm pñ. omousion similis substantie: qñ qualis deus: talis imago: eius.

Homeosis: homoptoton: homeoleuton: homophagia (siquidem dicitur) Homogeneus: homonymus. homopathia. Homophosis. Homos (quod est vnus & similis a quo cetera nascuntur) & homousios & homozeusis per h in principio scribent. Est autē homousios cōsubstantialis: nec dicit de christo homousionechomo vsion. vnde lege hūm quidam sic. Vñigenitus: vita manus homousios.

Omosensis exponit in quarta parte in ca. de tropis.

Omphalea curta. puella & regina lydiæ: cui hercules ppter amorem seruiuit: vt ancilla dominæ.

ante

O dicitur totum vel omne. Unde componitur pperion. Et hīc etiam deus dicitur on: qñ super omnia & in omnibus est. Itē on vñ onos græce: latine & asinus.

Onontos. dicitur ens siue existens: hon. i. quem on pro toto fictum est. Onos asinus & asina: & mola inferior retinens frumentum.

Onager: ab onos vel on græce quod est asinus latine & agros quod est ferū vel agreste cōponitur hīc onager gri. pe. cor. siluestris & ferus asinus.

Oneroras. in onus ris. vide.

Onesimus mī. pe. cor. propñ nomen viri est.

Onesiphomus ppñ nomen viri: & cor. pe.

Ontas nīe. ppñ nomen viri: & acuit pe.

Onyca: herba aromatica fm pñ. vel sicut & in bīa stonja. **O**nica & ostreola parua suauē redolēs: magnitudine humani vnguis: vñ & onyca: qñ onyx græce: vna guis latine & i. **O**streola autē ē qdā pñs. **A**lexāder autē neq; ponit talē pñm. **A**ngula dat nobis quod & onyx ca signat & onyx.

Onyx primā corripit nequid erres.

Onticynus nī. mas. ge. pe. cor. gen. est lapidis vel metalli: sed idū pñ. est et appositua cōstructio cū & lapis onictus: & ens onyx. pōt declinari etiā mobiliter onticynus na. nī. possessiui de onyx: & tunc pdu. pe.

Immo corripit vt cetera a lapillis deducta.

Onyculus lī. pe. cor. id ē lapis qui & onyx.

Onticus: in onyx vide: & cor. nī.

Onyx ds. quēdā gēma appellat. Sic dicta qñ habz in se permixtū cādōrē in similitudinē vnguis humani. **O**nyx con em græci vngue dicunt. Vñ hīc onyxus vel onyculus p eodē lapide: & cor. pe. genitiui onyxus.

Onocentaurus: onos qd est asinus cōpo. cū centaurus & & hīc onocentaurus rī. asinus mixtus hōsa natura: id est agrestis dicitur sic: qñ superior pars sit silis homini: posterior vero asino: vt dicit pñ.

Onocrocalus vel onocrocalon & ab onos quod ē asinus: quēdā autē: qñ faciem gerat asini. Nam sic dicitur sculpta facies: & obduta: vel onocrocalos græce latine lō gum rostrum & i. est autē similis cygno: vt dicunt scdm Bug. & cor. pe. Unde in auroa dicitur. par onocrocalus cygno sonitum dat in vñdis.

Onocrocalus auis est cygno similis: nisi in faucebus haberet alterius vteri genus quo omnia deuorat ita vñhois ocreati pedē ad gēna vsq; in ipsum demitti viderit perottus: dicitur autem onocrocalus: quia asini ruditiū edit emergens collum. onos asinus est: crotalifmus planus crepitus.

Onomas. i. nomen: vñ. acuta: vide hoc etiā in noma.

Onomatopela: onoma quod est nomen cōponit cum peio quod est singo. & hęc onomatopela peie. i. confis mato: vel cōfictio nominis: vt in nōle fictio. Onoma: topela tñ qñq; ita large sumit q; etiaz cōprehendit verbi cōfirmationes. Et hinc onomatopela s. um. ad onomatopela pertinet: vel platum: vel ficti per onomato petam fm Aug. Donatus autē in capitulo de tropis ita dicit. Onomatopela est nomen fictum a sono: vt tinnit⁹ gres: dangozq; tubarum. Beda vero sic dicit: onomato: pela est nomen de sono factū: vt cymbalum tinnens: diā gozq; tubarum. Et similr pprietates animalium: vt rugitus leonis: balatus ouis: ruditus asinor: sibulus serpentum: latratus canum: ceterosq; voces cōfuse animantium q; in scripturis sanctis sepe reperit: vt iob. iiii. Rugitus leonis & vox leonē: & furens & frendēs sonbet terrā De hoc etiā dixi in iur. ca. de tropis.

Onos vel on grece: latine dicitur asinus.

Onus oneris neu. ge. i. sarcina: pondus: & cor. pe. gfi. Vñ hoc onusculum li. z onustus ita. sum. i. sarcinatus: & onusto itas. sarcinare. Et pponitur. Deonusto itas. id ē valde onustare: vel onus auferre. Et est actiui cū omnib⁹ suis cōpositis. Item ab onus dicitur onerosus sa. sum. i. pō derosus. Et a gō onerosi addita tas. fit hęc onerositas tatis. Et onero ras. i. grauare: onustare: sarcinare. Et cōponitur: deonero ras. Et onero ras. id est valde onerare: vel onus auferre. Et est actiui cum omnibus suis cōpositis. Unde in Greg. dicitur. Accusat semper onero: sed pondere ppter se. Accusat intellige: id est actiui est: et accusatiui casum regit.

D ante D

Opacus ab ops opis quod ē terra dicitur opacus. ca. cum. pe. pdu. i. obscurus: vel viriditate cōdensus: quod autem dicitur opacus quasi opertus celo: etimo. est: & cōparatur opaco. i. opacus. Vñ opacus. sime. aduer. & hęc opacitas tatis. & opaco cas. i. obscurare: condensare: & est actiui cum omnibus suis cōpositis.

Opalla sunt opis deę festa: quę & fauna dicit: quia fauet frugibus: & fatua etiā vocat: quia tunc puer fari pūmū & loqui incipit cū eam attingit: & dicit ab ope dea.

Opalia sunt opis deę festa. Ops autem dicitur q; eius ope & auxilio vita cōstat: quę rheā dicit: q; per eam omnia vitalia fluant: fauna q; viuētib⁹ faueat fatua q; eius ope fari incipiamus: inueni autem pro fauna scriptum fantia: & pro fatua farina. Eadē dicitur damia. quia ei in operto sacrificabatur: vñ sacerdos eius dicta ē damatris: dicitur etiā cybele. Mater deū: mater alma: berecynthia &c.

Opella: ab opera dicitur hęc opella lē. dīminu. parua opera: vel domuncula vbi opes venduntur: vel vbi officia aguntur in foro.

Opera rē. in opus vide.

Opericulum: in operto operis est.

Operepedū. Opera re. componitur cum pedum: et dicitur hoc operepedum dī. i. vtilitas vel necessitas fm Aug. vel fm pap. Operepedū est necessarium vel vtile. vel magne opere.

Operepretū dicitur quod affert pretiū. i. mercedē operis. i. laboris: & ita quod vtile est & gratum.

Opericulum li: in operto ris. vide.

Operimen minis. ge. neu. id est regimē: ab operto ris. dī: & pdu. rī.

Operio ris. rui. tum. rtre. id est tegere. Unde opertus ta. tum. & hoc opertimen minis. tegimen. Unde hoc opertimentum ti. & hoc opertorium ris. & hoc operculū li. vñ de Numeri. xix. Vñ sine opericulo immandus erit: vel sine operculo fm aliā litterā: quia dicitur hoc operculum li. per synopam. Operio cōponitur. Cooperio. quod vltius cōponitur. Discooperio. Item ex ob & pario componitur opertio rris. opertus sum. deponentale. i. expectare: & pdu. pūmam. Sed opertio passiuum pūmā corripit

fm Aug. Et vt pbat Pūsdanus: opertio deponentale cōponitur ex ob & pario: quod patet per eius participiū opertus: vt dixi in opertio rris. Et vt dicit magister Bene. Operio qñ est passiuū corripit o ante p. Unde Oculdus. Stantibus extat aquis opertur ab equore moto. Idem facit eius actiuum quod cōpo. ex ob & pario subtrahit b. Deponēs autem pdu. o. Unde Hæozan⁹. Nec tardum oppertio: nec pcedentibus insto. Item cōdixit in suo participio: vt oppertens. Unde Pudentius. Oppertens ppūse mouituram viribus irā. Propter hoc dicunt multi q; deponens geminat p. vt sit ibi positio q; mihi nō videtur. Sed pdu. tantum ad differentia passiuū: vel potius necessitate metri: quia sine dubio naturaliter breuiatur tam in passiuo q; in deponenti. Conuenit autē b mutari in p. sequente p. vt oppertio: sed in operto & opertio abijatur sicut in aperio dixi.

Oppertio pro expecto quod cum datino & accusatiuo construū: quia ex ob & pario cōpo. & primū produ. nulla est ratio cur non scribat p duplici.

Operio: ab opus vel opera dicitur operio rris. i. operando facere: auxiliari: inuigilari. Et cōponit: cooperio rris. i. auxiliari: cū alio operari.

Operosus sa. sum. dī ab opera: & ē operosus laboriosus. intentus: studiosus: vel dī: operosus ab ope. i. vtilis vel operibus plenus.

Opes: ab ops opis quod est terra derivat hęc ops: opis Et pluraliter hęc opes opum: sed ntus singularis desinit fm vsum. Et est nomen diuersificatū. i. aliud signat in singulari: & aliud in plurali. Ops opt ope opem. i. auxilij tutela: studium: nitas: sed opes in plurali. i. diuitie. Inuenit tñ qñq; in singulari p diuitis: & in plurali p auxilio & hinc hęc ops is. quēdā dea q; putabat opib⁹ pesse: & cor. o. Vñ plus. Querit pauper opē: qñt amarus opes. Et id ē q; ops p terra h; ntm in vñ: & interposita i facit gñi: opis: & est pūmitioni. Et dī: ops terra: eo q; opt ferat frugibus: q; alio noie dī cybele. Et vt dixi in mops antiquis dicebat hīc & hęc & hoc ops opis. i. diues: secund⁹: opus lentus. Et inde pōt cōponi inops. i. pauper.

Opico: ab ops opis quod est terra dī: opico cas. i. corrodere: & dīminuere: quia omnia terra corrodit & dīminuit. Vñ opico. ca. dī. i. corrodens. Vñ Iuuenal. ait. Et dīmina opic rodēbant carmina mures. Et hinc opic dicunt balbutientes: & verba quodā modo dīminuens: opicus etiā dī quicunq; alteri⁹ lingue genus corrumpit.

Ope. grece oπη dicitur cauerna: foramen: vox. vñ illic opici mures dici possunt quasi cauernosi aut striduli: vel vt Festus vult opicum inuenimus p osco: osco autē obsceni fuerūt vñ opici obsceni & barbari sunt.

Opifer ra. rum. id est opē ferens: ab opis & fero fero compo. & cor. penul.

Opifer dī. pe. cor. cōis ge. id est opem faciens vel ferens: ab opis & fado dī. vel fero fero componitur. Itē opifer dī. id est artifex: perit⁹: sed opus faciens: ab op⁹ & fado dī. componitur.

Opillo. ab oue dī: hīc opillo onis qñ ouillo. i. custos vñ pastor ouis: & est idē q; ouillo: & pdu. o. vñ Virg. in buc. Venit & opillo: tardū venere bubulci. Alexander vero sic dicit. Dux est opillo cui nomen ouile ministrat.

Opinatissimus: ab opimo mas: derivat opimat⁹ tum. & cōparat opimatus itor. simus. Et sic legunt quidā iudicū. c. ij. Inuitatē opimatissimā. i. opulentissimā. Vñ dā tñ ibi dicunt opinatissimā. i. famositissimā.

Opinatus ta. tū. in opinatissimus est.

Opimo mas. in opimus est.

Opimus: ab ope dī: opm⁹ mas. mū. i. opulēt⁹ vñ abundans. vñ opimo as. aul. are. i. fecundare: opulētare: & pdu. pe. Boza. in epl. Inuid⁹ alteri⁹ marcessit reb⁹ opimis.

Opinatissimus ma. mū. in opinatus est.

Opinatus ta. tum. i. in opinione perceptus: vel manifestus. Et comparatur: opinatus itor. simus. vñ de opinat⁹ itus. sime. aduer. & dī: ab opinione nomen opinat⁹

Unde fm alia littera indit. l. l. **Unitate** opinatissima. l. fa: noliissima vel manifestissima.

Opinar. ab opinione. h. hic et hoc opinat. id est est frequenter opinatus vel manifestus: sic dicimus: leccatorem opinacem esse. l. manifestu omnibus.

Opinio: ab opinor. aris. h. hic opinio onis. putamen vel suspicio: vel fama: et ppue h. dubia. Et opinio quodam extranea positio: vt vult Aristoteles in secundo topicorum. **Op.** vero dicit. **Opinio:** rumor: fama: nome: aur popularis. **Unitate** nota q. sicut dicitur Ber. in. v. de consideratione. Intellectus rationi innitit: fides authoritati: opinio sola veri similitudine se tenet. **Unitate** illa duo certarum veritatem: sed fides causam inuolutam. Intellectus nuda et manifestat. **Unitate** opinio certi nihil habens verum p. verisimilia querit potius q. apphendere oino. In his caedam est confusio: ne aut incertum opiniois fides figat: aut quod firmu sitius fides est: opinio reuocet ad questionem. Et hoc sciendum q. opinio si habet assertionem: temeraria est: fides si habet hesitationem: infirma est. Item intellectus si signata fides tenet utrumper: reputat effractor et scrutator maiestatis. Multa sua opinionem intellectus putauerunt et errauerunt. Et quid opinio potest putari intellectus: intellectus vero putari opinio non potest: vnde hoc accidit pfecto: q. hic falli et fallere potest: ille non potest. Aut si poruit falli intellectus non fuit: sed opinio. Verus nepe intellectus certam habet non modo veritatem: sed etiam noticiam veritatis. Possumus singula h. c. ita diffinire. **Unitate** des est voluntaria quedam et certa prelibatio necdum p. palam veritatis. Intellectus est rei cuiuscumq. inuisibilis certa et manifesta notitia. opinio est quasi p. vero habere aliquid quod falsum esse nescias. Ergo v. dixi: fides ambiguus non habet: aut si habet fides non est. sed opinio quo. distat ab intellectu. nempe q. si non habet incertum non est magis intellectus. habet in inuolutum quod non habebit intellectus: denotat quod intellectus non est de eo quod vltra q. rat: aut si non est intellectus. **Unitate** autem malimus scire q. que fide iam scimus: ut supererit ad beatitudinem cum que iam certa sunt nobis eturque et nuda. **Unitate** in fides. Et scias q. certitudo est declinatio intellectus ad vnum.

Opinor. aris. natus su. nari. l. exilimare: v. hic opinia torous. 2. opinatouus ria: rium. 2. hic et hoc opinabilis et hoc le. Et hinc opinabiliter aduer. 2. hic opinabilitas ratio. Et copo. hic et hoc inopinabilis et hoc le. 2. hinc inopinabiliter aduer. 2. hic inopinabilitas ratio. Item ab opinor hic et hoc opinas antis. 2. prod. pl. Unde quida. Abilit opinari p. auos peccata lucrari. Et in auro. Unde q. artincat ad ius herodis opinans.

Opinosus: ab opinio. h. opiniosus fa. sum. l. opinioe plenius: perceptus vel percipiens.

Opiparus: ab opipo pas. derivatur opiparus ra. rfi. id est elegans vel abundans: vel componitur ab ope et paro ras. 2. inde opipare aduerbium. id est eleganter vel abundanter: et cor. pa.

Opipo: ab ope dicitur opipo pas. au. are. id est nobilitare: vel renouare: vel recomponere. aut post plancus in conuicio gaudere.

Opis huius opis. vide in opes.

Opiter huius opitris vel opiteris. id est supiter: quasi opis pater: id est auxilijs vel illius deq. scz terrę: vel opus pater: 2. tunc compo. ab opis et pater: vel opiter dicitur quasi obiter. l. puer qui natus est post obitu patris. Idem et postumus. vel dicitur obiter puer cui auo viuo pater est mortuus anteq. puer ille nasceretur: 2. h. opiter quasi ob pater: q. a uis est in loco patris.

Obiter aduerbiu est: quod vulgo dicunt transunter vel intereundum. opiter post obitu patris.

Opitulos: opio copo. ci. tulo lis: q. dicebat antiqui: et h. opitulos laris. l. auxiliari: opem ferre: v. hic opitulanter id est auxilianter aduerb. 2. opitulum idem: 2. hoc opitulumen minus. 2. hic opitulancia ne. 2. hic opitulatus. tut. 2. hic opitulatio onis. id est auxilium: sustentatio: vnde apostolus ad Corinth. in prima epi. cap. xij. Opitulatio nes gubernationes possit deus in ecclesia: et cor. pe. opitulos sicut rulo vel tulu pumam.

Opobalsamum: Balsamu copo. ci. opos quod est in cilio: vel cauerna vel cortex: et h. hoc opobalsamum mi. id est incilio. vel cauerna: vel cortex balsami: vel liquos manus de cōfione cortice balsami per cauernas. Cortex vero illius ligni percussus virgulis ferreis per cauernas erimij odoris distillat guttas.

Opes dicitur succus: coagulum: vox: opobalsamum succus balsami: qui omnibus odoribus in v. guetis pferit. Incidit autem cortex vitro: lapide: ossis: ue cultellis: non ferreis. Nam ferro ladi vitalia odit statim emoriens.

Opoteo: opis copo. cum porto fas. 2. h. opoteotes. tut. tere. l. couenire vel oportuni esse: 2. h. oportere quasi opes portare: sed mo non est in vsu: nisi impersonale ab eo deriuatum: scilz oportet: et inde opportunus na. num. id est coueniens: vtilis: necessarius. Et paratur: vnde oportune nius. lime. aduer. et h. oportunitas ratio. fm Aug. 2. pdu. pe. opportunus: licet oportet ea cor. **Unitate** in doctrina rudius dicit. **Unitate** oportuna sibi semp pudentia gliscit. Sed dicunt quida q. oportunus geminat p. vt prima sit longa: sed credo q. prima naturaliter est longa: l. in oportet p. m. p. prima sit breuis: 2. istius opinionis fuit maz gister. **Unitate** dicit. Quidam dicunt de hoc noie oportunus q. geminat p. vt sit ibi positio. sed hoc mihi non placet: imo est littera prima naturaliter longa cum in suo verbo oportet sit naturaliter breuis.

Opportunus: ab ob & portu dicitur putat potius q. ab oportet: & si ab oportet cuius prima corripit non haberet primam naturaliter longam: quia per naturam patrem sequit sua proles:

Opus h. cilio vel cauerna vel cortex. **Unitate** ops. l. visio

Oppando dis. d. ex ob 2. pado dis. vide in pado dis

Oppedo dis. an pedo dis. vide.

Oppello lis. puli. sum. lere. l. vndiq. vel contra pellere. ex ob 2. pello lis. coponitur.

Oppeto tis. in peto tis. vide.

Oppidanus. ab oppidu h. oppidanus na. nli. l. castellanus in oppido manens: 2. pdu. da.

Oppido aduer. l. valde: 2. h. ab oppidum.

Rustici em interrogati an multu frumenti haberent: responderunt oppido. l. quod satis sit oppido vnde tractum est vt denotet abunde.

Oppidulu li. dimi. paru oppidum.

Oppidu: opis copo. ci. do das. 2. h. hoc oppiduz dim. **Oppiduz** h. q. libet ciuitas preter romam: 2. oppidum h. castrum: 2. ppue magnuz castrum. Et h. oppidum quasi dans opem vel opes ab ope danda. vel ab opis ibi reponendis: q. munitum sit contra hostes. vel h. oppidum per duo p. ab oppositione muroz ita vult Aug. 2. sic vide tur velle q. oppidum debeat scribi per vnum p. si coponatur ab opis vel ope. Sin autem descēdat ab oppono nls. scribi debet per duo p. **Unitate** scias q. opis vel opes cor. p. mam: sed oppidum pdu. p. m. v. **Unitate** Lucan. in. iij. Erue ret nulli vallarent oppida muri. **Unitate** videt aliquib. q. oppidum semper scribat per geminum p.

Oppignero ras. coponitur ex ob 2. pignero ras. vide in pignero ras.

Oppilo. os pponitur cum pilo las. quod est in pla tū dere: 2. h. oppilo pe. pdu. l. obturare: obstruere: occludere: obtudere. 2. ppue os q. si pilare os. **Unitate** pphe. **Unitate** in quitas opilabit os suuz. Sed ponit simpliciter p. obturare fm Aug. **Unitate** p. narrans opinionem aliquoz dicit q. oppilo 2. oppono scribunt per b. sed postea dicit q. scribi debeant per p. vnde dicit. **Unitate** oppeto: oppilat: opprobriū opo pono per p. 2. postea subdit. h. tamen per b. melius habent q. per p. vnde per geminum p. scribi debent secundum eum **Unitate** videt fm eliq. coponatur ex ob 2. pilo. 2. mutatur scdm regulam **Unitate** p. s. a. n. b. in p.

Oppleo: ex ob 2. pleo es. q. non est in vsu copo. oppleo es. eut. etum. l. implere vel obturare. **Unitate** Teren. **Unitate** Muller la chrymis opplet os.

Oppono: ex ob 2. pono nls. coponit oppono nls. tut. siu. l. interponere: obicere: v. hic oppositus ra. ti. 2. a genti

quo oppositi addita o sit oppositio onis.

Oppressum tri. Job. xxi. **Opputabas** te tenebras nō viurū: 2 impetu aquarū inundatū nō opprēssū tri. i. q nō opprimereris: vel q nō opprēssus esses impetu aquarū inundantū. **Et nota** q si iste infinitiuis tri ponitur in suppletionē verbi impersonalis: requirit ante se ablatiui cum prepositione a vel ab. vt verum est a me amatum tri. i. verū est q ego amabo. **Sed** si ponat in suppletionē verbi personalis requirit actiū ante se: vt verū est me amatum tri. i. verum est q ego amabor.

Opprobriū: pbiūm ppo. cū ob: 2 hī hoc opprobriū bñf per geminū p. q: mutat b in p. fm regulam puidant et hoc etiam vult p. q. et dicitur opprobrium vituperium: dedecus: derisio: vnde hoc opprobriolum li. dimi. et opprobriosus sa. sum. 2 cōparat. vñ opprobriose sius. si me. aduerb. 2 hęc opprobriositas tatis.

Oppugno gnas. vide in pugno gnas.

Oppuli listi. est pteritū de oppello lis.

Ops pls. vide in opes.

Optatus tia. tum. vide in optatus.

Optatu: ab optatus ta. tū. hī optatus tia. tū. 2 interposita n. cōsonante frequentius dicitur optatiuus tia. tum. i. desideratiuus. **Vnde** hic optatu⁹ ut. quidā modus verbi: q: designat optationē. **Et** scias q: optatiuus modus hī oia tēpora: sed cōiuncta: sicut in infinitiuis. scilz pñens 2 pñitū imperfectū cōiuncta: pñitū perfectum 2 plusq perfectū cōiuncta: futurū habet dīu. sim.

Optato: ab optatus hī optare aduerb. p quo inuenit optato. i. desideranter vel eleganter aduerb. **Et** etiā optato modi imperatiui de opto tas.

Optimas: ab optim⁹ hī hīc 2 hęc optimas matie. ois ge. 2 iunt optimates optimi 2 maiores: 2 honorabiliores in populo: 2 etiā milites electi dicunt optimates: 2 pdu. ma: 2 ab optimas dicitur optimatim. i. optime: honorabiliter: 2 acuitur in fine optimas.

Optio. ab opto tas. hī hęc optatio onis. 2 per synopā hī hęc optio onis. i. desiderū vel electio: 2 optiones etiā dicti sunt quidā milites. q: sunt electi.

Opto tas. tau. are. i. desiderare 2 eligere. vñ hęc optatio onis. id est desiderium vel electio: 2 optatus ta. tū. participiū 2 nomen. 2 fm quod est nomen comparatur. **Opto** cōpo. ad opto tas. coopto tas. id est simul optare: exopto tas. id est valde opto. **Peropto** tas. id est perfecte optare. **Opto** optas. 2 eius cōposita omnia sunt actiua: et scribuntur per pt.

Opulentus: opis cōponitur cum lentos quod est plenum: 2 dicitur opulentus ta. tum. 2 hīc 2 hęc 2 hoc opulētus. in eodem sensu. id est diues vel opibus abundans: 2 plenus. 2 vtrunq cōparatur opulentiō: opulentissim⁹: vnde opulenter vel opulente opulentius opulentissime aduerbium: 2 hęc opulentia tie. 2 opulento tas. id est diuitem facere: vel fecundare.

Opus: ab ops opis quod est terra hī hoc opus operi vnde hoc opusculū li. dimi. 2 operariū ria. rium. ad op⁹ pertinens: vel qui facit opus: 2 hīc operariū rij: pro eodē: 2 operosus sa. sum. i. vñlis vel operib⁹ plen⁹: 2 hęc opera rg. in. r. bus agendis sedulitas vel studiū: intētiō: vel labor: vel auxiliū. **Sed** opus est id q: sit operatio ipsa rei actio: vide in oculi. **Hīc** pōt queri an opera extra charitatē facta sint aliqu⁹ boni meritoria. **Ad** hoc did potest q: meritiū hī. ppue actio q: efficit: vt ei qui agit sit iustum aliqd dari. 2 iustitia hī dupliciter: vno mō ppue: quē. i. respicit debitiū ex parte respicientis. Alio mō quā si similitudinariē q: respicit debitiū ex parte dantis. **Alit** quid em decet dantē dare: q: nō habet recipiens debitiū recipiendi. **Et** sic iustitia hī decetia diuine bonitatis sicut Anselmus dicit q: deus iustus est cū peccatoribus parat. **Vno** mō actio per quā efficit: vt ipse agens habet ac meritiū recipiendi. 2 hoc vocatur meritiū cōdigni. Alio mō per quā efficitur: vt sit debitiū dandi in dātē fm decetia ipsius: 2 ideo hoc meritiū dicit meritiū congrui. **Cum** autē in omnibus quē grātis dant prima ratio dandi sit amor: impossibile est q: aliquis sibi tale debitiū faciat

et qui amicitia caret. **Et** ideo cum omnia bona tēporalia 2 eterna ex diuina liberalitate nobis donent: nullus accipere potest debitiū recipiendi aliquod istoz: nisi per charitatem: 2 ideo opera extra charitatē facta nō sunt meritoria 2 cōdigna: neq: eterni: neq: tēporalia alicuius boni apud deū. **Sed** q: diuinā bonitatē decet vt vbiq: nq: diffinitionē inuenit: perfectionē adficiat. **Idē** ex merito cōgrui hī: aliquis mereri aliqd bonū per opera extra charitatē facta. **fm** hoc opa extra charitatē facta ad triplex bonū valent: scz tēporaliū cōsecutionē ad dispositiōnem ad gratiā: 2 ad assuetudinē bonoz: 2 hoc attendēs Basilius dicit in hera. homel. tertia. pars modica temporis scenerata deo nō solū ipsa nō deperit: sed cum magis ab eo rependit incrementis. **Valēt** etiā hī Aug. ad tolerabili⁹ extremi iudicii supplicii sentiēdiū. 2 hīc indiget expositione. **Et** ideo nota q: diminutio poenę in fernalis pōt intelligi dupliciter. **Vno** mō ita q: quis liberetur a poena quā iam meruit: 2 sic tūc null⁹ liberaf a poena nisi sit absolutus a culpa: q: effect⁹ nō diminuit: nec tollunt nisi diminuta vel ablata causa. **In** fernalis autē poenę causa culpa est: vñ opera extra charitatē facta: q: neq: culpā tollere: nec diminuire possunt poenā inferni mitigare nō possūt. **Alio** mō ita q: meritiū poenę impeditur: 2 sic hīc opera diminuit poenā inferni. **Primo** q: hō reatum omissionis euadit qui hīc opera pñit. **Secundo** q: hīc opera aliquo mō ad bonū disponunt: vt hō ex minorū cōtemptu etiā peccata faciat: vel etiā a multis peccatis p hīc opera retrahat. **Sed** diminutiones 2 dilationes tēporales poenę merent hīc in opera eodē mō: sicut 2 bonoz tēporaliū cōsecutionē. **Quidā** dicunt q: diminuit poenā quanti ad vermem cōsidentie: licz nō quanti ad ignem. **Sed** hoc nō videt verum: q: sicut poena ignis adequat culpe: ita 2 poena remissionis cōsidentie: vnde similis ratio est de vtracq. **Sic** ergo sane intelligas vt declaratū est illud quod dicit Aug. in libro de patientia. **Si** quis nō habēs charitatē quē pertinet ad vnitatem spiritus: 2 vinculū pacis quo ecclesia cōuertit in alio quo scismate constitutus ne christum neget pānt tribulationes: samē: persecutionē: vel flammaz: vel bestias: vel ipsam crucem: timorē gehennę: nullo mō culpanda sunt ista: immo per hęc laudanda est patientia. **Non** em dicere possumus melius ei fuisse vt christū negando nihil eorum pateretur quē passus est cōsistendo: sed estimandū est fortasse tolerabilius et futurum iudicium q: si christū negando nihil horum pateretur. **Vnde** illud q: ait apostolus ad corinthios. **Si** tradidero corpus meū ita vt ardeam: charitatē autem nō habeam: nihil mihi pdest. **Intelligat** ad regnū obtinendū: non ad extremi iudicii tolerabilius supplicii subeundū. vt expositū est. **Et** scias q: vt dicit philosoph⁹ in. iiii. ethicor. **Habit⁹** operationibus determinat. **Idē** in eodē. **Quidā** q: quis est talis dicit 2 operat 2 viuut sic: si nō alicui⁹ grā operet vide in vita.

Opuchus est signum coeleste q: alii putant herculeum esse alii aesculapium. **Et** interpretatur angulitenens vel serpentem tenens: male scribunt aliqui ophiulchus.

Opheltes filius lycurgia serpente necatus. Vide supra archemorus.

Ops filia celi & vestæ: soror & vxor saturni q: etiā rhea dicitur: hinc opalia festa opis: & optigena iuno filia opis.

Opis nympa comes dianę. Virg. Opis ad ethe reum pennis aufertur olympum.

Opus huius opuntii. vrbis locridis. a qua locrenses vocantur opuntii.

D ante R

Ora oze sine aspiratiōe: est regionū vel finis: vel vestū. **Et** etiā est pluralis numeri de os ouis nō aspirat: sed q: signat tēp⁹ aspiratur: vide in hora horę. in h littera.

Oraculum: ab os ouis hī hoc ora culū li. i. dimini respō

Ora: quia ore petit et ore datur: et oraculum est locus ubi datur responsum: et sic accipit oraculum secundum Augustinum. **Ora** etiam dicitur oraculum coeleste responsum vel ipsum delubrum. Et secundum quosdam ab ore oras. unde in historiis dicitur. Responsum dicitur oraculum dicitur: quod orantibus datur. vide etiam in somnium et in prophetarum.

Orationum: ab ora per extremitate vestium: derivatur hoc orationum. secundum Iacobum qui apponit ore. id est. margini et extremitati alius vestimenti causa oratur. Item orationum potest dici ab ore oras: et tunc orationum. id est. plepulum. id est. infula illa que involuit et operit ora. id est. et natus.

Oratio: ab ore oras dicitur hec oratio oratio. et dicitur oratio quasi eius ratio: et est etymologia et est duplex oratio. Est enim oratio copulata et ligata in metris: absoluta in prosa: allocutiva in epistolis: disputativa in dialogis: relatiua in historiis. Item orationum alia perfecta: alia imperfecta. Oratio perfecta est illa que perfectum sensum habet in alio auditore: ut hoc currat. Imperfecta est illa que imperfectum sensum habet in alio auditore ut hoc modo alio. Vel oratio perfecta est ordinatio dictionum aptissime ordinatarum: vel oratio perfecta est ordinatio dictionum congrua perfectaque sententia demonstrans. Species perfectae orationis sunt quinque. scilicet. indicativa: ut ego lego: quod sit per verbum indicativum indicativum positum. Imperativa: ut lege libros fac ignem. Optativa siue deprecativa. ut utinam essem bonus: vel miserere mei deus. Dubitativa siue interrogativa: ut quid currat. Vocativa: ut o petre. Et ut dicit Boetius. oratio vocativa est perfecta: et hoc est verum ex parte loquendi: quod sufficit ad dirigendum sermonem. ut o petre. Imperfecta est ex parte audientis: quod absque nomine et verbo: nulla est perfecta oratio. Ille enim qui audit non quiescat nisi audito verbo: ut o theobalde venit hic. Et nota quod cum dicit ego lego virgilium: hec est vna oratio: vna constructio: et vna locutio. Oratio est indicativa: constructio transitiva: locutio de presentis et affirmativa: et sic de oratione possumus loqui secundum grammaticum: secundum vero theologum. Oratio est petitio decentium a deo: ut vult Damascenus. Et scias quod attentio in oratione maneat deus per virtutem: sed non sequitur quod semper maneat per essentiam. Manet autem secundum virtutem: quoniam aliquis ad orationem accedit cum intentione aliquid impetrandi: vel deo debitum obsequium reddendi: etiam si in persecutione orationis mens ad alia rapiatur: nisi tanta fiat euagatio quod omnino deperat vis petitionis. Ideo oportet quod homo frequenter cor reuertatur ad seipsum. Et quod dicit Gregorius. Illa oratione deus non audit cui ille qui orat non intendit: intelligendum est quod attentio nullo modo orationi coniungitur. Et scias quod quattuor conditiones exigunt si oratio exaudiri debet. scilicet. quod sit pia siue: et ad salutem pertinentem et pueram. Item si conditiones non hoc modo requirunt ad efficaciam impetrandi: quasi nihil impetretur si aliqua desit: quod quicquid aliquis pro alio orans exaudiat: sed quod huiusmodi oratio semper efficaciam habet impetrandi. Et nota quod christus in quantum hoc orat pro nobis: sed ideo non dicitur christus orare pro nobis: quod christus supponit suppositum eternum: cuius non est orare: sed adiuvare. Et ideo dicitur cum christus audit nos vel miserere nobis: et in hoc etiam videmus heresim arrii et nestorii. Nam oratio est actus quidam. Quidam actus autem sunt particularium suppositorum: et ideo si dicerem christus orat pro nobis nisi aliquid adderet: videretur hoc ad christum personam referre: et ita videretur esse consonum errori nestorii: qui distinguit in christo personam filii hominis: a persona filii dei. vel errori arrii qui posuit personam filii minoris patris. Unde ad hos errores vitandos ecclesia non dicit christus orat pro nobis: sed christus audit nos vel miserere nobis. Hic potest quod an sancti orationes nostras agnoscant. Ad hoc dico quod unusquisque beatus tamen in essentia divina videt quantum perfectio beatitudinis requirit. Vocatur autem ad perfectionem beatitudinis requirit: ut hoc habeat quicquid velit: nec aliquid inordinatum velit. Vocatur autem recta voluntate quilibet vult: ut ea quod ad ipsum pertinent cognoscat. Unde cum nulla rectitudo sanctis desit: volunt cognoscere quod ad ipsos pertinet. Unde oportet quod illa in verbo cognoscatur: hoc autem ad eorum gloriam pertinet quod auxilium diligenter prebeant ad salutem. Sic enim dei cooperatores efficiuntur: quo nihil divinius est ut dicit Dionysius. iij. cap.

celestis hierarchie: unde patet quod sancti cognitiones habent eorum quod hoc requirunt. Et sic manifestum est quod in verbo cognoscant vota et orationes et devotiones hominum qui ad eorum auxilium confugiunt: et sic dicas. Deus solus inspector est cordium: sed oratio precipue in corde consistit: ergo solus dei est orationes cognoscere: ergo sancti orationes nostras reagent cognoscunt. Respondetur. Cognitiones cordium soli deus per seipsum noscit: sed tamen alij cognoscere possunt quantum eis revelant per visionem verbi: vel aliquo alio modo.

Item aladuerit quod quilibet superiores sancti sunt deo acceptiores quam inferiores: vult enim est minor orationes sanctos interdum orare: et hoc propter quinque rationes. Primum ex hoc quod aliqui habent maiorem devotionem ad sanctum minorem quam ad sanctum maiorem. Ex devotione autem maxime dependet orationis effectus. Secundo propter fastidium tollendum: quod assidue vni vel fastidium parit. per hoc autem quod diversos sanctos oramus quasi in singulis novus fervor devotionis excitatur. Tertio. quod quibusdam sanctis datus est in aliquibus specialibus causis: precipue patrocinari: sicut sancto antonio ad ignem infernale. Quarto: ut omnibus honoris debitus exhibeatur a nobis. Quinto quod plurimum orationibus quibus impetratur quod unus oratione non impetraret. Sed querit Gregorius in xlvij. moralium. An sancti orant pro damnatis cum deus precipiat in euangelio. Orate pro persequentibus et calumniantibus vos. Et respondet Gregorius. Orant in inimicis suis sancti: eo tempore quo possunt ad fructuosam penitentiam eorum corda convertere. atque ipsa conversione saluare. Quid enim aliud pro inimicis orandum est: nisi quod ait apostolus. Ut veritatem deus penitentiam ad cognoscendum veritatem: et ut respiciant a diaboli laqueis a quo captivi tenentur ad ipsius voluntatem: et quomodo pro illis tunc orandum est vel orabit: quod iam nullo latens possunt ad iustitiae opera ab iniquitate commutari. Eadem ita causa est: cur non orat tunc pro hominibus eterno igne condempnatisque nunc etiam causa est: ut non oratur pro diabolo angelisque eius eterno supplicio deputatis. Quae nunc etiam causa est ut non orant sancti homines pro hominibus infidelibus? Impiis de defunctis qui de eis vident quod eterno deputatos supplicio iam novaverunt ante illud iudicium iusti conspectu orationis in emeritis cassari refugiant. Sic quippe eorum mentes per hoc quod iudici iustissimo in heretico distinctione absorbent: ut omnino eis non libeat quicquid ab illius eternae glorie sublimitate discordat.

Orationum dicitur: scilicet pater noster in petitio est. Item quas re debemus ad orientem orare: dicemus in tabernaculo. Item quomodo conscientia vniuersa sancti conspiciuntur est alterum: dicitur in vitru. Item vide in charitas. Item de cognitione mortuorum bonorum et malorum dicitur in defunctis. Item vide in sanctis. Item de utilitate orationis dicitur in iacob.

Orationum dicitur. dicitur. parva oratio.

Orationum: ab ore oras dicitur hic orator totus. id est. actor: defensor: patronus: caudicibus: aduocatus secundum Augustinum.

Orationum: ab oratione dicitur orationum rationum. et hoc orationum dicitur. scilicet locus orandi: tamen orationi consecratus: in quo sicut dicit Augustinus. in speculo clericorum. Nemo aliquid agere debet: nisi tantum hoc ad quod factus est: unde et nomen accepit.

Oculus: a rota dicitur hic oculus huius oculi. id est. rotunditas circuli: et etiam cuiuslibet rei: quod quasi rota est: unde et oculus dicitur mundus propter rotunditatem: unde hic oculus dicitur. dicitur. et oculus etiam dicitur quilibet brevis rotella: et compositur oculus cum ferre vel terram: et dicitur hic oculus ferre vel oculus terrae. mas. ge. quod dicitur ex sui principio: sicut quisque: quod. scilicet mas. ge. ut quis.

Oculus: ab oculis dicitur hic oculus te. penul. cor. id est vestigiis quo currit vel rotat: ab oculo et rota dicta. scilicet actus quo pecus agi solet: et dicitur oculus quasi oculus iter: vel vis. et est etymologia.

Oculus dicitur copo. ab integris diversorum generum et numerorum: et videtur mirabilis compositio: et declinat oculus in gradum orbis: dicitur oculus orbis et cetera. Cuius est est quod vocatur velle: sed corrupto nomine nunc dicitur oculus: et inde prople dicebantur dies orbis siue velentant vel constantibus orbis et cetera: qui nunc dicitur oculus et cetera.

Ombos. bent. bare. i. viduare: priuare: et pprie filio quasi orbem facere: vnde ombos. ba. bum. i. priuatus: et ceteris: sed orbis qui filios amittit: quasi amissis oculis: sed orbis qui oculos perdidit: sed sepe ponit orbis pro oculo: et coparatur vnde orbe bicus. sine. aduer. et hec orbitas ta. tis. i. amissio oculorum: vel etiam filiorum. Item orbis dicitur: si ne parentibus? Aug. Quidam tamen assignant differentiam inter orbem: et orbatum. Item Orbis. di. Locus inutiliter gerit instrumenta videndi. Lamine priuatus: violenter orbis: dicitur orbatus cecatus vel viduatus.

Orbus est re cara priuatus: vt visus: patre: Saliberis.

Oxa: ab ore: quod est recipere: dicitur hec oxa. et hic vicus. celi. quasi ortus pro eodem vale. vnde hic oxeolus li. b. minutum.

Orca fas fidele agusto ore & longo collo: ac lata aluo. Persius. Et angustę collo non fallier orce.

Orcas: ab ore quod est recipere: et hec orcas cadis. quoddam genus ostiarum: quia multi liquoris percipit: vel ore etiam: et grece rotundus. Item orca apud grecos dicitur testiculi propter rotunditatem: et inde quoddam ostium dicitur orca des: quasi testiculos: quia in modum testiculorum crescit. et cor. penul. orcas des.

Orcem grece. latine: et recipere: vel ore grece et est om rotundum latine.

Orches grece opxos. eor. dicitur testiculus.

Orcestra: ab ore quod est recipere: et hec orchestra stre. id est pulpitu vel cathedra nobilium: quia eos separatum a populo recipiebant. Et orchestra dicebatur locus separatus in cena ubi nobiles sedebant. Vnde et sepe ponitur pro nobilibus. Vnde Juuenalis. Quęq; repozadę posita est orchestra cathedris.

Orchestes dicitur saltator orchestra saltatrix: orchestra locus ad saltandum aptus: & locus vnde spectabant histriones: erat autem non vltra quinq; pedum altitudinem erectus.

Orcula. e. dim. parua ora: et cor. cu.

Orcus: ab ore quod est recipere: et hic orcus d. id est infernus: quia semper paratus est recipere: vel quia malum recipiat. vnde Oros. in epi. Quid vici pro sunt apti homines: quid ve calamitas. Salibus adlecti hanc: si metit orcus. Mandia cum paruis non exorabilis auro. Mel orcus dicitur quasi vigne ab vigeno: quia vigeat. Item orches dicitur testiculi: vt dixi in orcas.

Orcos grece opkos. dicitur insurandus: & orcus plura quasi orgus.

Ordaceus. cea. celi. in ordeicens est.

Ordaceus: ab ordeum dei. et ordeicens cea. celi. vel ordeaceus cea. celi. quod sit de ordeo vel est: et potest forma plurali ordes addita ceus. Quidam etiam nota desinens in ceus formant a singulari: vt a malus maluaceus. quia a plurali: vt ab ordes ordeaceus.

Ordeaceus & siffia in aceus secundum valla differunt a noibus in eis: quia in eis notant quid expura materia primitiui: in aceus ex materia mixta: & mutant vltimum vocalem in aceus: vt lutaceus.

Ordacolum: ab ordeum dicitur hoc ordeolum li. paruum ordeum: penul. cor. et hic ordeolus li. dim. parvissima collectio in pilis palpebrarum: in medio lata ordel granum similans: vnde et dicitur.

Ordium dei. fm Rabanum et ab areo ares. eo quod dicitur alijs frugibus arefuit: vel ordeum dicitur ab ordine: eo quod eius species ordinem habet. Et est ordeum frigidum et humidum.

Ordino: ab ordo dñis. et ordinonas. nau. are. struere: componere: disponere: vnde ordinatus. tum. et coparatus. vñ ordinatus. sine. aduer. Et componit in ordinatus. tum. quod similiter coparatur. Ordino actiuum est cum omnibus suis copositis: et cor. di.

Ordior dñs. dñs. vel orsus sum. i. ponere telas. quia cum quis ordit telam: tunc eam incipit: ideo ordiri ponitur pro incipere. Et qui loquitur ponit verbum post verbum: sicut qui orditur telam ponit filum post filum: ideo

ordiri ponit pro loqui: sed cum ad telam pertinet proprie facit orditus. Tum vero ad locutionem vel inceptionem facit orsus. vnde hic orditus. tum. i. hic orsus. tum. id est actus ordinandi telam: vel locutio vel principium locutionis: et hoc orsum si. pro eodem. si. pro principio loquendi vel locutione. Ordior copo. ad ordior dñs. i. valde vult iuxta ordiri. Vnde ad orsus participium de ordior dñs. i. valde ordiri. vel ab orditu remouere: ex ordior dñs. id est incipere: subordior dñs. i. latenter: vel parum: vel subitus: vel post ordiri. Ordior et eius proposita sunt deponentia: et faciunt supinum in ditum: sed frequentius in orsum. Similiter intellige de participiis preteriti tempore: sicut dicit Aug. Paulianus autem ubi agit de preteritis verborum terque coniugationis desinentiis in dior ita dicit. In dior quoque deponentia in sum faciunt supinum: ingredior ingressum: ordior orsum. vñ orsus quibus sit quartę coniugationis: et hoc est verbum proprie loquendo quoniam ordior pertinet ad locutionem vel inceptionem.

Ordio: ab ordior dñs. et hic ordo. l. dispositio: vnde ordinarius. ria. rium. ordine status: factus: vel electus: vñ hic et hec ordinatus et hoc le. vnde ordinatiter aduerb. Nota quod dicit Ambrosius. Peccat qui propositere agit. Nam scire quid facias et nescire ordinem faciendi non est perfectę cognitionis. Ordinis namque ignorantia conturbat memoriam formam. Et Chrysostomus dicit. Qui quod primum est negligit: et quod secundum est excolit vitijs corrumpit. Item volo te scire quod quidam sunt homines meliores in minor ordine: et quidam in maior ordine siue statu deteriores: vñ dicit Hieronymus. in pastoralis. In examine iusti iudicio mutat merita ordinis qualitas actionum. Autem enim consideratis ipsis rerum imaginibus nescias quod in natura gemmarum carbunculus preferatur iacinctio: sed tamen cerulei coloris preferatur iacinctus pallenti carbunculo: quia et illi quod ordo nature subtrahit hoc species decoloris adducit: et hanc quę naturalis ordo pretererat: coloris quitas fcedat. Sic ergo in humano genere et quidam meliori ordine deteriores sunt: et quidam in deteriori meliores: quia et isti sunt extremi habitus bene viuendo transcendunt: et illi superiores loci meritis moribus non exequando diminuunt. Vñ bene quod Isaias prophetam dicit. Erubescit sidon ait mare: quasi enim per vocem ad verecundiam sidon adducit: quia per coparationem vitę seculari atque in hoc mundo fluctuantis eius quod minus est quasi stabili cernit: vita reprobata. Hoc attens dens beatus Aug. dicebat. Surgunt in docti et ceteri sapient: et nos cum doctrinis nostris in infernum demergimur vide in noctua: et in presbyter. Et scias quod fm Dionysium nouem sunt ordines angelorum sicut dixi in angelis. Item nota quod ordo put est sacramenti ecclesie est signaculum quoddam ecclesie per quod specialis potestas tradit ordinato. Septem autem sunt ordines ecclesiastici propter septem forme gratię spiritus sancti. Cuius quod non sunt principes: ad gradus ecclesiasticos indigne accedunt. Illi vero in quorum mentibus diffusa est septiformis gratia spiritus sancti ad ecclesiasticos ordines accedunt in ipsa specialis gradus promotione ampliorę gratię accipe credunt. Tales enim ad ministerium speciale eligendi sunt clerici qui digne possint officia sacramenta tractare. Vñ est enim sacerdos ubi paucos habet ministros quod possint digne operari exercere quod multos inuites quod ordinati omnes inducant. In sacramentis autem septiformis spiritus sancti sunt gradus ecclesiastici. i. ostiarii: lectores: exorciste: acoliti: subdiaconi: diaconi: sacerdotes. Quod tamen clerici vocantur. i. sortiti: quorum nota et rationes notis Hieronymus. in. vij. et ponens ait. Ostiarii iidem et sanctiores sunt qui in veteri testamento electi sunt ad custodiendam templi: vt non ingrediantur illuc immundus. Dicit autem sunt ostiarii quod possint ostendere templum. ipsi enim tenentes clauis: omnia intus extraxerunt et nodiunt: atque inter bonos et malos habentes indicium: benignos recipiunt: indignos respuunt. Vnde et eis cum ordinantur: clauis ecclesie dantur ab episcopo: et dicitur eis sic. Agite tanquam rationes deo reddituri pro rebus que dantis vobis istis redudunt. Hoc officium deus in sua persona suscepit quoniam flagello de funiculis facto vendentes: et ementes de templo electi. Ipse enim se ostiarium signans dicit. Ego

sum ostiū p me si quis intulerit egredietur et egredietur et post
ea inueniet. Secundus est gradus lectorum. Lectores a le-
gendo: sicut psalmiste a psalmis canēdis vocati sunt. Iste
enī p̄dicant populis qd sequantur. Iste canit ut exarēt
ad cōpunctionē alios audientium: is quidā lectores ita mise-
ranter p̄nudent ut quosdā ad luctū lamentationesq; cō-
pellant. Tercius p̄nuntiatores vocant: quia porro annun-
tiant: quia exit tā dera eorū vox ut etiā longe positos au-
res adimpleat. Ad lectore autem pertinent lectiones p̄nūcia-
re: et ea q̄ p̄phetę vaticinati sunt populis p̄dicare: ut tam
ex officio legat in ecclesia p̄phetias et lectiones vnde et
vidente populo tradit ab ep̄o codex diuinay lectionū: et
dicit. Accipe et esto verbi dei relator: habetur si fidelis im-
pleneris officiū p̄tem cū his qui verbum dñi ministrauerūt.
Qui ad hunc gradū p̄uehitur litteray scientia debet esse
instructus: ut sensus verborū intelligat: vim accētū sciat
distincte legat: ne confusione p̄lationis intellectū audito-
ribus auferat: quia ut ait quidā. Ambulat in tenebris er-
rando clericus oīs. Qui sine metrorū lege legenda legit.
Attendat quid indicatiue: quid interrogatiue sit legendū:
vbi sit in orōne faciēda distincō. Hęc enī male seruata in-
tellectū conturbāt: et alios ad risum p̄uocāt: et aurib; et cor-
di consulere debet vox lectoris. Quartus est ordo exor-
cistarū. Exorciste autem ex gr̄co in latinū adiurantes vel
incerpantes vocantur. Inuocant enī sup cathecuminos
super eos qui habēt sp̄m immundū nomen dñi adiuran-
tes p̄ eum ut egredietur ab eis. Ad exorcistā p̄tinet exorcis-
mos memouit retinere manus super energuminos et
cathecuminos in exorcizando imponere. Debet autē sp̄m
mundū habere qui sp̄itib; immūdis imperet: et malignū
expellere de corde suo quē expellit de corpore alieno: ne
medicina quā alij facit sibi nō prosit: et dicatur ei. Medice
cura teipsum. Qui ordinant accipiūt de manu ep̄scopi li-
bri exorcismorū: et dicit eis. Accipite et habete p̄tatem po-
nendi manus super energuminos et cathecuminos. Hoc
officio vñus est dñs iesus x̄ps cū multos demoniacos sa-
nauit. Hic ordo a salomone videtur descendisse q̄ quen-
dam modū exorcizandi inuenit: q̄ demones adiurati ex
obsessis corpibus pellebantur: quic officio mancipati ex-
orcistę vocati sunt. De quibus x̄ps in euangelio. Si ego
in beelzebub eijs demonia: filij vestri. s. exorciste in quo
etiam dunt. Quarto loco succedūt acoliti: acoliti vero gr̄ce:
latine c̄roferarii dicunt a deponendis c̄rele qñ legendū
est euangeliū vel sacrificiū offerendū. Tūc enī accendunt
luminaria: et deponantur ab eis nō ad effugandas aeris
tenebras: cū sol eo tpe rutillet: sed ad signū lēitę demon-
strandū: ut sub typo luminis corporalis illa lux ostendat
de qua legitur. Erat lux vera q̄ illuminat oēm hominem
uententē in hunc mundū. Ad acoliti p̄tinet p̄paratio lu-
minariū in sacro. Ipse c̄rele possit. Ipse viceolū cum
vino et aqua suggesta: p̄ eucharistia subdiaconis p̄parat.
Iste cū ordinant edocet ab ep̄o qualiter in officio suo age-
re debeant ab archidiacono accipiunt candelabū cum cē-
reo: et viceolū vacuū. Quintus est ordo subdiaconorū qui
gr̄ce ypodiaco vocant quos nos subdiaconos dicim;:
qui ideo sic appellant: quia subiacēt p̄ceptis et officijs leui-
tay. Oblationes enī in tēplo a fidelibus suscipiūt: ut leui-
tis supponēdas altaribus deferant: hī apud hebr̄eos na-
thinet vocant. Ad subdiaconū p̄tinet patenā et calicem ad
altare dei seu x̄pi de ferre: et leuitis tradere eisq; ministra-
re: viceolū quosq; et aquā monile et manutergū tenere: ep̄-
scopo p̄p̄terbyteris et leuitis p̄lauandis an altare manib;
aquā f̄bere. Iste lex cōtinētē imponit: quia altari appo-
p̄inquātes vasa corporis et sanguinis chusi possāt: vñ illud
implere debent. Mūdaminī q̄ fertis dñi vasa: ad hos p̄ti-
net tñ de oblationibus ponere in altari quantū sufficere
possit populo: necnō corpale et pallas et substratoria leua-
re. hī cū ordinantur accipiūt de manu ep̄scopi patenā et ca-
licem vacuū: ab archidiacono vero viceolū cū aqua moni-
le et manutergū. Diaconorū ordo sextus tenet locū p̄pter
senarij p̄fectionē. Hic enī ordo in veteri testamēto a tribu
leui nomē extraxit. dicunt enī et leuitę. De hoc vide in dia-
cono supra in suo loco. Septimus ordo est p̄sbyterorū

de quo in p̄sbyter dicit. An degradat; amittat ordinē:
habes in missa. Et scias q̄ cū character sit signū distinctus
ab alijs oportet q̄ in omnib; ordinib; imprimat. Litus
etiā signū est q̄ p̄petuo manet et nunq; reueratur. vide in
character. Item vide in clericus. Item in sacramentum.
Item in symonia. Item in sacerdos. Item animadu-
te q̄ mortaliter peccat qui cū scientia peccati mortalis ad
ordines accedit. Sanctitas enī vñq; requirit ad ordinem
de necessitate p̄cepti: sed nō de necessitate sacramēti. Unde
de si malus ordinatur nihilomin; ordinē habet: sed cum
peccato habet et vitatur eo.

¶ Orea. ab oros q̄b est visio dñi hęc orea oreę. i. mōs. vñ
hęc oreas dis. id est nympha vel orea montium.

¶ Oreo dicitur attollo. Gros mons vnde oreades mō-
tium nymphae.

¶ Oretia. in orexis est.

¶ Oretia. ab os oīs et ex eo componitur hęc orexis hui;
orexia. id est vomitus eructus ab ore. et inde hęc orexia ore-
xię polyphagia. id est multa comestio: nimis desiderij
comedendi. et contingit hęc infirmitas cui extra naturam
comedimus.

¶ Orexis gr̄ce ορεξις dicitur appetit;. ab oreğomae
operomae quod est appeto: sed quia vomitu appe-
titum prouocare solent ideo pro vomitu nōnulli ac-
cipiunt in vñdecima saty. Iuuenalis. Hic surgit ore-
xis hinc stomacho bilis. Alij tamen pro ipsa bili &
indignatione interpretantur.

¶ Organicus ca. cum. pe. cor. ad organum p̄tinentia et dicitur
ab organum ganī.

¶ Organista sit. in organum vide.

¶ Organizo 3as. i. organo cantare. et dicitur ab organus.

¶ Organū ganī. pe. cor. videt dicit ab orge. et est organus
generale nomē oīm instrumentorū vel vasorū mulcorū.
Dicitur etiā specialiter p̄ quodā instrumentō. Organum
etiam dicitur modulatio q̄ sit in cāstilla. et p̄p̄te cū talibus
instrumentis vel vasis. vñ hic et hęc organista sit. qui vel
q̄ in tali instrumento canit. Et dicitur fm quosdam ab or-
ge quod est cultura: quia debemus organis vti ad dei ho-
nozem et culturam.

¶ Organum gr̄ce οργανον dicitur instrumentum: &
qd nos dicim; organū. organo ē cōcito. orge ira.

¶ Orge gr̄ce latine dicitur cultura. vel orge. i. ira.

¶ Orgia. ab orge q̄b est cultura derivat hęc orgia hominū
orgiorū p̄p̄te sacrificia bacchi quę ad culturā alę credebāt
p̄tinere. vel orge. i. ira. vñ de hęc orgia orgiorū: sacrificia
vel festa bacchi. quia ad irā frequent monebantur. vel or-
ge id est bonū. ge. i. terra. Unde dicuntur orgia sacrificia bac-
chi: quasi ex bonis terre: quia in sacrificijs bacchi multum
vini et annonę expendebatur.

¶ Orgia sunt sacra bacchi sed generaliter accipi solēt.

¶ Oria. ab os oīs dicitur hęc oria oris. id ē frenus quod
ori imponitur.

¶ Orcus. ab os oīs dicitur orcus orica. orcum. penult
ma correpta. id est loquax.

¶ Oridicus ca. cum. pe. cor. id est dicens. et componit ab
os oīs et dico. dics.

¶ Oridurus ra. rum. i. asper loquens: vel qui non vult
aperire os et p̄ponitur ab ore et dur;. et pdu du. oridurus.

¶ Oriens. ab ori oris. dñi hęc oriens orientis p̄ oriens
tali plaga mundi. vñ de hęc oriens orientalis et hoc oriens
le. vñ de orientali aduerb. potest etiā esse generis oīs
et p̄cipium. Quare autem ad orientem adorem; habes
in tabernaculum.

¶ Ousidum. ab os oīs. et facto componitur hoc ouisidus
ousidus. foramen inferius quod et pro quolibet foramine
dñi. Et ut dicit Ambro. ventris sunt duo ouisida.

¶ Ouginalis. in origines est.

¶ Ougineus. ab origine dicitur ouigineus nea. neum. et
hic et hęc ouiginalis et hoc le. vñ de ouiginaliter aduerb. Unde
de ouigine peccati dicit quod ab origine naturae cō-
trahitur. Hā fm apostoli. Omnis nascitur filij ire. Et
pōt q̄r an poena ouiginalis peccati remanet post baptis-
mū

mū. Ad hoc dico q̄ peccatum originale est p̄mo p se infestatio nature & p consequens inficit psonam fm q̄ dispositio in psonam redundat: & fm hoc duplex p̄na originali debetur. vna in quantū psonam inficit. s. carentia diuine visionis. visio em̄ diuina actū quendā designat. actum autē ois psonę est: quia actus in diuiduorū sunt fm Aristotele. Unde & carentia diuine visionis ad psonam referenda est: cum opposita sint circa idem. Alia p̄na debetur sibi inquantū naturā inficit: sicut necessitas moriēdi: rebellio carnis ad spm: & hmoi quę oia ex p̄cipijs nature creant vel causantur: & torā speciem consequunt: nisi miraculose alia quādo aliter contingat. Dicendū est ergo q̄ baptism⁹ in infectionē originalis mūdāt fm q̄ infectio nature in psonā redundat. Et ideo p baptismū illa p̄na tollitur q̄ persone debetur. s. carentia diuine visionis. Nō autē baptism⁹ remouet infectionē nature fm q̄ ad naturā p se refertur: s. hoc erit in patria qm̄ natura nostra pfectę libertati restituetur. Et ideo oportet q̄ remaneat illa p̄na post baptismū q̄ culpe originali debet fm q̄ natura inficit: & hmoi fomes est necessitas moriēdi & hmoi. Augu. aut tractans illud iohānis. xxi. Sequere me. &c. sic dicit. Productior est p̄na q̄ culpa: ne parua putaretur culpa si cū illa finiret & p̄na. ac p hoc vel ad demonstrationē debite miserie: vel ad emendationē labilis vite: vel ad exercitationē necessarię p̄nitentię: tpaliter hominē detinet p̄na quę iā ad dānationem sempiternā reum nō retinet culpa: vide in p̄na. ¶ Solet etiam q̄ri si mulier peccasset & vir nō: an contraxissent posteri originalem culpā. Ad hoc pōt dici q̄ si mulier peccasset viro nō peccante: forte illa in peccato suo mortua fuisset: & deus viro aliā vxorē puidisset. si tñ ex ea filios genuisset: dicitur q̄ illi filij passibilitate & defectus naturales contraxissent non autē originālē culpā vel defectus qui sunt ex pte aīę. Quis ratio assignat: q̄ fm philosophū in. xvi. lib. de animalibus. Corp⁹ nō est nisi ex semina: aīa autē ex mare. Non ita q̄ aīa rationalis traduceat: s. quia in semine est p̄tus formatua: p quā alijs animalibus inducitur p̄tus sensibilis. In homine vero organizat corp⁹ & pparatur ad receptionē aīę rationalis. Si autē econuerso adam peccasset muliere non peccante: filij ex viroq̄ cōcepti vtrūq̄ haberent: & defectum anime & corporis. quia ex defectu aīę defect⁹ etiā corpis causat. Deficiente enim p̄tore necesse est & posterius deficere: s. non cōuertitur. ¶ Quoniam orionis mas. ge. dicitur q̄ddā astrū ante thauri vestigia fulgēs. Et dicitur orion quasi vion ab vīna. id est ab vndatiōe aq̄rum. Tempore em̄ hyemis oris & mare & terras aquis ac tēpestatibus turbat scdm̄ p̄ap. Et pducit primā syllabā ac mediā orion. vnde Quir. Obstitit orion latona nitentibus astris. Sed vide quia inuenitur orion p̄o quodā citharedo: & tunc pducit penultimā: sed primā corripit. vnde Virg. Orphe⁹ insiluit inter delphinas orion Summis etiam hic p citharedo. Sz de obliquis est dubitatio quando ponitur p stella: quia orionis pducitur in penultima a Lucano: s. ab Quidio corripitur. Unde dicit Lucanus in primo. Ensiseri nimis fulget latus orionis. Item in. xi. Teste tulit celo victi dec⁹ orionis. Spū alizat em̄ in q̄nto pede. Sz Quir. in. xii. meta. corripit penultimā dicens. Diuersasq̄ vires nitidūq̄ orionis ense. Ad hoc dicit quidam q̄ fm p̄ap. pōt declinari hic orio vel orion. Si declinat orio sine n. pdu. penult. in obliquo sicut noīa desinētia in o. q̄ retinent o. in obliquo: vt fmo mōis. simo montis. si autē declinat hic orio p n. tūc corripit penultimā genitiui: quia tūc magis sapit declinatio: nem grecā. Greca em̄ seu barbara desinētia in on. sepius o. corripunt in obliquo. vt sidon donis. symō montis. ca: non canonis. vt dicunt quidam in iob: vbi dicit. Qui facit arcum & ouanas & interiora auri. Et in amos q̄nto. vbi legitur. Faciēt arcum & ouana. debet o. sine penultima corripit. quia magis est declinatio greca. Et orion p n. ex ponit a gregorio. & hoc videt cōtra vsus approbare q̄. i. in iob & in amos penultima de ouanas vel ouana corripit.

Orion merito primam producat licenter tamen corripitur enei. i. Cū subito assurgēs fluctu nymphosus orion. Citharedus autē ille dicitur arion & sic tan

gitur apud Vergiliū. dixi licenter corripit. quia grece describitur ω π ω π ω π ω π vnde & pe. producitur. Et in Oui. verior lectio sit diuersas vires ense nitidū q̄ orionis. Fuit autē secundum hesiodum Neptuni filius ex Euriale. Secundum alios ex vrina iouis & mercurij immissa in coriū bouis mactati ab hireo in ipsoū honorem. vnde ab ov p̄o vros quod est vris na nomen accepit: mutatis ov in ω. Oui. Tunc suspiciēta texere madētia terra Iāq̄ decem menses & puer ortus erat: hunc hireus: quia sic genitus: vocat vris na. Perdidit antiquum littera prima sonum.

¶ Quorū reris. vel riris. i. nasci & pferitur scdm̄ tertiam et quartā coniugationē. In infinitiuis tantū pferitur scdm̄ quartā. s. ouri: & nūq̄q̄ ori. & habet duplex supinū. s. ourum tu. vnde ortus. a. tū. & ourū ouru. vnde ouritur? tura. turū. Quorū p̄o. ad ourū riris. vel reris. ad ourū? suz. ad ourū. id est valde vel iuxta ourū. vel inuadere aggredi. ab ourū reris vel riris. l. lōge ourū. vel ouendo exire: vel ab ourū nō suo tpe ourū. id est sine lege nascendi: sicut pueri & mōstra q̄ vī q̄ ante tps debitu nascunt: vī q̄ tra naturā nascunt. Vī ab ourū? ab oura ab ourū. & inde ab ourū? ua. uī. Loo ourū coorūris. vel reris. coorūris sum. id est simul ourū. ex ourū reris vel riris. ex ourū? suz. i. extra ourū. Sub ourū. id est la tenē vel post vī subitus ourū. Quorū & etus pposita sunt de ponentia: & pferuntur tam secundū tertiam q̄ secundū quartā coniugationē: in infinitiuis qui pferunt tantū secundū quartā & faciūt supinū in ourū vel in ourū. s. vīlari? in ourū. Similiter p̄cipia futuri tps vīlari? sunt ab ourū q̄ ab ourum. & e contrario p̄cipia p̄teriti tps fm̄ lūgu. Pūscian? aut in. x. lib. Quorū & mouorū tā scōz tertiam q̄ fm̄ coniugationē: auctores declinauerūt supina eorū ourum & mouū. Quis oriturus nō ourū? iueniat p̄cipiū futuri: s. p̄teriti ourus nō ourū? dicit. Sic ergo fm̄ pūscia. & lūguitionē ourū scdm̄ vtrāq̄ coniugationē. s. tertiam & quartā inuenit declinatū apud antiquos. Nunc tñ scdm̄ vīum modernorū ourū est q̄rtē coniugatiōis tñ s. adhuc tenet de tertia ourū. Unde ecclesiastica p̄mo. Ourū sol & occidit. penult. cor. & p̄cipiū p̄teriti tps ourus sum. & supinū ourū. quod inuenitur etiā ourū. Vī ourūris ra. rum. Oriturus secundā corripit: vnde a tertia nasci videt.

¶ Ourum. ourū inuenitur platur scdm̄ quartā & tertiam coniugationē. & habet duplex supinū maxime scdm̄ antiquos. s. ourū ouru. Vnde ortus. Et ourū ouru. Vnde ourūrus. Et vt dicit lūgu. ourū ouru habet penultimā pductam. scdm̄ quod est supinū vbi quartē coniugatiōis. & h̄ eandem correptam secundū q̄ est supinum verbi tertie coniugationis.

¶ Ourundus. ab ourū ouris dicitur ourundus da. dū. nos men. i. nat⁹ vel nascēdus & regit genitiuis. vī in Boetio. Si remiscaris cuius patrię sis ourundus. Our. vt dicit glosa in Esa. cap. li. aīa immundus nec sacrificis aptum. Et vt dicunt quidāz ourx est aīa simile murt quod nos dicim⁹ glirē. & declinat hic & h̄c ourx ouris origi origē. &c. De quo habetur deutro. xliij. Augem camelos pardū. Nomina em̄ desinētia in x. faciunt ḡm in cis. gel in gis. exceptis nix nox senex & supellex.

¶ Oryx græce o p v orygos dicitur fossorium & aīal de genere caprearum. Vnde Ply. lib. viii. de semiferis ait. Capræ tamen in plurimas figuras transfigurantur: sunt capræ: sunt ibices pnicitatis mirandæ: sūt & oryges contrario pilo vestiti & ad caput verso: sūt & damæ & pygardi &c. dicitur autem generis masculini. Vnde Lunenalis sat. xi. Et getulus oryx.

¶ Oryza oryx maneres ē pulmēt. & vt dicit de ordeo. Oryza etiam grece o p v a dicitur: estq̄ species ordei vnde p̄tisaniū sit. hora. oryza Q uāti emptē?

¶ Orizon t̄is. masculini generis. media sphaera apparatus super terram fm̄ p̄ap.

Horizo dicitur termino desinō. vnde horizon quia determinat hemispheria.

¶ Ornia interpretatur anathema vel anathematizatio.

Cornix est gallina siluestris: vel ut dicitur **Psalmus**. cornix est gallina africa pinguislima.

Ornis non ornitho faciens in gentiuo ornithos est avis gallina. ales. augurium.

Omnihomantia. i. divinatio quod fit in pectore vel in ortu vel in gustu pulloz. Et ponitur ab omnis quod interpretatur gallina siluestris et manis quod est divinatio secundum Augustinum.

Omo nas. navi. nare. i. colere decorare. Et derivatur ab os ois quasi ora et vultus decorare. unde ornamentum.

Omnamentum: decus: gloria: laus: dignitas: ornatus. Ornamenta preciosa vestimenta dicta quod eorum cultu ora et vultus decorantur. et ab omo nas. dicitur hic ornatus. i. cultus: habitus vestitus decoratus. et ornatus. i. nitidus: lucidus: cultus: laculatus.

Omo secundum Augustinum. ponitur ad orno nas. de orno nas. i. valde ornare vel ornatum offerre: ex orno nas. in eodem sensu. Et est actus orno cum suis propositis.

Omo potest quod an facientes ornamenta mulierum peccent. Ad hoc dico quod si qua ars est faciendi aliqua opera quibus homines uti non possunt absque peccato: per consequens artifices talia faciendo peccant: utpote prebiteres directe alijs occasione peccandi: puta si quis fabicaret idola vel aliquid ad cultum idololatrie pertinens.

Si qua vero ars sit cuius operibus homines possunt bene et male uti sicut sunt gladii. sagitte: et alia huiusmodi. visus talium artium non est peccatum. Si tamen operibus alicuius artis: ut plurimum aliqui male uterentur: quibus de se non sunt illi artibus: sunt tamen per officium principis a civitate extrahende secundum documentum platonis.

Omo ergo mulieres licet se possunt ornare vel ut conferunt decentiam sui status: vel etiam aliquid superaddere ut placeant viris: presequens est quod artifices talium ornamentorum non peccant in usu talis artis nisi forte inveniendos aliquos superfluos et curiosos. unde Chrysostomus super mattheum dicit: quod etiam ab arte calidiorum et tertiorum multa abscondere oportet. Item scias quod dicit Augustinus in libro de sermone dominum in monte. Non in solo rerum corporearum nitore atque pompa: sed in istis foridibus et luctuosissimis posse esse iactantiam: et eo periculosior est quod sub nomine servitutis dei decepti.

Et philosophus dicit in iustis. quod et abundantia et inordinatus defectus ad iactantiam pertinet. vide in vestigio.

Oro oras dicitur ab os oras. et est orare ore dicere: rogare: ore rationari. Et ponitur ad oro ras. ex oro ras. per oro ras. id est valde orare vel perfecte orare.

Oro ras. actum est cum oibus suis compositum. et producit o. secundum Augustinum. Quod tamen ponitur significationes de oro ras. in hoc versiculo. Supplicat ipsoz petit obsecrat hec notat oro. An dicendum sit chaste ora pro nobis: et an sancti orationes nostras cognoscant: et pro quibus orant: et an sanctos orare debeamus: dixi in oratio. Item quare ad orientem debemus adorare: dicam in tabernaculum.

Oroma visio interpretatur secundum **Psalmum**. **O**romon grece. i. tempus latine.

Oria grece ωρια dicitur maturitas orismos maturus.

Orons orontis proprium nomen cuiusdam montis. hinc videtur dici hic orontes huius orontis dux lictor: quia magnus fuit.

Oros oreos dicitur mons non quidam sed quilibet: orontes autem fluvius est per mediam aniochia fluens.

Oraphanatrophia. in orphanotrophium est.

Oraphanatrophi. ab orphanos et trophos quod est conversio ponitur hoc orphanotrophium phis. hospitale vel alius locus venerabilis in quo orphani puerant et pascunt. unde hic hec orphanotrophia phis. qui vel que est custos orphanotrophis siue dominus siue domina talis loci.

Oraphan na. num. idem est quod pupillus. Sed illud grecum nomen est. et hoc latinum. unde in psalmo ubi legitur. pupillo tu eris adiutor. grecus habet orphanos.

Orrum. ab ordei dicitur hoc ordei orei. quasi ordeus locus est ubi reponitur ordeus. Generaliter tamen locus ubi reponitur annona dicitur orreum vel dicitur ab horreo horreo: quia ipse horreo. sed pueri dicitur pualer.

Immo posterius accipitur quia horreum scribitur.

Ortum adverbium loci. in hanc partem. Unde deorsum. Item ortum orti potest esse nomen ab ordior diris.

id est principium loquendi vel locutio.

Ortus oia sum. id est receptus. et hoc ortum orti. et hic ortus ortus. vide in ordior diris.

Orticola le. pe. cor. ab ortus et colos. componitur. id est ortolanus orti colens.

Ortigia. in ortyx est.

Ortigometra. ortyx grece latine dicitur coturnix. Unde dicitur hec ortigometra tres. quidam autem. et ut dicitur est coturnix quod gregem ducit terram ad appropinquante accipiter videns rapit secundum huguionem. **Psalmus**. etiam dicit. **O**rtigometra genitum autem id est coturnices quas veteres velis interdirent. Solum enim hoc alia sicut homo morbus caduch habet. et pdu. penul. ab alexandro. dicit coturnices designare ortigometram.

Uide post ortyx.

Ortilio. ab ortus orti dicitur hic ortilio ortilionis. id est quod ortolanus.

Ortyx ortygis feminini generis grece latine dicitur coturnix. inde hec ortygia grece. quidam insula scilicet delos.

Ortyx id est coturnix. unde ortygia delos insula et alia insula circa siciliam contra plemmyrium siciliæ fluvium. Et ortygo metra: rex coturnicum hoc est ceteras ducens: et est coturnix que vulgo qualia dicitur.

Ortodoxus. a doxa quod est gloria et orthos rectus componitur hic orthodoxus doxi. i. vir recte glorie. i. recte credens et ut creditur videtur. Quo nomen non potest vocari qui aliter vivit quam credit. Unde hec orthodoxa doxi. i. femina recte glorie. et hec orthodoxia doxi. id est recta gloria. Et potest declinari adiective orthodoxa. rum. secundum Augustinum.

Psalmus. vero dicit. orthodoxus grece: rite catholicus. homo dicitur fide rectus et vita probabilis: qui latine vir recte glorie dicitur. et producit penult. positione.

Orthodoxus potius dicitur recte opinionis et sententie homo. Nam doxa etiam est existimatio. opinio fides et sententia. Vide tortellum.

Ortogomenus. orthos quod est rectus componitur cum gomenos quod est accentus. et dicitur orthogomenus na. num. i. recte accentuatus: quasi non encliticus.

Ortogoe est apud hesiodum epitheton hircundinis quasi sit orthogoe ab orthos quod est dilectum et goos luctus quod matutino tempore filium lugeat.

Ortogonium nis. in orthogonus est.

Ortogon. ab orthos quod est rectus et gonos quod est angulus componitur orthogon. gona. gonis. i. recte angulatus et hoc ortogonum gonis. i. rectus angulus figura plana.

Et est triangulus. et huius anguli rectus secundum Augustinum. et cor. go. Orthogonios o phor o pi o rectus angulus dicitur.

Ortographia. ab orthos rectus et graphia scriptura componitur hec orthographia phis. penultima acuta. i. recta scriptura litterarum et syllabarum. Et scias quod prima pars huius operis dicitur orthographia: quia in ea docetur recte scribere.

Ortolanus. ab ortus orti dicitur hic ortolanus ortolanus. cultor orti. Et scias quod antiqui dicebant ortulanus per u. in scda syllaba ab ortus: sed moderni dicant ortolanus per o. ab orto et pdu. penult. ortolanus.

Ortoneumenus. Neuma ponitur cum orthos quod est rectus. et dicitur orthoneumenus. mena. nu. i. recte modulatus. unde quidam pronomina apud grecos scilicet discretiva dicuntur orthoneumena. quasi recte modulata. i. recte accentuata ad differentiam illorum que sunt inclinata.

Ortophonos qui tantum emittit quantum recipit. et componitur ab orthos quod est rectus et phonos. Unde orthophonos de quo modo recipit et emittit. Et cor. pe. orthophonos.

Orthopncea est creber anhelitus morbi genus quod corrupto vocabulo orthoniam vocant.

Ortos grece latine dicitur rectus.

Ortulus li. dimi. pe. cor. parvus ortus.

Ortus orta ortus. ab ortior ortis dicitur ortus orta tus. principium et hic ortus ortus. id est natus. et hic ortus orti. secunde declinationis: quia semper ibi aliquid ortus et nunquam sit sine fructu. secundum Augustinum. **Psalmus**. vero sic dicit. Ortus orta ortum: natus: genitus: subito visus. Ortus vero ortus ortus natus: genitus: subito apparitio processus. ortus pro

ost ostio ageramenus: oleribus abudans vel paradisus: omnis oleris inde dicitur: quia semper ibi aliquid ostatur. Nam cum alia terra semel in anno aliquid crecet, ostus noster sine fructu est.

Horti tantum pluraliter dicuntur causa voluptatis comparati.

Orcanus rex assyriorum. Vide Leucothea.

Orchades insule multe in oceano boreali ultra britanniā, siluosa & inculte.

Ordeffus fluvius scythiae in istrum fluens ex oriente.

Oreades a curta nymphae montanae. Namoros graece dicitur mons.

Orestes filius agamēnonis regis & clitemnestrae, qui matrem occidit eo quod illa patrem suum occiderat. Deinde pyrrham achillis filium qui hermonē libi prius desponsatam vxorem duxerat, occidit clam in templo & hermonem recepit. Postea furiosus ob hanc scelera factus vagabatur, & custodiente eum pilade amico fidissimo peruenit in regionem tauricam ubi forum suam inuenit cum qua perfectus est in italiam. Vide Iphigenia & pilades.

Orchomenus e curta vrbs boetiae ubi templum fuit tribus gratijs dicatum. Plinius tamen orchomenum ponit in arcadia De gratijs Vide superius Charites. Orcus pluto dicitur & pro inferno ponitur. Est etiam fluvius thessalicae quem homerus scripsit ex inferis ortum in poeneum labi. Vide poeneus.

Orion pducta filius neptuni ex euriale filia minois secundum hesiodum. Alij fabulantur eum ex vrina iouis neptuni & mercurij genitum, quos deos cum enopius quidam hospitio excepisset eisque boue mactasset: petiuit ut sibi filium concederent. Illi ergo in corio bouis vrinā fecerunt ex qua humo obruta natus est orion quasi vrion. Nam vros graece vrina dicitur. Orion igitur venator factus cum dianam vellet violare a scorpione occisus est & inter sydera posuit. Est enim sydus quod a latinis iugula vocatur.

Oricum vrbs in eptro, ubi therebintus arbor nascitur.

Orithyia filia erichthe regis atheniensis, quam boreas raptam tulit in thraciam & ex ea genuit zetum & calaim. Alia fuit amazonū regina. De qua Iustinus lib. ij.

Oropus oppidum in attica in confinio boetiae.

Orodes rex parthorum qui Crassum romanum cepit & occidit.

Orpheus thrax, filius oegri vel apollinis & calliope musae: poeta verus & cytharocedus optimus atque theologus, qui dulcedine cantus dicitur feras & saxa & inferos mouisse. Nameurydice vxorem cantu recepit ab inferis ut superius habes in Eurydice. Instituit autem orpheus sacra bacchi, & tandem a mulieribus bacchantibus discerptus fuit, licet alij putent ipsum fulmine periisse.

Ortygia insula in aegeo alto nomine delos.

Ortona vrbs in pelignis ad mare adriaticum.

ante

Ostis dicitur ab ostium neutri generis quasi ostium: quia per ipsum quasi per ostium cibos intramittimus: & spiritum foras eijamus vel quia per os egrediantur homines & ingrediantur ab eis, & pducitur os oris: sicut os ossis corripitur. vbi versus. Os oris loquitur, corio vestitur os ossis. Ab os oris dicitur hoc os ossis: quod antiqui dicebant hoc ossum & hoc ossu, & inde genitius pluralis ossuum sed nunc dicimus os ossis osse ossum: per i. in penultima syllaba genitius pluralis. Et dicunt ossa ab ore: quia patent in ore apertius quam alibi: immo in alia parte corporis non patent. Nam vbiq; cute & visceribus obiecta celantur, vel dicuntur

tur ossa ab ore vnde: quasi vnde: quia olim cremabantur.

Ossa ossis generis neutri ossium ossibus. in os oris vide. **O**ssa ab os ossis dicitur haec ossa osses quoddam genus calamentum: quia primo de corio bouum osses facti sunt. Et quia nunc ex alio genere fiunt: pustulum tamen nomen retinent: vnde ossatus ossata ossatum. i. ossas habens.

Ossanna hebraei est. & accitum in fine. ut vt dicit Hieronymus. in ceterisimo & decimo septimo psalmo. quod manifeste de aduentu saluatoris scriptum est: pro eo quod in septuaginta habetur in terribus. **O**ssie saluum me fac. In hebraeo legitur. Anna adonay ossanna: quod manifestus simas interpretatus est dicens. **O**bscuro dñe saluum me fac obscuro. Nemo ergo putet ex duobus verbis graeco videlicet & hebraeo sermone ossanna esse positum: sed totum hebraicum: & significare quod aduentus christi saluum me fac: necnon pro hoc quod subiungitur ossanna id est salus in excelsis. Perspicue ostenditur quod aduentus christi non tantum hominum salus: sed totum mundi sit terrena iungens celestibus: ut omne genu flectatur celestium terrestrium & inferorum. Est autem ossanna ut dicit Hieronymus positum ex integro & corrupto. **O**ssie effi latine dicitur salus siue saluifica. Anna vero apud illos interiectio obsecrans. Nam apud illos ab obsecrante dñe anna: sicut apud nos latinos dolente dicitur heu: & semper hoc deberet dici integre ossanna: sed corrupte dicit ossanna: dempta i. vocali. & interpretatur ossanna salua vel saluifica obsecro: quia sicut dictum est ossi interpretatur salua vel saluifica: anna est interiectio obsecrans apud hebraeos. & subaudi. Populi tui vel totum mundum homines & angelos (spem) ruinam ex hominibus repando. Quidam dicunt quod ossanna interpretatur salus: quasi dicat: dñe tibi debetur salus mundi. Aug. pro dicit quod ossanna est vox obsecrans magis affectu indicans quam re aliquid significans: sicut sit in lingua latina interiectiones: & ideo ossanna in alia lingua transferre non potuit: sicut nec racha: ut dixi supra in alleluia. **O**ssanes autem ossaureli exponens illud. Matth. xxi. Turba autem quae sequebatur clamabat dicens. **O**ssanna filio dauid: sic dicit. Demones populi mirabilius eius quod ostendit eis: & sanitarum quas praestitit eis exultantes in cordibus suis ante & retro clamabant: ossanna filio dauid. Quis cedebat seniores erant. Id est patriarchae: prophetae: ceterique sancti: qui ante aduentum christi de aduentu eius praedixerunt & cognouerunt. Sequentes autem minores erant. i. apostoli: martyres: ceterique doctores qui post ascensum christi de resurrectione eius & de ascensu vel de operibus praedicauerunt & praedicant. Et quibus quidam diuersis temporibus fuerunt in omnibus vnus exultatio spiritus fuit: & illi quidem prophetantes de christo venturo clamauerunt. Benedictus qui venturus est in nomine dñi. Ipsi autem laudantes clamabant de aduentu christi iam impleto. ossanna filio dauid: benedictus qui venit in nomine dñi. Ossanna autem quidam interpretant gloriam: alij vero redemptionem: saluifica siue saluum fac. Nam & gloria illi debetur: & redemptioni illi conuenit qui omnes redemit: & praeciosi sanguinis sui effusione saluauit.

Ossatus osatum: id est ossas habens. ab ossa osses dicitur. **O**ssaureum. ossauri dicitur Chrysostomus. & deditur in fine tñi: & proponatur ex duobus rectis sicut & ossie bonum sicut ostendi in tertia parte: vbi egi de figura composita nominis in cap. de compositione integrorum.

Oscen. cano componit cum os. & dicitur hic oscen oscinis scy qui ore canit: vel folijs vel alio modo ut decipiat aures. dicunt etiam oscines quilibet aures ore canentes. i. cantu augurum facientes semper Aug. & psalm. etiam dicit. **O**scines ore canentes aures dicuntur: quare augurium vocatur: ut cornu et cor. penit. osanes.

Oscillu. Cilleo proponitur cum os oris. & dicitur hoc oscillu oscilli. quoddam genus ludii. scilicet funis suspendit de trabibus in quo pueri & puellae sedentes impellunt huc & illuc. Et inde dicitur oscillu: quia ibi ora cilleant. i. moueant huc & illuc. vel quia ora assantur mouentur ad risum: vel quia solent impelli in ora transennium. Item oscillu. i. paruum osculum: & tunc est diminutiuum de osculum & simplex.

Oscines. exponitur in oscen.

Oscito. ab os oris. & cito tas. quod est moueo compo. oscito tas. ant. are. i. os aperire: ore hanc: hanc clare. Persius. **O**scitat haec sternu diffusio vndiq; malis: & inde haec oia

rationis. & hic o scitatus tus. & hoc o scitamē nls. i. barada: pro immoderata ois apertio.

Oscitantes autem dicuntur negligentes & pigri.

Osculū li. format ab os addita culū. sicut & mas masculus. & a flos flosculus. & a mus musculus. & est osculū dimi. de os ois quantū ad vocē. & quia aliā habuit significatio nem a suo pmituo: id os fecit illud dimi. ex se. f. oillus. i. puus os. ut dicitur Paul. & differt fm lūg. osculū a basio: quia osculū est religionis. vnde df. Receptū em osculū pa do. Basii vero est amoris. Suauis luxurie et libidinis: vnde verius. Basio piugibus: verū oscula dant amicitias. Suauia lasciuie: miscetur grata puellis. Itē osculū filiis pacē amicitias: basium vxorib: suauis scortis. Itē osculū charitatis basii blandiciet: suauis voluptatis. & ab osculū of osculoz artis. id est osculum dare. et est commune cum omnibus suis compositis.

Oso ofas. id est ofo caldare. verbum actiuum. et dea natatur ab ofa ofe.

Osoz. odi odisti facit supinū ofum ofu. lz non sit in fre quēti vsu. vñ hic ofoz ofous. i. oditor. Mau. in amphitrio ne. Scito illū madidū & incōtinentē atqz ofozē vxoris sue fm lūg. pāp. aut dicit. Ofoz ofous ab odio odio dictus inimicus qui alium odio habet.

Ostatum. in ofsum vide.

Osteus. ab os ofis dicit offensus sea. scilicet. pe. cor. i. de offi bus existens vel factus vel ad ofsa pertinet vel offibus plenus. Inuenit etiā hoc ofeum sel. p bursa intestinorū. vnde Auicenna. Cū intestina descendit in ofeum. &c. et tunc pdu. penf. & scribitur p vnum s.

Osculum li. dimi. paruum os.

Ostragium gif. i. ofsum fractio: sicut dicitur alique fecisse ostragium. quia ofsa alicuius fregit.

Ostragus ga. gi. i. ofsa frangens. ab os ofis & fran go gis. componitur. & cor. hanc syllabam fra.

Ostium li. dimi. de os ofsa. puum os. & id est ofillo las. lare. id est verberare vel scindere.

Ostium vel ofarium aduerbiū. i. ofsa frangendo vel per ofsa. i. de ofse in os. & dicitur ab ofsa.

Oso. ab os ofis. dicit ofso as. aut. are. i. ofsa dare vel ofse percutere vel ofsa pparare. & pponitur ex ofso as. id ē ofsa offerre: in ofso as. id est ofsa immittere. & est actiuum cum omnibus suis compositis.

Ostus sa. sum. i. ofibus plenus. & dicit ab os ofis.

Ostulū li. dimi. dicitur paruum os. & hoc ofillū idem ab os ofis.

Ostendo dis. stendi. ostentum vel ostensū. & videtur pponi ab os & tendo dis. Et est ostendere demonstrare: apire. vnde ostensim. i. apte. & hic ostentus tus. fm lūg. pāp. i. o di. Tendo facit tensum: quod nō facit tentus & vtrūqz retinet cū omnib: suis ppositis: ut extensum: vel extensū. vnde ostendo qd & ab eo pposita facit ostentum vel ostensum. Ostentū quoqz qñ monstrum significat no men est participiale: quando factū: dictum: visū. ab osten do futura dictum.

Ostento tas. i. frequenter ostendere: vaticinare: lactare: videri. pcurare. vnde hoc ostentamē minis. & hoc often= taculum li. i. demonstratio. & format ab ostento supino de ostendo dis. u mutata in o. & est pbum frequentatiuum.

Ostentum ti. vide in ostendo dis. & etiam portentum.

Ostensis. ofsta ofstie. est qdam ciuitas. Inde ofstēsis: ut episcopus ofstēsis. & scribit sine b. Inuenit etiāz hostia hostie p b. sicut in b. dixi. & formatur ofstēsis ab ofsta a. in en. mutata & assumpta sis. sicut a ianua ianuenis.

Ostra grece dicit lare testa. vñ hęc ofstra ofstre testa m iuslā piscis. & hinc hoc ofstreū ofstrei. & hęc ofstra ofstredz piscis qui in ofstra latitat. sed ofstrea ofstreoꝝ p piscis piscis bus dicit in neutro genere. sed ofstreg ofstreaꝝ in femineo genere sunt carnes eoz. vnde hic ofstreatus ris: q piscem illum vendit vel capit. & hoc ofstrū ofstri. id est purpura: q ofstreoꝝ sanguine tingitur. vnde ofstrens ofstrea ofstreum id est purpureus. & ofstreat ofstrea ofstreatū. i. purpura tus. & hic ofstreat ofstreati q in purpura opatur: vel q eaz facit vel tingit fm lūg. pāp. di. ofstrea animalia marina

dicta a testa qua mollides carnis interior tegitur vel mus nitur. Sicce em testa dicitur. vide in cancer.

Ostracō grece oσtpαkοp dicitur testa. Ofstrios pur pureus. ofstrios piscis & color: ofstreon latine ofstreu dicitur & pluraliter ofstrea ofstrearum: sed more græ cese secundum Seruiū Nam latine nullum nomen aia lis est neutri generis: vnde vult ofstreas posse dici.

Ostratites. ab ofstratus: vel ofstra dicitur hic ofstratites nis. quidam lapis qui similitudinem testē habz cui? vsus est pro pumice.

Ostratus. ab ofstra deriuat hic ofstrat? ti. i. panimētum testaceum dictū sic: quia quibūdā minutis & fractis testis vel lapidibus calce admixto fiat. vñ hic ofstratari? ris. qui ofstratari facit. & ofstratarius ria. ris. ad ofstratari ptnēs.

Ostratarius. in ofstratus exponitur.

Ostrea. vide in ofstra & in cancer.

Ostrearius. in ofstra exponitur.

Ostula le. dimi. parua ofsa.

Ostus. odi odisti facit supinū ofum. licet non sit in vsu. vñ ofus ofa ofum. i. odiens quod habet vim picipis. Un de construitur cū actō ad modū picipis. & idem in compo sitis. ex ofus ex ofa ex ofum. i. odiens valde vel pfecte: et posus ofsa posuz. ut ofus vel posus bella. i. odiēs. vnde ofe: ex ofe & pose aduerbia. & scias q nomina desinētia in ofas significāt plenitudinē. vnde ofus plena notat: bun dus similat. bilis aptat.

Ostia oppidum olim latij in ofstis tiberis ad mare.

Osci populus antiquus in cāpania. Virgilius. Ofco rumqz manus.

Osiris i. longa. iouis ex niobe filius rex argiuorum primo: Deinde relicto fratri eo regno profectus in ægyptum ibi regnauit. & ism duxit vxorem. Tādem a typhone fratre suo clam occisus fuit. & ab ifide diu gstitus. Quē inuentum tandem corpus sepeliuit in in sula quē dī abatos Vbi cum postea bonē inuenissent ægyptij: putauerunt osirim esse deificatū: & bouem illum memphim ducentes pro deo coluerūt. & apim vocantes sacra illi instituerūt. & certo spacio peracto illum in flumine mergentes alium bouem similis for mē cum luctu querebant. Quo inuento cum magna letitia vociferabantur. Tibullus. Te canit atqz suum pubes miratur osirim. Barbara: memphitum plange re docta bouem.

Ossa mons thessaliæ pinis plenus. vbi centauri mor rabantur. Inde ofsaus a. um.

Ota grece: latine dicitur auris. vn de hęc otagia otagie: dolor auricularum.

Ota sunt aures grece ωτα nam singularis nominatiuus est οωσ. item οωαω ατωσ oyas atos neutri generis auris dicitur.

Otagia. in ora vide.

Otomega. Micros interpretatur breuis sine minor. et pponitur cū oto quod est apud grecos nomē istius elemē ti. o & dicitur otomicro quasi minor o. quo nō vocat hoc elementū o. cū breuiatur & figurā illius representatiūā sic fa ctam o. Cum hō pductur vocant illud elementū & illius representatiūā figurā sic factā. ω otomega quasi o. longa. ab oto quod est o. & mega vel megalon quod est longus. Omega dicitur o magnum quod sic scribitur ω: qd quia o duplex videtur fortassis impiti oto legunt: o micron dicitur o paruum quod sic scribitur: o vnde scribendum est in euangelio. Ego sum alpha & ω: nō o: quia ω non o vltimum elementum græcorū est. Otrys mons thessaliæ: sedes olim laphitarum. Luca nus. Solstitiale caput nemorosi sumouet othrys.

Ouale. ab ouo ouas dicitur hoc ouale
le lis. corona q̄ ppter pugnam datur victorib⁹.
Quatio. ab ouo uas. dicitur hec ouatio onis.
Id est letitia vel exultatio victor. f. q̄ exhibetur quasi triu-
phus victoribus. vide in ouo ouas.

Quicula lē. dimi. parua ouis.

Quiculum lē. dimi. paruum ouum.

Quile. ab oue dicitur hoc ouile lis. caula ouum. et pro-
duct penultima. vnde quidam. Dux est opilio cui nomē
ouile ministrat.

Quillo. ab oue dicitur ouillo ouillonte. id est opilio. vi-
de in opilio.

Quilla lē. dimi. parua ouis.

Quinus. ab oue dicitur ouinus na. num. penultima p-
ducta. id est res ouis vel de oue existens: vt carnes ouis
ne. et produ. penl.

Quis. ab offero vel oblatio dē hec ouis quasi oblatus
ab oblande: q̄ antiquitus in initio nō tauri: s̄ oues sacri-
ficarent seu in sacrificio mactarent. Pū. vero dī. q̄ dēscē-
dit a greco. greci est dicitur oros. et nos causa vitādi h̄raui
ouis dicitur. Et hīs s̄z ouibus q̄dam dicunt bidentes: q̄
inter dentes suos duos altiores h̄nt cū quibus dicunt nas-
ci: quas gētilēs maxime in sacrificiis offerebant. De hoc
etiam vide in bidentis. et cor. penl. ouis. s̄z ouum ouī pdu.
vnde p̄. Quē male foetet ouis: nō est melior trib⁹ ouis.
Itē. Nō est vilis ouis centū mibi carior ouis. Vide in ma-
lus et in agnus.

Quispe. ab ouis et speo do. pponit hīc et hec ouispe
ouispice. communis generis: qui viscera ouium inspicit.
et corripit spī.

Ouo ouas ouauī. l. letare. et p̄p̄e est victor. et dicitur
ab ouis ouī. et est tractū a pueris: q̄ tunc letant. cū eis dant
oua. vnde ouanter et ouatim aduerbia s̄m lūgu. Magis-
ter autē Bidentis dicit quod ouo ouas deriuat ab oue: et
nō ab ouo. Nā ouatio dicebatur minor trib⁹ in q̄ im-
molabatur ouis et nō taur⁹. et hoc s̄m deriuationē videtur
rectius: quia ouo ouas corripit p̄maz: sicut hec ouis: sed
ouum ouī pducit p̄mam. vnde p̄sus. Iuppiter inq̄t ouo:
quia fideris exiit ab ouo. Quē male foetet ouis nō est me-
lior trib⁹ ouis. Papias. vero sic dicit. Quat gaudet: ex-
ultat et exilit.

Ouulum lē. in ouum est expositum.

Ouum. Oum dicunt greci et interposita u. consonante.
Inde nos dicim⁹ hoc ouū ouī. vel dicit ouū quasi vduz lab
vua: q̄ sit humidus sicut vua: quia sicut vua exteri⁹ sicca
et interius vuida vel humida: sic ouū exteri⁹ siccū est et in-
terius humidum. vnde hoc ouulū lē. dimi. et hoc ouululuz
lē. similiter dimi. s̄m lūgu. et pdu. primā ouis: s̄z ouo ouas.
eam corripit. vnde versus. Prudēs frater oua: cūz dant
tibi sepius oua. Pā. vero sic dī. Oua dicta quia sint vū-
da: ab eo q̄ intrinsec⁹ humore sint plena. Nāz humidum
est quod exteri⁹ humorem habet: vuidum q̄d interius.
Oaum grece dicitur ωον

D ante X

Orea. ab oxy quod est actiū bel he-
lor dicitur hec oreas orez: vel oxya: acut⁹ mor-
bus vel velox: q̄ cito transit vel necat: vt phre-
nesis. Et hec oxya vel oreas acutus accentus. Sunt enīz
decem figure accentuum quę a grecis pro verborū distin-
ctionibus apponuntur.

Oxyo eox Oxy oxeos dicitur acutus velox. Inde
oxytonos stridulus & dictio quę habet accentum in
ultima syllaba. Oxis oxidos dicitur vas acetorum:
oxos autem oxeos acetum.

Oxy apud grecos et acut⁹ et velocē designat. vnde oxy
oxya oxyum. id est acutus vel velox. vnde et quoddā genus
telli acuti dicitur hīc opus oxy. et morboz quidā dicunt oxy:
quidam chionid.

Oxy sunt qui octo interficiunt vel trāseunt. Chionid
autē sunt qui diu lāguere faciunt. Itē ab oxy quod est acu-
tum dicitur apud grecos aceti oxy: quia sit acut⁹. Itēz ab
oxy quod est acutum vel velox dicitur oxy q̄dā medicina.

Oxia. in oreas exponitur.

Oxifalus lē. genus est mensurę. f. acetabulum vel oxy-
tabulum et p̄p̄e ad aceti ferendū. vnde et dicitur oxifal⁹
quasi oxiformis. vel dicitur a felon quod est lignum: quia
ligneus sit. et corripit fa.

Omnia vitiole & mendo se scribuntur oxiphorum
forte vas acetorum dici posset: sed propriū est oxia-
idos. Oxybaphum acetabulum.

Oxigarus masculini generis. vel hec oxigarus rī. id ē
acetum cum liquamine.

Oxygaron dicitur salsamentum: vel acutum garum
& est neutri generis.

Oxygonium. ab oxy quod est acutum. et gonos q̄d est
angulus componitur hoc oxigonis oxigoni: in quo tres
anguli sunt acuti. Et oxigonus oxigona oxigonuz. id est
habens tres angulos acutos.

Oxymel. mel pponitur cū oxy quod est acutum et dicitur
hoc oxymel vel oximellum. f. aceti et mellis permixtio. id ē
duas ptes habens aceti. f. et tertiam mellis. Unde talis cō-
fectio dulcedinem retinet et acorem.

Oxymel sit ex mellis heminis decem: aceti veteris he-
minis quinq; salis marini pondo. tymbre quadran-
te: aquę marinę septariis quinq; pariter coctis.

Oximellum. in oximel exponitur.

Oximentum oximenti acetum cum vino mixtum.

Oxus oxy oxum. in oxy exponitur.

Oxyrynchus ciuitas ægypti dicta ab oxyryncho
piscis cuius templum habuit. Nam ægyptij vniuersi
colebant duos pisces pro diis scilicet lepidorum &
oxyrynchum. Item duas aues scilicet accipitrem &
ibym. Item tria terrestria scilicet bouem canem & fe-
lem. Quidam etiam colebant crocodilum. Galii ich-
neumonem parū animal quod occidit crocodilum
Hæc Strabo.

D ante 3

Oza oze ppozium nomen cuiusdam
viri: de quo habetur secundo libro regū cap. vi.
Gratus est dñs indignationē contra ozam. et in
fra ibidē. Et vocat⁹ est nomē loci illius piscus oze. et
non debet accentuari in fine cū sit declinabile. et interpretat⁹
tur oza robur vel visio: siue videns vel robustus.

Ozias. ozias vel ozi interpretatur robur. vnde ozias dī-
ctus est quia interpretatur fortitudo dñi. Ipse est qui et aze-
rias duplici nomine. Itē est qui cū illidit sibi sacerdotū
vendicare conatus est lepra fronte percussus est. vt dicitur
in sc̄to paralipomenō cap. xxvi. Itē in q̄to reg. cap. xv.

Ozimū. ab oza vel ozi quod interpretatur robur dicitur
hoc ozimum ozimi. Ozima intestina dicuntur. scilicet tur-
pe. quia in eis consistit fortitudo. vnde Persius. Cum be-
ne discincto cantauerit ozima nero.

Ocyra non ozyma scribendum est in perseo: dicitur
ocyra ab okvō okys herbę odoriferę & cito nas-
centis genus.

Delittera

Sciendum est q̄ apud hebreos p. lit-
tera non habetur: nec vllū nomen ap̄ eos est
quod hoc elementū sonet. Abusiue igitur ac-
cipienda sunt nomina hebreę quando per p. inueniuntur
apud nos scripta.

Pabulum. a pascō pascis dicitur hoc pabulū lē. quod p
pascus dicitur et pro pascu. vnde pabulosus fa. sum. pabu-
lis plen⁹. Et pabulo: popularis. id est pascere. vel pabu-
lum colligere. et corripit bu.

Pacalis. a pace deriuat hīc et hec pacalis et hoc lē. f. pacē
designans vel ad pacē pertinens. Quidius in. vi. meta.

Circuit extremas oleis pacalibus oras.

Pacatus ra. tum. in paco cas. vide.

Pacifica dicebatur oblatio quę fiebat pro pace ad deū
vel ad homines vel quia ad bonum pacis fiebat sicut sa-
lutaria sacrificia pro salute data vel danda vel conseruā

da offerbantur sicut dicitur in hystoria.

Pacifico. a pax et factio pponit pacifico ficas. causi. care. id est pacem facere concordare. unde pacificus ca. di. pe. cor. et pacificatus ra. tum. pe. pdu.

Pacifico scitis. pactus sum diuerses significatōes hz. Nam pacisci est in pactu accipere. Item pacisci est in pactum ponere: vel dare. pmutere. vel in pactu petere. Item pacisci est pactu facere: amicitia firmare vel reintegrare. **Pacifico** pponit. **Copacifico** scitis. i. simul pacisci. de **pacifico** scitis. i. valde pacisci. Et facit supinu compactus et depactum. et pndipiu compactus et depactus. Si inueniatur depactus et depactus littera corrupta est. **pacifico** pma cor. Et ut quidam dicit ppeleo scis. pponitur a con et **pacifico**. et dispeleo a dis et **pacifico**: ut ait idug.

Paco cas. causi. deriuatur a pacis. et est pacare idē qd pacificare. unde pacatus ra. tui. i. pacificat: qd pacē tenēs. restitimo. Et copatur scdm quod est nomē pacat: noz. si mus. unde ad hebre. cap. xij. Fructu pacatissimi exercitatus p ea. (i. disciplina) reddet iustitie. vñ pacate tuis. time. aduer. Item a paco cas. hic et hęc pacatus et hoc le. vñ pacat: liter aduer. **Paco** cas. actiuum est cū omnibus suis compositis si qua habet et pducti pumam.

Pactio. a **pacifico** pactus deriuatur hęc pactio onis. i. conuentio. conditio. pmissio.

Pactio a. a pactus deriuatur **pactio** ria. rui. i. ad pactu pntēs: et hoc pactuū idē quod pactū vel loc⁹ vbi sit pactū.

Pacti. a **pacifico** scitis. dicit hęc pactū paci. i. placitū puentis. i. inter ptes ex pace conueniēs scriptura. vñ dicit pactū: quasi ex pace actū vel factū. Item pactū est supinu de pigo gio. Item pact⁹ ca. tui. pndipiu de **pacifico** scitis.

Padanus na. num. in padus est.

Padu di. fluui⁹ lōbardie sic dicit⁹ ab vno trili fontis ex qd hz origine qui pad⁹ dicit. Item fluui⁹ pad⁹ dicitur est eridan⁹ a pharide in eo submerso qd eridan⁹ dicebat. Unde padan⁹ na. nū. pe. pdu. vide in pharide vel in fetō.

Paganus ca. cum. in paganus vide.

Paganismus. paganus componitur cū mos. et dicitur hęc paganismus mu. i. ritus et mos paganorum.

Paganus. a pag⁹ quod est villa dicit pagan⁹ na. nuz. id est villan⁹ vel incultus. et quāqz habitat in villa dē paganus. pterea quicunqz est extra ciuitatē dei. i. ecclesia dē paganus: quasi villanus et nō habitans in ciuitate dei. id est ecclesia: s; longe in paga. et hinc paganicus ca. tui. et hęc paganus satis. i. multitudo et collectio paganorū vel pietas q pagani dicunt vel terra eoz dicit. Et paganus 3as. i. ritū paganorū colere vel more paganorum se habere. paganus componitur semipaganus.

Pagella le. di. pua pagina. lōtere. xxxv. i. Cui⁹ legisset tres pagellas vel quattuor scidit illud scalpello scribe.

Pagine. a pango gio. p iungere vel implere dicit hęc pagina ne. ps aliquora foliorum librorū. et dicuntur pagine a pagendo vel coniungendo: quia sibi inuicem componantur. id est coniungantur. vel quia sibi folia coniungantur. pagina etiam dicitur quandoqz charta: quādoqz liber: qnqz scriptura. unde consuevit dici. hoc inuenitur in sacra pagina: unde hęc paginula le. di. Et paginonae. id est paginas coniungere vel describere. et cor. gi.

Paginula le. dimi. pua pagina.

Pagulus li. dimi. pua pagus.

Pagus. pge apud grēcos dicitur fons. et inde hęc pagus gi. i. villa quia iuxta fontes villę solent edificari. et pducit pumam. Et inde componitur artopagus.

Pala. a palea dicitur hęc pala le. qua ventiliatur vt fitu mentum a palea purgetur. vide etiam in pale.

Palefredus di. pe. pdu. d. a passu et leui et freno et ducē do. quia leui passu p frenum ducatur. et est genus equi qui alto nose dicit manius et gradarius: sicut dicit in equ⁹ ed.

Palam. a palo lao. deriuatur palam aduerbiū qualitatē id est apte manifeste. Unde in iohanne. Ego palā locutus sum mundo. Et componitur cum in. et dicitur impalam ad est in aperto. potest etiam palam esse ppositio quando regit casum: vt palam illo hoc feci. id est coram. et corripit pumam: sed palo las. eam pducit. unde Lucas in. vij. pceptos fecere palam diuilla bella. Sed de

ultima syllaba queritur an debeat acul. et dicunt quidam q sic ad differentiam huius accusatiui palam de pala le. palam. Alij dicunt q non: et hoc magis mihi placet: qz huiusmodi aduerbia de finentia in am. deprimuntur in fine: vt multifariam: perperam. Declinatur etiā perperus perpera perperum. sicut dicit in secunda parte: vbi egi de accenta aduerbiorum desinentium in am.

Palans. a palo las. dicitur hic et hęc et hoc palans latis. qui nunqz in aliquo loco habet certam mansionem. unde palanter. id est manifeste vel vaganter. et palabund⁹ da. dum. id est errabundus vagabundus fm laugu. Audiat cum. lx. Dūc autem turmę palantes per campum aduersarios psequantur. **Pap.** vero dicit. Palantes gaudētes: palam vagantes dīpsi. palanter id est in compositē vel dīpsi aduerbiū qualitatis.

Palare est incerto errore vagari.

Palanteum palantei nentri generis. quoddam oppidum in palatino monte vbi modo est Roma. et quia palanteum altum erat: ideo palanteum dicitur altus murus vel fastidium.

Palato. a palus dicitur hęc palata late. penultima producta quę sit de palis: et palatę sunt massę quę de recentibus siccibus compingi solent: quas inter palas ad solem siccant: sic sumitur Regū. ij. cap. xv. vt dicit in massa.

Palatinus. a palatius dicitur palatinus palatina tñs. penultima pducta. id est de palatio existens. et tunc deriuatur a palatium. Vel palatinus tina. tñum. id est pntēs ad palatium. et tunc deriuatur a palatium.

Palatū. a palo las. quod est vagari deriuatur hoc palatū rī. ampla domus in qua multi vagari possunt. unde palatinus na. num. penl. pdu. id est de palatio existēs vel hęc palas tis. rex fuit archadie in cui⁹ honore regina anel (psius nomine conditam palatū vocauerat: et sic ergo appellauerunt a palante hoc palatū et cor. pa. unde Lucanus in. iij. Ux odisse vacat phœbea palatia ppter.

Palatū. a palatū dē hoc palatū rī. qz magnū sit et amplum: vel qz sit quasi palatū oris vel lingue: vel dē a palo las. qz ibi lingua vaget: vel palatū qz palatū a polo: qz ibi p sui pcauitate coeli hz similitudinē. vñ et gręci palatū vranicon vocāt. et hęc palatin⁹ na. nū. i. ad palatū pntēs.

Vranos gręce οὐρανός. dicitur celum vranicon οὐρανός palatū eo qz vt vranos. i. celum sit circūuexum. Ambrosius tamen in hexaemero ab horao οὐρανός quod est vīdeo dictū putat qz sit οὐρανός id est perspicuus non opacus.

Pale. palin qd est motus dicit apd grēcos lucta palin qz in lucta frequēter se moueat. Vñ hęc pale palaz. i. dorli dextra lenaqz eminetra mēbra dīcē sic qz in luctādo eā pntēs. Quod scz luctari vel quā luctā gręci dicit palin. Inuenit etiā in singulari: s; in alio sensu: qz. i. pala dē ventī labiū et latū instrumentū ferreū ad op⁹ ignis: pala etiā dē ille pcauus locus in anulo in quo ponitur lapis pcciosus.

Pallo gręce πάλω dicitur vibro moueo: unde & pallas a vibranda hasta dicta est. Pale autem πάλω dicitur lucta. palestēs πάλαιστος luctator qz & palestrita dicitur. Palestira πάλαιστρο lud⁹ luctantium & locus. Palla autem dicitur muliebris vestis apud grēcos: sicut palliū virile est illuc indumentum pallein posset dici vibrare mouere. sed palin dicitur iterum retro. Vnde palinodia recantatio. id est restitutio laudis aut famę per contrarium cātum aut carmen. Palidronos reciprocus.

Palea. a pales dea pabuli. vel a pabulum dicitur hęc palea paleę: quia pabulum prebeat animalibus. et etiam quia ea sola olim pimum in pascendis animalibus prebeatur. Cuius natura ex contrario frigida est intāum: vt obtusitas nives fluere non sinat: adeo calida vt maris rescere poma compellat. Vñ dicit beatus Augustinus de ciuitate dei. et corripit pa. Unde in Buroza dicitur. Non vult nudari paleis donec sit adusta. Unde hęc paleola paleolę diminutiuum.

Paleare. a palea derivat hoc paleare ris. et hoc palea-
rium ris. locus ubi palee reponitur. et etiam sic dicitur pellis q̄
sub collo bouis fluitat huc et illuc ad modum palee. et hic et
hec palearis et hoc are. vel a pelle derivat hoc paleare ris
vel palearisi ris. pellicula q̄ pender ante pectus bouis quasi
pellartu. vñ sic dicitur a palo las. quia vagatur huc et illuc
et fluitat vñ dicitur a palea: quia ad modum palee fluitat huc
et illuc: et hinc palearia dicunt q̄daz ptes iugi q̄ sub illa pel-
le colligantur: et cor. pa. Unde Ouid. metamor. xj. Colla-
q̄ tauri extrant aruis palearia pendunt.

Virg. i. geor. Et curru tenuis a meto palearia pēdent.

Paleartum. in paleare vide.

Paleola. in palea est.

Pales. a pabulo dicitur hic pales in decl. vel pales lis.
dea pabulorum. Unde hic palatialis ei⁹ sacerdos. et pñr hec
palilia horum palilii vel paliliorum illi⁹ deo festa. Vñ Perli⁹
Fumosa palilia sceno: et paliliosus sa. sum. i. fumosus a se-
sto palus in quo fennum comburebatur.

Palestina. a palestī vñbe ois regio circa eā dicta est pa-
lestina. vñde palestīnus na. num. gentile.

Palestina grece παλαιστίνη est ps syrie. s. iudea.

Palestra. stre. lucta vel locus luctationis et dicitur a pale
quod est lucta vel a pallin quod est mouere: quibz se fre-
quenter moueant vel dñ palestra a pale dea pastorum: quia
in honore istius pñs fuit celebrata: vel dñ a palude q̄ vn-
gebant luctantur ante q̄ haberet olei. Unde palestrit⁹ ta-
tum. et hic palestrita te. qui in palestra luctat: et quia ad pa-
lestraz fontes vocabant. Ideo palestrita qñq̄ p forti ponit-
tur fm Augu. Sap. vero sic dñ. Palestra grece lucta vñ
athlete exercent se. Luctatio q̄ fit in gymnasio et cor. pil.
Quidius. in. xvj. episto. Aut fera nos retinent aut vñde
dona palestre.

Palestritus ta. tum. penf. cor. in palestra est.

Palestrizo zas. i. luctari. a palestra dicitur.

Palimbacchi⁹ ab anti quod est contra et bacchi⁹ dñ dñ-
citur pes antibacchi⁹ pñarius bacchio. Constat enī ex
duabus palimis lōgis et tertia breui: vt dixi in antibacchi⁹.
et idem pes dicitur palimbacchi⁹ q̄ iteratus est a bacchio.
a pallin quod est iterum et bacchi⁹ componitur.

Græce scribitur παλινβακχειος palimbacchi⁹
penf. longa quia ei diphthongon habet.

Palilia liliū. vel liorum. est in pales.

Paliliosus. exponitur in pales

Palim. i. itez. Itē palein. i. mouere. Itñ pale. i. lucta.

Palynodiū. palin quod est itez pponitur cū oda q̄ est
laus vel cant⁹. et dñ palynodiū dñ. palynodia dicuntur
laudes iteratę. vel cantus iterati. vñde palynodi⁹ nodia.
nodiū. i. itez cantatus vel laudatus: et hic palynodicus ci.
qui palynodia facit vel dicit.

Palynodia scē. ge. grece παλινωδια dicitur.

Palisc⁹ palin. i. itez. vñ palisc⁹ ca. cū. qñ itez veniens
vel qñ itez nar⁹. Vñ palisc⁹ dicti sūt duo filij iouis et ethne
qñ bis ediri: q̄ semel de matre et postea itez de tra h̄z poe-
tas. vñde Ouid. in. v. meta. Stagna paliscorum rupta
feruentia terra.

Palici dñr fratres gemini ex ioue & phalia siue Aet-
na nympha q̄ cū excompssu iouis grauida eēt orauit.
vt sibi terra dehisceret: itaq̄ absorpta est pgnās do-
nec instante ptu palin. i. itez apiret: vñ palici dicti.

Palisma tis. locus lucte. et dicitur a palestra.

Palturus ri. cardu⁹ est spinos⁹ et asprimus de q̄ habet
Estat. xxxiij. De hoc dicit. pa. palturus herba asprima et
spiofa. q̄ asit dñ paltur⁹ qñ heres pallio. eti. ē. et pdu. pe. vñ
Virg. in buc. Cardu⁹ et spinis surgit palturus acutus.

Palla le. scē. ge. q̄drū palliū mulier⁹ deductū vsq̄ ad ve-
stigia affixis in ordine geminis: dicta sic a pallen. i. mobi-
litate que circa finem est huius indumenti: vel quia rugis
vibrantibus sinuata crispetur.

Palladium in pallas.

Pallas dis. scē. ge. dea belli est: et dñ a pallen. i. a mo-
tu et excussioe haste: vel dñ pallas a pallone infula liracē
vñ nutrita fuit vel q̄ pallantē gigantē occidit q̄ miner-

ua dñ qñ mortalis vel quasi mun⁹ variaz artiu: q̄ fuit in-
uentrix multoz ingenioz vt dicunt. Et pallas hoc palla-
dium dñ. imago vel simulachru palladis. et palladi⁹ dia-
dium. ad palladem pertinens.

Palleo les. lut. lere. i. ē. vel fieri pallid⁹: et q̄ ex tiore et
amore sequit pallor. tō pallere qñq̄ ponit p timere: qñq̄
p amare sicut p suo amice dñ. Vñ Ouid. Palleat omnis
amās. nāq̄ hic color apr⁹ amāti. Itē pallere ponit sepe p
egrotare: q̄ pallor signū ē egritudinis. vñ hic pallor ois.
et pallid⁹ da. dñ. Palleo cōponitur. Expalleo les. ipalleo
les. Oppalleo les. Repalleo les. Suppalleo les. i. paruz
vel subtr⁹ pallere. vñ suppallid⁹ da. dñ. i. parū pallid⁹. Et
hinc cichoraria palleco cis. expalleco cis. et. Palleo et ei⁹
pposita sunt neutra et faciūt pteritū in lut. et carēt supi. et scri-
bunt p geminū l. Et scias q̄ hō efficit pallidus qñ timet: s̄
rubeus qñ verecundatur: vt dixi in formido das.

Pallex. a palleo les. dicitur hic et hec pallex. id est adula-
tei vel iuuentis.

Pallax pallacos nō pallex dñ secūdū perottū cōcubi-
tor a verbo παλλακεσμαι pallakesome: qd ē
scortor: vñ pallace & pallakis dñ cōcubina: quo vo-
cabulo etiā latini vsi dixerūt cōcubinā suā atq̄ amicā
pallacē suā: p q̄ nō recte dixissēt pellicē suā: nam pel-
lex non est viri sed vxoris quam pellit e toro legiti-
mo: & cuius virum pellicit.

Palliat⁹ ta. tum. in papillum est.

Pallidus. a palleo les. derivat pallidus da. dñ. et pñf.
vñde pallide dius. sime. aduer. et hec palliditas ris. et ē si-
gnū amoris palliditas. vñde qdā Pallida furuiū facies
manifestat amorē. vide in timidus et in palleo.

Pallio las. in pallium exponitur.

Palliolum li. in pallium est.

Palliū a palla qd est palliū derivat hoc palliū lis. q̄ mi-
nistriatū scapule tegit: et vt dñ ministrat expedite discurrat.
Plaut⁹. Si qd factur⁹ est appēde in humeris palliū et p
gas quātū valet tuoz pedū pñptas. vñ dñ palliū a pelli-
b⁹ vñ fiebat pñ. s̄z mō dñ palliū qd dā gen⁹ pñt ex serico
et q̄libet mātellus. vñ pallioli li. dimi. um mutata i o. zad-
dita lū. et palliat⁹ ta. tū. i. palliū habēs vel pallio indur⁹. et
pallio las. i. pallio tegere vñ occultare: vñ palliū iducere:
vñ pallio ornare. Et ppo. Appallio. i. valde palliare. Op
pallio las. i. occultare vñ ornare. Repallio las. i. itez pal-
liare. Suppallio las. i. latē vel sub pallio occultare. Et
est pallio actiū cū oib⁹ suis ppositis. et pdu. pñ. positioe.
Autan⁹. Exiguo pu⁹ arcū dās pallia collo. pōt etiā pallia
tus derivari a pallio las. et tūc palliat⁹. i. pallio rect⁹ vñ oc-
cult⁹ coopt⁹: vt iste h̄z pba palliata. i. occulta coopta. et p
du. pñ. palliū vt ostendit: et etiā pallio las. vñde in auroza
dicitur. Sed prauum tanq̄ palliat istud opus.

Pallor iouis. in palleo les. vide.

Palma. a pado dis. dñ hec palma me: quasi pāsa et extē-
sa. est em palma man⁹ extēsa. s. extēsis siue expāsis digi-
t⁹ explicatis. Lut pñari⁹ est pugn⁹. i. man⁹ digi-
t⁹ pñari⁹. est ergo palma extēsa. pugnus nō claus⁹. Item a
palma manu dñ hec palma me. qdā arbor q̄ man⁹ victor⁹
solet ea ornari et coronari vel q̄ oppāsis ē ramis in modū
palme hois: ē nō arbor victorie deputata. Itanc nō gred
phoenicē appellat: q̄ diu durat ex noie ante illi⁹ arabie q̄
mltis ānis viuere phibet. Fruct⁹ aut ei⁹ dactyli dñr ad di-
gitoz similitudinē. vñ hic et hec palmaris et hoc le. et palmos⁹
sa. sū. i. victorios⁹ triumphalis aios⁹: et hoc palmaris palme
pñiū. et dñ palma: qñ pñs palma: q̄ arborib⁹ ferebat. et ē
eti. Palma ergo dñ man⁹ arbor et ē victoria: q̄ palma ar-
boze victores coronabant. vñ pñ. Palma man⁹ palma ē
arbor victoria palma. Palma notat laudē belli: victoria
finē. De palma arboze dicit Amb. i. iij. hexa. ē discretio se-
xus i arborib⁹. Nā videas palmā q̄ dactylos gñat pñr-
q̄ inclināt ramos suos et subiciētē: et cupiscētē atq̄ āple
xus spēm pñndentē: et arbori quā marē palmā appellat
pueri rusticoz. Illa ergo palma scēmia est et sexū suū spe
subiectois cōfiteretur. Vñ cultores loco pñactū ramis ei⁹
dactyloz vel palmarū scēmina masculoz: qd illi scēmine
arborū velut qdā sensus pñndois in fundit et expedit cō

aditus gratia presentatur: quo munere donato rursus erigitur et eleuat ramos suos et in veteri statu comā suā rursus attollit. Item scias quod palme quātas et natura maius habet pulchritudinis in figura. nam ut dicit Grego. l. xix. lib. moia. sup illud Job. xix. Sic palma multiplicat bonos dies. Non immerito istorum vita palme comparatur. quia sicut palma inferius tactus aspera est: et quasi aridis corticibus obvoluitur: superius vero visui et fructibus pulchra: Inferius enim cor tibi suar inuoluntatibus angustatur: superius autem aptitudine pulchre viriditatis expanditur. Sic prope est electorum vita: despecta inferius: superius pulchra. Immo ista quasi multis comitibus inuoluitur dum innumeris tribulationibus angustatur. In summo vero illa quasi pulchre viriditatis folijs amplitudine tribuitur expanditur. Habet quoddam aliud palma quo cunctis generibus arborum differat. omnes namque arborum in suo robore iuxta terram vastam subsistit: sed crescendo superius angustatur: et quanto paulisper sit sublimior: tanto in altum subtilior. Palma vero minoris amplitudinis ab imis inchoat. ut iuxta ramos ac fructus amplior robore exturgat. Et quod tenuius ab imis proficit vastior ad summum succedit. Quibus itaque alia arboribus nisi terrentis mentibus inuenitur esse similia: inferius vasta: superius angustata: quia nimis omnis istius seculi dilectores in terrenis rebus fortes sunt in celestibus debiles. Nam in temporalis gloria visus ad mortem desudare appetunt: et prope perpetua nec paucis quidem in labore subsistunt: sed per terrenas lucras quasi libet infortunas tolerant: et per celestis mercede vel tenuissimi verbi ferre comitellas recusant. Ita itaque quasi aliarum arborum more deorsum vasti sunt. sursum angusti quia fortes in inferiora subsistunt: ad superius deficient. Ita contra. Sic quātas palmarum designatur proficiens vita iustorum qui nequaquam sunt in terrentis studiis fortes et in celestibus debiles. Sicut vero non nulli qui cum ecclesia appetunt: atque huius mundi facta noxia relinquunt: ab inchoatione sua quotidie instantie pusillanimitate deficient: quibus hoc nisi arboribus reliquis similes dixerim: qui nequaquam tales superius surgunt quales inferius existunt. Qui quippe in conseruatione venientes non tales quales ceperunt perseverant: et quasi more arborum inchoant: vasti sunt sed tennes crescunt: quia paulisper per augmenta tempore patiuntur detrimenta virtutis. Palma vero in summitate est vastior: quod esse ceperit quātas ex radice: quia sepe electorum conuersario per finiendo pagit quod propositum inchoat. Et sic tepidius prima inchoat feruentis extrema consummat atque semper inchoare se extumat: et idcirco insatigabilis in nouitate perdurat.

Palmes muris. masculini generis. dicitur ramus vitis ubi vna nascitur: et dicitur a palma propter fecunditatem. et cor. m. in obliquo.

Palmetum. a palma derivatur hoc palmetum. id est locus ubi palmes abundant et crescant.

Palmas. aul. are. l. coronare a palma dicitur. Et a palmo as. dicitur palmasus. id est. l. coronatus.

Palmula. a palma manu dicitur hec palmula. l. d. et palmula etiam extrema latitudo remi: quia extensa est ad modum palme. Et palmula est instrumentum rusticorum in area cum tribus vel quattuor vel etiam pluribus ramis: quia habent ramos extensos sicut palma digitos secundum Augustinum. et pass. d. palmula extrema latitudo remi qua mare impellitur. palmula gubernaculi pars ima.

Palmas. l. m. as. ge. p. unus palmus. et dicitur a palmus.

Palmus. a palma pro manu dicitur hic palmus. m. id est. mēsurā scilicet palme. et est palmus a pollice visus ad minimum digitum extensa manus. pugillus vero est contractis digitis pugnus: sicut dicitur quidam glossa. Esat. xl.

Palo. a palin quod est mouere de palo las. laui. et inuenitur in duabus significationibus. Nam palare. l. manifestare agere. et palare. l. vagari. pl. est tamen palare quod vagari. Nam vagatur qui aliquantulum huc et illuc discursit. sed palat qui in nullo loco propositum habet sedē. unde vagus dicitur quicquid aliquantulum vagatur de loco ad locum: sed palans dicitur qui in aliquo loco certis habet mansionem. Palo pro. depalo las. id est. valde palare. declarare. referare. ppalo las. p. eo depalo las. palo las. p. manifestare cum sitis propositus est actum pro vagari est neutrum. et pdu. p. m. v. Augustinus. l. x. c. xxi.

Et nunc palantes videmus gemitibus cadentibus.

Certum est hunc versum ut citatur cum mendosus sit in Virgilio non esse: dicit autem enei. xij. Bellantum iuuenum: & duro sub Marte cadentum: sed non est ad propositum.

Palpebra. a palpo as. de hec palpebra bis: sinus oculorum quia palpebre se mouent pilis in ordine astantibus ad eorum minutionem. Et concurrunt ideo inuicem ut affligno motu reficiant intuitum. Unde palpebrosus. id est. l. magnas habens palpebras. et cor. p. naturaliter.

Palpito palpitans palpitanti palpitare. id est frequenter palpare. et cor. pi.

Palpo. a palen quod est mouere de palpo pas. l. tres mere moueri salire. anhelare. sicut qui aliam trahit. Item palpare. id est. adulari: blandiri vel manu contractare sicut facit cecus. Unde hic et hec palpalis et hoc le. Palpo pas. cum omnibus suis compositis est actus: pro salire tamen vel tremere neutrum est. Et nota quod antiqui dicebant palpo: paris. deponens pro adulari. Item a palpo pas. de hic palpo omnis. qui palpat: vel palpo dicitur adulator. De predictis significationibus tales dantur versus. Palpat contractat manibus blanditur anhelat. Palpat adulator salit ac tremit atque mouetur. Palpo manu tractans et palpo vocatur adulator.

Palpo accusatiuum regit apud Iuvenalem. quem mouere palpat Charus. Palpor datiuum apud Horatium Cuius male si palpere recalcitrat vndique tutus.

Paludamentum. a palā de hoc paludamentum. id est. quāda vestis regis et imperatorum quod utebatur rex vel imperator ad ostendendum bellum in primo esse futurum: et ideo dicitur a palā quia tunc oibus fiebat etiam palā manifestum bellum in primo futurum. unde paludatus. id est. l. paludamentum. id est. l. paludamento indutus. vel paludamentum habens.

Palumbes. a pabulo derivatur hec palumbes bis. id est. siluestris colūba quia in arboribus nidificat: sed colūba quia in domibus et dicuntur palumbes quia sint fortes pabulo. quod autem dicitur palumbes quia pcentes libris sicut colūbe colūba libris est. Inuenitur etiam hic palumbes bis. pro pullo palumbis. peruersus. Et cur non potius teneros palumbos. et hinc palumbinus dicitur binus. secundum Augustinum. Et scias quod colūba non sit epicenū: quia dicitur hic colūbus pro mare: quod propter fecunditatem accedit sicut gallus et gallina. Palumbes vero recte sunt promiscui. propter indistinctionem sexus et rarā fecunditatem.

Palus dis. soc. ge. de a pales dea pabuli: quia palea. id est. pabuli nutritur iumentorum. Unde paludosus. id est. l. palus et hec palustris et hoc stre. similis paludi: vel in palude extensus vel crescens. et paludan. id est. l. dana. danum. paludi immixtus vel in palude morans. et pdu. lu. Unde Lucanus. Tuta fruge triconos addit mille la palude.

Palus a palam aduer. dicitur hic palus. l. vinearius. quia fons et palam figitur. et est mas. ge. et primam producit.

Phaphus interpretatur rotus amor et cor. p. v. Phaphile tolle manus istas redibit anus. et ponit a phā et phalos.

Pampineus. exponitur in pampinus.

Pampino nas. in pampinus exponitur.

Papinus. a palmis derivatur hic autem hec papinus. id est. foras vitis quia a palmitibus pedeat: et papineus. id est. nesci. et papinosus. id est. l. sum. et est papineus quod totus est de papinis: papinosus vero quod papinis plenus est. Item a papinis de papino pinas. et est papinare papinos emittere vel papinis implere: et ponit. Depapino nas. Dispapino nas. Expapino nas. ola pro papino euellere. et corripit predicta pl. v. aut. Non hic pampineus amittitur vitibus vltimus.

Pan grece latine dicitur totus vel oēs. v. hic pannis dicitur est quidam deus pastorum quem in similitudinem naturę formauerunt. Unde pan dicitur est quasi omne vel totum.

Panaces herba est ex qua proficit succus qui et panaceus dicitur.

Pancelenos. pau quod est oēs vel totus ponit cum celestibus quod est lucēs: et dicit pancelenos quod nomine dicitur luna in plenitudine quasi tota lucens.

Pancorum. a pancrator dantis. dicitur hoc pancorum: pro genere spectaculi. Unde solet fieri ab his qui cum bestiis ferocissimis congregiuntur.

¶ **Pancra** cre. i. rapina a pancrator claris. dicitur.

¶ **Pancrator** claris. i. flagellis aut tormentis subiectus. Unde de equo animo tolerantibus coronantur. unde pancrator id est tormentum vel flagellum: vel quidam ludus qui fit subtrahendo aliquid de manu in manum.

¶ **Pancrus** cri. lapis varius ex omnibus coloribus constans: et dicitur a pan quod est totum vel omne.

¶ **Pandecta** pan. pponit. dicitur thecos quod est volumine: vel dicitur dectos quod est pñes vel doctrina. et de hoc pandecta cre. liber oia ferēs et pñes sicut totū corp⁹ legis vel vet⁹ et nou⁹ testamentū fm lūg. pñ. videtur dicere pandectū.

¶ **Pandectę** gręce πανδεκτα dicuntur volumina aliquid vniuersaliter continentia vt pādecę legum quod omneius complectuntur a pan quod est totum & δεχομαι. dechome quod est suscipio & capio.

¶ **Pandicularius** a pando dis. dicitur hic pandicularius rñ. homo hians et toto corpore oscitans.

¶ **Pando** dis. di. sum. i. extendere: dicere: referre: manifestare: apire. pando pponitur dis. di. sum. id est extendere diuersis modis tēdere. pādere. expādo dis. di. sum. i. extendere. oppādo dis. i. vndiq; pādere. extendere. repādo dis. di. sum. i. recurrere vel claudere vel redudere. pando et eius pposita sunt actiua et faciunt pteritum in di. et supinū in passum sine n. unde ibi. Qui expādit in cruce manibus. Sed ibi et in multis alijs similib⁹ locis inuenit n. vicio scriptorū et ideotar. hęc est tria pba. i. pando. pateo. patior. idē faciūt supinū. unde pñus. pando facit passum pateo patior: quę passum. hōi rite trīs passum dicere supinū: ita dicit lūgu. pñcia. hoc etiā di. in. x. lib. pando inquit o in i. panti facit pteritum et supinū passus: quib⁹ etiam a patior et pateo passus dicim⁹. unde expādo dis. di. expassum. Virg. in tercio. At pater āchīfēs passis de litore palmis: et ita cōiter dicunt grāmatica. tñ pñ. di. q. pando habet duplex supinū. i. panlum et passum.

¶ **Pandocum** in. in pandor est.

¶ **Pandana** ne. qdam porta apud romam quę semp pādebatur: et dicitur a pando dis.

¶ **Pandor** dis. i. ebrius vel gulos⁹ leccator p semp pādū oia ppter escas. Unde a pandeo dis. dicitur hoc pandocū di. i. leccatas vel ebriositas taberna vel caupona.

¶ **Panduca** ce. sce. ge. a pando dis. di. gen⁹ organi est.

¶ **Pandus** a pando dis. deriuat pand⁹ da. dū. i. curu⁹: sed pandū pprie est quod dirigit capita in inferiorē ptem curuū quod in superiorē. Et tamē curuū pōt esse pandū et ecōuerso diuersis respectibus. unde pādul⁹ la. lū. atquāculum curuus. et pponitur repandulus la. lum.

¶ **Panegouzo** a pāe deriuat pāegouzo zas. i. sustinere. Panegyris gręce πανηγυρις. i. nundinas celebratio & ludos festos aut dies festos ago. Pamphagus omne vorans aut comedens vt canis apud ouidiū in metamor. & populus cuius meruit solinus.

¶ **Paneta** a panis dicitur hic et hęc paneta neta. qui vel quę facit panem.

¶ **Paniphagos** pan quod est totū pponitur cuz pbagis quod est comedere. et de panifagus ga. gū. quasi omnia comedens. Unde et panifagi dicitur sunt qdam hoies in ethiopia quib⁹ est ab⁹ totū quod mandū pōt et oia fortuito gignētia.

¶ **Pangerista** sic. cōis generis laudis decantator. et deriuatur a pangericus ca. cum. vide sequentia.

¶ **Pangeric⁹** a pango p canere deriuat pangericus ca. cum. i. laudando decantatus. hñ pangerice. i. laudanter laudabiliter. Et hoc pangerici di. i. licentiosum et lasciuosum genus dicendi in laudibus elucius. In cuius spē et ppositione homines multis mendacijs adulantur.

¶ **Panegyricon** πανηγυρικον est tertium dicendi genus quod latini demonstratiuum vocant. Panegyricus laudatiu⁹. panegyris. nundinę: festiuitas. laus. festum. cōuentus. apan & agyro quod est cōgrego: unde panegyricus liber laudatiuus & omnes laudes congregans.

¶ **Pangito** tas. id est sepe vel frequēter canere. et dicitur a pango gis. pro cantare.

¶ **Pangitozium** a pango p cantare dicitur hoc pangitorium rñ. locus vbi multi simul canunt. i. choros.

¶ **Pango** gis. i. canere facit pteritum panxi et caret supino. pango gis. i. pacisci siue pactū facio facit pteritum pepigi et supinū pactū. Item pango gis. i. impellere vel iungere facit pteritum pegi et supinū pactū. hñ pñus. pñxi diccedit: pñxi dic bene pegi. Et pactū feci dicitur tñ pepigi. Inuenit etiā pango pñxi p palū figere vel plantare. Et nota q antiqui dicebant pago gis. pepigi p pacisci. vbi nos dicimus pango pepigi. Itē idas q pango. i. iungo vt impello. Et pponitur cū com. et dicitur cōpingo gis. gl. pactū. depingo gl. ctū. expingo egi. ctū. impingo egi. actū. repingo go gis. egi. actū. Et in pñcia significatione pango et eius pposita sunt actiua. Itē cōposita eius in pñti mutant a. simplici i. i. s. pñtia et supina simplici retinēt imutata. pango i. alijs significationib⁹ nō mutat i. fatuā i. ppositis. si quib⁹ et p pacisci est actiui. p cātare simpliciter neutri: i. s. p cātando dicere vel laudare vel narrare actiuum est.

¶ **Panke⁹** a panis dicitur hic paniceus: et hęc panicea neta. q vel quę facit panē: et paniceus nicea. nicea. ad panē pñiens: vel de pane existens: sicut dicimus paniceas mensas quę ad panē comedendū pantur vel quę sunt de pane.

¶ **Panitia** a panis deriuatur hoc panitius di. vel hoc panitū nicei. quoddam genus annonę: quia in quibusdā locis eo hoies sustentantur vice panis. unde dicitur paniculum qñ panis videt⁹: quia vice panis fungat⁹ fm qñdā et est eti.

¶ **Paniculus** li. di. mi. paruus panis.

¶ **Panifer** in panifico cas. vide.

¶ **Panificum** in panifico cas. vide.

¶ **Panifico** cas. i. panē facio. et pponitur a panis et facio et corripit si. Et inde hic et hęc panifer nicea. qui vel quę panem facit. Idem et panificus nicea. nicea. vide in pmo regū ca. vii. filias quoq; vestras faciant sibi vnguentarias et forcatias: et panificas.

¶ **Panis** a pan quod est omne vel totum dicitur hic panis nis. quia cum omni cibo apponitur: vel quia omne animal eum appetat: et fit accusatiuus pluralis in es pñi et genitiuus pluralis in um. nō in tum. licet nominatiu⁹ singularis desinat in is. et habeat pares syllabas in notatio et genitiuo singulari sicut iuuenis et canis. Unde pñus. Itē par pñat iuz iuuenis canis exape panis. Itē est faciunt genitiui pluralē in um iuuenū canū panū. Unde dicendū est. Video trīs canes comedētes trīs panes. et vt dicitur in hystoria sup eodem. Panes ppositionis vocantur duos decim panes azimi de simila mundi valde qui ponebantur sup mensā seni altrū secus et cōstabant singuli de duob⁹ decimis epy. et singulis supponebat patena aurea: et super patenā pugillus thuris. In diluuiio sabbati recētes et calidi panes imponebant mense et erāt ibi immort vīg ad sabbatū sequēs. Tūc illis sublati et thure incenso sup altare: noui cū alio thure sustinebāt. Sublatos pñ soli sacerdotes comedebāt. Dicebant etiā panes ppositi: quia ppositi erāt corā dño in memoriā sempiternā duodecim tribuū filiorū israel. vel porro positi. i. a longo tempore positi: quia p totam hebdomadaz vel in eternū propter successionem ponendi sunt.

¶ **Panniculus** li. panis pannus.

¶ **Pannofus** a panis dicitur pannofus fa. sum. id est cinosus vilibus pannis indutus. Et comparatur. vñ hęc pannofitas tatis. Item pannofus potest dici pius et abundans panis.

¶ **Pannicus** a panis deriuatur pannicus da. cum. i. pannofus vilibus pannis indutus: et hęc pannuda q. dicitur qdam vestis quia fit de diuersis pannis abscissa. Immo mulier pānosa vñ Persius pānusia baucis.

¶ **Pannus** a pan quod est totum vel omne deriuat hic pann⁹ ni. quia ab omni hōie appetitur. vñ depāno nas.

¶ **Panotus** pan quod est totū pponitur cū oia vel oīs quod est auris. et dicit⁹ panon⁹ na. rñ. vel pannotus fm qñdā panon⁹ in scitib⁹ ferunt eē qdā homines mōstruosi. cum diffusa magnitudine auris: vt omne corp⁹ ex eis ptegat.

¶ **Panselenos** id est tota lux noctis. scilicet luna plena vel plenilunium. Et dicitur a pan quod est totum et selenos quod dicitur lux noctis.

Pantus fa. sum. i. agtus: extensus: diffusus. f. qui ambulat nudis pedibus: et dicitur a pando dia. fm quoiday.
Pantapoles. pan quod est omne vel totum: cōponitur di pole quod est vendere: et dicitur hic pātapoles. i. nego dactor qui multa vendit qui latine sepiastarius dicitur.
Panther teris. actō pantherem vel panthera: et hec pāthera there. penf. pdu. genus lupi. Et dicitur a pan quod est totū vel omne: quia olim aialium sit amicus nisi diachonis. vel quia in sui generis societate gaudeat. et ad eandē similitudinē quicquid accipit reddit.
Pantheon. pan quod est totū vel omne cōponitur cum theos quod est deus. et dicitur hic pantheus thei. deus in se omnia representans quasi olim deus. Idem qui et pan. et hoc pantheū vel pantheō templū illius dei vel templū oibus dijs consecratū: sicut est templum olim scōp. Et ut referatur romani cū vniuerso orbi dominarentur quoddā templum maximū construxerunt in cuius mediū suum idoli collocantes omnium puinciarum simulachra per circum statuerunt respiciētia rectis vultibus idoli romano rum. Et quādiū aliqua puincia rebellaret: continuo arte diabolica illius puincie simulachru idoli romanoz posteriora voluebat tāq innuens q ab eius dñio recessisset. Sonitabat ergo romani ad ipsam puincā copiosum exercitum destinabāt et ipsam suo dñio subiugabant. verū non sufficit romani q olim puinciaz simulachra in vbe sua haberent quā ponere fere singulis dijs tēpla singula construxerunt tanq in eos olim puinciarum victores et dños effectissent. Sed quia omnia idola templū ibi habere nō poterant: ad maiore suę vesanie ostentationē vñū templum ceteris mirabilior et sublimius in honore deoz olim ereperunt. et pantheon quod sonat totum deus nuncupauerūt. pontifices em idolorum ad maiorem populū deceptionez fingerunt q sibi a cbele quam omnium deorum matrē appellabant fuit imperatum: vt si de omnibus gentib⁹ vellet victriciam obtinere filius suus templum magnū fabricarent. de hoc etiam tēgi supra in colosseum. Pantheon templum erat romę in quo omnes dii colebantur: quod bonifacius pontifex maximus: quartus a beato gregorio dono acceptum a phoca Cēsare in templum omnium sanctorum conuertit.
Pantomim⁹. a pan vel panton quod est totū et mimus pponitur hic pantomimus mli. p omnia ioculator.
Panacula. le. in panus est.
Panus. a panus dñ hic panus nī. virgula illa circa quā trama inuoluit. idem et cānellus dñ: quia de cānis fit in quib⁹ locis. Et lucillus. Intenit mōstret rect⁹ sub regmine pan⁹. Et dicit a pann⁹. qz eo pann⁹ tēraf. vñ hec panacula le. dimi. nauticula textrici. qz ei⁹ discursu pāni tērafur: et dicit a pānis vel pānus. et vt dicit pulicia. in tertio li bjo in fine. Panacula nō fuit genus pumitui: quia panus est mīcu. ge. panacula vero fce. ge.
Panti est pteritum de pango gis.
Papa pe. i. admirabilis. a pape qd est sterictio admittantis q aut dñ papa qñ pf patrū. et ēz hic hic et hec papale et hoc le. lis. et hic papat⁹ sus tui. Sed cōsuevit qñ an in voto pñentis possit papa dispēfare. Ad hoc dicitur quiddā q votū pñentis nō est essentialit annexū ordni sacro. s; ex statuto ecclesie. vnde videt q p ecclesiā possit dispensari in voto pñentis solēnzato p susceptionē sacri ordinis. Et aut votū pñentis essentialit sit status religiois p quā hō abrenūciat seculo totaliter dei seruitio mācipatus quod nō potest simul stare cū matrimonio in quo indubie necessitas pcurandę plis vxoris et plis familie: et resti q ad hoc requirunt: vt dicit apostolus ad Corinth. vii. Qui est cū vxore sollicit⁹ est q sunt in mundo quō placet vxori et diuisus est. vnde nomē monachi ab vnitatē sumit p oppositum ad diuisionē pductam. Videtur q in voto solēnzato p pñentē religiois nō possit p ecclesiā dispēfari. Et rationē assignat decretalis qz castitas āneta ē regulę monachali. vide etiam in bigamus.
Papalis. in papa est. pdu. pe.
Pape est vox admirantis etiam apud grecos: pappas est vox infantium qua patrem compellare incipiunt:

Pappas pater. Pappos au⁹. Pappi græce παππoi sunt flores carduorum: Papa autem veneratiōis gratia dñ ab latinis summus pontifex: quasi summ⁹ pñ.

Papas. a papo as. dicitur hic papas tis. i. gartio: qz circa culinas papado incedit. vel papas dñ pēdagog⁹ cui in sanctis disciplina cōmittit. Iuuenalis. Timidus pguſtat pocula papas. sed hic papas tis. dñ græce quoddam genus lini candidi et mollissimi.

Papas. i. pater in hoc loco Iuuenalis.

Papaner. a papo pas. dicitur hoc papauer neris. qz semen eius papatur. vel dicitur a papo as. quod est pingue do: quia crassum habeat liquore. Et est herba somnouse ra ex qua pñit succ⁹ qui opion appellatur. Et papauer rinus rina. rinum. et pdu. papauer penf. in nominatiu: sed in genitiuo eam cor.

Pape interiectio admirantis.

Papbus insula est veneri psecrata. vnde papbi phia. phium. quod sepe inuenitur p veneris rea. reum. et hō qdam oliuē dñr papbie. et est fce. ge. papbus.

Papia. a papa dñ hec papia admirabilis ciuitas. vnde hic et hec papieſis et hoc le. et dicitur papia quasi paugibus pia. hōc olim dicebatur titinum.

Papias pig. nomen cuiusdam auctoris: et consequenter libri sui sue voluminis.

Papilio. a pape dñ hic papilio qdā aucula q in suo aduentu meret admirationē. vnde papilioes dicuntur tentous ad similitudinē illius auis volantis. hōc auculē lumine accenso conueniunt et circūvolantes ab igne proximo interire coguntur.

Papilla. a papo as. dicitur hec papilla le. caput mamillę: quia pueri eā qñ papāt dñ lactēt. Mamilla est ois emittētia vberis: s; papilla est illud breue vñ lactrabile. et cor. pa. Virg. Basta subertam donec plata papillam. 2c.

Papirus ria. rum. in papirus est.

Papirus a pir quod est ignis dñ hec papir⁹ ri. pe. pdu. qdā herba vel gen⁹ iūcti: vt dicit. Et dñ papirus quali parento pir. i. ignē eo q in ceteris et lampadib⁹ ponit ad ardēdum. Dicitur em hec papir⁹ charta bōbianata siue bōbianā. Et papirus ra. rum. ad papirū pertinens vel de papiro existens. Dicit etiam p eodem papirens rea. refi. Et Virg. Qui mittit in mare legatos in vasis papireis vñ papiri sup aq̄s. In vasis papireis. i. in manib⁹ de papiris. i. vasis q papiri tāte sunt magnitudinis fm bistouā Alcxā dñ: vt naues fiāt ex eis. vel in vasis papireis. i. in chartis de papiris factis q̄s egypñi p legatos mitterbāt duab⁹ mīdub⁹ cōtes sup aq̄s. vel i vasis papireis. i. pxiidib⁹ de papiro factis in quibus pñebātur vel deferebantur epistolę missę ab egypñis p legatos ad exhortandum et animandū duarum tribuum iudeos.

Ppapo. a papa dñ papo as. au. are. i. comedere qd tñ ad pueros pñer. Et pñit qñq p noie. pñer⁹. Et filis regū pñer papare minutū: s; manducare ad viros pñet.

Ppapula le. fce. ge. i. carbūcul⁹. Sūt em papule minuti. lima vlcera q nascūt i cute et dolore affert i scabiē et ardore. Virg. i geor. Ardētes papule arz lūmūd olēna sudor. Mēba se q̄bat. 2c. vñ dñr a papo as. qz corrodūt carnē. vñ papulo⁹ fa. su. i. papulis plen⁹. et pñaf. vñ hec papulolitas ris. pleitudo et abūdātia papulaz: et papulēt⁹ ra. tñ. i. codē sensu. cōgatur hec papulentia ne. idem qd papulolitas.

Ppapulentus ta. rum. in papula vide.

Paro. a paro as. deriuat hic et hec et hoc par ris. qñq ad vocē s; pñum ad significatiōē deriuat a pparo ras. ppa et pparas sunt q inter se ppari possunt. vñ pariter aduer. et hec paritas ris. par pponitur. Compar ris. i. cor qñq cōsimilis. dispar ris. i. dissilis. impar ris. i. nō simile nō par. separis. i. deorsus. a pari. i. dissilis. suppar ris. i. subiect⁹ pari. Et hic disparitas: pparitas: iparitas: separitas: supparitas. Et est par ois gñis cū oibus suis cōpositis. et cor. pa. Vnde dñr. ept. Si q voles apte nubere nube pari. Inuenitur etiam hoc par partis tantus in neutro genere vt vñm par bonum. duo paria caligaram.

Para ppositio græca. i. iuxta vel apud vel re vñ pter vel tras. Et para est pñbū impatiū mōi: s; tñc nō acut i fine.

¶ Parabola: ut dicitur *παρὰ*. parabole græce latine puer-
bia vocant eo quod in istis sub comparatione similitudine figure
verborum et imagines veritatis ostenduntur: de hoc etiam su-
pra dixi in quarta parte in cap. de tropis.

¶ Paracanon per componitur cum acinō quod est incus:
et dicitur hic paracanon nonis. faber iouis fulminum eius
fabricator: et dicitur sic quasi ignea incus ab igne et incude
quia semper sit iuxta ignem et incudem.

¶ Pyragmō græce *πυράγμων*: Vnus ex fabris vul-
cani: sed si a pyr dicitur cur scribitur paracanon? Cer-
te quod miser homo cōtēntus erat quilibet in opus suum
ingerere: nō attendens quid diceret. dicerem autem
viduum esse scriptorum si suo loco positum esset.

¶ Paradisus græce latine dicitur aduocatio vel consolatio.

¶ Paradit^{us}. a paradisis quod est consolatio dicitur hic para-
ditus n. i. consolator. Et sicut per spiritum sanctum dicitur paracitus. id
est consolator: quia consolatur nos in omnibus angustis nostris.

¶ Inter paradisis græce dicitur aduocatio. vñ paracitus. i. aduo-
catus: et sicut per hoc conuenit filio: quia ipse pro nobis interpellat
apud patrem. potest etiam spiritum sanctum congrue dici paracitus. i. ad-
uocatus et consolator: quia pro nobis aduocat et consolatur: ut dicitur
in scriptis. De paracito autem spiritum sanctum dicitur in iohanne.

¶ Paracitus autem spiritum sanctum quem mittet pater in nomen meo ille
docebit vos omnia. Et tunc aguntur in hac auctoritate sex cause
missio spiritum sancti. Primo namque missus est super apostolos
ad consolandum mortuos: quod notatur cum dicitur paracitus quod
est idem quod consolator. Secundo ad viuificandum mor-
tuos quod notatur cum dicitur spiritus: quia spiritus est qui viuificat. Ter-
tio ad sanctificandum immundos quod notatur cum dicitur sanctus.

Sicut enim dicitur spiritus quia viuificat: ita sanctus quia sanctificat et
mūdat. unde sanctus idem est quod mundus. Quarto ad firmā-
dam amorem inter discordes et odiosos: quod notatur in hoc
quod dicitur pater. Pater enim dicitur eo quod naturaliter diligit
nos. Quinto ad saluandum iustos. quod notatur in eo quod dicitur.

In nomine meo quod est iesus qui salus interpretatur. In nomine
ergo iesu. i. salutis pater misit spiritum sanctum: ut ostenderet quod ad
saluandas gentes venit. Sexto ad docendum ignaros quod
notatur in eo quod dicitur. Ille vos docebit omnia.

Paracitus profertur græce paracitos cuius per. est lō-
ga nam scribitur *παράκλητος* unde a nobis ver-
ti debuit paracletus. & aduocat & consolator. *παρά-
κλητος* paraclesis exhortatio vel consolatio.

¶ Paradigma. exponitur in quarta parte in cap. de tropis
¶ Paradisus si. mas. ge. unde gen. ii. plantauerat autem
dominus deus paradisum voluptatis a principio in quo posue-
rat hominem quem formauerat. Est autem paradisus locus in omni-
bus tribus constitutus. Et dicitur paradisus græce ortus las-
tine: edē hebraice: quod latine delicias interpretatur. Coniū-
cta hęc duo sonant ortus deliciarum. Est enim omni genere ligni
pomiferarum arborum constitutus. habet etiam lignum vite. Et dicitur
paradisus quia parans dei visum. vel quia parans dñs visum.

et est etiam sicut dicitur. Nota hic quod paradisus creditur esse qui-
dam locus terrestris et corporalis in determinata parte ter-
re situs temperatissimus et amoenissimus: ut homo nullus pertur-
bationibus impeditur spiritualibus deliciis quiete fructus. Hic
autem locus ex similitudine sub equinoctiali esse versus partem orientis
et eo quod loci illi quidam philosophi temperatissimum asserunt.

Ex quo etiam loco natus vnus de quattuor fluminibus para-
disi fluere videtur. Unde sicut Bedam volunt in orientem
in parte esse paradisum longo interiacente spacio vel ma-
ris vel terre a regionibus quas incolunt homines secreti: vel
in alto situm. Unde nec aquę diluuii illuc peruenierunt.

¶ Sed cōsuevit queri. Quomodo intelligatur illud quod
dicit dominus in cruce latroni. Amen dico tibi hodie me-
cum eris in paradiso. Ad hoc potest dici quod hoc non est intel-
legendum de paradiso terrestri: quia passio christi non redu-
citur ad illud paradisum: sed ad celestem. Quia paradisus
potest accipi dupliciter. scilicet sicut gloriam fructualem: et sic
statim mouens in paradiso latro fuit. vel quantum ad locum
glorie conuenientem: et sic nullus paradisus intravit
ante ascensionem. Quare autem deus concessit homini ut
comederet de omni ligno paradisi excepto ligno scientię

boni et mali: dicitur in obediō dñs. vide etiam in rumpheo.

¶ Paradoxus dicitur. græce latine gloria. componitur cum
paros. vel para ppositione græca quod est iuxta ut ad.
et dicitur paradoxus. id est admirabilis: vel quasi parat^{us}
ad varias gloriam huius mundi. unde hęc paradoxa ex-
mulier talis. et adiectiue potest designari paradoxus ex-
zum. Unde quidam liber tullii intulatur Tullius de pa-
radoxis. quia in eo tractatur de paradoxis: et dicuntur sibi
paradoxica dicta vel sententię ad mundanā gloriam pertinē-
tes quasi laudes gloriose vel paratę. Et inde hęc parado-
xia n. i. talis gloria vel laus.

Paradoxus dicitur admirabilis propter opinionem: vn-
de paradoxa ciceronis propones admirabiles cōtinētes.

¶ Paraemenon proponitur a para et emenō quod est dies
vel tempus: et dicitur paraemenon: quo nomine vocatur
apud grecos pteritum imperfectum quod designat rem pa-
loante perfectam quasi adiacens tempus. Quia dicitur
paraemenon.

Alia vox & origo & significatio est græcis.

¶ Paraphernum exponitur in dos dōtis.

¶ Paraphraistes. a para quod est iuxta vel a paro paras
et phraistes componitur hic paraphraistes sitis. id est loquax
quasi iuxta loquelā vel locutionē vel paratus id est prom-
ptus ad loquendum vel paraphraistes dicitur proprie: nō
disertus. non bonus: sed malus interpret. vel paraphra-
stes sicut per quosdam dicitur qui minus bene interpretatur quod
scilicet non transfert litteram ex littera: sed sensum ex sen-
su. unde paraphraistes locutor iuxta sensum: sed non sicut
litteram. Unde Hieronymus in prologo regum. vel inter-
pretē me estimato. Si gratus es: vel paraphraistem si in-
gratus quod mihi omnino conscius non sum mutasse me
quippiam de hebraica veritate.

Paraphrasis dicitur dictionum peruersa & aliena
interpretatio. paraphraistes paraphraiste: peruersus
interpret & deprauator.

¶ Paragoge. exponitur in quarta parte in cap. de meta-
plismo et acutur in fine.

¶ Paragenda: ornamentum pallii vel vestis quod vul-
go friseum dicitur.

¶ Paragonia. in paragonizo 3as. exponitur.

¶ Paragonizo 3as. id est mitigare: lenire: oblectare: tem-
perare. Unde hęc paragonia rie. id est mitigatio. Et quę
dam medicina sic dicitur: quia lenit.

¶ Paragrapheus. a para quod est iuxta et graph^{us} scriptor
vel graphia scriptura compos. hic paragraphe^{us} vel hoc pa-
ragraphi ph. nota sic facta quod appōitur ad separandas res
a rebus quod in conexu concurrunt et cor. gra.

¶ Paragus gl. autis mali omnis ut dicitur.

Ab horatio dicitur parra.

¶ Paralellus a para quod est iuxta dicitur hęc paralella
paralelle dicuntur linee eque distantes quę quous in infinitum
ducuntur nunquam concurrunt: quod non fieret si vna
linearum ad aliam plus ex vna parte quod ex alia accederet.
Et hic paralellus li. et hoc paralellus li. circulus eque distans
ab alio et sunt circuli illi quous in sphaera qui paralelli vo-
cantur quasi eque distantes: non quia equalis sit distan-
tia inter quoslibet sibi proximios: sed quia quilibet paralel-
lus a sibi proximo sicut omnes suas partes equaliter distat.

¶ Paralipomenon. a para quod est iuxta et menon quod
est dies vel tempus componitur hic paralipomenon: no-
men cuiusdam libri quasi sermo dicitur. Vel ex para quod
est preter vel re et hypos quod est sub et mene quod est de-
fectus componitur paralipomenon græce: quod nos pre-
termisissorum vel reliquorum dicere possumus: quia ea quod in lege
vel libris regum vel omnia vel nō plene relata sunt in isto
sub. i. postea summatim et breuiter explicantur. Unde Hiero-
nimo in epistola ad paulinum ca. vii. di. Paralipomenon liber instrum-
menti veteris epitome talis actus est: ut absque illo si quis
sciam scripturam sibi voluerit arrogari scriptum irrideat per
singula dūpe nola scripturę quod verborum: et pretermisissorum in libris
regum tanguntur historię: et innumerabiles explicantur euāgelij
quod distantes. vide etiam in epitoma: et acutur in fine paralipomenon.

¶ Paralyticus: a para quod est re: et ipse cōpo. hęc paralyticus. i. resolutio. i. m oibus quo membra dissolunt. Unde paralyticus ca. cum. qui talē patitur infirmitatem fm̄ Aug. Quidā dicunt q̄ compo. a para: et lesio. et dicit magister. De q̄ paralyticus pducit p. ante s. et non debet accētiari in fine sicut nechyppocrisio.

¶ Paralyticus pe. pdu. in palytis est.

¶ Paralogismus: a para quod est iuxta: et logos cōpo. hic paralogismus m̄. i. sophistica argumentatio: q̄si iuxta rationē vel diffinitionem syllogismi: vñ palogisticus ca. cum. et paralogizo 3as. i. paralogismum facere vel palogistice loqui: vel palogismo cōcludere vel decipere.

¶ Paraneiticus ca. cum. i. interpositus. et dicit a panymphus vnde quēdam odę hōratii intitulant paraneiticę. id est interpositę.

¶ Panymphus: a pa quod est iuxta: et nympha sponsa compo. hęc panymphus phę. i. pnuba quę viro nympha iungit: et hinc panymphus. i. intermundus inter sponsū et spōsam. i. qui viro nympha cōiungit: sicut beatus iohannes dicit panymphus domini.

Immo gabriel dicit ab Augustino paranympus dei patris.

¶ Paranomeasia exponit in q̄rta pte in ca. de schemate.

¶ Parapnoea: in quarta pte in ca. de schemate.

¶ Parapsis: a par et absidia quod est latus compo. hęc parapsis dicitur id ē discus. Unde Iuue. Qui multa magna: q̄ parapside cenat. et dicit parapsis vas quadrangulum et quadrilaterū: quasi paribus absidiis. i. lateribus: et mutat b in p. et scribitur per p̄.

Paropside in Iuvenale legi. Est autē paropsis dicitur a para. i. iuxta: et opson. i. cibum. Est enim pprie iuris genus: auctore polluce & Eustachio: sed p vas feciscario saepe ponitur.

¶ Parasceue: paro as. cōpo. cū coena: et dicit hoc pascene ues. i. pparatio coenę. Hoc nōle dicebatur sexta sabbati in qua pparabant necessaria sabbati fm̄ Aug. In hystoria autē dicit pascue gręce: latine pparatio: sic dicebat feriam sextam: q̄ in ea pparabant necessaria sabbato sicut et in deserto duplex colligebat māna gręcis admixti iudeis: gręcis utebantur vocabulis.

¶ Parasitaster in parasitus vide.

¶ Parasitus: papsis compo. cum situs: et dicit hęc parasitaster. quasi in parapside situs. i. leccator. vñ parasitus compo. a paro as. et situs tus. rus. Unde dicit parasitus leccator vñ ioculator: quasi parans. i. representans situs id est cōpositiones et gestus diuersos. scilicet qui sit suo gestu representat gestus et cōpositiones multos: vel para. i. iuxta: situs vñ: inde parasitus id est iuxta ventrem: vel para. i. iuxta vel apud: situs. i. frumentum. Unde dicit sitosus vas vbi abus de frumento solet reponi. vnde parasitus quasi adaliquē frumentatus: nutritus et passus. vnde hęc parasitus i. dicitur. et hęc parasitaster sit. et hęc parasita te. et parasitula te. diminutiuum.

¶ Parasitus: a para & siton. i. cibum dicitur.

¶ Parastrata per componitur cum sto vel stans: et dicit hęc parastrata te. stipites sunt pares stantes: quibus arbor nauis sustinetur.

¶ Parca cę: a parco dicitur. dicit hęc parca cę. furia infernalis et dicunt parca a pariendo per contrariū: q̄ minime parcentes: quas tres esse voluerant: vnā quę vitā hōib⁹ ordinat. Alterā quę conterat. Tertiam quę rumpat. In primus est cum nascimur. Sumus cum viuimus. Desinimus cum interimus: vnde hęc et hęc pcalis et hoc le. fm̄ Aug. p̄p. vero dicit. parca fata dicta sunt a paganis: q̄ quidē tria esse dicunt: clotho: lachesis: atropos dicta per ca per antiphrasim: q̄ nemini pcat: vnde dicit. Clotho cōsum bñat: lachesis trahit: atropos occidit.

Parca quasi parat dicit: quia in ptu sortimur fata.

¶ Parctas: a parcus dicitur. addita tas sit hęc pctas tatis. et designat q̄s virtutem: q̄s vitium.

¶ Parco dicitur. p̄p. vel parli sum. cere. i. condonare: nō

multū expendere: miferere: dimittere. parco cum offib⁹ suis cōpositis si qua habet est neutri fm̄ Aug. p̄p. ca. nus etiā dicit in. x. lib. tractans de verbis ternę conjugationis desinentibus in co. In co r. antecedente vnus inuenit: parco peperci: quod et parci facit p̄teritum. Et infra dicit: peperci nullum supinū facit: sed parsi habet parsum in supino fm̄ in si terminantiū regulam: in um. vñ de parsius p̄cipium futuri tēpōis. peperci tñ magis nunc est in vsu q̄ parsi.

¶ Parcopollex dicitur. pollex cōpo. cū parco dicitur. et dicit hęc parcopollex dicitur. i. trameillum: q̄ parci pollicis.

¶ Parcus: a parco dicitur. derivat parcus ca. dicitur. qui q̄s si significat auarum: q̄s inter auari et p̄digm: plus tamē accedit auaro q̄ p̄digo: sicut e contrario largus plus accedit prodigo q̄ auaro. Unde quidā. Prodigus est ante mi vīno retinenda p̄fundens. Largus qui sumpta facit ex ratione libenter. Parcus qui retinet bene quicquid possulat vsus. Nā retinet cupidē quod res deposcat auar⁹. Et compatur parcus dicitur. simus. Vñ parca dicitur. time. aduer. Parcus compo. per p̄parcus: per parcus. i. valde parcus fm̄ Aug. p̄p. vero dicit. Parca hōne: moderatē: non nimis parcus. i. frugi: quod est moderator: seruato: et abstinentes alieno: suo cōtēntus: vel p̄cus nimis tenax: sordidus: vide in p̄digm.

¶ Pardus dicitur. bestia varia est et velocissima: et inde cōpo. leopardus dicitur. fm̄ Aug.

Est autem mas pantherę.

¶ Parens: a pario ris. derivatur hęc et hęc parens rētis. duum generū. i. pater et mater: et facit gētis pluralis parētum. Inuenit etiam parentis: quod p̄batur per accusatiuum pluralem qui desinit in es vel in is. quod p̄p̄us est in tum terminantiū gentis: sicut dicit in tertia pte vbi egredatuo plurali ternę declinatiōis: et dicunt pater et mater a pariendo et non a parendo. quod p̄bat in hoc: q̄ p̄areo primam pducit: sed parens in p̄dicta significatione primā corripit. parens etiam accipit p̄ consanguineo vel affine: vnde hęc parētela te. i. cognatio: cōsanguinitas: cōgermanitas: contribulitas: et hęc et hęc parentalis et hoc le. Unde parentaliter aduer. et hęc parentalitas tatis. i. cōsanguinitas. Inuenit etiā parens tis. ge. offis. i. obediens a pareo res. et tunc pdu. primā. Vñ hysus. Nō sine p̄le parens nō sum nisi pario parens. vide in bonoio.

¶ Parentela: a parens derivat hęc et hęc parētalis et hoc le. et hęc parentalia liti. lel. hōi. dies festi. paganorū cū sacrificabāt alabus parentū fm̄ Aug. p̄p. vero dicit. Parentalia dies festi paganorū p̄p̄nitas.

¶ Parentela le. pe. pdu. in parens exponitur.

¶ Parentesis quidā tropus est: de quo dixi in quarta pte in capi. de tropis.

¶ Parenticida: a parens et cido dicitur. cecidit p̄p̄o. hęc et hęc parenticida de. pe. pdu. qui vel quę parentē occidit. Unde hęc et hęc parenticidalis et hoc le. et hoc parenticidium dicitur. i. occisio parentum.

Patricida dicitur quicunq̄ parentē aut necessariū occidit. Et scdm̄ Quintilianū parenticida: fratricida: matricida aut similia in vsu non sunt.

¶ Parentotas. i. patrem vel matrem imitari: vel sacrificare vmbis parentum: et tunc derivatur a parens. Inuenitur etiam parētare. id est sacrificare mortuis primā p̄p̄o. et tunc derivat a pareo res. vñ parentare vmbis vel tumulis mortuorum frequenter parere. id est obsequi vel ministrare.

¶ Pareo res. rus. i. obedire: et parere. i. apparere. Pareo res p̄ obedire caret supino: p̄ apparere inuenit paritū tu. sed raro in hac significatione. Pareo cōpo. appareo es. rus. ritum. vnde apostolus. Apparuit gratia saluatoris nostri. Cōpareo res. rus. i. simul parere: vnde in Genesi xxxviii. ca. p̄uer non cōparet et ego quoibo. Pareo i vtra q̄ significatione cū sola cōpositus est neutrum: et pdu. hęc syllabā pa. vnde p̄p. de reme. Quę nimis apparēt theia vitat aus. Et in gregismo. Apparet par et qui bene par et obedit. Parere quando est infinitiū de pario ris. tertię conjugationis corri. penultimam. quando est in si

nitius de pareo res. secundę conjugationis. i. obedire vel apparere: 2 pdu. pe.

¶ Paries. a paro 2 hic partes tis. quia semper sunt duo parietes: vel a latere: vel fronte qui conspiciunt se: alter structura deformis esset: 2 cor. penul. tam in nominatiuo 2 in genitiuo: 2 est masc. generis. Unde psal. Tan 2 parietem inclinato.

¶ Parietina. a paries derivat hęc paretina ne. pe. pd. 2 est parietina parietum ruina. i. vbi parietes stant sine tecto 2 habitantibus. vñ Ezechiel. xxxv. Montibus 2 collibus: vallibusq; desertis parietinis.

¶ Parieto. a partes derivat parieto tas. i. parietes aptare. vñ de parieto tas. disparieto tas. 2 exparieto tas. i. eodem sensu. i. parietes auferre: 2 cor. e ante t.

¶ Parietulus. li. dimi. parvus paries.

¶ Parilis. a par derivat hic 2 hęc parilis 2 hęc. i. equalis: vñ pariliter aduerb. et hęc parilitas tatis. i. equalitas: similitudo: 2 cor. penul. parilis. licet desinat in ilis: 2 derivetur a nose fm Pausanum.

¶ Parilitas tis. cor. li. in parilis exponitur.

¶ Partio ris. peperit. partum vel paritū. rere. i. partum facere: laborare: acquirere: 2 est hęc significatio tracta ex aliis quia cum mulier parit acquirit: 2 in labore est: licet postea non meminerit laboris ppter gaudium: quia natus est homo in mundum. Et erat olim hoc verbum quartę conjugationis. Unde Ennius. Quia parire solet genus pennis condecoratū: vnde 2 cōposita ab eo sunt quartę conjugationis. Partio cōponitur cum ad vel a: 2 2 aperio ris. rui. cum com: 2 2 cōperio ris. ri. tum. i. inuenire. Itēz cū ex 2 2 experio ris. expertum verbum cōmune. i. pbare: vel pbari. Item cum ob: 2 2 operio ris. rui. Itēz ex ob 2 pario etiam compo. operio ris. opertus sum deponē tale. i. expectare: 2 pd. primam: sed operio potius primā cor. Item compo. cum re. 2 2 reperio ris. ri. quod duplicat p in pterito cum diminuit prima syllaba respectu pteritis. Partio tertie conjugationis est 2 neutrum: 2 vt dictū est facit supinū partum tu. quod pbatur per partus tus. tui. 2 per parturio: 2 similiter facit partum tu. quod pbatur per parturus ra. rum. Cōposita ab eo sunt quartę conjugationis: 2 omnia faciunt supinū in tum: 2 pteritum in fui: 2 mutata a in e pter comperto 2 reperio: quę faciunt comperto 2 reperi. Et omnia sunt actiua pter experio commune: 2 operio deponens p expectare fm Augu.

Et scias q partum deberet esse supinum eius: licet inuenitur partum: vnde dicit Pausan. in x. li. In rio vñ inuenio tertie conjugationis pario peperit. Et vñ inuenitur Ennius. Quia parire solet genus pennis condecoratū. supinum partus debet esse: vnde 2 partus 2 parturio ris meditatiuum: 2 parito frequentatiuum. Magister autem Be. secundum modernos melius declarat dicēs: pario tertie conjugationis facit pteritum in ri prima syllaba geminata: vt peperit: et supinū partum. quod antiqui dicebant etiā partum. Unde pariturus cum suis autem cōpositis redit ad quartā: 2 facit pteritū in ui diuisas: vt aperio ris. erui. apertum. pter regio ris. 2 cōperio ris. cū omnibus suis cōpositis habet r ante tum in supino. vt aperio apertum. Itē scias q consuevit b mutari in p. vt operio: sed in operio 2 operioz abscitur: sicut dixi in operio: vnde cor. primā pario. Unde quidam. Nemo sit pceps causas apire latentes. Item. Vir generat: mulierq; parit: sed gignit, vterq;. De hoc etiā dixi in apio: 2 dicā in regio ris. 2 vt dicit Pausan. in x. li. Faciūt pcepta in lus: verba quę in li. vel in ri. vel in ti. terminant pteritum actiuorum: vt pepuli pulsus: pculi pculsus: suffero sustuli anoz malum est: 2 sublarus facit: exapil peperit partus differētie causa: peperit est partus facit.

¶ Paris huius paris vel paridis fuit filius pilami q hęc lenū rapuit: 2 cor. pe. paridis.

¶ Pariscus. a paro ras. dicitur hic parisus sci. questor qui clamat in foro.

¶ Paritonius ni. pe. cor. i. cātor qui parit tonos. a pario 2 tonus componitur.

¶ Parius. a paro insula 2 parius ria. rum. 2 q: in illa insula marmor abundat: id eo qñs parius ponitur p marmoreus: quandoq; etiam parius planus vñ albus ad modū marmoreus 2: vnde inuenitur marmor pariu: 2 i purgō Eudre 2. Pario stratū lapide.

¶ Parma. a parmis 2 hęc parma me. leue scutum quasi parua 2 quęlibet leuia arma possunt dici pme quasi pue. Item parma est dictus quidam fluuius a paruitate a quo ciuitas adiacens dicitur hęc parma me. 2 est pfluuius masc. generis. p ciuitate foe. generis. Unde hic 2 hęc parmensis 2 hoc se.

¶ Parmeus mei. ptus meano: a partus 2 meo meas.

¶ Parnasus. a par: 2 nasus quod est elatio componitur hic pnasus si. quidā mons: q pares habeat nasos. i. duas elationes. i. heliconem 2 citheronem fm Aug. Sed si pnasus: vt dicit Aug. componit ex duobus rectis: id est integris. i. par 2 nasum: debet fm Pausanū declinari ex vtraq; parte: declinatur tñ ex fine tñ: 2 ppter hoc qdam dicunt cum quibus ego: q parnasus non est compositum: q fuit impositum a grecis qui nunq; habuerūt respectū ad nomina latina par 2 nasus: 2 hoc vult magister Be. 2 pdu. penul. parnasus. Et quod 2 parnasus quasi pares habeat nasos etimo. est.

Parnasus nullomō a nasus dicit. Est autē mōsphocidis quā boetię accūbit: vt scribūt Strabo & Mella: estq; biceps: non tamen habet citheronē liberi & heliconē bacchi vt per errorem dixit Seruius: & qui est sequitur Tortellius. Nam citheron & helicon montes sunt boetię.

¶ Paro ras. rui. i. pparare. ornare. vñ patustas. tum. nomen: 2 compatur paratus tiōz. tssimus. Unde paratus. tssime. aduerbiū. Item a paro hic paratus tus. tui. Paro compo. apparo ras. i. valde 2 diligenter pare. Unde hic apparatus tus. tui. Itē pparo ras. Disparo ras. i. sepere: diuidere. Item imparo ras. ppararo ras. i. ante vel p alio parare. reparo ras. i. iterum vel retro parare. Separo ras. i. diuidere. Item paro ras. est actiuum cum omnibus suis cōpositis: 2 cor. pa. Unde Quir. de re. Bella mihi video: bella parant ait.

¶ Paro onis. mascu. ge. nauis piratarum: 2 2 a pirata vide in mloparo.

¶ Parochia. a para quod est iuxta 2 hęc parochia chę. i. iacēs domus dei vel incolat? vel diocesis. vñ parochia nus na. nū. i. de parochia existēs: parochiani etiā 2 parochi olim dicebant: q legatis reipublice iter facientib; ne cessaria pgebant.

Vnde horatius in ser. Præbent & parochi quę debent ligna salemq; scribēs ergo vnico r. parochus & inde parochia. Est autē pprie parochos dator seu præbitor a parecho π α ρ ε χ ω accipitur & pro exhibitore conuiuii. Hora: in ser. inuertere pallor Tū parochi faciem. Paroche π α ρ ο χ η dicit largitio: vñ ecclesiastici parochiā dixerunt quę vni sacerdoti videtur & amictū largiri tenetur.

¶ Parcemia exponit in quarta pte in ca. de tropis.

¶ Parophonista. paro ras. cōpo. cū phonos qd ē sonus: 2 2 hic 2 hęc parophonista stę. i. cantoz: quasi parās. i. ind psons phonos. i. cantus.

¶ Parotida. a para. i. iuxta: 2 ota qd est aures: ppo. hęc parotida de. globus qui nascit in aure. vñ parotid? da. dum. qui globus h3 in aure: 2 cor. ti.

¶ Paroxunū mi. i. cōmotio febuis: vel etiā alteri? ref.

¶ Parricida. a parenticida abiscunt ē 2 n. 2 mutatur in r. 2 2 parricida. Vel compo. a patre vel a pari: vel a patris. i. q occidit patrem vel patrem: vel patriā pdidit. Unde hic 2 hęc parricidalis 2 hoc le. 2 hoc parricidium: 2 hęc parricidia dig. lex de parricidio: q et parenticida dicitur fm Aug. vt dicit Pausan. parricida siue a pari siue a patre: siue a parente componat: dicendū est parricida p geminum r. Et parr. dicit. Parricida pprie 2 q parentē occidit: quem quidē veteres parenticidā dixerunt: qm par

reddum in quocumque intelligi possit: cum sint hōes hōis
bus pares. Et scias q̄ antiqui dixerunt patricida de q̄ pa
trem occidit. Unde in prima epistola ad thymo. inuenit
patricida et matricida. p̄p̄. etiam dicit. patricida et par
trida qui parentes occidit: et hoc verū est s̄m antiquos.
Nam s̄m in modernos et pulcherrimū dicendū est patricida: si
ne a pari sine a patre: sine a parente componatur: vt dicitur
cum est: et p̄du. d.

Vide addita ad parenticida.

¶ Patricida in patricida est.

¶ Pars: a partio: ris. derivat hęc pars tis. vnde partim
aduer. Pars componit. cōpers tis. expers tis. particeps
tis. impers offis generis.

¶ Pars est p̄teritum de parco: vt habes in parco ds.

¶ Parsimonia: a pars p̄terito de parco ds. s̄i hęc par
simonia n̄g. i. abstinentia. s̄z mensuram refectionis nō
excedens: et est virtus s̄m lūgu. p̄p̄. vero dicit: parsimonia
frugalitas: temperantia: paritas: pietas: modis
ca continentia.

¶ Parsum su. est sup̄nū de parco ds.

¶ Partus: hęc partia th̄g. est quedā puinda: vñ par
tus th̄a. th̄um: et particus ca. ci. Unde in actibus apo
stolor. partit et medi et clamit̄g.

¶ Partialis: a pars s̄i hęc partialis et hoc le. vñ par
tialitas r̄tis. et p̄tialiter aduerb.

¶ Particeps: a capio et pars compo. h̄c et hęc et hoc par
ticeps p̄is. i. capiens partem: consors: consocius: adiutor:
focius. p̄pheta. Particeps ego sum oīm timentiu te.
quia charitas omnia bona que sūt in ecclesia facti esse cō
munia: et cor. pe. tam in nō q̄ in genituo.

¶ Participiale in participium vide.

¶ Participium: a particeps s̄i hoc participiū p̄is: quasi
p̄ticipium: q̄ partem suorum accidentium capit a verbo
et partem a nomine: et inde h̄c et hęc participialis et hoc le.
et s̄i nomen participiale illud quod a participio descendit.
vt amans: amator: amatrix: et amatus inde amatio s̄m
p̄ticipium. De p̄ticipio supra dixi in tertia parte in tra
ctatu de participiis. et in edificio.

¶ Participio pas. verbi actuum. i. p̄tem capere vel des
re: et cor. d. et derivat a particeps is.

¶ Particula l̄g. a pars s̄i hęc particula l̄g. d̄m̄. vnde h̄c et
hęc particularis et hoc re. vñ particulariter aduerbium.

¶ Particus: a pars derivatur h̄c p̄ticus a. i. negocia
tor: particula vendens.

¶ Partio: ris. t̄tis sum. vñ h̄c p̄tior: t̄tis. Et scias q̄
antiqui dicebāt partio tis. t̄tis. t̄tis. vnde et compo sita in
ueniunt t̄a deponentia s̄m nos q̄ actua s̄m antiquos in
eodem sensu: vt t̄p̄ertio: t̄tis. et bipertio tis. id est duas
ptes diuidere. Tripertio: t̄tis. et tripertio tis. quadri
partio: t̄tis. et quadripartio tis. quinquipertio: t̄tis. et quin
quipertio tis. id est tres: vel in quatuor: vel in quibz par
tes diuidere. impertio: t̄tis. et impertio tis. Et scias q̄ oīa
verba quartę cōiugationis oīm faciebāt futurum in bo
et in boz. vnde adhuc in theologia inuenit partio: et me
t̄tio: sed hęc antiquitas aboleuit: sicut dixi in tertia par
te vbi egi de p̄teritis quartę cōiugationis in fine. Itē nota
q̄ partio: s̄i scribi p̄t. quod pōt dignoscā ad sedidā et ter
tiā personā indicatui: et accipit sonum de c.

¶ Partitio onis. s̄c. ge. et hęc partio per synopam: et hęc
partitio d̄. i. partitio: et format p̄t̄io a partitus ta. tum.
partiti addita o. s̄i hęc partitio.

¶ Partitū: qd sit nomen p̄t̄ium dicitur est in tertia p̄
te: in ca. de sup̄latiuis: in tractatu de speciebus nōm.

¶ Partitudo d̄m̄. in partitio est.

¶ Parturio: a partio is. ri. tum. su. addita o sit parturio
tis. verbum meditantium: et corri. u. ante r. et ponit q̄n
q̄ p̄ suo p̄mitituo: vt ibi. Parturient montes nacti r̄
diculus mus. i. parient. Parturio s̄i hęc parturitio onis.

¶ Partus: a partio ris. derivatur h̄c partus. t̄tis. actus
vel passio pariendi: et id quod paritur. id est puer: sobo
les: et desinunt d̄tis et abitis plurales in ubus ad differē
tiam ablatiu de parte tis partibus. Item partus ta. tum
adlectiue. id est acquisitus. Quidius. Non minorē virā

tus q̄ querere parta meri.

¶ Paruipendo dis. dere. a paruo et pendere: et s̄i parui
pendere: parui app̄d̄ari: cōtemnere: nullus ponderis vñ
valoris extimare. Et nota q̄ paruipendo: vilipēdo: flo
cipendo: et naupendo: n̄hilipendo idē signant.

¶ Parum: parui synopatur s̄m q̄ debet poni aduerbi
aliter: et s̄i parum p̄ paruum. Unde p̄p̄. d̄i deberet exē
plificare q̄ nomen ponit loco aduerbi: exemplificat de
parum: non q̄ velit parum esse nomen: sed quia parum
obtinēt locū nominis parui: s̄m q̄ debet poni aduerbia
liter: s̄i non ponetur sic p̄culdubio nomen loco aduers
bi: tunc non ponere: parum componitur cum per: et d̄i
parum p̄. i. valde parui. Inuenit etiā parumante: s̄i
potius sunt dug dictiones.

Parūper nō est valde parui: sed p̄ parū tēporis aut
per paruum tempus: sicut paulisper p̄ et paulū tem
poris: tantisper per tantū tēporis.

¶ Parunculus l̄. i. parua nancula p̄ratarū: et est d̄m̄:
nuncius de paro onis.

¶ Paruus: a purus derivat paruus na. num. et compas.
paruus uior. simus. vnde parue usus. s̄ime. aduerb. et hęc
paruitas t̄tis. et paruulus la. lum. et dicitur paruus quasi
parui valens: et est etimo. Paruus componitur: paruipen
do dis. paruisacio ds. i. parum app̄d̄ari: vilipendere. s̄z
lūgu. Sed communiter dicitur q̄ irregulariter compas
tar: paruus minor minimus.

¶ Pascha: a p̄p̄ase s̄i hoc pascha d̄g. quod interpretatur
trāsitus quasi p̄p̄ascha. Tunc em̄ dominus noster a mo
te trāsīuit ad vitā: de mundo ad patrem. Pascha est s̄i
quādo eundē egyptum exeuntes: mare rubrum trāsierit
et post trāsīum cāri cū l̄p̄t̄is ceciderunt: et pascha tunc p̄
mum celebratū est. Unde h̄c et hęc paschalis et hoc le. et pa
scho sc̄has. i. pascha celebrare. Et nota q̄ pascha derivat
irregulariter s̄m genus vel s̄m declinationem. Cum est
sit p̄m̄ declinationis in a desinens: nō deberet eē neu
tri generis. Itē cum sit neutri generis: non deberet esse
p̄m̄ declinationis cum desinat in a. ergo deberet regu
lariter declinari hoc pascha tis. vel hęc pascha sc̄he. s̄z
modo declinatur contra regulā hoc pascha sc̄he. Vel for
te hebreica est declinatio s̄m lūgu. vide in p̄p̄ase. Quare
autem nullū nomen latinū neutri ge. inueniat in prima:
nec in quinta declinatione: ostendi in tertia p̄te in ca. de
declinatione nōm. Et scias q̄ s̄m beatus Augustinus
pascha hebreum est. et s̄i trāsitus in lingua sua: p̄p̄terea
q̄ tunc p̄mum pascha celebratū populus dei: quando
ex egypto fugientes mare rubrū transierunt. Item dicit
beatus Augustinus in quodā sermone pasche. Videtur
mihi dies hęc ceteris esse iudicior: sol mundo clarior illa
r̄sis: astra quocq̄ ola vel elementa l̄p̄tari. Et quia pat̄is
d̄sio p̄p̄m lumen detraxerunt: et noluerunt creatorem
sui respicere crucifixum esse: n̄c victore illo et ab inferis
resurgente: nouo claritatis sue p̄uocari obsequio. Itē
in cōmendatione pasche dicit beatus Gregorius in qua
dā homelia. Sicut in sacro eloquio sancta sanctor. vñ cā
tica cāticorum p̄ sui magnitudine dicunt: ita hęc festiui
tas recte potest dici solēnitās solennitatis. Et hac quippe
solennitate exemplū nobis resurrectionis dātū est: spes
coelestis patrię aperta: et facta sup̄ni regni iā p̄sumptibi
lus gloria: p̄ hanc electi qui q̄sūt in trāquilatatis sinu: s̄i
apud inferi claustra tenebātur: ad paradisi amena re
ducti sunt. Item scias q̄ pascha septē modis s̄i. p̄p̄a
mo tota septimana azimori: que incipiebat q̄rtadecima
die apulis in vesp̄is: et durabat septem diebus. s̄z vñ
ad v̄gesimā p̄mā diē apulis: sicut patet ex eo. xij. et Le
uitici. xij. Sic etiā accipitur Actū. xij. Molens post pa
scha p̄ducere eum populo. Secunda hora diei. i. vesp̄e
ra quartadecimę lunę que debebat comedi agnus in
cipiebat festiuitas: sic accipit Matth̄. xxvj. Scitis quia
post biduū pascha fiet. et Leuit. xxij. Venit p̄mo sc̄lis
apulis: quartadecima die mensis ad vesp̄ā p̄p̄ase. i. pa
cha domini est. Tercio ipse agnus paschalis qui sic in
molabāt. sic accipitur Luc̄. xxij. Venit autē dies azimori

rum in qua erat necesse occidi pascha. Quarto prima die
est asynoxum post immolationē agni. scilicet quidcima dies
que erat solennis. Joānis. xlii. Ante diem festū pasche
et. Lucę. xxi. Appropinquabit dies festus asynox. qui
est pascha. Quinto panes asyni qui comedebantur in illis
diebus. Jo. xvi. Non introierunt in proximum ut non cō-
taminarent: sed manducaret pascha. i. panes pascales
Secundo festiuitas epulari. i. Paralip. cap. penult. Non
fuit phasē simile huic in israel a diebus samuelis pphete
Septimo signatur per agnum pascale. i. xps. Cōin-
thios. v. Pascha nostrum immolatus est christus. De p-
dictis significationibus nota versus. Hebdomas: hora
dies: epulę: pecus: asynus christus. Accipitur etiā vlti-
liter pascha p resurrectionē christi: qz tūc trāsiuit de mor-
te ad vitā impassibilem. Quota etiā die martis vel apri-
lis celebrādum sit pascha. i. christi resurrectio: patet in li-
nens quas quidā de ea re ponit. Itē de termino pasche
dictū in septuagesima. De cōcurrentib⁹ habes in suo loco.
Pasculus: a pasco scis. derivat hic pasculus. alal vel
aut q in manu pasci: et cor. scd.
Pasco scis. aut. scire. passū. i. dare passū: ut pastos pa-
sat oves. i. dat pastum ouibus: ponitur etiā qñqz p depa-
scere: ut ouis paui patum. i. depasit et corrosit. Pasco
componit: depasco aut. sum. i. valde pascere vel corro-
dere: et est actiui cum offibus suis cōpositis. Et nota q
passus istius verbi exigit accusatiui. qz in eo intelligitur
actio relata ad illud cui verbum attribuit: ut capra pascat
siluas. i. pascendo corrodit.
Pasqua: a pasco scis. derivat hęc pasqua scę. vnde in
psalmista. In loco pascue tibi me collocabit: sed in plura
li est neutri ge. i. pasqua pascuorū. vnde Ezechiel. xxxiij
Nōne satis erat vobis pasqua bona depasce? Inuenitur
etiā in sc. ge. hęc pascuę arum. vñ idē ppheta in eodē
ca. Insuper et reliquias pascuarum vestrarum concula-
tis pedibus vestris. Idē in eodē ca. In montibus ex-
cellis israel erant pasqua earum.
Pasillus li. dimi. parvus palus vinearum.

Scribe paxillus vt postea scribetur.

Passer: a parvus ē hic passer feris. quia parvus est.
vñ hic passer culus li. dimi. et passerinus na. nū. et hic passe-
rinus nī. p filio passeris. vel ē passer a patiendo libidi-
nē: qz petulcum. i. luxuriosum alal est.

Passerulus in passer est.

Passerinus in passer vide.

Passibilis: a patior teris. derivat hic et hęc passibilis et
hocle. pe. cor. vñ passibiliter aduer. et hęc passibilitas tat.
et cōpo. hic et hęc impassibilis et hocle. vñ impassibiliter ad-
uer. et hęc impassibilitas tans.

Passim adverbium. id est vbicqz: a passus sus. sul. vel
a pateo res. dicitur.

Passionarius: a passio onis. derivatur hoc passionarius
ri. liber cōtinēs passiones scōz: vel passioes. i. morbos.

Passuncula le. dimi. parua passio.

Passuum: sicut dicit pascianus. Illud verbum est passū
ut generis quod in oī desinens descendit ab actiui per
assumptionē r. et pprie illa possunt habere primā et secun-
dā personā passiuorū in quibus et fateri possunt eadē per-
sonę quod in se sit: vt est amo te: cōsequit vt ille ad quez
dixi cōfiterēdo id quod ad me dicat amor a te. De hoc ple-
nius dixi in tertia parte vbi egī de verbo: in ca. de gene-
ribus verborum. Itē nota q si verbum passui construit
cum ablatiui: considerādum est vtrum ille ablatiui deno-
tet cām efficientem an aliā: si enī efficientē denotat: tūc
debet poni cum ppositione: vt diligor a platone. Si au-
tem denotat cām materialem: vel aliā pter efficientem:
non debet poni cum ppositione. Vñ male ē. verberor a
baculo: vel spoliator a pbanda: qz sequeretur iam q pos-
set fieri cōuersa locutio: vt diceretur: pbanda spoliatur me
quod est contrarium rationi.

Passum est supinus de pado: patior: et pateo. vide et
am in pando die.

Passus: a pateo res. ē passus sa. sum. nomen et pti-
cipium. i. passus: diffusus. patens: extēsus: et hinc passus
ius. sul. nomen verbale: qz pateat in itinere. vñ passus

ra. tum. i. hīs magnos passus fm lūg. Et scias q passus
sum est supinū tritum verborū: vt dicitur est in pando die. et
sic passus sa. sus. a quolibet pti-
cipiorū verborū supino in di-
uersis significationibus descendere potest.

Pastillus: a pasco scis. ē hic pastus? Rur. et hęc pasta sic.
vñ hic pastillus li. dimi. quidā puius pastus et pasta: vñ
piscis vel caro: vel alius abus includit. Boet. Pastillus
rufillus olet gorgonius hircum.

Pastillos illic pro cōfectione aromatica credit poni.

Pastinaca ce. a pasco: vt a pastus ē hęc pastinaca ce.
quedā herba cuius radix sit pti-
cipius pastus hōis: vñ pa-
stinaceus cea. cum.

Pastino: a pasco scis. vel pastus: dicitur pastino nas-
tatum. nare. i. coferre: fodere: plātare: et pprie pti-
net vine
is plātandis: vnde hoc pastinatum ti. vinea nouella. pa-
stinatum etiā vocat agricolę ferramentū bisulcum quo
semina aptantur et infodiunt. pastino cōpo. repastino nas-
cit. et pastinare. pprie quidem repastinari dicunt vineę
veteres q refo-
diunt: et cor. sit.

Pastoforum gręce: parua cella latine et thalamus ē
vel atrium templi: vel gazophiliatum: vel pium sacra-
rium ante templum. Et videt dicit pastoforum quasi po-
stoforum: qz fons sit positum fm lūg. Glosa autē sup
pismo machab. ca. liij. dicit. Pastoforia gręce: latine dicitur
thalamus vel cubilia quibus leuitę exstabāt i atrijs
domus dñi: quorū commemoratio fit in vltima vñ de ba-
nielis pphete. In distorjs autē sup. li. libro regū. x. et. et.
In portibus laterum erāt pastoforia. i. loca sepata ad
comedendum: in quibus sacrificantes de pñbus sacrificijs
orum que eos continebāt vñcebāt coram domino.
Itē scias q pastoforia amos primo dicunt loca pastozū
pascendis alalibus apta.

Pastas παστας dicitur porticus et thalamus
ptialis. Pastos thalamus. vnde pastophori ferētes
pallium: vt in processionibus sit. Pastophoros etiā
est epithetō veneris. i. thalamifera. Pastophoriū au-
tem dici pōt thalamus portatilis qui transferat pa-
stos quod est thalamus. et phero quod est porto. vñ
de non nascitur a foris.

Pastor: a pasco scis. derivat hic pastor: ovis. a quo pa-
storculus li. dimi. Et pastozus ria. nū. et pastozus ca.
cum. et hic et hęc pastoralis et hocle. in eodem sensu.

Pastorculus li. di. parvus pastor.

Pastozus in pastor vide: et cor. ri.

Pastozus: a pastozis. ē hic pastozus? ria. nū. et pastozus
ca. di. et hic et hęc pastoralis et hocle. oīa in eodē sensu.

Patos. i. spadium: via: callis.

Patagium: a pateo res. ē hoc patagium gī. i. gula ad
summū tunicę vel mātelli affuta: vel palli auro vel ar-
gento purpuraqz variatum.

Patella in patena vide.

Patena: a pateo res. dicit hęc patena nē. i. operculū
calicis: quia sit patens: et diffusa: et videtur q deberet p-
ferri penul. cor. sed hoc non recipit: sed omnino repugnat
vnde eam pducas.

Patenuia le. dimi. parua patena.

Pateotes. sul. sum. tere. i. aperiri: videri: manifesta-
ri. vel manifestum esse: vel diffundi: et ē patet quasi pa-
lā tenet: et est etimo. vnde patens tis. omnis generis. et cō-
paratur: patens tiot. sumus. vñ de patenter tius: si me. ad-
uer. et hęc patetia tie. Item a pateo pateo scis. Incohant
uum. Et est pateo neutri cum omnibus suis cōpositis si
qua habet: et cor. pūmā. prosper. Non pateat facies se-
nis rumoribus aures.

Pater: gręci dicunt patir. Inde fm lūg. nos dicit
mus hic pater: q autē ē pater quasi pti-
cipiorū. i. seruans omnia: a pan quod est totum: et thotir quod est seruans mī-
mo. est. Et ē pater multis modis. Dicitur enī pater na-
tura. Item similitudine curę. Item pater formalis vel do-
ctrinalis. Item pater grātę. Item pater reuerentia et dī-
gnitate: pater ē naturalis qui generat. pater similitudi-
ne curę ē qui qualem curam pater gerit filij: talē ille ge-
rit alterius: et qualem curā pater impedit filio: talē mī-

pendit ille alteri. Pater formalis vel doctrinalis dicitur magister qui informat discipulū bonis moribus et disciplinis. Pater etate dicitur senex: tales enim patres appellare solemus. Pater reuerentia vel dignitate dicitur quē reueremur. Hanc reuerentiā et honorem impendimus sepe patrē vocare solemus. Et a patre hic paterculus l. dimi. et paternus nomen. et hic et hęc paternalis et hocle. unde paternitas dicitur. fm Hugul. Mel dicitur pater in sacra scriptura quinq; modis dicitur. scilicet natura: imitatione: adoptione: doctrina: et est am p honore: reuerentia: et etate. Natura: vt abrahā suū pater Isaac. Imitatione: vt in euāgelio dicitur. Si filij abrahę essetis: opa abrahę faceretis: imitatio. scilicet fide eius. Item: vos ex patre diabolo estis: et desideria patris vestri vultis facere. Imitatio eius maliciam. Adoptione: ne sicut cum aliquis humana consuetudine adoptat alium quem in filium. Et sicut nos deo non natura: sed adoptione dicimus. Pater noster qui es in celis. Doctrina: sicut apostolus ad galathas ait. Filii mei quos iterum parituro donec formetur christus in vobis. Item p honore: reuerentia et etate: sicut in libro regū ca. iiii. Serui ad naamā dixerunt. Pater: et si rem grādem dixisset tibi ppheta: certe facere debueras. De p dictis significationibus dicitur in Hieronimo. Est pater hic cura: pater est alius genitura. Hic pater etate: pater ille vocat honore. Ac summum regem facit ipsa creatio patrem. Et scias quod quādo latinū ē pater eiusdem significationis cum gręco nomine vel hebreo nō est ibi vertuatio: sed solummodo quędam detorsio vnius lingue ad alterā: vt iacob: inde iacobus. Et ideo pprie loquendo deus non deriuat a theos: nec pater a patir: nec mater a meter: quia idem sunt: nec differunt in significatione: nec in modo significandi: vt plenius dicitur in terra pre vbi egredere de speciebus nominum: vbi quęsiunt: an trāslatione semper faciat deriuationē. Pater compo. cum hoc genitiuo gręco familias: et acutū in fine hic paterfamilias huius patrifamilias. Et dicitur paterfamilias: quia olus in familia sua positus tā seruus quā filius pater parit de uisione consuevit: sed quicunq; dominat seruus: hoc nomen non debet appellari. Et in eodē sensu inueniunt paterfamiliarum vel paterfamilie fm Hugul. vide in materfamilias: et in honore rās. Et scias quod pprie paterfamilias quādo est vna dictio: signat illum qui est dñs hereditatis de iure: etiā si non esset natus: dñm modo esset vnius in vtero matris: sed quia sunt due partes: signat illum cuius ples tā est vna familia. Item nota quod vtile consiliū datur patribus. Eccles. xxiii. Filio inquit et mulieri: fratri: et amico: non des patrē sup te in uita tua: et non dederis alii sessionem tuam: ne forte poeniteat te: et deprecetur pro illis. Melius est enim vt filij tui te rogent: quā te respicere in manus filiorum tuorum.

Pater gręce profertur patir: Sed scribitur per h. pro quo nos ē pronunciamus: πατήρ: et facit huius patros vel patros. Familias non est genitiuus gręcus: sed gręco more declinatus. nā quędā gręca in a faciunt genitiuum in as: vt patra (quod a nobis dicitur patria) patras et patria. i. familia huius patrias Patradelphos est patris frater: quia a nobis patruus dicitur &c. Pater a: a pateo res. dicitur hęc pater a rē. magnus et patēs quibus fm Hugul. Pater. vero dicitur. patre fiale sunt dicitur. quia in ipsis potare solemus. vel quia parentes sint dispersi: quia labris. et cor. penul. Unde quidā. In fundo patere scio turpia multa patere.

Paterculus l. dimi. paruos pater.

Paternalis in pater est.

Paterni: quidā heretici a paterno sunt exorti: qui inferiores presbiteros corpus a diabolo facras opinantur.

Pater hoster expositum inueniens in penitio.

Paterfco scis. i. cobra. a pateo res. addita co sit paterfco. Patribulum: a patior eris. deriuat hoc patribulū l. i. cor. mentis: et pprie furca quasi ferens caput: et est patibuli mei non poena: quia crucis: quia patibulū statim exanimat appēsus sed crucis affixos dñi cruciat: et cor. bu.

Patricus: a patior teris. dicitur patricus ca. cum. id est

sodomita: inhonestus et turpis patiens fm Hugul. Pater. vero dicitur. Pater patiens libidinem. Nam patos gręce: passio dicitur: et cor. ii.

Pathos dicitur affectio vel passio: vñ pathic⁹ p thi. Patiens dicitur. ge. omnis. est principium de patior teris. et potest esse nomen: et fm hoc comparatur patiens dñi. fm. unde patienter tuus. sime. aduerb. et hęc patientia tūc: et for. matur a dñi patienti addita a: et est patientia animi vigor adueritates fortune et verborum aspectus equanimiter possidens. pprie tamen patientia corporis est tolerantia animi. Et componit impatiens dñs. i. non patiens sine freno. Et comparatur vñ impatienter tuus. sime. aduerb. et hęc impatientia tūc.

Patiginarius: a pateo res. dicitur hic patiginarius rñ. id est sanctorum qui sanuā faciunt patere.

Patina: a pateo res. dicitur hęc patina nē. sartago vel scutella: quia sit patens. vñ hęc patella lē. dimi. et cor. pe. patin⁹. Perisus. Sed grandes patine.

Patmarinus: a patina dicitur patmarinus rñ. rñum. ad patinam ptinens vel in patina coctus: et hic patinarius rñ. qui facit patinas.

Patnula lē. dimi. parna patina. i. patella.

Patior teris. passus sum. pati. deriuat a patos gręco quod latine dicitur defectus vel passio: et compo. cum con: et dicitur compatiō teris. et cum per: et dicitur perpetior teris. perpassus sum. et est deponentale patior cum omnis: bus suis compositis: et cor. pa. Hesopus. Vulnera ne facias quę potes ipse pati.

Pathos gręce: latine dicitur affectus vel passio.

Patrolio omnis. in patro tras. vide.

Patrens: a pater dicitur hic patrens rñ. i. vñ rñ. et hic patrinus: et hic patrister p eodem.

Patria: a pater deriuat patrius tria. triū. et hęc patriatrigē. quia cōmunis sit omnibus qui nati sunt in ea: et est pprie patria ciuitas: licet quos ponat p regione vel pūctā. unde patrius honor. i. honor patris vel honor patrię.

Patriarcha: pater compo. cum archos quod est princeps. et dicitur hic patriarcha che. i. summus et princeps patris quia primum id ē apostolicū retinet locū. sicut romanus: antiochenus: alexandrinus: et inde patriarchatus. tui. et dignitas vel eius districtus: et hic et hęc patriarchalis et hocle. fm Hugul. Pater. autē dicitur. patriarcha gręce: summus patrum pater interpretatur: quia primum. i. apostolicum tenet locum: sicut romanus: antiochenus: alexandrinus.

Sunt enim auctoritate beati petri apostoli instituti: prima quidē petri apostoli sedes romana. Secunda apud alexandriam beati petri nomine a marco eius discipulo et euāgelista consecrata. Tertia apud antiochiā beatissimi petri habetur honorabilis: eo quod illic primum romā uenisset fuit: et illic primum nomen christianorum nouellę gentis exortū est: quibus autem per orbem diffusę ecclesię catholice vnus thalamus christus sit: scitā tñ romana ecclesia nullis iudiciis constituta ceteris ecclesiis prelatā. Alter sumunt quidā nomen patriarchę: et dicitur quia patriarchę sunt minores papa: maiores autē metropolitanis et dicuntur quia hęc nola patriarcha: primum: p eodem supponunt. Nā inter patriarchā et pūmatem: non est realis differētia: sed vocalis: vel pprie dicunt patriarchę quatuor principales. scilicet constantinopolitanus: alexandrinus: antiochenus: hierosolymitanus. Alii vero dicunt pprie pūmates: sicut Aquilegenensis. Bādensis. Wiruricensis. licet et isti quādoque se nominent patriarchas.

Patriciani sunt quidā heretici a quodā patricio dicitur: qui substantiā humanę carnis a diabolo conditā dicunt.

Patricida in matricida vide.

Patricus: a patre dicitur siue deriuatur patric⁹ da. dñi. i. nobilis et de genere patris natus: vel patricij dicuntur qui pudent reipublicę sicut pater filio. et cor. i ante c. et formatur a patri datiuo addita dñs.

Patricus: a pater dicitur patricus ca. dñi. i. paternus.

Patrimēs: a patre dicitur hic patrimēs mīo. i. puer suū peritēs defuncto patre: vel patrimēs dicitur puer patri similis: et componitur a patre et imito: tñ. inde patrimēa

quasi patrem imitans.

Patrimonium n.ij. dicitur hereditas patris: et derivatur a pfe.

Patrimus: a patre derivatur hic patrimus m. qui cum sit

pater habet aum in vnum: et pdu. tri.

Patrinus: a patre dicitur hic patrinus n. qui tenet aliquem de sacro fonte: vel inuomittit in ecclesia. unde sacerdos dicitur patrinus: unde hic patrinus vtriusque: et hec patrina ne sacerdos illa vel ppo: sacerdotis: vel matrona. et pdu. pe. patrinus: vide in frater: et compatur. Et potest quodam virum aliquem laicum vel clericum in minoribus ordinibus constitutus possit matrimonium contrahere cum illa quam suis manibus baptizauit. Dico quod non: quoniam eius filius spiritus: hic est: sicut et illa quam suscipit. Sed si contractum fuerit matrimonium inter eos: non quid sunt separandi? Sunt vtriusque: quoniam nec etiam filius sacerdotis potest contrahere cum illa puella quam pater baptizauit: ut dixi supra in frater.

Patrispassant sunt quidam heretici qui dicunt deus patrem fuisse passum. unde dicit beatus Augustinus. Rubescant subelliant qui dicunt ipsam patrem esse qui est filius confundentes personas: qui et dicitur sunt patrispassant: quia dicitur patrem fuisse passum: et pdu. pe.

Patrisso: a patre dicitur patrisso fac. i. patri assimilari: patrem imitari in dictis vel in factis: sicut a mater dicitur matrisso fac. i. possunt dici huiusmodi verba moralia vel imitativa: sicut dixi in tertia parte in tractatu de verbis: in ca. de speciebus verborum: et formatur patrisso a patre: et mutata in is: et addita so. fit patrisso.

Patro: a patre dicitur patro tras. aul. are. i. facere: perficere vel committere: vel generare. Dicitur in factum quod patras re est opus venerem consummare: unde hec patratio omnis operis veneret consummatio: et hinc volunt dici patres: quia patrione operis veneret procreet filium. Et compo. re: patro tras. Item compatro: impetro tras. et ppetro tras. et rickmutat a in e. et habet patro primam naturaliter bene. Et est actum cum omnibus suis compositis. unde facit? De facili longa sine freno culpa patrat.

Patrare est qualibet re etiam honestissima cum auctoritate gerere: unde pater patrat? Et romae princeps.

Patrocinor: a patronus derivatur patrocinor naris. natus sum. nari. i. defendere: et construi euz dicitur: unde hoc patrocinio n. i. defensio: et cor. d. unde facit. Sic prohibet leges fraudem non patrocinari.

Patronissa in patronus est.

Patronymicus. pater compo. cum onoma quod est nomen: et dicitur patronymicus ca. cuz. i. a nomine patris derivatum nomen. De hoc dixi in tertia parte: ubi egi de speciebus nominum: in capitulo de nomine patronymico: et cor. m. patronymicus.

Scribitur py. ga onoma mutat o in y. ut hieronymus.

Patronus: a pater derivatur hic patronus n. i. defensor: qui talem affectum clientibus vel alijs exhibet: ut quasi pater illos regat: unde hec patrona n. et hec patronissa se. et hic patronatus tus. tui.

Patrueles a patruus dicitur hic et hec patruelis et hoc le. ad patruum pertinens: et hic et hec patruelis filius vel filia patruus. Filij duorum fratrum sunt patruelis inter se secundum Augustinum. Item. xxxij. patruelis mens filius patruus mei. Et secundum Isidorum. et y. viij. patruelis sunt dicti eo quod patres eorum germani fratres fuerunt inter se. Consobrini vero vocati: qui aut ex sorore et fratre: aut ex duabus sororibus sunt nati: quasi consobrinus. Sobrini consobrinorum filij: et pdu. pe. patruelis.

Patruus: a pater dicitur hic patruus trui. frater patris quasi pater alias: unde moriente patre pupilli priores patruus inscribitur: et quasi filium legitur: ut dicit Isidorus.

Patulus: a patetres. dicitur patulus la. lum. pe. cor. i. difusus: patens. Sed proprie patulum est quod semper pater ut arbor: natus: maris: arbor: et filius: sed patens quod ad horam pater: et ad horam non pater: sed occultatur: ut oculus. Et componitur ppatulus la. lum. id est valde patulus et apertus.

Paucedo: a paucus dicitur paucedo duns. et hec pauctus do duns. in eodem sensu. i. paucitas.

Pauciens in paucus est.

Paucitudo in paucedo est.

Pauculus in paucus vide.

Paucus ca. cum. de respectu multum: ut multi homines pauci hoies. Et compatur paucus cor. simus: unde paucitas sine. aduer. et hec paucitas ratio. et pauculus la. lum. dimi. paucus compo. ppaucus ca. cum. ppaucus ca. cor. id est valde paucus. Et paucis dicitur paucenotus. ois ge. i. paucus: rarus: et nullus quos ponitur adverbialiter pro raro.

Pauco ues. aul. neu. est: et caret supli. et dicitur paucor ris. et est pauere timere: paucor habere. Et compo. ex pauco ues. unde paucosco scis. incoh. pauco cum omnibus suis compositis est neutrum: et facit preteritum in ui syllaba: et cor. pa. unde quidius in epist. Loipauet a monitu temeritate sanguine noctis.

Pauuisti. est preteritum de pauco: et de paucosco scis.

Pauia. a pauco dicitur hec pauia ut. et posita quoddam genus olivae: quam corupte rustici pauisem vocant: unde oleo et suauis: sic dicitur: quia pauiatur. i. tenditur.

Pavidus: a pauor uois. dicitur pavidus da. dum. et compatur: unde pavidus duns. sine. aduer. et hec paviditas ratio. et dicitur pavidus qui semper pauet: pavidus qui ad tempus pauet ex causa: ita potest etiam distingui timidus et timens: et cor. penul. pavidus. unde de pamphilus. Non mare transisset pavidus si nauta fuisset.

Pauimentalis in pauimentum est.

Pauimentum: a paulo uis. dicitur pauimentum ti. elaboratum solis ecclesie vel palatii. quia sepe pede fertur: unde lapidibus minutim cessis sit factum. unde pauimentum ratio. tum. i. pauimento ornatus: et hic et hec pauimentalis et hoc le. ad pauimentum pertinens: et pauimento tas. i. pauimentum facere. vel pauimento ornare.

Paulonia. paului. utriusque. i. ferire: percutere: et est actum cum omnibus suis compositis si qua habet.

Pauito tas. i. frequenter pauere: et derivatur a pauco nes. vel pauor.

Paulatim: a paulus la. lum. dicitur paulatim aduer. i. sensim: paulatim: pedetentim: minutatim.

Pauliani quidam heretici a quodam paulo exorti: quod dicitur christum non semper fuisse: sed a maria sumptisse initium.

Paulisper. paulis ablativus de paulus la. lum. compo. cuz per: et dicitur paulisper. i. parumper: vel modicum.

Paulisper est per paulum. i. temporis.

Paulominus quod est una dictio. i. fere: quod est ois siue due dictiones: ut ibi. Diminuit eum paulominus ab angelis. i. minus modico: unde in Isidorus. dicitur: Si paulominus est oratio comparat inde. Et fere si dictio sit paulominus una. De hoc dixi in secunda parte ubi egi de accentibus aduerbiorum: in ca. de compo. a minus. Et scias quod paulo non debet acui in fine in paulominus quod sunt due partes: ut tetigit in secunda parte: ubi egi de impedimento accentus: in ca. de impedimento differentie. Item paulo prius sunt due partes. Item paulo compo. paulopost. pauloante. vel potius sunt due partes posite pro una. Item paululum et paulum: et paulo sunt nomina: licet aliquando ponantur adverbialiter.

Paululus la. lum. est dimi. de paulus: et ut dicit Isidorus. in. iij. lib. paulus non geminat in diminutivum: nec mirum cum au diphthongus post se geminari consonantem prohibet. Facit paulus paululus: et de hoc paululus et paululus. Quas formas seruatur formam in neutrum: paula paulula: paulilla: et paululina: et sunt neutrum: et ponuntur quod adverbialiter ista nota: paululu et paulu et paulo.

Paulus la. lum. i. parvus: modicus. Et hinc sanius dicitur fuit paulus: quasi modicus et temperatus. Et paulus interpretatur mirabilis: vel requies: vel miles. et secundum hoc dicitur a pausa. Et nota quod hoc nomen paulus la. lum. appellatum est aboleuit. ex quo palus proprium nomen inoleuit secundum Augustinum. Et scias quod ille ablativus paulo non debet acui in fine sicut dixi in paulominus. Et nota quod paulus dicitur cor. gentium interpretatur os tube: vel os cori: seu electum mirabile: vel electionis miraculi. vel paula dicitur a pausa quod est requies vel modus latine. Et per hoc intelliguntur semper

quasi patrem imitans.

Patrimoniu nri. dicitur hereditas patris: et derivatur a pfe.
Patrimus: a patre derivatur hic patrimus m. qui cum sit pater habet avum in viuum: et pdu. tri.

Patrinus: a patre dicitur hic patrinus n. qui leuat aliquem de sacro fonte: vel intro mittit in ecclesiam. unde sacerdos dicitur patrinus: unde hic patrinus vitricus: et hec patrina ne sacerdotissa vel vxor sacerdotis: vel matrona. et pdu. pe. patrinus: vide in frater: et comparatur. Sed potest queri utrum aliquis laicus vel clericus in minoribus ordinibus constitutus possit matrimonium contrahere cum illa qua suis manibus baptizavit. Dico quod non: quia eius filia spiritualis est: sicut et illa qua suscipit. Sed si contractus fuerit matrimonium inter eos: nunquid sunt separandi? Sunt vti quod: nec etiam filius sacerdotis potest contrahere cum illa puella qua pater baptizavit: ut dixi supra in frater.

Patrispassiani sunt quidam heretici qui dicunt deum patrem fuisse passum. unde dicit beatus Augu. Erubescant sabelliani qui dicunt ipsum patrem esse qui est filius confundentes personas: qui dicitur patrispassiani: qui dicitur patrem fuisse passum: et pdu. pe.

Patrisso: a patre dicitur patrisso fas. i. patri assimilari: patrem imitari in dictis vel in factis: sicut a mater dicitur matrisso fas. et possunt dici huiusmodi verba moralia vel imitativa: sicut dixi in tertia parte in tractatu de verbis: in ca. de speciebus verborum: et formatur patrisso a patre: et mutata in is: et addita so. fit patrisso.

Patro: a patre dicitur patro tras. au. are. i. facere: perficere vel committere: vel generare. Dicitur tamen Serulius quod patrare est opus veneremur consummare: unde hec patratio omnis operis veneret consummatio: et hinc volunt dici patres: qui patracione operis veneret preceptum filium. Et compo. re: patro tras. Item compatro: impetro tras. et ppetro tras. et tunc mutatur a in e. et habet patro primam naturaliter breuem. Et est actiuum cum omnibus suis compositis. unde facit. De facili longa sine freno culpa patratur.

Patrare est qualibet re etiam honestissima cum auctoritate gerere: unde pater patratur et rome princeps.

Patrocinor: a patronus derivatur patrocinor naris. natus sum. nari. i. defendere: et construi cum dicitur: unde hoc patrocinium nri. defensio: et cor. cl. unde facit. Sic prohibent leges fraudem non patrocinari.

Patronissa in patronus est.

Patronymicus. pater compo. cum onoma quod est nomen: et dicitur patronymicus ca. cu. i. a nomine patris derivatum nomen. De hoc dixi in tertia parte: ubi egi de speciebus nominum: in capitulo de nomine patronymico: et cor. mi patronymicus.

Scribis py. ga onoma mutat o in y. ut hieronymus.

Patronus: a pater derivatur hic patronus n. i. defensor: qui talem affectum clientibus vel alijs exhibet: ut quasi pater illos regat: unde hec patrona ne. et hec patronissa se. et hic patronatus tus. tul.

Patruelis a patruus dicitur hic et hec patruelis et hoc. ad patruum primus: et hic et hec patruelis filius vel filia patris. Filii duorum fratrum sunt patruelis inter se secundum Iulianum. Iulianus. xxix. patruelis meus filius patruus mei. Et secundum Iulianum. et y. patruelis sunt dicti eo quod patres eorum germani fratres fuerunt inter se. Consobini vero vocantur: qui aut ex sorore et fratre: aut ex duabus sororibus sunt nati: quasi consobini. Sobini consobinorum filii: et pdu. pe. patruelis.

Patruus: a pater dicitur hic patruus trui. frater patris quasi pater alias: unde et mortuo patre pupilli priores patruus suscipit: et quasi filium legetur: ut dicit Iulianus.

Patulus: a pater dicitur hic patulus la. lum. pe. cor. i. diffusus: patens. Sed proprie patulum est quod semper patet ut auris: nasus: naris: arbor: et silva: sed patens quod ad horam patet: et ad horam non patet: sed occultatur: ut oculus. Et componitur ppatulus la. lum. id est valde patulus et apertus.

Paucedo: a paucus dicitur paucedo dms. et hec paucitas do dms. in eodem sensu. i. paucitas.

Pauciens in paucus est.

Paucitudo in paucedo est.

Pauculus in paucus vide.

Paucus ca. cum. dicitur respectu multorum: ut multi homines pauci hoies. Et compo. paucus dicitur. similis: unde paucius time. aduer. et hec paucitas tatis. et pauculus la. lum. dicitur. paucus compo. ppaucus ca. cum. et paucus ca. cu. id est valde paucus. A paucis dicitur paucenotus. ois. ge. i. paucus: rarus: et natus quos ponitur aduerbially pro raro. **P**auco ues. au. neu. est: et caret super. et dicitur a pauore. et dicitur pauere timere: pauores habere. Et compo. ex pauco ues. unde pauco scis. incoh. pauco cum omnibus suis compositis est neutrum. et facit primum in ut syllaba: et cor. pa. unde Paulus in epistola. Cor pauet a monitu temeritate sanguine noctis.

Pau uis. est primum de pauore: et de pascio scis.

Pauia. a pauore dicitur hec pauia ut. vel posita quoddam genus oliu: qua corrupte rustici pauia vocant: viridi oleo et suauis: sic dicta: quia paratur. i. tunc datur.

Paudus: a pauore uoris. dicitur audus da. dum. et copatur: unde pauide dms. time. aduer. et hec pauiditas tatis. et dicitur audus qui semper pauet: pauens qui ad tempus pauet ex causa: ita potest etiam distinguere timidus et timens: et cor. penul. audus. unde pampphilus. Non mare transisset audus si nauta fuisset.

Pauimentalis in pauimentum est.

Pauimentum: a paulo uis. dicitur pauimentum ti. elaboratum solum ecclesie vel palatii. quia sepe pede feritur: vel quia lapidibus minutim celsa sit factum. unde pauimentaria. i. pauimento ornatus: et hic et hec pauimentalis et hoc. ad pauimentum primus: et pauimento tas. i. pauimentum facere. vel pauimento ornare.

Paulo uis. paulul. uis. i. ferre: percutere: cedere: restitutum cum omnibus suis compositis si qua habet.

Pauito tas. i. frequenter pauere: et derivatur a pauore ues. vel pauore.

Paulatim: a paulus la. lum. dicitur paulatim aduer. i. sensim: particulatim: pedetentim: minutatim.

Pauliani quidam heretici a quodam paulo exorti: qui dicitur christum non semper fuisse: sed a maria sumpsisse initium.

Paulisper. paulis ablatum de paulus la. lum. compo. cu. per: et dicitur paulisper. i. parumper: vel modicum.

Paulisper est per paulum. i. temporis.

Paulominus quos est una dictio. i. fere: quos est ois. i. ue due dictiones: ut ibi. Minus est paulominus ab angelis. i. minus modico: unde in Hieronimo. dicitur: Si paulominus est oratio comparat inde. Et fere si dictio sit paulominus una. De hoc dixi in secunda parte ubi egi de accentu aduerbiorum: in ca. de compo. a minus. Et scias quod paulo non debet acui in fine in paulominus quia sunt due partes: ut tetigi in secunda parte: ubi egi de impedimento accentus: in ca. de impedimento differentie. Tres paulos sunt due partes. Item paulo compo. paulopost. pauloante. vel potius sunt due partes posite per una. Item paululum et paulum: et paulo sunt nomina: licet aliquando ponantur aduerbially.

Paululus la. lum. est diminutivum de paulus: et ut dicitur pulchellus. in. iij. lib. paulus non geminat in diminutiuo: nec mirum cum au diphthongus post se geminari consonantem prohibet. Facit paulus paululus: et de hoc paululus et paululus. Quas formas seruatur femininum et neutrum: paulula paulilla: et paulilula: et sicut neutrum: et ponuntur quod aduerbially ista nomina: paululu et paulu et paulo.

Paulus la. lum. i. paruum: modicum. Et hinc paulus dicitur fuit paulus: quasi modicus et temperatus. Vel paulus interpretatur mirabilis: vel requies: vel miles. et secundum hoc dicitur a pausa. Et nota quod hoc nomen paulus la. lum. appellatum iam aboleuit. ex quo palas proprium nomen inoleuit secundum Iulianum. Et scias quod iste ablativus paulo non debet acui in fine sicut dixi in paulominus. Hic nota quod paulus dicitur cto: gentium interpretatur os tubae: vel os eorum: seu electum mirabile: vel electio mirabilis. vel paulus dicitur a pausa: quod est requies vel modus latine. Et per hoc intelliguntur scripturae

troianū. Cū autē achilles iratus ob raptā sibi ab agamēnone amica pugnare nollet/patroclus eius arma induit: & sic territurus troianos in pugna venit. Sed ab hecstore occisus: causa fuit vt achilles ad prelia rediret ac hectorem necaret.

Paufanias dux lacedæmonius in bello cōtra Xerxem pditionis dānatus. Alius nobilis adolescēs in macedonia q philippū regē prēm Alexādrī occidit eo q iustitiam sibi sēpe rogatus exercere nolūisset.

De ante C

Pean: a phosquod est lux dictus ē sol pean: quasi phoanrū luceat: vt pean quā si phian: a phitone quēz interfecit: vñz pean peantis dī: qñqz laus & pprie apollinis: licet & p laude generaliter cuiuslibet inueniat: & pdu. pe. genitui. Virg. in p. encl. Cōdamant focij lēti peana secuti: & acutū vltima nū in pean: & est maf. ge. pean.

Pean græce πᾶν & p est genus cantilenæ: pæana pluraliter vt vult Sulpitius opus est pindari. Pean etiam apollo dicitur a verbo πᾶν pæno quod ē nocco: eo q sagittis nocere soles: vt author est fest.

Peccatum in pecco cas. vide.

Peccato: a peller dī pecco cas. & dī peccare quasi pellicare: & est neutriū cum omnibus suis cōpositis si qua hz: & in de hic peccator: touz. qñ nomen antiq: tñ flagitiosos et libidinosos significabat: sed postea trāsliit in appellatio nez dīz in dīz: & dī peccator: qñ pellicator. Trā a pecco cas dī: hoc pccm dī. & ē pccm fm Augu. spcto in cōmutabili bono: bono cōmutabili adherere: vel sic. pccm est dictū vel factū vel concupitū qñ sit contra legē dī: vel peccatū est voluntas retinendī vel psequendī qñ iustitia vetat. Et scias q pccā mortalia sunt septē: quē in hoc versu cōtine tur. Luxu: gustus: auet: tristis: furit: inuidet abut. Luxus. i. pccm luxurie: gustus. i. pccm gula: auet. i. pccm auaricie: tristis. i. pccm tristitie seu accidie: furit. i. pccm ire: i. uidet. i. pccm inuidie: abut. i. pccm supbie. Et nota q hz beatū Greg. peccata carnalia: vt luxurie & gula pccā sunt maioris in famie & maioris culpe q pccā carnalia. Et scias q summū malū esse non pōt: nihil em adeo est maluz in quo non sit aliqd boni ad minus esse: & ideo dicit phl: losophus in. iiii. ethicoz: q si adeo esset pfectum maluz: q pueniret ex corruptione oīm dīruntantiarū: nec seipsum sustinere posset: & intellige summū malū non est: verū est quantū ad potētā non quantū ad actū. q aliquis est ita malus q nullus alius est peior: non autem q nullus alius possit esse peior. Item potest quis peccare ex infirmitate: ex ignorantia: ex malicia certa: vt in patrem: vel in filium: vel in spiritum sanctum. Nam peccare in spiritū sanctū est peccare s attributū spiritui sancto. Patri em attribuitur potentia: filio sapiētia: spūi sancto docemētia. Peccare autē in attributū spiritui sancto ē peccare ex certa malicia: sicut peccare in patrē est peccare ex infirmitate: & peccare in filium est peccare ex ignorantia: vt dicitur pccm in patrē: quando deficit illud quod patri attribuit. scz potētia: & pccm in filium qñ deest sapiētia quē filio attribuitur. & pccm in spiritū sanctū quando ponit oppositū bonitatis quē spiritui sancto attribuit. Et nota q peccatum ex cupiscentia pueniens ad pccm ex infirmitate reducitur. Non em tunc solū est ex infirmitate pccm quādo aliquis aliquo exteriori impulsu peccat: sed etiam dū p tērationē carnis in pccm labitur. Species autē peccati in spiritum sanctum sunt sex. Despectio: psumptio: obstinatio: impotentia: impugnatio veritatis agnitie: inuidia fratēne gratie. Pccm em in spūi sanctum opponitur specialiter gratie penitētiāli p quam fit remissio pccōz. Ad remissionē autē pccī quēdā exigunt ex pte remittētis: quēdā ex pte eius cui remittitur: & quēdā ex parte eius p quē fit remissio. Ex pte remittētis concutit duo: scilz misericordia: contra hoc est desperatio: et iustitia: & cōtra hoc est psumptio. Ex pte eius cui remittitur duo

requiruntur. scz ppositum non peccandi: contra quod ē obstinatio: & dolor de cōmissis: contra quod ē impotentia. Ex pte vero eius p quod fit remissio exigunt duo. scz fides ecclesie: cōtra quod ē impugnatio pccat: agnitie: et gratia quē dā in sacramentis: contra qñ est inuidia fratēne gratie. Et scias q inuidia pōt esse dupliciter. Quēdam quē est de pspertate vel exaltatione gratia hoīs: & quēdā quē est de exaltatione gratie: sicut q mul: ti ad deum cōuertunt: vel aliquid hūmōi: trāis iudicia solum est pccm in spūi sanctum: non quidē inuidia fratris: sed inuidia fratēne gratie. Et dicit etia nota differētiam inter pccm & delictum. Nam fm beatum Augu. in quēstionibus Reutid. Declinare a bono delictū est. Peccatū vero ē malū facere: aliū autē est declinare a bono: & aliū facere malū. Peccatum vero est ppetratio malī. Delictū desertio boni: quod ipsum nomen ostēdit. Quid em aliud sonat delictum nisi derelictus: & quid derelinquit qui derelinquit nisi bonū. m. Vel delictum est quod ignoranter fit: pccm quod scdēte: cōmittitur: indifferēter tamē et pccm nomine delicti: & delictum nōle peccati appellatur. Item consuevit queri an: omne peccatū sit in voluntate Et videtur q sic: q vt dicit beatus Aug. Peccatū adeo voluntariū: q si non est voluntariū non est peccatū. et Bernar. Sola voluntas ardebit in inferno. Respondet ad aliquid esse in voluntate pōt intelligi dupliciter. vel ita q sit in ea sicut in causa: & sic omne pccm in voluntate est: in quantum omne peccatum voluntariū est: vel ita q sit tan q in subiecto: & tunc distinguēdum est: q subiectum peccati potest accipi vel primum vel pūmum. Primum subiectum peccati est illa potētia quē actū peccati elicit. & sic in diuersis potētis cōtingit esse pccm: & non soluz in voluntate. Primum autē subiectum peccati est ex quo inest hōi peccati susceptibilitas. Et q homo non est susceptibilis culpe: nisi fm q est dīs suorum actuum: & hoc sibi cōperit fm q est voluntatem habēs: ideo primum subiectū peccati est voluntas: vide etia in pccna: & in veniale: & in scandaluz. Et potest queri an existēs in peccato mortali possit vitare peccatum. Et hoc est querere an homo sine gratia possit nō peccare. Ad hoc potest dici q de homine dupliciter loqui possumus: vno modo fm statū nature corrupte: vel fm statum nature integre: fm statum quidem nature integre etiam sine gratia habituali poterat homo non peccare: nec mortaliter: nec venialiter: q peccare nihil aliud est q recedere ab eo quod est fm nature: quod vitare homo poterat in integritate nature non tamē hoc poterat sine auxilio dei in bono conservātis: quo subtrahito etiam ipsa natura in nihilum tenderet sed in statu nature corrupte indiget homo gratia habitu ali: sanante naturam ad hoc q omnino a peccato abstinēat: quē quidem sanatio primo fit in pccnti vita fm mētem appetitui carnali nondum totaliter reparato. Unde apostolus ad Romanos. vii. Ex psona hominis reparati dicit. Ego ipse mente seruo legi dei: carne autem legi peccati. In quo quidē statu potest homo abstinere a peccato mortali quod ratione consistit. Non autē potest homo abstinere a pccō veniali ppter corruptionem inferio ris appetitus sensualitatis: cuius motus singulos quidē ratio repumere potest: & ex hoc habet rationē peccati: et voluntariū: non autem omne: quia dum vñ resistere nititur: fortassis alius insurgit. Et quia etia ratio nō semper potest esse peruigil ad huiusmodi vitādoz. Similiter etiam ante q hominis ratio in qua est mortale peccatum reparatur per gratiam iustificantem potest singula pccā mortalia vitare: & fm aliquod tēpus: q nō est necesse q continuo peccet in actu: sed q diu maneat absq peccato mortali esse non potest. Unde & beatus Gregorius dicit super Ezechie. q peccatum quod mor per penitētiā non deletur suo pondere ad aliud trahit: Et magister in sententiis dicit q homo post peccatū ante reparationem potest peccare: & non pōt non peccare etiam damnales: sicut dixi in libera. rum. Aug. etiam dicit in li. de pfectione iustitie in fine. Quis negat nos orare de bere ne intremus in temptationē: negat hoc qui intēdit ad non peccandum gratie dei adiutorium homini non

quasi patrem imitans.

Patrimoniu nri. v: hereditas patris: et derivat a pfe.
Patrimus: a patre derivat hic patrimus m. qui cum sit pater habet avum in vium: et pdu. tri.

Patrinus: a patre v: hic patrinus n. qui leuat aliquem de sacro fonte: vel intro mittit in ecclesiam. vnde sacerdos v: patrinus: vnde hic patrinus vitricus: et hec patrina ne sacerdotissa vel vxor sacerdotis: vel matrona. et pdu. pe. patrinus: vide in frater: et comparatur. S: potest queri vtriusque aliquis laicus vel clericus in minoribus ordinibus constitutus possit matrimonium contrahere cum illa qua suis manibus baptizavit. Dico q non: qm: eius filia spiritalis est: sicut et illa qua suscipit. Sed si contractu fuerit matrimonium inter eos: nunquid sunt separandi? Sunt vti q: q nec etiam filius sacerdotis potest contrahere cum illa puella qua pater baptizavit: vt dixi supra in frater.

Patrispassiani sunt quidam heretici qui dicunt deus patrem fuisse passum. vnde dicit beatus Augu. Rubescant subellanti qui dicunt ipsum patrem esse qui est filius confundentes personas: qui et dicti sunt patrispassiani: qz dicit patrem fuisse passum: et pdu. pe.

Patrisso: a pater v: patrisso fas. i. patri assimilari: patrem imitari in dictis vel in factis: sicut a mater v: matrisso fas. et possunt dici huiusmodi verba moralia vel imitativa: sicut dixi in tertia parte in tractatu de verbis: in ca. de speciebus verborum: et formatur patrisso a patre: et mutata in is: et addita so. fit patrisso.

Patro: a pater v: patro tras. aul. are. i. facere: pficere vel committere: vel generare. Dicit tñ Gerulius q patras re est opus venereum consummare: vñ hec patratio onis operis veneret consummatio: et hinc volunt dici patres: qz patratiōe operis veneret pcreet filium. Et compo. re: patro tras. Item compatro: impetro tras. et ppetro tras. et tñ mutata in e. et habet patro primam naturaliter breue. Et est actiuu cum omnibus suis copositis. vñ Facet. De facili longa sine freno culpa patrat.

Patrare est qualibet re etiam honestissima cum auctoritate gerere: vnde pater patrat e romę princeps.

Patrocinor: a patronus derivat patrocinoz natis. natus sum. nari. i. defendere: et construicuz dō: vñ hoc patrociniū nri. defensio: et cor. dñ. vñ Facetus. Sic phibent leges fraudem non patrocinari.

Patronissa in patronus est.

Patronymicus. pater compo. cum onoma quod ē nomen: et v: patronymicus ca. cuz. i. a nomine patris derivatum nomen. De hoc dixi in tertia pte: vbi egi de speciebus nominum: in capitulo de nomine patronymico: et cor. m. patronymicus.

Scribis py. ga onoma mutat o in y. vt hieronymus.

Patronus: a pater derivat hic patronus n. i. defensor: qui talem affectum clientibus vel alijs exhibet: vt quasi pater illos regat: vnde hec patrona n. et hec patronissa se. et hic patronatus tus. tul.

Patruelis a patruus v: hic et hec patruelis et hoc le. ad patruum ptinens: et hic et hec patruelis filius vel filia patris. Filij duoz fratrum sunt patruelis inter se fm lū. g. i. l. d. r. xxi. patruelis meus filius patris mei. Et fm lū. d. r. vii. patruelis sunt dicti eo q patres. eorum germani fratres fuerunt inter se. Consobini vero vocati: qui aut ex sorore et fratre: aut ex duabus sororibus sunt nati: quasi consobini. Sobini consobinorum filij: et pdu. pe. patruelis.

Patruus: a pater v: hic patruus trui. frater patris quasi pater alias: vñ et moriente patre pupilli pitor patruus suscipit: et quasi filium legetur: vt dicit lū. d. r.

Patulus: a pateo tes. v: patulus la. lum. pe. cor. i. diffusus: patens. Sed pprie patulum est quod semp pater vt auris: nasus: naris: arbor: et filius: sed patens quod ad horam patet: et ad horam non patet: sed occultatur: vt oculus. Et componitur ppatulus la. lum. id est valde patulus et apertus.

Paucedo: a paucus v: paucedo dñs. et hec paucitas dñs. in eodem sensu. i. paucitas.

Pauciens in paucus est.

Paucitudo in pauco est.

Pauculus in paucus vide.

Paucus ca. cum. v: respectu multo: vt multi homines pauci hoies. Et compaf paucus dñs. simus: vnde pauceus sime. aduer. et hec paucitas raris. et pauculus la. lum. dimi. paucus compo. ppaucus ca. cum. qz paucus ca. cuz. id est valde paucus. A paucis v: paucenotus. ois ge. i. paucus: rarus: et ntus qñqz ponitur aduerbialiter p raro

Pauco ues. aul. neu. est: et caret sup. et v: a pauo rñs. et ē pauere timere: pauoies habere. Et compo. expauco ues. vnde pauesco scis. incoh. pauco cum omnibus suis compositis est neutri. et fact pteritum in ui syllaba: et cor. pa. vnde Quidius in eptis. Cor pauet a monitu temerare sanguine noctis.

Pau uisti. est pteritum de pauco: et de pascio scis.

Pauia. a pauco v: hec pauia uis. vt posia quoddam genus oliue: qua corrupte rustici pauseā vocat: viridi oleo et suauis: sic dicta: qz panatur. i. tundatur.

Pauidus: a pauor uoris. v: pauidus da. dum. et cōparatur: vñ pauide dñs. sime. aduer. et hec pauiditas raris. et v: pauidus qui semp pauet: pauens qui ad tempus pauet ex causa: ita potest etiam distingui timidus et timens: et corr. penul. pauidus. vnde pampphilus. Non mare transisset pauidus si nauta fuisset.

Pauimentalis in pauimentum est.

Pauimentum: a pauo uis. v: pauimentum ti. elaboratum solū ecclesie vel palatii: qz sepe pede feritur: vt qz lapidibus minutim celsa sit factum. vnde pauimentatatum. i. pauimento ornatus: et hic et hec pauimentalis et hoc le. ad pauimentum ptinens: et pauimento tas. i. pauimentum facere. vel pauimento ornare.

Pauo uis. paului. uis. i. ferire: pcutere: cedere: rest actiuu cum omnibus suis copositis si qua habet.

Pauito tas. i. frequenter pauere: et derivat a pauco ues. vel pauor.

Paulatim: a paulus la. lum. v: paulatim aduer. i. sensim: ptiularim: pederentim: minutatim.

Paulant quidam heretici a quodam paulo exorti: q dicit christū non semp fuisse: sed a maria sumpsisse initium.

Paulisper. paulis ablrus de paulus la. lum. compo. cuz per: et v: paulisper. i. parumper: vel modicum.

Paulisper est per paulum. i. temporis.

Paulominus qñqz est vna dictio. i. fere: qñqz est ois siue due dictiones: vt lbi. Minuisti eum paulominus ab angelis. i. minus modico: vnde in lū. d. r. i. Si paulominus est oratio cōparat inde. Esto fere si dictio sit paulominus vna. De hoc dixi in secunda pte vbi egi de accentu aduerbioz: in ca. de compo. a minus. Et scias q paulo non debet acui in fine in paulominus qñ sunt due partes: vt tetigi in secunda parte: vbi egi de impedimento accentus: in ca. de impedimento differentie. Itē paulo prius sunt due ptes. Item paulo compo. paulo post. paulo ante. vel potius sunt due ptes posite p vna. Itē paulum et paulum: et paulo sunt nomina: licet aliquādo ponantur aduerbialiter.

Paululus la. lum. est dimi. de paulus: et vt dicit pulci. in. iij. lib. paulus non gemitur l. in diminutiuo: nec mirum cum au diphthongus post se geminari consonantem phibet. Facit paulus paululus: et de hoc paulillus et paululus. Quas formas seruāt fœmininū et neutrum: paula paulula: paulilla: et paulilula: et sibi neutri: et ponunt qñqz aduerbialiter ista noia: paululū et paulū et paulo.

Paulus la. lum. i. paruus: modicus. Et hinc faulus dicitur fuit paulus: quasi modicus et tēperatus. Vel paulus interpretatur mirabilis: vel requies: vel miles. et fm hoc v: a pausa. Et nota q hoc nomen paulus la. lum. appellatum tā aboleuit. ex quo palas pprium nomen inoleuit fm lū. g. i. Et scias q iste ablrus paulo non debet acui in fine sicut dixi in paulominus. Hic nota q paulus doctor gentiū interpretat os tube: vel os eorū: seu electū mirabile: vel electiois miraculū. vel paulus v: a pausa qñqz est requies vel modus latine. Et q hoc intelliguntur fere

troia nū. Cū aut achilles iratus ob raptā sibi ab agamēnone amicitia pugnare nollet patroclos eius arma induit: & sic territurus troianos in pugna venit. Sed ab hercore occisus: causa fuit vt achilles ad prelia rediret ac hercorem necaret.

Pausanias dux lacedaemonius in bello cōtra Xerem pditionis dānatus. Alius nobilis adolescēs in macedonia q philippū regē prēm Alexandri occidit eo q iustitiam sibi sepe rogatus exercere nolūisset.

De ante C

Pean: a phosquod est lux dictus ē sol pean: quasi phoanrū luceat: vt pean quasi phian: a phitone quēz interfecit: vñz pean pean: dicitur qdāz laus & pprie apollinis: licet & p laude generaliter cuiuslibet inueniat: & pdu. pe. genitui. Virg. in p. encl. Cōdamant focij lectū peana secuti: & aculū vitima nūi in pean: & est maf. ge. pean.

Pean græce πᾱν & est genus cantilenæ: peana pluraliter vt vult Sulpicius opus est pindari. Pean etiam apollo dicitur a verbo πᾱν: pno pno quod ē noceo: eo q sagittis nocere solet: vt author est festus.

Peccatum in pecco cas. vide.

Peccato: a peller dicitur pecco cas: & dicitur peccare quasi pellicare: & est neutri cum omnibus suis cōpositis si qua hz: & in de hic peccator toris. qd nomen antiquit̃m flagitiosos et libidinosos significabat: sed postea trāsluit in appellatio nes ois in dicitur: & dicitur peccator qd pellicator. Itē a pecco cas dicitur peccm. & ē peccm fm Augu. sperto in cōmutabili bono: bono cōmutabili adherere: vel sic. Peccm est dictū vel factū vel concupitū qd sit contra legē dei: vel peccatū est voluntas retinendi vel psequēdi qd iustitia vetat. Et scias q peccm mortalia sunt septē: quē in hoc versu cōtine tur. Luxus: gultus: auer: tristis: furis: inuidet abit. Luxus. i. peccm luxurie: gultus. i. peccm gula: auer. i. peccm auaricie: tristis. i. peccm tristitie seu accidie: furis. i. peccm ire: in uidet. i. peccm inuidie: ambit. i. peccm superbie. Et nota q bz beatus Greg. peccata carnalia: vt luxurie & gula peccata sunt maioris in famie & minoris culpe. Peccata vero spūalia sūt minoris in famie & maioris culpe qd peccata carnalia. Et scias q summū malū esse non pōt: nihil em adeo est malū in quo non sit aliqd boni ad minus esse: & ideo dicitur philo sophus in. iiii. ethicoz: q si adeo esset pfectum malū: q pueniret ex corruptione oim circūstantiarū: nec seip sum sustinere posset: & intellige summū malū non est: ve rū est quantū ad potētā non quantū ad actū. q aliquis est ita malus q nullus alius est peior: non autem q nullus alius possit esse peior. Item potest quis peccare ex infirmitate: ex ignorantia: ex malicia certa: vt in patrem: vel in filium: vel in spiritum sanctum. Nam peccare in spiritū sanctū est peccare f attributū spiritui sancto. Patri em attribuitur potentia: filio sapientia: spūi sancto clemētia. Peccare autē in attributū spiritui sancto ē peccare ex certa malicia: sicut peccare in patrē est peccare ex infirmitate: & peccare in filium est peccare ex ignorantia: vt dicatur peccm in patrē: quando deficit illud quod patri attribuit. scz potētia: & peccm in filium qd deest sapientia quē filio attribuitur. & peccm in spiritū sanctū quando ponit oppositū bonitatis quē spiritui sancto attribuit. Et nota q peccatum ex pccupiscentia pueniens ad peccm ex infirmitate reducitur. Non em tunc solū est ex infirmitate peccm quā do aliquis aliquo exteriori impulsu peccat: sed etiam dū p rērationē carnis is peccm labitur. Species autē peccati in spiritum sanctum sunt sex. Despectio: psumptio: obstinatio: impoenitētia: impugnatio veritatis agnitē. Inuidētia fraternę gratie. Peccm em in spūi sanctum opponitur specialiter gratie poenitētiā p quam sit remissio peccōz. Ad remissionē autē peccō quēdā exigunt ex pte remittē tis: quēdā ex pte eius cui remittitur: & quēdā ex parte eius p quē sit remissio. Et pte remittētis concurrūt duo: scz misericordia: contra hoc est desperatio: et iustitia: & cōtra hoc est psumptio. Et pte eius cui remittitur duo

requiruntur. scz ppositum non peccandi: contra quod ē obstinatio: & dolor de cōmissis: contra quod ē impoenitē tia. Et pte vero eius p quod sit remissio exigunt duo. scz fides ecclesie: cōtra quod ē impugnatio fidei: agnitē: et gratia quę dā in sacramentis: contra quod est inuidētia fraternę gratie. Et scias q inuidētia pōt esse dupliciter. Quēdam quę est de pspertate vel exaltatione gratuita hois: & quēdā quę est de exaltatione gratie: sicut q mul ti ad deum cōuertuntur vel aliquid hūmōi: & talis inuidia so lum est peccm in spūi sanctum: non quidē inuidia fratris: sed inuidia fraternę gratie. Et dicit etia nota differētia inter peccm & delictum. Nam fm beatum Augu. in questā onibus Reuoluit. Declinare a bono delictū est. Peccatū vero ē malū facere: aliū autē est declinare a bono: & aliū facere malū. Peccatum vero est ppetratio mali. Delictū desertio boni: quod ipsum nomen ostēdit. Quid em aliū ud sonat delictum nisi derelictū: & quid dereliquit quis dereliquit nisi bonū: m. Delictum est quod ignorant ter sit: peccm quod scēte: cōmittitur: indifferēter tamē et peccm nomine delicti: & de. lictum nōse peccati appellatur. Item consuevit queri an: omne peccatū sit in voluntate Et videtur q sic: q vt dicit beatus Aug. Peccatū adeo voluntariū: q si non est voluntariū non est peccatū. et Bernar. Sola voluntas ardebit in inferno. Respondeo aliquid esse in voluntate pōt intelligi dupliciter. vel ita q sit in ea sicut in causa: & sic omne peccm in voluntate est: in quantum omne peccatum voluntariū est: vel ita q sit tan q in subiecto: & tunc distinguēdum est: q subiectū pec cati potest accipi vel pimum vel pūmum. Proximū sub iectum peccati est illa potētia quę actū peccati elicit. & sic in diuersis potētis cōtingit esse peccm: & non solus in vo luntate. Pūmum autē subiectum peccati est ex quo inest hoī peccati susceptibilitas. Et q homo non est susceptibilis culpe: nisi fm q est dñs suorum actuum: & hoc sibi cō petit fm q est voluntatem habēs: ideo pūmum subiectū peccati est voluntas: vide etia in poena: & in veniale: & in scandalū. Et dicit potest queri an exiētis in peccato mor tali possit vitare peccatum. Et hoc est querere an homo sine gratia possit nō peccare. Ad hoc potest dici q de ho mine dupliciter loqui possumus: vno modo fm statū na ture corrupte: vel fm statum nature integre: fm statum quidem nature integre etiam sine gratia habituali pote rat homo non peccare: nec mortaliter: nec venialiter: q peccare nihil aliud est q recedere ab eo quod est fm na turam: quod vitare homo poterat in integritate nature non tamē hoc poterat sine auxilio dei in bono cōseruā tis: quo subtracto etiam ipsa natura in nihilum tenderet sed in statu nature corrupte indiget homo gratia habita ali: sanante naturam ad hoc q omnino a peccato absti neat: quę quidem sanatio primo fit in pñenti vita fm mē tem appetitui carnali nondum totaliter reparato. Unde apostolus ad Romanos. vii. Et psona hominis repara ti dicit. Ego ipse mente seruo legi dei: carne autem legi peccati. In quo quidē statu potest homo abstinere a pec cato mortali quod ratione consistit. Non autē potest ho mo abstinere a peccō veniali ppter corruptionem inferio ris appetitus sensualitatis: cuius motus singulos quidē ratio reprimere potest: & ex hoc habet rationē peccati: et voluntariū: non autem omnes: quia dum vñ resistere nī titur: fortassis alius insurgat. Et quia etia ratio nō sem per potest esse perugil ad huiusmodi vitā dōs. Stimul ter etiam anteq hominis ratio in qua est mortale pecca tum reparetur per gratiam iustificantem potest singula peccata mortalia vitare: & fm aliquod tēpus: q nō est neces se q continuo peccet in actu: sed q diu maneat absq pec cato mortali esse non potest. Unde & beatus Gregorius dicit super Ezechie. q peccatum quod mox per poenitē tiam non deletur suo pondere ad aliud trahit. Et magi ster in sententiā dicit q homo post peccatū ante repa rationem potest peccare: & non pōt non peccare etiam dam nalis: sicut dixi in libera. rum. Aug. etiam dicit in li. de pfectione iustitie in fine. Quis nā negat nos orare de bere ne intremus in temptationē: negat hoc qui intēdit ad non peccandum gratie dei adiutorium homini non

esse necessariū: s; sola lege accepta humanā sufficere vo-
luntatē: qđ ab aurib; olim remouendū: 2 ore ol; anathe-
matizandū esse nō dubito: quare autē deus non fecit ho-
minem impeccabilē: dicam in p̄fido.

Pecorofus: a pecus oris. derivat pecorofus sa. suz. pe-
coub⁹ plen⁹: vñ hęc pecorofitas ratis. i. abūditia pecor;
Pecten: a pecto cis. s; hic pecten nis. instrumentum
pectendi: 2 pectendi. q; fila telaz reddat pectus et ipumat.
Pecten etiā s; plectrum cytharę: 2 infetioz pubes viri 2
mulieris: 2 quidā p̄fida. vñ l̄ora. in ser. **Pectinibus** sa-
cter patulus se molle tarentum.

Pecticus ca. cum. i. d; gestibilis: 2 derivat a pectus.
Pectino: a pecten derivat pectino nas. penf. cor. i. pe-
ctere: 2 hoc pectinari r̄i. locus vbi pecten reponit: 2 hic
pectinari r̄i. 2 hęc pectinaria qui vel que facit pectines.
2 pectinarius r̄i. r̄um.

Pectino non nisi ab illiterato dicitur.

Pecto cis. xui. per. vel etiā pectui. fm antiq;: 2 hoc
p̄terito. mō nō vtiunt: 2 raro per. i. facit supinū perui vel
pectui: 2 est pectere pectinare: pectine omare. **Pecto** cō-
ponitur: cōpecto cis. i. simul pectere. depecto cis. valde
vel multū pectere vel deorsum: repecto cis. i. iterū vel re-
tro pectere. Et est pecto actiui cū omib; suis cōpositis.

Pectoralis: a pectus oris. s; hic 2 hęc pectoralis 2 hoc
le. id est ad pectus pertinens. hoc pectorale l̄is. zona cir-
ca pectus equi vel mulieris: vñ alterius aialis. l̄iere. i. f.
fades pectorale: 2 pdu. ra.

Pectus: a pecto cis. s; hoc pectus cōtis. q; mulieres
in pectore solent sibi pectere capillos: vel s; pectus a ple-
cto cis. quod est flecto: q; sit flectum inter eminētes ma-
mulari partes: vel s; a specdo cis. alia quidē aialis pect-
hāt ad terrā opprēsum: 2 ab aspectu remotū: sed hōies
patens 2 erectū: vtpote pleni ratione: et ideo non dece-
bat latere: q; autē s; pectus quasi peccati torus: etimo. ē.
vñ pectore⁹ rea. refi. 2 pectorofus sa. sū magnū h̄is pect-
Pectusculi li. dimi. parui pectus: et cor. cu.

Pecualis: a pecus oris. s; hic et hęc pecualis et hoc
le. 2 pecuosus sa. sum. vñ hęc pecualitas ratis. 2 hęc pecu-
ositas ratis. abundantia pecudum.

Pecudarius: a pecus s; hic pecudarius r̄i. i. pastor: 2
pecudarius r̄ia. r̄um. ad pecudes p̄tinens.

Peculior: a peculiū derivat peculior l̄aris. i. peculiū
facere: vel colligere. Et componitur: depeculior l̄aris.
deuastare: dilapidare.

Peculior non peculiior in vsu est.

Peculium: a pecus dis. vel pecunia derivat hoc pecu-
lū. i. pecunia de pecudibus habita: vel (qđ verius ē) pe-
culū est parvus census extra corp⁹ matrimonii posit⁹: in
potestate filij vel serui. Sup⁹ peculiū non habet potestare
paterfamilias: sed n̄i ille cui ē: 2 ideo p̄pū est peculiū:
licetq; filio de eo facere qui: qđ vult p̄ter voluntatē patris
vñ dñs Exod. xix. ad filios israel. Eritis m̄i in peculiū
de cunctis gentib;: 2 hinc hic 2 hęc peculiaris 2 hoc re. ad
peculū p̄tinens. vel p̄pū: p̄uat⁹: vel familiaris: vñ
de peculiariter aduer. 2 hęc peculiaritas ratis.

Peculium est quicquid nobis proprio vel labore
& industria acq̄rimus: vñ peculiū castrēse & seruorū

Peculor: a pecus s; peculor l̄aris. i. rempublicā fura-
ri. vñ de hic peculoratoris. i. reipublicę defraudator: et
fugator: 2 hic peculatus r̄is. tui. furtū de cōmuni pecore
2 generaliter de cōi re: 2 pecularius r̄ia. r̄um. et hic pecu-
ari⁹ r̄i. armētari⁹ q; custodit pecua: vel ad pecua p̄tinēs.

Pecunia: a pecus dis. derivat hęc pecunia n̄ie. quasi
pecunia: q; offis substantia antiquoz in pecoribus vel pe-
cudibus erat. vñ de 2 p̄pū s; que consistit in huiusmodi
aialibus: sed iam appellatio istius nominis ampliata est
ad alia: vñ de pecuniosus sa. sum. pecunia plenus: qua-
si pecudiosus. p̄pū quide; olim sic dicebat. qui plurimā
habebat pecuniam. id est pecora. sed modo ad aliud trāf-
fertur. Et comparatur: pecuniosus sior. simus. vñ de pe-
uniose sius. sime. aduer. 2 hęc pecuniositas ratis. Item
a pecunia hoc pecuniarit r̄i. locus vbi pecunia exponit.
2 pecunarius r̄ia. r̄um. 2 deb; pecunia scribi p̄nū. cor.

em p̄lmā. vñ l̄ora. in epi. Et genus 2 formā regina pe-
cunia donat. Et vñ s; in Eccl. vii. Si p̄tegit sapientia: sic
p̄tegit pecunia: vide in sapientia.

Pecus coris. neutri ge. 2 pecus dis. fce. ge. 2 hoc pecu-
in declinabile in singulari: s; in plurali hęc pecua cui. de-
riuat a pascō scis. 2 dicimus omē aial quod humana ef-
figie caret: 2 humana lingua: sed p̄pū nomē pecor; h̄is
aialibus accommodari solet que ad vsūz hoīm aliq; modo
spectant: sicut que sunt ad vescendū apta: vt oues 2 sues
Aut in vsūz hoīm cōmodi: vt equi boues. Et olim: pec-
cora ponebantur generaliter p̄ omib; aialibus: **Pecu-**
des vero erant tm̄ illa aialia que edunt: quasi vescudes:
sed modo pecora dicimus maiores: vt boues: equos affi-
nos: pecudes vero minores: vt oues: capras: porcos: pec-
cua vero dicim⁹ cōmunia aialia: 2 cor. p̄lmāz pecus. vñ
de Qui. de arte. Turpe pecus mutilum: turpis sine gra-
mine campus. Et in doctrinali s; **Bar** pecus hęc pecu-
dis: pecus hoc pecoris sibi iungit.

Pecora non sunt maiora q̄ pecudes: cum de ouib;
bus pecora dicamus: vñ de & pecus p̄o grege acci-
pimus: vt Dic mihi dameta cuiū pecus? Et iterū. In
felix o semper ouis pecus.

Pecus dis. in pecus coris. exponitur.

Peda de. s; vestigiū humanum: 2 s; a pes dis.

Pedagogus: p̄dos quod est puer compo. cum ago:
2 s; hic pedagogus gi. pe. pdu. q; semp puerū studentē
ducit. i. cui paruulus assignat: 2 s; sic: q; agar. i. ducat pu-
erū: vel laudentē refrenet etatē fm l̄ugu. Idē 2 p̄pū.
vñ hoc pedagogū gi. i. magisteriū vel officiū pedagogi
circa puerū: vel locus vbi puer erudit a pedagogo. Pau-
lus ad Gal. iij. ca. Lex pedagogus noster fuit in christo
iesu: vt ex fide iustificemur. At vbi venit fides iam non
sub pedagogo.

Pas p̄dos puer est: vñ de fit pedagogus & peda-
gogo. i. sequor pueros: hoc est sum pedagogus: &
pedia accentu in pe. i. infantia: accentu vero in vlti-
ma est ludus. p̄deutes παιδευθ̄ preceptor: do-
ctor & eruditor puerorum.

Pedalis: a pes s; hic 2 hęc pedalis 2 hoc le. pe. pd. ad
pedem p̄tinens. Itē pedalis. i. mensurā pedis h̄is: 2 in
hac significatione ponit l̄iere. i. f. vbi s; **Venit** filius tu⁹
pedalis p̄fationis tue: quasi diceret. Ita p̄fandē regnū
tūq; nec passus pedis de fra remanebit tibi. Et cōpo. se
mipedalis. p̄pū. sic dicit: pedalis quasi mēsurā pedis.

Pedana. a peda de s; hęc pedana ne. i. cathena circa
pedes. i. cōpes dis. Itē pedana s; pedules nouus vñ de
veteri panno fact⁹: q; caligine veteri assumit: vñ peda-
no nas. pedanas caligis apponere: 2 s; a pes.

Pedarius r̄ia. r̄um. i. nudis pedibus ambulans.

Pedalus li. dimi. paruus pes.

Pedes: a pes dis. s; hic et hęc pedes tis. i. pedester:
pedibus p̄ equo vtens. vñ quidā. Et modo vadit eques
qui solet ire pedes. 2 cor. pe. gentiū peditis.

Pedester: a pes s; hic 2 hęc pedester vel pedestris et
hoc stre. i. pedib; ambulans fm l̄ugu. p̄pū. vero dī. Hic
pedester 2 hęc pedestris 2 hoc pedestre. 2 illud magis te-
nent moderni: vide in campester.

Pedetentim. i. sensim. subtili. gradatī. caute. cūctatē
q̄i pede tētans fm p̄pū. l̄iero. i. epi. ad paulinū. ca. viij.
Laute. i. pedetentim tuas possessiunculas vēdidisti re.

Pedica: pes cōpo. cū capio p̄s. 2 s; hęc pedica ce. pe.
cor. quasi pedes capiens. i. cathena pedū: vel qđ dā iſtru-
mentū capiēdi pedes aialū. vñ laqueus: vñ in iob. xviij.
Abſcōdita est in terra pedica eius. vñ pedicat⁹ ra. r̄i. id ē
cathenatus: vel pedica captus. Qui meta. x. vñ h̄etia cū
pedicis laqueos artesq; dolosas Dilite re.

Pedicatus in pedica vide.

Pedicare est infamia libidine puris abuti. **Pedico-**
nes puerorum concubitores.

Pediculosus in pediculus exponitur.

Pediculus: a pes s; hic pedicul⁹ li. et s; pedicul⁹ pe.
cor. illud qđ sustinet fructū ad ramū: 2 etiam pediculus

progratue quas habuit paulus p̄ ceteris apostolis: vt vñ
 def. Prima est lingua fructuosa. q̄ ab illico vsq̄ hieru-
 salem repleuit omnia euangelio. 2 inde d̄: os tube. Secū-
 da est charitas viscerosa: q̄ vt ipsemet testatur. Quis-
 firmat ego non infirmor: Quis scandalizatur 2 eo non
 vior: 3 inde d̄: os eorum. f. cordis de quo ipse dicit. Os
 meum patet ad vos o corinthij: 2 cor vestrū dilatatum ē.
 Tertia est conuersio miraculosa: 2 inde d̄: electrū mira-
 bile: q̄ mirabiliter electus 2 conuersus fuit. Quarta est:
 manus operosa: 2 inde d̄: electionis miraculū. Magnū
 est miraculū fuit q̄si elegit sibi manib⁹ pprijs sumpt⁹ ac-
 quirere: 2 incessanter p̄dicare. Quinta fuit cōtemplatio
 delitiosa: q̄ raptus est vsq̄ ad tertū celum: 2 vidit archa-
 na dei: q̄ inde fuit dñi requies dicitur: q̄ in cōtemplatio-
 ne exigitur requies mentis. Sexta progratiua est humi-
 litas virtutis: vnde ipse dicit. Ego sum minim⁹ aposto-
 lorum: qui non sum dignus vocari apostolus: 2 inde di-
 cit modicus. De hoc vide in saulus. Item de morte apo-
 stolorum habes in apostolis.

Pauo onis. nomē de sono habet: q̄ autē d̄: pauo qua-
 si pauore vehens ore: etimo. est. Habet est horribilē vo-
 cem: 2 sepe incutit audiendi pauore. Itē habet pulchras
 pennas 2 turpes pedes: 2 hinc est q̄ libet̄ extendit 2 re-
 spicit caudā p̄ alas: sed respiciēdo pedes tristatur: vnde
 dñi. de arte. Laudatas extēdit aule iunonia pennas.
 Inuenit enā hic pauus ul. i. eodē sensu. vñ hęc paua uē.
 p̄ femina. Vñ in li. regū. li. ca. d̄: q̄ dāssa salomonis de-
 ferebat aurū. argētum. dētes elephantorū: simias 2 pa-
 nos. Et scias q̄ caro pauonis tā dura est: vt vir putredī-
 nē sentiat: nec de facili coquit. vnde dicit beat⁹ Augu. in
 lib. xxi. de ciuitate dei. Quis nisi deus creator oim dedit
 carni pauonis mortui q̄ non putrescat? Quod cum incre-
 dibile auditū videret euent: vt apud carthaginē nobis
 cocta poneret hęc auis: de cuius pectore pulparū quan-
 tā visum est discretū seruari iussimus: quod post dierum
 tm̄ spaciū quantū alia caro quēcūq̄ cocta putresceret:
 platū atq̄ oblatū nihil nostrū offendit olfactū. Ideoq̄
 repositū p̄ dies amplius q̄ triginta: idē quod erat inuen-
 tū est. Ideoq̄ post annū nisi q̄ aliquantulū corpulentie
 artioris fuit 2 contractior. Et ē pauo auis oculat⁹ pēnis.
Pauo: a pauo aut d̄: hic pauo: ous. quia mentē ho-
 minis feriat 2 cēdat.

Pauper: a parū deriuat pauper eris. q̄ parum possit.
 Vnde 2 d̄: paup quasi parū potens: vel parū putans. vel
 parū imperans. 2 est etimo. vnde hic paupculus li. 2 hęc
 paupcula lē. diminutiuū. 2 paupculus li. 2 paupus ra-
 rū. 2 hęc pauperies ei. 2 hęc paupras tar. Sed paupies
 est damnu: paupras ipsa conditio. Paup comparatur. pau-
 perior rimus. p̄ geminū. in suplatiuo. et format ab hoc
 ntō paup addita rimus. vnde pauperiter riuus. rime. ad-
 uer. Paup compo. p̄pauper: p̄pauper. i. valde pauper
 fm̄ Aug. vide etiā in inops: 2 vt dicit p̄ap. pauper d̄ q̄
 aliquid h̄: licet parū. Inops vero qui nihil. Itē scias q̄
 paup est cōis ge. declinatione: sed om̄s p̄structione. An
 de pōr dicit pauper hō: femina: regnū: simul 2 diues. vñ
 dñi. Addidit externo marmore diues opus. 2 hoc intel-
 ligas nisi in terminatione tem. vel tes. vñ h̄sus. Tē vel
 tes neutri fugiūt: s̄ cēta sumūt: vidē i diues 2 i volūtas.

Pauperculus in pauper vide.

Paupero: a paup deriuat paupero as. aut. are. i. esse
 vel fieri pauperē: vnde paupasco scis. incoba. vñ Lhu-
 soso. In rebus secularibus alter pauperascit alter ditte-
 scit. Itē paupare. i. pauperē facere: et fm̄ hoc est actiū:
 Et compo. depaupero ras. i. valde paupare: vel a pau-
 p̄tate remouere: 2 expaupero ras. in eodē sensu. Et est
 actiuum cum om̄ibus suis compositis.

Pauperrimus ma. m̄. in pauper vide.

Pauperus ra. rum. in pauper est.

Pausa: a paulus la. lum. d̄: hęc pausa sē. i. requies q̄
 paululū interm̄it labor: vñ paulo sas. sau. i. requiescere.
 2 compo. repauso sas. i. iterum pausare.

Pauso sas. in pausa vide.

Pauus ul. 2 pauo onis. auis est oculatis pēnis s̄ p̄-
 pis: vide in pauo onis.

Pauxillulus: vide in pauxillus.

Pauxillus: paulus facti dimi. paulul⁹. Et ex hoc pau-
 xillus 2 pauxillulus la. lū om̄ia dimi. vñ pauxillatim ad-
 uer. i. parum. 2 hic pauxillus li. nomē mensurę: vide de
 hoc in paululus supra plenus.

Paucus videt̄ diminutiuum a parum: & paulus a
 paucus: & paululus a paulus: & pauxillus a paulul⁹
 & pauxillulus a pauxillus.

Par a pacti deriuat hęc par. d̄. q̄ posterior pars ac-
 cipit. Fœdus primū m̄it: 2 d̄: par quasi p̄clū arceno:
 2 est etimo. 2 pdu. pa. vñ prosper. Doub⁹ in sanctis pul-
 chra est concordia pacis. Et scias q̄ p̄fecta par nō inueni-
 tur in vita ista: q̄ hūc bella bonis: nūq̄ discrimina de-
 sunt. Qui cum ceter mens pia sēmp habz. Et beatus
 Bernar. in canticis dicit. Candēs liliis. o tener delicate
 flos: incredulū 2 subuersiones sunt tecū: vide ergo quo
 modo caute ambules inter sp̄nas: plen⁹ est mund⁹ sp̄-
 nis: in terra sunt: in aere sunt: in carne tua sunt: versari
 in his 2 minime ledi diuine potētē est: 2 nō virtutis tuę.
 Item br̄s augu. in lib. de ciuitate dei sic dicit. Pugnat
 inter se mali 2 mali. Itē pugnant iter se boni 2 mali. Bo-
 ni vero 2 boni si p̄fecti sunt: inter se pugnare nō possunt.
 P̄ficientes autē nondūq̄ p̄fecti ita possunt esse: vt bo-
 nus quisq̄ ex ea pte pugnet contra alterū: quia etiā con-
 tra seipm̄: 2 in vno quippe hōle caro cōcupiscit aduersus
 sp̄m̄: sp̄s vero aduersus carnē. Itē beatus Greg. in pa-
 storali. Si puerorum nequitia in pace coniungit: p̄fecto
 eorū mellis actibus robur auget. Quę ergo iniquos pa-
 ce fodat iniquitati vires administrat: q̄ bonos eo deteri-
 rius depaununt: quo magis vnanimiter p̄sequuntur. Et
 vt dicit beatus Aug. Par aīe rationalis est actionis: co-
 gnitionisq̄ consensio: vel consensus rationis 2 volunta-
 tis fm̄ quosdam. Itē dicit Fulgēntius. A circulo lung vñ:
 q̄ ad centrum terrę nō est p̄fecta securitas. In aere nō.
 q̄ ibi demones insidiantes. In terra non: q̄ ibi homines
 malignantes. In mari non: q̄ ibi venti 2 tempestas. In
 inferno non: q̄ ibi sunt toxores animas cruciantes: era-
 go supra lunam quęre securitatem: q̄ circa lunam mari
 me reperies: vide in vnus. Ambrosius etiā dicit i hexa-
 meron. Ser habes in Esata: q̄ iustū anima dicit vel ec-
 desia: ego ciuitas munita. ego ciuitas obfessa. Munita p̄-
 xpm̄: obfessa per diabolum. Sed non debet obfessionē
 vereri cū x̄p̄o adiutor est. Hiero. etiā dicit. Concordia
 parę res crescunt: discordia maxime dilabuntur.

Hoc ex fallustio sumptum est.

Paxillus li. est paruus palus: vel paxill⁹ genus ē fœ-
 ramentū: 2 vt dicunt cultū est: 2 d̄: a palus vinearum.

Pacorus o curta: rex parthorū occisus in syria p̄
 ventidiū romanum.

Pachynus y longa p̄mōtorū sicilię prope syracu-
 sas austrum versus.

Pacholus o lōga: fluui⁹ lydię q̄ olim deferebat au-
 rirāmēta: vñ & chrysotho d̄: & labi in hermū flu.

Pacuius brūdus n̄ nobilis tragediarū scriptor
 & nepos enī poetę claruit romę tpib⁹ scipiois & lēlii
 Padus maxim⁹ italię fluuius ortū h̄ns ad radices
 vesulī montis: Et est primo paru⁹: sed deīn. xxx. flu-
 minibus auctus per septē ostia ruit in adriaticū ma-
 re. Vocat̄ etiam eridanus.

Padusa fluuius in padum fluens.

Padua vrbs venetię circa padū alio noīe patauū

Pean antis. p̄philosctetę: q̄ p̄eantius d̄ a patre.

Pean anos. apollo & laus apollinis. & q̄cūq̄ laus.

Item pes quidam.

Pæon quidam medicus p̄stantissimus: vñ pæoni-
 us p̄ medicinali accipitur.

Pæones populus in thessalia vel macedonia.

Pæstū oppidū lucanię vbi est mollissim⁹ aer. vñ-
 de & rosaria ibi bis florent. Inde pæstanus.

I Pagasa vrbs thessalię alio noīe demetriās: in paga-
 sē. Lu. Vt pagasē ratis peteret cū phasidos vnda;

esse necessariū: s; sola lege accepta humanā sufficere vo-
luntate: qđ ab aurib; olim remouendū: 2 ore olz anathe-
matizandū esse nō dubitō: quare autē deus non fecit hō
minem impeccabilē: dicam in p̄sēdo.

Pecorofus: a pecus ovis, derivat pecorofus sa. suz. pe-
coub? plen? vñ hęc pecorofitas tatis. i. abidātia pecor-
Pecten: a pecto ctis. vñ hęc pecten nls. instrumentum
pectendi: 2 tendē. q; fila telaz reddat peca et ipumat.
Pecten etiā vñ plectrum cythare: 2 inferior pubes viri 2
mulieris: 2 quidā piscis. vñ lloza. in ser. Pectinibus la-
cet patulis se molle tarentum.

Pecticus ca. cum. i. digestibilis: 2 derivat a pectus.
Pectino: a pecten derivat pectino nas. penf. cor. i. pe-
ctere: 2 hoc pectinarius rī. locus vbi pecten reponit: 2 hęc
pectinarius rī. 2 hęc pectinaria qui vel quę facit pectines.
2 pectinarius rī. rium.

Pectino non nisi ab illiterato dicitur.

Pecto ctis. rui. per. vel etiā pectui. fm antiq;: 2 hoc
p̄terito. mō nō vtimur: 2 raro per. 2 facit supinū per. vel
pecti: 2 est pectere pectinare: pectine omare. Pecto cō-
ponitur: cōpecto ctis. i. simul pectere. depecto ctis. valde
vel multū pectere vel deorsum: repecto ctis. i. iterū vel rē-
tro pectere. Et est pecto actiū cū oñibus suis cōpositis.

Pectoralis: a pectus ovis. vñ hęc pectoralis 2 hoc
le. id est ad pectus pertinens. hoc pectorale lis. zona cir-
ca pectus equi vel mulieris: vñ alterius alalis. lloze. is.
Facies pectorale: 2 pdu. ra.

Pectus: a pecto ctis. vñ hęc pectus ctis. q; mulieres
in pectore solent sibi pectere capillos: vel vñ pectus a ple-
cto ctis. quod est flecto: q; sit flexum inter eminētes ma-
miliari partes: vel vñ a pecto ctis. alia quidē alalia pect-
hāt ad terrā oppressum: 2 ab aspectu remotū: sed hōies
pat ens 2 erectū: vñ p̄ter plenū ratione: et ideo non dece-
bat latere: q; autē vñ pectus quasi peccati torus: et imo. ē.
vñ pectore? rea. ref. 2 pectorofus sa. sū magnū hīs pec-
Pectusculi li. dimi. parui pectus: et cor. cu.

Pecualis: a pecus cois. vñ hęc et hęc pecualis et hoc
le. 2 pecuofus sa. sum. vñ hęc pecualitas tatis. 2 hęc pecu-
ofitas tatis. abundantia pecudum.

Pecudarius: a pecus vñ hęc pecudarius rī. i. pastor: 2
pecudarius rī. rium. ad pecudes p̄tinens.

Peculioz: a peculiū derivat peculiōz laris. i. peculiū
facere: vel colligere. Et componitur: depeculioz laris.
deuastare: dilapidare.

Peculor non peculiarior in vsu est.

Peculium: a pecus dīs. vel pecunia derivat hoc pecu-
liū. i. pecunia de pecudibus habita: vel (qđ verius ē) pe-
culiū est parvus census extra corp? matrimonij posit? in
potestate filij vel serul. Sup peculiū non habet potestate
paterfamilias: sed nñ ille cui? ē: 2 ideo p̄positū est peculiū:
licetq; filio de eo facere qui qđ vult p̄ter voluntatē patris
vñ dñs Exod. xix. ad filios israel. Eritis mibi in peculiū
de cunctis gentib;: 2 hñc hęc 2 hęc peculiaris 2 hoc rē. ad
peculiū p̄tinens. vel p̄p̄ius: p̄nat? vel familiaris: vñ
de peculiariter aduer. 2 hęc peculiaritas tatis.

Peculium est quicquid nobis proprio vel labore
& industria acquirimus: vñ peculiū castrēse & seruorū

Peculoz: a pecus vñ peculoz laris. i. rem publicā fura-
ri. vñ hęc peculatoz tois. i. reipublicę defraudatoz: et
fugatoz: 2 hęc peculatus tua. tui. furti de cōmuni pecore
2 generaliter de cōre: 2 peculatus rī. rium. et hęc pecu-
ari? rī. armētari? qđ custodit pecus: vel ad pecus p̄tinēs.

Pecunia: a pecus dīs. derivat hęc pecunia nls. quasi
pecudis: q; omnis substantia antiquoz in pecoribus vel pe-
cudibus erat. vñ de 2 p̄p̄ie vñ quę consistit in huiusmodi
alalibus: sed tam appellatio istius nominis ampliata est
ad alia: vñ de pecuniosus sa. sum. pecunia plenus: qua-
si pecudiosus. p̄p̄ie quidez olim sic dicebat qui plurimā
habebat pecuniam. id est pecora. sed modo ad aliud trās-
fertur. Et comparatur: pecuniosus stor. simus. vñ de
p̄ntose sius. sime. aduer. 2 hęc pecuniositas tatis. Item
a pecunia hoc pecuniaris rī. locus vbi pecunia exponit.
2 pecuniaris rī. rium. 2 debz pecunias scribi p̄ynū cor.

est primā. vñ lloza. in epi. Et genus 2 formā regias pe-
cunia donat. Et vñ in epi. vii. Et p̄p̄ie sapientia: sic
p̄p̄ie pecunia: vide in sapientia.

Pecus cois. neutri ge. 2 pecus dīs. fct. ge. 2 hoc pecu-
indeclinabile in singulari: s; in plurali hęc pecus cū. de-
riuat a pascō scis. 2 didimus offe alal quod humana ef-
figie caret: 2 humana lingua: sed p̄p̄ie nomē pecorū his
alalibus accommodari solet quę nō vsuz hōim aliq̄ modo
spectant: sicut quę sunt ad v̄scendū apta: vt oues 2 fues
Aut in vsū hōim tōmodi: vt equi boues. Et olim pec-
cora ponebantur generaliter p̄ oñibus alalibus. Pecus
des vero erant tm illa alalia quę edunt: quasi v̄scudes:
sed modo pecora didimus maiores: vt boues: equos aff-
nos: pecudes vero minora: vt oues: capras: porcos: pec-
cua vero didim? cōmunia alalia: 2 cor. palmas pecus. vñ
de dñi. de arte. Turpe pecus mutilum: turpis sine gra-
mine campus. Et in doctrinali vñ. Dat pecus hęc pecus
dīs: pecus hoc pecorus sibi iungit.

Pecora non sunt maiora q̄ pecudes: cum de om-
ibus pecora dicamus: vñ de & pecus pro grege acci-
pimus: vt Dic mihi dameta cuiū pecus? Et iterū. In
felix o semper ouis pecus.

Pecus dīs. in pecus cois. exponitur.

Peda dg. vñ vestigiū humanum: 2 vñ a pes dīs.

Pedagogus: pedos quod est puer compo. cum ago:
2 vñ hęc pedagogus gl. pe. pdu. q; semp puerū studēte
ducat. i. cui paruulus assignat: 2 vñ sic: q; agat. i. ducat pu-
erū: vel la sculentē refrenet etatē fm llozo. Idē 2 p̄p̄.
vñ hoc pedagogū gl. i. magisterū vel officiū pedagogi
circa puerū: vel locus vbi puer erudit a pedagogo. Pan-
lus ad Gal. iii. ca. Lex pedagogus noster fuit in christo
tesa: vt ex fide iustificemur. Et vbi venit fides iam non
sub pedagogo.

Pes pedos puer est: vñ de fit pedagogus & peda-
gogo. i. sequor pueros: hoc est sum pedagogus: &
pedia accentu in pe. i. in fantia: accentu vero in vlti-
ma est ludus. pedecutes παιδεωτορ p̄ceptor: do-
ctor & eruditor puerorum.

Pedalis: a pes vñ hęc pedalis et hoc le. pe. pd. ad
pedem p̄tinens. Itē pedalis. i. mensurā pedis hīs: nñ
hac significatione ponit lloze. is. vbi vñ. Venit filius tu?
pedalis p̄fatione tue: quasi diceret. Ita p̄fandē regnū
tū q; nec passus pedis de tra remanebit tibi. Et cōpo. se-
mipedalis. p̄p̄. sic dicit: pedalis quasi mēsurā pedis.

Pedana. a peda dg. vñ hęc pedana nē. i. cathena circa
pedes. i. cōpes dīs. Itē pedana vñ pedules nouus vñ de
veteri panno fact? q; caligine veteri assumit: vñ pedas
no nas. pedanas caligas apponere: 2 vñ a pes.

Pedarius rī. rium. i. nudis pedibus ambulans.

Pedalus li. dimi. parui pes.

Pedes: a pes dīs. vñ hęc hęc pedes hīs. i. pedester:
pedibus p̄equo vtens. vñ q; p̄p̄. modo vadit eques
qui solet ire pedes. 2 cor. pe. g. vñ hęc peditis.

Pedester: a pes vñ hęc hęc pedester vel pedestris et
hoc stre. i. pedib; ambulans fm llozo. p̄p̄. vero dī. hęc
pedester 2 hęc pedestris 2 hoc p̄p̄. 2 illud magis te-
nent moderni: vide in campeste.

Pederentim. i. sensim. subtiliter. p̄p̄. caute. dicitur
qñ pede tētans fm p̄p̄. llozo. i. ad paulinū. ca. vii.

Pedica: pes cōpo. cū capio p̄s. vñ hęc pedica q; pe-
cor. quasi pedes capiens. i. cathena pedū: vel qđ dāstra
mentū capiēdi pedes alalis. vñ laqueus: vñ in iob. xviij.
Abicōdita est in terra pedica eius. vñ pedicat? ra. rī. id ē
cathenatus: vel pedica captus. Summa. xv. Abetis dī
pedicis laqueos artez dolosas.

Pedicatus in pedica vide.

Pedicare est in familiā libidine p̄p̄. abnt. Pedo-
nes puerorum concubitores.

Pediculosus in pediculus exponitur.

Pediculus: a pes vñ hęc pedicul? et vñ pedicul? pe-
cor. aliud qđ sustinet fructū ad ramp? et etiam pediculus

Progetur quas habuit paulus p̄ ceteris apostolis: vt vlt. def. Prima est lingua fructuosa: q̄ ab illico vsq; hieru- salem repleuit omnia euangelio: 2 inde b̄ os tubę. Secūda est charitas viscerosa: q̄ vt ipsemet testatur. Quis i- firmat 2 ego non infirmor: Quis scandalizatur 2 eo non vior: 2 inde b̄ os eorum. s. cordis de quo ipse dicit. Os meum patet ad vos o coīnhi: 2 cor vestrū dilatatum ē. Tertia est conuersio miraculosa: 2 inde b̄ electrū mira- bile: q̄ mirabiliter electus 2 conuersus fuit. Quarta est: manus operosa: 2 inde b̄ electionis miraculū. Magnū em̄ miraculū fuit q̄si elegit sibi manib; p̄p̄ia sumpt; acquirere: 2 incessanter p̄dicare. Quinta fuit cōtemplatio delitiosa: q̄ raptus est vsq; ad tertū celum: 2 vidit archa na dei: q̄ inde fuit dñi requiesdictus: q̄ in cōtemplatio- ne erigitur requies mentis. Sexta p̄rogatiua est humi- litas virtuosa: vnde ipse dicit. Ego sum minim⁹ aposto- lorum: qui non sum dignus vocari apostolus: 2 inde di- cit modicus. De hoc vide in saulus. Item de monte apo- stolorum habes in apostolus.

Pauo onis. nomē de sono habet: q̄ autē b̄ pauo qua- si pauore vehens ore: etimo. est. Habet em̄ horribilē vo- cem: 2 sepe incutit audiendū pauore. Itē habet pulchras pennas 2 turpes pedes: 2 hinc est q̄ libet̄ extendit 2 re- spicit caudā p̄ alas: sed respiciēdo pedes tristatur: vnde p̄ut. de arte. Laudatas extēdit aus lunonia pennas. Inuenit etiā hic pauus ul. i eodē sensu. vñ hęc paua uē. p̄ femina. Vñ in li. regū. li. ca. b̄ q̄ dāssa salomonis de- ferebat aurū: argētum: dētes elephantoz: simias 2 pa- nos. Et scias q̄ caro pauonis tā dura est: vt vix putredī- nē sentiat: nec de facili coquit. vnde dicit beat⁹ Aug. in lib. xxi. de ciuitate dei. Quis nisi deus creator oīm dedit carni pauonis mortuē q̄ non putrescat: Quod cum incre- dibile auditū videret euentū: vt apud carthaginē nobis cocta poneret hęc aus: de cuius pectore pulparū quan- tā visum est dīcētū seruari iussimus: quod post diem tm̄ spaciū quantū alia caro quēcunq; cocta putresceret: plerū atq; oblatū nihil nostrū offendit olfactū. Ideoq; repositū p̄ dies amplius trīginta: idē quod erat inuen- tū est. Ideoq; post annū nisi q̄ aliquantulū corpulentie artiosus fuit 2 cōtractios. Et ē pauo aus oculat; pēnis.

Pauo: a pauo aut b̄ hic pauo onis. quia mentē ho- minis feriat 2 cēdat.

Pauper: a parū deriuat pauper eris. q̄ parum possit. Vnde 2 b̄ paup̄ quasi parū potens: vel parū putans. vel parū imperans. 2 est etimo. vnde hic paup̄culus li. 2 hęc paup̄cula lē. diminutiuū. 2 paup̄culus li. 2 paup̄us ra- rū. 2 hęc pauperies ei. 2 hęc paup̄ras tar. Sed paup̄ies est damnu: paup̄tas ipsa conditio. Paup̄ comparatur. pau- perior rimus. p̄ geminū. in sup̄latiuo. et format ab hoc nō paup̄ addita rimus. vnde pauperiter riuus. rime. ad- ner. Paup̄ compo. p̄pauper: p̄pauper. i. valde pauper fm̄ Aug. vide etiā in inops: 2 vt dicit p̄ap̄. pauper b̄ q̄ aliquid h̄: licet parū. Inops vero qui nihil. Itē scias q̄ paup̄ est cōis ge. declinatione: sed om̄is p̄structione. An de pōt dīc pauper hō: femina: regnū: simul 2 diues. vñ Qui. Addidit externo marmore diues opus. 2 hoc intel- ligas nisi in terminatione tem. vel tes. vñ vsus. Tē vel tes neutri fugiūt: s; cēsa sumūt: vidē i diues 2 i volūtas.

Pauperculus in pauper vide.

Paupero: a paup̄ deriuat paupero as. aut. are. i. esse vel fieri paup̄erē: vnde paup̄asco scis. incoba. vñ Lhu- sofo. In rebus secularibus alter paup̄erascit alter ditē scit. Itē paup̄are. i. paup̄erē facere: et fm̄ hoc est actiū: Et compo. depaupero ras. i. valde paup̄are: vel a pau- p̄tate remouere: 2 expaupero ras. in eodē sensu. Et est actiū cum om̄ibus suis compositis.

Pauperrimus ma. m̄. in pauper vide.

Pauperus ra. rum. in pauper est.

Pausa: a paulus la. lum. b̄ hęc pausa sē. i. requies q̄ paululū intermittit labor: vñ paulo fas. sau. i. req̄scere. 2 compo. repauso fas. i. iterum pausare.

Pauso fas. in pausa vide.

Pauus ul. 2 pauo onis. aus est oculatis pēnis s; p̄- p̄a: vide in pauo onis.

Pauxillulus: vide in pauxillus.

Pauxillus: paulus facti dñi. paulul⁹. Et ex hoc pau- xillus 2 pauxillulus la. lū om̄ia dñi. vñ pauxillatim ad- uer. i. parum. 2 hic pauxillus li. nomē mensurę: vide de hoc in paululus supra plentus.

Paucus videt diminutiuum a parum: & paulus a paucus: & paululus a paulus: & pauxillus a paulul⁹ & pauxillulus a pauxillus.

Pax a pacti deriuat hęc pax ds. q̄ posterior pars ac- cipit. Sedus p̄mū m̄itit: 2 b̄ pax quasi p̄clū arcens: 2 est etimo. 2 pdu. pa. vñ p̄osper. Douh⁹ in sanctis pul- chra est concordia p̄ds. Et scias q̄ p̄fecta pax nō inueni- tur in vita ista: q̄ Nunq̄ bella bonis: nūq̄ disc̄mina de- sunt. Qui cum certet mens p̄ia sēmp̄ habz. Et beatus Bernar. in canticis dicit. Candē illū. o tener delicate- flos: incredulū 2 subuersiones sunt tecū: vide ergo quo modo caute ambules inter sp̄nas: plen⁹ est mund⁹ sp̄a- nis: in terra sunt: in aere sunt: in carne tua sunt: versari in his 2 minime lēdi diuine potēte est: 2 nō virtutis tūę.

Item brūs aug. in lib. de ciuitate dei sic dicit. Pugnat inter se mali 2 mali. Itē pugnant iter se boni 2 mali. Bo- ni vero 2 boni si p̄fecti sunt: inter se pugnant nō possunt.

Proficiētes autē nondūq; p̄fecti ita possunt esse: vt bo- nus quisq; ex ea pte pugnet contra alterū: quia etiā con- tra seipm̄: 2 in vno quippe hōle caro cōcupiscit aduersus sp̄m̄: sp̄s vero aduersus carnē. Itē beatus Greg. in pa- storali. Si quersorū nequitia in pace coniungit: p̄fecto eoz mellis actibus robur angel. Quę ergo iniquos pa- ce fodat: iniquitati vires administrat: q̄ bonos eo deteri- rius depurunt: quo magis vnanimiter p̄sequuntur. Et vt dicit beatus Aug. Pax aīe rationalis est actionis: co- gnitionisq; cōsēnsio: vel cōsensus rationis 2 volunta- tis fm̄ quosdam. Itē dicit Fulgētiū. A circulo lunę vsq; ad centrum terrę nō est p̄fecta securitas. In aere nō. q̄ ibi dēmones insidiantes. In terra non: q̄ ibi homines malignantes. In mari non: q̄ ibi venti 2 tempestas. In inferno non: q̄ ibi sunt tortores animas cruciantes: era- go supra lunam quęre securitatem: q̄ circa lunam maxi- me reperies: vide in vnus. Ambrosius etiā dicit i p̄ta- meron. Sex habes in Esata: q̄ iust anima dicit vel ec- clesia: ego ciuitas munita. ego ciuitas obfessa. Munita p̄ xpm̄: obfessa per diabolum. Sed non debet obfessionē vereri cui xps adiutor est. Valero. etiā dicit. Concordia parę res crescunt: discordia maxime dilabuntur.

Hoc ex fallustio sumptum est.

Paxillus li. est parnus palus: vel paxill⁹ genus ē fē- ramētū: 2 vt dicunt cultū est: 2 b̄ a palus vinearum.

Pacorus o curta: rex parthorū occisus in syria p- ventidiū romanum.

Pachynus y longa p̄mōtorū sicilię prope syracu- sas austrum versus.

Pactolus o lōga: fluui⁹ lydię q̄ olim deferebat au- rirāmētā: vñ & chrysothoa dī: & labi in hermū flu.

Pacuius brūdus in nobilis tragediarū scriptor & nepos enī poetę claruit romę t̄pib; scipiois & lēliū

Padus maxim⁹ italię fluuius ortū h̄ns ad radices vesuli montis: Et est primo parū: sed deīn. xxx. flu- minibus auctus per septē ostia ruit in adriaticū ma- re. Vocat etiam eridanus.

Padusa fluuius in padum fluens.

Padua vrbs venetię circa padū alio noīe patauiū

Pean antis. p̄ philodete: q̄ p̄eantius dī a patre.

Pean anos. apollo & laus apollinis. & q̄cūq; laus.

Item pes quidam.

Pæon quidam medicus p̄stantissimus: vñ p̄æoni- us p̄ medicinali accipitur.

Pæones populus in thessalia vel macedonia.

Pæstū oppidū lucanię vbi est mollissim⁹ aer. vñ- de & rosaria ibi bis florent. Inde p̄æstantus.

Pagasa vrbs thessalię alio noīe demetriās: in paga- sē. Lu. Vt pagasa ratis peteret cū phalidos vndas

Palamedes elōga: filius nauplii: rex euboie inſule occiſus ab iſtis gręcis ad troiā fraude vlyſſis. Nā cū gręci cōuocarent ad bellū troianū/ vlyſſes vt domi maneret furere ſe finxit & diuerſis aialibus littus arbat. Palamedes aut vt ſimulationē vlyſſis detegeret filiū illius aratro oppoſuit &c. Deinde cū apud troiā eſſent & vlyſſes frumentatū miſſus in thraciā nihil atulſſet/ palamedes eodē profectus/ multū frumētū attulit. Igit̃ vlyſſes vidēs palamedē ſibi eſſe contrariū curauit in tētorio palamedis aurū occultari: deinde ſp̃m corā principibus accuſauit dicens/ q̃ a troianis aurū accepiſſet vt gręcos traderet: palamede negāte quęſitū & inuentū eſt aurū: & ip̃e innocēs lapidat⁹ eſt. Hic a gruibus q̃ volando mīros ordines ſeruāt: ordīnem aciei & quāſdam litteras didicit: vnde grues dicuntur aues palamedis.

Palæmon deus marinus/ q̃ & melicerta: vide Ino. Alius fuit grāmaticus romę tp̃ibus quintilianī.

Palatinus mōs in vrbe roma/ dict⁹ a palātheo opido quod añ romā ibi fecerat euander rex.

Pales dea paſtorū: cuius feſta primo palilia deinde parilia dicebantur.

Palici duo filii iouis & thalię vel ætne nymphę: q̃ cum a ioue grauida facta eſſet: timore iunonis orauit vt ſibi terra dehiſceret: quod & factū eſt. Sed poſtea tpe partus inſtante/ ruriſus aperta tellus gemellos peperit q̃ palici dicti ſunt / & in ſicilia p̃diis colebant̃.

Pallas filia iouis ſine matre: quia ex cerebro ioui dicitur nata: Et diciſſe virgo & artium ac armorū dea. Inuentrix olei & lanificii: vñ olea diciſ palladis arbor. Vocat̃ etiā minerva & tritonia.

Palinurus p̃montorium & portus in lucania: p̃pe oppidum veliam dict⁹ a palinuro gubernatore claſſis æneę ibi ſepulto qui per ſomnum in mare de nauē ceciderat.

Pallene regio macedonię & vrbs arcadię.

Palmyria magna vrbs aſſyriorū inter imperia romanorū & parthorum ſita: & a ſalomone condita.

Paphylia regio mīnoris aſyę ppe licaonię & lyciā.

Pamysus fluui⁹ theſſalię vn⁹ de quorū p̃cipalib⁹.

Panruſtic⁹ de paſtorē cornut⁹ & caprinis pedib⁹.

Panætoliū mons maximus in ætolia: vel cōuētus ætolorum.

Panchata regio arabię. ſ. ſabęa: vbi thus naſciſ. vnde fit panchæus a. um. ſ. ſabæus.

Pandion longa: rex athenarum: pater progneſ: & philomelę.

Pandora o longa: mulier formoſiſſima & gratioſiſſima cui ſinguli dii ſua dona dederunt. ſ. pallas ſapientia: venus decorē: apollo muſicā: mercuri⁹ eloquentiam. Vnde diciſ pandora: quaſi omnium donum vel ab om̃ibus donata. Hanc (vt ait heſiodus) ſup̃piter in terrā miſit: vt homines deciperet.

Pannonia regio duplex. Superior pannonia eſt q̃ nunc austria dī. inferior autē dī hungaria.

Panompheus eſt epitheton dei. a pan. i. om̃is: & omphe. i. vox. quia deus oīm voce colend⁹ eſt: vñ quia om̃es voces audit. Ouidius. Ara panompheo vetus eſt ſacrata tonantī.

Panormū oppidum ſicilię. Inde panormita.

Pantheon templū romę: a. M. agripa conditum ioui vltori. Et interpretat̃ oīm deorum.

Panthoides dī pithagoras philoſoph⁹ qui dicebat ſe fuiſſe euphorbū troianum panthoi filium.

Pantagia fluuius ſicilię.

Panticapes fluuius ſciſtharum quintus ab iſtro.

Paphlagonia regio aſię minoris.

Paphus vrbs in inſula cypro veneri ſacra. Vnde venus dicitur paphia.

Parce tres deę fatales. ſ. clotho: lachēſis: atropos quę quicq̃ d hominī addixerint id fieri neceſſe ē: vt fabulantur poetę.

Parctoniū vrbs & grandis portus in egypto. Paetoni⁹ adiectiuum. Lucanus. Inde parctoniā fertur ſecurus in vrbem.

Paris filius priami regis troię ex hecuba vxore q̃ cum eſſet grauida: ſoniauit q̃ pareret facē q̃ troiam cōbureret. Quare territus rex: iuſſit vt puer mox vt natus eſſet occideret: hecuba vtro materna pietate mota: curauit illum clā educari apud paſtorē. Et cū adoleuiſſet: iuno: pallas: & venus: depulchritudine cōtendentes ppter aureū pomū in quo ſcriptū erat Detur pulchriori. a ioue ad paridē arbitriū miſſę ſūt. Cui cum iuno regnū: pallas ſapientia: venus voluptatē & pulcherrimā mulierē pmiſſiſſet: ipſe pro venere ſententiā tulit. Poſtea a patre agnit⁹: & in gratiā ſuſcept⁹ ſpartā nauigās: helenā vxorē menelai regis rapuit: ob quod ortū eſt bellū troianū. Tandē achillē doloſe occidit. Etiam vocatur alexander: occiſus tandem ab aiace oilei vel a pyrrho.

Parnassus mons in phocide habens duos colles quos aliqui falſo nomināt citheronē & heliconem. Nā illi ſunt montes per ſe. Itē parnaſſus fuit dicatus apollini & baccho: vñ poetę dicunt eū frequentare & parnaſſides muſę dicuntur. vide prius dicta.

Paros iſula in ægeo vbi candidiſſimū habet marmor: quod parium dicitur.

Parma ciuitas gallię in italia: a fluuiō pma dicta.

Parthasia vrbs arcadię. Inde parraſius. i. arcadi dīcus. & parthaſis idis diciſ mulier arcas vt caliſto.

Parthaſius pictor eximius. vide infra zeuſis.

Parthenius mōs arcadię ſic a virginib⁹ dict⁹. Nā parthenos vel parthenice virgo gręce diciſ. Itē partheniū eſt oppidum archadię.

Parthenope vrbs cāpanię alio nomīe neapolis. a parthenope vna ſyrenum ibi ſepulta.

Parthnopeus pe. p̃du. melęagri & atalātę filius: rex arcadū qui poene puer p̃fect⁹ ead bellum thebanum: & occiſus.

Parthi popul⁹ ſerus in aſia maiori circa p̃ſas. Eorū regio parthia dī. q̃ ab occaſu terminat̃ media. ab aquilone hircania: ab oriente aria: a meridie deſerto carmania.

Pasyphæ p̃ q̃ttuor ſyllabas filia ſolis & vxor mīnois regis cretenſis. Quę turpi amore tauri dī arſiſ ſe: & incluſa lignę vaccę cū tauro coiſſe & ex illo cōcepſiſſe mōſtrū taurino capite qd̃ minotaur⁹ dicebat̃. Serui⁹ ait ipſā coiſſe cū ſcriba regio q̃ taur⁹ noia bat̃.

Pasitheia vna gratiarū alto nomine euphroſyne. Stati⁹. Nō hoc paſitheia blandarū prima ſororum.

Patara vrbs lycię vbi colebat̃ apollo: q̃ ob id pataręus dī. Eadē fuit patria diui nicolai epiſcopi.

Patrę arū. vrbs achię in lōgiſſimo p̃mōtorio poſita ex aduerſo etolię. In ea diu⁹ adreas ap̃l̃s paſſ⁹ ē.

Pathmos inſula pua in egeo mari vna ſporadū. in q̃ diu⁹ ioānes euāgē. exulās apocalipſim ſcripſit.

Patauū vrbs venetię: alio noīe padua. in patauū.

Patroclus loerēſis meneti filius cū in patria cecidē feciſſet fugit in theſſaliā ad peleū regem: cuius filio achillī fuit chariſſimus et cū illo profect⁹ ē ad bellū.

Pedemissus: q. minimos & multos habeat pedes: unde pediculosis fa. sum. plenus pediculis: & compaf: unde pediculose lius. fime. aduerb. & hec pediculofitas tis. i. pediculor plenitudo & abundantia.

Pediculus: a. cu. & pederofus fa. sum. qui sordidos habet pedes: & si a pedo: doris.

Pedissequus: qua. quif. qui fequitur pedes dñi sui. & hec pedissequa que. p ipfa feruitute vel ancilla: & etiā hic pedissequus p seruo vel famulo. unde in .ij. lib. reg. xx. c. 52.

Pedissequos: principii pñdaz. & scribit per q. cum cōponatur a pes & sequor. Nā si scriberet p c. videretur cōponi a pes vel pedes & cōco cas. vñ dic qñ fequit e. scribit p c. qñ fequit alia vocalis scribit p q. Sic enim videt fonor vt dicit Aug. sed tñ p c cōfuevit cōm miter scribi.

Peditatus: tus. i. i. pedum multitudo vel ppetas peditandis: & deriuat a pedes tis.

Pedito: a pedes ditio. deriuat pedito tas. i. pedibus breuiter pedibus transire: & cor. di. & vt dicit beatus Hier. Saera scriptura est quasi quidā flumini planus & altus i quo agnus peditat & elephas natat.

Pedo onis. & a pedes: & ē pedo: vel pedes: vel pediculus. vñ hic pedunculus. i. dimi. Itē hic pedo doris. qui peditur vel facit bombi: & tunc & a pedo dis.

Pedo dis. a pedo: doris. deriuat pedo dis. pepedi. id est pudorē facere vel fectore: pedo ppo. oppedo dis. di. i. contra peditē pedere: & qñ qui contra peditē pedit: quodāmodo ei contradicit: ideo oppedere ponit p contradicere. Itē qñ qui oppedit quod pedes facit: ipse facit: ideo ponit p consentire: repedo dis. repedi. i. pedere iterū. suppedo dis. i. latenter vel sub vel post vel remisse pedere: & est ped oneurum cum omnibus suis cōpositis: & caret supino: & geminat pteritū pedo in simplicitate: & cōposita amittit geminationē pteritū f3 Aug. f3 fm Paul.

Pedo pumā pducit in pñtē: & pe. in pterito. Ido. in pñmo fer. Nam displosa sonat tanq̃ velica pepedi. & facetas. Ido. post mortē pedit amore suo: sed pedes dis. cori. pumā. vñ versus. Credimus esse pedis strepitum cum turgide pedis.

Pedora: a pes & hic pedo: doris. i. pedis fectore vñ iqua lor. Lucanus. Longusq̃ in carcere pedo.

Pedora. a pedo: doris. deriuat pluraliter hec pedora. i. pedis vel aurium sordes.

Pedorofus in pediculus vide.

Pedosa. i. puer: & acut in fine: pedos. i. pneri.

Pedules: a pes & hic pedules lis. pars caligari que pedam capit.

Pedules insolitū vocabulū: & nisi plurale sit non constat cur masculinum dicatur.

Pedulus: a pes & hic pedulus li. & hic pedulus li. ambo diminutiu. i. parus pes.

Pedum: a pes & hoc pedum di. baculus pastorum rectorius: a cohercedis pedibus alium sic dictus. Virgil. in buco. Et nū sūme pedum & c.

Pedux: a. videt cōponi a pede & capio: & sunt peduces laquei quibus pedes illaqueant.

Pegi gisit. est pteritum de pango gis.

Pegma: a pigo gis & hic pegma me. i. baculū cū mafa plumbi in summitate pendente. Et & pegma quasi p pugna qd antiqui dicebant. Tunc. Et pegma et pueros etiam ad velaria raptos: & vt dicit Cornutus. Tali baculo scētia ladebant.

Pegma atos: nō pegina inē dicitur: sicut etiam in Iuuenale. Et ē pēgma παίγμα ludus: & machina facta ad ludos exhibendos. vñ habetur in Iosepho lib. vii. detripho titi & vespasiani. Maxime autē stu porerat machinarū q̃ portabāt siue pegmatū fabricatio & c. Nec dicitur a pūgo cum sit græcum.

Petero ras. pe. cor. in iuro ras. est expositum.

Petoro: ab hic & hec petoro ris: & petoro ras. pe. pd. b. b. actiuū: & est petolare petoro facere.

Pelagaria: a pelagus & hic & hec pelagaria & hoc res: & hec pelagaria ris. magna nautis pelago apta: & pd. ga.

Pelagiani quidā heretici a pelagio monacho exorti: hi lib erū arbitriū diuine gratie anteponunt: dicētes sufficere voluntatē ad implenda iussa diuina.

Pelagiaris in pelagus exponitur.

Pelagin interpretatur altitudo.

Pelagus interpretatur latitudo: vñ hoc pelagus gl. latum & profundum mare vel latitudo maris sine portu & litore: & est neutri ge. in singulari: & in plurali est masc. ge. hi pelagi: & cor. pumā: unde p vñ i scribi debz. Unde & in dñed. q̃ penitus lateat pelagus mare cū sit amarus. Inuenit etiā hic pelagus gl. maf. ge. apud antiquos.

Pelagus ga. gl. i. græcus. & dicti sunt græci pelagati a pelago: qñ p pelagus pumō (vt dicit Marro) ad italiā applicuerunt: vel sic dicti sunt a pelago tonis & latissē flūio vñ hec pelagias gladiis. i. græcia.

Pellex: a pellēdo dis. & hic pellex dis. i. subtracta: & dicitur pellex qñ pellēciat. i. deducit: vel & pellex a pello lis. qñ ante vxorem pellex te: & c. & postea veniēte vxore a domo pellit: vel pellex & illa p quam vxor de domo pellit sūt a pello lis. q̃ autē & pellex quasi pelle deducens: etimo. est fm Aug. Quodā autē glōsa dicit in .ij. epi. petri ca. ii. Pellices dicunt meretrices a pollutione: vel a pello foris monitate qua incautos alliciunt: & pdu. pe. vñ dñi. in. v. epi. Et mibi p dñra pellice blanda fuisse. Item in. vi. epi. Agricolas timui nocuit mibi barbara pellex.

Pellex fere gemino i scribitur: vide pallax:

Pelicanus vt dicit Isido. etimo. xij. pelicanus ante egyptiacā habitās in solitudine fluminis nulli: vñ & nomē sum pñt. Nā & canopus egyptus & c. Fertur si verū est eā occidere natos suos: eosq̃ p tridnum lugere: deinde seipsum vulnerare: & aspsione sui sanguinis viuificare filios suos. Aug. etiā hoc narrat: & addit q̃ (vt & c.) rostro occidit filios. & rostro sanguinē suum sup eos fundit et viuificat. Et est autē nimis maciel que habitat in solitudine: sic chil stus solus de maria virgine nat: qui tridno. i. toto re po re luxit filios suos: quia pauper sum ego & in laboribus a iuuentute mea. Ideo ipse dicit p prophetaz. Similis factus sū pellicano solitudine: & vt dicit Aug. pelicanus fm q̃ & a canapos cor. penul. sed fm q̃ componitur a petile & canus na. num. eo q̃ canam habeat pellē pdu. penul ti. & sic videt q̃ debeat scribi p geminū i. Quidam tamē dicunt cum quibus ego: q̃ pelicanus debet scribi p vnū i. & semp pdu. pe. & est græci origīne: nec aliqua cōposito supia assignata ei cōpetit. Declinat autem græce pelicanos. & a græco gto pelicanos latinus nōis mutas o i u. & pelicanus in scōa declinatione. Multa em græca hoc modo nobis nota sunt facta. Vñ pñd. in. vi. lib. di. In multis inuenimus a gto græco factū latinum nomen: vt elephas elephantos. hic elephas huius elephantis. & hic elephantos a gto græco elephantos huius elephanti. q̃ pelicanus pdu. p3 p illū pñt ioyime. Pelicanus ego natus de virgine mera. q̃ autē & pelicanus quia habeat pellē canam: etimologia est.

Pelicanus græce πελεκανος pelecans vnico i scribitur: peccat autem versus zoimæ.

Pellicatus: a pellex & hic pellicatus tus. i. cōcubinat. sc3 pñt qd cū pellice cōmittit. Itē a pellex & pellicatus ta. si. i. luxuriosus: pellicat deducit fm Aug. pñ. vero dicit pellicatus locus concubine concubinatus.

Pellada: a pella & hic pellada cte. id est fallacia pel laci: deceptio.

Pellax: a pellēdo dis. & hic & hec & hoc pellax dis. i. de ceptio fallax: fraudulentus: vñ pelladovlyris. Et pñatur pellax cor. sim. vñ pellacter ci. fime. aduer. & & pellax a pelle. id est a vultu. Fons em vt fallat arridet: sed in tus nequitia gerit: vt dolosus: q̃ autem & pellax quasi pelle fallax: etimo. est.

Pellectum est supinum de pellēdo dis.

Pellexi est pteritum de pellēdo dis.

Pellices: a pelle & hic pellices cte. quoddam in dumentum quod de pellibus fit: & hinc pellicatus ta. si. i. pellices indurus. Itē a pellis & pellicens cea. ceum. i. pellicibus indutus: vel magnā et grossam habēs pellē. In

uenit etiam pellicula de. 2 pelliculus cia. dum. 2 pelliculatus
ta. tum: ita qd i sit in penul. syllaba: sed moderni dicunt pel
licea ceg. per e scripti in pe.

Pellicio ds. pellexi. vel cui. pellectus vel licit. pellicere
id est dedige: 2 compo. ex per 2 licio: 2 mutat r. in l. 2 cor.
ll. qd autē dī pellicere quasi pelle dedige etimo: est f3 lū
gui. vide in licio ds. In secunda epl. petri ca. ij. dī. Pel
licientes aīas instabiles. i. decipīētes: vel pelle. i. exteri
ori cōuersione allicīētes: 2 sub specie sanctitatis decipi
entes: 2 deriuat pellicies tis. ge. oīs a pellicio ds.

Pelliparius ris. qui parat. i. pparat pelles: 2 a pellis: 2
paro ras. componitur.

Sed pellem parantis vocabulum est.

Pelliris: a pelle. dicitur hęc pelliris ris. galea ex co
rio vel pelle.

Pellis: a pello lis. deriuat hīc pellis lis. i. cutis: qd ex
ternas inturias corpis tegēdo pellat: vñ pellicula le. ds.

Pellito tas. i. frequēter pellere: a pello lis. dī: 2 cor. ll.
Pellito nō est in vsu cū regulare sit pulso vñ pulsito.

Pello las. laui. are. i. vocare: 2 deriuat a pello lis. 2 cō
ponit cū ab: 2 dī appello las. 2 cum con: 2 dī cōpello las. 2
cum inter: 2 dī interpello las. pello las cum omībus suis
compositis est actiuum.

Pello lis. pepuli. pulsum vel pultus fm antiquos: vñ
pulto tas. tauī. tare. frequēta. sed a pulsu sit pulso tas. fre
quēta. pello lis. compo. cum ad: 2 dī appello lis. appuli.
2 cum con: 2 dī compello lis cōpuli. 2 cum de: 2 dī depello
lis. depuli. 2 cum dīs: dī dispello lis. dispuli. et cum ex: et
dī expello lis. expuli. 2 cum in: 2 dīcitur impello lis. im
puli. 2 cum pro: 2 dī ppello lis. ppuli. 2 cum ob mutata b
in p. 2 dī oppello lis. oppuli. et cum re: et dī repello lis. re
puli. 2 cum sub: 2 dī subpello lis. subpuli. pello cū omīb
suis cōpositis est actiuū. Et scias qd pello in simplicitate
geminat pteritus: vt pepuli. sed in cōpositione nō: vnde
facit pteritus in pulsi tñ: vt compello compuli. repello re
puli. 2 supinum facit in pulsum in simplicitate: et in cō
positione: vide repello.

Pelluuium: lues compo. cū pes: 2 dī hoc pelluuiū uis.
vas ad pedes abluēdos 2 sordes pedum recolligendas
aptum seu paratum. Vnde pelluuianus na. num. cōpo.
pelluuium a pes 2 abluo.

Pelta te. fce. scutum breuissimum in modū lunę dīmē
die factū quo amazones vtunt maxime. vñ in. ill. regum
ca. x. dī. Fecit salomon. cc. scuta de auro puro. cc. peltas
de auro. pbato: 2 dī pelta a pello lis. vñ quidaz. A pello
pelta: qd pellit fortiter ictus.

Peluis: pes compo. cū lauo nas. 2 dī hīc peluis hui
peluis vbi pedes lauant. f. cōcha vel aliud vas fm Aug.
2 pap. dicit: peluis vocat: qd ibi pedes lauant: qd autē dī
peluis quasi pedū lauandorū vas: etimo. est: 2 facit actiū
singularem in em vel in im: vnde in euangelio iohannis.
Posuit aquam in peluis: 2 abluī in euel in i. vt pelue
pelui: 2 a pelui addita um fit grūs pluralis peluium: 2 ac
cusatiui pluralē in es vel in is: vt pelues vel peluis.

Peluisium sis. est oppidum alexandrinū fortissimum.

Est etiā vnū ex ostiis nili: vñ lens pelusiaca dicit.

Pœna deriuat a pedo ds. qd pœnā quasi debitū pē
dimus. i. absolui mus 2 sustinemus p maleficio. Et sunt
octo genera pœnarū in legibus. f. vincula: verbera: talio
dānum: ignominia: seruitus: exilium: 2 mors. Item pœ
na 2 supplicii differunt: pœna sine sanguine esse potest.
sed supplicii non nisi cum sanguine. vel supplicium dī p
prie cum quis ita damna vt et us bona confiscet 2 in pu
blicū redigat: vnde hīc 2 hęc pœnalis 2 hoc le. vnde pœ
naliter aduerb. 2 hęc pœnalitas talis. 2 scribit. pœna per
ce diphthongon sic: pœna. tñ tacet pūma vocalis: scz o in
pnunciatione: sed in scriptura partim scribit 2 pūm non
scribit: vnde sit in ce quoddā signum: ad hoc notandū
fm modernos. Hīc nota qd deus quinqz de causis aliz
quos in vita ista punit: vel in hac vita quinqz modis fla
gella siue pœna cōtingunt. Primū vt iustis merita p pa
nitentiam augeant: vt patet in Job 2 in thobia. Secundo

ad custodiā virtutū ne supbia tentet: vt patz in beato
paulo. Hā vt dicit in secunda epl. ad corinth. Et ne ma
gnitudo reuelationū extollat me: datus est mihi stimu
lus carnis meę āgelus sathane qui me collapillet. Ter
tio ad corrigēda peccata: vt patet in maria sorore moysi
q ad tēpus facta est leprosa: vt habet numeri. xij. ca. 2 vt
etiā ostendit quidē in multis xpianis quos dñs flagellat vt
ad eū cōuertant. Quarto ad gloriā dei manifestādā: vt
patet in ceco nato: de quo dicit xps in. ix. c. iohannis. Hęc
hic peccauit: nec parētes eius vt cecus nasceretur: sed vt
manifestaretur opa dei in illo. Quinto ad initiū pœnē in
ppetui cōtinuādē: vt patz in herode 2 i sodomitis qua
tenus videat hīc quid in inferno sequat fm illud. Dupli
ci contritione contere eos dñe. Ad multa etiā alia dei
pœnē vel flagella ordinat in scriptura legunt: sicut ad p
bationē 2 exemplū iusti iudicij dei. sed ista 2 similia alia
sunt ad p̄dictos quinqz modos reduc: qd pbatio est ad au
gmētū meriti: exemplū vero iusti iudicij dei est ad dei glori
ā: 2 sic de alijs. De p̄dictis nota hos versus. pœna pro
bat: purgat: inuitat: dat meliora. Cōseruat: durum facit
crudamine torq. Hōlo etiā te scire qd sup illud Esaię
xx. ca. Hęcne erat spes nostra ad quos confugimus in
auxiliū vt liberaret nos a facie regis assyriorū: sic dī. glo
sa. Admiranda dei p̄dientia omnia regna contra se inui
cem supbia destruxit: israel in decē tribus iudeorū
contra dei voluntatē delinquentium in damasco syriqz se
parauit. 2 ideo vtriqz captiuati sunt ab assyrijs 2 chaldejs
Iudas quoqz ab ethiopsibus et egyptijs: 2 ipsi qd vici
ab assyrijs 2 chaldejs. Assyrijs qd de se p̄sumperūt: a chal
dejs perierunt. Chaldei 2 babiloni erecti cōtra dñm me
dis 2 p̄is subligati sunt. Et hī alexandro magno qui cū
se tanqz deū extulisset: veneno enectus est: 2 regnū eius
in p̄es scissus est: 2 postea romanis subligatum. Roma
nouum imperiū quod quasi ferreis dentibz 2 vngulis car
nes sanctorū lacerauit ex maxima pte iam perit. in fine
ex toto pibit cum regnum dei illuxerit: vide in egyptijs
2 in habel. Sed pōt queri vtrū omīs pœna sit a deo.
Ad hoc dico qd omīs pœnē deus auctor est diuersimode
vero diuersarū. Quēdaz em est pœna dānt: 2 subtractio
gratię: 2 huiusmodi: 2 hāz pœnarū deus causa est: nō qd
dem agēdo aliquid: sed potius non agēdo. Ex eo qd de
us gratiā nō influit: sequit in isto gratię p̄uatio. Et ad
hoc intelligēdum scias qd obduratio qñqz dī actus volun
tatis obstinatē in malū cui p̄tinaciter adheret sic p̄stat qd
obstinatōis causa nō est deus sed homo. sic nec alicui
actus peccati in quātum deformis est. Quādōqz vero ob
duratio dī ipa p̄uatio grē: qd etiā exactio dī: qd grā ē qd
dā lumen aīę 2 p̄fectio quēdā habilitās ipam aīę ad bo
nū. Istū autē carere grā ex duobz cōtingit. tum qd ipē nō
vult recipere: tñ qd deus sibi nō infundit vel nō vult sibi in
fundere. Hōz autē duoz talis est ordo: vt scdm nō sit
ex suppositione p̄imi. Cum em deus nihil velit nisi bo
nū: nō vult istū carere gratia: nisi f3 qd est bonū: f3 qd ipē
careat grā nō est bonū simpliciter: vñ hoc absolute consi
deratū nō est volūtia deo. Est tñ bonū carere grā si eam
hīc nō vult: vel se negligētē ad eā p̄parat: qd iustū est: 2
hoc mō est a deo volūtū. Patet ergo qd hmoi defectus ab
solute causa p̄ia est ex pte hoīs: qui grā caret: sed ex pte
dei nō est causa huius defectus: nisi ex suppositione illius qd
est causa ex pte hoīs. qd p hūc modū inuenit qñqz de dī
causa excecationis vel obdurationis: nō quidē immitte
do maliciā: sed nō ipertiedo grām: qd in ipso est. Si em
nō necessario p̄tiri in ipso est: 2 nō imp̄tiri. Vñ ei qd nō
ipertitit aliquo mō causa est. Quēdā vero ē pœna sensus
q p aliquā actionē infligit: 2 hmoi agēdo etiā deus actor
est. S3 nō videt qd pœna inferni sit iusta 2 licitā a deo
qd hō p vno mortali pctō vna hora p̄petrato eternalit pu
nit. Hanc questionē bñs S̄ieg. mouet 2 sic soluit sic. Sed
re inquit petrū veltm quomō iustū sit vt culpa qd sine p̄
petrata est sine fine puniat: 2 respōdet S̄ieg. Hoc recte
dicere si dīstricte iudex nō corda hoīm sed facta p̄nsa
ret. Iniqui enim ideo cum sine deliquerunt: qd cum sine
vixerunt. Hā voluissent vtrūqz si potuissent sine fine vire
re vt potuissent sine fine peccare. Quidēnt cū qd in pctō

semper vivere cupit: et nunquam desinit peccare dum vivit. Ad magnam ergo iustitiam iudicantis pertinet ut nunquam careat supplicio qui in hac vita nunquam voluerit carere peccato. et nullus detur iniquo finis ultionis quod quidam valuit habere dare noluit terminum criminis. De poena etiam in inferni dicit beatus Hieronymus in libro de consideratione. Quid tam poenale quam semper velle quod nunquam erit: et semper nolle quod nunquam non erit: in eternum nunquam obtinebit quod vult: et quod non vult in eternum nunquam sustinebit. Porro verum est mordacem et mortem vivacem. hic est vermis qui non movet memoria peccatorum: nec cessat rodere conscientiam dum ea patitur est esca vitae: in consummationem habet peritiam vitae. Porro incidere in manus mortis vivit: et vitae morietis. Hec est secunda mors quod nunquam occidit: sed semper occidit. quis det illi semel mortem ut non moriantur in eternum: quod dicunt moribus cadite super nos: et collibus opite nos. Quid nisi mortem mortis habetis: aut finire: aut evadere vultis. Ratio autem quare peccatum mortale ad eternam poenam obligat potest sumi ex tribus. Primo ex parte eius in quem peccat qui est in finem bonitatis et potentie. scilicet deus. unde et offensio ipsius in finem poena digna est: quia quanto est maior in quem peccat: tanto magis patitur puniatur secundum philosophum in vi. ethicorum. et Philosophus. unde. Quis iniuria talis est qualis fuerit persona patientis iniuria. In magna enim persona et si modica fuerit iniuria facta est magna. In modica autem persona et si magna iniuria facta fuerit modica esse videtur. Secundo ex parte peccantis. Constat enim quod peccatum mortaliter sine dilectionis super eo in quo mortaliter peccat ponit ut etiam deus per illo pernat. Constat autem quod quicumque summe diligit aliquid sicut finem suae voluntatis: ex hoc ipso vellet sibi semper adherere. Et ideo peccatum mortaliter illo actu voluntatis quo peccatum mortale eligit: semper peccato adherere: nisi retrahat per accidens velim oves poenae vel aliquo humore: sed si multo adherere posset semper adhereret: et ideo in suo eterno peccat: et propter hoc eterna poena est dignus: et ideo ratio beati Gregorius. ut dixi. Tercio ex ipso statu peccantis mortaliter qui per peccatum grauius: unde cum sine gra non posset fieri remissio culpe si liquidum si aliquid in peccato mortali decedat semper culpa in eo remanebit: cum ulterius non sit gratie susceptibilis: manere autem culpa semper est obnoxius poenae: alias remaneret aliquid sordidum in vniuerso: et ideo talis in eternum punietur. Peccatum vero veniale nec contra deum est nec in eo finis constituitur: nec gratia priuatur. Et ideo non debet sibi poena eterna: sed tantum temporalis. Ille tamen qui descendit cum mortali et veniali: simul puniatur in inferno per veniale et puniatur in eternum: longe tamen minus acerba poena quam illa quae est per mortali: sed hoc accidit veniali in quantum mortali coniunctum est quod gra priuatur: sine quo nulla poena potest esse purgativa vel expiatiua. De veniali etiam require in suo loco. Viri autem poena quod debet peccato originali remaneat post baptismum: dicitur est in origenis. An bona facta in mortali reuoluantur per penam: habes in charitate. Item ad quid valeant opera in peccato mortali facta habes in opus. Item poena per deo est porta paradisi: ut dicitur in rombea. Nam secundum Augustinum. poena non facit martyrem sed causa. An pueri existentes in limbo poenam sensibiles habeant: dicitur in limbus. Item ut dicit philosophus in ii. ethicorum. poena ne medicum quidam sunt. Item animaduerte hic quod quod deuenit ad terminum vitae non potest deflecti ab illo fine cui ad hunc sitne sit bonus siue sit malus. Finis autem vitae hominis est mors sua. Finis autem vitae angelorum est finis suae electionis quod bono adhaesit siue malo. unde sicut homines post mortem in bono confirmantur vel in malo. ita angeli post auersionem vel conuersionem. unde eadem ratio obstinationis inuenitur in hominibus damnatis: et in angelis peccantibus: quod secundum Damascenum. quod in angelis casus: hoc est in hominibus mors. Hic enim homini longior via quam angelis: quod erat magis a deo distans: et oportebat quod in eius cognitionem rediendo perueniret. Angelus autem statim de infirmi intellectu sine indigentia in divina peruenire potuit. Tamen vide quod homo prius non peccauit in termino vitae suae sicut angelus qui ad primam electionem status vitae suae finitus est. Et ideo casus fuit irreparabilis: sed casus hominis reparabilis. et hoc ratio sumi ex parte status virtutis: sed post mortem casus hominis est irrepara-

bilis: et per consequens poena interminabilis. De hoc etiam require in sapientia et in vi. Quomodo intelligat quod diues damnatus rogauit per fratres: dixit in inferno. Scias etiam quod duplex poena in genere erit in inferno. scilicet poena damni: et poena sensus: quas tangit christus in vii. capitulo Matthei. unde dicit. Quis arbor quod non fecit fructum bonum excidetur et in ignem mittetur. Vitium est graue secundum grauius et amari. unde dicitur. Eriso. Plurimum solam primis dicitur gehenna. Ego autem illius glorie amissionem multo amari. Quod gehenna dico esse supplicium. In tolerabilis est gehenna. vero etiam si mille ponat quod gehennas nihil tale dicitur quod est a beata gloria illa excidit: odio christi haberi: audire non nouit vos: et inde decem milia melius est sustinere fulmina: quam faciem mauerit a nobis videre a ueritatem: et tranquillam oculum videre nos ferentem.

Penarius. a penus deriuatur hic penarius i. i. celari: et penarius i. i. rum. ad poenam pertinens.

Penates. a penitus quod est secretum. unde hi penates. i. domus interiores proprie: vel domestici et priuati diu domibus possidentes quos antiqui in domibus colebant: et eorum imagines in domo habebant. unde et dicitur sunt penates quasi penes nos nati. et est etiam. Et facit gentilius pluralis in sum. et per synecopam penatum. et pdu. na.

Pendo et pendes pendit sum. a pendo dis. de. et habet idem peritum et idem supinum quod pendeo dis. i. pependi et pensum. et significat passionem intrinsecus naturam. i. esse vel fieri pensum. unde philosophus. Pendeo suspensus: pendo dum sub leuo pondus. Et aliter. Pendo dans poenam dum pendeo suffero poenam. Item pendere secundum coniugationis pdu. pe. sed pendere a pendo dis. tertium coniugationis cor. penul. Unde quidam. Pendere vult iustus: sed non pendere malus. Pendeo pro. cum ad et mutato d. in p. dicitur appendo dis. i. ab aliquo pendere. Item compendeo des. i. simul pendere. dependo des. i. deorsum pendere. dispendeo des. i. id est diuersis modis vel in diuersas partes pendere. impendeo des. i. imminere: ingruere: instare. suspendo des. i. sub sus pendere. Pendeo neutrum est cum obus suis compositis et non geminat peritum in compositis pendeo: nec etiam pendo dis. secundum Augustinum. Passus. vero dicit pendet: imminet: incollas est: in incerto est: dubitat: suspensus est pendens suspensus pendunt qui aliquid soluant vel ponderant.

Pendo dis. pependi sum dere. i. suspendere vel trutinare. Item pendere. i. exolvere: reddere: retribuere: vel sustinere. et inde dicitur pendeo des. secundum coniugationis nis: sed differunt in significatio. hinc tamen abo idem peritum et supinum. Ipendi. et pensum: ut dicitur in pendeo des. pendo dis pro. cum ad. et mutato d. in p. dicitur appendo dis. id est suspendere vel librare: ponderare. unde hic appenso for. sors. et appenso ius. i. rum. Item compo. cum con. et de pendo dis. Item cum dis. et dicitur dispendo dis. Item cum de. et dicitur dependo dis. di. pendere. i. psolvere: tribuere: vel valde vel deorsum pendere. Item cum ex. et dicitur expendo dis. di. Item cum in. et dicitur impendo dis. di. dere. id est exhibere. Item cum p. et dicitur ppendo dis. i. extendere: dilatare. Item cum p. et dicitur ppendo dis. i. percipere. Item cum re. et dicitur rependo dis. Item cum sursum vel ius. et dicitur suspendo dis. i. sursum pendere. Compositum quoque nihilominus pendo dis. vllpendo dis. puidendo: floccpendo: nauicpendo: nihilipendo: nundpendo. Quia per contem nere. par. appreciari. Pendo dis. et eius composita sunt actiua: et omnia faciunt supinum in pensum. et peritum in pendi. sim. plex tamen geminat primam syllabam in peritum. et facit pependi. sed nulli eius propositum geminat in peritum syllabam.

Pendulus. a pendeo des. dicitur pendulus la. i. pe. cor. quod pendet. et est eleuatum.

Pene aduerbium. remissum est. id est fere. inde dicitur penitus.

Penes propositio. i. appo: iuxta: prope. et cor. pe. unde Isidorus. in poetria. Quae penes arbitrium ius est: et norma loquendi. sed hic penes nis. i. virile membrum. et pdu. pe. unde verum. Te sunt dana penes damnatur si tibi penes. sed melius de penes huius penes. Et scias quod penes propositio non debet in fine acui quod ponitur significatiue: sed quod ponitur materialiter acuiatur in fine: quia regula est quod propositiones per se

platea acuitur in fine. hoc sic intellige. scilicet quando ponitur materialiter: ut penes quod per est. sed si dicat. Tu es penes me. non acuitur vitima: sed prima.

¶ Penetrabile in penetrabile est.

¶ Penetrare in penetrabile est.

¶ Penetrare. a penetra. dicitur hic et hec penetrabilis et hoc le. et hoc penetrabile. et hic et hec penetrabilis et hoc le. et dicitur penetrare quod penetrat vel aptum est penetrare. penetrabile vero est quod penetratur: vel aptum est penetrari. Quandoque tamen ponitur unum per altero: ut frigus penetrabile. aptum penetrare: et hoc penetrabile. vel hoc penetrabilis. est secreta camera secretus interior locus in domo vel in templo ubi dabant oracula: et dicitur a penetra vel penetra. et ponitur quoadque per domo penetrabilis comparatur impenetrabilis le. et impenetrabiliter aduert. fm Hug. In grecismo tales ponuntur vsus. Quod leuiter penetrare potest penetrabile dices. Quod domus interior capit hoc penetrabile vocabis. Unde de hoc i docibilibus. pap. aut dicit penetrabilia interiora secreta domorum: dicta ab eo quod est penitus. id est penetra intus secreta. et fm hoc videtur quod de beat. dicit in psalmo. in penetralibus regum ipsorum. et in Amos. cap. 2. v. 1. et Matthei. xlii. in penetralibus debet dici non in penetrabilibus. et hoc maxime fm modernos. Dicitur etiam quod dicitur quod penetrare siue penetrare est quod penetrat. Unde dicit pap. penetrare quod penetrat. penetrabile vero quod penetrat: et fm hoc consuevit dici. Est penetrare penetrans penetrabile quod penetratur.

¶ Penetro. a penetra dicitur penetra. aut. are. i. pertransire: pertransire: penitus intrare: vel pan. id est totum intrare. et est etimo. Penetro ponitur: impenetro tras. suppetra tras: et est actiuum cum omnibus suis propositis. et cor. pma. sed pe. habet communem ut patet in illo versu. Quod leuiter penetrare potest: penetrabile dices.

¶ Penicillum. a pendeo des. dicitur hic penicillum. li. et hoc peniculus. li. et hec peniculus le. molle genus spongie ad tergendos humores et scutellas. et hic peniculus. li. deriuatur a pannus quasi panniculus. scilicet quidam panniculus de quo disci tergentur.

Peniculi sunt spongie loge propter similitudinem caudarum que penes dicuntur dicitur scdm Festum. Accipiunt etiam pro instrumentum pingendi: et inde penicellus.

¶ Peniculus. li. in peniculum vide.

¶ Penis. a pendeo des. dicitur hic penis. cauda equina: quia pendeat et suspensa ferat. et hic penis. nis. i. prius. scilicet virile membrum: quia pendeat: vel quia suspensus feratur: vel penis dicitur a penetra tras. quod est officium eius circa coniuncturam humani generis fm Hug.

¶ Penitentia dicitur quasi punientia dicta eo quod ipse homo in se puniat poenitendo quod male admisit. vel dicitur poenitentia quasi poenitentio. et est etim. et scribitur per ce dipthongum poenitentia. et scias quod a poeniteo tes. poenitens tis. ti. a quo addita a. fit hec poenitentia tie. quasi punientia in qua anima cruciatur et caro mortificatur. Et est vera et perfecta poenitentia mala preterita deplangere: et plangenda iterum non committere. id est propositum promittendi non habere. Tres autem sunt pres integrales poenitentie. scilicet cordis contritio: oris confessio: et operis satisfactio. Quia ergo tribus modis deum offendimus: scilicet delectatione cogitationis: impudentia locutionis: et superbia operis. fm regulam ut preterita contrariis curentur: tribus modis oppositis satisfaciamus. Et scias quod poenitentia sunt arbitrarie. tamen illud arbitrium debet esse diuino instinctu regulatum: quia sacerdos operatur in usu clauis sicut instrumentum et minister. Nullum autem instrumentum habet efficaciam actum nisi fm quod mouetur a principali agente: et quia poenitentia satisfactio in fligendae et medicandae sunt. Nam fm philosophum in. ii. ethico. poenitentia medicandae sunt sicut medicandae in arte determinate non omnibus competunt: sed variandae sunt fm medici arbitrium non propter voluntatem frequentis: sed medicandae scilicet ita poenitentia satisfactio in canone determinate non competunt omnibus: sed variandae sunt fm arbitrium sacerdotis diuino instinctu regulatum. Sicut autem medicus aliqui prudenter non dat medicinam efficacem ad morbi curationem sufficiat: ne per

pter debilitatem naturae malus periculum orietur: ita sacerdos diuino instinctu morus non semper totam poenam quam vni peccato debetur intelligit: ne infirmus aliquis ex magnitudine poenitentiae desperet: et a poenitentia totaliter recedat. vbi dicit. Thym. sicut falcem super humeros adulescentis: qui non potest balutare posuerit: necesse habet ut aut falcem reiciat: aut sub potestate confringatur. sic et homo cui graue pondus poenitentiae imponitur necesse est ut aut penam reiciat aut suspiciet dum sufficere non potest scandalizatus amplius peccet. Deinde si erramus modicam penam imponentes. Nonne melius est propter misericordiam rationem reddere aut errare quam propter crudelitatem: quia vbi est paterfamilias largus dispensator non debet esse tenax si deus benignus: ut quid sacerdos est austerus? Vis apparere sanctus: circa vitam tuam esto austerus: circa alienam autem benignus. Audi autem te homines quia mandatum est gratia videant facientem. Hic etiam nota quod poenitentia a sacerdote infuncta: aut est maior: aut equalis: aut minor. si maior tunc illud quod poenitens plus fecerit cum moritur cedit et ad augmentum glorie: si equalis tunc sufficit ad dimissionem totius culpe et poenitentiae. si minor tunc illud quod restat supplebitur in purgatorio ex virtute diuine iustitiae. Deus enim qui modos et mensuram peccatorum et poenarum non nouit addit poenam sufficientem ne aliquod impunitum peccatum remaneat vide in clauis et in excluso. Sed forte dices sicut dicit beatus Hieronymus. Facilitas venientium propter delinquendi: sed deus non debet dare alicui occasionem peccandi: ergo non debet dare locum poenitentiam iterandi. Ad hoc respondeo iustus deus sicut summe iustitiam diligit. ita peccatum summe odit: et ita quod ex ipso patet est ipsum destruere semper dum ex parte hominis non remaneat: ut poenitentiam negligat vel contemnat. Nec obstat quod quidam ex hoc sumunt occasionem delinquendi: quia ex contrario numeretur occasio despondendi quod esse debet. Propter hoc igitur queri. An poenitentia possit iterari. Ad hoc dico erroneum est dicere quod poenitentia non possit iterari et magis diuine contrarii. Causa autem quare iterari cum baptismus non iteretur est quadruplex. Prima est quia penam non impunit characterem sicut baptismus. character autem indebilis est. Secunda autem causa est. quia baptismus est contra morbum non iterabilis. scilicet originalis peccati: poenitentia autem est contra actum leuiter quod iteratur. Tertia autem causa est: quia baptismus habet totam efficaciam a passione christi sine actu nostro: et ideo quia passio christi est una tantum: quia christus resurgens ex mortuis iam non moritur: igitur et baptismus est unus: sed poenitentia etiam requirit actum nostrum. et ideo ratione eius reiteratio nem suscipit. Quarta causa est. quia baptismus est generatio spiritualis: sed poenitentia est quodammodo curatio spiritualis. Semel autem generatur aliquid: sed pluries curari siue sanari potest. Quod diu in hac vita viuunt. Et scias quod beatus Hieronymus tractans illud euangelii. Misit vos scandalum patimini in me. sic dicit. Misit cadere sed non omnes tacent. Carnale est cadere: sed diabolicum est tacere. vide in charitas. Item dicit beatus Hieronymus. Penam est scilicet tabula post naufragium dicitur scilicet tabula respectu baptismi quod est prima tabula. Ad hoc etiam facit quod dicit beatus Hieronymus in finone. lvi. tractans illud cantici. Tempus putationis aduenit. Quis inquit ita ad viuum oia a se superflua resecavit ut nil se habere putet putatione dignum. Credite mihi et putata repullulant: et effusata redeunt: et reaccendant extincta: et sopita denovo excitantur: pax est ergo semel putasse. sepe putandus est: immo si fieri posset semper quia semper quod putari oporteat: si non dissimulas inuenis. Quantulumlibet in hoc corpore manes per feceris: erras si vitia putas emouere: et non magis commissa. velis nolis intra fines tuos habebit hiebusus: subiturgari potest et non potest exterminari. Ad quid autem opera de genere bonorum facta extra penam valeant dixi in opus. vide etiam in romphaea.

¶ Poeniteo a poena dicitur poeniteo tes. tul. quia poena agit ut poeniteamus. unde poenitere dicitur quasi poena tenere et est etimo. et poeniteo consilium cum gratia: ut poeniteo peccati. Unde poenitet impsonale. et consilium cum actus et gratia ut poenitet me peccati. i. poenitentia peccati habet me. sed quando ponitur cum infinitiuo requirit tamen accusatum: ut poenitet me peccare. et non potest adiungi cum infinitiuo nisi imp

clona diripēs foueat: s; frans fructu nō habz. Nā cū pulli
vocē ppe genitricis audierit naturali quodā instinctu
hanc q̄ fouet relinquit z ad eandē q̄ genitrici reuertuntur.
Pegerea autē est adeo immunda q̄ mascul⁹ in masculū
insurgit: z obliuiscitur sexū libido pcepit. z si mascul⁹ nidū
sue coniugis inuenit destruit z oua eius absoibet. Dicitur
ergo p dīx a p dēdo eo q̄ amittit oua sua z altera foueat:
vel quia destruat nidū. Vel dicta est p dīx a p dīco nepote
dedalt: quē fabulę dicit illā anē mutari fuisse. fm Aug.
z pdu. pe. grī p dīas. Thō. alit. xi. et. dicit. Perdix de vo
ce nomē habet anis dolosa atq; immunda. Plinius etiā dī
cit hanc p dīas eē naturā: vt oua alius p dīas vel aliena
furetur z eis incubet foueatq; cūq; fortis adolenerit auo
lare ab ea z alienā parētem relinqre. Unde z Hiero. dicit
cap. xvi. Perdix fouit q̄ non pepit: fecit diuitias z nō cū
iudicio: in dimidio diez suosū derelinqit eas z in nouissi
mo suo erit insipies. Mutuscemōi: vt dicit Hiero. sunt qui
aliena diripiūt: z abiq; recogitatioē iudicij facili diuitias
non cū iudicio quas in medio tempore derelinquūt subdī
tamore subtracti: quando dicit eis. Stulte hac nocte re
perent aiam a te: q̄ alit p pāst cui⁹ erunt. Nihilos insipie
tias q̄ non puidere nouissima: z breuita putare ppetua.
Ambio. pō in hexamerō. dī. Perdix ferunt astita q̄ alle
na oua diripiat: hoc est p dīas alterius z corpe fouet suo:
sed fraudis sue fructū habere non posse: quia dū eduxerit
pulos amittit eos: quia vbi vocē eius audierit q̄ oua ge
nerauit: relicta ea ad illā se naturaliter quodā munere et
amore conferunt: quā verā sibi matrē ouoz gñatione co
gnouerunt: significantes hanc nutritis fungi offido: illas
gentis. itaq; incassum ppos fundit labores ac fraudis
sue pōio mulcatur. vñ liere. ait. Clamauit p dīx z p gre
gauit q̄ non pepit. i. oua congregauit z clamauit q̄ ouas
sue fraudis effectū: sed ledit opa: quia impēso labore alij
educit quos ipa diuturno fectū sedulitatis animaduertit
huius imitator: est diabolus q̄ generationes creatoris et
ni rape contēdit: z si quos insipientes z sensus p pū carē
tes vigore potuerit cōgregare: fouēs illos illecebris cor
palibus: sed vbi pūmū vox xpi puulis fuerit infusa disce
dūt atq; ad eā se cōferunt matrē q̄ pullos suos sicut auis
materno amore suo complectit. Cōgregauit itaq; diabo
lus gentiles quos xps creauerat: sed vbi in euāgelio suo
vocem xpus emisit ad eum se potentissimū contulerunt:
quos sub vmbra alarum suarum ipse suscepit: z matrē de
dit ecclesię nutriendos.

¶ Perdo ex p z do bas. componitur p dō dīe. dīdī. dītū.
dere. i. amittere delere vel destruere. Unde p lūs. Amis
to p dō destruo p dō notat.

¶ Peredia. a p z edax pponitur hęc peredia dīe. i. p dēdī
suplitas: sicut bibula bibendi.

¶ Persuasio. in suo is. vide.

¶ Peregre. a pagro gras. dicitur pegre aduer. i. ad per
gruandū. sicut in euāgelio dicitur. Homo quidā pegre
pfect⁹ est: z signat de loco: p loci: z in loco. vñ dī. pūl. in
Ev. lib. pegre cōe aduerbū. vt pegre sum: pegre abeo: pe
ge aduenio: pegre transeo. Et scias q̄ peregre non des
bet acui in fine.

¶ Peregrinus. a pegre dicitur pegrinus na. num. quasi
pgens lōgius. vnde dicitur pegrini quasi pagrantes. vñ
pegrinoz artis. depol. i. exulare. z pdu. grī pegrinus.

¶ Peremī est pteritum de pīmo mīe. z pdu. pe.

¶ Peremptoria. tum. i. occasus a pīmo mīe. mī. tum.

¶ Perēdie aduer. tpis componitur a pempta z vna die
quasi pempta vna die. i. ista. i. in sero vel cras: quod non
credimus immo pendie. i. post cras. sic effi pcedimus. ho
die cras pendie postredie. z dicitur pendie quasi pempta
vna die. quod nō potest dici de hodierna die: cū de ea nō
restat spaciū vnus diei: sic ergo de crastina intelligitur.
Est ergo pendie idem quod post cras. Unde Plautus.
Quē cras veniet pendie foras effretur foroz. Regū. xx.
cap. Domine israel si inuestigauero sententiam pīs mei
crastino vel pendie. vnde pendino nas. pe. cor. i. morari
p vnū diem. i. vsq; in tertium diē. Pōnitur tamen quan
doq; simpliciter p morari z transiue positum inuenitur

p plongare. vel componitur pendie a perenni z die inde
perendinare. i. vnū diem vel plures in odium trahere.

Perendie id est die crastinum sequēte. Cicero. Scies
autem cras: ad summum perendite. nec est idē quod
postredie: vt suo loco dicitur.

¶ Perendino nas. in perendie vide.

¶ Perennis. annus componitur cum p z conuersa a. in e
dicitur hic z hęc perennis z hocne. i. iugis quasi perpetu⁹
vnde perenniter aduer. i. iugiter z hęc perennitas tatis. i.
iugitas perpetuitas: z debet scribi per duo n. fm Aug.

¶ Pp. vero dicit perennis quasi ppetuus annus.

¶ Pereo. ex per z eo is. componitur pereois. rtul. vñ pe
ris peritum. pe. cor. vide in eo is. z cor. pe. pereois. vnde q̄
dam. Vestibus z peris flumine petre peris. z Quidi⁹ epl
stolaz. Optima nonnulla causa tuente perit.

¶ Perfectio. a perfido as. dicit perfectio ontis. z forma
tur ab hoc gestiuo perfecti addita o. Et scias q̄ perfectio
charitatis potest intelligi dupliciter. vno modo ex parte
diligibilis: alio modo ex parte diligētis. ex parte quidē
diligibilis. perfecta est charitas: vt diligat aliquid quod
diligibile est. Deus autē tan tū diligibilis est q̄rum bonus
est. bonitas autē eius est infinita. Unde infinite diligibilis
est. Nulla autē creatura pōt ēi diligere infinite cū q̄bz vtr
tus creata sit finita. Unde per hunc modū nullus creatu
re charitas potest ēē perfecta: sed solū charitas dei q̄ de
seipm diligit. Ex parte vero diligētis charitas dicitur ēē
perfecta quando aliq̄ fm totum suū posse diligit: q̄ q̄
dem contingit dupliciter. vno modo q̄ sic totū cor homi
nis actualiter semper feratur in deum: z hęc est perfectio
charitatis patrię quę non est possibilis in hac vita: in qua
impossibile est ppter humanę nature infirmitatē semper
acuta cogitare de deo z moueri dilectione ad ipsū. Alio
modo vt homo studiū suū deputet ad vacandū deo z re
bus diuinis ptermittis alijs nisi q̄rum necessitas pñentis
vite requirit: z ista est imperfectio charitatis q̄ est possibi
lis in vita: non tamē communis oibus charitatē habent
bus. Tertio mō ita q̄ habitualiter aliquis totū cor suū po
nat in deo: ita q̄ nihil cogitet vel velit quod sit diuine dī
lectioni ppariū: z hęc perfectio est cōis oibus charitatem
habentibus. vide in amo. Item scias q̄ vt dicitur in sen
tentis perfectum dicitur tribus modis. Est em̄ perfectū fm
tps: z ē perfectū fm naturā: z est vniuersale perfectū fm
tps perfectū est quod habet quicquid tps requirit. z quod
conuenit fm tps haberi: z hoc modo angeli erāt perfecti
ante confirmationē vel lapsum. fm naturā est perfectum
quod habz quicquid debitu est vel expedit nature sue ad
glouificationē: z hoc modo perfecti fuerūt angeli post cō
firmationē. z erunt sancti post resurrectionē. vniuersalis
ter z summe perfectū est cui nihil vnq; deest: z a quo vni
uersa pueniunt bona quod est solus dei. Quic consonat
q̄ philosophus dicit in quinto metaphisicē illud esse pfe
ctum simpliciter quod habet in se oēs perfectiōes quę in
generibus rez inueniunt: z hęc perfectio vt dicit cōmen
tator est in deo. Prīma igitur perfectio est nature condī
tę. scēa nature glouificatę. tertia vero nature icreatę. De
perfectiōe autem charitatis q̄rum ad lūmicos: dixi in inī
micus. Vide etiam in etas.

¶ Perfido. ex per z facio factis. componitur perficio per
ficio feci. ctum. cere. id est perfecte facere: ad finem duces
re. z cor. si. vnde perfectus cū. ctum. z hęc perfectio ontis.
Vide in perfectio.

¶ Perfidus. ex per z fides componitur perfidus da. dī.
id est perdens fidem. z cor. si. z est mercatorz ppe cau
ponū. z cōparatur perfidus dior. sim⁹. vnde hęc perfidia
dīe. z pfidiosus fa. sum. id est plenus perfidia. Itēz per
fidus potest componi ex per z fidus fida. fidum. i. valde
fidelis vel fidus. z tunc pdu. si. Unde verius. Perfidus
est neq; perfidus valde fidelis.

¶ Perfodio dīe. dī. sum. dere. ex per z fodio dīs. vnde
in ezech. vii. Fode parietem: z cum perfodissem parie
tem. i. perfecte vel valde fodissem. z cor. fo. in pñenti: s; in
pñerito product.

¶ Perfirungo. ex per z frango gīs. componitur perfirigo

glis. gl. fractum. i. pfecte frangere.

¶ **Perfuga** gē. cōmunis generis qui de vno exerditu fugit ad alium. 2 dicitur a pfugo glis. 2 cor. i. v.

¶ **Perfugium** glis. id est tuba latebris: locus refugij. et dicitur a perfugio.

¶ **Perfunctio** rīa. rīum. id est ad fugiendum aptus vel destructio levis: 2 transitio vel imaginarius. vnde in platone inuenitur. **Perfunctio** forma mūdī. i. destructio 2 transitio. 2 dicitur a pfungo rgeris. quod cōponitur ex p 2 fungo.

¶ **Perfunctus**. in fungo rgeris. vide.

¶ **Pergama** mox sunt ēdificia trolana. quod pponitur a pir quod est ignis 2 gamos quod est mulier quasi p ignē 2 mulierē destructa. vel componit a p 2 gamos. vñ pgameus mea. meli. i. trolanus 2 qz pgamea altissima erant. id olim omnia alta ēdificia vocabantur pgamea. 2 cor. pe.

Pergamon quod est pmonitorium idē & pergamos ciuitas asie græce sunt voces περγαμορ & περγαμος.

¶ **Pergameum** penultima pducta. id est charta dictus a pgame ciuitate: quia ibi pmo excogitatum fuit 2 inuentum. Unde adiectiue dicitur pgameus na. num. id ē res de pergameno.

¶ **Pergamum** ml. quēdā ciuitas. Unde pgameus mea. meum. 2 pgameus na. nū. 2 hic 2 hęc pgameus 2 hoc se.

¶ **Pergo**. rego componitur cū per. 2 dicit pergo glis. rēti cū rgerē. i. ire. vel cōponitur a pede 2 rego. vnde dicitur pgo quasi pedem rego: sed potius est eti.

¶ **Pergulum**. a pergo glis. dicitur hoc ppergulum guli. paruum tugurium in alto positum: 2 hęc perguia lē. i. famula quia ad diuersa pergar officia. 2 cor. gu.

¶ **Perhibeo**. ex per 2 habeo pponitur perhibeo bes. bui. bitum. 2 est perhibere. ostendere. dare. auferre. 2 cor. bi.

¶ **Peri**. id est circum vel de. 2 acuitur in fine.

¶ **Periarchon**. id est de principibus vel de pncipis. et componitur a peri quod est de. 2 archos qd est princeps.

¶ **Peribolus**. peri cōponitur cū ambulo. 2 dicitur hic peribolus li. 2 hoc peribulus li. i. deambulatoriū: deambulatoriū: spaciatorius. perambulatoriū. Vñ in Ezech. xlii. Signat murem qui erat exterior ad deambulandū. Et peribolus ex: ectio: fm gazophylatia quę erant in via atrij exterioris. 2c. 2 cor. bo.

¶ **Peribolus**. i. circuitus. περὶ βολον pibolon septū. circuitus: ambitus. mœnia. a periballo qd est circūeo.

¶ **Pericheltes**. ex peri quod est circū 2 chele quod est curuum pponitur hęc pericheltes dis. ornamentum mulierum circa brachia vel potius circa crura quo gressus eaz ornat fñm lēug. pāp. etiā dicit. **Perichelides** armille pedum mulierum. **Perichelides** dicitur quibus noster ornat gressus. 2 scribit pa. perichelides per sc. sicut antiqui consueuerunt scribere. sed moderni scribūt perichelides per ch. In græcismo talis verus pponitur. Atqz perichelides exornat brachia nymphis. vide in tozueo ques.

¶ **Periscelis** scribetur Esaie. iij. Et sceminale: ornamentum muliebres. vnde & Hora. in episto. Sepe catellam sepe periscelidem &c.

¶ **Periclitos** taris. in periculum est.

¶ **Periculum**. in periculum vide.

¶ **Periculi**. a perio ris. rui. derivat hoc periculi li. experimenti. vnde Terē. in eunucho. Fac periculum in litteris fac in palestra. 2 hinc periclitos aris. i. experiri. vñ **Plautus** in amphitrione. **Periclitatus** sum aim tui. Item hoc periculum cū. potest derivari a perio ris. 2 quandoqz syncopatur: 2 dicitur periculi cū. vnde periclitosus sa. sum. 2 periclitos taris. i. periculi vel discrimen incurrere fm lēugu. pāp. vero bi. periculi a perio ris. qz pene perire faciat. i. discrimen vel experimentum.

¶ **Periphrasticus**. a perfrasis dicitur perfrasticus ca. cū. vñ iste loquitur periphrastice. i. per periphrasim vñ per dictionē. Et perfrasticus ca. cum. in eodem sensu pe. cor. posterius non dicam.

¶ **Periphrasis** quidā tropus de quo supas dixi in tracte-

tu de tropis in quarta parte.

¶ **Perihermenias**. hermenia græce latine dicitur interpretatio. 2 fm græcā declinationē facit hermenias grās qd ponitur in initulatioe illius libri Aristotelis vbi habet. In dicit liber perihermenias: 2 sunt due partes. peri cū græce pposito est: 2 fñm valet cōsum de hermenias ē genitiu græcus. Est ergo sensus libri perihermenias. i. de interpretatione. Dicit cū carentes ablatiuo construunt suas ppositiones cum grās loco ablatiuo. Quidā tñ minus intelligentes vtuntur hoc quasi nomine composito. scilicet hęc perihermenia.

¶ **Perimetricum**. a peri. i. circum 2 metros mensura cōponitur hoc perimetricum tri. id est linea circūcirca mēsurās. 2 cor. me. naturaliter.

¶ **Perimosis**. ml. ptum. mere. i. occidere. 2 componitur a per 2 emo emis. 2 cor. ri.

¶ **Perinde** componit ex per 2 inde. i. taliter: 2 est aduerbium similitudinis vel qūtatē. 2 acuitur in antepe. 2 apocopat 2 dicitur perin pperinde.

¶ **Perio** ris. rui. rire. rītus. i. docere: instruere: approbare a quo dixerunt quidā esse composita a perio 2 cōperio. 2 similia qd supas dixim⁹ esse composita a parto: s; hoc verbum iā aboluit: s; qdā ab eo derivata adhuc retinemus sc; peritus 2 periculum 2 qdam alia. 2 cor. pe.

¶ **Perihodica**. a per. i. circum 2 hoda via cōponitur hęc perihodica cē. perihodice febres sunt quas quotidianas tertianas: quartanas vocant. sic dicit qz certo spōrie circulo moueantur. 2 non continue affluant. 2 cor. di.

¶ **Perihodus** oda. quod est via vel finis pponitur cū per quod est circū. 2 dicitur hic perihodus di. pe. cor. qñ circū itus vel ambitus vel quasi circa finē. vel perihodus. i. clausura. Item fm pāp. perihodus vltima distinctio qd totam sententiā claudit. Cuius partes sunt colū 2 cōma de quibus dixi in fine quartę partis.

¶ **Peripateticus**. peri quod est circū cōponitur cū catos quod est calcans. 2 dicitur peripateticus ca. cum. quasi circū calcās vel ambulās vel peripateticus dicit sunt quidam philosophi in ambulatione quasi circūcalcantes vel ambulantes quia aristoteles auctor eoz deambulans disputare solitus erat: quia perambulant de schola ad scholam disputantes 2 inquirentes quid melius suę sententię possent acquirere vel adiungere. 2 cor. ti.

¶ **Peripaton** dicitur deambulatorium: vñ ppateticus.

¶ **Peripetasma**. peri componitur cū petasma quod est vellū vel tentorium vel cortina. 2 dicitur hoc peripetasma ris. i. vellū vel tentorium vel cortina vel potius quibet adiectio eius in circuitu facta. vnde: pprie peripetasma dicitur superioz pars i cortinis qd depicta est. Improprie tñ dicitur peripetasma quādoqz limbis. Et vt ostēdi in tertia parte in datiuo tertię declinationis. per pūlda. Antiqui dicebant hoc peripetasmatum ti.

¶ **Perispectio**. inditio scripturaz vel capitulum vel sententia. fm pāp. 2 acuitur in fine.

¶ **Peripipto** περὶ πτω dicitur incido.

¶ **Peripleumonia** niē. anxietas 2 viciū pulmonis cum dolore. 2 componitur a peri quod est circū 2 pleumonia.

¶ **Peripsima**. a peri circū 2 simus. sima. simum. quod est curuus: vel semus quod est imperfectus. vel seco secas componitur hoc peripsima simatis. id est purgamentum quod elicitur de tritico quando ventilatur: vel purgamentum pomorum: 2 rasura 2 limatura cuiuslibet rei qua circūcirca res sentiat id est dīminuat fm lēugu. **Peripsima** etiā dicitur quilibet domus quicquid. Unde versus. Quod purgas de re dic: esse peripsima vere. Et super pomis: quicquid domus. id est purgamentum vel fordes. Apostolus in palma ad corinth. cap. iij. Omnis peripsima factus sum.

¶ **Peripsima** græce περὶ ψυμα dicitur limatura. & omnium rerum purgatio. Et ita in apostolo leges: & cū per h scribitur penultima longa est.

¶ **Perisologia**. quoddam viciū est de qd dixi in quarta pte in tractatu de viciis anxiis barbarismo 2 solocismo.

¶ **Peritotas**. frequenter perire penul. cor. a perio ris. ris

tonaliter: quia ille infinitus ponitur loco gti: vt poenitet me peccare. i. peccati: id nō posset supponere xpo perfonam: idem intelligas de alijs impersonalibus q̄struuntur cum actis & gti: vt tedit: miseret: piget: & pudet: & scribit p̄ ce diphthongum poeniteo tes..

Poeniteo in vsu non est sed poenitet impersonale. vn̄ de aliud verbum impersonaliter caprum āte se vult: cuiusmodi sunt: potest decet. incipit. desinit &c.

Poenitendo dinis. foeminini generis id est poenitentia Regū. i. cap. xv. dicitur poenitudine non flectitur.

Poenitus. a pene aduerb. dicitur poenit? aduerbiū intenuū. i. oīno ex toto. vnde poenitus ta. rti. i. secret? interior intus. vnde dicitur poenit? q̄si pene intus vel pot? quasi pan intus. i. totus intus. & cōpatur poenitus fior. sumus vnde poeniter itus sime. aduerbium.

Poenitus ta. rum. in poenitus est.

Penna. a pendeo des. dicitur hęc penna nē. quia pensat. i. volat quia auxilio pennarū monent aues et volāt. vel pēna dicitur a pēnus quod est acutū: quia acuta sit. vnde hęc pēnula lē. dmi. pēnosus ta. rum. & pēnatus ta. tuz.

Penna. a pēna dicitur pēno nas. i. pēnis tegere vel ornare. & ppo. depēno nas. i. pēnas auferre. impēno nas. i. pennas immittere vel pennis implere.

Pennula. a penna dicitur hęc pennula lē. dmi. pua pēna. vel pennum idem quod acumen. vnde hęc pēnula lē. summa pars auris ab acumine. dicta.

Pinna vocamus acutas summitates murorum vnde de pinmaculū dicitur. Pēnas autem auium dicimus nec dicitur pennum acutum: sed potius pinnum.

Pennum nī. dicebant antiqui acutum. vnde hoc pensum dī acumen vel extremitas ferri acutū. vide pinas.

Pensationes. i. p̄ctuz exolutio tributa liberationes. p̄a rati. lib. ii. cap. xxv. deditq̄ pater suus multa munera auri argenti & pensiones.

Pensilis. a pendeo des. dicitur hīc & hęc pensilis & hoc le. pe. cor. i. leuis. Reciproca est sunt pensilis & leuis. i. vñ ponitur p̄ alio vicissim. Vnde pensiliter aduerb. i. leuiter & hęc pensilitas tatis. i. leuitas. pponitur pensilis le. i. valde leuis. Vnde p̄pensiliter aduerb. & hęc p̄pensilitas tatis.

Pensile a pendeo est quod pendet: a pendo quod suspensum: vt vug & hortū pensiles.

Pensio. a pendo dīa. dicitur hęc pensio nīa. i. libratio. equatio vel ponderis eq̄litas & pensio p̄ci solutio vñ ipm tributū vel p̄ci qd datur p̄ agro ad pensionem ptinens. Vnde pensionarius qui pensiones colligit vel qui debet: vel qui pensionē reddit. fm lūg.

Pensionarius. in pensio est.

Pensius. vide in pensio.

Penso fas. fbbū frequen. de pendo dīa. sum. & est pensare frequenter pendere vel equare. A quo p̄sio stras. aliud frequen. Item penso fas. potest derivari a pensum si. & tunc penso idē est quod cogito. delibero vel pondero trutinō: equo sed fm hanc significationem potest esse frequen. a pendo dīa. vt dictum est.

Penso. a pendeo des. dicitur hoc pensum si. i. deliberao cogitatio p̄silitas: quia dī aliquid deliberam? pende mus. i. in pendulo & dubio sumus. Sed hoc pensū dicitur mulier. i. lana ad linū vel opus datum vel filatura. & dīa a pendo vel a pondus: q̄ ad pondus & mensuras dabat.

Pensus. a pendo dīa. derivatur p̄sus ta. rum. i. p̄solutus vel suspensus: vel ponderatus: vel libratio: equatus. Et fm hoc comparatur pensus fior. sumus. Vnde p̄se suus. sime. aduerb. vnde in epl. felice pape. In episcopis posita fuit celestis milita: quę pensus ponderanda est.

Penta gr̄ce latine quinq̄ dicitur.

Pentacōtarch? dī. princeps & magister sup quinq̄ homines vnde in primo Macha. cap. iiij. Cōstituit iudas duces populi centurios & p̄tacontarchos: & dīa a p̄ta qd est quinq̄ & archos princeps. vel vt quidā dīcūt pentacōtarchus dicitur qui quinquaginta regit: sed p̄tarcha qui quinq̄. vnde in Bīca. dicitur. Quinquaginta regēs p̄tacontarcha vocatur. Pentarcham dices qui sibi quinq̄ te

net. & hoc videtur verius. & p̄t compo. pentacontarcha a penta quod est quinq̄ & costes decē: & archos p̄nceps. q̄si p̄nceps supra quinquaginta. Pentarcha vero componitur a penta quod est quinq̄ & archos p̄nceps: quasi p̄nceps supra quinq̄.

Penteconta gr̄ce πεπτηκοντα dicitur quinquaginta vnde pentacontarchus. pentecoste quinquaginta dies a resurrectione dominica. nam pentecoste dicitur quinquagesimus: coste autem non est decem sicut nec gesimus apud nos.

Pentagamus ma. mum. pe. cor. qui vel q̄cum quinq̄ nupit. Vnde hęc p̄t agamia mīe. id est quinq̄ nuptię vel p̄p̄teras quā aliq̄s dicitur pentagamus.

Pentameter. a penta quod est quinq̄ & meter tra. rti. componitur pentameter tra. rum. penf. naturaliter cor. i. versus constans ex quinq̄ pedibus. Vnde illud Quis. Nihil mihi rescribas attamen ipse veni.

Pentangulus. a penta quinq̄ & angulus componitur pentangulus la. rum. i. quinq̄ angulos habens. vnde pentangulatus ta. rum. & substantiue dicitur hīc pentangulus li. pio tali figura.

Pentaphyllon: herba a numero foliorum dicta. hanc latini quinq̄ folium vocāt: & componitur a penta quinq̄ & phyllon folium.

Pentapolis. a p̄ta quinq̄ & polis ciuitas. ppo. hęc p̄tapolis līa. pe. cor. ciuitas habēs sub se quinq̄ ciuitates vel regio in se continēs quinq̄ regiōes. & hīc sp̄aliter q̄dam regio in cōfīnio arabie & palestine sita dicta est p̄tapolis a quinq̄ ciuitatibus impioz q̄ celesti igne cōsumptę sunt. id ē sodoma & gomorra abdama: zeboln & bale: ip̄a est segor. Est & alia pentapolis i lībya similiter dicta a quinq̄ ciuitatibus. Eadem etiā causa regio quēdam dicta est tripolis a tribus ciuitatibus.

Pentaportus ta. rum. penf. cor. nomen habens quinq̄ terminationes: vt dominus & dicitur a p̄ta quinq̄ & p̄tos casus: quasi habens quinq̄ casus.

Pentarcha. in pentacontarchus vide.

Pentateuchus dī. liber distinctus quinq̄ voluminibus vt sunt quinq̄ libri moysi: & componitur a penta quinq̄ & theucus volumen. Vnde pentateuchus. pe. pdu. i. quinq̄ volumina: vel liber distinctus quinq̄ voluminibus.

Gr̄ce neu. ge. dīcūt πεπτατευχον p̄tateuchon.

Pentecoste. a p̄ta quinq̄ & costes decem componitur hęc p̄tecte huius p̄tecte: vel hoc pentecosten inde clina. quia quinq̄ decē dies sunt a resurrectione dīi vsq̄ ad p̄tecte vtroq̄ dīe clusa: & acut in fine. & est equiuo cū p̄tecte ad quinquagena: & ad solennitatē septē diebus p̄telatam. Vnde in actibus apostolorū. Cū complerentur dies p̄tectes. i. quinquagesimę. Illa enī dies erat quinquagesima a resurrectione. Et cū inchoaretur dies p̄tectes. i. illius solennitatis septē dieb? p̄tē dē erant om̄s discipuli in eodē loco in quo facta ē electio mathie. i. in cenaculo. Jō aut in quinquagesimo dīe missus ē sp̄s sanctus: vt ostēdatur quoniam a sp̄s sancto est legis p̄fectio & p̄torū remissio. Legis p̄fectio: q̄ fm glo. a dīe agnitionis molati quinquagesima dīe data est lex in igne. In nouo etiā testamēto quinquagesima dīe a pascha xpi descēdit sp̄s sanctus in igne: Lex in monte synai. ip̄s in monte sion. Lex in sublimi montis loco sp̄s datur in cenaculo. Vñ p̄ hoc insinuat q̄ ip̄s sp̄s sanctus est p̄fectio totius legis: quia plenitudo legis est p̄fectio. Item a sp̄s sancto est p̄torū remissio. vnde glofa ibidē dīcūt. Ideo in quinquagesima dīe quia indulgētia fiebat in iubileo. p̄ sp̄s sancti p̄cta remittuntur. In spiritali iubileo rei soluantur. debita dimittunt: exules in patriam reuocantur: hereditas amissa redditur. i. boles peccato venundati a iugo seruitutis liberantur. vide in iubileo & in p̄base.

Penterus gr̄ce latine dicitur socer. pentera vero socrus dicitur.

Gr̄ce pentera & penteros scribuntur: p̄terea hecyros gr̄ce dicitur socer & hecyra socrus Item cedeſtes κηδεστων affinis & socer est.

Pentimemeris meris. pponitur cū penta quod est qn-
q; 2 hemis quod est semis. i. dimidiū 2 dicitur hec pētime-
meris ris. i. media diuisio vel media pō pōsus pēametri
qñi semiquinaria diuisio vñ pō. vñ pōsc. Est em̄ dimetriū
tamēbū conūctum pētimemeris herolce. Itē pētime-
ris pōt esse ppositum a penta 2 meris quod est idē qd
meris. Unde pentimemeris qñi quinaria diuisio vñ pars
pōsus constans ex quinq; pedibus. Itē pētimemeris di-
ctur qdam spēs cesure p quā post duos diuersos pedes
in pncipio trij pedis syllaba naturaliter core. pdu. vt pñ
in hoc exēplo. Qui petit excelsa decet hunc vitare ruinā.
ecce hec syllaba fa. pdu. cū sit naturaliter breuis: 2 qñi sub-
leuatur quadā pductiōe. 2 fit ad ostēdēdū q licet ille dug
syllabē. f. fa: 2 de efficiant vñū pedē: tamē non sunt eiusdē
dictionis. 2 dicitur pētimemeris qñi diuisio sup quinq; syl-
labā: quod dicit respectu duorū spondalcorū pedū: quia si
duo spondei pcedunt quattuor syllabē pcedēt: 2 erit diui-
sio sup quinq; syllabā. 2 si duo dactyli vel dactyl? 2 spon-
deus pcedāt semp p duob? spondēis reputant. Pētime-
meris pponitur cū anti quod ē contra 2 dicitur hec anti
pētimemeris. 2 cor. penultimam.

Poenula. a pēdeo des. dicit hec poenula le. i. palliū qd
dam 2 ppte cū lōgis simbulis: vel a poenis populis: quia
maxime salt vestē vtunt: 2 apō quos initii habuit. Ju. Et
multo stillaret poenula nimbō. 2 inde poenulatus ta. tuz.
illo pallio indutus vel illud palliū habēs fm lūg. In se-
cunda aut epistola ad thimo. cap. iij. dicit apls. Poenulā
quam reliquit troade apud carpū veniēs affer tecū 2 libro.
vbi sic dicitur in continuo. hec poenula fm haymonē data
fuit patri pauli in insigne a romanis qñ suscept? est in so-
cium 2 cū ē romanū. vñ paulus se cūē romanū appellat.
poenula em̄ vestis erat consularis qua induebant consu-
les romani ingredietes curiā. Hanc aut poenulā siue ves-
tem paulus post mortē patris ad recordationem vbi reti-
nit. vel poenula hic dī volumē legis. Vñ di. Htero. Ho-
lumen hebreum replico: quod paulus iuxta quosdā poe-
nulam vocat: 2 cor. nu.

Poenula vestis est qua serui & cliētes ab imbre defen-
debantur nec legitur pro insigni posita.

Poenulatus ta. tum. in poenula est.

Penultimus ma. mum. id est pene vltimus. scilicet qui
est in secundo loco antevltimus. 2 componitur a pene. id
est fere 2 vltimus.

Poenuria. a penus dicit hec poenuria rie. i. inopia: ege-
stas: paupertas 2 ppte q in pignore est. fm lūg. Et scias
q penus cor. pul. s. poenuria eā pdu. vñ Virgil. enei. vij.
Exiguam in cererē poenuria adēgit edēdi. Et iō videtur
qbusdā q poenuria dicitur quasi poenurgia a poena 2 vi-
geo: vel a poena 2 vno vis. quasi poena viens vel vigēs
vel dīc q est etimo.

Penus. a peno grece latine dicitur nutritio. vñ hic pen-
ni. 2 hec penus ni. 2 hoc penū ni. 2 hic penus nus. nui. 2 hoc
penu indeclinabile. 2 hoc penus ois. in eodē sensu. i. cel-
larū: quia in eo reponitur ea vñ hoies nutritur. Et no-
ta q penos etiā dicuntur res necessarie ad nutrimentū
vel victū quotidianū fm lūg. 2 pñcia. in. v. lib. fere
idē dicit. 2 cor. pñmā penus 2 penu. S. poenus p cartha-
ginensi populo pdu. pñmā. Vñ pñsus. Est popul? poenus
seruat edenda penus. 2 vt dicit pñp. poenus. i. afer p ce-
scribitur. sed penus p cellario sine o. scribitur.

Penus latina vox est: dicta forte q penus penes nos
sit aut penitus abditus: vnde penus secundū festum
pom. vocabatur locus in ēde vestē intimus. Secun-
dum vallam autem penu continentur omnia quē ad
victum priuatum pertinent: si modo domi recondi-
ta sint. Nam quē ad victum publicum pertinent cō-
meatus nomine intelliguntur. Nec est penus aut pe-
nu locus quo hēc reponuntur sed ipsa reposita: nisi
contentum pro continente ponatur vt in pñio In lo-
cuplete penu. Locus autem talis dicitur penarium.

Pceon medic? quidā fuit a quo pceonia herba phibe-
tur esse inuenta. Item pceon fuit qdā auctor a quo quidē

pes inuentus dicitur est pceon: 2 constat ex quattuor syl-
bis quilibz pceon. sunt em̄ quattuor pceones 2 sunt cōtra-
rij epitritus. pceon pñm? constat ex prima longa 2 tribus
breuibz sequētibz: vt legitimus. pceon scōs ex scōa lō-
ga 2 ceteris breuibz: vt amabilis. pceon tertius constat
ex tertia longa 2 tribus reliqs breuibz: vt habitator. pce-
on quartus ex quarta longa 2 pcedētibz breuibz: vt ha-
bilitas: humilitas. Apceon dicitur pceon? nia. nifi. 2 pce-
nicus ca. cuz. Et scias q pceones ab inuenteore nomē: sed
ordinē ex situ longe syllabę fortunt. Nam prima lōga fa-
cit pñmū pceonē scōa secundum. 2 sic de ceteris vt patuit.

Pepedi est pteritum de pedo dis. 2 pdu. pe.

Pepeti est pteritum de pango gis. i. pactū fed.

Peperi est pteritum de pio ris.

Pepulum pli. est matronale palliū 2 purpura signatū:
culus simbulę aurei staminis summitate resplendent. 2 vt
dicunt ppte capitis est.

Pepo onis. mas. ge. idem est quod melo onis. fm lūg.
gui. 2 vt dicit pñp. pepo grecum est 2 origo eius latinis
incerta cuius natura nīmū difficile dirigit: 2 crescit in mul-
titudine cucurbitę: 2 debet pduct penult. in. ij. numeroz
pepones. Unde in auroa dicitur. Illarū carnis peponū
fercula porros. Lepas p manna turba gulosa petit.

Pepuli. pe. cor. pteritum de pello lis.

Pepi ppositio aliqñ priuat: vt pñdus. i. qui nō habet fia-
dem. Item iurat vel admirationē signat: vt pñdus iuro.
Item p dicit causam: vt pñdus sit homo sapiēs: 2 pñ-
tutem laudabilis. i. causa studi; causa virtutis. Itē signat
locū: vt pñdus italliam trāsiit. 2 in Lucano. Bella pñdus
pluīq; ciuilia campos. Item signat tempus vt pñdus le-
go. Item auget: vt ppulcer. i. valde pulcer.

Pera a pi quod est circū dicitur hec pa re. i. saccul? qui
tasca vulgo dicitur. quia lata sit 2 sinuosa fm lūg. vel vt
vult pñp. pera est pellis a collo pedēs pñcia vsq; ad lū-
bos. Est aut habitus ppte necessari? ad opes exercitūz.
Ihec etiā melotis dicitur. Itē pera sportella sacculus pa-
storalis. i. mantica. vel vt dicitur in historiis sup primo re-
guz cap. xvij. Pera est vas in q mulget vel panis portat.

Perago pagis peregi. ctum. i. perficere. ex per et ago
agis componitur.

Peragro. ab ager agri. deriuatur agro as. quod nō est
in vsu. sed inde componitur pagro gras. i. sine mansione
certa huc 2 illuc ire. Vñ hic pagrator totis. pagratr. pa-
gratio. 2 cor. naturaliter pe. pagro gras.

Peramplius. in amplius pla. plum. vide.

Perello. a p 2 cello lis. pponitur pcello lis. culi. cultus.
cellere. i. pcutere vel potius terrefacere. pcutere ei pñnet
ad corpus: pcellere ad animā fm lūg. 2 vt dicit magister
Benedictus. Cello facit ceculi quod modo nō est in vsu.
a quo deriuatur celtes 2 culpa. Cum suis aut compositis
est in vsu: vt pcello lis. li. sum. pñp. vero dicit pcello: occi-
do. obuiō: elido: pcutio: amputo.

Percentus. in censo censē vide.

Perceptio. ex p 2 capio componitur pceptio is. ere. i. pñ-
te capere vel intelligere. 2 cor. cl.

Percontor taris. vide in contor taris. supra in c. lfa.

Perculi. pe. cor. pteritum est de pcello lis.

Perculus sa. sum. animo commotus. pteritus. pñ-
batus: a pcello lis. li. culsum. fm pñp.

Percutio. ex p 2 cutio tis. vel quatio tis componitur p-
cutio tis. si. sum. tere. i. ferire. 2 scribitur per t. pcutio in pe-
syllaba quod potest cognosci in secunda psona pcutis et
pcutitis: sed t. accipit sonū de c. in pcutio. Et scias q in dī-
uina pagia aliquando quis dicitur pcutere in ore gladii.
id est pcutere in gladio: 2 est modus loquendi scripture. 2
corripitur cu.

Perditio. a perdo dis. vñ a pñtus ta. tum. pñti addi-
ta o. pformationē fit hec pñtio onis. i. amissio. vñ in auro-
ra dicitur. Sunt tua pñtio nobis q dona parasti.

Perdus dia. dīi iugis continuus 2 est compositum a
per 2 dia. 2 cor. di.

Perdix. a pñdo dis. dicit hec pñdix dis. 2 est pñmā ges-
neris. vnde sub vna voce 2 vno articulo. i. formitino cō-
phendit vtrūq; sexū 2 est adeo fraudulenta: vt alteri pñd

Perito tas. frequenter perire penultima correpta a perio ris. ritum tu. u. in o. si perito.

Peritomū m. l. circūfio. z componitur a peri circum z tomos quod est incisio.

Peritome dicitur περιτομή circūfio nō pitomū.

Peritus. a perio ris. rui. rui. derivat peritus ta. rum. id est doctus instructus: sapiēs: z pparatur pūstioz. sim. vñ pte rui. sime. aduer. z hęc peritū tig. z cōponitur im- peritus ta. rui. z pdu. pe. z potest eē peritū supinū de perio ris. z tunc cor. penult. Itē peritū pōt esse supinū de perio ris. inde perit. et tunc pdu. pe. peritus. Explat viētes oculos inhibere perita. z quidā dicit. Ne tendas peritus: post xpx tē de pūti. Nō vadit peritū q vult audire pūm.

Periurus ra. rum. pe. pdu. a piuro ras. dicitur piurus qd pdes vñ pcedēs ius. vñ hoc piuriū rī. fm Aug. pāp. vero dī q piuro verbū nō hñ. Nā dicitur de iero z peie- ro. z hoc verū est fm vñm modernor. Tamē antiq dice bant piuro ras. a quo piurus. vide in iuro ras. Itē nota q iurare est deū testē invocare. Pertiet aī ad dei irreue- rentiam q aliq̄s eū testē inuocat falsitatis: quia p hoc dī intelligere: vel q deus iurātē nō cognoscat: vel falsitātē refutari velt: z iō piuriū manifeste est pctm religiōi cō- trariū: cuius est deo reuerentiā exhibere. vñ pceptū dñs in leuitico ca. xix. Nō perjurabis in noīe meo. Itē scias q ille q iurat se facturū aliqd illatū. iurando incurrit piuriū ppter defectū iustitię: sed si nō impleat quod iurauit non ideo incurrit: quia hoc nō erat tale quid quod sub iuramē to cadere posset. Ille etiā qui iurat se non intraturū rella- gionē vel nō daturū elemosinā vel aliud huiusmōi iuran- do piuriū incurrit ppter defectū iudicij. Et ideo quādo facit id quod melius est: non est peritū: sed peritū cō- trariū. Contrariū aī est eius quod facit sub iuramēto ca- dere non poterat. Itē in iuro iuras. Item cum quis iu- rat vel promittit se facturū voluntatem alterius intelli- genda est debita conditio. Scilicet id quod ei manda- tur sit licitū z honestū: z possibile siue moderatū. Nota insuper q ille qui se iocose perierat non cūctat diuinā irreue- rentiam: sed quātū ad aliqd magis auget: z iō nō excusat a pctō mortali. Et scias q sicut dicit Aug. ad publicolam. Nō p me in scripturis scis legisse meminī ne ab aliq iura- tionē accipiam. vñ ille q scripit nō peccat nisi forte ppxia sponte quando ad iurandū cogit eū quē scit falsū iuratu- rum. z hoc intelligo de psona pūata. Nam si aliqd exigit iuramētū tanq̄ persona publica fm qd exigit ordo ad pe- nitentiā alterius nō videt esse in culpa. si ipse iuramentum exigit siue sciat ipsum falsē iurare siue verū: quia non vi- detur ille exigere: s; ille ad cuius instantiam exigit.

Perizoma matts. ge. neu. est qdā vestis antiquissima. id est succinctoriū femorale: quo rñi genitalia pteguntur Alii dicunt q sit tunica solis consuta qualē dñs fecit adē post lapsum. Itē. iij. z pponitur a peri. i. circū. z soma qd est corpus: z deberet dici perissoma: sed p duob; s. ponit spez. sicut fm Aug. Itē p. pponitur duo s. Alii dī. pūf. in pūmo malo. Sepe p. s. i. solem; geminatū ponere: vt patrisso p patriso. z pdu. penult. nominatiui perizoma sed cour. penult. genitiui perizomatis.

Perizoma περιζωμα est omne quod circūcingit sed pēcipue pudendorum velamen.

Perlego gis. gi. pfecte aut ad finē vsq̄ legere: ex p z le go gis. ppo. z cor. le. in pñenti: sed in pñerito pdu.

Perlido dis. ex per et ledo dis. componitur. z pdu. ll. vide in ledo dis.

Perlisus sa. sum. pdu. pe. id est valde lesus a perlido perlidis. dicitur.

Perlitōz a perlino lñis. dicitur hīc perlitōz touz. i. occi- tōz. vide in lino lñis.

Perna ne. i. petaso vel bassa porci. vnde pāp. dī. per- na vulgo q bassa dicitur vnde quidā. Ille vbi perna- tur nec forsan toiquis habetur.

Pernē sunt crura porū potissimū cūmpedibus.

Pernicies. a perneco cas. dicitur hęc pernicies dei. id est mors interitus. vnde perniciosus sa. suz. i. monifer le- tals. z pparatur. Unde perniciose sius. sime. aduer. z hęc p-

nidositas tatis. Item pernides. i. velocitas pedum a per- nix id est velox.

Pernidas. in pernix vide.

Pernix. a perneco cas. derivatur hīc z hęc z hoc pernix- cis. pe. cor. i. perniciosus: destructoz: z comparatur pernix- cioz. simus. Unde pernixer sius sime. aduer. z hęc pern- citas tatis. z hęc perniciositas tatis. i. destructio: interit.

Item a pernitoz teris. quod componitur ex per z nitoz te- ris. derivatur hīc z hęc z hoc pernix cis. pe. pdu. in obliq̄ id est perseverās in conatibus: vel velox z ppxie in pedī bus. z cōparatur pernidoz simus. vnde pernixer cis. si- me aduerb. z hęc pernidas tatis. i. velocitas celeritas: z pernidas pedū: sed celeritas z velocitas pennaz vel ve- lox. z. verus de pñix. ppo pernice dñi. p pernice dico nō s- diuum. Pernitoz pūmū: perneco dat reliquūz. Qui necat est pernix: festinat currere pernix.

Pernocio. a per z nocto cas. cōponitur pernocio cas. trau. Itē est pernociare quāsi per totā noctē vigilare: sed ponit simpliciter p vigilare: vel vigilare nocte. vñ pno- cas tis. Luce. vi. z erat pñocās in oratione dei. vñ per- noctanter aduer. i. vigilanter z scribitur per ci.

Pernox. a pernocio cas. dicitur hīc z hęc z hoc perno- cis. i. vigilans: z ppxie per totā noctē. vnde de beato do- minico cantatur. Pernox cū xpo propriū non posside- bat lectulum &c.

Pero nis. matts. ge. quod dā calcamentū rusticoz āpluz z alūm: quod alio nomine dicitur culponens: z dicit a pe- ri quod est circum quia pē nūmā amplitudine circumda- ca vagatur. Unde peronatus ta. rum. i. peronibus calca- tus. vñ perius. Nālm si posat sibi peronā? aratoz.

Perozo. ex per z ozo cas. cōponitur perozo cas. oia ul. z est perozare valde ozare: vel potius perfecte ozare z cum perfectione z effectu. i. orationis impetrare quod pe- titur ad effectum perducere. p. produ. pe. perozo.

Perosus sa. sum. in osus sa. sum. vide. z produ. penal.

Perpaucus. ex per z paucus cōponitur perpaucus ca. cum. id est valde paucus. vnde ad Heb. xliij. Et enī per- paucā scripsi vobis &c.

Perpello lis. ll. sum. lere. id est perfecte pellere. z com- ponitur ex per z pello.

Perpendiculū ll. instrumentū cōmentariorum quod alio nomine dicitur amussis z plumbatū: quod ipsi dimit- tunt ad perpendendum equalitatez muri. vnde hīc z hęc perpendicularis z hoc lare. Illa linea dicitur perpendicu- laris quē sursum vel deorsum recte dirigitur. vnde perpē- diculum dicitur illud vnde lebetes ferūtur z suspendūt.

z in ista significatione perpendiculum a perpendeo des. quia in eolebetes perpendunt pro instrumento autē cō- mentarioz. dī perpendiculū. a perpēdo dis. qd est intē- ligere considerare: animaduertere: percipere tratināre.

Perpēdo. ex per z pēdo dis. cōponitur perpēdo dis. di. z est ppendere equiuocū ad piura. vide in ppendiculū.

Perpensilis pe. cor. in pensilis exponitur.

Perpera. a peruerto tis. dī hīc perper? ra. rñ. peruer- sus: prauius nō rectus. vnde perpere aduer. quāuis per- uerse: male: praue: nō recte pio quo sepe ponitur perpe- ram qd non dī acui in fine: sicut nec multifariā nec palaz.

Apo. ad Corinth. xliij. Non agit perperam. z cor. pe.

Perperam. in perpera exponitur.

Perpes tis. generis omnis. id est perpetuus a perpe- tioz teris. z cor. pe. genitiui.

Perpessus ua. uum. qui frequenter aliquid patitur. z dicitur a perpetioz teris.

Perpessus sa. suz. id est valde vel diu passus. z est par- tiapuz de perpetioz teris. Ward. v. Et fuerat multa per- pessa a cōpiantibus medicis.

Perpeti penultima correpta in infinitiuis de perpetioz teris. id est tolerare diu vel valde pati: immo ad finem vsq̄ pati.

Perpetim. a perpes dicitur perpetim pe. cor. aduerb. id est prolixe: perpetue: continue.

Perpetioz. ex per z patioz teris. cōponitur perpetioz teris. pessus sum. perpen. i. diu vel valde vel ad finē vñ q patioz. z mutatur n. in c. correptam.

Perpetro. ex per & patro tras. componitur ppetro tras. pe. cor. 2 est ppetrare. pagare. committere verbum actuum & pprie in malo accipitur.

Perpetuus a ppetuo teris. dicitur ppetuus tua. tui. qd nō habebit finē: s; habuit punctū: vt aīe & angeli. vñ perpetue aduer. & hęc ppetuas atis. status vñe quā hęc res aliqua ex eo qd habuit punctū: s; nō sit habitura finem. Perpetuus a perpeto deducitur eo qd perpetat. id est semper petat vna pars reliquam.

Perplexus. plex^r p flexus pponitur cū p. & dicitur perplexus ra. ruz. i. implicat^r. irretit^r. inuolut^r. colligat^r. obsecurus. inde hęc pplexitas tatis. Et scias qd pplexitas pitate inspecta in chustiano nō est nec pōt aliqis ēē pplexus inter duo mala. i. necessitate astrictus ad aliqd malū ppetrandū. Augu. Vasis ire nuncq; deus redderet interitū: si non spontaneū hō inueniret habere pccm. Cū ergo quis possit^r est inter duo mala: aut pōt vtrūq; vitare: aut alterū facere sine pccō. Et cū opz me vñ facere debeo eligere iuxta consiliū bñi Greg. qd p se cōsideratū est minus pccm. Vñ dicit bñs Greg. tractās illud Job. Merui testiculorū eius pplexi sunt. s; beemorph iste ita in explicabilibus nodis ligat vñ pplexus mens in dubio adducta: vñ se a culpa soluere nititur. inde in culpa altius astringat. recte dicit. Merui testiculorū et^r sūt pplexi. Est tñ qd ad destrūēdas eius pñtias vñlter fiat: vt cō mēs inter mīora & maiora pccā pstringitur si oīno null^r sine pccō euadēdū aditus pñ: minora semp eligant: quia & qui muroz abitu vñdīos ne fugiat clauditur: ille se in fugam precipitat vñ breuior murus inuenitur.

Perpioperus. a ppe deriuat pperus ra. rum. pe. cor. festinus & citus. & componitur ppioperus ra. rum. & ppioperus ra. rum. i. valde pperus. vel antepioperus.

Perquiro ris. penultima pducta. id est pfecte vel valde qro ex p & quero ris.

Perscrutoz. ex p & scrutoz aris. pponitur pscrutoz ris. i. pfecte scrutari. inde pscrutans ris. ge. oīs. i. pfecte scrutās subtiliter inspectis: inquirens: inuestigās. & pdu scrū. Ma chabeoz lib. i. cap. ii. pscrutans ros.

Persepe. i. sepsime vel valde sepe fm pāp. & pdu. se.

Persepolis. a pseus & polis ciuitas componitur hęc p sepolis lis. pe. cor. qdam ciuitas quam pseus condidit.

Perseuerantia ne. in pseuero ras. est.

Perseuero. a p & seuero ras. pponitur pseuero ras. pe. pdu. i. pñstere & in ppositio pmanere. vñ hic & hęc & hoc p seuerās tis. & patur. vñ pseuerant aduerb. & a drō pseuerantia addita a fit hęc pseuerantia ne. & vt dicit pāp. pseuerantia est in pte. pñacia vero in vicio. Et scias qd beatus Greg. tractās id. Sic faciebat iob cunctis dieb^r dicit. Incassus qdpe bonū agit si aī terminū vitę deserat: qz et frustra velociter curru qd pñt ad metas veniat deficit.

Perficiatū ti. penf. pducta. in pficius exponitur.

Perfic^r. a pfis vel pfia ciuitate deriuat hęc pficius d. qd dā arboride pmo aduecta: vel pfic^r a pfio rege qd in egypto pmo inferuit illā: vñ hoc pfici d. fruct^r illi^r: & hoc pficetū ceti. locus vbi pfici crescunt. & pficarius ris. rñ. & pficeus cea. ceum. Item adiectiue declinatur pficius ca. cū. pe. cor. i. perseus: siue de perfide existens.

Perfolentia. a perfoleo les. qd pponitur ex per & soleo les. dicitur hic & hęc & hoc perfolentis tis. generis oīs. & a batino perfolenti addita a. fit hęc perfolentia ne. amittuntas.

Perfida dis. mulier de perfida fm pāp. & cor. si. vide in perfus.

Perfoleo les. pe. cor. in soleo les. exponitur.

Perfolus. a perfoleo les. deriuat perfolus ia. li. i. assiduus. plautus. Ebulos & perfolo nuge. & cor. fo. si autē inueniatur perfolus compositum a solus. & tunc pdu. fo.

Persona. a persono nas. dicitur hęc persona sonę. & est persona rationalis creatura indiuidua essentia: & fm hoc dicitur persona quasi per se vna. & est eti. & fm hoc persona videtur spectare ad deitatem. Itē persona dicitur hystio representatoz comœdia: quia dūcens mōis personarū diuersas representando personas: vñ hęc persona dicitur in grā-

matica spm suppositi: quandoq; pprietas suppositi: quādoq; pprietas vocis: quandoq; ipa vox: quādoq; mod^r significandi: & quandoq; personalis pprietas. Item persona dicitur in ecclesia qui dignitatem habet pñe ceteris: & hoc ab hystione sumptū est. qui diuersas personas representando diuersos solet accipere onatus. & fm dignitatē personę quā habebat representare: & hinc tractū est vt persona dicatur in ecclesia. Nā fm diuersos gradus dignitatis personę distinguuntur in ecclesia: & hinc etiā tractus est vt in grammatica vna persona dicatur primo alia secunda: alia tertia: quod sit ratione dignitatis. & deberet persona pe. cor. dicit: s; ad differentia huius imperatū persona personet: qd cor. pe. hęc persona ne. pe. pdu. vñ qdā. Pauper persona non est mea persona regi. qd aīe dī: persona quasi per se sonans. eti. & hinc hic & hęc personalis et hoc le. vñde personaliter aduerbiū. & hęc personalitas tatis. Itē a persona dī personatus ta. tū. & hęc personatus rustici. dignitas vel officii personę fm lūg. vide etiam in persona. Vñ nota qd fm theologicis persona dicitur de deo & de creaturis sicut de hōie: & de angelo nō vñtuoce & equoce: sed fm analogiā qd qd ad rem signatā: quā prius est in deo qd in creaturis: s; quantū ad modū significandi est econuerso: sicut est de oībus alijs noībus qd de deo & de creaturis analogice dicuntur. Itē nota qd persona signat quid distinctum in natura aliqua: tamē non est eadem ratio naturę in diuinis angelis & hominib^r: qz fm Richar. in diuinis est distinctio per solas relationes originis. In angelis per pñprietates absolutas. In hōib^r vtroq; modo. Nō tamē ex hoc sequit^r qd persona pducatur de pñctis equoce: quia ratio personę impositat distinctio nem in cōi. vñ abstrahit a quolibet modo distinctionis. et ideo potest esse vna ratio analogie in his qd diuersimode distinguunt. Item pñeuit qd: vñtū xps fm qd hō sit persona. dico qd in xpo nō est nisi vna persona qd est pñna. nūlum aut eternū conuenit xpo. fm qd hō pñprie loquēdo. Vñ hęc nō est vera. xps fm qd homo est persona: nisi respicitur suppositū hominis: vt dicit xps fm qd est homo. est humana persona. hoc enī verum est. Et si dicas sicut dicit Boet^r persona est rationalis naturę indiuidua substantia. s; xps fm qd hō ē rationalis naturę indiuidua substantia. ergo xps fm qd homo est: est persona. Dico qd xps fm qd homo est: est substantia rationalis naturę. sed fm qd iste homo est indiuidua substantia rationalis naturę. Vñ sic fm qd iste homo est persona sicut fm qd iste homo est de^r. Vñ aīa separata sit persona. dixi in anima. Vñ nota qd est vnus deus in essentia: & trin^r in personis: qd sic potest persuaderi. Si enī duo essent dī: vel vterq; insufficientes esset vel aliter superflueret: qz si aliquid deesset vñ quod haberet alter nō esset sūma perfectio. Si vero vñ nihil deesset qd haberet aīe cū in vno essent oīa: alter superflueret. Itelligat ergo mēs rōnalis vñū deū oīz auctorem & videat qd absq; sapiētia nō sit: qñ res futura: & tō itelligat eū hñ sapiētia qd ab ipso genita ē. & qz sapiētia suaz vñl igit. Itelligat etiā ibi ē amorē. Nā sicut dicit Aug. in. vñ. lib. de trinitate. Si dei fili^r pñt & sapiētia dei ē nec vnq; fuit de^r sine pñtute & sapiētia: cōeternus est deo pñt fili^r. Vñ enī apłs xpm eē dei pñtutē & dei sapiētia: aut igit fuit quādo nō fuit dei fili^r: aut aliquādo de^r nō habuit pñtutē & sapiētiam quod demētis est dicere. Cōstat enī qd semp habuit sapiētia semp igit habuit filiū. Itē pf se pñt dilexit filiū suū. sed spūssanctus est amor pñis & filiū. igit se per fuit spūssanct^r. Item scias qd sicut fides catholica cōeternas ita & coequas les tres personas assertit. Nequalis est enī pñt in oībus filiū & patri & filio spūssanctus. Et vt ait bñs Aug. in lib. de fide ad petri breuiter aperit quōd intelligatur equalitas patris et filiū et spūssancti dicit. Nullus horū aliu aut pñcedit eternitate: aut excedit magnitudinē. aut superat potestatem. Ad hoc etiam facit illud quod dicit beatus leo pāp. Vñtū inquit trinitatis incommutabilis deitas vna est substantia. indiuisa in opere. confors in voluntate. par in oī potentia: equalis in gloria. vide in vnus. et in ali^r & in pprietas: & i. lōs. Scire ē te volo qd si pñt sumat substantie tūc pñctat i singulari de trib^r pñōis. Et sic accipit athanas

Pestis græce latine dicitur humor: et acuitur in fine. Vox ficta est non græca.

Pesticula lē. dimi. qua pestis. et cor. pe.

Pesticus ca. cum. pe. cor. vide in pestuosus infra.

Pestilēs. pestis pponitur cū lēros quod est plēnū: et dicitur pestilentus ta. rum. et hic et hęc et hoc pestilēs tis. l. plēnus peste. et vtrūq; ppatur. pestilentior simus. vñ pestilēte et pestilēterius. sime. aduer. et a pestilenti datuo addita a. sit hęc pestilētia tiē. et est idē q; pestis. Sed ppe pestis est nomē ipsius morbi. Pestilentia pō est id qd ex se efficit morbū. vnde et dī pestilētia tiē. p m quosdā qñ pestilentia q; sicut incēdū depascat dū descendit p totū corpus p m Aug. et cor. sit. pestilēs. et sunt tres modi pestilētię aut ex terra: aut ex aqua: aut ex aere p m pāp.

Pestilentia tiē. in pestilens vide.

Pestilentus. in pestilens est.

Pestis. a pesti. quod est humor dicit hęc pestis tis. ab hac peste. hęc pestes harum pestū: et facit accusatiū plura lis in es vel in is. pestes vel pestis. et dicit pestis quidam morbus quando scilicet mēbris dissoluunt et putrescit. vel dicitur pestis quasi a pascendo: quia veluti incēdū depascit dū descendit p totū corpus: et gignit ex corrupto aere et eadem contagiū dicitur. et contagio a ptingendo. q; quē cōtingit polluit. vel quia factū vnius descendit p omnes. ppa et inguinia est ab inguinū pculsiōe. Eadē et lues a la be vel luctu vel luēdo dicit: q; rāto est acuta q; nō habeat spaciū tēporis in quo vel vita speretur vel mors. vel repētinus morbus simul cū morte veniēs. et est quasi idē q; pestilentia pestis. vide etiam in pestilens.

Pestis & lues vt genus & species differūt secundum vallam. Nam cum in vrbe vel in agro febres aliud ve genus morbi sequit: siue hoīes: siue pecora. siue fata corripit lues dicit. Pestis vero aut cito occidit aut cito abit ab egrotō: q; dicit etiam pestilentia/ & apud luciliū pestilitas. & ponitur nōnunq; pro lue.

Pestuosus. a peste deriuatur pesticus ca. dī. et pestuosus sa. sum. ambo p peste plenus. Vnde pestuosus aduerbium. et hęc pestuositas tatis.

Petalū. a peto tis. dī: hoc petalū lī. l. forma marmorea instar tessere qdrata: vnde pauimēta tēplozū vel domoz et palatoz quondā sternebant. Ioseph⁹ in. viij. Stravit autē pauimentū templi petalis aureis. Item petalū est lamina aurea in fronte vel in pectore ponit: quē illud nomē dei ineffabile tetragramaton qtuor litteris hebraice habebat scriptum. Item a peto tis. dicitur hic petalus lī. equus qui habet pedes albos.

Petaso. a peto tis. dicitur hic petaso nls. l. pars porci. l. baculus siue bassa: et hinc hic petasunculus lī. dimi. Item a peto dicit hoc petasum lī. et hic petasus lī. quoddam calciamentū mercurij ad volandū. Vnde et dicitur petasus quasi superiora petēs. vñ dicitur petasus a peto græco qd est volare. Vnde martia. Petaso autem actalaribus cōditatis coepit pēire mercurius.

Petaso est coxa porcina sallita vnde petasuncul⁹ diminutiuum. Petasum autem vocant calciamentum altiusculum.

Petasuncul⁹ lī. dimi. pu⁹ petaso. et format a petaso o. mutato in unculus vel in un. et addita cul⁹ sit petascul⁹.

Petasus. in petaso vide.

Petaurus. peto componitur. cum aura. et dicitur hic petaurus. et dicitur petaurus quasi petens auras. vel dicitur petaurus ri. quidam ludus quando homines a petentibus mittuntur in auras. In affrica em sunt quidam tauri us edocti q; cum cornibus emittunt hominem in auram et ille sum inter comua recipiunt. et dicuntur petauri quasi petētes tauri. vel petaurus componitur a peto græco qd est volare et aura: quia cum homo in tali ludo emittitur vt detur per auram volare. Iuuenalis. An magis oblectat animum iactans petauro.

Petauri dicti sunt homines agiles a petamē peteo et a iacta/ quod est volare. Hiper circulos se immittunt.

Petauristę a veteribus dicebant qui saltibus vel scosis leuiorib⁹ mouerentur a peteo peto quod est volo & avpa aura: quia volare per auram videntur.

Peticus da. cum. in peticus est.

Peticus. a peto tis. dicitur peticus ca. cuz. et petid⁹ da. cum. qui petit vel qui amat aliquid petere.

Petilus petilia. petillum. qui semper petit. et dicitur a peto petis.

Petito. a peto tis. vel ab hoc gō petiti addita o. sit hęc petitio ontis. l. qñtio vñ postulatō. Et scias q; septē sūt petitiones dominicę orōnis: quę continentur in pater noster: quas hic ad vtilitatem legentū exponā. Scias ergo q; in hac oratione tria dicuntur. Nam primo ponit oratiōis prefatio siue beniuolentię captatio cum dicitur pater noster qui es in celis. Secundo ponuntur septem petitiones ibi. Sanctificetur nomen tuū etc. Tercio subiungitur confirmatio vel conclusio cū subditur. Amen. Hęc em tria oratores facere consueuerunt. Primo scilicet ponere pfationem in qua captant beniuolentiam iudicis commendando eum a potentia. sapientia et bonitate. Deinde petunt. Tercio concludunt dictum suum ostendentes q; petitiones suę viles et iustę exaudiri debent. Sic et ipse hic nos docet orare deum trinum et vnū. Primo ergo ponitur pfatio in qua dei beniuolentia captatur et hoc ex tribus. Primo ex scientia in hoc quod dicit pater. vt ostendat scire dare bona petentibus se. Nota em antiquitas in pfe eters no: et p consequens sapientia q; Job. xij. dicitur. In antiquis est sapientia. Secundo ex amore et voluntate. vñ dicit noster. Qui em dedit nobis filij sui redemptorem: vt eet frater noster: quomodo nō dū illo oia nobis donauit. Ro. c. viij. Et ex potentia. Vnde dicit qui es in celis. l. in domo tua spallit: quia ibi magis in ope relucet dei potestas: scia et bonitas. Quidā em aliquando sciunt et vult be nefacere amicis suis: sed p tunc nequeunt quia extra terram et bona sua sunt: sed non est quasi diceret ita de te pater: quia in domo tua es in celis. In celis. s. vbi oim bonorum abidātia. Petitionem⁹ ergo nūc illucire vbi est pfer: pfer nra: pfer oimū hereditatis nre: vbi em est corp⁹ Mac pgregabunt et aequile. Cū igit dñe deus nř possit scias et velle nos exaudire et scire posse: et velle ppleant oem actū pfidm⁹ de tua mia q; nras honestas petitiones exaudias. Petim⁹ ergo et didim⁹. Sanctificetur nomē tuū. Petitiones aut sunt septē q; sic ordinant. Duę sunt ptes iustitię. s. facere bonū. et deducere a malo. Et primo petit vt de⁹ det nobis grāz faciedū bonū: et hoc in qtuor pūmis petitionib⁹. Secōdo q; det nobis grām vitādū malū in trib⁹ vltimis petitionib⁹ ibi. Et dimitte nobis etc. bonoz aut quedam sunt spūalia q; pnter ad aīaz: et hęc primo petant. Quoddā autem est tpeale quod pnter ad sustentationē corpis et hoc petitur scō ibi. Panē nřm etc. Et p3 ordo ex ipso dñi dicentis. Primo q; rite regnū dei: et iustitiā ei⁹: et hęc oia ad iudicetur vobis. Bona aut q; pnter ad aīam sunt tria. Bonū aut quoddā pnter ad futurā vitā et gloriā et istud pmo petitur cū dicit Sanctificetur nomē tuū. Duo aut aliā pnter ad aīam in pñt. s. pferentia in bono et grā: et ista petit scō cū dī. Adueniat etc. Petit ergo pmo bonū glie qd ad aīaz pnter in futuro cū dī. Sanctificetur nomē tuū. l. nobis glificet: vt te videam⁹ facie ad facie: qd in futuro implebit: vel sanctificet nomē tuū in nobis. l. firmet qd nō possumus illud amittere. s. q; sim⁹ filij tui p gliam in futuro qd solū p pñt amittit: s; in futuro bñ nō peccabit nec peccare poterit: et hęc petitio ē ptra supbos: q; tales dei pntates et claritatē videre nō pnt: q; tumor mētis est obstaculū pntatis. Deinde petit bonū pferentia: cū dicit. Adueniat regnū tuum. finaliter sc; illud regnū militantis ecclie veniat ad regnū triumphantis: quasi dicat: da nobis grām: vt possim⁹ pferare in bono: ita vt pueniam⁹ ad regnū tuū eternū. Qui aut sic petit salutem hoīz postulat quod est contra inuidos qui de malo proximi gaudent: et de bono dolent. Nam p m poetam. Inuidus alteri⁹ marcescit rebus opimis. Sed sancti affectus in omni bono est p m Ambrosium. Tercio petitur bonum gratię. posset enim dici. In quo petis perseverantiam. Adde in charitate et

gratia. Unde dicit. Fiat voluntas tua sicut in celo et in terra. id est da nobis gratiam: ut nos qui habitamus in terra, ita faciamus voluntatem tuam sicut quies ceteros vel sicut voluntas tua fit in celo. id est a virtutibus sanctis: ita fiat in terra. id est a peccatoribus. Et scias quod voluntas dei dupliciter sumitur. Vel proprie et sic dicitur voluntas beneplaciti. Vel sumitur metaphorice. et sic dicitur voluntas signi: et hoc est quintuplex. scilicet preceptio: prohibito: promissio: operatio. Unde per. Preceptum ac prohibet: promittit: prestat: implet. Quorum autem signorum diversitas ratio hoc est: quia vel signum voluntatis est respectu presentium: et sic respectu bonorum est operatio: vel respectu malorum: et est permissio. Vel est futurorum: et sic respectu mali est prohibitio: respectu boni ad quod omnes tenentur preceptum. scilicet respectu perfectionis boni quod non omnes attingunt est consilium. Dicitur autem deus aliquid velle metaphorice. eo quod ad modum volentis se habet in omnibus preceptis: vel consiliis: vel prohibet: vel aliquid humanum facit voluntas beneplaciti consequens semper impletur. sed voluntas signi non. Nec petitio est contra iracundos et indignos qui nolunt maioribus obedire: sed sine iugo dominationis esse volunt. Sic iam habemus tres petitiones que pertinent ad bonum aliquid quibus tria vicia opponuntur: scilicet superbia per quam homo perdit deum. Invidia per quam homo perdit proximum. Ira per quam homo perdit seipsum: quia impedit iram animi ne possit cernere verum. Quarto docet nos Christus petere bonum temporale: quod pertinet ad sustentationem corporis dicitur. Panem nostrum. etc. Et dicit panem quod est contra delicatos qui non sunt contenti cibo communi. panis enim cibus communis hominum est. Nostrum. id est per nobis factum. non alienum: quod est contra avaros vel contra illos qui de rapinis vel de usuris comedunt et viuunt. Quotidianum dicitur contra gulosos: quia videlicet tales non panem quotidianum: sed multorum dierum comedunt. Da nobis. dicitur contra hereticos qui ista temporalia a deo non credunt dari: sed a diabolo. Hodie addit ut doceamur de crastino non esse solliciti. Matthaeus autem in euangelio suo ponit super substantialem: et possunt esse duae partes: et est sensus. Da nobis hodie. id est in presenti tempore panem nostrum. id est christum qui est panis fidelium. Da dico super panem. id est propter panem substantialem. id est necessarium ad sustentationem: quasi dicitur da nobis utrumque panem anime et corporis. Lucas autem posuit quotidianum qui tantum de vicino exponitur. Et intelligitur per panem quicquid est corporis necessarium. Idem videtur peti. etc. puerb. Divinitas inquit et paupertatem ne dederis mihi. scilicet tantum victui meo tribue necessaria. Hec petitio est contra recidivantes: qui perdunt dominum suum comedentes etus panem: et ipso derelicto adherent inimico domini sui. Et si intelligatur de pane sacramentali cuius usus quotidianus proficit homini: in pane intelliguntur omnia alia sacramenta. Si autem intelligatur de pane corporali: per panem intelligitur omnis sufficientis victus: sicut dicit beatus Augustinus ad proban. Quia eucharistia est proprium sacramentum: et panis cibus proprius. Et dimitte. Hic scripto docet nos Christus petere ea que pertinent ad alteram partem iustitie: scilicet declinare a malo. Est autem triplex malum: presentium presentis et futurum. Et ideo ter in missa dicitur agnus dei qui tollis peccata mundi miserere nobis. Tollit: ut dicit Augustinus. dimittendo facta: adiuvando ne fiant. ducendo ad vitam ubi fieri non possunt. Amotio istius triplicis mali petit hic. Malum presentium est malum culpe. Malum futurum est malum tentationis que inclinatur ad culpam: et est via in ipsa. Malum presentis est malum poene. Per hoc quod petimus a nobis amoveri malum presentis culpe: ostendimus quod sumus peccatores et immundi. Per malum autem futurum tentationis indicamus quod sumus infirmi non valentes per nos resistere. per malum vero presentis poene innuimus quod sumus miseri. Sed deus est clemens et misericors ad dimittendum: potens ad auxiliandum: et ad beatificandum copiosus. petitur ergo primo: ut a nobis amoveatur malum culpe presentis cuius dicitur. Dimitte nobis debita nostra. id est peccata nostra propter que sumus debitores poene. Nam qui aliquem offendit: eius debitor efficitur. et secundum beatum Hieronymum. Quis peccat offensio talis debet sequi recedat. Qui autem hic debitum istud non solverit: in futuro illud solvere non poterit: quia ut dicit propheta. Dominus habitabit peccator et non solvet. Et dicit signat debita nostra

stra: quia culpa non est a deo actore: sed a voluntate nostra prava: et potest intelligi de tribus debitis siue offensis vel peccatis que petimus nobis dimitti. Nam peccata in deum: in primum: in nosmetipsos. iuxta illud prophetam. Peccavimus cum patribus nostris in deum: scilicet iniuste egimus in primum: iniquitatem fecimus quantum ad nosmetipsos. Sequitur. Sicut et nos dimittimus. id est dimittimus vel dimittere debemus. Debitis nobis nostris. qui nos offendunt et nobis satisfacere debent. Hec petitio est contra indulgere nolentes: sed ut talibus: quia ecclesia. etc. vult. dicit. Homo homini suat iram et a deo quirit medelam. Secundo petitur amotio future tentationis cum dicitur. Et ne nos inducas in tentationem. id est ne nos a tentatione vincas promittas. Et secundum Chrysostomum. Non oramus ne tentemur. sed ut in tentatione non inducamur. Tentatio est ratio utilitatis et victorie que puenit inde: bona est. Unde Jacobus. Omne gaudium existimate fratres cum in tentationes varias incideritis. Hec petitio est contra illos qui se tentationi exponunt: ubi qui cum mulieribus in lode priuatis volunt loqui et ludere. etiam si sibi attineant. quia dicit poeta. Cognate poterit nole culpa tegi. Tertio petitur remotio mali presentis poene cum dicitur. Sed libera nos a malo scilicet presentis poene: que nobis humilitatis causa est. Job. vi. Sagittae domini in me sunt: quare indignatio exhibet spiritum meum. scilicet spiritum utilitatem. Hec petitio est contra quiescentes in hoc mundo felicitatem: quia non potest pura letitia hic esse: quia Boetius. Quam multis amaritudinibus humane felicitatis dulcedo repleta est: sed potest quiri. An ille qui non habet peccatum aliquod peccat dicendo. pater noster: quia confitetur debita se habere que non habet. Id hoc dico quod hoc non potest esse alicui certum quod omnino a peccato saltim veniali: vel quantum ad aliquem reatum immunitus sit. Si tamen per revelationem sciat non peccat dicens in persona ecclesie. Item quiritur de illo qui debita non dimittit: an peccet dicendo pater noster. Dico quod vel in persona ecclesie dicit se dimittere peccata. Unde non peccat tunc hoc dicendo scilicet remissionem non consequitur nisi dimittat. Vel si in persona sua hoc dicat: non dicit quantum ad illud quod agit: sed quantum ad id ad quod optat puenire. Propterea scias quod in predictis se partem petitionibus proficit intelligi septem virtutes. Verbigra Sanctificetur nomen tuum per fidem que mentes purificat: ut hic per fidem deum cognoscamus: et in futuro per spem. Adveniat regnum tuum: per spem quod ipsam regnare. Qui enim spe caret non credit aliam vitam esse. Fiat voluntas tua sicut in celo. et in terra. per charitatem qua dei voluntas impletur. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie: per fortitudinem: quia panis cor hominis non confirmat. Et dimitte nobis debita nostra: sicut et nos dimittimus debitoribus nostris: per iustitiam: quia iustus est si dimittimus nobis debentibus: quod et nobis deus dimittat. Et ne nos inducas in tentationem. per temperantiam: qua tentatio refrenatur. Sed libera nos a malo. per prudentiam qua declinatur nocivum. Ultimo ponit conclusionem. Amen. quia vere et iuste sunt petitiones ibi posite vel propositae. exaudire nos dignetur.

¶ Petittuncula le. dimi. pna petitio.

¶ Petitor. a peto tis. ut. ius. titu. dicitur hic petitor totis. id est postulator vel quistor. et pdu. ti. petitor.

¶ Petitor. a peto tis. titu. titu. hic petit? tus titu. et petit? ta. titu. postulat? et pdu. ti. scilicet petito motu impatiunt ipsi sunt cor. ti. vñ. etc. Sed decet id petito si vis gaudere petito.

¶ Petito tis. titu. titu. tere. id est quere postulare. et composnitur cum ad. et dicitur appetito tis. Item cum co. et dicitur copeto tis. id est simul petere: vel conuenire: congruere. Item cum in. et dicitur impeto tis. id est innuadere. conuenire: contra agredi. Item cum ob. et dicitur oppeto tis. id est contra petere vel oppetito tis. pro. cu. os. ois. et peto tis. et tunc oppetere. id est ore terram petere: mordere. et ponitur per moui. Item co ponitur cum pie. et dicitur ppeto tis. id est aliis petere. Item cum re. et dicitur repeto tis. id est recollere vel retro vel iterum petere: vel iterare. unde repetendus da. dum. Item cum sub. et dicitur suppeto tis. id est suministrare vel superabundare. peto et eius composita sunt actus propter suppeto pro superabundare. et competo per conuenire que sunt actus na neutra. et secundum hoc faciunt et se impersonalia. id est competitis et suppetitis. Item omnia corripunt hanc syllabam pe. et ola

habent pterita & supina ad modū quartę conjugationis.
 Prosop. Angusto pter limite celsa petit. s; petiti. pda. pe.
 Petoutum ti. quoddam genus curru. a peto tis.
 Petoritum (nō petoricum) vehiculum gallicum: alij
 osce putant dictum: q; ij petora quattuor appellant
 quattuor em habet rotas. hęc festus.

Petra. a petros quod est durū. dicitur hęc petra trę. q; durā est. vide in lapide. Unde petrinus na. nū. & petrosus sa. sum. q; alit dicitur petra quasi pedibus trita. eti. est non cōpositio. Et vt dicit Grego. in. xxxi. moral. In sacro elo quio cū in singulari numero petra nōiatur q; alit q; chris tus accipitur. paulo testante qui ait. Petra alit erat xps. Cū em petre pluraliter appellant membra eius. s. scilicet vi ri qui illius robore solidati sunt expūmunt: quos nimirū petrus apostolus lapides vocat dicens. Vos tanq; lapides vni cōdificamini domū spirituales: & in Job de ad la dicitur. In petris manet.

Petros & petra saxum. petra etiam loci est nomen. pe trinus etiam gręce saxeus est: petroo lapido. Omnia autem gręca sunt.

Petrella lę. diminutiuum parua petra.

Petro. a petra dicitur hic petro nte. Sunt aut petroes plicule quę absconduntur de petris: sicut quisquilias dicitur inuitilem materiā q; abiaditur de lignis q; dolatur.

Petrus gręce. latine d; durum: immo saxum.

Petrofelinū. petros componit cū felinū quod est apī. & dicitur hoc petrofelinū nī. quia sit simile apio: & nascit in petris: & in montibus pūptis quod nos petraplus dicere possumus. Selinum gręce: aptum dicitur latine. & est ge nus apī. Aliud est gen⁹ hyposelinū. Tertiu est est oloea selinum. & pdu. li. Vide felinum.

Petrus. a petra dicitur est petrus apostol⁹ quia durus & firmus fuit in fide: vel petrus dicitur est a petra. i. a chris to sup quem fundata est ecclesia: s; m. hug. Et scias q; pe trus interpretatur agnoscens: vel discalciās. Agnoscēs: q; videlicet deitatem xpi agnouit cū dicit. Tu es xps filius dei viui. Discalciās nō interpretatur. quia pedes effectū suoz ab ol ope mortuo & terreno discalciāuit cū dixit. Ec ce nos reliquimus ola: & secuti sum⁹ te. Et bene dicit ola quia deus magis considerat alm q; sensum. s; m. beatum Gregorū. facilius em s; m. Hiero. relinquitur sacculus q; volūtas. istud aut nomen petrus christ⁹ primo sibi impo nendo pmisit cum dicit ei. Johānis pūmo. Tu vocaberis cephas quod interpretatur petrus. Et interpretatur etiaz cephas caput vel petra vel increpans ore. Caput fuit pe trus romę pūncipatus in flatidē: s; petra ratione firmata tis in passione: increpans vero ore: ratione constantie in p dicatione. Scđo pmisum imposuit: sicut d; Wara. iij. Et impo sūit symonī nomē petrus. Tertio impo sūit con firmauit: quādo dicit Warthel. xvi. Ego dico tibi tu es pe trus & sup hanc petram edificabo ecclesiā meā. Quod sic est intelligendū. Tu es petrus dicitur a me petra qua cō fessus es vel a qua dicitur es. supra hanc petra. i. supra me edificabo ecclesiā meā. Hoc aut dico: quia videlicet pe trus non est fundamentū ecclesie: immo christus. Unde apostol⁹ in. i. ad corinth. cap. iij. Fundamentū em aliud ne mo pōt ponere pter id qđ positum est quod est christ⁹ tes sus. Et scias q; trina negatio petri fuit incepta ante pū mū gallicantū. & consummata ante scđm. vñ tres euange lise attendentes q; trina negatio fuit incepta ante pūmū gallicantū dixerunt simpliciter: q; anteq; gallus cāter ter me negabis. i. tertiā inchoabis negationē. Marcus autē attendens q; ante scđm gallicantū fuerit consummata di xit. in. xliij. cap. Priusq; gallus bis vocē dederit ter me es negaturus. i. trīnam negationē psumabis. Ante igitur pūmū gallicantū tñ semel negauit: & post pūmū ante scđm bis. Et vt dicit beatus Hieronym⁹. Gallus cantat: petr⁹ ter negat. Gallus nūc lūcis spiritus sanctus est: cuius vocem in pphetis & apostolis nos de trina negatioē qua bñm negauim⁹ nosse: voce ancillarū exterriti excitamur ad amarissimos fletus post lapsum: qui male cogitamus de deo: male locuti sum⁹ ad pūmos: & male fecimus ad

nosmetipsos. Quare alit petrus flatu fuit vel sit ecclesie & nō Johannes. Ratio est vt dicit Hiero. cōtra Iovinianum in. i. lib. Inter duodecim vn⁹ eligit: vt capite cōsti tuto scismatis tolleretur occasio. Scđ cur non iohānes qui electus est virgo: etati delatū est: quia petrus senior est: ne adhuc adolescens & pene puer pgressē etatis hōibus pferret: & magis bon⁹ q; occasione iurgij debebat auferre discipulis: & dixerat eis pacē meā do vobis pacē relinq; vo bis. Et q; voluerit inf vos maior eē minim⁹ oim fiet: ne in adolescentē quē dilexerat causā pberē videret iudicē. Et alit sciamus tunc puer fuisse iohānnē manifestissime do cēt ecclesiasticę hystorie q; vsq; ad tralant impiū vixerit. i. post passionē domini āno sexagesimo octauo dormierit: quod nos in libro de illustribus viris perstrinximus. De hoc dixi in apostolus.

Petulantia tē. in petulor laris. vide.

Petulus. a petulor artis. dicitur petulus ca. cum. l. im portunus in petēdo. vñ meretrices petulas vocam⁹ & pe tul⁹ d; luxuriosus qui sepe petit cōstū. qđ ppe de aliaib⁹ irrationabilibus d; Et dicit petulus quasi petens vlcus.

Petulor a petul⁹ deriuat petulor artis. i. importune pe tere. & ppe cōstū. i. luxuriari lasciuie alm dare. Unde pe tulans latis. ge. ois. i. luxuriosus: lasciu⁹: i. portune petēs: p⁹ petēs. vñ & pax dicit q; petulātia & pcedas vidna si bi quadā mentis iungunt infania: vt plus velit petulans temeritate: lasciuus ludo. patur petulās tior. simus. vnde petulanter tius. sime. aduerbiū. & hęc petulātia tē. a datio petulanti addita a. & cor tu. petulor.

Petulus li. equus q; h; albos pedes. & d; a peto tis.

Petus. a peto tis. deriuat hīc petus ti. guelcus: strabo aliquāulū. i. cui⁹ oculi quadāz velocitate cito voluntur huc & illuc: & hęc petatē. i. guelca & aliquāulū straba. & pdu. pe. sed peto tis. & peti infinitiuus corripit pe. Vñ ver⁹. Vult sibi strabo peti: sed dicit nomine peti.

Petito tas. penul. cor. in peto est.

Petro ras. i. frequent pectere. i. pectiare. a q; petito as. alio fre. & format peto a peto is. rū. ru. u mutata i o sit pe

Perus. a peto tis. dicitur perus ra. rum. & inde (ro. perim aduerbiū. i. ornate. & compo. imperus ra. ruz. i. nō perus. & est perus pectinatus: pectine ornatus.

Pegasus equus alatus neptuni & medusę filius. vel vt alij dicunt. ex cruore occisę medusę natus. Qui in heliconem volans & pede terram feriens fontem fecit musis sacrum nomine hippocrenen. Deinde cum in pirenem fontem dulcem caput inclinaret: bellorophon ipsum ascendit. & in celum volare volens tan dem decidit. pegasus autem in celum perueniens in ter sidera positus est.

Pegasides musę dicuntur a fonte heliconis illis dica to quem pegasus pede suo fecisse fertur.

Pelagii sunt thessali. a pelago iouis filio denomina ti. & pelagis ipsa thessalia.

Pella vrbis littoralis macedonię in qua nati fuerunt philippus & alexāder filius eius reges macedonum. qui ob id dicuntur pellegi. Iuuenalis. Vnus pelleo iu ueni non sufficit orbis.

Peleus æaci & æginę fili⁹ qui ex thetide genuit achil lem qui pelides dicitur. Ouidius. Pelides vtinam vi tasset apollinis arcus.

Pelias filius neptuni rex thessalię. patruus iasonis. Etiam pelias est patronymicū & quasi adiectiue po nitur. Ouidius. Transeat hectorium pelias hasta la tus. Sed tunc fit a pelio monte.

Pelion mons thessalię filuofus. Vnde patronymicū cum pelias.

Peligni populus italię in sabinis. ex quibus natus erat Ouidius.

Pelops rex achaie filius tantali regis phrygū. quem pelopem pater coxit & dijs apposuit carnes. Sola

tamen ceres humerum comedit alijs abstinentibus
Deinde pelops vitę redditus humerū eburneū rece-
pit. Deinde cum oenomaō rege achaie certauit & vi-
cit. Vide superi⁹ hippodamia: habuit autē filios atre-
um & thyestem: qui pelopidę dicuntur.

Pelopōnesus regio gracie: alio noie achaia: in-
ter duo maria sita. Vñ pelopōnesus. i. pelopis ifula.

Pelorus o pdu. pmonatoriū sicilię italię versus.
Pelusium est vñ de septem ostiis nili: arabiam se-
parans ab ægypto.

Penelope filia icarii & vxor vlyssis: cui ad bellum
troianū pfecto: & post hoc diu p orbē vaganti: fidē
& pudiciā seruauit: licet a mltis procis sollicitaret.

Peneus fluuius thessalię inter ossan & olympum
montes: Qui orcum fluuium accipit sed non recipit
sed olei modo supnatantē breui spacio portatū ab-
dicat: pœnales aquas dirisq; genitas argenteis suis
misceri recusans: vt Homerus & plinius scripsere.

Pentheus rex thebanus filius echionis & agauę
Qui cum sacra bacchi contēneret: a matre ac sorore
ceterisq; fœminis bacchantib⁹ laceratus fuit.

Pentapolis regio aphricę q̄ & cyrenaica dī: ha-
bens quinq; ciuitates: inter quas principalis est cy-
rene. Fuit etiā regio iudę a quinq; siliter vrbibus
dicta: quę ppter nefanda flagitia perierunt. s. zodo-
ma: gomora: adame: iegor: & seboin: quorum loco
nunc est mare mortuum.

Pergamus clarissima vrbis asię: vel troadīs. quā
silenus fluuius intermeat. Hęc eadē vrbis troia voca-
tur. Dicit etiā pluraliter pergama. Virgil. Pergama
cū peteret &c: Hinc pergameus & pergamenus.

Pergæa diana dīa perga oppido pamphilie.

Perinthus clara vrbis thracie in ppontide: alias
dicta heraclea. In qua fuit amphithetarum quod in-
ter septem spectacula orbis computat: nam fuit ex
vno marmore factum.

Permessus fluuius boetie ex helicone monte flu-
ens: & musis facit. Dicitur etiā permessis idos.

Persephone vel melius phersephone dī proserpi-
na filia iouis & cereris: quam pluto rapuit & vxorē
duxit: vnde dī inferorum regina.

Perseus filius iouis & danaes qui medusam occi-
dit: vt superius habes. Deinde andromadā saxo ali-
ligatā & ceto deuorandā liberauit ac vxorem duxit
multosq; hostes ostenso capite medusę conuertit in
saxa. Tandē argos reuersus acrisiū regē auum suū:
(a quo cum matre infans fuerat mari impositus) occi-
dit & p eo regnavit. Vide danae & medusa.

Persepolis vrbis in perfide a perseo condita.

Perfes rex macedonię victus a paulo emilio cō-
sule romano & cum filiis in triumphū ductus. Quē
tamen vt captū sibi adduci vidit paulus fortunam
eius misaratus fleuit.

Perlis regio orientalis quę finitur a septētrioni-
b⁹ media. ab occasu susiana: ab ortu carmania: a me-
ridie persico sinu.

Perillus quidā faber atheniensis qui phalarī tyrā
no dedit a se factū æreum boyē: vt in eo hoies inclu-
sos suppositos igne torqueret. Cum autē perill⁹ gran-
de pmiū expectaret: tyrannus eū boui inclusit: vt
pœnam suam primus experiretur.

Pericles atheniensis dux eloquens & prudens.

Perusium vrbis tuscię.

Petilia oppidū lucanię conditū a philoctete.

Petra vrbis nabatheorum in arabia montib⁹ & de-
serto circumdata & inaccessa.

Peuce insula borealis in istro. Itē peuces ostiū istri.

Petofiris quidā mathematicus vel astrologus.

ante

Phelet & cereti nomina sunt in dca
cli. 2 sonat phelet admirabilis: cereti extima-
tores: 2 scribit per l. phelet: sed cereti p. De
hoc etiā dixi in cereti: 2 accentuat in fine.

Pheton: a phos quod est ignis & hic pheton pheton-
tis. filius solis: quasi totus ardens. Ipse em pmo voca-
batur eridanus: qui cum male regeret currū patris: ful-
mine a ioue extinctus est: 2 combustus: a qua combustio-
ne dictus est postea pheton. Et quia tunc cecidit in padū
inde padus postea dictus est eridanus: ab illo in eo suba-
merso: vnde phethontes tea. teum. Et hic phethontis
des dē. filius vel nepos illius: vnde hęc phethontis dīo.
filiā vel neptis ppule: 2 ipropie soror illius fm lbug.

Phaethon ē solis epitheton: & ac diuisas habet: s
q̄ vox trissyllaba: vnde nō scribes phaethon: quod
inlicenter dictum reperit. Et dicit a verbo φαιπω
quod est ostēdo: phaeinos autē splendidus dicitur
Phaethontides deberet formari patronymicū: sed
in carmine dicit phæontides & phæthōtia. vñ
de Maro in buco. Tum phæontides musco circū
dat amaræ Corticis.

Philatropos herba est quę & lappa: q̄ vestib⁹ holz in
herbat ob sui asperitatē: 2 compo. a philos quod ē amor
2 antropos quod est homo: quia quadam affectione vi-
detur vestibus hoim adherere.

Philistena. in philisten vide.

Philistin vrbē condiderūt allophyl: quę ascalon nūc
ē. vñ de philistens stes. stes. philistei ipsi sunt 2 allophyl
li. i. alienigenę: q̄ semp fuerunt inimici israel: 2 ab eoz
gñe 2 societate separati philistin per duo l. dī p gente.

Philobistoricus ca. cum. amator historiarum pe. cor.
2 componitur a philos quod est amor 2 historia: vnde dī
cit Hierony. in ept. ad paulinum cap. vij. Et totius mīe
dī philobistoricus.

Philostatos ppriū nomen cuiusdā vtr: pe. pducta.

Phur. i. fors: vt habet Bester. viij. vñ de phurim. id ē
fortium: 2 vt dixi in phasē: multę dictiones possunt scribi
per ph. quas supra posui in sexta littera. s. in f. sicut philo-
soph⁹: phœnix: philos: 2 multa alia. Et nota q̄ sicut dixi
in principio sextę litterę. s. f. f. in latinis dictionib⁹ pos-
nimus: vt fama: filius. In grecis vero dictionib⁹ ph. vt
orpheus: phaeton. Itē sicut dixi in principio huius litte-
rę p. Apud hebręos p. lfa non habet: nec vllum nomen
est apud eos quod hoc elementum sonet.

Phaethon filius solis & climenēs nymphę q̄ mul-
tis precibus a patre impetrauit vt currum solis qui
quattuor equis trahitur: vno die regeret. Sed tanto
operi impar: equis eum non audientibus: sed extra
viā currentibus: mundus ardore solis incensus est.
Quare iuppiter etiā cœlo timens fulmine ipsum de-
iecit in padū. Est autem phaethon dictio trissyllaba
Horati⁹ in carmine sapphico. Terret ābustus phae-
thon auaros. Et est epitheton solis: dictum a græco
verbo φαιπω quod est illustro: vñ pro sole capif.
Errant autē qui scribunt pheton.

Phaethontides sunt sorores phaethontis scilicet
filie solis. De quibus vide Heliades.

Phæaces per æ diphthongon popul⁹ corcyre in-
sula: ad quos vlysses venit: In singulari dī phæax.

Phædra per diphthongon filia minois regis cro-
tę & pasiphaes. & thesei vxor: quę hipolytum illius
filiū amauit. Quem cum ad amorē suū flectere nō pos-
set: accusauit eum apud patrem quasi eam ille viola-
uisset.

Ma. iij

re voluisset. At postq̃ hippolytus ob hoc falsum crimen necatus fuit: ipsa etiam semet occidit.

Phetusa filia solis. Vide heliades.

Phalaris media curta: tyrannus siciliæ crudelissimus in agrigento vrbe. de quo supra perillus.

Phalerus mons cāpaniæ ppe puteolos: vbi nascitur multū & optimū vinū. quod phalerum dicitur.

Phaneus mons in chio a rege quodā sic dictus.

Pharao antiquissimus rex ægypti: a cuius nomine oēs reges ægypti vsq̃ ad tpa salomonis dicti sūt pharaones. Et lingua ægyptiaca phara significat regē teste Iosepho.

Pharos vel pharus pua insula ægypti cōtra ostia nīli: & ppe alexandriam vrbe. In pharo fuit maxima turris nauigantibus lumen præbens nocturno tpe: vnde etiā aliæ turres ad hoc factæ vocantur phari. Pharius ponitur pro ægyptius.

Pharnax vel pharnaces rex ponti: filius mithridatis: qui patrem persecutus ad mortē coegit. Fauebat em̃ pompeio qui cū mithridate bellabat. Tandē cæsari rebellās: victus & pulsus fuit.

Pharalos a longa: ciuitas thessaliæ in cuius campis C. Cæsar: & Cn. Pompeius acre præliū habuerūt in quo pōpeius victus fuit. vñ Lucanus id præliū scribens: librū suum appellauit pharalīā. Item ipsa ciuitas pharalsa dī. Lucan⁹. Vincēdū pariter pharalsalia præstitit orbem.

Phasis grandis fluuius colchorū: & etiā vrbs: hic medæa filia regis colchorum dī phasias: & phasianæ aues illinc allatæ.

Phere ciuitas thessaliæ: aliā laconiæ: aliā boetiæ. Pherecydes y longa: poeta tragicus pediculari morbo consumptus. Serenus. Sed quis nō paucat pherecydis fata tragœdi.

Pherecl⁹ faber īsignis q̃ naues paridis fabricauit.

Phidias atheniensis statuarius optimus. Vnde sit phidiacus.

Philace vrbs thessaliæ q̃ thesilaus imperabat.

Philetas græcus poeta elegiarū scriptor.

Philoctetes pæantis filius: & comes herculis quē sepeliuit: & sagittas illius habuit. Cumq̃ iret ad bellum troianū: vna sagittarum illarum in pede vulnerratus in lemno mansit. Tandem in calabrya vrbe petiliam condidit.

Philyra nympa ex qua saturnus chironem genuit qui chiron philyrides appellatura noīe matris

Phileni duo fratres carthaginienses qui pro apliatione suæ reipublice se viuos sepeliri sustinuerūt. Nam cū carthaginienses & cyrenenses diu certassēt inter se de finibus agrorū: tandē ita cōuenerunt: vt certo tempore duo viri ex vtraq̃ ciuitate extrent: & vbiq̃ illi sibi obuiauerūt: ibi vtriusq̃ ciuitatis finis esset. Igit̃ ex carthagine missi phileni longe processerunt in fines cyrenensium anteq̃ illi aduenirent Cūq̃ venissent tandē cyrenenses & se esse preuentos vidissent: grauer indignati proposuerūt philenis vt nisi retrocederēt: viuū illic īfoderent. Qd̃ postq̃ factum esset: carthaginienses illic philenis aras fecerūt.

Philadelphia ciuitas lydiæ ad radices tmoī mōtis. Strabo eam ponit in mysia proximam lydiæ: & terrē motibus vexatam dicit.

Philadelphus ptholemeus rex ægypti bibliothecam fecit alexandriæ fere quinquaginta milia librorum continentē. Idem rex libros moysi curauit traduci de hebræo sermone in græcū p. lxx. interpres

Philippiorū: vrbs macedoniæ a philippo rege cōdita: prope quā cæsar & pompeius. deinde august⁹ & brutus pugnaverunt.

Phyllis regina thraciæ & filia lycurgi: demophoōtem thesei filiū a bello troiano reuertum: & in thraciam tēpestare delatū adamauit: & aliquādū p mari ro habuit. Sed cum ille athenas pfectus statuto tempore non redisset: ipsa amoris impatientia se suspendit de amygdalo: & in amygdalū dicit̃ esse mutata.

Philomena vel philomela: filia pandionis regis atheniensis: quam theurus rex thraciæ violauit: & liquam ei abscidit: & mutata fuit in auē sui nominis. Vide Progne.

Phineus rex arcadiæ: qui cum filios suos impulsu secundæ vxoris suæ cæcasset: ira diuina ipse etiam cæcatus fuit: & harpyiæ aues rapacissimæ cibos eius aut rapuerunt aut cœdauerunt. Sed postea zetis & calais a phineo humaniter tractati fugauerunt illas. Vide Strophades.

Phiton magnus serpens quē sagittis occidit apollo: q̃ ob id dī phitius. & p phithia ludi instituti in honore apollinis. Item phythonicus dicitur apollini ne plenus. i. q̃ instinctu dæmonis futura cōiectat. Qui dam tñ scribunt pythō. Et ea vera est scriptura.

Phlegeton fluuius inferorum semper ardens. nā φλεγεῶν græce significat comburo. Virg. in sexto Mœnia lata videt triplici circumdata muro Quæ rapidas flammis ambit torrentibus amnis Tartareus phlegeton &c.

Phlegyas filius martis rex laphytarum pater ixiōnis: vnde & ipsi laphitiæ dicunt̃ phlegyæ. Phlegyas autem templū delphici apollinis incēdit: vñ grauer cruciat̃ apud inferos vt ait Virgilius.

Phlegrei campi sunt in thessalia vbi iuppiter cum gygantibus bellauit. Alii sunt campi phlegrei in cāpania: vbi hercules cum gygantib⁹ bellasse dicitur.

Phlegon vnus equorum solis ab ardore dictus.

Phocion quidam nobilis atheniēsis & bonæ vitæ sed per inuidiā iniuste necatus. Lege plutarchum.

Phocis parua regio græciæ inter atticam & boetiā In phocide est oppidū delphi. &c. Inde phoceus & phocaicus. Vñ pilades ab Ouidio dicit̃ phoceus.

Phœbus. i. apollo filius iouis & latonæ. & interpretatur latine purus & splendidus. Vnde ponitur p sole. Vnde superius Apollo. Itē phœbe est diana soror phœbi: & pro luna ponit̃. Phœbas est sacerdos phœbi. s. mulier vaticinans.

Phœmonoe filia phœbi & vates: quæ prima heroicum carmen cecinit.

Phemos lacus arcadiæ cuius aqua nocturno tempore noxia est: diebus autē innoxia: vt inquit Ouid.

Phœnicia vel phœnice regio minoris asiæ & pars syriæ pp̃inqua iudææ & valde fertilis frugum.

Phœnix quidā rex phœniciæ a quo regio nominata est. Alius fuit phœnix pēdagog⁹ & mg̃ achillis.

Pholus vnus centaurorum.

Pholoe mons thessaliæ in quo centauri morabā Est etiā nomen mulieris apud Virgilium.

Phorcyn vel phorcys rex corsicæ & sardinie insularū: & pater medusæ. quæ ab eo dī phorcynis idos. Phorcys aut̃ in mari submersus: marin⁹ de⁹ habuit̃.

Phoroneus rex argiuorum: filius inachi.

Phraætēs rex parthorum occisus a scythiis. Itē alius etiam rex parthorum pessimus: qui patrem: & xxx. fratres: & filium interfecit.

Phrygia: regio minoris asie: habens ab oriente ca-
padociam: a meridie lyconiā: ab occidente troadā
a septentrione galatiā: quę tñ pars eius est: & ppter vi-
cinitatē pro troade ponitur: vnde troes vel troiani
dicuntur phryges.

Phryxus filius athamantis regis thebarū ex ne-
phele vxore priore. Qui cum helle sorore sua insidi-
as iunonis nouerę fugiens: super arietem aurei vel
leris cum sorore discessit. Sed helle in pōto submersa
est: phryxus vero venit in colchos ad æetē regem
& ibi ariete imolato: illius vellus aureū suspendit in
templo. quod vellus postea iason abstulit. Aries au-
tē inter cęlestia signa locatus vocat phryxē & lōga.

P ante J

Placularis. a placulus dicitur hic
& hęc placularis & hocre. quod plac vel qđ dī-
gnū est expiatione: & placularis dī: hostia quę
offertur pio peccato.

Placulum: a pio as. dī: hoc placulum lī. culpa. peccatū
scelus: quia placū sit: vt quā intulit placulū. i. mortē: cul-
pā: peccatū: & placulum dī: quod plac. i. fōdis ablutio pec-
cati & culpe: vt pīatio remediū culpe: vt maria contulit pī-
aculū. i. vitā & remediū culpe. Vnde & qđā sacrificia dīcū-
tur placula.

Pica: a poeta vel poetria dī: pica cę. quasi poetria: qđ
pice verba in discrimine vocis expulsiunt. vt homo. Et si
linguas in sermone explicare nequeunt: sonū tñ huma-
nę vocis imitant: & pdu. pūmā: sed obliqui de pīx corrip-
unt pī. vñ verius. Sunt nīgra vasa pīcis: rostrū redolen-
tia pīcis. Pīgrīo: vna pice pars a lītera candida pīcę.

Piceus cea. cęum. in pīx exponitur.

Picta cę. tinctura siue pictura. a pingo gīs. dicitur.

Pictadium. a pingo gīs. dīcī hoc pictaciū cī epīla bīe-
uis & modica. Item pictadium dīcī chedula de membra-
na excisa. vnde hęc pictaciūcula lę. i. membranula. Item
pictadium dīcī illa corij particula quę solet reperiatē in-
fusa est. & dīcitur a pingo: qđ sicut partes picture disticte
in pavimento sunt: sic apparet pictada in calcamēto. vñ
pictadatus ta. tum. i. repedatus.

Pictaciuncula lę. in pictadium est.

Pictauis in declinabile fe. ge. quod antiqđ dicebāt hoc
pictauum quēdā ciuitas. vñ hic & hęc pictauensis & hoc
fe. vnde hęc pictauia regio adiacēs: & si inuenit pictauē-
sis nomen gēile: sit per synopā. Et scias qđ pe. de picta-
uis inuenit pducta. vnde quidam ait. Erige pictauis lī-
bera facta caput. Item inuenit cor. vñ alter dīcī. Picta-
uis interi? subigit sua rura nec vltra. Vbi videt qđ in ta-
libus emulandus sit vsus authorum.

Mihi autē placet vt dicant pictaui pictauorū de-
clinabiliter sicut remi remorū: ambiani: parrhisii &c.

Pictum aduer. i. pingendo coloratim: a pingo gīs. dī.
Picto: a pingo gīs. dī: picto onis. & inde dīcitur pīcto-
nes qui videntē vincere in pictura.

Pictura: a pingo gīs. dī: hīc pīcto: oīa. & pīctoīus rīa.
rium. & hęc pictura rę. imago expīmēs faciē alīcuius rei
& dī: pictura quasi fictura sicut pingere quasi fingere. & est
imago ficta nō veritas: & hīnc picturatus ta. tū. i. pictura
variatus: & picturo ras. i. picturā faciē vel pictura variare

Picus qđā auis: a pīco saturni filio dīcī: qui eo in an-
spīcīs vtebat: & qui in pīcū versus fingitur.

Plerides: plerius fuit pater nouem picarū quas nouē
muse deulerunt: vñ hęc pleris dīs. filia vel nepis pleri:
& qđ eas. i. plerides muse deulerunt: ideo ab illis muse
plerides dīcī sunt: & cor. rī. & plerius rīa. rīū. i. musicus
vñ vindodnesi. Pleris tēdet inseruisse stilum.

Pletas in plus est.

Pleticus: a plus dī: pleticus ca. cum. i. plus: compassi-
uus fm Augustinonem.

Pīga: a pige quod est depssum dī: hęc pīga gę. i. fūmī-
tas natiū vel natī: qđ depssa est: inde depīgīs oīs ge. Trē

pīga dī: bursa: & ppīe testiculosi. vnde līora. Ne nām
pereant aut pīga: aut deniq; fama.

Pyge gręce πυγή nates sunt: depygis mulier ha-
bens deformes vel imminutas nates: inde pygizo.
id est pēdico verbum: & pygīstes pēdico nomē. In
Horatio autē non accipit pro bursa sed pinguine.

Pīgargus gī. mas. ge. quēdā auis: & dī: a pige qđ ē de-
pssum: qđ forte auis puā est: & numerat inter alata comē-
stibilia. Deutero. xliiij. pīgargon vel pīgargum.

Pygargos est aquile genus cauda albicantera py-
ge. i. natib: & argos quod est alb. Nescio an in deu-
tro. scribendū sit pygardon: quia genus est caprea-
rum sicut oryx & dīcī pygargon orygen &c.

Pīge gręce dī: depssum vñ depssio latine: vñ pīge apđ
gręcos dī: fons: qđ in depssis locis solet esse.

Pyge pro natibus per y scribit πργη pege vel pi-
ge. i. fons p. h. multū ergo discrepant.

Pīgella: a pige quod est depssio: dī: hęc pīgella lę. qđ:
dā genus vasis. i. artopis. qđ depiessa est.

Pīgeo ges. gul. pīgere: pīcebat antīq̄tus: sed iā abor-
luit: vñ pīget impersonale. i. pudere: pōnitere: gaudere:
grauare: offendere: quod vulgo dī: pefare: & construit cū
actō & grō: vt pīget me tui. & cor. pūmā. Vñ dī. de reme.
Si pīget in pulmo līmite fige pedem.

Pīger. a pīget dī: pīger gra. grum. i. tardus: lent: qđ
semp eum pīgeat: & dī: pīger quasi pedibus ēger. Est em
tardus ad incedendū: sed hoc nomen transferat ad alia
& ad aliam. Et comparat pīgrīo: rīmus. vnde pīgre rīus.
rīme. aduer. & hęc pīgrītia tīę. & hęc pīgrītudo dīnis. qđ
est vigilantis: sed torpor dormientis: & pīgreo gres. i. cę
vel fieri pīgrum. vnde pīgreco scīs. incoba. Pīger com-
ponit: ppīger gra. grum. i. valde pīger: & impīger. i. non
pīger: & cor. pūmā. vnde Vñ. in epl. Quid laceras dana-
as impīger hector opes: & vt dī: in gęralmo. Estq; pīger
pedibus sed iners pīuatur ab arte. Et potest dīa pīger
quasi penitē ēger: videt em qđ non possit manum ad os
leuare: & est etimologia.

Pygmet: hęc pīgmęa męę. quēdā regio est: vnde py-
gmęus męa. męum. penul. pdu. Et sunt pygmet (vt dī-
cit August.) semicubitales: qui tertio anno pfectę grātis
sunt: septimo senescunt: & dicunt pugnare cum gruibz:
& armatū deferri ab ipīs sicut narrat Aug. Vñ dī. vero
dīcī. rī. lib. etimo. In india est gens statura cubitali qđ
gręca cubito pygmęa vocant. Vñ montana indię tenet
quibus est vicinus oceanus.

Pīgmentarius rīa. rīum. in pīgmentum est.

Pīgmentum: a pīla dī: hoc pīgmentum tī. quasi pīlīga-
mentū. i. in pīla tunsum: qđ in pīla pīlo agunt. i. tendunt:
& est pīgmentū confectio ex vīno & melle: & diuersis spēd-
ebz suauis & odorifera. Trē regum. līf. ca. xx. Pīgmen-
ta. i. odoramenta fm glo. Vñ pīgmentū dī: pīgmentarius
rīa. rīum. ad pīgmentum pīnens: & hīc pīgmentari? rīj.
qui facit vel vendit pīgmenta: & pīgmentatus ta. tum. id
est pīgmento mīxtus vel condītus.

Pīgnera: in pīgnus vide.

Pīgnoratīus in pīgnus est.

Pīgnoratus ta. tum. res quę p pīgnore ponit vel acci-
pitur: et dī: a pīgnero ras. Amos. iij. Et sup vestimentis
pīgnoratīs accubuerunt.

Pīgnero ras. in pīgnus vide.

Pīgnus oīs. per o. ge. nen. i. filius vel amor vel indī-
cū vel signū amoris: vel confederatio: vñ confirmatio
amoris. Vnde pīgnero ras. verbū actū. i. confederare:
re: confirmare amorē inter aliquos. Item inuenit hoc pī-
gnus neris. p. e. in obliquo. i. vadīū quod p aliqua re da-
tur: vt postea recolligatur: vnde quidā. Pīgnora nato-
rum: dicunt pīgnera rerum. Pīgnus in o natus. sed in e
fact esse vadatum. & hīnc pīgnero ras. p. e. in media sylla-
ba. i. p pīgnore ponere: vel in pīgnere habere: & compo-
cōpīgnero ras. i. si pīgnere vel depīgnare: extrabe-
re vñ in pīgnere recipere: oppīgnero ras. i. cōtravēl. ppī
alīqd pīgnere vel subarrare: vel confirmare: repīgne

poras. litterum pignerare: vel depignerare. Item a pigneror ras. v. pigneratus ta. tum. Amos. ij. Super vestimentis pigneratis accubuerit: vñ pigneratus ta. nñ. e pigneraticus ca. cum. quod p pignere ponit vel accipit fm Hug. pñ. etiam dicit. pignora sunt rerum pignora riorum: et affectuum: sed confundit pignero ras. et pignoro ras. cum suis compositionis sunt actus.

Pignus est quod greci hypothecā vocant. i. qd cre ditori datur vt sit securus: est etiā quod deponitur in certamine: vt tu dic mecum quo pignore certes. Itē id quod damus ad certificationem amoris & foderis: vt Atq animū pñenti pignore firmat. Pignora sunt liberi. Ovi. Dulcia sollicitæ gestabāt pignora matres. Nestor recipit differentiā illam Pignora natorū &c. Ego quidē fere legi pignora. etiā rerum: & tñ verbum est pignero quod est pignus do: aut pignori quod nō est dare arrabonē: quia pignus recipitur: arra vero aut arrabonō. Tul. etiā pignero de ponaliter dixit.

¶ Pigna quedā medicina est: et interpretat amara. qz eius gustus sit amarus: et pdu. pñ. naturaliter.

¶ Pignoreo gres. grece. in piger vide.

¶ Pignito: a piger vñ pignoro: tñ. i. pigere: et cōpo. repignito: tñ. et cor. pñ. naturaliter gri.

¶ Pignus: a piger vñ pignus: gna. gnū. i. piger vñ veredū.

¶ Pila: a pilus vñ hęc pila iē: pilocellus cū quo ludit: qz sit pila plena: pila etiā vñ taberna: pila etiā vñ pes pōtis: vel quod sustinet parietē: vel effigies hoī i compositis posita: vel pila instrumentum concavū in quo frumentum terit vel aliud. in significatione vñ a pindo dīs. et pila dicunt tela romanorū. Et scias qz pila p taberna et p instrumento: et p telis pñmā pdu. sed in alijs significationibus cam cor. quod istis verbis distinguit. Est pila pes pontis: pila ludus: pila taberna. Pila terit pulvis: in bellis pila ferunt. pila p pilocella componitur cū ludus et dicitur piludine dīa. dīū. et ludipilus la. lum. qui cū pila ludit fm Hug. Magister autē De. dicit qz pila pio ludo et p mensura rotunda: et pila p quadam cūitate corripit pñmā: sed hoc pilum et hęc pilus instrumentū terē dī: et hęc pila p taberna et p vase piscandi: et p pede pontis pdu. pñmā. vñ illud virtuosum est. Est pila pes pōtis: pila ludus: pila taberna. Nā Virg. in. vii. enē. ite dicit. Saxea pila cadit longis que molibus ante. Corrige ergo pñmā verbum et dicas. pes pontis pila: pila ludus: pila taberna: et hoc credo verius q. i. p pede pontis pdu. pñmā: vt patuit per Virg. Itē de pila p ludo et p taberna dī. qdā. Audī laudo pñmā laudo pecula pñmā. ¶ Pilanus nī. qui cum pilo. i. telo gradatur armatus: et dicitur a pilum lī.

¶ Pilasca scē. l. vas vinarium coelo pilosolopertum: et de rinatur a pilus.

¶ Pilata: a pilum et lateo tes. compo. bīc et hęc pilata tē. ge. omīa. i. fur sine latro: et inde hoc pilatū tale latrocinium: qz cū pilo. i. telo lateat.

¶ Pilatus ta. tum. pilū habens: vel pilo ornatus: et vñ a pilo p telo. Item substantiue dedinat hęc pilatus: et tunc vñ a pilolas. quod est in pilo rōdere. et interpretat os malleatoris: qz dum xpm ore suo iustificat et condēnat: more malleatoris vitæ parte ferit: et cor. pñ. vñ in Muroza vñ Marti tituli rogat hostis autē pilatus. Vel vt fert pilatus fuit bastardus: vñ de legi in quādā hystoria qz fuit qdam rex nōle titus: qui quādā puellam nōle pilam filia cuiusdam mollendinarij nōle atus carnaliter cognouit: et filium de ea genuit: pila autem ex nōle suo: et ex nōle patris sui qui dicebat atus: vñ nomen composuit. et nāto puero: nomen imposuit pilatus.

¶ Pilax: a pilus vñ hęc pilax dī. cattus murlegus. qz multis pilis abundet: vel qz eius pilus est pñosus: vñ in vita beati samsonis legi qz celerarius fecit venenū: et pñas per pilacem esse mortiferum.

¶ Pilentis a pila p instrumento terendi: vñ hoc pilentis n. quod dā genus curuum: qz terat terram.

Pilentum est genus vehiculī coloris veneti. Virgi. Castē ducebant sacra per urbem Pilentis matres in mollibus.

¶ Piludine dīa. dīū. qui cum pila ludit: et compo. a pila pio pilocello: et ludo dīs.

¶ Pilleo as. aul. are. pillesi induere: et vñ a pilleus: pilleo compo. depilleo as. expilleo as. i. pillesi auferre.

¶ Piliculus lī. bimī. parvus pilieus: et hoc piliculus lī. bīc mī. similiter vide in pilieus.

¶ Pilieus: a pelles vñ hęc pilieus: et hoc pillesi: qd de pelle fiebat: et est genus sacerdotalis vestimentorū in lege que sunt poderis abaneth: pillesi: machi: ephoth: legiū: perhalum: barim: siue foeminalia: et est pilieum ex bisso: rotundū quasi sphaera media caput tegens sacerdotales: et in occipito vitta constrictū: hoc greci et nostri tyaram et galerū vocant: sed modo pilieum generaliter p capello: vel pillesi vñ a pilis: qz pilos capitis tegat: vel ex pilis sit vñ de hęc piliculus lī. et hoc pilicolum bimī. vñ de libora. vt cum pilicolo soles conuina tribulis: et pileatus ta. rñ. pilieum habens: vel pilleo indutus.

Pilion græce dicitur galerus.

¶ Pilo las. vñ a pilus p capillo: et est pilare pilos auferre et compo. compilo las. i. simul pilare: depilo las. expilo las. Pilo actiū est cum omībus suis cōpositis: et fm hęc deriuatōne cor. hanc syllabā pñ. Item a pila lē. p instrumento concavo in quo frumentū terit vel aliud: deriuat pila las. i. pila tundere. batere: terere: vel pilare. i. rapere. Et ppo. pila: cōpilo las. aliena dicta suis itermiscere depilo las. oppilo las. repilo las. i. iterū pilare. supilo las. pila las. et cōposita sūt actiua: et pdu. hęc syllabā pñ fm Hug. Quidā autē dicit qz pila deriuat a pilum lī.

Pilo: a pilus dicitur incipere habere pilos vel detrāhere pilos scdm Festū. Noni autē dicit pilare dīcū esse vt plumare. i. pilis vestiri. Afranius in compitilibus. Præterea corpus meum nunc pilare primum coepit. Pilo etiā a pila videt dīcī: et est pila scdm Festum que parietē sustentat ab opponēdo dicta. Pilo etiā vt quidā volūt a pilum: pilū autē telum dictum est qz hostes feriret: vt pilum auctore varrone: et ita primā product. Sed festus dicit pilare et compilare a græco trahi: græci em fures pilatas dicunt.

¶ Pilosus. a pilus deriuat pilosus la. sum. et compatur. sior. simus. vñ pilose sius. sime. aduer: et hęc pilositas ta. tis. et hęc pilosi dicunt qui græce ephialte: latine leuē ap pellant: siue innit: ab ineundo passim cum alalibus: vñ de et incubi vel incubones dicunt ab incubando. i. stuprādo. Sepe em improbi existunt mulieribus: et earū perasunt concubitu: quos demones galli dusios nomināt. qz aīdne hanc pagunt immundiciā: sed quē vulgus incubonē vocat: hunc romanī faunū sciant dīcunt: hunc alijs satyrum vocant. Etia. xxxiij. Monocetaurus et pilosus demabit. De hoc etiā vide in succuba: et in fauni.

¶ Pilum lī. in pilus est.

¶ Pilamen: a pila lē. vñ hoc pilamen nīa. quicqd in pila tūdū: vel potius qd pñsatur a rebus vel granis in pila tūsis: et pdu. lu.

¶ Pilus: a pelles vñ hęc pilus lī. quasi pelles: qz a pelle pcedit. Itē pilus vñ instrumentū cum quo tundit et terit in pila: sed pilus p instrumento pñmā pdu. aliter corripit. vñ versus. Qui terit est pilus: pilas est in fronte capillus. Item vñ hoc pilū lī. quoddā genus tell. et ē romonotū: vñ a pello lis. qz pellit. i. emittit et torquet: et pdu. pñmā. Luca. in primo. Signa pñes aquilas: pila minātia pilis. Itē hoc pilum lī. vñ p ratorio: et pdu. pñmā. vñ de pilus. Ad tactum pilū mille ruere pñmā.

¶ Pñ græce: latine vñ alrum.

¶ Pina græce fames vñ: et inde compo. hęc pñna nē.

¶ Pina pñna profertur th pñna. i. fames: vñ de pñnaleos. i. famelicus: pinao. i. efurio: et pinarius sacerdos herculis ad arā maximā. Pina etiā genus pñcis ē.

¶ Pñax: a pñus nī. vñ hęc pñax dī. pugilario: ephime nīa tabula manualis ex pñno facta: et pñax vñ tabula in q

philoſophi figuras faciunt in ſuppoſito puluere.

Pina x græce dicitur tabella: ſcutella: & index librortū.

Pincerna ne. maſ. ge. ſi vini diſpenſator: vel poti⁹ pro pinator: qui porrigit ex officio poculum dño ſuo: & ſi pinerna quaſi penus cernens. i. cellariū: qz ſemp habet oculum ad vini ſuo tpe propinandum.

Pindo diſ. in pinſo ſis. vide.

Pingo giſ. x. ctum. pingere. i. depingere: picturā facere: vel picturā reſpitare: vnde hic pictor totuſ. & hec pictura re. i. imago expumens ſpecie alicuius rei. pingo cōponiſ. compingo giſ. i. ſimul pingere: depingo giſ. valde vel deoſum pingo: vel picturā deleo: repingo giſ. id eſt iterum pingo. Et eſt actiuum cum omib⁹ ſuis cōpoſitiſ. & ſcribiſ ſine u. in vltima ſyllaba. & facit pteritum in x. n. antecedere: & ſupinū in ctū: ablecta n. Et inde frequent. picto ctas. & p cōpoſitionē cōpictito taſ. & ab his alia frequenta. pictito taſ. cōpictito taſ.

Pinguis ge. cōis. & hoc pingue. i. craſſus: & comparatiui pinguior. ſimul. vñ pingulter gulus. ſime. aduerb. & hec pinguedo diſis. & pinguo aſ. i. pingue facere: vnde pingueo eſ. eſſe vel fieri pingue. Et compo. impingueo eſ. repingueo eſ. & hinc repingueſco ſcis: & per cōpoſitionē impingueſco ſcis. repingueſco ſcis. incoha. Pinguo compoſitiui: impinguo aſ. repinguo aſ. & eſt actiuū cū omib⁹ ſuis cōpoſitiſ. Et pinguis compo. ppinguiſ. i. valde pinguiſ. depinguiſ. & pingueſcio ctas. & pingueſſo ſis.

Pinguedo & pinguetudo ſcdm Seruiū non dicuntur: ſed pingue in neutro gñe: Verum vtrūq³ lectum eſt etiā apud idoneos.

Pinna: pin græce: altum ſi latine: vnde hec pinna ne. ſummitas cuiuſlibet rei: ſed pprie temploꝝ & muroꝝ. vñ de & pinna ſi q³ ſupeminet in dorſo piſciſ: quod aliter ſi notria: & inde hec pinnulla lē. dimi. Et a pinna ſi hoc pinna culū li. cuiuſlibet domuſ vel tēpli faſtigium. vnde illud. Et ſtatuit eum ſupra pinnaculū templi. Matth. iiii. ca. Et ſepe pro cuiuſlibet rei faſtigio poniſ fm Aug. Beda vero dicit: pinna vel pinnaculū eſt ſummitas tēpli quē dicit tabulatum. & Anſelmus dicit. Mos erat in paleſtina q³ tecta eſſent plana & a latere quēdā appodationes ne quē laboreretur incautus: pinnaculū vero templi erat ei⁹ deū bulatoꝝ quod erat tabulati planū in ſummitate templi in quo p̄dicabant ſacerdotes fm glo. de quo matthet. x. Quod in aure auditiſ p̄dicare ſuper tecta.

Pinnaculum li. in pinna exponiſ.

Pinnirapus: pinna compo. cum rapio: & ſi hic pinnte rapus pl. i. gladiator: qz rapiat pinnas. i. ſummitates galearū a deuictis quæ colliniſ in ſignum victorię ſuſpenſas ferebant: vel pinnirapus quaſi pennirapus. i. q³ pluſ mat⁹ aues: vel qui rapit pennā de capite alteri⁹. Quia em ſe de velocitate iactabant: pennā in capite ſuo ponēbāt: in ſignum velocitatis. Deniq³ ſi quis interueniret velocior⁹ rapiebat pennā de capite ei⁹. vñ Iuue. Pinnirapū cultorſ iuuenes: iuuenesq³ lanifſe.

Pinirapi ſunt retiariū qui pugnātes aduerſus mirmillonē: pinnam: hoc eſt ſummitatē galeę rapiebāt, tactantes illud: piſcē peto: non te peto: cur me fugis galle. nā piſciſ erat in capite mirmillonis.

Pinnofus: a pinna ſi: pinofus ſa. ſum. i. altus: ſupb⁹ vel lantoſus: & cōparaſ: vñ pinnoſe ſius. ſime. aduerb. & hec pinnoſitas taſis. altitudo vel ſupbia: vñ lanioſitas.

Pinnula lē. dimi. parua pinna fm Aug. vnde in Leuit. debet legi pinnula illud q³ quod piſciſ in altum leuatur: licet quidā legant ſibi pennulę. Paſ. vero di. pinnula ſumma pars auris vel nariſ ab acumine dicta.

Pinnium p duo n. l. acutum: vt dicit Paſ.

Pinſo ſis. ſul. fere. piſtum vel pinſum panē facere: paſſā deducere vel terere: & a pinſum ſu. pinſo ſas. frequē. a quo pinſito taſ. aliud frequenta. Item a pinſo ſis. pinſo diſ. di. ſum. i. pto tundere: terere fm Aug. Buſida. autē in lib. x. dicit q³ a pinſo ſis ſul. piſtum debz eſſe ſupinum: vñ piſtor nomen verbale: ſicut paſtor a paſſū vſuſ vſtor. Magiſter autē Be. di. q³ pinſo ſis. ſul. piſtiſ eſt p̄bū

deſideratiſ hui⁹ verbi pinſo diſ. ſum. Be. viſiſ vide tur eſſe dicēdum q³ pinſo ſis. ſul. facit piſtum: & ſi inueniatur pinſum: potius eſt antiquitas. Item vt patuit q³ magiſtrū Be. pinſo ſis. eſt deriuatiū de pinſo diſ. ſum. ſu. u. in o ſit pinſo: a pinſo diſ. non pinſo deſcendit a pinſo. Paſ. etiā dicit. pinſo ſis. ſul. ſū. quod eſt comminuo. Inde piſtare.

Pinſere eſt tundere: vnde Varro. Hic piſtorem vñ luminoſent niſi eū qui piſtrino pinſeret farinā. Sūt qui piſo pro pinſo legant: & pinſare & pinſere dicāt vt Diomedes. Facit autē pinſui in pterito: vt apud Pomponiū. Neq³ molis molui: neq³ pinſis pinſui.

Pinſus: a pinſo ſis. ſi: pinſus ſa. ſum. i. piſtrū: vel pinſus. i. tritus: tiſus: a pinſo diſ. deriſ. Item a pinſo ſis. hec pinſa ſe. matuſ inſtrumentū pinſendi. vñ de quidā. Hez q³ pinſis pinſui. neq³ molis molui. vnde hec pinſula lē. dimi. ſicut dicit Aug.

Pinus: a pin quod eſt alitū ſi: hec pinus nus. noi. vel pinus ni. quēdā arbor: vel pinus ſi: a pinū q³ eſt acutum quaſi ab acumine folioꝝ. Pinuſ: aliā pithyn: atq³ grēci pecuē vocant quā nos picuā: qz deſudat picem. An pineus nea. neum. & hoc pinetum n. loc⁹ vbi pini creſcant.

Pinus græce dicitur πινυς pitys: qd etiā pinetū ē.

Pio aſ. auiare. atum. a ptus deriuat. Et eſt piare mī dare: purgare: & cōpo. ctū ex: & ſi expio aſ. i. expurgare.

Pipetra pīr ſi: hoc piper eris: & inueniſ in maſſe. genere hic piper eris. & ſi a pīr q³ eſt calidum: vel qz ab igne denigrat. Eſt em natura illius alba: ſed dum mēdūtur illa loca vbi eſt vt ſugāt ſerpentes cuſtodientes ſilnam pipis vt poſſit colligiſ ſe nigriſ. ſed pipis diuerſus eſt fructus. Nam quod immaturū eſt piper longū vocat: incoaruptū ab igne piper album dicit: quod vero cute rugoſa & horrida fuerit ex calore ignis trahit calore: & ex calore trahit nomē piper. Si lenē vetuſtū eſt: ſi graue nouelliſ. vitanda eſt in his mercatoꝝ fraus. Solēt em vetuſtiſimo pipi hūmecto argenti ſpumā & plōbū aſpergere: vt pōderoſius fiat: & ſunt folia ei⁹ ad ſimilitudinē tunipi. vñ de pipatus ta. ſū. pipe conditus vel confectus: & hec pipe rata ſe. quēdā cōfectio ex pipe: & piperius rea. reum. & piperius na. num. & hic pipinus ni. ſubſtantie quidam lapis ſubalbidus cū pictis venis nigriſ.

Peperi græce dicitur: vnde piper latine: pyr autem per y ſcribitur.

Pipernus: in piper vide.

Piperatus ta. ſum. in piper eſt.

Piperius rea. reum. in piper eſt.

Pipio aſ. reſonare: damare: accipitrū eſt: vel pulluſ columbar. vñ hic pipio ontis. pulluſ colūbariſ: & pipianuſ li. & hec pipiuncula lē. i. accipiter: & cor. cu.

Piplunculus in pipio aſ. eſt.

Pipleq³ dicunt muſe a piplo fonte macedonſe vñ mōte: aut a peplo veſte fm Aug.

Pyr græce: latine ſi: ignis.

Pyr: a pyr quod eſt ignis ſi: hec pyra ſe. i. roguſ vel congeries lignoꝝ in igne. ſed roguſ eſt dum non eſt accenſus: pyra eſt ex quo ardet: buſti poſtq³ arſerit: actiuū xxviij. Accenſa em pyra reſictebant: nōs omſes propter imbrem. vide etiā in roguſ.

Pyrampus: a pyr quod eſt ignis ſi: hoc pyrama matris & hec pyramis diſ. quēdā aſa ſtructura quē ſiebat antiq³ quitus ſupra ſepulchra mortuoꝝ: & talis edificatio ſurgit ſic vt a latitudine incipiat: & in auguſtū ſiniat ſicut ignis. Nā apud maiores potentes aut ſub montib⁹ vel in montibus ſepeliebant. inde tractū eſt vt ſupra cadauera aut pyramides ſlerent: aut ingētes colūne collocarent. Et pyramis ſi: quēdā figura quē in modū ignis ab amplo in acutū ſic conſurgit fm Aug. Quidā dicit q³ pyramis compo. a pyr: & idos quod eſt forma: vnde pyramis quaſi habens formā ignis: & cor. pe. ſam niſ q³ genuiſ: vñ de in doctriſ di. Pyra pyra ſit pyramis hie ſodata Machab. li. j. ca. xij. Et ſtatuit ſeptem pyramides: vñq³ contra vnam: & eſt ſce. ge. pyramis.

Pyrata: a pyr & ratis per compositionem: hinc pyratas ta te. pe. pd. i. marinus latro vispillo: qz semp ferat ignē in rate. vñ pyratiscus ca. cum. fm lūg. pāp. vero dicit. **Pyrate** sunt p̄dones marini ab incendio nauis vel insulari quas capiebant dicit.

Pyratice: a pyrata: hinc pyratice qz latrocinii in mari Pirata non dicitur a pyr sed a pirata viro qui prim⁹ piraticam exercuisse dicitur.

Pyrenus: a pyr: derivat hinc pyrenus net. & hinc pyrenes mons hispaniē altissim⁹ sic dictus: vel qz igneus ē: vel qz igni. i. fugioxi elemento p̄pinquus est: et pdu. pe.

Pyrethrum: a pyr: hinc pyrethrum tri. vel pyretron qz dam herba q̄ habet radicem in cendiosam.

Pirgus: a pir: hinc pirgus gl. lignū vel tabula in alea sup quod ponunt illa rotunda instrumenta: sed p̄ syno- dochen q̄hōs ponit p̄ ipsa alea: vt cum vñ iste amittit oris in pirgo: & vñ a pir: qz illud lignū est acutus in summitate ad modū ignis: vel pirgus vñ quasi peragus: qz per eum saxilla pergunt.

Pyrgus est vas seu alueolus recipiēs talos. Hora. talos mitteret in pyrgū. dicitur etiā pyrgus turricula & turricula tale vas interdum notat.

Pyrgus grece: hinc turris: a pyr: qz est ignis: qz ad modū ignis cōcendit: & hinc pirgus vñ: qz specē turris hēat

Pyritus: a pyr: hinc pyritus n. quidā lapis aerie qualitate sem simulans sic dictus qz plurimū ignis in se et est aliue pyritus vulgaris quē vñ lapidē dicunt. i. petrā focare: qz ferro vel lapidē percussus scintillas emittit.

Pyromantia: a pyr & mantia quod est divinatio componit hinc pyromantia n. i. divinatio q̄ fit igne vel astris & in scintillationibus ignis. vñ pyromantius n. i. tium. & pyromanticus ca. cum. & acut. ti.

Pyropus pyr: compo. cū opus quod est visio: & hinc pyropus pi. quēdā species metallica ex tribus denariis auri: & ex sex grīs: vel quidā lapis flammaticus sic dictus: qz visionem & colorem habet vt ignis. vnde p̄ul. Siam mas imitante pyropo.

Pyrrichus chi. quidā p̄eometricus cōstans ex duabus breuibus: vt legit. sic dictus a pyr & hio achillis: q̄ ad fun⁹ patris armatus eo metro saltavit. Unde & pyrrichus apud grecos saltatio vñ.

Pyrrhus: a pyr: dicitur hinc pyrrhus ri. filius achillis qz igneos & rufos habuit capillos. Item pyrrh⁹ rex pyrothorum: & sic est nomen ononymū: et sic ponit aspiratio post r. fm p̄ul. in primo li. maioris.

Pyrrula lē. in pyrus vide.

Pyrus: a pyr: derivat hinc pyrus ri. quēdā arbor. qz ei⁹ fructus ab amplo idip̄: & in angustū sinit sicut ignis. vñ de hoc pyrum ri. fructus eius: & hoc pyretum ri. loc⁹ vbi pyri cresunt: & hinc pyrrula lē. extremas nasi aut forma pyri: & cor. pi fm lūg. pāp. autē dicit. pyrrula vñ: extremitas nasi: vel formula p̄ri: & cor. ru.

Pis grece: latine dicitur aurum.

Non credam sine teste.

Pisa: a pis grece q̄ latine vñ aurum hinc pisa lē. quod dā genus leguminis: qz ea penfabat aliquid auri minus: tim: & peccant illi qui dicunt qz pisa est pluralis numeri et neutri ge. scz hinc pisa horum pisorum: peccant ergo qui dicunt hinc pisa sunt bona: sunt quoqz pinguis: sunt sine larido: a pis vel pisa dicitur est pisa q̄dā ciuitas grece ab abundantia auri vel illius leguminis: vñ piseus sea. seum. & pluraliter hinc pise farum. quēdā ciuitas iudee: qz illi qui hanc ciuitatē edificauerunt ab illa pisa ciuitate grece uenerunt: vel pise quasi pense a p̄sando & consilio ait. vel ipse dicit a pis q̄d aurū q̄i aureg. & a pise pisan⁹ ma. nfi.

Pisum legumen frequētius in neutro gñe q̄ in feminino legit: vñ hinc perottus a pisa deductum.

Piscarius in piscas vide.

Piscatilis in piscos scatis est.

Piscena: a piscis derivat. i. piscans vel piscator: et est ge. ois in dicit. Tunc. Tunc piscens accipe dicit.

Picens in dicto loco Iuuenalis propriū est vñ.

Pisculus li. dimi. parvus piscis.

Piscina vñ a pisce p̄ contrarium: qz non habet piscem: & dicit piscina penul. pdu. aqua collecta non habens piscem: vide in probanca.

Piscis: a pisco scis. derivat hinc piscis huius piscis: qz sit pastus homin: vñ piscosus sa. sum. piscibus plenus: abundans: quod etiā pisculentus ta. ri. vñ quasi plenus piscib⁹: & compas: vñ de pisculente tius. sime. adverb. et hinc pisculentia n. i. plenitudo & abundantia piscum. Itē a piscis hinc piscarius ri. i. piscator: sed piscator pp̄le qui capit: piscarius qui vendit. Inuenit hinc pyxis p̄ r. s. alia ad significat: & est for. ge. vñ de versis. Itē edis piscis: hinc seruat aromata pyxis. vide in tertia pte in ca. de gñe epicoeno. Itē in asinus & in camelus.

Piscuolus ra. rum. i. piscium vorator pe. cor. & compo nit a piscis & voro ras.

Pisculentia in piscis vide.

Pisculentus ta. tum. in piscis est.

Piscos: a piscis derivat piscos scatis. scatus sum. scari verbū deponen. vñ vado piscari. i. ad pisces capiendos: & inde piscatorius ri. ri. & hinc & hinc piscabilis & hoc le. et hinc & hinc piscatilis & hoc le. pe. cor. & compo. exp̄p̄scos scari: ex toto a piscib⁹ euacuare: vel acquirere.

Piscus sca. scum. i. antiquus: & vñ a pudem.

Non piscus: sed priscus dicitur.

Pisania est quēdā figura de qua dixi in quarta parte in tractatu de coloubus r̄p̄etoxis.

Pissaria: pissa quod vñ grece p̄r: compo. cum rita. et vñ hinc pissaria te. i. p̄r liquida.

Pissaxera: pissa quod est p̄r compo. cū xeros q̄d ē durū: vel sicci: et vñ hinc pissaxera te. i. p̄r q̄ dura est & sicca.

Pistacia de. quēdā arbor: a pistis vel pistis. qz cortex pomi eius nardipistis odorem ferat.

Pistatus ca. cum. i. fidelis: & vñ a pistis grece: quod la sine vñ fides: vñ de nardipistis i. i. fidele: puri: nō adulteratum cōmixtione aliarū rerū: & cor. si.

Pistillum: a p̄ndo d̄is: vel p̄nso sis. vñ hoc pistillum li. & hoc pistellū li. q̄d ē neu. ge. Inuenit & hinc pistillus vel pistellus cū quo piper terit: vel aliud in mouario.

Pistis grece: latine vñ fides.

Pistor: a p̄nso sis. sui. sum. fm piscia. hinc pistor ri. qui panem facit: & pdu. penul. gr̄: sed hinc pistoris p̄ qua dam ciuitate cor. penul. vñ de versis. Pistorus est rectus pistoris sit gentius.

Piso is ere. & piso as are: & p̄nso is ere. & p̄nso far are. i. frangere / tundere / molere. vñ de pistor & p̄sor qui p̄sit. i. molit & frangit frumentū & etiā qui facit panem scdm perottū. Vñ pistrillum instrumentū tūdendi: & pistrinū locus vbi frumentū p̄sit aut panis fit: non tñ est furnus: sed in pistrino furnus erat.

Pistorensis in pistor vide.

Pistoris: a pistis quod est fides vñ hinc pistoris huius storus. quēdā ciuitas que a quibūdā modo vñ pistoris: ab alijs pistorū: sed hoc fit ex consuetudine vulgaris sermonis: pp̄le em vñ pistoris vt pe. cor. et n̄tis sit par gñ in syllabis: & hoc ponit piscianus apte in tractatu de nominatuoz. Si vero ibi inueniat p̄stor p̄ n̄s p̄dicti nōs dicendū est litterā ibi esse corruptam: & vñ sic a fidelitate quam solebant habere: vñ hinc & hinc pistoriensis et hoc se. quidā tñ dicunt qz pistoris sit dicit ab abundantia p̄storum vt dixi in pistor ri. pio ciuitate cor. penul. sed gentius de pistor produ. eam.

Pistorium ri. in pistoris vide.

Pistricus: a pistris stris. vñ pistricus ca. cum. i. mixtus ex diuersis sicut electuarium.

Pistrilla lē. in pistrinum vide.

Pistrinum: a pistris stris. vñ hoc pistrinum n̄. loc⁹ vbi p̄strit. i. molendinū vel furnus: vñ de hinc pistrilla lē. p̄o eodē: vel pistrinū quasi pistrinū a pilo: qz pilo antea tñ debebat & sinebant granū: vñ de & apud veteres non molitores dicebant: sed p̄stos quasi p̄nsores a p̄nsens d̄is granis frumenti. Leterendis: molarū em vñ nōd erat: sed granum ibi pilo tundeat & sinebat: & hinc tritum est vt dicit pistrinū p̄na seruilis: qz seruī in p̄stris

nū mītrebant ligati: et ibi ad modū tumentosi molā tras-
hebant: et fm hoc videtur pistrinū magis pprie dici mo-
lēdinū q̄ furnus: vñs tñ h̄y vt pistrinū vel pistrilla deca-
farnus potius a pīnsendo q̄ a pīlo: et pd. pe. pistrinū. l̄te.
In plogo daniel. Qm̄ me lūguē hui⁹ pistrinū reclusisse.
¶ Pistrio. a pistrice. vñ pistris stris. stru. rre: panē face-
re pasta deducē. vñ pistrice. ca. cū. et pistris onis. q̄ pistris.
¶ Pistris: a pīso deriuat hęc pistris ds. scēmia q̄ pīnsit.
et hęc pistris ds. quoddā monstrū marinū. f. balena vt dī
cunt: sed pistris hui⁹ stris. str. per s. nomē fuit cuiusdā
nautis enē: vel pistris p formationē pōt descēdere a pī-
stor tot in tris: et pe. genitiui pdu.
¶ Pistras vñs feruor vel pistras sunt furfures qui fi-
ant in vīna.

Pthilis ē corruptio sanguinis lēta tabes: a pthi-
no qd est deficio: corruptio: facio deficere: pthylis est
spūtio a pthyo qd ē spuo: excreo &c. pitya coagulū
¶ Pituita ite. ge. neu. est gen⁹ ludi: q̄ mirabili arte vol-
atur giratur. vñdē Iuuenalis. Qui lacedemoniū pituit
mate lubucat oibem.

Pituita est irroratio et spūto. nā pytizō est spūto
leui: & crebro irrorare: vñ orbē lacedemoniū. a. anu-
lū lucubrant delicatū spūto suo dū exuūt: & induūt
eum frequenter.

¶ Pituita fas. in pituita fas. vide.

¶ Pituita te. l. humectatio siue illa infirmitas q̄ ex abū-
dantia slegmatis accidit: et facit capita gallinaz distorq̄ri
vñ et ponit p vana glia q̄ meriti cōscentie distorq̄t cū q̄
bñfacta ad fauorē populoz et ad oculos facit. Et q̄r an-
puma corripit. Et videt q̄ sic: q̄ l̄ora. ita dī. p̄cipue
sensus nīl cū pituita molesta est. sed dico q̄ puma nō cor-
rimo pdu. q̄ quart⁹ pes ē spōdens: et quint⁹ p̄celemari-
cus. q̄ em̄ pūmā pducit ostendit. Persius ita dīcēs. Sōnia
pituita q̄ purgatiōnē mīrūt: et cor. pe. vt patunt.

Pituita dī noxi⁹ humor. Corripit autē duas prias
nā in p̄sio vera lectio est. Somnia qui pituita &c.

¶ Pius p̄s. p̄s. religiosus: misericors: benign⁹: p̄p̄t⁹
et cōparat p̄ suppletionē: p̄ magis pius: sim⁹. vñ p̄e ma-
gis pie. sime. et pietas. tatis. f. virt⁹ q̄ quā patrie et beniuo-
lis et cōiunctis sanguine officiū et diuigēs attribuit cultus:
vel qua sanguine cōiuncti beniuoli efficiunt. Plus cōpo.
Imp⁹ fm̄ l̄ug. l̄ic nota q̄ pietas vñ aliquid donū spūsan-
ci. et tunc in hoc differt a mīa. q̄ mīa studet ad releuādas
miserias p̄rimoz: ex hoc q̄ sunt placenti vel cōsanguinet
vel familiaritate: vñ salte naturę similitudine in oib⁹ aliqd
humanū p̄ mensura accipiēs: sicut alię virtutes. Et p̄e
tas donū mouet ad releuādas eoz miseras ex aliq̄ dī-
uino. l. in quātū sunt flui dei vel diuina similitudine insigni-
ti: vñ et magis pprie nomē pietatis h̄y q̄ diuini quid sonat.
Quis et ipsa mīa fm̄ Aug. x. de ciuit. dei more vulgi ma-
gis pietas dicat: q̄ ideo accidit: q̄ ea sibi deus quasi sa-
crificio placari testat: vñ p̄p̄s dicit. iiii. et h̄y. q̄ dona ha-
bent ali quid simile deo sacratis.

Pius in deū & in parētes moriger est.

¶ P̄x: a p̄n⁹ nī. vñ hęc p̄x ds. q̄ ex p̄no fit: hoc a gr̄e-
tis vñ: doma: quā nos ramellā dicere possum⁹: et inde p̄-
ceus ces. celi. de p̄sice exstēs: vel ad p̄sice p̄tens: vel nī-
ger: vel obscur⁹: et hęc p̄cea ceg. qdā arbor: de cui⁹ succo
p̄x efficit: et p̄ico cas. p̄ice aliquid linire vel obscurare. Et
notandū ē q̄ p̄x alio nōle gr̄ce vñ p̄issa sē. vñ fm̄ quos-
dā vñ apud nos p̄x. Et scias q̄ p̄x ds. cor. l. ante c. s. p̄ica
p̄ane pdu. pi. vñ quidā. Sunt nigra vasa p̄ice rostruz
redolentia p̄ice.

¶ P̄xis: a pyxis q̄ vñ hęc pyxis ds. l. bustula
a. vas vñ medicū reponit suas cōfectiones: silt et multes
res etiā suas lauaturas: vel sic corrupte dicim⁹ burū. silt
seruantes eandē corruptionē. qdā a burus dicit hęc bu-
xis ds. p̄xis ds. et facit actūs singularis hanc p̄xidē
vel rida: et actūs plalis hās p̄xides vel ridas. vñ dū.
de re. p̄xidas inuenies et rerū mille colores.

¶ P̄xos gr̄ce: latine vñ burus: et acut⁹ etiam in fine.
Immo i p̄cipio. sed veteri errore id dīcis.

Piceni est regio italīe dicta marchia a comitana.

Pic⁹ fili⁹ Naturni prim⁹ rex laurētū: a circe i auē ven⁹

Pierides dīcūt musae a pierio monte thessalīe in
quo natæ fuerunt. vel a filiab⁹ pieri. Meta. v.

Pylades strophii phocēsis fili⁹. amicus fidissim⁹
oretti: quē furiosū factū nō deseruit.

Pylos vrbs laconīe in qua regnabat nestor: q̄ ob
hoc dicitur pylus.

Pindarus theban⁹ poeta lyricorū princeps cui⁹ do-
mū pepcit alexander cum thebas euerteret.

Pind⁹ mons in finib⁹ thessalīe. Itē flu. & oppidū.

Pimpla loc⁹ iuxta p̄nassū: vñ musae pimplides.

Piple⁹ fōs macedoniæ a quo musae vocāt pipleides
Pyram⁹ adolescēs babyloni⁹ amator thysbes.

Pyraeus portus atheniensis.

Pyrrha vxor deucalionis. Vide supra.

Pyrene fons in acrocorintho musis sacer.
Pyreneus p̄ tris syllabas rex thraciæ musas hospī-
tio violare volēs: cū illę p̄fenestras abiret secut⁹ eas
decidit: & fractis mēbris expirauit. Oui. v. meta.

Pyreneus p̄ quattuor syllabas altus mons: hispa-
nię quē aliqui pyrenen vocāt. Itē pyrenes mōtes: q̄
a pyrene p̄tendunt in galliam.

Pyrgoteles gēmarū sculptor artificiosissimus.

Pyrrho⁹ fili⁹ ixiōnis rex lapytharū cū theseo amī-
co suo descēdit ad inferos vt p̄serpinā raperet. Sed
a cerbero deuoratus fuit. theseus autem captus.

Pyrodes cy cis filius q̄ primus ignē silice p̄excus-
sit: vt plynias scripsit.

Pisa vrbs regio arcadiæ vel achaīę: vñ quib⁹ quo
p̄anno exercebant ludī curules

Pisaurum vrbs vmbriæ scdm̄ plynium.

Pithacusa insula cū oppido in thusco mari.

Pythagoras fami⁹ italīę philosophię princeps.

Pythius apollo dīa pythone. Vide phython.

Pittacus myteleneus: vn⁹ de septē sapientibus.

ante L

Placenta: a placeo ces: dicitur hęc
placenta te. l. libum: focacia: q̄ placeat: vñ hęc
placentarius ri. et hęc placētaria ri. q̄ vel q̄ fa-
cit placentas: q̄ etiā hęc placentinus: et hęc placētina ne-
p̄e a placenta hęc placētia ri. qdā dūtas in lōbardia:
q̄ ibi optime fiant placentę: et inde placentinus n. num-
nomen patrum.

¶ Placentinus vñ a placenta. Item qui facit placētas.
de hoc vide in placenta.

¶ Placeo: a placeo cas. vñ placeo ces. cui. esse vt fieri pla-
cidū vel placitū: aliter em̄ non placet: et a placeo ces. des-
cendit placet impersonale: et placit⁹ ra. tū. q̄ placet vel pla-
cult. placeo cōpo. cōplaceo ces. vñ cōplacet impersonale:
p̄placeo ces. vñ p̄placet impersonale. Placeo cū oib⁹ suis
cōpositis est neutr⁹: et facit p̄teritū in cui et supinū in cū.
¶ Itē em̄ regula: omnia verba neutra scdē cōiuga. facientia
p̄teritū in ui. carēt supinū fm̄ vsū: p̄ter ista: careo: do-
leo: noceo: placeo: taceo: pateo: lateo: mereo: oleo: et l̄i-
ceo. ista tñ duo nō vident esse ponēda in exceptiōe: q̄ ab-
istis et multis alijs talib⁹ neutrīs inueniunt supina q̄nq̄:
s̄ nō sunt in frēq̄nti vsu. ¶ Itē placeo ces. cum omib⁹ suis
compositis cor. pla. dūb. de arte. p̄summa sit null⁹ non
sua forma placet.

Placo primā pducit: vñ a placeo differt.

¶ Placidus: a placor aris. vñ placid⁹ ds. dū. l. mīlle: m̄
factus: quasi placor bar⁹. et compas placidior simus. vñ
placide dius. sime. adner. et hęc placiditas tatis. fm̄ l̄u.
p̄ap. vero dicit. placidus qui offubus placet: p̄opiti⁹:
serenus: quietus: tranquillus.

¶ Placit⁹: a placeo ces. vñ hoc placitū ti. p̄ antifrasi: q̄
dupliceat: vñ placitoras. vñ placitor aris. et hęc placitator
vel placitatoris. ritum. et hoc placitatorū ri. locus vbi
fit placitum.

¶ Placo ces. ant. l̄u. l. humillare: mīlligare: exorare: p̄a
Bb. j.

efficare: vñ placat⁹ ta. tñ. 2 cōparat: tñor. sim⁹: 2 ppo. lplacat⁹ ta. tñ. 2 hīc 2 hēc placabilis 2 hoc le. vñ placabil⁹ aduer. 2 hēc placabilitas: 2 cōpo. lplacabilis le. lplacabil⁹: lplacabilitas. placō cōpo. cōplacō cas. replacō cas. 2 ē actiū cū oñibus suis cōpositis: 2 pdu. hanc syllabā pla. s3 places eā cor. vñ qdā. Scoto nemo placet nisi dextraz munere placet. Itē dñi. de arte. placat⁹ donis iuppiter ipse dat. **Placoz**: a placō cas. s3 hīc placoz ois. i. trāq̄litas. mit i gano: 2 pd. pla. Eccl. iij. Cōplect⁹ placoz ē ei⁹: 2 pdu. co. **Plaga** gē. i. vuln⁹: tūber: qñ si flagra. qñ cū quodā streptu. i. sūtu 2 flagris plagē corpis infligunt: vñ plaga s3 qñ q̄ tractus: vel q̄ celi: eadē 2 clima: et sūt p patriā vel vltio aliq̄ accipit 2 plaga. i. rete: vel poti⁹ funis retis: pprie quidē plagē sunt funes illi quib⁹ retia tēdunt circa mas 2 sūmā pte. s3 ponit qñq̄ p ipsis rent⁹. Et nota q̄ plaga p vulnere pdu. pumā: i alijs vero sūgnōib⁹ eam cor. vñ verus. Vulnera sunt plagę: regio plagę: sit plagę tēte Itē a plaga plago as. vide in plagarius. Itē nota q̄ plaga gē q̄ pharaoni infligē fuerūt sunt decē: vt patz in bñ sñibus. Sanguis: rana: culer: muscē: pecus: viscera grādo. Brucis: caligo: mors: obtinuere necando. **Plagarius**: vide in plagarius. **Plagella** lē. dñi. pua plaga: sicut 2 plagula. **Plagiari⁹** rñ. s3 hīc placitor: toxis. in eodē sensu. s. vñ dñi toz holz vñ seductor: holm vel deceptor. s. q̄ seducit 2 sollicitat pueros 2 seruos alienos. Apls in pñs ad thimo. ca. ij. Plagiarijs mendacib⁹ pñs: vel plagarius etiā s3 qui mancipiū aut pecus alienū seducēdo distrabit: 2 s3 plagarius vel plagiator: a plagio. i. obliquo q̄ nō recta via gradit: sed pellendo dolis 2 donis pollicendo: vñ alexan. Aut pueros vendis plagari⁹ est tibi nomen. Itē plagarius vel plagarius vel retarius vel plagas faciens vel inferens: vel curans: vt est medic⁹ quasi plagā agēs. s3 plagari⁹ magis est in vñ in ista sūgnōne: vñ pñs. Plagari⁹ plagas curās: plagari⁹ q̄ seducit pueros 2 sollicitat seruos alienos. Itē a plaga s3: plago gas. vel plagio gas. id est verberare: vulnere: plagas infligere. **Plagilla**: a plaga s3 hēc pagilla lē. 2 hēc pagella lē. ambo dñi. i. parua plaga: 2 plagiosus fa. sum. vel plagosus fa. sum. plagis plenus. **Plagiosus** in plagilla vide. **Plagioripus**: plaga cōpo. cñ ori: 2 s3 plagioripus. i. scutā plagā inferens: hoc nōle dñant holm venditores qui acuta inferunt vulnera. Cicero. Videte iudices quē admodū flagioripus iste me tractauit. **Plagi⁹ gla. gñ. i. plagas faciens: vel curans: vel obliquo: qñ plagi facit holm obliquari.** **Plagosus** in plagilla vide. **Planca**: a plan⁹ vñ platos hēc plāca rē. qñ plana sit 2 lata. i. tabula vel asser: vñ plācula lē. 2 hēc plācella lē. bi. et plācus ca. cum. qui pedes h3 planos 2 latos instar plance. **Plācella** lē. dñi. parua planca. **Plācula** lē. dñi. parua planca. **Planeta**: a planos s3 hīc planeta tē. 2 hīc plananta tē. planeta. i. errās: planita. i. errorē incuties. Dicunt ergo qdā stelle planetę. i. errātes: qñ singulis dieb⁹ mouēt or: tñ 2 occasus suos: 2 h3 dicunt planitę. i. errorē incutientes: qñ in singulis dieb⁹ orit⁹ 2 occasus suos sic variādo holb⁹ incutit errorē: 2 faciūt eos errare: vñ fm pñs. nō debēt planetę dici. i. errātes: sed planitę. i. errorē incutientes: planetę em nō errāt: imo eandē motū 2 eandē mouendū legē nūc hñt quā ab initio suę cōstitutionis habuerūt: s3 errare vidēt mortalib⁹: cñ ita variant or: 2 occasus p diuersa loca: vñ poti⁹ debēt dici planitę. i. errare faciētes: qñ planetę. i. errātes. Non em ipsi errant s3 nos circa eos i mor⁹ errare faciūt. Itē planeta s3 febris erratica: 2 planeta qdā vestis laxa circa oras: qñ errantib⁹ oris euagaf. 2 a planeta planetica ca. cñ. 2 hīc 2 hēc planetaris 2 hoc re. Et nota q̄ planeta est maf. gē. p stella: in alijs ho sūgnōnibus est fce. gē. 2 pd. pe. s3 pñs. planetes grēce ē maf. gē. vñ apud nos qñq̄ planeta est maf. gē. 2 sunt septē planetę. i. saturn⁹: iuppit⁹: sol: mars: mercuri⁹: luna. Itē planeta grēce latine s3 casula: qñ totū tegit: 2 signat charitatem. A pñs septē planetis denotant septē dies septima

nē: vt bñc plenus in sabbatum. An iuppiter sit de⁹: vt de supra in iuppiter: 2 de eius effectu.

Planaomē verbū deponens dñ erro: planaō. i. seduco: plane. i. error: planes planetes planeta: planetes vagus: planos seductor: placous placunt⁹ errās: vagabūd⁹ 2 planetasēd scdm pliniū planetis: nñ hil min⁹ errat: tñ quia propriū hñt cursū contrarium motui raptus erratici dicuntur.

Plango gñ. x. cñ. est cum lachrymis pect⁹ aut facē tondere: vñ hīc plango crus. i. tunisio pectoris aut faciet cum lachrymarum effusione.

Planipes dñs. gē. ois. i. planos hñs pedes: vt funābus vel rector: cuiusdā fabulę: q̄ planipedia dicebatur: 2 dicebat planipedia diē. tale genus fabularū. qñ planis 2 nudis pedibus recitabat: 2 cor. pe. planipes.

Planitudo in planus est.

Planos grēce: latie s3 error: vñ vagatio. vide in suples.

Planta: a plan⁹ na. nñ. s3 hēc plantare. i. plantides pedū: qñ plantę hñt nō sunt rotundę: vt in q̄drupedibus. Nō em hō cū sit bipes possit stare: et sunt plātę anteriores ptes q̄ ex multis ossib⁹ cōstant. Calcx vero posterior pte plantę sic dicit⁹ a callo quo qd plantat: 2 ramus arboris q̄ inserit: vñ hēc plantula lē. dñi. 2 hīc 2 hēc plantaris et hoc re. ad plantā pñens: 2 hoc plātare ris. planta arboris pprie differit rñ: qñ plantę sunt raptę de similitate arboris. s3 plantaria q̄ cū radicib⁹ terra euellunt 2 alibi plātant: 2 hoc plantatoris rñ. idē q̄ plantare.

Valla rēphendit hanc differentia Seruianam.

Plātago: a plāta p ramo arboris q̄ inserit: dñnat hēc plātago nñ. qdā herba: qñ plāta ei⁹ ad hēreat fre. 2 pd. sa

Plantaris re. in planta ei⁹ ponitur.

Planto tas. aut. s3 a plāta: 2 est plātare plātas vñ plātaria ponere: plātas inferere. i. plere: 2 planto tas. p plātā decipe. et cōpo. de plātato tas. p planto tas. i. valde plātare vel plātas auferre. replanto tas. supplantato tas. i. de cipez pprie per plantā: quod sit cū latēter plantā ex trās: nerfo iacim⁹ inter plātas alterius. Nñ esan dñat de iacob Et supplantauit me altera vice.

Plantula lē. dñi. parua planta.

Planeta in planuta est.

Planus: a platos s3 planus na. nñ. et cōparat planus nñor. simus: vñ plane nius. sime. aduer. et hēc planitas. 2 hēc planides cñ. et hēc planitudo: et s3 planus: dar⁹: certus: equalis: manifestus: aptus: 2 pdu. pla.

Plasmatis in plasmō mae. vide.

Plasmo: a plasmo grēce qd latine s3 formare: s3 plasmo mas. aut. are. i. for mare: et hīc plasmator ois. 2 hēc plasmatura rē. 2 hoc plasma at. cor. pe. grī. i. factura: for matura. i. qd ē formatū vel forma: 2 qñq̄ ponit p qdam electuario qd formatū vocē. Plasmo cōpo. cōplasmo as. replasmo as. et est actiū cū oñibus suis cōpositis.

Plastes: a plasmo as. s3 hīc plastes stis. i. forma: vel foratio vel figul⁹ Esa. xlv. Itē de⁹ formās terrā 2 faciēs eā ipse plastes ei⁹: 2 pñs dñi hīc plastes hui⁹ stē. 2 ide plāstice. i. parietis ex gipso vel alio effigies. Esa. xliij. Plāstē idoli oēs nñl sūt: et declinā ibi hīc plastes hui⁹ plāstē.

Plas non plastes dñ formatio: plasma figmentū plastes figulus q̄ plastic⁹ dñ: platto fingo: formo & emplastro. Plastes autē p primā flectet: plastos non plauustus dñi fictus formatus.

Plastograph⁹: plastes p. cñ graphos qd ē scriptor: 2 s3 hīc plastographus. i. falsus scriptor: vñ hēc plastographia. i. falsa scriptura: et plastographus pñs. pñum. falsum scriptum: 2 cor. gra.

Platanus: a platys s3 hīc platanus nñ qdā arbor a latitudine folioz sic dicta: vel qñ ipsa arbor plata sit et ā plā Nā platys grēce latā vocat: expñt autē scriptura huius arboris nomen et formā dicens. Eccl. xliij. Quasi platanus exaltata sum iuxta aquā in plateis: et cor. pe. vnde Sol. Et platanus hyemalis atq̄ coloribus impar.

Plata nos: & platanistos latine platanus ē arbor a latis foliis dicta: Nam platys est latus: platos & ply

¶ polebs; a pols qđ ē pītas v: bēc polebs bls. qđi polebs

Cpleo ples. eul. etū. non est in vsu: et compo. cū con: et
 v: cōpleo es. eul. rum. vñ hoc completouū ri. **Prē** cū de:
 et v: depleo les. **Prēm** cum ex: et v: cpxleo es. eul. etum
Prē cum in: et v: impleo les. **Prēm** cum ob: et v: oppleo
 es. **Prē** cū: et v: repleo es. **Prē** cū sub: et v: suppleo es

pleo cū oībus suis cōpositis est actiū. et faciunt p̄terit
ta in vi. o mutata in ui. et supinū ui. in tum. unde patet q̄
expletus: expletio: completus completio: suppletio: et hū
iusmodi scribunt per t. sine c.

¶ Pleona sm⁹ est q̄dā vitii de q̄ dixi sup̄a i quarta pte
in ca. de vitis anectis barbarismo et solocismo.

¶ Plerusq. i. aliquid: frequenter: assidue: fm̄ pas̄.

¶ Plerusq. i. frequēs et maior pte a plurib⁹ deriuat. In
de plerisq. i. aliquid: nōnulli: multi: fm̄ pas̄. Et scias
q̄ plerisq. fce. ge. acut pe. ppter confortiū mas. et neu. i.
plerisq. et plerisq. q̄ de necessitate acunt pe.

¶ Pleumō gr̄ce: latine dī pulmo: vel videt̄ dīcī a pneu
mon. i. a spū p quē mouet et agit et aperit pulmo vt capī
at flatum: et inde nos dīcī⁹ hīc pulmo nīs. et hēc pleumo
nia nīc. dolor vel tumor pulmonis.

Pleumon & pneumon idem sūt: videlicet pulmo:
forte a pneumate. i. vento & spiritu.

¶ Pleumonia nīc. in pleumon vide.

¶ Pleuresis: pleuron gr̄ce latine dī lat⁹. vñ hēc pleure
sis dolor lateris acutus cū febre et spū sanguinolento: et
hīc pleuretiscus ca. dī. qui talē infirmitate patit̄: vel ad
pleuresim ptinens: vt pleurica passio.

Pleuron. πλεον πω est vrbs etholię: pleura au
tē latus: vñ pleurit̄s tīdos. dolor laterū quem pleu
resim vocat.

¶ Pleureticus ca. dī. in pleuresi est.

¶ Pleribilis: in plerus est.

¶ Plerut: pteritū est de plecto ctis. et maxie fm̄ antiq̄s.

¶ Plerofus in plerus vide.

¶ Pler⁹: a plecto ctis. xi. xū. dī hīc pler⁹ rus xū. i. flex⁹:
vel punitio: vñ plerofus sa. sū. i. flexuosus: vt punit⁹: et
hīc et hēc pleribilis et hoc le. i. abilis ad plectendū: vñ ple
ribiliter aduerb. Itē adlectine dedīnat plerus xa. xū. et
compo. pplexus xa. xum.

¶ Plicas dīs. in plicas exponitur.

¶ Plica cē. deriuat a plico cas. et cōpo. cū sim: et dī simpl⁹
pla. plū. Itē ap̄cedētib⁹ nīeris. i. duo. tria. q̄tuor: q̄nc̄:
et c. et a plica cōponit̄ alia nōa numeralia q̄ ponderalia dī
cunt̄: vt dupl⁹ la. lū. a duo et plica: vñ duplo las. et duplico
cas. i. dupli facere. Triplus la. lū. a tria et plica: et sūt cō
ponit̄ cōsilia q̄ restant q̄druplus: quintupl⁹: et a singulis
descēdit verba. i. quadruplare: quintuplare et c.

¶ Plico cas. cul. vel caul. ctū. i. plicas facere vt plicis ap
tare. vñ plica cē. plico cōpo. cū ad: et dī applico cas. cul. vt
caul. ctū. vel catū. i. arrinare: ad ripā vel ad terrā ventire
et cū con: et dī cōplico cas. cul. vel caul. ctū. vel catū. i. sū
plicare. Itē cum dīs: et dī dīplico cas. i. deoissū a plica po
nere. Itē cū duo: et dī duplico cas. Itē cū ex: et dī explico
cas. Itē cū in. et dī implico cas. i. impedire. Itē cū iter: et dī
iniplico cas. Itē cōpo. multiplico cas. vñ hēc multiplicatio
et multiplex cas. oīs ge. et cōpā: vñ multiplex cas. sime ad
uer: et hēc multiplicitas. Itē ppo. a plico quadruplico as.
reduplico cas. suplico cas. triplico as. vñ triplex cas. Pli
co cū oībus suis cōpositis est actiū pter suplico quod ē
neutrū fm̄ q̄ cōstruit̄ cū dīs. Itē plico facit pteritū in cul
vel in caul: et supinū in ctū vel in catū. Cōposita vero ab
eo et aliquo nōle facit̄ tñ pteritū in caul: et supinū in catū
vt multiplicauit catū. triplicauit catū. sed cōposita ab eo et
p̄positiōib⁹ facit̄ pteritū in cul et caul. et supinū i ctū et in
catū. s. frequenter in cul. et in ctū. et raro in caul et in catū. p
ter suplico cas. q̄d facit̄ pteritū in caul et supinū in catū: et
cor. hāc syllabā pli. fm̄ hūg. pūf. etiā in. ix. lib. dī. Plico
cas. cul. vel caul. catū vel ctū facit̄: q̄d magis in cōpositis
dīnotat̄. Itē cū p̄positiōe magis p ut. diuisas: cū nōle ve
ro cōpositū p aut terminat̄ pteritū pfectū: inuenit̄ etiā cū
p̄pone in aut. faciens pteritū: s. raro in vsu: vt applicauit.
Magis autē Be. sequēs cōem vsū modernorū q̄ emulā
dus ē dī. Plico cas. cul facit̄. Cōposita hō a plico et nōle
facit̄ pteritū in aut: vt duplico aut. sed cōposita a p̄pone
facit̄ pteritū i ut. diuisas: vt explico cul. pter suplico ca
ul. Verballa tñ q̄ ab eo descēdunt cūta retinēt a. vt mul
tiplicatio: suppletio: explicatio: iplatio: et hoc videtur

magis fm̄ vsū modernorū. Itē autē dīcunt hūg. et pūf.
magis videt̄ respicere antiquitatē: et ex cōsist̄ distinctiōe pte
solui mīta q̄ videt̄ p̄traria in hoc libro inter pūf. et hūg.

¶ Plodo dīs. si. sum. exponit̄ in plando dīs.

¶ Ploro ras. aut. rati. are. i. cū voce flere et lachrymas sū
dere: vñ et ploro dī q̄si p lumia raro: et est ety. vñ hīc et hēc
plorabilis et hoc le. et plorabiliter aduer. et hīc plorat⁹ tus.
tul. et plorand⁹ da. dū. i. ploratu plen⁹: plorati sūta. plo
ro cōpo. deplo ro ras. i. valde plorare: vel explozādo al
qd petere: acq̄rere: explo ro as. i. indrere: inuestigare: im
plo ro ras. i. rogare: q̄rere vel ipetare. Ploro neutrū est et
eius cōposita sūt q̄ retinēt et s̄ḡtione: aliter sunt actus:
et oīa p̄da: hanc syllabā plo. vñ Juue. plorat⁹ lachrymis
amissa pecunia veris fm̄ hūg. pas̄. hō dī. plorat⁹ lachry
marū ē planct⁹ tñ vocū: flet⁹ vero ad vtriusq̄ ptinet: q̄ ple
rūq̄ pfundit̄ poetę. De hoc vide in fleo es. q̄d dīcūt hūg.

¶ Postellū l. in plaustrum vide.

¶ Ploustrum sū. in plaustrum est.

¶ Plausus sa. sum. in plando dīs. exponitur.

¶ Pluito tas. pe. cor. ē hūb frequē. et fofat a plute scōa pfo
na abstracta et c. addita to. Itē pluito as. i. frequē pluerē.

¶ Pluma: a plus p capillo dī hēc plumamē. q̄si pluma
q̄ sicut pū in corpore quadrupedū: ita pluma in ausibus:
vñ hēc plumula lē. et hēc plumella lē. dīm. et hoc plumatū
ti. ceruical vel pluteū: et plumatus sa. tū. i. plumis tectus:
et plumosus sa. sū. i. plen⁹ plumis: et cōpā sioz. sim⁹: unde
plumofitas tatis. et pdu. plu. Itē a pluma dī: plumarius
ria. rī. ad plumas ptinens: vñ plumariū rī. dī opus i mo
dū plumę factū et depictū fm̄ hūg. In hīstorijs autē sa
per exo. dī q̄ pluma lingua quadā dī ac⁹: et in de dī hīc
plumarius rī mas. ge. i. opari⁹ quicūq̄ opat⁹ dī. pluma. i.
cū acu: et tñ plumari⁹ ria. rī. op⁹ acu pīctū vel variatum.

¶ Plumacium: a pluma dī: hoc plumacium dī. i. ceruical
vel scriptorium.

¶ Plumarius ria. rī. in pluma vide.

¶ Plumella lē. dīm. i. parua pluma.

¶ Plumeo: a pluma vel plumo as. dī plumeo mee. ul. i.
plumas h̄fe vel emittere: vñ plumesco scis incoha. Itē
a pluma dī: plumeus mee. mesi. q̄d est de pluma.

¶ Plumo mas. dī: a pluma mē. et ē plumare tegere plu
ma vel pingere: vel ornare: et ppo. deplo mo as. explumo
mas. i. plumas auferre: et pdu. plu. vide in pluma.

¶ Plumula lē. dī. parua pluma.

¶ Pluo is. hūb defectiū et excepte actionis: et dī a fluo
is. et hūb verba excepte actiōis oīa sunt p̄p̄te defectiua
in pūa et scōa psona: et in q̄s in p̄ali: et dī pluerē q̄si fluere
et caret sup̄no in frequē vsu. s. inuenit̄ pluit⁹: et dī sic ex
ponit̄ in cōstructione: pluit aquā intelligit̄ de⁹: inuenit̄ tñ
p̄ iproprietatē: aqua pluit: et est sensus. i. pliendo cadit:
pluo cōpo. cōpluo is. i. pluua irrogare. vñ hēc compluo
onis. et cōpluo ris. n̄ passiuo: vñ cōplutus sa. tū. Pluo si
ue sit defectiū siue non: neutrū ē: et cōposita sūt neutra
sunt pter cōpluo q̄d est actiū: et oīa faciunt pteritū i plu
ui: vel p syncopā plui. Itē oīa facit̄ supinū in uti: s. nō
sit in vsu: p̄cipue in simplicitate fm̄ hūg. et vt dīcūt pluo
est neutrū et absolutū: aliquid tñ regit actū p intellectū ab
teri⁹: vt pluit sup̄ p̄ctōres laqueos ignis. i. pluedo emi
tet dens laqueos:

Pluit lapidibus aut sanguine latine dicitur.

¶ Pluralis: a plus deriuat hīc et hēc p̄fals et hoc le: vñ
pluralit̄ aduer. et hēc pluralitas tatis: et format̄ pluralis
ab hoc gr̄o pluris: is mutata in a longā: et addita lis. vñ
ultima syllaba p l scribit̄ et non per r.

¶ Plurimus: a plus dī: plarim⁹ ma. mū. et compo. cōpla
rimus ma. mum. q̄ plurimus ma. mum.

Cōplures nō cōplurim⁹ dī: et q̄ plurim⁹ nō q̄ plures.

¶ Pluris: a plus dī: hīc et hēc pluris et hoc re. et cōponit̄
q̄ pluris re. cōpluris re. p̄pluris re. tāpluris re. et omīa p
valde pluris. fm̄ hūg. De hoc tñ vide in plus.

Cōplures & cōpluria seu cōplura tñ p̄r dices.

¶ Plus: a polis q̄d est plitas dī hoc pl⁹ hui⁹ rīs. et in nō
actō et cō singulari neu. ge. in alijs casib⁹ tā in singulari
q̄ in p̄ali est cōis ge. in vna voce vel in diuersis. vñ p̄r.

Cū p tres casus neutri genus oblineat plus. Casib⁹ in reliq⁹ obliet oē gen⁹: 2 desinit abltis singular; in e. vī in i. vt plure vel pluri. Itē nūis plis facti plures vel plura: 2 antiq⁹ plura. Itē actis plis facti es vel is. plures vel pluria. Itē plus est cōparatiu⁹ de mult⁹ vt dicit pūf. in uij. lib. Plus quoq⁹ videt esse cōparatiuus hui⁹ noia mult⁹. Itē singu. nūis nō iuenit nisi ge. neu. plis hō iuenit etia cōis. ge. vt hic 2 hē plures 2 hēc plura: ant. q⁹ tñ pluria dicebat. Suplatiu⁹ tñ ab hoc ipso oīz generū iuenit plurim⁹ ma. mū. Magis autē Be. di. q⁹ plus in ntō actō 2 vctō est neu. ge. sed in alijs casib⁹ hz tria gñā. vñ facit abltm casum tā in e q⁹ in i. lūc autē cōtingit q⁹ nullū monosyllabū in us. ge. tñ repit desinens in us. vñ nullū monosyllabū in us. potuit esse ge. ois: 2 q⁹ cōparatiuū erat hui⁹ nois mult⁹ ta. tñ. oportuit q⁹ in reliq⁹ casib⁹ esset cōe tñū generū: vt sul positiuū gñibus rñderet: 2 ppter hoc dicit⁹ q⁹ fuit hoc no men plus offus ge. in cōstructione: se d neutri tñ in decl natione: q⁹ erat cōparatiuū ad tria gñā: vt iste panis est plus illo: 2 ista farina est p⁹ illa: 2 hoc frumentū est plus illo: hac de causa cōtingit q⁹ in illis casib⁹ qui hñt oē ge nus. Plus cōpo. cū con: vt cōpluris cōpluri rē. 2 nō infor ma neutri: vñ nihil est cōplus 2 hoc iō q⁹ hēc ppositio cō. imponat collectionē: 2 ob hoc potuit puenire cū omī gñe 2 nō cū neutro: q⁹ multitudo recipit collectionē: simplici tas vero nō. Et nota q⁹ licet bene dicat⁹ hic est p⁹ vñi q⁹ tñ: nō tñ bñ d⁹ ego pluris vñi q⁹ tñ: 2 si obijcias. Quē cūq⁹ casus regit nūis candē 2 regunt ei⁹ obliq⁹ sicut dicit pūf. Dico q⁹ regula pūf. intelligit de toto ntō: 2 fm oēne sul terminationē 2 oīe gen⁹. An si cōtingat q⁹ aliq⁹ no men neu. ge. regat gñm 2 mas. 2 fēmininū suū nō regat eū dē casū: rñc illa rñā nō extēdit nisi in ntō actō 2 vctō: vt hic est plus vñi: habeo plus vñi. o multū vñi: 2 sic ma le d⁹ loquor de plure vñi. Item dicimus de hoc nomine aliquid 2 minus.

Plus neu. est ge. tñ: sifiter pluris & pluri: verū po test p regimen partitionis rem oīis ge. explicare vt plus panis: aquae: olei. Cū vero d⁹ hic panis est plus illo: plus aduer. est: nec satis apt⁹ ē seimo: vñ dicere in hoc est plus panis q⁹ in illo: aut hic panis maior il lo &c. Nec male putē dicitū: idigeo pluris vñi q⁹ olei: vt vñi & olei regant a pluris: & pluris ab indigeo.

Pluscul⁹: a plus addita culus la. lū. d⁹ pluscul⁹ la. lū. i. parum plus: 2 compo. compluiculus la. lum.

Pluteū tel. d⁹ a plantis q⁹ ibi substernunt. i. tabulis li gneis: a quib⁹ libri sustēant. 2 pluteū d⁹ scriptorū sup q⁹ scribit. Itē pluteū d⁹ tabulatū vel cratio crudo couo lre ta: q⁹ i ope faciēdo ostio obijct f3 Aug. paf. hō di. plu teus interior parolēti scriptor. Plutei sunt crates couo crudo extēte q⁹ in ope faciēdo ostio iungūt. sed magis est fm vsum neutri ge.

Pluto onis. dens inferni: d⁹ Pluto grēce latine dīs vel diues d⁹: q⁹ infernus omīa recipit.

Plutum tu. supinum: vide in pluo is.

Pluuia: a fluo is. d⁹ hēc pluuia nē. quasi fluita: q⁹ flu it: nascit cū de terrē 2 maris halitu: q⁹ cum alit⁹ elcuaia fuerit: aut solis calore soluta: aut vñ ventorū cōpressā sil lat ad terrā: 2 est pluuia lētis fugio aqua: vñ hic 2 hēc plu uialis 2 hocle. vt tps pluuiale. An pluuia⁹ aduer. 2 plu uiosus fa. sum. vñ pluuiose aduer. et hēc pluuiofiras fm Aug. Et nota q⁹ causa efficiēs pluuie est frigidū ex pulsū in nubē a circūstātē calido: 2 iō frigidū tpe nō plu it. sed pluuia post gelu signū ē resolutionis aurē. Itē autē calidū istud in toto aere diffusū: 2 nō in vna pte ei⁹: 2 iō vñ d⁹ a se expellit frigidū: q⁹ in nubē veniēs cōpūmit nubē: 2 ppter expulsionē cū impetu descēdit aq⁹ pluuie. Itē vehēmētior est impet⁹ in estate q⁹ in hyeme: 2 tūc calidū vehēmēt⁹ expellit frigidū q⁹ resoluunt nubē i aquā. et iō etiā post serenū tps impetuosiores sunt nubes q⁹ alio tē pore: q⁹ ipetuosus pluuis p⁹ ē de frigiditate expulsa ab aere: frigiditas autē est q⁹ lto mortificatiua: ideo vehē mētes pluuie nō bene cōueniunt plantis: s3 pot⁹ pluuie inanes sine violentia descēdētes 2 sine vehēmētia: q⁹ in illis est p⁹ de calido: 2 iō siles sunt rozi: q⁹ aut pluuia sit

de vapore multū hñte de terrestri: iō cū suauis est aliquid do ex pluuia gñant p⁹ima aialia aq⁹rica sicut ranunculi et vermes: 2 aliq⁹ pisces pūali cui⁹ causa est: q⁹ calidū ē in nube cū euaporare incipit sed trahit hūidū subtile q⁹ se aliqd hz de subulū terreo bene cōmittit: 2 iō est viscosum Cum autē viscosū reduat ad aerē incipit durāscere 2 cō stare 2 cōuētere se in pellē quādā in quā cōtinue pulsās calidū efficit spm: cui addit aia sensibilis virtute stellarū: 2 tunc sit aial: cā autē q⁹ hēc aialia semp sūt aq⁹rica: est q⁹ l. tali pluuia vñct aq⁹. Signū autē hui⁹ est q⁹ aqua pluuie hausta 2 custodita gñat vermes: 2 cū dñ steterit 2 subtile terreū resederit: efficit darioz q⁹ fuit: 2 q⁹ tunc simplici aq⁹ similior ē: vermes nutritre nō poterit: 2 iō tunc mēsa mo riuntur: 2 residēt ad fondū cum subtile terreo q⁹ fuerat: aq⁹ pūmixtū. Itē scias q⁹ cōiter ab aristotele 2 ab alijs tra dit q⁹ materia p⁹ima pluuie est nubes aquosa frigidō medijs loci spissata: vide in ros.

Pluuialia le. in pluuia est. pe. cor.

Pluuiano nas. verbū excepte actionis. i. minutatiz: parum perpluere: 2 d⁹ a pluuia.

Pluutota le. dicit. pe. cor. parua pluuia.

Placentia vrbs in lumbardia circa trebiā fluuiū.

Platea platearum. vrbs boetia.

Pleiaides septē filia athlātis: & pleiones nymphæ.

Plemmyrium fluuius siciliæ: & interpretat⁹ exūdās.

Pleuron vrbs atolia:

Plotæ insulæ duæ in ægæo: quæ & strophades.

Pluton filius saturni & frater iouis rex inferorū.

ante D

Pochotrophium: pochos quod est paup cōpo. cū trochos q⁹ est conuersio: 2 dicit hoc pochotrophū phi. i. quo paupes 2 infirmi nascunt: vñ hic 2 hēc pochotrophita rē. q⁹ est dñs vel dñā talis loci: 2 pdu. phi.

Pocos τὸκος dicitur vellus: vñ forte pocotrophiū dici posset. Pauros. αὐρος paucus dicitur: sed quid ad rem?

Poculū: a potio tas. d⁹ hoc poculū li. quasi pot⁹ vñ vas cū quo bibit: 2 inde poculo las. poculū dare: ppinare.

Podagra: pes cōpo. cū agros q⁹ est tract⁹: vñ agros q⁹ est ferū: agreste: imite: 2 d⁹ podagra grē. q⁹ dā infirmi tas pedū: a retractione pedū vel a fero dolore dicta. Nō omīe q⁹ imite est abusiue agreste vocamus: vñ podager gra. grum. 2 podagricus cā. cum. 2 fm vsum accent⁹ pos nitur super pe. in podagra.

Podagra. i. pedica: hoc est laqueus pedum: quo aialū pedes capiunt: eo q⁹ podes. i. pedes arpevet agrey. i. capit. agra autē captura & praeda est: sunt q⁹ pro pedū ægritudine accipiant.

Poderis: a pos q⁹ est pes d⁹ hēc poderis rīs. vestis sacerdotalis. linea corpori penit⁹ ascripta: et vsq⁹ ad pe des descendēs: vñ camisia 2 subuncula dicit⁹. 2 d⁹ poderis quasi pedib⁹ hērens: 2 cor. pe. vñ q⁹ dā. Talarē tunicā poderem censere memento.

Poderis græce d⁹ τὸ Δηρὸν. vñ de secūdā pdu cere debet. Est autē tunica talaris: linea pferitū. vñ de in apocalypsi d⁹. Præcinctā ad mamillas vidi & vestitum podere.

Podex cis. masc. ge. culus feteat: 2 d⁹ a pedoz dois. Juuenalis. Sed podice leui.

Podio as. in podia est.

Podiū: a paulo uis. dicitur hoc podiū dis. i. baculus sup quē innitmur cū sepe terrā ferim⁹. An 2 podiū d⁹ vbi cūngs innitmur: 2 ide podio as. q⁹ compo. appodio as. cōpodio as. suppodio as. omīa pvalde innit: et fm hoc sunt neutra 2 absoluta. Itē pñt esse transitua actiua: vt podio te: appodio illū: suppodio istū: quasi podiū suppo nere illi: vel podio sustentare: vel podio facere innit.

Podium est locus editor: vñ de nobiles spectabāt Iuue. Oibus ad podium spectantibus.

Poema. a poeo græce pio scribit aut potio dicitur poe

Ab. liij

¶ **Polyfyntheton** est qdam figura de q supra dixi in qrtā parte in cap. de schemate.

¶ **Polyssen**. senus interpretatur sensus. et pponit di polya quod est pluralitas: et dicitur polissen? na. nū. l. plurū sen- suum vel significationū vt hoc pponit cano est polissenum. Polysemos non polyssenus. dicit multa significans: similiter polysemantos πολυσηματος.

¶ **Polystous**. polya qd ē pfallitas ppo. cū hystoria et dicit hęc polystous rig. i. pfallitas hystouay. vñ et qdā liber quez solū pposuit ex multis hystouay vel cōpilationib? poli- stous dicitur est quasi pluralitas hystouarum.

¶ **Politic**. a polis qd ē ciuitas b? politic? ca. cū. i. ciuilit. vñ hęc politica cē. b? scia q tractat de gubernatōe ciuita- tis: et hęc politic? d. libervbi describit vita vrbana. et politic? dñr q valēt in politia: vel qui gubernāt ciuitates. et cor. ii.

¶ **Polyxen**. polya qd ē pfallitas ppo. cū xenos qd ē fē? et d? polyxen? na. nū. qñ plurū sēsu vñ significationū. In uenit qñq? polyxen? na. mū. i. eod sēsu. s? l? a corrupta ē.

[Polysemus (vt dixi) scribi debet. at polyxena filia priami dicitur plurimum admiranda a poly] & xene id est admiranda.

¶ **Pollen**. a polleo b? hęc pollē nō. vel hęc pollen? nī. te- nus flos farine vel farina illa minuta q volat in molēdi- no a mola. Unde pollineus nea. neum. de polline factus vel ad pollinem pertinens. et cor. ii.

¶ **Pollis** pollinis vt vult Carisius: probus tñ & cēsar hic. pollē inis inflectūtauthore prisciano.

¶ **Polleo** es. ut. ere. i. resplendere: floere: valere: excel- lere: polleo pponit equipolleo es. id est equalicare. et p- polleo es. et est neutri cū compositis suis: et caret supinis et facit pteritū in luit. pducit primā positione. Vñ quidam. Arte sua medicus pollet cunctis venerandus.

¶ **Pollex**. a polleo es. d? hęc pollex cis. grossior digit? qz inter ceteros pollet pte et potestate. et cor. ii. in obliq.

¶ **Pollicens**. pe. cor. in polliceo exponitur.

¶ **Polliceo**. liceo ppo. cū porro vel post. et dicit polliceo ceris. litus sum. ceri. i. pmittere. vñ pollicr? ta. nī. Unde vñ d. de arte. pollicito dñes qz cē pōt. i. pmissionib?: h? pollicemur spōte: pmitim? rogati. vñ pollicemur scit- ptura pmitim? pbo. vñ ver? Vñro polliceo pmitto se perogatus. Vñ hęc et hęc et hoc pollicēs tis. i. pmitens.

¶ **Pollicitor** tatis. id est frequenter polliceri. et est frequē- tatiuum de polliceo ceris.

¶ **Pollicitus** ta. tum. in polliceo est.

¶ **Polincto**. a pollico gis. b? hęc polincto totis. i. septor mortuor qñ pollutoz vñcto. i. cadauer crematoz. Eze. xxxi. Donec sepeliāt est polinctores. et hęc polinctoz nī. lo- cus vbi cadauera ponunt. et polinct? tra. cū. i. funerar? se- pulchra quasi polluctus vñctus. i. cadauer crematum.

¶ **Polinctoum**. in polincto est.

¶ **Pollineus** nea. neum. in pollen exponitur.

¶ **Polligo** gis. xi. cū. gere. i. cadauera sepelire vñ crema- re qñ pollutos vñgē. i. cremare mortuos. et ppo. a polluo et vñgo. vñde pñat? Sicut pollicto dixi q est pollicerat.

¶ **Pollinctones**. portitores mortuorum.

¶ **Polluceo**. luceo ppo. cū pōt vel pcul vel porro. et dicit polluco ces. xi. cū. cere. i. dono pmitto: qz promissis sole- mus polliceri et donis. vel pollicere est auferre: qz post sa- crificiū solēt fieri oblatiōes: vel oblationib? lucem? vñde hęc et hęc pollicabilis et hoc le. i. facilis ad donandū vel pzo mittendū: et vt dicit pñcia. in. xx. lib. Appolluceo xi. cū. exigit ratio in xi. terminantis pteritum: s? auctoritas de- ficit. et produ. lu.

¶ **Pollucibilis**. in polluceo vide.

¶ **Polluo**. luo is. ppo. cū pro. vel porro: et b? polluo is. lū. lū. i. deturpare: inqñare: vñ pollut? ta. cū. i. deturparus. inqñat?. vñ pollutio onis. i. deturpatio: inqñatio: macula- tio q accidit aliqñ qñ qz corūpū in sōno: q pollutio ex dī- neris causis accidere pōt: sed quia nō ita de facili pōt per- cipi et quia causa contingat: ideo tutius est semp abstinere a pceptione sacramenti eucharistie: nisi necessitas incul- bar: b? aut abstinere vt dicunt vsq ad. xxiii. horas: qz in tali spacio natura deordinata p corporalem immundiciā et mentis hebetationem ordinatur.

¶ **Pollutio** nis. in polluo is. exponitur.

¶ **Pollux** cis. quidā deus dicitur qui bonum omē crede- batur donare et deriuat a polluceo ces. et pdu. pe. genitui qui habet u. naturaliter longam ante x. in recto.

¶ **Polosus** sa. sum. a polus li. deriuatur. id est altus vel supbus vel ornatus.

¶ **Polubium**. polio lis. componitur cum labium. et dicit hoc polubium bu. id est peluis.

¶ **Polus**. a polio lis. dicitur hic polus li. poli proprie sūt duę stellę in capite aris. et dicit a poliēdo: quia piani et ro- tundi sunt. et ponit polus quandoqz pro celo: quia politus et sculptus est variis stellis. Item poli? a rotunditate dicit. vñde pro rotunditate ponit. et cor. po. Vñde vñdodina- sio. Iure poli non iure fou. cōia cōstant supple omnia.

¶ **Polus** gręca vox est & dicitur vertex & ponitur pro celo & pro axecius.

¶ **Pomariū**. a pomū mī. d? hoc pomariū nī. locus vbi po- mareponitur vel referuatur. et hoc pomariū nī. mollis et li- qd? dñ? vñ pot? ex pomis fact?. et hęc pomaria dea pmo

¶ **Pomellum** li. dimi. paruum pomum. (rū.)

¶ **Pomeriū**. a pom? d? hoc pomeriū nī. et hoc pomeriū pro eodē. i. locus vbi poma crescit. vel dicitur pomeriū qñ post mœniū: vñ quasi post mœn: qz post mœnia vñ post muros positi est: quia virgula solent esse post muros.

¶ **Pomariū** est multitudo pomorum: vel loc?. Pomeria sunt loca intra vel extra muros nō habitata dicta qñ post mœnia: sicut pomeridīs pro postmeridiē & in- de pomeridianus na. num.

¶ **Pometum** ti. pe. produ. in pomerium est.

¶ **Pomilio**. a pom? mī. d? pmo nis. vel pomilio onis. i. vñcto pomoz vel pomoz custos ge. cōia. Pomiliones etiam dicuntur aquarum vel lignorum portitores: qz villi pmo quasi pmo conducebantur.

¶ **Pomilio** vñ pomili? dñ nan? at gnan? pomilia gnana

¶ **Pomo** nis. communis generis. in pomilio est.

¶ **Pōpa** pe. fce. ge. i. laus: magnificētia: glia: pioressio q solet ēē victorib? in trīpho: vel obsequiū funeris. et pōpe dñr ludoz imagineo et d? a gręco pōpeyn. i. publice osten- tari. inde pōpa quasi publice ostēsa: et victoria pcedit pō- pam: quia iuris ad certamē pñmū et vñctū victorū promit- tebat. Vñ pōposus sa. sum. i. supbus: alt? magnific? et cō- parat. vñ pōpose suus. sime. aduer. et hęc pōpositas tatis. Item a pōpa d? pom patius ca. cum. pe. cor. i. pōposus.

¶ **Pompator** totis. in pompo as. vide.

¶ **Pōpet** et. qdā nobilis iter reliqz q pcellēs romanos: qz mulctiōes pōpā duxit: s? postremo a cēsare vict? ē sūm pōpo as. aut. deriuat a pōpa: et est pōpare sup (pā- bire glari: et pponitur de pōpo as. i. vitupare: detestari. idem. et ex pōpo as. et a pōpo as. dicitur hic pōpator oia. quia aliquid supbe vel psumptuose agit.

¶ **Pomposus** sa. sum. in pompa vide.

¶ **Pompula** le. dimi. qua pompa.

¶ **Pōpulent**. a pōpa et lētos qd est pleni ppo. pōpulen- tus ta. cū. i. pōpa plen? pōpos? et ppat pōpulent? nō. sim? Vñ pōpulent? nī. sime. aduer. et hęc pōpulentia tē. i. supbia.

¶ **Pomulum** li. dimi. paruum pomum.

¶ **Pomū** ab optimo. i. a copte vbertate d? hęc pom? mī. id ē arbor: et hoc pomū mī. fruct? pōmī arboris. Et notan- dū q ois fruct? d? pomū: s? proprie cortice mollē habēs. licet specialiter poma dicantur mala.

¶ **Verum** pini fructus etiam poma sunt.

¶ **Pōndero**. a pōdus d? pōdero ras. i. trutinare. vel gra- uare et ppo. equipōdero ras. i. eque pōderare: ppondero ras. i. pualere: pguare: excellere: p alijs pōderare. et cor.

¶ **Pōndo** in dedi. ge. neu. pro qdā morbo et pro pon (de- dere et deriuatur a pondus. vñde in vita beati nicolai ha- betur q auri pondotrium virginū redemit pudorem.

¶ **Pondo**. i. libra: sed singulari caret. pondus. id est onus & moles.

¶ **Pondus**. a pēdeo des. dicitur hoc pōdus deris. neu. gen. onus vel grauius vel quod trutinatur et mensurat. et dicitur a pendeo: quia in statera libray pendeat. hinc et pensum dicitur quasi possum. Sed abusive pondus vna

libra vel unus as est. et a pondus dicitur hoc pondusculi
li. dimi. et ponderosus sa. sum. et compatur. Unde ponde-
rosus. sime. aduer. et hec ponderositas ratio. Et scias q
sunt duo diuersa nomina pōderū. scz trutina q in moneta
dī: et statera cāpana. et amē calvus: siliqua: ceratim: obul?
scrupul?: diagma: codear: olche: ciatus: ocatubulū: dena-
rim: solidus: sextura: statera: qdrans: sichel: vncia: libia:
mna: talentum: centenarium.

¶ Pondusculum li. dimi. paruum pondus.

¶ Pone. et retro vel iuxta post tergū. aduerb. loci. vñ sta-
tus lib. adpiledos. Pone notant delentos pedū vestigia
cauda. et accutur vitima ad differentia de pone verbo qd
circumflectit pumam.

¶ Pono. nis. sui. sibi. nere. i. statuerē: locare: plātare: et in
de posituus ua. uum. Pono cōponitur appono nis. com-
pono nis. ardispono nis. depono nis. i. deorsū a sede vel
dignitate ponere. dispono nis. i. ordinare dispensare. et cō-
struuntur cū actō et datino in eodē sensu. vt dispone domul
tue quia moreris tu et non viues: expono nis. i. extra po-
nere explicare: exoluere: Interpono nis. i. inter aliqua po-
nere. impono ppono nis. i. pū? ponere. ppono nis. i. ante
ponere vel enundare. oppono nis. i. interponere: obiscere.
repono nis. suppono nis. sepono nis. Pono et eius cō-
posita oīa actiua sunt pter impono p dedige est neu. gch.
et oīa faciūt pteritū in sui. et supinū in situm pe. cor. antiqui
tamen dicebant posui in pterito. et in supino positi pe. vbi
q pdu. Impono rñ p dedige facit impositi. Itē oīa qñq
patiunt syncopā in supino vt repostū. Itē oīa in pteriti p
ducunt hanc syllabaz. f. pos. in pterito eā cor. Vñ lora.
in epi. Surge et inhumane senilū deponere camcēne.

¶ Pons. a pono nis. dī hic pons nis. quia ad transmean-
dum ponatur. q autem dicitur pons quasi pedes omniū
sustinens. et. est non compositionis ostensio.

¶ Ponticulus li. illud cui aliquid innititur. et dicit a pons.

¶ Ponticulus li. dimi. paruus pons.

¶ Ponticus ca. cum. in pontus vide.

¶ Pontifex. in pontifico cas. est. et cor. fl.

¶ Pontifico. pons ppo. cū facio. et dī pōnfico cas. i. pontē
vel pontatū facere. vñ hic et hec pōnfex cas. i. cōs vel facer-
dos: qñ pontē vel iter alijs faciēs. et hic pōnficat? tus tut.
eius dignitas vel officij: et hic et hec pontificalis et hocle.
Et pontifico caris. i. pontificatum regere vel habere vel
more pontificis se habere. et cor. fl.

Pontifex a poste & facere dicit scdm varronē: aut
a ponte & facio: quia pontē faciendo pferat.

¶ Pontius interpretatur ordinans cōsiliū. Sugit itaq cō-
siliū inde ex accepta cū aqua lauit man? suas dices. In-
nocens ego sum a sanguine iusti hui?. et dicitur a pontus
insula de qua oriundus fuit. et nero tpe q xps crucifix? est
puncte syne ptesidebat. vide in pilatus.

¶ Ponto tas. dicitur a pons. et est pontare pontem facere
vel pontem pparare colligare.

¶ Pontulus li. in pontus vide.

¶ Pontus ti. i. mare maf. ge. et dī a pōte p pteritū q non
possit pōtari sine tibi pōs fieri. vel dī pōr? qñ pūct? a pūcto
pprie cū pont? dī mare breue: qñ ad modū pūcti. vñ hic
pontulus li. dimi. et hic pontus ti. qdā insula q sit in pōro.
vñ ponticus ca. cum. et hec pontica cē. p quadā gemma.

¶ Popea pē. i. pinguedo. is ponitur quandoq p pingul.

¶ Popeanū. a popa qd est pinguedo dī hoc popeanū ni.
qdā vnguētū vel medicamētū ad puocandū cutis cā-
dozem et est crassus. vñ Juue. pane tumet facies aut pin-
guis popeana spirat fm lūg. Pāp. etiā dicit. Popeanū
genus vnguētū vel medicamenti.

Dicūm est a popea neronis vxoris quē asinino la-
cte ad curationē cutis vsa dicitur.

¶ Popellus li. dimi. pūus populus. Persius. Ante diē
blando quidaz lactare popello. vnde hic popellus pūus
populus: a populo parboie.

¶ Popina. a popa dicitur hec popina ne. i. coquina: quia
ibi tractatur pinguedo. et pdu. pe. vñ Juue. Scz cū pūgt
les placet instaurare popinas. vñ popinarius ria. riū. ad
popinā pñēs. et hic popinarius ri. i. coquus: et hec popi-

naria coqua. vide etiā in popla. Itē a popina dī: hic et hec
popino onis. coquus vel leccator qui frequentat coqnas.
Vnde lora. Imbecilis iners si quid vis ad de popino.

¶ Popino onis. in popina exponitur.

¶ Popisma. a popa deriuatur hoc popisma nis. et est idē
quod popeanū. vñ popisma est extrema pō coit? dī pin-
guis exi vel semē quod emittit i coitu. et hinc ponit p pō
coitu. Juue. Prebebit vati crebum popisma roganti.

Popisma sonitus est illis manus si concaua fuerit:
sed proprie sibilus a poppizo qd ē sibilus: sed trāssert
ad sonitū illū quē in coitu faciūt muliebria membra.

Vñ Marti. Quisnā ferre qat fatui popymata cūni.
Apud Iuuenalē accipit aut p coitu: aut p sonitu ex
concussionem manus humefactē.

¶ Poples tis. maf. ge. i. genu vel potius curuatura sub
genu et dicitur poples: quia post plicā. i. flexuraz habet. et
cor. pe. genitū. et est a. finalis littera in nominatiuo.

¶ Popularis. a populus dī hic et hec popularis et hocre.
ad populū pñēs. vel familiaris. et fm hoc patur po-
pularis rior. simus. vñ populariter ri. sime. aduer. et hec po-
pularitas tatis. et formatur popularis ab hoc grō populū
i. mutata in a. longā et addita ris. Pāp. magis ampliat si
gnificatiōes huius nōis: popularis dicens. popularis. id
est supbus: inflatus: ventosus: arrogans: immemor: las-
certus: ambitiosus. et c.

¶ Populatus ta. tum. in populus vide.

¶ Populus lea. leum. in populus est.

¶ Populona. a popul? p vulgo dī: hec populona ne. id
est iuno quia credebatur tutari pplm: et hec populonia nē.
qdā ciuitas fuit ab abundantia populo et sic dicta: quia
populona. i. iuno ibi colebatur.

¶ Populor. a populus deriuat populor? nis. tus. suz. lari.
id est populo replere vel destruere: dissipare. et compo-
nitur de populor? laris. i. valde populari. destruere. et est de
po. cum oibus suis cōpositis populor? fm lūg. Pāp. ho-
di. populari vastare. pōdari diuulgare. Populatio onis.
deuastatio populū: vastitas: expurgatio: ruina: grandis
solitudo: et dicitur a populus. vide in populo.

¶ Populo las. i. populo repleo. vñ vñ dī bene popu-
lata: et a populo dīat ppopulo. i. spolio. vñ pēto. f. pō
nos aut ferro libyos populare penates Venim? is nūc
dicitur populor?

¶ Populus a polys quod est ciuitas dī: popul? li. est est
popul? humanę multitudinis cōuersus iuris cōsensu et cons-
cordi cōione sociatus. Vñ popul? est collectio tā nobilīz
q ignobilīz et ius ciuitatis. Sz plebs ē collectio tñ igno-
bilīz. et dī a pluralitate: quia plures sunt ignobiles q no-
biles. vel dī a pleo ples. qz plebs replet. Vñ gūgus est pas-
sim inhabitans multitudo a volēdo: qz qñq facit qd vult.
tribus tñ dñr turmę et congregatiōes distinctę p pōz sic
dicit: quia in pīa pio romani fuerat a romulo disposita tri-
riā. i. in senatores: milites et plebē: q tñ trib? multiplicare
pūstū retinēt nomē: et a popul? dī populosus sa. sū. id ē
populo plen? et p pāf. vnde hec populositas tis. i. populo
rū abundantiā. Itē a popul? popular? ta. tū. i. populo ha-
bitat? vel plen?. et p pāf. vnde hec populario onis. popu-
li abundātia vel ppetas q aliqd dī populariū. de hoc vide
in populor. Itē inuenit hec popul? li. sce. ge. p qdā arbo-
ra vel trunco: et tunc produ. fmā. sed pro vulgo cor. eam.
vnde p. p. popul? est arbor: popul? collectio gētis. Po-
pul? pro arbore deriuat a polys qd ē pluralitas qz et ei?
radice multitudo pullulat et crescat et nascit. Quib. Popule
vñe pcor: q pstra margine ripe. et ide popule? lea. lesi. et
populn? na. nū. in eod sēlu. Scñ. xxx. c. Tollēs iacob vir-
gas populeas: et hoc populetū. loc? vbi populi crescit.

¶ Porca. a porus ri. dī hec porca cē. terra illa q eminet in
ter duos sulcos. Sed quod de fōmū est dī lura. id ē sulc?
et dī sic qz cū porca sit terra cleuas: ita apitur et manifesta-
tur. hec et alto nōe dī crebro nis. quia aqua crebro p ipm
decurrat. Vnde hec porcula le. diminutiū et porco cas. i.
porcas facere vel porcas distinguere: et cōponitur in por-
co cas. in eod sensu. vel aquam in agros ducere. Itē por-
ca cē. id est sus. vide in porcus.

¶ **Pordisteti** s. a porcus et sto stas. componit hoc pordisteti-
tum u. locus ubi pord stant scy stabulum porcorum.

¶ **Porditor** s. a porca dicitur hic porditor toxis. qui facit por-
cas et componitur hic imporditor toxis. p eodem.

¶ **Porco** cas. in porca est.

¶ **Porcula** lē. dimi. parua porca vide in porcus.

¶ **Porcus** s. pur? derivat hic porcus d. p antiphrasim: qz
minime sit pur? vnde et ubi porcus qñ puro carēs. vñ dicit
porcus qñ spurcus et immund? qz ingurgitat se ceno et la-
to se immergit. vñ et dñ por? qñ pus castos. et est est. vnde
hic porculus u. et porcillus u. dimi. et hęc porca et porcula et
porcella dimi. Item a porcus porcinus na. nū. et hic porca-
ritus rñ. et hęc porcaria rñ. custos porcorum.

Porca aut qz porrigat frumētū vt vult varro dñ: aut
qz porcet. i. phibet aquā nocere frumēto vt vult fest?
dñ: nā porcere dñ phibere. Pacui? in atalāta porcet
pudor. Luc. nō te porro pcedere porcēt. Sūt aut q a
priciendo deducit: porcus aut grēcū est nomē antri-
quum sed nunc obscuratum nunc enim vocant. chœ-
ron aut chiron. nam Xoi por? porcus est.

¶ **Porigo** gñs. in porrigo gñs. exponitur.

¶ **Pousma** s. a porus rñ. ubi hoc pousma tis. i. aptio vñ et il-
luminatio sensus dicitur pousma. et etiam regulē qñs geo-
metre supponit ad aliquid ostēdendū dicuntur pousma-
ta: quia aperiant et illuminant mentem lectoris. Pousma
etiam dicitur questus lucrum.

Porisma dicitur qd excogitat vt corollarium.

Porismos supeditatio. sufficiētia. adeptio pecunia-
rum. occupatio ad lucrū. questus. a πρῖζο porizo
id est vendico inuenio acquirō: non a porus.

¶ **Porime** s. meo as. ppo. dñ portus. et ubi porime? mē. i.
port? ubi frequent meas. vñ porime? a. nauta qz vadū vñ
portū portat hōles vltra flumē. qñ portū meās. vñ et charō
portitor alax vltra paludē infernalē dicitur portimeus.

Porthmeus dicitur portitor: porthmis idos. i. nauis-
cula est. Porthmeion nautū & cymba. porthmion na-
uis ad traiciendum & trāitus ac traiectus: a verbo
porthmeo. i. traicio. Iuena. Tetrūqz nouiti? horret
Porthmea. non ergo a portus & meo dicitur.

¶ **Pormina** i. fornicatio.

Pornia grēce πρῖπει a fornicatio. pornion lupa-
nar. porne meretrix. porneyo scortor. pornos mœ-
chus cinēdus.

¶ **Porosus** sa. sum. in porus vide.

¶ **Porphyrus** nīe. vel porphyrus rñ. p quo septuaginta
interpres transfuerunt pelicanū auis qdam est q in lege
comedit phibebatur. et pdu. pe. genitui.

Porphyra purpura porphyreos purpure? porphy-
rios niger. porphyris idos vestis purpurea: porphy-
rinas nomen auis.

¶ **Porriginosus** sa. sum. in porrigo gñs. est.

¶ **Porrigo** rego ppo. dñ porro qd ē lōge: et dñ porrigo gñs
u. u. gere. qñ pcul extēdere vel regere. Porrigo ppo. dñ
ex. et ubi exporrigo gñs. et dñ ob. et dñ opporrigo gñs. i. extra
vñ iuxta porrigere. Porrigo etiā syncopaf. et dñ porgo gñs
p porrigo gñs. et cor. rñ. et facit pteritum porrexi.

¶ **Porrigo** gñs. dñ a por? et est porrigo pe. pdu. infirmū
tas q solet poris pñgere: vel ubi a porrigo gñs. qz de vno
porrigitur ad aliū. Et ponitur generalit p morbo et vido
capitis carē facēte. f. p scabie. vnde porriginosus sa. sū.
porrigine plenus vel scabiosus.

¶ **Porro** adverb. in porro vide.

¶ **Porri** a porrigo gñs. ubi hoc porri rñ. s. in plurali hī por-
ri hęc porra: qz in lōgū porrigit. vñ hoc porri u. dimi. et
porrosus sa. sum. i. porris plen? et hoc porrarū rñ. loc? ubi
porri crescunt et abūdāt. et hęc porrata te. abus de porris et
hoc porri rñ. qdā infirmitas q sit in manib? vel in pedib?
ad similitudinē porroz. et porro aduer. qz est porri plantā
ter psequē. f. vñ post aliud. id ē dñ porro. i. psequen-
ter aduerb. ordinis. Porro etiā dicitur certe: vel valde

vel lōge vel sed. S. fm hoc derivat a porro fm Aug. Et
scias qz porri dñ ppe de maiorib?. porri s. de minoribus.
et est heteroclitū gñe. S. pōt qñ an sit dīcēdū vñ porroz
an vnus porroz. Dico qz pñtū dñ respicere gen? qd ibi
est. et sic est dicendum vnus porroz: sicut dixi in tertia pte
ubi egi de genere incerto.

¶ **Porta** a porto tas. derivat hęc porta te. qz exponat et
portat aliqd. et ē ppe vñtū et castroz. vñ porta dicit a por-
tatione aratri. et fm hoc porta est ppe tñ vñtū: et est tra-
ctum a consuetudine antiquoz: sicut dixi in ianna.

¶ **Portela** lē. dimi. parua porta.

¶ **Portendo** a porro et tendo ppo. portendo dñs. dñ. et ten-
tum. et tensū. dere. i. porro vel lōge tēdere: signare vñ de-
stinare: lōge post ostēdere. vñ portendēs tis. ge. ois. Za-
cha. uñ. Uiri portēdēs sūt glo. i. positi in signū futuroz.

¶ **Portensis** sis. maf. ge. i. sanitor. et dicitur a porta te.

¶ **Portētū** a portēdo dñs. dñ portētū. mōstrū. vñ portē-
tuosus sa. sū. i. mōstruos? et ppat. Et notā qz portētū nō ē
ptra naturā nati: vt varro dñ. Nā nihil ptra volitatē dei
q natura ē ois rez pōt fieri: s. ē portētū nō ptra naturā: s. p-
tra qd ē natura. Portētū pdigū. mōstrū ostētū. differit.

Nā portētū dñ: qz aliqd post ostēdit pdigū qz porro dicit.
id ē futura pdicet vel portētū i tra: pdigū i cōlo: qñ pcul
a digito: vel portētū qz porro futurū signat: pdigū qd de
uastationē signat. mōstrū qd statū mōstrat qd appet ostē-
tū qd aliqd futurū demonstrat. et hęc ppetas ē. s. abusive
eutoz plerūqz corūpī. Itē dñ ē inē portētū et portētuo-
sum: qz portēta sunt q trāfigurant sicut fert in libia mulie-
rem pepisse serpētē. Portētuoia s. sūt q leuē sumit mu-
tationē: vt natus cum sex digitis. vide in monstro stas.

¶ **Porticulus** a porro tas. dicitur hic porticulus li. bacul?
puusad portādum habilis. et hic porticulus vel porticu-
lus li. malleolus. in nauī cum quo gubernator dat signū
remigantibus in vna vel in gemina pculsione.

¶ **Portic** a porta te dñ hic portic? cas. cu. cu. et mutato u.
abli in i. brenē et addita bus. fit dñs et abliis plālis portis
ab? i. dom? illa q pest forib? et ubi sic: qz ibi trāsit? sit et non
sit ibi stādum quasi porta: vel porticus dicit quasi aptic?
quia sit aperta: et est scēminū generis.

¶ **Portio** a pars tis. dñ hęc portio onis. i. pars vñ pñtio.

¶ **Portitor** a porta te. dñ hic portitor tois. i. sanitor. Itē
portitor. i. portator: et sic ubi a porro tas. Itē a porro tas.
portatū tu. et sic dñ portito tas. frequē portare. et cor. it.
Et a portu portitor qui portorium recipit.

¶ **Porto** tas. tau. tare. tati. ppo. dñ ad. et dñ apporto tas.
id est portare aliqd. Itē dñ ab. et mutato b. i. s. dñ asporto
tas. i. portare. ab. i. lōge vel aliosum abfētare: remouere.

Itē ppo. dñ dñ. et dñ dñ dñ ppo. tas. Itē dñ cō. et dñ cōpor-
to tas. i. simul mouere vel sufferre. Itē dñ de. et dñ depor-
to tas. i. deorsū vel de vno loco ad aliū portare vel spada-
ri. Itē dñ dñ. et dñ dñ ppo. tas. i. diuersis modis vel in dñ
uerfas ptes portare et ponū ista duo sba sepe p vltima-
re. Itē dñ ex. et dñ exporto tas. i. i toto vel valde vel extra
portare. Itē dñ in. et dñ importo tas. i. intro vel valde cō-
tra portare. Itē dñ re. et dñ dñ reporto tas. i. itē vñ retro
portare. Itē dñ sub. et ubi supporto tas. i. sub? portare vñ
post vel latē portare vel sufferre vel sustētare auferri.

Item dñ trans. et dñ transpoto tas. i. vltra portare. Por-
to est actiū cum omnibus suis compositis.

¶ **Portula** lē. dimi. parua porta.

¶ **Portun** a porro ubi hic portun? nī. qdā de? marin? d.
portubus pest fm fabulas. et portunus na. nū. i. qet? quia
portum habeat. et ppat. vnde hęc portunitas tis. et p cōpo-
sitionem importunus na. num. et pdu. tu. portunus.

¶ **Portuosus** a portus ubi portuosus sa. sum. i. portubus
plenus et abundās. et ppat. vñ portuose siue. siue. aduer.
et hęc portuositas tis. et p pōem importuosus sa. sum. et si
miller compaf. vnde hęc importuositas rñ.

¶ **Portus** a porto tas. dicit hic portus. i. statio nauis tu-
ta et continua: et dicitur sic a deportandis pmerdis: quē lo-
cum a batulandis pmerdis batas vocabant antiqui: et est
ppe locus ab accessu ventoz remotus ubi naues hęc
mant: et facit dñs et abliis pluralis in ubus portub?: et for-
matur ab ablatiuo portu addita bus. Luc. v. c. Et in por-

tubus morabitur. vide in statio.

¶ **Potusculus.** in porticulus exponitur.

¶ **Porus** r. minimū 2 subtile forame in corpore qd sudor emanat. vñ porosus sa. sū. porus plen⁹. 2 ppat. Vñ porose sius. sime. aduer. 2 hęc porositas tra. fm lūg. pāp. vero dicit. **Potumeatus** quidam transitus vel viē in carne vel esse subtilia foramina.

¶ **Pos** dis. dicitur gred inde nos dīdmus pes dīs. pos in uenitur pro potis. Unde **Caro.** lūc bibe cum possis si ru vis viuere sanus. 2 componitur cum con. 2 dicitur compos. 2 cum in. 2 dicitur impos. 2 cum pīg. 2 dicitur ppos. **Possūm** alit non componitur a pos: sed a potis.

¶ **Posco** sds. scd. scdm. scere. i. petere: q̄rere: posco ppo= nīf. deposco sds. expolco sds. 2 est pl⁹ q̄pōkēre. q̄ poscūt q̄ simpit pētīt. expolcūt q̄ desiderāt. repolco sds. **Posco** 2 et⁹ pposita oīa sūt acta 2 facit pteritū popolci gelatus: vt depolco depopolci: 2 supinū i polctū. 2 format supinū a p= senti mutatiōe o. i. cor. 2 additiōe tū vt vult **Puls.** vt posco scitū. disco scitū: tñ p̄dictorū supina nō sūt in frequenti vsu.

¶ **Positū** grad⁹ dī eo q̄ ponat pū⁹ in dīb⁹ pparonis q̄si fundamentū graduū. vñ q̄si depositū⁹. q̄ depōit casū: vt docet⁹ tior. sim⁹. Et scias q̄ quēcūq̄ casū regit positū⁹ eundē pōt regere et⁹ ppatū⁹ 2 suplatū⁹. Itē p̄bū in p̄l= mapsona pōt dīci positū⁹. vñ dī. **U**genes tractās illud **Jobānis.** In p̄lcipto erat p̄bū. Et notādū q̄ in hoc loco nō tps s; significatiōez substantiē b̄rūs euāgelista insinuat p̄hac vocē q̄ ē erat. **H**ō ē positū⁹ et⁹. i. sū nō inq̄līt flectit p̄tīnēs duplicem intellectū alitq̄ qdē substantiā cuiusdā rei de q̄ p̄dicat ab sōz villo tpali motu signat: iō substantiū p̄= bum vocatur. alitq̄ tpalus motus fm alioz p̄boz analo= giam declarat. tale est ergo. q̄ ait. In p̄lcipto erat p̄bū: ac si diceret aperte. in patre subsistit filius.

¶ **Possessiuicula** lē. dīmi. parua possessio.

¶ **Possessiuū** nomē ē illud qd cū grō plurali signat aliqd ex his q̄ possident. De hoc tamen dixi plentius in tertia p= te in tractatu de speciebus noīm in cap. de possessiuis.

¶ **Possideo.** a p vñ a post 2 sedeo cōpo. possideo des. dī. sū. vñ hęc possessio nis. 2 hic possessor ouis. 2 possessu⁹ ua.

¶ **Possū** ex portio nōle 2 sū es est ppo. possū potes. (uñ. tui. possū. vel potuissē potēs. 2 facit pteritū pfectū subsistit ut potueri. Format em̄ a potui i. in e. addita rim. 2 cor. po= tes a possū p̄mā. S; potes cū descēdit a potio tas. pdu. po. Unde quidā. **A**egrotare potes nisi vinū post pira po= tes. Futur. aūt indicatū facit potero ris. rit. rimus. ritis. poterūt. Itē nota q̄ possūm ppo. ab hoc nōle potis. 2 non ab hoc nōle pos. 2 est ratio q̄ n̄tis nō pōt venire ad p̄pōez p̄bū integre 2 dico integre propter possūm qd cōponit ex hoc nōle potis 2 sūz nec etiā vocatiuus 2 hoc iō q̄ p̄pōez sūt causa pfectionis: sed si ex nōle siue vocatiuo 2 verbo pduceretur vñ verbū ppositū: talis compositio de p̄f= cto faceret impfectū: quia n̄tis cū verbo vel etiam v̄tūis cum verbo ḡiat p̄fectus sensum: s; oīa dictio simplex siue cōposita in eo q̄ dictio habet impfectionē: 2 sic talis cōpo= sitio constare non posset: sicut dixi supra in tertia parte in cap. de figura composita.

¶ **Post** aduer. loci licet q̄nq̄ ponat ex vñ tps. 2 ppat post= terior postrem⁹. **Post** pponitur postq̄. Itē postheri 2 ho die. Itē postridie. i. post tres dies. postridie. i. hodie. Itē cum quibūsdā aliis fm lūg. Et signat tria post. i. tps: vt post annū ventas ad me. Itē locus: vt iste later post mō= tem. Itē ordinē. vt post sapiam diuitiē q̄rendē sunt. **P**ā melius est p̄phetari. q̄ dīctari nisi forte indigenti. Vñ ver= sus. lūc tria post portat sunt q̄ tempus locus ordo. 2 est post p̄positio portus quando regit casum.

¶ **Postea.** a post deriuatur postea aduerbiū temporis vel ordinis. 2 cōpo. posteaq̄. i. postq̄. 2 postea loci. i. post illum locum vel post illud tempus.

¶ **Postela.** post cōponitur cum telon quod est longum 2 dicitur hęc postela lē. i. corrigia q̄ sub cauda eq̄ tēdit sicut antela q̄ ante tenditur: 2 dicitur postela quasi post sellam 2 antela quasi ante sellā. 2 fm hoc pōt dīci sic: q̄ dībz orna= mentum equi ante vel retro. vel mantica quē ante portat= tur: vel retro. 2 pdu. pe. vide in antela.

¶ **Posteriora.** a posteriori dicitur posteriora. i. podex q̄

retro sunt a vultu aperia: ne dum illa purgamus inquine mur aspectu.

¶ **Posteritas.** a post deriuat posterius ra. ruz. i. sequēs. Unde hęc posteritas ratio. i. pgenies vel p̄pagatio. filio rum nepotes vel nepotus in p̄nepotes. Nam posteritas a nepote incipit quasi postera etas.

¶ **Posterus.** a post deriuat poster⁹ ra. rum. i. sequēs. 2 cō= ponitur cū p̄. 2 dī posterius ra. rum. i. trāfueri⁹ nō rectus nō recto ordine disposit⁹ q̄i qui dī esse posterior fact⁹ est p̄ior. Unde postero ras. i. ordinē p̄uerrere vel transuers= tere. i. quod debet esse posterius facere p̄mū. 2 cor. ste.

¶ **Posthac** qdā vocū irregularis p̄geries seu aggrega= tio videtur esse fungens loco vnius dictionis. i. post. vñ ad lūg. lūf. Nunquid de hac loqueretur posthacdie: vel sit ibi hac syllabica adlectio.

¶ **Postheptimemeri.** a post 2 heptimemeri cōponitur hęc postheptimemeri ris. qdā spēs cēsurę: quia pduat syllaba naturaliter breuis p̄ postheptimemeri in p̄and pio quānti pedis sicut per heptimemeri in p̄ncipio q̄nti. vt hic. Quod pax remiserat arma bona regabant.

¶ **Posthumus.** humus vel humatio p̄ponitur cum post. 2 dicitur posthum⁹ ma. mū. 2 hic posthum⁹ mī. 2 hęc post humā. i. qui vel q̄ nascit post humationē patris. i. post obi tum. Itē a defuncto nomen accipit sicut lex voluit. 2 cor. pe. Unde quidā. **P**ost hum⁹ est natus post exequias ge= nitōis. 2 lūg. in. vi. **T**ua posthuma ples. 2c.

¶ **Postica.** a post dicitur hęc postica cē. latens ingressus a pte posteriori. 2 hoc posticum cī. idē. 2 produ. pe. Unde **Boza.** **A**tria seruante postico falle clītem. 2 hoc posticū cī. pio eodē. vñ in da. ca. viij. **I**rruerunt famuli per po= sticū: vel p̄ posticū fm aliā litterā. Itē a post postic⁹ ca. cum. i. vltior vel a posteriori fact⁹. Unde **perlius.** **E**c= cipi cō posticē occurrite sanne.

¶ **Posticum** cī. vide in postica 2 in ianua.

¶ **Posticulum** lī. dīmi. guus postis.

¶ **Posticum** cī. in ianua vide 2 in postica.

¶ **Postis.** a post dicitur hic postis buis stis. i. latens in= gressus a pte posteriori. 2 dicuntur postes eo q̄ post ostiū sicut: 2 a postis deriuatur hic posticū⁹: 2 hic postellus: et hęc posterula lē. omnia diminutua.

¶ **Postliminium** nij. exponitur in liminum.

¶ **Postpudie.** i. altera die post tertiā diē. fm. pāp. vñ fm lūg. postpudie. i. hodie. 2 ppo. a post et pudie.

¶ **Postpudie** a nullo latino dicitur.

¶ **Postrem⁹.** a post pparat posterius 2 postrem⁹. s; postre= mus de multis. posterior de duob⁹ dīct. Vñ posteri⁹ pos= streme: vel postremū: hęc postremitas ris. 2 postremus accipitur quandoq̄ in vi postitū. 2 cōparatur postremus mior. simus. vnde postremo minus. sime. aduer. 2 postre= mo. i. adultimū aduer. tps vel ordinis. 2 produ. stre.

¶ **Postridie.** i. post tres dies. a post 2 tris 2 die. 2 pdu. e.

¶ **Postridie.** i. posteriori die: tam in p̄terito q̄ in futu= ro. & nullo modo post tres dies.

¶ **Postulo** las. laul. deriuat a posco sds. 2 est idē postulo quod posco. 2 hinc hic postulator. i. rogator 2 ide or in triz hęc postulatit dī. 2 postulatim aduer. id est rogante: et postulatius dī. cum. qui frequenter postulat vel postula tur. **P**ostulo componitur de postulo las. 2 est actiūm cuius omnibus suis compositis 2 cor. stu.

¶ **Potator** toris. in potio tas. est.

¶ **Potatricula** lē. in potio tas. est.

¶ **Potens.** a possum dicitur hic 2 hęc 2 hoc potēs ris. par= ticipium 2 nomē: 2 tūc comparatur potens tior. sim⁹. vnde potenter tius. sime. aduer. 2 hęc potentia tē. vide in pote= stas. **P**otens componitur in potens. i. non potens. 2 can= ctipotens. 2 omni potens. Unde hęc omnipotentia: cuius cū potens: impotentia.

¶ **Potentatus.** a potens dicitur hic potentatus tus. tui. id est potentia. vel potestas dominatoris opus p̄ualidū.

¶ **Potestas.** a possum dicitur hęc potestas ris. id ē quod quis pōt: 2 id q̄ quod quis pōt: 2 ille qui pōt. Unde pote= statiuus na. num. id ē potens. vel qui videtur dignus po= testate fm lūg. pāp. vero dicit. **P**otestas dicitur qd pa= tuit illi quicquid vult: potestas ab eo qd est posse nomen

Pola ciuitas in istra.

五

istius verbi qđ inuenit in tertia psona. scz pñadet: pñan-
debat: pñansus est vel fuit. similiter intellige de omnibus
pñbis neutris qđ habent passiuũ in tertia psona. i. qđ eoz pñ-
cipia pñerit pñia pñt accipi actiue vel passiue. cuz eoz acci-
piunt actiue: pñcipia sunt neutroz cuz vero passiuue sunt
pñcipia passiuoz. pñansus componit impñansus. i. non
comestus vel non pñansus qui scilz non comedit vel non
pñadet. Quidam tamẽ dicunt qđ huiusmodi pñcipia in
pñma et scđa psona significant actionẽ in tertia signat actioẽ

nē et passionem. vide in iuratus tam.

Pras vel prasinū græce latine dicitur viride. unde prasinus dicitur certa viridis.

Prasinas dicitur viriditas. prafon porrus. unde prafinus viridis. prafis autem venditio.

Prasius. a prasim dicitur prasius sū. sū. i. viridis. et hic prasius sū. quidam lapis viridis.

Pratellum l. dimi. pium pratum.

Pratillum l. dimi. pium pratum.

Pratensis. in pratum vide.

Pratum. a pratus ra. sū. dicitur hoc pratum. quasi paratum: quia pūi exigit labore culturę. vñ hoc pratellū. et hoc pratuillū. dimi. et hic et hęc pratēsis et hoc se. et hoc pratuizti. quoddā castrū: quia herba pratēsi abidet: vel quia prato fuerit constructū. vñ hic et hęc pratēsis et hoc se. nomē gētile ē.

Pravicornis cordis. in pravus exponitur.

Pravus na. uum. i. malus: puerus: sū. malus naturaliter pravus exercitio et vñ. et comparatur pravus. simus. unde pravus ulus. sine. aduer. et hęc pravitas ratis. et pravus uas. id est pravū facere: et compo. depravus uas. i. valde pravare. et est actus dī olbus suis compositis. et pdu. hanc syllabam pra. unde quiddā. Opto placere bonis: pravus odiosus haberi. Quis nisi sit pravus: nemo placere potest. **Pravus** ppo. dī cor. et dīs. et dī hęc et hoc pravicornis dīs. ge. oīs. sicut vnicorns: concors: secors: et similia. et dicitur pravicornis vir pravus corde vel pravus cordis. Eccl. iij. ca. pravicornis in illis scandalizabitur ec. vel fm aliā litterā pravicornis. et cor. ul. pravicornis.

Præambulus. a præambulo las. dicitur. præambulus la. sū. id est ante ambulans. quod etiam substantiue potest poni.

Præbenda. a præbeo bes. dicitur hęc præbēda dē. unde præbendarius rīa. rium. quod pertinet ad præbendam. et hic præbendarius rī. qui dat præbendam vel potius qui recipit.

Præbendicula lē. dimi. pua præbēda.

Præbendula lē. dimi. pua præbēda.

Præbeo. a præ et habeo ppo. præbeo bes. bul. bitū. i. dare.

Præcabundus. in præcor est.

Præcapio. ex præ et capio componitur præcapio pīs. l. ante capio in quo sensu inuenitur præcapio.

Præcarius. a præ dicitur præcarius rīa. rium. i. precabilis: vel precarium dicitur quod præce obtinetur quasi precatū. quia præceditur et videtur potius esse ety. et compositio. vñ præcarie aduer. i. precabiliter vel p præ. et p eo sepe inuenitur præcario. Unde Terentius in eunucho. Vel clam vel precario facta das fm lūgu. præ. vero dicit precarius est cum prece creditur rogatur et pmititur debitoz in possessionē fundi si bi obligant demorari et fructus capere dictum quasi precatum: quia prece auditur.

Præcator. a præcor caris. dicitur hęc præcator totis. et oz. i. trix. cōuersa dicitur hęc præcatrix dīs. vñ Aug. adhibe præcatores id est rogatores. et pdu. pe. tam in nō et in gō.

Præcatorius rīa. rium. in præcor caris. vide.

Præcaueo ues. cau. l. ante vel præ alijs cauere verbis actuum a præ et caueo ues. componitur et cor. ca. Bēsi. vij. præcauens in futurum. vide in caueo.

Præcedo dīs. cessi. sū. dere. i. ante ire. ex præ et cedo dīs. si. ppo. quis dī aliqd præcedere. quatuor modis scz eternitate et sic deus præcedit oīa. Itē tpe: ut flos fructū. Itē electioe: ut fructus præcedit florē. Itē origine: ut sonus præcedit cantū. vñ Aug. in. xij. lib. cōfess. vij. g. Cū vero dicit in forme deinde formatū nō est absurdū si modo est id oneus intellege dē præcedit eternitate sicut deus omnia in omnibz tēpore sicut flos fructū: electione sicut fructus florē. origine sicut sonus cantum: quia non cantus formatur ut sonus sit: sed sonus formatur ut cantus sit. est autem cantus formatus sonus.

Præcello līs. scul. vel scellul. sculsum. vel scellus. scellere. id est supare. et componitur a præ et cello.

Præcendo. a præ et candeo des. componitur præcendo dīs. id est ante vel valde accendere. vide in candeo des.

Præcetero. a præno nīs. dī hęc præcetero totis. qui in ecclesia vocē pmitit in cām. i. principalis cātor. et dī scribi p e. et nō p i. quia formatur a pcentu supma u. mutata in oz.

Præcensus. a præcor dicitur hęc præcensus rīa. rium. dignitas vel potestas pcentoris.

tas vel potestas pcentoris.

Præceps. caput componitur cum præ. et dicitur præceps dīs. generis omnis qui cadit capite inclinato et corpore sequente. et cor. pe. gñ. præceps etiā dicitur homo oīa sine modo et cū pculo faciens: et facit gñis pluralis præcipitum.

Præceptor. a præcipio pīs. dicitur hęc præceptor totis. et hęc præceptorius rīa. rium. quod præcipitur.

Præceptū. a præcipio pīs. derivatur hoc præceptū ti. et fm præcepta sunt quæ aliquid faciendū sit: aut non faciendū docent. Et scias quod præcepta decalogi sunt decē quæ in hīs libris continent. Idola igne dei nō sit tibi nomē inane. Sabbata sanctifica: habees in honore parentes.

Nō occisor eris: moechus: fur: testis iniquus. Nō alij nuprā: nec rē capies alienā. Numerus istorū præceptorū sic accipit potest. Summaria præcepta que fuerūt scripta in prima tabula lapidea ordinant nos ad deū. Ordinatur autem homo ad deū tripliciter. Uno modo p meditationē cordis: ut dicitur in psal. Meditate et videte: quia ego sum deus: et ad hoc dirigitur tertium præceptum. scilicet sanctificatio sabbati quo ad aliquod tempus deputatur ad vacandū diuina cessando ab omnibus que hoc odium perturbare possent. Alio modo per reuerentiam oīs quod sit cū deus laudatur et nomen eius cum reuerentia tenetur: et quia pmo occurrit irreuerentiā nominis diuini vitare. Itē laudes debitas deo reddere. Ideo in secundo præcepto ponitur. nō assumes nomen dei tui inuani. Tertio modo: ut opere seruitiū debitū exhibeatur quod latius dicit: ad cuius actus ordinatur pimum præceptum simpliciter p prohibitionem contrarij. Ad proximum autem homo dupliciter ordinatur.

Uno modo ut beneficium ei impendatur. Luc. vi. Quę vultis ut faciant vobis homines et vos eadez facite illis: quod maxime parētibz faciendum est. Unde in primo præcepto secunde tabule honoz parentūz præcipitur: in quod intelligitur omne beneficium proximo exhibendum. Alio autem iste non solum attenditur in reuerentiam: sed in ad ministratōem eorum que sunt corporis necessaria. sicut dicit in honoz honozas. Alio modo ut proximo nocumētum non inferatur fm illud 1. Thob. iij. Quod ab alio oderis tibi fieri: vide ne alteri tu aliquando feceris. et ad hoc pertinent sex præcepta que sequuntur que sic ordinantur. Nocumētum nāqz tripliciter potest proximo inferri.

Primo qdum ad cor: et sic sunt duo præcepta. vltima scilicet non desiderabis vxorem proximi tui: et non concupisces domum proximi tui et c. et prohibetur hęc voluntas iniuriā dī: et præcipue illa voluntate que est cupiditas que est radix omnium maloz. Et primo phibetur cupiditas alienę rei que est coniuncta quasi idem corpus secū ut vxor.

Secundo voluntas alienę rei que non est eadē caro cum homine: sed extra eum cum dicitur: non domū non agrū qdum ad res immobiles: non seruū: non ancillā. non bo uem et c. quantum ad res mobiles. Itē nocumētū inferri potest proximo ore vñ verbo: et hoc phibet quito præcepto scilicet non loqrīs contra proximi tui falsum testimonium timore: rancore: amore: murmure. et in hoc præcepto phibetur negatio: detractio: obiurgatio: et oīa hmoi. Itē tertio inferri potest nocumētū primo in ope: et hoc tripliciter in se vel in psonā ppuā. et hoc phibet cū dī. Nō occides vel in suos. et hoc phibet cū dī. Nō mechaberis. Magnū ei nocumētū reputat sibi vir qui dē accedit ad vxorē suā: quia non bene cū socijs regna veniūqz manēt. vñ in sua hoc phibet cū dī. Nō furaberis. i. rē alienā nō usurpabis. vsura. rapina. furto. fraude. violentia. Et scias quod pccā qz pmittit i. pxiū sunt pensanda p se fm nocumēta qz pxiū inferūt: quia ex hoc hñt rōem culpę: rāto aut est maius nocumētū quāto maius bonū dimittit. Cū aut sit triplex bonū hoīs. i. bonū aīę et bonū corpis: et bonū extioz rez. Bonū aīę aīę qd est maximū nō potest alicui ab alio tolli nisi occasio alicui: puta p malā pñsationē qz necessitatē nō inferit. Et scias duo bōa. scz corpis et extioz rez. pñt ab alio violentē auferri. Et quibonū corpis pñt bono extioz rez: pñt gñozas sñt pñt qd inferit nocumētū corpis: qz ea qd inferit nocumētū exterioribus rebus. vñ inter cetera peccata que sunt in pxiū hō mīdūū grauius est p qd tollit pxiū vita id acru pñt.

Consequenter aut adulterij qd est cōtra debitū ordinē generationis humanę p quē est introit ad vitā. Consequenter

ser autē sancte exteriora bona inter q̄ fama p̄geminet dīal-
tis eo q̄ p̄p̄nquior est spiritalib⁹ bonis. Unde dī puer.
xxi. Melius est nomē bonū q̄ diuitiē multē. ideo detra-
ctio fm̄ suū genus est maius peccatū q̄ furtū mūn⁹ tamen
q̄ homicidiū vel adulteriū. ¶ Sed p̄c̄ queri an fuit ne-
cessariū legē scriptā et maxime ista decē p̄cepta tradi. Ad
hoc dico q̄ necessariū fuit ea q̄ naturalis dicat ratio que
dicant ad legē naturę p̄tinere populo in p̄ceptū dari p̄p̄
q̄m̄o: ratiōes. p̄mo q̄ p̄ contrariā cōsuetudinē multū
in p̄c̄m̄ p̄cipitabant: nā apud multos ratio naturalis in
q̄ scripta erat obtenebatur erat. Scōdo q̄ si in aliq̄b⁹ vi-
gebat ratio: tñ amor boni in eis deficiebat. Unde quadā
coactione legis obligatorie ad bonū inducēdi erāt. Ter-
tio vt ad opera virtutis nō solū natura icūneret: sed etiā
reuerentia diuini imperij. Quarto vt magis memorię te-
nerent et frequētē in cogitatione versarent. Et si dicas
scriptura dī esse inuenta ad succurrendū labilitati memo-
rię: sed alia p̄cepta legis q̄ nō sunt ita scripta in corde ho-
minis sicut iudicialia et cerimonialia: faci⁹ poterāt obli-
uioni tradi: ergo ea magis debuerūt in tabulis lapideis
scribi. Dico q̄ p̄cepta iudicialia et cerimonialia erant mu-
tabilia fm̄ diuersos status et cōditiones hoīm: sed p̄cepta
legis naturę immobiliter p̄m̄sura erant in cui⁹ signū in
tabulis lapideis de⁹ ea scribi voluit. ¶ Hic nota q̄ Aug.
in lib. de doctrina xp̄iana dicit totā magnitudinē et ampli-
tudinē diuinorū eloquiōz possidet charitas. qua deū pro
similib⁹ diligit: q̄ radix est oīm bonorū. si ergo nō vacat
oēs paginas p̄curari: et oīa inuolucra sermonis enolue-
re: tene charitatē ubi p̄dēt oīa: quia p̄fectio est finis oīm
Itē Aug. de laude diuinariū scripturarū dicit. Ille tenet
et q̄ latet et q̄ patet in diuinis codicib⁹ qui charitatē fer-
uat in mou⁹: q̄ dī Math. xxi. In hīs duob⁹ mandatis
sc̄y in dilectione dei et p̄ximi tota lex p̄dēt et p̄phete. Ful-
gentius etiā dicit in sermone stephani. Charitas omnīū
fons est et origo bonorū: munime egregiū: via que ducit
ad cōfessū in qua qui ambulat non errare poterit nec timere:
ipsa dirigit: ipsa p̄tegit: ipsa p̄ducit: vide in curiosus. Et
si dicas: si diuina eloquia oīa in charitate cōtinent: videf
q̄ p̄p̄tias sacre scripturę sit sup̄flua. Respōdeo q̄ cō-
tinentur oīa diuina eloquia in p̄cepto charitatis sicut in
radice: sed opōuit p̄ ramos distingui. Et sc̄as q̄ cōsue-
tudo nō potest tollere ius naturale siue diuinū. i. p̄cepta
p̄dicta sicut dixi in cōsuetudo.

¶ P̄ceptus in p̄cepto est.

¶ P̄ces a p̄cor caris. dicit hęc p̄cor dī. hęc p̄ces hęc
p̄cum: sed nominatiuus singularis non est in vsu. et cor.
pe. vide in achilles.

¶ P̄cedaneus nea. neam. aptus ad p̄cedendum: et dī
dicitur a p̄cedo dīs.

¶ P̄cedo dīs. dī. dere. dī. sum. i. antecedere. et cōponit a
p̄c̄ et cōdo dīs. cecidi. et p̄du. dī. vbiq̄. Itē p̄cedo dīs. dī.
dere. sup̄no caret. i. ante cadere vel in anteriore partem
et cor. dī. vbiq̄. et tñ cōponitur a cado dīs. cecidi.

¶ P̄cedit nī. est laus alicuius rei vel laus antecēdēs
et dicitur a p̄cedo nīs.

¶ P̄cedo nīs. nū. centū. i. valde canere vel ante. et cor.
dī. et componitur a p̄c̄ et cano canis.

¶ P̄cedo. a p̄cedū dicit p̄cedo: aris. depo. i. existimare:
et compo. app̄cedo: aris. dep̄cedo: aris. et p̄cedo: deponēs
cum suis cōpositis. Antiqui tamen dicebant p̄cedo dīs.
et p̄cedo dīs. in actio genere.

¶ P̄cedosus. a p̄cedū deriuat p̄cedosus fa. sum. multū
p̄cedū valens. vnde p̄cedos lapides dī sunt: q̄ care va-
let siue q̄ a vilib⁹ dīscerni p̄t: siue q̄ rari sunt. Om̄e em̄
q̄d rari sūt magnū p̄cedosus vocat. vñ in p̄mo Regū. iij.
c. dī. Sermo dī erat p̄cedosus. i. rarus. ¶ P̄cedosus cōp̄at
p̄cedosus sim⁹. vñ p̄cedosus. i. siue. aduer. et hęc p̄cedositas
p̄cedosus iij. p̄cepta fossa vñ rupes. et dī a p̄cep̄s.

¶ P̄capio a p̄c̄ et capio p̄s. cōponit p̄capio p̄s. p̄tum. i.
p̄c̄ et capere. Itē inuentū p̄capio p̄s. similiter ex p̄c̄ et ca-
pio et retinet et est p̄capere ante capere. in quo sensu in-
uenitur etiā suscipio. p̄s. et cor. dī. vel ca.

¶ P̄capito tas. tant. tare. p̄bū actiū. i. p̄capito aliqd

obtinere. et dī a p̄ceptis. et cor. p̄.

¶ P̄cedp̄us. id est maximus. p̄mus singularis sentos
fm̄ p̄ap. inde p̄cedp̄ue aduerbium.

¶ P̄cedio. a p̄cedū. i. addita o. fit hęc p̄cedio oīs. quasi
ante dīo. Itē p̄cedio est quiddā color. vide in quarta parte
in tractatu de coloribus rhetorice.

¶ P̄cedū a p̄c̄ dīs. dī hoc p̄cedū dī. q̄ cū p̄c̄e solet dari
vel p̄cedū cōponit a p̄c̄ et do dīs. vel viciis: quasi p̄cedat
vel quasi p̄cedat. q̄ prius datur vt p̄ et vñ q̄d p̄cedit ha-
beat. vnde hoc p̄cedū lī. dī.

¶ P̄cedū. i. indyus valde gloriosus. Nā grece deos
dicit latine gloria fm̄ p̄ap. Aug. vero dicit a p̄duo dīs
et dicit hęc p̄cedū hui⁹ diuis. locellus nobilis et val-
de vel fulgens. et produ. dī.

¶ P̄ceduo dīs. induo dīs. et ponitur.

¶ P̄cedo a p̄c̄ dīs. dicit hęc p̄cedo oīs. qui quodā p̄c̄ona
tu aliquid annūdat. et p̄cedo etiā dicit mercator: qui quodā
p̄c̄onatu inuitat ad merces suas emendas: vnde hęc
p̄c̄onatus tus. talis annūdatio.

¶ P̄cedo a p̄c̄o quo quis. deriuat hęc p̄cedo dī. genus
vini vñ vñ q̄ p̄cedo: q̄ ate alias sole coquit et citius.
ad maturitatē venit. et eadē dicit p̄cedo q̄. et hęc p̄cedo dīs.
sed a grece dicit lageos: quia veloci⁹ currat ad maturita-
tem: vt lepus. et p̄cedo dī. mobiliter p̄cedo quā. quasi
fm̄ Aug. p̄ap. vero dicit. P̄cedo: genus vuarum dicte
quasi p̄cedo quia ante alias maturescant.

¶ P̄c̄onatus. in p̄cedo est.

¶ P̄c̄onū a p̄c̄or dicit hoc p̄c̄onū nī. et hęc p̄c̄ona
tus tus. i. annūdatio p̄c̄onis. Item p̄c̄onū dicitur
laus vel annūdatio laudis. p̄onit quādoq̄ simpliciter p̄
annūdatio: sed p̄p̄e in bono.

¶ P̄c̄onrecto dīs. in tracto dīs. i. est.

¶ P̄c̄oquis quā. quā. in p̄c̄o exponit. et cor. co.

¶ P̄c̄or caris. caris. sum. cari. i. rogare. vñ p̄c̄or rīa
rīa. et hęc hęc p̄c̄abilis et hoc bile. et p̄c̄abilis da. dī. similis
p̄c̄anti: quali ad p̄cedū habilis. P̄c̄or componit de
p̄c̄or caris. imp̄c̄or caris. et est p̄c̄or deponēs dī oīs.
suis cōpositis. et cor. hanc syllabā p̄c̄.

¶ P̄cordia. p̄c̄ p̄ponit dī cor et dī hoc p̄cordū dī. q̄dā
intellū: q̄ p̄c̄ cordi. vñ hęc et hęc p̄cordialis et hoc le. q̄d
q̄d p̄onit p̄ intimo secretorū et familiari fm̄ Aug. iij. dī.
p̄o dicit. P̄cordia sūt loca cordi vicina q̄bus sc̄is p̄-
cipit dīa sic: q̄ ibi sit p̄cipiū cordis et cogitationis.

¶ P̄c̄or dīs. in p̄cordia vide.

¶ P̄c̄urro ris. ex p̄c̄ et curro cōponit et geminat p̄c̄urro
p̄c̄urro p̄c̄urro p̄c̄urro.

¶ P̄c̄da dī. est de vicinis et p̄siderat: rapina de hostib⁹
vñ p̄c̄da de tota patria. rapina de p̄c̄e. Itē p̄c̄da ex hoste
est: iurū ex negotiatio. cōpendiū p̄p̄e et pondere.

¶ P̄c̄dan⁹ na. nū. i. de p̄c̄dō existēs et dī a p̄c̄dū. Et
Ambro. Inter cōmūia p̄c̄danas epulas rucantem.

¶ Pridrianus. id est prioris dī. vnde forte pridias
nas dixit epulas.

¶ P̄destino nas. nani. nare. a p̄c̄ et destino nas. cōpo.
et est p̄destinare ate vñ ab c̄no destinare: p̄dicere: p̄dicere.
Sed p̄c̄ū boni et mali. p̄destinant tñ boni fm̄ Aug.
et cor. iij. ¶ Hic nota q̄ p̄destinatio est p̄paratio gratię in
p̄c̄i et gl̄ie in futuro: sed p̄c̄i dī. An hī q̄ ap̄o dēi ma-
gni sunt meriti obtinere aliq̄ possint etiā q̄ nō sūt p̄desti-
nata. Ad hoc rīdet Grego. in primo dialo. obtinere ne-
quaq̄ p̄t q̄ nō fuerit p̄destinata vt p̄b⁹ obtineant. Nā
ipsa q̄ p̄c̄is regni p̄destinatio ita est ab oīpotē deo dī:
sposita: vt ad hoc electi ex labore pueniāt: quatin⁹ postu-
lādo mereant accipere q̄d eis oīpotes de⁹ ate sc̄a dīposuit
donare. Itē sc̄as q̄ nūc⁹ p̄destinator cert⁹ ē a deo: sed
incert⁹ a nobis. Nec tñ ista certitudo necessitatē saluādis
imponit. et vt dicit Boetius q̄bus causam tñc⁹ dispositiōis
ignores: tñ q̄m̄ bon⁹ mūdī rector tēperat recte fieri cūta
ne dubites. Quicquid em̄ circa spem videas geri rebus
quidē rectus est ordo: op̄nioni vero tue pueria cōfusio
vide in p̄cedo. et in scribo. et in charitas.

¶ P̄c̄datus a p̄c̄dum dicitur p̄c̄datus tī. deus p̄c̄a-
diorum. sc̄y saturnus vt dicunt.

Predico. cas. caul. care. componit a pre & dico cas. & est predicare: admonere: vel annunciare bona: vt ego pdico quasi pre. i. sup. alia bona enūcio: vnde trāsumptū est hoc vocabulū in logica cū dicitur genus predicat de specie species predicat de suo indiuiduo. id est enundatur vel inheret. & hinc verbalia. & cor. di.

Prediolum li. dimi. paruū predium.

Preditus ra. tū. i. p̄ditijs datus vel pre alijs dicitur. & dicitur a p̄datis. vel p̄ditus dicitur a p̄do dicitur. q̄d est pre alijs dare. & est p̄ditus fm̄. p̄ap. sublimat. ornatur: clarus: p̄clarus: antepositus. & cor. di. Vnde theodolus. Preditus ingenio decorauit in cētia templo.

Preditus a pre & datus dicitur aut a p̄redo.

Preditū. a p̄reda dicitur hoc p̄ditiū dicitur. i. possessio: villa: ager sed p̄pre alio dicitur. & dicitur p̄ditiū a p̄da: q̄ antiqui agros quos bello ceperat p̄de noie vocabant. vel p̄ditiū dicitur: q̄ ex oibus partib⁹ pater familias p̄uidebatur. i. apparet. vnde dicitur p̄ditiū quasi p̄uiditiū: vel p̄ditiū dicitur quasi pre alijs dicitans. a pre & dicitur q̄d est diues. sed p̄nt etimologia est q̄d cōpositio.

Predo dis. didi. tum. dere. i. pre alijs dare: honorare: progare: p̄ponere: ornare. & cōponit a pre & do das.

Predo nis. ma. gene. i. raptor. & dicitur a p̄da vt dicit p̄ap. p̄do. vel p̄das dicitur qui p̄dam habet vel scit.

Predordaris. atus. sum. dicitur a p̄da. & est p̄dari p̄dam facere: dissipare. vnde hic p̄dator. & p̄datorū ria. rui. & p̄da bundus da. dū. habilis ad p̄dandū: vel similis p̄danti. et hic & hēc p̄dalis & hoc le: & p̄datus ra. tū. q̄d accipit in passiua significatione fm̄ q̄d antiqui dicebāt p̄do das. Et cōpo. imp̄dar. ra. tū. p̄redo: cōponit cōp̄redo: dantis. dep̄redo: dantis. & est deponē. cū suis p̄posuit. & p̄struit cū actō. & p̄du. pre. Vñ l̄ora. in ept. Singula de nobis ant̄ p̄dant cūtes.

Prefatio. a p̄fari. ra. tū. p̄fari: addita o. sic hēc p̄fatio nis. & accipit. sonū de. c. & est p̄fatio fm̄ l̄ug. plog. p̄fatio locutio: vnde in missa dicitur p̄fatio: q̄ p̄cinit ante sacramentū corporis & sanguinis xpi. p̄ap. vero dicit. p̄fatio p̄locutio librorū: q̄ ante oēm narrationē sit ad instruēdas audiētium aures ad quod aptatur dicta p̄fatio quasi p̄locutio id est prima locutio.

Prefatiūcula le. dimi. parua p̄fatio.

Prefatus ra. tum. i. ante locutus. a p̄fari: p̄fari. quod est ante loquit. & p̄ducit fa.

Prefectura re. in p̄fectus est.

Prefectus. a p̄ficio dis. dicitur hic p̄fectus est. i. alijs p̄positus. & dignitate signat. vnde hēc p̄fectura re. eius dignitas. & p̄fectorius ria. rium. quod ad p̄fectū p̄tinet. & est idem p̄fectus quod p̄tor.

Prefica ce. cōis gits. i. facer os que incipiebat cantus & p̄erat plangentibus. & dicitur a p̄ficio fias.

Preficio fias. feci. tū. i. p̄ponere. vnde p̄balia. & cor. fi. & cōponitur a pre: & facio dis.

Prefoco cas. caul. care. i. p̄stringere: strāgulare: quasi fauces ab anteriori pte cape & asstringere. & est verbū actiui. & cōponit a pre & faux dis. & p̄du. fo. vñ dicitur. in ibim. p̄focent aie noxia mēsta viā. Vnde in suffoco.

Preforibus. i. ante ostium. fm̄. p̄ap.

Pregno nas. aut. nare. i. grauidare. vñ p̄gnās nantis. participiū inuenit etia p̄gnās p̄ grauida. sed p̄gnans est q̄ cōcepit: grauida quā vter grauidus proximā partū ostēdit. & cōponit imp̄gno nas. rep̄gno nas. Et est actiui cū suis cōpositis. Sed nō est in vsu.

Pregradior deris. p̄gressus suz. p̄gredi. id est p̄cedere p̄tre: quod & p̄gredior deris. inuenitur. & cōponitur vtrūq̄ a pre. & gradior.

Prehendo dis. est verbū simplex. & est eiusdē significationis cū predo dis. sed habet h. post e. & facit p̄teritū sine geminatione sicut & p̄hendo p̄rehēdi. & in supino p̄hen sum: & p̄ponit app̄hēdo dis. dep̄hēdo dis. rep̄hēdo dis. & est actiui p̄hendo cū oibus suis cōpositis. & facit p̄teritū in di. & supinū in sum.

Prejudiciū. a p̄iudico cas. dicitur hoc p̄iudiciū est. & est p̄iudiciū causē imp̄edimentū quasi supra alia iudiciū. i. dñatio aliorū. vnde Serui⁹ in cōmēto sup. Vir. Quicquid sit p̄ter naturā nō affert p̄iudiciū generalitati. vnde p̄iudiciū

i. p̄cedē iudiciū. vnde in prima ad Thimo. c. v. Nihil facis sine p̄iudicio. id est sine p̄cedenti p̄iudicio in alteram partem declinando.

Prejudico cas. caul. ex pre & iudico cas. cōponitur. & est p̄iudicare pre alijs iudicare. i. iudiciū aliorū depumere & dānare: quasi supiudicare. Et est actiui.

Preliares. dies sūt q̄b⁹ fas est hostē bello laceffere: si ē in lū. Reg. legif tpe quo reges solebāt ad bella p̄cedere.

Prelibo bas. bant. batū. bare. a. pre & libo bas. & est p̄libare p̄contingere: p̄egustare: vt ante sacrificare: leuiter tangere: parū gustare. & p̄ducit li.

Prelido dis. a pre & ledō dis. cōponit. i. ante ledere. et p̄du. li. & facit p̄teritū p̄lesi. & supinū p̄lesum.

Preligo gis. legi. lectū. i. ante legere. ex pre & lego gis. componitur. & cor. li.

Prelolum li. dimi. paruū prelium.

Preliū. a p̄mo mis. deriuat hoc p̄reliū li. quasi ab im̄pūnādo hostes. vel cōpo. a pre & lite: q̄ p̄reliū p̄pue p̄imus cōgressus dicitur: vel p̄reliū ipse cōflictus. Bellum ipsa guerra. vnde dicitur est: romani sepe victi sunt in p̄relio: sy nūq̄ in bello: q̄ sepe in cōgressib⁹ vincebant: vel in ip̄sis cōflictibus: sed nūq̄ in fine vel in guerra. vel prelium cōponit a pre & luendo. vñ hoc p̄reliū li. dimi. & p̄reliaris. liar. sum. p̄liari. i. bellare: p̄liū cōmittere. Vnde in bellum.

Preludium di. dicitur paruus ludus: ante maiorē factus. & dicitur a p̄relando dis.

Preludo dis. a pre & ludo dis. cōponit p̄ludo dis. lusi. lusum. & est p̄recludere ante ludere: p̄pue ante maiorē ludulum exercere. vnde Statius achilicid. Magnus q̄ tibi p̄recludet achilles.

Prelium. a p̄mo mis. dicitur hoc p̄reliū li. trabs qua vñ calcant: quasi p̄ressorū latū. & est est. vel cōpo. a pre & longū: q̄ pre alijs est valde longū. vñ in plogo sup. puerbia di. l̄iero. Sed statim de p̄relo purissime cōmēdata testē suū sapore seruauerūt. Vnde in p̄ressorū.

Preliustris. a p̄reliustro stras. q̄d est pre alijs lustrare. dicitur hic & hēc p̄reliustris & hoc stre. i. p̄redar. nobilis: altus: qui pre alijs oibus lustrat & ambif. & p̄du. lu.

Premineo nes. nui. a pre & maneo cōpo. & est p̄minere supmanere: p̄ualere: p̄estare: p̄cellere. vnde p̄minens nensis. gis ois. Et cōparatur p̄minentior simus vnde p̄minetia tte. & cor. mi.

Premiū. a p̄mo mis. dicitur hoc p̄miū mis. q̄ p̄miū p̄mius alios. & p̄ponit a pre & emo: q̄d est pre alijs emere. vñ dicitur a pre & muniū quasi pre muniū. id est pre officio datum q̄ autē dicitur quasi pre alijs meū: etimo. est.

Premo mis. p̄ressi p̄ressum mere. i. stringere vel depumere: vel flectere. vnde p̄ressim aduer. i. stricim. p̄remo compo. app̄mo mis. rep̄mo mis. sup̄mo mis. Et est p̄remo actiui cū omnib⁹ suis cōpositis. & cor. hanc syllabā pre. quia cōposita mutant in pri. & facit p̄teritum in si. & supinum in sum. vnde p̄rudentius. Magna cadunt inflata crepant: tumefacta premūt.

Prendi disti. in predo vide.

Prendo dis. facit p̄pre p̄teritū p̄rendi o. in l. cōuersa & supinū p̄rensum. vnde Luca. Qd p̄redat hēsit. Inuenit tamē in diuina pagina in euāg. Iohā. c. xxi. Nihil p̄rendiderūt. Itē afferre de piscib⁹ quos p̄didistis nūc sed hoc nō est regulare. Nā nullū verbū tertie cōiugationis habet finālē geminationē in p̄terito: nisi sit cōpositus a do das. p̄rendo autem non est cōpositum a do das. immo est simplex. p̄rendo componitur app̄rendo dis. comp̄rendo dis. dep̄rendo dis. rep̄rendo dis. l̄ora. in primo epi. Nō tua laudabis studia aut aliena rep̄des Et est actiui p̄rendo cū oibus suis cōpositis. & facit p̄teritū in di. & supinū in sum fm̄ l̄ug. & istud tenent grām matic cōmuniter. Quidā tamē dicunt q̄ p̄rendo cōponitur a do das. & facit p̄rendidi p̄renditum.

Prenomen. a pre & nomen cōponitur hoc prenomen nis. i. nomen quod imponitur alicui causa differentie vel causa amicitie. & prenomen: quia p̄ponitur p̄prio nomini. vnde prenomino as. id est prenomine vocare: vel prenomen imponere.

¶ Presbyter. a pbeo ziter cōponit hic presbyter teri. et dicitur presbyter qm pbeater. Et fm hoc presbyter est nōm latinū vl pbyter greci vocāt etatē senioris. vñ dicitur est pbyter grece: latie iterptat senior. Nō sō ppyt etatē siue senectutē itz ppyt honorē z dignitatē quā accipit pby vocat. z iō qz in illo vti officio: z si nō etatē: tñ sensu z discretiōe senior presbyter debet esse. Ideo aut pbyteriter sacerdotes vocat qz sacri dant sicut epī qui l. sint sacerdotes tñ pōntificatus apicē nō hnt: qz nec chrismate frontē signāt: nec paracletū spm dant qd solis debet epīs: vñ z apud veteres iisd. cm. epī z pbyteriter fuerūt qz illud nomen dignitatis etatis et officij z a presbyter hic presbyter culus li. dimi. et hec presbyteria re. z presbyteria se. vtoz presbyteri vel sacra

— 28 —

Flota vi ait Laureti⁹ valla a pium ca. est. vi. ptes dis. et
est pñdere ad opē pñdantē pñsa quā pppe pñtant hoies
inuriā patiētiū aut in dñscimē adducit. vii ait vlpam⁹.
“ptes est ille qui mar⁹ in pñnda imperiū hz oibus post
pñncipē. Unde pñditi dñti est auriliū pñncipale.

Prefidiū. a pſideo des. v. hoc pſidiū dī. i. auxiliū. dicitur refugium ſubſidiū: locus refugij munit⁹ ad quē quis pſugit vt ſe defendat ab hoſtibus.

Et id quod oppidis imponit atēq̃ hoſtes venerint ad protectionē pſidiū dicitur: quod vero poſtea in auxilium mittitur ſubſidiū dicitur.

Preſſo tas. in preſſo ſas. eſt.

Preſſo ſas. eſt frequen. de premo mſ. preſſi preſſum. a quo aliud frequentius preſſo tas. 2 cor. ſi.

Preſſorū rī. a premo mſ. preſſum v. hoc pſſorū rī. i. torcular vbi vne pſmunt ⁊ calcantur. ⁊ poti⁹ illud lignū longum quo vne pſmunt. ⁊ idē dicit pſum.

Preſtabilis. in preſto eſt.

Preſtans. in preſto ſas. vide.

Preſtigii. a pſtingo gis. dicit hoc pſtigii gis. quedam ſpēs magicę artis ſc̃z humanorū ſenſu illuſio. ⁊ dicit pſtigii a pſtringendo: q̃ acē oculorū pſtringit: ſm pſtigiū incredibiles rerū mutationes vident fieri. vt terre cumulus videt caſtrū: ⁊ lapillus talentū: ſeges cohors militum galeatorū. vel cōponit pſtigii a pē ⁊ ſtigie: q̃ quidā ſtigi alia facta pē. i. ante oculos faciunt. hanc ſpēcē artis magicę dicit inueniſſe mercuri⁹. vnde pſtigiōſus ſa. ſum. et hic ⁊ hęc pſtigialis ⁊ hoc le. ⁊ pſtigioſitas. i. ludificare: pſtigiō a cē oculorū obſcurare: ſm laugui. pſp. vero dicit.

Preſtigii dolus: fraus: mendaciū: fallacia: maleficium.

Preſtites. a pſto aduerbio: vel ad pſto ſas. dicit plūraliter hī pſtites. pſtitiū penultima correpta. ſc̃z qui pſto erant ad petitiones hominum.

Preſto. a pē ⁊ ſto ſas. cōponit pſto ſas. ſtiti. ſtitiū. et raro pſtati. i. ante ſtare. vel peſſe: vel pcellere. ⁊ pſtare. i. exhibere: dare vel ſtatuerē. Inuenit etiā pſto ſas. ſtatui ſtati. i. cōmodare vel mutare. ⁊ eſt ſimpler ⁊ actiui. et a pſto dicit pſtans. i. multū pcellens. pē alijs valens. et cōparatior. ſimul. vnde hęc pſtantia tē. ⁊ hic ⁊ hęc pſtabilis ⁊ hoc cle. multū et pē alijs valens. Item a pſto ſas. dicit pſto aduerbiū tēpōis vel loci. i. in pſentia ſum: q̃ ſto pē. pſtolatur occurrit ſm laugui. pſticia. dicit. pſto ſas cōpoſita ſeruant duplicationē in pſterito: vt reſto reſtiti. pſto pſtiti. vſto ſteti ſtati facit ſupinū. ⁊ cor. ⁊ dedi dātū. a ſimiliter cor. ⁊ eadē corripit in cōpoſitione. vt arcū datus ⁊ pſtati. vel mutat in i. breuē vt redditū pſtati. q̃ cōpoſita a ſto varie vetuſtiſſimi pſulere aſtitum ⁊ aſtati pſto pſtiti pſtati. Tamē ſcias q̃ ſm modernos pſto cōpoſiti facit pſtiti pſtati. ⁊ ſm antiquos pſtati. vnde in ij. Machabeorū. c. ix. Inuenit pſtatiū. pſp. vero dicit. pſtans. i. ſtans: nobilis: pſeuerans: pſcipuus. vnde pſtanti⁹: ſignanti⁹: ſublimi⁹: pſdari⁹. pſtat melius eſt: pſeſt: corrigi. in gredſmo autem hī verſus ponuntur. pſeualeo pſto: dicit pſto quosq̃ dono. pſetog ſpē ſolet accōmodo ſignificare.

Preſto interdū eſt exhubeo ⁊ reddo ſeu repreſento cū preſtantia vt ibo animis cōtra vel magnū preſtet achille. Preſto melior ſum. idem. ſed motos preſtat componere fluctus. i. melius eſt Preſto. i. atecello. vt homo quid homini preſtat. preſto vt volūt eſt accōmodo ⁊ concedo: ſed nō dicā preſtaui niſi antique: ſicut cōſtatū a cōſto legiſ. Et cōſtatura fides ſuperū.

Preſtolo. ſtolon cōponitur cū pē ⁊ dicit pſtolo rſ. pſtolatus ſum. deponē. i. expectare. pſopac ille dicit pē ſtolari qui pē miſſus expectat: licet generaliter ponatur p expectare. ſed cū pſtolo: producat penultima mſum videtur ſi cōponat a ſtolon. cū epſtola ab eo cōpoſitū. penul. corripit: ideo alijs dicit q̃ pſtolo: cōponitur a pſto ⁊ olim: q̃ qui cū pſtolatur aliū: expectat eū dum pſto eſt. Et nota q̃ pſtolo: in eodē ſenſu cōſtruitur cū datiuo ⁊ actō. Idēz em eſt pſtolo: tibi quod pſtolo: te. ita dicit laugui. Multi tamen dicit q̃ pſtolo: poteſt penul. cor. et pdu. in diuerſis ſignificationib⁹. vnde in gredſmo dicit. pſtolo: expecto: pſtolo: q̃rere dico. et hoc contingit ex diuerſa cōpoſitione ſm iſtos. Nam pſtolo: i. expecto cōponit a pē ⁊ ſtolon q̃ eſt miſſio: ſed pſtolo: i. quero cōponitur a pē ⁊ telon quod eſt longum.

Preſul lis. in pſulo lab. eſt.

Preſulo. ſolū pponit cū p ⁊ v. pſulo lab. i. ani. lare. i. pſe eſſe. aliquid ſolo. ſz ponit ſimpli pſeſſe. ⁊ dñari. vñ hic ⁊ hęc pſul lis cōis gſis. q̃ vſq̃ pſeſt. ⁊ cor. pe. genitiu. ſc̃z pſulis.

Preſumptiuus. u. u. in pſumptiuoſus eſt.

Preſumptiuoſus. a pſumo mſ. v. pſumptiuoſus ſa. ſum. qui pſumit vel qui pſumit: audax: impudēs: ⁊ cōparat. vñ hęc pſumptiuoſitas raris. ⁊ pſumptio. ⁊ pſumptiu⁹ u. u. i. pſumptiuoſus. ⁊ hic ⁊ hęc pſumptibil⁹ ⁊ hoc le. vñ pſumptibiliter aduerbiū. ⁊ hęc pſumptibilitas raris.

Preterea aduerbiū eſt. ⁊ cōponit a pter aduerbio ⁊ ea pnoie. pſepoſitio em pno ſicut ⁊ pſuo noi p appoſitionē ſolū ugit. Aduerbiū autē potuit cū pnoie cōponi: vt ercū ⁊ ellū: inſtea: pſeak deſinit i a pd. pterea ſicut dixi pſe nius in tertia pte: in ca. de figura cōpoſita noſis g. Et eſt pterea aduerbiū diſcretiuū: idē q̃ pter iſta q̃ dicit ſunt.

Pretergradior. pter cōponit cū gradior. ⁊ v. ptergradior: deris. ⁊ mutat a. in e. cor. ptergreſſus ſum ptergredi. i. iuxta gradi vel tranſire: pterire.

Preteritis. quādo eſt datiuus ⁊ ablatiuus pluralis de pterit⁹. ta. tum. pe. co. ſicut pteritū ſupinū de pteretio q̃ cōpo. ex pter ⁊ eo is. i. u. itum. Sed pteritis verbū pſentis tēpōis modi indicatiui pducit r. ſicut uis verbū. vñ Lucę. xi. debet pdua pteritis in pe. vbi dicit. Et pteritis iudiciū ⁊ charitatē dei. ⁊ pdu. primā pteritis. vnde quidam. pteritis ratio ſare futura facit.

Preterita. a pterito rſ. q̃ eſt pē alijs vel ante texere dicit hęc pterita tē. quēdā veſtis nobiliū romanorū. ⁊ dicit ſic q̃ pterebat ei qui ea pteuebat. ⁊ hac veſte utebant pueri nobiles vſq̃ ad. xliij. ānos ſub diſciplina: poſtea utebant virili toga. vñ pterat. ta. rſ. i. pterita induit⁹ vel ornat⁹: ⁊ hęc pterita tē. ⁊ hęc pterata tē. i. comēdia de factis nobiliū: ſed a latinis cōdita: q̃ nulli pſeſerat. laora. Et q̃ pteritas vel qui docuere togatas ſm laug. papias dicit q̃ dicebat pterita: q̃ pterebat ei latior q̃ purpura.

Pretor. cor. cōponit cū pte. et v. hic pteor rſ. i. pſpſit⁹. Sed pſpſit⁹ in eccleſia: pteor in ciuitate: ⁊ dicitur pteores: q̃ pſunt ⁊ torqueant: vel q̃ pſeant tormentis: vel pteores dicuntur quaſi pſepoſitores: vel pteores quaſi pſceptos ciuitas ⁊ pſncipes ita q̃ pſceptor ſincopetur: ⁊ dicit hic pteor quaſi pſceptor: quia pſciat. Idem ⁊ pſe ci: quia pteor poteſtati pſint. Idē ⁊ queſtores: q̃ ſtores: quia pre oibus querūt. vnde hęc pſura tē. dignitas pteoris: pteoris rſ. i. rſ. ⁊ hoc pteoris rſ. locus vbi pteor reſidet ad diſcutiendū dom⁹ iudiciaria. ⁊ pdu. pe. pteor: vnde pſida. pteor ſr a pteundo.

Pretorſolū a pteorū dicit hoc pteorſolū li. paruū pteorſum. vel paruā dom⁹ in nauī.

Pretorū rī. in pretor eſt penul. cor.

Pretulit. pe. cor. pteritū eſt de pſero pſeſers ⁊ ſm pſpſit. i. laudauit. erexit. pſepoſuit.

Pretura tē. in pteor tois. vide. ⁊ pdu. m.

Preuarico. varico cas. vel varicor caris. cōponitur cū pte ⁊ dicitur puarico cas. vſ potius preuaricor caris. id ē tranſgredi: infringere. vnde hic preuaricator tois. id eſt tranſgrediens. ⁊ hęc preuaricatoris ds. et dicuntur preuaricatores legis tranſgreſſores legis: quia pte alijs ⁊ pluſq̃ debeant in legē varicant. id eſt claudicant: vel claudicando ambulant. ⁊ cor r.

Preuaricator inquit viciantus eſt qui aduerſarijs ſuis cauſam donat: ⁊ expens actoris in partem rei cedit: a varicando dictus. Nam preuaricator eſt quaſi varicator qui diuerſam partem adiuuat prodita cauſa ſua. Quod nomen labeo a varia certatione tractum ait. Nam qui preuaricatur ex vtraq̃ parte cōſiſtit. Luce. philippicarum. ij. Hecor patres conſcripti ne quod turpiſſimum eſt preuaricatoremi mihi oppoſuiſſe videar.

Preuerteris. ex pte et verito tis componitur preuerteris. uerſus ſum. verbum deponens. id eſt preuenire: pterire: tranſire.

Preuius. a pte et via componitur preuius. ulom. in via pſambulans.

Prex as. ſed nſis nō eſt in vſu. vide in pſeſes.

Ec ii

Primipulus a primo z pulum qñ est telu vel pñli fm an
t quos cõponit hic primipulus i. z hic primipul' iñ. z hic pri
mipularis. in eodẽ sensu verallifer qui portat primũ pñlũ. i.
primũ verallũ anteregẽ vel in bello. vnde hic z bec pri-

principē de his q̄ spectant ad regnū multitudinis
¶ Principos a princeps dī: p̄ncipos artis. rus. sum. verbū
deponēs. 2 cor. pe. 2 p̄stuit cū dīo. vt p̄ncipos tibi. i. dīos

Primus grece lētiscus latine arbor est fm p̄ap. vel fm
Aug. p̄m arbor est. f. illex ut dicit. et est grecū.

Primus πριμω est frutex. unde nascitur coccus:
pruinus. i. illicus.

Prior quos est cōparatiuū a p̄ de q̄ cōparat p̄ior p̄-
mus. Itē p̄ior quos nō h̄z vim cōparatiuū. sed simpliciter
designat ordinē. i. sine cōparatiōe. et tūc p̄ior p̄pue ē: de
duob⁹: p̄im⁹ de trib⁹: v̄l quattuor vel plurib⁹. nā de dicit-
one dissyllaba quos solet queri p̄ior quāta: de polysylla-
ba prima quāta. unde p̄sus. De multis propue p̄im⁹ de-
ces alius v̄. Sed p̄ior ac alter dicit cōcordare duob⁹. Itē
p̄ior quos designat dignitatē in ecclesia: et est tūc m̄. ge.
sicut hic p̄ior oris. unde h̄c p̄iorissā sē mulier q̄ talem h̄z
dignitatē vel v̄ior p̄ioris et hic p̄iorar⁹ eius dignitas. vel
dignit⁹. vide in p̄cedo quōd aliquid dicit p̄ alio q̄tuor
modis. sc̄i sc̄as q̄ sepe iuenit p̄ior p̄ melior positi. et tūc
sine dubio h̄z vim cōparatiuū. et p̄im⁹ p̄ optim⁹. et tūc sup̄a-
tūi significatiōe obtinēt seu p̄pationē. unde Aug. in. 12.
Iuuenit p̄im⁹ oīst m̄l̄er oīco. p̄im⁹ posuit p̄io opti-
mos. p̄im⁹ etiā p̄io maxim⁹ iuenit. unde in prima ept.
ad thymo. dicit paul⁹. Hui⁹ venit in h̄c m̄dū p̄tōis
saluos facere. quoz p̄im⁹ ego suz. vbi dicit glo. p̄im⁹. i.
maxim⁹. q̄ d. p̄ior oīb⁹ sum. q̄ p̄secutor quo nō erat p̄-
ior p̄im⁹. s̄ fuit nō ordinē t̄p̄is s̄ magnitudinē iniquitatis.

Prior pro primo fratru p̄iscis latinis ignotū erat.

Prioral⁹. i. d̄m̄. pu⁹ prior v̄l in p̄sona v̄l in dignitate.

Priorum. p̄ior cōponit cū orsum vel versum. et dicit
p̄iorum aduerbiū loci. i. versus p̄iorē partē.

Priusca. cū. i. antiquus vetustus v̄l d̄geuus.

Priusina. nū. pe. cor. i. antiquus. et d̄ a pudem.

Priscus. i. prioris seculi. unde prisciores & prisca
etas. Sed pristinus. i. prius tentus aut prioris itatus
unde prisca incolumitas est quā hoies prioris seculi
habuerāt: pristina quā ego aut ali⁹ prius tenebam.

Priusign⁹. p̄ior p̄ponit cū vir et genit⁹. et d̄ hic priusign⁹
ḡn̄. quasi a p̄ior viri genit⁹. vel priusign⁹ quasi prius ge-
nerat⁹ vel quasi prius igne. i. amore vel a bonis patris
priusatus. unde h̄c priusigna n̄. fm Aug. Isidorus etiā
dicit. priusign⁹ est qui ex alio patre nat⁹ est. et priusign⁹ dicit
putat⁹: quasi priusign⁹. i. prius genit⁹. v̄l vulgo āte nat⁹ d̄
i. āteq̄ m̄l̄ p̄traheret cū altero viro. vel d̄ priusign⁹ quasi
prius igne. i. dilectione. q̄ non diligit a nouerca v̄l a vi-
trico. v̄l d̄ fm p̄iscia. q̄ a prius uas. d̄ priusignus.

Priusilegiū. priusign⁹ ta. tū. cōponit cū lex. et d̄ hoc priusile-
giū ḡn̄. lex priuata et singularis q̄ ad v̄nū p̄tinet v̄l ad pau-
cos. et priusilegiū d̄ p̄rogatiuū. vel bonor singularis. v̄l
p̄pua p̄sumptio. priusilegiū etiā d̄ q̄ iure nō debet. sc̄z
beneficiū q̄ a p̄ncipib⁹ cōcedit. unde priusilegiat⁹ ta. tū.
et priusilegiat⁹ na. tū. i. p̄rogatus vel qui v̄l priusilegio. et
priusilegio ḡas. i. p̄rogare. priusilegiatū facere. Et sc̄as q̄
priusilegiū meret amittere qui cōcessa sibi abunt potestate
Item v̄l dicit Hieronymus. priusilegia paucorum non
faciunt legem cōmunem.

Prius uas. uau. at̄. are. i. fraudare. alienare. subtra-
here. remouere. prius uas facere. v̄l prius uas ta. tū. i. aliena-
tus ab aliquib⁹ rebus honore v̄l dignitate: et olim prius uas
dicebant ab officiis publicis extrahere. est cū nomē magis
stratū habet p̄trariū. unde prius uas. i. p̄pue singulatim
aduer. discretiū. et produ. prius uas. unde in aurore
Non me luce tua prius uas sicut iniquū.

Prius. a prius uas. d̄ prius uas. uū. i. prius uas v̄l p̄pū.
prius uas. a pro et ante et asy q̄ est ciuitas cōponit hoc
passū it̄. loc⁹ ante ciuitatē. sc̄z suburbū fm Aug. p̄ap.
vero dicit passū viridariū arborū prope murū.

Proauus. in suus vide.

Probatice. probaton inter p̄at̄ ouis latine. v̄l p̄batice
ca. cū. i. pecuaria. Hinc dicitur est probatica p̄scina. i. pecu-
alis. q̄ cadauera hostiarū ibi abluant. Johan. v. Erat
autē hic p̄scina probatica p̄scina q̄ cognominabatur he-
braice bethsaida. i. dom⁹ pecudū latine. et satis concordat
cū nōle greco probaton. i. p̄batice. Et sc̄as q̄ tres p̄scinæ
erāt hic p̄scinæ. Una p̄scina ibi erat q̄ dicebat sup̄ior.

et h̄c erat extra ciuitatem. de qua Esai. vii. dicit d̄ns ad
Isaiā. Egredere in occursum achaz et q̄ derelict⁹ est iasub
sili⁹ nūus ad extremū aq̄ ducit p̄scinæ superioris ab Inula
agri fullonis. Illa p̄scina erat inferior. et h̄c erat in ciui-
tate ad v̄sum ciuiū. Tertia autē erat. iuxta t̄p̄lū quasi ad
radicē mōtis syon. De qua p̄scina sumebat aqua ad sa-
crificia abluenda. et fiebat h̄c p̄scina ex p̄gagatione aquarū
siloē q̄ erat fons ad radicē mōtis syon. In hac p̄scina na-
stinet hostias ianabāt sine oues sacrificandas. Item d̄
probatice. cū. qui p̄bat vel probat. a proba bas.

Probaton grece latine d̄ ouis. et acut⁹ in fine. immo in
p̄ncipio: sed probaticus. i. ouis in fine.

Problema tis. neu. ḡn̄is q̄ latine d̄: propō: questio est
difficilis h̄is aliquid q̄ d̄sp̄tatione soluendū sit. et cor-
pe. ḡn̄. v̄l problematicus ca. cū. grauis et difficilis. vel qui
p̄blema p̄ponit. Et videt cōponi p̄blema a p̄ et lama q̄
est vorago. q̄ p̄ponit v̄l vorat et decipiat. et p̄ducit bie.

Problema est propugnaculū: p̄text⁹: propositio.

Probo bas. baul. bare. batū. i. laudare v̄l cōfirmare v̄l
certificare. unde probatice ca. cū. qui probat vel probat. et
hic et h̄c probabilis et hoc le. Unde probabilis aduer. et h̄c
probabilitas tatis. Itē a proba bas. d̄: pro bas ba. bū. et cō-
parat prob⁹ b̄ior. sim⁹. unde probe b̄. sime. aduer. et h̄c
probitas tatis. Probato cōpo. approbo bas. i. laudare. cō-
probo bas. i. collaudare. improbo bas. i. reuere vel vitu-
perare vel redarguere vituperare. reprobo bas. i. iterum
probare vel vituperare. Et est actiū cū oībus suis cōpo-
sitis. et cor. hanc syllabā pro. v̄l v̄l in d̄n̄. Es prob⁹:
experat probitas: es honest⁹: honestas: Labitur: es for-
tis: fortis morte iacent.

Proboscida vel promiscida rostrum elephantis: quia
silo pabulū ori admouet. et videt grece declinari. h̄c pro-
bosca dis. vel promiscia dis.

Proboscis idos. grece προβοςκις est rostrū ele-
phantis vel muscæ: quo & latini vtuntur.

Probro bras. aut. atū. are. i. vituperare: redarguere:
iniuriari. et cōponit cū ex. et dicit exprobro as. et est probro
actiū cū oībus suis cōpositis. et a probro dicit hoc probro
bri. i. crimen vel turpitudine cōsulcū: dedecus. Unde pro-
brosus sa. sum. i. dedecoratus. et cōparat. unde proboscis
suis. sime. aduer. et h̄c proboscitas tis. et habet probro r. in
prima et vltima syllabaz. et cor. naturaliter pro.

Procalis. in procat est.

Procastrum stri. locus fortis ante castra vel castrum. et
cōponitur a pro et castra vel castrum.

Procar. a procus d̄r procar ds. oīge. i. petar: aud⁹:
petitor: importun⁹ ad petendū: q̄ maxime solent facere
proci et p̄tinet ad meretrices. et cōparat. v̄l procaciter d̄.
sime. aduer. et h̄c procacitas tis. et procus la. lum. ali⁹
quantulum procar.

Ad d̄itio.

Procar procar et petulās multū similitudinis h̄t tā in
factis q̄ in d̄ctis. h̄c tria libidine lasciuia atq̄ iniuriā de-
clarat. Et in Salu. ne in idē in d̄ā v̄l procaciter q̄
h̄c obid̄o. et itez. nā q̄ in ista inuoluta rabe petulant in
v̄rorē filiūq̄ meū inasisti. Et in eadē: desine bonos petu-
lāssima insectari lingua: desine morbo p̄cadat. isto v̄l.

Procedo dis. cessi cessum. a pro et cedo dis. cessi. et est
procedere paulatim in āteriorē partē tre. et est propriū ferē-
tū sacra. v̄l h̄c processio. procedit qui in āteriorē par-
tem it: p̄cedit qui sequentes anteit. Item procedere. i.
prosperare ad bonum cedere. unde h̄c processus sus. sui. i.
prosper: euentus: vel augmentum.

Proceleumaticus. in celeuma vide.

Procella a procello lis. dicit h̄c procella le. id est suble-
ta vis ventorum cum pluuiis: quia procellat. id est percu-
tiat. et est procella proprieterrarū et cel. Tempestas fru-
ctuum tantum. Dicitur tamen quandoq̄ procella eleua-
tio fluctū. scilicet propter ventos. unde procellosus sa.
sum. id est tempestuosus. et comparatur. unde h̄c procel-
lositas. id est tempestuositas.

Procello lis. cū. cūsum. id est percutere. et componi-
tur a pro et cello cellia.

Procer a p̄cedo dis. d̄ h̄c p̄cer eris. et dicitur p̄ceres
Ec iij

capita trahū. q̄ eminent extra parietes: quasi pcedes: q̄ ante pcedant. Hinc est facta translatio ad quosdā nobiles vt pceres dicant quasi pcedes: q̄ ante oēs pcedant: et etiā oēs nobiles p primores possunt dī pceres: sed nominatiū singularis nō est in vsu. 2 cor. pe. pceres. Lucas in. v. facta vocent pcerū mor̄ hęc cuncta sequuntur. vel pceres dicuntur a pceris: vel a pcerando: q̄ maxime semp laudē 2 gloriā appetant.

Proceres sunt mutuli quidā hoc est capita trahium onus sustentantia: sicut primores ciuitatū onera.

Proceres in pcerer vide.

Proceritas in pcerus est.

Procerus a pcedo dis. v̄i. pcerus ra. r̄i. i. longus alt̄ formosus 2 a gō pceri addita tas. fit hęc proceritas i. lōgitudō altitudo. 2 pdu. ce. Daniel. iij. cap. Et pceritas ei cōtingens celsū. Daniel. iij. ca. Popul̄ magnus 2 multus 2 pcerē longitudinis. Numeri. xij. Populus quem aspeximus pcerē stature est.

Processus in pcedo dis. est.

Procestria a p 2 ciuitas cōponit pluraliter hęc procestria struunt. loca extra ciuitatē: sicut pcastria loca extra castra. vel pcestria dicuntur loca extra ciuitatē degradata per quē murus ascenditur.

Procido a p 2 cado dis. v̄i. p cado dis. di. supi. caret. i. pcul vel āte cado. v̄i. p cades tis. ois ge. 2 cor. ci. tā in p̄fci q̄ in p̄ferto. Math. iij. Et p cades adorauerit est.

Prodn̄. i. apparat̄ belli vel pugne. Itē p d̄n̄ cta. cū. expeditus: armatus: fm̄ p̄ap̄.

Prodo. a pcerus v̄i. prodo dis. cul. p̄proco cas. in eodē sensu. i. nouā cōiugē vel nuptā petere v̄i. generaliter mulierē. Et ponitur simpliciter p petere. Itē pcer vel pca re est qd̄ vulgo v̄i. domare aliquē discordare.

Prodo. a pproco cas. dicitur prodo tas. frequen. i. sepe petere: sicut proci faciunt: v̄i. sepe plongare sicut mulieres faciunt suis prods. 2 cor. p̄p̄ ci.

Prodiuus. a pro 2 diuus cōponit p̄diuus ua. uū. 2 hęc p̄diuus 2 hoc uē. i. pcuruus in anteriore parte quasi p̄ceps. 2 ponit q̄nq̄ p̄ intent̄: sedul̄: p̄p̄t̄: q̄nq̄ p̄ facis. Qui em̄ in p̄diuitate est: valde est int̄tus ne cadat: 2 ideo ponitur pro intentus. Itē facile potest p̄cipitari: 2 ideo ponitur pro facilis. Et quodlibet istorū cōparatur. vnde hęc prodiuitas. 2 produ. di.

Proco cas. in proco dis. exponitur.

Procoius r̄i. propuū nomen cuiusdā v̄i. cor. pe. v̄i. in auroia v̄i. p̄h̄lipp̄ p̄coius: stephan̄ p̄darus honore. et addit v̄nū. i. in philippus vt palma pducat.

Procul. pcul̄ cōponit cū pro vel p̄e. 2 v̄i. pcul adner. loci. i. longe vel p̄pe. Dicit em̄ procul quasi pro vel prope oculis. sed qd̄ p̄e oculis est potest esse longe et potest esse prope. vnde v̄i. pcul quasi porro ab oculis vel quasi prope oculos: 2 est etimō. fm̄ l̄ug. 2 vt dicit p̄ap̄. Proculdubio. i. longe a dubitatione.

Proculus a pcul v̄i. hęc pculus li. pe. cor. filius qui nascitur patre existente pcul a patria 2 hęc procula le. i. filia talis: 2 pcul quēdā vestis p̄iosa quē de pcul afferbat vnde v̄i. procula quasi procul lata.

Procus a pproco aris. v̄i. procus ca. ci. 2 hęc procus d. i. petitor: 2 p̄p̄le mulier vel nouē cōiugis nupiarum. vel v̄i. a p̄ecando: quia frequenter solet p̄ecari 2 petere donis eam quā vult. inde prodo prodis.

Prodeo eo cōponit cū p 2 interposita d. v̄i. pdeo dis. di. vel p̄diul. d̄itū dire. i. deuenire: 2 in antea ire. l̄boza. Est qd̄dā p̄direten̄ si nō daf̄ v̄lra. 2 cor. pe. supi. i. p̄diul.

Proderūt debet dici sicut erūt nō pderint. q̄ erint nō facit futurū de sum es. scz ero eris erim̄ eritis erūt per u. 2 sic prosum pdes pdest pdero proderūt.

Prodigalitas in pdigus exponit.

Prodigialis a pdigiū v̄i. hęc pdigialis 2 hoc le. i. monstruosus. v̄i. pdigialit̄ aduer. 2 hęc pdigialitas tis. i. monstruositas. 2 hoc pdigialit̄: t̄ous. i. pdigloz̄ interpret.

Prodigialitas in prodigialis vide.

Prodigioli li. dimi. paruū prodigiū.

Prodigiū a pdigo gis. v̄i. hoc pdigiū ḡi. i. monstrum

turpe 2 ad vastandū paratū sepe tamen simpliciter p mōstro accipit. v̄i. pdigiosus sa. sum. i. mōstris plen̄: 2 pdigiose aduer. fm̄ l̄ug. vel fm̄ quosdā pdigiū appellatū est quasi porro dictus eo q̄ porro dicat. porro significet et aliquid futurū esse p̄tendat. vel prodigiū potest dici q̄si procul a digito: q̄ p̄figurat aliquid remotū 2 futurū: sed potius est et. vide in potentum.

Prodigo. ago cōpo. ci pro 2 v̄i. pdigo gis. degi. i. vastare: dilapidare: 2 inde prodigus ga. gū. i. diffusus v̄lra modū largus 2 effundēs fm̄ l̄ug. p̄ba. vero dicit pdigus. i. p̄fusius: p̄sumptor: luxuriosus: sumptuosus glorio. In thobia tales ponit p̄fus. Prodigo excedit mēsurā largi bonou Serui: fructificat par̄: auar̄ eger. vide in par̄.

Prodigna. a prodiḡ v̄i. hęc pdigna gne. i. hostia multum cōsumens. v̄i. hęc pdignitas tis. 2 hęc prodigalitas ratis. i. vastitas. 2 prodign̄ gna. gni. i. consumens.

Prodigus ga. gū. in prodigo gis. exponit.

Prodimus v̄i. a pro 2 eo verbū neutrū. i. ante imus. v̄i. eximus. 2 produ. di. sed prodim̄ a pro 2 do bas. est actus. i. publicam̄ vel tradim̄: 2 cor. pe. v̄i. quidā. Prodimus h̄c nosmet sed nos prodimus in hostes.

Proditus in prodo est.

Prodo a pro 2 do bas. cōpo. prodo dis. didi. d̄itū. dere. i. tradere. v̄i. manifestare: vel procul dare: expellere. v̄i. virg. prodimur atq̄ italīs longe d̄iūgimur ois. q̄ ante quidā hoc gloriānt. i. periculis damur: est. est vnde p̄dit̄ ta. tū. pe. cor. 2 a gō prodi addita o. fit hęc p̄dino onis. v̄i. p̄fus. Imponat fraudē p̄dit sine fraude reuelat. 2c.

Prodolo. interiectio volentis dū aliquis in doloie loquit sicut vult. p̄ap̄. Alij dicit q̄ p̄dolo sunt due partes 2 duob̄ accidētib̄ regēde. 2 pro est interiectio: 2 dolo est nomen. Nā sicut dicit p̄uscia. in. v. lib. vbi agit de figura cōposita. Figura in oib̄ p̄tib̄ of ords inuenit: excepta in interiectione q̄ semp est simplici figurē. Et si q̄ris quare interiectio nō potuit esse figurē p̄positē. r̄ideo q̄ p̄p̄riū est passionis destruere: v̄i. cū interiectio affectionē passionis designet naturā h̄z p̄positioni cōtrariā: 2 p̄p̄ hoc p̄uenit abscondita voce p̄ferri: ergo p̄dolo nō pot̄ esse vna pars imo sunt due. Sed heu oē sunt due interiectiones absq̄ cōpositione: sicut o v̄tinā sūt duo aduerbia op̄adi sine p̄positione venientia et debet aliquantulum potrab̄: vt inueniatur esse vox dolois.

Productilis. a produco dis. dicit h̄c 2 hęc productilis 2 hoc le. pe. cor. 2 v̄i. opus illud productile qd̄ nō est fusile: sed productū t̄nsonibus malleorū.

Prophano a pro 2 phanū cōponit prophan̄ na. nam. i. execrat̄ sacrileḡ: q̄si procul a phano. p̄phanū etiā v̄i. qd̄ nō est sacrū. v̄i. prophani dicuntur oēs laici 2 illitterati q̄si procul a phano prophetē. Hinc p̄phano nas. i. execrant cōtaminari. 2 prophanare est in prophanis amundare vel venerari. vnde legit q̄ beata maria erat prophanata. i. in prophanis venerata vel annūciata. 2 pdu. sa. v̄i. l̄boza. pone deos 2 q̄ tangēdo sacra prophanas. sup̄ illud p̄e chiel. xlviij. prophanauerūt v̄ibis. 2c. Laica. i. q̄ p̄p̄m populo habitare liceat nō q̄ immūda sint.

Profecto. i. pculdubio v̄tiq̄ pro facto: scilicet q̄ habes ad aduerbium affirmandū.

Profectus cr̄us. tui. i. ius a proficisci certis. Itē profectus v̄i. proficiū. 2 tunc venit a proficisci dis. vnde quidam p̄eo paruō profectus est quis sepe profectus. Vnde pro ire a proficisci b̄n̄iatur.

Profero. a p 2 fero cōpo. pfero fers. tui latū. i. differre plōgare. vel pferre. i. manifestare v̄i. offerre. 2 pferre q̄si pcul ferre. 2 fm̄ hoc p̄tinet ad p̄ba. Nā p̄ba pferunt. quasi procul. id est extra feruntur vel c̄m̄t̄n̄t̄ur. vnde prolatus ta. tum. 2 hęc prolatio nis.

Professio. a p̄fiteor v̄i. hęc p̄fessio nis. i. sciētia: sed nō quibet: imo illa v̄i. p̄p̄te p̄fessio alicui in q̄ ille se 2 ab alijs credit excellere. v̄i. p̄fessor alicui artis dicit q̄ p̄e p̄teris eā scire 2 alijs hoc ip̄m p̄fiteat. v̄i. p̄fessio est studēdū alicuius v̄itē v̄i. sciētiē qd̄ singularis electio. In nfo est v̄i. v̄i. p̄fessio alicui secula v̄i. disciplina quā p̄fiteat siue ea excelat siue nō fm̄ qd̄ est p̄fessio p̄fessiois. v̄i. v̄i. Qui pro-

festiōis estu chastiāne an tulliane. Et ego fed pfectio-
nē: vñ pfectus sū i ordie fratrū p̄dicaroz. vide i discipula.
¶ Profectus sta. sum. i. dies oīno fastus. et dicitur profe-
sus quasi profusus fastus.

¶ Profectus etiā dies dicitur vigilia festiōis dierū: quā-
si piope festum: id est ante festū. Et quilibet dies non fe-
stus dicitur profectus quasi lōge a festo vel pcul. hinc
macrobius de saturnaliis. dies omis fastos aut profa-
stos aut interfastos vocauit.

¶ Profectio. a pio et factio cōponit profectio ds. facti. cere. et
cor. si. et est dicendū profectio vobis qñ quis comedenti op̄at
cū p̄desse. Inuenit tamen in quadā collecta proficiat
nobis ad salutem mentis et corporis huius sacramenti su-
sceptio. quod auctoritati ascribitur: sed p̄pue dicitur est
p̄sit vobis aliqñs comedentib: nō p̄ficiat. et pdu. p. vñ
quidā. proficiat hic nunq̄ cui semp loco nouant.

¶ Profectio: certis. profectus sum. scd. i. ire. et componit
ex pio et factio ds. et cor. pio et si.

¶ Profectus. a p̄fectio ds. derivat hoc p̄fectus cui. i. p̄fect.

¶ Profectio. a p et factio: certis. cōponit. p̄fectio teris. p-
fectus sum. p̄fecti. i. p̄cul ab int̄tione fateri. i. aliud in
corde habere et aliud ore fateri. vel p̄fecti. i. p̄lo fateri vñ
p̄e alijs fateri. vel p̄fecti. i. reddere vel soluere debitū.
Qui em̄ soluit debitū illud p̄fect. vñ in eua gelio Luc.
ij. T̄bant omis vt profiterentur singuli in ciuitatez suam.
vnde hic profectio foris.

¶ Profligo. a pio et fligo gis. compo. profligo gis. et pio-
fligo is. i. destruere: crudare: deuastare: dissipare: quasi
procul agere et dissipare. Inuenit etiā in eodēz sensu in
deponē. gc. profligo: garris. et hinc p̄fligatus. tum. et est
p̄fligatus fm̄ p̄ap. prolectus: deuus: peruersus: affli-
ctus: sceleratus: interfectus. et pdu. fl.

¶ Prophoneis quedā figura est: de qua dixi in quarta
p̄te in cap. de coloribus rhetoriciis. et cor. penultimā.

¶ Profor. a pio et for faris cōpo. p̄for faris. fatus. sum.
et est p̄fari p̄cul ab int̄tione fari. s. aliud verbo p̄ferre: et
aliud aio habere. vnde c̄sar cum sui volebant recedere
illos p̄fabat. videbatur em̄ illis dare licentiā recedendi:
et tamen intendebat eos dehortari a recessione. Item p̄
fari. id est p̄dicere: vel p̄fari.

¶ Profugus. a profugio gis. dicit profugus ga. gū. pe.
cor. i. p̄cul fugiens. p̄fugus p̄pue dicitur qui p̄cul a sedi-
bus suis vagatur: quasi porro fugatus.

¶ Profundo. a pio et fundo ds. p̄po. p̄fundo ds. di. fu-
sum. p̄fundere. i. p̄cul fundere: et dissipare: dissipare:
deuolare: p̄ficere. vnde profundus da. dum. i. p̄dignus:
largus: dissipator: qui nimis p̄fundit. et p̄parat. p̄fundus
dior. simus. vñ p̄funde dius. sime. aduer. et hęc p̄fundit-
tas is. i. p̄dignitas. et p̄fundo das. id est effundere: dis-
sp̄gere: dilapidare. Nequiuocatio est in p̄dictis. funda-
re em̄ descendit a fundare a fundus. sicut p̄fundus descē-
dit a fundus. et a p̄fundo ds. Itē p̄fundo das. descēdit
a p̄fundus. vñ scdas q̄ fundus p̄ponit cum p. et dicit p̄fun-
dus da. dum. quasi p̄cul a fundo hīs sup̄ficiez vel quasi
p̄cul habeat fundū. vñ hoc p̄fundū dicitur mare altū et p̄fun-
ditas altitudo. p̄fundus p̄parat dior. sim. vñ p̄funde
dius. sime. aduer. et hęc p̄funditas is. et p̄fundo das. i. in
profundū demergerē: fm̄ hug. p̄ap. vñ dicit. p̄ofun-
dū vorago altū immensum magnum. p̄ofunditas idem.

¶ Profundus da. dum. in profundo ds. exponitur.

¶ Profusus. a profundo ds. dicit p̄fusum. sum. pe. p-
du. qd̄ in vi nōis accipit in actua significatione. vñ Sal-
lustius. Aliena appetēs sui p̄fusum ardens in cupiditate
bus p̄fusum sui. i. p̄fundēs sua. i. dissipās vel dissipare.
¶ Progenetula lē. dimi. parua p̄genies.

¶ Progenies. a p̄pigno nis. dicit hęc p̄genies n̄ci. et nota
q̄ filij et nepotes non sunt p̄genies: q̄ non sunt p̄cul ge-
niti: sed p̄nepotes. et t̄nde sunt p̄genies quasi p̄cul ge-
niti. et t̄nde p̄genies incipit a p̄nepotibus sed posteritas
a nepote quasi postera etas: sed sicut inferius longe edit
ti p̄genies dicitur: ita sup̄ius pio aut. ab aut. aut aut. tr̄it aut
p̄genitores vocant: quasi p̄cul generantes.

Progenies etiā de filio et nepote dicit. vñ Venus ste-
lius iouis de se et filio suo. Nos tua p̄genies. et statim
de achille qui fuisset filius iouis nisi fata veritus fuisset
Magnanimū facidē formidatq̄ tonanti p̄genies.
Progenies ergo et p̄pago dicit oīs succedēs gnatio.

¶ Proigno gnis. a p et gigno gnis. p̄po. p̄gigno gnis
genit. geniti. gignere. i. p̄cul vel ante gignere. vel p̄g-
igno quasi p̄olē gigno: et est etimo. vñ hic progenitor: to-
ris. oī cōuersa in trit. sit hęc progenitrix ds.

¶ Progredior. a pio et gradior deris. cōpo. progredior
eris. p̄gressus sum. progredi. i. p̄cedere quasi pio. i. aq̄
gradi: vel p̄cul gradi. et corripit gre.

¶ Proemium cemi. qd̄ est sermo vel modulatio cōpo. cū
pio vel p̄tos qd̄ est p̄mū et dicitur hoc p̄emū mī. quasi p̄-
mū sermo: vel p̄ula modulatio. i. p̄logus. q̄ autē dicitur p̄-
mū quasi p̄o emulsa factū: et. est. vñ proemio as. i. in-
cipere vel proemū facere vel dicere.

Proemium a grecis scribit in scda syllaba p oi et ita a
nobis cē: sed multi ne repetat o lra proemū scribunt
nonnulli etiam prohemium fed artis est p̄emū a p
quod est ante et o i. m̄ ceme. i. cantus quasi proludū
seu p̄centus: a quintiliano vocatur initū.

¶ Proheres dicitur qui loco heredis fundit: aut institutus
aut substitutus. et pdu. hęc. fm̄ p̄ap.

¶ Prohibeo. a pio et habeo cōpo. p̄hibeo bes. but. bitum
bere. i. vetare: interdicere: p̄dicere. vñ p̄hibens is. ge-
ois. et hęc prohibito oīs. Et scdas q̄ peccata mortalia p̄-
hibentur: sed peccata venialia cōhibentur.

¶ Prohibes is verbum defectiuum. id est p̄hibeas. nec
de eo inuenitur amplius. et dicitur p̄hibeo bes. p̄laur.
vñ quēso. vel p̄hibes is.

Prohibes is. i. si vis: et p̄hibete saltis. i. si vultis.

¶ Proicio. a pio et iacio cōpo. p̄icio ds. sed. lectū. cere. i.
p̄cul vel ante iacere. Itē inuenitur p̄iocio ds. p̄ioci
rectum. cere. et est idē quod p̄oficio. et similiter est compo-
situm a pio et iacio. et est verbū sacrificantiū.

¶ Proinde cōiunctio est illatina. i. igē. Inuenit tñ qñq̄
pro aduer. loci vel t̄pis: et appocopat qñq̄. et dicit p̄n p̄ p̄ide
et acur aspenul. sicut alia p̄posita ab inde: vt dixi in inde.
Proinde p̄prie dicitur ideocp̄.

¶ Prolabilis. a profero dicitur hic et hęc prolabilis et
hoc le. quod est aptum proferri.

¶ Prolepsis est quedam figura de qua dixi i quarta par-
te: in ca. de alleoetheta.

¶ Proles. a proleis dicitur hęc proles is. filius vel filia
vel progenies.

¶ Proletarius. a proles dicit proletarius rij. q̄ ad prolem
tñ gignandā vacabat. Erant em̄ quidā apud romanos
quī in vībe semp morabant causa generandoz filioz et nō
cogebant ire in arma. et hī p̄letarij dicebant.

Proletariorum et capitecelorū infima classiserat ro-
me: vide cornucopie.

¶ Prolio ds. p̄cul elicere. vñ de in lido lido.

¶ Prolos herba quē florem velut candorem habet. et ca-
nos hominū capillos facit.

¶ Prolitus. a p et litra rē. p̄ponit p̄litus ra. rum. i. pdu-
ctus: lōgus: extensus: implicatus qd̄ nomē tractum est a
lōgis litarū passib. et cōparat. vñ hęc p̄litas tatis.

¶ Prologus. logus p̄po. dicit p̄hos qd̄ est p̄mū. et dicit hęc
p̄logus: quasi p̄logos vel quasi p̄thos logos. i. p̄mū
sermo. i. p̄fatio: p̄locutio. vñ p̄logizo as. i. p̄logū face-
re: p̄fari: p̄loqui: ante materiā. et cor. lo p̄logus.

¶ Proludū dij. est imago veri ludī. i. exercitiū fm̄ p̄ap.

¶ Proluies et. a proluo is. dicit hęc pluuias ei et hoc plu-
uī uij. i. aqua inundatio: vel destructio et aqua inun-
datiōe vel sordes vel purgatio: vel decursus qui in culis
libz relarga et idē creta effusiōe vel deuastatiōe inuenitur.

¶ Promineo nes. a p vel p̄cul et maneo cōponit p̄mi-
neo nes. et est p̄minere quasi p̄cul et manere et apparere:
sup̄stare: p̄esse: vñ p̄minēs is. oīs gēz p̄ap. vñ p̄mi-
nentia tē. et p̄minenter aduerbiū. et cor. mī.

Promiscuū. a promisceo sces. dicitur promiscuus cas. cui vñ vulgaris dicitur promiscuus et vtroque sexu pmixtū. Itē p-miscuū gen? in noīe qđ grece dicitur epicoenū dicitur gen? qđ sub vna voce et vno articulo pprehendit aialia vtriusq; sexus. Et de hoc dicitur in tertia pte in tractatu de genere nominū. in. ca. de epicoeno genere.

Promo is. o in pfi. prompsi. et pfi. in pti. promptū pme re. id est proferre: manifestare: aperire: extrahere: ore dicere. et pponit cum de: et dicitur depromo mis id est valde p mere. Itē cum ex et dicitur expromo mis. i. extra vel valde promo. Et est promo actiū cum oibus suis cōpositis. et facit pteritū in pti. et supinū in pti. et pducit p. vñ in aurora dicitur. Sed pte lecons pmes de capside supra.

Promontoriū. a p et mons cōponit hoc promontoriū rj. mons qui pcul apparet pte sui emīnētia. vel fm quod dā vñ a promineo nes. quia pmineat et emīneat. et produ. o. anter. vnde ille male posuit. Est promontorium cerne re non modicum. Enim ante rursaria. rium. produ. vt dicit magister Bene.

Ad dūo.

Promontoriū est locus pterlim mōtuosus in mare pro minens vt. p. lib. xxxvi. Promontoria aperuntur mari et rerum natura agitur in planū. Lucretius lib. xxxij. Aut aperientibus classem promontoriis.

Promoueo. a pro et moueo ppo. pmoueo ues. ut. tum. uere. quasi procul mouere et obseruare. et pmouere quasi in anteriore pte mouere. et pmouere sublimare ad ordi nē vel honorē mouere: et pmouere. pficere. et cor. mo.

Promptuariū. a promio mis. dicitur hoc pmpuatiū rj. i. procellariū: quia inde necessaria victui pmunt. i. proferunt vñ propheta. Promptuarii eoz plena. et est pmpuatiū longitēpus: sed cellariū paucorū dierum.

Promptus. a promio mis. dicitur promptus ta. tum. i. paratus. et expeditus ad aliquid agendū vel dicendū. et cōparatior: simus. vñ pmpre tius. sime. aduer. et hęc pō pccudo dñtis. et promptulus la. lum. i. aliquantulū prom ptus. et pponit ppromptus. i. valde promptus. Itē a pio mo mis. dicitur hic promptus tus. tul. i. aptus. et per com positionē: imppromptu. i. in agro sed magis est ppositio p appositionē et non per compositionē: et tūc p n. debet scri bi in promptu et p u. in vltima syllaba.

Promulus. a promio mis. dicitur promulus d. funis. cum quo nauis ducitur. vel scapha quę maiorem nauem ducit et regit. vnde promulus cas. caul. care. i. nauem du cere et proprie cum promulco.

Promulgo. a promio mis. dicitur promulgo gas. gaul. gare. id est pnuicare: manifestare: et dicitur pmulgare quasi promptū et manifestum multis agere. et est etimo.

Promuralc. i. murus ante murū: dicitur ex eo qđ p mu nitione munitur. fm. p. ap. vide in antemurale.

Promuriū rj. i. an spaciū circa murū et pōt a p et mur?

Promus. a promio mis. dicitur hic pm? mli. cellariū: et pos nit qñq; procusode ipsius promi. et est mas. ge.

Promucida de. pe. cor. in proboscida est.

Pronefas. scelus contra fas. contra iusticiā et sunt duę partes pro interfectio: nephas nomē. Non em̄ pōt ibi esse vera compositio: quia interfectio non pōt cōponi: vt ostē dī in pro dolor: et sic non acutur.

Pronepos. in nepos exponitur. et cor. ne.

Proneo. P. ois. id est mens cōponitur cum protos qđ est pumū et dicitur hęc proneo es. quasi protonoe. id est prima nois. scilicet diuina mens.

Proneo dicitur prouideo. pronoetes προνοητορ prouisor. pronoeta προνοητα prouidentia.

Pronosticiū. a pronosco scis. dicitur hoc pronosticum d. i. si gnū futuri et pnosticus ca. cum. qui p cognoscit vel ante si gnat. et pronostico as. pnosticia ppendere: pnoscerē fm p. ug. p. ap. p. o dicit pnostica puiio egritudinū dicta a p noscedo. Oportet em̄ medicū pterita et p sentia. cognosce re et futura prouidere.

Pronosticon. liber est. et potest scribi sine g. vel potest addi g. p. pthēsim pronosticon vel prognosticon.

Pronuba. ex pro et nubo bis. cōponit hęc pronuba be. quę astat nubent: et quę nubentē vtro cōiungit. ipsa est et

panympha: et dicitur pnuba quasi pnuba quia nubentib? p est vel quasi prope nubentē. vñ et iuno dicta est pronuba quia nubentibus dicitur pesse. Inuenit etiam hic pnubus sicut et hic panymphus. vñ Iudiciū. xliij. ca. dicitur qđ vñ for sam fontis accepit maritū vñ de amica eius et pronubis. i. pa ranympbis sibi astantibus. et sicut ostendit in nubo bis. na bo p. du. primā. cum pronuba ab eo cōpositū. et etiam pna bus cor. nu. vnde quidā. Pronuba curat cui pronubus associatur. et dicitur in secunda epistola. Pronuba thest phone thalamis vlulauit in illis.

Pronur? ex pro et nurus pponit. et cor. nu. vñ qđ dā ait. Flatus ait matri nobis nur? est mea cōiung. vide in nur?

Pronus. no nas. cōponit cū pro. et dicitur pronus na. nū. id est in anteriore pte flexus. inclinatus. curuus. subiect? hūilis. tracta metaphora a natante: quia caput in antero re pte inclinat et posteriora eleuat. Pronus etiā dicitur obse quens et pmpus et pparat pronus nlor. simus. Unde p ne nius. sime. aduer. et hęc pntas tatis.

Propagine? a ppropago gnis. dicitur propagineus nes. neū. i. ad ppaginē ptinens vel de propagine exstēs. Itē a propago dicitur propagino nas. id est protendere: propa gines extendere: flagellū vltis terre submersum sternere: et porro pandere. et cor. gl.

Propagino nas. in propagineus vide.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere. Unde hęc ppaginē ptinens vel de propagine exstēs. Itē a propago dicitur propagino nas. id est protendere: propa gines extendere: flagellū vltis terre submersum sternere: et porro pandere. et cor. gl.

Propagino nas. in propagineus vide.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

Propago gas. gaul. gare. i. protendere et extendere.

P

rimus. *Ubi prope pins. sime. aduer. et compo. de prope. 2 cor. hanc syllabam pro.*

¶ Proello lis. puli. pulsum. i. pul vel ante pellere. 2 cor. ponit a p 2 pello lis. 2 cor. pu. ppuli pperitum.

¶ Propensius. in propensius est.

¶ Propensius. a ppendo dis. qd est extēdo. dilato: berit: uat ppeus sa. sum. i. extēsus: dilatus. 2 de ppeus quasi poro pēsus 2 inde ppenius aduer. quasi extēsus.

¶ Propero ras. in properus vide.

¶ Properus. a ppe deriuat pperus ra. rū. i. festinus 2 d tūz 2 cōponit pperus ra. rū. 2 pperus ra. rū. i. val de pperus. Itē a pperus ra. rū. dī ppero ras. au. are. in festinare. Sed pperat qui vniūquodq naturę transigit. Festinat qui multa simul incipit 2 non pscit. 2 pponit a p ppero ras. i. valde pperare 2 de propeo ras. Itē pperus dicitur pperere aduer. i. velociter celeriter. 2 cor. pe.

¶ Propes dis. mas. ge. est funis quo pes vel alligat qst prope pedes. 2 ppo. a p 2 pes dis. 2 cor. pe. genitiui.

¶ Propbeta. a pfor qd est pdicere dī. hīc ppheta tē. qst p fati: a pdicendo futura: sed q hoc nomē habet h. quod nullum latinū debet habere post p. Ideo credo q potius cōponat a p vel paul 2 pphonos quod est sonus: q longe ppeus p mūdant pphete. vñ hēc ppheticā se. 2 ppheticus ca. cū. 2 hīc 2 hēc pphetalis 2 hoc le. et ppheto tas. et pphetizo zas. in eodē sensu 2 sunt neu. q aut dicit ppheta quasi paul phans: etimo. est fm Aug. et dicebat olim ppheta videns: q pphete videbant qd ceteri non videbant: 2 piospiciēbant quę in mysterio abscondita erant.

¶ Et scias q veri pphete intelligebāt quę videbāt. Ubi Job. Ecce omnia vidit oculus meus 2 audiuit aur mea: et intellexit singula. Quod verbū fractans beatus Greg. in. xi. lib. moralū dicit. Cū aliqd offēdit vel audī si intellexit cui non attribuit pphete minime est. Vidit em pharaō q somniū q erant in egypto ventura sed q neq intelligere qd vidit ideo non fuit ppheta. Uspexit balthasar rex articuli manus scribentis in pariete: sed ppheta nō fuit: quia intellexit rei quā viderat non habuit. Utrigq beatus iob pphete spm se habere testaret non solū vidisse 2 audisse: sed etiā intellexisse se omnia asserit. ¶ Itē hīc nota q pphete falsi distinguūt a veris qst ad tria ad min. Primo qstum ad reuelatiōis ardore: q boni pphete futura pēdicant diuino lumine mediantibus bonis angelis inspirati: sed falsi pphete vel sequunt spiritū suū nī: hī videntes: sed mendacia cōfingentes: vel reuelatiōē immundi spiritus. Secundo quantum ad intentionē pēnundatiōis: quia falsi pphetae finis aliqd lucrum temporale est: vt dicitur. Ecce iher. xlii. Molant me ad populū meū ppter pugillum ordei et fragmentū panis. vel saltē ipsius demonis reuelantis intentio pueria est: quę deceptionē intendit: sed pphetarū bonorum tota intentio in rectum finē ordinatur. Tertio quantum ad certitudinē pmondatōis: quia bonorum ppheta in nītr dī: uine pēdentię qui omnīū futurorum euentus intuetur sed pmondatio malorū pphetarū innititur pēdentię demonum quę coniecturalis est. vide etiā in ppheta et in miraculum. ¶ Itē etiam volo te scire q vt dicit beatus Grego. Tenebrosa est aqua in nubibus aeris: q obscura est scientia in pphetis. Cuius rationē tangit Macro. exponens illud Esaię. xvi. Emitte agnū dñe dñatorē terrę de petra deserti ad montem filię syon. Ideo inquit pphete vix intelligunt: quia psonas et numeros 2 tpa subito cōmutant. 2 de qualibet re transeunt ad aliam. Dum enim modo loqueretur Esai. de captiuitate moab 2 miserris inspiratē mentis oculū ppter eos vertit ad natiuitatem xpi: 2 cepit moab alloqui: quasi diceret. Nō desperes age penitentiā. q licet captiuandus sis: de tua tamen pēgenie nascetur agnus qui tollet peccata mundi: qui dñes in toto orbe. Et dicit petra deserti. i. de ppo gentili: siue de ruth quę erat gentilis. Sentēs nāq lapides p deo colebant: et ideo a deo deserti erant. Et dicit ad montē filię syon. i. ad iherusalē: syon em erat quēdam arx in iherusalē quę ptegebat ciuitatem iherusalē sicut mater pios

legit filiam suā. Ruth autē moabitis nāpsit boom ex quo obeth genuit: ex quo iesse pater dauid: de cuius semine virgo maria pcessit: quę christum concepit et peperit: sic em christus p vtroq populo venit: sic de vtroq nāscit voluit. id est de iudeo et gentili.

¶ Propheta dicit a πρὸφῆται propheta quod est ex primo. pfero. pēdico. vñ prophetia pe. lōga. quia scribitur πρὸφῆται.

¶ Propbeta. a ppheta dicit hēc ppheta tē. 2 est ppheta rerum latentū pteritorū vel pēntiū vel futuroz et diuina inspiratiōe manifestatio. Et scias q sicut dicit beatus Grego. in prima homelia Ezechie. Propbetie tēpora tria sunt. i. pēns pteritū 2 futurū. Sed sciendū est q in duobus tēpibus ppheta etimo. pēdit: quia cū ideo ppheta dicta sit q futura pēdicat. Quę de pterito vel de pēnti loquit rationē sui nominis amittit: quoniam nō pēfatur quod venturū est: sed vel ea memorat quę transacta sunt: vel ea quę sunt pēntia. Propbeta autē de futuro est. Ecce virgo concipiet 2 pariet filiū. Propbeta de pterito est. In principio creauit deus celi 2 terrā. De illo em tempore dixit homo quo nō erat homo. Propbeta de pēnti est: quo dicit Paulus apostolus in prima epistola ad corinth. ca. xiii. Si autē omnis ppheta intret aut quis in fideles vel p dīota conuincit ab hominibus occulta cordis manifestata sunt: et ita cadens in terrā in faciem adorabis deum pmonans qd vere deus in nobis sit. Cum igitur dicit occulta cordis eius manifestata sunt: pfecto mōstrat. q p hunc modū pphete spūs non pēdit quod futurū est sed ostendit quod est. Quō autē patet pphete dicit spiritus qui pphē futurū indicat: sed pēns nārrat. Quia in re aliqd ostendū est q ppheta recte dicitur. Et q pēdit re futura: sed q pēdit occulta: re quippe quālibet sicut ab oculis nostris in futuro subtrahunt tpa: ita ab oculis nostris in pēnti subtrahunt ea ventura. Ut em res occultant in futuro tpe. pēns autē cogitatio abscondit in latenti cor: de. Et est etiā ppheta pēns cū res quilibet nō p animū sed per absente locum tegitur: quę tamen p spiritū veniunt. Ibi fit pēns pphetantis animus. vbi p pēntiā non est corpus. Nam glēz longe a ppheta recesserat cum nā eman syri munera pēpicebat. Cui tamen idē ppheta dicit. Nōne cor meū in pēnti erat qñ reuerfus est homo de curru suo in occursum tibi. ¶ Postq de pphete tēpibus tractauim⁹ restat vt de modis eius 2 qualitatibus aliquā differamus. Spūs quippe pphete nec eodē modo pphete animū tangit. Aliquādo em spūs pphete ex pēnti tangit aim pphetantis: 2 ex futuro nequaq tangit. Aliquādo vero pphete spūs aim pphetantis ex futuro tangit 2 ex pēnti nō tangit. Aliqñ pphetantis aim ex pēnti pariter et ex futuro tangit. Aliqñ autē ex pterito 2 ex pēnti atq ex futuro pariter animus tangit pphetantis. Aliqñ vero pphete spūs ex pterito tangit aim: nec tangit ex futuro. Aliqñ autē pphete spūs tangit ex futuro nec tangit ex pterito. aliqñ autē in pēnti ex pte tangit: 2 ex pte nō tangit. Aliquādo vero spūs pphete in futuro ex pte tangit: 2 ex pte nō tangit. Itē sciendū q pphete spiritū qdā ex primo tangunt atq elonginquo minime tangunt. Quidā vero et elonginquo tangunt et ex primo. Aliqñ etiā pphete spūs pphetis deest nec semp eoz mentibus psto est: quatenus cum hunc non habent: se hunc cognoscant ex dono habere cū habent. Unde heliseus cum flentem funamitē mulierē a suis pedibus p glēz puerū auellit pēberet dixit. Dimitte illā. Illa em eius in amaritudine est et dñs celauit me: 2 non indicauit mihi. Itē amos q ea dem hora qua requisitus est pphete spm deesse sensit de se veraciter dicit. Non sum ppheta. vt dicit in armentū. Sic quoq cum iofaphat de futuris requireret 2 pphete spūs ei deesset: psalmē fecit applicari: vt pphete ad hunc spūs p laudē psalmodię descenderet: atq eius animū de futuris repletet. Mor etem psalmōdē cum per intentionem cordis agitur: per hanc omnipotentī dñmo ad cor iter paratur. vt intentē mēti vel pphete mysteria vel cōpētiōis gēm infundat: vñ scriptū est. Sacrificiū lau

dis honorificabit me: et illiciter est quo ostendam illi salu-
tare dei. Iesum. Quod est salutare latine. hoc hebraice
dicitur Iesum. Sciendum est quod prophetę sancti aliquando
dum psalunt ex magno visu prophetarum quedam ex suo spi-
ritu pferunt: et hec ex prophetę spū dicere suspicant: sed
quod sancti sunt per spiritum sanctum diuine correpti ab eo quod vera sunt
audiunt: et semetipsos quod falsa dixerint reprehendunt. Natha-
etiam prophetarum spiritum fuisse quod nesciat: qui dauid regē
et culpa apte reprehendit. et quod ei culpa eade esse videretur
clauit. Quia cum idē dauid quod replū vellet deo psallere et quod
sister illico ridit. Quia quod est in corde tuo vade: et fac quia
dñs tecū est. De quo statim illic subdit. Sacrum est autē in
nocte illa et ecce sermo dñi ad nathan dicens. Vade et lo-
quere ad feruū meū dauid. Hec dicit dñs deus. Aliquid tu edificā-
bis mihi domū ad habitandū. neque enim habitauit in do-
mo ex die qua eduxit filios israel de terra egypti vsque in diē
hunc. et paulo post. cum ppleti fuerint dies tui et dormieris cum
pfribus tuis suscitabo semē tuū post quod egredietur de vtero
tuo. et firmabo regnū eius: ipse edificabit domū in nōmīe
meo. Ecce nathā prophetarum quod prius regi dixerat. Vade et fac
ipse postmodum prophetę spiritus eductus hoc fieri non pos-
se denūciat: et regis consilio et suis sermonibus contradic-
tit: quod ex suo spū dixerat falsum fuisse dephēdit. Quia
in reinter prophetas veros et falsos ista distantia est quod
prophetę veri aliqui per suū spiritum aliquid falsum dicunt sed ab hoc
auditorum mentibus per spiritum sanctum eruditi autem corrigunt. Pro-
phetę autē falsi et falsa denūciant: et aliena spiritus sancti in sua
falsitate pdurant. vide et in miraculū et in prophetā. Sed
cōsuevit queri de hoc quod falsas prophetas dñs dixit ezechie.
Hec dicit dñs. Dispone domui tue: quia moueris tu et nō vi-
ues. Et tñ ezechias nō est mortuus: sed ei additi sunt. x. v.
anni. ut habet. Isa. xxx. viij. Hanc questionē mouet Greg.
in lib. moia. xij. tractans illud iob. Quod scilicet terminos eius
qui pteriti non poterūt. Nulla inquit quod in hoc mūdo ho-
mines sunt absque omnipotentis dei occulto consilio veniunt.
Nā cuncta deus ventura pscies ahi scia decreuit qualiter
per secula disponant. statum quippe iam homini est vel quā-
tū hūc mūdi prosperitas sequat: vel quantū aduersitas fe-
ciat: ne electos eius: aut imoderata prosperitas eleuet aut
nimia aduersitas grauet: statum quoque est quantū in ip-
sa vita morali spalius viuat. Nā et si annos quindē eze-
chie regi ad vitā addidit opus deus. cum enim mōi pmisit
tunc eū pscire morturū esse. Quomodo ergo per prophetam
ezechie dñs. Dispone domui tue: quia moueris tu et nō viues
aut cum mortis sententia dicta est ppius ad ei lachrymas
est vita addita: sed per prophetā dñs dixit quo ipse ipse mori
merebat. Per largitatem vero misericordie est tempe a morte
dissolut. quod ahi secula ipse psciat. nec prophetā igit fallat: quia
ipsa mortis innotuit quo vir ille mori tenebat: nec dñica sta-
tura cōuulsa sunt: quia ut ex largitate dei anni vite cresceret:
hoc quoque ante secula pscitū fuit: atque spaciū vite quod inopi-
nate fons est additū: sine augmento pscientie fuit tñ sta-
tura. Et psciat patet quod illa diffinitio castodiri vera est.
Prophetia est inspiratio vel reuelatio diuina rerū euen-
tus immobili veritate denūcians vide in pscido. et in moia.
vide qualiter deus mutet sententiā et non consiliū.
Propiciatorum. a ppiatoris. dñs hoc ppiatorum totius
locus ppiandi. quasi ppiationis oraculū. Et sicut dicitur
in historiis super iero. Propiciatorum erit tabula aurea
eiusdem longitudinis cuius et arca: ut arce integre sufficeret.
De similitudine vero eius non legit. Hoc dicebat oracu-
lū: quod dñs de illo respōsa dabat responsum autē dicit oracu-
lū diuinū: quia orābus datur. Dicebat etiā ppiatorum:
quia inde loquens dñs ppiabat populo: vel quia de pro-
piationis dicebant gloriā dñi semper sibi descendere. Et
vtraque vero parte oraculi: scilicet in duobus angulis antero-
ribus positi sunt duo cherubim et pductiles. i. non fusiles
sed tentionibz malleorū pducti. In glossa autē ad iheb.
i. dicit quod dicebat ppiatorum siue oraculum: quia ibi appare-
bat angelus dñi loquens moysi quod dñs ppiatur erat ppi-
o. De festo propiciationis dixit in fase in f. littera.
Propiciatoris. in ppius est.
Propicius. a ppe dicitur propicius da. dum. i. bonus:

benignus: misericors: mitis: ppius: placatus vñ propiciator
aris. atus. sum. ari. i. esse vel fieri ppiatū. vñ hec propicia-
tio nis. i. placatio mia. et ppiatorum. ria. rñ. et ppiatū. ria.
rñ. et pponit repropiciatoris. ar. verbum similiter deponens.
Propina. pina grece latine fames. dñs. et pponit dñs p vel
procul. et dñs hec propina ne. locus iuxta balnea publice vbi
post lauacrum a fame et siti residunt homines. et dicit sic quasi p-
pellens famē. quia hic locus famen pellat. et dicunt greci po-
pina. et inde corrupte nos dicimus propina pro tali loco
simpliciter. Nam mō ppiua dñs taberna dñs: quia famē peti-
lat. vñ hec ppiula le. dimi. et ppiuo as. i. vinū miscere: po-
tū administrare. vñ hic ppiatoris. ois. quod potū administrat
An. dñs. Unde ppiatoris nimis quod vina ppinat. Et i an-
ro. dñs. Ihe quibus angelici dñs bona summa propinant.
Item a propino nas. dicit ppiatorum rñ. domus vel locus
vnde propinat vel vbi propinatur.
Propina etiam secundū tortelliū a pro et pina. tri-
a. i. fames dicitur quasi ante famem: sed popina as-
liud est vt prius patuit.
Propinuo as. a propino nas. dñs propinuo tas. penul-
tor. id est frequenter propinare.
Propino nas. in propina ne est.
Propinquaneus. a propinquus dicit ppiquaneus. nea.
neum. i. propinquus et coniunctus.
Propinquus. a ppe dñs ppiquus quia. quū. vel fm sanz-
guine vel fm loci. Et parat ppiquus dñs. sim. vnde
propinquus quia. sim. aduer. et hec ppiquitas tatis. et propin-
quo quas. componitur appropinquo quas. et est neutrum
cum oibus suis compositis.
Propinula le. dimi. parua propina.
Propius. a prope deriuat propius pla. pium. i. propin-
quus et coniunctus. et cōparat per suppletionē. propius ma-
gis propius ppius. et ppiuo as. i. proximare et ppi-
quare. et pponit appropio as. vnde appropians tis. omis
ge. Et est propio neutrum cum omnibus suis compositis.
Inuenitur tamen ad Roma. xij. Propio est nostra sa-
lus: sed tunc dicitur prope pio. rimus.
Propius cōparatiuus est a prope. Maro cum propi-
stabilis armēta teneret. nec putet propius nomē pos-
sitiui gradus in visu esse: nam si id esset non diceretur
prope est dñs: sed ppius est dñs oibus &c.
Propo. a le. in miropola exponitur.
Propo. omis des. in bosphorus est.
Proposio. ex pro et positio cōponit hec propositio omis
i. similitudo: habitudo: comparatio. vñ hic et hec propositio-
nalis et hoc le. vñ propositio aliter aduer. et hec propositio-
nalis tatis. et differt a proportionē. quia propositio est ha-
bitudo vnius ad aliud. Sed proportio aliter pluriū ha-
bitudinū inter se paratio: fm Aug. Et scias quod locus a p-
portione fm logici differt a loco a simili: quia in loco a si-
mili accipit cōparatio fm similitudinē inherentiū: vt sicut
risibile inest homini: ita et bñnabile lest equo. In loco autē
a proportionē nō attendit sic similitudo inherentiū: sed
comparatio in habituine: vt sicut se habet nauta ad na-
uem: sic se habet magister ad scholas.
Proprietas. a ppi. pri. priu. pri. i. in e. et addita tas.
fit hec ppietas as. Hic nota quod fm theologos differen-
tia notiois proprietatis et relationis in diuinis potē tripliciter
assignari. Primo ppi ad rationes significatiōis. Et
sic sciēdū est quod paternitas dñs relatio fm quod ad filium refert
Dicit autē proprietatis inquantū soli patri conuenit. Dicit
notio inquantū est principii formale innotescendi patre
Secundo ad ordinē intelligendi. quia cum nihil possit esse pri-
cipii innotescendi aliquid nisi sit sibi propriū: sic intel-
lectum notiois pcedit intellectū proprietatis. Et quia pro-
prietatis non cōuenit nisi rei distincte ab alijs: et distinctio
in diuinis non est nisi per cōparationē relationis. Intellectū
proprietatis in diuinis pcedit intellectus relationis. Ter-
tio ppi ad numerū: quia notiones sunt quing. i. paternitas:
filialis: processio. innascibilitas: cōs spiratio. Quartū autē
quattuor tñ sunt proprietates quod vni psonę tñ cōuenit. i.
paternitas: innascibilitas quod cōuenit tñ patri. Filialis quod

conuenit tñ filio: p̄ processio q̄ conuenit tñ sp̄s̄i sancto. Et dicitur autē spiratio nō pōt dīdī proprietatē simp̄lī: q̄ puenit dua-
bus p̄sonis: sed fm̄ qd̄ fm̄ qd̄ aliqd̄ dī esse p̄p̄uū ad ali-
qd̄. Est em̄ p̄p̄uū p̄ris z filij respectu sp̄s̄i sc̄i. Maru autē
notionū quattuor sunt tñ relatiōis. s. paternitas: filiatio
processio: cōis spiratio. Innasibilitas em̄ nō est p̄p̄le re-
latio nisi p̄ reductionē fm̄ qd̄ negatio reducīt ad gen̄ a f-
firmatiōis: vt nō hō ad gen̄ hōis. Marz autē notionū v̄l p̄-
prietatū vel relatiōnū tres sunt p̄sonales. I. p̄stītuētēs p̄-
sonas. Qñ h̄ic q̄si actū differētē p̄stītuūt. s. paternitas si-
liatio: processio. Aliq̄ue notīōes sunt p̄sonę: s. nō p̄sona-
les. Et sciendū q̄ tria requirunt ad hoc q̄ aliqd̄ dicat̄ notio-
p̄sonę. Primo q̄ ad originē p̄tineat: q̄ relatiōib⁹ originē
p̄sonę dīstīnguūt. Secūdo q̄ p̄tineat ad dignitatē: q̄ p̄sona
est hyp̄postasis dīstīncta p̄prietate ad dignitatē p̄tinentē.
Tercio q̄ dicat̄ aliqd̄ speciale: q̄ cōnō est p̄ncipalī ino-
tescendū. ¶ Itē nota q̄ in diuīnis q̄dā sunt p̄p̄ia: q̄dā ap-
prop̄iata. Prop̄ia dicunt̄ q̄ ita pueniūt vni p̄sonę q̄ nō
alteri: sicut paternitas. innasibilitas: q̄ pueniūt tñ patri.
Filiatio q̄ puenit tñ filio. Processio q̄ conuenit tñ sp̄s̄i sc̄o
vt dictū est sup̄ia. Approp̄iata tñ dicunt̄ q̄ oib⁹ cōueniūt
p̄sonis: s. vni p̄sonę sepe dīstīncte approp̄iant: vt patrē
potētia: sapiētia filio: bonitas sp̄s̄i sc̄o: qd̄ quare fiat nō
est odosum īndirere. Ad ergo facti eloqui p̄uidentia face-
re curant: ne dei īmensitatē similitudinē creaturę metire-
mur. Dixerat autē scriptura q̄ pater est: z q̄ deus fili⁹ est. z
audiuit hoc hō q̄ hōiem patrē viderat. et deū patrē nō vi-
derat: z cogitare cepit ita esse ī creatore: vt viderat ī crea-
turis a q̄bus hęc nola trāsīlata sunt ad creatore: īn q̄b⁹. s.
creatur pater est p̄xor filio: fili⁹ est posteriori patrē. Et ex
antiquitate siue ex senectute ī p̄se defect⁹: ex posteritate ī
filio īmp̄fectio sensus solet notari. ppter. s. īuētutis mo-
tus: z ppter lex p̄tentiā quasi q̄ nō est exptus qualia sūt
Ideo occurrit scriptura dicens: patrē potētē: ne videat̄
p̄xor filio: z ideo minus potēs. Et filiū dei sapientē: ne vi-
deat̄ posteriori p̄se celesti z ideo min⁹ sapiēs dicit̄ est sp̄s̄i
sc̄us. deus: z dicit̄ est h̄c sp̄m̄ de⁹: z videbat̄ hoc quasi nō
mē īflatiōis z tumoris. rigiditatē z īmpetuositatē. Qñ dī
īsaie. ij. Mulcitate ab hōie cui⁹ sp̄s̄i ī narib⁹ et⁹. Qñ h̄ia
gasp̄ciētia ad deū p̄ rigorē z crudelitātē accedere metuit
īō scriptura tēpauit sermonē suū sp̄i boni nomīans: ne
crudelis putaret̄ q̄ mīr: erat sp̄s̄i īqd̄ tuus bon⁹ deducet
me īn terrā rectā. Et dictis ergo causis attribuit̄ patri pō-
tētia: filio sapiētia: sp̄s̄i sc̄o bonitas. Acet īn deo sit vñs
et idē potētia: sapiētia et bonitas: nō q̄ pater celestis sit
solus potēs vel magis potēs: z fili⁹ solus sit bon⁹ vel ma-
gis bon⁹. Quia ergo est potētia sapiētia bonitas triū p̄so-
narū sicut vna essentia. Ideo q̄ sicut dī fili⁹ om̄onios. i.
cōsubstantialis patri: ita z cōom̄ipotens.

¶ Prop̄ia p̄p̄ia p̄p̄ia. i. me⁹ vel nō p̄tra regulā: z dī a p̄
pe qd̄ ppe est p̄p̄uū est. z p̄p̄a p̄ suppletionē magis p̄p̄uū
p̄p̄uū sim⁹. vñ p̄p̄ie magis p̄p̄ie p̄p̄uūssime aduer. z hęc
p̄p̄ietas statis. z p̄ponit īptopius p̄ia. p̄uū. z p̄parat simi-
liter p̄ suppletionē. vñ hęc īptopietas Inuenit tñ p̄p̄io:
vñ ad Ro. iij. cap. fm̄ vñā lītērā. Hunc p̄p̄io est nōstra
fili⁹ q̄d̄ cī credidim⁹. Itē a. p̄p̄uū dī. p̄p̄io as. i. p̄p̄uū fa-
cere. z est actiū dī oib⁹ suis p̄positis. Et sc̄as q̄ p̄p̄uū s̄z
dīalectici dī quadruplī. Uno mō dī: p̄p̄uū qd̄ īnest alī
cui speciei soli: z nō om̄i: vt esse grāmaticū cōuenit tñ hōi
mīnī: z nō om̄i. Secūdo mō dī qd̄ īnest om̄i: sed non soli: vt
esse bīpedē cōuenit om̄i homīnī z non soli. Tercio modo
dī. p̄p̄uū qd̄ īnest om̄i z soli: sed nō semp: vt canescere īn-
est om̄i homīnī z soli: sed nō semp: q̄ nō nisi īn senectate
Quarto modo dī: p̄p̄uū qd̄ appellat̄ p̄p̄le p̄p̄uū. z p̄p̄uū
q̄ se dictū dī: p̄p̄ie p̄p̄uū. z dīffīnit sic. Prop̄ia est qd̄ lēst
om̄nī z soli et semper: vt rīsbile īnest om̄i homīnī et fo-
rē semp: nō tñ hō dī: rīsbilis qd̄ actū rideat. sed ap̄t⁹ nar⁹
est ad ridendū. Et hoc quarto modo dīat̄ p̄p̄uū qd̄ appel-
lat̄ vñs de q̄nq̄ p̄dicabīlīb⁹. z dīffīnit sic ab aristotele. P̄p̄o
p̄uū est qd̄ soli lēst z p̄uersim p̄dicat̄ vere. i. de sp̄e: z nō īdī
cat qd̄ est esse: vt rīsbile est esse. p̄p̄uū hōis: q̄ cōuenit p̄dī-
cat de īp̄o. Nā oīs hō est rīsbilis: z om̄i rīsbile est hō. hō
autē mēbrū non īndīcat qd̄ est esse. pōnit īn descriptiōe

propterea differentia definitionis. Diffinitio enim cōuersim
predicat de re: et indicat quid est esse rei: ut aīal rationale
mortale cōuersim de hōie p̄dicat: et indicat esse ipsius: q̄
omnis diffinitio fit per substantialia. Quia enim superius est
de essentia sui inferioris.

¶ Propter. a p dicit ppter aduer. loci. i. iuxta cōmunis;
et ponit pro cōiunctione casuali: vt ppter te factū est hoc

Propterea. i. idcirco conflictio casual. 2 d: a pp f3 l10ug.

Propudii nŕi. ſcimitis locus 2 pponit a panderis.

ab eo pudicitia zpudor pcul sunt. Unde propudiosi dias.
id est inhoneſte ſe habere: vel repellere: vel inſultari vel
ſcortari: ppudicoſus ſa. ſum. i. ignominioſus: t niurioſus
turpis: impudicus: inuerecundus: impudens: irreuerſus
in fronte ſus. Unde propudioſe aducr. et hec propudio
ſiras tatiſ. et cor. pp.

C Pro pudor non potest poni a preteritione: quia sicut dicitur in dolore preteritio non potest componi. Unde pro pudor sunt duae partes. Una secundum quod dicitur derivatur a pro pudor es. et est pro pudor confusio: Inuercitudo: quasi paula pudore: et secundum hoc per cor. pap. vbi dicitur quod sit preteritio: pro pudor et pro dolor: sed exponit est preteritio: quia loco preteritionis videtur poni non tamen videtur dicitur prisciana. xij. li. id quod pro aliquo accipit oino etiam ex eadem specie accipiendum est.

Conpropugnaculū. a propugno gnas. dicit hoc ppugna-
culū naci. Et dicunt ppugnacula pinę muroꝝ sine sum-
me partes: quia ex his ppugnatur.

Propulso las. i. frequenter ppellere. z est frequē. a p
pello las. poli. pulsum. supi. u. in o. cōuersa.

¶ Prorā a prior dicitur hec praere. quasi priora scilicet anterior pars naulis vide in puppis.

¶ **P**roreta ē. masculini generis qui in prora. i. in principio navis moratur: ut archinusita. qui hortatur socios: vel gubernator. Nam in tona ubi Hieronymus gubernatorem septuaginta proretam interpretati sunt. 2. dicitur uatur a prora re. 2. prod. re.

¶ Proído de. In portido de. vide.

¶ **Proritas.** ex p^r ritus p^rponit p^rito as. anl. are. l. ps
uocare: vel excitare. 7 pdu. ri.

¶ prorsus. i. penitus oīno pauldubio pfecto.

Et p[ro]fusa. a p[ro]f[us]o did[ic]t[us] p[ro]f[us]us fa. num. i. longus ⁊ p[ro]ductus
et p[ro]fusus. ⁊ p[ro]f[us]o fas. p[ro]ducere. ⁊ h[ec] p[ro]f[us]a f[er]o. o[ra] p[ro]duc[er]e: et
a lege metri soluta quasi a p[ro]lixitate verbor[um]: quia n[on] co-
artat numero ped[um] vel syllabar[um]: sed in longu[m] p[ro]voluta
te p[ro]ducit. Mel p[ro]f[us]a v[er]o: quasi p[ro]fusa vel quasi p[ro]fus quia p[ro]-
ruat: spaciose ⁊ excurrat nullo termino sibi p[re]fixo velo-
finito. Unde p[ro]fusa l[et]e. d[omi]ni. ⁊ p[ro]faisca ca. cum. vnde p[ro]f[us]-
ca. cas. p[ro]faisce scribere vel dicere.

Profa dicitur quasi prorsus soluta a lege carminis

¶ profaicus ca. cum. in profa est. z cor. pe.

¶ **Prosapia.** a. profipo as. qđ est. pcul spirare dē hęc pfa
pia pte. 7 hęc profaptes pte. l. pgentes: gñatio: q: pcul si
betur 2 spargitur vsq: in posteros.

E-profecniū. a pro: scena pro hoc profecniū scenā. i. lō
cus ante scenā vbi ludēbāt vī sacrificabāt fm laug. paſſ.
vero dicit. profecnia pulpita sunt ante scenā vbi ludicra
exercebant theatrales ludi.

¶ **P**roscribo a pro z scribo cōpo. proscribo bis. i. procul a scriptura remouere. vii. proscripti. ta. tū. dicebant pscripti pti quoz noia de enca tabula debebant qd erat cū dāna nant pro aliquo scelere. vii. pscripti. i. dānare. z proscriptus. i. dānat. Sed proprie cū aliqd ita dānat qd nomen eius proscribitur de confortio ordinis ei usq; fm long. i. pa. dī. pscriptus dānatus cuius bona palā a parte scribuntur. id est erulatus.

Edificio.

proscribere autē aliquā rem est illam venalem exponere cum inscriptione. Unde Cicero in. iij. offi. Ille qđ non placebat prolempit: tu qđ placebat emisti.

Proscribere etiā est aliquē scripto p̄cellere: & pro
cul a salute significare: vñ proscripti nō erant delecti
etabula: sed inscripti: vt sciunt omnes: eos vbicūq;
deberant aut viuos aut mortuos ad iudiciū trahi. Nā

est qua domus proscibitur manifesta est scriptura: ita tabula q̄ homo p̄scribetur in publico habetur.

¶ Profectum. a profecto cas. dicit hoc profectum t. i. certum. Profecta dicuntur intestina seu exta (extum enim nō dicitur) seu viscera an̄ secta q̄ aris iponantur Ouidi⁹ Cuius vt imposuit profecta calentibus aris.

¶ Profelytus t. i. est aduena & circūfusus q̄ miscebatur populo dei. et est grecū. q̄ aut dicit profelytus: quasi procul a solo situs. etymo. est. Rōter aut dicit profelyti. de gēnibus ad ritū iudeoz cōuersi & corripit pe.

Profelytus πρὸς ἄλλους dī aduena & pegrinus

¶ Prosequitum qui seruittum. a prosequor queris.

¶ Proserpina. a p̄serpo t. i. q̄ p̄ponit ex pio & serpo t. i. v̄i hęc p̄serpina nē. filia cereris. i. lūa. v̄i & dicit p̄serpina q̄ piope nos serpat. & est luna v̄icior nobis & inferior offi- bus planetis. vel p̄serpina filia cereris dicit semen vel se ges. quia procul serpat a terra crescendo. vide in diana. & cor. pe. proserpina. Ande Virgilius encl. vi. hęc sibi pul- cra suum ferri proserpina munus.

Proselin⁹. i. an̄ lunā: quasi an̄ lunā genitus.

¶ Proseucha d̄e. p̄secho gr̄ce latine dicit orare. dep- cari. Vñ hęc proseucha dom⁹ pauperū et mēdicorū in qua elemosynas petunt. & proseucha dicit ofo vel deprecatio. Unde p̄seucha d̄e. chum. i. deprecatorius. Vñ p̄seuchy ce. i. humilitate & deprecatoe & deprecatur. Itē a p̄seucha dicit p̄seuchor chartis. i. mendicare vel deprecari p̄seuchā

¶ Prosians. a profecto cas. dicit proficiuus u. uum. & p- ficius d̄a. dum. quicqd supfluitatis abscondit de qualibet materia q̄ aliter dicit succusius u. uum. & succidans nea. neū. & inasiuus u. uum. & potest dici substantie hoc p- fidum d̄i. vel proficiuum u. i. vel succiduum vel inasiuum: quod ita supfluit abscondit de aliqua materia.

¶ Profici a profecto cas. dicit hoc p̄fici d̄. prima pars ex- totū. vel poti⁹ p̄fici p̄ponit a p̄os q̄ est ad: & icos q̄ est signū vel imago. Unde p̄fici q̄i adumaginatio v̄i signū.

Proficiū est quod profectum proijcitur.

¶ Prosimetricus. p̄sa p̄ponit cum metri. & v̄i p̄simetri- cus ca. cum. i. cōstans ex p̄sa & metro. & cor. tri.

¶ Prosimū. a p̄oson dicit prosimū t. i. funis quo nauis al- ligatur in litore ad palum: quia sit longus.

Procincta classis erat militū ad pugnā ielūdā cictōz

¶ Prossito sitis. in sisto vide.

¶ Prosocrus. in socrus vide.

¶ Profodia. a p̄os quod est ad: et oda cantus cōpo. hęc profodia d̄e. id est accentus de hoc etiam habes in p̄in- cipio secundę partis huius operis.

¶ Proson gr̄ce: latine dicitur longum. proloxum: p̄du- ctū: vel rectum & acutur in fine.

Proso πρὸς dicitur vltra vel vltorius.

¶ Profopon gr̄ce latine dicitur persona quasi ad faciē. Sic nota q̄ hoc nomen p̄sona signat substantiā p̄ticularē quę sonat in dignitate. & similiter profopa vel p̄fopō ap̄d grecos. Et ideo p̄sona non est nisi in natura intellectuāli Et fm̄ Boetii sumptū est nomen p̄sonę a p̄sonando eo q̄ in tragedijs & comedijs redtratores ante faciē pone- bant quandā larvā ad representandū illū cui⁹ gesta nar- rabant decantando. Et inde est etiā q̄ tractū est in vsum vt quodlibet indiuiduū hominis de quo potest talis nar- ratio fieri p̄sona dicitur. Et hoc etiam dicit p̄fopō in gr̄co a p̄io q̄ est in: & fopos q̄ est facies q̄ h̄mōi larvas an̄ facies ponebant. De hoc etiam vide in persona.

Profopō. i. p̄sona & vultus ac facies a πρὸς & ὤψ ops op̄os nō fopos est aut ops v̄isus vult⁹ fr̄os ocul⁹

¶ Profopopeia ex p̄fōi q̄rta p̄te i. c. de colorib⁹ rhetoric

¶ Prospeto. a p̄ospectio d̄s. r̄i. cum. u. in o. fit p̄ospectō d̄as. verbum frequenta. a quo p̄ospectans t̄is. om̄is ge- neris. Unde in v̄ta beati nicolai legitur. Deus et alto p̄spectas: & vt dicit p̄as. p̄ospecto desup̄ aspicio v̄i p̄cul.

¶ Prospera. rum. dicitur faustus secundus. & componi- tur secundū quēdā p̄spera a pio et asper. quasi procul ab asperitate. i. abq̄ molestia vel aduersitate. Magister est

Bene. dicit q̄ componit a piope & spera. vnde dicit spera- p̄ima cor. vñ prudentius. Regna ad arbitriū spera mobi- lis atq̄ rotunda. Multi tamen p̄ducit eam: sed male: q̄ per eius compositū probat salicet asper quod componit ab a quod est sine. et spera. & sic prosper dicitur quasi p̄pe spera & hoc magis m̄hi placet. Itē a pio prosper dicitur hęc p̄speritas t̄is. id est succēsus vel felicitas. Et prosper ad uer. i. fauste feliciter & secunde. et p̄spero ras. verbū acti- uum. i. p̄sperū facere. Inuenitur etiā p̄spero: aris. ver- bū dep̄o. i. p̄sperare agere. Vñ p̄pheta. Dñe saluūz me fac: o dñe bene p̄sperare.

¶ Additō Prosper et felix differunt fm̄ Laurentiū valla. nam pio- sper est qui dat p̄speritatē. Felix autē qui recipit eam. An- de dicitur piope homines felices deos autē loca tem- poia fines p̄speros. vtrūq̄ tamen aliquando recipit et ceptionē. Salustius. Sed postq̄ res diuibus: muris: a- gris: satis: aucta: satisq̄ p̄spera visa est. Virgili⁹. Sia felix nostrumq̄ leues quęcūq̄s laborem pio eo quod est sis p̄spera et benigna.

Nec dicit a p̄pe spera: quia sphaera scribet et primam diphthongo producit.

¶ Prospicio d̄s. i. p̄cul asp̄cere. a pio & p̄specto d̄s.

¶ Prostibulū. a p̄osto stas. dicit hoc prostibulum li. lupa- nar domus meretriciū. ibi est meretrices prostant. id est p̄ p̄cio stant: & meretricant. vel dicit prostibulum a p̄oster- nendo: eo q̄ post ludos peractos ibi meretrices p̄oster- nantur. vel dicitur a p̄osituo t̄is. quod est pio p̄cio sta- tuere: p̄ponere: q̄ meretrices p̄p̄cio se statuit. Itē a p- stituo dicitur hęc prostibula l̄e. pe. cor. i. meretr. vñ h̄e- ro. inter virginem & prostibulam.

Prostituta dicit etiā hoc p̄stibulū sicut scortū neu- genere. vñ prostibulū est lupanar & lupa. i. prostitu- ta q̄ le ob q̄stū turpem prostituit.

¶ Prostutio. a pio & statuo cōponit prostutio t̄is. quod est pio p̄cio statuere: p̄ponere. Et est verbū meretricum quę prostutunt. id est pio p̄cio se supponunt. vnde hoc prostibulū fm̄ h̄ug.

¶ Prosto. a pio & sto cōpo. p̄sto p̄stas. p̄stitū. p̄stas. salicet pio ante stare: vel p̄stare. i. pio p̄cio stare: vel cōmiscere se cū meretrice. & est verbū meretrici quę p̄o- stant. i. pio p̄cio stant & meretricant. Unde hoc p̄stibulū vel prostibulū dicit a p̄stituo p̄stitutis.

¶ Prosula l̄e. dimi. parua prola.

¶ Prosum des. d̄est ex p̄ & sum es est. & interponit d̄ cas- sa euphonię. & sicut d̄. pulda. in. v̄i. li. per totā declinatio- nem v̄icūq̄s a vocali incipit hoc verbū prosum interpo- nitur d̄. iuncture compositionis.

¶ Protenus aduer. loci. & est cōpositū a p̄pe vel a p̄cul & tenus & signat lōge: vt dicit p̄ten⁹ quasi p̄cul a tenus. i. p̄ cul a p̄pe. vñ Virg. in. v̄i. encl. Tartarca intendit vocem qua protinus ois contremuit tellus &c. **¶** Additō Protinus vt est laurentius auctor pio simul sine etiā ali- quādo accipit. vt Virg. v. encl. p̄otin⁹ om̄nē p̄legerent. Quintil. Traxerunt ex firmitate mentis magnā p̄tin⁹ & in membra constantiā: q̄ q̄ statim sit simul sit.

Vide sup̄iora in quatenus.

¶ Proterulo is. ut. tum. i. esse. vel fieri p̄terulū: superbi- re: crudere: ferocire: & tunc deriuat a p̄teruus.

¶ Proteruus. a p̄ vel p̄os & totius p̄ponit p̄teruus u. uum. i. crudelis valde terribilis. & p̄parat. Vñ p̄terue ut⁹ sine. aduer. & hęc p̄teruitas t̄is. vt dicit in gr̄cis. Impro- bus est aliquis v̄erbis factisq̄ p̄teruus.

¶ Prothelēos palange quēdā figura est. & fit q̄ vna p̄e- positio ponit p̄ alia. vt accipit cū in v̄inas suas. i. inter v̄i- nas suas. rogant sup̄ p̄lamo. i. de p̄lamo. & dicit a p̄be- seos q̄ est p̄positiōis & paralāge q̄ est trāsmutatio: q̄ si p̄positiōis trāsmutatio vel p̄ponit a para q̄ est iur- ta: & aleos q̄ est alienū. & logos q̄ est sermo. alienūz cū est p̄positiōne vnam poni pro alia.

¶ Prothesis est quēdā figura de qua dicit in quarta pars- te in ca. de metaplasmo.

¶ Protocū. a p̄otos quod est primū dicitur hoc p̄otos

dam dī. id est xenodochium.

¶ **Protocollum** l. in scda exponitur.

¶ **Protologia** l. subtilis locutio. quādo res singule minū-
tadim proferuntur fm̄ p̄ap̄.

¶ **Protomartyr** a protos quod est primus: et martyr: ppo-
nitur protomartyr: protomartyris scilicet primus martyr
sicut abel in veteri testamēto: et stephānus in nouo.

¶ **Protoplastus** l. primus formatus. a protos primus et
plastus vt adam. Quī in hymno canitur. De parentis pro-
toplasti fraude factor condolens etc.

¶ **Protos** l. primus: et accentuatur in fine.

¶ **Protinus** a ppe deriuat p̄tin⁹. l. dco statim. cōtinuo.
vel p̄sequer. et est aduer. t̄pis v̄l ordinis. et cor. v̄l dūto.
in ep̄sto. Protinus abductis sonuerit pectora palmis.

¶ **Pro tribunal** l. in tribunal: vt sit p̄p̄seos palage l. p̄
positio p̄p̄ositione vel p̄tribunali. i. tribunal vel p̄tri-
bunali. l. iudicio dādo in tribunali. i. in sedē iudiciaria

¶ **Protusta** tum. l. p̄m⁹: et dīct a p̄tos.

¶ **Proiectus** a p̄ueho is. xi. tum. quod cōponitur ex p̄
ueho deriuat proiectus dī. dū. l. p̄ocul vel ante vectus
promotus: sublimatus: auctus: cumulat⁹. vnde p̄oue-
ta etas dīctur annis aucta et cumulata.

¶ **Prouent⁹** a p̄uenio is. ni. ventū. qd cōponit ex p̄o et
uenio deriuat p̄c p̄uent⁹ tus. l. abundātia. Itē casus bo-
nus euentus: fors fructus: p̄peritas fm̄ p̄ap̄.

¶ **Prouerbialis** in p̄uerbium vide.

¶ **Prouerbium** l. dīmi. paruum p̄uerbium.

¶ **Prouerbiū** a p̄z verbū dīct hoc p̄uerbiū bī. i. similitu-
do pabola vbi aliud dī et aliud intelligit quasi p̄ verbo po-
situm: vel quasi verbū p̄ hō. vñ hoc p̄uerbiū l. dīmi. et
bīc et hēc p̄uerbialis et hēc. et p̄uerbiosus sa. sum. et p̄pa-
raē. vñ hēc p̄uerbiositas is. et p̄uerbioris is. p̄uerbia dī-
cere vel p̄uerbijs. vituperare fm̄ l̄ug. p̄ap̄. vero dīct.
Prouerbia sunt aliud habentia in medulla: aliud in sug-
ficie pollicentia. vide in parabola.

¶ **Prouidentia** a p̄uideo des. dīct p̄uidens tis. l. p̄cul
videns. et a p̄uidenti addita a. fit hēc p̄uidencia tē. et fm̄
Boetii in. iij. de p̄solatione. Prouidentia est ipsa diuina
ratio in summo oīm p̄ncipe constituta que cuncta dispo-
nit. Hoc qd tu iustissimū et qd seruatiissimū putas oīa scīe-
ti p̄uidentiē videt. Quicqd circa spem videas
geri: rebus quidē rectus ordo est. P̄ntoni vero tue pa-
ueria p̄fusio. et in. v. l. idē dī. Quid postulas vt necessaria
siant que a diuino lumine illustrant. Cū nec hōies quidē
necessaria faciant esse q̄videant. Diuina em̄ p̄p̄notio na-
turā rerū p̄p̄teratēq̄ non mutet manet itaq̄ intermerata
mortalibus arbitrii libertas. vide in p̄p̄scio scis. ¶ Itē
p̄uidencia sumit p̄quadā cura et sollicitudine rerū tp̄aliū.
Et fm̄ hoc p̄t q̄r: an p̄uidētia rerū tp̄aliū et sollicitudo sit
licita. Ad hoc dico q̄ p̄uidētia vel sollicitudo rerū tp̄aliū
tripliciter possit esse illicita. Vno quidē mō ex p̄te eius de
quo sollicitamur si. s. tp̄alia tanq̄ sinez queram⁹. Alio mō
p̄pter sup̄flūū studii qd apponit ad tp̄alia p̄curanda vel
p̄rouidenda: p̄pter qd hō a sp̄ialibus q̄bus p̄ncipalius
inferuire debet retrahit. Et ideo dī. Watty. xij. q̄ sollici-
tudo seculi suffocat verbū dei. Tercio mō ex parte timo-
ris sup̄flui: qñ. s. aliq̄s timet ne faciēdo qd debet necessa-
ria sibi dīficiat: qd dñs tripliciter excludit. Watty. vi. vbi
dīct. Nolite solliciti esse etc. Primo p̄pter maiora bñfida
homini p̄stita diuinitus p̄pter suam sollicitudinē. s. cor-
pus et aliam. Scdō p̄pter subuentionē qua deus alalibus
et plātis subuenit absq̄ ope humano fm̄ p̄p̄ortionē sug-
plone. Tercio ex diuina p̄uidencia p̄pter cuius ignoran-
tias gentiles circa tp̄alia bona querenda p̄ncipalius soli-
dant. et ideo p̄cludit q̄ p̄ncipaliter nostra sollicitudo de-
bet esse de sp̄ialib⁹ bonis sp̄antes q̄ etiā tp̄alia nobis p̄-
ueniāt ad necessitatē: si fecerim⁹ qd debem⁹. ¶ Et nota
q̄ vt dīct Aug. in l. de sermone dñi in monte Cā videas-
mus aliq̄ seruū dei p̄uidere ne ista necessaria sibi de-
sint. non iudicemus eū de crastino sollicitū esse. Nā et ipse
dñs p̄pter exēplū loculos h̄e dignat⁹ est quos iudas de-
ferebat: vt habet Joā. xij. et in actibus apostolorū. ca. iij.
scriptum est. Ea que sunt ad victum necessaria procurete

in futurū p̄pter imminētē famē. Non ergo improbat
si quis humano more ista procuret: sed si aliquis p̄pter
ista non millet deo. Item scias q̄ p̄rouidentia siue solli-
tudo temporalis in operibus mīe: puta ad p̄curandū ne
goda pupilloz et pauperū ordinat⁹ ad finē charitatis. et id
non est illicita nisi sit sup̄flua. vide in soliditate.

¶ **Prouinda** a p̄ro vel p̄cul et victus componit hēc p̄uin-
da dī. quasi p̄cul posita et deuicta. Cū em̄ romani oīm vī-
cendo totum orbē in ius suum redigerent: p̄ocul positas
regiones p̄rouindas appellauerunt. P̄rouinda etiā dīct
regio subiugata et tributaria facta vñ hīc et hēc p̄uindalis
et hoc l. i. tributarius. P̄rouinda etiā dīct p̄uindū regio:
num: et p̄uinda signat celeriter aduer. Et p̄uinda l. p̄ro-
uidentia et officii: vt ex p̄rouinda factum est. i. ex officio.
Itē hēc p̄rouinda dīct regio sp̄ecialis. vñ comes p̄rouin-
cie dīct. vnde p̄rouindalis nomen gentile.

¶ **Prouisus** a p̄uideo des. dīct p̄uidus da. dū. et p̄uis⁹
sa. sum. et est p̄uidus q̄ p̄uidet: p̄uisus cui p̄uidet. et p̄cō
positi onē. improuidus da. dum. et improuisus sa. sum. et
p̄odu. ui. p̄uisus: sed p̄uidus cor. ui.

¶ **Proximus** est sup̄latius de p̄p̄e. dīct em̄ p̄p̄e p̄ior.
rimus. Vñ p̄p̄e p̄ius. xime. aduer. et hēc p̄proximitas ta-
tis: et p̄proximo as. et p̄ponit cū ad. et dīct app̄proximo mas.
Et est neutrū cum oībus suis compositis. Item p̄proxim⁹
quādoq̄ accipitur p̄o cognato vel p̄p̄inquo: vel fm̄ san-
guinē vel fm̄ locum. et fm̄ hoc habet vīm positū: et cōm-
parat⁹ p̄roximus mior. et caret sup̄latiue. vñ p̄ime aduer.
In. iij. autē sententiarū dīct. Vñ notandū est p̄roxim⁹
dīd diuersis modis. s. cōditione p̄ime natiuitatis: spe cō-
uersationis: p̄p̄inquitate cognitionis: ratione bñfici exē-
bitōis vide de illo in dilectio.

¶ **Admirio**.

Nota q̄ p̄ime aliqñ vltra suā cōem naturam seruit actō
casui Cicero. ad octavianū. Quā castra medio itinere lō-
gus aduersariorū et p̄roximus vibem moueretur. Idē
ad aricum. Tamen esse officium meum putari exercitū
habere q̄ p̄roxime hostem. Sallustius p̄roxime h̄y sp̄as-
niam mauri sunt.

¶ **Pudens videns** componitur cum p̄oro: et dīctur hīc
et hēc et hoc pudens tis. quasi p̄oro. l. longevidens futu-
ra: p̄ertus: vñ doctus callid⁹ exercitatioē artis instruat⁹
consideratus: facundus qui facile fari potest. et p̄paratur
pudens tior. simus: et a p̄udenti addita a fit hēc pudē-
tia virtus cardinalis. s. bonarū et malarū rerū et vtriusq̄
discretio. Pudens componit cum in. et dīct impudens
tis. ge. ois. i. non pudens vel valde pudens. in quo sen-
su raro inuenit. Aug. in geor. Nunq̄ impudentibus im-
ber offuit fm̄ l̄ug. et respicit pudens non solū p̄sentia
sed et futura. vñ dīct. Boetius. Non qd aī oculos sitū est
suffecerit intueri: rerum exitus prudentia metiret. Item
quidā sapiens. Prudentis mos est varias inquirere cau-
sas: vt valeat mentē certificare suā. vide etiā in cardina-
lis. et fm̄ p̄rīda. a pudens tis. i. in er. fit prudēt. et ita de
similibus dīcas. Itē scias q̄ philosoph⁹ dīct. vi. ethicoz.
Impossibile est prudentē esse non existētē bonū.

¶ **Prudentia** in prudens vide et in sapientia.

¶ **Prudentiuncula** le. dīmi. parua prudentia.

¶ **Pruina** a p̄ir dīct hēc pruiua nē. frigus vel gelu ma-
tutini tēporis. q̄ vñ t̄ sicut ignis. Frig⁹ em̄ sicut calor: vñ
Vnde hīc et hēc pruinālis et hoc l. et pruinofus sa. sum. et p̄
du. penul. pruiua pruinālis et pruinofus. Vñ nota q̄ ge-
nerans pruinā est frigus excellens qd est simul cōuertēs
et congelans vaporē ipm̄ circa mediā aeris regionē. Va-
por autē qui materia eius subtilis est: et ascendit a se hīc
ros et non a frigore aeris in fertoris p̄p̄ocupat. Cū em̄
sit triplex vapor. s. pruinēntis et pluuię siue ror: duo p̄i-
ma istoz generant ex frigore p̄ius sp̄ssante vaporē in
nubem. s. nix et pluua. et alia duo generant a vaporē in na-
bē nō sp̄ssato. s. ros et pruiua. Sed ros gñat a frigido tē-
pato vaporē tñ resoluente. Pruiua vero gñat a frigido
excellente vaporē: et congelatē anteq̄ incipiat cōuertī in
aquā. et ideo pruiua non est rothda: sed ex p̄sa sicut va-
por: nec pars coheret parti: sed separat a parte: sicut etiā
vapor distinctus fuit. Cum autem vt dīctum est sit sube

illis vapor puinge vniversaliter: et ab ipso expellitur ca-
lidum subito: et ideo nihil quod mollescit vaporem con-
uersum et congelatum et ideo pruina est rigens et dura:
aer tamen introductus in vaporem non expellitur: et ideo
partes puinge quando conuersae sunt et congelatae rare sunt
et quasi interruptae. ¶ Et scias q̄ differentia est inter ro-
rem: et pruina secundū philosophum: quia cum ros et
pruina conueniant in materia quae est vapor: subtilis tem-
pere dici eleuatus. Differunt tamē in generante: quia cū
super illum vaporem venerit in aere frigus paruum: hoc
est temperatum adiutum frigore aeris: statim compimitur
ipsū in rorem. Pruina autem est vapor congelatus
anteq̄ ex ipso resoluitur aqua. Conueniunt autem ros
et pruina in duobus: quorum vnū est q̄ neutrius vapor
eleuatur quando flat ventus: sed potius in sereno. si em̄
flat ventus: aut ille est aquilonaris: aut meridionalis:
aut orientalis: aut occidentalis. et si quidem est aquilona-
ris frigidus est et impediens eleuationem calidi vaporis. si
autē meridionalis: ille congregatiuus est nubium et tur-
bat serenitatem: et tunc iterum non eleuatur vapor: subtri-
lis: sed spissus qui est materia pluuialis: si autē est orien-
talis: ille est calidus eo q̄ sol diu agit in ipsum et non per-
mittit in vaporem secum esse equale frigidum. si autē est oc-
cidentalis: ille est pluuiosus non habens vaporem purum
et clarum qui est materia rois et puinge. Om̄s autē secū-
dum venti proprietates sequuntur principaliter. Et ideo
stante vento aliquo non eleuatur vapor: rois et puinge:
aut si eleuatur ad formam rois et puinge non pōt perueni-
re. Et sic intelligitur dictū philosophi qui dicit. vapor rois
eleuatur in sereno: et non eleuatur quando flat ventus.
Alioq̄n vt dicit frater albertus cōtradiceret sibi infra sta-
tim primo vbi dicit philosophus q̄ ros sit quādo flat au-
ster non septentrio. Hoc em̄ verū est de materia rois quae
eleuatur in austro: sed durante austro materia huiusmodi
ad formā rois non peruenit sed ponit in austro. s. succe-
dente. s. sereno: et hoc etiam verū est de materia puinge.
Conueniunt etiam in hoc ros et pruina q̄ neutri eorū ge-
neratur supremis montibus altis. Quis duas dicit esse
causas pūis: quarū vna est caliditas vehemens quae est in
eisdem locis quae sunt in supremis montibus illis: et ideo
anteq̄ vapor ad cacumina eorū ascenderit resoluitur in
aqua et descendit in vallē. Altera causa est: quia aer non
longe super cacumina eorūdē montiū inflammatur et
calefcit calefactione vehementi. et etiam si aliquid possit
frigidus aeris locum transire de vaporibus et peruenire
vsq̄ ad cacumina eorū illud em̄ ibi resoluitur in aerem: et
ideo non gnat inde ros vel pruina. Itē scias q̄ sicut pbat
in libro de crepusculis. Vapores non longius tribus mi-
liaribus vel paulominus a terra eleuantur. Vide etiam
in nix. et in ros. et in mons.

¶ Pruinosus fa. sum. in pruina vide.

¶ Pruina ne. est carbo viuus et dum ardet dicitur pruina
a pereundo vel a pir sed dū extincta fuerit dicitur carbo: q̄
caret flāma: et a pruina dicitur hic et hec pruina et hoc pru-
nosus fa. sum. et hoc prunū pruni. quē dā arbor cuius fru-
ctus rubet vt ignis. vñ hoc prunū ni. et? fructus et hoc pru-
netū ti. locus vbi pruni crescūt et prunus nea. neū. et pdu.
pui. vñ xpus. Illa calet pruina fert prun? dulcia pruina.

¶ Prurigo gins. in prurio ris. vide. et pdu. ri.

¶ Prurio ris. riui. riui. rire. i. molliter effluere: pruritū ha-
bere. Et p fastidire inuenit. Vñ pruriēs tīs. ois gins vñ
in scōo ad thimo. ca. iij. Loacernabūt sibi magistros pru-
rientes auribus. et hinc hic pruritus tus. et hec prurigo gi-
nis. in eodē sensu. s. ardor et exustio carnis vel auris co-
gens ad scalpēdū. Itē prurigo dicitur ipsa scabies quae
pruritū cōfert et ardore. vñ de prurigo quasi perurigo. id
est perustionem agens: et q̄ dicitur prurigo quasi peruri-
go videtur esse ethimo. Vñ pruriginosus nōsa. ginosum
.i. scabiosus et pruridus da. dū. in eodē sensu. s. pruritus et
scabie plenus et pdu. u. a. n. r. Vñ Juuenalis li. iij. satyia.
v. Incipiat prurire choro plaususq̄ pbare. Hoc etiā pa-
ter p pūcti. dicentē: q̄ nullū xbbū quartē cōiugatiōis hys u.
cor. ante rō nisi sit meditatiū. sed prurio non est verbum
meditatiū: ergo non cor. u. sicut nec scaturio ris.

¶ Pruritus tus. tui. in prurio ris. vide.

Præneste oppidū italię in monte positum.

Praxiteles e curta. optim? statuarius & nobilissim?
marmorū sculptor qui inter alia gnydi fecit venerē
artificiosissime.

Priapus a longa. filius bacchi & veneris. deus hor-
torū turpissim?. Nam in hortis ponebat statua cum
magno mēbro virili. Colebatur autē maxime in hel-
lesponto. vñ hellespōtia c? dicit. & imolabāt ei asinū
Priamus laomedontis filius rex troiē. qui habuit fi-
lios quinquaginta quorū precipui erant. hector. pa-
ris. troilus. deiphobus. helenus. polites. Post euer-
sionē troiē omnibus filiis eius occisis: & ipse a pyr-
rho senex occisus fuit.

Priene oppidū ionię in asia. patria biantis.

Priuernū vrbs volsco? fuit i latio Inde priuernates
Procyon est sydus quod latine canicula dicit. et in-
terpretatur antecanis quia paulo ante canē oriē cum
leone Horatius Iam procyon furit.

Prochyta y curta. insula in thusco mari circa campa-
niam & vna ex xolijs.

Prociustes latro crudelis in attica quē these? occidit.

Proetus rex argiuorū cuius filię cum superbirent et
se iunoni spectositate pręferret: iuno eis talē furorē
immisit vt se vacas putarent. Ouidi? aut dicit eas a
venere quā spreuerant. primo in vacas post in lapi-
des esse conuersas Virgilius Proetides impleuit fal-
sis mugitibus agros. Nā proetides dñr filię proeti.

Procris filia erichthei regis athenarū. & vxor cepha-
li. quē venantē clam secuta est latens inter frutices
et obseruans eū. Nam audierat q̄ ibi ille amicā habe-
re solebat. Cephalus aut motū in fruticibus videns
et ferā esse putās vxorē ignar? occidit. Oui. vij. me.

Progne filia pandionis regis atheniensis & vxor te-
rei regis thracię. Quā cum iam filium itym noie pe-
perisset flagrans desiderio sororis suę philomelę vi-
dendę. virū orauit vt illam ex athenis sibi adduceret

Quod tereus cum faceret: eam in itinere virginē vio-
lauit. & ne flagitium cuiq̄ diceret: linguam ei absci-
dit at in quodam loco conclusit p̄gne dicens q̄ so-
ror in itinere obiisset Philomela autē omnia q̄ gesta
erant in peplo pinxit quod peplum per ancillā mi-
sit ad prognen. Progne autē bacchanalia simulans
sororē attulit & filium suum occidens tereo comedē
dum dedit. Tereus re cognita cum prognen perfer-
queretur: illa in hyrundinem mutata fuit. & tereus
in epopem vel vpupā Philomela etiam in lusciniā
mutata est & itys puer in phasianū. quē auis habet
aures plumosas & pennas depictas. & frequens est
apud phasim fluuium.

Prometheus iapeti filius qui primus finxit ex luto
simulachra. vñ de dicunt eū hoies fecisse. Fabulant
em̄ q̄ in celum ascendēs ignē ferula sit furatus quo
simulachrū a se factū animaret. Vñ iratus iuppiter
ipsum ligari fecit ad montē caucāsum. adhibita ag-
la quē cor eius exederet. Quo figmēto significatur
fuisse vir studiosus & astronomus.

Propontis est ps maris inter hellespontū & pōtum.
Proserpina i curta filia iouis & cereris quā plato ex-
ætina rapuit in vxorē. Ceres aut vbiq̄ eā anxie q̄si-
uit & cū tandē cōpisset. ioui cōquesta est qui senten-
tiam dedit vt si nihil adhuc proserpina gustasset as-
pud inferos matri redderetur. Sed quia illam ali-
quid gustasse constabat & ceres inconsolabiliter do-
lebat: iuppiter eam ita placauit vt pserpina medio

tempore esset apud matrē. i. apud superos. & medio tēpore apud virū. i. apud inferos. Est igitur pserpina vxor plutonis & inferorū regina & est luna.

Protagoras rhetor & sophista temporibus socratis. cui plato librum inscripsit.

Prothesilaus vnus ducum grēcie ex phylace vrbe thessalię. Qui cū datū esset grēcie oraculū vt qui prius ex classe descendisset in terrā troianam periret: apse magnanīmū primū in terrā descendit & ab heclore occisus est. Quē vxor ei ita fleuit Vt ipsa moreretur.

Proteus filius oceanī & tethyos. marin⁹ deus pastor phocari. & vates sed nisi coactus vi nulla dans responsa. Idem se transformauit in quācūq; formā vt Virgili⁹ in quarto geor. fabulatur. Fuit autē rex ēgypti tēporibus priami regis troiani.

ante S

Psallo lts. om i psallere. id est exultare: iubilare: cōgaudere. vel cantare pprie est psallere est gestu corporis exprimere gaudii mentis & hoc quādā digne qualitate vocis & caret supino. Vnde dicit psalmi. in. r. lib. a psallo lts. i. supinū non legit. Vnde in fallo sine p. in s. littera.

Psallo dicitur canto & pulso.

Psalma. a psalm⁹ v: hoc psalma tis. & hęc psalma mē. i. psalmus. & cōponitur diapsalma.

Psalmus grēce ψαλμος an psalma dicat viderit.

Psalmista. in psalmus vide.

Psalmodia. psalm⁹ cōpo. cū oda qd est cant⁹: & v: psalmodia. modie. cant⁹ psalmi. sed psalmodes in vesica arene sunt qd ex digestionē aboz nascuntur: & acuit di. & vt dicit Greg. vox psalmodie cū p intentionē cordis agit. per hanc omnipotentis dño & cor. iter parat: vt intēte matri vel prophete mysteria vel cōpunctionis gratiam infundat: sicut dicit in ppheta. vide in cantus.

Psamathe ψαμαθη & psamathos dicit arena psalmos etiam arena & fabulum.

Psalmographus. a psalmus & graphos qd est scriptor cōponit hic psalmographus phi. pe. cor. i. descriptio psalmorum. Vnde hęc psalmographia phi. i. descriptio psalmorum. & psalmographo phas. i. describere psalmos.

Psalmulus l. dimi. paruus psalmus.

Psalmus. a psalterius dicitur hic psalmus mi. quia ad psalteriū cantabatur. Vnde hic & hęc psalmista stg. qui psalmos cantat vel componit.

Psalteriū. a psallo lts. v: hoc psalteriū rī. quoddā instrumentū musicū: qd cō psallebant & cantabatur psalmi. vnde psalteriū v: vbi psalmi continentur. vnde psalteriū grēce: hebr: icenablar: latine organū dicitur.

Psaltere te. v: peritus in cythara vel organo. Vnde in primo psal. ca. xxiij. Quattuor milia ianitores & totidē psaltere canentes dño in organis: vel fm. psaltes. i. psallens. & vt scribitur in hystorij. Radit philosophi qd harmonia letū reddat lenior: & tristē tristior: & vt dicunt mathematici. Multi dēmones harmoniā ferre nō possūt & qñq; nulli. Vñ etiā in primo regum ca. xvi. dicit qd spirit⁹ dñi malus recedebat a saule quādo dauid coram eo psallebat in cythara. Vide in cythara.

Pseudo grēce latine dicit decipiens vel falsus. Vnde pseudomen⁹. i. fallax & pseudol⁹. i. fallax falsus decipiens vel pseudol⁹ est falsus seruus & mal⁹ a pseudo qd est falsus & dolos qd est seru⁹. Et cōpo. pseudapls. i. falsus apls. pseudopropheta. i. falsus ppheta. Apocal. vi. Et dī de ore pseudoprophete erit spūs tres imūdos. pseudorphan⁹. i. falsus & decipiens rphan⁹. pseudograph⁹. i. falsus scriptor: & sic in similib⁹ potest esse cōpositio vel appositio. & est pseudo indecl. in vtroq; numero. & ois gñis fm Aug. Quidā tamen dicit qd pseudo cōstanti numeri pluralis: sed tene quod pius dictū est. & cor. pe. pseudo-graphus: pseudomenus: pseudolus.

Pseudo a nobis nō nisi compositum inuenitur: nec compositum nisi cum grēco cum sit grēcum.

Psitacus. a poeta vel poetria deriuatur hic psitacus d quēdā auis quē in die litroib⁹ gignit colore viridi torquē habens punctū circa colū: grandī lingua & ceteris auib⁹ latiorē. Vnde & articulata verba exprimit: ita si eā nō vides hōsem loqui putes: sed ex natura salutat & dicit chē re qd est aue: sed cetera verba dicit instructiōe. vnde sub persona psitaci dicit. Psitacus a vobis alioz nō la disco. Hoc per me didici dicere cēsar aue. & dicitur hęc auis vulgariter papagazo.

Psylli gens fuit in libya vltra garamantes. naturalē vim contra serpentes habens. Nam psylli neq; a serpentibus lēdi poterant. & illorum venenum ab aliis hominibus exugebant.

ante T

Ptolomet dicuntur reges ēgypti sicut romani lyatores cēsaes appellant.

Pisana ne. sce. ge. est succus oidei v: pulmentū inde factū: v: pisane dicitur quē pprie fieri solēt in pila. vnde hoc psisanariū rī. vas fictile in quo coquitur psiana. & psisanari⁹ rī. rī. fm Aug. pap. v: v: dicit psiana ex diuersis pigmentis fuit & liquoib⁹. Vās quidā faciunt de oide qd in pila decoctant: & scribit fm eū. p. p. in prima syllaba. Glo. dicit. i. regū. ca. xviij. quasi siccans psianas. psiana v: oidei siccari pila rīsum decoctum & fit inde abus aptus carentib⁹ dentib⁹. Vnde quidā Loxice nudata psianas nēpe oideas dicas. & cor. penul. in pēdicto versu: & bene vt puto. Vñ macer. Lū psiana succi porri sorbere iuuabit. Itē de fœniculo ait. Remibus in psiana radix decocta iuuabit. Et magis Bene. dicit qd ante s. cor. in psiana: & ex hoc patet qd psisanariū cor. pū nā syllabā. vnde allegat psum horatij in sermōib⁹. Tu cessas agedā fume hoc psisanariū ozge. Non est est p. in secunda syllaba. patet etiam in isto versu qd prima & secunda syllaba cor.

Phthongus gl. i. son⁹. inde diphthog⁹. i. dualis son⁹.

Potos. id est casus. & inde per compositionē polyptotus monoptotus.

Phthia regio thessalię scilicet patria achillis.

Ptholemeus filius lagimilitis gregarii in exercitū magni alexandri: sed ptholemeus ita se gessit vt inter duces esset. & post alexandri mortē rex ēgypti fact⁹ a deo clar⁹ fuit qd oēs ei⁹ posteri ab ipso denominati sunt & dicti ptholemei vsq; ad tēpora augusti.

Ptolomais vrbs phoenicię prius vocata Aca

ante U

Puber a pubes bis. deriuatur hic & hęc puber vel pubes vel pubis grō hui⁹ puberis. i. puer pubē iam habēs vel emittens. i. qui generare potest: hic vir incipit esse a quattuordecim annis sed fœmina incipit esse viripotēs ab annis duodecim. Et ita volūt quidā puberē ex annis dici. scz qui quattuordecim annos expleuerit q̄uis tardissime pubescat: sed certū est puberē esse qui ex habitu corporis pubertatem ostendit & generare iam possit. Vnde & puber v: a pube. i. pudendis corporis. & hęc loca tūc pūmūt lanuginē ducit. Et cōponitur puber vel pubes: vel pubis. hic & hęc impubes vel impuber vel impubis grō hui⁹ impuberis. i. puer qui nondū habet barbā: ita dicit Aug. Hoc autē vult pūsdan⁹ in. vi. li. dicens. Tam in is qd in er finita regulā nōla seruati in er terminatoz. i. accepta is. faciūt genitiuū: vt hic puluis vel puluer. huius pulueris: hic dñis vel dñer. dñeris. hic vomis vel vomer eris. Preterea acero declinat puber beris. Quidā vt pbus pubes beris. Quidā pubis beris. Ex hoc tamen cōpositū inuenitur similitē habens nomina tiuū genitiuū hic impubis hui⁹ impubis. Aug. in. v. Impubis iulij. Ab eo neutrū ipube. Vozati⁹ pūmūt in epodo. Et hic tremētū quest⁹ ore cōstitit puer ipube corp⁹ Licero thū. iulij. iuecti. Siliūq; ei⁹ ipuberē legatū a patre missum.

ita vult pulch. Isidorus concordat cum Hug. et pponit hęc pba in quadā decretali de desponsatione impuber. Puberes a pube sūt vocari. i. a pudēdis corpīs nūcupari: qz hęc loca pmo lanuginē ducunt. Quidā tñ ex ānis pubertatē existimāt. i. cū posse puberē q̄ quatuordecim annos impleuit. Ad dīto. Nā etas illa apta est ad matrimoniū p̄trahēdū in viris. in mulierib⁹ aut etas duodecim annor. et causa q̄re minor etas inquiri in mulierib⁹ q̄ in viris dicitur iuriste q̄ foemia citi⁹ pubescit q̄ hō: et est maior cōiter in duodecimo āno q̄ vir dicat esse in decimo q̄ro: qz mala herba dīto crescit. de hoc habet extra de desponsatione impuberū in ca. attestaciones. Et puerpere iā sunt q̄ in ānis puerilib⁹ pariūt.

Puberis facit pubes & impubis secundū Seruiū is faciunt vnde impubis iuli legitur.

Puberculus. a puber dicitur hic pubercul⁹ et hęc pubercula dimi. i. adolescentulus et adolescentula.

Pubero. a puber dicitur pubero ras. i. crescere: pubere inuenire. et cōpo. repubero. ras. et hinc puberascō scis. repuberascō scis. inchoa. cor. de.

Pubertas tis. est collectio puberum vel etas definita quatuordecim ānis: vel qua puer pubescit. vnde puberto tas. rare. i. florescere in pubertate esse: et produ. pu. et for. matur puber addita tas. licet huiusmodi nomia in tas. vt in plurib⁹ foemenf a grō vel dīto addita tas. vt bon⁹ boni bonitas. felix cis. ci. felicitas: sicut dixi in secūda parte vbi egi de accentu nominiū desinentium in as. de pubertate etiam vide in pueritia.

Pubes a pubus deriuat hęc pubes bis. etas pueri iam quatuordecim annor. et pubes. i. collectio aliu iuuenum pprie. Et pubes. i. prima barba. scz lanugo. et pprie pars lherior. i. pectē. Vñ dicitur pubes q̄si nubes pudēdoz in pubeo bes. i. crescere cremetare: barbere. vñ pubere. i. pubē emit tere: et hīc pubesco scis. icho. i. barbesco. i. cresco: vñ pubē. et pubescē. in tali pubertate ēē: talē etatē habere vñ ducere et cōponit impubeo bes. suppubeo bes. Vnde impubesco besas. suppubesco scis. et produ. pu.

Pubeta a pubes. dicitur hęc pubeta te. et pubeta de. in eodem sensu. i. adolescēs puer et dicitur q̄si impubedat⁹. et hīc pubetotas. et pubedo das. i. pubere vel pubebare.

Pubetenus duę partes sunt: sicut dixi in secūda parte vbi egi de compositis a tenus.

Publicanus. a publicus dicitur publican⁹ na. nū. publicant dicebant conductores vectigaliū fisci vel rerū publicarū siue qui vectigalia publica exigūt: vel qui p secularia et publica negocia lucra sectant. Vnde dicitur sunt fm Hug. vel fm Bedā. Publican⁹ dicitur qui amisso pudore publice peccat: vel qui vectigalia. i. tributa publice exigūt. glosa autē sup illud. Mat. v. Nōne publicani hoc faciūt: sic dicitur publicani exactores romanor quos iudei sic vocāt: qz de re publica curā gerebāt. Dicunt etiā nomē traxisse a roma: nō rege: qui pūm⁹ eos ornauit: fm vero remigū publicani dicebant ministri herodis cōstituti a publico romano rege ad exigēda vectigalia: siue qui publica negocia exercebant et p fraudes et pūria infusta lucra sibi accumulabāt.

Publicus aduer. i. publice a public⁹ dicitur. et cor. d.

Public⁹: public⁹ fuit quidā qui rē suā pūmo loco cōem fecit et publicā. et inde tractū est publicus ca. cū. i. cōis. Sed cōe dicitur pprie qd p̄tinet ad hoies eiusdē ciuitatis. publicū hoc qd ad oēs generaliter. quidā tamen dicit q̄ publicus dicitur quasi pupulicū a populo: et fm hoc publicū est qd p̄tinet ad homines eiusdē ciuitatis: cōmune qd ad oēs generaliter: sed p̄gualit qd p̄tinet dicitur est. vnde publice aduer. et hęc publicitas tatis. et publico cas. i. diuulgare: cōmunē facere vñ diffidare: diffamare. Et est actiū cū oibus suis cōpositis si qua habet vide in notorium.

Publicū a populo quasi pupulicū dicitur credūt: vnde publica sacra quę pro populo fiebant.

Pudens tis. in pudeo des. est.

Pudentia. id est genitalia ab eo q̄ pudeat sūorum vel a pube dictam secundum pap.

Pudeo des. dicitur i. pudore habere: verecūdar et nō est in vsu. Vnde pudet in psonale: qd p̄tinet cū actō et grō: vt pudet me tui: et hinc pudens tior. sumus. Vnde pudenter

tius. tissime. aduer. et hęc pudētia tē. i. verecūdia et cōponitur. Impudens. i. nō pudēs cui pudor et pudicitia p̄ocul abest. Et nota q̄ pudens op̄inōnē verā et falsam metuit sed verecūdus nō nisi verā. et cōponit cū in. et dicit impudens penul. cor. Itē a pudet dicitur pudibūsus da. dū. i. verecūd⁹. Vñ pudibūde aduer. pudet et pponit dispudet. i. valde pudet: vel diuersis modis pudet. Itē pudeo cōponit depudeo des. vñ depudet ip̄onale. i. valde pudet vñ pudore amittere. ppudeo es. i. p̄fecte pudere vñ valde. p̄pudeo es. i. p̄e alijs pudere ppudeo es. i. p̄e alijs pudere. repudeo es. i. iterū pudere vel pudore amittere. Pudeo et pudet neutra sunt cū suis cōpositis et faciūt p̄teritū in ut. diuifas. et carent supino. licet fm antiquos inueniat puditi. et q̄ primā cor. patet p Quidū in epi. dicentē Dicare q̄ puduit scribere iussit amor. et Quid⁹ de arte. Si doct⁹ videre rudē petulans ve pudēti. Itē carō. Quod pudeat socios prudens celare memento.

Pudicitia tē. in pudicus vide.

Pudicus. a pudor dicitur pudic⁹ ca. cū. i. cast⁹ quasi pudo ris custos vel amicus. et cōparat. Vnde pudicus. sime. et hęc pudicitia tē. integritas vel castitas. Differūt tamen in hoc qz castitas est virtus mor⁹ libidinis domans et eius signa abhorrens: sed pudicitia est virtus motū libidinis domans: sed ei⁹ signa nō abhorrens: signa autē ei⁹ sunt gestus corporis: vox blāda: accute ornari. vnde p̄gines castas dicim⁹: matronas autē pudicas. Et cōponit impudicus ca. cū. et pdu. di. vnde Quid⁹ in epi. Ille tamē pietate mea p̄cedisqz pudicus. Item quidā Sobilius a mensa: de lecto surgo pudicus.

Pudor. a pudeo es. deriuat hīc pudor dōris. et est corporis sicut pudicitia mentis. Et est pudor verecūdia et aliquo casu innata q̄ nō auferens memoriā linguā impedit. Vnde pudorosus rosa rosam. et pudorus ra. rum. in eodem sensu. i. pudore plenus. et cor. pu. Vnde in thobia dicit. Porcorū filiquis pudor est inhīare fauillis.

Pudoratus. a pudor tis. dicitur pudoratus. tū. i. pudore suffusus. et cōponit. et pudoratus. i. extra pudore positus impudens et impudorat⁹ ta. tū. in eodē sensu.

Puella le. in puer est.

Puellaris. a puellus vel puella dicitur hīc et hęc puellaris et hocre. et deriuatur a puer: vide in puer. vnde Quid⁹ in epi. Alia puellaris tardat arena pedes. Item Ru-meri. xxx. c. In etate puellari.

Puellulus. in puer vide.

Puellus. in puer est.

Puer a pus ris. deriuat hīc puer eri. quia in pure. i. in custodia tenet. vel vt Nonio marcello placet. puer dicitur a pūno nis. qz pueri verberib⁹ solent pūniri et coerceri: vel puer dicitur a puritate vel a pūstare et piloz et alia rerum. Et notandū qz tribus modis dicitur puer. A tūitate. scz vt puer natus est nobis. A etate vt nouēnis decēnis. Obsequio vel fidei puritate. Vnde dñs ad hieremiā. Puer me⁹ es tū noli timere. Itē notādū qz antiqui dicebāt hīc puer⁹ ri. et hīc puer ri. a puer dicitur hęc puera. i. puella: et hīc puerul⁹ et hīc puerul⁹. i. dimi. et hęc puerula le. et puerula le. di. sūt filii. hīc et hęc puerilis et hocle. pe. pd. Vnde pueriliter aduer. et hęc puerilitas tatis. Itē a puer dicitur hīc puellus li. dimi. et hęc puella et hīc puellula oia dimi. Itē a puellus dicitur hęc puella le. et hīc et hęc puellaris et hocre. et hīc puellariter aduer. et hęc puellaritas tatis. Et nota qz puellus et puera nō sunt in frequenti vsu nec puerus: licet ab eo dimi. sint in frequenti vsu. scz puerulus pe. cor. Nā puer dicitur puerulus. et puer puerulus pprie dicitur.

Additio. Vnde a puer pupus et a puera pupa eiusdē cū suis simpli- bus significatiōis inueniūtur. Varro. Mammā lacris suggestē pascere pupū: hīc pupillus deriuat a quo pupillaris. Item pupilla pars est oculi in media cornea sita. vnde puerbū orū est hoc est mihi carius pupilla oculi. Pupe etiā ad hoc appellatē sunt lanę effigies pueror et puellarū quas dicare olim p̄gines solebāt veneri Varro Itaqz breuitate magna ps in desideriu puparū et sigilloz veniebat. p̄erit⁹ Dicit pōtices in sacro quid facit aurū nēpe hoc quod veneri donatē a virgine pupę.

Puerulus li. parvus puer est.

Puericia. a puer ri. addita da. v. hęc puericia de. scđa etas quasi pura 7 nō ad gignēdū apta. 7 durat a septimo vsq; ad quartūdecimū annū: sed pubertas est etas adul- ta q̄ iam gignere potest: 7 incipit a quartodecimo āno.

Puerilis in puer est.

Puero. a puer deriuat puero ras. aul. are. id est esse vī fieri puerū vel crescere ad modū pueri. 7 componitur re- puero ras. l. iterū redire ad puericiā. 7 hinc pueraasco sds. repueraasco sds. inchoatiua.

Puerpera puer vel puera cōponit cū pario: 7 hęc pu- erpera re. q̄ puerū vel puerā parit. 7 pprie puerpera v. in primo pti. 7 idē v. hoc puerperū ri. part. pueri vī puere. l. pprie pūm. vel puerperū v. locus in quo puer cōdpe- 7 morat in vtero matris vsq; ad pti fm Aug. p̄as. vero dicit puerperū pūm. partus vel puer in vtero formatus 7 cor. penul. puerpera. Quare non dicatur puerperus dī- xi in tertia parte vbi egi de verbo.

Puerpera quę puerū recens peperit siue primo siue alio partu.

Puerperium. in puerpera. est.

Puerulus li. in puer vide.

Puerus ri. in puer vide.

Pugil. a pugillus v. hęc pugil lis qui certat pugnis. et pugillo: ari. i. pugnare: certare. vel quendā ludū exerce- re: sed pangraui facere. l. de manu in manū aliquid sub- trahere. vnde hic pugillato: tox. l. pugnato: pugil: sed pugil ē ppria fortitudine: pugillato: ex arte: et pugilla- to: l. p̄aciari: scz qui aliquid de manu in manū subtra- hit. 7 pugillato: ria. riū. Itē a pugil vī pugillo: v. hic pu- gillar. tus. cui. ars vel ac. dimicandi seu pugillandi. 7 in- de pugillit. ca. ci. Vnde puglice aduerbiū. pe. cor. Et scđ as q̄ pugil facit genitiuū pluralem pugillum pe. cor. vnde 7 scribitur per vnum l.

Pugillaris. a pugnis v. hęc pugillus li. dimi. 7 hoc pu- gillū li. qđ pugno defert 7 in quo scribit: vel liber tabula vī charta. Vnde martian. capella. Pugillo asseuerante dī- ctauerit: 7 idē v. pugillare ris p eodē: scz penna vī cornu vel tabula manualis. vnde in euāgelio lucę. Et postulas pugillare scripsit dicens: 7 hęc 7 hęc pugillaris 7 hoc re. qđ pertinet ad pugnum vel quod potest replere pugnum. et proda. pe. pugillaris.

Pugillares tabellę aut pui sunt libelli quia pugno queant contineri: aut potius tabellę ceratę aut cre- taceę aut alteri. materię in quib. scriptitabant.

Pugillo. a pugio onis. dicitur hęc pugillo onis. cum pu- gione. id est gladio pugnans.

Pugillus li. in pugillaris exponitur.

Pugio onis. maf. ge. a pūgendo. l. transfigendo dicit. est. Est em̄ quoddā instrumentū ferreū longū 7 acutū: vī est gladi. paruus: bifacur. lateri adherēs. Itē diuabulū vel cluniculū: q̄ religet ad dūnē. Rume. xv. Pugione arrepto. 7 produ. pe. genitiuū.

Pugna a pugnis v. hęc pugna gne. quia olim in initio vsus fuit in bello pugnis p̄tendere. vī q̄ primo bellū pu- gnis incipiebāt. vñ 7 pugna etiā duoz est 7 aliqñ sine ferro

Pugno gnas. v. a pugn. 7 est pugnare idē qđ certare cōtendere. 7 pprie pugnis: sed iam ad aliud trāsit. vnde hic 7 hęc pugnat. ds. qui sepe 7 assidue pugnat. Et cōpaf pugnat. doi. sim. vnde pugnaciter dū. sime. aduer. hęc pugnactas taris. 7 pugnacul. la. lū. l. aliquatūlū pugnās.

Itē a pugno v. pugnabūdus da. dū. l. pugnanti similis.

Pugno cōponit cōpugno as. l. simul pugno gnas. l. val- de pugnare vel debellare: deuincere. Expugno as. l. de- uincere debellare vel valde pugnare. vnde hic 7 hęc pu- gnabilis 7 hoc le. vnde expugnabiliter aduer. 7 pponitur in expugnabilis le. l. iter. impugno as. l. in pugna capere. vel inuadere: debellare: rep̄ehēdere: redarguere. pro- pugno as. l. pcul pugnare vel valde oppugno nas. l. con- tra vel vndiq; pugnare vel expugnare: vel impugnare. repugno as. l. iter. pugnare: vel resistere: reluctari. Pu- gno 7 eius composita sunt neutra: p̄ter depugnare pro debellare: expugnare. 7 impugnare: 7 oppugnare: vī im-

pugnare: quę sunt actiua.

Pugnula le. dimi. parua pugna.

Pugnus a pūgo gis. v. hęc pugn. gni. q̄ dum p̄ligere volum. manu pugnū facim. 7 cū eo pūgim. 7 v. pugn. clausa manus cōpressionē digitor.

Pulcer tra. crū. a specie cutis 7 pellis v. scz qui pulcrā hz sup̄ficiē cutis. vnde a pellis v. 7 cōparat pulcer criz. rimus. p duor. q̄ format a pulcer nō addita rim. vnde pulcre criz. rime. aduer. 7 hęc pulcritudo inus. 7 pponitur ppulcer tra. crū. l. valde pulcer. Et nota q̄ hz pulcer pprie dicit de corpore transferē tamē ad alia: 7 nō debet a pira ri pulcer. vnde dicit Apulei. Errant qui pulcer sepulcrū p dī. scribenda existimāt: q̄ in latinis dictionibus post c. nota aspiratiōis. scz h. nūq̄ reperitur.

Pulcer potius dicatur qui polit cutē aut polita cute. Nā pellis pulcra nō est. vnde Iuuenalis dat sensibus deformē pro cute pellem.

Pulex a puluis deriuatur hęc pulex cis. maf. ge. q̄ ex puluere nascit. vel q̄ magis ex puluere nutrit. vnde pul- cosus sa. sum. i. plen. 7 abundās pulcib. 7 cōparat. vnde hęc pulcositas taris. l. plenitudo 7 abundātia pulcū. 7 pul- cartus ria. riū. 7 hoc pulcū 7 pulcetum locus vbi pul- ces abundant. 7 cor. pulex pe. genitiuū. q̄ autē dicit pulex quasi in puluere latens: eti. est.

Pulcartus ria. riū. in pulex est.

Pulcetū ti. penul. pducta in pulex exponit.

Pulcosus sa. sum. in pulex exponit.

Pulios. a pulex cis. v. hęc pulios qđ ā herba: q̄ semen sise pulcib. habeat. vñ 7 eā latini herbā publicariā vocāt.

Pullatus ta. tum. in pullus est.

Pullulo. a pull. v. pull. la. lū. a quo deriuat pullulo la. s. laul. larc. l. geminare: multiplicat crescere: multiplicari scđ trāslatiōe a pullis q̄ pducunt ex ouis mltiplici. 7 pponit repullo las. l. iter. post casum pullulare 7 crescere. 7 cor. pe- nul. vñ Thobias. Pullulat ex gustu multiplicata fame.

Pullulus la. lum. in pullus est.

Pullus. a paruus vel pupus v. pullus la. lū. 7 hęc pull. li. l. paruus. vnde hō paruus v. pullus. Itē nati recentes oim auiū 7 etiā quadrupedū pulli dicunt: q̄ si papi parui: vel pulli dicunt quasi polluti a polluo luis. q̄ polluti sunt. vnde v. pullulus la. lū. l. niger gra. grū. qđ nigrū est quasi pollutus est. vnde Hierony. ad nepotianū. Uestes pullas eque vīta 7 candidas. et inde pullulatus ta. tum. l. nigris vestibus indutus. Juue. Horrida mater pullati proce- res. xc. Item a pullus pro nato dicitur pullulus la. lum. dimi. 7 inde pullulo pullulas.

Addito.

Differētia est inter catulos: pullos: scz. 7 hīnnulos. Hā catuli sunt ferarū siue immanū siue mitiū: pulli pecudū: foetus auiū 7 piscū. hīnnuli ceruoz capreoloz: caprearū: damarū: lepor. 7 similitū. Catulos quoq; serpentū diam. vī Arg. de colubro. Catulos tectis atq; oua relinquēs. Immanūq; piscū qui nō eddit. pouaropie tamen catulū sunt filiolū canū. Arg. Sic canib. catulos similes. Li. de diuinatione. Erat autē mortu. catellus eo noie.

Pulmentariū ri. in pulmentū est.

Pulmentū. a pulpa pe. v. hoc pulmentū ti. abus belica- tus suauis. vnde hoc pulmentariū ri. p eodem. 7 pulmē- tarius ria. riū. Itē pulmentariū dicit quilibet abus p̄ter panē. scz cōpanaige. Quidam tamen dicit q̄ pulmentus deriuatur a pulo pulis.

Pulmo nis. in pleumo vide.

Pulpa a palpo as. v. pulpa pe. caro sine pinguēdine: sicut est tumida 7 grossa caro crurū 7 brachioz q̄ si palpa: q̄ palpirat 7 resilit sepe 7 ponit qñq; p adulationē 7 delecta- tiōe: q̄ talis caro 7 suauis est 7 delectabilis ad vescēdū. vñ pulpula le. dī. 7 pulposus sa. sum. i. pulpis plen. 7 pparat. vñ pulpo se suis. sime. aduer. et hęc pulpositas ris. vel v. pulpa a pulis. q̄ olim cū pulre mixta comedebat.

Pulpamētū ti. l. pulmētū vī delectamētū. 7 v. a pulpa.

Pulpitū a public. v. hoc pulpitū ti. analogū: legiū: le- cū legitioz. q̄ vbi publice legit v̄t possint cōspici a p̄p̄o.

Pulposus sa. sum. in pulpa est.

Pulpula le. dimi. parua pulpa.

Pulatis. for. ge. palmētū simplex ex farina: a pellēdo: scz in firmitatem et debilitatē dicta: pulvis placet quē te nuissimē sunt dicunt fm pap.

Pulim aduerbiū. a pello lis. dicitur.

Pulso tas. penul. cor. in pulso fas. est.

Pulso fas. faui. fare. id est frequenter pellere. et est verbum frequen. et formatur a pulsu supino de pello lis. u. in o. a quo pulso tas. aliud frequen. et componitur. **P**ulso: fas. propulso fas. impulso fas. quē possunt deriuata esse a compositis a pello lis.

Pulsare vero fm Laurentiū vallā est granī ac vehemēti ictu cedere nec tā instrumento longo et exili q̄ breui ac rotundo. vt pugnis vt calceis vt malleis vt saxis q̄ manu teneant cū aliū pcutimus in similitudinē tympanoz quē manu pulsantur: nec semel sed multis ictibus percutere. **P**lāq̄ non proprie pulsatum hominem dixeris qui semel pugno percussus est. hęc Laurentius.

Pulsus. a pello lis. dicit hęc pulsus si. et pulsus fa. sum. participiū. vel pulsus sus. vocat^r est: qz pulsitat vel palpitat: cui iudicio aut infirmitatē intelligim^r aut sanitatem. pulsus fa. sum. i. electus: figurat^r. fm pap.

Pulto tas. est frequen. a pello lis. puli pulsum. secundū antiquos pultum tu. u. in o. sit pulto tas.

Puluer. in puluis vide.

Puluerosus fa. sum. in puluis est.

Puluerulent^r ta. rū. i. puluere plen^r. a puluere et lentos plenū cōponit. vnde hęc puluerulentia tē.

Pulvillus l. paruis pulvillus.

Pulvinar naris. in pulvillus vide.

Pulvinulus l. dimi. paruis pulvillus.

Pulvin^r. a pluma dicit hęc pulvin^r nī. i. cervical quasi pulvillus. qz de pluma fiat. vel dicitur a pullus: qz de plumis pulvillus fiat: vnde hęc pulvinar naris. idē qd pulvin^r. et pulvinaria dicitur quādoqz ipsi lectuli vel lectisternia q̄ sternerantur in tēplis. vnde ipsa tēpla et festa dicunt pulvinaria sed pulvin^r pulvini hominis est. Cervical vel pulvinar regum et divitū: pulvini etiam sunt machinē quibus naues reducuntur et subducuntur in portum. et produ. penul. pulvillus vel pulvinar. vnde dicitur in xvi. eplst. Colla qz pulvino nostra ferenda dedi.

Pulvis a pello lis. derivat hęc pulvis vel pulver. quia pellat et tollatur a vtero: et additis. ad noiatū pulver sit grūs pulveris: vt ostendi in puber. vnde pulvereus reatū. qd est de pulvere: vel ad pulverē ptinens. et pulvero: sus fa. sum. i. pulvere plen^r. et p cōpositionē pulverulentus ta. tum. in eodē sensu. et cōparatur. vnde hęc pulvero fitas tatis. et hęc pulverulentia tē.

Pumer. a spuma mē. dicit hęc pumer. quasi spumer: scz lapis levis et caernosus: qz spume densitate cōcretus fiat. et tantū habet refrigerandi naturā: vt in vas missus musta deferuere desinant. vnde pumicosus fa. sum. et cōparatur. et pumico ca s. penul. cor. i. pumice aptare. Et est actiū cū oibus suis cōpositis. Item a pumer. pumiceus cea. celi. et cor. pumer. pe. genitiū.

Pumicellus l. dimi. paruis pumer.

Pumico cas. in pumer est.

Pumiculus l. dimi. paruis pumer.

Puncto. a punctū ci. derivat puncto ctas. ctavi. ctare. i. puncta facere: vel punctis distinguere. Vnde punctim adverb. per puncta distinctim. et cōponit depuncto ctas. i. puncta removere. Dispuncto ctas. Repuncto ctas. iterūz punctare. Item pūctare etiam potest esse frequentatiū hui^r verbi puncto. i. frequenter pungere. A quo punctio tas. aliud frequentatiū.

Puncto: ois. in punctioz vide.

Puncto: ōis. a pango gis. xi. dicit puncto: ctas. vnde punctioz ris. rū. et hoc puncto: ōis. quo pungimus. let punctim adverbium. i. pungendo.

Punctum ci. in punctus vide.

Punct^r. a pūgo gis. xi. ci. dicit hęc pūctus ctus. cni. act^r vel passio pūgendi vel quod pungendo facim^r. et hęc pūctus ctus. et hoc punctū ci. in eodē sensu. scz qd pūgendo facim^r: vel pūndū līnē. Itē punctū est simplex vt in:

divisibilib^r quantitatib^r: prima in cōpositione lineę: et vltima in resolutione. vnde hic et hęc punctualis et hoc le. Est compositus bipunctalis le. tripunctalis le. quadripunctalis le. quinquepunctalis le. sexpunctalis le. i. cōstans ex duob^r vel tribus vel quattuor vel quinqz vel sex punctis. vnde hęc bipunctalitas tatis. tripunctalitas tatis. quadripunctalitas. quinquepunctalitas tatis. sexpunctalitas tatis. Itē punctū dicit in compoto quarta pars hoīz. Et scias qz masculinū. scz pūctus etiam cessavit in frequenti vfu: qz nō vtimur nisi neutro. dicitur etiam hoc punctū ci. Idē dicendū est de stadi^r: stadiū: catin^r et catinū: qz eoz masculinū tā cessavit in frequenti vfu. Itē est signū segregans intellectū: et spiritū recreans proleto ris. et secundum hoc coma: colum: et periodus: sunt pūcta. Vide in catinum et in vita.

Pungito. a pango gis. dicitur pungito tas. frequen. i. sepe pungere. potest etiam esse modi imperatiū tēponis futuri: depungo futuro pungito. et cor. pe.

Pūgo gis. xi. vel pupugi pungere. i. punctū facere: vt in li. et tunc prope facit pteritiū pūxi. Itē pungere. i. stimulare: configere: et tunc proprie facit pupugi. vt ego pūxi libū et pupugi illū. vnde pūgo cōponit. **P**ūgo gis. i. pungere: simul cōmovere. **P**ūgo gis. i. valde vel deorsum pungere: vel a puncto depellere. et ponit simpliciter pro depellere. **P**ūgo gis. i. diuersis modis pungere: vel dispensare: vel domare: vel deorsum a puncto facere vt expellere. **P**ūgo gis. i. extra pellere: extra pūctū scriptionis ponere et delere. et hinc dicitur expūctores et dispūctores eos qz expellūt alios ab hereditate et delent noia eoz de tabula testamētū vt eos sic dicitur: qz in signādis pūctis testamētis: et eoz inscribant pūctos qui erāt in hereditandū vel eoz quonē expēdiebat auferebant noia quē erant hereditandū. **P**ūgo. i. intus vel intro: vel valde pūgere. **P**ūgo gis. i. iterū vel retro: pūgere scz viceversa pūgentē pūgere. **P**ūgo et eius cōposita sunt actiua. et pūgo duo habet pterita fm duplicē eius significationē. **P**ūgo vero ab eo tantū habent vnum pteritiū. scz in xi. pter repūgo qd retinet pteritiū sui simplicis in diuersis significationib^r sicut i. simplex. scz repūxi et repupugi fm **P**ūgo. Et **P**ūda. in. r. lib. dicit. **P**ūgo pupugi. vel xi. **P**ūgo vero xi. dicitur ac repūgo repupugi et xi. vt capio videt. Cum etiam qui nos pupugi talonem vel vicem a nobis redditam ostendimus repupugi dicimus. Quādo vero de ratione vel calendario loquimur repūxi dicimus.

Punicus ca. cum. pe. cor. in feniceon exponit.

Punio. a poena dicitur pūno nī. nīre. i. poenam irrogare. vnde pūnit^r ta. ci. et comparatur. et cōponitur impūnit^r ta. tum. et produ. pu. vnde quidam. Nil magis ingrātum qz nō punire reatum. Quibus de causis pūnat deus homines: hoc habes in poena.

Pūxi. pteritum de pūgo gis.

Pupa. a pupus dicitur pupa pē. pupē dicitur quēdā statū cūle: quas virgines solent facere in modū filiarū et vestibus obuoluerē quas postqz ad annos nūbles veniebāt: et puerilibus abrenūtiabant: quasi sub potestate veneris futurę veneri sacrificabant. vnde **P**erius. Dicite pontifices in sacro quid facit aurum. Nempe hoc quod veneri donat a virgine pupē.

Pupilla lē. in pupillus est.

Pupillaris. in pupillus exponitur.

Pupillus a pupus dicitur pupillus l. di. puer qui infra annos pupillares constitutus est in tutela alicui^r. Et pupillus vel pupilla dicitur qui vel quē caret patre vel matre vel vtroqz. scilicet orphanus vel orphanus. vel orphanus est grēcum. pupillus vero latinum. Nam in psal. vbi legitur. Pupillo tu eris adiutor: grēcus habet orphanus. vel dicitur a pupus: qz habet quā consolationem. vel a pupus dicitur pupilla lē. medullā oculi: qz sit pua: vt dicitur a puella: qz sit pura et impolluta sicut puella. Hanc pleriqz papillā vocant: sed false: et hęc pupilli dicuntur quasi sine oculis. i. a parentib^r orbi. Sed hī veri dicuntur pupilli quoz parētes decesserūt qz ab illis nomē acceperūt: ceteri orbi vocantur.

Unde hic: hec pupillaris: hoc est: pupillariter aduerbii
et hec pupillantis est. Et scias q pupilli p du. pama. licet
antidandian⁹ ea cor. di. Sustinet regat: et pascit. foueatq
pupillos. Morari⁹ em ei tradit dicens. Pupillos quos
dura premit custodia matrum.

Ad dno.

Pupillus secundum Laurentium valla est qui caret patre:
sed talis dñ est in etate cui adhibet tutor. Iphani⁹ vero
qui caret patre pñdiciq paterno: et qui sumope desiderat
illius opem cū sine eo male habeat. grecū tamē nomen est
nec multū a veterib⁹ vñatū. Unde scias q pupillus dñt
tutores qui hñt administrationē bonoz pupilli nec possūt
aliquid ex illis alienare sine auctoritate iudicis: et durat ta
lis tutela vsquequo pupillus habeat. xvij. annos. Deinde
vsq ad. xxv. annū dat ei curator: nec potest pupillus alie
nare aliquid de bonis suis sine auctoritate iudicis ate gra
tem. xxv. ānoy. et hoc est introductū in fauorē pupillorum
ne seducant a malis q nondū hñt discretionē sufficientē
in alienationib⁹ requisitā: vt dñ instituta de tutela. Pu
pillus etiā fm pōponit⁹ deriuat a pupus et diffinit eū esse
is qui impubes est et desit in patris potestate esse morte
vel emancipatione. Unde dicitur pupillaris etas: pupilla
re negotium. vide in puer.

Puppis. a post deriuatur hec pupis p geminus p. actō
puppē vel puppm. abtō puppe vel puppi. grūs pluralis
harū puppm⁹: et actūs pluralis facit in es: vel in is: has
puppes: vel puppis. Et est puppis posterior pars nauis
quali postposita. et ponit sepe p ipsa nau. vnde in. Secis.
di. pñora pñor nauis: pars vltima dicto puppis. Dicla
tus esse ratā ventrē dic esse carinam.

Pupugi est pteritū de pugo gas. et cor. pe.

Pupula le. dñmi pua pupa. et cor. pe.

Pupus. pa. pum. id est paruus.

Purgatoriu. a purgo gas. di hoc purgatoriu rñ. et pur
gator⁹ rñ. rñ. et di purgatoriu locus vbi purgant animę.
Et scias q vt pbabiliter credid loc⁹ purgatoriu est duplex.
Vnus fm legē cōm. et sic loc⁹ purgatoriu est loc⁹ inferior
lferno pñctus: sicut dñt supra in infern⁹: ita q idē ignis
sit qui dñatos cruciat in inferno: et qui iustos in purgato
rio purgat: quib⁹ dñati fm q sunt inferiores merito et lo
co inferiores ordinādi sint. Ali⁹ est locus purgatoriu fm
dispensationē: et sic qñq in diuersis locis aliqui puniti le
guñt: vel ad vñoz instructionē: vel ad mortuoz subue
nionē: et vt viuētib⁹ eoz poena innotescēs p suffragia ec
clesie mitiget. Itē vt dñt Aug. in. xxi. lib. de ciuitate dei.

Temporarias poenas. i. purgatorias: alij in hac vita tm:
alij post mortē: alij nñc et tñc. veritamen atē iudiciū illud
seuissimū nouissimūq patiunt. Itē vt dñt Greg. in be
cretis. Alē defunctor. i. in purgatorio cristianū quattuor
modis soluitur. Aut oratōib⁹ sacerdotū: aut pñb⁹ scōz
aut caroz elemosynis: aut ieiunio cognator. Et fm
Aug. mortui possunt scire qñ suffragia a viuīs p eis sūt
quattuor modis. Primo p reuelationē qñ scz de⁹ hoc eis
reuelat. Scōdo p bonoz angeloz manifestationē. Angl
em qui semp nobiscū sunt et oēs actus nostros cōsiderant
Itā ad eos possunt descēdere et eis pñn⁹ nūciare. Ter
tio p alaz hñc extēntiū intimationē. Alē em quē de hoc
mūdo transeūt hñc et alia eis nūciare possunt. Quarto
nihilomin⁹ scire hoc possunt p experientia et reuelationē.

Ali⁹ em a poenis se releuari sentiūt suffragia p se fieri re
cognoscūt. Itē scias q indulgentie possunt valere illis de
purgatorio fm diuersam tamē indulgentie formā: si em
talis sit indulgentie forma. Quicūq facit hoc vñ illō: hñt
de indulgentia. Ille q hoc facit nō potest fructū indulgen
tie in aliu trāsserre: q ei⁹ nō est applicare ad aliquā aliam
intentionē ecclesie p quā cōcant cōta suffragia ex quibus
indulgentie valent: si autē indulgentia sub hac forma fiat
Quicūq fecerit hoc vel illud ipse et pater ei⁹ vñ quicūq
ali⁹ ei adit⁹ in purgatorio detent⁹ tm de indulgentia ha
bebit: talis indulgentia nō solū viuo: sed etiā mortuo pde
rit. Nō em est aliqua ratio qre ecclia possit trāsserre meri
ta cōta quib⁹ indulgentie iniunt in viuos et nō in mortuos
Nec tamē sequit⁹ q fiat⁹ ecclie possit p suo arbitrio alias
a purgatorio liberare: q ad hoc q indulgentie valeant res

quiri cōueniēs causa ad indulgentiā faciendā. ¶ Ad hoc
em q valeant indulgentie tria requirūt. i. auctoritas di
spensandi hñc thesaur⁹ et vñio ei⁹ cui dispensat ad eū cui
merebat qd est p charitatem. vnde requirit auctoritas ex
pre dantis indulgentias. Itē charitas ex pte recipientis
Itē tertio requirit etiā ratio dispensationis p quā salua
intentio illoz qui opa meritoria fecerūt: vt scz fecerit ad
honorē dei et vtilitatē ecclesie in gñali. Et nota q in purga
torio duplex est poena. Vna dñi in quantū. i. retardatur
a diuina visione. Alia sensus fm qd ab igne corporali in
strumēto diuine iustitie puniūt⁹: et quantū ad vñiq poe
na purgatoriu minima excedit maximā poenā huius vite.
Quāto em magis aliquid desiderat: tāto ei⁹ absentia est
molestior. Et q affect⁹ quo desiderat summū bonū post
hanc vitā in alabus sanctis est intentio: q nō retardatur
affect⁹ mole corporis. et etiā q termin⁹ fruēdi sumo bono
iam aduentisset: nisi aliqd impediret: ideo de tardatione
magis dolet: sñr etiā cū dolo: nō sit lesio: sed lesionis sen
sus: tanto aliqd magis dolet de aliquo lesiuo: quāto ma
gis est sensitiuū. vnde lesiones q sunt in locis marie sen
sibilib⁹: sunt maximū dolorē causantes. Et q tot⁹ sensus
corpus est ab ala: ideo si in ipsam a iam aliqd lesiuū agat
de necessitate oportet q maxime affligat: et ideo oportet
poena purgatoriu quātū ad poenā dñi et sensus excedat
oēm poenā hui⁹ vite. vñ Aug. in quodā sermone di. Ille
ignis purgatoriu durior: q erit quicūq in hoc seculo poe
narum: aut sentire: aut videre: aut cogitare quis potest.
Vide etiam in poenitentia et in veniale.

Purgatorio. i. frequēter purgare: et format a purgati
supino de purgo a. in i. cor. mutata. et u. in o.

Purgo. a purus deriuat purgo gas. gau. are. i. mūdā
re: purificare. et di purgo qñ purū ago. et videt potius esse
eti. q cōpositio. vñ hic purgatoriu. et purgat⁹ ta. tñ. et cō
parat purgat⁹ rñ. sim⁹. vnde purgate tuas. sime. aduer.
Purgo cōpo. expurgo gas. i. extra eiciēdo purgare. et est
actiū cū oib⁹ suis cōpositis.

Ad dno.

Pure etiā fit purgo verbū hoc est mūdo et qñ purū ago
hoc est educo a quo purgamēta dñt⁹ foides q purgā
do colligunt a poetis dicta purgamina: et purgatio: emū
datio: vñ purgam⁹ corpa veneno aut clystere aut balneo
aut alio simili. et hoc purgatio di. purgatio ē etiā mulie
rū menstrua dñt⁹. Et ipse purgari dñt⁹ dñ menstrua
patuntur. Purgo etiam per metaphorā capitur pro ex
cuso. Et purgatio apud rhetores est cum factum quidem
conceditur: sed culpa remouetur.

Purifico cas. cau. care. i. mundificare: purum facere:
a purus et facio componitur. et cor. si.

Puro. a purus di puro ras. rau. are. i. mūdare purum
facere: et cōponit. Copuro ras. i. simul vel cū alio purare
de puro ras. i. valde purare vel puritate remouere: impu
ro ras. i. valde vel intus purare. Itē impurare. i. impurū
facere: et sic deriuat ab impur⁹. repuro ras. i. itē purare.
Et est actiū cū oib⁹ suis cōpositis. et pducit pu.

Purpura. a pur⁹ di hec purpura re. qñ puritate lude vñ
purpura dñt⁹ greci cū aspiratiōe: et inde nos dñmus
purpura sine aspiratiōe. et inde purpureus rea. reli. et pur
purin⁹ na. num. et purpuratus ta. tam. i. purpura indur⁹:
vel ornatu. Vide in ostrā.

Purus ra. rñ. i. mūdus: liquid⁹ sine cōmixtione alicui⁹
rei: immuns: innocēs: expers. et ppar purus rñ. simus.
vnde pure rius. sime. aduer. et hec puritas dñt⁹. Purus cō
ponit ppurus: opurus. i. valde purus. et impurus. i. non
purus. et pparat. vnde hec impuritas dñt⁹. et pdu. pu. vnde
Quid. in cpi. Quātū confulges radiis argētea puris. et
Iuuenalis. Pauca licet portas argēti vascula puri.

Pus puris fce. ge. i. custodia: et di a puris: q pur custo
diat. et retineat. vñ positis puris in pure. Itē muenit⁹ hoc
pus indeclinabile. i. putredo vel qdā ifirmitas q hominē
reddit putridū. et tunc deriuat a puteo tes. qd est fetere:
vñ quidā. Pus p putredo nō declinabile credo. Pus de
clinat custodia quando vocatur.

Pusca. a pus vel puscula deriuatur hec pusca scz. que
dam cōmixtio aque et vini vbi plus aque adhibetur: que
Ido iij

pusculentis maxime prodest.

Pusillanimitas pusillus la. lum. cōponit cū animus. et hō pusillanimitas. m. m. et hīc et hīc pusillanimitas et hoc me. in eodē sensu. q̄si pusillū habēs animū. vnde pusillanimitas aduerbiū. et hīc pusillanimitas tatis. et cor. nī.

Pusillus. a pusillo qd̄ est puer puer hīc pusillus la. lum. diminutiuū. i. puulus. vñ hīc pusillitas tatis. i. putas. Et scias q̄ pusillus cor. pūmā. licet pusio eā produ. sed hora. pdu. pūmā de pusilla dicens. Rufam aut pusillā appellat fortis marito: sed dīc q̄ est ibi p̄p̄tū nomen.

Pusinnus. a pusio hīc pusinnus nā. nū. i. puus. et fixē hīc pusinnus nī. i. puus puer. vnde Labeo poeta Crudā manduces pūamū pūamq̄ pusinnos.

Pusio. a pupis dicitur hīc pusio nīs. i. puus infans vel puer. et produ. pūmam. vnde Iuue. Rōne putas melius q̄ tecum pusio dormit.

Pusunculus. a pusio hīc pusunculus lī. vñ pusicul⁹ la. lū. et pusillus la. lū. et pusiolus la. lū. dīmī. similit̄.

Pustella lē. dīmī parua pustula.

Pustula. a pus qd̄ est putredo vel infirmitas hīc pustula lē. Est autē pustula in sup̄ficie corporis turgida color. lectio. vñ hīc pustella lē. dīmī. et pustulosus sa. sum. et pustulentus tā. tū. i. vicerofus. pustulis plenus: tali infirmitate infirmatus. hīc vtrūq̄ cōparatur. vnde hīc pustulositas tatis. et hīc pustulentia tē.

Pustella lē. dīmī perua pustula.

Putamē. a puteo tas. dicitur hoc putamē nīs. id est aliam materē reditio et purgatio. Item putamē potest dīc cogitatio. et produ. tā.

Putatio nīs. in putio nīs. est. vide etiā in poenitentia.

Puteal. a puteus hīc puteal līs. quidā locus vbi pecunie distribuēbant ad vsurā. et dicebat puteal: q̄ ibi sepe perdebat pecunie distribuē ac si essent in puteū demissae: ac p̄icāq̄ vel q̄ ibi hauriebatur pecunia sicut de puteo aqua. vñ peris⁹. Si puteal multa cautus vbi flagellas secundū Aug. vero p̄ap̄. dicit. puteal locus in foro vbi foreratores dabant et accipiebant pecuniā.

Puteal rectius a papia describit: dictū tamen volunt q̄ ibi pecunie quasi in puteū demittebantur.

Putecalis. in puteus est.

Puteo tes. tū. tere. i. fectere. et cōponit cōputeo tes. de puteo tes. et puteo tes. reputeo tes. et hoc inchoa. puteo scis. et cōputeo scis. deputeo scis. exputeo scis. reputeo scis. puteo et ei⁹ cōposita oīa sunt neutra. et carēt sup̄pino. et pdu. hanc syllabā pu. sed puto tas. eam cor. vnde quidam. Non licet ista putent meretricum corpora putēt vide in puteo tes.

Puteolus. a puteo hīc puteolus lī. dīmī. puus puteus. Itē sicut dicit qdā glo. sup̄ illud actū apostolorū vltimo ca. Scda dīc veniem⁹ puteolos. puteolus lī. loc⁹ est vltra romā vbi Aug⁹ fecit balneq̄ medicinalia singulis p̄p̄is scripta titulis vt hīc cōtra quā. scz valeret egrotū dīnē. vnde salernitanī iudicia ducti sup̄ueniētes in manu fontis titulos destruxerūt: et dīficia mullauerūt. et cor. o.

Puteolos dictos putāt ab aquē calidē putore. quidā multitūdine puteolorū earūde aquarū gratia factorū vt dicit festus: et idē prim⁹ scripsit varro.

Puteus. a puro tas. hīc pute⁹ tē. q̄si potēs. est autē oīs pute⁹ fons: sed nō cōuerso. si tamē in p̄p̄tu et in sup̄ficie sit aqua: fons tantū hīc: si autē in alto et profundo sit puteus est. vnde hīc et hīc putecalis et hoc lē. fm Aug. vel fons p̄p̄ic est qui aqua fundit in sup̄ficie terre. puteus autē hīc: qui eas tenet in intrinsecis. vnde dicit Aug⁹. fons hīc vbi dīc aqua manat de tra: sed in sup̄ficie fons tū. si in pfundo etiā pute⁹ hīc. et p̄ap̄. dicit. pute⁹ aq̄ vna l alto est. fons in sup̄ficie: oīs pute⁹ fons: sed nō p̄uerit.

Puteus ab vdo dicitur aut poti⁹ q̄ poles dicebāt ποταμός. potamon. nā potamos fluui⁹ est.

Puticulus. a puro toxis. dicitur hīc puticul⁹ cul. id est bustum: quia ibi p̄deat cadaver: et puticulus dicitur qui cadaver inspicit. et cor. penultimam.

Putid⁹. a puteo tes. hīc putid⁹ da. dū. fortidus. et p̄p̄

putid⁹ dīor. sim⁹. vñ putide dī. sime. aduer. et hīc putid⁹ tastatis. et hīc putida dē. meretric: q̄ puteat. i. fectat.

Putio a puro tas. hīc putio. et hīc putatio nīs. i. aliquid rei ablatio vel purgatio. vñ in cādis. Tēpus putationis aduenit. sup̄ quo loco dicit Bernard⁹. Partū est se mel putasse: sepe putandū est. Nā et putata sepe repulsiu lanē. Itē putatio pot̄ dīc excoitatio. vide in poenitentia.

Puto tas. tū. tere. i. cogitare: opinari. Et putare. i. scdere: vel purgare: virgā ex vite sup̄fluā refecare: vñ putat⁹ tā. tū. et cōponit semiput⁹. tā. tū. Puto p̄ponit. Amputo tas. i. ex toto vndiq̄ scdere. vites quidē sunt putā de nō ap̄utādē: nisi forte velim⁹ vineā ex toto eradicare. Cōputo tas. i. p̄nuerare. vñ hīc p̄putator. et hīc p̄putator⁹ ria. nū. disputo tas. deputo tas. i. ascribere: destinare: tradere vel valde putare. Imputo tas. i. ascribere vel imponere alicui crimen. p̄puto tas. i. p̄scdere. reputo tas. i. ascribere: destinare: tradere: vel alicui crimē imponere vel iterū putare. supputo tas. i. latere vel parū vel post putare: numerare. Puto et oīa ei⁹ cōposita actua sunt: p̄ter disputo qd̄ est nū. et oīa corripuit hanc syllabā pu. vnde quidā. Cōscus ipse sibi: de se putat omnia dīc.

Putor. a putid⁹ da. dū. hīc putor: toxis. i. fector.

Putreo. a putris hīc putreo tres. tū. i. esse vel fieri putrem. vñ hīc et hīc putribilis et hoc lē. vñ putribiliter aduer. et hīc putribilitas nīs. et cōponit. Imputribilis le. imputribiliter aduerbiū. et hīc putribilitas nīs. putreo cōpo. Cōputreo tres. Reputreo tres. et a putreo tres. derivat putrefco scis. inchoa. et a putrefco scis. hīc putrefcibilis le. et inde putrefcibiliter aduer. et hīc putrefcibilis nīs. et p̄ cōpositionē imputrefcibilis. imputrefcibiliter: imputrefcibilis nīs. Itē putreo vel putris p̄ponit. putrefacio as. putrefco sīs fm Aug. Magister vero bene. dicit q̄ putreo derivatur a puteo qd̄ pducit pūmā cū obus ab eo veniētib⁹ p̄ter putreo tres. cui⁹ pūma est cōis: q̄uis puteo habeat. pūmam naturaliter longā. Itē putrefacio et tepefado et liquefado et hīc habetia e. ante f. cōposita ab infinitiuis: corripit e. āte f. Nā regula est q̄ e. āte f. vñ p̄p̄. breuiat: vt elephas p̄ter p̄posita a lōgis: vt venefic⁹: q̄ venenū pducit hanc syllabā ne. Tamē p̄posita ab infinitiuis corripit hanc syllabā ante f. vt putrefacio: tepefado: liq̄fado: cū debeat esse lōga: q̄ dīcām putrefere: tepere: sed sine dubio breuis est. vñ Putis. in epl. Sanguine tripolome⁹ licā tepefecerat bastā. Alibi autē Putis. pducit talē vocalē necessitate metri dicens. Thura liquefaciunt et debita sacra frequentant: sed cessante necessitate corripit candē dicens. Torisiter in coelum liquefacta tempora fixit.

Putribilis le. pe. cor. in putreo tres. est. et.

Putridus da. dū. in putris vide.

Putris. a putreo tres. derivat hīc et hīc putris et hoc tre. i. putrid⁹: marid⁹: et putris. i. solubilis: puluerul⁹: et putris. tra. tū. in eodē sensu. vñ Aug. Quadrupedēte leuis putrū ferit vngula capū. et vtrūq̄ p̄p̄. vñ putriter vt putre tri. sime. aduer. Itē a putris hīc putredo nīs. et putrid⁹ da. dū. et p̄p̄. vñ putride dī. sime. aduer. et putriditas nīs. et putrido das. i. putridū facere. Addito.

Putidū siue putulētū hīc id qd̄ est mali odoris. Vinc Cicero. Putidas dicit aures. vnde p̄ metaphora orationes quoq̄ dīcām putidā q̄ auri⁹ austera: insuavis: et vt ita dīcā candda est: et putide. aduer. fectide. Putrid⁹ cōpo. Imputrid⁹ da. dū. et p̄p̄. vide in putreo et in quadripedante. Putulent⁹. a puro et lentos qd̄ est plen⁹ p̄ponit putulētus tā. tū. i. puro et plen⁹. et p̄p̄. vñ putulētus nīs. sime. aduerbiū. et hīc petulētia nē. i. satulentia. Addito.

Virgilius. Et zephyro putris se gleba resoluit. Put⁹. a puro tas. hīc put⁹ tā. tū. i. purg⁹ et pur⁹. vñ an⁹ nū excolatū putū dīcām. et nuces et purgatas putas ēē asfirmam⁹ et rationē purā et apparatā putā fore asfirmam⁹. Punic⁹ carthaginēsis Virg. Punica regna vides. Vñ bella punica dīr q̄ romani gessere cū carthaginēsb⁹ Puteoli oppidū cāpaniē a multitūdine puteorū propter aquas calidas ita dictum.

Quadragesimarius a quadragesima dicitur quadragesimus na. num. 2 quadragesimarius na. rium. i. quadragesima habens annos: vel ad illum numerum pertinens. i. ad quadragesima.

Quadragesimus na. num. in quadragesimarius est.

Quadragesima a quadragesima dicitur quadragesima ma. m. ut annus quadragesimus 2 quadragesima me. et hinc hic 2 hec quadragesimalis 2 hoc le. qd est quadragesime. vel ad quadragesimam pertinet. Et scias q quadragesima diebus exemplo christi ieiunamus: q iste numerus conuenit nro ieiunio. et est signum remissionis culpe. Quippe quadragesima numerus ex suis partibus aliquoties simul sumptis reddit in quinquagesimam qui est annus iubilaeus siue remissionis. Item quia est signum plane satisfactionis. quippe quadragesimus numerus dicitur ex quaternario 2 denario: 2 ideo ieiunium quadragesimale signat satisfactionem ductam pro omnibus transgressionibus legis 2 euangelij: qz uetus lex consistit in decem preceptis. 2 nouum testamentum in quattuor euangelis que frequenter transgressi sumus. Porro igitur congrue: ut denarius p quaternarium multiplicet: ut sic quadragesima faciamus. i. mandata veteris 2 noue legis toto tempore vite huius impleamus. Item qz est signum consummationis iusticie. hoc numero quippe solutum de dimas teporis totius anni. Nam ut dicit Greg. in homel. primam dicitur quadragesime. A present die usq ad pascha sex hebdomade pueniunt. quarum uidelicet dies quadragesima 2 duo sunt: ex quibus dum sex dies dicitur ab abstinentia subtrahunt: non plus in abstinentia q triginta sex dies remanent. Vbi vero p trescentos 2 sexaginta quatuor dies dicitur annus: nos autem p triginta sex dies affligimur: quasi anni nri decimas deo dantes: ut q nobis in ipsis p totum annum uiximus auctori nro nos in ei decimis p abstinentia mortificemus. Vbi fratres charissimi sicut offerre in lege iubemini decimas reip: ita et offerre pcedere 2 decimas dierum. Quattuor autem dies pcedentes primam dicitur quadragesime pnt esse loco punitiay. Hic nota q quadragesima sim q in capite a pila dicitur quadragesime hys sex hebdomadas pertinet in uniuerso quadragesima duos dies sicut dicitur est: 2 respiciat tempus in quo morati sunt filii israel in deserto. sicut enim illi morati sunt in deserto p quadragesima duas mansiones et bati manna: sic 2 nos ab hac dicitur usq ad pascha p quadragesima duos dies a delictis abstinemus: 2 hys vite reficimur orationi vacantes: ut per iesum xpm in terram uiuentium introducamur: sicut illi in terram promissionis per iesum nauem. id est per iesum introducti fuerunt.

Quadragesimus aduerbium numeri. i. quadragesima videlicet: 2 dicitur a quadragesima.

Quadragesima a quattuor vel quadrus 2 ginta pponit et est ois gntis 2 numeri pluralis.

Quadrangulus a quattuor vel quadrum 2 angulus componitur quadrangulus la. lli. i. quattuor angulos hys. unde de quadrangulatus ta. tum. 2 substantiue potest declinari hic quadrangulus li. pro tali figura.

Quadrans a quadrum vel quattuor 2 quadrans tis. i. qz ta ps nuni: vel libz. vbi hoc quadrantal vel quadratale talis. quoddam uile vas pcedit unum quadrantis. Additio

Unde nota q quadrantal veteres amphora vocabant qz id vas pedis quadrati octo 2 quadragesima sextarios capit. Plautus. Annus hec sitit 2 quaterdem quadrantal sitit modica est capit quadrantal.

Quadrantal in quadrans uide.

Quadrellis. as afflis ppositi cu qtuor. 2 hinc hic quadrellis. i. quattuor oboli: vel pcedit quattuor obolorum.

Quadrennis a quattuor vel quadrus 2 annus componitur hic quadrennis hoc ne. i. quattuor annorum. unde hoc quadrennis nri. i. spaciū quattuor annorum. 2 hinc hic 2 hec quadriennalis 2 hoc le.

Quadrifidus da. dum. id est per quattuor partes effusus. vel diuisus. 2 corripit si.

Quadriformis a quattuor vel quadrum dra. drsi. 2 forma pponit hic 2 hec quadriformis hoc me. vbi quadriformiter aduerbiū. 2 hec quadriformitas satis.

Quadriga. quadrum ppositi cu ago vel ingu. 2 hinc hic quadriga ge. i. carruca a quattuor equis tracta vel ducta. vbi quadrigari rta. rti. q quadriga ducit 2 pducit drt. Additio Bigge 2 quadrige a iugo dicitur sicut eo q ille duos hec quattuor equos iugo agant. Illi bini sine bifuges eq dicitur. hi quadrifugi sine quadrifuges: q bini siue quaterni ad unum iugum alligati sint: 2 a quadriga 2 quadrigari. i. duator quattuor equos in quadriga iunctorum.

Quadrigamus in gamo uide.

Quadrifugus a quadrus dra. drsi. singuli copo. quadrifugus ga. gu. 2 hic 2 hec quadrifugus 2 hoc ge. in eodem sensu. i. cu quattuor iugis a iugum 2 substantiue iuenit hic quadrifugus hic 2 hec quadrifugus huius gis. equi ad iugum cu tribus alijs coniugatus. 2 corripit predicta in.

Quadrilibris. i. quattuor librarum pondus vel mensura et pdu. li. sicut 2 libra a quo componitur.

Quadrinatus a quadrum dicitur hic quadrinatus tus cui. i. quattuor annorum spaciū. 2 pdu. ma.

Quadrimestris a quadrus 2 mensis pponit hic 2 hec quadrimestris 2 hoc se. i. quattuor mensium: qd aliter dicitur hic et hec quadrimestris 2 hoc stre.

Quadrimestris in quadrimensis exponit.

Quadrinodus a quattuor vel quadrus 2 modus componitur. quadrinodus da. duz. 2 hic 2 hec quadrinodus 2 hoc de. in eodem sensu. 2 cor. mo.

Quadrinodus in quadrimus est.

Quadrinodus a quattuor vel quadrum 2 annus ppositi cu quadrinodus m. ma. m. i. quattuor annorum. vbi libora in odid. Deprome quadrinodus sabina. Thallarche merum diota. et ide quadrinodus la. lum. dmi.

Quadringenti a quattuor vel quadrum 2 centis ppositi. quadringenti te. ta. quat centis. 2 mutat c. l. g. Nam sicut dicitur p. l. Est qm n pndipalis syllabe an se assumit g. ut nat. gnar. 2 post se c. posita in g. puerit. ut l. numerus quadringenti p quadrinodi a centis quingenti septingenti octingenti nogeti.

Idem em n. posita facit c. in g. conuertit q in quibus n. non est numerus seruans c. ut ducenti. trecenti.

Quadrinodum a quattuor 2 noctium componitur quadrinodum ti. i. spaciū quattuor noctium.

Quadrinodia. nodus componit cu quattuor. et hinc hic et hec quadrinodis 2 hoc de. i. quattuor nodorum vel quattuor nodos hys. Vbi hoc quadrinodis di. 2 pdu. no.

Quadrupertio: turis. uide in partio: turis.

Quadrupedans a quadrupes deriuat quadrupedans tis. ois gntis. i. quadrupes. vbi l. i. g. in. vi. enet. Quadrupes pedate putre sonitu quatit vngula campi.

Quadrupedi a quadrupes 2 quadrupedi dicitur dicitur hic 2 hec quadrupedi 2 hoc le. 2 ide hec quadrupedalis tis.

Quadrupes. quadrum copo. cu pes. 2 hinc hic quadrupes. i. quattuor hys pedes. 2 e. cois ge. pstruicte: hys ois declinatione. sicut 2 diues. 2 hic quadrupes dis. i. equus. et hic quadrupes dis. qlibz bestia quattuor hys pedes.

Quadrupes 2 quadrupedo uerbu qd significat quattuor pedibus gradi. a quo quadrupedantia aialia quadrupedis dicitur. l. i. g. de equis. Perfractas quadrupes danti pectora pectoribus rumpunt.

Quadruplatores in quadruplus est.

Quadruplex cis in quadruplus uide.

Quadruplico cas in quadruplus uide.

Quadruplus a quattuor vel quadrum 2 plica copo. quadrupli pla. plu. vbi quadruplo plas. Item quadruplico cas. i. quattuor ptes explicare vel diuidere: vel quadruplex siue quadrupli facit. vbi 2 quadruplatores 2 quadruplatores dicitur uirarum in quadrupli sua recipietes. Quadruplatores etiam 2 hinc fener vel ptract q duobus pedibus 2 duobus baculis sustentatus p platas incedit. 2 cor. dru. naturaliter.

Quadrus a quattuor deriuat quadrum dra. drsi. i. quattuor angulos hys in quattuor lateribus. vbi hec quadrus dra. i. quarta ps panis vel alteri rei. Iune. Ut bona summa ptes aliena uinere quadra. 2 quadro dras. huius actiui. vbi hec quadratura re. 2 cor. qua naturaliter.

Quadra illic e panis frustru q dratu sup qd obsonia incidit diuites: qd si rotundum est orbis dicitur.

Do m

Quadrifolius. in trinum vide.

Quadrinum. in trinum vide.

Qualialis. est quedā autis. 2 v: a qualis. vt v: qualia a voce quā facit. f. quaquera: **Grece** coturnix dicit.

Qualis ois ge. 2 hoc quale nomē relatiuū 2 interrogatiuū qualitas. vñ qualiter aduerbiū interrogatiuū 2 hec qualitas ratio. 2 qualitatius ua. uñ. 2 est qualitas fm quā quales esse dicimur: vt fm albedinē albi dicimur. 2 est p: pūū qualitatis fm eā simile: vel dissimile dicit. Et scias q: relatiuū qualitatis trahit gen⁹ a sequēte dicitōe: vt nullū deo tale sacrificiū qualis est zelus alay. 2 pducit qua.

Qua est cōiunctio. vt bonū est spare in dño q: spare in pūcipib⁹: 2 est aduerbiū similitudinis: vt tā plato q: so: tes legit. 2 est aduerbiū pparandi. vt iste est maior q: ille. et est aduerbiū cōpitis: vt iste q: pōt legit. Et fm hāc si: gnificationē pōt q: tus dertuari a q: 2 q: cōponit p gemi: nationē. 2 v: q: q: i. q: uis cōiunctio aduersatiua.

Q trib⁹ modis accipi solet: pro q: tū & id cū positiuo vt tam bonus est q: magnus. non tamē dicā deus est q: bonus pro valde bonus sed p q: bonus aut p bon⁹ q: itē pro quanto & id cū cōparatiuo: vt tā melior est res q: honestior. i. tāto & quāto. Tercio p valde & id cū suplatiuo: vt q: optim⁹ est de⁹: & tā optim⁹ q: maxi mus. q: q: differt a quīs: quia q: q: et si & tamen vōlūt indicatiuū: quīs & licet subiunctiuū.

Qualibet. i. q: uis 2 acutur penul. **Grego.** Multū rell: quit qui quālibet parum totum deseruit &c.

Qualibet aduer. interrogandi fm donatum. 2 acutur penul. fm quosdā. 2 videtur esse quedam irregularis ag gregatio dictionum que ponitur loco vnus dicitōis po: tius q: vera compositio. **Additio.**

Differētia est inter q: uis ergo quare q: uis quapropter. vt dicit laurenti⁹ valla. Flā igit ergo breuioribus adhibent cōclusionibus: quare q: uis 2 quapropter maioribus.

Quapauc⁹ ca. cū. i. valde pauc⁹: 2 pponit a q: 2 paucus **Qua**uis. id est quamq: vel licet tamen coniunctio ad: uersatiua: 2 acutur pe.

Quanā. i. in qua pte. syllabice habet nam fm **Pa**.

Quadiu q: est vna ps acut⁹ penul. vide in diu. et est q: diu vsq: ad quē finē vel vsq: ad q: tps fm **Pa**.

Quaderiuat a q: 2 est aduer. tps. Et est interrogatiuū infinitiuum: relatiuū. 2 pponit vel syllabificatur. 2 dicitur quandoq: 2 quādoq: 2 q: quidē. id est q: 2 cor. qal. Itē si q: neq: aliq: aspenul. acut⁹ vrosidē in scōa parte: vbi egi de sex impedimentis accentus: in ca. de impedimen: tis edesib. Et nota q: q: h: ser ppositōes tñ vt vult magi ster Bene. vt si q: neq: aliq: q: q: quādoq: q: q: q: Ex hoc p: q: q: quidē non est ppositio vera: sed ponit aliquā do loco vni⁹ p: is. Et est poti⁹ q: dā vocū cōgeries irregula ris q: ppositio. 2 accentuat ac si esset vna dicitō: vt exem: pio: de fac⁹: decetero: eximprovisso: 2 cetera p similia: vt dixi in tertia pte: in ca. de figura pposita quasi in fine.

Quaq: 2 similia habentia m. ante q. p. n. scribunt. vide etiā in quāda 2 in quāq: **Additio.**

Qti: quāq: q: uis: licet eiusdē significationis sunt: tñ ali: qd in vtēdo discriminis hñt. Flā maior quedam dignitas data est duob⁹ p: mis q: semp a sciscit sibi indicatiuū dū: tarat in pūcipio ofonū epistolay 2 libror. Alia duo i hoc loco raro: in ceteris oia indifferenter. **Q**ice. p lege man: lia. Quāq: frequēs p: spectus mihi multo iocundissim⁹: hic est locus ad dicendū amplissim⁹: ad agēdū ornatissim⁹ est vñ q: ites. Itē de officijs. Quāq: te marre filz &c. La: tantius tñ fm libū de institutiōe sic incipit. Quāq: libo pūmo religiones deoz falsas esse monstraui.

Quantisper. i. quantus.

Quantillus la. lum. dimi. de quantus.

Quantodus. aduerbiū. i. quanto odus vel odus dñus et cōponitur a quanto 2 odus aduerbio.

Quanto minus. due partes sunt sicut 2 quanto magis et ita sub duobus accentibus sunt p: ferendz fm hug. in lib. de dubio accentu.

Quantulus la. lum. est dimi. de quantus.

Quantus. ab actio quā deriuat quānta. tñ. vñ et hec quāntas tñs. 2 quantitatus ua. num. a ablati⁹ plura: lis de quantus. f. quantus pponit. cum per. 2 v: quāti⁹. i. quantū. vt quāti⁹ valet res ista: tantū⁹. Et scias q: quan: tus q: it de quāntitate p: inua ad q: debemus rñdere nola quantitativa: vt quantus est tu: monocubitus tricubitus magnus paruus. Sed quot querit de quantitate discre: ta siue de numero: ad q: respondent nola numeralia: vt quot sunt isti: duo tres: 2 huic expositioni cōcordat **Pa**. dicens. Quāta. quā magna quā parua. vñ iacob⁹ in epi: sua. Ecce quantus ignis q: magnā siluā incendit. i. q: p: ignis q: magnā siluam incendit. Quātus 2 tātus ad mē: surā. Quot 2 tot ad numerū pertinent.

Quapropter. i. quāobz: p: p: ca: quo pacto fm **Pa**.

Quartallum. in quartarium exponitur.

Quartanus. a quartus ta. tñ. deriuat quartan⁹ na. nñ. i. quartus vel q: quarta die ptingit vel affigit. 2 hec quar: tana nē. p quādā febre que quarta die verat.

Quartariū. a quartus dicit hoc quartariū nñ. quedam mēsurā que quartā partē sextarij capit: que etiā hoc quar: tellū v: quartellū etiā v: canistrū vel coplin⁹ in quo mor: tut effertur. Vide in cartellum in cap.

Quart⁹ ta. tñ. tñ ordiale q: numerale. 2 v: a quattuor

Quasi. i. sicut: tanq: velut. 2 ponit quasi aliqñ p simi: dine: aliqñ p veritate: p similitudine. vñ paul⁹. Quasi mi: nes semp autē gaudentes. p: veritate vt in euangelio Jobā. Vidimus glām eius glām quasi vñgenitā a pa: tre. aliqñ nñl differt vñū p similitudine an p veritate po: natur. vt Job. Quasi inops percussit eos in loco videntū sed ibi. Sicut impius inimicus meus 2 aduersarius me⁹ quasi iniquus: sicut 2 quasi vt vult **Grego.** p affirmatiōe potius q: p similitudine dictum videtur.

Quassio. a quatio tis. quasi sum. v: quassus sa. sum. et quassim aduer. 2 quasso fas. frequē. 2 hic 2 hec quassibil⁹ 2 hocle. 2 hic 2 hec quassant⁹ 2 hocle. 2 quassibundus da. dū. id est facilis ad quassandū vel siliis quassant⁹. 2 quassitotas. frequentatiuū et cōponit quassio cū con. et dicitur cōquasso fas. i. simul quassare.

Quatenus. in quatinus est.

Quater aduerbiū numeri. a quattuor deriuat 2 scribit p vñū t. 2 breuiat qua. vñ liboia. in pūa epi. De q: vñ de nos scis ipseuiss⁹ decēbis: sed q: tuō fm **Pa**. scribit p

Quaterdenari⁹. a quattuordecim v: quater: (duo t. denari⁹ 2 quattuordecimarius rñ. rñ. vñ **Grego.** in plogo **Matthel.** Sicut quaterdenario nūero trifonmter posito l. ter. vel triplicato quaterdenario posito in serie genealo: gie. **Grego** alit dicit: q: in genealogia illa tres quaterdenē ponunt: vna patrū: alia regū: tertia simpliciū: 2 sunt qua draginta due psonę numeratę: q: ter quattuordecim vel tres quaterne faciunt quadraginta duo.

Quaternarius. a quaternus dicit quaternarius rñ. rñ. 2 hic quaternarius rñ. p: talī numero.

Quaternatim aduer. i. p quaternos. 2 v: a quaternus **Qua**ternio nñ. a quattuor v: i. q: quattuor milites ha: bet sub se. vñ in actibus apłoz. ca. xij. Tradens cū quat: tuor quaternionibus militū custodiendū. Quidā pferit quaterno pro quaternio: sed falso.

Quaternus. a quattuor deriuat quaternus na. num. 2 hic quatern⁹ nñ. vbi quattuor chartę. f. octo folia sunt. Vñ hic quaternulus li. dimi. 2 quaterno nas. i. quaternos fa: cere. vel quaternū vel quaternis distinguere: vel ordina: re. 2 pponit. **Q**uaterno as. i. simul quaternos constrin: gere. disquaterno nas. i. quaternos vel p quaternos v: l: stinguere: vel diligere: seu distinguere. re. quaterno nas. id est iterū quaternare: vel disquaternare. Et est neutriū cum omnibus suis compositis.

Quaternus put est coniunctio canalis scribit per i. 2 de: riuat a qua. pōt etiā esse cōiunctio adiunctiua: sed qua: te nus per e. sunt due ptes. 2 acut⁹. Vñ in **Grego** mō dicitur **Dictio** quatinus est: ofo qua tenus est. **Dictio** sub mē: dia breuis est ofo longa: si fiat pfa breuiat tamē vtraq: metrum. De hoc dixi in scōa parte vbi egi de accentu ad: uer. in cap. de cōpositis a ten⁹. Et nota q: vt q: 2 quatinus

conunctiones ad inuicē in hoc differunt: q̄ vt cām remō-
tiorē: sed quatinus recipit cām p̄p̄nquiorē: q̄ vero per-
tinet ad vtrūq; vnde incongrue dicit. Volo quatinus le-
gas: sed bene dicitur volo vt legas: quia voluntas iōgī-
fima est: n̄m̄ infinita. Post quatinus ergo vel q̄ dīre-
ctē sequit̄ hęc cōiunctio vt: hoc modo. Rogo vos quatin⁹
mīhi vestrum auxilium impendatis vt. vel sic: postulo
q̄ mīhi dignemini p̄uidere vnde possum in studio cōmo-
rari: sed nō adeo bñ dī. Rogo vos vt mīhi bñficiatis: q̄
vel quatinus possum in studio p̄manere. ¶ Additio

¶ Quatenus f̄m̄ quintānā accipitur pro quoniam: vt ex-
emplificat. Sed quatenus luctus nostri in ius vocantur
flenti disputandū est: et orbitari sup̄ mater irascitur sup̄e-
mus quā exorare nō possumus. P̄ntus minor. Et qua-
tenus negatur nobis dīu vīnere relinquam⁹ aliquid quo
nos vixisse testemur. Lice. autē dicit quatenus solūmo-
do pro inquantū: sicut eatenus pro inquantū vt in Relio
videndū est quatenus amittit̄ tribuendū est.

Hęc sumpta sunt ex valla: sed valla in ea re secundū
Antho. mancinnellum qui bonos authores citat dor-
mitat. Non em̄ ponit differentiam inter quatenus &
quatinus quę tamen omittenda non est.

¶ Quatio tis. quasi sum. quater. l. cōmouere: con cūte-
re: p̄terre p̄cutere: verare. 2. p̄po. Lōcutio tis. circūci-
tio tis. discutio tis. decutio tis. creatio tis. incutio tis. per-
cutio tis. recutio tis. succutio tis. i. subtus vel sursum qua-
tere: 2. p̄f̄ oīa p̄dicta videri composita a Lutio tis. sicut
dicit sup̄a in cutio tis. Et est actiū cum oībus suis cōpo-
sitis: 2. faciunt p̄teritū in si. 2. sup̄inū in sum. 2. scrib̄ per t
quod dīnōsi p̄t a scōa persona quatis. sed t. accipit sonū
dec. in quatio. 2. cor. qua. vnde Sedulius. Vertitur 2 tre-
pidā quatiunt vada salia bynam.

¶ Quadriduanus. in quadriduū exponitur.

¶ Quadriduū. a quater vel quattuor: 2 dies p̄ponit hoc
quadriduū. Vnde quadriduan⁹ na. nū. i. q̄tuor hīs dies

¶ Quattuor est oīs ḡtis indeclinabile 2 t̄m̄ pluralis nūe-
ri. Et vt dicit p̄ap. duob⁹ t. scrib̄. 2. ideo qua. produ.

¶ Quattuordecim. oīs ḡtis pluralis numeri 2 indecli-
nabile. et cōponitur a quattuor et decem

¶ Quattuordecimarius. in quattuordecimus exponitur.

¶ Quattuordecim⁹. a quattuordecim dī: quattuordecim⁹ na.
mū. 2. q̄tuordecimari⁹ rīa. nū. 2. hic quattuordecimari⁹ rīf. 2. q̄-
tuordecim⁹ ma. mū. 2. quattuordecim⁹ ma. mū. 2. quattuor-
decies. i. quattuor viciūs aduerbiū. 2. p̄du. de.

¶ Quattuordecim⁹ non dīcā: sed quaternideni aut deni-
quaterni: Nam raro singulariter inueniuntur eius-
modi nomina.

¶ Quaxum vel quasquū dī: son⁹ ranax. vñ quaxare vel
quassare dīcunt ranē cū vocē emittunt f̄m̄ Bug. 2. p̄ap.
dicit. Quaxat p̄ rana dī: sicut p̄ como crodat.

¶ Que coniunctio copulativa per e solā scrib̄. q̄ est no-
mē scrib̄ per ae. dyp̄thongū quae. 2. in singulari femi. 2.
in plurali neu. 2. interrogatiuū: relatiuū: 2. infiniti.

¶ Quandam per n. scrib̄ in prima syllaba: q̄ m̄ aff d in
n. mutatur et deriuat a qui. 2. declinat quidā quēdā quod-
dam vel quiddam: et vt dicit Bug. Cum dīcimus quen-
dam: certum aliquem volumus intelligere si non ex̄p̄se-
rimus nomen quo dīnoscit. vt illud Warr. Itē in ciuita-
tem ad quēdā. si em̄ dīxisset ad quēcūq; vel ad quēlibet
non esset certus hō. sciebat q̄ppe dīsi ad quē mitteret.

¶ Quēq; eundem eandē veruntamē: scribuntur per n.
mutatur em̄ m. in n. e. ita de similibus dīcas.

¶ Quo quis quīl vel quī: quītū quire. i. posse. et cōpo.
cū nō. 2. dī: nequeo nequīs nequīl nequītū nequīre. i. non
posse. Quo neutriū est cū oībus suis p̄positis. 2. cor. q̄ i su-
p̄no: vt quito nequitum. 2. scribunt quī 2 nequit per t. 2
non per d. q̄ formatur tertia persona a scōa s. in t. muta-
ta. vt quo quis quīt: nequeo nequīs nequit. vñ ḡsaliter
nullum verbū desinit in d. in tertia persona.

¶ Quercetū. i. a querc⁹ dī: hoc quercetū. i. loc⁹ vbi querc⁹
crescit 2 abundant. 2. quercus cea. cēū. q̄ de quercu
totū est. 2. p̄ducit penultimā quercetum.

Dicit etia & q̄dē frequentius quernus. na. num.

¶ Quercus. a quero ris. deriuat hęc quercus hui⁹ querc⁹
cus: q̄ in eis olim querebant̄ responsa: vt glādes ad p̄a-
stū hoīs: 2. desinit ab hīs pluralis in ubus quercibus.

¶ Querulosus. a quero: dicit querela. i. 2. inde querulo-
sus sa. sum. 2. querulor. laris. i. lamentari.

¶ Quacrens tis. participiū de quero ris. p̄ ae dyp̄thongon-
gum. 2. mutat ae: in i. longā in cōpositione: vt conqurens
inquirens: pquirens sed quērēs participiū de quero ris
cor. primā 2 retinet e. in cōpositione: vt conquerens si-
cut 2 suum verbū quero ris. et conquero ris. vnde dī-
cit p̄ap. Quacrens participiū a quero ris. et quero ris.
sed in tempore et differentia.

¶ Querimonīa. a quero: ris. dī: querimonīa nīq. i. lamē-
tatio. et inde querimoniosus sa. sum. 2. querimonior. nīa-
ris. deponentale. id est lamentari.

¶ Querito tas. in quēso vide.

¶ Quernus. a quercus dicitur quernus na. num. id est
ad quercū pertinens: vel de quercu existens.

¶ Quero q̄ris q̄siui q̄situm q̄rere. i. inuestigare vel p̄te-
re vel interrogare. Et cōpo. acq̄ro ris. conq̄ro ris. dīsq̄-
ro ris. i. diuersis modis q̄rere et inuestigare. exquiro ris.
inquiro ris. Quirimus nota. Inquirimus de quo dubi-
tamus. perquiro ris. req̄ro ris. i. iterum quereere vel in-
uestigare. quero et eius composita sunt actiua. et fa-
ciunt p̄teritū in siui. 2. sup̄inū in siui. ad modū quare cōiuga-
tiōis. Itē quero h̄z primā productā: 2. dyp̄thongas: sed
in oībus cōpositis mutat illa dyp̄thongus ae in i. produ-
ctam: vt conquiro exquiro inquiro. In p̄cipiis etiam in
eis mutat ae in i. p̄du. vt quērens: cōquirens: inquirens.
sed quero deponē. retinet e. vt cōquero: pquirens: sicut
dixi in quērens. Vnde versus in quero: quereis.

¶ Quero: a quero ris. sit quero: ris. quēsus su. queri. i.
lamentari. Qui em̄ p̄querit aliqd̄ q̄rit vt fiat. i. vindicta vel
aliud. vñ q̄stor: q̄strix q̄stio quēsus. vide ergo q̄ ista syn-
copata descendunt a q̄ro: sed integra descendūt a q̄ro: ris
et est q̄ro: depo. cum oībus suis p̄positis. 2. cor. q̄. 2. retinet
e. in cōpositis: vt quero: ris. conquero: ris. sed quaero
ris. produ. primā dyp̄thongo. vnde versus. Quēst ar-
gentum: queritur percussus ab hoste. Abit ab illa queri
qua constat turpia queri.

¶ Querquera re. i. febris acuta. 2. dicitur a quero: ris. q̄
facit hominem conqueri.

¶ Querulosus. in querulus exponitur.

¶ Querulus. a quero: ris. deriuat querul⁹ la. lū. pen. cor.
id est garrulus la. lum. vel sepe vel frequenter. querelas
faciens. vñ q̄rulosus sa. sum. id est q̄rela plenus. et cōpa-
ratur. 2. inde q̄rulose sinus. sine aduerbiū.

¶ Quēso tas. in quēso exponitur.

¶ Quēso: a quero ris. deriuatur hic q̄sitor ris. 2. hęc q̄-
sitor ris. 2. hęc q̄sitor nīs. 2. hęc q̄sitor nīs. i. q̄sitor. sed sin-
copant oīa ista. 2. dī: hęc q̄sitor: toxis. idē q̄d q̄sitor. sicut p̄ syn-
copā q̄sitor: dīs. idē q̄d q̄sitor: vñ q̄ro: q̄stor. 2. q̄st⁹ sicut syn-
copat. 2. dī: q̄sitor nīs. i. q̄sitor. Itē quēso syncopat. 2. dī: hęc q̄-
sitor nīs. sed vide q̄ ista syncopata descendūt a q̄ro: nīs. i. q̄-
sitor nīs. integra descendūt a quero: ris. deponentali.

¶ Quēso. a q̄ro ris. dī: quēso nīs. desideratiuū. i. cum desi-
derio quereere: rogare: obsecrare. Et declinabat olim ina-
tegre 2 regulariter et faciebat p̄teritū q̄si vel q̄siui. 2. su-
p̄inū quēsiui pe. produ. sed modo est defectiū: quia non
vīmur nisi duabus etis vocibus p̄ntis t̄pis. i. quēso 2 q̄-
sumus. 2. est anormalis. 2. f̄m̄ tertiā cōiugationē in p̄f̄it in-
dicatiui modi deberet habere in prima p̄sona plurali. a q̄-
sumus. vt legimus. sed modo p̄o l. habet u. 2. dīcimus q̄su-
mus more antiquo 2 non quēsumus. 2. ab etis scōa p̄sona
f̄m̄ q̄ olim declinabat q̄so nīs. extracta s. 2. addita to. sit q̄
sitor tas. pe. cor. 2. est verbū frequē. Itē q̄ro deberet facere
frequē. q̄sitor tas. ab vltimo sup̄ino q̄siui: pe. p̄du. f̄m̄ q̄
quantū ad vocē non esset differentia inter ip̄m 2 q̄sitor tas.
q̄d sit a q̄so: i. ēst in t̄pe differentia: ideo cā differentie ad id
facit frequē. a quaero ris. de scōa p̄sona abstracta s. addi-
ta to. vt q̄ro ris. q̄sitor tas. pe. cor. 2. p̄ducit primā quēso. vñ
q̄ro. de p̄to. Itē veniā quēso nīs. i. q̄ro nīs. i. q̄ro nīs.

Questio. 2. quero ris. deriuat hec questio nis. sed sin-
copatur et dicitur questio nis. id est inquisitio: causa: vel
disceptatio. vñ hec qñtuncula le. dimi. 2. questio narius na-
rium. quod ad questionem pertinet. et hic questionarius
rñ. qui questionem facit. 2. questiono: naris. id est inquire
re questionem facere.

¶ Additio.

jurisconsulti etiam questionē diffiniunt esse tormenta et corporis dolores ad eruendā veritatē. **P**ropinianus autē scribit questionem non tormenta tantū: sed et omnem inquisitionem ac defensionē mortis appellari. A questionē vero sit questionō: verbū quod est perquiri: examino: a quo questionarius, inquisitor: examinatio.

¶ Questionarius, in questio exponitur.

¶ **Questiuncula!** e. dimi. parua questio.

Questor. a quero ris. dicit q̄sitor: toris. sed syncopatur et dicit q̄stor: ris. idem q̄d q̄sitor. .i. qui in loco iudicis exq̄rit de causis. vel dicit q̄sitor qui questioibus pest. z questor dicebat olim qui querebat pcurabat tributa ppli roman. vñ hec questura re. eius dignitas. z questorius riaru. q̄d ad questore ptinet. sifr per syncopā dicit hec q̄sitor. idem q̄d questor: vel vtro: questoris fm lūg. Item q̄stor: quādoq̄s dicitur mercennarius qui p̄dicat propter sumptus. Et ideo nota q̄ dñs in euangelio toānis distin. guit tria genera personarū: scilicet pastores qui sunt amplectendi et diligendi: mercennarios qui sunt tolerandi: et fures qui sunt cauendi. z dicit glosa Augustini sup illd ad philipenses. c. ij. Om̄s em̄ que sua sunt querunt non que sunt iesu xpi. Ibi inquit sunt mercennarii qui sunt tolerandi: quia eadē habent in ore que z pastores qui vñ q̄s sunt diligendi. Fures vero z latrones qui occidūt sunt cauendi. z bñ dicit q̄ mercenarij sunt tolerandi: quia hñt in ore eadē que z pastores. i. veritate p̄dicant sicut z pastores: licet ppter questū. Nam si fallitē p̄dicaret: ita caderent a rōne mercenarij: z acquirerent officiū latronū z hereticoz et tunc essent cauendi. vñ q̄sitores q̄ abusiones et falsitates p̄dicant non sunt tolerandi: immo tanq̄ aīarū fures z rerū canēdi sunt. Vide etiā in p̄to. ¶ Additō Hugo autē q̄stor vetustissima fuit. Siquidē z Romulū et Numā constat duos habuisse q̄sitores non sua auctoritate: sed populi suffragio creatos. Legit etiam q̄sitores a populo creatos fuisse q̄ capitalibus rebus p̄essent: i. hi q̄sitores parricidij nūcupabant quoz lex duodecim tabularū mētiōē facit q̄sitores etiā vocati sunt. Virg. Questor: minos vrnā mouet. a quo z inditor: z inquisitor dicta.

¶ **Questrix** dis. in questo: exponitur.

¶ *Questuarius.* a *questus* derivatur *questuari⁹ ria. riū.*
qui *questu* viuit sicut *mercator.* vñ *questuarie* dicunt me-
retrices que *questu* corporis viuunt.

¶ **Questuosus.** in questus exponitur.

¶ **Q**uestus. a quero ris. dī questus tus. tui. ꝛ syncopaꝝ. ꝛ
dī q̄stus tus. tui. l. acquisitio alicui? vñ q̄stuosus sa. sum.
i. q̄stibus plenus vel lucrosus. ¶ Itē questus ta. rum. mobi-
liter est participiū de queroꝝ quereris.

¶ Quæsumus. habet u. sicut ⁊ volumus more antiquo: ⁊ non est in vsu: nisi quæso ⁊ quæsumus. Vide in quæso.

¶ Quia 2 qm̄m eodē sensu. sed qm̄ p̄p̄te p̄ponit: 2 sic se
quentē sensum alligat: vt qm̄ dias discō: q̄ d̄p̄e postpō-
nitur 2 superiozē sensum cōfirmat: vt scō quia didici: 2 q̄
syllabificat 2 dias quānā. i. quia vl̄ cur. Virg. Deu quānā
tanti cingerunt ethera nimb.

Quia pro q̄ frequēs est apud recētes vt scio quia dī-
dici: sed apud priscos nō vt docet valla in nō. testa-
mentū. Ideo dicam scio q̄ didici illud. Prisci tamen
dicebant diligo deū quia bonus est: & q̄ bonus est.

¶ Quicq̃s. ex qđ z q̃s pponit. z mutat d in c. fm. pūscianū
¶ Quicq̃s. pponit ex qđ z cū z q̃s. ab hoc relatio qđ trahit
 vim relationis: qđ requirit duo pba: sicut hoc relatiō ē

Al ppositioe cū habet vt sit collectiuū. Al cōiunctioe qz ha
bet vt sit substantiuū. De hoc etiā dixi in tertia parte in
capitulo de figura cōposita. 2 etiam in quibz.

¶ Quid dā id est aliquid modicū: neutrum est: quid ā vero per vñū d. masculini generis est.

Sed quiddā dicitur de certo aliquid de incerto

¶ Quidē cōiunctio affirmatiua cor. primā Facetus. Mēte quidē leta decorat floida vita. 2 inde pponit siquidē. Equidē aut simplex est. Vide supra i suo loco in e littera.

¶ Qui diu due ptes sūt p vno affirmatio aduer. i. certe
¶ Quico es. quicui quiet⁹ sum. esse vel fieri qd= (vere.

tu. 2 pponit ci. d. 2b: adqueo es. eu. et. i. assentire. vñ
adquietus. ta. tu. Jte pponit coqueo es. requieo es. vñ
de requietus. tum. 2 ppo. irrequietus. ta. tum. 2 ta a deo
q̄ eis cōpositis descendunt quieteo: acquiesco: p̄quiesco
requiesco ds. que hñt vocē inchoatiuoz. Quico 2 eius cō
posita sunt neutra 2 absoluta: sed non sunt in vñ p̄senti.
sed in p̄terito. Vide de hoc in tertia parte in tractatu de
verbis: in capitulo de verbis inchoatiuis.

¶ Quies. a quiesco es. dicitur hec quies fisis. et quies est in eodem sensu. secundum primum ponitur requies est. et requies fisis. in eodem sensu. secundum distinctionem: simplex in vfu est secundum tertiam declinationem et non secundum quintam: sed propositum fisis quintam declinationem est in vfu et non secundum tertiam. Item a quiesco vel a quies dicitur quies fisis. ge. omnis. id est. quietus: et ponitur in quies fisis. ge. omnis. id est. sine quiete. Et scias quod licet quies et in quies habeant e. correptam in nostro: tamen eam produ. in obliquis. Et potest des. esse verbum secunde persone et nomen.

Quietus. a quiesco. derivat quietus ta. tū. participiū.
i. qui quiescit. ⁊ quietus ta. tū. nomen. i. quiete plenus. ⁊ cō
paratur quietus tas. simus. vnde quiescitius time. aduer
biū. ⁊ quieto as. id est quietū facere. ⁊ ponit qñq. p. absol
uere a debito vel reddere debitū. Quidā tamen in hac si
gnificatione subtrahunt e. ⁊ dicūt quito tas. tavi. tare. qđ
magis vulgare est qđ regulare. Quietus componit cum.
i. ⁊ dicit in quietus ta. tum. qui quietē non habet. s. qđ mole
stat vel molestā. vñ inqeto tas. i. molestare inqētū facere
Et sunt actiua qeo ⁊ quieto. ⁊ pdu. pe. quietus ⁊ quieto.

¶ **Q**uin.i. vt nō. vel vt cōiunctio adiectiua. **Q**uin.i. ergo cōiunctio est illariua. **Q**uin.i. potius aduer. elegendi. **Q**uin.i. cur non vel cur aduer. interrogadi. **Q**uin.i. certe. aduer. affirmandi. **Q**uin.i. sup aduerbiū ordinis. 2 ppo. **Q**uineti est infus aduerbiū ordinis fm **H**ug. **I**te inuenit qñt mo. i. potius vel certe aduer. affirmadi vel elegendi: vel pñt esse due ptes. **E**t scias q in euangelio **L**uce vbi dñf **Q**uinimo beati q audiūt verbū dei 2 custodiūt illud. Ita distinguendū esse videt. **Q**uinimo beati 2 deinde beati q audiūt verbū dei 2 custodiūt illū. 2 pdu. pe. qñimo: qñt mo h3 primā longā: vt dixi etiā supra in imo. ¶ **A**dditio **Q**uin accipit p qñetiā siue atqz etiā. **U**irg. **Q**uin aspera. **I**uno q mare: nūct terrafqz metu. celiqz fatigat: pñlia in melius refert. **Q**uin p vt non vbi desiderat vbiqz subiūctiū verbū id emqz non principale vt idē. **N**ictibi ne qua more fuerint dispendia tanti: quin vatē insanā aspicias. **Q**uin p cur non semper interrogatiue. **L**ice. p arbitrio. **Q**uin compescitis istam vocem indicem stultitię testem prauitatis. **Q**uintilianus in paupe amatore. **Q**uin tu potius admittis iuuentis consiliū rationem.

Quinarius. a qñqz dicit qñarius ria. rium. 2 substantia
ue hic qñarius rij. pro tali numero.

¶ Quincuns. a qñqz 2 vñs vel vñcia componit hic qñcūs
tis. id est qñqz vñcie. 2 formatur gtūs a ntō remota s. 2 ad
dita tis. fit quincuntis a quincuns.

Quincunx non quincundsicit: & si dicat quincuns
faceret tamen quincuncis non quincūtis.

¶ Quindecim. numeri pluralis ois generis 2 indeclina-
bile. 2 pponit a qnq; 2 decem. 2 mutat cem in cim.

¶ Quindenus. a qundecim d: qunden⁹ na. nū. pe. pducta
et quntusdecim⁹ ma. mū. 2 qundecies aduer. i. qundecivab⁹

¶ Quingenti c. ta. a quinq; et centum. 2 mutatur c. in g.

¶ Quintimo. in quin exponitur.

qz sopphonias qñtus numerat in generatiõe sua: sed quia

quinto non est in frequēti usu: ideo bl. **U**ero. ut ita dicit

Uinpotius. i. magis fm. **U**ap.

Uinquagenarius. i. rā. rā. in dñquagenus exponitur

Uinquagenus a dñquaginta dicitur quinquagenus
na. num. pe. pducta. 7 dicitur quinquageni qui in capite
sunt dñquaginta militū constituti.

Uinquagesima. i. a dñquaginta 7 durat a dñca qua
cantat. Est mlti in deū pteorē: 7 terminat in ipsa die
pasche. Instituta est autē ppter suppletionē. Clerici est

videntes q̄ sicut pcedebat pplm ordine: ita pcedere de-
beret in sanctitate. Per duos etiā dies ante illos quattu-

or abstinere 7 ieiunare solent: 7 sic vna septimana addi-
ta est quadagesimē q̄ 7 dñquagesima notat: 7 hoc ordi-

navit theolophytus papa vt bl. Signat autē dñquagesi-
ma tps remissionis vel penitentię in qua oia remittunt.

Uinquagesim⁹ est annus erat iubilus q̄ erat annus re-
missionis: q̄ tñc debita dimittebant: sui liberabant: 7 oēs
ad suas possessiones ppulas reuertebant: p q̄ signat q̄ p
penitentia dimitunt pccōy debita: liberant penitentes a
servitute demonū: 7 reuertunt ad possessiones celestium
mansionū. Vide in pentecoste.

Uinquagesies adverbii numeri. i. quinquaginta vt
cibus. a quinquaginta dicitur fm. **U**ap.

Uinquagesies dicitur pro quinquaginties.

Uinquangulus. i. quinq̄ angulos habens.

Uinquatres. dñq̄ pponit cū ater tra. trū. 7 b: hī dñqua-
tres. hōy dñquatū. 7 hēc dñquatūa horū dñquatūū vel
dñquatūoy. quoddā festū sic dictū a dñqueatris diebus.

Uinq̄ em dies atros. i. aduersos dies habuerit roma-
ni ab hānibale 7 gallis obfessi: quib⁹ nemo fuit ausus exi-
re: sed 7 postea liberati ad illoz dierū memoriā fecerunt
illud festū. **U**ñ dñora. in epl. **U**c pot⁹ puer vt festus quinq̄-
uatrib⁹ olīm. Alij dicit q̄ quinquatria dicunt a quinq̄ 7
trib⁹: q̄ quinq̄les sūt in trib⁹ anis: vel q̄ ter in quinq̄ an-
nis. 7 dubitat tale festū ad dñq̄ dies. 7 pdu. qua.

Uinquatrus dies festiuis dictus q̄ post diē q̄ntū-
tū celebraret ita vt dici posset triatrus. sextatrus &
septemat⁹ & decemat⁹ &c. si post tertiu⁹ sextū &c. ce-
lebraret. Sūt autē quinquatria festa minere.

Uinquatrium. atrium cōpo. cum quinq̄. et dicit hoc
quinquatruū trij. vel quinquetruū trij. i. quinq̄ porticus
ambitus vel spaciū vel sunt dñq̄ porticus.

Uinq̄ nomen indeclinabile ois ge. numeri pluralis
vñ quinq̄les adverbii. 7 q̄ntus ita. tū. 7 quinq̄us na. num.

Uinq̄ foliū. a dñq̄ 7 foliū cōponit. hoc dñq̄ foliū folij
verba quedā quā greci vocant pēta phyllon a nūero fo-
lioy. pēta em quinq̄ 7 phyllon foliū b:.

Uerba ista q̄ etiā alio nōle b: chamezelon a veteribus so-
lebat adhiberi domibus purgandis aduersus serpentes
q̄ radix eius bibit q̄ spargam⁹ vocat. **U**ē fructus huius
herbe vocant fragraty optimi sunt odoris. vnde **U**irg.
U legitis flores 7 humi nascentia fragra. **U**rigidus o
puer fugite hinc latet anguis in herba.

Uinquennalis. in quinquēnis est.

Uinquēnis. quinq̄ pponit cū annus. 7 b: hīc 7 hēc dñ
quēnis 7 hoc ne. dñq̄ annoy. vñ hoc quinquēniū nī. spā-
ciū dñq̄ annoy. 7 hīc 7 hēc dñquēnalis 7 hoc le. **U**adpa. i.
iij. cap. iij. **U**ñ aut quinquēnalis agon tyro celebraret. et
pducta na. vnde hēc dñquēnalitas tatis. i. quinquēniū vt
quinquēnis temporis etas. 7 nota q̄ quinquēniū tēpo-
ris est: sed quinquēne etatis. Item quinquēnale dicitur
mus agni sed quinquēnem puerum.

Uinquēniū. a quinquēnis est.

Uinquēssis. a dñq̄ 7 as assis ppo. hīc dñq̄ssis hui⁹ qui
quēssis. i. dñq̄ oboli vt p̄ciū dñq̄ obolorū. vide las assis.

Uinquēssis quinq̄ assibus valens.

Uinquēstrū. in quinquatruū exponitur.

Uinquimatus. a dñquimus ma. mū. et dñquimatus
tus. tui. i. spaciū quinq̄ annoy.

Non est in usu sicut nec quinquim⁹ vt docet valla.

Uinquimulus la. lum. vide in quinquimus.

Uinquimus. a dñq̄ pponit cū annus. 7 dicit quinq̄-

mas ma. mū. i. quinq̄ annoy vel quinq̄les annus: b:
cui est dñmus dñmus duoy annoy. trimus trim annoy
rū: quatrim⁹ quattuor annoy: sic dñmus quinquim⁹ dñ
q̄ annoy. **U**ñ quinquimulus la. lū. diminutivum.

Uinquinoctiū. a quinq̄ 7 noctis. vel potius noctū
cōponitur hoc quinquinoctiū atq̄. spaciū quinq̄ noctū.
Untiqui em hoc noctū dicunt. a quo potest cōponi: vel
ab hoc genituo plurali noctū.

Uinquētr. a quinq̄ cōponitur hīc quinquētr ha-
tus dñquētr qui hī quinq̄ viros sub se. 7 hīc dñquētr
atus tus. tui. et dignitas 7 dñquētr rē. vñ quinq̄ viri. vt
quinq̄ira pe. cor. b: mulier q̄ habet quinq̄ viros sub se.

Uinquētr est vn⁹ quinq̄ viris magistratū aliq̄
gerentib⁹. vt quinq̄trī cōstituti mensarii vt es alienū
dissoluerent. **U**inquētr inauditū est.

Uinquētr rē. in quinquētr exponitur.

Uinquētratus. in quinquētr exponit.

Uintanus. a quinq̄ vel quinq̄tis dicit quintanus na.
num. i. q̄ntus vel q̄nta die contingēs vel affligens. vñ dñ
tana nē. dicitur febrys quē quinto die affligit. et hēc q̄nta-
na vel quinq̄tis dicitur quinta pars plateę qua carpentū
progredi potest. quinq̄tis etiam dicitur flores maloy
punicoy. et tunc grecum nomen est.

Quomodo greci cum greci h non habeant?

Uintilis. a dñq̄ vel quinq̄tis b: hīc quinq̄tis lis. quidā
mensis. i. iulij quasi quinq̄tis a martio. 7 definit abltis in
i. sicut 7 abltis de sextilis. vñ hīc 7 hēc quinq̄tis 7 hoc le. et
pdu. ii. cum deriuetur a nomie. **U**ñ nota q̄ iulius 7 augu-
stus olīm dicebantur quinq̄tis 7 sextilis a numero quo dē
stabant a principio anni. i. martio: atq̄ em annū incipe-
bant a martio vsq̄ ad tps. **U**umq̄. pōpūij qui addidit ia-
nuariū 7 februariū: 7 apposuit illos in principio anni. sed
distinguit illos menses secundum lunationes: sicut 7 omēs
alij erant distincti: 7 ita remansit annus incorrectus vsq̄
ad tempus iulij cesaris: qui cum moraret in egypto cum
deopatra annum correxit 7 distinguit fm curium solis ad
idem punctum in fine anni redēssis. **U**ecundū ergo con-
suetudinē antiquoy qui annū incipiebant a martio omēs
mēses dīci sunt a numero quo distabant a principio anni.
i. martio post iunij. 7 quinq̄tis quinq̄tis a martio: 7 postea ad
honorē iulij cesaris qui in illo mēse natus est: vel aliquā
victoriā obtinuit dīc⁹ est iulij. **U**extilis vero dīc⁹ est q̄ss
fert⁹ a principio ani. i. martio: 7 postea ad honorē augusti
qui in illo mēse nat⁹ est vel in eo aliquā victoriā obtinuit:
dictus est augustus. **U**ola vero sequentiū mensū impo-
sita sunt a numero videlicet quo distabant a principio ani.
i. a martio. 7 ab hoc nōle iber: vt septēber a septē 7 imber
october ab octo 7 imber: quasi octau⁹ ab imbre. i. a mar-
tio in quo imbres 7 pluuie abundant 7 sic de alijs.

Uintilis est quidē quintus a martio: cuius quarto
idus iulius vocatus est: vñ in eius honorē postea a
M. ātonio marci filio iulius appellatus est.

Uintina nē. in quinq̄tis exponitur.

Uintus dīcamus. in quinq̄denus exponitur.

Uinus. in quinq̄ exponitur.

Uuparū ri. ge. neu. genus est herbe a gredis dictū: q̄
habeat virtutē feruentē: 7 vt dicit quidā spes quipari dī-
ctur zincber. 7 videt cōponi ab equo 7 p̄r quod est ignis
q̄ dicitur equale igni ppter calorem.

Uippe. i. nimirū sine dubio: certe pfirmatiū a dñer.
est em sicut. i. videlicet. 7 pdu. p̄mā positione.

Uirina. in quinq̄tis vide.

Uir lingua sabinoy b: hasta. vñ hēc quinq̄tis. i. ha-
sta 7 hīc quinq̄tis. i. dīc⁹ est romul⁹ qui semp̄ hastat⁹ ince-
debat vel q̄ hasta et⁹ post mortē in auctino mōte fixa b:
flo. misse vñ hīc quinq̄tis. dictus est quilibz ciuis romanus
q̄ romani a romulo. vel romani dīci sūt quinq̄tes: q̄ss ha-
stati 7 fortes. vñ 7 quinq̄ quinq̄tes dicunt milites qui secum
hastā deferunt. 7 pdu. quinq̄tis. pe. q̄ss. quinq̄tis 7 archifecit vñ
tūm quinq̄tis in nō: sicut olīm in integro siebat: q̄ declina-
bat hīc quinq̄tis hui⁹ tis. 7 definit nōis in is. pducta quinq̄tis.
Uirito. a quinq̄tis vel quinq̄tis b: quinq̄tis. tui. are. i.

romanizare: vel more qritu se habere: vñ ad modū quē-
ritū equitare. i. populū alloqui. 2. pdu. ri. quiritas.
Quiritare dicitur secundū varronē is qui quiritū si-
dem implorans clamat.

Quis vel qui. Quis hz sexdecim ppositiōes 2 syllabi-
cas adiectiōes. Lōpositiōes em sunt septē. f. si qz: ne qz:
ali qz: nun qz: ec qz: vnus qz: 2 quis qz. Quis aut hz qnqz
adiectiōes. f. quis nā: quis piā: quis putas: qz qz: 2 quis qz. f.
qui recipit qtuor adiectiōes. f. quidā: quis: quilibet: et
quicūqz. De pdictis dixi supra i tertia pte vbi egi de figu-
ra pposita nois in ca. de syllabis adiectiōibus.

Quispiā deriuat a quis: 2 est figurē simplicē: et iporat
purā infinitatē: sicut aliqz diuersam: qz piare est facē pu-
rū. vñ qspiā hō currit. i. pure vñ: 2 sic quādā discretiōe
facit circa infinitatē. Recipit aut hoc seminiū piā in actō
casu: qz femina de facili imutat. 2 cū hoc nomē piā videat
pati 2 extrā suā naturā poni recte sumit p actm qui rē de-
notat patientē. pāp. dicit. Quispiā aliquid modici.

Quisputas speciei deriuatur a qz. 2 est ibi putas syl-
labica adiectio: 2 est accētus principalis sup qz. vñ Luc.
Quisputas puer iste erit. Et in matheo. Quisputas ma-
ior est in regno celōrū: 2 debet acui quis. et sequētes due
syllabę debent grauari: qz sup illa syllabica adiectiōe nō
est ponēdus principalis accētus. Et scias qz quisputas
ideo recipit hoc verbū putas in scōa psona. qz ois interro-
gatio mouet 2 pēcipue illū ad quē sermo dirigit: 2 sic ta-
lis adiectio causa cuiusdā ex citationis inuenta fuit. Ois
aut excitatio fit ad substantiā et non ad accidens. et ideo
cū alijs infinitis non iungitur.

Quisquilię arū. cōponit cū quid 2 cado. Et sunt quisqz-
lē stipulę immixtę surculis 2 folijs aridis. f. quēdā paleę
minutissime quas vocant stipulas. Dicunt etiā quisquilię
quasi quicquid cadit. i. quicquid supfluit: ex arboze aut
alia materia cadit: vt purgamenta frumenti 2 terraz 2 mo-
dici surculi: stercorea 2 filia. vñ quisquiliōsus sa. sum. ple-
nus quisquiliis. 2 sic fm lūg. a qd neutro 2 cado pponit
quisquilię. Vel vñ aliqui volunt pponit quisquilię a quis
et curo as. qñ cui curę sunt ille: vel quis curat de illis. po-
test ergo dici quisquiliās. i. quis curat illas ppter sui vili-
tatē. 2 cor. i. ante l. vt patet in periphrasi. **Additio.**

Quisquilię dicimus quisquiliū exiguū fructū illius pdu-
centē coccy: qd granū ad tēgēdū vestes est gratissimū.

Quisquis cōponit ex quis 2 qz. 2 fm vñm dedinat qz
quis: quicquid 2 quoquo. Possit etiā fm rationē in alijs
casibus geminari: nisi vbi infinitū a relatiuo seceruit: vt
dixi in tertia pte vbi egi de figura cōposita nois capitulo
de syllabis adiectiōibus. Et scias qz dictio geminata
vel recipiens cūqz hz vim duorū casuum. f. antecedentis
et relatiui. vñde requirit duo verba poni in constructione
et ponenda sunt in eo casu in quo ponit relatiuū facta ex-
plicatione: siue ponit debent in eo casu quē requirit verbū
sequēs imēdiate: vt video quicūqz homo currit. i. video
oēm hōiem qui currit. Et quēcūqz hōiem video curru. i.
ois hōmo currit quē video. Similiter quicquid video est
hic intus. i. omne illud est hic intus quod video. Vel vi-
deo quisquis homo est albus. i. video oēm hōminē qui
est albus: 2 scribitur quicquid per duo d. nō per c. quia d.
non mutatur ibi in c. licet d. mutetur in c. sequēt q. et hoc
solūmodo fit in hac dictione quicqz.

Quicquid & quicqz a non impitis scribuntur.

Quito tas. vide in quictusta. tum.

Quocirca. circa per compositionē vel potius per quan-
dā irregularitatē iungit cum istis. f. quocirca p cōiunctio-
ne causali vel illatina circūcirca vel circūquaqz.

Quodam modo due partes vñde duobus accētibus
regēde. Quidā tamen grauāt mo. ut tunc dicem? q nō
est ibi cōpositio sed quēdam irregularis vocum conge-
ries fungens loco vnus dictionis.

Quo minus due dictiones sunt. vide in scōa parte vbi
egi de accentu aduerbiōz in ca. de cōpositis a minus.

Quo modo due partes sunt in euāgelio. luc. vt Quo
modo fiet istud quonā vñuz non cognosco. Aliquando
quomodo videtur esse dictio cōposita: sed potius est ir-

regularis quēdam vocū congeries quę ponit loco vnus
dictionis: vt quō. i. qualiter. 2 tunc accētus ac si esset vna
dictio: 2 acuitur quo: sed modo grauatur. vide i scōa pte
in ca. de cōpositis a modo.

Quonā cōiunctio causalis vel subcōtinuatiua. Causa-
lis: vt qm pdest tibi lege. Subcōtinuatiua: vt qm am-
bulat mouet. sic em qz: vel ergo vna pars est fm pāp. et
differt quonā a quia: sicut habes in quia.

Quoniam quidem. i. quia vel ergo vna pars est com-
posita a quonā et quidem. et tunc grauatur qui: 2 acuitur
an. Possunt etiā esse due partes 2 tunc duobus accētibus
regūtur. 2 acuitur qui. 2 scribitur tunc quonā per m. 2
tunc quonā quidem idem est qd qz certe. et sic sumitur in
prima ad cōinth. xvi. c. Qm quidē per hōiem mors.

Quorūsum. id est versus quā partē. 2 cōponit a quo et
versum 2 syllabatur quorūsum et dicitur quorūsumcūqz. i.
versus quācūqz partem fm lūg.

Additio.
Quorūsum significat quod vulgo dicimus ad quod pro-
positū. Luce. officiorū lib. iij. Quorūsum hęc: vt illud intel-
ligas non placuisse maioribus nostris astus.

Quotennis. a quot et annus componit hic 2 hęc quo-
tennis 2 hoc ne. et quotēnis na. num. i. quot annorū. et ha-
bet querere de numero annorū ad qd debent responde-
ri hōi noia decēnis tricēnis 2c. vel iste grīs annorū
cum hōie numerali: vt quotēnis es tu: biennis: triēnis:
bimus: trinus: trium vel quattuor annorū.

Quotēnis & quotenus si in vsu sint multū differēt.
Non quotēnis est quot annorū. Quoteni. i. quot si-
mul. vt quoteni incedūt fratres: bini &c.

Quotidianus. in quotidie est.

Quotidie. quot cōponitur cū dies. et dicitur quotidie
aduerbium temporis quod viciose scribitur per c. vt vult
lūg. Nam per q. scribi debet. Hoc etiam vult pāp. Et
a quotidie dicitur quotidian? na. num. sicut a meridiē me-
ridianus na. num. sicut dicit pūscianus in. ij. maio. vñde
quotidianum debet scribi in pater noster per q.

Quotiens aduer. numeri. id est frequēter: multoties:
quotiens. id est quot vicibus. cui respondetur semel bis
ter: et similia: et deriuat a quotus. 2 cum syllabica iungi-
tur quotienscūqz.

Quoties vult ratio analogiē: sicut nouies decies &c
non nouiens &c. Multotiens autē et multoties non
sunt in doctorū priscorū pferentim vsu. Toties autē
dici pōt pro quo fere totiens nunc dicunt.

Quotus ab hoc abltō quo deriuatur quot omis gene-
indecl. 2 tm pluralis numeri. 2 est interrogatiuū: infinitū
relatiuum. et inde quotusta. tum. numerale et ordinale:
vt quotus es in bāco: primus: vel scōs: quotus es in ordi-
ne: quartus quintus. i. acolitus subdiaconus. et hinc quo-
tiens aduer. et cor. primā quotus. Unde aliquor? cor. hęc
syllabam quo. vide in aliquotus.

Quousqz. i. qd diu aduer. tps. quousqz. i. ad quē locum
aduer. loci. vñ vñ. Tps siue loci dic significare quousqz

Quur aduer. interrogādi pōt deriuari a qui: et sic scri-
bitur per q. 2 geminū u. vel pōt deriuari a cuius genitiuo
de quis: et tunc debet scribi per c. et vñm u. sic cur. et ita
communiter scribitur secundū modernos.

Quari pp's gallię narbonēsis iter fallies & vocōti:
Quinquatria festa mineruę quę quinto die (os.
post idus cuiusqz mensis agebantur.

Quirinus dictus est romulus eo qz sempervtebatur
hasta quę sabinorum lingua quiris appellatur.

Quirinus etiam martem significat. Item octauius
cesar appellatus est quirinus.

Quirinalis collis in vrbe roma. qz in illo tēplū grini
fuit. vel qz in illo habitauere sabini a curib? vrbe ves-
Quirites romani dñr a grino primo rege & (niētes
vrbe conditore Ante etiā sabini appellabātur qui-
rites a curibus vrbe sua. de quibus Virgilius. ait pri-
sciqz quirites.

B sine aspiratione ponitur in latinis dictionibus. In grecis vero vel principalis. In principio: vel geminata in media dictione aspirat: ut rho: et rhodus portus: rhenia: sicut dicit Putschianus.

¶ Raab interpretatur latitudo vel fames vel impetus et acuitur in fine.

¶ Rabbi acuitur in fine: et interpretatur magister sine doctore me: aut magister meus.

¶ Rabbani idē quod rabbi et acuitur in fine.

¶ Rabidulus et rabidus: in rabies exponitur.

¶ Rabcicula lē. dimi. parua rabies.

¶ Rabies. a ran qđ est ira dicitur hec rabies biei. Vñ hec rabcicula lē. diminutiuū. et rabiosus sa. sum. et cōparatur. Vñ rabiose sius. sine. aduer. et hec rabiositas ratis. Vñ a rabies dicit rabulus la. lū. et rabidus da. dū. ve. cor. i. rable plen. rabiei datus: furor plenius iratus: insanus. Unde rabidulus la. lum. diminutiuum.

Aditio.

Sūt etiā qđ a rapio rabie qđ a rabia dī appellatā putat: et est mor. canū cū veluti furor quodā acti huc atq; illuc: et pūtur neq; vllū quietis locū inueniūt. hinc rabio vbi dēductur qđ est nimia ira et qđ rabie agitari Harro. Quid ē qđ latras quid rabis quid vis tibi. Ecclī. Rabi a rabere sc. ait. Alij rabie quasi rania dicitā volunt a rancitate vocis quā rabiosi hñt similit. canis latratui.

¶ Rabfates scribitur per b. in interpretationibus et cor. pe. oropii nomen viri.

¶ Rabulus. la. lum. in rabies est. et cor. pe.

¶ Racemifer. a racem et fero fers. cōponitur racemifer ra. rū. i. racemos screns. et cor. mi.

¶ Racem. a ram. b. hic racem. mī. parū ram. vel vud scz pars botronia. vnde racemos aris. i. sparsas vvas vel racemos colligere. et produ. ce.

¶ Racha. i. inanis et vacuū quā vulgata in iuria absq; sensu: vñ absq; cerebro dicere possumus: et est hebrei et acuitur in fine: vel qđ meli est. Racha est interiectio affectū indignitatis ostēdens sicut cū dolem dīcām heu. et cū letamur vab. et similit cū indiguamur dīcām racha. Unde Grego. moralū. xxi. tractas illud Darb. v. ca. Sīs qui irascat fratri suo reus erit iudicio. qđ dicitur fratri suo racha re erit pñlio. Qui dicit fame re erit gehēne ignis sicut dicit. Racha qđpe in hebreo colloq; vor interiectiois est: qđ quidē animū irascētis ostēdit nec tñ plenū verbū iracūdię expi. mit. Pūus ergo ira repēdit sine voce: postmo tñ vero cū voce: sed nodū pleno vbo formata Ad extremū vero cū bī fatue ira redarguit: qđ vōs excessus explet etiam pfectione sermonis. Et notandū qđ in ira phibet esse rei iudicio. In voce iř qđ est racha reū cōsilio. In verbo vōis qđ est fatue reū gehēne ignis. Per grad. et tñ culpe creuit ordo sentētie: qđ in iudicio adhuc causa discutit. In cōsilio autē iam causę sentētia diffinit. In gehēna vero ignis ea qđ de cōsilio egreditur sententia explet. Veda vero dicit. Racha nec greci est ne latinū: sed pprie hebreum quidā autē etimologiā hui. nois de greco extrahere voluerūt putātes verbū pñosum. Scpe em pann. rachos dī: sed nos hui. verbū vim subtili. pñidentes nibl aliud intelligim. esse racha nisi vocē incōditā irati animi cōmoti. onē signātē qđ sūt interiectioes apud grāmaticos: sicut qđ a dolente heu. irascente hē. a timente atar. et cetera talia Qui dicit fatue: re erit gehēne ignis. Notādū in hoc loco qđ gradatim de minimis ad maiora cōscēditur. qm p qūitate peccati vñdica cōminat. In primo em loco vnū solummodo posuit. i. irā. In scdo duo: scz irā et vocē. In ira cōmotionē animi signās. In tertio tria. i. irā vocē et cōm. meliā. Sicut ergo mai. est dicere fatue qđ solummodo iras. ci vel discere racha: sic graui. est rerū esse gehēne ignis qđ reū cōsilio et iudicio. In iudicio em causa discutit: et is qui re. putabat nōnunq; innocēs inuenit. In cōsilio vero si qđ re. pñit. est: qua pēna pñit ab alijs tractat. et adhuc eadere solet. In gehēna autē ignis nulla est liberatio: et ideo in retributione pēne quāntitas peccati designat. Se. hēne nomen in tota serie scripturaz veteris testamētū nō

reperit: sed a salatore primo in enāgelo positi cognos. sat. Cōpositū aut nōmē est gehēna ex ge. et hēna qđ vallis gratuita interpretat. Sūt em vallis filioz hēnon iuxta hierusalē vbi ppter scelus idolatrie multa iacuerūt cadauer. ra mortuorū. Et ideo vbiq; nōmē gehēne ponit pēna inferni designat. vide in gehennon. Quare aut racha nō sit interpretatū: habes in alleluja.

¶ Rachel interpretat ouis. qđ p ea iacob paup. oues laban: socii sui. Vñ interpretat vīu pulcipū vñ mīda vel vidēs dei. et potest esse indeclinabile. vel potest declinari hec rachel hui. rachelis. et producit penultimā genitū. et signat vitam cōtēplatiuam.

¶ Radico cas. a radix ds. b. radico as. canū. care. i. radices emittere vel radices firmare. et cōponit ab radico as. i. radices euellere. et arradico as. i. valde vel ad aliquid radicare. diradico. i. diuellere eradico as. i. euellere destrue. re. Unde eradicās grūs oīs Job. xxi. Ola eradicās genimina. Radico pio radices emittere: neutri est. In alia si gnificatione cum suis cōpositis est actiuum: et in vtraz significatione producit di.

¶ Radiscolus sa. sū. i. radices plen. et ppar. et b. a radix.

¶ Radicula lē. dimi. parua radix.

¶ Radio. a rado ts. vcl a radi. b. radio as. i. splendē. et pponit radio as. i. intus vel valde radiare: pperadio as. obradio as. i. circa vel cōtra splendē. Radio et cōposita sunt neutra et absoluta: licet quādoq; ponātur trās. sūue: vel p illuminare: vel p illustrare. et cor. i. vnde in Thobia b. pperadiat plis honore pater. Aditio. Radiare fulgere est dicit a radio qui pprie est splendor: a sole micans Harro. Sūmme sol qui totā hanc mūdi cōpagē tuis radis illustras. Trāstē etiā ad fulgorē oculi. plini. Cui radij nocte micantes cernuntur. Sellius. Stoici causas esse videndi dicit radiorū. ex oculis ad ea qđ videri queunt emissionē. Vñ radi. dicit virga pphilo. pphorū qua geometre lineas indicant. Virgili. Descripsit radio totū qui genit. orbē. Radij etiā rotarū dicuntur. Virg. In cradios truiere rotas. cc.

Et instrumentum textoris Virgi. in. ix. Excussimad nibus radii.

¶ Radiolus in radius exponitur.

¶ Radius a rado ts. b. hic radi. dii. instrumentū teredil scz pecten vel nauicula vel lignū qđ distinguit stamina. et dicitur sic qđ radendo fiat. vñ radius dicitur quoddā genus oliuarū ob lōgitudinē: qđ lōge sunt ad similitudinē radiorū. Radi. etiā dicitur virga qua geometre figuras faciūt in supposito puluere: et radi. b. splendor: vt radius solis et stellarū. et b. sic ppter lōgitudinē: qđ lōge emittuntur et diriguntur. Et a radius b. hic radiol. i. diminutiuū in qualibet sua significatione. vnde hec radiola radiolē. pper dicitū genus oliuarū et cor. ra. Unde quidā. Dicas teptoris radiū. radiū quoq; solis.

¶ Radix a radi. b. hec radix ds. qđ qđ quibuscūq; radiis fixa terre in pñdū demergit. vel a rado: qđ si eradat nō repullulat. Unde radicit. aduer. i. fundit. vñ ad radicē et producit radix penultimā qđ radicis.

Aditio.

Radices em sepe nūero effossa parūp terra radunt: vt arbores meli. frutescēt. Et a radix radico deduct. qđ ē radice. i. radice et radicem capto. etiam dicit plinius. Cum pali desiti radices cepissent.

Unde radícula dimi. Radicula etiam per se herba vocat succū habens lanandis lanis commodissimum multum conferens candore mollicieq;.

¶ Rado is. si. sum. ere. interficere: superficere monere: vel parū diminūdo appianare. vñ rasim aduer. Rado cōponit ab rado is. i. pcul radēdo iacere vel male radere: corrado is. i. valde vel iuxta vel vsq; ad imū radere: corrado is. simul radere. vñ hoc corradū dii. i. corrasio. et corrasim aduer. rado is. i. extra radere. Rado radis ē actiuū cū oīs suis cōpositis: et ola faciūt ppteritū in si et supinum in sum. et ola producunt hanc syllabā ra. vñ in auro. dicitur. Crimina montis hñs de libro raditur isto.

¶ Rafanū ni. pe. cor. qđ ad nos radicē vocam. et totū de oculi mūtū cū aliq; holera magis in sumā pillant.

Et i.

Raguelis. propriū nomen viri de quo in auroa dicitur
laus: opes habuit quę raguelis erant.

Ralla. a rādo dicitur hęc ralla lę. vestis quę vulgo
dicitur rasilis: et hoc rasili l. i. rasorum.

Rhama interpretat̃ excelsa: et est indecl. et acut in fine.
Est etiā viculus sec^{us} bethleē in quo sepult^{us} fuit samuel:
sed nūc trāslatus est in thradā fm p̃ap. et potest declinari
hęc rhama mē. et tūc nō accētuatur in fine.

Rameses indecl. acut in fine qdā dicitur esb: de qua
v. in i. c. Exo. Medificauerunt vides tabernaculoz p̃ba
raoni phiton et ramasses. Itē gen. xlvij. In optimo solio
terre ramasses. de hac dicitur in auro. Ramesses ex se no
men mysteria profert.

Ramer a ram^{us} dicit hęc ramex ds. i. mēula vel virga
virilis. Iuue. Jacet erigens cū ramice neru^{us}. vñ ramico
sus sa. sum. q. magnā habet mentulā. i. herniosus.

Ramex nō ramix dicit̃ & est morb^{us} qui integris testi-
culorū tunicis innascitur: tūcq. venę intumescunt: si
vero in ipsorū testiculorū tunicā intestinū descende-
rit hernia dicit̃ autore Celsi lib. vii.

Rhamn^{us} a ram^{us} vñ hęc rham^{us} nī. gen^{us} spinay: vt dicit̃
spina albarū ram^{us} cū fm lūu. p̃ap. vero dī. Rhamn^{us} est
spina alba vel lignū spinosū. rhamn^{us} gen^{us} spinay dēsi-
mū q. in herba est mollis et pulcra: ibi sunt th spinę postea.
vñ in psal. pulscs intelligēt spinę vestre rhamnū. et.

Rhamn^{us} gręce ραμπος ramus est & virgultum
spinosum quo christ^{us} coronatus est.

Ram^{us} a radice ds. vñ hęc ram^{us} mī. qñ radice meās. Vñ
hęc ramuscul^{us} l. dīmī. ram^{us} pprie ē qd a radice trūco ma-
nat: sic a ramusculo cetera: et ramos^{us} sa. sū. i. dilatat^{us} et ra-
mis diffus^{us}: et p̃ap. Itē a ram^{us} vñ hęc rhamat. hoc lę.
ab hęc ramat. l. i. ram^{us}. et p̃d. ra. vñ qdā p̃apin^{us} ē foliū vñ
ramuscul^{us}. Itē p̃erfi^{us}. Et ramale ver^{us} p̃gādī subere coctū

Ram indeclinabile. i. ira vel locus irę. vnde etiā euenit
q. efficitur rabiosus homo.

Rana a ran qd est ira vñ hęc rana nē. qñ iracūda vel ra-
nē dicitur qñ rauoz qñ garrangē: a garrulitate. vñ hoc ra-
netū i. locus vbi rangē abduant: et vt dicit̃ Basili^{us} in hexa.
Dures et ranas. terram generare videmus.

Rāco a rādī dicit̃ veruatur rāco ces. cui. i. irasci. indī-
gnari fetere: esse vel fieri randdum.

Randd^{us} a rācoz cois. vñ randd^{us} da. dū. i. iracundus
vel fetid^{us} amar^{us} ex vetustate et insipid^{us}: et hęc randdulus
l. dīmī. aliquātulū iracūd^{us} vel randdus. potest etiā ran-
ddū dīd ex vicio: q. rācozē facit. et cois. pe.

Rācoz a ran qd est ira vñ hęc rācoz cois. i. ira indī gna-
tio dolor: amaritudo mētis: vel fetoz. est pprie fetoz car-
nis ex vetustate pueniēs. Et rācoz vñ rācozofus sa. sum.
i. rācozē plen^{us}. et hęc hęc rācoz ds. i. irascēs vel irat^{us}. vñ
rācoz dīd aduerbiū. i. irascibilis et hęc rācoz dīa dīe. i. ira.
vñ rācoz dīofus sa. sum. i. iracūdia vel ira plenus.

Rācoz ds. in rācoz exponit. i. mīn^{us} latine, sūt oīa.

Ranella lę. dīmī. parua rana.

Ranati i. penuli. produ. in rana vide.

Ranula lę. dīmī. parua rana.

Ranunculus l. dīmī. parua rana et non fernet sui gen^{us}
p̃mittit: quia rana est fce. ge. ranunculus vero mascul^{us}.
ge. vt dicit̃ p̃ulcianus.

Rapa a rapto pis. dicit hęc rapa pē. q. rapiat. i. cōprehē-
dat plus terre radice q. nāpus: vnde hęc rapula lę. dīmī.
qd et hoc rapulū l. inuenit. et hoc rapulū rī. locus vbi rapē
crefcit. qd et hoc rapulariū vñ. et hoc rapulariū tī. ab^{us} vñ ra-
pis: et p̃du. p̃mā rāpe. vñ rapis casus abiti. et p̃du. ra. sed
rapto pis. cor. ra. vnde verus. Quas tu dente rapis co-
mes est inflatio rapis.

Raphael interpretat̃ curatio vel medicina dei vñ dicit̃
en curadi vel medendi opus necessariū est: hęc angelus
a deo mittit. Vñ dicit̃ Reg. q. sancti celestis patre spirit^{us}
cū ad nos aliquid administraturi veniūt: apud nos etiā
nā a mysteriis trahit. Raphael quoz interpretat̃ medi-
cina dei: q. videlicet dī thobē oculos quasi p. officiū cu-
rationis tenet: q. ocatie et tenebras terit. Qui ergo ad

curandū mittitur: dignū videlicet fuit vt de medicina vñ
caretur. Et scias q. raphael potest poni in ordine angeloz
rū fm ea quę circa singulas p̃sonas exercuit.

Rapina a rapio is. dicit hęc rapina nē. Vnde hęc rapē-
nula lę. dīmī. Et est rapina p̃de rapio et p̃dere: et rap-
pinosus sa. sum. i. rapina plen^{us}. Comittitur autē proprie
crimen rapine: cū per violentiā vi et apteres alienas quis
rapit vñ dicit̃ excepto loco sacro vel re ecclesiastica: quia
tunc comitteretur sacrilegium.

Rapio a rūpo is. dicit rapio is. pui. qui em rapit qñ rū-
pit vnde rapim aduer. i. festinat: violētē qñ ruptim. et
rapto as. frequē. et est raptare frequēter rapere trahere a
quo rapto tas. aliud frequē. Rapio cōponit cū ad. et dicit̃
arripio is. pui. p̃tū. i. inuadere: ad aliquid agendū rapere
et aggredi. vñ arripit^{us} ta. tū. Itē cū cō. et cōripio is. i. an
simul rapere vel castigare. Itē a rapio cōpo. diripio is. i.
deorsum vel valde vñ de vno loco ad aliū rapere. diripio
is. i. diuersis modis vel in diuersas partes rapere. eripio
is. i. extra rapere: vel liberare. p̃upio. i. p̃cul vel āte rape
p̃upio is. i. āte rapere. surripio pis. i. subtrahere furari. vñ
surreptit^{us} ta. tū. Rapio et ei^{us} cōspita oīa sunt actiua et fa-
ciūt p̃teritū in pui. et supinū in p̃tū. Itē rapio hanc syllabā
ra. cor. et in p̃positis mutat a. i. b. et cū in p̃bo. i. in supino
in e. p̃osq. Inult^{us} xpi munera nemo rapit. Vñ dicit̃.

Rapere vno modo significat auferre. Virg. Quid fac-
ret quo se rapta bis p̃iuge ferret. rapta. i. ablata. Et alibi.
Rapta sine more sabinas. Alio modo pro eo qd est vim
auferre siue vidare. Seneca. Exulit rapta raptoris aut
morte aut indotatis nuptias optet. Vñ hoc p̃bo duo sūt
cōposita eripio et p̃upio quoz p̃mū quoties hęc cū actō da-
tūū fere in malā partē accipit: vt eripuit m̃hi oēs bene-
ficiendi facultates. quoties vero abiti cū p̃positōc avel
abiplet^{us} in bonā: vt eripuit me a periculo. Interdū in
malā: vt eripuit a me filiā meā. et differūt: nā q. alteri ali-
quid eripit nō temp illud in p̃prios vsus p̃uenit. vt eripe-
re alicui vitā. Qui vero p̃upit in suos p̃prios vsus caput:
nōnūq. etiā p̃upere significat āte capere: et hoc magis ē in
passiuo. Vñ imatura morte p̃cept^{us} nō potuit p̃stare quā-
p̃miserat regē. hęc p̃lini^{us} de vñs illustribus.

Rapim aduer. in rapio is. exponitur.

Rapto tas. frequen. in rapio exponitur.

Raptoz tois. in raptus exponitur.

Rapt^{us} a rapio pis. vñ hęc raptor tois. et hęc rapt^{us} tus. nīl
act^{us} vel passio rapiēdi. vel rapt^{us} est pprie illicit^{us} p̃cub^{us} et
rapiēdo. i. corūpēdo dicit^{us}. vñ raptor dicit^{us} qñ corruptoz. et
hoc raptū luenit p. eodē fm lūu. Nota hęc q. raptor dicit^{us}
duob^{us} modis. Est em raptor rerū: et raptor holm et p̃apue
feminarū: et vñ pprie rapina rez: et rapt^{us} mulier. Comit-
tit autē crimē rapt^{us} duplici: videlicet cū ip̃a puella violētē
rapit: vt in p̃petuū teneat. Itē cū nō ip̃a violētē rapit: s. vñ
vñ ei^{us} ca. p̃hibēt violētē vsurpat. Itē tūc demū p̃m-
rit rapt^{us} cū ip̃e raptor nō despōsauerat p̃mō ipsāz puellā
large aut nō solū cōmittit in p̃gine: s. etiā in viduā et fati-
montalē. Aliqñ etiā accipit p. quolibet illicito cōcubitu vñ
coitu. Et scias q. fornicatio licet videat̃ eē gen^{us} cui vslibet
illiciti coit^{us} q. fit extra vxorē th specialiter intelligit in vñ
viduaz et meretrici cōcubinarū. Stuprū autē pprie est vñ
gini defloratio. Adulteriū vero est alienū thoz violatio.
Vñ adulteriū vñ qñ ad alteri^{us} thoz accessio. Incest^{us} est cō
sanguineaz vel affinitū abusus. vñ incestuosū dicit̃ q. cō
sanguineis vel affinit^{us} suis abutunt^{us}. Vñ incestuosū
puella violētē a domo patris rapit seu cōcubitat. Vñ incestuosū
in vxorē habeat siue puellē solūmodo sūt p̃m̃tib^{us} thz:
siue vñ vis illata fuerit. et potest raptor ex cōcari non
solū a suo epo: sed etiā ab ipso in cui^{us} ep̃atu rapina fecit.
Itē denegat ei poenitētia nisi restituat ablata: vel plenā
securitatē de restituēdo si thz vñ reddere possit. Vñ no-
ta ad p̃dictoz declarationē q. species luxurię distingui-
tur. p̃mō p. cōcubitiū fm naturā et cōtra naturā: sed quia
luxuria cōtra naturā innotinabilis est relinquat. si autē
sic peccatū in cōcubitu fm naturā tantū: sic p̃dictę sp̃s
quinq. luxurię sumūt. Vnde scias q. circūstantia pec-
catum in aliud genus mutat: quando alterius generis

peccati deformitate addit. Et scdm hoc pcedit quicquid in
tunc modi differunt specie: quia fornicatio non imponit qd
est de se alia deformitate nisi que ad gen⁹ luxurie p⁹inet.
Et enim soluti cu soluti. et dicit fornicatio a fornice: iuxta
fontes. i. arces triumphales et in alijs locis ubi hoies con-
uebant congregabantur meretrices et ibi pollebantur: sed
stupri qd est illud virgini defloratio addit alia deforma-
tate. i. dñificatione mulieris violatę: que non est ita apta
ad nubendum sicut erat ante: et hec dñificatione etiā p se spe-
ciale legis p⁹hibitione h⁹ similiter etiā adulterii qd est al-
ter⁹ thori violatio addit speciale deformitate alteri⁹ ge-
neris peccati qd ex usu rei alienę filio qd p⁹inet ad gen⁹
translatę similiter etiā et incest⁹ qui est consanguinearū vel
affinū abusus ab incendio nomē habēs: vel a p⁹uatione
castitatis quasi antonomasie: quia autē castitate violant in
illis qd maximo fcedere p⁹guntur addit speciale deforma-
tate: scy naturalis fcederis violatione similiter etiā rap⁹
qui committit ex hoc qd puella a domo patris violēter abdu-
cit ut corrupta in matrimoniu habeat sine vis puellę: si-
ne patris illata cōstituti patet qd alteri⁹ generis peccat
deformitate addit. i. violentiā quā lex in quacūq re p⁹hi-
bet. Et sic patet qd sunt diuerse spēs p⁹dictozi. Et in ardi-
stanti quib⁹ diuersificatur non sunt in cōfusione omitten-
de. Itē scias qd fm leges raptoz morte mulctat. sed si ad
ecclesiam cum rapta confugerit p⁹uilegio ecclesię mortis
impunitatem meretur.

Stuprū secundū vallētiā invidua & puero est: immo
cuiusq p vim illatū vitiū. Incest⁹ secundū Seruiū di-
citur qd sit cōtra ceston. i. zonam veneris: qua cingit
legitime nubentes.

¶ Raro res in rarus exponitur.

¶ Raris rarum. i. non spissum. et paratur. Et rare rurs.
simc. aduer. et hoc raritas tatis. et raro res. rui. vnde ra-
resco scis. incho. et produ. ra.

¶ Rastilis. a rado dis. dicit hic et hec rastilis et hoc lē. i. hic et
hec rastibilis et hoc lē. i. res rasa vel pilosa ut radi possit: v⁹
apta ad radendum. et hoc rasozū rij. vnde hoc rasouoluz
li. et cor. pe. rastilis.

¶ Rasio fas. est frequen. de rado dis. si. sum. a quo aliud
frequen. rastro tas. venul. cor.

¶ Rastri a rarus vbi hoc rastri stri. i. pluraliter h⁹ rastri in
strumentū rusticorū. i. fossorū duplex ut dicit. et dicit sic a
raritate dentū: vel a rado qd terrā radit. Rastrietiā dicit
tur aliud instrumentū rusticorū. dentatū quo paleā remo-
uet a granis. vbi hoc rastellū li. di.

¶ Raticula in ratis est.

¶ Ratio. a ratura. tū. i. firmus dicit hec ratio onis. qd fir-
ma sit et est ratio mētis mor⁹ in his qd dicitur discernere v⁹
tōnecere valēs: vel ratio est quiddā motus animi v⁹sum
mētis acies veraq falsis distinguēs: sed ratiocinatio est
rationalis subtilisq disputatio: a certis ad incertū indi-
gnationē nites cogitatio. Itē ratio. i. distinctio. cor. primā
ratio. vñ Iuena. Sic volo sic tibeo sit p ratione volun-
tas. Sed qris a quo differt ratio a sensualitate. Audiat
gustū in. rij. de trinitate sic dicentē. Eudeam⁹ vbi sit qd
quoddā hois exterioris interiorisq cōfiniū. Quicqd cōfi-
habem⁹ in animo cōe cū peccore: recte dicit ad exteriorem
holem p⁹tinere. Nō em solū corp⁹ homo exterior deputa-
bitur: sed adūcta quadā vita sua cōpagas corporis et oēs
sensus vigens quib⁹ instruct⁹ est ad exteriora sentienda.
Ascendētib⁹ igit nobis introsum quibusdā gradib⁹ cōfi-
deratiōis p aq pres vbi incipit aliqd occurrere qd nobis
hon sit cōe cū beatus ibi incipit ratio: ut interior tam possit
agnosci. Rationis autē ps supertor: eternis rationib⁹ cont-
spiciēdis vel cōfusiēdis adhefit. Porro inferior: ad spalia
gubernāda defecit. illā ratiōis intētiō qua p⁹emplamur
hōie sapiētię p⁹cepta illa vero quabene vtimur rebus
p⁹cepta hōie sapiētię. Cū vero differimus de natura
mētis humane de vnaquaqre differimus. nec eā in hec
vito qd cōmētiōtū nū p officia geminam⁹. Carnalis vē-
to sensualis animi mor⁹ qd corp⁹is sensus intēdit nobis pē-
coribusq cōis est: qd sedusus est a ratiōe sapiētię. Ratiō
autē sciētię vltimus. vide in veniale et in ifern⁹. Ad dñio.

Ratiōe hēre: vñ ē laurēt⁹ valla auctor: idē est qd habere
respectū: s⁹ tñ in bonū: vñ hīda est ratio salutis: honoy
rei familiaris nō aut ifirmatur: turpitudinis. Lice. ad ma-
rū inq. pudou tñ meo malui credere qd salū: me⁹ rōne
ducere. Et in. ij. offi. Sine rōne p⁹stāte v⁹trūq ducit: aut
hec ars est aut nulla oīno p quā eā assequimur. Et hoc fir cū
grio cū abltio aut pposita ppositio dēcū h⁹ aliā significatio-
nē. vñ Cicero i Carone maiore. Ratiōe h⁹ cū fra q nūq
recusat ipiū. i. negodiū et pmerciū h⁹ cū fra. Idē ad attici.
Nunc vero qm ea q putant p⁹clara expertus sum qd essent
inania cū omnibus multis ratiōe habere cogito.

¶ Ratiocinatio in ratio est: et etiam in quarta parte in ca.
de colōubus rhetorici.

¶ Ratiocino. a ratio deriuat ratiocino: aris. i. rōne vñ.
rōnabiliter loqui cōtractare. et cor. d. sicut patrōcino.

¶ Rationabilis in rationalis exponitur.

¶ Rationalis. a ratio vñ hic et hec rationalis et hoc lē. i. hic et
hec rationalis et hoc lē. Et qdā ista noia idifferēt acci-
piat differūt tñ: qd rōnale vñ qd vñ rōne: vñ hō agē⁹: sed
rōnabile ē qd rōne agit vñ ducit et rōnabilis vñ. vñ multi-
mo oēs hoies sūt rōnales. i. apitūdinē hñt rōnād⁹: s⁹ nō
oēs sūt rōnabiles: qd nō oēs ducunt rōne. et hoc rōnale lis
dicebat pān⁹ i pectorē sacerdot⁹ qdrat⁹ in q lapides erant
lerti. Itē a p⁹dict⁹ rōnāl⁹ et rōnābil⁹. Rōnālitas et rōnābi-
litas: et p ppositiōne irrōnāl⁹ lē. irrōnāl⁹ irrōnālitas. irrō-
nābil⁹ lē. irrōnābil⁹ irrōnābilitas. Et scias qd hō p⁹pue dē
rōnāl⁹is: āgelus vero itellectualis: vide etiā in p⁹cientia.

¶ Ratis. a rado dis. vñ hec ratis tis. primū et ātiqsimū na-
uigij gen⁹ erudit⁹ tignis asseribusq p⁹teritū ad cū⁹ simili-
tudine facte sūt naues qd ratarie dicūt. Hūc p⁹oratis qlibet
naui vñ. Hā ratis p⁹pue dē p⁹nerio nauū vñ strues lignā
rū et trabū: vñ i⁹struturā nauū. Et ratis ē illa p⁹ nauis
scy qd est int carinā et p⁹ā vñ puppi dicta: qd radit aquā: vel
qd sit rata et firma. et p⁹linecdo hē qlibet nauis vñ ratis: qd
radit aquā vñ qd rata sit et firma et firmū currat. vñ hec rati-
cula lē. dimi. et cor. ra. Et qdā. Diclar⁹ esse ratē vtrē dic-
e carinā. Itē al⁹. qd rata sit rat⁹ ē: qd cōcaua dicta carina.

¶ Ratiucilla lē. dimi. parua ratio.

¶ Rat⁹. reor ris. tuis. sū. reri. i. extimare: putare. Et ratis
ta. tū. p⁹icipiū: vñ rat⁹ sū. i. putau⁹. et rat⁹ rata ratū nomē: et
tūc tñ valet quātū firm⁹. Et ē reor⁹ vbi deponētale cū sū-
is p⁹posit⁹ si qd h⁹. Itē dō⁹ aut dicit ratū dē qd rōnābil⁹ re-
ctū ē. vñ et qd pollicet dicit ratū cē: p⁹iteoz hoc ē firmū atq
p⁹petuū. et p⁹ap. dicit. Ratū firmū: stabile: imutabile accep-
tū. Itē rat⁹. i. arbitrar⁹ et cor. primā ratū: vñ p⁹ in ratis. hoc
ē vult⁹ p⁹ul. i. r. li. qd dicit. In ol supmo vñ p⁹icipio p⁹ō. p⁹d.
a p⁹recept⁹ datū statū et latū: et ratū. Itē dicit. p⁹ul. Reor
facit rat⁹ p⁹icipiū: et puto dūc cā: qd r⁹ aliud signat: s⁹ cō-
positiōne a. in. i. cor. mutatur: vñ ratis irritus. Itē inueni-
tur rata in alia significatione: vñ iste soluat vel recipiat p
rata. id est pro parte sibi contingente.

¶ Rauid⁹ a rauc⁹ dē rauid⁹ da. dū. i. rauc⁹. Et rauidū
his la. lū. aliquātūlū rauc⁹: qui etiā rauculus dicitur.

¶ Raudo. a raucus dē raudo dis. q. si. sum. i. esse vel fieri.
raucū: sicut dicit. p⁹ul. et est quartę cōiugationis.

¶ Rauc⁹ a raui qd est ciuitas deriuat rauc⁹ ca. cū. et p⁹ap
rauc⁹ dōi. sim⁹. vñ raucē eius. sume. aduer. et hec raucitas
tis. et hec raucedo dñis. i. vocis āputatio siue ipuritas.

¶ Rauiā exponitur in rauilla.

¶ Rauilla. a raucus vel raui dē hec rauia uie. i. rauca. vñ
hec rauilla lē. i. cauidic⁹: qd damādō efficitur raucus.

¶ Rabula nō rauilla dicit. vide rauius.

¶ Rautio. a rauia dē rautio as. i. rautū esse vñ fieri. Et de
rauiat⁹ ta. tū. i. rauc⁹: et hec rēmatiō onis. i. raucitas.

¶ Raui nomē idēclnabile. i. raucitas. et acuitur in fine.

¶ Immo rauiis declinabile. Vnde Plautus. Expur-
gabo hēcle oīa ad raucā rautim. vide rautium.

¶ Rau⁹. a rapio pls. dē rau⁹ uia. uū. i. rapier vñ filui colo-
ris. Et iuenit Luparaua. et in vtraq significatiōe puenit
enter dē lupa raua. Hā rapar⁹ ē et filui coloris. Et rauul⁹
la. lū. et rauisell⁹ la. lū. abo dī. hec raua uie. talis color vñ ra-
pacitas. et raueo ues. uī. cē vñ fieri rauū. Et rauesto scis.
ichoa. fm lū. et p⁹ap. dicit raua niger color mixt⁹ fuluor.

Le ij

Rauus. a. ū. a veterib⁹ dicebat⁹ obtusus & rauescens. Vñ raua vox. i. obtusa & parū liquida. Vñ & rabula caudic⁹ garrul⁹ quasi rauula. & rau⁹ color obtusus: hoc est mixt⁹ niger cū fuluo. Vñ rauistell⁹ dimi. quo plaut⁹ vtif. Hinc etiā raucio verbū & rauc⁹ nomen & raucitas & raue aduerbium.

Rhadamathus filius iouis ex europa & frater minois. qui ambo dicuntur esse iudices apud inferos.

Rhagusiū vrbs in dalmatia ab epidauriis cōdita. Rhamnusia dea indignatiois q̄ supbiētes vlscitur alio noīe nemesis quod interpretat⁹ indignatio dicitur etiā ραμνοςία rhānusia fortuna forte a rhānys oppido attice. Ouidius. Exiget at dignas vltix rhamnusia poenas.

ante E

Ralis. Reoris. dicit⁹ hęc res res. pp̄le qd̄ a res sūt q̄s sola estimandē intellectū p̄hēdīm⁹ vt icorpe⁹: Alij p̄o appellant corpe⁹: vñ p̄ul. Corpōrū. i. rerū res etiā dī q̄libet ens est em res vnū de trascōdētib⁹. Nā q̄tuor sunt trascōdētia: res: ens: vnū: & aliqd̄: etiā res sunt leges q̄ in nostro iure p̄sistunt a reat⁹ hñdo. vñ hīc & hēc realis & hocle. vñ realit⁹ aduer. & hēc realitas tatis. Vocabula p̄sctis latinis inaudita.

Reat⁹ a reus dicit⁹ hīc reat⁹ tus. tui. q̄si rei act⁹ & accipitur reat⁹ i scriptura mltipliciter. s. p. culpa: p. pena: p. obligatione pene tēporalis & etne. si em mortale est obligat nos poenē etne: si ventale obligat nos poenē tēporali: vt dicit magister in. ij. sententiā. Nā scias q̄ reat⁹ dī fm qd̄ aliqd̄ est re⁹ poenē: ideo pp̄le reat⁹ nūq̄ aliud est q̄ obligatio ad poenā: q̄ obligatio quodāmodo ē media inter culpā & poenā ex eo q̄ ppter culpā aliqd̄ obligat ad poenā: ideo nomē mediū transiuntur ad extrema: vt interdum ipsa culpa vel poena reatus dicitur.

Rebeca interpretatur panēna: vel quē multū accepit.

Rebellio onis. in rebellis exponitur.

Rebellis. a re & bellū cōponit⁹ hīc & hēc rebellis & hocle. vñ hēc rebellio onis: & hoc rebellū in eodē sensu. i. repulsiō vel resistētia: et post factā pacē ad bellū reuersio: belli iteratio. & rebello las. verbū neu. i. resistere: repugnare.

Reboos. ani. are. i. resonare: a re & boos. cōponitur vnde hīc reboatus tus. tui.

Recalitro as. ani. are. dī reputere: vel resistere: retro pedē lacere: sicut faciūt equi q̄ p̄uistit trāseuntes iuxta se & cōponit⁹ a re vel retro & calitro as. & cor. d. naturaliter.

Recaluafter. i. retro aliquantulū caluus: et pro eodem inuenitur recaluus ua. uum.

Recēs a redq̄ est iterū vel retro dī hīc & hēc recēs hoc recens tis. i. nouus. sed recēs nascit⁹: nouū fit & pparat⁹ recēs tior: sim⁹. vñ recēt⁹ ritus. sime. aduer. & hēc recēt⁹ a tē. & recēto tas. i. ad recētā reducere. et est actiū. Itē a recens dicit⁹ recētū⁹ la. lū. i. aliquantulū recēs. & cōponit⁹. p̄recens p̄recens. i. valde recens.

Recensio ses. in cenfeo ses. exponitur.

Recensio sis. in cenfeo ses. exponitur.

Recensitus ta. tum. in cenfeo ses. exponitur.

Recentulus la. lum. in cenfeo ses. exponitur.

Recreptaculum a receptio is. dicitur hoc receptaculū lī. lo. cus vbi fit aliquid rei receptio.

Recrepto a receptio p̄s. p̄. p̄tū. p̄tū. n. in o. fit recepto tas. i. frequēter recipere vel recolligere in domo sua.

Red. iterum vel retro grecū est.

Reddiū. reddo p̄o. cū vltius. & dicitur reddiū nas uum. & rediū⁹ na. uui. i. renouat⁹: post casum reparatus qd̄ nō potest esse nisi casus p̄cesserit vel mois. vnde reddiua arborū sunt: q̄ alijs scetis repullulant & eadē dicuntur rediūua: q̄ rediunt ad id qd̄ fuerūt: quasi denuo vīua & a reddiūus dicit⁹ reddiūo nas. p̄. p̄dū. verbū actiū. i. renouare post casum reparare. Itē reddiūant illi infirmī qui in cōualescentia sunt: & postea cadūt in infirmitatē

vnde secundū hoc reddiūare. i. in infirmitatē iterū cadere. & produ. penultimā reddiūus. & reddiūo nas. & reddiūus. **Reduio.** Virg. lili. encl. Et reddiūa nūc nu posuissē pergama vicis.

Recido das. i. iterū vel retro cadere ex re et cado dis. cōponit⁹: et caret sup̄no. & cor. d. Itē recido dis. di. sum. i. retro cadere vel iterū ex omni parte cedo. et cōponit⁹ a re & cedo dis. cecidi. & tūc p̄dū. d. vbiq̄:

Recidius dua. duū. i. retro vel iterū cadens. et reddo dis. quod cōponitur a re & cado dis.

Recidno nis. nui. centū itēz vel retro canere vel recitare & cōponitur a re cano nis. & cor. d. syllabā vbiq̄.

Recidū a red dicit⁹ hoc recidū vel recidū matronale operimentū quedā. scz vestis vel palliū. & dicitur sic quasi reiciūū: q̄ dimidia pars eius retro abijctur. Item a gre dis dicit⁹ stola: vel dicit⁹ a reicio dis.

Recipio a re et capio is. componitur recipio p̄s. recipi receptum. i. iterum vel retro capere. vnde hīc receptus ptus. tui. & cor. d. recipio.

Recipere itaq̄ est debitu accipere. Est polliceri. Est in locū tutiorē se retrahere: vñ canere recept⁹ est bellico: cātū signū dare vt a p̄lio in castra aut moenia belantes se recipiant: & quia sic p̄lio finis imponit accipitur recipere trāslatiue pro quod est rei alicui p̄sertim periculose ac difficili finē imponere. Itē recipere est quasi excipere & reseruare vt si oīa darē aut legarem p̄ter q̄ fundū vnū: illū diceret recipere. Est demū iterū capere. vt quod dederat recepit.

Reciproco cas. p̄ponit⁹ cū red qd̄ est iterū. et dī reciprocus. i. iterū petere: inuicē p̄ se ponere vd cōuertere vel re flectere. vñ reciproc⁹ ca. cū. i. iterū cōuersionis repetitiuus. vñ reciprocū dī: constructio in q̄ eadē p̄sona iterū repetit⁹: vt in qua eadē p̄sona videt agere & pati: vt ego diligo me: tu diligis te: petrus diligit se. & cor. pio.

Redamo ex re & damo cōponitur redamo mas. i. post aliquē vel iterū damo scōm lūgu. vel scōm p̄ap. redat⁹ mar: recusat cōtradict⁹: infidatur: & p̄dū. da.

Redino as. ani. are. p̄o. a re & dino nas. & est redinare iterum dinare siue iterū flectere vel curuare & ponit⁹ aliqd̄ simplici p̄ flectere & appodiare: vel deponere. vñ i. Red. ca. Culpes foueas hñt & volucres coeli nidos: filius autē hoīs nō habet vbi caput suū redinet. vñ hīc & hēc redinis & hocne. & redin⁹ na. nū. & p̄dū. di. Itē a redino dī hoc reditatorū rī. loc⁹ apt⁹ ad redinādū: vñ id sup̄ qd̄ redinam⁹

Recōpenso fas. fani. fare. reddere: p̄soluere: remunerare: vel iterū trutinare: equare: & cōponitur a re & cōpenso. fas. qd̄ est cōpositū a con & penso fas.

Recōdo ex re & cōdo cōpo. recōdo dis. & hī duplex p̄p̄teritū scz recōdī & recōdidi: & duplex sup̄inū. scz recōsum & recōditū. vñ recōdit⁹ ta. tū. & recōsus fa. sum.

Recōsus fa. sum. i. recōdit⁹ a recōdo dis. dicitur.

Recordo: a re & cor cōponit⁹ recordo: daris. datus. sum. verbum deponentale. et constructur cum accusatiuo & cū genitiuo tamen differenter: quia recordo: lectionem id est firmo vel rectio vel narro vel de ea mentionem facio: sed recordo: lectionis. id est memoriter teneo lectionem. In vtraz tamen constructione inuenitur modo hīc modo illum sensum exprimere et dicitur recordari: quasi ea quē retro sunt et p̄terita iterum ad cor reducere secundū lūgu. Constructur etiam cum ablatiue. Nam verba quē pertinent ad recordationem vel obliuionem regunt genitiuum et natura transitionis et similiter constructur cum accusatiuo et ablatiue.

Recrasino: ex re et crasino nas. componitur recrasino nas. id est iterum crasnuare vel prolongare. vnde de craslinans tis. generis omnis. et cor. si. vnde latero. in ept. ad paulinum cap. viij. scilicet. Nisi tu semper retrahis: nans. & cetera.

Regro a rego gls. dicit⁹ hīc rector: tois. et p̄dū. peni. geniti. sed rhetor p̄ oratore corri. peni. gen. Itē scias q̄ vt dicit Grego. in. xxij. moralū. Elatio aliter p̄positos atq̄ aliter subditos tentat. Grego nans siue rector

In cogitationibus suggerit: quod solo vite merito super ceteros excreuit. unde rector intra se dicit. Nisi omnes de me de his omnibus melior cerneret: oēs hos sub meo regimine non dedisset cuiusque mentis mor erigit vires atque lutes eos qui subiecti sunt ostendit: ita ut nulli tā quasi dignū respiciat cui equanimiter loquat. vñ et mor mentis tranquillitas intra ventis: quod dū dīctos despicit: dū sensum vitas omnium sine moderatōe reprehēdit. cū ita irrefrenat se in iracundiā dūlatat q̄ro eos qui sibi cōmissi sunt esse semet indignos putat dūctis se existimat apli sapere quib⁹ videt se amplius posse. Sēpe subdūta rectoris sui dīctis p̄terue obuiat: et eandē vocis supbia libertatē vocant. Sicquippe elatio se q̄st rectitudine libertatis obijat sicut se sēpe tumor pro hūilitate supponit. Nā sicut pleriq; rector ex timore: et rē se estimat tacere ex hūilitate: ita nonnulli loquūt p̄ patientiā elatiōis: et tū loq; se credit p̄ libertatē rectitudinis. Uide de corruptio. et idore: et apls: et sacerdos: et in obedio et in fuit. Et scias q; ut dicit phis quito ex dīcoz. Pundat virū offidit: q; ut dicit Sēgo. in pasto. Queto mari recte nauim et ip̄a dīgit. Turbatū autē tēpestatis fluctib⁹ p̄ se nauta p̄fundit. Itē in eodē. Flequa q; valet in culmine hūilitatē discere: q; in imis posita nō desinit supbire.

Recula. l. dīm. partū res.

Recubo. bas. in cibo. bis. et pōnitur. et cor. cu.

Reculo. ex re et calco. pōnitur reculco. cas. i. iterū calcare Recuso. ex re et cuso. sas. compo. recuso. sas. i. refutare parupēdere: nolle: quasi frequēter eudere: ut fiat re. i. retro: quasi post ponatur: et produ. cu. syllabam.

Recut. ta. ti. a re et cutit. pōnitur recutit. ta. ti. idē q; cutit. vel recutit. q; retrouersam hys pelle virilis mēbra vñ recutit. pp̄le dīcunt iudei q̄st retro h̄fres cutē. i. circūdisi carēt em āteriore pelle virilis mēbra. vñ per h. Recutita q; sabbata pelles: et vocat sabbata recutita. pp̄t recutitos: quod eos p̄tinet et ea celebrat: et p̄d. hanc syllabā ti.

Reda. a redeo. dis. b. h̄c rededa. dē. gen. vehiculi ad eūdū: et rededū habilis: et est q̄tuor rotaz. Al pōnit sic b. a rota: q; rotas habear: ānd vocat illā rotā. et p̄d. re. sed redeo. dis. cor. re. Unde quidā bipodamta redis viciis cum pelope rhedis.

Rheda vehiculi esse dicit lingua gallicana.

Redamo mas. i. sursum amo. et interponitur d. causa euphonię: et corripit o.

Redardesco cōponit a re et ardesco. et dicit redardesco sas. interposita d. Unde Quir. in lib. de rme. amo. Flamma redardescat q̄q; modo nulla fuit.

Redarguo. is. gū. tū. i. iterū arguo vñ reprehēdo. a re. et arguo. is. cōponit. et interponit d. causa euphonię.

Redditus. ta. ti. p. geminū d. a reddo. dis. Quir. ept. Inuene et cupido credatur reddita virgo. Inuenit etiā redditus p. vñ d. de quo dīcā in suo loco.

Reddo. dis. didi. diti. dere. a re et do bas cōponitur et interponitur d. causa euphonię.

Reduco. ds. ex re et duco. ds. pōnit et l̄pōit aliq̄s d. ali q̄s scribit p. vñ d. et tū cor. re. Nā dicit p̄s. in. i. l. In d. nulla syllaba pōt desinere p̄positiua nisi forte sequens ab eadē lapiat a simplici b. dīctōib⁹ et in pleriq; syllabis cōposi. ut addo: redduco: q̄q; etiā reduco p. vñ d. b. Uirg. in. iij. encl. Amissam dāsem sociosq; a morte reduxi.

Hora. i. ser. dii tibi dēt capta classe reducere troia

Redeo a re et eo pōnit redeo dis. diui. vel redij. et iter pōnit d. causa euphonię. et cor. re. vide in reditus.

Redibeo. a re et debeo cōponitur redibeo bes. but. b̄tū bere. id est sursum debere. et cor. di.

Redhibeo est iterum habere quod male datū: aut venditū est a re et habeo.

Rediens. tis. vide in eo is. it.

Redifico cas. can. car. i. iterū edificare. et pōnit a re et edifico cas. et cor. f. et subtrahitur. e. imo dicit redifico.

Redigo gas. gi. acti pōnit a re et ago gas. et interponit d. causa euphonię. et est redigere: representare: reducere: reuocare: retro vel iterū agere. et cor. di.

Redimiculi a redimio mis. dicit hoc redimiculi l. mo nile vñ corona vñ vitta q; mita in capite foeminae alligat

Vel redimiculi succinctorii est vel brachiale q̄s p. ceruicē descēdēs a laterib⁹ colli diuisim vitariq; alarū sin⁹ abut. et hinc inde succingit ut p̄strigēs latitudinē vestis ad corp⁹ cōtrahat. et tūgēdo cōponat. Hoc vulgo brachyle dicit q̄s brachiale q̄us nō brachiorū: sed renū sit angulum.

Redimio. A re et diadema cōpo. redimio mis. miui. tū mure. q̄te p̄ugatiōis. i. coronare. ornare. et cor. di vbiq; vñ Quir. ept. Bacch⁹ an⁹ bacchi p̄ur redimita corona. In uenit etiā redimio mis. q̄s cōpo. ex re et emo mis. et cor. l̄st di. et est tēte p̄ugatiōis. vñ phis. Est redimur q̄te de se faciēs redimire. Redimio redimio l̄lectio t̄ia dicit. Nā redimur mita. miui. i. ornare coronare: et p̄d. mi. Nā redimur: cal⁹ vñ abli nūeri p̄ls p̄d. peni. et redimur: p̄dū a redimio dimis. cor. mi. Dani. ij. Tēp⁹ redimur. Ad dūo Redimio idē ē q̄s caput omo coronō. Nā redimur coronati dīam⁹. Uirg. Lopa sirica caput graia redimita mitella l̄bic redimicia omamēta caput mulierū: et vutay tenas vocam⁹. Juue. Accipit te paulatim q; longa dōt mi redimicula sumunt frontibus.

Redimitus tantū in redimio vide.

Redimo. a re et emo cōpo. redimo mis. et interponit d. causa euphonię: et est redimere: eripere: saluare: iterū emere: vel q̄s suū fuerat retro emere: et recuperare. q; em̄ emit alie nū emit. Qui redimitis redimur pp̄ue q̄s suū fuit et suū cē desit. vñ iesus x̄ps dicit est pp̄ue redēptor hūani ḡs. q; cū prius suū fuisset illud amiserat in transgressionē p̄cepti ei⁹ et cor. di. sicut dicit in redimio.

Reditur a redeo dis. penul. p̄d. sed reddat a reddo dis. et cor. di. et geminat d. Nā phis. Reddit ex reddo: redeo dis. inde reddit: similiter redite. a redeo dis. et p̄d. di. sed reddite a reddo cor. di. et scribit p. geminū d.

Redit⁹ a redeo dis. dicit h̄c redit⁹ tus. tui. pe. nolatū corr. et signat duo. Reditus em̄ dicit id q̄s redit: q; singulis ānis redeat. Nā Quir. de sinentulo. Turpe thour reditu census augere paternos. Itē redit⁹. i. reuerſio. Nā Quir. ept. Uela q̄ro reditu: p̄ba carere fide. Inuenitur etiā redditus ta. ti. per geminū d. a reddo dis. de quo habes in suo loco.

Rediuuius ua. nū. pe. p̄d. in rediuuius est.

Redocreo as. cōponit a re et ocreo as. et interponitur d. causa euphonię: et est redoccare iterū ocreare.

Redoleo. a re et oleo l̄terposita d. dicit redoleo les. leni vel lui. letū. vel lūi. i. bonū odorē emittere. Et dicitur tñ redolere p̄ bono odore: sed olere tantū de malo. Itē redolere accipit trāſitiue p̄quadā trāſitione: ut h̄c dīctio redoler significatiōem illius. i. habet vel retinet et quasi quodā odore representat. vide in oleo oles.

Redorso. a re et dorſum p̄ponitur redorso as. au. sare id est retro et a posteriori dorſum i. cūdere. unde dicitur. Equus redorsatus est a posteriori.

Reduco ds. aliquando cor. p̄nam et tunc scribitur p. vñ d. aliquando p̄d. et tūc geminat d. sicut dixi in reduco per duo d. in suo loco supra.

Redundo. ex re et vndo das. cōponitur redundo das dau. dare. Et est redūdare retro vndare: reuere: redire: et interponitur d. causa euphonię: et p̄d. da. ut redundabis redūdabam redūdare redundatus.

Redux ds. cōmūnis generis qui redit: et compo. are et dux ds. vel deriuat a reduco ds. xi. et cor. du. q; tenet naturā hūi⁹ p̄teritū duxi: q̄s naturaliter cor. du. syllabā: sicut ostendi in duco ds. et in dico ds.

Refectoriū a reficio ds. dicitur hoc refectoriū n̄. locus. vbi reficiuntur famellā. Itē refectoriū dicitur locus vbi infimul comedunt fratres vel monachi.

Refectus ca. atum. id est repletus: recreatus: relectus: arectio ds. dicitur.

Refello lis. a re et fallo lis. pōnit refello lis. li. lere. i. repellere: falsificare: et scōm vñum caret sup̄no: scōm aut arē deberet facere refellum: sicut fallo fefelli: falsus et vñ di. p̄p. fefellit. i. l̄pugnat: infutat: redarguit reuocat.

Referto a re et fardo cōpo. referto ds. si. sum. tire. i. replere quartē p̄ugatiōis. Nā refertota. tū. i. repletus: referto tas. frequē. scōm l̄pū. p̄p. vero dicit referta pleina. bene facta obesa: crassa. et.

Refero a re z fero fers cōponit refero fers. tul. latum. ferre. i. redtare: renūdare: dicere reportare: vñ referre retro vñ iterū ferre. Itē referre. i. distare fm hoc sepe tenet impersonaliter vt refert vtrum facias hoc an illud. Itē refert. i. pdest vel ptinet ad officiū vel ad vtilitatē alicuius: z fm hoc semp est impersonale refert: z semp cōstruit cū genitiuo cuiuslibz casualis: exceptis genitiuis principalibus pno minū: cū quibz nō cōstruit causa coincidentē: s; p illis cōstruit cū abltis fce minūis suozū possessiuozū: vt refert socratis: vel mea: vel tua: vel sua: vel illi. i. pdest socrati: vel tibi: vñ mihi: vñ sibi: vel illi. Vel ptinet ad officiū: vel vtilitatē socratis vñ meā: vñ tuā: vñ suā: fm lū. Et scias qd refert p distat pdu. pūmā. vñ qdā. Stult? si qua refert q sint ea nō puto refert. Itē pudet. Nil refert armis cōtingit palma dolls ve. z ideo dicit qdā qd hęc ppositio re. pdu. n refert ipsonali: vel dic q pdu. positiue. Additio. Vidim? etiā refero gratias. i. par beneficiū reddo. Unde differētia est iter agere grās: habere grās: z referre grās nā agere gratias est verbo: habere est in animo cū memorē beneficii accepti mentē animūqz habeo z tunc cō gratifi candi vtilitatē. Refere autē siue reddere grās est facto Licin. ij. officiozū. Nimirū em inops ille si bon? est vir et si referre gratiā nō potest habere certe potest. Itē deo agim? grās nō reddim? qm grās deo referre nō possum? Plancus ad Liceronē. Immortales ago tibi grās atqz agam dū viuā. Nam relaturū me affirmare nō possum. Tātū em tuis officiis nō videoz mibi respondere posse.

Refero a re ppositione inseparabili cōpositū primā corripit & est personale multa qz significat sicut fero. Nūc em est recitare seu renarrare. Vñ maro. fertqz refertqz soror. Nūc in consultationē ferre vt refer ad se natū. Refero ad pceres. Nūc reportare. & c. Cōpositū aut cū re noie primā pducit & ipsonaliter accipit: significās aut differētē esse aut in re. i. vtilitate & officio esse: quo modo gtios mei tui sui nri & vñ refugit: q illi tm passiuē cōstrui volūt: & refert quodāmodo possessiue: vt valla late docet.

Refertus. ta. tum. in refertio. tis. vide.

Refessus. sa. sum. in refectio. ris. videt.

Reficio. a. re. z iado. ds. componitur refido. fedi. ds. cum. i. restituere: recreare. z cor. fi.

Refiteor. a. re. z fateor componitur refiteor. ris. fessus. sum. i. iterum vel retro facere vel negare.

Refocillo. las. in focille. las. exponitur.

Refragor. a. re. z fragor. garis. qd nō est in vsu pponit refragor. garis. gar. sum. gari. i. resistere. vñ hic z hęc refragabilis z hoc le cui pōt resisti. vñ refragabiliter aduer. et hęc refragabilitas. tatis. z cōponit refragabilis cū in. et dicitur inrefragabilis. le. i. inuincibilis. z pdu. fra.

Refrigeo. ges. in frigeo. ges. exponitur.

Refrigero. ex re z frigerō ras. componitur refrigero. as. au. are. i. releuare: consolari: refrigeriū dare. vide in refrigero. ras.

Refringo. a. re. z fringo. gis. componitur refringo. gl. acum. gere. id est iterum vel retro frangere.

Refugium. a. refugio. gis. dicitur hoc refugium. gl. auxilium: tutela: securitas: adiutorium.

Refugus. ga. gum. pe. cor. dicitur a refugio. gis.

Regio. a. rex gis. dicitur hęc regio. nis. patria regi subiecte. Unde regionarius. ria. rium. ad regionē pertinenens vel de regione existēne.

Regionarius. ria. rium. in regio exponitur.

Registrum. a. rego. gis. dicitur hoc registrū. stri. quidā liber de regimine ecclesie. s; ex cuius dictis ecclesia regitur. secundū lū. pāp. di. registrū liber qui rerū gestarū memoriā cōtinet. vnde z dicitur quasi rei geste statutio.

Regiuncula. lc. diui. parua regio.

Regno. a. rex deriuatur hoc regnū. gni. terra z district? regis. vnde regno. gnas. i. regnū obtinere: z componitur conregno. gnas. i. simul regnare. Regno z eius cōposita neutra sunt z absoluta cōpuls quandoqz ponant trāstine: vt iste regnat hanc terram id est regendo obtinet z possit

det. Unde inuenitur in tertia persona passiuozū secundā lū. pāp. da. vero dicit in lib. viij. Apud latinos nomina dignitatū pleraqz ex verbis vel nominibz nascuntur quę faciunt verba: vt imperator ab imperando: sed rex solum quod a regendo nascitur peperit ex se aliud verbum: vt regno. gnas.

Rego. gis. xi. cum. i. gubernare: ministrare secundum lū. pāp. da. etiā dicit regit: corripit: gubernat: administrat Et dicit regere quasi recte agere: z est ethy. Unde rectus. ta. cū. z cōparatur. Unde recte. tius. sime. aduer. z hęc rectitudo. dinis. Rego cōponitur arrigo. gis. i. sursum vel valde ad aliquid regere. corrigo. gis. i. castigare vel emendare. dirigo. gis. i. in diuersam partē regere. erigo. is. i. ex imo sursum regere. Itē rego cōponitur cum porro quod est longe: z dicitur porrigo. gis. i. procul extendere z regere. Itē rego cōponitur cū per: z dicitur pergo. gis. i. re cōponitur a pede z rego. vnde dicitur pergo quasi pedes rego: sed est ethy. potius qz cōpositio. Itē rego cōponit cum sursum vel sursum. z dicitur surgo. gis. xi. gere. quasi sursum regere. Itē surgo. gis. i. sursum rego. Rego z ei? pposita sunt actiua ppter pergo z surgo quę sunt. neutra cū omnibus suis cōpositis. Et omnia faciunt ppteritiū in xi. z supinū in cū. z corri. pūmā rego. gis. sed rex. gis. qd ab eo nascitur producit re. vnde versus. Si bene regna regis es dignus nomine regis. Ratio autem inquare rex regis produ. licet verbū rego. gis. a qua nascitur eā contpiat est: quia tenet naturā huius ppteritiū recti. qd pūmā naturaliter sicut vult pāp. da. pdu. vide in duco ducis Et vt dicit pāp. Reges a regendo dici nō autē regit qui non corrigit. recte igitur faciendo regis nomen tenetur peccando amittitur.

Regredior ex re z gradior componitur regredior. ris. sus. sum. id est redire retrogradū.

Regula a rego. gis. dicitur hęc regula le. i. norma viuē di: quia rectā viuēdi viā prebeat vel quia ad recte viuēdū regat z dedinare nō permittat: vel quia quod prius est z distortū corrigit z ad rectā viā ducat. regula est qd ē est breuiter enarrat. regula etiā dicitur instrumentū edifi cionū quasi rectula: quia sit recta z impedimentū nō habe at: vt hic z hęc regularis et hoc re. et regulariter aduer. et hęc regularitas. tatis. z cōponitur irregularis. gulare. Irregulariter: regularitas. tis. vnde versus de significationibus regulę. Regula pceptū dat normā regula lignum. De septem regulis dconis dixi in fine quartę partis. vide etiam supra in nota.

Regulus. ll. mascul. ge. dimi. paruus rex etate vñ regno vel dignitate. z cōponitur surregulus. li. i. paruus regul? Item regulus dicitur quedā parua auis sic dicta a paruitate sui. Itē regulus dicitur quidā scerpens. s; basiliscus rex serpentū. Itē z sibilus dicitur: quia sibilu occidit anteqz mordeat z exurgat. Unde versus. Regulus est scerpens auis z rex paruulus ois. vide etiā in basiliscis.

Rehabeo. ex re et habeo cōponitur rehabeo. bes. bui. bitum. rehabeo. id est iterum habere quod iam habuim? z habere definimus. z cor. ra.

Reiectus. ta. cum. in reijdo. ds. exponitur.

Rejido. ier re z iado. ds. pponitur reijdo. ds. sed lectū. certe id est iterum vel retro iacere. Unde reiectus. ta. cū z reiecto. tas. frequen. Et scribitur reijdo per duo l. com pponitur enim ex re z iado z mutatur a in l. De hoc dixi in iado. ds.

Relatiueneisco. scis. inchoatiuum a relatiueneo. nes.

Relatio. nis. a. refero refers dicit. vñ a relati? ta. ti. relati addita o. sit hęc relatio. onis. z est relatio rei p? cognate iterata cognitio: vñ relatio est ite late rei scōa rōpōsentatio De relatione diuinarū psonarū dixi in propheetas.

Relatiuū a refero fers. s; relatiu? ua. uū. qd ad aliqd refert: vñ pot? qd iterū fert aliqd ad memoriā quasi iterū portatiuū. Lū em dico fontes legit p hoc nomē fontes: s; ote cognitio subijdo. Lū at postea subiūgo. z ipse dispōnat p illō pnomē ipse fontes refert z iterū fert ad cognitionē. An illud pnomē ipse dicit relatiuū: qd sic aliquid referat Et caret vocatiuo nomē relatiuū. Vñ versus. Rūp qdū q

distribuant referunt negat. In finita quoque casu caruere vocat. De re latius substantie et accidentis dixi in terminis ubi egi de speciebus nominis in capitulo de re latius.

Relatus ta. tum. a re ferre. dicitur: et ut dicitur. **Relatus** penul. pdu. i. repositus: vel ad aliquid datus vel datus.

Relegatus ta. tum. in re lego gas. est.

Relego gas. gani. componit a re et lego gas. et est relegare remittere. et relegare est danare: in exilium mittere. unde de hoc re legatio onis. quoddam generum danationis cum aliquis pro aliquo commisso interdiceret a patria: et priuatim videbat recedere et sua non amittebat: et spem habebat reuerti. Unde relegatus gata. gati. sic danatus: et dicitur relegare sic danare: quia relegatus semper habebat spem ut retro legaretur. i. ut reuenteret. Item relego potest componi a re et lego gas: tunc dicitur relego gas. tunc coniugationis. i. iterum vel retro legere: et refertur et in presenti quod mutatur in alio compositis a lego gas. e. in i. sicut dixi in lego legas. et pduat relego relegas pume coniugationis le. Sed relego gas. tunc coniugationis corripit le. **Relatus** versus. **Relatus** sic re leges viuus: quod ab arte re leges. Quisq. relegatus sua cum remeabit habebit.

Relego gas. gi. pe. cor. vide in re lego gas.

Relido dis. i. retro vel iterum ledere a re et lego dis. componit et pdu. i. vñ relusus fa. sum. i. retro vel iterum lusus.

Religio. a religio gas. dicitur hoc religio gloriæ. quia nosre liget ad dei seruitium vel cultum: vel dicitur religio a re lego gas. quia religiosi re legunt et tractant quæ rei sunt. vel religio dicitur a rigeo quia rigida sit. Et est religio virtus quæ superiorem naturam quam diuinam vocat cultum certimoniarum confert: et inde religio sum. fa. sum. et parat et componit: in religio sum. fa. sum. id est non religiosus quod similiter comparatur. Et ut dicitur. **Religio** est appellata: quia per eam religamur vni deo animas nostras ad cultum diuinum vinculo seruiendi. **Religiosus** autem iacobus sic dicit. **Religio** munda et immaculata apud deum et patrem hoc est. **Religare** pupillos et viduas in tribulatione eorum: et immaculatum se custodire in hoc seculo. vide in eph. et in honore. **Religiosorum** respectu secularium hominum dixi in ordo et in presbyter. **Religiosorum** vel vestitus religiosorum dicam in vestito. **Religio** nihil est aliud quam de cultu: a quo religiosus. **Religiosus** tamen religiosum a re linquo dicitur existimant: et id esse diffinitur quod propter sanctitatem a nobis remotum atque sepositum est. quod significatum optime seruauit virgilius dicit inquit. **Religiosus** gelidum lucus prope ceretis amnem. **Religione** patrum late facer vndique valles: inducere caue: et nigranem abiete angunt. **Religiosus** inquit religio sum esse quod facienda et vitanda discernunt **Religiosus**. **Religiosus** deducere nulla religio vetuit. **Religiosus** deducere pro deo gerere possunt.

Relino nis. leui letu. componit ex re et lino nis. et est relinere iterum lino. i. discoopere: scilicet ab ore dolij operculum remouere et sic quando est euacuatum. et cor. li. in super no et in presenti et vbiq.

Relinquo. a re et linquo componit relinquo quis. qui cessat. i. deferere. et produ. i. reliqui preteritum: sed reliqui nomen plurale de reliquis quibus quum. cor. penul. unde versus. **Sunt** huius reliqui memorans quos mente reliqui.

Reliqui potest esse nomen vel verbum. vide in relinquo.

Reliquie. a relinquo quis dicitur hoc reliquie harum. et habet primam breuem secundam donatum. vñ per vñ l. scribi debet: licet aliqui necessitate metri addant vñ l. ut prima pducat. **Reliquie** virg. i. enei. **Troas** reliquias donauit atque immis achil. i. et est ibi epithesis et dicuntur reliquie partes residue. **Reliquie** dicuntur ossa et vestimenta sanctorum quibus nobis relinquantur: ut eorum merita recolentes eos digne veneremur et eorum vitam imitemur.

Reliqui qui. est quod restat vel superest secundum **Reliqui**.

Relusus fa. sum. pe. produ. vide in relido dis.

Reliteo tes. id est iterum vel retro latere. et componit a re et lateo. et cor. li.

Reluctans tis. i. contra luctans: resistens: repugnans incertus hesitans: pendens: et dicitur a reluctor: aris.

Remando das. in mando das. est.

Rematopela: pecto componit cum rema quod est remum. et dicitur hoc rematopela pecto. i. verbi confirmatio: ut in verbis ficticiis quæ sunt. plata et inuenta per rematopelam: ut tinnit. unde rematopelam pecto. i. ad rematopelam pectens vel prolatum vel fictum per rematopelam et compositum quibus sub onomatopela: sicut dicitur onomatopela Rhema. atos. i. verbum. et pecto. i. facio.

Remedior. a remedii dicitur remedior aris. i. remedii conferre mederi.

Remedium. medeor componit cum re et dicitur remedium aris. i. hoc remedium dicitur. medicina quæ post lapsum succurrit et hinc remediolum. i. diminutivum.

Rememoratus ta. tum. in memoro vide.

Remensius fa. sum. in remensio aris exponitur.

Rementus ta. tum. in reminisco vide.

Remeo. a re et meo as. componit remeo as. aut. are. a fedire retro meare vel iterum meare.

Remetior. a re et metior aris. remeti sum remens sum. aris. id est iterum metiri: vel reddendo metiri: et est de po. et pdu. me. **Remetior** tamen in passiva significatione. Unde in euangelio lucæ. **Remetior** quippe mensura qua me si fueritis remetiatur vobis.

Remex. a remigo gas. dicitur hoc remex gas. dicitur remus agnoscitur autem remex quasi remi actor: potest et etiam compositio sit format græcis a nō e. mutata i. i. ablata et addita gas. **Remex** dicitur. **Remex**. in. vi. i. In r. definitia si a pbsis sint i. g. definitibus ablata et addita gas. faciunt græcis: ut gregæ gas. remigo remex gas. et etiam mutatur e. in i. cor. vide etiam in remus.

Remigium. a remus vel remex dicitur hoc remigium gij. i. actus vel officium remigis vel remugij. **Remigium** dicitur quod remigium est remigum collectio. vide etiam in remus.

Remigo gas. gare. i. remum agere. et dicitur a remus. et compositum. **Remigo** gas. i. ad litus remigare. **Remigo** gas. i. simul vel cum alio remigare. **Remigo**. i. diuersis modis vel in diuersas partes vel dissimiliter remigare quod autem remigo quasi remum ago: potius videtur esse quod compositio et cor. illa syllabam mi.

Reminisco. **Remoro** componit cum re et dicitur reminisco aris. i. recordari ad memoriam reducere: recolere: et caret supinis et suppletionem preteriti: quia caret preterito preteriti tps. et hoc verbum est secundum vñ sum. **Reminisco** autem debet facere rementum et rementum. **Reminisco**. in. vi. i. **Reminisco** supinum vel preteritum preteriti vel futuri in vñ non inuenit: quod rementum quomodo commentum extigat dicit.

Remissus fa. sum. in remitto exponitur.

Remis indeclinabile quedam ciuitas unde hic et hoc remensis et hoc se. patrum.

Remitto. a re et mitto componit remitto tis. i. retro vel iterum mittere vel dimittere et condonare vel dissolvere vel lenire: non ex toto intendere. **Remissus** fa. sum. quod retro mittit: vel quod non ex toto intendit: sed parum lenit. **Remissus** et quoddam aduerbium dicitur remissum: quod designat remissionem altius rei secundum **Remissus**. **Remissus** vero dicitur. **Remissus** fessus benignus simplex indulgens dimissus.

Remora. a remoro aris. dicitur hoc remora re. i. mora impeditum. Unde **Remora**. quia iam moræ gressui meo remora facit. et cor. mo.

Accipit etiam pro echineide pisce naui moram faciente.

Remoramen minis. neu. ge. i. mora vel impedimentum et prope gressum: et dicitur a remoro et pdu. ra. Unde **Remora**. metaphorice. **Remoram**en ipsa nocebat.

Remulti. a remus dicitur hoc remulti ti. sunt quo nautis deligata trabibus remi. unde remulto tas. i. remulto nautæ trahere vel nautæ remulto ad litus ducere.

Remus. a remoueo ues. dicitur hoc remus mi. quia remoueat et conuolat fluctus. vñ hic remulus li. dimi. et remillus li. id est. **Remus** componit hic biremis nautis quæ habet ordines duorum remorum. et hic triremis: quadriremis: quinque remis. vel peiremis: hexaremis. a penta quod est quinque: et hexa quod est sex et remus scilicet nautis quæ habet tres vel quatuor. vel quinq. vel sex ordines remorum. **Remus** autem omnia hæc adiectiue et mobiliter deditur. i. hic et hoc biremis me et

Remus.

Rm Aug. Et ponunt ista *usus in grecis*. Est remex dactylus est remex dactylus in amne. Et ubi remouimus collectio remigii sit. vide in tritremis.

Additio.

Virgilius in iug. encl. Ferte diu flamas date vela pellite remos.

Renarius dicitur hic ren nis. *fm variatione* qz a renibus rui obsecni z cenoſi humoris deriuant. nā uenēz medullē tenuiter liquozē defudant in renibus. qz liquor rursus a renibus calozē uenereco resolutus decurrit ad genitalia et a ren dicitur hic ren nis. idem qd ren vel porcellus. vel rē dicitur quoddā intestini z interpretat flūes z tūc deriuat a verbo greco. s. rheo qd est fluo. et format gñis de ren vel rien a nō addita is. ut hic ren huius renis et hic rē huius renis.

Renale. a ren hoc renale huius renis. zona circa renes. z hic et hęc renalis z hoc le. ad renes pñiens.

Renitens. in nitens exponitur.

Renitor teris. in nitor ris. exponitur.

Rhenononis. vestis de pellibus. Sunt enī rhenones *fm* fido. velamina humerū z pectoribus de pellibz villosis vsqz ad umbilicū. z dicitur sic nō a renibus: sed a rhenogermane fluio ubi his maxime vtunt. rhenones etiā dicuntur vulgo repti: qz longitudine villosz quasi reputat.

Renunculus a ren dicitur hic renunculus li. dimi. paruus ren. vel renunculi dicuntur intestina quēdā renibus ad herentia: z sunt rotunda ad modū testicuoz: z sunt comeſtibia.

Renuois. in nuo is. est.

Rhenus ni. in rhodanus exponitur.

Repaguli. a repādo dis. dicitur hoc repaguli li. i. ober. qd impedituentū opponit. quia claudat z pandit iter ut fera et cor. gu.

Repādo dis di. dere. i. recurrare ut claudere vel redudere z facit supinū in sum. p. geminū s. repasum. *fm* puf. et Aug. Inuenit etiā repasum. n. pcedente s. z pponit cum re et pando dis.

Repandus. are et pandus cōponit repandus da. dū. i. recurus qd actiuū est cū illud retundit repandū est *fm* Aug. pa. vero dicit repandū: recurus: repati: repasū.

Reparo ras. rati. in paro ras. exponitur.

Repario ras. are. ad patriā remeare. et componi a re et patria.

Repedito tas. in repedo das. est.

Repedo das. dau. dare. cōpo. a re et pes dicit repeda re retro pedē dare: remeare. vñ equus dicitur repedare cū retro pedē iacit z pcutit. *fm* Aug. Retro pedē laciens repedat: repedatqz reuertēs. Inuenit etiā repedo dis. z tunc pdu. pe. sicut pedo dis. *fm* quidā. A pede dicitur repedo: s. datibi pedo repedo. Et a repedo dicitur repedito tas. pe. cor. verbū frequentatiuū.

Repedo dis. in pedo dis. vide z repedo das.

Repello lis. puli. pulsum. cōpo. cū re. z pello lis. z est repellere retro pellere. Et scias qz repello ubiqz hz vñ p. vñ pñmā cor. vñ repuli repulsi. tñ auctores geminat p. in ter tia psona pteriti. z faciūt pñmā lōgā. *fm* lucan. Reppulit a libidis inensum sirtibus equoz. Sed *fm* Duro. in pñma psona recte corripit dicēs. Quēqz feror: repuli doctis me dicantibus ignes.

Rependo. a re. z pendo dis. cōponit rependo dis. di. dere. id est reddere: remunerare.

Reperio. a re z pario ris. pponit reperio ris. repperi re ptiū. Et scias qz reperim vltro occurrentia. Inuenim⁹ quesita. Vel reperire est scire de re pñra ubi sit. Inuenire autē est rē pñtā retrahere: *fm* Aug. In grecismo autē dicit. Quēſita inuenio: repis qd ſois parat vltro Et vt dicit *fm* Aulcian⁹. in. x. li. Repio duplicauit p. in pterito: qdpe diminuta vna syllaba in repio repperi. simile est pteriti a cōperio pperit. Itē nota qz repio in his qz uenit a pñent non geminat. *fm* pñmā cor. sed in pterito geminat p. z sic pduat re. vt repperi. Supinū vero per vñ p. scribit. et pñmā cor. vt repperit. *fm* Regū. iij. ca. x. viij. Eo qz minime repperis. z debet per vñ p. scribi.

Repertor tois. i. auctor inuento: *fm* papian.

Repertū est supinum de reperio ris.

Repetendus. in repetundus exponitur.

Repetio. in coloubus est in quarta parte.

Repetūdus a repetōtis. deriuat repetēdus da. dū. *fm* modernos. z *fm* antiquos repetūdus da. dū. vñ repetis de dārū. dicunt pecuniā repetitē. Siquidē mos erat ros me qz si quis deposuisset pecuniā aliam nec posset eam re habere: ueniebat ad pñtorē: pñtor vero mādabat debito: ri. z pñtūes terminū quēdā pñcipiebat vt in fra terminū illū pecuniā pñteret: z redderet. tūc poterāt dici petūdē daz. Si vero debitor in termino nō pñteret: iterū depo ſitor uenies ad pñtorē pecuniā repetebat: tūc dicebant re petūde dārū. Tūc vero debitor clamāte pñtoze reus erat repetūdaz. *fm* salu. Post paulo catū na pecuniāz repe: tūdarū reus. Itē pñuetudo erat antiquis romē qz legat⁹ reipublice acciperet p se z p suis victualia de cōi vñciōz esset: sed non vltro qz deberet. finito postea termino il: lius cū ali⁹ legat⁹ eadē deberet fungi legatiōe. secū duce bat legatū pñteri anni z licebat quilibet in fra quadragin: ta dies querimoniā facere de eo qz pecuniā vltro qz debe ret accepisset: et pecuniā repetere supflue acceptā. et talis pecuniā sic repetita dicebatur repetūdē dārū. z tunc si il le non posset se excusare reus erat repetūdārū. et coges batur eas reddere.

Repetend⁹ per oēs casus & gñā & vtrūqz numerū in flectit: repetūdārū autē tm gñā & abltm habet qz illis casibz cū verbis accusandi & dānandi vtimur. Age bāt aut repetūdārū re⁹ a quo male ablata repetebāt.

Repullo las. i. liberū pillare. z dicitur a re z pilla. z pdu. pl.

Repingo. a re z pango gis qd est cōiungere vel impel lere pponit repingo gis. pegi. pactū. pactū. i. iterū vel re: tro ipellere. potest etiā repingo pponi a re z pingo gis. Et est repingo iterum pingo.

Repo pis. repti reptū repere. i. latenter intrare: vel vē tre z pedibus ire: vt faciūt serpentes z pñscēs. z pponit cū in: z dicitur irrepo pis. i. intro repere. Itē obiepo pis. i. vndiqz vel contra repere. Surrepo pis. i. subitus parū vlla: tēter vel post repere. Repo z eius pposita sunt neutra. et faciūt pñteritū in pñ. z supinū in pñtū z pducunt hanc syllā: bam re. Unde *fm* Suidius in epistola. Sz mouet obiepēs somnus anile caput.

Additio.

Repescim Laurētū vallā est alaliū carētū pedibus qz ventre eunt. quēdā tñ reptilia pedes habent vt lacertē et reptare hoīem dīcū qz se gñiter lente z quasi testudineo passu incedit quales sunt qz in hortis aut vinctis similibz qz locis spadiant. *fm* Bozari⁹. An tactū siluas interceptare salubres. *fm* Plin⁹ ad hebū Scholasticis poro dñs vt hic est sufficit abūde tñ solū vt releuare caput refigere oculos reptare p limitē vñā semitā tercre omībz vituillas suas nosse z numerare arbusculas possit. Idē. Frequētor cur rentibus qz reptantibus lapsus est. Terētius in adelpis. Perreptaui vsqz omne oppidū ad portā ad lacū quo nō.

Repofoculi li. id quod tegit ignē in nocte. vel qd res tro ignē ponitur. quasi cūlii foci: sup quod a posteriori p te fod ligna ponunt: quod vulgolar dicit z cōponit a re pono z focus z alium.

Reperi pñteritū. in reperio exponitur.

Repullit tertie pñone. in repello lis. vide.

Reptile. a repo pis. dicitur hic z hęc reptilis z hoc le. *fm* res pulliter aduerbiū. Itē a repo pis. reptū pñ. u. i. o. sit reptō tas. frequētiuū. vñ reptito tas. aliō frequētiuū. z cor. pñul. reptilis. *fm* in auroza dicit. Reptile subijct cū pñst cis famulatū Et scias qz reptilū quēdā genera sunt ter: restria: quēdā aquatica. Dicit enī reptile qd se rapit. Hoc autē contingit multipliciter. Quoddā enī rapit se virtute costaz: vt serpēs: quoddā vi quoddam anuloz vt aial anulofum. quoddā vi ouis: vt qdā vermes quoz oze terre affixo totū corpus post se trahunt. quoddā vero est qd in vi pennularū quoddā se mouit vt pñscis. Et vñuerſali: ter omīe aial videt reptile dicit: cū corpus a terra nō mul tū elcua p instrumenta motus: et vt dicunt quidā reptila proprie sunt aquarū: reptilia vero terre. Ita tamē pñue tas non semp obseruatur. Vide etiam in serpēs.

Repudū podū cōponit cū re. z dicitur hoc repudū dis. vel

repudiū cōponit a re ⁊ pes dis. i. repulsiō vī scriptū repulsiōis qđ sub testimonio testū presentī vel absentī mīnī et inde repudiō as. i. repellere: resutare: fm̄ laug. vī re pudū dī: dīdīdī. dīuonī repulsiō mulieris a viro. vī a re ⁊ pes. vī dīdī est. ⁊ cōponit repudiū quasi repediū. Cū em̄ repudiā mulier tūc repedit. i. reuertit ad suos. vī cōponit repudiū a repello lis. ⁊ edes quod est domus. vna de repudiū quasi repellidū. id est repulsiō ab ede.

Repulsi pūne psonē. vide in repello lis.

Repulsiō las. in pulsiō las. vide.

Repulsiū supinum. in repello lis. exponit.

Repulsi. a repello lis. repellere dī: repulsiū sa. sum. i. retropulsi: fugati: cietus: ⁊ hęc repulsi se. i. repulsiō: iniuria qua repellunt hoīes ab honoris petitiōe.

Requiritur. tum. in quēo quies exponit.

Requiro ris. in quero ris exponitur.

Res rei. in realis exponit. Res pponit cū publica. ⁊ dī hęc res publica hui⁹ reipublice Sed pōt queri. An sicut sit ista ppositio res publica possit fieri hęc ppositio mulier alba. Ad hoc dico qđ oīs ppositio imutat ⁊ cōmoditatē habet: alioqđ est inanis ⁊ nō tenēda. Dic ergo qđ ideo res publica est vna ppositio vt aliqd imutat. Nā qñ res publica sunt due ptes idē est res publica qđ cōe. Hęc mutatio nō cōtingit in mulier alba: qđ siue esset vna additio siue nō semp fieret suppositio p muliere alba. ⁊ sic qđ nulla est vtilitas in tali ppositione: nullo modo est faciēda.

Resacro cras. a re ⁊ sacro cōponit. vide in sacro cras.

Resides. a resideo des. dīdī hęc ⁊ hęc resides dis. i. pīger quasi recito morans. ⁊ cor. si. Additio.

Resides dicto morant segnes oculos quieti. vī Virg. Jam pīdē resides aīos. sicut ecōtrario istātes dīdīdī idulstros

Resilio lis. in salio lis. exponitur.

Resina ne. pe. pducta dīdī lacryma sudore liquor ex balata: lignoz. f. vt cerasi: lentis: ballami: ⁊ aliarū arborū vel virgultozū qui sudore probantur.

Resipio pis. in sapio pis. exponitur.

Resipisco scis. in sapio pis. exponitur.

Resisto sitis. in sisto sitis. exponitur.

Resolutio cūlis. a resoluō uis. dīdī resolutio cūlis nīf. i. arcus pectoralis. f. firmaculū quo cāmīsa sup pect⁹ fixa: mat vel quo palliū astringit: vel instrumentū quo crines dīscernunt. ⁊ tunc pponit a resoluō ⁊ cinanū qđ est capulus Martia. In gerula. resolutio cūlis qđ flāmaz. instar. Quidā tamē legunt pio duabus pibus. f. resolutio ⁊ ridio. ⁊ est ridio idē qđ dīdīdī esse resolutio cūlis. qđ qñ uis verus sit: tñ p vna pte melius legīt resolutio cūlis: si quis consideret copulationis vim ⁊ ordinē.

Respecto. a respicio dis. xi. cum. cu. u. in o. sit respecto cras verbū frequentatiuū. i. sepe vel frequēter respicio.

Responsorium. in responsū vide.

Responsū. a responso fas. qđ est frequentatiuū de resideo des. dīdī hoc responsū si. ⁊ hoc responsū rij. Sed responsū qđ dīdī. Responsū verbū vel pīus qđ sepe iterat. Et dī hęc: qđ vno desinente id alter rīdeat. vī respōsius ua. uum. ⁊ responsū rīa. rīum. hęc nota qđ sicut ougenes sup illud Luc. ij. Inuenerūt illū in tēplo sedēte in medio doctoz audientē illos ⁊ interrogantē. Inuenit in medio pīelatoz iesus non eos docēs: sed interrogās: vt nos doceret qđ puer qñs sapiētes ⁊ eruditi sūt cōuenerūt vt audiat potius magistros qđ docere desidēt: ne vana ostentatiōe ideo se sciāt. Interrogabat in qđ magistros non vt aliqd addiceret: sed vt interrogās erudiret: ex vno quippe doctrine fonte manat: et interrogare: ⁊ respōdere sapiēter. ⁊ eiusdē sciētiē facere quid dīdīdī et quid respondeas.

Respublica. in res exponitur.

Respuo. ex re. ⁊ spuo pponit respuo is. in spūtū. spue: re. i. iterū vī retro spuerē: vī reculare: renuere: vilipēde.

Resrauro ras. in stauro ras. est.

Respicula. a respis dī hęc respicula le. dīdī. Un respicula nīus rīa. rīū. qui facit respiculas: vel ad eas pīnēs. Respiciū etia sūt quas succinatōia vel redimicula. ⁊ pprie bīa dīatōia appellare possumus.

Restringio quis. in stringio quis vide.

Restio. a restis dī hęc restio onis. qđ facit vī vēdit restes Restis. a rēte dī hęc restis hui⁹ restis. i. funis: vel qđ fit ex funib⁹ ad aliqd trahēdū. ⁊ dīdī restes. qđ his rētia tendunt: vel qđ rates continent. Additio.

Sūt quidā qđ a resto restes dīdī et iūmēt qđ autē vētisqz resistat vel qđ qñqz ligata stare faciant. Restes em̄ funes sunt. vī nauticē restes dīcunt funes nauū. Apulei⁹. Restim qua grabatulus erat intertus aggredior: expedire. Jōē. Et ponderis deductu restis ad igluuā astricta spūs officia dīscinderet.

Restitut. i. repēte vel retro stetit: abnegauit: ⁊ tradidit. reculauit. Nam deriuat a resto vel restio. Restio autē et resto restit facit sicut consto ⁊ cōsisto constat. pīsto ⁊ pīsto pīsti. ⁊ cor. si fm̄ pīp.

Restituo. ex re ⁊ statuo cōpo. restituo is. Et est restituo retro vel iterū statuo. vī restituere imponat redditiōez illi⁹ rei quē iniuste ablata est. Hęc pōt queri an teneat sēp restituere ille qui accepit rē alienā. Ad hoc dico qđ circa illū qui rem alienā accepit duo sunt cōsiderāda. f. ipsa res accepta: ⁊ ipsa acceptio. Ratiōe autē rei tenet eā restituere qđ dīdī apud se eā habet: qđ qđ hī vītra id qđ suū est dī sibi subtrahit ⁊ dari ei cui deest fm̄ formā cōmutatiū iustitiz. Sed ipsa acceptio rei alienē pōt dupliciter se hīe. Ratiōe em̄ est iniuriōsa. f. cōtra voluntatē exīdēs ei⁹ qđ est rei dō vt pī in furto ⁊ in rapina. ⁊ tunc tenet ad restitutiōē nō solū rōne rei: sed etiā rōne iniuriōse acceptiōis: etiā si res apud ipm̄ nō remaneat. Sicut em̄ qđ pīuit aliqū tenetur recōpēsare iniuriā passo: qñs nīhil apō ipm̄ maneat: ita etiā qđ furat vel rapit tenet ad recōpēsatiōē dāni illati: etiā si nīhil inde habeat: ⁊ vīterius p iniuriā illa puniri dī.

Alio mō aliqđ accepit rem alterius in vilitatē suā absqz iniuriā cū voluntate. f. eius cui⁹ res est: sicut pī in mutuis et tunc ille qđ accepit tenet ad restitutiōē eius qđ accepit: nō solū rōne rei: sed etiā rōne acceptiōis: etiā si rē amiserit tenet eam recōpēsare ei qđ gratiā fecit. qđ nō fieret si p hoc dānum incurreret. Tertio mō aliqđ accepit rē aliterius absqz iniuriā nō p sua voluntate sicut pī in deposito: ⁊ ideo ille qui sic accepit in nullo tenet rōne acceptiōis: qñmō in accipiēdo impendit obsequiū. Ctenetur autē rōne rei: ⁊ ppter hoc si ei subtrahat res absqz sua culpa non tenet ad restitutiōē. Secus autē est si aliqua sua culpa rem depositā amitteret. Vide in satisfactio: ⁊ in elemosyna: ⁊ in emo: ⁊ in furoz.

Resulto tas. in salio lis exponitur.

Re. a retineo nes. dī hęc rete tis. qđ retineat pīscēs vī aues ⁊ facit abtūs in i. reti. olim em̄ faciebat in e rete. vnde Surt. in v. fastoz. Cū tibi p libris claudunt rete legētis Rete dixit p reti: ⁊ dīcuntur retia quasi retinentia. et non aspiratur rete. Additio.

Aliqñ pio rete vīscū vīsurpamus a retinēdis fertis quē admodū pio arboribus capimus retas qđ naues retineat tanqz retia. Sūt em̄ rete arbores qđ aut ex rīpis fluminū emunēt: aut in alueis eoz extant a retibus appellatē que pītereuntes naues quasi irretire vīdēantur. Idcirco flumina retanda locari solent. i. purganda ne quid moris sine periculi nauibus in ea virgulta incidentibus fiat. Rete a raritate deductū dīdīdī teste Marrone. a quo reticuli de quo superius locuti sumus. ⁊ Irretio verbū quod significat retineo capio. et irretitū dīdīdī fraude aliqua vel blandicijs aut dolo quasi rete captum. vir autē hodie ausim dicere rete in ablatiuo licet retia dicamus.

Retento tas. in retento tas exponitur.

Retiaculū li. dīdīdī a retineo nes. ⁊ dīcunt retiacula in modū retis facta. ⁊ est retiaculū sicut est reticulū dīdī. a rete. f. pūū rete. ⁊ reticulū etiam dīdīdī paruū intestinum tenue: vel quasi reticulatū. quod opert vitalia.

Retiarius ria. rīū. i. ad rete pīnens vel decipiēs: vī qđ retia facit. et dīdīdī a rete. ⁊ accipit sonum de c.

Retacula. a rete dīdīdī hęc retacula le. dīdī. paruū rete vel mitra virginalis capitis.

Reticulum. in retiaculum exponitur.

Retineo nes. nūi. retentiū retinere. i. iterū tenere: pīfer

mare. et pponit a re et teneo nes. et cor. ti. Facetus. Quærit
euenti locus: tamen arte tenetur. Res brevis est queri
sed retinere labor.

Retio tis. ti. tire. et a rete. et est retire reti cape. et ppo.
irretio tis. i. illaqueare: impendere. et est actiunz cum suis
compositis. et pdu. re.

Retiolū. a rete et hoc retiolū l. illū qd colligit comas.
sic dictū: qd qsi puū rete est. v. l. q: retinet crines ne effūdāt

Retoxus sa. sum. in retortus ta. tum. exponit.

Retoxus ta. ti. vel retortus sa. sum. qd idē est et a re
torqueo ques. toxi. et retortusum vel retortū. et dicit retortus
iterū cruciat? vel retro vel iterū flex? v. l. itez volut? sicut
filiū bis filatū. vel retortus. iterū vi quadā missus: sicut
faciliū quod iterū mittit in hostes.

Retractoras. in tracto aras exponitur.

Retrimētū. a retineo nes. dicit hoc retinaculū. et hoc re
trimētū ti. quasi retinūmētū. Retrimēta sunt ea loca in q
bus digerunt stercoia: vel q retinent capita venarū qui
bus laxant vincula quibus nutrimenta vsq ad digestio
nis oportunitatē continent. et iterū musculi ex quibus na
scunt retrimentoz meatus.

Retro aduerbiū loci. et pponit cū de. et et: deretro. et cor.
re naturaliter. vñ in auroia dicit. Deretro despidat aio q
ciqz reliquit. Vide in deretro. et cor. re naturaliter.

Retrogradus. artis. art. i. retro ire. gradū retro. et cōpo. a
retro et gradus eris. et cor. gra. Et de retrogradus da. dū
i. retrois: vel retrogradus: vt cācer et: retrograd? et
planeta est qñq retrograd? qñq est pcessiuus. qñq sta
tionarius. Et mulus vidiosus similiter qñq est retrogra
dus. qñq pcessiuus. qñq stationarius.

Retuli est pteritū de refero. et scribit p geminū t. sicut
repperit et reppulit in tertia psona geminā p Tamē hoz
supina corripit pūmā. s. repulsi: relati: repulsi: et etiā eoz
presentia: vt repello: refero: reperio. et cor. tu. retuli.

Retudi. penul. cor. in tundo dis. est.

Retundo in tundo dis. exponitur.

Retunus sa. sum. in tundo dis. vide.

Retusus sa. sum. in tundo dis. vide. et producit tu.

Reuid est radix.

Reubarbarū. reu qd est radix ppo. cū barbar: vel pon
tus: et et: reubarbarū sine hoc reupōtū illud qd est trans
danubiū in solo barbaro. et hoc circa pōtō colligit. sic dictū
quasi radix barbara: vel quasi radix pontica.

Reuelo las. ex re et velo las cōponit. et scribit per vñ l.
Vide etiam in velolas.

Reuerens. a reuereor reris. et: reuerētis. ois ge. pti
cipiū et pōt esse nomē. et tūc pparat. vñ hēc reuerētia tiē. et
p ppositionē irreuerēs. i. non reuerēs: inuereciū? et ppa
rat vñ hēc reuerētia tiē. et corripit ue. in predictis.

Reuereor reris. uertis sum in vereor: exponitur.

Reucritus ta. tum. in vereor: vide. et cor. ri.

Reuerso las. i. iterum versare. a re et verso las.

Reuerto. a re et verto teris. cōpo. reuerto: ris. reuer
sus sum. reuerti. i. retrouertere vel redire: quod antiqui
dicebant reuerto la.

Reuulisco scis. in vno uis. exponitur.

Reuino uis. ti. ex re et vno uis cōponitur. et producit
ui. et est reuincere iterum viuere.

Reuma. a remus dicit hoc reumatia. i. tēpestuosa ma
ris inundatio vel ille feruor aq q fit ex remoz agitatione
Reuma etiā est eruptio vel feruor humorū q dicunt vel a
capite vel ab alto mēbro. vñ hoc reumatismatis. i. fluxus
abundantis aque vel humoris corrupti.

Reumatismatis. in reumatia. exponitur.

Reumatizo zas. zant. i. reuma pati vel emittere. et deri
uatur a reuma reumatia.

Reuolutis. a reuoluo uis. et hēc et hēc reuolutis et
hocle. et reuolutis le. penul. cor. in eodē sensu. Augu.
de ciuitate dei. Vidi reuolutū or? eis dē arcūm? iserite

Reus rea reū a re q pēti et: qd qñs sceleris pscius nō
fit. reus tñ et: qd ius in iudicio p re aliqua ab eo peti.
et reus fideiusor: et a re de qua obnox? vñ hēc reat? et
reus mactatus sic dictus q aduersum rēpublicā aliquid

egisset. Et quicūq hostib? cōsensisset dictus est reus ma
lestatis: qd maius est ledere patriā q dñe vñ. postea et
ille q aduersus maiestātē pūcipis egisse videt: vel q le
ges rēpublice detulerat: vñ viles abiogauerat: et paf.

Ad dicto.

Et reus et: qd in rem hoc est causam ad iudiciū vocat? est a
quo reus stipulando q stipulatur. reus pmittendo q suo
noie qd pro altero pmittit. Ad hēc reus voti est qd su
pro voto se numinibus obligat. dñatus autē voti qd pmi
s vota iam soluit. Virg. Constitutū ante aras voti reus.
Reū agere est accusare. Reum peragere et condemnare:
reatus est culpa et crimen.

Rex regis producit re. Vide in rego regis.

Rhea filia celi et vestē. soror et vxor saturni. alio na
mine ops.

Rhea etiā dicit cybele mater de tūm Itē rhea dicit illa
mater romuli. De qua superius Ilia.

Reate oppidū sabinorū vmbilicus italie.

Rhedones ppl's galliē in ducatu britāniē ad oceanū

Régiū vrbs galliē italie. i. lūbardie Vñ regiētes.

Rhegyū vrbs brutiorū in finibus italie ad mare cō
tra siciliā vñ rugini.

Regiū galliē condidit lepidus romanus.

Regulus dicitur supra Attilius.

Remus filius martis et ilie. quē frater ei? romulus oc
cidit quia per ludibriū muros nouos trāssierat. vel
quia vterq regnare volebat. et ob hoc inter eos orto
certamine remus occisus est.

Remis vrbs galliē belgicę inter treuerim et metten
sem vrbs circa siluam arduēnam In qua vrbe frā
corum tex vngitur.

Rhenus fluuius nobilis ab alpibus per germaniam
fluens vel galliā a germania separans: tandē tribus
ostiis in septētrionalē oceanum influit.

Rhenus etiā est fluuius in italia circa bononiā.

Rhesus rex thracie qui cū equis albis veniens in an
xiliū troianorū. a diomede et vlyse noctu in suis ca
stris occisus fuit. Est etiā fluuius circa trolam.

Rhetia regio circa alpes vel in alpibus quam aliqñ
putant esse austriā vel sueniā Nā rheti sunt gens al
pina. Alii dicunt rhetiā esse pedemontanā regiōne.

R ante H et I

Rhesis interpretatur locutio. vñ
hēc rhetorica ce. quasi copia locutionis dicta.

Vel rhetoris dicit copia dīcēdi. vel loquēdi
rhesis. vñ derhetorica ars illa. vidē hēc rhetor: tois. et rhe
toricus ca. cū de illa arte tractans: vel ad artem illā pēti
nēs. et hēc rhetorica ce. et pluraliter rhetorica corū. et rhetor:
ricorum liber in quo docet ars illa. et cor. penul. genitiū
rhetor: ois. Sed rector: ois. per α. sine h. pdu. to. et pōt
tur h. post r. in predictis. Vñ dicit pūscia. et sine aspiratō
ne pōt in latinis. In grēcis vero vel pūcipalis. i. in pū
cipio vel geminata in media dictione aspirat vt rhetor:
rhodus insula quēdē. pūrus Iuuenalis. Cedā grām
tid: vincuntur rhetores omnes.

Rhetor: rhetoris in rhesis vide.

Rhodus insula est q ante ostia dicebat. et cor. pdu.
Aspiranda inter non aspiranda cōmīcentur.

R ante H et I

Riciniū nti. idē est quod resolutū
cūlū fm Aug. paf. dicit. Riciniū matrone

le opertimentū latine dictū q dimidia eius p
retro obijat: qd et vulgo mauorē dicunt. Riciniū acus
ue spinula quo virginei crines discriminant

Rictus. rmos pponit cū dnos qd est canis. et dicit
rictus riant: vermīs caninus: qd hęc in auribus canē.

Rictus. a ringo gis. et hēc rictus hui? rict? ferarū ois
aprio. Vel qd et: rictus in hōie et: rictus in bestia.

Rideo, a radio s. dicit rideo des. s. sum. Qui enim ridentibus videt quasi radiare. vñ hic risus sus. sui. et hic ridentibus? hoc le. vñ natu ridere. vñ risibilis adier. ridentibus. **Rideo** cōponit. **Rideo** des. s. i. aliqd ridere: vel cū ridente ridere. **Rideo** des. simul ridere: vel cū alio ridere et con rideo. i. mutat. n. in r. **De rideo** des. deridere. vñ hic derisus sus. sui. r. hęc derisio r. hic derisor. vñ derisorus ria rñ. **Rideo** des. i. deludere. **Rideo** des. i. latenter vel post vel subitus vñ parū vel remisse ridere. **Rideo** r. eius pposita neutra sunt pter derideo r. **Rideo** q sunt actua. s. oia faciunt pteritū in si r. supinū in sum. r. pducit rñ. vñ **Rideo**. in epl. **Rideo** nos leuures pōtēta thessala ride.

Ridiculus, a rideo des. s. i. ridiculus la. lūz. de quo pōt haberi derisio: vel q aliū deridet. vel qui in rebusturpib⁹ ridet. r. hoc ridiculum l. derisio. vñ de ridiculo sus. sa. sum. et hic r. hęc ridicularis r. hoc re. vñ de ridiculo se r. ridiculariter aduerbium.

Rien rñis in ren vide.

Rigeo ges. gui. gere. i. esse vel fieri rigidū. s. durere: al gere: torpere: horere: sicut cū capilli erigunt. vñ rigeo scis. inchoa. **Rigeo** pponit. **Rigeo** ges. **Rrigeo** ges. **Rbigeo** ges. **Rigeo** r. eius cōposita neutra sunt: r. carēt supinis. r. faciūt pteritū in gui. et corripit hanc syllabā rñ. vñ **Rui**. in epl. **Rigia** prupta cornua mole rigēt. **Additio**

Rigo gas. s. rigeo qd pprie est frigeo: a quo rigeo p metaphorā: tñ qm quē frigent horrent r. dure scūt. r. rigere r. rigeo p duratū: vñ **Rigam**. **Rigeo** r. hęc rigeo r. rigeo scūt. **Indute**: cedunt securibus humida vna. bñc rigo: nō mō p frigore sed etiā p duritie capis. **Idē**. **Et** ferri rigo. **Et** rigidus modo frigidū significat. **Rig.** **Cellurē** botea rigida spirāte moueri. modo durū. vñ de rigidus hōmo dicitur asper: r. rigiditas asperitas.

Rigidus, a rigeo ges. s. i. rigidus dā dū. **Et** pparat rñ glidus dñr. sumus. vñ rigide dñs. sime. aduerbius. r. hęc rigiditas tis. r. rigido das. i. rigidū facere. r. est actiui.

Rigo gas. gail. re. i. madefacere humectare. vñ rigo gna gail. i. madidus vel fertilis s. fecundus. r. cōponit. **Rigo** gas. i. iuxta vel valde rigare. **Rorigo** gas. i. simul rigare. **Ririgo** gas. i. iuxta vel valde rigare. **Ririgo** gas. i. ois gene. r. irriguus gua. gail. **Rigo** r. ei⁹ pposita actiua sunt. r. corripit rñ. vñ **Rheodolus**. **Additio** moti faciem rigat imbre salubri.

Rigare est madefacere est. **Benetm**. **Et** veris elegi flitibus oia rigant. vñ irrigare didimus ad aquare r. quasi rñ nos in agrū aut hortū deducere. a quo irriguus dicitur. **Varro**. **Riger** qui est irriguus et qui irrigat. **Virgili**. **Ir** riguus bibant violaria fontem.

Rigo, a rigeo ges. s. i. hęc rigo rñ. i. duridēs rigiditas. **Rima** me. i. fissura. vñ hęc rimula le. r. rimella le. ambo dñ. r. rimosa s. sa. sum. i. rimis plenus. **Et** pponit. vñ rimose s. sile. sime. aduerbius. r. hęc rimositas tis.

Rimella le. dñm. parua rima.

Rimor, a rima me. dñ hęc rimor rñ. i. s. rñitū. r. rimor rñ. i. matus sum. rimari. i. scrutari: inuestigare: inquirere tractū a poris q per rimā terrē silicas r. radices inquirūt. **Et** cōpo. **Rerrimor** maris. i. pfecte vel subtiliter rimari. r. est deponens cum suis cōpositis. r. produ. hanc syllabam rñ. vñ **Riosper**. **Do**rida rimef penetralla dextra salutis **Et** i. gredi. s. **Scrutō**: vt experiat vt sanē vulnera rimos

Rimula le. dñm. parua rima.

Rinatix serpens aquā veneno inficiēs: de quo **Lucanus**. c. xi. **Rinatix** violator aquē. legit ibi. r. natix violator: vt dixi in natix s. i. bug. **Pa**. vero sic dicit. **Rinatix** serpens aquā veneno inficiens. in quocūq; cñ fonte sua rñ suum ibi emiscet venenum.

Legendum est **Et** natix &c.

Ringo gas. a rideo des. s. i. ringo gas. rñ. cū gere. i. tra s. i. idignari: murmurare: vel rñū facere. **Ringo** pponit. **Rringo** gas. **Roringo** gas. **Rbvingo** gas. **Ringo** est neutrum cum suis ppositis r. facit pteritū in rñ. r. supinū in cū. **Inuenitur** etiam in deponenti genere. **Et** nota q ringo ideo deriuat a rideo: quia quiringit quodam modo vide

tar representare formam ridentis.

Rhinoceros, a ceros qd est cornu pponit cū rños qd est naris r. s. hęc rhinoceros tis. idē aial qd egoceros: s. quod dā: vel p alio aial: r. interpretat in nare cornu. s. quocūq; rhinoceros p vñ illi mēbro: q rigeat: vel q sit vñ come listar rhinoceros. **Un** **Iuena**. **Et** magno cū rhinocrote lanari **Medicū** etiā aial s. monoceros. i. vñ come: q vñ cornu in media fronte hēat. **Hic** nota q inuenit hęc rhinoceros et tunc facit gñs rhinoceros interposita ti. pei. pdu. vt sacerdos tis. r. actus definit in em vel in a. vt rhinocrotē vel rhinocrota. r. iste gñs actus inuenit qñs in moralibus **Grego**. r. iste gñs rhinoceros inuenit in. **Deutro**. **xxix**. **Cornua** rhinoceros cornua illius. **Item** iste nñs rhinoceros inuenit in **Job**. **xxxix**. **Quid** volēt rhinoceros seruire tibi. **Item** inuenit rhinoceron: r. tunc facit gñs rontis. r. format gñs a nōtis addita. **Nā** vt dicit **Psalmista**. in. vi. **Idē** em dñs leonem necessario fuas vt gñs quocūq; pñm gñs cos n. habeat leontis. **Grego**. in moralibus ponit etiā mīr mīcoleon tis. r. ab isto nō rhinoceron descendit iste actus rhinocrontē vel rhinocronta. **Et** talis actus gñs inuenit in **Job**. **xxxix**. **Quid** alligabis rhinocronta ad arandum in loco suo. **Si** aut inueniat ibi rhinocrota sine n. in pe. syllaba: tunc descendit a rhinoceros otis. rhinocrotē vt rhinocrota. pōt etiam did hęc rhinoceros ri. pe. cor. r. tñc est nñs latinus. r. format a rhinoceros qd pōt esse gñs gñs o. vltimē mutata in u. **Nā** sicut dicit **Psalmista**. in. vi. **Idē** gñs gñs sit latinus gñs mutata os. vltimē in is. vt titā titanos titan. **Delphin** delphinos delphinis. **Idē** dñ delphinus nī. **In** multis em inuenim⁹ a gñs gñs factū latinū noiatiui: vt elephas elephantos. r. hęc elephas hñtis elephantis r. hęc elephantis hñtis a gñs gñs elephantos. r. hīs arabs arabos. hęc arabs hñtis arabis. r. hñc sit hęc arabus bi. **Titā** titanos hñtis titanis hñtis. **Idē** dñ titanus in quarto. **Ethiopus** dicit p ethiops. **Rhinoceros** vel luti ethiops. **Sic** ergo pñm **Psalmista**. a gñs gñs sit nñs latinus os mutata in us. vel o mutata in u. vt ab elephantos: hęc elephantis ti. r. a rhinoceros rhinoceros. **Itē** a gñs gñs gñs latin⁹ os mutata in is. vt arabs arabos: arabis arabis. **Idē** in sup. q **Grego**. exponens illud **Job**. **Nū** quid volēt rhinoceros seruire tibi: ita dicit. **Rhinoceros** idō mīte oīno nature: est ita vt si qñ captus fuerit teneri nūlatenus possit. **Impatiens** qdpe vt fertilis mouet. **Em** vero nomē in latīna lingua interpretatū sonat in nare eoz: nū: r. quid aliud in nare nisi fatuas: qd in cornu nisi elatio designat. **Rhinoceros** qui etiam monoceros gñs exemplaribus nominat tante esse fortitudinis dicit: vt nūla venantia virtute capiat. **Sed** sicut hñt asserit q in de scribendis naturis aialū laboriosa inuestigatiōe sudauerit virgo ei puella pponit q vententi signū aperit: in quo ille omī fere citate postposita caput deponit. **Sic** ab eis a gñs caput querit soporatus: velut inermis inuenit. **Burci** color quocūq; esse describit: q etiā cum elephantis qñ certa men aggredit eo cornu q in nare singulariter gestat: vñ trem aduerfantia ferre phibet: vt cum ea q meliora sūt vulnerat impugnantē se facile sternat. **Pōt** etiā p rhinocronta vel certe monocronta. s. vñ come ille populis intelligi: qui dum de accepta legion opera: sed solā inter cunctos hoies elationē sumpit: r. quasi inter bestias cornu singulari gestant. **Un** passionē suā dñs ppheta canēte pñunciās ait. **Libera** me de ore leontis r. a cornu? vñ cornū humilitatē meā. hęc **Grego**. **Solimus** aut sic dñ. **Rhinoceros** est monstrū quoddā rugitū horrido corpore equino: capite ceruino et eius fronte media cornu p tenditur splendore mīrifico: ad magnitudinē quatuor pedum: ita acutū vt quicquid impetierit facili itū pfoiet nature indomitū: qui si captus teneat cito morit. **Pōt** etiā did q vñ cornu vel rhinoceros signat dei filiū. **Nā** deus (vt videbat) ante inuisibilis absconditus et austerus: more virginitis marie attract⁹ est: r. in sinu eius dormiuit: r. sicut ouis in monte mansuetus est effectus. **Nā** ad nos venit pfectus ponderē carnis.

Rhinoceros aial quadrupes hñs in rhine. i. rñso: ce tas. i. cornu quod & monocron dicit nec tñ est vñ

cornis: quia rhinoceros cornu pādum seu lucet uum est in nare: vnicornis certe in fronte.

Rhinos interpretat auris vel naris. et accentuat in fine. Rhin in ntō & rhinos in gto dicitur naris. Rhinos autē in ntō dicitur pellis & scutū.

Ripa a rapio pte. dicitur hęc ripa pte. qđ rapiat ab aq vñ hęc ripula lē. dicitur ripa. tū. l. ripa hñf. rhoc ripa tū. tributū qđ accipit in ripis. et ripatim. i. p ripas vñ de ri pa l. ripa et designat locū riparū: sicut ostiatum ostior: et p du. ripa patmā. Luca. l. iij. De nō lothep pñr obliuio rīpē

Riphe interpretat impetus. vnde ripheus pheā. pheū id est impetuofus. vnde quidā mōtes dīcti sunt riphei ab impetu grandinum et ventorum.

Rhipe grēce p. τρῖν dicitur iactus iactus incitamentum sed riphēi montes a p. φῖ? qđ riphiso quod dicit apd nos nos flo vt dicit tortel. Offendit tamen p. τρῖ? qđ ripizo. id est sufflo ex cito ignē sufflando. ventilo.

Ripula lē. dicitur. parua ripa.

Riscus a rima dicitur hic riscus scilicet fissura vñ fenestra patens in pariete. vñ Terentius. In riscu odiosa sita est. fm lūg. pa. vero dicit. Riscus fenestra parietis: vas ex lū ds et viminibus.

Risibilis in rideo des. exponitur.

Ritus tus. cui. mal. ge. dicitur cōsuetudo a moustrat: cia. et pñet ad iusticiā. et dicitur a ratus qđ est firmus. vñ rī? dicitur quasi ratus: qđ que rata sunt firma ritui debet tra di. Vel ritus dicitur quasi rectus: a rego gis. ex quo equū pñt et scām pñtiam. Et est ritus in re: mos in sermone: vel ritus est mos vetustior: et firmior: fm lūg. Et dicitur pñcia. A ritu etiā rite p recte dicitur: qđ nihil trahit ritibus nisi qđ rectū credit esse. pñ. vero sic dicit. Rite recte iuxta mo rem legitime probe. Ritus mos: iustitū: sequela: ex em plum. et produ. ri.

Ritualis a ritus dicitur hic hęc ritualis et hoc le. ad ritus ptinens cū alio potans eundē ritū vñ p similitudinē ritua les dicunt illi qui eandē hñt amīcā cōem: qđ quasi de vno rīto. i. de vno amore bñt. et p ppositionē hñt et hęc court ualtes hoc le. in eodē sensu. et p du. hanc syllabā ua.

Riuus a riuo ruls. dicitur hęc riuus riu. qđ cito ruat. vel dicitur riuus a rigo gas. dicitur ad irrigandū terrā. Riuus subitō fit et celeriter decurrit et deficit fons vero est caput et de cursus aque que naturaliter manat. Torrens autē est et re pentinis imbribus factus magnū impetū hñs: sed adue niente estate calor solis torretur. vñ et nomē habuit. Flu uius est aq decursus generaliter flumē est aqua decurrens. Et a riuus dicitur hęc riuulus l. dicitur. et riuosus sa lum. et produ. ri. Vnde L. hobias. Riuus mellis agro melle pro batur ager.

Ad ditio.

Riuus dicitur quasi rignus. Est autē riuus vñ vlpianus ait: locus depressus p longitudinē quo aqua decurrit. a quo fit deriuo hñt et pñtū et deriuo: qđ est deduco. et dedu co: et deriuatio deductio: et deriuatū qđ ab alio deductū.

Rixa a ringo gas. dicitur hęc rixa re. que inter multos cō mīnt et iniuria cōsistit. vñ hęc rixula lē. dicitur. et rixosus sa. lū. vñ rixuosus sa. lū. l. rixa plen. et vtrūq pparat. vñ rixose vñ rixuose l. sime. aduer. et hęc rixositas vñ rixositas a rixos rixar. rar. sū. rixari. l. rixā facere pñdē. vñ rixabū d. da. dū. l. rixati simīl: vñ q facile mouet ad rixā **Ad ditio.**

Inter turbā et rixā testimōnio vlpiani rectissime Labeo ait multū interesse. Nam turbā multitudinē hoīz esse pturba tionē et cetuz. rixā etiā duoz. Vident vlpianus et Labeo sentire turbā suapte natura significare multitudinē. Et q turbam in altero sensu esse pturbationē multitudinē Laurentius valla vero pñtū tenet videt naturalē sen sum esse p pturbationē: qđ docet verbū et ea significa tione ductū. i. p turbo. Sed q multitudo non fere vacat pturbatione ipsam turbā appellamus: vt colluuiē hoīes viles et contēptos dīcimus. et fecē et sentinā: non q hoīes sint sordes fer: sentina: sed q sordidā ablectā vñ agāt Laurentius sū non negat aliqui turbā inter multos que: admodū rixā inter duos non semp esse. Et apud Luuiū Eo anno romē cū per ludos a sabīnoz iumentū p lād

utā scorta raperent concursu hoīm rixa ac prope pñtum fuit. Et non longe post. Cū cōuersus in partes impetus esset consiliū intercurfu rixa sedata est.

Rhiphæi montes sunt in scythia a ppetuo ventorū flatu appellati. Nam riphizo grēce significat flo. In rhi phæus accipit pro scythicus & aquilonaris vt rhi phæus populus & rhiphæa nix.

R ante D

Roboa interpretatur latitudo po puli. et hoc p antiphrasim: qđ decē ab eo separa tis duē tm tribus ei relicte fuerant.

Roboro. a robur deriuat roboro ras. l. pfortare cōfir mare: maiores vires dare. et pponit coroboro ras. et est a ciuū cū oibus suis ppositis. et compit hñc syllabā bo.

Robur: a ratus qđ est firmus dicitur hęc robur roboris gñali ter ex omī materia quicqđ est firmissimū: quasi robur. i. fortitudo vires. vñ etiā qđdā genus arborū dicitur robur: qđ valde firmū est. Et etiā qđbet arbor vel lignū dicitur ro bur. vnde robustus sta. sum. l. fortis et firmus et cōparatur.

Robustus in robur exponitur.

Roda de grēce: latine dicitur rosa. (immo Rhodon.

Rhodan. rhodij dicitur sunt qđdā qui venerūt iuxta rho danū. et edificauerūt quoddā oppidū qđ rhodū vocauē rūt. Et hñc quidā flumius dicitur est rhodanus: qđ rodet ripas. vel dicitur a rodontio nizas. qđ latine dicitur torqueo: qđ torq lapides: et arbores euellit impetu suo. et cor. da. siue penul. et a rhodani societate dicitur hęc rhen? enī. quidā flumius germaniē: qđ cū eo ex vna puincia outur.

Rodo dis. si sum. et pponit Arrodo dis. i. iuxta vel val derodere. Corodo dis. i. simul rodere. Circurodo dis. Derodo dis. Erodo dis. i. valde vel extra rodere. rodo et eius cōposita actiua sunt et faciunt pteritū in si. et supi nū in sum. et p du. hanc syllabā ro.

Rhodomellū li. neu. ge. vinū vñ pfectio ex succo rose et melle. et pponit a rhodo grēco qđ latine dicitur rosa et melle.

Rogantuncula lē. dicitur. parua rogatio.

Roga. a rogo gas. dicitur hęc roga ge. l. elemosyna.

Rogo gas. gaudi. gare. i. petere. vñ hęc rogator totus. et hęc rogatio nis. et rogito tas. frequen. Rogo pponit. Ab rogo as. i. delere destrueret ex toto. Arrogo gas. gaudi. ga re. i. suppire. Itē arrogare p supbiā et arrogatē acqre: vel sibi attribueret: sed ponit simpliciter p acquirere. vñ de arrogas. i. supbus et se extollens. Et pparat. vñ arro gantier tius. sime. aduer. et hęc arrogantia tē. Corrogo. gas. i. cōgregare vel inuitare. Derogo as. i. maleducere: detrahēre vel diminueret: ex pte non ex toto. Erogo gas gaudi. gare. i. dare: distribuere: et pñt i elemosynas Arro go gas. i. i. ferre. vt irrogauit mibi ptumelias. i. iulit pro rogo gas. i. differre: distendere: plōgare: petrahēre hęc rogo gas. i. pñcellere: excellere: supare: vel pponere. Vñ hęc pñrogatiua uē. i. singularis excellentia. et pñro gatiuus. ua. um. i. excellens: vel ad pñrogatiuā ptinens Surrogo gas. i. substinere. Vñ Augu. i. l. de ciuitate dei Lucretius qui in li. bñt fuerat subrogatus. hñoz aut cō positoz significatiōes facile his pñsibus distinguunt. Si ro gat addider: cō pgregat: e dat: et infert. De minuit: sub substituit: pio protrahit: inter: Querit: pñ superat: ab destruit atq supbit. Rogo et eius composita sunt actiua: et corripit ro. Et est idē rogo qđ peto oro implozo.

Rogus a rogo gas. dicitur hęc rogus gl. i. ignis p mortuo accensus. sed rogus pprie est cōpositio lignoz. Ira qñ corpus appositū est et ardet. Funus mortui apparat. Du stū corpus concrematū. Sepulcrū vbi ossa condunt. Tu mulus congestio terrē in loco aliquo sancto qui et sine ossi bus potest esse. Monumētū vero est cuiuslibet rei memo ria que monet mentem.

Roma a remus dicitur roma me: et nō a romulus. tunc enī deberet dicitur romula lē. et non roma. et dicitur roma a rcmus: qđ ille fuit primus fundator illius ciuitatis. vnde romanus na. num. et hñc romanizo zas. i. romano more se habere vel loq. et romanizo zas. tormentare: cruciare: affligere: trucidare. et p du. ro. roma. Et vt dicit pñf. Sunt quedā

gentia simul possibilia habentia forma verumans de-
uis. et romanus ager. Et scias q regni romanor fuit po-
tentissimū. vt dixi in chaldei.

Rhomā (vt tortelli⁹ recitat) graues auctores a rho-
me q est valentia & robur dictū volūt vñ & latine pri-
us valentia dicta est ab euādro. vide tortellū qui de
ea plurima disputat.

Romanio zas. in roma est.

Rōphea grece latine dicitur gladi⁹. nā vt in gene. vi. Gla-
dius flāmens. et statius in greco rōphea habet. Itē rom-
phea est gladius ex vtracq pte acut⁹: quā vulgo spā dī-
cit. Itē ē r framea fm pāp. et pōt compi pte. et pduc. re-
spectu habito nūc ad linguā latinā: nūc ad grecā. vñs tñ
cōis hys q in pā corripit. Idem dico de framea. De hoc
etiā dixi in scōa pte vbi egi de regnū gñalibz accens
hic nota q de emulit pāmū hōies de paradiso voluptatis
in locū sibi cōgruū. Ne pō posset ad aliū signū accedē col-
locat de⁹ an paradisu cherubin⁹ flāmens gladiū atq pā-
tū sine rōphea ad custodiendū viā ligni vite. Et vñ iuxta
lram pōt hoc mō exponi: qz p mysteriū āgeloz ignea cu-
stodia ibi pstituta fuit. hoc em vt dī. Aug. super Gene.
per celestes pates in paradiso credēdū est visibilit factū
esse: vt p angelicū ministeriū ibi eēt qdā ignea custodia
tñ frustra: sed qz aliqd signat⁹ paradiso spāli. Cherubin
em inter pates plenitudo scē: hoc ē charitas: qz plenitudo
legis est dilectio. Gladi⁹ aut flāme⁹ pene tpaes sunt que
versatiles sunt: qm tpa volubilia sunt. Illa ergo ad custo-
diā ligni vite: iō posita sunt an paradisu: qz ad vitā nō re-
dē: nisi p cherubin. i. plenitudinē sciētiē. i. charitatē. et p
gladiū pstatū. i. tolerantiā tpaū passionū: vide i paradisu
Romul⁹ vel rom⁹ fuit frater remi. Sed rom⁹ dī et im-
positiōe Romul⁹ dimi. causa blandimēti. vñ romul⁹ lea-
leū. et romulides dē: fili⁹ vñ nepos romuli. Romulides etiā
dicunt romani: qz fuerūt de pgenie illius. Vñ hēc roma-
lis romulidis. i. filia vel neptis illius: vel romana.

Romul⁹ vel rom⁹ fuit frater remi. Sed rom⁹ dī et im-
positiōe Romul⁹ dimi. causa blandimēti. vñ romul⁹ lea-
leū. et romulides dē: fili⁹ vñ nepos romuli. Romulides etiā
dicunt romani: qz fuerūt de pgenie illius. Vñ hēc roma-
lis romulidis. i. filia vel neptis illius: vel romana.

Roro rasui rare. i. rosē emittere vel stillare neu. est vt
aspigere ad modū rois. vñ p ppositiōē. Roro ras. i. a-
spigere in fundere. Roro p rois emittere vel stillare neu-
trum est. sed p aspergere actiū est cum oibus suis cōpo-
sitis. et pducit hanc syllabam ro.

Ros. a rarus dīros rois: qz rarus est et non spissus vt
pluuia. Mel rosos dicit grece. et inde nos dicim⁹ ros rois.
Mel ros dīa ruo is qz ab aere ruat ad terrā. vñ rosid⁹ da-
dū. i. rose plen⁹. et hinc rosidū⁹ la lū. dimi. Et scias q vt
dicit Aristo. Gñatio rois aliqñ est in vapore: q multū hy-
ūidi aerei et subtili aliqd terrestris siccū: et non eleuat ille
pñ tpe caumatis: q dī eleuat dīgitū caliditate aeris hūi-
dū aerei digestiōe bona: et pmisset ei fontē terrestris siccū
et postea frigore tēperato pinguet hūidū aerei: et cadit
ros fluēs et viscosus et vscalis ad modū mellis sup her-
bas et folia arbor. Solc autē agere in ipm euaporat hūi-
dū et pburit in ipō terrestris siccū: et efficit ac si farina subti-
lis sit spsa sup herbas arbor folia: et sua siccitate ericcat
qz et pburit et inducit sterilitatē in eis. Verba autē sup quā
cadit ros ille appetitu vehemēti comeditur ali. et pcpue-
ones. Et qz mel non decoctū soluit ventrē: ideo oues mī-
tum de eo comedētes fluxu vētris moriuntur. Et cū sit ca-
lidū et siccū nūnt colerā in eis: et iō inueniunt ille oues mori
bide frequēt et croceū interius qm aperiuñt p inasuras.
qz autē verū sit qd dīcū est testat Auicenna in libro. i. ca-
nonis vbi loquit de simplicib⁹ medicāis dīcēs. Dicunt q
mel est occultus ros cadēs sup flores et alias plātas et sup
lapides qd apes colligunt. Et aliqñ est ros mani fest⁹ que
possunt colligere hōies. In idē autē reddit gñatio manan-
tis: vt dixi in mel. Itē p sūeuit queri de gñatiōe pluuię et
niuis in cōi: et de differētia eoz ad rosē et puinā. Ad hoc l
pellūgen dū scias q ex nube nūq aqua frigida cōgelat:
nisi in loco vbi nubes sunt: et ex vapoib⁹ nubes sūt. Ille
pñt est loc⁹ medi⁹ aeris q inter oēs est magis frigid⁹. Et
illo autē loco nubū ad terrā descendunt tria corpa: quorū
olm gñatio et esse est ppter frigus: sicut ppter cūm efficiē
qz. Sunt autē hęc tria: aqua: pluuia: et grando. Quę

clig em ab aere descendunt aut descendunt cōgelata: aut
non congelata. Et congelata descendunt: aut sunt con-
gelata simul et conuersa in aquā aut sunt prius in aqua
conuersa et postea cōgelata. Quęclig autē descendūt nō
cōgelata sunt sicut pluuia. et quę descendunt cōgelata: quo-
rum cōgelatio fuit simul cum cōuersione in aquā sunt sicut
nix. Quę autē descendunt cōgelata ita q cōgelatio sequat
cōuersionē sunt sicut grando. Differētia ergo corpoz de-
scēdentiū ab aere penes formā acceptā non est nisi p tria
predicta corpa. Vñ corpora descēdentiā ab aere sub istis
accepta sunt duo similia: qz vel descendunt fluida hoc est
non cōgelata: vel descendunt terminata hoc est congelata.
Sunt autē duo et causa gñationis eoz est vna. i. frig⁹ sim-
plex et excellens. Et licet plura numero inueniant: tamē
reducunt scōm formā ad ista: qz diuersitas eoz nō est ni-
si in paucitate et multitudinē tantū: quā est puina mul-
ta. differens scōm accidens qd est durities: et puina est
nir pauca differens scōm accidens ab eo quod est molli-
ties. Similiter autē ros est pluuia pauca et pluuia ros mī-
tus per accidens differens. Pluuia autē est ros multus:
ex deo pluuia non fit nisi ex multo vapore qui in frigida
tuā est: et causa illius est tempus et locus et frigiditas.

Tempus quidē: qm remanentia vaporis roscidi in alto
est dies vnus: quia in die eleuatur tēpore sereno: et in no-
cte descendit. Similiter autē est de vapore pluuię: sed
vapor pluuię et niuis remanet etiam tempore pluuię et
multi sunt dies et diu agit in eis calor eleuatus et frigus
inspissans in nube et conuertens nubē in aquā et etiam
congelans in glaciē. Similiter locus generationis rois
strictus est siue sit locus generatiōis eius per se. siue sit lo-
cus generatiōis eius per accidens: qz inferior locus sue
generatiōis pro tanto strictus est qz non multū a terra
est eleuatus: sed amplior et magis dilatatus est locus ge-
neratiōis pluuię et niuis: qz totus locus medius vbi dila-
tati est frigus est locus generatiōis pluuię et niuis. simi-
liter frigus temperatū est generans rorem: sed in tempe-
ratū non excellens generat pluuiam. Excellens autē ge-
nerat niuem et puinam: quoniam puina et vapore conge-
lato anteq spissaretur in niuem et non in loco medio qui
est locus nubium. Nix autē est ex nubibus inspissatis et cō-
gelatis paulatim egrediente calido. Lūis signus est qz
nir cadit mollis et puina cadit dura: qz mollities niuis fit
ex hoc q pars calidior nubis resoluit duriciē eius cum ge-
latur: et ideo non frigescit: qz cum partes vaporis et nu-
bis congregarent: non poterint adeo congregari in con-
gelatione qz indurarent. Per oppositum autē de puina
quia congelatur vehementer ex frigore loci et temporis: et
expellitur totū calidū: ita q nihil est impediēs quin frig⁹
cōuertat in rigore partes vaporis vehementer aggregā-
do et cōtrahendo p cōgelationē. Nota hic etiā q differen-
tia rois ad pluuiā satis breuiter tangit Aristo. di. Et id
qd descendit ex vapore est res parua et tardat in descēsi-
one sua noiat ros. et quādo illud qd descēdit est multū hīs
mensurā in corpore suo: et velocitatē descēsiōis sue noia-
tur pluuiā. Vnde autē Aristoteles his vbi dicere q non
differūt in materia et forma ros et pluuiā: qz multū et pau-
cum siue parū nō faciunt differētiā nisi p accidens. Vnde
ros et pluuiā hoc mō p accēdēs et non p se haberēt differē-
tiā: qd non est verū: qz ros est calidus et humidus in ge-
nere suo: et pluuiā in cōparatiōe ad rosē est frigida et hūi-
da. Adhuc autē pluuiā nūq fit sereno tpe. Ros autē fit se-
reno tpe. Adhuc autē nulla ps nubis signū est serenitatis
sed pluuię. Et istis autē videt q ros et pluuiā habēt diffe-
rentiales et nō accidentales tñ: et certissime est verū. Vnde
vapor paucus qui est materia rois subtilis est qz non est
paucus nisi sit subtilis. Grossus em vapor a calido ignito
inter superficiē terrę existente et erumpente eleuat. Et
subtilis eleuatur in calore superficiē terrę attingente: et il-
le est vapor rois: et prius est pluuiā ppter quod conca-
pleta rois cit⁹ expirat ad solē qz eadē vel equalis cōca re-
pleta adq pluuię: qz reuera ros magis est subtilis. Et di-
cit messellat q si testa oui repleatur rore et claudat opti-
me foramen q in calore fontis solis ascendat a terra iuxta
hastam posita. Ideo quia humor rois magis est spūalis

et ideo paucius: quia subtile separatum a grosso est paucius: et paucus vapor supponit humidum spirituale subtile quod est materia rois. Et per hoc patet quod materiales quod formales penes essentias eorum sumpta pluuia et ros habent differentias: quia ex spuali vapore hoc est vapor quasi spiritualis humidus non potest generari humor calidus et humidus: sed per preparationem ad pluuia. Et ex vapore grosso quasi de profundo terre eruto non potest generari nisi frigidus et humidus humor: in preparatione ad rois: hoc autem dico dum vnu parat alteri: quia si absolute accipiat tunc aqua vince: ret: quod frigida est et humida. Et si dicat. Sicut nulla nubes serenitate signat: ita nulla pars nubis serenitatem signat. Dicendum est quod secundum quantitatem accepta serenitate non signat: sed pars accepta secundum essentiam bene potest serenitatem signare. Sicut enim nebula signum est serenitatis: et ideo apud vulgo est puerbum: quod cum nebula guttatim cadens descendit est signum serenitatis. Cum autem tota non resoluta ascendit quod tunc generat nubes quod pluuia faciunt: et hoc in rei veritate verum est. Sed vulgus accipit nebula idem esse cum qualibet caligine frigore aeris ad terram repiessa frigore noctis et hoc non est verum. Sed nebula est quod remanet post resolutionem vaporis in rois vel pluuia: et hoc semper est subtile et signat serenum. Sed nubes siue caligo calidior ad terram repiessa frigore noctis: vel aeris vel loci huius grossum cum subtile. Et ideo quoniam resoluit grossum et descendit per guttas remanet subtile quod signat serenum. Si autem ascendit vnu cum alio: tunc generat nubes et signat pluuia secundum fratrem Albertum. Unde in pluuia et nix. Et scias quod rois et pluuie et pluuie et gradinis et nix et tonitruum et colimus causa efficiens est deus. Causa inquam prima non causa prima ut patet in Job xxxiii. ubi dicitur. Nunquid ingressus es thesauros nixis: aut thesauros gradinis aspersisti. Quis dedit vehementissimo imbri cursum et via sonantes tonitruum. Quis est pluuie pater: vel quod genuit stillas rois. de cuius vtero egressa est glacies: et de celo gelu quod genuit: nisi ego deus operum supple. deprecandis habes in suis locis.

¶ Rosa. a rhodon greco dicitur: apud nos rosa se: quasi roda vel rosa dicitur: a rubeo. vnde hęc rosula le. et hęc rosella le. ambo diminutiva. et hoc rosarium nomen collectio rosarum vel locus ubi rose ponunt colligunt vel abundant. Item a rosa dicitur hoc rosetum. locus ubi rose crescunt. et rosaceus cetera cetera. et rosea se. vnde roseolus la. Rose dicitur a calore. Rosacei ex materia rosei rubor facit: ita color rosei erit rosaceus color dicitur. ¶ Rosata. a rosa dicitur hęc rosata te. quedam vestis quam greci phoeniceam vocant nos coccinam. hac sub consiliabus vestis sunt romani milites vnde rosati antequam vocabantur.

¶ Rosella le. dimini. parua rosa.

¶ Rosetum ti. pe. pducta in rosa exponitur.

¶ Roseus sea seum. in rosa exponitur.

¶ Rosidus da dum. pe. cor. in ros exponitur.

¶ Rosim aduerbiu. i. mordaciter. a rodo dis. dicitur.

¶ Rosorius. a rodo dis si sum. dicitur hic rosos ovis. et hicrosarius ria rui. i. corrosorius vel apprehensorius. et hoc rosorum nomen locus ubi roditur aliquid.

¶ Rostri. a rodo dis. dicitur hoc rostrum stri. os auis. et gra sili tudinis dicitur nauis. Et rostrum etiam dicitur foris ubi tractabantur cause romane: quia de iudicis antonio et de opatra angustis de rostris nauis illos fecit fieri sedes in foro causarum. vnde hoc rostellum la. Et componitur hoc prostrum stri. i. rostrum quia anteriore parte est. Item a rostrum dicitur rostratus ta. i. rostro ornatus

A rostris nauis antistratum dicta sunt romana longe ante Augusti tempora.

¶ Rosula le. dimini. parua rosa.

¶ Rota. a ruo ruis. dicitur hęc rota te. quia roat. vnde hęc rotula le. dimini. A quo hęc rotella le. alio dimini. et hęc rotul. et hęc rotula bulla rotundum quod fit de charta circinoluta. Item a rota dicitur roto rotas tautare. vnde pbalia. et hoc rotabulum la. furca vel illud lignum cum quo ignis mouetur in fornace causa coquendi. Et dicitur sic: quia rotat et prout ignis furni gratia coquendi: vel stercoza gra purgandi. Et est actiuum cum oibus suis oppositis et cor. ro. et. enei. i. perturbat istat non segnius acrotat ensem. et a rota dicitur rotidus da dum. et parat rotidus dicitur si: m. vnde rotide dicitur si me. aduer. et hęc rotiditas tis. et rotu

dum? la. i. et rotido das. Et est actiuum cum oibus suis oppositis

¶ Rotabulum la. in rota est.

¶ Rotella le. dimini. parua rota.

¶ Rotula. in rota est.

¶ Rotundus. in rotula est.

Rhodanus a curta. fluuius gallie ortus in alpibus et allobroges a celtis separas. et lacuilemano mixtus et iterum egressus lugdunum et viennam vrbes adit. deinde ligusticum mare tribus ostiis influit.

Rhodos clara insula in mari carpathio opposita lycie et egypto In ea fuit colossus. lxx. cubitis altus. et alii colossi mures cetum. Est autem colossus iges statua. Rhodopeo curta mons in thracia. Etiam meretrix in egypto fuit colerua quondam aelopi que grande struxit pyramidem.

Rhoetus mos troie in quo sepultus fuit aiax thelamonius In derhoetus et rhoetatus. i. troianus.

Romulus et remus gemini filii martis et ilie Vide supra Ilia et Remus Ergo romulus fuit conditor vrbis romae et primus rex Secundus rex fuit numa populi tertius Tullus hostilius quartus. Ancus martius. quintus. Tarquinius priscus. sextus Seruius tullus. septimus et vltimus Tarquinius superbus Postea consules habuerunt romani Rostra templum romae in foro atheniensi. sic dictum quia illi fixa erant rostra nauium hostilium atheniensium ablata quondam Rothomagus vltimus vrbs gallie in ducatu normannie

Rubeo bes bue bere. i. esse bel fieri

rubesci. vnde ruber bria bria. i. rubens. et ppa. Et no. quod mare. rubrum dicitur quia vnde rubeat non ex sui natura: sed ex terra quod ois terra dicitur: illi rubea est et sanguineo coloris. vnde vnde aqua quod terra illa abluat coloris trahit. Sicut et gemme ibi repte sunt rubeae sicut in long. De hoc etiam dicitur in mare. Item a ruber dicitur ruberulus la. i. rubellus la. abo dimini. i. aliquantulum ruber. et hoc rubellus substantiuum. genus ruberrimi vini. Item a rubeo dicitur hęc rubedo dicitur. et rubens bea beu. vnde rubecula la. i. aliquantulum rube. Item a rubeo dicitur hic rubor ovis. et rubicundus da dum id est similis rubenti vel rubens. vnde rubicundulus la. i. aliquantulum rube. Item a rubeo dicitur rubesco scis. ichoa. Rubeo pponitur. Erubeo bes. i. valde rubet vel verecundari. vnde erubescit scis ichoa. Et nota quod rubere id ponitur pverecundari: quia rubor signum verecundie est. Unde Boetius in li. de consolacione dicit. Et confessus verecundiam rubore Quare autem homo efficit rubeus cum verecundat: et pallidus cum timet: dicitur in formido das. Rubeo et eius opposita neutra sunt: et facit pteritum in bue. et carerit supinis. et cor. hanc syllabam ru. Unde in auroa dicitur. Ros est rufa cruce passa cruore rubens

¶ Rubellus la. i. aliquantulum rubens. et rubellus la. substantiuum genus ruberrimi vini.

¶ Ruberulus in rubeo bes. exponitur.

¶ Rubeta. a rubet dicitur hęc rubeta te. rana in rubis manea. Juuenalis. Porrectura viro misceat sinitere rubetas. Et hoc rubetum ti. dicitur locus ubi rubi sunt.

¶ Rubens. in rubeo bes. est. et in rubos.

¶ Rubia. a rubeo bes. dicitur hęc rubia bie. quedam herba: quod radix eius sit rubea. Unde et colorare lanas phibet. vnde rubiat ta. sum. id est rubio tinctus.

¶ Rubicundus. in rubeo bes. est.

¶ Rubigo. a rodo dis. dicitur hęc rubigo gnis. quasi rodio: quod rodatur. vel a rubeo quod facit aliquid rubere: et est vidui ferri et segetum. vnde rubigine nea. nesi. i. de rubigine extitit. et rubiginosus sa. sum. id est rubigine plenus. Unde in erugino nas: et in erugo. et pdu. bi. rubigo. sed cor. gl. rubiginis.

¶ Rubiliana. a rubeo bes. dicitur hęc rubiliana ne. vir. vnde sic dicitur: quia eius materia rubet.

¶ Rubos. a rubis dicitur hęc rubos in declinabile quoddam oppidum ex abundantia ruborum dicitur. vnde rubea bea. beu. nomen patrum prima producta.

¶ Rubuca. a ruber bria bria. dicitur hęc rubuca ce. regla vnde illi

rubeco tincti quo aliquid dirigitur. rubrica est. ipsa tinctio vel terra illa rubra: vel quod sit illa tinctura. Persius. Nō fecus ac si oculo rubricā dirigit vno. Inde rubico cas. id est dirigere cū rubrica. et rectū facere vel cum rubrica de signare vel rubri facere. vnde in constructione tabernaculi precepitur moysi facere pelles rubricatas. Et nota qd rubrica tinctura optima nascitur in ponto. vnde et pōica dicitur. et produ. penult. rubrica.

Rubas. a rubeo bes. dicitur hic rubus bi. quia rubeum habeat fructum. vnde hoc rubeum si locus ubi rubus cre scit: secundū Aug. Isido. vero dicit. Rubum latini appellat eo qd fructus vel virgula eius rubeat. hęc arbor e grexis mōis dicitur.

Rucens cea. ceum. id est sordidus. et dicitur a ruo.

Ructo cas. in ructus exponitur.

Ructuo as. in ructus exponitur.

Ructus. a ruo ruis. dicitur hęc ructa est. vnde hic ructus huius ructus cum sapor: ubi ad rumen reducit. et hinc ructo as. i. ructum facere vel emittere et exprimere. vñ ructuo as. in eodem sensu. et vñ ructus componitur coructo as. et coructuo as. eructo as. et eructuo as. et sunt neutra pro ructu facere. in alia significatione sunt actua. Inuenitur etiam in deponen. genere ructor aris horat. hęc dum sublimis versus ructatur et errat. Item a ructus dicitur ructum aduer. et ructatim et ructiter. et ructuosus fa. sum. i. ructibus plenus. et comparatur. vnde ructuose suis. si me. aduer. et ructuositatis.

Rudens. a rudeo des. bi hic rudens tis. Rudentes dicuntur funes quibus velum sursum trahit. et dicuntur sic a nimio stridore quē faciunt. vñ in. ij. ept. petri. c. ij. Sed rudentibus inferni detractos in tartarū tradidit cruciandos.

Rudeo. a rudis bi rudeo des. id est esse vel fieri rudē

Ruder dens. in rudis exponitur.

Rudescio scis. id est incipio rudere. verbū inchoatiuum de rudeo des. Inuenitur etiam pro mature scire.

Rubidibilis in rudo dis vide.

Rudimentū in rudis est.

Rudio. a rudo dis. vel a rudis dis. derivat rudio dis. i. ita. cōe ad clamare oim alaliū. vnde hic ruditus. da mor. talis. f. affini vel alterius alalis. et componit. Erudio dis. i. instruere: quasi extra rudem vel ruditatē ponere. Quidā vero hoc componunt ab e rudi. vnde hoc ruditum ita. id est documentū. et eruditus ita tum. et parat eruditus ita: sumus. et cor. ru. rudio.

Rudis. a rudio dis. bi hic et hęc rudis et hoc de. i. noui i. docet vel nouiter instructus quasi adhuc rudit. et parat rudis dicitur sim. vñ ruditur tuis sime aduer. et hęc rudista tis. nouitas vel noua instructio. vel ydiotatio. isipietia Inuenit etiam hęc rudis dis. i. virga pteus qua serui facti esse debant liberi. Vel rudis erat hęc qd dabat emeritis in signū sūe emertitōis. Et sepe ponit p libertate. Itē a rudis bi: rudeo des. et hęc rudimentū ita. nouū initium: noua instructio hęc Aug. In grecismo autē tales ponunt versus. Virga rudis: rudas est incurius et sine laude. Et rudis est quicquid nouū qd sepe repectum est.

Rudista sit. qd vel qd rudera de humo elidit. Et dicit a rudo dis. vel a rudus di. vel arudis dis. vel ruder.

Ruditus tus. pe. pdu. a rudo dis. vide in rudo dis.

Rudo. a rure vel ruder bi rudo dis. o. in i. rudi. et di in rum. rumum debet facere. sed caret supi. fm vñ. et est ruder pprie clamare admodū asinor. et hęc primā breuē. Vñ Quis. Ecce rudēs rauco simi et vector asell. In tepesti nos edidit ore sonos. Et em pila eēt lōga faceret pteritū in rudi. vt rodo rosi. qd nūq est: sed facit rudi. Persi. tñ cā metricē necessitat. pdu. primā dices. Clamat vt achai de pecuaria rudē credas. vñ rudo rudis. et rudis nomē et rudēs sine nomē siue picipiū cor. primā. Vñ qdā. Vñ is Erudib' pñ cura libelli. A rudo dis. bi hic et hęc rudib' et hoc le. pprie asinor. vñ rudibilib' aduer. et hęc rudibilib' et **Rudus.** a rus bi hic rud' : rudi. dicunt lapides cōtusi et rotundiz calce admixti qd in pavimentis faciēdis supfudantur. et dicuntur sic a rure: qd in terra ponunt. et dicuntur sic a duia vt derivatio sumat ab vltima. syllaba rudi vt quasi

rudi: qd duri sunt. Vnde hoc ruder vel rudus deris ster: cas bntor. alaliū. et cor. pe. gñ. rudi etiam duri sunt et rotundi. et inde dicunt rudera stercoia bntor. alaliū. rudera illa pprie qita facta sunt vt rudi: et stercoia capax asino: rui. ouliū. Audus vel ruder etiā bi offe illud qd elidit et extrahit de terra effossa. Vñ Beda in expositione sup parabolis. Qui thesauros effodit elidit rudus terre et etiā ruine maceriarū vel ipse macerie rudera dicunt. Vñ pendenti in libro hymnor. Ruri qd sans effossa gignit rudera. vñ hic et hęc rudista sit. qd vel qd rudera de humo elidit

Rufus. a rubeo bi rufus fa sum. i. rube' vñ rufatus ta ti. i. sanguine cruetatus. et cōpo. ci. sub. et bi rufus fa fili. et pdu. ru. vñ in auro. bi. De vitula rufa vltima grata deo. et scribit p vñ f. rufus.

Ruga rugē. in rugo gas est.

Rugio gas gini. vel gi giti. pprie ē leonū. vñ hic et hęc rugibilis et hoc le. et hęc rugit' tus tui. pe. pdu. i. damor leon. et cōpo. rugio ci. in. et bi irrugio gas gire. i. ad modum leonis clamare. Vñ. xx vij. Irrugit damore magno. rugio neu. est cū oibus suis pposit. et pdu. ru.

Rugitus tus tui. in rugio vide.

Rugo rugas gau garc. i. rugas vel rugosū facere ali qd in vñ colligere et plicare. vñ hęc ruga ge. collectio vel plicatio cuiuslibz rei in vñ et hinc ruga le. di. et rugosus fa. sum. i. rugis plen'. et cōparat. vñ rugose li' sime. aduer. et hęc rugositas tis. Rugo cōpo. Arrugo gas. i. valde vñ iuxta rugare. Arrugo gas. i. rugas remouere et plātare. Corrugo gas. sit rogare. Derugo gas. Rugo gas. id est qd abrugare vel valde vel deorsum vñ extra rugare. Ir rugo gas. i. intus vel valde rugare. Surrugo gas. i. sub: tus vel post vel parū rugare. Rugo et c' pposita sunt actiua. et pdu. hanc syllabā ru. Vñ. enci. xij. Cōponent cum iam leges et fēdera rugent. imo cogent.

Rugula le. dimi. pua ruga.

Ruina. a ruo ruis bi hęc ruina ne. et hinc ruinosus fa i id est ruina plenus. et comparatur.

Rutum supinum deruo ruis.

Ruturus ra rum. in ruo ruis est.

Ruma me. est eminens ps gutturis. de hoc vide in rumē.

Rumē. a ruo ruis bi hic rumā me. et hoc rumē nis. eminens ps gutturis p rima gargilioni qua abus et pot' deuorat et ibi sapor ubi decernit. Eadē dicitur frumē et ructa. S3 frumē vel ructa in hōle ruma vñ rumē in bestiis. Vñ rumi nare dicuntur alalia et ructare homines. et dicitur sic a ruo ruis: qd abus ruat et demittat in stomachū. Vide in frumē

Rumes. a rumino vel rumen dicitur rumes is. vel rumā me. i. māmā vel papilla qd ruminatur a puero. et idē hęc ruminalis. i. ficus: qd sub ipsa remū et renulū lupa aluit. vel qd sepe ruminant ppter fructum.

Rumifico cas. pe. cor. i. rumores facere vel dicere rumore. a rumore et facio cis.

Rumigero ras. penul. cor. id est rumores gerere. et rumore et gero nis componitur. vnde rumigerulus la lum qui rumores gerit.

Rumigerulus la lum. gerens rumores. et cor. pe. et dicitur a rumigero rumigeris.

Ruminalis in rumes est.

Rumino a rumes dicitur rumino nas. id est abum ad rumen reuocare. Sed a ruma dicitur rumo mas. vnde rumito tas. frequentatiuū. et ponitur quicquid ruminare vel rumare pro diligenter examinare.

Rumo. a rumo: ris. dicitur rumo rumas. i. rumores facere vel asferre. et pponit. Arrumo mas. i. rumores asferre corumo as. i. simul rumores dicere. et ab istis frequentatiua rumito tas. arrumito tas. corumito tas.

Rumoz a ruo ruis. bi hic rumoz ois. i. murmur: vñ qd vulgo bi nouū: qd celeriter ruat. vnde hęc rumozculus li. et rumurculus li. ambo diminutiua.

Rupo pis. pi. pti. pcre. i. frāgere vel soluere. vñ hęc ruptura re. et ruptim aduer. Itē a ruo pis. bi rupto tas. fre quē. a quo ruptito tas. aliō frequē. Rupo compo. Abzum po pis. i. rūpēdo separe. Corrumpo pis. i. simul rumpere

Dirumpo pis. **Erumpo** pis. id est valde vel extra rum-
pere. Et ponitur pro exire. **Interrumpo** pis. diuidere: sepa-
re. **Irumpo** pis. i. violenter z rumpere id est irare. **Prorumpo** pis.
Prerumpo pis. **Rumpo** et eius composita sunt actiua: z fa-
ciunt prateritū in rupt. z supinū in ruptū.

Rumulus et **rumorulus**. in rumor exponitur.

Runcina ponit p. quadā dea. Itē rūcna nē. est qdā
instrumentū lignarij gracile z recurvū quo cauant tabule
dom? vt vna alteri pnectat. De quo **Esay. xliij.** **Artifex**
lignarius extēdit normā: formauit illū in rūcna. z vt qui-
dā dicit pducit p. q. secundū eos deriuat a rūco cas. q.
rūcna aufert z auellit iteriora ligni cauādo ipm. v. dī rū-
cna a rūcone: q. curua est ad modū rūconis. vñ alexāder
neq. dicit. Rūcna rūco lector: gñare memento. Itē alius
verificator. **Utilis** est rūcna fabro: sed rūcna nulli. q. ni-
hil signat fm istos dū penultimā cor. Itē al? dicit. Rūco
rūcna petit: vt medeor medicinā. **Pul.** aut dī. in. iij. lib.
de notatiuis in a. definētib. **Denotatiua** siue pbalia in
a. definētia oīa longā hñt p. vel natura vel positiōe: vt
officiū officina medicus medicina: vt dixi in scōa p. vbi
egit de accentu medie syllab. q. noim q. terminant in a. Alij
dicūt q. rūcna cor. p. p. instrumentū fabuli: z est pumti-
uū. Vñ qdā pificator. **Al** rūcna fabro pferit: sed rūcna
multū. Itē vt dicit **Aug. in. iij. li. de ciuitate dei.** Rūcna
dixerūt antiq. deā illā q. pñdet segetib? cū rūcant. **Al** rūco
cas. dī herbas a fra euellit z tūc pdu. p. sine opinōe. Itē
inuenit rūcna: p. quodā aīali: z itē p. pducit tūc penultimā

Rūco. a rus dī: runco cas. i. herbas a terra euellere. **Al**
terra rus dī. vñ rūco nis. q. herbas euellit vel instrumentū
quo herbe euellunt et vepres secantur. **Runco** cas. acti-
uum est cum omnibus suis cōpositis.

Ruo ruis rui rui vñ rui. i. cadē: vñ ruitur? ra. rui. vñ
lbero. i. epi. ad paulinū. c. vij. **Ruiturā** domū zc. **Ruo** cō-
po. cor. ruo. i. s. p. ruere. **Disruo** is. i. destruere. **eruo** is. euer-
tere. **uruo** is. i. aliquā ptem ruere z ipam ipetere. **p. ruo** is.
i. pcul ruere. **obruo** is. i. sternere. **surruo** is. i. susternere.
Ruo et eius cōposita. neu. sunt. **Præter diruo**: **eruo** obruo
surruo: q. sunt actiua: z oīa faciūt prateritū in rui. z supinū
in tui. vñ ruitur? vel rui. z cor. hanc syllabā ru. pterito. mu-
tata ul. in. tui. vt rui rui. sicut z acui acutū: sicut vult **p. rui**.
et **Aug.** **En** nota q. fm modernoz vsu ruo facit ruiū
vñ ruitur: sed in cōpositione amittit i. in supino: vt ob-
rui: **erui**: **dirui**. pe. cor. **Rui** etiā inuenit imo recte for-
matur a praterito i. mutata in tum vt dixi.

Rupcula le. dī. parua rupes.

Rupes. a rūpo pis dicit hic rupes pis. id est rupta p.
mōtis: q. ibi fit ruptura. vel per cōtrariū dī a rūpo. q. non
facile rumpitur. z produ. ru.

Ruricola le. cōmunis gñis penul. cor. i. colens rus. z cō-
po. a rus ruis z colo vel colens.

Rurigena nē. penul. corre. in rure. i. in villa natus. et
est cōis generis. z cōponitur a rus z gigno.

Rus. a ruo ruis. dī: hoc rus ruis. i. villa: terra: ager. s.
rura proprie inculti agri. vt silue z pascua quasi rudia.
Agger p. q. colū. vñ hoc rusculū li. dīmi. puum rus.

Rus dicit q. rursus oīa in eo fiant. vt sentit varro.
vñ maro. redit agricolis labor actus in orbē. Nec di-
citur proprie incultus ager. q. uis idē dicat **Laudato**
ingentia rura **Exiguū** colito.

Rusculū li. dī. paruū rus. z format a rus addita culū. et
cori. penultimā. **Vide** etiā in ruscus.

Ruscus. a rus dī: hic ruscus scī. quoddā spīnosum ge-
nus fructis. vñ hic rusculus li. dīmi. z hinc ruscū vel ru-
sculū dī: q. colligit cōgregat imundū in terra vel ad dā-
dum pullis vel igni vel dicit a rus. vñ ruscosus sa. sū. spī-
nosus: immundus. rusco plenus.

Ruspor: rusparis ruspar? sū. i. indrere. et est gallinaz q.
pedibus escā grūt in terra. z videt pponi a rus z pes.

Rusticannus in rusticus est.

Rusticatio nis. in rusticus est.

Rusticus. a rus dicit hic rusticus hec rustica. z rusticus
ca. cum adiectiue. z potest dici a loco scz operarius ru-

quā in rurē moratur et colit rus. **Itē** autē dicit rusticus
quasi ruri custos: vel rus colens: etimologia est. vel rus-
ticus dicit inordinatus. z deformis in moribus: z secun-
dū hoc cōparat rusticior simus. **Vnde** rustice dū. sime.
aduerbiū. z hec rusticitas tatis. z hec rusticatio ontis. **Sed**
rusticitas est morū: rusticatio vero operis. **Vnde** rustica-
tio dicit opus vñ opera rustici vel cultura terre: quasi rusti-
ci actio: et est etymologia. **Vñ** ecclesia. vij. **Non** oderis
laboriosa opera z rusticationē ab altissimo creatā. i. homi-
ni impositā penam pūmi peccati. Itē a rusticus dicit rus-
ticanus na. num. penul. correpta. i. rusticus: rusticus? pa-
terfamilias. **Vñ** **Gregisimo** ponunt isti pñsus. **Rusticus** a
rure: qm rus ē sibi cure. **Uillic**? a villa. q. res disponit i illa

Ruta dicta. q. sit feruētissima. hāc venenis repugnare
mustelle docent: q. dū cum serpente dimicauerint abo ci?
armant. vt dicit **Isidorus in. xij. etymo.** in fine z est cal-
da et sicca in tertio gradu. **Vnde** **Wacer.** **A** meditis ruti-
vis calida dicit esse. **Siccaq.** fert ab his grad? illi tert? eē

Rutellius. i. fornicator.

Rutenus ni. quidā populus. et vt dicunt fland? ensis:
a rubeo colore. z produ. ru.

Ruth interpretat festinans. alienigena enim erat: scilicet
ex populo gentili: quia relicta patria festinavit trans-
ire in terram israel dicens socru suę quocunq. pertere-
ris pergam. **Vide** in propheta.

Rutilus. a rubeus bea. beum. deriuat rutilus la. lum.
splendidus vel crispus vel tremul?. **Vnde** crunio as. i. spī-
dere. z rutili dicti sunt quidam populi apulie a rutilo colo-
re. **Vnde** hec rutilia liē. terra corū. vel rutilia a rutilo rege
Vnde rutilus la. lum. gentile. et cor. ti.

Rutuli dicūt populi quos sub turno eneas subegit:
et corripit tu. enei. i. **Ternaq.** transferint rutulis hi-
berna subactis.

Rutrum fossoriū vel curuum illud. **Vnde** arene mouē-
tur vbi sal efficitur.

Ruti ti. supinū de ruo ruis. cor. pūmā. **Vnde** diruti. ob-
rutum: urutum: coripiunt ru.

Rutheni populus gallie in puincia bituricensi **Alii**
sunt rutheni in scythia vltra liuoniam. alio nomē
ne russi vel rassiani.

Rubicon fluuius in italia separans galliā a flaminea
Lucan? **Punice?** rubicon cū fernida cādut estas **Est**
aut inter ariminū et rauēnā a rubore a quē appellat?
Rudie arū vetus oppidū apulie. patria ennii poetę.
Rutuli vetus popul? in latio. quorū rex **Turnus** cū
Aenea bellū gessit secundū virgilium.

Rutuba media curta. fluuius lygurię ex apennino
fluens.

Saba. **sabain** interpretatur bene-
rari. **Vnde** saba dicta est quedam regio pro-
pter copiam thuris quo deum ibi venerantur
Vnde sabaus bea. beum. vel saba fuit fili? chus a quo sa-
bei descenderunt. **Vnde** saba dicta est. et sabei hi sunt et
arabes. **Sabei** autem interpretatur capitui vel quasi de-
mones. **Sabinum** ni penul. corre. gręcuz est idem quod
mapa vel facit ergum.

Sabbatimus mi. in sabbatum est.

Sabbatum. a sabbe quod est septem secundum hebre-
os vel a sabba quod lingua syzorum dicitur septem: dicit
tur hoc sabbatum ti. septima dies septimanę. et ipsa se-
ptimana dicitur quandoq. sabbatum. **Vnde** in. **Lu. vij.**
ca. **Ieiuno** bis in sabbato. i. in septimana. s. quarta z sex-
ta feria. vel sabbatū interpretatur requies. **Vnde** sabbatū
30 zas. requiescere vel sabbatū obseruare. vñ hi sabbatū
mus mi. i. requies. z fm hoc sabbatū dicitur proprie septi-
mus dies septimanę: q. tunc actor oim requieuit ab oim
ope qd patrarat. **Gen. ij.** **Et** per synecdochen sabbatū dī-
citur ipsa septimana vt dixi. **Sabbatū** etiā inuenit pio

Uno modo q̄tum ad executionem virtutis: vel vt a malis non superemur seu vt a malis separemur: q̄tum ad hoc est confirmatio: vel vt bonis adhereamus: q̄tum ad hoc est eucharistia. Alio modo ad reparationem virtutis si ipam in pugna spūali aliquo modo ledi contigerit: sic est penitentia. Si autē in remediū totius ecclēie aut ad regimē et multiplicationē ipsius spūale: sic est ordo: q̄ pī datus bonū multitudinis est: aut q̄tum ad multiplicatiōē materialē fidelū: sic est matrimoniū. Triplicē autē de causa sacramēta instituta sunt: ppter hūilitatiōē: eruditatiōē: et exercitatiōē. Propter hūilitatiōē qdē: vt dū homo in sensibilibus rebus q̄ natura infra ip̄s sunt excepto creatoris se reuerēdo subiicit: vt ex hac hūilitate et obediētia deo magis placeat: et ap̄d eū mereat: cuius imperio salutē q̄rit inferiorib⁹ se: et si non ab illius: sed p̄ illa a deo. Propter eruditatiōē etiā instituta sunt: vt p̄ id qd̄ sōus in specie visibilib⁹ cernit ad invisibilē virtutē q̄ntus est agnoscēda hōis mēs erudiāt. Homo em̄ qui āte p̄m sine medio deū vidēbat: i. diuinorū cognitiōē nō ex sensibilib⁹ signis accipiebat: sed p̄ infusiōē post p̄m a deo habuit vt nequeat diuina capere nisi hūanis excitatus. Propter exercitatiōē similiter instituta sunt: q̄ cū hō ociosus esse non possit: pponit ei vtilis et salubris exercitatio in sacramentis qua vanā et notā dedinet occupationē. Non em̄ facile capis a tēptatore: q̄ bono vacat exercitio. vñ lbero ny. monet semp̄ aliqd̄ opis facto: vt te occupatū diabolus inueniat. Sunt autē exercitatiōnū tres species. vna ad edificatiōē animē p̄inet: altera ad corpis fomentū: altera ad vtriusq̄ subuersiōē. Et nota q̄ sacramenta nō erant necessaria necessitate absoluta: sed sicut necessariū est deus esse: ex sola em̄ diuina benignitate instituta sunt necessitate q̄ est ex suppositione finis: non ita q̄ sine his deus hōies sanare non posset: q̄ sacramētis virtutē suā non alligauit sicut abus necessarius est ad vitā hūanā: s̄ q̄ p̄ sacramenta magis fit hōis repatio: sicut equus dicitur necessarius ad iter: q̄ in equo homo facilius vadit. Huius inōgruitatis causa pōt accipi ex hoc q̄ hō p̄ p̄m p̄i pue circa sensibilia corruptus erat et detentus ne in deus surgere posset. Erat autē p̄dicta corruptio quantū ad cognitiōē: q̄ humana mens circa sensibilia tantū occupari nouerat: et intantū: vt quidam n̄hil extra sensibilia crederet: si qui ad cognitiōē intelligibilū pueniret: ea fm̄ modū sensibilib⁹ rerū iudicabant. Similiter q̄tum ad effectiōē: q̄ eis quasi summis bonis hō inherebat deo postposito. Similiter etiā q̄tum ad actionē: q̄ eis homo inordinate vtebat. Necessariū ergo fuit ad curationē peccatorū vt homo ex sensibilibus in spūalia cognoscenda proficeret: et vt affectū quē circa ea habebat in deū referret et eis ordinatē fm̄ diuinā institutionē vterentur. Et iō fuit necessaria sacramentorū institutio: per que homo de sensibilibus in spūalibus erudit: et hęc est secunda causa q̄ dīcta est. Per que etiā affectū quē sensibilibus subiicitur in dei reuerentiā referret: et hęc est causa p̄ma. Per que etiā circa ea in honore dei exercitarent: et hęc est tertia causa. Item te nolo ignorare q̄ virtutes et gr̄a sc̄z sanant formaliter sicut sanitas ad sacramenta quodāmodo affectiue: totū vt homo ex sensibilibus in spūalia cognoscenda proficeret: et vt affectū quē circa ea habebat in deū referret et eis ordinatē fm̄ diuinā institutionē vterentur. Et iō fuit necessaria sacramentorū institutio: per que homo de sensibilibus in spūalibus erudit: et hęc est secunda causa q̄ dīcta est. Per que etiā affectū quē sensibilibus subiicitur in dei reuerentiā referret: et hęc est causa p̄ma. Per que etiā circa ea in honore dei exercitarent: et hęc est tertia causa. Item te nolo ignorare q̄ virtutes et gr̄a sc̄z sanant formaliter sicut sanitas ad sacramenta quodāmodo affectiue: totū vt homo ex sensibilibus in spūalia cognoscenda proficeret: et vt affectū quē circa ea habebat in deū referret et eis ordinatē fm̄ diuinā institutionē vterentur. Et iō fuit necessaria sacramentorū institutio: per que homo de sensibilibus in spūalibus erudit: et hęc est secunda causa q̄ dīcta est. Per que etiā affectū quē sensibilibus subiicitur in dei reuerentiā referret: et hęc est causa p̄ma. Per que etiā circa ea in honore dei exercitarent: et hęc est tertia causa.

simū: et ad ipsum quodāmodo alia sacramenta ordinantur. Dignitas etiā quē est in efficiendo preualet ei quē est insignando: et illa q̄ est in efficiendo respectu boni simpliciter loquendo preualet ei quē est in ammonitione mali. Et ideo simpliciter loquēdo post eucharistiā nobilius sacramentū est ordo: per quod hō in gr̄a et in gradu dignitatis ponit. Et post hęc confirmatio p̄ quā p̄fectio gratie p̄fert: et post baptism⁹ p̄ quē plena remissio culpe et pene: post hęc matrimoniū qd̄ maximā habet significationē. Penitentia autē et extrema vinctio ponunt inter baptism⁹ et matrimoniū: q̄ ordinant directē ad remotionē mali: quīs in hoc penitentia minorē habeat efficaciam q̄ baptism⁹: q̄ ordinant circa culpā actualē t̄m et nō delent totaliter penā. Et adhuc minor est extrema vinctio quē circa reliquias peccati ordinatur. In quibus autē sacramentis character imprimatur: dixi in character: et in ordo. Quomodo autē sacramēta sunt necessaria: dixi etiā in necessitas. De extrema vinctio et confirmatione: require in vngo. Itē vide in baptism⁹. Quare autem sacramenta non possunt emi vel vendi dicam in symonia.

C Sacramentum a sacer dicitur hoc sacrum: et tri. proprie loci templi in quo sacra reponuntur: sicut donariū in quo collocantur oblata: et sicut lectisternia dicuntur vbi hōies federe vel iacere consueverunt.

C Sacrificio. sacer componitur cum facio. et dicit sacrificio cas. penulti. cor. i. sacrificiū facio vel offero. vnde sacrificus ca. cum. sacrificum faciens vel offerens. et hinc hoc sacrificiū quasi sacrum factus. et hęc sacrificia de loc. in quo sacrificatur. Et dicitur sacrificiū fm̄ Iliod. quasi sacrum factum: quia prece mystica consecratur pro nobis in memoria dominice passionis: sed hoc pertinet ad corpus christi. Sed generalius accipit Iliod. sacrificiū cum dicit. Sacrificum est victima et quecumq̄ in ara cremantur seu ponuntur. Item psalmista. dicit. Sacrificum deo spiritus contribulatus.

C Sacrificulus la. lum. i. sacrificiū faciens. a sacrificio cas vñ macrobius de saturnaliis. Pontifex iunge obseruabat aspectū infans regi sacrificulo nundabat.

C Sacrilegium. in sacrilegus vide.

C Sacrilegus. a sacer et lego gis. componitur sacrilegus ga. gum. pe. cor. qui legit id est furatur sacrum de sacro vel non sacrum de sacro. vnde hoc sacrilegium gis. sacre rei furtum: sicut sacrilegus sacre rei fur. Inuenit etiam sacrilegus pro scelerato: vel flagitioso. Et sacrilegium etiam inuenitur pro scelere et enormi facto vel sacrificio demeritis facto vnde. di. pa. Sacrilegus qui sacra legit id est furat. Vel qui cultū dei veri furatur ydolis tribuendo.

Et dicitur scdm̄ quosdam sacrilegiū quasi sacrum lediū: q̄ sacrum ledit. sed potius est ethy. Et pōt sic describi. Sacrilegium est sacre rei violatio vel eiusdem usurpatio. Locū autē sacrilegiū q̄nq̄ rōne p̄fōne. quādoq̄ rōne loci. quādoq̄ rōne rei. Ratione p̄fōne: vt cum quis verberat clericū vel personā religiosā. Ratione loci: cum ecclēie vel cimiterij immunitas violat. Ratione rei: cum res sacra vel sacro vsu deputata usurpatur. Circa autē hoc vltimū membrum: sic distinguit. Sacrilegium committitur auferendo sacrum de sacro vel non sacrum de sacro vel sacrum de non sacro.

C Sacrista. a sacer dicitur hic sacrista sc̄z. vel sacristarius sacrorum custos.

C Sacro. a sacer dicitur sacro cras. et pponit confectio cras ex eo ex cras. quod frequentius inuenitur ex eo ex cras. in depo. gc. i. maledicere: excommunicare: extra sacrum facere obsecro cras. i. rogare et pprie p̄ sacra re. refero as. i. sacrare. vt ex cras vt exoluēt liberare dimitte Sacro et ei? cōposita cor. hāc syllabā a. Et sit actua p̄ter ex eo qd̄ est deponēs. et mutat sacro a i e cor. i. ppositiōe.

C Sacrum. a sanctio ds. vt a sanctū deriuat hoc sacrum cr. templū vel locus diuinis cultibus institutus. In hoc sacellū li. dimi. parū templū. Virg. Rimphe rīfere sacello.

C Saday. nomen dei id est ops: quasi potens oia. f. a fa ciedo quod vult quia si ei accideret non esset omnipotēs facit em̄ quicquid vult. Et inde omnipotēs est: quia eius

sunt oia que vbiq; sunt: solus enim totius mundi habet imperiū. vide in omnipotens.

¶ **Sadach** interpretatur iust. time iustificans.

¶ **Saducei** quidā heretici interpretantur iusti. vēdicabant enim sibi qd nō sunt. corporū resurrectionē negant. et aiam cū corpore interire dicūt. quinq; tñ libros moysi recipiūt pphetarū vaticinia respiciūt. vñ actibus. xxiii. Saducei dicūt nō esse resurrectionē mortuorum; neq; angelā; neq; spiritū. pharisēi autē vtrūq; cōfiteantur et acut pe. Beda etiā dicit saducei dicūt q; saducei quendā magistrum legis sequētes: neq; resurrectionē credentes: neq; angelos: neq; spiritū esse. Et tñ quinq; libros moysi recipientes oracula pphetarū respuebat. pharisēi ecōtrario quidā interpretantur eo q; a ceteris quibsdā obseruatiōib; se separent et resurrectionē credebāt corporū. et angelos: et spiritū esse fatebātur: et nō solū quinq; libros moysi: s; etiā oracula pphetarū recipiebāt. vide in pharisēi.

¶ **Safon** onis. est funis in pia nauis posīt. vñ cedius Mercreo cursu veni pbatō pede vsq; ad safonem.

¶ **Saforum** atrium templi.

¶ **Saga** ge. dicit a sagio gis. et dicit saga ingeniosa vel in cantatix diuinatix. librian? in eplā. Somnia terrores magicos miracula sagas. Itē saga dicit gēma purissimū coloris. Inuenit hoc sagū. Et pñ hęc saga sagorū p veste et tūc cor pñmā. Unde quidā. Scēmina saga malis me fūit sunt. saga vest. Iunenal. An saga vēdēti nubat. et

¶ **Sagaculus** in sagar est.

¶ **Sagana**. a sagar dicit hęc sagana ne. i. ingeniosa: in cantatix: diuinatix: sagana etiā fuit ppriū nomē cuiusdam incantatricis. Sagana gen? gūmī vel vestis dicitur. et cor. ga. vnde Bredal. Sagana gummi: sagana vestis: sagana vates.

¶ **Sagar**. a sagio gis. ē sagar ds. ge. ois. i. ingeniosus vel inuestigator: vel diuin? vel velox: astut? puid?: pñcius futurorū. Et cōparat sagacio: sim? vñ sagacter et? sine. aduer. et hęc sagactas tantis. sagacul? la. lū. aliquātū hī sagar et cor. pñmā sagar: licet sagio gis. eā pdu.

¶ **Sagena** a sagū dicit hęc sagena ne. i. rete. ppter raritatem sic dicta. vel sagenari? naria. nariū. ad saginā pertinet et produ. pe. sagena. Unde in auroa dicit. Agri the faurus inuētiag gemma sagena.

¶ **Sagimen** in sagina est. et produ. gl.

¶ **Sagina** a satio das. ē hęc sagina ne. i. pinguedo: qd et sagimen ē. vñ saginar? ta. tū. pinguis vel ad sagimē ptines: kraffat? rebelus: et sagino nas. nauī. i. impinguat. reicraffum facere: nutrire. Vñ hoc sagimē nls. pinguedo ē hęc hoc sagimenē tū. et hoc saginamentū. i. pinguedo: et pdu. pñmā gl. vñ Phobias. Vñ saginato venteris suspirat ad vñm. et vñue. genialis agatur. Ista dies ppera stomachi latere saginis.

¶ **Saginula** ē. dñmī. parua sagina.

¶ **Sagio** gis. giū. gūm. i. ingeniose agere vel diuinare. et componitur pñsagio gis. i. diuinare vel pñdiuinare de quo in suo loco habes. Sagio et eius composita sunt neutra. et produ. a.

¶ **Sagitta**. a sagio gis. ē hęc sagitta te. eo q; sagad. i. ingeniosi vel veloci tactu mittitur pñis fertur qñ auis: vñ mōis celeriter pñrat ad hominē. Et hinc rustici sagittā vocant nouissimā pñe surculi sarmento: vel qd longius a matre ex qua pñlūt recessit vel q; acuminio tenuitate telī. pñe pñferat. summitates vitū et fructū flagella dicunt q; hūmāgñē. Itē a sagitta hęc sagittula et hęc sagittella ē. dñmī. et sagittari? ri. et hęc sagittaria rē. et sagittari? ria. tū. et sagito as. i. sagittas mittere vñ sagit: pcutere vñ apptere. et p cōpositionē sagittifera. ri. qui fert sagittas. et dñmī. pñmā sagitta. quīs sagio ēa producat: et scribitur g. duot. An arū sagittariorū si hęc habes in oino nas. Philēphus in secundo eplālarū volumine aliam originem tribuit.

¶ **Sagittella**. parua sagina.

¶ **Sagittifera**. rum. penul. cor. in sagitta est.

¶ **Sagittula** ē. dñmī. parua sagitta.

¶ **Sagina**. a sagū ē hęc sagina ne. q; corrupte vulgo ē sauma vel salma. i. sella vel pōdus vel sardina q; sup sellā ponit. et dicit a stratu sagorū. i. sellarū: vel q; selle sago solent sterni. vnde saginarius. i. caballus et hęc saginaria. i. equa vñ mula vel vt generaliter dicat quodlibet tumentū pñt dicit saginari? vel saginaria p diuersitate sexuū.

¶ **Saginarius** in sagina vide.

¶ **Saginula** ē. dñmī. parua sagina.

¶ **Sagū** a sago gis. dicit hoc sagū gi. quoddā gen? pñt vel vestis tenuis et abrafa. et cor. pñmā: licet sago gis. eā pdu. vide in saga ge. vñ hoc sagulū idē fm lūg. de isto autē sup Exo. ē sic. Scdm operimentū erat saga silicina que et vela capilaria vel capillaria qñq; vocātur: q; facta erat de plis capiarū: quos capillos quādorū vidimus ad differentiā lanę omiū de quib? cilia sunt. vñ illa saga a cilia dicit sunt q; pro asperitate saga dicebātur. Unde quod dā pñnos asperos sagas dicimus. Vel fonte ex qua dratura saga dicit. vñ et militare palliū a gallis inuētiū: q; quadrūerat sagū dicit est. qd tamen ex aspero fiebat pñno contra aeris intēperie potuit etiā dici sagū. Bap. sic dicit. sagū vestimentū ciliū: sagū facciū dyplotis pallium virgatū. Potest etiā dici sagū vestis mortuorū: vt ciliū. vñ quidā. Mortis triste sagū tu vita nobile sagum.

¶ **Sal**. a salio is. ē hęc sal falis. qd ātqui dicebāt hoc sal falis. in neutro gñe. vñ accipe sal sapientie. et War. xi. Bō nū est sal. et dicit sal a salio: q; saliat in igne. fugit enim ignē cū sit aque? et naturā aque sequat: q; ignis et aqua inter se inimica sūt. Vel sal dicit a salo et sole q; de aqua maris fit et sole siccat. vñ di. Iud. x. vi. ety. Sal aquis maris sponte gignitur: spuma in extrema littoz? vel scopulis derelicta a sole decocta: sunt lac? et flumina et putet ex quib? hauritur de hinc in salinas ingesta siccat. Et nota q; sal debet esse neutri generis qñtū ad rē: sed repugnat qualitas vocis neutrorū desinentiū in al. q; oia neutra desinentia in al. pducūt de. gñi et termināt abletm in i. quoz neutri sit in hoc noie sal. imo corri. pe. et i terminat abletm in e. sicut masculina desinentia in al. Et sic qualitas vocis talis adiūcta rōne cogit hoc nomen sal esse tñ masculini gñis. Nō enim qualitas vocis sufficit nec volūtas allicui? nisi rō naturē: vel rei talī gñi sit adiūcta. vide in sales.

Sal etiā pro cōdimento masculinū est. Vñ salē dixit salustius. A frani? tamen in togata neutrum posuit: quicquid loquimur sal meriti est. quādo falsos & lepidos sermones notat hos sales dicim?.

¶ **Salamādra** vel salamandria quoddā aial tñ in igne viues: q; sola inter aialia incendia sustinere valeat quasi sola amās pur. i. ignē. Siquidē in mediis flāmīs existit: et nō solū nō vñt: sed etiā incendia extinguit. Et istius est maxima vis inter oia venenata. cetera vero singulos feriūt: hęc plurimos pariter interimit q; si arbori irrepserit vel in puteū ceciderit: poma et aqua veneno inficit: et oēs comedētes et bibētes interficit: et est vñū de quattuor aialibus illis q; singula et singulis puris viuūt elemētis. vnde psus. Talpe terra ab? camelo in acra viuūt. Alec. Unda fouet: flāme pascunt salamandras. Augustin? etiā in. xxi. de ciuitate dei sic dicit. Sicut scripserūt q; naturas aialū curiosi indagariūt salamādra. in ignib? viuūt. et.

¶ **Salamina** ne. et salamin minis. diuitas quedā. Vñ salamin? na. nū. et hęc et hęc salaminēsis et hoc se. et salaminatus ta. tum. et pdu. mī. Unde in auroa dicitur. Ad apū tendunt pars intrantes salaminam.

¶ **Salaria** a salū ē hęc salaria rē. vñ est estuatio maris q; ad mare redit: sicut venalia dicit que ad līt? venit.

¶ **Salaris** in sales vide.

¶ **Salariū** a sale ē hęc salariū. i. stipendiū reddit? et pro pñe cōis diariū quotidianū: cibariū vñ? vñ legit q; olim poete viuēbat de cōi salario. i. stipendio.

¶ **Salathiel** interpretatur petitiō mea deus.

¶ **Salax**. a sal dicit hęc et hęc hoc salax ds. i. luxuriosus: q; luxuria falsa est et amara. Vñ Quidi? Laudat salax: vel salax a salio ē: qui frequēter salit sicut facit pñap? et luxuria. Unde ponitur pro luxurioso sicut in pñmissio

ff iiii

exemplo. Vide in eruca.

Salax a saliendo dicitur. vnde Horatius. Caudamq;
salacem demeteret ferro.

¶ Salebra a sale hec salebra bre. i. fractura et asperitas
viarū q; sal asper et amarus est: vel salebra locus lutosus
vel molle lutū in via: et tunc dicitur a salio: quia facile saliat.
Horatius. Qui sequitur salebras et cetera. Vnde salebro-
sus brosa. brosum. asper durus: amarus: vel lutosus. et ppa-
ratur. vñ salebrose brosius.issime. aduerbiū.

¶ Salem acutū in fine. et interpretatur pax. et olim dicebatur
hierusalem salē. vide in hierusalem.

¶ Salentinū. quidā mons vel oppidū italicū: vñ salentis
nus na. num. patriū. et produ. ti.

¶ Sales. sal in singulari accipit p cōdimento vel sapien-
tia sed in plurali hi sales p verbis amaris. Autasi. Ver-
bag; cū salib; asperiora dedit. Itē sales dicitur verba to-
cosa et facere inuenta vel dicta. Vñ hic et hec salaris et hoc
re. sicut dicitur salares ludos: vbi verba locose vel amare
intermiscēt. et dicitur sales a salio. Itē a salio is. hic sa-
lius lii. et plr hi salij saliorū hi sales salū. et dicitur salij vel
sales sacerdotes martis: q; saltando ei sacrificabāt. Lu-
ca. Et salius leto portās ancilla collo. Itē idē. Nō soli lu-
fere sales. Vñ tñ sales possunt. etiā dicitur ioculatores.

Sales pri; diximus. Saliares autē ludi a salis dicunt

¶ Salgamū. gamos componitur cū salio vel saluo: et di-
citur hoc salgamū mī. i. cūclitra. et cor. ga.

¶ Salignus in salix est.

¶ Salinarium in salinū vide.

¶ Salinator qui facit salem fm pap.

¶ Salinū a sal di hoc salinū nī. vas vbi reponit sal. et po-
nitur p tota supleclitē: q; sal est cōdimentū oīm aborū. et
hec salina nē. locus vbi sal efficit vel vbi vendit. vñ sal-
nari; ria. riu. ad salinā ptinēs. et hic salinari; q; facit vel vē-
dit salē. et etiā salinator scdm pap. qui salē facit. Per suus
durum et sine labe salinum.

¶ Salio is. lui. vel lui. vel lii. lire. tñ. i. facere saltū: et tūc
est neutrum et absolutum. et salire qd in vulgari est amozare
ptinet ad alia irrationalia: et tūc est actiuū. vñ Auto.
Pra salit ouis. tauro quoq; leta iuuēca. vñ saltoz salitit
et hic hec salitricula ē. dimi. Itē a salio is. tñ. tu. u. in. o. sal-
to tas. frequēta. Salio cōponit assilio is. ad aliud salire.
obfilio is. obfultū in diuersas partes salire: separari: ab-
rūpi. circūfilio is. circūfultū circūsalire. i. vnde aggre-
desilio is. desultum. i. valde vel deorsum vel de vno loco
ad aliū salire. vnde desultor di: qui de vno loco in aliū se
trāfert. et desulto tas. frequē. disilio is. i. diuersis modis
salire. in diuersas ptes salire. separari. abrupi. saliedo. vñ
disulto tas. frequē. exilio is. exultū. i. extra vel valde sa-
lire. vñ exulto tas. i. frequē. exilire: quod pprie fit cū leta-
mur: et ponit exultare pletari: sed pprie sciendo. Insi-
lio. i. salire cōtra: vel insilire insultū facere: inuadere: im-
petere et aggredi. vñ hic insult; tus. tui. interfilio is. i. inter
aliqua salire interuenire. profilio is. id est procul vel an-
te salire. resilio is. i. iterū vel retro salire. Vnde et dicitur
ille resiliat a pacto qui dimittit pactū et cessat retro. vnde
resulto tas. vt splendor solis vel speculi resultat cū in op-
posito reperit. Subfilio is. sub; salire vel post vel parū
inde subfiliens tis. ge. ois. Inuenit etiā subfilio is. i. sursum
salire: et tunc cōponitur a sursum vel sursum et salio. trans-
filio is. vltra salire: transire. Salio p facere saltū et omnia
ab eo cōposita fm hāc significationē neutra sunt. Prieter
assilio p aggredi circūfilio insilio p aggredi. et transfilio q;
sunt actina. Itē salio in alia significatione est actiuū cum
oib; suis cōpositis si qua h; fm illā significationē. Itē cō-
posita a salio faciūt supinū in saltū et triplicat ptn sicut sa-
lio. nā faciūt in lui. vñ in lii. vñ in lui. insilui vñ insilui et insilij.
oiazor. si. sicut simplex fa. Vñ h; sus. Dat salio salui salij q;
siue salui. Inuenitur etiam salio saltis per duo l. de quo
infra dicam in salio saltis.

¶ Salifator. a salio is. di. hic salifator ois. et dicunt sal-
ifatores diuini quidā qui dū eis mēbroz. quēcūq; partes
salierit. aliqd sibi inde pperit vel triste significari pducit.

¶ Salina. a sal di hec salina: q; sal sit et salis habet sapo-

rem: vel dicitur a salio q; saliat ab ore: vel dicitur a saluo as.
q; nos saluat. vñ saluosus sa. sum. Et scias q; ieiunū hoīs
saluū si serpens gustauerit mouit. vi. de in ieiuniū.

¶ Salinca. a salio di hec salinca ce. qdā herba spinosa
et di a salio: q; cū calcantes facit salire. vñ et vulgo calcare
pa di q; calcātes facit crepare. Virg. Puncte is qstū cedit
salitica rosetis. In li. Esa. v. c. pro salinca ascendit abies
glo. Salitica aculeis et cōpunctionibus plena: abies alta
procera fabricandis domibus apta. pro salinca ergo
ascendit abies. i. pro vitij virtutes: pro vitiosis et spinos-
is virtutibus exaltari.

¶ Salincula lē. herba medicinalis habens spicas miri
odous crescit in montibus. Sed salinca herba falsa fm
pap. et cor. cu.

¶ Salius lii. in sales vide.

¶ Salix. a salio di hec salix cis. qdā arbor: q; cito saliat. i.
crescat et cor. pe. gri. ppheta. In salidb; in medio ei; suspē-
dum; organa nostra. vñ salign; gna. gnū. ad salicē ptinēs
vel de salice fact; et salice; cea. ceū. et salicin; na. num. et hoc
salicetū ti. loc; vbi salices crescunt.

Salictū pro saliceto in vsu est: sicut caretū pro cari-
ceto. Virgi. In buco. florem depasta salicti. Item tu
post caretā latebas.

¶ Sallo lis. p geminū l. vide in sallo lis. infra.

¶ Sallo. a sale di sallo lis. li. lere. sum tertie cōiugatiōis
Et sallo is. lui. liti. quarte iuga. in eodē sensu. i. impos-
nere salire asperere: salecōdire. q; aut di sallo. i. sale asp-
go ety. est. Sallo et sallo cū omib; suis cōpositis actua
sunt: et cōpositor eoz significationes facile est distingue-
re. Hic nota q; inuenit sallo is. lui. vel lui. vñ lii. et facit su-
pinū saltū. et cor. primā. vnde p vnuz l. scribit. Itē inuenit
sallo lis. lui. vñ lii. p synopā et facit supinū saltū et scribit
p duo l. Itē inuenit sallo lis. li. lere. tertie cōiugatiōis et
facit supinū saltū in eodē sensu cū sallo sale cōdire: et scri-
bitur p duo l. cum faciat supinū in sum. sicut vello vullum
Nā si scriberetur p vnū l. faceret supinū in tū. vt colo cul-
tū. Inuenit etiā psallo is. lere. tertie cōiuga. et scribitur p
pl. et caret supinis. Prophe. psallite dño in cythara. De
predictis cōsuevit dici. Sallo sallo dñi sallo pede: cant
ca psallo. Sallo saltū dat saltum. sallo supinū. Dat salt-
tum salio: priuatur psallo supino. Sallo facit salti: saltū
sallo: psallo dat psalli: salio salui: salij atq; salui. Sallo
facit saltum: saltū saltio: saltū dat salio: psallo tñ manet
absq; supino. De hoc etiā dixi supra i. tertia pte vbi egi de
pteritis et supinis quarte iuga. Itē scias q; salis grūs de
sal vtrāq; syllabā cor. Salis vero scōa psona hui; ver-
bi sallo pro cōdire dibum vtrāq; syllabā produ. salis ante
scōa psona huius verbi salio pro saltū facere cor. primā: et
produ. vltimā: sed psallis per p. scōa persona hui; verbē
psallo is. p. du. primā: et cor. vltimā.

¶ Salmentū a salio is. vñ a sale vñ a salo di hoc salmen-
tum: vñ hoc salamentū in eodē sensu. Vel salmentū pro-
prie piscis cōfectio: et di tunc a salmo onis. pisce qui dicit
sic a sale quinde fit salamentū: vñ q; habeat saporē salis
sed salamentū omnis res salia: vt piscis et huiusmodi. et
inde hoc salsum si.

¶ Salomon interpretatur pacificus: q; in regno eius fuit
pax. vñ in primo li. paral. c. xxiij. dicit daniel. Factus est ser-
mo dñi ad me dicens. Multū sanguine effudisti et plurima
bella bellasti nō poteris edificare nōi meo domū tāto es
fuso sāguie corā me. Fili; q; nāscet tibi erit vir qetissim;: et
faciā eū qesce ab oib; inimicis suis p circuitū: et ob hāc eam
pacificus vocabit; et pacē et odiū dabo in isrl; cunctis dieb; suis
ipse edificabit domū nomini meo. Idē dicitur est et ydithar
q; fuit dilect; et amabilis dño. Idē et celeth vñ coeth q;
grece di: ecclesiastes latine cōdnator: q; ad populū loque-
retur. vide in ecclesiastes. Et scias q; quidā volunt dice-
re salomon p e. vñ a salē ciuitate: vñ a rege vñ a sale quod
est sapientia et monos qd est vnū: q; vnicus et singularis
fuit in sapientia: vt pater in tertio regum ca. iij. vbi dicitur
de. Ecce feci tibi scdm sermones tuos et dedi tibi cor sa-
piens et intelligens intantum vt nullus ante te similis tui
fuerit nec post te futurus sit.

Secreta qui solomon scribendū preceptant.

Salona a salon dicitur hęc salona nę. vel hęc salone arum. insula 2 quedā dicitur dalmatię iuxta mare. vñ saloniū na. nū. 2 saloniū dicitur est filius polkonis qui natus est in eo anno in quo pater suus deuicit illam ciuitatem: et produ. penul. salona nę.

Saloniū in salona est: 2 produ. nī.

Salpiga. pigę. quod est depressum. Cōponit cū salim qđ est locus: 2 dicit hęc salpiga gę. quidā serpens qui habitat in depressis locis. Nec eadē dicitur cepila: q; parua est 2 oculos non habet.

Salamentū. exponitur in salmentum.

Salicta d. dicitur a salis: q; salia sit.

Salugo. a salus dicitur hęc salugo gini. scz res quę salsum facit. Itē salugo dicitur auarus. 2 salus. humor terre et inde saluginosus sal. sum. 2 salugineus nea. neū. 2 pđn. pc. nominatiui salugo.

Salus sal. sum. participiū a salio is. pōt etiā esse nomē 2 tūc deriuat a sale: vt dicat salus quasi sale aspersus 2 cōditus. 2 pparat salis: sim. Unde salie sius. sume. aduer. 2 inde p cōpositionē in salus. i. nō salus.

Salte cōfūto aduersarius cū diminutione p syncopā fit ad salte: 2 est tractū a captiuis qui quando capti erant ex timore non valentes loqui integre dicebant salte salte salte: quasi dicerent vt vitā 2 salutē nō amitterēt. Itē inuenitur salim p. i. et dicit a salu. Unde dicit pulcia. iii. xvi. lib. salu salatum vel salim. i. saltando. 2 est aduer. qualitatē. vñ pñs. Salim saltando sed salte diminuēdo.

Salutatie. dicitur a salus: q; salia.

Salim aduer. in saltum exponitur.

Saltricia lę. dimi. parua saltrix.

Saltrix dicitur mulier saliens. vel saltū faciens a salio is. Itē a salio dicitur hęc saltria trię. ioculatrix mulier. Ju. Rouerunt mauri atq; indi quę saltria penem. Vel est ibi psaltia a psallo is.

Psaltis qui canit in musicis instrumentis: psaltia mulier psallendi perita vt in Terentio: & in Iuue. vbi & penē pro cauda virili nō panē leges.

Salus a salio is. dicitur hęc salus tus. actus vel passio salendi. Itē salus dicitur locus siluestris et vastus vbi arbores exiliūt in altū plusq; in alius. locus Vel sal dicitur silua rara vbi bestie iter arboris facile possūt salire. Unde extremitas siluay dicitur salus: q; arboris ibi tā rarefuit. Unde saluosus sal. sū. salubus plenus. De hoc quidā dicunt Esse nemus salus salendi dicitur actus. De domo salus libani. dixi in domus.

Saluber. a salus dicitur hęc saluber vñ salubris et hoc bre. scđm antiquos: scđm etiā modernos dicitur hęc saluber 2 hęc salubris 2 hoc bre. i. sanus vñ is salutē cōferens. 2 cōparat. Unde salubiter bñus. berrime. aduer. 2 hęc salubitas tatis. 2 est salus integritas corporis. Salubitas salu cōueniens causa p quā sanitas vel seruat vel restauratur: 2 pđn. lu. vnde in doctruali dicit. Ante b. fit breuis u sed demit inde saluber. Et scđm pāp. saluber ad locū refertur vel dñū salutaris ad cōsiliū.

Salua a salus dicitur hęc salua uie. q; salubris herba est. 2 dicitur salua quasi salutis via.

Saluo nē. au. saluo uas. est.

Salū. a sale dicitur hęc salū li. i. mare quia salsum 2 amarū est. De hoc lbero. ad paulinū ca. viii. Et herentis in salo nauiculę funē magis pēfunde qđ soie.

Saluo. a salus dicitur saluo uas. q; salus saluat: vñ quia verbo vitimur in saluatione. Unde saluos uas. uū. 2 hinc 2 hęc saluitas tatis: 2 salue saluete salueto tote. verbū defectiuū 2 saluio is. itc. i. esse vñ fieri saluū. lbero. i. Arbes amatozē fuscū saluire iubem? Legit ibi 2 saluere. Saluo uas. actiuū est cū oibus suis cōpositis.

Saluere in horatii epistolis leges nō saluire. Saluare aut in vsu priscorū latinorū nō est: sed p eo seruo dixerunt: aut saluū facere. Teren. Iuno lucina fer opē serua me obsecro.

Salus. a sale dicitur hęc salus tis. q; cōdimentū est. sicut

et sal est cōdimentū oīm aliorū ciborū: sic salus est cōdimentū oīm mēbriorū. Et est salus integritas corporis. Salubitas salutis cōueniens causa p quā sanitas eruitur vel restaurat. Salus deriuat saluio tas. sic est solenius scribere 2 salutare. Martino peti? salutes: 2 dicit salutare quasi salutē optare. Unde saluatio quasi salutis optatio illi cū salutem? cui? salutē optamus. 2 saluatori? ria. rñ 2 hoc saluatori? rñ. locus salutationis. Et est actiuū saluato cum suis cōpositis.

Sal? cōponit saluiferra. rñ. salutiger ra. rñ. 2 salutigerulus la. lū. qui fert vel gerit salutē verbis vñ opere. 2 cor. pñ. salus. Unde pñper. Cur dubiū expectat cras hodie? na salus. Et fuit salus ppter delectationes: vt femina: et sic est ste. ge. sicut moribus ppter lesionem vt mas: et sic est mas. ge.

Cur ergo mors & pestis? femini? generis? Nempe q; a voce discernit in talibus genus.

Saluatio. a saluio tas. dicitur hęc saluationis. quasi salutis optatio. Illi cū salutem? cui? salutē desideram? 2 est saluatio pūma pars epistolę debita ordinatione tā nola qđ merita psonarū cōnectens et affectionē declarans. Et scias qđ illud est propriū narrationū in saluatione nō debet claudi. vnde vidosa est illa saluatio. Iohāni patri reuerendo. p. ci? si? ius humilis bononę leges audiens vel decreta cū subiectione salutē. Nā eadē ratioe posset dici. bononę comedēs vel scribens codicē vel digestū. Sufficit ergo dicere. Bononę scholaris. si autē dicat. Bononę deditus scholasticis disciplinis vel studio litterarum dicam? qđ studiū est attributū psonę. vnde cōmode potest dici: adī attributū solius negotij esset nō esset dicitū: vt Bononę legēs litteras: vel leges audiēs vel decreta.

Saluatio triplex ē. Subaudita breuis & plena. Subaudita in epistheto beniuolentię notatur vt fili dilectissime cras me cōuenies. breuis solā saluationē habet vt salutē. saluus sis. salue aut simile aliquid. Plena subscriptionē & supscriptionē cū saluadi forma cōplectit. vt. M. T. Cicero. C. Cēsari dictatori salutē

Salutigerulus la. lū. pe. cor. qui gerit salutes. a salute 2 gerit uas. vide etiā in salus.

Saluto tas. in salus est.

Samaritan. samaria est quedā regalis ciuitas. vnde samarita: vel samaritan? na. nū. i. custos. Ibi nō cōmunitate iudeis immo vitant eos in abis 2 vasis eorū: 2 vt dicit pā. samaritani vel samarite interpretantur custodes eo qđ babylonij illic in custodia collocati sunt iudeorū. Ideo hic nota qđ samaritani erant illi qui missi fuerant ad inhabitandū terrā illā decē tribubus captiuis 2 dicit sunt samaritani ppter locū: isti recipiebāt quos ibros moysi 2 nō pphetas. 2 vocabātur a iudeis duarū tribuū iacobitę: qui videlicet supplāuerāt iudeos decē tribuū de fra sua 2 ideo samaritanos abominabātur iudei. 2 ab illa ciuitate oīs regio circa illā dicta est samaria.

Sambuca cę. vel hęc sambuc? d. pe. produ. dicit quedā guā arbor 2 mollis. vnde sambuc? cea. ceti. 2 sambuc? na. nū. de sambuca existens. 2 hoc sambucetū rñ locus vbi ille arbores crescunt. 2 hęc sambuca cę. quoddā gen? symphonię musicū qđ fit de illa arboze. 2 hęc sambucanar? rñ. qui canit cū sambuca. 2 sambustria strig. mulier quę canit cum tali instrumento. et hinc sambuculus li. saltator ad vocem sambucę. 2 cor. cu.

Sambuculus in sambuca vide.

Sambustria in sambusta est.

Samia. famos insula est. vnde samia? mīa. mīū. in illa insula repta prius fictilia vasa credūtur. vnde talia vasa samia dicitur scđm lbug. vel scđm pāp. Samia terra a famio dicta: glutinosa 2 cādida medicamentis 2 vasculis necessaria. scia. xlv. d. Testa de samis terre.

Samna nę. in subanno nas. vide.

Samnores in subanno nas. est.

Samnis ciuitas in apulia.

Samniū est beneuolū scđm pāp.

Samno nas. in subanno nas. est.

Sanula le. dñi. parua samna.

Samothracia. Samos quedā insula est: et cōponit cū thracia de. quedā alia insula: et dicit hęc samothracia de. quedā alia insula a predictis: cui⁹ incōle cōmixti sunt ex thracib⁹ et familiis. Vñ hic et hęc samothracis. et hic et hęc samothracensis et hoc se. et samothraceus cea. ceu. et ab illo loco dictus est samothrates aure⁹ anulus sed capulo ferro: quib⁹ pñmū factus est.

Samuel indeclinabile propriū nomen viri: vñ etiā pōt declinari hic samuel lis. Unde in aurora dñi. Eū samuele loquens facta futura dabat.

Sancio a sanguis dñi sancio dñi. xi. vel sanctui. sanctus vel sanctū. i. statuere: psecrare: sanctū facere: pfirmare et irrigare: pōne ab omni iniuria defendere. Sic et leges sancte et mores sancti dicuntur et hoies cōfirmati in fide scñ dicunt. et dñi sanare a sanguine hostie: et hoc de veteri consuetudine. Nihil vero sanctum apud veteres dicebat nisi qđ sanguine hostie esset cōsecratū vel respersum. Unde et hi qui purificari volebāt sanguine hostie vngentur. Unde sancti postea dicebātur quasi sanguine vñti. Sed modo sanct⁹ dñi qui in fide xpī est cōfirmat⁹ et sanctū quod violare et corrūpere nephas est. vñ sanctus ta. tñ. Ad Hebræos. viij. Quod in meliorib⁹ repromissionib⁹ sanctū est scdm lūgu. Tamen nota hic qđ scdm modernos sancio dñi. facit pteritū sancti: dñi mutata in xi. vñdo xi. Vetusissimū tamen etiā sancio vel sancti. pferēbāt: et supinū facit sanctū: xi mutata in cū. vt sancti sanctum vñxi vñti. Inuenit etiā apud vetustissimos sanctui sanctū. Unde Lucretius. Quod porro neq; sanctū quidē extat sicut dicit Pūscia. in. x. lib. vñde dico qđ scdm modernos sancio facit sancti et sanctū. Inuenit etiā apđ antiquos sanctui et sanctū qđ modo nō dicimus.

Sandus ta. tñ. in sancio dñi. videz p. dñi. a.

Sanctimonia. a sancio dñi. dñi hęc sanctimonia. nig. i. sanctitas. Hebræor. xij. Pacē sequimini cū oibus et sanctimonia. Unde hęc sanctimoniales forma sanctitatis dedita. vel cōponit a sanctus dñi. cū. et monialis qđ est monacha. vñ sanctimoniales quasi sancta et consecrata monialis. vñ hic et hęc sanctimoniales et hoc le. i. sanctū vel ad sanctimonia vel ad sanctimoniales pñnes.

Sanctimoniales pe. pdu. exponit in sanctimonia.

Sanctiones: leges: purificationes scdm pap.

Sanctuariū. in sanctus vide.

Sanct⁹. a sancio dñi. sanctū dñi sanct⁹ dñi. cū. et cōparat sanctior cū illis. vñ sante cū. sime. aduer. et hęc sanctitas ratis. et hęc sanctitudo dñis. vide in sancio dñi. Et vt dicit Amb. Sancti affect⁹ in omni bono est. Itē a sanct⁹ dicit hoc sanctuariū. rñ. res sancta vel loc⁹ vbi sancta reponunt vel vbi sancte res gerunt. Sancta igit antiquit⁹ exteriora tēpli dicebātur. Scñ scōp loc⁹ tēpli secretior: ad quē nulli erat accessus nisi tñ sacerdoti. et dñi sic: qđ interiora oia cul a sanctiora sūt: vñ qđ scōp ppatioe sanctiora sūt. sicut cātica cāticor: qđ vniuersa cātica pcellūt. Itē a sanct⁹ et facio cōponit sanctifico cas. et est actiū. De cognitione sanctorum dixi in oratio et in antips. Itē in vitrū dicaz. Itē vide in lūtero. et in sancio. Itē in beat⁹. Itē de cognitione mortuor⁹ vel defunctor⁹ tam bonor⁹ qđ malor⁹ dixi in defunct⁹. Itē vide in poena. Itē de sanctor⁹ beatitudine et sapiētia et malor⁹ miseria dicit Anselm⁹. Firmiter teneam⁹ nihil bonoris vel alicui⁹ bonitatis illis deesse quib⁹ in alia felicitate cōtingerit esse. Septē autē sunt que vidētur corporibus aptari. Pulchritudo: velocitas: fortitudo: libertas: sanitas: voluptas: et diuturnitas. Animabus etiā sanctis hęc cōueniēter aptari vident⁹: sapiētia: amicitia: cōcordia potestas honor: securitas: et gaudiū. Sapiētiā beati viri pleni habebūt: vt nihil desit de oib⁹ que scire voluerint. Vñ quippe pterita: pñentia et futura scient: nec aliqd eor⁹ notitē subtrahet qđ creator sciendo creauit: nec indigētia erit: vt quisq; interroget qđ ei⁹ pau⁹ fuerit et de cui⁹ stirpe pñerit: vel qđ ille vel ille sit. Vñ etiā linguarū et oim creaturarū oimq; artū notitiā habebūt. Cogitatus etiā suos inuicē videbunt. quicqđ feci vel facio in pñenti vita bi oēs apte videbūt. Et quicqđ eor⁹ aliqđ fecerit ego vñ

debo si ibi fuero: nec inde ruborē aliqđ habebūt: si in hac vita deo p poenitentia satisfecit. Ut igit habetas vñ cōditōi tuo nō solū pte sed etiā p illis qui tecū erant gratiosus semp existas. Habebis p pñ oculis de quanta miseria nos extraxit. Habebis nō quidē ad cōfessionem: sed ad maiore letitig gloriōficationē. Lū igit tanta beatitudo sit in amicis dei: de ei⁹ iūdis quid erit. vñq; nō sic impij nō sic. Sed circa hoc qđ sancti erūt pulcherrimi credendū pto qđ ipsi erūt turpissimī. Sancti veloces mali pigri. Scñ fortes: mali debiles. Iusti liberi: iniusti in inferno contra voluntatē clausi. Beati sani: dñati langore ppetuo cruciati. Boni satiabunt⁹: mali vero oīs boni refectione carebunt. Sancti in bonis diuturnitatē habebunt: mali malis nūq; sine carebūt. Probi multa sapiētia erūt pñiti: improbi aut sua insipiētia pfundētur vt miseri. Amici dei summā inter se habebūt amicitia. iūmici vero maximā inter se habebūt inimicitia. Erūt pace ppetua cōcordes beati: erūt iugi dissensione discordes miseri. Iusti carebūt regiam potestatē pñiēdi: iniusti carebūt potestate se quoq; mouēdi. Sancti dei honore magno sublimabūt⁹: dñati p multo dedecore opprimēt⁹. Securi autē boni erūt qđ nūq; bonū illor⁹ peribūt: timore mali cruciabantur qui oī sine carebūt. Vero: et desolatio his qui xpī pñtēserūt: gaudiū et exultatio erit his qui cū dilexerūt. cui est honor et gloria in secula seculor⁹. deniq; oēm voluntatē timentū se faciet de⁹ et depcationē eor⁹ exaudiet et saluos faciet eos: quod nobis cōcedat qui cū deo. et.

Sandalium. a sandir dñi. dñi hoc sandaliū lij. quidā pñus quo equi solēt operiri nobiliū: vt pape et cardinalium

Sadalia etiā dicunt subalares quib⁹ papa et epī solēt missas celebrare: quales beat⁹ bartholomeus deferebat.

Sandalium dñi etiā pñ⁹ quo operiebātur vulnera: vel corpora mortuor⁹ fm lūgu. Sup illū autē textū Math. vi. Sed calciauos sandalijs et cetera dicit Beda. vt pes nectet⁹ sime nudus ad terrā. Et in hystoris dñi. Iussit eos vt soleis. i. sandalijs et peronib⁹. Itē quidā postilla dicit sup predictū locū. Sadalia sunt quoddā gen⁹ calcia menti qđ est superi⁹ apertū: inferi⁹ tectū: sicut episcopoz. In. xij. actū vbi dicit āgelus. Petre calda te caligastus: as. in greco habet sandalia tua. Ephe. vi. Calcia pedes in pñparationē euāgelij. pacis.

Sandalion grecū est & significat calciamentū muliebre. quo etiā terentius vtitur.

Sandapla. a samna qđ est derisso dñi hęc sandapla le. i. scurra. Itē hęc sandapla feretrū in quo mortui porantur et maxime plebei gladiatores. Et tñ deriuat a sandaliū qđ est pñ⁹ quo opiebant vulnera vel corpora mortuor⁹. Inue. Inter carnifices et fabros sandapla. et cor. pi.

Sandicus in sandix est.

Sandix dñi. fce. ge. gen⁹ rubre herbe de qua fit quedā tinctura. Unde sandicus ca. cū. et sandicus da. cū. tali colore infect⁹. et sandicū na. nū. in eodem sensu. et hęc sandarica ce. genus coloris colore cinabario: odore sulphureo. et pdu. pe. genitiū sandix dñi.

Sanguimino. a sanguis et minuo ts. pñit sanguinū nūo ts. nui. verbū actiū. i. sanguinē minuire.

Sanguinari⁹. a sanguis dñi sanguinari⁹ ria. rñ. i. sicarius: homicida: percussor: vel sanguine abundans: vel fluxū sanguinis patiens. Inuenit etiā hic et hęc sanguinaris et hoc re. Ecclia. xlij. Lat⁹ sanguinare. Itē inuenit sanguinari⁹ rñ. p quadā arboze et hęc sanguinaria qđā herba sic dicta: qđ missa in narib⁹ sanguinē moueat.

Sāguin⁹. a sanguis dñi hic sanguin⁹ ni. qđā pua arbor qđ fruct⁹ et cortex ei⁹ sit sanguinet coloris. vñ hoc sanguinetū ti. locus vbi abundat sanguinū. et cor. gui.

Sanguinetū ti. in sanguin⁹ est.

Sāguis a suavis dñi hic sanguis guinis: qđ suavis sit. pñeque vero sanguinea pñerit oib⁹ alijs in suauitate et in dulcedine. Vñ et hoies quib⁹ dominat sanguis dulces et bladi sunt: vel sanguis deriuat a salo sake: qđ salar. et vt dicit. Pūscia. caret pluralitate. Inuenit in sacra pagina. Qui nō ex sanguinib⁹. et alibi. Viri sanguinū et dolosi et. Itē Libera me de sanguinib⁹. Ad hoc pōt dici qđ pro

peccatis potest inueniri in plurali. Vel dic q̄ quis alicubi ineniat in plu: nō idcirco est in vsu. Et p̄scian⁹ dicit q̄ deff ar in p̄t solo vsu s̄z illō dī esse i vsu qd cōter ē in vsu apd oēs. Tamen scias q̄ cōplexiua q̄ magis vīm vntiua h̄nt pp̄te debēt in singulari numero declinari. v̄p̄p̄uiss: sanguis lutū. h̄ec enī vehementē h̄nt aggregationē. A sanguis deriuat sanguinosus. fa. sum. i. sanguis plen⁹ abū: dans. 2. cōparat ex sanguine⁹ nea. neū. 2. sanguino nas. i. sanguinē mittere vel minuire vel sanguinez inquinare. Et est sanguis calid⁹ 2. humid⁹ 2. cōuenit cum aere 2. vere. vide in estas 2. in elementis. Sāguis cōponit cū ex. 2. dīat erāguis 2. hoc gue. hui⁹ erāguis. Sanguis multa signat: vt patet in his v̄sib⁹. Sāguis progenies: sanguis quoq; dī humor. Sic tibi peccatū sanguis: sanguis quoq; vita. olim dicebat hoc sanguen. vñ est ḡtis sanguinis.

Sanguisuga est vermis aquatilis s̄z hīrudo: ceno potantib⁹ infidiat. cūq; illabit faucib⁹ vel v̄b̄v̄spiam ad: h̄ferit sanguinē haurit: 2. cū nimio cruore maduerit: euo mit qd̄ haurit: vt recentē demo sugat. sicut dicit Plidor⁹ xij. eti. Et dicit quidā licet cōponat a sanguis 2. sugo gis qd̄ primā pdu. tñ sanguisuga penult. pdu. qz cōponit a sugo gis. cui⁹ puma pduat: nec inuenit in aliquo bono auctore q̄ sit penultima breuis. et hui⁹ op̄inōis fuit magister Wenc. Unde in puer. xxx. cap. vbi dī. Sanguisuga due sunt dicentes affer affer. pe. siue su. debet p̄dūa. 2. debet scribi per vñ s̄. De hoc dicit Horatius in poetria. Non missura cutē nisi plena cruoris hīrudo.

Sanies a sanguis dī h̄ec sanies n̄ci. i. putredo. vnde Plid. iij. etimo. vbi agit de morbis in sup̄ficie sic ait. Sanies dicta: qz ex sanguine nascit. Exatato enī calozē v̄l n̄ci sanguis in sanie vertit. Nā sanies nō sit in quocūq; loco nisi vbi sanguis aduenit: qz omne qd̄ putrescit n̄ci calidum et humidum fuerit quod est sanguis putrescere non potest. Et differt sanies a tabe quia fluere sanie v̄l uorum est: tabe mortuorum. Item sanies est que fluat: tabes q̄ stat quasi sit tabes.

Sancton interpretat sol eoz vel solis fortitudo. Fuit enī virtute clarus 2. liberauit israel de possib⁹. Et vt dicit re: migins in Wath. Sancton inclusus in gasa media nocte surgēs portas ipsi⁹ ciuitatis abstruit: 2. verticē mōtis conscendit. Sic dīct clausus in sepulchro mortis imperitū destruxit: 2. tertia die resurrexit: 2. postea corā ascēdit. Et sic aut ille plures interfecti mortis: q̄ vñēs: sic 2. iste plures occidit post passionē q̄ ante passionē: 2. plures fecit cōueri ad fidē: 2. inaperit qd̄ nō erant: 2. definerent esse qd̄ erant. De hoc vide supra in narazet 2. produ. penult. ḡntiui sancton onis.

Santonis a sandī dī: santonicus d. color fuscus r̄v: s̄lmus quo infidebat se qui nolebāt agnoscī. Sandyx species herbē & holeris & coloris. vñ sandī vinus color. fantones autē populi sunt galliē. vñ de santonicus. a. um.

Sanus a sanguis dī: sanus na. nū. san⁹ vero sine pallore est: 2. sanguis sanitatis cōseruatiuus est. 2. cōparatur sanus sanior sanissim⁹. Unde sanc sanī⁹ sanissime aduerbia. 2. h̄ec sanitas tatis. quasi sanguinis status. 2. inde dīct s̄ano nas. qd̄ cōponit resano sanas. 2. est actiū sano cum oib⁹ suis cōpositis. 2. pdu. fa. Vñ dūo. de reme. Qui poterit sanū fingere sanus erit. Dīcite sanari p̄ quez dī: dīctis a. amare. Et vt dicit p̄scia. sciēdū est qd̄ aduerbia nō plane seruāt significationē que in nobis est a quib⁹ deriuātur: vt ferus fere: san⁹ sane: sensus sensim. Ideo autē dīctū nō plane q̄ potest esse aliqua ratio. vt fere dīctur q̄ omni tēpore ferit. quippe cū quattuor peccab⁹ vñtur. fere ergo p̄ iuxta dī: qz scelerib⁹ oia iuxta sunt. San⁹ p̄ validus accipit: ergo 2. sane pro valde vel valde. Unde in tertia parte in ca. de aduerbijs. Et scias q̄ sanus cōponit cū male: 2. dī: malesan⁹ na. nū. i. leprosus: sed quādo male san⁹ sunt due dīctōnes lignat illū qui h̄z sanitatē imperfectā.

Transfertur quoq; ad animum. vnde insani & male

sani fūrore aut amore capti.

Sapa a sapio pis. dī h̄ec sapa pe. dulce aceti vel dulcē vñdū vñdū dī sapa quasi saporis partū habēs.

Saphira r̄i nomē cuiusdā mulieris 2. cor. penul. vñ in auroa dī. Cōage cū saphira fallite cupidine victis.

Saphir lapis est p̄ciolus. 2. dī in glo. quasi in fine apoc̄. Saphir⁹ similis est fere p̄o celo qui p̄cussus radice solis ardētē emittit fulgorē. 2. p̄duct pulmā saphir⁹. In: n̄n̄itur enī p̄mā coripere: 2. producere penultimā: sed quidā eā cor. p̄ vitro. vñ versas. pro vitro saphir⁹ p̄o gēma dico saphirū. Magister autē Benedī. dīct q̄ saphir⁹ pdu. penultimā: sed quidā acipit saphirū p̄ vitro media correpta q̄ nos nō dīctmus. 2. h̄ic sequor. Vñ p̄sū p̄dīct⁹ nō est auctēticus scōm nos.

Sapidus saporis datus vide in sapio pis.

Sapiētia a sapio pis. dī h̄ic 2. h̄ec 2. hoc sapiēs tis. parti c̄p̄tū 2. nomē: e tūc cōparat sapiēs tior. sumus. Unde sapiēter tūs. sime. aduer. 2. h̄ec sapiētia tie. a sapiētī dēo ad: dita a. sit h̄ec sapiētia. 2. est sapiētia rerū diuinari 2. humanar⁹ cōgnitio. sapiēs diuina 2. humana r̄ma: sed prudēs ea que sensib⁹ corporeis exp̄r̄fūt. sapiēs in diuinis: p̄m dēs in humanis. Sed p̄uaret quādo p̄dīr̄m⁹: ita dī. Ihu. Et dī: sapiētia quasi sapida sciētia. 2. est eti. Eccl. vi. Sapiētia enī doctrine scōm nomē ei⁹ est. Augu. in. xiiij. lib. de trinitate sic dicit. Philo sop̄i disputātes de sapiētia diffinīrūt illā dīctēs. Sapiētia est rerū humanarū diuinarū sciētia. Ego quoq; vtrāq; rerū cōgnitōnē. i. diuinaz 2. humanarū sapiētiā 2. scientiā dīct posse nō nego. Vñ t̄ḡta dīstinctionē apostolū cā qua dīct apostolus. Alii dīct sermo sapiētiē. alij sciētiē. 2c. Illa dīstinctio diuidēda est: vt rerū diuinari cōgnitio sapiētia p̄p̄le nūcupet⁹ humanarū vero cōgnitio p̄p̄le sciētiē nomē obtineat. Sapiētia autē ab intellectu in hoc differt: qz sapiētia p̄p̄le est de et̄ernis q̄ veritatē et̄erne p̄temp̄i adē intēdit. Intel̄l̄ gētia vero nō modo de et̄ernis est: sed etiā de reb⁹ transibib⁹ 2. spiritalib⁹ r̄p̄p̄aliter exōtis. Per eā enī et̄am natura summa q̄ fecit oēs naturas. i. diuina cōsiderat: 2. que post ipsam sunt sp̄iales 2. inuisibiles nature: vt agēl 2. oēs alię aīe bonę affectiōis aspiciūt. In hoc ergo differētia est: qz sapiētia creator tñ in sp̄ciat. Intellectu vero 2. creator 2. creature quēdā. Itē intellectū intelligibilia capim⁹ tñ: sapiētia vero nō tñ capim⁹ sup̄iora: sed etiā in cōgnitis delectamur. Sic ergo dīstingui potest iter illa tria s̄z sciētia: intelligētia: 2. sapiētia. sciētia valet ad rectā administratiōnē rerū tēp̄oraliū: 2. ad bonā inter malos cōuersationē. Intelligētia ad creatoris 2. creaturari inuisibilib⁹ speculationē. Sapiētia vero ad solū et̄erne veritatē v̄l tē cōtemplationē 2. delectationē. Et nota qz intellectus et sciētia vel sapiētia q̄ dīctur dona differūt ab intellectu et sciētia 2. sapiētia q̄ sunt natura: iter in aia. Intellect⁹ vero 2. sciētia q̄ dīctur dona sp̄s̄s̄ci: sunt virtutes q̄ per gratiā infunduntur mētib⁹ fidelib⁹ vt p̄ eas recte viuāt. Illa vero homo naturaliter h̄z ex beneficio creationis a deo tantū. Per has autē virtutes q̄ dīctur sp̄s̄s̄ci dona illa natura lia reformātur atq; adiuuātur: vt verbigratia. Intellect⁹ naturalis p̄cō obtinebat: p̄ virtutē vero quādā 2. ḡf̄am q̄ dī sp̄s̄s̄c̄i sc̄l̄l̄gētiē reformāt atq; iuuat ad intelligēdum ita 2. p̄ illā virtutē q̄ dī sp̄s̄s̄c̄i sapiētiē iuuat atq; erigūt mētē ratio ad cōp̄lationē 2. delectationē cōgēntat. Et scias qz p̄turbatio nō cadit in sapiētiē: qz p̄turbatio dī ex toto turbatio. 2. hoc est quādo p̄turbatio partis s̄ferioris ad sup̄iorē puenit vt cī⁹ ordo turbetur: 2. hoc nō est in aliquo sapiētiē nec in x̄p̄o fuit. Et hoc p̄bat seneca tripliciter qz p̄turbatio nō cadit in sapiētiē. p̄mo sic. Fortius nō p̄turbat a debilitat: sed virt⁹ est fortior malicia: ergo ab ea nō p̄turbat nec a virtute: qz virtus nō est virtuti cōtraria: ergo nullo modo. Scōo sic. null⁹ p̄turbat nisi de eo q̄ bonū suū p̄d̄t vel minuit: sed sapiēs nō p̄d̄t bona sua nec ei possunt auferri q̄ sunt bona aīe: qz bona corporeis nō reputat sua et qd̄ nō p̄turbatur. Tertio sic: qz fortuna n̄p̄l̄ cript̄ nisi qd̄ dedit: sed nō dedit virtutē: ergo auferre nō potest. Unde in passio. de dei sapiētia dīct in p̄scido. De sapiētia scōp̄ dīct in san⁹. Qualiter autē sapiētia debeat 2. possit ap̄

peti sine pōtō dīcā in sciētia. In vltimo Ecclēstici dīcō. Dān mlti sapiētiā dabō gloriā. Itē in. vii. ca. eccl. Utilior est sapiētia cū diuitiis et magis pdest vidētib' solē. Sicut enī ptegit sapiētia: sic ptegit pecunia. Hoc autē habet p'us eruditio et sapiētia: q' vitam tribuit possessorū suo. Quasi dicat vtrūq' pdest: sed plus sapiētia: q' spūalis est: et vitā tribuit spūaliē etiam sine pecunia. Et scias q' beatus iacobus describit sic sapiētiā. Quē autē inquit desursum est sapiētia pūmū quidē pudica est. i. pudicię effectus: deinde pacifica: modesta: suadibilis: bonus cōsentientis: plena mīa: et fruct' bonus nō dūdicans: sine simulatione. Talis sapiētia nō est in dānatis. Unde in ecclēstia. x. v. Quēcūq' potest man' tua facere instāter opere: q' nec opus nec ratio: nec sciētia nec sapiētia erūt apud inferos quo tu pperas: quasi dicat instāter opere dū tēpus habes in vita. Itē ista quicquid boni potes: q' apud inferos nō erunt. i. nō tibi post mortē valebunt vel nō reperient: nec opus. i. tēpus aliquid boni operādī: vel pōnitentiā agendī: nec ratio allegādī vel excusandī: nec sciētia euadendī vel ludendī pabus vel pōio: sagacitate: potentia: agilitate: q' necq' ab oriente: necq' ab occidēte necq' a desertis montib' fuga patet q' deus iudex est: q' vbiq' est. Nec sapiētia deū contēplandī ex quo maxime affligent v' dū in pēna. Unde etiā in defunctis.

¶ Sapin'. a sapio pis. v' hic sapinus nū. quēdā spēs abietis: q' sapiat pūmū in ligno et in folijs et in fructu. Vñ hoc sapinetū n. locus vbi sapine crescit.

¶ Sapio pis. pui. vel pui. perc. i. et habet pteritū atq' supinū ad modū quartę cōiuga. Et signat duo. Sapere. i. habere sapōrē v' iste abus bene sapit: et est absolutum scōm hoc. Inuenit tamen cōstructū cū actō: vel quia tunc p actū designat causā: et ponit p ablatiuo v' iste ab' sapit sapōrē. i. sapore. vel q' in eo intelligit verbū quod exigit actū: v' iste abus sapit carnes aliminas. i. sapōrē rēp'sentat: vel imitat vel simulat illas. Itē sapere. i. habere sapiētiā et hęc significatio tracta est ex prima: sicut p sapōrē abos discernim': sic p sapiētiā res. Et sicut gustus aptus est ad discētiōnē sapōris aboz: sic sapiētia ad discētiōnē causas rerū. A sapio deriuat sapidus da. dum. i. sapōrē habēs sapōrē datus. Et cōparat sapidior sum'. Vñ hęc sapiditas satis. Sapio cōponit. Desipio pis. i. delirare: scōsum a sapore esse: vel facere nequitare. Vñ Desipio scis. inchoatiuū. Desipio pis. i. redire ad sapere: p' p' uille resipit qui penitēs forefacti redit ad satisfactiōnē et a sapere q' dimiserat forefaciendo. Vñ resipisco scis. inchoa. Sapio et cōposita neutra sunt et corripunt hanc syllabā sa. et sic simplex et cōposita mutant a simplicis in i. fm lūg. Unde p'osper. Nō pdest quicq' recte sapuisse malignis. Ilic attende q' sapio facit pteritū sapiui v' sapii vel sapiui. et habet sapinū pe. pdu. ad modū quartę cōiugationis: et format ab hoc pterito sapiui. ui. in. tu. Facit etiā sapinū penul. cor. inquantū descendit ab hoc pterito sapiui. vide in tertia parte in tractatu vbi egi de pteritis tēnē cōiugationis descendentiū in pio.

¶ Sapo ponis. mascul. gene. quēdā cōfectio muliebilis. et dicitur a sapio pis.

Sapo est quo vestes lauātur grēce vocatur smigma σμῆγμα.

¶ Sapor. a sapo pis. v' hic saporis. Vñ saporis ra. rī. et saporis ras. i. saporatū facere. et est actiuū. sapor cōponit saporifer ra. rī. pe. cor. saporē ferēs. et cor. sa. Virg. Lorpoia curamus fessos saporis irrigat artus.

Sopor legēdū est apud virgiliū: nō sapor & corripit so cū sopio eandē producat.

¶ Saporis ras. in sapor vide. et pdu. po.

¶ Sara re. fuit vxor abrahā. vide in saray.

¶ Saraballa. saraballū li. et saraballa lozū. ligna caldaica vocant crura hoīm vel tibię. vnde et brachē quib' hęc regū tur dicunt pluratē hęc saraballa q' tibiāles et crurales. Vñ in. iiii. ca. Dan. v. q' saraballa eoz nō fuissent immutata. Saraballa v'cro dixerūt. aquila et theodocion nō vt corrupte legi apud quosdā. s. sarabara. et sunt sarabara lara et sinuosa vestimēta: vel capitū tegmēta quakā vide

mus in capitū magoz p'cta: et sunt sarabara p'prie p'ctoz et est hoc nomen tractū a saraballis q' lara et sinuosa sunt: vel a sarfine q' est lara. Vñ sar' ra. rī. i. lara et p'ctura tus. et pdu. saraballa pe. positio. nā scribit p' gentib' l.

¶ Sarabara. in saraballa exponitur.

¶ Saracen'. a sara v' saracen' na. nā. Saraceni dīcuntur vel q' ex sara se p'gentos p'hibent cū non sūt verū. Et ita dicunt saraceni quasi sara genī. i. ex sara geniti: et est ci. et scribit p' vñ r. sicut et sara. Vñ sicut gentiles aiūt: q' ex origine syrorū sunt q' syrcenis. Vñ sunt et smachite: q' ipsi sunt et smaele. Vñ cedat a filio smaele. Vñ agarenī ab agar: q' vt dixim' pueris nōle saraceni vocant: q' ex sara se esse gentiuos gloriānt: q'us ex dālla sunt. Vñ dīc glōsa sup illud. Isa. xxi. ca. Vñ in arabia. Arabes inq' sunt saraceni ab smaele et cedat filio ei: q' melius in matre sua agarent: s' maluerit vocari saraceni: q' s'are libere nō agat dālle sunt filiū. vñ saracenic' ca. cū. Et saracenis. sas. i. more saracenoz se habere: et saracenis nē. i. multitudo vel societas saracenozum: vel ritus cōmū: vel regio ipsorū.

¶ Saray interpretat p'nceps mea. Cū esset tñ vñ' domus mater familias: postea causa nois immutata ablata de fine nois y. littera v' sarra. i. p'nceps. Vñ quippe q' tñ futura erat p'nceps sicut et dñs pollicet' fuerat abrahā Gen. xxvii. Dixit quoq' de' ad abrahā. Saray vxorē tuā nō vocabis saray: sed sarā et benedicā ei. et ex illa dabon' filium cui benedicetur sum: eritq' in nationes: et reges populorū ouentur ex eo.

¶ Sarcia dē. in sarcos est.

¶ Saramen a sardo as v' hoc sardmen nis. et hoc sardmentū. Et hęc sardina nē. et pdu. d. saramen.

¶ Sarcina. a sark sarcos quod est caro v' hęc sardina nē. on' vel pōdus p'prie q' ex carne fit. Caro vero pondus facit: et hinc q'libet pōdus v' sardina. vel a sardēdis reb' infimul. Vñ hęc sardina. et hęc sardicula le. ambo dñm. et sardano nas. i. onerare. Et cōponit. Sarsardano nas. De sardano nas. i. deonerare. Sarsardano nas. ides. Sarsardano nas. i. int' vel valde sardnare. Sarsardano nas. i. deoncrare vel iterū sardnare. Et est actiuū sardnum cū omnibus suis compositis. et cor. d. Unde vindocinensis. Sarcina dedecoris dāno p'poneret ois. et.

Sarcina a sardiendi reb' potius dicit'. vnde colligere sarcinulas est migrare more militū & mercennariorū q' totā supellectilē humeris ferūt.

¶ Sarcio as. si. tum. Et scōm antiquos inuenit sardni saratū. i. sucre. Vñ sartoies dicunt sutores: vel vestū reparatores. q' aut v' sarto q' sētis porcorū sūo lert: sūo est. est: Sarcio cōpo. Sarsarcio as. Dissarcio as. resarcio as. i. dissuere vel iterū sardare et reficere. Et est actiuū sardo cū oib' suis cōpositis. et facit p'itū in si. et supinū in tū. licet q'libet inueniat sardui et sardui.

¶ Sarsitector. a sardo et tectū cōpo. hic sarsitect' n. Et hęc sarsitector ois. q' tectū sardat: q' ex multis hinc et inde p'ctis tabellis vñ tectū faciūt corp'. Idē et signari: q' tecto ria tignis inducit. Et hoc sarsitectū. i. restauratio tectorū vel tēploz. vñ tributū q' colligit ad restaurāda tecta tēploz. vñ legit in. iiii. li. regū. xxi. ca. Et instaurēt sarsitecta tēpli. Et scias q' pa. et lūg. scribūt p' d. sarsitecta a sardo et tectū sed kōter habet in li. Regū sarsitectū: et tūc p'ponit a sarcio as. sardū et tectū. et tenet naturā hui' supinū sardum Et scōm hoc sarsitector a sarti posset dīc p't.

Sarte (inquit festus) veteres ponebant pro integre: obquā causā q' opa publica q' locant integra p'stantur sarta tecta vocātur. Et enim sarcire est integrum facere.

¶ Sarcophagus. a sarcos q' est caro et phagin q' est comedere v' hic sarcophag' gl. pe. cor. quidā lapis: et corpa defunctorū in eo cōdita absumuntur infra. xl. dies. Vñ et q'libet sepulcrū vel archa in qua ponit mortu' v' sarcophagus: q' in eo carnes mortuorū consumuntur. Idē v' sarcophagus a sarcos q' est archa et phagin.

¶ Sarcos v' sardia grēce latine v' caro. Vñ v' sardia. i. supinū carnis in c' mētū quo vltra modū corpa saginant.

Sarcos est genitius idem quod carnis: sarx em in nō dicit carō Sarkidō carūcula: sarkinōs carnalis.

Sarcosmicus ca. cum. i. irrfou⁹ vel hostilis, vel amarus. et dicitur a sarcosmos.

Sarcosmos quidam tro pu s. vide in quarta erte in capitulo de tropis.

Sarcūlū a sarrio is. qd est purgare: dicitur fodere: herbas nocivas euellere: hoc sarculū. vel hoc arcūlū. i. instru- mentū faciendū hoc ssa. vij. Et oēs montes qui in sarculo sarriunt. Et hinc sarculo las. sarculis aptare: purgare: sic ut milui et huiusmodi. Et est sarculū neu. gc. fm dū. vñ ipse dicit. in xi. metamor. Sarcilag rastroq graues lōgus ligones. Itē sarculū idē est qd sarpa.

Sardina. a sarra qd est lingua spūa dicit quiddā pīde denuat hęc sarda de. et hęc sardī. na. ne. quoddā gen⁹ pīd culorū. Et hinc sardīna nē. queddā insula iuxta quā mu- tū abundat sardīne pīdculi: vel qz sardus de hercule p- creatus cū magna multitudine a libya pfectus sardīnīaz occupauit: et ex suo nōie insule nomen imposuit. Et inde sardīnī⁹ nīa. nīū. et hīc et hęc sardīnēnsis et hoc se. Et sard⁹ dā. dum. de sardīnīa.

Sardīnīa et cōsica insule paruo freto decē millaribus diuidunt. vnde sardīnēnsis sc. vide in sardīnīa.

Sardis a sarda pīce dī: hęc sardis hui⁹ dīa. queddā ci- uitas vel insula. Vñ hōrati⁹ in episto. qz cressi regia sar- dis. Etā inueniunt in plurali sardēs dīū. sardib⁹. sardis in uo p eodē loco. vnde sardī⁹ ca. dī. et sardo das. i. intelli gere: qz hōies illi⁹ locū subtiles sunt ad intelligendū.

Sardī⁹ a sardīnīa insula dī: hīc sardīus dī. quiddā lapis pīdofus et rubc⁹ marmorb⁹ pīestans: et inter gemmas vi- sum⁹ et sic qz pīus sit repertus a sardis.

Sardo das. in sardis vide.

Sardonia. a sardīnīa insula dī: hęc sardonia nē. vel sar- donia nē. queddā herba amarissima: de cui⁹ flore fit mēl amarissimū. Et est similis apiastro quē ora oīm sic dolore et amaroie cōtrahit. vt quasi ridentēs intercāt: et abundat in sardīnīa. Vnde sardonī⁹ nīa. nīū. et sardonus na. num. vñ. imo ego sardonīa videar tibi amarior herbis Sardonia dicit herba in sardo vel sardīnīa nascēs qz in fontū de fluuiis puenit largi⁹ iusto: apiastro sūis Ea siqz vefca⁹ neruos contrahit et rictu ora diducit vt qz moriūtur veluti ridentū facie intercāt. A sardo autē fit adiectiū sardous. a. ū. vnde in buco. Virg. lege⁹. Immo ego sardois. &c.

Sardonius in sardonys est.

Sardonys. sardī⁹ cōponit cū onyx: et dī: hīc sardonys as. queddā gēme habēs colorē vtriusqz illarū gēmaz. vel ex o nyce et sardio. pēri⁹. Et natalitia eādē cū sardonice albus. vñ sardonius ca. dī. pe. cor. i. ad sardonycē pīnēs vel ex sard onyce existens. Inueni⁹ etiā in Joh. x. vñ. hīc sardonys⁹ substantiue vbi dī. Nō confert dīctis inde colorib⁹: nō lapide de sardonico pīdofissimo vel sapphiro. Vbi dī. glo. Sardonys⁹ terre rubrę similitudinem tenet. Sapphī⁹ aerea tenet specē. Per sardonycū ergo hōies vel patres veteris testamētū terrena quidam sectantes. Per sapphī⁹ noui testamētū pīdicatores celestia sola que- rētes vel angeli accipiuntur. Et vt dicit glosa quasi in fine apocalypsis sup illud quint⁹ sardonys. et. Sardonys iheri⁹ iuger. in medio cādid⁹. superi⁹ rubc⁹. i. scī in passione ru- bei: interi⁹ cādidī: sed tibi ppter humilitatē despecti. Onyx lapill⁹. est candorē hūis ad similitudinē hūani vnguis qz grēce opyē. onyx dicitur. Inueniunt⁹ tñ & nigre onyces cādidās zonas hñtes: ex onyce autē & sardo fit sardonys incerti generis Nā pīus natalitia dicit & iuuenalis Cōducta paul⁹ agebat Sardonys. Idē tñ alibi dicit densi radiant: testitudine tota Sar- donyces. Vnde etiā masculinū est.

Sardus da. dum. in sardina est.

Sarepta dī. erat vñs modica inter tyxi et sydonē. Et etiā silua iuxta vidē illā sarepta dicebatur. sicut dicitur in bystoxis. Et inde sareptanus na. num. ad sareptam per- tinens: vel de sarepta existens.

Sarcus ca. cum. in saraballa est.

Sario ris. ris. ris. in sarculum exponitur.

Sarmata ab arma dī: hīc et hęc sarmata te. quiddā popu- lus: qz sarmatē patentib⁹ capīs armati equitabāt pīusqz eos lentulus danubi⁹ prohiberet: et ideo ob studiū armo- rū sarmatē dicit⁹ sunt quasi semp arma tenētes: vel quasi scītes arma tenere. Vñ sarmatē⁹ ca. dī. et cor. pe. sarmata Vñ Lucā. i. Et qui te latis imitant sarmata brachijs.

Sarmatē qui & sauromatē superiorē asie partē occu- pant: quē ad boreā cōspicit circa meotidē paludē ha- bitātes & ex semine ama sonū procreati.

Sarmaticus in sarma est.

Sarmentū. a sarrio ris. vel sarpo pīs. dī: hoc sarmentū si. quasi sarmentū quia purgatur et pīeddit. Vñ sarment- tum dicit a sero is. quasi seritū: quia seritur. Vnde sarment- tus na. nū. et sarmentosus sa. sum. et sarmento fas. i. sar- menta vīrū colligere amputata vel amputare ea: vel sar- menta facere scōm. lūg. pāp. sic dicit. Sarmēta purga- menta arborū putamina. vnde quiddā. pāpīnus est folius vītis: ramusculus hūius pāmes: sarmentum ramus pīeddit ab illa.

Sarpa. a sarrio ris. dicit hęc sarpa te idē quod sarculū quod et sarpa pē. inuenitur: et a sarpa dicit sapo pīs. pī. pū perc. i. aliquid sarpis euellere vel herbas sarrire vel ex- urpare vel eligere.

Sartago. a sarx sarcos quod est caro et ago agis. cōpo- nitur hęc sartago gñis. penul. produ. i. patella. olla enea quia in ea caro agitur. Vñ sartago gñis. dicitur a streptu soni quādo ardet in ea oleū: et ponitur pro garrulitate tracta metaphora a streptu eijs ad multiloquū. garru- litatis. Item quādo ponitur pro ariditate: quia sartago arida est et in ea arefciunt omnia. Sic et loquela quonidāz arida est et sine succo et humore sapientie. pērius. Vnde hęc sartago loquend: venerat in linguas. et inde sartagi- nus nea. neum. de sartagine existens: vel ad eam perti- nens: vel in ea coctus. et sartaginosus sa. sum. idem: vel sartaginibus plenus et abundans.

Sartatectū m. in sartatectoz exponitur.

Sartor a sardo ds. si. tum. tu. u. in oz. hīc sartor ris. et inde oz. in trix fit hęc sartrix ds. id ē sartrix: vel mulier quē sartit: qz autem dicitur sartor quasi setis porcorū filo ina- certis suat: etimologia est.

Sartoxū. a sarcio dicit hēc sartoxū ris. loc⁹ vbi vestes sarcuntur: qui et hoc sardū dicitur. vnde hīc sartoxus qui vestes sarcit. et sartoxus ris. rum.

Sartrix ds. in sartor est.

Sat aduerbiū per apocopam fit a satis. et ponitur loco nominis vt sat est. i. sufficit. scōm pāp.

Satago. a sat vel satis et ago pponit satago gis. satagi verbū neutrū et caret supino fm vsum. et est satagere satis agere pcurare: festinare. oia pāgere. et cor. ta. Vñ in tpo- bia dicit. Aniplexus satagit ingeminare pater.

Sategi pīteritū de satago. et pducit e.

Satelles a satissactio dicit hīc satelles ris. minister cru- delitatis scelerū. et miles tyxiāni et malefactorū: socius la- tronū: domesticus siue fautor nō bon⁹ ad satisfaciendū et tunc satelles dicit quasi satis ledens vel destruēs. et est enim. Itē satelles dicit qui ad heret alteri ad cūis custo- diā. et tunc deriuat ab alter: vel a latūs latens. qz ad heret alteri iuxta lat⁹ ad ei⁹ custodiā. et tunc dī: satelles qñ satis tuēs lat⁹: qz tuēs et defendit illū cui assit. Quilibet tamē miles potest dici satelles. et cor. penul. genitiui: sed pe- nu. tima notatui positione pdu. Vnde hōrati⁹ in i. episto. Vīrūtis verē custos rigidusqz satelles.

Satellitū. a satelles dī: hoc satellitū tis. officiū vel ex- eratiū vñ stipendiū satellitis. vñ etiā cūa subet artis et cūa iulibet officiū suū est satellitū nō tantū mī. ite.

Sathanas in latino sonat aduersari⁹ vel cōtrari⁹ siue trāsgressor. Aduersari⁹ vero est: qz veritatis ūmī⁹ est: et semp scōp virtutib⁹ cōtraria renitit. vñ petr⁹ volēs dīo cōtradicere meruit audire ab eo. Math. xv. Vnde retro me sathana. i. sequere me: qz tu es pīrari⁹ voluntati meę. Sed Math. i. dī. dī. dyabolo. Vñ sathana: et non

dixit retro me. Et est sensus. Sathana. i. tutis aduer-
sarie: et liquidatis p'sualor. vade in igne eternu: subaudi nō
retro me: qz nō potes me sequi cū sis obstinat' in malitia
Ipse etiā est trasgressor: qz puaricator effect' in veritate
qua p'dit' est nō stetit. et cor. penul. sathanas: et nō acuit in
finē. Vide in angel'. et in vbi. Immo p'duaf sicut sathan
huius sathanos.

Satietas. a satis vel satio as. dicitur hęc satiētas tatis. sa-
tiētas diuerso et vario genere spectaculorū cōtingit. satio-
ritas vō ciborū tñ. Itē satiētas ex vno cibo dici potest: qz sa-
tis sit: s; saturitas ex vario alimētorū appatu. vide i satio.
Satio. a satis dicitur satio as. aut. are. atu. tu. qz qd satis est
satiari. vñ hic et hęc satiabilis et hoc le. Et satiabilis aduer.
et hęc satiabilitas tatis. Et p' oppositionē in satiabilis: et hoc le
In satiabilis. et hęc in satiabilitas tatis. Satio cōponit. Re
satio as. Et est actiū cū oibus suis cōpositis. et cor. fa. vñ
quidā. Vno me satio: saturant me fercula multa.

Satio. onis. fe. ge. dicitur qñi seminis actio: vel qñi satorū
actio: fm pap. ecclē. xl. ca. dicitur Satiā et specē desiderabit
ocul'. i. g'az speciosa artificialiū. Et sup hoc virides satio-
nes. i. sata viretia: qñi diceret pulciora sunt opa nature qñ
artis. et potest formari ab hoc g'to sati addita o. vñ deriuaf
a sero ris. rui. satio. tu. u. i. et addita o fit hęc satio onis.

Satyrā. a satyrā qd est lanx dicitur hęc satyrā re. carnē re-
phensōiū vel rephensio correctoria qz ad hoc rephendit et
corrigat: et dicitur sic: qz sicut satyrā erat repleta diuersis gene-
rib' ferculorū: sic et satyrā plena est diuersis gñibus viciorū
Vel satyrā dicitur a satyris deis nemoz ppter quas dā pprie-
tates. tā satyre qñ satyris cōueniētes. Sūt vō satyri leues
ludificātes. derisores saltatores. Sūt et satyri. Et hinc
fit q satyri qñs ponūtur p satyrā: qñs p satyridis. Et a
satyrā dicitur a satyris ca. cū. i. satyriarū descriptor vel rephē-
sor. et corripit penultimā satyris et satyrā.

Satyrā est carnē maledicū ad carpēda varia vitia
hoim cōpositū. vñ dicitur v el a satyris diis siluestrib'
q petulāte splene quēlibet risu laceffunt. vel a satyrā
legeq vno rogatu multa comprobabat. vel a satyrā
(nō a satura) lance q referta multis variisq primitiis
diis conferebatur.

Satyrā. ca. cū. pe. correpta exponit in satyrā.

Satyrus. a satur dicitur hęc satyrus ri. penult. cor. Satyri
sunt homudones dicti ab vncis naribus hñtes cornua in
frōtib': et caprarū pedib' similes: qualē in solitudine san-
ctus atoni' vidit q etiā interrogat' a dei seruo respōdisse
ferē dices. Mortalis ego sum vñ ex accolis eremi: quos
varia delusa errore gētilitas faunos satyrosq colit. dicitur
tur qdā siluestres hoies: quos nōnulli faunos satyrosq
vocat: sicut dicit Isidorus. xi. ethymo. Et dicitur saty-
ri a saturitate: qz lasciuī et luxuriosi ferūt.

Satis aduerbium qualitatis. sed ponit quandoqz pro
sufficiēs. Unde Luca. Tu satis ad vires romana in car-
minā dandas. Et inde p apocopā sat.

Satis dare pferitur scōm vsu acuto accētū in pe. licet
sit breuis vt dixi in secūda parte vbi egi de impedimētis
accētus et cap. de impedimēto vsus.

Satisfactio. a satis et facio dicitur hęc satisfactio onis. et est
satisfactio pars poenitētiē. Nā ptes tres sunt poenitētiē
scz cōtritio p'fessio satisfactio. Cōsistit autē satisfactio in
trib'. i. in orōne: ieiunio: et in elemosyna. Et iste ternari'
cōtra illū nephariū dyaboli ternariū apponit. Satio cō-
tra supbiā. Ieiunū cōtra carnis cōcupiscētiā. Elemosy-
na cōtra auariciā. Vel sic. Omne pctm vel in deū pmitti-
mus et cōtra hoc ordinat o. Vel in primū: et contra hoc
ordinat elemosyna. Vel in nosipfos: et cōtra hoc ordinat
ieiunū. Satisfactio autē fm Augustinū est pctōz causas
excidere: et eoz suggestiōib' aditū nō indulgere. Et vt
dicit Chrysostom'. Qualis p'cessit offensio: talis d; seq
recōciliatio. Potest hęc qñ de illo q subuertit semina in
cāpo piecta. Itē de illo q detinet pecuniā creditoris vltra
terminū p'fictū: ex quo ille poterat lucrari: qualiter debeat
restituere et satisfacere. Ad hoc potest dici q ille qui suffodit
semina nō tenet ad tñ quantū agri fruct' valituri erāt: s;

quātū ager sic seminat' valere cōsuevit: qz multis de cau-
sis potest impediri agroz fruct'. Et sicut dicendū est de eo cui
nō debuit restituere suo tpe: qz nō tenet restituere tñ quātū
lucrari potuisset: sed fm estimationē lucri qd accidere cō-
suevit p'sato labore et infortunijs: etiā qñ in lucro alias ac-
cidere possent qd lucrū nō causat tñ ex pecunia. sed ex in-
dustria et labore. Vide in elemosyna. Itē de restitutione
fame ablatę habes in fama. Itē de restitutione dixi in re-
stituto. Ad declarationē p'dictorū nota q quicqz dānificat
aliquē videt ei offerre id in quo ipsum dānificat. Vñ
em dicitur ex eo q aliqz min' h; qz debet habere fm p'm. v.
ethycoz. Et ideo hō tenet ad restitutionē ei' i quo aliquē
dānificauit. Sed aliqz dānificat duplici. Vno modo qz
aufert ei id qd actu habebat: et tale dānū semp est restitu-
endū scōm recōpensationē equalitatis: puta vt si aliquis
dānificat aliquē diruēs domū ei' tenet ad tñ quantū va-
let dom'. Alio modo dānificat aliqz aliquē impediendo
ne adipiscat qd erat in via habēdi. Et tale dānū nō opor-
tet recōpensari ex equo qz min' est habere aliquid in vir-
tute qñ in actu. Qui autē est in adipiscēdi via aliqd: habet
illud solū scōm virtutē et potētiā. Et ideo si redderet ei vt
haberet hoc in actu: restituere ei qd ablatū est nō simplū
sed multiplicatū qd nō est de necessitate restitutōis: tenet
tñ aliquē recōpensationē facere scōm cōditionē psonarū
et negotiorū. Et autē nō est ille etiā qui sparsit semen in
agro nōdū h; messem in actu: sed solū in virtute. Et si-
militer ille qui h; pecuniā nōdū h; lucrū in actu. sed solū
virtute et vtrūqz potest multipliciter impediri.

Sati. i. meli' aduerbiū cōparati. et dicitur a satis. vñ dicitur
Pulsan' in tractatu aduerbiōz. Satis pro meli'. Unde
Augu. Stati' est mori fame qz veldi ydolotico et scribit p
t. quod accipit sonū dec. Quidā legunt ibi sautius per u.
sed male et corrupte.

Satrapa. a satis deriuaf hęc satrapa pe. pe. cor. Et dicitur
tur satrapę sapientes iudices vel reges siue duces: et p'p-
fecti p'sari. Et dicunt satrapę quasi satis sapientes. vel po-
tētes. Unde. i. Regū. xxi. Satrapis nō places.

Satrapa gręce σατραπης. satrapes: est p'fect' pui-
cie nec si est plicū potest latinā originē agnoscere.

Satū. ti. gen' est mēsure iuxta morē pūicie palestine
vñ dimidiū modii capies: cui' nomē et hebreo semōe
tractū est. Satū vō apud eos noiaf sūptio vel eleuatio:
eo q q metit eandē mēsurā sumat vel leuet et est aliud
satū mēsurā sextarioz vigintiduoꝝ capax qñi mod'. In
xviij. Sefi. dicitur. Accelera tria sata farine sile cōmisce. et fac
subaneritos panes. Et est etiā satū sata supinū de sero
ris. et a sata addita s. fit satusta. tum. i. seminatus. vnde
Matthē. xij. Abijt iesus sabbato p sata. et Marc. ij. Cum
sabbato abū laret p sata. i. seminata. et cor. fa. Unde dicit
Pulsaa. in. x. l. In oi supino vel p'cipio p'teriti tps p'du-
ctur a pen. exceptis satū: datū: satū: et ratū. Itē satū in cō-
positione mutat a. in i. correptā: vt insitū et cōsitū. Et scōm
Pulsaa. rectius debuit esse setum: sed quia setum aliud
signabat causa differentie dicit satū.

Saturā. rum. in saturā ras. vide.

Satura. a satur dicitur hęc satura re. quidā dicitur: quēdā
lanx q in sacrificijs deoz diuersis ferculis referta sup al-
tare ponebatur. vnde sacerdotes saturabantur.

Scribendum est satyrā vt prius patuit.

Saturida. a sat dicitur hęc saturida ag. qdā herba calida.
et p'p'e ignita. vñ sic dicitur: qz faciat pnos in venerē.

Saturnalia. saturni sacrificia. pluraliter declinat hęc
saturnalia hoīū saturnalioz vel saturnaliū. Ihs et ab his
saturnalibus. vide in tertia parte vbi agitur de datiuo
plurali secunde declinationis.

Saturnius. nia. nium. in saturnus est.

Saturn. a satur et ann' cōponit hęc saturn'. mi. quidā
de origo deoz: quasi satur ann'. Est em tēpus qd quasi
ānis saturat. Vñ et greci eū cronon vocāt. i. tēpus. Vel sa-
turn' dicitur a satur: qz ad ipsum satio p'tineat oim rerū. vnde
saturn' na. nū. et saturni' nia. nū. vñ vgl. Itē redit' vgo
redeunt saturnia regna. Et dicunt saturnia regna: aureū
scēlū qd sub saturno rege pūmū fuisse fingūt.

Sagunt^{us} vel saguntū vrb̄s hispanie vltra iberū flu-
uiū. mille ferme passūs a mari : quā romanis fauētē
hānibal euerit. Sed cū viderēt ciues vr̄bē capiēdā:
primores aurū & argētū oē in ignē iactauerūt ne ho-
stis illo potirēt. In quē ignē multi etiā ciuiū se misse-

Hinc dicte sunt satyrę carmina quib⁹ vitia carpuntur.
Saturn⁹ fili⁹ celi & vestę vlt terre: q ex ope sorore sua
genuit iouē: lunonē. neptunū. & plutonē. Itē dicit
filios mox vt nati sunt comedisse. Itē coelo patrisuo
genitalia abscecidit. Tandē a ioue filio pulsus ex creta
venit in italiā & ibi agriculturā docuit.

Sauo fluuius in finibus campanie.
 Sauona vrbs maritima ligurie.
 Sauomatē Vide farmata. Iuuenal. Vltra sauomas
 tas fugere hinc libet.
 Saurus quidam sculptor eximius.

S Labelū. a scamellū mutata m. in b. dicitur hoc sca
 bellū qđ paruulis lectulis apponitur. scamnū
 qđ altiorib⁹. vñ hoc scabellū li. Vide in suppedaneus.

S Scaber dicitur asper. vñ scabies dicta.

S Scabiecula lē. dicitur parua scabies.

S Scabies. a scabo bis dicitur hęc scabies bici. z hęc scabia
 bię. et est scabia sicut lepra asperitas cutis cum puritu et
 squamositate. s; scabies tenuis asperitas. et squamor. vñ
 z dicitur scabies quasi squamies. z est etimo. vnde scabio
 sus. sa. sum. i. plenus scabie.

S Scabiola lē. dicitur parua scabies.

S Scabo bis. bi. bere. bitū. i. gratare. vñ scaber bia. bium
 z scabiosus sa. sum. z scabidus da. dum. i. asper viciōsus.
 vnde scabidulus la. lū. i. aliquantulū scabidus. scabo bis.
 actiū est cū oibus suis ppositis si qua habet z in presenti
 hanc syllabā sca. cor. sed in pterito eā producat. vñ versus
 p̄fens pone scabit: nam p̄teritū bene scabit. similiter
 scabitū supinū cor. bi. sicut bibitum.

S Scabieus. a scabo bis. dicitur scabie⁹ bica. breū. i. asper
 vel vetustus z etate plen⁹ z decrepit⁹. Et inde scabieol⁹
 la. lū. z hęc scabitudine dicitur. i. asperitas corporis.

S Scabio onis. vespe longiora crura habētes secunduz
 pap. z deriuat fm quosdā a scaber bia. bū. quod dicitur
 a scabo bis. Itē inuenit cabio onis. z tunc deriuat a cabo
 De hoc vide in cabio in c. littera.

S Scalaria. a scala dicitur hęc scalaria rię. nauis piratica. qđ
 ibi sunt trāstra disposita ad modū scalarū in scala.

S Scalaris. in scala est.

S Scala. a scando dis. dicitur hęc scala lē. volūtū quidā di
 cere hęc scale larū. siue sit vna siue sint plures. Inuenit et
 in singulari in geneti vbi dicitur. Vidit iacob in somnis scalā.
 vnde hic z hęc scalaris z hoc re. Et hoc scalare ris. lignuz
 ex trāuerso in scala positū: qđ z hoc interscalare laris. dicitur
 vnde hic z hęc interscalaris z hoc lare dicitur interpositū. vñ
 p̄sus. Inter scalaris dicitur qui nō cōtinue inponit ad modū
 scalarū in scala. Et inter scalo las. scalaria interponere in
 scala. z simpliciter ponit p̄ interponere.

Scalas pluraliter in doctorū vsu esse docet Salusti⁹
 dicens. deinde vbi vñ atq; alterę scale comminute
 sunt qui supstitierant afflicti sunt. Non pauci tamen
 singulariter scalā dixerūt vt Cai⁹ lib. xlvii. de furtis
 Vel scalā sciens cōmodauit ad ascēdendū. Corneli⁹
 cellus. Necessaria est scala lignea. Et paulopost. Ma
 lo enim ascensum qđ scalam. &c.

S Scalenos gręce latie dicitur gradatio. qđā color rhetorice.
 Scalenos gręce σκαληνός. dicitur numerus dispar
 figura geometrica instar scale.

S Scalm⁹ mi. nauis: vel illud ad qđ nauis religatur.
 Scalmus gręce scalmos (non scalinus) dicitur lignū
 cui alligatur remus. Scalis sarculū. &c.

S Scalpellū li. Vide in scalprum.

S Scalpo pis. p̄si. prum. i. gratare. Et est proprie scalpe
 re vno digito vel duobus caput gratare. et est proprie si
 milarū vel luxuriosorum. scalpo actiū est cum omnibus
 suis ppositis si qua habet. z a scalprū tu fit scalpo tas. fre
 quen. z scaluro ris. meditatiū.

S Scalprum. a scalpo pis. dicitur hoc scalprum p̄si. et hęc
 scalprus. i. ferrum cum quo corium apratur vel radicitur
 vt cultellus vel capulus scriptorum. Item scalprum vel
 scalprus dicitur quoddam ferreum instrumentum quod
 alio nomine dicitur sceltes. vnde hoc scalpellum li. et hęc
 scalpellus li. di. secundum lbug. vnde lbiere. xxxvi. Sā
 dit illud scapello scribe.

S Scamellum. in scamnellum vide.

S Scamillum. a scamellum mutata e. in i. dicitur hoc sca
 millum li. di.

S Scānellū. a scamnū dicitur hoc scamnellū li. dicitur. et p
 subtractionē n. inuenit hoc scamellum li. similiter dicitur.
 Unde hoc scamillū li. aliud diminutiū

S Scamnum. a scando dis. dicitur hoc scamnū ni. quod
 altioribus lectulis apponitur. scilicet scabellum quod par
 uulis lectulis apponitur. Itē dicitur suppedaneus z hęc
 podeon a gręcis. z est m. vltima syllaba in scamnum.

S Scandalum. scandalon gręco latine dicitur scandalū
 qđ nos offensionē vñ offendiculū vel ruinā vel ipactionē
 pedis dicere possum⁹. vñ scādalis z as. i. offendere vñ le
 dere vel occasionē ruine bare. Et ē actiū. ita dicit lbug.
 scādali qđbusdā sic describit. Scandalū est dictū vel factū
 vel signū cui occasione trahit qđ in cōsensu pcti mortalis
 Vel vt dicit glo. sup illud Mathei. Ne mūdo ab scādalis
 Scandalū est dictū vel factū min⁹ rectū p̄bēs alijs occa
 sionē ruine. Hic notat qđ vt dicit Grego. in septia homel.
 Ezechie. Si de veritate scandalū sumit vñl⁹ permittitur
 nasci scādali qđ veritas relinquat. Et intellige de triplid
 veritate. s. de veritate vitę: qđ p nullo scandalo debet qđ
 mortaliter peccare. Itē de veritate doctrine: qđ p̄dicatoz
 vel doctor nō debet falsum dicere vel p̄dicare p aliquo
 scādalo. Tacere tñ potest et debet si obstinati sunt: ita qđ
 doctrina deteriores fiat: z nulli⁹ correctio vñ vtilitas inde
 speretur. Nam sicut dicit Hieronym⁹ in prologo Efdre.
 Frustra (vt ait quidam) videtur nihil aliud fatigādo nūl
 lodium querere quod extreme dementie est. Item de ve
 ritate iustitię: quia nec iudex falsam sententiā: nec testis
 falsum testimonium debet proferre pro aliquo scandalo.

Unde versus. Scandala nō vitat doctor: super benevi
 uens. Ita dicit Grego. in nona homelia super ezechielē.
 Sancti viri in voce libere in cōpationis succē eos ad sua
 odia excitare non metunt: quos deum diligere non co
 gnoscunt. Peruersorum vero derogatio vitę nostrę est
 approbatio: quia iam ostenditur nos aliquid iustitię ha
 bere si illis displicere incipimus qui nō placent deo. Sed
 videtur qđ veritas vitę sit propter scandalum dimittenda
 quia vitatio cuiuslibet peccati pertinet ad veritatem vitę.

Sed homo ad vitandum scandalū proximi debet pecca
 tum veniale cōmittere vt videtur quia plus debet cauere
 damniū eternū proximi qđ patitur p peccatū mortale quo
 scandalizat. fuit qđ damniū tēporale suū qđ patit p pecca
 tū veniale. Ergo veritas vitę dimittēda est ppter scāda
 lum. Ad hoc rñdet frater thomas quē sequor: qđ hō aliqđ
 pctm veniale cōmittere ne ali⁹ peccet mortaliter nō tenet
 nec bene facit cōmittēdo: qđ ad vitādū pctm nō idēnam
 principaliter ex dāno p̄p̄to: qđ hoc esset desistere a pctō
 more pene: s; inclinamur ne deū offendam⁹: cui⁹ offensa
 est etiā veniale pctm. q̄uis non ita magna sicut mortale.

Null⁹ aut dicit deū offendere parū ne ali⁹ offendar multū:
 qđ hō dicit deū in infinitū pl⁹ diligere qđ primū. Et tō null⁹
 dicit facere pctm veniale ad vitādū scādali. dūmodo ad
 su⁹ ex tali causa effect⁹ pctm veniale remaneat. Est vero
 oppositio in adiecto: si dicat qđ aliqđ dicit peccare aut bñ fa
 cit peccādo. Cōtingit tñ aliqū actū ex tali causa factū nō
 esse pctm: qđ alias veniale esset sicut dicere hōbū iocofum
 iā nō esset odo sum cū nō careret causa p̄p̄ vilitatis. Sed
 huic solutiōi vide fobutare illud apli ad Ro. ix. Optabā
 ego tē anathema esse a xpō p fratrib⁹ meis vbi videt qđ
 apl⁹ magis diligeret salutē primū qđ sui: imo qđ dilecti
 onē dei. Ad hoc dico qđ fm vñā glosaz apl⁹ nō optabat
 tūc qñ in statu erat grę: vt. s. separet a xpō p fratrib⁹ suis
 s; hoc optabat qñ erat in statu infidelitatis. An in hoc nō
 est imitad⁹. Vel dic sicut dicit chrysostom⁹ in libro de cō
 pūctione: qđ p hoc nō ostendit qđ apl⁹ plus diligeret p
 ximū qđ deū: sed qđ plus diligebat deū qđ seipm. Volebat
 vero ad tēp⁹ p̄uani fructione dei qđ p̄tinet ad dilectionē
 sui: ad hoc qđ honor dei pcuraret in primis qđ p̄tinet ad
 dilectionē dei. Itē scias qđ q̄uis per pctm veniale grā nō
 tollatur per quā hominis est salus inq̄tū tamen veniale
 disponit ad mortale vergit in detrimentū salutis.

S Scandella lē. in scandula est.

¶ Scando dis. scandi scāsum scādere. i. ascendere. Et etiā aduersus p̄inet ppter scansiones pedū. Et est ternę cōiugationis. Unde verius. Ascēdes scādit: distinguēs carmina scādit. Scando cōponit cū ad: et adiecta d. dicit ascendō dis. ascēsi ascensum. i. ad aliquid scandere. vñ hic ascēsus suus. Itē descendō dis. Itē descēdo dis. i. descendū scandere subire. Vñ hic descensus hui⁹ descensus. Itē transcēdo dis. i. vitra scandere. Scādo et cōposita neutra sunt et facit p̄teritū in di. et sup̄nū in sum. et cōposita vbiq; mutant a simplicis in e.

¶ Scandula a scando dis. vñ hęc scandula lę. quoddam genus annonę qđ scandella dicit dīmi. et dicitur scandula quasi scandula: quia scandatur et diuidatur. Scādula etiā potest dici idem quod scandula.

¶ Scātilia. a scādo dis. vñ hęc scātilis et hoc lę. penul. cor. et hoc scātile lis. ferrū p qđ equū ascendim⁹. Scātilia etiā sunt grad⁹ vbi honorati in sedib⁹ sedent.

¶ Scapha p̄hē. est modica nauis. et vñ a scaphon qđ est speculū: qz huiusmodi nauiculis vtunt p̄ratē ad speculandū et explorandū. Et deferunt huiusmodi nauiculę vel scaphę in nauibus et imminēte periculo deponūt in mare ad subueniendū nauib⁹: qz hīs nauis accingit: et p̄nctū ipsius armaf. vñ in actib⁹. et vij. Vñ scāla autē decurrētes qvocat canda potūm⁹ vñ obtinere scapham.

¶ Scaphion p̄ ei diphthōgon: dicitur matula vas in quod egerit. s̄culū et puā nauigiū. Scaphē effossio accētū in vltima: accētū vero in prima: dicit vas cōcauū: peluis: lemb⁹ similis cyatho. & scapha. Scaphi on vero est tonsurę genus. Scaphis scyphus. Scaphos fossio nauis.

¶ Scaphiū. a scando dis. vñ hoc scaphiū p̄hē. locus vbi arma reponūt. vel genus vasis ad turpes vsus aptū. i. ad requisita nature: scz vas ad mingendū et egerendum. Et hic scaph⁹ p̄hē. i. cert⁹ numer⁹. et cor. sca.

¶ Scapula. a scaph⁹ dicit hęc scapula lę. spatula humer⁹. Unde scapulofus sa. sum. i. scapulis dilatat⁹. Et hic et hęc scapularis et hoc re. a scapula p̄tinentis. et hoc scapulare ris. quēdā vestis scapulas tanat tegens. Et cōponitur in ter scapulū li. et cor. pe. scapula. p̄pheta. Scapulis suis obumbrabit tibi.

¶ Scapularis penul. produ. in scapula est.

¶ Scapus. a scando dis. vñ hic scapus p̄li. summitas vñ acumen vel humer⁹. Augu. de ciuitate dei. Sup̄ puapi scapū noua nupta sedere videbatur.

¶ Scaria est arbor spinosa. et facit fractū rubescē: et ē grecū. ¶ Scarioth. quidā vicus est. vñde hic et hęc scariothys et hoc thē. Vñ iudas dicitur est scariothys. Iohan. xii. Et traderet cū iudas simonis scariothys. i. iudas simonis. i. filius scariothys: sic a loco illo nominat⁹. Potest etiā dedinari hic scariothys hui⁹ scariothe. sicut tē bites hui⁹ tē bītē. et cor. pe. scōm vsum. Unde et in p̄theon dicit in. et li. Vñde scariothys sit locus vnus ei. vide in secunda parte vbi cōt de accētū nolm desinētū in es. vide etiā in iudas.

¶ Scatebra. a scateo tes. dicit hęc scatebra b̄ę. aque erupcio vel ebullitio quę fit cū aqua fluat p̄ aliquas rimas: vñ inter sara vel cū erumpit in loco humido et in balneo. Et inde scatebrosus sa. sum. i. scatebris plenus et cōparatur. Unde hęc scatebrositas tatis. Virg. scatebulq; arentia tē perat arua: et cor. te naturaliter.

¶ Scatebrosus in scatebra vide.

¶ Scateotes. tui. tere. i. ebullire: feruere: emanare: eripere: sicut facit aqua dum decurrit inter angusta: et dum emanat in locis humidis et balneis. Unde scatesco sa. in cho. Scateo cū suis compositis si qua habet neutra sunt et oia carent sup̄ino. et cor. sca.

¶ Scaturigo. a scateo tes. dicitur hęc scaturigo ḡnīs. aquarum ebullitio vel eruptio. Augustinus de ciuitate dei. In occidentis plagis scaturigines et pluuias detrit strages dedisse. Et marialis capella. Si vero concepta et ipsius in scaturiginis vena profluerunt properis scruator: inquit. et ponitur in loco translatue pro dra. Nam aqua habet tres proprietates: abluat sordes: et sequitur decūia: reficit sitientes. Sic et scientia purgat

ignotantiam de magistro transiit ad discipulū faciens de dīna: quia omnis imitatio circa imperfectionem est: nec par erit imitator auctori: reficit austu sui ardore cognoscē di vera flagrantes.

¶ Scaturio. o scateo tes dicitur scaturio ris. riui. i. scateo. vñde scaturigo zas. Vel potest derivari scaturigo a scateo. et est scaturigo idē quod scaturire vel scaturientē imitari. Et cōponitur. Scaturigo zas. i. per aquā scaturientem vel ebullientē pluuiam auferre. vñde legitur in s̄donio. Vñ exscaturizabant aues: alij excentrizabant p̄scēs. et produ. scaturigo u. anter. sicut et scaturio ris. quod multi negant: et sepe inuenitur in libris p̄sicalibus correptū u. et in thobia etiā corripitur vbi di. exscaturizantes lę. sus abhorret aquas. Ad hoc dicit magister Mene. qv vñ: dōdnenis ibi errauit cū di. exscaturizantes. et. quia scaturio et scaturigo produ. u. anter. et hoc habemus a p̄sica: dicente q nullū verbū quartę cōiugationis habet u. correptam ante riō. nisi meditatiū: vñ lecturio: sed scaturio nō est meditatiū. ergo non corripit: sicut nec p̄urio. Itē prudentius in passione beati romani produ. eam dicens: Scaturizantes perdat vt locustas. Est vero meriti tam bīci. vñde oportet q vltima pedis sit longa. Vñ prudentius maior. Petra dei iussu pontū largita scaturit.

¶ Scaturigo zas. in scaturio ris. vide.

¶ Scavillum li. p̄da dicitur.

¶ Scavrus qui aliquantulū balbutit. vel qui habet talos extentos vel excedētes: vel scavros grece latine dicitur ca lū. Vñ de scavrus ra. ri. i. asper ra. rum.

¶ Scayon claudū vel claudico siue inegalitas dicitur. et est grecū et est vicū metri. Tunc metrū dicitur habere scayon. i. tunc dicitur claudicare quādo syllaba correpta produ. et p̄ducta corripit. vñde p̄sica. in. et li. loquēs de edo edis. Non potest in hocambo penultima syllaba longa esse. vt intelligat p̄teritū nē sit scayon.

¶ Sceda grecū est. i. charta scripta: vel scriptū quod adhuc non est emendatū nec in libru redactū. Proprie quādem sceda est abbreviata scriptura de aliquo contracta anteq̄ charta fiat. eadē dicitur et protocollum a p̄toris quod est primū et collū: quia in collis chartarū primo loco fiebat talis scriptura et postea habebatur pro exemplari: et quod cūq; scriptū sic abbreviatū. et postea melius scriberetur sceda dicitur vñde scedula lę. dīmi. Et scedari⁹ ria. riū. Et a scedula scedularius ria. riū. i. ad scedā vel ad scedulam p̄tinentis p̄m̄ Aug. p̄ap. vero dicit. Scedula pagina epistola.

¶ Scedula. exponitur in sceda.

¶ Scelero ras. in scelus est.

¶ Scelustus sta. stū. in scelus est.

¶ Scelus scelus neu. ge. i. facinus flagitiū. vñde scelus scelus scelus. i. facinorosus: p̄torius. Itē dicitur hic et hęc celestis: et hoc celeste: a celo. qđ scribitur sine s. Unde quidā. Regi celesti nunq; placuere scelesti. Et sic celestis non assimilare scelestis. Eccl̄iast. xi. Et duplid corde et labijs scelestis. et cōparatur scelestus sitoz. simus. Item a scelus dicitur scelerosus sa. sum. et comparatur. et est scelerosus plenus scelere. vñde hęc scelerositas tatis. Item a scelus dicitur scelero ras. rari. rare. et inde sceles ro: raris. vñde scleratus ta. tū. in quo fit scelus: sed scelestus sta. sum. per quem fit: sclerosus vero qui facit. Et est sclerosus plusq; scleratus: et comparatur sclerosus sitoz. simus. et similiter comparatur scleratus sitoz. simus. vñ sclerose sius. siue. et scleraceti sius. siue. aduer. Scelero componitur. Conscelero ras. Et est actiū cū omni bus suis compositis. et cor. le.

¶ Schematis. ge. neu. imago vel figura: vel modus loquendi. scilicet solocismus figura. Et sit schema proprie solum ornatus causa. Octaplasimus vero causa necessitatis sit: vel ornatus in metro. Tropus causa vtriusq; tā in metro qz in p̄sa fun. Aug. vide etiā de hoc in q̄ta pte vbi agitur de schemate vide etiam in schematismenos.

¶ Schematismenos. a schema quod est modus loquendi: et mene quod est defectus componitur schematismenos. id est defectus modi loquendi. Itē schema dicitur

ornat⁹ vel figura. vnde in donato dicit. Schema dicant
lexeos et dyancos. i. figure dictionis et sententie. Sicut enim
homo varijs vestib⁹ decorat: ita oratio latinitatis tam soluta
quam ligata schematib⁹ adornat. Et sic schematici sunt
i. defect⁹ ornat⁹ et figure qui fit ex carctia debite intellige-
tie: vel dicit sententia figuratiua et defectiua. Significatio
ergo dictionis est quasi ornat⁹ et figura ipsi⁹. vñ qñ deficit
a propria significatioe est ibi defect⁹ ornat⁹. et figure. i. forme
dictionis q est significatio. et cor. me et acut in fine. Ibero.
in plogo iob. Et greci rhetores vocat schematici sunt.
¶ **Scena.** a scenos qd est vmbra dicitur hec scena ne. i. vmbra
Et scena. i. vmbra culi: locus obubriat⁹ in theatro: et conti-
nis coopitus: similis tabernis mercenariou⁹ q sunt asseri-
bus et cortinis coopite: et scdm hoc scena pot dicitur a scenos
qd est dom⁹: q in modum dom⁹ erat constructa. In illo vmbra-
culo latebant persone laruate q ad vocem recitatoris ex-
ibant ad gest⁹ faciendos. Et hinc scena dicitur totum thea-
trum. Quoad qd recitatio scripturę. Quoad qd ipsa scriptura
qñq allocutio diuersarum personarum vel distinctio scripturę
q ibi recitabat: vt in Terentio. vñ scenic⁹ ca. cii. penul. cor.
i. vmbra culi vel theatralis vel qui faciebat ludos et gest⁹
in theatro: vel q recitabat ibi scripturas. ¶ **Vide scenos.**

¶ **Scenicus** ca. cii. in scena exponitur.
¶ **Schenobates.** schenos qd est funis pro. cum. batim
qd est grad⁹ et sic hic schenobates tis. i. funabul⁹ qui gra-
ditur p fune et cor. ba. Iuue. Augur schenobates: medi-
cus magus omnia nouit.

¶ **Schenobiū** bis. in schenobium vide.
¶ **Schenofacio.** schenos qd est funis componit cum facio
et sic schenofacio as. feci. factū. i. facere funes. vñ hic scheno-
factor: toris. funiū factor. Et hic schenofactoria. riu.
ad schenofactionē vñ ad schenofaciendū ptinens. vñ dicitur
ars schenofactoria. vñ in Act. xviij. ca. de paulo. Et erat
schenofactorie artis. Itē a scenos qd est vmbra dicitur grece
dom⁹ scenos ab vmbra tione. hinc et sicut grece dicitur taberna-
culū scenos. Tabernaculū pro ad similitudinē domicilij
factū est: Et scdm hoc posset esse p dicitur apositio sceno fa-
cere facere tabernaculū. vnde et posset dici artis sceno fa-
ctorie quia faciebat tabernacula.

¶ **Schenofactorius** ria. riu. in scheno facio vide.
¶ **Schenophegia.** phagin qd est comedere componit cum sce-
nos qd est vmbra. et sic hec schenophegia gie. quoddā festus
iudeorū scz fixio vel dedicatio tabernaculi: q tunc in vmbra-
culis salici comedebat. vñ est compositū a scenos qd est
tabernaculū sic factus ad similitudinē domicilij: qd grece
scenon dicitur ab vmbra tione. Unde hec schenophegia gie. se-
sum predictū. scz dedicatio tabernaculi: in qua vt dictus
est comedebat sub vmbis salici. Et celebrat a iudeis in
memoria expeditionis quando ab egypto promoti in ta-
bernaculis degebant. ioh. viij. Dies festus iudeorū sceno-
phegia. Quod scz festus iudei singulis annis faciebant in
memoria beneficiorū que eis dñs contulerat in deserto
quādo in tabernaculis habitabant. De hoc festo habetur
Leui. xxij. A. xv. die mensis septimi erūt ferie taberna-
culorū septē diebus dñs. Et vt vult Aug. In hoc nomie
schenophegia licet corripere et pducere penul. pro volun-
tate legentis est vero nomen notū. q ergo a greco de-
scendit potest penul. produ. Apud grecos enim in multis vo-
calis ante vocalē pducit: sed quia ad formā latinitatis re-
ductū est: potest etiā corripit in legēdo. Apud latinos enim
vocalis ante vocalē nō producit nisi in paucis. In scā-
lione tamen illa penul. sine dubio breuis est. Item scias
q Aug. scribit fagi per f. et secundū schenofegia per f. po-
test scribi. Possunt etiā a phagin schenophegia per ph. scri-
bi habito respectu ad grecam originem. Vnde in secunda
parte vbi agitur de impedimentis accentus in cap. de im-
pedimentis vsus: vbi posui aliorū opinionē que magis
mihi placet. vide etiam in false.

Schenophegia neutro genere & numero plurali cele-
britas iudeorū seu hebreorū quā sub tentorijs in so-
litudine celebrarunt liberati per mosen de seruitute
egyptiaca. Grece autē dicitur σκηνος τῆς φάγης. sceno-

pegia a scenos σκηνος. quod est habitatio taberna-
culum. & pegnyme τῆς φάγης. latini autē aspira-
tionem addiderunt.

¶ **Schenos.** id est funis. et scenos vñ scenon grece dicitur
vmbra latine.

Schenos vt dixi grece σκηνος. est habitatio & taber-
naculum. Schcenos autem σχοιπος. dicitur i funis
funis. mensura terre quinquaginta stadia continens
vt ait herodotus lib. ii. Scia vero grece σκιᾶ. dicitur
vmbra. Vnde & scena σκηνή. id est inumbra-
tio. Apud antiquos enim: vt ait seruius: theatralis
scena parietē nō habebat. sed de frondibus vmbra-
cula quegebāt. Grece vt docet quoque tortellius sce-
na diphthongon nō habet: sed tamen priscian⁹ vult
antiquos latinos primę et diphthongon dedisse. A
schenos pro fune dicitur schcenobates funabulus.

¶ **Scenotaphiū.** scena componit cum taphos qd est sepulcrū
et sic hoc scenotaphiū phij. vacuū sepulchri. i. imaginaria
sepultura que fit cum corpus deest.

Cenotaphiū dicitur inane sepulcrū: in quo nōdum
quisq sepultus est. a cenos quod est vacuus vnde &
cenodoxia inanis gloria dicitur. dum sine diphthō-
go prima scribitur. taphē autem τᾶ φη. dicitur sepul-
crū. sepultura exequiē: & taphos nōtrophos nā scri-
bitur τᾶ φος. est sepulcrū. cena. stupor. Non ergo
scribetur scenotaphiū vt prima littera sit. Sed q. C.

¶ **Sceptriger** ra. riu. penul. cor. qui gerit sceptrum. a scep-
trum: gero geris componitur.

¶ **Sceptrū** tri. virga potestatis. deriuat a cepti pterito de
capio fm Aug. pap. nō dicit sceptrū vel sceptron dicitur re-
gimen vel virga regalis. et est grecū: et bene dicit.

¶ **Scesionomaton** quedā figura est: de qua dictū est in
quarta parte in cap. de schemate.

¶ **Sceus** ua. uū. i. sinister: malus: puerus: inimicus.

¶ **Sabilis.** a scio. scis. dicitur hic et hec sabilis et hoc le. ad sci-
endū habilis et corripit bi.

¶ **Sadi** est pteritū de scando dis. et cor. primā. vñ in auro
ra dicit. Hostē cū posset gladiare dauid scdit oram.

¶ **Scientia.** a scio scis. deriuat hec scia. Et format a scio
scienti: addita a fit hec scientia. Et scias q vt dicit paul⁹.
Scientia inflat: charitas vero edificat. Itē nō plus sape-
re q oportet sapere. Ad cui⁹ intelligentiā nota q sicut dicit
Bernard⁹ in. xxxvi. sermone canticoz. Sapere ad so-
brietatem est vigilantissime obseruare: quid scire magis
pius ve oporteat tempus est. Est autē quo ad se ois sci-
entia bona: q tamen veritati subnixā sit: sed tu qui cū ti-
more et tremore tuā ipsi⁹ operari salutē pteporis breuita-
te festinas ea pius scire apiusq curato q senseris vicini-
ora salutē. vnde et apostolus dicit. Qui se putat aliqd scire
nondū scit quō oporteat eū scire. Vnde quō fructū et vtili-
tate scientię in modo sciendi pstituit. Modū sciendi di. vt
scias: quo ordine: quo studio: quo fine queq nosse opor-
teat. Quō ordine vt illud pri⁹ qd maturi⁹ ad salutē. Quō
studio: vt id ardent⁹ qd vehementius ad amores. Quō
fine: vt nō ad inanē gloriā: aut curiositatē: aut aliquid si-
mile: sed tantū ad edificationē tuā vel pximi. Sūt nāq
qui scire volunt eo fine tantū vt sciant: et turpis curiosus
est. Et sunt qui scire volunt vt sciatur ipsi et turpis vnitas
est. Et sunt etiā qui scire volunt vt scientiā suā vendant.
Verbi gratia. pro pecuniā: pro honoribus et turpis quest⁹
est. Sed sunt quoque qui scire volunt vt edificent et chari-
tas est. Et sunt qui scire volunt vt edificentur: et prudentia
est. Horum autem vltimi soli duo non inueniuntur in
abusione scientię quippe qui adhuc volunt intelligere vt
beneficiant. deniq intellect⁹ bonus oibus beneficiatib⁹
est. Reliqui oēs audiāt. Scienti bonū et nō faciēti peccatū
est illi. Ac si per similitudinē dicat. Sumentib⁹ cibum et nō
digerēti perniciosum est ei. Cibis siquidē indigestus ei
qui bonā non habet digestionē malos generat humores
et corripit corpus nō nutrit: ita et multa scientia indigesta

stomacho alq qui est memoria si decocta igne charitatis non fuerit prudens inducit obtusitatem: et sic p quosdam ar tus alq in mores atq actus trāsūsia atq digesta quatū? ipsa de bonis q nouerit vira attestare et in oibus bona ef ficiat. Nōne illa scia reputabit in pccati tanq obus cōuer sus in prauos noxiōs humores: An non malus humor pccat: an non mali humores prauū mores: An non infla tiones et rōsiones in pccatūa substinebit qui eiusmodi est scia: videlicet scia bonū et non faciens: Ad hoc facit qd dicit grego. in pastoral. Admonēdi sunt qui accusant pccata: nec tñ deuitat vt videat: q de occulta iam retribu tione iudici est: q eoz mens malū qd ppetrat illuminat vt videat: sed non ponat vt vincat: vt quo melius videt eodeterius pereat: q etiā intelligit lūmē pccat: et actio nis prauē tenebras non reliquit. Nā cū accepta ad adu satoriū sciam negligūt: hāc ptra se in testimoniū vertunt: et de lumine intelligentie pccata: qd pfecto acce perat vt possent delere peccata. Quoz nimirū nequitia cum malū agit qd diiudicat venturū iam iudiciū hoc de gustat. vt cū eternis supplicijs seruaf obnoxia: suo pccatū terim ex ale non sit absoluta: tātoq illic grauiora tormē ta pccat: quāto hīc malū non deserit: et qd ipse condēnat tñc veritas dicit. Seru? scia voluntatē dñi sui et nō fa ciens. Qui cognouit voluntatē dñi sui: et non pparauit vt faceret scdm voluntatem eius plagis vapulabit multis. Rincet ps. ait. Descendant in infernum viuētes. Quū quippe q circa illos agunt sciunt et sentiūt: mortui autē sen tire nūq pnt. mortui em in infernū descenderent si mala nesciendo ppetrarent. Cū vero faciūt mala et tñ faciūt iniquitatē: in infernū viuētes miseri sentientesq descē dunt vide in lux. Tñc etiā attēde q scire qstū in se est nūq malū est: p pñs nec addiscere: q cuius gñatio est mala: ipm est malū: sed p accidēs pccatū esse pccatū scia do vel addiscēdo siue plderando. Hōc autē accidēs pōt accidere vel ex pte cognoscibilis: vel ex pte cognoscētis. Ex pte cognoscētis est duplex accidēs. Quū est qñ pro pter occupationē in studio alicui? scie impedit qd ab ere: cuius officij ad qd tenet sicut si iudex. ppter studiū geo metrie desisteret a causis expēdiēdis: vel sacerdos a cō fessionibus audiēdis qñ eas audire tenet. Aliud est qñ ppter delectationē in aliqua scia veniret in ptemptū ali: cuius quē venerari opz: sicut de beato Hieronymo acci dit: q tantū delectabat in ornatu verborū tullij q desipe bat et incultus sermo pphetarū: vt ipse dicit. Sicut etiā accidit illis qui tantū adherēt rōnibus hūanis q a fide discedunt et eam impugnat. Et parte vero cognoscibi lis est triplex accidēs. Quū est quādo cognoscibile de fa cili ad malū inclināt et pterea in se parū vtilitatis est: et ppter hoc phibitū sunt scie magiō ne homo in exerci tium earū labat. Aliud est quādo cognoscibile est vltra potentia cognoscētis: sicut dicit ecclesia. iij. Altiore te ne quiescis. Tertiū est quādo cognoscibile in se nullū vti litatis est sicut facta cōtingētia hoīm. Quū et curiosi dicunt tur qui sunt scrutatores pñm. In oibus autē istis tribus cōtingit q illud qd est vni curiosum nō est alteri curiosū: q aliquid est vltra intellectū vnius qd nō est vltra intel lectum alterius. Aliqd est vtile vni qd non est vtile alteri Aliqd etiā facile pccatū vni qd nō pccatū alteri. hoc cō siderans apūs ait. Non plus sapere q oportet sapere: sed sapere ad sobrietatē. i. audientiū vel sui intellectus. Et scdm hoc etiam intellige qd dicit rabi moyses. Sicut inquit dixerūt talmutistē qdīs ponit ingeniū suum circa quātor recipit cōfusione et est. Quid fuit i alto. Quid in imo. Quid fuit in pñmo. Quid erit in vltimo. Nā vt dī cit sene. Demētia est supuacua addiscere in tanta rēport egestate. In quo autē sapientia a scia differt. vide in sa pientia. Itē in siliqua vide. Item in scaturigo. Itē in cu riosus. Item in theologus. Itē in noctua vide.

¶ Scilicet licet cōponitur cum scire. et dicit scilicet id est scire licet nimirū aduerbiū affirmandū: vel coniunctio co pulatina vel expletiva scdm quosdam. Potissimū tamē ironiē quadrat vñ. Maro. Scilicet is supis labor est. Terenti? Id popul? curat scilicet.

Iuena. Scilicet expectas vt quintilian? amet. Idē Scilicet expectas: vt tradat mater honestos: aut ali os mores q quos habet &c.

¶ Scilla est nomē herbe. et est scilla grece latine dicit her ba silue pda. Et scilla pñm nomen puellę. Et fuerūt doue scille scdm fabulas. i. filia nisi quę fuit mutata in alaūdā et filia phorci quę fuit mutata in monstrū marinū. Nā scilla sepe dicit illud monstrū vel locus piculosus maris in quo est illud monstrū. Nā scillens scillea scillea pñm Aug. Nā domus vero in. rui. et p. d. Scilla accole sarū emines ap pellant sile celatę forme pcul videntibus. vñ in monstruo tam faciē fabulę illi dederūt: quasi formā hoīs succinatā capitibus caninis: et collisū illic sicut latratus vident ex pñmē: charibdis dicit: q gurgitib? occult: naues absorbe at vide i suo loco pñm. pñm dicit Scille fara latētia i mari Scilla grece σκίλλα latine scribitur squilla herbe genus. Scylla autem phorci ex Creta nymphea filia fuit. Scylla etiā Nisi megareñ. regis filia quę mīnots regis creteñ. amore capta dum patriā obfideret illā purpureū capillū patri abscissum detulit: et cū eo pa trem & patriā hostibus prodidit: sed a mīnoe spreta cum se in aquas demittere vellet in auē sui noīs vēr sa fingit. Scylla etiā piscis est quo lyris cāpanę am nis mīturneñ. vrbem interfluens abundat.

¶ Sando dis. scdi scsum sandere. i. separare: frange re. et pponit. Absando dis. absdi absdsum. i. ab vno ad aliū sandere. Conscando dis. Erando dis. i. valde san dere: destruere. Presando dis. Prosando dis. Resan do dis. Sando et eius composita sunt actiua: et oia sub iungunt n. in preterito. et cor. p. pteriti: vt cōscidi: absdi. Lucanus in tertio. Absdiit et medias fecit sibi littoa ter ras. Metastisimi etiā sandi dicebant. et oia gemināt s. in supino vt absdsum. sed a cedo cōposita per vnū s. scri bunt: vt pscisus: inasus. Vide in cedo dis. cecidi.

¶ Sandula. a sando sandis dicit sandulę. lat? asser quo domus operiuntur.

¶ Sanifes. quidam scribunt per s. in pñma littera. vide in cap. anifes. supra in suo loco.

¶ Sanodenta. ab odenta qd est dens dicitur sanodenta. Et vocamus sanodentas quibus voces cum gemitu procedunt: et duplices habent dentes. Odoys odontos dicit dens quasi εδουσ ab εδω Scia autē vt dixi vmbra est: vñ sciopodes qui vmbra pedum se tegunt in india populi: & sic forte scio dōtes dicuntur.

¶ Santilla. a sando dis. dicit hęc santilla lę. eo q proficit ab igne. Et scilla dū ardet. Santilla dū exticta est. Unde hęc santillula lę. dimi. et santillulus sa. sum. Et a santillo las. i. dicit est fulgere vel santillas emittere.

¶ Santillula lę. dimi. parua santilla.

¶ Scio scis. scdm scdm re. i. sapere: scientiā habere vel co gnoscere. et est pprie scire reddere rōnem eoz quę noue ris. Nōse vero tñ quę audier: a scio scis. dicit scisco scis. inchoa. Scio pponit cū ad. et subtracta d. dicit ascio asdis. i. adiungo: acquiro. Et pponit cū et dē et retinet d. cā dif ferentię. et dicit ad scio. i. aduoco. vñ ad scisco scis. et absco scis. inchoatua. Item scio compo. cum con. et dicitur conscio scis. id est simul scire. et proprie dicitur de malo. Tunc em aliq conscit cum malo et scelere sibi conscius est. Unde hęc conscientia tie. et cōscius scia scium. et pprie in malo. Descio desdis. scire. i. obliuioni tradere: nescire. Nescio nescis ex non et scio componitur. vñ nescius scia scium. Prescio scis. i. ante scire. vnde prescius scia. scium et construit tam cum gto q cum actō prescius. Scio et ei? composita actiua sunt: qd scire accipit pro cognoscere. s. pñm aliam significatiōē neutra sunt. vide in scientia. Conscius etiā de bono dicitur. Virgilius. Et meus sibi conscia recti.

¶ Sciolus la. lum. penni. cor. dicitur a scius. i. aliquantū scis vel vt dicit. pñm. Sciolus scientie simulator et pertinē: qui appetit videri et scire quicquid alijs sciat: aut

qui sese scire pntet ola: aut etiam futura predicere.

¶ Sciopodes. sicut dicit Plin. in. xvi. li. de civitate del.
Serunt esse gentē vbi singula crura in pedibus hnt nec
poplite flectunt: et sunt mirabils feleritatis quos sciopo
das vocant: eo q per stum in terra iacentes resupini pe
dum vmbra se protegant. Plinoms etiā in. xi. ethi. dicit.
Sciopodum gens fertur esse in ethyopia. a singulis em
curibus et feleritate mirabili: quos inde sciopodas gre
ci vocant: q per stum in terra resupini iacentes pedum
suam magnitudine adumbriantur.

Sciavt dixi vmbra est & ποὺς πους podos pes. vñ
sciopus sciopodos vel sciopodis vmbra pedis se te
gens. vñ & sciomãtia diuiniatio vmbra rû.

Scribus phil. calix maior: penuli quo bibim? fm l'ug.
vel fm pap. Scribus calix regius: qui et patera vocat
vel phala. et est s. prima littera in l'ug.: in pap. nec de
bet s. in prunatione omnino taceri: nec omnino proferri:
sed quasi medio modo: quia s. ibi quantum ad sonum
liquefacit aliquid.

Scripto. a cepti in preterito dicitur hic scriptio omis. virga consilium vel baculus ad capiendi aptus. Unde et quidam roman⁹ dicitur est scriptio: qz baculus et sustentamentum rei publicae fuit vel parenti suorum. Et fuerunt duo scriptioes. scilicet et nepos.

Scipio proprie baculū significat vñ Scipionis co-
gnomē primus adeptus est Cornelius ꝓ patrē lumi-
nibus carentē pro baculo regeret.

¶ Scironia fara dicuntur.

**Scyronia saxa dicuntur a scyrone latrone hospites
dum in scopulo resideret aut lauare sibi pedes aut se
adorare cogente & sic incautos in mare precipitate
quem theseus occidit: quo facto eius ossa in scopu-
los cōuerſa funt q̄ ab eo scyronia saxa vocant.**

¶ Scironis. vnde scironia dicitur saxa. vnde hęc scironis durida insensibus sine dolore.

¶ Sarpus. a carpo pis. dicitur hic sarpus pl. qz carpat ges

nus iuncti est: et est plan⁹ sine nodo. z inde scripi⁹ pla. puz
i. de serpo exultes. Exodi. ij. Si cellam scripiam zc.

T Salsator. a sdo fais fit frasco fais. inchoatiu. Et a sda eius psona substracta s. z. addita to; fit salsator. tarts. idē qđ satari frequentari. irregulare est scđm formationē et scđm significatiōē. Et dicit *Pauli. in. viij. l.* Notanduz qđ sator. tarts. z. salsator. tarts. nata a primitiuo actiuo deponētia sunt. et corripit penul. salsator.

Salso facis in salato: est.

Salsma. a sando dñs. dñ hoc salsmatis. sic dictū est qua
si a salsura animosū. Eodem enī cultu et eodem ritu cre
dit salsmaticus vt ceteri: solo congregatōis delectantur
discidio. Unde salsmaticus ca. cum. l. diuissus. Et hinc sals
matico cas. id est salsmata facere. vel salsma qđ et salsma
tzare dicit. 2 pōt sic diffiniri salsma Salsma est illatus ab
vnitate seu ab vniuersitate dissensus. Differt autem sals
ma ab heresi scđm quosdam sicut dispositio et habitus.
Quādo enī differt salsma ab heresi scđm quosdam: qđ cū
quid ab vnitate seu ab vniuersitate diuiditur et dissentit:
tunc etiam prima facie est salsma. Sed cum post tempus
pertinaciter adherens sue secte asserens nō esse obedien
dum romane ecclesie est heresis: et peccat in illo articulo
fidei. Vnam sanctam ecclesiam catholicam. Item oīs hē
reticus est salsmaticus et non conuerso.

Escritura idmure.L.diuilio : reparatio.a scndo dls.62.

Totalis. a totū scis. vñ hic totalis lls. quidam serpens qui solus cum omnis serpentes pellem suam deponunt in estate ipse deponit suaz in hyeme. vñ sic dicta est: qz scē tior est alijs deponendo pellē: cum cām deponit in hyeme sine lēione. Vel dictū totalis a totale. vel a scellego est lux. Vñ totalis quasi lucens: quia lucens ⁊ noua efficitur deposita pelle: vel qz tanta p̄fusulget varietate tergi sui vt notari grātia aspidentes retardat: et quia reptando pigra est quos assequi non valet miraculo sui stupentes capti. Unde Lucanus in. ix. Et totalis sparsis etiā nunc

folia prunis. et cor. penul.

¶ Scithē dicti sunt a quodā milite persico qui scithas ab eis diuisit scitha cognominato. vnde scitha thie. eoz regio. vñ hic ⁊ hec scitha the. gētile. Et scithic⁹ scithica scitha

Sathipolis. oppidū est quoddā scythie. (cū.

¶ Sator, a fido fcie, fcti, fu, u. cōuerfa in o. 2. affumpta r

ne scissoris. verbum deponens. inquirere. inuestigare. interrogare. querere. scrutari. Et est frequentatiuū irregulare scōs formatiōez et scōs significatiōez. vide i scissor

¶ **S**atū. a. l. a. f. d. v. h. c. satus tus. satus. i. scientia vel co-
gnitio. Et hoc satū. i. decretū statutu vel inductū. Un hoc
plebitū. i. satus. r. t. i. i. sapient. vñ sate aduer. i. sapien-
ter et per oppositionē pstatusta. tum. i. pfecte satus. et insati-
us insatia insati. i. insipient. vnde hoc insatia nē. i. insi-
pientia vel ignorantia. vide in satia.

Saus. a fao fas. ōz faus. faa. faū. i. faens sapiens: 2
per cōpositionē In faus faa. faum. i. ne faens.

¶ Scobo. a scobe bis. dial scobo bis. bitū. bere. i. munda
re et proprie domum.

¶ Scoba. a scobo bis. Si hec scobs bis. ferrum quo ligna planantur : vel purgamentū domus. vnde quidā. **S**coba scoba leuat scobe scobis aspera tollit.

Scholā græcè latine ſi vocant: quibz vocamus. Et in ſingulari cum dicimus magnā ſcholam habeo: de loco in telligitur. Cum dicat in plurali. Magnas ſcholas habeo: de ſcholaribus intelligit: quaſi multos ſcholares habeo: unde ſcholaſticus ea. cum. i. ad ſcholas: vel ad ſcholares perti nens: vel aſſiduus vel frequens in ſchola. Et hic et hec ſcholaris ꝛ hoc re. ad ſcholas perti nens. Et ſubſtanti ue ſepe ponit in cōmuni genere pro ſcholaribz. Unde hic et hec ſcholaris huius ſcholaris. ꝛ facti ablativū tantū in i. ſicut cardinalis. Similiter et quodlibet nomen gentile vel patrium deſignat in iſ. facti ablativum in i. tanquā vt bononienſi. ianuenſi. vide in decus.

■ **Scopa pe. in scopo p's. est.**

¶ Scopetum. a scopa dicitur hoc scopetum peti. penitus
ma produ. vbi abundant scope.

☞ *Scopelus picaeum*. in scopo pls. vide.

¶ Scopus græce latine dicitur intendere vel speculari.

¶ Scopo. a scobo bis. qđ est domū mundare: et murato
b. in p. dia. Scopo pte. pui. pere. z caret supino fm v. l. sz. de
beret tamē facere scopum. Et est scopre: mūdare: pur-
gare. et ppue domū. Tran sumit etiam ad alia. Unde p-
pheta. Scopēbā spm meū. vnde hęc scopa pē. quēdā ar-
bustula. et scopa etiam est illud cum quo domus purgat
et fit sepe scopa arboze. Unde in euangelio. Inuenit eā
scopus mundatā z ornata. vnde hęc scopula le. dimi. et
hinc scopulosus sa. sum. i. scopulis plenus: quod et scopo-
sus sa. sum. dia. Item a scopo dicitur scopeus pēa. pēū.
id est scopulosus cristus. et scopēus na. num. z scopō pas-
pau. id est purgare verberare.

Scopæ sunt virgæ quibus purgantur & verrunt
areæ: atria: & siliæ: & raro aut nunq̃ singulariter dici
tur. Hora. in. ii. sermo. Vilibus in scopis. Scopæ aut
regia est frutex palma siliis: & scopæ amerina similis
genitæ nifi o: folia minutiora habet.

Scopula le. dimi. parua scopa.

Scopulus fa. sum. in scopo pis. est: et in scopulis. Scopulus a scopin dicitur hic scopulus il. pe. cor. Lardum faxum ardua et praeputa rupes apta ad speculari: vel q. facile inde possumus speculari: vel quia a longe videntur talis locus: unde scopulus fa. sum. i. plenus et abundans scopulis et comparatur.

¶ Scoria, ab excoquo quis dicitur hoc scoria rē. purga-
mentū et fordes metallorū: quia de ferro excoquitur. vñ
dicit scoria ab excoquendo: vel ab excutiendo: quia quā-
do excoquitur metalla tunc fordes cadunt et excutunt.
Unde Isai. i. ca. Argentum tuum verum est in scori-
am. Itē scoria rē. est suffocatio velicē: ita vt vana dene-
getur: vel ventris officium: vel tumor in pectine reperiat.
Scoria græca vox est σκωρια significās purgāmē-
tū metallorū. est etī quicquid in plūbo ære: argēto:

Altitibus sublidet: & quasi fœx eorum.

Scoruo onis. maf. ge. v. stultus. stolidus: fatuus. & de rinatur a scorua.

Scorpio. scorpe qd est dulce pponit dī poio qd est sin go. & dicit hic scorpius scorpi: & hic scorpio onis. quoddā alal venenosus: & dicit scorpio quasi scorpe poio: qd ab anteriori pte fingit blandicias, sed a posteriori pungit. Capite em blandis sed cauda pūgr. vel dicit scorpius ab qrcu: vel ab harpe qd est incuruatus gladius inde scorpio: quia cauda figat vel arcuata ea venena diffundat vnde scorpio dicit quiddā piscis vel vermis: qd ledit dum manu tollit. Scorpio etiā dicit sagitta venenata arcu vel tormē tis excussa: que dum ad hoīem puenit. virus qd habet in fundit. vñ scorpio dicta est. Item scorpio est genus duplias flagelli. vel magni fustes. Itē scorpio est quoddā signū in celo fm poetas scorpio alal fuit translatus: vel qd qñ sol est in scorpione pūmos sentimus frigus aculeos fm Aug. vñ versus. Scorpius est signū vermisq sagitta flagellū. Magister autē in hystoria sup illud. iij. Reg. c. xij. pater meus cecidit vos flagellis: ego autē cedā vos scorpionibus. sic dī. Scorpius est rubeus aculeatus: vel flagellū virgarū nodosum: vel scutica hīs in summitate glandes plumbeas. Item scas qd si virga nodosa vel aculeata est scorpio dicit recte quia acuto vulnere in corpore infigitur: vt in virga dicam.

Scorpius nomē serpentis & herbe illius caudę simi lis. & celeste signū. Scorpio vero licet pro verme venenoso qui vt dixi scorpius dicit a nonnullis ponat proprie tamē flagelli gen⁹ significat. & instrumentū militare quod vt perottus ait vulgo balistā vocant sed balista grauiora iaciunt. Nec dicitur a scorpe sed gręca vox est σκορπιος.

Scorpius. a scorpione dicit hec scorpius huius pte. qd dam gemma scorpionē et colore et effigie referens.

Scorator totus. in scorum vide.

Scorte gręce latine dicitur dulce.

Scortex tis. fœ. ge. pellis arietis.

Scortaria. in scorum vide.

Scortulū l. dimi. paruum scorum.

Scortū. a scorpe pelle arietis deriuat hoc scortū n. i. meretrix que apud gręcos uia vocatur. Et dicit sic: qd deri cant pelles quib⁹ corrupteia fit. Vel scortes dicit a scorpe gręco qd ē dulce. idē scortū: qd dulce est. Job. xxi. Scortum sit alterius vxor mea. vnde scortotaria. i. meretrica ri. vnde scortator. & scortatorius ria. rium. & hoc scortatorū. ri. lupanar dom⁹ scortantius. Et est scortor deponēs cū suis ppositis si qua habet.

Ad dūto.

Scorta appellant meretrices quia vt pellicule subigant oīa nāq et pelibus facta scorta appellant scortes. i. pelles testū arietinor ab eis dē pelibus dicit hec festus.

Scotoma. a scorta quod est rotūda forma dicit hec scotomia mię. & accepit nomē ab accidente: qd repentinaste nebias ingerat oculis cum vertigine capitis. vñ scotomius ca. cum. talē infirmitatē patiens.

Scoteos gręce σκοταίος et σκοτεινός scoteinos dicit tenebro⁹ scotia furia & tenebra Scotios ex oculto coitu & illegitimis nuptiis natus Scotoma autē huius scotomatos vertigo. Nec dicitur scotomia vnde fit scotomaticus: sicut a grāma grāmaticus & a ceroma ceromaticus &c.

Scraa scree. fœ. ge. pituita sterc⁹: spurcicia qd os pisatur. vñ scrao as. i. scraa pūcere. vñ quiddā. Factans spurta scraa. res deus ipse creat. et componit cum ex et dī: excreo as. i. extra scraare: et scraam elicere. Et est neutrum scrao cum suis compositis.

Scrao as. in scraa vide.

Scriba be. in scribo bis. vide.

Scribo bis. pñ. ptum. bere. i. cōponere literarū figurar. vel scribere est figuris visibilibus ante inuentis vñ satis aliqd representare. Scribo componit cum ad: & dicitur a scribo bis. abiecta d. i. asserere. ad dicere: deputare

designare. Abscribo bis. La scripturā remouere: delere. Abscribo bis. i. simul scribere. vñ patres conscripti dicebant quorū noīa simul enea tabula aureis litteris scripta erant ppter maiestatem et ppetuitatē imperij insinuendā. Nihil est em perennius grę. Circūscribo bis. i. circa scribere: angere: circūre: concludere: includere: vel restringere vel remouere & deipe. Cū circūscriptus ta. tū. Describo bis. i. deorsum vel valde scribere vel a scriptura remouere vel scripturā delere. Inscribo bis. i. intelligere: deputare: vel imprimere vñ intus scribere. Inter scribo bis id est inter aliqua scribere: interponere vel in medio scripturę aliqd auferre. Per scribo bis. i. pfecte scribere. Prescribo bis. i. ante scribere: pcedere: pstruere: vel ab aliquo spacio tps aliqd possidendo acquirere. Vnde hec pscriptio onis. Proscribo bis. de quo i suo loco habes. Rescribo bis. i. iterū vel retro vel circa scriptū scribere. Qui primo mittit epistolā scribit. Qui remittit rescribit. Quis. in epistolis. Nū mibi rescribas attamē ipse venit. Subscribo bis. pñ. ptū. i. parū vel post vel subius scribere. Transcribo bis. i. vltra scribere vñ pscriptuere. Scribo & et cōposita actua sunt. & faciunt pteritū in pñ. & supinū in pñ et pdu. hanc syllabā scri. De pñtis significatiōibus nota versus. Exulat a patria sine spe reditusq reitq. Quis q regulatus sua cum remeabit hēbit. Amittit pscriptus opes non posse reuert. Inscriptus manet in patria sed respoliatus. Scribit tacens describit rem manifestans Inscribit signans: pscribit crimina dānans. Quare aut scripsi scriptū scriptor scribant per p. cū scribo scribit p. b. dū in nubo bis. Item nota versus de scribo bis. marie fm theologi. Scribo dispono: memorosq vel infero trābo. Scribo representans scripto vel grāmata fomians. verbisq. Scribere idem est quod disponere seu pordiz nare. vñ in exo. c. xxxij. Aut dele me de libro tuo que scripsi. i. in quo ad vitā eternā me disposuisti vel pcediz nasti. Et est senius si non deles me dimitte eis. Scribi autē vel deleri de libro vitę dicit qd duplicat vel fm pte sentiat vel fm pte iustitiā. Et dicit deus aliquē de libro vitę delere in qm pmittit eū a iusticia excidere per pñm. Et differt liber vitę a scda dei qd est de tēpali bus & eternis a pñsentia qd est de bonis & malis et etiā a pñdestinatione. quia pñdestinatio ppte de futuris est: & pñdētē directio nē in finē imporat cū sit ppositū miserendi. Sed liber vitę simpliciter notitiā debitā imporat et non determinat aliqd tps. vñ et scripti in libro dicunt et qui vitam hñt et qd bituri sunt. Item scribere idem est qd memorie cōmē dare. vñ in apocal. xiiij. ca. Scribe. beati mortui qd in dño moruunt. Itē scribere idē est qd inferre iob. xij. Scribis em ptra me amaritudines. Item scribere idē est qd lfas pphare. vñ in iheremia. xxx. vi. c. Et ego scribi in volumine atramento. Item scribere idem est qd scripto representare. vñ in pulcia. primo maio. Littera est vox inditū dua q scribi pot. Itē a scribo bis. dicit scriba be. maf. ge. Et hic scriptor ris. et est scriba nomē officij. vñ scribatus. tis. scribe officij. vel dignitas. sed scriptor dicit q frequēter vel assidue scribit: vel qui pñā habet scribendi. Sifr qd libet verbale in or. cōuenit alicui ex frequentia vel assiduitate vel industria. vñ versus. Denocat officij scriptor sed scriba m gñm. vide in lector.

Scriptor tas. id est frequenter scribo. a scribo pñ. ptū. tu. u in o. cōuersa fit scriptor tas.

Scrobs. a scrofa dī hec scrobs bis. i. fossa maxime illa quam scrofe faciunt. vide supra in cops.

Scrofa fœ. i. porca & est nomē ficticiū. f. de proximitate soni sumptū. vnde hec scrofula lē. & hec scrofella lē. ambo dimi. Scrophula etiā dicit qdam apostemata q solent nasci pueris circa collū. vñ scrophulosus sa. sū. & scrophulatus ta. tū. plen⁹ & aliudās scrophulas. & cor. pñ.

Scrofina. a scrobo dicit hec scrofina nē. quoddā instrumentū carpentarij: qd herendo scrobam faciat.

Scrophula in scrofa vide.

Est autē morbus cui rex francie medetur.

Scrupulosus sa. sum. in scrupus vide.

Scrupus opa. peum. in scrupus est.

¶ Scrupulus. l. in scrupus est.

¶ Scrupus. a scruto: tatis. dicitur hic scrupus p. lapidis parvus & asper qui sepe sub talo iacens in calcamento multum ledit & offendit & propter hoc cum multum scrutari cogimur cui parari est calculus. Et ideo hic scrupulus l. d. pe. cor. & hic scrupus vel scrupulus dicitur quoddam podus seu siliquarum podere plantans. Et p. similitudine. scrupus vel scrupulus dicitur molestia: sollicitudo: anxietas & dubitatio animi: remor: sus p. d. vñ in. j. Reg. xxv. c. Non erit tibi hoc in singulis: et in scrupulis cordis. Et Terentius. Hic scrupulus male me habet. Item difficultas subtilis questio. sicut enim scrupus parvus est: sic subtilis questio parva est ad videndum Et sicut ille multum ledit: ita subtilis questio multum ledit eum qui non est promptus in discernendo. Inquisitio enim et questio subtilis multum solet ledere: & a scrupus dicitur scrupus peccati. p. et scruposus fa. sum. i. scrupis plenus et abundans & asper: anxius: durus: difficilis: nodosus: obscurus. Arg. l. vi. Scrupea tuta laci nigro nemo magis te nebris. Et parat scruposus sior. sumus. vñ hic scrupositas tis. vñ scruposa vel scrupulosa sara dicitur aspera. Item a scrupulus dicitur scrupulo las. id est sollicitare: molestare Et scrupulosus fa. sum. i. scrupulis plenus & abundans: vel asper vel anxius dubitans: difficilis: nodosus: obscurus. Et comparat. vñ hic scrupulositas tis. i. anxietas: difficultas.

¶ Scrutabilis. in scruto: tatis. est.

¶ Scrutinium. a scruto: tatis. dicitur hoc scrutinium n. i. scrutatio vel quicquid quis scrutatur interius de aliqua re. propheta. Defecerunt scrutantes scrutatio.

¶ Scruto: tatis. scrutatus sum. tari. i. inquirere: inuestigare: subtiliter inspicere. vñ hic & hic scrutabilis & hoc le. aptum vel habile ad scrutandum. vñ scrutabilis aduer. Et per compositionem. in scrutabilis. Item a scruto: tatis. dicitur scruta bandus da. dñ. i. ad scrutandum habilis: vel scrutanti similis Scruto: cōpo. per scruto: tatis. i. pfecte scrutari. vñ per scrutatus tatis. pñcipiū om. ge. l. pfecte scrutatus. vñ i primo macha. iii. c. per scrutatus eos. Et est scruto: deponere. cum suis compositis. & cor. hanc syllabā scr. et scribitur sine c. in ultima syllaba. unde s. oratius in epi. Arcanum neque tu scrutaberis vñ vñ.

Scrutaberis in hoc loco horatiano primam producit sicut vñ vñ: vñ aut iuerfus est loc⁹ aut isanit auctor

¶ Scrutū. a scruto: tatis. dicitur hoc scrutum ti. vestis pauperū lacerata & detrita. Item scruta dicitur exta. s. tripe: q. in extis scrutabant futura & fides purgatio. vñ l. boia. in epi. Illa vendente tunicato scruta popello.

¶ Sculpo pis. pñ. pñ. sculpere. i. celare. vñ sculptim aduer. & hic sculptura. & hic & hic sculptilis & hoc le. pe. cor. et hic & hic sculptibilis & hoc le. s. pñ penultima cor. vñ sculptibiliter aduer. Item a sculpo pis. dicitur hoc sculptile lis. sumus lacru in forma & similitudine altius sculpti. & sculpto tas. frequen. a quo sculpto tas. aliud frequen. pe. cor. sculpo actum est cum obus suis compositis.

¶ Sculptile. in sculpo pis est.

¶ Scurra. sequor: pñonit cum curia. et dicitur hic scurra l. e. cator: vaniloqu⁹. Proprie dicitur scurra q. sequit curia gratia dñi. vñ in. ii. Reg. vi. c. Nudatus est quasi si nudus vnus de scurris. q. autē dñi scurra quasi scutella radens. et h. est. vñ hic & hic scurrilis & hoc le. pe. pdu. & p. geminū r. vñ scurriliter aduer. & hoc. scurrilitas tis. leccadras: turpido: rursus ludus: luxuriosa verba qui vulgariter barrire dicitur. vñ paul⁹ ad eph. v. ca. Scurrilitas q. ad re non pñnet & dñi a stultis curialitas. et. Additio.

¶ Scurra in epi. Scurra vagus nec q. certū pñsepe teneret. Scurra sectator curie & culine risus gratia iocularia dicit non hita ratione dignitatis tam in se q. in alios

¶ Scurrilis. in scurra vide et in muga.

¶ Scurro: a scurra dñi: scurro: tatis. ratus. sum. i. esse vel fieri scurra vel tale officium exercere: dissolvere: viuere.

¶ Scus neu. ge. indeci. i. rotundū. vel rotunditas.

Scus unde piscatus sit videtur auctor Scytos grece σκυτος dicitur pellis vñ scutica flagellū ex pelle & p. dimi. scuticula: & scutū quod non sine pellib⁹ sit. de

quo scutule dicitur quasi pua scuta & scutulata vestis & scutra (scdm potū cui⁹ verba recto) idipsum vasis genus quod & scutula dicitur. hora. in epi. Vñ vñ dñi tem tunicato scutra popello. vñ tñ alii scruta legūt

¶ Scuta. in scutum est.

¶ Scutella. a scus vñ scuta dicitur hic scutella le. q. rotunda est. unde hic scutella le. dñi. & scutellari⁹ ria. nñ. & hic scutellari⁹ nñ. q. facit vel vendit scutellas. & hoc scutellari⁹ nñ. locus vel vas vbi reponunt scutelle.

¶ Scutica. a scus q. est forma rotunda dñi: hic scutica op. pe. cor. i. locū quo pñberant pueri: dñi: hui. & sic pñter rotunditatem corrigariū. vide scus.

¶ Scutiger ra. rñ. pe. cor. i. gerēs scuti. & cōponit a scuti & gero ris. & inuenit substantiue in quolibet genere.

¶ Scutra tre. vas quoddam est. & a scus vel a scuta dicitur et enumerant scutū in. ii. Reg. c. vij. Inter vñsilia tem pñi altaris vasa. s. equalis amplitudinis in oie & in profundo ad calefaciendum. vide scus.

¶ Scutula. a scuta q. est forma rotunda dicitur hic scutula le. monile rotundū et auro vel argento. vñ in pñio machab. c. iiii. Manuerunt in facie tēplī coronas aureas & scutulis. & cor. tu. unde scutulatus ta. sum. scutula ornatus vel scutulā possidēs: vel quod habet in se oves in similitudine scutularū: sicut quedā vestes et quedā alaba. vñ & scutulatus dicitur equus: pñter oves quos habet cādidōs inter purpureos. vñ hic scutulata te. vel hoc scutulatū dicitur indumentū quoddam paposum. et est pñte vestis q. habet in se quosdā oves vel dracos: sicut patet in quibusdam pñis feridis. vñ in Ezechiele. xx. vij. Sēmā purpureā et scutulata pñposuerūt in mercatu tuo. Item inuenit hoc scutū pluraliter hic scutula dñi. parū scuti.

¶ Scutulatus ta. tñ. in scutula est. vide scus.

¶ Scutū. a scus q. est rotundū dicitur hic scuta te. forma rotunda: & a scuta dicitur hoc scutū ti. q. rotundū solebat esse vel scutū dicitur ab exultatione. q. a se exultat & eliciat iacum telorū. unde hoc scutulū li. dñi. Et scutulatus ta. sum. i. scutum habens vel scuto armatus vel instructus. et scutari⁹ nñ. qui facit scuta. vide scus.

Scenitē populus vagus in arabia. qui morant in scenis. i. tabernaculis aut tentoriis cilicinis.

Scēa porta troiana in qua fuit sepulchrū laomedōtis regis quo integro troia capi non potuit.

Scēuola qui sinistra manu p dextra vititur: et sic appellatus fuit mutius postq. exussit dexterā. Vide supra Mutius.

Scamander fluuius troiē Itē filius hectoris alio nomine astyanax Item. Scamandria oppidum troiē.

Scylla filia nñi regis megarensis que capta nefando amore minois regis qui megaras obsidebat. vt illi sibi cōciliaret: purpureū capillum pri abscissū illi attulit. Fatalis nanq. erat ille capillus niso. vt illo amisso regnum etiam amitti necesse esset Minos tñ scyllā vt sacrilegam spreuit nec secū ducere voluit. Sed cū illa in nauem eius irruisset: minos eā resti alligatā de puppe suspendit in aqua. Fabulatur autem poetę in auem que cyris. i. alaunda dicitur sit mutata quā nñ sus pater in halietum mutatus persequi fertur. Altera fuit scylla filia phorci quam glaucus marinus deo cum amaret et ab ea sperneretur: adiit circen veneficam petens vt carminibus suis illā induceret in amorem suū Circe vero glaucū amans et ab illo cōtempta aquam in qua scylla se lauare solebat sic infecta vt q. primum scylla illam intrasset mutaretur in monstrum. Est igitur marinum monstrū superius virgo. infer⁹ pñstix lupinū ventrē. et caudas delphinū habens: vt ait Virgilius in tertio eneid. Homerus autē ait scyllā habere sex capita et duodeci pedes et more canis latrare Reuerat grande saxum in siculo fixo contra

charybdim eminus effigiem humanā referens & col
lisione fluctuum representans latratus canum.

Scyryus insula in aegao vbi achilles a matre fuit abs
conditus habitu muliebri n evocaret ad bellum tro
janū. Vide supra Deidamia. Inde scyryus.

Scyron latro in attica qui in scopulo sedēs cogebat
hospites sibi pedes lavare aut se adorare. Quod cū
facerent eos precipitavit in mare. Hūc theseus occi
dit & illius ossa dicuntur esse mutata in saxa quā ab
ipso vocātur scyronia.

Scyronia saxa sūt in attica nō lōge a megaris ad ma
re p q trāsūt? est difficil dicta a scyrone latrōe vt supra
Scythia ampla & barbara regio septētrionalis ab in
dia ad germaniā porrecta. ab vno latere pontū. ab
altero rhyphēos mōtes habens hinc scythicus.

Scythopolis vrbs syrię vel iudeę.

Scopas optimus sculptor marmorarius.

S ante C

S est prepositio et inveniuntur solū
per compositionē. Ser cū sunt prepositiōes
quę non inveniunt nisi in cōpositiōe. s. dis. di.
re. se. an. co. cō. Et signat aliqñ se sine: vt segnīs: quasi si
ne igne. & sedulus: quasi sine dolo. **Additio.**

Sunt tamē qui melius aunt sedulus significare diligen
tem eum. s. qui parū seder? a sedendo dictū.

Aliquando seorsum: vt seduco quasi seorsum duco. Itē
se est pnomen: et geminatur sese.

Additioni huc adde pitiores sentire cū authore vt
sit sedulus seorsum a dolo. Nā sedens & sedulus cō
traria sunt & a sedendo primā corripet: quā pducit.

Sebastus. i. augustus mensis. **Sepe** cū sermone se
bastus tñ valet quantū augustus. vñ sebastia nūc dicit q
dā duitas quę olim dicebat augusta ab augusto.
Sebastos dicitur adorabilis honorabilis.

Sebibō b. i. seorsū bibo a se & bibo ppo. & cor. bi. vbicq.

Sebū bi. a suis suis dicit hoc sebū bi. qd modo dicit vul
go sepi p. i. ad epe: pinguedo: arungia. & dicitur sic a sue
quasi suau q plus pinguedinis bz illud aial qd aliud

Secedo. a se ppositione & cedo dis. cōpo. secedo cedis
cessi. cessum. i. seorsum cedere: separi. & pdu. cc. syllabaz.

Secenti te. ta. a ser & centū pponit. & abijct. r. & dicit se
cti vel mutat in s. fm quosdā. et dicit secenti te. ta. Im
mo secenti. te. ta. & po. etiā pro multis.

Secerno. a se ppositione & cerno pponit secerno nis
i. separo. & differt a discerno nis discernit q in duas ptes
diuidit. Secernit q ex multis aliqd seorsum eligit.

Secessus. a cedo dis. dicitur hic secessus sus. locus se
cretus: quasi sine accessu. **Additio.**

Virg. in pto enci. Est in secessu longo locus insula ponti
efficit **Quirō.** Larmina secessum scribētis & oia querunt

Sedus. i. aliter derivat a secus p cōpositionē: sicut di.
lung. Itē **Sepe.** Sedus. i. aliter a secus pparatiuū. **De**
gister aut **Ben.** dicit e. ante c. breuiat: vt edpinus piscis. &
post pauca subdit. quidā vero exapit sedus qd dicit de
riuari a secus ppter illū versum **Virgilij.** **Protrahit** stan
ter non sec? acrotanensē. **Nos** aut cū dicim? qd sec? nihil
est: imo in illo pñu bz dīd segnitus. **Additio.**

Secius a sero ortum hñe dicit festus pompeius.

Secius latinū est & se producit. Nec venit a sero. sed
inde serius nascit vt festus ait.

Secum di. in seculum vide.

Secmentū est fascia qua matrona fasciat caput. **Ju**
vena. in satyra scda lib. primo. **Secmenta** et longos ha
bitus et flamea sumpsit.

Segmētū nō segmētū scribēdū est apd I uue. & alios

Seco cas. cui. sectū. vñ sectum aduer. & hic et hęc secti
lis & hoc le. ad secundū habile: vel qd leuiter secari & san
di pōt. & cor. pen. **Seco** cōponit. ab seco cas. cui. ab sectū. i.
secando diuidere: separare: abūipere. p seco cas. i. simul

secare. ab seco cas. i. diuersis modis secare: būripere: cū
dare. & et alid pponit dūlido ds. ex seco cas. cui. extra
vel valde secare. inter seco cas. inter aliqua secare. in seco
cas. i. intro vel valde secare. p seco cas. i. pcul vel an secta
re. p seco cas. i. pte alijs secare. refeco cas. i. abscondere.
Seco & eius cōposita actua sunt. & cor. hanc syllabā se. &
facit pteritū in cui. & supinū in secti: s. fm antiquos inue
niat secant secant. & in cōpositis sūtr. vñ in auroa bz. **Quid**
pñi gladio dogmata falsa secant.

Secors. se ppositio cōpo. di cor. et dicit secors dis. ge
omnis. id est gnauns. stultus: quasi seorsum a corde. vñ
hęc secordia disp. id est ignania.

Secretarium rñ. in secretum vide.

Secretū a secerno nis. dicit secretus ta. tñ. et secretum
aduer. & hoc secretū. & hic secretarius rñ. & hoc secreta
rñi locus vbi dant vel cōseruant secreta.

Secta. a seco cas. bz hęc secta cō. i. ppositū in malo dr
ca aliquā disciplinā: vt secta hereticor: qd secti sunt & dñi
si ab vnitae ecclie vñ fidei. secta etiā accipit in bono: vt se
cta philofophor: & tñc derinat a sequor quer. qd tñc sequē
da est et tenenda: vt secta aploz: secta pphetarū: q aut
dicit secta qñ sequēdo tenēda: vel sequēda tenēdo. et hñ
est. qdā tñ dicit secta etiā in malo a sequēdo. Et est secta
habitus aloz & institutū vel ppositū in malo circa aliquā
disciplinā quā tenendo sequunt longe. alia in religionis
cultu opinantes qd ceteri: sed pualet qd p dicitur.

Sectilis. in seco cas. est. & cor. ti.

Sector artis. atus. sum. est frequē. de sequor queris. et
debet formari fm regulā ab hoc supino secutu u. in or. sy
ad differentia sector qd est nomen diam? sector p sīncō
pā platū. vñ di. **Paucia.** in. viij. li. **Sector** tatis. differentie
cā puto p sīncōpā u. penultime platū ne pute f nomē si se
cuto dicerem? cū supinū pmitūti ei? secutu sit. **Baro** tñ de
rinandos huiusmodi specierū sunt a verbis desinenti
bus in or. qd videbz fere oia defcēdūt a pñis actiuis & neu
tris **Sector** pponit affector tar. i. sequēdo adīpūa: affect
cōscōtor tatis. vñ cōsecutaneus nea. neum.

Secularis in seculū est. De vita seculariū respectu sta
tus religiosor dicit in ordo. Itē vide in dericus.

Seculū. a sequor queris dicit hoc seculū quasi cēfide
cem annorū. **Licet** etiā seculū ponat pro vita vel pro quo
libet spacio tps aliquantulū longo. Et dicit seculū: quia
vñū sequit ad aliū. vñ hoc sedum di. p sīncōpā & hic & hęc
secularis & hoc re. res seculi vel ad seculū pñens. vñ hęc
secularitas tatis. & seculariter aduer. **Additio.**

Seculū vt inquit **Varro** a sene defcēdit q sit longissimū
spaciū senescendor hoīm. vñ seculares ludī dicebantur
qui centesimo aut centesimo et quinto anno apud roma
nos fiebant vel celebrabantur.

Secunda de. in secundus est.

Secundina. in secundus vide.

Secundus da. dū. nomen ordinale. & bz a sequor ris. qd
statim sequit post primū. & scōs da dū. i. pspere & bon? a se
quēdo qd quę scōa sūt de ppe sequunt. **Un** hęc scōa dicit
fortuna pspere: qd ppe nos sequit & iuxta nos est sicut ad
uersa opposita est & recedēs. q aut bz secundus quasi sec?
pedes. et hñ ē. Et hñc secūdo das. i. pspere: pspere fa
cere vel scōo loco sequi et est actiū. **Additio.**

Virg. in. iij. **Bite** secundarent vñs omenq leuarent. et
componit. obsecundo das. i. obedire. obtemperare. et est
neutrum quasi in oibus suis significationibus secundare.

Item hoc nomen fm ponit loco aduerbij loci vel quali
tatis vel potius similitudinis. Cū dicit fm lucā vbi dicit
cata lucam. **Item** sicut dicit in. iij. sīlarū. **Scōm** multiplū
cē habet rōnem. Aliqñ autē exprimit conditionē vel pro
prietatē naturę diuine vel humane substantię: aliqñ vñi
tate psonę. aliqñ notat habitū. aliqñ cām. **Exempla** pēdi
ctoz quattuor possunt esse ista. **Secundū** notat pditionē
siue proprietatē quando ponitur cum dictione signāte al
teram naturā in quāto: & sequit aliqd quod pñū est il
li naturę. vel cum dicitur. **Chastus** fm qd deus bonus est
vel misericors. vel chastus fm qd deus est eternus vel in
creatus vel creator: & huiusmodi quę connotant proprietatē

tates soli deo cōuenientes. Et ab altera parte cū natura humana oppositū infert proprietates consequentes illam ut christus fm q homo est risibilis vel aial pceptibile dī saplinc: vel rationalis corporeus: mortalis z consimilia. Item fm aliquando notat vnitatē vel vnionē persone z hoc specialiter in christo: ut cū dicit xpus f3 q homo creauit stellas: fm q homo est deus vel dei filius. Itē fm q homo deus mortuus est in cruce. Illi em non notat q ex forma eius cui adiungit possit inferri illud predicamētū sed potius q in virtute vnitōis factē in hypostasi talia pēdicata attribuunt subiecto. Ilic tamen nota q huiusmodi locutiōes abolerūt: sitamē forte inueniant in dictis sanctorū sunt sustinendē z exponendē. ut christus fm q homo est deus vel dei filius. i. ipse qui est homo est deus vel dei filius. Si autē addat ibi pronomen demonstratiuum ita q replicet suppositū hoīs erit locutio vera: z non solū sustinenda: sed etiā extendenda ut dicat xpus fm q iste homo est deus vel dei filius vī psona. De hoc dixi in psona. Itē fm notat aliqui habitū: ut xps fm qd hō fuit calceatus vestitus z huiusmodi: qz huiusmodi habitus cōuenit ei gfa hoīs z non gfa dei: vī in alia significatiōe habitus: ut xps fm q homo fuit sanus formosus pē filijs hoīm et sic de alijs: qz habere multis modis dī fm oīa illa que nobis adueniūt: vt habeam⁹ ea. Aliquādo fm notat causam: z potest notare quadruplicē causam scz efficiētē: ut cum dicit xps fm qd homo fuit meruit sibi z nobis. Formālē: ut xps fm q homo fuit rationalis: fm qd homo est aliqd. i. hūanitate est aliqd qd hō. Materialē ex qua: ut xps fm qd homo pstat ex corpore z aīa. in qua ut xps scdm q homo passus est. Finalē ut xps scdm q homo est finis oīm creaturarū: vel dignissima creaturarum vel scdm q homo venit ppter nos: ex parte aut potest notare causam efficiētē: ut xps fm q deus habet potestatem ponendi alam suā et iterū sumendi eā Item fm notat quasi formālē causam cū dicit xps scdm qd deus est suppositū nature diuine. xps fm q deus est aliqd. i. diuinitate que est quasi forma est aliqd. qz quasi formaliter deus deitate est deus. Materialē autē causam vel quasi materialē non notat: qz diuinitas non est dicenda materia nec quasi materia: qz materia imperfecta est. z qd materie simile est imperfectū est. Finalē autē causam notat fm cum dicitur xps scdm quod deus est ad quē oīa referunt vī ppter quē sunt oīa. Itē a sequor dicit hēc scda de. i. folliculus in quo puer inuoluit in ventre matris: z q simul cū infante nascit: z sequit eū et egreditur. Itē scda. de. dicit quidā vic⁹ in hierusalē de quo habet in. ij. Regū. Qui habitabat in hierusalē in scda. pap. vero sic dicit. Scda. pīpe ra: abundans: felix: beata. Scde dicunt folliculi qui simul cum infante nascunt dicit scz: qz cum infans egreditur eum sequuntur. Macer etiā de virtutibus herbarū dicit. Itas pelliculas medici dixeret secūdas. In deut. aut. xx. viij. dicitur. Et illuuit secundariū. Inuenit etiā ibi secundinarū sed melius dicit scdaz: pōt tamē deriuari a scda de. secūdinus na. nū. i. pertinet ad scdam: vel res scde. et pd. di. qd Bernar. Tunica tua fuit pellis secundina. et producit di. secundina.

Ad ditio.

Prius eas significatiōes scdz significat iuxta: ut scdz aurem duo vulnera accepi. Virg. Et plena scdm flumina Aliquando significat post. ut secundū petrum te amo. id est post petrum. sed proxime ad eum.

Secunda dicunt prospera eo: qz que sequuntur aque et vti pīperū faciūt cursū: sicut q obstat aduersum.

Securicula lē. dimi. parua securis.

Securis a seco cas. dicit hēc securis huius ris. qz secat vel securis dī: quasi succurris: qz ea arbores succindant: vel securis quasi semicuris. Ex vna em parte acuta est: z ex altera fossoria: z inde hēc securicula lē. dimi. z inde securicularius qui securē defert et definit accusatiuus singularis de securis in em. z in im. z ablatiu⁹ in e: z in i. z accusatiuus pluralis in es. z in is. secures vel securis. z cor. pīma: sed securus eam pdu. Unde quidam. Rebus securis est sepe mīnata securis.

Securus se prepositio componit cum cura. et dicit securus ra. rum. quasi seorsum cura. z comparat securus nōr. simus. Vñ secure rius. sime. aduer. z hēc securitas tatis. z securo ras. verbū actiū fm lūg. pap. vero dicit. Securus non dubitans firmus munitus Securus dicit quasi sine cura. i. frigidus per qd inutile accipit. z ponit differentia inter securū z tutū. Vñ in Gregal. dicit. Est homo securus a cura quaqz remotus. Sed vī in agminibus pīdens est homo tutus. Et vide qz quidā voluerunt dicere securiter pro secure: sed improprie. vnde versus. Assere secure: securiter ignibus vie. z vt dixi in par. In isto mūdo non inuenitur securitas.

Ad ditio.

Virg. in primo eneid. Securus amozū Germanē facuz qz diu celauit. i. non curans quē amaret germana sua.

Secus a se prepositione deriuat secus prepositio feruens accusatiuo casui: vt secus petrū. i. iuxta petrū. potest etiā esse aduerbiū: z est secus idēz qd aliter vel alias vel ppe vel iuxta. et fm quos dā idē dicit secus: et ponunt in Gregalino tales versus. Dic secus esse aliter iuxtaqz: localiter vñ Dices: ast aliū tu dices qualitatiue.

Securus ta. m. participiū de sequor. scribit per c. l3 sequor: scribat p q. Nā vt dī. pūf. in. x. li. Verba desinentia in quor mutant eam in ci z sumentia tum. faciunt supinū vt loquor locuti: sequor secutum.

Sed cōiunctio est aduersatiua. z debet scribi p d. An tūq em dicebant sedū p sed: nos vero duas literas vltimas abscondim⁹ z dicimus sed per apocopam.

Sedatus. in sedo das. vide.

Sedecies. i. sedem viabus. z dicit a sedecim.

Sedecim pponit a sex z decē. z bī sedecim vī sedecim. vt. x. abijctat vī mutet in s. vñ sedenari⁹ ria. riu. fm lūg.

Sedeni vna ps vel loco vnus partis est. vñ in versibus sibylle legit. Scōz sedeni: cūte lux libera carni. Itē in. ij. Machabeorū. c. vij. bī Sedeni mūdi creator zc.

Sedeo des. di. sessum. inde hēc sessio sionis. z hēc sedes. z pdu. se. l3 sedeo des. eam cor. qz tenet naturam huius pteriti sedi. Vñ versus. Dū sup alta sedes casum pberet tibi sedes. propheta. illic sederunt sedes in iudicio. Sedes nō est vnus tm: sed multorū: sed solū: z thionus vnus tm Itē sedes in singulari numero. ppe est regni: qd grece thron⁹ dicit z idē nos dicimus solū. Subsellia vero ceterorū: quasi subsidia. Cathedra doctorū: et a sedes dicit hēc sedicula lē. dimi. z hoc sedile līs. Item a sedeo es. dicitur sīdo is. idē qd sedeo: z caret pteritis z supinis: sed mutuat ea a sedeo es. z ponit aliqui sedere p placere. vt hoc nomē sedet mihi. Virg. in enei. Idqz pro sedet eneg. z pponit sedeo. absedeo des. id est distare: celsare i diuersas partes sedere. dissimile esse. assideo des. i. iuxta sedere: z assidere. i. pparari: assimilari. z assidere. i. simile esse In prima significatiōe cōstruit cū datiuo z accusatiuo in eodem sensu: vt assideo te: et assideo tibi. confideo des. z confido dis. i. simul sedere. Vñ hic cōfessus confessus. z concessio scis. quasi inchoatiuum pro confidescō. i. sepe sedere. Circumsideo circūfides. disideo des. id est discordare: disconuenire. vel in diuersa parte sedere. Unde dissidens tis. et dissidenter aduerbiū. et hēc dissidentia.

Ad ditio.

Dissidiū. i. discordia. Terē. Valeant qui inter nos dissidiū volunt. dissedeo des. i. deorsum sedere: a pposito resistere: pigrescere. Vñ dissidescō inchoatiū. Insidio des. et insido dis. i. sedere. insideo equo: sed insido equū dīam⁹. Itē insidē qsi ptra ad decipiēdū vī capiēdū sedē. Ad ditio Vel dolose expectare vnde insidiarum. id est expectationes. pīsidio des. id est super aliquos sedere z pīse se et defendere. persideo des. id est perfecte sedere. pōfideo est compositum a pēvī post z sedeo. obsideo. des. et obsido dis. id est circa sedere et angere vñdīqz circum dare et proprie expugnandi causa. Unde hēc obsidio nis persideo des. id est pigrescere: quasi retro sedere: remanere retro morari. vnde relidescō scis. inchoatiuum: subsideo des. et subido dis. id est subitus sedere et insertus esse. Quidius. Iussit et extendi campos subsidere valles. supersideo. id est sedere super et dimittere. et construi cū

dati no et ablativo: vt sup sedeo hanc res et hanc re. sedeo et fido in significatiōe non differūt: sed nec pposita eorū: s; in tpe differūt: q; sedeo cor. pūmā in pēsenti: sed fido est pūm. vnde cōposita a fido pducit hanc syllabā si. sed cōposita a sedeo compūnt eandē in pēsi. S;ia est cōposita a sedeo mutant e simplici in i. in pēsenti q̄uis quidā ve lunt dūcere sup sedeo qd non credim? bñ dicit si sit dictio cōposita. Itē fido et cōposita carēt pteritis et supinis: sed mutant ea a sedeo et eius cōpositis. Sedeo et eius cōposita neutra sunt ppter affideo p iuxta sedere: circūfideo possideo: psideo et obfideo quē iūt actiua. Affideo tamē p iuxta sedere qñ cū dāuio construit neutrum est. cū accūfatio vērō est actiua. Generale quidē est si aliq̄ verbū in eodē sensu pstruit p se nāc in accō: nūc cū dō: si cū accō construit est actiua. si cū dō est neutrum. vñ bñ dico tibi: maledico tibi: affideo tibi neutra sunt. sed bñ dico te: maledico te: affideo te: actiua sunt. Itē hoc respiciēs pūficia. dī. q; qñq; bñ dico et maledico neutra sūt. qñq; pō dicit q; sūt actiua p m lūg. Itē vt dicit pūf. sedeo sedē debuit facere solum dī in sum. cōuersa. s; facit solum geminā s. ne si diceret solum: due ptes viderent. Itē bñ dicit q; a sedeo cōposita q̄uis in pēsi e. in i. cōuerfāt: in eadē e. pducit s; seruāt in pterito. Et hoc patet q; dicit debet psideere in infinitiū. Itē scias q; sedes qñ venit a sedo das. pdu. se: sed qñ venit a sedo tūc cor. se. Quidā tñ dicunt. Itē hō minis sedeo: sedere fertur aus: sed hęc ppuetas nō ser uatur generaliter ab auctoribus.

Seditio pteritū de sedeo et de fido: vt dixim sedeo. **Seditio** a sedeo des. vñ hęc seditio nis. dissensio dñmū sic dicta vt inquit non? marcellus: q; seorsus alij eunt ab alijs. Alij dicunt q; seditio est discordia et dissensio animōmū quā grēci diallasmū vocant. **Additio.** Itē veluti magni i ppo cū sepe cohōra ē. Seditio senit q; als ignobile vulgus. **Seditio** in pūlo enī. vñ seditiofus fa. sum. q; seditio ē facit discordiā gignit. Et pparat. q; aut dicit seditio quasi seorsum itio: vel seditio quasi per contrarium est. est. cor. di. vnde in auroa dicitur. De re dñi species seditio ē. vide in bellum.

Sedile. a sedeo des. dicit hoc sedile lis. pe. pdu. et sūt sedilia loca in quibus quis sedere possit. vñ in iij. Reg. c. x. Et dūc man? hinc atq; inde tenentes sedile.

Sedo a sedeo des. dicit sedo das. dāu. dare. datū. i. mulcere: trāquillare: lenire: cōpescere: et quasi sedentes et pascificos facere. et est actiua cū oibus suis cōpositis. et p. du. e. sed sedeo des. cor. se. vñ pūf. Aug. mea mente se det. mentis mihi vulnera sedet. Itē in auroa. Non itay dñi pñs bonis vltio sedet. Et a sedo dicit sedatua ta. tūy. et habet eadē significatiōes quas et sedo das.

Seditio tamē. i. at contra aliquando sunt due partes alt: qñ est dictio cōposita et tunc grauatū ta. vel est quedā irregularis voci congeries q; ponitur pro vna ditione.

Seduco. a se ppositioe et duco des. cōpo. seduco des. xl. m. cere. id est decipe quasi seorsum a bono ducere. Itē seducere est seorsum ducere separare: sicut fit qñ cā cōstulendi aliq; dūcēt extra congregatiōē: et ponit seducere p decipe: pducere et scpare. Itē seducere pōt poni in bona significatiōe. i. a malo ad bonū ducere. et sic pōt accipi illd dūcere. xx. Seduxisti me dñet seductus sum. alia lra habet. Tenuisti et pauisti me: et sic seductor est bonus et malus: frequētius tamē ponit in mala parte.

Sedulus. a sedeo des. dicit sedulus la. lū. i. assiduus: intentus: bonus: studiosus: firmus: frequens: et dicit sedulus quasi sine dolo: q; et alo et tota voluntate facit. et est en. vñ sedule aduer. et hęc sedulitas tis. i. assiduitas. et cor. du. vel sedul? quasi parū sedens.

Sedulus vt prius dixi a seorsum & dolo dicitur diligens in officio.

Seges. a seco cas. vñ hęc seges tis. et fm hoc pponit vñ seges matura. i. messis. vñ seges vñ a sero ris. et hęc se ges dicit semen q; scit: illud in quo ferit. i. terra: s; trā latine semē etiā vñ pū dei. vñ in Luc. Semē est verbū dei. et cor. ambas syllabas seges. vide in vber.

Segmentum a se. i. in segmentum est.

Segmentū. a seco cas. dicit hoc segmentū ti. vñ hīs mīl libris et longa: cultus necesse est ptem secare: et ea solent vñ nubentes. et ptopie est limbus sine fasciola qui muliebubus indumentis in extrema parte causa ornatus as sunt. **Juvena.** Segmenta et longos habitus et flammā sumptit. Aliqñ aut inuenit pro pūcūlis vestimentoz. et dī cūnt segmenta quasi secamenta. vñ segmentat? ta. tū. i. tali veste indutus vel ornatus segmentis. vñ et segmentata dī vestis quē est quibūsdā zonis vel quasi pūcūlis segmētis ornata. Hā particulas cūscos materiē abscisas pūfeg menta vocam? fm lūg. dēp. vñ. dī. Segmenta aut fa scē quibus fasciā caput. Item segmentum dicitur moa nile a collo in pectus dependens.

Segnis. a se ppositioe et ignis ppo. hęc hęc segnis et hoc gne. i. piger quasi sine igne: igenio carēs: frigid? ocl ofus: p qd iunle accipim? vñ ad hebre. vi. c. Et nō segnes efficiamini. et pparat segnes gñoz. sum? vñ segniter gñ? sime. aduerbiū. et hęc segnitates nēt. et hęc segnitia tē. et si gñificat se sine: vt segnis. i. sine igne: sedul? i. sine dolo.

Sego. quidam locus est. et acuitur in fine et interpre tatur loquela inutilis.

Segrego gas. a se et grego gas. quod est viuere com ponit segrego gas. gani. gare. i. separare: quasi seorsum a grege ponere. Unde segregatum aduer. et cor. gre.

Segrex. a se pponē et grex gas. cōponit segrex gregis gñis ois. i. nobilis qñ seorsū a grege alioz. et corripit gre.

Seir dicitur est quidā vir: q; fuit hūspidus et pilosus: quādo enī natus est totus sicut pellis pilosus erat: et idēz dicitur est fau. i. rufus ob coctionē. i. rufescentis: cu? edu lio primogenita perdidit. Itē et edū ob rubore corporis dicitur quod latine dicit sanguineus.

Seiuga gē. pe. cor. in biga vide.

Seiugo gas. id est separare: diuidere fm papiā. et cō ponitur a se et iugo gas. et cor. iū.

Seiugo gas. in iugo gas. vide.

Seiunt gas. exponitur in triunt gas.

Selectus ta. tum. i. ab alijs electis. et dicit a seligo gas.

Selenos dicitur lux noctis: sed luna a sile qd est lux et nō cōponit eadē et silenos dicit. et acuit in fine.

Selene grēce σελήνη αἰα & pferit selinea dicit la na. Selene vel seline eadē. selenos σελήνη αἰοσ lu naris. silenos at seu silen? satyr? qdā nutritor bacchi

Selcus d. proprius nomē vñ triū syllabarum: et ibi est diphthongus eu. vnde e. z. u. eiusdē syllabę sunt. **Auro.** Itē a romana demetrius vñbe selenci.

Seligo. a se et lego gas. cōponit seligo gas. legi. tū. ge re. i. eligere: quasi seorsū ab alijs legere. vñ select? ta. tū. i. ab alijs elect? vñ Aug. in li. vi. de ciuitate dei. Deos iūa tos et selectos diligenter explicās. et cor. li. seligo ta.

Selecti dij scdm varronē sūt xij. Ian? Iuppit. Satur nus. Genius. Mercuri? Apollo. Mars. Vulcan? Ne ptun? Sol. Orcus. Liber. Selectę deę. viij. Tellus. Ceres. Iuno. Luna. Diana. Mīnerua. Ven? & Vasta.

Selinū dicit apium a quo cōponit petroselinū: hippo selinū oreoselinū. vide in petroselinum.

Selinon grēce σελίνοπος dicit apii. vñ sunt cōposi ta. petroselinū. helioselinū. qd spēte in palude. nasci tur in a helo sheloos dicit pal? & ē vno folio: nec hīr futū. hipposelinū quo equi libenter vescunt oreoseli nū qd in mōte nascit. nam oros oreos monē est.

Sella a sedeo des. dicit hęc sella le. quasi seda: q; sup ea sedem? vñ hęc sellarius rī. qui facit sellas. et sellarius rīa. rīū. ad sellā pūnēs et sellarius q; sellurus ponat sellā et sellolas. sellā reponere. et cōponit dissello las. i. diuersis modis sellare vel sellā retinere. vel a sella remouere: vel a sella pūfcere: in sello las. i. iterū sellare et sellā remoue re. Et sello est actiua cū oibus suis cōpositis. **Inuentur** hęc sella selle pū quadā muliere in primo Regū.

Sello las. in sella est.

Sello a sella dicitur hęc sello onto. i. cabellus.

Sellula le. dñm. parus sella.

¶ Seneco a senec b: seneco nes. m. l. eē vel fieri senē. vñ
senec? da. m. f. āngnos: bē senefco (sf. fco. p. p. p. p.
sitionē p̄seno nes. l. ius vñ valde senere. p̄seno nes. l.
p̄fecte senere. b̄seno nes. l. p̄fecte vñ p̄e aliis senere: re-

sensus dicitur intellectus per aliam significationem suam ubi dicitur sic sunt
 tria in fine prime canonice Joannis ubi dicitur Et sciam quoniam
 illud dei videtur dedit nobis sensum ut verum cognoscamus
 deum et simus in vero filio eius per operationem. In qua si-
 gnificatione inuenitur et hoc sensum sicut sensum proprie at-
 tribuitur vocatur sensus alius rebus et hinc sensus est sensus
 sensus plenius. Item sensus ubi hic et hoc sensus hoc est ad se
 si pertinet vel sensus vel cognoscit vel sensus proprie et
 sensualis et hoc sensualitas carnis. Item sensus ubi sensus
 est et proprie in sensu et est et videtur ubi comparatur et
 nota quod sensus sunt quatuor scilicet auditus visus gustus
 odoratus et tactus tres aperti et clauduntur duo sem-
 patentes sunt Item sensus omnes ubi alia quod sensus quatuor

rei adinuentio: sed memoria rei inuente recordatio. Ille
excogitata repperit. hec repta custodit. Itē nota q̄ p̄cipū
p̄teritū t̄p̄s defentio est sensus fa. fa. sum. q̄uis dixerūt q̄
dā simplices sensus? ta. tū. q̄d nūl est. Vñ. Mag. de ciuita
te dei. Sēnsa est mortēs: q̄ aliam deseruit deus. In quo
differat sensus ab intellectu: dixi in intellectus.
Sensus est quo sentim⁹ sensum q̄d sentim⁹: vñ sensa
philosophorū. i. eorū sententię et decreta.

¶ Sentarius. in sentes vide.

¶ Sēnsa tē. in quarta parte exponit in capitulo de colorib⁹
bus rhetoris. et est sēnsa determinata acceptio alterius
partis contradictionis.

¶ Sētentiosus fa. sum. i. plen⁹ sententijs a sententia dī.

¶ Sententiuncula lē. dīmi. parua sententia.

¶ Sentes. a sentio tis. dī. hec sentes huius tis. i. spina vñ
arbor spinosa. q̄ sentit acis. dī. z dī sic a sentio. q̄ grauit
sentit cū pūgit. vñ sentes dī a situ q̄ est terra iculta in qua
sentes z ipse nascunt. Job. xxx. Esse sub sentibus delict
as p̄putabāt. vñ sent⁹ ta. tū. z senticosus fa. sū. in eodē sen
su. i. horrid⁹: asp. vñ sentib⁹ plen⁹ spinosus. Vñ Terē. in
eunuchō. Vñ deo sentū squalidū Et sentosus fa. sū. z sen
tarius ria. rū. idēz scilicet sentus. id est asp horrid⁹ spino
sus: z desinit ḡtis plis in ium. de sentes vt sentes sentū.
et est magis in vsu in plurali numero q̄ in singulari.

¶ Senticosus fa. sum. in sentes vide.

¶ Sentina. a sentio tis. dī. hec sentina ne. pe. pdu. locus
in navi ad quē vndiq̄ p̄fluit aq̄: q̄ ḡtis feto: ibi sentiaf. z
ide vñ a sentio dī. sentino. nas. i. alio aliqd sensum diiudicare.
Sētinare dixerūt veteres satagere ac subtiliter picu
lūteuitare. Cecd. Capit cōsiliū postq̄ sentinat satis.

¶ Sentio tis. senti. i. in um sensus su. addita s. fit sensus
fa. sum. p̄cipū p̄teritū t̄p̄s: est sentire aliqd sensu p̄pe
re. i. auditu: vñ su. zc. z fm hoc est actiū. Itē sentire. i. tel
ligere vel h̄fe sensus. i. intellectū. z fm hoc est neutriū. Sē
tio p̄ponit assentio. tis. i. assensu p̄bere. z inuenit assentio
tis. in eodē sensu in deponēti genere. Itē absentio. vt
de in suo loco. p̄sentio tis. i. p̄sensu p̄bere quasi simul sen
tare. vñ h̄c p̄sensu su. dissentio tis. z dissentio: t̄tis i eo
dē sensu. i. discordiare: discrepare: quasi diuersa sentire
p̄sentio tis. i. p̄fecte sentire. p̄sentio tis. i. p̄pe vel an sentia
re. resento tis. i. tēz. sentire. z ab istis inchoatina assentis
co. absentis. co. sentis. co. zc. Sentio z ei⁹ p̄posita faciūt p̄
teritū in si. z supinū in sum. Itē sentio p̄ sensu p̄cipere: vt
dixi actiū est: p̄posita ab eo sunt neutra vel deponētia p̄
ter p̄sentio: z p̄sentio: z resento q̄ sunt actiua: z scribit sen
tio p̄. q̄d accipit sonū de c. et hoc patet in secunda perso
na p̄sentis tempore indicatū.

¶ Sentis. in sentes exponitur.

¶ Sentex potius q̄ sentix dicere scribendū eo q̄ q̄ ide
nascunt: senticetū & senticosus scdā corripunt.

¶ Sentosus fa. sum. in sentes vide.

¶ Sentusta. tum. in sentes exponit.

¶ Sentium aduer. dīcretiū. i. sepatim: segregatim: se
moti. z deriuat a se p̄positioe i se pabili q̄ sepatioez p̄signat

¶ Separ. a se z par p̄ponit separ. ris. ois gener. i. seosū
a pari. i. dissimilis. vñ hec separitas. z cor. pa.

¶ Sepe. a sepio is. deriuat sepe aduer. nūeri. z p̄pat se
pius siue. Inuenit etiā fm antiquos sepio: p̄ior. sim⁹. ma.
mun. quasi a sep⁹ pa. pū. positio. z p̄ponit a sepe: p̄se pe.
q̄ sepe sepiens: id est multoties. z pdu. se.

¶ Sepe non videt a sepio nasci sed primitiū esse: vñ
quia a noie non habet regularē descēsum vltimā cor
ripit: ideoq̄ cōpatio & suplatiū noīali ab eo nō vti
mur. Sūt quoq̄ qui multoties latinū negēt: eo tamē
alioq̄ non in docti vñ cōperiunt. sed malim toties &
multoties dicere. si quidē multoties dicere ausim: ab
eo em cū alia habeā & in vsu veterū non sit abstineā

¶ Sepelio lē. lūi. vñ p̄ sincopā lī. pūktū. licet fz ānquos
inueniat sepeliū: est sepelire mortuū p̄dere. vñ sepul⁹
ta. tū. Sepelio p̄ponit p̄sepelio lē. i. sūl sepelire dissepelio
lē. i. diuersis modis sepelire: vel a sepulcro remouere z

ellicere. Sepelio z ei⁹ cōposita sunt actiua. z cor. h̄c s̄p̄
labā pe. z faciunt supina in pūktū. Quidius in. xij. ep̄to.

¶ Et sepeli lachrymis p̄fusa fidelibus ossa.

¶ Sepes. a sepio pis. dīat hec sepes vñ seps huius pis.
Vñ hec sepecula vel sepicula abo dīmi. z est sepes muni
tio de spinis vel lignis que fit circa segetes ad arcēda pe
cora. Siunt etiā sepes in obsidionibus vbi mari non sum
ciunt ad arcendos hostes z pdu. se. vide in sepio.

¶ Sephora p̄pū nomē mulier z cor. pe. Vñ i. auro. Ad
tribus astantes grauidis p̄pua sephora moit.

¶ Sepia p̄e. quidā piscis a sepes dicta: q̄ quidā sepe
bus est interdusa. z habet in se quandā strumam nigerā
mī z amarissimā succ plenā de quo fit optimū incensum.

¶ Sepia nō a sepio venit: sed & grece σῆπις z sepiā dī

¶ Sepicula lē. dī. pua sepes. vñ seps dī: etiā sepecula.

¶ Sepicula. in sepiuscula vide.

¶ Sepimentū idem quod sepes.

¶ Sepio is. p̄si. si. in tū. sepiū. i. inueniat sepiū p̄pū. i. ma
gis ap̄ antiquos: z est sepiū arcidare: sepe arcidūda.
Sepio p̄ponit. sepio is. vñ Regū. li. iij. c. xi. Extra p̄se
p̄tēpi. arcū sepio is. dissipio is. i. diuersis modis sepe
re: vel sepe remouere: dissidūdere: dissoluere. In sepio
is. i. inducere. inter sepio is. inducere. p̄sepio is. i. sepe p̄
tēdere. an sepiū: ob sepio is. vndiq̄ vel p̄tra sepiū. re
pio is. i. inducere. Sepio z ei⁹ p̄posita sunt actiua. z pdu.
h̄c syllabā se. Vñ q̄dā. Mallam⁹ p̄p̄te castri: sepiū⁹ ois
uas. Itē Virg. Nulla Belligio vetuit segeti p̄cedē sepe.
z faciūt p̄teritū in p̄si. z supinū i p̄tū. i. inueniat q̄nos sepiū z

¶ Sepiola lē. dīmi. parua sepes.

¶ Sepimus. in sepe est.

¶ Sepiuscula. a sepe⁹ addita cule. dī. sepiuscula aliquid
lū sepi⁹. z sepicula. i. sepe. z videt eē. dīmi. plaur⁹ in cassia

¶ Sepicula peccas inquit. z cor. ci.

¶ Sepono nis. sui nere. i. seosum ponere. separare a se
et pono cōponitur: z pdu. po.

¶ Sepe. a sepio pis. dī. h̄c seps idēdī. Vñ seps pis. q̄dā
exiguus serpes q̄ non solū corp⁹ verū etiā ossa veneno ob
sumit. Itē liquidē serpes q̄ pūgit aliquid facit carnē et
ossa ei⁹ effluere: ita q̄ ad minimū puluerēz redigunt. Vñ
dīat⁹ est seps a sepio q̄d est dando ligo p̄trariū: q̄ agit z
dissoluit ossa z carnes vulneratas ab eo. Vñ Luca. in. ij.
Vñ q̄d dissolues cū corpore tabificus seps.

¶ Septenari⁹ ria. rū. a septe dī: z signat septenari⁹ sum
mā vniuersitatis: q̄ oīe t̄p̄s septe diebus p̄sumatur.

¶ Septēnis. a septe z ānus cōpo. h̄c z hec septēnis z hoc
ne. i. septe ānoz. Vñ hoc septēniū. i. spaciū septe annoz.

¶ Septērio. a tero is. dīat h̄c septērio ois. i. bos. qua
si trio: q̄ terrā terat: vel quā in quibusdam regionibus
cum bobus solent triturare frumentū. vñ q̄dā stelle dīat
tur triones quasi teriones. i. que semp nobis apparent et
semp terūt arēā n̄ri celi. vñ p̄ p̄positioez h̄c septērio ois
quod dā celeste signū a septe stellis q̄bus est depictū. Vñ
a stellis sepe notabiliorib⁹ q̄ alie sint. h̄z est plures q̄ se
pte ergo septērio dīcat a septe stellis quas vocāt triones
quasi boues aratorios q̄ semp ter ant arēā n̄stri celi. Se
pe em apparēt in n̄ro hemisphērio. Vñ vt tetigī trio grece
latine dī. stella q̄d p̄ponit cū septe z dī. septērio a nūero se
pte stellaz. quasi septe stelle: q̄ illud signū septe stellis est
depictū. Et nota q̄ duo sunt septētriones. i. maior z minor
Maioz vt dīat Arist. viginti quattuor stellas habet. Mi
nor vero non nisi septe: z gratia illius alterū signū dīatur
septērio: vel a septe stellis notabilioribus. Item vterq̄
dīatur plaustrū siue carrus: siue carrū propter dispositio
nē stellarū: sed hoc maior illud minus. Itē vterq̄ dī vt
sa vel arctos: q̄d grece dī. visa: sed hec maior: illa minor.
Itē maior dī elicer casina: minor cynosura dī z arctophy
lar. Et h̄c tota igit ista plaga mūdi dī septērio z etiā ven
tus p̄cipalis ab illa plaga mūdi veniens sūt dī septērio.
z ide h̄c z hec septētrional z hocie. p̄tēs ad septētrionē
vel de septētrione et h̄z h̄c septētrionalis p̄ quodā para
llo: q̄ illud signū. i. septētrionē includit eadē causa dī
tur arcticus. Itē scias q̄ trio idēdī est quod terrio.

Septentrio dicitur interdum ventus qui grece quia ab erecto fiat apertus vocatur. Vario dicitur triones rustico rui vocabulo riones vocatos quasi terribiles. i. arande ferre idoneos: quod autem antiqui grecorum apaxa. i. plaustrum dixerit nostri a bobus iunctis septentrio dixerunt: a septem stellis ex quibus quasi iuncti triones figurantur: vel ideo triones quod situ suo trigona hoc est triquetram figuram constituent. Nec trion dicitur nisi per tres dies: ut septem subiecta trioni.

Septenus. a septem dicitur septenarius. nam. vii. Et os duos annos mundis tolle septena et septena. et perda et penultima. Unde in auroa dicitur. Septena nolite luce quiete frui. vide in septimana.

Septies aduer. numerus. i. septem vicibus: a septem dicitur. propheta. Septies in die laudem dicit tibi.

Septimana ab hepta quod est septem dicitur: heptas dies. i. septem: et subtrahit aspiratio. et s. per ea posita dicitur latini habere et heptem septem indecimus. vii. septem. ma. mii. et septem. nam. et septenarius. ria. rui. et hic septenarius. rui. Itz a septem dicitur heptimana ne. vii. hic septimanarius. i. hebdomadarius. et declinat vocatiui in e. o septimanarie. quod est appellatiui et septimanarii. ria. rui. vel per quod dicitur septimana dicitur a numero dierum videlicet a septem et mane quod est: quod septem lucet vel dies in se continet: sicut per eos hebdomada dicitur ab hebdomada. i. septem et duas quod est dies: quod continet in se septem dies.

Hebdomas ados dicitur grece spatium septem dierum et numerus septenarius: a cuius actio hebdomada: quod dicitur usurpat notatiui prime. Hebdomatos vide supra. duas autem non dicitur dies sed pro libito grecam fingit originem dum veram nescit.

Septingenti et. i. septies centum. et ponitur a septem et centum et mutat in g. vide in nongenti.

Septuagesima. a septuaginta derivatur septuagenarius nam. et hinc septuagenarius rui. Itz a septuaginta dicitur septuagesimus sima. simii. et hec septuagesima sima. per illa dicitur in qua alleluia intermitte: et copulatur septuaginta dies. Unde merito septuagesima dicitur. Septuagesima signat tempus deuotionis: et inchoat a dicitur qua cantatur. Et concederunt: et terminatur in sabbato post pascha. Insuper est septuagesima propter redemptionem: quia sancti patres statuerunt: et propter ascensionis venerationem in qua nostra natura celos ascendit super choros angelorum sublimata est semper ipsa quanta dies solentis et celebris habere: et in eactantia non seruare: quia in primitia ecclesia eque solentis erat sicut prima feria. Unde et tunc solentis processio flebat ad representandum processione discipulorum vel ipsorum angelorum: sed quia festa sanctorum superuenire: et celebrare tot festa erat quasi onerosum: ideo solentis illa cessauit. In redemptionem ergo aliorum dierum sancti patres unam septimanam septagesime in abstinentia addiderunt: et septuagesimam vocauerunt. Quid tamen letitiam modo non obseruatur sicut nec septagesime ieiunium. Representat autem septuagesima septuaginta annos quibus filius israel sub captivitate babilonica fuerat: et quemadmodum illi deposuerunt organa sua dicentes. Quomodo cantabimus canticum domini in terra aliena sic et nos cantica laudis deponimus. postquam vero data est licentia eis redeundi a cyro septagesimo anno ceperunt letari. et nos quoque in sabbato pasche tanquam in septagesimo anno alia cantamus: eorum representando letitiam. Sed tamen in apparam redit: et in colligendo sardinas multum laborauerunt nos post attractionem statim subligimus. i. Laudate deum: quod laboris signat. Itz cum letitia redeunt labore itineris vergebant: et nos per totam septimanam paschalem gradualem cum alleluia cantamus. per gradualem laborem per aliam letitiam designamus. Demum illi patriam intrantes plenam letitiam susceperunt: et nos in sabbato in albis quo terminatur septuagesima duas alia cantamus eorum plenam letitiam per quam venerunt in patriam designantes: ne ecclesia tribulationibus passim desuperet vel succumbat. ponitur in euangelio in epistola triplex salubris remedium. i. benedictio. Benedictus est ut si vult ab his perfectis liberari vinea eius super laborem abscondendo vicia et peccata postea

in stadio presentis vite currat per penitentiae opera: deinde in agone viriliter pugnet contra dyaboli tentamenta. et si hoc fecerit triplex premium habebit: quod laboranti dabitur denarius: curranti pugnantem corona. Si vis iuenire terminum septuagesime pasche et ceterorum festorum mobilium nota hos festus.

Septuagesima numeratio perice lunae. Quibus bis inde dies bis septem bis decas terras. Per hos festus pericula est luna intra quam epiphania euenerit et hic de sequenti luna numeratio sunt dies decem: et ibi est terminus septuagesime et hoc est quod dicitur quibus bis. Itz hec eadem de qua enumerati sunt decem dies pericula est. de alia luna sumendi sunt duo dies: et erit terminus septuagesime. et hoc est quod idem dies dicitur. Itz ipsa perfecta de tertia luna sumendi sunt dies quatuordecim: et ecce terminus pasche: et hoc est quod dicitur bis septem. Itz ipsa perfecta de quarta sumant viginti dies: et dabit terminum rogationum. et hoc est quod dicitur bis decas. Itz ipsa perfecta de quinta luna sumant quatuordecim dies: et dabit terminum perhecoltes. Et scias quod sequenti dicitur nisi pasche semper celebratur: si exapit vel accipit de septuagesima quando fuerit bisextus. tunc de prima lunatione numerantur undecim dies. Itz fiat de quadragesima si supra bisextus vel in die bisexti euenerit. si vel addat numero suo novem dies. Ad terminum autem septuagesime specialiter nota hos festus. A festo stelle numeratio perice lunae. Quadragesima dies post septuagesima fiet. Si cadat in lucem septenarius bisextus. Quod die dicitur primum retineat. hoc est a principio lunationis intra quam epiphania euenerit numerandi sunt quadragesima dies: et ibi erit terminus septuagesime. postea de septuagesima fiet. i. sequenti dicitur. Si bisextus fuerit et terminus cadit in sabbato: tunc non prima dicitur sequenti: sed scia erit festus septuagesime: et hoc est quod dicitur si cadat. Ad terminum autem pasche spatium inueniendum nota hos festus. Post martis nonas ubi sit noua luna requiras. Et cum transierit bis septima pascha patebit. vel sic. Inde dies solis tertia pascha tenet. Vel nota hos festus. Ecce graue nobis bello carne caueamus. Bellum sepe gerens etiam puto deinde hostem. Mor anime luctum iungas cum religiosus.

Septuages. a septuaginta dicitur septuages aduer. numerus. i. septuaginta vicibus: et ponitur cum septies et dicitur septuagesies ptes. Unde. vii. Dat. di. petri ad ierusalem. Vnde quotiens peccabit in me frater meus et dimittat ei vltimos septies: dicit eis iesus. Non dico tibi vltimos septies: sed vltimos septuagesies septies. i. quadringenti nonaginta vicibus: ut toties fratri peccati dimittet quotiens in die ille peccare de facili non posset. Vel potest intelligi per aggregationem. i. septuaginta septem vicibus: et tunc undecim multiplicent per septem per quod intelligit vniuersitas. per undecim intelligit transgressio decem preceptorum: et sic omnis transgressio per hunc numerum intelligit. Unde Aug. in omel. Non solum vltimos septies sed vltimos septuagesies septies. i. quadringenti nonaginta vicibus: et toties fratri peccati dimittet in die quotiens ille peccare non posset. Quid autem amplius quirit. Vnde nosse oia peccata contineri in numero isto. i. septuaginta septies. Scia ergo peccata dicitur quod in undecim omnia signant peccata quod dicitur septies sunt septuaginta septem. Scia ergo peccata dicitur quod luit quod septuaginta septem numero per signauit. vide in numerus.

Septuaginta. numeri pluralis. ge. ois. et idem. ponitur a septem et geros quod est decem. idem septuaginta. i. septies decem.

Septu. a septio is. pti. pti. dicitur septuaginta. rui. et hoc septuaginta. loci circuli: ut stabulum pecudum: vel abire. vii. intra septuaginta. i. intra abitus vel clausuram. vii. septim aduer. i. clausim.

Septuns. a septem et vns vel vnus coponitur hic septuns humisuntis. i. septem vnde.

Septuns non dicitur sed septuaginta in quo alexander quod errauit: neque si diceret septuns ut ipse putauit faceret septuntis sed septuaginta vii dicitur vnde quod vnus format. vii. ille errauit tamen in numero hic etiam in obliquo.

Septuplo septem ponitur cum plica vel plico. et dicitur septuaginta plus plus. i. septies plicat. septies vel per septem multiplicat. Dan. iij. Precepit ut succederet fornax septuplus quam succedi posuerat. Unde septuplo as. au. arc. id est septies multiplicare. et cor. tu. naturaliter. Unde in auroa. Septupla pena cayn torquet sibi verax hebreos.

Septus. as affixit ponitur cum septem et dicitur hic septus id est septem affixit: vel primum septem affixum.

lib. ii.

¶ Sepulcra lis. in sepulcrum est.

¶ Sepulcrulū l. dimi. puum sepulcrum.

¶ Sepulcrū. a sepelio lis. dicitur hoc sepulcrū. Unde hic et hec sepulcralis et hoc le. pe. pdu. et vt. di. Apuleius. Uti-
cū facit qui post c. ponit aspirationē in latinis dictionib⁹.
vñ viciose aspirat sepulcrū: et pulcrum: vel pulcer.

¶ Sepultus. a sepelio lis. iur. sepultus dicitur sepultus
ta. tū. q. autē dicit sepultus quasi sine pulu. l. sine pulsu.
et hī. est. cōponit in sepultus ta. tum. et hec in sepultura. et
dicit cadaver sepultū. l. sub terra conditum.

¶ Sequacul⁹ la. lū. l. aliquatū sequax. et dicit a sequax.

¶ Sequax dī. gñis oīs. an sequor est.

¶ Sequela. a sequor ris. dicit hec sequela le. pe. produ. i.
mos consuetudo: exemplum: ritus.

¶ Sequester strī. quod est tertie dedicationis inuenitur
sed regulariter est scōp. et dicitur sequester reconciliator
qui discordes pacificat: et qui certantibus mediū interue-
nit. qui apud grecos amēfos dicitur: apud quez pignora
deponi solent: et derivatur a sequendo vel sequor: quia
eius qui electus est vitraque pars sequatur fidem. Deut. v.
Ego sequester et mediū fui inter deū et vos: vnde hec
sequestra strē. id est reconciliatrix. et pprie certantes pa-
cificans. et sequestra stras. separare et pprie certantes
pacificare. et est actiuum. et sequester stras. strum. adiecti-
uum inuenitur. id est mediū vel mediāns.

Amēfos grēce αμεσος dicitur sine medio αμε-
σος medio carens. Medites autem mediator quod
hic scribendum putem.

¶ Sequor ris. cutū tu. vnde secutus ta. tū. quod sequi. et
secutus na. num. quod sequi: vel quod est signū secu-
tus. et hic hec et hoc sequax diligens secutor. d. secutari⁹
dicit. vnde sequaciter aduer. et hec sequacitas tatis Se-
quor cōponit. Alsequor ris. l. valde vel iuxta sequi: vñ se-
quendo acquirere. Lōsequor ris. l. simul sequi: vel sequen-
do adipisci. multi sequunt aliqd. qui tñ non psequunt illud
vñ hec cōsecutio et psecutio uia. uū. Exequor ris. l. extra
sequi: aliqd pficere: ad effectū pducere: instare: aliqd fa-
ciendū insudare. vñ executio dicit effectus. Insequor q-
ris. l. valde vel intus vel cōtra sequi: et pprie accipit in ma-
lo. vñ Insecutor dicitis. frequenta. psequor qris. l. paul se-
qui: vel q̄ restant seq̄ et pcedere. Vñ psequi qui. l. serui-
tū. Persequor qris. l. cā pcedendi et nocendi sequi: in se-
stare. psecutionē inferre et angustia pprie quidē in malo
dicit: sed non semp. vñ etiā psequi. l. pfecte sequi: et sic pōt
accipit illud Deut. x. vi. Iuste qd̄ iustū est psequeris. l. illud
psalmiste. Inquire pacē et psequere eā: etiā si fugiat. id
est pfecte vel psequeris. Obsequor queris. l. obedire: seruire: in oib⁹ sequi. Subsequor queris. id est
subtus vel post: vellatenter vel parum sequi. vnde hoc
subsequi. l. seruitū. Sequor et eius cōposita sunt depo-
nē. et cor. hanc syllabā se. et faciunt supinū in cutū. Et ipsa
verba vel picipia p̄sentis t̄pis: et gerundia in di. do. dī
scribunt p q. sed picipia p̄teriti et futuri t̄pis: vt secutus
secuturus. et supina vltima: vt secutū cutū. et verbalia: vt
secutor secutrix scribunt p c. Nā vt dicit psal. in. x. lib.
Desinētia in quor mutant eā in cu. et sumētia tū faciūt su-
pinū: vt loquor locutū: sequor secutū. Et scias q̄ hū de-
ponēs non h̄z picipiū in dus Vñ sequēdus da. dū. vñ ex-
ponit in actiua significatiōe vel venit a sequor in quātum
olim fuit cōmune verbum: vt dixi in loquor.

¶ Sera a sero ris. rut. d. hec sera re. firmatura ostiī. et p-
prie lignū qd̄ ex trāuerso obijcit et opponit ostio Vñ sero
ras. aut. serā ostio opponē: ostiū firmare claudē. Et cōpo-
nit. Alsero ras. l. agere. Lōsero ras. l. sil. serare. Desero
ras. l. separe disero ras. l. valde vñ deorsum vel diuersis
modis serare: vñ serā remouere et apire Insero as. l. val-
de vñ iter serare. Obsero as. l. serā hostio apponē. Bese-
ro ras. l. iter serare vñ reducē et apire: q̄si retro serā face-
re et remouere. Subsero ras. l. sub⁹ serare: vel parū vel
post vñ latē serare Seroz et cōposita actiua sūt. et cor. hāc
syllabā se. Itē a sera re. hoc sero in dedit. vñ pot⁹ aduer.
h̄z q̄s ponat notatū sicut et mane: vt cū dī. Obscurū sero.

pulcrū mane: vel dī a sero ras. claudē effi celi sero: sicut
mane apit. Vñ et nocte dī celi cē claudē: et die apit: et ita se-
ro est quasi sera celi. et hinc ser⁹ ra. rū. l. tard⁹ extrem⁹. Et
cōpat ser⁹ rior. sim⁹. Vñ sere rius. sime. aduer. et hec sere-
tas tis. l. tarditas. Itē a sera dī hoc serū ri. liquor d̄ fluit
de recti caseo dū p̄mit Et scias q̄ seres p̄p̄riū nomē pōt
quidē est. Et ser⁹ ra. rē. sero aduer. pdu. se. l. sero r.
futuro serā res. et hec sera re. et hoc serū ri. p liquorē casei.
et sero ras. cor. se. Vñ dū. de remedio. P̄cipis obsta
sero medicīna parat. Lū mala plōgas cōualuere moras
Itē p̄sus magistrales nota. Si far p̄ sero crescit mēsa
femina sero. Sur obstante sera non furta facit nisi sera.
Spernere pingues serum: non me fides nisi serū. Illis
si qua seres dabit et b̄ssum tibi seres.

De quāritate versiculi veri sunt: dicere tñ in vltimo
dabūt: quia seres popul⁹ in citeriore india vñ sene-
ce vestes ad nos deferunt raro singulariter reperit.
Virg. Velleraq̄ vt folijs depectūt tenuia seres. Sane
serū p liquore casei primā corri. vñ idē Maro Palce
sero pigul. sed nō venit a serus a. um. Nec sero ponef
p noie: vñ non dicā cū impitis. bonū sero: nisi dice-
re velim bonū sit tibi sero. l. tarde aut nimis tarde.
Nec bonū serū nisi quod tardū aut nimis tardū est:
sed bonū vesp̄: aut qd̄ aliud quod latinis notū sit.

¶ Seraph. seraphis. dī dūbet de ordine āgelorū illoz q̄
dicunt seraphin. Et scias q̄ seraphin p m. et seraphin p n
ita distigunt sicut et cherubin et cherubin. Vñ in cherubin.
et vt dī. Gregori⁹ Seraphin vocant illa scōz spiritū ag-
mina q̄ ex singulari p̄p̄itate p̄ditoris sui incōparabilī ar-
dēt amore. Seraphin quoq̄ ardētes vel incēdētes vocā-
tur q̄ q̄ ita duo p̄iūta sunt: vt iter hec et dēi nulli alij spūs
interint: tāto mag⁹ ardēt q̄to hūc vici⁹ vidēt: quoz p
fecto flāma amor est: q̄ quo subitū claritate vñsōis et a-
spiciūt: eo valid⁹ i amore flāme scūt. De seraphin etiā dī
Mat. vi. ca. Vñ dī sedentē sup solū excelsū et eleuatū
excelsū in se et eleuatū respectu dom⁹. et plena erat do-
m⁹ a maiestate et⁹ et ea q̄ sub ipō erat replebāt replū et sera-
phin stabāt supra illud ser ale vñ: et ser alteri: duab⁹ vela-
bāt faciē et⁹ et duab⁹ velabāt pedes et⁹ et duabus volabāt
De vñlio a hieronymo allegorice exponit Vñ dī p fedē
se sup solū excelsū et eleuatū r̄p̄z regnātē signari Per so-
lū aut excelsū et eleuatū signari āgelos in q̄ dē sedet
sicut dī. psalmista. Qui sedet sup cherubin. p domū aut
supiorē ecclesiam triūphantē q̄ dei maiestate ip̄es. Per tē-
plū vero infer⁹ ecclesiā militantē q̄ inferiorib⁹ donis p̄fi-
cē nec videt diuinē essentīe maiestātē. Per hoc aut qd̄ dī
q̄ seraphin stabāt supra illud vel in circū: p m. aliā lūte-
rā signat q̄ angelī templū. l. ecclesiā militantē custodiunt
et defendunt. In hoc q̄ dī q̄ āgelū hēbāt alas a dextris et
a sinistris signat q̄ angelī p̄p̄riū ecclesiam defendūt: et cu-
stodiūt in p̄p̄ritate ne eleuet in aduersitate ne deiciat.
Sed dī p̄p̄rius p̄ sedentē in sollo dicit signari t̄p̄m. p so-
lū aut excelsū: ip̄am diuinē naturē eminetiā. p domū ve-
ro supiorē creaturas excellētes deo magis p̄p̄ndores
q̄ ei⁹ maiestate plenī r̄p̄sentāt: p replū vero infer⁹ inferio-
res creaturas: scilicet corpales q̄ inferiori mō diuinā par-
ticipāt bonitātē. Mōtus sedentis sup thronū facies ip̄am
diuinā essentīa designat siue q̄ in eternitate fuerunt ante
mūdi p̄stitutionē. p pedes p̄o ea q̄ postmodū erūt in glo-
ria beatorū in p̄p̄is dānatorū. p media vero q̄ in cursu me-
dio agunt. Seraphin ergo facies pedes sedēt: sup thro-
nū velare dicunt: q̄ mysteria eterne diuinitatis vñ future
b̄titudinis: et miserē nobis ad plenū nō reuelāt. Vñ et ra-
bi moyses narrat q̄ talimūstē dixerūt. Quicūq̄ ponit l-
geniū suū circa quattuor recipiet p̄fusiōē et. Quid sit in
alto: qd̄ in imo: qd̄ fuit p̄io qd̄ erit in vltimo. Et addit
duab⁹ alas volabāt. l. expēdebāt alas ac f̄volarent: et sic
non omnino opiebāt media sedētis in throno: q̄ de his
que mediō tēpore agunt sicut que in sex dieb⁹ vel grad-
b⁹ sūt vel facta sunt q̄tū op⁹ est instrumētum ministerio an-
geloz: inter quos seraphin p̄matū tenēt. Et dī in q̄tū
op⁹ ē: q̄ h̄c p̄fecta et et p̄te cognoscim⁹: q̄ p speculū et in

enigmata. Unde et dicitur quod domus. i. mundus impleta est fumo ignoſcētiā reſpectu illorum qui ſunt in patriā: vel domus. i. ſynagoga impleta eſt fumo inſidelitatis. Volat autem angelorum proceſſum revelationis in nos et eorum velocitas ad oīa que volūt demonſtrare: et ſequitur in illa viſione Eſayę quod ſeraphim clamabāt: Sanctus. ſanctus. ſanctus dñs deus exercituum. In eo quod dicitur ſanctus ter: nota trinitas diuinarum personarum. In eo quod dicitur ſingulariter. Dñs deus exercituum: nota tur eſſentię vnitās: et inde eſt quod inoleuit coſuetudo quod cantatur in eccleſia: ſanctus. ſanctus. ſanctus: dñs deus ſabaoth. i. exercituum.

Sereno nas. nauis. nare. i. exhilarare: letificare: illuminare: illudare. Unde ſerenus. i. letus. hilaris: luddus: clarus. tranquillus: ſed ſerenus ad celum reſert. Tranquillus ad mare. Unde quidā. Dic mare tranquillus celum dic eſſe ſerenum. Et comparat ſerenus nior. niſumus. et a gō ſereni ad dura tas. ſit hec ſerenitas nitatis. Itē a ſerenus dicitur hec ſerenitudo dñis. **Sereno** cōponit. **Coſereno** nas. In ſereno nas. i. intus vel valde ſerenare. **Reſereno** nas. **Subſereno** nas. i. poſt vel ſubtus vel parū ſerenare. et eſt actiui cum omnibus ſuis cōpoſitis. et pōt. re.

Seres p populo pōt. pūmā. vide in ſera.

Seria a ſynuarie. dicitur hec ſeria rie. i. olla quaſi ſynua. qz ibi primo facta eſt. Vel dicitur ſic a ſcrijs. quia vtilis eſt et neceſſaria. Vel a ſerie: qz ordine ſit **Serēn**. Reliqui oīa dōlia mea et oēs ſerias meas. Unde hec ſeriola le. dñm. perſus. **Seriola** veteris metuſ eradere limū.

Seria poſt a ſeris detiuari cōprobat primę ſyllabę productio in vtriſqz q in ſyria & ſerie corripit. ſicut fidelia a fideli naſci videtur.

Serius hic ſeres huius. i. eſt quidā populus. a quo dicitur hoc ſericiū. qd dicit ſera. qz apud eos abundāt vermes qui ſerici egerunt. ſc. bōbyces a quibz hec ſila dicitur arbor: res dicuntur hinc ſerie. ca. dñ. et hec ſerica ce. quędā veſtis de ſerico et ſericat. ta. tñ. i. ſerico ornatus vel intextus. Et ſerico cas. i. ſerico ornare vel intextere. et cor. ri.

Sericiū nō eſt bōbycinū. Nā vellera ſerica naſcuntur in folijs arborū: bombicina egerunt e viſceribus bōbycū ſicut telę aranearū ex araneis.

Serica a ſero ris. pro ordinare dicitur hec ſeries ei. id eſt ordo tenor. Unde ſerio as. i. ordinare. in ordinem et ſeriem diſponere. et cor. ſe.

Seriola le. dñm. parua ſeria. vide in ſeria.

Serius a ſeris ra. rñ. dicit ſerius rñ. rñ. i. vtilis et neceſſarius. Theodolus. Ut tua iam nro poſtponas ſeria ludo. et dicit a ſeris: qz ſeri ſerie neceſſaria et vtilia tractare ſolent. Unde ſerie aduer. i. vtiliter vlt. intente: ſedulo ſtudioſe ex animo. Inuenitur etiam ſerio ablatiuus poſius pro illo aduerbio ſerio.

Seria opponuntur iocis: & dicuntur a ſero: aut quod ſeorum a riſu ſunt.

Sermo onis. in ſermocno. vide.

Sermocno naris. i. ſermonē facere et dicit a ſermo. **Sermo** autē eſt oratio humilī ſtilo cōpoſita locutione humane finitua: vlt. ſermo eſt collocutio vniꝝ pſone ad aliā. Et dicit ſermo a ſero ris. qz ſerat vtilitatē mentibz auditorz vel qz ſerat inter colloquētes: et cor. penul. ſermocno.

Sermūculus li. dñm. paruus ſermo.

Sero ris. ſcui. ſatum. i. ſeminare: vlt. plantare. et dicitur natur a ſereno nas. qz ſereno celo ſerendū eſt et non per imbres. Et nota quod ſero ris. duplex habet pteritū et duplex ſupinū: vt ſero ſcui ſatū ſero ſerui ſertū. **Sero** ſeris ſcui ſatum. i. ſeminare et plātare: hec tamen ſignificatio tracta eſt ab alia. Qui em arbores plātāt quodāmodo ſeminariū eis cōfert. et qz ſeminatio et plantatio ordine ſolēt eſſe: ideo ſero ſcui quādoqz poſit pro ordinare. Itē ſero ris. ſcui ſertū. i. mittere vel cōiungere. Inuenit tamen et ſerut p ordinari: et pro ſcui ſm antiquos. **Sero** pponit ſub vtriqz litteraturā. **Aſſero** ris. aſſeu. ſitū. i. plātare. aſſero ris. aſſerui. i. liberare: manumittere: aſſerere. i. aſſirmare vel adiungere. Unde hic aſſer aſſeris: quod vñ alij inſerunt: et hinc aſſerto tas. frequē. **Coſero** ris. coſcui coſitū. i. plātare: ſtimul ſerere. vñ hec cōſitio. i. plātatio. et cōſitio ta. aſſ. i. plantat. **Coſero** ris. coſeru coſertū. i. cōmiſcere. et cōmittere: cōtexere: cōiungere. vt ſit coſerunt brachia et cōſerunt verba. Unde coſertim. i. cōiunctim aduer. **Coſero** ris. arcūſcui. i. arcū plantare. **Coſero** arcūſcui. i. vñdqz cōiungere: vel cōtexere: vel cōmittere. **Deſero** ris. deſerui deſertū. i. derelinquere. vñdqz deſertū. et hinc deſerto tas. i. deſertū facere poteſt etiā eſſe frequē. huius verbi deſero. **Diſero** ris. rui. i. tractare dicere ſapienter loqui cōfirmare. Unde diſert nomen de quo vide in ſuo loco. **Exero** rui. exertū. i. foras emittere: vel denudare: manifeſtare. Unde exerto tas. frequē. **Inſero** ris. ut. tum. i. plātare: et eſt ppter inſerere plātare per immiſſionē ramoz adinuicē. Unde **Quo**. de reme. amoxia. **Uenerit** inſitio ſacramū ram ad optet. **Inſero** ris. rui. tñ. i. immiſcere: immittere: et ppter violētē: vñdqz inſerto tas. frequē. **Inſero** ris. rui. tum. i. interponere: intermiſcere: immittere. **Interſero** ris. ui. ſitū. i. interplātare: vel interminare. **Proſero** ris. ui. tñ. i. pcul emittere. **Proſero** ris. ui. tum. i. ante emittere vlt. ſupia. **Obſero** ris. ſcui. tñ. i. cōtra vlt. vñdqz ſeminare: vlt. plātare: vlt. tegere. **Luci**. **Obſita** ſune rea celat purpura lana. **Obſero** ris. rui. tñ. i. cōtra ſerere: contra mittere cōmiſcere. Et nota quod ſicut patet ex p̄dictis oīa ppoſita a ſero faciūt pteritū in rui. et ſupinū in ſertū. ſc. nō oīa faciūt in ſcui. ſed illa tñ qz hnt ſignificationē aſſine ſignificationi ſui ſimplicis: ſicut qz dicunt pro plātare. Nā qui arbores plātāt quodāmodo ſeminariū coſert. Et hic eſt quod illa qz habet ſignificationē oīno extraneā a ſignificatione ſui ſimplicis faciūt pteritū in rui. tantū et ſupinū tñ in ſertū: vt deſero ris. ſerui. ſertū. diſero rui. ſertū. exero rui. tñ. pſero rui. ſertū. **Oīa** vero alia faciūt pteritū ſcui et rui. et ſupinū in ſitū et ſertū: et oī dicunt p plantare faciūt pteritū in ſcui. et ſupinū in ſitū: in alio vero ſenſu faciunt p̄m in rui. et ſupinū i ſertū. **Obſero** tñ p ſerere et ptegere facit p̄m in ſcui. et ſupinū in ſitū. Itē ſero et ei ppoſita ab eo ſm qd faciūt pteritū in ſcui. et ſupinū in ſatū vel in ſitū. neutra ſunt. pter obſero ſcui ptegere qd eſt actiui. **Itē** ſero et ei cōpoſita ſm qd faciūt pteritū in rui. et ſupinū in ſertū actiua ſunt. Itē oīa cōpoſita a ſero ſerui ſertū recte nēt litteraturā ſui ſimplicis vbiqz: ſimiliter cōpoſita a ſero ſcui ſatū: nūqz in ſupino mutat a ſimplicis in i. Itē ſero et ei cōpoſita cor. hanc ſyllabā ſe. ſed in pterito eā produ. Unde pſp. **Quod** ſerim metimus: qd dam accipimus. Itē vt di. palci. in. x. lib. **Seu** ſm analogiā ui. in tñ. ſertū. debuit facere: ſed differentie cauſa ſatum proferri tradiderunt veteres vide etiā in tertia parte vbi agitur de p̄teritis et ſupinis verborum tertie conjugationis deſinentiū in ro. De hoc habes etiā in ſatū.

Obſero poſius in ea ſignificatione primę eſt. facit enim obſerui & obſeratum.

Seros ras. in ſera re. vide.

Seron ſepulcrum vel idoli dicitur.

Sero grece oppidū: et dicitur latine ſerētū. Unde hic ſeres tis. quidā populus: p c ſcribenda ſunt.

Serotin. a ſerus ra rñ. dicit ſerotin na. nū. i. tardus: vel tarde veniēs. vel veſptin. et dicit ſero. **Sci. xxx. c. g.** **Facta** ſunt ea qz erant ſerotina laban: et qz p̄mū tēporis iacob. Et hunc ſerotino nas. i. tarde ſerotinum facere. **Iſe** ſcias quod tēporane imber dicit in autūno: vel in hyeme ſaſtis ſeminibz nutriēdis: ſerotin ad incrementū in vere vlt. in eſtate. et cor. penul. ſerotinus cum ſit poſſeſſiuum deſinēs in tinus. et nō habet t. a ſuo p̄m̄ituo. nā ſi haberet t. a ſuo p̄m̄ituo pduceret tñ. vt veſptin a veſptina. matutin a matutina. vt dicit **Paſſidanus**.

Serpedo a ſerpo is. dicit hec ſerpedo dñis. id eſt rui: cuius cū mēbroz extantia dicitur a ſerpendo: quia ſerpat p mēbra et produ. pe.

Serpēs a ſerpo. is. dñ. ſerpēs tis. qz occultis et minutis ſquamariū niſibus ſerpat et repat. Illa autē que quattuor pedibus nitunt ſicut lacerti et ſkelkones: non ſerpēs. ſed reptilia dicuntur.

Serpēs autē illa reptilia ſunt qz vñtre et coipe reptāt. quoz tot venena quot genera. tot p̄nides quot ſpecies.

lib. iij

et dolores quatuor colores habet. Unde serpent⁹ na. nunti-
fm Aug. vide de hoc in reptile alioz sententiā. Et scias
q serpent⁹ habet quatuor naturas. Prima est cū senuerit
caligant oculi eius: et si voluerit fieri nouus abstinere se a
cibo donec pellis relaxet: et inde coartat se vt senectutem
deponat. Secūda cū venerit aquā bibere in cubiculo suo
venenū deponit: et sic aquā insitenter bibit. Tertia vero
est: si viderit hominē nudū timet: si viderit vestitū insilit
in eū. Quarta quādo aliquis voluerit eū occidere totum
corp⁹ tradit ad poenā: caput autē suū custodit. Unde dicit
Plin⁹ q si serpentis caput cū duobus euaserit digitis ni-
hilomin⁹ vivit. Unde totū corpus obijcit p capite defen-
dēdo. Itē nota q sicut habet in libro Rume. ca. xxi. fecit
moyses serpentē enēū et posuit p signo quē cū percussit a
serpentib⁹ ignitis deserti aspicerent mor sanabant. Sic
spiritualiter percussit a serpente venenoso diabolo aliqua
tentatione siue molestia aspiciat in xpm serpentē calidū
positū in palo vel ligno crucis et sanabunt a quacūq⁹ per-
cussura vel infirmitate siue tribulatione et dulcia eis erūt.
Unde dñs. iij. ca. 30. Sicut moyses exaltauit serpentē
in deserto: sic exaltari oportet filiū hoīs. i. virginis marie
Et ponit duplicē finē siue vtilitatē ex mediana passionis
xpi scz liberationis a malo. vnde dñ. Et oīs qui credit in eū
nō pereat: et boni retributionē. vnde subdit: sed habeat vi-
tam eternā. Itē enī fuit duplex finis passionis xpi. Dicit
autē exaltari potius q crucifigi: vt inueneret poenalitatem
ex amore dei sumptā exaltationem mereri: q fm Augu.
poena nō facit martyre: sed causa. et est serpens generis
incerti vel vt quidā volūt cōmunis sicut et bidens.
¶ Serpentina gen. ge. cō. pe. cor. a serpente genit⁹. et cō-
ponit a serpens et genit⁹. et dñ: de populo thebano.
¶ Serpentinus li. dimi. puus serpens.
¶ Serpilli. a serpo is. dñ: hoc serpillū li. quēdā herba quē
trifoliū et ptiliū dñ. Virg. in bucco. Alia serpillumq⁹ her-
bas cōtundit olētes.
¶ Serpo is. si. tum. ere. i. latenter ire: vel corpore et vtre
replere. Serpo cōponit. Conserpo. i. simul serpere. In-
serpo is. i. intro serpe. Proserpo is. i. paul spere: vt ppe
serpere: et etiā ante serpere. Serpo et eius cōposita sunt
neutra: et faciūt pteritū in pñ. et supinū in pñ.
¶ Serra. a seco cas. dñ: hęc serra re. nomen a sono factū.
scz a stridore cū pig tenuis ferri lamina dentū mordacita-
te refecans q attingit stridet. Unde ferratus ta. tū. i. serra
fectus et serro ras. id est serra secare. Unde serrastis. ge.
omnis. Esa. xli. Ego posui te quasi plaustrū triturans no-
uum: habens rostra serrantia.
¶ Serro ras. in serra est.
¶ Serrula le. dimi. pua serra.
¶ Seruulū li. dimi. dñ: pua serra.
¶ Sertatus ta. tū. in sertū exponitur.
¶ Sertū. a sero ris. ui. dicitur hoc sertum ti. id est corona
de floribus insertis et cum iuncis facta. vnde ferratus ta.
tum. i. ornatus vel coronatus.
¶ Seruitolum li. dimi. paruū seruitum.
¶ Seruitiosus. in seruus est.
¶ Seruills. in seruus est.
¶ Seruio. a seruus dñ: seruo uis. i. uire. uisū. et cōponit
Conseruio uis. i. simul seruire. Disseruio uis. i. diuersis
modis seruire vel offendere. Deseruio uis. i. valde vel
deuote seruire: vel offendere. Inseruio uis. i. valde ser-
uire vel obedire. Seruim⁹ dñs tñ. Inseruimus cuiusq⁹
pceptis. Reseruio uis. i. iterū seruire vel a seruitio cessa-
re. Subseruio uis. i. obedire vel satisficere: consonare:
latenter vel post parū seruire. Seruio uis. neutriū est cum
cibus suis cōpositis.
¶ Seruitus. a seruus dñ: hęc seruit⁹ tis. et est seruitus cō-
ditio seruendū. Seruitiū vero ius vt actus seruētus vt
mun⁹. et fm Iñs. v. eth. Seruit⁹ est maloz hoīm postre-
ma vena: q liberis omni supplicio grauior est. Nā vbi li-
bertas perit vna ibi pereūt et oīa. Unde quidā. Non bene
p toto libertas vedit auro. Hoc cōleste bonū pperit oīs
bis opes. et accipit duobus modis seruit⁹ scz p patria. et p
dulia gręce hoc est qd deo et hoīb⁹ cōpetit. et cor. ni. libe

nota q seruit⁹ introducta est ex peccato. Nā vt dñ. Greg.
in pastoralī. Liqueat q oēs hoīes natura equales genuit:
sed variante meritorū ordine alios alijs culpa postponit
Ipsa autē diuersitas q accessit ex vitio diuino iudicio di-
spēsante: vt q oīs homo eque stare nō valet: alter regat
ab altcro. vnde cūcti qui pñt nō in se potestate debet or-
dinis: sed equalitatē pensare cōditionis: nec pesse homi-
nibus se gaudeant: sed prodesse. Antiqui em patres no-
stri nō reges hoīm sed pastores pecoz fuisset memozatur
sicut dicit in timor. vide etiā in rector.

¶ Serula le. dimi. parua serra.

¶ Seruo uas. au. are. i. custodire. retinere: vel in custo-
dia ponere vel pspicere: et cōponit cū con. et dicit cōseruo
uas. i. simul seruare. Itē cū ob et dñ obseruo uas. quod in
malō et bono sumitur: vt in suo loco dñ. Itē cū re. et dñ re-
seruo. i. retinere. Seruo et ei⁹ cōposita sunt actua.

¶ Serum ri. in serra est.

¶ Serus ra. rum. in serra exponitur.

¶ Seruulus li. dimi. paruus seruus.

¶ Seruus. a seruo uas. dñ: hic seru⁹ serui. qz olim in bello
capti cū iure possent occidi seruabant et fiebant serui. Et
ideo seruus dñ: a seruādo ppter antiquā cōsuetudinem.
Licet etiā quidā dicant modo serui qui sic seruati nō fue-
rūt. Seruus dñ: ex cōditione seruitutis. Itē seru⁹ in bello
captus et seruatur. Famulus ex pua familia suoz. orus.
Mandpñ ex hostib⁹ quasi mandpñū vel quasi manu ca-
ptū. Itē est seruus emptit⁹ qui pño emit. Itē verna siue
vernacul⁹ in domo nutrit⁹: qz vernat. i. claret in domo. q
antē dñ: seruus quasi ferens yana: vel quasi seruās vultū
dñi sui: vel quasi ferens versutias. eti. est. vnde hęc serua
uē. et seru⁹ ua. nū. et hęc seruills et hoc le. penul. pdu. vñ
hęc seruillitas et pñlū. li. i. fime. aduer. et hoc seruitiū. vñ ser-
uitiosus fa. sum. i. seruitio plen⁹. Seru⁹ pñonit. Lōseru⁹
i. simul seruus cū alio. De verna loco suo vide.

¶ Sese dictio geminata componit ex se et se. et liquet s.
scdm qñtum ad sonū: et debet pñciari sicut de seruo. Et
scias q tria pñcia geminata cōpositionē habent in accu-
satiuo et ablatiuo tantum: vt memetete: sese: sicut dixi in
tertia parte vbi egi de cōpositione integroz pñonim.

¶ Sessilis. a sedeo des. dñ: hic hęc sessibilis et hoc le. qd
est aptū ad sedendū: vel vt quis sedeat sup illud et p sin-
covā sessilis file. idē. et cor. penul. Persi⁹. Et alet vapidā
lesum visce sessilis. obba. et dñ: sessilis qz apta est sedere. hęc
enī fundū ampli et latū. et ita meli⁹ sedet.

Sessilis sedens aut apt⁹ sedere. In illis enī si a passiuis
veniūt notant idē fere quod participia pteriti tēpo-
ris: vt aptile qd aptū est: coctile quod coctū. &c. sim
a neutris idē quod pñsens: vt sessilis obba sedēs aut
apta sedere: si vero a noīe incolā aut indigenam. vt
aquatile aīa aquā incolens aut in ea genitū. &c.

¶ Sessillus la. lū. i. paruus statura: quia nō videtur stare
sed sedere et dicit a sedeo des.

¶ Sessis. sex cōponit cū as assis. et dñ: hic sessis sex oboli:
vel pñdum sex obolorum.

Sessis nō est in vsu: & frustra diceret: quia pño dicitur
semis: quod nō tenet sex obolos sed sex vncias:
nisi. xii. obolos assis dederis.

¶ Sessum est supinū de sedeo des. et debuit facere sesus
p vñū f. sicut dixi in sedeo des.

¶ Seta. a sus dñ: hęc seta te. qz a sue pcedit in parte vel a
suo suis qz valeat ad suendū. An setosus fa. sum. plenus
et abūdans seta et cōparat. vñ hęc setositas tatis. et cōponit
seta. cū in. et dñ: in seto tas.

¶ Setatio as. setatiani are. i. fartnam purgare. et dicitur
a setarium vel setatium.

¶ Setatium taci. in setarius est.

¶ Setari⁹. a seta dñ: setari⁹ ria. rii. et hoc setariū. qd et seta-
tium dñ: instrumentū purgandi farinā.

¶ Seth fili⁹ fuit adē. et interpretat resurrectio: qz post fra-
tris resurrectionē nat⁹ sit: quasi resurrectionē fratris re-
suscitaret ex mortuis. Idem et positio: qz deus cum pño

abel posuit: a quo quiddam heretici dicit sunt scythiani qui dicebant eum esse xpm.

Sethin. genus spinarii est in eremo: ex quo fit ligni putrescibile scdm Aug. 2 vt bi in papia. sethin ligna the frequentius accendunt tanto duriora efficiunt. In hystoria aut sup ero. bi. Sethin nome modis est regionis et arboris q similis est abbe spinis in folijs 2 lentissim lignuz incremabile impurescibile. 2 acut in sine sethin.

Sethiniani. in seth exponitur.

Setosus sa. sum. in seta vide.

Seuero ras. in seuerus est.

Seuerus. ver^o coponit cu satis. 2 bi seuer^o ra. rii. i. aussterus district^o: rigidus: vel parus. Et bi seuerus quasi satis ver^o. Tenet vero sine pietate iustitia. Eodem illud eccl. vij. Noli esse iustus multu: vt dicit glosa. Summus ius sima iniuria est. Itē sup illud esay. xxx. Hec est via ambulata in ea: neq ad dexterā neq ad sinistram declinabis tis. dicit glosa. In vtriusq parte quicqd sup modū est vicio est. q autē bi seuer^o quasi sequēs vera. et l. est. et cōparatur seuer^o rior. rissim^o. Et a seuer^o hec seueritas. i. austeritas rigor vel integritas iudicij: vel vehemētia vltionis 2 seuerio ras. qd nō est in vfu. sed pponit. Misseuero ras. i. affirmare: asserere. Et pseuero ras. i. pdurare. 2 pdu. ve. Seuerus potius sequēs verū q satis verus dicit.

Seu est cōiunctio dissimilina. i. vel.

Seu seuisit est pteritū de sero rias. ibi vide.

Seuides del. in seuis seui vide.

Seuio nls. seuiui. ntre. i. insantre. furere: seui esse vel fieri. Et coponit. Assenūo uis. i. valde vel ad aliquid seuire vel furere. Cōseuio nls. i. simul seuire. Deseuio uis. i. diuersis modis seuire vel a seuitia cessare. Inseuio uis. i. valde seuire. Obseuio nls. i. cōtra seuire. Reseuio uis. i. iterū seuire vel retro a seuitia cessare. Seuio 2 eius cōposita neutra sunt 2 produciunt se. Unde prosper. Impia cōfuso seuit discordia mudo.

Seuus a seuio nls. bi seuus na. num. i. crudelis. Sed seuus in tra. Crudelis in sanguine. Et paraf. vnde hec seuitia tte. 2 hec seuitica tte. i. crudelitas. Seuus coponit cu pph 2 tam. 2 bi pph seuus na. nū. 2 tās seuus na. num. i. valde seuus. 2 pdu. se.

Sepe admonui q nō cōponi cū positiuis nisi ponat pro eo quod est q tū p figurā vt pote dū ponit admiratiue: qd sitius: aut infinite: vt q bon^o deus israel. i. o q tū bonus: o q iocundū. &c. Itē q doct^o fuit plato responsio tam doct^o q aristoteles aut eo doctior. Itē nescio q doctus fuerit. Sine figura autē ponit q pro quantū etiā cū positiuo sed nō videt cōpositio vt tā bon^o erat socrates q sapiens. Sed p cōpositionē q p valde ponit cū suplatiuo: vt q seuissim^o. i. valde seuus. Si quis autem voluerit positiuo dare preponat dictionē positiuo congruentē vt per q bonus. oppido q doctus. sane q pauci. &c.

Ser ab hec subtracta h. 2 pro ea posita s. bi: apud latinos bi 2 hec ser ois generis 2 indeclinabile. Unde seuus na. nū. 2 senarius ria. rii. 2 hec senaritas tatis. 2 hic senarius rii. p illo numero. 2 pdu. se. sen^o. vt dixi in fenet.

Seragesima. a seraginta bi. seragesim^o ma. mū. 2 hec seragesima me. dñica post septuagesimā. 2 inchoat a dominica qua cantat. Exurge dñe. 2 terminat in quarta feria post pascha. scz Venite benedicti patris mei. cōplectens octo hebdomadas 2 quattuor dies. et hys seraginta dies. Instituta est autē seragesima propter redēptionē quam melchisedech papa 2 silvester statuerunt: vt bis in vno sab baro comedere: ne ppter abstinentiā 2 afflictionē carnis quā sustinerent in sexta feria: q in omni tēpore ieiunabat natura debilitaret. In redemptionē ergo sabbatorū illi^o tēpore vñā septimanā quinquagesimē addiderunt: 2 seragesimā vocauerunt. Itē instituta est ppter significatiōnem. Signat namq tēpus viduitatis ecclesie a sponso suo. vnde seragesima sonat sexies decē. Et p sex intelliguntur sex opera mē. per decē intelligit decalogus. In fine seragesime cantat. Venite. benedicti patris mei. &c.

q illi qui decē pceptis 2 sex operib^o mē se exerceant: ad dñent ab ore dñi in futuro generali iudicio. Venite benedicti patris mei filij. s. &c.

Seragesies aduerbiū numeri. i. seraginta viabus. bi a seraginta. Immo seragesies dicendū est.

Seraginta. a ser 2 gentos qd est decē cōponitur seraginta gen. omis numeri pluralis 2 indeclinabile. i. series decē. vnde seragenus na. nū. 2 seragenari^o ria. rii. 2 serages aduerb. seraginta viabus.

Sētos p se nihil est additū numeris significat centū vt septingenti septies centū: ginta aut decē.

Serāgulus. a ser 2 angulus la. lli. i. ser āgulos habēs vnde serangulatus ta. tum. 2 substantiue bi hic serāgul^o li. dimi. pro tali figura.

Serēnis. a ser 2 ān^o pponit hic 2 hec serenitis 2 hoc ne i. ser ānoy. Vñ hoc serenitū nū. spaciū ser ānoy.

Serles aduer. numeri. id est ser viabus. et dicitur a ser. vnde in. iiii. regum. ca. xiiij. Si percussisses quinquies aut sexies: aut septies.

Serqualter in serqui vide.

Serqui. i. totū. vnde p cōpositionē. hic serquipes dñs. i. totus pes. scz mensura vñ^o pedis. vnde hic 2 hec serquipedalis 2 hoc se. pe. pdu. i. qui cōtinet mensurā totū vñ^o pedis. Poratius. Propter ampullas 2 serquipedalia verba. i. totū pedē obtinētia. vnde hec serquipedalitas tatis Itē serqui cōponit cu alter: 2 fit serqualter ra. rii. i. continens totū 2 totius medietatē. vnde ternari^o est serqualter binarij: vel ad binariū: q cōtinet ipsum totū et ei^o pte sine medietatē. i. vñū. Et cōponit subserqualter ra. rii. qui ab alio cōtinetur totus 2 eius altera pars. vnde binarius est subserqualter ternarij ad senarium. Itē serqui cōponitur serquitercius tia. tii. 2 serqui octauus na. nū. i. continēs aliud totū 2 eius tertiā partē: vt quaternari^o ternariū. vel continēs aliud totū 2 eius octauā partē: vt novenarius cōtinet octonariū. Et p cōpositionē subserqui: tertius tia. tii. 2 subserqui octauus na. nū. i. qui ita continetur ab alio. Et similiter potest dici etiā p cōpositionē serquiquartus ta. tii. 2 serquiquintus ta. tii. 2 serquisept^o ta. tii. 2 sic in similibus.

Serqui nō sex qui scribet: & nō est totū: sed semis & quid. i. aliquid: hoc est aliquid & dimidiū eius vt serquipes: pes & semis: sesquimēsis. mēsis & semis. &c.

Serquipes dis: in serqui exponitur.

Sextarius. a sextus bi: sextarius rii. 2 dicit sextarius a sexta parte. est vero sexta pars congi. sextarius duarum librarū est: quibus assumpt^o bi: dñibus. assumpt^o quater fit grēco nomie serix: quinquies cōplicatus quinarē siue go moz facit: adisce sextū: reddit congiū. Nam congius sex menē sextarij. 2 hinc sextarij nomen tractū est: 2 cōstruit cu genitiuo vt sextarius vini. Et nota q sextarius siue dicitur mensurātū siue mensura: siue quantitas illi mēsure adiacens: siue aliqd aliud est sp mas. ge. 2 nō neutri.

Sextertii nū. quoddā pōdus duarū librarum 2 semis quasi semistertii. vnde sextertarius ria. rii. qui erogat sextertii. vel ad sextertii ptnens.

Sextertius & sextertii dicitur quasi semis ad tertii. i. due librę cū dimidiata quę est semis tertie librę & ita in sextertio est dipondius & semis. sunt qui sextertii scribant: sed minus placet: cū a semis nō a sex oīraf.

Semilis penul. produ. cum sextus nomine dicatur. vt de in quintilis.

Sertupes. pes cōpo. cu ser. 2 bi hic sertupes dis. id est pediculus: q ser habeat pedes. vnde sertupedofus sa. sum. i. sertupedibus plenus.

Sertuplus. serqui qd est totū cōponit cu plica. et dicit sertuplus pla. plū. quasi serquiplus. i. cōtinent totū 2 plicam totius. i. medietatē. vnde hec sertupla plic. i. totū et dimidiū. scz summa capitalis 2 dimidiū.

Septuplū dicit septies multiplicatum.

Sextus. a ser deriuat sextus ta. tii. nomen ordinale. Sebaſte vrb s iudeę olim dicta samaria Sed herodotus appellauit sebaſten quod interpretat augusta.

Sebenitichus est vnum de ostiis nili in egypto. Seleucus vnus de principibus alexandri & post illius obitum primus rex syrie.

Seleucia vrbs syrie circa antiochiam.

Selymbria ciuitas in propontide propinqua bizatio. Semele e curta: filia cadmi regis thebarū quā iuppiter impregnauit: quare iuno indignata & eā perdere volens: assumpta forma vetule q̄ fuerat nutrix semeles: eā adiit & fingens se dubitare an amasius ei⁹ vere esset iuppiter: hortat eā illū rogare vt talis & tantus secū cubaret. qualis & quantus cū iunone sit solitus. Postea cū iuppiter semel ei iurasset se illi daturū quicquid peteret: illa a iunone decepta id petiit quod iuno eā docuerat. Quare iuppiter vt iusiurandū serua- ret semelen quod petierat fulmine occidit. Infantem vero ex eius vtero sumens quia nondū matur⁹ erat partui: suo femori imposuit. & tamdiu fouit donec maternos menses compleret. Qui infans bacchus dictus est. & a nomine matris quandoq; vocatur semeleus vel semeleia proles.

Semiramis a curta. regina assyriorū vxor nini primi regis post cuius mortē ipsa virili habitu vt filius regis putaret diu regnauit & regnū bellādo etiā: auxit & muros babilonici rcūdedit. Fuit etiā libidinosa & tandē cū filii sui cōcubitu petisset. ab illo necata.

Sena vrbs ethurie vel thuscie octingētis stadiis ab roma distās. Proferret etiā pluraliter senearū.

Senones o curta pp̄s gallie celtice qui olim i italiā armata manu venientes: exercitū romanū deleuerūt ac romā preter capitolium ceperunt.

Senogallia vrbs vmbrie in italia.

Sentinū oppidum italię in finibus vmbrie & picenti alio nomine saxoferratum.

Serapis a longa. idolum egyptiorum. alio nomine apis. Vide supra.

Seres pluraliter populus in asiatica scythia apud in- diam. qui de suis arboribus nobilem lanā depectūt de qua fit sericum.

Sequana a curta. fluuius gallie celtas a belgis defi- niens. Oritur in ducatu burgundie & parisiis alluēs circa rothomagū intrat oceanum.

Sequania a curta. pp̄s gallie in comitatu burgundie.

Scriphus i lōga pua insula & vna cycladū in ægeo.

Setia vrbs capanie vñ denoiat vinū setinū.

Sestus vrbs ad hellespontū sita contra abydum pa- tria erus puellę q̄ & sestias appellat. Vide supra. Ero.

ante

Sibā dicitur tertius mēsis a mar- tino. sc̄z maius. & acut in fine.

Sibylla bole q̄ est scientia pponit cū sios q̄ lingua colica d̄ de⁹. & d̄ hęc sibylla quasi sc̄los bole vñ bele. q̄ est mens. i. diuina sententia vel dei mens. et est nomen appellatiuū sibylla quasi pphetissa. & fuerit decē sibylle. Quelibet tamen pphetissa pōt dici sibylla: q̄ dei sententiā vel mentē hominib; interpretat. Illę tñ dicte sunt sibylle: q̄si antonomasice. vñ sibyllin⁹ na. nū. penul. pdu.

Sibilo las. sibilare. serpentis est pp̄ue. hōes tñ si- bilant. vnde hīc sibilus li. sed in plurali hęc sibilā lorum. & sibilus la. lū. i. sibilans & potius causa metri esse vsurpatū videt a poetis q̄ sit vox significatiua. sicut pluui⁹ uia. uisū p pluuias sibilō cōponit. Consibilo las. i. simul sibilare. Desibilo las. i. a sibilō cessare. Exsibilo las. i. extra sibilum proicere. Insibilo las. i. intro vel valde sibilare: vel sibi- lum uterpellere. Obsibilo las. i. vndiq; vel cōtra sibilare vel desinere. Resibilo las. i. iterum sibilare vel desinere. Subsibilo las. i. post vel parū vel latenter sibilare. Et nota q̄ sibilō ponit quandoq; p deridere: q̄ sibilare solemus

post eū quē deridem⁹. Unde horat⁹ in sermonib; . Post pulus me sibilat. i. deridet: sibilō las. est neutri cū obus suis cōpositis. & corri. bi. vide in regulas.

Exsibilare non est extra sibilum proicere sed sibi- lando aut cum sibilō citare.

Sica q̄. for. ge. derivat a seco cas. & d̄ sica quasi seca. i. gladius brevis quo matrone vtunt apud italos qui latro- cinia exercent. Et vt d̄: sc̄lū est in baculo absconditū. Hic sicarius rī. qui sicam defert. vel homicida. & pdu. p̄- mā. Unde horatius in sermonibus q̄ mordax fuit aut sicarius. aut alioquin famosus. & Alu. xxi. Eduxisti in desertū quattuor milia viroꝝ sicarioꝝ. & scribitur per vñ c. p̄ap. sic dicit. Sicarius dictus quia ad perpetrandum scelus sit telis armatus.

Sicarius in sica est.

Sicania in sicilia vide.

Sicane i. sicne. & est cū syllabā adiectione. tñ inclinā hīc ne cōiunctio enclitica accentū pcedentis syllabe ad se. i. iuxta se. Unde principalis accent⁹ est sup̄ prima syllaba & media granat sicut hēcane q̄ accent⁹ principalis nō pōt poni sup̄ syllabā adiectione. vide in hēcane. In primo regū. c. r. v. d̄. Sicane separat amara mors. Et in auroꝝ d̄. Sicane rex pharao paschali vinat agno possit tamē in sicne ibi dne esse syllabā adiectione & legi deberet re- missiue sicne i. sic separat amara mors.

Sicco cas. a succus d̄. p̄ antifrasis siccas ca. cū. q̄ sine succo & cōparat siccas doi. asinus. vnde sicce. aus. sine aduer. et hęc siccas tatis. et hęc siccitudo. Et sicco cas. i. sicci facere. q̄ cōponit cū de. & d̄ desicco cas. Itē cū ex. & d̄ exsicco cas. Itē cū re. & d̄ resicco cas. & est sicco actiua cū obus suis cōpositis. & scribit p̄ duo c.

Sicera rē. for. ge. p̄ vñ c. penul. cor. hebreū est. et d̄ s succo: q̄ ex succo frumenti vel pomoy cōfictis coctis qui sū- gibus aqua pinguis quasi succus colat. Et d̄ sicera ois po- tio: ois liquoris cōfectio ois liquor qui inebiare pōt p̄ter vinū. magis pp̄ue tñ liquor qui ex baculis fit ad bibēdū suauis. In primo cap. Lucę d̄. Vinū & sicera nō bibet.

Sicilia sicular rex fuit sicilie. vnde illa terra dicta sic- lia: sicut eadē dicta est sicania a sicano rege. & a sicilia d̄ i culus la. lū. penul. cor. lū. ora. Inuidia sicut nō impenere triant. Tōmentū matris. ac. & hīc & hęc sicillēsis & hoc se. & hīc sicillides de. vñ hīc sicilis d̄. i. sicillēsis. & dedinat pas- tronimice. Alig. Sicillides musc: paulo maiora canam⁹.

Sicillides in sicilia vide.

Sicima mē. dicta est sicchen: sed nūc neapolis d̄. & cor. d̄. vñ in auroꝝ. Post eian pacē iacob sicimis manet eru.

Siche d̄. ala. Itē siche d̄ profundū. vnde enosigens quasi enochens: vel cōponit a siche⁹. Inuenit etiā siche- p quodā pondere. vide in sicus.

Ennosigens vnde sit alibi dixim⁹: anima autē dicit- ū vñ. psyche. vñ psychomachia fit.

Sichen filius fuit emor qui quandā viber edificauit: quā suo nomine appellauit sichen: hoc grece: laune dicit sicima mē: & est ciuitas samarie: ipsa est nunc neapolis ci- uitas samaritanorum.

Sicophanta tē. i. falsus calūniator: vñ viliū rerū appe- titor. Sc̄t tamē sicophanta apud grecos dicitur ficius comes- dens a sycos quod est ficus: & phagin quod est comedere: sed hac ratione d̄ sic falsus calūniator. Quidam dñs apud grecos missē sunt ficius: quas latenter quidā suna famulus comedit & cepit calūniari alii et accusare q̄ ipse eas comedisset. Tunc dñs pcepit aquā calidā bibi ab eo qui comederat ficius: quā bibita statim enomuit ficius. vñ postea semp̄ dicit⁹ est sicophanta. i. ficius comedens: et q̄ falsē fuit calūniat⁹ fodū comedisse eas: ideo inde solent cōsuetudo: vt falsus calūniator diceret sicophanta.

Sichomachia a siche: q̄ est ala & machia pugna: cō- nit hęc sicomachia chie. i. pugna alē. vñ quidā liber d̄: pa- deti⁹ de sichomachia. i. de pugna alē: & acut penul. sidos Psychomachia scribendum est vt dixi.

Sycos grece: ficus latine.

Sidus sichei qui latino sermone sid⁹ corripit: sicut la- tur hebreū nomen est: habens apud eos vnde p̄

apud latinos autē : gręcos quarta pars vnde : ⁊ stateris medietas : ⁊ drachmas appendens duas. vnde cū in litteris diuinis legitur fidus vnda est : cum vero apud gentiles tunc quarta pars vnde est.

SYCOMORUS. morus coponit cu sycos greco. et v: hoc sycomorus r: q: fit folijs similibus moro: in alijs ficu. vnde r: v: ficus vacua hanc arborē latini celsam appellāt ab altitudine: q: nō est brevis vt morus. vnde hoc sycomorus r: et hoc celsum p: fructu illius. r: pdu. mo. vnde quidam. Cōfana morus moros foxo sycomorus. Et scias q: genitū pluralis facit sicomoriū. Format enī ab abito singulari sicomoro additū. Inuenit autē aliquādo p: sin: copā sicomor: sicut vtrū pro viroū: beū p: deoz. vnde in libro .ij. paralip. cap. ix. Tantāq: coplā prebuit argenti in iherusalem: quasi lapidū r: cedroz tantā multitudinē velut sicomoz. q: gignūt in capellib: sicomoz v: p: sicomozoz. Sycomorus dicitur ficus fatua: nam sycos est ficus: et moros fatuus.

¶ Siabi. in vbi vide.

Siculus. In Sicilia exponitur.

Sydero ras. a sidus bi. sydero ras. qđ non est in vřu.
sed cōponit. Et ōsidero ras. i. pspicere: 2 ppuie celestia. sy-
dero ras. i. cupere 2 ppuie celestia. Et est actiū sydero cū
oibz suis cōpositis. 2 cor. de. vide in sydus.

Uido dis. in fedeo des. exponitur.

¶ Sidor fuit fili' primogenitu' canaã: a quo dicti sunt sy
dones. Et hinc dicitur eoz in phoenicia sydon dicta est
vnde hic ⁊ hec sydon donti patriu'. Et sydonia nre. pui-
da adiacens. vnde sydonius nra. nra. Sy doni interpe-
tatur venūdantes. vel lingua phoeniciū piscis dicit sydon
Vnde a copia pisciū sydon predicta dicitur est dicta. Et
interpretat venator v' venatrix. Genesis. filij. portungēs
v'is ad sydonem. ⁊ produ. do.

¶ Sidonij. in sydon vide.

¶ Sidrach. vide in anania.

Sidus. a sedeo vel sido ḡ hoc sidus dertis. i. stella vel collectio stellarū in aliquo signo a simul sedendo. Un̄ sident reus rea. reū. res. sideris vel ptinens ad sidus. et vt dicitur psal. in. vi. li. A sidus sideris ḡ sidero ras. vñ ppositū p̄sidero p̄sideras: z desidero desideras. vide in astrū. Sydus dicitur α τω τοῦ σῦπει ζει. hoc est a simul videndo eo q̄ in sydere plures stellę conspiciūtur & ita per y scribetur: vnde singule stellę nō proprie dicent̄ sydera: interdū tamen sydus vneris pro stella eius dicimus.

¶ Sifon. a sifulo las. d: hic sifon onis. i. tuba vel potius concha siue vas in quo mungebant: in quo cū vīna cadit facit sifilatiū 7 ideo ponit p sifilatu vūgē: vel p bombo. **Muena.** Effigies deę longis sifonib⁹ implēt. vel potest hoc teneri in ppo sensu. Nā huiusmodi vasa suppedebant mulieres ad simulacriū pudicitie facientes quęlibet turpia in tēplo ei⁹. sifon etiā d: vas quo vtunt in oriēte ad extinguendū ignē. Et tunc pponitur a sufflo 7 fundo qz aquas sufflando fundat.

Siphones dicūtur tibie a sono vocis si si: quē vocē iuuenalis satyricę innuit: alii dicūt siphones esse tubos. i. canales conglobatis manib⁹ similes.

Figalicens. in figali vide.

Figalibus na.nū.in figalū est.

Figeloni? nra. nū. in figalū est.

¶ **S**igalini. a sige dr hoc sigalini li. penul. cor. quęda anona
vnde sit penultim^{us} panis : p quo quida min^{us} intelligentes
solent pperre siliginē. Et dr a sige qđ est silentiū vel file-
re: qđ videt fileri. z taceri inter alias ppter sui vilitatē: vel
potest dicitur sigalo filigo. Et vnde sigalin^{us} na. nū. penul. pdu. Et
sigallicus cea. celi. Et sigale^{us} lea. leli. z sigaloni^{us} nia. nū.
vnterra gitali anona abudat dicitur est sigalonía.

Silge de silentiū vel silere. vnde hoc silgeū gei. p mōto
riū iuxta troiā. vnde fegens geā. geū. qđ quādoq; tantū
valet quantū troiannus na. num.

Sige diciť silentiũ & accentu circũflexo est aduerbiũ
notās tacite. **Sigao**. i. fileo, **sigazo** facio filere, **sigeũ**

aută pmotoriū trof a silētio herculis denoiarū.

Figena figenç, genus pisds.

¶ Sigillatim. i. expresse a figillū ō. 7 pdu. la.

Sigillatim forte a sigillo sed tamen sigillatim etiā vt
singulatim a singulis dicitur, significans vnūquodq;
seorsum.

Sigillū. a signū dī hoc sigillū l. dñi. signū anuli. ⁊ illd qđ sit in cera litterarū signū est sigillū. vnde sigillo las. i. signū facere: vel sigillo designare: firmare: claudere. Et hoc sigillatur e. similiter dī sigillatū instrumentū. Si sigillo cōponit. Et sigillo las. Desigillo las. i. diuersis modis sigillare: vel sigillū remouere. Desigillo las. i. valde sigillare: vel sigillū remouere. Insigillo las. i. valde vel int⁹ sigillare. Desigillo las. i. retro sigillū auferre: aperire vel iterū sigillare. Et est actū sigillo cū oib⁹ suis ppositis. Et sic possunt moueri quedā questionēs pertinētes ad theologiā circa sigillū psonis: ⁊ primo querat. An in teologia nulla circa psonam pponitur qđ sit sigillata. Affirmatiue. Et sic querat. An in teologia nulla circa psonam pponitur qđ sit sigillata. Affirmatiue. Et sic querat. An in teologia nulla circa psonam pponitur qđ sit sigillata. Affirmatiue.

terpes vel laici audientis confessione in tempore necessita-
 tis vel mortis teneat celare peccata q̄ audit. Ad hoc dicō
 q̄ sigillū cōfessionis cōpetit facerdoti inquantū est mini-
 ster hui⁹ sacramenti: qđ n̄h̄ aliud est qđ debet cōfessio-
 nē celandi: sicut clauis ⁊ potestas absoluedi. Tamē sicut
 aliqđ qui nō est sacerdos in aliquo casu participat aliqđ
 de actu clauis dī cōfessionē audit ppter necessitatē. Ita
 etiā participat de actu sigillī cōfessionis: ⁊ tenetur celare
 q̄slibet pprie sigillū cōfessionis nō habeat. ¶ Itē cōsuevit
 quēri an sacerdos de licētia cōfidentis ⁊ penitentis pec-
 catū qđ sub sigillō cōfessionis habet possit alteri prodere
 Ad hoc dico q̄ sunt duo ppter quē sacerdos tenet pecca-
 tū occultare. Primo ⁊ p̄cipaliter q̄ ipsa occultatio est de
 essentia sacramenti: inquantū scit illud vt de⁹ cui⁹ vicem
 gerit ad p̄fessionē audiendā. Alio modo ppter scādaliū
 vitandū. potest autē poenitēs facere: vt illud qđ sciebat
 sacerdos vt de⁹: faciat etiā vt homo. qđ facit dū eū licētiā
 ad dicendū: ⁊ ideo sicut sacerdos dicat sigillū p̄fessionis
 nō frangit. Debet tamen vitare scādaliū ne fractor p̄-
 dicti sigillī reputetur. ¶ Dicar tamē nō potest licētare sa-
 cerdotē vt dicat hoc: q̄ nō potest facere vt facit vt homo
 qđ potest ille qui cōfitef. Animaduerte tñ q̄ sacerdos oib⁹
 iminet p̄batio si accusant qđ de licētia p̄fictis reuelauit.
 ¶ Item potest q̄ri utrū illud qđ sacerdos scit p̄ p̄fessionē
 ⁊ alio modo possit reuelare: ad hoc dimissis multoz op̄i-
 nionib⁹ potest dici q̄ sicut vult frater Thomas: verio-
 opinio est: qđ illud qđ sacerdos sciat alias siue āte p̄fessio-
 nē siue post p̄fessionē nō tenet celare q̄rtum ad id qđ scit
 vt homo. potest etiā dicere scđ illud: q̄ vidi heri: tenet
 tamen celare inq̄rtum scit vt de⁹. nō em̄ potest dicere: ego
 audiui hoc in p̄fessione: tamen ppter scādaliū vitandū
 debet abstinere ne de hoc loquat nisi necessitas imineat.

Ⓒ Signāter aduer. l. euīdēter apte: a signo nas. dīcť.
Ⓒ Signīfer ra. rum. penul. cor. id. est ferens signum. a sīg-
num 2 fero fers componitur.

¶ Significativa. In significo vide.

Significo cas. caui. care. i. facere signum manifestare: notificare: et expungere. vñ hec significatio tie. i. expressio: significatio et designatio suppositi expresse et significat aduer. i. expresse aperte. Unde significans. i. expressus et forte inuenit significans tior. sim. i. expressus sior. sim. et tunc significat tuis. sime. aduer. et hec significatio tie. Significo componit. Consignifico. i. præter pund palez si significatio secundario aliquid dare intelligi: quomodo verbi cōsignificatēpus. Item cōsignificare. i. simul si significare idem. Itē cōsignificare. i. ex adiuncto et nō per se significatio cōtrahere: quasi cū alio nō per se significat: quē ad modū cōiuncto et aduerbiū et præpositio cōsignificant: et cor. si. Et cōponi videt a signū et facio ds.

Signo a signū qđ est nota: ostenti: vexillū dicit signo
gnas. gnaui. gnare. i. signū facere: vel signo designare:
expumere: ostendere. vnde signanter aduer. Signo cō-
ponit assigno gnas. i. aliquid alicui assignare qđ debet fa-
cere vel habere. Consigno gnas. i. simul signare. Desi-
gnas. i. valde signare: distinguere. Additio.
Virg. in encl. Flaz vibē designat aratro. i. vibi locū ac

litū aratro distinguit. vñ signū frangere et remouere: aperire. et est tractū ab illo qui signū et sigillū frāgit: et ita aperit litteras et manifestat et id eo designare dicitur: manifestare. Unde horatius. Quid nō ebrietas designat: apta recludit. Designo nas. Resigno nas. Litterum signare: vel signū auferre et aperire: vel retro signare: reddere: restituere: et est actiū signō cū oibus suis cōpositis.

Signum nō nota ostentū. verillum.

Silen. in silua exponitur.

Silepsis. exponit in q̄ta parte in capi. de alleo theca.

Silenos. in selenos exponitur.

Silentū tij. in sileo exponitur.

Silentarius a silentiū dicitur hic silentarij. qui in palatio vel alibi silentiū indicat: et est nomen dignitatis.

Sileo les. lū. lere. i. tacere.

Additio.

Silere inquit festus dicit ab s. littera. quē nota est silentij. Virg. in primo encl. Lōspere silent arrectisq; auribus altat: s; silere refert ad vocē inarticulatā vñ mutā: tacere pō ad articulatā: et idē hoc silentiū tij. Et vt dicit silentiū nō hū est: s; vbi vox nulla est dicitur esse silentiū. s; tenebre nō sunt: sed vbi lux nō est: tenebre esse dicuntur. Item a sileo dicitur sileo. inchoa. Sileo cōponit. Dissileo les. i. diuersis modis silere. vel loqui. resileo les. subsileo les. cōsileo les. Itē cōponit consilolis. Sileo et ei cōposita neutra sunt ppter cōsulo p interrogare qd est actiū: et caret supi. consulo. Et cor. hanc syllabā si: quā p̄sulo mutat in su. An out. de remeō. Qui siler est firmus qui dicit multa puellē. vide etiam in taceo ces.

Siler a salio les. dicitur siler cis. incertū ge. q; ab alio saliat ignis. et est siler lapis durus: qui facilius dicitur et cor. si. vñ Virg. in vij. encl. Stabat acuta siler: p̄sis vñ dicitur saxis. Itē cor. penul. genitui. et hinc silicinus nam. penul. produ. id est petrosus. et siliceus cea. ceum. id est res silicis: vel de silice existens.

Silicernus. siler cōponit cū cerno et dicitur hic silicernus nō qd et hic silicernus dicitur moribundus. i. similis mortuo quasi silices cernens. i. sepulcrū. Vel dicitur silicernus senex vetus incuruus ppter senectutē: vicinus morti q; cōsiderat et cernit silice sepulcri: vñ q; ppter curuitatē cernat terrā et silicēs. Itē silicernus ponit quādoq; pro firmo et duro: vt siler vt in philologo. denuo si peccas silicerni extas.

Silicerniū neutro genere vocatur cōiuiū seu cōena quē infer dīs manib; et quod senibus exhiberi solebat silebre cōiuiū dicitur q; cū silentio cernatur. vnde Varro. Funus executi laude ad sepulcrū atquo more silicerniū cōfecim; vnde Terentiū senē decrepitū silicerniū vocat: quasi dignū cui tale cōiuiū fiat: vñ qui ad tale cōiuiū vocetur.

Silicinus. in siler est.

Siliceus cea. ceum. de silice. a siler dicitur.

Siliginus nea. neū. in siligo est.

Siligo. a seligo gis. dicitur hic siligo gnis. quoddā genus tritici: q; sit selectū ab alto. Nā in pane et spēs est p̄cipua. Unde quādoq; tenuissim; et purissimus flos farine dicitur: siligo vñ sit nobilissim; panis. et pdu. si. vñ Iuena. S; tener et niueus molliq; siligine factus. vnde siliginus nea. neū. ad siliginē p̄tines: vel de siligine factus.

Siliqua. rilon gr̄ce latine dicitur lignū. et cōponit cū sicon qd est dulce. et dicitur sicon: vel siliqua silique: vt latini dicunt corrupte quasi rilon quēdā arbor sic dicta: q; eius ligni fructus sit dulcis. vñ hic siliqua dicitur fructus qui colligitur ad opus porcor. et siliqui est vicesima quarta pars solidi ab arboze cui semen est nomen tenēs. Siliqua etiā est quoddā genus leguminis qd porci in africa comedūt Et siliqua etiā est folliculus cuiuslibet leguminis et purgamentū. et cor. li. et si. vnde in. xv. cluce legit. Et capiebat implere ventrē de siliquis: quas porci manducabāt. vbi dicit Ambro. Siliqui genus est leguminis sonoris folijs et vacuis: qd magis ventrē onerat q̄ reficiat. vnde etiā recte signat scientias seculares vel carmina poetarū suauitate sterili resonantia inflātes magis q̄ reficiētes. Item Micro. in originali dicit. possum aliter quiddē siliqua interpretari. Demonū ab

est carmina poetarū: secularis scientia p̄p̄a verborū. hē oēs sua suauitate delectant: et dū aures versib; dulci moderantēde currentib; capiūt: animū quoq; penetrāt: et peccatoris interna deuincunt. verū vbi cū summo studio fuerint ac labore plecta nihil aliud nisi inanē sonū et sermonū strepitū suis lectorib; tribuūt: nulla ibi fatietas veritatis: nulla iustitię refectio reperit: studiosi etiā in fame virtutis p̄fuerant. vide in philosophus et in noctua.

Siliqua primogeniū seu primitiū est vocabulū: et sunt silique folliculi leguminū. Virg. Grandior vt fortis siliquis fallacib; esset. Itē fructus arboris quā gr̄ci xilocrea quiddā sicum egyptiam nominant. Quin etiā arbor ipsa siliqua appellatur: quē p̄dulcis est et cortex ipse mādatur.

Syllaba syllabin gr̄ce latine dicitur cōprehendere. vñ hęc syllaba de cōprehēso litterarū. et hinc syllabicus ca. cū. vñ syllabico cas. i. facere syllabas: vel p̄iungere litteras. Itē a syllaba dicitur syllabo bas. i. syllabicare. Unde syllabum. i. syllabicationem aduer. Syllaba cōpo. cū monos qd est vñ et dicitur monosyllabum ba. bū. i. vñ syllabe. Itē dicitur bisyllabum et dicitur dissyllabum ba. bū. i. bisyllabus ba. bū. i. duay syllabaz. Trissyllabum ba. bū. i. trissyllabus et scribit per geminā l. Itē a syllaba cōpo. tetrasyllabum ba. bū. i. quatuor syllabaz. Pentasyllabum ba. bū. i. quinque syllabaz. Hexasyllabum ba. bū. i. sex syllabarum. Heptasyllabum ba. bū. i. septem syllabaz. Decasyllabum ba. bū. i. decem syllabaz. Polisyllabum ba. bū. i. pluriū syllabaz. et hinc monosyllabicum ca. cū. et hinc aduerbiū monosyllabice. et sic de alijs p̄dictis. p̄dictum est etiam in prima parte de syllaba.

Syllabe gr̄ce dicitur cōprehēso: syllaben gr̄ce συλλαβην. collectim cōprehensum.

Syllabico. cas. in syllaba est. et cor. bi. de syllabica adiectione dictū est in tertia pte vbi egi de figura cōpo. nois.

Syllogism; a syn qd est con. et logos sermo p̄ponitur hic syllogism; nō. quasi collectio et p̄dictio sermonis. vnde syllogisticus ca. cū. et syllogismo zas. i. concludere. et p̄p̄e syllogizando. vel syllogismos facere scdm log. et scribitur cōter p duo l. et sic mutat nā in lān syllogism;. Aliq; autē subtrahitur vñ l. vt prima sit breuis: sicut in omni patet. Et scias q; syllogism; est oratio in qua quibusdam positis necesse est aliud accidere p ea q̄ posita sunt: et animabest substantia: ois homo est aial: ergo ois homo est substantia: et hoc totū est oratio quēdā in qua quibusdam positis. i. p̄missis duabus propositionibus necesse est p ea aliud sequi. i. conclusionē. Ois ergo syllogism; cōstat ex tribus terminis et duab; p̄positionib;: quarū prima vocatur maior. secūda vero minor.

Silua vel siloe fons est ad radicē montis spon qui nō iugibus aquis: sed in certis horis ebullit. et p terrā cōcanā et antrū saxi durissimi cū magno venit sonitu. vide etiam in probatica.

Silua a rilon qd est lignus dicitur hęc silua ut quā silua q; ibi ligna cedant. vel dicitur a silen qd est vastitas vel silentiū. Unde silua vbi sunt loca vasta et deserta et silentio plena. vel silua est sp̄ssum nem; et breue. Silua etiā interdū dicitur et fructuosę arbores et infructuosę. vnde siluosus. sum. i. siluis plenus.

Silua a silendo dicitur aut sylua ab hyle. vt alibi dicitur.

Siluestris. a silua dicitur hic et hęc siluestris et hoc stre. id est res siluestris: vel ad siluam pertinens. De hoc etiā vide in campestre.

Silurus silui filius fuit encl. et dicitur a silua: quia p̄tinet fuit in siluis.

Silurus. a sileo les. dicitur hic silurus nō. parus et p̄p̄a p̄p̄a. Iuuenalis. Fracta de merce siluros.

Silula le. dimi. parua silua.

Syma interfectur curus. vnde hęc syma et vñ apud gr̄cos syma: quasi simū: et representat apud nos hoc elementū s. et hinc symus ma. mū. i. curus et p̄p̄e symus est qui natus habet recursum sursum. Unde hęc sima mō q; natus sic habet recursum. vñ simi mū. mū. i. nō simi pertinens: vel similis simi.

Symmachos græce dicitur auxiliarius & socius pugnæ. **Symmachia** auxiliū & societas in bello. cōsideratio & ut dicitur liga. **Symmacheo** simul pugno. id est socius sum in bello.

¶ **Symmachus** a syn quod est con. & machia pugna cōponit hęc symmachus chi. pe. cor. i. cōpugnans. vnde hęc symmachia chi. i. pugnatio.

Symbolū græce σμβολον signū est & collatio in cōiuiū: **symbolē**: cōgressio preliū & cōsiliū.

¶ **Symbolū** est collectio sermonū: ut in cōsilio: vel pecuniarū: vnde in puerb. xxiij. Dantes symbola cōsumuntur. Et cōponit a syn quod est con. & bolus. i. mollis: quia quilibet ponit ibi mollitiā suā. i. particulā. Ita vero dicit **Symbola** pprie dicitur quādo a diuersis pteat conferunt in vnu: ut cōiuiū inde parat. ¶ Itē nota qd p m theologum nomen **symboli** similitudinē & collectionē imponat. vnde a quattuor collectionib⁹ nomē **symboli** imponitur.

¶ Primo a collectione multorū hominū in vna fidē. Scōdo a collectione p̄dicantiū fidē: qd oēs apostoli collecti hanc regulā fidei ediderūt ita qd vnusquisq; qd suū erat appositū. Unde tractū est **symbolū**: & bi a syn & bolus: qd quilibet posuit ibi bolū suū. i. particulā. Tertia qd diuersis locis sacre scripture colliguntur ea q credenda sunt ut in p̄optu habeant. Quarto qd oia beneficia nobis diuinit collata ibi colliguntur. Unde dionysius. iij. ca. celestis hierarchia dicit qd religionis **symbolū** congruent pot appellari hierarchia & eucharistia quasi bona gratia. Et si quis dicat videt qd articuli fidei nō debuerunt colligi in **symbolo** sine & edo in vnu deū: qd tota fides sufficere p totā sacā scripturā instruit: sic supflūū fuit **symbolos**. vel **symbola** condere: dico qd oportuit ea q in diuersis locis tractata sunt sacre scripture in vnu locū colligi: ut fides magis in p̄optu haberet. Et scias q tria sunt **symbola**. scy apostolorū quod bi in matutinis: in prima & in cōpletorio. Item nicenū quod dicit in diuersis dieb⁹ post euāgelij. Itē athanasij quod dicit in prima diuersis diebus alta voce. ¶ Et si querās quare **symbolū** apostolorū bi summisse in prima & in cōpletorio: alia vero duo dicunt alie. vnu post euāgelij: alterum sicut **symbolū** vult saluus esse. in prima. Respondeo **symbolū** apostolorū fuit editū quando fides nō erat p̄palata: ideo in secreto dicit: qd editū fuit ad proponendā fidei doctrinā: ideo quondā dicit in matutinis: in prima & in cōpletorio: quasi in p̄ncipio dicit & noctis: in signū qd ois nostra operatio a fide debet accipere initij. & qd per ipsam contra aduersa & in prosperis protegitur. Alia autē **symbola** edita fuerūt p̄ fidei p̄palatē: ideo publice cantantur. Et quid ad p̄ponendū fidē: sed ad defendendū vbi ad elinadādū edita fuerūt: ideo nunc nō in singulis diebus dicitur: sed in illis in quibus hōies maxime ad ecclesiam venire cōsueverunt: & in quibus sit aliqua solennizatio de his que ad articulos fidei pertinent. Et quia **symbolū** nicenū editū est ad manifestationem fidei dicitur statim post euāgelium quasi expositio ipsius.

Symbolū autē athanasij quod contra hereticos editum est in prima dicitur quasi tam pulis hereticorū tenebris.

¶ Sed potest queri. Hoc **symbolū** proponitur ut regula fidei cuius actus est assentire: sed sicut dicit Augusti. in epistol. ad h̄tero. Solis apostolis & p̄phetis est hęc honor exhibendus ut quęcunq; dixerunt hęc ipsa vera esse credantur: ergo post **symbolū** apostolorū non debuerunt fieri alia **symbola**. Ad hoc dico qd patres qui alia **symbola** post apostolos ediderunt nihil de suo apposuerūt: sed ex sacris scripturis ea que addiderūt excerpserūt: & quia quedā difficilia sunt in illo **symbolo** apostolorū: ideo ad eius explanationem editum est **symbolum** nicenū quod diffusius fidem quo ad aliquos articulos p̄sequitur: et quia quedam impie cōtinebantur in illis **symbolis** que oportebat propter insurgentes hereses explicari: ad id editum est **symbolum** athanasij qui specialiter contra hereticos se opposuit. De articulis autē fidei habes in fide.

¶ **Simia** mē. in sima est.

¶ **Simila**. a similis dicitur hęc simla lē. flos tenuissime farinę que & similago dicitur et pollen. vel pollis. et corti.

int. vnde in auroia. Sed simlam spargat oleo sartagine fritam. &c.

¶ **Similaginens**. in simlago est.

¶ **Similago** genis. scē. ge. idem est quod simla. vel simlago dicitur genus frugis. & produ. la. vnde simlagine nea. ncum. de simlagine exstans: vel ad simlagine pertinet. Eccl̄ast. xxiij. Dantes simlagineus Alexander di. Hęc de qua supra simlago figurat.

¶ **Similis**. a simul dicitur hęc & hęc similis & hoc. Et cōparatur similis similio: limus. vnde simlaret lius. lime. aduer. Et hęc similitudo diuis. vnde similitud inari. riam. per similitudinem loquens vel ad similitudinē pertinet. Et componitur. Consimilis. Dissimilis. Per similes. i. valde similes: & omnia comparat. Et a similes bi: similio las. id est facere similem: vel esse vel representare. Et cōponit assimilo las. i. valde simlaret. Dissimilo las. id est dissimulare. Consimilo las. dissimilo las. Insimilo las. id est valde simlaret. Similis & eius cōposita sunt actua. Ita uenitur etiā assimilior. laris. deponē. in eodē sensu in quo & assimilo. & cor. ni. similis & similo. simillim⁹ tamen p̄du. ni. p̄positione: quia scribitur per duo l. Formatur enim a similes remota is & addita limus. Et scias qd cum similes dicitur similis illi refertur ad vultum: sed similes illius refertur ad mores p̄phetia. Antis similis tui in dieb⁹ dñe.

¶ **Simillimus** ma. mū. expōnē in simills.

¶ **Similo** las. in simills vide.

¶ **Similis** mia. mū. in sima vide.

¶ **Simma** mē. i. camera p duo m. vnde in vita beati Marci. Tarquinio in simma p̄ndente vitio diuina manifestata est: vbi quidam corrupte legunt sima. et dicitur a sima curium.

¶ **Simmista**. a simma bi: hęc & hęc simmista scē. i. camera. vñ inuenit. David symmista dñi vñ symmista cōponitur a syn quod est con & mista scē. qd est secretar⁹: vel m̄stertij actor. Unde symmista. i. cōsecretarius mystic.

¶ **Simon**. a simo onis. fuit ppriū nomē cuiusdā rusticia. Teretio introduct⁹: qd dicit est simo: qd p̄pugnās. a sim quod est con. & machia pugna. qd cū alijs seipm̄ refrenando pugnabat & p̄du. o. in obliq; ad differētiā nōis ap̄l qd cor. in obliq; Itē p̄t eadē differētiā retinet n. in noie ap̄l sicut est ibi ap̄l gr̄cos. s. simo. s. a noie rustici expellit. et bi: simo. Itē simo vel simon dicit⁹ est qdā mag⁹ qd cōpugnās: qd cū ap̄ls dei pugnabat. Itē simo dicit⁹ est petrus ap̄ls qd cōpugnās: qd p̄tra vitia & p̄tā pugnabat: vel simon hebraice latine interpretat⁹ audiēs vñ obediēs: & eadē cā all⁹ ap̄ls dicit⁹ est simo: s. ad distinctionē simois petri dicitur est simon chananeus de vico galilee chana vbi domus aquā mutauit in vinū. ipse enim est qui in allo euāgelista dicitur est zelotes. Chana quippe zelus interpretatur. vnde zelotes. id est emulato. vnde idem est zelotes quod chananeus. Interpretatur etiam simon ponēs tristitiam. p̄dicta bene conueniunt. vtriq; simoni petro videlicet & simoni chananeo fratri dñi & iacobi minoris: quia vtrq; eorum habuit obedientiam p̄ceptorum per executionem: tristitiam afflictionis per passionem: zelum animarū per constantē feruorem.

Simon & **simo** dicitur etiam rusticus ille: sed simon more gr̄co. ut Ciceron. Caton. Simo more latino. Petrus autem apostolus auctore valla videtur simon dicens. & ita legendum in euangelis.

¶ **Simonia** est stulticia cupiditas vel voluntas emendi vel vendendi aliquid spiritalē. Dicitur autem simonia a simone mago p̄mo: in nouo testamento huius sceleris inuente: quia voluit emere gratiam spiritus sancti a sancto petro: sicut & giez in veteri testamento voluit vendere gratiam sanitatis. id est sanitatem gratis datam nazaman syro. Unde proprie venditor spiritalium dicitur giezra a giez. Emptor vero symoniacus dicitur a symone: vsu tamen vtrq; dicitur symoniacus. Committitur autē symonia tribus modis. scilicet per manus a manu obsequia: a lingua. p̄mū est pecunia secundū seruit⁹ debite impensa. tertium fauor. Unde dicit Grego. in. x. moralū tractas illud Job. Crebar oia opa mea. Trece

inque sunt acceptiōes munerū ad quas fraude festinatur. Est em̄ munus: a corde: a lingua: a manu. **Munus** a corde est captata gratia a cogitatione. **Munus** ab ore est gloria p̄ fauore. **Munus** ex manu est p̄miū p̄ datione. sed iust? quibet ab ol. munere manus excutit: q̄ in eo q̄ recte agit: nec ab humano corde sanē gloriā: nec ab ore laudē: nec a manu dationē recipere querit. Sed potest queri. Absolutio quoddā sacramētale est: sed quiddā accipiunt pecuniā: vt ab excoicatione absoluant. Igitur licet spiritualia vendere & dare p̄ tpalibz. Ad hoc dico q̄ p̄ absolutiōe nō debet exigi pecuniā: sed tñ ei q̄ absoluit pōt iponi poena pecuniaria. **Uñ** nō licet aliqd̄ exigere q̄si p̄ poa absolutiōis: sed q̄si p̄cti poena: in quo tñ cauendū est. ne talis exactio magis cupiditati q̄ correctiōi ascribat. **¶** Itē scias q̄ facere p̄actionē de missa celebrāda symonia est semp. Si tñ nō hz alios sumptus nō teneat ex officio missam cātare: pōt accipere denarios sicut conductitijs sacerdotes faciūt: ōn q̄si p̄ctiū missę: sed q̄si sustentamentū vitę. **¶** Itē q̄ ofo est maxime spūalis: sed aliqd̄ pōt dare pecuniā bonis viris vt orēt p̄ eo. Preterea religiōis stat? quoddā bonū spūale est: Iñ in quibusdā monasterijs p̄cipue monialitū exigit aliqd̄ ab eis q̄ ibi recipi debēt: ergo licet spūalia dare p̄ te poralibus. Ad hoc dico q̄ ofo spūalis est. vñ nullomodo debet sub p̄cto poni: nec illi q̄ dant pecuniā pauperibz vt p̄ eis orient orationē emūt: sed aios pauperū alliciunt ad orandū p̄ se & eos sibi faciūt debitores. Ad scdm̄ quesitū dicendū q̄ q̄si possessiōes alicui? loci religiōis nō sufficiūt ad sustentandū plures: tñc pōt extgi ab eo q̄ illo loco vult deo seruire: nō q̄si p̄ctiū religiōis: sed vt habeat monasteriū vñ posset ei p̄uidere. ideo nō cōmittit symonia. Si autē sine grauamine ecclie pōt accipi: symonia est aliqd̄ pro receptiōe exigere. **¶** Itē scias q̄ licet magistris viderelabores suos: sed nō sciam siue veritate q̄ spūalis est. **Uñ** dī: puer. xxiii. Noli viderelapientiā & doctrinā et intelligentiā. **¶** Nota hic q̄ cū sacramēta p̄tineāt exculant gratiā nō pōt licite vēdi vel emi. & hoc triplici ratiōe. **P̄mo** q̄ dispēsator sacramēti nō est dñs: sed minister sacramētū: ēptio autē debet fieri a dño rei. **Secdo** q̄ p̄ctiū ēptiōis ponit q̄si mēsurā ad equas illud q̄ emi. vñ a mēsurando numisma dī: fm̄ p̄hm̄ in. v. etbi. **Gratia** autē nō pōt cōmensurari alicui corporali bono. **Uñ** iniuriā ḡfē facit q̄ sacramēta ḡfē vendit aut emit. **Tertio** q̄ ḡfē ex hoc nomen accepit: q̄d̄ gratis dat. **Uñ** p̄tra ratiōne ḡfē facit: qui sacramēta ḡfē quasi venialia tractat. vide etiā in symoniacus & in elemofyna & in acceptio. **¶** Itē scire te volo q̄ nullus licite retinere pōt illud q̄d̄ p̄tra volūtate dñi acq̄siuit. Puta si aliqd̄ dispēsator de rebus dñi sui daret alicui p̄tra volūtate & ordinationē dñi sui: ille q̄ acciperet licite nō posset. Dñs autē ecclie suę cui? plati sunt dispēsatores & ministri ordinauit vt spūalia gratis daretur: scdm̄ illud math. x. **Gratis** accepistis: gratis date. Et ideo q̄ muneris interuētū spūalia q̄cūq̄ assequūtur ea retinere nō pōt. **Insup** autē symoniaci tā videntes q̄ emētes spūalia: & etiā mediatores alijs p̄cenis puniūtur. i. infamia & depositione si sint clerici: & excoicatione si sint layci. vt habet. i. q. l. cap. Si quis epus. **¶** Itē scias q̄ nec p̄p̄t p̄ceptū ei? nec p̄p̄t excoicationē debet aliqd̄ recipere ordinē ab epō quē sit symoniace p̄motū. Et si ordinē nō recipit ordinis excoicationē. Et si ignoret emēse symoniacū: sed indiget dispēsatione: q̄uis quiddā dicat q̄ si nō pōt eū p̄bare esse symoniacū debet obedire recipiēdo ordinē sed nō debet exequi sine dispēsatiōe: sed absq̄ rōne hoc dī: vt dicit frater thomas: q̄ null? debet obedire alicui ad cōmunicandū sibi in facto illico. Ille autē qui est ipso iure suspēsus. et quo ad se & quo ad alios illitate p̄fert ordinē. vñ nullus dī sibi cōicare recipiēdo ab eo ordinē q̄cūq̄ ex causa. Si autē ei nō p̄stat nō dī credere p̄ctm̄ alteri? & ita bona p̄scientia dī ab eo ordinē recipere. Si autē epus sit symoniac? alioquo alto mō q̄ p̄ p̄motionē suā symoniace factā pōt ab eo recipere ordinē si sit occultū: q̄ nō est suspēsus quo ad alios: sed quo ad seipsum tñ. **¶** Itē nota q̄ quo ad deū sola volūtas facit symoniacū: sed quo ad poenā ecclie: si cā exteriorē nō permittit vt symoniacus abiunniare

teneatur: sed debet de mala intentione poenitere.

¶ Symoniacus. a symonia dicitur symoniacus ca. cum qui facit symoniā. Et symoniacus ca. cū. pe. cor. in eodē sensu q̄d̄ magis deriuat a symo nis. Itē a symone dicti sunt quiddā heretici symonici. **Uñ** dicit creaturā a deo nō esse: sed a virtute quadā superna creatam.

¶ Symonides dī. pe. cor. poeta quiddā fuit lyric? vnde symonidica metra. **Dauid** etiā dicit? ē symonides: vñ dī. hiero. in ept. ad paulinū ca. vii. **Dauid** symonides nī: q̄ f. lyricē scripsit ap̄d̄ hebreos: sicut symoides ap̄d̄ grecos.

¶ Symphonia. a syn q̄d̄ est con & phon? q̄d̄ est sonus cōponit hęc symphonia nī. i. p̄sonātia: vel cōcordia sonoz vel vocū: vñ p̄ p̄positionē a symphonia. i. incōsonantia. Itē symphonia dī: quoddā instrumentū p̄pter p̄sonātiā vñ symphonia? ca. cū. & hic & hęc symphonista stē. canens cū symphōia. Et symphonizo zas. cū symphonia canere & acutū nī. Vel vt dicit p̄ap. Symphonia vulgo appellat lignū cōcauū ex vtraq̄ parte pelle extensa: quā virgulis hinc inde musica feriūt. Itē in ea grauis & acuti et cōcordia suauissim? cant?. In luca autē. c. xv. vbi dī. Audiuist symphoniā & choy: dī glo. Symphonia est diuersaz etatū & virtutū: velut variari chordaz indiscrēta concordia. **Hiero.** dicit q̄ symphonia cōsonantia exponit in latinū vñ q̄ son? symphonie sit in cōgregatione. **Chou** autē sonus est in cōcordia multarum vocū. vnde symphonia signat gaudiū de re dedita peccatoris. **Chorus** vero signat gaudiū de cōsono statu beatorū. vel fm̄ **Hiero.** Concoris in dei laude cōcentus ex hoc vocabulo symphonie signatur Et acutur nī. in symphonia.

¶ Symphonides symphonidis penult. cor. dicit? est dā: uid a musico instrumentū quod est symphonia. **Uñ** dī. **Hiero.** in episto. ad paulinū ca. vii. **Dauid** symphonides noster. **Hic** etiam dictus est symonides: vt dixi in suo loco. **¶** Lege ergo symonides noster.

¶ Symphonista stē. in symphonia est.

¶ Symphonizo zas. in symphonia videt.

¶ Simplex. plico cōponit cū sine. & dī: hic & hęc & hoc simplex simplicis: q̄si sine plica: vñ partū varietate. & cor. pli. Et cōparat simplex cior. dissim? vñ simplicitatius. sime. aduer. Et hęc simplicitas tatis. Itē simplex in bona pte aliquādo sumit. i. sine plica malicię: sine duplicitate p̄? vnde de iob dī. **Erat** vir simplex & rect?. **Simplex** in affectu: & reus in intellectu. Et greg. in homel. p̄thecostes dicit. **Neq̄** em̄ placet deo: aut simplicitas sine zelo: aut zelus sine simplicitate. **Incipit** p̄sa veritas dicit. **Estote** p̄udentes sicut serpētes & simplices sicut colūbe. Quā in re notandū est q̄ discipulos suos nec de colūba sine serpēte nec de serpēte sine colūba voluit dñs amonere: quaten? & colūbe simplicitatē astutia serpētis accēderet: & serpētis astutia colūbe simplicitas tēperaret. hinc paul? ait. **Nolite** pueri effici sensibz: ecce prudentia serpentis: sed malicia paruuli estote: ecce simplicitas columbe. Itē a sine & plica cōponit simplicius pla. pli. Et differt a simplici: q̄ simplex est q̄d̄ caret pte: sed simplicū est q̄d̄ habet oēs ptes eiusdē generis eiusdē speciei & nature. vt elementū ignis simplicū est: q̄ quilibet pars ei? ignis est. & quicquid cōstat ex partibus eiusdē generis cū toto simplicū dicitur. Itē simplicū quasi tantūdem. i. non duplū vel triplū. &c. vt cum dicitur hoc est duplū illius vel triplū: & hoc est simplicū.

¶ Simplus pla. pli. in simplex est.

¶ Simpsalma. a sin quod est con & psalmus cōponit hoc simpsalma matis. vel hęc simpsalma mē. i. consonantia psalmi: vel vocis copulatio in cantando.

¶ Simul aduer. p̄gregādī. i. vna pariter in eodē loco. vñ in eodē tpe. sūl etiā q̄nq̄s ponit p̄ postq̄. **Luca.** Stat sūl a prima descendit origine mūdi: causaz series. &c.

¶ Simulacrū. a simulo las. dī: hoc simulacrū cri. pe. cor. i. imago effigies: quasi simulans aliud q̄ sit.

¶ Simulac. id est postq̄. **Quidius** de fastis lib. ij. **Que** simulactennit interne stagna fororis. **Item** **Horati** in sermone qui incipit. **Ambubatarum.** **Iupiter** exclamat simulac audiuit &c.

¶ Simulo. a similis vel simul: dī: simulo las. i. representat:

Sitis sinceri di. l. sine opib⁹ corruptiois. ⁊ sic videt glo. illa
velle q^d sinceris pponat a sine ⁊ carie. ⁊ sic penul. tunc com-
petet. Ad hoc dico q^d cū d^r sinceri : q^d sine carie. vel sine
corruptioe: cri. est nō ppositio. vñ nō redpimus illū s^mum
Sinceris a carie: s^m sincer⁹ d^ro rē. rā. hāc vñ dico q^d sin-
cer⁹ siue sinceris siue ppoat a sin ⁊ cera siue a sin ⁊ d^re qd
magis mibi placet sp. pd. pe. Vñ qdā. Res est sincera res

¶ **S**ymbells espouit q̄ntre p̄el ca de rotoub r̄ethonc.
¶ **S**igillatim i singulari p̄ingules vices: p̄ vnūq̄eq̄
separatim. Et d̄: sigillatim quasi singularim a singul^o la.
lū. q̄d ē vn^o vel a singularis q̄d est vnūc. Aug. vero dicit
q̄ a singulari d̄: singularim aduer. d̄: gretiuū. i. p̄ singlos p̄
quo quidā dicit singularit̄m: sed male sc̄om eum. P̄as. in
tractatu de aduerbijs dicit a singul^o singlat. Ad hoc dicit

Sinus. a sino nis. dicitur hic sinus nus. nui. gremii colle-
ctio vestis. Et sinus palpebra. Et sinus receptaculi ma-
ris. s. naturalis portus. vel lū⁹ exefum fluctu⁹. act. xvij.
Sini quenda⁹ considerabāt habentē lū⁹ in quē cograbāt
si possent efcere nauē. vñ sinuosus sa. sum l. sinb⁹ plen⁹
vel ap⁹ius ⁊ dilatat⁹ vel curuatus. Et cōparat. In quo hęc
sinuositas ratis. Itē a sinus dicit⁹ hoc sinū n⁹. vas in quo
mulget lac prima pducta. quasi in sinus corripitur. Marg.
Sini lactis ⁊ hęc de lac pūape quotānis. Itē inuenitur.
Sin⁹ abrahe s⁹m theologos. ¶ Sed pōt q⁹i vtrū limbus
inferni sit idē q⁹ sin⁹ abrahe. Ad hoc intelligēdū nota q⁹
alē post mortē ad quietē puenire nō pōt nisi merito fidei:
q⁹ accedētes ad dēū oporet credere sicut d⁹i ad hebreos.
ca. x. Numū autē exēplū credēdi in holb⁹ de abraha dā⁹
qui p⁹mus se a cōtū infidelium segregauit ⁊ speciale si-
gnū fidei accepit. Ideo requies illa quē hominibus post
mortē datur sinus abrahe dicitur: vñ patet per Augu-
st. lib. super gen. ad litterā. Sed animę sanctorum post
mortē omniēpore eandē quietē habuerūt: quia post xpī
aduētū habebant plenā quietē diuina vīōne pfructes
sed ante xpī aduētū ⁊ mortē habebāt quidē quietē p im-
manitatē pōnē: sed nō habebant desidēriū quietem per
eractionem finis: ideo scilicet sanctorum ante xpī ad-
uētū potest considerari s⁹m id quod habebat ad requiē:
⁊ sic d⁹i sinus abrahe. potest etiā cōsiderari quantū ad id

q̄d eis de requie de erat: sic dicitur limbus inferni sine patris
et sinus. Limbo ergo inferni sine patris et sinus abrahe fue-
rit are aduentis xpi vñ p̄ accidēs et nō p̄ se: et ideo nūll
p̄hibet post xpi aduentū esse sinū abrahe olno diuersum
limbo: q̄ ea q̄ sunt vñ p̄ accidēs separari contingit.
¶ Itē adhuc aduerte ad maiorē intelligētā q̄ sicut re-
quies s̄cōz patrū ante xpi aduentū dicebat sinus abrahe:
ita post xpi aduentū: sed diuersimode. q̄ em̄ are xpi ad-
uentū s̄cōz req̄es habebat defectū requiei p̄ adfūctū dice-
batur infern⁹: s̄m abrahe idē. vñ ibi nō videbat de⁹: sed
q̄ post xpi aduentū s̄cōz req̄es estioptera cū deū videat:
salis autē req̄es dicitur abrahe s̄m: et nullo modo infern⁹. et ad
hōc sinū abrahe ecclesia orat fideles p̄ducti cū dicit. Et audi
de dñe v̄t aliam meā in sinu abrahe patriarche tui iubeas
collocari. Et sicut intelligēda est q̄dā glo. q̄ habet Luc.
xvi. Factū est vt moreretur mendic⁹: et portaret ab angelis
in sinu abrahe. q̄ sic dicit. Sinus abrahe est requies bonorū
pauperū quorū est regnū celoz. vide in infernus.
¶ Synzuga ga. gū. i. p̄lic⁹ vel cōiug⁹. vñ p̄noia dī-
citur synzuga: vel synzuga latine. a syn q̄d est con. et iugū
vel iugū: inde p̄bet synzuga gē. i. cōiugatio. vñ p̄por-
tionalls p̄fectio elemētoz vel numeroz. dicitur synzuga. Et
est q̄dā plana q̄dā cubica. i. solida figura. sed hoc ad aliā
scdm spectat. Synzuga etiā dicitur si pes extendat vitra nu-
merū quattuor syllabarū. vñ synzuga dicunt p̄tā syllabi
et hēta syllabi: q̄ vitra quinqz vel sex syllabas nō p̄cedūt
Sed apud grecos dicunt synzuga: quasi q̄dā p̄fectio
v̄t dīclinatōes: q̄ ex quo mēsuratio dīctōis q̄ pes est ex-
tendit vitra numerū quattuor syllabarū nō dicitur pes sed syn-
zuga. Itē a synzuga dicitur synzuga gas. i. p̄ligere vel cō-
iugare s̄m Aug. p̄ap. nō dicit. Synzuga cōiuga sylla-
ba vt mēti tui sui. vñ sapiēs sapiētē sapiētia. vide in iug⁹
¶ Spon. mōs est hierusalē. et sepe ponit p̄ ipsa ciuitate.
Spon hebraice latine interpretat speculū vel speculatio: q̄
in sublimi cōstructa est et de lōge veniētia p̄tēplā: vel spe-
culat. hōc sepe ecclesia militante signat in qua deū p̄ spe-
culū in enigmate speculamur. Dicit etiā aliqui s̄pō mater
hīrlm: q̄ tanq̄ m̄ filia hīrlm p̄tegebat et defendebat.
¶ Sypariū penus vel. vñ pedem habens: quo iuuare
nauigia solent quotiens vis vel languescit: quod ex se-
paratione estimatur dīctū scdm p̄ap.
¶ Sipariū rī. dicitur abus vel p̄tū cantōis et quicquid āte
cantantem pro p̄cio suspenditur.
¶ Sipo pas. paul. pare. farinā ad faciendū pulcē imitte-
re. et sipare. i. sp̄gere. et p̄p̄te escā gallinis. et sipare. i. cōmi-
nuere. Et a sipo ponit. Cōsipo pas. i. simul sipare. Dicit
po pas. i. disp̄gere. dīminuere: destruere. p̄osipo pas. i.
p̄cil sipare et sp̄gere. Cōsipo pas. i. vñ dīqz v̄l cōtra: v̄l
obulā sipare. Sipo et cōsipo actiua sūt et cor. hāc sylla-
bā si. vñ q̄dā. Qui sipat hīc p̄sūt volucres nō sipat idē.
¶ Siquidē. i. certe. ex si et quidē cōponit. et cor. qui. Aliq̄
autē sunt due p̄tes: et tūc qui acut. et sic sumit machabe. i.
lib. viii. cap. Et si quidē bene. et vt hystoz competū hēz
ipse velim. Itē math. x. ca. Et si quidē fuerit dom⁹ illa di-
gna veniet par vestra sup eā. Itē. Luc. xii. c. Et si quidē
fecerit fructū: sin autē in futurū succides eā. Itē bebie. vi.
Et hēc faciem⁹ si quidē p̄misent deus. Itē leui. xii. Et si
quidē lepia vitra nō creuerit. et.
¶ Siquis siqua siquod vel siquid cōponit a si et quis de
hoc dicit supia in tertia parte vbi egi de figura nominis in
cap. de syllabis adlectionibus.
¶ Siquominus. expositū est in scōa parte vbi agitur de
accentu aduerbioz in ca. de cōpositis a minus.
¶ Syracusa syracusē. ciuitas sicilicē. vnde siracusā⁹ sirā-
culana siracusani. Act. xx. viii. Et cū venissemus syracu-
sam. et p̄ducti cū. sepe p̄t syracusas legimus.
¶ Syrasim. liber qui dicitur cantica canticorū. vt dicit Isae-
ro. in prologo prouerbiorū syrasim: quod in lingua no-
stra vertitur canticū canticorum.
¶ Syren. i. tract⁹. et acutū sine. Itē syren syrenis et tunc
acutū si. vide in sirena. et p̄du. pe. gū sirenis.
Siren grece scribit p̄ ei diphthogō in prima et ei p̄p̄
Syro vero p̄ y. vñ nō est vñ vocabulū. Sirena vero

si dicat sit ab actō tertie. qui sit n̄tis prime. quod autē
dicit a syren. i. tractus dicendū puto a syren quod
est trahere.

¶ Syrena. a syren q̄d est tract⁹ dicitur hēc syrena ne. et hēc sy-
ren renis. et facit acm syrenē vel syrena monstrū marinū
q̄d dulcedine sui cant⁹ nauitas ad se trahit. et submergi fa-
cit. vñ syrenic⁹ ca. cū. i. dulcis et delectabilis et affectu⁹ seu
attractus cont⁹ et periculosus. Itē syrene. dicunt serpe-
tes cū aliis qui plus currūt q̄ equi: sed etiā volare dicunt
quaz tñ vlt⁹ est vt post mortem āte mors sequat q̄ do-
lor sentiat s̄m Aug. In glo. em̄ sup Esa. xli. g. Et syrene
in delubris voluptatib⁹ dicitur sic. Syrene sunt alalia vel ser-
pētes cristati et alati. vel vt alij dicit. P̄sces marini in spe-
cie muliebrī. Midoz autē. xi. et. vbi agit de potentis dī-
ctis sic. Syrenes tres fingunt fuisse ex p̄te h̄gies: et ex p̄te
volucres h̄fites alas et vngulas: quaz voce vna altera tū
bis: tertia lyra canebat. Quē illectos nauigātes suo cātū
in naufragia trahēbant. Scdm autē veritatē meretrices
fuerūt q̄nqz trāseuntē dūcebāt ad egestatē. Has sicut
ferūt in ferre naufragia. Has autē habuisse et vngulas dī-
cunt: q̄ amor et volat et vulnerat: q̄deo in fluctib⁹ cōme-
morasse dicuntur: quia fluctus. id est venerē creauerunt
et produ. hanc syllabam re.

¶ Syria rie. dicta est a quodam indigena. Vel vt dicunt
Syrii fuit nepos abrahe et ceture a cui⁹ noie syria dicta
ē: et antiqui affyrios vocabāt quos n̄c syrios vocam⁹. M̄s
olim potētissimi fuerūt vt dicit in chaldei. Et a syria dicitur
syrius ria. nū. et syrus ra. nū. vñ et syri lapsi dicitur qui in syria
reperiūt. Et syri ca. cū. i. de syria existēs. et syri pe. cor. vñ
et syriaca dicitur vitis vel vna: vel q̄d de syria allata est. vel q̄
nigra est. Inueniūt etiā hīc syrus ri. p̄ quodā sanctissimo
tanuensi ep̄o. et potest dici syrus quasi silēs: q̄ vere siluē
a streptu mūdāte indetudinis p̄ vocationē in n̄e detis.

Sirius est stella ardens et pro sole ponitur: habet
q̄ ei in prima syllaba et ei pio et venit a verbo
et ei pio quod est luceo sicco.

¶ Syriacus. in syria est.

¶ Syma. a syren q̄d est tract⁹ dicitur hēc syma matris. i. can-
da vestis femina. Syma etiā dicitur series longa orationis
tenorē suū v̄s ad vltimū seruās. Syma etiā dicitur liber vel
reuelutio chartaz: q̄ in libro sunt multe reuelutiones et
plicatur sicut in cauda vestis mulieris. vide in quarta
parte ca. de schemate in yunos.

Syrma non syrma sicut hymnos nō yrnos dicitur:
et est syrma vestis oblonga et tractus a verbo syro
quod est traho.

¶ Syromates tis. mas. ge. i. gladi⁹. et videt cōponi a sye-
ren q̄d est tractus et macron q̄d est longū. et hēc syromates
tis. i. fortitudo.

¶ Syromastes tis. in syromates est.

¶ Syrophoenissa. dicta ē mulier chanaanica gētilis. Cha-
nanci em̄ quodā iudeā incoluerūt: sed post dispersi sunt.
ex hac dispersione erat mulier ista ex syris et phoeniciabus
orta dicitur. vii. Erat autē mulier gentilis syrophoenissa
genere. quidā tamen dicunt syrophoenissa: q̄ sicut phoe-
nissa erat sic et syria dido fuit hoc nomine indicantes mu-
lierē: regionē mulieris et patriā. Itē inueniūt syrophoenis-
tis. Iuuenalis. Terret ydumēz syrophoeniscola porte.

¶ Syripa pe. idem est quod sarpa.

¶ Syrtis. a syren q̄d est tractus dicitur hēc syrtis hui⁹ syrtis
syrtis sūt loca periculosa in mari: dicta ab attractōe are-
nē in cumulos. est vero ibi inaequalitas maris et terre: et in
vno loco est aqua p̄fundissima in alio vadosa. vnde pe-
riculū est illac trāsire scdm Aug. p̄apias nō dicit. Syr-
tes tractus aquaz rapaces scopuli supia mare: loca are-
nosa vel arida accedunt et recedunt.

¶ Syrtus. a syren q̄d est tractus dicitur syrtus ta. nū. attracti-
us et spinosus: et hōc syrtus. i. spinetum.

¶ Syrtus ra. rum. in syria vide.

¶ Syfara interpretatur futurū iudiciū vel gaudij exultatō
vt equi mīssio propriū nomen cuiusdā viri in libro iudiciū
et corripit penultimā. vñ in auroa Lurth deferuit syfara
terga dedit.

Cistarcia cistarcie vas est repositoriū: sicut saccus vel pera. Et sunt cistarcie nautarū dicte q̄ sint sūtē: vel vascu la in quib⁹ portant cib. regū. i. ca. ix. **A**. panis desit in si starcis nostris. Et ista lra cōter habet in biblis correctis Quidā vero dicūt cistarcia. vñ fm eos debet dici cistarcis nris ⁊ pponit a cista ⁊ arca. Alij dicūt q̄ a suo is. dī hec si tarcia de i. substantia. ⁊ pp̄le nautarū: q̄ sit sūra vñ q̄ sita .i. collocata. Hoc dī sentire. **Hug.**

Siton cibus est & sitos esculentum. Sitophoron canistrum in quo fertur esca. vnde sitarcia dici posset: sed in sistarcis scriptum est.

Sisto is. caret pterito ⁊ supi. sed accipit mutuo a diuerſis fm diuerſas ei⁹ ſignificatiōes. Nā ſiſto abſolutū ē ⁊ trāſitiuū. **Si** eſt abſolutū ſignificat idē q⁹ ſto: vt' maneo ſiſto. quaſi cū prius trē modo ſto: fm hoc accipit pteritū ⁊ ſupinū a ſto: ⁊ facit ſiſto ſtetit ſtatu. **Siſto** qñ eſt tranſitiuū ſignat idem q⁹ ſtatuo: vt iſte ſiſtit menia. i. ſtatuit. **Accipit** etiā pro firmare vel retinere vel ſtabilire: vt ſiſte equum vnde **Quid.** de falſis. **Siſte** puer lachrymas p⁹othe tua dāna leuābit. **ſiſtere.** i. p⁹eſtare. vnde in euāgelio **Luce** ij. **At ſiſtent** eñ dño. i. p⁹eſtarent ⁊ fm quod eſt tranſitiuū accipit pteritū ⁊ ſupinū ſtatuo: vt ſiſto ſtatu ſtatutū **Siſto** cōponitur. **Abſiſto** is. i. longe ſtatuerē: longe ſtare ⁊ ceſſare. **Aſiſto** is. i. iuxta vel circūſtare ad ſeruitum. **Cōſiſto** is. i. ſimul ſtare. circūſiſto is. **Deſiſto** is. i. deoꝝ ſum a ppoſito ſiſtere ⁊ ceſſare. **Exiſto** is. **Inſiſto** is. i. vā: care: inſtare: inuigilare: op⁹a dare. **Perſiſto** is. perſeuerare. **Proſiſto** is. i. proſtare: ⁊ pro p⁹cio ſtare ⁊ meretricari **Itē** p ſiſto ſiſtis. i. pſtituere. i. pro p⁹cio ſtatuerē ad meretricandū vel aliud. **Et** in vtrq⁹ ſignificatiōe eſt verbum meretricale. **Obſiſto** is. i. obſtare. **Reſiſto** ſtis. i. reluctari refragari. **Subſiſto** is. i. ſubſtare vel ſuſſistere. i. ſub ſe ſtatuerē ⁊ firmare. vñ hec ſubſiſtentia tie. dī forma. **Siſto** p ſtare ⁊ ei⁹ cōpoſita fm hāc ſignificatiōē neutra ſūt et abſoluta: ⁊ caret pteritis ⁊ ſupinis ⁊ accipiūt mutuo a ſto ſtas ⁊ ei⁹ ppoſitis. **Itē** ſiſto in alijs ſignificatiōib⁹ ⁊ ei⁹ cōpoſita fm illas actiua ſunt. ⁊ caret pteritis ⁊ ſupinis ⁊ accipiūt ea mutuo a ſtatuo is. **vei⁹** cōpoſitis fm **Aug.** **In** gꝛaf. laur ⁊ in doctrinali dī. **Siſto** facit ſtatuī ſi tranſeat atq⁹ ſtatutū **Sed** ſi ſit neurale ſtetit nullūq⁹ ſupinū. **Perſiſt.** autē in. x. li. i. dicit. **In** ſto autē vñ inueni ſiſto: cui⁹ pteritū quādo acti uā habet ſignificatiōē tam in ſimplici q⁹ in cōpoſito deſicit. **Quādo** vero abſolutā ⁊ ſimilē ſto ꝑbo cū eo cōmune habet pteritū: vt reſiſto et reſto reſtiti. **Conſiſto** et conſto conſtiti. **Perſiſto** ⁊ perſto pſtiti. **Subſiſto** etiā facit ſubſtiti: ⁊ hoc mihi magis placet. **Itē** ſciā q⁹ ſiſto eſt figure ſimplicis. non em̄ poteſt cōponi a ſi ⁊ ſto: quia nulla cōiunctio poteſt cōponi cū verbo fm **Aug.** ſiſt. canum.

Sistere ē facere stare & p̄sēte esse. nec dicā sistere mor-
tia. i. statuere: sed sistere equū aut aquā currētem.

Cistole es. 2 fistola le. exponit in q̄te pre in cap. de me
taplas mo. 2 acut vltima de fistole es. 2 nō de fistola le.

Cistrum a listo is. dicitur hoc cistrum stri. i. tuba. vel di-
citur ab inuentrice. Vel cistrū lingua egyptiaca dicitur tu-
ba cum qua sis describitur. Nam huiusmodi sacrificijs ea-
vntur. In. xviij. ca. i. Reg. legitur. In tympanis et lētiē
et in cistris pcedebant mulieres.

Sistrū dicī crepitaculū nō tuba. Est ē enēū crepitaculū argutū reddens fonū.

¶ *Sitarcia*. in *sistarcia* vide.

¶ Sitella lę. dimi. parua situla.

¶ Sicutula lę. in sitis exponitur.

Sitio is. tur. tum. ire. t. potu desiderare. z ponitur sim-
pliciter pro desiderare. Unde finbundus da. dum. id est
sitientis similis. Sitio componitur. Resitio is. z eius com-
posita neutra sunt. z cor. fi. Unde Thob. Incupiditas sitit
ebrietas presentia desunt.

Sitis. a sitio tis. derivat hec sitis huius sitis. desiderium bibendi. vnde hec siticula le. dimi. et siticulosus sa. sum. qui affligue sitit vel aliquantulum sitiens et desinit accusatiuus in im. tantum. et ablatiuus in i. Unus sitis. In nam facit hec quartum noia casum. Utinam burim tuissim maguderiog sitim. Et intellige de latinis noib. Itē scias qd sitis est verbum a

fitio tis. Itē est nomē hec sitis. Itē est verbū modī subiū
ctiui de sum es est: cū sis sit similis sitis. et tūc pdu. si. Itē
sitis a scio is. sed tūc habet c. post s.

¶ Syropodes sunt coquendi causa vasa fictilia cum tribus pedibus. Item dicitur et videtur esse compositum a similitudine est con- et tribus et pes quasi cum tribus pedibus vas. Quidam tamen dicunt citropodes a citra et pes dis, quia pedes habet citra superiorem fabricam. et compositum.

Cistula le. pe. cor. restis est qua aqua trahit vel potit? ip-
sum vas: 2° a sitio: qz apta est sitientib⁹ ad bibendū: qd
vas greci cadū vocāt. Itē cistula le. ē quod dā gen⁹ spēs.

¶ **S**itus. a sito is. siti. siti. S. hic situs huius. repa-
satio v^l ordinatio: v^l repositio: v^l modus: vel natura v^l
vetustas: v^l humor: v^l longitudo t^lps: v^l negligētia. Nā
negligētia ex vetustate sequit^r. Et sit^r ta. ti. nomē. i. posit^r.
Et voluerūt quidā q^d in hac significatione sit^r deriuat^r a
pono nis: per aupheresis: quasi positus sed aupheresis
nō fit nisi in cōposita dictione fm lūa.

¶ Siui est pręteritũ de sino nis. Sapien. v. Sicut etiam nos nati cōtinuo desinimus esse.

Sybaris a curta fuit vrbs magna calabrye in sinu ta-
rentino ad anem cratidē que vrbs. xv. subditas ha-
buit: Sed tandē delitiis & luxuria dediti ciues: om-
ne robur amiserunt. Et breui tempore a crotoniatis
victi & deleti sunt: hinc sybariticus ponitur pro lu-
xuriosus. Fuit etiam sybaris aliud oppidū. xii. mili-
bus passuum distans a roma.

Sibylla dicit oīs fœmina diuinans vel pphetans & interpretat diuinū consiliū Varro & Lactanti⁹ enu-
merant sibyllas decē quarū prima fuit persica. altera
libyca: tertia delphica: quarta cumæa. quinta ery-
thræa: sexta samia: septima cumana quę tarquinio
supbo regi romanorū attulit nouē libros prophetiis
plenos p quib⁹ poscebat trecentos philippeos aure-
os. Cū autē rex ob magnitudinē petiti pci rideret:
illa in eius pſentia tres librorū exussit. Deinde regē
interrogauit an eodē p̄cio sex reliquos libros emere
vellet. Illo renuēte ipſa iterū tres cōbussit & cū p tri-
bus residuis adhuc peteret idē precii: rex mulieris
cōstātiā admirat⁹ pecuniā dedit & libros accepit: qui
romę diligēter seruabant⁹ a quindecī viris ad hoc or-
dinatis & periculosis t̄pib⁹ legebant⁹. Postea tñ aucti
fūt hi libri: additis carminib⁹ aliarū sibyllarū. Octa-
ua sibylla fuit helleſpōtia in agro troiano nata. No-
na fuit phrygia. decima tiburs vel tiburtina. Et oēs
sibyllę de xpi incarnatiōe scripserūt vt ait lactātius.
Sicambri populus germanię finitimi menapijs ad
vtrāq; rhēni ripā. Et putant⁹ esse gelientes.

-Sicania est sicilia sic appellata a sicanis populis qui ex hispania primo in italiã iuerunt deinde siciliã progressi sunt. ynde sicani dicuntur siculi vel sicilienses.

Sicilia nobilis ifula āguſto ſed piculoſo freto diſtās
ab italia cui olim fuerat adiūcta hīc ſicul⁹ & ſiciliēſis.

Græci vero sicelias per scribunt. Vñ & virgili⁹ pronymi
cū foeim fecit sicelis cū ait. Sicelides muse. &c. Itē si-

cilia habet tria, p̄mōtia de quib⁹ vide Trinactia.
Sicyō vñ sicyonia vrbs vet⁹ achaie in laconia apud

quāpoleq̃ mltē sūt. Est & īsula ī ægeō cōtra epidaūrū.
Sicoris, o curta fluui? hispaniē Lucanus Hesperios
inter sicoris nō vltimus amnes.

Sydon vrbs maritima phoenicię a copia piscium sic
appellata vbi primū factū fuit vitrum.

Syenę e lōga insula vī vrbs in cōfinib⁹ æthiopie & egypti directe sub tropico estiuo. i. sub cancro in extremo torride zone.

Sigæum est promontorium troadis vel troie.

Sylamons & filua lucanie.

Sylla nobilis romanus qui mythridatē regē debellavit. & contra mariū romanū cruentissimū ciuile bellū gessit. & marianos id est fautores marij crudelissime necauit. Deinde cum fuisset dictator id est solus romę princeps: deposita dictatura obiit morbo pediculari. vel ut alij volūt ira nimia sanguinē vomens.

Silenus e lōga. nutritius & pedagogus bacchi. **Siler** vel **silenus**. fluuius lucanię alluens salernū oppidū. & campaniā a lucania separans. Qui fluuius cū alibi saluber sit: tñ vltra surrēntū oppidū quicquid in eū proijciat durescit in lapidem ut inquit Plinius.

Siluanus deus rusticus siluarum.

Silua id est illa mater romulī.

Simethus fluuius sicilię non pcul a catanensi vrbe.

Simonides gręcus poeta lyricus ex insula cea oriūsus & fuit primus lyricus apud gręcos aptissimus ad mouendas lachrymas. flebile carmen inuenit.

Simois o curta fluuius troianus ex ida monte profluens et tandem xanto miscetur.

Symplegades sunt duo scopuli in mari quod dicit hellepōtus. inter quos est difficilis et periculosa nauigatio. Vocat etia syndromades. id est cōcurrētes quia emini vident cōcurrere. Etiam vocant.

Cyaneę vti supra.

Synamos in deserto arabie. alio noie oreb vel chorēb. In quo moyses legē & pcepta accepit a deo.

Synadis oppidū phrygię vnde marmor synadicū.

Synopes vrbs iuxta pontū vel in cappadocia. diogenis cynici patria.

Sipontū vel **sipus** huius sipontis. clara vrbs in apulia ad montē garganū a diomede constructa.

Siphnus insula in ægeo auri & argenti ferax olim.

Syracuse arū. vrbs pulcherrima & nobilissima in sicilia iuxta pachynū promontoriū quę tres muros et tres arces habebat & portū marmoreū.

Syrenes tres filię acheloi fluuij & calliopes muse. quę habitabāt in quadā insula inter italiā & siciliā & dulcedine cantus sui nauigātes alliciebāt ac deinde necabāt. Vlysses autē illac nauigaturus aures fociorū suorū cęra clausit ne audirent cātus illarū. seipsum autē ad malū nauis alligari fecit & sic euasit: ut inquit homerus. Syrenes autē de sui contemptu adeo doluerunt vt se in mare precipitarent.

Syria est regio maioris asię iuxta iudeā. Quiddā tamen syriā vocant totā illā regionē quę cōtinet phoeniciam. palestynam. mesopotamiā & babyloniam. quę et assyria dicitur hinc syrus.

Sirius est stella in medio centro celi: ad quā cū sol puenit duplicatur æstus. & nimio calore languent mortaliū corpora. Latine hęc stella dicit canicula.

Syrtes sunt duo sinus. i. loca maris in fine aphricę. quas inaccesas facit vadofum ac reciprocum mare. Sunt igitur loca periculosa ppter æstus id est motus inquietos et arenę copiam.

Sisyphus æoli filius latro fuit in isthmo quē thesēus occidit. Et apud inferos hac poena plecti dicit vt saxum semp relabēs portare cogat in montē Ouidius. Aut petis aut vrges rediturū sisyphe saxum.

Sythō olim thracia vocabat. hinc scythoni. i. thraci. Vir. Sythonia quę niues hiemis subeam. aquosę.

ante

Smaragdus. smatagdoz vtroz interpretat. vñ hęc smaragdus dicitur lapis pædofus viridē colorē hñs cui nihil viridius cōparatur

Nam herbas quoque virētes frondesque erupat. Solo enim intuitu implet oculos nec satiat. sculpenitibus quoque gemmas nulla gratior oculorum refectione reficiens circa se viriditate repensum aerē. vide in arimaspi. Vñ smaragdinus na. num. nomē possessiui pe. pdu. Vnde in Buroia. Se op smaragdinis miscet vbiqz color. Inuenit etia hęc smaragdineus onis. idē qđ smaragdus. 2 cor. pe. grī. Et idē smaragdineus nea. neū. vñ Apocap. iij. b. hñt quedā biblie. 2 tris erat in circuitu sedis similis visioni smaragdinis: 15 biblie corecte hñt smaragdine. Et tunc cum sit possessiuum produ. hanc syllabam dī.

Immo corripit vt cetera a lapillis deducta.

Smigma tis. neu. g. est quiddā vnguentū vel confectio vnguenti vel saporis. vel aliquarū aliarū rerū boni odoris. vñ dicit Dñs. xij. Afferte mihi oleus 2 smigmata vt lauer. Inuenit etia hoc migma: sed aliud signat: vt dixi in m. lsa i suo loco. In histoujs dñ. Ingressa est susanna lauare volens. i. in iugi p psetudine terre: 2 misit puellas ad afferendū oleū 2 migmata. i. vnguenta. 2 cor. pe. smigma

Smigma græce σμῆμα est fabo seu sapo ad lotionē aptū: dicit etia simile σμῆλη: nec legit in lib. danielis migmata sed smigmata.

Smirna ne. Asię minoris vrbs. 2 interpretatur canticū eoiū: et declinatur hęc smirna ne.

Smilax puella quę amore croci iuuenis tabescens. mutata fertur in herbā sui nois quę similis est hederę Ouidi. Et crocon in puos versū cū smilace flores Smyrna vrbs ionię vel mæonię in asia minori. quā vrbem meles fluuius circumfluit. Hęc a quibusdā dicitur homeri patria.

ante

Sobna ne. propriū nomē cuiusdā viri de quo habetur in Esa. c. xxxvi. Et sobna scriba. et interpretatur sobna sedēs vel sedes seu diuertens.

Soboles. a suboleo les. dicitur hęc soboles lsa. i. progenies scilicet filius vel filia. 2 dicit soboles quasi suboles quia suboleat id est succrescat. 2 cor. bo.

Sobrinus. a soror dicit hęc sobrinus bñi. filius sororis: quasi sororius. Vnde hęc sobrina filia sororis quasi sororina. Et per cōpositionē hęc consobrinus bñi. id est cognatus. vel consobini dicunt filij duarū sororū vel fratris 2 sororis: qñ psoni. vñ hęc psobina bñi. 2 cor. bñi. Noli id credere citra testimonium.

Sobriolus la. lū. aliquantulū sobrius.

Sobrius bñi. bñi. i. abstinent. Et cōpo. a se 2 bñi qđ est mensura vnde dicit sobrius quasi sebrui. i. secus hñs bñi. vñ hęc sobrietas tis. Et differt a pudicus. Vñ quiddā Sobrius a mensa de lecto surgo pudicus.

Soccatus ta. tum. in focus est.

Socellus li. dñi. parvus focus est.

Soccus. a saccus dicit hęc soccus d. quodā calciamentū comedoz: qz saccum habeat in quo pars plante mittit 2 per metonymiā dñ: quęqz comedus. vñ socellus li. dñ: 2 soccatus ta. tū. i. soccus indutus: vel soccos habens.

Soccus est calciamentum rusticum & ita medio: cri stilo congruum.

Socer a socio as. dicit hęc socer huius soceri pater vtro: ris vel mariti: qz sociat genero vel nurui: 2 ipse vel ipsa ei Vnde socerinus na. nū. 2 hęc socrus huius socrus mater vtro: ris vel mariti. 2 per cōpositionē hęc psofer ri. pater socri vel socrus quasi secundus socer. et hęc psofocrus mater socrus vel soceri. 2 cor. so. Vnde in Bredismo. Est socer vtro: ris genitor. socrus genitrix.

Socerinus na. num. in socer vide.

Socialis. in focus vide. 2 etiam in thomas.

Socius. a socius dicit socius dia. cñ. et substantiue etia declinat hñc socius ai. 2 hęc socia dñ. et dicunt socij ppter piculū vel opīs societate: quasi in vna caliga vel focco vel vno vestigio manentes. vel socius dñ: a sequor 2 est ppue

fodus in periculo. Collega in offido. Comes in itinere. Confor in premio. Sodalis in mensa vel in fede. Et a gto socii in e. et additas. fit societas. Et inde hic et hec socialis et hoc le. pc. pdu. de quo vide in thomas. et socialiter aduer. Item a fodus dicitur fodo as. fodo iungere. vel sodos facere. Et copo. Affocio as. Affocio as. i. ad iungere. Confocio as. Diffocio as. Et est actiuu fodo cu oibus suis copositis. et cor. prima. Unde Dur. de arte li. ij. Non bene cu socijs regnavnusqz manet. vide i collega Socius non a socio sed poti a sequendo aut vt Perot. to placet a secado: eo qz fecet. i. diuidat laborē alteri us vel qz eū in re laboriosa sequat. Socius em in re ria aut laboriosa alicut par est. vñ socij in bello & in piculis pares dicunt. vñ de etiā sociale bellū dictum Socius a veteribus dicebat socien. vñ plaut. Ibo intro atqz illi socieno tuo iā iterstrigā gulā Dre quas ponit verē sūt iter sociū. sodalē comitē. collega &c.

Socrus in socr vide.

Sodalitium. in sodalis exponitur.

Sodalis. a sedes vel a suadeo dicitur hic et hec sodalis et hoc le. sodus in mensa vel in scutella. vel in symbolis. Et dicunt sodales quasi sediales vel quasi suadentes a suadendis symbolis in esca et comestione: vel quasi similes edentes. Item sodales qz simul fedean. vñ de hec sodalitas: societas: amicitia: et hoc sodalicū dī. pro eodē Dur. Jure sodalicū qui mihi iunctus erat. etiā sodalis pro amico dicitur. Et paratur. Unde inuenit sodalicus. i. amicitia. et pdu. pe. sodalis. Vide in collega.

Sodes. a suadeo des. dicitur sodes aduer. blandientis vel obsecrantis. vñ puscia. Inueniunt aduerbia terminata in es. pdu. vt sodes. Alibi tamē conumerat sodes inter verba defectiua: sed ibi secutus est opinionē eorū qz dixerunt qz sodes est verbū comicū: vt sodes. i. si audes et est sine dubio vor blanditēris et obsecrātis. qz autē qdā dicit qz sodes tm valet quātū soci: omī caret rōe f3 hug.

Sola solus dicitur hic sol solis. qz solus luceat obscurans cunctis alijs syderibus suo splendore. Unde hic et hec solaris et hoc re. i. res solis vel ad solē ptinens. et solan. na. nū. pen. pdu. possessiuū ex quo subolanus. et dicitur sol quasi solus lucens. Et scias qz sol et luna sunt ppria nomina fm opinionē Platonis qui putabat planetas spūs rōnales: sed hoc falsum reputat. et illū sequit puscia. dicendo qz sunt ppria: sed p siderata natura putat eas specularē cōia sunt. et hoc vult Aristoteles quē puscia. qz qz unitat dicendo qz sunt appellatiua. Letera vero noia planetarū: vt saturnus iuppiter: mars: ppria sunt. qz sūt imposita stellis astrologice: occasione sumpta a quibus dā pōnis et inuenit sol in plurali numero vel opinione vel auctoritate. Vñ Dur. in. v. epi. qz leuis assiduis solibus ista riget. Item quia sol est causa dici: ideo ponit qz qz pro die: sed frequētius in plurali. Et nota qz dionysius dicit in. iiii. ca. de diuinis noibus tractas de radio solis. Ad gñationē visibilū corporū confert: et ad vitā ipm mouet auget: et pñat et nutrit et mundat et renouat. Hoc etiam ipse sensus ostendit papue quantū ad effectū solis et lune. Nam vt habet in li. de aia. In toto vniuerso non est nisi triplex vita. Dis em vita est vegetatiua aut sensitua aut intellectiua: et sol est causa vitę vegetatiue qz est in oibus arboribus: et est cā vitę sensitue qz est in oibus aialibus: et est quodāmodo causa vitę intellectue que est in oibus hoibus: et hoc quantū ad esse: et quantū etiā ad cōseruationē. Causa in quā est nō p modū principalis efficiētis: sed p modū habitantis et disponētis quantū ad esse quia fm Aristō. homo generat hoīem et sol. Quantū etiā ad cōseruationē sol dicit esse causa vitę intellectualis vel rōnalis: qz multū valet ad pseruandū vitā hoīm. Nā vitā hoīs consistit in aspiratione et expiratione. Et ideo si mediū esset nimis densum ita qz homo exspirare non posset moreretur: vt patet quādo est sub terra aut sub aqua sol autē et alie stelle darere faciunt aerē suis luminibus. Et ideo dicit albumazar: qz si non essent astroz lumina intantū condensaret aer eo qz omē viuens moreret in ter

ra. vide in Digenes. Item vide in ventus et in lucas et in lux. **Hic nota qz sol radios suos sine sui pollutiōe infundit sup loca et corpora non solū munda: sed etiā imunda et sordibus ferentia quoz contactu hoies ac quē dā alie res afficiunt. Solis em radij impolluti et incōtaminati ea cōtingentes existūt. Non est igit mirandū si essentia diuina oīno simpler et incōmutabilis oīa replet loca: et oibus creaturis essentialiter inest: nectamē cuiusqz sordibus contamine vel cōtingat. Unde Aug. in lib. de natura boni. Cum in deo inquit sunt oīa qz condidit: non tamē inquinant eū qz peccant. De cuius sapientia qz attingit a fine vsqz ad finem fortiter dicit. Attingit oīa ppter suā mundiciā et nihil inquinatū in eam incurrit. Itē dicit Aug. in li. de agone xpiano. Timet hereticū qd fieri in pōr. i. ne humana carne veritas et substantia dei inquinetur: et amen pñcant istū visibilē solē radios suos p omēs feces et sordes corporū spargere et eos mūdōs et sinceros seruare. Si ergo visibilia munda visibilibus imūdis cōtingi pñt et non inquinari: quātōmagis incōmutabilis et inuisibilis veritas per spm animā et per aīam corpus sapiens: totū hoīem sine sui cōtaminatione assumpsit: et ab oibus infirmitatibus liberauit. Ecce vt vidisti dicit Aug. dei sapientia per spm assumpsit animā: et per animā corpus. Spūs autē. i. pars aīę supiorū maiorū similitudine deo ppinquat qz aīa. i. eadē ipsa fm inferiorē partē et aīa magis qz corpus. Et ideo non incōgrue aīa dicitur assumpta per spm et corpus p aīam. Ratio autē quare sol non inficit ex hoc qz radios suos per feces spargit hec est qz non cōmunicat cum alijs corporibus in materia: vt sil agens patiat: sicut ea que in materia cōmunicat dū agūt patiunt: vt in pmo de gñatione dicit. Anima autē cōmunicat corpori in materia: non ex qua aīa fiat sed i qua fit: et ideo ex cōiunctione corporis inficit. Diuinitas autē non cōmunicat cū corpore nec in materia in qua cū sit oīno immaterialis: nec in materia in qua cū non vntatur corpori vt forma eius. Ambrosius vero in quarto hexamerō di. Sol est oculus mundi: iocunditas dici: celi pulcritudo: nature grā pstantia creature: bonus sol: sed ministerio non imperio. bonus meqz fecunditatis adiutor: nō creator. bonus meoz alitor: fructuū: sed nō creator: inter dū partus meos ipse adurit. Et vt dicunt quidā. Sol est maior terra octies tm. vide in luna. Item vide in astrum. Item di. Basilus. Terra cū sit ampla nimis quomodo sub vno tps momēto poterat radijs tota lustrari nisi de mario sol orbe lux et largissima pberet et pdu. primā gñ.**

Solatium. in soloz est.

Solamen nīs. in soloz exponitur.

Solaris. in sol vide.

Solarium. a sol dicitur hoc solarium rij. quasi solarium: quia soli et aeri vel aurę pateat. et est etimo.

Solar. a soleo lenis. dicitur hic et hec solaris. et est pec multum depascens.

Salax pecus dicitur lasciuū. Solax pingue quasi solidū: vñ de solax lana pinguis & crassa.

Soldus da. dum. in solido das. est.

Solea. a solū dicitur hec solea leg. qz solū pedis tegat: vt qz solo terre adheret. Vñ solero ras. i. soleas facere: vel soleis aptare. Itē solerare. i. solū vel solidū facere.

Solēns. a soleo copo. cū annus. et dicitur hic et hec solēnis et hoc ne. celestis festiuus. Et parat. Vñ solēniter nūs. sime. aduer. et hec solēnitatis. Et hoc solēne nīs. p eodē. et vide qz solēnnis et solēnitatis cōponit a soleo et annus: qz solet esse singulis annis. vel a solido das. i. firmo qz solidū ppter religionē mutari non debeat. Vñ dīam qz pñdita vocabula non debent scribi nisi per vnum l. et duo n. et nunqz per m. et p. errat ergo qui scribit sollempnis et sollempnitas per m. p. et duo l. fm hug. Quidā tamē dicit qz sollempnis componit a solers et annus. vñ de solēnis quasi solers annus vel solers in āno. vel solēnis quasi solus in anno qz semel est in anno. Et etiā solēnnis tūc scribit per vñ l. et duo n. et pdu. primā. Vñ hōra. in epi. sto. Infamire putas sollempnia me negs rides. Bap. vero dicit solēnitatis a sanctis dicitur ita suscepta vt mutari ob

religionem non debeat.

¶ Solennis fas.in solennis vide.

¶ Solennitas. In solennis exponitur.

Soleo les. solutissim. neutropassiuū. Unde solit⁹ ta.
tum. i. frequens: assuetus: assiduus: visitatus. Et pponit
Infoluita. ta. tū. non solutus. Itē a soleo dicit solisco in
choa. Et pponit Asoleo les. assolitus suz. i. valde visit
ta solere. vñ assoluta. tum. i. valde solutus: assoleo
sds. absoleo les. i. dissuascere: et a solito cessare. Cōsoleo
les. Dissoleo les. ambo pro dissuascere. Insoleo les. i.
valde solere vel aliter continere q̄ aliq̄ vel q̄ sit solitū.
sup̄bit dementē esse vel fieri. Unde insolens tis. z insole
sco sds. inchoa. Persoleo les. i. valde solere: assiduare:
assiduū esse perfolenter. i. assidue aduerbiū z hęc perfo
lentia tū. z p̄solus la. iū. id est a siduus. Soleo z eius cō
posita neutropassiuū sunt. et ita neutra. z com. so. Quir
de arte. Tard a solet magnus rebus ineffic fides. Sz sol
lis. bi soles produ. hanc syllabā so. Unde versus. Qui rē
nosse soles: sic solem gignere soles.

☛ Goleola lę. dmi. parua folea. z cor. pe.

¶ Solero ras. in folea vide. 7 cor. hanc syllabam fo.

Solers. solon cōponitur cum ars: et dicitur hic 2 hęc 2 hoc solers lertis. i. sapiens ingeniosus: sagax: caur: qua si offu arte bona instructus: 2 dicit sic quasi totus vel multus in arte. Et cōparat solers solertius solertissim: 2 de: ber scribi per vñi l. Et inde hęc solertia tie. id est solitudo: vel vigilantia: astutia: sagacitas: industria. 2 pdu. fo. Unde quidā. Eriguo pulcrā ducat solertia vitam. id est sapiens et cautus homo. scōm vero pap. Solers dicit quasi solatus in arte et vtilis.

¶ Solertia tie.in folers vide.

Sollicito solio componit cum dicitur tas. et dicitur sollicito as. id est persuadere: ex suo loco mouere: quasi ex toto ⁊ multum citare ⁊ commouere. unde sollicitus ta. tū. id est curiosus anxius: ⁊ commotus. Et comparatur sollicitus tior. sim⁹. Et sollicitus tius. sime. adner. ⁊ hec sollicitudo dicitur. i. curiositas: anxietas. vñ sollicitudinarium riarium. Et est sollicito actum cum oibus suis ppositis. ⁊ scribitur p predicta per vñ l. et pducit. fo. Et dicitur. Res est solliciti: plena timoris amor: ⁊ cor. pe. sollicito as. tñ: q̃ tenet naturā huius sup̃i nati cum descendens a deo. s. secunde p̃iugatiois fluxu creatum: suscito ⁊ ofedito. Et attride q̃ est sollicitudo puidē tē spūalis: ⁊ hec p̃cipit. p̃ouer. vi. Vade ad formicā o piger ⁊ considera vias eius ⁊ disce sapientiā. Et ad Ro. Sollicitudini non pigri. Itē est sollicitudo t̃p̃alis necessitas: ⁊ hec est tolerabilis. Benef. iij. In sudore vultus mī uerseris pane tuo. Itē est sollicitudo sup̃fluitatis ⁊ curiositatis: ⁊ hec puenit ex timore inordinato terrenorū ⁊ diffidentia eternorū. De qua p̃ouer. xl. Expectatio sollicitorū peribit. Et Matth. xij. Sollicitudo seculi suffocabit uerbum dei. Prima est cōmendalis. Secunda tolerabilis. Sed tertia vituperabilis. vide in puidētia.

¶ Solitudinarius. in foliato est.

Solidarudo dints.in foliato as.vide.

¶ Solidamen nis. in folio das. est. 7 prod. da.

● Solidarius ri. rium. in folio das. exponit.

Solido. a folum dicitur solidus as. i. firmare: integrare. unde hoc solidamē mīnī. pe. pdu. et hoc solidamentū ti. et solidus da. dum. i. integer: firmus quasi solo dat⁹. Et comparat. vñ solide dīus. sime. aduer. et hoc soliditas tie. et qñs sincopat. et dicitur solidus da. dum. et per cōpositiō. nō in solidus da. dum. Et cōparat. Item a solido das. dicitur solidus dī. quoddā pondus: et dicitur solidus: qz nihil illi deesse videt. Solidū vero integrū et totū veteres dicebāt. Ipsum vel ipse quocqz numisma a numā vocat vel numisma: qz nominibus pūcipū et effigie signetur. Ab initio vero vnū numisma et vnus argenteus erat solid⁹. Apud latinos alio nōle scrtula dicit: quia vñcia cōpēat. vi. solidis. Hunc vulgus aureū solidū vocat: cuius tertiā partē dixerūt tremissem. quia solidū faciat tremisiss. Et nota qz p illo pondere dicendū est solidus et nō solidus. nisi syncopet in syllaba. vñ solidarius ria. riū. ad solidus ptinēs. vel scz solidū accipiens vel p solidis seruēs. Sa

Ido componit. Consolida das. Refolida das. Et est a-
ctus di obus suis compositis. 2 cor. 10.

¶ Soli fuga gē. pe. cor. quoddā alal. qz fugiat diē: vt dī
cunt muſeraneus qui eſt araneę forma. et videtur com-
poni a ſol et fugio gis.

Soliloquiū quī-ge. neu. l. solitariū eloquium salicet cum nos ipsi nobis ad interrogata respondemus. Unde quidam liber Augustini dictus est soliloquiū. Et videt cōponi a solus vel solitarius: 2 loquiū.

Solyma. Hierosolyma dicta ē corrupte a poetis soly-
ma. vñ solymus ma. mum. Juuc. Interpretes leguꝝ so-
lymaruꝝ ⁊ magna sacerdos.

Solsequiu vel sol sequiu quedam herba salicet hely tropiu quia se conuertendo sequitur solem. nam cum so le oriente ⁊ occidente flores aperit vel claudit.

¶ Solitarius a solitrus dicitur solitarius ria. nū. i. cōsuetus et solitudo. i. cōsuetudo. An solitudinari^a ria. nū. Itē solitari⁹ potest derivari a sol⁹. vide in sol⁹ in thomas.

¶ Solitudinarius n. nū. id est conſuetus ⁊ dicitur a ſolitu-
tine. Itē ſolitudinarius .i. ſolitarius a ſolitudo. Vide in
ſolitarius. ⁊ tunc dicitur a ſolus.

¶ Solitudo. a solus dñi hęc solitudo nis. i. singularitas: desertuz solitaria másio sine loc⁹ carēs frequentia hoim.

¶ Solutus a. tum. in soleo les est.

Solus ag. gum. pe. cor. qui solus vagatur, a sol⁹
et vago: vagari componitur.

¶ Solum a sedeo des. dicit hoc solum lū. regia sedes
quasi sedū a sedendo. vel solū ō: quasi solidū: qz de soli
dis lignis fiat. vel ō: a solus quasi solus sedes.

¶ Soloc. quędam ciuitas inter grędam et barbariam.

Soloeccismus dicitur a soloe ciuitate vel a populo illius ciuitatis qui ex urbe soloe perfecti cum apud athenienses commorarentur ut illos linguam discere vellent suam pariter et illorum linguam corrumpebant. unde et libuit atheniensibus vitium viciū soloeccismus vocaret. vel a sole ciuitate dicitur solocensis se. et hic et hec soloeccensis et hoc se. et cōpo. cum mos moris. et dicitur hic soloeccismus mi. quasi mos et consuetudo soloeccensis. Et cum soloeccensis in confinio grecie et barbarie sit essent: primum barbarorum more primum grecorum loquentes linguam habebant confusam. Cum enim utrumque vellent sibi defendere utrumque corrūpebant. Et cum romā venissent ut linguā latinā addicerent eam maxime corrūpebāt. Unde inoleuit cōsuetudo: ut quolibet viciū in ofone diceretur soloeccismus: quasi mos et consuetudo soloeccensium. et est soloeccismus figura vel viciū quod consistit in incōpertetū iunctura dictionū. Et soloeccismus dicitur soloeccisticus ca. cum et soloeccizo as. i. soloeccistice loqui et soloeccistico as. in eodē sensu. et derivatur a soloeccisticus ca. cum. Item quod sicut dicitur. Donatus. Soloeccismus est viciū in p̄textu partiū ofonis contra regulas artis grāmaticę factū. Inter barbarismū et soloeccismū hoc inter est: quia soloeccismus discrepantes aut inconsequentes inter se dictiones habet. Barbarismus autē in singulari verbis sit aut scriptis aut p̄nūciatis. vnde de barbarismo fit in dictione. Soloeccismus in ofone. vnde quiddā. Est barbarismus cum dico dñs dñs. Estque soloeccismus vir mea sponsa meus. Soloeccismus fit duobus modis: aut p̄ partes ofonis aut p̄ accidentia partiū ofonis. Per partes ofonis fuit soloeccismus cum vna pars ofonis ponitur pro alia ut Communis repente claniat. p̄ torue. hic nomen p̄ aduerbio ponit. Sit etiā in eadē parte ofonis hoc viciū cum ipsa per se nō in suo loco neque ut conuenit ponit: ut cum tū licuit dēte p̄ in te. et eo apud amicū. pro eo ad amicū. et foris exeo p̄ foras. Per accidentia vero partiū ofonis fiunt soloeccismi tot modis quot sunt accidentia partiū ofonis: ut dardanus p̄ bardaneus: p̄ prius p̄ appellatio. Item videm quā statuo vestra est pro vrbis. Item sub lucē pro ante lucē et. Soloeccismus in p̄sa. In poemate schema nominatur: ut dicit Donatus et intelligo in p̄sa. i. in sermone rudius. In poemate. i. in sermone sapienti. Vide in barbarismo.

Solae diffyllaba vox est & pluralis græce scribitur
 σολαι & pferē soli solorū quomodo a latinis quorū

q̄ proferri solet vrbis cilicie. Solocismus autē inde dicitur cuius secunda syllaba est lœ per œ diphthōgon vt patet ex illo Iuue. sat. vi. Verba: solocismū liceat fecisse marito. Et ex illo martialis. Sepe solocismū mētula nostra facit. Antiqui pro barbarismo dixerūt barbaron: & pro solocismo solœucon: solœucos autē seu solocismus scdm laetiū a solis vrbe cilicie in qua cum solō eam a se denotasset qui cōfugerant corrupteloqui cōperunt vñ tractū est vt q̄ vitiose loquant̄ ὁ ἄλοικος? Et p̄ solocizin hoc est solocissare dicant. Ridiculū autē est q̄ solocismum a more deductū putat. Nam istos terminatio nois fit ab izo verbi vt barbarism⁹. baptism⁹. exorcism⁹ &c.

Solon interpretatur totum vel multum.

Et etiam propriū viri solon solonis.

Solor. a solus dicit solozris. id est p̄bere solatiū alioqui vñz derelictū. qui em̄ solatur soli se applicat dū loquit̄ z solitudinē leuat alloquuto suo. Unde hoc solamen nis. i. solatiū. Auroia. Solamē matris ancora spesq̄ patris. z hoc solatiū tñ. Et cōponitur soloz cum con. z dicitur consoloris. Unde hic z hęc consolabūs z hocle. z consolabit̄. z hęc consolabit̄ astis. et cōsolans tis. omnis generis z consolatorius ria. rium. Item cum de z dicitur desoloraris. Solor z eius composita sunt deponē. licet antiqui fecerint solo as. actiū. vnde p̄dicta verba sepe inueniunt̄ adhuc posita in passiva significatiōe. z p̄d. fo. hōia. in epi. Instruit exemplis inopem solatur egenū. Solamur reb⁹ cōsolamur verbis. Solamē poeticū est solatiū oratoriū & vtrūq̄ in re. Cōsolatio in verbis.

Solstitialis. in solstitium exponitur.

Solstitiū. Sol cōponit̄ cū sto stas. z dicit hoc solstitiū tñ. statio solis. vñ hic z hęc solstitialis et hocle. res solstitij vel pertinet ad solstitiū. Solstitiū est maxima dies: artificialis et noctis inequalitas. siue ingressum solis in capricornū vel in cancerū. z sunt duo solstitia. s. estiuale z hyemale. Et cū x̄ps natus fuit continebat solstitiū hyemale in natiuitate creatoris: z tñ incipiebāt dies crescere. Et solstitium estiuale in natiuitate sancti iōānis baptiste: quod est octauo kalendas iulij. z tunc incipiebāt dies decrescere. vnde ipse dicit. Ip̄m oportet crescere me autē minui. Nunc autē retrocesserunt solstitia z equinoctia decrescere: z hoc per errorem nostri cōpōti. q̄ damus anno solari p̄ter trecet sexaginta q̄nḡ dies z sex horas octo momenta que sunt q̄nta pars vñus horę: et ita in q̄nḡ ānis erram⁹ vna hora: z sic in centū viginti ānis erram⁹ vna die: et nisi error iste corrigat̄ festa hyemalia adhuc forte erunt estiuata: z econuerso. Vbi autē sit locus solstitiorū nūchis z sibus ostendit. Solstitiū decimo x̄pm p̄git at q̄ iōannē. z etiā quasi vna die plus: vt dicit rabanus sup̄ illud Exod. Mensis iste vobis principiū mensiū: p̄mū q̄noctiū fuit duodecimo kalendas apulis. Aut em̄ q̄ q̄noctiū decimo kalendas apulis: qui apud hebreos nismam dicitur fuit p̄ma dies seculi: z duodecim kalendas eiusdē fuit quarta dies: quia cum sol et luna cōditi sunt tunc p̄mū equinoctiū fuit. Sol em̄ in oriente et luna in occidēte spherā mundi ex equo diuidebant. Tempore autē nostro solstitia sunt decem diebus z plus ante diem natiuitatis x̄pi et iōānis bap. sole existente in capricorno z in cācro: z equinoctia sunt decē diebus. et plus ante festū crucis quod est octauo kalendas octobris z ante idus martij sole existente in piscibus z in virgine. Unde quidā. Solstitiū decimo x̄pm p̄git atq̄ iōannē zc. vt dictū est. Et tōndē facietur per tñ octia nūcus horz. Et intellige nūcus. i. annūciatio. Et scias q̄ dicit solstitiū statio solis: nō q̄ solē aliq̄n stare sit credibile tanq̄ ad horā vel punctū non moueat nisi forte miraculose: sed q̄ tunc sol siue in celis suis altissimis eleuatus vltra scandere nō valet: immo retrogrado cursu sine mora ad inferiora reuertit̄: siue quo ad ima dep̄essus vltra non valet descendere: sed rursus ascendendo incunctanter repetit̄ altiora. Et ita semper discurrēdo stat inter duos limites: nec vñum supergred̄i

tur: nec aliq̄ subinfert.

Solum a sol dicit hoc solū li. i. terra: q̄ soli pateat. Vñ hoc solū inferior pars pedis: q̄ eo terre vestigia imp̄mimus Et q̄ terra firma est ad sustinendū ideo solū dicitur quicquid sustinet aliqd: vt aqua est solū nauis z pisciū. Nec est solū auiū. Celū est solū deoz z stellarū: et hoc solū dicit pedis: quia totaz molē corporis portat. z cor. fo. Unde anianus. Astu vincit homo cuncta creata solo. sed solus la. lum. p̄mā pdu. Unde versus. Fixū pone breue sed longū mobile solum. vide in telus.

Solū non dicit a sole vt quantitas prime docet: sed a solido aut q̄ solon plenū osci dicebant: vñ & Soliū sedes regū ac p̄cipiū aliorū ex solido ligno aut lapide: ne q̄ p̄ insidias adoriret si rinas haberet.

Solūmodo aduer. cōtitatis. i. ratiōis. z cōpo. a solus la. lum. z modo: vel sunt due partes posite p̄ vna. z grauat̄ pe. siue. mo.

Soluo uis. o. in i. solui. et l. in tum. soluti. z est soluere enodare: liberare. vñ hic solutor ois. z hic z hęc solubilis et hocle. vñ hęc solubilitas. Soluo cōpo. Absoluo is. i. a vinculo vel impedimento soluere vel liberare. vñ absolutus ta. tū. dissoluo uis. diuersis modis soluere: vñ dissolutus ta. tum. vñ dissolute tius. siue. aduer. Exoluo uis. id est extra vincula soluere z mittere. p̄soluo uis. i. p̄fete soluere: vel reddere debitiū. absoluo uis. contra soluere. resoluo uis. iterū soluere: vel retro ligamē deducēdo soluere z separe. Soluo z eius p̄posita actiua sunt: z faciunt p̄teritū in ui. simul. z sup̄inū in lutum.

Solus la. lum. i. sine alio singularis. vñ solitarius ria. rium. i. singularis. vñ heremite dicuntur solitarij: quia soli in heremitario p̄morāt. Itē a soleo les. vel a solus habet deriuari solitariū ria. rium. z tunc solitarius. i. assuetus: vel solus p̄t deriuari a soluo uis. Qui em̄ solus est quasi solutus et separe est alijs. z p̄d. fo. Vñ quidā nō facias solus quod fugit omnis homo.

Solutor totus. est ille qui soluit. z dicitur a soluo uis.

Somaatos. i. corpus: inde p̄ponit somatopeta peig.

Somnio nis. in somnus exponitur.

Somnito tas. in somniū exponitur.

Somniū. a somn⁹ dicit hoc somniū nif. id q̄ videtur in somno. Et nota q̄ somniū q̄nḡ large accipit: ita q̄ sit genus oim somniorū. Aliq̄n vero accipit p̄ specie somniū. Sunt em̄ q̄nḡ species vel modi somniādi quarū due nō h̄b̄ signant. s. fantasma siue visum z in somniū. Sed tres aliquid signant. s. oraculū visio et somniū. Et est in somniū quotiens ex aliqua cogitatiōe et cum cura p̄cedente nascit̄ aliquod somniū. Et cōponit ab in et somnus: q̄ em̄ est in somnio: z p̄ter euolat et euanescit cum somno. Sed cetera q̄ aliqd signant etiā in somno subsistunt in sua significatiōe: aut a sua significatione. Fantasma siue visum est cum aliqd in principio somniū videt formas diuersas et varias z alienas a natura rerū. In hoc ḡne contineat̄ epyaltes: de quo dixi in suo loco. Et nota q̄ tribus modis aliqd futurū a natura denūciat. Aliq̄n autē p̄ admonitiōe alicuius honeste p̄sonę sicut suis p̄suis: vel angelī vel sacerdotis deus nobis denūciat quid euenturus sit: z q̄d non hoc dicit oraculū. Sic z angelo meditante denūciat̄ est ioseph. Surge et accipe puerū et matrē eius zc. Aliq̄n autē ita videt dormienti contingere in p̄t̄ z in futuro: z istū appellat visio. Aliq̄n dens futurū denūciat vel p̄ simile: vel per contrariū. Per simile: vt petro nolēti p̄dicare gentibus: p̄ simile deus intimauit. Videbat em̄ per somniū vas plenū reptilibus et dicebat sibi. Manduca et manduca. per reptilia intellexit gentiles. per mactare interfectionē seu mortificationē viciōz: per manducare in corporatiōe fidei. Per contrariū vero. vt de ioseph cui macilentę vacce in p̄atis apparuerē optimis: q̄d fuit future famis indicū. Similiter sepe fletus in somno signat gaudiū et ecōuerso. Et hęc spēs somniādi q̄ per simile vel contrariū futura indicat somniū nūcupat: ita vt. Iug. Greg. autē in li. dya. iij. ita dicit. Sex modis tāgunt animi imagines somniorū. Aliquādo em̄ somnia ventris plenitudine vel inaniitate. Aliq̄n vero illusione simul et cogita

ratione. Aliqñ autē reuelatiōe. Aliqñ autē cogitatione et reuelatione simul generant: sed duo quę prius diximus om̃s exp̃m̃eto cognoscim̃. Subiuncta autē quatuor in sacre scripture paginis inuenimus. Sōnia et em̃ nisi plerūq; ab occulto hoste per illusionē fierent nequaquā vir sapiens hoc iudicaret dicens. Multos em̃ errare fecerunt somnia et exiderit sperantes in illis. Rursum nisi aliqñ simul et cogitatione et illusionē pcederent vir sapiens m̃ nime dixisset. Multas curas sequunt̃ somnia. Et nisi aliquidō somnia ex misterio orient̃ reuelatiōis ioseph pcederendū se fratribus somnio non videret: nec marie sp̃s sum: vt ablato puero in egyptū fugeret: per somniū angelus admoneret. Rursum nisi aliquādo somnia cogitatione simul et reuelatione pcederent nequaquā daniel propheta nabuchodonosor visionē dñi differens a radice cogitatiōis inchoasset dicēs. Tu rex cogitare cepisti in stratu tuo qđ esset futurū post te qđ reuelat mysteria ostendit tibi qđ ventura sunt et paulopost. Videbas et ecce quasi statua vna grādis: statua illa magna et statua sublimis stabat cōtra te. Daniel itaq; dum somniū ad implēdū reuenter insinuat: et ex qua oriū sit cogitatiōe manifestat patenter ostendit: qđ hęc plerūq; ex cogitatione simul et reuelatione generant. Sed nimirū cum somnia tot rerum qualitātibus alternant: t̃to eis credi difficilius debet qđ to et ex quo impulsu veniens facilius non elucet. Sancti autē viri inter illusiones atq; reuelatiōes ipsas visionū voces aut imagines quodā intimo sapore discernunt vt sciant vel quid a bono sp̃i p̃cipiant vel quid ab illusione patiant̃. Nā si erga hoc mens cauta non fuerit per deceptorē sp̃m multas se vanitatibus immergit: qui nōnunq; solet multa vera p̃dicere: vt ad extremū valeat et aliqua falsitate illaqueare. A somniū dicit̃ somnio as. i. in somnio vel p somniū aliquid videre: vel ppendere. Et a sup̃no de somnio as. i. somniatu u. in o sit somnio as. frequen. per subtractionē a. vel deriuat a somnus et tūc somniare i. frequenter dormire. Somnio actiū est cū obus suis ppositis et scribit sine p. et m. de sc̃da syllaba.

Somnolentis. in somnolentus vide.

Somnolentus somnus cōpo. cū lentos qđ est plenus. et dicit̃ somnolentus ta. tum. i. piger vel somno plenus. et cōparat̃. Vñ somnolentus siue. aduer. Et hęc somnolentia t̃e. in eodē sensu. Et in eadē significatiōe vel ppositiōe dicit̃ hęc et hęc somnolētia. et similiter pparat̃.

Somnolus sa. sum. in somnus exponitur.

Somnus nī. mas. ge. ipsa quies in dormiēdo. et diffinitur sic. Somnus est quies alia virtutū cum intentione naturalū. Animales virtutes dicunt̃ hęc qñq; sensus: et ratio intellectus. Sed naturales virtutes dicunt̃ appetitua: retentua: digestua: expulsiua. sed in somno quiescunt alales virtutes. Cū em̃ dormit homo nec videt. nec audit: nec discit: nec intelligit. Sed naturales tūc virtutes intendunt. Nam in somno melior sit digestio: et melius mutatur abus. Et ex hoc sequitur qđ melius appetit et c.

Somn dicit̃ hęc somnulus li. et somnellus li. somnicul⁹ oia dñi. Vñ somniculosus sa. sum. i. somno plenus et cōparat̃. vnde somniculose siue siue. aduer. et hęc somniculositas t̃is. Itē a somnus dicit̃ somnosus sa. sū. i. somno plenus. et cōparat̃. Itē a somnus dicit̃ somnio nī. ul. verbum neu. et est somnre somnium habere: dormire. Item somnus cōpo. Exomnis exomne. In somnis ne. In somnis i. somnolent⁹. Vide in sopor. Et vt dicit. dāp.

Somnus est quo dormimus. somniū vero quod dormientes videmus. Somnus somniū et similia quę habent in ante n. debent pnuandari in eadē syllaba: et huius ratio est: qđ fm̃ p̃falsia. m. non potest terminare syllabā nisi sequens syllaba incipiat ab m. vel b. vel p. Unde oportet qđ in sōnis et in sōni et in sōni⁹ m. sit eiusdē syllabę cū n. et.

In somnis & exomnis per tertiā dicunt̃ scđm vsum & non est somnolentus qui in somnis sed puigil. Se misomnus aut per secundā frequētius dicit̃.

Somiotopeta exponit i q̃ta pte i ca. de colorib⁹ r̃heto.

Sonipes dis. mas. ge. dextrarius qđ pede sonat terrā

percutit dō. et cor. pe. tam in notatio qđ in gto.

Sono nas. nū. nū. vñ hic sonitus tus. ipsa actio sonandi: vel strepitus et sonus. et p̃p̃e p̃falsie vods. Et hic sonus soni. i. quiddam aure audit vel auditu p̃cipit. Sono nas. componit a sono nas. i. cōcordare. vel assentire: vel iuxta sonare: vel contra sonantē sonare. Absono nas. i. discordare. Vñ absonanter. i. discordanter: et hęc obsonātia. i. discordia vel discordantia. et absonus na. num. dissidens et discordans. vel non sonans: sicut absonātia sepe ponit̃ p non sonantia. Sōsono nas. i. simul sonare vel cōcordare. vñ cōsonanter et hęc consonātia t̃e. et p̃sonus na. num. Dissono nas. i. diuersis modis sonare et discordare Vñ dissonanter. i. discordanter. Et hęc dissonantia t̃e. et dissonus na. num. Insono nas. i. innotescere vel int⁹ sonare: vel valde sonare. psono nas. i. valde p̃fecte sonare. vñ hęc psona. Obsono nas. i. p̃tra sonare. refono nas id est iterū vel retro sonare: vel ad sonū alterius sonare Vñ hic et hęc resonabilis et hoc le. Et resonanter aduer. et hęc resonantia: et resonus na. num. Subsono nas. i. sub⁹ vel parū vel post sonare. Sono et eius pposita neu. sunt. et cor. hęc syllabā so. p̃osper. Nā pla mens habeat qđ bñ lingua sonet. et facit p̃teritū in uī. diuissas. et sup̃nū in itū licet inueniat qñq; facere p̃teritū in aui. et sup̃nū in actū. Item nota qđ in sono nī. inuenitur secundū tertiā cōiugationem. vide etiam in sons.

Sonorus ra. rum. dicit̃ a sonus. i. quod sonat: sed p̃p̃e: vel bene grauit̃ sonans: et pparat̃. Unde sonore sonorus sonorus siue aduer. et hęc sonorus t̃is. id est sonantia et p̃p̃e bona vel grauis: et p̃p̃ositionē. Sōsono rus ra. rū. id est consonus. et pdu. no.

Sons a sono nas. vel sonus dī. sonstis. ge. ois. i. nocens: vel culpabilis victosus. et est metaphora tracta ab olla. sicut vero olla nō satis cocta vel rimosa si p̃entat mure sonat et p sonū viciū eius apparet: sic aliqđ insipiens nō instructus sapientia victosus scy: interrogat suo sono et sua respōsiōe viciū suū manifestat: prodit. et hinc est qđ sonare sepe ponit̃ pro apparere. Vñ sonter t̃is. siue aduer. Et hęc sonia t̃e. i. nocētia. Et sonitus ca. cū. i. nodus. et cor. ti. Et cōponit̃ in sons. et dicit̃ sons quasi satis nocens: vel sonando nocens. et est et̃.

Sonticus ca. cum. in sons erponit̃. et cor. ti.

Sonulus li. dñi. paruus sonus.

Sontia in sontis. exponitur.

Sopha p̃p̃um nomē est cuiusdā viri: et interpreta tur dissipatio vel speculū dissipās.

Sophia p̃p̃e. fēminini generis. id est sapientia. et acut̃ penultima. et dicitur a sophus.

Penultima tamē breuis est tam apud gr̃ecos qđ apud latinos. Apud gr̃ecos quidē vt apud phocyliden $\mu\eta\gamma\alpha\nu\ \rho\omicron\nu\sigma\phi\iota\alpha\ \mu\eta\tau\omicron\upsilon\lambda\eta\kappa\eta\ \mu\eta\tau\iota\rho\iota\ \tau\omicron\lambda\omicron\nu\tau\omega$. Apud latinos autē vt apud Martiālē. Cum tibi sit sophiē par cura: & cura deorū &c.

Sophisma a sophus quod est sapiēs dicit̃ hoc sophismatis. sermo inuolutus vbi falsis sentētijs cōnectiōis veritas manet. et cor. pe. genitiui. vñ sophismaticus ca. cū. qđ loquit̃ per sophisma. vel ad sophisma pertincēs. Et hinc sophismatice cas. i. per sophismata decipere.

Sophisma est fraus. concio. deceptū. cautela. dolus cōmentū. a sophizome $\sigma\omicron\phi\iota\ \sigma\omicron\mu\alpha\iota$ quod est fallo Sophizo autē doceo sapientia Sophisteo $\sigma\omicron\phi\iota\sigma\tau\epsilon\upsilon\omega$ doceo. Sophistes latine sophista: orator: p̃ceptor: sapiens: deceptor.

Sophista a sophus qđ est sapiēs dicit̃ hic sophista siue. in loquēdo deceptor: verborū intricato: apparens sapiēs et nō existēs. vñ sophisticus ca. cū. pe. cor. fraudulēt⁹ deceptorius. vñ sophistico cas. i. decipere verborū inuolutiōe. Et nota qđ sophista qñq; accipitur p sapiēte: vel sapiēter loquēte: et p̃cipue apud antiquos.

Sophisticus ca. cū. in sophista vide.

Sophos gr̃ece latine dicit̃ sapiēs: vel cautus sapiēter dictus et veris os. in us. dicit̃ hic sophus p̃p̃i. sapiēs.

q̄ proferri solet vrbis ciliē. Solocismus autē inde dicitur cuius secunda syllaba est lce per œ diphthōgon vt patet ex illo Ioue. sat. vi. Verba solocismū licet fecisse marito. Et ex illo martialis. Sepe solocismū mētula nostra facit. Antiqui pro barbarismo dixerūt barbaron: & pro solocismo solœucon: solœucos autē seu solocismus scdm laetiū a solis vrbē ciliē in qua cum solō eam a se denotasset qui cōfugerant corrupte loqui cœperunt vñ tractū est vt q̄ vitiose loquant̄ ὁ Λοικι? et p̄ solociz in hoc est solocissare dicant. Rīdīculū autē est q̄ solocismum a more deductū putat. Nam ismos terminatio nois fit ab izo verbi vt barbarism⁹. baptism⁹. exorcism⁹ &c.

¶ Solon interpretatur totum vel multum.

¶ Et etiam propriū viri solon solonis.

¶ Soloz. a solus dicit̄ soloz ris. id ē p̄bere solatiū alioqui vñl̄ z derelictū. qui est solatur soli se applicat dū loquit̄ z solitudinē leuat alloquū suo. Unde hoc solamen nis. i. solatiū. Auroia. Solamē marris ancora p̄sp̄q̄ patris. z hoc solatiū tū. Et cōponitur soloz cum con. z dicitur consolozaris. Unde hic z hēc consolabilis z hocle. z consolabiliter. z hēc consolabilis as tis. et cōsolans tis. omnis generis z consolatorius ria. rium. Item cum de z dicitur desolozaris. Soloz z eius composita sunt deponē. licet antiqui fecerint solo as. actiū. vnde p̄dicta verba sepe inueniunt̄ adhuc posita in passiva significatiōe. z p̄d. so. Hora. in epi. Instruit exemplis in opem solatur egenū. Solamur reb⁹ cōsolamur verbis. Solamē poeticū est solatiū oratoriū & vtrūq̄ in re. Cōsolatio in verbis.

¶ Solstitialis. in solstitium exponitur.

¶ Solstitiū. Sol cōponit̄ dī sto stas. z dicit̄ hoc solstitiū tū. statio solis. vñ hic z hēc solstitialis et hoc le. res solstitij vel pertinēs ad solstitiū. Solstitiū est maxima diet: artifi dalis et noctis inequalitas. siue ingressum solis in capricornij vel in cancer. z sunt duo solstitia. i. estiuale z hyemale. Et cū xps natus fuit contingebat solstitiū hyemale in natiuitate creatous: z tūc incipiebāt dies crescere. Et solstitium estiuale in natiuitate sancti iōānis baptiste: quod est octauo kalendas iulij. z tunc incipiebāt dies decre scere. vnde ipse dicit. Ip̄m oportet crescere me autē minui. Nunc autē retrocesserunt solstitia z equonotia decet dieb⁹: z hoc per errorem nostri cōpositi. q̄ damus anno solari p̄ter trecentos sexaginta q̄nq̄ dies z sex horas octo momenta quę sunt q̄nta pars vnius horę: et ita in q̄nq̄ annis erram⁹ vna hora: z sic in centū viginti annis erram⁹ vna die: et nisi error iste corrigat̄ festa hyemalis adhuc forte erunt estiuales: z e conuerso. Abi autē sit locus solstitiorū nunc hīs p̄sibus ostendit̄. Solstitiū decimo xpm p̄git at q̄ iōannē. z etiā quasi vna die plus: vt dicit̄ rabanus sup̄ illud Exod. Mensis iste vobis p̄ncipiū mensiū: p̄mū q̄nq̄notiū fuit duodecimo kalendas apulis. Aut em q̄nq̄notiū fuit prima dies seculi: z duodecim kalendas eiusdē fuit quarta dies: quia cum sol et luna cōdūt sunt tunc p̄mū equinoctiū fuit. Sol em in oriente et luna in occidēte spherā mundi ex equo diuidebant. Tempore autē nostro solstitia sunt decem diebus z plus ante diem natiuitatis xpi et iōānis bap. sole existente in capricorno z in cancro: z equinoctia sunt decē diebus. et plus ante festū crucis quod est octauo kalendas octobris z ante idus martij sole existente in p̄sibus z in virgine. Unde quidā. Solstitiū decimo xpm p̄git atq̄ iōannē zc. vt dictū est. Et totidē factur per tinnocia nūcijs boy. Et intellige nūcijs. i. annūciatio. Et scias q̄ dicit̄ solstitiū statio solis: nō q̄ solē aliq̄ stare sit credibile tanq̄ ad horā vel punctū non moueat nisi forte miraculose: sed q̄ tunc sol siue in celis suis altissimis eleuatus vltra scandere nō valet: immo retrogrado cursu sine mora ad inferiōra reuertit̄: siue quo ad ima dep̄ctus vltra non valet descēdere: sed rursū a ascendendo incunctor̄ repetit̄ altiora. Et ita semper dī laurendo stat inter duos līmites: nec vnum supergredī

tar: nec aī subinfert.

¶ Solum a sol dicit̄ hoc solū lī. i. terra: q̄ soli pateat. Vñ hoc solū inferior pars pedis: q̄ eo terrę vestigia imp̄minus Et q̄ terra firma est ad sustinendū id eo solū dicitur quicquid sustinet aliqd: vt aqua est solū nauis z piscis. Nec est solū auiū. Celi est solū deoz z stellarū: et hoc solū dicit̄ pedis: quia tota molē corporis posat. z cor. so. Unde anianus. Istū vincit homo cuncta creata solo. sed solus la. lum. p̄mā pdu. Unde versus. Sitū pone br̄ue sed longū mobile solum. vide in telus.

Solū non dicit̄ a sole vt quantitas primę docet: sed a solido aut q̄ solon pleni osci dicebant: vñ & Soliū sedes reguac p̄ncipū aliorū ex solido ligno aut lapide: ne q̄s p̄ insidias adoriret si rinas haberet.

¶ Solismodo aduer. q̄ntitatis. i. cōsumō. z cōpo. a solus la. lum. z modo: vel sunt duę partes possit̄ p̄o vna. z gra uatur pe. siue. mo.

¶ Soluo vis. o. m. i. solui. et l. in tum. solui. z est solvere enodare: liberare. vñ hic soluto: ois. z hic z hēc solubilis et hocle. vñ hēc solubilitas. Soluo cōpo. Absoluo is. i. a vinculo vel impedimento solvere vel liberare. vñ absoluta. tū. dissoluo vis. diuersis modis solvere: vñ desolamusta. tum. vñ dissolue tus. siue. aduer. Exsoluo vis. id est extra vincula solvere z mittere. p̄soluo vis. i. p̄fete soluerē: vel reddere debetū. absoluo vis. contra soluerē. resoluo vis. iterū soluerē: vel retro ligamē deducēdo sol uere z separe. Soluo z eius p̄posita actiua sunt: z factiua p̄teritū in ui. simul. z sup̄inū in lutum.

¶ Solus la. lum. i. sine alio singularis. vñ solitarius ria. rium. i. singularis. vñ heremite dicuntur solitarij: quia soli in heremitario p̄morāt̄. P̄t a soleo les. vel a solutus habet deriuari solitarius ria. rium. z tunc solitarius. i. assemtis: vel solus p̄t deriuari a soluo vis. Qui em solus est quasi solutus et sepatus est alijs. z p̄d. so. Vñ quidā nō faciās solus quod fugit omnis homo.

¶ Solutor totis: est ille qui soluit. z dicitur a soluo vis.

¶ Somaatos. i. corpus: inde p̄ponit̄ somatopeta pelę.

¶ Somnio nis. in somnis exponitur.

¶ Somnitio tas. in somniis exponitur.

¶ Somniū. a somn⁹ dicit̄ hoc somniū nū. id q̄ videtur in somno. Et nota q̄ somniū q̄nq̄ large accipit̄: ita q̄ sit genus oim somniorū. Aliq̄ vero accipit̄ p̄ spece somni. Sunt em q̄nq̄ species vel modi somniādi quarū duę n̄ hū signant̄. i. fantasma siue visum z infomniū. Sed tres aliquid signant̄. i. oraculū visio et somniū. Et est infomniū quotiens et aliqua cogitatio et cum cura p̄cedente nascit̄ aliquod somniū. Et cōponit̄ ab in et somnis: q̄ est in somno: z p̄ter euolat et euascat cum somno. Sed cetera q̄ aliqd signant̄ etiā in somno subsistunt in sua significatiōe: aut a sua significatione. Fantasma siue visum est cum aliqd in p̄ncipio somni videt̄ formas di uersas et varias z alienas a natura rerū. In hoc ḡhe continet̄ epyaltes: de quodā in suo loco. Et nota q̄ tribus modis aliqd futurū a natura denūciat̄. Aliq̄ autē p̄ admonitiōē alicuius honestę p̄sonę sicut suisplius: vel angelij vel sacerdotis deus nobis denūciat̄ quid euenturus sit: q̄d non hoc dicit̄ oraculū. Sic z angelo mediante denūciat̄ est ioseph. Surge et accipe puerū et matrē eius zc. Aliq̄ autē ita videt̄ dormienti contingere in p̄nti z in futuro: z istū appellat̄ visio. Aliq̄ deus futurū denūciat̄ vel p̄ simile: vel per contrariū. Per simile: vt petro nōt̄ p̄dicare gentibus: p̄ simile deus int̄mavit. Vnde bat̄ em per somniū vas plenū reptilibus et dicebat sibi. Manduca et manduca. per reptilia intellexit̄ gentiles. per manduca re interfectionē seu mortificationē viciōz: per manduca re in corporatiōē fidei. Per contrariū vero. vt de ioseph cui macilentę vacce in pratis apparere optmīs: q̄d fuit futurę famis indicij. Similiter sepe fletus in somno signat̄ gaudij et eōuerso. Et hęc spēs somniādi q̄ per simile vel contrariū futura indicat̄ somniū nūciat̄: ita vt. Ios. Greg. autē in li. dya. iij. ita dicit̄. Ex modis tāgunt̄ sim imaginēs somniorū. Aliquādo em somnia ventris plenitudinē vel inanitatē. Aliq̄ vero illusionē simul et cogit

ratione. Alii autē reuelatiōe. Alii autē cogitatione et reuelatione simul generant: sed duo quę prius diximus om̃s exp̃imēto cognoscim̃. Subiuncta autē quattuor in sacre scripture paginis inuenimus. Sōnia et em̃ nisi plerūq; ab occulto hoste per illusionē fierent nequaq; vir sapiens hoc indicaret dicens. Multos em̃ errare fecerunt somnia et exciderūt sperantes in illis. Rursum nisi aliquid simul et cogitatione et illusionē pcederent vir sapiens minime dixisset. Multas curas sequuntur somnia. Et nisi aliquādo somnia ex misterio orient reuelatiōis ioseph p̃ferendū se fratribus somnio non videret: nec marie sp̃o sum: vt ablatō puero in egyptū fugeret: per somnū angelus admoneret. Rursum nisi aliquādo somnia cogitatione simul et reuelatione pcederent nequaq; daniel p̃pheta nabuchodonosor visionē dñi differens a radice cogitatiōis inchoasset dices. Tu rex cogitare cepisti in stratu tuo qd esset futurū post te q reuelat mysteria ostendit tibi q ventura sunt: paulo post. Videbas et ecce quasi statua vna grādis: statua illa magna et statua sublimis stabat cōtra te. Daniel itaq; dum somnū ad implēdū reuerterentur insinuat: et ex qua ortū sit cogitatiōe manifestat patenter ostendit: q; hęc plerūq; et cogitatione simul et reuelatione generant. Sed mirū cum somnia tot rerum qualitātibus alternant: tāto eis credi difficilius debet q; to et ex quo impulsu veniens facilius non elucet. Sancti autē viri inter illusiones atq; reuelatiōes ipsas visio: nā voces aut imaginē quodā intimo sapore discernunt vt sciant vel quid a bono spū p̃cipiant vel quid ab illusione patiant. Nā si erga hoc mens cauta non fuerit per deceptorē spū multas se vanitatibus immergit: qui nōnunq; solet multa vera p̃dicere: vt ad extremū valeat ex aliquā salutare illaqueare. Et somnū dicit somnio as. In somnio vel p somnū aliquid videre: vel ppendere. Et a sup̃no de somnio as. f. somniatu u. in o sit somnito as. frequen. per subtractionē a. vel derivat a somnus et tūc somniare. f. frequenter dormire. Somnio actiū est cū obus suis ppositis et scribit sine p. et m. de sc̃da syllaba.

Somnolens tis. in somnolentus vide.

Somnolentus somnus cōpo. cū lentos qd est pleni. et dicit somnolentus ta. rum. i. piger vel somno plenus. et cōparat. Nā somnolentus. sine. aduer. Et hęc somnolentia tē. in eodē sensu. Et in eadē significatiōe vel ppositiōe dicit hęc et hęc et hoc somnolēs tis. et similiter pparat.

Somnosus sa. sum. in somnus exponitur.

Somnus nī. mas. ge. ipsa quies in dormiēdo. et diffinitur sic. Somnus est quies alaiū virtutū cum intentione naturalū. Animales virtutes dicunt hęc qnq; sensus: et ratio intellectus. Sed naturales virtutes dicunt appetitūs: retentiva: digestiva: expulsiua. sed in somno quiescunt alales virtutes. Cū em̃ dormit homo nec videt. nec audit: nec discernit: nec intelligit. Sed naturales tūc virtutes intendunt. Nam in somno melior sit digestio: et melius mutat abus. Et ex hoc sequitur q melius appetit et c.

Somnū dicit hęc somnulus li. et somnellus li. somnicul^o oia dñi. Nā somniculosus sa. sum. i. somno plenus et cōparat. vnde somniculose. sine. sine. aduer. et hęc somniculosa tatis. Itē a somnus dicit somnosus sa. f. i. somno plenus. et cōparat. Itē a somnus dicit somnio nī. ul. verbum neu. et est somnre somnium habere: dormire. Item somnus cōpo. Exomnis exomne. In somnis ne. In somnia. i. somnolent^o. Vide in sopor. Et vt dicit. p̃ap. Somnus est quo dormimus. somnū vero quod dormientes videmus. Somnus somnū et similia quę habent in ante n. debent p̃nunciari in eadē syllaba: et huius ratio est: q; fm̃ p̃alicia. m. non potest terminare syllabā nisi se quens syllaba incipiat ab m. vel b. vel p. Unde oportet q in somis et in somnū et in somnū m. sit eiusdē syllabę cū n. et.

In somnis & exomnis per tertiā dicunt scdm vsum & non est somnolentus qui in somnis sed pigil. Semisomnus aut per secundā frequētius dicit.

Somnolentia exponit i q̃ta pte i ca. de colorib^o & p̃eto.

Somipes dis. mas. ge. de xtrarius q; pede sonat terrā

permittēdo. et cor. pe. tam in notatio q; in g̃to.

Sono nas. nū. nū. vñ hęc sonitus tus. ipsa actio sonandi: vel strepitus et sonus. et p̃p̃e p̃fise vods. Et hęc sonus soni. i. quidd aure audit vel auditu p̃cipit. Sono nas. componit a sono nas. i. cōcordare. vel assentire: vel iuxta sonare: vel contra sonantē sonare. Absono nas. i. discordare. Nā absonanter. i. discordanter: et hęc obsonātia. i. discordia vel discordantia. et absonus na. num. dñi dens et discordans. vel non sonans: sicut absonātia sepe ponit p non sonantia. Sōsono nas. i. simul sonare vel cōcordare. vñ cōsonanter et hęc consonantia tē. et psonus na. num. Sūsono nas. i. diuersis modis sonare et discordare. Nā dissonanter. i. discordanter. Et hęc dissonantia tē. et dissonus na. num. Insono nas. i. innotescere vel in^o sonare: vel valde sonare. psono nas. i. valde pfecte sonare. vñ hęc psona. Obsono nas. i. p̃tra sonare. resono nas id est iterū vel retro sonare: vel ad sonū alterius sonare. Nā hęc et hęc resonabilis et hoc le. Et resonanter aduer. et hęc resonantia: et resonus na. num. Subsono nas. i. sub^o vel parū vel post sonare. Sono et eius pposita neu. sunt. et cor. hęc syllabā so. prosper. Nā pia mens habeat q; bñ lingua sonet. et facit p̃teritū in ul. diuisas. et sup̃nū in atū licet inueniat q; facere p̃teritū in aui. et sup̃nū in atū. Item nota q; in sono nī. inuenitur secundū tertiā cōiugationem. vide etiam in sone.

Sonorus ra. rum. dicit a sonus. i. quod sonat: sed p̃p̃e: vel bene grauter sonans: et p̃parat. Unde sonore sonus sonoxiline aduer. et hęc sonoxitas tatis. id est sonantia et p̃p̃e bona vel grauis: et p̃p̃ositionē. Sōsono rus ra. rū. id est consonus. et pdu. no.

Sono a sono nas. vel sonus dī: sonstis. ge. ois. i. nocens: vel culpabilis viciōsus. et est metap̃hōra tracta ab olla. sicut vero olla nō satis cocta vel rimosa si pendat multē sonat et p sonū viciū eius apparet: sic aliq; insipiens nō instructus sapientia viciōsus scy: interrogat suo sono et sua respōsione viciū suū manifestat: prode. et hinc est q sonare sepe ponit p̃o apparere. Nā sonter tuis. sine aduer. Et hęc sonia tē. i. nocētia. Et sonitus ca. cū. i. nodus. et cor. ti. Et cōponit in sono. et dicit sone quasi satis nocens: vel sonando nocens. et est et.

Sonticus ca. cum. in sone expōnit. et cor. ti.

Sonulus li. dñi. paruus sonus.

Sontia in sonstis. exponitur.

Sop̃ar. p̃p̃am nomē est cuiusdā viri: et interpreta tur dissipatio vel speculū dissipās.

Sop̃ia p̃h̃e. femini generis. id est sapientia. et acut penultima. et dicitur a sop̃us.

Penultima tamē breuis est tam apud grecos q; apud latinos. Apud grecos quidē vt apud phocyliden $\mu\eta\gamma\alpha\nu\ \rho\omicron\nu\sigma\phi\iota\alpha\ \mu\eta\tau\omicron\upsilon\lambda\kappa\eta\ \mu\eta\tau\iota\rho\ \tau\omega\lambda\omicron\nu\tau\omega$. Apud latinos autē vt apud Martiālē. Cum tibi sit sop̃ie par cura / & cura deorū & c.

Sop̃isma a sop̃us quod est sapiēs dicit hoc sop̃isma: mas. sermo inuolutus vbi falsis sententijs cōmixtis veritas manet. et cor. pe. genitiu. vñ sop̃ismaticus ca. cū. q loquit per sop̃isma. vel ad sop̃isma pertinēs. Et hinc sop̃ismatico cas. i. per sop̃ismata decipere.

Sop̃isma est fraus. concio. deceptū. cautela. dolus cōmentū. a sop̃hizome $\sigma\phi\iota\ \tau\omicron\mu\alpha\iota$ quod est fallo Sop̃hizo autē doceo sapientia Sop̃histeo $\sigma\phi\iota\ \tau\epsilon\upsilon\omega$ doceo. Sophistes latine sophista: orator: p̃ceptor: sapiens: deceptor.

Sop̃ista. a sop̃us qd est sapiēs dicit hęc sop̃ista s̃p̃e. in loquēdo deceptor: verborū intricator: apparēs sapiēs et nō eritēs. vñ sop̃isticus ca. cū. pe. cor. fraudulē^o deceptorius. vñ sop̃istico cas. i. decipere verborū inuolutiōe. Et nota q; sop̃ista q; accipitur p sapiēte: vel sapiēter loquēte: et p̃cipue apud antiquos.

Sop̃isticus ca. cū. in sop̃ista vide.

Sop̃hos grece latine dicit sapiēs: vel cantus sapiēter dictus et verba os. in us. dicit hęc sop̃hosphi. i. sapiēs.

¶ **Sophronicus**, **sophrone** interpretat **prudētia** vel **temperantia**. unde **sophronicus** ca. di. i. **prudens** vel **temperans** pe. cor. Et **hec sophroniū** nī. dicitur est quedā mulier dimi. causa adulantiōis: quasi **prudētiūcula**: vel **temperantiūcula**. ē ē. gñs qz qualitas vocis efficiat rei nō mutat. **Sophronico**. i. modestus sum: vel **resipisco**. **Sophronicos** pb. **Sophronismos** moderatio & castigatio. **Sophrosyne** temperantia modestia.

¶ **Sophroniū** nī. in **sophronicus** vide.

¶ **Sophibilis**. in **sopio** pis exponitur.

¶ **Sopio** is. pui. vel pī pui. pīre. i. **facere**: **dormire**: **sedare**: **extinguere**: **terminare**: **cōpescere**. **facere** **descere**. vñ **sopitus** ta. tū. z hīc ē **hec sopilis** ē hōc le. qd cōponitur In **sopilis** le. **Sopio** pponit **absopio** pis. i. a **sapore** erātare z **removere**. **Consopio** pis. i. **simul sopire**. **Dissopio** pis. z **desopio** pis. in eodē sensu. i. **absopire**. **Exopio** pis. **similiter absopire**. **Resopio** pis. i. **iterū sopire**. vel a **sapore** **removere**. **Sopio** z eius cōposita sunt actua et pdu. hāc syllabā so. **Suro** in. xi. epl. Qui me nōn possum potui **sopire** **diacōne**. **similiter sopitus** ta. tū. pdu. pūmā **fi** cur et suum **verbi**. vñ **Suro**. dum **petis amplexus** **sopit** tag **brachia** **fectas**. **Tamē** **semisopitus** cor. o **an** p. **Unde Suro** tr. epl. **Thēsa** **pressuras** **fomisopita** **manus**.

¶ **Sopitus** ta. rum. in **sopio** exponitur.

¶ **Sopor** a **sopio** pis. dicit **sopor** ris. i. **somnus**. sed **brevis** est. **somnus** **sopor** **perpetua quies**. **Item** **sopor** ipsa **quies** et **suauitas** et **quietudo** **somni**: vñ **sepe** **cōtingit** q in aliquo est **somnus** in quo nō est **sopor**: sed in quocūq est **sopor** est **somnus**. vñ **soporus** ra. rum. id est **quietus** **dulcis**: **suavis**: vel **sopitus**. i. **dormitēs** a **soporo** ras. i. **sopire** **facere**: **dormire**: z **pūle** cū **sopore**. vñ hīc ē **hec soporabilis** z **hōc** le. vñ **soporabiliter** **aduer**. z **cōparat**. **Sopor** **cōponit**. **Consoporo** ras. z est **soporo** actū cum omībus suis cōpositis. Et a **soporo** ras. dicit **soporarius** ta. tū id est **sopitus** z **cor**. pe. **sopor** **soporis**. vñ **Suro** in. xi. epl. **Suro** tibi **dederā** **vina** **soporis** **erāt**. z **etiam** **soporo** **ras** cū a **sopore** **deriuet** **cor**. pūmā z **cor**. etiā **po**.

¶ **Soporifer** ra. rū. pe. cor. i. **sominifer** **sopore** **ferēs** a **sopor** et **ferens** **componitur**.

¶ **Soporo** ras. pe. cor. in **sopor** est.

¶ **Sorbarum** rī. in **forbus** exponitur.

¶ **Sorbo** bes. bui. vel **sorbo** bis. bui. vel **sorpsi** ptum. i. **deuorare** **aliquid** **molle** **deglutire**. vt **oua** **molliā**. vñ hīc ē **hec sorbills** z **hōc** le. **facilis** vel **molliis** **ad sorbendū** z **cor**. pe. vñ. in **Suro**. **Sorbilis**: vt **fiat** **inde** **poietā** **ligat**. **Item** a **sorbo** dicit **sorbesco** sds. inchoa. **Sorbo** pponit. **Ab-sorbo** bes. bui. vñ **absorpsi** ptum. Et **absorptus** ta. tum. Et est **absorbere** **valde** **sorbere**: **euacuare**. Et **sorbo** bes. id est **simul sorbere**. Et **sorbo** bes. i. **valde sorbere**: vñ **re mouere**: vel **sorptum** **facere**. In **sorbo** bes. i. **inglutire**. **Resorbo** bes. i. **iterū sorbere**. **Sorbo** et **sorbo** cū suis cōpositis neu. sunt z **faciūt** **pteritū** in **bui**. vel in **psi**. z **supinū** in **pū**. **pū** sda. tamē di. **Sorbo** bes. vel **sorbo** bis. vt **pzo** **bo** **placet** **sorpsi** vel **sorbiū**. z a **sorbiū** **bitum**. a **sorpsi** **vero** **sorptum** **debet** **fiat** **supinū** **quoz** **neutrū** **nec**. i. **sorbitus** **nec** **sorptū** **inueni**. Ita **vult** **pūctianus** in **sine** **nōm** **libu** et **tū** **vñ** **ualit** in **ūlo** **psalmo**. i. **Dñe** **damaui** zc. **Ab-sorpsi** **sūt** **lunae** **petre** **iudices** **cor**. Ad hoc pōt dīc q **quīs** nō **habeant** **supinū** in **vsu** in **simplicitate**: tamē **habet** in **cōpositiōne**. vel **pūsa**. **nō** **dīc** q nō **habeāt**: sed q nō **memi** **nur** **se** **legissē** **ca** et **forte** **nōdum** **pūdictum** **locū** **psalmi** **le** **gerat**: vel si **legerat**: **oblitiōni** **tradiderat**. **Dīcas** **ergo** **se** **cure** cū **lūg**. q **sorbo** **bis**. vel **sorbo** bes **facit** **sorbiū** vñ **psi**. z **supi**. **sorbitus** vel **sorpsi**. Et **dīco** q in **simplicitate** et in **cōpositiōne** **possumus** **eis** **vñ**.

¶ **Sorbetum** rī. pdu. pe. in **forbus** vide.

¶ **Sorbitiūcula**. a **sorbo** bes. dicit **hec sorbides** cl. i. **sorbitio**. vñ **hec sorbitiūcula** le. z **sorbidiūcula** le. dimi. scdm **Aug**. **Quidā** **dīcūt** q **sorbitiūcula** est **dimi**. a **sorbitio**: sed **sorbidiūcula** est **dimi**. de **sorbides**: z dicit **sorbitiūcula** **liqui** **duis** **abus** **qui** **de** **fa** **ll** **deglutit**: **sicut** **solet** **fiat** **de** **fari** **na**. **Reg. ij. ca. xliij**. **Tulit** **ergo** **thamar** **sorbitiūculas** **q̄s** **se** **Sorbills**. in **sorbo** bes. exponitur. (ccrat.

¶ **Sorbillo**. a **sorbo** bes. dicit **sorbillo** las. dimi. i. **aliquā** **tulū** vñ **paulatī** **sorbere**. z **formāt** a **sorbo** eo **mutata** **illō**.

¶ **Sorbus**. a **sorbo** dicit **hec sorb** bi. quedā **arbor**: qz et fructus **habilis** **fit** **ad sorbendū**. unde **hec sorbū** bi. **cū** **idē** **arboris** **fructus**. **Sorbū** etiā dicit **ceruilla**: vel **potus** **quī** **fit** **ex** **tali** **fructu**. vel **etiā** **offa**. **Itē** a **sorbus** **hec sorbētū** bi. **locus** **vbi** **sorbi** **creuit** et **hec sorbariū** idē est **vel** **loc** vbi **soiba** **reseruant**: vel **etiā** **ipā** **arbor**. Et **sorbarius** **ria**. rīū.

¶ **Sordetula** le. dimi. parua **sordes**.

¶ **Sordeo** des. in **sordes** exponitur.

¶ **Sordes** dis. se. ge. **putredo** **metalloz** **soria** z **altam** **rerū**. vñ **sordetula** le. dimi. z **sordidus** da. dum. id est **imundus** **sordidatus**. Et **cōparat**. **Quidā** **vestes** **quas** **gentis** **sordida** **lana** **fuit**. **Unde** **hec sordiditas** z **sordidulus** **sordidula** **sordidulū**. i. **aliquantulū** **sordidus** z **sordido** das. i. **sordidum** **facere**. vñ **sordeo** des. i. **esse** vñ **fiat** **sordidum**: **putrere**: **dispicere**: **fetere**: **horere**. **Thobias** **Soder** vt **aroz** **pietatis** **opus**. **Soder** i. **turpe** **est**: **inde** **ecns** **horibile** et **composit**. **Ab-sordeo** des. i. **indign** **sodere**. **Resordeo** des. Et **hinc** **inchoat**. **sordesco**. **absorde** **scorordesco**. **Sordes** z eius cōposita neu. sunt z **faciūt** **pteritū** in **dū**. z **carent** **supinis** **fī** **vñ** **sum**. **Sed** **sordido** **das** **cū** **suis** **cōpositis** **est** **actuum**.

¶ **Sordidulus** la. lum. in **sordes** est.

¶ **Sordidus** da. dū. in **sordes** vide. z **cor**. di.

¶ **Accipit** **autē** **pro** **eo** **auaro** **qui** **res** **imunde** **possidet** **cui** **appōnitur** **lautus**. **qui** **eis** **splendide** **vtitur**.

¶ **Soroth**. interpretatur **delicta** **genus** **est** **vitis** **optimē** **q̄** **vberes** **fructus** **facit**. **soroth** etiā **est** **nomē** **cuiusdā** **lod**.

¶ **Soriet**. a **sors** dicit **hic soriet** ds. i. **mus** **quia** **semper** **sor** **tia** **monē** z **cedē**. vel **soriet** pponit a **serra** z **rodo**: **quia** **ro** **dat** z in **modū** **serrē** **pōdat**. vñ **hic soriculus** l. z **sorill** am **bo** **dimi**. z **hoc soricetum** rī. **locus** **vbi** **fontes** **abundant**: et **cor**. pe. **genitū** **soriet** ds.

¶ **Sorca**. a **soros** qd est **aceruus** dī **hec sorica** ce. q̄bz **ce** **mulus** **arenarū**: vel **trālatiue** **cū** **libet** **rei** **geries**.

¶ **Sorda** pei **diphthongon** **σω** **pei** **z** **dicitur** **cōgeries** **Soros** **σω** **po** **ac** **eruus** **cumulus**.

¶ **Soricetum** rī. pe. **produ**. in **soriet** vide.

¶ **Soriculus** l. dimi. **paruus** **soriet**.

¶ **Soricula** le. **vasculū** **aq̄**: z **bi** a **soros** qd est **aceruus**.

¶ **Sorca** ce. **ars** **vel** **argumentum** **philosophozum** z **dī** **atur** a **soros** **aceruo**.

¶ **Sorophagus**. **soros** qd est **sepulcrū** **cōpo**. **cū** **phagū** **qd** **est** **comedere**. z dicit **hic sorofagus** gl. pe. **cor**. **quidā** **las** **pis** **sic** **dīctus**: qz **corpa** **defunctor** **cōdita** in **eo** **infra** **qua** **draginta** **dies** **psumant**: z **ponit** **p** **sepulcro** **simpliciter**. et **pro** **eodem** **inuenitur** **sarcophagus** gl.

¶ **Soros** **σω** **po** **per** **o** **mīcro** in **vt** **rac** **dīctur** **vrna**. **lo** **culus**. **cumulus** **ossū** & **cadauerū**: vñ **cōponi** **pōt** **sorophagus** **quasi** **ossū** **seu** **cadauerum** **consumptor**. **Soropegos** **autē** **σω** **po** **ω** **hr** **ω**. dicit **polindor**.

¶ **Sorops**. a **soros** **quod** **est** **aceruus** dicit **hic sorops** pis et **dīcuntur** **soropes** **cespites**.

¶ **Soro** a **semen** **dīctur** **hec soro** rīa. **quasi** **ab** **eodē** **no** **mine**. **pprie** **quidē** **sorores** **sunt** **quē** **hīt** **eundē** **patrē**: sed **diuersas** **matres**: **cōtra** **germanē** **quē** **hīt** **eandē** **matrē**: sed **diuersos** **patres** **quasi** **ab** **eandē** **matre** **manantes**: vel **dīc** **soro** a **solus**: qz **sola** **cū** **fratribus** in **sorc** **cognatiōis** **habeat**. unde **soro** **isso** **fas**. vel **soro** **izo** **zas**. i. **imitari** **mo** **rem** **soro** **is**: vel **assimilari** **soro**.

¶ **Soror** **dīctur** **quasi** **seorsum** **orta**: **quia** in **aliā** **fa** **miliā** **traducenda**.

¶ **Sorocula** le. dimi. **parua** **soro**.

¶ **Soro** **isso** **fas**. in **soro** exponitur.

¶ **Soro** **ius**. a **soro** dicit **soro** **ius** **ria**. **riam**. **ad** **soro** **is** **ptinens**: z **hinc** **soro** **ius** **rij** **filius** **soro** **ius**: z **hec** **soro** **ia** **rij**. **liā** **soro** **ius**. Et **soro** **ius** **maritus** **soro** **ius** **vel** **frater** **soro** **ius**.

¶ **Soro** **izo** **zas**. in **soro** vide.

¶ **Soros** **vel** **soron** dī **sepulcrū** **vel** **arca** in **qua** **motus** **feri** **vel** **recondit**. **Itē** **soros** dī **aceruus** z **acut** **pe**.

¶ **Soris** **tis**. se. ge. i. **pe** **vel** **euer**: vel **fortuna**: vñ **respō**

vel oraculū: vel ars: vel instrumentū diuīnandī. Et dicit
 fors responsum vel oraculū: quia in quibusdam locis da
 bant responsa p̄ sortes: dicitur fors capitale. vnde quidā
 Sors notat euentū signat quoq; fors capitale. h̄ic nota
 q; sicut dī. Aug. sup illud ps. In manib; tuis sortes meę
 Sors non est aliquid mali: sed res in humana dubitatio
 ne diuīnā indicans voluntates. ¶ Et hoc oīf questio an
 sit vītū sortibus. Ad cuius rei euidentiā nota q; sortes
 scōm theologos pp̄e dicunt cum aliquid sit vt eius eū
 tu p̄siderato aliquid occultū innotescat. et si quidē querat
 indicio sortū quid cui sit exhibendū sine sit res possessa:
 siue sit honor: siue dignitas seu pena aut actio aliqua vo
 cat fors diuīforia. Si autē queratur quid agere oporteat
 vocat fors consultoria. Si autē querat quid sit furatū vo
 cat fors diuīnatoria. Actus autē hoīm qui querunt ad sor
 tes non subdant dispositioni stellarū: nec etiam euentus
 ipsarū. Vbi si quis ea intentione sortibus vtatur: quasi hu
 iusmodi actus humani qui requirunt ad sortes fm dispo
 sitionē stellarū sortiant effectū: vana et falsa est opinio: et
 per cōsequens non carens demonū suggestionē: et quo
 talis diuīnatio erit sup̄flua et illūcia. Hec autē causa re
 mota necesse est q; sortaliū actus expectet euentus: vel
 ex fortuna: vel ex aliqua causa speciali dirigente. Et si q;
 dem ex fortuna quod locū habere potest in diuīforia sor
 te non videntur habere vicū vanitatis: sicut si aliqui nō
 valentes aliquid cōcorditer diuidere velint sortibus ad
 diuisionē vt quasi fortunę exponentes quā quis partem
 accipiat. Si vero ex speciali causa expectet sortium indi
 cium quandoq; quidē expectat ex demonibus: sicut legi
 tur Ezechielis. xxi. q; rex babilonis stetit in būto in capi
 te duarū viarū diuīnationē querens cōmīscens sagittas
 interrogauit idola extra consuluit: et tales sunt illitę: et
 scōm canones p̄hibent. Quandoq; vero expectat a deo
 scōm illud. Prouer. xvi. Sortes mittit in signum: sed a
 domino temperantur: et talis fors scōm se non est mala.
 vt dī. Aug. potest tamē in hoc quadruplex peccatū inci
 dere. Primo quidem si absq; multa necessitate ad sortes
 recurrat. hoc em videt ad dei temptationē pertinere. Vn
 de Ambio. dicit super lucā. Quod forte eligatur huma
 no indicio comprehendit. Scōo siquī etiam in necessita
 te absq; reuerentia sortibus vtuntur. Vnde super actus
 apostolorū dicit Beda. Aliqui necessitate aliqua compu
 lum deum putant sortibus exemplo apostolorū esse con
 sulendū. videant hoc ipsos apostolos nō nisi collecto fra
 trum cōtu et p̄cibus ad deum fuis egisse. Tertio si di
 uīnatoria acula ad terrena negocia conuertent. Vnde Au
 gustinus dicit. ad inquisitiones sanuarū. h̄is que de pa
 gnis euangelicis sortes legunt etiam si optandū sit: vt
 id potius faciant q; demonia consulenda concurrant: ta
 men ista mihi displicet consuetudo ad negocia secularia
 ad vite huiusmodi vanitatē diuina oracula velle conuer
 tere. Quarto si in electionibus ecclesiasticis que et sp̄ri
 tualitanti inspiratione fieri debent aliqui sortibus vtant.
 vnde dī. Beda sup actus apostolorū. Mathias ante p̄
 decosten ordinatus sorte querit scilicet q; nondū erat ple
 nitudo sp̄s sancti in ecclesia effusa. Septē autē diaconi
 postea non sorte: sed electione discipulorū sunt ordinati.
 Secus autē est in temporibus qui ad terrena disponēda
 ordinant. In quarū electione plerūq; homines sortibus
 vtunt sicut in temporalū rerū diuisione. Si vero neces
 sitas imminet licitū est cū debita reuerentia sortibus di
 uīnū iudiciū implorare. Vnde Aug. dī. in ep̄sto. ad ho
 noratū. Si inter dei ministros sit disceptatio qui eorū p̄se
 cutiois tēpore maneant: ne fuga oīm et qui eorū fugiant
 ne. s. morte oīm deferat ecclesia: si hęc disceptatio aliter
 non potuerit terminari quantū mihi videt qui maneant
 et fugiant sorte eligendi sunt. Et in p̄io de doctrina xp̄i
 na dicit. Si tibi abūderet aliquid quod oporteret dari et
 qui non haberet: nec duobus dari potuisset. Si tibi occu
 rant duo quoq; ncuter alterū vel indulgentia: vel erga te
 aliqua necessitate superaret. Nihil iustius faceres: q; vt sor
 te legeres cui dandū esset: q; dare vtriq; non potuisses.
 Item scias q; non condēnantur rustici qui seruant temp

pora ad seminandum et arbores incidendas: et similia q;
 certam et naturalē habent rationē quare ita debeant fie
 ri. Item dico de p̄dīs circa medicinas dandas et mi
 nutiōes faciendas: et similia de quibus certa et manifesta
 ratio reddi potest scōm p̄dīcam.

¶ Sortialis. a fors dicitur h̄ic et hęc sortalis et hoc le. ad
 sortem pertinens.

¶ Sorticula lē. dimi. parua fors.

¶ Sortilegus ga. gum. pe. cor. a sorte et legē compo. q;
 futura legit. id est colligit per sortes. vnde hoc sortilegiū
 q; talis diuīnatio.

¶ Sortio. a fors dicitur sortio: tiris. titus. sum. i. per sor
 tes diuīnare: vel tribuere: et subministrare. vel diuidere
 et adipsū. Et cōponitur. Consortio: tiris. Resortio: ar.
 et est deponen. cū suis cōpositis.

¶ Sortio aduer. i. p. sortes pe. p̄dū. Ezech. xlv. Cūq;
 cepertis terrā diuidere: sortio sperare p̄mitas dño.

¶ Sortiūdas da. dum. pe. cor. q; videt per sortes a fors
 et video des componitur.

¶ Sospes. spes compo. cum se. et dicitur sospes tis: qua
 si secum habens spem. s. sanus: saluus: incolumis: super
 stes. vnde versus. Incolumis sospes sanus saluusq; su
 perstes. Vnde hęc sosptas tatis: sospiro as. id est sanare
 exphlarare: vel bona spe afficere: vel bona spe aliquē sal
 lere: et est actiū. In eodem sensu inuenit sopio pis et dī
 cur sospes quasi salutis sospes: et est et. et inuenitur in
 neu. ge. vnde Iuue. Deposuit tibi sospes erit. Tamē
 de dinatione est tantū cōis generis tam in singulari q; in
 plurali: sed hęc sospta tē in singulari est sē. ge. in plurali
 vero neu. ge. h̄is tantū notatiū actm et vocatiū. et sic est
 hetero. vt pluraliter hęc sospta: actō hęc sospta: vocati
 uo o sospta. Idem dicas de hospes et hospita.

¶ Sospis. in sospes vide.

¶ Sospiro as. in sospes exponitur.

¶ Sosstratus ti. pe. cor. pp̄uū viri. vñ Iuue. l. iij. p̄an
 dente et madidis cantat que sosstratus ala. Et macha. l.
 ij. c. iij. dicit. Sosstratus aut p̄elatus est cipis.

¶ Sother grecū nomē ē dī. et interpretat saluator et salutar.

¶ Sotularis. a solea dicitur. Vnde per apocopam sotu
 lar ris. neu. et cor. pe. notatiū sicut specular. vñ in doctri
 nali dicit. H̄ic sotular socas specular dicitur origo. Ma
 gister tamen Be. dī. q; sotular vel sotularis nihī est: im
 mo dicendum est subtelaria.

Socrates atheniēsis sophronisci marmorarij et pha
 naretę obstetricis filius. Qui cum acerrius esset inge
 nij & physicen atq; facundiā sine virtute nihil p̄des
 se videret: illis artibus que solē tunc in vsu erāt reli
 ctis: ad ethicā se cōuertit & sophistas vehemētē irri
 debat. Quinetiā apollo interrogatus a quodā de so
 crate respōdit illū esse sapientissimū. Propter hęc cū
 multi ei inuiderent. ab anyto quodā diuite & melis
 so poeta & licone oratore accusatus est. quasi deos
 cōtēneret & pueros corrūperet. Cūq; nimis animo
 se in iudicio loqueret: addictus morti venenū bibit
 in carcere. Sed statim populus mortē eius ita doluit
 vt accusatores eius vel morte vel exilio plecteret. &
 ipsi socrati statuā grēā dedicaret. Huius discipulus
 fuit plato & alij permulti.

Solyme solymarum vrbs nobilissima iudeę que &
 hierosolyme. Pōnit et adiectiue. Itē vrbs alia circa
 lyciam vel cyliciam iuxta. Homerum.

Solon atheniēsis legūlator & vn° de septē sapiētib;
 q; Crēsū regē monuit vt se felicē nō putaret q; diuū
 Sora oppidum volscorū in campania. (ueret.

Soracte mons hyrpinorum in faliscis. xx. passuum
 milibus a roma.

ante

P

¶ Spacioz. spaciū est. distantia vel in
 ternalli: vel interapedo. vñ hoc spaciū l.
 dī. et spaciū sa. sum. et comparat. vñ hęc
 l. iij.

spadofitas tis. Itē a spaciū dicit spaciō ris. aff. art. i. ire vel deambulare huc illucire causa recreandi. Et cōpo. cōspaciō aris. arcūspaciō aris. despaciō aris. i. deorsus vel valde vel de vno loco ad alius spaciari: vel a spaciari cessare. Exspaciō aris. i. extra spaciari et euagari. Spad- or deponens est cum suis compositis.

¶ Spacium cū in spaciō vide.

¶ Spadix dicitur, forminini generis et hec spadicea ce. i. palma vñ hic et hec spadix. i. subnubens: fulu. i. a calore palme. Vñ et spadices dicuntur equi palmarum. i. equi fului et rubicundi coloris sicut palme: vñ qd palme figurā in crurib⁹ hñt.

¶ Spado a spadix dicitur hic spado nis. eunuchus: castratus. vñ et spadonens dicuntur furculi vitū fruge carentes dicitur sic quia sunt steriles. vel vt quidā dicunt spado dicitur a spatha. i. gladio cum quo castrabant.

Spado dicitur a verbo spao quod est traho euello. eo qd illi testes euulli sunt. Spasmos autē tractus dicitur.

¶ Spartiata te. cōis ge. est. et pdu. pe. vide in spartū.

¶ Spargena ne. se. ge. i. infantia. et dicitur a spargo gis. Sparganō dicitur fascia. Sparganizo fascio. hoc est fulcia ligo. Sparganō luxurior et affectu distrahor.

¶ Spargo gis. si. sum. i. diffundere: dissipare: vel respicere: dissipare opire: siue pfundere. Vñ sparsim aduer. et cōponit spargo cū ad. et subtracta b. dicitur a spgo gis. i. dissipare opire: pfundere. vñ aspsim aduerbiū. pspgo gis. qd et cōspargo gis. inuenit. Circūspgo gis. Dispsgo Inpsgo gis. Respsgo gis. pprie est distant opire et pfundere. Vñ aqua respisus dicitur qui distantibus aque guttis optus et pfusus est Spgo et eius pposita actua sunt et faciunt pperitū in si. et supinū in sum. et oia pposita a spgo mutant vbiq; a simplicitate in e. qd uis quib⁹ in quibusdā ppositis inueniat a. reserata. sed poti⁹ vñ qd scriptorū videt contingere.

¶ Sploū. a spgo gis. dicitur hoc sploū ri. id quo aliqd sp. ¶ Spilus. a spgo gis. dicitur spilus fa. sum. partit. gis. pū et nomē potest esse. Itē a spgo sparsu dicitur splo fas. ite quantatiuū. a quo sparsio tas. aliud frequentatiuū.

¶ Spartanus na: num. in spartum vide. et pdu. ta.

¶ Spartum. a spargo gis. dicitur hoc spartū ti. gen⁹ vestimēti. vel sparta ciuitas est laconie: et est eadē ciuitas sparta vñ sparte et lacedemonia. vñ lacedemonij dicuntur sparti: et dicitur sparta filio foxone. Vñ sparta na. num. et hoc spartū gen⁹ velis: qd ibi factū pūmū fuit. Et inde hic et hec sparta te. patriū ab illa ciuitate: vel ab alia vt dicitur: et videt qd pdu. a siue. pe. cū sit deriuatiuū. Itē spartū inuenit pro fuisse. Sparte dicitur filiū. linea carpentarij. rubrica. scirpus Sparton funis. Spartes spartus species lini. dicitur pterea feminatus. Sparta vrbis nobilissima laconie vñ spartiā te eius incolę: qd eadē dicitur lacedemon potius qd lacedemonia populi aut lacedemonij: aut spartani: et a prouincia viri dicuntur lacones: mulieres lacene.

¶ Sparus a spargo gis. dicitur hic sparus ri. tellis rusticam mīlle: quia spargatur. id est mittatur. vnde et quidā p- fctis dicitur spargus: qd cūstidē figurę sit.

¶ Spasmosus fa. sum. in spasmius exponitur.

¶ Spasim⁹ grece latine dicitur subita peractio pūi aut neruū cū dolore: quā passionē a corde dicitur dīxerit qd i nobis pūcipatū vigoris hñt. vñ spasmosus fa. sū. talē infirmitatē.

¶ Spata a spaciū dicitur hec spata te. gladi⁹: qd sit (patis spatiofa ampliat lata. et dicitur a spathin qd est passio. vñ spartarius ri. rum. et hic spartarius ri. qd facti spatati vel vendit. Itē a spata dicitur spatatus ta. tum. spatā habens: vel spata armatus. et est spata se. ge.

Spatha greca ē vox dicitur ab eis quoq; σ τ α θ α enis. Pathos aut passio aut affectio dicitur et scribit p th.

¶ Spatula tule. a spata dicitur hec spatula le. dīmi. pe. cor. et spatula armus dicitur et pprie in pecoribus: qd lata sit. et spatula rami vel folia vel fructus palmarū ante qd apiant ad similitudinē spate dicuntur. Leuit. xliij. Spatulas palmarum. Item spatule grece: latine deliæ dicuntur. Et a spatula dicitur spatulofus fa. sum. et spatulatus ta. tum. qui ma-

gnas et diffusas habet spatulas: vel deliciofus siue delictatus et vtriusq; cōparat. Item a spatula dicitur spatulofus. i. delictofus. vel in spatula delinere. et cōpo. cum. et. et dicitur et spatulofus.

Spatolao grece dicitur delictofus.

¶ Speciales in species exponitur.

¶ Species a specio dicitur hec species dicitur. i. pulchritudo vel forma sū qd dicitur. Species pūmū digna est imperio. Itē species pprie forma dicitur et ppria qualitas que cognoscit ex cōuentu accidentiū et dispositiōe partū. Itē dicitur species rerū maneris sū qd dicitur. hui⁹ species. i. huius maneris herba est in orto meo. Itē species dicitur substantia vel essentia: vñ in quadā collecta. Ecce dicitur vt qd te et fide cognouim⁹ vñ ad pteplandā spēm tue celestitudinis pducamur. Itē spēs dicitur quoddā pūibile in dialectica. Et dīstīnī. Spēs est qd pūicat de plurib⁹ dīstīnī. pūmero in eo qd quid. Itē spēs dicitur accidēs partū ofonē in grāmatica. et scribitur sic marie sū qd nois est accidēs. Species est originalis dispositio dicitōis per quā fit pūmū et deriuatiuū discretio. De hoc multa vñlla habes in tertīa parte in ca. despedeb⁹ noim. Dicit etīā occasio vñ cōsa. Vñ hic et hec specialis et hoc le. ad specē pūens: vel specē designās et singularis pprie: vnus et pparatur. vñ hec specialitas tis. et specialiter aduerbiū. i. per species. Itē a species dicitur speciosus fa. sum. i. formosus pulcher et cōparat. Vñ hec speciositas tanis.

¶ Specifico. species componit cumifacio. et dicitur specifi- co ficus. id est segregare: diuidere: separare: designare: vel specē facere. Vnde specifi- cificus affica. affici. id est specialis diuisus vel faciens speciem.

¶ Specimen. a specio dicitur hoc specimen mīnis. i. pūmū do: vel similitudo: imago: signū: notitia: experimentū. et cor. pe. tam in nominatiuo qd in genitiuo.

¶ Specto la. xi. cum. i. cōsiderare. Sed non est in vñt nūq; dicendū est spido: sed specio: qd pbat p deriuata: sicut species: specimen: speculū et. sicut vult long. pū. etīā dicitur in. iij. li. A specio la. vel a specie specimen. Specio cōponit. A specio dicitur respicio dicitur. cōspicio dicitur. arcūspicio dicitur. despectio dicitur. dispectio dicitur. inspectio dicitur. pspicio dicitur. pspicio dicitur. Item specio componitur cum sūsum vel sursum et dicitur inspectio dicitur. Specio etīus composita in o. omnia sunt actua et faciunt pperitū in ri. et supinū in atum. Item ab eo composita in pūentī mutant e. simplicitas in i. et corrumpunt hanc syllabam spī. Quid⁹ episto. Despicit acceptas hostis ab hoste notas. i. litteras. pū. in. v. lib. vbi agit de figura dicit. Specio simplex non est in vñt. Vnde cōpo. inspectio: suspicio. Specto etīā verbum quali a verbo spedo nati est frequē. Et scias qd vñ demus natura: aspiciam⁹ voluntate: inuenimur cura: aspiciamus antenos: respiciamus retro: suspiciamus sursum: despicimus deorsum: inspicimus retrosum: cōspiciamus circūquaq; pspiciamus longe.

¶ Specuicula le. dīmi. parua species.

¶ Specto. a specio species specti specti. dicitur spectro tis. frequentatiuū. Vñ hoc spectamē spectamīnis: et hoc spectaculum taculi. pro eodem. et hic et hec spectabilis et hoc ble. Vnde spectabiliter aduer.

¶ Specula a specio dicitur. dicitur hec specula le. altus locus aptus ad circūspiciendum. vnde speculofaris. id est vñdere inspicere: inuestigare: explorare: de alto inspicere. vnde hoc specular. vel hoc specularis ris. locus altus vñ de quis speculari potest. Vnde et fenestre et vehicula de quibus speculari dicuntur. vnde Augustinus in quodam sermone. Solis radius penetrat speculā: nec cum ingreditur violat: nec cum egreditur tangit: quia et ingressu et egressu etīus speculari integrū pterseuerat. corripit cū. specular sicut suum verbum speculof. Vnde Iuuenalis. Qui vehitur cūso latis specularib⁹ antro. De hoc etīam dicitur in secunda parte vbi egi de accenti nominum desinentium in ar. Et a speculo: vel specula deriuatur hic et hec specularis et hoc speculari. id est illustris: vel ad speculā pertinens: vel habilis et aptus ad speculandum.

● **Specular 2 speculolaris. In specula est.**

¶ Speculū. a specio dicitur hoc speculū. quia ibi femina spēm suū vultus considerat: vel dicitur a splendēdo: quia splendorem reddat.

¶ Specus a speculo is. vñ hic specus d. z hoc specus. cui et hoc specus ris. z hoc specus a. z hoc specus indecli. in singulari oia in eodẽ sensu. z est specus fossa facta sub terra qua pspici potest: q̃ z antrũ vñ: z spelũ z spelũca. Sed antrũ et spelũca grecz latine spelunca. s. locus cõcauus: ruz pes cõcaus z vide q̃ a spelũ derivat spelunca et deberet specus. vñ vel specu facere ablatũ z datũ plurales in ubus specubus: tñ vñualiter faciunt in ubus: vt specubus.

Speleum in specus exponitur.

Speleū prima pducta protulit Vetr. quā spec' & si-
milis corripuit. scribit autē græce σπηλαιον.

Sphera a spaciū dicitur hoc sphaera re. i. rotunditas siue corpus ex omni parte rotundū. ⁊ est sphaera manente dyametro cōtinua circa ipm semicirculi arcū ductio: ⁊ dicitur sphaera quasi spaciū rotundū vñ et rotunditas mūdi dicitur sphaera mundi: et ip̄ sphaera in rotundū formata est: dicitur rotundū vñ volubile est dicitur sphaera a volubilitate et rotunditate: vt pile quibus ludūt infantes. vel vt dicunt sphaera grēci est sphaera cū dicitur est rotundū sphaera vocat vñ sphaerico ca. cū. i. rotundū ⁊ solidus ad modū sphaere. Et vt Philo. di. Sphaera celi est spēs quedā in rotundū formata cuius est trū terra est ex oibz partibz equaliter p̄clusa. sphaera ista ab oriente ⁊ occidente semel in die ⁊ nocte vernit: ⁊ tanta celeritate dicitur currere vt nisi aduersus p̄cipit et cursū astrā currerent q̄ eam remouerent mūdi: rēuē faceret. hāc nec p̄ncipiū nectermīnū habere dicit: ideo q̄ in termino rotundo quasi circulo vñ incipit ⁊ definit non facile cōprehendit. ⁊ cor. p̄imā. Quid prudētior maior. Cuius ad arbitriū sphaera mobilis atq̄ rotunda. multi tamē p̄ducunt sed male: q̄ p̄ eius p̄positū p̄bat. s. aspera: quod p̄ponit ab a quod est line sphaera. Et p̄osper qui dicitur quasi p̄pe speram: sed spera p̄du. c. ante.

Sphæra græcū est σφαῖρα et dī pīla rotūda & sphe
ra a nobis vñ spherizo ludo pīla. & spheromē sum
rotundus. Sphero autē euoluo. & cū æ dīphthōgo
scribat multū errant qui corripiendā primā censēat
aut inde asperū et prosperū dici.

¶ Sperma. aspergo gis. diaz hoc spermatis. i. semen e
ppule alallū. vñ spermatis 30 sabb. sperma emitttere.

**Sperma grēcū est & semen diciť qualecūq; etiā frus-
tneti. nec diciť a spgo. cū ne spgo qdē dī sed spargo.**

¶ **Spermologus.** sperma pponit cu logos qd est sermo
et dicitur hic spermologus gl. penult. cor. i. semiuerbi. ⁊ adie
ctiue potest ordinari. spermologus ga. gum.

Spermolog' dicitur seminator verborum: spermologia perceptio seminis quod fit ab auctoribus quoniam seminat: & seminatio verborum.

¶ Spermaculus in foenat est.

Spernar. a sperno nis. ſi spernar de. ge. omis q̄ frequēter alios ſpernit. Et cōparat. vñ hec ſpernacitas tatis et ſpnaculus la. lū. pe. cor. aliquantulū ſpernar.

¶ **S**perno nis. **S**perui spertū. nere. i. cōtēnere: vili pē-
dere. **S**perno cōponit. **A**sperno nis. **a**sperno: nans. de
ponit. **Cō**sperno. i. simul spertere. **U**n̄ **a**spertus ta. tam.
Et cōponit. **I**ncōspertus ta. nū. i. laudat⁹. p̄batus. **S**per-
no ⁊ ei⁹. **C**ōspira in o. sunt actua. ⁊ faciūt p̄teritū in sp̄qui
et sup̄num in sp̄rum.

Spero a sphaera v: spero ras. i. spē habere: p̄dere: ex
sumare: vel sperādo expectare: vel credere et p̄prie bo
na. Bona quidē speram: mala timem. **S**peretamē spe
rare ponit p̄timere: z ecōuere: sed ip̄prie vñ dicit do
nat⁹ q̄ cū dicit Aug. hunc ego si potuim sperare dolorē
sperare dicit p̄timere. et est ibi adrologia. **S**pero deri
uat speratus ta. tum. tam in actiua q̄ in passiua signifi
catione. z computat⁹ z componit⁹ in speratus ta. tum. z similit̄
ter comparat⁹. Spero p̄ponit despero ras. i. a spe cessare
vñ hic z hec desperabilis zhocic. vñ desperabilis adner.

Spero pro spem habere est neu. immo semp videtur neu. sed qd aliud verbū intelligit: potest etiā eius passiuū in pūma psona inueniri: non minus tñ est neu. sicut i in 2 uideo. l3 etiā sepe inueniat in uideo. Despo ab eo ppositū tñ neu. est. Itē spō pūmā pductū: sed sperare eam con. Spero a spē nascit non a spolieta.

⦿ Sphæcula lē. dimi. parua sphæra.

Spes. a spero ad d: hęc spes spei. z d: spes: q: sit spes
p: grediēdi: quasi sit pes: et est et. **U**n ecōtrario d: despe-
ratio: deest em spes nullaq: p: grediēdi facultas: q: dū q:
peccatū amat futurā gloriā nō sperat. et caret grō datino
et abito pluralib: fm vltim. **I**nuenit tamē spebus. vñ u:
ij. li. machab. ca. vij. g. **N**oli frustra extolli vanis spebus.
hęc nota q: spes est certa expectatio futurę bñitudinis ve-
niēis ex grā z meritis pcedētib: . **S**ine meritis em aliquid
sperare non est q: sed psumptio dici pōt. **E**st em spes
de inuisibilibus: qd em videt quis non sperat. **E**t scias: q:
spes fm q: est passio nō est p: . s: fm q: in appetitu itello-
ctus pñs **E**t nota q: numer^o principalū passionū hoc mō
potest accipi: q: aut sunt de pñti in quo pñt mor^o cō-
cupisibilib: aut de futuro in quo pñt mor^o irascibilib:
in quātū est de difficult. **S**i pñmo mō: aut de bono: z sic est
gaudū: aut de malo: z sic est tristitia. **S**i scō mō: aut de
bono: z sic est spes: aut de malo: z sic est timor. **I**tem aliad
uerietē spes q: est virtus non opponit timorē q: est donus:
q: spes extendit se in deū ex pñsideratiōe diuine largita-
tis. **T**imor: vero dat resiliutiōē ex pñsideratiōe pprie pñ-
uitatis. z ita non est fm idē resiliutiō timoris. z extēsiō spei
Uñ nō sunt p: ratiā. **I**tē spes aliqñ p: re sperata ponitur.
Uñ aplūs. **E**xpectātes beatā spē. i. rē speratā vitā eternā
q: spes nō pñfundit. i. non frustrat vel dectōt.

[illegible]

¶ **Spicatus** latum. In spica exponitur.

C **Spico.** a spica dicitur spico as. i. spicas emittere: vñ habere: vel colligere vel dare: vel ad modũ spicę aciere vñ findere. Et componit **Conspico** as. i. spicas colligere in quo sensu inuenit conspico ris. depo. despico as. r. despici cor. is. depo. l. grana de spica excutere extrahere. vñ etiam sepe ponitur p. auferre: et p. aperire. **Expico** ris. r. explico as. idẽ est qđ despiciare. **Inspico** as. i. spicas emittere: vel dare: vel ad modũ spicarũ acuire: vel findere: vñ dũ uidere: vel informare. **Hespi**co as. i. retro vel iterũ spicare. **Suspi**co i. latenter vel post: vel sub spicas spicare. **Spico** co. r. eius posita pducunt hanc syllabã spl. vide in cõspico. **Hespi**co r. ola eius posita in o. sunt neutra.

¶ Spicosus fa.sum.in spica exponitur.

Spicula. a spica dicitur hec spicula le. dñm. z hōc spica lum li. telū vel sagitta: vel breuis lancea: vel iaculi: quia instar spicae cultus. Et spicula: lar. id est iaculari: vñ spiculari occidere. Unde hic spiculator: nō. i. carnifex q̄ pos-
tar spiculum ad occidendum.

Spiculator: toxæ in spicula exponitur.

Spidromū. Spiro pponit di bromos qđ est curul: &
de hoc spidromū mī locus post domū secretus: sicut ad
reposita nature. Idem dicit: hippodromus.

Sphyrō dicitur planta pedis. talus. & dromos cursus
unde dicitur potius sphyrōdromos pedis cursus. vel loc⁹
ubi pedibus currit: sicut hinc drom⁹: curſe equorum &c

¶ Spina. a spica & hoc spina nō. ppter acuitatē q̄ ante
dicitur spina quasi pinguē & singulīe trabens. ut est. vñ

spinofus fa. sum. i. spinis plenus. unde hec spinofitas
 ite a spina dicitur hoc spinetis. ti. locus ubi spinę crescunt.
 Et spinus nea. neu. i. de spinis factus vt spinica corona
 Item spina est tictura docti sic dicta. q. habeat radiolos
 acutos. 2. pd. sp. Unde Thobias. Spinis 2. tribulis pur
 gare noua debet. Qui ferit 2c.

¶ Spinax a spina dicitur hec spinax. dis. tabula philosopho
 ru que 2. spinax dicitur in qua philosophi figuras faciunt
 in supposito puluere. vide in mons.

Pinax nō spinax huius spinacos maf. gene. dicitur
 scutella tabula & qd scissoriū vocat & index libro 2.

¶ Spinetum ti. in spina exponit.

¶ Spinifer ra. rum. pe. cor. ferens spinas. Et cōponitur
 a spina 2. fero fers. vel ferens.

¶ Spingena ne. ge. cōs. pe. cor. de spinis genitus.

¶ Spino. a spina dicitur spino nas. i. pun gere: vel daude
 re. 2. cōpo. conspino nas. in eodē sensu. In spino nas. in
 tus vel valde spinare: respino nas. id est iter spinare: vt
 spinas remouere. Spino cum obus suis compositis acti
 uum est. et prou. sp.

¶ Spinter a spina dicitur hoc spinter in dē. vel spinter
 ens. i. fibula vt armilla. 2. cor. pe. genitū. vide in torqueo
 Spinther: eros maf. ge. grēce σπινθηρ dī scintilla

¶ Spinterculū li. dimi. paruum spinter.

¶ Spinula le. dimi. parua spina.

¶ Spnulentus. a spina 2. lentos plenus compo. spinulē
 tu sta. ti. i. plen. spinis. 2. paraf. vñ hec spinulenta tiē.

¶ Spinus a spina dicitur hec spinus n. arbor. pumoz qd
 quidam in masculino genere ptulerunt.

Vt auctor est Seruius ad illud Verg. Et spinosiam
 pruna ferentes.

¶ Spira. a spira dicitur hec spira re. circulus non rediens
 ad idē punctū. unde reuolutiōes serpentū 2. funiū in na
 ui spire dicunt. 2. ipsi funes nautarū dicunt spire: q. in spi
 ris reuolunt: vel dicunt sic a sparto unde sunt.

Spira grēcu habet ei diphthongon in prima σπεί
 ρα: & est cohors circuli & quē latine spira dicit. Spi
 ron grēce σπείρ op est versus velū &c.

¶ Spira culū. a spiro as. dī hoc spiraculū li. i. adit. vel fo
 ramē vel aliqd aliud p qd spirat. vñ spiracula dicunt oia
 loca p qd pōt fieri spūs. 2. spiracula dicunt loca p qd terra spi
 ramē edit. Itē a spiro dicit spiratū. u. uum. quod facile
 spiratur. 2. hic 2. hec spirabilis et hoc le. habile ad spirandū
 vel per quod spiratur.

¶ Spirator. a spiro ras. dī hic spirator. oia. qd spirat Sed
 cōsuevit queri an pater 2. fili. sint vn. spirator. spūsancti.
 Ad hoc dicitur quidā qd ac. recipit numerū a supposito. vñ
 etiā verbū signās substantiā p modū actus dī de plurib.
 psonis pluralit. spūs sit essentia vna: sicut. Job. x. Ego
 ex pater vnū sum. actus aut signat 2. in pbo 2. in pti pti o
 in nōle pbal: sed tamē plus accedit ad substantiā qd ver
 bū: 2. adhuc nomē pbal plus qd participiū 2. verbū. Et iō
 nō possum dicere qd pater et fili. spirēt spm sanctū: vel qd
 sint spirans: vel qd sint spirator: sed qd spirent 2. sint spirā
 tes: 2. sint spiratores qd sit vn. actus quo spirant. tamē
 scdm qd vnūquodqz eoz magis accedit ad signā dī actū
 minus ppule pōt in singulari p dīcari. Vel pōt dīcī qd ppi
 qd qd spirans adiectiū est spirator: vero substantiū: ideo
 pater 2. filius sint duo spirantes ppter pluralitātē suppo
 sitoz. Non autē duo spiratores ppter vnā spirationem.
 Nam adiectiua nōla hñt numerū scdm supposita: substanti
 ua vero a seipsis scdm formā signatā. vide in scribo.

¶ Spirituales. in spiritu exponitur.

¶ Spiritus. a spiro ras. dī hic spūs tus. tui. i. flat. vel an
 gel. vel ala qd facit spirare: vel qd spirat in coipe. pūf. aut
 videt velle: qd a spūs deriuat spiro ras. 2. hoc teneas. 2. spūs
 deriuat apr qd ē ignis. Et a spūs dī hic 2. hec spūal 2. hoc
 le. ad spm pñēs. 2. format a spūs remota s. 2. addita lis. 2.
 p sincopā dī hic 2. hec spūital 2. hoc le. vñ spūitalit aduer
 b. videt idē signare tñ dīfferūt: qd spūalia ad spm p tñēt
 qñalit siue ad bonū siue ad malū. 2. spūitalia sūt bona

q spectat ad salutē 2. ad vitā eternā. Et scias qd spūs sūt
 qñ nō est vna dictio dī de spūculis vñ iusti. vñ nōt qd
 sicut fili. duob. modis dī mñ. vñ nō mo quo vñbit ap
 paruit. Altero quo iustitū est mñt. pōp. Itē 2. spūs
 scias a pte 2. filio ac a seipso duob. modis pcedē siue mñ
 ti siue dñt. vñ nō mo vñbit: altero mo iustitū. vñ
 est em vñbit vñbit creaturē demonstrandē: sicut i dīcē p
 teoestes alijs vñt. Et dat quotidie iustitū vñbit dō
 mentib. fidelū nō tñ spūscas i sui natura videt a nobis
 q nec in illis creaturis magis erat qd lēis s. ad alio. In
 illis em erat vt p eas ad hoies veniēs ostēderet esse in illis
 ad quos illē creaturē veniebāt. Nō em spūscas pāli mo
 tu tūc venit vel descendit in hoies: sed p spūalē motū crea
 turē figuratā est spūalis 2. inuisibilis spūsancti iustio. Et
 vt apūs dīcat p illū modū mñtōis spūsancti corpaltet
 ex hñtū mōstratā est spūalis 2. interior: missio spūsancti s
 ue donatio. ¶ Itē scias qd dona spūsancti sunt septē qz
 enumerant in 1. sa. xi. Recedat sup cū spūs dī. spūs sa
 pientie 2. intellect. spūs pñis 2. fortitudinis: spūs sciētiē
 pietatis: 2. repleuit eū spūs timoris dñi. Chūst. habuit et
 quodlibz mēbū ei. hz spm sapientie i diligēdo: spm felle
 ctus i cognoscēdo. spm pñis i docēdo: spm fortitudinis
 in su sūndō: spm sciētiē i pseruādo: spm pietatis: i ppatiē
 do: spm timoris i reuerēdo. vide i spes 2. in padit. Bre
 go. aut in. xix. homel. Ezech. p dīcā dona ascēdēdo enu
 merat. vñ dīcā 1. sa. p dīcā dona vñ dñs de celestib.
 loquēs: descendēdo magis qd ascēdēdo enumerant. 2.
 nos qd a terrenis ad celestia tēdm. eodē dñs ascēdē
 do enumerem: vt a timore ad sapientia puenire valeam.
 In mēte etē nostra pūm. gradus ascēsiōis est timor
 dñi: scōs pietas. tertius scientia. quart. fortitudo. quint.
 consiliū. sext. intellect. septim. sapientia. Est em timor
 dñi in mente sed qualis est iste timor si cū eo pietas nō est
 Aut em misereri pūo ignorat: qd ppari ei i tribulatiōe dñi
 simulat: hui. timor aī oipotētis dei oculos null. est: qd nō
 leuat ad pietatē: s. sepe pietas p inordinatā miam erra
 re solet: si fortasse pceptū qd pceda nō sūt: p dīcā aī qd fci
 ri ignib. gehēne possunt disciplinē sunt p bēre corrigēda
 s. inordinata pietas cū spūalē p dīcā: ad eternū suppliū de
 trahit. Ut ergo vere ordinata sit pietas: ad dñi est aliqd
 subleuāda. i. ad scientiā vt sciat vt qd ex scientia pūat vel
 qd ex mīa dimittat. 2. si sciat qd agere dīcā debet virtutē
 vero agēdi nō hēat qd ē ipa scientia. Scientia ergo nra cre
 scat ad fortitudinē vt cū videt qd sit agēdi hoc agere p
 mētis fortitudinē possit ne timore trepidet: 2. pauore cor
 lapsa nō valeat bona defendere qd sentit. 2. sepe fortitudo
 si iprouisa fuerit: 2. min. circa vicia circūspecta ipa sui
 psumptiōe in casum ruit. Ascēdēdo ergo ad pñis vt p
 uidēdo pūmūat omē qd agere fortiter pōt: s. esse pñis
 nō pōt: si intellect. deest: qd nō intelligit malū qd agentes
 grauat: quō pōt bonus solidare qd adiūat. Itaq. pñis
 ascendam. ad intellectū. Sed qd sit intellect. magno qd
 dē acūmine vigilet si moderari se nesciat p maturitatem
 Ab intellectu ergo ascendat ad sapientia: vt hoc qd intel
 lectus acute inuenit: sapientia naturē disponat. Et igit p ti
 more surgim. ad pietatē: p pietatē ad scīdā budimur: p sci
 entia ad fortitudinē roboramur: p fortitudinē ad cōsiliū
 tendim. p pñis ad intellectū pñim. p intellectū ad ma
 turitatē sapientie puenim. Septē gradib. ad pñis salu
 tis ascendim. p quā nobis adit. vitē spūalis apē. ¶ De
 triplici spiritu habes in ala. Itē de notōib. habes i pxiē
 tas. Itē de ptiō in spiritu sanctū habes in peccato cas. Itē
 quare sit missus spūsanctus dicit in paradiis. Item vt
 de in sapientia 2. in virtus. ¶ Item scias qd quēdaz sunt
 a spiritus sancto et non cum spiritus sancto: quēdā cum spi
 ritus sancto: sed nō a spiritus sancto: vt dīcā in timor. ¶ Itē
 nota qd Bre go. in homel. pētecoestes ex pōnēs illud Jo
 han. Paradiis aut spūsanctus quē mittet pater in nōle
 meo ille vos docebit oia. sic dīcā. Bre go locutiōe paradi
 tus: latine aduocat. vel p solator dī qd idcirco dīcā aduoca
 tus: qd p errore delinquentū a pud iusticiā pñis iūternēt
 qvniū substantiā dī patre 2. filio erorare p delinquentib.
 bus phibet: qd eos quos repleuerit exorates facit. vñ et

penitus dicit. Ipe enim spiritus postulat pro nobis gemitis inenarrabilibus. Idem enim spiritus postulare dicit: quia ad postulandum eos quos repleuerit inflammat. Consolator autem idem spiritus vocat: quia de peccati peroratione merentibus dum spem vnicuique parat: ab eleuandis tristitiae metibus: de quo recte promittit. Ipe vos docebit omnia: quia nisi idem spiritus cordi astitit audientis odiosus est sermo doctoris. Nam ergo docenti homini tribuat quod ex ore docentis intelligit: quia nisi lumen sit quid doceat doctoris lingua in vacuo exterius laborat. Ecce vna loquentis voce omnes pariter auditis: nec tamen pariter sensum auditis vocis percipitis. Cum ergo vox dispar non sit: cur in cordibus vestris dispar est vocis intelligentia: nisi quia per hoc quod vox loquentis communiter admonet: est magister interior qui de vocis intelligentia quodam spiritualiter docet. Ite idem in eadem hominem. Libet oculos fidei in virtute optinas huius spiritus sancti attollere: atque sparsim partes noui ac veteris testamenti considerare. Ecce apertis eiusdem oculis fidei. David. Amos. Daniel. Petrum et Pauli. Mattheum inuenio: et sanctus iste spiritus qualis et quantus sit arduus considerare volo: sed in ipsa consideratione mea deficio. Implet namque cytharada pueri et psalmistam facit. Implet pastorem armentarii sicut comora vellicante et prophetam facit. Implet abstinentem pueri et iudicem seuum facit. Implet piscatorem et caput ecclesie facit. Implet persecutorem et doctorem gentium facit. Implet publicanum et euangelistam et apostolum facit. Qualis iste spiritus: nulla ad dicendum mora agis in eo quod voluerit: mori ut intelligit mentem docet solus qui tetigisse docuisse. Nam huiusmodi alii subito ut illustrat inuenerit: abnegat repetere quod erat: exhibet repetere quod non erat.

¶ Spiro ras. rari. rare. i. viuere: vel spiritum ducere: vel suspirare: vel stare: vel olere: sive redolere. vñ hoc spiraminiis. Spiro componit. Aspiro ras. conspiro ras. i. simul spirare: vel cōturare. vñ cōspirator et cōspiratio. Expiro ras. i. mori extra spiritum mitti. Inpiro ras. i. spirando immittere et extinguere. Aspiro ras. retro vel iterum spirare: vel quiescere: pausare a labore. Suspiro ras. i. sursum spirare: vel subitus spiritum ducere. Spiro et eius composita neu. sunt propter inpiro pinguere: quod est actum. Et ola pducunt hanc syllabam spi. vide etiam in spiraculum.

¶ Spissus sicut in grecis. bi. Spissum de toto solido dicitur: at illud. Densum dicitur ubi locus opacus habet.

¶ Splēnis. mas. ge. bi. a supplemēto ex contraria parte loci ne vacua existeret. Vñ a suppleo dicit splen. Et a splē dicit spleneticus ca. di. i. ad splenē pertinet: vñ qui patitur in splene. Et ut dicitur in grecis. Los sapit et pulmo loquitur se comouet iram. Splen ridere facit: cogit amare le cur. Et dicitur vulgariter mīsa. vide in cor.

Splen grecum est σπλην.

¶ Splēdeo des. splendēre. i. lucere. vñ hīc splēdo: ris. et splēdidus da. di. et parat. et inde splēdesco sds. in d. oa. Splēdeo cōpo. Conspendēdeo des. resplendēdeo des. vñ de splēdesco. resplēdesco sds. inchoa. splēdeo cōpo. i. suis cōpositis. neu. est. et caret supinis.

¶ Splēdidus la. li. i. aliquantulum splēdidus.

¶ Splēdificus. splēdeo vel splēdo cōponit cum facio. et dicit splēdificus ca. di. penul. cor. et splēdificens tis. gñis ois vñ splēdificentia tis. i. di. a. i. a.

¶ Splēdona. a splēdeo des. dicit hīc splēdona ne. id est gladius: quia splēdeat.

¶ Splēdicus ca. di. in splen exponitur. et cor. penul.

¶ Spoletū ti. quedā ciuitas penul. pdu. inde spoletan.

¶ Spoliatorum ris. in spolio exponitur.

¶ Spolio as. aut. at. are. i. demerant spolia auferre. vñ hoc spoliatorum ris. locus spoliandi. et hoc spolius lis. sunt spolia patatorum: et tunc dicitur et dicitur: vñ de hoc spoliatus locus ubi spolia reponunt vel exterior balnearum cellula.

¶ Spolio cōpo. Conspolio lis. Despolio as. Dispolio as. Erpolio as. Spolio cōpo. i. oibus suis cōpositis est actum.

¶ Sponda. a spondeo des. vel a sponsa dicit hīc sponsa de. parat. vel scilicet. vñ de hīc et hīc spondalis et hoc le. id est ad spondam pertinet.

¶ Spondeo des. spondidi. sponsum. i. ad ducere vel p

mittere: vel velle: et scōm pñs. spōdeo pñritum geminat spopudi. a quo etiam littera s. demit in scōa syllaba euphonia causa: et dicit spopondi. Spondeo pponit. Conspōdeo des. i. simul spondere Despondeo des. despondi. i. valde spondere: sponsam facere et viro coniungere. vñ de desposō sas. frequen. Despondeo des. i. retro petenti vocē mittere: vel reddere: vel consonare vel residere: et cōtradice. Spōdeo et eius pposita sunt actua pñtē re spōdeo des. qd est neu. Spōdeo hīc geminatione in pñtē rito: sed pposita ab eo nunq geminant pñritum.

¶ Sponsa. a spondeo des. dicit hīc sponsa si. et hīc spōsa se. Nam olim sponsores sibi inuicē mittebant cautiones in quibus spondebant se inuicē consentire in iure matrimonij: et fideiussores dabant. Unde admissum est ut spōsum dicamus virū a spondendo: et sponsam similiter. Ergo et sponsus est non quia promittit: sed quia spondet et sponsiones dat et vult. vñ hīc et hīc sponsalis et hoc le. ad spōsum vel ad sponsam pñtens. vñ et sponsalia dñr q in dote datur vel a viro: vel a femina. Sponsus cōpo. Cōsponsus id est cōiuratus: vel cū alio simul spōsus. Ite spōsus sa. sum. est participiū de spōdeo der: vide in matrimonij.

¶ Sponsor. a spōdeo des. dicit hīc sponsor ris. i. fidelis for: vel promissor. Vide in epi. ad hebre. ca. vii. Intantus melior testamenti sponsor factus est iesus.

¶ Spōte. a spōdeo des. dicit sponte aduer. qualitatis. i. viro voluntate: sed ponit qñqz noialiter: vt mea spōte hoc fed: sed melius est vt dicamus nomē esse ablatiui causatiui: et non aduer. i. quādoqz ponat aduerbialiter. Si autem esset aduer. cum poneret noialiter non adligeret sibi adiectiui: nisi esset in neu. ge. Genērale quide est q quādo aliqua dictio non nominalis ponitur nominaliter in neu. ge. ponitur tantū. et suscipit adiectiui in neu. ge. vt tuū legere: tuum euge: tuum ergo. A sponte dicitur spōtaneus nea. neum. i. voluntarius.

¶ Spōta. a porto ras. dicit hīc spōta te. qdā gen? va: si iunctū vel virgē. vñ hīc spōtula le. et spōtella le. di. mi. vel spōta dicit a spōto frutice. vñ in quibusdā locis tētur. et hīc hīc spōtarius ris. qui spōtas facit. Et spōtarius ris. riu. ad spōtam pertinens.

¶ Spōte et per diminutionē spōtule vt iquit Perott dicunt vasa quasi fiscelle in quibus cibi in quotidiana nū vsum ferri consueuerūt Propter quod et pro ipsiis cibis ponunt Iuena. Nōne vides quāto celebretur spōtula fumo. Item pro pecunijs quāto cibariū loco clientulis et salutariis quādoqz dari solebāt. Martialis. dat baiana mihi quadrates spōtula centum A sparto autem nomen habent quod genitā notat eo q ex eo facitabant.

¶ Spōtella le. in spōtate. exponitur.

¶ Spōtula le. dimi. parua spōta.

¶ Spuma. a spuo spuis. dicit hīc spuma me. vñ de spumofus sa. sum. plenus spuma. et cōpo. vñ de hīc spumofitas tatis. Item a spuma dicitur spumo mas. id est spuma fluere: vel spumā habere: vel emittere: vel auferre.

Et cōpo. conspumo mas. id est simul spumare. Despumo mas. id est valde vel deorsum spumare: vel purgare quasi deorsum a spuma ponere. Expumo mas. id est valde vel extra spumare: vel spumas auferre. Inspumo mas. id est in vel valde vel int? spumare. Respumo mas. Spumo et eius cōposita neu. sunt et pducit hanc syllabā spu.

¶ Spumeus. a spuma dicit. spume? mea. mēti. i. spuma existens vel ad spumā pertinens: vel despuma abūdans.

¶ Spumo mas. in spuma est.

¶ Spumofus sa. sum. in spuma vide.

¶ Spumula le. dimi. parua spuma.

¶ Spūgia. a spuma dicit hīc spūgia gie. q. et spuma si at. vñ dicit a fingere quod est nitidare: quia apta est ad tergendum. et scribit per u. in papia spūgia.

¶ Spongia per o scribi debet quia grēce dicit σπόγγος spoggos. nā dū nē anteg. grēcīng vertūt. vñ

dicunt spoggos sicut aggelos. & idem faciunt ante
K & X. ut alibi dixi.

¶ Spuo spuis spui sputus spuer. i. sputū emittere: vel
spuro respergere: pfundere. & inde spurusta. cum. & hoc
sputū ti. Spuo componit. Conspuo is. i. simul spuer. vñ
spuro cōspigere: vel pfundere. Despuo is. i. deorsū spue
re: vñ spuro pfundere. Expuo is. i. extra spuer. Inspuo
is. i. intro vel valde spuer. Respuo is. i. iterum vel retro
spuer: vel reculare: renuere: vilipendere: spnere. Spue
re p sputū emittere et cōposita ab eo scōm illam signifi
cationē neu. sunt: sed in alia significatione actiua sunt: et
omnia faciunt pteritū in spui: et supi. in sputū. & in supi.
pdu. spu. scōm hug. pulcia. aut dicit q spuo deficiat in su
pi. forte hoc dicit quia suo tempore non erat in vsu: tamē
nunc eo uti possumus.

¶ Spurcicia. a spurcus dicitur hęc spurcicia cie. i. immūdi
cia. feditas & formatur a genituo spurci aquo addita cia
fit hęc spurcicia.

¶ Spurcus. a spuo is dicitur spurcus ca. cum. i. turpis: feti
dus: immundus. quasi sputū screans vel prouocans: vel
quasi spuer cogēs: vel qñ sine puritate. Et parat ut di
cūt qdā. vñ spurc? nō mī impurus. sed etiā seuus dicitur

¶ Spurcidicus ca. cum. penul. cor. i. immūda dices. a spu
rius & dico dicitur componitur.

Aut spurcidicus a spurcus et dico.

¶ Spurificus ca. cum. i. immūda facies. penul. cor. a spu
rius et facio dicitur componitur.

Aut spurcificus a spurcius et facio.

¶ Spurius. a spurcus dicitur hęc spurius. & hęc spuria rie
qui vel qñ genitus vel genita de nobili matre est & ignobi
li patre. Itē spurius a patre incerto & matre vidua geni
tus appellat quasi itm spurce vel spuri filius: quia mulie
brē naturā spuriū veteres vocabant. vñ et hī qui nō sunt
de legitimo matrimonio matrē potius qñ patrē sequunt
et dicitur spurius quasi imundus & extra puritatē positus
Et hinc spurius ria. rium. i. ignobilis et degenerans. vñ
dein li. sap. cap. iiii. Spuria vitulamina non dabunt ra
dices altas. i. degenerantia et non naturalia. & hęc littera
est rabani et antiquorū Aug. aut in li. de doctrina xpīana
dicit q melius diceret adulterine plātationes.

Spurcū a spuo secundū Perottū nascit & proprie si
gnificat impurū. obsecensū. lutulentū. Plautus Tot
noctes reddat spurcas: quot puras habuit: aliquan
do per metaphorā notat foetidū. Apul. Tam multę
res spurcę & graues nares infestant. Nōnunq̃ vehe
mens et asperū. Cicero. Iactati tempestate spurcissi
ma. vbi tamē qñ nebulosa pluuiā immunda fuerit id
dixisse potuit Varro. Nunc de remeliūculā spē ha
beo qui rē spurcissimā gestare voluerim. Interdum
seuimet sanguinariū. Varro. Sporcus gladiator &
carnifex. Spurius autē non est nothus. i. illegitimo
tore seu adulterio natus: sed incerto prē natus: siue
is qui eū patrē habet qui legitimus fieri non potest
vñ de aufonius iucūde verius incertū authoris spuri
os vocat dicens de aristarcho. Quicq̃ notas spurijs
versibus apposuit. Plut. Spurius negat dictos eos
quos patres ignorant: id tamē putatū hoc errore qñ
spurijs pñomē scribebat. Sp. quod legentes inep
ti interpretati sunt S. i. sine. P. i. patre. dicit etiā asser
ri rationē multo absurdiorē ab ijs q dicunt sabinos
y xoris pudenda spurion appellare.

¶ Sputum. in spuro tas. est.

¶ Spuro. a spuo is. sputū dicitur sputus ta. tum. & hoc spu
tum ti. & spuro tas. verbum frequen.

Sparta vel sparte nobilis vrbs laconię. alio nomine
lacedemō. Inde spartanus et spartiatā gētile nomē.
Spartacus fuit gladiator et seruus cuiusdā romani.
¶ Et tandē cū octoginta duobus socijs suis effugiet
e carcere: multa seruorum milia congregauit: et mul

tis dānis affectit italiam Tandē a M Crasso in prelio
occisus. Lucanus vt simili causa caderes qua sparta
cus hostis.

Sperchius fluuius thessalię emonte pelio ortus
Speusippus philosophus academicus. platonis ex
sorore nepos et in schola successor

Sphinx monstrū facie virginis. pēnis auuū. et pedi
bus leonis. quod quōdā ad thebas veniēs hoc enig
ma pposuit Quod ē aial bipes idemq̃ tripes ac qua
drupes. Qui hoc enigma soluere nequit. cū sphinx
occidebat. Tandē cōdippus ita soluit. vt hoīem esse
diceret. qui in infantia manib⁹ et pedib⁹ nitens qua
drupes est. at in senectute baculo vtēs tripes est Tūc
sphinx se de saxo precipitē dedit. Reuera sphinx est
aial monstrum in ethiopia de genere simiarū. fu
sco pilo. māmīs in pectore geminis. & homini per
simile nisi qñ pilosum est & solitudinē colens.

Sporades id est sparle sunt isule multe in egeō vel
myrthoo mari inter quas est pathmos.

S ante S Q & C

¶ Squalo a scabo bis. dicitur squa
leo les. lui. i. fardere: esse vel fieri squalidus:
vel asperū: vel splendere: vñ squalesco sas.
inchoa. & squalid⁹ da. dū. i. asper fardid⁹ & cōparat. vñ de
squalidulus ia. lū. aliquantulū squalidus. & hoc squalidus
tas tans. Itē a squalco dicitur hęc squalor: ris. i. asperitas. polla
tio: fardidatio. Et est squalco neu. cū omibus suis cōposi
tis si qua habet. & caret sup. & pdu. squa.

¶ Squaiidulus ia. lum. in squalco est.

¶ Squama. a squalco les. dicitur hęc squama mē. & est pi
scū serpentū & loucę. vñ squamatus ta. tū. i. squamis abū
dans. & hęc squamata te. lozica ferrea ex laminis ferreis
vel encis cōcatenata ad modum squame pfcis: & ex ipso
splendore squamarū & similitudine dicta est. Itē a squa
ma dicitur squamo mas. i. squamas auferre vel dare. & cō
po. Desquamo mas. Disquamo mas. Exquamo mas.
Insquamo mas. oia p auferre squamas & pdu. hanc syl
labā squa et sunt neu. Et a squamo dicitur squameus mea
meū. & squamosus sa. sum. i. plenus squamis: vel lucid⁹:
vel asper. & cōparat. vñ de hęc squamositas tans

¶ Squamo mas. in squamo exponitur.

¶ Squamula le. dimi. parua squama.

¶ Squarofus. a squalor vel squama dicitur squarofus
sa. sum. i. asper vel inequalis: vel dicitur squarofus squalo
re vel squamis corofus.

¶ Squarus ri. maf. ge. quidā pfcis. et dicitur a squama: qñ
squamis acutus fit. vñ & eius cute lignū pungit.
Squarrosi dicti sunt a similitudine squamarū qñ quo
rum cutis ad assiduā illuīē exurgit.

¶ Squilla gen⁹ est pfcis delicat: qñ vulgo dicitur lata.

S ante S Q & C

¶ Stabilis. a sto dicitur hęc & hęc stabi
lis & hoc le. vñ stabilio lis. lū. litus. i. firmare
statuere. Et hęc stabilitas tis. i. firmas: ime
bilitas. & ppo. Cōstabilio lis. & est actiū stabilio cū suis cō
¶ Stabilis cōponit. Instabilis le. vñ de instā (posita
biliter a quer. & hęc instabilitas tis.

¶ Stabularius. in stabulum est.

¶ Stabuloz laris in stabulū exponitur.
¶ Stabulū. a sto stas. de hoc stabulū il. qñ statto boos vñ
stabularius ria. rīā. ad stabulū ptinēs. Et hęc stabularius
ri. stabuli custos: vel equoz custos siue ductor. & ppo. hęc
cōstabulari⁹ qñ frequē inuenit hęc cōestabulari⁹. & de
signat dignitatē siue officiū. vñ hęc cōestabularia rie. et
vroz vñ dignitas. Itē a stabuloz lar. deponē. hoc cōd dē
re est stabulo las. i. neu. ge. & ē absolutū: vt hęc stabulari⁹ ed
¶ Stactē. gen⁹ pao se resine: vñ lēnsū qñ ex pfi. (ma
fura manet: & est inde dē. pōt etiā de dinari hoc stactē hū⁹.

stactes. Et videtur quidam: stacte id est quod myrrha vel gutta myrrhe arboris: est greci: secundum autem pas. stacten est fructus cynamomum.

Stacte: res, grece στακτη dicitur gutta. i. gen^o illud aromaticum. Staco grece στακω sto. Stagon autem σταγων o y o o gutta stilla stillidii. a stezo quod est stillo.

Stadialis. in stadium exponitur.

Stadioli li. dimi. parui stadii.

Stadiū dij. octava pars est miliaris. quo vsitur greci in metiendis viarū spacijs actorie hercule. qui dū esset fortissimus et nimis robore fectur vno anhelitu centū trigintaquing cucurrisse passus: et quia ibi finem currendi fecit Stadiū a stadio nuncupatū est. vide in catinū.

Stadiū & stadios dicit grece latine stadiū.

Stagnarius. in stagnū exponitur.

Stagnū. a sto. stas. dicitur hoc stagnū gni. aqua stans artificialis pisces habens. et stagnū ab eo: quia aqua ibi stet: nec discurrat. unde stagnē nea. neū. et stagnosus salū. et stagno nas. ad modū stagni: insidare: abudare: crescere. Et cōpo. Cōstagno nas. De stagno nas. i. valde vlt deosum stagnare: vel decrescere. vel stagnū remouere. In stagno nas. i. int^o vel valde stagnare. Restagno nas. i. iterū stagnare: vel retro. s. decrescere. vlt redundare vlt stagnū remouere. Stagno neu. est cū obus suis cōpositis. Itē a stagnū dī stagnari^o ria. riū. ad stagnū pertinēs. vel in stagno operans. unde hic et hęc stagnensis et hoc se.

Stayios. interpretatur cur.

Stamen: a sto. stas. dī hoc stamen minis filiū tele. scy orditura: qz stantes solebant et ere et tela erecta solebat disponi sursum pendens de trabe. unde stamineus nea. neum. et cor. sta.

Stānū. n. est quoddā gen^o metalli. et dī a quoddā greco. s. stannatos: quod est sperans et secernens. mixta cū et adulterata inter se pignē metalla dissodiat: et ab auro et argento es plumbumqz secernit. Alia quoqz metalla ab igne defendit. unde staneus nea. neū. de stāno existens. et stānosus salū. stāno plen^o et abundans. Et stāno nas. i. aliquid aptare: preparare: ordinare. et cōponit. Cōstāno nas. i. simul cū alio stānare. De stāno nas. i. valde vel deosum stānare: vel stānū remouere. In stāno nas. i. intus vel valde stānare. Restāno nas. i. iterū vel retro stānare. vel stānū remouere. Stanno cū suis cōpositis est actiuū. Itē a stānū dī stānari^o ria. riū. ad stānū pertinens vel in stāno operans. et hic et hęc stānensis et hoc se. Et scribitur stānū p metallo et oia p dicta ab eodē descendētia p geminū n. Sed stagnū p aqua scribi debet p g. vñ s. stas. Stans aqua dat stagnū specdesqz metallica stānū. s. retinet pūmū vult n. geminare scdm. Itē in grecis. Est cris species stānū stās est aqua stagnū. Pl. duplici scribas pūmū. cum g. qz secundum.

Stasis στας i o i o dicit seditio & statio.

Statis grece latine dī stans vel status.

Stater. a sto. stas. dī hic stater cris. quoddā pondus. i. medietas vnde appendēs aureos tres. unde dī stater: qz trib^o solidis stet. unde videt cōponi a sto et ter. et penul. p d. in gto. A stater dī hęc statera re. pōd^o hīs diagma quattuor que sunt scrupuli. xij. et pensat solidos tres. Itē statera dī: trutina scz pica ex transuerso in libra posita sic dīra: qz ex duab^o statera lanab^o et vno stilo medio pēdeat et stet. Et statera dī sepe totū instrumentū. et cor. pe. gti stater teris. in math. dī cor. Inuenies in ore piscis staterem Sed statera re. pdu. penul. unde quiddā. Sepe min^o staterē lanx cōtinet ampla staterē. Et in grecis. dī. Libra est statera stater est quod librat in illa.

Stater grece στατηρ n p o o vltimā nti & penul. gti pducit nōmin^o qz statera quod sit ab actō nōis stater.

Statera in stater exponitur.

Statim. loc^o vbi naues ad repus stant: sed post^o est naturalis et perpetuū. unde et statio dī: vita illa: qz hic temp^o statim^o qz scdm apostolū. Non cū habem^o hic manētē diu

tate: sed futurā inquirim^o. unde hęc statificala lē. dimi. et stationari^o ria. riū. et statuuus ua. uū. in eodē sensū. Itē statio dī: vbi stat vnus exercit^o cōgregatus. Regi. i. cap. xliij. Veni et trāseamus ad stationē phustinoz. unde versus. Est statio vita statio portus. stadiūqz.

Statua. a sto. stas. vel a stat^o dī hęc statua tuē. imago simulacrū: qz representet statū alicuius.

Statuari^o a statua dī: statuari^o ria. riū. ad statūā ptiēs et hęc statuari^o riū. qz i statuas facit. et hoc statuariū candelā cū qua statua dngit et circundatur. vel crux vel altare. za charie. ix. c. protice illos ad statuariū.

Statuo. a statu supl. de sto. stas: addita o fit statuo is. tui. statutū statuere. i. ordinare: cōferre: fabulare: edificare: cōstituere: ponere: et cōponit pstituto tuis. i. si statueret cōstituto tuis. i. deferere: derelinquere: vel deosū statuere vlt ad deosū sursum statuere Instatuo is. i. ordinare: decernere. Prostatuo is. i. p pōio statuere: pponere: et est pōiū meretricis qz pstatuū. i. pro pōio se supponit. Restatuo is. i. retro vlt iter statuere. Substatuo is. sub^o vlt post statuere surrogare in loco mortui eligere et ponere. Statuo et eius cōposita oia sunt actiua: et mutāt a pntis in i. cor.

Statura. a sto. stas. dī hęc statura re. i. status hominis: scz ei^o magnitudo. et statura dī: post iactū lapidis in aquā: vñ circuli sūt in aqua reditus ipsi^o aque. vñ Luca. Et statura redit. potest etiā hoc esse participiū.

Stat^o. a sto. stas. dicitur stat^o ta. tū. participiū. Quiddā tamē dicit esse sincopatum a statutus. vñ substantiue dicit hic et hęc status tus. tui.

Stenopathia. dī: astrictū corp^o qd neci sudore relaxat. Stenes dicit angustus pathos passio. unde stenopathia dīci potest angustans passio. Stenochoria grece στενοχωρια dicitur angustia & angust^o locus Stenoo dicit arcto. Steno gemo suspiro stenopos angiportus.

Stella. a sto. stas. dī hęc stella lē. qz videt stare. et scdm hoc stelle dicitur proprie que sunt in firmamento. Et idas qz stella dī: quilibet singularis: sy dus vero pluriū stellarū collectio. Astrū grādis stella vel grāde lē: sed hęc nomina sepe cōfundūtur apud auctores. unde stellula lē dī mi. et stelleus lea. leū. i. clarius vel ad stellā ptiēs. Et stellatus ta. tū. i. stellis circūdatus. vel ad modum stellarum depictus. vide in astrum.

Stellio. a stella dī: hic stellio onis. reptile simile lacerte qz depit^o est quibusdā maculis ad modū stellarum. De hoc dicit quiddā. Stellio nocte micat sordēs in luce diei.

Stellionatus ta. tū. a stellio dicit. i. varius: fraudulent^o versipellis malefactor. et hęc stellionatus tus. tui. i. maleficus: fraudulentia: versutia.

Stello. a stella dicit stello las. i. splendere ad modum stellarū: stellis circūdare et ornare: vel stellis diuinare: aliquid perpedere. Et cōponit cōstello las. vñ hęc cōstellatio. quod sepe ponitur pro ipso signo stellarū. Et est neu. stello las. cū suis cōpositis.

Stella lē. dimi. parua stella.

Stematis. nen. ge. i. nobilitas: vel ordo (imagini^o nobiliū vel honor vel dignitas: vel corona: vel ornamētum Juuena. Stemata quid faciūt. stemata dicuntur etiā ramusculi quos faciūt in genere: cū genus cognationū partitūtur: sicut ille pater ille auus. et. vide in stigma.

Stematon. timor mollis carnis.

Stemon. est litus angustum.

Stephanus. stephan grece latine dī corona. unde stephan^o corona interpretat grece: sed hebraice norma. Fuit vero corona. i. pandplū marty^o in nouo testō: sicut abel in veteri. vñ et ptomarty^o dī: fuit etiā norma. i. exēplar et regla alijs patēdi. vlt stephan^o dī: strēnue fans. vlt qz stre nuc fans anus. i. strēnue siue latū dabit fans. i. instrues et regēs anus. i. viduas veteres quib^o ab apostolis fuit pfectus: et est etimo nō cōpositio. Est ergo corona propter principū marty^o. Norma ppter exēplū patēdi vel bñ viuēdi: strēnue fans: ppter luculētiā p dicationē: strēnue fans anus ppter viduarū laudabilē instructionem. hoc etiā attēdes martin^o episcop^o dicebat. In hoc qz stephan^o

poppositus est foemine testimonio; meruit sincerissime castitatis. **Beatus** ergo charissimi qui imitatus hunc fuerit pudicitie est palma et martyris consequitur coronam. sed si quid distare inter martyres potest postquam esse meruit iste qui primum est. **Donatus** enim quia saluator dignatus est pro nobis pati: hanc ipse primum reddidit saluatori. In persecutione autem positus pro persecutoribus dominum deprecabatur: atque in illa lapidum ruina quando alii obliuiscunt poterat etiam charissimos suos ille domino commendabat inimicos: plus itaque dolebat illorum peccata quam sua vulnera: plus illorum impietate quam sua morte. **Stephane** dicitur galea. Vertex montis eminentia. **Stephanos** corona **stephanophoros** coronam ferens **stephanites** athleta: **stephanoo** coronatio. &c.

Stera. a steris vel steri: hanc stera reg. pellicula in qua puer inuoluitur et moratur. vñ **Macrobius**. **Stere** si subdit herba desiccabit eam. Et inde **stercus** ca. ci. a d. steram putrens vel in stera patiens et infirmatus.

Stercorarius rea. rei. in sterco est.

Stercorarius ras. a sterco: hanc **stercorarius** ras. raul. rati. **stercorare**. i. stercore inquinare vel impinguere. 2. cor. co.

Stercus. a sterno nis. hanc **stercus** nis. quia sternitur in agris: vel quia extergitur oportet quicquid in ciuitate sordidum redudat: vel quod verius est. **Stere** a sterten: qui sternitur dicitur est quia primum stercorem agri ratione induxit in italia. vnde et **sim** a quia fiat mus. i. **stercus**. vnde **stercorarius** rea. rei. 2. **stercorarius** sa. sum. i. stercore plenus et inquinatus. 2. vtriusque comparatur.

Stercus ca. ci. in stera exponitur. 2. cor. ri.

Sterilis. a stera: hanc **sterilis** et hoc **le. pe. cor. i. in** fructuosus: infecundus: nihil aptus gignere. 2. comparatur. vnde **stercus** sterilitas tatis. i. infertilitas: infecunditas.

Sternax. a sterno nis. hanc **sternax** ds. ges. ois qui facile et sepe sternitur: vel sternit. 2. comparatur.

Sternus. a sterno nis. hanc **sternus** nij. locus aptus ad sternendum. Et pro compositione hoc **lectus sternus**.

Sterno nis. strau. ni. in th. strati sternere. i. pacificare preparare: infellere: obuiere. vnde **stern** in grecis. **Sternit** equivoce mare lectus a sellis et hostis. **Sterno** componitur cum ad. 2. hanc **sterno** is. astrau. astrati. i. ad vel iuxta vel valde sternere. 2. abijci. d. Item **costerno** nis. costraui. quod costerno: naris. deponit. inuenit primum cingula. 2. vtriusque componitur cum con. 2. sterno nis. Item **circusterno** circustraui. Item **desterno** nis. strau. i. valde vel deorsum sternere: vel deest sibi prauitatem quasi a pace vel a pacto remouere vel sellam auferre quod distellare dicitur. In **sterno** nis. instrau. i. valde sternere. 2. **desterno** nis. instrau. i. paul vel ante vel pro aliquo sternere subicere. 2. **posterno** nis. instrau. i. super vel ante sternere. **substerno** nis. substraui. i. sub vel post vel parum sternere. **Sterno** 2. et composita in o. sunt actiua 2. faciunt sterni in strau. 2. supini in strati.

Steron onis. in stratosides exponitur.

Sternutatio. a sterno nis. hanc **sternutatio** ti. vnde **sternuto** tas. i. sternutui facere. vnde **sternutatio** nis. **Ides** quod **sternut** **Job. xli. Sternutatio** ei splendor ignis. **Ides** tradans gre. di. **Sternutatio** est cum inflatio a pectore exurgit: que cum apertis ad emanandum poros non inuenit cerebrum tangit: 2. congesta per nares exiit totum caput primum cocutit.

Sternutus. in sternutatio exponitur.

Sterquilinus. a sterno nis. hanc **sterquilinus** nij. i. sternus vel locus plenus stercore. 2. videtur esse compositus a sternus et linio nis.

Sterto tis. sternui supi. caret. vnde dicitur **Paul. in. x. lib. a sterto** tui. supi. non inuenit. Et est sternere naris dormiens de resonare. vnde sepe ponitur pro dormire.

Stibis vnguentum vel color: noli confusa: quo meretricibus et solute mulieres solebant uti. vnde in **iii. li. Reg. c. ix** legit. **Iezabel** introitu ei auditu deprexit oculos suos **stibio** **Stibos** dicitur trames vestigium. **Stilbo** reluceo resplendo.

Stibinus na. ni. media pdu. est color: ceruseus vel habens colorem stibi vel onochini.

Stichos grece latine dicitur versus.

Stiga ge. dicitur stimulus quasi stignus. id est aculeus

compositio. 2. indicatio: molestatio. vnde **stigo** gas. i. strumulare. 2. pdu. illa syllaba sti.

Stige grece dicitur turba et acies.

Stigisto tristitia. **Stigerotes** dicitur mestitia.

Stigis. in stige gas. exponitur.

Stigma. a stigo gas. hanc **stigma** tis. i. signi: dicitur character: coctura: mustio: quod sit calido ferro **Paul. in epi. ad gala. ca. vi. Stigma** domini mei iesu christi in corpore meo porto. Inuenitur et **stema** ge. sed aliud signat. vnde quidam **stema** genitio dices cocturam stigma vocabis. Materiam thema seruant genitio dicitur neutrum. Vel stigma dicitur a stinguo quis. quod est signo nas. vnde **stigmaticus** sa. sum. 2. comparatur. 2. cor. pe. genitium stigmatis.

Stigma grece cum est: et est punctum et nota: a stizo quod est pungo percutio: signo percutiendo: vnde **stigmatizo** noto. verberando signo.

Stigo gas. in stiga ge. exponitur.

Stillatus. in stillis exponitur.

Stilbon. stillas participium copo. cum boni. 2. hanc **stilbo** bonitatis. i. mercuri: quasi stillans bonum 2. est sumptum nomen a meliori parte sui. vel **stilbon** dicitur quasi stella bonum: quia eo surgente surgunt pastores. 2. **stilbon** interpretatur veloci: quia veloci plancta est.

Stilbon dicitur mercurius vel a **stilbo** quod est vir bro vel a **stilbo** quod est splendo.

Stilla a stria quod est gutta: hanc **stilla** le. di. vnde **stilla** le. aliud dicitur. 2. stillosus sa. sum. quod est striosus dicitur et **stillo** las. i. guttare vel stilla imittere: vel fundere. 2. copo. **consililo** las. simul stillare. 2. **distillo** las. i. diuersis modis vel extra stillare. **Instillo** las. i. intro vel intus stillare: vel valde stillare. **Restillo** las. i. iterum vel retro stillare. et est neu. cum suis compositis. **Aug** sit differentia inter stillam et guttam patet dicitur in gutta.

Stillicidia. stria vel stilla componitur cum cado. et hanc **stillicidia** di. hanc **stillicidia** di. in eodem sensu. scilicet stilla cadens vel locus ubi stille cadunt: vel locus a quo vel per quem cadunt. vnde **stillicidiosus** sa. sum. propheta. **Sicut stillicidia** stillantia super terram.

Stillo las. in stilla vide. vnde et **stillo** las. per unum. i. aliud est. vide in stilus.

Stillula le. dimi. parua stilla. 2. cor. pe.

Stillon interpretatur longum.

Stilus. a stilo tis: hanc **stilus** li. i. graphium: quia stat trahit. 2. quicquid est longum et erectum: hanc **stilus**. a stando vel a **stillon** quod est longum. vnde **stilatus** ta. ti. i. stilo ornatus. et **stilo** las. i. stilo aptare: vel designare. 2. cor. sti. vnde **thob. piers** sedet inservisse stilum.

Stimichon quidam pastor quasi stilomicon. **stilon** enim interpretatur longum. **micon** celsum inde **stimichon**: quasi longus et altus.

Stimulus. a stiga: hanc **stimulus** li. quasi stignus. scilicet aculeus compositio: indicatio: molestatio. vnde **stimulosus** sa. sum. 2. comparatur. vnde **stigma** quidam dea **stimus** loz. 2. **stimulo** las. i. pungeret: stillare: indurare: cogere: in flammare. 2. componitur. **Instimulo** las. Et est actiuum cum suis compositis. 2. cor. mu.

Stinguo quis. xi. cum. guere. i. signare: vel extinguere: mortificare: vel instigare: sed non est in usu. 2. componitur **distinguo** quis. xi. cum. quod componitur **subdistinguo** quis. **Interstinguo** componitur. **Extinguo** quis. **Instinguo** quis. xi. cum. **Restinguo** quis. i. extinguere iterum mortificare. **Stinguo** 2. et composita actiua sunt 2. faciunt sterni in **st** et supini in **sti**. 2. hanc **st** inter g. 2. sequentem vocalem.

Stipus. est inflatio oris. vnde. **Nec stipu** tumidas intendis rumpere buccas. vel brachias.

Versus ille persianus sic legendus est. **Nec scloppi** tumidas intellis rumpere buccas. **Scloppus** autem est sonitus ille qui emittitur ab inflatis buccis.

Stipa. a stipa pas. hanc **stipa** pe. quedam parua arbor ut dicunt copo. quia ea stipem tegit. 2. hanc sepe ad fornaces et furnos calefaciendos colligit. vnde **stipa** le. dimi. hanc **stipule** dicitur folia vel vagine quibus culmen

ambel & **stipul**: ne pondere frugis curuet & stipule ipsi calami segetis. Dicitur ergo stipule: vel a stipula ppter paritatem: vel a stipa pas: qz fultur & roudane culmū: vel ab vsto quasi vstole: qz collecta messe vūtur ppter culturā agri: vel a palea: qz interdū pro palea prefanduntur stipule: 2 cor. pu. 2 pdu. sti.

Stipula est thyrsus culmi: & vulgo accipitur pro eo quod in agro restat pcciso culmo: corripit autē primā Virg. in buco. Stridenti miserū stipula disperdere carmen. Stipo autem & quē inde nascūtur sti pro ducunt.

Stipadiū. a stipa pas. & hoc stipadiū dī. i. scacariū: qz hōibz iudunt spectantibus stipetur: stipadium est genus mensē quasi stipendiū: vel dīct a stipitibz quasi stipodiū sic em pūus acceptū est.

Stipatiū ti. qdā herba q tantā virtutē in radice hz: vt frusta carnis in cacabo sparsa coagulet: & a stipa pas. Stipatores sunt corporis custodes vt qui stipant. i. dense se comprimūt dum nos comitantur.

Stipediari. in stipendiū exponitur.

Stipendiū. stips cōponit cū pendo dis. & & hoc stipendiū dī. i. lucrū: pccū: fructū laboris. ppter quidē stipendiū dī qd datur militibz soldariis p pccū sic dīctū a stipe pen denda. Antiqui em soliti erant pecuniā appendere magis qz numerare. Stipendiū dīctur stipendiarius. rīa. rīū. ad stipendiū ptnēs. & hic stipendiarius rī. stipendiū dāns vel potē recipiens. 2 cor. i. āte p.

Stipes. a sto stas & hic stipes tis. i. stīo vel trūc lignū qui sustinet aliquid: quasi stans pes lignū in fructuosum eo qz solūmodo sterz nō fructificet: & pdu. pūmā stipes tis. Sed stips pis. fce. ge. cor. illā syllabā sti. in gto.

Stipū. vnguentū de vernicibus.

Stipo. a stips pis. & stipo pas. aut. are. i. condensare: cōfcedere: cōuallere: cōcidare: congregare: replere: ptegere: cōponere: fūldre: vnde stipatum aduer. stipo cō po. Cōstipo pas. Exstipo pas. i. emittere: euacuare. In stipo pas. i. valde velint stipare: immittere. Obstipo pas. i. vndiqz vī cōtra stipare: vī obturare: obstruere. Restipo pas. i. iterū stipare: vel euacuare. emittere substipo pas. i. subtus vī post stipare: vel parū. Et est actiū cū oibz suis cōpositis. & pdu. hanc syllabā sti. sicut stipes & stipa. Virg. in primo encl. Stipātz dūld dissentāt nectare cellas.

Stipo a stipa qua naues stipant. i. obstruunt nauū rīmē dīctur. Varro autē censet nomen stips a stipa nascio eo qz vī super es maiorē numerū accepissent: nō in arca ponebant: sed in aliqua cella stipabant. i. cōponebant: quo min⁹ loci occuparet.

Stips pis. fce. ge. quoddā genus. ponderis quo olīm militibz stipediariis distribuebāt pecunia. & ponit p obo: lo: qz obolus sepe solet dari mēdiās in elemosynā: ideo stips qhōz & mēdiās: qhōz elemosynā: victus. Vnde hic stipsus. i. mēdic. & cor. stips gūs & stipes in plurali sti. sed hic stipes tis. pdu. sti.

Stipula lē. in stipa exponitur.

Stipulatio. in stipulor exponitur.

Stipulor. a stipa pas. & stipulus la. lū. i. firmus. Vnde stipulor aris. i. interrogare: querere: ppter quidā stipula rī est interrogare: querere: petīt ve cū responsione facta pmissiue: vt si interrogat dīct. Dabis mīhi equū: et ille respondeat dabo hoc est stipulārī. vnde hēc stipulatio p pte & interrogatio petitiua adiūcta respōsiōe pmissiua sic pmissa. Dabis mīhi hoc dabo. & & stipulārī a stipulus qd est firmū: qz stipulatio debet esse firma. vnde tenetur p solū qd stipulatione pmissum est. Vel vt dīct a stipula & stipulor: qz in stipulatione veteres stipulā frangebāt quā itērū fungētes stipulā suā recognoſcebāt. & qz in stipulatione cōſtinetur stipulatio & pmissio ideo stipulārī sepe ponit simpliciat pro pmittere: & p interrogare: vel petere siue querere. Et nota qz stipulor antiquit⁹ erat cōmune sed modo est deponēs: & cōstruit cū actō & ablatiue interposita vel ab prepositione: vt stipulor a te decē solidos. i. qzro. Et cōponit. Stipulor aris. i. cōfirmare: auxili-

ari. Cōstipulor aris. i. simul stipulārī. vnde hoc cōstipulamen nō. Instipulor aris. i. valde stipulārī. Restipulor aris. i. iterum stipulārī. & est deponen. cum omnibus suis compositis. & cor. pu.

Sterizo grēce στερῖν & dīct firmo. vnde stergma στερῖν μᾶ firmamentū. Stipulare secūdū perottū a stips stips deducit. vnde qui pecuniā rogat & qui spondet: stipulārī & restipulārī dīct: quod verbum postea ad oēs rogationes quē solēnter sūt: trāslatū est. Et stipulatio rogatio dīctur: & stipulator qui rogat siue qui rogat. Dīct autē stipulor abs te actiue hoc est rogo te & peto abs te. Et stipulor abs te passiue hoc est: rogor abs te. A quo fit astipulor quod significat assentior. Sunt qui velint stipo a grēco στερῖν stipo nasci. id em est calco stipo & grauo.

Styphos autē stupa: vnde stypho. i. obturo.

Stipus. a stips pis. & hic stips pis. i. mendic⁹ qui petīt stipem. Et inde cōponit obstipus.

Obstipus media longa dīct qui quasi stipata. i. nō flexili cerulce caput inclināt vt qui ob stipē id faciūt.

Stirax cis. grēce vel storax cis. latine in stria est.

Stiria rie. fce. ge. gutta fluens & cadens & gelata. Et & gutta dū stat & pendet: stria dum cadit: & & sic a grēco. Grēce em stria gutta & vnde stria & arbor cui⁹ fructus hz grana guttis similia qz storax cis. & quasi stirax. Sed stirax grēce storax latine. & est. clus. dīct Modici resine & mellis & stiracis: vel fm aliā litterā storacis penulti. pdu. vbi dīct glo. qz storacis est species resine.

Styrax dīct a grēcis lignū iaculi: pars hastē inferi or q manu tenet. Stiria autē latinū est. vñ dimi. stulla

Strididiū dī. in stildidiū exponitur.

Stricus ca. cū. i. sterilis a stria &.

Stiros grēce στερῖν ποσ dīctur sterills στερῖν ποσ stirosis sterilitas.

Strillū ll. neu. ge. barba capie. & dīct a stria: qz pēdet ad modū strie. i. gutte stillantis.

Stirpeus pea. peū. in stirps exponit.

Stirptus. i. radicit⁹ aduerb. vide in stirps.

Stirpo pas. i. euellere eradicare a stirps trūco & cōponit. Et stirpo pas. i. a radice subvertere.

Stirps. a sto stas. dīct stirps is. mas. ge. i. radix trūcus vnde hēc stirps pis. fce. ge. i. pgentes: p sapia: origo. Et stirpe⁹ pea. peū. & stirpt⁹ aduerb. i. radicit⁹. Et extirpo pas. i. euellere eradicare. Et dū dīct pau. qz nō patit r. āte se in eadē syllaba: intellige in pāndpio syllabē & voco pūnz dīctū quicquid est ante pūmā vocalē: vī hoc intelligit qz pūmū in vi sua simpliciter: sed in stirps nō sumitur p in sua vi & simpliciter. Immo ps. sibi collaterales sumitur p vna figura quē apud grēcos vocat pū.

Stina. a sto stas. dīct hēc stina uē. manior aratri. f. can da aposterior. Vnde stinarius rīa. rīū. ad stinā ptnēs. Et stinari rī. & hēc stinaria rie. etiā & qui vel q tenet aratrum p stinā: vel qui stinā facit.

Stiuula lē. dīmi. parua stia.

Styx. a sto stas. & hēc styx gis. palus infernalis: quā semp stat ad poenā. vel & a statū: qz potata statim interficit: vel a grēco stygestos qd est tristitia: qz tristes faciat: vel qz tristitiā gignit. & sepe ponit p inferno. vñ styg⁹ gis gū. & hic & hēc stygialis & hoc lē.

Styx est infernalis palus & in archadia styx est quē frigiditate oīa vasa immīssa frangit preter cornea.

Stygeros qru⁹ tristis odiosus Styger ote moestitia.

Sto stas steti statū. a stas deriuat. & dīct stare manere: & nō moueri: morari. ppter stare est erectū morari. vñ dīct si quis stat nō sedet. & ecōuerso. vnde hic status hui⁹ status. Sto cōpo. Absto stas. astut. cū. i. iuxta vel in cōspectu vel ad seruītium stare. Cōsto stas. cōstitū tum. Circūsto stas. circūstitū tum. Desto stas. destitū tum. I. deoium a pposito stare: cessare. Visto stas. Extocas. t. & vt dīct quidā. Extat qd fons est: qd firmus pmanet extat. Intersto stas. interstitū. sap. & vñ. Interstitū & āps

tant impedi. persto stas. pstiti. psto stas. stiti. l. forte stas
rein pposito pseuerare. psto stas pstiti. psto stas stiti.
Obsto stas. obstiti tum. are. l. nocere: impedire: contra
stare. vnde obstitans: & hec obstitantia. & obstanter aduer.
hoc obstituli li. Resto stas. restiti. tum. l. resistere: obsta
re. Restare supesse & supfluere: & restare. l. a motu stare &
cessare. vnde restito tas. l. frequentare: sepe et in diuersis
locis restare: substo tas. substiti. l. subesse: subitus esse: vñ
subsistere: supsto tas. supstiti. l. supesse: supfluere. Sto &
eius cōposita oīa sunt neu. pter psto p dare: qđ est actiui
Itē pposita. a sto faciūt pteritiū l. stiti. & supi. in stiti. & raro
in stiti: vt constati. pstiti. vide in psto pstitas.
Staco grēce στακω latine dicit stō.

Stoa grēce latine dicit porticus.

Stoar ds. sce. ge. i. ruina. & dicit a stoa.

Stoidea a stoa qđ est portic⁹ dicit stoir⁹ ca. cl. pen. cor. &
sunt stoici qui in ciuitate morant. portic⁹ em̄ fuit athenis
in qua picta erant gesta sapientū & vitiorū fortū hytiorū
hac porticu sapientes phlosophabant. vñ & stoici dicit sūt
hanc sectā vt dicit pām⁹ zenō instituit. vñ negant sine
virtute effici quēdā beatū. Omne peccatū vultuū esse
asserunt. vñ aliam cū corpore perire dicunt.

Stoidea a stoir⁹ dicit hēc stoidea de. fœminā l. stoica secta
valēs: vñ stoidea dicit qđ mollis & effœminat⁹ qđi fœmina.
Stoicide dicitur stoicorū sectatores vñ a Iuuenale
dicitur stoicide qui proluxa barba & seueritate ver
borū se stoicorū imitatores mentiebantur cum tur
pissime viuerent.

Stopy ds. sce. ge. i. ruina & dicit a sto.

Stola a stolon vel stolos dicit hēc stola lē: matronale
opertimentū qđ coopto capite & scapula a dextro latere in
leuū humerū mittit. vnde & sic dicit: qđ supmittatur. Idē
& recinā latine nōmē dicit eo qđ dimidia eius pars retro
reiciat: qđ vulgo mauontē dicit quasi marē signū em̄ est
marralis dignitatis & potestatis & padis vel indutrie est.
Caput em̄ mulieris est vir. & ponitur qñq; p ephor: stola
etiā vtunt diaconi. vñ stolar⁹ ta. m. l. stola ornar⁹. Et stolo
las. l. stola ornare. & cor. sto. Stola grēce stole dicit.

Stolla a stolon vel stolas. dicit hēc stolla lē. i. misso.
Stolas dicitur classis exercitus. Stello autem muto
vnde apostolus.

Stolidus ab extollo lio. dicit stolidus da. dum. l. stultus
fatuus: supbus: insipiens: fœcoris: quasi extollidus: qđ se
extollar. Et cōpā. vnde hēc stoliditas tans.

Stolidus dicit qui proxime accedit ad sensum pecuī
nū vt qui parū sentit aut cuius sensus stupent.

Stolon vel stolos grēce latine dicit misso.
Stello grēce dicit mitto: & per cōpositionē epistello
vñ epistola sicut ab apo & stello apostolus.

Stolus a sto dicit hēc stol⁹ l. magna classis nauis. vñ a
stolon qđ est misso: qđ p mare mittatur. Ambrosio sup egi
supp. vbi est stolus nauis qui ardeat freta.

Stomachus grēce στομαχος forte a stoma quod
est os & bucca: aut stomion quod est os & frenū.

Stomachos. stomos grēce os vocat latine. Inde sto
machus dicit eo qđ ostiū ventris sic & abū recipiat & intes
ta transmittat. stomos em̄ grēce latine dicit os: alia venter
Inde stomachus. l. os ventris. Vnde stomachosus sa
lum. iracundus: furibundus: & stomachus ca. cū. qui in fir
mitate in stomacho patitur & stomachos charis. dicit sus
rere irasū indignari.

Stomacula lē. sce. ge. extū. interi⁹. & dicit stomachus.

Stomos grēce os latine.

Storax in siria exponitur.

Stoxioras. in stoxiū exponitur.

Stoxiolū l. dicit parū stoxum.

Stoxiū a sterno nis. dicit hēc stoxiū rī. qđ terre sternatur
nondū em̄ lancia stramentis repta in his accubabāt. vñ
stoxioras. l. stoxiū ornare. & est actiui stoxioras.

Storias veteres matrā stupeā & substramentū tege
tis vocabāt: a verbo grēco στωρυμ stōrymi:

seu στωρυμ quod est sterno. vnde & stromos
id est stratus seu lectus.

Strabo a sterno nis. dicit hēc strabo onis. qui oculos ha
bet obliquos qui et hēc strabus dicit. vnde hēc straba dicit. qđ
vulgo dicit straba. Greg. nazenzē. Beretia videtur
multū similes oculis strabi.

Stragulis a sterno nis. vel a sternēdo dicit hēc stragulis
hui⁹ stragulis cōis ge. i. miles. & cor. hanc syllabā gi.

Stragularius in straguli exponitur

Straguli a sterno vel a strati dicit hēc stragulum: vel
hēc stragula vestis discolor: qđ terra dicit: manu artificia
diuersa varietate distinguit sic: qđ in strato & amicu apta
fit. de qua dicit in vlti. c. puer. Stragulat⁹ vestē fecit libi
Straguli etiā dicit strato caballi. vnde stragulat⁹ ca. rī.
stragulo vel stragula ornar⁹. Et stragulo las. l. lare. l.
variare. potest etiā dicit stragula vestis variata. vel va
rietate texture distincta. vnde dicit pām⁹. Stragula ves
tis piosa plumario ope facta. In hytoris autē sup illū
qđ legit in. iij. lib. reg. ca. viij. Lunus venisset dies autera
tulit straguli & in sudis aquā & expandit sup faciē ei⁹ quo
mortuo regnauit azabel p eo sic dicit. Stragulum ppe
dicit stratorū qđ lecto vel sedili supsternit. Et dicit dō qđ
azabel pām⁹ psum aqua imposuit sup bēnadab ad res
frigerandū. vñ bēnus rī habet. Expandit sup faciē str
guli vñ bēnadab sed bēnadab hoc fecisse intelligat eterū
mortuus est rex & regnauit p eo azabel. Quidā exponit
hoc de obsequio mortui dicentis: qđ azabel mortuū lauit
aqua & expādit straguli sup faciē mortui. Ioseph⁹ tamē
plane dicit qđ altera die in fuso laqueo strangulauit eum.
Ad hunc sensum quidā litterā illā scytulit straguli. & re
ferunt dicentes qđ azabel vestē madefactā posuit sup fac
iē ei⁹ simulans refrigerationē: sed statim effudit aquam
sup os ei⁹ donec suffocaret ei⁹: & cor. hanc syllabā gu. vñ
alexan. Tēxū ex lino cū luna stragula vestis.

Stramen a sterno nis. dicit hēc stramen nis. quia sē
alalia sternit vel sup lectulū. qđ & hoc stramentū dicit. Et
stramen dicit stramine⁹ nea. neū. Itē stramentū qñq; dicit
in sellatura illud. l. quo equus vel asinus sternit. l. scilicet
similit illud quo lectus sternitur. l. pparatur dicit stramen
tū: siue sint vestes siue aliquid aliud.

Strangulo las. in iugulo las. exponit.

Strata a sterno nis. dicitur hēc strata te. via mēnos
quasi pedibus vulg trita. & est de lapidibus strata & para
ta. vnde & dicitur vlapidata.

Strates. l. ptoz a sterno nis. dicit.

Stratia grēce p ei στραται dicit expeditio. Stra
ticeo. l. lum pteor. Strategia militatio & pteura.
Strategos imperator dux exercitus. Stratia milita
exercitus. Stratelates pteor. &c. quē non a sterno
dicuntur cum grēca sint.

Stratia a sterno nis. dicit hēc stratia tē. mētia. vnde
& hēc stratilates tis. dux militie vel militū.

Stratiles in stratia exponit.

Stratilios grēce latine dicit ptoz fm̄ pām.

Stratodes a stratia dicit hēc stratodes. l. miles vel ad
militiā accin⁹: qui & stemon onis. dicit.

Stratiotes vel tis grēce στρατιωτης dicit miles p
quo vulgo stradiotes dicit stratiotic⁹ militaris.

Stratozeflagunculari. l. compositor. l. lere. p. vij.
Mutā eis ordinatores & stratozeflagunculari.

Stratorū a sterno nis. dicit hēc stratorū rī. l. stabulum
tumentoz. Vnde iosephus in primo annaliū. Machab hoc
audiens posuit idola in stratorio camel. l. sub. Itē str
torū: dicunt lectozia quē in lectis solent sterni.

Strati a sterno nis. dicit hēc strati rī. qđ & hēc stratus.
hui. d. l. lect⁹. Vel strati dicit stoxati. a stoxis in quib⁹ ant
qui cubabāt: nondū lanetis stramentis repta.

Strati est pteritiū huius verbi sterno nis. Job. xvi.
Strati lectulam meum.

Strena nē. sce. ge. qđ vulgo dicit strina. l. qđ primo die
allui in kalendis: vel in primo die anni vel septuaginta

bono omine. et si strena: qñ sine trena. vñ seorsum a trena. i. a lamentatione qz hylariter dari debet: vñ strenofus fa. sñ. q sepe dat vel accipit strena. Et streno as. i. exenlare initiare: strena alicui dare: strena aliquē exhyllare.

¶ Strenicus ca. ci. in strenuus vide.

¶ Strenula le. dimi. parua: strena.

¶ Strenuus. a strena vñ strenuus nua. nusi. qui libenter facit strena. i. largus: clarus: strenis: impiger: vills: dr: fortis. Et coparat p suppletionem: strenuus magis strenuus strenuissimus. vñ de strenue magis strenue lime. et hec strenuitas tatis. Et strenicus ca. cum. id est strenis vñ strenarum cupidus.

¶ Streptia. a streno nis. vñ streptia ple. i. cauda serpēte.

¶ Strepo pis. pui. piti. pere. i. sonū facere. vñ de hic streptus tus. tui. et hic strepor. ois. et strepto tas. frequ. Strepo copo. Astrepto pis. Lōstrepto pis. Sustrepto pis. Per strepo pis. Obstrepto pis. Et est neu. strepo cū oib⁹ suis cōpositis. et facit pteritū in pul. et supi. in ptum. penul. cor. et cor hanc syllabā stre. vñ de in auroa vñ. Rana loquax he resim signat strepitū hec strepit illa.

Versus peccat: qz heresis primā pducit apd doctos ¶ Strideo des. vel strido dis. di. dēre. i. fortiter sonare: dentes concutere: strepere. vñ de hic stridor. ois. et inde stridosus fa. sum. et stridorosus fa. sum. i. stridore plenus Strideo et strido cū suis cōpositis si qua habet neu. sunt et faciūt pteritū in dī. licet quādoqz iuenit stridui. s3 hoc maxime secundū antiquos. et caret supi. et pdu. hanc syllabā stri. Luca. in. vi. Muribus incertis feralis strideat vmbra vñ de in strido dis.

¶ Strideo dis. tertie cōiugationis et strideo des. inuenit scōe: vt dixi in strideo des. Noia. in sermo. Stridere se creta diuisos aure susurros. Et facit pteritū stridi. debet tamē facere strisi. vñ de dicit puf. in. xi. lib. vbi agit de pteritis et supi. tertie cōiugationis hōz desinentiū in do. Strideo et strido dis. inuenit tam scōe qz tertie cōiugationis: et eius pteritū pfectū deberet scōm analogiā in do vel in dco desinentiū. xpenul. et ātrepenuit. naturalit longā habētū in si tminari: vt rado rasi. rideo risi. s3 puto causa euphoniē nō esse in vsu strisi sed stridi. et caret supinis.

¶ Stridulus la. lū. i. sonorus. a strideo des. dicit.

¶ Strigilis. a strideo des. dicit hic strigilis hui⁹ strigilis pen. cor. i. parcella vel instrumentū quo pueri furant vvas et ficus: et instrumentū quo mundant equi. Quod pōt de riuari a tergo gis. et instrumentū quo caro mūdāt et sudor corporis eradit qd strigil dicit p apocopam.

¶ Strignos a stringo gis. dicit hec strignos quēdā herba. s3 vva lupina q̄ latine salutaris dicit: qz doloz capitis stomachi incendiū mitigat. Idem et vva lupina dicitur: qz semen eius vūe similis est.

¶ Stringuria. a stringo gis dicitur hec stringuria vñ stringuria et est constructio vūe.

¶ Stringo gis. xi. cum. et cōponit. Astringo gis. Constringo gis. Distringo gis. vñ de districtus ca. cum. Exstringo gis. Instringo gis. Restringo gis. Perstringo gis. i. valde vel ante stringere. Obstringo gis. i. vñ dīqz vel cōtra stringere. Restringo gis. i. iterū vel retro stringere: vñ āplare: vel a stricture remouere. substringo gis. i. sube⁹ vel post vel parū vel sursum stringere. Stringo et eius cōposita actiua sunt. et faciunt pteritum in strinxī. et supinū in strictū sine n. et caret u. post g.

¶ Strix. a strido dis. dicit hec strix gis. nocturna avis de sono vocis dicta. quando enim clamat stridet. hec avis a vulgo dicitur ama: ab amando paruulos. vñ de et lac p̄bere fertur nascentibus.

¶ Stroma opus varie contextū. et vñ a stropa.

Stroma gr̄ce στρωμα dicitur omne quod sternitur. Stromates. eos varie contextus.

¶ Stromauium. a stroma dicit hoc stromatū ai. angulū varie contextū cum gemmis.

¶ Stropfia. in strophus exponitur.

¶ Strophas. a strophos quod est cōuersio dicit hec strophas phadīs. quēdā insula.

¶ Stropharius ria. riū. in strophos exponit.

¶ Strophū. a strophos qd est cōuersio vñ hoc strophū p̄hi. angulū et p̄pue aurei cū gemmis: qz a posteriori pte cōuertit anterior. vñ de dicit in hymno beati Johā. bap. p̄p̄buit hūitū regimen camelus artubus factis strophū bidentes. dicitur etiā strophū pallū virginale. sed trop̄p̄um aliud est. vñ de versus. zonam dicit strophū palmā dīc esse trop̄p̄um.

Strophū (anthore nonio) est fasciā breuis qua vīr gines stringunt papillas ne extent in sinu. vñ de Tur. in philopatro: Me miserā quid agam: iter vīas epistola excidit mīhi infelix inter tuniculam & strophium collocatam.

¶ Strophos vel trophos gr̄ce latine dicit cōuersio. Et inde cōponitur monostrophos. Distrophos. Tetrastraphos. An Inuenit. h̄ec oda est monostrophos. hec dēstrophos. hec tetrastraphos. Monostrophos dicitur oda illa quētm vñā metri varietatē h3: sic distrophos vñ oda illa quētm in secundo versu repetit varietatem metri. Tetrastraphos quētm in quarto.

¶ Strophula le. dimi. parua stropa.

¶ Strophus. a strophos vñ hic strophus p̄hi. deceptot: impostor: fraudator. Et hec stropa p̄p̄. reuota sententia: argumētatio varia: fraus: deceptio: nequitia: calliditas: impostura: vñ de stropharius ria. riū. fraudulentus: callidus: impostor. versur⁹. Trē stropa vñ cōuersio simplex in cātilenis. Et cōponit antistropa. i. cōtra cōuersiōne simplici. Stropa est cū sit mutatio de respōsō ad versum vbi est quēdā cōuersio mutata melodie prius. Antistropa est quādo finito versu reīnapiūt ipsū respōsō: vel medietas cī. vñ de cant⁹ hymnoz inuenit est p strophā et antistrophā ad signū firmamentū notandū et planetarū quicōtra p̄uersionē celi voluūt. vñ de quidā cantus solebant in ecclesia esse quos vocabant strophos vñ de Macrobi⁹. In ipsis etiā hymnis deoz et stropa et antistropa metra canōis versib⁹ adhibent: vt p strophā rectus oib⁹ stellis fert motus p antistrophā diuersis vagorū regressus predicaretur.

¶ Strutio gr̄co nōie quoddā alai in similitudinē auis penas habere videt: tamē de terra altius nō eleuat: oua fouere negligit: sed p̄iecta mōdo forū pulueris anīmanē. vt Strido. vult. Et ponit in for. ge. in Johan. xxxix b. vbi dicit. pena strutionis similis est pennis herodij et accipitris quē derelinquit oua sua in terra et tu forsitā in puluere calefacies ea. et infra. p̄uauit eā de sapientia Quod vbi exponēs Reg. in lib. moralū. xxi. di. Quis herodij et accipitris nesciat aues reliquas quāta volatus sui velocitate transcendat. Strutionis vero p̄nē eoz si multitudinē h̄it: sed volatus eoz celeritatē nō h3 a terra quippe eleuat nō valet: et alas quasi ad volandū specie tenus erigit. sed tñ nūqz se a terra volando suspēdit. Ita sunt nimirū oēs hypocrite qui dū brōz vitā simulāt imitationē sancte viliōis h̄it: sed veritatē sanctiōis nō h̄it h̄it quippe volandū penas p̄ specie: sed in terra repunt p̄actione: qz alas p̄ figurā sanctitatis ostēdūt: sed curarū seculariū pondere p̄grauant: nullaten⁹ a terra subleuātur qz vero hypocrite quib⁹ puerfa semp operent loqui tñ reata nō desinūt. Bene autē loquēdo in fide vel cōuersatione filios parit: sed eos bene viuēdo nutrire nō possūt De hac strutiōe recte dicit q derelinquit in terra oua sua qz cū hypocrite p charitatis vīscera nō calent: de corpore plis edūt. i. de onoz suoz frigore nequaquā dolēt. Et bene sequit. Indurat ad filios suos quasi nō sint sui. Quē em charitatis gratia nō infundit primū suū si ipse h̄it deo genuit quasi extranei respicit. Videt tamen strutio esse mal. ge. fm regu. puf. Inuenit etiā hec strutio nis a struo is. sed tñ scribit p a. h̄ic potest queri: an hypocritis sit semp p̄ctm mortale. Ad hoc dico q hypocritis habet eandē rationē peccati sicut et mēdaciū. Mendaciū autē nō semp est p̄ctm mortale: sed qñ est p̄niciofum. Et similiter hypocritis nō semp est p̄ctm mortale: sed quādo est p̄niciofum cadens in nocumētū alteri⁹ p̄pone: dū ppter creditā sanctitatē aut defraudat aliquē re quā habet vel habere debet: aut in nocumētū fidei et ecclesie: dū ppter

sanctitate creditur de ipso ei contra fidē & ecclesiā creditur. Et scias q̄ ille qui cū nō sit virtuosus psonā virtuosū ostēdit hypocrita dī. hypocrita em̄ gr̄ce latine dī simulator. Et q̄ ostentare de se melius q̄ sit viciū est iactantia: siue verbis siue factis fiat: vt dī in .liij. ethycoz: ideo hypocritis semp est peccatū. vide in hypocrita. Itē volo te scire q̄ aliud est p̄m occultū nō p̄palare q̄ discretionis est: & aliud virtutem ostentare cum aliq̄ peccato subiacet q̄ hypocritis est.

¶ **Structura** rē in struo is. exponitur.

¶ **Strucula** lē. dīmi. parua strues.

¶ **Strues**. a struo is. dicitur hęc strues is. cōpositio congeries collectio aceruus lignoz.

¶ **Struma** mē. a strues dī. gibbus in pectore: quasi strues humor. Unde strumofus sa. sum. qui h̄s strumaz. Et cōparat. vnde hęc strumofitas. i. gibbositas.

¶ **Struo** is. xi. cū. ere. i. cōponere: edificare: ordinare: p̄parare. vñ structū aduer. Struo cōponit. Astruo is. i. affirmare: asserere: assimilare. Et cōponit ex ad & struo & abijct d. Cōstruo is. i. simul struere. Circūstruo is. De-struo is. i. dissipare: deosum a structura ponere. Extruo is. i. valde vñ extra struere. Instruo is. i. in formare. p̄struo is. i. p̄e alijs vel ante struere: vel p̄dicere. Obstruo is. Struo & ei⁹ cōposita actiua sunt: & faciūt p̄teritū in strui & supi. in structū. Astruo dī hęc structura re vt dicit p̄ap̄. Structurę sunt edificia possessionis.

¶ **Strup⁹** p̄i. vñ strupi fm̄ quosdā sunt vincta ex loro vñ lino facta: quib⁹ remi ad scalmis alligant. De quib⁹ lūi⁹ Eūḡ remos iussit alligare strupis.

¶ **Studeo** des. dūi. dere. i. operā dare: vacare: discipuli ne inuigilare. pp̄le quidē studere est cū magna voluntate vehemēter animū applicare ad aliquid p̄ficiendū. vñ hoc studū dī. vehemēs applicatio animi ad aliquid p̄gendiū summa cū voluntate. vnde studiosus sa. sum. & cōparat. Studeo cōponit. Instudeo des. dūi. i. valde studere. Restudeo des. dūi. i. iterū studere. & est studeo neutri oib⁹ suis p̄posit⁹ & caret supi. fm̄ vsq̄: deberet tñ facere studitū penul. cor. a studeo eo mutata in i. & addita tū. vt cādeo des. dūi. studeo des. dūi. dūi. Karistē tñ ab oib⁹ neutris scōe p̄ugatiōis quę in ul. diuisas syllabas faciūt p̄teritū: inuenit h̄mōi supinū vel participiū futuri: vt calēo calui. tepeo pui. palleo lūi. si qua tamen inueniantur i. breuē h̄it ante tū. vt dicit p̄ulc. & cor. pumā studeo. Vñ Aesop⁹. Displicet imprudēs vñ placere studet. Et boia. in epi. Bon tua laudabis studia aut aliena repndes. Qualiter autē studendū sit: & in quib⁹: dixi in iudicia.

¶ **Studiolū** i. dīmi. parū studū.

¶ **Studium** in studeo exponitur.

¶ **Stultitia** in stultus exponitur.

¶ **Stultiloquus** qua. quum. a stultus & loquor cōponitur qui stulta loquitur. vnde hoc stultiloquiū quī. stulta locutio. & cor. hanc syllabam lo.

¶ **Stultis** fas. i. stulto se habere. a stultus dicit.

¶ **Stultus**. ab extollo lis. dī. stult⁹ ta. tū. quasi extul⁹: q̄ se extollit. vel etiā dī. stult⁹ quasi statim vltus: pp̄ie tamē stult⁹ est qui p̄ stuporē nō mouet iniuria: seuitia em̄ p̄fert neq̄ vltus est nec vilo ignominie cōmouet dolore: q̄ stult⁹ est hebetior corde sicut quidā ait. Ego me esse stultū estimō fatūū esse nō opinor. i. obtulis quidē sensib⁹: nō tamē nullis. Et secundū hoc stultus dicitur q̄i seorsum ab vltō & comparatur. Unde hęc stultitia tē. a genitiuo stulti addita tia. vide in fatuus.

¶ **Stupa**. a stupo pas dī. hęc stupa pē. & est canapi vel lini dicta sic q̄ ex ea tunc naues stipent. vñ stupe⁹ pea. pēi. de stupa exstēs. & stuposus sa. sum. & stupo pas. i. aliquid stupa obturare. Et cōponitur. Destupo pas. Estupo pas. i. valde stupare: vel stupā remouere. Instrupo pas. Restupo pas. Est stupo actiū cum suis cōpositis: & produ. hanc syllabam stu.

¶ **Stupeo** pes. pui. pere. i. mirari: terreri: timere esse vel fieri stupidū quasi sine sensu. vnde stupidus da. dī. i. sepius stupens. Et cōparat. vnde stupido das. i. stupidū facere: vel stupere. Stupeo pponit. Stupefacto cis. Et stu

peño sis. stupefactus sum. Itē stupeo cōponit. Astupeo pes. i. valde stupere. vñ ad aliquid stupere. Estupeo pes. i. valde stupere. vel ab stupore cessare: liberare. Instrupeo pes. i. valde stupere. obstupeo pes. id ē vñ dīq̄ vñ ob aliquid stupere. Restupeo pes. i. iterum stupere. Et ab oib⁹ p̄dictis inchoa. sc̄z stupeſco sc̄is. astupeſco sc̄is. estupeſco sc̄is. &c. Stupeo & eius cōposita neutra sunt & carent supi. fm̄ vsū. & cor. stu. Vñ Quis. de remedio. Nō stupeant multo corda sepulta mero. Item quidā. Sile mī ser atq̄ stupe cōbureris quasi stupe.

¶ **Stupeus** pea. pēi. in stupa vide.

¶ **Stupo** pas. in stupa exponitur.

¶ **Stupo**. a stupeo pes. dicitur hęc stupo r̄is. & est stupo casus memoriā & rationē auferens & linguam impediens vnde stuporatus ta. tū. stupefactus: & stuperosus sa. sum. & comparatur.

¶ **Stupor** aris. in stupum exponitur.

¶ **Stupū** p̄i. i. lūid⁹ cōcubit⁹. & est pp̄ie in virgine vñ in moniali. & videt dīd a corū pēdo. Vñ stupor aris. i. stupū cōmittere. vñ stupū corū pēdo. vñ hoc stupor aris. i. loc⁹ stuprandi: & cōponit. Constupor aris. Et est stupor: dēponē. cū suis cōpositis fm̄ Aug. Inuenit tñ h̄ere. c. ij. Illi quoq̄ mēphicos & t̄afnes cōstupauerunt te vsq̄ ad verticem. Quis. in epi. Recipiam stupi gemmas aurumq̄ poposd. vide in raptus.

¶ **Stuprū** etiā in ancillā & viduā fit ac puerū: immo & alteri⁹ cōiugē dum vi fit: nā gen⁹ quodāmodo est ad incestū & adulteriū ac ceteros cōcōit⁹ lege vetitos.

¶ **Stupula** lē. dīmi. parua stupa.

¶ **Stentor** quidam gr̄cus in bello troiano tam vocalis vt tantū faceret sonū quantū alii quinquaginta: vt ait homer⁹. Iuuenalis. Tum miser exclamas vt vin cere stentora possis.

¶ **Sthenobea** vxor proetī. vide supra Bellorophon.

¶ **Steropes** vnus cyclopū Vide Brontes.

¶ **Stesichorus** siculus poeta lyricus. qui cum helenam menelai vxorem quodā carmine vituperasset. oculos amisit sed cū palinodia. id est contrario carmine eam laudasset: visum recepit.

¶ **Stilbon** est mercurii stella a στίλβων splendo.

¶ **Stilpon** quidā philosophus megarensis.

¶ **Stymphalus** lacus aut palus arcadię apud oppidū nomine stymphalū. In quo lacu erant aues tāte magnitudinis vt radios solis obubrarent quę totā arcadiā deuaſtabant & a lacu dicebātur stymphalides quas hercules sagittis occidit.

¶ **Styx** aqua infernalis p̄ quā dii iurabāt. Inde stygi⁹ a. um. i. infernus vel infernalis. Est etiā styx paruus fluuius arcadię circa nomacrim montem ex quo qui potat illico moritur. Itē alia palus ægypti circa mēphim ambiens abaton insulam.

¶ **Strabo** cretensis phūs geographus tp̄ib⁹ Augusti. Strato phūs lamfacen⁹ mḡi ptholomei philadelphī Strymon fluui⁹ thracię ex q̄mo mōte p̄fluēs. & thraciam a macedonia separans. Inde strymoni⁹ a. um.

¶ **Strophades** insulę duę: in mari ionio i quo harpyias habitare dicit virgili⁹ libro. iij. eneidōs. Nā phineus rex arcadię cū filios suos vxoris suasu cecasset: trati dii ipsū quoq̄ cecauerūt & harpyias aues rapaces & fœdas immiserūt quicū vexaret. Sed cū illuc venisset iasō cū argonautis & phineus eos hūaniter trasset: miserūt zetū & calais filios boreę alatos vt harpyias pellerēt ex regno phinei Quod illi faciētes cū venissent ad has insulas moniti sunt ne canes iouis. i. harpyias vltē p̄sequerent. Ob hoc insulę q̄ p̄i p̄lo tē dicebant appellatę sunt strophades. i. cōuerſiōes quia illic zet⁹ & calais cōuerſi sunt a p̄secutione harpyiarum eas ibi relinquentes.

Strophilus rex phocidis pater piladis.

ante

Suaideo. a suavis dicitur suadeo des suasi. suatum. i. hortari: consilium: mouere. q. ante dicit suadere: quasi suavia dare. i. dicere vel suadere. i. suam sententiam trahere: vel suasori in partem suam trahens. et. est. Unde hic suasor. i. suasorius. r. i. et hic et hęc suasibilis et hoc. vnde suadibiliter aduer. et hęc suadibilis tatis. i. hic et hęc suasibilis et hoc. vnde suasibiliter aduer. i. hęc suasibilis. i. hęc suadela. i. id est suasio assensus. Nota. in epist. At bene nūmatū decorat suadela venusq. Suadeo componitur. Dissuadeo des. id est dehortari. Persuadeo des. i. perfecte suadere. affectum suasionis obtinere: in suadendo effectum habere. Suadeo et eius composita sunt actiua: i. est syllabarum quattuor in prosa. licet in versu inueniat triū syllabarum. Suadela quę & suada dicitur dea leporis.

Suapte. id est sua sponte: sua natura: sua propria causa: suo visu vel more. i. est pte syllabica adiectio: quę adiūgitur huic ablatiuo. sua pnomini: vt dixi in meapte.

Suarium. a suis dicitur hoc suarium. i. locus ubi stant sues.

Suasibilis. a suadeo dicitur hic et hęc suasibilis et hoc. i. id est aptus vel cōueniens ad suadendum: i. suadibilis. i. idem. Unde in epist. beati Jacobi dicitur sapientia quę de sursum est: est suadibilis. i. ad suadendum habilis passiva: quia qui habet dei sapientiam de facili recipit bonas admonitiones et persuasiones.

Suauum. a salua dicitur hoc suauum. i. basium cū salua mixtum. vel suauum dicitur quia sit suauis. Et inde hic suauo onis. qui suauis facit. Suauis as. i. suauior. i. i. osculari cū suauio. De hoc etiam vide in osculum.

Suauis. a suo es dicitur hic et hęc suauis et hoc ue. q. sueta sunt suauia et esse solent: et comparatur. vnde suauiter uiuis. sine aduer. vnde hęc suauitas tatis. i. q. cōpositiōnem. In suauis ue. q. suauis. i. valde suauis.

Sub pēpositio est. i. deferuit vtrius casus. Et nota q. quotienscūq. sub signat ad locum: constructur cum accusatiuo tantum: vt Virg. eneid. ij. Post se sub ipsos Ristitur gradibus. id est ad ipsos postes. Item quandoq. ponitur pro ante. vt Virgilius in georgi. Sub lucem expositant calathis: id est ante lucem. Item quandoq. ponitur pro per vt sub noctem cura recusat. id est per noctem. Mihi videtur signare in loco: vel quasi in loco. i. constructur tūc cū ablatiuo tñ: vt sub domo. Et scias q. sub his litteris sequētib. mutat b. in illas: f. c. f. g. m. p. r. vt succubor: suffero: suggero: sum moueo: suppono: surripio. Vide de hoc in prima parte in cap. de syllaba ubi agitur de b.

Subagito. in agito tas. exponitur.

Subarro. a sub et arra componitur subarro ras. rare. quasi latenter arram dare. Unde beata agnes dixit Anulo subarrauit me dñs iesus christus. &c.

Subater. a sub et ater componitur subater tra. trū. id est aliquantulū ater. i. niger. i. pdu. a.

Subbasilicanus. na. nū. componitur a sub et basilicanus i. dicuntur proprie subbasilicani qui habitant circa basilicam et sub alis epistis. i. prodn. ca.

Subdnericius. a sub et dñs componitur subdnericius dia. dum. id est sub dñe coctus. Et inde subdnericofas id est sub dñe coquere i. licet b. mutetur in c. in compositione sequente c. tamen in subdnericius non mutatur: ne succus et dñs componi videatur.

Subdecania nē. in subdecanus exponitur.

Subdecanus. a sub et decanus componitur hic subdecanus nē. qui est sub decano: et designat dignitatem. in ecclesia. Unde subdecania nē. dignitas subdecani. et prodn. ca. subdecanus.

Subdiaconus. Diaconus compo. cum sub. vt hypod. quod est sub. i. dicitur subdiaconus et hypodiaconus: sed hypodiaconus dicitur gręce: subdiaconus latine. qui id eo sic appellantur: quia subiacent preceptis et officiis diaconum. Oblationes enim in templo domini a fidelibus ipsi su-

scipiunt: et diacono superponendas altaribus deferant. In apud Hebrios nathmē vocatur. id est in humilitate domino seruientes. Et hinc hic subdiaconatus tus. vt hypodiaconatus tus. id est officium vel ordo subdiaconi et hypodiaconi. Dicit etia hic subdiacon. conis et hypodiacon conis. penulti. coi. vide in ordo.

Hypodiaconus dicitur subminister latine non subdiaconus quę vox ex gręco & latino inepte componitur: nec dicitur diacon aut subdiacon seu hypodiacon: vt valla in raudeñ. notat.

Subdo. a sub et do das. cōponit subdo dñs. dñd. subdñtū. i. supponere. subingere et inde subdñtū. i. pē. coi.

Subdolus. la. lam. compo. a sub et dolus pē. coi. et est subdolus latenter dolosus: astutus: versipellis: varius. vnde subdole aduer.

Subeo is. subui vel subij per sincopam. id est subius tre vel post vel parum. et compo. ex sub et eo is. Item in uenitur subeo is. id est sursum eo. i. sic sumitur Iohānis vi. Subij ergo iesus in montem. id est sursum abiit. et hęc est littera August. et tunc componitur a sursum et eo is. et mutatur s. in b. causa euphonię: littera Lrisost. est. Abijt ergo iesus in montem.

Suber. in suberies exponitur.

Suberatus. ta. tum. in procras exponitur.

Suberics. a sub et edo es est. compo. hęc suberies et. arbor ex qua cortex natatorius extrahitur qui suber dicitur. et dicitur suberies quasi subedies: quia fructus eius sues edant: et sepe eadē arbor suber dicit. et vt dñ. pāp. suber eris neu. ge. dicitur arbustula vel eius cortex. Differrentia tamen est inter suber et corticem. vide in cortex: es produ. hanc syllabam su.

Subhyrcus. d. dñ. a sub et hyrcus. vide in brachy.

Sublectio. a sublecta. ta. tum. sublect addita o. sit hęc sublectio onis. id est subingano: suppositio. Item sublectio secundum q. sumitur in rhetorica fit quando aliquid querimus ab aduersariis interponētes rationē et postea q. est ratio destruit quod subicitur vt hic: quid fugiā: capiar damen: nō audiar: hostē Aggrediar: vincar. vel sic. Lerne miser quid agas deus est quē spernis an ipsū. Eutare putas terra dñisq. deū. Nam fugies: sed nūla ter hūc: falles ne. s. i. dñ. Qd fuit est et erit: cognitōe tenet.

Subiectus. ta. tū. in subido vide.

Subgito. gitas. in agito tas. exponit.

Subugo. gas. subegi subacti. ex sub et ago agis. pponit et hęc qtuor significationes. i. cogere: impellere: acueri: supponere: vel subingere quasi sub? agere.

Subido. dis. subiect subiectum. ex sub et iacio dis. i. est subicere. subitus iacere: vel post: vel subingere: respondere. vnde subiecta. tū. i. subiectiuus ua. uū. et subiecto tas. frequē. et etiā subiecto tas. inuenit in eodē sensu. s. p. supponere. Et scribit subido p. duo i. in scda syllaba. et est pñmū cōsonans: alterū vocale.

Subij pteriti a subeo is. vide in subeo is.

Subito. l. cito. velociter: repente insperate. Et vt dñ. Dio. in epi. ad gals. Subito est qd est pter spē et non ex apparente ad manifestū adductū.

Subingalis. ingalis cōponit cū sub et dñ: hic et hęc subingalis et hoc. i. sub ingo posit? qñ domit? i. ingo assuetus. vnde in Matheo dñ. Inuictetis asinā et pullū sūū subingalis. i. asine quę fuit sub ingo posita.

Subingo. gas. in ingo gas. exponit.

Subitunt. ingū componit cū sub. i. dñ hic et hęc subitunt gas. i. bos sub ingo posit?. vnde quidā. subq. ingo posit? dicit tibi subitū. i. cor. penul. gentiliū.

Sublestus. a sub et molest? ta. tū. cōponit. i. tristis infirmus molest? et comparatur. vnde hęc sublestia. i. tristitia molestia infirmitas anxietas.

Subligar. a sub et ligo gas. dñtū hoc subligat gars. i. subdñtū. i. brachyū vt subligat vocat quibet ligamen: vel ligulicalligari: vt falsia qua ligant inguina vix attinge vt pōtōm dñ. ne soluerent in libidine vt ne colārent. i. cor. li. s. p. dñ. ga. in obliq. i. dñ subligar p. subligare p. apocopa. Iuueñ. Thrsung tenet et subligar acci. &c.

21

Subligo gas. qñ sub⁹ ligare a sub⁹ z ligo cōponit.
Subligo gas. qñ. cñ. a sub⁹ z lego gas. pponit. z est subli-
 gare furari. qñ sub⁹ vel latēter legere. z cor. ii.
Sublimis. a sub⁹ z lim⁹ cōponit hīc z hēc sublimis z hoc
 me. pe. pd. i. altus. cñ est sublimia aspiciat⁹ oculos quodā
 modo distorquem⁹ z diminui⁹. vel sublimis ē: a limo
 terre: quasi a limo⁹ subleuat⁹. z cōparat⁹ sublimior⁹ simus:
 vñ sublimiter mūs sime. aduer. et hēc sublimitas tis. Et
 ponit sepe sublimē pro hoc aduerbio sublimiter. Item a
 sublimis dicitur sublimo mas. verbū actiū. Et inde ver-
 bala sublimator. sublimatrix: sublimitatio: sublimat⁹. et
 est sublimare: sublimem vel altū facere: exaltare.
Sublinguū. a sub⁹ z lingue componitur hoc sublin-
 guum guī. locus subtus linguam. vel sublinguūm dī-
 tur folium vel aliud quod quis sub lingua ponit z cantat
 vt aues decipiat.
Sublustris. in lustrō stras. vide.
Subnervus as. aui. are. a sub⁹ z nervo as cōponit. et est
 subnervare nervos poplicū fucandere. tūc em equi sub-
 nervant quādo eis nervi poplicū pñdunt.
Subnitus. a subnitōz qđ cōpo. a sub⁹ z nito: ris. dicitur
 subnitus ra. rum. nomen. i. subiectus: subpositus: sufful-
 tus: humilis. potest etiā esse participiū: z tunc potest expo-
 ni sicut subnitōz exponitur in nito: ris.
Subo a sub dicitur subo bas. baut. bare. id est cotre: li-
 bidinare: z est porcorum. vnde sues subant. id est coeunt
 vel amore coeundi feruntur.
Suboleo les. in oleo les. exponit.
Subsamno. samna nē. per mn. est fruncatto naris. vel
 os distortum cum vulu. vnde samnozes dicuntur qui re-
 cum vulum non habent. Et quia cum ridemus os sole
 mus distortuere z nasum frūcare: ideo samna dicitur de
 risio. Persius. Scipiti ceco postice occurrite samnē. Uñ
 samno nas. i. deridere: sed nō est in vsu: z componit sub-
 samno nas. i. deridere. vnde ppheta. Et dñs subsamna-
 vit eos: z scribitur p mn. vt patet in psā.
 Sanna a doctiorib⁹ scribit⁹ per duplex n. & ita apud
 Persiū legunt. vnde perott⁹: sanna inquit solut⁹ de-
 risus dicit a nariū sonitu: a quo fit subsamno verbū
 quod est irrideo: & subsannor eius passivum: & sub-
 sannator. subsannatrix. subsannatio verbalia. & sub-
 sanniones qui sunt aspectu & moribus & gestib⁹ fa-
 tuti: quos grēci morous μορους. & inde nos mori-
 ones vocamus. Verum sannē dicuntur grēce chau-
 lidontes. ΧΑΥΛΙΔΟΝΤΕΣ.
Subsellū. a sub⁹ z sella cōpo. hoc subsellū lq. omamē-
 tum equi: subfella positi. subsellū etiā dicit⁹ sedes minorū
 sub pede posita: z inferius z de pñs qđ maior sedes: et
 tunc cōpo. a sedes quasi subfedium.
Subsequi. a subsequor⁹ ris. vñ hoc subsequum quis. i.
 servitiū: quasi subsequens obsequium.
Subsequenter. in sexqui exponit.
Subsexquialiter. in sexqui z sexqui exponit.
Subsistolis. cor. si. in salto lis. exponit.
Subsistentia. a subsistō stis. vñ hēc subsistentia tē. i. for-
 ma qđ sub se sistit fluxū materię.
Subsolanus. sub cōponitur cum sol. z dicitur hīc sub-
 solanne quidam vētus: quia sub sole nascitur. vel potest
 componi a sub⁹ z solanus.
Substantia. a substo as. dicitur hēc substantia tē. quia
 substat accidenti. vnde hīc z hēc substantialis z hoc lē. et
 substantialiter aduer. et componitur consubstantialis lē.
 consubstantialiter aduer. id est eiusdem substantię: vt fl-
 lius dei dicitur patri consubstantialis. Et scias qđ substan-
 tia diuiditur in primā z secundam. prima substantia dī-
 citur socrates: secunda homo vñ animal. Item substan-
 tia diuiditur in corpoream vt lignum: z in incorporeā: vt
 ala. Itē substantia diuidit⁹ in materiā formā z cōpositum
 sed hoc magis ad aliā scientiā pñet.
Substantiuus a substās vel substantia vñ substantiuus
 na. uñ. i. substantiā vel ad modum substantię signans: vel

supponēs: vel ad modū substantię designās. Unde sub-
 stantiuo uas. id est substantiū facere.
Substituto is. in statuo is. exponitur.
Substo a sub⁹ z sto as. compo. subito as. stiti. stitum. et
 est substare: subesse: subitus stare vel subsistere. vnde sub-
 stans tis. ge. omnis.
Subtegmen a subtego gas. vñ hoc subtegmen nō. sñ
 qđ inter flamine discutit: vel deruat a subtego textis. qđ
 sub flamine in tela text⁹ z tegit⁹. z cor. pe. genitui.
Subtelima pars scz pedis medietas. inde subtilis.
Subtela. a sub⁹ z tēlia cōponit hēc subtela lē. i. deceptio
 fraus z dicit⁹ subtela quasi subdola tela. z vñ etiā subtela
 in alio sensu. scz corrigia que tenditur sub canda equi et
 tunc cōponitur a sub⁹ z telon longum.
 Sutelē inquit perottus sunt dolose astutię ad similitu-
 tudinem suentium dīcē.
Subtelaris a sub⁹ z talus vñ hīc subtelaris hui⁹ artis. qñ
 subtelaris. i. calcane⁹. vel vñ subtelaris: qñ subtelaris: qđ
 subtalo est. sñt a sub⁹ z tal⁹. scolar aūt vel scolaris nūll
 est: vt dicit mag⁹ Bened. licet aliqui cōtrariū dicant.
Subter a sub deruat subter z subtus aduer. z differē-
 qđ subter est quod re aliqua superiorū depūm⁹. z cōcalca-
 tur: subtus quod demissionē alteri⁹ nō contingit. Itē sub-
 tus nō erigit casus sed subter erigit quādoqđ accusatiū
 qñqđ ablatiū. Quonēs subter signat esse in loco: vel qñ
 in loco cōstruit cū ablatiū qñ. Subt⁹ vero cū actō. Et cō-
 paratur subter nō. superlatiuo caret.
 Subter prepositio subtus aduerbiū est: & est subter
 nunc poti⁹ accusatiuo deseruiēs. vnde Persius. Iliā
 subter Cēcum vulnus habes. Vbi nullus est motus.
 Maro aūt dixit ferre iuuat densa subter testudie. &c.
Subtercus tis. cōpo. cñ subter vel sub. et vñ subtercus
 tis. generis ois res existens sub cute: z succ⁹ tis. similiter
 ge. ois. z in eodē sensu. vnde succutit⁹ ca. cñ. z succutane⁹
 nea. neū. z subtercutan⁹ na. nū. oia p re qđ erigit sub cute:
 cor. pumā cutis. vnde subtercutis pe. cor.
Subterro as. id est sub terra ponere: sepelire: terrefe-
 fodere. z componitur a sub⁹ z terra.
Subticeo ces. cui. tū. ex sub⁹ z taceo compo. z cor. ti. z est
 subticere sub⁹ vel post tacere. vñ subticescō scas. inchoa.
Subtilis a subtilē quod est ima pars pedis dicitur hīc
 et hēc subtilis et hoc lē. pe. produ. actus: erilis: astutus.
 Item subtilē tenue inualidum leue. Item subtilis mali-
 ciosus: subdolosus: secundum psā.
Subtrinū. in triniū exponitur.
Subularis z subtelaris vñ. vide i subtelaris. z pd. lē.
Subtus. in subter exponitur.
Sububer a sub⁹ z uber cōpo. hīc et hēc sububer. vel hīc
 sububer hēc sububeris z hoc re. z dicuntur sububeres in-
 fantes qui adhuc sunt sub ybere. z cor. be.
Subucula. a sub⁹ vñ hēc subucula lē. camilla: vel sacer-
 dotalis līn ea corpori penit⁹ astricta: z vñ sic: qđ subijct pē-
 nis alio. Et subucula ē talis z pedestris camilla. ep̄os
 suphumeralē. vel potest dici subucula a suo is. in. viij. cē.
 Te. vñ. Vestitur ponticē subucula z cor. pe. vnde quidam
 Quod tuncqđ suppono subucula vñ esse.
Subudus da. dñ. cōpo. a sub⁹ z udus qđ est madidus
 quasi nō pfecte madidus vel pfecte humidus.
Subula a suo is. vñ hēc subula lē. i. bocca ferrea que
 suuntur subulares: vñ scularis sine b. a suo is. vnde in
 lege p̄cipitur a subula perforetur auris ferui. Exo. xxi.
 vnde subulo las. id est suere subula z cor. bu. vnde quidā
 Est instrumentū subula sutoris acutum.
Subulus a suo vñ hīc subulus cl. custos sñi. qđ anteq
 vñ subulus quasi sñi custos est. Elrgi. Venit z op̄is
 tardi venere subulci. Subulus aūt altus est.
Suburbana sunt circūficta vñs p̄dificia: qñ sub vñs
 posita secundum isidorum.
Suburbium a sub⁹ z vñs bis. compo. hoc suburbū bī
 z dicuntur suburbia burgi. qui iuxta vñs sunt. vnde sub-
 urbium quasi locus sub vñs positus siue burgus. Item
 suburbium alio nōle dicit⁹ proastium.

Succedo a sub et cedo dis. si. compo. succedo dis. cessum. et mutatur b. in c. et sic succedo scribitur per geminam c. et est succedere subtrahere vel post cedere. unde hic successor oris. dicitur quod locum precedentium occupat: et succedere dicitur prosperare evenire. unde hic succensus sus. sui. i. prosper et bonus eventus. Surg. liberos succensus alit.

Succendo dis. di. sum. verbum actuum. compo. ex sub et cando des. dui. et caret sup. sicut studeo secundum usum. Debet tamen facere candidum sicut et studium studeo. et est succendere latenter accendere.

Succentor a succino nis. nul. centum tu. u. in or. sic hic succentor oris. et dicit succentor qui in ecclesia post pcentorem sive principalem cantorem subsequenter canendo respondet: vel qui facit officium principaliter in choro sinistro.

Successor oris. in succedo dis. exponit.

Succensus sus. sui. in succedo dis. vide.

Succenturio as. in centurio as. exponit.

Succabo bas. in abo bas. exponit.

Succidane a succido dis. derivatur succidane nea. nea. id est aptus ad succidendum: et succidens uauum. in eodem sensu. Et hic succidua uorum. tantum pluraliter designatur. id est frustra illa que sutori abscondit de materia: quia de solea subter absconduntur.

Succido dis. di. sum. dere. i. subtrahere sicut fit cum ponit inter duas terras ceduntur: et componit a sub et cedo dis. cidi. et produ. a. ubiq. Item succido dis. di. sup. caret et ponit ex sub et cado dis. cor. cl. tam in presenti quam in preterito. et est succidere quasi subtrahere cadere.

Succidu a succido dis. dicitur succidus dua dui. id est ad subtrahendum paratus. Unde claudianus. succidu nitubant gressus.

Succincto a succingo gis. xi. cu. u. in or. sic succincto oris. qui se succingit causa ministrandi vel seruandi: sed succentor per additur qui facit officium principaliter in choro sinistro. tenor: cantor.

Succinctum ris. quo succingimur a succingo gis. dicitur. Unde in dingo gis.

Succino nis. nul. centi. ex sub et cino (s. compo. et cor. d. et est succinere parum vel sub voce remissa vel post canere.

Succidius ua. uii. in succidane exponit.

Succinarius ria. rium. a sub et contrari et mutatur b in c. et sic debet scribi per duo c. vel sit figura decemposita: a succinatio: aris. quod pro. a sub et contrari. Et scias quod in dialectica propositiones succinatio sunt duae oppositae: una est affirmativa altera negativa: ut quidam hoc currit: quidam hoc non currit et differunt a contrariis in quantitate: sed consentiunt cum eis in qualitate secundum dialecticam.

Succuba be. pe. cor. ois. ge. q. v. q. succubus vel succubat et ubi a succubo bis. vel a succumbo bas. unde quidam demoni dicitur succubus vel incubi. vide in philosophis. Item nota quod ageli corporum assumptis. unde non influunt: sed tamen mori. Et hoc considerandum est quod ois operatio quod sequitur corpus vultu in operibus vultu est non per ageli corporum assumptis potest: sed illa quod sequitur corpus mobile in quantum hinc ut mouere. Ipellere: diuidere et hinc. Unde propter vere loquendo nec coheret: nec generat: tamen demoni actum propter generat: in quantum semen humanum apponere potest loco puerienti ad materiam proportionatam. sicut et semina aliarum rerum colligere potest ad prole dos seu colligendos alios effectus ut tribuat ei tamen id quod est mori localis. Non autem ipsa generatio cuius principium non est virtus demonis aut corporis ab eo assumpti: sed virtus illius cuius semine fuit. unde et gentis non demonis: sed alius huiusmodi filius est. Nec videtur ageli per oculos corporis assumpti: quia hic est operatio potest corporis vultu. nec locutio corporalis ageli puerire potest in corporum assumptis secundum completam significatioem cum non habeat vera organa corporalis: sed est aliquid similitudo locutionis in quantum intelligunt et intellectu exprimitur quibusdam sonis: quod proprie non sunt voces: sed similitudines vocum sicut tenet quidam aialia non respirantia dicitur vocare. et etiam quidam instrumenta: ut dicit philosophus in 4. de aia. Et licet angelus non comedat in assumpto corpore: propter hoc post resurrectionem vere comedit: quia comedit in eo substantia pueris non fuerit

quod illa decisio debet fuisse virtutis nutritiua et puerisua.

Succussator in succo exponit.

Succussor a succutio tis. dicitur succussor as. frequenter et fortiter ab ultimo super. succussu u. in o. et ubi succussare trotare. unde hic succussatura satyre. i. trotatura. et hic succussator: troator: ut equus. Unde illud. Gadari est equus mollis in celsus sine succussatura inmensis.

Succutane nea. nei. in subtercus exponit.

Succuticus ca. di. in subtercus exponit. et cor. ti.

Succutio tis. pro. a sub et cutio tis. quod ad vocem a sub et quatio quod ad significationem quod magis videtur. Et est succutere subter vel ab inferiori parte quater: sicut faciunt etiam trotatores: ut succutere est subter vel sursum quater.

Succidus a succus dicitur succidus da. dum. i. succo plenius humidus vel imbutus. Iuuenalis. Neque succida nolle lana pati. i. tincta succo alius coloris.

Succida lana minime tincta est: quia adhuc illota.

Succinus a succus dicitur succin nea. quidam gemma quam greci vocant electrum. i. fulur et cerulei coloris ferit arboris succus esse: et ob id succin dicitur. Et quidam vocant harpaga. ab harpaga quod est rape: quia attritu digitorum accepta caloris vi annulos folia et vestitus fimbrias et paleas ut magnes ferrum rapiat: sed hoc succin dicitur propter a succo ibi reposito. Iuuenalis. In cuius manibus seu pinguis succina tritas. Quidam scribit succin et succus pro duo c. Et scias quod Ibero dicit super illud Matthaei. ix. Et surgens in attente securus est es. si enim in magnate lapide et succinis hoc esse visis ut annulos et stipulas et felucas sibi copulet: quod magis dicitur ois reus creator ad se trahere poterat quoscunque volebat. et cor. penul. succinus: sed primam produ.

Succinum dicitur species electri quod ex arboribus fluere dicitur: immo ex lachrymis fororum phaethontis. in arbores conuersarum. Vulgo ambre dicitur. Et sic a Iuuenale accipitur in dicto loco.

Sucula le. dimi. qua sus. unde pascua. in di. li. Sus comune adiecta s. et assumpta cula facit dimi. sucula.

Suculet a succus et letos componit suculet ta. ti. i. plenius succo. et copulat. unde suculetia tie.

Sucul li. dimi. paru. sus: vel potest esse dimi. de suc. unde sucul paru succus: sed tunc quidam geminat ibi c.

Succo a succo dicitur hic succo d. quia sacco exprimat: ut patet in apostoma. azoma et sunt grece nota ista: vel succus dicitur a sugo gis. quia sugit. Unde succosus sa. sum. i. labundans succo. Et copulat unde succositas tatis. Item a succo dicitur succo as. quod non est in usu: sed inde componit eructo as. i. succo auferre. et produ. prima. unde in aurore. In petra carnes poni succosum iubent. Quidam tamen putant quod ibi sunt duo c. immo ois docti scribunt per cc. geminatum.

Sudari ri. quifacit sudas: et ubi a sudas.

Sudatus a sudas dicitur sudas ta. ti. i. sudib armatus vel ornatus. vel sudatus. i. sudus: potest etiam sudari a sudo as. derivari. i. qui sudore emittit.

Sudes a sudus dicitur hic sudas dis. i. pal. li. vel pica quod terre insignit acuta: quia mada et purificat. Job. xi. In sudibus prolabur nares ei. Unde quomodo sudas dicitur a suo is. quia pes quasi pueri sudib videtur eo quod sudas ex transverso per ea mittant et figantur. et cor. prima sudas nomen: sed sudo as. et sudas verbum producit hanc syllabam su. Unde quidam Trabs sit acuta sudas: sed verbum dicto sudas.

Sudo a sud dicitur sudo as. aut. ti. i. sudore emittere quod magis fit in sereno quam in nubo: vel quia tunc homo habet corpus subdum. unde hic sudor oris. et hinc sudosus sa. su. i. sudorosis sa. su. i. sudore plenius et hoc sudarius rra. facit ergo quo sudore a facie tergitur. Sudarius etiam dicitur quod tenet super cervical quod autem dicitur sudaria a sudo dicitur: quia sunt sudoribus vda. est et. sudo compo. sudo as. i. sudare. desudo as. i. desquisi vel valde sudare vel a sudore cessare: erudo as. i. sudore emittere vel extra sudore exte. In sudo sudas. i. sudare: insistere: vacare: operari dare. sudo as. sudo as. sub sudo as. i. post vel subter vel paru sudare. Sudo et et copulat surneu. et producit hanc syllabam su. sed sudas nomen est eo. unde sus. Et mare ferre sudas iubet ut per plus sudas

¶ Sudus. sub cōpo. dī vduz: z dīat sudus da. dū. id est serenus: mūdus: purus: pprie quidē illud tēp⁹ serenum dīat sudū quod venit post pluuiā. vnde z ver dīat sudū: id est subudū: qī post hyemem venit.

Sudum quidem tempus est serenū & placet vt pro- prie sit post pluuiam sed sunt qui dicunt sudum a se- orum ab hudo dici.

¶ Sudus cōpo. pfud⁹ da. dū. i. valde sud⁹. z pducit su.

¶ Sueo es. nō est in vsu in pñt. sed in pterito iueit: z in supino suo fuerit. vñ fuer⁹ ta. tū. Sueo pponit absueo es. cui. vñ abfuer⁹ sum. i. dissiuere. assueo es. cui. vñ assuetus sum. i. valde suere. vñ hęc assuetudo dūit. Cōsueo es. cui. vel cōsuer⁹ sum. vñ cōsuetim aduer. z hęc cōsuetudo dūit. Et cōsuetudinari⁹ ria. rū. Dissueo es. cui. vel dis- suetus sum. desueo es. cui. vñ desuer⁹ sum in eodē sensu. i. a p̄suetudine cessare. vñ hęc dissuetudo an sueo es. cui. vñ iuer⁹ sum. i. valde suere: vñ nō suere dissiuere. vñ hęc insuetudo. p̄sueo. i. valde vñ p̄fecte suere. Et ab oib⁹ istis descendit ichoatiua. i. suesco scis. absuesco scis. p̄suesco scis. dissuesco scis. insuesco scis. p̄suesco scis. Sueo z ei⁹ pposita sūt neutra. z hñt p̄cipiū pteriti tps. Et in pñt z format: a pñt litteratū pñtis semp̄ seruanti⁹ nō sūt in frequēti vsu. vñ declinādo inchoa. solem⁹ eis attribuere pterita istoz: vt suesco suui. vñ p̄us. videt velle q̄ sue- sco nō sit inchoa. est tñ p̄culdubio inchoa. Itē nota q̄ cō- suescim⁹ bona: insuescim⁹ mala: assuescim⁹ vtraz: ita vult. Aug. Multi tamen dicunt q̄ p̄uscia. videt velle et vult q̄ p̄dicta verba nō sunt inchoatiua z facit suesco cui. vel iuer⁹ sum z q̄ apud modernos suesco cōsuesco z hu- iusmodi nullā inchoationē notant. De hoc etiā habes in tertia parte in tractatu de speciebus verborum in cap. de verbo inchoatiuo.

¶ Sueui p̄teritū vide in sueo es. Itē sueui dicti sunt quidā populi. Vnde scribit in p̄a. Sueui pars germano- rum fuerunt in fine septentrionis. Dicti autē putantur a monte sueo qui ab ortu initium germaniē facit cuius lo- ca incoluerunt z produ. e.

¶ Suffarcino nas. in fardino nas. exponit.

¶ Suffeci p̄teritū de suffido ds.

¶ Suffeci⁹ ta. tū. in suffido ds. exponit.

¶ Suffercio ds. sufferi sufferi cōponit a sub z fado ds z est sufferdre parū vel sub⁹ vñ post fardre. Et inde suf- fertusta. tū. z sufferro. ras. frequentatiuū.

¶ Suffero. a sub z fero cōpo. suffero fers. stul. latum. et mutatur b. in f. Et est sufficre pati vel sursum ferre z ele- uare. z est irregulare sicut z fero. z p̄teritum sustuli scri- bitur sine b. z mutatur b. in s.

¶ Suffibulatorum a suffibulolas. dicitur hoc suffibula- torum rī. id est subligatorum. z hoc suffibulum li. i. sub- ligaculum. vel potius cōponitur a sub z fibula.

¶ Sufficio a sub z facio cōpo. sufficio is. feci. tum. Et est sufficere q̄ vulgarit⁹ pōt dīc bastare. i. satis esse. vñ le. ij. epi. Lox. Sufficit tibi grā mea. Et fm̄ hāc significatiōez inuenit sufficit ipsonale. vñ in. ij. li. Regū. ca. xiiij. ait agō dñs p̄cunēt. Sufficit. i. bastat. Satis est p̄tine manū tuā Itē sufficere. i. sumministrare vt ista sufficit mihi necessaria. i. ministrat. Itē sufficere. i. subrogare: substituere. vñ dī eps vñ p̄sul suffeci⁹ i. loco mortui substituit⁹. i. subrogat⁹ i loco decedētis. vñ dī in. ij. li. mach. c. iij. Suffecto vno ex comitib⁹ suis adronico. z dī suffeci⁹ a suffido ds. vide i fa-

¶ Suffio is. in fio fio exponitur.

¶ Suffio. a sub z fio flas cōponit suffio flas. flant. flare. i. sub⁹ flare vñ post vel parū. Et sufflare. i. appodiare. ful- care. appodiamentum supponere. Vñ hoc sufflumen mīns. i. appodiamentum. scz cui aliquid innit⁹ z sustentetur.

Sufflamē est quod rotē curr⁹ in descēsu supponit ne vertatur & ita celerius descendat currus.

¶ Suffoco a sub z fau⁹ ds. ppo. suffoco as. au. atū. i. sub fauce cape: strāgulare. vñ suffocat⁹ ta. tū. z hīc z hēc et hoc suffocās. Etzech. xxxv. Et suffocās gentē tuā. Warr. xiiij. Fallacia diuitiaz suffocat p̄bū. Warr. iij. Suffocat p̄bū Luc. viij. Suffocant. vñ dī. Greg. i. home. Suffocat et

qī ipotunis cogitatio⁹ suis gust⁹ mēt⁹ strāgulā. Itē cō- suent dīcī ē solitudo suffocās. z oīa p̄dicta z p̄similia p̄d. fo. vñ dūb. Suffocet aliam dura venena tuā. Et i hoc cō- cordant cōter doctores. Itē fm̄ q̄ dīa suffoco cas. pōt cō- poni a sub z focus: z tūc suffoco z suffocās z hñmōi cor. fo. sicut focus. vñ cōsuevit dīcī. Suffocat extinguit: suffocat guttura stringit. Sed nō oēs recipiūt illā p̄positionē. Vñ magi Be. dīcī q̄ suffoco cas. hñ pe. m̄ longā qī null⁹ no- tabilis auctor eā cor. Cōpo. et hñ sub z fau⁹ z nō ex sub z focus ḡtrūtiā dīcī est illud. Suffocat extinguit. zc. vt supra Aug. etiā dī. q̄ suffoco pe. pdu. z p̄a. simūter hoc dīcī.

¶ Suffraganeus a suffragor aris. deriuat suffraganeus nea. nēu. i. auxiliari⁹: z pprie in p̄bis. Vñ epi dicunt suf- fraganei alioz ep̄oz: qī debēt eos iuuare nō solū ope: s; etiā p̄bis vñ si nō p̄t ope saltē p̄bis vide et in metropol.

¶ Suffragines a sub z fragus cōpo. hēc. suffragines. i. po- plites qī sub fragis sunt. vel qī subtus frangunt. i. flectū- tur nō supra sicut in brachijs z cor. gi.

¶ Suffraginor a suffragies dī suffraginor is. i. flectere genua. vnde hīc suffraginor is. z hēc suffraginatur. et suffraginatio. i. curuatio genuū: suffraginatus ta. tū. fra- ctis vel curuatis cruribus.

¶ Suffragiū gi. in suffragor exponitur.

¶ Suffragor a sub z fragor ris. cōpo. suffragor aris: suf- fragatus sum suffragari. i. auxiliari. z pprie in verbis. scz p̄ces effundere. Vnde hoc suffragiū gi. z dīcitur pprie suffragia orationes sc̄oz quas p nobis fundit ad deli. z rogationes quas p xpianis eis fundim⁹. i. sancte petre sc̄e paulē orate p nobis. zc. z pdu. fra. suffragor.

¶ Suffumigiū a suffumigo gas. q̄ cōpo. ex sub z fumū- go gas. dī suffumigiū gi. i. in suffumigatio.

¶ Suffumigo gas. in fumigo gas. exponit.

¶ Suffundo a sub et fundo ds. compo. suffundo ds. dī. sum. dēre. id est parum vñ subtus fundere. Vnde sus- fusus sa. sum. i. subtus vel parum fusus.

¶ Suffusorū a suffundo ds. dī hoc suffusorū rī. vas i quo est oleum quod ponit in lucernis. Itē in suffusorū ab infundois. Itē suffusorū dīat per q̄ p̄iat abluo calicis. Itē in suffusorū z fusorū.

¶ Suffusus sa. sum. in fundo ds. exponit.

¶ Suggesto ex sub z gero ris. cōponit suggesto ris. gē- gēstū. z mutatur b. in g. Et est suggerere: i. iuuare sub sternere sumministrare vel iudicare: dicere: suadere: q̄l- latenter aliquid alicui consilire. z p̄prie causa deapten- di z incōmoduz dandi: z vt dīat. Intimat ad mentē: sed suggesto spectat ad aurem.

¶ Suggestio a suggesto ris. dīcitur hēc suggestio oris. i. diabolica persuasio z consultatio.

¶ Suggestus a suggesto ris. dī hīc suggestus stus. stul. i. suggestio vel suggest⁹. i. tribunal vel sedes p̄cipis sic dī- ca: qī ibi multa replicatio vestīuz z pallioz z tapetoz sub punape geritur. i. ponit. Vñ quia dum p̄iceps ibi sedet multa ei in aurem suggerūt.

Suggestus etiā est sella q̄ ex terra coacta fiebat. zc.

¶ Suggillo a suggesto ris. dī suggillo las. laui. lare. id ē suggerē. z est suggillare. i. suffocare: strāgulare: vñ manū gulē dare: z eā stringere. Et tūc ppo. a sub z gula. q̄l sug- gillare. i. sub gula cape. Itē suggillare. i. p̄denare: irritē.

Sugillare est percussu carnem maculare a sugendo dictum: q̄ succus hoc est liuor deducatur. Hunc su- gillati dicuntur qui ex percussione tumorem macu- lamq; contraxerunt. Sugillatio autem talem per- cussionē notat aut derisionē: nā & sugillare interdū notat deridere. Liuius. Legati grauius ferentes selu- gillatos esse. &c. Propter quod nonnulli deductum hoc potius existimant a grēco συγγελλειν suggest- lin quod corrōdere significat. hēc perrot⁹. Fest⁹ au- tem sic. Sugillatum dicitur ex grēco q̄ ea pars que sub collo est ab eis τρῶχλον dicitur. Est autem trachelos collū spina a vertice ad finem.

¶ Suggrunde. exponitur in grunda.

¶ Suggutto tas. in gutta exponitur.

Sugo is. r. caret supi. scdm vsuū. deberet tamen facere suūū r. in cū. **S**ediat puer fugere dūz lacet. Unde in Luca. **B**eat' venter qui te portauit: 2 vbra que sustulit. Et est sugo neu. cū suis cōpositis et scribit p vniū g. pda. tamē primā. **J**ohan. r. Saput a spdu fuget. 2 **E**sa. lxxi. **S**ugatis 2 repleamini ab vbre.

Sullus a suis dicit suin⁹ na. nū. Inde sull⁹ la. li. dmi.
Esa. lxvi. Qui comedit carnē sullā i. suis. vide in suis.

¶ Quinus. a ius dicit suuⁿ na. nū. i. ad suem p^rinens: v^r
res suis. Et vt d^r. Palscian⁹ in lib. vbi agit de. possessiuis

Quin⁹ derivat ab ove. 2. suin⁹ pe. pdu. a she. Nam ouilla
 suilla sunt dñm. 2. format suillus a suin⁹ abiecta o. 2. addi-
 ta gemina l. vt suin⁹ suillus. ouin⁹. ouillus fm. puscianñ
 sicut dñi in tertia parte in ca. de dñm. noib⁹.

Fulco a foi dicitur hic fulcus d. quod defossus est in-
ter duas porcas: q. fulc. solem capiat. Unde et fulc. dicitur
quasi solē capiens: 2 est timo. Unde fulcus dicitur a suo
ts. quia vomere transfunditur: vel quia quasi suendo fuit
sulci. Unde fulculi. demi. et fulcosus sa. sum. et hic fulco
onis. qui sulcos facit: 2 fulco cas. A quo compo. consulco
as. id est valde fulcare: v. fulcos destruere: dissulco cas.
3 fulco cas. resulco cas. 2 est fulco neutrum cum iomni-
bus suis compositis.

¶ *Sulculus* li. dimi. parvus sulcus. vide in sulco cas.

Sulmo onis. est quedā regio de cuius regionis oppi-
do. scy pelligo natus fuit **Suro**. v. dxi in manna. Et
declinatatur hic sulmo monis. Unde hic 2 hec sulmonensis
2 hoc fe. incolā illius civitatis vel pertinentis ad illam dicitur.
tate. 2 potest dici sulmo a sol 2 moys quod est aqua quasi
solis aqua vel fons. sua enim amenitate qualibet pūn-
das primas scy collaterales superat. Unde ipse **Suro**.
Sulmo mibi patria est geldis vberimus vndis. vel sit
eti. sulmo quasi solis moys. i. aqua.

**Sulmo a folymo enee comite & vrbis conditore no-
men accepit testante ovidio sic. Huius erat folymus
phrygia comes vnus ab ida. A quo sulmonis mœ-
nia nomen habent.**

C Sulphur. p̄r: p̄ponit cum solum quod est terra: z dicitur hoc sulphur ris. quasi soli p̄r. id est ignis terre: vel componitur sulphur a solus z ur. id est ad ignē aptum. v̄l potest dici sulphur quasi terra ignis: quia cito ignitur z accenditur: z est sulphur fomentum ignis: quod tamen sic ignem nutrit v̄l grauissimū fœtorem exhalet. Unde sulphureus res. reum. i. de sulphure existens: z hoc sulphurēti. i. locus vbi sulphur abundat.

Inepta sane deductio ex græco & latino: potius putē latinū & sulfur scribendū cū græcelōge aliter dicaſ.

¶ Sum es est verbū substantiū. ꝛ caret pterito: sed acci-
pit mutuo a suo is. ꝛ facit fui fuisti fuit: sed hꝫ duo partici-
pia ens ꝛ futur⁹. Et effendi do. dū. gerūdia ficta. Sum
cōponit affum ades. i. iuxta vel presens sum. ꝛ inde affu-
tus ra. rū. Absum abes. i. longe vel esse ibi a sensu cor-
poris distare. Unde abfuturus ra. rū. ꝛ hīc ꝛ hēc ꝛ hoc ab-
sens tis. defū dees. i. abesse vel deficere homo pp̃e ab-
est sed vñū deest. Abest quod alibi est. Deest qđ deficit ꝛ
nō habet. Unde defutur⁹ ra. rū. Insuper inest. i. esse in.
Unde infutur⁹ ra. rū. Interfus inens interest. i. inter ali-
qua esse vt inter sui lectioni. ꝛ interest inuenit impersonale.
De quo dixi in suo loco. Prosum ꝛdest. i. ꝓficere. ꝓficiū
cōferre. Uñ ꝓfutur⁹ ra. rū. ꝓesum ꝓecis ꝓeest. i. ꝓtare
sup̃stare. Unde ꝓsenatis. ois ꝓsū. i. ꝓstans sup̃stans. ꝓē
sum cōponit cū potis. ꝛ dicit ꝓssum ꝓotens. i. sum potis vñ
sum potens. Unde potēs ois generis. ꝓē obsum obest
i. nocere. vñde offuturus ra. rū. i. noctur⁹. vt ꝓmitto me
tibi nō offuturū si id hodie feceris. ꝛ obsum tibi. i. sum
ob te. i. contrate. Subsum subes. i. esse sub. Sum ꝛ et ꝓ
posita neutra sunt ꝛ simplor. sꝫ sum es est. est verbū sub-
stantiū. Et nullū cōpositū ab eo potest esse substantiū.
Unde sum habet erigere notatiū post se: sed nullū com-
positū ab eo potest hoc facere. ꝓē tria cōposita ab eo ha-
bent participiū in ens. Absum absens. ꝓesum presens.
ꝓssum potens. ¶ Et scias qđ cū dicit. In principio erat

verbi. p. erat ligna nō tēpōis: sed substantie significatio
vt dixi in positu. Itē nota q̄ hoc verbum est potest esse
impsona le in quattuor locis: vt dixi in tertia parte in tra-
tatu in ca. de gerūdīs. Itē aliaduerte q̄ futurus nō po-
test regere notatiuū sicut habes in futur. r. nū. Itē nota
q̄ pōt dici. ego p̄as sum bon⁹: sed in tertia p̄sona male
dī: potestas est bon⁹: vt dixi in potestas. Itē nolo te igno-
rare q̄ nūis qui apponit huic p̄bo sum es est nō tenet cō-
cordare secum in numero neq; in p̄sona. Qñ bene dī sum
bō: sum hoies: sicut dixi in quarta pte in tractatu de alio
q̄tera: vbi egi de plepī. Nota etiā q̄ hoc p̄bū sum es est
pōt recipere quēcūq; notatiuū: sed alia p̄ba cū habeāt in
se copulā implicitā. i. coarctatā nō possūt recipere quēcūq;
notatiuū vt dixi in incedo dīs. Itē an sit dicendū vni vos
estis bon⁹: vel boni vos estis legens vel legentes: dixi in
tertia parte vbi egi de numero nois. Itē volo te scire q̄
hoc p̄bū est regit duos diuersos datiuos simul ex vi acq̄-
sitionis: vt hec res est mihi bonoz. vñ in Luc. x. dī. Dñe
nō est tibi curę p̄ foroz mea reliquit me solā ministrare: s;.
vn⁹ dñs regit ex vi acq̄sitionis acq̄rētis. s. mihi alter. i. cu-
re ex vi acq̄sitionis acq̄sire. vnde ibi duplex est acq̄sitiō
sc; acq̄rētis & acq̄sita. vnde nō d; copulā interponi.

¶ **S**umen. a lus dicitur hoc sumen minus. i. minuta porcorum
 eria: vel pinguedo que est in ventre porci: vel potius porce
 forte: quod et abdomine dicitur quasi aditus omenti: sed ponit pro
 quod ad bono ferulo. perli? Calidus scilicet ponere sumen.
 Sumē etiā dicitur tenerrim? arboris cortex: et hinc pudēdōm
 vel pudendarū p̄tū pilos sumina dīdm? quia vult? huma-
 ni feminis illos p̄fert. sumē etiā ponit p̄ vmbilico. vnde
 dicit **M**ucēna lib. iij. ca. de causis hydropitis asclititis. In
 fantes dū sunt in vētre mīngunt ex sumine. et oxi ante q̄
 ligetur sumen eis mīngunt etiā ex sumine. cū prohibetur
 vīna ex illo latere tendit ad vesicam.

**Sumen in a uicēna poti' capif p folliculo materno:
vñ sumē suis primipare a delicatis cōmendat.**

¶ Summanus a summus ⁊ manes componit hīc sum-
manus ē. id est plato deus inferni : quasi summ⁹ manū
id est infernalitū. ⁊ pdu.ma.

Sūmanalīa sunt liba farīncea in modū rote facta.

¶ Sūministro a sub 2 ministro as.cōponit sumministro
as. 2 mutat b.in m. quasi subtus vel sumministrare serui
tū vel subsidū prebere. vide in ministro.

Summitto a sub z mitto compo. summitto tis. si. tere. i. supponere. Un z muta b. in m. fm. pasciant.

Sūmo ponit p positio. ⁊ tñ supra rlo: supremus. **Sūm**ma. mū. ⁊ a sumim⁹ hec summatio. ꝑ ꝑēditi totum quadā bēuitate pūnes ⁊ capitale. vñ sūmo as. summa fa cerc vel summa ꝑ ꝑēdere ⁊ colligere. vñ summatio ad nēbiū bēuitatē: lūmā: partim: festinat. Et ꝑponit cō summo as. **Sū**a a sumim⁹ hec summatas tñ. ꝑ duo m.

¶ Summo ues. in moneo ues. est.

¶ Sūmula lē. dīmi. parua summa.

¶ Sumo is. pī. pti. i. accipe: l3 sumū⁹ tpi accipm⁹ ab alio. Lū dam⁹ dicēdū est accipe. dī pmtim⁹ tpi tollere: dicendū est lūme. Itē sumū⁹ p nos: accipm⁹ a nolente. Sumo cōpo. Alsumo is. ad se vī ad aliēd sumere: Absumo is. in malo expēdere: plicere: psumare: deuastare: pdigere. Cōsumo is. absumere. psumo is. i. aī vī pag alijs sumere: nō audēda facere: vñ psumptuosus fa. lūy. Acsumo is. iterū sumere. Trāsumo is. i. trās sūe vitra sumere. Sumo 2 cī⁹ pposita sunt actiua: 2 faciunt pteritū in pti. 2 supinū in pti. Formae enī a sumo tē pti: supinū in pti. formae enī a pōo sumpsi pti. mutata i pti. vñ p3 qd fumo scribit p vñ m. qd in sumpsi nō est nisi vñ m. pda. tamen su. vnde l3 moza. Quia sume manu nēc dula dīfer in anni. Sed summo as. p duo m. vnde versus. Ad summare duplex sibi vult: sed sumere simplex.

Summū quidē a nobis accipimus: q̄ ab alio etiā im-
poti volente ac porrigente q̄ nolente. vnde qui dat
dicit accipe: arripim⁹ autē fere a nolēte. Presumptuo-
sus vix apud doctos reperias: sed pro arrogante di-
citur hic sibi multum sumit.

¶ *Sumptuosus* fa. sum. in sumptus est.

¶ *Sumptus* a sumois. dicitur sumptus tus. tul. id est de spesa vel expensa vel actus vel passio sumendi. unde sumptuosus fa. sum. sumptu plenus scz multu sumptum erigens vel faciens: z cōparatur. unde sumptuose suos. sine. aduer. z hec sumptuositas tatis.

¶ *Sum* p̄bū substantiuū vñū m. hz. s; sum nomen duo.

¶ *Sunamitis*. captiua vñ despecta interpretat. z pdu. mī. *Suo* is. sul. suti a quo cōpo. *Assuo* is. suendo adiungere vñā rem aliq. *Assuo* is. disuere. *Consuo* is. simul suere: cōiungere. unde cōsulit is. Et cōpo. inconsultus is. *Circū suo* is. *Disuo* is. suere. disuigere: futurā frangere. *Desuo* is. idē vñ deorsu suere. *Exuo* is. extrahere expoliare. unde exuite. *In suo* is. iniungere: immittere inferere suendo quasi intus suere. *Persuo* is. ante suere. *Obsuo* is. vñdlog vel cōtra suere. *Resuo* is. iter suere vñ disuere. *Sub suo* is. parū vel post vel sub? suere: suēdo aliquid inferi? adiungere. *Transuo* is. vltra suere suēdo. p̄suarē. *Suo* z ei? cōposita sunt actiua z faciunt p̄teritū in sul. z supinū i suti z pdu. pe. supini.

¶ *Supeller*: a suppleo ples. s; hec supeller is. substantia vel facultas z oē instrumentū z ornāmētū dom? z est hereditū genere. nā in singulari est sce. gñis hec supeller. in plurali vero gñis neu. hec supellectilia. vt dicit *Paul.* atqui dicebat supellectilis is. Inuenit etiā hoc supellectile is. neu. ge. z scribit p vñū p. cor. hma. vñ *Moia*. in. v. *Gamaduū* splēdet focus z tibi mūdā supeller.

¶ *Sup* aduerbiū loq. Unde supra vñ supra dicebat anti. qui. Inde sup p apocopā z supra p syncopā. Sed differt qd sup est qd imminet. Supra qd sub se hz aliqd stratum. Itē supra cōstruit cū solo actō. Sup vero qñqz cum actō qñqz cū ablatiuo. Quādo est sup positū pro de vel in cōstruit cū ablatiuo tñ. vt sup p̄ximo. i. de p̄ximo z sup vñ ridi fronde. i. in vñridi fronde. Alter cōstruit cū accusatiuo. Item supra positū p positiuo. z cōparatur supra rior. p̄mius. vel summ? unde super? supme vel summe aduerbiū z hec sumitas tatis. z superus ra. rū. Et hec super? ri. de? celestis. z cor. primā sup. Et cōponit desup: insup. z possunt esse due partes desup z insup z tñcū acutū: vt desup terrā: vt dicit in secunda parte vbi egi de accentu aduerb. in cap. de cōpositis a sup.

Sumen in auicēna poti? capif p folliculo materno: vñ sumen suis primipare a delicatis cōmendat.

¶ *Supbus*. a sup dicit supbus ba. hū. qui vult videri qd nō est. i. supra id qd est. Qui em vult suggredi qd est supra bus est: et comparatur supbiōr simus. unde supbe bus sine. aduer. z hec supbia. bie. scz apoz pp̄le excellentē: vel suggrediens elatio mentis: de eo qd nō est. Sed arrogancia est inanis gloria de eo qd quisqz est. De supbia ḡ nascit arrogācia z nō exōuersio: nūl em p̄cesserit occulta mentis elatio nō sequitur apta iactantia laudis. De quat tuor speciebus arrogantium z arrogantē dicit in arrogogas. *Supbus* dicit supbio bis. bui. bire. bitū. qd autē dicitur supbire. i. sup seire: z supbus vel supbiens super se tens: est. Et est supbio neu. cū omnib? suis cōpositis si qua habet. Itē scias q supbus est qui semp supbit. supbiens verodicit qui ex causa ad tempus supbit. Unde in tñmīdus. Quidā volūt q supbio cōponat ab eo is. sed nō aduertunt qd dī. *Paul.* scia. q ambio cōpositū ab eo is. solū mutat e. in i. vide etiā in rector.

Arrogans etiā quod nō habet sibi sumit ac vōdicat.

¶ *Supcilio* fa. sum. in supciliū est.

¶ *Supciliū*. a sup z ciliū cōpo. hoc supciliū is. i. ordo p̄lorum quēst sup oculos. ponitur etiā quandoqz supciliū p supbia que inuico maxime apparet. Unde supcilio fa. sum. i. supbus z arrogans. Itē supcilio sus trīstis feuerus: nubilosus qui semp incedit depresso supcilio.

¶ *Supemineo* nes. componitur a super et emineo: z est supereminere p̄ualere: p̄gessē: p̄stare: p̄cellere: et inde supereminētus is. omnis generis. et comparatur: unde hec supeminentia tie. z cor. mī.

¶ *Superit*. futurū de suplum. vñ in. *llj. k. Regū ca. *llj. Comedent z superit. z cor. pe.**

¶ *Suphumeralē* in suphumeralis vide.

¶ *Suplatus* exponitur in tertia parte in tractatu de spe debus nomini in cap. de suplatus.

¶ *Supluminare*. a sup z lūminare componitur hoc supluminare is. lumen superius. Unde hic z hec supluminaris z hoc re. ad supluminare p̄tinens.

¶ *Supnas*. a super dicitur hic z hec supnas tis. z supnas na. num. supna colens.

¶ *Supero* a sup dicitur supero ras. id est excellere: vñ cere: z superare. id est restare. z supabundare. unde hic et hec superabilis z hoc le. vñ superabiliter aduerbium. *Supero* componitur. Ex supero ras. id est valde superare. *Supero* z eius composita actiua sunt pro excellere aliter neu. z cor. pe.

¶ *Supersideo* des. di. dere. a super z sedeo z mutantur e in i. vide in sedeo. Inuenitur z super sedeo sup sedere. z tunc sunt due partes.

¶ *Supstēs* is in supsto est.

¶ *Supstio*. a supstēs dicitur hec supstio omis. damnum vel vna vel superflua religio z observatio. vel cultura idolorū. z dicitur sic a supstibus. id est sensibus quāmultis annis supstēs per etatem delirant z errant quadam supstitione nesciētes que vetera colent. Unde sic dicitur a supstantibus. id est a dijs quando scilicet de dijs non id mēda timentus. Unde supstiosus fa. sum. dicitur falsus vel vanus religiosus vel idolorū cultor. Unde damnosus vel supstiosus dicitur qui tota die peccabatur et immolabat: vt sibi liberi supstēs essent.

¶ *Supsto* stas. stiti. stitum. stare. id est supesse: supstere: z compo. a sup et sto stas. *Supsto* dicitur hic et hec supstēs stitis. id est senex vel remanens viuus vel vici ducens: z cor. pe. genitiuū.

¶ *Superus*. in super est.

¶ *Supino*. nas. naut. natum. nare. id est versare supinū facere. Unde supinus na. num. id est reuersatus. Unde gerundia z particula dicuntur supina quasi supinata. id est deriuata z inflexa a suis verbis z a supinus. per syncopam supus pa. pum. id est supinus. *Supino* componitur cū re z dicit resupino nas. retro supinare. Unde resupin? na. nū. z est supino actiuū cū ob? suis p̄positis z debet scribi p vñū p. cor. em primā. Unde *Quidā* in. *clij. episto.* Et modo cantabā veteres resupin? amores.

¶ *Suppar*. a sub z par componitur suppar is. omnis generis. i. subiect? pari. Unde hec supparitas tatis. z cor. pa. z mutat b. in p. z geminat p.

¶ *Suppar* a sup vel supra dicitur supparus ri. z plurā: liter hec suppara oum. i. manica ornatus causa sup altaz ducta z crispā. Et ponit sepe p velo: vel replicatione vel summitate velozū. z pducat primā positioē. Unde quidā *Suppara* nudatos cingit angusta lacertos. *Iuuenalis* *Suppara* velozū perituris colligit auras.

Supparus siue supparū vtrūqz em dicit & fere quā primā pducat: p gemino scribit licet a supra dicit vñ deat & forte a paro dicit vestis q supinduntur. estqz toge gen? leue & angustā *Afrani*? *Puella* nō sū: sup paro si induta sū. *Lucan*? *Suppara* nudatos cingit angusta lacertos. Ponit tñ aliqñ p sinu & rugatura p̄anorū *Idē*. *Imaqz* pandēs *Suppara* velozū p̄turas accipit auras. nec hoc *Iuuenalis*: sed *Lucani* sicut & superius: pro quo author quidā dicit: quasi sciāt qui sit & dicere nolit.

¶ *Suppedane* pes. cōponit cū sub z bi suppedane? nel. i. scabellū subpedibus sicut circa lectū solet esse scabellū qd habet vsum scriuū vel capse. Unde iam ex cōsuetudine quodlibet scriuū vocat suppedane? Itē *pedaneus* z suppedaneus. Et suppediū. i. subidiū z auxiliū: z scōm p̄ap. est neu. generis. Vñ dicit. *Suppedan* cū scabellum dicit qd sub pedib? sit: hoc gr̄ce hypodion dicit.

¶ *Suppedito* tas. a suppetia vñ suppediū bi: suppedito tas. auxiliari: sumministrare: subseruire: obseq: suppedia dare qz est neu. vt dī. *llug.* Est elimēda eoz fatuitas q ponit hoc p̄bū p pessūdare z p̄calcare sub pedib? z cor. di.

Suppediū videt' pōni a sub 2 pes. vide i suppedane.
Suppello lis. in suppuli exponitur.
Suppetia tē. fē. ge. suffragiū: subsidū: auxiliū. suppetia: vel suppetie dicunt' pprie illa auxilia que maxime ab illis petunt: vel illis pōpue dant qui sub aliorū detinent potestate. Vñ Aug. viij. de ciuit. dei. Quis hinc deferūt nōstras petitiones. inde referunt deorū suppetias.
 Suppetie tantū pluraliter dicunt' & raro in alio q̄ in accusandi casu: quia cū verbo eo vel fero cōstruunt'.
Suppeto tis. tiui. vel tiij. titi. ex sub et peto tis. cōponitur. et est supplicare. sumministrare: vel supabūdare l'bo ra. paup' em̄ non est cui rerū suppetit vsus. et est p' supabundare neu. 2 fm̄ hoc facit ex se impersonale suppetit. sed pro sumministrare est actiuum.
Suppilo ex sub 2 pilo las. cōpo. suppilo las. i. p'cedere vel latet' pilare vel p'pellere. 2 est p'bu actiuū. 2 pdu. pt.
Supplanto tas. in planto tas. exponit'.
Suppleo. a sub et pleo es. cōpo. suppleo es. cui. ut. i. tū suppletū. i. supimplere: vel in loco alterius implere. vñ hoc supplemē minis. Et hoc supplementū ti. et suppletus ta. rū. a grō suppleti addita o. habes suppletio sine c.
Suppletio onis. in suppleo est.
Supplex. a suplico cas. deriuat' supplex ds. ois generis qui supplicat vel dānatur. Nam qui dānat' supplex est et humilis. Unde suppliciter aduerbiū. 2 hēc supplicatas. 2 facit genitiuus pluralis supplicum. 2 cor. pli.
Supplicū a suplico as. dicit' hoc supplicum ds. id est tormentū pena p' qua supplicatur. 2 supplicū. id est supplicatio. Mōis em̄ erat antiquitus vt de rebus supplicū id est damnatorū donaria. i. templa deorū amplarentur et ideo supplicia ponunt' p' supplicationibus. Vñ et supplicum p'prie dicitur cum quis ita dānatur vt bona eius confiscentur et in publicum ad opus templorum vñ fisd. redigantur. Vide in pena.
Supplico. a sub et plico cōponit' suplico as. aut. are. quasi subitus seplicare et humiliare ad rogandū. Et construit' in hoc sensu cū datiuo 2 accusatiuo: vt supplico tibi supplico te. Vñ hēc supplicatio hūilis deprecatio vide i plico as. 2 vt di. Paul. in. ij. mino. hoc verbū supplico est subiectū plus alijs obus que sunt eiusdē speciei.
Supprimo. a sub et pmo cōponitur supprimo primis. supprisi sum. verbū actiuū. 2 est supprimere subitus p'mere. 2 cor. prima. Vide in pmo p'mis.
Suppubeo es. vide in pubeo bes.
Suppuli est p'teritum de suppello lis. suppuli sum. qd cōpo. a sub 2 pello lis. 2 est suppellere surripere. quasi subpellere. aut clam pellere.
Suppulio as. exponit' in putotas.
Supra. vide in sup.
Supmus. supra ponitur p'positiuo. 2 dicitur supra suprior supmus. vel summus suplatiuū. vñ de supius supme vel summe aduer. 2 hēc summitas tatis. et scribitur p' vnum p. cor. prima. Unde in auroia di. Terga suprema dei regi concessa supremi.
Supus. i. supinus. vide in supino nas.
Sur. angustia dicit' fm̄ p'ap.
Sura re. dicit' posterior p'stibile. i. musculus tibiariū et dicitur a suo pos: q' fuit et vñt tibiā femori: 2 sepe ponitur p' tibia. Iudici. xv. ca. Ut supentes suram femori interponerent. Et in Deut. dicit' xx viij. Percutiat te dñs. vlcere pessimo in genibus et in suris.
Surculus. a furcus di hēc surculus li. dimi. paruus furcus. Surcus etiam dicitur est status quasi sursum canes: q' post virgiliū inter ceteros poetas principatū obtinuit. Et a surculus surculo las. i. surculos putare. p'parare: colere. vñ de surculatoz. 2 cor. eu. Surcus a sursum dicitur hēc furcus d. truncus qui remanet post abscisionem arboris. vel furcus ramus que ab arboze absciditur: et generaliter p' ramo ponitur.
 Surus inquit in cornucopiē pottus est palus cuius diminutiū est surculus: nam surculus p'prie est qui inferit: germen quod in surculis nascit'. A surus fit

erebrisurū quod significat vallū crebris suris hōe est palis munitum.
Surdafter. in surdus est.
Surdeo des. in surdus vide.
Surdulus. in surdus est.
Surdus. a soides dicit' surdus da. dum. quasi soides a soidibus hūanorū auribus acceptis. Et quis multis casibus accidat nomen: tamen egi ex p'dicto vido retinet. Et cōparat'. Unde hēc surditas tatis. 2 surdulus lalum. ambo dimi. 2 surdo das. i. facere surdum. vñ de surdeo des. dui. esse vel fieri surdum. Et cōpo. vtrūq'. Ob surdo das. et obsurdeo des. i. vñdicos surdare vel contra similiter vñdicos surdere. Unde obsurdesco. similiter con surdesco scis. Surdeo cum omnibus suis cōpositis neu. est. Surdo das. cum suis cōpositis est actiuum.
Surgo rego cōpo. cum susum vel sursum. 2 dicit' surgo gis. xi. gere. quasi sursum me rego. 2 cōpo. cum ad: et dicit' assurgo gis. d. mutata in s. i. ad aduētū alicui' causa bonous surgere. Consurgo gis. i. simul surgo. Exurgo gis. i. extra surgere: et p'prie a somno. Insurgo gis. contra aliquē surgere. i. inuadere vel impetere. 2 construitur cum datiuo. Item nota q' surgit a loco: exurgit a somno: insurgit ad vindictā: consurgit ad auxiliū. Itē surgo cōpo. cum re. 2 dicit' resurgo gis. iterū vel retro surgere. Vñ de p'dictis versus. Surgo sedens. exurgo iacens: a morte resurgo. Assurgo dñs: insurgo dirus in hostes.
Sur regulus li. dimi. puus regulus: quasi sub regulo. et signat' regulus multa: vt dicit' in suo loco.
Surrepo. a sub 2 rego is. componit' surrepo is. pli. ptū pere. i. subitus rcperere. 2 pdu. re.
Surrigo gis. a sub 2 rego cōpo. surrigo gis. xi. atū. gere. quasi sursum regere: 2 erigere: 2 potest syn copari 2 dicit' surgo. i. surrigo. 2 fm̄ hoc potest saluari qd dicit' quidā Surgo pelles: sed non est extendendū.
 Virgilius dicit in quarto de fama: tot surrigit aures vñ surgo absolute: surrigo actiue capif.
Surrimus. rimas vel rima cōpo. cum sub. 2 dicitur hēc surrimus mi. i. edus quasi sub māmā adhuc existens.
Surripio a sub 2 rapio p'po. surripio pis. pui. ptū. pere. i. latenter rapere. subtrahere furari. Item p' falso suggerere inuenit'. Dñs. vi. ca. Tunc princeps et latrape surripa puerunt regi. 2 cor. ri.
Surru fus fa. sum. in rufus est.
Sursum vel susum aduer. loci. vide in susum.
Sus. a suo is. dicit' sus is. cō. g. porcus vel porca: quia eius setis suatur. vñ dicit' sus a subigo gis. q' pascua subigat. i. terra subacta escas requirat. puer. xi. Circulus aureus in naribus suis. i. porce.
Susa se. maf. ge. quidā flumius vñ hēc susa se. 2 hēc susis sis. 2 hēc susē sarū. qdā ciuitas q' imminet susē flumio. vñ l'hester. i. c. Susa ciuitas regni eius exordū fuit. Itē l'hester. iij. ca. Statimq' in susis pependit editiū. Vñ susis inde. acuit in fine: sed susis dñs de susē nō acuit in fine. 2 ideo susis in dñō 2 abltō pōt acui vel non acui.
Susceptabulū exponitur in susceptaculum.
Susceptaculum a suscipio is. dicitur hoc susceptaculū li. quod et susceptabulum dicitur. id est domus vel locus vbi alicuius rei sit acceptio.
Suscipio pis. cepi. ptū. pere. quasi susum capere. 2 cōponitur a sursum vel susum 2 capio pis. 2 cor. scd.
Suscto as. in cito as. vide.
Suspecto as. in suspicio as. vide.
Suspectuosus. in suspicio as. vide.
Suspendiū. a suspendo dis. dicit' hoc suspēdiū di. eleuatio intentiōis ad deū. Job. Suspectiū elegit aia mea. Itē suspendiū. i. suspensio: strāgulatio: laqueus.
Suspendo. a susum vel sursum et pendo cōponit' suspendo dis. di. sum. dere. quasi sursum pendere.
Suspicio. specio componit' cum susum vel sursum: et dicit' suspicio as. xi. atum. cere. id est habere suspectum tē mere vel sursum aspiciere. Et p' venerari sicut despiciere p'contemnere: q' quos veneramur quasi sursum aspiciunt.

mus. *Un* suspectus ctus. et suspecto ctas. frequē. Et sus-
pectus ctas. ctū. 2 paraf. Et suspectus uia. uum. Itē a
suspectio ctis. hęc suspectio onis. in eodem sensu. *Un* sus-
pectus fa. sum. 2 suspiciōsus fa. sum. Et vtrūq; cōparaf.
Et vult *Aug.* Suspicio vel suspiciōsus non debet dici:
sed tantū suspectio et suspiciōsus: q; supinū de suspicio
facit suspectū ctū. *Un* di. Credo tamē q; nūq; debeat di-
ci suspicio vel suspiciōsus: licet vito scriptorū inuenit
sepe. Et scias q; *fm* Tullii suspicio importat opintonez
mali quando ex leuibz iudicijs pcedit. Et contingit ex
tribus. Primo ex hoc q; aliquis in seipō malus est: et ex
hoc ipso quasi consens sue malicie de facili malū de alijs
opinat. Scō mo do ex hoc q; aliquis male afficiat ad al-
terū: q; de inimico a leuibz signis quis male opinatur.
Tertio ex longa experientia. *Un* *fm* phi. Senes sunt ma-
ximi suspiciōsi. q; multoties experti sunt aliorū defectus.
Est autē triplex gradus suspiciōis vel suspiciōis. Pri-
mus quidē gradus: vt homo ex leuibz iudicijs de boni-
tate alicui⁹ dubitare incipiat. 2 hoc est ventiale et leue pec-
catū: pertinet enī ad tēptationē humanā sine qua hęc vi-
ta non duat. Scōs gradus est cū aliquis p certo maliciā
alterius estimat ex leuibz iudicijs: et hoc si sit de aliquo
grauē est pctm mortale inquantū non est sine contēptu p-
ximi. vñ di. glo. sup illud *Corinth.* iij. Nolite ate tps iu-
dicare: 2 si suspitiones vitare non possumus: q; sum⁹ ho-
mines. iudicia tñ. i. diffinitas sententias pnerere debem⁹.
Tertius gradus cū aliquis iudex ex suspiciōne pcedit
ad aliq; p dēnandū: 2 hęc directe ad iusticiā pneret. vñ
de est pctm mortale. vide in notōrium.
C Suspicor a suspicio is. derivat suspicor aris. i. suspice
re: vel pponit per se a susum 2 spicio quasi sursum aspice
re vel arbitrari. Inuenit etiā suspico as. penul. pd. 2 tūc
cōponit a sub 2 spico as. 2 abijct b. 2 est suspicare latenter
vel post vel subitus spicare 2 est verbū neutrum.
C Suspirosus. in suspiro est.
C Suspiro a sursum et spiro componit suspiro ras. aul.
are. atū. i. sursum spirare vel sub spiritu ducere. vñ hoc su-
spiriū rij. 2 suspirosus fa. sum.
C Sustento as. in sustineo est.
C Sustineo. Teneo pponit cum susum vel sursum. 2 di-
citur sustineo nes. nui. tū. tu. i. sursum tenere vel pati. Et
a sustentu supino u. in o. fit sustento as. frequen. vel hoc
sustentamē 2 sustentamentū. 2 hoc sustentaculū li. et scri-
buntur predicta sine b. 2 cor. sti.
C Sustolio. a sursum vel susum 2 cōpo. sustollo lis. li. la-
tum. leuare. sursum tollere. Et vt dicit *Pa.* Sustollit ele-
uar: sustinet pñdio est. suffragat: patit: tolerat.
C Sustuli est prēteritū accomodatū de tollō lis. tunc su-
stuli. i. abstuli. vel eleuaui. Itē est prēteritū de sustollo lis
et tunc sustuli. i. sursum tuli. 2 cor. pe. vide in tedeo des. 2
est prēteritum de suffero.
C Susum vel sursum aduerbia loci *fm* *Aug.* Et vt di.
pa. Susum in supior pte in loco signat: sursum ad locū.
C Susurrium. in susurro as. vide.
C Susurro as. re. i. murmurare in aure alicuius aliquid
latenter dicere: et est verbū fictitiū de sono locutionis di-
ctum. qui enī susurra non in facie alicuius: sed in aure lo-
quit de altero detrahendo: vñ hic susurro onis. i. mur-
murator: sentētiōsus: bilinguis. Et hoc susurriū rij. mur-
mur: latens locutio. *Job.* viij. Et quasi furtiue suscepit
auris mea venas susurrij eius. qd etiam hic susurris di-
citur. vñ *Virgili.* Sepe leui somnū suadebit inire susur-
ro. 2 susurris ra. rum. i. susurrans. Et est neu. susurro. et
cor. pñmam. vñ *Quidius.* in. xvi. episto. Aut ego cum
cara de te nutrire susurro.
C Sutlis. suo is. dicit hic hęc sutlis 2 hocle. pe. cor. q; cō-
fusa fuerat iuxta antiquos mores *fm* quosdā.
C Sutor. a suo is. dicit hic sutor ois. et or. in trit. hęc su-
trix cis. mulier q; fuit. *Un* hęc sutricula le. dimi. Itē 2 a su-
tor: sutorius ria. riū. 2 sutum aduerbiū.
C Sutricula le. dimi. parua sutrix.
C Sutrinū. a suo is. dicitur hoc sutrinū ni. locus ad quez
conueniunt ad suendum: sed subtrinu est locus vbi sub

terra conduntur aliq; species vel suuntur.
Sutrina officina sutoris est.
C Sutrrix is. in sutor est.
C Sutori sutori prēteritum de fugo.
C Sutura. a suo is. dicit hęc sutura re. vt ista tunica ha-
bet bonam suturam. i. bene suta est.
Suburra vicus in vrbe roma.
Suessia ciuitas campanie.
Suessiones ppl's gallie inter belgas in puicia remēsi
Sulmo oppidū pelignorū i brutijs *Quidius* poetē pa-
Suntū pñmontoriū & oppidū in attica. (tria.
Surrhentū oppidum campanie.
Susfearū vel sulis regia vrbs parfarū. *Lucan.* Agmi-
na achemenijs decurrant medica sulis.

Delittera

C

A Si superioze finit syllabam ne-
cesse est sequentem quoq; ab eo incipere: vt
mitto attinet. Itē quoniam scis t. ponit ante
i. puram sequenti vocali habet sonum de c. vt lectio. ama-
tio. nisi pcedat s. vt salustius vel r. vt mixtio. vel aspira-
tio intercidat inter t. 2 i. vt corinthius. vel nisi differentia
impediat: vt litium: sicut dixi in prima parte vbi egi de li-
tera in ca. de t.

C Tabanus. in cestrum et asilus.
C Tabella le. dimi. parua tabella.
C Tabellio onis. maf. ge. i. publicus scriptor a portādis
tabulis in quibus scribebat ante vsum charte. idē 2 tabel-
larius. i. publicus scriba q; ea tñ que gestis publicant scri-
bit. 2 tabellio etiā tabularius vel tabellarius dicit qui fre-
quenter ludit cum tabulis. 2 mobiliter inuenit dedinatus
tabellarius ria. riū. 2 hoc tabellariū sedes vel acruus
tabulariū vel locus vbi tabule seruant.
C Tabellula le. dimi. parua tabula.
C Tabeo a tabes bis. dicitur tabeo bes. bul. bere. i. putre-
re. pigrescere: deficere: tabe fluere. Et cōponitur. Cōtabeo
bes. extabeo bes. intabeo bes. Et hinc incho. Cōtabes-
co. extabesco intabesco. Tabeo et eius composita sunt
neu. 2 carent supinis. 2 produ. ta.
C Taberna. a tabula dicit hęc taberna berne. a tabulis q;
susternunt merabz: et est pprie domuncula in qua pa-
nis 2 vinū 2 carnes coque vendunt. 2 taberne dicunt quia
olim tales edicule ex lignis 2 tabulis erant constructe: q;
nunc et si non specē nomē tamē pñstinū retinent. *Un* ta-
bernio bernionis qui frequentat tabernas: vel q; ibi ven-
dit necessaria. Et hic tabernari⁹ idē: 2 hęc tabernaria ne-
vror tabernarij vel merctrix. Et tabernarius ria. riū.
C Tabernaculū li. est tentoriū in expeditione. 2 dicit a ta-
berna que est domus innaturalis: immo ad tps durat. i.
quousq; res ibi vendunt. et inde tabernaculū dicit. s. que-
dā mansio q; non ppria et naturalis est sicut tentoria 2 ca-
stra militū in expeditione: q; in ea relinquunt finito bello
vel qua fingant modo hic modo illic: 2 mutant: et cū trās-
migrāte migrant. Vel tabernacula dicunt a tabulis: quia
de tabulis construi solent. vel q; tabulis 2 lignis solē ap-
pendi 2 appendunt funibus. Hic nota q; tabernaculū de
quo fit mentio in exodo Erat domus deo dicata quadra-
ta 2 oblongata: tribus clausa parietibus. aquilonari: meri-
diano. 2 occidentali. liber enī patebat introitus ab oriente:
vt sole oriente radijs eius illustraret. Tabernaculū hoc
in duas partes erat distinctū: posterior vel interior pars
occidente decē cubitis ptebatur 2 ita quadrata erat. in
longū. s. 2 in latū decem cubitoz 2 hęc pars aditū dicebat
vel sanctū sancti. vel sanctuariū rij. vel sancta sanctorum
Anterior pars ad orientē viginti cubitis ptebatur: q;
cōis erat sacerdotibus: et hęc dicebat scām vel sancte vel
sanctuariū respectu huius. posterior dicebat scām scī: qua-
si scām consecutiuū sancti: vt dicit seculū li. vel scām scī. i.
sanctius sancto: vt dicit dñs dñor rex regū. Erat autē in
interiori scāmario arca cum his q; in ea reposita erant: 2 cū
his q; erant supposita. In anteriori vero candelabruz ad
austriū: mēsa ad aquilonē. In medio ante velū. i. nō lon-

ge ab aditu altare aurei. Tectū tabernaculi non concameratū. sed planū ad modū palestine fuit quatuor operimentis opertū: vt dicit in hyssopis sup exod. Itē scias qd p tabernaculi qd est mirabile signat statū pntis vite mutabilis. Per tēplū vero qd erat fixū et stans signat status future vite que est oīno immutabilis. Et ppter hoc in edificatione templi dicit qd non est auditus sonitū mallei vel securis: ad signandū qd oīs purbationis tumultus longe erit a statu futuro. Itē nota qd sicut in vnitatē tēplī vel tabernaculi representabat vnitās dei vī vnitās ecclesie ita etiam in distinctione tabernaculi vel templi representabat distinctio eorū que deo sunt subiecta ex quibus in dei venerationē psumimus. Distinguebat autē tabernaculum per duas partes: i vna que vocabat sancta scōz que erat occidentalis: ad aliā que vocabat sancta que erat ad orientem: i iterū ante tabernaculū erat atriu. Itē sancta a sanctis sanctorū distinguebat quodā velo qd quatuor coloribus erat distinctū: i iterū tabernaculū. i. in sancta sanctorū solus summus pontifex semel tantū in anno introibat. In tabernaculū vero exterius. i. in sancta intrabant sacerdotes quotidie non autē populus qui solū ad atriu accedebat. Per exterius tabernaculū qd dicit sancta figurat status veteris: vt apostolus dicit ad hebrēos ca. ix. Quia ad illud tabernaculū semp intrabant sacerdotes sacrificiorū officia psumētes. Per interius vero tabernaculū qd dicit sancta sanctorū: figurat vī celestis gloria: vī etiā status spūalis noue legis qui est quedā trichotatio future glorie: in que statū nos xps introducat: qd figurat p hoc qd summus sacerdos semel in anno solus in sancta sanctorū intrabat. Velū autē figurabat spūaliū occultationes sacrificiorū in veteribus sacrificijs qd velū erat quatuor coloribus ornātū. Bisso quidē ad significandū carnis puritatē. Purpura autem ad signandū passionē quas sancti sustinuerunt pro deo. Loco bis tincto ad signandū charitatē gemina dei z primi. Iacinto autē figurabat celestis meditatiō. Ad statū autē veteris legis aliter se habebat populus z aliter sacerdos. Nā populus ipsa corporalia sacrificia psidebat que in atrio offerēbatur. Sacerdotes vero rationē sacrificiorū psidebat habentes fidē magis expōitā de mysterijs xpi: i deo intrabant interius ad tabernaculū qd etiā quodā velo distinguebant ab altero. qd quedā erant velata populo circa misterij xpi que sacerdotibus erant nota. Sed potest queri cū nobilitas pars sit oriens: et tabernaculus sit institutū ad dei orationē z cultū quare dispositum fuit magis versus occidentē qd versus orientē. Ad hoc dicendū qd adoratio ad occidentē fuit introducta in lege ad excludendū idolatriā. Nā oīs gentiles in reuerentiā solis adorabant ad orientē. vñ dicit Isachiel. viii. qd quidā viri habebant dorsum contra templū dñi et facies ad orientē: et adorabant ad orientē solis. vñ ad hoc excludendū tabernaculum habebat sancta sanctorū ad occidentē: vt versus occidentē adorarent. Ratio etiā figuratilis potest esse. qd totus status prioris tabernaculi ordinabatur ad figurandum montē xpi: qui significat per occasum scōm illud pphetiam. Qui ascendit sup occasum dñs nomē illi. Scias tamen qd cū deus vbis sit: tamen in nouo testamēto institutū est ab ecclesia: sacrificiū nūlle offerat versus orientem tribus de causis. Primo propter significationē: qd a deo est nobis mentis illuminatio sicut lūmē corporale solis ab oriente. Scōo qd est nobilitas pars oriens: z offīe nobilitas qd est apud nos debem⁹ deo. Tercio ppter opera quedā ipsius notabilia in oriente: qd ipse mouet celū cui⁹ motus ab oriente inapit: et ipse etiam paradysum in oriente constituit: et ipse etiam ad iudiciū ad orientē veniet: sicut ab oriente ascendit.

Tabernis oīs in tabernis est.

Tabernula le. dimi. parua taberna.

Tabes a sto stas. dicit hęc tabes bis. putredo sanles sed tabes que stat quasi stabes. Effluere tabe mortuorū est. vnde hęc tabecula cule. dimi. z tabidus da. dū. putridus: piger: deficiens: tabelluens: z cōparatur. Vnde hęc

tabitudo z hęc tabitas. Item a tabes dicit tabi genitina et tabo datus et ablatius in eodem sensu cum tabes. et est nomen defectiuum.

Tabita hebraice vocas grece puella vel caprea latine Marci. v. ca. vi. Tabita cum qd interpretat puella surge fm libro in marco. tñ dicit. Tabitacumi qd interpretatur puella tibi dico surge: sed dico tibi non est de interpretatio ne: immo est additū ab euangelista ad discretionē faciendam vt ostendat qd vocē edidit: et virtutē vocis sue dedit xps z pdu. pe. tabita. vñ in libro. vi. Exiit i iope deuo capuella tabita. De cuml. vide supra.

Tabitudo dñis in tabes est.

Tabula a teneo dicit hęc tabula le. p mensa: sed mēsa pauperū est tabula diuitiū: quasi tenabula: qd teneat bo los carniū et varia fercula et vasa. Item tabula. i. alea. in qua ludū pigris calculis et tessellis. Itē tabula lastū lignū siue latus ailer. Itē tabula regula. Et tabule in quib⁹ scribimus. Et in his significationibus dicit a teneo nes. vel a tēgo quasi tegula. Et a tabula tabulatus ta. tū. tabulis ornāt⁹. Et hic tabulat⁹ ti. z hoc tabulat⁹ ti in eadē significatione. i. qd ex tabulis pstratū est. vel partes ex tabulis vel edificiū ex coaptatis tabulis factū. Item a tabula tabulo las. i. tabulas parare: prosternere. Et cōponit contabulo bulas. vñ tabulo las. tabulas remouere. et est actiū tabulo cū oibus suis cōpositis. z corbu.

Tabularum rui in tabellio est.

Tabulo las in tabula est.

Taceo ces. cul. cere. citū. i. silere. vñ tactus ta. tñ. z taciturnus na. num. qui facile tacet. Et cōparat. vñ hęc taciturnitas tis. Taceo ces. ppo. cū con. z dicit coniceo ces. cul. citū. Itē cum ob. z dicit obticeo ces. cul. citū. Itē cum re. z dicitur reticeo ces. cul. citū. Item cum sub. z dicit subiceo ces. cul. citū. i. submis vel parū vel post tacere. Et ab istis inchoatiua cōticesco zc. Taceo z eius composita sunt ieu. z faciunt ppe: erit in cul. z supinū. in citū. Item taceo cor. a vbis: z pposita mutant ta. in ti. etiā cor. Quis de arte. Vere prius taceat volucres estate dicade. Inter autē tacere z silere hoc intest scōm quosdā: qd qui tacet loqui nondū inceptit: qui vero siluit loqui desinit. iuxta quod Isaias ppheta dicit. Tacui filius semp patiens fui.

Tacturnus na. num. in taceo es. est.

Tadus dei. dictus est iudas frater iacobi minoris. z dicit. pe. vide in iudas.

Talaris a talis dicit hic z hęc talaris: hoc re. Vnde talaris tunica: vñ ad talos descendens: et hoc talare ris. instrumentū volandi talo alligatum: quo mercurius vtebatur. vide in linea et produ. la.

Talassum si. i. mare quod telatū dī. vñ telassus sa. si. i. marin⁹. Et p ppositionē hoc bitalassus. Itē inuenit hic bitalassus si. i. vestigiū in ludo. z tunc deriuat a tal⁹ tali.

Thalassa grece θαλασσα. ho. dicitur mare. vnde Thalassius marin⁹. Thalatteyo eo p mare.

Talentū. a talis le. dicitur hoc talentū ti. quod dā pondus quod summū esse phibetur in Grecoismo. Nam nihil est calculo minus: nihil est talento maius. Cuius pond⁹ varium apud diuersas gentes habetur Apud romanos est talentum. lxxij. librarū et est talentū triplex. scilicet minus mediū z summū. Minus. i. Mediū. lxxij. librarū. Sūmmum. clxx. est. Et scias qd legunt qnq genera talentorū: scilicet auri: argenti: eris: ferri: z plumbi. Paral. vi. z 3a. cha. v. ca. Itē Matth. xxv. Vñ qnq talēta tradidisti mihi. z etiam ibidem dicit. Alij tradidit duo talenta. Alij vero vñ. Per predicta qnq talenta intelligunt qnq genera bonorū que dñs tradidit homini scilicet bonū z naturę ad operandū quod signatur per talentū eris: quod non putrefat: sed semp manet iputrescibile. Cest. v. Posuit deus hōiem in paradiso: vt operaret et custodiret illud. Bonum gratiē ad cooperandū quod significat per talētum auri: quod est pretiosissimū inter metalla. Lxx. iij. Plus omnibus laborauit nō autē ego: sed gratia dei mecum. Bonū scientię ad docendū quod significat per talētum argenti. psalmista. Eloquia dñi casta argentū igne

examinatū. Bonū potentie ad defendendū: qđ signat per talentū. Erri quod domat omnia metalla. Psalmista Reges eost in virga ferrea. Bonū opulencie ad sustentandū: quod signat per talentū plūbe quod est viliſſimū inter omnia metalla et infectuū. 2. tēporalia sunt villa respectu ſpiritaliū. Duo talenta aliq tradita sunt boni nature et aliud quodcūq: sed aliq tradidit deus vni ſcilicet bonum nature. omnibus em deus dedit illud bonū: quia vidit deus cuncta que fecerat: et erant valde bona in ſe: valde bona in ordine ad vniuerſum.

Talentū non dicit a talis corripit em primā quā talis pducit: sed a grēco. τάλαντον talanton enim dicit trutina libra. lanx. talentū. Talantizo pōdero

Thalia est vna muſa: 2. est etiā plurale de tali incuro Thalia grēce θάληα per diſphthongon ſcribit: & est celebritas ex iuuenibus & vna muſa. forte a thalio quod est vireſco. Thalia autem θάληα ſine diſphthongo in penul. eſt cōiunū. ſertū. feſtiuitas.

Talio. hic 2. hēctalis 2. hoc tale. i. ſimile. Unde hictalio onis. maſ. ge. cuiſ dē rei recōpēſatio. vindicta ſimilis deſicto: vt dens p dente: oculus pro oculo eruat: 2. ita pprie eſt iniurie recōpēſatio lex talionis licet qñq dicat beneſicij. Vñ in p̄p. dicit. Talio eſt cum id patiſ quiſq quod fecit iniurie vel bñficij. Et 2. hoc diſtinguit duplex lex talionis. ſ. vna in bono quā dicit lex naturalis. de qua dicitur. Matth. vii. Sicut vultis vt faciant vobis homines 2. vos facite illis. et hictalio bonus eſt. Altera lex talioſis eſt in malo: quā dicit lex moysi Exo. xxi. 2. Deut. xxi. Oculū pro oculo: dentē pro dēte ſupple reddet. Et hictalio dicebat lex talioſis ſcilicet q: taliter recipiebat qualiter faciebat. 2. lex in p̄cepto erat iudicij: maxime ſi exiebat ſed iniuriā patienti eſt permiſſa: q: videlicet pmittebat ei q: hanc vindictā pateret. Si tamen ex libidine vindictē hoc faciebat mortaliſſe peccabat. 2. Luit. ix. dicit. Nō queſas vitionē nec memor eris iniurię duli tuoy. Talio ſcemi. eſt generis.

Talpa pe. incerti ge. quoddā alal ad ſimilitudinē muris q: ſit damnata ppetua cecitate 2. tenebris. Eſt em abſq oculis ſemp terrā fodit 2. humum egerit: 2. radices ſub ter frugibus comedit. 2. hanc grēcā aſpalaca vocat. Vide in ſalamandra. Eten vtroq genere accipitur talpa pro animali vtriuſq ſexus.

Aſpalax aſpalacos grēce αſπαλαξ dicit talpa cuius actus eſt aſpalaca non baſſacam.

Talus. a tollo li. dicitur hictalus li. propter rotunditatem. 2. eſt talus ſub cruribus 2. ſub talo calcaneus. Talus etiā dicit decius. Unde hictarillus li. dimi. Unde verſus Eſt talus decius ſimule poſtrema pedis pars.

Tam aduer. quātitatē vſ pparandī vel ſimilitudinē Tamē eſt cōiunctio aduerſatiua De ppoſitis a tamē: vt verū tamē: attamē: 2. ceteris. vide in ſcōa pte vbi agit de accentu aduer. in capl. de ppoſitis a tamen.

Tametſi ponitur pro quibz: 2. eſt cōiunctio aduerſatiua. 2. pponit a tam et ſi. Vel eſt quēdā irregularis vocis cōgries que ponit p vna parte. Vñ ad Hebzeos. vi. ca. dicitur Tametſi illa loquimur. vel ſecundū aliā litteraz tamen et ſilla loquimur.

Tamino as. nau. uare a tamē deriuat. 2. eſt taminare aduerſari. Et cōponit cum ad. 2. dicit attamino naſ. i. ad uerſari. Itē cū con. dī. contamino naſ. i. polluere: deturpare. et eſt actiū. alia p̄dicta ſunt neutra. Et nota q: attamino naſ eſt purgare vt farinā cum ſetario fm quōſdā Unde hoc attamē minis. ipſum ſetariū 2. mutatur d. in t. fm. palſda. in attamino 2. attamē minis. 2. corripit mī.

Tango giſ. tigi. tactū. Vñ hictactus tuſ. 2. hic 2. hēctā gibilis 2. hoc gibile. Tango. pponit. Attingo giſ. attingi. tractū. valde vel iuxta tagere. vel accidere. Cōtingo giſ. tigi. tactū. Unde hict contractus tuſ tu. Cōtingo giſ. gi. tactū. Tāgo 2. eius ppoſita p tangere ſunt actiua. ſed p accidere neutra ſunt. Itē ppoſita a tango mutant a. in l. et faciūt p̄teritū in tigi pe. cor. 2. ſupinū in tacum.

Tantalides. in tantalus vide.

Tantalus pater fuit pelopis 2. tantalus auis quam ardea dicitur. vñ hic tantalides de. pe. cor. ſit? vel nepos tā tali. vñ hēctantalidis diſ. ſilla vel neptis tantali.

Tantillus a tam dicit tantus ta. cum. a quo tantū? la. li. 2. a quo tāllū? 2. lde tāllū? la. li. oia dīnt. i. modicus.

Tātūp. l. m. vſ interea. 2. vide ppoſitū a tātis 2. per. Tātologia. vide in quarta pte in ca. de vicijs annexis barbariſmo 2. ſolcediſmo. vbi oñdīſ tātologia dicit.

Tantus ta. tum. a tan dicitur vnde tantulus la. lum. dī mī. vide in tantulus.

Tantundē. tantus cōponit cum demam. 2. dicit hoc tā tundē. genitiuo tantundē. accuſatiuo tantūdem: et non ampliū: vt tantundem valet hoc tētum illud.

Tapetum a terno 2. pes. dicit hoc tapetū ti. 2. hictapet pis. Et hoc tapete tiſ. in eodem ſenſu: 2. dicta ſunt tapeta quaſi ſtapedia: q: p̄mī pedibus ſternant: q: adhuc ſit. 2. pdu. penul. Durō. Regia tecta petunt poſitiſq: tapetibus alijs. Inuenit etiā hēctapeta tē. Vñ Virg. vii. ſ. encl. Armaſq: crateraſq: ſimul pulcraſq: tapetas.

Tapinoſis exponitur in quarta parte in tractatu de vicijs annexis.

Taratantara ge. neu. indeclinabile nomen fictum eſt id eſt ex ſono quē facit dictū. Eſt em taratantara liſtrum ē tum quo farina colat. 2. eſt inſtrumentū cuius p̄cuſſione granū deſluit inter molas molendini. 2. eſt dangor tubay. Ennius. Ac tuba terribili ſonitu taratantara dicit. Vñ taratantariſo ſas. tuba dangē vſ farinā colare. 2. eſt cadare.

Taratantariſo ſas. in taratantara eſt.

Tardusculuſ la. li. i. aliquid mīlū tard? 2. ſepe rep̄ſa.

Tardo as. auſ. cum. are. i. morari: vel impedire: retinere diſſerre tardū facere. Vñ tardus da. dum. Et comparatur. Unde hēctarditas tiſ. Item a tardo as. tardo as. frequen. Et componitur retardo da s. Tardo as. et eius compoſita ſunt actiua.

Tarentinus. Tarentū quēdam ciuitas eſt. vnde tarentinus na. num. vnde lūtero. in epiſto. ad paulinū ca. i. Sicut pichagoras mē p̄p̄ticos vates: ſic plato egypti et architam tarentinū id eſt ſicut pichagoras adit p̄p̄lo ſophos egypti ſic plato adit egyptū 2. architā tarentinū. I. quēdā p̄p̄loſophū qui dicebat archita 2. tarentinus a loco: q: erat de ciuitate tarento quā tarento neptū ſit? cōſididit 2. noluit. 2. pe. pdu. archita 2. etiā tarentinus.

Tarmus mī. maſculini generis vermis lardi. Unde tarmofuſ ſa. ſum. id eſt tarmis plen? 2. poteſt dīd tarm? a tero vel teneo: q: terat vel teneat.

Tartarus. tartariſm. grēce: latine dicit horrere vſ tremere vñ hictartar? n. ſed in plurali hēctartara rozi. ſ. p̄ fundiſſim? locus infernoy de quo nemine extraxit deus Illic eſt ſict? 2. ſtridor dentū. horro: tenebriarū tremor ſi gois. vñ tartare? rea. reſi. 2. tartariſm? na. nā. 2. cor. ca.

Tau. in tauma eſt.

Tauma. Tau eſt quēdā littera hebrez quā nos t. dīd mus. Nā tau dicunt grēci tau ſeu taf 2. th dicunt theta ſeu thita. 2. a tero nos dīd m? t. Tau dī eſſe aduer. admirantia. Ezechiel. ix. Signa tau ſup frontes viroz gemētū. In interpretatiōibus autē dicit tau ſignū vel ſubter vel ſignatus vel ſupior. Et a tau dicit hēctau mātis. i. admiratio: vel miraculū 2. hēctau mantia nē. dī arcus celeſtis: ab admiratione et ſupore admirantium dictus. veltaumantia: quia ſunt ſilla taumantis.

Thauma atos dicit miraculū. Thaumazo. i. admiror Thaumastoſ 2. thaumaſoſ admirabilis thaumato mirifico. Thaumatopeia preſtigij. admiratio Thaumatopeoſ preſtigiator quaſi faciens miracula. vnde Thaumantiaſ iris dicta. quaſi miraculū ſilla: & ſcribitur prima per th.

Thaumantiaſ. in thauma eſt.

Taurē. a taurus dicitur hēctaurē reſ. i. plaga vſ ſagellum et corio tauri.

Taurēſis. in taurinum vide.

Taurinēſis. in taurinum vide.

Taurinū. a taurus dicit taurinus na. nom. et hōctan-
rū nī. quēdam dūbas ab abundantia taurorū dicta. vñ
de hīc et hēctaurēnsis et hōc se. et taurinus na. nom. et hīc
hēctaurinēnsis et hōctaurinēnsē.

Taur⁹ rī. bos timentis et ppale adduc nō castrat⁹ et tau-
rī vocat scarabel terrestres: vel siluestres irritio similes.

Taratio onis. in taro ras. est.

Tareus rea. reum in tarus est.

Tarillus lī. est dimī. detalus secundū vtrūq; signific-
ationē tali. vñde tarillus parvus talus. i. postrema pars
pedis. et tarillus parvus decus.

Taro ras. rari. rare. i. numerare et tarare. i. dicere. et
tarare. i. pfirmare. et tarare. i. lictū imponere. i. pcedū rel-
que vendit. vñ hēctaratio onis. Et drē. viij. Dia sine ta-
ratione. i. sine cōtantis determinatione. Taro ppo. Lō
taro ras. hēctaro ras. Actaro ras. et est actiū taro cum
obus suis ppositis. et pdu. primā positione.

Tarus rī. mas. ge. qdā aial est. et hēctarus quēdā ar-
bor venenata et amarissimi succi. vñ tarus rca. rēu. et hōc
tarici dī. quoddā genus veneni qd ex succo illius arboris
expūit. vñde taricus ca. cum. et toricatus ta. tum. et tori-
co cas. i. venenare. veneno inficere. Et est actiū cum ob-
bus suis cōpositis si qua habet.

Tabor mons est in medio galileę campo. mira ro-
tunditate sublimis. distans a diocēfarea decē milib⁹
passuum. hēct hieronymus.

Taburnus mons campanię vel potius apulię.

Tænarus per æ diphthongū: pmōtorū laconię lux-
ta spartā vrbē. Cuius in summitate magnus hiatus
est vel specus qñq; strepitū agente vëto faciens. Vñ
fabulantur illic esse portā inferi Virgili⁹. Tēnarias
etiam fauces alta ostia ditis.

Tages auctor aruspicię qui in ethuria subito ap-
parens arotori cūctā: docuit eū artē illam.

Tagus fluvius lusitanię aureas hñs arenas imixtas

Taygeta vrbs laconię. Taygetus mons ibidē. Po-
nitur etiam taygetus adiectiue.

Thalassius vel thalassio deus nuptiarū.

Thales milesius: primus de septē sapientibus qui &
primus in grēcia disputauit de rerum natura.

Thalia i producta. dicit vna musa. Item vna gra-
tiarū. a grēco verbo thallo quod est vireo.

Thamyras thracius cytharedus qui sua arte super-
biens puocauit musas ad certamē. a qbus oculis &
arte priuatus est. Ouidius. Quid miserum thamyra
picta tabella iuuat.

Tanager fluvius lucanię.

Tanais fluvius septētrionalis in scythia qui europā
ab asia separat & in mæotim paludem labit

Tanis magna vrbs in ægypto in ostio nili quod ab
ea taniticum vocatur.

Tantalus iouis filius ex plotenympha rex phrygię
q dijs hospitio susceptis appoluit pelopē filiū suū
comedendū. Vide supra pelops. Idē quoq; tantal⁹
secreta deorū hominibus indicauit quapropter apud
inferos ita cruciari dicit. vt ad amcenū fluiū stas &
arborē dulcibus pomis onustā ante se videns: semp
tamē efuriat & sitiat. Nā quotiens ad potandū se in-
clinat aut ad carpēdū pomū manus extendit & flu-
uius & arbor ab ipso ita discedūt vt attigere neque-
at Ouidius. Querit aquas in aquis & poma fugacia
captat Tantalus: hēct illi garrula lingua dedit.

Tātalī. i. niobe filia tantali Vide supra Niobe.

Taprobane insula remotissima vltra indiā inter or-
tum & occasum solis. Ad quā nauigātes quoniā se-
ptētriones non vident. aues secum vehunt quarum

aliquas sepius emittunt vt sequant⁹ volatū illarum.
Est aut auro argento & gēmis ditissima.

Tapsus insula decē stadijs distans a sicilia.

Taraco a curta vrbs hispanię citerioris a scipionis
bus condita. Aqua prouincia taraconensis est di-
cta quę vulgo vocatur catalonia.

Taracina oppidū volscorū in campania: quod pri-
us anxur dicebatur.

Tarentū nobilis vrbs calabrię in fine italię ad mare
sitā. Inde tarentinus.

Tarpeia puella romana filia tarpeij custodis capito-
lij tēpore romuli. quę tatio regi sabino & tunc ho-
sti romano pdidit capitolium: pacta vt qd in sinistra
ferrent sabini sibi darent putans scilicet armillas au-
reas. At illi scuta sua in eā cōiicientes ipsam ne caue-
rūt. Hinc capitolium dī tarpei⁹ mōs vel tarpeia rupes
Tarqni⁹ pñc⁹ fuit qñ rex romano. (& arx &c.

Tarquinius supbus septim⁹ & vltimus rex a roma-
nis expulsus ob supbiā suā & ob nequiciā sexti aru-
tis filij eius q lucretiā nobilē matronā violauerat.

Tarquinij orū. vetus oppidū campanię.

Tarlus vrbs clara cilicię quā cyncus armē⁹ fluui⁹
preterfluit. cōdita fuit a perseo iouis & danaes filio.
In ea natus est diuus paulus apostolus.

Tharsis regio indię. licet etiam pro carthagine pos-
nas in sacris litteris. Itē p hīa cyntho lapide & p ma-
ri positū legi vt ait Hieronymus.

Tartarus est pfundissimus & pessim⁹ inferorū locus
in quo impij cruciant⁹ indicibilibus tormētis. Dicit⁹
autē a grēco verbo taratto quod est turbo vel a tar-
tarizū quod est tremere & horrere.

Tartari populus scythicus olim nomades dicti.

Tartessus oppidum in fine hispanię iuxta colūnas
herculis alio nomine cartea & gaddir. Inde tartessu-
us adiectiuum. id est occidentalis.

Taruisiū vrbs venetię in marchia taruisina.

Taurinū vrbs ad alpes caput pedemōtanę regiōis.

Taurus magnus & altus mōs cilicię. Sed plinius in-
quit q sit mons maxim⁹ & immensus ab india por-
rectus per asiam vsq; ad mæotim paludem scythię.
cuius pars est caucalus mons sed & alia multa diuer-
sis in locis habet nomina.

Taurus etiam sidus est & signum in zodiaco.

Taurica est regio thracię vel scythię vbi aduenę im-
molabantur dianę.

Taurominiū mons sicilię ad drepanū pmontoriū &
vrbs in monte illo sita. Inde taurominitanus.

Thaumasias vel thaumantis idis. dicitur iris filia
thaumantis & electrę filię oceani. nuncia deorum in
tebus malis & mercurius in bonis Virgilius nono.
Ad quē sic roseo thaumāsias ore locuta est. A thau-
ma quod grēcum miraculum est.

C

ante

C

Tectum. a tego gis. xi. ctum. dicit⁹
tur hoc tectū at. pars domus et sepe ponit⁹ p
ipsa domo. vñ tectouus. ria. rium. Itē a te-
go gis. dicit⁹ tectus at. ctum. i. coopertus.

Tēda. a tēdet & hēctēda de lignū luminaribus vñ
minibus aptū. et dicit⁹ sic p contrariū. quia tēdū non cōfe-
rat. et q tēdē et facce so. ebant fieri ardentis ante nubes
tes: ideo tēda ponit⁹ sepe p nuptijs vel coniugio.

Tēdeo des. dui. dicebat antiquitus: sed nō est in vsū.
id est fastidiri: indignari: anxari: habere tedū. vñ tēdet
impfonale. et pstruit cum actō et genitiuo: vt tēdet animā
meā vñ meę. vñde hōctēdū dij. Tēdet componit deq;

det. distet. i. valde tetet. ptedet. i. valde tetet. Tedeo et tetet cum suis cōpositis neutra sunt z carent supinis: et pdu. hanc syllabā te. Et vt dicunt scribi debet tetet p ae dypthongon. Et scias q tetet accipit p pterito pte sum est: scōm. pūscia. Virgil. in. iiii. encl. Si non ptesum talami tēdeqz fuisset. Vñ pōt queri de hoc pte ptefuz verbi impersonalis. videt em q cōpositū descendat a simplici qd esse non potest. Ad hoc dico q sicut tollo accipit mutuo per suppletionē a cōposito participia: ita hoc simplex tetet accipit mutuo per suppletionē a cōposito ptesus quod ab hoc verbo ptedet ppue venire debet. Et est certū q sepe simplicita ponuntur pro cōpositis z ecōuer so. vide etiam in misereor.

¶ Tedericus ci. ppium nomen viri. z pdu. penul.

¶ Tediolum li. dimi. paruum tedium.

¶ Tediolaris. tēdiatus sum. verbū deponens. i. tēdio affici. z deriuatur a tedium.

¶ Tedula lē. dimi. parua tēda.

¶ Tēdiosus. a tēdeo dicit tēdiosus sa. suz. i. fastidiosus tēdio plenus. z comparatur.

¶ Tegella lē. dimi. parua tegula.

¶ Tegellaria. a tegella dicit hēc tegellaria riē. quē et tegularia dicit. f. venefica sup tegulas sacrificans.

¶ Teges. a tego gis. dicit hēc teges tis. parua domus q et teguriū dicit scilicet casula quā faciunt sibi custodes vicini. vel pastores ad tegmē sui: quasi tegeriū vel tugu rii. Iñ rusticā capanā vocant: qz vñ tantū capiat.

¶ Tegimē. a tego dicit hoc tegimē nis. z hēc tectura rē. et hinc hoc tegimentem vel tegumentum. Item a tego pōt dīa hoc tegmen nis.

¶ Tegmen nis. in tegimen vide.

¶ Tegna. a tego gis. dicitur hēc tegna nē. dolus: fraus: deceptio: vnde tēgnosus sa. sum. id est fraudulētus: de ceptorius: dolosus. z comparatur.

Technē seu techna grēce τεχνη dī ars. technē drīo articula: seu parua ars. technicus artificiosus. technites artifex.

¶ Tegnula lē. dimi. parua tegna.

¶ Tego gis. xi. cum. i. operire: defendere. Tego. ppo. Attego gis. i. valde tegere. Cōtego gis. xi. i. simul tegere. Circutego gis. xi. cū. Detego gis. xi. cū. i. discooperire: valde vel deorsum tegere. Protego gis. i. defendere. Obtego gis. i. contra vel vndiqz tegere. Retego gis. iteruz tegere vel discooperire. Subtego gis. subius vel post tegere. Tego et eius pposita actiua sunt z faciunt pteritū in xi. z supinū in cū. z cor. in pte hāc syllabā te. vñ lora. in episto. Cōmissumqz teges z vino totus z tra.

¶ Tegula. a tego g. xi. dicit hēc tegula lē. qz tegat edes eadē z imbrē dicit quia accipiat imbrēs. vñ tegulari⁹ ria. rii. z hīc tegulari⁹ rii. qui tegulas facit. Et hoc tegulariū rii. locus vbi sūt vel acruus vel multitudo tegulariū. et tegulo las. i. tegulas facere. vñ tegulis opire. z pdu. te: i. cet deriuat a tego: qz retinet naturā huius pteriti texti. *

¶ Tegumentū ti. in tegimen est.

¶ Tela. a telon dicit hēc tela lē. a longitudine staminū. vñ telarius ria. rium. z hoc telariū instrumentum texendi. Itē tela telorū est plurale de telum li.

¶ Tellus. a tollo līs. dicit hēc tellus luris. terra frugifera: qz eius fructus tollimus: vel qz eius fructus nos tollunt z nutriūt: vel qz ipsa nos tollit z portat z sustinet. Iñ mus inferior q humida est. Sed terra a supiori pte q teris. vel gñaliter terra videt dicta sic: qz naturaliter siccitate torreat. Nam si humida sit hoc ab affinitate aque sortitur. Et declinat tellus in singulari numero tantū fm vsū et pdu. pe. gti. Nota hos pñs magistrales. Iñ mo: humū reddit: terrā terit vsus aratri. Estqz solū solidum: telus se tollit in altum.

¶ Tellus dīs. quidā locus romē scōm. pāp.

¶ Tellur⁹. a tell⁹ dicit hīc tellur⁹ ri. de⁹ tellur⁹. z pdu. pe.

¶ Telo las. laui. dicit a telon. z est telare longare: differre: sed non est in vsu. et inde compo. protelo las. id est distendere: plangere: differre: progare. Telo et eius cō-

posita sunt neu. et pdu. te.

¶ Telo onis. mas. gñis dicit a telon grēco. telonē ontu la ni vocant lignū quo hauriūt aquā. a longitudine dictum hoc hīspani aconā dicunt. qz imitē aut illā rostrū leuantem et deponentē. Iñuimodi lignū modo sepe sit sup puteos. Idem perottus dicit.

¶ Telon grēce latine dicitur longum: vel tributum.

Telos teleos grēce τελοος dicit finis. vectigal. tributū. honor. initiatio. legio. ipensia. vñ telon. telonōs τελων ωποος. publicanus. tributor collector Telones etiam publicanus. Telonion telonium mē sa publicanorum.

¶ Telonarius in teloneum est.

¶ Teloneum. a telos grēco qd latine dicit tributū dicit hoc teloneū nē. penul. pdu. i. tributū z ppue teloneū dicit tributū de mercibus marinis circa litus acceptū: quasi oim littoz fiscalis pductio. vñ teloneū dī locus vbi recoligit z erigit. f. vbi de merce sua a nautis emolumenta red dunt. Ibi em vectigalis exactor sedet pñ rebus impossiturus: z voce a mercatoribus flagitans. et tale officiū habuit brūs mattheus. Vñ Matth. ix. Et cū trāsiret indiciesus: vidit hoīem sedentē in teloneo noīe mattheū. A teloneū dicit hīc telonearius rii. qz ibi erigit tributū z telonarius ria. rii. Vñ dī. Beda q mattheus se noīauit publicanū vt ofideret legentibus nullū debere cōuersum de salute diffidere cū ipse de publicano in apostolū de telonario in euangelistā sic repete mutatus est. z Breg. dī. Nā pī scatorē petrū mattheū vero telonariū scimus.

¶ Telū. a telō qd est longū dī hoc telū li. quicqd a longe fact pōt vt lapis: martellus z hñi. vñ tela ppue dicunt qz bus hostē impugnamus: sed arma quibus nos defendimus: et ideo recipiunt copulationē arma et tela Telum etiā abusiue dicit gladius z telū dicit dolo: late ris: qz corpus doloze trāsuerberet tanqz gladi⁹. z pdu. te. Vñ dū dī. in epi. Iñu patior telis vulnera facta meis.

¶ Temerarius ria. rium. in temere est.

¶ Temere. a temetū dicit temere. i. psumptuose: fatuos se: stulte sine causa: sine pñilio. vñ hēc temeritas satis. psumptio: violentia fatuitas. z temerari⁹ ria. rium. psumptuosus: audax qui audet audenda z non audenda. z distat inter audacē et temerariū: qz temerarius est qui non estimat pñculū. Audax vero qui non timet. Itē a temere dicit temero ras. rari. rare. i. corūpe: violare. z cor. me.

¶ Temesio exponit in quarta parte in ca. de tropis. Vbi oñdīm⁹ tmesim dicit a tēno. i. icido: nō temesim

¶ Temetū. a teneo nes. dicit hoc temetū ti. i. vinū z pro: pue bonū vinū qz teneat mentes: vñ dicit temetum quasi tenens mentē. z est et. z cor. pe. vnde quidā. Una salerni merū temctum bacchusqz lyens.

Temetū apud horatū in episto. duas primas pdu: cit: quas apud Iuuenalē & alios fere corripit.

¶ Temno nis. pñ. pñ. tēnere. i. vipēdere: dānare. z compo. cōtemno nis. pñ. ptum. Temno z eius cōposita sunt actiua z faciūt pteritū in pñ. z supinū in pñ. Et nota q tēno non habet p. in pñti: sed est ibi m. ante n. scōm lūg. pāp. etiā dicit q temno habet m. ante n. in eadē syllaba: sed in pñti habet p. z in his qui formant a pñti: qz si cut dicit pūscia. Antecedere nō. nō in pñ. conuersa faciunt pñti pñctū vt temno pñ. z pñ in ptum. conuersa faciunt supinū. vt tempsi. temptū. cōtempsi cōtēptū: nec in imperatiuo est p. sed dicitur temne

¶ Temo onis. mas. gñis lignū longū z extensum in aratro vel in carro ad quod iugū ligatur. z temo dicit guber naculū nauis. z dicit a telon quod est longum.

¶ Tempe. a tempero ras. pluraliter hoc tempe indecl. et neu. generis. z tantū in noīatiuo actō z vocatiuo plurali numero. f. loca tēperata z delectabilia z intestinalia. licet quēdā loca delectabilia dicant tempe. sicut et testa dicunt loca aspera z inculta scōm lūg. pāp. vero dicit. Tempe loca delectabilia proprie siue locus amenissimus z ne: mōzosus pluralis numeri.

¶ Temperamentū ti. in tempero ras. est.

Temperantia. a temperans. temperantia addita. sic temperantia. sic. est una de cardinalibus virtutibus. et est temperantia dominii rationis in libidine. et in aliis animal motus. vel virtus animi referendi motus in nos impetu facientes ut sic nihil cupiamus. Et per compositionem in temperans. unde similiter comparatur intemperantia. sumus. et hec intemperantia. sic. vide in cardinalis.

Temperatio. a tempero. ras. dicitur hec temperatio. nis. et est temperatio rerum. sed temperantia animorum.

Temperica. a tempero. ras. dicitur hec temperica. ncl.

Tepero. a teporo mutato o in e. sic tepero. ras. q. a tpe pcedit teperies. Un teporatus. ta. tum. et pparaf. et pponit in teporatus. ta. tum. et similiter pparaf. Tempero copo. sic tepero. ras. i. valde vel iuxta tepere. vel obedire. Con tempero. ras. dicitur tepero. ras. a temperie remouere. Ob tempero. ras. id est obedire consentire. Tempero. et eius composita sunt actiua ppter obtempero et attempero p obedire que sunt neu. et cor. penul.

Tempestas. a tempus et pestis componit hec tempestas. nis. quasi tempus pestis. Quandoq. etiam tempestas dicitur tempus et tunc deriuatur tantum a tempore. Et inde tempesto. nis. id est molestare. et tempestare destruere. dissipare. vel tempestatem facere. et inde tempestuosus. sa. sum. se pestate plenus. et comparatur. Unde tempestuosus. sius. si me. aduerbiu et hec tempestuositas. tatis. Et nota q. tempestas pro tempore habet omnes casus singulares et plurales. sicut et in alia significatione. et dicitur tempestas quia si tempus status. et est cramoio.

Tempestiuus. a tempestus deriuat tempestiuus. ua. uum. i. congruus. vultis: conueniens. in tempore suo. veniens. et comparat tempestiuus. sumus. Et per compositionem in tempestiuus. ua. uum. id est incongruus et inconueniens. non in tempore suo veniens: ut ante vel post. vñ Boetii. in primo de consolo. In tempestiuu fundunt vertice cant.

Tempestus. a tpe dicitur tempestus. sta. sum. i. congruus. vultis: conueniens. in tpe suo. Et componit in tempestus. sta. sum. i. congruus: iustus quasi sine tpe. i. actu. Un nor dicitur in tempestus quasi incongruus: q. non habet id onem tempus gerendis rebus. Dicit ergo nor in tempestus quasi sine tempore. i. sine actu per que tempus discernitur: quia non habet tempus aptu ut actus fiat in eo. vel ideo sine tempore dicitur: non quia non habeat tempus: sed quia tempora non atis non ita diuidunt per actus nostros sicut tpe dicit. unde et quedam pars noctis dicitur in tempestus. i. importunus et non aptu allici rei faciende qm null agi potest: quasi sine tempore. i. aptu p que diuodit tempus. vide in crepusculu.

Templarius. a templu deriuat templarius. ria. nu. i. ad templu ptinens vel templi custos.

Templu. a tectu et amplu coponitur hoc templu templu. quasi amplu tectu. De quo dicit Psalms. x. v. et. Templu. nome est gnale. p locus em quibuscumq. magnis antiqui templi dicebant. et tepla dicta quasi tecta apla. sed et locus designatus ad orientem ad contemplationem templi dicebat: cuius partes quatuor erant: antica ad orientem solis: postica ad occasum: sinistra ad septentrionem: dextra ad meridiem spectans: q. autem dicitur templu a theos qd est deus et platea quasi dei platea et. est. De tepli dedicatione habes in encenia. Itē vide in tabernaculu. Quando ena ala infundat in tepla suo: id est in corpore dicit in extraduce.

Temporaneus. nea. neu. in temporeus est.

Temporaneus. atempus dicitur temporeus. rea. reum. et temporeus. nea. neu. ad tempus ptinens: vel in tempore veniens. Et per compositionem in temporeus. rea. reu. et in temporeus. nea. neu. non in tempore veniens. Inuenit etiam temporeu pro prematuru. unde Esay. x. vii. Quasi temporeu ante maturitate autem: id est fm imperliu. neare malu prematuru. vel aliquid huiusmodi.

Temporo. a tempus dicitur temporo. ras. id est tempus ducere vel in tempore viuere. et componitur cum ad et dicitur attemporo. ras. et cum con. et dicitur contemporo. ras. id est simul tempore.

Tempus. a tepeo pes. dicitur hoc tempus. pois. quia tepeat et temperetur vicissim humore: siccitate: calore: fri-

gore. et dicitur tempus multipliciter. Dicitur enim spatium siue mora in qua viuimus: ut annus mensis. Dicitur etiam tempus aer vel qualitas aeris secundum q. dicitur pulchrum tempus est: vel nubilosum tempus est. Dicitur etiam tempus coemptio rerum secundum q. dicitur solet. Caru tempus est: id est cara et difficilis est rerum coemptio. et bonu tempus. id est facilis est rerum coemptio. Dicitur etiam tempus oportunitas faciendi aliquid secundum quod dicitur. Tempus est ut legam: id est oportunitas est ut legam. Dicitur etiam tempus accidens: verbi. i. modus significandi. Et sunt quinq. tempora verborum: scilicet presens: preteritum unum perfectum: preteritum perfectum: preteritum plusquamperfectum: et futurum: ut dixi in tertia parte in tractatu de verbo ubi egi de tempore verborum. Tempus deriuatur temporeus. rea. reum. et temporeus. nea. neu. ad tempus ptinens vel in tempore veniens. Item a tempus hic et hec temporalis et hoc. quod in tempore incipit et desinit esse. unde temporaliter aduerbiu et hec temporalitas. tatis. Item a tempus dicitur hoc tempus temporeus pars capitis: q. mouetur: et ipsa mobilitate quasi tempus quibuscumq. interuallis mutatur. Unde proph. Et requie temporeus meis. Unde temporeus. rea. reum. ad tempus ptinens. Quodam tamē consueuerunt dicere pro illa parte capitis hoc tempus. pois. p. i. quod sine dubio nihil est ut dicit Aug. Dicitur etiam tempus per eam pro spacio quo viuimus siue pro parte capitis: ut in voce nulla sit differentia. De quatuor temporibus ieiunij habes in ieiunium.

Tempusculum. i. dimi. paruum tempus.

Temulentu. a tementu qd est vinu et lentos pleni dicitur temulentus. ta. tum. id est ebrius: temetum plenus: et comparat. vñ hec temulentia. sic. i. ebrietas: ebriolitas.

Tena. a teneo. nes. dicitur hec tena. ne. et tenia. ncl. id est vitarum extremitas dependens diuersorum colorum. Hinc sunt que crinibus innectuntur quibus fluentes res ligantur capilli. sic dicitur: quia vincat. Item vitra est quia corona vincitur. tena vel tenia extrema pars vite a qua dependent corone.

Tenabulu. a teneo dicitur hoc tenabulu. i. i. venabulu quia retineat apum venientem.

Tenax. a tenes. nes. dicitur tenax. dis. generis omnis. et comparatur. unde hec tenaxitas. tatis. et tenaculus. lum. aliquantulum tenax.

Tendicula. a tendo. dis. dicitur hec tendicula. le. vel tendicula. le. tendicula autem vel tendicula sunt infide que tenduntur aubus vel leporibus: vel etiam aliis animalibus.

Tendo. dis. tetendi. tensum vel tentum. id est tre. Et tendere dicunt arcum vineam et brachia. Tendo componitur. Attendo. dis. di. id est considerare: inspicere: vel lateenter facere. Unde attentus. ta. tum. et comparatur. Contendo. dis. contendi. contendere. id est litigare: vel simul ire: vel simul tendere: extendere. unde hec contentio. onis. et hinc contentiosus. sa. sum. Et contento. tas. frequen. Distendo. dis. id est valde tendere: vel a tētura remouere. Extendo. dis. id est extratendere: explicare. In-tendo. dis. id est augere: intentum facere. Protendo. dis. id est procul vel ante tendere: extendere. Preterendo. dis. id est ante tendere: antequam extendere. Item componitur cum poro quod est longe. et dicitur. Proterendo. dis. Obterendo. dis. id est contra tendere. Ostendo. dis. id est demonstrare: aperire. Retendo. dis. id est iterum tendere: vel a tensura remouere. Tendo. dis. pro tre et eius composita fm illam significationem neutra sunt: In alia vero significatione actiua sunt. Itē faciunt preteritum in tendi et futurum in tensum. vel in tentum. Item simplex geminatur primam syllabam in preterito: sed nullum ab eo compositum geminat eam.

Tenebre. a teneo. nes. hec tenebre. be. ras. quasi tenebre. vmbrae et est. Unde tenebrosus. sa. sum. et comparat unde hec tenebrositas. tatis. et tenebrosus. i. obscurare tenebrosum facere. et componit contenebris. bras. obtenebris. bras. et hinc inchoa. tenebrasco. scis. contenebrasco. scis. obtenebrasco. scis. Tenebro et eius composita sunt actiua. et cor. hanc syllabam ne. In versu potest esse commutans.

Et scias q̄ Augu. dicit. Sequamur xpm lumen mundi ne ambulemus in tenebris. tenebrę metuende sunt mox non oculoꝝ: z si oculoꝝ non exterior: sed interioru. An discernit non album z nigrum sed iustum z iniustum.

Tenebro bias. in tenebris est.

Tenell⁹. a tener dicitur tenell⁹ la. lū. dimi. aliquatū tene

Teneo nes. nui. tentū tenere. a quo ppo. attineo nes. nui. attentū abstineo nes. sinui. abstentū. ptineo nes. nui. contentū detineo nes. nui. detentū. Itē cōpo. cum de interposita. s. dicitur destino nas. a quo pponit. pdestino nas. Item teneo componit cum dis. z dicitur distineo nes. nui. distentū. Itē ptineo nes. nui. tentum. Obstineo nes. nui. obtentum. Item compo. cum ob et interposita. s. dicitur obstineo nes. Item retineo nes. nui. retentum. Item componitur cum susum vel sursum. et dicitur sustineo nes. nui. sustentū. Teneo z eius composita sunt actiua ppter attineo z pertineo quę sunt neutra pro pertinere. et omnia faciunt supinū in tentum. z pteritū in nui. si sunt secunde coniugationis. z omnia cor. hanc syllabam ti. vñ lboro. in epi. Tā teneor dono: q̄ si dimittat onustus

Tener nera. nerū. dicitur a teneo nes. quasi per pteritū. q̄ vix se tenet. Et ppter tencr rior. rimus. vñ hęc teneo dicitur (dñis).

Tenia nīq. in tena est.

Tenoz. a teneo dicitur hi tenoz ris. status: pactum: cōditio. tenoz etiā dicitur accentus: quia in prolatione vna syllaba magis tenetur q̄ alia.

Tensilis. a tendo dis. dicitur hic z hęc tensilis z hoc le. vñ hic z hęc tensibilis z hoc le. z cor. si tensile.

Tenso. a tēdo dis. fuz. su. u. in o. fit tensio sas: frequē. et est tensare defendere: securum facere z ducere. A quo tensio tas. aliud frequē. et per cōpositionē ptenso sas. et ptenso tas. i. defendere: ptegere. Item a tendo tensum dicitur tensus sa. sum. i. porrectus. leuatus.

Tensorium. a tendo dis. tensum vel tentū dicitur hoc tensorium ris. quod et tentorium ris. dicitur quia tendatur funibus et palis. vnde tensim aduer. et dicitur tentorium tabernaculum vel papilio.

Tenticula le. ex ponitur intēdicula.

Tentigo. a tendo dis. dicitur tentigo gnis. fē. ge. ex: tensio vel erectio virilis membru. Iuuenalis. Rigidę tentigine vulgę. vñ tentiginosus sa. sum. i. luxuriosus: sepe tentiginę faciens. et comparat. z produci.

Non possum quin rideā dum lego tentiginę esse virilis mēbru in illo Iuue. Rigidę tentigine vulgę. quā si vulua sit virile mēbru. Tentigo itaq̄ est cuiuslibet rei tensio sed p̄cipue mēbru naturali libidine tensi.

Tento. a teneo nes. nui. tentū tentu u. in o. formatur tento tas. tauī. tare. frequentatiuū quasi frequenter tenere z explorare. z debet hoc p̄bū scribi p n. z line p. z nunq̄ p m. vel per p. z cōpo. pteno tas. Actento tas. i. tētū tenere: vel frequenter retinere. z tūc est frequē. hui⁹ p̄bi retineo. Tēto actiuū est cū oibus suis ppositis. ita dī. Aug. Multi tñ dicunt q̄ tēpto tas. debet scribi p mp. vt tempra ut deus abrahā. z descendit vt dicit a temno nis. pti. pti. ptu. u. in o. fit tempro ptas. sed tūc videt q̄ mutet significationē: vt tēptare. i. frequēter temnere. i. continere z despicere. Sed tentare a teneo. i. frequēter tenere vñ explorare. Vñ pti⁹ dictū magis mihi placet. **T**hic nota q̄ quādo ppter aliquā necessitatē vel vtilitatē cōmittit se aliq̄ diuino auxilio in suis petitionibus vel factis: hoc non est deū tentare. Dicit em̄ paralip. ij. ca. xx. Lū ignorem q̄d agere debeam q̄d solū habem⁹ residui: vt oculos n̄os dirigam⁹ ad te. Vñ vero hoc agit absq̄ necessitate z vtilitate: hoc est interpretatiue tentare deū. Vñ sup illud. Deut. vi. Nō tētabis dñm deū tuū. dicit glo. Deū tentat q̄h q̄d faciat. z tñ sine ratione se p̄mittit p̄iculo expectās vtrū possit liberari a deo. Et hoc adiuerte q̄ p̄dicatores regni dci qui ex magna necessitate z vtilitate subsidia tēporalia p̄termittūt vt verbo dei expedit⁹ vacent: si soli deo instant nō ex hoc tētant deū. sed si absq̄ necessitate z vtilitate hūana subsidia desererēt tētarēt deū. Vñ Aug. di. xxi. cōtra faulū. q̄ paul⁹ fugit nō quasi nō credēdo in deū: s̄

ne deū tentaret si fugere nolūisset cū sic fugere potūisset.

Tentorium ris. in tensorium vide.

Tentum est supinū duoz verbor. s. de teneo nes. nui. tentū z de tendo dis. tetendi. tensum vel tentū. Vnde tentus ta. cum. ab vtroq̄ potest venire.

Tenuis. a teneo nes. s. hic tenuis z hoc tenue. gracil subtilis: nō spissus. Et comparat tenuis magis tenuis te nuissimus. Et a datiuo tenui addita tas. fit hęc tenuitas. Item a tenuis dicitur tenuo as. aui. tenuare. i. subtiliare: tenue facere. z pponit attenuo as. ptenno as. i. extēdere: dilatare: valde subtiliare. z est actiuū cū suis ppositis.

Tenuo as. in tenuis est.

Tenus est ppositio ablatiuo casui deseruiens potest etiā esse aduerbiū z est tenus idē q̄d ppe vel iuxta. Itē tenus est nomē: z tūc tenus est pars summa sagitte. vñ ver sus. Vult seruire tenus: ten⁹ est ps summa sagitte. Quā liter autē debeant accentuari quatenus oretenus: pten⁹ cordetenus: verbotenus: catenus: hactenus: z consimilia dixi in secunda parte vbi egī de accentu aduerbioꝝ in capitulo de compositis a tenus.

Tenus prepositio fere postponi f sed tunc gtiō qñ res sunt geminę aut singulari carentes aliter abltō. vt crurū ten⁹ thermarū tenus. capulo ten⁹ &c. i. vsq̄ ad vel non vltra. vt titulo tenus. i. non vltra titulū.

Tepesacio a tepere infinitiuo z facio dis. cōpo. tepesacio dis. feci. facere. i. facio tepere. et acuit fa. l. s. breuis in tepesacio z tepesacio: sicut dixi in facio dis. Et nota q̄ ver bū non potest cū verbo cōponi: nisi cum infinitiuo.

Tepes pes. pui. pere. esse vel fieri tepidū. s. calere vel frigere. Cum enim res a nimio calore cessat dicitur tepere. similiter cum a frigore transit in calorem dicitur tepere. vnde sepe dicitur tepere calere: sepe frigere Est ergo tepere proprie esse inter calorem z frigiditatem temperatum. vnde hic tepoz poris. z tepesco scis. inchoa. z tepid⁹ da. dum. z comparat. vnde hęc tepiditas tatis. et tepidulus la. lum. aliquantulū tepidus. et tepido das. i. tepidum facere. z est actiuū. Tepere infinitiuus pponit. tepesacio dis. tepesio sis. Tepes compo. Tepes pes. Dissepes pes. Insepes pes. Tepes z eius cōpo sita sunt neu. z carent supl. z cor. hanc syllabam te.

Tepoz ris. in tepes est.

Teraphim exponitur in textu iudicum. xviij. c. vbi dicitur. Fecit ephoz atq̄ teraphim. id est vestem sacerdotalem et idola. Sed super Deut. iij. ca. dicit Hiero. Teraphim dicuntur figure vel simulacra: quę hic intelligimus cherubin et seraphim: vel quelibet alia templi ornamenta et acutur in fine.

Tertius tia. tium. a tres dicitur et est nomen ordinale et dicitur fm p̄sclia. nomē ordinale: quia ordinē signat: vt primus secundus tertius quartus.

Terebinthus ti. nomen grecū arbor est generans resinam resinaz omniū p̄stantissimā fm Bido.

Terebrum. a tero ris. dicitur hoc terebrum bz. instrumentum perforandi. quod aliter dicitur taratrum quasi teretrum: quia lignum foret terendo. vnde et dicitur terebrum quasi tereferoruz: vel quasi transforum: vnde hoc terebellum li. dimi. et terebro bias. id est terebro perforare. z compo. conterebro bias. z est actiuum cum omnibus suis compositis. z cor. naturaliter re.

Teredo. a tero ris. dicitur hęc teredo dñis. vermis lignū terens et comedēs. vñ hic term⁹ mī. z hic termes tis. dicitur. z produ. penul. teredo.

Teres. a tero ris. dicitur teres tis. longus z rotundus vt hasta. z sepe ponitur simpliciter pro rotundo. z est generis omnis. neutrum tamen in plurali non est in vsu De hoc dixi supra in tertia parte in ca. de omi ge. z cor. re. et desinit in e. z in i. ablatiuus.

Tergeo ges. exponit in tergo gis.

Terguierator tois. in terguierfor est.

Terguierfor. a tergū z verso sas. cōpo. terguierfor sa ris. satus. sum. sars. i. in varias ptes se vertere. vñ hīcter: giuerfor tois. deceptor. p̄lipellis: quia animum quasi

tergum hoc et illic veritas: ne qualis sit intelligat. Et hoc tergum est factio onis. id est deceptio et hic et hec tergum est labi-
lis et hoc le. deceptorius et labilis ad decipiendum.

Tergo gis. go in iterum et si in sum ter sum gere. i. mun-
dare: desiccare: exsiccare: purgare. vnde et tergeo ges. ter-
si ter sum in eodē sensu et vtriusq. compo. Detergo et deter-
geo. i. valde tergere. Contergo et contergeo. Extergo et
extergeo. Pertergo et pertergeo. Retergo et retergeo. i.
iterum tergere. et sunt activa cum omnibus suis propositis.

Tergosus. in tergum vide.

Tergulum. l. dimi. paruum tergum.

Tergum a terra dicitur hoc tergū gi. quia in eo supinū
facimus in terra: quod solus homo potest: quia bruta alia in la-
tere vel in ventre latent: et ideo in eis abusive dicunt ter-
ga. vnde tergo sus. i. sum. vel dicit tergum a tergeo ges
Item a tergum hoc tergus gosis. et sunt terga hominū.
tergoia quadrupedum. vnde et tergoia dicuntur coria. et
inde tergozeus reat. reum. vel potest dici tergum a tergeo
ges. et cor. tergoza penul.

Tergora secundū Ser. in illud primū encl. Tergora
diripiunt costis. sunt coria. Nam tergum dorsum est.

Tergus gosis. in tergum exponitur.

Teristrū. a tero ris. dicit hoc teristrū str. quoddā ge-
nus muliebis vestis subtilis et trice. vel dicit a tergo: quia
in estu corpora tegat feminarū in vmbaculo sūm lūg. Glo-
sa autē sup illud Gen. xxxviii. di. Aug. depositis viduit-
tatis vestibus accepit teristrū et. Teristrū erat velamen
quo utebant palestinę mulieres. Alii dicunt quod teristrū ve-
stis erat tenuis: sicut sunt vela quę delicate mulieres por-
tant in capitibus suis. In papia autē dicit teristrū dicta quod in
estate corpora tegant feminarū subtilissime cocting.
Portea pe pōo theros huius thereos quę estas est: di-
citur theristrū vestis estiva: aut a therapeyo quod est
colo vnde therapeyteus idos. i. cultrix.

Termetermon calorem dicunt greci. vnde termē marū
loca calida. i. balnea: quia caleant vel domus vntionis.

Therme mes. accentu in priore dicitur calor seu cali-
ditas: accētu in scda est calida fœ. a thermos. i. calidus
vnde thermē arū. quas in epti stufas calidas vocant

Termes tis. in teredo est.

Terminalia in terminus est.

Terminus. a terra dicit hoc terminus nī. quod terre men-
suras distinguit. vñ dicit terminus quasi terre meta. vñ hic
et hec terminalis et hoc le. pluraliter hec terminalia lūm
vel nalloz dicunt festa termini quę antiqui deum esse pu-
tauerunt. et terminosus sa. sum. terminus plenus et termi-
neus nea neum. ad terminū pñens. Item terminus dicit
nis. Itē terminus dicit diffinitio. Et pro. Interminus. Cō-
terminus. Itē a terminus dicit terminus nas. i. finire distin-
guere. vnde hic et hec terminalis et hoc le. terminus compo.
Cōtermino nas. i. simul terminare vel cōiungere. Deter-
mino nas. i. diffinire vel terminos auferre. Distermino
nas. i. iterum terminū remouere. Extermino nas. i. iterū
remouere vel eptingere. Termino nas. actiū est cum
omnibus suis propositis. et cor. mi. Determino dñqz festoz mo-
biliū. i. septuagesimę pasche: et cetoz dixi septuagesima
Termo onos dicit grece deus ille vñ sit terminus latic.

Termus mī. in teredo est.

Ternio. a ternus dicit hoc ternio nis. qui habet tres mi-
lites sub se. et factus sum punctorum cum decies dicitur
ternio. Idem et trion onis.

Ternus. a ter dicit ternus na. nū. vel pro. a ter et vñ quā ter
vñus. et hūc ternus na. nū. et hūc ternus rī. talio numerus.

Tero ris. triui. triui. i. pminuere: pfringere. a tero. pro.
Altero ris. triui. triui. valde terere. ptero ris. dicit tero rī.
i. valde terere. et dero ris. ptoiare: vel ptoiare. Itē te-
ro pponit itero ris. nī. tū. i. itus terere: minutare: vel valde
terere. obtero ris. subtero ris. ptero ris. Tero et ei propositi
ta activa sunt pter dero quod est neutrum ptoiare. et omnia
faciunt pteritū in triui et supinū in triui. et oīa in pñenti cor.
hanc syllabā te. In pñenti vero et in supi. cor. hanc syllabā
tri. Et scias quod pñalia quędā a tero et eius cōpositis vt cōh-

tricio: attritio: cōtritus et similia scribunt sine t. quod contritū
non habet. quod forma a cōtrui ui in tum. et addita s. fit cō-
tritus. et a grō cōtrui addita o. fit hec contritio.

Terra. a tero ris. dicit hec terra re. quod assidue terat. vel
a tero reo dicitur quia siccitate torret terra. quod autē dicit ter-
ra quasi trita astris est. vñ terre? itea. reū de terra exi-
stēs. et terrenus na. nūm. in eodē sensu. s. de terra natus vel
factus vel terrā inhabitans: vel terrenis dedit. vñ terā
rosus sa. sum. terra plenus et frumenti genus arenosum
Et scias quod terra ad distinctionē aque nuncupat. ppter ar-
da. Naturalis est. ppterietas terre est siccitas. Nam vt hu-
mida sit hoc ab aquarū affinitate sortit. Unde dicit Am-
bro. in. iij. hexameron. Habet terra ppteriam qualitatem suā
sicut et singula elementa hñt. Nam et aer humidā qualita-
tem et aqua frigidā habet: et ignis calidam: et terra sic-
cam: et est principale propriū elementis singulis quod ra-
tione colligimus. Comprehendere autē sensibilibus et co-
poraliter si velimus: vel connera et composita reperi-
mus vt sit terra arida. id est sicca et frigida: et aqua frigida
et humida: et aer calidus et humidus: et ignis calidus et sic-
cus: et sic sibi per has iugales qualitates singula miscens
elementa. Nam terra cū sit arida et frigida qualitatis cō-
nectitur aque per cognationem qualitatis frigide et aqua
aeri: quia hūidus est aer: ergo aqua tāqz brachis quibus
dam duobus frigidis et humidis altero terra altero aerē
videt amplecti frigidus: terrā aerem hūidus. Alter quoqz
humidus inter duo compugnantia per naturā. hoc est in-
ter aquam et ignem: vtriusq. illud elementū condiciat sibi
quia et aquis humore et igni calore cōiungit. Ignis quo-
qz cum sit calidus et siccus naturaliter calore suo aeri con-
nectit: siccitate autē in cōmunionē ad siccitatem terre refun-
dit atqz ita sibi per hunc circuitū ad choz quēdā concoz-
dit siccitatis cōueniunt. vñ autē scriptura ait quod deus vo-
cauit terrā aridā et hoc est principale eius vocauit aridum
et nuncupauit ppterietate nature: naturalis est. ppterietas ter-
re est siccitas. et hec ei ppteretia ppteretia ppteretia est sic-
citas substantię: et etiā sit frigida: sed non preferunt scda
primis. vt autē hūida sit aquarū affinitate sortit: ergo illud
suū: istud alienū. suū quod arida: alienū quod humida. Ducto
itaqz nature quod primo donauit hoc tenuit quia istud ex na-
tura: illud ex causa. Unde in tellus et in elementum.

Terribilis nota quod potest quod de magnitudine terre. Scias ergo
quod Ambro. in. vi. hexame. di. Terrā legim: terrā frigi-
ferā: terrā intelligam: quod mihi quere et sit eius mensura
circumitus: quā geometri circū octoginta milibus stadiis
estimauerit libenter fateor me scire quod nescio: imo quod scire
nō pderit. Aristoteli autē narrat in fine scdi de celo et mun-
do: quod circulus reuolutiois totius terre sūm antiquos mā-
thematicos est vigintiquattuor nulla miliaria. Et vt dicit
frater Albertus. Si hec ista Aristotelis non sit vido scri-
ptoz de pñata: tunc est falsa: et falsitas accidit ei ex hoc
quod tpe Aristoteli nondū in specie sciebant quantitates diame-
troz solis et lune et terre. Scdm autē sapientes mathemati-
cos quod secuti sunt ptolemeū: rotunditas circuli terre est. xx.
milia et quādraginta miliaria: et cū diuisi fuerit p tria et septi-
mā pte: tūc erit qñtas dyametri terre quod est sex milia et
quingenta fere quasi circa. ix. mīn. Ad pñitoz declaratio-
nē nota quod circuli? cōtinet qñtatem dyametri ter et septimā p-
te ipsius terre vel ipsius dyametri. vñ ppositio circuli ad
dyametrū ē sicut portio viginti duoz ad septē. Viginti est
duo pñit et septē ter et vñtate quod est pñ et septima. Quāti-
tas autē rotunditatis terre est viginti milia et quādraginta mi-
liaria: quāquidē rotunditas cū diuisa fuerit p tria et septimā p-
te vñt erit qñtas dyametri huius sex milia quingenta milia-
ria fere. et dico fere: quod desit nouē miliaria ad pñeda sex
milia quingenta. Est ergo qñtas dyametri circuli terre mi-
liaria sex milia quādraginta miliaria nonaginta. Vel de si
dyametrū dimidiauerit erit a cōtro terre vsqz ad supēdē
et tria milia ducenta miliaria et quādraginta quingenta et quēdā
minuta. Ex hoc liquet quod miliaria sunt vsqz ad infernū
sūm quod infernū? ē esse in medio terre. Itē attēde quod vñ
phūs destruit dicitū alteri: et ideo in talibus studere non
est multū vtile: s; vt Basilus di. i. v. homel. hexame. dñqz

Vtiliora sunt mandari memorie principali meruerunt. Item in prima homelia. Super rerum natura grecorum philosophi disputauerunt: sed nullus apud eos sermo si rius habetur et stabilis: priore semper a sequente delecto: nihilque nobis opeprecium est: que illorum sunt affirmare: cum ad destructionem propia sibi metipsis sufficiant. vide i luna.

Terreus res. rui. ritum. id est terrore in ferre. unde hic terrore. Terreus componit. Absterreo res. rui. Lōterreo res. rui. Exterreo res. rui. Pterreo res. rui. Terreus et eius proposita sunt actiua. et scribunt per geminū r.

Terrestres. a terra dicitur hic et hec terrestres hoc stre. de terra existens vel terra inhabitans.

Terribilis. a terreo res. dicitur hic et hec terribilis et hoc le. i. metuendus: quasi terrore abilis. et comparat.

Terribulosus. a terreo res. sum. id est terrore plenus. et deriuat a terreo res. et comparatur.

Terribulū. a terreo res. dicitur hoc terribulū li. quoddā tormentum: quia terreat reos.

Terrigena ne. de terra genitus: cōis ge. Unde pphe ta. Quis terrigenē filij hominū. et cor. ge. Terrigenē et etiam dicitur sunt gigantes: quia fabulose eos parens terra si miles sibi genuerit. Antiquamē dicebat terrigena. na. nū.

Territo. a terreo res. rui. ritū. tu. u. in o. fit territo tas. frequēta. i. frequenter terrere. et cor. ti.

Territorium. a terra dicitur hoc territorium rui. modicus locus vel districtus aliquid. unde dicitur territorium quasi tauritorium. id est tritum bobus et aratro. Antiqui enim sulco ducto et possessionem et territoriorum limites designabant.

Terrosus. a terreo res. sum. id est terra plenus: ut frumentum quoddā etiam terrulentus ta. tum. dicitur. et vtrūque comparat.

Terrula. le. dimi. parua terra.

Terrulentus. ta. tum. a terra et lentos compo. terrulentus ta. tum. id est terra plenus. et hic et hec terrulētis. idē et vtrumque comparat terrulentior: sumus. unde hec terrulētia tie. et terrulenterius. sime. aduer.

Tersus. a tergo gis. si sum. dicitur tersus sa. suz. id est mundus: nitidus: eruditus.

Tertullus li. propriū nomē cuiusdam oratoris. De quo habetur in actibus apostolorum. Et in auroa dicitur. In quos tertullus erat qui verba colorat. et geminat.

Tesca sunt loca aspa et inculta et inamēna. et habet tres casus. s. nominatiuū accusatiuū et vocatiuū plurales. Tesca (inquit Sulpitius) sunt loca augurio designata. Cicero aspera ait esse & difficilia.

Tescua rum. dicunt loca quibus pecora castrant. unde tescuo as. id est castrare. et hinc tescuares. id est castratores. inde tescuationes castrationes dicuntur.

Tessara vel tessaro grece latine dicitur quattuor. et cōpo. cum decas quod est decem. et dicitur hec tessaradecahui cadis. pe. cor. i. quattuordecimū. vñ iuenit q mattheus dixit gñatiōes quas enumerat in principio euangelij in tres tessaradecades. s. inter quattuordecim. sunt em qua dragintaduē gñatiōes: vñ tessaradecaditē sunt dicti qui dam heretici: quia quartadecima luna paschata cum iudeis obseruanda concedunt.

Tessara non tessera dicitur quattuor numero plurali: et declinat tessara hec quattuor: ton tessaron: horum quattuor. totis tessarū his quattuor &c. pro cōmuni autē tessares dicitur. Et cōponitur tessaracota quadraginta tessaracotes quadagesimus: & tessaradecades numerus complectens quattuordecim. i. numerus denarius quaternius: quod quia dure dicitur acceperunt prisca theologi grecum.

Tesseradecaditē. pe. pdu. in tessara exponitur.

Tessaradecades cadis. in tessara vide.

Tessares grece latine dicitur quattuor.

Testa. a tostus sta. sum. dicitur hec testa ste. quasi tosta: quia prius sit mollis postea tosta: quia desiccata dū coquit. vñ dicitur testa olla. vel etiā quicquid ex creta vel argillosa terra coquit. vñ quoddā similitudine dicitur testa capitis.

Testabilis. a testor: stans dicitur hic et hec testabilis et hoc le. qui testari potest. s. testimoniū facere: vñ testamentū. et pro. intestabilis le. quia non est dignus ut in testē recipiat: vel ut testimoniū faciat.

Testatiū. a testa dicitur hoc testatiū tñ multe teste.

Testamentū. a testor: vel testis dicitur hoc testamentū ti. quia testib⁹ est scripta et confirmata voluntas: quia non valet nisi post testatoris monumentū. i. post mortē. vñ hic et hec testamētalis et hoc le. et testamentor: tatis. id est testamentū facere. ponit etiā testamentū p pacto et placito.

Testarius. a testor: dicitur testarius ria. rium. id est ad testes pertinens: vñ testes faciens.

Testatus. a testor: dicitur testatus ta. tum. Et cōpo. intestatus ta. tum. qui non facit testamentum.

Testiculo las. in testiculo vide.

Testiculus. a testi. dicitur de testis addita cul⁹ per formationē fit hic testiculus li. dimi. Testiculi etiā in viro dicuntur mēbra genitalia: quia testant hōiem marē esse. Vel ideo dicuntur a testibus: quia duo sunt et testis numerus a duobus incipit. nam vox vñus vox nulli⁹: vñ hic et hec testicularis et hoc re. et testiculosus sa. su. et testiculatus ta. tū. q magnos habet testiculos. et testiculo las. i. testiculos dare. et per testiculos pcutere. Et pro. Detesticulo las. Lōtesticulo las et est actiū cum oibus suis compositis. et cor. cu.

Testifico. a testis et facio componit testifico: caris. id est testē facere: vel teste confirmare. et cor. si.

Testilis. a testis dicitur hic et hec testilis et hoc le. et pdu. pe. cū a noie deriuat: ut op⁹ testile vñ vas testile. In vero de riuat a textu vel a texedo vel a tero ris. pe. cor. et scribit p r. ut testilis vestis vel oia. Eccl. xlv. Opus textile. Item Remigius in matth. Noie illi oēs herbas intelligit quas sine textili labore mira varietate depingit. Item in xvij. ca. Exod. Et oia p girū ei⁹ testilis. Et scias q a tero ris. xui. tū. textu. dicitur texta. i. sepe texere. et hic et hec textil et hoc le. pe. cor. et textibilis et le. et hic et hec textil et hoc le. pe. cor. in eodez sensu. s. quod facile textitur. Sed opus vel vas testile. i. fragile de testa. et pdu. si.

Testilis etiam mulier rustica ti corripit apud virgī. in buco. Testilis & rapido &c.

Testimoniū. a testis dicitur hoc testimoniū nij. vñ hic et hec testimonialis et hoc le. et testimonio nias. id est confirmare testimoniū.

Testis. a testor: dicitur hic et hec testis quia testatur vñ quia testationi et confirmationi testamenti solet adhiberi.

Testor: stans. status sum testari. id est testamentū facere. et testari. id est testificare: testimoniū dare. et testa ri. id est iurare: vel coniurare vel in testem adducere vel rogare. Testor: compo. Attestor: stans. id est valde testari. Detestor: stans. Contestor: tatis. id est simul testari. Protestor: stans. Obtestor: tatis. id est vñdigs vel ob aliquid vel contra testari. Testor est deponens cum omnibus suis compositis.

Testu. a testa dicitur hoc testu indeclinabile idem est quod testa.

Testudinetum. a testitudo dicitur hoc testudinetum ti. locus vbi testudines abundant.

Testudo. a testa deriuatur hec testudo ditis. quoddā animal quia tegimine teste sit cooperta Et sunt quattuor genera testudinum. scilicet terrestres: marinē: lutariē: id est in sceno et paludibus viuentes: fluuiales que in dulci aqua viuunt. Tradunt quidam tardius ire nauigia testudinis pedem dextrum vehentia. unde testudo dicitur camera templi obliqua et curua quia in modum testudinis veteres templorum tecta faciebant ut celi imaginem redderent quod constat esse conuexum. Talis curuatura dicitur etiā lacunar: quod solebant facere antiqui sub tignis. et super cameras: et super alia loca propter predictam causam. et etiam testudo dicitur scutū: quia in modum testudinis sit: et testudo dicitur cōnexio scutoū curua in modum testudinis. unde testudineus nea. neum.

Testudo etiā pro cythara ex ea facta capitur.

Testula. le. dimi. parua testa.

Tesulus. atedet dicitur tesulus. sum. odiosus: exosus fastidiosus. vel fatigatus.

Theta. in tauma est expositum.

Teter tra. trum. i. niger vel ferus. et coparatur teter trisimus. et cor. primam suae te.

Tetran. na. nū. i. prau. tenebrosus. et dicitur teter tra. trū.

Tetracolis. in colon est.

Tetrade bucolica quēdā species cēsūre quē attendit in quarto pede. quā maxime solent vti scribentes bucolica. et dicitur a tetras per compositionem.

Putē duas esse partes: tetras bucolica. id est quaternarius pedū qui in bucolico attenditur in quo quartus solet esse dactylus et terminare partē orationis.

Tetragramatō nomē dei ē: hoc est quattuor litterarū et pōnit a tetras quōd est quattuor et gramaton littera.

Tetray dos. tetras quod est quattuor et compo. cū y dos vel y do quod est forma. et dicitur tetray dos quasi formū lē incensū in lōgitudinē potestē q̄ sūt ex quattuor pīgmēt.

Tetras tetradōs est numerus quaternarius: sed hydos non est figura: immo hydar hydor & hydos est aqua. icon grēce εἰκὼν dicitur imago. vnde dici possēt tetraicon.

Tetrameter tra. trū. vbi sunt quattuor metra sine verbus constans ex quattuor metris. id est pedibus. a tetras et metrum. et cor. pe. naturaliter.

Tetranepos tis. in nepos est.

Tetraconima in noma vide.

Tetraptotus ta. tum. est nomē hīs quattuor diuersarū terminationū casus. a tetras. i. quattuor et ptotos casus cōpo. et cor. pto. **T**ertius pducetur.

Tetrarcha. a tetras. i. quattuor: et archos princeps. cōpo. hīc tetrarcha dicitur princeps sup quattuor vel sup quartam partē regnī. vnde scōy. **T**etrarche sunt quartam partē regnī tenentes qualis fuit apud indēam philippus. Et inde hīc tetrarchia dicitur eius ptās. et tetrarchos. dicitur id est principare. vnde **T**etra. in episto. **T**etrarchare volens accedet sicut ad vinctum.

Tetrarchare neq; grēcis neq; latinis notum est. Grēci dicunt tetartazo in quattuor diuido. tetragonizo quadro & similia. Horatius autē scriptum reliquit in epistola ad Sequam quē est. xvij. Tetractare duab; vocibus sic. Si prodesse tuis: pauloq; benignus ipsum Tetractare voles accedes sicut ad vinctum.

Tetras grēce latine dicitur quattuor. vnde hīc tetras dicitur id est quaternarius.

Tetra syllabus ba. bum. id est quattuor syllabarum. et compo. a tetras et syllaba.

Tetrastrophos in strophos vide.

Tetricus. a teter dicitur hīc tetricus d. quidā mons in sabīnia asperrimus. vnde tetricus ca. cū. asper: austerus: obscurus: tristis sūm lūg. vñ sūm quosdam deriuat a tetrico cas. vñ Alexander neq; dicit. Tetricat quotiens qd surgēdo pigrescit. et sic volūt q in. xxxij. c. Eccl. ponat tetricos p vna pte vbi dicit. Et hora surgendū non tetricos. Alij vero dicūt q tetricos sunt due ptes: te pnomē: et trices verba sicut dicā in trico cas. Alia lra in biblīs correct: luenē ibi. Et hora surgendū non te tristes. vide in trico cas.

Tetrido. a teter dicitur hīc tetrido dicitur i. nigredo fortitas **T**etuli ppteritū de tollō sūm antiquos: sed modo dicitur mus tollō sustuli sublatū. vñ dicit. pūf. in. x. li. Tollo tetulū pro quo nūc in vsu frequēt est sustulū. et si inueniat tetulū pro tulit est ibi prothesis.

Teuco. id est volūmen.

Teucho. reu. xw dicitur facio fabrico. Teuchos vñ & instrumentū vnde dicunt pentatheucon opus qnq; instrumentorū. i. librorum moysi.

Texella lē. dimi. parua texera. vide tessera.

Texellula lē. dimi. parua texella. vide tessera.

Texera. a tetro ras. dicitur hīc texera rē. i. vas vel mensura quibet. Texera etiā dicitur bellū signū vel tuba: quā hostes denunciāt venientes. texera etiā accipit pro signo

hospitalitatis. **T**extit etia potalo et pro ales et p tēdile. Similiter etiā cum tēteris solebat numerus frumenti designari et annonę. **T**ēter etia dicitur lapides quadrati ad modū taloz. vñ pauimēta sternūt et texera gen. frugis. vñ hīc texella lē. dimi. et a texella hīc texellula lē. sūm dimi. et texellarius ris. ris. et tēxari. ris. ris. a tētera. et hīc texellarius ris. **T**ēd et tēterari ris. s. ppositus curie qui beluā nūciat: vel qui regis tēteras ponat: vel quicūq; cum ceteris aliqd agit. Et scias q tēter et ales a quibusdā vocant lepusculi: qz exiliendo discurrunt. **T**ēd dicitur iacula a iadendo sūm lūg. Quidā vero dicūt q tētere sunt quadrati lapilli. a tetras. i. quattuor: dicitur qz quadratę sunt ex obus ptibus. et scribit sūm antiquos p geminū s. tessera. Tessera per s. geminū a doctis oibus scribit. fere pro his rebus quas dicit. videtur autē potius a tessera. i. quattuor q a verbo tēto dicitur tēst etia quattuor latearū. vnde & tesserinus scribendū est. grēce pro signo bellico dicitur synthemia. pro suffragio & calculo ac numero ψηφοσ psephos.

Teterinus. a tētera dicitur teterinus nā. num. et dicitur teterini agri pui: q ad modū tēteraz sūt qd ludūm.

Teribilis. in terilis est.

Terilis. in terilis est.

Tero. ris. ris. ris. tu. ad telā pūnet: et tētere. id est coopertire: ordinare: construere: vnde hīc tētera rē. Et tēto tas. id est sepe tētere **T**ero compo. **T**ontero ris. ris. **T**etero ris. ris. id est valde tētere. vel a tētura remouere: quod etiam. **T**istero ris. ris. dicit. **T**ntero ris. ris. in tus vel valde tētere. **T**ntertero ris. i. interponere: interserere: inter aliqua aliquid tētere. **T**ptero ris. i. pte aliss vel ante tētere. **T**ptero ris. id est vndiq; vel constare tētere. **T**etero ris. ris. i. lētrū tētere vel tētura destruere vel remouere. **T**ubtero ris. ris. sub? vel post vel parū tētere. **T**ero et? pposita sunt actina et faciūt pteritū in ris. et sūp. in teritū. Et nota q tēto et? pposita sepe ponunt p tegere: qz q tēte sūm sūlo tegit. vñ iob. xxxvi. q pteat cūda desup. **T**ē a tēto ris. ris. vñ hīc tēto ris. vide in tētus.

Terilis. a tēto ris. dicit hīc et hīc terilis. et hocle. et hīc et hīc teribilis et hocle. et hīc et hīc terilis et hocle. in eod ē sensu scilicet quod facile tētur. et cor. ii. vide in tēstilis per s. in media syllaba.

Terito tas. in tēto ris. tum. tu. vide.

Terito tōis. in tētus vide.

Teritū. a tēto ris. dicit hīc tētrina nē. locus tētrini. et hoc tētrini nē. id est vel locus vbi naues fabricant. et tētrinus nā. nū. vñ in **T**hob. dicitur Anna q ibat quod dicit ad tētrini opus. et pdu. tri.

Terius. a tēto ris. dicit hīc tētrura rē. et hīc tētrus. et est liber ptinēs doctoz tractatū sine lēp? sine expositio ne vt dicit i. glosa. et tētr? ta. nū. participiū. **T**ē a tēto ris. ris. tu. n. in. or. sū. tēto ris. et oī tētr sū hīc tētrix. i. mulier quē tētr pānū. Et dicit pūf. dā. in. xi. li. **T** antecēdere vñ inuenio in tus. participiū a tētrus. et ex hoc quidam modo scribunt mistus per s.

Theanū oppidū campanię & producta.

Tearus limpidus fluuius in thracia.

Thebaïs regio superioris ægypti vicina æthiopię.

Etiā thebaïs dicitur mulier thebana. Item liber pāpinij statij poetę de bello thebano Item tragœdia se necē de eodem.

Thebe huius bes. grādīs vrbs ægypti a busyriderēge condita & tota pensilis. id est sub se habens vias subterraneas fuit. c. & xl. stadiorum amplitudine & centum portas habuit secundū homerū quod & Iūuena. ait Atq; vetus thebe cētū iacet obruta portis. Vocat alio nōe diospolis teste plinio.

Thebe arū. vel thebe bes. vrbs boetię in grēcia condita a Cadmo agenoris regis filio. vbi bacch? et hercules nati fuerāt. Fuit et alia thebe in cilicia patria andromachis vxoris hectoris.

Tegea e curta oppidū arcadię In tegeus a um. p

Adm. ii

adiphthongō et quattuor syllabas.

Telamon æaci filius frater pelei & pater aiacis rex salaminis insule.

Thelemaachus a curta filius vlyssis et penelopes qui patri in regno successit

Telegonus filius vlyssis ex circe. qui patrem secutus in ithacam. imprudens illum necauit incognitū. De inde fugiens in italiam condidit ibi urbem tusculū.

Theleboe populus ætolie.

Telemus vates inter cyclopes qui polyphemo prædixerat cecitatem ab vlysse illi inferendam

Telephus filius herculis ex auge nymphea nutritus a cerua Postea rex mysiæ factus grecos p suā regionē trāsēntes ad troiā: prælio adorsus: ab achille vulneratus fuit in femore. Deinde facta pace cum grecis: cū sanari non posset consuluit oraculū: quod respōdit vt ab eadē hasta peteret salutē. a qua acceperat vulnus. Cum ergo in eodem loco rursus eum achilles percussisset sanatus est. Quod sic intelligitur quia de rubigine ferri achilles fecit emplastrum quo illius vulnus sanauit.

Tempe amœnus locus in thessalia mōtibz et arboribus cinctus per quem peneus fluuius leuiter fluit.

Ponitur pro quocūq; loco amœno: vt apud Virgilium: Viuiq; lacus et frigida tempe

Themis dea docens peterelicita. quę templū habuit in boetia. Et interpretatur fas aut licitum

Themese oppidū cypri insule in quo primū reatum dicitur res quod inde vocat̃ themelātū Statius in siluis: Et quis se totum themesē dedit hausta metallis. Themistocles atheniensis dux clarissimus qui xerxē regē persarū nauali prælio vincit. Postea per inuidiā exul factus ad xerxē confugit. A quo honorifice acceptus et dux belli contra athenienses constitutus: cū neq; regi de se bene merito vellet negare. neq; patrie licet ingratē cladē inferre. seipsum peremit hausto sanguine tauri vt quidam scripserunt.

Templis dicif cacumē tmoli mōtis de quo infra. In quo centū quinquaginta annos hoies viuere dicūt.

Tenedos insula nō pcul a troia. post quā latuēt greci cū insidias fēderent troiē Virgil. Est in conspectu tenedos notissima fama Insula diues opum.

Tenos insula in ægeo. vna cycladum.

Tentyra vrbs ægypti cui⁹ incolę dicūtur habere naturalem vim contra crocodilos.

Theophrastus phūs peripatheticus. auditor & successor aristoteli. Interpretatur diuina eloquentia.

Teos ciuitas ionię patria Anacreontis poetę lyrici qui inde dicif teius. id est de teo.

Terapne plr tñ. vrbs laconię in thebanis finibus.

Thera insula ligustici maris q̃ & theramnis & corsica.

Tere⁹ rex thracię marit⁹ pgnēs Vide supra Progne.

Tergeste ciuitas venetię.

Thermoodon vel Thermodō fluuius in pontica regione apud quē habitauerunt amazones.

Thermopylę arū. mons longissimus greciā trāsēns: et cas diuidens. In quo sunt angusti meatus apud quos scaturiūt aque calidę: a quibus denotat⁹ est ipse mōs Nā thermos grece calidus. pyle porta dicif.

Terficore vna mularū. quasi delectans choros.

Thersites quidā grecus ex ætolia profectus ad troiam nobilis sed deformissimus & ignauus. ab achille pugno necatus Iuuenalis. Malo pater tibi sit thersites dūmodo tu sis. Acacide similis &c.

Thespis oppidū boetię ad heliconē montem. vnde musę dicuntur thespides. Item thespis antiquissimus & primus poeta tragicus de quo horat⁹ in arte Thesprotia regio et pars epiri.

Theseus ægei atheniensis regis filius. vir fortis qui more herculis magna fecit. Nam adhuc adolescens cum hercule pugnavit cōtra amazones. Etiam Creontem tyrannū thebanū qui in prælio mortuos sepeliri prohibebat cecidit. Item terribilē taurum deuantem atticā apud marathōnē necauit. Item minotaurum occidit vt supra dictū. Item scyronē & prociasten latrones occidit Rapuit helenā adhuc puellam sed reddidit. Ex creta secum abduxit ariadnen. & phædrā filias minois regis. Sed in insula naxo reliquit ariadnen vt supra. Tamdem cum pirithoo amico suo iuit ad inferos vt proserpinā raperēt. Sed pirithoum cerber⁹ deuorauit Theseus ibi detentus est ponec ab hercule liberaret Virgilius tamen ait in sexto theseum apud inferos mansisse. Fuit autem theseus rex athenarum. vnde athenienses ab ipso denominantur thesides.

Thesias. id est althea filia thestij Vide supra. Meleager & Althea.

Thesiorides. i. calchas vates filius thestioris.

Thesiphon vrbs parthorū vicina seleucię in assyria Thesiphone dicitur vna de furijs infernalibus. Sed melius scribitur tisiphone quia venit a tisus quod est poena & phone quod est mors Et corripit o.

Thessalia regio grecię inter atticā & thraciā sita alio noie æmonia: & est montuosa & famosa veneficijs.

Thessalonica i producta. vrbs macedonię.

Thetis idos filia chironis. vxor pelei & mater achillis Istud nomen aspiratum th habet initio. & breuitat vtramq; syllabam Statius Iamdudum tacito lustrat thetis omnia visu.

Tethys ios. filia Geli & veste. vxor neptunis. Istud nomen aspiratū th habet in vltima. & producit vtrāq; syllabam. Virgilius. Teq; sibi generū tethys emat oibus vndis Ponitur pro mari sicut & præcedens nō mē. Nā poetę differentiā datam qñq; confundunt.

Teucer vel Teucrus filius scamandri cretensis troiā condidit vnde troia dicitur teucra. & troiani teucr.

Alius fuit teucer filius telamonis regis salaminis insule ex hessione filia laomedontis. Qui cum atace fratresuo ex alia matre profectus fuit ad bellū troianū. Sed cum aiax se ex ira necasset & teucer solus domū redisset: iratus pater ipm expulit regno Ergo teucer in cyprū profectus ibi urbem salamina condidit.

Teurates idolum quōdam gallorū cui humano sanguine sacrificabant sicut & heso. Lucanus. Et quibus immitis placatur sanguine diro Teurates &c.

Teumesus e producta mons & regio boetię vbi hercules adhuc adolescens occidit leonem cuius pelle utebatur pro veste. Postea alium leonem necauit: apud cleonas.

Teuthrania regio asię minoris.

Thaboz et heboz duomontes sunt et interpretat̃ thabor veniens lumen seu aduentus luminis.

Thalamus. thalamos grece latine dicif cubiculus vel coniugalis lectus. vnde hic thalamus dicif apud nos cubiculū vel camera vel coniugalis lectus sponsi et sponsę. vñ thalam⁹ dicif a thelima greco qđ latine dicif voluptas

Thalamus grece thalamos dicitur cubile. unde thalamipolos cubicularius: & thalami penates sed non a thelema θελημα. quod est voluntas quia media producitur.

Thamar interpretatur amaritudo p viris mortuis eade & comitans. Mutavit enim se in habitu meretricis quando cum socero suo concubuit: & acutur in fine.

Thessala le. penul. cor. quaedam civitas est. & interpretatur apprehendens futurum.

Thannus interpretatur numerus vel desidens seu necans facturam.

Thamnos est minutarum arborum densitas: cespes arbutum: lucus.

Thanatos i. mortale vel mors. unde thanat. ta. nū. i. mortu. tua. nū. & thanatos insula gallia oceanī dicta a morte serpentis & terra ei quodcumque gentium innecta sit illico perimit angues. & acutur totos.

Thanatos est mors **Thanaticos** letalis seu mortalis **thanacismus** letalis. **Thanatos** interficio. mortificatio mortime trado.

Thare interpretatur exactor vel depulsor: seu nequa aut nequitia.

Tharlis acutur in fine & fuit tharlis de genere iaphet a quo dices descenderit. unde & civitas eorum tharlis dicta est quod tharlis dicitur de qua civitate fuit paulus apostolus. **Tharlis** tharlis vel tharlis etiam vocat quidam locus indit. unde hic & hęc tharfensis & hoc se. Et ut dicitur hebrei putant generaliter mare vocari tharlis. & interpretatur explorans.

Tharsus si in tharlis est.

Theatralis in theatrum est.

Theatru a theozio dicitur hoc theatru tri. spectaculi vbi cum fiat semicirculi figurā habens in quo stantes oēs inspicunt: cuius forma prius rotunda erat: sicut & apud theatri: sed postea ex medio amphitheatro theatru factu est sic dicitur a spectaculo. **Itē** theatru dicitur pbulum & lupanar: quod post ludos exactos meretricis pstituerent ibi. unde theatricus ca. ci. & hic & hęc theatralis & hoc le. ad theatru ptingens & cor. penul. naturaliter theatru.

Thebet i. ianuari. & acutur in fine.

Theca ce. grece latine positio repositio quodcumque sit: quod ibi reponat aliquid. vel tece dicitur quasi tege c. posita pro g. a tego gis. quod aliquid pcepti tegat. Et nota quod tece si est latinu a tego caret aspiratione. Si vero est grecu habet aspirationē i prima syllaba theca. & pd. the. vñ chiroteca. Certu est grecu esse: ideoque cum grecis componitur.

Thecutes mas. gñs. unde errat qui dicit mulier thecutes: quod dicit debet mulier thecutis. vide in scda parte vbi egi de accentu noim desinentiū in es penul. pdu.

Thema matris. neu. ge. est materia dictatis figura nos ma similitudo forma. & cor. penul. gñ. Est etiam regio & religio.

Theodocia interpretatur diligēs scrutatio verborum vñ misterii divine scripture. & dicitur a theozio vel theos.

Theodocion fuit quidam translator dininoy librorum sicut dicit in interpres.

Theodol quidā liber in gramatica. vbi agit de veritate & falsitate. & pponit a theos. i. de & dol. & cor. do.

Theodorus doz. propriu nomen viri cuiusdā: & cor. pe. scdm comune vsum. licet inveniatur pdu. unde Juvenal. Laurosi pueros. ante docēs theodorus. Itē etiam heliodorus inuenit pe. pdu. tñ scdm comunem vsum cor. De hoc dixi in scda parte vbi egi de gñalib' regulis accētib'. Abusus est non vñs cum grece que a doron nascunt per ω scribantur vt heliodor' polidor' isidor'. &c.

Theologus theos componit di logos quod est sermo. & dicitur theologus ga. gñ. i. de diuinis loquens vñ tractans. unde hęc theologia gñ. penul. acutur. i. diuinitas: sermo de deo vñ theologicus gñ. ci. & theologor gñ. i. de theologia tractare vel loqui. Idem et theologizor gñ. i. et cor. lo.

Thru autē theologia coartat sub regis donati: dicitur in tercia parte vbi egi de specib' verborum in capi. de verbo mediatino. Et scias quod ut dicit Hieronim'. **Litteras** nescit

qui sacra ignorat. Idē. **Thma** scientia scripturarum & victa carnis nō amabis. vide in scientia & in leo. Sic nota quod sicut dicit. **Sieg** in. iij. moralium. sicut ignotoz homin facies cernimus & corda nescimus. sed si familiari locutione eis coniungimur vñ colloquimur & cogitationes indagamus. ita cum in sacro eloquio sola hypostasia aspiciat nihil aliud quam facies vester sed si huic assiduo vñ coniungimur: ei' nimirum mentē quasi ex colloquutionis familiaritate penetramus. Dum enim alia ex alijs colligim' facile in ei' verbis agnoscamus aliud esse quod intant: aliud quod sonant. Tantus autē quisque noticijs extraneis redditus est in solo eius superficie ligat. vide in euangelium & in pdico.

Theonin' theon fuit quidā maledictus. unde theoninus na. nū. i. maledictus: reprehensorius. & pdu. nī.

Theophania in epiphania vide.

Theophilus theos cōpo. cuius philos quod est amor. & dicitur hic theophilus i. quē de' diligit. & cor. pe. unde in aurore.

Theophilus scribitur vt xpo mēte subactus.

Theorema a theozio dicitur hoc theorema. i. elegans & diligens verborum apta descriptio vel regula. Unde regule geometricę dicuntur theoremata quasi apertiones: quia aperunt & illuminant mentem lectoris. Idem theorema: & produ. the.

Theoreo grece theoreo. dicitur cōtemplor speculor vñ deo. **Theorema** θεωρημα speculatio. theoresis.

θεορησις. contemplatio. **θεωρησις** theoria speculatio: theoretics speculatio: & producunt hęc oia secundam.

Theoria rñ. in theozio ras. est.

Theoucus ca. ci. in theozio est.

Theousma vide in theorema.

Theozio a theos dicitur theozio ras. i. videre: quod deus oia videt: & theozare pprie est considerare divina. unde hęc theoua rñ. vel theouica rñ. scientia quę tractat de inuisibilibus vel vita contemplatiua. unde theoucus ca. ci. contemplatiuus qui tñ contemplationi vacat.

Theos grece latine dicitur deus. theos tñ apud grecos timor dicitur. unde deus dicitur theos: quia timor omnibus colentibus eum: vide in deus.

Theosebica a theos & sebes pietas componit hęc theosebica dicitur. dei cultus & diuina pietas.

Theoticus a theos dicitur hęc theotica ce. i. deitas & theoticus ca. ci. i. diuinus pe. cor.

Theos est deus nō timor: sed primus in orbe deos fecit timor. i. religio quę thema dicitur thea est dea accētū in vltima: accētū in prima spectaculū visio aspectus. **Theon** theon theonos. etiam deus & theana dea theicos dicitur diuinus: & est triū syllabarum θεῖος. thios diuinitus. θεος. accentu in vltima deus & dea theoprepos vates & sacerdos. θεοσβεβια theosebica pietas. i. cultus dei. theosebica pius & religiosus theosebica θεοσβεβια aduerbiū. i. pie θεοσβεβια theostyges deo odibilis. theostygia impunitas & impietas theotocos for. gene. deumparians. comunis gene. ex deo natus theopiles pius amans. &c.

Theotocos dei genitrix: quasi tota diuina.

Theosaurarius vide in thesaurus.

Theosaurizo zas. in thesaurus vide.

Theosaurus theca cōpo. ci. aurū. & dicitur hic thesaurus. i. aurū repositū: vel loc' vbi aurū reponit. unde thesaurarius na. rñ. & hic thesaurari' qui thesaurū habet in sua custodia. & thesauraria rñ. dignitas. & thesauro ras. faceret thesaurū: thesaurū congregare. Itē thesaurizo zas. vñ paulus ad roma. c. ij. **Theosaurizo** tibi iram dei. i. quasi esset thesaurus & quid preciosum: congregas tibi irā dei sine poenā. Nā irat' videt de' quod poenā iuste infert. et dicit thesaurus quasi theca aurū.

Theosaurus nega theca negab auro dicitur est ei quā rñlibet rerum & grece θεοσάυρος dicitur & thesaurizo colloco repono in deposito. **Thes** aut theos

dicif debitor mercenari⁹ qui dat p debito in pignus
Thesbytes interpretat conuertens. vel captiuator siue se
 finus ad intelligendū. 2 pdu. by.

Thesis grece latine vbi positio. Vñ thesis vbi vods pos
 sitio. i. finis depiessio. 2 inde theticus ca. cū. i. possessiuus
 vel positiuus vt enandrius.

Thessalonica. thessalus quidā rex fuit. vnde thessa
 los quedā ciuitas: thessalia quedā regio: 2 thessalonica
 quedā ciuitas dicta est. vnde thessalus la. iū. 2 thessalicus
 ca. cū. 2 hic 2 hec thessalonicensis 2 hoc se.

Theticus ca. cum. in thesi est.

Tethys tethys vñ tethyos for. ge. prima pdu. i. mf vñ
 vxor oceanī. hec thetē tis. vñ thetidis. pma corepta. i. mf
 adit vñ in Eurota. Flō thetidis bacchū caupo maritaribī.
 Versus hic corra auctorē facit q̄a thetis accipit pro
 vxore oceanī & tñ in eo corripit: pōt tñ vñ traq̄ pduci
 Vñ virgi. Teq̄ sibi genēs tethis emat oibz vñdis.

Thiatria .i. rē. interpretatur illuminata siue illumi
 nans: et cor. pe.

Thuria interpretatur timens deum.

Tholomaida interpretat ad mēsurā deducēs. 2 cor. pe.

Thomas interpretat abyssus vel geminā 2 grece didi
 mus vñ: q̄ quo plus opteris dubitauit: eo altius veritatē
 resurrectionis agnouit. 2 vñ thomas quasi totus means
 in dubitatione. vel thomas q̄si theos meus. i. deus me⁹

ppter verbū qd dicit cū certus credidit. s. de⁹ meus 2 dñs
 me⁹. 2 est ex. fm quosdā etiā tomas vñ a tomos qd est di
 uisio siue sectio q̄ ab alijs in fide resurrectionis diuisus
 2 sectus fuit. Item abyssus potest dici eo q̄ pfunditates
 deitatis penetrare meruit quādo ad sui interrogationes
 xps sibi respondit. Johan. xxiij. Ego sum via veritas et
 vita. potest etiā gemin⁹ dici eo q̄ resurrectionem chasti
 quasi geminate 2 in duplo plus q̄ alijs cognouit. Flā illi
 cognouerunt videndo: ille videndo 2 palpando.

Et saas q̄ sicut dī. Sau fridus epus. Non est credēd⁹ iste dī
 scipulus ppter ceteris minoris meriti fuisse vt ipse solus in
 dicaret indign⁹ visione dñi. sed nō vidit q̄ non erat cum
 alijs quādo venit. Quā d dñs amator singularitatis cō
 munia opera: cōmunia loca: cōmunes orationes: cōmu
 nem victū: cōmunes obseruationes: quid fastidit: xps
 rex noster in medio terre salutē operat⁹: 2 xps mortuus
 est: vt dei filios in vñū cōgregaret. xps nascens lochū
 diuersorio nō habuit. **Secemur** ergo cōmunē victū: di
 ligam⁹ cōmunē regulā instituta cōmunia 2 maloz imite
 mur exēpla. nō te spirit⁹ vñ sequit a ceteroz vnanimiter
 te diuisus magis q̄ ala membrū qd aceteris est pcedūm
 nō te sequit in sua dñsione qui nō cōsuevit nisi colligere

Et nota q̄ homo potest solitarius viuere dupliciter.
 Vno modo quasi societate humanā nō ferens ppter ani
 mi sequitā vñ aliā irrationabilē causam. 2 hoc est bestiale 2
 cōtra naturā hoīs: q̄ sicut dicit philosoph⁹ in primo poli
 ti. homo naturaliter est alai sociale. Alio modo per hoc
 totaliter diuinitas rebus 2 cōtēplationi inhercat: 2 hoc est
 supra hominē. Et ideo phūs dicit in primo poli. q̄ ille qui
 alijs nō cōcat est bestia. i. bestialis: aut de⁹. i. diuin⁹ vir.

Tomaculū l. vñ a tomos. 2 dicunt tomacula intestina
 ppter diuisiones 2 sectiones.

Tomaculū & per syncopā tomaculū dicif genus far
 ciminis ex hepate snillo minutatim conctio cū alijs
 quē adduntur. vide cornucopiē. Et quia τειμπο.
 quod est incido oritur sicut & tomos. i. incisio & se
 ctio siue h scribitur.

Tomos grece latine vñ diuisio vel sectio vel incisio:
 vñ apud nos hictomus mī. vñ idē. Et tomos etiā vñ liber
 vñ volumē ppter multas diuisiones 2 replicatōes chartaz.

Tomus in tomos vide.

Thophet lata 2 spadosa via gehēna panoxis interpretat

Thoralis in thorus vide.

Thorath hebrei. latini legē appellant. i. quinqz libros
 moysi. vnde dicit Hiero. in plogo Regū. Ibi sunt quinqz
 libri moysi quos ppter thorath. i. legem appellant. Et in
 interpretationib⁹ vñ thorath vel pēthateucon.

Tomos n. vñlet⁹ 2 ppter qui solet esse de herbis sicut
 in expeditione. vnde 2 sic vñ ab herbis totis quib⁹ fte: vel
 quē accubentū humeris supponitur. vnde hic 2 hec tota
 lis 2 hoc lē. 2 hoc totale ralis. vel totalis lis. longa mapa.
 vel etiā sic vñ quicqd in lecto sternit. Inuenit totus sine
 aspiratione de quo videt in suo loco. **Immo** etiā in hāc
 significatione sic scribetur.

Thron⁹ throni sedes regalis in quo sedēt reges ppter
 tutelā corporis sui. Vnde throni dicti sunt angeli qui legi
 timē sedes dicunt. Et vt dicit Hiero⁹. Throni illa ag
 mina sunt vocata quib⁹ ad exercendū iudiciū deus semp
 pñdet. Quia em thronos latino eloquio sedes dicimus.

Throni em dicti sunt quātanta diuinitatis gratia replen
 tur vt in eis dñs sedeat. 2 p eos sua iudicia discernat. In
 thronus autē de⁹ sedet 2 quiescit dum eos in se quiescere
 facit: 2 a thron⁹ p cōpositionē in thronizo 3as. i. in throno
 2 sede ponere: collocare. Et thronus na. num. qui nullam
 partē regni habet. 2 cor. primā thronus.

Thuribulū. a thus 2 bol⁹ ppo. hoc thuribulū l. q̄ bol⁹
 thuris in eo ponat vñ q̄ ibi th⁹ mouet 2 cremat vñ thuri
 bulū deriuat a th⁹. 2 est simplex. 2 vñ thuribulū vas ad the
 rificandū aptū. q̄ aut vñ thuribulū q̄si thuris bolos. i. mos
 fellos cremas extimo. est. 2 hoc vltimū magis mihi placet.

Thuricremulū l. incensariū: q̄ in eo cremat thus: et
 cōponit a thus 2 cremo mas. 2 cor. mu. 2 cōsuevit dici por
 tie timiana in thuricremulo. vide in epithimū.

Thuridus. a thus vñ thuridus da. dñ. 2 thureus rea.
 reū. de thure existens: vel ad thus ptinens: vñ fumosus
 Hierony. sup. Esa. Unusquisqz alterius querat auxilū
 facit thuridam pallore circūferens.

Thuriscina in thurisco cas. est. 2 pdu. d.

Thurisco. thus cōpo. cū facio. 2 vñ thurisco cas. incen
 sare vel incensum facere: vel sacrificare. vnde hic et hec
 thurifer cis. sacerdos vel incensator. vnde hoc thurificā
 sacerdotū. 2 hec thuriscina ne locus vbi thus efficit: vel
 etiā spargit vel sacrificatur.

Thus thuris. a theos qd est deus vñ: 2 est thus arbor
 arabē immensa 2 ramosa. 2 est for. ge. thus pro arbore et
 ci⁹ fruct⁹. similiter vñ hoc thus ge. neu. 2 quedā maneries
 eius apud nos vñ masculū: q̄ sit natura rotundū in modū
 testiculoz retinū vero planū et pene scabiosum minus
 optimū. Et vñ thus a theos: q̄ in sacrificijs deoz adolef
 2 sacrificat. 2 fm hoc by aspirationē. vel tus. ris. vñ a tunc
 dendo: q̄ tundit vel q̄ habile est ad tundendū. 2 fm hoc
 caret aspiratione. Et hoc etiā libanos vñ a monte libano
 vbi colligit. Et inde thure⁹ rea. reū. 2 thurid⁹ da. dñ. l. de
 thure existēs: vel ad thus ptinēs: vel etiā fumosum.

Tus & thus siue arbore siue fructū. siue materiam si
 gnificet neutri est generis. Oia em quē sub vna vo
 ce fructū & arbore notant pro vtrozqz vnus sunt ge
 neris. vt ficus nux auellana. Varro vult a tūdēdo di
 ctum. vnde tus scribetur. Alii a thyo θυω. quod est
 sacrificio qui thus scribūt. Nec est arbor ci⁹ siue ma
 gna: quē grece dicif libanos. & fructus libanotos:
 ridiculū autē est q̄ cum dicat fructū esse for. generis.
 addat: thus dicif masculū & habile ad tundendū.

Thuscūm l. dimi. parum thus. 2 formatur a thus
 addita culum. 2 cor. penul.

C

ante

3

Tiara te. est pileum sacerdotale.

Item sicut dicit quedā glo. in xxxij. Erod.

Tiara adaris 2 mitra vocat⁹: q̄ caput pōt

Tepora purpureis tentat velata tiaris.

Tiara pileū phrygiū etiā notat & est form. ge. vñ

est illud Iuue. Et phrygia vestit bucca tiara. tyaras
 aut pro eodē dicif & est mascu. ge. vnde Maro

vii. sceptrūqz sacerqz tiaras. vbi serui⁹ licentē

vult & recte: quia grece dicif for. ge. tiara.

Tiberias dis. for. ge. ciuitas facta ab herode in no

tiberij cefaris. a qua & lacus mare tiberiadis dicitur: oibus in-
de salubior. Johā. vi. Post hec abiit iesus trans mare
galilee: quod est tiberiadis. & cor. pe. Et dicitur mare. lacus vel
stagnū aque dulcis que fluit a iordane. Dicit autē hoc sta-
gnū mare: quia videlicet hebraico idiomate aquarū dulcium
congregatio appellat mare. Dicit autē mare galilee propter
regionē adiacentē que sic dicebat: dicitur vero mare tiberia-
dis propter ciuitatē illā que sita erat in ripa huius stagni: & dicitur
hoc mare siue stagnū magis esse tiberiadis quā galilee: quia
ciuitas magis specificat quā regio.

Tiberinus n. mas. ge. flum. romanus a tyberino rege
albanorum in eo submerso dicitur: nam antea. a colore aque
albula dicebat: quoniam tibus albus fieret. Idē etiā dicitur tyberis
vel tibus tibus similiter a tyberino: sed tyberis in quo
tidiano sermone tibus in versu dicitur. unde tiberinus na-
mū. et produ. r.

Tiberis pe. cor. in tyberinus exponit.

Tibia. a tibia quod est iuncus dicitur: hec tibia big. crus propter
longitudinē. Unde hic & hec tibialis & hoc tibia. & hoc tibiale
lis. quod a bracijs dependet ad tibias tegendas. idē & alio
noīe dicitur tubicus quod tibus: quia tibias tegat: vel dicitur a tibia &
bracijs: quia a bracijs usque ad tibias pueniat. Itē a tibia dicitur ti-
bia big. quod dā instrumentū musicū: quia primum de cerui-
nis & gruinis tibus & cruribus hinnulorum fieret: sed postea
abusue vnde cūq; fieret: vnde tibianus namū. ad tibias
pertinens: vel tibias faciens.

Tibialis. in tibia est.

Tibicen. a tibia & cano cōpo. hic tibicen cūctis. qui canit
cū tibia. Tibicines etiā dicuntur fulcra bifurca quibus domus
sustentat: que aliter desines dicunt. vñ in. ix. ca. Matth.
dicit. Et cū iesus in domū principis venisset & vidisset ibi
tibianes. i. lugubre carmen canentes. Antiquitus enim ta-
les ad exequiis vocabantur: ut suo carmine viuos puo-
cent ad luctū. vnde legitur in primo libro. Vocare lamen-
tatrices. & cor. pe. tibicines. sed in nō tūbicen pdu. pe. vñ
quidā. Tibicen iōgo tubicen lūcen breuiādo. & ratio est
quia sicut dicitur psalms. in. iiii. lib. A cano cōposita masculina
sunt: que in cen desinentia i. cor. habent penul. vt tubicen
fidicen. Excepit vñ tūbicen quod ideo solū pductā habuit
pe. quia singresis facta est duorum. i. breuiū mutatione in vnā
longā. Debit enim i. geminari: quia solet plerūq; in cōposi-
tione a. in i. cōuerti: vt cado in cado tuba tubicen. sic ergo
tibia tūbicen faciebat: ex quo factū est tibicen.

Tibicina n. mulier que canit cum tibia a tūbicen dicitur.
& cor. pe. siue ci.

Tibicines. in tūbicen est.

Tibin. i. sirpus vel genus vasculi in modū scriulij & ex
virgulis agrestibus contextum.

Tibur. in tiburis vide.

Tiburtus ti. fuit quidā vir de cuius noīe ciuitas dicta
est: hic tibur huius buris. vnde hic & hec tiburis & hoc cre. Et
hoc tūbure. huius buris. Et tūburtio onis. & tūburtinū namū.

Titio. a torreo res. dicitur titio onis. quasi torritio. & est
idē quod torris. vnde titionarius rīa. rīū. & hoc titionariū rī
locus ignis vbi titiones morantur: vel instrumentū mittendi
titiones in ignē. Et titionoz naris. i. titionib; pparare:
vel eos in ignē mittere. Et cōponit. Attitioz naris. fm
Aug. pap. etiā dicit. Titio vulgo dicitur perustū lignū. Esa.
vij. Cor tuū nō formidet a duob; caudis titionū.

Titionarium rī. in titio vide.

Titionoz naris. in titio est.

Ticon id est medium.

Tigillum li. paruū lignum dimi.

Tignarus ta. tum. in tignum est.

Tignosus sa. sum. in tignū exponit.

Tignū. a tego gis. vel a tegula dicitur: hoc tignū gni. & dicitur
cūctis tigna vel ipsa laquearia vel ligna que ipsis laquea-
ribus illaqueant. Unde tignosus sa. sum. i. tignis plenus:
& tignat. ta. tum. tignis paratus vel ornatus. & tignarius
rīa. rīum. ad tigna ptenens: vel qui tigna tecto disponit.
Idē & sarcitector fm Aug. Tignū a tegendo dictū tecto
enim imponit vñ in eo cetera superponant. vnde ligna illa
que ascendunt ad cacumen edificij directe: & totū tectū sup-

portant tigna appellant. vide etiā in cōgnatio.

Tigris. medi & perse vocant tigrim sagittā. vnde hec
tigris tigris vel tigris serpens dicta est: propter velocitatē:
& similiter quidā flum. dictus est tigris vel tigris: quia
velox est scdm Aug. Ambrosius in. vi. herame. sic dicit.
Natura tigris interpellat ferocitate: & iminentē eā partē
pede reflectit. Nam vbi vacuū sobolis cubile reperit illic
vestigijs raprox insinuat: atq; ille quibus equo vinctus tu-
gat: videns tamen velocitate fere se posse pueniri nec
eiusdē viliū suppetere sibi posse subsidium: tēpnā hu-
iusmodi fraude molit vbi se contiguū viderit spherā de
vitro pūct. at illa imagine sui ludit & sobole putat: reuos-
cat impeditū colligere fertū desiderans: rursus inani spe
retenta totus se ad cōprehendendū equitē virib; fundit &
iracundiē stimulo velocior fugienti imminet. Iterum ille
spherę obiecto sequentē retardat: nec tamen sedulitate
mis memoriam fraudis excludit cassam versat imaginē. &
quasi lacura scētā residet. sic pictatis sue studio decepta
& vindictā amittit & prole. De natura etiā tigris di. Plin.
do. xij. est tigris inquit vocata propter velocē fugā. Gra-
eci enim nominant perse & greci & medi sagittā. Est enim bestia
varijs distincta maculis virtute & velocitate mirabilis: ex
cuius lumine flumen tigris appellat: quia rapidissimus sit
omniū fluminoz. Mas magis hircania gignit. De tigride
etiā narrat Aug. de ciuit. dei. Legimus inquit in Plinio
immanissimā aspidē a patrefamilias in egypto domitay
quod dicit de cauerna sua egressam: & a mensa eius anone
pāpere solitā. Legimus in marcellino tigride mansuetay
factā ab india a statio principis missam.

Si tam pñix est tigris quod serpens vocetur ignoro.

Tilia a telū dicitur: hec tilia lie. quedā leuis arbor: quia sit vñ
lis ad vsum teloz. vñ tiliat. ta. ti. & tiliolus sa. sum. i. rasi-
bilis: vel flexibilis: vel ad tiliā ptenens.

Tiliarius. ta. tum. in tilia est.

Tiliolus sa. sum. in tilia vide.

Timalus a timo quod est flos dicitur: hic timalus li. quidā p-
fatus: quia fragat sicut flos. vñ timalinū namū.

Timao dicitur honoro: sed timalus est herba que
nymphæa & rhoprelon etiā dicitur.

Time grece latine anima scdm pap.

Time grece τιμη. dicitur honor pretium poena. Ti-
metes & timetas censor. timetia τιμητια. censura:
vnde secundū vallā ab es grīs & time fit estimo qua
si precū eris facio. aia autē dicit psyche.

Timeo mes. mui. mere. i. metuere. Unde timor mor-
ris. Timeo cōponit. Et timeo mes. pertimeo mes. Et
est timeo actū cū suis cōpositis et caret supinis. et corr.
hanc syllabā ti. Unde quidā. Qui de morte timet pluri-
mamente videt. A timeo & timesco scis. inchoa. vide in
metuo tuis. & in timor.

Timeus. a timo dicitur: hic timeus mel. liber planus quasi
flouens vel quasi flosculus: quia ibi flosculi philosophię cō-
prehendunt: vel dictus sic a discipulo quodā platonis ti-
meo noīe. vel timos grece latine dicitur mens. Unde timeus
mgi. penult. pdu. liber platonis. quia ibi multa de diuina
mente continentur.

Timiama. a timus dicitur: hoc timiama matie. quedā her-
ba vel species valde redolens. qua in quibusdā locis vñ
tur loco incensū scdm Aug. Itē timiama erat quedā con-
fectio diuersarū specierū quā sacerdos in altari timiama
tis adolebat. De qua dicitur Exod. xxx. Sumet tibi aromata
stacte & onica galbanū & thus lucidissimū: equalis ponde-
ris crūnola faciesq; timiama. & pdu. pe. notatini timiama
vñ in auro dicitur. Ex quo spirat odor: & timiama frequē.
Thymiama scribet & est vaporatio aut incensum.

Timiamateris. a timiama dicitur: hoc timiamateris rī. i.
timiamateris quod & epythimū dicitur: ab epi & timus vel timiama
scdm Aug. vel vt quidā dicit. Timiamateria dicitur
vasa in quibus timiama seruabat: & dicitur timiamateris
a timiama & teris quod est status quasi vas in quo stabat ti-
miama: vel dicunt timiamateria vasa in quibus terunt spe-
cies & quibus cōstinguntur. Et cōstinguntur timiamateria

Amiaama: tero ris. *De re. liij.* Tulerunt hydras et timas materia.

Thymaterio vt grece scriptu fuerit θυμιατρον dicitur turbulu. acerra. Nec dicitur a sterion. aut teron que sunt voces denominationu et diminutiuorum & similia vt ellus. icus vylus & similia apud nos.

¶ Timiamaticus ca. di. a timiaama di.

¶ Timidus. a timo es. di. timidus da. dum. qui semper timet. Timens vero di. qui ad tempus formidat ex causa. Similiter distinguitur pauidus et pauens. puidus et puldens. supbus et supbiens. languidus et languens. furibundus et furians et similia. Unde hec timiditas tis. Et copatur timidus dios. timus. Et est timiditas animi viciu sempiternu: quod est etiam si timor non sit. Timor vero accens est. Atque sicut lio comeretur. In achille fuit aliquando timor: timiditas nunquam. vide in timor. Hec sic fuit. Pul. q. hmoi denotatua desinentia in idus demonstrant in se habere ea ex quibus denotantur: vt herbicus qui habet herbam. Timidus qui habet timorem. Rabidus qui habet rabie.

¶ Timidus a timo di. timidus na. nu. i. floridus vel buldis et suavis. Alii timidum di. mel suauis et odoriferum.

¶ Timor grece: latine dicitur flos vel floreo: vnde hoc tunc generaliter di. flos: specialiter tamen quedam herba dicitur timu vel timus: quia talis flos valde redoleat. Item timo vel timos grece di. mens latine.

Thymos accentu in prima dicitur cepa agrestis: accentu in secunda animi furor. ira desideriu. vnde thymicon anime pars: animositas. thyma vero sacrificiu victima. time autem τιμη. dicitur honor pretiu & poena vt dixi. Thymus herba est nota apibus gratissima que in attica regione & narbon. plurima nascit.

¶ Timor. a timo es. di. hic timor ris. vñ timorosus fa. sum. timore plen. et copat. Et est timor accidens dolor mentis extrinsecus ad aliqua accidenti actione. et est timor p tempore: sed timiditas est animi viciu sempiternu: sicut dixi in timidus. Et igitur in viro fuit quadoque timor: timiditas nunquam. Qualiter autem homo timens efficit pallidus dixi in formido as. **¶** Scias esse quattuor timores. i. mundanum siue humanum seruile: initiale: castu vel filialem siue amicabile. Humanus timor: vt dixi Cassio. est quando timemus pati pericula carnis vel perdere bona mundi propter quod delinquimus. hic timor malus est qui in primo gradu cu mundo defertur: quem dñs phibet in euangelio dicens. Nolite timere eos qui occidunt corp: alaz autem non possunt occidere. Timor autem seruilis est vt ait Augu. cu potest timore gehene conuertere se homo a peccato: qui sententia iudicis et poenas meruit: et timore facit quicquid boni facit non timore amittendi bonu eternu quod non amat: sed timore patendi malu quod formidat. Non timet ne pdat amplexu pulcherrimi spoli: sed timet ne mittat in gehennam. Bonus est iste timor et utilis licet insufficiens pro quod sit paulatim consuetudo iustitie. Ex predictis no. q. aliquis di. aliquid ex timore seruili facere: quod facit coactus metu poene: et propter quod cu tristitia. mallet enim non facere nisi poena timeretur vide in op. Et succedit initialis timor quando inapit quod durum erat amari: sic vt inapit excludi seruilis timor a charitate: et succedit demum timor castus filialis siue amabilis quo timemur sponsum tardet: ne discedat: ne cui offendamus: ne eo carcamus timor iste de amore venit. Ille quidem seruilis est utilis: sed non permanens in eternum sed iste timor diuinus iustitie comes est pro ois gradus: hic timor donu spūs sancti est et creatus ex amore dei. et ideo di. amicabile vel filialis: inquantu deus di. pater noster. vel etiam di. castus inquantu di. deus metaphoyice sponsum amari nostrari. Iste timor in patria erit sicut alia dona: sed non habebit omnem illius usum quem modo huius. facit enim nos tunc reuerentiam non timere separari a deo vel eo carere. Numerus autem istorum timorum sic potest sumi. Timor hic distinguitur secundum ordinem timentis ad deum: cui pro vnum timorem magis appropinquat vel distat quod pro alio: cui enim timor in fuga mali consistat. malu autem sit poena et culpe. erit enim timor quidam qui consistit in fuga mali culpe tamen: pro qua

homo a deo separat. i. timor castus vel filialis. Timor autem qui consistit in fuga mali poene. Poena autem est duplex. vna autem pro culpa vitiatione patris quadoque committit: sicut de poenales sunt poene et pericula carnis: sed hanc poenam res fugit timor mundanum vel humanum. Alia est pro culpa vitiatione nunquam sit peccatu: sed magis vitia: sicut poena que erit post hanc vitam: et hanc poenam fugit timor seruilis. Alius autem timor est qui fugit vitium mali culpe et poene. i. initialis hic habet oculum ad vitium: et ideo mediū inter seruile et castu. Ex dictis patet quod non est eadem poena quam respicit timor mundanum et seruile: initialis vero et seruile eandem poenam respiciunt: sed seruile tanquam principale obiectu. Initialis autem non: sed magis malu culpe. Unde magis se tenet cu casto timore quod cu seruile. Animaduerte etiam quod timor initialis est in inchoata charitate. sed non est in perfecta charitate: et quod crescat charitas tamen decrescat iste timor quod ad metum poene. i. id quod facit timere poenam: et quod ad tormentu conscientie. Nam quod plus diligimur tanto minus timemus. Seruile autem timor non est in inchoata charitate. nec intrat charitas nisi prius iste timor exeat. Et scias quod quedam glossa dicit super illud Esai. xxxv. Nolite timere. Timor vni dei alios expellit. Ite nota quod timor mundanum propter quod timemur bona mundi perdere et temporalia. Timor humanus quod timemur carnis pericula pati. Ite aduerte quod licet ipse timor poene habuit: non tamen in eo fuit timor mundanus vel seruile vel initialis: quia mundanum malum est: et in primo gradu cu mundo defertur. Seruile vero initialis in perfecta charitate non est. Nullus ergo istorum timorum fuit in christo. Quis ergo fuerit timor ille quo poenam timuit. Et potest timor ille dici naturalis siue humanus quod oibus hominibus inest: quo horret mors atque formidat poenam. Et di. timor iste naturalis. Non quod accesserit homini et natura: quia cu natura prius fuit instituta: quod non fuit iste creatur homini nec de bonis naturalibus: sed quod ex corrupta natura pro peccatu homini aduenit: cui corruptio inoleuit tanquam esse naturalis. Et est iste timor in homine effectus peccati vide in passio. Sed potest dubitari de eo quod dictum est: quod timor mundanum vel humanum semper malus est. Sic enim videtur quod semper malu sit timere: pati pericula carnis: vel perdere bona mundi: quod tamen non est verum. Ad hoc dico quod non quadoque timere periculu carnis di. timor humanus nec quadoque timere amissio boni temporalis di. timor humanus: sed tamen quod talis timor est inordinatus: et ideo semper sonat in malu. Ite potest queri. Quis actus timoris est alius quo amore procedit sed actus timoris seruilis non procedit ex amore charitatis: ergo procedit ex amore libidinoso: ergo est malus. Ad hoc respondeo. Actus seruilis timoris quod bonus est: non ex amore gratuito nec ex amore libidinoso: sed ex amore naturali procedit quo quis vult conservare suam salutem et bene esse sui subiecti: et ideo horret omnem poenam siue quam experientia docet sicut in naturali timore: siue quam fides demonstrat: sicut in seruili. Ite consuevit sic obijci. Quicquid est a spiritu sancto potest esse simul cu ipso: sed timor seruilis non habet simul cu spiritu sancto qui sine charitate non habet cu quo est timor seruilis: ergo timor seruilis non est a spiritu sancto. Ad hoc dico quod quidam sunt a spiritu sancto: et tamen non sunt cu spiritu sancto: sicut fides in formis et timor seruilis: quod quidem non est nisi propter defectu concomitantium. quedam vero sunt a spiritu sancto: et cu spiritu sancto sicut charitas: quedam vero cu spiritu sancto: sed non ab ipso. sicut poena veniale. Quedam nec ab ipso: nec cu ipso sicut poena mortale. Et scias quod in. xx. vij. ca. Job. di. Ecce timor dei ipse est sapientia: et recedere a malo intelligentia. Volo enim te scire quod sicut dicitur in pastora. Antiqui enim patres nostri non reges hominum sed pastores pecorum fuisse memorantur. Et cu noe dñs filios suos ediceret. Erescite et multiplicamini et replete terram. panem adhibet. et terrores vestros ac tremores sit super cuncta animalia terre quorum vult terrores ac tremores: quod esse super animalia terre predictum esse super homines phibet. Homo quippe brutis animalibus non astat hominibus ceteris naturaliter placatus est. et idcirco et di. vt ab animalibus non ab hominibus timentis: quia contra naturam superbiere est ab equali velle timere. Et non necesse est vt rectores a subditis timentis quod ab equalibus

minime deſtimere deſpondit: & humana ſalutē ſouidat: ne peccare metuāt qui diuina iudicia nō formidant. Nequaquā nāq; ſpoſiti ex hoc q̄ſito timore ſupbiāt: in quo nō ſua gloriā ſed ſubditōꝝ inſinū querūt. In eo em̄ q; me- tuūt ſibi a puerſe vtiēbꝝ exigit q̄ſi nō hoibꝝ ſed aliibꝝ dñantur: q; videlicet ex qua parte beſtiales ſunt ſubditi: ex qua debet etiā formidini iacere ſubtrahi: ſed plerūq; rectore eo ipſo quo ceteris platione p̄minet elatione co- gitationis intumefcit: & dñ ad vñm cuncta ſubiacent: dñ ad votū velociter iuſſa cōplent: dñ oēs ſubditi ſi qua be- ne geſta ſunt laudibꝝ efferunt male geſtis autē nulla au- ſcultate p̄traditū dñi plerūq; laudant etiā qđ reprobare debuerūt: ſed ſeductꝝ ab his q̄ in ſra ſuppetūt ſemp̄ an- ſmus tollit: & dñ ſous in mēſo ſauore arcuāſ intus verit- tate vacuat: atq; oblitꝝ ſui in voces ſe ſp̄git alienas talēq; ſe credit: qualē ſe ſois audit: nō qualē intus diſcernere debuit. Subiectos deſpicit: eoſq; equales ſui nature or- dīne nō agnoſcit: & quos ſorte poteſtatis exceſſerit: tran- ſcendiſſe ſe etiam virg meritis credit: cictis ſe exiſtimat ap̄liuſ ſapere: quibus ſe videt ap̄liuſ poſſe. vide in ſer- uis. vide etiā ſp̄s. de timoris dono. vide etiā in ſpes. vide etiā in recto: & in iuſtitia.

Timor a timeo meſ. vel a timore dñi: timor a ta. tñ. timorofus ſa. ſum. i. timore plenꝝ. Unde in actibus. **Uir timorati** cōparatur vr̄gꝝ.

Tymotheus diſcipulus pauli fuit. & acuit in ſine.

Tymos i. mens. vide in tymo.

Tympaniſtria a tympanū dñi hęc tympaniſtria ſtrię q̄ canit cū tympano. q̄ i tympanotria dñi. **Plau.** **Typāotria** amat. Itē p̄pheta. In medio iuuēculay tympaniſtray fm̄ **Aug.** **Paſ.** vero dñi. **Tympaniſtra** vel tympaniſtria q̄ in tympano canit: p̄mune eſt iicut ar̄p̄iſta & organiſta.

Tympanotria in tympaniſtria vide.

Tympanū a tinnio iſ. dñi hoc tympanū quoddā iſtru- mentū muſici. ſz pellis vel corū ligno ex vna pte con- textū: & dñ ſic q; tinniat. vel dñ a tyton qđ eſt mediū: q; me- diū eſt. Eſt em̄ vna pars media ſymphonię in ſimilitudī- nem tribz. & virgula p̄cutit vt ſymphonia. vnde tympa- nū dñ: medullū rotę in quo radij inſigunt vel circūferē- tia rotę. vnde tympaniſo ſas. tympano cantare.

Tympaniſo gr̄ce τυμπασι. i. ω. dicitur extendo. tympanum extendo verbero. tympaniſtria ſoe. ge. apud gr̄cos mulier tympano ſciens. Tympanū au- tem nō dñiſt a tinnio. eſtq; inſtrumentū ſonorum ex vna parte planū mēbrana clauſum. & intus vacuū quod baculo percutit: quo i ſacris matris deū phry- ges vti ſolebant. vñ maro. Tympana vos buxulq; vocat. Tympanū etiā eſt vehiculum clauſum. Virg. Hinc radiſ triuere rotis: hunc tympana pluſtris.

Tymnu i. mi. in timo vide.

Tina ligna de quo ſalomon gradꝝ fecit in domo dñi: incognita ſunt ligna etiā peritiōibꝝ iudeoꝝ. vt dñ. **Paſ.** ſed ſup. iij. **Reg. c. x.** **Attulit** ex ophir ligna tina. dñ dñ glō. **Impuribilia** ſp̄noſa i ſiſtitudīne albe ſp̄ne. tina cādida ſunt & rotūda. Et inuenit in biblis correctis duplex līte- ra. ſ. tina p̄ duplex i. vel tina p̄ ſimplex i. **Tina** ne. dicitur vas vinariū ap̄liſſimū de quo Varro Antiquiſſimū in conuiuiis vt rē vini primo: poſtea tinas imponebant.

Tincto aſ. cor. pe. in tincto aſ. eſt.

Tincto a tingo giſ. xi. cū. u. in o. ſit tincto aſ. frequē. tingere a quo tincto aſ. frequentatiuum.

Tinctoꝝ oris. dicitur qui tingit & deriuatur a tingo giſ xi. cū. u. in o. ſit tinctoꝝ. & or. in trix. ſit hęc tinctrix: iſ. mulier que tingit.

Tinctricula lē. dimi. parua tinctrix.

Tinctrix a tingo vel tinctoꝝ or. conuerſa in trix ſit hęc tinctrix. vide in tinctoꝝ.

Tinctus ta. rum. in tingo eſt.

Tinea a tero iſ. dicitur hęc tinea neq; veſtimentozꝝ vermīs: quia terat vel dicitur a teneo quia teneat & inſidat et quouſq; corrodat. vnde tineaſ ſa. ſum. **Additio.**

Intra hōiem tinea gignitur tricentū aliquādo pedum et pluriū longitudine & tales vocant tineaꝝ rotunde: & in ca- pillis ac nōnūq; intra veſtes pediculi qui tanta multitudī- ne interdū gignuntur vt moribꝝ faciunt qui a gr̄cis p̄ph̄i- aſis a nobis pedicularis dñ: qua ſordiditate. **Sylla** dictator & apud gr̄cos **Alcman** clariffimꝝ poeta obuiſe tradunt.

Tingibilis in tingo giſ. eſt.

Tingo giſ. xi. cū. gere. i. tinctura inſicere colorare: in- fundere: vnde tinctꝝ ta. tñ. & tincti aduer. Et hīc & hęc tina- gibilis & hoc lē. cor. pe. abile ad tingendū. & hęc tinctura re- **Tingo** cōpo. **Coningo** giſ. xi. tñ. i. ſimul tingere. **Detin-** go giſ. i. tincturā remouere: **Intingo** giſ. i. tincturā ſun- dere. **Retingo** giſ. i. iterū tingere. **Tungo** et eiꝝ cōpoſita actiua ſunt & faciunt p̄teritum in p̄. et iupinum in crum. & non habent u. poſt g.

Tinnio nīſ. uul. iſ. nīre. i. liquide & pure & leniter ſona- re. Et p̄p̄le dñ de ere vel alio metallo. Et vt dñ. **Paſ.** De ſic in puma & in ſcōa p̄ſona p̄p̄le. In tertia ſepe inue- nitur & eſt onomotopeū. i. verbū ſictiū inuentū ex quali- tate ſonitū rei cui cōuenit. **Impiopue** tamē quādoq; in uenit in puma & in ſcōa p̄ſona. vnde hīc tinnitꝝ et tinnito- tas. frequē. & tinnulus i. lū. & tinnies iſ. ois ge. **Tinnio** cōpo. cōtinnio. p̄tinnio. retinnio. ſubtinnio. nīſ. i. parū vt ſub tinnere vel ab inferioꝝ pte tinnitū reddere: & p̄p̄le dñ de p̄ſalterio vbi aliquid ſupponit vt meliꝝ tinniat.

Tinnito aſ. in tinnio nīſ. eſt. & p̄du. nī.

Tinnulus a tinnio nīſ. dñ tinnulꝝ la. lū. tinnies. Item tinnulus i. ſonus liquidus. lenis & purꝝ ſcōm. **Paſ.** **laue-** ro. in p̄logo iob. Interdū quoq; r̄thmus dulcis & tinnu- lus fertur numeri.

Tintinabulū i. a tinnio nīſ. qđ videt eſſe verbū ſicti- tū dñ: hoc tintinabulū i. ſcōm **Aug.** Et **ſido** dñ. **Tint-** nabulū de ſono vocis nomen accepit ſicut plauſus ma- nuū: & ſtridor dentū & valuar. et cor. pe. Unde in auroꝝ dñ. **Aurea** cū malis ſe. tintinabula iungunt. **Additio.** Hoc inſtrumentū olim enei erat quo populꝝ lauandi ho- ra vocari ſolebat. **Vulgo** nunc campana vocatur. **Mar.** Redde p̄ſam ſonat q̄s t̄p̄marum iudere p̄gias virgi- ne viſ ſola lctus abire domum.

Tiſſana ne. ſoe. ge. ordeū decorticatū dñ. Unde. **ij.** **Reg. cap. x. vij.** dñ quaſi ſiccans tiſſanas.

Miserabilis error legētis tiſſanas. p̄ p̄ſſanas Gr̄ce aut ſcribit **πριſανος** p̄teſſane teſte theodoro i de orthographia. verū horatiꝝ p̄ſſanariū quod ide ori- tur prima breui proferens diſſiſthōgon & poſitionē ſuſtulit ſcribens in ſermo. Quid cellas: agedū ſume hoc p̄ſſanarium: oryze. &c. Eſt autem p̄ſſana aut p̄ſſane ordeum decorticatū.

Typhonicus vētus fm̄ aliā trāſlationē dñ: ventus tē- peſtuoſus & dñ typhonicus a typhos qđ eſt inflatio. Itē & euro aquilo. & cor. pe. typhonicus.

Typhon gigantis nomen qui & typhoeus dicitur & ventus turbulētus a typho. i. incēdo dictus: acci- piſtꝝ etiā p̄ fulgure. vñ adiectiū typhonicꝝ. ca. cū.

Typicus ca. di. pe. cor. in typus exponit.

Typus p̄. i. figura vel forma vel ſtatus vñ ſimilitudo vnde in. **ij. lib. Regū. c. xij.** **Traduxit** in typo lateꝝ. i. in ſi- militudine. Et typus dñ: quedā herba q̄ in aquis naſcit et ab aqua inflatur. Unde & abitoſoꝝ hoim & ſibi placentiū tumor: & ſupbia typus dñ. vnde etiā eſt q̄ ab illa herba ſua- gida febres typi dñtur. vnde typicus ca. cū. i. figurati- uus. vnde typice aduer. figuratiue: & etiam typica febres quā quidā peridicam dicunt.

Typhos eſt ſuperbia & ſuperbus. **Typus** aſt formis figura adumbratio. type p̄cuſſio. **Stypticꝝ** ſtrictiꝝ.

Tyrannida a tyrannus & cēdo dñ. adī. compo. hīc & hęc tyrannida de. pe. produ. qui occidit tyrannū. vnde hoc tyrannidū dñ. occiſio.

Tyrannidū dñ. in tyrannida eſt.

Tyrannulus i. dimi. paruus tyrannus.

Tyrannus dñ. cor. pe. gñ. & exponit in tyrannus.

Tyrānus a tyro qđ est fortis v: hīc tyān⁹. i. fortis rex. Olim reges tyriani nullā habebāt differētiā. vnde fortis reges tyriani vocabātur: sed postea accidit tyranos vocari pessimos et improbos reges luxuriosos dñationis cupiditate et crude assmā dñatione in poplis exercētes. A tyro qđ est angustia: q: angustiat et cruciat suos. vñ tyān⁹ ca. cū. et hēc tyānis dñs. i. crudelitas fm lēg. et scribit tyranus p duo n. vñ eg. autē in morali. dicit tyranus est ppue qui in republica nō tūc pñcipat.

Tyruca. tyrus dicitur quidem serpens. Unde hēc tyruca ce. produ. pe. antidotum serpentū quo venena pelluntur: vt pestis peste soluiatur.

Theriaca vel theriace secundum perottū debet dici: vnde in cornucopię dicit sic. Vipera theriace adhibetur hoc est multiplici illi cōpositioni quę aduersus venena inuenta est. Magno errore hanc vulgus medicū tyriacā vocant: & a tyro serpente appellatā dicunt. Nullus est serpens qui tyrus appellatur nec tyriaca a tyro sed theriace siue theriaca apo. tontherion hoc est a feris seu beluis venenatis contra quas valet.

Tyrus ria. rīū. in tyris vide.

Tyro gręce: latine v: fortis vel angustia. Et inde deriuatur hīc tyro onis. i. nouus miles nouiter elect⁹ ad militiā: q: fortis ad hoc officiū solet elegi: vel q: ad acquirendam pbitatē multū se angustiat. Unde et tyro dicit ignarus et rudis. cū aliquid incipit exercere. et pdu. pūmā tyro pio militē: sed hēc tyrus p regione eā cor. vnde versus. Pio regione tyro p forti milite tyro.

Tyrocinū. a tyro onis. v: hīc tyrocinū. nū. noua militaria officiū tyronis rudimentū initiū nouitas militie. Itē a tyro v: tyrocinor naris. et cor. i. s. pdu. pūmā sicut tyro.

Tyrocinor naris. in tyrocinū est.

Tyrēnus. in lydia est.

Tyrus. Terra cōponit cū sursum. et v: hīc tyrsus fl. generaliter oīm olerū vel herbarū medi⁹ frutex sic dicit: q: a terra sursum cōscendit. Tyrus etiā v: baculus vel ramus cū frondib⁹ quorū tunc in sacrificijs bachi: vel tyrsus genus cymbali in modū quadratę figure factū: q: ab vtraq; parte tenet: et tā apertendo qđ claudēdo sonat.

Thyrus scribetur: est autē hasta pampinis inuoluta & caulis frondium ac holerum.

Tyrūculus li. dimi. paruus tyro.

Tyrus a tyro qđ est fortis vel angustia v: hēc ty⁹ qđā insula et quedā ciuitas sic dicta ab angustia loci. vnde et tyrsus angustia interpretat. Et inde ty⁹ ria. rīū. gentile vel patriū. Item tyrsus v: quedā serpens. Itē tyrsus v: caesus: s: tūc est putitiū: vide in tyro. De tyro ciuitate dicit glosa Esa. xxiij. sup illud. Onus tyri. Et tyrsus ciuitas nobilissima chananeorum hēc Esaias predicabat in insula magni maris erat. Postea autē longo tēpore nabuchodonosor voluit cōtinentē quasi cōtiguā eā facere terre: sed multo frustratus labore nō potuit. Qui autē in ciuitate erant cū nō possent resistere: qui naues potuerūt arripere fugerūt in egyptū et in moab: et in vicinas regiones. Unde nabuchodonosor furore ascensus naues succēdit: ciuitatē subuertit: captiuos abstraxit: et in caldēā reuerso datū est eis a dño p tyro regnum egypti. Rēdificata tyro post lxx. annos cū alexander pgeret ad captiuādū egypti: dimisit ibi partē exercitus: et terrę eam equare voluit et nō potuit. Egypto vero subingata ethyopes et multas alias gētes secū adduxit: et lapidib⁹ et arborib⁹ cōtinentē pūguā terrę fecit: ciues cepit: ciuitatē subuertit. Hūc ēt esaias de illa captiuitate loquitur quam nabuchodonosor fecit. hoc vero id eo accidit: q: cū hierusalē caperet et populus in captiuitatē duceret a caldęis tēpore sedechę tyrsus qđ debuit cōpartē cepit insultare. hanc miserā pēdixit esaias dicēs. Onus tyri. et: Et hieronym⁹ in hēre. loquēs de tyro dī. Reuersi suus isrl de captiuitate sub zoibabel et nemia syri nō longo tēpore post reuersi sunt cū eis amicitia conuicti sunt: nec iam diuitias retinebant: sed in hierusalē

domino offerbant ad predicationē etiam post tyrsus fidonij conuersi sunt.

Tyriscus ca. cum in tyris vide.

Tyris est viceratio in pulmone et tūmor sic dicta gręce q: sit cōsumptio corporis totius. vnde tyris⁹ ca. cū. penul. cor. tali infirmitate detentus.

Phthisis gręce φθισις dicitur corruptio: diminutio: tabes: macies: morbus cōsumptiu⁹. a verbo phthino quod est deficio. corrūpo. facio deficere. Prys is autē est spūitio a ptyo quod est spūo. Tisis poena & vltio vnde tūphione dicta.

Titan nis. mas. ge. interpretat illuminatio vñ illuminādo. Unde dicit olim titanes sunt quidāz fonsūmū vñt quasi illuminatores mūdi scz sua pbitate vel fm fabulas potarū isti abarata cōtra deos terra ad ei⁹ vñtionē creati pēcunt. Unde et titanes dicitur a tih gręce. i. ab vñtionē: q: quasi vñdscēde matris terrę causa ptra deos armati existerent. Et etiā dicitur sunt gigantes. Et hīc titan⁹ in eodē sensu et inde titan⁹ vel titan⁹ dicitur est sol: q: fuit de genere titanoy: vel q: illuminat mundū. Inuenit etiā hīc mē indecū. vnde Iudici. xvi. Hec filij tytan pūsserunt cū. et pdu. penultimā gti titanis. titana em pdu. ra. vñ Luc. in. i. Her et longi voluēt titana labores. Itē ca. cūm in an crescentia in gto pdu. a mediam ante n. vt titanis: et fact actūs in em. et in a. tytanē vel tytana. pot⁹ in a.

Titanis. a titan v: hēc titanis nis. vel titaneos quedā ciuitas egypti vbi facta sunt pdigia q legūtur. et dicit sic a titanibus: quia eam edificauerunt titanes. titanis etiā est genitiuus de titan.

Titan⁹ seu titanos est mons thessalię a cādore dicit⁹.

Titan⁹ a titan v: hīc titan⁹ n. et est idē qđ tūā. Item a titan v: titan⁹ na. nū. et hēc titania nē. i. luna.

Titillatus ca. cū. in titillo vide.

Titillo a titubo bas. v: titillo las. i. titubare vel ad luxuriā incitare stimulare. Et in actiua significatione v: titillo las. i. inflāmare: incitare: stimulare ad luxuriā cōmouere. Unde hēc titillatio luxurię incitamentū: carnis incitatio inflāmatio. Et titillatus ca. cū. cor. pe. i. titillatione plenus: scz qui incitat vñ incitat ad luxuriā. Et titillatus ria. rīū. i. prionus. titillo las. in absoluta et passiva significatione neutri⁹ est: et in actiua est actiū. et scribit p duo l.

Tytimallus tytan p sole cōpo. cū malo onis. quā gręci comā dicit. vnde hīc tytimallus li. herba lactaria: quia comā filioy ac radīū solis circūactū cōuertat et circūducit. Unde tytimallus na. nū.

Tithymallus est herba lactaria seu lactuca caprina cui⁹ multe sunt species.

Titubo bas. aut. are. i. dubitare. vñ vacillare: tremere titubo cū suis ppositis si qđ est neutri⁹. et cor. tu. Additio Titubare est pedib⁹ nō valētis insistere: quales sunt cūi aut infirmi aut vulnerati: aut decrepiti senes. Et apud Quintilianū. Et nō tua culpa fames cepit: sed vulneratum iugulasti titubantem strauisti fumantem incendisti. Trāssert etiā ad animū vt apud eundē. Nec vlla vnq; tanta fuerit dicendi facultas q nō titubet aut hereat quotiens ab aio verba dissentiūt. Titubare qz lingua et dentes dicitur. hīnc lingūe et oris titubantia.

Titulo las. in titulus vide.

Titulus a titan qđ est sol vel illuminādo v: hīc titulus quasi titanus. i. illuminādo: q: illuminat libris. Sicut enim sol mundū vñ quęq; obscura illuminat ita titulus libris et eius sequentia illuminat. Vel titulus v: a titō luto: qui primus libris suis p distinctiones diuisit singulis titulum apposuit. Vel v: titulus quasi tetellus a theta figura sic facta. q olim in frōtib⁹ dñatoroy impunebatur. Sicut enim in illa figura reddebat homo noscibilis: ita p titulum libris cognoscit. Unde et sic diffinit. Titulus est breuis annotatio eoy q diffusius in sequē opere cōtinent. Titulus etiā v: nota: q causa breuitatis apponit dictionibus. Titulus etiā v: inscriptio vel signū laudis vel honoris: vel laus: q olim in imaginib⁹ laudes nobilitū titulabant. Titulus dicitur titulo las. i. designare titulo: vel titulum

apponere. Et obpo. Intitulos las. postulos las. Retitulos las. Et est actus cū suis oppositis. 7 cor. ii. Quid de reme. Legerat pui⁹ amoritulu nomenq libelli.

Ticulus prima ceste corripit. vñ non a thita dicitur verū quidē p θ significatā olim mortē propterea q̄ zhanatos: id est mors a θ th scribi incipiat. vñde per sius. Nigrum scis figere thita.

¶ Tytus ti. discipulus fuit pauli apostoli. Et interpretatur qurens vel bonus seu iustum sine etiā iustus.

Thyas adis mulier sacerdos bacchi q̄ & bacchis & Thyatira vrbs asiē nō lōge a pgamo. (menas)

Tiberias vrbs galileę ad lacū generatā. cōdita & appellata sic ab herode ātipa in honorē tiberii cęsaris.

Tyberis vel tybris est fluuius italię qui ex apennino defluens & ethruriā ab ymbria diuidens romā transiit. & deinde apud ostiam mare illabitur. Primo ab aque albedine vocabatur albula deinde a tybri regis corū circa eum occiso dictus est thrybris. Post ea tyberino rege albanorū in eo submerso appellatus est tyberis vel tyberinus.

Tibur vetus oppidum italię distans a roma. xvi. milia passuum in colle conditum a tribus fratrib⁹ thebanis scilicet tiburto corace & caryllo filiis carylli filii amphiarai vatis thebani. hinc tiburs gētle. &c. Ticinum ci. curia. vrbs insubrium vel lombardię quę nunc papia dicitur. Vocatur autem ticinum a fluuiio vicino qui ticinus dicit^r Philelphus. Quosq̄ pater ticinus nitida perlucidus vñda.

Tydeus fili⁹ cenei regis etolię val calidonię vir fortissimus. Qui cum menalippum fratrem suum in venatione imprudens occidisset: patriam fugiēs adiit adrastrum regem argiuorum. qui dedit ei arglam filiam suam. Apolynice qui alteram adrastrū filiam habebat legatus missus thebas ad eteochem regē fratrē polynicis vt pacti memor regnum fratri redderet. Cum eteoicles regno se cessurum negaret & tydeus propter hoc ipsum dūre argueret: indignatus eteoicles quinquaginta milites misit qui in silua latentes tydeum recedentem clam aggredierentur & occiderent. Sed tydeus omnes occidit pręter vnum quem nuncium cladis remisit. Tandem post multa fortia facta in bello thebano fuit occisus a menalippo thebano quē tamen ipse cū mortaliter ab eo vulneratus esset occidit. & caput ei⁹ dētib⁹ discerpfit vt ait statius. Tytides i longa. id est diomedes tydei filius. Vide supra Diomedes.

Thyestes filius pelopis & hippodamię qui aspirans ad regnū corripit vxorē regis fratris sui Quare atre⁹ filios ei⁹ ubi coxit. Vide supra. Atreus. At thyestes oraculū consuluit quomodo se vlcisci posset. & iussus est cum filia sua pelopeia coire. ex qua natus est. Aegyptus qui atreum occidit.

Tigranes rex maioris armenię qui auxilium ferens mythydrati regi victus est primo a lucullo deinde a magno pompicio.

Tigris rapidissim⁹ fluui⁹ armenię q̄ a velocitate nomen habet. Nā tigris mediorū lingua est sagitta. Vñ & bestia qdā in hircania ppter mirā velocitatē suam vocatur tigris. Item tigris fluuius oritur ex fonte paradysi vt legitur in genesi.

Thyle isula oceanī iter occidētē & septētrionē remotissima & vltia ex isul⁹ notis. In q̄ solstitio. i. i medio estatis nullę sunt noctes & i medio hiemis nulli dies.

Tylos isula i mari idico vbi semp⁹ virēt oēs arbores.

Tumē⁹ locre. phūs cui plato librū de mūdo iscripsit.

Timaus fluui⁹ venetorū vicinus concordię & tergesti oppidis ex grandimōte p ora nouē effusus.

Timantes egregius pictor.

Timoleon corinthius nobilis qui primo patriam suam deinde syracusas tyrānide liberauit.

Thymbra⁹ apollo dicit^r a thymbra herba: alio noīe saturcia q̄ abunde crescit in agro trolano circa tēplū apollinis. vñ & fluui⁹ ibidē thymbra vocat^r.

Thynos oppidū cilicię Horati⁹. Thyna merce bñ Strabo aut^r thynos ppīm ait esse iuxta bithynos.

Tyndarus vel tyndare⁹ rex laconię marit⁹ edę & pater putatiuus saltē helenę quę ob hoc dicitur tyndaris. id est filia tyndari. Statius. Tyndaris incesta nimirum laudata rapina.

Tinge vel tigris oppidū mauritanię alio noīe iulia.

Thyoneus o pducta dicit^r bacch⁹ quasi impetuofus Nam thyo gręce significat impetū faciō.

Typhoeus p eu diphthongū & nō p oe. fuit gygas titani & terrę fili⁹ qui iouē ad certamē puocās ab eo fulminat^r dicit^r & sub insulā in arimen trusus. Lucanus. Cōditus in arimes eterna mole typhoeus. Ouidius tamen sub sicilia illū sepultū ait. Appellat^r etiā typhon & typhos. Typhois aut^r adiectiuū est

Typhō frater osyridis regis ægypti qui ipsum regē clānecauit & i. xxv. ptes corp⁹ ei⁹ discerpfit ab iside regina & ipse pro meritis occisus. Item typhon pro typhoeo ponitur.

Typhis excellēs faber lignari⁹ & gubernator nauis argonautarū. Oui. Tiphys in æmonia puppe magi erat. Ponit^r generaliter p gubernatore nauis.

Tiryns huius tiryntis vrbs achaię & fluuius.

Tyrinthius dicitur hercules eo q̄ circa illam vrbem magnalia gessit.

Tiresias vates theban⁹ q̄ cū coeūtes āgues baculo percussisset mutar⁹ fuit in foeminā. Post annos aut^r xl. cū iterū percussisset coeūtes āgues virilē naturā recepit. Iuppiter aut^r & iuno cōtendētes vtri⁹ sex⁹ maior esset libido hūc q̄ vtrūq̄ esset expt⁹ arbitriū elegerūt. Tiresias aut^r piove sententiā tulit asserēs foeminā plus libidinis habere. Ob hoc iuno eū cecauit. sed iuppiter vt cęcitātē eius beneficio solaret^r dedit ei diuinationem Vñde apud oratium ipse dicit vlyssi. O laertiade quicquid dicā aut erit aut nō. Diuinare etenim magnus mihi donat apollo.

Tyrtheni sunt tusci. s. popul⁹ italię dicti a rege suo tyrtheno cū quo venerunt olim de lydia. Et tyrthenia est tuscia & tyrthenus a. um. i. thuscus.

Tyr⁹ vrbs vet⁹ & nobilis i phoenicia ad mare sita. oī isula. sed magn⁹ alexāder cū eā obsideret mare clausit. Qui etiā. cines ppe oēs crucifixit eo q̄ serui essēt & dños suos. i. veros ciues olim occidissent vt ait iustinus. Itē apd tyrū capiunt cōchylia q̄ purpure vocātur quorū sanguie tignunt vestes purpureę q̄ ob id dicunt^r tyrię. Et carthaginēses appellant^r tyrii qm cōditores carthagis venerūt de tyro. s. dido cū suis.

Thebani quoq̄ dicuntur tyrii. eo q̄ cadmus thebarum conditor fuit de phoenicia.

Thisbe puella babilonia. Vide supra pyramus.

Thesiphone est vna furiarū supra Thesiphone.

Tysagete⁹ populus scythicus vltra sarmatas.

Titan v⁹ titan⁹ fili⁹ fuit vrani & frater sātini maior natu q̄ sātini bello adort⁹ cepit. Iuppis aut^r fili⁹ sātini titanos. i. titanū cū suis plio lupauit & patrē suū liberauit. Ex titane nati sunt gigantes q̄ cū ioue bella gesserūt. Fuit etiā titā auus solis vñde sol titan dicitur.

Titamis idos. i. filia titani scilicet latona. Capis etiā pluma Statius. Titani latemūdo sub nocte silenti. Tytius filius terre & maxim⁹ gygas qui iacens occu pare dicit nouē iugera. Qui cū latonā violare vellet ab apolline sagittis necatus & ad inferos trusus est. Cui⁹ iecur a vulture exedi phibet & quotidie renasci in poenā vt ait virgilius in sexto.

Tithonus filius laomedontis regis troi⁹ ab aurora adamat⁹ & in virum electus quē ex ipso genuit mem nonem filium. vnde tithonia coniunx a poetis appellatur aurora. Tithon⁹ autē audita filii nece ita doluit vt tandem mutatus sit in cicadam.

Tlepolemus filius herculis rhodiorum rex occisus a sarpedone in bello troiano.

Timolus mons lydi⁹ ferax vinimellis & croci. Dicit etiā timol⁹. Oui. Deferuere sui nymphē vineta tioli.

C

ante

D

Uobias hic. quidam sanctus vir cui raphael archangel⁹ reddidit visum.

Toda dē. auis quē non habet ossa in tibis quia semper est in motu.

Todeo a toda dicitur todeo des. dui. vel todi: id est mouere: tremere ad modum tode.

Todinus a todo dicitur todin⁹ na. nū. Et dicit todinus ille qui velociter todet & mouet ad modū tode auis.

Todon⁹ a toda dicitur todon⁹ ni. gallus.

Tofus a todeo dicitur tofus si. lapis asper & cauernosus: quābulātes sup se todere facit. Vñ tofus li. dmi.

Toga a tego gis. dicitur toga ge. qsi tega: qz velamen to sui corp⁹ tegat & coopiat: & est palliū purū & forma rotūda etiā & fusione & qsi vndate sinu. & erat olim cōis vestis romanorū. Vñ et toga⁹ ta. tū. i. toga induit⁹ vel toga hñs. vñ & togate dicebant qdā comedie de vñb⁹ psonis a romonis face q nulli⁹ erant pñj: & togata vestis erat cōis. & ideo vñs Iuue. Impune q mihi recitauerat ille togatas

Togatio. Toga togio: vestis qua in vñe vñtur qui pñdipes diuitis saluāt & comitant. Martialis. Si matutinus facile est tibi rūpere somnos. Mtrita veniet sportula multa toga.

Nec in versu Iuuenalis togatas exponā pro vestib⁹ sed pro fabulis latinis quē in togis agebantur.

Togifertum nñ. locus vbi scholastici disputant & videntur componi a toga & ferio.

Togilla lē. dmi. parua toga. Vñ togilla dicitur mantile.

Togopitum nñ. parua toga.

Togula lē. dmi. parua toga. vnde togella fit.

Tolerabilis a tolero ras. dicitur hic & hęc tolerabilis & hoc lē. Et cōponit hic & hęc intolerabilis & hoc lē. qd nō valet. vel debet tolerari. & vñqz cōparatur.

Tolero ras. raut. sustinere. pati: & est actiui cū suis cōpo: dicitur scribi p vñi l. habet est pñmā breuē. vñ dicitur. de ar. dñ vires animusqz sinū tolerare labores. Nā venit tacto curua senecta pede. Similiter tolerabilis tolerāna tolerans & similia p vñi l. scribi debent.

Toles a tolus dicitur hictoles lis. Toles sunt tumores circa guttur stantes has vulgo p diminutionē tussillas vocant: hęc in faucib⁹ solent turgescere.

Tolles inquit perottus dicunt quia tollunt & tument: cui⁹ diminutiū est tonsilla: eē autē sunt tonsillę in homine quę glandulę in suę: quīs tonsilla etiā a tondendo vocetur.

Tollinum a tollio lis. dicitur hoc tollinum nñ. lignum puteoum quo bauritur aqua.

Tollo lis. i. eleuare & tollere. i. auferre: s; tollim⁹ a tollere: eripim⁹ vi. auferim⁹ qd dedim⁹. Et tollere. i. nutrire & tollere. i. portare: vñ sustinere. & caret pñ & supi. sed accipimur a tolli vñ sustuli. Antiqz enim dicebāt tollio is. li. vñ te tui tui. Et inde pponebat sustulo lis. li. qd mō nō est in vñi pñi: & iō dñū est ei⁹ pñitū hūc pñbo tollio qd signat

auferre vñ eleuare. Cōposita sūt pñ accipe pñitū a cōpositis illi⁹ quīs nō oia. Tollo cōpo. attollo lis. tuli. valde tollere. Extollo lis. tuli. Sustollo is. tuli. i. sursum tollere & est acti. tollio is. cū suis ppositis fm lñug. sūt tuli. daf. pñterito hūc pñbo fero. pñl. aut. l. x. li. sic dicit. Tollo tetui qd nūc in vñu frequēti est sustuli. Et tulo qd dē veterib⁹ qd fuit in vñu tetuli dicebāt. Tollo qz dicit supino: s; p cōvtimur sublati. Suffero etiā facit sustuli: s; i alia signi ficanōe. De significatiōib⁹ hūc pñbo tollio pñuenit a quōdā dñ. Qui remouet tollit: qd sublat qz tollit. & p nutrire tollit sepe daf. Vñ qd tollit remouet: gerit erigit accipit auferit. Tulus a tollio lis. dicitur tolus li. summus tēpti emittens rotunditas. proprie quidē tolus est velut scutū breue quod est in medio recti in quo trabes coeunt.

Ton dicitur altitudo vel totum.

Tonabulū li. i. son⁹ vel tñtinabulū. a tono nas. dicitur.

Tondeo des. totōdi tōsum capillos secare vñ aliud & diminuerē: i. arcum tui corrodere. Vñ hictōsoz. Pertinet etiā tōdere ad onēs. Vñ in. i. regū. c. xxv. Audiu q tōdere pñstatores tu gregē. Tondeo pponit. Tōndeo des. i. valde tōdere. Tōndeo es. Circūtondeo es. Detōdeo des. i. valde tōdere vñ deorsus. Vñ detōsus sa. sum. Re: tōdeo es. Subtōdeo des. i. sub⁹ vñ parū vñ post tōdere. Tōdeo cū suis cōpositis est actiui: ramutū generationē pñteriti in ppositis. Inuenit etiā tundo is. p. u. tērtie cōm: gatiōis s; aliud signat. Vñ pñsus. Tondem⁹ barbas vel oues: sed tūdim⁹ perbas. Tōdeo bat tōsum. sed pñteriti dēre tūsum. Da tūdo tūdi: sed bat tōdere totūdi.

Tōdito as. frequē. de tōdeo es. fm lñug.

Tonitrus ton⁹ cōponit cū terreo: & dicitur tonitru⁹ trus. & tonitru idē dicitur in singlari. In plurali hęc tonitrua tonitruū a tonitru abito addita ū. Apoca. xij. Et audiu vocē tonitruū magnorum: et hoc tonitruū tonitruū. Job. xxvi. Quis poterit tonitruū ei⁹ magnitudinis inueni. Et dicitur: qz qz tonitruū ei⁹ terrarū. Vñ tonitruū vel tonitruū qsi tonus terris. i. son⁹. Et vt dicit Aristot. in. ii. poste. Tonitruū est ex incho ignis in nube. Et vt dicit. pñl. in. viij. li. Arc⁹ hęc qz cū neutro gñe hoc arcu etiā veteres pñerebant. vñ fm quartā dedinationē declinat. Oia em masculina q neutra qz in u. desinētia inueniuntur ei⁹ dē sūt dedinatiois: vt hictonitru⁹: hoc tonitru. hictorn⁹ & hoc cornu ergo sūt hictorn⁹ hoc arcu. Hictornota qz e fgiōe frē cū ascedit vapor hict⁹ aut ascedit etiā pur⁹ nō cōpressus in vapore humido aut ascedit in vapore hūido pñsus: & si qdē ascedit sol⁹ tūc faat vētos. Si autē ascedit cōpressus vñ pñhēsus in vapore humido tūc qñ vapor humidus pñuenit ad locū frigoris & incipit cōpami. Cōpamit etiā in ipso qñ in vētre ei⁹ vapor sic⁹ aut calid⁹ accidētali caliditate. In tali pñpessioe vaporis sicci in vētre nubis fit agitatio vehemētis vaporis sicci. Agitatio autē inducit actualē inflāmatōnē in vapore calido & sicco: eo qz facillimē est inflāmatōis: sicut est vñ dēri in vētuositate sicca egrediēte de vētre hoīs. Hoc em si p pñmū subnle emittat & cādela adhibeat tota inflāmat flāma lata & dispāsa: hęc igit inflāmatō causa est fulguris. Signat⁹ at in lterioz oib⁹ nubis hūide qd ruplāc facit sonū. Si em latera nubis tñ pñtāt & nō scindat: & sit inflāmat⁹ tūc facit sonū flāme pñtētis: qd est son⁹ qñ tumultuans: & non micat nisi sicut p pñmū spissum eo qz nubes est aliquantulū guia: & ideo nō expōse flāma apparet: sed vt dixi qñ p pñmū spissum: eundē autē sonū facit aliqñ vapor egrediēs inflāmat⁹ flāma fontē pñtēte sup aerē qd est i dr cūntu nubis: & est hicton⁹ sicut son⁹ flāme in magno tñc dō: & videt tūc flāma plurima fieri p aerē. Aliqñ etiā hęc hūc eundē sonū in laterib⁹ nubis nō inflāmat⁹: sed tūc audet tumultuās son⁹ sine aliā cōmūscatiōe. Quid⁹ son⁹ ē scissilis magne son⁹ velut si pñ⁹ fōur in nēse latitudis sciddatur: & son⁹ iste est tribilis. & vñsus fulgoris ē curu⁹ in nube eo qz nō recte sciddit nubes: s; i pte qz maiorē sustinuit ipetū vaporis sicci inflāmati igrediēt. Et iste son⁹ frequēti ē in ruper⁹: qz in ruperē sciddit nubes. Aliqñ at hęc sonū maximū i vno ipetu veniētē: sicut si vter clausus vñ vñca magna sufflata sup caput vñi⁹ frāgeret. & hoc qñ cū impetu totus vapor vel maxima ei⁹ pars eripit subito eripens: & rāpēs

nubē et exiit in aerē et pcutit ipm pcutiōne fortissima. Et hic est modus terrē tonitruū. Quarto etiā dicit Aristot. qd est sonus quasi humidorū siue viridū lignorū crepitantiū in igne: et hoc fit quādo vapor siccus et inflāmatiōne querit locū maiore. Tunc em̄ nubē cōpressam humidā dissilire facit et egreditur pars ei⁹ aliqua siue sit salus carbonū vī ouorū in igne affatorū. Et inuenit hui⁹ simile in castaneis quādo nō pfoiata et corrupta cortice in igne calido ponuntur. quādo em̄ in eis humidū incipit resolui generatur in eis vapor: qui querens locū maiorem resistentē testā vel cortice dirūpt et exiit de igne cū impetu et streptu magno. Ante quattuor modi tonitruū sunt tantū ipsius vaporis inueni: quādo in hora inflāmatiōnis eius cōtrahitur nubes exterior: et cōpūmū quod est intra ipsam de vaporē terrestri. Vaporis autē qui nō est adeo vehemens sonū sunt tres. Sū em̄ cōpūscatio fit de materia ventorum calidorū sicciorū qui cōpūmūtur in ventre nubes: et inflāmātur vehementi inflāmatiōne et aduritur. Sūt aliquando nō adeo fortes qd nubē scindūt: sed cū tangunt latera nubes humide quē iam cōuertit in pluias extinguit ignis vaporis inflāmati: sicut extinguit ferrū candēs in aqua: et sonus ab Aristot. vocat sonū stridop. et si egreditur aliquid de igne istud micat. et ille splendor est cōpūscatio. In quibuscūq; autē vocat sissimū eo qd sissimū ē ferrum sonat quādo extinguit in aqua. Quia autē diuersitas soni est qd vapor intra nubē cōclusus nō est intēsus nec multū cōpressus: nubes cōtinent ipm nō est in partib⁹ suis cōtiner spissa. Tunc em̄ erūpit vapor p diuersas partes nubes: qd sunt qd foramina: et tūc sine cōpūscatione fit sonus sibilatus: sicut quādo vētus vehemēs fiat p foramina sibilando. Tertia autē diuersitas est qd nubes debilitat cōtinet vaporē terrestre: tūc em̄ cito āre cōpūgnit erūpit: et nō facit sonū nisi sufilamē: cui⁹ sufilatio est aliquātulū restricta et impulsā: sicut est son⁹ follū fabulū. Sed pot qd hīc. Si sonat qd scindit nubes: et in ipā scissio micat ignis. simul erūt tonitruū et fulgur ppter qd ante videt fulgur qd audiat tonitruū hoc deficiatū est supra in fulmē. Itē nota qd diuersificat son⁹ tonitruū p diuersitatē nubiū i spissitudine et qditate frigoris et caloris ex diuersitate locorū p qd alie sūt nubes vī demisse: qd p hoc son⁹ sonat et min⁹ et magis audiunt: et nō tūc in hoc qd tonitruū fit cōrupta nube sicut etiā in hoc qd tonitruū causat p extictionē ignis i nube.

Tono nas. nui. nutum. i. tonitruū facere et cōuenit solum deo. Unde solū in tertia persona dicitur inueniri. Inueniuntur tamen in palma et in scā psona p ppopetā. i. per translationē: vt tono. i. sono vel fonsiter damo: et p apotrophā. tono cōpo. **Attono. nas. i.** stupescere. **Cōtono nas. i.** simul tonare. **Intono nas. i.** insonare. **atono et cōposita** sunt neutra preter attono qd est actiū et ola faciūt preteritū in nui. et supinū in itū: licet quādoq; inueniat facere in aut. et in atū. scōm antiquos et ola cor hanc syllabā tō. Et nota qd tono verbū absolutū est: vt deus tonat. Inuenitur quādoq; Deus tonat aerē: qd verbū transituum tunc intelligitur in eo. i. tonare facit vel tonitruo percussit et mouet et tangit. Similiter pluit sup peccatores laqueos ignis. id est quasi pluendo subito et abundanter emittet et cor. pnamatono. Unde **Melopus.** Dum fortuna tonat fugitiuos terret amicos. Quare autem tonare attribuitur ioui dictum est in iuppiter.

Aditio. **Attono** quod est sono dicitur tonitruū sicut tonitruū nūq; em̄ aliud est tonitruū qd teter aeris sonus qui et tonus dicitur. Tonare aliquando sonare est aliquando tonitruū reddere veteres fonēcit pro tonat dixerūt. Varro. Tūc repente celitum altum tonitribus templū fonēcit. Ideo etiam tonitruū pro sonamus vsurparunt. Ennius. Et roto simul tonitruū theatro. **Atono** fit atonitus stupefactus quasi tonitruo percussus siue afflatus.

Tonsa. in tonsus est.

Tonsilla. a tonsa dicitur hęc tonsilla lē. dīmi. id est parua tonsa. tonsilla etiam dicitur forpicula: et tonsilla: id est yncus ferreus vel lignētis ad quem in litore funes nauis alligantur. Unde Ennius. Tonsillas rapiunt configunt litus ad yncos.

Tonsito as. in tonsus est.

Tonsitū a. tondeo es. dicitur hoc tonsitum rī. id est quod tonsitina: scilicet locus vbi tondetur.

Tonsitula lē. dīmi. parua tonsitrix.

Tonsitina ne. in tonsitrix exponitur.

Tōstrix. a tōstō. o. i. trit et tritposita. causa euphonie dicitur hęc tōstrix dē. Vbi hęc tōstrix lē. dīmi. et hęc tōstrix ne. officina: vel dom⁹ vel locus in quo tondetur. Vnde in tertia parte in tractatu de verbo in principio.

Tonsula lē. dīmi. parua tonsa et cor. pe.

Tonsura. a tondeo es. dicitur hęc tonsura rē. de tonsura clericoium vide in clericis.

Tonus a tondeo dicitur tonus sa. sum. et compo. In tonus sa. sum. **Attondeo** rotundū tonsum deriuatur tonso as. frequen: a quo aliud frequē. tonsito as. coupe. Itē a tondeo dicitur hęc tonsa lē. remus quod et tonus dicit sed pot⁹ tonsa vel tonus dē palmula remi quē aqua percussit. Vnde et dicit sic per aquam quam percussit. vel dicit a fundo is. quasi tunsa vel quasi tūsus: quia aqua tūdat. **Tonus** epitheton est remorū aut palmarū eorū apud vergiliū. tonis sulcamus littorā palmis.

Tonus nī. mās. gē. i. son⁹ a tono nas. dī. et cor. to.

Topacius vel topadium gemma est ex vni genere omniū colorū resplendens: inuenta prius ab arabē in insula: in qua trogeditē predones fame et tempestate fessi cū radices barbarum effoderent eā eruerunt quē in insula posita nubiū cooperta tandem et a nauigantibus est inuenta: et ob hoc locus gemma nomē ex causa accepit. Nam topasium trogloditarum lingua significationem habet querentis. Vnde et insula dicta est topasius vel lapis dicitur est topazius vel topacius. Vbi componitur a ton vel topes quod est totum et pacos vel patos vel patos quod est color. Vnde topacius quia de colore omniū lapidum in se habet. Et vt dicit glosa in penul. ca. apo. **Topacius** quo rarior eo prestantior. Habet duos colores ex auro et etherea claritate maxime lucens cū splendore solis tangitur superans omniū gemmarum claritatem in aspectū suū singulariter prouocans aspidem. Quem si potius obscuras: si naturę relinquit clarior est et nūq; eo carius regibus inter diuitias.

Topazius repertus est in atabla insula quę chrytis vocatur: in qua trogloditē predones cū diutius fame et tempestate pressi herbas radicesq; effoderent eruerūt topazion. Alii topazion esse affirmat insulam in mari rubro nebulosam et ideo sepe quęsitam a nauigantibus: ex eaq; causa ita vocat⁹ topazini. **τοπαζι** ē i. p. m. trogloditarū lingua idem est qd querere. Ex hac dicunt primum beronice reginę portatum fuisse topazion a philomone prefecto ptholemei regis: mireq; ei placuisse.

Toparcha. topos quod est totum et locus cōponitur cum archos quod est princeps. Et dicitur hęc toparcha vī hęc toparchus. i. princeps super totum vel super aliquem locum. Vnde hęc toparchia dīē. pe. acuta eius potestas: vel toparchia potest dici locus principatus. Vnde trestoparchie dicuntur trium locorum principatus.

Toparchia dicitur territorium.

Toparchia in toparcha est.

Topazius in topacius est.

Topicus topus dicitur locus. Vnde topicus ca. cum. id est localis. Hęc topica rē. Et pluraliter hęc topica corum. pro quodam libro in quo tractatur de locis. Item topus vel ton dicitur totum. Vnde topicus ca. cum. id est totalis. Vnde et predictus liber potest dici topica quasi totalis quia ibi de totis: vel de locis oib⁹ tractatur. et cor. p. Pari dicit totū vel oē: ton articulus est topus locus.

Topos dicitur totum vel locus.

Tonagium glī. id ornatus vel munus. Et dicitur a tonis.

Tonax a tonis p pulpa dicitur tonax dē. i. per⁹ vī parua corporis interior qd est a collo vsq; ad stomachū: quę

nos dicim⁹ arcā: qz ibi arcanū sit. i. secretū quo cetera arcētur cui⁹ eminetes pulpe mamillē dicunt: inter quas pars illa offea pect⁹ d⁹ dextera z leua costē. Unde z torax d⁹ lo-rica z pprie illa quę tantū extēditur q⁹ toracē hominis de fendat Job. xli. Sublisterē non potuit ne chasta nec torax. Et definit accusatiuus singularis in em vel in a. toracem vel toraca. z accusatiuus pluralis in es z in as: vt toraces vel toracas. Unde Virgilius in eneid. xi. Uelag⁹ trūca viri z bissex toraca petunt.

Thorax gręce θωραξ. dicitur pectus & munimentum eius. thoreffo armo thoreffes armatus.

Torcular. a torqō ques. d⁹ hoc torcular. ris. v⁹ hoc torcularē ris. i. calcatorū: qz ibi vug⁹ vel oluē calcant z errorē expūmantur. Dicunt tamen quidā q⁹ torcular dicit⁹ pprie pglū quo vug⁹ calcant expūmūt: z pdu. pe. tam nominatiu⁹ q⁹ genitiu⁹.

Toreuma ris. ge. neu. est tornatura vel tornatum vas vel quicquid tornat z dolat: siue vas siue lect⁹: siue aliud z d⁹ a torno nas. Et ē toreuma triū syllabaz. z cor. pūmā. Vñ prudēt⁹. Fercula mero veteriq⁹ toreuma rore rigāt.

Toreuma est opus torno factum. Toreia sculptura. Toreyo orno: sculpo. laboro torno.

Tormen minis. in tormentū est. z cor. ml.

Tormentū. a torqueo ques. d⁹ hoc tormē minis. z hoc tormentū ti. quasi torquimentū: qz torquēdo mentē inueniat. Unde z d⁹ tormentum quasi torquēs mentem: z est etimo. Unde tormento as. i. tormēto afficere. Unde tormentuosus sa. sum. qd⁹ z tormentus d⁹. Et cōparatur. Et nota q⁹ tormenta etiā dicūt⁹ instrumenta bellica ad dirimenda oppida z ciuitates vel quia torqueant interius resistentes. vel qz torqueant lapides z etiā tela. Additio Tormentū em significat oēm machinā ad torquendū sa. q⁹ veteres etiā tortū appellauere. Itē questionē hoc est dolores corporis ad eruendā veritatē. Pacu. Nam te in latebras sepe lacerabo fame clausum z fatigās artus tormento distrahaz. Tormentū etiā pro quocunq⁹ cruciatu corporis veteres posuere. a quo tortor⁹ torquet hoc est cruciat vel ad questionē ponit vel lapidē tormento iacet. Et tormen quod est genus morbi cū dolore torquentur intestina vel exulceratione secuta. Li. Quāuis idē forticulū se in torminib⁹ z strāguria sua pbeat.

Tornalis in tornus est.

Torno nas. in tornus est.

Tornus a torqueo d⁹ hictornus n⁹. quoddā instrumentum quo vasa tornant. Unde torno nas. i. torno aptare: in grū mittere vel voluere instrumentū. Et hictet hictor natis z hoc le. penul. cor. abile ad tornandū.

Torosus sa. sum. in torus vide.

Torpedo a torpeo pes. d⁹ hictorpedo n⁹. i. torpor. et pdu. pe. noiatu⁹ torpedo etiā est quoddā gen⁹ piscis dicta sic. qz torpescere faciat si quis eā viuētē tāgat. Et narrat Plin⁹. Tanta est vis eius vt etiā aura sui corporis afficit mentē z hominis mēbra.

Torpeo pes. pui. pere. lāguere: pigrescere: z deficere: stupere: mutere: quādā admiratiōe vel timore affici. Vñ hictorporis. z torpescō sas. incho. Torpeo cōpo. Contorpeo pes. Detorpeo pes. id est valde torpere vel a torpore remouere. Intorpeo pes. Retorpeo pes. Et hinc inchoa. Contorpefco. Detorpefco. Torpeo cum suis compositis. est neu. z caret supino.

Torpidus. a torpeo pes. dicitur torpidus da. dum. i. stupidus z cōparatur. vnde torpidulus sa. lum. i. aliquantulū torpidus z hictorpiditas ris.

Torquatus. a torques vel torquis dicit⁹ torquatus sa. tum. i. torque ligatus vel ornatus. Et hinc quidā romanus dictus est torquar⁹: quia singulari certamine quēdā gallū deuict ei⁹ torquē aureum abstulit.

Torqueo ques. si. sum. vel tortus torquere. i. cruciare. Et torqre. i. flectere voluere: vel mittere: iaculari. Torqueo cōponit. Abtorqō ques. Distorqō. Extorqueo. In torqueo. Obtorqueo. Peritorqō. Retorqueo. Torqueo z eius cōposita actiua sunt z faciunt pteritū in si. z supinū in

sum. vel in tum. Unde torfores z tortores: torfio z tortio: torfus z tortus. Itē a torqō derivat⁹ hictorq⁹ hui⁹ torq⁹ mas. ge. z hictorques hui⁹ torq⁹ fce. ge. i. ligamen torū: v⁹ aure⁹ arculus circa collū a collo vsq⁹ ad pect⁹ descēdēs sic dicit⁹: qz tor⁹ sit: est ornamentū viroz. Et scias q⁹ torquis mas. ge. est magis in vsu fm grāmaticos: sed hictorques in fce min⁹ genere sepi⁹ inuenit in theologia. Unde Iudicū. viij. pter torques aureas cameloium. Nota hic versus B⁹cal. Pectoris estispinter proprie pariterq⁹ monile. Dinar⁹ colli sunt torques auris in aures. Annulus est manuū: sunt armille scapular: atq⁹ perichelides exornant brachia nūphis.

Torquere pprie inflectere est. Therē. vide vt ille sibi os cōtorlit carnifer. hinc etiā ponitur p gyro celerit rote. Virg. Ast illāter fluct⁹ ibidē torquet agēs arcū. Aliqñ p torquēdo iacere ac mittere. idē. i. medios telū torlited⁹ pm⁹ achuos. nōnunq⁹ etiā p metaphorā p regere gubernare idē. Coelū z terras qui numine torquet: z p⁹trahere: idē. Torquetq⁹ sonātia saxa. Ad hoc fit frequentatiuū torto cui⁹ passiuū est tortor hoc est vehemēter torqueo.

Torquis in torqueo ques. est.

Torensis. in toreos res. est.

Toreo res. rui. stū. rere. i. vire: affare: siccare: cremare: v⁹ vertere siue soluere. Theodol⁹. Aethiopū terras iā feruida torruit estas. Toreo cū suis cōpositis si qua h⁹ actiua sunt z faciūt pteritū in rui. z supinū in tostū. Inuenit etiā toritū. De significatiōib⁹ de toreos cōsuevit did. Qui torquet voluit. siccā: cremat: affat: z vult. A torqueo d⁹ hictorres ris. fluui⁹ vel aqua veniēs cū impetu ex ibibus repētina magnū hīs icremētū: sed adueniēte estate calore solis torrescat z arefcit et desiccā. Vñ sic dicit⁹ est qz pluuia crescit in hyeme: siccitate i estate torrescat z arefcit. Qui gręci ab hyeme nomen dederūt nos ab estate Illi a tpe quo crescit: nos a tpe quo siccā ppheta. Conuertere dñe captiuitatē n⁹am sicut torres in austro. Additio Torere pprie est vire. Unde fit toreos participiū qd⁹ est adures. Virg. Jam rapid⁹ torres sitiētes syu⁹ indos Aliquādo tamē pignescere vlturpaf. Lucili⁹. Et arida sepe torrent ad solē. Aliquādo etiā p verto misceo. Lucanus. In gentes fato torrente ruinas.

Torefco fcs. a toreos res. addita co. fit torrefco fcs. inchoa. quod accipitur improprie quandoq⁹ in passiuā et absoluta significatiōe. i. arefcit.

Torriculus li. dimi. paruus torris.

Torrid⁹ a toreos res. d⁹ torridus da. dū. i. velox: vel vltus. Et cōparat⁹. vñ in hymno. Qui⁹ corp⁹ sanctissimuz in ara crucis torridū. Vñ hictorriditas tatis. z cor. pe.

Torris a toreos es. dicitur hictorris ris. lignū seminum tractū a foco z extinctū. Idem et hictisio onis: licet sic dicatur etiā in igne dum ardet. et dicitur simpliciter tisis a toreos quasi torritio. Amos cap. iij. Et facti estis quasi torris raptus de incendio. Zacha. iij. Nunquid nō iste torris erutus. de igne est.

Torfores. i. tortores v⁹ cruciatores a torqō ques. d⁹.

Torta a torqueo dicit⁹ hictorta. rē. Vñ tortula le. dimi. quoddā gen⁹ cibi vel panis qd⁹ vulgo ita d⁹.

Tortilis a torqueo ques. d⁹ hictet hictortilis z hoc le. pe. cor. vnde tortiliter aduerbium.

Tortula le. diminutiū in torta est.

Tortores idē est q⁹ torfores a torqueo torfus v⁹ tortus.

Tortuosus a tortus dicitur tortuosus sa. sum. flexuosus vel iniurius extra rationem. Et comparatur. Unde hictortuositas tatis.

Tortus a torqueo d⁹ hictortus tus. tui. id est cornisio vel iniuria. Et tortus sa. tum.

Torus a torqueo d⁹ hictorus ri. i. deflexio et pulpofa extātia carniū sicut circa culū z brachia. et dicit⁹ sic: quia ibi viscera torta videant⁹. Unde torosus sa. sum. i. pinguis et toris plenus superbus. Et comparatur. vnde hictorotitas tatis. Inuenitur etiā thorus pro lecto: sed tunc aspiratur. De quo dixi in suo loco.

Torus pro lecto si ab intortis herbis dicitur vt fere asserunt aspiratione caret.

Tomus a torqueo quæ. sicut torus na. n. m. i. crudelis
terribilis: quia sit torto vultu. Et parat. Et inde hec torui-
tas tatis. et componitur inde pterius.

Tostus a torreo res. rui. dicitur tostus stas. tum. id est
assatus: perustus: pilus: siccatus. Et comparatur quod autem
dicitur tostus quasi torridus. et. est.

Tor generis ois numeri pluralis et indeclina. et dicitur a
ton vel a topos quod est totus. Et utrunque inauditi.

Totals in totas vide.

Tondet. et. eiusdem numeri: et indeclina. ois generis
pluralis numeri. Et componitur a tot et idem: et cor. ti.

Totiens aduer. numeri. et dicitur a tot.

Toties dicitur nunc præsertim ab eruditis non totiens p-
rationem analogie: quia si non ses decies. et cetera
dicunt sine n. cur non toties et quoties.

Torus a tor et totus ta. ti. et pertinet totum ad magnitu-
dine: ut totum corpus: sed omne ad multitudinem: ut ois
homo. Et omne in diversis partibus ponitur. Totum sine
partibus debet esse diversis: nec aperte integras differ-
entia totius in rem nois cui adiungitur: sed nulla eius partes
comprehendit: ut totus fons. i. fons et quilibet ei pars.
Et si vero quilibet rem nois cui adiungitur comprehendit
et pdu. to. Unde quidam. Wandere sic totum melius quod pan-
dere totum. unde hic et hec totalis et hoc l. et a dativo totali
addita tas. fit hec totalitas.

Toricum d. in taxus exponitur.

Additio.

Differentia est inter toxicum et venenum nam toxica propie
sunt quibus sagittæ tinguntur dicta quasi toxica a taro ar-
boze. hec abicti similis est: sed minus virens gradibus et
tristis nullo succo baccaos fert quibus letale venenum inest
pædque in hispania. Nasa etiam viatozia ex ea facta ad
asserendum vinum mortifera fuisse compertum est. Hanc
quidam similitudinem a gredis vocari dixeret et sic in archadia
tam presentem veneni: et si qui sub ea dormiant: cibum ve-
ciant moriant. Innoxia fieri putat si in ea arboris dauus
greus figat. Venenum autem generale nomen est ad oia que
naturæ ei adhibita sunt mutat. sicut. Salbanii aduer-
satur venenis maxime toxicis diu mirra et vino.

Thoas rex colchorum in taurica regione occisus ab
oreste. Vide supra. Iphigenia. Alter fuit thoas rex
lemni pater hipisiphyles que forma patronymica
thoantias dicitur: id est filia thoantis.

Tolosa vrbs gallie narbonensis vel in aquitania.

Tolentinum oppidum in piceno. Inde tolentinus
gentile nomen.

Tomyris regina massagetarum que cyrum regem per-
farum occidit. Nam cyro cum ingenti exercitu scy-
thiam ingressus: tomyris ei filium suum adolescentem
obuiam misit quem scyrus per insidias cum suis in-
terfecit. Tunc regina quasi diffidens retrocessit et
cyrum in angustias ductum cum omnibus suis co-
pulis interfecit. Caput etiam cyri in vnam cruore ple-
nam misit dicens. Satis te sanguine quem sitisti: cu-
lusque insatiabilis semper fuisti.

Tomarus mons epirci centum fontes circa radices
habens.

Tomos vrbs in ponto ubi medea sequens iasonem
laceravit fratrem suum paruulum ut sic retardaret pa-
trém sui persecutione. Nam tomos interpretatur
incisio. Ibi exulavit ouidius poeta. Dicitur etiam
tomi pluraliter.

C

ante

11

Trabalis a trabs derivatur hic et
hectrabalis et hoc l. quod est trabs vel quod ge-
nerat trabs. Et hec trabalis lis. i. trabs.

Trabalis clauus usurpatur pro forti vinculo ut est
clauus quo trabs colligantur.

Trabaria a trabs dicitur hec trabaria r. e. nautis longae

stricta. trabaria dicitur minime naves que ex singulis tra-
bis cantantur: que aliter litorarie dicuntur vel caduce
ex ligno vno cauate et facte: et dicitur caduce: quia a quatuor
visis ad deos homines captant.

Trabica est navis ex trabibus confecta apud patruum

Trabes a trabeo bes. sicut hec trabs bes. genus vestis
imperialis qua soli imperatores utebantur: quasi trabs bes:
quia ultra alios beati designabat. unde trabeatus ta. ti. i.
trabs induit. Unde legitur quod dñs noster fuit indutus
trabs carnis. i. regia veste carnis. Trabs etiam dicitur
pomicus tecta trabibus et pdu. pe. trabeatus. unde Quod
ris. meta. Dignior est qualis trabeati forma quiritini.

Trabecula in trabs est.

Trabecula l. e. dimi. parva trabs.

Trabs a traho is. dicitur hec trabs is. quia ab vno parte
trahitur ad aliam: vel trabs dicitur a transverso: quia in
transverso positæ utroque parietes contingant et contineant:
veteres etiam hec trabs p trabs dicebant.

Trabes in trabs est.

Tracon onis. est meatus subterraneus. unde quidam
Errant tracones animalia dico tracones. Unde quidam
putauerunt debere dici in ps. tracones et oes abissi. Sed
tracones dicitur communiter p. et cor. co.

Tractabilis a tracto tras. dicitur hic et hec tractabilis et
hoc l. quod de facili potest tractari et duci. Unde tracta-
biliter aduer. et compo. hic et hec tractabilis et hoc l. unde
intractabiliter aduer.

Tractatus a tracto as. sicut hic tractatus. sermo alter
egens persona. Tractatus autem specialiter fit ad seipsum
verbum autem ad oes. unde sicut. verbum fecit populi.

Tracto a traho his. ti. cu. n. in o. fit verbum frequen-
tativum: quod videtur distare a significatione sui primitivi: sed per
nitus non distat. Nam qui aliquid tractat quodammodo illud
trahit. Est enim tractare et sententiam frequenter huc et illuc tra-
here. Et tractare est ad libitum trahere. Tracto componitur
contracto as. quod et contracto as. inuenit. i. simul tractare
vel inter manus tractare et palpare: quod componit. hec contra-
cto as. i. ante contractare vel ante contractionem delectari:
consuetudo manibus palpare. Detracto as. quod et detracto as. sicut
hic dedignari: recusare: negligere: contemnere vel detrahe-
re. detracto as. i. pretere tractare. Obtracto as. i. detra-
here: maledicere. Retracto as. i. iterum tractare tractata: quod
et detracto inuenit. Tracto et ei composita sunt activa. Et a
traho ti. cu. derivatur tracta a. cu. sicut hic tractus qui tracta-
tus: et tractum aduer. i. lente.

Tractus in tracto as. est.

Traditio onis. dicitur a tradito. vel ab hoc genitivo
traditi addita o. fit hec traditio. Auro. Tanc nota loz
quens traditione bene.

Traditor in tradito dis. est.

Trado a trans et do bas componitur tradito dis. didi-
ti. et abicti no. Et est tradere: p. d. ere: dare vel trans-
ferre. vñ p. sus. Qui tribuit tradit. tradit iniqui. h. o. sicut hic tradit
tor: ois. i. p. ditor ut iudas est traditor: id est trans ditor.

Traduco a tras et duco is. compo. traduco is. et abicti no
sicut in ps. d. d. d. Qui traducit populum suum per desertum. Et in
Mat. i. c. Joseph cum esset iustus et nollet eam traducere. i. pro-
ducere. i. p. m. glosaz vñ. Et greci hinc palpare: et redit in
id. Et est manifestat quasi detenebus ad lumen traducere.
Itē traducere. i. ultra ducere: et pdu. du. Et inde tradus
custa. ti. Unde vallā in no. testamentum.

Traductio a tradico dis. vel a genitivo traducti ad-
dita o. fit hec traductio onis. i. ultra ductio p. palatio siue
manifestatio. unde Sap. ca. ij. Factus est nobis in traduc-
tionem cogitationum nostrarum. Glo. Cogitationes nostras
traduxit in locum. Itē mors dicitur traductio quoniam hoc
vita traducuntur. Itē traductio est quidam color rhetoricus
vide in tertia pte in. c. de coloribus rhetoricis.

Tradur a trans et duc compo. hic tradur is. vel potest
derivari a traduco is. Et est tradur p. opago. Quod etiam
p. originali p. d. quod adā comisit inuenit: quia ab ipso in po-
steros fuit translatum. sicut de patribus. sicut p. d. p. d. et cor. pe.
g. i. licet duco is. pdu. p. m. a. vide de hoc in bur. p. d. p. d.

Fin. ii

ficci. Tradur ex altero dicta propago: radix vel origo.
¶ Sed pot' qñ. An aie rōnales sint ex traduce. i. ex ppa-
 gande ducte an ex origine ex altero. virtū. i. aia filij ex aia
 patris originē habeat. Ad hoc intelligendū scias q' ex tra-
 duce sunt due ptes ex ppositio et traduce casus abti. Itē
 nota q' traductio duo ponat originē scz et diuisionē. Ad
 em ignis generat ab igne generatē: nec traduci pprie vī
 sūt nec lignū diuisum in partes vī q' ei' vna pars ab alia
 traducat. Nū traductio pprie vī generatione aiatou: q'
 est p' deaionem seminis: et ideo nō potest dici traduci ad
 aliquo illud q' ab ea originē nō hz: nec diuisionē recipit.
 Diuidit rñ aliquid dupliciter: scz p' se vt corp': et p' accidēs
 vt forma corporalis materiē impressa. Aia autē rationa-
 lis: nec corp' est nec virt' corporalis q' ipsa sua operatio
 ostendit q' line corpore est: et ideo traduci nō pot' p' modū
 diuisionis. Et in hoc consistit ratio Aristo. in. xvi. lib. de
 animalibus. Vult em q' quorū principiorū operationes sunt
 sine corpore: illa principia nō traducant p' semen. Simi-
 liter etiam patet q' nullo modo originē potest habere aia
 filij ex aia patris. Aut em hoc esset q' intellect' filij ab in-
 tellectu patris ouret' mediante virtute generatua et for-
 matua: aut immediate. Primum est impossibile: q' effectus
 nō potest esse immaterialior sua causa. Unde cū virt' ge-
 neratua sit potentia materialis. nō potest eius actio: ad
 formā immaterialē terminari. Secundū etiā esse nō pot'
 vt alibi pbatū est. Unde relinquit q' principij originale
 aie rationalis sit aliquod principij separati: et hoc quidē
 cōcedit: et a philosophis et a theologis. vñ aristo. in. xiiij. de
 animalibus: q' intellect' ab extrinseco est. Et in vltimo ecce.
 dicit. Donec spirit' reuertat' ad dñm qui dedit illuz. vide
 in aia ex traduce: et origine.

¶ Tragedia. Quid quod est cantus vel laus cōpo. cum
 tragos q' est hircus. Et dicit' hec tragedia die. i. hircina
 laus: vt hircinus cātus vel fēndus. Est em de crudelissi-
 mis rebus sicut qui patrē vel matrē interfecit: vel come-
 dit filiū: et cōuerso et huiusmodi. Unde et tragedie dicit'
 hircus: scz animal fēdū: nō q' nō haberet aliud dignū
 p'p'itū: sed ad fetorē materiē designandū. **¶** Additio.
 Et Horatius. Carmine qui tragico vllē certauit ad hyr-
 eum. Et inde tragedus da. dū. et hircogedus di. pan-
 penul. tragedie scriptor. Et hinc tragedicus ca. cū. Item
 a tragedia vī tragicus ca. cū. et differit tragedia et come-
 dia: q' comedia p'uatoy hoim cōtinet scā. Tragedia
 regū et magnatū. Item comedia humilū stilo describitur.
 Tragedia alto. Itē comedia a tristib' iapit. scz cū letis
 desinit. Tragedia ecōtrario. Vñ i salutatione solem' mit-
 tere et optare tragicū p'cipiū et comici finē. i. bonū p'nci-
 piū et letū finē. et p' d. pe. tragedia. Vnde i Comedia. pot'
 rñ esse breuis in p'su. Vnde in facio facis. **¶** Additio.
 Differentia est inter tragediā et comediā. Nam in tra-
 gedia: heroes: duces: reges introducūt. In come-
 dia vero amores et virginū raptus. In tragedia: luctus:
 edes: exilia introducūt. In comedia frequēter et p'ce-
 ne semp exitus leti. Tristitia nāq' tragedie p'pui est.
 Vnde Quidi' omne genus scripti grauitate tragedia
 vincit. Tragediā quidam ita diffiniunt. Tragedia est
 heroiq' fortunē in aduersis comprehensio.

Tragedia grēce dicitur τράγωδα. i. tragodia.

¶ Tragedus in tragedia est.

¶ Tragoceloph'. Tragos quod est hircus. componitur
 cum elophos quod est ceruus qui licet eiusdem speciei sit
 cum ceruo: villosos tamen habet armos vt hircus et mēta
 barbara. et vī tragelophus phi. et cor. pe. i. hircocerus.

¶ Tragemata. ita. neutri generis idem est quod vile mu-
 nus vel modici valoris.

Tragemata dicunt' bellaria. i. secundē mense seu dul-
 ciaria quē ad secundā mensam apponūt.

¶ Tragicus ca. cū. pe. cor. vī a tragedia. et est tragic' idē
 q' tragedus: vel ad tragediā p'tinens.

Tragicus est poeta tragediam scribens. Traged'
 iminus aut actor tragediam agens.

¶ Tragiopa p'p. est avis maior aquila.

¶ Tragos grēce latine dicit' hircus.

¶ Tragula a traho his vī: hec tragula le. gen' teit.

¶ Tragū a traho his vī: hoc tragū gl. gen' retis piscator-

is q' aliter periculi a verrendo dicit'.
¶ Traba he. genus est vehiculi a trahendo dicta: q' ro-
 tas nō habet. Unde a traho his dicit'. Paralip. i. lib. cap.
 ix. Secit sup' eos tribulas et trahas.

¶ Traho trahis traxi tractum quod componitur ab tra-
 ho abstrahis abstraxi. id est in aliam partem trahere: la-
 cerare: abscondere. Attraho his. id est ad se trahere ab-
 breniare. Contraho his. id est colligere: cōstringere: ab-
 breuiare: decurtare. Distraho his. id est diuersas partes
 trahere: diuidere dilaniare: vel a se remouere videri vī
 donare. Petraho his. i. post vel deorsum aliquid maledice-
 re. Item detrahere. i. expollare: auferre: extraho: p'ra-
 ho: petraho: subtraho: et est subtrahere maledicere: vel
 subter vel latenter vel parum vel post trahere: diminu-
 ere: auferre: et ab his omnibus descendit frequentius.

¶ Traho et eius cōposita sunt actua: et faciunt p'p'itū in
 xi. et supinum in ctum. Nam desinentia in ho. aspiratum
 faciunt p'p'itū in xi. et supinū in ctum. vt traho traxi
 tracti. v'ho v'xi vectū fm Ausdanum.

¶ Tralectio onis. in traicio est.

¶ Traicio. a trans et iacio componitur traicio de. i. iaci-
 ctum. cere. et scribitur p' duo l. quia a que est in iacio muta-
 tur in i. et abicitur de trans ns. et est traicere vitra iacere:
 vel perforare vel transigere. Unde tralectus ca. ctum.
 tralecti ca. ct. et inde addita o. fit hec tralectio. id est vitra
 iacio: et ponitur p'io merdum transpositione Ecclesia:
 stia. xxv. Cum negotatore de traiectione: cum erupto-
 re de venditione tracta.

¶ Additio.

¶ Traicio exercitum didimus. id est transporo exercitū
 trans mare aut trans flumen. traicio mare vel flumen:
 id est transeo. Aliquando vtrumq' coniunctum. vt Le-
 uius. Traiecit copias hyberū. Et planus. Traiecit ex-
 erctum isaram.

¶ Trama. a traho his. dicitur hec trama me. quia per
 lam trahatur. Est vero filium inter stamen discurrens.
 Trama dicitur etiam quoddam instrumentum textricū
 quod inaequale est.

¶ Tramaricia a traho his. dicitur hec tramaricia de quo-
 dam arbuscula: quia trahit errorem. Nam in quibusda
 locis ea terrē distinguunt.

¶ Trames. a traho his. dicitur hoc trames tis. via par-
 ua et transuersa per agrū. et dicitur a traho quia trahit de
 publica via. Vel dicitur a transmittō tis. quia trāsmittit
 vīty ad aliā partē agri. v'el vī a trāsucto: q' p' trāsueris
 ducat. et cor. pe. gl. tramitis.

¶ Tramis. a traho his. dicitur hec tramis huius trami
 extrema pars vestimenti.

¶ Tramosericus. a trama et sericus componitur tramos-
 sericus ca. cū. pennultima correpta. id est habens tramam
 sericam. Unde hec tramoserica tramoserice quēdam ve-
 stis ligneo stamine: sed trama serica.

¶ Trano a trans et no nas. cōpo. trano nas. v'el n. nas.
 i. v'el n. no vel nato: vel transeo: sed p'p'le de mari dicit'.

¶ Tranquillus quilla. quillum. id est quietum: lucidum
 parum: et dicitur tranquillū. i. transiens quiete: et perti-
 net p'p'le ad mare: sicut serenum ad coelum: sicut v'el
 in sereno nas. et a genitiuo tranquillū addita tas. dicitur
 hec tranquillitas tatis. et scribitur per geminum l. Unde
 producit pennultimam in tranquillū. Quidius epi. Rec-
 qui tranquillo brachia crede mari.

¶ Trans sicut dicit' p'p'ia. in tractatu p'p'itū
 quando cōponitur cum dictione incipiente a d. vel n. vel
 i. consonante abicit' ns. vt traduco: trado: trano: traicio
 in alijs autem p'p'itio remanet integra. Unde verbo
 si componatur trans: littera nulla mouetur. Trano:
 traicio: trado: traduco remotis.

¶ Transactio onis. in transigo gis. est.

¶ Transalpinus. a trans et alpinus componitur trans-
 pinus na. num. i. v'el alpes existens. Et inde transalpi-
 nos naris. i. v'el alpes tre. et produ. pi.

¶ Transcendo a trans? transcendendo dis. compo. transcendendo
dis. si. sum. 2 abijctur s. 2 scribit per vniū s. q. nec ante con
sonantē nec post consonantē debet fieri geminatio cōfo
nantis: vt aspo: ascēdo: transcendō nisi altera illay fuerit
lidda: vt supplio. supmo. Et est trāscēdere vltra scādē.

¶ Transeo. a trans. z eo componit transeo sic. ini. sum. fire. id est vltra ire. z est s. de prima syllaba. qz pospositio de bet syllabificari p se. z facit futurū indictū in bo. vt trāsi bo. z in am. inueni vt transeam.

¶ **T**ransferro et transz fero componit transſero traſtuli
translati traſſerre. id eſt vltra ferre. vel de vno loco ad
aliu ferre. vñ tranſlatus ta. tũ. id eſt tra ductus ſiue vltra
ductus: transportatus. Et hic tranſlator: tranſlatoris. Et
dicunt tranſlatores q de vna lingua ſba traſſerũt in alia
et fuerunt plures interpretes ſiue tranſlatores. vide de
hoc in interpres. ¶ **A**ddito.

Trans ferre vt inquit laurentius valls est de vno loco in
aliū aliquid ferre. Cicero. Quē morē spartiate transtule
runt in feminas. Et alibi idē. Quod nisi in amicitia trās
ferat quē in alios transferunt non solent remanere penes
eos a quibus transferunt. Mos aut vt Cl. vult ita trans
ferat vt penes priorem quoq; remaneat. vt libro primo
officiorū. Quod ab Ennio positum in vnare transferri
in multas potest. Et in eodē eadēq; mediocritas ad om
nē vsū cultūq; vite transferenda est. Lucanus. in. x. p. s.
dum translatos romana in secula luxus.

☞ **Transfiguro as. produ. gu. vide in figura.**

¶ Transfretō a trans et fretum componit trāsfretō as,
anl. are. i. vltra fretū ire: mare transire: z cor. fre. z scribit
per vnum f. quia s. non mutatur ibi.

¶ Transfuga a transfugio gis. dicitur hic et hec transfuga
ge. qui de vno exercitu fugit in aliu. 2 cor. fu. Unde trans
fuge siue nomen siue verbum cor. fu.

¶ Transgredior a trans 7 gradior: cōpo. trāsgredior de
ris. gressus sum. transgredi. i. vltra gradi: p̄uancari ver-
bum deponentale.

Tráigulo las.ingulo las.est.

Transfugo. a trans & ago cōpo. transfugo gls. gl. cñ. ge. re. i. vltra agere: vel litem decedere: quasi actione transire. Item transfugere. i. cōponere. Unde transfugens participiū qđ capit om̃s verbi significatiōes. Et hęc transactio quę si nō redimuntur. Transactio est de re dubia & lite incerta necdū finita gratuita pactio. Nā vt dicit L. de tras: actionibus. i. Transactio. Nullo dato vel retento seu pmissio minime pcedit. & dicit transactio quasi actiōis transitiō: eo qđ qui transigit recedit ab actione: & sic facta cōpositione cessat strepitus litis. & cor. pe. trasfugo. **A**ddito Nota qđ in aliquibus causis non potest transigi sicut sup beneficio ecclesiastico super subiectiōe spiritali: et super causa matrīmoniali. De hoc vide in rubrica de transactiōibus per totum extra.

Transfinitio a trans eo is. vel a genitiuo transfinit sitis. sitis. addita o. sit hec transfinitio transfinitio is. i. vitra initio. Itē transfinitio est quidā color rhetoricus: de quo dixi in tertia pte in capitulo de coloribus rhetoricis.

¶ Transitus atransed sis. dicitur hic transitus situs. situl.
et transitus sita. situm. penultima corre. 2 sic itum 2 transi
ti corripunt i. Deutero. capl. iiii. Transito iordane. Itē
Actuum. xix. Transita macedonia.

¶ Translatio a transſero. p. cl a gentiuo translati addi-
ta o. ſit hec translatio onis. i. ultra latio transponatio. In
translatio. i. expofitio ſententie per alia lingua. An trans-
latio ſemp facit derivationē: vt a theos deus dixi in ter-
tis pre in ca. de ſpeciebus noliſt quaſi in principio.

II Traduttore ois. in transfero est.

Transmeo as. exponitur in meo as.

Transmigro ex trans & migro as. 2ponit transmigro as. mi. are. i. vltra migrare: transire. Psal. Transmigra in montē sicut passer. & cor. primū migro naturaliter. Unde transmigro as. pe. gramat licet in aliquod⁹ ecclesijs acua tur. Unde 30. iomas de maria egiptiaca. Iteu quid tenta tu quo qualis & vnde migram. In versu tamē migro ha bet primam communem.

Transstrum a transuertotis. dicitur hoc trastrum stri.
Et dicunt transtra tabule ubi sedent remiges: q: in tras-
uerso nautis sunt posite. Ezzechielis. xx. vij. Transtra tua
fecerunt tibi ex indico eboris.

¶ Transuado e trans e vado dis.componit transuado
das.da.ut dare.id est ultra vadere:transuadum ire:vel
transuadum ducere.e corrigit ua.

¶ **T**rapeta a tero la. dicitur hec trapeta te. z hoc trapeti ti. i. mola oliuaria. s. vbi oliuiterunt: vel locus nūmulario rū vel vas in quo herbe conterunt. Et dicit trapeta quasi tere peta. qz assidue petis vt teras. Et ide hec trapeza si te mensa nūmulariozū. Unde hic z hec trapeza te. in eo dē sensu. s. nūmularius vel mensarius: qz pecuniā super mensam dīnumerat. Greg. in homel. epiphanie. Trape zetas multarū gentium pūde ignorant.

¶ Trapezeta τε. 2 etiam trapezita τε. etiam inuenitur.
Uide in trapeta. 2 prodn. pe.

Trapeza dicitur mensa. Trapezus cōiūna. Trapezita nūmularius vel monetarius qui græce dicitur τραπεζίτης. trapezites.

Thrax ds. communis generis dicitur a trux. & dicuntur thraces a moribus quasi truces. crudelissimi enim fuerunt vel thraces dicti sunt quasi tyraces a filio isaphet qui dicitur est tyras a quo orti sunt & nominati. Unde hec thrax. Et hinc modo hic & hec thrax ds. et hic & hec thracensis et hoc se. a thradus da. dum. pro quo sepius inuenitur trudus da. dum.

Credetz omnis generis pluralis numeri in dedina-
bile. ⁊ componitur a tres ⁊ decem.

¶ Trededimus.in tredenus est.

Tredenarius. in tredennis vide.

Tredenarius dicitur tredenus na. num. 7 tre
denarius r. r. num. Et hic tredenarius r. 7 tredenarius ma
num. ex tredenies adverbii. 7 produ. de.

¶ Tremisco scis. in tremo est.

Tremissilis. maf. gene. est tertia pars solidi. Et dicitur tremissilis: quia ter missus solidum facit: vel est nomen unde certi ponderis et quantitatis.

Tressis non tremissis dicūt qui est triū vinciarū Pers
sis. Nō tressis agazo. Q uadrās āt trisyncias cōtinet

¶ Tremo me. mul. mituz. mere. Unde tremendus da. dum. et tremebundus. da. dum. similis trementi. Et hic tremor. mors. Unde tremorofus fa. sum. et comparatur Tremor componi cum facio: et dicitur tremefactio. et cum flo. et dicitur tremeflo. ¶ Et a tremo componi. Et 62

tremo mds. tremo ls. Intremo ls. Et hinc inchoatus
Sontremisco; extremisco; intremisco. Item a tremo is.
additis co. fit tremifico fds. inchoa. I. incipio tremere.
nielis. vi. ca. Tremiscant et paveant deū danielis. Tre-
mo et eius composita neutra sunt et faciunt preteritum
muli 2 supinum in mteum: 2 corripunt hanc syllabam tre.
Unde in auro. videtur. Signa decē pharao tremuit sicus
mare fluctus. Et est tertie conjugatis tremo. Unde cor-
pe. infinitiv. unde in psal. debet corripere me. Qui tangit
terrā 2 factus est tremere. Itē Psal. xlvi. Qui trematis ad
verbum eius. cor. pe. Itē supinū cor. mi. tremuit.

¶ Tremulenta sta. a. i. tremula plen^a 2 pparatremulē
tustior. sinas. 1 ppo. a tremore 1 letos qđ est plenus.

Trena. a tremeo nes. dicitur hec trena ne lamentatio. Sicut enim hymnus est canticum letitie et laudis: ita trena est canticum lamenti et funeris. Unde trena n. num. i. lamentabilis. et tremosus fa sum. lamentosus: et vtriusq; comparatur: et trena n. ca. si. i. latro. et sic hi trena trena: rui dicit: vt trena trena. i. lamentationes.

Threnos non trenos dicitur. Et tunc grece θρηνηος
θρηνηος threneo lamentor. threnodes flebilis Tre-
nodia cantus lugubris seu flebilis.

Trenarus arena dicit hic trenarus rī. in plurali hec trenara otum. mons sine vallīs vbi descensus est ad inferos: et sepe ponitur pro ipso descensu ad inferos: et p̄ in ferio vbi non est nisi flumen et lamentatio. Unde trenarus rī la rium. Et scias q̄ quidam dicunt pro eodem mōte hic

trenarius: sed male. et cor. na. trenarius.
Trenarius non trenarius dicitur vide sup. lora.

¶ Treneo nes. in lamentor. arie est.

¶ Trencus ca. cum in trencus est.

¶ Tremi tremorum tremis in trencus est.

¶ Trepido trepidas. dant. datum. dare. id est formida-
re. propheta. Trepidaverunt timore. Unde trepidus
da. dam. id est timidus. Et comparat. Trepido das. di
fuis copositis si qua hys neutra sunt: et cor. pi.

¶ Tressis. as. assis pro obolo pponit cum tres: et dicitur hic
tressis huius tressis. i. tres oboli: vel ppeali tria obolus
vel trium assium appiedatus.

¶ Treuga ge. scriptio regalis vel securitas. Unde treugo
gas. i. securare: pacificare: treugam facere: et hic treugari
us. qui treugas facit inter aliquos: et treugari. ria. riu.
ad treugam pertinens.

¶ Treugarius in treuga est.

Treuga barbae & oia ide nata: latie dicim. iducia

¶ Triambos. i. triumphus vel iudicium triplex.

¶ Triangulus a tris quod est tria et angulus compo-
tur triangulus triangula trianguli. i. tres angulos hys.
Unde triangulus triangulatus. tum. id est. Et substantive
dicitur triangulus pro tali figura.

¶ Triarius a tris dicitur triarius triarii sup tres
constitutus: vel qui tertio loco constituit in exercitu. Itē
et portio: signorum dicitur.

¶ Trias dis. femi. generis a tris dicitur.

¶ Triachus chl. est quidam pes constans ex tribus bre-
vibus syllabis: et componitur a tris quod est tres et triachos
quod est breue quasi constans ex tribus syllabis brevibus: ut
dñs. Un pñsus pes triachus brevis postulat ire tribus

¶ Tribula le. in tribulam est.

¶ Tribulus a tribu dicitur hic et hec tribulis et hoc le. i. de
eadem tribu: et producat bu. Unde Horatius in episto. Ut
cum pilicolo soleas conuina tribulis. Et inde pponit con-
tribulis et tribule. Sed tribulo bulas. cor. bu. Un qdā. Ad
hoc tribules quos tu scis esse tribules.

¶ Tribulo las. vel tribuloz ris in tribulum est.

¶ Tribuli a tero ris. dicitur hoc tribuli li. et hec tribula le.
Inuenit instrumentū in quo fruges terunt. Un paral-
pomeno pñmo lib. ca. xx. Fecit super eas tribulas et tra-
bas. Et hic tribulus li. genus spinarū. Gen. iii. Spinas et
tribulos terra germinabit tibi. Et dicit tribulus quasi tan-
gentes se tribulans et est et sic a tero ris. et a tribulus di-
citur tribulo las. tribulaui re. i. tribulationē inferre vel pa-
ti. Et tribuloz ris. i. deponēti gñe in eodē sensu. Un hec tri-
bulatio. i. psecutio: aduersitas. vide in tribulis. Additio

¶ Un in geor. Tribulaqz trabeqz et iniquo pōdere rastro.

¶ Tribunal a tribu dicitur hic et hec tribunalis et hoc le. et
hoc tribunal vel tribunale lis. sedes tribuni vel locus in
alto constitutus. unde vnuerſi audiunt possunt. Et dicitur
sic a tribu bulis. qz inde a sacerdote pcepta videndi tri-
buunt. Vel a tribus dicitur tribunal: qz tribus ad illa sedē con-
uocent. et pdu. penul. tam nominatiū qz genitiū.

¶ Tribunus a tribu bulis. dicitur tribunus ni. qz militib⁹
vel plebi iura vel opē tribuat. Unde tribunicius da. dñ. et
hic et hec tribunalis et hoc le. Et hic tribunatus tus. digni-
tas vel officium tribuni. Itē a tribu dicitur hoc tribunus
li. Vel dicitur tributi vel tribunus a tribus: qz per singulas
tribus tributi exigebat: sicut nunc per singula territoria et
cui persoluebatur tribunus dicebat. Unde qui legit tribu-
tum tribunus etiam dicitur scdm Hug. Sed in gredismo
dicitur. Et qui triginta sub se tenet ille tribunus. Quis tri-
buta legit ille tribunus erit. In primo autē macha. ca. iiij.
dicit. Et post hec constituit iudas duces populi tribunos
et centuriones et pentacōtarchos et decuriones. vbi di-
cit glo. Tribunos appellant illos qui mille militibus ppe-
rant: quos greci ciliarchos vocant. Centuriones qui ce-
tum. Pentacōtarchos qui quingenta. Decuriones. q
decem. Un versus. Nulle tribun⁹ habet: grece ciliarcha
vocat. Centurio. centū bls qñqz decurio dicit. Et quing-
enta pentacōtarchus habebit. Et componit tribunus

cum gentibus plebis. et dicitur hic tribunus plebis hoc tribu-
nus plebis. Et scias qd aliud est tribunus plebis in compo-
sitione. et aliud extra compositionē: qz extra compositionē
potest venire pro tribuno cuiuslibet plebis. Sed in com-
positione tribunus plebis venit pro illo solo qui habebat
tribunatum in plebe romana.

¶ Tribus. a tris dicitur hec tribus huius tribus tribus.
Et definit datus et ablatius pluralis in vbus: ut tribus
bus: sed ablatius huius nominis tres facit in vbus et tri-
bus. et dicitur tribus progenies a tris quia in principio ro-
mani trifarie fuerunt a romulo dispartiti. In senatores.
Vltres. Plebeios: sicut dixi in populus.

¶ Tributarius. in tributum vide.

¶ Tributum. a tribu dicitur tributum aduer. produ. penul.
i. per singulas tribus vel de tribu in tribu. Hora. in fmo.
i. res populi arripunt populūqz tributum.

¶ Tributum. a tribu ois. dicitur hoc tributū ti. Vel dicitur
a tribu scdm Isidorū: eo q ante p singulas tribus exige-
batur: sicut nunc per singula territoria. Sic autē in tres p-
tes diuisum fuisse populi romanū pstat: ut qui pperant
in singulis partibus tribuni dicerent: et sumptus quos da-
bant populi tributa noiauerūt. De hoc etiam dixi in tribu-
nus scdm Hug. qui quasi idem dicit. Hug autē differentia
sit inter tributū et vectigal dicit in vectigal. Itē a tributū
dicit tributarius taria. riu. qui soluit vel debet tributum.

¶ Trica. a tero r. dicitur hec trica ce. i. deceptio. et trica. i. me-
retrix. et trica. i. impedimētū. et trica. i. moia. et trica. i. radix.
et trica dicit capillorū. vide in trico.

¶ Tricesimus ma. mum. in triginta est.

¶ Triceps pñtis. hys tria capita. vide in caput.

¶ Trichorū. tris componit cum chorū. et dicitur hoc tri-
chorū chorū. et hoc trichorū ris. i. loc. iuxta ignē causa pian-
di hys tres cameras vel abscissas. et cor. illa syllaba cho.

¶ Trides a duer. nñeri. i. triginta vicibus a triginta dicit
¶ Tridiniū. Line grece latine dicitur lectus. et versis in la-
tinum. Et dicitur hic dinus ni. i. lectus. et pponitur cū tris.
et dicitur hoc tridiniū nñi. i. domus trina sessione conuina-
tum ordinata. Solebant enim antiqui in dinis comedere:
re: tres lectos vel tres ordines lectorum disponere. In
vno quoqz loco comedeant dñs et dñs. In secundo fo-
mula. In tertio hospites. et talis dom⁹ dicebatur tridiniū
et componit architridiniū.

¶ Tridiniū scdm laurentiū vallamā tribus totis mēsis ve-
appellati est. ibi em comedebant ppeque in cōmuni acce-
pi. Aut autē huius mñsterio pperat architridiniū vocant.
Quinti. quidē tridiniū vocat quod Cicero condaue. naz
de eodē cōmuni loco vbi symonides artē memorie trad-
it inuenisse ille sic ait. Sic eo limen egresso tridiniū illū
super conuuias corruit. Et igitur tridiniū condaue: di-
scubitorū. nam cōdaue generalius est qd est etiam pars
quedam in penatibus remotio: in qua vel viri colloqui:
vel mulieres confabulari solent.

¶ Trico. a trica capillorū dicitur trico cas. caui. care. i. dedi-
pere: vel impedire: vel demorari. Unde quidā ad beatā
mariā dicentē. Quomō fiet istud qm virū non cognosco:
inquit. Quid vitā tricas in mundo. Item tricare. i. tricas
capillorū facere: et est verbiū pñens ad mulieres que tri-
cant crines suos in tres partes diuisos subtiliter compli-
cant et inuoluūt: et hñmō inuolutio trica dicitur quasi tris
capiens. i. tres partes crinū. Et inde detrico cas. Un ec-
clesiastid. xxxij. Et hora surgendi non te trices. i. non sis p-
ger: vel non facias morā in componendo capillos: sicut
mulieres faciunt. vel non sis mollis et effeminatus quā
do debes strenue opari. Alia littera inuenitur in biblis
correctis. Hora surgendi non te tristes. Un dicit glossa ra-
ban. Admonet ne simus tristes vel tardi in disciplina et
meditatione sapientie per hoc q dicit. ne simus tristes ex-
ponit quod dicit non te tristes. p hoc vero quod addit vel
tardi: videt innuere q alia littera ibi inueniat non te tri-
ces. Quidā vero dicunt q tettrices est ibi vna dictio sicut
dixi in tetricus. Trico componit. Contrico cas. Detrico
cas. i. dissolvere: expedire. Extrico cas. i. expedire: exol-
uere: aperire. Intrico cas. i. impedire: vel inuoluerē: vel

Inmoari. **Retrico** cas. **Literu** tricare vel tricam solvere. **Trico** 2 eius composita sunt actua et producant tri. **In** gressu. autē ponuntur isti verbi. **Impedit** intricare: nec non involuere signat. **Extricare** sapit: expedit aut aperit. **Et** in **Thobia** dicitur. **Et** quod honor: on^o tricef^o honoz. **Additio** **Trica** pprie significat capilli gallinarii pedibus involu- tam q^o earum pedes terat: hoc vero quoniam gressum il- larum impedit factum est: vt omnia impedimenta triq^o dicant. **Plantus**. Quod argentū tu: quas tricas narras. **In**tricones vocati sunt morosi 2 ad reddendū duri. **Ab** hoc etiam sit **Intrico** quod significat implicare: 2 extrico explico. **A** quibus intricatio 2 extricatio a quo inextricabi- lis insolubilis. **Uirg.** hic labor ille dom^o: 2 extricabilis error.

Tricolor lous: in color coloris vide.

Tricolos vel tricolon. in colon exponitur.

Tricuspis. **Cuspis** compositū cum tris. 2 dicitur hic et **hex** tricuspis dicitur **Tricuspis** lancea quę habet tres cu- spides. **Et** idas q^o nullum nomen desinens in is pōt esse omnis ge. in notatio casu. **Unde** tricuspis est commune duorum generū tantū. **Sed** obijciatur contra hoc: quia in uenitur cum neutro genere. vñ **Quid**. **Posito** tricuspidē telo mulcet aquas. **Ad** hoc respondet **Pufianus**. q^o per figuram recipit neutrum.

Tridens. a tris 2 dens cōponit tridens tris. quod ali- ter dicitur fufdina 2 creagra: quasi tres habens dentes. **Unde** furca cum tribus dentibus vel aliquid simile po- test dici tridens.

Tridentis. a tris 2 dens cōponit hoc tridentis talis. qđ dāvas quasi tres pinnas sicut tres dentes habens.

Tridie aduerbiū. a tridui dicitur. **Non** est in usu.

Tridui. a tris 2 dies cōponit hoc triduum dui. i. spa- cium trium dierū. vñ de triduanus na. num.

Triennis. a tris. 2 annus componitur hic et **hex** trien- nis 2 hoc ne. trium annoz. **Unde** hoc trienniu nif. spaciū trium annoz. **Unde** in .ij. lib. macha. ca. .iiij. **Et** post trien- niū tempus misit iason menelaum.

Triens. a tres vel tris dicitur hic tris tris. tertia pars assis: vel denarii vel alicuius rei vel vas. **Sed** pro vase videtur cōponi a tris 2 dens. **Inde** triens. id est vas tres pinnas. quasi tres dentes habens. **Perfius**. **Calidum** q^o trientem excutit e manibus.

Trieris. a tres vel tris dicitur hic trieris huius trieris magna nauis a tribus sessionibus quasi tres habens or- dines remozū quā greci burconez vocant. **Esay.** .xxiij. **Neg** trieris magna transgreditur ed. **Itē** **Daniel**. .xl. ca. **Et** veniens super eū trieres 2 romanū. 2 cor. i. c. vñ quidā **Triplex** remozum trieris mouet 2 iuuat ordo.

Trieris greca est vox τριηρης trieres triereos: lati- ne dicitur trieremis. **versus** autē malus est quia secunda longa est in trieris. **Trieteris** autē trieteridos dicitur trienniu. trietes similiter trienniu. trietericus τριη- terικος triennialis. vñ τριητερικα trieterica sa- cra bacchi quę tertio quoq^o āno celebrant. **Virg.** **enei**. .iiij. vbi audito stimulant trieterica baccho.

Trifaux. **Faux** cōponitur cum tris et dicitur hic et **hex** trifaux faucis. **Et** hic 2 **hex** trifauds 2 hoc se. id est habens tres fauces. 2 tria ora. vt cerber^o 2 ianitor ifernū. **Uñ** **Virg.** **Cerber^o** **hec** ingēs latratu regna trifaua psonat 2c.

Trifidus da. dum. in fidus vide.

Trifolium lly. cōponit a tris 2 foliū herba quā greci 2 tri- phyllon vocat: qđ sit trinis folijs p singulas anotationes.

Triformis. **Tris** cōponitur cum forma. **Et** dicitur hic 2 **hex** triformis 2 hoc me. i. triū formarū. **Uide** l mli formis

Trifurca fer trifurca fera trifurca ferū cor. penul. i. porta- rius qđ hz tres furcas. vel instrumentū trifurcatū ad onus gerendū. 2 cōponit a tris 2 fructifer. **Uide** in biga.

Triga. a tris 2 iugū componitur **hex** triga trige. i. cur- rus plutonis. 2 qđ rapit homines de tribus granibus. raro autem singulariter dicitur.

Trigamus. a tris 2 gamos componit trigam^o ma. mli qui vel quę tribus nupit. **Unde** trigamia mli. i. tres nup-

te vel propietas qua aliqđ dicit trigamus.

Trigenarius ris. rium. in triginta est.

Trigesimus. in triginta vide.

Trigies aduer. numeri. **Triginta** videt^o a triginta vi. **Tricies** dicitur pro triginties: non trigies. **Cōtra** tri- gesimus non tricesimus scribetur.

Triginta. **Tris** componit cū gentos qđ est decē. 2 dicitur triginta quasi ter decē. vñ trigies 2 trides aduerbia. id est triginta videt^o. **Et** tricenū na. nū. 2 trigenus na. nū. **Unde** tricenarius ris. riu. 2 trigenarius ris. riu. 2 trice- simus ma. mli. 2 trigesim^o ma. mli. **Uñ** hic 2 **hec** tricesimal^o et hoc le. 2 trigesimalis. trigesimalē.

Trigonū. i. triangulū qđ in tres dicitur āgulos. vt ter- tria vel ter quattuor vel ter qđnginta 2c. scōm. **Paq.** 2 cor. penul. **Et** gregorius dicit in quadā homelia paschali. **Du-** camus per trigonū decem 2 septem: decē scilicet pcepta: et septē spūsancti dona 2 venient ad qđngintaunū. **Du-** camus per trigonū qđnginta 2 vnum 2 fiant cen- tum qđnginta tres. **Quo** igitur ois nostra operatio in fide trinitatis exhibita ad imbutū. i. requirē tendit. decem et septem ter dudmus: vt ad qđngintaunū ventre de- beamus: 2 tunc vera nostra requies est: cū ipsam iam da- ritate trinitatis esse certū tenemus: 2 qđnginta 2 vnum ter dudmus electozū summā in supia patria: quasi cen- tū qđnginta 2 triū pīsum numerū tenemus.

Trilabus. a tris 2 labia pponit hic 2 **hec** trilabz 2 hoc bze .i. triū libarū pondus 2 mensura. 2 produ. li. sicut bza.

Trilinguis. a tris 2 lingua pponit. **Uide** in bilinguis.

Triliter lras. exponitur in bily.

Trimatus. a trimus dicitur hic trimatus tus. produ- penul. spaciū trium annozum.

Trimegistus si. megistes. i. maximus: componit cum tris. **Et** dicitur hic trimegistus si. ter maximus qui habet tres. i. potestates vel qui ter est in potestate eleuatus. **Uñ** mercurius ob virtutē 2 multarū artium scientiā trimegi- stus id est ter maximus nominatus est. 2 est masculi ge- neris. **Dicit** frequentius trimegistus.

Trimensis. a tris 2 mensis componitur hic 2 **hec** trimē- sis 2 hoc se. i. triū mensium: qđ aliter trimestris trimestre dicitur. **Unde** trimense dicit quoddā genus ordet: qđ sa- tum post tres menses colligitur nam vbi propter aquam vel aliam causam matura satio omissa est: psequidum ad hoc petitur quod cum necessitas cogit verno tempore se- minat: 2 celeriter colligit: qđ post tres menses.

Trimulus. in trimus vide. 2 cor. mu.

Trimus. tris cōponitur cum annus. et dicitur trimus ma. mli. quasi triennis id est triū annoz. **Esch.** .xv. **Sume** inquit mibi vaccam triennem 2 caprā trinā. **Uñ** fm **Aug.** **Trimulus** la. lum. vide etiā in binulus.

Trinactia. **Tris** componit cum acros quod est moris et dicitur **hex** trinactia. id est sicilia a tribus montibus. scz paschyppo 2 libeo lepeloro. **Eadem** dicit et triquetra qua si triquadra. i. in tres quadras diuisa ppter tres p̄dictos montes. **Trinactia** ergo est grecum: sed triquetra latinū **Et** equipollent. **Boet.** in sermone. **Quid** militibus p̄mis- sa triquetra p̄dia cesar. **Et** inde trinactius cū crū. **Et** trinactius na. nū. **Et** triquetrus triquetra trium. a tri- quetrinus na. num. i. siciliensis.

Trinactia & trinactis dicit sicilia & triquetra non tri- quatra. **Est** autē triquetra figura triangularis. vñ de in horatio legitur: p̄missa triq̄tra &c. estq^o grecum.

Trinepos. in nepos est.

Trinociū cis. i. spaciū trium noctū. **Et** componitur a tres 2 noctium.

Trinodia. **Nodus** cōponit cū tris. 2 dicitur hic 2 **hec** tris nodis 2 hoc de. i. trium nodoz. i. tres hīs nodos. **Uñ** hoc trinodiū dicitur 2 producit no. **Unde** **Quid.** epistolari. **Uñ** mei fratris daua perfracta trinodi.

Trinus. a tres dicit trinus na. num. vel pponit a tres vel tris 2 vnus quasi trinus. **Unde** **hec** trinitas talis. qđ trinitas: quia sit vnum totum in tribus personis. **Esay.** .vi. ca. **Tris** ris. riu. vide in persona: et in vnus.

Terrio onis. i. bos qñ terio. vide in septetrio. Ad dñto
 Harro triones rusticoꝝ vocabulo boues vocatos scri-
 bit 2 quasi quosdā teriones hoc est arandē terrē accolede
 idoneos. qđ ergo antiqui grēcoꝝ plaustraz dñtere nostri
 veteres a bobus iunctis septettriones vocarunt a septē
 stellis ex quibus quasi iuncti trides figurant vel ideo ma-
 gis septem stelle triones appellatē qm̄ ita sitz sunt. vt ter-
 ne quēqz stelle pñme inter sese trigona hoc est triquetra
 figura pñstuant: quā recentiores vocant triangulū.

Triptio: triptis. 2 triptio ptis p eodē vide in ptioz.

Triphon nis. ppñū nomē viri: de quo habet in primo
 li. mach. ca. xv. 2 pdu. penul. genitiui in auroa. Unde ibi
 dñt. Contra triphonē tunc rex demetrius ibat. Itē idē.
 Antiochum triphon hoc tēpoie perdere captat. qđ multū
 dñt: 2 tunc dñqz vltima nominatiui triphon acuitur: vt
 salomon. Alij dñt qz penul. genitiui cor. 2 vltima nomi-
 natui grauat: vt triphō nis. sicut canon can onis 2 simon
 simonis. Vel potest declinari sine n. hīc tripho 2 tunc geni-
 tiuus produ. penul. triphonis sicut sumo simonis: sermo
 onis. vide a simili in orōn.

Triphonicus ventus dñtur euroaquillo. Unde dñ-
 tur in acibus. xx. vij. Ventus triphonicus qui vocatur eu-
 roaquillo. et cor. penul.

Triplex. a triplo plas. s. hīc 2 hec 2 hoc triplex triplis
 Et hīc triplis aduer. 2 hec triplis astatis. 2 cor. pl.

Triplus. a tria 2 plica cōponit tripl^o pla. plū. Unde tri-
 plo plas. i. triplū facere. vide in plica.

Tripolis. a tris 2 polis dñtas componitur hec tripo-
 lis huius tripolis quedā regio dicta a tribus ciuitatibus:
 quia tres ciuitates sub se habet. 2 cor. po. Unde tripolita-
 nus na. num. 2 hīc tripolitanius tripolitani. s. dñs vel eps
 illius ciuitatis vel pñmāe siue regionis.

Tripolitanius in tripolis est.

Tripos pos componit cū tris. et dñtur hīc tripos dñs.
 Id est mensa vel scannū: vel aliud instrumentū tres hīs
 pedes. Si est quattuor. habet pedes improprie dñt tri-
 pos. Item scōm Remigiū tripos est quedā species lauri
 sic dicta: qz trifida habet folia: vel quia tribus radiabus
 adhaeret terrē: 2 est consecrata apollini deo diuinationis
 quia supposita capitis dormientiu vera facit somnia
 apparere per cōtrariū. Unde 2 sepe ponitur pro imagine
 apollinis. Unde pñscañ in primo. Et epigramata que
 egomet legi in tripode vetustissimo apollinis. Sed cum
 sit nomen arboris videtur qz debeat esse feminini gene-
 ris: sed hīc est masculini generis: 2 cor. po.

Tripodes sunt triū pedū sedes ad quas sedebant q
 responsa in eade apollinis obseruabant: vnde enei.
 iij. Troiugena interpretes diuū qui numina phœbi.
 Qui tripodas clari lauros qui sydera sentis. vbi ser-
 uius dñt qz alto noie Cortina dñtur.

Triptot^o ta. s. nomē hīs tres casus. a tris 2 ptotos ca-
 sus cōponitur: vt lesus lesum lesu 2 corripit etiā illā syllā
 bam pro. **T**rimmo verius product.

Tripudiū podū componit cum terra. Et dñt hoc tri-
 pudū dij. i. plausus: 2 maxime ille qui solet fieri in trum-
 pho percutiendo terrā pedibus. Unde 2 pro triūpho quā-
 doqz ponit. Et dñtur tripudiū quasi terrē podū. i. plau-
 sus: vel repercutio terrē. Vel tripudiū componitur a ter-
 ra et pes pedis quasi plausus et exultatio facta pcutiēdo
 terram pedibus: sed ponitur simpliciter pro letitia 2 exul-
 tatione gaudio vel victoria. Et inde tripudiū dñas. id est
 tripudio letari: exultare: gaudē 2 victoriā hñe. Ad dñto.
 Tripudiū etiā dñtur saltatio a paulenda terra qz saltet
 saltando terra paui. Linus. Ferre ac per urbem ire cū
 tripudiis solenniqz saltatu iussit.

Triquetra tre. in trinaeria est.

Triremis. a tris et remis cōponitur hīc triemis: trire-
 mis. i. nauis qz tres ordines remoz habet. 2 habet produ.
 penul. Vñ liborant in prima episto. Flauescit vt locuples
 quē dñt pñula triremis. Et hoc me. macha. ij. lib. cap. iij.
 Batz sunt nauis triremis fabrice.

Tris grēce latine dñtur tris facit etiam actus de tres

hos 2 hastres vel tris. 2 hec tria.

Tristegū tristegi dñt locustricameratus. Vñ. in editi-
 ficatione arce vbi nos dñimus. Senacula et tristega fa-
 cies in ea: habet alia translatio bicamerata 2 tricamerata
 habuit em̄ qñqz cameras: quas etiam Aug. propter sen-
 tinam dñt ibi fuisse. Et vt dñtur in hystoris. Tristega.
 id est distinctiones dicta a trica. Aug. vero dñt qz tris cō-
 ponitur cum tego. et dñt hoc tristegum gl. locus trica-
 rarius sic dictus a tribus tecturis. sed septuaginta inter-
 pices tristega triplices porticus transtulerunt. vñ dñs in
 gene. Facies in ea cēnacula 2 tristega. 2 debet cor. media
 in stega: qz tega pñmā cor. fm̄ Aug. Sed ad hoc pot dñd
 qz tristega tenet naturā huius pñtiti teri: qđ pdu. pñmā.
 2 sic pe. de tristega pdu. Et huius optinōis fuit magister
 Bene. Vñ sic dñt. Quidā dñt qz tristega cor. ante. g.
 quia componit a tego gls. corripiente pñmā: nos vero dñ-
 mus qz pdu. e. ante. g. sicut tegula rōne huius pñtiti teri.
 qđ pñmā naturaliter pdu. Hec sic in hoc noie tegula
 qđ pñmā pdu. sicut hoc pñtiti teri. In doctrinali etiā vt
 E. g. corripimus: sed abest tristega cethegus. pap. vero
 dñt tristega tricamerata a trino legmine vel trib^o tectis
 Alij dicunt qui linguā grēcā aliquāter nouerūt: qz triste-
 ga non est cōpositū aliquo pñdicoꝝ modoz: sed est dñ-
 cio grēca. Vñ in actibus. xx. vbi dñtur. Tridīs de me-
 dio cēnaculo. In grēco habet tristegos. Et pñonit a tris
 aduer. 2 stegi qđ est tectū. Tris autē cum est nomē apud
 grēcos signat tres. 2 scribit p y pyphthōgū grēcū qz sonat
 i. Et cū est aduerbiū signat i. scribit pñora hoc est i. latius
 et cor. in alia significatiōe semp pduat. Stegi autē p e-
 breuē scribit tam in ppositione qm̄ in simplici. Unde scōm
 hoc tristega. cor. mediā. 2 hoc verius videtur.

Tris scribit tam grēce qz la tine per i non per y. & tris
 as ados. i. trinitas & numerus ternari^o. similiter tris
 r p i o. i. ter per i scribit. tristochi r p i o t o i x i aduer-
 biū dñtur per tres ordines. Stege autē & stegos o t e
 r n et o t e r o o dñtur casa & tectum. vnde tristega
 dictum legitur. non a tego.

Tristitia tñ. in tristis est.

Tristis. a tero ris. dñt hīc 2 hec tristis et hoc tñ. quasi
 tritus stans. 2 est eti. Et cōparat tristis stioz. tristissimus. et a
 dñtuo tristi addititia. sic hec tristitia tñ. vñ patet qz debet
 scribi per t. a tristio stas. i. dolere tristē esse. Inuenit etiā
 tristio stas. in actio genere. i. tristē facere turbare. Et vñ
 qz cōpo. Contristio contristat. i. contristat stas. Tristis
 cōpo. Subtristis tñ. i. aliquantulū tristis. Per qz tristis. i.
 valde tristis. Tristifonus sona. sonū. et tristifonus ca. dñ.
 cor. penul.

Tristis ppñe mestus dñt. Virg. Tristis at ille tamē cū
 tabitis archades inqz. Deducturqz a tero qđ est contero
 consumo. Martia. Cui lentū ceroma teris tepidamqz tri-
 gona. Virg. Aut qua spe libidis teri oda terris Tristis er-
 go quasi tritus dñt. Ab hoc tristitia hoc est mestitia deri-
 uatur. Sed qz tristitia in fronte hoīs crudelitatis: grau-
 tatis: ire: minarū studiū: difficultatis indicū est sic vt tri-
 stis alqz p seuo accipiat. Virg. Illi mea tristitia facta: Dege-
 nerēqz neoptolemiū narrare memento. Aliqz pro grau-
 tate. Qui numero optimatū et pñcipū reliquā grāuita-
 tis suę illum tristitū 2 plenū dignitatis sēti. A dñnqz p
 irato. Lucili^o. Timeo certe ne mihi sit tristitio. Interdū
 pro minad. Virg. Illqz adytis hec tristitia dicta reponat.
 Quādoqz p docto. Lucili^o. Ad dñ eodem tristis ac sene-
 ros philosophos. Item pro amaro. Virg. Tristisqz lupi-
 ni. Sustuleris fragiles calamos. Et pro difficili. Lucro.
 Facilis in morbos incidunt adolēscētes: grauius egro-
 tant: tristis curantur. Et pro horrido: martialis amato
 ille tristitū lacrimarum.

Tristo stas. in tristis est. Et scias qz iustus non contris-
 tatur nec perturbatur ex aliquo quod sibi cūctas sicut in
 sapientia dñt.

Tristheolē dñt sunt quidam heretici: quia sicut tres
 personae in trinitate: ita asserunt tres esse deos. Et com-
 po. a tris et theos deus.

Triticus cea. centum. in tritico est.

Triticum. a tritura re. dicitur hoc tritici d. i. frumentum: quod purissimum mundum. Vel a tero: quod cum molitur granum eius teritur. **Utrum** triticus cea celi. ut iste panis est triticus. d. de tritico **Tritillus**. a tero ris. dicitur hic et hec tritillus et hoc le. quod potest teri vel habile est ad terendum. et cor. penul.

Tritio omnis. in tritico est.

Tritio. a tero ris. tritui. cum. tu. u. in o. sit tritio tas. verbum frequentativum. i. frequenter terere. et pdu. pilma. **Utrum** faceret. Quos vult fors dicitur: quos non vult cum pede tritat.

Triton interpretatur sonus vel terens.

Tritura. a tero ris. dicitur hec tritura re. messis vel quod vulgo dicitur abtione vel triton. unde trituro ras. i. terere tritura facere: de palea granum perterendo eruefe. Paulus in psal. epi. ad corinth. c. x. Et dicitur tritatur in spe fructus perpendi. et pdu. pe. sicut tritura nomen. vñ in antichristiano dicitur. Delectat solo pedibus tritatur equinis.

Tritus. a tero ris. tritui. ut in tritum tritu dicitur tritum ta. tum. i. minutus fractus. Et a genitio triti. addita o. sic hec tritio. et scribitur per t. solam.

Trivialis ut id est diana a tris vel tres et via propter tres eius vias id est potestates. Est enim diana in silvis. luna in celo: proserpina in inferno.

Trivium. via proponitur cum tris bis et quattuor. et dicitur hoc bivium bini et hoc trivium uis. et hoc quadriuium uis. i. locus quo duos vel tres vel quattuor vias conveniunt et tendunt ad idem. Unde hic et hec bivialis et hoc le. hic et hec trivialis et hoc le. hic et hec quadriualis et hoc le. quod pertinet ad bivium trivium quadriuium. Et biviatum triviatum quadriuiatim aduer. i. per bivia trivivia quadriuiua.

Adde. Unde grammatici triviale sciam appellamus eo quod in trivius et copitis docet sciam Laurentium vallam: qui reprehendit quosdam imperitos qui triviale sciam grammaticam rpe toucam: et dialecticam appellant. quadriuialem vero alias quattuor liberalium artium.

Triumphus Tris vel tres proponitur cum phanos vel phone quod est sonus: et dicitur hic triumphus phi. i. victorius: vel triplex leticia quasi trinus sonus. i. triplex gaudium quod fiebat alicui per sublationem civitatis vel religionis Nam revertenti solebat totus populus exire obviam victoriam magna exultatione: cum magno gaudio: et hoc erat una letitia. Alia erat quod omnes captivi sequebantur vel piecedebant currum cuius ligatis manibus eorum post terga. Tertio letitia quod erat ipse idem tunicam lous: et sedebat in currum quem trahabant quattuor equi albi. **Utrum** outo. Quattuor in numeris aureus bis equis. Et cum tanto honore ducebatur ad capitulum. Nam tamen molestia habebat: quod ponebat quidam servus una in curru suo et semper colaphis abbat triumphante ne ipse nimis superebret. Et etiam ideo videtur spes vinculis quantulumvis vilis conditionis esset perveniendi ad simile honorem: si sua prebitas mereret. et dicebat ei semper. **Enochus** auton. i. te ipsum nosce: quasi dicitur. Noli superbi de tanto honore. In illa die licebat cui libet dicere in personam triumphantis quicquid vellet. Unde celsarius triumphanti fertur quidam dixisse cum deberet induci ad iudicium. **Superbe** potius regi calno regine bitinle: volens figurare quod calno erat: et quod succuba existerat regis bitinle. **Utrum** triumphus dicitur a greco triambos. i. a triplici exultatione cuius cui triumphus dabatur sicut dicitur est. Vel triambos dicitur triplex iudicium. Unde triumphus quasi a triplici iudicio. Fiebat enim in exhibitione triumphi triplex iudicium. Primum cum consulebat exercitus. Secundo senatus. Tertio populus. Et sicut assentiret habuit erat iudicium triplex. Unde triumphosus triumphus habere: exultare: vincere. **Utrum** hic et hec triumphus et hoc le. Et nota quod proprie triumphus dicitur perfectam victoriam: quando. i. quis perfecte hostes vincit. Sicut trophoeum quando solum eos fugat.

Triambos grece θριαμβος dicitur triumphus & **Triambeyo** θριαμβέω triumpho. Cognosce te ipsum non dicitur ut scriptum reperit sed ut reliqui trophoea av top gnothi. i. nosce te auton. i. te ipsum. aut scauton. i. te ipsum: proferi aut scauton. i.

triumpho cesaris decantatum est. Cesar triumphat qui subegit galliam Licomedes non triumphat qui subegit cesarem. Licomedes autem rex bithynigerat. Trophoeum dicitur quando exuvias hosti fugato detractas ad arborem suspendebant.

Troas. a troia dicitur troas troadis femina de troia et cor. penul. genitivi.

Trochea. a trochos dicitur hec trochea chee. i. torcular: vel rota modica super puteum: vel illud quod apponitur malo navis: quod habet rotulas per quas funes trahunt.

Trocheus. a trochos dicitur hic trocheus chei. quod cito quasi. rota currat et voluat. Est vero pes constans ex longa et brevis: ut audit. Vel dicitur a trocho: quasi. trochus constans ex duabus partibus. scilicet una grossa et altera tenuis. Item trocheus constans ex duabus syllabis. scilicet una longa et altera brevis. **Utrum** trocheus ca. cu. Et ut dicunt multi. Trocheus potest poni in sexto pede et in heroico carmine. Alii dicunt quod trocheus non habet locum in heroico carmine. Et si inveniat in fine syllaba brevis accipienda est per longa. et sic erit spodeus: et istud verius credo. vide in dactylus: et pdu. pe. trocheus ut patet in illo versu. Producat primam trocheus corripit imam.

Trocheus grece τροχαιος vox trisyllaba est cum a diphthongo in penultima et non cum eu ut alexander putavit in hoc versu. Syllaba bina trocheu tibi constat longa brevisque: qui versus sic emendabitur. Syllaba bina trochee tibi fit longa brevisque.

Trochos grece latine dicitur rota. et acuitur in fine.

Dicitur etiam revolutio et cursus. Trochia vero orbita seu vestigium currus.

Trochus. a trochos dicitur hic trochus chei. quod cito ad modum rote voluit. et ad modum rote rotundus est: et est instrumentum quo ludunt pueri. Unde caton. Trocho lude. Item etiam aliter dicitur tropillus.

Trophinius nifi. pe. cor. propium nomen viri.

Trogodyte penul. pdu. gens ethyopum: ideo dicitur quod adeo veloces sunt ut feras cursu pedum asequantur.

Trogodyte sunt auctore Plinio lib. iiii. degeneres scytharum a servis orti. Secundum Solinum et Pomponium africanum in finibus ethyopie.

Troia troie. quedam civitas. et est ibi duplex consonans. et dicitur a tros.

Troianus na. num. exponitur in phrygia et in tros. **Troigena** gene. com. ge. nat. de troia vel de troiano et videtur componi a troia et genero ras: vel genit. et cor. ge.

Tropheus. a trophos vel a strophos dicitur hoc trophoeum id est solum ab hoste in fugam converso ereptum: et trophoeum victoria de hoste in fugam converso et exultatio vel letitia sue honoris quod dabatur alicui propter hostem in fugam conuersum: et erat talis honor quod totus populus exibat ei obviam et cum letitia eum introducebant in civitatem. et pdu. phe. unde quidam. Hostes imbelles quando dant terga trophoeum dicitur et. vide in triumphus.

Trophos grece latine dicitur conuersio.

Trophos sce. ge. dñ nutritrix. trophoe es educatio. trophimos nutritus. magnus alumnus nutritor **Strophas** ados conversio: vñ straphades insule a conuersione harpyiarum dicitur. **Strophe** es versutia revolutio **Strophos** dolor infestiorum: latini tormines vocant.

Trophus phi. mas. gene. quidam cantus in ecclesia a conuersione sic dictus.

Tropicus ca. cum. i. figurativus. a tropus dñ. et cor. pi.

Tropologia gie. exponitur in quarta parte in cap. de coloribus rhetoricis. vide etiam in allegoria.

Tropologicus ca. cu. penul. cor. vide in tropologia.

Tropus pi. i. figura moralitatis: modus loquendi: ut cum aliis loquitur metaphoricis: vel perifrasis: vel alto tali modo secundum Iulium. et de hoc vide in quarta parte ubi agit de tropis.

Tros et illos fratres fuerunt reges troiani. et a tros dicitur est troia. **Utrum** troianus na. nu. et hic et hec tros trois.

Truddo. a trunco cas. dicitur truccio das. dau. dat. dare. i. interficere: iugulare: secare: & quasi cedere vel sedē do truncare: et est cōpositū a trunco cas. et cēdo vel cēde. vnde trundare quasi truncando cedere: & produ. d. vñ hora. in epi. Vñ seu pisces seu porum & cepe truddas. Et est truddo actiuum cum suis cōpositis.

Trucido atrux & cēdo q̄si truculēter cēdo dicitur videt. **Trucu** lentus. a trux & lentos cōponit. truculentus. tum. Et truculentus tñ valet. i. plen⁹ truciditate: crudelis asp̄: ferus. & vtrūq; pparat. Vnde hęc truculētia tē.

Truculo las. laui. lare. i. trucidare. atrux dicit.

Trudes a trudo dicit hęc trudes dīs & dicit trudes fustes ferrati. s. cōi. q̄i trudan naues. vide in trudo.

Trudo dīs. do in si. trusi. & si in sum trusum. trudere: impellere: impingere: in custodiā indudere. **Trudo** cōponit. Abstrudo dīs. si sum. i. indudere: abscondere. **Trudo** dīs. contrusi. detrudo dīs. si. i. deorsum vel de vno loco ad aliū trudere. Vel excludere. **Extrudo** dīs. si. i. valde vel extra trudere. **Intrudo** dīs. si. i. intrudere. i. valde vel intro trudere. **Ptrudo** dīs. i. pfecte trudere. **Ptrudo** dīs. si. i. ppellere. **Abstrudo** dīs. obtrudo. i. cōtra vel ob aliquid vel vndiq; trudere: indudere: abscondere. **Retrudo** dīs. retrudere. i. intro trudere vel claudere: vel retrudere. i. retro trudere vel extra trudere. **Trudo** & eius cōposita sunt actiua: & faciunt pteritū in si. & supinū in sum et pdu. tru. Vñ quidā. Ingerit astutus: seq̄ intrudit vultus. Itē. Romē habet o trudes: ex trudo sit tibi trudes.

Trulla a trudo dīs. dicit hęc trulla. i. bombus vel sibi lus ant: qui a trudendo emittit. Itē trulla dicit quoddā vas fictile. Itē trulla est quoddā instrumentū cementariorū ferreū latū ad pplanādū murū & ad lapides cū calce cōponendos & iungendos: q̄i trudit & detrudit calce vel iuto lapides. Amos. vii. Et in manu ei⁹ trulla cemetarij. **Trulla** secundū nōnullos dicit matula seu vas in qd egerit apud Iuuenalē. Si trulla iuerso crepitū dedit aurea fundo. vbi alij poculū significare volunt.

Truncus a trudo dicit hęc truncus d. i. sine capite. s. statura arboris insitens radid. **Truncus** hōis est media pars corporis a collo ad inguinē. vñ Aput collo vehitur truncus coris sustinetur. Et gentibus & cruribus &c. Vnde trūcus ca. cum. i. diminutus semiprecisus sine capite. Et trūco cas. id est caput auferre: diminuerē: debilitare. Et est actiuum cum suis cōpositis.

Trusum su. est supinum de trudo dīs. Vnde addita s. sit trusus: id est dansus.

Truta a trudo dīs. dicit hęc truta tē. quidāz p̄sās: q̄ vim habet trudendi. vel q̄ semp moret obstrusa.

Trutāncus ca. cum. penul. cor. in trutānus est.

Trutānizo zas. in trutannus est.

Trutannus a trudo dīs. dicit hęc trutannus m. q̄ suis verbis trudat ad hoc vt deapiat. facit em̄ credi quod verum non est. vnde hęc trutannia nē. Et hęc trutannulus. i. dimi. Et trutannicus ca. cum. Et trutannizo zas. id est vitam et mores trutannorum gerere.

Trutina a trudo dīs. hęc trutina nē. i. satera. s. lingua libe: q̄i semp trudit foias: vel ptica per transversum posita: q̄i trudit sursum. Vñ hęc trutinula. & hęc trutinella ambo dī. Et trutino nas. i. libiare: equipēdē. vel vt dī. p̄sās. **Trutinat** appensat estimat. & cor. tru. Hora. in epi. Scriproes trutina non est q̄ multa loquamur.

Trutina quidē duas primas corripit vt in horatio: **Trutina** poneris eadē. & in psio. Examēq; improbū in illa Castiges trutina: sed non a trudo cuius prima longa est nascit: verū a grēco trytane τρυτανη.

Trutinella lē. di. parua trutina.

Trux dīs. ge. om. dicit a trudo dīs. et est trux crudelis austerus: ferus: inextorabilis: horrendus. & cōparat. Vñ hęc trudas tatis. et cor. u. ante c. Vñ ouis. in epi. Wateris tauro seu ipsa trud. Item hora. in epi. Ira truces inimicitias & funebre bellum.

Thracia regio europē latissima iuxta mysiā & macedoniā in qua est vrb̄s cōstantinopolis. Sunt autem

thraces pugnaces & feri quia partim sunt barbari: partim greci. Etiam dicitur thrace pro thrace. Et hęc a septentrione istrum. ab oriente pontum amicum mare agæum.

Tracōnitis regis syrie ad arabiam. Item dicitur de 23

Trallis plurahter. vrb̄s asiē minoris. Item dicitur de 23

Trasybulus atheniēsis dux qui patriā &c. xxx. vrb̄s nis liberauit. Tandem necatus in castris noctu.

Trasymenus lacus in agro perusino. iuxta quē hanc

nibal flamineū consulem cum. x. xiiij. romanorū milibus interfecit et sex milia cepit.

Trebia flumen italię iuxta placentiā. circa quod hancibal romanos superauit duobus prelīs. primo scipionis exercitū. deinde sempronij cōsulis p̄ligādō

Triballi populus scythicus iuxta myfios & pannones. Nunc ferui & rasciani dicuntur.

Tripolis regio phoenicię habens tres ciuitates quę sunt. Tyrus Aradus & Sydon.

Trinacria vel trinacris. i. sicilia sic dicta quia habet

tres acris. id est tria p̄montoria videlicet pachynum

pelorum & lilijbœum.

Triptolemus eleusij filius & rex atticę. qui in illis locis vsū frumenti primus docuit Poetę fabulantur q̄ ceres eū infantē aluerit ac curru suo impoluerit vt stationem frumenti vbiq; doceret.

Triton marinus deus neptuni filius & tubicen. Itē triton est fluuius aphricę defluens in paludē tritonidem. deinde in mare libycum. Vnde & pallas appellatur tritonia quia iuxta paludem tritronidem nata fertur aut apparuisse.

Troglodytę popul⁹ in finibus aphricę vltra æthiopiam. qui velociores equis sunt & in cauernis habitantes carnibus serpentū viuunt vt Plinius ait.

Troas regio minoris asię ad hellespontū. quę & troia dicit. Item troas vrb̄s est in troade. Item troas dicitur femina troiana V. Virgil. At procul in sola cretę troades acta. id est littore.

Troezen e longa. vrb̄s atticę. vel vt in statium Laetantius ait: thessalię. patria thesei.

Troia regio minoris asię quę & troas. In qua fuit regia vrb̄s ilium vel ilion quę etiam troia dicitur.

Tros fili⁹ erichthonij filij dardani rex phrygię. a quo troia appellata est regio quę prius dardani vocabatur a dardano Filij trois erant Ilus & assaracus.

Tros etiam dicitur vir troianus.

Uatim aduer. p̄sonale. id est in more: vel more tuę gētis vel patrię. Sicut dicitur mecum & suatim. Et scias q̄ aduerbis non accidit numerus neq; p̄sona: vt dixi in mecum.

Tuba a tibia dicitur. hęc tuba bē. quasi tibia: quia sunt similes ei: et in longitudine & in spē. Vel tuba quasi tusa: quia tuba concaua est. Et scias q̄ tuba legalis de qua habetur in. x. Numeri erat vt dicit iosephus fistula cantatoria pene magnitudine cubiti: calamo capadoc p̄bens in principio latitudinē quę cōueniebat ori suo ad susceptionem spūs quę hebraice dicitur afoza. Et sic dicitur in bīstoujs. Tuba habebat quatuor vsus: ad vocandū milititudinē: ad mouenda castra: ad bella: ad festa. Quādo em̄ solēne habebant epulū et dies festos & kalendas dangebāt. Vñ in psal. Buccinate in neomenia tuba. vñ vrb̄s. Legalis populū tuba cum dangore vocabat. In bellicis castris: festisq; sonora tonabat.

Tuber a tumeo mes. dicit hoc tuber beris. fungus & tumore terre prodeat. Vnde et tubera quasi tumores. & prope

casto generaliter. Terentius in adelphis. Colaphis est tu-
ber totum caput. unde tuberosus sa. sum. tuberibus ple-
nus: inflatus: superbus. et comparat. Unde tuberositas
tatis. i. inflatio vel superbia.

Tubero. a tuber dicitur tuberosas. i. inflare: suppire: vel
tuberibus implere. Et ponit. Contubero ras. Detubero
ras. i. purgare vel equare. 7 cor. be.

Tuberosus sa. sum. in tuber est.

Tubianet dicebant iudei illi qd ex alienigenis couoca-
ti in auxilium iude venerat. 7 dicebant tubianet qsi tuberis
cōducti. 7 pdu. ne. hoc vult glo. in. li. Mach. c. xij. sup illud
Et venerunt in caratha ad eos qd dicunt tubianet. i. iudei.

Tubicen. Tuba componit cum ca no nis. Et dicit hic
tubicen anis. qui canit cum tuba. 7 cor. penul. tam noiatiui
q genitui. vide in cano nis.

Tubicina. a tubicē dicitur hec tubicina ne. penult. corre.
mulier que canit cū tuba: vel portat in tuba aut tuba.

Tucetarius ris. in tucetum est.

Tucetum. a tundo dis. dicitur hoc tucetum ti. cibum qd
fit ex carniū pmissione: sicut salictia est. perlinus. Sed grā
des patine tucetags crassa. Et inde hic tucetarius ris. qui
cibum illum facit.

Tuchis ides. in tuchis est.

Tuchis interpretatur fortuna. Unde quidam grecus
poeta dicitur est tuchidides quasi fortunatus.

Tuchis genus avis. s. cuculus.

Tudatus ti. in tudes vide.

Tudes. a tundo dis. dicitur hic tudes vel tudatus. i.
malleus. In tudatos appellamus illos qui habent capita
grossa ad modū mallei grossi.

Tudico cas. pcutit cū malleo. 7 a tudes: vel tudatus

Tueor eris. in tuoris est.

Tugurium ris. in teges vide.

Tutus ta. tum. a tueor eris. tertie conjugationis. Si-
militer conatus: detutus: intutus. Sed tueor secūde
conjugationis facit tutum. unde in doctrinali. Dat tutus
tueor tutum tuor: ambo tueri.

Tuli si. bas. p preterito his vblis tollo 7 fero. 7 cor. tn.
An attuli. detuli: cōtuli: extuli: sustuli. 7 cor. penul.

Tullius li. duol. ppius nomen cuiusdā viri. Luca. in
vi. Tullius eloquiū cuius sub iure togag.

Tollo lis. vide in tollo lis.

Tultus. a tulo lis. tult. vel tetuli tultū. Antiquitus di-
cebatur tultus ta. tum. quod tollitur. Unde grego. in mo-
ra. exponens illud iob. Ferrū de terra tollit dicit in. x. viij.
lib. loquens de mattheo apostolo. Sed de terra tult in
fortitudine ferri cōualuit. vide etiā in tollo lis.

Tumentū. a tumeo mes. fit hoc tumentū ti. q in filo vel
tela tumeat nec subtilitate habeat. Vñ tumentosus sa. sū
id est tumento plenus. Et comparat.

Tumeo mes. mul. mere. i. surgere. crescere: inflare: su-
perpire. Unde hic tumoris. 7 tumesco scis. inchoa. Tu-
meo compo. Contumeo mes. Circumeo mes. Detu-
meo mes. Distumeo mes. Extumeo mes. in eodem sen-
su. Inaeria. i. valde tumere vel cessare: a tumore remoue-
ri. Intumeo mes. i. intus vel contra tumere. Pertumeo
mes. Obsumeo mes. Retumeo mes. 7 ab omnibus istis
inchoa. Contumescio 7c. Tumeo cum omnibus suis cō-
positis est neutrum. 7 caret supi. 7 cor. tn. Horat in poe-
tria. Vescant tetricis tument fugiuntq poetā. Et in auro
ra di. Hic tument ille timet: fugit hic: hostē fugat ille.

Tumeo quidē primā corripit sed auctor mēdose ci-
tat horatū nam non tumēt sed timēt legendū est sic
Vescant tetricis timent fugiuntq poetam.

Tumidulus la. lum. dimi. aliquantulum tumidus.

Tumidus. a tumeo mes. dicitur tumidus da. dum. i. in-
flatus: supbus: irat. Et parat a gto tumidi. addita tas.
fit hec tumiditas us. Et differunt tumidi 7 tumēs: q tu-
midus est qui semp tument. Tumens vero qui ad tps ex
aliqua causa tument. vide p simile in timidus.

Tumor. a tumeo di. hic tumoris. Vñ tumorosus sa.
sū. i. tumorib plen. Et parat. Vñ hec tumorositas tar.

Tumulo. in tumulus vide.

Tumultulus. li. dimi. parvus tumultus.

Tumultuari. a tumultu: tuaris. di. tumultuari⁹ ria.
rū. 7 hinc tumultuari⁹ dicebant milites vel pedites q p so-
lo tumultu ducebant in plū: vel q subito 7 cū tumultu ere-
unt contra hostes ex ipsonis venientes. vñ 7 illud gen⁹
militie dicit tumultus vel tumultuatio vel cōiuratio.

Tumultuor aris. in tumultus est.

Tumultus. a meo mes. di. hic tumultus. i. seditio: cō-
iuratio diuersor garrir⁹ qsi tumor mult⁹. Vñ tumultuor-
sus sa. sum. i. tumultus plenus. Et parat. Et tumultuor-
aris. id est tumultum facere. Et tumultuarius ria. rium.

Tumulus. a tumeo mes. di. hic tumulus li. s. mōs bre-
uis. vel sepulcrū vel terra cōgesta supra sepulcrū. 7 di. tu-
mulus quasi tumens tellus. vñ hic tumulus li. dimi. et
tumulosus sa. sum. i. tumulus plenus. Et parat. vñ hec
tumultuositas. Itē a tumulus p sepulcro dicitur tumulo. i.
sepelire. vñ tumultuatiū aduer. 7 componit. Cōtumulo
las. Detumulo las. i. valde vel deorsum tumulare: vel a
tumulo remouere: detumulo extrahere. Intumulo las.
Retumulo las. 7 est tumulo actiū cum suis compositis.
et cor. mu. Significationes huius nominis tumulus cō-
prehenduntur in hoc versu. Mons brevis est tumulus:
bustum congestaq tellus.

Tundo dis. tundi tū tūdere. i. pcutere: pterere: pte-
rere: pstringere. tūdo ppo. pūdo dis. di. tūsi. pterere p-
cutere: cōstringere. vñ pcutus sa. sū. Detūdo dis. di. tūsi. i.
valde tūdere vel deorsū. Et tūdo dis. di. sum. i. extra tū-
dere vel tūdedo extrahere. Intūdo dis. di. sū. i. int⁹ vñ
valde tūdere. Pertūdo dis. si. sū. Obūdo dis. sū. i. ptra
vñ vndiq tūdere: obturare: i. āgustia claudere vñ phibe-
re: obserare: obsurdare: opprimere. Vñ obtus⁹ sa. sū. Itē
tūdo dis. si. sū. i. retro tūdere: vñ tūdedo retro opprimere
7 acūm ferri destruere. Tūdo 7 et⁹ pposita sunt actiua.
Itē tūdo gemat pteritū in pila syllaba: 7 amittit ibi u. vt
tūdi penul. cor. s. in supino remanet n. vt tūsi. Lōpo-
sita ab eo oia amittūt geminationē in pterito 7 n. in supi-
no. vt pūdi tūsi retūdi tūsi 7c. fm lūg. 7 hoc s. moder-
nosteneas. Scdm antiquos tū supi. pūdi 7 pūdi inue-
niunt sepe retine n. vt obtus⁹. vñ virg. in pilo geor. Vñ
meres obtusidēte cauat arborē lūtres. Et introduc-
pūdi. istū versū. Itē in pilo reg. c. xij. inuenit q retun-
se erant acies vomerū. Inueniunt etiā supina pūdi 7
rū pūdi sine n. vñ agget. i. Saculū pūsi. Et format tū-
sū a pila psona pūti do in sū vt tūdo sū. Inuenit tōdeo
des. 7 facit pteritū totūdi 7 supinū tonsū. vide in suo loco.
Itē scias q cōposita a tūdo oia cor. pe. pteriti vt contūdi:
detūdi: extūdi: intūdi: pūdi: retūdi. obtūdi.

Contūdi habet tu syllabā cōm. Nā horat⁹ vt regu-
la vult breuiat dicens Spectatū meritis durā q cōtu-
dit hydrā. Enni⁹ pducit. Contūdit crudelis hyems.

Tunica. a ton⁹ di. hec tunica ce. ātiqssima vest⁹: qsi ton-
ca q i motu icendētis sonū faciat. Pūmū em fuerit pellē
ceē tunice qd post electionē d padiso adā 7 qua idūti fuit.
vñ tunica le. di. 7 tunica⁹ ta. sū. i. tunica idur⁹ vñ tunica
hīs. Et tunico⁹ sa. sū. i. tunica plen⁹ 7 tunico cas. i. tunica

Tunicella le. dimi. parua tunica.

(inducere.)

Tunicula le. dimi. parua tunica.

Tūsim aduer. i. minūtū pssim vel pssim. 7 di. a tūdo

Tunsum est supinū de tundo dis.

(dis.)

Tuor tuoris. tur⁹ sum. i. inspicere vel defendere: pte-
gere. unde tueor: tuoris tuit⁹ sum. scōe pūgatiōis. i. inspi-
cere: vel defendere: ptegere. Et scōm pūsi. idē signant
tueor: tuor. Et tā tuor q tueor pponunt. 7 redundat ppo-
sita in eādē significationē. s. p inspicere. Cōtuor eris. cō-
tutus sum. Cōtueor eris. pūti⁹ sū. i. pssiderare: inspicere.
Detuor eris. detur⁹ sū. Detueor eris. detur⁹ sū. i. valde
vñ deorsū tueri. Intuor eris. itur⁹ sū. Et intuor eris. in-
tuit⁹ sū. i. ptra aliqū vel int⁹ vel diligēt pssus aliqū tue-
ri. Et distingue sic pūtiū illa de qd cū ea detuimur nul-
la surgit imago 7 signa Detuimur illa de qd cū detuimur
ea surgit imago in iserior pre posita sicut aq. Intuimur
illa de qd cū ea intuimur refultat imago supi⁹ vt speculū.
Itē cōponit. Obtuor eris. obtur⁹ sum. vel obtueor eris.

obtusum sum. i. contra vel vndiq; vel ob aliqd tueri. Tuor: tuor: et cōposita ab illis deponentia sunt. et cōposita in eadem significatione inueniūt. Tuor: eius cōposita faciunt supinū in tuitū. Tuor: vero scōe coniugationis cū suis ppositis facit tui. Itē tuor: deberet facere infinitiuum in tui: sed causa differentie de tui pnois deficiat: sed accipit mutuo tueri. Cōposita vero ab eo hnt infinitiuū scilicet contui et detui. An versus. pro speculor: dices: pro defendo tueri. Datui tui. tui tui. ambo tueri. Item nota q; tuor: raro inuenit pro defendere et sepius p inspicere. Eōcū tuior: raro inuenit pro inspicere: et sepe pro defendere. Sed cōposita raro vel nunq; inuenit tui nū. p videre scōm. Hug. Pūcia: vero in. vii. lib. vbi agit de cōiugatione dicit q; sunt quedā vcrba que q̄uis eādem significationē seruet: diuersē tñ p̄iugationis sunt in vfu: vt strideo des. et strideo dis. Ferueo ues. et ferueo nīs. Tuor: eris. et tuor: eris. Oleoles. et ololes. Excelleo leg. et excello excellis.

Turba. a turbo bas. dicitur hec turba bē. i. cōturbatio et turba populi multitudo: sed multitudo nūero fit. Turba tantū in loco. p̄fit em̄ pauci turbā in angusto facere. et est turba nomen collectivū: et pōt recipere verbum pluralis numeri et adiectiuū in plurali numero et in diuersitate gñis: hoc crōne significationis. vñ in. vii. cap. Joannis. Sed turba hec que non nouit legē. maledicti sunt ei.

Turbatio nīs. in turbo bas. est.

Tubella lē. id est turbatio. et dicitur a turba. Angu. in lib. de ciuita. del. Omnem motum cordis et salum omīsq; turbellas fluitare asserit. et pdu. bell.

Turben nīs. in turbo onīs est.

Turbidus da. dum. in turbo bas. vide.

Turbo bas. dicit a turbo nīs. Et est turbare precipitare: cōfundere cōmiscere: obscurare. Unde turbidus da. dum. et pparat. An hec turbiditas tatis. et est turbidum de natura. Turbulentū vero fit: dicit turbidus da. duz. quia si turbidus. i. terra cōmixtus. s. fece rest est. Turbo cōponit. Cōturbo bas. Disturbo bas. Deturbo bas. Exturbo bas. Perturbo bas. Perturbo bas. In perturbar^o ta. tuz. An a gō pturbati. addita o. fit hec pturbatio. Quare autē pturbatio non cadat in sapientē dicit in sapientia. Returbo bas. Turbo et eius pposita sunt actiua. Item a turbo bas. dicit turbido das. i. turbidū facere. Et turbat^o ta. tum. a gō turbati addita o. fit hec turbatio nīs.

Turbo nīs. masculini generis cor. penul. genitiui dicitur a terra quod antiqui dicebant hic turben nīs. s. vertigo volubilitatis ventorum dictus a terra: quia quotiens talis ventus consurgit terrā in circuitu mittit. Unde turbidus nea. neū. et turbidus nōs sa. sum. De causa huius ventu tiqui dicit ventus turbo vidē in ventus.

Additio. Laurentius valla dicit gramaticos decipi in hoc gō turbonis a turbo. nam non meminit se legisse apud peritos sicut neccardonis a cardo.

Cardonis quidē se legisse negat nā cardius dicitur non cardo pro herba illa hirsuta. verum turbonis a nō turbo apud horatiū legit: turbōis in armis: vbi scies q; turben est cōmotio ventoz; ex cōtrario flantiū: turbo autē p̄p̄riū est gladiatoris.

Turbulentus. turba vel turbatio vel turbiditas cōponitur cum lento. et dicit turbulentus ta. tum. et turbulētis. i. turbidus non lucidus: sed turbidū de natura. Turbulentū vero fit ex accentu: et vtriusq; cōparat. Unde turbulētis: vel turbulētis aduer. et hec turbulentia tie. et turbulento tas. id est turbulentum facere.

Turdela lē. quedā avis quasi maior sit turd^o. Et dicit a turdus: cui turdū stercois viscus gñare dicitur fm̄ Hug.

Turdus. a tardus dicitur hicturdus di. quedā avis: quia tarde volat: vel q; tarde se referat. s. in fine autūti. Unde turdinus na. num. penul. pdu.

Turgeo ges. si sum. gere. islaritumere. An turgesco scis. inchoa. Turgeo pponit. Cōturgeo ges. Deturgeo ges. Disturgeo ges. Inturgeo ges. Perturgeo ges. Perturgeo ges. Returgeo ges. et hinc inchoa. Cōturgesco scis

Deturgesco scis. Turgeo et eius cōposita neutra sunt et faciunt p̄teritū in si et supi. in si. et p̄terita et supina talū verborū non sunt in frequenti vfu vt notū est.

Turgidulus la. lum. dimi. aliquantulū turgidus.

Turgidus. a turgeo geo. dicitur turgidus da. dū. i. inflatus tumidus iratus. et pparat. An hec turgiditas tatis.

Turgeo li. a turgeo ges. dicitur hoc turgiolū li. vas iterū grossum et turgidum. et cor. o.

Turgo ris. mas. ge. i. tumor turgiditas: et dicitur a turgeo.

Turma. a turbo bas. dicitur hec turma me. socetas. (ges. hoim. et p̄p̄ie triginta. sala. s. ala p̄tinet. xxx. milites: turma. xxx. pedites. An turmati aduer. sicut a turba turbati.

Turmella lē. dimi. parua turma.

Turmula lē. dimi. parua turma. et cor. mu.

Turons ciuitas est. et cor. pe. sicut lēgonis. dicitur turonū oppidū: turoni populus.

Turpo pes. in turpis est.

Turpilocu^o. a turpe et loquor: p̄p̄o. turpilocu^o q̄i quū. pe. cor. i. turpia loquēs: vñ hoc turpilocu^o q̄i. i. turp. locutio.

Turpiluctū. Turpis cōponit cum lucrū. et dicit turpiluctū cras. crum. i. turpiter lucrū faciens: vñ hoc turpiluctū cri. acquisitio lucri. et cor. lu. naturaliter.

Turpis. a torpeo pes. dicitur hic et hec turpis et hoc pe. in formis: quia torpeat. Et comparat. et a datuo turpi. ad dita tudo fit hec turpitudō dūis. Item a turpis dicit turpo pas. id est inquinare: turpe facere. Unde turpeo pes. pui. id est esse vel fieri turpe. Unde turpesco scis. inchoa.

Turpeo compo. deturpo pas. Et est turpo actiuum cum omnibus suis cōpositis.

Turricula lē. dimi. parua turris.

Turris. a teres dicitur hec turris huiusmodi. Et dicuntur turres quasi teretes: quia longe sunt et recte procul rotunde videntur: licet quandoq; sint quadratę vel late.

Vel dicuntur a tueo: quia prebent defensionem. Et dicitur accusatiuus singularis in em. i. in: turrem vel turrim.

et ablutū in e. et in i. turre vel turri: et genitiuus pluralis turriū. et actiūs pluralis in es vel in is. turres vel turris. vñ de turricus ea. cū. turrib^o plen^o. ad modū turri: dispositus et pdu. pe. Et scias q; turris gregis dicebat fm̄ hie. loc.

vbi iacob greges suos pavit: nomē loco inde relinquens.

Turris vero custoduz dicebat vbi custodes positi erant ad custodiam prouinciarum.

Additio.

Turres dicuntur arcta atq; alta in muris edificata a terre dis hostibus dicte: sicut arces ab hostibus arcendis: vñ q; aspectu torue sint. hoc est terribiles. Torum quippe terribile dicimus vel a terrendo vel a tauris. Toritas em̄ proprie taurorū est dicta quasi taurorū acerbitas. Ad hoc sunt torue et torū. et torua aduerbia plantis. Quid me torue aspectas. Apuleius. Cum torum in eos intueretur.

tur. Virgilius. Talibus eneeas ardentem et torua tuentem. Lenibat dictis. A turris turritus deductur hoc est altus atq; excelsus: vt turrita domus alta sublimis. In terdum etiam turribus plenus a quo turrite vides dicuntur. et mater deum turrita cognominatur. quia terra est que turres sustinet. Virg. Qualis berecynthia mater leta deū partu phrygię turrita per vides.

Turritusta. tum. in turris est.

Turtur ris. a sono nomē habet genus auis est. vnde turturinus na. num. pe. produ. Et declinatur hicturturtur. pro mas. ge. pen. gti. cor. et sub vno genere et vno articulo cōprehendit aialia vtriusq; serus. pōt ergo dici. Alba aqua et vnus turtur: tam p mare q̄ p femina: nec fit restrictio ad masculinū cū dicit vnus vel solus turtur: sicut cōsuevit fieri in cōi gñe cū dicit albus cōis: tamē quandoq; pnoia recipiunt adiectiua contra naturā sui articuli causa discernendi serum. An inuenit. Anser erat quidā p̄ciofo germine feta. Similiter dictū est de turture. Sola volabit: sola sedebit. An nobiliores auctores his abusiōnib^o nō vtunt. De hoc dixi iertia p̄e tractatu de gñe no minū vbi egi de epiceno ge. et est turtur auis pudica. vñ dicit Ber. in. lit. fm̄ one canticoz. Turtur pare vno cōtēta est quo amisso alterū iam nō admittit: numerositatē in hoibus nuptiaz redarguens. Nā si forsitan culpa p̄pter in

vel litigare: vel polliceri et erat cōe olim: sed mō tñ depo-
nente. et pñet non solum ad hoīes: sed etiā ad aīalia
bruta: vt vado tibi equū meū Et ppo. Lōnador: aris. eua-
dor: aris. i. pollicere: flagitare: vela vaditione liberare: re-
mouere. Reuador: aris. i. vadē recolligere. et est deponē.
cum suis compositis. et cor. ua. sicut vas dis. vñ Dūb. de
remedio. Jamq; vadaturus letissima prodeat inquit. vi
de etiam in vado das.

¶ Vadulum li. dimi. paruum vadum.

¶ Vadum. a vado das. o. in um. scōm. Pūf. dīct hoc va-
dum di locus bicus et humilis in aqua: q; per eū possit va-
di. i. deābulari pedibus vñ vadofus sa. sum. et pparatur:
quia licet vado dis. a quo deriuat pducatur pūmā: tamen
vadu et vas dis. et vado: ois. cor. ua. vñ Dūb. epistolaz
Ad vada meandri conāit albus holoz.

¶ Additio.
Est em ppe vadū fundū fluminis: lacus maris: et cuius-
cūq; aq. plī. Frequētes q;pe tenē cādicantis vadi cari-
nas territat. Idē Dica iuitata naufragijs tergoz adue-
ctoꝝ e gallia aluē in vado sulcauerat. Idē saxū mīricā
doris a vodo ad summa plucēs. Idē. Lignū. vado here-
bat. Idē. Uel si ad vada vsq; glaciē amnes. Hinc va-
dū etiā appellat loc⁹ q; ppter breuitatē aq; pedib⁹ transiri
pōt. vñ vadofus amnis. et vadofuz flumē dī cū frequētia
h; vada hoc est frequētia loca q; trāsiri pedib⁹ possunt.

¶ Vaser. vade pponit cū aser. et dī vaser ra. rū. i. callidus
et ingeniosus: pīpellis: multiformis: et dī vaser qñ valde
aser. i. valde callid⁹. nā asri valde solēt dolosi esse et frau-
dulēti. vel vaser cōponit a varius et ferens. Inde vaser
quasi varia ferens: sicut homo cautus qui loquit varijs
modis. et comparat. et cor. ua.

¶ Additio.
Vaser. i. callid⁹ astutus quasi valde aser. Līc. Non sunt
in disputatione vāsi non veteratores: non maliciofi. A
quo vāse aduerbiū hoc est astute malidose.

¶ Vagedaber hebraice rīm⁹ grece nūerus latine est lī-
ber nūeri. vñ hīero. in plogo regū. Quartus inq; vageda-
ber que numeri vocam⁹ et acuit in fine.

¶ Vagetra hebraice dī tertius liber moysi. i. leuitic⁹. vñ
dī. hīc. in plogo regū. Tertius vagetra. i. leuiticus.

¶ Vagina. a baiulo las. dī: hēc vagina nē. thēca gladij di-
cta quasi bagina: q; i eo mucro vī gladius baiulef. vñ hīc
vaginarius rīj. q; facit vaginas. et vagino nas. i. facere va-
ginas. et ppo. cū e. et dī euagino nas. i. extraho de vagina.
Itē cū in. et dī inuagino nas. i. in vaginā mittere. Vagi-
no et eius composita sunt neutra. et pdu. pe. Dūb. meta.
pendent nūdū vagina diripit ensem.

¶ Vagino nas. in vagina est.

¶ Vagio. a vag⁹ dī: vagio gis. giui. vel gij giti. gire. q; r-
te piuga. i. plorare flere. et est ppe ifantiū in cunis adhuc
existētiū et de vagit⁹ tus. tui. ipse clamor ifantiū. et vagito-
tas. frequē. i. frequēter vagire vel violēter. et pdu. pe. va-
gio neu. est cū oibus suis ppositis. et pdu. ua. i. vagus eā
cor. Phobias. Nos quasi vagitu desiciente loqui. Item
versus. Siluis pasce vagis in cuius tu petre vagis.

¶ Vagito tas. in vagio gis. vide et pdu. gi.

¶ Vagius. a vago: garis. dīct vagius gla. giū. qui genu-
bus iunctis ambulat.

¶ Vago: garis. gar⁹. sū. gari. i. spaciari: errare: huc illuc
discurrere. vñ vagabūdus da. dū. et vagus ga. gū. q; autē
dīct vagus quasi a via actus. et vagari quasi a via agi. i. si-
ne via. vel vagari qñ vagū agi. et est. Et pparat. vñ hēc
vagetastatis. vag⁹ ppo. puag⁹ ga. gū. i. valde vag⁹. va-
go: ppo. Lōuagor: ris. deuagor: gar⁹. diuagor: garis. i. val-
de vī deorū: vī diuersis modis vel in diuersas ptes va-
gari: vī a vagatiōe cessare. Itē euagor. i. extra vagari: ex-
trahere. Siouagor: aris. i. per girū vagari. puagor: garis.
Vago: et eius pposita deponentia sunt: et cor. ua. vñ luca.
Nobilitas cū plebe patet latetq; vagat. Itē i auroꝝ. En
vagus et puagus et maledictus eris.

¶ Vagulus. a vagus dī vagul⁹ la. lū. dimi. aliquantulus
vag⁹. inde hēc vagula lē. dimi. iuuenca q; vagat p campū
et hīc vagulus li. anulus: q; vagat in digito. et cor. gu.

¶ Vagurio. a vago: gar⁹. dī: vagurio ris. i. p oīū vagari.

¶ Vagus ga. gum. in vago: garis. exponit.

¶ Vah quandoq; signat gaudium: et est interiectio gau-
dientis. Esa. xliij. Vah calefactus sum vidi focum. et au-
gu. di. Cum delectamur dicimus vah. Item quandoq;
notat derisionē vel increpationem matthei. et vij. Vah q;
destruis templum dei et in triduo illud reedificas. Et sa-
as q; in b. non potest syllaba terminari: sed obijciatur de
vah. et ah. et oh. et vñ. in quibus h. est finalis littera. Ad
hoc respondet Pūf. ia. in. ij. lib. maioris: q; ibi est apoco-
pa cum eorum perfecta vaha. et aha. et obe. et vñ sint vñ
dic q; interiectiones sint: et huiusmodi voces abscondita
voce solent proferri.

¶ Valde. a validus dicitur valde pro valide. et per syn-
copam pferitur scōm. Pūf. ia.

¶ Valentulus la. lum. dimi. aliquantulus valens.

¶ Valeo les. lui. litum. id est vigere: sanum esse vel posi-
se. et pcedum denotat et valeo. id est pareo. vel infirmor
vñ de terentius. Valeant qui inter nos discidia querunt.
et hinc inuenitur quoddam verbum defectuum q; per-
tinet ad salutationem in recessu. scilicet vale valete vale-
to valeto. id est valere: quod olim solebat dici mortuis
post peractā sepulturam ab amicis quod erat signum q;
non debebant amplius eos videre: et quia tale vale erat
signum doloris et tristitię et mēoris: inde tractum est vt
valeo ponat pro pertrevel infirmari. A valeo les. dicitur
valeo scis. inchoa. Valeo compo. Conualeo les. id est
simul valere: sanari ad sanitatem redire: crescere: radica-
ri. vñ de conualeo scis. Enualeo les. id est valde valere.
Inualeo les. id est valde valere: crescere: abundare. vñ
de inualeo scis. inchoa. Pūf. ia. plus valere: ppe-
stare: pcellere. Nequialeo les. id est equaliter valere:
equipollere: parem esse. valeo et eius composita neutra
sunt. et faciunt pteritum in ui. diuisas. et supinum in iui.
et cor. hanc syllabam ua. Dūdi⁹. deremo. Et valeas anī
mo quicq; tolerare negabis. Et in gregismo. dicitur. Ac-
cipit valeat pro queat et pereat. Qui valet ille potest defe-
ctuumq; salutat. de vale et valete dīri in auco aues. Et
nota q; valeo quando pcedū denotat construitur cum ge-
nitio denotante pcedum indeterminat⁹: vt in digesto.
Julius ait. Fundum tanti valere quanti vendi pōt. Gre-
go. dicit. Regnum celozum tanti valet quantum habes.
Construitur etiam cum accusatio denotante pcedū des-
terminat⁹: vt in gen. Terra quā postulas tricētos sidos
argēti valet: construit etiam cum abltō. ¶ Additio.
Valere proprie significat posse. plī. Quis tantē improbi-
tati sufficere valeat. Hinc validus dicitur firmus: potēs
robustus: cuius contrarium est inualidus a quib⁹ validi
or dissimul. Inualidior inualidissimus deducuntur. et
validitas robur: sicut inualiditas infirmitas. et valentia
fortitudo. varro. Omnes foimīdant hominis eius valē-
tiam: e valide firmiter: a quo fit validius validissime. et
per syncopam valde quod significat multum. Martia.
Hoc valde vicium periculofum est. hinc valentes dic-
mas vel sanos: vel robustos. Item valere simpliciter ac-
cipitur pro eo quod est saluum esse. Martia. Ne valeā si
non totis decane diebus: et tecū totis noctibus esse vclim

Valere itaq; interdū est validū & incolumē esse: vñ
desalutantes & bona pccantes in decessu ac discessu
dicim⁹ vale. quocirca quia id discedētib⁹ dicimus
accipit valere p discedere: nō vt gregismo⁹ & alij illit-
teratioris accipit ppire. vt in Terētio. Valeat q; iter
nos dissidū querūt. i. a nobis lōge sint & discedant:
vt interpretat valla. Interdū etiā mediū est ad bonū
& ad malū vocabulū: vñ bñ valere & male valere di-
cim⁹ Vltimū vale qd pactis iustis seu exeqis dicebat
defunctis erat. Vale. vale. nos te quo or dine de⁹ ac-
natura iusserit sequemur oēs. Regit gtōs tāti qñ Plu-
ris & minoris & ide cōp ositorū sine substantiis: cum
substantiis autē & hēc & reliq; noīa in abltō: vt cete-
ra verba pñij. dūi⁹ aut actm quidā addāt: decepti co-
q; dicim⁹ nihil valere: cū nihil aduerbiū sit.

Valeto a valeo les. dicitur. i. gluto p. cōtēnēt: q. parū va-
let: v. i. q. valet mīlī ille cadere. 2. pdu. pe. gti. f. valetōis
Valgia. a voluo uis. dicitur hęc valgia gti. quasi volgia.
Iretorio. p. pte em labioz obrotio est quā facim? cū al-
quē deridem? vñ valgio gti. i. retoquere.
Validus. a valeo les. dicitur validus da. dñ. i. fortis por-
tens robustus. Et pparat. vñ valde dñs. sine aduer. et
sepe pferit p synopā. validus dñor. dñm. p. validus
validior. 2. valde p. valde e validus p. validus. Itē ar-
vidus dicit hęc validitas. 2. per ppositionē. Inualid?
da. dum. i. debilis fragilis non validus. et cōparatur. vñ
hęc invaliditas. 2. hęc inualitudo dñis. i. debilitas in
beallitas infirmitas. 2. cor. pumā validus. Luca. in. vi. li.
Adicit inualidē robur secūda causē.
Validudinarus. in validudo est.
Validudo. a validus dicit hęc validudo dñis. i. fortitu-
do. Et nota q. validudo inuenit p infirmitate. 2. est nomē
tracum ab illo funebri vale qd dicebat mortuis. De quo
dicitur est in valeo les. vñ qdam dicunt valetudo per e. vñ
validudinarus. ria. rñ. 2. valetudinarus ria. rñ. q. sepe in
firmat: vel valetudinarū rñ. domus in qua curant egroti
Et licet cā dñe dicit possit: in vtrags tñ significatiōe dicitur
copetēter validudo p. l. Et scias q. i. añtudo breuiat. vt for-
tudo: ppter valetudo quasi valetudo. **Additio.**
A valeo validudo deducit q. p languore accipit. Cū
validudine tuā cura diligenter hoc est languore et infirmi-
tas. A qua validudinarū dicunt q. male sani sunt et frequē-
ter egrotant. Aliquā validudo sanitatē significat. Idem.
Sed nunc validudini tribuamus aliquid.
Validudo pro validitudo dicit: quod si dicat corri-
pēt scda q. i. validudo pduci sed nō in ceteris i. añ tu-
do fortitudo: longitudo. magnitudo &c.
Vallo. a vallo las. dicitur hęc vallo huius vallis: quia
vallata sit montibus. vñ vallosus. sa. sum. 2. hęc valle
stris et hoc stre. 2. per cōpositionē hęc cōuallis. magna
vallis. vel vallis dicuntur vñ dñs sunt humilia loca cam-
porum et depressa quasi vulta. Hinc et conualles depref-
sa loca terrarum inter montes. Et scias q. inuenitur val-
lis salinar: quia ibi erant putei salis.
Vallo las. in vallus est.
Vallosus. sa. sum. in vallus est.
Vallus. a validus dicit hęc vallus li. i. palus quasi val-
lis vñ hoc vallū li. cōtēnēt natura q. sit de palis sup agges-
tē vñ vallū est ipse ager. i. id qd mole terre erigit vñ cūsto-
da pte dñat. 2. est vallū inter murū et fossam. 2. dicit a val-
lis. i. palis quibus vallus munit. vñ quiddā. Minens vallus
sed vallū cōtēnēt vñ. 2. a vallū dicit vallo las. i. circūda-
re. circūsepere: ppte vallo vel vallis. vñ hęc vallatio nis.
Id est paloz circūdatio in villa vel in vñ obsidione. val-
lo cōpo. Cū vallo las. circūvallo las. 2. est vallo actiui cū
omnibus suis cōpositis. **Additio.**
Vallus sudis est sine palis cū vitis alligat. Virg. Et val-
los pum? sub tectis referto. Solebant autē milites sudes
secū gestare quibus castra munitēbāt. Idē. Quadrifidat
q. sudes et aceto robore vallos. A vallo veteres valles dñt
ppterit dñere: q. d. vallo obdūnt p. perditis habent.
Itē a vallus intervalis hoc est spaciū qd inter palos est
vallū cū stre p. mīnētēs a quo oē spaciū intervalis est nū-
cupatū. Et est vallū munitio castrorū qd ex vallis fiat.
Valor. a valeo les. vñ hęc valor lor. i. potētia: vigor: sa-
ma. a voluo uis. vñ hęc valua ne. 2. sunt p. nitas.
p. valua q. reuoluunt intus et sunt duplices et replicabiles.
De hoc vide in tanua.
Vaneco nes. in vanus exponitur.
Vanga. a vagus dicitur hęc vanga gti. quoddā genus
fossorū: quia vagando fodit.
Vanidus. ca. cum. pe. cor. i. vana dicens. 2. cōpo. a vas-
nus 2. dico ds. dñt. 2. tenet naturā de dñi pte pte qd nas-
turaliter cor. pumam.
Vanidus. a vaneo nes. vñ vanid? da. dñ. i. van? et cō-
po. Euanidus da. dñ. i. valde vanid? dñt. in. v. meta.
Dectorags in tenues abeunt euanida rños.
Vaniloquus. a van? et loquor: ppo. vaniloqu? qua. qua-

id est vana loquens. vñ de hoc vaniloquū quā. et cor. lo. 1
Vanitas. penul. cor. i. vanitatem dicere: vel vanitā
dolaudare. 2. dicitur a vanus.
Vannus nī. infirm de vimine factum in modū scuti. p.
tribum. 2. est. gti. ge. scōm. p. p. **Additio.**
Vannus a volat. Harro dicitur pnat. q. inde dum lac-
traf leuis volent vñ. 2. mystica vannus hyacchi.
Vannus. a venus vñ vanus na. nū. i. inanīs: falsus. va-
nus: irritus: veneris: q. veneri p. pte solent esse vani
Et cōparet. vanus nīor. sumas. vñ hęc vanitas tis. 2. dicit
vanus quasi vehementer anis vacuus. 2. est et. vide de
hoc in inanīs. 2. a vanus dicit vaneo nes nū. i. esse vel fle-
ri vanū vel deficere. vñ vaneo scas incoā. vaneo cōpo.
Euaneco nes: iuaneco nes. Et hinc inchoā. iuanesco scas.
euanesco scas. iuanesco scas. Vano et eius cōposita sunt
neutra. 2. carent sup. 2. pdu. ua. vñ vuidi? de sine titulo.
Armīne lēsa ceres sterile vaneat in herbam.
Vapidus. a vapo dicit vapidus da. dum. id est insipis-
tus sine sapore. Et comparat. vñ de hęc vapiditas tis. i.
insipiditas. 2. cor. ua. 2. pl.
Vaporo ras. rau. rare. i. calefacere: viere. vel vapo-
emittere vel vapoando emittere. vñ hoc vapoamē mī-
nis. 2. hęc vapoabilis et hoc le. 2. hęc vapo polis. i. ca-
lor sum? vide in tonitrus et in vētus et in pluuia
A vapo vñ vapors ra. rñ. 2. vapoens rea. rñ. vapo-
sus sa. sum. Vaporo ras. cōpo. dñ. 2. dicit enaporo ras. et
est actiui cū suis cōpositis. 2. pdu. po. Varg. enci. xl. Suc-
cedunt matres et templū thure vopiant.
Vappa. a vapo vñ hęc vappa pe. vile vñ qd de fece
expumit exinanitio cū aqua: 2. est fere nullius saporis. vñ
hęc vappa pe. sepe dicit insipiditas. 2. vappa dicit ardēlio
p. dñs: supflue q. insipide disp. res suas: et nullius p-
bitatis est. Et scias q. vappa pdu. a ante p. sed vapinus
eam cor. vñ de credo q. sit dicendū vappa per geminū p. 2.
sic ppositione produ. pumam.
Vapulo las. lani. vñ a vapo 2. est vapulare idē qd hbe-
rari: et est p. neutrū passiuū: 2. signat passionē ab alio il-
latā et cōstruit cum abito interposita a vel ab: vñ vapulo a
te. i. p. boro. sicut berta nubet a pte: 2. hęc vocē actiui et sensū
passiuū sicut et vaneo nubo etulo. et pdu. pumā vapulo. et
scribitur per vñ p. vide in etulo las.
Varica. a var? vñ hęc varica q. 2. hęc varic ds. vena in-
tercoranea: q. si lēdat vel itine vel pmissione reddit hos-
minē curū 2. lēatū: et ex lēione facit poplites et coras tur-
gescere. A varica vel a varic dicit varico cas. vñ varico-
cas. i. transire vel ambulare vel diueri: vel defecere: 2.
curiare: vel claudicare. 2. cōponit. Varico cas. 2. dinari-
cor. i. dñtere: vel separe: diuersū facere: vel diuer-
sificare vñ diuersis modis variare. A varico cas. vel po-
tus p. varico: cas. i. transgredi. Itē a varic dicit vari-
cosus sa. li. id est curuus. 2. cor. pumam varic.
Varix. primā pduci vt var? sed varico? corripit cā
Varico cas. in varica est. 2. cor. penul.
Varius. a via vñ viarius ria. rñ. quasi varius. i. nō vñ
usvie: sed incertē et mixte sententie et diuersus. vñ hęc va-
rietatōis. Et vario rias. aut. are. i. facere variū. 2. diuer-
sificare. vñ variatim aduerbi. 2. hęc vñ variabilis et hoc
le. Añ variabiliter aduer. 2. hęc variabilitas tis. Vario cō-
po. diuario as. i. diuersis modis variare. Et est actiuum
cum suis cōpositis. 2. cor. ua. **Additio.**
Vir. li. i. enci. Eya agerūpe moras variū et mutabile sēp.
Varic c. cor. pe. gti. 2. mal. ge. sicut dicit p. p. (semia.
quasi in fine qñtū libi. 2. pdu. na. vide etā in varica.
Videtur ergo varex dicendū vñ & penul. corripit si
cut varicosus secundū & primā.
Varus. a varus vñ varus ra. rum. i. curuus. 2. pdu. ua.
Varialis est ille qui tenet seruitiū facere domino oc-
casionē fendi. hęc ostiensis.
Vas dñs. mal. ge. i. obles vel fidelis. Et dicitur a va-
do dñs. quia dato vade licet abire et vadere. 2. cor. a. itē d.
sed vado dñs. pumam pdu. vñ de quiddā. Obside suē vā
de posito pumam tu vade. **Additio.**

Vas inquit Varro appellatus est qui pro altero vadimonium praebebat. consuetudo enim erat cum reus parum esset idoneus inceptis rebus: ut pro se alterum daret. videtur Varro significare vadem esse quem fidei iussorem vocamus: et vadimonium fidei iussorem. Quintilianus. de legato frumentario qui ad praesentium diem venerat inquit. Nisi tamen ad vadimonium legatē venisses non multorum dierum comestum habebamus. Alii vadem a vadando deductum existimant quod qui vades dederit vadere ei: hoc est discedere interim liceat. Hora. Ille datus vadibus qui rure extractus in urbem est.

Vas sis. neu. ge. 2 est heteroclitum nomen declinatione: quia in singulari numero est tertie declinationis. sed in plurali est secundae. Unde versus. Vas dis. terne: sed datur vasa secundae. Et dicunt vasa quasi vesca. a vesco: siue a vescendo: quod esse in eis ponuntur.

Vasco a vacca dicitur et hec vasco is. 2 vacceus cea. celi vascones 2 vaccei quidam populi dicti sunt a vacca ciuitate hispanie iuxta pyrenaeum montem. a qua habuerunt principium: vel quem olim possederunt 2 dicuntur vascones quasi vaccones. c. mutata i s. Unde hec vasconia nunc regio eorum. 2 hinc vasconia. niu. 2 hic et hec vasco onis.

Vasculum li. dimi. paruum vas.

Vascus. a van? dicitur vasculum sca. scu. i. van? nugator?.

Vastitas. tis. in vasto stas. est.

Vasto stas. aui. are. i. distribuere: dissipare: diripere: spoliare. unde hic vastator. ris. 2 hec vastatio nis. et vastatorius ria. rium. 2 hic et hec vastabilis et hocle. et hoc vastamen nis. 2 pdu. pe. vasto componit conuasto as. per uasto as. Et est vasto actiuum cum suis compositis. Item a vasto as. dicitur vastus sta. tum. i. magnus. ingens pro fundus incultus: amplius: desertus: solitarius. Et componit vastus stori. simus. Unde hec vastitas tis. a gentitio vasto addita tas fit hec vastitas. 2 addita tudo fit hec vastitudo dnis. id est magnitudo amplitudo: desertum solitudo: 3 vastitas proprie corporis: vastitudo autem solitudo.

Vates a vicio es. dicitur hic et hec vates huius tis. sacerdos. quandoque dicitur poeta. quandoque propheta diuinus: et dicebantur vates poete: quia metra ligarent pedibus 2 syllabis 2 verba modis connecterent. Et eodem nomine etiam diuini dicebantur: quia ipsi quoque plura afferrebant versibus. vel vates a vimetis dicti sunt: vel a video es. quia futura videbant. 2 produ. ua. Dico. de re me. Parceretum vatem sceleris dānare cupido. Quidam dicunt quod vates dicitur a vas sis. et theos. quasi vas dei vel vas diuinum. unde sacerdos dicitur vates: quia continet deum per sanctimoniam. Virg. in. iiii. enei. Iheu vatū ignare metes quid vota furent. Item diuini 2 prophete dicunt vates: quod continere vident deum per futurorum praesentiam: sed potius est et. vates quasi vas dei quod compositio.

Vates quasi fates dicitur a fando: quia futura fatur.

Vaticanus. a vates et cano is. componitur vaticanus na. num. id est propheticus. 2 tunc cor. pe. unde inuenitur hic vaticanus ni. pro quodam monte ubi nutritus fuit iuppiter. et produ. ca.

Vaticanus collis est vnus e septē quos roma continebat: sed in eo non legitur iuppiter nutritus.

Vaticinoz a vates et cano is. cōpo. vaticinoz ris. atus. sum. ari. i. diuinare: prophetare. vñ hoc vaticinium ni. i. diuinitatio: prophetatioz hic vaticinus ni. deus paganorum. ite vt dicunt quidā a vates 2 cano potest componi vaticinus na. ni. id est propheticus. vaticinoz depo. est. 2 cor. ti.

Vaticanus. in vaticinoz est.

Vaticidicus. a vates 2 dico dis. xi. componit vaticidicus ca. cu. pe. produ. i. propheticus diuinator.

Vau. nomē est cuiusdā elemēti apud grecos 2 hebreos. s. u. consonantis. Itē est aduer. admirantis vel iurantis. Vau non est nomē litterę gręcę: quia nec u hñt vocales sed p eo vtuntur oy diphthogo: nec v cōsonū: pro quo β vitta ponunt: sed fere vt v pronunciant.

Vaccei populus hispanie citerioris.

Valentia vrbs hispanie citerioris mille passus ama-

ri. colonia romanorum.

Valeria puincia circa pannoniā quā nunc stiria vocat. Vangiones populus germanie nunc vormalcienses Varius fluuius diuidens galliam ab italia. a quo lingua incipit.

Vascones populus hispanie taracensis: qui quodam ab hostibus angustiat i vescabant humanis carnibus Iuue. Vascōes vt fama est alimētis talibus vsi. Vaticanus mons in vrbe roma ubi nunc palatium est summi pontificis & basilica sancti petri. dictus a vaticinijs ibi datis olim.

U

ante

B

Uber ab bua dicitur hic vber ris.

id est māma: 2 habet totū in singulari 2 dicitur quasi vuera. quod vuida sunt 2 hūore lactis in modū vuarū plena. 2 pdu. u. Dico. de arte in. i. l. Ferilioz seges est alienis semper in agris. Viciuq pecus grādi? vber hñ. 2 in cātis dicit. Meliora sunt vbera tua vino Et inde hoc vber ris. abundātia fertilitas. 2 hic et hec vber ris. cōis ge. in declinatione: sed ois in constructione. Et de finit abltus in e. tñ. licet quos per auctoritatē finiat abltus in i. 2 potest in masculino gñe 2 fecit 2 neutro generib? satis proprie sicut 2 diues 2 paup: sed non in omni sua terminatione: quod qualitas accusatiui desinentis in em. 2 forma plis casuum in es. nullo modo potest neutro gñi adaptari. Unde nihil est habere vberē pecus vel vberes pecora. unde versus Bē vel res neutri fugiūt sed cetera sumūt. De hoc dixi in tertia pte ubi egi de omni genere: et est idē vber quod abundans. vñ Luce. xij. Vobis cuiusdā diuitis vberes fructus ager attulit. Et coparat vberior. rimus Vñ vberiter rius. rime. aduer. et a nō addita tas. fit hec vbertas tis. i. abundātia. Itē ab vber p vbertate dicitur vberosus sa. sum. i. abundās. Et coparat. Vñ hec vberositas tatis. Itē ab vber dicit vbertus ta. tum. i. fructuosus abundans. Et coparat. Vñ vbertim aduer. i. abundāter. 2 vberto as. i. abundare. Itē ab vber dicit vbero ras. i. abundare. Et coponit exuberare beras. i. valde vberare supabundare. Vñ exuberans rātis ois gñis. 2 coparat. Unde exuberantius. sime. aduer. 2 hec vberatitia tie. i. abundātia affluētia. Inubero ras. i. valde vberare. Et est vbero neu. cum suis cōpositis. Itē vbero ras. potest deriuari ab vber p māma: 2 tunc vberare. i. lactare. 2 ide exuberare. i. ab vber segregare. Et inubero as. i. lactare. Et fm hoc vbero est actiuum cum suis cōpositis. Item ab vber p māma cōponitur hic et hec exuberis 2 hoc re. 2 sububeris re. exuberis dicunt in fantes qui extrahi sunt ab vberē. Sububeris vero qui adhuc sunt sub vberē.

Ubero ras. in vber vide.

Ubertuosus. ab vberto as. 2 vbertuosus sa. sū. i. fertilis vbertate plen?. Vñ ioseph?. Dum placuisset Isaac vt iret in egiptū vbertuosam valde prouinciā. et copatur. Potest etiā deriuari vbertuosus ab vber p vbertate.

Ubertusta. tum. in vber vide.

Ubi est aduer. loci 2 interrogandi: 2 significat 2 interrogat in loco. Itē est aduer. tēporis: vt vbi. i. postq vel quādo. Itē est aduer. qualitatis. vt vbi. i. qualiter: 2 quantitatis: vt vbi. i. qñtum 2 similitudinis: vt vbi. i. sicut est: etiam quandoque aduerbium increpantis vel admirantis: vt in Bñ. Adam vbi es. quasi diceret in qñta miseria. 2 i qñta angustia es. Miser quid fecisti in quantū pñm incidisti Bene enim sciebat deus vbi esset: sed quasi admirando increpabat eum quod in tñ pñm delapsus erat. Et vt dicit Greg. in. xxx. moza. Serpens vero iam non requirit: quod nec ei? penitentia querebatur. Vñ autē quorū penitentia quesita est scūtū nequissime defensionis contra iustissime correctionis verba pretenderunt. Unde vsq nūc in vñm peccantiū trahit: vt culpa cū arguit defendat. 2 vñ finiri reatus debuit: ide cumulet. Vide in excuso. Itē dicit Greg. in. ij. moza. exponēs illud Joh. Sathā. Vñ venis. Quid est quod venientibus angelis electis nequaquā dñ. Vñ venitis Sathan vero vnde veniat pūctat. Non enim querimus

Eueho his. xi. cum. i. extra vehere. extollere. vñ electo as. frequen. Inueho his. xi. i. contra vñ intro vehere. vñ dicit. Iste inuehit in illū. i. vituperat illum et reprobendit. Differunt tamen qz ppte vituperare est malefactū alicuius iocose narrare qd facit. **H**orati⁹ in odis. Reprehēdere est malefactū alicui⁹ sub specie correctionis enarrare: qd facit **H**ora. in sermo. Sed inuehere est malefacta alicuius maligno aio et lingua detractoria representare quod **H**ora. videt facere in epodo. sed nō facit. Unde inuectiua uia. uñ. i. detractorius malignus et hoc inuectiuū. et hec inuectiua uñ. et inuecto as. frequēta. **E**ueho his. xi. cum. i. pcul vel ante vehere. pmouere: vel extollere. Unde puecto as. **E**ueho his. xi. cum. i. Subueho his. xi. cum. i. sub⁹ vel sursum portare. **U**ñ subuecto as. frequē. **E**ueho et ei⁹ cōposita sunt actiua: et faciūt pteritū in xi. et supinū in cū. Inueho: tamen inuenit in deponēti genere.

Uel aliquādo est pūctio disūctiua: vt quādo ponitur int duo q nō possunt simul esse vera: vt homo est rationale vel irrationale. aliquādo est subdisūctiua: vt quando ponit inter duo q sunt simul vera: vt amauerūt vel amauerē. aliquādo etiā ponit pro saltem. **A**dditio.

Uel aliquando ponitur pro etiā virg. Carmina vel coelo possunt deducere lunam.

Uelaber in velabū est. et cor. la. naturaliter.

Uelabrum a velo las. dicitur hoc velabrum bū. vas in quo oleū cōfundit: vel in quo frumentū purgat. **I**te velabū dicitur qd velis trāsit vel locus romē ita dicitur vbi obsonia vēdebant: vel illud quo passit vel hmoi abaria velantur. **H**ora. **C**ū scurris farto: cū velabio omne macellū. et inde velaber labū. venditor minutarum rerum comestibilium in tali loco: vel qui eas velat.

Uelabrum a velis aut velificando dicitur iuxta auentīnū montē romē quo velis & ratibus vehabantur: vnde sunt qui a veho deducant vt docet perottus.

Uelarium rī. in velum est.

Ueles. a velo las. dicitur velis. et dicunt velites pe. cor. expediti milites vel pedites leui armatura armati q pūctū incipiūt et dicunt a volando: quasi volites vel a velocitate: vel a velū ppter celeritatē. Unde hic et hec velitaris et hoc re. et velitari⁹ ria. rī. et velitoris. ad modū velitum pugnare: vel pūctū incipere. et ponitur simpliciter p pugnare. vel certare: vel altercari. **A**dditio.

Ite velitarius pugna dicta est q fundis ac lapidibus inter dū etiā hastis ab inermib⁹ fieri solet. **H**inc velito pūctū ductū est p leuit pūctio et iurgor: et velitatio pūctio. **P**lau. **N**escio quid velitati estis inter vos.

Uelifer ra. rum. pe. cor. vel a ferens ex velum et fero fers componitur.

Uelificor a velū et facio compo. velificor rī. i. velis tēsis nauigare: vel a facere: vel extigere: vel velū paruum facere: et cor. si. Inuenit etiā velico cas.

Uelitor aris. in veles est.

Uelivolus a velū et velo cōpo. velivolus la. lū. qd velis volat: vt nauis: vel p qd velis volat in mare: et cor. uo.

Uelerosus sa. sum. i. vellere plen⁹. a vellus dicit.

Uellico cas. au. are. i. summatim vel paulatim vel apparenter vellere. Unde vellicās omis gñis. **A**mos. vii. Sed armentari⁹ ego sum vellicās sicomoros. et cor. li. Et est verbū apparatus: et format vellico a vellis scōa pfora de vello is. is. mutata. in i. cor. et addita co. vt vello is. vellico. i. appareo vel videor vellere: sicut albico as. i. appareo albere. Et scias q vellito tas. p. i. scriptū est verbū frequen. sed vellico cas. p. c. nō potest esse pbum frequē. qz nullū pbum frequen. desinit in co. sed desinit in to. vel so. vel in xo. pterea pūctio. in. vii. li. pba huiusmodi desinentia in co. vt vellico as. albico as. nutrico as. ponunt aliā speciem a frequen. Unde videas ne decipiaris in orthographia istorū pborum: qz vellito p. i. est frequen. sed vellico per c. nō est frequen. sed vt tetigit est alia species a frequentatiua: vt patet p pūctio. in. vii. li. Unde vellicās tis. participiū omnis generis. et vellicatio onis. et vellicatio tas frequentatiuum.

Uellito tas. frequen. i. frequenter vellere: vide etiam

in vellico.

Vellito nescio vnde sit frequentatiuum: nam a vello velli vulsum fit vulso & inde vulsito nō vellito nisi forte irregulariter dicitur: quod & docēdum erat & exemplis probandum.

Uello is. velli vel vulsi vulsum ere. i. eradicare: carpere. vello cōponit. **A**uello is. i. remouere: longe vellendo absentare: aduello is. ad se vel valde vellere. cōuello is. diuello is. euello is. peruello is. puello is. reuello is. subuello is. tranfuello is. **U**ello et eius cōposita sunt actiua: et faciunt pteritū in velli et vulsi: sed vulsi in frequentiori vsu est: et supinum in sum.

Vulsi in rariore vsu est: vsque adeo vt sertius neget omnino reperiri: reperitū tamen est sed rarius q velli.

Uellus eris. ge. neu. dicitur ipsum corū ouis vel arietis cū pilis et dicitur a vello is. qz olim vane vellere et nō tōdebant et ipsa etiā lana vel floccus lane dicitur vellus. et cor. le.

Vellus a vellendo per geminū ll. scribi vult a velando per simplex. sed varro a vellendo deductum censet: est autem pellis cum lana: non cum pilo: nam pilus in oue non est.

Uelo a velum nauis dicitur velo as. au. are. i. tegere: cooperire: obumbare. vnde hoc velamen is. et hoc velamentum ti. et hoc velū li. monacharū. velo cōpo. **A**duelo as. i. valde velare. abuelo as. i. discooperire. cōuelo as. denuelo as. i. valde velare vel discooperire. inuelo as. obuelo las. i. obtegere. reuolo las. i. detegere: aperire: vel manifestare: velo et ei⁹ cōposita sunt actiua. et p. d. ue. **U**irg. eneid. vi. **L**etra populea velas fronde iuuentus. **A**dditio.

Uelare em licet proprie cooperire sit aliquādo tamē pro ligare accipitur. **P**ompo. **R**este velet gulā. aliquādo pro vestire. **P**lau. **M**ullebū velatus toga.

Uelor a velum dicitur velox is. ois generis. et cōparatur. vnde hec velocitas et proprie velorum.

Uellū a velo as. dicitur hoc velū li. qz quasi ala volantis extenditur et naue velare facit. vnde volare et nare reciprocata sunt. i. reciproce vñ ponit pro alio: qz nauis videt habere alas in remis et velis: et aus videt habere qñ remos et vela in alis. **I**te inuenit hoc velū li. p eo qd ponitur sup capita monacharū et qd in ecclesia vel in tēplis vel etiā in alijs domib⁹ extendit: et tūc dicitur a velo as. o mutata in um. dicitur sic qz oblectu suo interiora domorum velet. vnde **P**ulcia. in. iiii. li. de ntis di. qz quedā denotatiua a verbis deriuant o. in um. cōuertentia: vt vado vadū velo velū: et pdu. pu. velū. et velis numeri pluralis casus ablatiui. sy velis verbū cor. ue. vnde **P**lus. **S**i transire velis maris vndas vtere velis. **I**te a velū dicitur hic et hec velaris et hoc re. et velari⁹ ria. rī. ad velū ptinens. et hoc velare rī. et hoc velariū rī. i. velū vel locus velo vmbiat⁹. Unde et sic dicebat quidā locus in theatro ad quē rediebantur pueri post ludos: qz velū ante pederet vt esset secret⁹. **I**uuen. **E**gregios pueros inde ad velaria raptos.

Uelut in veluti exponitur.

Ueluti. avel et vti pūctio cōpo. veluti. i. quē ad modū quomodo fm **P**ap. et cor. pe. **U**irg. eneid. it. **A**t veluti plio lupus insidiat ouili. et inde p apocōpā fit velut aduer. similitudinis. sicut qñ. et est t. finalis littera et nō d.

Uena a venio is. dicitur hec vena ne: qz p eā sanguis venit ad cor. vñ vena dicitur quasi vena a via: qz est via sanguinis. vnde dicit **I**sid. **V**ene dicitur sunt eo qz vie sunt natātis sanguinis siue rīui p corp⁹ omne diuisi quib⁹ diuersa mēbra irrigat. **A** vena dicitur venosus sa. sum. i. venis plen⁹ et aliquādo ponit p turpis. qz in maglento vena turpiter apparet: et cōparat venosus fior. sumus. et pduat ve. vena sed venis verbū cor. pe. Unde **P**lus. **D**ic puer vnde venis quo pergis turgide venis.

Uenabulū a venor rī. dicitur hoc venabulū li. qz venatui sit habile vel qz venientē apū excipiat. **I**te a venor dicitur hic et hec venabilis et hoc le. ad venandū habile vel planabile: et cor. pe. venabulū et venabilis.

Uenalis a venū dicitur hic et hec venalis et hoc le. res que venditur vel venditioni exponitur. **H**orati. in. ii. lib. ep:

Laudat venales qui vult exponere merces. vnde venas
liter aduer. et hec venalitas tis.

Venalicus ca. cum in venio est.

Venator a venor aris. natu. u. i. or. sic hic venator toxas
qui bestias venatur et insequitur.

Vendico cas. a vindico cas. dicit vendico cas. i. acqui-
rere pbi actum cum omnibus suis compositis si qua ha-
bet. Sed vindico. i. vltico. et cor. di.

Vendico scdm Laurentii valla id est quod appropuo ac-
meu esse dico. Quintil. Circo vltatu est nome peni sibi
vndicat. Ruteru. Rusticus pete parte bonor. orator sibi
totu vendicat. Et fere hoc verbu postulat datiu et hunc
frequentissime ex pnoibus primitiis: vt hunc agru ego
vendico mihi: tu vendicas tibi. Vndico vero id est quod
vltico. Interdu etia vindico id est quod ab iniuria cotu-
melia ve siue iactura facienda defendo. Ricer. p marcello
Nobilissimam familiam ad paucos redactam pene ab
interitu vindicasti. Id de senectute. Et est fencer natu-
ra loquacior ne ab omnibus eam vicijs videar vindica-
re. vicijs. i. vituperationibus.

Vendito tas. i. vendere cupio. frequenter vdo fm pas

Vendo a veni supinu et do das. pponit vdo dis. didi
dim. dim. vbi hic vedito ois. et veditus ta. ti. penul. cor.
De venditione illata habes in emo.

Vendibilis dicit a vendo res que facile vendi potest
cu bona appareat: venalis que exponit venditioni
etia si difficulter vendi possit. Itaq multa sunt ven-
dibilia q no venalia & multa venalia q no vendibilia.

Venefex a venefico cas. vbi hic et hec venefex as. mi-
scens et faciens venenu: et pdu. ne. sed cor. fi. Inuenitur
etia veneficus ca. cum in eodem sensu vide in venefico.
Immo nescio an venefex reperiatur.

Veneficia. a venefex as. vbi hec veneficia ne. locus
vbi veneficia exercentur. et pdu. a.

Venefico a veni et facio copo. venefico cas. i. veni fac-
cere. Vnde veneficus ca. cum. pe. cor. i. miscens et faciens
venenu. Et hic hec venefex as. in eode sensu. ppeta:
et venefid. vel scdm alia littera. Et venefidis incantantes
sapienter. Vnde hoc venefidii di. tale maleficiu. et pdu-
ant pda e. ante f. q venenu pduat ne.

Venenarius a. rum. in venenu est.

Veneno nas. in venenu est.

Venenus a vena vbi hoc venenu ni. q p venas eat. Ad
em nocere potest nisi sanguine tengerit. Omne vero ve-
nenu frigidu est et ideo alia que ignea et in sanguine est fu-
git venenu. vbi venenum quasi venas necans. et est ety.
Vnde venenosus sa. sum. i. veneno plenus. Et copraf.
Vnde hec venenositatis. et veneno as. i. intorcare: ve-
nenu facere: vel veneno inficere. Vnde venenat ta. ti.
et venerarius na. ru. Venatu est in quo mixtu est venenu
vt potio que facit venenu. Venosus vero est in quo natu
est vt herba ferpens venenaria mulier que facit venenu
Veneno coponit. Cu veneno nas. De veneno nas. i. val-
de venenare vt venenu auferre. Cu veneno nas. in eode
sensu. Inueneno nas. Veneno actiuu est cu omnib suis
compositis. et produ ne.

Veneo nis. iui. vel nij. p syncopa veni venire. i. vendi
Vnde ad Corinth. di. apls in prima epistola. c. x. omne
qd in macello venit. i. vendit manducate. et est verbu neu-
tro passiuu sicut et vapulo exulo et nubo: quia habet voce
neutri et significatione passiu. vt veneno ate. i. vendor.
Et copo. ex veni et eo et pdu. pu. sicut venum: sed venio
nis cor. ve. in presenti. vnde quidda. Et scurra venit sua
canticu du bene venit. Id e Cur miser iste venit nisi mu-
tis femina venit. et vt dicit Paul. in. x. lib. Veneo scdm
analogia veniti deberet facere supi. pro quo magis ve-
ni in vsu est. Hec di. Paul. quod supinu deberet formari a
pterito veniui. ui. mutata in ti. sicut audiui auditus. facit
aut pteritiu veniui: q descendit ad hoc verbo eo. is. iui.
Sed hic sic quero. An ab hoc verbo venio descendit hoc
supi. veni vt dicit Paul. ergo verbu est naturaliter prius
suo supino. ergo veni non est de coponentib huius verbi

venio: ita venio est figure simplicis: quia non habet ex
quib coponaf. Ad hoc dico q venio est copositu ex veni
ni et eo: sed non ex veni inqta est supinu. Inuenit etiam
veni ois ge. indeci. vt res est veni. i. venalis. ita est de
coponentibus illi verbu. It e veni est supinu etusde ver-
bi: vt frumentu mittit veni. i. ad vendendu: et sic veni est
figure decoposite: sed in prima acceptione est figure sim-
plices. Id e contingit in hoc noie semis. Na semis ois ge.
et indeci. est figure simplicis. i. dimidi: sed hic semis hu-
ius semissis. i. medietas assis est figure coposite. Inue-
nitur etia hoc veni ni. i. venale vel venditio. vnde Amb.
Veno et empto vultur.

Veneripeta. a venus et peto compo. veneripeta te. pe.
cor. ois ge. i. luxuriosus vel luxuriosa. qsi veneri petes.

Venerius na. ru. et etia p e. venerans rea. reu. inuenit
id est luxuriosus. Et dicitur a venus.

Venero a veni vbi venor nis. verbu comune. i. ado-
rare. vt adorari: honorare: vt honorari: decorare vt deco-
rari. cu veneratioe. Na ppter pulchritudine sepe veneratio
vn venerat da. du. Et hic et hec venerabilis et hoc le. Vbi
venerabiliter aduer. et hec venerabilitas tis. Et coparaf.
Venero cu suis copositis si qua habet comune est. et cor.
pe. vt patet in illo versu. Que venero: decoro quem pul-
crum reddo decoro.

Veneris fuit quidda rex qui condidit ciuitate quam ex
suo noie veneti appellauit. et pot declinari hec veneti-
tis. vel hec venetie aru. vn vener ta. ru. patriu pe. cor.
Veneti aliam originem agnoscunt.

Venia. a veno is. vbi hec venia tis. et si pcessit peccatus
id est quod indulgentia: si non pcessit peccatu id est quod licen-
tia. vnde Boetia. Scdm et hanc venia petimusq damusq
vltim. It e Eccl. xxv. Nec des mulieri neq veniam
prodeundi. i. licentia vel libertate. et dicitur a venio: quia
venia venit a libertate dantis. et.

Veniam. a veno is. vbi hec venia tis. et si pcessit peccatus
id est quod indulgentia: si non pcessit peccatu id est quod licen-
tia. vnde Boetia. Scdm et hanc venia petimusq damusq
vltim. It e Eccl. xxv. Nec des mulieri neq veniam
prodeundi. i. licentia vel libertate. et dicitur a venio: quia
venia venit a libertate dantis. et.

Veniale a venia vbi hic et hec venialis et hoc le. vbi veni-
aliter aduer. et hec venialitas tis. qd facile pmeret venia
Et scas q veniale vbi tripliciter. scy veniale ex genere vt
verbu octosum. veniale ex causa vt qd ex infirmitate vel
ignorantia geritur qd occasione quandam habet. veniale
ex euentu sicut culpa pcedente mortale confessio sequens ve-
niale facit: vt di. Ambro. q relinquif reat tpalis poene.
vbi di Aug. dicit qd ad credidit pmi q ipse pmitteret ve-
niale itelligit veniale esse ex causa qd qd etia est morta-
le simpliciter.

Venit potest qrt an ada in primo statu po-
tuit peccare venialiter. Ad hoc dico q talis erat primi sta-
tus rectitudo vt superior pars orationis deo subiceretur:
cui subiceretur superiores vires quib subiceretur corp
ita q prima subiectio erat causa scde: et sic deinceps. Da-
net aut causa manet effectus: vnde sicut qd diu ho erat
subdit deo nihil in corporis partib contingere poterat co-
trariu aie. Ita etia in vrb aie nihil contingere poterat qd
ratio superior non ordinaret in deum. Ad autem deum recte
ordinatu est veniale pmi non est: et ita veniale peccatu in
primo statu contingere non poterat: sicut nec mors nisi pri-
mo oido metis ad deum tolleretur: qd sine peccato mortali fieri
non potuit. vide in liber. ra. ru. It e nota q culpa non pot
ordinari nisi p poena: q de nihil inordinatu reliquit: et id
nisi culpa sine poena dimittit. In illis autem qui dantur.

nō potest aliqua poena dimitti: nec aliquis reatus tolli cū careat caritate p quā & culpa purgat & reat tollit. Et ideo culpa venialis in eis semp manebit vel reat eius. si ante peccatū mortale veniale dimissum fuisset qd ad culpā manere reatu ratione subiecti. & ppter hoc dñatū mortāliter de venialib⁹ puniuntur: sicut etiā supia dixi in poena licet potest queri an veniale possit fieri mortale. Ad hoc dico q cū multa venialia ptingāt ad cōstitutē peccatū mortalis p se loquēdo est impossibile: q reatus & macula peccati mortalis in infinitū distat ab ea culpa q est venialis cū peccatū mortale pūet in infinitū bonū qd est bonū increatum. Per veniale autē tollit aliquid creatū: vt feruor caritatis. Distantia autē pūuant onū mensurat ex his q pūantur. vni etiā eorū debetur poena eterna: & alteri tēporalis: sed p accidēs possibile est: q cū veniale sit dispositio ad mortale: qz ex hoc q aliquis frequēter venialiter peccat: sit in eo quēdā pūitas etiā ad peccandū mortaliter. quādo vero quis magis pūeuit in aliquo tēpore magis sibi placet illud: q signū habitus est delectatio operis vt in. ij. ety. dicitur: hoc tamē de necessitate nō contingit. Quāntūcūqz em̄ excrecat pūitas ad peccandū p litationē venialiū: semper tamē manet libertas in volūtatē ne in peccatū mortale dīlabat. Et sic intellige illud qd dicit Aug. sup illud Joban. Sic de⁹ dilexit mundū. & c. Minuta inq̄ plura peccata si negligātur occidit. Minuta em̄ gūte aq̄ flumina implent. Minuta sunt grana arene: sed si multa arena imponat pmitat qd opprimat. Hoc facit sentina neglecta qd facit flux⁹ irrūcēs. paulatim em̄ sentinam intrat sed diu intrando & nō exhaurendo mergit nauē. Item sic intellige illud. Misisti grādia vidēne obuiaris in arena. Itē dicit doctores q venialia peccata delētur sex modis. Primo p dignā eucharistię susceptionē. Itē p aque benedictiōe aspersionē. Itē p elemosinarū largitiōē. Itē p orationē papue officiam. scz pater nī. Itē p generales cōfessionē q fit quotidie in ecclesia vbi nō solū venialia sed etiā mortalia obliua credendū est deleri. Itē p episcopo palē vī sacerdotale benedictionē: & ego intelligo cū quis ex istens in caritate facit & accipit ista vel eorū aliqua cum aliquā cōtritione et deuotione. Itē videt q nō solū per ista spēcialiter numerata sed etiā p quodlibet bonū opus venialia deleātur. Ex p̄dictis sex nota versus. Quare corpus: aqua: tribus: benedictio sancti. Nemo cōfessus remouēt venialia puris. Cū autē aliquis debeat peccare venialiter ne p̄missus peccet mortaliter siue p salute p̄missi dictū est in scdāliū. Et scias q peccatū veniale est cū spiritus sancto: sed nō a spiritus scdō: sicut dixi in timor. Itē volo te scire q culpa venialis in eo qui cū gratia decedit post hanc vitā dimittit p ignē purgatorū: q poena illa aliquantulū volūtaria virtute grā habebit vim expiandi oēm culpā q simul cū grā stare potest.

¶ Venit. venio is. p̄teritū facit veniū vī p synopā veniū Job. xij. c. Quare hoc vnguētū nō veniū treccē: denariis ¶ Venilia a venio nis. vī hoc venilia lē. maris effluctuatio q ad lit⁹ venit. vī Harro. Venilia est vndatq̄ ad lit⁹ venit. Salaria que ad litus redit.

¶ Venio nis. nī. tū. nire. i. p̄sus nos tre: s; vadere a nobis tre quilibet. Venio cōpo. Anteuenio is. i. ventre āte aliqūē vel ante p̄occupare vel anticipare. aduenio nis. ventre ad aliqūd. vnde aduēto tas. frequē. Circuuenio nis. i. circū dare: stringere: inculpare. puenio nis. i. cōgruere vel decere: vt hoc palliū cōuenit mīxi. i. decet & cōuenire. i. alloqui: vt cōuenio vos o iudei. i. alloquor. & cōuenire. i. adiuuari: vī istī cōueniūt sibi. & cōuenire. i. simul venire. & cōuenire. i. pacisci. vnde in Matth. Nōne ex denario cōuenisti meci. i. pactū fecisti. & cōuenit tibi vnū denariū. & cōuenire. i. exigere aliquid ab aliquo. & cōuenire. i. adiuuare: vel cōpellere. i. ad causam vocare vel ad palliatum: & cōuenire. i. inesse vt albedo cōuenit mīxi. i. inest. & cōuenire. i. assimilari: vt iste cōuenit cū illo in albedine. i. est similis illi. Quas significationes isti versus in parte indicant. Cōuenit accipit p pāgit & assimilaf. p̄ocōpel: licet inest p̄egit atqz decet. vnde cōuenit impersonale. & cōueniēs. Et cōparat. vnde hoc cōueniētia tē. & cōponitur.

¶ Inconueniēs. Et cōparat. vnde hoc inconueniētia tē. vnde in cōuenio. Itē venio cōpo. Benenio is. i. deorsum venire: vī de vno die ad aliū venire: vel deorsum sursum venire. euenio nis. Intervenio nis. i. intercedere inter alios quos venire & mediatores esse p aliquo ore. vnde hic interuenit tus. i. intercessio. Inuenio nis. qd cōpo. Aduenio is. Itē venio cōpo. p̄uenio is. i. ante venire: ātis pare: p̄occupare: vel p̄mōstrare: & anteuenire: vel imposuere. Peruenire. i. p̄fecte venire. p̄uenio nis. i. p̄ocul vel ante venire: vel abū dare: & rescere palulare. vī hīc pūctus tus. i. abū dantia. Obuenio nis. i. contra venire: vel vndiqz: vel euenire. Reuenio is. i. iterū venire vel retro. Subuenio is. i. succurrere. Venio & et cōposita sunt neutra. p̄ter ista quinqz āteuenio: cōuenio: p alloqui vel erigere. vel adiuuare vel ad palliatū vocare. Inuenio & p̄uenio q sunt actiua: & oīa faciūt p̄teritū in veni & sapinū in ventū. & cor. hanc syllabā ve in p̄sentī. in p̄terito eā pdu. vnde versus. Jam venit hora veni mea. tu venias ego veni. Itē scias q venit aliquādo est impersonale: & requirit genitiuū & p̄tinet ad recordationē nō simplicitē: sed ex adiūto: vt mīxi venit in mentē lectionis quā dixit magister. i. recordor. simpliciter tamen non bene dicitur. Platonis venit. i. recordor platonis.

¶ Venire ppue est quasi versus nos tre. Virg. Venit tandem. p̄ocē tamē aliquādo p̄minere vsurpāt. Idem Sc fano abobus teucrisqz venire latinisqz. Aliquādo p̄ crescere. Idē hīc feceris: illic veniūt felicius vūc. Nos nūqz p portari. p̄y. Species sinopdis tres. & c. Et quē ex africa venit octoni asses. Venire in mentē veteres dicebāt nō solum recordatiōis grā: sed etiā cogitaciōis & cōsiderationis. Terē. Vbi in mentē eius aduēti venit.

¶ Veniola lē. dimi. parua venia. & cor. pe. ¶ Venor a vento is. vī venor aris. qd sepe inueniunt p illicere vel dedpere: qz in venando sepe fere dedpūtur. Vnde hic venatus tus. nū. & venator rīa. nū. & venat⁹ ca. cum. Venatorū dictus ferramentū: vel est locus venandi: venatū vero canē vel etiā carmen siue dāmonē. Venor cōpo. Cōuenor aris. & pdu. uc. Idem in repl. Nō ego ventose plebis suffragia venor.

¶ Venosus sa. sum. in vena est. ¶ Vēter. a vētus vī hic vēter tris. hī vētes hōz vētū q ventū cōcipiat. vī vī vēter: qz p totū corpus vīc alimēta trāsmittat. & differt ab alio & vtero: qz alius est illud receptaculū qd recipit cibū & in quo sordes sunt & purgari solent. Vnde vī sic. qz abluat. i. purgetur. ex ipso em̄ sordes stercoz defluūt: vēter vero est qui acceptos cibos digerit & apparet extrinsecus. scz pars exterior in qua est pinguedo. & p̄tenditur a pectorē vīqz ad inguen. & sic dicit vī vēter: qper totū corpus vīc alimēta trāsmittat: vel ex p̄t ar ventū. Vterus est mulierū in quo cōcipit. Et vī vēter: qz duplex sit. & ab vtrāqz in duas se diuidit p̄tes: vel quā inter⁹ impleat foru. Aqualiculus ppue est pond. et hūc ad ventrē sit trāslatū. Et a vētre vī vētricosus sa. sum. et vētrosus. sa. sum. magnū & grossū hīs vētrē vī grossus Aqualiculus etiā hōis est. vt in illo persiano. Pinguis aqualiculus prop̄so sesquipede extet.

¶ Ventilabū a vētilo las. vī hoc vētilabū bī. pals vētilandi. & cor. pe. naturaliter. Watt. c. iij. culus ventilabū in manu sua & p̄mūdabit arcem suam.

¶ Ventilō a vētr vī vētilo las. lau. lare. i. ad ventū dīsp̄gere & p̄ficere. exquirere: excutere: inaeftigare. & compo. ¶ Vuentilo las. i. diuersis modis ventilare. ¶ Euentilo las. extra vel valde ventilare. Et est actiuum cum omnibus suis compositis. & cor. ii. Inuenaf. in. i. l. i. Ventilet est hūc digitus sudantibus aurum.

¶ Vētilo. Vētilo ventilari frumentū vī dī purgat. p̄y. Multi ventilarē quoqz granū vētr. Curculionē em̄ nō descendere infra quattuor digitos nec ampli⁹ periclitari. Ad hoc vētilatio sic hoc est captatio ventū vel refrigerationis gratia vel purgationis.

¶ Ventosus a vētus vī vētosus sa. sum. vēto plenus vī vēto inflat⁹ vel instabilis: vel verbosus vel vanclaudis & glorie cupidus. Et ventosus sa. sum. in eodē sensu. Et

utriusq; coparati. vñ hec vñtosititas vñ ventositas. vñ hec vñtosa se. p quodā vase ad minuendū sanguinē apto.

Centrale a vñter dñ vñtrale lis. fascia vel ligatura vñtris vel anguli circa ventrē vel zona sicut lumbare circa lumbos z renale circa renes. z hic vñteralis z hocle.

Centriculus lt. dimi. parvus venter.

Cetriloquus qua. quñ. pe. cor. qui de vñtre vñ p ventrē loquit. Et copo. a vñter z loquor vel loquens.

Centrina a vñter dñtur hec vñtrina nē. bestia que fert onus circa ventrē. z pdu. ri.

Centulus lt. dimi. parvus ventus.

Centuosus fa. sum. in ventosus est.

Centus a vñto nis. dñ hic vñt. qñ vñtar. vel dñt vñtus qñ violētus sit z violēter vñtar. Non em solū arbores: sed etiā ccelū z terrā marisq; cōturbat. Natū potest queri quē sit radix vñti z materia ex qua. Ad hoc respōdet albertus qñ radix vñti est ex vapore qui ascēdit de terra z pñcipiū ei? esse ex eo: z materia ei? est vaporalis. qñ frigidus e siccis subtilitate sua aerē trāscōdens cū spissatur frigiditate aeris foriter impellat aerē. hoc autē scitur ex hoc qñ qñtās vñtorū z nubiū ē fm qñtātē vaporis ascēdit ex terra z aq. Si mlti sūt vapores mlti sūt vñti. Et si pauci sūt vapores pauci sūt vñti. qñ aut recipit qñtātē a qñtātē alteri? illō materialit est ex illo. ergo vñt? materialit est ex vapore trāsīt ad supi? aeris ascēdere. Simpli? videm? mltōnes qñtra mltū sicca exsiccata: ita qñ cōtinuatiōe qñ caret: sed si est pulvis dñcōtinu? nō eleuat vñt? qñ vapor cōtinuus ex terra eleuari nō potest: sed eleuat tūc vapor humidus ex aquis z facit pluuiā: qñ postqñ terrā madefecerit z puluerē cōtinuauerit vaporat terrā: tunc venit vñtus post pluuiā per calōrē solis eleuante vapore terre sicci: eo qñ calor solis ita exccat eū qñ humidū. aque nō vinditū ei? sed manet tñ catenus quaten? cōtinuare potest vapore eleuati. Vapor ergo ille sic eleuat? est corpū vñt z pñcipiū status ei? z radix pñma in qua radicatur esse ipsius: z est ei? materia. Et ideo ppter motū illi? fiat vñtus z mouet scdm qñtātē vaporis sicci: qñ phabito modo de tra eleuatiō in mltitudinē z paucitātē: z cū abscōdit z abstinēdis eleuatiō talis vaporis desit vñtus. Quē scēte autē vento z serenata aura. ascēdit sol: z facit humidatē occultā sub terra euaporari: qñ edificat terrā: z aperit eam vt humiditas occulta latens in ea possit euaporari vaporē sicci qui est actu calidus z potentia humidus. Et est vapor aqueus qui tūc ascēdit ad aerē et cū in aere ei obuiat frigus alterat in aquā z pluuit z tūc parū ex pluuiā quiescit ventus: eo qñ humor pluit tēperat vaporē sicci qui est in aere: z pñuadiō terrā z in frigidatōe nō sinit eā euaporare terrestre vaporē qui multiplicat in materia vñti z ideo cessat ventus. Abscōdit em materia vñti eo qñ huinctatur terra z minoratur ppter illud materia vaporis sicci qui est materia vñti: qua minorata quiescit ventus.

Cū etiā nota qñ in sermone vñniuersali loquendo qñtū est ex parte efficientis due sunt causę phibentes esse vñtorū: quarū vñna est frigus excellēs z altera est calor excellēs cū siccitate eccellente. Cū vero calor z frigus excellēs z siccitas excellēs est cū vñtroq; tūc phibent vaporē ascendere qui est vñti materia. Cui? quidē causa est: qñ frigiditas excellēs cū siccitate excellēte constringit partes terre z siccitas pñnet eas: nec sinit eas euaporare: qñ aperiri nō possunt partes. Omne autē euaporas apertū est: z pars ei? recedit a parte. Caliditas autē psumit z vñt plusqñ eleuat z siccitas que est cū caliditate exccat humidum: ita qñ cōtinuare nō potest id qñ de terra eleuatur: z ideo vapor nō habet materiā que ad supremū aeris descendat: z ideo vñtus abscōdit z impedit. Volo etiā te scire qñ venti orientales calidiores sūt vñtis occidentales: licet vero vñtus sit ex vapore frigido z sicco cū ex loco in quo oritur z p quē est status ei? acquirit aliquādo pñpetat alterius complexionis. Et hoc modo dñamus qñ aquilo est ventus frigidus z siccus: meridionalis calidus z humidus. Et orientalis calidus z siccus: z occidentalis frigidus z humidus. Laterales vero venti habēt pñpetates principalū remissas z aliquid participant qualitatis

illius venti versus quē habent generationē. Non autē p viā illā tantū dñ orientalis calidior occidentalis: sed ideo etiā qñ sol diutius agit in vapore orientalis venti: qñ agit in vapore venti occidentalis. Licet em mora solis quasi semp sit equalis: ita qñ tādū ascendit in orientē: sicut descendit in occidentē. Tamen tripliciter virtutē infundit vaporū orientali. Et nō nisi simpliciter infundit virtutem suā vaporū occidentali. In oriente vero pñmo emittit radū inidens calorem in eo: z secūdo p paulatū excessum auget calōrē generatū z cōfirmat. z tertio p pñsentā corporalē cōsummat vel phicat eū z trahit secū aliquādiū. z tunc demū incipit declinari ab eo. z tūc remitti incipit calor vaporis. In occidentali autē versus nos nō ita pcedit: sed vapore vñ illuminato statim cadit sol sub habitabilē terrā nostrā z maiorē vaporis partē trahit secū: z p reliquū remanet frigidior z grossior vapor sup orizontē sole nō pñfente: z ideo frigidior est ventus. Et dñtis autē iā duo patent: quoz vñū est qñ licet ventus orientalis calidior sit vento occidentali z subtilior z clarior: tamen in mane cum agit in ipsū: calidior est z purior subtilior z clarior: qñ post meridiē cū sol declinat ab ipso: eo qñ tūc incipit vapor frigiditate pñua z loci inspissari z turpari. z frigidior ē redit vñtus. Contrariō de occidentali: ppter oppositā causam. Alterū est quare rubor in mane signat pluuiā z in sero serenū. Patet etiā ex his qñ sol aliquādo est causa vñtorū: aliquādo est causa absationis eoz. vide etiā in nubibus. Queri etiā potest hic de diuersis modis quibus egredit vapor nō ignitus de nube z qualiter operatur ad guttas magnas vt clarius appareat quid sit vñt? turbis. Ad hoc intelligendū scias qñ vapor terreus quando apparet in aere ad supiciē aeris eleuat? est vñtus z quādo occultat in ventre terre facit terremotū. z cū coartatur in ventre nubis facit tonitruū z choniscatiōē. Vñt? autē aliquādo egredit de nube nō ignit? nec multū expulsus videt z si de nube paulatim sine magna expulsionē egreditur nō facit tonitruū: pñpue si sit ex vapore subtili nō habētes diuersas partes ex frigido multū pcutiendo tpsum: nec ex humido viscoso cōtinuante eū. Tūc egredit sine sono vel cū syncerissimo puo valde. Quādo autem nō ignit sed cū quadā exsufflatione magna z forti egreditur: tūc vñā partē nubis pñcit ad aliāz facit partes nubes spissas. Et ideo cooperat ad magnas guttas generādas: qñ cadūt tēpore tonitruū atqñ veniat pluuiā magna. Magnitudo autē illius gutte est scdm pportionē qua vñtus impellit vñā partē nubis sup aliā in hora quādo nubes incipit pueri in aquā. Hic autē effect? vñti est cum pñmo subtile vaporis inclusi in nube separari incipit a grosso glutinoso. Et anteqñ nubes multū inspissantur p frigus: qñ tūc subtile venti incipit exire de nube z sufflat partes nubis ita qñ inspissant z couertunt in magnas guttas valde humiditas. Si autē aliquis de hoc dubitās obijciat qualiter esse possit qñ vñtus sufflans que p hoc ipsū qñ flat distrahere videt partes nubis z ita phibere guttas magnas. facit guttas magnas. Et scias qñ iste ventus de quo hic loquimur null? est pñdictoz vñtorū: sed est ventus egrediēs de nube: z ille nō attingit nubē extra: sed intra. Et ideo interiores partes nubis exsufflat sup exteriores z sic inducit spissitudinē in partibus nubis z desit nubē z egredit: qñ dñ pars exsufflata mundat sup aliā necesse habet cedere ab ea: qñ sibi prius fuit pñma. z sic scinditur suauiter nubes. z egredit vñtus nō ignitus. Tūc qñramus de vento turbinis z causa ei?: z quare sit z multū in estate. Ad hoc dico qñ p omnē eundē modū immediate pñdictū: sub minor tamen violentia egredit de nube ventus turbinis. Et iste ventus est qui frequenti? videtur in estate in cāpo tollens inuoluendo paleas z terrā z puluerem: z alia quedā corpora terrestria. Sit vero ventus ille ex hoc qñ aperit nubes vñna in vñno loco: z alia in opposito situ ad illam: z ita duo venti cōcurrūt in medio: z vñterqñ illoz ab altero impellit z pellit: nō qñ in sublimi: s3 in tra. Sufflatio pño venti est de sublimi in terrā: z sup trā repunt? z eleuat aliquādiū. Cū ergo e nubib? egredientes duo fuerūt exsufflatiōes oppositę cōuenientes in locum

ubi terrapcutiūt. Ille ex sufflatione facit ventū turbūnis eo qd vtraq; altera impellit & impellit ab ea. Et ideo per modū circuli rotundat. & inuoluedo se inuicē ascēdūt in altū & trahūt secū puluēre & corpora minuta quę sunt subtiliora: sicut & lignis stipula & stipula. ¶ Est autē diligenter attendendū qd scdm peripateticorū sententia tradit iste ventus: et multū fieri in estate quādo est tēpus tonitruū & ideo etiā signat tonitrua post futura & infra paucos dies & si fortis est turbo forte nō pcedit tonitrua nisi vna hora vlt duab; vlt in parte vni hore. Et si sit in hyeme sit in tpe mūtis & nō vehemens. Tradit etiā iste ventus exiens de nube: & nō adueniēs ex aliqua plaga mūdi sicut alij venti ppter qd cōtingit scientia ei a quibūdā cū scientia tonitruū: qd vñā habet causam. Et tradit qd in figura est rotundus. & scdm suā virtutē eleuat & eradicat quēdā corpora terrestria. Causa autē ei qd est esse cū in estate vt multū est: qd tūc eleuātur nubes aqueę & includentes in se vapo res terrestres. Si autē est in hyeme tūc est tēpoie nūis: qd nubes nūosę plurimū habent in se spiritū aerei. & ideo aliquādo generāt vētos turbūnis quādo sunt in situ opposito. Causa autē ei qd descendit a nube & non a plaga mūdi est: qd ventus qui venit a plaga mūdi fortis esse nō potest cū suo opposito ppter defectū materię & causę eleuātis. Unde si ventret vētus turbūnis a plaga mūdi dū duraret: qd dū durat generatio materię taliū vētorū. Vētus autē turbūnis nō durat nisi p vñā horā. Et ideo peccant qui tradit ventū turbūnis ex aquilone & austro ventū: cū expresse Aristo. tradat eū descendere de nube. Et experimentū cōfirmat dictū Aristo. qd nō videm qd si ventrent illi vēti ab aquilone & austro oporteret qd flarent in tota illa regione. & nō in loco vñ o vñ campi parui. Nos autē videm qd tantū in vno loco paruo cāpi flāt ventus turbūnis. Adhuc autē si esset ex aquilone & austro flantib; alijs ventis oppositis & plagis oppositis mūdi veniētib; flaret in vno loco & ibi inuolueret. Nūc autē videmus qd vētus turbūnis mutat locū qd dū durat. Ampli videm ventū turbūnis aliquādo in aere quieto a ventis in estate scz. Cōstat ergo qd nō causat a ventis fortib; austro scz & aquilone flantib; ex opposito mundi: sed potius modo predicto egreditur de nubibus.

¶ Venula ē. dimi. parua vena.

¶ Venum in veneonīs. est & pdu. ne.

¶ Venundipirus. a pirus p compositionē dicitur hīc venundipirus n. & hēc venundipira rē. qui vel quę vendit pira. & cor. hanc syllabam pī.

¶ Venūdo a venū & do das. compo. venūdo das. dedi. & cor. pe. venundedi venundare vel venundatum. vnde venundatus. ta. rum.

¶ Venuis neris. fœ. ge. dea amoris vel pulchritudinis: vel ipsa pulchritudo. Et dī: sic a vena. i. sanguine: quia sanguis pulchritudinē creat et a morē. & cor. pe. gfi. vnde venerius rīa. nū. & venere rca. rē. inuenit. Et venust sta. stū. i. pulcer & recens. & pparat. Et facit genitiuū veneris ad differētiā de veni imperatiuū pbi. vnde dī. pūscia. in vi. li. Ven rīa. qd solū ppiū inuenit in us desinēs cor. & forte ideo sic declinat: ne si vñ veni diceret dubitationē haberet grūs cū veni pō imperatiuū. Significatiōes hui' noīa ven' in hoc versu ptinent. Diua planeta decor. ferē: venus esse libido. vide in vesper. Additio. Venus dī: qd ad oīa veniat. Lice. Quę autem dea ad res oēs veniret: venerē noīauerunt. Est autē venus infima quinq; errātū stellaz & terre pīma q̄ phosphoros gręce latīne lucifer dī: cū atēgre dī: solē cū aut subseq̄ vesper. Tradunt pmercurium inferiorem venere.

¶ Venustus. a ven' dī: venustus sta. stū. i. pulcer decens & cōparat. vnde hēc venustas tis. & venustulus la. lū. i. aliquantū: venustus. & venusto as. i. decorare: decusare. & cōpo. Louenusto stas. Deuenusto as. i. valde venustare vel venustare auferre. Et est actiū cū suis compositis scdm lūg. pāp. vero dī. Venustus. id est sapiens: ornatus: modestus: facetus: formosus.

¶ Vepiscus sci. de geminis filijs vno abortu: alter qui le gūime natus fuerit sic vocatur.

Vopiscus vt docet nonius non vepiscus is dicitur. Vestispicus dicitur seruus qui vestes custodit & ita vestes crebro inspicit & vestispica talis ancilla.

¶ Vepicula. a vepies remota s. & addita cula fit vepicula le. dimi. vt dicit pascianus in tertio libro.

¶ Vepies pris. vel hēc vepus pris. similiter inuenitur. dicitur spina. Et vt dicitur spine vepies. quasi vi prendentes. vnde a vis et prendo dis. cōponitur vel sit eti. vnde quidā. Dicit hinc vepies: qd pēdat vellera vestis. Vepres a vergilio dicitur hirsuti. vnde constat mascul. esse differunt qd a sentibus.

¶ Vera a vireo res. dī: hoc ver ris. qd viret vel qd recedēte hyeme tellus vestit vel viret herbis: & erūpt in flores. et pdu. penul. vñ dū. de arte. Vere pī: taceat volucres: estate deade. Quā autē incipiat ver. dixi in estas. Additio. Ver scdm aliquos a veniendo dī: qd tūc venire incipiunt virgula & frondes ac flores arborū atq; herbarū. Virgi. Et nūc oīs ager nūc oīs parturit arbor. Nūc frondēt siluę nūc formosissim' ānus. Sūt tamē qui ver a viuendo quasi vuer noiatiū velint. Alij a vertendo qd tūc se verte re incipiat tēpus anni quippe ver nouū annūtiū est. Dī uidit em vt ceterę partes anni in partes tres nouū adultū & pcep. ver sacū dicebāt veteres in quo sacra & ludos faciēbant qd quidā quasi religiosum putāt dictū. Silenna. Quondā. Sabini ferūtū ouisse si res cōis meliorib; loq; asculitisset se ver sacū facturos. &c.

¶ Ver forte a gręco εα p. Ear deducitur aut poti' ab η p et eros: quia vtrumq; dicitur ver.

¶ Veractus. a ver p positionē dī: veractus ta. tū. i. vere actus. i. verno tpe arat. vnde veraculus la. lum.

¶ Vernactum dicit terra vere proficissa vt in ppli. & var rone legibus in cornucopię.

¶ Veraculus la. lū. aliquantū verar.

¶ Veratrū tri. generis neutri. i. helleboy. & dī: a vires: qd vires habeat. & pdu. pūmā: sed pe. naturaliter cor.

¶ Verax. a verus dī: verax dis. oīs gñis. i. syncerus simplex qui frequēter & sepe dicit verū. & cōparat. Vnde hēc veractas tatis. Et est verax in dictis: sed verus in factis proprie loquendo.

¶ Verbale nomen est illud qd a verbo descendit. vt color. inde color reiecta o. vt honoro. inde honori fm. pūscia. anū. Et declinat hīc hēc vbalis & hocle: & dī: a verbū: & a datiuo verbali addita ras. fit hēc vbaltras tatis. & addita ter. fit verbalter aduerbiū. vide in scribo: & in lector: & in spirator. Item de formatione verbalium desinentiū in mentū. dixi in fulcimentū. Item de verbalib; desinentiū in bilis: dixi supra in dociblis.

¶ Verbena nē. penul. pdu. quēdā herba cōsecrata veneri p contrarium. & dī: verbena quasi veneris vena. vnde Terentius. Et ara sume verbenas & humi sterne. Accipitur autē pro qualibet herba sacrificiis apta.

¶ Verberaculū li. i. flagellū a verbero ras.

¶ Verbero ras. auī. are. i. pcutere. flagellare. Vnde hoc verber is. i. pūscio: vel flagellū: vel imper' pūce libulle: vel ipsa libulla. vnde pberosus sa. sum. i. flagellosus: vī cupidus: vel impetuosus: vel incusus. Item a verbero dī: hīc & hēc verberalis. & hocle. qui apt' est ad verberandū & pparat. Verbero cōpo. Louerbero ras. Deuerbero ras. i. diuersis modis verberare: vel disingere. Peruerbero ras. Reuerbero ras. i. reuerberando transformare. et est verbero actiū cū oībus suis cōpositis. & cor. be. Verber rectis in singulari caret & potius instrumentum qd actum signat.

¶ Verbero onis. masculini generis qui aliū verberat vī qui dign' est verberari. Et dī: a verbero ras.

¶ Verbigena nē. penul. cor. i. genit' de verbis: ex verbū & gigno nis. cōponit. & est propriū chusto.

¶ Verboforis. in verbū est. & pdu. bo.

¶ Verbotenus duę partes sunt: & acitur te sicut dixi in secunda parte in tractatu de accentu aduerbiorum in capitulo de compositis a tenus.

¶ Verbulū li. parū verbū vel vile verbum.

Verbu a verbero as. dicitur hoc verbu verbi. i. sermo: quia in eius platione verberat aer. unde et quedam pars orationis per excellentiam dicitur verbu: quia frequentius in eius platione aer verberat quoniam in platione alterius partis. Item verbu ponitur pro deceptione. Quia. Verba dat omnis amas. i. decepti ones. Item verbu. i. dei filius ut verbu caro factum est: unde Hieronimus. hoc nomen verbum designat quattuor: ista est deceptio pars est fili: atque loquela. Item verbusus sa. sum. i. garrulus nugat. et comparatur. unde verboritas fitatis. Et verborosus. i. verbose et multiloquus. De verbo et eius speciebus prout est secunda pars orationis: dictum est in tertia parte in cap. de verbo. Et scias quod secundum Augustinum. verba ideo sunt instituta non ut per ea homines inuicem fallant: sed per ea in alterius notitia cogitationes suas fruant verbis ergo uti ad fallaciam: non ad quod sunt instituta peccati est: sicut dicit in mendacium. vide in vox et in loquela et in passiuum: et in logos: et in positiuum: et in nuga. Item autem per hunc primum et secundum debeat addi notatiuus dicit in narratio. Item nota quod dicit. Eugenius in homel. Cum desponsata esset maria. et sic hoc verbu humanum et corporale immissum in auribus plurimorum non diuiditur per singulos ut pars sit in uno: et pars sit iterum in alio: sed in omnibus integrum et plenum habetur: et in unoquoque totum: sic quod magis verbus vniuersitatis vbius totus est in celo et in terra: et apud patrem et in virgine: et non diuiditur neque scinditur neque in partes efficitur: sed totus totum tenet: et totum implet totum illustrat et possidet.

Verculum. i. dimi. paruus ver. et cor. cu.

Verecundus dicitur. i. in verecundus est.

Verecundus a vereor. i. dicitur verecundus da. dum. qui verum etiam factum erubescit. et comparatur. unde hec verecundia dicitur et verecundus sa. sum. Item a verecundus dicitur verecundus a ris. datus. sum. i. erubescere: et productum hanc syllabam da. vbius. Item verecundus componitur. Item verecundus da. dum. Et comparatur. unde hec inuereculi dicitur. et inuerecundus sa. sum.

Veredarius in veredus exponitur.

Veredus dicitur. i. mas. ge. i. equus trahens redam: et est compositum a verbo et reda de quasi vebens redam. vbi hic veredarius dicitur. i. auriga. Et veredarius dicitur mundus quia vbius nuncius. Hester. viii. Et epule misse per veredarios quod per oes puincias discurrentes. et. Et veredus etiam scdm quosdam dicitur auriga. Et inde veredarius. i. na. riu. ad veredus vel ad veredarii pntes. et pdu. de. veredus. Unde quidam est veredus equus vectans redam siue currum.

Verendus a vereor. i. dicitur verendus da. du. i. timendus vel erubescendus. unde verenda dicuntur genitalia viroꝝ vel foeminaru ppter verecundiam.

Vereor a verus dicitur vereor. i. ris. itus. sum. eri. i. verecundari. vel timere. et ppter exhibitionem reuerentie: quia verus est vereri. Vereor componitur. Reueror. i. ris. itus. sum. Unde reuerendus da. du. Vereor et eius composita sunt deponere: et corripitue. Unde quidam cum dicit de se non se tamen esse veretur.

Vereor etiam aliquando dicitur quasi valde reor: quoniam ea que timemus multifacere ac diu cogitare solemus. Propter tamen vereri libero est: qui honesti gratia mouetur: timere vero seruorum qui id non honesti gratia sed ppter formidine faciunt. Unde reuereri honorare est: quod est timor aliquid agendi quod reprehendi possit. et verecundari quod est verecundia teneri. Et sic. Altera eructa tem et quasi verecundantem intrabat. Aliquando tamen verecundus pro audaci et confidente accipitur. Plautus. Sic est: vera pcedo nisi etiam hoc falso dicit infimulatu rus es: nimis verecunda es.

Veretur a vir dicitur veretur tri. pe. cor. naturaliter quia viri est tantum vel quia ex eo virus emittit: quia virus dicitur propter humoris fluens a natura viri. Item dicitur et genitalia a gignendo et pudenda per verecundia et in honestate: quia non habet speciem decore sicut et alia membra que sunt in promptu.

Vergilia a ver dicitur hec vergilia gille. stella vel signum quod dicitur pleyades et dicitur pleyades. vergilia. quia vere oritur et ferueant et splendcant.

Vergitotas. frequen. i. frequenter vergere. et cor. gi.

Vergo gis. si. sum. gere. i. declinare: vel infundere: vel versare. unde vergitotas. et verso fas. frequen. Ergo compositum. Conuergo gis. si. sum. infundere. Ergo et eius composita sunt actiua licet sepe inueniantur in absoluta et passiuia significatione: ut vergit. i. inclinatur. et faciunt preteritum in si. et supinum in sum.

Veridicus ca. cu. penul. corre. i. vera dicens. Et coponitur a verus et dico dicitur dicit.

Veritas a verus siue a genitiuo veri ad dicitur. fit hec veritas. scilicet per quam manet immutata que sunt vel fuerunt. vel futura sunt. vel que dicuntur. vel que dicta sunt. vel que dicentur. Item potest veritas adiectiue declinari. veritas. i. tum. accusatiuo plurali veritos: veritas verita. vide in veritus. Item scias quod est veritas increata: de qua dicit Christus in euangelio iohannis. Ego sum via veritas et vita. Item est veritas creata que est triplex: scilicet veritas vite: doctrine: et iustitie. Et de hac triplex veritate intelligit quod dicit gregorius in ezechiele. Si de veritate scandalus sumis. vtilius permittatur nasci scandalum: quam quod veritas relinquitur: sicut dicit in scandalum. Et dicitur veritas quasi vera entitas: et est et. Et ut dicit Anselmus. Veritas est rectitudo sola mente perceptibilis. secundum vero Augustinum. Veritas est qua ostenditur id quod est. Item Augustinus. verum est id quod est. Item veritas est adequatio rei et intellectus. vide in verus.

Veritas a vereor. i. ris. tu. tu dicitur veritas. i. i. verecundat timens: et facit actus pluralis veritos veritas verita et hec veritas tatis. et declinat substantiue: et tunc descendit a verus et cor. penul. veritus et veritas: siue sit adiectiuum: siue substantiuum. Job. xxi. Veritus sum indicare vobis scientiam meam. Inuenit etiam irreueritus.

Vermiculatus ta. tum. i. distinctus. et variatus. et est tractus a vermibus: qui rodentes ligna aratificulas ibi faciunt varias et distinctas: et quasi in modum linee circuducunt: sic et aurifabri faciunt protractiones varias in metallis. Unde in i. canticorum. Murchulas aureas faciemus tibi vermikulatas argenteo. glosa. i. distinctas et variatas. Alia vero translatio habet. Similitudines auri fabri faciemus tibi distinctionibus argenti. et. Vel a vermiculo colore dicitur vermikulatus: quia color ille tincturam variat. et ab alijs distinguit. Item vermikulatus potest dici vermiculatus exaratus.

Vermiculor fit a vermibus nomine diminutino a vermibus. Est autem vermiculari. i. vermes facere aut producere. Ply. Vermiculant magis minusve quedam arbores: oes tamen fere. Vermiculare autem est minuta opera facere. Ply. Vermiculatis ad effigiem rerum et animalium crustis. Lucii. Arte paulmeto atque emblemate vermikulato. Proprie tamen in pariete fit vermiculatum siue museatum: in lignis segmentatum: et in pavimento testelatum: quodlibet tamen emblemata est.

Vermiculus a vermibus dicitur hic vermulus. i. dimi. pe. cor. Unde vermiculosus sa. sum. Et comparatur. et vermiculo culas. i. scaturire: ad modum vermium effluere. et hoc vermicultu. In secundo autem regum dicitur cap. xliiij. David sedens in cathedra sapientissimus princeps inter tres: ipse est quasi tenerrimus ligni vermicultus. vbi dicit magister in hyssopis. Comparatur david vermiculo ligni quia teredo vel terebella dicitur qui mollis durum lignum perforat. Unde dum tangitur nihil mollius illo: dum vero tangit nihil durius. Sic david in pressuris et domi et circa subiectos mansuetior fuit ceteris: in throno et contra hostes nullus eo acutior. Et commendatur hic david in tribus scilicet in sapientia: in humilitate: et fortitudine. Item vermicultus dicitur rubeus color. Nam greci coccum: nos rubeum siue vermicultu dicimus. Est vero vermicultus tinctura ex siluestribus frondibus in qua lana tingitur: quod vermicultu appellat. vide etiam in coccus. Item dicitur Papias. Vermicultu tinctura ad similitudinem vermibus.

Vermis a verro verris dicitur hic vermibus huius vermibus. et sunt vermes aut terre ut scorpio: aut aqua ut sanguisuga.

ant aeris: vt aranea: aut frondiu: vt erica: aut signoz vt teredo: aut vestimentoz vt tineas: aut carniū: vt emigraneus: lūbicus ascarie: cost: pediculus: pulices: lendes: tarmus: carmus: vna: dmet. Et dicit vermis a verrēdo q: nō vt serpens apertis passibus: sed squamarū nūis repit: q: nō est illi spīne rigor: sed indirectū corpusculi sui partes gradatim porrigendo cōtractas cōtrahendo porrectas morū explicat: sicq: agitur verrendo plabatur. Vel d: vermis quasi vernus: q: in vere exeat. Et gignit vermis sine vilo cōcubitu: licet quādoq: de onis nascat: vt scoipius. Vide etiā in reptile.

Verna. a verno nas. dicit hic verna nē. famulus pulcer seruens q: vernat in domo militū seu diuitū pulcritudine vestiū. Et hinc vernula lē. et hēc vernicula lē. dimi. Et hēc vernaculus hēc vernacula. i. familia: et proprie in domo nata vel nutrita. In. xiiij. ca. ge. d: q: abiaā nūmerauit expeditos vernaculos suos trecentos octodecim. et cor. penultimā. vernaculus. vide in seruus. Additio

Verna seruus domi natus d: q: hoc tēpus anni ad generandū maxime sit idoneū: et quia domini cum ancillis cōsuetudinē habebant verno tēpore: ideo seruos domi natos: vernas appellauerūt. Ab hoc vernaculus fit. dicitur autē vernaculum quicquid domi nostrē nascitur. Unde vernaculam linguā dicim⁹ vulgarem hoc est domi natā: et vernaculū morē domesticū. Vernaculū etiā p. p. pro: et peculiari capim⁹. Plini⁹. Potissima nobilitas datur vuis peculiari b⁹ atq: vernaculis italiē. Vernaculi etiā dicuntur malis: morib⁹ homines et lingua proterua q: vernarū similes sint quib⁹ ars est adulari et maledicere.

Vernaculus in verna exponitur.

Vernalis in vernus exponitur.

Verno a vernus dicitur verno nas. nau. l. darere: vel splendere: vel delectari: florere sicut in aere. vnde vernens tis. omnis generis. et comparatur. vnde vernanter aduerbiū et hēc vernatia itē.

Verno idē est q: pullulo. Mar. Dum tibi vernarent tenebra lanugine male. hoc est pullularent et pullos emittere in ciperent. Interdū p. metaphora p. cano accipit. Dū autē cule vernat. Quippe verno tpe oīa letari videntur.

Vernula lē. in verno exponitur.

Vernus. a ver d: vern⁹ na. nū. ad ver ptinēs vel dar⁹ splēdidus delectabilis: vt vernus dies vernū tēpus. Sc. desias. l. In dieb⁹ vernis. Et hēc et hēc vernalis. et hoc vernale in eodem sensu. et pdu. na.

Verositas a verus dicitur verosus sa. sum. vnde hēc verositas tatis. i. veritas.

Verpus d: quasi verrens podicē. vide in digitus.

Verres a vires d: hic verres hui⁹ ris. porcus cū testiculis: q: magnas vires habeat. vñ verrin⁹ na. nū. pdu. pe. Itē verres p. nū. nomē cuiusdā viri. vñ sūt verrin⁹ na. nū. et hēc verring naz. qdā liber quē acero fecit cōtra verrē Subauditur orationes cum dicitur verrine.

Verriculū li. illud cū quo dom⁹ purgat vel quoddā genus rētis: vel nauis piscatoria: et d: a verro ris.

Verrinus na. nū. in verres est.

Verrito as. verbū frequē. i. frequēter verrere. et cor. ri.

Verro ris. o. in i. verri. et ri. in sum. versum. et est verrere verrē trahere: vel tergere: purgare: radere: scopere: et cōpo. L. ouerro ris. ri. i. euerrere: extra verrere: reicere. cōpo. etiā auerro ris. Sta. thebaidos. iij. Fallere et incul-tos aris. auerrere crines. Et est actiū cū suis cōpositis. et faciūt pteritū in ri. et supinū in sum et vt dī. Pulsa. in. l. maio B. transit in s. vt verro versus.

Verto verro deducitur qd aliquando significat traho. Virg. Quippe ferant rapidi secū verratōs p. auras. Aliquando idē q: verro. Idem. Adniti torquent spumas et cēcula verrūt. Nequora. Nunquā capitur p. mudo q: trahēdo sordes mūdēt. Iuue. Verre pauimentū: nitidas offende columnas. Ab hoc fit verriculū rēte piscatoriū quod trahendo evado deducitur.

Verruca. a verro ris. dicitur hēc verruca q: postula carne supercedens quē etiam porrus dicit: et ponit quādoq: pro quodam vehiculo. vnde verrucosus sa. sum. i. verru-

cis plen⁹: tuberosus vel inequalis incōp⁹. Additio **Verruca** proprie significat locū supeminētē: nā quē supeminēt vērri solent. Lato. Lenseo inquit ferem seruare vis faciendū vt quadringentos aliquos milites ad verrucā illā ire tubeas: eā vti occupent imperes. Hinc verrucē in corporib⁹ dicuntur supereminētes veluti globulidiores quos vulgo porros appellant. Pl. d. Amū mixto atramento sutorio. Verrucas tollit. Huius diminutiuū est verrucula hoc est parua verruca et verrucosus homo dicit verrucis plen⁹. et verrucaria herba quē verrucas tollit. alio nomine heliotropium vacata.

Versiculus li. dimi. paruus versus.

Versifico. a versus et facto cōponit versifico: carls. ca. tus. sum. cari. i. versus facere. Vñ versificator: rous. Et versificatorius ria. nū. Et hēc et hēc versificabilis et hoc lē. Et versificus ca. cū. et cor. penul. syllabā versifico.

Versilis. a verto tis. d: hēc et hēc versilis et hoc lē. pe. cor. facilis ad vertendū. aut quod versum est.

Versipellis. a verto et pellis cōpo. hēc et hēc versipellis et hoc lē. astutus: subdolus. maliciosus: deceptor: q: in diuersis vultū et mentē variat: vñ quia dum diuersis decipit modis in varias pelles se diuertat. Prover. xiiij. Et profert mendacia versipellis.

Versito tas. frequentatiuum. id est frequenter versare a verso sas. et cor. si.

Verso sas. i. frequēter vertere vel frequēter vergere: vñ frequēter verrere. Nā est frequē. p. dictoz triū verborū q: faciūt supinū versum su. vide in versum.

Versum est supinū triū verborū. scz de vergo gis. si. su. et de verto tis. verti. sum. et de verro ris. ri. sum. vnde versus. Verto facit versum: verro vergo quoq: versus. Itē a verto dicit hic versus sus. actus vel passio vertendi: vñ versus qui constat ex orationib⁹ vsq: ad distinctionem: et ipsa distinctio et versus qui cōstat ex pedib⁹: et dicit a verto: q: tandū debet verti quousq: recte cōstruat vel q: sibi p. fixo termino vltra nō p. gredit: sed reuertit: vel sic versus a vulgo sunt vocati: quia scribebāt antiqui sicut terra aratur. a sinistra em ad dextrā p. mū ducebant stilū: dein de cōuertebāt ab inferiori: rursus ad sinistram. Itē versus inuenitur pro ordine. vnde legitur. iij. l. Regū. capi. vij. Septena versū retiacula. Item a verto dicit versus sa. sum. et ponitur sepe pro aduer. qualitatis vel loci. et p. struit cū actō: vt versum vel versus ciuitatē ad illum. Sed potius est prepositio quando regit casum sū donati. Item versus sa. sum. potest descendere a vergo gis. et a verro ris. et tunc sapit significaciones p. dictoz verborū.

Versutus. a verto tis. dicitur versutus sa. tum. penul. produ. id est astutus. contortus: subdolus: deceptor: maliciosus: quia eius mens in quolibet actu ad quamlibet fraudem vertitur. Et comparatur. vnde hēc versutia tie. astutia: tota sententia: deceptio.

Vertebia. a verto tis. dicitur hēc vertebia bze. vertebie sunt summe ossium partes nobis grossiōribus cōglobate: scz ipse functure ossium: quia ad inflexionem membrōrū vertuntur: vnde sepe cardo dicitur vertebia: quia vertitur. et cor. te naturaliter.

Vertex. a verto tis. d: hic vertex ds. ea pars capitis quā capilli colligunt: et ad quā cesaries vertitur. scz postrema vel summa. Et nota q: vertex sepe accipitur pro vertigo: eo q: antiqui dicebant vortex et vortigo. Sapi. xij. Lignū curuū et vortibus plenū. Item vertex aliquando ponit pro toto capite. et cor. penul. genitui: et desinit in ex cor. naturaliter. vide in vertigo et in vortex.

Vertex dicitur a vertēdo vñ sit reuersio: estq: sumitas capitis vñ capilli deuertunt & montiū. Vortex autē est reuolutio aquarū aut lignorum.

Vertibulū a verto tis. d: hoc vertibulū li. penul. cor. idēz quod vertebia. vel illud instrumentum cum quo carbonēs vertuntur in fornace.

Verticosus. a vertex d: verticosus sa. sum. i. superbus vel cui⁹ capilli in vertice congrantur.

Vertigo. a verto tis. d: hēc vertigo gnis. globus. conuolutio. p. giratio q: fit in terra a vento: et in capite a mor-

bo. vnde vertigine⁹ nea. neum. **Vertiginosus** fa. sum. scz qui vertiginē capitis patit. et inuenit aliquādo vertex p vertigine. **Verte** antiqui dicebāt vertex et vertex scdm Aug. **Vertigo** autē in quarto eti. di. **Vertigo** est quonēscūqz vetus surgit et terrā in circuitu mittit sic et in vertice hominis arteriē et venē vetustatē et resoluta humectatiōe gignit et in oculis gūru facit. **Vertigo** nūcupata est et pdu. penul. genitiui **vertigo**. vide etiā in vertex.

Verto tis. verti psum vertere. i. pmutare: trāsmutare a quo pponit. **Verto** tis. **Aduerto** tis. **Aduerto** tis. i. animo aduerrere. **Antuerto** tis. i. auerrere. i. pteintel: ligere: ptecognoscere. **Conuerto** tis. i. Circūuerto tis. i. dr: cuquaqz vertere vel in giro vertere. **Deuerto** tis. i. deorsum vel de vno loco ad aliū vertere: remouere. **Diuerto** tis. i. d. ē scedere: ire vel variare: diuidere. quasi diuersis modis vertere: vnde diuerso fas. frequētatiuū. **Euerto** tis. i. destruere vel extra vertere: v. l. valde vertere. **Peruerto** tis. i. destruere: ad malū vertere: peruersum facere. **Pueruerto** tis. i. puenire: pterire: ptransire. Et puer: to: tis. deponen. in eodē sensu. **Reuerto** tis. i. cōtra vertere. **Reuerto** tis. i. retrouerrere vel redire: quod vātiqz dicebant reuerto tis. **Subuerto** tis. i. destruere quasi quē subuersi sunt vertere vel econuerso decipere: seducere. **Transuerto** tis. i. vltra vertere: vel ad aliquid vertere: obliquare. **Unde** trāsuersus fa. sum. **Verto** et cōposita in o. sunt actiua: et faciunt pteritiū in ti. et supinū in sum. vt **uerto** ti. sum. sicut etiā **vergo** et **verro** faciunt supinū **versum**. **Unde** quidā. **Verto** facit **versum** **vergo** et **verro** quoqz **versum**. **Item** **uerto** et eius cōpo. in o. oia sunt actiua ppter diuerto pro scedere: et reuerto scdm antiquos q sunt neu. In o. autē oia sunt passiua: ppter auerto: pro spernere: reuerto: quē sunt deponentia. **Item** cōuerto: passiua sunt et deponentia.

Vertumnus. a **uerto** tis. dicitur **vertūnus** n. l. masculi: n. l. generis. deus mercatorum a vertendis mercibus: et ponitur sepe pro foro. **Horatius**. **Vertūnum** ianūqz liber spectare videtis. **Item** **vertumnus** dicitur deus pūnd: pium vel anni vel diei vel alterius rei. Et dicitur sic a vertendis annis vel diebus vel alijs rebus et sepe ponitur pro ipso anno vel die.

Vertūnus in illo Horatiano nō accipit p foro: sed p gēde vertūni quod erat apud forū. **Vertūn** autē a vertendo deus rerū incoandarū & imutandarū. vñ idem horati⁹. **Vertūnis**/quotquot sunt/nat⁹ iniquis.

Veru. a **verus** ra. rū. d. hoc veru indelinabile. in singulari numero: sed in plurali hęc verua. hōz veruū. hīs et ab his verib⁹ regulariter sicut comib⁹. sed fm cōmunes vsum facit in vbis verubus: et est veru instrumentū ferreum vel ligneum quo carnes assantur.

Veruedinus na. nū. in **veruer** est.

Veruer. a **vire** et **veruer** d. i. aries: qz ouib⁹ ceteris sit fontior. v. l. sic: qz sit vir. i. mascul⁹ v. l. qz vermē habeat in capite qui cū arietare facit. **Veruedn** na. nū. Et **ve** dicitur passia. in. v. l. ca. vbi agit de desinētib⁹ in ex. **Veruer** cui⁹ finalis syllaba naturalit pdu. mas. ge. est. et hęc est cā quare in gto produ. penul. genitiui. **Unde** in auroa dicitur. **Vicitima** veruece signatur quē dat are. **Additio**. **Dicitur** em **veruer** ab inueris testiculis est em mas inter oues cui lueri sine adēpti sūt testicul. nā q ad generādū sobolē integer tenet d. aries. **Hoc** itaqz differt **veruer** ab ariete qd canteri⁹ ab equo. **malalis** a **verre**. cap⁹ a gallo. caper ab hircu. **Est** em pprie cap mas in capias castrat⁹. **Marti**. **Vbi** iugulas hirci fac⁹ eo ipse caper. nā **Virg.** improprie capiti p hircu posuit dū inquit. **Vir** gregis ipse caper. sicut improprie brutū animal virū appellauit.

Verus ra. rū. i. nō falsus: cert⁹: equus: iust⁹. Et cōpat **ver** cōponit **verdic** ca. dū. **verfic** ca. dū. **verloqu** qua. quū. **Verū** hoc **verloquū** qui. Et nota q **vero** sepe ponit p pūctiōne copulatiua: et sepe affirmatiue. i. certe et sepe pro expletua. **Itē** **verū** sepe ponitur p sed: vel pro certe. **Item** **reuera**. i. certe: et est cōpositum: v. l. sunt duę partes posite pro vna. et pduci pūmā **ver**. **Unde** p **per**. **Arcta**

vla est **verē** q ducit ad atria vitę. **Verus** amor xpi vera ē custodia legis. Et scias q vt dicit Ambrosi⁹. **Omne** **verū** a quocūqz dicat a spū sancto est. vide etiā in veritas.

Verutatus in verutus exponitur.

Verutulus in verutus exponitur.

Verutus a **veru** d. **verut** ta. tū. i. veru armatus pdu. penul. **Itē** hic **verut** d. d. quoddā gen⁹ pulli. vnde **verutulus** li. dimi. et **verutat** ta. tū. i. veruto armatus.

Vesanus. san⁹ cōpo. cū ve. qd est sine. et d. **vesan** na. num. quasi sine sanitate animi. et cōparatur vnde hęc **vesania** nē. i. infania. et produ. fa.

Vescor sceris. **vesci** i. comedere vel vti dco. et cōponit. **Convescor** scer. **Evescor** scer. et ē deponēs **vescor** cū suis ppositis et caret supino scdm vsum: et etiā suppletionē pte rui deberet tamen facere **vescari** penul. co.

Vesculent. a **vesca** et **lent** cōponit **vesculent** ta. tum. i. delicias et vesca plenus. Et cōparat. vnde hęc **vesculētia** tē. i. deliciarum sive vescarū copia.

Vesculus: in **vescus** exponitur.

Vesculus. a **vescor** tis dicit **vescus** sca. scū. i. comestibilis: v. l. ad vescendū habilis: vescibilis. vel **vescus** sca. scū. i. deliciosus. **Verū** **vesculus** la. lū. dimi. v. l. **vesca** cōpo. a **ve** qd est sine et **esca**. **Unde** **vesca** qlibet parua comestibilia: qñ nō **esca**: vel qñ velut **esca** vel parua **esca**.

Vescus. a. um. a **ve** et **esca** dicit quicquid aut multū aut parū ad escam facit & quocūqz animalia vescunt vnde **vescū** salem & **vescas** salicū frondes. **Vescūqz** papauer legimus.

Vesica quasi vas aque dicit quoddā intestinū vbi col: ligatur vna sicut in ventre abuo. **Unde** dicit **Plido**. **vesica** dicta quasi vas aque. qz sicut vas aqua. ita de renib⁹ vna collecta cōplet: et humore distendit. cū v. l. in vno: luctib⁹ nō habet. **Itē** **vesica** dicit eleuatio et inflatio cuius q similiter plena est aquosi humoris. **Unde** **Exodi**. x. d. **Erūt** in iumentis et hoib⁹ vlcera et vesice turgētes. et pdu. pe. **Boia**. in primo smonū. **Nā** disposita sonat qtu vesica pepedi. et dicit vesica a vas vasculi quasi vas aque v. l. vesica quasi vasica: qz aus ibi colligit grana quasi in vase: et est eti. et scribit p vñ o. et sine c. in secūda syllaba. vnde debet pferri sicut resina casia.

Vesicula. a **vesica** d. hęc **vesicula** le. dimi. pua **vesica**. **Itē** **vesicula** d. illa tenuis pellicula vesice formā hīs q ē gutture aus i q abaria cōgregant. **De** qua d. **Leuiti**. i. **Vesicula** vero gutturis. et pluma proidet.

Vespa. pe. animal est exiguū et volatile aculeis venenosum quod ex asinorū caribus putridis nasci dicitur. Et cōpo. **vespa** a vi et petotis. vel paro ras. qz vi petat v. l. vim parat. est ergo aial volatile valde violentum. vnde hoc **vespariū** ris. nidus **vesparum**.

Vespelio. **Spolio** cōpo. cū vestis. et dicitur hic **vespelio** onis. sepulcroū violator. scz qui mortuos expoliat. v. l. cōpo. a violas. et sepulcrū. vel a vcho hīs. quia violat se pulcrum. et sepulti vestem vehit.

Vespillo dicitur vilis cadauerum funerator: qui vesperino tpe eos efferre solebat. qui funebri pompa duci propter inopiam nō poterāt. **Mar.** **Qui** fuerat medicus nunc est **vespillo** diabolus.

Vesper. a **vespa** v. l. **vesper** d. hic **vesp**. ri. et hoc **vesp** ris. Et hęc **vesperugo** gūnis. Et nota q hic **vesperus** ri. et hic **vesp** ri. et **vesperugo** gūnis. noia sunt vnus et eiusdē stēle: q in nocte post solē apparet et in mane ante solē. **Verū** in mane d. lucifer: v. l. pphosphoros. Et dicit quidā q hoc nō pōt esse in eodē tpe q vna et eadē stella in sero sequat solē: in mane pcedat. sed hoc ptingit in diuersis partibus. **Alij** dicunt q **mercuri** et **ven** cū sint satellites solis: qñqz sunt ita dispositi: vt **venus** pcedat solē et **mercuri** sequat vel econuerso: et tunc vna illarū stellarū. scz illa quę sequitur solē videtur in sero post solem: illa vero quę pcedit in mane videtur ante solē. Sed q illę duę stēle sunt cōsimiles in splendore et quantitate credit q eadē stella sit: et in sero post solē: et in mane ante solē. **Alius** autem philoso phantibus placuit: q vna et eadē stella sit. i. **ven** q in sero

sequit post solē: 2 in mane pcedit ate solē: 2 eodē tpe an
est vero altior sole. Sū ergo cōtingat q simul veniūt ad
occasum: q ven^o est altior diu^o videt in sero q sol. Ea
de rāde 2 di^o videt in mane q solē q dō motu discor
rāt: 2 ad hoc offēdēdū satis familiare inducūt exēplū. Nā
aut videm^o a scēdētia remota q p pīnq: 2 diu^o videm^o
descēdētia remota q p pīnq: q uis q 2 pari motu lēdāt.
Dicit ergo ven^o in sero hesper^o vesp^o 2 vesp^o er^o 2 vesp^o ru
go. sed in mane lucifer: vel phosphorus. **Additio.**

Hesper aliquādo capī p planeta qui dī: venus. **Virg.**
Quid vesp^o fer^o vebat. Et a qbusdā vespugo dī. **Plaur^o**
Hec vespugo nec vergille occidant. 2 vesp^o etiā accipit
pro sero dici. vesp^o etiā adiectiuū est. vnde cū vesp^o ru
dicimus neu. genere intelligim^o tēpus. **ply.** Hic hōie ri
gādū matutina atq vesp^o. Itē matutinū tēp^o ad vesp^o ru
Vesper autem tertiē decli. neutrum est significans
tempus vespertinum.

Hespera. ab hespera 2 hesperus subtracta h: 2 loco illi
us v. cōsonantē pōnētes dicim^o hēc vesp^o ra rē. Et hic ve
sperus ri. Hespera idē est qd hespera. scz tēpus et hōia q
est inter diē 2 noctē: vī inter noctē 2 diē. Et hui^o grūs po
nitur aduerbialiter in euāgelio. **Matth.** Vespere aut sab
bati 2 signat in tēpore ad ipsum sit relatio p q noialiter qd
sequit: quē lucifāt in prima sabbati. Sicut ad hoc nomen
romā positū aduerbialiter sit consimilis relatio cū dī. iste
vadit romā quē est caput mūdī: 2 sit relatio ad nomē ista
positū: nō ex eo q pōnit aduerbialiter: sed ex eo q est no
men 2 quandā vim nois reddit. Itē vesp^o ra 2 vesp^o rus
diuersificāta sunt. Aliud em signat in singulari qd in plu
rali. Nā hēc vesp^o re rarū: signat illud tēpus in quo cantat
illud officiū: hī vesp^o ri: oīū. ipīus officiū. Vesp^o ri siquidē
cantant. Sed vesp^o re pulsan^o. vnde versus. **Ru rōū cā**
tant. re rarū tympana pulsan^o. Quidā tamē nō distingūt
inter vesp^o ras 2 vesp^o ros quantū ad officiū. Itē a vesp^o ra
vel vesp^o rus dī: hoc vesp^o ri. obscuritas q sit ex inter
positionē nubīū inter nos 2 solē 2 lunā quāqz hōia diē
vel noctis. Et hoc vesp^o re. 2 hoc vesp^o ris. qd signat hō
ram qua sol incipit declinare ad occasum: 2 durat vsqz ad
crepusculū. Et vesp^o ri dīus inueni^o pōit^o aduerbialiter
sicut. **lud:** v dicit pulc. in. xv. lib. vbi agit de aduerbijs.
Et hoc vesp^o re incedinabile p hōia pulsan^o. 2 licet hēc
vocabula distincta sint: tamen confunduntur sepe apud
doctores 2 p se inuicem posita inueniūtur.

Hesperasco scis. in vesp^o ras. est.

Hespero. a vesp^o ra rē. dī: vesp^o ras. i. vesp^o ri face
re verbū excepte actionis soli deo cōueniens. Vnde ve
sperasco scis. inchoatiuū. i. vesp^o ri incipit: sero sit. Et cō
ponit. **Ad** hespero ras. vnde aduesperasco scis. inchoa.
Et sunt oīa ista verba excepte actionis soli deo cōueniē
tia. potest tamē dici dīes aduesperat vī aduesperat. i.
tendit vel incipit tendere ad vesp^o rā. 2 aduesperat sit im
pōnaliter. i. vesp^o ra appropinquare incipit.

Hesperia. a vesp^o ra dī: hēc vesp^o ra tē. dea illius hōie
quē est inter diē 2 noctē. Vnde vesp^o rin^o na. nū. 2 hēc ve
spertina nē. i. cēna in sero in vesp^o ra. 2 produ. penul. ve
spertinus cū habeat. a suo punitiuo. Nā si nō haberet t
suū punitiuū corperet possessiuū pe. vt crās crastinus
homo homotinus. vnde in grē. sic dicitur. Et vesp^o ra
dea dicitur 2 hesperus astrum.

Hesperilio. a vesp^o re vel vesp^o ra dī: hēc vesp^o rilio
onis. pmitui ge. aus in vesp^o re volans. aus lucifuga
muri similis. De hac aue dicit basilus in. viij. homel. he
rame. Vesp^o rilioes nō min^o quadrupes sunt q pēnatē
quas etiā solas ex aub^o oīb^o dētes habere pstat: 2 catulos
procreare ferunt 2 in aere nō plumis: sed quadā mēbiana
pellicea vī. Est etiam illis inter se magna dilectio p na
turā. Nā velut setē quēdā piscatorie alternis herēt next
bus: qd in hōibus videm^o vīqz nō facile puenire: quoy
nōnulli separati ab altor cōversationibus singulariter 2
solitudine delectāt. Et scias q Boe. in quarto de con
solatione dicit. Nequeunt mali oculos tenebris assuetos
ad lucē perspicuē veritatis attollere similes aubus sunt
quay intuitū nox illuminat: dīes cecat. Itē intellectus in

ita se hz ad manifestissimā lucē diuine nature: sicut ocul^o
noctū vī vesp^o rilioes ad lumē solis. vide in noctua.

Hesperinus na nū. in vesp^o ra exponit.

Hesperugo ginis. in vesp^o re exponit.

Hesperus in vesp^o ra vide. 2 in vesp^o re.

Hesperum ti. locus vbi vesp^o abundat. Et dicitur a
vespa. 2 produ. penul.

Hesperula le. dimi. parua vespa.

Hesta. a vestio sitis. dī: hēc vesta sitē. quēdā dea paga
noīū. scz terra q vestiat herbia vel varijs alijs rebus. vel
vesta cōpo. a vi 2 stando. q sua vi sitet. Vī hic 2 hēc vestat
2 hoc le. Et vt dī: deē vestē feruebat virgines. **Additio.**
Dū em fuerūt v. sitē a veterib^o memoratē. altera satur
ni mat^o: altera eiusdē dei filia. de qua **Virg.** Ex ope iuno
nē memorat. **Cererē** q creatā **Semine** saturni tertia **He**
sta fuit. Cōfundūt tñ hoc poetē. alterā p altera pōnētes.
Quādo eā terrā esse dicūt de matre saturni intelligendū
est. Quādo vero virginē nomināt de filia ei^o quāignem
esse voluere **Virg.** Hec tu aliud vestā q viūā intellige
flāmam. Nāqz de flamma corpora nulla vides: 2 a ves
ta vestales virgines appellantur.

Hestarius. a vestis dicitur hic vestiar^o ris. q p̄est ve
stibus. 2 hoc vestiarū ris. locus vbi vestes reponūtur. vel
vbi induuntur. 2 facit vocatiuus vestiarie us. in e. Si au
tem sit proprium nomen facit vocatiuū in i. vestiar a ves
tiarius remota us. sit vestiar.

Hestibulū. a vesta dea dī: hoc vestibulū. penul. cor. f.
exterior pars dom^o sicut est portic^o: q est vestē deē cōse
cratū. Vēl qz vestibulū prius factū fuit in tēplo deē vestē
vel quia in illa parte templi solet esse imago ei^o quasi ve
stē sedibulum: vī quasi vestē stabulū. Vēl dicitur a vestio
sitis. quia vestiat domū. vel proprie sic dicitur porticus in
qua vestiūtur. vel cōponitur a ve quod est sine 2 sto quasi
sine statione: quia introeuntes non stant in illa parte ne
qz morantur. sed transeunt in interiorē partē domus
Et hoc verius est.

Hestigū. a vestis 2 ago cōpo. hoc vestigū. i. signū
pedis puma planta exp̄essum sic dicit^o: qz vī cōcurrenti
vestigijs vestiuntur. i. agnoscantur. vnde 2 sepe vestigū
dicitur signū. Vnde vestigio gas. i. vestigia inquirere
Et per synopā vestigo gas. i. inquirere explorare. 2 dicit^o
vestigare quasi veste agere. Et vestigo quasi vestis actio
quia cū inus pedib^o vestes mouemus. Et cōponit. **In**
vestigio gas. i. inquirere. Et est actiuū cum omnibus suis
cōpositis. 2 produ. sit. vnde **Theodolus.** **Sigro** p̄m^o
inuestigat grammata cadmus. **Additio.**

Peruestigo 2 inuestigo nō solū quero sed etiā frequēt^o
querēdo inuenio vt sit vestigo quero. Inuestigo 2 que
stigo quasi acquirō. dicit^o autē est hoc verbum a vestigijs
tanqz signis indicijs quib^o ad rei notitiā peruenimus.
Ecce. **ilij.** de ora. Ipsa tractatio et questio quodidie ex se
gignit aliquid qd cum desidiōsa delectatione inuestigat^o
Vnde in eodē libro. **ij.** Nō se regiōes intra quas venias et
peruestiges qd queras. **Idē** pio ligar. Sed quoniā dīl
gentia inimici inuestigatū est quod latebat cōstendū est
vt opinor. **Ceren.** Nihil tū difficile est quin querendo in
uestigari possit. hēc **Laurentius** valla.

Hestigo gas in vestigū est.

Hestio sitis. situi. sitire. i. induere. vī hic vest^o tas
tui. 2 intelligit latus cult^o q vestit^o. Itē habet^o ad naturā
p̄tinet: cult^o ad hōies. Vestio cōponit. **Cōuestio** sitis. De
uestio sitis. i. vestes auferre: 2 est cōtrariū ad iustire. **In**
uestio sitis. **Reuestio** sitis. Et est actiuū cū oībus suis cōpo
sitis. Itē a vestio dī: hēc vestis hui^o vestis. 2 facit actio in
gularis in tm. 2 in em. vestē vī vestim. 2 abltis singulari
in e. 2 in i. veste vel vest. 2 grūs pluralis in tñ. hēc vestib^o
et actis in es. vel in is. has vestes vel vestis. De omni
vestiū dicit in omo. **Hic** potest queri. An cōueniat re
giōis vestib^o vīb^o vī. Ad hoc dicit^o ē q sicut dī. **Aug.**
in. **ilij.** de doctrina xp̄iana. In oīb^o exteriorib^o rebus nō
vīus rerum. sed libido vtentis in culpa est. Ad quod de
scernendū attendendū est q habitus vīis etiā inculca
potest dupliciter considerari. Vno modo put est signum

[illegible]

Vero fluui⁹ in celtiberia cui⁹ accolę dicuntur verones
Vertunus de⁹ qui preesse putabatur reb⁹ vertedis. i. vē
dendis & emendis aut qui se vertit in varias species
Vesta filia saturni dea virginitatis quondā habita:
cui⁹ in tēplo erant sex virgines q̄ vestales dicebātur
quia veste seruiebāt custodiētes ignē perpetuū qui
si forte fuisset extinctus p negligentia. verberabant
a pontifice. Itē si quas fuit corrupta. defodiebat viua
Nā circa portā collinā erat spec⁹ clausum in quo de
ponebat. Capiebat autē. i. eligebat virgo vestalis
intra annū sextum suę etatis & decimū. & .xxx. ānis
oportebat eā manere virgine. postea nubere licebat
Fuit & alia vesta mater saturni & titani.
Vestini vetus italię pp̄s iuxta marfos & fabinos.
Vesuui⁹ mons cāpanię quattuor milibus passuum a
neapoli vinetis & oliuetis refertus. Nam ibi nascit
bonū vinū quod grēcū dicitur. Cacumē tamen eius
montis est sterile quod quondā ardere solebat.
Veseuus est idē mons qui & vesuui⁹. Virgil. Talē di
ues arat capua & vicina veseuo Ora iugo. Est etiam
alter veseuus in liguria ad alpes ex quo padus fluit
Vesulus idē mons qui & vesuui⁹. Quidā tamē aiunt
esse montē ligurię. vnde padus oritur qui & veseuus.

ante

Viguitioonis. propriū nomen cu
iusdā viri. & dicitur vguito quasi eugeto. i. ter
ra bona nō tantū p̄sentibus: sed etiā futuris
Multa vero vilia posteris reliquit. vñ dicitur vguito quasi
vigetio. i. virens terra: nō solū sibi sed etiā alijs.
Vguito seu potius huguito vñdecunq; dicatur de
latinis litteris male meritis est.

ante

Via. a verbo his. dicitur hec via hie
q; p̄ eā aliquid vehit & portat vel d; via quasi
vehicula. & est pp̄e via qua potest ire vehi
culum. Vnde & sic d; ab incursu vehiculorū. & est nouē pe
dum. & capit duos actus. vt p̄ cōtrariū venientia iūmetā
transire possint. vnde hic & hęc vialis. & hoc lē. & hęc viator
ris. Item a via vñ vias. au. are. id est iter facere ambu
lare & vide in suo loco. **Additio.**
Abusiue viā vsurpamus pro omni loco p̄ quem habere
iter oibus licet. p̄p. Cum te de via vocassem. Aliquādo
accipit pro itinere hoc est pro ipso actu ambulandi. Luce.
Lunę de via languere & m̄hmet displicere. Interdum
pro ratione. Virg. Inueni germana viā gratare sorori.
Quę m̄h redditur ei. Nonnūq; pro cōsuetudine. Terē.
Sed via peruulgata patrū quotidie accusabaz. Item a
via auuū & inuū dicitur per quod in nō potest.

Viatū a via dicitur hoc vaticū d. vicius qui necessa
rius est in via ad expendendum & defertur in via. vnde
& vaticum dicitur corpus dñi: quia propositum est nobis
vicius in via. Et hinc vaticus ca. cum. in via necessarius
& delatus vel in via sustentatus.

Vibicosus sa. sum. vibicab⁹ plen⁹. Et p̄p̄at & d; a vibix
Vibix. a vimē d; hęc vibix as. i. in petrosa terra: vñ mi
nuta virga: vel insilio vel vestigiū qd fit in carne ex vir
ga & ponit pro qualibet insillione. et pdu. penul. genitiui.
Persius. Si puteal multa cautus vibice flagellas. Ro
mina enim fœminina desinentia in .ix. produ. penul. ge
nitiui vt lodix as. Quidam tamen dicunt qd dicendū est
hic vibex as. sed eis opponitur qd nomina desinentia in
ex. cor. penul. genitiui: p̄ter veruex as. sed vibex pdu.
penul. genitiui. Ad hoc ipsi dicunt qd veruex & vibex ex d;
piuntur a regula. Palsianus autem in lib. de accentu nō
exaput nisi veruex. Magister vero Bene. dicit vibix si
cut lodix. et hoc puro verum.

Vibrio. a vibix dicitur vibrio as. brant. bratum. brare. i.
respicere vel crispare: concutere ad iaculandum. vel

iaculari: sicut solemus facere de minuta vi. & habet primā
communem: quia vibix naturaliter cor. pumam.
Immo producit vt in exemplo persiano.

Vicanus. a vicus dicitur vicanus nea. neum. id est
vicinus na. num. Et componitur. Conuicanus. canea.
caneum. id est cōvicinus.

Vicanus. a vicus d; vicanus na. nñ. i. vicinus na. nñ. &
pdu. ca. Et cōponit. Cōuicanus na. num.

Vicarius. a vice d; vicari⁹ ria. nñ. per vicem succedēs
vel vicem domini vel alterius gerens. **Additio.**

Vicarij dicuntur qui vices aliquorum gerunt vt sunt vi
carij episcoporum rectorum. &c. Sunt autem duplices vi
carij. Quidam enim sunt vicarij perpetui & tales debent
instaurari & destitui per episcopum vel archiepiscopum: nec
possunt eis per rectorem. Alij sunt vicarij temporales &
mercennarij sicut sunt illi qui pro mercede inseruiunt be
neficio alicuius: et tales possunt eis a proprio rectore si
ne consensu episcopi. De vicario autem episcopi vtrum
possit conferre beneficia: & de officio eius vide per cano
nistas in rubrica de officio vicarij in decretalib⁹ & in sexto

Vicatum aduer. penul. produ. potest deriuari a vicus:
quasi per vicos. vel de vico ad vicum: vel potest deriuari
a vice. i. vicissim per singulas vices.

Vicecomes. a vice et comes cōponitur hęc vicecomes
huius vicecomitis. et acuit penul. vicecomes secundum
vsum: licet sit breuis sicut & archicoquus: sed hoc factu po
tentia nominatiui: quia remanet incorruptus & ideo non
amittit accentum.

Vicecomitissa. a vice & comitissa componitur hęc vice
comitissa se. vñ vicecomitis.

Vicenius. a viginti dicitur vicens na. nñ. penul. pdu.
i. res viginti vñ pertinet ad viginti. Iudith p̄mo. Vi
cenorum pedum spacio tendebatur.

Vicena dicuntur in singulis viginti nisi vicens im
proprie dicatur pro vigesimo aut viginti.

Vices. a vinco ds. dicitur hęc vix vel vices: genitiui
vix: sed notatius vix in vñ non est.

Vicia. a vice hęc vicia dē. quoddam genus leguminis
quia vice panis ea vtuntur in quibusdam locis. vel vicia
dicitur quasi viciosa quia mala est. vel vicia dicitur a vi
ctōia quam antiqui vicia dicebant inde vicia quasi victo
rialis: quia victores ea olim solebant coronari. vnde vi
ctosus sa. sum. Inuenitur hoc vicium dñ. vnde versus.
Est vicium crimen vicium quoq; dicto scmen.

Vides. in vigies est.

Vicinia. a vici⁹ d; hęc vicinia nē. et hęc vicinitas tis.
vicinia ē p̄mitas locorū. vicinitas vero regio vicina est.

Vicino nas. in vicinus est.

Vicinus la. lum. dñi. a vicinus dicitur.

Vicinus. a vicus dicitur vicinus na. num. Et hęc vicinus
nñ. & hęc vicina ne. substantiue & hęc vicinitas satis. & vid
nulus la. lum. diminu. Et vicino nas. i. ore vicini se gere
re vel propinquare vel iungere. Et cōpo. auiano nas. i.
disiungere. Aduiano nas. i. adiungere vñ appropinqua
re: vicino pro iungere & eius composita secundum hanc si
gnificationem actiua sunt: aliter neutra sunt. Item vici
nus cōponitur. Cōvicinus na. num. & pdu. penul. Quib.
de arte. Vicinūq; pecus grandius vber habet. & dicit vici
nus quasi viconatus. Et est eti.

Vicissim aduerb. id est alternatim mutuo per vices. et
deriuatur a vice.

Vicissitudo. a vice dicitur hęc vicissitudo dñis. vnde
vicitudinarius ria. rium. id est vicem prebens: vel vicem
domini vel alterius agens.

Victim dñi. i. crimen. vide in vicia dē.

Victima a vinco ds. dicitur hęc victima mē. quę occidi so
let propter victoriā. scz sacrificiū quod fit pro hostibus vi
ctis: sicut hostia pro hostibus vincendis. vnde quidā. Vi
ctima pro victis datur hostia pro superandis. Et erant vi
ctime maiora sacrificia q̄ hostię. vel dicitur a vincto ds.
quia vincitur dñ ductur ad immolandum. vnde hęc & hęc
victimalis & hoc lē. & victimo mas. i. sacrificare: immolare.
Et est actiui cū oibus suis cōpositis.

Viginti omnis ge. pluralis numeri et indecl. Et com-
ponit a bis et ginta qd est decem. ? dicitur viginti quasi bi
pp iij

ginti v prob. posita. vnde vigies aduer. et viscesim⁹ ma-
mum. et vigesimus ma. mum. Et cōpo. viginti cum vnus
et dicitur vigintunus vigintiuna vigintunum. Sed cō
suevit queri. An dicendum sit vigintunus homo: an vi-
gintunus hoies. Credo qd sit dicendū vigintun⁹ homo
quia finis vinct principii teste. Puf. vnde probat qd hmoi
debet esse nomē potius qd p nomen ratione nois qd est in
fine. Similiter di. in lib. constructionū qd terminatio ma-
xime obtinet ptes of onis. et Boe. in arithmetica talē po-
nit latinitatē. Si septies tres addant in vigintunū cadūt
numerū: non numeros: sed hoc tamē plenius dixi in ter-
tia parte vbi egi de numero nois.

Vigintunus & vnus & viginti hoies nō homo di-
cetur: quia licet vn⁹ singularis est numeri tamē hoc
compositū vigintun⁹ pro pluribus stare vult. Nec
simul est quod adducit de numero. Nā vigintunus
est vnus numerus: non tamē vigintunus est homo
sed homines.

Vigintunus. in viginti exponitur.

Vigor. a vigeo ges. dicitur hic vigor ris. i. viuat: virt⁹:
firmitas: fortitudo. Et hinc vigorosus sa. sum. i. plen⁹ vi-
gore. et cōparat. vnde hęc vigorositas tatis.

Vileo les. in vilis est.

Vilis. a vila dicitur hic hęc vilis et hoc le. qd nullius vba
nitatis est. i. abiectus: despectus. et pparat vnde hęc vilis
tastis. vilis cōpo. cum qd. et dicitur qd vilis. i. valde vilis. Tā
vilis. Item vile factio dis. vilescio cas. vilipendo dis. Item
a vilis dicitur vileo les. i. i. lere. i. esse vel fieri vilē. vñ vi-
lesco scis. inchoa. et cōpo. ad vileo les. vñ ad vilescio scis. in-
choa. cōlleo les. vñ e cōlleo scis. diuileo les. vñ diuile-
lesco scis. inchoa. i. multis et diuersis modis vilere. eulleo
les. i. valde vilere vñ eullesco scis. reulleo les. i. iterū vile-
re. vñ reullesco. vileo les. est neu. cum suis compositis. et
caret supino. et pdu. ut. vñ Esopus. Nobilitat viles frons
generosa dapes. Item Aulianus. Scire suum vellet qui
sapit atq; silet. et scribitur per vnum l. sed villa le. per duo
Et scias qd Titus liuius di. Viliū hoim est alios viles
facere. et qui ex merito suo alijs placere non pnt: saltē pla-
ceant comparationē peiorum.

Vile propter dicit qd parum valet cuius contrariū est ca-
rum. vñ Lato. Quod vile est carum: quod carū vile pu-
tato. Item vile etiam pro abundanti ponitur. qd quicquid
nimis abundat vile est: hoc est paruo venditur pcedo.
Vir. Vilem qd fasellum.

Villa. a villis dicitur hęc villa le. quasi vallata: quia val-
lata sit solum vallatione vallorū: et non in minutione mu-
rorū. vñ villanus na. num. pe. pdu.

Villa non ager est: sed domus in agro. Pli. Modus hic
probatur vt neq; fundus villam querat: neq; villa fun-
dum. hinc villa dicitur domus que ruri est. vbi ana vero
domus dicitur que in vbe est. dicta est aut villa a veben-
do hoc est trahendo quasi vebilla qd in eam fructus cōue-
hebāt ex agris: et cuehebāt cū eos vendebant.

Villico cas. in villicus exponitur.

Villicus. a villa dicitur hic villicus d. propter ville gu-
bernator est. vnde dicit villicus quasi ville custos. Sed
quandoq; villicus dicitur dispensator vniuersę domus et
omnium possessionū et villarū. vnde hęc villica cę. vñ
villici. vel que tale officium exercet. Item a villicus dicitur
villicor caris. vel villico cas. vnde in euāg. Lucę. Jam
non poteris villicare. Sed scdm modernos potius in de-
ponen. gene. dicitur villicor caris. i. ville curam gerere: et
generaliter omnium possessionū et familiarū rerum. et villi-
care seu villicari officiū villici exercere. et cor. li. fm Aug.
Puf. vero dicit. A villicus etiā villicor dicebāt antiqui.

Villosus. a villis dicitur villosus villosa villosum. i.
vilis plenus. et comparatur.

Villula le. dimi. parua villa.

Villum. a vinum dicitur hoc vinellum li. dimi. et hoc vil-
lum similiter dimi. Et vt dicit Puf. in. ij. lib. In nus. vel
na. num. definentia si faciunt dimi. abiecta n. duas assu-
munt. vt bonus bellus bona bella vinū villū. Et dicit villū

vel parum vini vel parū vinū. vel vinū mixtū cū aqua.

Villus. a velus dicitur hic villus li. maf. ge. pilus vel
flocus lanę de vellere ouis. vel etiam flocus quorūlibet
pilor. et maxime si est longus et dependens.

Vimen. a vireo res. dicitur hoc vimen nis. mollis vir-
ga et viridis. vel sic dicitur: quia vim habeat multā viro-
ris. Natura em eius talis est vt etiam si arefactum ablu-
tur virescat. et cor. pe. gti. vnde vimineus nea. neum. et hoc
viminetū ti. locus vbi vimina crescūt. et hęc hęc vimina-
lis et hoc le. et hęc viminalis lis. quidā mons in romana ci-
uitate sic dictus ab abundantia viminum. Additio.
Vimē quasi vincimen dicitur omne genus virgultū mol-
lis ad ligandū apti. Columella. Nec refert cuius generis
vimen sera s dum sit lenissimū. Plini⁹. Et alie arbores
virgas sequaces habent ad iuncturas lentitū: alie pigre
nues. viminibus texendis spectabili subtilitate.

Vimine viminetū dicitur qd ex vimine est. et viminalia qd
qd ad ligandū pntent. Pli. hęc est viminaliū cultura.

Viminalis penu. pdu. in vimen est.

Vimineus nea. neum. in vimen vide.

Vinacū. a vinū dicitur hoc vinacū cū. posterius vinum.
quod etiam vinaceum dicitur. et est quasi fer totius vini.
vel illud quod remanet post expressionē vini: et proijcet
extra scdm Aug. et Paf. dicit. Vinacea sunt que rema-
nent in vuis quando premuntur a vino.

Vinacea sunt grana vuarū pressarum.

Vinalia. a vinū dicitur hoc vinaliū li. vel potius in plu-
rali. tantū hęc vinalia horū vinaliū vt vinalior: festū vini

Vinaria. a vinum dicitur hęc vinaria rie. cellariū vbi vi-
num reponitur vel venditur.

Vindo ds. vñ xi. in ctū. vincitū vincere. i. ligare. vin-
do cōponitur. Conuincio ds. Circuincio ds. Deuincio
ds. vñ deuinctus ca. ctum. et pparat. Vincio ds. Reuincio
ds. Vincio cum suis cōpositis est actiū et facit pteritū
tum in xi. et supi. in ctum. Licet apd antiquos inueniatur
vincui vincitū. et est quartę conjugationis. Sed vincio
facit vicitū sine n. sicut et vuo viri vicitū.

Vit vincto deducit quod est ligo quasi vim iniicio. a quo
deuincio et cōuincio eiusdē significatiōis. Vir. Purpureo
qd alie suras vincere cothurno. Lice. Maxima mecū fa-
militate deuinctus. hinc vincula et per syncopam vin-
cla dicuntur li gamina: et per metaphoriam carcer in quo
noxij vincti seruantur.

Vindum cū. per duas syllabas in vinculi vide.

Vinco ds. xi. in ctum. victum. et est vincere supare: vñ
ctiā habere. qd autē dicitur vincere quasi vi capere. et
est. Vinco cōpo. Conuincio ds. d. ctum. i. simul vincere:
vel multū redarguere et superare. Deuincio ds. Euincio
ds. Peruincio ds. Reuincio ds. Vinco ds. et eius pposita
actiua sunt. et faciūt pteritū in d. et supi in ctū. sine n.

Vinctus. a vincto ds. xi. ctum. dicitur vinctus ca. ctum
et comparatur: vinctus etiam per se signat compeditus
vel ligatus ab aliquo. Ligatus autē non tantū hoc mo-
do sed etiam qualitercūq; vinctū indicat.

Vinculū. a vincto ds. dicitur hęc vinculū li. qd et hoc vinctū
cū. p syncopā. i. ligamē. et inde vinculo: laris. i. ligare.

Vindemia. a vinea dicitur hęc vindemia mig. vñ vinde-
mio as. i. vites putare. vel potius vuas a vinea auferre.

Vindex. a vindico cas. dicitur hęc hęc vindex ds. i. vñ
dicator vel corrector.

Vindico ds. cau. care. i. vñ ds. Sed differūt: qd vindi-
cat aliquis cū a periculo liberat.

Vindico ds. cau. care. i. vñ ds. Sed differūt: qd vindi-
cat aliquis cū a periculo liberat. Additio.
Licero. pro marcello. Nobilissimāq; familiā iam ad pau-
cos redactam pene ab interitu vindicasti. Idem de sene-
ctute. Et est senectus natura loquacior ne ab oibus eam
vitijs videar vindicare vitijs. i. vituperationibus. vide in
vindico. Vindico cas. mala passus est. vel vindico: iniuriā
factam. vindico ne fiat. Item vindico: illum qui iniuriā su-
stinuit: vindico illum qui intulit. i. punio. Vindico actiū
est cum suis ppositis si qua habet. et cor. di.

Vindicta. a vindico cas. dicitur hęc vindicta cę. qd aliq
dicit virga pctoris. i. rudis qua ferui pccati liberantur
et inde libertatē acquirant. et tunc dicit a vendico quasi

vendita: quia vendit libertate perit. An dñm igno-
ras nisi quē vendita relater.

Vindicta dicitur virga pretoris qua serui percussim
numittebant & ita liberis efficiebant: vñ Periti. Vin-
dicta postq̄ meus a pretore recessi. Sed secundū Li-
uium a vindicio seruo qui primus ea libertatem ob-
tinuit dicta est.

Vinea. a vini dicitur hec vinea neq. q. ex vino percussū
est ad vineam. Et dicitur vinea locus vbi vites plantant
Item vinea vel vinetum dicitur locus vitibus confusus
et abundans. Item vinea dicitur aliquando quedā machi-
na bellica que a quibusdā dicitur tatus. et dicit tunc vinea
quasi vinetia: q. de trabibus et quādoq. de asseribus sit
vt holes intus latentes appropinquēt muro ciuitatis ad
effodiendū. et in ista acceptione ponit in. 1. r. vi. cap. 1. sed
vbi dicit. Et vineas et arietes tēperabit in muros tuos et
surrectas destruet in armatura sua. Item Lucan. in
iii. Tunc ad opera leui pcedit vinea terra. De vinee pu-
tatione habetur in penitencia.

Vinellum l. dñm. modici vini: vel vini aqua mixtū.
Vineola l. dñm. parua vinea.

Vineus. a vino dicitur vineus nea. nē. de vino exstēs
vel vineobutus: q. vinulus la. lū. dicit.

Vinitor. a vinea vī vinitor toris. qui custodit vineas:
quasi vineator vel vinitor dicit: q. calcat vinas. et vī a vini
et idē potest dici q. tunc custodit vini. et cor. pe. vinitor. sed
in genitino eam pdu. vinitoris.

Vinosus ra. rñ. i. vini ferens. et cor. penul.

Vinolentus. a vini et lentos. ppo. vinolētus ta. tñ. i. vi-
no plenus. et pparat vinolētus tor. sim. vñ hec vinolen-
tia tie. i. ebrietas: et formata a vinolenti grō addita a. vñ in
pima epl. petri. ca. iij. Qui abulauerunt in luxurijs et
desiderijs: et vinolentij et comessationibus.

Vinosus. a vini dicitur vinosus sa. sum. i. vino plenus:
ebri. vel ebriosus. et pparat: cui. suplatiuū. Plau. ponēs
ait. Quid opus est vñs vinosissima est.

Vinulus la. lū. vide in vineus. et cor. nu.

Vitis. a vitis vñ hoc vini n. q. de vite pcedit. vel dicit
a vena: q. eius ponit dco venas repleat sanguine. q. ait
dicit viti quasi in vite nati. et. et. et pdu. pima dñm.
De reme. Vitis parit anñs veni si plurima sumas.

Vio as. aut. are. vī a via. et viare iter facere: i. via tre-
vio ppo. **Voulo** as. i. simul viare vel per viā aliq. con-
ducere. **Vouio** as. i. errare. **Vouio** as. **Vio** et eius pposita
nen. sunt pter couio qd est actiuū p conducere.

Viola a vis vñ hec viola le. ppter vim odoris. et est vio-
la qdā herba odorifera cuius flos sñr nuncupat. et cor. pe.
vñ in auroa vñ. **Viollos** violos vñ parue ioseph.

Violaceus cea. cesi. a violo vñ: vt aqua violacea. i. a vio-
lis facta vel quasi colorē violē habens.

Violamen. in violo las. exponit. et pdu. la.

Violentia tis. ois ge. idē qd violentus. et ex eis dē pponi-
tur ex quibus violentus. et cor. o.

Violentia. a violentis violentis violētū addita a. sit hec
violentia. vis illata.

Violentus. vis componit cum lentos. et dicitur violen-
tus ta. tum. et violentis tis. ois ge. in eodē sensu. i. crude-
lis: malus: vt plenus: quia vim in fert. et vñ pparatur.

vñ hec violentia tie. scōm lūg. Et scias q. scōm pñ-
losophi in principio. iij. ethico. violētū est cuius pñcipiū
extra tale existens in quo nñl confert operās vel patēs
para si q. sñt violenti aliq. alibi: vel holes dñi existētes.

Violentia. manifestat violentū simplr per diffinitionē. et
dicit violentū esse cuius totum pñcipiū est extra: et omne
tale inquantū operans vel patiens nñl confert. Et dicit

operans quando aliquis vitur aliquo ad aliquā opatio-
nem in tertij: sicut qui impellit hoīem in tertij quē facit
cadere. Si vero mediū est opatis sicut instrumentum

inanimatū. et dicit patiens quādo actio terminat ad ipsū
sicut si denudat eum. et dicit in quo nñl cōfert: quia si ali-

quid conferat consentiendo vel simplr. vel vt nunc non
toto violentū est: sicut si aliquis impellit lapidē deo

sam non est motus simplr violentus: q. natura lapidis
cooperatur virtuti impellenti. Scōdo manifestat per ex-
plum ibi: puta et ponit duo exempla. Prīmū quādo agēs
extra inanimatū sicut si spūs. i. ventus stulerit aliq. alibi
bi sui impulsione: vt sic faciat eum cadere sup aliq. cui
frangat collū. Scōm est quādo agens est animatū sicut
si holes dñi existētes. i. hñtes aliq. in pñte sua eotti si
cui alia re inanimata si cogant eum ad aliq. vt si quis
cū manu mea interficeret hoīem. Postea in ferius Arist.
resumat diffinitionē violenti quasi concludens eam dicit
Eidem vñ violentū esse cuius inñsecus pñcipiū
nñl cōfert vim passo. et hec diffinitio est eadem cum ea-
que prius posita est et exposita. Item nota q. est quoddā
violentū mixtum voluntario: vt cum nauta positus in tē-
pestate maris proicit res suas in mare vt nauē alleuet.
vel quando quis operat ppter timorē maiorū malorū
vt euitetur: vel ppter aliud bonū de quo timef ne pdat:
vt vult Aristoteles operationes mixte sunt ex volunta-
rio et non voluntario. assimilantur tamen magis volūta-
rijs. voluntarie em sunt tunc cum operate sunt.

Violo. a vis dicit violo las. i. vim auferre: corrūpere:
contaminare polluere: pcutere. vñ hoc violamen tis. et
hic et hec violabilis et hoc le. et per compositionē. **Viuiola**:-
bilis le. et cor. pe. violo.

Vipera re. se. ge. quoddā genus serpentis. a vī et parto
compositū: quia vī pariat. Nam crepat dum venter eius
ad partum intumescit: canali non expectantes naturā na-
turę solutionē corrosis eius lateribus vī erumpunt cū ma-
tris interitu. Fertur autē quādo masculus capite incerto
in os vipere semē expuat: q. illa ex voluptate libidinis in
rabiem versa caput masculi ore receptum pñcidat: ita
sit vt parens vterq. pereat masculus siue vipera. Arist.
in lib. de mirabilibus audicionibus dicit. Vipera in coitu
caput vipere secat. ppter hoc et filij sic moxem patris non
pertransseunt ventrē matris rūpunt. Et vipera sunt
passilli qui thetiad vocant a greds et hñc vipere rea. reñ
et viperinus na. num. pe. pdu. **Vē** scias q. vipera coit cū
murenapiscē: sicut dicit in murena. ibi vide.

Viperinus. in vipera exponitur.

Vir. a viro res. dicit hic vir vñ: q. vñt in multis res
spectu fēminę. vel dicitur a vī: quia maior vis sit in vñs
q. in fēminis. et dicitur vir multis modis. sc̄ate: sicut si
le dicitur vir qui venit ad etatē virilē. vñ paulus ad co-
rinth. Cum essem paruulus loquebar vt paruulus: sapie-
bam vt paruulus. Cum autē factus sum vir euacuauit ea
que erant paruuli. Vir etiam discernit sexus: vt cum dicit
tur. Dubium est an iste sit vir an fēmina: vir etiam ponit
tur pro virtuoso. et vir dicitur pro marito: sed cum adiun-
cto: vt vir meus vel tuus vel suus. Unde versus. Vir no-
tat etatē sponsum sexum probitatē. et corrūpit penultimaz
genitiui viri. vñde. **Virma** virūq. cano. vir componitur.
hic duumvir viri. triumvir viri. quadriuir viri. quinqu-
uir viri. sextumvir viri. septemvir viri. sc̄atet q. duos vel
tres vel quatuor vel quinq. vel sex vel septem habet vi-
ros sub sua pñte. Vñde hic duumvirat. et triūvirat. quā-
driuirat: quinquirat. sextumvirat. et hic septemvira-
tus huius tus. talis dignitas vel officium. Item a vir dē
dicitur viratim aduerbiū. Quare autē mulier facta sit de
costa viri: dicit in mulier.

Duūvir non est qui duos habet viros sub se: sed qui
alter est in magistratu duobus viris debito: sic triū-
uir qui vnus trium: et ita cōsequēter.

Additio.

Vir aliquando a vī deducitur. q. vī hoc est potentia ppe-
ter: robustiores em viri sunt fēminę molliores. Vñ semē
virū dicunt eunuchi: molles atq. effeminati: et curati mo-
do eunuchati: hoc est quibus amputata sunt virilia. mo-
do lasant perditū atq. effeminatū. Varro. Entrant omēs
veneri vaga pueros. plantus. Adolescens curatus ac
mollis. Virare etiam veteres vsurparunt p firmare: for-
tificare. Aliquādo vir significat etatem. Pl. Quod non
modo in puero siue adolescente: sed etiam in viro admi-

ratione dignū videtur. Interdū coniugū: vt vnus vro
ris vir: nec solū de hominibus: sed etiā de brutis dicitur. Virg.
Vir gregis ipse caper. Interdum fortitudinē. Curtius.
Exurgite iquit aliqui si viri estis atq; arma capestate. De
ren. Tu ne virū aut hominem me deputas adeo esse. A vi
ro virtus deriuat que pprie fortitudinē significat siue qd
viri maxime pprie sit fortitudo siue qd vir fortis dicitur.

Virgo. Tunc pudor incendit vires: et conscia virtus.
Virago a vir z ago cōpo. hęc virago gēnis. mulier for
tis que agit virū. i. opa virilia. z mas. ge. est. Antiquitus
em fontes formine ita vocabant. Eua tamē dicta est vira
go: qd de viro acta. i. facta et assumpta est. s. de costa ade.
vñ dicit Sch. ij. Hęc vocabit virago qd de viro assumpta
est. In hystoria autē sic dicit. Virago acta a viro. z sum
ptum nomē eius est a viri noie. z hęc denotatio sūt est in
hebreo. Is em vir dicitur. Inde denotatur illa: vt a viro
virago. Hoc nomen ppriū illius fuit nūc oim est cōmune
et eius sincopatū est virago. virgines dicunt qdū sunt
in integritate natiuitatis sue. fratre autē dicunt mulieres
et produ. pe. virago. vide in mulier.

Viratus. a vir dicit viratus. tū. i. virilis et fortis. vel
viratus. i. firmus vel securus. Chyso. sup. Mat. Mulier
virata nō facile decipit. Et Eccl. xxvi. Lingua trita mu
lieres viratas decit. alia littera habet fontes.

Virbius. a vir et bis compo. hic virbius bñ. scilicet bis
vir existens. s. qui binas habuit vel habet viros: vel etiā
qui bis fecit facta viro digna: vel qui resuscitatus est vt la
zarus et hippolytus.

Virbius peculiariter nomie dictus est hippolytus: qui
ab equis dilaceratus per esculapiū vitę resuscitatus in
italia virbius dictus est.

Virco res. rui. rere. i. esse vel fieri viridem: habere vi
riditatē. vñ viresco is. inchoa. vireo ppo. cōuideo es. Eui
reo es. Inuideo es. Reuideo res. Et hinc inchoa. cōuie
sco is. euiresco is. iuiesco is. reuiesco sas. virco cū suis
compositis neu. est. z facit pteritū in rui. z caret supl. et
cor. hanc syllabā ui. sed hę vires pdu. ui. vñ quidā. Non
pbitate vires nisi sint anni tibi vires.

Virces. a vireo res. dicit pluraliter hę vires. harū virū
et sunt corporis. z pdu. ui. vide etiā in vis.

Viretum. a vireo vel viro: vñ hoc viretū ff. locus viri
ditate plenus scilicet viridarium. z pdu. re.

Virga. a vireo dicit hęc virga gē. summitas ramorū et
arborū qd virides sunt: vel quia vim habent vigēdi: que
si lenis est virga est: si nodosa vel acuta scorpio recte dicit
quia acuto vulnere corpori infligitur: z dicitur virga: quia
vim habeat in se multa. vel quia vi regat: vel quia pads
indidum est. vñde virgatus sa. sum. id est virgine plenus
Et comparatur virgatus fior. simus.

Virgiliocentones produ. to. z exponitur in homerocē
Virgilius li. dicit a virgula: quia mater eius (tones.
sonnauit. qd pariebat quandā virgam que vsq; ad celū
pertingeret: qd nihil aliud videt fuisse nisi qd virgilū pa
reret: qui per suam sapientiā loquendo de astris celū tan
geret. vñ virgilius na. num. z sit vocatiuus a notatuo
remota us. vt virgilius o virgil z acuit gl. et fuit mantue
ouundus. Vñ vici. Dū. Mantua virgilio gaudet vtro
na catulo. Diligē gentis gloria dicar ego.

Vergilius dicit secundū. Angelū politianū a vergi
liis: non virgili? a virgīs vt sentit donatus.

Virginal. a virgo dicit hoc virginalis. vel hoc virgi
nal lis. illa secreta ps in qua sit pceptio. Audēt in hym.
Crimine virginali tactū omni de labe: z grauaf gi.

Virgino. a virgo dicitur virgino nas. i. caste viuere in
virginitate degere: more virginis se habere. Item vir
ginare est fricare: z facere huiusmodi que possunt fieri sal
ua virginitate. Et componitur. De virgino nas. id est vir
ginitatem auferre. et cor. gl.

Virge. vir dicitur hęc virgo is. ab incorrupte quasi vi
rago: quia ignorat passionē femineā: z quasi vir sit: z virū
agat et replet. z est eti. vel virgo dicit a vireo: quia vire
tate z flore virginitatis. vñ virgineus nea. neli. z hic z hęc

virginalis z hocle. vñ virginaliter aduer. z virginalitas
tis. Item a virgo dicit hęc virginitas tis. Ite virgo dicit
sectum signū in celo dictum sic: qd cum sol ad hoc signum
venit terra nihil parit sicut virgo. et intellige nihil parit
nouū: generata tamē maturefcere facit. In. vij. capl. Et a
ye. dicit. Ecce hęc concipiet z pariet filium. vt di. Hiero.
In hebreo aalma positi est hoc verbum iudei apponunt
non virginē sonare: sed adolescentulā z reuera virgo p
prie volpula dicitur. Adolescentula vero vel puella non
aalma dicitur: sed naara. quid igitur signat aalma nisi ab
sconditā virginem: et fecerā. i. non solam virginē sed cū
epithesi virginē: quia non ois virgo abscondita est: nec ab
hoim sepata aspectu: sicut rebecca aalma legit. i. virgo se
creta z nimis parentū diligentia custodita aut certe osten
dat: vt hoc verbo appellent z inupte z imperitiā confite
bor. Glosa autē Esay. vij. sic dicit. Ecce virgo concipiet
z. Iudei mentunt adolescentulā cōdperere sed aalma qd
in hebreo soliti est lingua punica hęc sonat: aalma apō
hebreos adolescentula dicitur: vel abscondita. i. apocri
sa que nunc viroū patet aspectibus. z vt dictum est reue
ra mentunt iudei: qd scdm hoc nullum signū esset si ado
lescentula pareret: cum sepe hoc cōtingat. Ad maiorem
dedarationē predictōr nota qd vbi nos habemus hęc he
breus habet aalma quod dupliciter in hebreo sumitur. s.
pro adolescentula: z sic in hoc loco accepit iudeus. sed
scdm hoc signum non fuit si adolescentula concepit. hoc
em sepiissime contingit. Item dicitur in hebreo aalma a
pocri. i. abscondita: z sic accipitur in hoc loco scdm Hier.
pro abscondita virgine. s. Vñ beata maria hęc erat in cō
clauū qd angelus venit ad eam. Transiit ergo. Hiero.
aalma. i. virgo non quia in hebreo idē sonet: sed quia est
peritāsis virginum. Item hoc nomen aalma lingua pu
nica virginē sonat: z in latino sanctā. et iudei pene oibis
linguis vtebant. vñ vbi nos habemus in Cantica. Ser
culum fecit sibi salomō. In hebreo habetur. Foxon fecit
sibi salomon: z tamē foxon non est nomē hebreū sed grę
cum. Cum ergo hebrei videntur pene omnibus linguis
vñ: qua ratione sumperunt hoc nomē foxon. potuit esse
vt propheta sumeret hoc nomen alma. pur est latinus ad
regendum tantū mysteriū malis. Lingua em punica val
de affinis est hebreę z sepe ea vturnt hebrei. vt cephas qd
est punici. Item scdas qd est quoddā premiū qd dicitur
essentiale qd consistit in dei visione et illud appellatur au
rea. Item est quoddā premiū accidentale qd dicitur au
reola qd debetur martybus: virginibus: doctoribus: si
ue predicatoribus sacre scripture. Est autē aureola quod
dam priuilegiū premiū priuilegiatę psonę respondens
et scdm priuilegiatos victorias in tribus pugnis que cul
libet homini imminēt aureolę sumunt. In pugna em q
est contra carnē ille potissimū victoriā obtinet: qui a de
lectatiōibus veneris qd sunt pceptue in hoc genere omī
no abstinet: et ideo virginitati aureola debetur. In pu
gna vero qua contra mundū pugnat illa est pcepta cum a
mūdo psecutionē vsq; ad mortē sustinet. Vñde z mar
tybus qui in ista pugna victoriā obtinent scda aureola
debetur. In pugna qua contra diabolū pugnauit. illa
est pcepta victoriā. cum aliquis hostem non solū a se: sed
a cordibus aliorū remouet: qd fit per doctrinā theologie
et predicationē z ideo doctoribus et predicatorib; tertia au
reola debet. Quidā autē distinguunt tres aureolas scdm
tres vires aī: vt dicant aureolę respondere trium virū
animę actibus. Potissimus em actus rōnalis est veritate
fidei tenere et in alios diffundere: z hęc actus debet do
ctorum aureola. Irascibilis vero actus potissimū est mor
tem ppter xpm supare: z hęc actus debetur aureola mar
tyrum. Concupiscibilis vero actus potissimū est a delecta
tionibus maximis penitus abstinere: z hęc aureola debe
tur virginibus. Et scdas qd etiā scribentibus et sacram do
ctrinā in sacra scriptura cōplāntibus debetur aureola: sed
hęc non distinguit ab aureola doctorū: quia scripta cōpo
nere quidā modus docendi est. Sed potest queri. Ma
ximus habebit aureolā virginū vel martyris vel doctoris
excellentius alio. Responsio. Cum meritū sit quoddā

premissa causa oportet diuersificari p̄mia s̄m q̄ merita diuersificant. Aliquid enī intendit et remittit per intensiorem et remissionem sue cause. Meritū autē aureolę p̄t esse maius et min⁹. Unde aureola potest esse maior et minor. Sciendū tamen q̄ meritum aureolę p̄t attendi dupl̄r. Uno modo ex parte radicis. Alio modo ex parte operis. Contingit enī aliquos duos quoz vnus ex minor caritate maius tormentū martyrii sustinet: vel magis predicationi insitit etiā magis se a delectationibus carnis elongat. Intentioni vero meriti quę attendit penes radicem non respondet intentio aureolę: sed intentio aureę. Intentioni vero meriti quę est de gñe act⁹ r̄idet intentio aureolę. Vñ p̄t esse q̄ aliquis qui minus in martyrio meretur: quantum ad essentialē premiū habebit p̄ martyrio maiorem aureolā. Item nota q̄ meritū omni actui virtutis debet a caritate imperato. Virginitas autē sc̄bz hoc ad genus virtutis p̄tinet s̄m qd̄ p̄petua incorruptio mentis et corporis sub elevatione cadit. Et ideo illis t̄m virginibus aureola p̄p̄ue debet quę p̄positū habuerunt virginitatē perpetuo conseruandi siue hoc p̄positum voto p̄firmauerunt siue non. Et hoc dico sc̄dm q̄ aureola p̄p̄ue accipit vt premiū quoddā merito reddat: q̄uis hoc p̄positū aliquādo fuit interruptum: integritate tamen carnis manēte dūmodo in fine vite inueniat. Quia virginitas mētis reparari potest: q̄uis non virginitas carnis. Si autē aureola large sumat p̄ quocūq̄ gaudio qd̄ in patria habebunt super gaudiū essentialē: sic etiam incorruptis carne aureola respōdebit etiam si p̄positū non habuerint p̄petuo virginitatē seruandi. Non est enī dubium q̄ de incorruptione carnis gaudebūt sicut in nocētes: de hoc q̄ imunes a peccato fuerunt: q̄uis etiā peccandi oportunitatem non habuerunt: vt patet in pueris baptizatis: sed hec non est propria acceptio aureolę: sed valde cōmunis. Volo etiā te scire q̄ si aliqua virgo per violentiā oppressa fuerit non amittit p̄pter hoc aureolā: dūmodo p̄positum p̄petuo virginitatē seruandi inuolabiliter seruet: illi actui nullo modo consentiens: nec tamen p̄pter hoc virginitatē perdit. Et hoc dico siue pro fide siue pro quacūq̄ alia causa violenter corrumpatur. Sed si hoc pro fide sustineat hoc erit ei meritorium ad genus martyrii pertinebit. Vñ Lucia dicit. Si me inuitā violari feceris: mihi castitas duplicabit ad coronā. Non q̄ habeat duas virginitatis aureolas: sed q̄ duplex premiū reportabit vñ pro virginitatis custodia. aliud p̄ iniuria quā passa est. dato etiam q̄ talis violenter oppressa cōcipiat: neq̄ ex hoc meriti virginitatis perdit: nec etiam matri chūsti equabitur in qua fuit cum integritate mentis etiam integritas carnis. De fructu tricesimo: sexagesimo: et centesimo habes in numerus.

¶ Additio.

Virgo a viridior hoc est a validiori gr̄ate appellata est. Virgili⁹. de pasiphæ quetrū filiaz mater erat. Vñ virgo in felix quęte dementia cepit. Nunc tamen hoc nomē cōmunis gñis est. et tam marē q̄ seminā significat rei venereę exp̄tē: sicut mulier a mollitie dicit quę amplius virgo nō est. Vlpianus. Quod si ego me virginē emere putarem cum esset mulier emptio non valebit. Cicero. Obiurgantibus q̄ sexagenarius populiū virginē durissimē cras mulier inquit erit. Vterque etiam omne incorruptū sub virginis vocabulo appellauerunt. Cicero. Philosophia casta: verecūda: incorrupta: virgo.

¶ Virgosus sa. sum. in virga exponit.

¶ Virgula lę. dimi. parua virga.

¶ Virgulatus ra. tū. i. virgulis ornatus: et d̄ a virga gē.

¶ Virgultū. a virga dicit hoc virgultū t̄i. i. multitudo virgarū vel locus vbi multę virgule abundant: vt viridarū vel ipsa virga. Sed virgultū est qd̄ a radice pullulat. Ramus qui ab ipso robore arboris. virga vero qd̄ de ramis.

¶ Virguncula lę. dimi. parua virgo.

¶ Viridarum r̄i. i. virgultū: a viridis dicit.

¶ Viridis. a viro res. d̄ hic et hec viridis: hoc de. i. viro re plen⁹. vel vi et succo. Et p̄parat. Vñ hec viriditas tatis

¶ Viridū. a virid: d̄ hic viridū d̄i. loc⁹ viriditate plen⁹

¶ Virile. a vir dicitur hic et hec virilis et hoc virile. Unde hec

virilium quędam ornamenta virosū quę oīm portabant in armis vel in collo.

¶ Virilis. a vir d̄ hic et hec virilis: hoc le. pe. pdu. panēs ad virū vel res viri. vñ viriliter aducr. et hec virilitas tis. et ponit p̄ fortis. et p̄parat. Vñ pluralit̄ hec virilia oīm. illa media virosū quibus mulieres carent.

¶ Additio

¶ Vir etia d̄ viriat⁹: hoc est magnā viri. Lucij⁹. Cōtra flagitiū nefdre bello vind a barbaro viriāro hānabile

¶ Virisso. a vir dicit virisso sas. id est viriliter agere: vel viriliter superare.

¶ Viritim. a vir dicit viritim aduerbiū m. id est per singulos viros: vel de viro in virum.

¶ Vireo. a vireo dicit viro: r̄i. i. viriditas.

¶ Virosus a vires dicit virosus sa. sum. i. virib⁹ plenus. Et cōparat virosus fior. simus. Vñ virosus sa. sum. i. venenosus et similiter cōparatur. et tunc derivat a viro.

¶ Virtus. a vir dicitur hec virtus t̄is. q̄ virosū et proborum sit vel dicit a vireo res. et est virtus habet animi optimus: et sunt virtutes anime. vnde qdā. Virtutes anime dic vires corporis esse. Unde virtuosus sa. suz. id est plenus et abundans virtutibus: et cōparatur. et sc̄dm philo.

¶ Virtus est vltimū in re de potentia. Item dicit philosophus in x. ethycoz. Virtus est delectari et trīstari quibus oportet: et vt oportet. Non irasci enī in quibus oportet insipientis esse videtur. Item in eodem. Virtutis premiū bonor. Item virtus dicitur quasi virtum tuens. et est etia.

¶ Hic nota q̄ vt dicit Augu. Virt⁹ est bona qualitas mētis qua recte viuatur: qua nullus male viuatur: quā deus solus in homine operatur. Et sc̄as q̄ Augustin⁹ hic non intendit diffinire quālibet virtutē: sed inusam virtutem. Et completissime diffinit ponendo formalia ipsius. sc̄l̄t. cet genus et differentiam cum dicit. Bona qualitas et subiectum quod est materia in qua cum dicit mētis. Et actus qui est finis virtutis cum dicit qua recte viuatur: et causam efficientem cum dicit. quā deus solus in homine operat.

¶ Et sc̄as q̄ deus non iustificat nos sine nobis consentientibus: quia non cogit ad virtutē vt Damascē. dicit. Iustificat tamen nos sine nobis virtutē causantibus. ¶ Item virtutes sunt connexę. vnde qui habet vnā habet omnes: intellige quantum ad habitus non q̄tum ad vñs exteriores. Item animaduerte q̄ homo est magis habilis ad actum vñus virtutis q̄ ad actum alterius. Hec tamē non est semper ex diuersitate habitū: sed ex diuersa dispositione naturali: aut etiam in exercitio. Item illud qd̄ dicitur in eccl̄. xliij. Non est inuentus similis illi qui conseruaret legem excelsi. Intelligitur q̄tum ad exercitium virtutū et vñm. et non quantum ad habitū.

¶ Virtutes theologicę sunt trēs. sc̄l̄t. fides: spes: caritas de quibus dicit Grego. in. xix. omel. Ezechiel. Sancta inquit ecclesia. i. spirituale edificat⁹: vt ad sacra gaudia pertingat tres solummodo habet portas: videlicet spem: fidem: et caritatem. vñam ad orientē: aliam ad aquilonē: tertiam ad meridiē. Porta quippe in oriente est fides: quia per ipsam lux nascitur in mente. Porta ad aquilonē est spes: quia vnusquisq̄ in peccatis positus si de venia desperauerit finis datus perit. vnde necesse est vt qui per iniquitatem suam extinctus est: per spem ad misericordiā reuiscat. Porta ad meridiē est caritas: q̄ vi amoris ardet. In meridiana enī parte sol in alto ducitur: quia per caritatē lumen fidei in dei et xpi dilectione subleuatur. Tribus igitur portis ad interiora attritū tenditur: quia per fidē spem et caritatem ad gaudia secreta peruenitur.

¶ Virtutes autē cardinales siue politice sunt quattuor: sc̄l̄t. prudentia: fortitudo: iusticia: temperantia: de quibus est in cardinalia. Et vt dicunt quidā. Virtutes dantur ad bene operandū. Beatitudines ad expedite operandū. Fructus ad locū de operandum. Bona autē dantur ad altiores actus q̄ sint actus virtutū. vide in plus. Consuevit obici. Morales virtutes p̄ficiunt in vita actiua: sed hec vita cessabit in patria in qua erit tantū cōtemplatio: ergo virtutes morales non erunt in patria. Ad hoc potest dici virtutes q̄ p̄ficiuntur in vita actiua etiā acquiritur non oportet q̄ p̄ficiantur cum aliquis transfert se ad vitā cōtemplatiua: sed b̄

bent alios actus in quantum pertinent ad finem proximi
 quia contemplativa vita est finis actus vite. Et ideo di-
 stinguit Macrobius. Huius virtutum tres gradus secundum quod
 sunt in hominibus. Sunt enim politice secundum quod homo per
 eas in civilibus operibus vitans ad quietem contemplationis
 anhelat. Sunt purgatorie secundum quod homo per eas se a vi-
 tiis contrariis purgat et ad bonum aliquid anhelat. Sed de
 cantur purgati animi in quantum aliquis ablecto omni et
 exercitio civilis vite quieti contemplationis se totum tribuit.
 Et in hoc statu dicitur actus temperantie est cupiditate iam
 non refrenare sed peritus obliuisci. **Contemplationis** autem
 passionibus ignorare non vincere. Vel dicitur tres sunt gra-
 dus in ecclesia sancta. Sunt enim in ea habentes virtutes
 politicas: hi sunt incipientes qui tribulationes tolerant
 patienter. Sunt etiam habentes purgatorias: hi sunt per-
 fectiores qui tribulationes patiuntur libenter. In quorum
 persona dicit paulus. Libenter gloriabor in infirmitatibus
 meis. Sunt et in ecclesia habentes virtutes purgati animi:
 et hi sunt perfecti quorum est sustinere tribulationes gauden-
 ter. In quorum persona dicit apostolus in i. ad corinth. c.
 vii. Superabundabo gaudium in omni tribulatione nostra.
 In hoc statu maxime deberent esse ecclesie prelati qui su-
 per populum eminare debent ab humero et supra. Item
 potest queri. Quid est quod nemo est qui tantum in virtutibus
 perficitur quantum desiderat. Ad hoc respondet Grego. in. xii.
 lib. mora. tractans illud Job. Cessauit terminus eius
 qui preteriri non poterunt. Hoc inquit iuxta spiritum intelligi
 valet quia non nunquam in virtutibus perficere conamur: et
 quidam dona percipimus: a quibusdam vero repulsi in imis ia-
 cemur. Nemo est qui tantum virtutis apprehendat quantum
 desiderat: quia opus deus interiores discernens ipsis spiri-
 tibus perfectis modum ponit: ut ex hoc homo quod apprehen-
 dere conatur nec valet: in illis se non eleuet que valet.
 Unde neque ille egregius predicator qui rapit versus ad ter-
 rum celum fuerat: peradis archana penetrauerat esse post
 reuelationem tranquillius atque intentus valebat: sed quia
 opus deus terminos constituit homini qui preteriri non po-
 terunt et eleuant hunc ad cognoscenda sublimia: et reducit
 ad infima toleranda ut modum sui mensuras aspiciens dum
 securitate apprehendere conatur et non posset: ne per elationem
 extra se irret: et per humilitatem cogereetur inter suos
 semper terminos redire. Item Grego. in. x. homel. eze-
 chielis. in puma parte dicit. Non vni dantur opera ne in su-
 perbia elatus cadat: sed huic datur quod tibi non datur et ti-
 bi datur quod illi denegatur: ut iste dum consideret bonum
 quod habes et ipse non habet: te sibi in cogitatione prefe-
 rat. Et dum rursum tu habere illud conspicis quod ipse non
 habes: te illa in tua cogitatione postponas. et sit quod scriptum
 est. Superiores sibi inuicem arbitantes. Hoc itaque opus de-
 agit in cordibus hominum quod facit in regionibus terrarum.
 Poterit nanque viculis regionum fructus omnis tribuere: si
 si vnaqueque alterius regionis fructibus non indigeret com-
 munionem cum altera non habuisset. Unde fit ut huic vini
 alteri vero olei abundantiam tribuat. hanc multitudinem pe-
 cuniarum: illa vero veritate abundare faciat frugum: ut cum
 illa defert quod ista non habet: ista red dicit quod illa non de-
 tulit. per communionem gratie: sibi etiam simul diuise terre co-
 luntate sint. Sicut ergo regiones terrarum ita sunt mentes
 hominum sanctorum: qui dum vicissim sibi conferunt quod acce-
 perunt: quasi fructus suos regiones regionibus impendunt:
 ut in vna omnis caritate iungantur. Non ideo etiam te ignorare
 quod in tota ecclesia est plenitudo copie quod nulla gratiarum ei de-
 est quod sit aliquo membrorum suorum. De qua plenitudine dicit
 ad eph. c. iij. Et adimpleret omnia: alicui data est gra-
 tia quod non habet mortalia omnia: sed etiam ventalia et corporalia repelle-
 ret. Et hoc est plenitudo spiritualis prelati quod fuit in beata
 petre secundum quam plena fuit deo: ut nihil in ea esset quod ad deum
 non ordinaret. Sed christo vltimo data est gratia perficiens ipsam
 non solum quantum ad omnes virtutes: sed etiam quantum ad omnes
 usus virtutum quantum ad omnes effectus gratie gratis datur.
 Iterum ad omnes peccati remotionem non solum actualis: sed
 etiam originalis et potentia peccandi non enim peccare pos-
 tuit. Et hoc est plenitudo singularis christi. Item virtutes

dicunt illi spiritus quos natura vel opere signa vel potestas
in electis siue ex electis facta frequentius apparent ad co-
motionem mortalium. Item scias quod omnes angeli custodes mit-
tuntur non tam eni omnes qui mittunt custodiunt: sed tamen
multi: quia superiores et requuntur ea que ad malos perti-
nient: quanto ad plures, tanto est ordo superior: ideo vir-
tutes sunt supremi spiritus inter crequentes ministeria: quod
eorum actus se extendunt non tamen ad res humanas: sed
etiam ad res naturales: ut patet in operatione signorum.
Et postea potestates quorum actus non tantum ad homines
sed etiam ad demones extendunt et postea principes
quorum operatio est circa totam multitudinem: hoc est secundum
ordinationem dionysii. Et ultimi angeli qui operantur circa deter-
minatas personas. Archangeli vero sunt mediis habentes
aliquid commune cum vtrisque. Unde nomen eorum com-
positum est ex duobus extremis. Dicuntur enim archangeli
quasi principes angeli. De virtutibus animalibus et natu-
ralibus dixi in somnis.

Virulentus. a virus & lentus componit virulentus ita. id est veneno plenus. et comparatur. Unde hec virulentia. id est veneni infectio.

¶ **V**irtus a viro dicitur hoc virus in decina. Id est vene
num et est aptum: et inuenit tantum in notatio accusatio
et vocatio. Et est pprie virus humor fluens a natura
ri. s. femine sicut dixi in veretur: vel scdm quosdā virū dī
tur a viro q cor penetret. 2 pducit penultimā virus. 2 vl
res nomen: sed viro res. verbū corripit ul. ¶ **A**dditio.

Virus pprie signi ficator asperitatem odoris i homie iam ad
ulto: quippe talis odor in puero non est nec ante coitu mul
ieris. **Plin.** Prodest et ad virus alari. Item signum est ver
nis temporibus odoris virus. ponit tamen per metapho
ram et p asperitate saporis. **Plin.** Aqua marina vetu
stas et virus deponit. i. amaritudinem illam et salsedinem. Idem
virus mali medici: hoc est acor et amaritudo. Aliqui p ge
nitura: hoc est humor qui et genitalibus fluit. Equari vi
rus a coitu in lychinis accensum dentis dolor pdesse et
stimant. Idem virus pro veneno accipitur. **Virginius.** The
malum virus serpentis addidit aris. **Al** virus fit viru
tus: hoc est plenus veneno. et virosus modo mali odor.
Idem. **Viror** fac potus castos. Castor est finis et ere
crandi odoris est adeo vt pregnantis etus odore ciden
fectum. modo mali saporis. **Varro.** Banddam carnem an
posuit nobis et virosam.

Antiqui declinabant vsu lucre. tetti primordia vi-
Uis a viroo es. d. hec vis huius vis. deo vi. actō vna.
 vctō o vis abtō a vi. Et plr actō has vis ? non amplius.
 z ppue vis est animi z corpous: vires tāti corpous: z vi-
 tutes tāti animi. **U**is verius. Corpous habet vires: ani-
 mis est insita virtus. **U**is in vtroq; vires z vis ratione caret.
 Et ponit vis p virtute animi: pro fortitudine et volētia
 vel conatione. z fm hoc vis deficiat. **U**is est maioris rei
 impetus qui repellī non potest.

Viscera. a visco scd. v. hoc viscus scilicet est in quo non
est in frequenti vsu. Viscera non tantum intestina vocantur
sed quodcumque sit sub coxo latetia. Viscus est inter cutem
et carnem. Item viscera dicuntur vitalia. id est circumfusa cor-
dis loca. quasi viscosa. q. ibi vita. i. anima continetur.
Viscera capita nervorum et sanguine et nervis copulata.
Viscera lacerti et mures. q. sic in singulis membris cordis loco sunt.
vt cor in media totius corporis pte. Et appellat a nomine
similium animalium sub terra delitescentium. Idem et totus. q.
illic viscera tota videant. Item inuenit hic viscus sa. m.
scilicet generis. et hoc viscus id. et est primitiuus. et est viscus
vel viscum gluten quo aues capiuntur. et etiam illud. q. d.
q. colligit in arboribus et q. est inter cutem et carnem. Unde
viscosus sa. sum. i. tenax visco plenus.

Viscero ras. a viscus scitis. dicitur viscerum
est in visu. a quo componit. **V**iscero as. i. simul in visce
re aliquid ponere. **V**iscero as. 2. euiscero as. in eodē feci
su. aliquid extra viscera ponere. **V**nuiscero ras. i. in visce
re ponere. 2. sunt argina. 2. cor. se.

¶ **V**isco a viscus sc. b: visco viscas. i. visco viscositate
scilicet aliquid capere: et ponit cōvisco as. densico as. cōvisco

as. l. valde viscare vel visco removere. In visco scas. re visco scas. Visco di obus suis ppositus est actiui.

¶ **Visculus** in viscera et ponitur.

¶ **Viscus** scilicet vel visci in viscera exponit. ¶ **Additio.** Nota qd veteres visci pro rete usurpauerunt. vt testatur Plinius marcellus. visci inquit possum aliqui pro rete re peritur a tenacitate. Et estatur etiam varro cuius ipse testis monio videtur. Lepusculi timentes hoc quadranguluz dedunt se in rete sic fugere visci nequiverunt lineas co pedere. Et est visci. Et si laqueis captare feras fallere visco. Inuenti et magnos canibus circumdare salit. de feris em hic paulinus Virgilius loquit non de anibus.

¶ **Visibilis** a video dicitur hic et hoc visibilis et hoc le. res apta videri. Unde visibiliter aduer. et hoc visibilitas tis. et compo. Invisibilis le. Unde invisibiliter aduerbium. et hoc invisibilitas tis.

¶ **Visito** a viso scas. dicitur visito tas. verbu frequentatiui cum penultima corepta. Qui em visitat aliquem sepe visitum. Et compo. Conuisito as. Inuisito as. Reuisito as. et actiui visito cum obus suis copositis.

¶ **Viso** scas. verbu frequentatiui de video vides. vidi visum. et est visare frequenter videre. A quo visito tas. aliud frequentatiui id est frequenter visare.

¶ **Viso** sis. si. fere. verbu desideratiui. i. di desiderio videre. et deberet facere supinu in situ pe. produ. sicut facies so sis. si. si. sed non est in visu. Et format viso a visu supino de video u. mutata in o. Et inde visens tis. ge. ois. i. videre cupiens. Viso componit. Conuiso sis. Inuiso sis. fere. Reuiso sis. Reuiso sis. Et est actiui visum cum suis compositis: et est tertie coniugationis. vnde visere in finitius cor. pe. sicut legere. et pdu. vi. viso. vnde quida. Visitat infirmu: sed amicus visit amicum.

Visere est visum ire: vt ex valla prius docui.

¶ **Vispillo** vel vespillo onis. i. raptor: latro: pardo: et componit a violenta et pila: quia pilam gerat. i. telu: vt sic alius violentia ingerat. Unde vispillo dicitur quasi vi spoliatus et tunc coponitur a vi et spolio as.

¶ **Visus** a video dicitur hic visus sus. sui. i. actus vel passio videndi: et est visus spectatoris et auditis. et ponit aliquando visus pro quolibet sensu: velut cum dicimur vide quomodo sonet: oleat: sapiat: caleat: et dicit visus quia viro sit alijs sensibus prestantior: et velocior: et hoc visum si. res vis: vel fanta sma somni ostent. et visus sa. suz. Decl. ad. sectiue. vide in somni et etia in fulmen.

¶ **Vitta** a vincio dicitur. et hoc vitta te. infula qua caput sacerdotis ligatur. Itē vitta qd est crinibus inuencit qua fluēt res religant capilli. Itē vitta est qua corona vincitur. Itē vitta dicitur qd ea pectus vincitur instar vitis ligat. vnde vitula dicitur. et vitatus ta. tum. i. vitta ligatus. et debet scribi per vnum t. fm. Augu. De hac dicitur. meta. Vitta coeruerat neglectos alba capillos.

Immo omnes doctiper gemini scribunt ad differentia forte a vitta qd a viuendo dicitur.

¶ **Vita** Itē a viuota dicitur hoc vita te. per vnu t. vt vit dicitur propter vigorem: vel quia vim teneat nascendi et cre scendi. vñ dicitur vita quasi vim tenens. et est et. vnde et arbores animā vegetatiuam vel vitam dicuntur habere. A vita dicitur hic et hoc vitalis et hoc le. et inde vitaliter aduerbium. Et substantiue hic vitalis huius vitalis et factus ablatiu in e. vitale. et est ppriū nomē viri. ¶ Et distinguit triplex vita fm theologos. scilicet vita nature: vita gratie: et vita glorie. Vita nature viuunt boni et mali. Vita gratie iusti viatores. Vita glorie beati comprehensores. De hac vita beata loquens Augustinus dicit. Multi em sunt pagani qui fm quandā vite huius consuetudinē dicuntur boni homines: innocentes: et quasi obseruantes ea que in lege precepta sunt: deferentes honore parentibus suis non mechantes: non homicidii ppetrantes: non furtum facientes: non falsum aduersum quenc testimoniu perhibentes et opera qd in lege madata: sicut christiani obseruant: et quia non sunt: et plerūq seletat quomodo isti pharisei dicentes. Aliqd noscitur sum: sed oia hoc inaniter fa-

ciunt: qd non intrant per ostiu sed aliūde. Quid em pdest vana iactantiū de bene viuendo inflatio: dum ad finem perpetuiter bene viuendi vita eoru non puenit. Ad hoc em debet vnicuiq pdesse bene viuere vt detur ei semp viuere. Nam si cui nō datur bene semp viuere qd pdest ei bene viuere ad tps. Itē nec bñ viuere dicitur sunt qd si nem bene viuendi vel opitate nesciūt vel inflatione pte nūt. Non est aut cuiq spes vera et certa viuendi nisi agnoscat vitā qd est xps: et p ianuā intret in ouile. vide in opus et in beatus. ¶ Itē est vita actiua et contemplatiua: et pstitit vita contemplatiua pncipaliter in bono et pteplabili: sicut et vita actiua in optimo agibili. Et scias qd vita actiua est dispositio ad vitā pteplatiuā. vñ dicit Philo. in li. de summo bono. Qui pius vita actiua pficit: bene ad pteplationē ascedit. Et ideo qd non puenit homo ad pfectionē in vita actiua: non potest in eo esse vita contemplatiua nisi fm quādam inchoationē et impfctē. Tunc em homo difficulter patitur in actibus moralium virtutum: et oportet qd tota solitudine ad ipsos intendat. vnde et retrahit a studio contemplationis. Sed qd iam vita actiua pfecta est. tunc operationes virtutum moralium in promptu habet: vt eis non impediuntur libere contemplationi vacet. Itē scias qd vita actiua optum ad hanc partē qua saluti primor studet est vitioris et contemplatiua: sed contemplatiua est dignior: qd dignitas significat bonitatem aliquid. ppter seipm: utilitas vero ppter aliu. Sed vita actiua qd non ad aliū sed ad seipm ordinat tñ: nec dignior: nec utilior est qd contemplatiua: imo coparat ad pteplatiuā: sicut vile ad id respectu cuius est vile. Nota etia qd felicitas pteplatiua de qua philosophi tractauerunt in pteplatione dei pstitit: qd pstitit fm philosophu in actu altissimi potentie qd in nobis est. i. intellectus: et in habitu nobilissimo. i. sapientia: et in obiecto dignissimo qd est deus. Vñ et philosophi vitam tps vite reseruabāt: vt dicit ad pteplandū diuina: pcedēs tps in alijs scientijs expendētes: vt ex illis abiliores fierēt ad psideandū diuina. Itē volo te scire qd vita actiua pstitit in obus agibilibus: siue sint ad seipm: siue ad aliū: sed pncipaliter pstitit in his qd ad aliū sunt: qd bonū multor fm philosophu in pncipio ethicor est diuina: qd bonū vni. vñ iustitia qd ad alterū est a philosopho in qnto ethicor dicit esse pu liberrima virtutū. et in hoc tps qd hō alior saluti et regimini studet se ipso dēgit et sibi meliorem pte reseruat: qd diuinus est et sibi et alijs cām bonę opatiōis eē sibi tñ. sicut dicit philo. in. v. ethicor. ¶ Vita et vito as. pdu. pñmā. vñ pñs. Vt tibi sit vita p posse pñcula vita. Vnde in pteplor. et in cena. et in scētia. et in sol. et in lya. et in ptus. De breuitate pñentis vite dicit Seneca. Puncto est quo viuimur: et adhuc puncto min. et Greg. in. xv. li. mora. tractas illud Job. xxi. Da cū in bonis dies suos: et in pñcto ad inferna descēdit. sic dicit. Ois lōgitudo tps vite pñentis pñctus efficit cognoscat qd sine terminat: quicqd em trāsire potuit subitū fuit. In puncto stilū ponimur et eleuamur: quasi ergo in puncto vitā tetigit qui hanc accepit et amisit.

¶ **Additio.** Vita fm donatū significat mores: alimentū: animā: spadium viuendi: et fortunam que viuētibz accidit. Terē. Nam tua quidem herde vita hoc expetenda.

¶ **Vitalia** a vita pluraliter hoc vitalia lūi. i. festina: qd lūi vita. i. alia continet et est pluralis numeri tantū.

¶ **Vitalis** in vita exponitur.

¶ **Vitalitatus** ta. tum. i. vitta vel vitis ornatus. Et dicitur a vitta te. p infula sacerdotis.

¶ **Vitella** a vitis dicitur hoc vitella le. quedā herba: qd sicut vitis quicquid primū habuerit apprehendit: et coūmbos habet quos anulos vocant.

¶ **Vitellus** a vita dicitur hic vitellus li. morellus sine me dicitur. vñ. Inuenti in plurali hoc vitella lorum.

¶ **Vitiligo** a vitis dicitur hoc vitiligo nis. vel vitiligo. vitiligo est qd quo vit ligat et ponit simpliciter p ligatura vt impedit.

¶ **Vitio** a vitu dicitur vitio as. aut. are. i. corripit: (mēto. quia vitia corrumpunt.

¶ **Additio.** Teren. Sorore falso creditā meretricule gñe ad rē gycerū videt pambulus. vidat. id est stuprat. Vidare etia aliqñ significat vidose agere aliqd. peritus. Ne liceat facere. id quod quis vidabit agendo. Et compo. conuicio nis.

Item deutilio as. f. valde vitare vel vitia vel malos mo-
res auferre. Item luto as. i. valde vitare. Reutilio as. i.
iterum vitare vel vicia auferre. et cor. pumã vitio. vide in vitio
¶ Vitulum l. dimi. paruum vitium.
¶ Vitis. a vindo as. d. hęc vitis hulus tıs. q. vites vın-
cunt et religant inter se. vel q. vim cito radicandi habeat
interius. Et nota q. in genitio plurali. f. vitũ t. debet ser-
uare in suo sono causa differentie huius nominis viciũ dı.
Vitis vsum pumus noe instituit. et pd. vi.
¶ Vitium a vıno as. dıcl hoc vitũ dı. quia vındıt homı-
nẽ et sic debet scribi per c. vnde vıdıcıosus sa. sum. et cõparat.
vnde hęc vitıositas sitatis. fm lıug. Alıj vero dıcunt q.
vitium dıcl a veto as. sive a vetado: sic vitũ dıclur a vi-
tio as. et sic debet scribi per t. et cor. l. antet. vitũ a vitio as.
sed conuırtı pdu. l. antet. Sed melıus cõponıf a con et vı-
ta q. cõuırtıum est impropertıũ contra vıtã vel contumelıã
et hoc magıs mıbi placet: et dıcl vitũ peccatı: deder ma-
cula. Itẽ vitia dıcunt in grãmatica quẽ in eloquio cauere
debemus: vt vıtia annexa barbarısmo et solcıcısmo. De
quibus dıxi in quarta parte et cor. vitũ pumã. vñ lıora.
¶ In vıbus est vitũ cantıoribus inter amıcos.
¶ Vıto a vıta dıcl vıto as. aul. are. i. cauere. effugere. q.
quid contra vıtã est declınare. vñ hıcz hęc vıtabıllıs et hoc
le. et vıtabıllıus da. dı. Vıto cõpo. Deuto as. Luto as. i.
valde vitare. vnde hıcz hęc deıtabıllıs. et hoc le. et eıtabı-
llıs bile. et p ppositıonẽ. inde deıtabıllıs le. in eıtabıllıs le. In
vıto as. quası non vıtare. l. ad se trahere et alıccere. Vıto et
eıus cõposita actıua sũt. et pdu. hanc syllabã vı. vñ lıul.
deremed. Aug nımis apparet recta vıtar aıta. Itẽ vı-
to tas. i. vıta ornare: et tunc dı a vıta te p infula et scribıf
sımplicıter p vıũ t. et pdu. vi. ¶ Immo per duplex.
¶ Vitreus in vıtrum est.
¶ Vitricus a nouus deuıat hıcz vitricus trıd. l. patrınus
vel patrıaster. f. quı vroẽ ex alıo vıro fıllıũ vel fıllıã habẽ-
tem duxıt. et dıcl quası nouıtrıcus: quia a matre supduca-
tur nouus: vel dıcl vitricus a vıtro quası vitreus custos
et imaginatıus: q. non est verus pater: sed falsus. sicut est
per vıtrı res vıde fılla et fılı: vel corpous imago et non
res fılı vıde fıllı pater et non est. q. alıı dı vitricus quası vı-
cẽ tenens custodıs. i. patrıs vel quası vıtreus custos. etı. est.
et cor. pe. vñ lıul. deremed. Vitricus et gladıf et acuta
dımıcet hasta. Et inde vitricus da. cum. adiectıue.
¶ Vitri. a vıtreo res. dı hoc vitrı trı. vñ vitreus trıca. trıfı.
et dı vitrı q. in sıfı pspıcıtate translucet. Nam lıquor in
eo posıtus extra declarat. vñ dıcl Greg. in. xıx. moia. ex
ponens lıllud Job. Non adequabıneı aurı et vıtrı. Aurı
ıneı quıt metallı nouıms potıora metallıs oıbus clarıtatē
fulgere. vıtrı vero natura est: extrıneus vısum: intrıne-
secus pura pspıcıtate pluceat. In alıo metallo quıcquıd
ıtrınesecus contınet abscındıt. In vıtro vero quıberıf
quor qualıf contınet ıtrıneus: talıs demonstrat extertus
atq. vt ıta dıxerım omıs lıquor in vıtreo vasculo clausus
patet. Quid ergo alıud in auro vel vıtro accıpm? nıfı lı-
lã supnã patrıs: fıllı bonor dıuı fıccıtatẽ: quor cõda fı
bı lıuıcc et clarıtatē fulgẽt. et purıtate transıucet. quã Job.
in apo. xı. ca. pspıerat cı dıcebat. İpa dııtas aurı mı
dı fımlẽ vıtro mudo. Quia em fıctı omıs summa in ea
bıtrıdıne clarıtatē fulgebıf fıstrıcta auro dı. et qm ıpa co-
rı clarıtas vıcl fıllı fı fı alternıs corıdıb? patet: vt cı vıtrı-
ıscıusq. vılt? attındıf: fıml et pscıentıa vel fıclentıa pe-
netrat. Hoc ıterı aurı vıtro mıdo fımlẽ esse memorat.
İbı q. ppe vıtrıscıusq. mẽtẽ ab alıerı? ocıf mẽbroz cor-
pıclıa nō abscındıf: sed patebıt anıf? corpous ocıfıs.
İpa etıã corpous harmonıa: fıcvıtrıscıusq. tunc erıf pspı-
cabıllıs alıerı fıcut nunc potest esse pspıcabıllıs fıbı.
¶ Vitula l. dimi. parua vıta. Itẽ vıtalısparua fıfula vı-
corona et tıc est dımi. de vıta p infula. vıde in vitulus.
¶ Vitulamen a vıtis dıcl hoc vitulamen nıs. vıtea plan-
ta. fılla fıfructıosa quẽ nascıf ad radıcẽ vıtis: vel vıclı-
q. dıtarat non fı naturalıs: vel vt dıcunt quęlibet talıs
planta fıcl dıclur a vitulo: quia nascıf in terra a vitulıs a-
rata. vñ in lıb. Sap. ca. ıııf. Spurta vıtulamına nō dabıf
radıces etıas. et pdu. la. Vıde de hoc in spurıus. Itẽ a vı-

tis dıclur vitulgo. vıde in vitulgo.

¶ Vitulorıs in vitulus vıde.

¶ Vitulus. a vıtreos. dıcl hıcz vitulıscı. et hıcz vitulı l. p-
penul. cor. quası a vırdıtatē. i. ab ıccorruptıone dıcl fıcut a
vırgo: vitula ergo parua est et nondı enıra. nam enıra fı-
nenca est aut vacca. Vıcl dıcl vitulus a vıta quia fı dıgnus
vıta. Vıde vitulıus na. num. Et nota q. vıta etıã dıcl
quẽdam dea fıclıcet lıgıne vel vıscıou: vel fıctı fıllıus deo
vel exultatıo vıctıorı. Vıde vitulorıs arıs. id est lıtari vo-
ce. Itẽ vitula dıcl quoddã ıstrumentum mıscıum. Vı-
de vitulorıs arıs. id est cum vıta cıtare. Vıcl vitula dımi.
de vıta. et de hoc vıde etıã in vitula. ¶ Addıto.
¶ Vitula p vacca vırdıdıorıs etıas ponıtur Vırg. Ego hıc
vıtulã ne fıte recıdes. Vıs venıf ad mılıtrã bınos alıf
vıbere fıctus. Vıpono.

¶ Vitupero ras. a vıta et paro composıf vısupero as. l. in
vıta alıcıus alıquıd turpe obıccere. Vıde hıcz et hıcz vıus
perabıllıs et hoc le. Vıde vısuperabıllıter aduer. et hoc vı-
perıum. et hınc vısuperosus sa. sum. et comparatur. et cor.
penul. vısupero. ¶ Addıto.

¶ Vıno vısupero fı. Vıcl fı alıud est vısupare q. vıdo
alıquıd dare: q. aperte fıstıdıt. Vıren. Nam cı dırtıfıet.
nunc quã rem vıdo bẽt quẽ fı adıduertıre. paulo post fı-
lıngıf: id fıstı vısuperant fıactı. Vı hoc fı vısupero onıs.
pro vısuperatore et vısuperato q. fı cum verbo venıo fı-
gıf et alıf fımlıbus passıue accıpt. Vıce. vt pıopıer cı in
sermone hılm atq. in tantã vısuperatoıne ventret.

¶ Vınarıũ. a vıno ıs. dıcl hoc vınarıũ nı. loc? vıpıfıce
pascunt et ımpınguıtur et vıusıt.

¶ Immo vı quęlibet aıalia ad vıctum pırtınentıa.

¶ Vıuar a vıno ıs. dıcl vıuar as. generıs oıs id est vı-
tus fırtıs: et comparat. Vıde hıcz vıuıtas fıis. et vı dı-
cunt. Vıuar ıngenıum: sed vıuıdus est colous.

¶ Vıuidus da. dımi. id est fırtıs: agıllıs et derıuatur a vı-
uus. vıde in vıuar.

¶ Vıuo ıs. xı. cum. vıde vıuus na. num. Vıno compos-
ıtıur. Vıuıno ıs. id est valde vel lıtra vel vırtıtatē vıne-
re. Vıuıuo ıs. id est fıml vel cum alıo vıuere. vıde hıcz
cõıctıus etıus. cıul. Vıuıno ıte. et hınc ıncıoatıus Vıuıfıco
ıds. Vıuıuıfıco fıcs. Vıuıuıfıco fıcs. Vıuıuıfıco fıcs. Vı-
uo et eıus composıta sũt neutra. et fıactıunt pıetertıf in xı.
et supınum in cıum. et pıodu. ul. vıde pıus. Vıuo fıactı vı-
pı. dı vıno. vıno vııplı.

Vıcıtıa vıbs clara venetıe ınter venonã et patıuıf
Vienna vıbs metropolıs quondam allobrogum ad
rodanum propelug dunum in delphınatu. Item in
austıa metropolıs.

Virbıus dıclur fıppolytus thesı fıllıus de quo fı-
pra. quası fııs vıtr. quia nouercalı calıııa necat? fı-
fıcıo fıscılapııf vel fıane reuocatus fırt ad vıtam.

U

ante

L

¶ Vıccero ab vıcus derıuatur vıcc-
ro ras. aul. are. i. vulnerare: vıcus fıcere vı-
cerbus fımplere: et compo. Deulccero ceras. i.
valde vel deorıum vıccrare: vel vıccra auferre. Vıccer-
ro exulceras. in eodem fınsu et fıctıum cum ombı-
fııs composıtıs. et cor. ce.

¶ Vılcero et vılcus a multis fırbıf eo q. gręce dıclı
helcos: plures tamen vıcus fırbıunt.

¶ Vılcıcorıs. vıtus sum. fıcl. l. pııtre vel vındıcare. vı-
hıcz vıtorıorıs. et hıcz vıtrıx as. vıde in vındıco.

¶ Vılcus ab oleo oles. dıcl hoc vıcus fırtıs. quası oleat
quia oleat. Vınus ad anıfã refertur: vıcus vero ad cor-
pous ınuırtıam. Item vınus est corpous recta plaga. vı-
cus ınuıteratı vılcus. Item vılcus quod ferro vel fı-
ste vel lapıde fı quası vı. Vılcus vero quod per se nascıf
in cute. fıclıcet pıutredıo ıpsa: quia oleat. vıde quıdam
latum vılcus: ınnatıum dıclur vıcus. vıde vılcırofus ro-
sa. rosum. id est vılcıribus fıllıus. Et comparatur. vılcıro-
fus fıor. fımus. Vıde vılcırofe fıus. fıme. aduerbıf. et hı-
vılcıro fırtıs sitatıs.

Uicea cep. locus pastus ab uligo dicitur.

Uiginosus in uligo exponitur.

Ulgo ab ulua dicitur hęc uligo gēns. naturalis humor terre ab ea nuncq̃ recedens: sed ei semp adherens: quasi inseparabile accidens. vnde uliginosus sa. sum. i. uigine plenus: et pinguis humidus secundus. vñ ager pprie dicitur uliginosus: q̃ semp vnet. humidus vero dicitur: quia aliqui sicut. et cōparat. et p. d. u. uligo.

Ulytes. Iolon q̃ est tota pponitur cum xenos quod est peregrinus vel sensus. et dicitur hic vlytes ris. quasi holerenos. Lotus in sensu vel totus insensatus: vel totus peregrinus om̃. Iste designat sapientē qui in hoc mundo cōversatur tanq̃ peregrinus. Non enī habemus manentē civitatē sed inquirimus futurā. Ulytes enī multum peregrinatus est in vita sua. et facti vocatiū vlytes vel vlyte. Iudius episto. in p̃ncipio. Istantia penelope leni tibi munit vlyte. Ite inuenit hic vlytes rea. rei. pos. sessuū: sed vlytes possessuū est tetrasyllabū: vlytes vero ppriū nomē est trisyllabū: q̃ eu i vocatiū est diphthogus. genitiū vero par est in syllabis possessiū: q̃ eu non est diphthongus ibi.

Vlysses nunc a doctis fere scribitur: quia gr̃ce scribitur οδυσσεύς odyseus: sed Tortellius nescio qua re docet vlyxes scribendū: quod non placet: nā a gr̃co reperitur gr̃s in i vlyssi pro vlyssi: et vlyssi pro odyssi. Filius fuit laerte regis itachę ex autholia: gr̃corum omniū vāferimus.

Ulyteus. in vlytes exponitur.

Ullus. ab vnus. dicitur vllus la. lli. i. aliq̃ et est pe. gti cor. et in prosa semp debet alui vllus. et inde vlliam et vllq̃. i. in aliquo loco et cōponit nūspiam et nūsq̃.

Ulma vine. p̃ncipio dā est virtus manus extēsis. p̃ncipio alios brachium vel cubitus quod verius dicitur. Lucē se p̃ncipio capto. Accipit eum in vinas suas. id est inter brachia sua. Gr̃ce vero vlineos vel vlenos cubitus dicitur. Unde hęc vlna nē. et hęc vlnula. nule. dīmi. Et hęc et hęc vlnalis et hoc nale. et vlnarius na. rui. ad vlnā p̃ncipiens: et vlna nas. i. vlna mensurare. de hoc etiā dixi in brachium.

Vlineos et vlenos non sunt gr̃ce voces: cubit autē gr̃ce dicitur αγκων ancon: et τρυγών pygon.

Ullatio.

Ulna etiam accipitur pro cubili longitudine. virgi. Lris patrat celi spacium non amplius vlnas.

Ulnale in vlna exponitur.

Ulnalis. in vlna exponitur.

Ulnula. id est vlnula. parua vlna.

Ultor. ab vltis cor. ris. ultū tu. dicitur hic vltor: ris. i. p̃ncipio vindicator. Et ut dicit p̃ncipio. Ultor: facti ne impune sit facta iniuria. Defensor vero curat ne fiat iniuria. Ite vindicator dicitur ab vltore. q̃ potest parē i vindico cas.

Ultra aduer. loci. et p̃ncipio vltra ris. tim. potest etiam esse p̃ncipio. q̃n regit casum. ut vltra sequant.

Ulrix. ab vltor: tor. in trix. sit hęc vltrix dō. i. p̃ncipio vindicatrix. et est se. ge. in nominatiuo accusatiuo et vocatiuo singulari. In alijs significationibus est omnis generis. et facti ablatiui singularē in e. vel in i. vltice vel vltici. vide etiam in vltico.

Ultro. id est vltra vel sponte.

Ultro citroq̃ in dicitur et in factis sunt. **U**minian. in op̃eo. In lumine iuuentis sicut solet vltro citroq̃ commeari. Luce. lib. vi. de republ. Multisq̃ verbis vltro citroq̃ habuit ille nobis consumptus est dies. Ultro tamen a sponte sic videtur differre: q̃ vltro est quasi sine requisitione: ut vltro ad te veni. i. a te nō requisit veni. Spōte ad te veni. i. meo p̃ncipio. licet ad res inalatas transferim. ut multe arbores sua sponte nascunt. i. p̃ncipio se hęc laurentius valla.

Ultro neus nea. neum. id est spontaneus vel vltior: et dicitur ab vltro.

Ultus ab vltis cor. ris. dicitur vltus. nam. vnde psal. Et in mole dñi q̃ vltus sum in eos. Et sepe accipit in p̃ncipio sua significatione: ut inultus. i. non vltus.

Ulva uē. q̃c̃ba est palustria. vnde vlnosus sa. sum.

Ulula. id est in vltio as. exponitur.

Ululo as. ul. are. id est flere: vel fouter damare: vltatum facere et est lupoium et feminarum. Unde ululatus. ul. id est lamentum meo: fletus. Et ulula. q̃ dam autē q̃ flere videtur. Unde dicunt eam dici sic ab oleagi. id est a feto fletu. In. xlii. Esay. Et respōdebūt tibi vltulē in edibus eius. vbi dicit glo. Ululē aues sunt magnitudinis domine q̃ singentes rostrum. in lutum boarē strident. Ululo as. cum suis compositis si qua habet neutrum est. et scribitur per vnum l. cor. vero palmarum et penul. vnde **U**lidi in episto. p̃ncipio tesiphone thelamis vltulavit in illis.

Vlysses laerte et autholie fili. rex ithacę et dulichij insularū callidissimus et facundus. Hic cum expeditionē in troiā gr̃eci pararent. vt domi maneret simulavit se furere. **V**ides supra. Palamedes idē achillē muliebri habitu in scyro latentē deprehendit et ad troiam duxit. et in bello multa prudenter effecit. Item post euerisionem troiē ceteris gr̃cis patriā repetentibus vlysses vi tempestatis vexatus adhuc decem annis erravit in mari et ad diuersa loca venit vt ait homer. qui de ipsius erroribus scripsit opus insigne quod odyssēa inscribit. Nam vlysses gr̃ce appellat odyseus. quare vlysses vel odysses nō vlyxes scribetur vt docet philolphus. Post longos igitur errores vlysses naufragus deuenit ad alcinoū regem phęacum. A quo benigne exceptus et socijs ac naue donatus tandem rediit in ithacā patriā suam. et in habitu mēdici domum suam ingressus et a nemine cognitus: a procis penelopes vxoris suę multum vexatus est. Quos tādē auxilio thelemachi filij sui et subulcorum quibus se indicarat occidit vel cepit. Postremo telegon. filius alter venenosa spina trigonis p̃ncipio vlyssē signatus occidit.

U

ante

Q

Umbilicus. ci. penul. produ. dicitur ab vmbro. quia sit quasi vmbro p̃ncipio. Est vero vmblicus medius locus totius corporis. et etiam p̃ncipio sicut vmbro dicitur media pars scuti: vt locus in medio dypet. Et vmblicus pendet infans in vtero. et eo etiā nutritur. q̃ autē dicit vmblicus quasi vbi vt vnde liquor est. Et scias q̃ luxuria viri est in lumbis: et seminis in vmblico. Unde dicit Grego. q̃ vltis luxuria in lumbis sit: seminis in vmblico. **E**st autē domin. q̃ de dyabolo ad sanctum. Job loquitur dicens. Virtus et ci. in lumbis eius: et fortitudo eius in vmblico ventris eius. **P**ncipio igitur sexu lumborū nomē luxuria designatur: cū dñs dicit. Sicut lūbi vestri p̃ncipio. Lumbos enī p̃ncipio: cum carnis luxuria per continentia coartatus. vide in lumbus. Et scias q̃ infans in vtero matris mingit per vmblicū: vt dixi in lumen.

Umblicus dicitur quicquid in aliqua re est in mediū. vñ reate op̃ dā vmblic. esse italie dicitur: q̃ in medio fere italie sitū est. **A**b huius similitudine et p̃ncipio dicitur in terra descript. ad digno sc̃dos vltos vmblic. dicitur. **P**ncipio. per huius mediū lōgitudinē dūi sarculo sulcū vel cinere lineā: mediūq̃ drun scribi arculo quoque vocat vmblicus. **I**te parui ac rotundū politiq̃ lapilli eadē ratione vmblicū dicuntur. **C**icero **E**unc enī duo excellētissimi viri repuerascere marie videbant cū ex vbe tanq̃ et vltis abulassent: et ad **C**atē **L**aurentius cōchas et vmblicos legere p̃ncipio. **I**te vmblici ornamenta et veluti calculi quidā dñs libri ornantur et gēme ligantur. **M**ar. **Q**uid p̃ncipio nūq̃ tam mascer libellus nullo crassior: vt sit vmblico.

Umbro bonis. in vmblicis vide.

Umbra hęc. dicitur aer carens sole sicut dicitur: q̃ sit cum totis radijs aliquid obijcit. Unde vmbra. ca. ca. penul. cor. et hoc vmbra. i. vmbrosus sa. sum. et comparatur. Unde hęc vmbrositas tang.

Digitized by Google

docem: vt ostendatur sacerdotalis potestas ab episcopa
li derivata. Nec debet balsamum poni in materia huius
sacramenti: q. balsamū ppter odore pteinet ad bonitatem
sane: quia de cetero nō indiget ppter se exelites: sed indi-
gent tñ nōre pscientie: qui p oleū signat. Sextū est for-
ma psecrationis olei vel sacramenti cū dicit. In nōle dñi.
Septimū est modus cū dicit. et orient sup eū. Octauus est
effectus duplex. scilicet allectatio infirmitatis et maxime si ex-
pediat: et remissio peccator. vnde dicit. et si in peccat. sit dñi
mittent ei. ¶ Itē nota q. sacramentū extreme unctionis
non debet offerri in tēpore generalis interdicti alicui per-
sonę: non layco nec sacerdoti nec etiā religioso: nisi sup
hoc habeat pūilegiū speciale. Itē vt dicit materia sacra-
menti extreme unctionis est oleū. Sed materia sacramē-
ti pfirmationis est oleū balsamātū: vt oleū pteineat ad cō-
scientiā quā oportet nūdā habere eos qui pfectores dis-
tinguunt et pstitunt: et balsamū ad famā quā oportet dif-
fundere: et verbis et factis fidei possessores. Sacramentū
autē pfirmationis et ordinis solis episcopis referat. vt
ipm pferre possint et impānt character in sacramēto cō-
firmationis: vt dicit in character. vide etiā in sacramentū.
¶ Unicoloris. omnis generis. i. vnus coloris. et pponit
ab vnus et color. et cor. co.

¶ Unicordia. vnicordie. i. cōcordia. ab vnicors dicitur.

¶ Unicornis. ab vnus na. nū. et cornu pponit hic et hęc vni-
cornis et hoc ne. habens vñ cornu. Et substantiue hic vñ
cornis huius vnicornis. animal habens vñ cornu in frō-
te: qd et monoceros et rinoceros dicit. propheta. Et a
cornu vnicornis hūlat meā. vide supra in rinoceros.

¶ Unicors. cor. cōponit cum vnus. et dicit vnicors dñs. cō-
munis generis: quasi vnus cordis. scilicet concors. vnde vni-
corditer aduertit. Et scias q. antiquitus dicebat hic et hęc
vnicordis et hoc vnicorde. sicut dicit in cor.

¶ Unicuba. id est vnus viri vxor. et corripit penultimam
quasi cum vno cubans.

¶ Vnicus. ca. cum in vnus exponitur.

¶ Vnifico. cas. i. vñ facere: venire: vñ vnificus ca. cum.

¶ Vniformis. ab vna et forma cōponitur hic et hęc vniformi-
tas. et hoc vniforme. i. vnus forme. vñ vniformiter ad-
uertit. et hęc vniformitas tatis.

Non est dictio satis latina. vt in rauden. dicit valla.

¶ Vnigamus. ab vnus na. num. et gamos cōponitur vñ
gamus ma. num. qui vñ tantum nupit. scilicet qui vel
quę habuit vel habet vnam vxorem vel vnum maritum
vnde hęc vnigamia mīc. id est vñ nuptię vel propietas
qua aliquis dicitur vnigam. et cor. ga.

Sed nō est apta cōpositio ex latino & gręco: dicere
autem potius monogamus.

¶ Vnigenitus. in genitus exponit.

¶ Vnimanis. in amazones exponit.

¶ Vnmodus. da. dum. id est vnus modus. ab vnus et mo-
dus componitur.

¶ Vnio. ab vnus dicitur vnio nīs. nūl. nire. Et vno nas.
id est congregare. coniungere. Sed vnare. id est congre-
gare: ita vt ex congregatis non efficiatur vnum. sed vñ-
re est ita coniungere vel congregare: q. ex coniunctis effi-
ciatur vnum: quasi vnum ex duobus vel pluribus facere
Et hinc vnus ta. tum. et hęc vnio nīs. Et vnitus na.
num. id est coniunctus. cōgregatus. Et componitur.
¶ Vnūto nīs. Vnūto nīs. Et similiter cōponitur. Vñ-
no nas. Vñno nas. Vñno et vno actus sunt cum suis cō-
positis. et pñ. u. Item inuenitur hęc vnio nīs. po. lapide
vel stella. vide in vnus.

¶ Vniuersale. ab vniuersus sa. sum. dicit hęc vniuersitas
ita. Et formā ab hoc genitio vniuersi addita tas. Et hic
et hęc vniuersale et hoc le. et differt vniuersale scōm logi-
cos a predicabili quia vniuersale diffinitur per esse. p-
dicabile vero per dici. Vniuersale est quod aptum na-
tum est esse in pluribus. p-edicabile quod aptū natū est
dici de pluribus. p-edicabile siue etiam vniuersale dicitur
per genus: differentiam: speciem: proprium: et acci-
dens: de quibus quinq. determinat porphyrius. Et vt dī

de Aristo. in primo de anima. Vniuersale aut nūl est
aut posterius est. Id cuius intelligentiam nota q. triplex
est vniuersale quoddam est in re: scilicet natura ipsa quę
est in particularibus: quia in eis non sit secundū rationē
vniuersitatis in actu. Est etiam quoddam vniuersale qd
est a re acceptum per abstractionem: et hoc vniuersale
posterius est: et hoc modo forme rerum in mente angelī
ca existentes sunt vniuersales. Et insuper vniuersale ad
rem quod est prius re ipsa. Sicut est forma domus in mē-
te edificatoris.

¶ Vniuersa re. penul. cor. vnus viri vxor vel mulier vñ
virum habens ab vnus et vir componitur.

¶ Vniocus. ab vnus vna. num. et vox componitur mī-
nocus ca. cum. et dicitur vniocus quod vna voce tan-
tum vnum signat. et cor. no. sicut vult hug. Secundum
vero logicos. Vniocia sunt quorum nomē est cōmune: et
scōm illud nomen ratio substantię est eadem: vt nomen
animalis est cōmune homini et boui. et similiter diffinitio
eius secundū illud nomen. Vñmus est. Homo est ani-
mal. Bos est animal. et similiter homo est substantia ani-
mata sensibilis. et Bos est substantia animata sensibilis.
Et sic nomen est eis commune. Et similiter ratio siue dī-
finitio eorum est eadem scōm illud nomen. Nūl est ho-
mo scōm q. animal est nisi substantia alata sensibilis et si-
militer bos: et sic ratio eis cōmunis est et.

¶ Vno nas. in vno nīs. exponitur.

¶ Vñq. id est aliquando quandoq. aduerbium tempos-
ris. vide in nūq.

¶ Vñs. ds. mas. generis. id est vñda. et dicitur a vñdo ds
quia vñuersitate minorū ponderis sua vñitate vñdat. i.
complectat. Constat vero et dyachmis octo. id est scrupu-
lis. xxiij. quod et proinde legitimum pondus habetur: q.
numerus scrupulor. eius horas diei noctisq. metitur. vt
quia libram desit duodecies computata. Et inde dicitur
hęc vñda ds. Item ab vñda vel vñs componitur hinc qn
cuns cūds. Septens ds. Decuns ds. Et formatur ge-
nitius a nominatio remota s. et addita ds. vt vñs ds.
decuns cūds. Vñda cōponit semitida. i. media vñda.

Vñs in vsu non est in simplici: in compositōe autē
dicitur vñx: vt deunx. quincunx &c. & in genitio
vñcis non vñtis.

¶ Vñus. Ena gręce latine dicitur vñus. vnde vnus vna
vñum. quasi vnus. et inde vñcus ca. cū id est solus singu-
laris. Vñus ex multis dicitur: sed vñcus solus est. Item
vñus numeratur vñcus vero intra numerū finitur. Itē
vñus ad numerum pertinet: solus vero de multis intel-
ligitur. Et ab vnus vnus vñ addita tas. fit hęc vnitas
tatis. Item iste ablatius vna ponitur aduerbialiter: et
tunc acitur in fine: et vñ id est pariter vel insimul. Et
signat vna comitatē: vt vna pñoscuntur. pariter ve-
ro signat equalitatem: vt vñam pariter cum illo ducit. Ab
vnus componitur vniformis: vñcolor et multa alia de
quibus dicit in suo loco. ¶ Sed cōsuevit queri. An sit dñs
centum vigintius homo: An vigintius homines:
sed hoc questum est in vigintius. Et nota q. vñ quā-
doq. signat animorum vñtatē. vnde in actibus apostos-
lorum. Multitudinis autem credentium erat cor vñum et
anima vna in domino: et secundum hoc posset dici in plu-
rali. Itē mulieres sunt vñę. i. vñanimes: et corda ve-
stra sunt vñ id est vñanimitia. vnde Lucas. Seceris
q. nephas in partibus vñis. id est vnus animi et volun-
tatis. Similiter potest in plurali declinari vnus quando
ponitur cum quibusdam nominibus quę tantam in plu-
rali declinatur: vt vna arma: vñę nuptię: sicut dicit in ter-
tia parte in capitulo. de numero nominum. Item nota q.
vnus facit genitiū vnus et datiuum vñ secundum mo-
dermos. Tamen apud antiquos mobiliter declinat vñ
vñę vna. Datiuo vno vñę vno. sicut alij alię alij. alio alię.
Et ita intelligas de alijs nobis quę declinant scōm
modernos: fm modū pronominū secundū modū: vt vñ
totus: solus: nullus: alius: vter: alter: alteruter: neutus: vter-
q. vñ ad hęc dicitur. Quis generis: neutri: quoz omnis

Quante **Q**uis ut uere. dicitur ab hua qd
est nerc: humere: vel potius madefacere et

¶ **Localis.** a vox dictitur et hec vocalis et hoc. Et hec vocalis lis. littera que per se vocem facit: et sine quibus litteris vox perfertur non potest. Et sunt quatuor vocales. **f. a. e. i. o.** Et definitur ablatiuus in **i.** hec vocalis ablatiuo ab hec vocali. **i.** scias q. vox vocis et vocalis pducunt **u.** ante c. vt patet in illis versu magistrat. **Ab** cu vocali reliquis vult a sonari. vñ vitiosum est illud. **per** tunc finalis **empha** vocalis. Legam ergo synalcepha vocantem.

Vocatiuus. a voco cas. dicitur vocatiuus uia. num. ad vo-
candū aptus: vel uocationē designās. Item vocatiu⁹ de-
ctus est quidā casus: qⁱ p^r eū aliquē uocamus: vt o⁹ uirgⁱ
Dicitur scđ saluatori: qⁱ p^r eū salutam⁹: vt saluo o⁹ enes
qui tantū scđ p^rone nōm adiungit. Nam reliqui casus
nominū tertie sunt p^rone: pprie tamē p^r figurā adiungit
aliquādo cum prima vel scda p^rona vt ego iohānes scri-
bo. Tu petre vel petrus scribis. Ille pūscianus scribit. &
obtinuit uocatiuus extremū locū apud grecos. quippe
perfectio: ceteris esse uidet. nisi uero scđ p^rone cōiun-
gi nō potest: cum superiores quattuor: oēs personas pos-
sunt compleri figurate adiuncti p^ro nobis. Ablatiu⁹ ca-
sus proprius est romanor⁹: vt dicit pūlin. v. lib. uide de
hoc in tertia parte in ca. de casu nom.

¶ Vociferor: raris. ratus. sum. rari. vrbū deponēs. i. da-
mare vocē ferā emittēre. 2 qñqz ponit simpliciter p loqui.
vñ vociferans tñs. ge. om. 2 cor. fē. **¶** Addito

Modo ferari est voce effrenata non modo dolore: sed etiam indignatione (quod est indignatio doloris genus est) ostendere. Interdum sine affectu: sed tamen vehementius exdare. Hec Laurentius valla.

Vocato tas. frequē. i. frequēter vocare. ⁊ forma ē ab vlti mo supino de voco ca. s. vocatu. a mutata in i. breuē. ⁊ u. in o. v. vocatu vocato tas. fm. pūcia. vii quidaꝝ. plena bolis multa vocatur subdola vulpes.

Vococo cas. causi. care. i. appellare: nomlare: damare. **C**oponit. **V**duoco cas. i. ad se vocare. **C**onuoco cas. i. cum alio vocare. **E**uoco cas. i. extra vocare. **I**nuoco cas. i. in auxilium vocare. **V**duocaf patrociniū daturus. **I**nuocatur p̄stiturus auxilium. **V**uocatur p̄stiturus obsequium. **P**ronoco cas. i. irritare: porro vocare. **Reuoco cas.** **U**bi hic et hec reuocabilis et hoc i. Et componitur. **Irreuocabilis i.** **R**euoco cas. id est seorsum vocare. **Loco et eius composita actua sunt.** 2. cor. no.

Vola volę feminini generis est media pars manuum
pedis. Item vola in manibus est media pars alarū qua-
rum motu penna excitatur.

¶ Volatilis. a volas. dicitur hic est hic volatilis et hoc le. et
hic volatus tuus. tui. et cor. ti.

Volemus. a vola dicitur hoc volumus mi. quoddam gen^o
puri que facit pira adeo magna q^d vix in vola possit cludi
ita bñ solent illā. vñ hoc volumū volumi fructus eius.

¶ Volito tas. verbū frequentatiuū: id est frequenter vo-
lare et fouaſe a volatu vltimo ſupino de volo tas. a muta
ta in i. breuem. et u. in o.

¶ Vultum. In volo vis est.

Volo. vola qđ est media pars alarum in nubibus dicitur volo las. laui. lare. quasi volas mouere. Volo componitur. ad volo las. id est volare ad aliquid. Ad volo las id est longe ab aliquo volare. separare. ¶ Quolo las. Quasi volo las. De volo las. Quolo las. Inter volo las. Per volo las. Pro volo las. Sub volo las. sub volo las. id est habet vel post vel parti volare. Super volo las. Trans volo las. Volo et eius composita neutra sunt. et componunt hanc syllabam uo. vnde et facetus. Nam cito sepernit qui super astra volat. Et libani in epilo. Volut enim cum semel treuocabile verbum. ¶ Ad dato.

Atque alicuius pennis est alas habentibus: sed per metaphoram et na-
mes et eos qui celeriter currunt volare dicimus. Tunc, In-
missis volat equos iuxta. Idē. Ecce volat calcem ter-
ram calcidiones. Teram? Ne frustra ille speret vol-

vel aliud pos. vnde hic vomit^r tus. tui. Et hec vomitavo mute. et hoc vomit^r tui. i. vomita vel vomit^r. Et hic vomer is. penultima correpta. i. vomeris summitas. Et ut dicit. Palsan^r in tertio libro. Vomer definit in ex cor. Vomer coponit. Conuomer conuomeris. Deuomer deuomeris. Quomoeuomeris. Reuomer reuomeris. Et est vomo neutrum cum oibus suis ppositis. et corripit vo. Vnde in auroa dicitur. Euomit in terra bellua iustia ionam. Sed vomer vel vomis producant vo. Vnde versus. Silebas sepe vomis. ideo nomen tibi vomis.

Vorago ginis. penultima nominatiui productur. et exponitur in voro ras.

Voro voras vorauit. i. destruere vel consumere edendo vel bibendo supflue bona sua dissipare. vñ vorat vorads ois gñis. Et hec vorago ginis. i. edactas: gulositas. Et qe gulosus et vorat oia consumit: ideo vorago trasumptiue sumit p consumptione et destructione. Quod em consumitur et destruit: quasi deuoratu videt. Vnde dicit vorago diuitiarum p ruina vel destructione. Item quia homo vorat quasi non potest impleri abis: ideo vorago ponit pro loco p fundo et insatiabili et inexplibili: sicut est barathrum. Item a voro dicit vorator voratoris: et inde tot in trix hec voratrix voratrix. Voro coponit. Deuoro deuorans. Vnde deuorator deuoratoris. Et corripit puma vo. Vñ in auroa. Quos prope fornacem sentit adesse vorat.

Vortex. a verto tis. dicit vortex dis. nodus vel elementa globosa q ad modum verticis apparet in ligno. vnde sapientie. xiiij. Lignum curuū et vorticibus plenu. Item vortex appellat circularis reuolutio aq: sicut solet fieri ex nimio impetu aq: et vbi sunt magnæ foueæ in aqua. vnde ouidi^r me tamor phoeos. Vorticibusq freques errat viper^r annis et fm atquos vortex iuenit ppter. vide i. xij. et in pter.

Voso fas. dicit a vos: sicut tuotuasatu. vñ quidā. vñ vosamus falso: vereq tuam. Traxit vero voso fas. ab hoc plurali vos: et tuotuas ab hoc singulari tu. Vñ autē vñi dicēdū sit vos: dixi i tertia pte vbi egi de numero nois.

Votus in votu exponitur.

Vototus. in votum exponitur.

Votū. A voueo dicit hoc votū voti. desiderii vel pmissio. vnde votuus tua. tuū. i. voto plen^r vel astrictus vel voto pmissus. Item a voueo ues. tu. tu. u. in o. voto votas verbū frequentatiuū. i. frequēter vouere. A quo vototitas. aliud frequentatiuū. Item a voueo ues. dicit votus tantum. i. pmissum. Item coponit. Votutus tantum. **V**bi nota q votū est testificatio quedā spontaneæ pmissionis q vdeo et de his que dei sunt proprie fieri debet. Est autem hec definitio pfecta: q ponit et pmissionē q est essentialiter votū: et tangit voluntatē in hoc qd dicit spontaneæ: que est causa obligationis. et confirmationē ultimā pmissionis q alias includit: in hoc qd dicit testificatio: et voti terminū qui est ad alterū in hoc qd dicit: qd debet deo fieri: et materiam in hoc qd dicit: qd est de his. q dei sunt. Vel votū est aliquid boni cū deliberatione facta pmissio. Si vero fiat de re mala vel etiā bona sed sine deliberatione non obligat: q: sicut dicit canon. In malis pmissis rescindē fide: et turpi voto muta decretū. Et scias q licet votum eorū qui sunt alteri potestati subiecti nō sit firmū sine p̄sensu eorū quib^r subiiciuntur nō tamen peccant vouēdo: q: in eorum voto intelligit debita conditio: scz si suis superiorib^r placuit: vel si superiores sui nō renitant. Item scias q votū simplex impedit matrimonii cōtrahendū: sed nō dirimit iam cōtractū. Votū vero solēne impedit cōtrahendū: et dirimit iam cōtractū. Votū em solēne ex sui natura habet q dirimat matrimonii iam cōtractū: inquantū. scz homo p ipsum amittit sui corporis potestatem: deo illud ad ppetuā cōtinentiā tradens: ideo nō potest ipsum tradere in potestatem vxoris matrimonii cōtrahēdo. Et q: matrimonii qd sequitale votū nullū est: ideo votū p̄dictū dirimere dicit matrimonii cōtractū. Et dicit q votū simplex nō minus obligat apud deū q votū solēne. vt dicit decretalis. sed votū simplex nō dirimit matrimonii: igit nec solēne votū matrimonii dirimere potest. Respondeo q votū simplex quo ad deū dicit minus obligare q solēne in his q ad deū

spectant: sicut et separatio a deo p mortale peccatum: quia mortaliter peccat frangens simplex votū sicut solēne: quibus graui^r sit peccatū frangere votū solēne: vt si pparatio accipiat in genere: nō in determinata quātate reatus. Sed quantū ad matrimonii p qd homo homini obligat nō oportet q sint equalis obligationis etiā in genere: q: ad quedā obligat votū solēne et nō simplex. **N**ota etiā q ille qui cōtrahit matrimonii p verba de p̄senti post votum simplex: nō potest vxorē suā cognoscere carnaliter sine peccato: q: adhuc restat sibi facultas cōplēndi cōtinentiā ante matrimonii cōsummatū. Sed postqz matrimonii cōsummatū est: sibi factū est illicitū nō reddere debitū vxori exigenti: tamen ex culpa sua: et ideo obligatio ad hoc se nō extendit: tamen debet p lamentū poenitentię recōpensari p cōtinentiā nō obseruata. Quantū autē ea in quib^r nō est fact^r impotēs votū cōtinentię seruare: adhuc post cōtractū matrimonii obligat ad suandum: ppter qd mortua vxorē tenet totaliter cōtinere. Et q: ex matrimonii vinculo nō obligat ad debitū petendū: ideo nō potest petere debitū sine peccato: quibus possit sine peccato reddere debitū exigenti postqz obligat^r est ad hoc p carnalē copulā p̄cedentē. Hoc autē intelligendū est siue mulier expresse petat siue interpretatiue vt quādo mulier verecunda est: et vir sentit ei^r voluntatē de redditōe debiti: tūc vero sine peccato reddere potest: et p̄cipue si ei timet de periculo castitatis. Nec obstat q nō sunt due partes in actu matrimoniali: q: quilibet potest qd suū est abrenūtiare. Quidā tamen dicit q et potest petere et reddere: ne nimis onerosum reddat matrimonii exigenti vxor. Sed si recte inspicat hoc est exigere interpretatiue: vt dicitur Thomas. **V**olo etiā te scire q votū obediētię est p̄cipuū inter tria vota religiōis. Et hoc triplia ratione. Primo quidē: q: p votū obediētię aliquid manus homo offert deo: scz ipsam voluntatem que est potior q p̄cipuū corpus qd hō deo offert p cōtinentiā: q: res ceteriores quas offert deo per votū paupertatis. Vnde id qd fit ex obediētia magis est acceptū deo q id qd fit p p̄cipuam voluntatē. Secundo q: votū obediētię cōtinet sub se alia vota: sed nō conuertit. Nā si religiosus et si teneat ex voto cōtinentiā seruare et paupertatē: et tamen hec sub obediētia cadūt: ad quē p̄tinent multa alia p̄ter cōtinentiam et paupertatē. Tercio q: votū cōtinentię p̄cipuū est: extendit ad actus p̄p̄inuos finis religiōis. Quanto autem aliquid p̄p̄inui^r est finis: tanto meli^r est. Et inde etiā est. q: votū obediētię est religioni essentiali^r. Si em absqz voto obediētię aliquis voluntariā paupertatē et cōtinentiā etiā voto seruet: nō ppter hoc p̄tinet ad statū religionis qui p̄fertur etiā ipsi virginitati ex voto seruare. Dicit vero augustin^r in libro de virginitate. Nemo quantū putatus fuit virginitatē p̄ferre monasterio. An in voce cōtinentię possit dispensari. dictum est in papa. **P**otest etiā queri an ille qui vouet religionē ingredi teneat perpetuo in religiōe pmanere. Ad hoc dicēdū est obligatio voti ex voluntate p̄cedit. Nā vouere voluntatis est: vt augustin^r dicit. Instantū ergo fertur obligatio voti: inquantū se extendit voluntas et intensio vouētis. Si igit vouēs intendit se obligare nō solū ad religionis ingressum: sed ad ppetuo pmanendū teneat ppetuo pmanere. Si autē intendit se obligare ad ingressum religiōis causa expediēdi cū libertate remanendi vel nō remanēdi manifestū est q manere nō tenet. Si vero in vouēdo simpliciter de ingressu religiōis cogitauit absqz hoc q cogitaret de libertate exit^r vel de ppetuitate remanēdi: videt obligari ad ingressum fm formā iuris cōmunis que est: vt in gredientib^r def pbattonis ānus. vnde nō tenet ppetuo in religiōe pmanere. Ille autē qui intrat vt statim exeat nō videt satisfacere voto suo: q: ipse in vouendo hoc nō intendit. Et ideo tenet mutare ppositū vt saltē velit expetiri an ei expediat in religiōe pmanere: nō autē tenet ad ppetuo remanendū. **S**ed cōsuevit qri an expediat aliquid vouere. Et videt q nō: q: nō expediat alicui q p̄cipuū uet se bono qd ei dñs donauit: sed libertas est vñ de bonis maximis q de homini dedit: q: nō bene p toto liber-

vinale vinalis vī z vīno vīnas. i. vīnā facere: minge-
re: z pducit rī. Et vt dicit **Ysidor**. Indicio vīnā a reni-
bus egressē salus vel egritudo monstratur.

Vrina a greco est: grece enim dicitur οὐρὸς: εὐρὸς.
vros vteos. vnde nō dicit ab vro.

Urinula lē. dimi. parua vīna. z cor. nū.

Urina. ab vigeo vīges vī: hęc vīna vīnē: quia vigeat
collū. scz quēdā mensura: quā quidam quartariū vocant.
Itē vīna pprie est vas qđ p cōdendis defunctorū cine-
ribz adhiberi solet. De qđ dī. **Cicero** tegit qđ nō hz vīnam.

Urinula lē. dimi. parua vīna.

Uro. ab vī qđ est ignis vī: vīo vīs vīlī. z si in tum. factū
supinū vīsum vīere. i. incendere cōburere. **U**ro cōponit.
Uro aduris adusū adustū. i. valde vīere. **U**buro ab-
uris. **U**rciūro arciūris. **U**mburo cōburis. **U**ro ex-
uris. i. valde vīere. **U**nuro inuris. i. valde vel intus vīe-
re: vel vīendo impūmere. **U**buro oburis. i. arcinurere.
Ueruro peruris. **U**ro z ei cōposita actiua sunt: z faciunt
pētītū in si geminato s. z supinū in stum. z pducit u. **U**o
rati in epi. **Nec** furtū sed nec fugi: si mihi dicat. **Seruus**
hz pēcātū loīs nō vīeris aio. **Addito**

Uro z vīo: nā frigus qđ caloris esse pōt. nā z frigus tor-
ret vītūq. **Luca**. **Arēbat** mōtana nīues. **U**rg. **Rapidi** ve
pōctia folia. **U**rior aut boreę penetrabile frīg^o adurat.

Ursari. in vīsus exponitur.

Ursellus li. in vīsus exponitur.

Ursinus. in vīsus exponitur.

Ursiolus li. dimi. parvus vīsus.

Ursus li. vī ab hīrsutus: qđ hīrsut^o sit. vel vī ab vigeo
ges. qđ vigeat arreptū. vel qđ fortiter vīget. i. stringit quē
apprehendit. vel vīsus vī ab os ouis: qđ ore suo format
fœtus quasi ouis. Nam aut eos in fœmes generare fœ-
tus vel part^o z carnē quādā quasi quoddā frustū parere:
quā mater lambēdo in mēbra cōponit: z sic postea viuifi-
catur. z hīc vīlī turpes dīcūt. Item vīsoz caput inua-
lidū est: vīs marīma in brachijs z lūbis. vnde erecte in si-
stunt. De vīsa sic dīcīt **Ambrosi** in. vi. **hexameron**. **U**rsa
inīdīas vī scriptura ait. Est enī plena fraudis fera tamē
fertur in fœmes vtero part^o edere: sed natos lingua lin-
gere: atq; in spēdē sui similitudinēq; formare. **Nō** mīre-
ris in fera tam pī oīs officia: cui pietas naturā exprīmit.
Si vīsa igit partus suos ad suā effingit similitudinē: tu
fīlios tuos instruere similes tibi nō potes. **U**b vīsus dīcīt
hic vīsulū li. z hic vīsellus li. z vīsiolus li. z vīscul^o li. oīa
dimīnū. z hęc vīsa sē. z hīc sūt dimīnū. vīsula lē. z hęc vī-
sella lē. z vīsiola vīsiolē. z vīscīa vīscīalē. Itē ab vīsus vī
vīseus vīscīa vīscīū. z vīsin^o vīsiua vīsinū. z vīsarius vīsa-
ria vīsariū. z hīc vīsari^o. nī. qui vīnatur vīsus.

Urtica. ab vīo vīs. vī hęc vīrtica vīrticē quēdā herba dī-
cta qđ tactu eius corpus adurat. Est vero ignē naturę et
tacta perurit z producit pē. Vnde hoc vīrticetū ceti. locus
vbi abundat vīrticē z vīrtid^o na. nū. penul. pdu. z vīrtica-
rius ria. rīū. z vīrtico cas. i. vīrtis inuolūere.

Urtidūns. in vīrtica vide.

Urus. ab vīo nō. vī hīc vīrus rī. i. bos siluester.

Vranie vel vrania dicitur vna musarum quasi cœle-
stis ab vranos quod est cœlum.

Vranus pater saturni. alio nomine cœlus cui satur-
nus filius āputauit virilia. vt supra Venus.

Vrbīnū vrbis in vmbria licet quidā in piceno dicāt.

U interpretatur consiliator: et
est quēdā terra gentiliū. vnde dīcīt **gregori**
sup illud iob. **U**ir erat in terra vs nōmie iob.
Quis nesciat qđ vs sit terra gentiliū.

Ulia vsq; fœminini gñis. i. essentia. vnde z vsia vī sub-
stantia z pprie cōpacta ex materia z forma. Itē vsia dīcīt
quēlibet forma z quodlibet accidēs: qđ quodlibet accidēs
vere vī esse cū est in sua materia: z per intellectu intelligit
inuariabile. licet variē tactu diuersoz subiectoz: modo
intendendo: modo diminūēdo. vnde hīc z hęc vsialis et

hoc lē. z acut penultimā vsia. Et per compositionē dīcīt
omolion: de quo dīcīt in suo loco.

Vlia grece οὐρα. dīcīt essentia rectius qđ substantia:
nam ab εἰ. μί. cīmī. i. sum venit: cuius participiū
fœmininū presentis tēporis est η οὐρα. hęc vsia. i.
hęc ens. vnde vsia. **Homou** slos autē quem consub-
stantialē transferunt videtur significare οὐρα. i. p.
vsian posse substantiam dīcī.

Ulīto. **U**b vīo vīeris vī vī vīto tas. tani. tati. tare. i.
in vīsu habere. **U**lī vītar^o ta. tū. z cōpositionē inuītatū
ta. tū. Et vītrūq; cōparat. z cor. si. vīto.

Ulīpam. i. aliquo loco: alīcubi aduer. loci. **U**b vīllas vī.
z est ībīpiā sillabica adiectio. vnde nō acut in fine: qđ acō-
tus pīncipalis nō debet pōnī in sillabica adiectione.

Ulīsq; i. in aliquo loco aduer. loci ab vīllus dīcīt.

Ulīquequo. i. p. oīa nimis ex toto. z acut penul.

Ulīquequo. i. qđ dīcīt. quousq; ad quē finē fm papiā vī
plent^o potest dīcī vsiquequo. i. aliquantulum aduerbiū est
quantitatis. Vnde in psalmo. **U**līquētere dīcī vsiquequo
. i. aliquantulū. Itē vsiquequo. i. vīdīq; aduerbiū loci.
Vnde **Zacha**. vii. cap. **U**līquēq; veniant populi. i. vīdīq;
Itē vsiquequo. i. quousq; vel qđm aduerbiū est tēporis
vt ībī. **U**līquequo dīcī obliuisceris me in finē. Item qđm
pōnīt p. donec. z est aduerbiū tēporis. vt ī. i. macha. ca. i.
Sacerdotes psallebāt hymnos vsiquequo psumptū esset
sacrificiū. i. donec. z acut vīlīmā fm vīsum vsiquequo.

Ulī. i. cōbūstī pīteritū de vīo vīs.

Ulīnū. ab vīo vīs dīcīt hoc vīlītū tī. gñus quoddā
tūcturę: qđ ex vīo est.

Ulīrina. ab vīo vīs. vī hęc vīlīrina nē. pē. pdu. loc^o vīlī
cōburunt corpora. vī vīlīrino nas. i. cōburere. **Addito**
Ulīrina etiā vī: locus in quo metalla candescūt vt laborē
tur. pī. In vīlīrina ter siccant ita vt torreantur carbōne
puro actōtens vīno restringātur albo.

Ulīstulo. ab vīo vīs. vīlī vī: vīstulo las. i. vīere vel īncē-
dere. Et format ab vīstū supīno addīta lo. et compītīta.
Et pōnīt adustulo adustulas dūstulo las. īnustulo las.
semīustulo semīustulas. vnde semīustulat^o semīustulata
semīustulan^o. vnde dīcīt **Aug**. de ciuitate dī. pōnīt
sue salutis obīr^o tūruens īn ignē semīustulatus est. **Erin**
ēdrē. ij. ca. iiii. quidā legūt. Et sup sacrarīū holocausto-
mata vīstulare quōtidīc. **Alīa** littera īnuenīt ībī pūmīor
scz holocaustomata hōstulare. zc. Et est īdēz hōstulare qđ
īmmolare vel īncendere. qđ autē vī hōstulare quasi hōstī-
as litare vel quasi vīstulare. etī. est. Et scīas qđ hęc littera
īnuenīt īn bīblīs correctis. Et sup sacrarīum holocausto-
mata hōstulare quōtidīc. Sed īn aliquibus antiquis be-
blīs īnuenītur vīstulare.

Ulīsus. ab vīo vīs vīlī vī: vīstus sta. stī. i. cōbūst^o.
Et cōponīt īnustus īnusta īnustū. semīust^o sta. stī. Et per
syncopā semīust^o semīusta semīustū p semīustus. Item ab
vīo dīcīt hęc vīstura rē. i. combustio.

Ulīscapto. vīscapis cōponīt ab vīsus z capio z acutur
ca. licet sit breuis: vt dīcāt vīscapīo penultima acuta sicut
z fīdētubēs: sicut dīcīt īn secūda parte īn cap. de īpedimen-
to consōrīj. Et scīas qđ vīscapīo aliud est per cōpositio-
nem: z aliud sine cōpositione. Quia per cōpositiōnē per-
tinet ad quoddam ius: sed sine cōpositiōne pertinet ad
quēcūq; capiendū vīsum.

Ulīscapio. ab vīsu vī: acquisitio domīnī alīcui^o rei p cōsti-
nnatiōnē possēssionis longi tēporis a iure dīstīnctī. l. trīs
annoz. de hoc vide īn pīscriptio.

Ulīstuctus. ab vīsus z fructus componīt hīc vīstus fructus
vīstuctus vīstuctus. vel hīc vīstus fructus vīstus fructus
qđ: vt z vītrāq; parte dedīnetur: illud quoddā suscipitur ex
agro ad vtendū.

Ulīstuct^o vt dīstīnct ab vīpīano. Est ius alienis reb^o vī-
dī fructūq; salua rerū substantia. Quomodo autē cōcedī
z quō sūt vide p **Iustinianū** instituta de vīstuctu.

Ulīstura. ab vīo vīeris vī: hęc vīstura vīstūq; īncrēmentū
pecunīę mutuat ab vīsu eris debītū dīcta. vnde vīsturā
vīsturaria rī. i. hīc vīsturari^o rī. et vīsturo ras. i. vīsturā facere

vel ad vfurā dare fm lūg. **U**ero sup **E**zechie sic dicit
 putat aliqui vfurā tantū eſſe in pecunia : ſed intelligant
 vfurā vocari ſupabundantiā. ſc3 quicquid eſt ſi ab eo qđ
 dedit plus eſt: vt ſi in hyeme demus decē modios vt in
 meſſe vndecim recipiam⁹. **H**oc tamē ſic eſt intelligendū
 ſi plus valeant in meſſe vndecim modij fm cōe forum qđ
 in hyeme decē alias ſi fiat cōmenſuratio dati ⁊ accepti ad
 valorē pecunię nō erit vfura: ſed erit equalis cōmutatio.
Item ſcias qđ res quedā ſunt: quaz vſus eſt ipſa eaz
 cōſumptio qđ nō habent vſu fructū fm iura. **E**t ideo ſi ta-
 lia fuerint p vfurā extorta: puta denarij triticiꝝ vinū: aut
 aliquid hmoi: nō tenet homo ad reſtituendū niſi id quod
 accepit: qđ id qđ de tali re erat acquiſitū: nō eſt fruct⁹ hui⁹
 rei: ſed humanę indiſtrię: niſi forte p detentionem talis
 rei alius ſin dānificat⁹ amittendo aliquid de ſuis bonis:
 tūc vero tenet ad recōpenſationē ſui nocementi. **Q**uedā
 vero ſunt res quaz vſus nō eſt eaz cōſumptio: ⁊ talia ha-
 bent vſu fructū ſicut domus: ager: prati: ⁊ talia hmoi. **E**t
 ideo ſi quis domū alteri⁹ aut agrū p vfurā extorſiſſet: nō
 ſolū teneret reſtituere domū aut agrum: ſed etiā fructus.
 inde pceptos: qđ fruct⁹ ſunt rerū quarū ali⁹ eſt dñs: ⁊ ideo
 ei debent⁹. **S**ed poteſt queri an mun⁹ poſſum recipere
 ab eo cui beneficium extitit qđ ab eo cui nullū beneficij con-
 tulit. **S**ed ſi aliquis cui nō mutuauit aliquid mūx daret de
 ſuo etiā ſi ſperaviſſem accipere: licet retinere poſſem: ergo
 ⁊ ab eo cui beneficium extitit mutuū cōcedendo: licet mūx
 aliquid expectare: recipere: ⁊ retinere. **A**d hoc eſt dicēdū
 qđ ab eo cui beneficium cōtulit: licet mūx tantū ſperare ⁊ acci-
 pere quantum fecit ⁊ nō plus. **Q**uicquid autē vtilitate cōtin-
 get ei cui mutuū dedit vltra menſurā mutuū ⁊ pecunię mu-
 tuatē: hoc eſt ex indiſtria ei⁹ qui ſagaciter pecunia vſus
 eſt: indiſtriā autē ei⁹ vendere nō debeo: ſicut nec p ſtul-
 tia ei⁹ minus habere debeo. **I**tem dicit **E**chpſoſto. ſuper
 illud math. xxi. cap. **E**t iacob ementes ⁊ vendētes de rē-
 plo. **Q**ui locat agrū vel domū vſum ſuū dare videt⁹: p
 eo pecuniā accipere. ⁊ quodāmodo quaſi cōmutare videt⁹
 lucrū cū lucro. **I**lle autē qui vſuras dat ⁊ mutuū accipit in
 neceſſitate nō peccat: nec vſurario cōtat in quantum hmoi:
 qđ nō volūtari⁹ vſuras dat: ſed quaſi coactus neceſſitate:
 nec vſurario occaſionē vſuras accipiendi: ſed mutuandi
 nec placet ei vſurariū accipio: ſed mutatio qđ eſt bona:
 qđ ſubuenit ſuę neceſſitatis vel alteri⁹: ſi ex malo vſu-
 rarij elicitur aliquod bonum. **I**lle vero qui recipit vſuras
 mortaliter peccat.

Ad dñm.

Vſura pprie eſt quicquid vltra ſontē recipit. **E**t nota qđ
 vſure de iure ſunt aliquādo pmiſſe ad ſubueniendū
 neceſſitatib⁹ hmoi. de iure autē canonico ſunt pbiſe. vñ
 poena eſt impoſita cōtra vſurarios manifeſtos de iure ca-
 nonico videlicet qđ nō debent admitti ad cōionez altaris
 nec debēt ſepeliri eccleſiaſtica ſepultura: nec debēt recipi
 oblationes p ipſis. **I**tem quicquid eos ſepeliūt aut ſepeliri
 faciunt ſunt ex cōicati. **D**e hoc vide ad longū in Rubrica
 de vſuris extra. vide etiā in decreto. xxiij. q. i. p. forum.

Vſurella lē. dimi. parua vſura.

Vſurpo. vtoz vſ vſus pponit cū rapto. ⁊ vſurpo pas
 i. cōtra vſum rapere: ſiue in vſu habere: vel illicitē vti.
Vſurare eſt in vſum etiam licitū ⁊ minime vio-
 lentum redigere.

Vſurula lē. dimi. parua vſura.

Vſus. ab vtoz vteris vñ. exercitat⁹ vſum alicuius rei
 habēs: ⁊ hic vſus hui⁹ vſus. i. aſſiduitas: eperitū: cōſue-
 tudo. **P**aphilus. **V**ſus et ars docuit que ſapit ois homo.
Et cōponit cū fructus. ⁊ vñ vſu fruct⁹. i. illud qđ ſuſcipitur
 ex agro ad vtendū. **E**t ſcias qđ vñ dicit **H**orati⁹ in poemā
Multa renaſcent que iā cecidere cadentq. **Q**uē nūc ſunt
 in honore vocabula ſi volet vſus. **Q**uē penes arbitrium
 eſt ⁊ ius ⁊ norma loquēdi. **I**tem **P**uſcian⁹ tractans de drō
 plurali ſcđe dēdinationis dicit. **E**poxet ſcire quidē ana-
 logie rationē. vſum tamē auctoz magis emulati. **E**t at-
 tendē hmoi dēter qđ **P**uſcian⁹ nō dicit ſimpliciter vſum:
 ſed vſum auctoz. **N**am vt dicit beatus **A**mbroſius vulgi
 vſus nō pñdicat veritati. **E**t ariſto. in primo topico. dicit
 poſitio eſt opinio extranea alicuius notoz fm philoſo-

phiam. ⁊c. **E**t poſt pauca. **N**ā quolibet cōtraria opinio
 bus proferente ſoliciū eſſe ſtultū eſt.

ante

Multa ſignat. **N**am vt id eſt
 poſtq. vt. i. ſicut: vt. i. quib⁹: vt. i. ſiml. **U**nde
 de quib⁹dā pñdicoz dicit quidā. **E**t poſtq.
 dicas: vt quib⁹: vt quoz ſimul.

Ad dñm.

Et p quippe ſiue vtpote accipit ſequēte relatiuo: vt **Q**ui
 tū. **Q**u me vt cui⁹ intericcto mari nō fortunā quicquid noſſe
 nō natales: nō patrē poterat. ⁊ alibi. **I**am illud diximus
 quāto plus nōis ⁊ cultus demōſtratiue materię: vt ad
 delectationē audientiū cōpoſire qđ que ſunt in actu ⁊ con-
 tentione ſuaſorij iudicialiſq. pmittant. **U**bi eſt vt licet po-
 nere quippe vtpote. **A**liquādo etiā accipit pro fm. **E**cce.
Qui ſermo que pcepta: quāta notitia antiquitatis: ſcēn-
 tia iuris augurij: mulq. etiam vt in hōie romano littere. i.
 fm id qđ ſolent ſcēre romani. ⁊ alibi. **P**oſtea qđ diſtencem
 multū vt tēpoubus illis valuiſſe dicendo. id eſt fm illoz
 tempozum eloquentiam.

Vtenſilis. ab vtoz vñ: hic ⁊ hęc vtenſilis ⁊ hoc le. ad vtē-
 dum apt⁹ vel neceſſari⁹: vel vtenſilia dicunt in domo vñ
 bus neceſſaria. i. ſupellectilia. ⁊ cor. ſi vtenſilis.

Vtertris. vel hī tres vtrū vtribus maſ. ge. vas vinā-
 rii. ⁊ vñ ab vter⁹: qui qđ aliquid intrinſec⁹ hī vt mēbra ⁊ vñ
 ſcēra: ſic ⁊ vter: vel qđ ad modū vteri āplus ſit ⁊ inflatus.
 ⁊ ſunt vtres pprie de couo. pñ. **S**icut vter in putina.

Vter vtra vtrū. gentiuo vtrius vñ ab vtoz vteris. ⁊ eſt
 vter idē qđ quis ſed vter pprie vñ de duob⁹: quis de plu-
 ribus qđ duobus. **U**nde vter ſacit interrogatiōe de duo-
 bus tantū diuidue: vt vter iſtoz legit. **Q**uis vero de plu-
 ribus qđ de duobus: vt quis iſtoz trū vel quattuor legit.
Poteſt tamen ⁊ quis dici de duob⁹: licet nō ita pprie ſicut
 vter: ſed vter nūq. vñ niſi de duob⁹ tm. **E**t nota qđ qđū-
 bet cōpoſitū ab vter vñ tm de duob⁹ ſicut ⁊ vter.

Vterinus. ab vter vñ vterinus vterina vterinū. penul.
 pdu. **E**t ſunt vterini qui in eodē vtero ⁊ diuerſis patrib⁹
 ſunt geniti: qđ vterus tm mulieris eſt. **E**t cōponitur cou-
 terinus. vide etiam in frater.

Vterq. vter vtra vtrū. cōponit cū qđ. vel ſyllabicatur. ⁊
 vñ vterq. vtraq. vtrūq. gō vtrūſq. i. iſte et ille vnus et
 alter. vnde vtrinq. aduerbiū. i. ex vtraq. parte. **U**nde in
Ezechie. c. xl. **S**inus vtrinq. fm vnā litterā. **B**regou⁹ autē
 etponit vtrūq. ac ſi diceret vtrouq. **E**t ſcias qđ vtraq.
 acuit penultimā: ⁊ pleraq. ppter conſortij maſculinoꝝ ⁊
 neutroꝝ ſuoz in quib⁹ penultimā de neceſſitate acuitur:
 vt vterq. vtraq. plerūq. plerūq. **P**oteſt tamen eſſe in
 cōpoſitio ēdctica ſiue epithaſis. i. ſyllabica adiectio. ſc3 qđ

Vterus. ab vter vtra vtrū vñ: hic vterus ri. ⁊ eſt pprie
 mulier: ſc3 locus cōceptiois: qđ duplex ſit: ⁊ in vtraq. pre-
 ſein duas partes diuidit: que in diuerſum diſſuſe ac re-
 pletq. circūplacant. vel vñ vterus: quia interius impleatur
 forā. vide in venter. ⁊ cor. u. ante r.

Ad dñm.

Vter⁹ dñtaxat eſt in mulierib⁹. **E**t qđ **V**irg. de equo inqđ
Vterūq. armato milite cōplet. ideo ſecit qđ dñtaxus erat
 ſcēta armis. **A**pud **C**eciliū vter pro vterus legitur nūc
 vter creſcit: nō poteſt celari.

Vtrūq. aduerbiū ſimilitudinis. i. ſicut: ⁊ inde cōponitur
 ſicut veluti. ⁊ cor. u. ſed vñ verbū pduat pñmā. vñ vſus
Quiſq. docet vñ deceat virtutibus vñ.

Vtrū. ab vtoz vñ: hic ⁊ hęc vtrū ⁊ hoc le. **E**t cōparatur
 vtrū iſtoz liſſim⁹. **E**t a genitiuo vtrū. addita ſim⁹. ſit vñ
 liſſimus ma. mū. i. valde vtrū. **E**t a datiuo vtrū. addita
 tas. ſic hęc vtrūtaſtas.

Vtrinam aduerbiū optandi: id eſt vt fiat opto. **E**t cōpo-
 nitur ab vt vel vñ ⁊ nam. ⁊ cor. ti.

Vtrūq. quādo eſt dictio cōpoſita: ſic acuit antepenultimā:
 ſed qñ ſine cōpoſitione accipit vtrūq. tunc accentū hī
 ſup penultimā ſeruata natura ipſius enclitici: ⁊ ſic cauſa
 differentiē amittit vim ſuā pñctio enclitica in vtrūq. dicti-
 one cōpoſita. **E**t ſimiliter intelligendū eſt de itaq.

Vtoz vteris vſus ſum. vñ. i. vſum alicuius rei habere
 potiri. ⁊ ide hic ⁊ hęc vſualis ⁊ hoc le. ⁊ vſualiter aduerbiū
 ⁊ hęc vſualitas raris. vtoz componit abutoz teris. i. contra

rationē vti. conto: teris. i. simul vti. z est vto: deponē tale cū oibus suis cōpositis. z pdu. u. vnde Horat. in episto. Quo mihi fortuna est si nō cōcedit vti. vide in fruor.

Utpote. i. tanq̃ penul. cor. z cōponitur ab vt z pote abla tuo de potis: vel pos potis.

Utpura. i. verbigratia: sicut aduerbiū. z videt ibi puta esse syllabica adiectio: z sic erit simplicis figurę z deriuat bitur ab vt. z acuetur puma: quia accentus principalis nō debet poni sup syllabicā adiectiōē. Paulus in puma ad Roith. xvi. Non corpus quod futurum est seminas: sed nudum granum: vtpura tritici.

Utrinq̃. in vterq̃ exponitur.

Utrubiq̃ aduerbiū. i. in vtraq̃ parte. z acuit penult.

Utrumlibet quasi vtrumq̃ ex his placet. z cor. li. Et est libet syllabica adiectio.

Utrumnam interrogatiū est: z habet nam syllabice. Et acuit penultimam.

Vtica vrbs aphricę.

Vtinum oppidum aquileię.

u

ante

u

Ula bue quasi humida ab humeo mes. quia intrinsecus humore sit plena z succo z pinguedine. Et vua ipsum totum cum racemis z adnis. vua etiam dicitur illud carneū quod est in ore: quia pendet ad modum vūe: z semp est humidū.

Uueo. ab vua z vuo vues vti vure. i. humere vel pinguescere: vnde vufco fas. inchoa.

Uuidus. ab vua z vuidus da. dum. i. humidus. Sed humidū est qđ exterius habet humores: vuidū quod intrinsecus. z cōparatur. vnde vuido vuidas. i. vuidū vel humidū facere. z cor. vi. vuidus.

Uulcanus. a volo las. per compositionem dicitur hic vulcanus nō. id est ignis vel de ignis dicitur sic quasi volans candor: vel quasi volcanus: quia per aerem volat z canus videtur. vnde vulcantus nō. nū. z hęc vulcana lia lioum. vel vulcanalium. his vel ab his vulcanalibus id est festum vulcani.

Additio.

Uulcanus autem ignis est. Hunc em̃ iouis filium fuisse ex iunone veteres sineerunt: qui cū de formis natus esset nec ei iuno arsisset precipitatus fuit a ioue in insulam vbi a cetyde nutritus fuit. Hic iouis faber fuit armaq̃ achil- lis z eneę fabricauit. nec tamen ob hoc ad deor̃ mensam admissus fuit. Et cum ioui supplicasset vt saltē minerę nuptijs iungeretur ab ea speratus est. vnde Virgili⁹. Cui nō risere parentes: nec deus hunc mensa: dea nec digna ta cubili est. Post hęc venerem habuit vxorē. Lice. p̃ter hunc alios duos vulcanos cōmemorat. Alterū. Est filius. atq̃z nūi qui ab egyptijs egypti custos existimatur.

Uulgaris. a vulgus dicitur hic z hęc vulgaris z hoc re. z formatur ab hoc genitiuo vulgi. i. mutata in a. longam z addita ris. vñ vulgariter aduerbiū z hęc vulgaritas: vt iste loquit̃ vulgariter. i. sicut vulgus: z nō litteraliter.

Uulgo. gas. in vulgus exponitur.

Uulgus. a volo vis. dicitur hoc vulgus vulgi: plebs passim multitudo inhabitans sic dictum: quia quisq̃ facit quod vult. vnde vulgus fas. sum. id est vulgo abūdās. e comparatur. Et vt dicit Plautianus. vulgus tam masculini q̃ neutri inuenitur. vnde iob. xiiij. Et vulgum pauperem spolauerūt. Tamen apud modernos vulgus z pelagus in singulari numero sunt neutri generis. in plurali vero masculini. Et iste ablatiuus vulgo sepe ponitur ad uerbialiter. id est vbiq̃ vel per vulgum: z non debet acui in fine. A vulgus dicitur vulgo gas. id est vulgo publica re. Et pponit̃ diuulgo gas. id est diuersis modis vulgare p vulgo gas. id est perfecte vulgare. Et est vulgo actiuū cū omnibus suis cōpositis vide in populus.

Uulnro ras. in vulnus exponitur.

Uulnificus ca. cum. penul. cor. i. vuln⁹ faciens ex vul- nus z facio cōponitur.

Uulnus ab vto dicitur hoc vulnus vulneris. plaga cor- poris quę ferro vel fuste vel lapide sit quia viat. Et dicitur a vt: qđ inferat̃ vti. vñ vulnerosus vulnerosa vulnero-

sum. z pparaf. Ulc⁹ vero dicit̃ qđ abisteriorib⁹ pcedit. vnde in vlcus. a vulnus dicitur vulnero vulneras. z cōponitur. Conuulnro cōuulnras. Et est actiuū cū omnibus suis compositis. et corri. penult. vnde quidam. Vulnro: et clausum porto sub pectore telum.

Uulnsculum li. dimi. paruum vulnus.

Uulpecula le. diminutiuum parua vulpes. Et vt dicit Plautianus in. iij. lib. In es productam desinentia scēmi nina tertie declinationis vel quinq̃e adiecta s. z addita ca la. faciunt diminutua: z seruāt e. productam: vt hęc vul- pes vulpecula. res recula.

Uulpes. a vuluo vis. componitur cum pes. z dicitur hic vulpes vulpis. quasi vulpes. Est vero volubilis pedib⁹ z nunq̃ rectis itineribus. sed tortis anfractibus currit: vt pote animal fraudulentū insidijsq̃ decipiens. Nam dum non habuerit escam fingit morē: sicq̃ descendentes qđ ad cadauer aues rapit z deuorat: sicut dicit Isidorus. xij. Etimologiarū. Hic tenet figuram dolosi diaboli: qui cū tentat dissimulat qđ mala non faciat: sed quasi deglutit: cum secum ad tartara ducit. Nā vt dicitur in iob. Abscon dita est in terra pedica eius z discipula eius super semitā. Ideo demon ad insidias vulpeculę est similis. Et etiaz Pleni fraude viri sunt vulpis nomine digni. Et vt fert. Vulpes aubus z maxime gallinis insidiatur: quas solo visu z gāntu de arboribus de nocte descendere facit z rapit: quotquot rapere potest interficit z deuorat quas vult et reliquas insodit terre vt famescens iterum eas comēdat. Laet qđum potest nec eius cubile sciat: z semper habet plura ostia: z cum fumo eijatur. Et desinit ablatiu⁹ in e. vt probatur per eius diminutiuum. vnde etiam in vulpecula.

Additio.

A volando vulpes. vt Harro existimat dicitur qđ volat pedib⁹ a quo vulpinari deducitur hoc est fraudibus atq̃ mendacijs vera peruertere siue effugere. tractum ab in- torto vulpinus cursu. Et vulpium quod modo vulpis est. Sueto. Vbi leonis pellis deficiat vulpina influenda est: modo astutum. Plau. Vulpinus animus ne quod molis- atur mali. z vulpecula dimi. hoc est parua vulpes. versu- tum hoc animal est z semper fallax. vnde tractū est illud prouerbiū. Vulpes pilos mutat: mores nō mutat.

Uulpinus na. nū. penul. produ. vulpis vel pertinēs ad vulpem. z dicitur a vulpes.

Uulsi est pteritū de vello is. sed in raro vsu.

Uulteus tel. propriū nomē trissyllabū est: sicut gais dissyllabū. In vocatiuo autē vultei est dissyllabum: sicut gai monosyllabum. z est ibi i. consonans. vnde Horat⁹. in. i. epistol. Durus ait vultei nimis attentusq̃ videris. De hoc plenius dixi in tertia parte vbi egi de vocatiuo se- cundę declinationis.

Uultuosus sa. sum. in vultus exponitur.

Uultur. volo as. cōponitur cū tardus: z dicitur hic vult- tur ris. z hic vulturis ris. z hęc vulturis hui⁹ ris. pro eadē aue. vnde Ennius. Vulturis in siluis miserum mande- bat homonē. A tardo volatu dicitur: quasi tarde volans z est auis rapax. Et vt dicit Isidorus. xij. cu. Vultures si- cut z aquile etiam ultra maria cadauera sentiunt. Alitino quippe volentes multa quę ex montis obscuritate celan- tur ex alto illi conspiciūt. vultur a volatur tardo nomina- tus putatur. Nā p̃e magnitudine corporis p̃ceptes vo- latus non habet. Et ambrosius in quinto hexaemero dī- cit. Regantur vultures indulgere concubitu: z cōtugal quodam vsu nuptialisq̃ copulę sordē misceri: atq̃ ita si- ne vilo masculorum concipere semine. z sine coniunctione generare natoq̃z ex his in multam etatem longę vitę procedere: z vsq̃ ad centum annos vitę eorū series per- ducatur: nec facile eos angusti qui finis exoptat. vñ autem qui solent nostra ridere mysteria cū audiunt qđ vir- go generauit z impossibile innupte: cuius pudorē nulla viri consuetudo temerasset existimant partū: impossibile pa- tatur in dei matre qđ in vulturb⁹ impossibile nō negatur. Quis sine masculo parit z nullus refellit. Atq̃ de p̃p̃ta virgo maria peperit: pudori eius faciūt questionē.

Uultus a volo vis bī hęc vultus tus. tui. qđ p̃ eū autē

30

est fructus: & dicitur mirrū ri. fructus mirrhe. v. aroma seu mixtura mirrhe: & aloes. Vñ mortuorum corpora cōduntur ne putrescant.

¶ **Yros**. i. fructus Testibus veget.

ante

Xristus quia grēcū est per X scribendū ch Xp̄. ita & Xp̄isma. Sed quia hęc figura X representat ch. Ideo multi latini scribunt christus per ch. Vide de hoc in tertia lra in suo loco. Hic nota q̄ fere quodlibet nomen dei scribitur per tres litteras: ad designandum mysterium trinitatis. Christus ergo cū sit nomen dei scribitur tribus litteris ppter predictā causam. & grēcis: quia grēcū nomen est. Hęc vero scriptura Xp̄ grēca est: & grēce sunthi gurē X vero representat apud grēcos ch. aspiratum. & vocatur chi. Hęc figura p̄ representat apud grēcos r. & dicitur apud eos ro. Hęc vero figura σ representat apud eos s. & vocatur sigma. Iste ergo figurē representant in hoc nomine christus illa elementa quę apud grēcos habent representare ch. r. s. & non habent representare apud nos. Dicendum est ergo proprie loquendo chi. ro. sigma. hęc vero sunt nomina illorum elementorū apud grēcos. Sed si quis abhorrescit nomina grēca: abhorreat predictā scripturam & scribat illud nomē latinis figuris sic christus: vel vt satisficiamus ignorantibus linguā grēcam: scribat Xp̄ grēcis litteris: sed in litterādo proferat latina nomina illorum elementorum quę representant ibi illę figurę: & dicat christicola Xp̄ ch. r. s. titulus christus. vel sicut dicitur communiter scribat christus.

Xristianismus mi. in. ch. littera exponitur.

Xristicola lē. in. ch. exponitur in tertia littera. & cor. penultimam syllabam scilicet co. Ascen.

Christus vt iam dixi in principio litterę x grēce scribitur. Xp̄ i. r. o. s. christos & dicitur etiam vnctus. Nam chr̄is est vnctio: chr̄isma vnguentum. chr̄io Xp̄ i. vnguo seu lino: & causa breuitatis grēce scribi potest. Xp̄ sed quia imperiti putant. X. esse. x. & p. p. & σ. c. scribunt xp̄c. Chrysos autem dicitur aurum. Chryseios & chryseos aureus Chrysaor gerens ensē aureum: sed hęc inter ch. scribenda sunt quia X grēcū penitus ab x latino: quod conuenit cum ē nam x dicitur grēce quod latine ix & est vnum elementum.

Localis est: et ideo potest terminare syllabam & incipere quacūq; consonante sequente vel p̄cedente: sicut omnes vocales faciunt: & scribitur tantum in grēcis dictionibus vel barbaris apud latinos: sed nō vbicūq;. Unde sicut plenus dixi in principio non ē litterę videlicet in i. de istis multis dictionibus grēcis vel barbaris an debeant scribi per i. an per y. apud nos dubium est: cum nescimus illas linguas perfecte: quia apud grēcos & barbaros in quibusdā locis scribuntur per i. & in alijs ab y. Et ideo superius in nona littera tractauimus mixtim de dictionibus quę incipiuntur ab i. & de illis quę incipiunt per y. Sunt tamen quedā dictiones grēce vel barbarę quę communiter scribuntur apud nos per y. De quibus etiam determinauimus supra in nona littera. & sunt istę infra scriptę.

¶ Yas	¶ Ydropicus	¶ Yperion
¶ Yaspis	¶ Ydrops	¶ Yperlidius
¶ Yconomia	¶ Ylas	¶ Ypersinthelicon
¶ Yconomus	¶ Yle	¶ Ypersophia
¶ Ydaliū	¶ Yliacus	¶ Yperhen
¶ Ydea	¶ Yliades	¶ Ypocentaurus

¶ Ydida	¶ Ylion	¶ Ypocrita
¶ Ydin	¶ Ylius	¶ Ypodiaconus
¶ Ydioma	¶ Ylus	¶ Ypodromus
¶ Ydiopate	¶ Ylio	¶ Ypofora
¶ Ydios	¶ Ynomellum	¶ Ypogabus
¶ Ydolatria	¶ Yos	¶ Ypogeum
¶ Ydolaricum	¶ Ypalage	¶ Ypolidius
¶ Ydoi	¶ Ypapanti	¶ Ypomanes
¶ Ydos	¶ Ypaten	¶ Ypopirgium
¶ Ydra	¶ Ypaticus	¶ Ypos
¶ Ypothasis	¶ Yper	¶ Yperapistes
¶ Ypothamus	¶ Ydria	¶ Yperbaton
¶ Ypotheca	¶ Ydrius	¶ Yperbole
¶ Ypotheas	¶ Ydro	¶ Yperboreus
¶ Yperanus	¶ Ydrofaba	¶ Yperbolicus
¶ Yposculus	¶ Yusmos	¶ Ydromalum
¶ Yris	¶ Yronta	¶ Ysaac
¶ Yperboletus	¶ Ypcatalectic	¶ Ysachar
¶ Ydromantia	¶ Yperdulia	¶ Ysagoga
¶ Ydromantic	¶ Ydromellū	¶ Yspanus
¶ Yschiros	¶ Ysterologia	¶ Ysopus
¶ Ysteroprotero	¶ Yxion	¶ Yxionides

Y quidem tantū in peregrinis scribitur: non tamē in omnibus. vnde ab authore scripta per y oīa aliter scribenda sunt: nam aut h̄ preponunt vt quę ab hypo & hyper oriuntur: aut per i. authi. vnde sic scribentur.

Hyas ados	Hydromelum	Hippocētaurus
Hyacynth⁹ aut	Hylas	Hippodromus
Hiacintus	Ile	Hippopotamus
Iaspis	Illum	Hippocrene
Oeconōia grēce	Iliades	Hippotyus
οικονομία	Ilus	Histeron
Oeconom⁹ grēce	Iliacus. &c.	Histeroproteron
οικονομοσ	Hypallage	Hispania
Oenomellum	Hyp cū cōpositis	Hysopus vel hysopum grēce per ff. & ω scribitur
Idulium	Hyperbole	υσσωνορ cū h.
Idea	Hyperbolicus	Isagoge
Idioma	Hyperboreus	Isagogicus
Idiota	Hyperlydius	Isaac
Idiopathie	Hypermeter	Isachar
Idios. i. p̄pri⁹	Hyperiphanos	Ischyros
Idolum	Hyperion	Ironia
Idololatra	Hyperisophia	Hyrmos
Idololatria	Hypsynthelico	Ixon.
Idolothytum grēce.	Hypcatalectic⁹	Ipionides
ειδωλορ. &c.	Hypo cū natis	tortellius tamen
Hydra	Hyphen	& Iñon scribit
Hydria	Hypocrita	Iris. &c.
Hydor	Hypodyaconus	Hinc patet nulla
Hydos	Hypophora	dictorum ab y in
Hydrus	Hypogeum	coda quīnadeo
Hydromantia	Hypogabus	an putem nullū
Hydromatic⁹	Hypopyrgium	esse: nā grēca oīa
Hydrops	.i. sub turri loc⁹.	aspiranda sunt.
Hydropicus	Hypothea	
Hydropsis	Hypozeusis	
Hydromel	Hippos cum cōpositis	

3

ante

¶

Abulon fuit filius Ipe et i. interp̄etatur fluxus sanguinis: sū noctis: odori suauitatis: habitaculum pulcritudinis: vel fortis. Sextum enim hanc filium generauit Ipe. Ideo tam secura dicit. Habitabit mecum vir meus. Unde filius dicitur est habitaculum.

Ar 4

Zebulus id est contrarius vel transgressor ipse vero est diabolus. Unde zabulinnus na. num. 2 per compositionem zabuligena nē. i. de zabulo genitus 2 cor. bu. 2 ge.

Zacharias interpretatur memoria domini: siue aurilium. Septuagesimo vero anno desolationis templi completo zacharias predicante memoratus est dominus populi sui. iussu darij reuersus est dei populus 2 reedificata est: vrbis 2 templum. Et vt patet Luce capitulo primo. Fuit in diebus herodis regis iudee sacerdos quidam nomine zacharias de vice abia: 2 vxor illius de filiabus aaron 2 nomen eius elizabeth. Erant autē iusti ambo ante dei incedentes in omnibus mandatis 2 iustificationibus domini sine querela. Et non erat illis filius eo qd esset elizabeth sterilis: 2 ambo processissent in diebus suis. Factus est autem cum sacerdotio fungeretur zacharias in ordine vici sup ante deum secundū consuetudinem sacerdotij sicut erit vt incensum poneret: ingressus in templum domini. Et omnis multitudo populi erat orans foris hora incensi. Apparuit autem illi angelus domini stans a dextris altaris incensi. Et zacharias turbatus est videns 2 timor intruit super eum. Et autem ad illū angelus. Ne timeas zacharia: quoniam exaudita est deprecatio tua. Et vxor tua elizabeth pariet tibi filium 2 vocabis nomen eius iohannem: 2 erit gaudium tibi 2 exultatio 2 multi in natiuitate eius gaudebunt. Erit enim magnus coram domino 2 vinum 2 siceram non bibet. Et spiritu sancto replebitur adhuc ex vtero matris sue 2 multos filiorum israel conuertet ad dominum deum ipsorum. Et ipse pcedet ante illum in spiritu 2 virtute helye vt conuertat corda patrum in filios 2 incredulos ad prudentiam iustorum: parare domino plebem perfectā. Et dixit zacharias ad angelum. Unde hoc sciam. Ego em sum senex 2 vxor mea processit in diebus suis. Et respondens angelus dixit ei. Ego sum gabriel qui sto ante deum: 2 missus sum loqui ad te: 2 hec tibi euangelizare. Et ecce eris tacens: 2 nō poteris loqui vsq; in diem quo hec fiant: pro eo qd non credidisti verbis meis que implebuntur in tempore suo. Et erit plebs expectans zacharia 2 mirabantur qd tardaret ipse in templo. Egressus autem non poterat loqui ad filios. Et cognouerunt qd visionem vidisset in templo. Et ipse erat innuens illis 2 permansit mutus. Et factus est vt impleti sunt dies officij eius: abiit in domum suam. Post hos autem dies concepit elizabeth vxor eius: 2 occultabat se mensibus quinq; dicens. Quia sic fecit mihi dominus in diebus quibus resperxit auferre opprobrium meum inter homines. In mense autem sexto: missus est angelus gabriel a deo in ciuitate galilee. cui nomen inazareth ad virginem desponsatam viro cui nomen erat ioseph de domo dauid. 2 nomen virginis maria. Et ingressus angelus ad eam dixit. Ave gratia plena dominus tecū: benedicta tu in mulieribus. Ave cum audisset turbata est in sermone eius: 2 cogitabat qualis esset ista saluatio: 2 ait angelus ei. Ne timeas maria inuenisti enim gratiam apud deum. Ecce concipies in vtero 2 paries filium 2 vocabis nomen eius iesum. Dicit erit magnus 2 filius altissimi vocabitur. Et dabit illi dominus deus sedem dauid patris eius 2 regnabit in domo iacob in eternum: 2 regni eius non erit finis. Dixit autem maria ad angelum. Quomodo fiet istud quoniam virum non cognosco. Et respondens angelus dixit ei. Spiritus sanctus superueniet in te: 2 virtus altissimi obumbrabit tibi. Ideoq; 2 qd nascetur ex te sanctum vocabitur filius dei. Et ecce elizabet cognata tua: et ipsa concepit filium in senectute sua. Et hic mensis est sextus illi que vocatur sterilis: quia nō erit impossibile apud deum omne verbum. Dixit autem maria. Ecce ancilla domini: fiat mihi secundum verbum tuum. Et discessit ab illa angelus.

Zacheus interpretatur iustus vel iustificatus. 2 est syrum nomen non hebreum.

Zalata id est grando. Unde zalatam gemmam dicitur: que instar grandinis magna est.

Zale ζαλν dicitur tempestas turbo fluctuatio.

Zambul interpretatur lacescens vel amaricans: prope vero nomen ab amaritudine est illi figuratum: quia peccando amaricauit populum.

Zama genus monstri 2 zama etiam quandoq; p fraudem dicitur: 2 pro qualibet deceptione.

Zair id est apulis mensis.

3 ante

Eblupus interpretatur. Unde 3e bebestia lupi quam lupus suffocant.

Zebein seb ponitur.

Zebedeus interpretatur donatus siue fluens. hic fuit pater sanctorum iacobi 2 iohannis euangeliste apostolorum: sicut dicit in iacobus.

Zebub interpretatur musca. Unde bezebub vir mscarum dicitur.

Zeemon grece ζηλον dicitur inuidus.

Zelolus in zelus exponitur.

Zelosus zelosa zelosum. 2 zelotes zelotis. a zelus dicitur id est emulatio: quo nomine dicitur est symon apostolus: qui 2 cananeus dicitur est a vico galilee chana. vbi a quas dominus conuertit in vinum. Chana vero zelus interpretatur. Et inde chaneus id est zelotes. De hoc dictum est in symon. Et scias qd zelus aliquando dicitur amor vtri in vxorem pro quo non potest sustinere vt alij misceatur. Unde vir dicitur zelotes. Et secundum hoc dominus dicitur zelotes: qui non permittit animam sibi desponsatam fornicari post deos alienos. 2 pdu. lo.

Zelotesis in zelosus exponitur.

Zelotypia pie in zelotypus est.

Zelotypus zelus componitur cum typus quod est figura. 2 dicitur zelotypus pa. pum. id est zelo plenus. salicet inuidiosus vel suspiciosus. Et accipit tam in actus qm in passiva significatione. Dicitur vero zelotypus. de cuius forma inuidetur sibi vel alij. Et habetur suspiciosus 2 zelotypus qui de forma alterius inuidet ei vel alij: et est suspiciosus. vnde ille homo dicitur zelotypus qui suspicionem habet de vxore sua scilicet qui cum cruciatu mentis sue casitatem seruat vxoris: et ille tunc dicitur zelotypus. similiter 2 vxor dicitur zelotypa que suspitionem habet de viro. Ecclesiastes. xv. Dolor cordis 2 luctus mulier zelotypa. Unde hec zelotypia pie inuidia: suspicio contra vxorem. De qua agitur in libro. Nume. dicitur etiam quandoq; zelotypia moechia: et zelotypus moechus. 2 cor. ii. Et a zelotypus deriuatur zelotypus id est inuidere vel suspensiones habere. Et potest poni transitine: vt iste zelotypus vxorem suam id est habet suspensionem de ea.

Zelus zel. masculini generis id est inuidia vel amor: vel feror siue bonus siue malus. Sicut ergo zelus accipit potest in bono cum quis nititur ea que bona sunt imitari: sic 2 in malo cum quis dolet alium esse meliorem. Dicitur etiam zelus inuidia: amor: emulatio suspicio: siue in bono siue in malo. Unde zelo zelus verbum actiuū. Unde de psalmista. Zelauit super iniquos pacem peccatorū videntes. Et zeloz zelaris. verbum deponens in eodem sensu id est amare: vel inuidere: vel emulari siue sequi per inuidiam: siue per amorem. Unde in quarto Regum dicitur bellas. Zelo zelatus sum. Qualis autem debeat esse zelus noster ostendit beatus Bernardus in. xx. sermone in Cantu. di. Zelum tuum inquit inflammet caritas. informent scientia: firmet constantia: sit feruidus: sit circumspectus: sit inuictus. Et in. xxiiij. sermone di. Virtus siquidem discretionis absq; charitatis feruore tacet: 2 feror vebemens absq; discretionis temperamento precipitat. Ideoq; laudabilis cui neutrus deest: quatenus 2 feror discretionem erigat. vt discretio feruorem regat. Bernardus:

Zelotypeo id est inuideo.

Zelos id est amor. beatitudo. emulatio. iusta tris felicitas.

Zelotypus emulus & amator figure.

zoilus quidam malignus poeta scripsit cōtra libros
homeri. vnde dictus est homeromastyx. id est home-
ri flagellum. Quę scripta cum recitasset ptholemeo

regi rex indignatus nullum ei verbum fecit. Cumq; zoilus inopia pressus regem rogaret ut sibi daret aliquid quo viveret: ait rex Homer⁹ multos pascit. quare tu qui illo doctiores saltem te ipsum pascere. Tandem zoilus paricidij damnatus iussu regis crucifixus est. Hinc omnis quicumq; doctis viris detrahitur vocatur zoilus Ouidi⁹. Ingeniū magnilior detrahitur homeri: Quisquis ex illo zoilis nomen habes Zopyrus nobilis persā qui cum darius rex persarū babiloniam diu & frustra oppugnaret: ipse sibi nasum aures & labia amputavit & ita ad babilonios quasi transfuga iuit cōquerens de crudelitate sui regis. Receptus igitur a babilonijs & dux belli cōstitutus urbem dario tradidit.

Zoroastres prim⁹ rex bactrianorū. q artes magicas dicitur inuenisse. occisus a nino rege assyriorum in prelio. Item zoroastres eodem quo natus est die risisse legitur. cum omnes homines risum differant in diem sexagesimum secundum plynium. Ascensio zous græce ζωσδ dicitur viuus & ita hic scriptū pu- to ab authore. Non enī post zoticus posuisset zom⁹ Est autē zomos ζωμοσ ius quod vulgo brodium dicitur. Sed in multis deprauatus erat: i multis etiā errauerat author: in vtriusq; vero pro virili mea emē-
datus est.

TEΛΟσ.

Registrum.

Huius operis fratris Joānis Januēsi. aut potius genuēsi. (Genua enī non Janua dicitur a strabone ceterisq; doctis linguistū illud emporiū) viri sanctarū quidē litterarū facile peritissimi: oratoriarū vero studiosissimi atq; ita cum ad cultas tum ad sanctas litteras plurimū conducentis: omnes chartarū cōnexiones sunt terne: p̄terq; signa-
tarum per Cc. que sunt quaterne: et per Kk. que bīne.

Extrema autē manus et summa lima eidem apposita est in edibus ascensianis apud parthysios anno hoc ab incarnatione dñica M. D. CII. J. ad idus Junias.

Epigramma Ascensianum.

Si quondam in pretio tibi Summa fuit gemensis
Lector: ob eximii sensa profunda viri:
Nunc ea tot vitū lima deterfa recentis
Auctaq; multiūga iure placebit ope.
Ergo age iudicio cœtus studiose probato
Dispice quid præstet culta minerva sui.

Conclusio.

Immensas omnipotentē deo patri et filio & spū sancto gratiarū referimus actio-
nes. Qui nostrū catholicū ex multis & diuersis doctorū tecturis laboratū atq; contextū: licet per multa annorū curricula in millesimo ducentesimo octogesimo sexto anno domini: nonis martij ad finē vsq; p̄durat. Pro quo hoc solū mihi admodū necessariū a vobis p̄stet: ut deposco fratres et dñi mei: inquantū peccatores fratres mei: inquantū iussu domini mei quatinus pro me peccatore: p̄loco tamē: ad deū preces porrigat: ut vestrarū precum interuentu omnī meorū a deo p̄cepta peccatorum venia: ad terrā apostolicā: ad terram elisiam. id est extra lēionē positam: ad paradisi videlicet gaudia vna vobiscū valeā peruenire. vbi regnat eximissim dñs noster iesus christus dei filius benedictus: in cuius nomine flectitur omne genu celsū terrestriū: et infernoꝝ. Quod est honor & gloria: & magnitudo & magnificentia: virtus & potestas: regnū & imperium in secula seculorū Amen.

¶ Fins.

103121

103421

